

TRADITIO CATHOLICA.

SÆCULUM X. ANNUS 959.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,

ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΤΟΥ,

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ.

SAPIENTISSIMI IMPERATORIS

CONSTANTINI

PORPHYROGENITI

SCRIPTA QUÆ REPERIRI POTUERUNT OMNIA ;

ACCEDUNT :

ROMANI JUNIORIS IMP. AUREA BULLA PRO MONASTERIO XEROPOTAMI IN MONTE
ATHO; THEODOSII DIACONI ACROASES QUINQUE DE EXPUGNATIONE CRETÆ;
S. NICONIS ARMENI MONACHI ACTA AB ABBATE MONASTERII S. NICONIS
ANNO MCL SCRIPTA.

ACCURANTE ET DENUO RECOGNOSCENTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ] CLERI UNIVERSÆ

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS POSTERIOR.

VENIUNT DUO VOLUMINA 22 FRANCIS GALLICIS.

STANFORD LIBRARY

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE [EDITOREM,

IN VIA DICTA D'AMBOISE, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER
NOMINATAM, SEU PETIT-MONTROUGE, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1864

TRADITIO CATHOLICA.

SÆCULUM X. ANNUS 959.

ELENCHUS

AUCTORUM ET OPERUM QUI IN HOC TOMO CXIII CONTINENTUR

CONSTANTINUS IMPERATOR PORPHYROGENITUS.

De thematibus Orientis et Occidentis, ex editione Anselmi Bandurii, Benedictini Monachi.	col. 63
Præmittitur doctissimi viri Frid. Tafel, in Universitate Tubingensi professoris, dissertatio, anno 1847 edita, quæ libro De Thematibus non parum lucis affert.)	
<i>Hieroclis Grammatici Synecdemus.</i>	140
Liber de administrando imperio, ex editione Ans. Bandurii.	157
Vita Basilii Macedonis (<i>memoratur tantum : exstat in tomo CIX Patrologiæ, col. 226</i>).	
Preces liturgicæ (<i>Vide inter Opera Leonis Philosophi, tomo CVII, col. 299.</i>)	
Narratio de translatione Constantinopolim imaginis Edessenæ, ex editione Andreæ Gallantii.	421
Delectus legum compendarius.	453
Novellæ Constitutiones.	549
Excerpta de Legationibus, ex Dexippo Atheniensi, Eunapio Sardiano, Petro Patricio et magistro, Prisco sophista, Marco Philadelphensi, Menandro Protectoro, Theophylacto Simocatta, Constantini Porphyrogeniti jussu collecta.	605
Constantini Proœmium, quomodo oportet legatos admittere aut legatos mittere.	635
Argumentum libri primi Constantini Porphyrogeniti de virtutibus et vitiis, ex Collectaneis ab Henr. Valesio editis.	951

S. NICON IN CRETA.

<i>Acta S. Niconis ab abbate monasterii S. Niconis anno 1150 scripta.</i>	975
---	-----

THEODOSIUS DIACONUS.

De expugnatione Cretæ acroases quinque, ad Nicephorum Phocam imp., ex editione Nic. Mariæ Foggini in Historiæ Byzantinæ Appendice nova Romæ 1777 edita.	982
ADDENDA.	
Romani junioris imp. aurea bulla pro monasterio Xeropotami in monte Atho, cum interpretatione nostra.	1069
Wesselingii Commentarius ad Hieroclis Synecdemum.	1073

256419

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙΣ

Parisii. — Ex typis J.-P. MIGNE

CONSTANTINI IMP.
PORPHYROGENITI
DE THEMATIBUS ORIENTIS ET OCCIDENTIS
ET
DE ADMINISTRANDO IMPERIO.

ACCEDIT

HIEROCLIS GRAMMATICI SYNECDEMUS.

BONAV. VULCANII DEDICATIO LIBRI PRIMI DE THEMATIBUS.

NOBILISSIMIS AMPLISSIMISQUE VIRIS,

JANO DOUSÆ A NOORTWYCK, PAULO BUSIO, ABRAHAMO AB ALMONDA,

CURATORIBUS ACADEMIÆ LEYDENSIS S. D.

Immanis profecto tempesta bellica Belgicam nostram totos jam annos viginti concussit, jactavit, laceravit, nobilissimi amplissimique viri; neque adhuc faustum aliquod sidus affulsit, quod nobis terram videndi tandem spem faciat: sinem enim laborum tantorum optamus potius miseri quam speramus. Ex omnibus vero malis quæ catervatim secum traxit bellum hoc vere atrox, ad quorum recordationem merito exhorrescit animus, gravissimum propemodum censere soleo dissipationem bibliothecarum; quarum splendore ac multitudine Belgium nulli provinciarum totius orbis ante hos tumultus cedebat. Quid enim aliud ex bibliothecarum interitu quam barbaries et ignorantia, ex ignorantia confusio omnium rerum, ex confusione *πρωλεθρία* est expectanda? Prudenter igitur munerique vestro convenienter facitis, curatores, qui, flagrante adhuc bello sævientibusque tumultibus publicis, quidquid vobis reipublicæ clavus, ad quem constanter fortiterque excubatis, otii relinquit, id omne academiæ promovendæ et bibliothecæ publicæ in ea instaurandæ impenditis, et laceras ex superiorum annorum naufragiis tabulas, inque extremos propo orbis angulos ejectas, maximis vestris sumptibus conquiritis, collectas publicatis. De libro antiquarum per universam Europam inscriptionum loquor, quem vos æro vestro in usum publicum edendum curastis. Eximium certe opus, si quod unquam e typographicis prellis prodit; ejus fama dudum ante editionem totum orbem pervagata incredibili eum sui expectatione erectum tenuit, quippe qui nunc tandem, exuto senio, pristinum vestro beneficio juventutis decus sit recuperaturus: quo quidem nomine immortales vobis, quamdiu stabit, gratias debet. Atque ut in præsentiarum de utilitate nihil dicam quæ ex hoc opere ad omnes antiquæ reconditæque doctrinæ studiosos est perventura, quæ est profecto maxima, excitabit, imo inflammabit illustri hac quam præloxistis face etiam alios, ut quidquid lacerarum ex hoc communi bibliothecarum Belgicarum naufragio tabularum ad ipsos pervenerit, pari alacritate in usum publicum conferant. Quorum in numero nomen meum libens profiteor. Simulatque enim consilii vestri rationem de operis hujus editione cognovi, continere me non potui quin testandi privati mei gaudii studique erga rem litterariam causa Constantinum Porphyrogenetam *Περὶ θεμάτων*, auctorem nunquam antehac editum, primum e multis arripere publicique juris facerem. Tres vero causæ fuerunt quibus adductus dignissimum eum judicavi qui uno eodemque tempore quo renatæ sunt orbis deliciae, hoc est inscriptiones vestræ, in clarissimam doctissimi hujus sæculi lucem amplissimi nominis vestri auspiciis prodiret. Prima quod imperator, Leonis illius filius; deinde quod optime de studiis litterarum meritis, quippe qui extinctas propemodum ac semisepultas sua ætate bonas artes ac scientias suscitavit et ab interitu vindicavit; tertia quod pari fere cum inscriptionibus vestris fortuna bis captus, militarem furorem expertus, redemptus. Nam primum Mechliiæ apud medicum quemdam Anglum, Thomam Clementem, parum clementer habitus multos annos in bibliothecæ vel *βιβλιοπέδης* potius squalore et pulvere latuit; postea in

altera miseræ illius urbis direptione αἰχμάλωτος, militari violentiæ obnoxius, perierat nisi perisset : nescio enim quo bono suo fato mihi tandem, unâ cum Procopio de ædificiis Justiniani et Agathia, oblatum persolutis λύτροις servatus est. Cujus quidem Imperatoris simul et scriptoris optimi prolixam apud vos laudationem instituire nihil æquid, sed et ad ealcem hujus libri illustria aliquot historicorum illius ævi de eo testimonia congesterim, et vos ipsi pro singulari vestra eruditione summaque judicii acrimonia facillime eas, veluti ex unguis, quod aiunt, leonem, sitis agniture scriptumque hoc rei litterariæ summi opere utile judicaverim, cum solius fere Asiæ accuratam descriptionem agminaque militaria per eam distributa contineret, et præterquam quod multa contineret aliis geographis vel ignota vel ab eis silentio præterita, non pauca habeat præterea ad antiquitatis et historiæ cognitionem, adde etiam artis militaris peritiam conducibilla. Quarum quidem rerum gravitatem jucundis passim narrationibus et variis veterum poetarum auctoritatibus veluti condimentis quibusdam miscet, ut ejus lectio vel ter repetita nequaquam fatiget. Utitur verò interdum nominibus aliquot officiorum militarium remotis a consuetudine loquendi veterum Græcorum ; quam ob causam notæ necessario mihi adjiciendæ fuerunt, per quas lucem aliquam iis ipsis vocabulis afferrem. In quibus si forsân a scopo aberravi, veniam et peto et mereor, cum ea doctissimis etiam nostri ævi viris non exiguum negotium facessant (a). Accipite verò vos, nobilissimi amplissimique viri, Constantinum per me Orco ereptum lucique pariter et Latino donatum; accipite, inquam, ut testem ingentis gaudii, quod ego ex summa animi vestri ad juvanda studia alacritate, quam vos sumptuosissima hærum inscriptionum editioe luculentissimo declarastis, intimo pectore concepi. Simulque vobis persuadeo me deinceps, vestro imprimis exemplo incitatum, daturum operam ut mihi nec voluntas neque (obsistit verbo invidia) facultas promovendæ rei litterariæ ormandæque vestræ academici defuisse videatur.

Valete, viri nobilissimi amplissimique, et rempublicam ejusque seminarium academiam feliciter curantes fremente furenteque invidia perseverate.

D. V. addictissimus

Lugduni Batavorum A. D. 1588,
Kal. Martiis.

BONAVENTURA VULCANIUS.

FED. MORELLI DEDICATIO LIBRI SECUNDI DE THEMATIBUS.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO CARDINALI PERRONIO,
ARCHIEPISCOPO SENONENSI,

GERMANIÆ PRIMATI, CHRISTIANISSIMI REGIS FRANCIÆ ET NAVARRÆ ELEEMOSYNARCHÆ

FEDERICUS MORELLUS PROFESSOR REGIUS S. P.

En Constantini Porphyrogenetæ, cardinalis illustrissime, ὀλοπορφύρων ἀντάξει πολλῶν, commentarius de thematibus præfecturisve occidentalis partis imperii Orientis, hactenus desideratus et ab ἱστοριογραφαιολογοῦσι notitiæ Romanæ studiosis omnibus votis expetitus : nunc, si minus integer, ὀλοσχερής, at certe quantus quantus in unico veteri codice ms. Regiæ bibliothecæ recens a me, dextro Mercurio, compertus est, descriptus, recognitus, utraque lingua imperatorum editus notisque illustratus prodire et sub eximio cœlestis ingenii tui candore et ostri tui splendore apparere gestit. Quidni vero imperator φιλομουσότητος καὶ θεοσεβείας, in Porphyro palatio natus et extemplo purpura indutus, cardinaliciæ purpuræ tuæ decus et præsidium non ambiret? imo quidni imperator Porphyrogenitus, cujus majestas φιλολογίᾳ et scientiᾳ ἀρχιτεκτονική, quam tot βασιλικῶν voluminibus exaggeravit, magis quam pallio purpureo decorata est, hunc quoque musarum regiarum fetum Minervæ tuæ æthereæ populo, hoc est, ἐγκυκλοπαιδείας, scientiarum ac virtutum orbe, includi perciperet? cum præsertim idem huic principi votum fuerit atque Alexandro magno, ταῖς περὶ τὰ ἄριστα ἐμπειρίας μᾶλλον ἢ ταῖς δυνάμεις διαφέρειν. Illic optimis curis pro salute patriæ animum semper exercuit et stilum, optimum dicendi magistrum, siquidem ad Romanum filium, qui regno paterno successit, et Hugonis Italiæ regis filiam Bertam, Eudoxiam postea dictam, uxorem duxit, librum gemmeum scripsit, in quo descripta fuerat summa totius Græci imperii, facta omnia sociorum, et hostium vires; quem Veneti φιλόκαλοι velut thesaurum, Egnatio perhibente, in bibliotheca sua, sedulo conservant. Idem Romano more noverat parcere subjectis et debellare superbos. Et ut in primis justitiam coluit legumque silentia rupit, ita Hesychia seu quiete ejus nata, quippe quæ φιλόφρων Δίνας θυγάτηρ a Pindaro celebratur, felicissime usus ac positus est, expertus etiam quam vere Pausanias dixerit, τὸ ἐκ Θεοῦ εὐμενὲς ἐπὶ παντὶ ἐργάζεσθαι βεστίωνην. Non est igitur quod dubitem ne tanti imperatoris πολιτικὸν σύγγραμμα tibi sit καταθύμιον, gratum et acceptum; cujus divino ingenio consi-

(a) Quibus certe lucem non exiguam asferre potuisset codex ms. de officii palatii sive aulæ Cpolitanae, cujus cum ego ante annos circiter viginti cl. v. Joachimo Hoppero Belgico in Hispaniis præsidii copiam fecissem, perit mihi una cum optimo illo doctissimoque viro. Cum tamen ἀντίγραφον ejus li-

belli in bibliotheca Christianissimi Gallorum regis asservari intelligam, et aliud in bibliotheca Augustana exstare sciam, bona spes me habet fore aliquando ut aut mea aut, quod non inviderim, alterius alicujus opera auctori simul et sibi hac in parte subveniantur. VULCANIUS, ubi notis suis præfatur.

lioque, felicissimis Henrici IV, regis Christianissimi, invictissimi, clementissimi, auspiciis, nunc si ullo unquam ævo, apud Gallos sermonum stat honor et gratia vivax. Duret in longum generosa vis illa φιλόλογος καὶ εὐσεβητικὴ. Tibi, cardinalis illustrissime, de republica Christiana, patria, litteris optime merito Θεὸς ἔλθῃ δόξῃ καὶ, ὃς σὺ ἐρᾷς, τὸ τυχεῖν. Bene diuque vale, ἀρχιερεῦ ἡσιώτατε.

Lutetiae Parisiorum Idibus Junii A. C. 1609.

MEURSII PRÆFATIO LIBRI DE ADMINISTRANDO IMPERIO,

Benignæ Lector,

Compellabo te hic in limine, sed paucis, Accipe Constantinum, et pro beneficio, si non gratiam, certa favorem reddite. Nihil præter istum peto; neque magis in proclivj quidquam tibi dare. Scias autem unde habeam. Descripti ante quatuor annos ex codice qui est in bibliotheca Palatina et Joannis Baptistæ Egnatii olim fuisse perhibetur. Sed neque dissimulandum hic censeo quam multum hoc ipso nomine debeam viro amplissimo, Georgio Lingelsbemi, serenissimi electoris consiliario, qui ut in litteras et litteratos omnes et in me privatim egregie affectus est, omnem illam instructissimam bibliothecam pro arbitrio tractandi veniam mihi a principe suo imperavit. Quin accessit huic quoque comitas v. c. Jani Gruteri, ejus præfecti, per quem liber mihi quotidie ad eam accessus patuit. Quo beneficio adeo me quidem uterque sibi devinxit ut publice id hic proflendum existimaverim. Ago igitur gratias quas possum maximas; quas tu quoque agas licet, siquidem operis hujus editione gratiam a te ullam ego inivi, Hoc volebam nescius ne cesses. Vale et, quisquis es, æternitatem cogita.

EX BANDURII DE IMPERIO SUO ORIENTALI PRÆFATIONE.

Prima parte, in qua de divisione provinciarum imperii Romani in themata, necnon de provinciis ac urbibus imperatori Cpolitano olim subjectis, continetur Constantini Porphyrogeniti liber unus de thematibus Orientis et alter de thematibus Occidentis, necnon Hieroclis Grammatici Synædemos. His autem duobus libris Porphyrogenitus ita themata describit (olim quippe θέμα idem quod legio dicebatur; deinde θέματα appellata provinciæ, in quibus legiones in præsidii locatae erant) ut terras in quibus locata fuerant, adeoque populos quibus partim cognomina sua debuerunt, insertis antiquitatibus narrationibusque variis commemoret. Liber prior in Oriente, id est, in Asia cum minori tum etiam maiori, posterior in Occidente, id est, in Europæ provinciis, Thracia, Macedonia, Hellade, Peloponneso et nonnullis aliis imperio Cpolitano subjectis locis, themata complectitur. Horum priorem Yulcanius primus publici juris fecit ex sua bibliotheca, Latina versione et notis brevioribus illustratum, Lugduni Batavorum, per Franciscum Raphelengium, A. 1688, in-8°. Iterum prodit idem liber eam variis lectionibus, emendationibus ac supplementis ex ms. codice Regio, studio ac opera Federici Morelli, in operibus Constantini editis ibidem, ex officina Elzeviriana, A. 1617, in-8°. Alterum vero Porphyrogeniti librum, nimirum de thematibus Occidentis, idem Morellus primus edidit ex codice ms. bibliothecæ Regiæ cum Latina interpretatione ac notis, in operibus Constantini, laudato loco. Hunc autem utrumque Porphyrogeniti librum, ad illustrandam rem Byzantinam pernecessarium, collatum cum codice ms. Regio bombycino n. 2451, ante quingentos annos scripserit, hic cum nostra Latina interpretatione et animadversionibus expendam ac illustratum iterum proponimus, sperantes inde aliquid lucis et historicis et geographicis accessurum.

Parte autem secunda habetur imprimis liber Constantini Porphyrogeniti ad Romanum filium; qui quidem a Meursio titulo *De administrando imperio* donatur. In hoc autem opere, dum imperii prudenter administrandi rationem præscribit Porphyrogenitus, plurimarum gentium quæ Cpolitano imperio formidabiles erant, Patzinacitarum, Russorum, Bulgarorum, Turcarum, Saracenorum, Dalmatarum, Chrobatum, Slavorum, Francorum, Italicorum et aliorum, terras, origines, mores et genera describit, ita ut in eo summam totius imperii, sociorum omnium cœdera, hostium vires, rationes, consilia explicaverit; atque adeo operis hujus argumentum tam historicum quam politicum est, ut ipse in præmio docet Constantinus. Prodit primum hoc opus Græce et Latine interprete Io. Meursio et cum ejus notis brevioribus, Lugdun Batavorum, Io. Balduini typis, Lud. Elzevirii impensis, A. 1617, in-8°. Quam autem ipse operam Constantino navaverim in hæc nova editione, licet planum sit ei qui utramque invicem consulerit, breviter tamen exponam. Imprimis textum Græcum contuli cum codice ms. membræaceo bibliothecæ Regiæ optimæ notæ, n. 2661, quem annis abhinc circiter quingentis scriptum fuisse aiunt. Innumerabiles mendas, quibus Meursiana editio undique scatebat, sustulimus; loca corrupta ac mutila, quæ plurima erant in textu Græco edito, ex eodem ms. Regio sarcivimus. Præterea caput 23 de Iberia et 24 de Hispania, quæ Meursius utpote nimis corrupta, ut ipse in notis ait, sine interpretatione Latina reliquerat, Latina fecimus. Denique versionem totius libri multis in locis emendavimus, auximus, totumque opus animadversionibus illustravimus. Quanti autem faciendum sit hoc Porphyrogeniti opus, in quo plurima habentur historicis ac geographicis vel ignota vel ab eis silentio prætermissa, nemo vel mediocriter doctus ignorat.

MONITUM.

Libri De thematibus partis alterius recensio nova Tubingæ prodiit anno 1847 sub hoc titulo : *Constantinus Porphyrogenitus de provinciis regni Byzantini. Liber secundus. Europa. Accedit appendix aliorum libellorum, cum civilium, tum ecclesiasticorum, veterem geographiam cum media, imprimis Byzantina, illustrantium. Novis curis edidit epistolamque criticam præmisit Theophilus Luc. Fridericus Tafel. phil. Dr. litt. antiq. in reg. Universitate Tubingensi P. P. O., Monacensis Academiæ sodalis, Societati Geographicæ Francofurtensi ascriptus. Tubingæ in bibliopolio Henrici Laupp. MDCCCXLVII, 4^o.* — Præfationem opusculo præmissam, quæ Constantini librum egregie illustrat, exhibemus. Jam superiori tomo observationes ejusdem ad usum nostrum derivavimus ubi de Stadiodromico Byzantino-Cretensi agit (col. 1251).

Constantini thematum (provinciarum regni Byzantini) libellus duas habet partes, quarum posteriorem (Europam) novis curis in lucem publicam emittimus. Titulus opusculi est : Τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου περὶ τῶν θεμάτων, τῶν ἀνηκόντων τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων, πόθεν ἔσχον τὰς ὀνομασίας, καὶ τί σημαίνουν αἱ τούτων προσηγορίαι, καὶ ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ἀρχαῖζουσι, τὰ δὲ νέαν ἐκτήσαντο τὴν προσηγορίαν.

Sequitur præfatio, in qua imperator se expositurum pollicetur, unde thematis denominatione derivanda sit; quo eum promisso non stetit videmus. Neque enim aliud narrat, nisi hoc: legiones Romanorum ab Julio Cæsare ad Theodosiam usque et reliquos imperatores Christianos nomina e nationibus vel aliunde petita habuisse, cujus exempla afferuntur; istoque ævo imperatores curam belli ipsos administrasse. Ea immutata esse inde ab Heraclio imperatore. Eo tempore aceldi fines imperii cœpisse; hinc ipsas quoque provincias contractas, et nomina Græca pro Latinis per affectationem electa; themata vero a voce θέσις descendere.

Id præfationis argumentum, non aliud. Quo enim θέματος vis et sensus tendat (legio ejusque sedes, l. e. provincia), hoc melius a Du Cangio s. v. edocemur, quam ab ipso imperatore. Revera autem Constantinopolitani imperatores, Byzantini post Theodosium, non Latini, Græca lingua suo jure utebantur, talia incogitanter vel per adulationem improbane Laurentio Lydo, Græco scriptore, Justiniani I imp. cœvo, in libro *De magistratibus III*, 48; morem vero antiquiorem iidem non abjecerunt, et legionum suarum nomina e provinciis maxime hauscerunt, unde milites cogebantur, usum ævi sui recte sectantes, non prioris. Quid multa? Imperator orthodoxus carpit Heraclium, unum antecessorum, optime de regio orientali meritum, sed minus orthodoxum. De ipso libri argumento, id quod expectabamus, nec vola nec vestigium. Secunda scriptoris socordia in eo versatur, quod parti suæ primæ (de Oriente s. Asia) titulum peculiarem non imposuit, secundo imposuit. Postremo nec ea quidem satis recta sunt, quæ de ambitu provinciarum a Barbaris accisæ perhibentur. Imperatores Byzantini provinciarum fines et nomina pro temporum ratione mutabant, non tantum bellorum eventibus moti. Et magnus iste tractus Ciliciam inter et

A Rhodum, hostibus expositus, quare uno themate circumscribitur, non multo pluribus? Ipseque Hierocles, Justiniano I cœvus, Asiam Minorem, a Barbaris nondum accisam, in provincias longe plures distinguit, quam scriptor noster purpuratus. Quid, quod tempore Manuclis imperatoris omnis ferme Thracia uno themate comprehensa esse videtur? Cæterum ipse liber primus, exceptis paucis, multo melius se habet, quam secundus; id quod omnis nostra tractatio in clarissima luce collocabit.

Liber primus, Oriens s. Asia. Enumerantur XVII provinciæ s. themata totidem capitibus. 1. Anatolicum. 2. Armeniacum. 3. Thracesium. 4. Opsicium. 5. Optimatum. 6. Bucellariorum. 7. Paphlagonia. 8. Chaldia. 9. Mesopotamia. 10. Colonia. 11. B Sebastia. 12. Lycandus. 13. Seleucia. 14. Cibyræotarum. 15. Cyprus. 16. Sanus. 17. Mare Ægæum.

Jamque de his capitibus eorumque argumento, quod multifariam illustratur libro *De administr. imp.*, cap. 50, ob solam maxime comparationem, inter primam et secundam partem instituentiam, quædam exponenda et monenda esse videntur.

Primum thema, Anatolicum. Ita dici, imperator ait, respectu Europæ Byzantique; respectu Mesopotamiæ, Syriæ, etc., nuncupari Occidentale medium (τὸ Δυτικὸν μέσον) et Asiam Minorem. Initium habet (ita Constantinus) ab oppidulo Μηρός, et in longitudinem protenditur usque ad montes Isauriæ; in latitudinem a sinistra tangit Bucellariorum thema et Cappadociam, a dextra Isauriam et initium thematis Cibyræotarum. Complectitur quinque veterum provincias, quæ sunt: Phrygia Salutaris, Lycaonia, Isauria, Pamphylia, Pisidia. Deinde bona quædam interspergantur de regimine et finibus hujus thematis ante Arcadium, item sub ipso; hinc post Mauricium, instante ævo Saracenorum. Adduntur quædam de Persarum ævo et Macedonum.

Secundum thema, Armeniacum. Denominatio est impropria, nec Heraclio imp. ejusque successoribus vetustior. Respondet Cappadociæ veterum, majori sc. minorique. Justiniani I aliusve imperatoris ævo Cappadocia tripartita esse cœpit; et superior parva dicebatur, media Charsianum, maritima Armeniacum (ob Armeniæ viciniam). Varia ibi interponuntur de antiqua Cappadociæ historia. Hinc urbes potiores totius Cappadociæ et nobilium quorundam Cappadocum nomina memorantur.

Tertium thema, Thraciorum. Antea dicebatur *Asia Minor*. Nomen novitium traxit a Thracibus Mysiæ Europæ, eo translatis. Complectitur veterum Lydos, Mæones, Cares, Iones. In fine traduntur urbium XXI hujus Asiæ (Thracei) nomina, non plura.

Quartum thema, Opsicium (Obsequium). Latina vox eos significat, qui imperatori præeunt ordinis tuendi et honoris causa, sive ut vias ei et domicilia præparent. Unde non στρατηγός (prætor) illius provincie summus magistratus dicitur, sed comes solummodo. Ea regio Bithynos, Phryges, Dardanos (Trojanos) complectitur. Urbes enumerantur decem illustriores, non plures. Cæterum fines quatuor partium provincie haud indiligenter, ut nec alibi, distinguuntur. De Opsicio v. omnino Du Cangius s. v.

Quintum thema, Optimalum. Infimi ordinis thema dicit auctor, præsidemque ejus solum domesticum nuncupari; quibusdam Du Cangius conferatur s. v. Complectitur Bithynos, Tarsiatas, Thynos. Urbium quinque celebriores enumerantur. Memoratur quoque Sangarius fluvius, cum ponte Justiniano.

Sextum thema, Bucellarium, s. Bucellarium. Nec hæc provincia a gente quadam nomen habet, sed a bucellaris, i. e. qui comestum militibus vebant, coll. etiam Du Cang. s. v. Describuntur fines provincie, enumerantur quinque urbes potiores. Incolæ Galatæ, Mariandyi, Bithyni.

Septimum thema, Paphlagonia. De antiquitate et infamia veterum Paphlagonum. Sex urbes interiores enumerantur et quatuor maritimæ.

Octavum thema, Chaldia. Trapezus metropolis. Interiora sunt Armeniæ minoris primordia. Trium aliarum urbium nomina, e. g. Celtzene, etc.

Nonum thema, Mesopotamia. Parva regio, nominis recentioris, potius clisura sine nomine, quam præfectura. Spectat Leonis imp. ævum.

Decimum thema, Colonia. Parva regio, cum arce, unde nomen. Est initium Armeniæ minoris. Fines describuntur. Noto in fine, verba textus Bekkeriani (Βασιλειος — βασιλεύς) sic legere editionem Vulcanianam: ἔτι μὲν πάππος, κύριος βασιλεὺς, ὁ τῶν, κ. τ. λ. Unde plane evincitur, hunc librum revera quidem imperatoris nostri scriptum esse, sed privatum, non publica auctoritate compositum atque editum; id quod etiam ex affectato veterum auctorum usu sequitur atque negligentia, qua utitur in urbium enumeratione, potiores memorans, non omnes; quod secus in indicibus episcopalibus, item in Hierocle, quamvis scriptore privato.

Undecimum thema, Seleucia. Id quoque Armeniæ minoris pars est. Sequuntur vulgaris et trita circa v. Cæsaris etymologia.

Duodecimum thema, Lycandus. Ea terra, Armeniæ pars, non multo ante thematis locum obtinuerat, sc. Leonis imp. Sapientis ævo. Quædam de historia urbis.

Decimum tertium thema, Seleucia. Dicit partem Isauriæ, finesque describit. Memorantur dehinc urbes potiores Ciliciæ, quod abesse poterat. Regio

A autem Seleuciæ sola ante clisura erat; Romanus imp. eam fecit στρατηγία. Enumerantur nomina decem urbium, quæ tamen Ciliciæ potius erant, quam Isauriæ. V. quoque Leonis Sap. expositionem breviorum, ubi nostra Seleucia adeo Pamphyliæ ascribitur. Adde Hieroclem.

Decimum quartum thema, Cibyræotarum. Nomen provincie petiit ad ignominiam Cibyræ, ignobilis oppidi, cujus cives plus semel refractarii fuerant adversus imperatores. Fines permagni, sc. a Tauro Ciliciæ usque ad Miletum pertinentes. Ergo Ciliciæ partem, Pamphyliam, Lyciam, Cariam continebat. In medio thematis Rhodus insula, cujus antiquitates tanguntur, aliunde plenius notæ. Præcipuæ thematis urbes cum singulis regionum finibus haud indiligenter enumerantur.

Decimum quintum thema, insula Cyprus. Ea ad verbum, exceptis paucis, ex Hierocle non memorato desumpta sunt, incogitante repetita Hierocle: capitis inscriptione. Adduntur quædam de historia insulæ. Auctoris nostri ævo Saracenis denuo parebat: quare igitur scriptor eam provinciis Byzantiinis adnumerat? Basilius imp., nostri Cæsaris πάππος, teste Vulcaniana editione, Cyprum ad thema evererat; id quod in textum, ut idem plane, quod in decimo themate legimus, recipere debebat J. Bekkerus, libelli nuperus editor.

Decimum sextum thema, Samus insula. De nomine Sami archæologica quædam. Viri quidam veterum illustres enumerantur. Thematis fines (Ephesus — Adramyttium). Smyrna præfecti sedes; quod, ut alia, utinam in reliquis quoque thematibus significasset!

Decimum septimum thema, mare Ægeum. Archæologica de v. Ἀγαθὸν πῆλαγος. Quinque Græcorum dialecti. Fines spatiosi: sunt enim hujus thematis Cyclades, Sporadum majores, Mitylene (Lesbus), Chius, Lemnus, ulteriora usque ad sinum Ciamum, Constantinopoli proximum.

Liber secundus, Occidens s. Europa. Enumerantur XII provincie s. themata totidem capitibus. 1. Thracia. 2. Macedonia. 3. Strymon. 4. Thessalonica. 5. Hellas (Græcia). 6. Peloponnesus. 7. Cephalonia. 8. Nicopolis. 9. Dyrrachium. 10. Sicilia. 11. Longobardia. 12. Cherson. Horum quoque capitum argumentum, ut libri primi, breviter exponam, maximopere ob instituendam (ut dixi) utriusque comparationem.

Primum thema, Thracia. Byzantii laus. Thraciæ thema constitutum est tempore invasionis Bulgariæ. Ante Romanorum ævum, quo erant 53 urbes, duo regna habuit. Bulgari, nunc domini, Thraciam in minora territoria dividebant. Ante Bulgaros Thracia ab ipso Byzantino imperatore regebatur, non a prætore (στρατηγῷ), ut nunc. Bulgari quando regnum Byzantinum invaserint. Ex Hierocle quædam de Doloucis, quæ ibi non inveniuntur. Archæologica. Sequuntur quinque eparchiæ Thraciæ, ex Hierocle cum urbibus repetitæ (is habet VI), et

satis quidem indiligenter, imo confuse. In Eurōpa Thraciæ facit cum Hierocle; deinde vero Rhodopæ præter Maximianopolin et Trajanopolin (quæ istuc vere pertinebant) attribuit Parthicopolin, Heracleam Strymonis, Serras, Philippos, diversissimas a Rhodope, sc. veteris Mædoniæ urbes. Id longe recius in Hierocle, quem vide. Hæmimonti eparchiam tertio loco ponit, Hierocles quarto; cæterum in urbibus consentit cum Hierocle. Jam sequitur insipidum illud Ἐπαρχία Θράκης.. κλίμα Μαστιχῶν καὶ Ἀκόνησιμα, Φιλιππούπολις, Βερόνη, νῆσος Θάσος, νῆσος Σαμοθράκη. Verum hæc insulæ revera erant Rhodopes pars, vel (secundum Hieroclem) Mædoniæ primæ, ubi idem suo loco habet κλίμα Μαστιχῶν καὶ Ἀκόνησιμα, quanquam illud κλίμα Μαστιχῶν, mediis urbium nominibus interpositum, mihi etiam nunc vel spurium vel corruptum esse videtur; Philippo vero et Bercæ Thraciæ (sensu stricto) apud Hieroclem recte occurrant cum Diocletianopoli, Sebastopoli, Diospoli. Hieroclis Mysiam omittit, in Scythia cum eo consentiens:

Secundum thema, Macedonia. Notandum ante omnia videtur, hanc inter Thraciæ Strymonisque themata poni, et post Strymonem sequi Thessalonicam, i. e. Macedoniam veteris sensus; quam deia justo iterum ordine excipit Græcia, etc. E sensu igitur imperatoris hic Macedoniæ titulum Macedoniam a vetere diversam significat, sc. eam Thraciæ partem, quæ inter Hebrum Pontumque Euxinum patet, non e Strymonis occidentem; id quod, ut alibi, sc. in Asia facit, christi verbis significare debebat homo purpuratus librariusve ejus, si a cordiæ a lectoribus insinulari volebat. Quid ergo horum loco tentat agitur? Promit compendium quoddam veteris Mædoniæ (Thessalonicæ mediæ ævi), a Stephano Byzantino non epitomato (sic statim) desumptum. Post hæc, nullo transitu ab antecedentibus facto, Hieroclem exscribit de duplici Mædonia veteris sensus, et quidem ævi Diocletiani rell., stolidè intrudens Maroneam, Topirum, Nicopolin, Ithapolin (Neopolin?), Cereopyrgum (?), Diocletianopolin, Sebastopolin; quæ sunt partim Rhodopes, partim Thraciæ sensu stricto, ubi eas recte habet Hierocles, quem vide. Omittit quoque Larissam (Mædonicam sc.). In Mædonia secunda consentit cum Hierocle. Jam quid sequitur? Miraberis, imò stupebis. Thessalia (veteris sensus) sequitur, cum iisdem plane urbibus insulisque, quas Hierocles habet post Mædoniam utramque. Oblitus igitur, post thema suum secundum (Mædoniam) venire Strymonis thema, dein Thessalonicæ, somnolentus pergit in exscribendo Hierocle, qui suo justoque ordine post Mædonias habet Thessaliam, Græciam cum Peloponneso et insulis quibusdam, Cretam, etc. Ergo noster scriptor post Thessaliæ urbes hæc in fine apponit: Ἐως ἔδε τὸ θέμα Μακεδονίας. Ubi forsitan ei singularis quidam mediæ ævi usus loquendi observatur, qui Thessaliam (veteris sensus) partem veteris

A Mædoniæ (Thessalonicæ s. Thessaliæ mediæ ævi) esse voluit.

Tertium thema, Strymon. Breve capitulum et pene fuisse. Mædoniam junctum esse Strymonis thema; nullibi thematis nomine occurrere, sed clisuræ. Scythas (Slavos) incolas habere, ab Justiniano Rhinotmeto in angustiis Strymonis sedes suas adeptos. Dicere debebat, prisco (Mædonum Romanorumque) tempore Mædoniæ partem fuisse suam Strymonis thema (i. συντέτακτο pro συντάκται); peculiare autem provinciæ nomen isto ævo non habuisse, neque etiam ultimis ante Slavorum Bulgarorumque adventum sæculis, sed dictam solummodo clisurarchiam, i. e. ejus generis regionem, cujus momentum in sola constat angustiarum suarum custodia; id quod secus erat decimo sæculo, ubi non semel tantum occurrit στρατηγὸς Στρυμόνος. In istas autem angustias Slavorum rebellium Strymoniorum partem jussu imperatoris modo memorati a littore sinus Strymonii, ubi commercia impedierant, in loca magis edita et remota, angustias potissimum Strymonias, temotus fuisse. Atque id ultimum, non aliud, novi nomen meretur, quod unice, ni fallor, nostro capitulo debemus. Singulas autem hujus thematis urbes vetustiores, ut etiam Thessalonicæ Thessaliæque, supra præoccupavit loco inepto.

Quartum thema, Thessalonia. Initium capituli curtatum esse apparet. Quis enim narrationem integram et singularem ita occipiet: Τὸ δὲ νῦν, α. τ. λ.? Cæterum agnoscit, sui temporis Thessalonicam totius alicujus provinciæ nomen fuisse. Dehinc addere debebat, ipsam quoque, ut Strymonium thema, veteris Mædoniæ partem fuisse, pro insano isto μένος τυγχάνει. Sequuntur archæologica quædam, aliunde plenius meliusque nota.

Quintum thema, Hellas (Græcia). Initio capituli trivialia habet de nomine Græciæ. Enimvero hujus borealia (Thessaliam) ex Hierocle, ut vidimus, jam præoccupavit, quanquam is Thessaliam neque Mædoniæ (veteris sensus) jungit, neque Græciæ addit, potius ab utraque eam ut singularem terram distinguit. Fines autem Græciæ in Thermopylarum angustiis, per Leonidam claris, ponit, et Peloponnesum a Græcia separat, contra veteres, atque etiam Hieroclem, qui utramque jungit. Ipse tamen imprudenter caput suum ita claudit: Καὶ τοσαῦτα μὲν ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸν Ἱεροκλέα. Incogitanter etiam Græciæ urbes LXXIX tribuit, quod non ipsius Græciæ convenit (ab ea Peloponnesum separat), sed Hierocleæ, ubi revera iste LXXIX urbium insularumque numerus recte legitur; quarum primas VII ex Hierocle repetit, addito per pigritiam post Ἀμφισσάν hoc solo, καὶ τὰς λοιπὰς. Mirum postremo, quod non Eubœam quoque obliviscitur, nec Cycladas Æginamque.

Sextum thema, Peloponnesus. Eam in antecedentibus cum Græcia junxerat; jam vero (suo ævo obsequens) separat, ut singularem provinciam trac-

tans eique xi urbes tribuit, quarum aliquot (non plures) enumerat, Patras alteram peninsulae metropoli dicens, quod ævo magis medio convenit, coll. Hierocle, qui Corinthum totius Græciæ metropolin dicit, Spartam Laconicæ, Elidem Ætolicæ (imo Arcadiæ, sensu lato). Hinc loquitur de nominibus hujus terræ, de ejus facie, de vii insulis Peloponnesiacis, quas inter Hierocleas invenire licet. Historiæ Peloponnesiacæ capita potiora, aliunde satis nota, sequuntur. Unum, quod memoratu dignum e medio ævo repetit, est Slavorum regnum Peloponnesiacum, initium capiens imperante Constantino Copronymo; ubi ἐσθλαδῶθη idem est, quod in servitutem redacta, non slavinizata, quod posteriori aliunde notum est. Postremo in versiculo illo satyrico vocem γαρασοειδῆς; Kopitarus (*Hesychius glossographus*, etc. Vindob. 1840, p. 63) e Russica lingua derivat, ut sit idem quod Gallicum *habile, droit*. Anne *vaser*? Mihi sc. poeta ille de facie vobilis ejusdem, vafritiem servilem (ἐσθλαδωμένην) præ se ferente, loqui videtur. De Slavica Peloponneso multo uberiora Noster tradit in libro *De adm. imp.*, cap. 50.

Septimum thema, Cephallenia. Græcum titulum spurium esse voluit editor, ob initium puto narrationis, ubi Cephallenia singulare thema esse negatur. Verum res longe se aliter habet, coll. auctore nostro in *Cerimoniis aut. Byz.* II, 52, ubi plus semel occurrat præter Cephallenicæ (ὁ στρατηγὸς; Κεφαλληνίας). Adde eundem *De adm. imp.*, cap. 50 : Ἰστὸν, ὅτι ἡ Κεφαλονία (sic) στρατηγίς, ἔχουν τὰ νησία, τὸ ὄρμα ἦν τὸ παλαιὸν τῆς στρατηγίδος Λογούβαρδίας (sic). Ἐπὶ δὲ Δόντος τοῦ φιλοχρίστου δεσποτοῦ γέγονε στρατηγίς. Ubi alterum nomen deminutivum (sc. τὰ νησία), vide ne opponatur themati orientali xvii (Samo, cum aliis insulis usque ad Cypollin), quod apud Hieroclem est ἐπαρχία τῶν νήσων. Postremo (ὁμοίως δὲ καλ...) negligenter addit Zacynthum, Leucadem, Ithacam, alias minores insulas, Corcyram, incertum quo sensu. Post Elidem sc. insulas Cephalleniam, Panormum, Zacynthum, Cythera, Strophadium, Græciæ adnumerat Hierocles (non Corecyram); hinc sua noster habet, male ea digerens. Quid multa? Capituli nostri facies hæc fere esse debebat: prisco tempore Cephalleniam cum aliis insulis Peloponnesi partem effecisse (συμπεριελήθητο, pro συμπεριεληπται, coll. them. Strymonio), post Calabriae; ultimo (Leonis Sap.) ævo ad thematis singularis honorem erectam fuisse, ejusque partes præter Cephalleniam has esse insulas: Zacynthum, etc. Respondebat igitur septinsulari h. i. Veneto-Græcorum reipublicæ, tunc s. imperitante Britannia.

Octavum thema, Nicopolis. Inscriptio Græca (ἐπαρχία τῆς παλαιᾶς Ἠπειροῦ) Hieroclis est, addito τῆς Φωκικῆς, ὅφ' ἠγεμόνα — quod insanum esse unicusque videbitur. Quid enim Phocenses et vetus Epirus? Urbem quidem ista Epirus habuit, Φωτικὴν, satis claram; unde ego Φωτικῆς extudi.

Quantum nec hoc probabitur. Pergit deinde: πόλεις δώδεκα, Νικόπολις μητρόπολις. Ultima ex Hierocle. Quare vero, mori suo adversans, solam Nicopolin memorat, reliquas xi omittit? Trita dehinc narrat de nomine civitatis Nicopolitanae, et Hesychii locum repetit de Iudictionibus. Jam mirifice perguit: Μητρόπολις δὲ τοῦ θέματος πόλις Δωδώνη. Aliam ergo metropolin, Dodonam, vetus Epirus habuit? Dodonam adhuc etiam Hierocles quidem agnoscit, ponitque post ipsam Nicopolin. Verum de metropolitana, non solum de satidica Dodonæ dignitate nil aliunde compertum habemus. Iterum perguit insipide: Ἐκεῖσε γὰρ ἦν ἡ πηγὴ Κασταλίας ὄνομα ἔχουσα, κ. τ. λ. (hinc stolidum ἄλλο τῆς Φωκικῆς somnium). Nexum horum (γὰρ) cum antecedentibus nemo sanus extricabit. Acheloi deinde fontes ibidem (in Epiro) ponit; quæquam Achelous a Pindo Thessalico descendit. Dodona tamen Epiri erat, non Castalia fons cum Acheloo. Ergo mediam ut alibi geographiam cum veteri confundens, Epiro quædam assignat, quæ erant Nicopolitani Byzantinorum thematis, i. e. Acarnaniam, Ætolicam (Achelous), Phocensiam (Castalia). Et hoc ultimum (de Phocensibus) unum est vere nōquum, quod discimus ex ista parte inscriptionis insana τῆς Φωκικῆς. Jam enim reapse fines habere videmur Nicopolitani Byzantinorum thematis, sc. Acarnaniam, Ætoliam, Phocida cum Delphis, quæ omnia medio ævo dicebantur *Vlachia minor*, apud cultiores *Arta*, etc.

Nonum thema, Dyrrachium. Absque proacino sic fere cum Hierocle incipit auctor: Δυρράχιον, ἡ ποῖς Ἐπίδαμος, ὅπὸ κοινοῦ ἀριου, πόλις ix. Quæ melius apud Hieroclem sic: Ἐπαρχία νέας Ἠπειροῦ, ὅπὸ κοινοῦ ἀριου, πόλις ix: Δυρρ., ἡ ποῖς, κ. τ. λ. In ultimis quoque Noster variat, ante Lychnidum habens suspectum illud par vocum Λήστρων καὶ Σκεύπτων; quod est inverso ordine apud Hieroclem. Tum nullo statim sensu legitur: Ἐπαρχία Δακίας μεσογαίου... Ῥεμισιάννα, ut in Hierocle; nisi quod in medio juxta vocem Νατοῦς additur: ἡ πατρὶς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Jam alia sequuntur ex eodem Hierocle, sc. Epirus vetus, Dardania, Pannonia, additis urbium solis numeris, non earum nominibus. En scriptoris oscitantiam! *Veterem* Epirum: jam in themate octavo habuerat, Nicopolitano. Neque vero hoc satis esse putat. Etenim post Pannoniam suam sic perguit: Καὶ ὧδε μὲν ἐπαρχίας (i. ἐπαρχία) τῆς νέας Ἠπειροῦ, τοῦτ' ἐστὶ τοῦ Δυρράχιου, τοῦ παλαιᾶς καλουμένου Ἐπιδάμου. Ubi vides, Dyrrachio uti pro Epiro nova, cuius quidem metropolis erat, nec tamen idem cum Epiro nova; id quod soli Byzantino usui convenit, qui Epirum novam dicere amabat *Dyrrachium*, coll. ipsa thematis nostri inscriptione: Ἐρρατορ θέμα Δυρράχιον. Querere deinde licet, quare, cum h. l. Daciam mediterraneam cum urbibus suis ex Hierocle intradat, satis habeat, Dardaniæ et Pannoniæ solum regimen cum urbium numero memorare,

non etiam nomina urbium? Respondere in promptu est. Extravagatus erat, cum ex Hierocle Daciam mediterraneam cum urbibus repeteret, quod reapse melius conveniebat initio opusculi, quam fini; et Dardaniam fere cum themate suo Strymonio jungere poterat, ut partem borealem. Jam vero, ad sanam mentem reversus, reliqua themata aggreditur, Siciliam, Longobardiam, Chersonem; de quibus vero nil apud Hieroclem. In altera capituli parte varia inculcat de antiquitatibus Dyrrachinis; de Constantino M., imperium Romanorum inter filios partente; postremo de Dalmatia, Italiae ascribenda, patria Diocletiani, impiae memoriae imperatoris, ibique aqua jucundissima.

Decimum thema, Sicilia. In hoc themate, ut in reliquis duobus, immunis est Noster Hierocleae auctoritatis; quem scriptorem de his nil tradidisse existimo, aut perisse, quae tradidit.

Ergo Siciliam ante papae Romani imperium non Byzantinis paruisse ait, sed Romanis; postmodum Byzantinis, quibus omne istud mare pareat usque ad columnas Herculeas. De nominibus Siciliae e Stephano (imo Hellenico Timaeoque). Insulae nostrae allarumque magnitudo. Saraceni, ultimo aevi Siciliae domini facti, Calabriam solam Christianis relinquunt, cujus στρατηγὸν Noster memorat, cum urbibus quibusdam, quarum nomina ibidem legitur (Rhegium, S. Cyriaca, S. Severina, Croton). Quare vero Siciliam thema sui aevi Byzantinum nuncupat, et στρατηγὸν memorat numeramque urbium 22? Postremo trita de Hierono et Dionysio tyrannis, item de Archimede Marcelloque.

Undecimum thema, Longobardia. Inferioris Italiae Longobardiam, i. e. Calabriam, significari, praeter alia ex antecedenti capite cognoscitur, ubi vetus Calabriae nomen de eodem fere tractu occurrit. Jam de nomine hujus Longobardiae etymologica quaedam. Hinc alia insipida de Buthrenoto (*sic*), Neapoli, Beabio (*sic*) monte ibique Burcano (*sic*) Graecorum coloniis. Equidem significasse Beneventum puto, non Buthrenotum (Butrintum), quod est Epiri, vel potius Hydruntum (Otrantum). Et Βόσχιον ὄρος est Vesuvius mons cum cratere suo (vulcano); Graecorum vero coloniis sunt: Cuma et Parthenope (Neapolis), etc., non mons ille ignivomus. — Imperante Justiniano, imo (sic ipse se emendat) Zenone, Gothi Neapolin aliasque urbes capiunt. Narses, Francorum victor, Longobardiam illam Graecis subjicit. Imperantibus Theophilo, Michaelis filio, et Basilio Saraceni Africam partes Illyrici incassum adorti, Calabriam capiunt, e qua tamen Graeci, socio Ludovico, Franco-Galliae rege, usi, eos ejiciunt. Calabria exinde Byzantinorum thema.

Duodecimum thema, Cherson. Hujus quoque capituli initium male se habet, scriptoris culpa. Dicere debebat, antiquiore tempore eam terram, quae saeculo Christi decimo Cherson dicebatur, non Byzantini imperii partem fuisse, sed Bospori nomine suos re-

ges habuisse, eoque finitiorum quoque dominiis exstillsse. Terram Bosporanam insequenti tempore Chersonem dictam a metropoli ejusdem nominis. Jam sequentibus, quae agunt de antiqua Bospori historia, negligenter haec praeludunt: "Ἐχει δὲ ἡ Ἰστορία οὕτως. Statimque ea leguntur, quae nota sunt e Stephano epitomato; quo pleniore usum fuisse, e reliquis patet, ubi testimonia afert Phlegontis, Strabonis, Phavorini, quae antiquiora Bospori spectant. Graecum quoque epigramma de Chrysopoli e Stephano pleniore haustum puto. Ultima capituli manca esse constat, quae sic e nostro Stephano resarciri poterunt: .. πολιορκούντες, καὶ διορύξαντες εἰσοδὸν κρυπτήν, θέν ἀφανῶς οἱ ὀρόπτοντες ἑμῆλλον τοῦ ὀρύγματος ἀναδύναι, καὶ (*dele hanc Stephani particulam*) Ἐκάτη φωσφῆρος οὐσα δάδας ἐποίησε νύκτωρ τοῖς πολιταῖς φανῆναι, καὶ τὴν πολιορκίαν φυγόντες Φωσφῆριον τὴν τόπον ὠνόμασαν.

Et haec quidem de utroque opusculi Constantinei libro sufficiant, praemissa scilicet, utiis solido utamur iudicii fundamento, quod jam de totius scripti consilio pretioque ferendum esse videtur.

Constantinus Porphyrogenitus duo scripta geographica exaravit, unum *De administrando imperio*, filio suo Romano inscriptum; alterum *De thematibus* (provinciae) imperii Byzantini. Jam de priore inter doctos satis constat, quanti revera aestimandum sit, magni scilicet. Habet quidem negligentiae varia vestigia, justamque in eo ordinem ac decursum narrandi frustra quaerens. Imo sunt subitanee notationes de populis quibusdam vicinis, sc. orientalibus, borealibus, occidentalibus, quarum, eae potissimum quae septentrionem illustrant, non uno tantum titulo valde laudandae sunt. Etenim bona medicae geographiae pars, quatenus boream spectat, soli fere libro Constantineo innititur; qui num integer ad nos pervenerit, necne, id vero difficile dictu esse existimo. Habet etiam male digesta satis multa, scilicet varii generis sive notamina sive additamenta, antecedenti narrationi voce ἁπλοῦς, κ. τ. λ. agglutinari solita, more scholiastarum, cujus rei nauseam alius scriptor vitasset: aut alienus ea, per se non contemnenda, intrusit. Caeterum sui aevi geographiam, et quidem extraneam, illustrare voluit, minus aevi remotioris; de quo quae forte adduntur, minoris ea momenti esse videntur. Namque totus liber saeculi decimi statum spectat, non remotiorem antiquitatem, de qua omnino penitioris eruditionis specimina vix edere poterat imperator, collato thematum libello. Caeterum speciem commentariorum, publica auctoritate munitorum, manifesto praese fert noster Constantini liber: est enim Romano filio dedicatus, coll. inscriptione: Κωνσταντίνου, τοῦ ἐν Χριστῷ βασιλεῖ ἀλωνίῳ βασιλέως Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ῥωμανόν, ἐν θεοσεφεῖ καὶ πορφυρογέννητον βασιλείᾳ. Postremo Graecum ejus titulum, unde argumentum cognosci possit, nondum equidem inveniri; Latina vero inter-

pretum inscriptio, sc. *De administrando imperio*, neque argumento ipsius narrationis respondet, neque adeo præfationi: Ἰδοὺ ἐκτίθημι σοι διδασκαλίαν, ὥστε τῇ ἐκ ταύτης; κίβρι καὶ γνώσει συνεπιθέοντα περὶ τὰς βελτίστας βουλὰς καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον μὴ διαμαρτάνειν. Πρῶτα μὲν, ποῖον ἔθνος κατὰ τί μὲν ὠφελῆσαι δύναται Ῥωμαίους, κατὰ τί δὲ βλάψαι, [καὶ ποῖον] καὶ πῶς ἕκαστον τύπων, καὶ παρὰ ποίου δύναται ἔθνος; καὶ πολεμῆσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι· ἔπειτα περὶ τῆς ἀπλήτου καὶ ἀκορέτου αὐτῶν γνώμης, καὶ ὧν παραλόγως ἐξαιτοῦνται λαμβάνειν· εἰθ' οὕτως καὶ περὶ διαφορὰς ἐτέρων ἔθνων, γενεαλογίας τε ἔθνων καὶ βίου θαυρωγῆς, καὶ θέσεως καὶ κρᾶσεως τῆς κατοικουμένης παρ' αὐτῶν γῆς καὶ περιγηγῆσεως αὐτῆς, καὶ σταθιασμοῦ πρὸς τοῦτοις, καὶ περὶ τῶν ἐν τινι καιρῷ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ διαφόρων ἔθνων συμβεβηκότων, καὶ μετὰ ταῦτα ὅσα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ κατὰ τινας χρόνους ἐκαινοτομήθη. Agit, ut dixi, de extraneis sui ævi geographiis, interspersis hic ibi notulis atque admonitionibus de via ac ratione, quam belli pacisque commercia cum potioribus vicinorum gentibus instituenda sequi omnino debeant. Cautius in his versatum video Jo. Bapt. Egnatium *De principibus Romanis* libro II (Hancke, *De Byz. rerum scriptoribus Græcis* p. 477): *Hic (Constantinus)... librum Romano filio reliquit, in quo summam totius imperii, sociorum omnium fœdera, hostium vires, rationes, consilia explicuit...* Ergo Egnatius, libri ms. possessor, non alium operis titulum norat, quam solam epistolæ inscriptionem.

Longe aliam faciem aliudque consilium alterius libri esse, qui inscribitur *De provinciis*, id nunc maxime exponendum esse videtur. Jam hunc libellum Byzantinæ historiæ editores ita fere tractant, ut eum primo loco ponant, secundo librum, quem dicunt *De administrando imperio*. Quid vero, si inverso ordine uterentur? Nonne lectorum unusquisque, instructo ante alterum libro posteriore, qui agit de Byzantinorum geographiâ mediæ ævi externa, thematum librum conspicatus, geographiam Byzantinorum ejusdem ævi internam exspectaret? Id quod ipsæ quoque capitula inscriptiones indubie suadent. Quid vero præstat thematum libellus? Non geographiam ipsius regni recentiorem, sed vetustiore, i. e. Justinianeam, servata tantummodo novitia provinciæ nomenclatura et divisione; quod quæsi molestum legentibus esse debeat, id equidem in antecessentibus satis superque monstratum et evictum esse existimo.

Ergo libelli consilium minime in obscuro versatur, collato Hierocle, qui ad verbum exscribitur, item Stephano Byzantino, ex quo fere solo antiquiora petita esse videntur. De usu quoque commentationis quotidiano s. vulgari vix dubitari potest. Etenim spectat studiosam antiquitatis juventutem, cui Hierocles commendatur cum similibus scriptoribus. Geographiâ mediæ ævi summis labris tangi-

tur, quanquam non alienum erat a re, veterem statum provinciæ, præsertim nomina antiquiora, cum usu ævi novissimi comparare, atque ita vitam quamdam inspirare imaginibus geographicis, quarum fines tantum lineasque externas conspicimus, interiora desideramus. Id quod maxime cadit in librum secundum, incredibili socordia scriptum; aut meliora ejus fatorum Iniquitas abstraxit, exceptis, ut dixi, ultimis capitibus, ubi scriptor immunitis erat a recollectione Hierocleæ.

His expositis, verum Constantinei libelli pretium facile ponderari posse videtur. Illud vero, quod miraberis, vix ad ultimam, si quid video, notam detradi poterit. Primo enim istæ capitula inscriptiones unicuique nobis, quod exstat, geographiæ Byzantinæ exemplar et formam ob oculos ponunt, exiguam licet, me Hercule, neque tamen prorsus contemnendam; deinde liber ipse, maxime pars posterior, s. Europa, Hieroclei codicis manuscriptorum vice fungitur; postremo Constantinus Stephano plenior usus est, qua de re ante alios adeundus Westermannus in præfatione optimæ frægis plena, quam editioni suæ Stephanianæ præmisit.

Atque de his quidem hæcenus. Namque editionem librorum Constantini geographicorum minime equidem paro, sat habens, monuisse quædam, minus vel cognita vel pervestigata, unde commodus ad reliqua hujus epistolæ transitus institui posse videtur, quæ periculum geographiæ Byzantinæ, tandem aliquando condendæ, suscipere velle proficitur.

In Occidentis et Orientis distinctione Constantinum sequor, qui sua Europæ themata Occidentis tribuit, Asiæ themata Orientis. Prona, inquit, ea omnia sunt et aperta: namque Europa est Occidentis, Asia Orientis. Verum inspicimus alium ejusdem scriptoris librum, sc. *De ceremoniis* II, 52. Ibi enumerantur summæ imperii Byzantini dignitates, numero 60, regnante ipsius patre, Leone Sapiente, valentes. Classes earum sex erant: prima strategorum, quæ duas habebat partes, Orientis (τῶν Ἀνατολικῶν) et Occidentis (τῆς Δύσεως). In illa (Orientis, inquam,) post alios venit ὁ στρατηγὸς τῆς Θράκης· ὁ στρατηγὸς τῆς Μακεδονίας· ὁ στρατηγὸς τῆς Χαλδίας. Statimque sic pergitur: Αὗται οὖν αἱ στρατηγίαι [ἐν] τοῖς Ἀνατολικοῖς θέμασιν ἀριθμοῦνται. Αἱ δὲ τῆς Δύσεως εἰσιν αὗται· ὁ στρατηγὸς Πελοποννήσου· ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ στρατηγὸς Κιθυβραίων· ὁ στρατηγὸς Ἑλλάδος... ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου· ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ στρατηγὸς Δαλματίας, κ. τ. λ. En vero, quam tenax fuerit sæculum declinatum, imo anteriora, formæ pristinae, quæ erat sæculi quarti. Namque de Constantino plane sic refert Zosimus II, 33 (p. 98 ed. Bonn.): Κωνσταντῖνος δὲ, τὰ καλῶς καθεστῶτα κινῶν, μίαν οὖσαν ἐς τέσσαρας διεῖλεν ἀρχάς. Ἐπάρχῃ γὰρ ἐν τῇ Αἴγυπτῳ ἄπασαν πρὸς τῇ Πεντάπολιν Λιβύης καὶ τὴν ἐφ' ἑαυτῇ Μεσοποταμίαν καὶ προσέτι γε Κίλικαν καὶ Καππάδοκιαν

καλίγηνη τῆς Μακεδονίας, Νίκην ὀνομαζομένην, μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων αὐτοῦς κατοικίξει; qua de Nice (Nicæa) videatur quoque Anna Comuena libro vii, 11 (vol. I, p. 387 ed. Bonn.): Μεταξὺ τοῦ Βουλγαροφύγου καὶ τῆς μικρᾶς Νικαίας. Eadem libro x (p. 208 ed. Paris.): Τὴν εἰρημένην μικρὰν Νηαίαν.

Medii ari Macedonia, inter Pontum Euxinum Rhodopemque sita.—Enumeratis urbium quarundam nominibus, ipsam terram lustrabimus, duce utentes Byzantina annorum fere octingentorum historia, cujus annales verba pro nobis commode deinceps facere posse videntur.

Scriptores sæculorum quarti, quinti, sexti non moramur, nimirum tenaces geographicæ veterum dictionis, tum revera nondum mutatae. Septimum quoque sæculum (Heraclii imperatoris) vix quidquam novasse video, cujus rei testimonium indubium denuntiat Theophylactus Simocatta, paucis, ut novi, lectus, multis tamen legendus, vir non ultimæ apud me auctoritatis, cum propter alia, tum etiam ob causam, quod vita ejus bella Avarica vidit, sive initium pene exitii Byzantini; post quæ alia sæculorum multorum turba secuta, sc. Bulgarica, quæ totam reipublicæ statum (quid aliud?) non leviter affectit, cujus incommodi quotidianum quoque dicendi usum non prorsus immunem fuisse existimo. Jam ergo in geographicis quoque Byzantinos nova tum solitos statuas? Nondum, inquam, licet prope aberant. Etenim Simocatta, qui imperante Heraclio (a. 612—640) scripsit, non alium dicendi usum geographicum tenet, quam antecessores, Scythas et Mysios habens i, 8; vi, 10; Illyricum i, 4; Gepilas vi, 10, viii, 3; Longobardos ibidem; Mysiam Thracicam vii, 13; Dardaniam viii, 5; Antas (sic legendum pro *Artas*) viii, 5; Thraciam viii, 5. Urbium, terrarum, populorum eadem nomine, qualia in itinerariis aliisque scriptoribus coævis legantur. Urbes fere sunt: Singidon i, 4; vii, 11 (quo loco posteriore bona de situ Singidonis); Viminaciani, Augusta i, 4; viii, 2; Rateria (i. *Ratiaria*), Bononia, Acys, Dorostolum, Saldapa, Pannasa, Marcianopolis, Tropæum i, 8; ii, 11; vii, 12; Heraclea (Perinthus) i, 11; vi, 1, 5; Mezembria (*Μεσημβρία*, non *μεσημβρία*) ii, 12; Apperia (i. *Appiaria*), Astica, Calvomontium, Libidargum ii, 15, 16, 17; vii, 7; Philippopolis, Diocletianopolis, Bercea ii, 16, 17; Sirmium i, 3; (non

A Mirsium, ut legitur) vi, 4.; Sabuleti canales (sic lego) vi, 5, coll. ii, 11, ubi male Σαβουλὲν δὲ Μανάλιον; Saldapa, Acys, Scypius prope Odysseum vii, 2; Pistum, Zaldapa, Iatrum, Latarcium, Nova vii, 2, 7; Theodoropolis vii, 3; Nova viii, 4; Getarum reliquiæ prope Odysseum vii, 2; Curisca vii, 2 (Carisca viii, 6); Asima vii, 3 (Asema viii, 6); Constantioli vii, 10; Drizipera vii, 15; Pannonia vii, 7; Tomea (Tomis s. Tomeus viii, 3) vii, 13; Nicopolis, Zichdiba, Iatrus vii, 13; Iatrus flumen vii, 14; via Trajani viii, 4; Palastolum viii, 5, 6; Cataractæ Dardaniæ viii, 5.

Is est Theophylacti circa Europam usus geographicus, tum nondum per rerum vicissitudines mutatus; quod secus in scriptoribus mediæ ultimæque Græcitatæ, qui vetera rebus per affectationem nomina imponebant, ubi omnia diu ante novata fuerant.

Etiam Georgius Pisida, qui vixit circa annum 630, usum antiquum servat. Namque in *Bello Avarico* versu 175 (ed. Bonn. p. 54) vv. τῆς Θράκης ἄλης habet de omni terra inter Istrum Constantiopolinque sita; neque aliter τὰ Θράκης νέφη in *Heracleide* ii, 71 (p. 81).

Ea omnia mutata video sine ejusdem (septimi) sæculi initioque octavi, quantum id ex libris editis intelligi potest.

Horum scriptorum agmen ducat Stephanus Byzantinus, non quidem integer ille, quem jam non habemus (vixit autem Stephanus imperatore Justiniano I, sæculo sexto), sed epitomatus, scilicet per Hermolaum grammaticum, qui Justiniano II Rhinotmeto (a. 685—695, 705—711) suam epitomen inscripsit, coll. Westermanni præfatione p. v, vi. Ergo sequentia Stephani verba initio sæculi octavi scripta statuimus: Βισάνθη, πόλις Μακεδονίας κατὰ Θράκην Ἑλληνίς. Φιλιππούπολις, πόλις Μακεδονίας. Ea Stephanum integrum scribere vix potuisse, testimonia Theophylacti Simocattæ, uno sæculo posterioris, supra memorata satis mihi persuaserunt. Mu to etiam minus ea scripsit, quæ habemus in epitomato: Ὀρεὸς, πόλις Εὐβοίας. Ἡ δὲ Εὐβοία νῆσός ἐστι περιφανεστάτη τῆς Ἑλλάδος, ἡ λεγομένη Εὐρυπτος. Eubœa medio ævo Euripus dicebatur, non sæculo sexto.

Theophaues, qui vixit a. 752—618. Is ad annum 750 (Constantini Copronymi a. 17) hæc habet

σιαν. Celsogalatias jam Stephanus Byz. habet sub v. Βοϊόν.

Et hæc quidem hactenus. Apud Theophanem igitur solam Philippopolin habemus, non etiam Philippis veteris Macedoniae. Namque omne id quod Theophanes narrat solam Thraciæ eam partem spectat, quæ erat inter Philippopolin, Nicæam et Anchialum sita (τότε καὶ Ἀγγιάλον καὶ Βερόνην ἀφάντες Χριστιανοὶ ἐφυγον. Νικαίαν τε καὶ Ἰροδάτου κάττερον καὶ ἄλλα τινὰ ὄχυράματα. καὶ τὴν Φιλιππούπολιν. οἰκούντες μέτοικοι (incolæ), προσέσωσεν δραχάμενοι, ἐν τοῖς ἰδίους φεύγοντες ἀπαγγέλον). In eam enim Thraciæ partem Nice, h

rus imperator magnam civium partem transposuerat, quasi coloniam militarem, Bulgaros repulsuram, teste Cedreno i. II, p. 37 (προσέταξε γὰρ τοὺς Χριστιανοὺς ἐκ παντὸς θέματος ἐπὶ τὰς Σολαβίντας μετακίττεισθαι). Ergo in suas illi patrias redibant, a Bulgaris remotas et immunes, ut Philippi veteris Macedoniae. Ergo Strymonia quoque provincia, Theophani s. librario ejus memorata, excludetur? Omnino. Lectis Philippis, de Strymonæ cogitabat, cujus urbs tum Philippi. Verum Strymoniam provinciam Bulgari tum non infestabant, sed hæmum solummodo. Strymon igitur suspectus videtur.

(p. 663 ed. Bonn.) : Τούτω τῷ ἔτει Κωνσταντίνος ἄρξας κατὰ Μακεδονίαν Σκλαβινίας ἠγματούτευσεν. quò de loco adī mea *Thessalonicensia* (prolegg. p. cū ibique not.). Idem ad a. 794 (Irenes a. 5) ed. cit. p. 757 : Μονοστράτηγον εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν : ubi μονοστράτηγος usui vulgari opponitur, secundum quem Thracia suum στρατηγὸν habebat, et Macedonia suum. Idem p. 772 (a. 804) : Οἱ δὲ Βούλγαροι πλέον κατέσχυσαν Θράκης καὶ Μακεδονίας. Τότε καὶ Ἀγγιῶλον, κ. τ. λ. Idem p. 784 (a. 805) : Καὶ Ἰωάννης (πατριεὶος καὶ στρατηγὸς Μακεδονίας, sic distinguendum) ὁ Ἀπλάκης.

Nicéphorus, Cpolitānus, ut putant, patriarcha, qui de rebus post Mauriciū gestis scripsit, mortuus a. 828. Is novitio Macedoniae usu abstinens, puriorem dictionem adeo affectat, ut non semel tantum pro ipsa Thracia, non de coloniis Græcorum Thraciis, dicat τὰ ἐπὶ Θράκης, simil. Vide Bonnensem ejus editionem p. 20 (τὸν ἐπὶ Θράκης χώρον) ; p. 40 (τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία τε καὶ πόλεις) ; p. 54 (τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία) ; p. 59 (τὰ ἐπὶ Θράκης) ; p. 74 (τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία). Ea exemplis his adde, quæ de hac Byzantinorum affectatione in Egnatiani congressi, commentat. II, p. 44. In reliquis simpliciter habet νν. Θράκην, Θρακίαν, Θρακικὰ (p. 28, 39, 41, quo ultimo loco terram adeo Strymoniam dicit Θρακίαν ; p. 49, 53, 69). Verum de ævo hujus scriptoris dubius hæreo.

Omissis iis scriptoribus, qui Theophanis continuatores dici solent, ad finem ejusdem sæculi (noni initiumque decimi) transgredior. Illi enim suos de proximis imperatoribus commentarios sæculo decimo et post exararunt. Citandi igitur fere ante Leonem Diaconum esse videntur, unus eorum post Cedrenum cum Scylitza. Incertum Theophanis continuatorem regno Constantini Porphyrogeniti assigno.

Leo Sapiens (a. 886 — 907). Is in suo ecclesiarum indice (1) hæc habet : Τῷ Ἡρακλείῳ, Θράκης καὶ Μακεδονίας, κ. τ. λ. Quod ultimum additum patet ad distinguendam hanc Europæ Heracleam (Perinthum) ab altera, Asiæ, sc. Pontoheraclea. Usus mediæ ævi sequitur etiam alio loco, ubi Larissam Græciæ secundæ tribuit, pariterque Thessalonicam Thessaliæ assignat. In reliquis antiquiora tenet, sc. in Naupactō, Philippopoli, Trajanopoli, Adrianopoli, quas vide. In fine ejusdem indicis, ubi metropoles enumerantur tum temporis a throno Romano avulsæ, et Constantinopolitano adjunctæ, post alios occurrit ὁ Νικοπόλεως (metropolitā), qui locus haud parum difficultatis mihi quidem habere videtur. Namque thema Nicopolitanum ut metropolin habebat Naupactum, coll. Leone libro laudato, ubi singuli suffraganei memorantur, inter quos primus, sc. ὁ Βουνδιτζής, idem fere cum Nicopolitano fuerit ; namque Nicopolin tum revera non existisse existimo, quanquam nomen ejus postea aliquoties re-

currere memini. Ergo thematis nomen in unicam tum thematis metropolin, Naupactam, translatum putabis ?

Constantinus Porphyrogenitus (a. 911 — 945). De ceremoniis II, 52 : Ἡ (ἀξία) τοῦ στρατηγοῦ τῆς Θράκης. Ἡ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας. Ibidem : Ὁ στρατηγὸς τῆς Θράκης. Ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας. Ibidem : Ὁ ἀνθύπατος πατριεὶος καὶ στρατηγὸς τῆς Θράκης. ὁ ἀνθ. πατρ. καὶ στρατ. Μακεδονίας. Idem de cerim. II, 44 : Σχολάριοι Θρακησιῶνοι καὶ Μακεδόνες 1037. Ibid. : Θρακησιῶνοι καὶ Μακεδόνες ἄρχοντες 202, σχολάριοι (veterani) 99, νέοι σχολάριοι 608. Idem ibid. II, 43 : Ἀπὸ τοῦ θέματος Θράκης. . . ἀπὸ τοῦ θέματος Μακεδονίας. Ibid. : Διὰ τῶν 4 ταγμάτων Θράκης. . . διὰ τῶν 5 ταγμάτων Μακεδονίας. Ibidem de administr. imp. cap. 50 : Μετὰ δυνάμειος καὶ ἰσχύος πολλῆς, ἤγουν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων καὶ τῶν λοιπῶν δυτικῶν θεμάτων (imp. Michaelis, Theophili fil., a. 842-867).

Incertus Theophanis continuator, medio sæculo decimo assignandus, qui jussu Constantini Porphyrogeniti vias Imperatorum Leonis Armenii usque ad Romanum, Constantini Porphyg. fil. (a. 813—939), libris sex perscripsit (ed. Bonn. p. 3 — 491). Is ergo libro I, 19 (p. 30) : Καὶ πόλεις πολλὰ καὶ τῶν κατὰ Θράκην καὶ Μακεδονίαν. . . ἀνεγείρων (Leo Armenius a. 815 sqq.). Idem in libro II (de Mich. Amoriensi) solo Thraciæ nomine uti solet. Sed libro IV, 24 (p. 177) : Ὁ Μεγαλὸς (Theophili fil.). . . Θρακίαν τε καὶ Μακεδονίαν μέχρι τῶν τεσσάρων συνθηρακῶς μυριάδων. Ibid. c. 25 (p. 181) : καὶ τῶν Θράκης καὶ Μακεδονίας στρατηγῶν. Idem libro V, 1 (p. 212) : Ἀποκράτωρ βασιλεὺς ὠρμάτω μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γῆς, τὸ δὲ γένος εἶλκεν ἐξ Ἀρμενίων ἔθνους Ἀρακίων. Ibid. c. 2 (p. 214) : Εἰς Νίκην κατὰ Μακεδονίαν πόλιν. . . εἰς Φιλίππου (Philippopolin), μέγαν καὶ αὐτὴν τῶν κατὰ Μακεδονίαν. . . πόλεων. . . εἰς Ἀδριανούπολιν. Ibidem c. 65 (p. 305) : Λέων ὁ τῶν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων στρατηγός (imp. Basilio Macedone). Ib. c. 66 (p. 306) : Μετὰ τῶν Θρακῶν τε καὶ Μακεδόνων. Ib. c. 71 (p. 312) : Στρατηγὸν τῶν ἐν Λαγοβιδικῆ δυνάμειος μετὰ Θρακῶν καὶ Μακεδόνων καὶ ἐπιλέκτων Χαρσιανιτῶν καὶ Καππαδόκων. Idem libri VI, 9, p. 358 (imp. Leone Sap.) : Συμβολῆς δὲ ἐν Μακεδονίᾳ γενομένης, ἠττώναται Ὑωμαῖοι. Ibid. c. 15 (p. 363) : Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἀπέστειλεν. . . ἀγαθὸν δὲ ἐκ Μακεδονίας βασιλεῖον. . . Idem in Romano Laespeneo cap. 15 (p. 406) : Συμῶν, ἀρχὸν Βουλγαρίας. . . ληίζεται μὲν Θράκην καὶ Μακεδονίαν. Ibidem c. 22 (p. 412) : Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν. Ibid. c. 29 (p. 420) : Ὡστε συμβῆναι, τούτους (Bulgarios) ἀπὸ Μακεδονίας διὰ Στρυμόνος πρὸς Ἑλλάδα καὶ τὴν Νικόπολιν προχωρῆσαι. Ib. c. 33 (p. 421) : Βασίλειος δὲ τῆς Μακεδόν. Ib. c. 45 : Πλείσταις (i. πλείστα;) πόλεσι (i. πόλεις) κατὰ Μακεδονίαν καὶ Θράκην. . . Idem in Constantino Porphy-

(1) Existat inter ejus opera varia in tomo CVII *Patrologiæ nostræ*.

rog. c. 30 (p. 454) : Στρατεύματι Θρακικοῖς καὶ Μακεδονικοῖς; (fundit Saracenos Siculos). Item in Romano, Const. Porphyrog. libro, c. 8 (p. 474) : Μετά . . . ἐπιλέκτου στρατοπέδου Θρακικῶν, Μακεδονικῶν καὶ Σθλαθησιάνων εἰς Κρήτην ἐκπέμφαι. Ibid. c. 10 (p. 476) : Καὶ Ἀνατολικούς ἄρχοντας καὶ Θρακικούς. Ibid. c. 15 (p. 480) : Μονοστρατηγούντος ἐν τῷ θέματι τῆς Μακεδονίας καὶ κατεπάνω ὄντος τῆς Δύσιω;. Ibid. c. 16 (p. 471) : Ἀρμενίων καὶ Ῥῶς καὶ Σθλαθησιάνων καὶ Θρακικῶν (l. Θρακῶν). Symeon Magister in Leone Armenio cap. 11 (p. 617 ed. Bonn.) : Ὅτι ὁ Κρούμος στρατεύει λαὸν πολλόν, συναθροίσας καὶ τοὺς Ἀδάρις (?) καὶ πάσας τὰς Σκλαβινίας. Quæ Sel. (Sclavorum territoria) eadem sunt cum Sclavinis Macedonicis (*Thessalonica, prolegg.* p. cv sqq.). Idem in Michaele et Theodora c. 12 (p. 657) : Τῶν δὲ Βουλγάρων τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν ληϊζομένων. Item in Const. Porphyrog. et Lacareno c. 29 (p. 735) : Συμῶν ὁ Βούλγαρος; . . . ληϊζεται μὲν Θράκην καὶ Μακεδονίαν. Georg. Monachus in Michaele et Theodora c. 8 (p. 817) : Ὁ αὐτὸς Βασίλειος γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν τοῖς χωρίοις Ἀδριανουπόλεως. Ibid. p. 818 : Τοῦ βασιλέως στρατηλάτης ἐν Μακεδονίᾳ. Ibidem : Ἀρχὴν τῶν Μακεδόνων, τῶν ὄντων πέραν τοῦ ποταμοῦ Δανουβίου . . . τὰ τῶν Μακεδόνων, etc. Ibid. c. 11 (p. 821) : Τῶν δὲ Βουλγάρων ἐπιδρομὰς ποιούντων ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ. Idem in Constantino Porphyg. 10 (p. 879), 15 (p. 881), 19 (p. 885), 48 (p. 915), 51 (p. 916) solam Thraciam memorat in lisdem bellis Bulgaricis. Idem vero ibidem c. 17 (p. 898) Θράκην τε καὶ Μακεδονίαν plenius habet. Id. c. 44 (p. 912) : Βασίλειος δὲ τις Μακεδών.

Josephus Genesius (ævo Const. Porphyrog.) libro 1, p. 2 ed. Bekker. : Κατὰ γὰρ Θράκην καὶ Μακεδονίαν (urbes restituit Leo Armenius). Idem libro 19, p. 107 : Ὑπήρχε δὲ Βασίλειος; ἐκ γένους μὲν προσηγορεύεται Πάρθου Ἀρσάκου αὐχῶν . . . καθεξῆς δὲ καὶ Τηριδάτου (sic) τοῦ βασιλέως, τῆς αὐτῆς σειρᾶς ἐξηγούμενου ἄλλὰ μὲν καὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἐξελέχθη. Ὅς Μακεδόσης (l. Μακετίδος; vel Μακέσσης;) γῆς ἐκφυεῖς, γεννητόρων ἦν κατὰ γένεάν οὐκ ἀσήμων.

Leo Diaconus, Caloensis, altera parte sæculi decimi (Hase, præf. p. xviii, xviii. ed. Bonn.) III, 7 : Μακεδονικὴν αὐτοῖς; ἐγγειρίσας φάλαγγα (a. 963). VI, 8 (ad a. 970) : Μυσίαν, Ῥωμαίους προσήκουσαν, καὶ ἀπόμοιραν τελοῦσαν Μακεδονίας ἀνέκαθεν. VI, 9 : Τὴν χώραν, ὅσην ὁ Ἰστρος ἐντὸς Μακεδόνων περιόριζει. VI, 13 : Ἐς τὰ ἐπὶ Θράκῃς τε καὶ Μακεδονίας διαχειμάζειν χωρία. X, 8 : Τὰ τῶν Μακεδόνων ἀφειδῶ; ἐληϊζοντο (a. 975). VII, 2 (a. 972) : Τοῖς Μακεδόσι χρήματα . . . ὑπισχνούμενο;.

Basilii II, Bulgaroconus (a. 976 sqq.). Ejus Menologium ad 1 Sept. (Vol. I, p. 6) : Ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως τῆς Μακεδονίας. Idem Menologium ad 31 Oct. (ibid. p. 158) : Τῆς Ὀδουσουπόλεως . . . χώρας Μακεδονίας. Idem Menol. ad 24 Apr. (Vol. III, p. 68) : Πόλει; Δοροστόλου τῆς Καππαδοκίας. Ubi Latinus interpretis recte sic : in Macedonia. Idem Menolo-

gium ad 28 Apr. (p. 75) : Δοροστόλου τῆς Μακεδονίας;. Ibidem tamen, ad 28 Jul. (Vol. III, p. 172), prius dicitur Dorostolum Μυσίας τῆς Θράκῃς. Eademque mutuatem sequitur ad 15 Maium (ibid. p. 95) : Γλυκερία. ἡ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς, ἦν ἐν τοῖς χρόνοις Ἀντωνίνου τοῦ βασιλέως καὶ Σαβίνου ἡγεμόνος ἐν Τραπεζουπόλει τῆς Θράκῃς. Ea urbs erat terra Strymoniacæ, eamque illustravi in via Egnatia (Comment. II, p. 34—36). Jovis ibi cultum fuisse, idem Menologi; locus docet.

Georgius Cedrenus (imo Scylitzes), sine sæculi undecimi. In Michaele, Theophili filio (a. 842—867), p. 162, t. II ed. Bonn. : Ὁ Μιχαήλ . . . στρατὸν καὶ αὐτὸς συναγαγὼς ἐκ τε Θρακῶν καὶ Μακεδόνων περὶ τὰς τέσσαρας ἡμισυ μυριάδας. Idem in Basilio Macedone (a. 867 seqq.) p. 183 : Ἦνεγκε τὸν τὸν ἢ τῶν Μακεδόνων χώρα αὐτὸν (Basilium imp.). Idem p. 184 : . . . εἰς Φιλίππους;. μία δὲ αὐτῆ τῶν Μακεδονικῶν πόλεων. Idem ibid. p. 231 : Λέων πατριχίος, ὁ Θρακῶν καὶ Μακεδόνων ἀρχηγέτης;. Ibid. p. 236 : Στέφανος . . . μετὰ τε Θρακῶν καὶ Μακεδόνων καὶ Καππαδόκων ἐπιλέκτων. Ibid. p. 303 : Συμῶν ἐκστρατεύει, καὶ ληϊζεται μὲν Μακεδονίαν, ἐμπειρᾶ δὲ τὰ ἐπὶ Θράκῃς χωρία. Ibid. p. 312 : Ἐπήλθον (Bulgari) ταῖς Ῥωμαϊκαῖς χώραις διὰ Μακεδονίας καὶ Στρυμόνος καὶ Ἑλλάδος, καταλαβόντες τὴν Νικόπολιν. Ibid. p. 400 : Πέτρος ὁ στρατοπεδάρχης μετὰ Θρακῶν καὶ Μακεδόνων. Ibid. p. 346 : Κατέδραμε (Samuel) πᾶσαν τὴν ἐσπέραν, οὐ μόνον Θράκην καὶ Μακεδονίαν καὶ τὰ τῆ Ἑσσελονίκη πρόσχωρα, ἀλλὰ καὶ Θεσσαλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον . . . καὶ πολλὰ φρούρια παρεστήσατο, ὧν ἦν τὸ κορυφαῖον Λάρισσα, ἧς τοὺς ἐποίκους μετέφικισεν εἰς τὰ τῆς Βουλγαρίας ἐνδότερα πανεστίους, καὶ τοῖς καταλόγοις τῶν ἑαυτοῦ κατατάξας στρατιωτῶν συμμάχοις ἐχρήτο κατὰ Ῥωμαίων. Μετήγαγε δὲ καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἀγίου Ἀχιλλεῖου, ἐπισκόπου Λαρίσης χρηματίσαντος ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, κἀν τῇ μεγάλῃ καὶ πρώτῃ συνόδῃ παρόντος σὺν Ῥηγίνῳ Σκοπέλων καὶ Διοδώρῳ Τρίκκης, καὶ εἰς τὴν Πρέσπαν ἀπέθετο, ἐνθα ἦσαν αὐτῶ τὰ βασίλεια. Ibid. p. 447 : Ἐξείσιν . . . εἰς τὰ ἐπὶ Θράκῃς καὶ Μακεδονίας χωρία, καὶ κάτισιν εἰς Θεσσαλονίκην. Ibidem p. 475 : Ῥωμαῖο; δ' ἐγῶ, καὶ Ῥωμαῖο; οὐ τῶν ἐπὶ Θράκῃς καὶ Μακεδονίαν οἰκούντων, ἀλλ' ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Ibid. p. 518 (a. 1038) : Γέγονε δὲ καὶ λιμὸς κατὰ τε Θράκην καὶ Μακεδονίαν, Στρυμόνα καὶ Θεσσαλονίκην καὶ μέχρι Θεσσαλίας. Ibid. p. 564 : Ὑπέστρεψεν ἐν Ἀρκαδιουπόλει . . . πολιορκῆσαι τὴν Ῥαιδεστόν. Ἐτυχον γὰρ αἱ μὲν ἄλλαι Μακεδονικαὶ καὶ Θρακικαὶ προσχωρήσασαι τούτῳ. Ibid. p. 596 : Διατερῶσι τὸν Αἴμον, καὶ παρεμβολὴν ἀποπήγνυσι κατὰ τὴν Αὐλὴν (φρούριον δὲ ἡ Αὐλὴ κατὰ τὰς ὄψεις . . . τοῦ Αἴμου, καὶ οὐ πᾶν πορθω κείμενον Ἀδριανουπόλεως) . . . πεσόντων ἐν τῷ πολέμῳ Μακεδόνων καὶ Θρακῶν οὐ πολλῶν . . . καὶ τὸν Αἴμον διαπεραιωθεὶς διὰ τῆς λεγομένης Σιδηρᾶς . . . κατεσκήνωσεν ἐν τινὶ χώρῳ οὐ μακρὰν τῶν ἑκατὸν βουνῶν, τῷ λεγομένῳ Διακενέ. Ibid. p. 611 : Περαιωσάμενος πάσας ἐν εὐφ' αὐτῆς Μακεδονικᾶς; θυ-

Idem Menolo-

νάμως, ἀρχηγούς, ἐχούσας ἄπαντας Μακεδόνας. Ibid. A p. 616: Αὐτοκράτορα . . τῶν Μακεδονικῶν ταγμάτων. Ibid. p. 629: Καὶ ἄλλοι οἱ Μακεδόνες. Pag. 650: Στρατηλάτης . . τῆς Δύσεως καὶ πάντων τῶν Μακεδόνων ὧν ἐξοχώτατος. Seylitza ibidem p. 655: Ἐν πολλοῖς μέρεσι τὴν Βουλγαρίαν, ἤδη δὲ τὴν τε Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν συνέβληθε (gens Uzargum). Ibid. p. 657: Καὶ χώραν λαβόντες (Uzi quidam Iohellati) δημοσίαν ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς. Ibid. p. 668 (in Romano Diogene): . . στρατὸν . . οἷον παρεῖχεν ὁ καιρὸς ἐκ τε Μακεδόνων καὶ Βουλγάρων καὶ Καππαδοκῶν καὶ Οὐζῶν . . καὶ Φράγγων καὶ Βαράγγων. Ibid. p. 717: Στράτευμα ἀξιόλογον, συγκαίμενον ἐκ τε Μακεδόνων καὶ Φράγγων. Ib. p. 719: Τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος. Ibid.: Ληϊζεται δὲ (Nestor, ὁδοῦς τῶν Παρισπέρων), τὴν τε Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ τὰ παρακαίμενα τῆς Βουλγαρίας Pag. 728: Ἐν Ἀδριανουπόλει συνήντησε Φράγγοις τε καὶ Μακεδόσι καὶ τῷ λοιπῷ . . στρατεύματι. Ibid.: Πρὸς τινα τῶν Μακεδονικῶν πόλεων.

Leo Grammaticus (æc. xi, ut videtur, coll. Cramerio in *Anecd. Græcis bibl. Paris. Vol II.*), Is terram nostram puro sermone Thraciam dicere solet, e. g. p. 135 ed. Bonn. Adde 159, 145, 151, 170 (μετὰ ταξικῶν ἐκ τῆς Θράκης), 178, 183, 185, 194, 293, 294. Ibidem vero p. 231: Ὁ αὐτὸς (Basilus Macedo) γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν τοῖς χωρίοις Ἀδριανουπόλεως. Pag. 232: Ἀπογονόντες οὖν οἱ Μακεδόνες (Adrianopolitani, a Bulgariis ad Danubium inferiorem abducti) . . Ibidem: Κρατεβωχοῦ αὐτοῦς οἱ Μακεδόνες . . ἕτεροι ὀνομαστοὶ τῶν Μακεδόνων. Pag. 235: Τῶν δὲ Βουλγάρων ἐπιδρομῆς ποιούντων ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ, καὶ ληϊζομένων τὰ τοιαῦτα. Pag. 266: Πρὸς τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας. Pag. 273: Καὶ ἀπέστειλεν ἐν Μακεδονίᾳ . . ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασιλείου . . Pag. 310: Καὶ ληϊζεται μὲν Θράκην τε καὶ Μακεδονίαν, Pag. 315: Ἐν τῷ τῶν Θρακῶν θέματι. Pag. 316: Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν.

Michael Glycas (circa a. 1118). Is quoque puriore Thracie usum sequi solet p. 499, 507, 558, 681, ed. Bonn.; item Mysie p. 584. Alibi vero pro eadem habet Macedoniam, sc. pag. 570: Τὸν Μακεδόνα Βασιλείου. Ibidem p. 599: Ἐφόσε γὰρ ὁ Μονομάχος ἐκεῖσε διαπεράσας τὰς Μακεδονικὰς δυνάμεις ἐν οἷς ἦν στρατηγὸς καὶ Βρυέννιος. Λόγος γὰρ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἀφέρετο, ὡς ὅπ' ἐκείνων καταλυθήσονται, μεθ' ὧν ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς Πέρσας κατέλυσεν, Pag. 620: Τηνικαῦτα καὶ (initio imp. Alexii I Comneni) Πατζινάκων πλῆθος πολὺ τὴν Θρακίαν καὶ Μακεδονίαν ἐληϊζεν.

Joannes Zonaras (eodem sæculo) 10, v, 6: Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα . . ὃς ἐκ Μακεδονίας μὲν ἦν. Ἐφ' οὗ πατέρων ἀστέμων καὶ ἀφανῶν, εἰ καὶ τις τῶν τὰ περὶ αὐτοῦ ἐξιστορησάντων ἐκ τοῦ τῶν Ἀρσακιδῶν αὐτῶν γένους κατάγεσθαι τερατεύεται. xvi, 18: Συμῶν τὰ τε κατὰ Μακεδονίαν καὶ τὰ πρὸς Θράκην . . ἐληϊζετο. xvii, 1: Τὴν Θράκην ὅλην (puro sermone). Ibidem cap. 7, Thraciam habet de terra

τῶν Βουλγάρων ἐξάρχοντος οὐ τὰ Θρακῶν, οὐδὲ τὰ Μακεδόνων μόνον ληϊζομένου, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτὴν δὲ γε τὴν Πελοπόννησον. Ibid. c. 23: Τὴν Ὀρεστιάδα οἰκῶν (οὐτω δὲ πάλαι ἡ πόλις ἐκαλεῖτο τοῦ βασιλέως Ἀδριανοῦ ἐξ Ὀρίστου τοῦ Ἀγαμέμνονος), τοὺς Μακεδόνες εἶχε προσέχοντας αὐτῷ. Ibid.: Οἱ δὲ γε Μακεδόνες . . ἐς τὴν αὐτῶν μητρόπολιν ἄγουσιν αὐτὴν, τὴν Ἀδριανούπολιν. Ibid. c. 26: Ὅσοι καὶ ἀδίκως κατὰ πάσης τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας σχεδάνωσθαι (Patziacas). xviii, 2: Βρυέννιον . . στρατηγούντα τῶν ἐκ Μακεδονίας δυνάμεων, Ibid. c. 9: Ὅθεν ὀρώμενοι (Uzi) τὴν τε Μακεδονίαν ἐληϊζοντο, καὶ μέχρις Ἑλλάδος προήσαν. Ibid. c. 20: Τὰ Θρακῶν τε καὶ Μακεδόνων ληϊζεται. Ibid. c. 20: Σύμμικτον πλῆθος, ἐκ Θρακῶν τε καὶ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἄλλων καὶ Βαρβάρων συνστηκός, Ibid. c. 25: Πατζινάκων ἔθνους . . τὴν Θράκην πᾶσαν καὶ τὴν Μακεδονίαν ληϊζομένου.

Nicephorus Bryennius, eodem sæculo. Is i, 3 (ed. Bonn.): Ὁ δὲ Ἰωάννης . . μνημεῖον ἄλιπτον, τὰ αὐτοῦ πράξεις, κατέλιπε Θραξί τε καὶ Μακεδόσι καὶ μέντοι καὶ Ἰλλυριοῖς καὶ Βουλγάροις, ἀρχοῦσί τε καὶ ἀρχομένοις. Ibid. ii, 3: Οἱ τε μὴν Σκύθαι, πρὸς τούτοις συστασιάζσαντες, Θράκην τε καὶ Μακεδονίαν κατέτρεχον. iii, 8: Μακεδόνων τε γὰρ καὶ Θρακῶν τὰς τάξεις ἀπίσας εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, iv, 2: Ὁ δὲ Βρυέννιος ἐν Ὀδρυσόσι διάγων . . τὸ Μακεδονικὸν καὶ Θρακικὸν στράτευμα συλλεξάμενος. Ibid. Τὸν τε Μακεδόνων ἀρχοντα καὶ Θρακῶν στρατηγού. Ibidem c. 3: Ἐν τῷ περὶ τὴν Θράκην χωρίῳ Δαβοκρανίας. Ibidem c. 5: Παρὰ ποταμῶν οὐκ οἷδ' ὅπως ἀρχῆθεν καλούμενον διὰ τὸ ἀμειψθῆναι τῶν ὀνομάτων τὰ κλειστά, τῶς δ' οὖν ἐκ τῶν Θρακικῶν ὀρῶν καταβρίοντα, καὶ Ἀλμυρὸν κατὰ (leg. παρὰ) ἰγχωρίων καλούμενον. Ibidem c. 6: Ἐπλήρου δὲ ταύτην τὴν φάλαγγα αἱ τῶν Μακεδόνων τε καὶ Θρακῶν Παι. Ibidem: Τὸ δὲ μέσον τῆς φάλαγγος ἀπὸ τῆς ἐκείνου ὁ Βρυέννιος ἤγειν, ἐν ᾧ τὸ τε ἀρχοντικὸν ἐτάττετο ἅπαν καὶ Θρακῶν δὲ, Μακεδόνων καὶ τῆς ἑκπυ τῶν Θεσσαλῶν, ὅσον ἐκίλετο. Ibidem ibid., c. 18: Ὁ Κομνηνὸς δὲ (Alexius I) διὰ Μακεδονίας καὶ Βουλγαρίας διελθὼν τὸν Στρυμόνα καταλαμβάνει, καὶ τοῦτον διαπεράσας. . .

Anna Comnena, Nicephori Bryennii conjux. Ea libro iv, 4 (p. 109, ed. Paris.; p. 198, vol. I, ed. Bonn.): Ἐξῆρχε μὲν οὖν τοῦ τῶν ἐξκουβίτων τάγματος Κωνσταντῖνος ὁ Ὀπός, τῶν Μακεδόνων ὁ Ἀντίοχος, τῶν Θεσσαλῶν (Thessalonicensium) ὁ Καβασίλας ὁ δὲ γε Τατίκιος . . τῶν περὶ Ἀχρῖδῶν οἰκούντων Τούρκων ἡγεμόνευε. Ubi Achrido mihi non est Lychnydus (Achris, Okri Bulgarorum), sed Rhodope mons, coll. meis Egnatianis (comnenial. ii, p. 51). Eadem libro xiv (p. 452 ed. Paris., in descriptione Hæmi montis): Δωκῶν μὲν δυτῶν βορειοτέρων καὶ τῶν Θρακῶν τε ἀπὸ τῶν τε καὶ Μακεδόνων . . (ubi lo-men, collato apud Annam magno Hæmi ambitu, ipsa vetus Macedonia significari videtur).

Constantinus Manasses (eodem sæculo). Is versus

5190 sqq. (ed. Bonn, p, 221) : περί Βασιλείου... Α αποδράντες Ρωμαίοι... πατριζα; τὰς ἐν Θράκη πόλεις αὐχοῦντες, ἤθελον συνειναι καὶ αὐτοὶ τῷ Μαρκεσίῳ, καὶ τὰ δυνατὰ ὑπουργεῖν... Ἐπανηκότες οὖν ἐς τὰ σφέτερα, τὰς τῶν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων πόλεις διαφιστῶσι, συναιρομένων σφίσι τῶν Βλάχων... καὶ οἱ ἐν Ὁρεστιάδι μετανάσται γίνονται... τὴν ἐξ Ἀδριανοῦ τὴν κλησιν λαχοῦσαν (ubi occurrunt nomina Didymotichi, Bizya, Tzuruli, Arcadiopolis).

. Joannes Tzeiza (eodem ævo) chil. xi, 396. 948 sqq. (p. 437, ed. Kiessling.) : Μετὰ μεσημβρίαν (loge Μεσημβρίαν) μὲν ἡ Μυσῶν πόλις, ἡ Ἀγγάλος, οὐ τῶν ἀσήμεων πόλις, Κάν τοῖς ὄρισμοῖς γῆς Μακεδόνων, ἔφη. Ubi alium emendo versum, sc. 918 (p. 436) : Σκοῦσι τε καὶ Νάισσος, καὶ (loge Νάισσος, α) Μυσῶν πόλις. In reliquis (ibid. p. 435 sq.) Ptolemæum suum sequitur.

Mennel Comnenus (a. 1143-1180) in novella II (Leunclavii jus Græco-Rom. t. I, p. 154) : Ἐν τῷ θέματι Θράκης καὶ Μακεδονίας.

Alexius Comnenus (a. 1180-82) in novella unica (Leunclav. ibid. p. 168) : Κατὰ τὸ θέμα Θράκης καὶ Μακεδονίας.

Joannes Cinnamus, sine ejusdem sæculi. Is lib. v, 2 (ed. Bonn.) : Τὴν Μακεδονίαν... πόλιν Φιλίππου, τὰ πρὸς τῇ Σερβικῇ καταστησόμενος πράγματα, coll. cap. 5 : Εἰς τὴν πόλιν Φιλίππου. Adde vi, 6 : Τὴν Φιλίππου... πρέσβεις... ἐκ Πασιδῶν. In reliquis geographiis, ut etiam in tota dicendi ratione, puritatis studiosissimus est Cinnamus, Sic Serbios i, 5, Dalmaticam gentem dicit, id est, ni fallor, cognatam cum Slavis Dalmaticis, Dalmaticasque habet iii, 6, 7; iv, 24; v, 16. Naisum Daciæ metropolin nuncupat ii, 13. Sardiciæ (Triaditzæ) vetus nomen habet ii, 13, Illyricoque assignat v, 14. Heracleam s. Pelagoniam (Bitoliam, superioris Macedoniae urbem) Mysiæ (Bulgaricæ) assignat iii, 17. Sirmii vetus nomen semper tenet (i, 4; v, 8, 10; vi, 7). Idem v, 9 : Διγούρων, εἴτ' οὖν Λαμπάρδων. Illyricum habet v, 7.

Nicetas (initio sæculi xiii) in Jo. Comneno (ed. Bonn.) cap. 2 : Μακεδόνα... τὸν Βρυέννιον οὕτω λέγων, ἐπιτὶ καὶ ἐξ Ὁρεστιάδος (ex Adrianopoli, coll. vita Andronici Comneni i, 1) ὠρητο. Μία δ' αὕτη τῶν εὐδαιμόνων καὶ κρατίστων παρὰ Μακεδόσιν πόλεων. Idem ib. cap. 4 : Τὰ Θρακῶνα μέρη... ὁ Κομνηνός Ἀλέξιος, ὅτε εἶχετο (a barbaris Uzis) Θράκη, καὶ τὰ κλειστά τῆς Μακεδονίας ἠρήμωτο. Ibid. c. 6 : Ἐκ τοῦ τῶν Μακεδόνων τάγματος (sc. Eustratii quidam miles). Ibid. c. 8 : Εἰς μίαν μόραν τὸν Μακεδόνα (Macedonas) καθίστησιν... ἄλλην τὴν Σκυθικόν. Idem Philippopolitanam regionem ἐπαρχίαν dicit in Andronico ii, 1. Idem in Alexio, Isacii matre, iii, 2 : Εἰς τέσσαρα ὀκαιρεθέντες; (Scythæ) στρατεύματα, πᾶσαν τὴν Μακεδονίαν ἐπέληθον... ὥστε καὶ τὸ Γάνος τὸ δρος διερευνησάμενοι πολλὰ φροντιστήρια (monasteria) ἐσκέλευσαν. Idem in urbe capta cap. 7 (p. 795, ed. Bonn.) : Ὅσπερ οἱ Θράκες πρότερον, οὕτω καὶ Μακεδόνες, τότε καὶ Θετταλοὶ, καὶ ὅσα ἐν Ἑλλάδα καθήκουσιν. Ubi tamen vetustior puriorque nominum vis obtinere videtur. Ibidem vero cap. 10 (p. 808-810) arbes Thraciæ et Macedoniae terram Byzantiam vicinam significant : Οἱ τῷ βασιλεῖ... συν-

Β ἔσκαψε γοῦν ἐκ βάρων αὐτῶν τὴν Φιλιπούπολιν... τὴν Ἡράκλειαν, τὸ Πάνιον, τὴν Ῥαιδαστὸν, Χαριοῦπολιν, Τραϊανούπολιν, Μάκρην, Κλαυδιούπολιν, Μοσυνούπολιν, Περιθεώριον, κ. τ. λ. Equibus tamen urbibus Trajanopolin, etc. Symonio themati assigno. Ibid. cap. 24 : Οἱ καὶ διαπεράσαντες τὸν Ἑλλήσποντον καὶ διὰ τῆς Μακεδονίας διελθόντες, εἰς Ἀδριανούπολιν ἀφίκοντο. Cap. 35 : Τὸ τῶν Σκυθῶν γένος... τοῦς τῆς Μακεδονίας χώρους κατέλαβον, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐβρον τὰ ἐκείσε παρὰ... ἐλήϊζον αὖν τὰ ἐν Μακεδονίᾳ πάντα... τῇ Ἀδριανουπόλει, τῷ Διδυμοτείχῳ, τῇ Βιζύῃ, τῇ Καλλιουπόλει. Cap. 40 : Καὶ τῆς Μακεδόνων ἀπέσπασε... ἐπιτὶ δὲ παρήλθε τὰ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας χωρία, ἦδη δὲ καὶ τὴν Χριστούπολιν, παρήμειψε καὶ τὸν Στρυμόνα.. Cap. 59 : Ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ κινήσα; ἀμάξας τε παμπόλλας συλλεγῆναι προστάξας ἀπὸ πανταχόθεν τῆς τῶν Μακεδόνων χώρας.

Ephraemius, eodem sæculo. Is scriptor (ed. Bonn.) versu 107 sq. : Πᾶσα δ' ἐφα τῷ Κωνσταντίῳ λάχος, Πρὸς τοῖσδε Θράκης, Μακεδονίας ὄροι, Σὺν τῇ πατρὶδι καὶ βασιλείᾳ πόλει. Id. v, 590 sq. : Στέφει Θεοδόσιον εἰ; βασιλέα Πάση. ἐφας Μακεδονίας, Θράκης. Id. 3213 sq. : Χώρας δ' ὁ Βασίλειος ἐξέφυ πάλαι Μακεδονίας, ἐξ ἀσήμεων πατέρων. Id. v. 3850 sq. : Καὶ Πατζινάκας, Σκυθικὸν πάλιν ἔθνος Θράκης ἐπῆει Μακεδονίας ὄρους. Id. 3862 sq. : Πληθὺς ἀκρίδων ἐσπέρας πρὸς τὴν ἑω Διὰ τε Θράκης, Μακεδονίας ὄρων, τὴν ἀέρων κτῆσιν ἐξειργασμένη. Id. v. 4245 : Θράκης ἐπελθεῖν Μακεδονίας ὄροις. Id. v. 7557 sq. : Τὰς τῶν Θρακῶν τε καὶ Μακεδόνων πόλεις Ἀφηνιάσαι δρῶσι Λατίων κράτους. Id. v. 1672 : Μακεδονίας καὶ μέρους τινὸς Θράκης (ubi tamen antiquior nominum vis obtinet, quod idem valet de vv. 8027-8029). Sed idem v. 8085 sq. : Τὴν Ἀδριανοῦ πόλιν... Διδυμοτείχων... Θράκην, Μακεδονίαν ὄλην, Βολερὸν. Id. v. 8227 sq. : Δι' Αἴμου καὶ Ῥοδόπης Χύδην ἐπέληθε Μακεδονίας τόποις. Καὶ τὴνδ' ἐλήϊσαντο σὺν πάσῃ Θράκῃ. Id. v. 9181 sq. : Ὁ δούς στρατιῶν ἐκ Μακεδόνων ἀναξ εἰς ἐσπέραν πέπομφε κατὰ δισπότου. Id. v. 9850 : Περιδευτῆς Θράκης, Μακεδονίας.

Georgius Pachymeres (fine sæculi xiii et initio xiv.) Is ergo in Michaelo Palæologo, vi, 18 (ed. Bonn.,

vol. I, p. 210): Μέχρις οὖν Ὀρестиίδος ὀρζομένης Α της Ῥωμαίδος καὶ μόλις πρότερον, ὡς τῶν ἐκείθεν ὑπὸ Βουλγάρους ὄντων... Ibid. cap. 25: Μοιρὰ τις... δυστυχῆς Μακεδόνι, εἶπω δὲ καὶ Θραξί... Ibid. v, 3: Τοῖς κατὰ τὸν Αἴμον καὶ αὐτῇ γε Μακεδονίᾳ καὶ Θράκη. Idem in Andronico Palæologo I, 29: Τὰ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. iv, 16: Ἐκ χωρῶν Θρακικῶν τε καὶ Μακεδονικῶν. vi, 32: Τοὺς περὶ τὸν μέγαν πριμικήριον Μακεδόνας. Atque in his locis Pachymerianis usum in eod. xvi vigere ipse historiarii sensus nexuque sole clarius evincit; id quod de omnibus antecedentium scriptorum testimoniis valet.

Haud raro aliter sequentes auctores, in geographicis minime contemnendi, Nicephorus Gregoras et Cantacuzenus.

Nicephorus Gregoras (sæc. xiv). Is libro I, 4, 6 (ed. Bonn.): ... Κυψέλλων καὶ Ἄκρων, φημι, ἀναλαβὼν ὁ βασιλεὺς (a. 1282) Μιχαὴλ τὰς Θρακικὰς τε καὶ Μακεδονικὰς δυνάμεις. Ibidem 6: ... οἱ Τουρκόπουλοι μετὰ τῶν Μασσαγετῶν ἐκπληρώσαντο τὸ δεξιὸν δ' οἱ τῶν Μακεδονικῶν τε καὶ Θρακικῶν ἐπιλεπτοί. Ibidem 11 (ad f. 1282): Αἴμον τὸ ὄρος, δὲ δὴ μεθῶριον νῦν ἔστι Ῥωμαίους τε καὶ Βουλγάρους. Ibid. ix, 5, 5: Ἰδὼν δὲ ὁ νέος βασιλεὺς (a. 1282)... τὰ κατὰ Μακεδονίαν καὶ Θράκην πάντα καταστησάμενος. Quisquam utroque loco vetus Thracia et Macedonia significatur, ut sequentibus ix, 5, 5: Τὰ κατὰ Μακεδονίαν καὶ Θράκην πάντα καταστησάμενος. viii, 10; v, 6: Ἐκ Βυζαντίου εἰς Θράκης καὶ Μακεδονίας ἀπήγεσαν ἄχρι Γαδείρων... κατατρέχειν τε Μακεδονίαν καὶ Θράκην. vii, 6, 5: Τοῖς ἐν Μακεδονίᾳ Ῥωμαίοις. viii, 14, 3: Στρυμόνα ποταμὸν... μέγιστος... ἰπῶσι Θράκην καὶ Μακεδονίαν τέμνοντες... (Strymonem)... ὀρίζοντα μὲν πρὸς μεσημβρίαν... Θράκην καὶ Μακεδονίαν, πρὸς δ' ἄρκτους τὰς τε Μυσῶν χώρας καὶ ποταμὸν τὸν Ἰστρον. viii, 11; ii, 3, 4: Ἀποδοθῆσθαι τὰ περὶ Θράκην καὶ Μακεδονίαν χωρὶα τοῖς προϋπάρξασιν ἐς τὸν κληῖρον... μετὰ παντὸς τοῦ Θρακικοῦ στρατεύματος... ἐς Θεσσαλονικὴν ἐπίτροπος... τῶν τῆς Μακεδονίας πραγμάτων... μετὰ τοῦ Μακεδονικοῦ στρατεύματος. ix, 4, 3: Τὰ Μακεδονικὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα. xi, 3, 1: Τὸν Ἰστρον... κατέδραμον τὴν Ῥωμαϊκὴν Θράκην ἄχρι θαλάττης Ἑλλησποντίας... ληίζονται Θράκην. Adde xi, 4, 11. Deinde xi, 9, 2: Ἀπὸ Θράκης ἐς Μακεδονίαν... μεταβάς. xiii, 12, 1: Ἐς τὴν Θράκην παραιούμενοι Τούρκοι. Et hæc quidem vere secundum usum dicendi classicum. Strymon enim cum Cavala Macedonia et Thraciam olim dirigebat, coll. vii, 6, 3: Τὸ περὶ τὴν Χριστούπολιν μακρὸν ἔκτισε τείχος ἀπὸ θαλάσσης μέχρι τῆς τοῦ παραχειμένου ὄρους ἀκρωνυχίας· ὡς ἄβαντον εἶναι τὸ χωρίον καθάπαξ μὴ βουλομένῳ τῷ βασιλεῖ τοῖς τ' ἐκ Μακεδονίας ἐς Θράκην ἐθέλουσι διαβαίνειν, τοῖς τ' ἀπὸ Θράκης ἐς Μακεδονίαν. Ibid. vii, 8, 2: Τὰ περὶ Χριστούπολιν... στενά... διεβίβασεν αὐτοὺς ἐκ Μακεδονίας εἰς Θράκην ἄχρι τοῦ Ἑλλησπόντου. Ibid. viii, 6, 7: Οἱ μέχρι Χριστούπόλεως

Θράκης. Ibid. viii, 6, 9: Τῆς Θράκης ὄσον τὸ ἀπὸ Χριστούπόλεως ἄχρι τῶν περὶ Ῥήγγιον προαυλίων καὶ προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν τε Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰς ἐπέκεινα τῆς Χριστούπόλεως λοιπὰς Μακεδονικὰς χώρας καὶ πόλεις.

Cantacuzenus (sæc. xiv). Est is, ut Nicephorus Gregoras, puritatis in dicendo admodum tenuax, imo tenacior; in reliquis, si quis alius, fontes egregios geographicæ aperit tum sui ævi, tum maximo opere remotissimi. Ex ejus copulis sequentia sufficiunt. Igitur libro I, 7 (p. 35, vol. I, ed. Bonn.): Τὴν ἐν Ὀδρουσίς ἐπώνυμον Ἀδριανῶ πόλιν... τὴν ἐν Θράκῃ Χριστοῦ πόλιν. Ibidem cap. 20: Καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις κατὰ τὴν Θράκην ἄχρι Χριστούπόλεως. Ibidem cap. 21: Τῆς ἄνω Θράκης καὶ τῆς παραλίου μέχρι καὶ αὐτοῦ Βυζαντίου. Cap. 37: Τὰ ἀνωτερικὰ μέχρι τῆς Θράκης... ἄχρι Βήρας. Idem ii, 3: Τὰς ἄνω τῆς Θράκης... πόλεις. Idem i, 23: Καὶ τῶν ἀπὸ Χριστούπόλεως Μακεδονικῶν τε καὶ ἑσπερίων ἑπαρχιῶν ἄχρις Ἐπιδάμνου καὶ Δαλματίας. Ibidem i, 52: Ἐν Γρατζιανῶ πόλει, περὶ ἐκβολὰς (fines meridionales) τῆς Θράκης καίμενη... Δράμαν καὶ τὴν Φιλίππου, πόλεις Μακεδονικὰς. Idem i, 56: Ἐπιτροπεύοντες τῆς Θράκης. Et ii, 3: Τὰς ἄνω τῆς Θράκης πόλεις. Ibid. cap. 6: Τὴν ἐκ Βυζαντίου καὶ Διδυμοτείχου καὶ Ἀδριανουπόλεως καὶ Θράκης... στρατιάν οὐ γὰρ ἐξῆν τὴν τε ἐκ Μακεδονίας καὶ τῆς ἄλλης ἑσπέρας μετακαλεῖσθαι. De Sultano Ἄγκυρτι, imperatore Byzantinum a. 1348 in litteris suis gladium Macedonia, regem Græciæ, etc., dicente (Cantacuz. I, 14), vide sequentia, ubi dispiciemus, quomodo factum sit, ut Thracia, inter Hebrum cum Rhodope et Pontum Euxinum sita, diceretur Macedonia.

Nicephorus Callisti (floruit a. 1335) in *Historia ecclesiastica* xviii, 38 (vol. II, p. 858 ed. Frontonis Ducæi): Χαγῶν (Avarus) τε μὴν ἐξῶν λαθραίων, καὶ τὴν τοῦ Μακεδόνα καταδραμών... In reliquis omnibus locis Thracia utitur sensus veteris, sc. ix, 4, 5, 7, 33, 44; x, 9; xi, 7, 29, 48, 50; xvi, 10, 25; xvii, 5, 28; xviii, 28, 37. Idem vero xi, 59: Τὴν Θράκην παραμείψας (Thracia relicta), τὴν Ἀδριανὸν κατελάμβανεν, ἣ ἐν τοῖς ὀρίοις Μακεδονίας ἔστι. Ubi sermo est de imp. Valente, proficiscente contra Gothos. Imperator autem, egressus Cpoli, Barbaros juxta Adrianopolin assequitur, relicta Thracia, quæ in Macedonia finibus sita est. Ita scriptor Byzantinus. Adrianopolis igitur in meridie thematicæ Macedonicæ situm habuisse videtur.

Finem disce testimoniis imponant Michael Ducas, Laonicus Chalcondylas, Georgius Phrantza, sæculo decimo quinto assignandi.

Michael Ducas (ex editione Bonn.). Is (ad a. 1331) cap. 5: Ἐξεῖσι τῆς Κωνσταντινου, καὶ πρὸς Μακεδονίαν μετέσταται... τὰς τῶν Μακεδόνων ἰσας. Idem cap. 22 (p. 117, ed. cit.): Καὶ διαβὰς τὸν πορθμὸν (Hellespontum) ἦκεν εἰς Ἀδριανούπολιν... καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ Θράκην (i. e. ἀ. Θράκης) ἦλθεν εἰς Μακεδονίαν... πρὸς τὰ τῆς Θεσσαλίας μέρη κατέρ-

χονται... απαντηθέντας ἐγγύς εἰς τὰ τῆς Θεσσαλονίκης μέρη... Ubi Thracia est Adrianopolitana regio; Macedonia vero nil aliud, quam meridies inter Constantinopolim et Hebrum Iumen; Thessalia idem, quod Thessalonica medii ævi, Macedonia veterum. Idem cap. 25 (p. 132): Καὶ ὡς... καταστῆσαι τοῦτον ἄρχοντα Μακεδονίας καὶ Χερσονήσου καὶ πάσης Θράκης. In reliquis Macedonia utitur sensu veterum, e. gr. cap. 19 (p. 91, 92). De Thessalia hujus scriptoris posthac videbimus.

Laonicus Chalcondylas libro primo p. 33, ed. Bonn.: Ἀμουράτης... ἐς τὴν Εὐρώπην διαθᾶς... καὶ ἐπὶ Ἀδριανουπόλιν ἑλλάσας, τὰ βασίλειά οἱ αὐτοῦ ἐποίησατο. Καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενος ἐληΐζετο τὴν τῆς Μακεδονίας μεσόγειον χώραν.

In reliquis Laonicus Macedonia utitur veterum sensu, item aliis terris. Est autem is ultimæ Græcistis scriptor minime contemnendus, tum propter ubertatem quamdam et elegantiam narrandi, tum maximopere ob sensum quemdam ethnographicum, cujus pauca apud antecessores vestigia equidem deprehendi.

Georgius Phrantza libro 1, 11 (p. 46 ed. Bonn.): Παράσαντες οἱ Τούρκοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ εἰς τὴν Χερσονήσον τῆς Θράκης... λοιπὸν δὲ Ἀμουράτης καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐγκρατῆς γενόμενος, καὶ πολὺ μέρος ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ Βουλγαρίας καὶ Σερβίας, κ. τ. λ. Idem ibid. c. 26 (p. 80 ed. cit.): Οὗτος πρῶτος... ἐν τοῖς τῆς Εὐρώπης μέρεσι παράσας τὴν Καλλιούπολιν κατέλαβεν, εἶτα καὶ τὴν Ἀδριανουπόλιν. Ὁμοίως καὶ ἕτερον οὐκ ὀλίγον μέρος τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας ἔλαβεν. Quæ omnino conferenda sunt cum Laonici Chalcondylæ verbis modo memoratis. Idem Phr. iv, 17 (p. 400 ed. cit.): Εἰς τὴν θεοδόξαστον Κωνσταντινούπολιν, τὴν Σηλυμβρίαν, τὴν Ἡράκλειαν, τὸ Παιδεστὸν, τὴν Καλλιούπολιν καὶ τὰς ἄλλας τῆς Μακεδονίας πόλεις [e bulla aurea Imperatoris Andronici Palæologi sen., an. 1292 Monembasiotis data].

Ohe, jam satis superque! Quorsum attinet, tanta nos testimoniorum strue nisi obruere, tamen obnubilare? Ejus generis Vestras equidem voces dudum percipere mihi videor, *Fautorum par colendissimum* (1). Regeram vero, quo me defendam. In re nondum pervestigata religionis et probitatis esse constat, omnia sæcæ causæ argumenta in medium proferre, caute scilicet ponderata riteque disposita, unde iudicantibus commodior intelligendi facultas procuretur: est autem eruditionis quoque probitas quædam et religio tenenda, non fori solummodo. Dein typographorum chartæ patientiores sunt ineptiarum ipsas impositarum atque illitarum, quam oculi unius alteriusve legentium; quare si mea *Vobis* testimoniorum silva justo spissior videbitur, eu alii

(b) Leo Sapiens in suo ecclesiarum indice: Τῷ Ἡρακλείᾳ (metropolitæ), Θράκης καὶ Μακεδονίας. Script. post Theophanem ed. Ven. p. 103: Μακεδονίας τῆς Θράκης. Ibidem pag. 223, ed. Bonn. (in

(1) DD J. P. Falmerayer et P. J. Schafarik, quibus opus suum nuncupavit auctor. Edit.

A posthac securem suam cædendi causa eidem saluti inferent, eventu tamen, ut auguror, aliquanto minore, quam *Vestra* mihi rerum cognitio et decidendi dexteritas pridem spondidit. Postremo *Thraciæ* geographiam post meas Thessalonicenses *Egnatianasque* lucubrationes nunc maxime iterato labore aggrediar.

Dixi in antecedentibus: *Jam primo urbium quarundam hujus Macedoniae nomina citabimus, quo non firmiter nostræ sententiæ fundamentum jacere possumus. Dein terræ ipsius denominationem per longum sæculorum ordinem persequemur. Postremo videbimus quomodo factum sit ut ista Thraciæ pars diceretur Macedonia!*

Egi igitur de nominibus urbium Macedoniae, inter Pontum Euxinum Rhodopenque sitæ; hinc de terra ipsa, uno capite duo imperii themata jungens, Thraciæ et Macedoniae. Quare vero non duo capita formavi, ut erant duo themata? Ejus rei causam brevissimis exponam. Nondum inveni, quinam fines utriusque thematis fuerint, id quod in reliquis thematibus commodius significari posse videtur; dubium quoque et anceps etiam nunc mihi manet, utrumque thema nunc duplex semper fuerit, an sæpius unum? Nam que ista Byzantinorum Thracia et Macedonia non erat reapse nisi Macedonia Thracica, (b) longe tamen alia a Thessalicensi Macedonia (Thessalonica medii ævi). Nihilominus aliquid quoque laboris hisce quisquiliis impendam, ad graviora deinde properans, ea scilicet, quæ causam spectant, quare Thracia Hebrum inter Pontumque Euxinum sita diceretur Macedonia.

Constantinum Porphyrogenitum primum Europæ sæcæ thema Thraciam dicere, secundum Macedoniam, tertium Strymonem, etc., inscriptiones libri *Thematium* posterioris demonstrant (p. 110 hujus editionis). Cerimoniarum ejusdem liber idem testatur lib. 11, cap. 52, ubi Thraciæ præses bis semel ante Macedoniae presidem memoratur; postremo larga reliquorum testimoniorum seges ex eodem cap. et Hierocli *Synecdemo*. Jamque in hac nostra quæstione maximopere attendendum videtur ad eum ordinem quo utriusque regionis nomina uno fere scriptorum ore citantur. Qui non alius est, quam hic: Θράκη καὶ Μακεδονία, sive Θράκῆς τε καὶ Μακεδόνες. Inversionis exempla rarissima esse, antecedentia patefecerunt.

Primum igitur thema Thracia, id est Byzantium, erit, cum agro vicino, cujus tamen fines nondum inveni; secundum Macedonia. De his vid. ipsum Constantinum (pag. 109 hujusce edit.): Τὸ τοῦτον θέμα τῆς Θράκης ἀρτι nuper τὴν θέσιν (institutionem) καὶ τὴν ὀνομασίαν ἔλαχε θέματος, ἀφ' οὗ τὸ τῶν Βουλγάρων γένος τὸν Ἰστρον ποταμὸν διεπέ-

Basilio Macedone, cap. 9): Ἐκ Μακεδονίας τῆς Θράκης. De Thracia et Macedonia Cononis, imo Photii patriarchæ (Phot. Biblioth. p. 140. a. ed. Bekk.), vide Epimetrum Strabonianum.

ρασειν, ἐπει πρότερον εἰς βασιλείας διετέλεσεν (c) διήθητο. Καὶ μαρτυροῦσιν αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ἢ τὰ Μεσημβρία καὶ ἡ Σηλυμβρία, βασιλείων προσηγορίας ἔχουσαι πόλεις, πρὶν τὴν τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν αὐξηθῆναι. . . Ἐπαρχία δὲ Θράκης ὑφ' ἡγεμόνα ἐτέτακτο καὶ ὑπὸ τὸν λεγόμενον κομισιάριον. Ταῦρος γὰρ . . . ἐκράτει τῆς Θράκης ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἔχων ὑφ' αὐτὸν πόλεις ὑφ' ἡγεμόνα καὶ κομισιάριον 53. . . (d) Τὸ δὲ τῆς Θράκης θέμα ὑπὸ τὸν βασιλέα Κωνσταντινοπόλεως ἐτέτακτο. . . καὶ οὐδέπω τις στρατηγὸς ἦν αὐτῆς. Ἄφ' οὗ δὲ τὸ Θεομήτηρον (e) τῶν Βουλγάρων ἔθνος ἐπεραιώθη εἰς (dele hanc vocem) τὸν Ἰστρον. . . τῆς . . . βασιλεὺς ἠναγκάσθη . . . εἰς θέματος τάξιν ἀγαγεῖν αὐτὸ, καὶ στρατηγὸν ἐν αὐτῷ χειροτονῆσαι.

Secundi (Macedonici) thematis fines aliquanto commodius definiiri poterunt. Ii sunt Pontus Euxinus; e borea Danubii inferioris terra, scilicet Bulgaria, Servia per Nissam contigua. Vide Hieroclem. Quæ mire quantum confirmat Laonicus Chalcondylas de rebus Turcicis libro I, p. 36, ed. Bonn. (capitulum signa libris non addidit Bekkerus, ut in Anna bene Schopenus fecit): Τὸς μέντοι Ἰουργάρους (ita negligentissime Bekkerus, tu lege Βουλγάρους) οὗ κατὰ Μυσίαν καλοῦσιν οἱ ἄμεινον Ἑλληνικῆς ἐπαύοντες φωνῆς, ἐπίσταται καθήκειν ἐπὶ τὸν Ἰστρον ἀπὸ τῆς Βιδίνης (Vidinæ) πόλεως ἕως ἐπὶ (sic) Εὐξείνου πόντου, ἐν Τρινάβρι πόλει τῆς βασιλείας ἀποδεικνυμένους. Egrege sic Laonicus, quocum hodierna provinciarum divisio apprime consentit. Vid. tabulam Lapiei geographicam fol. 5.

Occidentales thematis limites vix invenio. Fuit, puto Hebrus et Rhodope, vel ipse solusque Hebrus; Adrianopolis vero metropolis, quamquam hoc quoque thema in minoris divisum fuisse constat, coll. Niceta in *Isaacio Angelo* III, 4, (p. 571, ed. Bonn.): Περὶ τὸ λεγόμενον Νεούτζικον τόπος δὲ ἐστὶν οὗτος διοριστικὸς τῶν ἐπαρχιῶν ἀμφοτέρων, τῆς Ἀδριανοῦ, φημί, καὶ τῆς Φιλίππου (Philippopoleos).

Aliam quoque hujus thematis divisionem veteribus placuisse video, ut scilicet diceretur *Macedonia intra jugum* (Hæmum) sita, et *extra* (ὁ ἐντὸς, ὁ ἐκτὸς ζυγός). Anna Comnena 8, 7 (ed. Bonn.): Τὴν μέχρις αὐτοῦ τοῦ ζυγοῦ. Sic enim legendum, non Ζυγοῦ. (f) Nicetas in *Isaacio Angelo* I, 5 (p.

(c) Thraciam primo ævo duo regna habuisse, narrat Constantinus, quo nisus veterum testimonio? An Taciti Annal. 2, 64? Urbes ab ipso memoratæ nil faciunt ad rem. Thracia pro temporum ratione in numero regnorum variavit.

(d) Hieroclis sex primæ eparchiæ (infra col. 141) revera computum habent 53 urbium nostrarum.

(e) En Græculi filium! Idem plane purpuratus scriptor hæc habet certum. 2, 47 (T. 2, p. 681, ed. Bonn.): Ὁ τῶν ἀπὸ Βουλγαρίας ἐρχομένων πρέσβεων πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμὸς. Interrogatio legatorum Bulgaricorum: Πῶς ἔχει ὁ θεοσεφῆς βασιλεὺς ἢ πνευματικὸς πάππος τοῦ ἐκ Θεοῦ ἀρχοντος Βουλγαρίας, κ. τ. λ. Logothetæ Byz. ad eos interrogatio: Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς ἐκγονος τοῦ

486, ed. Bonn.): Κατὰ τῶν ἀποθῆν τοῦ Αἴμου κωμωπύλων καὶ συγκτησεων. Ubi codex Augustanus: Ἄλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἐξω λεγομένου ζυγοῦ (Slavice dixeris Zagoræ). Georgius Pachymeres in *Michaelis Palæologo* 3, 18 (Opp. ed. Bonn. vol. I, p. 210): . . Φιλίππου πόλις . . . Θεομήτηρον (sic) . . . καὶ ἅπας ὁ ἐξω τοῦ Αἴμου ζυγός. Idem in *Andronico Palæologo* I, 29 (vol. II, p. 80): . . νέφος Σκυθῶν Παρσιτρῶν . . . διελθὼν τὴν Βουλγάρων γῆν . . . κατὰ τὸν ἐξω ζυγὸν γίνεται (g). Et hæc quidem de jugo ipso, et de jugo extra sita. Alterum jugum, intra situm, nondum inveniri; quanquam ejus denominatio e priori consequitur.

Venio ab ultimæ, quod promisi, exponendum, quomodo scilicet factum sit ut hæc Thracia diceretur Macedonia.

Jamque aliquis, *En vero, inquiet, tu Thraciam Macedoniæ veteris Thraciamque Hæmi miscere videris. Namque illa ipsa quoque vetus et genuina Macedonia Thraciæ (occidentalis) pars fuit.* Scio equidem cum pauculis, Macedoniam inter Peneum et Strymonem sitam originetenus Thraciam vero fuisse, non Macedoniam, quod multa mihi lectio non tot alia solo *claris potest*. En igitur sola fere Stephani Byzantini testimonia, ordine alphabetico repetita, scriptoris tandem aliquando diligentius legendi. Is igitur: Αἰθλίον, τῆς Θράκης Χερρόνησου (sic) πόλις. Θεόπομπος ἐν Φιλιππιῶν εἰκοστῇ τρίτῃ: Ἐπορεύθη εἰς πόλιν Αἰθλίον τῆς Ἀττικῆς (lege Ἀκτῆς, ad Athn) μὲν οὖσαν, πολιτευομένην δὲ μετὰ τῶν Χαλκιδικῶν. Idem: Ἄρνη . . . τετάρτη τῆς Ἐρασιῶν (sc. χώρας) πρὸς τῇ Θράκῃ (Ἀκτῆ). Idem: Βέργη, πόλις Θράκης πρὸς τῇ Χερρόνησῳ. Idem: Βέρης (sic), πόλις Θράκης, ἀπὸ Βέρητος υἱοῦ Μακεδόνο. Idem: Βρίγες, ἔθνος Θρακικόν . . . Βριγία ἡ Τρωϊκῆ, τουτέστιν ἡ Φρυγία, ἀπὸ Βρίγην τοῦ κατοικήσαντος ἐν Μακεδονίᾳ. Adde eundem in vo.ibus Βρυγιάς, Βρύγιον, Βρύκης, Βρύξ. Idem: Γηγωνός, πόλις Θράκης, προσεχῆς τῇ Παλλήνῃ. Idem: Γρηστωνία, χώρα Θράκης πρὸς τῇ Μακεδονίᾳ. Idem: Ἐορδαλαί, δύο χώραι Μυθωνίας (I. Μακεδονίας). Εἰσὶ καὶ ἄλλαι. . . ἡ δὲ Θράκης. Idem: Εὐρωπός, πόλις Μακεδονίας, ἀπὸ Εὐρώπου τοῦ Μακεδόνο, καὶ Ὀρειθυίας τῆς Κέρκροπος. In le vides quamnam Thraciæ pars significetur, in quam Boreas (Herodotus 7, 189. I Lat. Phædr. 220)

βασιλεὺς ἡμῶν . . . ὁ ἐκ Θεοῦ ἀρχὼν Βουλγαρίας. κ. τ. λ. Similis circa *Parvam Romanum et Emirum* (Sulianum) Ciliciæ vide ibidem pag. 680-682. Veniant autem primo honoris loco legati imperii Romani, secundo Bulgarorum regis, tertio Turcæ Cilicis. En trifolium!

(f) Non aliter intelligo Stephanum Byz.: Γότθοι, ἔθνος πάλαι οἰκῆσαν ἐντὸς τῆς Μαυώτιδος ὕστερον δὲ εἰς τὴν ἐκτὸς Θράκην μετανέστησαν. Erat ea Thracia inter Hæmum Pontumque Euxinum sita.

(g) Eandem dictionem in rebus Moreoticis deprehendi. Georgius Phrantza II, 2 (p. 130 sq., ed. Bonn.): Τοῦ ὑπερμεγέθους δρους τοῦ Ταυγέτου . . . καὶ πάντα τὸν ἐκείνου ζυγὸν ἄχρι καὶ τῆς Πύλου . . . ἐκ δὲ τοῦ ἐξω ζυγοῦ τὸ κάστρον Ζαρνάτας . . .

Orithy' am, Atticam virginem, auerexit. Est Macedoniae vetustissimi sensus Thracica, inter Pentum Axiomque sita (h). Idem: Κασάνδρεια, πόλις Μακεδονίας πρὸς τῆ Θράκη, ἢ ποτε Ποτιδαία λεγομένη. Idem: Κεκροπία χώρα . . ἔστι καὶ Κεκροπία, χώρα Θράκης· ἔστι δὲ δῆμος Θεσσαλονίκης (i. e. pagus provinciae Thessalonicae medii xvi, h. e. Macedoniae veteris). Idem: Μαιδοί, ἔθνος Θράκης, κληστόν Μακεδονίας. Idem: Μεθώνη, πόλις Θράκης. Idem: Μίλωρος, Χαλκιδική πόλις ἐν Θράκη. Idem: Μυθονία, μοῖρα Μακεδονίας τινὲς δὲ Μαιδούς αὐτούς φασιν. Idem: Ὀλόφυξος, πόλις ἐν Θράκη περὶ τὸν Ἄθω. Idem: Ὀλυθος, πόλις Θράκης πρὸς τῆ Σιθωνία τῆς Μακεδονίας. Idem: Παλλήνη, πόλις Θράκης, ἀπὸ Παλλήνης τῆς Σιθωνος, κ. τ. λ. Idem: Ποτιδαία, πόλις Θράκης. Idem: Σάνη, πόλις Θράκης μεταξὺ Ἄθω καὶ Παλλήνης. Idem: Σιθωνία, μέρος Θράκης. Idem: Σκίθαι, πόλις Θράκης πλησίον Ποτιδαίας. Idem: Σκιώνη, πόλις Θράκης. Idem: Στράμβαι, πόλις Θράκης. Idem: Στώλος, πόλις μία τῶν ἐν Θράκη βαρβαρικῶν, ἃς μετήνεγκαν ἐκ τῶν Ἠδωνῶν οἱ Χαλκιδικεῖς εἰς τὰς αὐτῶν πόλεις. Idem: Τράγιλος πόλις μία τῶν ἐπὶ Θράκη πρὸς τῆ Χερρόνησῳ (qualis peninsula?) καὶ Μακεδονίᾳ. Idem: Φλέγρα, πόλις Θράκης, ἣν Εὐδοξος μετὰ ταῦτα Παλλήνην φησὶ κληθῆναι. Idem: Χαλάστρα, πόλις Θράκης περὶ τὸν Θερμαῖον κόλπον. Addo: Idem: Θέρμη, πόλις Ἑλλήνων Θρηκῶν. Idem: Αἶσα, πόλις Θράκης, προσεχὴς τῆ Παλλήνη. Idem: Αἰσύμη, πόλις Θράκης Ὀμήρος (Iliad. viii, 304), κ. τ. λ. Idem: Ἀφύτη ἢ Ἀφύτις, πόλις πρὸς τῆ Παλλήνη Θράκης, ἀπὸ Ἀφύτου τινὸς ἑγγωρίου Ἔσχε (l. εἴχε) δὲ ἡ πόλις μαντεῖον Ἀμμωνος. Apollonius Rhod. i, 601.: Ἄθω . . κολώνη Θρητική.

Et hæc quidem suffectura pro tempore, arbitror, alia datorus in secunda fragmentorum Straboniana editione. Quid ergo ex his omnibus consequitur? Nil aliud, quam quod modo demonstravi: stricti sensus Macedoniam ferè omnem originetenus fuisse Thracicam; quanquam in his doctorum quosdam a me dissensuros puto. Verùm alia æva aliam dictionem sequuntur. Fuit enim medio ævo alia prorsus Macedonia, sc. inter Danubium inferiorem et Propontidem sita, nil commune habens etiam ista genuina præter cognationem quamdam, a me jam nunc clarius patefaciendam.

Colonias suas, ut Asiæ, ita etiam Thraciæ, inter Itiodopen Pontumque Euxinum sitæ, Macedonum reges inde a Philippo, Alexandri Magni patre, imposuerunt. Videatur Stephanus Byzantinus: Καλύθη, πόλις Θράκης, ἀποικὸς Μακεδόνων. Idem: Φιλίππου πόλις, πόλις Μακεδονίας, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου

(h) Ad sinum Melanem, prope Hellespontum, hunc raptum transponit Apollonius Rhod. l. 211 ss. Χαρηθονίην . . πέτρην . . ποταμοῖο παρὰ ῥόδον Ἐργίνοιο). Veteres similiter in sede Orphei Thracica variant.

(i) Stephani locus, qualis nunc habetur, sensu

καίσιμα ἐν τῷ Ἑβρω. Idem: Πιάσται, ἔθνος πρὸς τῷ Πόντῳ. Βαρύνεται δὲ ὁμοίως τῷ Ὀρέσται. Ὀμοίως δὲ καὶ οἱ Διέσται. Μακεδονικὰ δὲ εἶσιον ἴθνη καὶ Πιάσται. Κρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι οὐ φησι, καὶ τοὺς Πιάσταθ Μακεδονικὸν ἔθνος εἶναι, ἀλλὰ συμβαρυνομένους τοῖς Διέσταις καὶ Ὀρέσταις. (i) Ergo Macedoniae gentes et colonias prope Pontum habemus *Liestas, Orestas, Piastas*. Primos puto a Dio, juxta sinum Thermæum sito, ad Hætum transpositos fuisse. Piastas minus jam tangō, magis vero *Orestas*. Hosque omnes Macedoniae Ponticos a Thracicos fuisse, a veteribus didicerat Stephanus Byzantinus. Ceterum Piastas agnoscit Tabula quoque Pent. sect. VIII, scribens *Pekastii*. Sedebant e sinistra Tinnæ Ilii ora, quem male *Tonium* dicit eadem Tabula.

En vero Orestarum historiam sequi dremi, e tenebris Byzantinis tandem aliquando a me plenius narrandam. Ergo Leo Diaconus hist. viii, 2 (p. 130, ed. Bonn.): . . . τὴν Ἀδριανού (Adrianopolin) . . ἣν Ὀρέστην φασὶ πολλοὶ τὸν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτε τὸν πλάνον ὑπέστη μετὰ τὴν ἀναίρεσιν Κλυταίμνηστρας, τῆς ἰδίας μητρὸς· ἐξ ἐκείνου τε Ὀρεστιάδας κεκλήσθαι τὸ πρότερον, Ἀδριανὸν δὲ Ἀδριανού ὀνομάσαι. Theophanes continuatus libro vi (in Constantino Porphyrog. cap. 8, pag. 387, ed. Bonn.): . . τὴν Ἀδριανούπολιν . . ἦτις τὸ πρὶν μὲν Ὀρεστιάς ἐκαλεῖτο, ἐξ Ὀρέστου, υἱοῦ Ἀγαμέμνονος; δὲ . . ταύτην (matrem Clytemnestram) . . ἀποκτείναντες λίαν ἐκμέμνηεν, καὶ ἐν τῇ σύνελευσίᾳ Ἑβρου, Ἀρξου τε καὶ Ἀρτάκου τῶν τριῶν ποταμῶν γελουσάμενοι, τῆς νόσου ἀπήλλακτο. Ἀδριανὸς δὲ Καίσαρ . . αὐτὴν μεγαλύναντες πόλιν Ἀδριανού μετακλήκην. Αὕτη τρίτης ἡμέρας . . ἐν διόδῳ Φιλίππου πόλεως σταδιάζεται, ἡγαλισμένη τῷ δρεὶ τῷ Αἰμίῳ παρ' ᾧ οἱ τρεῖς ποταμοὶ συμβάλλονται τὸ ὑμῆρον ὕδωρ. Idem plene narrat Symeon Magister in Basilio Macedone cap. 1 (l. c., pag. 686); ubi tamen pro Iliiis Arzo et Artaco occurrunt Arxus et Artabus. Zonaras viii, 23: Τὴν Ὀρεστιάδα . . ὁὕτω πάλαι ἡ πόλις ἐκαλεῖτο τοῦ . . Ἀδριανού ἐξ Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος. Anna Comæna ii, 6 (ed. Bonn. vol. i, p. 110): Πλὴν τῶν κατὰ τὴν Ὀρεστιάδα. Nicephorus Bryennius, iii, 2 (p. 101, ed. Bonn.): Ἐξ Ὀδρυσῶν. Id. cap. 5 (p. 105): . . ἐν Ὀδρυσίαις ἐφοῖτα πρὸς τὴν πάλαι μὲν Ὀρεστιάδα καλουμένην, νυνὶ δὲ Ἀδριανούπολιν. Nicetas in Jo. Commeno cap. 2: . . ἐξ Ὀρεστιάδος . . μία δὲ αὕτη τῶν εὐδαιμόνων . . παρὰ Μακεδόνων πόλεων. Idem in urbe capta cap. 10: . . καὶ οἱ ἐν Ὀρεστιάδι. Georgius Pachymeres in Michaelē Palzologo ii, 8 Ed. Bonn. vol. I, p. 108): Τῆς κατὰ τὴν Ὀρεστιάδα Ἀνδριανού (sic) πόλεως. Ib. cap. 26 (p. 137): . .

caret. Quid enim est: *Piastas* quoque, ut reliquos, gentem Macedoniae esse negat: sed nomen eodem accentu gravi legendum esse? Anne legendum συμβαλλομένους, junctis sermone vulgari, i. e. n. n. diversus ab illis? Alii de lacuna cogitabunt.

Θράκην . . τὰ κατὰ τὴν Ὀρεσιάδα. Ibid. 4, 30 (p. A 522): Τὰ κατὰ τὴν Ὀρεσιάδα τε καὶ τὰ ἐνδότερα τοῦ Αἴμου. Idem vi, 3: Ἐπ' Ὀρεσιάδος. Idem in Andronico Palæologo, v, 28 (vol. II, p. 447): Πρὸς Ὀρεσιάδα, vi, 32: Καταλιπὼν τὴν Ὀρεσιάδα, περὶ τὴν Ἀπρω πηλίσον κατασηνοί. vii, 19: Ἐς Ὀρεσιάδα. Nicephorus Gregoras 4, II, 4. Τὰ τῆς Ὀρεσιάδος ἰππήλατα (planitiem). vii; III, 3: Ἐν Ὀρεσιάδι . . τῆ Ἰθακίῃ. viii, 4: viii . . τῆς μεσογείου . . ὁπόση τῆς Ὀρεσιάδος ἐστὶ περιόχοις. Ibid. vi, 7: Ἐξ Ὀρεσιάδος, viii: Τὴν Ὀρεσιάδα. II, 9: Ὀρεσιάδα καὶ Αἰδυμότεχον ix, 13, 1: Ἀχρὶς Ὀρεσιάδος xii, 14, 2: Τῆς Ὀρεσιάδος. Ibid.: Ἐπ' Ὀρεσιάδα xii, 14, 3: Τοῦ παραρρέοντος τῆ Ὀρεσιάδι ποταμοῦ (Hebri), xiii, 5, 1: Εἰς Ὀρεσιάδα . . κατὰ Θράκην. xvi, 3; II, 3: Ἐς Ὀρεσιάδα . . ἐνδὸς Ὀρεσιάδος, . . τῆ Ὀρεσιάδι. xvi, 7, 5: Ἐξ Ὀρεσιάδος . . τῆ Ὀρεσιάδι. xvi, 7, 5: Ἐξ Ὀρεσιάδος. Cantacuzenus Orestiadē nunquam vitit, sed Adrianopoli. Idem tamen Odrysas non omittit 1, 7; xxi, 39; II, 3 (ubi occurrit urbs Buceolum); id quod eodem redit. Laonicus Chalcondylas libro 1, p. 31, ed. Bonn.: Ὀρεσιάδα, τὴν Ἀδριανούπολιν καλουμένην. Georgius Phrantza, 1, 5 (Opp. ed. Bonn. p. xxix, 22): μετὰ τινῶν . . Ubi codex Paris.: . . μετὰ διακοσίων ἐν Ὀρεσιάδι ὄντα.

Et hæc quidem in memoriam hujus Macedonum coloniae Thracicæ, Adrianopoleos, inquam; (j) cujus origines heroicas diu ante Stephanum in medium protulit Ælius Lampridius in Heliogabalo, cap. 7: *Et Orestem quidem ferunt non unum simulacrum Dianæ, nec uno in loco posuisse, sed multa in multis. Posteaquam se apud tria flumina circa Hebrum ex responso purificavit, etiam Orestam (l. Orestiam condidit civitatem, quam sæpe cruentari hominum sanguine necesse est. Et Orestam (l. Orestiam) quidem urbem Adrianus suo nominis (l. uomini) vindicari jussit, eo tempore, quo furere cœperat, ut ex responso, cum ei dictum esset, ut in furiosi alicujus domum vel nomen irreperet. Sic lego ultima loci, male sani, fere Orestei (k).*

Philippopolin Thracicam, Philippi coloniam,

(j) Distinguantur quatuor Orestie s. Orestiades, a veteribus ad Orestem, Agamemnonis filium, relatae. Prima Peloponnesi Steph. Byz.: Μεγάλη πόλις Ἀρχαδίας; ἐκαλεῖτο δὲ τὸ ἡμισυ Ὀρεστία ἀπὸ τῆς τοῦ Ὀρέστου παρουσίας; οἱ δὲ πολῖται Ὀρέστιοι καὶ Μεγαλοπολίται. Cum his confer eundem Stephanum: Ὀρεστία . . ἐστὶ καὶ ἄλλη ἐν Ἀρχαδίᾳ Ὀρεστία.— Secunda, Epiri Stephanus Byz.: Ὀρέστια, Μολοσσικὸν ἔθνος. Ἐκαταίος Εὐρώπη fragm. 77; ed. Klausen.). Θεαγένης . . φησὶν, ὅτι, ἐπὶ ἀφείθη τῆς μανίας Ὀρέστης . . εἰς ταύτην ἦλθε τὴν γῆν, καὶ παῖδα ἔσχεν Ὀρέστην, οὗ ἀρξάντος ἐκλήθησαν Ὀρέστια. Αὐτὸς δὲ ὑπὸ ἐχλίνης δηχθεὶς; θνήσκει εἰς χωρίον τῆς Ἀρχαδίας; (l. e. morsus, venit in locum quemdam Arcadiæ, ubi moritur), τὸ λεγόμενον Ὀρέστιον. Strabo vii, 7, 8: . . Μολοττοί . . Ὀρέστια . . λέγεται δὲ τὴν Ὀρεσιάδα κατασχεῖν ποτε Ὀρέστης, καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν; κτίσει δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν

supra vidimus p. xiv (l). En aliam, ut puto, Philippī Thracicam coloniam. Etymologicum M.: Βίην, πόλις Μήμνηται ταύτης Ἡρόδοτος, καὶ φησὶν ὠνομάσθαι, ὑπὸ Φιλίππου οικισθεῖσαν, ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ συνοικισθέντων μοιχῶν. Mæchos Philippus I, Macedo, mæchorum, furum, potorum princeps, in Thraciam relegavit? Veteres tamen dixerunt, nō crediderunt. Eadem de Philippopoli quoque traduntur, item de Cabylo. Ergo de Philippis Michael Apostolius centuria III, 57: . . Ἔστι δὲ τις περὶ Θράκην Πονηρόπολις, ἣν Φιλιππῶν φασὶ συνοικίσαι, τοὺς ἐπὶ πονηρίας διαβαλλομένους; αὐτοὶ συναγαγόντα συκοφάντας καὶ ψευδομάρτυρας καὶ τοὺς συνηγόρους καὶ τοὺς ἄλλους πονηροῦ; ὡς διασχίλους, ὡς Θεόπομπος ἐν ιγ' (13) τῶν Φιλιππικῶν φησὶ (fragm. 122 ed. Wichers.). Philippopolin in his signifi- scari, nota res est, coll. Plin. II. N. 4, 11, 18: *Hebrus amnis. Oppidum sub Rhodope, Poneropolis antea, mox a conditore Philippopolis; nunc a situ Trimontium. Tzotza (ad calcem Chilliadum ed. Riessling. pag. 510); . . ὁ ῥήτωρ . . ὑπερορίας ἀξίους δεικνύς τοὺς τοιοῦτους φαύλους, καὶ μακαρίζων τὸν Φιλίππον, πάντας πονηροῦς καὶ μοιχοῦς εἰς Πονηρόπολιν συνοικίσαντα καὶ Μοιχόπολιν, ἣ Βιναρία καλεῖται. Verum Cabylo quoque colonia Philippus sede maleficorum usus est, teste Strabone vii, 6, p. 320: Τὸ τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύθη (Καδύλη?); Φιλίππου τοῦ Ἀμόντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντας. Quas Macedonum colonias Thracicas præter rationes militares metalla spectare puto, quæ a maleficis relegatis colebantur. Cabylen et Calyben cum Astis A. Pauly leviter attigit in Encyclopædia reali s. v. De ea adde Harpocrationem: Καδύλη Δημοσθένους ἐν ἡ' Φιλιππικῶν. Χωρίον ἐστὶ Θράκης, ὡς φησὶ Θεόπομπος; τε ἐν μζ' καὶ Ἀναξιμένης ἐν ἡ' Φιλιππικῶν. Οὗτος δὲ φησὶν, αὐτὸ ἰδρῦσθαι πρὸς Τάξην ποταμῷ κατὰ μέσον τῆς Θράκης. Ubi pro Τάξην, quod est nihili, lege Τούτζην, vel Ἄρτζην (cum Vo- melio, de loco Ptolemæi geogr. III, 2, 12. Francof. ad M. 1845, p. 3, 5). De Cabylo et Cabylo, item de Bine v. Nos in novæ Fragmentorum Strabonianorum editione.*

Ἄργος Ὀρεστικόν. - Tertia, Macedonia, nobilissima. Stephanus: Ὀρεστία, πόλις ἐν Ὀρέστιας, ἐν ἡρεὶ ὑπερκειμένῃ τῆς Μακεδονικῆς γῆς. - Quarta, Hæmi (Thraciæ). - Postremo Orestem Perinthus quoque, Propontidis urbis, spectat, coll. Stephano Byz.: Πέρηνδος, ἀπὸ Περίνθου Ἐπιδαυρίου, τοῦ μετὰ Ὀρέστου στρατευσαμένου. Ἔστι δὲ πόλις; Θράκης.

(k) Lampridii locus Meletio (Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα. Ed. Anthimus Gazæ. Ven. 1807, vol. III, p. 101) in urbis nostræ mentione obversatus esse videtur. Obiter ejus res situmque tangit b. Wilkenius Kreuzzüge vol. IV, p. 88 seq. not. 73). Meliora præstitit Turca Hadschi Chalfa (Kumeli und Bosna p. 1-15).

(l) Anonymus Canisii in exped. Frid. I. (Basnage, Thes. monumentorum celt. vol. III, pag. 310): *Est autem Philippopolis, urbs prædita, et sublimis metropolis, in capite Macedoniae sita.*

Venio ad alia vetustioris Macedoniæ nomina, uni alterique Thraciæ loco imposita. *Azius*. Eum fluvium exposui in Thessalonica urbe, p. 287-310. Sed fuit etiam Scythiæ minoris (Dobrudschæ, e meridie Danubii ostiorum. coll. Strab. libro VII, p. 490) fluvius *Azius*, teste Æliano l. a. XIV. 35. ed. Jacobs. Ibidemque urbs *Aziopolis* (Ptolem. *geogr.* III, 10. p. 152. ed. Wechel.); de qua omnino videndus Wesselingius ad *Itineraria* pag. 224. Adde *Mannertum geogr.* VII, 116. *Beroe*. Urbs Thraciæ, apud recentiores geographos neglectior (Wesseling. in *Indice rerum ad Itineraria*). De ea repeto, quæ scripsi in libro: *Real-Encyclop. der class. Alterthumswissenschaft.* Vol. I. p. 1100 sqq.: «Stadt im Innern Thraziens. Gehörte später, wie Philippopolis immer, zu den militärisch bedeutendsten Punkten des Landes (Ammianus XXVII, 4). Wenn nun erst das *Itin. Anton.* (S. 231. Wess.), Ammianus a. a. O. und Hierocles S. 635. Wess., nicht aber Ptolemæus (*Geogr.* III, 11.) sie nennt, so folgt daraus nichts gegen ihre viel frühere, vermuthlich schon den Macedoniern zu verdankende Gründung, von denen auch Philippopolis und viele andere dortige Anlagen urkundlich berühren. Denn Ptolemæus gibt fast nur thrazische Küstenorte, und in der Tab. Peut. gehört der Ort *Berone*, statt *Beroe* (ganz an der Stelle des thrazischen *Berröa*), zu den unzähligen mittelalterlichen Schreibfehlern dieser alten Karte. Wenn ferner Reichard sagt, die Lage des Ortes sei noch nicht erwogen (und doch gibt er auf seiner Charte sie ziemlich richtig an), so hatte er Wesseling a. a. O. nicht gelesen. Mannert, der, wem Wesseling widerspricht, meist irrt, setzt (VII. 276 ff.) den Ort zwischen Philippopolis und dem ägäischen Meer (also in das thrazische Bergland Rhodope, zwischen der Maritza und dem Mesto); ein Fehler, der davon kommt, dass er das in den *Acta S. Alexandri* c. 2. (Wess. a. a. O.) vorkommende *Philippi* für identisch hält mit dem ersten macedonischen (zwischen *Drama* und *Cavala*); während doch Philippopolis (an der Maritza), diese zweite Stiftung von Philipp. I., nicht selten auch *Philipp*; heist (Malchus cap. 2. S. 234. ed. Bonn. zum Jahr 473 n. Chr. u. a.). Ausserdem ist zwischen macedonisch-Philippi und thrazisch-Berröa ein viel grösserer Zwischenraum, als zwischen thrazisch-Berröa und thrazisch-Philippi (Philippopolis). Auch ist Mannert's Fluss *Arzus*, an den er dieses *Berröa* verlegt, 7 M. P. davon entfernt (Wessel. a. a. O.), und verschieden von der *Arda* der Türken, welche von der Rhodope (also westlich) kommt, und zwar reissend, aber von kurzem Laufe ist (Hadschi-Chalfa S. 12.); womit also die 87 M. P. des *Itin. Ant.*, welche dieses zwischen *Berröa* und *Adrianopel* zeichnet, abermals gar nicht stim-

(m) Hanc fluvii formam diu ante habet Apollonius Rhodius l. 211 seqq.: *Σαρπηδοῦλην . . πέτρην . . ποταμῶν . . Ἐργίνοιο*. Is igitur fluvius sinui Melani immittitur. Pomponius Mela II, 2, 6: *In Propontide Seymbria, Perinthos, Bithynis; amicusque, qui*

men. *Berröa* liegt vielmehr unterhalb Philippopolis in einem östlichen Seitenbale der Maritza, an einem Zufluss der Tunscha, welche, vom Balkan kommend, bei Adrianopel, wie die *Arda*, in die Maritza fällt. Es existirt noch u. d. Namen *Beria* (s. d. türk. Charten), d. h. *Βερόη* (*Veroy*) oder *Βέρροια*; denn beide Formen kommen für den Ort in den Urkunden vor (Wessel. a. a. O. S. 231. 635). Vorübergehend erhielt es im 8ten Jahrhundert durch die Kaiserin Irene, von der es restaurirt wurde, den Namen *Irenopolis* (Wessel. a. a. O. S. 655). Seine Bedeutung im Mittelalter schreibt sich von den Einfällen der Nordvölker her, denen es, mit Philippopolis und andern unzähligen Burgen des Balken, einen Damm entgegenzusetzen sollte. Bald nach dem Anfang des schwachen lateinischen Kaiserreichs wurde es von den Bulgaren beinahe ganz verwüstet (*Akropolis* cap. 38). Im Allgemeinen. manusser Wessel. a. a. O.: *Catanensis* ad Tab. Peut. I. 726. Schafarik in den *Wiener Jahrb.* XLVI. 57. «E diutinis igitur tenebris hæc quoque urbs protracta esse videtur. — *Erigon*. Superioris Macedoniæ fluvius. *Axio* illudens ab occidente (*Thessalonica* p. 305 *Via Egnatia*, *Comment.* I. p. 41). Eudem vero fluvium *Thracia* quoque meridionalis habet ex *Hebri* oriente. *Strabo* libro VII in fine secundum epitomen *Palatinam* §. 23. (meæ edit. p. 37): «Ὅτι ὁ νῦν ποταμὸς Ἐργίνα ἐν Θράκη καλούμενος (?) Ἐργίον ἦν καλούμενος (?) Ubi Wesselingius (ad *Itineraria* p. 632) pro Ἐργίον conjicit Ἐργίνοιο, byzantinam scriptionem ad antiquius ævum minus bene transferens, obsequente *Kramero* in *Vaticana* (Strabonis epitome p. 21. Tu retine Ἐργίον. *Veteres* enim *Macedones* varia suæ terræ nomina in colonias transferre amabant, cujus rei multa exempla afferri cum possint, non debent. Age vero hujus fluvii historiam diligentius jam nunc attingamus, quanquam dissensus auctorum aliquem decernendi difficultatem afferre videtur. Ergo *Theophylactus Simocatta*, sæculi VII scriptor. *histor.* I, 7 (p. 46, ed. Bonn.): «Ἀφικνεῖται δὲ (dux Byzantini exercitus, *Commentiolus*) κατὰ τὸν Ἐργίνα οὕτω καλούμενον ποταμὸν. *Symeon Magister* (sec. X) in *Leone Armenio* cap. 9 (Theophanes continuatus pag. 614, ed. Bonn.): «Καὶ πιάσαντες (Bulgari, dux *Chrumo*) τὸ δεξιὸν μέρος τῆς πόλεως (Copolis), κατέκαυσαν τὰ ἐξωθεν τῆς Χρυσῆς πόρτης ἕως τοῦ Ἐργίον. Ubi tamen Ἐργίον legendum esse patet, de qua Thraciæ prope Coplin urbe ex occidente (fuit autem duplex) videndus *Ducangius* ad *Nicephorum Gregoram* IX, 2 (pag. 1236. ed., Bonn.). Idem vero *Symeon* ibidem cap. 10 (pag. 616) indubie de nostro fluvio loquitur his verbis: «Καὶ ἐλθόντες (Bulgari) ἕως Ἀρχαδιοῦ πόλιν (sic, cum accusativo), καὶ περάσαντες τὸν Ἐργίον (ποταμὸς δὲ οὕτως ἐστὶ λεγόμε-

interuunt, *Erginos* et *Athyras* (hi igitur immittuntur Propontidi). *Plin.* N. H. IV, 11, 18: *At in ora* (Propontidis) *amnis Ergirus; oppidum fuit Ganos, deseritur et Lysimachia, jam in Cherroneso.*

γος) ἤθρον λαβὴν, πολὺν καὶ ἡχηματώτευσαν αὐτόν. A Formam Priglan nihili esse, unusquisque concedet. I. ege, me suadente, Priglan. Tagononis descriptio expeditionis Asiaticæ Friderici I (Freber, scripturum Germ. vol. I p. 441) : Kal. Mart. (1190) duæ Sæviæ exiit Hadriano poli cum suo agmine. Sequenti die dominus in p. cum suo exercitu 4 Non. Martii (4 Mart., Dominica Lætare) transierunt Rima flumen cum magna labore, et eodem die cantabatur Lætare Jerusalem. Ubi legendum esse Riginiam annasquisque concedet. Georgius Acropolita (sec. XIII) annal. cap. 41 (pag. 133, ed. Bonn.) : Οἱ μὲν οὖν Σκύθαι (Bulgari), τὴν Ἀδριανοῦ παραμείναντες, τὰ περὶ τὸν ποταμὸν, ὃν Ῥηγίνα τοῦνομα, λείαν ἐποιούοντα, καὶ τὰ περὶ τὸν Αἰδομοτόχου (sic, pro . . εἰχου) ἐσχύλευον . . . περὶ ποῦ τὰ μέρη τῆς Βιζύτης . . ὁ βασιλεὺς (Byzantinorum) περὶ τὸν ποταμὸν, ὃς Ῥηγίνα καλεῖται, τὴν σπηλὴν ἱκηξε. Ephraemius in Casarr. v. 9079 : Πρὸς ποταμὸν Ῥηγίνα (hoc accentu), Idem v. 9195 : Τὸν ποταμὸν Ῥηγίνα. Hic Erigon vix alius esse poterit quam Agrianes Herodoti IV, 89. 90. In eum influunt Contadesus ; in hunc Tearus, teste Herodoto I. c., cuius verba memorabilia in eorum gratiam repetere lubet, qui istam quandoque regionem adibunt. Ergo pater historiarum : Δαρτιος δὲ, ὡς εἰδὴ τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν σχεδὴν, ἐπορεύετο διὰ τῆς Θρηκῆς · ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρου ποταμοῦ τὰς πηγὰς, ἐστριτοκπεύσατο ἡμέρας τρεῖς. Ὁ δὲ Τεάρου λέγεται ὑπὸ τῶν περιόκων εἶναι ποταμὸν ἄριστος, τὰ τε ἄλλα ἐς ἄκρην φέροντα, καὶ δὴ καὶ ἀνδράς : καὶ ἡτοιμασθῆναι ἀπέσασθαι. Εἰσὶ δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ δυῶν δέουσαι τεσσαρῆκοντα, ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ρέουσαι · καὶ αἱ μὲν αὐτῶν εἰσὶ ψυχραὶ, αἱ δὲ θερμαί. Ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτὰς ἐστὶ ἰση εἰς Ἡραλίου τε πόλιος τῆς παρὰ Περλίνθου, καὶ εἰς Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, δυῶν ἡμερῶν ἑκατέρη. Ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Τεάρου οὗτος ἐς τὸν Κονταδέσδον ποταμὸν, ὃ δὲ Κονταδέσδος ἐς τὸν Ἀγριάνην, ὃ δὲ Ἀγριάνης ἐς τὸν Ἐθρον, ὃ δὲ μὲς θάλασσαν τὴν παρ' Αἰῶν πόλι. Sequitur apud Herodotum c. 91 inscriptio Teari laudatoria, in cirpo ibidem posita. Solus, ni fallor, Byzantinorum scriptorum Chalcocondylas (sæc. xv) memoriam Teari recollit, Τεαρι nomine, non Τεωνάρι (ut male habet Latinum Chalcocondylæ Clauserianum) libro I, p. 12 ed. Bonn. . . . τὰ τε ἄλλα καὶ ἐς Ταλαρον ἐμβάντα (Turcam Orthogræm) ποταμὸν τὸν κατὰ τὴν Αἰῶν ἐπὶ πολὺ τοῦ ποταμοῦ σὺν ταῖς ναυσὶ προελθεῖν. Ibid. p. 25 : Ἐπέδραμόν (Turcam) τε τὴν Θράκην ἐς τε ἐπὶ Ταλαρον τὸν ποταμὸν. Ibid. p. 30 : Ὁ μὲν οὖν Σουλαϊμάνη; εἴτε ποιοιορκῶν πόλισμα, τὸ παρὰ Ταλαρον ποταμὸν, διέχον ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως σταδίου ὡσεὶ ἑξήκοτον. Ibid. p. 31 : Παρὰ Ταλαρον ποταμὸν, ὃς ὄνωρ κάλιιστόν τε παρέχεται καὶ ὀγεινότητον · θέρους δὲ ἦν ῥα. Ubi memoratur locus Κερμιανόν. De Riginis fontibus (juxta Turcicum Burgas) ejusque ponte pulcherrimo, antequam in Marizam (Hebrum) exit,

A adi Hadschi-Chalfam in Rumelia et Bosnia p. 68 seq. Ejus igitur nominum ordo chronologicus is erit : Agrianes, Erigon, Erginus, Erginias, Riginias, Reginas, Erkene (Turcice), Vilimus in unius fluvii nomenclatione magnam sæculorum mutationem, de qua in univrsam legendus Nicephorus Bryennius (sæc. XI) hist. IV, 5 (p. 134 seq. ed. Bonn.) : . . παρὰ ποταμὸν, οὗκ ὄνδ' ὅπως ἀρχῆθεν καλούμενον, διὰ τὸ ἀμειψθῆναι τῶν ὀνομάτων τὰ πλεῖστα · τῶς δ' οὖν ἐκ τῶν Θρακικῶν ὀρῶν καταβρέοντα, καὶ Ἀλμυρὸν κατὰ ἐγγυρῶν καλούμενον. Ἐν ᾧ καὶ φρούριον ἐπὶ ἄβρου ἔστυται · Καλοβρὴ τούτῳ τὸ ὄνομα. Indigenas significat Græcos Byzantinos, veteres autem Thracas, coll. castelli nomine semithracico. Halmgyri nomen, quod a salso sapore cett. venisse puto, rusticioris ævi speciem præ se fert, quo Græcorum coloniarum Propontidis oram fere solæ tenebant. Est autem Halmgyrus fluvius inter Scilybriam et Heracleam (Perinthum) quærendus, ubi in Propontidem exit, coll. Cantacuzeno hist. III, 77 (ad an. 1344) : . . παρὰ ποταμὸν προσγορευόμενον Ἀλμυρὸν, μεταξὺ Σηλυβρίας καὶ Ἡρακλείας. Ubi simul occurrit locus Δαφνιδιον. Eundem diu ante (sæc. XIII) respexerat Ephraemius in Casarr. (in Theodoro Lascari) v. 7324 : Εἰς Ἀλμυρὸν δ' ἔσταλτο χῶρον ἐσπείρας. Quæ verba incredibile dictu quovis modo vertat A. Majus (et repetat I. Bekkerus), sic nimirum : Tum ad Hesperium salis aeris locum mittitur. En igitur novum post tot alia veteris geographiæ incrementum, soli Byzantinæ historiæ debitum. — Curisca. Theophylactus Simocatta hist. VII, 5 (pag. 274 ed. Bonn.) : Ἐπὶ τὴν Θεοδώρου πόλιν. . . ὑπὸ πρώτῃν δὲ ἔω ἐν τῇ λεγομένῃ Κουρίσκα (Curiscam) φοιτᾷ. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἐν Ἀσίμῳ τῇ πόλει τὰς ἐπαύλας ποιῆσαι. Eundem invenio ibidem libro VIII, 6 (p. 385), ubi Κουρίσκα nunc legitur et Ἀσημα. Nostra Curisca nomen Macedonicum esse videtur, unde locus tabulæ Peutingerianæ (sect. 7) Curisto s. Kuristo, inter Lychnidum et Heracleam Pelagoniæ situs, medelan lectonis habebit : lego enim Curisco (n). — Sequitur Nicæa, ut antecedens inter Lychnidum et Heracleam sita (Via Egnatia, comment. I, p. 38). Eandem terra Paristriana habuit, sive Bulgarla borealis, scilicet Nicen s. Nicæam (cf. supra col. 32), — Perinthus (Heraclea, Propontidi apposita. Eam Orceti tributam supra vidimus note (f). Eandemque Tzetza (chil. 3, 100, pag. 111, ed. Kiessling). Mygdonicam dicit, scilicet nomine Macedonico. — Scupi. Urbs Pæoniæ seu Dardaniæ meridionalis (veter. Macedoniæ borealis) nobilissima, Axli iniitiis apposita, de qua sufficet ablegare ad P. Wesselingium (Itinerar. p. 655). Ejus verò nomen in Mesia quoque inferiori haud semel occurrit. Stephanus : Σκοῦποι, πόλις Θράκῃς. Theophylactus Simocatta VII, 1 (p. 972 ed. Bonn.) : Τὴ γὰρ Ζαλδαπά καὶ Ἄχως καὶ Σκόπικς καταπρονομεύσαντες (antea depopulati Slavi) : unde situs urbis satis cognoscitur, coll. ibidem Si-

(*) Ubi tamen alii de Cyrrho et regione Cyrhestice, ibidem positus, cogitant.

nocata p. 371 : Ἀπολιπὼν τε τὴν Ὀδησσὸν, ἐπὶ τὰ Ἀ
εὐώνυμα τῶν χώρων μεταφορικῶς, τῆς τε Μαρκανοῦ
συγγενόμενος πόλει . . . Ergo hi copii inter Axiopoli-
lin et Marcianopolin quæri debebunt. Eandemque
die ante, sæculi quarti fine, S. Paulinus habere vi-
detur carmine 31 sc, de reditu Nicetæ episcopi in
Daciam (Maxima Bibliotheca Patrum t. vi, p. 294).
Alium tamen hujus vocis locum Thracia borealis et
occidentalis habet, ab antecedenti, item Thracico,
distinguendum. Procop. ædif. iv, 4 (Opp. ed. Bonn.
tom. 3, pag. 289) : Ἰπὸ πόλιν Σαρδικὴν· Σκου-
πειὸν (sic), Στένας (l. Στενά), Μαρκεπαιτρα, etc. Eæ
urbes e situ nomen traxisse videntur. Et hæc quidem
Scupi urbs Sardicæ (Triaditæ) vicina fuit, a scopis
minoris Strythiæ longo diversa.

Sed videndum de itinere Nicetæ tribusque Scupis. Sic igitur S. Paulinus l. c. : Tu per Philippeos Ma-
cetum (o) per agros, Per Tomitanam gradieris ur-
bem, Ibis et Scupos patriæ propinquos Dardanus
hospes (p). Is Nicetas, natione (nomen talia prodere
videtur) Græcus, erat Remesianæ Dardanicæ episco-
pus sæc. iv (Pagi, critica in Annales C. Baronii ad
annum 396). Remesianæ autem situm inter Naissum
(Nisch) et Sardicam (Triaditzam), isti tamen propius,
quærendum esse, Tabula Peutingeriana docet fol.
7; neque etiam dubitandum de descriptione Remesiana,
pro aliis scribendi variationibus, coll. Procop. ædif.
iv, 4 (Opp. ed. Bonn. tom. iii, p. 284 : Ἐν χώρῃ
Ῥεμισιανῶν (l. Ῥεμισιάνων) Βριττουρα, x. τ. λ;
unde simul Remesianam non urbem tantummodo
fuisse patet, sed etiam regionem. Dardaniam autem
boreali Macedoniae et Servia meridionali sæculo
secundo sqq. respondisse, testis est Ptolemæus
geogr. iii, 9 (pag. 149 ed. Wechel). Καὶ τῆς Δαρδα-
νίως δὲ πόλεις : Ἀβρίδιάντιον, Νίσο; (l. Ναϊσόος),
Ὀδλπακὸν, Σκουπιοί. Is igitur sanctus anno 398 e
sede episcopali Remesiana, urbe patria, Italiam
adierat cum urbe Nola. Qua digressus, ut in patriam

(o) *Macedum* edd. Monstrum grammaticum. E
voce *Macedonum* (declinatione tertia) non descendit
Macedum. Imo juxta vocem *Μακεδῶν*, etc., dicitur
quoque *Μακίτης*, *Μακίται*, etc., unde istud latino-
græcum *Macetium*. De his adi quoque Stephanum
Byz. : *Μακεδονία* . . λέγεται καὶ *Μακίτης ἀρσενικῶς*
καὶ *Μακίτις γυνή*, καὶ *Μάκεσσα ἐπιθετικῶς* . . καὶ
Μάκεττα διὰ δύο τ καὶ δι' ἑνός τ. Ultime ævo pro
Μακεδῶν molliorem formam *Μαγεδῶν* placuisse vi-
deo. Georgius Pachymeres in *Michaele Palæologo* iij,
16 (Opp. ed. Bonn. vol. I, p. 203) : Παραδοὺς κά-
κινω, ὅσον ἦν ἐκ *Μαγεδῶνος Ῥωμαίων*. (Idem ibid.
iv, 27 (p. 310) : Ἦσαν ἔθεν μὲν Ἰταλῆες, ἐκείθεν δὲ
Φρυγες· ἔθεν μὲν *Μακεδόνες*, ἐκείθεν δὲ *Μυσοί*,
καὶ *Κάρες* ἄλλοι καὶ πολλοί. Τὸ ἐκ *Μαγεδῶνος* καὶ
γὰρ τὸ *Σκυθικὸν* προσῆν, καὶ τὸ *Ξινικὸν Ἰταλικὸν*.
Idem p. 311 : Ἀβαλά τε καὶ Καθστρου γῶραι καὶ
Μαγεδῶν καὶ ἡ περιπυστος *Καρία*. Idem ibid. libro
vi, 20 (p. 463) : Τὰ κατὰ *Κάδστρον* καὶ *Πριήνην* . .
καὶ τὰ κατὰ *Μίλητον*, καὶ *Μαγεδῶν*. Ducas cap. 2
(p. 13 ed. Bonn.) : *Μαγνησία* μέχρι *Περγάμου* καὶ
πάσης *Μαγεδῶν* (hoc accentu) ἐπαρχίας Ὑβι interpre-
tatus (p. 351 ed. cit.) : *Tutta la eparchia de Mag-
don*.

(p) En ultimo ævo Macedonas Hyrcanos Taciti
(Annal. ii, 47) reperimus, coll. ibi interpr. *Hospes*

rediret, Canusium Apulorum (q) attingit, in via Appia
positum (Horat. sat. I, v, 91) : hinc eadem viam
publica utens, Lupias Calabrorum petit, mox Hy-
druntum. (r) Ex Equo enim Tutico et Canusia Rubos
puto venit, mari Adriatico appositus, hinc per
Brundisium et Lupias (Antonini Itinerar. pag. 113)
Hydruntum, ubi « Trajectus » in Epirum (Ant. Itin.
ibid.). Hinc primo adit duplicem Epirum (Paulinus
l. c. : *Ibis Epiro gemina videndus, et per Ægeos
penetrabis æstus Thessalonicon*) (s), ad quem locum
Wesselingius (ad Itiner. pag. 636) : « Cui bono per
geminam Epirum Thessaloniceam Nicetum ablegat,
cum brevius per Prævalitanam Dardaniamque pro-
vincias iter, in Tabula signatum, in Scupos et Re-
mesianam versus pateret ? » Imprudenter, ut raro,
sic P. Wesselingius. Nicetas enim duplicem Epirum
adit, hinc mari Ægæo usus Thessaloniceam : in ipsam
Græciam non exscendit, id quod verba modo memo-
rata satis demonstrant. Cui itineri quare Batavus
invidet ? Mercatorum more, brevi (si juvat) uten-
tium, pro longa, sumptus gratia ? Quamquam ab
Apollonia vel Dyrrachio, Thessaloniceam proficiscens,
br. vissima uti poterat per continentem Egnatia. Iam
Epirum duplicem minime prætervectus est, sed eam
adit Sanctorum causa, ut alibi quoque sanctos adit
Thessaloniceæ scilicet et Philippis Macedonum, quam
posteriorem urbem nolis pro Macedonia simpliciter
ditam putare ; antecessit enim istud poetæ : *Ibis
Epiro gemina videndus, Et per Ægeos penetrabis
æstus Thessalonicon*. Ergo ut Thessalonicea, sic etiam
Philippi pro urbe haberi debent, non pro terra Ma-
cedonica, ut quibusdam videtur, qui in Scupis of-
fendunt, quos Macedoniae assignant. Sunt enim alii
quoque Scupi, præter Scupos Dardanicæ (Macedoniae
superioris) coll. antecedentibus. E Philippis autem
Thracas Bessos petit S. Nicetas, in summo hæmo
habitantes ; qua de re videantur fragmenta Strabo-
niana (pag. 55 sq. meæ edit.) (t). Eos ad Jesum

sc. Scarpensium, non Nolanorum.

(q) Paulinus l. c. : *Apulis sed nunc via prima terris
Te vehet longo spatiosa plano. Qua Canusino medicata
fragrant Vellera fuco*. Beneventum primo, ni fallor,
petebat, per planum (planitiem), hinc per montes
Canusium, ut Horatius l. c. Appia utens. Canusii
fabricas tinctorias ex Nostro adde Horatianorum
interpretum copiis qualibuscunque.

(r) Id est : *Ast ubi paulo via proferretur (sic) . .
Ibis spiret sine nube sicca Aura Calabria. Te per
Hydruntum Lupiasque vectum . . Ambient uno. Ore
catervæ*. In his paulo dicit abusive. Calabria enim
stricti sensus non incipit nisi in ea terra, quæ est
inter Brundisium et Tarentum sita.

(s) Nil agunt, quibus istud *Epiro videndus* ; idem
est quod *videndus in prætervectione maritima* : Ergo
fratrum legiones pro littore Epirotico stabant, San-
ctum visuræ in mari Adriatico ! Attende quoque ad
istud juxta positum : *per Ægeos æstus*.

(t) Paulinus l. c. : *Nam simul terris animisque
duri, Et sua Bessi nive duriores, Nunc oves facti
dices te gregantur Pacis in aulam . . Nunc magis
dices prelo laboris Bessus exultat. Quod humi ma-
nuque Ante quærebat, modo mente cælo Colligit
aurum*.

Christum sive Nicetas converterat, sive alius quisquam. Montes Rhiphæi, cum Borea ibidem memorati, geographiam mythicam seu poeticant spectant, non historicam, coll. Strabone vii, 3, 6. pag. 399. ed. Ges. Significantur summa Rhodopes Hæmiquæ. His superatis Ponti Euxini littora Nicetas adit, ubi Tomi, urbs nobilissima, cujus lectio minime in Stobos mutari debebat. Erat enim prima e quindecim Scythiæ (minoris). coll. Hierocle (pag. 14, hujus commentationis) Ovidii Nasonis exsilio famoss. Hinc itam ad vicinum Scuporum oppidum, inter Axiopolin Istri et Mærcianopolin situm. Alius tamen de Scupio Procopii juxta Sardicam sito cogitabit, non omnino vituperandus. Erat enim hoc Scupium agri Remesiani locus, unde noster Nicetas ortum habuisse dicitur. Pressine vero de Scopia (Scupis) quo omnes consensu cogitant. Namque hæc Scopia non erat patria nostri Nicetæ, sc. Dardaniæ propinqua (u) sed, ipsius Dardaniæ metropolis, coll. Hierocle p. 13 hujus commentationis : « xvi. Ἐπαρχία Δαρδανίας .. τὸ εἶς 3, Ἐκὼποι μητρόπολις, κ. τ. λ. » Ergo Philippis relictis orientem petiit, hinc occidentem, ubi patria ejus et sedes episcopalis, Remesiana.

Talia de Thraciæ nominibus Macedonicis, in o volentis, coll. ltu, quæ de ipsis Macedonum coloniis non dubitandis supra monstravi. Veteres enim, ubi sanarum aedium nomina peregrinis locis imponebant, id non aliud agentes faciebant, sed suos reapse eives aliquam ob causam istic transponentes? id quod non minus clarum sit ex omni Macedonum historia, quam ex Romanorum, stirpium in his, ut alias, haudquaquam absinthium (v).

Fervestigavi vetus ævum, antiquas ibi Macedonum colonias tum ex ipsa historia monstrans, tum e farga nominum opportunitate.

Jamque ad ipsos Byzantinorum annales descendendum esse videtur, qui cum veterum traditione nitrum quantum concordant. Byzantini imperatores non tantum hæreditatem, verum ipsum quoque nomen Macedonum imperii habebant, sive ipsi talia opinati, sive ab Orientalibus adepti. Orientales certe, ip-sique puto Byzantini, Romanorum imperium colebant tanquam successorem in paternam Alexandri Magni domo; cujus rei testis Codinus est (de officiis aulæ Byzantiæ cap. 6, ed. Bonn. pag. 55) : Καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τῶν Μικεδόνων ἦν βασιλεὺς, ἡ δὲ Μακεδονία ὑπὸ τὴν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων χεῖρα εὐρίσκειται, τὰ μὲν ἔφα ἔσθη διδάσαι τὴν τιμὴν τῶν βασιλέων ὡς διαδόχῳ τοῦ πατρικοῦ οἴκου

(u) Paulinus l. c. : *Scopus patrie propinqua Dardanus hospes*. In sine noto Wesselingium itineris Nicetiani difficultates vidisse quidem, nec tamen vicisse. Namque in Scupis offendit, item in Tomis, Partes itineris Italicam et Epiroticam bene perspexit Coletti (Farlati, Ilyricum sacrum, vol. viii, pag. 77).

(v) Hæc omnia, ut tot alia, insuper habuit Hegewischius in libro : Ueber die griechischen Colonien seit Alexander dem Grossen. Altonæ, 1811, pag. 5 seqq.

(z) Eam epistolam, cujus initium (tituli) puro

Ἀλεξάνδρου, τὰ δ' αὐ ἐπιγράμματα ὡς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου διαδόχῳ. Scripta hæc sæculo xv consiat. Adscendo ad sæculum xiv. Cantacuzenus i, 14 (Opp. ed. Bonn. tom. iii, pag. 94) : Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἰεροῦ καὶ ἱερότου. Μακροήμεροισι ὁ Θεός.. τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου, τοῦ εὐεργετικοῦ.. τοῦ θεμελίου τῆς πίστεως.. τῶν Χριστιανῶν.. τῆς ἐπάθης τῶν Μακεδόνων, τοῦ Σαμψῶν, τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων, τῶν Ἀσυνίων, τῶν Βλάχων, τῶν Ρώσων καὶ τῶν Ἀλανῶν, τῆς τιμῆς τοῦ δόγματος τῶν Ἰσραήλων καὶ τῶν Σύρων.. Ἀγγέλου Κομνηνοῦ Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνῶ, κ. τ. λ. (z). Imperatori Byzantino hæc a 1348 scripsit sultanus Ægypti, Mohammedanus, unde de hac alloquendi formula edoctus? Ab ipsis mohercule Græculis, quorum imperatores sic plane vel similiter de se ad exterorum principes scripsisse putandi sunt, collato Anonymo Canisli. (Sasnage, Thes. monumentorum, etc., vol. I, p. 510) : *Isacius, a Deo constitutus imperator sanctissimus, excellentissimus, sublimis moderator Romanorum, angelus totius orbis, hæres coronæ magni Constantinii, dilecto fratri imperii sui, maximo principi Alemannie, gratiam suam, fraternam et puram dilectionem*. Hæc an. 1189 Isacius Angelus, Græcorum imperator, Friderico I Suevo scripsit, recte istum vix angelicum Græculi factum notante coævo quodam, Dietbaldo (Wilken, Kreuz. vol. iv, p. 72. not. 47); cujus tamen episcopi verba (y) Wilkenium (l. c.) non intellexisse video. Namque Isacius, ex Angelorum Byzantinorum gente, totius orbis angelum se nuncupat : quam dicendi arrogantiam (s) ne monachis quidem concedi velim, quamquam talia, ut tot alia, Byzantii usu venisse video, coll. Eustathio a me edito (Opusc. pag. 240, 50, etc.), qui monachos II, citt, angelos terrestres dicit.

In reliquis tamen Macedonicis Byzantinorum imperatorum titulus speciem quamdam juris vetustioris revera præ se ferre videtur, scilicet geographicæ. Supra legimus coloniarum Thracicarum, condente Philippo I Macedone, nomina non addubitanda; habuimus quoque locorum Thracicorum nomina, quæ testimonium nobis deferebant Macedonicæ ibidem terrarum pristinae dominationis.

Ex hac ulterioris antiquitatis memoria et traditione factum equidem puto, ut illa Thraciæ pars initio medii, quod dicunt, ævi, vel diu ante Mace-

sermone originetenus scriptum est, e lingua vulgari in puram convertendam curavit Pontanus, Cantacuzeni olim editor; male. Tenendum erat Græcum istius ævi vulgare, addenda vero interpretatio veteris hiliomatis.

(y) « Rex Græcorum superbe et arroganter angelum Dei et originem nostræ fidei et Romanum imperatorem se appellat. »

(z) Byzantinorum de se magniloquentiam non deseruerunt Turcarum imperatores, coll. Schweiggeri popularis mei, *Neue Regysbeschreibung aus Teutschland nach Constantinopel*. Norimb. 1608, p. 143,

donia nuncuparentur, adeoque una quoque et altera A
 Incolentium familia, ex obscuris, ut fit, inistis ad
 regnum evixa, eandem nascenti titulum affectaret;
 cujus rei luculentissimum exemplum ea Byzantinorum
 imperatorum dynastia nobis proponit, quam
 sæculo nono Basilius, Macedonis nomine, eundem
 fertur, coll. Incerto Theophanis continuatore (sæc.
 x) v, 1 (p. 212, ed. Bonn.): *Αὐτοκράτωρ Βασίλειος
 ὀρμητὸς μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γῆς, τὸ δὲ γένος εἶκλαν
 ἔξ Ἀρμενίων ἔθνους Ἀρσακίων (l. Ἀρσακιδῶν).
 Νομὸς αὐτοῦ Γενεῖσις (eidem sæculo x assignandus)
 libro iv, p. 107, ed. Bonn.: Ὑψήρα δὲ Βασίλειος
 ἐκ γένους μὲν κερσούρατου Πάρθου Ἀρσάκου αὐ-
 γῶν . . καθ' ἑξῆς δὲ καὶ Τηριδάτου (l. Τηριδάτου) τοῦ
 βασιλέως, τῆς αὐτῆς σιρῆας ἐξημμένου, ἀλλὰ μὲν
 (l. μῆν) καὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου . . ἐξείχεται.
 Ὅς Μακεδόσης (l. Μακέσσης vel Μακέτιδος) γῆς
 ἔκφυε, γεννητόριον ἦν κατὰ γενεὴν οὐκ ἀσήμεν.
 Quibuscum ea mirifice consentiunt, quæ narrat Mi-
 chael Glycas (claruit circa annum 1118) pag. 599.
 ed. Bonn.: Ἐφθάσε γὰρ ὁ Μονομάχος imp. an. 1042-
 1054) ἐκεῖσε (in Asiam) διαπεράσας τὰς Μακε-
 δονικὰς δυνάμεις . . λόγος γὰρ παρὰ τοῖς Τούρκοις
 ἔφερετο, ὡς ὕπ' ἐκείνων καταλυθήσονται, μεθ' ὧν ὁ
 Ἀλέξανδρος τοῦ Πέρσας κατέλυσεν. Talia igitur
 sæculis ix, x, xi, credebantur, insequentibus, mu-
 tuto dynastiarum ordine, non item, collato Zonara
 (eiusdem cum Glyca sæculi sc. xii libro xvi, 5, 6, . .
 Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα. . . Ἐφ' ὃν πατέρων ἀσήμεν. . .
 εἰ καὶ τις τῶν τὰ περὶ αὐτοῦ ἐξιστορησάντων ἐκ τοῦ
 τῶν Ἀρσακιδῶν αὐτὸν γένος κατάγεσθαι τερατεύε-
 ται (fabulose mentitur). Constantinus Manasses (eius-
 dem sæculi) versu 5190 seqq. (pag. 221 ed. Bonn.): . .
 περὶ Βασιλείου . . κώμης μὲν ὄν ἐξόρμητο λυπρῆς,
 προσγειτονούσης τῇ λαμπρῇ τῶν Μακεδόνων πόλει.
 Ephraemius (sæc. xiii) v. 3213 sq: Χώρας δ' ὁ Βασι-
 λειος ἐξέφυ πάλαι Μακεδονίας, ἐξ ἀσήμεν πατέρων.
 Et habebant sane Thracæ illi bellatores, sive
 indigenæ dicendi, sive αὐτόχθονες cum Græcis,
 Macedonibus, Latinis (a), Slavis Bulgarisque mi-
 sti, quod laudem quamdam Macedonicæ virtutis*

(a) Magni Latinarum per Thraciam colonia-
 rium copiam testantur Itineraria Romanorum cum
 Tabula Peutingeriana, Notitia Dignitatum Orientis
 et Occidentis, Procopius de ædificiis libro iv,
 Theophylactus Simocatta, de quo scriptore adita
 supra columnam 29. Hi igitur cum Græcis et
 Thracibus, quos Strabo Vaticanus egregie illu-
 stravit, coaluissè videntur. Jamque intelliges famo-
 sissimam Theophylacti Simocattæ verba ii, 15, pag.
 99, ed. Bonn: Μεγίστου δὲ συμπεσόντος τῷ στρα-
 τεύματι θρύλλου, θρούς παρ' αὐτῶν πολὺς ἐπαν-
 ἴσταται, παλιννοτεῖν τε ἔδδα πᾶς γεγωνῶς δια-
 πύσιον, ἐπιχωρίῳ τε γλώττῃ εἰς τοῦπισω τραπέ-
 σθαι ἄλλος ἄλλῳ προσέταττε, *Ῥετόρα*, μετὰ με-
 γίστου παράχου φεγγόμενοι, οἱ αὐτομαχίας τινὸς
 ἐνδημιούσης ἀδοκῆτως αὐτοῖς. Respicitur terror
 panicus, exercitum Commentiolii, Byzantinorum
 ducis. Avaros in Astica regione sæculo vi debel-
 lantis, nullo tamen detrimento, invadens. Ergo
 milites illi, rustica sua Itolorum lingua usi,
 clamitabant: *Reiora*, id est, terga verte. Nec
 minus fortiter Hæmi quoque urbes Avaris tum

sibi arrogarent. Taceo scriptores, primum sæc
 Christianæ sæculum antegressos. En vero Strabonem.
 Is secundum Vaticanæ fragmenti libri septimi (p. 36
 inter Straboniarum fragmentorum editionis):
 Παροικοῦσι δὲ τὸν Ἑβρον Κορπίοι, καὶ Βρέναι· ἐπὶ
 ἀνωτέρω, εἰτ' Ἐσχατοὶ Βεσσοί· μέχρι γὰρ δεῦρο ὁ ἀνά-
 πλους. Ἄπαντα δὲ τὰ ἔθνη ληστρικὰ ταῦτα, μάλιστα
 δ' οἱ Βεσοί, οὓς λέγει γειτονεῦειν Ὀδρύσαις καὶ Σα-
 παίοις. Ubi Bénéai pro Brénéai legendum esse, alio
 tempore ostendam. Aide eundem ibidem: Ἔστι δ' ἡ
 θράκη σύμπασα ἐκ θυοῦν καὶ εἰκοσι ἔθνων συνεστῶσα.
 δύναται δὲ στέλλειν, καίπερ οὐσα περισσῶς ἐκτε-
 ποιημένη, μυρίους καὶ ε(15,000) ἱππέας, πεζῶν δὲ
 καὶ εἰκοσι μυριάδας (200,000). De Bessis egi ibidem
 p. 35 seq. Deinde Justinianus imp. novella 26: Ἐκεί-
 νο τῶν ὁμολογουμένων ἐστίν, οἱ περὶ εἰς τὴν Θρα-
 κῶν ὀνομάσεισι χώραν, εὐθὺς συνεισέρχεται τῷ λόγῳ
 καὶ τις ἀνδρείας καὶ στρατιωτικῶν πλήθους καὶ πο-
 λέμων καὶ μάχης ἐννοία. Ταῦτα γὰρ ἐγγενῆ τε καὶ
 πάτρια τῇ χώρᾳ καθέστηκεν ἐκείνη. Eam virtutis lau-
 dem non amisit sæculi sexti (sive Justiniani) finis
 septimique initium, coll. nota (a) antecedentibus pagin-
 æ. Viris vero fortibus ejusdem ævi jam Slavos
 quoque, Mæsiæ novos incolas, intermistos fuisse,
 equidem non dubito, monstrare jam nequeo. Sequen-
 tia secula legionum Macedonicarum et Thracicarum
 mentionem habere non desistunt, coll. anteceden-
 tibus (supra col. 32). Eas puto ex earumdem
 fere terrarum incolis con scriptas fuisse, neque tam-
 ene solis. Imperante enim Constantino Monoma-
 cho (an. 1042-1054) mercenarias Iberorum copias
 (Caucasias, Colchicas, etc.), numero 50,000 Cpoli
 habitas fuisse, Glycas testatur Annalium parte
 quarta pag. 598, ed. Bonn. Hæc militia imperatorem
 Græcum præter indigenas usum existimo, non homi-
 nibus urbis Byzantiæ, quos imbelles opificesque non
 milites, dicit Leo Dineunnus iv, 6, vi, 10. (ed. Bonn);
 Russos (Ῥῶς) vero longe fortiores (αἰμάτων ἐν-
 δρας). Initio sæculi x Macedonum laudem recollit
 Italus Luitprandus, Hist. v, 10 (Muratori SS. rer.
 Itall. vol. ii. pag. 435) his verbis: *Non enim clam*

resistebant, coll. eodem Simocatta, ii, 15 (p. 100).
 Notandumque, barbaros illos rarius ipsum Hæmum
 (Balcanum) petiisse, cum Byzantium tenderent, sed
 inter Pontum Euxinum et Hæmum processisse, ut
 sæculi nostri decade tertia et Ῥῶς (Russi) bono
 consilio. Namque Hæmi incolæ, favente natura
 cum munimentis (Nicetas in Isaacio Angelo, pag.
 487, ed. Bonn.), strenue resistebant (Simocatta
 v, 16, pag. 233). Hæmum vero nec insequens Byzan-
 tinorum ævum neglexit, testante Niceta in Isaacio
 Angelo secundum codicem B (p. 488): Ἐκεῖνος γὰρ
 (Basilius Bulgarocionus, sæc. x, xi), ὅτε τούτους
 (Blachos) εἰς τέλος διέφθειρα, διετάξατο, εἰπερ
 πάλιν εἰς ἀποστασίαν ποτὲ τραπῶσιν οἱ Βλάγοι,
 οὕτως ὀφείλει ὁ μέλλων καταπολεμῆσαι αὐτούς
 ποιῆσαι τὴν αὐτοῦ (αὐτοῦ τὰ?) κατονομασία (praes-
 sidia), καὶ εἰσελθεῖν εἰς αὐτούς. Quod ipsum sæcula
 xii insuper habuit Isaacius Angelus, socors impe-
 rator (Nicetas l. c., p. 487). Septem inter Ecle-
 gradam et Cpolin angustias enumeravit Hammerus
 ad Hadschi-Chalfan in Rumelia p. 89 seq.

te (imperator) est, *Macedones* (militiam Byzantinorum) bello duros exstitero. Ubi significatur annus Christi 919, sive imperium Romani Lecapent Militiam Byzantinorum attingi in Thessalonicensibus, pag. 513 seq.; cuius utinam diligentior expositio tandem aliquando a viris eruditioribus tentetur!

Pergo in expositione Vlachorum Bulgaricorum, inter Danubium et Propontidem sedentium. Bulgari, cum fine sæculi septimi istas terras occuparent, ex incolas potissimum Thracœ - Latinos habebant et Slavos, quibus victores, numero licet minores, suum nomen imponebant. Eo tempore (sæcc. vii-xii) num viciliter se et cum victoribus concreverint, an suam quisque stirpem et originem tenuerint, id vero difficile dictu videtur. Recuperata libertate, quod post annum 1185 accidisse constat, Vlachorum nostrorum memoria nil frequentius in Byzantinorum annalibus, maxime Nicetæ, cum Bulgarorum, olim dominorum, nomen multo rarius audiatur; unde istarum gentium numero validissimum tum Vlachorum fuisse existimabis. Si Hæmum maxime incolentes (Nicetas p. 482, 676 ed. Bonn.), a Græcis vexati defecere (Nic. pag. 483 seq.), aliquoties tamen fugati (Nic. ibid. p. 487, 515). Nomen eorum pro Bulgaria occurrere solet (Nic. p. 490, 516, 568, 572, 573, 589, 616, 617, 820, 832, 833). Alibi apud eundem cum Mysis, Scythiis, Cumanis inemorantur, id est cum Cumanis et Bulgariis (Nic. p. 485, 520, 569, 811, 837, al.). Linguam eorum non prætermitti Nicetas pag. 617. Ab iisdem Græcorum odium Bulgari didicerant (Nic. p. 831). Eorumque duces famosissimi, Joannes (Iwan, Ibancus), Asanus et Chrysus, non Bulgari erant, sed Vlachi, coll. Niceta non uno tantum loco. Postremo regionis quoque inter Coplin et Bizyam, Astorum olim regiam, incolæ Vlachi erant, teste Georgio Pachymere in *Andronico Palæologo*, t. 1, 37 (Opp. ed. Bonn. vol. II, p. 106).

Verum hæc hæc haec. Minus enim ethnographiam illarum terrarum scribinus, quam geographiam, quantum provinciarum nomina et limites spectat.

Tertium thema, Strymon. Brevitati jam studebitur, minus ob scribendi tedium, quam propter fontium penuriam, quibus tamen Edrisius Arabs jam accedat cum Pactis quibusdam Latinis, regum Græcorum spectantibus inter annos Christi 1199 et 1204; multa vero in antecedentibus præoccupata video. Ejus provinciæ fines inter Hebrum et Strymonem quæro, licet claris hoc scriptorum verbis significatam non video. Illi fluvii orientem et occidentem cum meridie spectant, adversante tamen, ut videtur, *Muntaneri Hispani chronico* (cap. 230, coll. capp. 224, 228) e versione B. Buchoni: *La cité de Christoble* (Cavala?) qui est à l'entrée du royaume de Salonique. Fines provinciæ boreales pro temporum ratione diversos fuisse puto, modo latiores, modo angustiores. Sæculo XII, quo cruciatæ, quas dicunt, expeditiones vigeant, eos urbem no-

A vitiam Kestendi (Justinianam primam, Justiniani imp. patriam), juxta Strymonis initium etiam, non excessisse autumo, coll. Anaberti narratione de Friderico I. Suevo secundum codicem Pragensem (Wilken, Kreuzzüge, vol. IV, p. 104): *Fridericus, advocatus de Berge* (Philippopolis comorans), *invenit regionem opulentam, Flackiam dictam, non multum a Thessalonica distantem, etc.*, ubi Thessalonica provincia significatur. — Strategæ Strymonii raro memorantur, coll. Constant. Porphyrogenito *De ceremoniis aulae Byz.* II, 52. Adde Jo. Cameniata in narratione Thessalonicensi cap. 20: Ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Στρομόνος. Cap. 59: Τὸν στρατηγὸν Στρομόνος (in Theophane continuato p. 514, 569 ed. Bonn.). Plurimas hujus thematis urbes cum agri parte exposui in *Via Egnatia Comment.* II, pag. 9-57. His vero jam ex Edrisio quædam addantur, bonæ frugis plena: Ea Thessalonicense et Strymonium thema spectant. Celeberrimus igitur Arabs in Macedonia superiori (Dardania) p. 31, 32, 35 hujus comment. locum habet *Cortos*, id est urbem *Corita* ejus privilegii, quod Venetis dedit Alexius III. a. 1199 (b). Ibidem locorum memorat urbem *Rhagoria* (l. *Zagoria* ejusdem privilegii): ibidemque *Drama* urbs, supra Philippos, occurrit (Arabs male *Ruhna*). *Heraclæam Lyncei* (Pelagoniam) dicit *Tutilli*, pro quo lege *Butilli*, Bulgarorum regiam (Bitoliam), coll. Cedrono ed Bonn. t. II, p. 460. Ibidem legitur *Bndiana* (*Vodina*). Deinde pag. 32 occurrit urbs *Malsuda* (imo *Malsuba*, privilegii citati *Malesovo*). Et pag. 36, Arabs Platamonem habet civitatem, urbis Lycostomii finem (Peneum), Citrum, Thessalonicam, Rendingam, Christopolin(bis), a Chrysopoli eam discernens; Cavalam, quam Calam dicit, eam ab utraque (Christ. et Chrys.) ut nos (Thessalonica pag. 501) rite separans. Juxta Philippos memorat fluvium *Macropotamos* (l. *Mavropotamos*). Postremo *Rhusium* quoddam, Thaso insulæ oppositum, p. 35 agnoscere videtur; unde vera esse apparet notam Græci cujusdam marginalem ad Ptolemæum geogr. III, 11.

Quartum thema, Thessalonica. Ejus fines modo vidimus. Erant Strymon ex oriente, Peneus ab occidente cum meridie, et quidem per maximam ævi medii partem. Provincia satis magna, si Chalcidicem non prætermittas; nam hæc quoque pars ejus fuit. Versus boream raro Axii alveum medium, etiam Tzærnæ (Erigonis) vallem superasse eam puto, certe non ante Manuelem Comnenum sæculi XII parte altera. Strategos ejus habes apud Porphyrog. lib. et cap. cit. Uberius hoc thema tractavi in Thessalonica mea, quam adi.

Quintum thema, Hellas. In describendis Byzantinorum provinciarum limitibus si terminos majorum metropolcon sequaris (nec video quare ita semper via utaris), ambitus hujus thematis facili opera definiri poterit. Habebimus enim eos Græciæ

(b) Marin, *Stor. civ. e volit. del commercio dei Veneziani*. t. III, p. 310-327.

veteris tractus, qui inter Olympum, Macedonia: montem, Isthmumque Corinthi patent, exclusis Ætolia et Acarnania, id est Nicopolitano xvi mediis themate. Erit igitur Thessaliæ fluvius Peneus (nunc Salamvria, apud Edrisium fluvius Lycostomii), limes borealis; montes Illyricum Ætoliæque a Thessalia dividentes occidentalis, coll. Georg. Pachymere in *Nich. Palæologo* III, 16 (l. 1, pag. 326 ed. Bonn.): Τὰ τοῦ Πηνειοῦ πέραν, τὴν ἰδίως Ἑλλάδα λεγομένην.—Raro Pelladis thema a veteribus memorari, multa me lectio edocuit. En igitur scriptorum, quotquot inveni, testimonia. Theophrastus continuatus in *Basilio Maced.* c. 59, pag. 298, ed. Bonn.: Τοῦ δὲ στρατηγῶ τῆς Ἑλλάδος. Idem in *Leone, Basilii Maced. filio*, cap. 16, pag. 364 ed. cit.: Παρὰ τὴν πόλιν Δημητριάδας, ἢ ἐν τῷ θέματι Ἑλλάδος, ὄπρὸ τῶν Σαρακηνῶν. J. Camerlata in *capta Thessalonica* cap. 14 (p. 506, ed. cit.): Δημητριάδας . . οὕτω καλουμένη, τῆς Ἑλλάδος ἐτέρα πόλις. Georgius Monachus in *Leone, Basilii filio*, cap. 22 (p. 360, ed. cit.): Τὸ κάστρον Δημητριάδας ἐν τῷ θέματι τῆς Ἑλλάδος; Quibus adde locos e Constantino Porphyrog. *De cerim. aulæ Byz.* lib. II, c. p. 52 excitatos. Idem Constantinus *Ibid.* II, 44 (p. 655 ed. Bonn.): Διὰ τοῦ θέματος Ἑλλάδος. Idem *Ibidem* p. 657: Ὁ ἀρχων Χρήπου (l. Ἐγρίπου) ἐν τῷ θέματι Ἑλλάδος.—Jam quaerendum etiam videtur, utrumne provinciam hoc thema effecerit, an duas minores? Posterius placet ob Leonem Sapientem *Patrologia tom. CVII*: « xaxv. Τῷ Ἀαρτίσσης δευτέρως Ἑλλάδος » Ubi eodd. Paris.: « . . . δευτέρως Θεσσαλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος. » Idemque plane repetit Ordo metropolitārum etc. (*Sub Andronico Seniore*, tomo eodem *CVII*); quamquam πάσης Ἑλλάδος inspectionem Athenarum quoque metropolita habuit (l. c.) Quod tamen Leonis inscriptioni receptæ (deut. Ἑλλ.) minime repugnat. Etenim ex δευτέρω Θεσσαλίᾳ ad priorem quamdam Thessaliam concludere licet, sc. thema Thessalonice (Macedoniae veteris), quod medio ævo juxta titulum suum publica auctoritate munitum vulgo simpliciterque nomen Thessaliæ habuit (*Thessalonica* p. 29 sqq.). Neque aliter ecclesia Byzantina habuit exarchos (visitatores) δευτέρως Ἀρμενίας, δ. Γαλατίας, δ. Καππαδοκίας, δ. Παμφυλίας. — Præsidis (præsidium) sedem nondum inveni. Erantne Larissa, Chalcis (Kuripus). Athenæ, Lebadea; a qua urbe Græciam borealem ævo medio suum Liviadæ nomen traxisse constat? De singulis hujus provincie, imprimis Thessaliæ, urbibus adi Edrisium modo citatum; Privilegium Alexii an. 1199. Venetis concessum (Marin., l. c.) et Divisionem regni Græci inter Latinos factam an. 1204 (*Muratorii, Script. terr. Itall.*, vol. XII, p. 324 sqq.)

Sextum thema, Peloponnesus. Hæc quoque regni Græci pars ante Latinorum terræ occupationem, an. 1204 sqq. factam, ubi sæpius Achaia: et Peloponnesi nomine occurrit, thematis peculiaris nomine raro ab indigenis scriptoribus memoratur

A Inveni Græcorum sequentia testimonia, non plura. Constantinus Porphyrog. *De cerim.* II, 52 (vide notum superiorem). Idem *Ibid.* II, 45 (l. 1, p. 665, ed. Bonn.): Ἀπὸ τοῦ θέματος Πελοποννήσου. *Ibidem*: Ἀπὸ τῶν Μαρδαϊτῶν (Mirditis Albaniz?), τῶν τῆς Λύσειω θεμάτων, Νικοπόλειως, Πελοποννήσου, Κεφαλληνίας. Idem, *De administr.* cap. 49 (l. III, ed. cit. pag. 217): Ἐν τῷ θέματι . . Πελοποννήσου. Idem *Ibid.* cap. 50 (p. 220 sq.): Οἱ τοῦ θέματος Πελοποννήσου Σκλάβοι . . τοῦ θέματος Πελοποννήσου. *Ibid.*: Στρατηγὸς ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου . . στρατηγὸν ἐν Πελοποννήσῳ, Theophrastus continuatus in *Basilio Macedone* cap. 62 (pag. 303 ed. Bonn.): Ὁ στρατηγὸς Πελοποννήσου. Georg. Monachus in *Basilio Maced.* cap. 20: Πάντων τῶν δυτικῶν θεμάτων, δυτος . . ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τοῦ Ὀνιάτου. Zonaras XVIII, 16: Ἐξ Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου. Nicetas in *Alexiæ Isaacii fr.*, III, 7 (pag. 708 ed. Bonn.): Τὴν Ἑλλάδα . . τὴν τοῦ Πέλοπος. Idem in *Urbe capta* (p. 810 ed. cit.): Τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Πέλοπος Ἰδαφος. Ephraemius in *Cæsarr.* V, 7235 (ed. Bonn.): Ἀαρτίσσης, Ἑλλάδος τε . . τὴν Πέλοπος. V. 6591: Ἑλλάδα . . Πέλοπος κλίμα. V. 7367: Ἑλλάδα νήσον τε Πέλοπος. Cantacuzenus, II, 38 (l. 1, ed. Bonn., pag. 537): Θράκην . . καὶ τὴν ἄλλην Μακεδονίαν . . καὶ Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον. Georg. Phrantza, I, 37 (p. 76 ed. Bonn.): Ἔως τῆς Εὐθείας . . τὴν Ἑλλάδα . . τῆς νήσου τοῦ Πέλοπος. Peloponnesum opulatum et urbibus ornatam dicit Edrisius, earum quasdam, plurimum maritimas, memorans nominibus intellectu difficilibus. Adde Privilegium Veneto-Græcum supra laudatum, et Divisionem regni Græci Latinam.

Septimum thema, Cephalenia. De eo, quæ memorari poterant, supra fere omnia notavi.

Octavum thema, Nicopolis. Partes ejus Ætolia et Acarnania fuerunt. En paucula veterum testimonia; plura enim non inveni. Georgius Cedrenus l. II pag. 312 ed. Bonn.: Ἐπὶ τὸν (Bulgari) ταῖς Ῥωμαϊκαῖς χώραις διὰ Μακεδονίας καὶ Στρυμόνος καὶ Ἑλλάδος, καταλαβόντες τὴν Νικόπολιν. Idem *Ibid.* p. 529, ed. cit.: Τότε δὲ καὶ τὸ θέμα τῶν Νικοπολιτῶν, πλὴν Νευπάκτου, προτεβέρῳ Βουλγάρους. Luitprandi legatio ad Nicephorum Phocam an. 868 (ad calem Leonis Diaconi, p. 368 ed. Bonn.): *Νεωπάκτην νενί, quæ est Nicopoleos civitas.* Catalogus episcopatum (*Bandurii regnum orientale* libro VI, pag. 236, ed. Paris.): Τῇ Νεωπάκτῳ Νικοπόλειως. Varios hujus thematis locos exposui in *Thessalonicensibus*, p. 481-486. Neque prætermittatur Edrisius et utrumque Factum, regnum Græcorum spectans; ejus nomina propria mirifice corrupta alio tempore emendabo. Nostrum vero Nicopoleos thema invenisse mihi videor apud Stephanum Byz.: Ὀρωπέδος . . κίμπτῃ ἐν Θεσπρωτίᾳ, ἦγον ἐν Νικοπόλει, quod ultimum Byzantino epitomatori deberi poterit.

Nonum thema, Dyrrachium. Thematis nomina

aliquoties hanc provinciam, non sæpius, occurrere observavi. De eo vide Constantinum Porphyrogenitum *De Cerimoniis* lib. II, cap. 52. Plurima de hoc themate, ut de Strymonio et Thessalonicensi, tum alibi præoccupavi, tum in *Via Eguatia* Comment. I, pag. 16 sqq. Alia non plane contemnenda præstat utrumque Pactum aliquoties a me memoratum, licet scriptione non leviter depravata. Arabs igitur mare Adriaticum verissime dicit Venetum; Dyrrachium ipsi est *Adrasso*, Avlona i. q. *Labluna*; Chimara (Chimerium) i. q. *Dschumara*. Et *Bendesa* apud illum pro Nicopoli occurrit, slavico Bunditza, non Preveza, ut editoribus Franco-Gallis præplacet. Naupactum dicit *Nabacto*, Thebas vero *Astibas*, ut Benjamin Tudelitanus. Idem, tria

morat: Voinsan, Dabli (Deabolis urbis fluvium), Drinonem. Pro *Canina* librarius ejus male habet *Gama*.

Decimum, undecimum, duodecimum themata: Sicilia, Longobardia, Cherson. Siciliam cum seq. leviter respicit thematum auctor, quem vide. Idemque Longobardiam omittit. Ego hæc duo themata attigi supra (col. 23) hujus Epistolæ. Bis habet Siciliam et Chersonem noster Constantinus in libro *De Cerim.* (lib. II, cap. 52). Siciliam egregie, ut novam suam patriam, illustravit cum Italia inferiore Arabs Edrisius. Chersonis (Crimeæ) urbes littorales, multo plures, quam alia scripta ævi medii, periplus Ponti Euxini octuplus enumerat. Alde Hæmmerum, virum illustrem, in Wiener Lahrbb. Vol. LXV, p. 6 sqq.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ (†)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ
ΠΕΡΙ ΘΕΜΑΤΩΝ.

SAPIENTISSIMI IMPERATORIS

CONSTANTINI PORPHYROGENITI
DE THEMATIBUS.

(Ex Anselmi Bandurii *Imperio Orientali*, Parisiis, 1711, fol.)

LIBER PRIMUS.

DE THEMATIBUS IMPERII ORIENTALIS.

1 De thematibus, quæ ad Romanum imperium spectant, acturi, et unde appellationem duxerint, et hæ ipsæ appellationes quid significant, et quod nonnulla themata antiquum retineant nomen; **2** alia vero novitum ac recens nacta sint; primum quidem, si videtur, thematis Anatolici cognominati mentionem faciemus.

Περὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀνηκόντων τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων, καὶ πόθεν ἔσχον (1) τὰς ὀνομασίας, καὶ τί σημαίνουν αἱ τούτων προσηγορίαι, καὶ ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ἀρχαῖζουσι, τὰ δὲ, νέαν ἐκτήσαντο τὴν προσηγορίαν, εἰ δοκεῖ, πρῶτον (3) τοῦ καλουμένου θεμάτος Ἀνατολικοῦ μνημονεύσωμεν.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(1) Titulus hic in codice Regio sic habetur; Φιλοπότημα Κωνσταντίνου υιοῦ Λέοντος; τοῦ Σοφοῦ, nimirum *Constantini filii imperatoris Leonis cognomine Sapientis opus elaboratum.*

(2) Sic ex MS. Reg.; nam in editis particula καὶ desideratur. Sic paulo infra perperam legitur in

editis ἀχαῖζουσι pro ἀρχαῖζουσι.

(3) Ha ms. codex; in editis vero, πρῶτον μὲν οὖν τοῦ καλουμένου Ἀνατολικοῦ, εἰ δοκεῖ, μνημονεύσωμεν. Ἐνταῦθα τῆς Ἀνατολῆς θεμάτα, ἡγοῦν τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

Θέμα Α', τὸ καλούμενον Ἀνατολικόν.

A

Thema I, Anatolicum appellatum.

Οὐ κατὰ τὴν τῶν πολλῶν ὑπόληψιν, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται, ἡ τῶν θεμάτων ἐγένετο προσηγορία. Οὐδὲ γὰρ παλαιὰ τίς ἐστίν, οὐδέ τις τῶν ἱστορίας γραφάντων ἐμνήσθη τοιαύτης ὀνομασίας, ὡς λέγεται νῦν· ἀλλὰ πρῶτον καὶ κατ' ἀρχάς, τάγματά τινα καὶ λεγεῶνες; ὑπῆρχον ἀναγεγραμμένα κατ' ἔθνος, ὡς ἡ λεγεὼν τεσσαράκοντα μαρτύρων ἐλέγετο Κεραινοβόλος (4), καὶ ἄλλη Μαρμαριτῶν (5), καὶ ἄλλη Πισιδική, καὶ ἑτέρα Θεσσαλική, καὶ ἄλλη ἄλλως ὀνομασμένη, ὑπὸ δούκα καὶ ἡγεμόνα τυγχάνουσα (6), κολλάκις δὲ καὶ πραιπόσιτον (7). Καὶ ταῦτα ποτὲ, ὅτε οἱ βασιλεῖς μετὰ τοῦ λαοῦ ἐπεστράτευον, καὶ τοῖς ἀνταίρουσι τὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς δουλείας ζυγὸν ἐπέτιθεσαν· καὶ μικροῦ δεῖν, πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπολιόρχουν ἀτακτοῦσαν καὶ ἀντιλέγουσαν, ὡς ὁ Καίσαρ Ἰούλιος, ὡς ὁ σεβαστὸς (8) Αὐγουστός, ὡς ὁ Τραϊανὸς ἐκεῖνος; ὁ περιβόητος, ὡς ὁ μέγας ἐν βασιλεῦσι Κωνσταντῖνος καὶ Θεοδοσίος, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν θεοσεβείαν ἀσπασάμενοι. Οὐκ ἦν γὰρ εἰκὸς (9), βασιλέως ἐπιστρατοπέδου παρόντος, στρατηγὸν διατάττεσθαι. Ἐφ' ἡγεμόνας γὰρ καὶ ταξίαρχας ἐτέλουν, καὶ ἅλα τὰ τῶν πολεμίων πράγματα ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως βουλῇ ἀπεκρίμαντο· καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἓνα (10) καὶ μόνον τὸν βασιλέα ἔβρα. Ὅτε δὲ τοῦ στρατεύειν οἱ βασιλεῖς ἀπεπαύσαντο, τότε καὶ στρατηγούς καὶ θέματα διορίσαντο. Καὶ εἰς τοῦτο κατέληξεν (11) ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ μέχρι τῆς σήμερον. Νυνὶ δὲ στενωθείσης τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς (12), ἤγουν τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας καὶ ἀκρωτηριασθείσης κατὰ τε ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς Ἡρακλείου τοῦ Λίθου, οἱ ἀπ' ἐκείνου κρατήσαντες οὐκ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(4) Sic ex ms. In editis legitur, ὡς ἡ λεγεὼν ἡ τῶν μ' μαρτύρων, καὶ ἄλλη Πισιδική, etc. Κεραινοβόλος autem interpretati sumus *fulminatrix*, id est, legio; quippe legionis fulminatricis mentio occurrit in quinque inscriptionibus, quas profert Janus Gruterus; quæ autem legio in hisce inscriptionibus, et etiam alibi dicitur *Fulminatrix*, in Notitia dignitatum imperii Orientalis appellatur *Fulminea*; sic: *Præfecturæ legionis duodecimæ Fulmineæ, Meliteneæ*. Unde Henricus Valesius, lib. v, cap. 5, Eusebii Ecclesiasticæ Historiæ λεγεὼν Κεραινοβόλον, *legionem Fulmineam* interpretatur; monetque in annotationibus ad eundem Eusebii locum, Κεραινοβόλον, *Fulmineam*, interpretandum esse, non *Fulminatricem*, ut Onuphrius et Scaliger aliique; sed falli Valesium hac in re nemo non videt; nam Gruterianæ inscriptiones omnino contrarium docent. Et Fulminea itaque et Fulminatrix legio illa duodecima ab Augusto instituta, et a Vespasiano imperatore in Cappadocia locata, nuncupata fuit. Cæterum quod ait Eusebius laudato loco, hanc legionem Κεραινοβόλον appellatum fuisse Marco Antonino imperante; quod cum adversus Germanos et Sarmatas pugnaturus ac em instrueret, et sibi cum exercitu conficeretur, precibus a Christo pluviam legio illa, quæ Christiana erat, impetravit, et fulminum jactu hostium copiarum in fugam versæ ac extinctæ fuere: jam dudum monuit Scaliger in animadversionibus Eusebianis, legionem Fulminatricem ab hoc miraculo nuncupatam non fuisse, quippe quæ diu ante tempora M. Antonini ita vocata fuerit. Docet id manifeste Dio

Thematum appellatio, ut mihi quidem videtur, nequaquam eam, quam multi opinantur, originem habet: siquidem neque antiqua est, neque quisquam eorum, qui historias condidere, ejuscemodi appellationis, quæ nunc in usu est, mentionem facit. Olim vero et ab initio, turmæ quædam ac legiones per singulas provincias distributæ erant, quemadmodum legio quadraginta martyrum dicebatur Fulminatrix et alia Marmaritarum, alia Pisdica, alia Thessalica, aliæque aliter nuncupatæ; quæ ducibus et præfectis, sæpe etiam præpositis subditæ fuerunt. Atque hæc quidem olim, cum imperatores una cum populo expeditiones facerent; et in eos, qui Romanæ servitutis jugum detrectabant, copias ducerent; ac totum fere orbem terrarum renitentem reluctantemque subigerent; quemadmodum Julius Cæsar, ut venerabilis ille Augustus, ut celeberrimus ille Trajanus, ut magnus ille imperator Constantinus, et Theodosius; et qui post illos Christianam religionem ac divini Numinis cultum sunt amplexi. Neque enim par erat, ipso imperatore in exercitu versante, prætores designari; siquidem sub ducibus et centurionibus debebant; omniaque bellica negotia ab imperatoris voluntate pendeabant, et populi totius oculi in unum ac solum imperatorem erant conjecti. Cum vero imperatores expeditionibus interesse desierunt, tum demum prætores et themata constituta. Atque hanc quidem rationem Romanum imperium in hodiernum usque diem tenuit. Verum nunc, cum Romanorum principatus, seu Romanum imperium angustius

Cassius lib. lv, ubi legiones omnes enumerat: quod sane confirmatur ex inscriptionibus a Jano Grutero allatis. Neque audiendus Xiphilius qui Κεραινοβόλον legionem illam appellatam esse ait ob miraculum illud quod paulo superius ex Eusebio retulimus, ut putant viri docti. Vide annotationes Valesianas in librum v Eusebii.

(5) Καὶ ἄλλη Μαρμαριτῶν, etc. In Notitia dignitatum imperii Orientalis habetur, *Cohors tertia Valeria Marmaræ*. Et sic fortassis scriptor noster confundit legionem cum cohorte, quæ Marmaræ debebat.

(6) Ms. codex habet, τυγχάνουσα.

(7) Particula καὶ ex ms. reponitur.

(8) Editi, ὡς ὁ θαυμαστός.

(9) Sic in ms. legitur.

(10) In editis desideratur præpositio εἰς.

(11) Sic ex ms. In editis legitur, καὶ εἰς ταῦτα κατέληξεν ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ μέχρι καὶ σήμερον.

(12) Sic ex ms. cod. In editis legitur νυνὶ δὲ στενωθείσης κατὰ τε τὰς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας καὶ ἀκρωτηριασθείσης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς etc. Tot autem imperii calamitatibus originem Heraclium dedisse, provocata in se Numinis ira, dum Monothelitarum hæresim temere susceptam pertinacius tueretur, nemo ignorat; quippe ab Heraclii tempore Saraceni Maomethe duce caput extulere, et Romanum imperium, jam tum atque Persarum armis concussum, magnis cladibus affecerunt: Palæstina, Syria atque Ægypto ipsomet Heraclio regnante subactis.

sit factum, et extremis aliquot provinciis tam orientem quam occasum versus sit mutilatum ab imperio Heraclii Libyici; qui post eum regnarunt, cum non haberent ubi aut quomodo potentiam dominatumque suum exercerent, in parvas aliquot partes imperium suum ac militum turmas secuerunt; at tunc maxime Græcum sermonem affectabant, patrium vero ac Romanum repudiabant; longinos quippe vocabant qui milibus, et centuriones qui centum præerant; et comites quos nunc strategos. Ipsum enim thematis nomen Græcum est, non Romanum ἀπὸ τῆς θέσεως, (hoc est) a positione sive locatione ita nuncupatum. Anaticum igitur ἡ θέμα appellatur, non quod superioris illius ac primi Orientis sit, unde sol oritur; sed quod nostram, qui Byzantini habitamus, et totius Europæ respectu, Anaticum, id est Orientale, dicatur: respectu vero eorum qui Mesopotamiam, Syriam, et magnam Asiam habitant, in qua degunt Indi, et Æthiopes et Ægyptii, dicitur Occidentale quod intersecat et Asia minor. Oriens quippe; ut diximus, Indorum est et Æthiopum, et Ægyptiorum et reliquorum, qui Orientem incolunt. At vero, ne prolixiores simus, et videamur nonnullis monstrata dicere de thematum appellatione, breviter rei ipsius, ita ut sese habet, veritatem exponemus.

Anaticum itaque thema, ut nunc appellatur, a quinque gentibus totum incolitur. Initium enim a comopoli, quæ dicitur Merus, sumit; et vocatur Phrygia Salutaris, Iconium usque. Finitima vero Isauris Taurum versus, appellantur Lycæonia; quæ vero ad mare, ad Austrum, et ad montes Frigidi cognominatos vergunt, Attaliam usque, Pamphylia nuncupatur. Ulteriora autem, et mediterranea, Pisidia dicuntur, quæ vero ab Acroino Amorium usque, Phrygia Capatians vocatur. At quæ ad mare vergunt, et Cariam disterminant, Lycia dicitur. Quæcumque igitur sunt mediterranea, et finitima Tauro, et ad montes Cappadociæ usque pertingunt, Anaticæ nuncu-

Α ἔχοντες ἑποὶ καὶ ἑπὼς καταχρῆσονται τῇ ἐπιπέδῳ ἐξουσία, εἰς μικρὰ τινα μέρη κατέτεμον τὴν ἐλευθέρων ἀρχὴν, καὶ τὰ τῶν στρατιωτῶν τάγματα, Πρωμαίικην καὶ Ἑλληνίζοντες, καὶ τὴν πάτριον καὶ Πρωμαίικην γλῶτταν ἀποβαλόντες. Λογγίνους γὰρ ἔλεγον (13) τοὺς χιλιάρχους, καὶ κεντουρίωνας τοὺς ἑκατοντάρχους, καὶ κόμητας τοὺς νῦν στρατηγούς. Αὐτὸ γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ θέματος, Ἑλληνικὸν ἐστὶ καὶ οὐ Πρωμαίικόν, ἀπὸ τῆς θέσεως ὀνομαζόμενον. Ἀνατολικὸν τοίνυν τὸ θέμα καλεῖται, οὐχ ὅτι τῆς ἄνω καὶ πρώτης ἀνατολῆς ἐστίν, ὅθεν ἀνίσχεται ὁ ἥλιος, ἀλλ' ὅτι πρὸς ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας τὸ Βυζάντιον καὶ τὸν τῆς Εὐρώπης τόπον (14), λέγεται ἀνατολικόν. Πρὸς δὲ τοὺς κατοικοῦντας τὴν Μεσοποταμίαν, Συρίαν, καὶ τὴν μεγάλην Ἀσίαν, ἐν ἧ κατοικοῦσιν Ἰνδοὶ καὶ Αἰθίοπες, καὶ Αἰγύπτιοι, λέγεται δυτικὸν μέσον καὶ Ἀσία μικρά. Ἡ γὰρ Ἀνατολή, καθόσπερ ἔφημεν (15), Ἰνδῶν ἐστὶ, καὶ Αἰθιοπῶν, καὶ Αἰγυπτίων, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν τὴν Ἀνατολὴν κατοικοῦντων. Ὅμως, ἵνα μὴ μακρολογώμεν, καὶ δοκῶμέν τισι τερατῶσθεσθαι περὶ τῆς τῶν θεμάτων ὀνομασίας, ἐν συντόμῳ (16) κρούμεν ὧ; ἔχει αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.

Τὸ τοίνυν ἀνατολικὸν θέμα, ὡς νῦν ὀνομάζεται, ἐκ πέντε ἐθνῶν τὴν ὅλην κατοικίαν ἔσχηκεν. Ἀρχὴν γὰρ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως τῆς ὀνομαζομένης Μηροῦ πεποίηται, καὶ λέγεται Φρύγη Σαλουταρίας (17), ἕως τοῦ Ἰκονίου. Τὰ δὲ πρόσκαια τῶν Ἰσαυρῶν τὰ πρὸς τὸν Ταῦρον, καλεῖται Λυκαονία. Τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν, καὶ τὸν νότον, καὶ τὰ τοῦ καλυμένου Ψυχροῦ ὄρη, καὶ ἕως αὐτῆς; Ἀτταλείας (18), καλεῖται Πιμφυλία. Τὰ δὲ ἄνω, καὶ μεσόγαια, καλεῖται Πισσιδία. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀκροῖνου (19) καὶ μέχρι τοῦ Ἀμωρίου, καλεῖται Φρυγία Καπατιανῆς (20). Τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν νεύοντα καὶ διεφύζοντα τὴν Καρίαν, καλεῖται Λυκία. Ὅσα μὲν οὖν εἰς μεσόγαια καὶ πρόσκαια τῷ Ταύρῳ, καὶ διήκοντα

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(13) Longini appellationem pro eo qui mille viris præset non agnosco; nam qui mille militibus præerat Romanis tribunus, Græcis χιλιάρχος dicebatur, quemadmodum centurio et ἑκατόνταρχος qui centum viris præerat, Λογγίνο; autem, ut ait Ducangius, idem qui Λογγάρης, nimirum agminis seu λόγου ductor. Polybius episcopus in Vita Epiphani, πλοῖα ἔχων ἕξ ἰσα, ἐμισθώσατο καὶ ἄλλα πέντε, καὶ ὄσας λογγίνῳ τῷ πιστοτάτῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ χρήματα, ἀπέστειλέ τε πρὸς τὸ πρίασθαι αὐτόν. Estat in Anthologie lib. iv epigramma Κορνηλίου Λογγίνου. Laudat item Ducangius, seu potius Meursius hunc Porphyrogeniti locum; sed ibi Constantinus λογγίνον eum χιλιάρχῳ confundit.

(14) Sic ms. codex,

(15) Sic ms. codex.

(16) Ita ms. codex. Editi συντομώτερον.

(17) Sic ms. codex. Editi Φρυγίας Σαλουταρίας. In Notitia dignitatum imperii Orientis, Φρυγία Σαλουταρίας; et quidem eadem Notitia imperii occurrit mentio cohortis primæ Salutaris inter Eliam et Hierichunta, et alæ primæ Iuthungorum Salutaris. Sed vide Guidi Pancirolī Cou-

mentarios. Vide et Ortelium.

(18) Hanc urbem expugnavit Iconiensis sultanus an. 1212, ut est in Chronico Altissind. Describitur vero a Tyrio lib. 16, cap. 26. Vide Leunclavium Pand. cap. 180.

(19) Ita ms. codex. Editi, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Κροῖνου. At Ortelius ex Historia Miscella 21 refert Acronium locum sic dictum circa Phrygiam.

(20) In ms. legitur, Φρυγία καὶ Πατιανῆ, neque dubito quin in ms. codice, ex quo suam editionem adornavit Vulcanius, ita legeretur loco Καπατιανῆς. At in Notitia dignitatum imperii Orientis dicitur Phrygia Pacatiana. Ubi Pancirolus hæc habet: Minor Phrygia, postea Pacatiana, forte ab Ovino Pacatiano est dicta, qui sub Constantino procurator Orientis in ea digressit ac consul et præfectus urbis fuit. l. iv, c. de sponsali l. n c. de advocat fsc. Ab oriente habet Cappadociam, ab occasu Phrygiam majorem seu Salutarem vocatam, a septentrione Galatiam, ab austro Lydiam, etc. Sic Pancirolus. Unde crederem hic etiam pro Pacatians legendum Pacatiana.

μέχρι τῶν ὄρων Καππαδοκίας, καλεῖται Ἀνατολι-
κά (21)· μέρη γάρ εἰσι τοῦ Ἀνατολικοῦ θέματος· Ἐν-
ταῦθα τοίνυν τὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ θέματος ἐστὶ πέρας·
Ἀρχὴν μὲν ἔχον ἀπὸ τῆς Μηροῦ, ἣ ἐστὶ τέλος τοῦ
Ὀψικίου· τερματίζον δὲ μέχρι τῶν ὄρων Ἰσαυρίας
πρὸς μῆκος· πρὸς δὲ πλάτος, ἔχει μὲν ἐξ ἀριστερῶν,
μέρη τινὰ τοῦ Βουκελλαρίου, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς
Καππαδοκίας· πρὸς δὲ δεξιάν, τὴν τε Ἰσαυρίαν,
καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν μερῶν τοῦ Κιθυρραῖου.

Ἰδοὺ τοίνυν τὸ θέμα τὸ Ἀνατολικόν· καὶ κατ' ἀρ-
χάς μὲν οὐκ ἦν οὕτως· ἀλλ' εἰς χιλιαρχίας καὶ πεν-
τακοσιταρχίας, καὶ ἑκατονταρχίας, (22) καὶ πεντη-
κονταρχίας διήρητο τὸ τάγμα τὸ στρατιωτικόν·
Εἰς δὲ τις ἀνθύπατος ἐπεράτει τῶν ἄλων ταγμά-
των, ὥσπερ ἐπὶ τῶν κάτω χρόνων, καὶ ἕως Ἰουστι-
νιανοῦ, μάγιστρος ἐπέμετο τοῖς τάγμασιν ἑξαρχος.
Καὶ μάρτυς ὁ ἐν Σμύρνῃ κείμενος τάφος Πουκλίου
τινὸς ἀνθυπάτου γράφων οὕτως·

ΠΟΡΑΙΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΣ ΑΡΧΩΝ ΙΟΝΙΑΣ,
ΦΡΥΓΙΑΣ, ΑΙΟΛΙΔΟΣ, ΜΗΘΩΝΙΑΣ, ΛΥΔΙΑΣ,
ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ, ΜΥΣΙΑΣ, ΒΙΘΥΝΙΑΣ, ΤΑΡ-
ΣΙΑΣ, ΓΑΛΑΤΙΑΣ, ΜΑΡΥΑΝΔΥΝΩΝ, ΠΟΝ-
ΤΟΥ, ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ, ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ ΜΙ-
ΚΡΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ, ΙΣΑΥΡΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ
ΛΥΚΑΟΝΙΑΣ, ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ
ΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΡΜΕΝΙΑΣ.

Ἰδοὺ ἀρχὴ ἐνὸς ἀνθυπάτου· Ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς
κάτω χρόνοις ἄλλος τις στρατηλάτης τὴν ἀξίαν πα-
τρίκιος, τοῦνομα Ἰορδάνης, οὗτινός εἰσι τὰ ἀρχὰ
μινσοῦρια τὰ ἀνάγλυφα (23), ἅπερ κεῖται ἐν
τῷ βασιλικῷ βεστιαρίῳ, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοι-
άνθε (24).

ΙΟΡΔΑΝΟΥ ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑ-
ΤΟΛΗΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΘΝΩΝ ΤΩΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΜΙΚΡΑΝ ΑΣΙΑΝ.

Καὶ οὗτος γὰρ μόναρχος ἦν τῆς αὐτῆς Ἀνατολῆς
(25), ἦνθαι δὲ καὶ εὐδοκίμα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Ἀρ-
καβίου τοῦ βασιλέως· Ὡς οὖν προσέπομεν, τὸ νῦν
Ἀνατολικὸν καλούμενον θέμα ὑπὸ ἐθνῶν κατοικεῖται,
Φρυγῶν, Λυκαόνων, Ἰσαύρων, Παμφύλων, Πισιδῶν.
Κατ' ἔθνος οὖν αὐτῶν ἦν ἀρχηγός· οἷον ἔσαν ἐλευθε-
ροι, καὶ πρὸ τοῦ τὸν ζυγὸν καὶ τὴν ἀρχὴν ἐμπροσθεν
ἔκ' αὐτοῖς τὴν Ῥωμαϊκὴν· Ἐμπροσθέντος δὲ τοῦ
τῶν Ῥωμαίων ζυγοῦ, καὶ ἀξιοθέσεως τῆς βασιλείας
αὐτῶν, ἐδουλώθησαν ἅπαντες, καὶ ἐγένοντο συμμε-
γεῖς ὑπὸ μίαν ἀρχὴν· Διηρέθησαν δὲ, καὶ ἐγένοντο
θέματα, οἷον ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ παρὰ τῶν ἀθέων
Ἀγαρηγῶν ἠρέματο κολοδοῦσθαι, καὶ ἀκρωτηριάζε-
σθαι, καὶ σφιστέλλεσθαι κατὰ μικρὸν καὶ ἕως μὲν
Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως ὑπὸ μίαν ἀρχὴν ἦσαν
ἅπαντες, καὶ τῆς Μαυρικίου βασιλείας· καὶ μάρτυς

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(21) In ms. legitur καλεῖται Ἀνατολικόν.

(22) Hæc in editis desiderantur.

(23) Nimirum, *cujus sunt alie lancee sculptiles*.
Editi habent, οὗτινός εἰσι τὰ ἀνάγλυφα μινσοῦρια,
quæ Vulcanius interpretatur, *cujus sunt argenteæ
tabellæ sculptiles*. At μινσοῦριον nou tabellum,

A pantur; partes siquidem sunt Anatolici thematis.
His igitur limitibus Anatolicum thema termina-
tur, initium quidem habens a Mero, qui est Ænis
Obsequii; pertingens vero in longitudinem ad
montes Isauriæ usque. Quod autem ad latitudinem
attinet, habet quidem a sinistra partes quasdam
Buccellarii, et initium Cappadociæ; ad dextram
vero, Isauriam, et initium partium Cibyrrhæos...
thematis.

Habes itaque thema Anatolicum. Atque initio
quidem res ita se non habuit; sed agmen militare
dividebatur in præfecturas, quarum aliæ mille, aliæ
quingentis, aliæ centum, aliæ vero quinquaginta
capitibus constabant. Unus vero quidam proconsul
præerat omnibus agminibus, quemadmodum po-
sterioribus temporibus, etiam ad Justinianum usque,
mittebatur magister agminum præfectus. Cujus rei
fidem facit monumentum, quod Smyræ positum
est Publico quidam proconsuli, cum hac inscri-
ptione:

PUBLIUS PROCOS. PRÆFECTUS IONIAE,
PHRYGIAE, ÆOLIDIS, MEONIAE, LYDIAE,
HELLESFONTI, MYSIAE, BITHYNIAE, TAR-
SIAE, GALATIAE, MARIANDINORUM, & PON-
TI, PAPHLAGONIAE, CAPPADOCIAE MINORIS
ET MAJORIS, ISAVRIA ET LYCAONIAE,
ET USQUE AD MONTES TAURI ET MINORIS
ARMENIAE.

Habes præfecturam unius proconsulis. Fuit au-
tem posterioribus temporibus alius quidam dux
agminum, dignitate patricius, nomine Jordanes,
cujus sunt albæ lancee sculptiles, quæ in regio
vestiario asservantur, cum hac inscriptione:

JORDANI PRÆFECTI AGMINUM ORIENTIS
ET RELIQUARUM GENTIUM ASIAE MINO-
RIS.

Erat enim hic monarcha ipsius Orientis. Floruit
autem et claruit temporibus Arcadii imperatoria.
Anatolicum igitur thema, a quinque, ut diximus,
gentibus incolitur, Phrygiis videlicet, Lycao-
nibus, Isauris, Pamphyliis, et Pisidiis. Singulæ
autem gentes suum habebant principem, dum
adhuc liberæ essent, et priusquam jugo Romani
imperii subderentur; at immisso iis Romanorum
jugo, auctore eorum imperio, omnes in servi-
tutem redacti, et permisti sub uno imperio fuere.
Divisæ vero sunt, factaque ex eis themata, cum
imperium Romanum ab impiis Agarenis convelli,
mutuari, et in angustum redigi cœpit. Et quidem
ad Justiniani et Mauricii imperium usque om-
nes gentes sub uno imperio erant; cuius rei
testis est Belisarius ipse, qui solus universi Orien-

sed lanceam significat. Vide Ducangii Gloss. Græc.
Ovidius, *cælata lanx*.

(24) Sic ms. perperam legitur in editis, ἐπιγρα-
φὴν ἔχον τοιάνθε· nam referuntur ad μινσοῦρια.

(25) Sic ms. Editi vero, καὶ οὗτος γὰρ μόναρχος
ἦν τῆς Ἀνατολῆς, ἦγον μικρὰς Ἀσίας.

is imperator fuit. Cum vero Agareni Romanos bello infestare, eorumque vicos ac urbes devastare cœperunt, coacti fuere subsecuti imperatores unum imperium in exiguas portiones parti et vocarunt Anatolicam, quod, ut antea dixi, respectu nostrum, qui Byzantium incolimus, orientem versus sita sit. Olim vero singulæ gentes suam habebant principem, et patriis legibus ac moribus regebantur; alii quidem populi democratia, alii regis administrationi subjecti. Verum a Romanis subacti in provincias divisi fuerunt, et in præfecturas, et ducatus, et in eos qui vocantur Consiliarii; hoc est βουλευταί, consultores. Erant porro etiam quidam eorum principes, uti in Actis sanctorum martyrum scriptam legitur; quin et scriiniarii. Præfecti autem erant duorum generum; alii quidem prætoriorum, alii vero urbium. Ac præfecti quidem prætoriorum inserviebant imperatoribus expeditionem facientibus; comitatus exercitui præempte procurantes, et imperatoria tentoria componentes, et vias purgantes. Et hæc quidem Romanorum. Quando vero Persæ imperium obtinebant, et post hos Macedones, universa Asia in 5 satrapias divisa erat. Atque alius quidem erat satrapa Lydorum, alius Phrygum, alius Ionum, alius Pamphyliorum, alius Carum, alius Paphlagonum, alius Bithyniorum, et, ut verho dicam, universa Asia, minor dicta, prout Persis visum erat, et postea Macedonibus, divisa administrataque fuit: atque alius quidem rebus civilibus præerat, alius vero militaribus. Atque hæc quidem hæc. Et hic finis esto de themate Anatolico. Cæterum qui dicti sunt Τουρμαρχαί, ad ministerium præfectorum instituti sunt. Significat vero ejuscemodi dignitas eum qui præest sagittariis quingentis, scutatis trecentis, stipatoribus centum. Ita enim habetur in libro Joannis Philadelphensis, qui dictus est Lydus.

Thema II, dictum Armeniacum.

Armeniacum quod dicitur thema, propriam appellationem non habet. Neque enim vetusta est hæc appellatio; sed eam a vicinis atque limitimis Armeniis accepit. Immo vero dixerim sub Heraclio imperatore hujuscemodi appellationem sumpsisse. Nam neque Strabo geographus ejus vocis mentionem fecit, Cappadox alioqui genere, ex Amasea urbe: neque Menippus, qui Iolius orbis terrarum per stadia dimensionem conscri-

αὐτὸς Βελισσάριος, ὃς ἦν μονεστράτηγος ὅλης Ἀνατολῆς. Ἐπὶ δὲ ἤρξαντο οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐκστρατεύειν κατὰ Ῥωμαίων καὶ διαφθεῖρειν τὰς χώμας (26) καὶ πόλεις αὐτῶν, ἠναγκάσθησαν οἱ κατὰ καιρὸν βασιλεῖς τέμνειν εἰς μικρὰ τὴν μίαν ἀρχήν. Καὶ τὸ μὲν ἀπένειμαν στρατηγῶ τινι, καὶ ἐκάλεσαν Ἀνατολικὸν, διότι, ὡς προείπομεν, πρὸς ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας τὸ Βυζάντιον, πρὸς ἀνατολὴν κεῖται. Τὸ δὲ παλαιὸν, κατὰ ἔθνος ἦν ἀρχηγός. Ἐπολιτεύοντο δὲ, ὡς ἦν ἔθος αὐτοῖς· ἄλλοι μὲν δημοκραταίς, ἄλλοι δὲ τυράννοις ὑποταττόμενοι. Ὑπὸ δὲ τὴν τῶν (28) Ῥωμαίων βασιλείαν γενόμενοι, εἰς ἐπαρχίας διηρέθησαν, καὶ ἡγεμονίας καὶ δουκᾶτα, καὶ τοὺς καλούμενους κοινοκάρους, τοῦτέστι βουλευτάς. Ἦσαν δὲ καὶ τινες αὐτῶν πρίγκιπες, ὡς ἐν τοῖς τῶν ἁγίων Μαρτυρίοις διεγράφη (28). Ἀλλὰ μὴν καὶ σκρινιάριοι (29). Ὑπαρχοὶ δὲ ἦσαν διπτοί, ἕτεροι μὲν πραιτωρίων, ἕτεροι δὲ πόλεων· καὶ οἱ τῶν πραιτωρίων διηκόνουσι τοῖς βασιλεῦσι στρατεύουσι, καὶ τὰς τῶν στρατιωτῶν τροφὰς ἐξ ἑτοιμοῦ παρέχοντες, τὰ τε τῶν βασιλέων ἀπληκτα διευθετοῦντες, καὶ τὰς ὁδοὺς ἐκκαθαίροντες. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῶν Ῥωμαίων. Ὅτε δὲ Πέρσαι ἐκράτουσι, καὶ μετ' αὐτοὺς Μακεδόνες, εἰς σατραπείας ἦν διηρημένη πᾶσα ἡ Ἀσία· καὶ σατράπης μὲν ἦν Λυδῶν, ἕτερος δὲ Φρυγῶν, ἄλλος δὲ Ἰόνων, ἕτερος δὲ Παμφυλίων, ἄλλος δὲ Καρῶν, ἄλλος Παφλαγῶν, ἄλλος δὲ Βιθυνῶν, καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἡ Ἀσία μικρὰ καλουμένη, ὡς ἐδόκει τῷ Πέρσῃ, κἀπειτα τοῖς Μακεδόσι, διεμεμέριστό τε καὶ διεστάτετο. Καὶ ἄλλος μὲν τῶν δημοσίων πραγμάτων ἤρχεν, ἄλλος δὲ τῶν στρατιωτικῶν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσούτων. Ἐγκαῦθα τοίνυν ἔστω τὸ πέρας τοῦ τῆς Ἀνατολῆς θέματος. Οἱ δὲ λεγόμενοι Τουρμαρχαί, εἰς ὑπουργίαν τῶν στρατηγῶν ἐτάχθησαν· σημαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα, τὸν ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας τοξοφόρους πεντακοσίου, καὶ πελταστὰς τριακοσίου, καὶ δεξιολάβους ἑκατόν (30). Οὕτως γὰρ κεῖται ἐν τῇ βίβλῳ Ἰωάννου Φιλαδέφειος τοῦ καλούμενου Λυδοῦ.

Thema B, τὸ καλούμενον Ἀρμενιακόν.

Τὸ θέμα τὸ καλούμενον Ἀρμενιακόν, οὐ κύριον ἔχει τὸ ὄνομα, οὐδὲ ἀρχαία τίς ἐστὶν ἡ τοῦτου προσηγορία· ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν καὶ συνοικούντων Ἀρμενίων τὴν προσηγορίαν ἐκτήσατο. Δοκῶ δὲ εἶπεν ὅτι ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως καὶ τῶν κάτω χρόνων τὴν τοιαύτην προσηγορίαν ἐκληρονόμησεν. Οὕτε γὰρ Στράβων ὁ γεωγράφος τῆς τοιαύτης ὀνομασίας ἐμνήσθη, καίτοι Καππαδόκης ὢν τὸ γένος, ἐξ Ἀμασειᾶς τῆς πόλεως, οὕτε Μένιππος (31), ὁ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

- (26) Editi, καὶ διαφθεῖρειν τὰς χώρας.
 (26) Sic ms. Editi vero, ἄλλοι δὲ τυράννοις ὑπατευόμενοι.
 (28) Sic ms. Perperam in Editis, ὡς ἐν τοῖς τῶν ἁγίων μαρτύροις διαγράφει. Sed optime Vulcanius ibidem ad marginem notat, ἴσως μαρτυρίοις διαγράφεται.
 (29) Sic ms. atque ita legendum εὐστόχως eruditus Vulcanius conjecerat. Quid vero Σκρινιάριος, vide Ducangii Gloss. Græc.

- (30) Hæc vox occurrit etiam in Actis apostolorum, cap. xiii, ubi vulgata versio habet *Lancearios*. Erasmus eo loco idem significare ait *dexiolabous* quod *dexiobolous*, nimirum *dextris* et *pedites funditores* aut *jaculatores*. Suidas et auctor Etymologici παραφύλακα interpretantur. Theophylactus Simocatta lib. iv Hist.: προστάττει δὲ καὶ δεξιολάβους δυνάμειν ἰχνηλατεῖν, καὶ τὰς ἀτραπὸς πάσας κατασφαλίσασθαι.
 (31) Menippus iste, quem hic laudat Porphy-

τοῖς στασιασμοῖς τῆς ἑλῆς οἰκουμένης ἀπογραφά-
 ρητος, οὗτε μὴν Σκύλαξ ὁ Καρυανδρῆς, οὗτε Παν-
 σνίας (32) ὁ Δαμασκηνός, οὗτε ἄλλος τις τῶν ἱστο-
 ρίας γεγραφότων· καὶ φαίνεται νεωτέρα ἢ τοιαύτη
 ὀνομασία· οὗτε γὰρ Προκόπιος, οὗτε μὴν Ἀγαθίας,
 οὗτε Μένανδρος; (35), οὗτε Ἰουστίνιος ὁ Ἰλλούστριος
 ἐμνημόνευσαν (34) τοῦ τοιοῦτου ὀνόματος, οἱ τὰ χρο-
 νικά συντάξαντες ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας.
 Τὴν γὰρ Καππαδοκίαν (36) οἱ παλαιοὶ εἰς τρεῖς τέ-
 μνουσι μέρη· εἰς τε Καταονίαν (36), τὴν ἀπὸ Μελι-
 τηνῆς ἀρχομένην, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ Ταύρου Ταυ-
 ρικτὴν ὀνομασμένην, καὶ αὐτὴν τὴν μεσογαιον, ἐν
 ἣ Καίσαρεια ἢ πόλις (37) τῶν Καππαδοκῶν μητρο-
 πόλις ἔβρυται. Καλοῦσι δὲ οἱ παλαιοὶ μεγάλην τε
 καὶ μικρὰν Καππαδοκίαν. Μεγάλην μὲν τὴν ἀπὸ
 Καίσαρειας τε καὶ τοῦ Ταύρου, καὶ ἕως τῆς Πον-
 τικῆς θαλάσσης, ἣν διορίζει Ἄλυς μὲν ποταμὸς
 ἐκ δυσμῶν, Μελιτηνὴ δὲ ἐξ ἀνατολῶν. Καὶ αὐτὴ μὲν
 ἢ μεγάλη Καππαδοκία· καὶ τοῦτον μέρος Ἡλύθιος,
 ὃ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν γεγραφώς· ὃς διορίζει
 τὴν Καππαδοκίαν ἀπὸ τοῦ Ταύρου καὶ Λυκαονίας,
 καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάσσης. Καὶ αὐτὴ γὰρ ἢ
 Νεοκαισάρεια, ἢ τε Κολώνεια (38) καὶ ἢ Μελιτηνὴ
 σύμπασα, Καππαδοκία λέγεται. Ἔστι δὲ τὸ ὄνομα
 Περσικόν· Πέρσης γὰρ τις ἀνὴρ ἐν κυνηγίῳ Ἀρτα-
 ξέρξῃ τῷ βασιλεῖ, ἢ οὐκ οἶδα ἄλλω τίνι, λέων προσ-
 εικατήσας, τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως ἐδράξατο· καὶ
 κατὰ τύχην εὔρεθαις ὁ Πέρσης δὲ τῷ τοῦ θηρὸς
 συναντήματι, τὸν ἀκινάκην σπασάμενος, ἐβρύσατο
 ἐν βραχίᾳ παρὰ μικρὸν κινδυνεύοντα, καὶ τὸν
 λείοντα θανάτωσεν. Οὗτος οὖν ὁ Πέρσης ἐπὶ τινος
 ἔβρους ὑψηλοτάτου ἀναβάς, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν περι-
 σκοπήσας, ὄσσην ὀφθαλμὸς ἀνθρώπινος περιβλέπει

paesi : neque Scylax Caryandenus : neque Paus-
 nias Damascenus. Sed neque alius quisquam eo-
 rum qui historiam scripserunt. Atqui recentio-
 rem esse hanc appellationem ex eo colligi potest,
 quod neque Procopius, neque Agathias, neque
 Menander, neque Hesychius Illustris, ullam
 hujus nominis mentionem faciunt, licet ipsi hi-
 storiam Justiniano imperante conscripserint. Cap-
 padociam enim veteres in tres partes secuerunt,
 videlicet in Cataoniam, quæ a Mollitena initium
 accipit, et in eam quæ a Tauro monte Taurica
 nuncupatur; necnon in regionem ipsam mediter-
 raneam, in qua et Cæsarea urbs est, Cappadociæ
 metropolis. Veteres autem majorem et minorem
 Cappadociam appellant; ac majorem quidem a
 Cæsarea et Tauro, ad Ponticum mare usque;
 quam terminat Halys quidem fluvius ab Occasu,
 Melitene vero ab Oriente. Atque hæc quidem est
 major Cappadocia, ut testatur Polybius, qui
 Romanam historiam scripsit; qui quidem termi-
 nat Cappadociam a Tauro et Lycaonia, ad Ponti-
 cum mare usque; ipsa siquidem Neocæsaria et
 Colonea, et Melitene universa, Cappadocia appella-
 tur. Est vero nomen Persicum; nam eam ὁ Ἀρ-
 taxerxi regi, aut nescio an alteri cuidam, leo
 inter venandum occurrisset, ejusque equum in-
 vasisset, oblatus casu Persa quidam in hoc leonis
 occursu, stricto acinace, regem de vita pericli-
 tantem liberavit, et leonem interfecit. Hic itaque
 Persa cum altissimum quemdam montem conscen-
 disse, universamque regionem, quoad longissime
 humani oculi acies pertingere posset, circumspi-
 ciens, tam orientem et occidentem, quam meri-

ANSELM BANDURII NOTÆ.

rogenitus, idem sane est qui Pergamenus, celeberrime Geographus, cujus mentio occurrit in Epitome Artemidori Ephesii, quæ cum Marciano Heracleota edita est. Menippi hujus periplum τῶν δύο κόντων citat Stephanus in Ἐρμῶνασσα, Χαδίσιοι, et Χαλδία. Idem Stephanus ejus periplum Bithyniæ advocat in Χαλκηδῶν· item periplum Paphlagoniæ in Τίος. Atque idem periplus signatur in Ἀρμένη, quippe quæ vicus Paphlagoniæ esse dicatur. Vide de Menippis Vossium.

(32) Sic ms. In editis hæc transposita ac inversa habentur.

(35) At Menander iste protector non sub Justiniano sed sub Mauricio floruit, ut ipse de se testatur apud Suidam; narrat quippe inter cætera, quomodo prius, non cum fratris sui Herodoti exemplo, legibus operam dederit, et eloquentiæ deditus regiam porticum frequentarit; sed amarit equestria certamina, pantomimorum saltationes, ac palæstras, similesque nugas, donec Mauricius suscepisset imperium: tum se amore captum Musarum; poemataque, et historias audisse avidè; magnam etiam noctis partem iis impendisse; animum quoque appulisse ad scribendam historiam, eamque aggressum ab obitu Agathiae. Vide Suidam in verbo Μένανδρος. Cæterum ex hujusce Menandri historia luculentia habes fragmenta in legationum Eclogis; quas e MSS. Codicibus primus edidit David Heschelius Augustæ Vindel. anno Christi 1603.

(34) Sic ms. Perperam in editis ἐμνημόνευσα.

PATROL. GR. CXIII.

(36) Cappadociam pluribus laudibus ornat Justinianus imperator Novell. λ, atque inter alia ait: Ἦν τε αὐτοῖς ἔστι πολλὴ τε καὶ θαυμαστὴ, καὶ οὕτως ἀρέσασα τῇ βασιλείᾳ, ὡς καὶ ἀρχῆς ἐπιστήσας ταῖς ἐκείσε κτήσεσιν ἰδίαν, τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς οὐκ ἐλάττω, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ μείζω.

(37) De Cataonia videndus præter Geographos Æmilius Probus in *Datanene*.

(37) Justinianus imperator paulo superius citata Novella præclarum huic urbi simul et Casari elogium tribuit: Πολυανθρωποτάτη τε γὰρ καθέστηκε, inquit de Cappadocia loquens, καὶ πόλιν τε παρέχεται μεγίστην, τὴν τοῦ φιλιτάτου Καίσαρος ἡμῖν ἐπώνυμον, τοῦ δόντος ἀρχὴν ἀγαθὴν τῇ καθ' ἡμᾶς μοναρχίᾳ. Αἱ δὲ ἐν ἑκαστοῖς τῆς γῆς ἔθνεσιν ὀνομασθέντων ἔστι τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα, καὶ ὅτι ἡμεῖς ἀντ' ἄλλου τινὸς τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων στυμνόμεθα. Hanc civitatem, μίαν μὲν τῶν περιβόλων, διπλὴν δὲ ταῖς γνώμας, atque adeo totam Cappadociam, sub unum proconsulem redegit Justinianus; penes quem esset potestas τῶν πολιτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν, καὶ τῶν ταμιακῶν, quorum officiorum distractio frequentes ante disensiones excitabat. Sic Vulcanius in *Notis ad eundem Porphyrogeniti locum*.

(38) De Colonea loquitur Porphyrogenitus infra themate decimo; ubi ait, ab hoc castro inditum themati nomen. Vide Scylitzem p. 814. Taxara vero postmodum appellatum fuisse tradit Nicetas in *Manuele*, lib. 1, num. 2.

diem et septentrionem versus, omnem eam dono a rege accepit. Hæc porro narrat Polybius. Atque habitatur quidem Coloneam versus ab Armeniis: ad mediterranea vero, ubi est Amasea, et Dasymon qui dicitur, a Leucosyris. Omnes tamen Cappadoces, etiam usque ad mare Ponticum habitantes, Herodotus Leucosyros nuncupat, ad discrimen Syrorum qui ultra Taurum et Ciliciam incolunt, qui Melanosyri appellantur. Minor autem Cappadocia quæ nunc inter themata censetur, finitima est Lyconia, et Cæsaream usque pertingit, ac extenditur ad initium thematis Bucecellariorum usque; desinit vero ad orientem, Rudentum usque, et ad propugnaculum quod vocatur Luli, atque ad ipsam Podendum usque. Ulteriora autem sunt partes Ciliciæ, quarum præcipuæ urbes sunt Tarsus, Mompuestia et Adana. Et hæc quidem est minor Cappadocia, quæ non ita pridem thematis nomen nacta est. Superioribus vero temporibus, sive Justiniani, sive alterius cujusdam ex imperatoribus, Cappadocia in tres partes secta, mediterranea pars Charsianum vocabatur; a Charsio quodam duce, qui tum temporis in bello adversus Persas prospere gesto celebris erat; atque idcirco in thematis et præfecturæ ordinem in hunc usque diem relata est. Inferior vero pars, ad mare vergens, Armeniacum appellata est, quod sit regio Armeniis vicina. Superior autem pars, finitima Lycaonibus, et Tauro, Cappadocia minor; quæ nunc, ut diximus, thematis appellationem nacta, sub regum dominatu fuit usque ad Augustum Cæsarem; ante vero Romani imperii exerementum, sub Persica potestate erat. Sed et sui juris fuit, dum Ariaratha rex ibi regnavit; ex quo etiam lacus sales gignens, quem modo barbari Caratia appellant, Ariarathæa nuncupabatur. Post autem Ariaratham regnavit in eadem Archelaus affinis Herodis regis Iudæorum. At postmodum cum desisset gubernatio regia, in præfecturam a Romanis forma administrationis est immutata, et proconsul tributa ab ea colligebat, et ipsi præerat. Sunt autem in prima præfectura

κατὰ τὴν ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, ἔρχονται τὰ καὶ μεσημβρίαν, θεωρεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως πᾶσαν εἰληφέναι τὰ αὐτὰ δὲ ἱστορεῖ Πολύβιος. Καὶ κατοικεῖται πρὸς μὲν Κολώνειαν, παρὰ Ἀρμενίων πρὸς δὲ τὴν μεσόγειον, ὀπουπέρι τινὴ ἡ Ἀμάσεια, καὶ ὁ λεγόμενος Δαζυμῶν, παρὰ τῶν καλουμένων Λευκοσύρων ὅμως πάντας τοὺς Καππαδόκας, καὶ τοὺς μέχρι θαλάττης τῆς Ποντικῆς κατοικοῦντας, Ἡρόδοτος Λευκοσύρους καλεῖ, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν Σύρων τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ταύρου καὶ Κιλικίας οἰκούντων, Μελανοσύρων προσαγορευομένων. Μικρὰ δὲ Καππαδοκία, ἡ νῦν χρηματίζουσα εἰς θέμα, ἦτις ἄμορος ἐστὶ Λυκαονίας, καὶ διαβαίνει μέχρις αὐτῆς Καισαρείας· πλατύνεται δὲ ἕως ἀρχῆς τῶν Βουκελλαρῶν καταλήγει δὲ πρὸς ἀνατολὰς, μέχρις αὐτῆς Ροδεντοῦ καὶ τοῦ φρουρίου τοῦ καλουμένου Λούλου (38), καὶ αὐτῆς Ποδενδοῦ (40). Τὰ δὲ ἐπέκεινα, τῆς Κιλικίας εἰς ἑξὶ μέρη, ὧν ἀπέρχεται ἡ Ταρσός, καὶ ἡ Μόμφου ἐστία, καὶ Ἄδυνα (41). Καὶ ἔστι μὲν ἡ μικρὰ Καππαδοκία, ἡ ἀρτίως εἰς ὄνομα θέματος χρηματίζουσα. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀνω χρόνων ἐστὶ Ἰουστινιανῶν, εἴτε ἄλλου τινὸς τῶν βασιλέων τιμηθείσης τῆς Καππαδοκίας εἰς τρία μέρη, τὸ μὲν μεσόγειον ἐκλήθη Χαρσιανὸν, ἀπὸ Χαρσίου τινὸς ἄρχοντος τῷ τότε καιρῷ εὐδοκμήσαντος ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ· καὶ διὰ τοῦτο εἰς θέματος τάξιν καὶ στρατηγίδα μέχρι τοῦ νῦν ἐχρημάτισε. Τὸ δὲ κάτω καὶ πρὸς θάλασσαν, ἐκλήθη Ἀρμενιακὸν, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴ πλησιόχωρον τῶν Ἀρμενίων. Τὸ δὲ ἄνωθεν, καὶ ὀμορῶν τοῖς Λυκάοσι καὶ τῷ Ταύρῳ, Καππαδοκία μικρὰ ἡ νῦν, ὡς ἔραμεν, εἰς ὄνομα θέματος χρηματίζουσα. Ἐδρασιεύετο δὲ μέχρις Αὐγούστου Καίσαρος. Ἦν δὲ ὑπὸ τὴν Περσικὴν ἐξουσίαν, πρὶν ἢ τῶν Ῥωμαίων ἀξήθηται βασιλείῳ· ἐγένετο δὲ καὶ αὐτόνομος ὅτε Ἀριαράθης ἤρχεν αὐτῆς ὁ βασιλεὺς, ἐξ οὗ καὶ ἡ λίμνη, ἡ τὸ ἅλας εἴκετοσα, ἦν ἀρτίως βαρβαρίζοντες Καρταίαν καλοῦσι, Ἀριαράθῃα ἐπωνόμαστο. Μετὰ δὲ Ἀριαράθην, βασιλεύει αὐτῆς Ἀρχέλαος; ὁ κτεριστὴς, ἦτοι ὁ συμπενθερὸς Ἡρώδου (42) τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. Μετὰ δὲ ταῦτα καυσαμένης τῆς βιαιότητος, εἰς ἐπαρχίας παρὰ τῶν Ῥωμαίων τὸ σχῆμα μετέβαλε, καὶ ἀνθύπατος

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

(39) Occurrit etiam locus iste apud eundem Constantinum in Basilio cap. 32 et 35, et apud Ananiam Comnenam pag. 414. Scylitzæ Ἀύλον castrum Tarso vicinum.

(40) Sic MS. Editi vero habent Ποδανδοῦ. Cedreno, Curopalatæ ac Zonaræ dicitur Ποδανδός. Appellatur etiam a Porphyrogenito in Vita Basilii, cap. 1. editionis Combelsianæ, Ποδανδός, atque hunc locum Tarso vicinum fuisse statuit, necnon a nomine fluvii loco appellationem inditam scribit: Ταῦτα πρὸς Θεὸν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ δακρύων πολλῶν προσευξάμενος καὶ εἰπὼν, ἄρας τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις, ἀπῆει κατὰ Ταρσοῦ. Καὶ δὴ κατὰ τὴν τὸπον γενόμενος, ὃ λέγεται Ποδανδός, ἐνθα καὶ ὁ ὁμώνυμος ρεῖ ποταμός, etc. *Hæc ad Deum contrito corde, multisque lacrymis comprecatus atque locutus, assumptis Romanis cohortibus adversus Tarsum proficiscitur. Atque ubi ad locum venit, cui Podandus nomen, (ubi etiam recurrit fluvius*

ejusdem nominis) etc. Annæ Comnenæ dicitur θέμα τὸ Ποδανδόν.

(41) De Adana, Ciliciæ urbe loquuntur Anna Comnena p. 359; Scylitzes pag. 656; Zonatas in Romano Diog. pag. 226; Nicetas in Joanne. *Athena* dicitur Tudebodo pag. 784; Roberto Mon. pag. 44; Guiberto lib. 3, cap. 12; *Addena* Raimunifio de Agiles p. 146. Adanum et Tarsum accurate describit Willebrandus ab Oldenborg. in *Itiner.* Vide Josephum Barbarum in *Itiner. Persic.* pag. 461 etc.

(42) Sic MS Codex. Et quidem non abs re, nam sic scriptor declarat, quænam affinitas fuerit inter Archelaum et Herodem; cujus quidem filius Alexander Glaphyram filiam regis Cappadocum in matrimonium duxerat. Συμπενθερία enim est affinitas inter duos ex filiorum vel filiarum nuptiis, sic uterque socer dicatur, hic quidem respectu nurus, alter respectu generi.

ταύτην ἰδασμολόγει (43) τε καὶ διατάττετο. Εἰσι δὲ ἄ πόλεις ἐπίσημοι κατὰ τὴν πρώτην ἐπαρχίαν ἐσσαρες· Καισάρεια μητρόπολις, ἢ ἀπὸ τοῦ μεγάλου Καίσαρος Ἰουλίου (44) ὀνομασθεῖσα, ἥτις πρότερον ἰκαλεῖτο Μάζακα, ἀπὸ Μοσῶχ τοῦ τῶν Καππαδόκων ἀρχηγόνου. Δευτέρα δὲ πόλις, Νύσσα· τρίτη Θερμά· τετάρτη Ῥεγεποδανδός. Τῆς δὲ δευτέρας Καππαδοκίας εἰσι πόλεις ὅπερ ἠγεμόνα, ὀκτώ· Τύανα, Φαυστινούπολις, Κύβιστρα, Ναζιανζός, Ἐρύσιμα, Παρνασός, Ῥεγέδωρα, Μωκιασός, καὶ φρούριον τὸ καλούμενον Κόρον. Τῆς δὲ τρίτης (45) Καππαδοκίας ἢ τῶν ὀνομάζεται Ἀρμενιακὴν, εἰσι πόλεις ἑκτά· Ἀμάσεια, Ἰῶρα, Ζάλικος, Ἄνδραπα (46), Ἄμινθος, Νεοκαισάρεια, Σιῶπη. Διαβεβήθη δὲ κατὰ πᾶσιν ἐπὶ κακοτροπία τῶν Καππαδόκων γένος, ὡς καὶ παροιμίαν περὶ αὐτῶν ἐξενηχθῆναι τοιαύτην·

Τρία κάππα κάκιστα Καππαδοκία, Κρήτη καὶ Κιλικία. Καὶ ἐν ἐπιγράμμασι·

*Καππαδόκαι, φαῦλοι (47) μὲν αἰεὶ ζῶνης δὲ τυ-
[χόντες,
Φαυλότεροι κέρδους δ' εἴνεκα φαυλότατοι·
Ἦν δ' ἄρα δις καὶ τρίς μεγάλης δράξωνται ἀπή-
[της,
Ἀὐτὰ τότε γίγνονται φαυλεπιφαυλότατοι.
Καὶ ἄλλος·
Καππαδόκη (48) ποί' ἐχιδνα κακὴ δάκν' ἀλλὰ
[καὶ αὐτὴ
Κάκθαρς γευσάμενη αἵματος ἰοδόλου.*

Ἐκ δὲ ταύτης τὰ τοιαῦτα βλασφημουμένης, ἐδλάστησαν ἄνδρες, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν, ἐξενέειλαν ὥσπερ ἀστέρες πολύφωτοι, ἐπὶ σοφία διαβόητοι, ζηλωταὶ τῆς Χριστιανῶν πίστεως, Γρηγόριος ὁ θαυματουργός, ὁ Νεοκαισαρείας ἐπίσκοπος, Φαλδιδός τε ὁ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(43) Sic ms. codex. Perperam in editis legitur, ἰδασμολόγει.
(44) At Suidas v. Καισάρεια, tradit Cæsaream, quæ antea Mazaca, sic appellatam fuisse a Tiberio Cæsare, postquam Archelao illam ademisset. Sozomenus vero lib. v Hist. Eccles. cap. 4, dicit Cæsaream a Claudio nomen accepisse. Et idem legitur in Histor. tripart. lib. vi cap. iv, Cæterum de Mazaca sic loquitur Solinus cap. xlvii: *Mazacam ab Argæo sitam Cappadoces matrem urbium nominant: qui Argæus nivallibus jugis arduus, ne æstivo quidem torrente pruinis caret: quemque indigenæ populihabitari Deo credunt.*
(45) Sic ms. codex. In editis desideratur τὸ, τρίτης.
(46) Editi habent, Ἄνδραπα· At Ἄνδραπα dicitur et Ptolomæo.
(47) Hoc epigramma, quod hic Constantinus mutilum duobus ultimis versibus profert, integrum habetur in Anthologia lib. ii, cap. 43, tit. Εἰς πονήρους, hoc est, *In malos*: auctorque ipsius dicitur Demodocus. In ms. Porphyrogeniti primus versus sic legitur: Καππαδόκας, φαῦλοι μὲν αἰεὶ ζῶνης δ' εἴνεκα, etc. At in editis et in Anthologia, Καππαδόκαι, et ζῶνης δὲ τυχόντες: ubi quidem Brodæus sic monet: Milites ignavissimi sunt Cappadoces. Festus: Apud antiquos toti succincti pugnassee dicuntur. Servius: Omnes qui militant cincti sunt, aut certe inefficaces, ut contra præcinctos strenuos dicimus, unde et Græce εὐζωνός, non qui bonam zonam habet (est enim ζώνη armorum apparatus Homero) sed qui est

urbes celebriores quatuor; 7 Cæsarea metropolis, a magno illo Cæsare Julio ita nuncupata, quæ antea vocabatur Mazaca, a Mosoch primo Cappadocum auctore. Altera urbs Nyssa: tertia, Therma: quarta Rhegedodandus. Secunda vero Cappadociæ præfectura urbes habet octo: Tyana, Faustinopolin, Cybistram, Nazianzum, Erysima, Parnasum, Rhegedora, Mociasum et propugnaculum quod Corum dicitur. Tertiarum autem Cappadociæ quæ nunc appellatur Armeniacum, urbes sunt septem: Amasea, Ihora, Zalichus, Andrappa, Aminsus, Neocæsarea, Sinope. Cæterum famosa apud omnes est ob nequitiam Cappadocum gens; adeo ut proverbium ejuscemodî de illis feratur: *Tria cappa pessima, Cappadocia, Creta et Cilicia.* Et in

Epigrammatibus:

*Cappadoces semper mali, cingulum vero nacti
Peiores: lucri vero gratia pessimi:
Cum vero bis aut ter magnum prehenderint
[currum,
Tunc sane evadunt mali ter et amplius.
Et alius:
Cappadocem quondam echidna mala momordit.
[Sed et ipsa
Mortua est gustans sanguinem venena jaculan-
[tem.*

Ex hac autem adeo infami gente pullularunt, imo vero veluti fulgidæ quædam stellæ emicuerunt, vera sapientiæ laude celeberrimi, et Christianæ fidei propugnatores acerrimi, Gregorius ille thumaturgus, Neocæsariensis episcopus, et

strenuus. Moschopulo; ελαφρός, καὶ μηδὲν περὶ τὴν ζῶνην ἐχθός· ἐπιφερόμενος. Ait qui ζῶνυσθα: eidem Iliad. A arma induere est. Pausanias. Τὸ δὲ ἐνδύναι τὰ ὄπλα ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ ζῶσασθα. Ἀπέζωσεν quoque apud Herodianum pro exauctoravit, et cingulum amittere pro militia cedere comperi. Gregorius: Ὀὐδὲ καὶ ζῶνην ἄλλην, τὴν στρατιωτικὴν λέγω καὶ ἀθροικὴν, καθ' ἣν ἄζωνοι Συρίας καὶ μονόζωνοι τινας ὀνομάζονται. An ζῶνης ex Suida συνάμωσος καὶ ἀξιώματος τυχόντες enarrari potest? μεγάλης δράξωνται ἀπήνης, si currum aut rhedam apprehenderint. Conviciari ac βερβαροδοῦν solera ait Demodocus Cappadoces, proverbium intuens, *de plastro loqui.* Suidas. Ibi τὰ ἐκ τῶν ἀμαξῶν σκώμματα. Etymologici auctor in dictione ἀρμάταιον μέλος. Φαυλεπιφαυλότατοι, mali ter et amplius. Ad servitutem natos Cappadoces fuisse prope liquet, quibus cum S. P. Q. R. ut aui jnrns liberique essent concessisset, ut regem haberesibi liceret poposcunt, negantes vivere gentem sine rege posse. Justinus et Strabo. Jure igitur Cappadoces servi sunt Persio satyr. 6, et Martial. *Quid te Cappadocum sex onus esse juvat?* At ovum fidem elevatsatyr. 7, Juven. nec obscura est paræmia, *τρία κάππα κάκιστα, Cappadoces, Cretenses, Cilices.* Eam nationem a Philippo Alexandri patre domitam tradunt Justinus et Orosius, quibus in hoc fidem nullam habeo. Isthæc Brodæus ad laudatum epigramma adnotaverat.

(48) Hoc etiam epigramma habetur in Anthologia paulo superius laudato loco.

Phadimus Amaseus, et Rex celeberrimus, qui sub Licinio martyrium pro fide Christiana subit, et Basiliscus Comanensium archiepiscopus; qui etiam ipse martyrio obiit; et cum quo conditus fuerunt reliquæ Joannis Chrysostomi: præterea Basilius magnus Cæsariensis episcopus, et Gregorius Theologus, qui fuit episcopus Nasianzenus, et nunc in æde Apostolorum una cum patriarchis hujus urbis a pio et Christianæ fidei studiosissimo Imperatore Constantino positus jacet. Insuper fratres Basili Magni, videlicet Petrus, Gregorius, et Nauratius; necnon Cæsarius Gregorii Theologi frater. Atque hæc quidem de Cappadocia veluti compendio dicta sint.

Thema III, dictum Thraciorum.

Quod vero nunc Thraciorum thema appellatur, olim quidem et ab initio Asia minor dicebatur; et qui huic præerat proconsul præfectus Asiæ nuncupabatur. Et ne externos afferam, ipsemet scitis est veritatis Lucas evangelista et apostolus, qui in Actis apostolorum idem asserit, ubi mentionem faciens Alexandri, qui tum temporis apud Ephesios primatum obtinebat, eum appellat præfectum Asiæ. Thraciorum vero appellatio hanc originem habet: Temporibus Alyatii, Lydonum regis, vir quidam cum uxore et liberis profectus ex Mysia, Thraciæ regione, (cujus etiam meminit Homerus, inquitens sic:

*Mysorumque cominus pugnantiam et illustrium
[Hippemolgorum, C*

in eam Asiæ regionem venit, quam Lydia dicitur, et prope Sardorum urbem habitavit. Rege itaque ad murum urbis consistente, præterit Thracis uxor, urnam capite gestans, manibus vero colum et fusum; a tergo autem equus zonæ alligatus; atque urna quidem, quam vertice gerebat, referta erat aqua, manibus vero nens colum et fusum exercebat: pone autem equus, quem adæquarat, cingulo annexus sequebatur. Hac conspecta rex vehementer admiratus est, et unde, quænam, et ex qua urbe veniat, interrogavit; quæ respondit Mysiam se natione esse; est vero id Thraciæ oppidulum. Rex itaque arrepta ex hac

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(49) Sic ms. Perperam in editis Παγκράτιος legitur; quippe Nauratius appellabatur, et non Pancratius unus ex decem fratribus sancti Basili.

(50) Allam Θρακησιών originem asserit Eustathius in Dionysium. De Thracum vero fortitudine præclare Justinianus novella 45. Έξείνο των άνωμολογημένων έστίη, έπειτα είτις των Θρακίων όνομάσει χώραν, εδθίς συνιστάγεται τή λόγφ, και τις άνδρεία, και στρατιωτικόν πλήθος, και κάλεμων, και μάχης έννοία. Ταύτα γάρ έγγενή τε και πάτρια τή χώρα καθίστηχεν έκείνη.

(51) Sic in ms. Perperam legitur in editis, άνήρ τις μετά γυναίχης και των άντου τέκνων κατά Μυσίας τής των, etc.

(52) Elianus libro de Animalibus vii, cap. 42, aliter hanc historiam narrat, Pæoniis mulieribus eam laudem tribuens: Τή μιν κεφαλή, inquitens, είρουσιν ύδρίαν μεστήν ύδατος, και τήν άχίνα

Α Άμασειας, και βασιλείς ό δοξίμος ό επί Λικινίου μαρτυρήσας όπάρ τής των Χριστιανών πίστειος· και ό Βασίλισκος, ό Κομάνων άρχιεπισκοπος· ές και αυτός μαρτυρίαν έτελειώθη. Μεθ' ού κατατέθη τό λείψανον Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Βασίλεις τε ό μέγας, ό Καισαρείας επίσκοπος· και ό Θεολόγος Γρηγόριος, ό Ναζιανζού την επισκοπήν κληρωσάμενος· νυνί έστι έν τώ των Άποστόλων ναφ κατατεθείς μετά των πατριαρχών ταύτης τής πόλεως όπδ του εδσεθούς και φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου. Οι τε άδελφοί του μεγάλου Βασίλειου, Πέτρος τε και Γρηγόριος, και Νευκράτιος (49), και Καισάριος τε ό άδελφός Γρηγορίου του Θεολόγου. Και ταύτα μιν τά της Καππαδοκίας ως έν επιτομή.

Thema I, το των Θρακησιών.

Τό δέ νυν καλούμενον Θρακησιών θέμα, πάλαι μιν, και κατ' αρχάς Άσία μικρά όνομάζετο, και ό ταύτης κρατών άνθύπατος, Άσιάρχης έλέγετο. Και ίνα μη λέγω τους έξωθεν, αυτός ό μάρτυς τής άληθείας Λουκάς ό ευαγγελιστής και άπόστολος έν ταίς Πράξεσι των άποστόλων τό αυτό λέγει, μεμνημένος Άλεξάνδρου του τότε πρωτεύοντος των Έφεσίων, Άσιάρχην αυτόν άποκαλών. Θρακησίοι δέ επακλήθησαν (50) άπδ τής τοιαύτης αίτίας· Έπί των ήμερών Άλυάτου του των Αυτών βασιλέως, άνήρ τις μετά τής γυναίχης (51) και των αυτού τέκνων εκ Μυσίας τής των Θρακίων χώρας όρμώμενος (ής και Όμηρος μεμνεύει λέγων ούτως·

Μυσών τ' άρχεμάχων, και άγανών Ιππημολγών),

διεπέρασεν εις τά μέρη τής Άσίας εις χώραν την λεγομένην Λυδίαν, και κατώκησε πλησίον τής πόλεως Σάρδεων. Του ούν βασιλέως προς τή τής πόλεως τείχει καθεζομένου, διήρχετο ή γυνή του Θρακός (52), επί μιν τής κεφαλής βαστάζουσα στάμνον· επί δέ των χειρών, ήλακάτην και άτρακτον· όπισθεν δέ προς την ζώνην, Ιππος τις προσεδέδετο· και επί μιν τής κορυφής, ή στάμνος ήν μεστή του ύδατος (53)· έν δέ ταίς χερσίν ειργάζετο νήθουσα εκ τής ήλακάτης τήν άτρακτον. Όπισθεν δέ προς την ζώνην, ήκολούθει ό Ιππος άπδ τής πηγής πεποιτισμένος. Ταύτην ιδών ό βασιλεύς, μεγάλως έθαύμασε, και ήρώτησε πόθεν, και τίς, και ποίας έστι

Δ άνέστησαν, ώστε αύταις βαδίζούσαις, άπρεπτόν τε και άκλινη διαμένειν την ύδρίαν. Έξαρτήσασσι δέ του κόλπου θηλάζουσι τά βρέφη· και εις τήν βραχίονα τήν ρυτήρα ενάψασσι, τήν του γήμαντος Ιππον εις άρδελαν άγουσι, και ταίς χερσίν νήθουσι λίνον. Quod uno tempore, partim capite urnam aquae plenam ferant, ita cervicem erigentes, ut ipsis ingreditibus immota urna permanens, nulla inclinatione propendeat; partim infantem puerum e sinu suo appensum lactens, simul et brachio in habenam inserto mariti equum ad aquam ducant, simul et manibus linum neant. Quo etiam loco adjicit Elianus, Darium conspecta aliquando muliere Pæonia hoc apparatu instructa, ad subjugandum Pæonas accensum.

(53) Sic ms. In editis vero legitur, ό στάμνος ήν μεστής ύδατος. Dicitur ή στάμνος et in epistol. ad Hebr. cap. 9.

πδλεως. Η δὲ ἀπεκρίνατο, Μυσή μὲν εἶναι τὸ γένος· Θράκης δ' ἐστὶν αὕτη τὸ πολίχνιον. Λαδῶν οὖν βασιλεὺς ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἀφορμῆν, πρεσβειαν πρὸς τὸν τῆς Θράκης βασιλέα ποιησάμενος, Κότυν ὀνομαζόμενον, ἐκείθεν ἔλαβεν ἀνδρας μετοίκους μετὰ γυναικῶν, καὶ τέκνων, ὄχλον ἱκανόν. Ἐκ τούτου τοῦ γένους ὀνομάσθησαν οἱ τὴν μικρὰν Ἀσίαν οἰκοῦντες, Θρακῆσιοι· διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς ἐργασίους, ἐργώδεις τε καὶ χειρῶνακτας. Ὅλον δὲ τὸ τῶν Θρακῆσιων θέμα ἐκ γενῶν συνίσταται τοιῶνδε, Λυδῶν, Μαιδῶν, Καρῶν, Ἰώνων· καὶ Ἴωνες μὲν καλοῦνται οἱ κατοικοῦντες Μιλήτων (54) τε καὶ Ἐφεσον· οἱ δὲ τὸ μεσόγειον, Σαρδιανοὶ, Λυδοὶ τε καὶ Μαιδῶνες, καὶ Κάρες, καὶ οἱ τῆς μικρᾶς Φρυγίας οἰκῆτορες. Καὶ οὕτως μὲν οἱ Θρακῆσιοι. Ταύτην δὲ τὴν ἱστορίαν Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς γράφει ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ αὐτοῦ βιβλίῳ, ὃ γεγονώς ὁπογραφεὺς Ἡρώδου τοῦ βασιλέως. Ὀνομάσθησαν δὲ Θρακῆσιοι, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς ἐκ τῆς τῶν Θρακῶν γῆς, ὡς περ εἶπομεν. Εἰσὶ δὲ πόλεις παρὰ τὴν Ἀσίαν κα' (55). Πρώτη μὲν, Ἐφεσος· δευτέρα δὲ, Σμύρνα· τρίτη, Σάρδει· τετάρτη, Μιλήτος· πέμπτη, Πριήνη· ἕκτη, Κολοφών· ἑβδόμη, Θυάτειρα· ὄγδοη, τὸ Πέργαμον· ἐνάτη, Μαγνησία· δεκάτη, Τράλλις· ἑνδεκάτη, Ἰεράπολις· δωδεκάτη, Κολοσσαί, αἱ νῦν λεγόμεναι Χῶναι (56), οὗ ἐστι ναὸς

A nullere occasione, missa ad regem Thracum Cotypn nuncupatum legatione. colonos inde cum uxoribus et liberis accepit, turbam satis numerosam. Ex hac natione appellati sunt Asiae minoris incolae Thracessii, quod sint operosi, ac laboriosi, et opere manuario victum sibi quaeritantes. Universum vero Thracessiorum thema hisce gentibus constat: Lydis, Maonibus, Caribus, Ionibus. Atque Iones quidem nuncupantur, qui Miletum et Ephesum incolunt; qui vero mediterranea habitant, Sardiani, Lydi, Maones, et Cares, et minoris Phrygiae incolae. Atque ita quidem se habent Thracessii. Hanc vero historiam scribit Nicolaus Damascenus decimo octavo Historiae suae libro; qui quidem fuit scriba Herodis regis. Thracessii autem appellati sunt, quod ex Thracum regione orti essent. Caeterum in Asia habentur urbes viginti et una; prima quidem Ephesus, altera Smyrna, tertia Sardis, quarta Miletus, quinta Priene, sexta Colophon, septima Thyatira, octava Pergamum, nona Magnesia, decima Trallis, undecima Hierapolis, duodecima Colossae, quae nunc Chonae dicuntur, ubi visitur celeberrimum templum Michaelis archangeli, decima tertia Laodicea, decima quarta Nyssa, decima quinta Stra-

ANSELMI BANDURII NOTAE.

(54) Perperam in editis hic et infra legitur, Μηλιτον pro Μιλήτων.

(55) Sic in ms. In editis vero, εἰσὶ δὲ πόλεις περὶ τὴν Ἀσίαν, εἴκοσι. At vigesima prima urbs Philadelphia in ms. dicitur.

(56) Chonae olim, inquit Porphyrogenitus, Colossae dictae, urbs episcopalis Laodiceno metropolitano subjecta atque olim Palassae appellata ut est apud Nicetam in Vita sancti Ignatii patriarchae Constantinopolitani ob templum sancti Michaelis archangeli, magnitudine, pulchritudine, et mirabili artificio insigne celeberrima. Et quidem Chonae olim Palassae appellatae dicuntur Nicetas ipsi Choniatae in Manuele lib. vi. n. 4, sed utrobique vitiose scriptum pro Colossae mihi persuadeo. Sic ibi Choniatae: Ἀρξικνεῖται εἰς Χῶνας, πόλιν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην, πάλαι τὰς Παλάσας, τὴν ἐμοῦ τοῦ συγγραφεὺς παρῖθα, καὶ τὸν Ἀρχαγγελικὸν νεῶν εἰσιῶν μεγέθει μέγιστον καὶ κάλλει κάλλιστον ὄντα, καὶ θαυμασίας χειρὸς ἀπαντα ἔργων· ἐκείθεν ἐξελάσας. Meminit huius celeberrimi templi Chonenis idem Nicetas et in Isaacio lib. ii. n. 11. Celeberrimum autem ac illustre fuit hoc templum ob miraculum in Archippo illius Mansionario patrum; cuius quidem historia passim habetur apud Metaphrastem et alios. Caeterum libet hic exhibere binos catalogos urbium, quae subsequenti aeo nomen mutarunt. Primus ex Baluziano codice recentii manu conscriptio paululum diversus ab editis, qui sic habet:

*Οσαι τῶν πόλεων μετωνομάσθησαν εἰς ὑστερον.

Ἐπίδαμνος, τὸ νῦν Διρῆχιον.

Τρίβαλλις, ἢ Ἀχρίδα.

Ἡράκλεια, ἢ νῦν Πελαγονία.

Σολάσπερος, ἢ νῦν Διάβολις.

Ἰλλυρικόν, τὰ νῦν Κάνινα.

Ἐδεσσα, τὰ νῦν Μόγλαινα.

Ἀξέως ποταμὸς, ὃ νῦν Βαρδάρης.

Ἄργος Θεταλικόν, ἢ Λάρισα.

Ἴκεια, ἢ νῦν Κορώνη.

Ἡθάστος, ἢ νῦν Μαδώνη.

Ταύτης πλησίον ἐστὶ Χερρόνησος, ἥτις καλεῖται Πύλος, ἢ πατρὶς Νέστορος, νῦν δὲ καλεῖται Ἀδάρινος.

C Τρίκη, τὰ νῦν Τρίκαλα.

Θεοῦπολις, ἢ νῦν Προῦσα.

Ἀπολλωνία, ἢ νῦν Ἰερισθεὺς, ἢ πρὸς τῷ Ἄθῳ ἕρει κειμένη.

Ἀμφίπολις, ἢ νῦν Χρυσόπολις.

Ἄπρις, ἢ νῦν Θεοδοσιούπολις, παρὰ τοῦ Ἄπρου· πενθεροῦ Κάρου κτισθεῖσα.

Ὀρθαγορία καὶ Στάγερα, ἢ νῦν Μάκρη.

Τόπειρος, τὸ νῦν Ρούσιον.

Πάρινοθος, ἢ νῦν Ἡράκλεια.

Τιβεριούπολις, ἢ νῦν Στρόμνιτζα.

Βελεντιούπολις, τὸ Βελεσβούδιον.

Δάρες, τὸ νῦν Ταῦρες.

Μαρτυρούπολις, τὸ νῦν Μερφεκή.

Βέρβρια, τὸ νῦν Χάλεπς.

Προποντιζες δύο, ἢ μὲν κατὰ τὴν Ἄδουον, ἢ δὲ κατὰ τὸ Ἰερόν καὶ Ψαμμάθιον.

Γερμανικία Συρίας, ἢ νῦν Τελεσαῦρα, Μόβου δὲ κρηναί.

D Σπαρκεὺς ποταμὸς, ὃ νῦν Ἀγριομέλας.

Καστάβαλλα Κιλικίας, ἢ νῦν Μάριστα.

Αἱ ἄνω Γαλλίαι καὶ τὰ ἐπίκρια τῶν Ἀλπειν, εἰσὶ τὰ πρὸς Ἰκεανὸν ὄιον Γαλατία, Ὑσπάνια, Γερμανοὶ δὲ οἱ Θράγχοι.

Σύρμιον, ἢ νῦν Οὐγγρία καὶ Σερβίμος· οἱ δὲ Οὐγγροὶ τὸ καλαῖον ἐλέγοντο Γήπαιδες.

Δορυσταλον, ἢ νῦν Δούστρα.

Ὀδρυσὸς καὶ Ὀρεσιτιάς, ἢ νῦν Ἀδριανούπολις.

Μαιώτις λίμνη, ἢ νῦν Γαλατία.

Ποτίδαια, ἢ Κασσάνδρεια.

Κολοσσός, ἢ Τύρος.

Ἄγαθα, ἢ νῦν Πάτρα.

Δαναοί, οἱ Ἕλληνες.

Ἀσία, ἢ Ἐφεσος.

Ἴωνία, ἢ περὶ Ἀσίαν.

Εὐβοία, ἢ Εὐριππος.

Βοιωτία, αἱ Θῆβαι.

Φθία, ἢ Φαρσαλία.

tonicia, decima sexta Alabanda, decima septima Alinda, decima octava Myrina, decima nona Teos, vigesima Lebedos, vigesima prima Philadelphia, et aliae nonnullae. Atque haec quidem de his.

9 Thema IV, dictum Obsequium.

Thema vero, quod Obsequium vocatur, omnibus appellatione ipsa notum est. Obsequium enim Latine dicitur id, quod Graecorum lingua appellatur ἱ, qui imperatori, ordinis tuendi et honoris causa, praesunt. Unde fit ut qui Obsequio praesent, praetor non vocetur, sed comes et nomine et cognomine dicitur. Obsequii vero ambitus his populis atque gentibus circumscribitur; a mari quidem initium sumens, hoc est, a sinu Astaceno, et a promontorio Dascyllo ad Tritonem usque, et montes Sigrianae, atque ipsam Praeconesum, ad ipsam quoque Abydum. Cyzicum et Parium, se porrigit. Et quidem inferiorem ac maritimam oram ab Astaceno sinu incipientem, et a Pylis, quae vocantur, usque ad Mediterranea Olympi, qui Mysius dicitur, et ad regionem Dagotthenorum dictam, et ad ipsam Prusiam usque Bithyni habitant, australem vero Olympi partem, ad fluvium Rhyndacum usque incolunt Mysii. Maritima autem et Cyzicum inhabitant Phryges et Graeci, a Granico fluvio ita nuncupati, ubi Alexander Macedo primum praelium cum Persarum ducibus commisit. Ulterius vero ad Dorylaeum, et ipsum Cotyaeum usque, extenditur; ex qua quidem urbe proditit celeberrimus ac vetustus Ille Aesopus, qui fabularum usum primus in mundum inexit: et usque ad Comopolim Meri orientem versus. Ad occasum vero desinit in Abydum.

διαβήτος τοῦ ἀρχαγῆθου Μιχαήλ· γ', Λαοδικεῖα· ἰδ', Νύσσα· ια', Στρατονικεῖα· ις', Ἀλάβανδα· ιζ', Ἀλίνδα· ιη', Μύρινα· ιθ', Τέω· κ', Λέβεδος· κα', Φιλαδέλφεια, καὶ ἄλλαι τινεῖ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Θέμα Δ', τὸ καλούμενον Ὀφίκιον.

Τὸ δὲ θέμα τὸ καλούμενον Ὀφίκιον, πᾶσιν ἔχει γινώριμον τὴν προσηγορίαν. Ὀφίκιον γὰρ Ῥωμαῖοι λέγεται, ὅπερ σημαίνει τῇ Ἑλλήνων φωνῇ, τοὺς προπορευομένους ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἐπὶ εὐταξίᾳ καὶ τιμῇ. Ὅθεν οὐδὲ στρατηγὸς χρηματίζει ὁ τοῦ Ὀφικίου ἡγούμενος, ἀλλὰ κόμης καὶ τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν προσωνομίαν προσαγορεύεται. Ἡ δὲ περιοχὴ τοῦ Ὀφικίου, ὅπερ τούτων φυλῶν τε καὶ ἐθνῶν κατοικεῖται. Ἀπὸ μὲν θαλάσσης ἀρχόμενον, τοῦ ἐστὶν τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου, καὶ τοῦ Δασκυλίου ἀκρωτηρίου, καὶ μέχρι τοῦ Τρίτωνος, καὶ τῶν ὀρίων Σιγριανῆς, καὶ αὐτῆς Προικονήσου, καὶ ἕως αὐτῆς τῆς Ἀδύβου, Κυζίκου τε καὶ Παρίου. Καὶ τὰ μὲν κάτω καὶ παρὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου ἀρχόμενα, καὶ τῶν καλουμένων Πυλῶν (57), καὶ ἕως τῆς μεσογαίου τοῦ Μυσίου Ὀλύμπου προσαγορευομένου, καὶ τῆς χώρας τῶν καλουμένων Δαγοτθηνῶν (58), καὶ αὐτῆς Προυσιᾶδος κατοικοῦσι Βιθυνοί. Τὰ δὲ πρὸς νότον τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ἕως τοῦ ποταμοῦ Ῥυνδακοῦ, κατοικοῦσι Μυσοί· τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν Κυζίκον, κατοικοῦσι Φρύγες τε καὶ Γραικοί, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Γρανικοῦ (59) τὴν ὀνομασίαν πλουτήσαντες· ἐν ᾧ ποταμῷ γέγονεν ἡ πρώτη μάχη πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν Περωῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος· ἄνω δὲ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Λορυλαίου καὶ αὐτοῦ Κοτυαίου, ἐξ ὁποῦ ἐστὶν ὁ ὀνομαστότατος καὶ παλαιὸς ἐκείνος Αἰσωπος, ὁ τὴν μυ-

ANSELMI BANDURII NOI A.

Νικόπολις, ἡ νῦν Πρέβεζα.
Αἰτωλία, τὰ Λαχώνια.
Κέρκυρα, ἡ Φαιακία.
Δωδώνη, ἡ Βόνδιτζα.
Ἡπειρος, τὸ Βοθρευτόν.
Δελφοί, τὸ Χρυσὸς καὶ Σόλων.
Διδόπολις, τὸ Ῥάμπελον.
Καϊσάρεια Φιλίππου ἢ Τονόπυργος, ἡ αὐτὴ καὶ Παναϊάς, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ ἕρους Παναίου.
Σαρδική, ἡ νῦν Τριάδιτζα.
Λάρυμνα, ἡ Λαρύσα.
Θέρμη καὶ Ἡμαθία, ἡ Θεσσαλονίκη.
Κολασσαι, αἱ Χῶναι.
Ῥοδόπηξ, ἡ Φιλιππούπολις.
Ἰταλία, ἡ Λογγιβαρία.
Μέμφη, τὸ νῦν Ταμιάθην.
Πέργη, τὸ νῦν Πυργίν.
Αἰδετρα, τὸ νῦν Πολύστελλον.

Alter vero catalogus hujusmodi urbium editus habetur ad calcem libri primi de thematibus, et sic habet:

Πόλεων ὀνόματα.

Ὅσαι τῶν πόλεων ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις μετωνομάθησαν.
Ἐπίδαμος, τὸ νῦν Δυρράχιον.
Αἰπεία, ἡ νῦν Κορώνη.
Πίδακος, ἡ νῦν Μεθώνη. Ταύτης δὲ πλησίον ἐστὶν Χερσόνησος μικρὰ, ἣτις τὸ μὲν παλαιὸν ἐλέγετο ἡ πατρὶς τοῦ Νέστορος τοῦ παρὰ τῷ Ὀμήρῳ ἀδομένου· νῦν δὲ καλεῖται Ἀδαρίνος.

Ποτιδαία, ἡ νῦν Βέρροια.
Πύδνα, τὸ νῦν Κίτρος.
Ἀπολλωνεῖα, ἡ νῦν Ἐρισσὸς ἢ πρὸς τῷ Ἄθῳ τῷ ὄρει κειμένη.
Τρίκη, τὰ νῦν Τρίκαλα.
Θερμοπύλαι, τὸ νῦν Σιέλος.
Σίπυλον ὄρος, ὁ νῦν Κουσιναῖς.
Σιωτηρόπολις, τὰ νῦν Πύθια.
Ἐμείσα τὸ παρὰ τοῖς Σαρακηνοῖς Χέμφ.
Ἵποπλάκιοι Θῆβαι, τὸ νῦν Ἀτραμύτινον.
Ἄργος Θετταλικόν, τὸ νῦν Λάρισα.
Ἐρμιον ἡ νῦν Οὐγγρία. Οἱ δὲ Οὐγροὶ οὗτοι ἐλέγοντο τὸ παλαιὸν Γήπαιδες.
Σαρδική, ἡ νῦν Τριάδιττα.
Δάρας, τὸ νῦν Ταυρές.
Μαρτυρόπολις, τὸ νῦν Μεφερχί.
Βέρροια, τὸ νῦν Ἀμαστρίς.
Τόπειρος, τὸ νῦν Ρούσιον.
Ἐφυρα, ἡ νῦν Κόρινθος.
Περίθθος, ἡ νῦν Ἡράκλεια πρὸς δύσιν.
Ἄμιθα, τὸ νῦν Ἐμετ.
Ὀδρυπὸς, ἡ νῦν Ἀδριανούπολις.
Δαρδύστολον, ἡ νῦν Δρῆστρον.
Ἴστρος ποταμὸς, ὁ νῦν Δαναούβιος.
Κολασσαι, αἱ νῦν Χῶναι.

(57) De hisce Pylis loquitur Theophanes ad annum 12 Heraclii; necnon auctor Chronici Alexandrini pag. 325.

(58) Ita ms Codex. Editi vero Γοτθηνῶν.

(59) Idem infra ubi de Dialectis Graecorum agit; et quinam communi dialecti usi sint describit.

Θησαυρὸν πρῶτος εἰς τὸν κόσμον εἰσνεγκῶν. Καὶ ἔως ἄ
τῆς κωμοπόλεως Μηροῦ, κατὰ ἀνατολὰς. Πρὸς δὲ
τὰς δυσμὰς, καταλήγει εἰς Ἄβυδον· πρὸς δὲ πλά-
τες, ἀπὸ τοῦ Ρυνδακοῦ ποταμοῦ καὶ μέχρι τῆς κω-
μοπόλεως τοῦ λεγομένου Δοματηροῦ. Καὶ οὕτω μὲν τὸ
Ὀψίκιον, καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ εἴπομεν, διὰ τὴ
προπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, καὶ καταρ-
τίζειν, καὶ διευθύνειν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ μονὰς.
Εἰσι δὲ ἔθνη τὰ συμπληροῦντα τὸ Ὀψίκιον, ταῦτα·
Βιθυνοί, Μυσοί, Φρύγες, Δάρδανοι, οἱ καὶ Τρῶες λεγόμε-
νοι. Ἔχει δὲ πόλεις ἐπισήμους τὸ θέμα τὸ καλού-
μενον Ὀψίκιον, τὸσαύτας· πρώτην μὲν Νίκαιαν, τὴν
μητρόπολιν χρηματίσασαν· δευτέραν δὲ, Κοτύαιον·
τρίτην, Δορύλαιον· τετάρτην, Μίθειον (60)· πέμ-
πτην, Ἀπάμειαν· ἕκτην, Μύρλειαν (61)· ἕβδομην, Λάμψακον· ὄγδοην, Πάριον· ἔνατην, Κύζικον· ἑ-
κάτην, Ἄβυδον.

Θέμα Ε', τὸ καλούμενον Ὀπτιματων.

Τὸ καλούμενον οὐκ οἶδ' ὅπως εἶπεν θέμα Ὀπτι-
ματος, οὐδεμίαν ἔχει κοινωνίαν πρὸς θέματα. Εἰς
γὰρ δουλείαν μόνην προσήλπηται, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ
εὐκέρτατον, καὶ μῆτε τοῦρμας, μῆτε δροῦγγους (62)
τετιμημένον, ἀλλ' ἢ τὸν τοῦτου κρατοῦντα, δομέστι-
κον μόνον ἀγορευόμενον. Εἰς γὰρ ἑπιπέριαν ἐτέτακτο
τῶν στρατιωτῶν, ὅτε οἱ βασιλεῖς τοῖς ἔθνεσι μετὰ
τοῦ λαοῦ ἐπιστράτευον, στρατιωτῶν δὲ ἑκείνων τῶν
ἐν τοῖς βασιλικῶς τάγμασι τεταγμένων. Ὅσοι γὰρ
ἐν ταῖς σχολαῖς, καὶ τοῖς ἱκανάτοις (63), καὶ τοῖς
λοιποῖς τάγμασιν ἐστρατεύοντο, εἰς ὀπηρεσίαν, εἰς
ἕκαστος αὐτῶν Ὀπτιμάτων (64) ἐκίχθητο. Ἔστι δὲ

In latitudine autem a Rhyndaco fluvio usque ad
comopolium Domateri cognomine. Atque hæc qui-
dem est ratio Obsequii, quam profectio appellatio-
nem ei inditam esse diximus, quod præerant impe-
ratori, ut vias et domicilia ei præpararent atque
conciannarent. Gentes vero ac populi, qui Obsequium
constituunt sunt hi: Bithyni, Mysii, Phryges, Dar-
dani, qui et Trojani dicuntur. Cæterum thema
Obsequii urbes celebres hæc habet. Primam qui-
dem Nicæam, quæ est metropolis, alteram Co-
tyæum, tertiam Dorylæum, quartam Midæum,
quintam Apameam, sextam Myrleam, septimam
Lampsacum, octavam Parium, nonam Cyzicum,
decimam Abydum.

Λάμψακον· ὄγδοην, Πάριον· ἔνατην, Κύζικον· ἑ-
κάτην, Ἄβυδον.

B Thema V, dictum Optimatium.

Id quod, nescio quo pacto, vocatum est thema Op-
timatum, nihil habet commune cum thematibus;
servitii siquidem tantum causa assumptum est,
utpote miserrimum, **IO** neque turvis, neque drun-
gis cobonestatum, et qui huic præest, domesticus
tantum nuncupatur: quippe ad ministeria militi-
bus, cum imperatores una cum populis expeditio-
nem aliquam facerent, præstandum, instituti fue-
runt: his inquam, qui in imperatoris agminibus
versabantur. Quotquot enim in Scholis, et Icanatis,
reliquisque agminibus militabant, eorum singulis
unus Optimatum, cujus ministerio uteretur, erat

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(60) Ita in ms. legitur. Editi, Μηδέσιον. Stephanus Μιδέσιον. Μηδέσιον vero Cedreno et aliis urbs
isthæc dicitur.

(61) Idem quæ Apamea Bithyniæ, ut tradunt Sui-
das et Stephanns, Μύρλεια, πόλις Βιθυνίας, ἢ νῦν
λεγομένη Ἀπάμεια.

(62) *Drungi* voce usus est Flavius Vopiscus in
Probo, *Omnes*, inquit, *gentium Drungos usque ad*
quinquagenos homines in triumphum duxit. Δροῦγ-
γος, *Catena militum*: Leunclavius in Onomastico
Turcico ita Græcis appellari ait *Baculum Tribuni*,
quem instar sceptri gerit, et quem Itali *Baculum*
regimini vocant, a *Tranco*, forte. Leo in *Tacticis*,
cap. 14, § 9, et ex eo Glossæ Basilic. *Μοῖρα* δὲ ἐστίν,
ἧτοι δροῦγγος τὸ ἐκ ταγμάτων, ἧτοι ἀνδρῶν τῶν
λεγομένων κομήτων συχνημένον πλῆθος, et § 42,
μοῖρας τὰς λεγομένας δροῦγγους. S. Joannes Chry-
sostomus *epistol.* 14: Δροῦγγος μοναζόντων· οὕτω
γὰρ δεῖ εἶπεν, καὶ τῇ λέξει τὴν μανίαν αὐτῶν ἐν-
δείξασθαι. Vide Ducangii utrumque Glossarium.

(63) In voce ἱκανάτοις aqua mihi hæret, inquit
Vulcanius. At ἱκανάτοι: Scriptoribus Byzantiis ini-
lites selecti ad custodiam imperatoris vel palatii
dicuntur. Hujus vocis meminit etiam idem Por-
phyrogenitus lib. de Adm. Imp. cap. 50: Καὶ τὸν
μὲν Παγκρατοῦσαν βασιλεὺς ἱκανάτων πεποίηκε, καὶ
μετὰ τοῦτο στρατηγὸν εἰς τοὺς Βουκελλάρλους. Præ-
terea Leo Grammaticus, Symeon Logotheta, Ano-
nymus Combellisianus, Cedrenus aliique ex scripto-
ribus Byzantiis passim hujus vocis meminere.
Sed qui Anonymo Combellisiano, num. 19, dicitur ἀρ-
χῶν τῶν ἱκανάτων, aliis peculiari nomenclatura δο-
μέστικος nuncupatur. Nicetas Paphlago in *Vita*
Iguanil Patriarchæ CP. Νικήταν δὲ πρῶτον μὲν δε-
καστῆ τυγχάνοντα, τῶν λεγομένων ἱκανάτων δομέ-
στικον παρὰ Νικήφορου πατρὸς τοῦ πάππου προέ-

C δῆλῃσαι, δι' ὃν ἐκείνοι τὸ πρᾶγμα πρῶτον καταστή-
σαι. Ex quibus postremis verbis, inquit Ducangius,
vel Icanatorum scholam, vel dignitatem domesticorum
ἱκανάτων, tum primum institutam a Nicephoro ge-
nerali imp. pro Niceta ex filia nepote. Et certe ante
hæc tempora ἱκανάτων mentionem fieri non adver-
timus, præterquam in Synaxariis 17 Feb. in S.
Mena Callicelada: Ὁ μακάριος Μηνᾶς μὲτ' τῶν νυ-
κτῶν ἐπιστὰς ἀνδρὶ τινι Φιλοδάτῃ λεγομένῳ, καὶ τῇ
ἱκανάτων κατελεγμένῳ σχολῇ· quæ quidem refe-
runt ad tempora Constantini M., sed hæc sunt sub-
lestæ fidei. Continuator Theophanis de eodem S.
Ignatio: Καὶ Νικήτας, δὲ πρότερον μὲν παῖς ὢν
τῆν τῶν ἱκανάτων διεπέμψεν ἀρχὴν, ὅτε ἡ φίλιος τοῖς
στρατιώταις καὶ ἐν ὑπαίθρῳ διάγουσαν εἶναι τε θέλων.
Unde conjicere licet Icanatos milites fuisse ex
Palatina militia, qui sub dio agebant, contra quam
excubitores. Protospatharii autem ac domestici τῶν
ἱκανάτων mentio occurrit in synodo VIII Constans-
tinopol. Act. 1. Orestes πρωτοσπαθάριος, καὶ δο-
μέστικος τῶν ἱκανάτων. Sed vide Ducangii Gloss.
Græc.

(64) In editis legitur, αὐτῶν Ὀπτιμάτων. Sed quod
hic narrat Constantinus de Optimatum themate,
intelligendum eum loqui de Optimatum themate
quomodo sua ætate erat; quippe prioribus sæculis
in pretio fuit Optimatum militia, quod quidem vel
hiic colligere est, quod cum suis protectoribus;
quos *armatos* vocabant, perinde ac federati cum
suis pueris militarent, et in τάγματα distributi,
quibus præerant ταξίτροχοι et μοιράρχαι, in se-
cunda acie constituerentur, ut velites et infirmio-
res in prima locatos tuerentur. Vide *Mauricium*
Strateg. lib. 1, cap. 3 et 4; lib. II, cap. 3 et 4
lib. III, cap. 7. Cæterum Ὀπτιμάτοι in *Historia* I
zantina, uti optime docet et Ducangius, appe-

designatus. Porro appellatio ipsa tantum fere in se contumelia habet, atque villum hominum, qui apud Romanos Cortelini vocantur; ideoque nec inter themata censetur; nec qui huic præest, prætor sive strategus appellatur, sed domesticus, prædicatori subditus, et dignitate longe inferior. Gentes vero, quæ adimplent, vel potius ministrando servilia hæc officia militibus, atque ipsi imperatori præstant, sunt hæc: Bithyni, Tharsiatæ, Thyni; sed et Phryges attingunt. Habent autem urbes celebres hæcæ: Primam quidem Nicomediam metropolim, alteram Helenopolim, tertiam Prænetum, quartam Astacum, quintam Parthenopolim. Cæterum fuit per Optimatum thema Sangarius fluvius junctus ponte visu dignissimo, quem struxit imperator Justinianus ille nunquam satis celebratus. In eo talis inscriptio est, in lapidum uno insculpta, istis verbis:

*Tu quoque post tumidam Hesperiam, Medosque
Barbaricumque gregem, quantus erat, domi-
Sangari prævalida fluctus modo fornice vincula
Induperatoris servitio præmeris.
Invid namque olim ratibus, nullique subacte,*

Jam rigida saxi compede vincite jaces.

Atque hæc quidem de thomate Optimatum.

II Thema VI, dictum Buccelliariorum.

Similiter et thema Buccelliariorum non a loco aliquo appellationem accepit, neque a gente aliqua, quæ ita vocaretur, sed quod militum associæ essent, et commeatum eis veherent. Buccellarius enim Latina lingua vocatur is, qui rei panariæ custodiam gerit; ut milites expediti, et ab omni onere liberi ad bellum essent. Buccellus quippe vocatur panis, circularæ signuræ præ se ferens; Cellarius vero, custos panis. Proprio autem, et

fuere Gotthi quos cum Rhodogaiso eorum duce devictos in Augustalem militiam ascivit Stilicho, ut scribit Olympiodorus in excerptis apud Photium: "Οτι τῶν Ροδογαίτου Γότθων οἱ κεφαλῶνται Ὀπτιμάτοι ἱκαλοῦντο, εἰς δώδεκα συντείνοντες χιλιάδας. Οὗς κατὰ πόλεμους Στελλίων, Ροδογαίτον προσεταιρίζοντο. Ἢ δεῖναις ἐν ἰστανίαις διαπερτεῖν, εἰ ποτὶ τὸν Ἰστανίαις ἀσίου ἰστανίαις ἐπέδωκεν, ἐν ἰστανίαις ἐπιπέδωκεν, ἐν ἰστανίαις ἐπιπέδωκεν, ἐν ἰστανίαις ἐπιπέδωκεν." In qua sunt Bithyni et reliquæ gentes quas recenset hoc capite Porphyrogenitus.

(65) Qui Porphyrogenito dicuntur Cortelini; in l. i. Cod. Th. de Cohortal. et l. iv. eodem Cod. de Diversis offic. appellantur Cohortales. Sic dicti primum officiales præfecti pretorio. Glossæ veteres: Cohortalinus, θυρωρὸς τοῦ πραιποσίτου. Hi præfecti prætorio Tentorium seu aulam servabant. Postmodum rectorum provinciarum officiales nuncupati fuere. Apparitores Cohortales. in l. ult. de Cohort. Cohortalis militis, l. i. hoc tit. Cohortalini, l. xxvi, xxviii, hoc tit. Edictum Valentiniani et Marciani contra Eutychem, in concilio Chalcedonensi part. iii, cap. 12: "Ἄλλ' οὐδεμίαν μετιέναι στρατείαν ἀνεγόμεθα, εἰ μὴ τι ἔρα τὴν τῶν κορτελίων, ἢ λιμτανίων. Cæterum viles ἢ ac infimæ sortis homines habitū. Glossæ niss. κορτελίων, τῶν

ἰστανίαις τῶν ἀτιμῶν ἰστανίαις φέρουσι, τῶν κορτελίαις λεγομένων Κορτελίων (65). Διὰ οὗτο εἰς θέματος τάξιν λαλόγηται, οὐδὲ ὁ στρατηγὸς ὁ τοῦτο ἔρχων κατονομάζεται, ἀλλὰ δομῆτικος, ὁ οὐδὲ χεῖρα ὢν στρατηγὸς, καὶ τὴν ἀξίαν καταδέτεται. Εἰσὶ δὲ ἔθνη τὰ συμπληροῦντα, μᾶλλον δὲ ὑποργοῦντα, εἰς τὴν τοιαύτην δουλείαν τῶν στρατιωτῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, τοσαῦτα· Βιθυνοὶ, Ταρσιάται, Θυνοὶ. Προσάπτεται δὲ καὶ Φρυγῶν. Ἐχει δὲ πόλεις ἐπισήμους τοσαύτας· πρώτην μὲν Νικομήδειαν τὴν μητροπόλιν· δευτέραν δὲ, Ἐλενούπολιν (66)· τρίτην Πραίνετον· τετάρτην, Ἀστακὸν· πέμπτην, Παρθενοῦπολιν. Ἦσει δὲ ἐν τῷ θέματι τῶν Ὀπτιμάτων ποταμὸς ὁ καλούμενος Σαγγάριος· ἐν ᾧ ἔστιν ἀξιόθετος γέφυρα, ἣν ἐποίησεν Ἰουστινιανὸς (67) ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ πολυμήνης, ἐπιγραφὴν ἔχουσα τοιαύτην· ἦτις γέγραπται ἐν μιᾷ τῶν πλακῶν, οὕτως λέγουσα·

*Καὶ σὺ μεθ' Ἐσπερίην ὑψαύχιστα, καὶ μετὰ Μή-
δων*

Ἔθνεα, καὶ πᾶσαν βαρβαρικὴν ἀγέλην,

*Σαγγάριε, κρατεράϊσι βόδῃ ἀφίσι κεδηθείς
Αὐτὸς ἐδουλώθης κοινανικὴν καλῶμη.
Ὅ πρὶν γὰρ σκαφέσσιν ἀνέμβατος, ὁ πρὶν ἀπει-
λοῆς.*

Κηῖσαι λατρή σφιγκτὸς ἀλυκτοπέδη.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ καλουμένου θέματος τῶν Ὀπτιμάτων.

Θέμα Γ', τὸ καλούμενον Βουκελλαρίων.

Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ θέμα τῶν Βουκελλαρίων οὐκ ἀπὸ τόπου τινὸς τὴν προσηγορίαν ἐκτήσατο· οὕτω μὲν ἀπὸ ἔθνους, οὕτω καλουμένου· ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπακολουθεῖν τοῖς στρατιώταις, καὶ τροφᾷ αὐτῶν ἐπιφέρεισθαι. Βουκελλάριος γάρ, κατὰ Ῥωμαίων διάλεκτον, ὁ φύλαξ τοῦ ἄρτου καλεῖται. Ὅστε εἶναι τοὺς στρατιώτας ἐλαφροὺς, καὶ ἀβαρεῖς πρὸς τὸν πόλεμον. Βούκελλος γάρ τὸ κρικελαιοῦδος ψωμίον (68) καλεῖται· κελλάριος δὲ ὁ φύλαξ τοῦ ἄρτου. Τὸ γὰρ οἰκεῖον θυ-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

ἀτελῶν. Glossæ Basilic. : Κορτελίνοις, εὐταίης, θυρωρὸς τοῦ πραιποσίτου.

(66) Helenopolis Bithyniæ est urbs ad Dracontis fluvii ostium, in Nicomedensi sinu. Drepanium olim dicta, et ab Helena Constantini Magni matre, quam in ea natam fuisse aiunt, nuncupata, ut est apud Cedrenum ad annum 20 Constant. Vide Procopium lib. v, de Ædif. Eusebium lib. iv, de Vita Constantini cap. 61. Philostorgium lib. ii, cap. 13. Sozrat. Nicophor., etc.

(67) Vide Procopium de Ædif. lib. v, cap. 3. Sangaris autem fluvius Asiæ Minoris, seu Phrygiæ, de quo multa Philippus Maussacus in notis ad Plutarchum de Numinibus. Cæterum epigramma ponti huic ascriptum refertur etiam a Zonara lib. xvi, n. 7.

(68) Gloss. vet. Buccella, ψωμίον vocant. Joannes de Janna: Buccella, morsella panis. Regula magistri, cap. 27. In quibus omnibus mensis in nos meros quis frater de suo pane ternas, non amplius, buccellas intingat. Ψωμίον autem hic pro pane accipitur, non vero pro quibuslibet cibariis, ut Meursius interpretatur. Quod vero ait Porphyrogenitus Buccellarios a buccella, hoc est, pane vocatos, convenit cum iis quæ habet Thalesius ad

μα τοῦ ἔθνους, καὶ Ἑλληνικῶν, Μαρνανδῦνοι (69) ὀνομάζονται· ἐπεκλήθησαν δὲ Γαλάται (70). Ἔστι δὲ ἀρχὴ τοῦ θέματος ἀπὸ μὲν τῆς κωμοπόλεως Μοδρηνῆς ἀρχόμενον, ἤγουν τῆς συμπληρώσεως τοῦ Ὀπτιμάτου. Ἀναβαῖνον δὲ πρὸς τὴν μητρόπολιν Ἀγκύραν, καὶ παρεκτείνον μέχρι τῶν ὄριων Καππαδοκίας (71), καὶ αὐτοῦ τοῦ φρουρίου τοῦ καλουμένου Σανίανα, ἐν οἷς παρεκτείνεται τὸ τῶν Γαλατῶν ἔθνος. Οἱ δὲ Γαλάται ἀποικιοὶ εἰσι τῶν Φράγγων. Ἐγένετο δὲ ἡ τούτων ἀποικία ἐν ταῖς ἡμέραις, ἐν αἷς ἦν Ἄνταλος ὁ Περγαμηνός, καὶ Νικομήδης ὁ τοῦ Ζευποίου υἱός. Τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν καὶ τὸν βορρᾶν, πλατύνεται πρὸς αὐτὸν τὸν πότον, καὶ τὴν καλουμένην πόλιν Ἡράκλειαν, καὶ μέχρι τοῦ Παρθενίου ποταμοῦ, καὶ αὐτὴν τὴν Τίον (72). Συμπεριλαμβάνει δὲ καὶ αὐτὴν Κλαυδιούπολιν, Κράτιαν τε καὶ αὐτὸ τὸ Βασιλαῖον (73), καὶ ἔω; τῶν ὄριων Παφλαγονίας, καὶ μέχρι Ἄλιος ποταμοῦ. Καὶ ὡς μὲν καταλήγει ὁ Βουκελλάριος. Εἰσι δὲ πόλεις αἱ συμπληρούσαι τὸ θέμα τῶν Βουκελλάρων, τσσαῦται· πρώτη μὲν Ἀγκύρα, μητρόπολις ἡ τῶν Γαλατῶν· δευτέρα δὲ Κλαυδιούπολις, καὶ αὕτη μητρόπολις τῶν Μαρνανδῦνῶν· τρίτη, Ἡράκλεια· τετάρτη, Προυσίας· πέμπτη, τὸ Τήιον. Ἔθνη δὲ κατὰ μέρος ὀνομαζόμενα τσαῦτα· Γαλάται, Μαρνανδῦνοι, Βιθυνοί.

Θέμα Ζ', τὸ καλούμενον Παφλαγόνων.

Τὸ δὲ θέμα τὸ καλούμενον Παφλαγόνων, ἀρχαίτατον ἔθνος ἐστὶ (74), καὶ ἐπιφύγον ἐπὶ ἀνασχυντία τε

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

lib. ix, Basilic. tit. 18, § 29 : Βουκελλάριοι λέγονται οἱ παραμένοντες στρατιώται· ἐκ τοῦ βούκα, ὄνοματος, ὃ ἐστὶν ἄρτος, ἐκλήθησαν βουκελλάριοι, οἱ τῶν ἄρτων τινὲς ἐσθίοντες ἐπ' αὐτῶν τούτων τῶν παραμένειν αὐτῶν. Sed hic Buccellarii dicuntur stationarii milites qui panem alicujus edunt, ut apud eum morantur. Hinc Gloss. Lat. ms. in cod. reg. 1012 : *Assacla, Buccellarius*. Buccellarii igitur etiam dicti fuere custodes corporis, stipatores, armigeri, domestici procerum, eujusmodi fuit *Occylla Buccellarius Aetii*; a quo occisus est Valentinianus III. Aug. apud Gregorium Turon. lib. II, Hist. cap. 8. quem cæsum ab *Armigeris* ejusdem Aetii tradit Prosper in Chronico. Ob hanc fortassis causam *Spatharios* et *Buccellarios*, ambulante exercitu, imperatorem immediate subsequi jubet Mauricius lib. II Striteg. cap. 9 : Ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ εὐθὺς τὴς σπαθάρους, καὶ μετ' αὐτοῦ τοὺς βουκελλάρους. Ex quibus Mauricii verbis apparet bucellarios ab origine non fuisse tantum ad id officii exercitui præstandum destinatos. Idem etiam Mauricius lib. I, cap. 2 : Μάλιστα δὲ τοὺς τῶν μοιρῶν καὶ ταγμάτων ἀρχοντας, ἑκατοντάρχους, δεκάρχους, καὶ πιντάρχους, καὶ τετράρχους, βουκελλάρους, καὶ φοιδεράτους, etc. Buccellariorum autem nomen a bucellatio dictum, et primum sub Honorio Augusto auditum scribit Olympiodorus apud Photium in Biblioth. pag. 179 : Ὅτι τὸ βουκελλάριος ὄνομα ἐν ταῖς ἡμέραις Ὀνωρίου ἐφέρετο κατὰ στρατιωτῶν οὐ μόνον Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ Γότθων τινῶν· ὡς δ' οὕτως καὶ τὸ φοιδεράτων, κατὰ διαφόρου καὶ συμμιγροῦς ἐφέρετο πλήθους. Et paulo infra : Ὅτι τὸν ξηρὸν ἄρτον βουκελλάτων ὁ συγγριφεὺς καλεῖσθαι φησι· καὶ χλευάζει τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπωνυμίαν, ὡς ἐκ τούτου βουκελλάρων ἐπεκλήθησαν. Buccellariorum Juniorum mentio etiam habetur in Notitia imperii Orientis, quam Arcadii Honoriique temporibus concinnatam fuisse putant

A Græcanico nomine populi illi Mariandyni nuntiantur, cognominati etiam Galatæ. Est autem initium hujus thematis a comopoli Modrenæ, sive a complemento Optinatum, atque ita ascendens ad metropolim Ancyram; et protendens se usque ad confinia Cappadociæ, et usque ad propugnaculum Saniana dictum, in quæ extenditur Galatarum natio. Sunt vero Galatæ, coloni Francorum. Deducta porro fuit hæc colonia temporibus Attali Pergameni, et Nicomedis Zepæti filii. Quæ vero ad mare et aquilonem, ad Pontam ipsam usque extenduntur, et ad urbem quæ Heraclea dicitur, et usque ad Parthenium fluvium, atque ipsam Tium. Comprehendit vero etiam ipsam Claudiopolim, et Cratiam, atque ipsum Basileum, ad confinia Paphlagoniæ usque, et usque ad Halyn fluvium. Atque hic quidem est terminus Buccellariorum. Sunt vero urbes, quæ thema Buccellariorum constituunt, hæc: Prima Ancyra, metropolis Galatarum, altera Claudiopolis, et ipsa metropolis Mariandynorum, tertia Heraclea, quarta Prusias, quinta Teium. Gentes autem, quæ sigillatim nominantur, hæc: Galatæ, Mariandyni, Bithyni.

Thema VII. dictum Paphlagonum.

Quod vero Paphlagonum thema dicitur, stolidissima et contemptissima gens est, impudentia et

C viri docti. Cæterum quid Buccellatum, vide utrumque Ducangii Glossarium; et quæ habet Turnebus de bucellariis lib. xxiv, cap. 16, et lib. xxvi, cap. 15. Rigaltii item Gloss. et Meursii.

(69) Sic scribitur apud Stephanum, Eustathium ad Perieg. et apud alios. Perperam in editis, et in mss. Porphrogenitii Μαριανδῦνοι. Mariandyna autem regio sic dicta fuit a quodam Mariandyno Æolensi, ut ait Stephanus. Eadem scribit et Eustathius ad Periegetæ versum 787. Scholiastes vero Apollonii Rhodii lib. II, v. 140, Mariandynos dictos ait ἀπὸ Μαριανδῦνοῦ υἱοῦ Κιμμερίου.

(70) Galatæ et Mariandyni Porphrogeniti ævo dicti sunt bucellarii fortassis, quod huic ministerio potissimum addicti essent, seu, ut alii volunt, quod milites bucellarii olim in ea regione tuenda excubarent in præsiidiis locati. Lexic. Græc. ms. Reg. cod. 2062 : Γαλογρακία, ἡ τῶν βουκελλάρων χώρα, οἱ αὐτοὶ καὶ Ἑλληνογαλάται γράφονται, ἢ ὀνομάζονται. Vide Suidam v. Βουκελλάριοι.

(71) Nimirum, usque ad confinia Cappadociæ. Perperam interpretatur Vulcanius, usque ad montes Cappadociæ.

(72) Paulo infra hanc ipsam urbem appellat Porphrogenitus τὸ Τήιον. Sic apud Scriptores variè scribitur nomen hujus urbis, quippe Τίος, Τίον, Τίσιον, Τήιος et Τήιον scribitur. Qui vero hanc urbem cum Amastri confundunt admodum errant; quippe Tius ab Amastri distat viginti stadiis, ut habet Stephanus Byzantius: Oὐ πάντες ἀπὸ Τίου εἰς Ἀμαστριν στάδιοι εἴκοσι. At Marcianus Heracleota in Periplus unde hæc videntur deprompta: Oὐ πάντες ἀπὸ Τίου εἰς Ἀμαστριν στάδια σξ'.

(73) Basilicæ episcopatus, sub sede Ancyrana metropoli mentio occurrit in constitutione Alexii imperatoris. Βασιλαῖον autem an idem oppidum, quæ Βασιλαῖον apud Comnenam pag. 171.

(74) Hæc interpretatus sum cum Vulcanio, i

nequitta famosa; cujus etiam Homerus in Catalogo A navium meminit, quod auxiliares copias ad Ilium Priami urbem duxerint, ita scribens:

*Paphlagonες δὴναιος Πυλαμῆντος Ἰάσιον κτῆρ
Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων·
Οἱ δὲ Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμπερέμοντο.
Ἄμφι τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ'
[Ἰάσιον,
Cromnamque, Ægialumque et sublimes Erythinos.*

Quapropter et mulorum genus inde primum ortum dicit, manifestum pravitatis eorum, atque nequitiae argumentum. Atque hæc quidem Homerus de Paphlagonibus. Maritimæ vero urbes, Sinope, et Amastra; et Teium, et quæ dicitur Aminus, Græcicæ sunt urbes, et Græcorum coloniæ. B Disternat autem Paphlagoniam Halys quidem fluvius ab oriente, ad occasum vero Billæus fluvius. Atque hæc quidem est Paphlagonia. Sunt autem Paphlagonες Ægyptii genere, a Phineo, qui primus Paphlagoniam habitavit; qui quidem fluvium habuit Paphlagonem; a quo etiam regio appellationem accepit. Habet vero urbes illustres Paphlagonia 12 has: primam quidem metropolim Gangram, alteram Amastram, tertiam Soram, quartam Dadibran, quintam Ionopolim, sextam Pompeiopolim. Sunt enim πομπή, id est, ludibrium, probrium et vituperium generis humani.

Thema VIII, dictum Chaldia.

Thema vero Chaldia nuncupatum, et metropolis C quæ dicitur Trapezus, Græcorum sunt coloniæ; quemadmodum et Xenophon in expeditione Cyri tradit. Ulteriora vero, ac mediterranea, sunt minoris Armeniæ primordia; cujus quidem rei fidem faciunt ipsa nomina; Celtzene scilicet, et Sysperites, et Goëzanum; de quibus etiam sacra Scriptura testatur, quarto Regum libro. Assyrii enim, cum Samariæ incolæ captivos abduxissent, ad fluvium Goëzanum eos transtulerunt. Quod vero Chaldia dicta sit, a Persarum appellatione fluxit, et a patria Chaldia, unde primam origine ducunt. Unde et Chaldæi cognominati sunt.

Thema IX, Mesopotamia.

Thema vero Mesopotamiæ vetustum non est, neque vel magnum vel celebre quidpiam erat; sed obscuram quoddam, nominis atque appellationis expers claustrum. Temporibus autem Leonis illius

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

*dissima et contemptissima gens est; verum ἀρχαίω-
τατον verti posset etiam vetustissima gens est;* quippe de Paphlagonibus ita Justinianus Novella xθ'. Τὸ Παφλαγόνων ἔθνος ἀρχαῖόν τε καὶ οὐκ ἀνώνυ-
μον καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ τοσοῦτον, ὡς καὶ ἀποικίας μεγά-
δας ἐκπέμψαι, καὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ συνοικίαις Βενε-
τίας, ἐν αἷς δὴ καὶ Ἀκυληᾶ πόλιν τῶν ἐπὶ τῆς
Ἑσπέρας μεγίστην κατόπισται, καὶ βασιλικὴν πολ-
λέκις διαίταν δεξιμένη.

(75) Sic ms. et apud Nicetam. In editis, Δαδύ-
θραν. In authenticis hæc eadem urbs dicitur, Δα-

καὶ κακοπραγία διαβαλλόμενον· καὶ Ὅμηρος αὐτοῦ
μνημονεύει ἐν τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ, ἐπικούρου·
ἐλθόντας Πριάμου πρὸς τὴν πόλιν Ἴλιον, λέγων οὕ-
τως·

*Παφλαγόνων δ' ἠγάειτο Πυλαμῆντος Ἰάσιον κτῆρ
Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων·
Οἱ δὲ Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμπερέμοντο.
Ἄμφι τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ'
[Ἰάσιον,
Κρῶνδρ' ε', Ἀγιάλδρ τε, καὶ ὀψή.Ιούς Ἐρυθλι-
[τρούς.*

Δὴ καὶ τὸ τῶν ἡμιόνων γένος ἐκείθεν πρῶτον ἐκφύ-
ναι λέγει· τεκμήριον τοῦτο τῆς αὐτῶν πονηρίας καὶ
μοχθηρίας δεικνύς. Καὶ ταῦτα μὲν Ὅμηρος περὶ Πα-
φλαγόνων. Αἱ δὲ παραθαλάσσιοι πόλεις, ἡ τε Σινώπη,
καὶ Ἀμάστρα, καὶ τὸ Τήιον, καὶ ἡ λεγομένη Ἄμιν-
σός, Ἑλληνίδες εἰσὶ πόλεις, καὶ Ἑλλήνων ἀποικοί.
Διορίζει δὲ τὴν Παφλαγονίαν, Ἄλυσ μὲν ποταμὸς, ἐξ
ἀνατολῶν· πρὸς δὲ δυσμὰς ὁ καλούμενος Βίλλαιος.
Καὶ αὕτη μὲν ἡ Παφλαγονία. Εἰσὶ δὲ οἱ Παφλαγόνες
γένος Αἰγύπτιον, ἀπὸ Φινέως, τοῦ πρώτου τὴν Πα-
φλαγονίαν οἰκήσαντος· ὃς ἔσχεν υἱὸν Παφλαγόναν, ἐξ
οὗ καὶ ἡ χώρα τὴν προσηγορίαν ἐκληρονόμησεν. Ἔχει
δὲ πόλεις ἐπισήμους ἡ Παφλαγονία, τοσαύτας· πρῶ-
την μὲν μητρόπολιν, Γάγγραν· δευτέραν δὲ, Ἀμά-
στραν· τρίτην, Σώραν· τετάρτην, Δάδύθραν (75)·
πέμπτην, Ἰωνοῦπολιν· ἕκτην, Πομπηίουπολιν· πομπή
γὰρ εἰσι, καὶ θυνείδος, καὶ ἔξουθένημα τοῦ ἀνθρω-
πέλου γένους.

Θέμα Η', τὸ καλούμενον Χαλδία.

Τὸ δὲ καλούμενον θέμα Χαλδία, καὶ ἡ μητρόπολις
λεγομένη Τραπεζοῦς, Ἑλλήνων εἰσὶν ἀποικία· κα-
θὼς καὶ Ξενοφῶν ἐν τῇ ἀναβάσει Κύρου λέγει· τὰ δὲ
ἔνω καὶ μεσόγαια, τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας εἰσὶ προσι-
μια. Τοῦτο δὲ πιστεύεται ἐξ αὐτῶν τῶν ὀνομάτων. Ἡ
τε γὰρ Κελτζηνή καλούμενη καὶ ὁ Συσπειρίτης (76),
καὶ τὸ Γοζιάνον. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ περὶ τούτων ἡ
θεία Γραφή ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Βασιλειῶν. Τούς γὰρ
κατοικοῦντας τὴν Σαμάρειαν αἰχμαλώτους λαβόντες
Ἀσσύριοι, κατόπισται αὐτοὺς ἐν τῷ ποταμῷ Γοζιάν-
ου (77). Ἐλαβε δὲ τὴν προσωνυμίαν τοῦ καλεῖσθαι
Χαλδία, ἐκ τῆς τῶν Περσῶν προσηγορίας, καὶ τῆς
αὐτῶν ἀρχαιογόνου πατρίδος Χαλδίας. Ὅθεν καὶ Χαλ-
δαῖοι προσονομάζονται.

Θέμα Θ', Μεσοποταμία.

Τὸ δὲ θέμα τῆς Μεσοποταμίας, οὐ πολυχρόνιον
ἔστιν· οὐδὲ μέγα τι ἦν, καὶ περιβόητον· ἀλλὰ κλει-
σοῦρα τις (78) ἀνώνυμος καὶ ἀκατονόμαστος. Ἐπὶ
δὲ τῶν ἡμερῶν Λέοντος (79) τοῦ ἀσιδίου καὶ σοφω-

δύδρος.

(76) Lacunulam ms. codex explet, ubi perperam scribitur Καλτζίν pro Κελτζηνή et Συρίτης pro Συσπειρίτης.

(77) Sic in ms. Codice. In editis Γοζιανῶ. At Gozan fluvius circa Mediam dicitur IV Reg. xvii et I Paralip. v. Eundem Gozen vocat Benjamin Tudelensis.

(78) Vide Ducanghi Gloss. Græc.

(79) Sic ms. E liliivero, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίου καὶ ἀγίου πατρὸς μου Λέοντος, etc.

τῆτος ἐν βασιλεῦσι προσέφυγε Παγκρατοῦκας ἐκεῖ- A
νο; ὁ Ἀρμένιος, καὶ Πουκρίκας, καὶ Ταυτούκας, οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ παρέδωκαν τὰ ἐκείσε καστέλλια,
καὶ ἐπλητύνθη ὁ τόπος, καὶ ἐγένετο εἰς ὄνομα στρα-
τηγίδος.

Θέμα I', Κολωνείας.

Ἡ δὲ Κολώνεια, κάστρον μὲν ἐστὶν ὀχυρώτατον
καὶ κρημνώδες· καὶ ἐκ τοῦδε τοῦ πολιέματος ἐλαβεν
ἡ χώρα τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ καλεῖσθαι Κολώνεια.
Κολωνοῦ; δὲ τοὺς ὕψηλούς (80) καὶ ἐπηρμένους
τόπους· ἐκάλουν Ἕλληνας. Ἀπαρχὴ δὲ ἐστὶ τῆς μι-
κρῆς Ἀρμενίας, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ Νεοκαισαρείας
τῆς τοῦ θαυματουργοῦ Γρηγορίου πατρίδος, καὶ τοῦ
καλουμένου Φαλακροῦ βρους. Πλατυνομένη δὲ πρὸς
τὴν Ἀραβρακηῶν πόλιν (81), τὴν τοῦ περιφανε- B
στάτου καὶ μεγαλομάρτυρος Εὐστρατίου πατρίδα, καὶ
διήκουσα μέχρι Νικοπόλεως, καὶ τῆς καλουμένης
Τεφρικής, ἧς ἦρχε Χρυσόχειρ (82), ἐκεῖνος ὁ τῶν
Μανιχαίων περιδότος ἀρχηγός, καὶ Καρβίας (83),
ὁ τοῦτου ἀνοσιώτερος· οὗ; ἐξωλόθρευσε, καὶ πρὸς
τοὺς ἄδου κευθμῶνας ἀπέπεμψε Βασίλειος (84) ὁ φι-
λόχριστος βασιλεὺς, ὁ τῶν καθ' ἡμᾶς βασιλέων εὐ-
τυχῆς τε καὶ εὐσεβέστατος. Καὶ ὕδα μὲν ἡ Κολώνεια.
Ὡς δὲ προείπομεν, ἡ ἀρχαιογονία τοῦ θέματος, ἐκ
τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἀρχῆς κατατάσσεται.

Θέμα ΙΑ', Σεβαστείας.

Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ θέμα τῆς Σεβαστείας, καὶ αὐτὸ
ἐκ τῆς δευτέρας Ἀρμενίας ἀπάργεται. Τὸ δὲ τῆς
πόλεως ὄνομα ἐκ τοῦ σαβαττοῦ Καίσαρος Ἰουλοῦ C
προσεβλήθη, τὴν τοῦ Καίσαρος ἀρχὴν πρώτου κρα-
τουαμένου, καὶ μοναρχίαν τὴν πολυαρχίαν κατα-
σκευάσαντος. Καίσαρ δὲ ἐπεκλήθη, οὐκ ἐκ τῆς ἀξίας,
ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀνατομῆς τῆς μητέρος; (85) αὐτοῦ. Τε-
λευτησάσης γὰρ αὐτῆς, ἔσπαιρε τὸ βρέφος, καὶ ἀπ-
ελάτιζε· καὶ διατηρηθείσης τῆς γαστρὸς αὐτῆς, ἐξῆλθε
βρυχώμενος, ὥσπερ τις σκύμνος λίοντος· τὴν δὲ
ἀνατομὴν, τζαῖσαι (86) καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι. Ὅθεν
καὶ Καίσαρ ἐπωνομάσθη, διὰ τὴν ἀνατομὴν, ὥσπερ
εἶπομεν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Σεβαστείας. Πᾶσαι οὖν
αἱ πόλεις, αἱ καλούμεναι Καισάρειαι, ἐκ τοῦδε τοῦ
φιλέτατου Καίσαρος τὴν προσωνομίαν ἐσχήκασιν.

Θέμα ΙΒ', τὸ καλούμενον Λυκανδοῦ.

Ὁ δὲ Λυκανδὸς χθὲς, καὶ πρὸ μικροῦ εἰς τάξιν
θέματος καὶ πόλεως (87) ἐχρημάτισεν, ἐπὶ τῶν χρό-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(80) In editis legitur, κολωνοῦς δὲ τοὺς ὕψηλούς
καὶ ἐπηρμένους λόφους καλοῦσιν Ἕλληνας. Κολωνοὶ
αὐτεῖται, vel ut Eusiatius vult κολῶναι, supi τόποι
λήγοντες μὲν εἰς οἶψιν, μὴ ἀκριβῶς δὲ ἀπωξυμμένοι,
παρὰ τὸ κολοῦσιν, ὃ ἐστὶ κολοβοῦν.

(81) Arabracis regionis, Armeniæ Ænitinæ, me-
minit Nicephorus Callisti, qui etiam tradit, Eustra-
tium martyrem ex ea fuisse oriundum.

(82) De Chrysochiro et ejus cæde vide Zona-
ram lib. xvi in Basilio, ubi Tephricem Agarenorum,
et Manichæorum Metropolitim appellat. Vide præ-
terea Scyllitzem, Glycam et alios.

(83) De Carbea Manichæo, duce bellicosissimo
consulendus continuator Porphyrogeni pag. 103
et 110, ubi Tephricem conditor dicitur: Ἐνθα καὶ
τὴν προμνημονευθέντα φασὶν ἀριστεῖσαι Καρβίας

præclari ac sapientissimi Imperatoris profugit Pan-
cratucas ille Armeuius et Pucricas, et Tautucas,
ejus fratres, et castella, quæ iis in locis erant, tra-
diderunt; et dilatata regio præturæ nomen ac-
cepit.

Thema X, Colonea.

Colonea vero est castrum munitissimum, ac præ-
ceps; atque ex hac parva urbe regio appellationem
accepit, ut vocetur Colonea. Κολωνοῦς enim ardua
ac editissima loca Græci appellaverunt. Initium au-
tem est minoris Armeniæ; incipiens quidem a Neo-
cæsarea, Gregorii Thaumaturgi patria, et a monte
Phalacro dicto. Extenditur vero ad Arabracenorum
urbem, clarissimi illius, celeberrimique martyris
Eustratii patriam, pertingens Nicopolim usque, et
oppidum quod Tephricæ vocatur, cui dominatus
est Chrysocher ille famosus Manichæorum prin-
ceps, et Carbeas, qui hunc ipsum impietate super-
cebat; quos quidem disperdidit et ad infernales
lacus detruxit Basilius Christi studiosus imperator,
nostrorum imperatorum felicissimus pariter et piis-
simus. Atque ita quidem se habet Colonea. 13
Prima vero, ut jam diximus, thematis origo a
primis Armeniorum initio deducitur.

Thema XI, Sebasteæ.

Similiter et Sebasteæ thema ex minore Armenia
initium habet. Urbs vero nomen suum ex τοῦ σεβα-
στοῦ, id est ab Augusto Cæsare Julio accepit; qui
Cæsar imperium primus occupavit, et monarchiam
ex πολυαρχία, id est, multorum dominatione, con-
stituit. Cæsar autem cognominatus fuit, non a di-
gnitate, sed ab incisione uteri matris suæ; nota
siquidem ipsa, palpitabat infans, ac resilliebat,
quapropter cæso matris utero, erupit fremens in-
star catuli leonis. Incisionem vero Romani τζαῖ-
σαι vocant. Unde et Cæsar nuncupatus est, ob illam
sectionem, uti diximus. Atque hæc quidem de Se-
basteæ. Omnes itaque urbes, quæ Cæsareæ dicuntur,
ab hoc charissimo Cæsare appellationem sumpse-
runt.

Thema XII, dictum Lycandi.

Lycandus non ita pridem inter themata ac ur-
bes censeri cœpit, temporibus nimirum Leonis illius

τὸν τὴν Τεφρικήν οἰκοδομησάμενον, καὶ πολὺν οὐ
μόνον τοῦ χυδαίου φθόρον λαοῦ κατεργάσασθαι, ἀλλὰ
καὶ τῶν μεγάλων δὴ στρατηγῶν ζωγρίξ λαβεῖν.
Illic Carbeæ (cujus supra mentionem fecimus, qui et
Tephricæ conditor fuit) egregie aiunt virtutem eni-
tuisse; ut non solum gregarios multos atque obscu-
ros interfecerit, verum magnos quoque duces vivos
ceperit.

(84) Editi habent, ἀπέπεμψεν, ὁ ἐμὸς πάππος,
κύριος Βασίλειος, ὁ τῶν, etc.

(85) Sic editi: ms. vero, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀνατομῆς
τῆς γαστρὸς τῆς μητέρος αὐτοῦ. Editi etiam, τελευ-
τώσης γὰρ, etc.

(86) In ms. legitur, τζαῖσαι, et paulo infra
ἐκλήθη.

(87) Sic ms. codex. Editi vero, εἰς τάξιν

præclarissimi imperatoris; antea enim vacua ab incolis et inhabitata erat, tam ipsa quam Tzamandus, et universa Armeniæ finitima regio; neque eorum nomen ullo in pretio aut numero erat. Magnus vero ille, et giganti similis, Armenius, Angurines Lacastræ gener, longimanus ille, et ambidexter, quem Armeniorum lingua Azotum vocarunt: ille, inquam, cum ad Leonem illum celeberrimum imperatorem venisset, sive ut profugus, sive ut amicus, non satis scio, famulum habuit celeberrimum illum Meliam, qui non ita pridem e vivis decessit; qui etiam cum eodem imperatore expeditionem fecit infelici illo prælio, nimirum Bulgarico. Cum itaque in prædicto prælio, quod cum impiissimo illo Symeone Bulgaro commissum fuerat, profligatus esset Armenius; (erat enim præfectus imperatoris agminis, quod excubitorum dicitur;) in quo etiam Theodosius protovestiarius præclari illius imperatoris, desideratus, neque ultra visus est. Melias itaque, de quo modo diximus, ex hoc prælio salvus cum ad Armenios se contulisset, industrius manu Armeniorum collecta, cum arcem etiam hujus urbis, quam poterat optime munivisset, paulatim procedens, totius propemodum urbis ruinas instauravit; atque ita regio universa in veterem statum restituta, Armeniis fuit referta; quippe quæ **14** fertilis admodum, et pascendis equis ac pecori peraccommodata esset. Quocirca et thematis appellationem accepit, atque inter celeberrimas præturas est relata, cura ac studio præfati Meliæ fortis ac prudentis. Urbis vero appellatio vetusta admodum est, ab ipsa Armeniorum gente et lingua ita dicta. Porro elegans quidam sermo de hac circumfertur, fabulæ propemodum affinis. Inscriptio vero in peristylis urbis expressa est ita habens:

QUID CONSTANTINOPOLIS
QUID LYCANDUS?
QUID THOMAS PROECUS?
QUID IMPERATOR?

Causa vero hujus inscriptionis hæc est: Magnus ille et celebratissimus imperator Justinianus, cum

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

ἐχρημάτιζεν, ἀλλὰ καὶ πόλεως, ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ μακαρίτου καὶ ἁγίου μου πατρὸς. Ἐρημος γὰρ ἦν τὸ πρῶτον, καὶ ἀοίκητος, ἀκαίμη, καὶ ἡ Τζαμανδός, καὶ τὰ, etc.

(88) Hujus vocis meminit etiam idem Porphyro-enitus lib. de Adm. imp. cap. 45.

(89) In editis legitur: Ἐκεῖνος γὰρ ἔλθων πρὸς τὸν μακαρίτην καὶ ἁγίον μου πατέρα, εἶτε ὡς προσφύξει τε ὡς φίλος, etc. Ubi nemo non videt Vulcanium perperam hæc postrema verba legisse.

(90) Leonis exercitus in Macedonia adversus Bulgarios, rege eorum Symeone pacem turbante, infeliciter pugnavit: sed eos subinde Turcarum auxilio devicit. Vide scriptores Byzantinos qui Leonis Philosophi gesta memoriam prodiderunt.

(91) Sic in ms. Editi vero habent, πρὸς Συμεῶν τοῦ ἀθωτάτου Βουλγάρου. Et paulo infra pro τῷ

ων Λέοντος τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως. Ἐρημος γὰρ ἦν τὸ πρῶτον καὶ ἀοίκητος, ἀκαίμη καὶ ἡ καλουμένη Τζαμανδός, καὶ τὰ συμπαρακείμενα μέρη τῶν Ἀρμενίων· καὶ οὐκ ἦν ὄνομα αὐτῶν, οὔτε ἐν λόγῳ, οὔτε ἐν ἀριθμῷ. Ὅτε δὲ ὁ μέγας ἰκεῖνος καὶ γιγαντοειδὴς Ἀρμένιος, ὁ τῆς Ἀγγουρίνης τῆς Λαυκαστρίας γαμβρὸς, ὁ μακροχειρ ἰκεῖνος, καὶ περιδίξιος, ἐν κατὰ τὴν τῶν Ἀρμενίων διέλεικτον Ἀζώτον (88) ἰκάλων ἰκεῖνος ἔλθων πρὸς Λέοντα (89) τὸν ἀοιδίμον βασιλέα, εἶτε ὡς πρόσφυξ, εἶτε ὡς φίλος, οὐκ οἶδα, ἰκεῖνος εἶχε θεράποντα, τὸν χθὲς καὶ πρὸ μικροῦ τελευτήσαντα, Μελίαν λέγω τὸν περιβόητον, ὃς καὶ συνεστράτευεν αὐτῷ πρὸς τὸν δυστυχέστατον πόλεμον, τὸν τοῦ Βουλγάρου (90) λέγω. Τοῦ γοῦν Ἀρμενίου πεσόντος ἐν τῷ προλεχθέντι πολέμῳ πρὸς Συμεῶνα τὸν ἀθωτάτου Βούλγαρον (91) (ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῶν τοῦ βασιλικῆς τάγματος τῶν καλουμένων ἐξκουσίτων)· οὔτε καὶ Θεοδόσιος ὁ πρωτοβεστιαρίως τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως, ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ ἤφανετώθη, καὶ γέγονεν ἄθλιος. Ὁ γοῦν προλεχθεὶς Μελίας ἐκ τούτου τοῦ πολέμου διασωθεὶς, καὶ πρὸς τὴν τῶν Ἀρμενίων χώραν ἀπάρας, εὐφυῆς ὢν, καὶ πρὸς ληστοურγίαν βαρβαρικὴν ἐπιτήδειος, συμμορίαν τινα τῶν Ἀρμενίων ἀναλεξάμενος, καὶ ταυτησὶ τῆς πόλεως τὴν ἀκρὰν κατοχυρώσας, ὡς ἠδύνατο, καὶ κατὰ μικρὸν προῶν, ὅλην, ὡς εἶπεν, τὴν πόλιν τοῦ πτώματος ἤγειρε, καὶ προβαίνουσα ἐπὶ τὸ πρόσθεν πᾶσα ἡ χώρα, μετῆ γέγονε τῶν Ἀρμενίων, κούροτροφος οὔσα ἀγαθὴ τε καὶ ἐπιπόδοτος (92), καὶ παντοίων βοσκημάτων εἰς τροφήν ἐπιτήδειος. Διὸ καὶ θέμα κατωνομάσθη, καὶ εἰς στρατηγίδα περιβόητον ἀνήχθη σπουδῇ τούτου τοῦ Μελίου, τοῦ κραταιώφρονος. Ἡ δὲ ὀνομασία τῆς πόλεως, ἀρχαία τις καὶ παλαιὰ, ἀπὸ τῆς τῶν Ἀρμενίων γενεᾶς τε καὶ γλώττης ἐνδόμαστο. Ἔστι δὲ λόγος τις περὶ αὐτοῦ, χαρῆς τε καὶ πρὸς μυθοποιίαν οὐκ ἀμύσητος. Γραφή γὰρ ἐν τῷ περιστύλῳ τῆς πόλεως (93) ἐντετύπεται, οὕτως διαγορεύουσα:

ΤΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ;
ΤΙ ΛΥΚΑΝΔΟΣ;
ΤΙ ΘΩΜΑΣ Ο ΠΡΟΟΙΚΟΣ;
ΤΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ;

Ἔστι δὲ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς αὕτη· Ὁ μέγας ἰκεῖνος (94) καὶ περιβόητος βασιλεὺς Ἰουστινιανός,

ἀοιδίμου βασιλέως in editis legitur, τοῦ μακαρίου μου πατρὸς.

(92) Lycandus seu Lycandum olim Λάπαρα dicebatur ob pinguedinem et fertilitatem soli. Vide Ortelium.

(93) In editis legitur, ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς πόλεως. Sed melius ἐν τῷ περιστύλῳ, quippe versus finem hujus capituli ait hanc ipsam inscriptionem insculptam fuisse ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως.

(94) Perperam hæc Vulcanius interpretatur sic: Magnus ille et celebratissimus imperator Justinianus, cum Romano imperio potitus esset; patruus ejus Justinus, unicus prætor Romanorum agminum Cæsar existens appellatus est. Non enim Justiniano imperante patruus ejus, nuncius prætor Romanorum agminum Cæsar existens appellatus fuit; sed Justino Thracie imperante, avunculo Justiniani,

ὅτε τῶν σκήπτρων ἐκράτει τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ὁ τούτου βασις Ἰουστίνος, μονοστράτηγος τῶν Ῥωμαίων ταγμάτων Καίσαρ ὢν ἐρημάτισε. Καὶ διερχόμενος τὰ μέρη τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, κατήντησε ἐν τῇ Λυκανδῷ. Ὁ γοῦν Θωμᾶς ἐκεῖνος, ὁ πρόδικος (95) τῆς αὐτῆς πόλεως, τηλικούτος ἦν ἐπὶ βοσκήμασι πλούσιος, ὅσον τὸν μακάριον Ἰωβ ἡ θεόγραφος ἱστορία παρίστησι· προσήνεγκε δὲ τῷ Ἰουστινιανῷ δῶρον ἐν τάξει κανισκίου (96) θαυμασιωτάτου, καὶ γραφῆς ἄξιο.· μυριάδα προβάτων τὰς χροῖαι; διαλάττουσαν· χίλια πρόβατα μέλαινα, καὶ ἕτερα λευκότεριχα χίλια, καὶ ἕτερα σποδοειδῆ χίλια, καὶ ἕτερα ραντὰ (97) τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν διασώζοντα, καὶ ἕτερα πυρρὰς ἔχοντα τὰς βῆεις χίλια, καὶ ἕτερα φατὰ ὠσαύτως, καὶ ἕτερα ξανθὰ; ἔχοντα τὰς τρίχας, τὴν αὐτὴν ποσότητα φέροντα, καὶ ἕτερα περικνὰ τῆς αὐτῆς ὄντα ἰσότητος, καὶ ἕτερα φοινικότεριχα χίλια· καὶ ἕτερα χρυσιζόντα, ἔχοντα τοὺς μαλᾶς ὀνοεὶ πινυότεριχα (98), χίλια· ὅποιον φημίζουσι τὸ χρυσοῦν δέρας ἐκεῖνο τὸ περιβόητον Ἑλληνες· καὶ ἀπλῶς, αἱ δέκα χιλιάδες ἑτερόχροιοι, καὶ παρηλλαγμένοι τοῖς χρώμασι. Τοῦτο θαυμάσας ὁ Καίσαρ, καὶ τὸ δῶρον τοῦ Θωμᾶ προδεξάμενος, παίζων ἐκέλευσε γραφῆναι ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐν τοῖς ἀνωθεν ἐφημεν. Αὐτὴ ἡ πόλις ἐπὶ Δίοντος τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως (99), διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ προλεχθέντος Μελίου, μᾶλλον δὲ τοῦ σοφοῦ βασιλέως, τοῦ προμηθῶς τὰ πράγματα διευθύνοντος, καὶ σκοποῦντος ἀνδρὸς ἀρετῆν, εἰς ὄνομα θέματος ἐρημάτισε. Καὶ τσαυτὰ μὲν περὶ Λυκανδοῦ καὶ τῆς ὁμόρου αὐτῆς Τζαμανδοῦ.

Θέμα II", Σελευκίας.

Ἡ δὲ Σελεύκεια μέρος ἐστὶν Ἰσαυρίας· πρὸς μὲν δυσμὰς ὀριζομένη ὑπὸ τοῦ Ταύρου, ἐν ᾧ κατοικοῦσι Ἰσαυροὶ· πρὸς δὲ τὰς ἀνατολάς ἀποκλείεται παρὰ τῶν Κιλικίας ὄρων, ἐν οἷς εἰσι πόλεις παραθαλάσσιοι, πρώτη μὲν αὕτη Σελεύκεια, ἔπειτα Κώρυκος, καὶ τὸ Κωρύκιον ἄντρον (!), καὶ λειμῶν ὁ καλούμε-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Justinianus unicus prætor Romanorum agminum Cæsar existens appellatus fuit; ut facile etiam ex sequentibus videre est. Στρατηγὸν αὐτῶν Justinianum appellat in senatu Proclus quæstor apud Procopium lib. 1 de Bell. Pers. Cæsar vero idem Justinianus diu post salutatus fuit, ut tradit Procopius loco citato: Σίττας καὶ Βελισάριος νεανία μὲν καὶ πρώτῃς ὀπηνήτα ἦσθη, Ἰουστινιανῷ δὲ στρατηγῷ δορυφόρω, ὃς χρόνῳ ὕστερον ἦν Ἰουστίνῳ τῷ θεῷ τὴν βασιλείαν ἔσχεν· *Sittas et Belisarius primæ længinis adolescentes satellites erant Justiniani militiæ magistri, qui diu post cum Justino æmulo habuit imperium* Justinianus itaque, antequam Cæsar appellatus esset, magister militiæ erat; unde corrigendus hac in re Porphyrogenitus. Rein totam clarius refert Cyrillus Scythopolitanus Procopii æqualis: Ἰουστίνος Ἰουστινιανὸν ἀνθ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοκράτορα κατέστησε πατριχίον, καὶ ὑπάτον ὄντα καὶ στρατηγόν. *Justinus Justinianum ex sorore nepotem suo loco imperatorem consiituit, qui jam erat patricius, consul et magister militiæ.*

(95) De hoc fortassis Thoma loquitur Justinianus imperator Novella 1a: Τούτων, ἰνυλὲνς, ὀδ-
τω; ἡμῖν ἐατεταγμένῳν, κάκεινο προσδιορίσαι δι-

A Romano imperio potiretur æmulus Ipsi-
nus, unicus prætor Romanorum agminum Cæsar
existens appellatus fuit. Cum itaque omnes Asia
minoris partes obiret, tandem Lycandum pervenit.
Thomas igitur ille, Proccæsus ejus urbis, adeo dives
peroris, atque a Deo conscripta historia beatum
Jobum fuisse testatur, obtulit hic Justiniano do-
num instar sportulæ summopere admirandum et
memorable; decem videlicet millia ovium, colori-
bus inter se discrepantia: mille nigras, alias albo
villo mille, aliasque mille cinerei coloris, necnon
sparsi coloris totidem: alias item mille rufum co-
lorem referentes: alias mustellini coloris totidem;
totidem flavas, totidem nigris maculis distinctas;
totidem phœnicei coloris, totidem auri speciem
referentes, et rutilanti vellere, cujusmodi fuisse
aiunt Græci celeberrimum illud aureum vellus:
et, ut verbo dicam, decem chiliades, diverso om-
nes inter se colore erant distinctæ. Quod quidem
miratus Cæsar, accepto Thomæ dono, jocans jussit
inscribi portæ urbis inscriptionem, cujus supra
mentionem fecimus. Hæc urbs a Leone præclaro
ille imperatore, ob fortitudinem Meliæ, cujus supra
meminimus, ac potius ab illo sapiente imperatore,
rem prudenter ordinante, et virtutem ejus viri
considerante, thematis appellatione donata fuit.
Atque hæc quidem de Lycando, et finitima ei Tza-
mando.

Thema XIII, Seleuciæ.

Seleucia vero pars est Isauriæ, quæ ad occasum
terminatur Tauro monte, quem incolunt Isauri.
Ad orientem vero circumscribitur montibus Cili-
ciæ, in quibus sunt urbes maritimæ. Prima quidem
15 ipsa Seleucia, deinde Corycus, et Corycium
antrum, et pratium Crociterum dictum. Præterea

καίον ἐτι νομίζομεν, ἐφ' ᾧ προσῆσαι τῆς τρίτης
Ἀρμενίας ἀνδρα σεμνόν, ὑπουργηκότα τε ἡμῖν ἦδη,
καὶ ἄξιον τοῦ τῆς ἀρχῆς ὄγκου καὶ προσήματος.
Ἐδρόντες τοῖνον Θωμᾶν τὸν μεγαλοπρεπέστατον,
ἦδη μὲν ἀρχὰς ἐπὶ τῆς Ἀρμενίων ἀνύσαντα χώρας,
καὶ τ' ἄλλα δὲ ἀνδρα χρηστὸν, καὶ γνησίως ἡμῖν
ὑπηρετησάμενον τε καὶ ὑπηρετούμενον, αὐτὸν ἐπὶ
τῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης προβαλλόμεθα διοικῆσαι. Hunc
Thomam πρόδικον λυκανδοῦ a Constantino vocatum
fuisse inquit Vulcanius, non alia fortassis ratione,
quam quod eam olim, priusquam a Leone impera-
tore urbis appellationem dignitateinque accepisset,
inhabitasset. Sed quid πρόδικος significet apud
scriptores Byzantinos videatur Gloss. Græc. Du-
Cangii eodem verbo.

(96) Quid κανισκίον apud recentiores Græcos vi-
dendum Ducangii Gloss. Græc.

(97) Isthæc ex ms. Codice reponimus.

(98) Vide notas Vulcanii ad eundem Porphyro-
geniti locum; necnon Ducangii Gloss. Græc.

(99) Editi habent, τοῦ μακαρίου μου πατρός
paulo infra in editis legitur, μᾶλλον δὲ
πατρός, τοῦ προμηθῶς τὰ πράγματα
τοῦ.

(!) Vide quæ de his habet Ortelius.

Soli et *Ægææ*, et Pompeiopolis et Aphrodisias, et Issus, sinusque ejusdem appellationis, ubi strenuus ille ac celeberrimus Macedo, Alexander, inquam, Philippi filius, prælium cum Dario Persarum rege comisit. His vicina est Tarsus Pauli patria. Seleucia igitur primum neque thematis appellationem, neque præfecturæ nomen habuit; sed claustrum quoddam erat, et specula ob Sarracenorum e Tarso excursions, quod nimium arduo et difficilem aditum habente loco sita esset. Optimus vero imperator dominus Romanus, qui latitudinem quodammodo, et longitudinem magnitudinemque imperio Romano adjecit, præturam ex ea fecit. Nomen vero urbis, et quod vocata sit Seleucia, a conditore Seleuco, qui nuncupatus Nicanor, fluxit. Ulteriora autem Seleuciæ et mediterranea vocantur Decapolis, id est, decem urbes: quarum quidem prima est Germanicopolis, altera Titopolis, tertia Demeiopis, quarta Zenopolis, quinta Neapolis, sexta Claudiopolis, septima Irenopolis, octava Cæsarea, nona Lauzadus, decima Dalisandus, in qua clypeus seu scutum magni illius martyris sancti Theodori in trullo templi ipsius pendet. Atque hæc quidem sit Seleucia.

Thema XIV, dictum Cibyræotarum.

Thema vero Cibyræotarum, ab ipsa Seleucia initium sumit, quæ ad mare orientis sita est. Desinit autem in longitudine occasum versus, ad ipsam usque urbem Miletum, et Jasum; et ad sinum Bargyliacum, sive eos qui Andanii nuncupantur, ubi sita est Mylassa, urbs celebris, et ipsa Bargylia, et Myndus, et quæ dicitur Strobilus, et Halicarnæsus, Herodoti patria, et Artemisiæ urbs celeberrima, in qua nominatissimum Mausoli sepulcrum exstat. Si vero orientem versus tendas, reperies sinum, qui Ceramicus dicitur, et urbem ejusdem ac sinus appellationis. In extrema autem sinus ora Cnidiorum urbs habitatur; et celebre Veneris

Ανος Κροκοφόρος, Σόλοι τε καὶ Αἰγαῖαι (2), καὶ Πομπηίουπολις, καὶ Ἀφροδισιάς, ἢ τε Ἴσος, καὶ κόλπο; ὁμώνυμος, ἐν ᾧ Μακεδῶν ἐκεῖνος ὁ γεννάδας τε καὶ περίκλυτος, Ἀλέξανδρον λέγω τὸν τοῦ Φιλίππου, τὸν πρὸς Δαρείον τὸν Πέρσην διηγωνίστατο πόλεμον. Σύνεγγυς δὲ τούτων, καὶ Ταρσός, ἢ Παύλου πατρὶς, καθίσθρυται. Ἡ τοίνυν Σελεύκεια, οὐ θέμα τοπρὶν ἐχρημάτιζεν, οὐδὲ στρατηγίδος ἐκκεκλήρωτο ὄνομα, ἀλλὰ κλεισούρα τις ἦν, καὶ φυλακὴ, διὰ τὰς ἐκδρομὰς; τῶν ἐκ Ταρσοῦ προδόντων Σαρβακηνῶν, διὰ τὸ εἶναι τὸν τόπον δυσπρόσοδον. Ὁ δὲ κύριος Ῥωμαῖνός, ὁ καλὸς τε καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς, ὡς περ κλάτος, μήκός τε καὶ μέγεθος ἐπιτιθεὶς τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ, στρατηγίδα αὐτὴν ἀπέτέλεσε. Τὸ δὲ τῆς πόλεως ὄνομα, καὶ τὸ καλεῖσθαι Σελεύκεια, ἀπὸ τοῦ κτίστου Β Σελεύκου, τοῦ καλούμενου Νικάνορος, τὴν προσωνομιαν ἐπλούτησε. Τὰ δὲ ἄνω Σελευκείας, καὶ μεσόγαμα, καλεῖται Δεκάπολις. Καὶ ἔστι πρώτη μὲν Γερμανικὸς πόλις· δευτέρα δὲ Τετιοῦπολις· τρίτη, Δομετιοῦπολις· τετάρτη, Ζηνοῦπολις· πέμπτη, Νεάπολις· ἕκτη, Κλυδίουπολις· ἑβδόμη, Εἰρηνοῦπολις· ὄγδοη, Καισάρεια (3)· ἐνάτη, Λαύζαδος· δεκάτη, Δαλισανδός, ἐν ᾗ ἡ ἀσπίς ἦγον τὸ σκουτάριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐν τῷ τροῦλλῳ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ ἀποκρέματα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Σελευκείας.

Thema ΙΔ', τὸ καλούμενον Κιθυρραϊκῶν.

Τὸ δὲ θέμα τῶν Κιθυρραϊκῶν ἀπάρχεται μὲν ἀπ' αὐτῆς τῆς Σελευκείας τὰ πρὸς θάλασσαν τῆς ἀνατολῆς (4) κειμένης· καταλήγει δὲ πρὸς μήκος ἐπὶ δυσμὰς ἕως αὐτῆς Μιλήτου (5) τῆς πόλεως, καὶ τῆς Ἰασοῦ (6), καὶ τοῦ Βαργυλιακοῦ κόλπου (7), ἦγον τῶν καλουμένων Ἀθανίων (8), ἐν ᾧ κείται ἢ τε Μύλασσα, πόλις διάσημος, καὶ αὐτὰ τὰ Βαργύλια (9), ἢ τε Μύνδος (10), καὶ ἡ καλούμενη Στρόβηλος (11), ἢ τε Ἀλικαρνασός, ἢ Ἡροδότου πατρὶς, ἢ τῆς Ἀρτεμισίας πόλις ἢ πολυθρόλλητος, ἐν ᾗ ὁ Μαυσώλου τάφος ὁ περιδότης (12) ἴδρυται. Ἀνερχόμενος τοίνυν πρὸς ἀνατολὴν, εὐρήσεις τὸν Κεραμεικὸν κόλπον καλούμενον, καὶ πόλιν τῷ κόλπῳ ὁμώνυμον. Ἐπ'

ANSELMI BANDURÆ NOTÆ.

(2) In notitia provinciarum ms. Αἰγαῖα dicitur. D Fortassis eadem quæ Αἰγείρα, inquit Holstenius in notis ad Stephanum in Αἰγείρα.

(3) In editis legitur, Διοκαισάρεια.

(4) In ms. legitur, τὰ πρὸς θάλασσαν πρὸς ἀνατολὴν κειμένην.

(5) Sic ms. Perperam editi, ὡς δυσμὰς ἕως αὐτῆς Μιλήτου.

(6) Editi habent, Καὶ τῆς Ἰασοῦ. Hæc ipsa urbs Carix Stephano scribitur Ἰασός· apud Athenæum vero in Arcestrati versibus lib. iii Ἰασός appellatur:

Ἦν δὲ ποτ' εἰς Ἰασὸν Καρῶν πόλιν εἰσαγίχθαι.

Si quando Insum oppidum Carix veneris.

(7) Stephanus: Καὶ ἡ θάλασσα Βαργυλικὸς κόλπος. Mela: vero hic idem sinus Bargyliacus, sinus Jasiacus dicitur.

(8) Sic emendo. In editis et in ms. legitur Ἀθανίων. Ad Stephanum, Bargyla, inquit, urbs Carix,

quam Cares Andanum appellant.

(9) Perperam in editis legitur, καὶ αὐτὰ τὰ Μαργύλια. Vide Stephanum.

(10) Perperam legitur in editis Μύνδος, et in ms. Μίνδος· nam Μύνδος scribendum docemur ex Strabone, Ptolemao et Stephano. Mindus dicitur Pomponio. Strabo lib. xiv habet: Ἐστ' εὐθὺς ἡ Μύνδος, λιμένας ἔχουσα· καὶ μετὰ ταύτην Βαργύλια, καὶ αὕτη πόλις.

(11) In ms. legitur, καὶ ἡ καλούμενη Στρόβηλος. Quid Strobilus vide Ortelium, v. Caucasus.

(12) Sic ms. Codex. De hoc Mausoli sepulcro loquitur Strabo lib. xiv, pag. 451: Εἶθ' Ἀλικαρνασός, τὸ βασιλεῖον τῶν τῆς Καρίας δυναστῶν, Ζεφύρα καλούμενη πρότερον· ἐνταῦθα δ' ἔστιν ὁ τε τοῦ Μαυσώλου τάφος, τῶν ἐπὶ θαμμάτων ἔργων, ὅπερ Ἀρτεμισία τῷ ἀνδρὶ κατεσκεύασε. Deinde Halicarnassus, regia dominorum Carix, quondam Zephyra dicta. Ibi Mausoli sepulcrum est, unum c'ε' reipsum mirabilibus mundi spectaculis, quod marito suo Artemisia zdificavit.

ἄκρων δὲ τοῦ κόλπου ἢ τε πόλις Κνιδίων κατέφικισται, καὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης τέμενος περιβόητον, ἐν ᾧ περ ἦν τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἀγάλμα, μνημεῖον τῆς Πραξιτέλους τέχνης ἀπαραιμύλητον. Ἀπαναβαίνοντι δὲ πρὸς ἀνατολάς, κόλπος ἐστὶν Οὐδῆμος ὄνομα, καὶ λιμὴν καλούμενος Λάρυμα· ὧν κατέναντι νῆσος ἢ Σύμη. Καὶ πρὸς τὸ πέρασος, καταναίχου τῆς Ῥοδίων παραίας καὶ ὀπλοθήκης, νῆσος ἢ Ῥόδος, αὕτη Πελαγία (13), ἐξήπλωται, πρὸς βορρᾶν τε καὶ νότον ἐναποθέλουσα. Διαβαίνων τε τὴν ἐφεξῆς θάλασσαν, εὐρήσεις πόλιν Τελμισσὸν (14) ἐκείνην τὴν περιώνυμον· ἔπειτα Πάταρα· εἶτα Ξάνθον, τὴν πρωτογένου· ἐκείνου τοῦ ζωγράφου πατρίδα, ἧς τὸ Διονύσιον τὸ ἐν Ῥόδῳ τοῖς ζωγραφικοῖς καταλάμπρυνε πίναξιν. Ἐἴτα τὴν Λυκίων πόλιν, τὴν μυρίπουν τε καὶ τρισόλιον· ἐν ἧ περ ὁ μέγας Νικόλαος, ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων, ἀναβλύζει τὰ μύρα κατὰ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα. Ἐἴτα Φοῖνιξ ὁ ποταμὸς, καὶ πόλις ὁμώνυμος· εἶτα Φάσιλις (15) περίκλιτος· εἶτα ἡ Ἀττάλου τοῦ Περγαμένου πόλις ἰπώνυμος· εἶτα τὸ Σύλαιον· ἔπειτα Πέργη ἡ περιώνυμος· εἶτα Σίδη, τὸ τῶν πειρατῶν ἐργαστήριον· εἶτα Σέλη ἡ τῶν Λακεδαιμονίων ἀποικος· εἶτα τὸ Καστέλιον ὄρος καλούμενον (16)· εἶτα τὸ καλούμενον Ἀνεμούριον· εἶτα Ἀντιόχεια ἡ μικρά· ἔπειτα Κιδύβρα (17) πόλις, ἐξ ἧς καὶ τὸ θέμα τὴν ἐφύδριστον καὶ πονηρὰν ὀνομασίαν ἐκληρονόμησεν· εἶτα Σελινοῦς, μικρὸν πολισμάτιον καὶ τοταμὸν ὁμώνυμον ἔχουσα (18)· εἶτα Μέλας ὁ ψυχρὸς ποταμὸς· ἔπειτα τῆς Συκῆς πολισμάτιον· εἶτα λιμὴν, ὁ καλούμενος Παλαιός· εἶτα αὕτη ἡ Σελεύκεια· καὶ αὐτὰ μὲν αἱ παραθαλάσσιοι πόλεις, ἧς ὁ τῶν Κιβυρραίων στρατηγὸς διανέμεται. Ἄνω δὲ πρὸς τὴν ἡπειρον, καὶ αὕτην τὴν μεσόγειον, ἐν ἧ καταλήγει τὸ τῶν Θρακησίων καλούμενον θέμα, ἀπάρχεται μὲν ἀπὸ αὐτῆς τῆς Μιλήτου (19), εἶτα διαβαίνει τὴν Στρατονίκειαν, καὶ τὰ καλούμενα Μογυλά, καὶ τὴν πόλιν Πισύης· διεκτρέχει δὲ τὴν καλουμένην Ἀγίαν, καὶ παρέρχεται τὴν Ταυρόπολιν· συνάπτει δὲ πρὸς τὴν Τῶν καὶ Οἰνιάδα, εἶτα παρέρχεται Φίλητα, καὶ αὕτην τὴν Ποδάλειαν· διεκτρέχει δὲ τὸ καλούμενον Ἀνεμότειχος, καὶ συνάπτει πρὸς τὴν πόλιν Σαγαλασσόν· εἶτα καταλήγει πρὸς τὰ μέρη τοῦ Ταύρου, ἐν ᾧ τὸ τῶν Ἰσαύρων γένος κατέφικισται. Καὶ τοσαύτη μὲν ἡ τοῦ Κιβυρραίου περιουσία. Ἐλαθε δὲ τὴν προσωνομίαν, ὡς περ ἔφαμεν, τοῦ καλεῖσθαι Κιβυρραίου, ἀπὸ Κιδύβρας, εὐτελοῦς καὶ ἀκατονομάστου πολισμάτος, πρὸς ὕβριν, οὐ πρὸς

templum, in quo erat et ejus simulacrum, Praxite-
lis monumentum, omnium citra controversiam
præstantissimum. Eunti vero orientem versus, si-
nus est Œdemus nomine; et portus, qui Laryma
dicitur; quorum ex adverso sita est insula Syme:
et versus mare, e regione transiitorialis Rhodiorum
oræ, et armamentarii, insula ipsâ Rhodus, quæ
etiam Pelagia dicitur, extenditur, boream et au-
strum versus respiciens. Uterius vero mare 16
trajiciens, celebrem illam urbem Telmissum repe-
ries; deinde Patara, hinc Xanthum, Protogenia
illius pictoriæ patriam; qui Bacchi ædem apud Rho-
dios pictoriis tabulis illustravit; deinde Lyciorum
urbem, unguentâ spirantem, et valde beatam, in
qua magnus ille Nicolaus, Dei servus myra, id est
unguenta scaturit juxta urbis nomen. Hinc Phœnix
fluvius, et urbs ejusdem nominis cernitur; mox
Phasillis celeberrimum oppidum, deinde Attali Per-
gamentis urbs, ab eo nomen habens. Inde Sylæum,
deinde Perge, celebris urbs, mox Side, piratarum
officina; exinde Selga urbs, Lacedæmoniorum colo-
nia. Inde mons Castellium cognominatus, hinc Ane-
murius, exinde Antiochia minor, ulterius Cibyrra
urbs, a qua et thema ignominiosam ac vilem ap-
pellationem accepit. Inde Selinus, parvum oppidu-
lum, et flumen ejusdem nominis; postea Melas
gelidus fluvius; deinde Syces oppidulum. Hinc por-
tus, dictus Antiquus; inde Seleucia ipsa. Atque hæc
quidem sunt maritimæ urbes, quas Cibyrræotarum
prætor administrat. Superius autem continentem
et mediterranea versus, ubi desinit thema, Thrace-
storum dictum, incipit quidem ab ipsa Mileto,
transit deinde Stratoniciam, et quæ vocantur Mo-
gola, et urbem Pisyam; percurrit etiam eam quæ
Hagia dicitur, et Tauropolim: pertingit vero etiam
Thlon, et Œniadem usque. Transit deinde Phileto,
et ipsam Podaliam; pertransiensque id, quod Ane-
motichos dicitur, pertingit ad urbem Sagalassum.
Hinc desinit in partes Tauri, quas Isauri incolue-
runt. Atque hic quidem est thematis Cibyrræotici
ambitus. Cibyrræotæ autem appellatio a Cibyrra,
vili, et obscuri nominis, oppidulo, uti diximus,
fluxit: eaque appellatio ad ignominiam, non ad
laudem, indita est; quod frequenter res novas mo-
liti, et refractarios sese adversus imperatorum
mandata præbuerint. Rhodus autem insula, in me-
ditullio quidem hujus thematis sita est, ad boream

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(13) Sic ms. Codex. Editi habent, νῆσος ἢ Ῥό-
δος αὕτη πλάγια ἐξήπλωται. Quæ Vulcanius inter-
pretatur: *insula Rhodus oblique extenditur*. At le-
gendum esse Πλάγια et non πλάγια præterquam
ex ms. docemur ex Antonino, qui insulam Rhodum
Pelagiam etiam nuncupatam fuisse scribit.

(14) Sic ms. Editi πόλιν Τελμισσόν. Τελμισσός αυ-
τεμ hæc urbs scribitur apud Ptolemæum et Plin-
ium; Τελμισσός vero Straboni et Arriano; urbs
Lyciæ.

(15) Ita ms. Perperam in editis legitur, Βασιλῆς.
Apud Ptolemæum Φασηλῆς scribitur, Lyciæ oppi-

dum, apud vero Plinium et Stephanum, Pamphylia.

(16) Editi habent, εἶτα τὸ Κάλιστον ὄρος καλού-
μενον. Castellium nomen loci circa Palæstinam in
Vita sancti Sabæ apud Metaphrastem.

(17) Sic ms. Codex. Duæ hujus nominis urbes
apud Strabonem habentur; alter Κιδύρα magna
haud procul a Mæandro flumine; altera vero minor
haud procul a Mela fluvio: et de hac quidem se-
cunda videtur hic loqui Porphyrogenitus.

(18) Hæc et sequentia ex ms. reponimus.

(19) In editis pro Μιλήτου ubique legitur Μογυ-
λά.

partior et austrum respiciens. Litteræ enim Δ speciem præ se fert, triangulari videlicet figura. Cæterum Doriensium colonia est, qui ex Peloponneso, Argivis et Lacedæmonibus ab Hercule genus ducant; quemadmodum et ipse Homerus in catalogo navium de ea scribit :

καθαίμωνιων, τῶν ἀπὸ τῆς Ἡρακλέους γενεᾶς καταγομένων. Καθώς και αὐτὸς Ὅμηρος ἐν τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ περὶ αὐτῆς τὴν φησὶ·

*Quin et Tlepolemus satus Hercule, fortis et ingens,
Ipse Rhodo naves ter trimas duxit, onustas
Magnanimis Rhodiis; Rhodum enim triquetra
[ordine cingunt*

*Lindus, Ialysusque, atque argillosa Camirus.
Atque hæc quidem de Rhodo.*

17 Thema XV, præfectura Cypri dictum.

Præfectura Cypri insulæ a consiliario administrata fuit: urbes in ea sunt quindecim: Constantia metropolis, Citium, Amathus, Cyreneæ, Paphus, Arsinoe, Soll, Lapithus, Cernia, seu Leucis, Cythæra, Tamasus, Curium, Nemeus, Trimythus, ex qua sanctus Spiridion, Carpasium. Cyprus itaque est magna et illustris insula, in sinu Pamphylio sita, quemadmodum scribit Dionysius Periegetes:

Pamphylia in ponto Cyprus se tendit ad ortum.

Appellationem vero suam accepit a Cypro, filia Cinyræ, vel Bibli, et Veneris, ut Philostephanus libro de insulis, et Istrus de coloniis Ægyptiorum, memorie prodiderunt. Multi autem ac diversi reges antea in ea regnarunt. Dissipata vero est regia ejus administratio sub Macedonibus, hoc est, Ptolemæis; nam ad Alexandrum regem Macedonum usque, regibus, sive tyrannis, paruit; a quibus tyrannis Anaxarchus philosophus sublatus est, post Alexandri obitum. Et Isocrates rhetor varias orationes ad Demonicum, in ea regnantem, conscripsit. Postquam vero Romani eam occuparunt, in præfecturam redacta, et in quindecim, ut diximus,

ANSELMI BANDURHI NOTÆ.

(20) Editi habent, πόλις δεκατρεῖς. Binæ urbes ex ms. adiciuntur.

(21) Sic ex ms. Salamis etiam Constantia dicta fuit, ut scribit Stephanus: Κωνσταντία ἢ ἐν Κύπρῳ Σαλαμίς γίνεται ἀπὸ τῆς Κόνσταντος γενικῆς, etc. Ita habet et divus Hieronymus, qui etiam subjungit, eam Trojanæ imperatoris tempore a Judæis deletam, interfectis omnibus ejus incolis.

(22) In editis legitur, Κέρβεια, Κυθέρεια, etc.

(23) In editis legitur, Ταμασία. Apud Ptolemæum et Strabonem hæc ipsa Cypri urbs scribitur Ταμασός.

(24) Binæ hæc urbes ex ms. adiciuntur.

(25) In editis legitur, Κάρπασος. Apud Plinium Carpasium hæc urbs vocatur. Diodoro, Ptolemæo et Stephano, Καρπασία dicitur. Vide Notas Holstenii in Stephanum.

(26) Sic in ms. nisi quod pro Κινύρου, perperam legitur, Κόρου. Stephanus quippe Cyprium insulam nomen accepisse ait a Cypro filia Cinyræ, vel a Cypro flore illic nascente: Κύπρος, νῆσος μεγάλη ἐν τῷ Παμφυλίῳ κόλπῳ ἀπὸ Κύπρου τῆς θυγατρὸς Κινύρου. ἢ ἀπὸ τοῦ φερομένου ἄνθους κύπρου. Cinyras rex Cypri fuit, Cilicis filius, qui cum Myrrha

Ἰκάνου, διὰ τὸ κολλᾶσαι αὐθόαις τε και ὕδριστάς γίνεσθαι πρὸς τὰς τῶν βασιλέων ἐπιταγὰς. Ἡ δὲ Ῥόδος ἢ νῆσος μέση μὲν καίται τοῦ θίματος· ἀποβάλλει δὲ πρὸς βορρᾶν τε και νότον, δελτωτὴ τὸ σχῆμα, τὴν δὲ γραμμὴν τρίγωνος. Δωρείων δὲ ἔστιν ἔπικος, τῶν ἐκ Πελοποννήσου, Ἀργείων τε και Λακκαδαιμόνων.

*Ἡρακλέμενος δ' Ἡρακλείδης ἦδ' ἑτε μέγας τε
Ἐκ Ῥόδου ἔννεα νῆας ἔστη Ῥοδίῳ ἀγαρώχῳ,
Ὁὐ Ῥόδον ἀμφενέμεστο διάτριχα κοσμηθέντες.*

*Δίνδον, Ἰηλυσσόν τε και ἀργινόνεια Κάμειρον.
Και ὄδε μὲν τὰ περὶ Ῥόδου.*

B *Θέμα ΙΕ', τὸ καλούμενον ἐπαρχία Κύπρου.*

Ἐπαρχία τῆς νήσου Κύπρου ὑπὸ κοινοῦ ἀρίων, τουτέστι βουλευτὴν, πόλις δεκαπέντε (20). Κωνσταντία (21) μητρόπολις, Κίτιον, Ἀμαθοῦς, Κυθήρια, Πάφος, Ἀρσινόη, Σόλι, Λάπιθος, Κέρμα, ἤτοι Λευκουσία (22), Κυθαίρα, Τάμασος (23), Κούριον, Νέμεος (24), Τρίμυθος, ὅθεν ὁ ἅγιος Σπυρίδων· Καρπασίον (25). Ἡ μὲν οὖν Κύπρος ἢ νῆσος ἔστι μεγάλη και ἐπιφανεστάτη, καίμην ἐν τῷ Παμφυλίῳ κόλπῳ, καθὼς φησὶν ὁ Περιηγητὴς Διονύσιος·

Κύριος δ' εἰς αὐτὰς Παμφυλλίου ἔρδοθι πόρτου.

Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Κύπρου τῆς θυγατρὸς Κινύρου, ἢ τῆς Βίβλου (26) και Ἀφροδίτης, ὡς Φιλοστέφανος ἐν τῷ περὶ νήσων (27), και Ἰστρος, ἐν ἀποικίαις Αἰγυπτίων (28), ἰστέρησαν. Ἐβασίλευτο δὲ πρότερον ὑπὸ πολλῶν και διαφόρων βασιλέων. Κατελύθη δὲ ἡ αὐτῆς βασιλεία ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, τουτέστι τῶν Πτολεμαίων. Ἔως γὰρ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως Μακεδόνων ἐβασίλευτο, ἦγον ἐτυραννεῖτο, ὅφ' ὦν τυράννων Ἀνάξαρχος ὁ φιλόσοφος ἀναίρεται μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου. Καὶ Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ πρὸς Δημόνικον, τὸν αὐτῆς βασιλεύοντα, λόγους διαφόρους πεποιήκε. Κρατήσαντων δὲ τῶν Ῥωμαίων ἐπαρχία γέγονε, και διηρέθη, ὡς

filia sua, nutricis astutia, ignarus concubuit, a quo illa Cynarcia dicta, ut scribit Ovidius Met. 10. Cur autem Philostephanus Cyprus dicatur filia Cinyræ, vel Bibli, et Veneris (ut legitur apud Porphyrogenitum in ms. codice regio) ignoro, nisi dixeris verba illa, ἢ τῆς Βίβλου addita fuisse a scriba indocto, qui Cinyram Cypri regem confunderet cum altero Phœnicis rege, cujus regia Byblos urbs fuit: et sic pro ἢ τῆς Βίβλου legendum esset τοῦ τῆς Βύβλου, subintelligendo κρατήσαντος. Cæterum Eust. in Dionys. Cyprium vocat filium Cinyræ, cum tamen Κύπρος mulieris nomen sit, quod in usu fuit apud Phœnices, ut docet Scaliger ad Eusebium pag. 149.

(27) Librum de *Insulis* quem Philostephanus scriptor noster ascribit, nec non Servius in *J. Æn.* juxta codicem Fuldensem, Heraclidi tribuit Stephanus in Ὀλίανος. Vide Vossium de Historicis Græcis.

(28) Liber Istri de *Coloniis Ægypti* laudatur a Stephano in Αἰγιάδος, et Ἄλενος, et a Clemente Alexandrino lib. 1 Στρωμάτ. Quo tempore vixerit Istrus seu Ister, et quos libros scripserit, vide Vossium.

προέλεχται, εἰς πόλεις ια' (29). Τοῦ χρόνου δὲ παραδραμόντος, καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν δπλων κακωθέντων ἐξ ἀμελείας, ἐκράτησαν αὐτῆς οἱ Σαρβρακηνοὶ, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἡρακλείου. Καὶ πρῶτος ἐν αὐτῇ διαπεράσας Ἀδουβάχαρος (οὗ καὶ τῆς θυγατρὸς ἐν αὐτῇ τάφος φαίνεται) ταύτης ἐκράτησεν. Ὁ δὲ μακάριος, καὶ περιώνυμος καὶ αἰοιδίμος ἐν βασιλευσί, Βασίλειος, εἰς θέματος τάξιν ταύτην κατέστησε. Καὶ διεπέρασεν ἐν αὐτῇ στρατηγὸν Ἀλέξιον (30) ἐκαῖνον τὸν περιβόητον, τὸ γένος Ἀρμένιον. Ὁς καὶ ἐπεκράτησεν αὐτῆς, χρόνους ἑπτὰ. Πάλιν δὲ ἀφηρέθη ὑπὸ τῶν Σαρβρακηνῶν, καὶ ταύτην φορολογοῦσιν, ὡς καὶ πρότερον.

Θέμα ΙΓ', τὸ καλούμενον Σάμος νῆσος.

Ἡ νῆσος αὕτη ὀνομασίαν ἔσχε τοῦ καλεῖσθαι Σάμος, ἀπὸ Αἰγαίου, καὶ Σαμίας τῆς Μαιάνδρου τοῦ ποταμοῦ θυγατρὸς, ἣ διὰ τὸ ὑψηλὸν τῆς νήσου (31) καὶ ἀπόκρημον. Οἱ γὰρ παλαιοὶ Ἕλληνας *σάμον* τὸν ὑψηλὸν ἐκάλουον τόπον. Ταύτης ἐκράτησε τῆς νήσου Πολυκράτης, ἐκαῖνος δ' εὐτυχέστατος, οὗ καὶ Ἡρόδοτος μνησθεὶς οὐ μικρὰν ἐποίησατο. Σοφοὶ δὲ γεγόνασιν ἐξ αὐτῆς ἐξοχώτατοι, ὃ τε Πυθαγόρας ἐκαῖνος ὁ Σάμιος, ὁ Μνησάρχου υἱὸς, Ἐπίκουρος, τε ὁ Νεόκλος, καὶ Μέλισσος, καὶ ἄλλοι πλεονες. Ὅτε οὖν ἐγένετο ὁ μερισμὸς τῶν θεμάτων, διὰ τὸ εἶναι ἐπιφανεστάτην τὴν νῆσον, μητρόπολιν αὐτὴν, καὶ ἀρχὴν τοῦ θέματος τῶν πλωζομένων τεθεικασιν. Ἡ γὰρ μισόγειος, καὶ ἡ καταντικρὺ ἄκρα τῆς Σάμου, αὐτῆς τε ἡ Ἐφεσος, καὶ Μαγνησία, καὶ Τράλλις, ἣ τε Μύρινα, καὶ Τίως, καὶ Λέβεδος, καὶ ἕως τοῦ Ἀτραμυτιοῦ, τὰ ἄνω, καὶ πρόσγεια τῶν τῶν Θρακησίων στρατηγῶν, ἦγον τῶν ἡγουμένων τοῦ ἰππικοῦ τάγματος, ἐκαῖνῳ ἐκκληροδοτήθησαν. Διήρηται τὸ θέμα τῆς Σάμου εἰς τούρμας δύο· μίαν μὲν τὴν Ἐφέσιον, δευτέραν δὲ τὴν Ἀτραμυτινήν. Ὁ δὲ στρατηγὸς τοῦ θέματος αὐτὴν ἔλαχε Ξμύρναν τὴν πόλιν πραιτώριον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θέματος Σάμου.

Θέμα ΙΔ', τὸ καλούμενον Αἰγαῖον πέλαγος.

Τὸ δὲ καλούμενον Αἰγαῖον πέλαγος, καὶ αὐτὸ χρηματίζον εἰς θέμα, ἀπὸ Αἰγῶος τοῦ Ποσειδῶνος υἱοῦ τὴν προσωρυμίαν ἔλαχε, καθὼς φασιν οἱ τὸν Ὅμηρον σχολιογραφῆσαντες. Οὐκ ἔστι δὲ νῦν χρεια τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ψεύδους μεμνημένην. Στράβων δὲ ὁ γεωγράφος ἄλλως αὐτοῦ τὴν ὀνομασίαν ἀντέθεικεν. Ἀπὸ γὰρ τῆς ἄκρας Αἰολίδος, ἣν Αἶγα (32) οἱ ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν, ἔθεν ὁ Αἰ-

A urbes fuit divisa. At successu temporis, enervatis per negligentiam armis Romanorum, in Sarracenorum potestatem venit, regnante Heraclio. Ae primus quidem in eam cum trajecisset Abubacharus (cujus pariter et filiae sepulcrum ibi cernitur) in suam potestatem eam redegit. Deatus vero ac nobilis praclarusque imperator Basilius eam in numerum thematum redegit, trajecitque in eam Alexium praefectum, magni nominis virum, natione Armenium, qui et annis septem ei imperavit. Rursus autem a Sarracenis erepta est, quibus et tributum pendit, ut et antea.

Thema XVI, Samus insula.

Samus insula appellationem suam accepit ab Aegaeo, et Samia, Mzandri fluminis filia; vel quod ipsa insula sublimis ac praerupta sit. Veteres enim Graeci Σάμον sublimem locum nuncuparunt. Huic insulae imperavit Polycrates, ille felicissimus, cujus et Herodotus non exiguam mentionem fecit. Ex hac porro prodierunt viri sapientiae laude insignes, Pythagoras nimirum ille Samius, Muesarchi filius, et Epicurus Neocla, et Melissus, alique non pauci. Cum igitur thematum 13 partitio facta esset, hanc, quod illustrissima insula esset, metropolim, et caput thematis navalis constituerunt. Mediterranea enim regio, et promontorium, quod e regione Sami est, ipsaque Ephesus, et Magnesia, et Tralles, et Myrina, et Teus, et Lebedus, et Atramyttium usque, ulteriora ac contigua Thracessorum praefecto, sive equestris agminis duci, ipsi themati attributa sunt. Divisum autem est thema Sami in turmas duas; unam quidem, Ephesiam, alteram Atramyttinensem. Praefectus vero thematis ipsam urbem Synrynam praetorium habuit. Atque haec quidem de themate Sami.

Thema XVII, Aegaeum Pelagus.

Aegaeum vero pelagus etiam ipsum inter themata relatum, ab Aegaeo, Neptuni filio, appellationem suam accepit, ut aiunt ii qui scholia in Homerum scripserunt. Nullus autem nunc usus est historiae Graecae, quod mendacis sit referta. At Strabo geographus ejus appellationem aliunde derivat. Siquidem a promontorio Aiolidis, quod incolae Aegae appelliant, unde Aegaeiticus sinus initium sumit, ita

ANSELMI BANDURII NOTAE.

(29) In editis legitur εἰς πόλεις ια', sed ex mis. adjectae sunt, uti supra monuimus, duae urbes, nimirum Κούρρον et Νέμεος.

(30) Sic ms., in editis legitur, Ἀλέξανδρον στρατηγόν. Fortassis quidam ex stirpe Alexii Moselis, nobilis Armenii, qui Caesar a Theophilo creatus in matrimonium duxit Mariam Theophili natarum minorem natu.

(31) Nimirum, vel quod ipsa insula sublimis ac praerupta sit. Vulcanius haec interpretatur, vel quod sublimi ac praerupto loco sita sit. Eandem sermone Sami etymologiam affert Eustathius in Homerum: Σάμος γὰρ, inquit, ὁ λόφος κατὰ γλώτταν· καὶ ἄλλα γὰρ προσηγορικῶς πᾶν ὕψος κατὰ γλώτταν. Scribit etiam Strabo Samum insulam totam esse

montuosam: Καλεῖται μὲν οὖν αὐτὴ ἄκρα τις Ἀμπελος· βλέπουσά πως πρὸς τὸ τῆς Ἰκαρίας Δρέπανον· ἀλλὰ καὶ τὸ εὖρος ἄπαν, ὃ ποιεῖ τὴν ἄλην νῆσον ὄρεινῃν, ὁμωνύμως λέγεται.

(32) Strabo lib. xiii, pag. 423: Δεῖ δὲ μακρῶς τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἐκφέρειν Αἰγᾶν, ὡς Ἀκτᾶν, καὶ Ἀρχᾶν. Corrupte apud Stephanum legitur, inquit Vulcanius, Αἰγάτης Αἰολίδος ἄκρα, cum procul dubio legendum sit Αἶγα, τῆς Αἰολίδος ἄκρα. Ita legendum monuit et Isaacus Casaubonus in Commentariis in lib. xiii Strabonis: In Stephani, inquit, verbis turpe mendum sustulimus, cum legeretur Αἰγάτης Αἰολίδος pro Αἶγα τῆς Αἰολίδος, etc. Verum Holstenius legendum putat, Αἶγατῆς Αἰολίδος ἄκρα.

dictum est, communi cum animal appellacione. Eiusdem est ac Strabo sententiæ etiam Artemidorus. Promontorium quoddam est Æolidis, quod Æga incolæ appellant, a quo et Pelagus ejusmodi appellacionem accepit. Æolidis autem dico, non gentis appellacionem, sed linguæ proprietatem. Græcorum enim lingua in quinque dialectos divisa est. Primam quidem Atticam, alteram Ionicam, tertiam Æolicam, quartam Doricam, quintam communem, qua omnes utimur. Atqui a Mileto quidem Ephesum usque, et Smyrnam ipsam, et Colophonem, Ionum est sedes, et Colonia; qui quidem Ionum dialecto utuntur. A Colophone autem, usque ad Clazomenas, et trans Chium, atque ipsam Mitylenen, et Perganum, Æolum est colonia; qui quidem Æolum dialecto utuntur. Ulteriora his a Lecto, et usque Abydum, et ipsam Propontidem, et Cyzicum, et flumen Granicum appellatum, omnes Græci vocantur, et communi utuntur dialecto, exceptis Byzantiis; quia eorum est colonia. Pertinent autem ad Ægæi maris præfecturam et insulæ Cyclades nuncupatæ, et ex Sporadibus, quæ reliquas excellunt, Mitylene, et Chius, et ipsa Lemnus. Neque enim sunt hæc ex Cycladibus, sed ex iis quæ Sporades appellantur: Cyclades enim Delum insulam in orbem cingunt, ut ait Dionysius Periegetes:

19 Delum cinzerunt, et Cyclades appellantur.

Varis autem hæc, ac diversis appellantur nominibus; Lemnus, Scyrus, Melus, Amolgus, Thera, Therasia, et Rhynea: neque tamen scio, an omnes Cycladum sint; quod ipsæ sint terræ proximæ, atque Helladi contiguæ. Est autem Ægæum mare navigatu, et trajectu, perquam difficile; ingentes enim, ac decumanos fluctus volvit, qui navigantibus montium instar assurgunt, vel ob densitatem, ac frequentiam insularum, vel propter Ponti in Abydum defluxum, qui magno impetu in has insulas fertur, eisque illiditur. A Lecto vero ad Propontidem usque, et Cyzicum, et Parium, atque adæo ipse Hællaspontus, et Præconesus, ad Rhyn-dacum flumen usque, et ipsum Dasyllium, et Cia-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(33) Strabo lib. xiii: Αὕτη δὲ μέχρι τῶν Ἀργινοῦσων διήκει καὶ ὑπερκειμένης ἄκρας ἣν Αἰγάτινες ὀνομάζουσιν ὀμωνύμῳ; τῷ ζῳφ. Hæc ita Xylander interpretatur: *Est regio usque ad Arginusas pertinet, usque imminens promontorium, quod Æga nonnulli appellant, quasi Capram.* Cuius enim, inquit Casaubonus, addidisset Strabo ὀμωνύμῳ; τῷ ζῳφ. Apud Stephanum legitur; Αἰγάτης Αἰολίδος ἄκρα ὡς Στράβων, ἣ νῦν Κανὴ καὶ Καναὶ λέγεται. Ἀρτεμίδωρος δὲ, Αἰγί, εἶπε τὴν εὐθείαν οὐκ ἀναλόγῳ; τὸ τοπικὸν Αἰγάτος καὶ τὸ πέλαγος

(34) At Strabo sub initium libri viii, quatuor tantum Græcorum dialectos recenset, easque ad duas præcipuas, Atticam scilicet et Æolicam Reduci posse ait: Ionicam enim ex Attica, Doricam

A γατικὸς ἀπάρχεται κάλαρος, τὴν ὀνομασίαν εἰληγεν, ὀμωνύμῳ; τῷ ζῳφ (33). Ὀμωνύμῳ; δὲ καὶ ὁ Ἀρτεμίδωρος; τὰ αὐτὰ φησι τῷ Στράβωνι. Ἄκρα τις ἐστὶν Αἰολίδος, ἣν Αἰγάτινες ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν, ἀφ' ἧς, καὶ τὸ πέλαγος τὴν τοιαύτην ὀνομασίαν προσηύληγεν. Αἰολίδος δὲ λέγω, οὐκ ἔθνους ὀνομασίαν, ἀλλ' ἰσθμίου τῆς Ἰβίωμα. Ἡ γὰρ τῶν Ἑλλήνων γλώττα εἰς τρεῖς διαλέκτους διήρηται (34)· πρώτην μὲν, τὴν τῆς Ἀτθίδος· δευτέραν, τὴν τῶν Ἴωνων· τρίτην δὲ, τὴν Αἰολέων· τετάρτην δὲ, τὴν Δωριέων· πέμπτην δὲ, τὴν κοινήν, ἣ πάντες χρώμεθα. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Μιλήτου μέχρι τῆς Ἐφεσίων πόλεως, καὶ αὐτῆς Σμύρνης, καὶ Κολοφῶνος, Ἴωνων ἐστὶ κατοικία· οἵτινες τῆ τῶν Ἴωνων διαλέκτῳ χρώνται. Ἀπὸ δὲ Κολοφῶνος μέχρι Κλαζομενῶν, καὶ τῆς ἀντικείρας τῆς Χίου γῆς, καὶ αὐτῆς τῆς Μιτυλήνης, καὶ τοῦ Περγάμου, Αἰολέων ἐστὶν ἀποικία· οἵτινες διαλέκτῳ χρώνται τῶν Αἰολέων. Τὰ δὲ ἐπέκεινα ταύτων, ἀπὸ τοῦ λεγομένου Λεκτοῦ (35) καὶ ἕως Ἀδύτου, καὶ αὐτῆς Προποντίδος, καὶ μέχρι Κυζίκου, καὶ τοῦ ποταμοῦ, τοῦ λεγομένου Γρανικοῦ, πάντες Γραικοὶ ὀνομάζονται, καὶ κοινῇ διαλέκτῳ χρώνται, πλὴν συζαντίων, οὗτοι Δωριέων ἐστὶν ἀποικία. Προσηκούσονται δὲ τῷ στρατηγῷ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, αἶτε Κυκλάδες νῆσοι καλούμεναι, καὶ τῶν Σποράδων ὡς προχούσιν ἢ τε Μιτυλήνη, καὶ Χίος, καὶ αὕτη ἡ Ἀἴμνος. Οὐκ εἰσὶ δὲ τῶν Κυκλάδων, ἀλλὰ τῶν Σποράδων καλούμενων. Αἱ γὰρ Κυκλάδες ἄλλον τὴν νῆσον (36) ἐκύκλωσαν, ὡς φησὶν ὁ Περιηγητὴς Διονύσιος·

C Ἄλλον ἐκύκλωσαντο καὶ ὄνομα Κυκλάδες εἰσίν.

Καλοῦνται δὲ διαφόροις ὀνόμασι· Αἴμνος, Ἐχύρος, Μήλος, Ἀμολγός (37), Θήρα, Θηρασία καὶ Ῥήνεια. Οὐκ εἶσα δὲ, εἰ τῶν Κυκλάδων εἰσὶ πᾶσαι, διὰ τὸ εἶναι αὐτὰ; πρόσγειους, καὶ τῆ Ἑλλάδι συνομαρούσας. Τὸ δὲ Αἰγαίον πέλαγος βαρύπλουτον ἐστὶ, καὶ δυσπέρατον, καὶ κύματα μακρὰ, καὶ ὕδασι τοικίοντα, προσαναγεῖρον τοῖς πλοῦσιν· εἶτε διὰ τὸ πυκνὸν τῶν νήσων, εἶτε καὶ διὰ τὸ ρεῦμα τοῦ πόντου, τὸ καταβαῖνον εἰς Ἄδυτον, καὶ προσαρασόμενον ταῖς νήσοις μετὰ μεγάλου βοιζήματος. Ἀπὸ δὲ τοῦ Λεκτοῦ καὶ ἕως τῆς Προποντίδος, τῆς τε Κυζίκου, καὶ τοῦ Παρίου, καὶ αὐτὸς ὁ καλούμενος Ἑλλησπόντος, ἢ τε Προικόνης, καὶ μέχρι τοῦ Ῥυνδακοῦ ποταμοῦ, καὶ ἕως αὐτοῦ τοῦ Δασκυλοῦ, καὶ τοῦ Κιανοῦ κά-

D ex Æolica ortam fuisse scribit. Pindarus quoque, quem Dorice scripsisse constat, Æolice se scribere ait, ut Ode prima Olymp.

--- ἐμὲ δὲ στεφανῶσαι

Ἐκείνον ἰπτικῷ νόμῳ

Αἰολικῇ μαλπῇ,

Χρή.

(35) Sic us. Perperam in editis scribitur, ἀπὸ τοῦ λεγομένου Σηστού· sed optime Vulcanius Λεκτοῦ legendum scribit; nam a Lecto ad Canas Lesbos porrigitur, ut tradit Strabo. Ita etiam paulo infra legendum.

(36) Ita ex Codice ms.

(37) Hæc insula una ex Cycladibus quæ Porphyrogenito Ἀμολγός dicitur, Straboni et Heraclidi Ἀμοργός vocatur, et Ptolemaeo Ἀμοργός.

κου, τῷ τοῦ Αἰγαίου πελάγους κρατοῦντι προσεκει· A numi sinum, Ægæi maris præfecto ascribuntur. κῶρωντο. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Aique hæc quidem de themate Ægæi maris.

Τέλος τῶν θεματῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Finis thematum Orientis.

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΘΕΜΑΤΩΝ (38) ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ, ΗΓΟΥΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, ΤΟ Β'.

CONSTANTINI IMPERATORIS

PORPHYROGENITI

LIBER II, DE THEMATIBUS OCCIDENTIS SIVE EUROPE.

Θέμα Α'.

Πρῶτον θέμα τὸ ἐπὶ τῆς δύσεως Εὐρώπης (39) καίμενον γῆς, τὸ ὀνομαζόμενον Θρακίων· ἐν ᾧ τὸ Βυζάντιον ἴστυται, καὶ τὸ τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖον (40). Δίκαιόν ἐστι προκατάρχειν τῆς Εὐρώπης γῆς τὸ Βυζάντιον, τὴν νῦν οὖσαν Κωνσταντινούπολιν· ἐπὶ καὶ πόλις ἐστὶ βασιλεύουσα, τοῦ τε κόσμου παντὸς ὑπερέχουσα, ὡς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ βασιλείως τὴν ἐπωνυμίαν κληρονομήσασα· ἀρχὴν δὲ τῆς Εὐρώπης ἐγὼ τίθημι· ἐπὶ καὶ αὐτὴ τὸ Βυζάντιον τῆς Θράκης ἐστὶ μέρος τὸ κάλλιστόν τε καὶ τιμιώτατον. Τὸ τοίνυν θέμα τῆς Θράκης, ἄρτι τὴν θείαν, καὶ τὴν ὀνομασίαν εἶσχε θέματος, ἀφ' οὗ τὸ τῶν Βουλγάρων γένος τὸν Ἴστρον ποταμὸν διεκίρασαν, ἐπὶ πρότερον εἰς βασιλείας διττὰς διήρητο· καὶ μαρτυροῦσιν αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων ἢ τε Μεσημβρία, καὶ ἡ Σηλυμβρία (41), βασιλείων προσηγορίας ἔχουσαι πόλεις πρὶν ἢ τὴν τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν ἀξήθηναί τε καὶ διαδραμαίνει πάντα τὰ τοῦ κόσμου κληρώματα. Ἄφ' οὗ γὰρ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ τὴν ἑαυτῆς σαγήνην ἐξήπλωσεν εἰς πάντα τὰ τοῦ κόσμου τέρματα, πάντας, ὡς εἶπαι, διεσκεδάσασεν, καὶ μετεσκεύασεν εἰς μίαν ἀρχὴν, καὶ ζυγὸν ἠνάγκασε τελεῖν ἕνα πάντας. Ἀρξάμενης δὲ τῆς σαγήνης διασῆπσθαι, καὶ διαβρέγγυσθαι, ἄλλως καὶ τὰ πράγματα, καὶ τὰ ὀνόματα, μετεποιήθησαν. Ἐπαρχία δὲ Θράκης ὑφ' ἡγεμόνα ἐτίτακτο, καὶ ὑπὸ τὸν λεγόμενον κονσουλάριον, του-

B

20 Thema I.

Primum themæ, quod ad occasum terræ Europæ situm, nominatur Thracium, in quo Byzantium conditum est, et Romanorum regia. Æquum est Byzantium, quæ nunc urbs Constantinopolis est, initium facere Europæ soli; quia et urbs imperatoria est, et universi orbis prærogativam tenet, quippe quæ Constantini Magni imperatoris hæres est nominis. Principium autem Europæ idcirco eam statuo, quia ipsum Byzantium pars est Thraciæ pulcherrima atque honoratissima. Igitur Thraciæ thema nuper in numerum ac ordinem thematum positum fuit; ex quo nimirum tempore Bulgarorum gens Istrum fluvium trajecit; quandoquidem prius in duo regna divisa fuerat Thracia. Testantur id ipsa urbium nomina, tum Mesembria, tum Selymbria, quæ civitates a regibus appellationem habebant, priusquam Romanorum imperium auctum fuisset, et omnes terrarum fines percurrisset. Et enim ex quo Romanorum principatus sagemam suam ad omnes mundi limites expandit, cunctos, ut ita dicam, dispersit, et ad unum imperium reduxit, ac jugum unum subire omnes coegit. Verum cum sagemam rimis fatiscere, ac perfringi cœpit, jam varie et res et nomina commutata sunt. Præfectura autem Thraciæ sub duobus ac consularii potestate constituta est. Taurus quippe proconsul obtinebat Thraciam, temporibus Constantini Magni, tenens

C

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(38) In codice Regio ms. hæc tantum loco tituli D habentur: Ἐνταῦθα τὰ τῆς Δύσεως.

(39) Eustathius in Dionysii περιηγήσεως v. 170. Europam ait vocari omnia ad occasum sita, ducto ab Hellesponto principio; antiquos vero Scriptores tradere, Vespasianum imperatorem Thraciam ab Europa diremisisse.

(40) Urbis Constantinopolitanæ elogium præter cæteros scriptores adornavit Synesius in extremis Philadelphis. Vide item Dionem in Severo.

(41) Stephanus ex quo pleraque ad verbum, ut aiunt, exscripsit Porphyrogenitus, sic habet: Μεσημβρία, πόλις Ποντικῆ (Νικολάος πέμπτω), ἐκλήθη ἀπὸ Μέλσου. Βρία γὰρ τὴν πόλιν φασὶ Θρακίως. Ὡς οὖν Σηλυμβρία ἢ τοῦ Σήλυος πόλις, Πολτευμβρία ἢ Πόλυτος, οὕτω Μεσημβρία ἢ Μέλσου πόλις· καὶ διὰ τὸ εὐφωνότερον λέγεται Μεσημβρία. Πρῶτον μὲν in Editis et in ms. legitur Σηλυμβρία pro Σηλυμβρία. Herodoto quippe lib. iv, cap. 53 et Straboni, lib. vii, hæc ipsa urbs dicitur Ἠλυμβρία.

sub ditione sua urbes tres et quinquaginta, a duce A et consiliario administratas. Sed cum sagens, ut dixi, rimas fecisset, urbibus a barbaris expugnatis, ac dirutis, Thraciam imperium in exigua segmenta divisum est. Etenim Bulgaria, et Ister fluvius, et mons percelebris, Hæmus nuncupatus, qui usque ad Pontum pertinet, Thraciæ partes fuerunt; nunc autem alienæ, ac sejunctæ existunt. Cæterum Thraciæ thema sub imperatore Constantinopolitano constitutum, atque ad ejus jura et ministeria redactum **21** erat; nec ullus unquam prætor in ea fuerat: at ex quo infensa Deo Bulgarorum natio ad Istrum fluvium trajecit, tunc etiam Imperator ipse coactus fuit, ob incursus ei impressiones Scytharum, et ipsorum Bulgarorum, ad thematis ordinem Thraciam reducere; et prætorum in eo themate creare. Barbarorum autem transitus ad Istrum fluvium circa finem imperii Constantini Pogonati exstitit; unde eorum nomen intravit, ac pervagatum est; antea quippe Onogundurios eos appellabant. Thraciæ vero appellationem accepit a rege Thracie, qui olim illic o vivis excesserat; aut a Nympha Titanide, ex qua, et Saturno Dolonchus natus est; unde Dolonchorum natis primum nomen uacta est. Testis autem hujus rei est Hierocles Grammaticus, qui concipit Συνέκδημον, id est, commentarium Peregrinationis comitem, Dolonchorum gentem Thraciæ connumerans; cum ita loquitur: Sunt omnes præfecturæ et urbes, quæ ab imperatore Romanorum Constantinopoli degente administrantur; præfecturæ quidem **LXIV**, urbes autem **DCCCCXXXV**. Quocirca principium Europæ imperatricem urbium, et mundi totius, novam Romanam ego constituo; ac propterea themata circa ipsam, quod appellatur Thracia, in Europæ partibus situm, thematum primum statuiamus; quippe cum urbs ipsa olim Byzantis nuncupata, in Thracum regione stabilita sit. Attamen Byzantium ipsum Megarensium, et Lacedæmoniorum, ac Sætorum, est colonia, Græcorum antiquissimorum; idcirco etiam Doriensium lingua utuntur sæpe et eleganter. Dicamus itaque, ut antiquus ordo obtinebat, et ipsarum præfecturarum nomina.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(42) Nimirum, tenens sub ditione sua urbes tres et quinquaginta, etc. Perperam Morellus interpretatur, tres et quadraginta, etc.

(43) De hac Bulgarorum impressione vide Theophanem ad annum imperii Constantini Pogonati.

(44) Bulgaros Onogundurios quoque et Controgos dicatos fuisse scribit diaconus: Onogundurios vero dicuntur in Hist. Miscella 19. Hos quidem Unnobodobulgaros et Contragos appellat Theophanes ad annum 11. Imperii Constantini Pogonati. Έν τούτω, inquiens, τῷ χρόνῳ τὸ τῶν Βουλγάρων ἔθνος ἐπέληθεν τῇ Θράκῃ. Ἀναγκαῖον δὲ εἶπεν καὶ περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν Οὐννοβουνδοβουλγάρων καὶ Κοντράγων, etc. Sub id vero tempus Bulgarorum gens in Thraciam irrupit. Sane de Unnobodobulgarorum et Contragorum antiquitate nemo nihil hic delibare operæ pretium duco.

(45) Stephanus Thraciam appellatam fuisse scri-

bit a nymphæ Titanide tantum, ex qua et Saturno Dolonchus natus est: Θράκη, ἀπὸ νύμφης Τιτανίδος, ἀφ' ἧς καὶ Κρόνου Δόλογκος. (46) Nimirum, ex qua et Saturno Dolonchus natus est; unde Dolonchorum natio primum nomen uacta est. Lacunula, quæ in editis in textu Græco hic occurrit, expletur ex ms. codice. (47) Opus Hieroclis, quod hic et in sequentibus laudatur a Porphyrogenito integrum editum habes hic a nobis post libros Porphyrogeniti de Thematis; de quo quidem pluribus in præfatione agimus. (48) Nimirum, urbes autem **DCCCCXXXV**. Et sic legitur in ms. et in Hierocle. Perperam in editis habetur, πόλεις δὲ ὡς, urbes autem **DCCCCXXXV**. (49) Byzantios Doriensium dialecto usos fuisse nemo ignorat. Vide Demosthenis Orationem *Περὶ στεφάνου*. (50) Sic lego; nam perperam in ms. et in editis

ἔστι βουλευτὴν. Ταῦρος γὰρ ἀνορθωτὸς ἐκράτει τῆς Θράκης ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἔχων ὅφ' ἐαυτὸν πόλεις ὅφ' ἡγεμόνα καὶ κοινοκράτην γγ' (42). Διασπαίσης δὲ τῆς σαγήνης, ὡς εἴπωμεν, καὶ τῶν βαρβάρων ἐκπορθησάντων τὰς πόλεις, εἰς μικρὰ τμήματα διηρέθη ἡ τῆς Θράκης ἀρχὴ· ἦ τε γὰρ Βουλγαρία, καὶ αὐτὸς ὁ Ἴστρος, καὶ τὸ περιώνυμον ὄρος, τὸ διήκον ἀχρι τοῦ Πόντου, τὸ καλούμενον Αἴμος, τῆς Θράκης εἰσι μέρη· νυνὶ δὲ ἀλλότρια χρηματίζουσι. Τὸ δὲ τῆς Θράκης θέμα ὑπὸ τὸν βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως ἐτέτακτο· καὶ εἰς ὀπουργίαν αὐτοῦ ἐχρημάτισε· καὶ οὐδέπω τις στρατηγὸς ἦν ἐν αὐτῷ· ἀφ' οὗ δὲ τὸ θεομίμητον τῶν Βουλγάρων ἔθνος ἐπεραιώθη εἰς τὸν Ἴστρον ποταμὸν, τότε καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἠναγκάσθη διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σκυθῶν, καὶ αὐτῶν τῶν Βουλγάρων εἰς θέματος τάξιν ἀγαγεῖν αὐτὸ, καὶ στρατηγὸν ἐν αὐτῷ χειροτονῆσαι. Ἐγένετο δὲ ἡ τῶν Βαρβάρων περαιώσις ἐπὶ τὸν Ἴστρον ποταμὸν εἰς τὰ τέλη τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγωνάτου (43), ὅτε καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν φανερὸν ἐγένετο. Πρῶτον γὰρ Ὀνογουνδοῦρος (44) αὐτοὺς ἐκάλεον· ἡ δὲ Θράκη ὀνομασίαν μὲν εἶχεν ἀπὸ Θρακῆς βασιλείας (45), τοῦ πάλαι ἐν αὐτοῖς τελευτήσαντος· ἡ ἀπὸ νύμφης Τιτανίδος, ἀφ' ἧς καὶ Κρόνου Δόλογκος· ὅθεν τὸ πρῶτον ἔθνος Δόλογοι (46) ὀνομάζονται. Μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ, καὶ Ἱεροκλῆς ὁ Γραμματικὸς ὁ γράψας τὸν *Συνέκδημον*, τὸ τῶν Δολογῶν ἔθνος τῇ Θράκῃ συναριθμῶν, λέγων οὕτως· *Εἰς ἧν αἰ πᾶσαι ἐπαρχίαι* (47), καὶ πόλεις, αἱ ὑπὸ τῷ βασιλέα τῶν Ῥωμαίων διοικουμέναι, τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπαρχίαι μὲν **ξδ'**, πόλεις δὲ **θλδ'** (48). Ἀρχὴν οὖν τῆς Εὐρώπης, τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, καὶ τοῦ κόσμου παντὸς, τὴν νέαν Ῥώμην Κωνσταντινούπολιν ἐγὼ τίθημι· διὰ τοῦτο καὶ τὸ περὶ αὐτὴν θέμα, τὸ καλούμενον Θράκη, τῶν ἐν τοῖς Εὐρώπης μέρεσι, θεμάτων πρῶτον θεθείκαμεν. Ὡς καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως τῆς πάλαι Βυζαντίδος καλούμενης ἐν τῇ τῶν Θρακῶν ἰδρυθείσης χώρα· αὐτὸ δὲ τὸ Βυζάντιον Μεγαρέων, καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ Βοιωτῶν ἐστὶν ἀποικία, τῶν ἀρχαιοτάτων Ἑλλήνων· διὸ καὶ τῆς τῶν Δωρικῶν γλώττης (49) ἐν ἐπιστήμῃ τυγχάνουσιν. Εἴπωμεν (50) τοίνυν, ὡς ἀρχαία τάξις ἐκράτει, καὶ αὐτῶν τῶν ἐπαρχιῶν τὰ ὀνόματα.

Ἐπαρχία Θράκης, ἦρουν Εὐρώπης (51). A

Ἰπὸ κοινοῦ κωνσταντινῶν, τουτέστι βουλευτῶν, πόλεις
 52) Εὐδοξιοῦπολις (53), Ἡράκλεια, Ἀρχαδιοῦ-
 πολις (54), Βιζύη (55), Πάνιον (56), Ὀρνοι (57),
 Γάνος, Καλλιπολις, Μήριζος (58), Σαλιτική, Σαυάδα,
 Ἀφροδισία (59), Ἀπρως (60), Κοιλία (61). Ἐπαρ-
 χία Ῥοδόπης (62) ὑπὸ τὴν αὐτὴν (63) πόλεις ζ'.
 Παρθικόπολις (64), Ἡράκλεια Στρώμου (65), Αἶνος,
 Μαξιμιανούπολις, Σέρβραι, Φιλίπποι, Τραϊανούπολις.
 Ἐπαρχία Κμιμόντου (66) ὑφ' ἡγεμόνα, πόλεις
 13) (67) Ἀδριανούπολις, Ἀγγιάλος, Δεβελτός (68),
 Πλουτινόπολις (69), Τζόδης (70). Ἐπαρχία Θρά-

Præfectura Thraciæ sive Europæ.

A consiliariis reguntur urbes quatuordecim, Eu-
 doxiopolis nimirum, Heraclea, Arcadiopolis, Bizya,
 Pasion, Orni, Ganos, Callipolis, Merizus, Sallice,
 Savada, Aphrodisia, Apros, Coilla. Præfectura
 Rhodopes, sub eadem urbes septem, Parthicopo-
 lis, Heraclea Strymni. Ænus, Maximianopolis,
 Serræ, Philippi, Trajanopolis. Præfectura Mimonti,
 sub duce, sex urbes, Adrianopolis, Anchialus, De-
 veltus, Plutinopolis, Tzoidus. Præfectura Thraciæ
 sub consiliario, urbes quinque, Clima, Mesticon,
 Acontisua, Philippopolis, Beroe, insula Thasus,

ANSELMI BANDURH NOTÆ.

habetur εἰρημην etc. Quæ sic Morellus interpre-
 tatur: *Diximus itaque, ut antiquus ordo obtinebat,*
et ipsarum præfecturarum nomina exposuimus. Ai-
 qui in sequentibus agit de præfecturis. Unde in-
 terpretatus sum: *Dicamus itaque, ut antiquus ordo*
obtinebat, et ipsarum præfecturarum nomina.

(51) Hierocles habet, ἔπαρχία Θράκης Εὐρώ-
 πης, etc.

(52) Ita et apud Carolum a S. P., sed quia Eu-
 doxiopolis deest in cod. Vaticano, ex quo ille
 Hieroclis opusculum seu potius fragmentum edi-
 derat, ideo pro τδ' legendum monet γ.

(53) Perperam in editis legitur Εὐδοξία πόλις
 sed optime Morellus ex conjectura emendat. Eu-
 doxiopolis quippe eadem quæ Selybria, urbs epi-
 scopalis. Vide Ortelium, nam Morellus quæ ibi
 assert ad verbum, ut aiunt, ex Ortelio exscripsit.

(54) Arcadiopolis, Thraciæ urbs olim dicta Ber-
 giliium et Bergula, postea a Theodosio Magno in-
 staurata, et Arcadii filii ipsius nomine nuncupata,
 ut scribit Cedrenus: *Ἐκτίσθη καὶ ἑτέραν πόλιν ἐπ'*
ἑνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοπρὶν Γεργούλιον λεγο-
μένην. Βεργούλην Πτολεμαῖοι καὶ Ἀντωνίνο.

(55) Stephanus, Βιζύη, πόλις Θράκης, τὸ τῶν
 δεσπῶν βασιλείων. Urbs Bizya nobilitata est in Hist.
 Ecclesiastica, Eustathii Antiochenii exilio. Vide
 quæ de hac urbe habet Salmasius Exercitat. in
 Solinum pag. 166.

(56) Hierocles apud Carolum a S. Paulo, Βανό-
 νιον habet, sed optime emendavit Carolus. Panium
 autem castrum est Suidæ circa litus in finibus
 Heracleæ. Panium item regio est in eadem Thra-
 cia super Hæmum montem Laonico 4.

(57) Sic et in Hierocle. At Morellus: De hac urbe,
 inquit, silent Geographi; quid si legas Ὀρεινός;
 pro oppido Montanorum Thraciæ pop. quos Ὀρει-
 νούς vocat Xenophon vii *Ἀρακάσειος*; ubi Gani
 quoque urbis meminit; ut Æschines in ea contra
 Ctesiph.

(58) Hierocles habet, Μόριζος. Moriseno Plinio
 sunt populi Thraciæ circa Ponti littora. Et eidem
 Plinio Meritus Thraciæ mons dicitur, ubi fortassis
 urbs ejusdem nominis sita fuit.

(59) Ita igitur et apud Hieroclem; Ptolemæo au-
 tem. Plinio, Procopio et Agathia *Ἀφροδισιά;* dicitur
 Thraciæ urbs ad Melam fluvium.

(60) Ἀπρω; Hierocli et Stephano, urbs Thraciæ,
 quæ postmodum Theodosiopolis dicta fuit, ut scri-
 bit Cedrenus. Catalogus item urbium ms. quem
 laudat Holstenius in notis ad Stephanum habet;
 Ἀπρω; ἢ νῦν Θεοδοσιούπολις, παρὰ Ἀπρου τοῦ
 πενθεροῦ Κάρου κτισθεῖσα. Catalogus vero urbium,
 quæ nomina mutantur, a nobis in notis ad librum 1,
 de Them. editus sic habet: Θεοδοσιούπολις ἢ νῦν
 Ἀπρω; παρὰ τοῦ Ἀπρου πενθεροῦ Κάρου κτι-
 σθεῖσα. Verum hic mendum scribæ esse nemo non
 videt.

(61) Vide Ortelium, nam quæ hic notat Mo-
 rellus, omnia ad verbum, ut aiunt, ex Ortelio
 hæsit.

(62) Hierocles habet, Ἐπαρχία Ῥοδόπης ὑπὸ
 ἡγεμόνα, etc. Urbes etiam septem ab ipso recen-
 sentur, sed diversis nominibus; nimirum Ænus,
 Maximianopolis, Trajanopolis, Marona sive Maro-
 nea, Pyrus nunc Rustium, sive Topyris, Nicopolis,
 et Cerespyrgus.

(63) Nimirum, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔπαρχίαν. Sic in
 ms., perperam in editis, ὑπὸ τῶν αὐτῶν.

(64) Hujus urbis meminit et Hierocles, eamque
 decimam octavam ponit in provincia Illyrica et Ma-
 cedonia: nemo autem ex geographis, quod sciam,
 illius mentionem facit. Stephanus Parthenium
 tantum agnoscit in Thracia, et Phartenopolim in
 Macedonia.

(65) Legendum fortassis Strymes ab urbe Thra-
 ciæ ita nuncupata, de qua Herodotus, Stephanus
 alique loquuntur.

(66) Pro Κμιμόντου legendum esse Αἰμιμόντου.
 nemo non videt. Ita monet et Morellus. Hierocles
 tertiam provinciam seu potius præfecturam Thra-
 ciæ ponit; quartam vero Ἐμιμόντου, ubi pro
 Ἐμιμόντου legendum quidem est Αἰμιμόντου. In
 Thracia quippe fuit et Hæmimons et Hæmimon-
 tius; illud quidem Thraciæ montem, hoc vero
 Thraciæ regionem denotat. Hæc regio teste Am-
 miano habet Hadrianopolim et Anchialion præter
 ceteras urbes. De præfectura Hæmimonti ita legit
 Jacobus Cujacius; Obser. 26, c. de appellat. et
 consuet. l. xiiii. *Cum appellatio interposita fuerit*
per Bithyniam, Paphlagoniam, Lydiam, Hellepon-
tum; insulas etiam et Phrygiam salutarem, Europam
et Rhadopen et Hæmimonium, præfectura hujus
urbis judicium sacrum appellator observet. Ad hu-
 jus quidem legis et aliarum ejusmodi mentem per-
 cipendam, quis non videt, inquit Morellus, quan-
 tum faciem præferat istud Constantini scriptum?
 Cæterum non me latet Mimantem montem quoque
 esse in Thracia, ut est apud Ovidium 2 Meta-
 morphoseos, Suidam et Aristophanis Scholiasten
 in Nubibus, verum Mimanti aut Mimantis præfec-
 turæ nullibi, quod sciam, mentio occurrit, unde
 pro Κμιμόντου necessario legendum puto Αἰ-
 μιμόντου.

(67) At urbes quinque tantum recensentur;
 unde legendum est, ut apud Hieroclem, πόλεις ε';
 pro 13.

(68) Perperam Hierocles apud Carolum a S. P.
 Δεβελτός, et apud Holstenium Δεβελτός habet pro
 Δεβαλτός, et Ἀγγιάλος pro Ἀγγιάλος, uti optime
 idem Carolus notat. Vide Ortelium; nam quæ hic
 Morellus monet, ex eodem Ortelio exscripsit.

(69) Ptolemæo et Antonino hæc eadem urbs di-
 citur Πλωτινόπολις.

(70) Hierocles Τζόδης habet. At urbis hujusce
 nominis nulla, quod sciam, mentio apud Scri-
 ptores occurrit. Inauditum nomen inquit Morellus;
 nunquid Tzurulum vel Zurulum Thraciæ, aut Tu-
 tallus Suidæ? *Ciorlo* nunc dici Crusius contendit;
 Launclavius Zotti.

quo victus fuerat, et mox Romam in vinculis ad-
ductus, et una cum eo omnia regni Macedonum
insignia; ita ut a regio statim ad praefecturam
Macedoniae mutata fuerit; ac nunc in thema-
tis et provinciae ordinem redacta. Praefectura
23 Macedoniae, sub consiliario, urbes xxxi, nimi-
rum Thessalonice, Pelle, Europus, Dius, Berrhoea,
Eordaei, Edessa, Celle, Almopia, Heracles, Lacci,
Antonia, Gemindus, Nicedes, Dioburus, Hedomene,
Braxylus, Pribana, Maronea, Amphipolis, Neapo-
lis, Apollonia, Topirus Rhusium nunc dicta, Ni-
copolis, Ithapolis, Acanthus, Ceraopyrgus, Berpe,
Aralus, Diocletianopolis, Sebastopolis. Praefectura
Macedoniae, sub duce, urbes octo: Stoli, Argos,
Eustræum, Pelagonia, Bargala, Celonidium, Har-
monia, Zapara. Praefectura Thessaliae, sub eodem
duce urbes xvii. Larissa, Demetrias, Thebe, Echi-
naeus, Lamia, Trice, Gomphi, Apate, Metropolis,
quae nunc Novae Patrae nuncupantur, Caesarea,
Pharsalus, Buraminsus, Saltus, Joannubius, in-
sula Sciathus, insula Scepila, insula Peparethus.
Huc usque Macedoniae thema porrigitur.

Thema III, Strymonis.

Thema Strymonis Macedoniae conjunctum est,
nullibi ejus mentio sit nomine thematis, sed in
clausurae ordinem reputatum est; et Scythae ipsum
hinc Macedonum deascuntur, postquam Justinianus
Rhinometris eorum sedes in montibus Stry-
monis, seu in trajectu Clausurarum collocavit.

Thema IV, Thessalonice.

Thessalonico, quae hoc tempore ex thematis or-
dine existit, et ipsa Macedoniae pars est; et ne
externos, et antiquos hujus rei testes proferam,

(94) Perseus qui M. Junio, A. Manlio Coss. a
senatu rex appellatus fuerat, victus deinde ac
captus fuit ab Aemilio Paulo consule, ut scribit
idem Livius non vero proconsule ἀνθυπάτου, ut
ait hic Porphyrogenitus. Pauli autem concio ad
suos coram Perseo in tabernaculum introducto
habita, legitur apud laudatum Livium: *Exemplum
insigne cernilis mutationis rerum humanarum: vo-
bis hoc praecipue dico, juvenes; ideo in secundis re-
bus nihil in quemquam superbe ac violenter consulere
debet; nec praesenti credere fortunae, cum quid vesper
ferat incertum sit. Is demum vir erit, cujus animum
nec prospera statu suo efferet, nec adversa in-
fringet.*

(95) Perseus in catenis cum tribus filiis ante
eurrum Aemilii Pauli victoris per urbem deductus
est, ut tradit laudatus Livius.

(96) Victo ac capto Perseo Macedoniae regnum
in provinciae formam redactum fuisse scribit idem
Livius paulo superius citato loco.

(97) In mss. Hieroclis, legitur pro ὑπὸ κοινοῦ
ἀριον, ὑπὸ κοινοῦ ἀριον et ὑπὸ κοινοῦ ἀριον nimirum
sub consulari. At legendum ubique ὑπὸ κοινοῦ
ἀριων, quippe Porphyrogenitus supra cum de Thra-
ciae praefectura, docet id expressis verbis inquiring,
ὑπὸ κοινοῦ ἀριων, τουτοῦσι βουλευτων.

(98) In ms. et in Hierocle legitur, πόλεις λβ· ut
urbes 31, tantum utrobique recensentur. Fortassis
trigesima secunda Cassandria, quae inter celebra-
tissimas urbes fuit, olim Potidea dicta, numeranda

A Αἰμιλίου ἀνθυπάτου (94), καὶ στρατηγοῦ τῶν Ῥω-
μαίων, εἰς τὴν Ῥώμην ἀπήχθη (95) δέσμιος, καὶ
πάντα τὰ τῆς βασιλείας τῶν Μακεδόνων ἐπίσημα,
ὥστε ἀπὸ βασιλείας εἰς ἐπαρχίαν τὸ σχῆμα μεταβα-
λεῖν (96), καὶ νῦν εἰς θέματος τάξιν καὶ στρα-
τηγίδος αὐτὴν καταλήξει. Ἐπαρχία Μακεδονίας ὑπὸ
κοινοῦ ἀριον (97), πόλεις λβ' (98)· Θεσσαλονίκη,
Πέλλη, Εὐρωπος, Δίος, Βερροία, Ἐορδαίσι, Ἐδεσσα,
Κέλλη, Ἀλμοπία, Ἡράκλεια, Λάκκου, Ἀντανία,
Γέμινδος, Νικεδής, Διδούροισι, Ἡδομένη, Βράξυλος,
Πρίβανα, Μαρώνεια, Ἀμφίπολις, Νεάπολις, Ἀπολ-
λωνία· Τόπαιρος, τῶνδ' Ῥούσιον· Νικόπολις, Ἰθά-
πολις, Ἀκανθος, Κεραϊόπυργος, Βέρπη, Ἀραλος,
Διοκλητιανούπολις, Σεβαστόπολις. Ἐπαρχία Μακε-
δονίας, ὑφ' ἡγεμόνα πόλεις η'· Στόλοι, Ἄργος, Εὐ-
στραχίον, Πελαγονία, Βάργαλα, Κελαινίδιον, Ἀρμα-
νία, Ζάπαρα. Ἐπαρχία Θεσσαλίας (99), ὑπὸ τῶν
αὐτῶν, πόλεις ιζ'· Λάρισα, Δημητριάς, Θῆβαι,
Ἐχινάωσι, Λαμία, Τρίκη, Γόμοφοι, Ἀπάτη, Μητρο-
πολις αἱ νῦν λεγόμεναι Νέαι Πάτραι, Καϊσάρεια,
Φάρσαλος, Βουραμίνσιος, Σάλτος, Ἰωαννουδίος (1),
νήσος Σκιάθος, νήσος Σκαπία, νῆσος Πηπέρηθος.
Ἔως ὧδε τὸ θέμα Μακεδονίας.

Θέμα Γ', Στρυμόνος.

Τὸ δὲ θέμα τοῦ Στρυμόνος (2) τῇ Μακεδονίᾳ συν-
τέτακται, καὶ οὐδαμῶς τούτου λόγος ἐστὶ περὶ θέμα-
τος, ἀλλ' εἰς κλεισοῦρας τάξιν λελογίσται· καὶ ἔκ-
θαι αὐτὸ ἀντὶ Μακεδόνων διανέμενται, Ἰουστινιανῶ
τοῦ Ῥινομητοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῦ Στρυμόνος, καὶ
ταῖς διαβάθραις τῶν Κλεισοῦρων, τούτους ἐγκα-
τοικίσαντος.

Θέμα Δ', Θεσσαλονίκη.

Τὸ δὲ νῦν εἰς θέματος τάξιν χρηματίζον Θεσσα-
λονίκη, καὶ αὐτὸ Μακεδονίας μέρος τυγχάνει. Καὶ
ἵνα μὴ λέγω τοὺς ἐξωθεν καὶ παλαιούς (3), τοῦ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

est; et hanc prætermisissimam puto potius librarii
incuria, quam mnhemoniæ auctoris ἀμαρτήματι.
Urbes autem quæ hic recensentur conferendæ cum
Hierocle, apud quem pleræque diversæ. Cæterum
pleræque harum urbium reperiuntur apud Livium
lib. xlv, ubi Amphipolis primæ regionis caput
fuisse dicitur; Thessalonico, caput secundæ:
Pelle, tertiæ: quartæ, Pelagonia.

(99) Sic ex ms. Codice. Perperam in editis ha-
betur, πόλεις ις' quippe urbes decem et septem
numerantur: totidem et Hierocles apud Holstenium
recenset; apud vero Carolum a S. P. urbes decem
et octo numerantur.

(1) Sic ms. codex. Editi habent, Βουραμίνσιος.
Vide Hieroclem.

(2) Strymon fluvius, qui Macedonia a Thracia
dividit, ut scribit Scylax, pluribus a tranquillitate
cursus laudatur a Basilio Magno in Epistola ad
Gregorium Nazianzenum de solitudine Pontica:
Ἵστε τὸ πεδίον τοῦτο ἐφηπλώσθαι ταῖς ὕψεσι, καὶ ἐκ
τοῦ μετεώρου ἐξεῖναι, καὶ τὸν ποταμὸν περιβῆοντα
καθορᾶν· οὐκ ἐλάττονα τέρψιν ἔμοιγ' δοκεῖ παρ-
εχόμενον, ἢ τοῖς ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν Στρυμόνα
καταμανθάνουσι. Ὁ μὲν γὰρ σχολαιοτέρων τῷ
βέβρωματι περιλιμνάζων μικροῦ δεῖν καὶ τὸ ποταμὸς
εἶναι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας ἀφρητῆσι.

(3) Hic externos et antiquos appellat Porphyro-
genitus, more sanctorum Patrum, gentiles seu
ethnicos scriptores, nimirum Ptolemæum, Marcianum
Heracl. Strabonem, etc.

τοιούτου μάρτυρας πράγματος, αξιόχρεως μάρτυς ὁ ἅγιος τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος Παῦλος (4), Μακεδονίαν ταύτην ἀποκαλῶν γράφει δ' οὕτως· *Παρόντος ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνας Θεσσαλονικέως*. Ἡ γὰρ Θεσσαλονίκη μητρόπολις ἐστὶ τῆς Μακεδονίας. Ἄλλὰ καὶ Ἱεροκλῆς ὁ Γραμματικὸς ἐν ταῖς Μακεδονικαῖς αὐτὴν τέθεικε πόλεσιν. Ἐχει δὲ τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας· Φιλίππος ὁ Ἀμύντου Θεσσαλοῦς ἐκεῖ νικήσας, τῇ θυγατρὶ, καὶ τῇ πόλει (5), ἑμωνύμω; τὸ ὄνομα ἔθετο.

Θέμα Ε' τῆς Εὐρώπης. Ἑλλάς.

Ἑλλάς ἡ χώρα ἐκλήθη ἀπὸ Ἑλλήνος τοῦ Δευκαλίωνος (6), ὃς δυναστεύσας τῆς Φθιώτιδος τοῦς ὑπηκόους ἑαυτῷ γενομένους ἀντὶ Γραικῶν Ἑλλήνας ἐκάλεσε· καὶ τότε πρῶτον Ἑλλάς ὀνομάσθη. Οὐκ ἦν δὲ τοῦτο παλαιὸν ὄνομα ἔθνους, ἀλλὰ φωνῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἰδιώμα, ὡς ὁ συγγραφεὺς Ἀλέξανδρος φησι, τὴν ὀνομασίαν νεωτερικὴν εἰδῶς. Λοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦτο σύμπασά πως εἶχεν ἡ χώρα· οὐδ' ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη Ἑλλήνων, Ἀργείους αὐτοῦς ἀποκαλῶν, ἀλλὰ Θεσσαλοῦς μόνον ἀποκαλῶν, καὶ Ἑλλάδα τὴν ὑπ' Ἀχιλλεῖ πόλιν, ὡς Ἀλέξανδρος φησιν ὁ Πολύστρω· οὐδαμοῦ τοῦς σύμπαντας ὀνόμασεν Ἑλλήνας, οὐδ' ἄλλους, ἢ τοῦς μετὰ Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος πρὸς τὴν Ἴλιον ἐκπεύσαντας. Ἐχει δὲ τὸ θέμα τῆς Ἑλλάδος πόλεις ὅθ' (7)· πρῶτην μὲν Σκαρφίαν (8), β' Ἐλευσίαν, γ' Δαύλιον, δ' Χαϊρώνειαν, ε' Ναύπακτον, ζ' Δελφούς, ζ' Ἀμφισσαν, καὶ τὰς λοιπὰς. Συναριθμοὶ δὲ ταῦταις, καὶ νῆσον τὴν Εὐβοίαν, ἣν τινες Χάλκιον ἢ Καλκίδα (9) ἐπονομάζουσιν· ἔχει δὲ μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὰς καλουμένας νήσους Κυκλάδας, καὶ νῆσον τὴν Ἀγίναν, πάντα δὲ καὶ μέχρι Θερμοπυλίων· ἐν ᾧ τόπων Ἀσωνίδης; (10) ἐκείνος ὁ Λακεδαιμόνιος μετὰ τρια-

locuples testis est sanctus Christi apostolus Paulus, qui Macedoniam hanc appellat, dum ita scribit: *Perseverante nobiscum Aristarcho Macedone Thessalonicensi*. Etenim Thessalonice metropolis est Macedonia. Quinetiam Hierocles Grammaticus inter Macedoniae urbes eam collocavit. Appellationem autem ab ejusmodi causa obtinet: Philippus, Amyntæ filius, ibi victoria a Thessalis reportata, filiae et civitati idem nomen imposuit.

Thema V Europæ, Hellas.

Hellas regio appellationem accepit ab Hellene, Deucalionis filio; qui cum dominatus esset Phthiotidi, subditos sibi incolas pro Græcis Hellenas nuncupavit; ac tunc primum Hellas nominata fuit: hoc vero nomen hæud antiquum fuit gentis, sed Græcanicæ vocis proprietatis; ut Alexander historicus ait se compertum habuisse Helladis vocem recentiorem esse; quin etiam opinor universam regionem id nominis non obtinere; neque vero poeta Hellenum meminit, cum Argivos ipsos appellat: verum Thessalos solos et Helladem vocat urbem, quæ Achilli parebat, ut Alexander Polyhistor scribit. Nusquam universos Græcos Hellenas nuncupavit, neque alios, præter eos, qui cum Achille ex Phthiotide Ilium navigarunt. Cæterum thema Hæladis urbes continet LXXIX: quarum prima est Scarpheia, secunda Eleusis, tertia Daulium, quarta Chæronea, quinta Naupactum, sexta Delphi, septima Amphissa, et cæteræ; his adnumerat etiam insulam Eubœam, quam nonnulli Chalin, vel Chalcida nuncupant. Hæc porro secum habet etiam insulas Cyclades cognominatas, et Æginam Insulam, atque inferiora usque ad Thermopylas; ubi

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(4) Hæc habentur Act. 27. 2 non a divo Paulo, sed a sancto Luca scripta. Aristarchum autem iv, ad Coloss. appellat d. Paulus συνέκδημον, συναϊχμάλωτον, σύναργον.

(5) Excerpta ex libro septimo Strabonis, hanc urbem instauratam fuisse perhibent a Cassandro Philippi socero, qui ab uxore Thessalonica Alexandri magni sorore nomen eidem urbi imposuit, cum antea Thermo vocaretur: Ὅτι μετὰ τὴν Ἀξιὸν ποταμὸν, ἢ Θεσσαλονίκη ἐστὶ πόλις ἡ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο. Κτίσμα δ' ἐστὶ Κασσάνδρου, ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναίκος, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὀνόμασεν. *Pone flumen Asium, urbs est Thessalonice, antea Thermo nuncupata; quam quidem instauravit Cassander, qui a nomine uxoris, filiae Philippi Amyntæ filii, eidem nomen imposuit.* Vide Diodorum lib. xix.

(6) Vide Strabonem lib. ix, Thucydidem lib. i, qui eadem ferme habent. Stephanus vero loquens de urbe ejusdem nominis ait, ἐκτίσθη ὑπὸ Ἑλλήνος, οὗ τοῦ Δευκαλίωνος, ἀλλὰ τοῦ Φθίου, καὶ Χρυσίππης τῆς Ἴρου.

(7) Hæc septuaginta novem urbes in provincia seu præfectura Helladis ὑπὸ ἀνθύπατου *sub provincisule* recensentur ab Hierocle, ut videre est apud eundem hic a nobis editum.

(8) Sic et laudatus Hierocles. Strabo lib. ix. Σκάρφην vocat: Eustathius vero Σκάρφειαν..

(9) De Eubœæ insulæ situ, gemina appellatione, urbibus et incolis sic: Marcianus Uracl.

vers. 595.

Τὸν Σούνιον κάμψαντι δ' ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς Εὐβοία κεῖται νῆσος ἡ καλουμένη Διὰ τὴν φύσιν τὸ πρότερον, ὡς φησὶν Μάκρις Ἐπειτὸν ἀπὸ τῆς λεγομένης Ἀσωπίδος Χρόνῳ λαβοῦσα τὸ ὄνομα, Εὐβοία κέλει. Πρῶτους δ' ἐν αὐτῇ φασὶν οἰκῆσαι προτοῦ Μιγάδας συνοίκους Ἀέλεγας, ἐκ τῆς δ' Ἀττικῆς τὸν Ἐρεχθέως διαβάντα Πάνδωρον κτεῖσαι Πόλιν μετρίστην τῶν ἐν αὐτῇ Χαλκίδαν, Αἰκλὸν τ' Ἐρετριάν τ' Ἀθηναίων γένηαι.

Flectenti ab Attica ad cacumen Sunii.

Eubœa proposita vocatur insula

Propter loci naturam, ut affirmat Macris.

Postidea ab Asopide vocata, temporis

Lapsu, retinuit nomen Eubœæ prius.

Sedes in hac fixisse prius autumant

Promiscuos Lelegas, ab oraque Attica

Transisse Erechtheo satum Pandorum ibi

Struxisse maximum oppidum, hoc est Chalcidam,

Æclumque Eretriam Atheniensem origine.

Hæc apposite et consulto hic adjecit, inquit Morelus, ut ex hoc antiquissimo geographo constet Chalcida maximam Eubœæ urbem et quasi metropolin fuisse, ut nihil mirum sit nonnullis insule nomen ejus civitatis tribuisse, ut hic scribit imperator.

(10) Vide Hieroclitum lib. vii, Plutarchum in Lacon., Tallium i Tuscan. quest., Diodorum Bibl. ix.

Leonides ille Lacedæmonius eum trecentis militibus obstitit Xerxi Persarum regi. Atque hæc sunt, quæ continentur in Hellade, ut scribit Hierocles.

Thema VI, Peloponnesus.

Corinthus, olim Ephyra nuncupata, metropolis est totius Hellados, atque ipsius Peloponnesi, hoc est, Achaïæ. Nam Romani Peloponnesi incolas Achæos appellant. Est autem universa insula sub uno prætore constituta, et urbes xl continet; ex quibus insignes, Corinthus metropolis, Sicyon, Argus, Lacedæmonia Laconicæ, quæ antea Sparta dicebatur. Alia metropolis Patræ nuncupata. Peloponnesus autem tres appellationes obtinet, ut Nicolaus Damascenus scribit in quarta historia. Itaque maxime inter illius temporis principes Peloponnesus pollebant; ac Peloponnesus ipsos spectabat, et ab ipsis nomen suum retinebat; cum tribus jam antea nominibus appellata fuisset; siquidem sub Apio, filio Phoronei, dicebatur Apia; sub Pelasgo indigena, Pelasgia; sub Argo etiam ipsa Argos dicebatur: denique sub Pelope, qui Oenomaum vicebat, Peloponnesus proprium hoc nomen vindicavit. Est autem cherroonnesus vitis pampino figura persimilis: Dionysius tamen platani folio Peloponnesum comparat, hoc versu:

Persimilis platani folio, cui cuspis acuta est.

Circa hæc ipsa loca septem sunt insulæ, quæ Peloponnesiæ nuncupantur. Ac sic quidem Peloponnesus se habet. Olim quidem regio illa gubernabatur imperio ab Heraclidarum genere, donec Philippus Macedo eos devicit. Etenim cum Athenienses adversus Lacedæmonios de principatu contendissent, ex quo ab utrisque Persa victus est, Xerxes ille famosissimus pedestri prælio a Lacedæmonii superatus 25 est, tum cum Mardonius cum universis copiis concidit: navali vero expeditione ab Atheniensibus cladem accepit, tum cum Themistocles classi præfuit; pugna itaque inter utroque commissa est de prærogativa, ac bellum utrinque per 27 annos productum est, ut perselebris Thucydides memoriæ prodit. Ergo profligata a se invicem, et juvenute prostrata, invasit Philippus, Alexandri pater, et utrosque servituti addixit; ita ut hoc carmen de ipso prolatum sit:

ANSELMI BANDURII NOTÆ:

Cæterum in hos trecentos Lacedæmonios, qui in Thermopylis occiderant, Simonides hoc epitaph. distichum scripsit:

*Ὁ ξειν', ἄγγελον Λακεδαιμονίοις, ἔτι τῆδε
Κεῖμεθα, τοῖς κείων κειθόμενοι νομίμοις.
Dic, hospes. Spartæ, nos te hic vidisse jacentes,
Dum sancis patriæ legibus obsequimur.*

(11) Peloponnesus quæ hodie *Morea* dicitur, olim scriptoribus Latinis Achaia vocabatur: sic Orosius 1, cap. 2. Apuleius item 6 Asini: ubi Lacedæmonia nobilem Achaïæ civitatem vocat, et 10 ejusdem, Corinthum ejus caput nuncupat. Peloponnesi autem situm pluribus describit Marcianus Heracl. vers. 510.

(12) Peloponnesus peninsula, non vero insula, ut nemo ignorat.

(13) Hierocles a nobis hic editus sub Corintho, quæ olim Ephyra dicebatur, metropolis totius Hel-

lados urbes triginta tres recenset.

(14) Plinius et Mela Dionysio in hoc consentiunt; licet Plinius Tauricam Chersonesum hedera folio similem esse scribat. Vide Morelli notas.

(15) Thucydides lib. 1 scribit Dares cum Heraclidis lxxx anno post excidium Trojæ Peloponnesum tenuisse, cum Dorienses altero oraculo moniti, per angustias Crisæi sinus adorti Heraclidas dominantes fugarunt: qui postea in Peloponnesum sunt reversi duce Carano.

(16) Hanc victoriam, quam de Persis Græci reportarunt, fuisse κοινόν τὸ κατόρθωμα 'Ελλήνων scribit Plutarchus in Aristide.

(17) De Mardonii cæde constat ex eodem Plutarcho ab Arminesto Spartiata patratam esse, qui saxo caput Mardonii contrivit; ut ex Amphiaræ oraculo præmonitum fuerat.

(18) Vide Thucydidem lib. v.

Θέμα Γ', Πελοπόννησος.

Κόρινθος, ἡ ποτὲ Ἐφύρα, μητρόπολις πάσης Ἑλλάδος, καὶ αὐτῆς Πελοποννήσου, τοῦτέστιν Ἀχαΐας. Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι τοὺς τὴν Πελοπόννησον οἰκοῦντας, Ἀχαιοὺς ὀνομάζουσιν (11). Ἔστι δὲ πᾶσα ἡ νῆσος (12) ὑπὸ ἐνὶ στρατηγῶν τεταγμένη, πόλεις ἔχουσα μ' (13): ἐξ ὧν εἰσιν ἐπισημοί, Κόρινθος μητρόπολις, Σικυῶν, Ἄργος, Λακεδαιμονία τῆς Λακωνικῆς, ἡ πρὶν Σπάρτη: ἑτέρα μητρόπολις αἰ λεγόμεναι Πάτραι. Ἡ δὲ Πελοπόννησος τρεῖς ἔχει ἐπωνυμίας, ὡς ὁ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς γράφει ἐν τατάρτῃ ἱστορίᾳ. Μέγιστον οὖν τῶν τότε ἰσχυρὸν εἶ Πελοπίδαι: καὶ ἡ Πελοπόννησος εἰς αὐτοὺς ἀρῶσα, καὶ αὐτὸ τὸν ὄνομα ἔχουσα ἀπ' ἐκείνων, τρεῖς ἦδη πρότερον ἀλλάξασα τὰς ἐπωνυμίας. Ἐπὶ μὲν γὰρ Ἀπίου, τοῦ Φορωνέως, ἑκαλεῖτο Ἀπίη. Ἐπὶ δὲ Πελασγοῦ τοῦ αὐτόχθονος, Πελασγία. Ἐπὶ δὲ Ἄργου, καὶ αὐτῆ ὀμωνύμως ἑκαλεῖτο Ἄργος. Ἐπὶ δὲ Πέλοπος, τοῦ τὸν Οἰνέμαον νικήσαντος, Πελοπόννησος ἔχε τοῦτο τὸ κύριον ὄνομα. Ἔστι δὲ χαφρόννησος ἀμπέλων φύλλῳ τῶ στήματι παρεμφερῆς. Διονύσιος δὲ πλατάνου φύλλῳ (14) ἀπαικάζει, λέγων οὕτως:

Εἰδομένη πλατάνου μουρούζουτι πετήλω.

Περὶ δὲ τὸν τόπον αὐτὸν εἰσὶ νῆσοι ζ', Πελοποννήσιοι λεγόμεναι. Καὶ οὕτως μὲν ἡ Πελοπόννησος. Ἐβασιλεύετο τοπρὶν ἡ Πελοπόννησος (15) ἐκ τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους μέγας ἀνΦίλιππος ὁ Μακεδῶν τοῦτων ἐκράτησε. Διενεχθέντων γὰρ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ πρωτείων, ἀπ' οὐκερ ὑπ' ἀμφοτέρων (16) ὁ Πέρσης ἠτήθη, Ξέρξης ἑκαίνο, ὁ περιβόητος, περὶ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὅτε Μαρδόνιος (17) ἑκαίνο σὺν παντὶ τῶ λαῶ ἑκεπτῶκαι νηΐτῃ δὲ στόλῳ ὑπ' Ἀθηναίων, ὅτε Θεμιστοκλῆς ἐναυάρχει τοῦ στόλου. Μάχῃ οὖν ἐκροτήθη πρὸς ἀμφοτέρων περὶ πρωτείων, καὶ διεκράτησεν ἐπ' ἀμφοτέροις ὁ πόλεμος ἔτη κζ', καθὼς Θουκυδίδης (18) ὁ περιώνυμος γράφει. Ἐπ' ἀλλήλων οὖν διαφάρθεντων, καὶ τῆς νεολαίας ἀπαλλυμένης, εἰσῆλθε Φίλιππος, ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατήρ, καὶ ἀμφοτέροις αὐτοῦς ἐδουλώσατο, ὥστε βῆθῆναι ἐπ' αὐτοῦ τοῦτοί τὸ λόγιον:

Ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκακος ἐλλάχε τιμῆς. A In dissidiis autem vel nequissimus principatum obtinet.

Ἦτοτερον δὲ πάλιν, τῶν Μακεδόνων ὑπὸ Ῥωμαίων ἡττηθέντων, πᾶσα ἡ Ἑλλάς τε καὶ ἡ Πελοπόννησος ὑπὸ τῆν τῶν Ῥωμαίων σαγήνην ἐγένετο, ὥστε δούλους ἀντ' ἐλευθέρων γενέσθαι. Ἐσθλαβῶθι (19) δὲ πᾶσα ἡ χώρα, καὶ γέγονε βάρβαρος, ὅτε ὁ λοιμικὸς θάνατος (20) πᾶσαν ἐδόσκετο τὴν οἰκουμένην· ὀπτηνίκα Κωνσταντίνος, ὁ τῆς κοπριάς ἐπίνομος (21), τὰ σπῆτρα τῆς τῶν Ῥωμαίων διείπεν ἀρχῆς. Ὅστε τινὰ τῶν ἐκ Πελοποννήσου μέγα φρονούντα ἐπὶ τῇ αὐτοῦ εὐγενείᾳ, ἵνα μὴ λέγῃ δυσγενεῖα, Εὐφῆμιον, ἔκρινον τὸν περιδότην γραμματικῶν, ἀποσκώψατο εἰς αὐτὸν τοῦτο τὸ θρυλλοῦμενον ἱαμβεῖον·

Γαροσδοσιδῆς (22) δὲ τις ἐσθλιβωμένη.

Ἦν δὲ οὗτος Νικίτας, ὁ κηδεύσας (23) ἐπὶ Οὐγατρὶ Β Σοφίᾳ Χριστοφῶρον τὸν υἱὸν τοῦ καλοῦ Ῥωμανοῦ καὶ ἀγαθοῦ βασιλέως.

Θέμα Ζ', Κεφαλληνία.

Ἡ δὲ Κεφαλληνία συμπεριλαμβάνεται τῇ Πελοποννήσῳ· οὐδὲ ποτε γὰρ εἰς τάξιν ἐχρημάτιζε θέματος, οὐδὲ ὀνομαστός τις ἐκ ταύτης ἐγένετο, εἰ μὴ ὁ παρ' Ὀμήρῳ κλυθρούλλητος Ὀδυσσεύς. Ὁμοίως δὲ καὶ τῆσος ἡ Ζάκυνθος, ἡ τε Λευκάς, καὶ ἡ Ἰθάκη, ἡ τοῦ Ὀδυσσεύος πατρίς, καὶ ἄλλα τινὰ νησιδία, καὶ αὐτῇ Κέρκυρα (24), ἡ τῶν Φαιάκων πόλις, τὸ τοῦ Ἀλκινόου βασιλεῖον (25), ὅνπερ Ὀμηρὸς ἐκθειάζει ὑπὲρ πάντας τοὺς τότε τινῶν ἀνδρῶν βασιλεύοντας. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Θέμα Β', Νικόπολις.

Ἐπαρχία τῆς παλαιᾶς Ἠπείρου τῆς Φωκικῆς, ὅφ' ἤγεμόνα, πόλις δώδεκα (26)· Νικόπολις μητρόπολις· ἐνλήθη δὲ Νικόπολις δι' αἰτίαν τοιαύτην· Καίσαρ ἐκείνος, ὁ σεβαστὸς καὶ περιώνυμος Αὐγούστος πύριμον ἔσχε μετὰ Κλεοπάτρας τῆς Αἰγυπτίας, καὶ Ἀντωνίου τοῦ ταύτης ἀνδρός· ὃς ἦν πρότερον ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Καίσαρος γαμβρός· ἀπίστη δὲ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς δι' ἔρωτα τῆς Κλεοπάτρας αὐτῆς, καὶ τῆς Αἰγυπτίων τῆς πάσης ἐκράτησεν. Ναυτικῶ ὄν στήλην ἐπὶ ναυῶν χιλιάς καὶ διακοσίας συνέβαλον μετὰ Καίσαρος ἐν πολέμῳ, ἐν αὐτῷ τῷ ἀκρωτηρίῳ τῷ καλομένῳ Ἀκτίῳ· καὶ νικήσας ὁ Καίσαρ τὸν Ἀντώνιον καὶ τὴν Κλεοπάτραν (27) ἔκτισε πόλιν,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(19) Σθλαβόνειν et σθλαβόνειν, in servitutum redigere. Passim autem occurrit hæc vox apud scriptores Byzantinos; quæ quidem latebat Morellum, ut ipse ingenuè in notis ad eundem Porphyrogeniti locum fatetur; sed quæ ibi ipse affert ad explanationem hujus vocis, una et risum et stomachum movent.

(20) De hac pestilentia, quæ imperante Copronymo in omnem terrarum orbem grassata est, mentionem faciunt scriptores illius ævi, et imprimis sanctus Nicephorus patriarcha CP. in operibus suis, quæ propediem a nobis edentur.

(21) Zonaræ lib. xv, n. 4, Κοπρόνομος dicitur.

(22) Γαροσδοσιδῆς Græcis recentioribus forlassis pro γερουσιδῆς. Terentius, *Vetus vietus referimus senex.*

(23) Quis fuerit, inquit Morellus, hic Nicetas Christophori socer compositum non habeo. At Ni-

Postea autem, vice versa Macedonibus a Romanis superatis, omnis Græcia, et Peloponnesus Romanorum sægenæ jugum subierunt, ita ut Græci servi pro liberis evaserint. Caterum in servitutum redacta fuit universa regio, ac barbarâ effecta, quando pestilens morbus in omnem terrarum orbem grassatus est, quo tempore Constantinus Copronymus Romanorum imperii sceptrâ rexit. Itaque quæmpiam e Peloponneso oriundum de nobilitate suâ, ne dicam ignobilitate, gloriantem, Euphemius, illustris ille Grammaticus, cavillatus salse fuit hoc trito, et pervagato senario :

Vieta facies in servitutum redacta.

Hic autem fuit Nicetas, qui filiam suam Sophiam collocavit Christophoro, filio Romani, egregii ac probi imperatoris.

Thema VII, Cephallenia.

Cephallenia Peloponneso comprehensa est; nunquam enim ex numero thematum fuit, neque celebris quisquam ex ea oriundus erat, nisi clarissimus apud Homerum Ulysses : ac pariter etiam Zacynthus insula, et Leucas, et Ithaca, Ulyssis patria; et alia quædam parvæ insulae, atque ipsa Corcyra, Phæacum civitas, Alcinoi regia; quem quidem Homerus divinis laudibus in cælum extollit supra cunctos principes, qui tunc in paucos dominabantur. Atque hæc quidem de his.

Thema VIII, Nicopolis.

Præfectura veteris Epiri Phocensis, sub duce, urbes duodecim : Nicopolis est metropolis. Vocata autem est Nicopolis ob ejusmodi causam : Cæsar ille Augustus, et fama super æthera notus, bellum gessit adversus Cleopatram Ægyptiæ, et Antonium ejus virum, qui prius Cæsar affinis ob sororem fuerat. Caterum a Romanorum dominatu descivit ob amorem Cleopatrae, et universam Ægyptiorum 26 terram obtinuit : itaque navali prælio, cum navibus mille ducentis, cum Cæsare in acie congressus, in ipso promontorio, quod Actium nuncupatur; et cum Cæsare Antonium et Cleopatram vicisset, urbem condidit, quam Nicopolin

cetæ hujus patricii, Christophori soceri præter Porphyrogenitum, meminit et Leo Grammaticus pag. 494.

(21) Dionysius Περιγ. v. 494 : καὶ λιπαρὰ Κέρκυρα εἶλον πέδον Ἀλκινόοιο. ubi Eustathius monet in antiquis codicibus ἀμφιβόλως ἔχειν τὴν τῆς νήσου ταύτης γραφὴν, ambigue scribi Corcyram et Corcyram, et quadrifariam vocari, Phæaciam, Stheriam, Drepanon et Argon.

(25) Hic Alcinoüs Homero appellatur βασιλεὺς θεοειδής, *Rex deiformis.*

(26) In præfectura veteris Epiri urbes item duodecim numerantur ab Hierocle hic a nobis edito, et singulae ibi ab eodem recensentur.

(27) Navalis hæc ad Actium victoria contigit, ut Dio testatur, Cæsare tertium et Messala Coss. Urbis conditæ 725 Julianæ editionis 15. die 2. iunio 3. Septembris.

Leonides ille Lacedæmonius eum trecentis militibus obstetit Xerxi Persarum regi. Atque hæc sunt, quæ continentur in Hellade, ut scribit Hierocles.

Thema VI, Peloponnesus.

Corinthus, olim Ephyra nuncupata, metropolis est totius Hellados, atque ipsius Peloponnesi, hoc est, Achaïæ. Nam Romani Peloponnesi incolas Achaïos appellant. Est autem universa insula sub uno prætore constituta, et urbes xi continet; ex quibus insignes, Corinthus metropolis, Sicyon, Argus, Lacedæmonia Laconicæ, quæ antea Sparta dicebatur. Alia metropolis Patræ nuncupata. Peloponnesus autem tres appellationes obtinet, ut Nicolaus Damascenus scribit in quarta historia. Itaque maxime inter illius temporis principes Peloponnesiæ pollebant; ac Peloponnesus ipsos spectabat, et ab ipsis nomen suum retinebat; cum tribus jam antea nominibus appellata fuisset; siquidem sub Apio, filio Phoronei, dicebatur Apia; sub Pelasgo indigena, Pelasgia; sub Argo etiam ipsa Argos dicebatur: denique sub Pelope, qui Oenomaum vicerat, Peloponnesus proprium hoc nomen vindicavit. Est autem cherronnesus vitis pampino figura persimilis: Dionysius tamen platani folio Peloponnesum comparat, hoc versu:

Persimilis platani folio, cui cuspis acuta est.

Circa hæc ipsa loca septem sunt insulæ, quæ Peloponnesiæ nuncupantur. Ac sic quidem Peloponnesus se habet. Olim quidem regio illa gubernabatur imperio ab Heraclidarum genere, donec Philippus Macedo eos devicit. Etenim cum Athenienses adversus Lacedæmonios de principatu contendissent, ex quo ab utrisque Persa victus est, Xerxes ille famosissimus pedestri prælio a Lacedæmonis superatus 25 est, tum cum Mardonius cum universis copiis concidit: navali vero expeditione ab Atheniensibus cladem accepit, tum cum Themistocles classi præfuit; pugna itaque inter utroque commissa est de prærogativa, ac bellum utrinque per 27 annos productum est, ut per se celebris Thucydides memorizæ prodit. Ergo profugatus a se invicem, et juventute prostrata, invasit Philippus, Alexandri pater, et utrosque servituti addixit; ita ut hoc carmen de ipso prolatum sit:

ANSELMI BANDURII NOTÆ:

Cæterum in hos trecentos Lacedæmonios, qui in Thermopylis occiderant, Simonides hoc epitaph. distichum scripsit:

Ὁ Ξεῖρ', ἄγγελ' ἰὸν Λακεδαιμονίῳ, ἐπὶ τῆσδ'
Κλειθέσσι, τοῖς κελῶν παιδέμενοι νομίμοις.
Dic, hospes. Spartæ, nos te hic vidisse jacentes,
Dum sancis patriæ legibus obsequimur.

(11) Peloponnesus quæ hodie *Morea* dicitur, olim scriptoribus Latinis Achaïa vocabatur: sic Orosius 1, cap. 2. Apuleius item 6 Asini: ubi Lacedæmonia nobilem Achaïæ civitatem vocat, et 10 ejusdem, Corinthum ejus caput nuncupat. Peloponnesi autem situm pluribus describit Marcianus Heracl. vers. 510.

(12) Peloponnesus peninsula, non vero insula, ut nemo ignorat.

(13) Hierocles a nobis hic editus sub Corintho, quæ olim Ephyra dicebatur, metropolis totius Hel-

λαδὸς στρατιωτῶν ἀντίστη Ξέρξῃ τῶν Περσῶν βασιλεῖ. Καὶ τοσαῦτα μὲν ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸν Ἱεροκλέα.

Thema Γ', Πελοπόννησος.

Κόρινθος, ἡ ποτὲ Ἐφύρα, μητρόπολις πάσης Ἑλλάδος, καὶ αὐτῆς Πελοποννήσου, τούτῳστιν Ἀχαΐας. Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι τοὺς τὴν Πελοπόννησον οἰκούντας, Ἀχαιοὺς ὀνομάζουσιν (11). Ἔστι δὲ πᾶσα ἡ νῆσος (12) ὑπὸ ἐνὶ στρατηγῶν τεταγμένη, πόλεις ἔχουσα μ' (13). Ἐξ ὧν εἰσιν ἐπίσημοι, Κόρινθος μητρόπολις, Σικυῶν, Ἄργος, Λακεδαιμονία τῆς Λακωνικῆς, ἡ πρὶν Σπάρτη· ἑτέρα μητρόπολις εἰ λεγόμενα Πάτραι. Ἡ δὲ Πελοπόννησος τρεῖς ἔχει ἐπωνυμίας, ὡς ὁ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς γράφει ἐν τετάρτῃ ἱστορίᾳ. Μάλιστα οὖν τῶν τότε ἴσχυον οἱ Πελοπίδαι· καὶ ἡ Πελοπόννησος εἰς αὐτοὺς ἀρῶσα, καὶ αὐτὸ τὸννομα ἔχουσα ἀπ' ἐκείνων, τρεῖς ἦδη πρότερον ἀλλάξασα τὰς ἐπωνυμίας. Ἐπὶ μὲν γὰρ Ἀπίου, τοῦ Φορωνεῖος, ἑκαλεῖτο Ἀπία. Ἐπὶ δὲ Πηλασγοῦ τοῦ αὐτόχθονος, Πηλασγία. Ἐπὶ δὲ Ἄργου, καὶ αὐτῆ ὁμωνύμως ἑκαλεῖτο Ἄργος. Ἐπὶ δὲ Πέλοπος, τοῦ τὸν Οἰνόμεον νικήσαντος, Πελοπόννησος ἔσχε τοῦτο τὸ κύριον ὄνομα. Ἔστι δὲ χαρβόνησος ἀμπέλου φύλλω τῶν σχήματι παρεμφερῆς. Διονύσιος δὲ πλατάνου φύλλω (14) ἀπεικάζει, λέγων οὕτως:

Εἰδομένη πλατάνου μουριζοῦσι πετῆλη.

Περὶ δὲ τὸν τόπον αὐτὸν εἰσὶ νῆσοι ζ', Πελοποννήσοι λεγόμενα. Καὶ οὕτως μὲν ἡ Πελοπόννησος. Ἐβασιλεύετο τοτρίν ἡ Πελοπόννησος (15) ἐκ τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους μέχρις ἂν Φίλιππος ὁ Μακεδὼν τοῦτον ἐκράτησε. Διενεχθέντων γὰρ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ πρωτείων, ἀπ' οὗπερ ὑπ' ἀμφοτέρων (16) ὁ Πέρσης ἠττήθη, Ξέρξης ἐκείνος ὁ περιδότης, περὶ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὅτε Μαρδόνιος (17) ἐκεῖνος σὺν παντὶ τῶν λαῶν ἐπεκτώκει νῆπτη δὲ στόλῳ ὑπ' Ἀθηναίων, ὅτε Θεμιστοκλῆς ἐναυύρχει τοῦ στόλου. Μάχη οὖν ἐκροτήθη πρὸς ἀμφοτέρων περὶ πρωτείων, καὶ διεκράτησεν ἐπ' ἀμφοτέροις ὁ πόλεμος ἔτη κζ', καθὼς Θουκυδίδης (18) ὁ περιώνυμος γράφει. Ὑπ' ἀλλήλων οὖν διαφθαρέντων, καὶ τῆς νεολαίας ἀπολλυμένης, εἰσῆλθε Φίλιππος, ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατῆρ, καὶ ἀμφοτέροις αὐτοῦς ἐδουλώσατο, ὥστε βῆθῆναι ἐπ' αὐτοῦ τούτοι τὸ λόγιον:

D iados urbes triginta tres recenset.

(14) Plinius et Mela Dionysio in hoc consensunt; licet Plinius Tauricam Chersonesum hedera folio similem esse scribat. Vide Morelli notas.

(15) Thucydides lib. 1 scribit Doreas cum Heraclidis lxxi anno post exilium Trojæ Peloponnesum tenuisse, cum Dorienses altero oraculo moniti, per angustias Crisei sinus adorti Heraclidas dominantes fugarunt: qui postea in Peloponnesum sunt reversi duce Carano.

(16) Hanc victoriam, quam de Persis Græci reportarunt, fuisse κοινὴν τὸ κατ' ὄνομα Ἑλλήνων scribit Plutarchus in Aristide.

(17) De Mardonii cæde constat ex eodem Plutarcho ab Arminesto Spartiata patratam esse, qui saxo caput Mardonii conrivit; ut ex Amphialo oraculo præmonitum fuerat.

(18) Vide Thucydidem lib. v.

ἐ δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκρατος ἔλλαχε τιμῆς. A In dissidiis autem vel nequissimus principatum [obtinuit.

ἴρον δὲ πάλιν, τῶν Μακεδόνων ὑπὸ Ῥωμαίων ἵέντων, πᾶσα ἡ Ἑλλάς τε καὶ ἡ Πελοπόννησος ἦν τῶν Ῥωμαίων σαγήνην ἐγένετο, ὥστε δοῦναι ἐλευθέρων γενέσθαι. Ἐσθλαβῶθῃ (19) δὲ ἡ χώρα, καὶ γέγονε βάρβαρος, ὅτε ὁ λοιμικὸς τος (20) πᾶσαν ἐδόσκατο τὴν οἰκουμένην ὀπι Κωνσταντίνος, ὁ τῆς κοπρίας ἐπίνομος (21), κῆπερα τῆς τῶν Ῥωμαίων διεῖπεν ἀρχῆς. Ὅστε τῶν ἐκ Πελοποννήσου μέγα φρονούντα ἐπὶ τῇ εὐγενείᾳ, ἵνα μὴ λέγω δυσγενείᾳ, Εὐφῆμιον, ὃν τὸν περιβόητον γραμματικὸν, ἀποσκῶψαι εἰς τουτοῖ τῆ θρυλλοῦμενον ταμβεῖον.

Γαρασθοειδῆς (22) δὲ ἔσθλαβωμένη.

Ἐ οὗτος Νικίτας, ὁ κηδεύσας (23) ἐπὶ θυγατρὶ Χριστοφόρον τὸν υἱὸν τοῦ καλοῦ Ῥωμανοῦ καὶ οὐ βασιλέως.

Θέμα Ζ', Κεφαλληνία.

Ἐ Κεφαλληνία συμπεριλήθηται τῇ Πελοποννήσῳ οὐδὲ ποτε γὰρ εἰς τάξιν ἐχρημάτιζε θέματος, ὀνομαστός τις ἐκ ταύτης ἐγένετο, εἰ μὴ ὁ παρ' Ῥω πολυβύλλητος Ὀδυσσεύς. Ὅμοιος δὲ καὶ ἡ Ζάκυνθος, ἡ τε Λευκάς, καὶ ἡ Ἰθάκη, ἡ Ὀδυσσεύς πατρίς, καὶ ἄλλα τινὰ νησίδια, καὶ Κέρκυρα (24), ἡ τῶν Φαιάκων πόλις, τὸ τοῦ Ἰσίου βασιλεῖον (25), ὃν περ Ὀμηρος ἐκθειάζει πάντας τοὺς τότε τινῶν ἀνδρῶν βασιλεύοντας. ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Θέμα Η', Νικόπολις.

παρχία τῆς παλαιᾶς Ἡπείρου τῆς Φωκικῆς, ὄφρα ἴνα, πόλις δώδεκα (26) Νικόπολις μητρόπολις ἦν δὲ Νικόπολις δι' αἰτίαν τοιαύτην. Καίσαρ ὁ ὀσαστὸς καὶ περιώνυμος Αὐγουστος πρὸς εἶσε μετὰ Κλεοπάτρας τῆς Αἰγυπτίας, καὶ υἱοῦ τοῦ ταύτης ἀνδρός ὃς ἦν πρότερον ἐπὶ τῆ τοῦ Καίσαρος γαμβρός. ἀπίστη δὲ τῆς Ῥω ἀρχῆς δι' ἔρωτα τῆς Κλεοπάτρας αὐτῆς, καὶ Αἰγυπτῶν τῆς πάσης ἐκράτησεν. Ναυτικῶ οὖν ἐπὶ ναυαχίαις καὶ διακοσίαις συνέβαλον Καίσαρος ἐν πολέμῳ, ἐν αὐτῷ τῷ ἀκρωτηριῷ αλουμένῳ Ἀκτίῳ καὶ νικήσας ὁ Καίσαρ τὸν υἱοῦν καὶ τὴν Κλεοπάτραν (27) ἔκτισε πόλιν,

Postea autem, vice versa Macedonibus a Romanis superatis, omnis Graecia, et Peloponnesus Romanorum saenae jugum subierunt, ita ut Graeci servi pro liberis evaserint. Ceterum in servitatem redacta fuit universa regio, ac barbarâ effecta, quando pestilens morbus in omnem terrarum orbem grassatus est, quo tempore Constantinus Copronymus Romanorum imperii sceptrâ rexit. Itaque quempiam e Peloponneso oriundum de nobilitate sua, ne dicam ignobilitate, gloriantem, Euphemius, illustris ille Grammaticus, cavillatus saise fuit hoc trito, et pervagato senario :

Victa facies in servitatem redacta.

B Hic autem fuit Nicetas, qui filiam suam Sophiam collocavit Christophoro, filio Romani, egregii ac probi imperatoris.

Thema VII, Cephallenia.

Cephalenia Peloponneso comprehensa est; nūquam enim ex numero thematum fuit, neque celebris quisquam ex ea oriundus erat, nisi clarissimus apud Homerum Ulysses : ac pariter etiam Zacynthus insula, et Leucas, et Ithaca, Ulyssis patria; et aliae quaedam parvae insulae, atque ipsa Corcyra, Phaeacum civitas, Alcinoi regia; quem quidem Homerus divinis laudibus in caelum extollit supra cunctos principes, qui tunc in paucos dominabantur. Atque haec quidem de his.

Thema VIII, Nicopolis.

Præfectura veteris Epiri Phocensis, sub duce, urbes duodecim : Nicopolis est metropolis. Vocata autem est Nicopolis ob ejusmodi causam : Cæsar ille Augustus, et fama super æthera notus, bellum gessit adversus Cleopatram Ægyptiam, et Antonium ejus virum, qui prius Cæsaris affinis ob sororem fuerat. Ceterum a Romanorum dominatu descendit ob amorem Cleopatras, et universam Ægyptiorum 26 terram obtinuit : itaque navali prælio, cum navibus mille ducentis, cum Cæsare in acie congressus, in ipso promontorio, quod Actium nuncupatur; et cum Cæsare Antonium et Cleopatram vicisset, urbem condidit, quam Nicopolin

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

1) Ἐσθλαβῶναι et ἔσθλαβῶναι, in servitatem red. Passim autem occurrit hæc vox apud scribas Byzantinos; quæ quidem latebat Morellum, se ingenuè in notis ad eundem Porphyrogenitum n. fatetur; sed quæ ibi ipse affert ad explinam hujus vocis, una et risum et stomachum ont.

2) De hac pestilentia, quæ imperante Copronio in omnem terrarum orbem grassata est, ionem faciunt scriptores illius ævi, et imprimæctus Nicephorus patriarcha CP. in operibus, quæ propediem a nobis edentur.

3) Zouaræ lib. xv, n. 4, Κοπρόνομος dicitur

4) Γαρασθοειδῆς Græcis recentioribus fors pro γαρασθοειδῆς. Terentius, *Vetus vietus mosus senex*.

5) Quis fuerit, inquit Morellus, hic Nicetas stophori socer compertum non habeo. At Ni-

cetas hujus patricii, Christophori soceri præter Porphyrogenitum, neminit et Leo Grammaticus pag. 494.

(21) Dionysius Περιηγ. v. 394 : καὶ λεπαρὰ Κέρκυρα φίλον πέσον Ἀλκινόοιο. ubi Eustathius monet in antiquis codicibus ἀμφιβόλως ἔχειν τὴν τῆς νήσου ταύτης γραφήν, ambigue scribi Cercyram et Corcyram, et quadrifariam vocari, Phæaciam, Scheriam, Drepanon et Argon.

(23) Hic Alcinoi Homero appellatur βασιλεὺς θεοειδῆς, *Rex deiformis*.

(26) In præfectura veteris Epiri urbes item duodecim numerantur ab Hierocle hic a nobis edito, et singulae ibi ab eodem recensentur.

(27) Navalis hæc ad Actium victoria contigit, ut Dio testatur, Cæsare tertium et Messala Coss. Urbis condita 723 Julianæ editionis 15. die 2 iunio 3 Septembris.

nominavit, quod eo loci superatus esset Antonius. Jam vero a dicto promontorio Actio etiam vocari indictionis instituit; sic enim Hesychius Illustris scribit: *Indictio, hoc est, Inactio, victoria scilicet circa Actium. Idcirco certe incipit indictio a prima, et desinit in decima quinta; et retro comeat; atque incipit a prima: quia Antonius collega fuerat Augusti Caesaris usque ad decimum quintum annum, postea vero solus imperavit Augustus. Ceterum theinatis hujus metropolis urbs est Dodone, in qua quercus erat, quæ dæmonum arcana et oracula edebat; cujus quidem meminit et Gregorius Theologus, sic inquitens:*

*Aut Roboris Dodonei aniles fabulæ,
Aut Castalia divina valde pocula.*

Nam eo loci fons erat Castaliæ nomen obtinens, a Nympha quadam sic nuncupata; et a Fluvio, quem Homerus Acheloum appellat; cujus aqua dulcedine omnes fluminum liquores superat. Atque hæc quidem de Nicopoli.

Thema IX. Dyrrhachium.

Dyrrhachium, olim Epidamnus, sub consiliario, urbes novem; Scampa, Apollonia, Bullis, Amantis, Pulcheriopolis, Aulon, Lestron, Sceupton, Alenidus metropolis. Præfectura Daciæ mediterraneæ, sub consiliario, urbes quinque. Pantalis, Germanus, Naisus, patria Magni Constantini, Remesiana. Præfectura antiqua, sub consiliario, urbes quinque, præfectura Dardaniæ, sub duce, urbes tres.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(28) Quæ hic tradit Porphyrogenitus ex Hesychio de indictionibus nugæ sunt ac aniles fabulæ. Vide quæ de Indictionibus scripsimus lib. primo Comment. in Antiquitates CP. pag 473. nu. 21. De Hesychio Milesio autem ac ejus scriptis pluribus agit Joannes Meursius initio Notarum ad librum de Viris claris, auctore eodem Hesychio.

(29) Locus hic Nazianzeni laudatus a Porphyrogenito habetur in panegyrico ejusdem: *Εἰς τὰ ἄγια φῶτα τῶν ἐπιφανῶν*, non procul ab initio: ubi sic habet: *Ποθήσεις Ἐχάτης τὰ φοβερά καὶ σκοτεινὰ, φάσματα, καὶ Τροφῶνιου κατὰ γῆς παύγνια καὶ μαντεύματα; ἢ Δωδωναίας θροῦς ληρήματα ἢ τρίποδος σοφίσματα; ἢ Κασταλίας μαντικὸν πόμα; τοῦτο μόνον οὐ μαντεύσάμενα, τὴν ἐκυστῶν σωπὴν. Quo pones loco terribilem et calliginosam Hecates mostellariam; ac Trophonii subterranea ludicra et vaticinia; aut Dodonæ quercus deliramenta, aut Delphicæ tripodis captiosas voces; aut fatidicum Castalii fontis haustum?* Græca, inquit Morellius, ita sunt ἔμμετρα, et posticis epithetis insignita, ut ἀποσπάσματα quædam tragici dramatis videantur: quin ultimum membrum, ut e codice Regio edidit, senario iambico constat, ideoque primum trimetris iambicis Lat. vertere libuerat.

(30) Schollastes Græcus prædicti Panegyrici sancti Gregorii Nazianzeni sic habet: *Κασταλία πηγὴ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν, ἐν ἣ καὶ Ἀπόλλων ἐφορεύει. Μαντεία οὖν τις ἐξέφεροτο κατὰ τὴν τοιάνδε πηγὴν, ἢ τοῦ νάμπετος, οὐ κατὰ φωνὴν· οὐ γὰρ φωνὴ τις ἐξηχέτο, ἀλλ' ἀπλῶς ἤκου τινὸς καὶ πνεύματος ἀναδιδόμενης, καὶ ἐκροῆς· πρὸς ἃ τινες ἰστάμενοι, καὶ νοούντες τὰ σύμβολα ταῦτα, ἔλεγον ταῦτα. Verum Castalius fons (qui et Caballinus et Libethris dicitur), de quo hic loquitur scriptor noster, est*

A καλέσας αὐτὴν Νικόπολιν, διὰ τὸ ἐκεῖσε ἡττηθῆναι τὸν Ἀντώνιον. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Ἀκτίου, καὶ τὰς καλουμένας Ἰνδικτιῶνας ἐκάλεσεν (28). Οὕτω γὰρ γράφει *Ἡσύχιος ὁ Πλούστιος: Ἰνδικτιῶν τούτ' ἐστὶν Ἰρακτιῶν, ἢ περὶ τὸ Ἀκτίον νίκη· διὰ τοῦτο ἀρχεται μὲν Ἰνδικτιῶν ἀπὸ πρώτης, καὶ καταλήγει μέχρι ἰ'· καὶ πάλιν ὑποστρέφει, καὶ ἀρχεται ἀπὸ πρώτης, διὰ τὸ τὸν Ἀντώνιον συνάρχοντα γενέσθαι Ἀγρούσεω τῷ Καίσαρι μέχρι τοῦ ἰ' χρόνου. Μετὰ δὲ ταῦτα μόνος ἐκράτησεν Ἀθρούστος. Μητρόπολις δὲ τοῦ θεματοῦ πόλις Δωδώνη, ἐφ' ἧς ἡ θρῦς ἡ φθαγγομένη τὰ τῶν δαιμόνων μυστήρια· ἧς μνημονεύει καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, λέγων οὕτως (29).*

B *Ἡ Δωδωναίας θροῦς ληρήματα,
Ἡ Κασταλίας μαντικώτατον πόμα.*

Ἐκεῖσε γὰρ ἦν ἡ πηγὴ Κασταλίας (30) ὄνομα ἔχουσα, ἀπὸ νύμφης τινὸς οὕτω καλουμένης, καὶ ποταμοῦ, ἐν Ὁμηρῷ Ἀχιλῶν ὀνομάζει, οὗ τὸ ὕδωρ ὑπερβαίνει γλυκύτητος πάντα τὰ τῶν ποταμῶν νάματα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Νικοπόλεως.

Θέμα Θ'. Δυρράχιον.

Δυρράχιον, ἢ ποτε Ἐπίδαμος (31) ὑπὸ κοινοῦ ἰαρίου, πόλις Θ'. Σκάμπα (32), Ἀπολλωνία, Βουλλις, Ἀμαντία, Πουλχερίοπολις, Ἀδλων, Λήστρων, Σεεύπιων (33), Ἀληνίδος μητρόπολις. Ἐπαρχία Δακίας μεσογαίου, ὑπὸ κοινοῦ ἰαρίου, πόλις πέντε (34) Πανταλία, Γερμανὸς, Νάισος (35), ἡ πατρις τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, Ῥεμεσιάνα (36). Ἐπαρχία τῆς παλαιᾶς (37) ὑπὸ κοινοῦ ἰαρίου, πόλις ε'. Ἐπαρχία

C in radicibus Iarnassi Musis sacer. ita dictus a virgine Castalia, quæ Apollinem fugiens præcipitata, et in fontem versa est.

(31) Hierocles habet: *Ἐπαρχία τῆς νέας Ἡπειροῦ ὑπὸ κοινοῦ ἰαρίου πόλις Θ'. Δυρράχιον ἢ ποτὴ Ἐπίδαμος.*

(32) In editis, *Σκάμπα*. In mss. Hieroclis, *Σκάμπα* et *Σκάπτα*.

(33) Apud Hieroclem legitur *Σκαπῶν*.

(34) At urbes tantum quatuor numerantur apud Constantinum, ommissa fortassis quinta scribitur incuria, sed suppleri potest ex Hierocle; a quo quidem primo loco ponitur *Σαρδικὴ* μητρόπολις.

(35) Νάισος, Νάισος et Νάισος scribitur hoc nomen; at Νάισος per σ simplex scribendum ait Holstenius, quod in Hierocle ita scribatur, et gentiles Νάισοι τὰν dicantur. In nummo vel sigillo plumbeo, quod apud Equitem Guaklum Romæ viderat idem Holstenius. Quod vero ait Porphyrogenitus Naisum patriam Constantini Magni esse, id hausisse videtur ex Stephano Byzantio, qui eadem scribit: quamvis de patria Constantini Magni controversia sit inter scriptores; alii quippe eum natum fuisse aiunt Naisi oppido Daciæ, alii Trasi; alii Drepani Bithyniæ urbe ad Nicomediensem sinum; alii vero in Gallis; alii denique in Britannia.

(36) Sic ex Hierocle emendo. Perperam in editis et in ms. Constantini legitur *Νεμεσιάνα*. nam præter Hieroclem, habetur *Nemisiana* in Antonii Itinerario.

(37) Locus corruptus, ni fallor, et hic et apud Hieroclem, ubi sic legitur: *Ἐπαρχία τῆς παρὰ... ὑπὸ κοινοῦ ἰαρίου πόλις ε'.* Quæ sic Holstenius interpretatur, ac emendat: *Provincia quæ est ad... (nempe ripam Danubii, estque Dacia Kl-*

Δαρδανίας, ὅφ' ἡγεμόνα, κλίμα γ' (58). Ἐπαρχία Α Παννονίας, ὑπὸ τὸν αὐτὸν, πόλεις β' (59). Καὶ ὡδε μὲν ἐπαρχίας τῆς νέας Ἠπειροῦ, τοῦτ' ἐστὶ τοῦ Δυρράχιου, τοῦ πάλαι καλουμένου Ἐπιδάμνου. Ῥητέον δὲ περὶ τῆς ὀνομασίας αὐτοῦ, πόθεν καλεῖται τὸ Δυρράχιον. Δυρράχιον πάλαι Ἑλληνική (40), καὶ Ἐπιδάμνος κληθεῖσα ὀπὸ Ἐπιδάμνου τοῦ ἀρχαίου ἤρωος (41), τούτου θυγάτηρ Μελίσσα (42), ἧς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, ὁ Δυρράχιος (43). Ἄφ' ἧς ἐστὶ τόπος ἐν Ἐπι-

Præfectura Pannoniæ; sub eodem, urbes duæ. Atque ita se habent præfecturæ novæ Epiri, hoc est, Dyrrhachii, quod oppidum olim Epidamnus dicebatur: de cuius nominis ratione aliquid memorandum est. Dyrrhachium urbs Græcanica, et Epidamnus appellata, ab Epidamno heroe prisco; huic erat filia, Melissa nomine, ex qua et Neptuno Dyrrhachius natus est; a qua est locus Epidamni Melissonius dictus, ubi Neptunus cum Melissa rem

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

pensis) sub consulari. Urbes quinque, et ita fortassis legendum etiam hic. Urbes autem illæ quinque recensentur ab Hierocle; et sunt Rhasaria metropolis, Benopia seu Monopia, Acænes, Custra Martis, et Idæus seu Iacus.

(58) Nimirum, Scurpon, Merion, et Ulpiana, ut ait Hierocles.

(59) Sermium videlicet et Basiana, ut habetur apud eundem Hieroclem.

(40) Hic pro Ἑλληνική scribendum puto Ἰλλυρικῆ, ut habet Stephanus Byzantius, Δυρράχιον, πάλαι Δυρραχίη, Dyrrachium urbs Illyrica. Dyrrachium autem urbem Illyricam fuisse et olim Epidamnium dictam scribit et Mela lib. 2. cap. 3. Urbium prima [Illyricarum] est Oricum, secunda Dyrrhachium, Epidamnus ante erat, Romani nomen mutaverunt, quia velut in damnum iuris, omen id visum est. De Dyrrhachii situ vide Johannis Vossii observationes ad Pomponium Melam, et Jacobi Palmieri descriptionem Illyriæ, ubi, præter urbis situm, conditores etiam, ac memorabilia fusius commemorantur.

(41) Eadem ferme Dio Cassius lib. xli: Τὸ δὲ Δυρράχιον ἐν τῇ γῆ τῇ πρότερον μὲν Ἰλλυρικῶν τῶν Παρθίων, νῦν δὲ, καὶ τότε γὰρ, ἦδε Μακεδονία νενομισμένη κείται· καὶ ἐστὶν ἐπιχειροῦσα, εἰτ' οὖν ἡ Ἐπιδάμνος, καὶ ἡ τῶν Κερκυραίων εἴτε καὶ ἑτέρα τις οὖσα. Καὶ οἱ μὲν τοῦτο γράψαντες, τὴν τε κτίσιν αὐτῆς καὶ τὸ ὄνομα ἐς Δυρράχιον ἤρωα ἀναφέρουσιν. Dyrrhachium in terra Illyriorum Parthiorum (ita enim primum vocabatur, nunc, ut isto quoque tempore, Macedonia annumeratur) positum est, admodum opportuno situ; sine ea, Epidamnus, urbeque Corcyrensius sit, sive alia quædam. Qui enim Dyrrachium ab Epidamno diversam faciunt urbem, si illam conditam, nomenque duxisse a Dyrrachio quodam heros asserunt. Appianus Alexandrinus lib. ii Civil. scribit, regem quemdam Barbarorum Epidamnium nuncupatum fuisse, ac eundem urbi nomen dedisse. Thucydides Dyrrachium non noverat, cum de Epidamno pluribus loquatur lib. i, ubi tradit hanc urbem a Corcyrae missa colonia conditam: Ἐπιδάμνός ἐστι πόλις· ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἴόνιον κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι ἄρβαροι, Ἰλλυρικῶν ἔθνος. Ταύτην ἀπίκτισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδου, Κορινθίου γένος, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, etc. Epidamnus est urbs sita ad dextram naviganti Ionium sinum; juxta habitanti Taulantii Barbari, gens Illyrica; hanc Corcyrae quidem missa colonia condiderunt; colonia vero dux fuit Phalios Eratocleides, Corinthius genere, ab Hercule oriundus, etc. Epidamnus a Corcyrae conditam scribit et Strabo lib. vii. Sed de hujus urbis conditore ac sinu videndi sunt scriptores paulo superius citati.

(42) De hujus patre inter mythologos non convenit. Vide Apollod. lib. ii. et Pausan. in Corinthiacis.

(43) Sic ex Stephano emendamus; ex cuius quidem opere integro hausit scriptor noster, quæ hic de Dyrrachio tradit. Perperam enim legitur hic in mss. Porphyrogeniti; ἦ; ἡράσθη Ποσειδῶν

δ Δυρράχιος, ὅφ' οἷς ἐστὶ τόπος, etc. At Thomas de Pinedo in Notis ad Stephanum, hunc Stephani locum emendare, aut potius corrumpere conatur Porphyrogeniti lectione, seu potius scribæ mendo. Quod autem scribit Stephanus, et ex eo, Porphyrogenitus de Dyrrhachii appellatione, fabulas sapit. Potior fides adhibenda Plinio, qui lib. 3. cap. 23, ait Dyrrachium propter inauspicatum nomen Epidamni a Romanis eo colonia deducta, nuncupatum fuisse. Eadem Livius et Strabo; quin et Pomponius Mela, qui lib. ii, sic habet: Urbium prima est Oricum, secunda Dyrrachium, Epidamnus ante erat. Romani nomen mutaverunt, quia velut in damnum iuris, omen id visum est. Ad hoc etiam videtur alludere Plautus in Menæchmis act. ii, scen. i.

Propterea huic urbi nomen Epidamno inditum est. Quia nomen ferpe huc sine-damno divortitur.

ME. Ego istuc carebo: cedo dum mihi huc mar-

MES. Quid eo vis? ME. Jam abs te metuo da-

MES. Quid metuis? ME. Ne mihi damnum in

illis etiam assentitur Dio Cassius lib. xli, ita tamen ut subdubitet num duo diversa sint oppida; quod quidem Appianus Alexandrinus lib. ii Civil. omnino affirmat, inquit, Epidamnium paulum remotum a mari: Dyrrachium vero prope ipsum mare; Epidamnique navale esse dicit: additque hoc falso a quibusdam Epidamnium dictum. Postea tamen sic nominatum a Corcyrensisibus, quod Dyrrachii nomen haberetur, vetustam autem appellationem vicisse, et Dyrrhachii nomen manere. Sic discrepat a cæteris omnibus Appianus; ille quippe Dyrrachii nomen ominosum, cæteri Epidamni faciunt; ille nomini mutationem Corcyrensisibus, cæteri Romanis ascribunt. Præterea Dyrrachium dictum fuisse nonnulli contendunt a nomine illius qui urbi portum adjecit. Alii Dyrrachium appellarunt, ut Alexander in sua Europæ descriptione apud Stephanum:

Δυρραχίου τ' Ἐπιδάμνος ἐπ' ἀρχαίῳ χθονίς

Dyrrhachiique Epidamnus in maritima terra ora

Eustathius item in Commentariis ad Dionysium de situ orbis inde etiam nominis etymologiam deducit, inquit: Περὶ δ' (scilicet Κεραυνία ὄρη κατὰ καὶ ἡ τῆς νέας Ἠπειροῦ μητρόπολις, ἢ ποτὲ καλουμένη Ἐπιδάμνος, ἦτοι τὸ Δυρράχιον) δηλοῦν ἐκ τῆς τοιαύτης κλήσεως τὴν τοῦ τόπου τραχύτητα. Δυρράχιον γὰρ ἐστὶν, ὃ ἐστὶ δυσέξεον. Τρέψαν δὲ τὸ σ εἰς ρ, εὐφώνωτερον καλεῖται Δυρράχιον. Καθὰ καὶ τὸ Τυρσηνός, Τυρρήνός, etc. Vide quæ hanc rem habet Dion Nicæus lib. xli. Cæterum Holstenius in Notis ad Stephanum laudat Collectionem nominum geograph. ex ms. cod. Vat. ubi sic de hujus nominis etymologia: Δυρράχιον πόλις καλουμένη πρότερον Ἐπιδάμνος· ὀνομασθὴ δὲ Δυρράχιον δὲ κατὰ τὸν τόπον προεχούσης ἀκρας γειώλοφον τὸ κύμα προσπίπτον καὶ σχιζόμενον ραχίαν ποιεῖ

δάμνη Μελισσώνιος, ἔθα Ποσειδῶν αὐτῆ συνῆλθε. Α. Μετὰ δὲ τὸν Ῥιζόνικον Λισσός (44) ἐστὶ πόλις, καὶ Ἀκρόλισσος, καὶ Ἐπίδαμος, Κερκυραίων κτίσμα, ἡ νῦν Δυρράχιον ὀνομαζόμενος τῆ Κεῖρρονήσῳ (45) λεγομένη, ἐφ' ἧς ἴδρυται, ὡς Φίλων γράφει. Δέξιππος ἐν Κεῖρρονικῶν δεκάτῳ (46), Μακεδονικὴν πόλιν αὐτὴν καλεῖ, γράφων οὕτως· Καὶ Μακεδόνων Ἐπίδαμνον (47), ἐπύστερον Δυρράχιον μετονομασθεῖσαν, πόλιν τῆς Μακεδονίας μεγάλην καὶ εὐδαίμονα οὖσαν, κατακράτος αἰρούσιν. Ἔως ὧδε ὁ μερισμὸς τῆς βασιλείας ἐγένετο τοῦ κρατοῦντος βασιλέως τῷ Βυζάντιον. Τὰ δὲ ἀντίπερα, ἅπερ Ἰόνιος κώπος, τῷ βασιλεύοντι τῆς Ῥώμης ὑπήκοα (48). Οὕτω γὰρ ἐμέρισεν ὁ μέγας βασιλεὺς Κωνσταντῖνος τοιαῦτα τριῶν υἱῶν αὐτοῦ, Κωνσταντῖνον, καὶ Κωνσταντίον, καὶ Κωνσταντῖνον· τῷ μὲν πρώτῳ υἱῷ τὰς ἀνω Ἰαλλίας, καὶ τὰ ἐπέκεινα Ἀλπεων ἕως Ἐσπερίου Ὀκεανοῦ, καὶ ἐς αὐτὴν πόλιν τὴν Κάνταθριν· τῷ δὲ Κωνσταντῖν τῷ ὑστάτῳ υἱῷ τὴν Ῥώμην, καὶ τὰς κάτω Γαλλίας· τὴν τε νῆσον Σαρδῶν, καὶ αὐτὴν Σικελίαν, καὶ τὴν ἀντίπερα Λιβύην, Καρχηδόνα τε, καὶ τὴν Ἀφρων μητρόπολιν, καὶ ἕως Κυρήνης αὐτῆς· τῷ δὲ Κωνσταντῖν, τὰ ἀπὸ τοῦ Δυρράχίου, καὶ αὐτὸ τὸ Ἰλλυρικὸν, τὴν Ἑλλάδα τε, καὶ τὰς ἐπέκεινα νήσους, τὰς τε Κυκλάδας, καὶ τὰς καλουμένας Σποράδας· καὶ ἕως Ἑλλησπόντου, τὴν τε καλουμένην μικρὰν Ἀσίαν, ἀμφοτέρως τε καὶ Συρίαν καὶ Παλαστίνην, καὶ τὴν Κιλικίαν, καὶ αὐτὴν Αἴγυπτον· ἡ γὰρ Λιβύη τῷ τῆς Ῥώμης ὑπέκειτο βασιλεύοντι. Καὶ οὕτως μὲν ὁ παλαιὸς τε καὶ ὁ πρῶτος μερισμὸς τῆς βασιλείας Ῥωμαίων· ἡ δὲ Δαλματία τῆς Ἰταλίας· ἐστὶ χώρα (49)· ἐξ οὗπερ ἐδλάστησεν (50) ὁ

ANSELMII BANDURII NOTÆ

μεγάλην. Ὅθεν διὰ τὴν βραχίαν καὶ τὸ δύσορμον οὕτως ὀνομάσθη.

(44) Totidem verbis hæc habet Strabo lib. vii, nisi quod ibi legitur, μετὰ δὲ τὸν Ῥιζόνικον κόλπον· quod quidem in Constantino subintelligitur: unde aut hæc Philonem quem hic laudat Porphyrogenitus, hausisse ex Strabone dicendum est, aut Strabonem ex Philone; sed quis iste Philo sit, et quo tempore vixerit, non liquet, cum plures fuerint Philones, ut patet ex Vossio de Historicis Græcis; et hic quidem laudatur a Stephano Philo ἐν τοῖς Ἱατρικοῖς, medicus ille fortassis Tarsensis vetustissimus, qui a Galeno citatur. Et alibi passim laudatur ab eodem Stephano Philo Byblius, qui Trajani tempore vixit. Sed de Philonibus plura, ut dixi, Vossius. Cæterum quemadmodum dicitur Corinthus et Acrocorinthus, ita Lissus et Acrolissus, quippe ut Corintho Acrocorinthus, sic Lisso Acrolissus adjacet in alta rupe ædificata. Polybius id docet lib. viii hisce verbis: Θεωρῶν δὲ τὸν τε τοῦ Λίσσου περιούλιον, καὶ τὰ πρὸς τῆ θαλάττῃ, καὶ τὰ πρὸς τὴν μεσόγειον, ἡσφαλισμένον διαφερόντως καὶ φύσει καὶ κατασκευῇ, τὸν τε παρακείμενον Ἀκρόλισσον αὐτῷ, καὶ διὰ τὴν εἰς ὕψος ἀνάτασιν, καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἐρυμνότητα, τοιαύτην ἔχοντα φαντασίαν, ὥστε μηδ' ἂν ἐλπίσαι μηδένα κατὰ κράτος εἶλεῖν, etc.

(45) Epidamnium in isthmo peninsulæ ejusdem situm docet et Thucydides. Cæterum ex hoc Philonis loco apparet etiam Dyrrhachium a loci asperitate, in quo situm est, nomen sumpsisse.

(46) Dexippi Herennii Atheniensis, qui, ut scri-

habuerat. Post Rizonicum autem situm Lissus est urbs, et Acrolissus, et Epidamnus, a Corcyris condita, quæ nunc a peninsula, cui insidet, nomen Dyrrhachii tenet, ut scribit Philo. Dexippus in decimo Cherronico urbem ipsam Macedonicam vocat, sic inquit: *Et Macedonum Epidamnium, quæ postea Dyrrhachium nominata est, urbem Macedonia magnam ac beatam 27 vi capiunt.* Hucusque imperii divisio facta est, ut illa essent imperatoris, qui Byzantium tenet; quæ vero ulterius sunt, et Ionico sinu continentur, imperatori Romæ obtemperabant. Sic enim Magnus Constantinus imperator partitus est imperium tribus suis liberis Constantino, Constantio, et Constanti: ac primo quidem, superiora Gallie loca, et quæ trans Alpes sunt, usque ad Oceanum Oceanum, atque urbem Cantabrum; Constanti vero, minimo nato, Romam, et inferiorem Galliam, atque insulam Sardiniam, ipsamque Siciliam, et Africam ulteriorem, Carthaginemque Afrorum metropolim ad ipsam Cyrenem usque: Constantio denique, quæ citra Dyrrhachium, et Illyricum, Helladem, et insulas ultiores, et quæ Cyclades ac Sporades nuncupantur, usque ad Hellespontum, ac parvam Asiam dictam, utramque Syriam, ac Palæstinam, itemque Ciliciam, ipsamque Ægyptum; nam Libya Romano imperatori subdita fuit. Atque ejusmodi quidem fuit antiqua et prima Romani imperii divisio. Cæterum Dalmatia Italice regio est, ex qua ortum habuit omnia, qui unquam fuerunt, hominum profligatissimus, maximeque impius imperator Diocletianus, ab oppido oriundus, cui nomen erat Salonæ: unde manat

bit Eunapius in Porphyrio, vixit circa Aureliani ac Probi tempora, crebra mentio occurrit apud scriptores, qui post illa tempora floruerunt. Vide quæ de eo ac ejus operibus scribit Vossius de historicis Græcis lib. ii, Cæterum licet etiam in ms. legatur ἐν Κεῖρρονικῶν δεκάτῳ, legendum puto cum Henrico Valesio ἐν Χρονικῶν δεκάτῳ cum idem liber decimus Chronicorum Dexippi citatur etiam a Stephano in Σουγγαῖοι, et duodecimus in Ἐλουροί, etc.

(47) Perperam hæc Dexippi verba sic interpretatur Morellus: *Et Macedones Epidamnium, quæ postea Dyrrhachium nominata est, et Macedonia magna ac beata civitas erat, capiunt.*

(48) De hac divisione imperii Romani pluribus scriptores.

(49) De Dalmatia ac ejus populis pluribus agit idem Constantinus lib. de Adm. Imp. cap. xxix et seqq. Sed quod ait hic Dalmatiam Italice regionem esse, id hausit ex Stephano Byzantio, ex quo et pleraque alia ad verbum, ut aiunt, exscripsit, uti et alibi monuimus. Dalmatiam autem pro Italica regione hinc puto sumptam a scriptoribus Byzantinis, quod Dalmatia tum fuerit pars Italice præfecturæ. Vide quid hac de re Ortelius; licet Berkelius in notis ad Stephanum id pro nugis habeat, quemadmodum et Holstenius in suis Annotationibus ad Ortelium. Verum ipse puto Berkelium nugæ etiam nugari, dum huic Stephanum locum explicare conatur.

(50) De patria Diocletiani imperatoris, de qua controversia est inter scriptores, pluribus alibi loquimur.

πάντων ἀνθρώπων ἀνοσιώτατος, καὶ ἀσεβίστατος; Ἀ βασιλεὺς Διοκλητιανός, ἀπὸ τίνος χωρίου καλουμένου Σαλῶναι, ἐν ᾧ ἔστιν ὕδωρ πότιμον καὶ γλυκύτατον ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα, ὡς φαίνονται οἱ γευσάμενοι.

Θέμα Γ, Σικελία.

Νῆσός ἐστι μέγιστη καὶ ἐπιφανεστάτη ἡ Σικελία. Οὐκ ἦν δὲ τὸ πρότερον ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ βασιλέως Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε ἡ Ῥώμη ἐβασιλεύετο· νῦν δὲ ἐγένετο ἡ καινοτομία αὕτη διὰ τὴν Ῥώμην ἀποθέσθαι τὸ βασιλεῖον κράτος, καὶ ἰδιοκρατορίαν ἔχειν, καὶ δεσπόζειν κυρίως παρὰ τίνος κατὰ καιρὸν Πάπα. Κρατεῖται δὲ νῦν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τὸ τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντινουπόλεως θαλασσοκρατεῖν μέχρι τῶν Ἡρακλέους στηλῶν, καὶ πάσης ἑμοῦ τῆς ὕδαθας θαλάσσης. Ἔσχε δὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ καλεῖσθαι Σικελία, ἀπὸ Ἰταλίας; τοιαύτης, καθὼς ὁ Γραμματικὸς Στέφανος γράφει (51)· *Σικελία ἡ νῆσος Σικανία πρότερον ὠνομάζετο· εἶτα Σικελία ἐκλήθη, ὡς φησὶν Ἑλληνικός. Ἰσπεὶ τῆς Ἑβραίας β' (52). Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ Ἀθῶνες ὑπὸ τῶν Ἰαπύγων ἐξ Ἰταλίας ἀνάστησαν, ὧν ἦρχε Σικελός· καὶ διαβάντες εἰς τὴν νῆσον τὴν τε Σικανίαν καλουμένην περὶ τὴν Λίεταν καθέζοντο, ἔκον αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Σικελός, βασιλείαν ἐγκαταστήσασμενος, καὶ ἐτεῦθεν ὀνομάζοντο ὁ Σικελός οὗτος, πάσης ἦδη τῆς νήσου τότε ταύτης Σικελίας καλουμένης ἀπὸ τοῦ Σικελῶ τούτου· ὃς καὶ ἐν αὐτῇ ἐβασίλευσε. Καὶ Μένιππος δὲ ταῦτα φησὶν· Ἐλθόντες εἰς Σικελίαν στρατὸς πολλὸς ἐξ Ἰταλίας, τοὺς τε Σικανούς κρατήσαντες μάχῃ, ἀπέστειλαν εἰς τὰ μισημέρινα καὶ τὰ ἐσπέρια μέρη αὐτῆς, καὶ ἀπὸ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι· καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ἔκρησαν ἔχοντες. Μέγιστη δὲ αὕτη μαρτυρεῖται τῶν ἐπτά, καθὰ φησὶν Ἀλέξιος ὁ κομηνός (53).*

Τῶν ἐπτά νήσων, ἃς δέδειχεν ἡ φύσις ὀνητοῖς μεγίστας, Σικελία μὲν, ὡς λόγος ἔστι, μεγάλη, καὶ δευτέρῃ Σαρδῶ· τρίτη Κύπρος· τετάρτη δὲ, ἡ διὰ τὴν Κρήτην τριζόρος. Ἐββία πέμπτη στενωπορῆς. Ἑκτη Κύπρος. Ἄστος δὲ τὰς ἐξ ἑβδόμην λαχοῦσ' ἔχει.

Τῶν δὲ νησιῶν οἱ μὲν ἰθαγενεῖς πάλαι Λίγυες ἐξ Ἰταλίας, Σικελῶ λέγονται. Οἱ δὲ ἐπὶ ἡλῶδες, Ἑλληνεῖς εἶσι Σικελιώται, ὡς Ἰταλιῶται. Ἔχει δὲ πόλεις ἐπισήμους τὴν τε Συράκουσαν, καὶ τὸ καλούμενον Ταυρομένιον· καὶ αὐτὴν τὴν Ἀκράγαντα, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις, τὰς μὲν ἡρημωμένας, τὰς δὲ κρατούμενας· παρὰ τῶν Σαρακηνῶν. Τὴν μὲν οὖν Συράκουσαν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ αἰοδίου βασιλέως παρέλαβον οἱ Σαρακηνοί. Τὸ δὲ Ταυρομένιον, ἐπὶ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου βασιλέως. Ὅσα τοίνυν κατελείφθησαν κάστρα, παρὶ τῶν ἀθέων Σαρακηνῶν κρατοῦνται· μόνῃ δὲ ἀντιπέραν ἡ Καλαβρία κρατεῖται παρὰ τῶν

aqua ad potum suavissima supra omnes aquas, ut asserunt, qui gustarunt.

Thema X, Sicilia.

Sicilia insula maxima et celeberrima est : hæc utique non fuit antea sub potestate imperatoris Constantinopolitani, quando Roma imperatori subiecta erat : nunc autem hæc innovatio facta est, quia Roma regium deposuit principatum, et propriam administrationem ac jurisdictionem obtinuit, eique proprie ac legitime dominatur qui suo tempore papa est. Nunc vero sub ditione est Constantinopolis, quia Constantinopolitanus imperator maris princeps est usque ad Herculis columnas, et nostri totius mediterranei. Fama autem est, Siciliam appellationem accepisse ab ejusmodi historia, ut scribit Stephanus Grammaticus : *Sicilia insula Sicania prius nominabatur, deinde Sicilia appellata est, ut ait Hellenicus lib. II De Sacris Junonis. Eodem tempore etiam Ausones ab Japygiis ex Italia detrusi sunt, quibus præerat Sicelus : et trajecta insula, Sicania dicta, circa Ætnam sedes atabilientes, et ipsi, et rex eorum Sicelus habitabant, ibi regno constituto : atque inde profectus Sicelus totam sibi mox subegit insulam, quæ tum ab hoc Sicelo Sicilia nuncupata est : qui in ipsa regnavit. Hæc vero Menippus his verbis narrat : Profecti in Siciliam cum ingenti exercitu ex Italia, Sicania prælio superatis, ad meridionales, et occidentales regionis partes eos delegarunt ; et ut pro Sicania Sicilia insula vocaretur effecerunt, uberrimamque solis regionem habitantes incoluerunt. Maxima autem insula e septem esse probatur etiam Alexii Comici testimonio, cujus hi sunt versus :*

*Ex insulis septem, indicavit quas parens
Natura terrigenis, Sicilia est maxima.
Ut fama feri : secunda Sardo : tertia
Cyprus : Jovis quæ Creta nutrix quarta stat.
Eubria quinta angusta : sexta Cyprus est :
At Lesbos ordinem est adepta septimum.*

Porro ex insularibus indigenæ quondam Ligures ex Italia, Siculi dicuntur : advenæ autem Græci sunt Siceliotæ, ut Italiotæ. Cæterum insignes urbes habet, Syracusas, et Tauromenium dictum, ipsumque Agrigentum, et cæteras civitates, partim desertas, partim a Saracenis occupatas. Syracusas certe sub Basilio illo præclaro imperatore ceperunt Saraceni ; Tauromenium vero sub Leone sapientissimo imperatore. Quotquot igitur deserta fuerint oppida, hæc ab impiis Saracenis detinentur, Sola vero trans mare Calabria a Christianis tenetur, in qua etiam Rhegium est, et oppidulum

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

(51) Hæc in epitome Stephani non exstant, et mihi cur Berkellius qui et alia, quæ ex Stephani calamo profecta erant, et conservata sunt apud scriptorem nostrum legitimo auctori restituit, hæc eidem non restituerit.

(52) Citat eundem Hellenicum scriptor noster supra cum de Macedonia themate, ubi vide quæ de eo annotavimus.

(53) Hic poeta aliis scriptoribus Alexis dicitur. Vide Vossium de poetis Græcis.

sanctæ Cyriacæ, et Sanctæ Severinæ, et Croto, et alia quædam oppida, quibus dux Calabriae dominatur. Sunt autem sub Sicilia, et ejus duce, urbes viginti duæ. Cæterum hæc insula antiquitus dominatu tyrannico regebatur, ne dicam regio, ab Hierone, et Dionysio tyranno; Romani vero eam ceperunt cum magna classe, quando Marcellus ille exercitui imperabat, et navarchus classis Romanæ constitutus erat: tum cum Archimedes geometra, Syracensis manens, noctu expugnata urbe a milite quodam interfectus est; quem Marcellus usque adeo luxit, ut nullus abfuerit planctus ab ejus sepultura. Atque hæc quidem de Sicilia.

τοσοῦτον ἐθρήνησεν, ὡς μηδένα κοπετὸν ἀπολειφθῆναι τῆς ἐκείνου ταφῆς. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Σικελίας.

Thema XI, Longobardiæ.

Longobardia duobus nominibus est appellata: siquidem a nonnullis Longibardia, a promissa barba incolarum dicta est; a quibusdam vero Langobardia eadem origine. Terra autem, quam incolant, et Bothrenotus, et Neapolis metropolis, et Vesuvius mons, et, qui in ipso est, Pyrchanus, Græcorum sunt coloniae. Justiniani autem, seu potius Zenonis temporibus Gotthi ceperunt et Neapolim, et reliquas urbes adjacentes. His imperabat Butelinus, Francorum dux, quem Narses debellavit prope flumen Casullnum, et 29 internecione delevit, ut epigramma narrat:

*Plena cadaveribus taboque infecta fluenta
Tusca Casullini capit arena rubens:
Cum Francos acies populos Romana cecidit,
Et quot parebant agmina Butilino.
Næ felix amnis, qui præferi signa trophæi,
Dum rubet æternum sanguine Barbarico.*

Igitur Franci subditi sunt tunc temporis, etiam Longobardis admisti: et exinde ad hodiernum usque diem Longobardia in ordinem thematis re-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(54) Postremis temporibus Longobardiæ nomine ea potissimum Italiae pars a Græcis donata fuit, quæ in eorum imperio remansit, nimirum Calabria atque pars regni Neapolitani, ut manifesto apparet ex iis quæ hic scribit Porphyrogenitus. Olim autem sub Carolo Magno Longobardiæ nomen tam late patuit, ut universa Italia hoc vocabulo intelligeretur, ut constat ex charta ejusdem Caroli Magni pro divisione imperii: *Italiam vero, quæ et Longobardia dicitur*, etc. Quamnam vero Italiae pars Longobardiæ nomine hodie donetur, nemo ignorat.

(55) Sic in ms. At morellus Ὀδεσσούβιον δρος emendat. Sed vide Ortellium verbo, *Vesovius*.

(56) Equis hujus, inquit Morellus, meminit? nunquid *Ætναε κρατῆραι πυριπνούς* congruit? an Pausilypo, an Plano, an Taburno an Purgio, an Puteolis? an peregrina vox est, et ἀντὶ τοῦ Ἀδρῶντος loco Averni irrepit? an usquequaque explodendum videtur a monte Vesuvio Πυρχάνου nomen, cujus etymon πῦρ ἐξ ἄσματος, hiatus ignis præ se fert? equidem ἐπέχω cedo πόρον ἐν ἀπύρῳ.

(57) De hac re pluribus Agathias Scholasticus lib. II. Historiæ de rebus gestis Justiniani imperatoris; qui quidem scriptor Butelinum hunc Francorum ducem vocat; eumque et fratrem ejus Leutherim antea cum Gotthis societatem iniisse ait, invito etiam Theodobaldo, rege. Vide eundem Agathiam lib. I. Sigonius autem lib. XX de Oc-

Χριστιανῶν ἐν ᾧ καὶ τὸ Ῥηγίων ἐστὶ, καὶ τὸ πολι-
σμάτιον τῆς ἀγίας Κυριακῆς, τῆς τε ἀγίας Σαυηρί-
νης, καὶ ὁ Κρότων, καὶ ἄλλα τινὰ, ὧν περὶ στρα-
τηγὸς Καλαβρίας κυριεύει· εἰσὶ δὲ αἱ ὑπὸ Σικελίαν,
καὶ τὸν ταύτης στρατηγόν, πόλεις κβ'. Τὸ δὲ ἀρ-
χαῖον, αὐτῆ ἡ νῆσος ἐτυραννεῖτο, ἵνα μὴ λέγω, ἐβα-
σιλεύετο, ὑπὸ τε Ἴέρωνος καὶ Διονυσίου τοῦ τυ-
ράννου· παρέλαβον δὲ αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ στό-
λου μεγάλου, ὅτε Μάρκελλος ἐκείνος ἐστρατήγει, καὶ
ναύαρχος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ ἐνεδείκνυτο· ὅτε
καὶ Ἀρχιμήδης ὁ γεωμέτρης ἐν αὐταῖς ταῖς Συρρα-
κούσαις ὢν, νυκτὸς ἀλούσης τῆς πόλεως, ὑπὸ στρα-
τιώτου τινὸς ἀνηρέθη· ὃν ὁ Μάρκελλος ἐκείνος

Thema IA', Λογγιβαρδίας.

Ἦ δὲ Λογγιβαρδία (54) διςσοὺς ὀνόμασι κέκλη-
ται· παρὰ μὲν τισὶ Λογγιβαρδία, τοῦτ' ἐστὶ πολυ-
γένεια· παρὰ δὲ τισὶ Λαγοδαρδία, ὡς πολυγένεια·
ἢ δὲ γῆ, ἣν κατοικοῦσιν, ἣ τε Βοθρενοτὸς, καὶ Νεά-
πολις ἢ μητρόπολις, καὶ τὸ Δέσσιον (55) ὄρος, καὶ ὁ
ἐν αὐτῷ Πυρχάνος (56), Ἑλλήνων εἰσὶν ἀποικίαι·
καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Ἰουστινιανοῦ, μᾶλλον δὲ Ζήνω-
νος, παρέλαβον οἱ Γότθοι, τὴν τε Νεάπολιν, καὶ τὰς
λοιπὰς παρακειμένας πόλεις· ὧν ἤρχε Βουτελί-
νος (57), ὁ τῶν Φράγγων στρατηγός, ὃν κατεπολέ-
μησεν ὁ Ναρσῆς παρὰ τὸν ποταμὸν Κασουλίον, καὶ
τελειῶς ἠφάνισε, καθὼς τὸ ἐπιγράμμα λέγει (58)·

*Ῥεῖθρα Κασουλίον ποταμοῦ βεβαρημένα νεκροῖς
Δέξαιτο Τυρσητῆς ἠίδρος προκάλῃ.
Ἦνικα Φραγκικὰ φύλα κατέκτανεν Ἀβσονίς ἀλχμῆ,
Ὀππόσα δειλαῖω πείθετο Βουτελίῳ·
Ὀλβιον ἀντὸδε χεῦμα, καὶ ἔσσεται ἀντὶ τροπαίου
Αἵματι βαρβαρικῷ θειρόν ἐρευνθόμενον.*

Ἦ πατάγησαν οὖνοί Φράγγοι τῷ τότε χρόνῳ, ἔχοντες
καὶ Λαγοδαρδρούς συμμίκτους· καὶ ἔκτοτε μέχρι
τῆς σήμερον χρηματίζει εἰς τάξιν θίματος ἢ καλου-

cid. imp. ducem hunc Bucellinum nuncupat, et hanc Francorum cladem in agro Campano contigisse scribit, ad Casillinum seu Casudinum fluvium: is idem videtur esse, inquit Morellus, cum Valturmo, qui nunc *Sanguino* ab hac fortasse strage indigitatur, et ex Apennino monte fuit.

(58) Epigramma quod hic Porphyrogenitus refert depravatum ac corruptum (quod quidem non dubito scribæ inciscia factum) habetur et apud Agathiam lib. I. De quo sic ille: Ἐμοὶ δὲ τις τῶν ἐπιχωρίων, καὶ ἐλεγεῖόν τι ἔφη ἐς κύρβιν τινὰ λιθίνῳ ὑπὸ τοῦ γεγρά-
φθαι ἀμφὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἰδρυμένην, ὠδέπη
ἔχον. *Mihi vero quidam ex indigenis retulit, carmen
quoddam tabulæ saxæ a quoriam inscriptum fuisse,
ad ripas fluminis positæ; quod sic habet.* Cæterum
visum est, textui Porphyrogeniti ascribere Epi-
gramma illud emendatum ac integrum, quomodo
habetur apud Agathiam; et hic idem prout ha-
betur in mss. Porphyrogeniti exhibere; sic igitur
habet:

*Ῥεῖθρα Κασουλίον ποταμοῦ βεβαρημένα νεκροῖς
Δέξαιτο Τυρσητῆς ἀλχῆ*

*Ὀππόσα δειλαῖω πείθετο Βουτελίῳ·
Ὀλβιον καὶ τότε βεῦμα, καὶ ἔσσεται ἀντὶ τρο-
παίου*

Αἵματι βαρβαρικῷ θειρόν ἐρευνθόμενον.

μένη Λογγοβαρδία (59). Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Μιχαήλ τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου, ἀνήλθεν ἀπὸ Ἀφρικῆς στόλος κομπαρίων, ἔχων κεφαλὴν (60), τὸν τε Σολδανὸν, καὶ τὸν Σάμζν, καὶ τὸν Καλφούς. Καὶ ἐχειρώσαντο διαφόρους πόλεις τῆς Δαλματίας· καὶ τὴν τε Βούτοβαν, καὶ τὴν Ῥώσαν, καὶ τὰ κάτω Δεκάτερα. Ἦλθον δὲ καὶ πρὸς τὴν τούτων μητρόπολιν, ἣ Ῥαούσιον λέγεται, καὶ ταύτην ἐπὶ χρόνον ἐπολιόρκουν ἱκανόν. Οἱ δὲ τοῦ κάστρου Ῥαουσίου, ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, ἐξαιτούμενοι διὰ στόλου βοήθειαν· τῶν δὲ εἰς τοῦτο ἀποσταλέντων ἀνελθόντων, εὖρον ὑπὸ Θεοῦ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀρχὴν Βασιλείου, τὸν ἀοιδίμον βασιλέα, ἤδη λαβόντα, δ; καὶ τὰ τῆς αὐτῶν πρεσβείας καὶ δεήσεως ἐπακούσας, καὶ στόλον ἱκανόν, καὶ δραστήριον ἀρχοντα, πρὸς τὴν τούτων βοήθειαν εὐθὺς ἐξαπέστειλε. Τοῦτο δὲ ἀπὸ αὐτομόλου μαθόντες οἱ Ἄφροι, καὶ περὶ τὴν πολιορκίαν ἀπρακτῆσαντες, μᾶλλον δὲ πτήξαντες τὴν τοῦ βασιλικοῦ στόλου κατ' αὐτῶν παρουσίαν, ἀνεπέρασεν ἐν Λογγοβαρδίᾳ, καὶ πολιορκήσαντες τὸ κάστρον Βάρης, ἔκρησαν ἐν αὐτῷ, παραλαβόντες πάντα τὰ κάστρα, καὶ τὴν πᾶσαν Λογγοβαρδίαν, καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα Καλαβρίας μέχρι Ῥώμης· ὡς εἶναι πάντα τὰ ὑπ' αὐτῶν πορθηθέντα κάστρα ρν. Βασιλεὺς οὖν, ὁ ἀοιδίμος βασιλεὺς, τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀρχὴν παρὰ Θεοῦ εὐχόμενος, καθὰ προσίρηται, καὶ ταῦτα ἀναμαθῶν, προπέστειλε μὲν στρατὸν καθαραρικόν, καὶ πλοῖα ρ'. Ἐγραψε δὲ πρὸς Λοδοῦχον τὸν ῥήγα Φραγγίας, καὶ τὸν Πάπα Ῥώμης, τοῦ συνεπαμῦναί τῷ ἑαυτοῦ στρατῷ. Οἱ δὲ ὑπειζάντες τῇ βασιλικῇ ἐντεύξει, καὶ ἀμφοτέροι ἐνωθέντες τῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι στρατῷ, καθαραρικῷ καὶ πλωμῷ, κατεπολέμησαν τοὺς ἀπὸ Ἀφρικῆς Σαρακηνοὺς, καὶ ἐπόρθησαν τὸ κάστρον Βάρης· δέσμιον λαβόντες καὶ τὸν Ἀμυρᾶν Σολδανόν· ὃν καὶ ἀναλαβόμενος μετὰ τῶν Σαρακηνῶν Λοδοῦχος ὁ ῥήγ Φραγγίας, οἰκιστὴς ἀπῆει. Ὁ δὲ βασιλεὺς κατέσχε τὴν πᾶσαν Λογγοβαρδίαν, καθὼς καὶ σήμερον παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων δεσπόζεται.

Θέμα ΙΒ', Χερσῶνος.

Ἡ δὲ Χερσῶν τὸ παλαιὸν οὐκ ἦν εἰς ὄνομα θέματος, οὐδὲ ἐν μητροπόλει σχήματι· ἀλλ' οἱ τοῦ Βοσπόρου κρατοῦντες, ἐκράτουν καὶ Χερσῶνος αὐτῆς, καὶ τῶν λοιπῶν κλιμάτων. Ὅστε καὶ βασιλεύειν τοὺς ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατοικοῦντας λέγεται. Ἐχει δὲ ἡ ἱστορία οὕτως· Βόσπορος πόλις Πόντου κατὰ τὸν Κιμμέριον κόλπον, καὶ πορθμὸς ἑμώνυμος, ἀπὸ τοῦς τῆς Ἰνάχου καλούμενος, καθὼς Αἰσχύλος (61) ἐν τῷ Προμηθεὶ γράφει·

*Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰσαεὶ λόγος μέγας
Τῆς σῆς πορείας. Βόσπορος δ' ἐπώνυμος
ἡεκλησεται.*

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(59) De Themate Longobardiæ, ejusque principatibus ac ducatus, pluribus agit Scriptor noster infra lib. de Adm. imp. cap. xxvii.

(60) De hac expeditione Saracenorum contra Dalmatiam et Italiam pluribus agit Porphyrogenius infra lib. de Adm. Imp. cap. xxix, ubi videtur adnotamus.

(61) Hi versus, inquit Morellus, quos emenda-

PATROL. GR. CXIII.

ducta fuit. Sub imperio autem Michaelis, filii Theophili, classis ab Africa ascendit triginta sex navigiorum, quæ Soldanum, et Samanum, et Calphum, duces habebant. Hi subegerunt sibi varias Dalmatiæ urbes, et Butoban, et Rosan, et inferiora Decatera: venerunt etiam ad eorum metropolim, quæ Ragusium dicebatur; eamque satis longo tempore obsederunt: urbis autem Ragusinae cives ad imperatorem legatos miserunt, qui auxiliarem classem exposcerent. Cum legati ad regiam venissent, invenerunt Basilium præclarum illum imperatorem Dei numine jam imperatoris dignitate ornatum, qui cum eorum legationis ac supplicationis capita audisset, et classem idoneam, et ductorem strenuum, ad suppetias ipsis ferendas extemplo misit: hoc autem cum per transfugam rescivissent Afri, et nihil in obsidione promoverent; imo etiam imperatoriæ classis adversus se impetum exhorrescerent, trajecerunt in Longobardiam; ubi castro Baris obsessio immorati sunt omnibus castellis expugnatis cum universa Longobardia, ac reliquis Calabriae oppidis Romam usque: ita ut omnium castrorum ab iis expugnantorum numerus esset centum quinquaginta. Basilium itaque ille præclarus imperator jam imperatoria dignitate a Deo accepta, ut paulo ante dictum est, simulatque id rescivit, exercitum præmisit equitum et naves centum. Scripsit etiam ad Ludovicum regem Franciæ, et papam Romæ, ut exercitui auxiliares manus præberent: hi imperatoriæ legationi faventes, et ambo juncti exercitui equestri et navali ab imperatore misso, Saracenos Afros debellarunt, et castrum Baris expugnarunt, captivum etiam Ameran Soldanum tenuerunt, quem cum Ludovicus rex Franciæ una cum Suracenis accepisset, ad suos rediit: imperator vero totam Longobardiam subditam habuit; ut etiam nunc imperator Romanus ei dominatur.

Thema XII, Chersonis.

30 Cherson antiquitus nomen thematis haud usurpavit, neque in metropolis forma existit; sed, qui Bosporum occupabant, etiam Chersonem ipsam regabant, necnon reliquas regiones, adeo ut Bospori incolæ regnare dicerentur. Sic autem historia se habet. Bosporus, Ponti civitas, juxta Cimmerium sinum, et trajectus cognominis, ab Ione Inachi filia nominantur, velut Æschylus in Prometheus scribit·

*Mortalibus dein sempiterna fama erit
Trajectionis, Bosporusque inde audies.*

tiores quam in Codice Regio exarati sint, ediffimus, enuntiantur a Prometheo vinculis astricto, apud Æschylum: ideo in Græc. addidi τὸ δεσμώτη, quod a Cod. Reg. aberat: sed fieri quoque potest, ut jam ipso Constantini nostri ævo Æschyli Prometheus λυόμενος, solutus, desideraretur; qui tamen a veteribus laudatur, ut a Strabone lib. i et Arriano in Periplo Ponti

Strabo autem lib. x *Geographiæ* hæc scribit : A *Bospori proceribus subditi omnes Bosporiæ nuncupantur. Atque Europæorum quidem metropolis est, Panticapæum; Asianorum vero, Phanagorium. Testificatur etiam Phlegon in Olympiade xv Bosporum sub dominatu fuisse Cotys Bosporiani regis, cui Cæsar jussit diadema gestare, et urbes ejus ditioni subegit, in quibus connumerat hanc etiam Chersonem. Duo autem sunt etiam loci Bospori appellati; unus quidem Cimnerius dictus, juxta Chersonem; in quo et regia Bosporianorum fuit, alter Byzantii, ut Favorinus scribit : *Byzantinorum portus Bosporus dicitur.* Testatur id etiam epigramma inscriptum columnæ erectæ ex adverso terræ Chrysopolis, cui marmorea juvenca insidet, quæ sic loquens inducitur :*

*Inachia non sum bovis figura; nec a me
Vocatur adversum mare Bosporium;
Quippe hæc pridem ira gravis abegit Junonis
In Pharon, ast ego mortua sum Cecropis.
Uxor eram Charetis, comes illi facta navigationis,
Cum ille contra Philippi classem proficisceretur.
Bucula mihi nomen fuit; nunc vero Charetis
Conjux, utraque terra delector.*

Chares autem ille fuit dux exercitus Atheniensium. Cæterum indigenæ nomen depravantes, Phosphorium illud appellant, unde factum est, ut qui Origines Byzantinas scripsere, allam adjunxerint fabulosam historiam : Philippo Macedone Byzantium obsidente.

ANSELMI BANDURI NOTÆ.

(62) At nihil tale apud hodiernum Strabonem C *lib. x legitur; sed sic ille lib. vii :* 'Εξ εκείνου του χρόνου τοις του Βοσπόρου δυνάσταις ή των Χερσονησιτών πόλις υπήκοος μέχρι νυν έστι. *Ex eo tempore ad hunc usque diem Chersonesitarum civitas Bosporianis Dynastiis, seu principibus, dicto fuit audiens : post victoriam nimirum, qua Mithridates Eupathoris Chersoneso Bosporoque potitus est.*

(65) Sic cum Morello ex Strabone et aliis emendamus : perperam quippe in ms. Constantinii legitur Μαντικάπαιον pro Παντικάπαιον.

(64) Perperam in Editis scribitur, ό Φλέγων cum articulo. De Phlegonte Tralliano, Hadriani, ut aiunt, liberto vide ex recentioribus Vossium, Meursium, Morellum, etc.

(65) Arrianus in Periplo Ponti Euxini, Cotyn βασιλέα του Βοσπόρου του Κιμμερίου καλουμένου ab Adriano imperatore diadema et urbes plerasque accepisse narrat.

(66) Hoc ipsum epigramma habetur et apud Hesychium Milesium in Originibus CP. ac Anthologia lit. III, tib. XII. de Mulieribus; necnon etiam apud Codinum in Originibus CP. Emendatum autem ex Hesychio textu inseruimus; quippe sic in MS. Constantini legitur :

*Ἰναχίης βοδός οὐκ έμὶ τύπος, οὐδ' άπ' έμοιο
Βοσπόριον άντιπάρ κέκληται πέλαγος.
Κελίτην γάρ το κέρουθε βαρύς χόλος ήλασεν Ἥρης
Ές φάρον· υἱός έγω Κόκροπις έμὶ τέκος.
Εὐνέτις ήν δέ Χάρητος έπλων δέ δε' έπλεσεν
Τή δέ Φιλιππειών άντιπάλος σκαφέων.*

Στράβων δέ έν ένδεκάτω των Γεωγραφικων τέλει γράφει (62)· Τοις δέ του Βοσπόρου δυνάσταις άπήκοοι Βοσποριανοί πάντες καλούνται. Καί έστι των μέρ Εύρωπαιών μητρόπολις τό Παντικάπαιον (63)· των δέ Ἀσιανών, τό Φαναγόρειον. Μαρτυρεί έκ των Φλέγων (64) έν Ὀλυμπιάδι πεντεκαιδέκατη, ότι έβασιλεύετο ό Βόσπορος Κότυς τῷ Βοσποριανῶ βασιλει (65), ψ και διάδημα έπέλευσε φορείν ό Καίσαρ, και τάς πόλις αὐτῷ καθυπέταξεν, έν αἱς συναριθμεί και αὐτήν Χερσῶνα. Δύο δέ είσι τόποι Βόσποροι καλούμενοι· είς μὲν, ό Κιμμέριος καλούμενος πλησίον Χερσῶνος, έν ψ και τό βασιλειον των Βοσποριανῶν ήν. Ἐτερος δέ, έν Βυζαντίῳ· καθά Φαθωρίνος γράφει· Βυζαντίων λίμνη Βόσπορος καλείται. Μαρτυρεί δέ και τό έπίγραμμα (66) του κίονος της άντιπέραν γῆς Χρυσόπολεως, έν ψ μαρμαρίνη δάμαλις Ἰβρυται, φάσκων οὕτως·

*Οὐκ έμὶ Ἰναχίης βοδός τύπος, οὐδ' άπ' έμοιο
Κλήζεται άντιπάρ Βοσπόριον πέλαγος·
Κελίτην γάρ τό κέρουθε βαρύς χόλος ήλασεν Ἥρης
Ές φάρον· ήθε δ' έγω Κόκροπις έμὶ τέκος·
Εὐνέτις ήν δέ Χάρητος· έπλων δ' δεα πλώσεν εκείνου·
Τή δέ Φιλιππειών άντιπάλος σκαφέων·
Βοδίων οὐνεμα δ' ήεν έμοι τότε, νῦν δέ Χάρητος
Εὐνέτις, ήπειροις τέτρομαι άμφοτέραις.*

'Ο δέ Χάρης εκείνος ήν στρατηγός Ἀθηναίων. Οί δέ έγχώριοι Φωσφόριον αὐτό καλούσι παραγραμματίζοντες, όθεν οι τά πάτρια συγγεγραφοτές του Βυζαντίου, άλλην έπιτιθέασι μυθικήν ιστορίαν· ότι Φιλίππου του Μακεδόνο; τό Βυζάντιον πολιορκούντος (67)...

*Βοδίων δέ καλούμαν έγω. νῦν δέ Χάρητος
Εὐνέτις, ήπειροις τέτρομαι άμφοτέραις.*

(67) Eusthalius, inquit Morellus, in Dionysii Περιηγήσεως v. 140. Τῆ δ' επί Θρηκίου στόμα Βοσπόρου. huic loco affinita tractat, et commentii lepidi lacunam, quæ lacrymam fortean quibusdam pareret, explet, cum ita scribit : 'Ο περί τό Βυζάντιον δέ λίμνη οὕτως ύστερον εκλήθη, κατά παραγραμματισμόν, ή μάλιστα κατά την παρά τοις βήτορσι λεγομένην παραφθοράν, Φωσφόριον καλείσθαι, ως φασιν οι παλαιοί. Φιλίππου γάρ έν πολιορκία δορύξαντος είσοδον κρυπτήν, όθεν όρυσσοντες έμελλον άφανώς έξαναδύναι του όρύγματος, ή Έκάτη φωσφόρος ούσα δάδας εκείθεν έφηνα τοις πολίταις. Καί την πολιορκίαν ούτω φυγόντες, Φωσφόριον οι έγχώριοι την τόπον εκάλεσαν. Quæ sic Latine rediio ad explendam versionem hujus thematis. *Portus circa Byzantium ita (nempe Bosporium) vocatus est per alliterationem, aut eam potius figuram, quam dicendi magistri depravationem non inani, cum Phosphorium quasi Luciferum appellari debuisset, ut veteres aiunt. Enim vero cum Philippus in obsidione urbis meatum occultum effodisset, quo iis qui sodiebant clam e fossa egredi liceret, Hecate quæ lucifera seu Lucina est, faces inde ostendit civibus : indigenæ vero sic evitata solutaque obsidione, Phosphorium hunc locum a facibus nuncuparunt. Hæc fere ad verbum translata reperiuntur in έπιτομή των έθνικων Stephani Byzantii in Βόσπορος, ubi scribendum του όρύγματος άναδύναι, vel έξαναδύναι, ut apud Eusthalius, qui μοχέλλεστραtur sacula voculae νύκτωρ, in his Stephani, δάδας έποίησε νύκτωρ τοι; πόλιται; φανῆναι, etc.*

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ.

ΣΥΝΕΚΔΗΜΟΣ.

ΕΙΣΙΝ ΑΙ ΠΑΣΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΙ ΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ ΑΙ ΥΠΟ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΤΟΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΠΑΡΧΙΑΙ ΞΑ', ΠΟΛΕΙΣ ΞΛΕ', ΩΣ ΥΠΟΤΕΤΑΚΤΑΙ.

HIEROCLIS GRAMMATICI

SYNECDEMUS.

SUNT HIC OMNES PROVINCE ET CIVITATES QUÆ IMPERATORI ROMANORUM CP. SUBSUNT,
PROVINCIAE LXIV, URBS CMXXXV, UT SUBJICITUR.

Α'. *Ἐπαρχία Θράκης Ἐβρώπης ὑπὸ κονσουλάριον, Α πόλεις ιδ'.*

Ἐδοξιοῦπολις, Ἡράκλεια, Ἀρκαδιούπολις, Βιζύη, Πανόνιον, Ὀρνοι, Γάνος^α, Καλλιπόλις, Μόριζος, Σιλτικῆ, Συναδία^β, Ἀφροδισία, Ἀπρος, Κοιλία.

Β'. *Ἐπαρχία Ῥοδόκης ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ζ'.*

Αἶνος, Μαξιμιανούπολις, Τραιανούπολις, Μαρώνα, τὸ Πυρός^γ νῦν Ῥούσιον, Νικόπολις, Κερεόπυργος.

Γ'. *Ἐπαρχία Θράκης ὑπὸ κονσουλάριον, πόλεις ε'.*

Φιλιππούπολις, Βερὸν, Διοκλητιανούπολις, Σεβαστούπολις, [Διόπολις.]

Δ'. *Ἐπαρχία Ἐπιμόντου ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ε'.*

Ἀδριανούπολις, Ἀ[γ]χιάλος, Διρέτιος, Πλουτινούπολις, Τζοῖδης.

Ε'. *Ἐπαρχία Μυσίας ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ζ'.*

Μαρσιανούπολις, Ὀδυσσός, Δοροστόλος, Νικόπολις, Νοβαί, Ἀππάρια, Ἐβραῖτος.

Ζ'. *Ἐπαρχία Σκυθίας ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ιε'.*

Τόμις, Διονυσσόπολις, Ἀκραί, Καλαταί^δ, Ἴστρος, Κωνσταντιανὰ, Ζεδέλπα^ε, Τρόπαιος, Ἀξιούπολις, Καπιδάβα^ς, Κάρσος, Τρόσμις, Νοβιοδούντος, Ἀγισσοί^ς, Ἀλμυρίς.

Ζ'. *Ἐπαρχία Ἰλλυρικῆ^α α'. Μακεδονία ὑπὸ κονσουλάριον πόλεις λβ'.*

Θεσσαλονίκη, Πέλλη, Εὐρωπος, Δίος, Βίροια, Ἐορδαί, Ἐδεσσα, Κόλλη^β, Ἀλμοπία, Λάρισσα^γ, Ἡρακλείου^δ Λαόκου, Ἀνταγνία Γεμίνδου, Νικέδης, Κασσιόπολις, Ἰδομένη, Δράγυλος^ε, Τρίμουλα^ς, Παρθικόπολις, Ἡράκλεια Στρυμνοῦ, Σέρρηι, Φίλιππος, Ἀμφίπολις, Ἀπολλωνία, Νεάπολις, Ἀκανθος, Βέργη,

Desunt quaedam.

31 I. *Provincia Thraciæ Europæ sub consulari, urbes 14.*

Ἐδοξιοῦπολις, Heraclea, Arcadiopolis, Bizya, Panonitum, Orni, Ganus, Callipolis, Morizus, Siltica, Synadla, Aphrodisia, Aprus, Coelia.

II. *Provincia Rhodopes sub præside, urbes 7.*

Ænus, Maximianopolis, Trajanopolis, Marona, Pyrus, nunc Rusium, Nicopolis, Cereopyrgus.

III. *Provincia Thraciæ sub consulari, urbes 5.*

Philippopolis, Beron, Diocletianopolis, 32 Sebastopolis, Diopolis.

IV. *Provincia Epimonti sub præside, urbes 5.*

Adrianopolis, Achialus, Dirertius, Plutinopolis, B Tzoides.

V. *Provincia Mysiæ sub præside, urbes 7.*

Marcianopolis, Odysus, Dorostolus, Nicopolis, Novæ, Appiaria, Ebrættus.

VI. *Provincia Scythiæ sub præside, urbes 15.*

Tomis, Dionysopolis, Acræ, Calatæz, Istrus, Constantiana, Zedelpa, Tropæus, Axipolis, Capidaura, Carsus, Trosmis, Novio Odunus, Agissus, Almyris.

VII. *Provincia Illyrica I. Macedonia sub consulari urbes 32.*

Thessalonica, Pella, Europus, Dius, Beroea, Eordea, Edessa, Colla, Almœpia, Larissa, Heraclei Laoci, Antagnia Gemindi, Nicedes, 33 Dioborus, Idomene, Dragylus, Trimula, Parthicopolis, Heraclea Strymni, Serræ, Philippus, Amphipus, Apollonia, Neapolis, Acanthus, Berge, Araurus, Clema, Men-

VARIAE LECTIONES.

^α Γάνος. ^β Συναδία. ^γ Πιρός. ^δ Καλάτης. ^ε Ζεδέλπα. ^ς Καπιδάβα. ^ς Ἀγισσοί. ^ς Ἰλλυρικῆ. ^ς Κόλλη. ^ς om. Const. ^ς Ἡράκλεια. ^ς Βράγυλος. ^ς Πρίμουλα.

ticon et Acontisma, insula Thasus, insula Samo- A
thraces.

VIII. *Provincia Macedoniae secundae sub praeside,*
urbes 8.

Stoli, Argos, Eustracion, Pelagonia, Bargala, Ce-
leniden, Harmonia, Zapara.

IX. *Provincia Thessaliae sub praeside, urbes 17.*

Larissa, Demetrias, Thebæ, Æchionio, Læmia,
Hypata metropolis, Trocæ, Gomphi, Cæparea, Dio-
cletianopolis, Pharsala, Sartoburamisium, Sato-
siobius, insula Scopelus, insula Sciathus, insula
Peparethus.

X. *Provincia Helladis Achaiae sub proconsule,*
urbes 79.

Scarphia, **34** Elatina, Boe et Drimya, Daulia,
Cheronea, Naupactus, Delphi, Amphisa, Tithora,
Ambrosus, Anticyra, Lebadia, Coronis Bœotiae,
Steræ, Opus, Anastasius, Ecepsus, insula Eubœa,
Anthedon, Bumelita, Thespiæ, Hyttæ Thystæ.
Thebæ metropolis Bœotiae, Tanagra, Chalce in-
sula Eubœæ, Porthmus, Caristus, Plateæ, Ægo-
sthenæ, Athenæ metropolis Atticæ, Megara, Pagæ,
Emporium Cromon, Ægina insula, Pœtœusa, Cea,
Cytus, Delus, Adelus, Scyrus, Talameneme, Ther-
mopila, Corinthus, quæ aliquando Ephra, me-
tropolis totius Hellados Nova Sicyon, Ægæ Ægion,
Methone, Arizæna, Pinaura, Hiera mione, Argus,
Tegæ, **35** Tharpsa, Mantinea, Lacedæmon me-
tropolis Laconicæ quæ prius Sparta, Gerenthræ,
Pharæ, Asopolis, Acrae, Phialæa, Mesene, Coronis,
Asine, Mothone, Cyparisia, Elis metropolis Ætoliae,
Insula Cephalenia, insula Panormus, insula Za-
cynthus, insula Cytheria, insula Mycon, insula
Strophadia, insula Molus, e regione Corynthis, in-
sula Dorusa, insula Lemnus, insula Imbrus.

XI. *Provincia Cretæ consulari sub praeside, urbes 22.*

Metropolis Gortyna, Inatus, Bienna, Hiera Pydna,
Camara, Allyngus, Chersonesus, Lyctus, Arcadia,
Cnosus, Subritus, Axius, Eleuthera, Lampæ, Apta,
Cydonæa, Cisanus, Cantania, Elyrus, Lassus, Phœ-
nece, Aradens, **36** insula Claudus.

XII. *Provincia veteris Epiri sub praeside, urbes 12.*

Metropolis Nicopolis, Dodonæ, Eurœa, Aenii, Ha-
drianopolis, Appon, Phœnice, Anchiasmus, Butri-
us, Photice, Corcyra insula, Thraconesus.

'Αραυρος, Κλήμα, Μεντικόν και 'Ακόντισμα, νῆσος
Θάσος, νῆσος Σαμοθράκης.

Η'. 'Επαρχία Μακεδονίας β' ὑπὸ ἡγεμόνα, πό-
λεις η'.

Στόλοι, Ἄργος, Εὐστράϊον, Πελαγονία, Βάργαλα,
Κελενίδην, Ἄρμονία, Ζάπαρα.

Θ'. 'Επαρχία Θεσσαλίας ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ιζ'.

Λάρισα, Δημητριάς, Θῆβαι, Αἰχιονίον, Λαμία,
'Υπάτα μητρόπολις, Τρόκαι¹³, Γόμοφοι, Καίπα-
ρεία, Διοκλητιανούπολις, Φάρσαλα, Σαρτοβουραμί-
σιον¹⁴, Σατοσιόβιος¹⁵, νῆσος Σκόπελος, νῆσος Σκιά-
θος, νῆσος Πεπάρηθος.

Ι'. 'Επαρχία Ἑλλάδος [ἤθουν] Ἀχαΐας ὑπὸ ἀνθ-
ύπατον, πόλεις οθ'.

Β Σκαρφία, Ἥλατινα¹⁶, Βοῦ και, Δριμύα, Δαυλία,
Χερωνεία, Ναύπακτος, Δελφοί, Ἄμφισα¹⁷, Τιθώρα,
'Αμβροσος, Ἀντίκυρα, Λεβιδία, Κωρωνία Βου-
τιάς, Στήραις, Ὀπούς, Ἀναστάσιος¹⁸, Ἐκεφός,
νῆσος Εὐβοία, Ἀθηδών, Βουμέλιτα, Θίσπικαι,
'Υττης Θύσθαι¹⁹, Θῆβαι μητρόπολις Βουωτίας,
Τάναγρα, Χάλκη νῆσος Εὐβοίας, Πορθμός, Χέ-
ριστος²⁰, Πλαταίαι, Αἰγίσθηνα, Ἀθηναί μητρόπολις
'Αττικῆς, Μέγαρα, Πάγαι, Ἐμπόριον Κρομμῶν,
Αἴγινα νῆσος, Ποιτιοῦσα, Κέα Κύτνος, Ἄηλος,
'Αδελός, Ἐκύρος, Ταλαμίνη με²¹, Θερμοπύλαι,
Κόρινθος, ἡ ποτὲ Ἐφυρος μητρόπολις πάσης
'Ελλάδος, νέα Σικυῶν, Αἴγαι²² Αἰγιον, Μεθώνη²³,
'Αριζαίνα²⁴, Πιναύρα²⁵, Ἱερὰ μίονη, Ἄργος,
Τέγαι, Θάρπουσα, Μαντινεία, Λακεδαιμῶν μητρό-
πολις τῆς Λακωνικῆς, ἡ πρὶν Σπάρτη, Γεράνθηραι,
Φάραι, Ἀσώπολις, Ἀκραιαί, Φιάλαια, Μεσσηνη,
Κωρωνία, Ἀσίγη, Μεθώνη, Κυπαρισία, Ἥλις μη-
τρόπολις Αἰτωλίας, νῆσος Κεφαλληνία, νῆσος Πάνορ-
μος, νῆσος Ζάκυνθος, νῆσος Κυθηρία, νῆσος
Μυκῶν, νῆσος Στροφάδια, νῆσος Μόλος, ἀντικρὺ
Κορίνθου, νῆσος Δωροῦσα, νῆσος Λήμνος, νῆσος
'Ιμβρος.

ΙΑ'. 'Επαρχία Κρήτης ὑπὸ ἡγεμόνα κοινουλά-
ρων, πόλεις κβ'.

Μητρόπολις Γορτύνη, Ἴνατος, Βίεννα, Ἱερὰ
Πύδνα, Καμώρα, Ἄλλυγγος, Χερσονήσος, Λύκτος,
'Αρχαδία, Κνωσός, Σούβριτος, ὁ Ἄξιδς Ἐλευ-
θέρα^{26,27}, Λάμπαι, Ἄπτειρα, Κυνοδέα, Κίσαμος,
D Καντανία, Ἐλυρος, Λάστος²⁸, Φοινίκη, Ἀραδένα²⁹,
νῆσος Κλαῦδος.

ΙΒ'. 'Επαρχία παλαιῆς Ἠπείρου ὑπὸ ἡγεμόνα,
πόλεις ιβ'.

Μητροπ. Νικόπολις, Δωδώνη³⁰, Εὐβοία, Ἀκνίου,
'Αδριανούπολις, Ἄπκων, Φοινίκη, Ἀγχιασμός,
Βούτριτος, Φωτική, Κέρκυρα νῆσος, ἡ Θρακονή-
σος³¹.

VARIAE LECTIONES.

¹³ Τρίκαι. ¹⁴ Σαλτ. ¹⁵ Σαλτ. ¹⁶ ἤθουν. ¹⁷ Ἐλ. At Const. Porphyg. Ἐλευσίνα. ¹⁸ Ἀνά-
στασις. ¹⁹ Ὑττοι, Θίσπαις. sic ms. distinguit. ²⁰ Χάρυστος. ²¹ Sic ms. Legendum μέχρι Θερμοπυλῶν ex
Const. Porph. ²² Αἴγηναι. ²³ Μεθῶνα. ²⁴ Τρυζένα. ²⁵ Πιναυρα. ^{26,27} Ἐλευθέρα. ²⁸ Λίστος. ²⁹ ms.
Φοινίκη ἦτοι Ἀραδένα. ³⁰ Δωδώναι. ³¹ Ἡ Θρακὴ νῆσος legend. Ἰθάκη νῆσος.

ΙΓ'. Ἐπαρχία νέας Ἠπείρου ὑπὸ κοινουλαρίου, Δ XIII. *Provincia novæ Epiri sub consulari, urbes 9. πόλεις 9'.*

Δυρράχιον, ἡ ποτὲ Ἐπίδαμνος, Σκάππα²¹, Ἀπολιώνια, Βούλος²², Ἀμαντία, Πουλχεριούπολις, Ἀδλῶν, Ἀδληνίδος μητρόπολις, Λιστρῶν καὶ Σκεπῶν.

ΙΔ'. Ἐπαρχία Δακίας μεσογείου ὑπὸ κοινουλαρίου, πόλεις 5'.

Σαρδική μητρόπολις, Πανταλία, Γερμάη, Νάϊσος²³, Ῥεμισιάννα.

ΙΕ'. Ἐπαρχία τῇ παρὰ ὑπὸ κοινουλαρίου πόλεις 5'.

Ῥαζάρια μητρόπολις, Βηνοπία²⁴, Ἀχοίνες, Κάστρα Μάρτις, Ἴδαος²⁵.

ΙΣ'. Ἐπαρχία Δαρδανίας ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις 7'.

Σκούπο μητρόπολις, Μηρίων, Οὐλιπιάννα.

ΙΖ'. Ἐπαρχία Πρεβάλεως²⁶ ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις 7'.

Σκόδραι, Λίσσος, Δωράκιον μητρόπολις.

ΙΗ'. Ἐπαρχία Μυσίας ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις 5'.

Βιμένακιν μητρόπολις, Σιγγιδόνος, Γρατιανὰ, Πρικωρνία, Ὀρθεμάρχος.

ΙΘ'. Ἐπαρχία Παννονίας ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις 6'.

Σερμίον, Βασιανὰ.

Κ'. Ἐπαρχία Ἀσιας ὑπὸ ἀνθυπάτου, πόλεις 14'.

Ἐφεσος, Ἐνέα, Πριήνη, Μαγνησία Μεάνδρου, Τράλλεις, Νύσσα, Πριούλλα, Μάσταυρα, Ἀνίετα, Ὑψητα, Ἀδριούπολις, Διὸς ἱεροῦ, Εὐάζα, Κολοσῆ²⁷, Ἀλγίζα, Νικόπολις, Παλαιὰ πόλις, Βαρέττα, Αὐλίου κόμη, Νεαύχη, Κολοφῶν μητρόπολις, Λέβεδος, Τίος, Σμύρνα, Κλαζομένη, Σατρώτη, Μαγνησιασούπολις, Ἀπάη, Τέμνος, Φωκία, Μυρίνα, Μύχη, Πέργαμος, Ἐλαία, Πητάνη, Τιάναι, Θεοδοσιου πόλις, Ἀδραμύττιον ἡ ποτὲ Λύρνησος, Ἀτανδρος, Γάδαρα, Ἄσσοι.

ΚΑ'. Ἐπαρχία Ἐλλησπόντου ὑπὸ κοινουλαρίου, πόλεις 1'.

Κύζικος μητρόπολις, Προικόνησος, ἡ Ἐξορία, Βαρίσπη, Πάριον, Δάμψακος, Ἄβυδος, Δάρδανον, Ἴλιον, Τρωάς, Σκάμανδρος, Πολίχνα, Ποιμάνεντος, Ἀρτεμεία, Ῥέκιτα, Βλάδος, Σκέλεντα, Μόλις, Γέρμι, Ἀπταός, Κίργη, Σάγαρα, Ἀδριανῶν καὶ Θῆραι, Ἴηραι, Πιονία, Κοινοσίγη, Ἀργίζα, Ξίος Τράδος, Μανδακίδα, Ἐργαστήριον, Μάνδραι, Ἴπποι, ὁ Κισιθηρον, Σκέψις.

ΚΒ'. Ἐπαρχία Φρυγίας Καίπατιανῆς ὑπὸ κοινουλαρίου, πόλεις 18'.

Λαοδικεα, Ἱεράπολις, Μόσυνα, Ἄττυδα, Τραπεζοῦπολις, Κολασαί, Κερετάπα, Θεμοσόνιος, Οὐαλέντιος, Σάναος, Κοινοῦπολις, Σιτοῦπολις, Κράσος, Λαῦνδα, Μόλτη, Εὐμενεα, Σιδλία, Πέπουζα, Βριάννα,

Dyrrachium, quæ alias Epidamnus, Scappa, Apollonia, Bulus, Amantia, Pulcheriopolis, Aulon, Aulnidos Metropolis, Listron et Scepon.

XIV. *Provincia Daciæ mediterranæ sub consulari, urbes 5.*

Sardica metropolis, Pantalia, Germae, Nænsus, Rhemesiana.

XV. *Provincia quæ est ad... (nempe ripam Danubii; estque Dacia Ripensis) sub consulari, urbes 5.*

Rhazaria metropolis, Benopia, Accenes, Castra Martis, Idaus.

XVI. *Provincia Dardaniæ sub præside, urbes 3.*

Scurpon metropolis, Merion, Ulpiana.

37 XVII. *Provincia Prevalis sub præside, urbes 3.*

Scodrae, Lissus, Doracion metropolis.

XVIII. *Provincia Mysiæ (intellige Mysiam primam) sub præside, urbes 5.*

Vimenacin metropolis, Singidonus, Gratiana, Pricornia, Orthemarchus.

XIX. *Provincia Pannoniæ, sub præside urbes 2.*

Sermium, Basiana.

XX. *Provincia Asiæ sub proconsule, urbes 45.*

Ephesus, Enea, Priene, Magnesia Meandri, Trallis, Nyssa, Priulla, Mastaura, Anineta, Hypeta, Ardiopolis, Dios Hieron, seu Fanum Jovis, Evaza, Colose, Algiza, Nicopolis, Palæopolis, seu vetus Urbs, Baretta, Aulii Come, seu Vicus, Neauche, Colophon metropolis, Lebedus, Tius, Smyrna, Clazomene, Satrote, Magnesiasopolis, Apae, Temnus, Phocæa, 38 Myrina, Myce, Pergamus, Elæa, Pittane, Tianeæ, Theodosiopolis, Adramyttion, quæ alias Lyrnesus, Atandrus, Gadara, Assus.

XXI. *Provincia Hellespontii sub consulari, urbes 30.*

Cyzicus metropolis, Præconesus, Exoria, Barispe, Pariuni, Lampsacus, Abydus, Dardanum, Ilium, Troas, Scamandrus, Polichna, Pœmanentus, Artemea, Recita, Bladus, Scelenta, Molis, Germæ, Aptaus, Cerge, Sagara; Adriani et Theræ, Heræ, Pionia, Coniosine, Argiza, Xius Tradus, Mandacada, Ergasterion, Mandrae, Hippi, Cisideron, Scepsis.

XXII. *Provincia Phrygiæ Cæpatianæ sub consulari, urbes 39.*

Laodicea, 39 Hierapolis, Mosyna, Attyda, Trapezopolis, Colasæ, Ceretapa, Themousius, Valentia, Sanaus, Coniopolis, Sitopolis, Crasus, Lunda, Molte, Eumeneæ, Sibia, Pepuza, Briana, Sebaste.

VARIÆ LECTIONES.

²¹ Σκάππια. ²² Βούλις. ²³ Νάισος. ²⁴ Μονοπία. ²⁵ Ἴσκος. ²⁶ Πρεβαλίω. ²⁷ Κολοαίς.

Maça, Acmona, Adii, Jachāratax, Dioclia, Aristium, Cidyssus, Apia, Eudocias, Azana, Tiberiopolis, Cadi, Theodosia, Ancyra, Synaos, Temenothyraz, Tanopolis, Pulcherianopolis.

XXIII. *Provincia Lydia sub consulari, urbes 23.*

Sardis, Philadelphia, Tripolis, Thiatara, Sitæ, Mæonia, Julianopolis, Tralles, Aureliopolis, Attalia, Hermocapelia, 40 Ocrasus, Apollinis Fanum, Talaza, Bagis, Cerasemeso, Tymellus, Apollones, Hierocastellia, Mystine, Sataleon, Gordos, Mostina.

XXIV. *Provincia Pisidia sub consulari, urbes 26.*

Antiochia, Neapolis, Limenæ, Sabinæ, Atmenia, Pappa, Sinethandus, Laodicea exusta, Tyralum, Adrianopolis, Philomelium, Sozopolis, Tymandrus metropolis, Hopamia, Eudoxiopolis, Agalalus, Baris, Seleucia ferrea, Timbriadum, Themisonius, Justinianopolis, Mallus, Odada, Zorzila, Teityasos.

XXV. *Provincia Lycaonia sub consulari urbes 18.*

Iconium metropolis, Lystra, Misthea, Amblada, Vasada, Umanada, Lистра, Laranda, 41 Derbæ, Karate, Hyde, Isaurópolis, Corna, Sabatra, Pierna, Carna, Glavama, Rignum.

XXVI. *Provincia Phrygia Salutaris sub consulari urbes 23.*

Eucarpia, Hierapolis, Ostrus, Sceptorium, Brusus, Cleros Horines, Cleros Polemicos, Deba lacia, Lysias, Synada, Prymnesus, Hipsos, Polygotus, Docinium metropolis, Merus, Nacolia, Doryllium, Medaium, Demu Libaon, seu Plebis Libaonum, Demu, seu Plebis Auacelia, Demu, seu Populi Alamassi, Demu, seu Populi Propriasa.

XXVII. *Provincia Pamphylia (intellige secundæ) sub consulari urbes 47.*

Perge Syllæum, Magydus, Attalia, Demu Uliambos, Tresena, Demu Canaura, Zobia, Thermeus et Eudocia, Demu Mendeneo, Demu Socla, Sinda, Berbe, 42 Sindaunda, Myodia Chori, Homyliadica, Olbasa, Palæopolis, Lysenara, Comana, Colbasa, Cremna, Panemotichos, seu Panemi murus, Ariasus, Maximianopolis, Ctema, seu possessio Maximianopoleos, Regesalamara, Limobrama, Codrula, Demusia, Demu Sabaon, seu Plebis Sabaonum, Pastolerisus, Selpe, Trimopolis, Sodi, Serna, Lybre, Cassa, Cotana, Orymena, Coracesium, Syedra, Caralia, Holybrasus.

XXVIII. *Provincia Lycia sub consulari urbes 34.*

Pasaydes, Anapus, Gaga, Acalisus, Elebesus,

Α Σαδάστη, Ἰλοῦζα, Ἀκμῆνα, Ἀδιοί, Ἰουχαρατά, Διόκλεια, Ἀρίστιον, Κίθυσος, Ἀπία, Εὐδοκίαι, Ἀζάνοι, Τιβεριούπολις, Κάδοι, Θεοδόκεια³⁹, Ἀγκύρα, Σύνζος, Τεμένου θύραι, Τανούπολις, Πουλχεριανούπολις.

ΚΓ. Ἐπαρχία Λυδίας ὑπὸ κοινουλόγιον, πόλεις κγ'.

Σάρδεις, Φιλαδέλφεια, Τρίπολις, Θιάτρα, Σίται, Μαιονία, Ἰουλιανούπολις, Τράλλεις, Αἰρηλιούπολις, Ἀττάλια, Ἐρμιοκαπηλία, Ὀκραςός⁴⁰, Ἀπολλωνος ἱερὸν, Τάλαζα, Βάγρις, Κήρασε Μεσο, Τύμελλος⁴¹, Ἀπολλώνης, Ἱεροκαστέλλεια, Μυστήνη, Σαταλέων, Γόρδος, Μοστίνα.

ΚΔ. Ἐπαρχία Πισιδίας ὑπὸ κοινουλόγιον, πόλεις κδ'.

Β Αντιόχεια, Νεά πόλις, Λιμέναι, Σαβίνας, Ἀτμενία, Πάππα, Σινῆθανδος, Λαοδικαία κεκαυμένη, Τυράτον, Ἀδριανούπολις, Φιλομήλιον, Σωζόπολις, Τύμανδρος μητρόπολις, Ὀπάμια, Εὐδοξιοῦπολις, Ἀγαλασσός, Βάρις, Σελεύκεια ἡ σιδηρῆ, ὁ Τιμβριάδων, Θεμιστόνιος, Ἰουστινιανούπολις, Μάλλος, Ὀδάδα, Ζόρζιλα, Τειτουάσσος.

ΚΕ. Ἐπαρχία Λυκαονίας ὑπὸ κοινουλόγιον, πόλεις κη'.

Ἰκόνιον μητρόπολις, Λύστρα, Μισθεία, Ἀρβλάδα, Οὐάσαδα, Οὐμάναδα, Λίστρα, Λάραυδα, Δέρβαι, Βαρατή⁴², Ὑδη, Ἰσαυρόπολις, Κόρνα, Σάβατρα, Πτέρνα, Κάρνα, Γλαύαμα, Ρίγνον.

ΚΖ. Ἐπαρχία Φρυγίας Σαλουταρίας ὑπὸ κοινουλόγιον, πόλεις κζ'.

Εὐκαρπία, Ἱεράπολις, Ὀστρούς, Σκεκπύριον⁴³, Βροῦξος, Κλήρος Ὀρίνης, Κλήρος Πολεμηκός⁴⁴, Δεβαλικία, Λυσίας, Σύναδα, Πρύμνησος, Ἴφος, Πολυγώτος, Δοκίμιον μητρόπολις, Μῆρος, Νακάλια, Δορύλλιον⁴⁵, Μεδάιον, Δήμου Λιδαῶν⁴⁶, Δήμου Ἀδράκλεια, Δήμου Ἀλαμασσού, Δήμου Πρυπίασα.

ΚΖ'. Ἐπαρχία Παμφυλίας ὑπὸ κοινουλόγιον, πόλεις κζ'.

Πέργη Σύλλαιον, Μάγυδος, Ἀττάλια, Δήμου Οὐλαμβος, Τρέσνα, Δήμου Καναύρα, Ζοβία, Θερμεός καὶ Εὐδοκία, Δήμου Μενδενέω, Δήμου Σώκλα, Σίνδα, Βέρβη, Σινδαύνδα, Μυωδία Χωρτ, Ὀμυλιάδικα⁴⁷, Ὀλβασα, Παλαιάπολις, Λυσήναρα, Κομανά, Κόλβασα, Κρέμνα, Πανέμου τείχος⁴⁸, Ἀρίαςος, Μαξιμιανούπολις κτήμα Μαξιμιανουπόλεως, Ῥεγησαλάμαρα, Λιμόδραμα, Κόδρουλα, Δεμουσία, Δήμου Σαβαῶν, Παστολήρισος, Σέληπη, Τριμούπολις, Σώδι, Σέρνα, Λύδρη, Κασσά, Κότανα, Ὀρύμενα⁴⁹, Κορακήσιον, Σύεδρα, Καράλια, Ὀλύδρασος.

ΚΗ. Ἐπαρχία Λυκίας ὑπὸ κοινουλόγιον, πόλεις λδ'.

Φασούδης, ὁ Λυαπος⁵⁰, Γάγα, Ἀκαλιός, Ἐλεβε-

VARLE LECTIONES.

³⁹ Θεοδοσιανή. ⁴⁰ Ἀκραςός. ⁴¹ ms. sic distinguit. Κήρασε Μεσοτύμελλος. ⁴² Βάραζα. ⁴³ Σκεκπύριον. ⁴⁴ Πολιτικῆς. ⁴⁵ Δορύλλιον. ⁴⁶ Λυκαῶν. ⁴⁷ ms. distinguit sic: Μυωδία Χωρτομυλιάδικα. ⁴⁸ Πανέμου τείχος. ⁴⁹ Ὀρυμνά. ⁵⁰ Ἄναπος.

θες, Λίμυρα, Ἀρύκανδα, Ποδάλια, Χώμα, Ῥεακυ-
λιάς, Μύρα μητρόπολις, Ἀρνεία ⁴⁰, Κυάνεαι, Ἀπερ-
λά ⁴¹, Φελλός, Ἀντιφελός, Κάνδυβα, Εὐδοκιάς Πά-
ταρα, Εἰάνθος, Κόμβη, Μίσαι Πίναρα, Δίδωμα, πλῶ ⁴²,
Τελμισός, Καῦνος, Ἀραξα, Βουβών, Ἡνοάνδα, Βα-
λώρα, Κομιστάραος.

ΚΘ'. Ἐπαρχία Νήσων ὑπὸ ἡγεμόνα,
πόλεις κ'.

Ῥόδος, Κῶς, Σάμος, Χίος, Μιτυλήνη, Μέθυμνα,
Πέτελος, Τένεδος, Προσελήνη, Ἄνδρος, Τήνος, Νά-
ξος, Πάρος, Σύφνος, Μήλος, Ἴος, Θήρα, Ἀμουργός ⁴³,
Ἄστυπαλαία.

Λ'. Ἐπαρχία Καρίας ὑπὸ κοινουλάριον,
πόλεις λς' [Δ'].

Μήλιτος, Ἡρακλείας, Ὀγμοῦ ⁴⁴, Ἀμυνδός, Ἄλι-
καρνασσός, Κνίδος, Κέραμος, Μύλασσα, Στρατονίκεια,
Ἀμιζών, Ἀλινδὰ, Ἀλάπανδα, Ὀρθοσίας, Ἀρπασά,
Νεάπολις, Ἰγλάρημα, Ἀντιόχεια, μητρόπολις Ἀφρο-
δισίας, Ἡρακλείας ⁴⁵, Τάβας, Ἀπολλωνιάς, Σεβα-
στόπολις, Ἰαθός, Ἐρεζος, [Μαρκιανούπολις,] Ἀνα-
στασιούπολις, Χώρα ⁴⁶ Πατριμονία, Κιβύρα, Κοκκη-
μαλικαί.

ΔΔ'. Ἐπαρχία Ποντικῆς [α'] ὑπὸ κοινουλάριον,
πόλεις ις'.

Χαλκηδών, Νικομήδεια, Πρίνετος, Ἐλενόπολις,
Νίκαια, Βασιλινούπολις, Κίος, Ἀπάμεια, Προῦσα,
Καϊσάρεια, Ἀπολλωνιάς, Δασκύλιον, Νεοκαισάρεια,
Ἀδριανολί, Ῥεγεταταίος, Ῥεγοδώρια.

ΑΒ'. Ἐπαρχία Ὀνωριδῶος ὑπὸ ἡγεμόνα,
πόλεις ς'.

Κλαυδιούπολις, Προυσιάς, Ἡράκλεια, Τίος ⁴⁷ Κρα-
τία, Ἀδριανούπολις.

ΑΓ'. Ἐπαρχία Παφλαγονίας ὑπὸ κοινουλάριον,
πόλεις ς'.

Πάγρα ⁴⁸, Πομπητιούπολις, Σόρα, Ἀμάστριον,
Δάδυβρα.

ΑΔ'. Ἐπαρχία Γαλατίας [α'] ὑπὸ κοινουλάριον,
πόλεις ζ'.

Ἄγγυρα μητρόπολις, Ταβία, Ἄσπωνα, Κίνα,
Ῥεγαναγάλια, Ῥεγέμνηζος, Ἡλιούπολις.

ΑΕ'. Ἐπαρχία Γαλατίας Σαλουταρίας ὑπὸ
ἡγεμόνα, πόλεις θ'.

Πισινός, Μαυρέκιον ⁴⁹, Πητινήσος, Αἰώριον, Κλά-
νεος, Ῥεγετοκνάδη, Εὐδοξιάς, Μυρικιών, Γερ-
μία.

ΑΖ'. Ἐπαρχία Καππαδοκίας [α'] ὑπὸ
κοινουλάριον, πόλεις δ'.

Καϊσάρεια, Νύσσα, τὰ Θέρμα, Ῥεγεποδανδός.

ΑΗ'. Ἐπαρχία Καππαδοκίας [β'] ὑπὸ
κοινουλάριον, πόλεις η'.

Τύανα, Φαυστινούπολις, Κυβίστρα, Ναζιανζός,
Σάσιμα, Παρνασός, Ῥεγεδοάρα, Ῥεγεμουκισός.

A Limyra, Arycanda, Podalia, Choma, Reacylias,
Mœra metropolis, Arnea, Cyaneæ, Aperla, Phellus,
Antiphellus, Candyba, **43** Eudocias, Patara. Xan-
thus, Combe, Misa: Pinara, Didoma, plo, Telmisus,
Caunus, Araxa, Bubon, Henoanda, Balura, Comi-
staraos.

XXIX. *Provincia Insularum sub præside urbes 20.*

Rhodus, Cos, Samus, Chius, Mitylene, Methymne,
Petelus, Tenedus, Proselenc, Andros, Tenus, Na-
xus, Parus, Syphnus, Melus, Jus, Thera, Amurgus,
Astypalæa.

XXX. *Provincia Caria sub consulari urbes 36.*

Melitus, Heracleas, Ogmî, Amyndus, Halicarnas-
sus, Cnidus, Ceramus, Mylasa, Stratonicia, Ami-
zon, Alinda, Alapanda, Orthosias, Arpasa, Neapo-
lis, **44** Hyllarema, Antiochia, metropolis Aphro-
disias, Heraclea, Tabas, Apollonias, Sebastopolis,
Jasus, Erezus, Marcianopolis, Anastasiopolis,
Chora Patrimonia, Cibyra, Coctemalicae.

XXXI. *Provincia Ponticæ [primæ] (Bithyniæ scilicet) sub consulari urbes 16.*

Chalcedon, Nicomedia, Prinætus, Elenopolis,
Nicæa, Basilinopolis, Cius, Apamea, Prusa, Cæsa-
rea, Apollonias, Dascylion, Neocæsarea, Adriani,
Regetataios, Regodorie.

C XXXII. *Provincia Honoriadis sub præside urbes 6.*

Claudiopolis, Prusias, Heraclea, Tius, Cratia,
Adrianopolis.

XXXIII. *Provincia Paphlagoniæ sub correctore ur-
bes 6.*

Pagra, Pompeiopolis, Sora, Amastrium, Junopolis,
Dadybra.

XXXIV. *Provincia Galatiæ (primæ) sub consulari
urbes 7.*

Ancyra metropolis, **45** Tabia, Aspona, Cinna,
Reganagalia, Regemnezus, Heliopolis.

XXXV. *Provincia Galatiæ Salutaris sub præside
urbes 9.*

D Pisinus, Maurecium, Petinesus, Æorium, Claneus,
Regetnocrade, Eudoxias, Myracium, Ger-
mia.

XXXVI. *Provincia Cappadociæ primæ sub consu-
lari urbes 4.*

Cæsarea, Nyssa, Therma, Regepodandus.

XXXVII. *Provincia Cappadociæ secundæ consulari
præside urbes 8.*

Tyana, Faustinopolis, Cybistra, Nazianzus, Sa-
sima, Parnasus, Regedoara, Regecucusus.

VARIÆ LECTIONES.

⁴⁰ Ἀρνεία. ⁴¹ Ἀπερλά. ⁴² Disting. Σίδιμα. Τλῶ. ⁴³ Ἀμουργός. ⁴⁴ ms. conjungit. cum Ἡρακλ. ⁴⁵ Ἀλα-
δοκίος in ms. Farnes. ⁴⁶ Χωρία. ⁴⁷ Πίος. ⁴⁸ Γάγγρα. ⁴⁹ Ῥεγεμαυρέκιον.

XXXVIII. *Provincia Helenopolis sub consulari urbes 7.*

Amasia, Ibyra, Zela, Saltum, Zalichen, Andrapa, Amisus, Sinope.

XXXIX. *Provincia Ponti Polemoniaci urbes 5 sub præside.*

Neocæsarea, Comana, Tolemonium, Cerasus, Trapezus.

XL. *Provincia Armenia primæ sub consulari [præside] urbes 5.*

Sebastea, Nicopolis, Colonia, Satala, Sebastopolis.

XLI. *Provincia Armenia secundæ sub præside urbes 6.*

Melitene, Arca, Arabysus, Cucusus, Comona, Ararasthia.

XLII. *Provincia Ciliciæ primæ sub consulari urbes 8.*

Tarsus metropolis, Pompeiopolis, Sebaste, Corycus, Adena, Agusia, Malchus, Zephyrium.

XLIII. *Provincia Ciliciæ secundæ sub præside urbes 9.*

Anazarbus metropolis, Mopsuestia, Ægeæ, Epiphania, Alexandria, Rhosus, Irenopolis, Flavia, Castaballa.

XLIV. *Provincia Cypri insulæ sub consulari urbes 15.*

Constantia metropolis, Tamassus, Citium, Amathusia, Coren, Paphus, Arsenoe, Soli, Lapithus, Cirboæa, Cythri, Carpasin, Cyrenia, 47 Trimituntun, Leucusia.

XLV. *Provincia Isauriæ sub præside urbes 23.*

Seleucia metropolis, Celesdere, Anemurium, Tioiopolis, Lamus, Antiochia, Juliosebaste, Cestri, Selinus, Jotape, Diocæsarea, Olbe, Claudiopolis, Hierapolis, Dalisandus, Germanicopolis, Irenopolis, Philadelphia, Moledarasus, Zeede, Neapolis, Lauzadæe.

XLVI. *Provincia Syriæ primæ sub consulari urbes 7.*

Antiochia juxta Daphnem, Seleucia, Laodicia, Gabala, Paltus, Beroea, Chalcis.

XLVII. *Provincia Syriæ secundæ sub præside urbes 8.*

Aramea Epiphania, Arethusa, Larissa, Mariame, Balanea, Rephanæe, Seleucobelus.

XLVIII. *Provincia Euphratensis sub præside urbes 12.*

Hierapolis, Cyrus, Samosata, Doliche, 48 Zeugma, Germanicia, Perrhe, Nicopolis, Scenarchæa, Salgenoratixenum, Syrims, Europus.

ΔΗ'. *Ἐπαρχία Ἐλενοπόλεως ὕπο κονσουλάριον, πόλεις ζ'.*

Ἄμασια, Ἰβύρα, Ζήλα, Σάλτον, Ζαλίχην, Ἄνδραπα, Ἄμισος, Σινώπη.

ΔΘ'. *Ἐπαρχία Πόντου Πολεμιακοῦ, πόλεις ε', ὑπο ἡγεμόνα.*

Νεοκαισάρεια, Κόμανα, Τολεμόνιον, Κερασούς, Τραπεζοῦς.

Μ'. *Ἐπαρχία Ἀρμενίας [α'] ὑπο κονσουλάριον [ἡγεμόνα], πόλεις ε'.*

Σεβάστεια, Νικόπολις, Κολόνια, Σατάλα, Σεβαστούπολις.

ΜΑ'. *Ἐπαρχία Ἀρμενίας [β'] ὑπο ἡγεμόνα, πόλεις ζ'.*

Μελετηνή, Ἄρκα, Ἀράδισος, Κουκουσός, Κομόνα, Ἀραραισθία.

ΜΒ'. *Ἐπαρχία Κιλικίας [α'] ὑπο κονσουλάριον, πόλεις η'.*

Ταρσός μητρόπολις, Πομπηίουπολις, Σεβάστη, Κόρυκος, Ἄδανα, Ἄγουσια, Μάλχος, Ζεφύριον.

ΜΓ'. *Ἐπαρχία Κιλικίας [β'] ὑπο ἡγεμόνα, πόλεις θ'.*

Ἀνάζαρβος μητρόπολις, Μοψουεστία, Αἰγεται, Ἐπιφάνια, Ἀλεξάνδρεια, Ῥώσος, Εἰρηνούπολις, Φλαβία ὄ, Κασταβάλλα.

ΜΔ'. *Ἐπαρχία Κύπρου τῆς νήσου ὑπο κονσουλάριον, πόλεις ιε' [ιγ'].*

Κωνσταντία μητρόπολις, Ταμασός, Κίτιον, Ἀμαθυσία, Κόρην, Πάφος, Ἀρσενόη, Σόλοι, Λάπαθος, Κιρβοῖα, Κύθροι, Καρπάσιν, Κυρηνία, Τριμιθούντων, Λευκουσία ὄ.

ΜΕ'. *Ἐπαρχία Ἰσαυρίας ὑπο ἡγεμόνα, πόλεις κγ'.*

Σελεύκεια μητρόπολις, Κελεσδέρη, Ἄνεμούριον. Τιτιούπολις, Λάμος. Ἀντιόχεια, Ἰουλιουσεβαστή. Κέστροι, Σελινούς, Ἰοτάπη, Διοκαισάρεια, Ὀλεθ, Κλαυδιούπολις, Ἱεράπολις, Δαλίσανδος, Γερμανικόπολις, Εἰρηνόπολις, Φιλαδέλφεια, Μυληθαρασός ὄ, Ζεῆθη, Νεάπολις, Λαυζαδαῖς ὄ.

ΜΓ'. *Ἐπαρχία Συρίας [α'] ὑπο κονσουλάριον, πόλεις ζ'.*

Ἀντιόχεια ἡ πρὸς Δάφνην, Σελεύκεια, Λαοδίκεια, Γάβαλα, Πάλτος, Βέροια, Χαλκίς.

ΜΖ'. *Ἐπαρχία Συρίας [β'] ὑπο ἡγεμόνα, πόλεις η'.*

Ἀπάμεια, Ἐπιφάνεια, Ἀρέθουσα, Λάρισσα, Μαρραμή, Βαλανέα, Ῥεφαναῖς, Σελευκόδηλος.

ΜΗ'. *Ἐπαρχία Εὐφρατιensis ὑπο ἡγεμόνα, πόλεις ιβ'.*

Ἱεράπολις, Κύρος, Σαμόσατα, Δολίχη, Ζεῦγμα, Γερμανικία, Περέθη, Νικόπολις, Σκεναρχαία, Σαλγενορατίξενον, Σύριμα, Εὐροπος.

VARIÆ LECTIONES.

ὄ *Const. Porph.* Ἐλενοπόντου. ὄ *Φλαβιάς.* ὄ *Hæc duæ recentiori manu adjunctæ sunt ms. Farnes.*
 ὄ *Disting. ms. Μυλωνῆ Δαρασός.* ὄ *C. P. Λαύζαδος.*

ΜΘ'. Ἐπαρχία Ῥοσρώικην ὕπο ἡγεμόνα, πόλεις θ'. A XLIX. Provincia Rosroïcen [Osroenes], sub præside urbes 9.

Ἐδεσσα, Κωνσταντία, Θεοδοσιούπολις, Κάρρα, Βάτνα, Νέα Βαλεντία, Λεοντόπολις ἢ καὶ Καλλι- νίκη, Βίρθα.

Edessa, Constantia, Theodosiopolis, Carrha, Batnæ, Nova Valentia, Leontopolis, quæ et Calli- nice, Birtha.

Ν'. Ἐπαρχία Μεσοποταμίας ὑπο ἡγεμόνα, πόλις α'.

L. Provincia Mesopotamiæ sub præside urbem unam.

Ἄμιδα.

Amida.

ΝΑ'. Ἐπαρχία Φοινίκης ὑπο κονσουλάριον, πόλις α' [πόλεις ιδ'.]

LI. Provincia Phœnicia sub consulari urbem unam [urbes 14.]

Τύρος.

Tyrus.

Cætera ex Farnesiano codice.

Πτολεμαίς, Σιδών, Βηρυτός, Βίβλος, Βόστρυς, Τρίπολις, Ὀρχαί, Ὀρθοσίας.

Ptolemæis, Sidon, Berytus, Biblus, Bostrys, Tri- polis, Orcæ, Orthosias.

In eodem Barberino manu ejusdem. Holstenii habetur Supplementum Notitiæ Imperii Orientalis Hieroclis Grammatici ex ms. antiquissimo bibliothecæ Farnesianæ.

Τύρος, Πτολεμαίς, Σιδών, Βηρυτός, Βίβλος, Βό- στρυς, Τρίπολις, Ὀρχαί, Ὀρθοσίας, Ἀραδος, Ἀν- ἀραδος, Κωνσταντία, Πογωνίς, Παναϊάς.

Tyrus, Ptolemæis, Sydon, Berytus, Biblus, Bo- strys, Tripolis, Orcæ, Orthosias, 49 Aradus, Antaradus, Constantina, Pogonas, Panæas.

ΝΒ'. Ἐπαρχία Φοινίκης Λιβανήσιας ὑπο ἡγεμόνα, πόλεις ς'.

LII. Provincia Phœnicia Libani sub præside urbes 6.

Ἐμισσα, Λαοδίκεια, Δαμασκός, Ἡλιούπολις, Ἀβίλλα, Πάλμυρα.

Emissa, Laodicea, Damascus, Heliopolis, Abilla, Palmyra.

ΝΓ'. Ἐπαρχία Παλαιστίνης ὑπο κονσουλάριον, πόλεις κβ'.

LIII. Provincia Palæstina sub consulari urbes 22.

Καϊσάρεια μητρόπολις, Δώρα, Ἀντιπατρίς, Διό- πολις, Ἀζωτός παράλιος, Ἀζωτός μεσόγειος, Ἐλευθερόπολις, ἢ Ἐλία καὶ Ἱεροσόλυμα, Νέα πό- λις, Αἰδιάς, Σεβάστη, Ἀνθηδών, Διοκλητιανούπολις, Συκαμάζων, Ὀνούς, Σώζουσα, Ἰόππη, Γάζα, Ῥαμφία, Ἀσκάλων, Ἀριζα, Βιτύλη.

Cæsarea metropolis, Dora, Antipatris, Diospolis, Azotus maritima, Azotus mediterranea, Elcuthero- polis, Ella, quæ et Jerusalem, Neapolis, Libias, Augusta Sebaste, Anthedon, Diocletianopolis. Sy- camazon, Honus, Sozusa, Joppe, Gaza, Ramphia, Ascalon, Ariza, Bityle.

ΝΔ'. Ἐπαρχία Παλαιστίνης β' ὑπο ἡγεμόνα, πό- λεις ια'.

LIV. Provincia Palæstina secundæ sub præside urbes 11.

Σκυθόπολις, Σέλλα, Γάδαρα, Ἀβίλα, Καπετωλιάς, Ἴππος, Τιβεριάς, Ἐλένου πόλις, Διοκίεσσα, Μαξι- μιανου πόλις, Γάβα.

Scythopolis, Sella, Gadara, Abila, Capetolia, Hippus, Tiberias, Elenopolis, Diocessa, Maxi- mianopolis, Gabæ.

ΝΕ'. Ἐπαρχία Παλαιστίνης γ' ὑπο ἡγεμόνα, πό- λεις ι'.

50 LV. Provincia Palæstina tertiæ sub præside urbes 10.

Πέτρα, Αὐγουστόπολις, Ἀρίνδηλα, Χαραγμούδα, Ἀρεόπολις, Ζωάρα, Μάμφις, Βιτάρους, Ἐλοῦσα, Σάλτων.

Petra, Augustopolis, Arindila, Charagnuba, Areopolis, Zoara, Mampsis, Vitarus, Elusa, Salton.

ΝΖ'. Ἐπαρχία Ἀραβίας ὑπο κονσουλάριον, πόλεις ιζ'.

LV. Provincia Arabia sub consulari urbes 17.

Βόστρα, Νιλακώμη, Ἄδρα, Δία, Ἐξακωμία κώμη, Μήδαβα, Γέρασα, Μαϊούδος, Φιλαδέλφια, Νέα πόλις, Ἱεράπολις, Φιλίπποπολις, Φαίνα, Κωνσταντία, Διονυσίας, Κανόθα, Ἄδρασσός.

Bostra, Nilacome, Adra, Dia, Exacomia Vicus, Medava, Gerasa, Majudus, Philadelphia, Nova Civitas Neapolis, Hierapolis, Philippopolis, Phæna, Constantia, Dionysias, Canotha, Adrassus.

ΝΖ'. Ἐπαρχία Αἰγυπτιακῆς ὑπο αὐγουστάλιον, πόλεις κγ'.

LVI. Provincia Ægyptiacæ sub augustali urbes 23.

Ἀλεξάνδρεια, Ἐρμούπολις, Μενελαΐτης, Μελέ- της, Βούτος, Καβασσά, Σάης, Ναύκρατις, Ἀν- δρών, Νικίου, Ζωῆς, Φραυήνης, Παχνημόης, Διό- πολις, Σεβόνυτος, Ὀνούφιος, Ταῦα, Κλεοπάτρα, Κυνῶ, Βουσίρης, Ὠάσης, Ἐλεαρχία, Παράλιος.

Alexandria, Hermopolis, Menelaites, Meletes, Vutos, Cabassa, Saes, Naucratis, Andron, Nicii, Zois, Phravynes, Pachnemoes, Diospolis, Sebo- nytus, Onuphis, Tava, 51 Cleopatra, Cyno, Bu- sires, Oases, Elearchia, Paralios.

VARIE LECTIONES.

Ἰσραήλης. Ἀρακαί. Ἐμέσα aliis. leg. Ῥαμφία. leg. Φαινῶ. Μέτρηλις. Ἐλε- leg. Πάραλος.

LVIII. *Provincia Augusta prima* (Augustamnica) ἂ ΝΗ'. Ἐπαρχία Αὐγούστα α' ὑπὸ κορρήτορος, πόλεις ιγ'.

Rhinocorura, Ostranice, Cassium, Pentaschænon, Aphnaion, Gerrhas, Scenna, Pelusium, Sethraites, Hephæstus, Panithysos, Pannis, Thmuis.

Ῥινοκόρουρα, Ὀστρανίκη ⁷¹, Κάσιον, Πεντάσχονον, Ἀφνάιον, Γέρρας, Σέννα, Πηλούσιον, Σεθραίτης, Ἡφαιστός, Πανίθυσος ⁷², Πάννις ⁷³, Θμούϊς.

LIX. *Provincia Augusta secunda* (Augustamnica II) sub præside urbes 7.

Leonto, Athrides, Heliu, Bubastus, Pharzithus, Arabia, Glysma castrium.

ΝΘ'. Ἐπαρχία Αὐγούστα β' ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ζ'.

Λεοντώ, Ἀθρίδης ⁷⁴, Ἥλιου, Βούδατος, Φάρζιθος, Ἀραβία, Κλύσμα κάστρον.

LX. *Provincia Arcadiæ sub præside urbes 9.*

Cyno, Oxyrynchus, Heracleus, Hercules, Arsenoites, Theodosiopolis, Nicopolis, Aphrodito, Pemphie, Littus.

Ξ'. Ἐπαρχία Ἀρκადίης ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις θ'.

Κυνῶ, Ὄξυρυγχος, Ἡρακλείως, Ἀρσενοίτης, Θεοδοσιούπολις, Νικόπολις ⁷⁵, Ἀφροδίτω, Πέμφις ⁷⁶, Λίττους.

LXI. *Provincia Thebaidis proxima sub præside urbes 10.*

Hermui, Theodosiopolis, Antino, Aenasa, Lycorum, 52 Hypsile, Apollon parvus, Antei, Pannius, Oases magna.

B

ΞΑ'. Ἐπαρχία Θηβαίδος ἐγγιστα ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ι'.

Ἑρμούη ⁷⁷, Θεοδοσιούπολις, Ἀντινῶ, Ἀκούασα ⁷⁸, Λύκων, Ὑψιλῆ, Ἀπόλλων μικρὸς, Ἀντίου, Πάνιος, Ὀάσις μεγάλη.

LXII. *Provincia Thebaidis superioris sub duca urbes 11.*

Ptolemais, Diospolis, Tentrya, Maximianopolis, Coptus, Phicæ, Diocletianopolis, Eresbythus, Lat-torium, Apollonias, Ombri.

ΞΒ'. Ἐπαρχία Θηβαίδος τῆς ἄνω ὑπὸ δοῦκα, πόλεις ια'.

Πτολεμαίς, Διόσπολις, Τέντρυα, Μαξιμιανούπολις, Κώπτος, Φίκαι, Διοκλητιανούπολις, Ἐρέσθυθος, Λάττων, Ἀπολλωνιάς, Ὀμβροί ⁷⁹.

LXIII. *Provincia Libyæ superioris sub præside urbes 11.*

Sozusa, Cyrene, Ptolemais, Teuchera, Adriane, Veronice.

ΞΓ'. Ἐπαρχία Λιβύης τῆς ἄνω ⁸⁰ ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ι'.

Σώζουσα, Κυρήνη, Πτολεμαίς, Τεύχηρα, Ἀδριανή, Βερονίκη.

LXIV. *Provincia Libyæ inferioris sub præside urbes 6.*

Parætonium, Zogrozagules, Pidonia, Antipthro, Darnes, Amoniace.

ΞΔ'. Ἐπαρχία Λιβύης τῆς κάτω ὑπὸ ἡγεμόνα, πόλεις ς'.

Παραϊτόνιον, Ζωγροζαγούλης, Πιδονία, Ἀντιφρώ, Δάρνης ⁸¹, Ἀμωνιακή.

Sunt Occidentales provinciæ sub Roma 7.

Italiæ, provincia Norici, provincia Galenorum, id est Gallorum, provincia Hispaniarum, provincia Brigæmorum, id est Britannorum, provincia Pannoniarum, provincia Africæ, provincia Siciliæ, provincia Sardinia, provincia Corsicæ.

C

Εἰσὶν τῆς Δύσεως αἱ ἐπαρχίαι ὑπὸ Ῥώμην ζ'.

Ἰταλίας, ἐπαρχία Νωρίκου, ἐπαρχία Γαλήνων, ἐπαρχία Σπανίων, ἐπαρχία Βρισγάμων, ἐπαρχία Πανονίων, ἐπαρχία Ἀφρικῆς, ἐπαρχία Σικελίας ⁸², ἐπαρχία Σαρδηνίας, ἐπαρχία Κορσικῆς.

VARIÆ LECTIONES.

⁷¹ Leg. Ὀστρανίκη. ⁷² Πανίφυσος, Παναίφυσος, Παναίφυσος. ⁷³ Τάννις. ⁷⁴ Ἀθρίδης. ⁷⁵ Leg. Νεϊλόπολις. ⁷⁶ Leg. Μέμφις. ⁷⁷ Ἑρμάη. ⁷⁸ Leg. Φάκουσσα. ⁷⁹ Alia not. ms. Κάτος sic legit. ⁸⁰ Ὀμβοί. ⁸¹ Basil. M. cp. 47. ⁸² Leg. Δάρνις. ⁸³ Tres postremæ ad Italiam pertinent, et sic sunt 7.

CONSTANTINI IMP.

PORPHYROGENITI

DE ADMINISTRANDO IMPERIO

LIBER.

(Ans. ΒΑΝΔΟΥΙ, *Imperium Orientale*, tom. I.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
 ΤΟΥ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΑΙΩΝΙΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΩΜΑΙΩΝ
 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΑΙΩΝ ΥΙΟΝ ΡΩΜΑΝΩΝ
 ΤΟΝ ΘΕΟΣΤΕΦΗ ΚΑΙ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

CONSTANTINI
 CHRISTI AETERNI REGIS| GRATIA IMPERATORIS ROMANORUM
 AD ROMANUM FILIUM,
 A DEO CORONATUM ET PORPHYROGENITUM IMPERATOREM.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Υἱὸς σοφῶς ἐδφραίνει πατέρα, καὶ πατὴρ φιλό-
 στοργος ἐπὶ υἱῷ τέρπετα· φρονιμῷ. Κύριος γὰρ δι-
 δώσει νοῦν ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν, καὶ προσέθῃσιν οὗς τοῦ
 ἀκούειν· παρ' αὐτῷ θησαυρὸς σοφίας, καὶ ἐξ αὐτοῦ
 δίδεται πᾶν δώρημα τέλειον· καθιστᾷ βασιλεῖς ἐπὶ
 θρόνου, καὶ κυρίαν τοῦ παντὸς δίδωσιν αὐτοῖς. Νῦν
 οὖν ἀκουσόν μου, υἱέ, καὶ τῆνδε μαμαθηκῶς τὴν δι-
 δαχὴν. Ἰση σοφῶς παρὰ φρονιμοῖς, καὶ φρόνιμος
 παρὰ σοφῶς λογισθῆσθι. Εὐλόγησούσι σε οἱ λαοί, καὶ
 μακαριοῦσι σε πλήθη ἐθνῶν. Διδάχθητι δὲ χρῆσι
 πρὸ πάντων εἰδέναι, καὶ νουεχῶς τῶν τῆς βασιλείας
 οἰάκων ἀντιλαθεῖν. Περὶ τῶν ἐνεστώτων μελέτησον,
 καὶ περὶ τῶν μελλόντων διδάχθητι, ἵνα πείραν μετ'
 εὐδουλίᾳ ἀθροίσῃ, καὶ μεγαλεπήβολος ἴσῃ περὶ
 τὰ πράγματα. Ἴδού ἐκτίθημι σοὶ διδασκαλίαν, ὥστε
 τῇ ἐκ ταύτης πείρᾳ καὶ γνώσει συνεπιθέεντα περὶ
 τὰς βελτίστας βουλὰς καὶ [τῷ] τὸ κοινῇ συμφέρον μὴ
 διαμαρτάμεν. Πρῶτα μὲν, ποῖον ἔθνος, κατὰ τί μὲν
 ὠφελῆσαι δύναται· Ῥωμαίους, κατὰ τί δὲ βλάψαι· καὶ
 ποῖον, καὶ πῶς ἕκαστον τούτων, καὶ παρὰ ποῖου
 δύναται ἔθνος, καὶ πολεμῆσθαι, καὶ ὑποτάσσασθαι.
 Ἐπειτα, περὶ τῆς ἀπλήστου καὶ ἀχορήστου αὐτῶν
 γνώμης, καὶ ὧν παραλόγως ἐξαυτοῦνται λαμβάνειν.
 Εἶθ' οὕτως καὶ περὶ διαφορᾶς ἐτέρων ἐθνῶν, γενεα-
 λογίας τε ἐθνῶν, καὶ βίου διαγωγῆς, καὶ θέσεως καὶ
 κράσεως τῆς κατοικουμένης παρ' αὐτῶν γῆς καὶ

A

PROOEMIUM.

53 Filius sapiens lætificat patrem, et pater
 p̄olis amans in filio prudente delectatur. Dominus
 quippe est qui mentem indit quando loquendum
 est, et aurem ad audiendum impertit. Penes ipsum
 sapientiz **54** thesaurus reconditur, et ab illo
 omne donum perfectum emanat. Reges in throno
 collocat, universique dominatum ip̄is elargitur.
 Nunc ergo aurem præbe, fili, et hac imbutus do-
 ctrina, sapiens apud prudentes eris, et apud sa-
 pientes prudens censeberis. Benedicent tibi po-
 puli, et beatum prædicabunt multæ gentes. Discite
 quæ præ omnibus scitu opus sunt, et prudenter
 imperii gubernacula accipe. De præsentibus tectum
 cogita, futura edisce, ut una cum recto consilio
 experientiam colligas, et præclare res magnas ag-
 gredi valebis. Ecce doctrinam tibi propono; ut ex
 ejus experientia et notitia ad optima consilia as-
 suefactus, in publicæ utilitatis rebus ne aberres.
 Primum quidem tradam quæ gens in qua re pro-
 desse Romanis possit, in qua obesse: item quali-
 ter et quomodo singulæ se habeant, et a qua gente
 possint et bello impeti et subjugari. Deinde vero
 de inexplebili insatiabilique earum animo, ac de
 iniquis earumdem postulatis. Sub hæc de aliarum
 quoque gentium discrimine, origine. vivendi insti-
 tuto, de situ, de conditione terræ quam incolunt;

insuper de circuitu et mensura terræ, ac de iis A quæ vario tempore Inter Romanos diversasque gentes acciderint : deinde de iis quæ penes nos, imo etiam in universo Romano imperio certis temporibus innovata sunt. Hæc mecum ex sapientia legibus considerata, tibi dilecto filio meo nota facere decrevi, ut singulorum discrimen apprime teneas, sciasque qua ratione istæ, vel tractandæ sive conciliandæ, vel debellandæ ac repellendæ sint. Te quippe ut magnanimum reformidabunt ; et abs te velut ab igne fugient. Labia eorum frænabuntur, verbisque tuis veluti telis confodientur. Ipsis aspectu terribilis eris, et a conspectu tuo tremor invadet illos, Deusque omnipotens te proteget, ac Creator tuus te prudentia instruet, gressus tuos diriget, atque in basi immobili constituet. Thronus tuus quasi sol erit coram ipso, oculi ejus te respicient, neque te res adversæ contingant, quoniam ipse te elegit, et ab utero matris segregavit, imperiumque suum tibi tanquam cæteris præcellenti tradidit, posuitque te quasi speculam in colle, ac veluti auream statuum in excelso, et veluti urbem in monte te exaltavit ; ut munera tibi ferant gentes, et adorent te habitatores terræ. Sed tu, Domine, Deus meus, cujus regnum incorruptibile æternum est, eum in via dirige qui per te ex me natus est, ipsi vultus tui præsentia colluceat ei auris tua ad preces ejus inclinetur. Protegat eum manus tua, regnet propter veritatem, deducat eum dextera tua, et dirigantur viæ ejus in 55 conspectu tuo, ut custodiat justificationes tuas, coram eo procident hostes, et inimici ejus terram lingent. Adumbretur stirps ejus fœcundæ sobolis foliis, et umbra fructus ejus montes regios operiat, quia per te reges regnant, te celebrantes in sæcula.

στέλαχος τοῦ γένους αὐτοῦ πολυγονίας φύλλοις, καὶ ὅτι διὰ σοῦ βασιλεύουσι βασιλεῖς δοξάζοντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.

CAPUT PRIMUM.

De Patzinacitis, et quantum prosint imperatori Romano si pacem cum ipsis habeat.

Audi ergo, filii, quæ tibi non ignoranda existimo, et intelligens esto ut rectam gubernandi rationem assequaris. Siquidem vel subditis omnibus opportunitam esse scientiam dico, præcipue vero tibi, qui omnium salutem prospicere, ac mundi navem regere et gubernare debeas. Quod si perspicio, tristo, atque, ut par est, fluido, pedestri ac simplici loquendi genere utar, ad ea quæ proposui declaranda, ne mirere, filii. Non enim recte scribendi, neque Atticæ dictionis turgidæ ac sublimis speci-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(68) Meursius, ac si legretur στασιασμοῦ pro σταδισμοῦ, hæc ita interpretatur, *seditionis motu*, Verum in mss. Regiis et in Palatino non solum hic verum etiam cap. xiii. circa finem legitur σταδισμοῦ, ubi Meursius perperam emendat σταδισμοῦ pro σταδισμοῦ. quippe idem Porphyrogenitus lib. i. de Them. ubi de Themate secundo Armeniaco, sic habet, ὅτι Μένικπος ὁ τοῦ σταδισμοῦ τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραφόμενος, ubi

περιγηγήσεως αὐτῆς, καὶ σταδισμοῦ πρὸς τοῦτοις, καὶ περὶ τῶν ἐν τινι καιρῷ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ διαφόρων ἔθνων συμβεβηκότων, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅσα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ κατὰ τινὰς χρόνους ἐκαινοτομήθη. Ταῦτα ἐσοφισάμην κατ' ἐμαυτὸν, καὶ εἶπα γνωστά σοι ποιῆσαι τῷ ἡγαπημένῳ μου υἱῷ, ἐν ἑκῆς εἰδέναι τὴν ἐκάστου τούτων διαφορὰν καὶ πῶς, ἢ μεταχειρίζεσθαι ταῦτα καὶ οἰκειούσθαι. ἢ πολεμεῖν, καὶ ἀντιτάσσεσθαι. Πτοηθήσονται γὰρ σε ὡς μεγαλοφυῆ, καὶ ὡς ἀπὸ πυρὸς φεύγονται ἀπὸ σοῦ. φημιώθησονται τὰ χεῖλη αὐτῶν, καὶ ὡς ὑπὸ βελῶν τοῖς σοῖς κατατρωθήσονται ῥήμασιν. Ὀφθήσῃ αὐτοῖς φοβερός, καὶ ἀπὸ προσώπου σου τρόμος λήψεται αὐτοῦς, καὶ σοῦ ὁ Παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ. καὶ συνετιεῖ σε ὁ πλάσας σε, κατευθυνεῖ σου τὰ διαθήματα, καὶ ἐδράσει σε ἐπὶ βᾶσιν ἀσάλευτον. Ὁ θρόνος σου, ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἔσονται βλέποντες ἐπὶ σέ. καὶ οὐδὲν οὐ μὴ ἀφηταί σου τῶν χαλεπῶν, καθότι αὐτός σε ἐξελέξατο, καὶ ἀπὸ μήτρας ἀφώρισεν, καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ὡς ἀγαθὸν ὑπὲρ πάντας σοι ἔδωκε, καὶ τέθεικεν ἰσὺς σκοπὴν ἐπὶ βουνῷ, καὶ ὡς χρυσοῦν ἀνδριάντα ἐφ' ὄψησού, καὶ ὡς πόλιν ἐπ' ὄρους ἀνύψωσεν, ὥστε δωροφορεῖσθαι ὑπ' ἔθνων, καὶ προσκυνεῖσθαι ὑπὸ τῶν κατοικούντων τὴν γῆν. Ἀλλὰ σὺ, Κύριε ὁ Θεός μου, οὗ ἡ βασιλεία ἀνώλεθρος καὶ αἰώνιος, εἰς κατευθῶν τῶν διὰ σοῦ ἐξ ἐμοῦ γεννηθέντα; καὶ ἔστω ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ προσώπου σου ἐπ' αὐτὸν, καὶ τὸ οὖς σου ἐπικλίθεσθαι ταῖς τούτου δεήσεσι, σκεπασάτω αὐτὸν ἡ χεῖρ σου, καὶ βασιλευέτω ἔνεκεν ἀληθείας, καὶ ὁδηγήσῃ αὐτὸν ἡ δεξιὰ σου, κατευθυνθείσαν αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐνώπιόν σου τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πεσοῦνται πολέμιοι, καὶ λείξουσι χεῖρ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ. Κατασκιασθεῖ τὸ σκιά τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἐπικαλύψαι ὅρη βασιλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῶν Πατζιναιτικῶν (69), καὶ πρὸς πᾶσα συμβάλλονται μετὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων εἰρηνεύοντες.

Ἄκουσον τοίνυν, υἱέ, ἃ μοι δοκεῖ σε μὴ ἀγνοεῖν, καὶ νοήμων γενεῶ, ἵνα κτήσῃ κυβέρνησιν. Φημί γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἶναι καλὸν τῶν ὑποτεταγμένων τὴν μάθησιν, διαφερόντως δὲ σοὶ τῷ ὑπὲρ τῆς πάντων σωτηρίας ὀφειλοντι διαμεριμᾶν, καὶ τὴν κοσμικὴν ὁλκάδα πηδαλιουχεῖν τε καὶ κυβερνᾶν. Εἰ δὲ σαφεῖ καὶ κατημαξυμένῳ λόγῳ, καὶ ὅσον εἰκὴ βέονει περὶ καὶ ἀπλοικῶ πρὸς τὴν τῶν προκειμένων ἐχρησάμην δῆλωσιν μηδὲν θαυμάσης, υἱέ. Οὐ γὰρ ἐπίδειξιν καλλιγραφίας, ἢ φράσεως ἡτικτικῆς,

Vulcanius σταδισμὸν interpretatur dimensionem per stadia. Addatur itaque hæc vox Glossario Græco Ducangii.

(69) De Patzinacitis Scythica gente qui etiam Patzinacæ aliis dicuntur, pluribus agit scriptor noster capitibus sequentibus, ubi de eorum regione, vitæ instituto, gentibus quæ ipsis conterminæ sunt multis loquitur. Vide quæ de ipsis habet Ortelius.

καὶ τὸ διηρμένον διογκούσης, καὶ ὑψηλοῦ ποιῆσαι Ἀ
ἐσπούδασα· ἀλλὰ μᾶλλον διὰ κοινῆς καὶ καθωμιλη-
μένης ἀπαγγελίας διδάξει σε Ἰσπαυσα, ἅπερ οἰομαι
δεῖν σε μὴ ἀγνοεῖν, καὶ ἂ τὴν ἐκ μακρᾶς ἐμπειρίας
σύνεσίν τε καὶ φρονήσιν εὐμαρῶς σοι δύναται προξε-
νεῖν. Ὑπολαμβάνω γὰρ κατὰ πολὺ συμφέρειν αἰε
τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων, εἰρήνην ἐθέλειν ἔχειν μετὰ
τοῦ ἔθνους τῶν Πατζινακιδῶν, καὶ φιλικὰς πρὸς αὐ-
τοὺς ποιεῖσθαι συνθήκας τε καὶ σπονδὰς, καὶ ἀπο-
στέλλειν καθ' ἕκαστον χρόνον ἐντεῦθεν πρὸς αὐτοὺς
ἀποκρισιάριον (70) μετὰ ξενίων ἀρμοζόντων καὶ
πρὸς τὸ ἔθνος ἐπιτηδείων, καὶ ἀναλαμβάνεσθαι ἐκεῖ-
θεν ὀμήρους, ἧτοι ἐψίδας (71) καὶ ἀποκρισιάριον·
οἵτινες ἐν τῇ θεοφυλάκτῃ ταύτῃ πόλει μετὰ τοῦ καθ-
υπουργοῦντος εἰς ταῦτα συνελεύσονται, καὶ βασιλι-
κῶν εὐεργεσιῶν καὶ φιλοτιμιῶν τῶν ἐπαξίων πάν-
των τοῦ βασιλεύοντος ἀπολαύσουσιν· ὅτι γειτνιάζει
τὸ τοιοῦτον ἔθνος (72) τῶν Πατζινακιδῶν τῷ μέρει
τῆς Χερσῶνος, καὶ εἰ μὴ φιλιῶς ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς, δύναται κατὰ τῆς Χερσῶνος ἐξέρχεσθαι, καὶ κούρ-
σεύειν (73), καὶ ληΐζεσθαι αὐτὴν τε τὴν Χερσῶνα καὶ τὰ λεγόμενα Κλήματα (74).

ΚΕΦΑΛΑ. Β.

Περὶ τῶν Πατζινακιδῶν καὶ τῶν Ῥῶς.

Ὅτι καὶ τοῖς Ῥῶς οἱ Πατζινακιδῶν γείτονες (75)
καὶ ὄμοροι καθεστῆκασι, καὶ πολλάκις ὅταν μὴ
πρὸς ἀλλήλους εἰρηνεύουσι πραιδεύουσι τὴν Ῥω-
σίαν (76), καὶ ἰκανῶς αὐτὴν παραβλάπτουσι καὶ
λυμαίνονται. Ὅτι καὶ οἱ Ῥῶς διὰ σπουδῆς ἔχουσιν
εἰρήνην ἔχειν μετὰ τῶν Πατζινακιδῶν. Ἀγοράζουσι
γὰρ ἐξ αὐτῶν βόας, καὶ ἵππους, καὶ πρόβατα, καὶ
ἐκ τούτων εὐμαρῆστερον διαζῶσι καὶ ἡρυφερώτερον·
ἐπεὶ μὴδὲν τῶν προειρημένων ζώων ἐν τῇ Ῥωσίᾳ
καθέστηκεν. Ἄλλ' οὐδὲ πρὸς ὑπερορίους πολέμους
ἀπέρχεσθαι δύναται ὅλωσ' οἱ Ῥῶς, εἰ μὴ μετὰ τῶν
Πατζινακιδῶν εἰρηνεύοντες, διότι δύναται ἐν τῷ
ἐκείνου τῶν οἰκιστῶν ὑποχωρεῖν, αὐτοὶ ἐπερχόμενοι
τὰ ἐκείνων ἀφανίζουσι τε καὶ λυμαίνεσθαι· διὸ μᾶλ-
λον αἰε σπουδῆν οἱ Ῥῶς τίθενται διὰ τε τὸ μὴ παρα-
βλάπτεσθαι παρ' αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ ἰσχυρὸν εἶναι τὸ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(70) Id est, Legatum; passim quidem hac signi-
ficatione occurrit apud scriptores mediæ et infimæ
Græcitatæ ac Latinitatis, vide Ducangii utrumque
Glossarium; unde nostrates legatum Poclisar appel-
lant. Incipit nomen et munus Constantini magni tem-
pore, ut scribit Hincmarus epist. III, cap. XIII. Nec
ab origine pro quovis legato sumebatur, sed qui
Ecclesiæ negotia tractabat legatus, Apocrisiarius
dicebatur: posteriori autem ævo pro quovis legato
indifferenter usurpatum est.

(71) Ὅψις multiplici significatione apud scri-
ptores occurrit, quemadmodum etiam apud eum-
dem Constantium; hoc ipsomet quippe libro de
Adm. imp. cap. 53, p. 149 ὄψις pro *ultu* accipitur:
καὶ ἴδετε ὅτι ὁ Σαυρόματος τὰ ὠντα αὐτοῦ ἔχει πρὸς
ἡμᾶς, καὶ τὴν ὄψιν πρὸς τοὺς ἰδίους, ἐγὼ δὲ τὴν
ὄψιν μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὰ ὠντα πρὸς ἑναντίους.
In Tacticis apud Mauricium ὄψις pro *exercitibus*
fronte usurpatur. At in præsentiarum ὄψις est purum
putum Latinum, *obscis*: qua notione accipitur etiam
cap. 7 ejusdem libri de Adm. imp. Καὶ ἐπι-
ζητεῖν ὄψιδα; καὶ διασώστας necnon cap. 8 et 45.

(72) Ex illis quæ in sequentibus habet Scriptor nos-
ter facile eorum regionis limites dignosci possunt.

(73) Id est *currare, prædare, excursiones facere.*

men edere in animo habui; sed potius communi
ac familiari sermone ea enuntiare destinati, quæ
non ignota tibi esse debere putavi, quæque diu-
turno usu et experimento, intelligentiam tibi ac
prudentiam facile conciliare possint. Arbitror au-
tem te re imperatoris Romanorum esse, ut cum
Patzinacitis pacem semper agat, amice cum illis
paciscatur, et fœdera ineat, singulis annis Apo-
cristarium cum donis genti competentibus ad
illos mittat; inde vero obsides recipiat et Apocri-
sarium qui in urbem hanc a Deo servatam cum
administro convenient, ac condignis omnibus be-
neficiis honoribusque ab imperatore afficiuntur.
Hæc quippe Patzinacitarum gens parti Chersonis
limitima est, et nisi amice nobiscum sentiat, in
Chersonem impressionem et excursiones facere
valet, ipsamque Chersonem et regiones infestare
ac depopulari.

CAPUT II.

De Patzinacitis et Russis.

Russis Patzinacitæ vicini sunt et contermini:
quare nisi pacem invicem colant, Russiam sæpe
deprædantur ingentique damno afficiunt. Ideo
Russi operam dant, ut pacem cum Patzinacitis
habeant. Ab ipsis enim boves, equos et oves com-
parant, atque horum ope 56 facilius suaviusque
vitam agunt: nullum quippe horum animalium in
C Russia nascitur. Sed neque ad bella quæ extra
fines geruntur, ire omnino Russi possunt, nisi
cum Patzinacitis pacem servent: quoniam dum
illi extra fines abscedunt, ipsi irrupentes possunt
terram eorum pessumdare et devastare. Ideoque
Russi summo opere satagunt ne damnum ab ista
gente sibi importetur: et quia strenua illa et ad-
modum bellicosa est, eam sibi ad belli consortium
et auxilium pellicere curant, uti simul et ejus ini-

Hac notione sæpe occurrit apud Theophanem, et
alios scriptores; necnon eundem Constantium in
Tacticis. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(74) Interpretatus sum *Regiones* exemplo edit.
Lat. canonum Ecclesiæ Afric. can. 107, ἐν τῇ
Χαλκηδόνι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δευτέρου κλήματος,
in *Basilica Regionis secundæ*. Cæterum apud eum-
dem Constantium scribitur κλήμα et κλίμα, cum
η. cap. hoc primo; cum. cap. 37, et cap. 42. ejus-
dem libri de Adm. imp. et ita varie scriptum,
eadem tamen notione passim reperitur apud Au-
ctores.

(75) De Russis et Russia pluribus loquitur infra
Scriptor noster. De Russia autem Symeon Logo-
theta in Chronico MS. sic loquitur: Ῥῶς δὲ οἱ καὶ
δρομίται, φερώνυμον, ἀπὸ Ῥῶς τινος σφοδροῦ δι-
έδραμεν ἀπηχήματος τῶν χρησαμένων ἐξ ὑποθήκης ἢ
θεοκλισίας τινός, καὶ ὑπερεχόντων αὐτοὺς, ἐπιπέκλην-
ται. Δρομίται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀξέως τρέχειν αὐτοῖς προ-
ήγετο· ἔχενους δὲ τῶν φράγγων καθίστανται.

(76) Id est, prædantur: hoc verbo utitur Con-
stantinus etiam cap. 10, 13, 30, 32, 44, 45, et in
Tacticis nonnunquam. Apud alios item scriptores
Byzantinos passim occurrit hoc verbum eadem no-
tione.

micitiam devitent, et auxilio fruantur. Neque pos-
sunt item Russi imperatricem hanc Romanorum
urbem, sive belli, sive commercii causa petere, nisi
pacem cum Patzinacitis colant : nam ubi cum na-
vibus Russi ad loca fluminis prærupta devenerint,
cum non ultra procedere queant, nisi naviculas
suas flumine eductas humeris impositas transfo-
rant, tunc temporis illos Patzinacitæ invadunt, et
facile quia duplici labori ferendo pares non sunt,
in fugam vertunt et interficiunt.

τῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων βαστάζοντες διαβήσωσιν·
Πατζινακίτων, καὶ βράδιως, ἅτε πρὸς δύο πόνους ἀντέχειν μὴ δύνανται, τροποῦνται καὶ κατασφάζονται.

CAPUT III.

De Patzinacitis et Turcis.

Turcarum gens memoratos Patzinacitas magno-
pere reformidat, quia frequenter in præliis ab iis
devicti et ad internecionem fere cæsi sunt. Ideoque
Turcis Patzinacitæ semper formidolosi sunt, ab
iisque coercentur.

CAPUT IV.

De Patzinacitis, Russis et Turcis.

Si pacem cum Patzinacitis habeat Romanorum im-
perator, imperium Romanorum neque Russi, neque
Turcæ infestare possunt : neque item possunt a Roma-
nis pro redimenda pace magnam pecuniarum vim exi-
gere, imperatorem hujuscementis subsidiis ac potentia
nixum pertimescentes. Dum enim illi in bellum contra
Romanos proficiscuntur, Patzinacitæ, sive amicitia
cum imperatore devincti, sive litteris ejus atque
muneribus pellecti, facile Turcarum Russorumque
terram invadere, ac uxores liberosque illorum in
servitutem agere, regionemque devastare possunt.
τῆς χώρας τῶν τε Ῥώσ καὶ τῶν Τούρκων ἐπέρχεσθαι, καὶ ἐξανδραπεδίζεισθαι τὰ τούτων γυναῖκα, καὶ
παῖδάρια, καὶ ληΐζεσθαι τὴν χώραν αὐτῶν.

57 CAPUT V.

De Patzinacitis et Bulgaris.

Bulgaris quoque formidabilior Romanorum im-
perator videbitur, ipsosque ad pacem et quietem
adigere valet, si sit fœdere cum Patzinacitis junctus.
Si quidem memorati Patzinacitæ Bulgaris etiam
sinitimi sunt : et arbitrato suo, sive proprii quæstus
causa, sive ad ineamdam cum Romano imperatore
gratiam, Bulgariam nullo negotio invadere possunt,
ac multitudine, roboreque suo ipsos devincere et
profligare. Quapropter Bulgari magnam pacis ac
concordiæ cum Patzinacitis servandæ curam, solli-
citudinemque gerunt. Nam frequenter ab iis de-
bellati atque vastati, experimento didicerunt,
quantum sibi conferat pacate cum illis semper
agere.

Α τοιοῦτον ἔθνος συμμαχίαν παρ' αὐτῶν λαμβάνειν,
καὶ ἔχειν αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, ὡς ἂν καὶ τῆς ἑχθρας
αὐτῶν ἀπαλλάττωνται, καὶ τῆς βοηθείας καταπο-
λαύοιεν. Ὅτι οὐδὲ πρὸς τὴν βασιλεύουσιν ταύτην
τῶν Ῥωμαίων πόλιν οἱ Ῥῶς παραγίνεσθαι δύναν-
ται, εἰ μὴ μετὰ τῶν Πατζινακίτων εἰρηνεύοντες,
οὔτε πολέμου χάριν, οὔτε πραγματείας. Ἐπειδὴ ἐν
τῷ μετὰ τῶν κολῶν εἰς τοὺς φραγμοὺς τοῦ ποτα-
μοῦ (77) γίνεσθαι τοὺς Ῥῶς, καὶ μὴ δύνασθαι δια-
θεῖν, εἰ μὴ ἐξαγάγῃσι τοῦ ποταμοῦ τὰ πλοῖα αὐ-
ἐπιτίθενται τότε αὐτοῖς οἱ τοῦ τοιοῦτου ἔθνους τῶν

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ τῶν Πατζινακίτων καὶ Τούρκων.

Ὅτι καὶ τὸ τῶν Τούρκων γένος μέγαν πειτεῖται
καὶ δέδωκε τοὺς εἰρημένους Πατζινακίτας, διὰ τὸ πολ-
λάκις ἠττηθῆναι παρ' αὐτῶν, καὶ τελείως σχεδὸν
B παραδοθῆναι ἀφανισμῷ. Καὶ διὰ τοῦτο αἱ φοβεροὶ
τοῖς Τούρκοις οἱ Πατζινακίται νομίζονται, καὶ συ-
στέλλονται ὑπ' αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛ. Δ'.

Περὶ τῶν Πατζινακίτων, καὶ Ῥῶς, καὶ Τούρκων.

Ὅτι τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων μετὰ τῶν Πατζινα-
κίτων εἰρηνεύοντος, οὔτε Ῥῶς πολέμου νόμον κατὰ
τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας, οὔτε οἱ Τούρκοι δύναν-
ται ἐπελθεῖν· ἀλλ' οὔτε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης μέγαν
καὶ ὑπέρογκον χρέματά τε καὶ πράγματα παρὰ τῶν
Ῥωμαίων δύνανται ἀπαρτεῖν, δεδιότες τὴν διὰ τοῦ
τοιοῦτου ἔθνους παρὰ τοῦ βασιλέως κατ' αὐτῶν
ισχύον. Ἐν τῷ ἐκείνους κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρα-
τεύειν, οἱ Πατζινακίται, καὶ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα φι-
C λία συνδούμενοι, καὶ παρ' ἐκείνου διὰ γραμμάτων
καὶ δῶρων ἀναπειθόμενοι, δύνανται βράδιως κατὰ

ΚΕΦΑΛ. Ε'.

Περὶ τῶν Πατζινακίτων καὶ Βουλγάρων.

Ὅτι καὶ τοῖς Βουλγαροῖς φοβερότερος ἂν εἶναι
δέξειεν ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς, καὶ ἀνάγκην ἡσυχίας
ἐπιτιθέναι τούτοις δύνανται, ἐκ τοῦ μετὰ τῶν
Πατζινακίτων εἰρηνεύειν· ἐπειδὴ καὶ πρὸς αὐτοὺς
τοὺς Βουλγάρους οἱ εἰρημένοι Πατζινακίται πλησιά-
ζουσι· καὶ ἡνίκα βουληθῶσι, ἢ δι' οἰκτεῖον κέρδος,
ἢ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων χάριτι, εὐχερῶς
δύνανται κατὰ Βουλγαρίας ἐκστρατεύειν, καὶ ἀπὸ
τοῦ περιόντος πλήθους καὶ τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ὑπέρ-
νικτῶν αὐτοὺς καὶ ἠττᾶν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Βούλγαροι
ἀγῶνα καὶ σπουδὴν διηνεχῶς ἔχουσι τοῦ εἰρηνεύειν
καὶ ὁμονοεῖν μετὰ τῶν Πατζινακίτων. Ἐκ τοῦ γὰρ
πολλάκις ὑπ' αὐτῶν καταπολεμηθῆναι καὶ πραιδευ-
θῆναι, τῇ πείρᾳ ἐγνώκασιν καλὸν καὶ συμφέρον εἶναι
τὸ εἰρηνεύειν αἰεὶ πρὸς αὐτούς.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(77) Nimirum, ad loca fluminis prærupta. Per-
petam hæc interpretatur Meursius, in fluminis mu-
nimentis; quippe in Danubio, Danapri et Danastri
fluminibus nulla munimenta arte facta, quæ navi-
gationem impediunt, reperiuntur; loca vero præ-
rupta, seu rupes transversæ, quæ navigiis permeari

nequeant, frequentissimæ in laudati fluvii occur-
runt. Nomina autem locorum præruptiorum, quæ in
illis fluminibus reperiuntur, recensentur a Porphyro-
genito paulo infra cap. ix, ubi agit de Russia
a Russia Constantinopolim in littribus venien-
tibus.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

A

CAPUT VI.

ἱερὶ τῶν Πατζινακίων καὶ Χερσωνιῶν.

καὶ ἕτερος λαὸς τῶν τοιούτων Πατζινακίων τῷ μέρει τῆς Χερσῶνος παράκεινται, οὗτοι πραγματεύονται μετὰ τῶν Χερσωνιῶν, καὶ τὰς δουλείας αὐτῶν τε καὶ τοῦ βασιλέως, τὴν Ῥωσίαν (79), καὶ Χαζαρίαν (80), καὶ Ῥίαν (81), καὶ εἰς πάντα τὰ ἐκείθεν μέρη, δὴ λαμβάνοντας παρὰ τῶν Χερσωνιῶν τὸν ἀπαφωρημένον μισθὸν ὑπὲρ τῆς τοιαύτης δια-, κατὰ τὸ ἀνήκον τῆς δουλείας καὶ τοῦ κόπου, οἷον βλαττία (82), πρᾶνδια (83), χιρῆϊα (84), σήμεντα (85), πίπερι, δερμάτια ἀληθῆ (86) πάριττα, καὶ ἕτερα εἴδη τὰ ὑπ' αὐτῶν ὄμμενα, καθὼς ἂν ἕκαστος Χερσωνιῆς ἕκα-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Vide quid de Patzinacitiis scribat idem Por-
genitus infra cap. xxxvii. Gens autem Patzi-
pano dividitur in xiii tribus, et est magna et
libera, cui nulla Scythica resistere potuit, ut
Cedrenus; qui quamdam harum tribuum
irmân, et aliam Pagumanis appellat. In horum
Patzinacitarum sive Patzinacarum tractu in-
tertelius, hodie Podolia et Moldavia visitur.

De Russis ac Russia pluribus infra cap. ix.
ut idem Scriptor: ubi vide quid observe-

De Chazaris et Chazaria vide quid Con-
sius cap. x, xi, et xii, necnon alibi obiter.
nam vero in editis scribitur Χαζαρία.

Regio ad Pontum Euxinum. Pluribus de-
loquitur Porphyrogenitus infra cap. xlii.
lius in Bosporo Thracio. Vide notas ad histo-
Duce pag. 232. Xylander in notis ad Cedre-
onem fluminis esse ait.

Blattia vel *Blattia* est idem quod *purpura*
C. Quæ res vendit non poss. *Purpura*,
latta, vel *oxyblatta*, atque *hyantina* dicitur.
constat triplicis coloris fulsæ blattam, pur-
pura nempe, quæ mero Blattæ vocabulo intelli-
alteram intensioris et vividioris coloris, quam
tertia nuncupant; vel βλάτταν ὄξυ, ut Cedre-
n. Tiberio: tertiam denique violaceam, sive
hyantinam. Fuit olim in pretio *Blattia Neapoli-
si Byzantini* ut patet ex Anastasio Biblio-
in Leone iii. et in Paschali. *Blattiam* vero
n commendat Sidonius carm. 5.

us castorea, *blattam Tyrus*, *aræ Corinthus*.
tiores vero Græci, βλατίον, pro serico usur-
l. Vide Salmas. ad hist. Aug. item Ducangii
que Gloss.

Prandea et *Brandea*, scriptum reperitur.
eum multiplici significatione apud scriptores
rit: aliquando enim accipitur pro palla se-
rel lintea, qua divorum reliquiæ, vel corpora
i a Christianis solebant. Hiucmarus in Vita
nigii: *Ipsum corpus sanctissimum, sicut in
ori translatione, ab episcopis Remorum dia-
integrum inventum est, et brandeo rubro in-
m. Prandem seu Brandeum* accipitur etiam
na, fascia, cingulo. Apud Isidorum in Glos-
brandeum genus zonarum fuisse dicitur, ubi
u temere *Brandem* reponunt, ignorantes quod
eum scriptum reperiat apud plures scri-
Latinos eadem pariter notione qua Ἠράνδιον
Græcos. Theoph. an. Justiniani 31. de Ava-
: Ἐἶχον γὰρ τὰς κόμας ὀπισθεν μακρὰς πάνυ
νας πρᾶνδίοις καὶ πεπλεγμέναις. Constantinus
es eadem significatione hic accipit, scilicet
na, fascia seu cingulo. Vide Ducangii
que Gloss. necnon Notas ad Theophanem
97.

De Patzinacitiis et Chersonitiis.

Patzinacitarum gens altera Chersonis parti con-
ternina est, quæ etiam cum Chersonitis negotia-
tionem exercet, et tam ipsis quam imperatori mi-
nisterium præbent in Russia, Chazaria, Zichia,
atque in omnibus istis positis regionibus, pactam
videlicet mercedem a Chersonitis accipientes, de
qua pro tali ministerio mutuo convenerant, pro ra-
tione susceptæ operæ et laboris. Ejusmodi porro
merces exportant, Blattas, Prandea, Pannos ra-
riores, Segmenta, Piper, Pelles Pardorum purpu-
reas, cæterasque rerum species quas exquirunt,
prout inter Chersonitis singulos et Patzinacitas
pactum fuit. Liberi enim et quasi sui juris cum

(84) Ita mss. omnes. At Meursius in Notis
mendat, χιρῆρια ut sint *armillæ*. Verum Zosimus
Panopolita ms. de rotundandis margaritis, docet
esse pannum rariorem: ἔστω δὲ ἡ τοιοῦτη δὴ
ἐσκαπασμένη μετὰ πανίου ἀραιῶ ἑπιλεγομένου
χιρῆριου.

(85) Σήμεντον esse parum putum Latinam.
Segmentum scribit Meursius in Notis, nec dissen-
tio; sed quid hic *segmentum* significet non aperit.
Segmentum siquidem multiplici apud Latinos
significatione gaudet. Ovidius de arte amandi ter-
tio:

*Quid de veste loquar? nec enim segmenta requiro,
Nec quæ de Tyrio murice lana rubet.*

Hoc quidem loco *segmenta* et purpuream vestem
eodem sensu Ovidius usurpat, quo Græci auctores
χρυσὸν καὶ πορφύραν mulieres in luctu deposuisse
scribunt. Ita etiam accipiendus Juvenalis lib. I. Sat.
ii. de Veste Gracchi:

Segmenta et longos habitus et flammea sumit.
Quibus verbis muliebrem vestem designavit, quam
Gracchus induerat, et quæ *segmentis* ad guttur
ornata fuit, hoc est, aureis fasciis. *Segmentum*
vero apud Valerium Maximum est ornamentum
collis quod monile vocatur lib. 5, cap. 2, in Coriolani
mentionem; *Veturia mater et Volumentia uxor nefarium
opus exsequi precibus suis passæ non sunt. In qua-
rum honorem Senatus matronarum ordinem beni-
gnissimis decretis adornavit. Sanxit namque, etc.
Permisit quoque his purpurea veste et aureis uti
segmentis.* Eadem notione usurpavit Servius: *colloque
monile: ornamentum gutturis, quod et segmentum di-
cunt.* Idem habet Isidorus. Et hac etiam significa-
tione *segmenta* in præsentiarum accipiendum esse
puto: hisce quoque temporibus illarum regionum
feminae collum pluribus monilibus exornant, digi-
tos annulis complent. Cæterum recentiores Græci
segmenta, σήμεντα, ut *pigmenta* πήμεντα, dixe-
runt.

(86) Corrupte scribitur in mss. ἀληθινά. Cæte-
rum ἀληθινό:, *Purpureus* Græcis; nonnunquam
tamen apud scriptores Latinos eandem vocem usur-
patam reperio eadem notione. Anastasius Bi-
blioth. in S. Zacharia, *Simulque et vela serica
alithina quatuor.* Occurrit passim apud eundem
scriptorem. Alii vero auctores chlamydes purpureas
veri luminis vocant. Sicut enim Græci ἀληθινὸν
χρῶμα dixere pro purpureo vel coccineo, ita
κατ' ἐξοχήν Latinis verus color est purpureus.
Idcirco δερμάτια ἀληθινά πάριττα pelles Pardorum
purpureas, interpretati sumus. Vide Salmasii notas
in Trebellium Politionem, et Ducangii utrumque
Gloss.

(86') Codd. Regii, παρὶ τῶν ἀπὸ Χερσῶνος
ἀποστελλομένων βασιλικῶν ἐν Πατζινακίᾳ.

sint Patzinacitæ, operam sine mercede nullam præbent.

CAPUT VII.

De Cæsariensis missis a Chersonem in Patzinaciam.

Cum itaque talis ministerii causa Cæsarianus quispiam in Chersonem venerit, statim in Patzinaciam mittat, ac obsides, itinerisque duces petat oportet : qui cum venerint, obsides in castro Chersonis sub custodia relinquere, ipse vero cum itineris ducibus in Patzinaciam se conferre debet, ut iussa exsequatur. Patzinacitæ autem, utpote insatiabiles, eorumque, quæ rara apud ipsos percipidi, munera ab illis bene multa exposcere non erubescunt; obsides quidem tum suo, tum uxorum nomine; itineris vero duces, pro suscepto sui equorumque labore. Postea cum Cæsarianus in ipsorum regionem ingressus est, imperatoris munera expetunt. Deinde cum homines ipsorum accipiunt, pro uxoribus et parentibus exigunt. Denique qui redeuntem in Chersonem comitantur, pro labore tum a se tum ab equis suscepto mercedem sibi postulant.

στρέφοντα πρὸς Χερσῶνα κατέλθωσι μετ' αὐτοῦ, ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ προγευθῆναι, διὰ τὸν κόπον αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀλόγων αὐτῶν.

CAPUT VIII.

De Cæsariensis ab urbe a Deo custodita missis in Patzinaciam cum chelandiis per Danubium, Danaprim et Danastrim flumina.

Bulgariam versus in partibus Danapri, et Danastri, reliquorumque illic fluviorum Patzinacitæ quoque sedes habent : ac Cæsarianus hinc cum chelandiis missus, non necesse habet Chersonem adire, sed potest illic nullo negotio, celeriterque Patzinacitas invenire : quos conveniens Cæsarianus dum ipse in chelandiis manet servans et custodiens res imperatoris, ipsis per famulum adventum

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(87) Βασιλικός, id est Cæsarianus. Sic interpretatus sum exemplo Cujacii, qui ad Nov. i. Justiniani Cæsarianum interpretatur, sive officialem Cæsaris. Divus vero Hieronymus in illo Joannis 4. v. 46. ἦν τις βασιλικός, interpretatur *Erat quidam Palatinus*. Ducangius, βασιλικοί, inquit, iidem qui *μανδάτωρες*, qui scilicet imperatoris mandata *perferebant*. Vide ejusdem Gloss. med. Græc. v. βασιλικοί, necnon med. Lat. v. *Basilicus*.

(88) Id est, *Duces* tæ : ita et Meursius interpretatur. Sæpissime hac voce utuntur eadem notione Græci recentiores. Vide Suicerum in *Διακόζιν*, necnon Ducangii utrumque Gloss. v. *Diasostes* et *conducere*, etc.

(89) Ξανάλιον hic et cap. 43 ejusdem libri, idem significat, quod apud veteres Græcos, ξένιον. Cæterum perperam in mss. scribitur *ἐπιθυμηταί* pro *ἐπιθυμηταί*.

(90) Χελανδιον, navigii species, cujus frequens mentio occurrit apud Byzantinos scriptores, necnon apud eundem Constantinum cap. 39, 41, et 51, ejusdem lib. de Adm. imp. Vide Ducangii Gloss. med. Lat. v. *Chelandium*.

(91) Non solum Porphyrogenito, verum etiam Cedreno pag. 464 Danaper et Danaster duo sunt

στον Πατζινακίτην πείση συμφωνῶν, ἢ πεισθῆ. Ἐλεύθεροι γὰρ ὄντες, καὶ ὁλον αὐτόνομοι οἱ τοιοῦτοι Πατζινακίται οὐδεμίαν δουλείαν ἄνευ μισθοῦ ποιοῦσι ποτε.

ΚΕΦΑΛ. Ζ'.

Περὶ τῶν ἀποστελλομένων βασιλικῶν ἀπὸ Χερσῶνος ἐν Πατζινακίᾳ (86).

Ὅτι ἤνικα περᾶση βασιλικός (87) εἰς Χερσῶνα ἕνεκα τῆς τοιαύτης διακονίας, ὁρμίζει εὐθὺς ἀποστέλλειν εἰς Πατζινακίαν, καὶ ἐπιζητεῖν ἕψιδας παρ' αὐτῶν καὶ διασώστας (88), καὶ ἐρχομένων αὐτῶν, τοὺς μὲν ἕψιδας εἰς τὸ κάστρον Χερσῶνος κρατούμενος καταλιμπάνειν· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν διασωστῶν πρὸς Πατζινακίαν ἀπέρχεσθαι, καὶ τὰ ἐντεταλμένα ἐπιτελεῖν. Οἱ δὲ τοιοῦτοι Πατζινακίται ἀπληστοὶ ὄντες, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς σπανίων ἕξεϊς ἐπιθυμηταί, ἀναίδην ἐπιζητοῦσι ξενάλια (89) ἱκανά. Οἱ μὲν ἕψιδες, ἄλλα μὲν λόγῳ αὐτῶν, καὶ ἄλλα λόγῳ τῶν αὐτῶν γυναικῶν. Οἱ δὲ ἀποσώσται τὰ μὲν ὑπὲρ τοῦ κόπου αὐτῶν, τὰ δὲ ὑπὲρ τοῦ κόπου τῶν ἀλόγων αὐτῶν. Εἶτα εἰσερχομένου τοῦ βασιλικοῦ εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ζητοῦσι πρότερον τὰ τοῦ βασιλικῆος δῶρα· καὶ πάλιν ὅτε χωρήσουσι τοὺς ἀθρώπους αὐτῶν, ζητοῦσι τὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ τῶν γονέων αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐν τῷ ἀποσώζειν αὐτῶν ὑπο-

ΚΕΦΑΛ. Η'.

Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς θεοφυλάκτου πόλεως ἀποστελλομένων βασιλικῶν μετὰ χελανδιῶν (90), διὰ τε τοῦ Δανουδίου, καὶ Δάναπρι, καὶ Δάναστρι ποταμοῦ (91) ἐν Πατζινακίᾳ.

Ὅτι καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς Βουλγαρίας καθέζεται λαὸς τῶν Πατζινακίτων ἐπὶ τὸ μέρος τοῦ Δάναπρι καὶ τοῦ Δάναστρι, καὶ τῶν ἐτέρων τῶν ἐκεῖσε ὄντων ποταμῶν. Καὶ βασιλικῶν ἀποστελλομένου ἐντεῦθεν μετὰ χελανδιῶν δύναται καὶ χωρὶς τοῦ εἰς Χερσῶνος ἀπελθεῖν, ἐνταῦθα συντόμως καὶ ταχέως εὐρίσκειν τοὺς αὐτοὺς Πατζινακίτας· οὗς καὶ εὐρῶν μηνύει διὰ ἀθρώπου αὐτοῦ (92) ὁ βασιλικός ἐντὸς τῶν χε-

flumina diversa ; et quidem Danaster fluvius idem qui Borystheneis, Sarmatiæ Europæ fluvius, qui etiam a Jornande Danaster appellatur ; unde Danaprium et Danastrum pro eodem flumine Geographi passim usurpant. Sed num Danaster idem qui Marcellino Danaster fluvius diversus a Borysthene, quem idem scriptor inter Danubium et Borystheneum ponit ? Martinus Cromerus autem de rebus Polonorum pag. 8. sic habet : *Danaster vero, qui Jornandi Borystheneis est, ni fallor, aliis vero Tyras, qui e Sarmaticis montibus profluens, etiamnum Nester sive Dnester ab accolis dicitur, et ipse in Sarmatia est.* Et pag. 11 : *Ac si quidem Danaster Borystheneis est, ut Jornandes velle videtur, et nos ante diximus (quem nos Neprum seu Dneprum vocamus) Valachi ac Podolii nunc ea loca tenent : sin Nester sies Denester, ut etiam nunc ab accolis Russis et Moldavis appellatur, qui veteribus Græcis et Latinis Tyras est, soli Valachi ab eo ad Pontum ac Danubium extenduntur.*

(92) Ἄνθρωπος hic pro famulo accipitur, ut apud Codinum de Offic. aulae Constantinop. cap. 7, n. 15. et apud Joannem Glycam de Vanitate vitæ.

λανθάνων μένων, καὶ μεθ' αὐτοῦ τὰ βασιλικὰ ἐπιφε-
ρόμενος καὶ φυλάττων ἐν τοῖς χελανδοῖς πράγματα.
Καὶ κατέρχονται πρὸς αὐτὸν, καὶ ὅτε κατέλθωσι,
δίλωσι πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλικὸς ἀνθρώπος αὐτοῦ
ὄψιδας, καὶ λαμβάνει καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν τοιούτων
Πατζινακίτων ἐτέρους ὄψιδας, καὶ κρατεῖ αὐτοὺς εἰς
τὰ χελανδία, καὶ τότε συμφωνεῖ μετ' αὐτῶν· καὶ
ὅτε ποιήσουσιν οἱ Πατζινακίται πρὸς τὸν βασιλικὸν
τοὺς ἄρκους κατὰ τὰ ζάκανα (95) αὐτῶν, ἐπιδιώσιν
αὐτοῖς τὰς βασιλικὰς δωρεάς, καὶ ἀναλαμβάνεται ζι-
λους ἐξ αὐτῶν ὅσους βούλεται, καὶ ὑποστρέφει. Ὅ-
τω δὲ χρῆ συμφωνεῖν μετ' αὐτῶν ὥστε ὅπου ἂν
χρεωποιηθῆ αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς, ποιήσωσι δουλείαν,
εἴτε εἰς τοὺς Ῥῶς, εἴτε εἰς τοὺς Βουλγάρους, εἴτε
καὶ εἰς τοὺς Τούρκους. Εἰσι γὰρ δυνατοὶ τοῦ πάντας
τούτους πολεμεῖν, καὶ πολλάκις κατ' αὐτῶν ἐλθόν-
τες φοβεροὶ νῦν καθεστῆκασιν. Καὶ τοῦτο δῆλον καὶ
ἰνευθῆν ἐστιν. Τοῦ γὰρ Κληρικῶν Γαβριὴλ ποτὲ
πρὸς τοὺς Τούρκους ἀποσταλέντος ἀπὸ κελεύσεως
βασιλικῆς, καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰπόντος, ὅτι Ὁ βασι-
λεὺς ἐηλοποιεῖ ὑμᾶς ἀπελθεῖν καὶ ἀποδιῶξαι τοὺς
Πατζινακίτας ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ καθεσθῆναι
ὑμᾶς· ὑμεῖς γὰρ καὶ πρότερον ἐκείσε ἐκθόξεσθε,
πρὸς τὸ εἶναι πησίον τῆς βασιλείας μου, καὶ ὅτε
θέλω ἀποστέλλω, καὶ ἐν τάχει εὐρίσκω ὑμᾶς· πάν-
τες οἱ ἄρχοντες τῶν Τούρκων μίᾳ φωνῇ ἐξεβόθσαν,
ὅτι Ἡμεῖς μετὰ τοὺς Πατζινακίτας αὐτοὺς οὐ βάλ-
λομεν· οὐ γὰρ δυνάμεθα πολεμεῖν πρὸς αὐτοὺς, ἐπι-
κόρημα μεγάλη, καὶ λαὸς πολλός, καὶ κακὰ παι-
δία (94) εἰσι, καὶ τοῦ λοιποῦ τὸν λόγον τοῦτον πρὸς ἡμᾶς· μὴ εἴρη· οὐ γὰρ ἀγαπῶμεν αὐτόν. Ὅτι καὶ οἱ
Πατζινακίται ἐκείθεν τοῦ Δανάπρεως ποταμοῦ μετὰ τὸ ἔαρ διέρχονται, καὶ ἀεὶ ἐκείσε καλοκαίριζοσι (95).

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ῥωσίας ἐρχομένων Ῥῶς
μετὰ τῶν μονοξύλων (96) ἐν Κωνσταντινουπό-
λει.

Ἔστι τὰ ἀπὸ τῆς Ἐξω Ῥωσίας μονόξυλα κατερχό-
μενα ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰσι μὲν ἀπὸ τοῦ Νε-
μογαράδος (97), ἐν ᾧ Σφενδοσθάδος (98) ὁ υἱὸς
Ἰγγωρ τοῦ ἄρχοντος Ῥωσίας ἐκαθέζετο. Εἰσι δὲ καὶ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(95) Vox Illyrica corrupte scripta, uti passim
apud Græcos recentiores voces occurrunt alieni-
genæ; Ζάκον quippe in singulari numero, seu ut
Nostrates scribunt Sakon vel Sacon *legem* signifi-
cat tam scriptam, quam non scriptam, hoc est
legem et consuetudinem; et in plurali Zakona seu
Sakona *leges et consuetudines*. Eadem voce utitur
etiam cap. 38 ejusdem libri: Ὅν καὶ ἄρχοντα,
κατὰ τὸ τῶν Χαζάρων ἔθος καὶ ζάκανον, πεποιήκασι,
σχωσάντες αὐτὸν εἰς σκουτάριον, ubi perperam in
e. h. titis legitur ἔθνος pro ἔθος. Corrige Ducangii
Gloss. Med. Græc. v. Ζάκανον.

(94) Interpretatus sum, et admodum pugnaces
sunt; Meursius ad verbum, et mali pueri sunt. Sed
perperam idem Meursius in notis ad hunc Por-
phyrogeniti locum laudat Epimenidis versum, qui
habetur apud D. Paulum, sic: Κρήτες δὲ ψεύ-
σται, κακὰ παιδιά, γαστέρες ἀργαί. Nam ibi non
κακὰ παιδιά, sed κακὰ θηρία legitur.

(96) Καλοκαίριζεν significat *æstatem trans-
igere*: καλοκαίριον quippe apud eundem cap. 29
de Adm. imp. est *æstas*: Ἐχει καὶ τὸ τοιοῦτον
κᾶστρον κύκλον αὐτοῦ ὄρη ὕψηλᾶ, ὥστε τῷ μόνῳ
καλοκαίριῳ βλέπειν τὸν ἥλιον διὰ τὸ μεσουρανεῖν,
τῷ δὲ χειμῶνι οὐδὲ μῶς. Vide Meursii Gloss. med.

PATROL. GR. CXIII.

renuntiat. Tum illi ipsum adeunt, qui advenientibus
obsides e suis offert; ab iisque vicissim accipit,
quos in chelandiis retinet, atque inde cum iis paci-
scitur. Cum autem Patzinacitæ Caesariano pro lege
et consuetudine ipsorum sese juramento obstrinxerint,
tum ille ipsis imperatoria munera elargitur,
et amicos ex illis quotquot voluerit accipit, atque
ita revertitur. Sic vero cum illis ineunda fœdera,
ut ex pacto teneantur operam præbere ubicumque
usus postulaverit, sive adversus Russos, sive con-
tra Bulgaros vel Turcas. Siquidem hos omnes bello
adoriri possunt, ac sæpe contra illos profecti, jam
ipsis sunt perquam formidabiles: quod vel hoc uno
exemplo palam erit. Cum aliquando Gabriel Clericus
jussu imperatoris ad Turcas legatus esset, sic-
que ipsos compellaret: Vobis imperator denuntiat,
ut admoto exercitu Patzinacitas sedibus pellatis
eorumque regionem obtineatis; nam istic olim ha-
bitastis, ut imperio meo finitimi sitis, et mittere
cum velim quam celeriter vos inveniam; omnes
Turcarum principes uno ore clamaverunt: Nos Pat-
zinacitis bellum non inferimus, neque enim illis
oppugnandis pares sumus: siquidem illorum regio
per ampla, infinita populi multitudo, et 59 admo-
dum pugnaces sunt. Ne igitur nobis in posterum
tam ingrata verba facias: adde quod Patzinacitæ
elapso vere ab ulterioribus Danapris partibus ve-
nientes, trajectoque flumine, istic semper æstatem
transigant.

C

CAPUT IX.

De Russis e Russia Constantinopolim in lintribus
venientibus.

Lintres ab ulteriore Russia Constantinopolim ap-
pellentes, a Nemogarda proficiscuntur, ubi Sphendost-
tblabus, Ingor Russiæ principis filius habitabat, Sunt
etiam a Castro Milinisca, Teliutza, Tzernigoga et Bu-

Græc. necnon Ducangii.

(96) Μονόξυλα sunt lintres minores ex unico
ligno confectæ. Vegetius lib. III, cap. 7, *scaphas*
de singulis trabibus excavatas appellat. Unde a La-
tinis *Trabaræ* dictæ, quæ ex singulis trabibus ca-
vantur, ut est apud Isidorum lib. XII, Orig. cap. I.
Hæc propriæ erant Scytharum, Bulgarorum, Rus-
sorum, cæterorumque ad Septentrionem populo-
rum, quibus Istrum et majora flumina trajicie-
bant. Claudianus in 4 Consul. Honorii:

*Ausi Danubium quondam transare Gothunni,
In lintres fregere nemus, cum mille ruebant
Per fluvium plenæ cunctis immanibus alni.*

His quoque temporibus lintribus illarum regionum
populi utuntur, quas patria lingua *Golize* vocant,
ut etiam et nostrates. Ejusmodi μονοξύλων frequens
mentio occurrit apud scriptores Byzantinos, nec-
non in Tacticis Leonis et Constantini imp. Vide
Ducangii Gloss. med. Lat. in Linter, ac med.
Græc. v. Μονόξυλα.

(97) Puto hic pro Nemogarda legendum Novo-
gardia, quæ et Novogorod appellatur.

(98) Wenceslaum ita efferunt Græci scriptores

segrade. Hæc itaque omnia secundo Danapri flumine descendunt, eoque ad castrum Cioba, cui cognomen Sewbates. Slavi autem ipsorum tributarii, Cribetmoni dicti et Lezansai, necnon cæteri Slavii, in montibus suis monoxyla, sive linares, hyemis tempore cædunt, ipsosque in aptam formam concinnatos, postquam audo et sereno aere soluta glacies est, in proximas paludes deducunt. Postquam autem illos in Danapri fluvium immiserunt, inde eodem flumine Cioba se conferunt, deinde monoxyla extrahunt atque suspendunt, Russisque venundant. Russi vero has tantum scaphulas emunt, ex veteribusque solutis, remos, ægalmos, et reliquum apparatus conficiunt, easque omnibus ad usum instruunt. Tum mense Junio per flumen Danaprim navigantes ad Bitetzebe castrum sibi tributarium descendunt. Illic per duos tresve dies congregati, postquam omnia monoxyla convenerunt, postea movent ac per memoratum fluvium Danaprim descendunt. Ac primo quidem ad primum locum fluminis præruptum veniunt, qui Esupe cognominatur, quod Russorum Sclavorumque lingua valet, *Non dormire*. Ita vero locus prædictus angustus est, ut Tzycanisterii latitudinem non superet; in medio autem prærupta ac præalta saxa sunt, quæ eminens insularum speciem præferant. Ad hæc igitur allidens et intumescens aqua, deindeque cum magno strepitu præceps ætæ, nictum incutit. Quapropter illac transire Russi non audent, sed haud procul exscensa facio,

A ἀπὸ τὸ κάστρον (99) τὴν Μιλινίσκων, καὶ ἀπὸ Τελιοῦ-
τζαν καὶ Τζερνιγῶγαν (1), καὶ ἀπὸ τοῦ Βουσεγραδί.
Τὰτα οὖν ἀπαντὲ διὰ τοῦ ποταμοῦ κατέρχονται Δα-
νάπρωως, καὶ ἐπισυνάγονται ἐπὶ τὸ κάστρον τὸ
Κιοῦβα (2), τὸ ἐπινομαζόμενον Σαμβατάς. Οἱ δὲ
σκλάβοι οἱ πακτιῶται αὐτῶν (3), οἱ Κριθηταῖοι
λεγόμενοι, καὶ οἱ Δενζανῆνοι, καὶ οἱ λοιποὶ Σκλα-
θῖνοι, εἰς τὰ ἔρη αὐτῶν κόπτοισι τὰ μονόξυλα ἐν
τῷ τοῦ χειμῶνος καιρῷ, καὶ καταρτίζοντες αὐτῶν,
τοῦ καιροῦ ἀνοιγομένου, ἤνικα διαλυθῆ ὁ παγετὸς (4),
εἰς τὰς πλησίον οὐρας λίμνας εἰσάγουσιν αὐτά. Καὶ
ἐπειδὴ ἐκεῖνα εἰσβάλλουσιν εἰς ποταμὸν τὸν Δάνα-
πριν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε οὗτοι εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν
B εἰσέρχονται καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ Κιοῦβα (5), καὶ
οὐρουσιν εἰς τὴν ἐξάρτησιν, καὶ ἀπεμπλοῦσιν
αὐτὰ εἰς τοὺς Ῥῶς. Οἱ δὲ Ῥῶς σκαφίδια καὶ μόνια
ταῦτα ἀγοράζοντας, τὰ παλαιὰ αὐτῶν μονόξυλα κα-
ταλύοντες, ἐξ αὐτῶν βάλλουσι καὶ πέλλας (6) καὶ
σκαρμῶς (7) εἰς αὐτά, καὶ λοιπὰς χρύτας, ἐξοπλί-
ζουσιν αὐτά. Καὶ Ἰουνίου μηνὸς διὰ τοῦ ποταμοῦ
Δανάπρωως ἀποκινούμενοι κατέρχονται εἰς τὸ Βιτε-
τζέβη, ὅπερ ἐστὶ πακτιωτικὸν κάστρον τῶν Ῥῶς. Καὶ
συναθροιζόμενοι ἐκεῖσε μέχρι δύο καὶ τριῶν ἡμε-
ρῶν, ἤνικα ἂν ἀπαντα ἀποσυνεχθῶσι τὰ μονόξυλα,
τότε ἀποκινουσι καὶ κατέρχονται διὰ τοῦ εἰρημένου
Δανάπρωως ποταμοῦ (8). Καὶ πρῶτον μὲν ἔρχονται
εἰς τὸν πρῶτον φραγμὸν τὸν ἐπινομαζόμενον Ἑσ-
σουτή (9), ὃ ἐρμηνεύεται Ῥωσιστὴ, καὶ Σκλαθῖνι-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Sphendostlabi hujus Russorum principis mentio C
occurrit apud Cedrenum pag. 660, 674, 676, 677, 682,
et 683, necnon apud Zonaram pag. 215.

(99) Sic etiam in ms. pro ἀπὸ τοῦ κάστρον
τῆς, etc.

(1) Czernichona oppidum in Suis Russiæ et
Lithuaniciæ celebre; quæ quidem ab incolis Czerni-
chow nuncupatur.

(2) Et paulo infra hanc ipsam urbem Κιοῦβα et
Κιαβος vel Κιαβον appellat; quæ quidem aliis
Κιοβία dicitur, nimirum Kiowia, Russiæ olim me-
tropolis, ad Borysthenem, cujus amplitudo pluribus
describitur ac prædicatur a Ditmaro lib. 7 ex-
tremo, Adamo Bremensi cap. 66, Mathia Micho-
viensi lib. II, cap. 18, Alex. Gagnino et aliis. Cæ-
terum legendum εἰς τὸ κάστρον, ut in ms.

(3) Meursius πακτιῶται *fæderati* interpretatur;
Ducangius *tributarii*. Sic infra Porphyrogenitus:
καὶ λοιπῶν Σκλάβων, οὕτινές εἰσι πακτιῶται τῶν
Ῥῶς.

(4) Sic ms. Veteribus autem hieme maria clau-
debantur, vero aperiiebantur. Theodoretus de pro-
vident. Serm. I: Τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος λήγοντος,
καὶ τοῦ ἔαρος ὀπλάμπροντος, ἤνικα κλειούς τῶν ἀν-
θρώπων οἱ περὶ τὴν ἐργασίαν πόνα, ὁδοπορίαί τε
καὶ ἐπιδημῖαι, καὶ ἀπὸ λιμένων ἀναγωγαί, καὶ θά-
λαττα ἐσορρασμένη, καὶ τῆς χειμερινῆς ἀπαλλαγμῆ
τραχύτης, etc. Hieronymus in epistola ad Eusto-
chium: *Tandemque exacta hieme, aperto mari, re-
deuntibus ad Ecclesias suas episcopis, et ipsa toto
cum eis ac desiderio navigant.* Claudebantur vero
maria apud Græcos quidem sub occasum Pleiadum.
Hesiodus lib. II?

Et δὲ σε ναυτιλίας δυσπεμφέλου ἡμερὸς αἰρεῖ,
ἔστ' ἂν πληθῶδες σθένος ὄριμον Ὀρίωνος
φύγῃσσι παπύσιν ἐς ἠεροειδέα πόρτον,

Δὴ τότε παρτολῶν ἀνέμων θύουσιν ἀήται,
Καὶ τότε μηκέτι ῥῆας ἔχειν ἐπὶ οἴνοπι πόρτῳ,

et quæ sequuntur. Dicebaturque nautis id tempus
πανδυσία. Proclus ad illum locum: Καὶ οἱ γε
ναυτικοὶ πανδυσίαν καλοῦσι τοῦτον τὸν καιρὸν ἀπε-
ριεβαντὸς, Bacchanallibus. Patet ex Theophrasto
in Characterē ἀδολοσχίας. Καὶ τὴν θάλατταν ἐκ
ἀνουσίων πλώσιμον εἶναι. Et tunc Dianæ sacerdotes
rudem carinam deæ dedicabant, et comineatus primi-
tias libabant. Apuleius Miles. xi, et persona
Dianæ: *Diem, qui dies ex ista nocte nasceretur, æter-
na mihi nuncupavit religio: quo sedatis hibernis
tempestatibus, et lenitis maris procellosis fluctibus,
navigabili jam pelago, rudem dedicantes carinam
primitias comineatus libant mei sacerdotes.* Apud
Romanos claudebantur in Id. Novembr. et ape-
riiebantur vi Id. Mart. Vegetius de re milit. lib.
IV, cap. xxxix: *Ex die igitur in Id. Novembr.
usque in diem vi Id. Mart. maria clauduntur. Et
dies aperiendi itidem festus erat, solemnique cer-
tamine et publico spectaculo celebrari solebat, ut
discimus ex eodem Vegetio ibidem. Isthæc Meur-
sius in Notis ad eundem Porphyrogeniti locum.*

(5) Sic ms. Editi vero, εἰσέρχονται εἰς τὸν Κιοῦβα.
Paulo superius hanc ipsam urbem Κιοῦβα appellat
idem Constantinus, uti monuimus.

(6) Πέλλαι inter instrumenta navalia hic recen-
setur. Videntur intelligi *Palæ*, inquit Ducangius,
quibus undæ ex navigiis subinde ejiciuntur, nos
etiamnum *Pelas* dicimus.

(7) Σκαρμῶς et σκαλμῶς Græcis recentioribus
Scalpus, lignum quo alligator remus. Nostratis
lingua patria etiamnum illud lignum *Scaram* ap-
pellant.

(8) Sic ex ms. codice.

(9) Hanc vocem Russorum Sclavorumque lingua

λανθάνων μένων, και μεθ' ἑαυτοῦ τὰ βασιλικὰ ἐπιφε-
 ρόμενος· και φυλάττων ἐν τοῖς χελανδοῖς πράγματα.
 Και κατέρχονται πρὸς αὐτὸν, και ὅτε κατέλθωσι,
 δίδωσι πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλικὸς ἀνθρώπους αὐτοῦ
 ἑψίδας, και λαμβάνει και αὐτὸς ἀπὸ τῶν τοιούτων
 Πατζινακίτων ἐτέρους ἑψίδας, και κρατεῖ αὐτοὺς εἰς
 τὰ χελανδία, και τότε συμφωνεῖ μετ' αὐτῶν· και
 ζτε ποιησουσιν οἱ Πατζινακίται πρὸς τὸν βασιλικὸν
 τοὺς ἄρκους κατὰ τὰ ζάκανα (95) αὐτῶν, ἐπιδίδωσιν
 αὐτοῖς τὰς βασιλικὰς δωρεὰς, και ἀναλαμβάνεται· φί-
 λους ἐξ αὐτῶν ὄσους βούλεται, και ὑποστρέφει. Οὔ-
 τω δὲ χρῆ συμφωνεῖν μετ' αὐτῶν ὥστε ὅπου ἂν
 χρεωπωτηθῆ αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς, ποιήσωσι δουλείαν,
 εἴτε εἰς τοὺς Ῥῶς, εἴτε εἰς τοὺς Βουλγάρους, εἴτε
 και εἰς τοὺς Τούρκους. Εἰσι γὰρ δυνατοὶ τοῦ πάντας
 τούτους πολεμεῖν, και πολλάκις κατ' αὐτῶν ἐλθόν-
 τες φοβεροὶ νῦν καθεστήκασι. Και τοῦτο δῆλον και
 ἐνευθὲν ἐστιν. Τοῦ γὰρ Κληρικῶ Γαβριὴλ ποτὲ
 πρὸς τοὺς Τούρκους ἀποσταλέντος ἀπὸ κλελεύσεως
 βασιλικῆς, και πρὸς αὐτοὺς εἰπόντος, ὅτι Ὁ βασι-
 λεὺς ἐηλοποιεῖ ὑμᾶς ἀπελθεῖν και ἀποδιῶξαι τοὺς
 Πατζινακίτας ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτῶν, και καθεσθῆναι
 ὑμᾶς· ὑμεῖς γὰρ και πρότερον ἐκεῖσε ἐκαθέζεσθε,
 πρὸς τὸ εἶναι πλησίον τῆς βασιλείας μου, και ὅτε
 θέλω ἀποστέλλω, και ἐν τάχει εὐρίσκω ὑμᾶς· πάν-
 τες οἱ ἄρχοντες τῶν Τούρκων μιᾶ φωνῇ ἐξεβόησαν,
 ὅτι Ἡμεῖς μετὰ τοὺς Πατζινακίτας ἑαυτοὺς οὐ βάλ-
 λομεν· οὐ γὰρ δυνάμεθα πολεμεῖν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι
 και χώρα μεγάλη, και λαὸς πολλὸς, και κακὰ παι-
 δία (94) εἰσι, και τοῦ λοιποῦ τὸν λόγον τοῦτον πρὸς ἡμᾶς· μὴ εἴπης· οὐ γὰρ ἀγαπῶμεν αὐτόν. Ὅτι· και οἱ
 Πατζινακίται ἐκαθεν τοῦ Δανάπρεως ποταμοῦ μετὰ

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ῥωσίας ἐρχομένων Ῥῶς
 μετὰ τῶν μονοξύλων (96) ἐν Κωνσταντινουπό-
 λει.

Ὅτι τὰ ἀπὸ τῆς Ἐξω Ῥωσίας μονοξύλα κατερχό-
 μενα ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰσι μὲν ἀπὸ τοῦ Νε-
 μογαράδος (97), ἐν ᾧ Σφενδοσθλάβος (98) ὁ υἱὸς
 Ἰγγυρ τοῦ ἄρχοντος Ῥωσίας ἐκαθέζετο. Εἰσι δὲ και

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(95) Vox Illyrica corrupte scripta, uti passim
 apud Græcos recentiores voces occurrunt alieni-
 genæ; Z-kon quippe in singulari numero, seu ut
 Nostrates scribunt Sakon vel Sacon *legem* signifi-
 cat tam scriptam, quam non scriptam, hoc est
legem et consuetudinem; et in plurali Zakona seu
 Sakona *leges et consuetudines*. Eadem voce utitur
 etiam cap. 38 ejusdem libri: Ὅν και ἄρχοντα,
 κατὰ τὸ τῶν Χαζάρων ἔθος και ζάκανον, πεποιήκασι,
 στρώσαντες αὐτὸν εἰς σκουτάριον, ubi perperam in
 editis legitur ἔθνος pro ἔθος. Corrige Ducangii
 Gloss. Med. Græc. v. Ζάκανον.

(94) Interpretatus sum, et admodum pugnaces
 sunt; Meursius ad verbum, et mali pueri sunt. Sed
 perperam idem Meursius in notis ad hunc Por-
 phyrogeniti locum laudat Epimenidis versum, qui
 habetur apud D. Paulum, sic: Κρήτες δὲ ψεύ-
 σται, κακὰ παιδίη, γαστέρες ἀργαί. Nam ibi non
 κακὰ παιδία, sed κακὰ θηρία legitur.

(96) Καλοκαίριον significat *æstatem trans-
 igere*; καλοκαίριον quippe apud eundem cap. 29
 de Adm. imp. est *æstas*: Ἐχει και τὸ τοιοῦτον
 κάστρον κύκλον αὐτοῦ ὅρη ὕψηλά, ὥστε τῷ μόνῳ
 καλοκαίριῳ βλέπειν τὸν ἥλιον διὰ τὸ μεσουρανεῖν,
 τῷ δὲ χειμῶνι οὐδὲ μῶς. Vide Meursii Gloss. med.

PATROL. GR. CXIII.

renuntiat. Tum illi ipsum adeunt, qui advenientibus
 obsides e suis offert; ab iisque vicissim accipit,
 quos in chelandiis retinet, atque inde cum iis paci-
 scitur. Cum autem Patzinacitæ Cæsariano pro lege
 et consuetudine ipsorum sese juramento obstrinxerint,
 tum ille ipsis imperatoria munera elargitur,
 et amicos ex illis quotquot voluerit accipit, atque
 ita revertitur. Sic vero cum illis ineunda fœdera,
 ut ex pacto teneantur operam præbere ubicumque
 usus postulaverit, sive adversus Russos, sive con-
 tra Bulgaros vel Turcas. Siquidem hos omnes bello
 adoriri possunt, ac sæpe contra illos profecti, jam
 ipsis sunt perquam formidabiles: quod vel hoc uno
 exemplo palam erit. Cum aliquando Gabriel Clericus
 jussu imperatoris ad Turcas legatus esset, sic-
 que ipsos compellaret: Vobis imperator denuntiat,
 ut admoto exercitu Patzinacitas sedibus pellatis
 eorumque regionem obtineatis; nam istic olim ha-
 bitastis, ut imperio meo finitimi sitis, et mittere
 cum velim quam celeriter vos inveniam; omnes
 Turcarum principes uno ore clamaverunt: Nos Pat-
 zinacitis bellum non inferimus, neque enim illis
 oppugnandis pares sumus: siquidem illorum regio
 perampla, infinita populi multitudo, et 59 admo-
 dum pugnaces sunt. Ne igitur nobis in posterum
 tam ingrata verba facias: adde quod Patzinacitæ
 elapso vere ab ulterioribus Danapris partibus ve-
 nientes, trajectoque flumine, istic semper æstatem
 transigant.

Ὅτι· και οἱ
 τὸ ἐαρδιέρχονται, και ἀπὸ ἐκεῖσε καλοκαίριζουσι (95).

C

CAPUT IX.

De Russis e Russia Constantinopolim in lintribus
 venientibus.

Lintres ab ulteriore Russia Constantinopolim ap-
 pellentes, a Nemogarda proficiscuntur, ubi Sphendosthlabus,
 Ingor Russiæ principis filius habitabat. Sunt
 etiam a Castro Milinisca, Teliutza, Tzernigoga et Bu-

Græc. necnon Ducangii.

(96) Μονοξύλα sunt lintres minores ex unico
 ligno confectæ. Vegetius lib. III, cap. 7, *scaphas*
de singulis trabibus excavatas appellat. Unde a La-
 tinis *Trabaria* dictæ, quæ ex singulis trabibus ca-
 rantur, ut est apud Isidorum lib. XII, Orig. cap. I.
 Hæc propriæ erant Scytharum, Bulgarorum, Rus-
 sorum, cæterorumque ad Septentrionem populo-
 rum, quibus Istrum et majora flumina trajicie-
 bant. Claudianus in 4 Consul. Honorii:

*Ausi Danubium quondam transare Gothunni,
 In lintres fregere nemus, cum mille ruebant
 Per fluvium plenæ cunctis immanibus alni.*

His quoque temporibus lintribus illarum regionum
 populi utuntur, quas patria lingua *Golize* vocant,
 ut etiam et nostrates. Ejusmodi μονοξύλων frequens
 mentio occurrit apud scriptores Byzantinos, nec-
 non in Tacticis Leonis et Constantini imp. Vide
 Ducangii Gloss. med. Lat. in Linter, ac med.
 Græc. v. Μονοξύλα.

(97) Puto hic pro Nemogarda legendum Novo-
 gardia, quæ et Novogorod appellatur.

(98) Wenceslaum ita efferunt Græci scriptores

segrade. Hæc itaque omnia secundo Danapri flumine descendunt, eoque ad castrum Cioba, cui cognomen Sembates. Sclavi autem ipsorum tributarii, Cribetomii dicti et Lexansii, necnon cæteri Sclaviini, in montibus suis monoxyla, sive lintres, hyemis tempore cædunt, ipsosque in aptam formam concinnatos, postquam sudo et sereno aere soluta glacies est, in proximas paludes deducunt. Postquam autem illos in Danaprim fluvium immiserunt, inde eodem flumine Cioba se conferunt, deinde monoxyla extrahunt atque suspendunt, Russisque venundant. Russi vero has tantum scaphulas emunt, ex veteribusque solutis, remos, scalmos, et reliquum apparatus conficiunt, easque omnibus ad usum instruunt. Tum mense Junio per flumen Danaprim navigantes ad Bitetsebe castrum sibi tributarium descendunt. Illic per duos tresve dies congregati, postquam omnia monoxyla convenerunt, postea movent ac per memoratum fluvium Danaprim descendunt. Ac primo quidem ad primum locum fluminis præruptam veniunt, qui Essupe cognominatur, quod Russorum Sclavorumque lingua valet, *Non dormire*. Ita vero locus prædictus angustus est, ut Tzycanisterii latitudinem non superet; in medio autem prærupta ac præalta saxa sunt, quæ eminus insularum speciem præferant. Ad hæc igitur allidens et intumescens aqua, deindeque cum magno strepitu præcæps ætæ, necum incutit. Quapropter illæ transire Russi non audent, sed haud procul exscensu facto,

Α ἀπὸ τὸ κάστρον (99) τὴν Μιλινίσκην, καὶ ἀπὸ Τελιοῦ-
τζαν καὶ Τζερνιγῶγαν (1), καὶ ἀπὸ τοῦ Βουσεγραβί.
Τὰτα οὖν ἀπνετὰ διὰ τοῦ ποταμοῦ κατέρχονται Δα-
νάπρωσ, καὶ ἐπισυνάγονται ἐπὶ τὸ κάστρον τὸ
Κιοῦθα (2), τὸ ἐπινομαζόμενον Σαμβάτας. Οἱ δὲ
σκλάβοι οἱ πακτιῶται αὐτῶν (3), οἱ Κριθηταῖνοι
λεγόμενοι, καὶ οἱ Δευζανῆνοι, καὶ οἱ λοιποὶ Σκλα-
βῖνοι, εἰς τὰ ὄρη αὐτῶν κόπτουσι τὰ μονόξυλα ἐν
τῷ τοῦ χειμῶνος καιρῷ, καὶ καταρτίζαντες αὐτοῦ.
τοῦ καιροῦ ἀνοιγομένου, ἤλικα διαλυθῆ ὁ παγετὸς (4),
εἰς τὰς πλησίον οὐρας λίμνας εἰσάγουσιν αὐτά. Καὶ
ἐπειδὴ ἐκεῖνα εἰσβάλλουσιν εἰς ποταμὸν τὸν Δάνα-
πριν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε οὗτοι εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν
Β εἰσέρχονται καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ Κιοῦθα (5), καὶ
σύρουσιν εἰς τὴν ἐξάρτησιν, καὶ ἀπεμπλοῦσιν
αὐτὰ εἰς τοὺς Ῥῶς. Οἱ δὲ Ῥῶς σκαφῖδια καὶ μόνα
ταῦτα ἀγοράζοντες, τὰ παλαιὰ αὐτῶν μονόξυλα κα-
ταλύοντες, ἐξ αὐτῶν βάλλουσι καὶ πύλλας (6) καὶ
σκαρμούς (7) εἰς αὐτά, καὶ λοιπὰς χρεῖας, ἐξοπλί-
ζουσιν αὐτά. Καὶ Ἰουνίου μηνὸς διὰ τοῦ ποταμοῦ
Δανάπρωσ ἀποκινούντες κατέρχονται εἰς τὸ Βιτα-
τζέθη, ὅπερ ἐστὶ πακτιωτικὸν κάστρον τῶν Ῥῶς. Καὶ
συναθροίζονται ἐκεῖσε μέχρι ὀκτώ καὶ τριῶν ἡμε-
ρῶν, ἤλικα ἂν ἅπαντα ἀποσυνηθῶσι τὰ μονόξυλα,
τότε ἀποκινούσι καὶ κατέρχονται διὰ τοῦ εἰρημένου
Δανάπρωσ ποταμοῦ (8). Καὶ πρῶτον μὲν ἔρχονται
εἰς τὸν πρῶτον φραγμὴν τὸν ἐπινομαζόμενον Ἑσ-
σουπῆ (9), ὃ ἐρμηνεύεται Ῥωσιεῖ, καὶ Σκλαβι-
νῶν.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Sphendostlabi hujus Russorum principis mentio occurrit apud Cedrenum pag. 660, 674, 676, 677, 682, et 683, necnon apud Zonaram pag. 215.

(99) Sic etiam in ms. pro ἀπὸ τοῦ κάστρου τῆς, etc.

(1) Czernichona oppidum in subibus Russiæ et Lithuanicæ celebre; quæ quidem ab incolis Czernichow nuncupatur.

(2) Et paulo infra hanc ipsam urbem Κιοῦθα et Κιοῦθος vel Κιοῦθον appellat; quæ quidem aliis Κιοῦθα dicitur, nimirum Kiowia, Russiæ olim metropolis, ad Borysthenem, cujus amplitudo pluribus describitur ac prædicatur a Ditmaro lib. 7 extremo, Adamo Bremensi cap. 66, Mathia Michoviensi lib. II, cap. 18, Alex. Gagnino et aliis. Cæterum legendum εἰς τὸ κάστρον, ut in ms.

(3) Meursius πακτιῶται *federali* interpretatur; Ducangius *tributarii*. Sic infra Porphyrogenitus: καὶ λοιπῶν Σκλάβων, οἵτινές εἰσι πακτιῶται τῶν Ῥῶς.

(4) Sic ms. Veteribus autem hieme maria clauduntur, vere aperiuntur. Theodoretus de provident. Serm. I: Τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος λήγοντος, καὶ τοῦ ἔαρος ὑπολάμποντος, ἤλικα πλείους τῶν ἀνθρώπων οἱ περὶ τὴν ἐργασίαν πόνοι, ὁδοπορία τε καὶ ἐπιπέλας, καὶ ἀπὸ λιμένων ἀναγωγὰς, καὶ θάλαττα ἐστρασεμένη, καὶ τῆς χειμερινῆς ἀπαλλαγμένη τραχύτητος, etc. Hieronymus in epistola ad Eustochium: Tandemque exacta hieme, aperto mari, redemptibus ad Ecclesias suas episcopis, et ipsa toto cum eis ac desiderio navigavit. Clauduntur vero maria apud Græcos quidem sub occasum Pleiadum. Hesiodus lib. II:

Εἰ δὲ σε ναυτιλίαις δυσπεριπέλον ἴμερος αἰρεῖ,
ἴδ' ἂν πληθύνεις σθένος ὄριμον Ὀρίωνος
Φεύρουσαι πῖπτονες ἐς ἠερωιδέα πόντον,

Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν ἀήται,
Καὶ τότε μηκέτι γῆρας ἔχειν ἐνὶ οἴκοι πόρτω,

et quæ sequuntur. Dicebaturque nautis id tempus πανδοσία. Proclus ad illum locum: Καὶ οἱ γε ναυτικοὶ πανδοσίαν καλοῦσι τοῦτον τὸν καιρὸν. Aperiabanturque, Bacchanalibus. Patet ex Theophrasto in Characterē ἀδολοσχίας. Καὶ τὴν θάλατταν ἐκ Διονυσίων πλώσιμον εἶναι. Et tunc Dianæ sacerdotes rudem carinam deæ dedicabant, et comineatus primitias libabant. Apuleius Miles. XI, ex persona Dianæ: *Diem, qui dies ex ista nocte nascetur, æterna mihi nuncupavit religio: quo sedatis hibernis tempestatibus, et lenitis maris procellosis fluctibus, navigabili jam pelago, rudem dedicantes carinam primitias comineatus libant mei sacerdotes.* Apud Romanos clauduntur III Id. Novembr. et aperiuntur VI Id. Mart. Vegetius de re milit. lib. IV, cap. XXXIX: *Ex die igitur III Id. Novembr. usque in diem VI Id. Mart. maria clauduntur. Et dies aperiendi itidem festus erat, solemnique certamine et publico spectaculo celebrari solebat, ut discimus ex eodem Vegetio ibidem.* Isthæc Meursius in Notis ad eundem Porphyrogeniti locum.

(5) Sic ms. Editi vero, εἰσέρχονται εἰς τὸν Κιοῦθα. Paulo superius hanc ipsam urbem Κιοῦθα appellat idem Constantinus, uti monuimus.

(6) Ἠέλλα inter instrumenta navalia hic recensetur. Videntur intelligi Πάλας, inquit Ducangius, quibus undæ ex navigiis subinde ejiciuntur, nos etiam Πέλας dicimus.

(7) Σκυρμός et σκαλμός Græcis recentioribus Scalmus, lignum quo alligatur remus. Nostratibus lingua patria etiamnum illud lignum Scaram appellant.

(8) Sic ex ms. codice.

(9) Hanc vocem Russorum Sclavorumque lingua

φοβούνται τινα, ἀλλὰ τὴν τῆς Βουλγαρίας γῆν ἐνδο-
εάμενοι, εἰς τὸ τοῦ Δανουβίου στόμιον ἔρχονται.
Ἄπὸ δὲ τοῦ Δανουβίου καταλαμβάνουσιν εἰς τὸν Κω-
νοπάν, καὶ ἀπὸ τοῦ Κωνοπάν εἰς Κωνσταντιαν εἰς
τὸν ποταμὸν Βάρνας, καὶ ἀπὸ Βάρνας ἔρχονται εἰς τὸν
ποταμὸν τὴν Διτζίναν, ἅπερ πάντα εἰσι γῆς τῆς Βουλ-
γαρίας, ἀπὸ δὲ τῆς Διτζίνας εἰς τὰ τῆς Μεσημβρίας
μέρη (29) καταλαμβάνουσι, καὶ οὕτω μέχρι τούτων
ὁ πολυώδυνος αὐτῶν καὶ περίφοβος, δυσδιέξοδός τε
καὶ χαλεπὸς ἀποπεραίνεται πλοῦς. Ἡ δὲ χειμῆριος
τῶν αὐτῶν Ῥῶς καὶ σκληρὰ διαγωγὴ ἔστιν αὕτη·
Ἦνίκα ὁ Νοέμβριος μὴν εἰσέλθῃ, εὐθέως οἱ αὐτῶν
ἔρχοντες ἐξέρχονται μετὰ πάντων τῶν Ῥῶς ἀπὸ
τὴν Κιάθον, καὶ ἀπέρχονται (30) εἰς τὰ πολύδρια (31),
καὶ λέγεται Γύρα, ἣ γουιν εἰς τὰς Σκλαβίνιας τῶν τε Βερβιάνων, καὶ τῶν Δρουγουιτῶν καὶ Κριθιτζῶν,
καὶ τῶν Σερβίων, καὶ λοιπῶν Σκλάβων, οἵτινες εἰσι πακτιῶται τῶν Ῥῶς. Δι' ὧν δὲ τοῦ χειμῶνος ἐκείσε
διατρεφόμενοι, πάλιν ἀπὸ μηνὸς Ἀπριλλίου διαλυομένου τοῦ πάγου τοῦ Δανάπρεως ποταμοῦ κατέρ-
χονται πρὸς τὴν Κιάθον. Καὶ εἰθ' οὕτως ἀπολαμβάνονται τὰ αὐτῶν μονόξυλα, καθὼς προσήρται, καὶ
ἐξοπλίζονται, καὶ πρὸς Ῥωμανίαν (32) κατέρχονται, ὅτι οἱ Οὔζοι (33) δύνανται τοῖς Πατζινακίταις πο-
λεμεῖν.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ τῆς Χαζαρίας, πῶς δεῖ πολεμῆσθαι, καὶ
παρὰ τίνων.

Ὅτι οἱ Οὔζοι δύνανται πολεμῆσαι τοὺς Χαζάρους
ὧς αὐτοῖς πλησιάζοντες. Ὅμοίως καὶ ὁ ἐξουσιοκρά-
τωρ Ἀλανίας· ὅτι τὰ ἑννέα κλήματα τῆς Χαζαρίας
τῆ Ἀλανίας (34) παράκεινται, καὶ δύναται ὁ Ἀλα-
νός, εἰ ἄρα καὶ βούλεται, ταῦτα πραιδεῦσαι, καὶ με-
γάλην βλάβην καὶ ἔνδειαν ἐντεῦθεν τοῖς Χαζάρους
ποιεῖν· ἐκ γὰρ τῶν ἑννέα κλημάτων τούτων ἡ πᾶσα
ζωὴ καὶ ἀφθονία τῆς Χαζαρίας καθέστηκεν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'.

Περὶ τοῦ κάστρου Χερσῶνος, καὶ τοῦ κάστρου
Βοσπόρου.

Ὅτι τοῦ ἐξουσιοκράτορος Ἀλανίας μετὰ τῶν
Χαζάρων μὴ εἰρηνεύοντος, ἀλλὰ μᾶλλον προτιμοτέ-
ραν τιθεμένου τὴν φίλιν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων·
τὸν οἱ Χαζάρους οὐ βούλωνται τὴν πρὸς τὸν βασιλέα
φίλιν καὶ εἰρήνην τηρεῖν, δύναται μεγάλως αὐτοὺς
κακοῦν, τὰς τε ὁδοὺς ἐνεδρεύων, καὶ ἀφυλάκτως
αὐτοῖς ἐπιτιθέμενος ἐν τῷ διέρχεσθαι πρὸς τε τὸ
Σάρκελ, καὶ τὰ κλήματα, καὶ τὴν Χερσῶνα. Καὶ εἰ
ποιήσεται σπουδὴν ὁ τοιοῦτος ἐξουσιοκράτωρ τοῦ χω-
λύειν αὐτοὺς, μεγάλης καὶ βαθείας εἰρήνης μετέχου-
σιν ἢ τε Χερσῶν καὶ τὰ κλήματα· φοβούμενοι γὰρ

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

(29) Meursius, *ad partes meridionales*, interpre-
tatur.

(30) Sic passim Græci recentiores pro ἀπὸ τοῦ
Κιάθου. Perperam legitur in editis ἀπὸ τὸν Κιάθον
ποταμόν· quippe vox ποταμόν desideratur in ms. unde
puto, eam in urbem, quam superius scriptor noster
Κιοάβζ et Κιοάβα appellavit, hic Κιάθον nuncupare;
quod quidem manifesto ex contextu liquet; nam
etiam paulo infra Κιάθον habet, neque sermo est
de flumine, sed de urbe Κιοβία; de qua vide quid
supra adnotavimus.

(31) Sic in ms. At Meursius πολύδρια legendum
monet. Πολύδρια legitur in Gloss. Gr. Lat. Phavo-
rius: πολύχνια, πολύδρια, πόλις.

(32) Perperam legitur in editis Ῥωμανίαν pro

ærumnarum ac metus plena navigatio absolvitur.
Hyberna vero et aspera Russorum vivendi ratio
hæc est. Ineunte Novembri mense, quam primum
eorum principes cum universa Russorum gente
egrediuntur Ciabo, eam in oppida proficiscuntur, quæ
Gyra appellantur, aut in Sclavica loca Berbanio-
rum, Drungubitarum, Cribitarum, Serviorum,
reliquorumque Sclavorum, qui Russis tributarij
sunt. Illic vero peracta tota hyeme, rursus Aprilij
mense, soluta glacie Danapris fluvij, Ciabum descen-
dunt. Deinde receptis, uti supradictum est, mono-
xylis, iisdemque probe instructis Romaniam de-
scendant, quoniam Uzi Patzinacitas bello infestare
possunt.

Deinde receptis, uti supradictum est, mono-
xylis, iisdemque probe instructis Romaniam de-
scendant, quoniam Uzi Patzinacitas bello infestare
possunt.

B

62. CAPUT X.

*De Chazaris, quomodo et quorum opera eam bello
impetere oporteat.*

Chazaris bellum inferre Uzi possunt, utpote con-
termini. Sic etiam princeps Alanix, quia novem
Chazarix regiones Alanix adjacent: possuntque
Alani, si velint, illos deprædari, magnumque inde
Chazari damnum importare, atque eos rerum pe-
nuria premere. Ex illis quippe regionibus Chazaris
omnia ad victum necessaria suppeditantur.

CAPUT XI.

De castro Chersone et de castro Bosporo.

Alanix principe cum Chazaris pacem non hæ-
bente, sed imperatoris Romani amicitiam potio-
rem ducente; si illi in amicitia et pace perseverare no-
lint, potest ille ingenti Chazaros damno afficere,
in viis excubando, et ex improvise illos aggre-
diendo dum ad Sarcel et ad regiones Chersonem quo
proficiscuntur. Quod si princeps ille operam ponat
ut illis aditum prohibeat, alta sane pax erit in
Chersone et in regionibus. Chazari quippe Alano-
rum irruptionem reformidantes, neque facultate
data, Chersonem et regiones cum exercitu inva-

D Ῥωμανίαν. Romania apud Scriptores Græcos re-
centiores nonnunquam pro imperio Orientali et
interdum pro provinciis Asiaticis accipitur. Vide
Durangii utrumque Glossarium.

(33) Vide quæ de Uzi et Uzi habet Porphyro-
genitus infra cap. xxxvii, et cap. xlii. Sunt autem
Uzi seu Usi, Scythici populi et Hunnici, Patzinacia
et generis præstantia et multitudine haud infe-
riores. ¶ *Usi* Raimondo de Agiles et Tudebodo lib.
ii, dicti. De his agunt Zonaras in Const. Duca et
Romano Biog. Seylitzes in monomacho, aliique
historiæ Byzantinæ scriptores.

(34) De Alania et Chazaris pluribus scriptor
noster infra cap. xxxvii, et cap. xlii.

decedit, quia simul utrisque bellum inferre nequeunt, in pace degere cogentur.

Χερσώνι καὶ τοῖς κλήμασι, ὡς μὴ πρὸς ἀμφότερους ἐν ταυτῷ πολεμεῖν ἐξισχύοντες, εἰρηγεῖν ἀναγκασθήσονται.

CAPUT XII.

De Nigra Bulgaria et Chazaria.

Bulgaria, quam Nigram vocant, potest Chazaros bello infestare.

CAPUT XIII.

De gentibus quæ Turcis finitimæ sunt.

Turcia hæ gentes continet: ad occidentem Francia; ad septentrionem Patzinacitæ; ad meridiem magna Moravia, sive Sphendoploci regio, quæ omnino a Turcis vastata est, et ab ipsis jam oblinetur. Chroboti vero ad montes Turcis adjacent. Possunt autem Patzinacitæ Turcas bello impetere, **63** depopulari, magnamque prædam agere, ipsosque ingenti damno afficere, quemadmodum in eo quod de Patzinacitis institimus capite declaratum est. Intende, o filii, sermonibus meis oculos mentis tuæ, ac præcepta mea considera, atque opportune poteris divitiis prudentiæ quasi ex paternis thesauris proferre, magnamque prudentiam exhibere. Scito itaque borealibus omnibus populis quasi a natura insitam esse divitiarum cupidinam inevitabilem; quamobrem omnia quærunt, omnia expetunt, neque concupiscentiam termino ullo circumscriptam habent, sed plura semper cupiunt, ac pro exigua opera maximam mercedem referri postulant. Ideoque importunas illorum petitiones ac impudentes postulationes, suasionem ac prudenti excusatione subvertere atque inhibere oportet: quæ quidem quantum usu et experimento percepi, ut compendio dicam, hujusmodi futuræ sunt. Si quando sive Chazari, sive Turcæ, sive Russi, sive alie quæpiam boreales et Scythicæ gentes, ut plerumque accidit, imperiales vestes, coronas, aut stolas, eujusdam præbiti ministerii causa, sibi transmitti postulent, ita te excusatum oportet: Hujusmodi stolæ et coronæ quæ nos camelauicia vocamus, neque hominum opera confecta, neque humana industria excogitata sunt. Sed ut ab historia veteri in libris arcanis scriptum reperimus, quando Deus Constantinum illum magnum imperatorem effecit, qui primus Christiano-

οι Χάζαροι τὴν τῶν Ἀλωνῶν πέθεσιν, καὶ μὴ ἐπιδοκῶντες ἄδειαν μετὰ φοσσάτου (35) ἐπιτίθεσθαι τῇ Χερσῶνι καὶ τοῖς κλήμασι, ὡς μὴ πρὸς ἀμφότερους ἐν ταυτῷ πολεμεῖν ἐξισχύοντες, εἰρηγεῖν ἀναγκασθήσονται.

ΚΕΦΑΛ. ΙΒ΄.

Περὶ τῆς Μαύρης Βουλγαρίας, καὶ Χαζαρίας.

Ὅτι καὶ Μαύρη λεγομένη Βουλγαρία δύναται τῆς Χαζάρους πολεμεῖν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓ΄.

Περὶ τῶν πλησιαζόντων ἐθνῶν τοῖς Τούρκοις.

Ὅτι τοῖς Τούρκοις τὰ τοιαῦτα ἔθνη παράκεινται· πρὸς μὲν τὸ δυτικώτερον μέρος αὐτῶν, ἡ Φραγία (36)· πρὸς δὲ τὸ βορειώτερον, οἱ Πατζινακίται· καὶ πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, ἡ μεγάλη Μορβία, ἣτοι ἡ χώρα τοῦ Σφενδοπλόκου· ἥτις καὶ παντελῶς ἠφανίσθη παρὰ τῶν τοιούτων Τούρκων, καὶ παρ' αὐτῶν κατεσχέθη. Οἱ δὲ Χερσῶται πρὸς τὰ ὄρη τοῖς Τούρκοις παράκεινται. Ὅτι δύναται καὶ οἱ Πατζινακίται τοῖς Τούρκοις ἐπιτίθεσθαι, καὶ μεγάλως πρᾶυθεῖν καὶ παραδύλασσειν αὐτούς, καθὼς καὶ ἐν τῷ περὶ Πατζινακίτων κεφαλαίῳ πρὸς εἴρηται. Ἐπίστησον, οὖν, διανοίας ὄμμα τῆς σῆς λόγους ἐμοῖς, καὶ γινώθι ἃ σοὶ ἐντέλλομαι, καὶ ἔξεις ἐν κτηρῷ ὡς ἐκ πατρικῶν θησαυρῶν προφέρειν πλοῦτον φρονήσεως, καὶ ἐπιδείκνυσθαι χυμὰ συνέσεως. Ὅστι οὖν οὗτοι τοῖς βορείοις ἄπασιν γένεσι φύσις ὡσπερ κηδέστηκεν, τὸ ἐν χρήμασι λήγον καὶ ἀπληστον, καὶ μηδέποτε κορεννύμενον, ὅθεν πάντα ἐπιζητεῖ, καὶ πάντων ἐρίεται, καὶ οὐκ ἔχει ἕως ἐπιθυμίας ὄρων περιγραφομένης, ἀλλ' ἄει τοῦ πλείονος ἐπιθυμεῖ, καὶ ἀντὶ μικρᾶς ὠφελείας μεγάλα κέρδη προσπορίζεσθαι βούλεται. Αἰδ δεῖ τὰς τούτων ἀκαίρους αἰτήσεις καὶ παρρησιαστικὰς ἀξιώσεις διὰ λόγων παρθανῶν καὶ φρονίμων, καὶ συνετῶν ἀπολογιῶν ἀνατρίπτειν καὶ ἀνακρούεσθαι. Αἰτινες ὅσον ἀπὸ τῆς πάρας ἡμεῖς καταλαβεῖν ἠδυνήθημεν, ὡς ἐν τύπῳ περιλαβεῖν, τοιαῦτα τινες εἰσονται· Εἰ ἀξιώσουσι ποτε καὶ αἰτησόνται, εἴτε Χάζαροι, εἴτε Τούρκοι, εἴτε καὶ Ῥῶς, ἢ ἕτερόν τι ἔθνος τῶν βορείων καὶ Σκυθικῶν, οἷα πολλὰ συμβαίνει ἐκ τῶν βασιλείων ἐσθήσαν, ἢ στεμμάτων (37), ἢ στολῶν, ἐνεκὰ τινος δουλείας καὶ ὑπουργίας αὐτῶν ἀποσταλῆσαι αὐτοῖς, οὕτω χρή σὲ ἀπολογίσασθαι, ὅτι τοιαῦτα στολαὶ καὶ τὰ στέμματα, ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια ὀνομάζονται (38),

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(35) Φοσσάτου, exercitus; qua significatione passim occurrit apud Scriptores Byzantinos, necnon apud Tacticos. Latini quoque recentiores fossatum pro exercitu dixerunt.

(36) De Francia, Moravia et Chrobotis pluribus infra agit idem Constantinus; de Sphendoploco autem Moraviæ principis cap. xxi, ubi vide quæ adnotamus. De hac Francia vide quæ observat Duceangius in notis ad Chronicon Paschale pag. 648.

(37) Στέμμα hic pro corona sumitur; seu ut verius dicam pro Camelauicio illo Constantiniano, quo imperatores Constantinopolitani caput redimiti consueverunt, tum in eorum numismatibus, tum in eorum figuris.

(38) Ita ex contextu restitimus; in mss. corrupte legitur: ἄπασ ὄμας; καμελαύκια λέγεται; in editis vero habetur λέγεται. Ex contextu, inquam, ita

emendavimus, paulo superius quippe habet, καὶ τὰ στέμματα ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια ὀνομάζονται. Ubi perperam scribit Menrsius παρ' ἡμῶν pro παρ' ἡμῶν. Nam quamplurimi populi ex illis gentibus Borealibus ac Scythicis, de quibus loquitur Porphyrogenitus laudato loco Illyrica lingua utebantur, nec alia ab illa, qua nostrates; et quæ quidem Europæ haud minima pars nunc utitur. Igitur καμελαύκιον eum non sit vox Illyrica, ut liquet ex Suida: Καμελαύκιον, inquit ille, Ῥωμαίων ἢ λέξις, ἐρησθή δ' ἂν καὶ Ἑλληνιστῇ, παρὰ τὸ καύμα ἐλαύνειν, καμελαύκιον. Eadem habent Lexicon Cyrilli et Glossæ Basilicæ. Non videtur quidem scribendum παρ' ἡμῶν, sed utrobique παρ' ἡμῶν. Quid autem sit camelauicium paulo superius notavimus.

φοβούνται τινα, ἀλλὰ τὴν τῆς Βουλγαρίας γῆν ἐνδυσάμενοι, εἰς τὸ τοῦ Δανουβίου στόμιον ἔρχονται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Δανουβίου καταλαμβάνουσιν εἰς τὸν Κωνοκάν, καὶ ἀπὸ τοῦ Κωνοκάν εἰς Κωνσταντιανὴν εἰς τὸν ποταμὸν Βάρνας, καὶ ἀπὸ Βάρνας ἔρχονται εἰς τὸν ποταμὸν τὴν Διτζίαν, ἅπερ πάντα εἰσὶ γῆς τῆς Βουλγαρίας, ἀπὸ δὲ τῆς Διτζίνας εἰς τὰ τῆς Μεσημβρίας μέρη (29) καταλαμβάνουσι, καὶ οὕτω μέχρι τούτων ὁ πολυώδυνος αὐτῶν καὶ περιφοβός, δυσδιέξοδός τε καὶ χαλεπὸς ἀποπεραίνεται πλοῦς. Ἡ δὲ χειμέριος τῶν αὐτῶν ῥῶς καὶ σκληρὰ διαγωγή ἐστὶν αὕτη. Ἦνίκα ὁ Νοέμβριος μὴν εἰσέλθῃ, εὐθέως οἱ αὐτῶν ἔρχοντες ἐξέρχονται μετὰ πάντων τῶν ῥῶς ἀπὸ τὴν Κιάβον, καὶ ἀπέρχονται (30) εἰς τὰ πολύδρια (31), ἃ λέγεται Γύρα, ἤγουν εἰς τὰς Σκλαβινίας τῶν τε Βερβιάνων, καὶ τῶν Δρουγουδιτῶν καὶ Κρεδιτζῶν, καὶ τῶν Σερβίων, καὶ λοιπῶν Σκλάβων, οἵτινες εἰς πακτιῶται τῶν ῥῶς. Δι' οὗτον δὲ τοῦ χειμῶνος ἐκεῖσε διατρεφόμενοι, πάλιν ἀπὸ μῆνός Ἀπριλλίου διαλυομένου τοῦ πάγου τοῦ Δανάπτως ποταμοῦ κατέρχονται πρὸς τὴν Κιάβον. Καὶ εἰθ' οὕτως ἀπολαμβάνονται τὰ αὐτῶν μονόξυλα, καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐξοπλίζονται, καὶ πρὸς Ῥωμανίαν (32) κατέρχονται, ὅτι οἱ Οὐζοὶ (33) δύνανται τοῖς Πατζινακίταις πολεμεῖν.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ τῆς Χαζαρίας, πῶς δεῖ πολεμῆσθαι, καὶ παρὰ τίνων.

Ὅτι οἱ Οὐζοὶ δύνανται πολεμεῖν τοὺς Χαζάρους ὧς αὐτοῖς πλησιάζοντες. Ὁμοίως καὶ ὁ ἐξουσιοκράτωρ Ἀλανίας ὅτι τὰ ἐννεα κλήματα τῆς Χαζαρίας τῇ Ἀλανίᾳ (34) παράκεινται, καὶ δύνανται ὁ Ἀλανός, εἰ ἄρα καὶ βούλεται, ταῦτα πραιδεύειν, καὶ μεγάλην βλάβην καὶ ἔνδειαν ἐντεῦθεν τοῖς Χαζάρους ποιεῖν· ἐκ γάρ τῶν ἐννεα κλημάτων τούτων ἡ πᾶσα ζωὴ καὶ ἀφθονία τῆς Χαζαρίας καθέστηκεν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'.

Περὶ τοῦ κάστρου Χερσῶνος, καὶ τοῦ κάστρου Βοσπόρου.

Ὅτι τοῦ ἐξουσιοκράτῳρος Ἀλανίας μετὰ τῶν Χαζάρων μὴ εἰρηνεύοντος, ἀλλὰ μᾶλλον προτιμοτέραν τιθεμένου τὴν φιλίαν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων· εἰάν οἱ Χαζάρου οὐ βούλωνται τὴν πρὸς τὸν βασιλέα φιλίαν καὶ εἰρήνην τηρεῖν, δύνανται μεγάλως αὐτοὺς κακοῦν, τὰς τε ὁδοὺς ἐνεδρεῦων, καὶ ἀφυλάκτως αὐτοῖς ἐπιτιθέμενος ἐν τῷ διέρχεσθαι πρὸς τε τὸ Σάρκελ, καὶ τὰ κλήματα, καὶ τὴν Χερσῶνα. Καὶ εἰ ποιήσεται σπουδὴν ὁ τοιοῦτος ἐξουσιοκράτωρ τοῦ κατὰ τὴν αὐτοῦ, μεγάλης καὶ βαθείας εἰρήνης μετέχουσαν ἢ τε Χερσῶν καὶ τὰ κλήματα φοβούμενοι γάρ

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

(29) Meursius, *ad partes meridionales*, interpretatur.

(30) Sic passim Græci recentiores pro ἀπὸ τοῦ Κιάβου. Perperam legitur in editis ἀπὸ τὸν Κιάβον ποταμόν· quippe vox ποταμόν desideratur in ms. unde paulo, *eam* in urbein, quam superius scriptor noster Κιοάβζ et Κιόβα appellavit, hic Κιάβον nuncupare; quod quidem manifesto ex contextu liquet; nam etiam paulo infra Κιάβον habet, neque sermo est de flumine, sed de urbe Kiowia; de qua vide quid supra adnotavimus.

(31) Sic in ms. At Meursius πολύδρια legendum monet. Πολύδρια legitur in Gloss. Gr. Lat. Phavorianus: πολύγνια, πολύδρια, πόλις.

(32) Perperam legitur in editis Ῥωμανίαν pro

ærumnarum ac metus plena navigatio absoluti. Hyberna vero et aspera Russorum vivendi ratio hæc est. Ineunte Novembri mense, quam primum eorum principes cum universa Russorum gente egrediuntur Ciabo, et in oppida proficiscuntur, quæ Gyra appellantur, aut in Sclavica loca Berbaniorum, Drungubitarum, Cribitarum, Serviorum, reliquorumque Sclavorum, qui Russis tributarij sunt. Illic vero peracta tota hyeme, rursus Aprilii mense, soluta glacie Danapris Buvi, Ciabum descendunt. Deinde receptis, uti supradictum est, monoxylis, iisdemque probe instructis Romaniam descendunt, quoniam Uzi Patzinacitas bello infestare possunt.

Βερβιάνων, καὶ τῶν Δρουγουδιτῶν καὶ Κρεδιτζῶν, καὶ τῶν Σερβίων, καὶ λοιπῶν Σκλάβων, οἵτινες εἰς πακτιῶται τῶν ῥῶς. Δι' οὗτον δὲ τοῦ χειμῶνος ἐκεῖσε διατρεφόμενοι, πάλιν ἀπὸ μῆνός Ἀπριλλίου διαλυομένου τοῦ πάγου τοῦ Δανάπτως ποταμοῦ κατέρχονται πρὸς τὴν Κιάβον. Καὶ εἰθ' οὕτως ἀπολαμβάνονται τὰ αὐτῶν μονόξυλα, καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐξοπλίζονται, καὶ πρὸς Ῥωμανίαν (32) κατέρχονται, ὅτι οἱ Οὐζοὶ (33) δύνανται τοῖς Πατζινακίταις πολεμεῖν.

62. CAPUT X.

De Chazaris, quomodo et quorum opera eam bello impetere oporteat.

Chazaris bellum inferre Uzi possunt, utpote contermini. Sic etiam princeps Alanis, quia novem Chazaris regiones Alanis adjacent: possuntque Alani, si velint, illos deprædari, magnumque inde Chazari damnum importare, atque eos rerum penuria premere. Ex illis quippe regionibus Chazaris omnia ad victum necessaria suppeditantur.

CAPUT XI.

De castro Chersone et de castro Bosporo.

Alanis principe cum Chazaris pacem non habente, sed imperatoris Romani amicitiam potiore ducente; si illi in amicitia et pace perseverare nollint, potest ille ingenti Chazaros damno afficere, in viis excubando, et ex improvise illos aggrediendo dum ad Sarcel et ad regiones Chersonem quo proficiscuntur. Quod si princeps ille operam ponat ut illis aditum prohibeat, alta sane pax erit in Chersone et in regionibus. Chazari quippe Alanorum irruptionem reformidantes, neque facultate data, Chersonem et regiones cum exercitu inva-

D Ῥωμανίαν. Romania apud Scriptores Græcos recentiores nonnunquam pro imperio Orientali et interdum pro provinciis Asiaticis accipitur. Vide Ducangii utrumque Glossarium.

(33) Vide quæ de Uzis et Uzis habet Porphyrogennitus infra cap. xxvii, et cap. xlii. Sunt autem Uzi seu Usi, Scythici populi et Hunnici, Patzinacitas et generis præstantia et multitudine haud inferiores, *Uusi* Raimondo de Agiles et Tudeboto lib. ii, dicti. De his agunt Zonaras in Const. Duca et Romano Diog. Seylitzes in monomacho, alique historis Byzantinæ scriptores.

(34) De Alanis et Chazaris pluribus scriptor noster infra cap. xxxvii, et cap. xlii.

deudi, quia simul utrisque bellum inferre nequeunt, in pace degere cogentur.

Χερσώνι καὶ τοῖς κλήμασιν, ὡς μὴ πρὸς ἀμφοτέρωσ ἐν ταυτῇ πολεμῆν ἐξισχύοντες, εἰρηνεύειν ἀναγκασθήσονται.

CAPUT XII.

De Nigra Bulgaria et Chazaris.

Bulgaria, quam Nigram vocant, potest Chazaros bello infestare.

CAPUT XIII.

De gentibus quas Turcis finitimæ sunt.

Turcis hæc gentes confirmatæ sunt: ad occidentem Francia; ad septentrionem Patzinacitæ; ad meridiem magna Moravia, sive Sphendoploci regio, quæ omnino a Turcis vastata est, et ab ipsis jam oblinetur. Chrobati vero ad montes Turcis adjacent. Possunt autem Patzinacitæ Turcas bello impetere, 63 depopulari, magnamque prædam agere, ipsosque ingenti damno afficere, quemadmodum in eo quod de Patzinactis institimus capite declaratum est. Intende, o filii, sermonibus meis oculos mentis tuæ, ac præcepta mea considera, atque opportune poteris divitias prudentiæ quasi ex paternis thesauris proferre, magnamque prudentiam exhibere. Scito itaque borealibus omnibus populis quasi a natura insitam esse divitiarum cupidinem inevitabilem; quemobrem omnia quærunt, omnia expetunt, neque concupiscentiam termino ullo circumscriptam habent, sed plura semper cupiunt, ac pro exigua opera maximam mercedem referri postulant. Ideoque importunas illorum petitiones ac impudentes postulationes, suasionem ac prudentem excusationem subvertere atque inhibere oportet: quæ quidem quantum usu et experimento percepi, ut compendio dicam, hujusmodi futuræ sunt. Si quando sive Chazari, sive Turcæ, sive Russi, sive aliæ quæpiam boreales et Scythicæ gentes, ut plerumque accidit, imperiales vestes, coronas, aut stolas, cujusdam præbiti ministerii causa, sibi transmitti postulent, ita te excusatum oportet: Hujusmodi stolæ et coronæ quæ nos camelauicia vocamus, neque hominum opera confecta, neque humana industria excogitata sunt. Sed ut ab historia veteri in libris arcanis scriptum reperimus, quando Deus Constantinum illum magnum imperatorem effecit, qui primus Christiano-

οι Χάζαροι τὴν τῶν Ἀλανῶν ἐπίθεσιν, καὶ μὴ ἐδύσκοντες ἄδειαν μετὰ φοσσάτου (35) ἐπιτίθεσθαι τῇ Χερσώνι καὶ τοῖς κλήμασιν, ὡς μὴ πρὸς ἀμφοτέρωσ ἐν ταυτῇ πολεμῆν ἐξισχύοντες, εἰρηνεύειν ἀναγκασθήσονται.

ΚΕΦΑΛ. ΙΒ΄.

Περὶ τῆς Μαύρης Βουλγαρίας, καὶ Χαζαρίας.

Ὅτι καὶ Μαύρη λεγομένη Βουλγαρία δύνανται τοῖς Χαζάροις πολεμῆν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓ΄.

Περὶ τῶν πλησιαζόντων ἐθνῶν τοῖς Τούρκοις.

Ὅτι τοῖς Τούρκοις τὰ τοιαῦτα ἔθνη παράκεινται· πρὸς μὲν τὸ δυτικώτερον μέρος αὐτῶν, ἡ Φραγία (36)· πρὸς δὲ τὸ βορειώτερον, οἱ Πατζινακίται· καὶ πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, ἡ μεγάλη Μορβία, ἣτοι ἡ χώρα τοῦ Σφενδοπλόκου· ἣτις καὶ παντελῶς ἠφανίσθη παρὰ τῶν τοιοῦτων Τούρκων, καὶ παρ' αὐτῶν κατεσχέθη. Οἱ δὲ Χρωδάτοι πρὸς τὰ ὄρη τοῖς Τούρκοις παράκεινται. Ὅτι δύνανται καὶ οἱ Πατζινακίται τοῖς Τούρκοις ἐπιτίθεσθαι, καὶ μεγάλως πραιοῦσθαι καὶ παραδίδασθαι αὐτοὺς, καθὼς καὶ ἐν τῷ περὶ Πατζινακίτων κεφαλαίῳ πρὸςβραται. Ἐπίστησον, υἱὲ, διανοίας ὄμμα τῆς οὐχ λόγους ἔμοις, καὶ γνώθι ὅ σοι ἐπιτέλλομαι, καὶ ἔξεις ἐν κερῶ ὡς ἐκ πατρικῶν θησαυρῶν προφέρειν πλοῦτον φρονήσεως, καὶ ἐπιδείκνυσθαι χῆμα συνέσεως. Ἔστι οὖν ὅτι τοῖς βορείοις ἀπασι γένεσι φύσις ὡσπερ κηδέστημεν, τὸ ἐν χρήμασι λήγον καὶ ἀπληστον, καὶ μηδέποτε κορεννόμενον, ὅθεν πάντα ἐπιζητεῖ, καὶ πάντων ἐρίεται, καὶ οὐκ ἔχει τὰς ἐπιθυμίας ὄρη περιγραφομένης, ἀλλ' αἰ τοῦ πλείονος ἐπιθυμεῖ, καὶ ἀντὶ μικρᾶς ὠφελείας μεγάλα κέρδη προσπορίζεσθαι βούλεται. Αἰδ δεῖ τὰς τούτων ἀκαίρους αἰτήσεις καὶ παρρησιαστικὰς ἀξιώσεις διὰ λόγων πενηθῶν καὶ φρονίμων, καὶ συνετῶν ἀπολογιῶν ἀνατρέψαι καὶ ἀνακρούεσθαι. Αἰτινες δὲ σον ἀπὸ τῆς παίρας ἡμεῖς καταλαβεῖν ἠδυνήθημεν, ὡς ἐν τῷ περὶ περιλαβεῖν, τοιαῦτα τινες εἰσονται· Εἰ ἀξιώσουσι ποτε καὶ αἰτήσονται, εἴτε Χάζαροι, εἴτε Τούρκοι, εἴτε καὶ Ῥῶς, ἢ ἕτερόν τι ἔθνος τῶν βορείων καὶ Σκυθικῶν, οἷα πολλὰ συμβαίνει ἐκ τῶν βασιλείων ἐσθῆτων, ἢ στεμμάτων (37), ἢ στολῶν, ἕνεκά τινος δουλείας καὶ ὑπουργίας αὐτῶν ἀποσταλῆναι αὐτοῖς, οὕτω χρή σι ἀπολογίσασθαι, ὅτι τοιαῦτα στολαὶ καὶ τὰ στέμματα, ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια ὀνομάζονται (38),

ANSELMI BANDURII NOTE.

(35) Φοσσάτου, exercitus; qua significatione passim occurrit apud Scriptores Byzantinos, necnon apud Tacticos. Latini quoque recentiores fossatum pro exercitu dixerunt.

(36) De Francia, Moravia et Chrobatis pluribus infra agit idem Constantinus; de Sphendopluco autem Moraviæ principis cap. xxi, ubi vide quæ adnotamus. De hac Francia vide quæ observat Ducas in notis ad Chronicon Paschale pag. 448.

(37) Στέμμα hic pro corona sumitur; seu ut verius dicam pro Camelauicio illo Constantiniano, quo imperatores Constantinopolitani caput redimiti consueverunt, tum in eorum numismatibus, tum in eorum siguris.

(38) Ita ex contextu restitimus: in mss. corrupte legitur: ἀπὸ ὄρη; καμελαύκια λέγεται· in editis vero habetur λέγεται. Ex contextu, inquam, ita

emendavimus, paulo superius quippe habet, καὶ τὰ στέμματα ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια ὀνομάζονται. Ubi perperam scribit Meursius παρ' ἡμῶν pro παρ' ἡμῶν. Nam quamplurimi populi ex illis gentibus Borealibus ac Scythicis, de quibus loquitur Porphyrogenitus laudato loco Illyrica lingua utebantur, nec alia ab illa, qua nostrates; et quæ quidem Europæ haud minima pars nunc utitur. Igitur καμελαύκιον eum non sit vox Illyrica, ut liquet ex Suida: Καμελαύκιον, inquit ille, Ῥωμαίων ἢ λέξις, ἐρησίη δ' ἂν καὶ Ἑλληνιστὶ, παρὰ τὸ καυρὰ εἰλάσκειν, καμελαύκιον. Eadem habent Lexicon Cyrilli et Glossæ Basilicæ. Non videtur quidem scribendum παρ' ἡμῶν, sed utrobique παρ' ἡμῶν. Quid autem sit camelauicium paulo superius notavimus.

ὄν ὅλων ἀνθρώπος κατετόλμησέ τι τοιοῦτον ἐνθυμηθῆναι, μήτι γὰρ καὶ ἔργῳ ἐπιχειρήσαι πωθήσαι, ἢ διαπράξασθαι.

Ἄλλὰ γε δὴ μετάδηθι, καὶ πρὸς ἕτερον εἶδος αἰτήσεως παραλόγου καὶ ἀπρεπούς εὐπρεπείς καὶ ἀρμόζοντας λόγους ἀναζητήσε, καὶ ἀναμάνθανε. Εἰ γὰρ ποτε ἔθνος τι ἀπὸ τῶν ἀπίστων τούτων καὶ ἀτίμων βροτῶν γενῶν αἰτήσεται συμπενθερίασαι μετὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ ἢ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς νόμφνη λαβεῖν, ἢ ἐπιδοῦναι οἰκίαν θυγατέρα, (46) ἢ γυναῖκα χρηματίσαι βασιλέως, ἢ βασιλέως υἱοῦ, χρεῖσται τοιοῦτοις ῥήμασι, καὶ τὴν τοιαύτην αὐτῶν παράλογον ἀποκρούσασθαι αἰτήσιν, λέγοντα, ὅτι. Καὶ περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως παραγγελία καὶ διάταξις φεβερὰ καὶ ἀπραποίητος τοῦ Μεγάλου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐναπογέγραπται ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ τῆς καθολικῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ μηδέποτε βασιλέα Ῥωμαίων συμπενθερίασαι μετὰ ἔθνους παρηλλαγμένοις καὶ ξένοις ἡθεσι χρωμένους τῆς Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως· μάλα στα δὲ ἀλλοπίστου καὶ ἀθαπίστου, εἰ μὴ μετὰ μόνων τῶν θράγγων· τούτους γὰρ μόνους ὑπεξέλειτο ὁ Μείγας ἐκείνος ἀνὴρ Κωνσταντίνος· ὁ ἅγιος· ὅτι καὶ αὐτὸς τὴν γενεὴν ἀπὸ τῶν τοιοῦτων ἔσχε μερῶν (47)· ὡς συγγενείας καὶ ἐπιμιξίας πολλῆς τυγχανούσης· θράγγος τε καὶ Ῥωμαίου· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τούτων μόνων προετρέψατο συνιστῆν γαμικά συναλλάγματα τῶν βασιλέων Ῥωμαίων, διὰ τὴν ἀνωθεν τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ γενῶν περιφάνειαν καὶ εὐγένειαν. Μετ' ἄλλου δὲ τοῦ οὐκοῦ δήποτε ἔθνους μὴ δυναμένους τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ὁ τοῦτο ποιῆσαι τολμήσας, ἵνα ὡς παραβίτη· πατρικῶν εἰσηγήσεων, καὶ βασιλείων θεσμῶν, ἀλλότριος κρινεῖτο τῶν Χριστιανῶν καταλόγων, καὶ τῷ ἀναθέματι παραδοῖτο. Ὁ δὲ προμνημονευθεὶς ἄδων ἐκείνος ὁ βασιλεὺς, ὁ καὶ τὸ στέμμα, καθὼς ἀνωτέρω προεῖρηται, παρανόμως καὶ τολμηρῶς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας δέχα γνώμης τοῦ τότε πατριαρχεύοντος λαβὼν καὶ περιθέμενος, καὶ τὴν δίκην συντόμως· ὁὖς ἀξίαν τῆς αὐτοῦ πονηρᾶς ἐγχειρήσεως, ἐτόλμησε καὶ τὴν τοιαύτην ἐντολήν τοῦ ἁγίου βασιλέως ἐκείνου, ἥτις, ὡς ἤδη δεδήλωται, ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἀναγεγραμμένη καθέστηκεν, παρὰ φάυλον θέσθαι, καὶ ὡς μηδὲν λογίσασθαι, καὶ ὡς ἀπαξ ἔξω τοῦ θείου φόβου καὶ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ πεποίηκεν ἑαυτὸν, συνεστήσατο καὶ μετὰ τοῦ Χαγάνου Χαζαρίας γαμικὴν συναλλάγιον, καὶ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα ἐδέξατο (48), καὶ μέγα ἐκ τοῦτου ὄνειδος

A Verum ad aliam petitionis speciem transeas, sane irrationabilem et indecoram; ac congruentem honestamque responsionem excogites et ediscas. Si enim unquam natio quædam ex infidelibus et iahonoratis borealibus, affinitatem cum Romano imperatore contrahere voluerit, et vel filiam ejus sponsam accipere, vel suam illi elocare, ita ut vel imperatoris vel filii ejus uxor sit: hujusmodi te verbis absurdum hanc petitionem propulsare oportet: Hac item de re interdictum, ac terribilis immutabilisque constitutio a Magno et sancto Constantino in sacra mensa catholicæ Christianorum ecclesiæ Sanctæ Sophiæ descripta est; ne unquam imperator Romanus affinitatem contrahat cum gente, quæ peregrinis et a Romano statu alienis moribus utatur, maximeque si alienæ fidei, et baptizata non sit, Francis tantum exceptis: hos quippe solos excepit Magnus ille et sanctus Constantinus, quia illis ex partibus originem duxerat; cognatio enim et commercia magna erant inter Francos et Romanos. Ideoque cum iis solis matrimonia inire Romanis imperatoribus permisit, propter antiquam gentium nationumque illarum claritatem nobilitatemque; cum alia vero quæcunque natione id agere vetuit; ita ut etiam si quis id facere ausus fuerit, tanquam pateranarum traditionum imperialiumque legum transgressor, Christianorum catalogo alienus censeatur dirisque devoveatur. Certe supra memoratus Leo imperator, qui coronam, ut jam diximus, improbe ac temere absque patriarchæ consensu ex ecclesia accepit sibi que imposuit, ac condignas sibi sceleris pœnas dedit, ausus item hoc sancti illius imperatoris præceptum, quod, ut jam declaratum est, in sacra mensa descriptum erat vilipendere, et pro nihilo habere: ubi semel Dei legumque divinarum metum omnem excusserat, cum Chazarix Chagano matrimonialem contractum instituit, filiamque ipsius uxorem accepit, cum magno tam suo, quam imperii Romani opprobrio, quod avita præcepta violasset ac pro nihilo habuisset; præterquam quod ne Christianus quidem orthodoxus esset, sed hæreticus et imaginum hostis: ideo, harum scilicet impietatum causa, in sancta Dei ecclesia assidue

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(46) Sic cum Meursio lego. Perperam in ms. D habetur, χρῆσαι τοιοῦτοις ῥήμασιν, etc. Et paulo infra perperam in Editis legitur λέγονται pro λέγοντα; sed optime Meursius emendat.

(47) At dissentiunt alii historici; et quidem idem Porphyrogenitus secum ipse pugnare videtur; quippe lib. II de Them. cap. IX, Constantinum in urbe Naisso Daciæ natum fuisse scribit. Jul. Firmicus lib. II Math. cap. II eum ortum fuisse ait Trai. Nicephorus Callisti Drepani Bithyniæ urbe ad Nicomediensem Sinum, quam postmodum urbem Helenopolim de matris nomine appellavit, ut tradunt Scriptor Chronicæ Alexandrini et Theophrasti. Alii denique Constantinum in Britannia natum fuisse volunt hoc præsertim fulti argumento, quod

D auctor Panegyrici Maximiano et Constantino dicti, hæc de Constantino dicat: *Liberavit ille Britannias servitute, tu etiam nobiles ille oriendo fecisti.* At quod ait alibi Eumenius: *O fortunata et nunc omnibus beatior terra Britannia, quæ Constantinum Cæsarem prima vidisti!* certe de Cæsaris dignitate Constantino, dum in Britannia moraretur collata probabilis intelligendum.

(48) Fallitur Porphyrogenitus, uti paulo superius monuimus, dum Leoni Chazaro, Chazaris oriundam uxorem adscribit; quippe hic Chazarus cognominatus fuit propter materiam originem; Irene enim prima Copronymi uxor, Chazarorum Chagani Alia fuit, quæ Christiana facta, Catholicam fidem, quoad vixit, incolumem servavit. Leo

συντόμως ἐκδικηθέντος τοῦ μέρους· ἔκτοτε τύπος ἐγένετο, ὥστε ἐν τῷ μέλλειν στέφεσθαι τὴν βασιλείαν πρότερον ὀμνῶν καὶ ἀσφαλίζεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἐναντίον τῶν προστεταγμένων, καὶ ἐκ καλαπῶ φυλατιμῶν τολμήσῃ ποιῆσειν, ἢ ἐνοήσασθαι, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ πατριάρχου στέφεσθαι, καὶ τὰ ἀρμόζοντα τῇ καθεστῶσῃ ἐορτῇ ἐπιτελεῖν τε καὶ διαπράττεσθαι.

Ita quoque de Græco igne, qui per Siphones A
emittitur curam habeas et sollicitudinem oportet, ut si quando hunc petere audeant, ut a nobis ple-
rumque petierunt, huiusmodi eos verbis repellere
et amandare possis : Istud quoque per angelum,
magno et primo Christiano imperatori sancto Con-
stantino ostensum est, qui monita et præcepta gra-
via ea de re ab eodem angelo accepit ; (quod a
majoribus certo testimonio edidicimus) ut apud
solos Christianos, et in imperialia tantum urbe
parctur, et non alibi : neque ad aliam quamcumque
gentem transmittatur, vel tradatur. Quamobrem
magnus idem imperator, ut hæc de re successorum
fidem obstringeret, in sacra Dei ecclesiæ mensa
diras inscribi curavit ; ut qui ex huiusmodi igne
aliis gentibus dare præsumpserit, ne Christianus
quidem vocetur, neque dignitate aliqua, vel ma-
gistratu dignus habeatur ; sed et si quem teneat ab
illo deiciatur, et in sæcula sæculorum anathemate
feriatur, et traducatur, sive imperator, sive patriar-
cha, sive alius quispiam, sive princeps, sive subdi-
tus 65 fuerit, qui tale præceptum violare aggressus
fuerit : omnesque zelo et timore Dei instructos
hortatus est, ut talem hominem tanquam hostem
publicum, magnique huius præcepti transgressorem
de medio tolli satagant, statimque dira morte affi-
ciant. Accidit autem aliquando, (malitia semper
locum inveniente) aliquem e ducibus nostris, ac-
ceptis gentilium quorundam muneribus quampluri-
mis, hunc ipsis ignem tradidisse : at Deo hoc sæ-
culus inultum non relincente, cum sanctam Dei
ecclesiam ingressurus esset, ignis cœlitus delapsus
ipsum devoravit et absumpsit. Hinc metus tremor-
que magnus animos omnium invasit ; et jam inde
nemo, vel imperator, vel princeps, vel privatus,
vel militiæ præfectus, vel alius quispiam morta-
lium, quid simile in animum inducere, multoque
nimis rem aggredi aut pericere ausus est.

ψυχῆς, καὶ οὐκέτι οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ, οὔτε βασιλεὺς,

Ἐταύτως χρῆσε καὶ περὶ τοῦ ὑγροῦ πυρὸς τοῦ
διὰ τῶν σιφώνων (43) ἐκφερομένου μεριμνᾶν τε καὶ
μελετᾶν, ὡς εἴπερ ποτὲ τολμήσωσι τινες καὶ αὐτὸ
ἐπιζητῆσαι, καθὼς καὶ παρ' ἡμῶν πολλὰκις ἐζητή-
σαν, τοιοῦτοις αὐτοῦ ἔχοις ἀποκρούεσθαι καὶ ἀποπέμ-
πεσθαι βήμασι, ὅτι Καὶ αὐτὸ δι' ἀγγέλου τῷ μεγάλῳ
καὶ πρώτῳ βασιλεῖ Χριστιανῷ ἁγίῳ Κωνσταντίνῳ (44)
ἐφανερῶθη καὶ ἐδιδάχθη. Παραγγελίας δὲ μεγάλας
καὶ περὶ τοῦτου παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀγγέλου ἐδέξατο, ὡς
παρὰ πατέρων καὶ πάππων πιστωθέντες πληροφο-
ροῦμεθα, ἵνα ἐν μόνοις τοῖς Χριστιανοῖς καὶ τῇ ὑπ'
αὐτῶν βασιλευσμένῃ πόλει κατασκευάζηται, ἀλλὰ οὐδὲ
δὲ μηδαμῶς· μήτε εἰς ἕτερον ἔθνος τὸ ὄν ἡμέτερον
παραπέμπηται, μήτε διδάσκηται. Ὅθεν καὶ τοῖς
μετ' αὐτὸν ὁ μέγας οὗτος βασιλεὺς ἐξασφαλίζόμενος
περὶ τοῦτου, ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπεζῇ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκ-
κλησίας ἀράς ἐγγραφῆναι πεποίηκεν, ἵνα ὁ ἐκ τοῦ
τουοῦτου πυρὸς εἰς ἕτερον ἔθνος δοῦναι τολμήσας,
μήτε Χριστιανὸς ὀνομάζηται, μήτε ἀξίας τινας ἢ
ἀρχῆς ἀξιοῦται· ἀλλ' εἴ τινα καὶ ἔχων τύχη, καὶ
ἀπὸ ταύτης ἐκθάληται, καὶ εἰς αἰῶνα αἰῶνων ἀναθε-
ματίζεται καὶ παραδειγματίζεται, εἴτε βασιλεὺς,
εἴτε πατριάρχης, εἴτε τις ἄλλος οἶος εὖν ἄνθρωπος,
εἴτε ἄρχων, εἴτε ἀρχόμενος τυγχάνοι, ὁ τὴν τοιαύ-
την ἐντολὴν παραβαίνων κειρώμενος. Καὶ προ-
τρέψατο πάντας τοὺς ζῆλον καὶ φόβον Θεοῦ ἔχοντας
ὡς κοινὸν ἐχθρὸν καὶ παραβάτην τῆς μεγάλης ταύ-
της ἐντολῆς τὸν τοιοῦτο ἐπιχειροῦντα ποιεῖν ἀναιρεῖν
σπουδάζειν, καὶ ἐχθίστῳ τῷ χαλεπῷ (45) παραπέμ-
πεσθαι θανάτῳ. Συνέβη δὲ ποτὲ τῆς κακίας αἰεὶ χῶ-
ραν εὐρισκοῦσης, τινὰ τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν,
ὥρα παρὰ τινῶν ἐθνικῶν πάμπολλα εἰληφότα, με-
ταδοῦναι αὐτοῖς ἐκ τοῦ τοιοῦτου πυρὸς, καὶ μὴ
ἀνεχομένου τοῦ Θεοῦ ἀνεκδίκητον καταλιπεῖν τὴν
παράστασιν, ἐν τῷ μέλλειν αὐτὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ
Θεοῦ εἰσιέναι Ἐκκλησίᾳ, πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κα-
τελθὼν τοῦτον κατέφαγε, καὶ ἀνήλωσεν. Καὶ ἀπὸ τότε
φόβος μέγας καὶ τρόμος ἐν ταῖς ἀπάντων ἐνετίθη
οὔτε ἄρχων, οὔτε ἰδιώτης, οὔτε στοατηγός. οὔτε οἷος

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Meursius legendum ait, κακὴν κακῶς ἀπερῆξαστο D
ζωὴν. Quæ vero hic narrat Porphyrogenitus de
morte Leonis Chazari, satis conveniunt cum iis,
quæ de eo habent reliqui scriptores Byzantini.
Verum fallitur Scriptor noster, dum huius uxorem
a Chazaria fuisse paulo superius dixit, uti infra
ostendemus, ubi Scriptor noster eadem tradit.

(43) De ejusmodi siphonibus, qui ignem Græcum
ejaculabantur, pluribus agit Ducangius in notis ad
Villharduinum, et ad Joinvillum, necnon in Gloss.
Græc.

(44) Idem Porphyrogenitus infra cap. XLVIII,
ait, ignem Græcum ejusque usum primum Callini-
cum quemdam Illo advenam Constantinopolitanos
docuisse, temporibus Constantini Pogonati. Et
Theophanes ad annum IV ejusdem Augusti sic de
igne Græco loquitur : Ὅδ' ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς Κωνσταντι-

νος τὴν τοιαύτην τῶν θεομάχων κατὰ ΚΠ. ἐγνωκῶς,
κατεσκευάσεν καὶ αὐτῆς διήρεις εὐμεγέθεις κακκα-
δοπορφύρους καὶ δοξίμους σιφωνοφόρους· καὶ
τούτοις προσορμίσαι ἐκέλευσεν ἐν τῷ Προκλιανισμῷ
τῶν Καισαρίου λιμένι. Memoratus autem Constanti-
nus comperto Dei adversariorum in CP. propositio,
biremes etiam cacabos porphyreticos igne oppletis
ferentes, et dromones siphonibus eundem ignem spi-
rantes, ad Proclianisium Cesaris portum in hostes
impressionem facturos præparari jussit. Vide quid
de igne Græco habet Nicetas in Isaacio Angelo
lib. I.

(45) Sic in ms. Reg. ac fortassis legendum,
καὶ ἐχθίστῳ καὶ χαλεπῷ, nimirum acerbissima et
dira morte. In ms. Pal. legitur, καὶ ἔκτος τῷ
χαλεπῷ, etc. Meursius emendat, καὶ αὐτὸς τῷ χε-
λεπῷ, quam lectionem in versione sequimur.

ὄν ὅλων ἀνθρώπος κατετόλμησέ τι τοιοῦτον ἐνθυμηθῆναι, μήτι γὰρ καὶ ἔργῳ ἐπικερῆσαι ποιῆσαι, ἢ διαπρόξασθαι.

Ἄλλὰ γε δὴ μετάθῃθι, καὶ πρὸς ἕτερον εἶδος αἰτήσεως παραλόγου καὶ ἀπρεποῦς εὐπρεπεῖς καὶ ἀρμόζοντας λόγους ἀναζήσεις, καὶ ἀναμάνθανε. Εἰ γὰρ ποτε ἔθνος τι ἀπὸ τῶν ἀπίστων τούτων καὶ ἀτίμων βροτῶν γενῶν αἰτήσεται συμπενθερίασαι μετὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ ἡ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς νόμῳν λαβεῖν, ἢ ἐπιδοῦναι οικίαν θυγατέρα, (46) ἢ γυναῖκα χρηματίσαι βασιλέως, ἢ βασιλέως υἱοῦ, χρεῖσσι τοιοῦτοις ῥήμασι, καὶ τὴν τοιαύτην αὐτῶν παράλογον ἀποκρούσασθαι αἰτησιν, λέγοντα, ὅτι. Καὶ περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως παραγγέλια καὶ διάταξις φοβερά καὶ ἀπραποίητος τοῦ Μεγάλου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐναπογέγραπται ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ τῆς καθολικῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ μηδέποτε βασιλέα Ῥωμαίων συμπενθερίασαι μετὰ ἔθνους παρηλλαγμένοις καὶ ξένοις ἡθεσι χρωμένῳ τῆς Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως· μάλιστα δὲ ἀλλοπίστου καὶ ἀθαπτίστου, εἰ μὴ μετὰ μόνων τῶν φράγγων· τούτους γὰρ μόνους ὑπεξέλειτο ὁ Μείγας ἐκείνος ἀνὴρ Κωνσταντίνος· ὁ ἅγιος· ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν γενεσιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἔσχε μερῶν (47)· ὡς συγγενείας καὶ ἐπιμιξίας πολλῆς τυγχανούσης· φράγγους τε καὶ Ῥωμαίους· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τούτων μόνων προετίψατο συνιστῆν γαμικὰ συναλλάγια τῶς βασιλεῖς Ῥωμαίων, διὰ τὴν ἀνωθεν τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ γενῶν περιφάνειαν καὶ εὐγένειαν. Μετ' ἄλλο δὲ τοῦ οὐκοῦ δήποτε ἔθνους μὴ δυναμένους τοῦτο ποιῆν, ἀλλ' ὁ τοῦτο ποιῆσαι τολμήσας, ἵνα ὡς παραβίτης πατρικῶν εἰσηγήσεων, καὶ βασιλείων θεσμῶν, ἀλλοτρίως κρινόντο τῶν Χριστιανῶν καταλόγων, καὶ τῶ ἀναθέματι παραδίδοιτο. Ὁ δὲ προμνημονευθεὶς Ἄλων ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς, ὁ καὶ τὸ στέμμα, καθὼς ἀνωτέρω πρδείρηται, παρανόμως καὶ τολμηρῶς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας δέχα γνώμης τοῦ τότε πατριαρχεύοντος λαβὼν καὶ περιθέμενος, καὶ τὴν δίκην συντόμως· δὸς ἀξίαν τῆς αὐτοῦ πονηρᾶς ἐγχειρήσεως, ἐτόλμησε καὶ τὴν τοιαύτην ἐντολὴν τοῦ ἁγίου βασιλέως ἐκείνου, ἥτις, ὡς ἦδη δεδήλωται, ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἀναγεγραμμένη καθέστηκεν, παρὰ φάλλον θέσθαι, καὶ ὡς μηδὲν λογισασθαι, καὶ ὡς ἀπαξ ἔξω τοῦ θείου φόβου καὶ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ πεποιήκειν εαυτὸν, συνεστήσατο καὶ μετὰ τοῦ Χαγάνου Χαζαρίας γαμικὴν συναλλάγιον, καὶ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα ἐδέξατο (48), καὶ μέγα ἐκ τούτου δνειδος

A Verum ad aliam petitionis speciem transeas, sane irrationabilem et indecoram; ac congruentem honestamque responsionem excogites et ediscas. Si enim unquam natio quædam ex infidelibus et ishenoratis borealibus, æfinitatem cum Romano imperatore contrahere voluerit, et vel filiam ejus sponsam accipere, vel suam illi elocare, ita ut vel imperatoris vel filii ejus uxor sit: hujusmodi te verbis absurdam hanc petitionem propulsare oportet: Hac item de re interdictum, ac terribilis immutabilisque constitutio a Magno et sancto Constantino in sacra mensa catholicæ Christianorum ecclesiæ Sanctæ Sophiæ descripta est; ne unquam imperator Romanus æfinitatem contrahat cum gente, quæ peregrinis et a Romano statu alienis moribus utatur, maximeque si alienæ fidei, et baptizata non sit, Francis tantum exceptis: hos quippe solos excepit Magnus ille et sanetus Constantinus, quia illis ex partibus originem duxerat; cognatio enim et commercia magna erant inter Francos et Romanos. Ideoque cum iis solis matrimonia inire Romanis imperatoribus permisit, propter antiquam gentium nationumque illarum claritatem nobilitatemque; cum alia vero quæcunque natione id agere vetuit; ita ut etiam si quis id facere ausus fuerit, tanquam paternarum traditionum imperialiumque legum transgressor, Christianorum catalogo alienus censeatur dirisque devoveatur. Certe supra memoratus Leo imperator, qui coronam, ut jam diximus, improbe ac temere absque patriarchæ consensu ex ecclesia accepit sibi que imposuit, ac condignas subito sceleris pœnas dedit, ausus item hoc sancti illius imperatoris præceptum, quod, ut jam declaratum est, in sacra mensa descriptum erat vilipendere, et pro nihilo habere: ubi semel Dei legumque divinarum metum omnem excusserat, cum Chazarix Chagano matrimonialem contractum instituit, filiamque ipsius uxorem accepit, cum magno tam suo, quam imperii Romani opprobrio, quod avita præcepta violasset ac pro nihilo habuisset; præterquam quod ne Christianus quidem orthodoxus esset, sed hæreticus et imaginum hostis: ideo, harum scilicet impietatum causa, in sancta Dei ecclesia assidue

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(46) Sic cum Meursio lego. Perperam in ms. habetur, χρῆσαι τοιοῦτοις ῥήμασιν, etc. Et paulo infra perperam in Editis legitur λέγονται pro λέγοντα; sed optime Meursius emendat.

(47) At dissentiunt alii historici; et quidem idem Porphyrogenitus secum ipse pugnare videtur; quippe lib. II de Them. cap. IX, Constantinum in urbe Naisso Daciæ natum fuisse scribit. Jul. Firmicus lib. II Math. cap. II eum ortum fuisse ait Trasi. Nicephorus Callisti Drepani Bithyniæ urbe ad Nicomediensem Sinum, quam postmodum urbem Helenopolim de matris nomine appellavit, ut tradunt Scriptores Chronicæ Alexandrini et Theophrasti. Alii denique Constantinum in Britannia natum fuisse volunt hoc præsertim fulti argumento, quod

D auctor Panegyrici Maximiano et Constantino dicti, hæc de Constantino dicat: *Liberavit ille Britannias servitute, tu etiam nobiles ille oriendo fecisti. At quod ait alibi Eumenius: O fortunata et nunc omnibus beatior terris Britannia, quæ Constantinum Cæsarem prima vidisti!* certe de Cæsaris dignitate Constantino, dum in Britannia moraretur collata probabilis intelligendum.

(48) Fallitur Porphyrogenitus, uti paulo superiorum monuimus, dum Leoni Chazaro, Chazarix oriundam uxorem adscribit; quippe hic Chazarus cognominatus fuit propter materiam originem: Irene enim prima Copronymi uxor, Chazarorum Chagani filia fuit, quæ Christiana facta, Catholicam fidem, quoad vixit, incolumem servavit. Leo

excommunicatur et anathemate damnatur; utpote qui Dei et sancti magni imperatoris Constantini constitutionem violaverit et evertit. Quomodo enim fas esse possit, Christianos cum infidelibus matrimonia inire affinitatesque contrahere, id canone prohibente, et universa Ecclesia indignum illud et a Christiano statu alienum esse arbitrante? Aut quis ex conspicuis, generosis et sapientibus imperatoribus Romanis rem hujusmodi admisit? Quod si reponant: Cur dominus Romanus imperator, cum Bulgaris affinitate junctus est, neptemque propriam domino Petro Bulgaro elocavit? ita respondendum est: Quia dominus Romanus imperator vir indoctus et illiteratus erat, neque in regia educatus fuerat, neque a principio Romanis legibus et moribus obsecutus, neque ex imperatorio et nobili genere ortus; ideo audacius et liberior multa peragebat: atque in hac re neque prohibenti Ecclesie morigerus fuit, neque Magni Constantini decreto obtemperavit; sed pro lubito et arbitrato suo, honesti ignarus, honestum et bonum respiciens, paternasque traditiones vilipendens, id aggredi ausus est: hoc tantum usus rationabilis obtentu, isto nempe modo ingentem captivorum Christianorum multitudinem liberanda Christianos item esse Bulgaros et ejusdem fidei: praeterea neque vere principis et legitimi imperatoris filium esse; sed tertii postremi atque subiecti, qui nullam in rebus imperii potestatem haberet. Sed nihil referebat sive remotiore sive propinquiore cognatione ad imperatoriam stirpem illa accederet: nec referebat item summam hinc publicis rebus utilitatem obvenire; aut ultimum esse patrem, nec quidquam fere potestatis habere; quandoquidem contra ecclesiasticae traditionis canonem ac magis sanctique Constantini decretum id agebat: nam multis, dum superstes esset, 67 hinc dominus Romanus contumeliosis oneratus est, et calumniae atque odio obnoxius fuit, cum apud senatum, tum apud plebis multitudinem et ipsam Ecclesiam, quod tandem odium in apertum prorupit; ita ut etiam mortuus vilipendatur, traducatur et condemnatur, quod rem indecoram ac illustri Romanorum imperio indignam inceptaverit. Singulae namque gentes, cum diversos mores, diversas item leges et constitutiones habeant, ea retinere debent, quae

A καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ ἐκ τῶν προστεθέντων, ὡς τὰ προγονικὰ παραγγέλματα ἀκυρόσας, καὶ παρ' οὐδὲν λογισίμενος· πλὴν οὐδὲ ὀρθόδοξο; Χριστιανὸς ἦν ἐκεῖνος, ἀλλ' αἰρετικὸς καὶ εἰκονομάχος. Διὸ χάριν τῶν τοιοῦτων αὐτοῦ παρανόμων ἀσθεράτως ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ διηνεκῶς ἀποκηρύττεται, καὶ ἀναθεματίζεται, ὡς καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου διατάξεως παραβάτης καὶ ἀνατροπέος. Πῶς γὰρ ἐστὶ τῶν ἐνδοχόμενων, Χριστιανὸς μετὰ ἀπίστου γαμικῆς κοινωνίας ποιεῖν καὶ συμπενθερίζειν, τοῦ κανόνος τοῦτο κωλύοντος, καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀπάσης ἀλλότριον αὐτῷ λογιζομένης (49), καὶ ἔξω τῆς Χριστιανικῆς καταστάσεως; ἢ τίς τῶν ἐκκρίτων καὶ ἀγενῶν καὶ σοφῶν βασιλέων Ῥωμαίων καταδέξαστο;

B Εἰ δὲ ἀντείπωσιν, Πῶς ὁ κύριος Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς μετὰ Βουλγάρων συνεπενθερίσεν, καὶ τὴν ἑλάν ἐκγόνην δέδωκεν τῷ κυρίῳ Πέτρῳ τῷ Βουλγάρῳ (50); δεῖ ἰ πολλογήσασθαι, ὅτι ὁ κύριος Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἰδιώτης καὶ ἀγράμματος ἄνθρωπος ἦν, καὶ οὐτε τῶν ἀνωθεν ἐν βασιλείῳ τετραμμένων οὐτε τῶν παρηκολούθηκτων ἐξ ἀρχῆς τοῖς Ῥωμαίοις ἰδιόμοις, οὐτε ἀπὸ γένους βασιλεῖο καὶ εὐγενεῦς, καὶ διὰ τοῦτο αὐθαδέστερον καὶ ἐξουσιαστικώτερον τὰ πολλὰ κατεπράττετο, καὶ ἐν τούτῳ οὐτε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπαγορευοῦσῃ ὑπήκουσεν, οὐτε τῇ ἐντολῇ καὶ διαταγῇ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κατηκολούθησεν, ἀλλ' ἐκ γνώμης αὐθαδέως καὶ αὐτοβούλου καὶ τῶν καλῶν ἀμαθούς, καὶ μὴ βουλομένης ἔπεισθαι τῷ πρόπονι καὶ καλῶ μηδὲ ταῖς πατεροπαράδοσις στοιχεῖν (51) διατάξει τοῦτο ποιῆσαι τετέλημην· καὶ τὴν μόνην εὐλογον δηλονότι προβαλλόμενος πρόσθεν τοσούτων πλήθους αἰχμαλώτων Χριστιανῶν διὰ τῆς τοιαύτης πράξεως ἀναβύβασθαι, καὶ τὸ Χριστιανὸς εἶναι καὶ τοὺς Βουλγάρους ὁμοπίστους ἡμῶν. Ἄλλως τε καὶ οὐδὲ αὐτοκράτορος καὶ ἐνθέσμου βασιλέως θυγάτηρ ἢ ἐκδομένη ἐτύγχανεν, ἀλλὰ τρίτου, καὶ ἐσχάτου (52), καὶ ἐπὶ ὑποχειρίου, καὶ μηδεμίαν ἐξουσίαν ἐν τοῖς τῆς ἀρχῆς μετέχοντος πράγμασι· καὶ οὐδὲν διεφάρεν τὸ τοιοῦτον τοῦ καὶ ἄλλην τινὰ τῶν βασιλικῶν συγγενέων τῶν πορρωτέρων τε καὶ ἔγγυς τῆς βασιλείας εὐγενεῖς τυγχανουσῶν, καὶ διὰ τινὰ κοινωφελῆ δουλείαν καὶ τοῦ ἐσχάτου καὶ μηδὲν σφαλὸν ἐξουσιάζοντος· ἐπεὶ ἔξω τοῦ κανόνος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, καὶ τῆς τοῦ μεγάλου ἁγίου βασιλέως Κωνσταντίνου διατάξεως τε καὶ ἐν

ANSELMI BANDUBI NOTAE.

autem Copronymi filius Irenem Athenis oriundam in matrimonium duxit; quae quidem post conjugis excessum, cum filio Constantino impubere imperium per annos decem administravit; qui suae aetatis factus, matrem in ordinem redegit: at illa comprehenso filio, oculisque privato, totam rursus Imperii auctoritatem in se transtulit; tandem a Nicophoro Generali comprehensa, imperio est exuta, et in insulam Proten, deinde in Lesbou deportata, ubi haud multo post fato senecta est.

(49) Sic emendamus. Perperam in editis et in ms. legitur αὐτῶ pro αὐτό· et paulo infra ἐκκρίτων pro ἐκκρίτων.

(50) Petrus Bulgariae rex, Symeonis filius, pace

cum Romanis composita, Constantinopolim venit, et a Romano Lecapeno perhonorifice exceptus, Mariam et Christophoro Caesaris filio neptem uxorem duxit.

(51) Sic emendo. In editis et in ms. legitur, τοῦτο ποιῆσαι.

(52) Sic a principio imperii tertio loco Christophorus nominabatur; at ubi Christophorus, Stephanus et Constantinus Romani Lecapeni filii Augustali dignitate donati fuerunt, eo processit hominis impudentia, ut filium Christophorum Constantino in consessibus et acclamationibus publicis praepont vulnerit, ut patet ex Luitp. lib. iii, cap. 9. Scyl. pag. 626. Nov. Romani Senator.

ὄν ὅλων ἀνθρώπος κατετόλμησέ τι τοιοῦτον ἐνθυμηθῆναι, μήτι γε καὶ ἔργῳ ἐπιχειρῆσαι ποιῆσαι, ἢ διαπράξεισθαι.

Ἄλλὰ γε δὴ μετάδοθι, καὶ πρὸς ἕτερον εἶδος αἰ-
τήσεως παραλόγου καὶ ἀπρεποῦς εὐπρεπεῖς καὶ ἀρ-
μόζοντας λόγους ἀναζητήσε, καὶ ἀναμάνθανε. Εἰ γάρ
ποτε ἔθνος τι ἀπὸ τῶν ἀπίστων τούτων καὶ ἀτίμων
βορείων γενῶν αἰτήσεται συμπενθερίασαι μετὰ τοῦ
βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ ἡ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς νύμ-
φην λαβεῖν, ἢ ἐπιδοῦναι οἰκείαν θυγατέρα, (46) ἢ
γυναικα χρηματίσαι βασιλέως, ἢ βασιλέως υἱοῦ,
χρῆσι τοιοῦτοις ῥήμασι, καὶ τὴν τοιαύτην αὐτῶν
παρλόγον ἀποκρούσασθαι αἰτήσιν, λέγοντα, ἔτι. Καὶ
περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως παραγγελία καὶ διάταξις
φοβερὰ καὶ ἀπαραποίητος τοῦ Μεγάλου καὶ ἁγίου
Κωνσταντίνου ἐναπογράφεται ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ
τῆς καθολικῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας
Σοφίας, τοῦ μηδέποτε βασίλειά Ῥωμαίων συμπενθε-
ρίασαι μετὰ ἔθνους παρηλλαγμένοι; καὶ ξένοις ἡθεσι
χρωμένου τῆς Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως· μάστιγα δὲ
ἀλλοπίστου καὶ ἀθεοπίστου, εἰ μὴ μετὰ μόνων τῶν
φράγγων· τούτους γὰρ μόνους ὑπεξείλετο ὁ Μέγας
ἐκείνος ἀνὴρ Κωνσταντῖνος· ὁ ἅγιος· ὅτι καὶ αὐτὸς
τὴν γένεσιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἔσχε μερῶν (47)· ὡς
συγγενείας καὶ ἐπιμιξίας· πολλῆς τυγχανούσης φράγγ-
γος τε καὶ Ῥωμαίους· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τούτων
μόνων προετρέψατο συνιστῆν γαμικὰ συναλλάγματα
τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων, διὰ τὴν ἀνωθεν τῶν μερῶν
ἐκείνων καὶ γενῶν περιφάνειαν καὶ εὐγένειαν. Μετὰ
ἀλλοῦ δὲ τοῦ οὐοῦ δὴ ποτε ἔθνους μὴ δυναμένου τοῦτο
ποιεῖν, ἀλλ' ὁ τοῦτο ποιῆσει τολμήσας, ἵνα ὡς παρα-
βία· πατρικῶν εἰσηγήσεων, καὶ βασιλείων θεσμῶν,
ἀλλότριος κρινέτο τῶν Χριστιανῶν καταλόγων, καὶ
τῷ ἀναθέματι παραδοίτο. Ὁ δὲ προμνημονευθεὶς
ἀπὸ ἐκείνου ὁ βασιλεὺς, ὁ καὶ τὸ στίγμα, καθὼς
ἀνωτέρω περιείρηται, παρανόμως καὶ τολμηρῶς ἀπὸ
τῆς ἐκκλησίας διχα γνώμης τοῦ τότε πατριαρχεῦον-
τος λαβὼν καὶ περιθήμενος, καὶ τὴν δίκην συντόμως
δοῦς ἀξίαν τῆς αὐτοῦ πονηρᾶς ἐγχειρήσεως, ἐτόλ-
μησε καὶ τὴν τοιαύτην ἐντολὴν τοῦ ἁγίου βασιλέως
ἐκείνου, ἥτις, ὡς ἦδη δεδήλωται, ἐν τῇ ἁγίᾳ τρα-
πέζῃ ἀναγεγραμμένη καθέστηκεν, παρὰ φαῦλον θέ-
σθαι, καὶ ὡς μηδὲν λογίσασθαι, καὶ ὡς ἀπαξ ἔξω τοῦ
θείου φόβου καὶ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ πεποιήκεν ἑαυ-
τὸν, συνεστήσατο καὶ μετὰ τοῦ Χαγάνου Χαζαρίας
γαμικῶν συναλλάγιον, καὶ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς
γυναικα ἐδέξατο (48), καὶ μέγα ἐκ τούτου θνείδος

A Verum ad aliam petitionis speciem transeas, sane irrationabilem et indecoram; ac congruentem honestamque responsonem excogites et ediscas. Si enim unquam natio quædam ex infidelibus et ishenoratis borealibus, æffnitatem cum Romano imperatore contrahere voluerit, et vel filiam ejus sponsam accipere, vel suam illi elocare, ita ut vel imperatoris vel filii ejus uxor sit: hujusmodi te verbis absurdum hanc petitionem propulsare oportet: Hac item de re interdictum, ac terribilis immutabilisque constitutio a Magno et sancto Constantino in sacra mensa catholicæ Christianorum ecclesiæ Sanctæ Sophiæ descripta est; ne unquam imperator Romanus affinitatem contrahat cum gente, quæ peregrinis et a Romano statu alienis moribus utatur, maximeque si alienæ fidei, et baptizata non sit, Francis tantum exceptis: hos quippe solos excepit Magnus ille et sanctus Constantinus, quia illis ex partibus originem duxerat; cognatio enim et commercia magna erant inter Francos et Romanos. Ideoque cum iis solis matrimonia inire Romanis imperatoribus permisit, propter antiquam gentium nationumque illarum claritatem nobilitatemque; cum alia vero quæcunque natione id agere veluit; ita ut etiam si quis id facere ausus fuerit, tanquam pæternarum traditionum imperialiumque legum transgressor, Christianorum catalogo alienus censeatur dirisque devoveatur. Certe supra memoratus Leo imperator, qui coronam, ut jam diximus, improbe ac temere absque patriarchæ consensu ex ecclesia accepit sibi imponit, ac condignas subito sceleris pœnas dedit, ausus item hoc sancti illius imperatoris præceptum, quod, ut jam declaratum est, in sacra mensa descriptum erat vilipendere, et pro nihilo habere: ubi semel Dei legumque divinarum metum omnem excusserat, cum Chazariz Chagano matrimonialem contractum instituit, filiamque ipsius uxorem accepit, cum magno tam suo, quam imperii Romani opprobrio, quod avita præcepta violasset ac pro nihilo habuisset; præterquam quod ne Christianus quidem orthodoxus esset, sed hæreticus et imaginum hostis: ideo, harum scilicet impietatum causa, in sancta Dei ecclesia assidue

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(46) Sic cum Meursio lego. Perperam in ms. habetur, χρῆσαι τοιοῦτοις ῥήμασι, etc. Et paulo infra perperam in Eeditis legitur λέγονται pro λέγοντα; sed optime Meursius emendat.

(47) At dissentiunt alii historici; et quidem idem Porphyrogenitus secum ipse pugnare videtur; quippe lib. II de Them. cap. IX, Constantinum in urbe Naisso Daciæ natum fuisse scribit. Jul. Firmicus lib. II Math. cap. II eum ortum fuisse ait Trasi, Nicephorus Callisti Drepani Bithyniæ urbe ad Nicomediensem Sinum, quam postmodum urbem Helenopolim de matris nomine appellavit, ut tradunt Scriptor Chronicæ Alexandrini et Theophanus. Alii denique Constantinum in Britannia natum fuisse volunt hoc præsertim sulti argumento, quod

D auctor Panegyrici Maximiano et Constantino dicti, hæc de Constantino dicat: *Liberavit ille Britannias servitute, tu etiam nobiles ille oriendo secisti.* At quod ait alibi Eumenius: *O fortunata et nunc omnibus beatior terris Britannia, quæ Constantinum Cæsarem prima vidisti!* certe de Cæsaris dignitate Constantino, dum in Britannia moraretur collata probabilius intelligendum.

(48) Fallitur Porphyrogenitus, uti paulo superiorum monimus, dum Leoni Chazaro, Chazariz oriundam uxorem adscribit; quippe hic Chazari cognominatus fuit propter materiam e' Irene enim prima Copronymi uxor, C' Chagani filia fuit, quæ Christiana facta cum fide, quoad vixit, incolumem se

Cusarum genuit, Caisum item, Thymimen, Asan- A dum et alios ejusdem nominis; qui sane Madi-
niticam solitudinem sortiti pastores agebant in
tentoriis habitantes. Interiores vero partes occu-
pant, non ex eadem tribu, sed ex Jectanis, qui
Homeritæ dicuntur, id est, Amanitæ. Isto autem
modo narratur. Cum pauper et orphanus esset
Mahomet, mulieri cuidam diviti et consanguineæ,
cui nomen Chadiga, operam suam locavit, ad
camelos agendos, negotiandumque cum alienigenis
in Ægypto et Palæstina. Deinde paulatim confi-
dentior evadens, mulieris, quæ vidua erat gratiam
captans, eam duxit uxorem. Palæstinam autem cum
frequenteret, ac cum Judæis et Christianis vive-
ret, sermones aliquot et solutiones Scripturæ in-
vestigavit. Cum autem comitiali morbo laboraret,
hinc dolor ingens uxori, quod illustris et opulenta
cum esset tali nupsisset viro, non solum egeno,
sed etiam epileptico; quam ut placaret dicebat se
angeli nomine Gabrielis terribilem visionem videre,
cujus spectaculum cum ferro non posset, deficere
se ac humi decidere. Huic vero fides habita est,
falsum testimonium addente Ariano quodam mo-
nachi nomen eminenti, turpis lucri gratia. Sic
decepta muliere, contribulisque suis prophetiam ip-
sum esse deprædicante, hoc callidum mendacium

δὲ Μούνδαρος τίχτει: Κούσαρον, καὶ Κάισον (60), καὶ
Θυμίην (61), καὶ Ἀσανδόν (62), καὶ ἄλλους τινὰς
ὁμωνύμους (63)· οἱ καὶ τὴν Μάδιαντινὴν ἔρημον κλη-
ρωσάμενοι ἐκτηνοτρόφουν, ἐν σπηλαιῶσι κατοικοῦντες·
Εἰς! δὲ καὶ ἐνδότεροι τούτων οὐκ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῶν,
ἀλλὰ τοῦ Ἰεκτῶν (64), οἱ λεγόμενοι Ὀμηρίται, τού-
τέστιν Ἀμανίται. Ἀναδείκνυται δὲ οὕτως· Ἀπόρου
δντος αὐτοῦ τοῦ Μουχοῦμετ καὶ ὄρφανου, ἔδοξεν
αὐτῷ μισθοδοτῆσθαι γυναίκα τινα πλουσίαν καὶ συγ-
γενεὴ αὐτοῦ καλουμένην Χαδίγα (65), πρὸς τὸ καμη-
λεύειν καὶ πραγματεύεσθαι ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ τῶν
ἀλλοφύλων, καὶ ἐν Παλαιστίνῃ. Εἶτα κατὰ μικρὸν
παρῆρσιασάμενος καὶ ἐπελθὼν τῇ γυναίκα χήρα
οὖσα, λαμβάνει αὐτὴν εἰς γυναίκα. Καὶ δὴ ἐπιχω-
ριάζων ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ συνανα[σ]τρεφόμενος
B Ἰουδαίοις τε καὶ Χριστιανοῖς, ἐθηρᾶτο λόγους καὶ
Γραφικὰς λύσεις τινὰς. Ἔχων δὲ τὸ πάθος τῆς ἐπι-
ληψίας ἐλυπεῖτο σφόδρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ ὡς περιφανῆς
καὶ πλουσία, καὶ τῷ τοιοῦτῳ ἀνδρὶ συναφείσα οὐ
μόνον ἀπόρῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπιληπτικῷ· ἦν καὶ τροπω-
σάμενος φάσκων, ὅτι Φοδερᾶν ὀπτασίαν ἀγγέλου
θεωρῶ Γαβριὴλ ὄνοματι, καὶ μὴ ὑπορέρων αὐτοῦ τὴν
θεῶν ὀλιγορῶν, καὶ πίπτω, ἐπιστεῦθη, συμψευδομαρ-
τυροῦντος αὐτῷ Ἀρειανῷ τινος μοναχοῦ (66) ψευδ-
ονόμου δι' αἰσχροκέρδειαν. Καὶ οὕτως ἡ γυνὴ
πλανηθεῖσα (67), καὶ ἄλλαις γυναίξιν ὁμοφύλοις

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Sed qui scriptori nostro, Theophani et aliis histo-
ricis dicitur *Mundarus*, Cedreno appellatur *Muda-*
rus, Landulpho Sagaci *Muhdar*; et fortassis idem
qui apud Abrahamum Ecchellensem *Massaras* nunc-
cipatur. Qui autem Porphyrogenito, Anastasio et
Cedreno *Rhabia* dicitur, *Arabia* appellatur a Theo-
phane, Anonymo in Saracenicis, et Cyrillo in Epi-
tome chronica; apud vero Abrahamum Ecchellen-
sem *Rabiha* vocatur.

(60) Theophanes pro Κούσαρον habet Κούρασον·
Landulphus vero Sagax, *Ilies*. Sed perperam legi-
tur apud Theophanem, καὶ Ἰσον pro Κάισον, et
apud Cedrenum et Anonymum in Saracenicis Κάι-
τον. Apud Abrahamum Ecchellensem Caisus hic
appellatur. Cæterum Corasus, inquit Jacobus Gœar
in Notis ad Theophanem, illeidem, me judice, qui
Ecchellensi *Coraiscius*, a quo *Coraiscitis Mahometi*
Pseudoprophetae cognati, et hostes dicti sunt: quo
fit satis admiranti unde Saracenus hic Catabas Ma-
hometi contribules prodiderit ad necem: hostis
enim Mahometici sanguinis exstitit infensissimus.

(61) Theophanes et Anonymus in Saracenicis
Θυμίην· Cedrenus Θερμίην· Anastasius vero et
Landulphus Sagax hunc *Theominem* appellant.

(62) Hunc Theophanes, Anastasius, et Anonymus
in Saracenicis *Asadum* appellant; Cedrenus *Assa-*
dum; Landulphus vero Sagax *Asydum*.

(63) Sic habetur etiam in ms. At legendum est,
καὶ ἄλλους τινὰς ὁμωνύμους, id est, et alios quorum
nomina non exstant, vel, et alios quorum nomen
ignoratur, ut est apud Cedrenum et Anonymum sæ-
pius a nobis laudatum. Theophanes habet, καὶ
ἄλλους ἀγνώστους. Ita et Landulphus dum scribit,
et alios ignotos.

(64) Landulphus lib. xviii: Non sunt de tribu
ipsorum, sed ex Getham, videlicet hi qui vocantur
Amonitæ. Theophanes et ex eo Cedrenus, οἱ λεγόμε-
νοι Ἀμανίται, τούτέστιν Ὀμηρίται. Homeritæ lidem
videntur qui Ecchellensi Aumaritæ, qui relictis se-
dibus in Arabiam Felicem secesserunt, hacque de
causa ejus regionis incolis ipsorum posterii ascripti

sunt. Homeritæ vero Ptolemæo et Plinio Arabiæ Fe-
licis populi. Procopio autem lib. i de Bello Persico
Anzonitæ appellantur.

(65) Anonymus in Saracenicis, εἰσήλαθε πρὸς τινα
γυναῖκα πλουσίαν, μισθωτῆσαι αὐτῇ συγγενίβα
αὐτοῦ οὖσαν καλουμένην Χαδίγη, πρὸς τὸ καμηλεύ-
σαι καὶ πραγματεύεσθαι μετὰ τῶν ὁμοφύλων αὐτοῦ.
Historia Longobardica: *Quædam autem matrona*
nomine Cadigam, quæ præerat cuidam provinciæ, etc.
Landulphus Sagax hanc ipsam matronam *Eadigam*
appellat.

(66) Anonymus in Saracenicis, hunc monachum
Arianum Constantinopoli e monasterio Callistrati
ob pravos in fide sensus ejectionem fuisse scribit:
Ἐπιστεῦθη δὲ, συνεπιμαρτυροῦντος αὐτῷ μοναχοῦ
τινος Ἀρειανῷ ψευδονόμου, διὰ τὴν κακοπιστίαν
αὐτοῦ ἐξορισθέντος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως: ἐκ τῆς
μονῆς τοῦ Καλλιστράτου μετ' αἰσχύνης. Nomen huic
monacho Sergius fuit, ut testantur varix lectiones
Theophanis, et historia Longobardica: *Fuit quidam*
monachus qui Mahometum instruxit, nomine Sergius,
qui in errorem Nestorii incidens, dum a monachis suis-
set expulsus, in Arabiam venit, et Mahometo adhe-
sit. Cæterum perperam scribitur in Chronico mo-
nachi Altissiodorensis *Selgi monachi pro Sergii*
monachi.

(67) Theophanes pluribus rem totam narrat, et
hæc ita habet: Αὐτῇ δὲ πρώτῃ δεξαμένη τὸν λόγον
τοῦ ψευδαββᾶ, ἐπίστευσεν αὐτῷ, καὶ ἐκέρουεν ἄλ-
λαις γυναίξιν ὁμοφύλοις αὐτῆς προφήτην αὐτῶν
εἶναι. Καὶ οὕτως καὶ ἐκ γυναικῶν ἦλθεν, καὶ εἰς ἄν-
δρας πρώτον Ἀβουδάχαρον, ἦν καὶ διόδοχον κατέλιπε.
Ipsa itaque cæteris prior pseudabbatis verbis credula
viro deinceps adhibuit fidem, ac inter alias feminas
contribules eum prophetam esse disseminavit: et hoc
pacto a feminis in viros res propagata est, ante alias
vero ad Abubacharam, quem ille postea successorem
reliquit. Cedrenus qui passim Theophanem ad ver-
bum, ut aiunt, exscribit, hic ab eodem in multis
differt, ut videre est ad annum 21 imperii Heraclii
Aug.

κινύσασα προφήτην αὐτὸν εἶναι, προήλθε τὸ ψεῦδος ἅδ
τῆς ἀπάτης καὶ εἰς ἀνδρα φύλαρχον (68) τοῦνομα
Βουδάχαρ (69). Ἡ οὖν γυνὴ θανοῦσα, καὶ τοῦτον
διάδοχον καὶ κληρονόμον καταλείψασα τῶν ἑαυτῆς,
ἐγένετο περιφανῆς καὶ ἔβαν ὑπερούσιος, καὶ κατέσχευεν
ἡ κομηρὰ πλάνη (63) τε καὶ ἀρσας αὐτοῦ τὰ μέρη
τῆς Αἰθιοπίου, καὶ ἐδίδαξεν οὗτος ὁ παράρρων καὶ
πεφανακισμένος τοὺς αὐτῶν παιθομένους, ὅτι ὁ φο-
νεύων ἐχθρὸν, ἢ ὑπὸ ἐχθροῦ φονευόμενος, εἰ; τὴν
περὶ δειασσεν εἰσέρχεται, καὶ ἄλλα ὅσα φλυσαρεῖ. Προσ-
εῦχονται δὲ καὶ εἰς τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἄστρον (70),
ὃ καλοῦσι Κουδάρ, καὶ ἀναφωνοῦσιν ἐν τῇ προσευχῇ
αὐτῶν οὕτως· Ἄλλᾳ οὐὰ κουδάρ, ὃ ἐστίν, Ὁ Θεὸς
καὶ Ἀφροδίτη (71). Τὸν γὰρ θεὸν Ἀλλᾳ προσ-
ονομάζουσι, τὸ δὲ οὐὰ ἀντὶ τῶν καὶ συνδέσμου τιθέασιν· καὶ τὸ Κουδάρ καλοῦσι τὸ ἄστρον· καὶ λέγου-
σιν οὕτως· Ἄλλᾳ οὐὰ Κουδάρ.

ΚΕΦΑΛ. ΙΕ'.

Περὶ τοῦ γένους τῶν Φατεμιτῶν.

Ἰστέον ὅτι ἡ Φατέμη θυγάτηρ ἦν τοῦ Μουχοῦμετ,
καὶ ἀπ' ἐκείνης γεννῶνται οἱ Φατεμίται. Οὐκ εἶσι δὲ
οὗτοι ἐκ τοῦ Φατέμη ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας γῶρας, ἀλλὰ
κατοικοῦσι πρὸς τὰ βορειότερα μέρη τοῦ Μέξαι (72)

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(68) Ita lego cum Meursio, et ita habetur apud
Anonymum in Saracenicis. In mss. legitur, εἰ;
ἀνδρα φύλαρχον. Φύλαρχο; autem recentioribus Græcis
dicti fuerunt ut plurimum Saracenorum principes :
hi quippe divisi erant in tribus, quæ suos habebant
Phylarchos, ut scribit Sozomenus lib. vi, cap. 38
extr. Procopius lib. i. de Bello Persico cap. 17 :
Σαρακηνῶν ἡγούμενοι, οἱ φύλαρχο; ἐπικαλοῦνται. C
Vide Ducangii Gloss. Græc.

(69) Variè hoc nomen scriptum reperi. Theophanes
Ἀβουδάχαρος· Anastasius et Cedrenus Ἀβου-
δάχαρ· Anonymus in Saracenicis Βουδάχαρ. Landulphus
Eubabæzer. Cæterum Theophanes et Cedrenus hanc rem
diverso modo narrant, καὶ οὕτως καὶ ἐκ γυναικῶν ἦλθεν,
καὶ εἰς ἀνδρας πρώτον Ἀβουδάχαρον, ὃν καὶ διάδοχον κατέλιπε.

(69) Pluribus hac de re scriptor noster infra
cap. 17, quæ quidem omnia ad verbum, ut aiunt, ex
Theophane excerpit. Cedrenus vero impii Mahometis
dogmata fusiis exponit, ut videre est ad an-
num 21 Heraclii Augusti.

(70) Cedrenus rem pluribus exponit inquitens :
Παῖαι μὲν γὰρ εἰδωλοατροῦντες, καὶ τῇ παρ' Ἐλ-
λησιν Ἀφροδίτη λεγομένη, τουτέστι τῇ ἡδονῇ προσ-
κυνῶντες, καὶ τὸν ἄστέρα ταύτης τὸν ἐωσφόρον
εἶναι μυθολογοῦσιν, ἦν δὲ καὶ Κουδάρ τῇ ἑαυτῶν
κακεμάρτω γλώσσῃ ἐπωνομάσαντες, ὅπερ ἐστὶ Με-
γάλη, διέμεναν ἕως ἄρτι τὴν Ἀφροδίτην θεὸν
ὀνομάζοντας. Ἴνα δὲ μὴ δόξωμέν τισι ψευδολογεῖν,
σαφηνίσωμεν τὸ μέγα αὐτῶν μυστήριον. Ἐχει δὲ ἡ
λέξις τῆς μουσαρᾶς αὐτῶν καὶ παμθεήλου προσευχῆς
οὕτως· Ἄλλᾳ, ἀλλᾳ οὐὰ κουδάρ, ἀλλᾳ. Καὶ τὸ μὲν
ἀλλᾳ, ἀλλᾳ, ἐρμηνεύεται ὁ θεός, ὁ θεός, τὸ δὲ, οὐὰ,
μεῖζον. Τὸ δὲ, κουδάρ, μεγάλη, ἦτοι; σελήνη καὶ
Ἀφροδίτη. Ὅπερ ἐστὶν οὕτως· Ὁ θεός, ὁ θεός,
μεῖζον, καὶ ἡ μεγάλη, εἰ; οὖν Ἀφροδίτη θεός. Καὶ
τοῦτο σαφηνίξει ἡ ἐπαγγελία τοῦ τελευταίου, ἀλλᾳ·
ἄπερ ἅπαντα ἐπικεκρυμμένως τῇ ἰδιότητι τῆ. ἑαυ-
τῶν γλώττης λαλοῦσιν. Cum enim antiquitus falsa
superstitione educti Venerem Græcorum, id est, vol-
uptatem, divinis honoribus coluerint, stellamque
ejus Luciferum esse fabulati sint, quam etiam a
magnitudine Kubar sua inepta lingua appellaverunt :
in hunc aequè diem Veneri nomen Dei tribuunt. Quod
ne cui videamur fingere, explicabimus magnum eo-
rum mysterium. Verba obscenæ eorum et profanis-

ad Phylarchum quemdam nomine Bubacharum
emanavit. Cum porro mulier obiens, hæredem ip-
sum instituisset, conspicuus admodum et carus
fuit; nefariusque error ejus atque hæresis in par-
tes Æthiopi propagata est : docebatque amens hic
impostor credulos quosque, quod si quis aut ini-
micum occideret, aut ab eo occideretur, in para-
disum ingressurus esset, et alias multas hujusmodi
nugas. Veneris quoque sidus invocant, quod Cu-
bar appellant, et inter orandum ita clamant :
Alla ova Cubar; id est, Deus et Venus. Deum enim
Alla vocant, ora vero pro conjunctione, et, jo-
annit : Cubar, sidus denotat. Et ita dicunt : Alla
ova Cubar.

69 CAPUT XV.

De genere Phatemitarum.

Sciendum est Phatem siliam fuisse Mahometis,
et ab illa Phatemitas originem ducere : non autem
a Phateme quæ Libyæ regio est; siquidem borea-
les partes Mecæ ultra sepulcrum Mahometis ipsi

sine precatiois hæc sunt : Alla, Alla, Va, Kubar,
Alla. Alla, Alla si interpreteris, est Deus, Deus. Va,
major. Kubar, magna, sive Luna et Venus. In ergo
habet : Deus Deus major et magna, nimirum Venus
Deus. Atque hoc Alla in fine adjectum indicat; quæ
omnia proprietate sui sermonis occultata pronun-
tiant. Anonymus vero in Saracenicis inquit Maho-
metanos Veneris effigiem in magno lapide positam
colere, credentes in eo Abraham cum Agar coisse,
aut camelum ei alligasse, cum Isaac sacrificaturus
esset : Ἐν ᾧ φασιν κεῖσθαι λίθον μέγαν, ἐκτύποιμα
τῆς Ἀφροδίτης ἔχοντα. Τιμάσθαι δὲ τοῦτον, ὡς ἐπά-
νωθεν αὐτοῦ τῇ Ἄγαρ ἐμιλήσαντος τοῦ Ἀβραάμ· ἢ
ὡς αὐτῶ τὴν κάμηλον προσόησαντος, ὅτε τὸν Ἰσαὰκ
ἐπέλεε θύειν. Eadem refert Euthymius Zigabenus
Panopliæ tit. xxviii. Cætera autem quæ habentur
in hoc capite conferenda sunt cum Cedreno, Euthy-
mio Zigabeno, et Anonymo in Saracenicis.

(71) Sic lego cum Meursio. In mss. perperam legi-
tur, ὁ θεός ἡ Ἀφροδίτη : nam infra statim dicit :
τὸ δὲ, οὐὰ, ἀντὶ τοῦ καὶ συνδέσμου τιθέασιν.

(72) Meursius Méxai, inquit, sive Méxai, aut Méxai,
vel Bákxai quoque, locus erat, in quo domum oratio-
nis ab Abrahamo et Ismaele structam Mahomet fabulatur.
Catechesis Saracenorum : Ἀναθεματίζω
τὴν μυθοποιίαν τοῦ Μωάμεθ, ἐν ᾗ φασιν γενέσθαι
τῷ θεῷ οἶκον προσευχῆς παρὰ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ
Ἰσμαὴλ εἰς τὸ Βάκxai, ἦτοι τὸ Μάxai, ἢ Μάxai· ὃν
ὀνομάζει προσηκνήσιον τοῦ παρατηρήματος. Καὶ
προστάσσει, ὅπου ἂν ᾖσι καὶ εἰχονται, στρέψωσι τὰ
πρῶτωπα αὐτῶν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Erant autem
illuc septem lapides qui a Saracenis jaciebantur
contra Christianos. Eadem Catechesis alibi : Ἀνα-
θεματίζω καὶ αὐτὸ τὸ Μέxai, καὶ τὴν περιουχὴν αὐτοῦ
πάσαν, καὶ τοὺς παρὰ τῶν Σαρακηνῶν ἐκεῖ ῥιπτο-
μένους ἐπὶ τὰ λίθους κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Historia
Longobardica : Semel autem per singulos annos
causa recognitionis ad domum Dei, quæ est in Mecha,
ire præcipiuntur, et ibi adorare, eamque inconsulti-
bus legumentis circumire, et lapides per media for-
mina pro diabolo lapidando jactare. Quam domum
dicunt Adam construxisse, omnibusque filiis ejus et
Abrahami et Ismaeli locum orationis fuisse. Denum
Mahometum eam domum sibi cunctisque gentibus
suis tradidisse affirmant. Landulphus Sagax appel-
lat locum blasphemie lib. xxii.

incolunt. Est autem gens Arabica conserendo prælio et bello admodum exercitata. Nam horum opo bellum gessit Mahomet, multasque urbes regionesque vastavit atque subegit; sunt enim robusti et bellatores; ita ut si vel mille in castris agant, huiusmodi castra inexpugnabilia et insuperabilia sint. Non equis vehuntur, sed camelis: et belli tempore non loricas vel elibania induunt, sed amictia corrugata: habentque hastas oblongas, et scuta quæ totum hominem obtegant, arcusque ligneos prægrandes, quos qui minoris staturæ sunt vix tendere valeant.

CAPUT XVI.

Ex canone, quem vaticinando ex astris posuit Stephanus mathematicus de Saracenorum expeditione, B et quo anno ab orbe condito fuerit, et quo Romanorum imperatore.

Egressi sunt Saraceni die tertia mensis Septembris indictionis decimæ, anno Heraclii duodecimo, mundi 6150. Vaticinatio autem ex astris hæc de ipsis Saracenis facta fuit die tertia mensis Septembris, feria quinta. Hoc ipso tempore primus Arabum princeps fuit Muameth, quem ipsi Muchumet appellant, qui et propheta eorum existit; imperium Arabum tenuit annis novem.

CAPUT XVII.

Ex Chronico beati Theophanis.

Hoc ipso anno, id est, 6150, vita functus est Mahomet Saracenorum princeps et pseudopropheta, C postquam in sui locum Abubacharum, qui etiam

βαθύτερον τάφου τοῦ Μουχούμετ. Εἰσὶ δὲ ἴθνη; Ἀραβικὸν πρὸς πολέμους· καὶ μάχης ἀκριδῶς ἐξησημένον· μετὰ γὰρ τοῦ τοιοῦτού γένους ἐπολέμησεν ὁ Μουχούμετ, καὶ πολλὰς πόλεις καὶ χώρας ἐπόρθησεν καὶ καθυπέταξεν. Εἰσὶ γὰρ ἠνδρευομένοι καὶ πολεμιστὰι· οἱ εἰ εὐρεθῶσι μέχρι μίαις χιλιάδος εἰς φροσάτον, τὸ τοιοῦτον φροσάτον ἀήτητον καὶ ἀκαταμάχητον γίνεται. Οὐ καθάλλικουσαι δὲ ἴκπου, ἀλλὰ καμῆλους· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ πολέμου οὐκ ἐνδύονται θώρακας, οὔτε κλιδάνια, ἀλλὰ περιβόλια βοδωτὰ (73), καὶ ἔχουσι δόρατα μακρὰ, καὶ ἀσπίδας ἀνδρομήκεις, καὶ τόξα ξύλινα παρμεγέθη σχεδὸν μὴ δυνάμενα τεῖνεσθαι παρ' ὀλίγων ἀνδρῶν.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓ'.

Ἐκ τοῦ κανόνος ὃν ἐθεμάτισεν Στέφανος ὁ μαθηματικὸς (74) περὶ τῆς τῶν Σαρακηνῶν ἐξόδου, ἐν ποίῳ χρόνῳ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως ἐγένετο, καὶ τίς ἦν τότε ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων.

Ἐξῆλθον οἱ Σαρακηνοὶ μὴν Σεπτεμβρίῳ τρίτῃ ἰνδικτιῶνος δεκάτης, εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος Ἡρακλείου, ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5917 (75). Τὸ δὲ θεμάειν (76) τῶν αὐτῶν Σαρακηνῶν ἐγένετο εἰς μὴνα Σεπτέμβριον ἐρτηγῆ ἡμέρᾳ πέμπτῃ. Εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους πρῶτος ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων Μουάμεθ, ὃν οἱ Ἀραβεῖς καλοῦσι Μουχούμετ (77), ὁ καὶ προφήτης αὐτῶν χρηματίσας, ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀράβων ἐτη ἑννέα.

ΚΕΦΑΛ. ΙΖ'.

Ἐκ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μακαρίου Θεοφάνους.

Τούτῳ τῷ ἔτει, ἤγουν 5917, ἀπέβη Μουάμεθ (78) ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς καὶ ψευδοπροφήτης, προχειρισάμενος ἀντ' αὐτοῦ Ἀβουδάχαρον τὸν καὶ Βου-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(73) Meursius legendum pulst, περιβόλια βοττωτὰ, nimirum amictia corrugata.

(74) Stephanus hic Mathematicus Alexandrinus erat, teste Cedreno ad annum 12 imperii Heraclii, ubi rem pluribus narrat hisce verbis: Τῷ 18' ἔτει, ἤγουν τῷ 5917' ἀπὸ κτίσεως κόσμου, μὴν Σεπτεμβρίῳ γ', ἡμέρᾳ ε', ἐγένετο θεμάειν τῶν Σαρακηνῶν παρὰ Στεφάνου Ἀλεξανδρείως τοῦτοιοῦ κανονίσαντος, κρατῆσαι ἐν ἰσχυρῷ μὲν ἐτη τθ'· ἐν δὲ συστροφῇ καὶ ἀκαταστάσι καὶ συμφορῇ, ἔτιρα ἐτη υς'· ὡς εἶναι τὴν διακράτησιν αὐτῶν ἀπασιν ἐδυτοχούσαν καὶ ἐδυτοχούσαν, ἐτη τξ'. Anno XII qui fuit ab initio mundi 6151, tertia die mensis Septembris, feria quinta, Stephanus Alexandrinus Saracenis ex astris petita divinationi ratione vaticinatus est, fore eorum potentiam ac dominationem validam per annos trecentos novem, inde alios XVI eam turbis, inmultibus ac calamitatibus vexatum iri: rerum itaque eos potituros annos in universum utraque fortuna 365. Quæ sequuntur in Cedreno mutila mihi ac depravata videntur. Ceterum perperam Meursius interpretatur hunc titulum sic: Excerptum canonis quem posuit Stephanus Mathematicus de Saracenorum exitu, quo tempore fuerit, et quo Romanorum imperatore. Nam hic ἐθεμάτισεν non posuit tantum significat, sed posuit vaticinando ex astris. Θεματίζειν, futura prænuntiare ex astris significat. Vetus Scheda a Seldeno edita lib. III de Jure Gentium cap. 20: Ἐθεματίσθη ἡ Κωνσταντινίου πόλις παρὰ Οὐάλεντις ἀστρολόγου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἑγκατινῶν αὐτῆς, etc. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(75) De Æra Arabum seu Mahometanorum, quos Hegira, hoc est divi prosequutionis annos appellant, consulendi sunt Scaliger, Calvisius, Petavius,

Pagius, aliique. Quæ autem in editis hic statim sequuntur, nimirum vñ δὲ ἔστιν 5917 ἰνδικτιῶνος δεκάτης πέμπτης· ὡς εἶναι ἀπὸ τότε ἕως vñ χρόνος ψκ'. Nunc autem est 6870, Indictionis decimæ quintæ; ita ut ab illo tempore ad hunc usque diem sint anni 740, verba nequaquam Constantini nostri sunt, sed potius glossæ, ut aiunt; quippe in codice Regio membruædeo, caractere duodecimi sæculi conscripto, prædicta verba non habentur in textu, sed ad marginem recenti admodum manu exarata. Unde ad locum hunc optime Meursius, qui non viderat codicem illum Regium, sic monet: Aut numeri hic viciati sunt aut caput hoc insititium est, neque a nostro Constantino; quippe ad quem ab Heraclio usque anni tantum computantur plus minus trecenti. Atqui hic inveniuntur anni 740 ab ejus imperio, id est, plures 400 post Constantinum nostrum. Ergo manifestus error, et alterutrum verum quod censuimus.

(76) Hic τὸ θεμάειν pro θεμάτιον, ut habet Cedrenus ad annum 12 imperii Heraclii: Ἐγένετο θεμάτιον τῶν Σαρακηνῶν παρὰ Στεφάνου Ἀλεξανδρείως τοῦτοιοῦ κανονίσαντος, etc. ubi interpres sic habet, Stephanus Alexandrinus Saracenis ex astris petita divinationi ratione vaticinatus est, etc. Quid autem θεμάτιον proprie significet pluribus monui supra lib. V comment. pag. 783.

(77) Sic in cod. ms. legitur. Cedrenus ad annum 21 imperii Heraclii, ἔτος ὁ Μουάμεθ, ὁ καὶ Μουχούμετ, etc.

(78) Optime Constantinus Mahometi mortem hoc anno consignavit, qui fuit imperii Heraclii 32. Obiit quippe Mahomet die 17 Junii, feria secunda, mensis Rabie die 12, nouo anno quam imperare cepo-

τακτωρα συγγενῆ αὐτοῦ. Οἱ δὲ πεπληνημένοι Ἑβραῖοι ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἐνόμισαν εἶναι τοῦτον τὸν καθ' αὐτοὺς προσδοκώμενον Χριστὸν, ὡς καὶ τινὰς τῶν προϋχόντων αὐτῶν προσελθεῖν αὐτῷ καὶ δέξασθαι τὴν αὐτοῦ θρησκείαν, καὶ καταλιπεῖν τὴν τοῦ θεόπετου Μωσαίου (79). Θεωρήσαντες δὲ αὐτὸν ἀπὸ καμῆλου ἐσθίοντα, ἔγνωσαν ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ἐνόμισαν. Ἐδίδασκον (80) δὲ αὐτὸν ἀθέμιτα κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ διήγον σὺν αὐτῷ. Οὗτοι εἰσιν οἱ διδάσκοντες αὐτὸν παραδέχεσθαι μέρος τινὰ τοῦ νόμου τῆν τε περιτομήν, καὶ ἄλλα τινὰ, ἅπερ παραχολούθησαν αὐτὸν, καὶ προφήτην ἐκήρυξεν, διὸ καὶ διάδοχον αὐτὸν κατέλιπεν. Ἐκράτησεν δὲ ἡ αἰρεσις αὐτοῦ (81) τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίας, πρῶτη μὲν ἐν κρυπτῷ ἔτη δέκα, τὸ δὲ ἔσχατον διὰ πολέμου ὁμοίως ἔτη δέκα, καὶ φανερώς ἔτη ἐννέα. Ἐδίδαξε δὲ τοὺς ἀνατολικοὺς ὑπηκόους (82), ὅτι ὁ ἀποκτείνων ἐχθρὸν, ἢ ὑπὸ ἐχθροῦ ἀποκτενόμενος ἀκωλύτως εἰς τὸν παράδεισον εἰσέρχεται· τὸν δὲ παράδεισον σαρκικῆς βρώσεως καὶ πόσεως καὶ μίξεως γυναικῶν ἔλεγον· ποταμὸν δὲ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καταρβαῖν καὶ γυναικῶν τὴν θρασιν ἀσύγκριτον, οὗ τῶν παρόντων, ἀλλ' ἄλλων· καὶ τὴν μίξιν πολυχρόνιον ἔφασκεν καὶ διακριτικὴν ἡδονὴν (83). Καὶ ἄλλα τινὰ ἀσωτίας καὶ μορλας ἐμπλεα. Συμπαθεῖν τε ἀλλήλοις, καὶ βοηθεῖν ἀδικουμένοις.

ΚΕΦΑΛ. ΙΗ΄.

Δεύτερος ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων Ἀβουβάχαρ ἔτη γ' (84).

Οὗτος ὁ Ἀβουβάχαρ πρῶτος λαμβάνει τὴν πόλιν Γάζαν (85) καὶ πᾶσαν αὐτῆς τὴν περιχώρον. Τελεῦτ'

A Butactor nuncupatur, cognatum suum constituit. Hebraei autem errore ducit initio adventus ejus, eum quem ipsi exspectabant, Christum esse arbitrabantur; ita ut etiam quidam ex optimalibus eorum ad ejus partes accederent, cultumque ejus amplecterentur, relicta Moysis qui Deum viderat, religione. Cum autem vidissent eum e camelo comedentem, cognoverunt non esse eum, quem putaverant. Docebant autem ipsum nefaria contra Christianos, et cum eo conversabantur. Hi sunt qui illi auctores fuerunt, ut partes quasdam legis acciperet, nempe circumcisionem, et alia quaedam, quae observant Saraceni. Primus igitur Abubachar secutus ipsum est, et prophetam **70** praedicavit, quamobrem ipsum sibi successorem reliquit. Secta porro ejus partes Aethiopi occupavit: primo quidem occulte serpens annis decem; postremo cum belli tumultu annis pariter decem, ac demum publice annis novem. Subditos vero suos edocuit, eum, qui vel hostem occidisset, vel ab hoste occisus esset, nullo obice in paradisu introire. Paradisum autem dicebat locum esse carnalis cibi et potus atque mulierum coitus: fluxum autem vini, mellis et lactis ibi manare, mulierumque speciem incomparabilem, non quales nunc sunt, sed aliarum: diuturnum coitum dicebat et voluptatem singularem: itemque alia nonnulla luxuriae et amentiae plenissima. Condolere item mutuo jussit, et injuria affectis opem ferre.

C

CAPUT XVIII.

Secundus Arabum princeps Abubachar annis tribus.

Hic Abubachar primus cepit urbem Gazam, universamque adjacentem regionem. Diem autem obiit

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

rat. cum vixisset annos Lunares sive Arabicos sexaginta tres. Theophanes autem Mahometi mortem ad annum 21 ejusdem Augusti refert. Sed comparandus hinc Theophani Constantiniانو Theophanes ipse editus typis Regis pag. 276 et 277, ubi pluribus hæc omnia narratur; unde isthæc excerpta tantum esse ex Theophane, non vero Theophanis ipsissimis verba, ut nonnulli arbitrati sunt, manifesto apparet.

(79) In Theophano edito post hæc verba legitur: Ἦσαν δὲ τῷ ἀριθμῷ δέκα οἱ τοῦτο πεποιηκότες, καὶ σὺν αὐτῷ διήγον ἄχρι τῆς σφαγῆς αὐτοῦ. Erant numero decem, qui facinus hujusmodi perpetraverunt. **D** qui ad caedis ejus diem ipsi adhaeserunt. At puto hic pro ἄχρι τῆς σφαγῆς αὐτοῦ legendum ἄχρι τῆς σφαγῆς αὐτοῦ, et sic vertendus locus hic Theophanis: Er ni numero decem, qui facinus hujusmodi perpetraverunt; qui quidem ipsi adhaeserunt donec ipsam comedentem viderant. Σφαγή quippe et σφαγή, ut scribit Ducangius in Glossis; Græcis recentioribus, cibum, seu edulium significat; at hic σφαγή pro ipso comedendi acta accipitur, ut ex sequentibus intelligi facile potest. Corrigendus etiam est Cedrenus, ac ipsius interpres; qui eadem ferme habet ad annum 21 Heraclii.

(80) Hæc mutila videntur et reversa sunt si Theophanem spectes, qui sic habet: Ἐγνωσαν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτὸς, ὁ ἐνόμισαν, καὶ ἠπόρουν τί πρᾶξαι, καὶ ἀφῆσαν αὐτοῦ τὴν θρησκείαν δειλιῶντες οἱ τάλαντες, διδάσκοντες αὐτὸν ἀθέμιτα καθ' ἡμῶν Χριστιανῶν, καὶ διήγον σὺν αὐτῷ. Cognoverunt non esse eum,

quem putarant; quid autem agerent, hærebant dubii: at cum ejus superstitionem deserere miselli viderentur, nefanda in Christianos moliri eum edocent: interitum societatem cum eo tenere. Deinde pergit Theophanes Mahometis genealogiam texere; ex qua quidem Theophanis narratione Porphyrogennitus caput 14. De genealogia Mahometis adnotavit.

(81) Hinc corrigendus est Theophanes editus, qui perperam habet: καὶ ἐκράτησεν ἡ αἰρεσις αὐτοῦ τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίας διὰ πολέμου τὸ ἔσχατον· delendum quippe illud διὰ πολέμου τὸ ἔσχατον.

(82) Similia habet et Theophanes; at Cedrenus pluribus vesanam impii Mahometis doctrinam exponit.

(83) Theophanes habet, καὶ διαρκῆ τὴν ἡδονήν.

(84) Sic in ms. codice titulus hic legitur. Abubacharus autem principatum Arabum tenuit annis duobus et dimidio, ut tradunt Theophanes, Cedrenus, Anastasius, alique. Perperam in Notis scribit Meursius, Theophanem Abubacharo biennium tantum assignare; quippe tabula Theophanis eidem annos tres adscribit, et ad annum 24 Heraclii scribit idem Theophanes Abubacharam extinctum fuisse, postquam regnasset annis duobus et dimidio: Τούτῳ τῷ ἔτει Ἀβουβάχαρος τελεῦτ' ἀμνηστας δύο ἔτη ἤμισυ.

(85) Anno secundo sui principatus, 23 Heraclii, misit Abubacharus duces quatuor qui Heram et universam Gazæ regionem cepere, ut scribit Theophanes eodem loco.

idem Abubachar, cum imperasset annis tribus; et A hunc excepit Umar, qui Arabum principatum obtinuit annis duodecim.

CAPUT XIX.

Tertius Arabum princeps Umar.

Ipsæ igitur Umar expeditionem fecit in Palæstinam, ibique considens Jerosolymam biennio obsedit, doloque cepit. Sophronius vero Jerosolymorum episcopus divino promotus zelo et perspicacitate præstans, idem ab illò accepit eamque certissimam de conservandis totius Palæstinæ ecclesiis, ita ut nec diruerentur nec vastarentur. Hunc cum videret Sophronius divit : Hæc profecto est abominatio desolationis, stans in loco sancto, prædicta a Daniele propheta. Hic templum Judæorum quæsit, a Salomone exstructum, ut blasphemias B sue adorandæ locum efficeret, qui hodieque superest.

CAPUT XX.

Quartus Arabum princeps Uthman.

Hic bello Africam expugnavit, et pactione tributum cum Afris inita reversus est. Ejus militiæ præfectus Mavias dictus, Colossum Rhodium destruxit, Cypro insula cum universis ejus urbibus 71 devastata. Hic insuper Aradum insulam cepit, ejusque urbem incendit, et insulam in hodiernum usque diem habitatoribus desertam reddidit. Hic insula Rhodo capta, Colossus ejus sustulit, post mille trecentos sexaginta annos, quam erectus fuerat : quem Judæus quidam mercator Edessenus cum emisset, nonagentes camelos ære ipsius oneravit. Hic quoque Mavias contra Constantinopolim

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(86) Totidem Umari annos ascribit et Theophanes.

(87) Vide Theophanem anno 26 Heraclii, Umari principatus 2.

(88) Anno decimo sui principatus templum Hierosolymis restaurare aggressus est Umarus, ut tradit Theophanes eodem loco.

(89) Principatus Uthmani anno 2, Constantis vero imperii anno 6, Saraceni in Africam expeditione suscepta, ac pugna cum tyranno Gregorio commissa, eum in fugam verterunt, ejusque exercitum deleverunt, ac vectigalibus ex pacto Africae impositis reversi sunt. Vide Theophanem ad annum 6 ejusdem Augusti.

(90) Mavias armata classe mille et septingentis navigiis expeditionem in Cyprum suscepit; Constantiam civitatem cepit, universam subegit insulam, eamque magna clade affecit. Vide Theophanem anno 7 imperii Constantis; Uthmani vero principatus anno 3.

(91) Mavias bis Aradum obsidione cingit; primum anno 3 principatus Uthmani, sed frustra, nam conatibus licet strenuis cum nihil proficeret, et jam hyems instaret, irrita obsidione, Damascus se recepit; anno vero sequenti arma iterum adversum Aradum convertit; eamque ea conditione cepit, ut oppidani, ubi libuisset, habitare possent: urbem vero igne vastavit, mœnia evertit, et usque in hodiernum diem effecit insulam incolis omnibus desertam. Vide Theophanem eodem loco.

A δὲ ὁ αὐτὸς Ἀβουβάχαρ ἀμνηρεύσας ἔτη τρία, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχὴν Οὐμαρ, καὶ κρατεῖ τῶν Ἀράβων ἔτη δώδεκα (86).

ΚΕΦΑΛ. ΙΘ'.

Τρίτος ἀρχηγὸς Ἀράβων Οὐμαρ.

Ὁ αὐτὸς οὖν Οὐμαρ ἐπιστράτευσε κατὰ τῆς Παλαιστίνης, καὶ παρακαθίσας ἐν αὐτῇ ἐπολιόρησε τὴν Ἱερουσαλήμ διετὴ χρόνον, καὶ παρέλαβεν αὐτὴν δόλη. Σωφρόνιος γὰρ ὁ Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος θείῳ κινούμενος ζήλῳ, καὶ ἀγγιλοῖα διαπρέπων, λόγον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ (87) ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πάσης Παλαιστίνης ἀσφαλέστατον, ὥστε ἀκαθαιρέτους μείναι τὰς ἐκκλησίας καὶ ἀπορθήτους. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Σωφρόνιος ἔφη· Ἐπ' ἀληθείας τοῦτό ἐστι τὸ ββέλυσμα τῆς ἐρημώσεως τὸ βῆθην διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἔστος ἐν τόπῳ ἀγίῳ. Οὗτος τὸν ναὸν ἐξήτησε τῶν Ἰουδαίων (88), ὃν ἠκρόδμησε Σολομῶν, πρὸς τὸ ποιῆσαι αὐτὸν προσκυνητήριον τῆς αὐτοῦ βλασφημίας. Καὶ ἔστιν ἕως τῆς ἡμέρον.

ΚΕΦΑΛ. Κ'.

Τέταρτος ἀρχηγὸς Ἀράβων Οὐθμάν.

Οὗτος λαμβάνει τὴν Ἀφρικὴν πολέμῳ, καὶ στοιχίσας φόρους μετὰ τῶν Ἀφρων ὑπέστρεψεν (89). Τοῦτου στρατηγὸς χρηματίζει Μαβίας, ὁ παραλύσας τὸν Κολοσσὸν Ῥόδου, καὶ πορθήσας Κύπρον τὴν νῆσον (90), καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῆς. Οὗτος παραλαμβάνει καὶ νῆσον τὴν Ἀραδὸν (91), καὶ τὴν πόλιν αὐτῆς ἐνέπηρσεν, καὶ τὴν νῆσον ἀόικητον κατέστησεν ἕως τοῦ νῦν. Οὗτος τὴν νῆσον Ῥόδον καταλαβὼν καθεῖλε τὸν ναὸν τῆς Κολοσσῶν μετὰ χίλια τζ' ἔτη τῆς αὐτοῦ ἰδρύσεως (92), ὃν Ἰουδαῖός τις ἔμπορος ὠνησάμενος Ἐδεσηνὸς ἐναυαχίας καμῆλους ἐφόρτωσεν αὐτοῦ τὸν χαλκόν (93). Οὗτος ὁ Μαβίας ἐπιστράτευσε

(92) Rhodum occupant Saraceni, et Colossus evertunt anno xii imperii Constantis, Uthmani vero principatus anno viii, ut scribit Theophanes. Ex his autem, inquit Jacobus Goar, quando Colossus Rhodius fuerit erectus, collige. Anno a mundi conditu 5145, et a Christi ortu 645, æs quo conditum erat pretio distractum fuit, annis post eundem erectum mille trecentis et sexaginta. Erectus est itaque anno a mundi conditu 4785, quo ex Georgii Syncelli (cujus continuator, Theophanes) computo Ezechias regni numerabat vicesimum. Rursum vero: Annus Abraham 2015 Christi natalitii apud Eusebium consecratur. His adde post ortum annos 645, occurret ab Abrahamo in lucem profecto annus 2660, detractis mox 1560, superest 1500, summa: quæ apud Eusebium inter Abrahami annos habet Ezechia quintum ac vicesimum sibi adjunctum. Aliter iterum: Anno post Christum 645, Colossus Rhodii æs venit 1560 annis postquam erectus est: annis itaque ante Christum 715, quibus apud Priavium de doct. Temp. lib. xiii, pag. 547, adnectitur Ezechia regnantis annus 15, cui septem aliis (quos Theophanis computo deesse contendit, de quo alibi) appositis, vicesimus Ezechia surgit, qui jam ex Syncello collectus est. Summatim dico: circa Ezechia annum 20, vel proximum aliquem Colossus Rhodio portui impositus est.

(93) Sic ex Theophane et ex ms. Regio vetustiore, ubi non solum capite hoc, sed etiam sequenti, in quo loquitur etiam de Colosso Rhodio, nota nume.

καὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐλυμῆνατο τὴν τε Ἐφεσον, καὶ Ἀλικαρνασσόν, καὶ Σμύρναν, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις Ἰωνίας. Ὅς καὶ γέγονε τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς πέμπτος μετὰ τὴν Οὐθμάν τελευτηῆν ἔτη εἴκοσι τέσσαρα (94).

ΚΕΦΑΛ. ΚΑ'.

Ἐκ τοῦ χρονικοῦ Θεοφάνους (95) : ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5790α'.

Τοῦτον δὲ πρὸς τῇ τελευτῇ Μαρδαιτῶν τῶν Ἀράβων πεμπτοῦ ἀρχηγοῦ εἰσῆλθον οἱ Μαρδαῖται εἰς τὸν Λιβανόν, καὶ ἐκράτησαν ἀπὸ τοῦ Μαύρου ὄρους ἕως τῆς ἁγίας πόλεως· καὶ χειρώσαντο τὰς τοῦ Λιβάνου περιουσίας· καὶ πολλοὶ δοῦλοι καὶ αὐτόχθονες πρὸς αὐτοὺς κατέφυγον· ὥστε δι' ὀλίγου χρόνου εἰς πολλὰς χιλιάδας γενέσθαι. Καὶ τοῦτο μαθὼν Μαρδαιτῶν καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ, ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντίνον ζητῶν εἰρήνην. Ἐπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ ὀρθοδόξου υἱοῦ, τοῦ Πωγωνάτου (96), Ἰωάννης ὁ ἐπίκλην Πιτζηκαύθης. Τοῦτου δὲ καταλαβόντος ἐν Συρίᾳ, Μαρδαιτῶν ἐδέξατο αὐτὸν μετὰ μεγάλης τιμῆς, καὶ συνεφωνήθη πρὸς ἀμφοτέρους ἔγγραφον γενέσθαι εἰρήνης μεθ' ὁρακοῦ λόγον ἐπὶ συμφώνου ἐτησίου πάκτου, παρέχσθαι τῷ τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖ παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν χρυσοῦ χιλιάδας τρεῖς (97), καὶ ἄνδρας αἰχμαλώτους ὡς (98), καὶ ἱπποὺς εὐγενεῖς ὡς (99). Ἐπὶ τούτῳ διηρέθη ἡ τῶν Ἀράβων ἀρχὴ (1) εἰς μέρη δύο.

ANSELMI BANDURI NOTÆ.

ralis nongentorum 9 depravata videtur, et manu recentiori nota interlinearis comparet, τριάκοντα χιλιάδας, hoc capite 20 : capite vero sequenti prima manu scriptum erat 20, nimirum ἑνακοσίας καὶ ὀγδοήκοντα nongentos et octoginta ; postmodum vero mane recentiori nota numeralis nongentorum mutata fuit in λ. subscriptum ; quod quidem significat triginta millia, et ad marginem caractere recentiori legitur, τριάκοντα χιλιάδας καὶ ὀγδοήκοντα, nimirum triginta millia et octoginta. Cæterum φορῶνται Græcis recentioribus *Onerare*, seu *Onus imponere* significat. Vide Gloss. Græc. Ducangii ; cui addendus erit locus hic Constantini, necnon etiam ipsius Theophanis ; qui de hac re agit ad annum 12 Constantis.

(94) Sic ms. Perperam in editis legitur, ἔτη εἴκοσι δύο. Theophanes quippe Maviæ annos viginti quatuor ascribit.

(95) De excursionem Mardaitarum in Libanum loquitur Theophanes anno 9 Constantini Pogonati : Τοῦτῳ τῷ ἔτει εἰσῆλθον Μαρδαῖται εἰς τὸν Λιβανόν, etc., qui fuit annus ab orbe condito, prout Græci recentiores computant, 6184, unde manifeste liquet, numerum annorum ab orbe condito huic titulo appositum, corruptum ac depravatum esse a scriba inducto, et sic restituendum 5790α'. De Mardaitis autem sic Jacobus Goar : De his voce et scriptis desideratus Echellensis pag. 156: *Cognatio Mardaitarum appellatione dignoscitur, ita dicta a Mahravi F. Cahlavi, quæ regionem Syriæ concernentiam longe lateque habitat, et ad quam referendæ quæque sunt innumera propemodum hujus nominis familie, quæ plures Arabiæ felicis occupant urbes et agros. Hi præ omnibus Arabibus genus armorum splendore ac virtute præclarum reddiderunt : sed multo magis Christiana religione, cujus propugnatores acerrimi fuere. Ipse Echellensis Libaniti Mardaitam se jactabat, et eo nomine ac Christiani gloriabatur.*

A castra posuit, ac Ephesum, Halicarnassum, Smyrnæ, et reliquas Ionie urbes devastavit. Arabum item quintus princeps fuit post Uthmanis obitum : imperavitque annis viginti quatuor.

CAPUT XXI.

Ex Chronico Theophanis : anno ab orbe condito 6171.

Scilicet paulo ante obitum Maviæ, quinti Arabum principis, Mardaitas in Libanum ingressus, et a Nigro monte usque ad sanctam urbem occupasse; omnesque Libani speculas cepisse, multosque servos et indigenas ad illos confugisse, ita ut exiguo tempore ad multa millia aucti sint. Re comperta Maviæ ejusque consiliarii timore magno percussi sunt, misitque ipse legatos ad imperatorem Constantinum pacis expetendæ gratia. Qua de causa ab imperatore Constantino Pogonato, orthodoxo filio, mittitur Joannes, cognomento Pitzeaudes. Is cum in Syriam advenisset, perhonorifice a Maviæ exceptus est, et de pace inter utrosque convenit, per scriptam pactionem jurejurando confirmatam, Agarenos ex pacto imperatori quotannis daturos esse auri libras ter mille, captivos octingentos, et equos generosos quinquaginta. Tum divisus fuit Arabum principatus duas in partes sic: Æthiopia quidem Ale, Ægyptus vero, Palæstina et Damascus Maviæ sub ditione habuit. Æthiopia

(96) Sic in ms. legitur, nimirum ab imperatore Constantino Pogonato orthodoxo filio scilicet Constantis. In editis perperam habetur, παρὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ ὀρθοδόξου υἱοῦ Πωγωνάτου· sed optime Meursius in Notis monet scribendum παρὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ ὀρθοδόξου τοῦ Πωγωνάτου· quippe hæc acciderunt non sub Pogonati filio, sed sub ipso Pogonato.

(97) Ita et Theophanes ad annum 9 Pogonati, cui etiam consentit et Landolphus ; Cedrenus vero habet, χρυσοῦ χιλιάδας ἑ, nimirum, auri millia decem. Scribit Jacobus Goar in Notis ad hunc Theophanis locum : Ed quid hæc ex tantis? Vide Peyrez. Codicem χιλιάδας τρεῖς, numerum recti tribuli superius jam pensum pag. 288, ad annum Constantis 17 ; deinceps adhuc pendendum Constantini hujus anno 16, pag. 301.

(98) Cedrenus habet, καὶ ἄνδρας αἰχμαλώτους 9. Peyrez. Codex ms. continens Chronographiam Theophanis, laudatus a Goaro, ὀκτώ χιλιάδας habet.

(99) De iis omnibus, quæ lucusque narravit scriptor noster, loquitur Theophanes anno 9 Pogonati, sed diversis verbis, et sane pluribus, ita ut isthæc non Theophanis verba, sed excerpta Constantini ex Theophane dici verius possint.

(1) Perperam Meursius hic ἐπὶ τούτῳ interpretatur *interea* ; quippe dissidium hoc inter Arabes, nimirum inter Alim et Maviam non Constantini Pogonati temporibus, seu Constantis ejus patris accidit. Sic de hoc dissidio habet Theophanes ad annum 14 ejusdem Constantis : Τοῦτῳ τῷ ἔτει ἐδόλοφονήθη Οὐθμάν ὁ τῶν Σαρακηνῶν στρατηγὸς ὑπὸ τῶν ἐν Ἐθρίαις ἀμυρεῦσας ἔτη ἑ. Γέγονεν δὲ ἀνασοθὴ μέσον αὐτῶν. Ὅσοι γὰρ κατὰ τὴν ἔρημον ὑπῆρχον τῇ Ἀλῇ ἤθελον ἀνεψιδόν τοῦ Ἀλῆ γαμβρόν ὄντα τοῦ Μουσαμὲδ· οἱ δὲ κατὰ Συρίαν καὶ Αἴγυπτον, τὸν Μαυτῶν ἤθελον. Ὅς καὶ ἐνίκησε καὶ ἐκράτησε ἔτη κδ'. Hoc anno Uthmannus Saracenorum dux amera provincia decem annos sanctus ab Æthiobensibus dolo appetitus inter-

autem inuolae cum filiis Ale contra Maviam bellum mouerunt. Mavias instructo adversum exercitu, praelium conseruit ad Mavinum Enphratem, victaque pars Ale fuit, Aethribumque Mavias cum tota Syria cepit. Ejus porro posteritas annos septuaginta imperavit.

Εὐφράτην, καὶ ἤττήθη τὸ μέρος Ἄλῃ, καὶ παρελάθεν ὁ Μάβιας τὴν Αἰθριβὸν καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Συρίας. Ἐκράτησε δὲ ἡ αὐτοῦ γενεὰ ἔτη σ' (5).

Postmodum vero ex Perside egressi sunt Maurophori, ut vocant, qui etiam hodie imperant, bellumque Maviae posteritati intulerunt, ipsamque deleverunt, caeso Maruam ipsorum capite. Pauci autem ex gente Maviae residui fuerunt, quos una cum unico Maviae nepote in Africam usque insecuti sunt Maurophori. 72 Ille porro nepos Maviae cum paucis asseclis in Hispaniam trajecit, temporibus Justiniani Rhinotmeti, non vero Pogonati. Id vero ab historicis nostris scripto consignatum non est. Ex quo enim a Gollhis capta magna Roma fuit, Romanorum res labefactari et minui coeperunt: nec quisquam historicorum Hispaniae mentionem fecit, neque Maviae posteros memoravit. Beati autem Theophanis historia sic habet. Exstinctus itaque est Mavias Saracenorum princeps, postquam exercitum duxerat annis viginti sex et Ameras fuerat annis viginti quatuor. Arabumque imperium tenuit filius ejus Izid annos 6. Quo mortuo tumultuati sunt Arabes [Aethribi, atque insurgentes ducem sibi constituerunt Abdelam, filium Zuber. Quibus

Καὶ εἰς μὲν τὴν Αἰθριβὸν ἐκράτησε τὴν ἀρχὴν ὁ Ἄλῃ· τὴν δὲ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνην καὶ Δαμασκὸν ἐκράτει ὁ Μάβιας. Καὶ οἱ μὲν τὴν Αἰθριβὸν οἰκοῦντες μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἄλῃ ἐπεκράτευσαν κατὰ τοῦ Μάβιου. Ὁ δὲ Μάβιας ἐνθωπλίσατο κατ' αὐτῶν (2), καὶ συνήψεν πόλεμον παρὰ τὸν ποταμὸν

Καὶ μετ' αὐτὸν ἐξῆλθον οἱ λεγόμενοι Μαυροφόροι ἀπὸ Περσίδος, οἱ κρατοῦντες ἕως τῆς σήμερον, καὶ ἐπεκλήθησαν τὴν γενεὰν τοῦ Μάβιου, καὶ ἠφάνισαν αὐτήν. Ἐσφαξάν δὲ καὶ Μαρουὰμ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Ὑπελσφθησαν δὲ ὀλίγοι τοῦ Μάβιου, καὶ ἐδιώχθησαν παρὰ τῶν Μαυροφόρων ἕως τῆς Ἀφρικῆς μετὰ καὶ ἐνὸς ἐκγόνου τοῦ Μάβιου. Ὁ δὲ αὐτὸς ἐκγονος τοῦ Μάβιου μετ' ὀλίγων τινῶν διεκράσεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουστινιανοῦ τοῦ Πρινομήτου, οὐχὶ δὲ τοῦ Πωγωνάτου (4). Τοῦτο δὲ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἱστορικοῖς οὐ γέγραπται. Ἀφ' οὗ γὰρ παρελήθη ἡ μεγάλη Ῥώμη παρὰ τῶν Γέθων, ἤρξατο ἀκρωτηριάζεσθαι τὰ Ῥωμαϊκὰ πράγματα, καὶ οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν (5) τῶν τῆς Ἰσπανίας μερῶν ἐποίησατο μνησθῆναι, οὐτε τῆς γενεᾶς τοῦ Μάβιου. Ἐχει δὲ τοῦ Μακκρίου Θεοφάνους ἡ ἱστορία οὕτως. Ἀπεβίω οὖν ὁ Μάβιας (6) ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγός, γεγονός στρατηγός ἔτη κς' (7), ἀμνηρέυσας δὲ ἔτη κδ'· καὶ ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀράβων ἰζ' ἢ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ς' (8). Τοῦτου τελευτήσαντος ἐταράχθησαν οἱ Ἀραβες τῆς Αἰθριβίου (9), καὶ δι-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

iii. Dissidium autem inter Arabes exortum est. Qui enim deserti loca tenere Alis alterius Alim nepotem, Muamed generum, desiderabant principem: qui vero Syriam et Ægyptum incoluere Maviam promovebant: cujus pars superior exstitit, et imperium obtinuit annos viginti quatuor.

(2) De hoc bello inter Alim et Maviam sic scribit Theophanes anno 15 imperii Constantis: Τούτῳ τῷ ἔτει ἐπεκράτευσεν Μάβιας κατὰ Ἄλῃ· καὶ συναθροίζονται ἀμφότεροι ἀνάμεισον Βαρβαλίσου, εἰς τὸ Καϊσάριον πλησίον τοῦ Εὐφράτου. Οἱ δὲ τοῦ Μάβιου ἐπικρατέστεροι γεγονότες τὸ ὕδωρ ἔλαβον· εἰς διψᾶν τε ἐλθόντες οἱ τοῦ Ἄλῃ ἐλειποτάκτου. Μάβιας δὲ οὐκ ἠθέλην πολεμῆσαι· ἀλλ' ἀπονητὶ τὴν νίκην ἤρατο. Hoc anno Mavias bellum adversus Alim movit: et in media Barbalissi planitie ad Cæsarium juxta Euphratem uterque exercitum eduxit. Maviae acies victoria superior effecta amnis fluentia occupat: siti vero aciem Alis invadente, milites aquarum penuria virium et animi deliquium patiebantur. Mavias itaque praelium detrectans absque ullo labore victoriam tulit.

(3) Optime convenit hic numerus annorum; nam a morte Maviae, quæ accidit anno 11 imperii Constantini Pogonati, Christi 678 ad annum 8 Constantini Copronymi, Christi 748, quo Chorasaniæ et Maurophori adversus Maruam expeditionem moverunt, anni intercedunt septuaginta: de qua quidem expeditione pluribus agit Theophanes ad annum 8 ejusdem Copronymi.

(4) Maruam a Maurophoris occiso, ejus filii ac reliqui affines calamitatibus superstites, ex Ægypto migraverunt in Africam; inde maris angusti fretum Libyam ab Europa juxta Oceanum disternens trajicientes (Septo loco nomen factum est) Hispaniam Europæ partem ad hoc usque tempus tenuerunt; alii licet superstitionis ejusdem, et ex

eadem stirpe nati, quos nimirum navibus deportatos illic exposuit Mavias, eam regionem prius incoluerunt. Sic Theophanes anno 9 imperii Constantini Copronymi: Οἱ δὲ περισωθέντες υἱοὶ τε καὶ συγγενεῖς τοῦ Μαρουὰμ ἐλθόντες ἀπ' Αἰγύπτου εἰς Ἀφρικὴν, κάκειθεν ἀντεπεράσαντες τὸ διορίζον μεταξὺ Λιβύης καὶ Εὐρώπης τῆς κατὰ τῶν Ὀκεανῶν στενῆς θαλάσσης τὸ λεγόμενον Σέπται, τὴν τῆς Εὐρώπης Σπανικὴν ἔκρησαν μέχρι τοῦδε τοῦ χρόνου, ἔχοντες τινὰς προκατοιχίσαντας ἀφ' αὐτῶν ἀπὸ Μάβιου διὰ πλοίων ἐκριφέντων ἐκείσε συγγενεῖς αὐτῶν, καὶ τῆς αὐτῆς θρησκείας. Ex quibus apparet scriptorem nostrum hic confundere expeditionem primam, quam Arabes in Africam fecere, cum hac secunda, quæ accidit interfecto Maruam a Maurophoris; de qua quidem loquitur Theophanes anno 9 imperii Constantini Copronymi.

(5) De Maviae posteris, qui in Hispania regnarunt, vide Rodericum Toletanum in historia Arabum.

(6) Theophanes Maviae mortem anno 9 Constantini Pogonati tradit: Τούτῳ τῷ ἔτει ἀπεβίω Μάβιας; τῶν Σαρακηνῶν πρότος βεσιλεύς μηνὶ Ἀρτεμίου ς', ἰνδικτιῶνι α'. Ἰέγονε δὲ στρατηγός ἔτη κ'. Καὶ ἡμῆρευσε ἔτη κδ'. Hoc anno mensis Aprilis die sexto, indictione prima, Mavias primus Saracenorum rex letho exstinctus est. Geniis suæ ducem se gessit annos viginti, ameram se renūtiavit annos viginti quatuor.

(7) Theophanes editus ex codice regio habet, ἔτη κ'. Ita et Miscella. Codices Theophanis, Palatini et Peyresiani habent ut scriptor noster, ἔτη κς'.

(8) Sic ms. Codex. Tabulæ Theophanis Izid annos tres ascribunt. Ille autem Izid Cedreno Ἐξήθ, et Landulpho Gæid dicitur.

(9) De hac re loquitur Theophanes anno 15 imperii Constantini Pogonati, sed diversis verbis.

παρθέντες κατέστησαν ἑαυτοὺς ἀρχηγὸν Ἀβδελῶν ἐν ἡν. Ζουβέρ. Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ τὴν Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην καὶ Δαμασκὸν κατοικοῦντες Ἀγαρηνοὶ ἔρχονται πρὸς Οὐσὴν ἀμηρὸν Παλαιστίνης, καὶ προβάλλονται Μαρουάμ, καὶ ἰσχύουσιν αὐτὸν ἀρχηγὸν, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς μῆνας θ'. Τοῦτου δὲ τελευταίαντος, Ἀβιμέλεχ υἱὸς αὐτοῦ διαδέχεται τὴν ἀρχὴν, καὶ κρατεῖ ἔτη κβ', καὶ μῆνας ζ'. Καὶ χειροῦται τοὺς τυράννους, καὶ ἀποκτείνει ἐν Ἀβδελῶν υἱὸν Ζουβέρ καὶ διάδοχον. Ἐν τούτοις τελευταῖον Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Πωγωνάτου (10), κρατήσας τῆς Ῥωμαίων ἀρχὴν ἔτη ιζ'· καὶ ἐβασίλευσεν αὐτ' αὐτοῦ Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Ἰστέον οὖν ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς Μάβιας, πέμπτος ἀπὸ τοῦ Μουάμεθ, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀράβων, οὐκ ἐκ τοῦ γένους ἦν τοῦ Μουάμεθ, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας· φυλῆς (11). Καὶ πρῶτον μὲν ἐχειροτονήθη στρατηγὸς καὶ ναυάρχος παρὰ Οὐθμάν (12) ἀρχηγοῦ τῶν Ἀράβων, καὶ ἀπιστάλη κατὰ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας μετὰ χειρὸς ἰσχυρῶς καὶ καταφρόντων νηῶν ας' (13). Καὶ εἰσῆλθεν ἕως τῆς Ῥόδου, κάκειθεν ἐξοπλισάμενος ἀνήλθεν ἕως Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διατρήσας χρόνον ἑκατόν, ἦται ἔτη ζ', λεηλατήσας τε τὰ ἔξω τοῦ Βυζαντίου ἐπίστρεψεν ἀπρακτος. Ἐλθὼν δὲ ἐν τῇ Ῥόδῳ (14) καθέλιε ἐν Κολοσσὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἰσάμενον. Ἄγαλμα δὲ ἦν τοῦ Ἑλλίου χαλκοῦν (15) κεχρυσωμένων ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, ἔχον ὄψος πῆχους κ' (16), καὶ τέλος ἀναλόγως τοῦ ὄψους. Καθὼς μαρτυρεῖ τὸ ἐπιγράμμα τὸ πρὸς τὴν βᾶσιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ γεγραμμένον, ἔχον οὕτως·

*Τὸν ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸν ὀκτάκις δέκα
Δάχης ἐποίησεν πηχέων ὁ Λίνδιος.*

ANSELMI BANDURH NOTÆ.

(10) Non inter hæc, sed annis ferme duobus post moritur Constantinus; non quidem filius Pogonati, sed Pogonatus ipse anno imperii sui decimo septimo. Unde, hic et supra a scriba inducto adjunctum fuisse putō illud ὁ υἱὸς τοῦ Πωγωνάτου. Lege igitur ὁ Πωγωνάτος.

(11) Hæc in editis desiderantur, et ex ms. Regio suppleta sunt.

(12) Mavias primum ab Umaro, non vero ab Uthmano (quemadmodum tradit hic scriptor noster) creatus fuit dux et ameras Saracenorum. Auctor est Theophanes ad annum 28 Heraclii ubi sic ille: Τούτῳ τῷ ἔτει παρῆλθεν οἱ Ἀραβες τὴν Ἀντιόχειαν. Καὶ ἐπέμψθη Μάβιας ὑπὸ Οὐθμάνου στρατηγῶς, καὶ ἀμηρῶς πάσης τῆς ὑπὸ Σαρακηνῶν χώρας ἀπὸ Αἰγύπτου, ἕως τοῦ Εὐφράτου. Hoc anno Arabes Antiochiam armis expugnaverunt. Mavias vero ab Umaro dux et ameras Saracenorum ditionis universæ ab Ægypto usque ad Euphratem protensæ institutus est.

(13) Sic legitur in codice ms.

(14) De hæc expeditione Maviæ contra Rhodum et altera postmodum contra Constantinopolim loquitur etiam capite præcedenti scriptor noster. Sed Rhodum occupant Saraceni et Colossus Rhodium evertunt anno 12 imperii Constantis, ut tradit Theophanes eodem loco; Constantinopolitanæ vero urbis septennem obsidionem refert idem scriptor ad annum 5 Constantini Pogonati, ubi de hæc pluribus ag. t.

(15) De hoc colosso Rhodio sic scribit Eudoxia Macrembolitissa, uxor Diogenis Romani, in Ioniis mss. cuius quidem opus in Commentariis nostris passim laudamus, et præsertim lib. vi, ubi integrum indicem capitum quæ in eodem opere continentur, exhibe-

A auditis ii, qui Phœnicem, Palestinam et Damascum incolunt Agaroni, veniunt ad Usam Palestinæ Ameram, ac Maruam promouent, in exercitusque duces cooptant, qui imperium tenuit mensibus novem. Illo autem defuncto, Abimelech filius ejus imperium excipit, et obtinet annis viginti duobus, mensibus sex. Hic tyrannos capit, et occidit Abdelaam, Zuberis filium et successorem. Inter hæc moritur Constantinus imperator, filius Pogonati, postquam Romanorum imperium tenuerat annis decem et septem, cui Justinianus filius successit. Sciendum autem Maviam Arabum principem, qui a Mahomete quintus imperium tenuit, non ex genere Mahometis fuisse, sed ex alia tribu. Et primo quidam dux exercitus et classis præfectus constitutus ab Uthmano Arabum principe, missus fuerat contra Romanos cum prævalida manu, et cataphractis navibus mille ducentis: et penetravit usque Rhodum, indeque cum copiis apparatu Constantinopolim usque progressus est, ubi multo tempore, septem videlicet annis moratus, omni circa Constantinopolim agro devastato, re infecta reversus est. Rhodum autem cum venisset, Colossus illic stantem sustulit. Erat vero statua solis ænea deaurata a capite usque ad pedes, altitudine cubitorum 80 et latitudine congruenti, ut testificatur epigramma ad basim pedum ejus descriptum, quod sic habet:

*Rhodo colossus bisquater cubitis decem
Superbientem Lindius fecit Laches.*

mus: Ἡ Ῥόδος, inquit illa, ἄλλα τε ἔσχε θαυμαστά, καὶ τὸν τοῦ Ἑλλίου δὲ κολοσσὸν, Χάρητος ἔργον, ἀνδρὸς Λινδίου· ἢ δὲ Λίνδος πόλις ἐν Ῥόδῳ, Κερκίφου τοῦ Ἑλλίου καὶ Κυβίπης τῆς Ὀρχίμου θυγατρὸς κτίσμα· πῆχων ἑβδομήκοντα, καὶ ἦν καὶ αὐτὸς ἐν τῶν ἐπὶ τὰ θεάματα. Ἐπὶ Σελεύκου καὶ γὰρ τοῦ Νικάνου οἱ Ῥόδιοι θαλασσοκρατήσαντες, ἀνέστησαν τούτον τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα· ὃν διὰ τὸ μέγεθος ἐπέκλειον Κολοσσὸν, ἀπ' οὗ καὶ αὐτοὶ Κολοσσεῖς ἀνομασθήσαν ὡς ἐκ μεγάλου παρασημοῦ. Ἐπὶ δὲ Κωνσταντῶς ἐγγόνου Ἡρακλείου οἱ Σαρακηνοὶ τὴν ἀγίαν γῆν πᾶσαν, καὶ Δαμασκὸν, καὶ τὴν χώραν πᾶσαν τῆς Φοινίκης κατέσχον. Ἐπὶ οὖν περικρατεῖς γενόμενοι τῆς ἀγίας γῆς ἐκαίνης, καὶ σφόδρα πλεονάσαντες καὶ ὑπερισχύσαντες, ἐξώπλισαν πλοῖα πάμπολλα Μάβιας ὁ τούτων ἀρχηγῶς, καὶ τὴν Ῥόδον καταλάβων, τὸν Κολοσσὸν μετὰ αὐτῆς αὐτοῦ ἰδρύσας καθέλιεν· ὃν Ἰουδαῖος τις ἐμπορὸς ὠνησάμενος, ἐπακοσίας καμήλων ἐφόρτωσε τὸν χαλκὸν Κολοσσῷ. Τινὲς δὲ φασιν κλασθέντα ἀπὸ τῶν γονάτων σεισμῷ πεπτωκέναι. Vide quæ de Colosso Rhodio paulo superius monuimus, et quæ adnotat Leo Allatius ad libellum de vii orbis miraculis.

(16) Sic et Cedrenus, sed inscriptionem paulo diversam adfert: Καὶ γὰρ οἱ Ῥόδιοι θαλασσοκρατήσαντες, ἀνέστησαν ἀνδριάντα χαλκοῦν τῷ Ἑλλίῳ, πηχῶν κ', ὡς λέγει τὸ ἐν αὐτῷ ἐπιγράμμα.

Τὸν ἐν Ῥόδῳ Κολοσσὸν ὀκτάκις δέκα

Δάχης ἐποίησεν πηχέων ὁ Λίνδιος

Et enim Rhodii maris imperium obtinentes, æream Soli statuam posuerunt altam cubitos LXXX; quod inscriptio ejus docet:

*Qui stat Rhodi colossus, octies decem
Fecit Laches hunc altum cubitos Lindius.*

Æs autem, ex quo confectus erat, abstulit, transportavitque in Syriam, et cuilibet venale proposuit. Emit vero illud Hebræus quidam Emesenus, qui a mari advehendum imposuit camelis nongentis et octoginta.

Mortuq igitur Uthmane, Arabum principatum suscepit Mavias; ac sub imperio suo habuit sanctam urbem, Palæstinæ partes, Damascus, Antiochiam, et omnes Ægypti urbes. Alim vero qui Mahometis filiam Phatimen uxorem duxerat, tenuit Æthiubum et Arabiam Petræam universam. His itaque diebus de Syriæ imperio mutuo disceptantes Alim et Mavias, in apertum bellum proruperunt, atroxque prælium ad Euphratem conseruerunt; durante conflictu, ac multis hinc inde cadentibus, ex utraque Agarenorum parte conclamatum est: Quare mutuum in cædem ruimus, genusque nestrum ex hominibus tollitur? Verum duo senes deligantur ex utraque parte, et is principatum obtineat, quem ipsi alteri prætulerint. Placuit consilium Alim et Maviæ, deductosque de manibus annulos duobus senibus dederunt; quod quidem apud Agarenos principatus signum est, potestatemque suam senum duorum voluntati commiserunt, sacramento prius edito, se quemcunque senes deligerent, pro domino ac principe omnium Saracenorū habituros. Senibusque ambobus in medium castrorum progressis, et in spatio inter duas acies interposito consistentibus; qui a partibus Alim stabat senex, vir pius a Saracenis habebatur ex illorum numero, quos ipsi Cades appellant, hoc est, fideles et sanctos. Maviæ autem senex habitu tantum pietatem præferbat, cætero dolosus contumaxque, malitiaque mortalibus omnibus superior: qui Alemi senem ita compellavit: Tu, inquit, prior sententiam dicito, utpote prudens, pius ac me multis annis provector. Respondit senex Alemi: Ut Alim principatu defeci, cum anulum manu ejus extractum, digito meo circumdedi; ita ejicio Alemi anulum e digito meo, atque una ipsum e principatu. Cui reponit senex Maviæ: Ut Maviam in principatum introduzi, cum anulum ejus digito meo inserui; ita anulum Maviæ in digitum ejus induco. Et tunc ab invicem discesserunt. Assumit igitur Mavias Syriæ principatum, quod Amræi omnes jurassent senum se dictis obsecuturos esse. Alim igitur cum suis et tota cognatione in Æthiubi partes abscessit, ibique diem obiit supremum.

λου μου, συνεχθάλων αὐτὸν καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(17) Sic habetur etiam in ms. At capite præcedenti hunc ipsum Judæum Edessenum fuisse ait; et sic quidem legendum, nam hic Ἐδεσηνός dicitur et Theophani, uti ad laudatum locum monuimus.

(18) Sic scriptum erat prima manu in codice Regio vetustiori, uti ad caput antecedens pluribus monuimus.

(19) Vide Theophanem ad annum 14 imperii Constantii.

(20) De hoc dissidio inter Arabes, nimirum inter Alim et Maviam loquitur etiam supra scriptor no-

στέλας δὲ τὸν χαλκὸν αὐτοῦ καὶ διεπέρασαν ἐν τῇ Συρίᾳ, καὶ ἔστησαν αὐτὸν εἰς ἀγορὰν παντὶ τῷ βουλομένῳ ὠνήσατο δὲ αὐτὸν Ἑβραῖος ὁ Ἐμεσηνός (17) ἐπιφορτώσας αὐτὸν ἀπὸ θαλάσσης καμήλους ἑνακοσίας καὶ ὄγδοήκοντα (18).

Τελευτήσαντος οὖν τοῦ Οὐθμάν, (19) διεδέξατο τὴν τῶν Ἀράβων ἀρχὴν ὁ Μαβίας. Ἐκράτησε δὲ τῆς ἁγίας πόλεως καὶ τῶν τῆς Παλαιστίνης μερῶν, τὴν τε Δαμασκὸν, καὶ Ἀντιόχειαν, καὶ πάσας τὰς τῆς Αἰγύπτου πόλεις. Ὁ δὲ Ἀλήμ, ὃς ἦν γαμβρὸς τοῦ Μουάμεθ ἐπὶ θυγατρὶ τῇ καλουμένῃ Φατιμῇ, ἐκράτησε τῆς Αἰθιῶν, καὶ πάσης τῆς Τραχείας Ἀραβίας. Ἐν ταύταις οὖν ταῖς ἡμέραις διηγήθησαν πρὸς πόλεμον (20) κατ' ἀλλήλων ὁ τε Ἀλήμ καὶ ὁ Μαβίας, ἐρίζοντες περὶ τῆς ἀρχῆς, τίς αὐτῶν κυριώσει πάσης Συρίας. Συνήχθησαν δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ συνάπτουσι πόλεμον ἰσχυρὸν μετ' ἀλλήλων. Τοῦ δὲ πολέμου κρατούντος, καὶ πολλῶν ἐξ ἀμφοτέρων πιπτόντων, ἐκραξαν τὰ πλήθη τῶν Ἀγαρηνῶν ἀμφοτέρων τῶν δύο μερῶν· Τίνοι τρόπω σφάζομεν καὶ σφαζόμεθα, καὶ ἀφανίζεται τὸ γένος ἡμῶν ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων βιοτῆς; Ἀλλὰ χωρισθήτωσαν δύο γέροντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, καὶ ὃν ἂν προκρίνωσιν, ἐχέτω τὴν ἀρχήν. Ὁ δὲ Ἀλήμ καὶ ὁ Μαβίας ἠρέσθησαν ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτῶν· καὶ ἐκβάλλοντες ἐκ τῶν χειρῶν τοὺς ἑαυτῶν δακτυλίους δέδωκαν τοῖς δύο γέροσι, ὅπερ ἐστὶ σημεῖον τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ παρέσχον τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν εἰς τὴν θέλησιν τῶν δύο γερόντων, τὸ πρᾶγμα ἑνορκοῦν ποιησάμενοι, καὶ τοῦτο στοιχίσαντες, ἵνα ὃν ἂν προκρίνωσιν οἱ γέροντες, ἐκεῖνος ἔσται κύριος καὶ ἀρχηγὸς πάντων τῶν Σαρακηνῶν. Καὶ εἰσελθόντων τῶν δύο γερόντων ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ πολέμου τῶν δύο μερῶν, καὶ σταθέντων ἐν τῷ μεταίχμιῳ τοῦ στρατοπέδου ἀντιπροσώπου, τοῦ μὲν Ἀλήμ ὁ γέρον ὀπῆρχε κατὰ τὸ τῶν Σαρακηνῶν ἔθνος εὐλαθῆς, οἷους ἐκεῖνοι λέγουσι καθῆς (21), τουτέστι πιστοὺς καὶ ἠγιασμένους· ὁ δὲ τοῦ Μαβίου γέρον ἐν σχήματι μόνῳ ἦν εὐλαθῆς, τὰ δ' ἄλλα δουλερὸς καὶ αὐθάδης, καὶ πονηρὸς πάντας ὑπερβάλλων ἀνθρώπους. Εἶπε δὲ ὁ τοῦ Μαβίου γέρον πρὸς τὸν γέροντα τοῦ Ἀλήμ (22), ὅτι Σὺ πρῶτος εἶπε ὅπερ βούλη, ὥστε φρόνιμος (23) καὶ εὐλαθῆς, καὶ μακρὰ τοῖς ἔμοις χρόνοις ὑπερβαλλόμενος. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ γέρον τοῦ Ἀλήμ τοῦτο, ὅτι Ἐξέβαλον τὸν Ἀλήμ ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὡς ἐξήγαγον τὸν δακτύλιον αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ εἰσῆγαγον εἰς τὸν ἐμὸν δάκτυλον, ἐκβάλλω καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ Ἀλήμ ἐκ τοῦ δακτύλου μου, συνεχθάλων αὐτὸν καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ. Καὶ ἀνταπεκρίθη ὁ τοῦ Μαβίου γέρον, ὡς ἐστὶ εἰση-

ster circa initium hujusce capituli, ubi vidiquæ adnotavimus.

(21) Καθῆς et Καθίς apud Turcos *judex* significat, qui de causis litigantium aliquo in oppido vel urbe, vel provincia cognoscit, ut est apud Leuncianum in Pand. Turc. num. 29. Vide Gloss. Græc. Ducangii.

(22) Sic ex ms. codice. In editis hæc mutila ac depravata sunt.

(23) Sic in ms. Perperam in editis legitur, ὡς ἔστι φρόνιμος; sed Meursius legendum ait, ὡσεὶ τὸ φρόνιμος.

ήγαγον τὸν Μαβίαν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὡς περ εἰσήγαγον τὸν δακτύλον αὐτοῦ εἰς τὸν δάκτυλον μου, εἰσαγάγω καὶ τὸν δακτύλον τοῦ Μαβίου εἰς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ· καὶ τότε διεχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων. Παραλαμβάνει οὖν ὁ Μαβίας τὴν ἐξουσίαν Συρίας, ἐπειδὴ ὁμομήκεισαν ἀλλήλοις οἱ ἀμνηραῖοι πάντες, ὡς Ὅ τε ἂν εἴπωσιν οἱ γέροντες, ἵνα ἐπώμεθα εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν. Ὁ γοῦν Ἄλλημ παραλαβὼν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὰ μέρη Αἰθιοπίου μετὰ πάσης τῆς συγγενείας αὐτοῦ, κάκεισε τελευτᾷ τὸν βίον.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἄλλημ, λήρον ἠγησάμε- A
νοι οἱ τούτου υἱοὶ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν βουλήν, ἐπανέστησαν κατὰ τοῦ Μαβίου, καὶ συνῆψαν πόλεμον ἰσχυρὸν μετὰ τοῦ Μαβίου, καὶ ἠττηθέντες ἐφυγον ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἀποστείλας Μαβίας ἀπέκτεινεν ἅπαντας. Καὶ ἔκτοτε ἔλαβε πᾶσα ἡ ἀρχὴ τῶν Ἀράβων εἰς τὸν Μαβίαν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὗτος ὁ Μαβίας ἐκγονος ἦν τοῦ Σοφιάμ. Ἐκγονος δὲ τοῦ Μαβίου ὑπῆρχεν ὁ Μάσαλμας, ὁ κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκστρατεύσας, οὐτινος καὶ δι' αἰτήσεως ἐκτίσθη τὸ τῶν Σαρακηνῶν μαγιστεῖον (24) ἐν τῷ βασιλικῷ πραιτωρίῳ. Οὐκ ἦν δὲ οὗτος ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ Σουλημᾶν ὑπῆρχεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Σαρακηνῶν, ὁ δὲ Μάσαλμας ἐν τάξει στρατηγοῦ ἐχρημάτιζεν. Ἦλθε δὲ Σουλημᾶν μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ κατὰ Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ Μάσαλμας B
διὰ ξηρᾶς, καὶ διεπέρασεν ἐν Λαμψάκῳ ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Θράκης, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας χιλιάδας κ'· καὶ διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας ὄτε στόλος Σουλημᾶν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἀράβων, καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς τοῦ Μασάλμα ὑπέστρεψαν ἅπαντες μετ' αἰσχύνης, ἠττηθέντες καὶ καταπολεμηθέντες παρά τε τοῦ στόλου καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῦ βασιλέως· καὶ εἰρήνευσεν ἡ καθ' ἡμᾶς πολιτεία ἐπὶ μάλιστα χρόνον, στρατηγούσης καὶ περιεπούσης τῆς Δεσποίνης ἡμῶν καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Θεοτόκου τῆδε τὴν πόλιν· ἥς καὶ τὴν ἄχραντον καὶ ἁγίαν εἰκόνα καὶ αὐτὸς ὁ Σουλημᾶν (25) ἠδέσθη καὶ ἐνετρέπη, καὶ τοῦ ἵππου κατέπεσεν.

ΚΕΦΑΛ. ΚΒ'.

Ἐκ τοῦ χρονογράφου τοῦ μακαρίου Θεοφάνους περὶ τῶν αὐτῶν· καὶ περὶ Μαβίου, καὶ τῆς C
γενεᾶς αὐτοῦ, ὅπως διεπέρασεν ἐν Ἰσπανίᾳ. Ῥωμαίων βασιλεὺς Ἰουστίνος ὁ Πρώτμος (26).

Αὕτη ἐστὶν ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ (27), καὶ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(24) Μαγιστεῖον εἰ Μασγίβιον, Moschea, Meschita, templum Saracenicum. Vide Ducangii Gloss. Græc. At fallitur idem Ducangius dnm lib. II CP. Christ. p. 164, sic habet : Constantinus Porphyrogenitus lib. de Adm. imp. cap. xxi, auctor est Saracenorum templum, seu sacellum ritui ac religioni Saracenicæ addictum, in urbe demum ædificatum, Michaele Balbo imperante, Masalmæ, præcipui Validi Sultani vel Chalyphæ copiarum ducis rogatu, qui ea tempestate urbem obsidione cinxerat. Sic Ducangius profertur subinde hunc ipsum Constantini locum. Verum Constantinus loquitur hoc loco de obsidione urbis Constantinopolitanæ, quæ accidit sub Leone Isaurico; de qua quidem re pluribus agit Theophanes ad annum primum ejusdem Augusti; unde non sub Michaele Balbo, sed multo tempore antea templum Saracenorum in urbe extructum fuit, teste ipso Porphyrogenito. Cæterum Saracenorum sacellum in Prætorio statuit et Nicetas Choniates, et in quadam seditione eversum, Alexio Angelo imperante, tradit idem scriptor in illius Vita III. n. v. Ἐπεὶ δὲ τὰ Πραιτωρίου ἀνατρέψαντες πόλιν ἄνεσιν τοῖς ἔνδοξοις διδάσκειν, σκυλεύουσαι τε τὸν ἐκείσε Χριστιανικὸν ναὸν, τὸ δὲ τῶν Σαρακηνῶν συναγωγίον ἀνασπῶσιν ἐκ βάρβρων αὐτῶν. Prætorii ju-

Post mortem Alim filii ejus consilium patris prouigis et deliramentis habentes, bellum mouerunt contra Maviam, atrocique conserto prælio, superati in fugam 74 se dederunt : misitque Maviæ, qui eos interneccione delerent. Exinde vero totum Arabum imperium Maviæ cessit. Sciendum autem est hunc Maviam nepotem fuisse Sophiamii, Maviæ nepotem fuisse Masalman, qui aduersus Constantinopolim exercitum duxit; eujusque rogatu Saraceno- rum sacellum in prætorio imperatoris structum est. Hic vero non erat princeps Arabum, sed Suleeman; Masalmas vero ducis exercitus partes obtinebat. Suleeman autem classem contra Constantinopolim duxit : Masalmas terrestri itinere venit, et Lampsaco in partes Thraciæ trajecit; ducens secum militum millia octoginta : Deique providentia et classis Suleemane Arabum principis, et exercitus Masalmæ pedestris a classe et militibus imperatoris superati ac debellati, cum pudore ac dedecore redierunt : imperiumque nostrum diuturno tempore pacem habuit, ductu et presidio Dominiæ nostræ et semper Virginis Mariæ Deiparæ hanc urbem protegentis : cujus inuolantam et sanctam imaginem, ipse etiam Suleeman reueritus et confusus, equo decidit.

CAPUT XXII.

Excerptum ex beato Theophane chronographo de iisdem : ac de Maviæ, deque ejus prosapia, et quomodo in Hispaniam trajecerit. Justinianus Rhinometus Romanorum imperator.

Hoc imperii ejus initium est : postea vero a Leon-

ribus effractis, et captiuis libertate donatis, Christianorum quæ ibi stabat, eadem spoliant, Saracenorum vero sacellum ab ipsis fundamentis evertunt.

(25) De hac Saracenorum strage pluribus loquitur Theophanes anno 2, imperii Leonis Isauri; quæ quidem accidit, ut idem scriptor tradit, mortuo Soleemane, et principatum Arabum jam Umario obtinente. Unde verba illa postrema, nimirum; ἥς καὶ τὴν ἄχραντον καὶ ἁγίαν εἰκόνα καὶ αὐτὸς ὁ Σουλημᾶν ἠδέσθη καὶ ἐνετρέπη, καὶ τοῦ ἵππου κατέπεσεν, non esse Constantini puto, sed postmodum ab inducto scriba apposita. Vide Cedrenum eodem loco.

(26) Hæc scribenda videntur a linea, vel depravata sunt. Justinianus autem Rhinometus, qui et II, ac junior dicitur, a nonnullis Justinus III appellatur.

(27) Hæc ita intelligenda sunt, nimirum; Hæc imperii ejus initium est; mittit Abimelech ad Justinianum legatos, qui hæc conditione firmam pacem stabilirent, etc.; quippe Theophanes, cujus hæc excerpta sunt, sic ad annum primum Justiniani incipit: Τούτω ἔτσι ἀποστέλλει Ἀβιμελέχ πρὸς Ἰουστινιανόν, etc.

uo dejectus fuit; ac dehinc iterum restitutus, de- A
 jectis Leontio et Apsimaro, quem utrumque in hip-
 podromum triumphans duxit, et occidit. Hoc ipso
 anno mittit Abimelech ad Justinianum legatos, qui
 hac conditione firmam pacem stabilirent: Ut im-
 perator Mardaitarum legionem in Libano monte
 compesceret, excursionesque illorum prohiberet;
 Abimelech vero quotidie Romanis daret nomismata
 mille, et equum generosum unum, Æthiopemque
 servum unum, essentque Cypri, Armeniæ et Iberiæ
 vectigalia communia. Misitque imperator ad Abi-
 melech Paulum magistrinianum, qui pacta firmaret:
 quæ quidem adhibitis testibus scripto firmata fue-
 re: magistrinianus muneribus exornatus domum re-
 diit. Missi itaque sunt ab imperatore, qui Mardai-
 tarum duodecim millia sedibus abduxerunt; quæ B
 res Romanam potentiam minuit et labefecit. Omnes
 enim terræ, quarum arces nunc 75 obtinent Ara-
 bes a Mopsuestia usque ad quartam Armeniam ob
 Mardaitarum incursionem invalidæ et desertæ
 erant: quibus inhibitis, atrocissima mala orien-
 tale imperium ab Arabibus ad hoc usque tempus
 perpressum est. Eodem autem anno Armoniam in-
 gressus imperator, illic Mardaitas Libani suscepit,
 æneo muro destructo. Pacem quoque cum Bulgaris
 armatam dissolvit, iis perturbatis quæ pater recte
 atque prudenter sanxerat. Imperante ipso adhuc
 Abimelech, Arabes admotis in Africam copiis eam
 subegerunt, et ex suo exercitu præsidium in ea po-
 suerunt. Eodem vero tempore Justinianum Romano
 imperio deiecit Leontius, eoque in Chersonem rele-
 gato, imperium tenuit. Tiberio Apsimaro Leontii

μετά ταῦτα ἐξεβλήθη ὑπὸ Λεοντίου, καὶ πάλιν
 ἀντιστήλθεν ἐκβαλὼν τὸν Λεόντιον καὶ Ἀψίμα-
 ρον (28), καὶ ἀμφοτέρους αὐτοὺς ἐν τῇ Ἱπποδρομίᾳ
 θριαμβεύσας καὶ ἀποκτείνας (29). Τοῦτω τῷ ἔτει (30)
 ἀποστέλλει Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰουστινιανὸν βεβαῖωσαι
 τὴν εἰρήνην οὕτως· ἵνα ὁ βασιλεὺς παύσῃ τὸ τῶν
 Μαρδαϊτῶν τάγμα ἐκ τοῦ Λιβάνου, καὶ διακωλύσῃ
 τὰς ἐπιδρομὰς αὐτῶν, καὶ Ἀβιμέλεχ δώσῃ τοῖς
 Ῥωμαίοις καθ' ἑκάστην νομισμάτα χίλια, καὶ ἵππον
 εὐγενῆ ἓνα, καὶ Αἰθίοπα δούλον ἓνα (31), καὶ ἵνα
 ἔχωσι κοινὰ κατὰ τὸ ἴσον τοὺς φόρους τῆς Κύπρου
 καὶ Ἀρμενίας καὶ Ἰβηρίας. Καὶ ἐπαμψεν ὁ βασι-
 λεὺς Παῦλον τὸν μαγιστριανὸν πρὸς Ἀβιμέλεχ ἀσφα-
 λίσασθαι τὰ στοιχηθέντα, καὶ γέγονεν ἔγγραφος
 ἀσφάλεια μετὰ μαρτύρων. Καὶ φιλοτιμηθεὶς ὁ
 μαγιστριανὸς ὑπέστρεψεν. Καὶ πέμψας ὁ βασιλεὺς
 προσελάβετο τοὺς Μαρδαίτας χιλιάδας ἑβ', τὴν
 Ῥωμαϊκὴν δυναστείαν ἀκρωτηριάσας. Πᾶσαι γάρ
 νῦν αἱ οἰκούμεναι παρὰ τῶν Ἀράβων εἰς τὰς ἀκρο-
 πόλεις ἀπὸ Μομφουεστίας, καὶ ἕως τετάρτης Ἀρμε-
 νίας ἀνίσχυροι καὶ ἀοίκητοι ἐτόγγαρον διὰ τὴν ἐφ-
 ὀδον τῶν Μαρδαϊτῶν· ὧν (32) παρασταλέντων
 πάνδεινα κακὰ πέπονθεν ἡ Ῥωμανία (33) ὑπὸ τῶν
 Ἀράβων μέχρι τοῦ νῦν. Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει εἰσελθὼν
 ὁ βασιλεὺς (34) εἰς Ἀρμενίαν ἐκεῖ ἐδίεξοτο τοὺς ἐν
 τῷ Λιβάνῳ Μαρδαίτας (35) χάλκεον τεῖχος διαλύσας·
 παρέλυσε δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν Βουλγάρων παγιω-
 θεῖσαν εἰρήνην, διαταράξας τοὺς ὑπὸ τοῦ οἰκείου
 πατρὸς ἐνορδίνως (36) γεγονότας τύπους. Ἔτι κρα-
 τοῦντος τοῦ Ἀβιμέλεχ (37) ἐπιστρέψουσιν οἱ Ἀρα-
 βες τῇ Ἀφρικῇ, καὶ ταύτην παρέλαθον, καὶ ἐκ τοῦ
 οἰκείου στρατοῦ ταξάτωρα ἐν αὐτῇ κατέστησαν.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(28) Tiberius Apsimarus statim occupato imperio
 Leontium naribus mutilatum in Dalmati monaste-
 rium relegavit, non vero in Dalmatiam, ut perpe-
 ram scribunt recentes Historiarum scriptores.
 Vide Theophanem ad annum 3 ejusdem Leontii.

(29) Nimirum, et utrumque in Hippodromum
 triumphans duxit et occidit. Non in hippodromo oc-
 cisi fuere, licet in triumphum ducti, sed in Cynægio
 capite plexi fuere. Sic Theophanes anno Justiniani
 secundo imperatoris: Τὸν δὲ Ἀψίμαρον καὶ Λεόν-
 τιον ἀλύσει δεδεμένους εἰς πᾶσαν πόλιν πομπεύ-
 σαι πεποίηκεν· καὶ τοῦ ἵππικου ἀγομένου, καὶ
 ἐν τῷ σένζῳ καθεζομένου ἤχθησαν συρόμενοι δημο-
 σία, καὶ ἐβρίφησαν ὑποταγδὴν αὐτῶν. Καὶ ἐπάτησε
 τὸν τράχηλον αὐτῶν, ἄχρις ἀπολύσεως τοῦ πρώτου
 βατοῦ, τοῦ δήμου βοήσαντος, ὅτι Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ
 βασιλικὸν ἐπέθηκες, καὶ ἐπάτησας λέοντα καὶ δρά-
 κοντα. Καὶ τοῦτους ἀποστείλας ἐν τῷ Κυνηγεῖῳ
 ἀπεκεφάλισεν. *Apsimarum autem et Leontium catenis
 vinclos per universas urbis regiones ignominiose tra-
 duci mandavit: et circensibus ludis celebratis, ipso
 propria sibi sede composito, illi publice cum dede-
 core tracti, ad pedes ejus prosternendi humiliter more
 projecti sunt. Inclinatorum et pronorum in terram
 cervices pedibus terebat et calcabat Justinianus, donec
 circi minus primum exhiberetur, populo vocife-
 rante: Super aspidem et basilicum ambulasti, et
 conculcasti leonem et draconem. Demum in Cynegium
 missis caput amputari præcepit.*

(30) Sic in ms. codice legitur; editi vero habent,
 τοῦτω τῷ ἔτει 397. *Et ipso anno 608. At nume-
 rus hic annorum ab orbe condito in ms. in textu
 non habetur, sed margini utrique, manu alia atque*

alia ascriptus est. Et quidem corruptus ac depra-
 vatus est numerus ille; vel igitur reponendus est
 ille quem ab orbe condito præferunt tabulæ Theo-
 phanis ad annum primum Justiniani Rhinotmeti,
 nimirum 397. vel hic alter quo Græci recentiores
 utuntur 397, 6193, qui quadrat cum anno primo
 ejusdem Justiniani. Cæterum de hac legatione
 Abimelech ad Justinianum II pluribus agit Theo-
 phanes anno primo imperii ejusdem Augusti.

(31) In Editis hæc desiderantur. Theophanes vero
 habet, καὶ ἵππον, καὶ δούλον.

(32) Perperam in Theophane legitur, διὰ τὴν ἐφ-
 ὀδον τῶν Μαρδαϊτῶν τῶν παρασταλέντων, πάνδεινα
 κακὰ, etc. Ex Scriptore nostro et textus Græcus
 Theophanis, et versio Latina emendari possunt.

(33) *Imperium Orientale*, et interdum *Provinciæ
 Asiaticæ*. Vide Ducangii utrumque Glossarium.

(34) Hæc 2 anno Justiniani Rhinotmeti refert
 Theophanes.

(35) Interpretatus sum hæc ad litteram, ut aiunt;
 sed melius fortassis Theophanis interpretis: *Impe-
 rator autem in Armeniam projectus Mardaitarum
 agmen, æreum illum imperii Romani murum in Li-
 bano prius consistentem, et a se eversum illic sus-
 cepit.*

(36) *Enordίνως*, ordinario interpretatur Ducan-
 gius; vid. ejusdem Gloss. Græc. v. Ἐνρδίνων.

(37) Sic in ms. In editis legitur, ὅτι κρατοῦντος
 τοῦ Ἀβιμέλεχ, etc. Vide Theophanem ad annum 3
 Leontii, qui fuit principatus Abimelech quintus
 decimus. Ταξάτων vero, *præsidium militare*. Vide
 Ducangii Gloss. Græc.

Αδόντιος δὲ ἦν τῷ τότε χρόνῳ ἐκβαλὼν τὸν Ἰουστινιανὸν (38) τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ ἑξορίσας αὐτὸν ἐν Χερσῶν τῆς βασιλείας ἐκράτησεν. Ἀψιμάβου δὲ τοῦ Τιβερίου τὸν Αδόντιον διαδεξαμένου τῆς βασιλείας καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων σκήπτρα κρατήσαντος, τέθνηκεν Ἀδιμέλεχ (39) ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγός, καὶ ἐκράτησεν Οὐαλλὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ἑννέα (40).

Τῷ δ' αὐτῷ δεῖσι πάλιν ὑπέστρεψεν Ἰουστινιανὸς εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ βραδύμως καὶ ἀμελῶς ταύτην διακυβερνῶν, τῆς Ἀφρικῆς (41) ἐπεκράτησεν ὁλοσχερῶς οἱ Ἀγαρηνοί. Τότε δὲ τοῦ Μαβίου ἔργονος (42) μετὰ ὀλιγοστού τινος λαοῦ (43) διεπέρασεν ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ ἐπισυνέξας πάντας τοὺς ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ ἐκράτησεν τῆς Ἰσπανίας μέχρι τῆς σήμερον. Ὅθεν αἱ τῆν Ἰσπανίαν κατοικοῦντες Ἀγαρηνοὶ Μαβίται κατονομαζόνται. Τούτων ἀπόγονοι τυγχάνουσιν οἱ τῆν Κρήτην οἰκοῦντες Ἀγαρηνοί· δεῖσι γὰρ Μιχαὴλ ὁ Τραυλὸς τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτησεν, καὶ ἡ τοῦ Θεωμᾶ ἀνταρσία ἐγένετο (44) μέχρι τρισεσῶς χρόνου ἐπικρατήσασα, τότε τοῦ βασιλέως ἀσχολουμένου ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι πράγμασι, εὐρόντες διορίαν οἱ τῆν Ἰσπανίαν οἰκοῦντες Ἀγαρηνοί, σκόλον ἱκανὸν ἐξαρτύσαντες καὶ ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν τῆς Σικελίας μερῶν, πάσας τὰς Κυκλάδας νήσους ἠρῆμισαν, καὶ ἐλθόντες ἐν Κρήτῃ, καὶ ταύτην εὐκαιρῶν καὶ ἀνεμίτην εὐρόντες, μηδενὸς ἀνταίρουμένου ἢ μαχομένου ταύτην παρῆλαβον, καὶ διακρατούσιν ἕως τῆς σήμερον. Τὸν δὲ Οὐαλλὸς διαδέχεται ὁ Σουλημᾶν (45), καὶ κρατεῖ ἔτη τρία. Ἐπὶ τούτῳ ἐπεστράτευσεν Μάσαλμα; ὁ στρατηγὸς Σουλημᾶν μετὰ στρατοῦ διὰ ξηρᾶς, Οὐμαρο; δὲ διὰ θαλάττης, καὶ τῆ τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ ἀπρακτοί μετ' αἰσχύνῃ; ὑπέστρεψαν. Τὸν δὲ Σουλημᾶν διαδέχεται Οὐμαρ, καὶ κρατεῖ τῆς τῶν Ἀράβων ἀρχῆς ἔτη ὀκτώ. Τὸν δὲ Οὐμαρ διαδέχεται Ἀζήδ (46), καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ ἑνικαυτοῦς τέσσαρας. Τοῦτον δὲ διαδέχεται Ἰσάμ, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἔτη ἑπτὰ. Τούτου τελευτήσαντος κρατεῖ τῆς ἀρχῆς Μαρουάρ (47) ἔτη ἑξ. Μαρουάρ δὲ τελευτήσαντος Ἀβδελᾶς τις τῶν Ἀράβων ἀρχῆς κύριος γίνεταί, καὶ

A successoris imperium obtinente, mortuus est Adimelech Arabum princeps, post quem alius Valid imperavit annos novem.

Εὐδὲμ ἰψὸ ἀννὸ ἰμπερῖμ ρεστῖτῦτ εστ Ἰουστῖνῖανὸς : quod cum negligenter ac supine administraret, Agareni universam Africam subjugarunt. Tunc Maviae nepos cum exiguis copiis in Hispaniam trajecit, collectisque consanguineis omnibus Hispaniam ad hanc usque diem occupavit. Quam obrem Agareni Hispaniam incolentes Maviatae vocantur; ab his vero prognati sunt Agareni, qui Cretam incolunt. Cum enim Michael Balbus Romanorum imperium teneret, ac Thomae rebellio ad usque triennium perseveraret, tum imperatore instantibus negotiis vacante, Agareni Hispaniae incolae occasionem nacti, valida instructa classe, a Siciliae partibus initium facientes, Cycladas omnes insulas vastarunt, in Cretam appellentes opportunam et praesidiis vacuam invenientes, nemine obstantem illam dittonis suae fecerunt, et ad hoc usque tempus occupant. Valid autem excipit Sulceman, et triennio imperat. Hoc principe Masalmas dux Suleemani terrestres copias, Umarus vero classem contra urbem duxerunt, Deoque opitulante re infecta cum dedecore reversi sunt. Suleemanum excipit Umar, qui Arabum principatum annis duobus tenuit. Umari succedit Azed, et quadriennio regnat: huic Isam, qui annis novemdecim imperium tenet. Hoc defuncto Maruam annis sex principatum gessit. Mortuo Maruam imperium Arabum excipit Abdelas quidam, qui annis viginti uno regnavit. Post cujus obitum Arabum principatum capessit Madis, et regnat annos novem. Hunc excepit Aaron, qui Arabicae dittonis imperium annos viginti tres occupavit. Hoc tempore, videlicet 76 imperantibus Irene et Con-

ANSELMI BANDURII NOTE.

(38) Perperam Meursius interpretatur; quippe pro ἐκράτησεν lego ἐκράται, et sic verto: Tunc autem Leonius, desjecto Justiniano, et in Chersonon relegato, imperium tenebat. Nam illa Arabum in Africam impressio accidit an. 3 Leonii.

(39) Anno nimirum septimo Apsimari, Christi 704, vel sequenti.

(40) Totidem huic annos attribuit et Theophanes.

(41) Nullam mentionem de hisce Arabum gestis in Africa, Justiniano Rhinotimeto secundo imperante, facit Theophanes.

(42) Eadem forme capite praecedenti refert scriptor noster. Sed fallitur, nam id accidit non sub Justiniano Rhinotimeto, sed sub Constantino Copronymo. Vide Theophanem qui totam rem pluribus exponit anno 9 ejusdem Constantini.

(43) Sic ms. codex. Editi vero habent, μετὰ ὀλιγοστού στρατοῦ. Sed praeferenda ms. lectio, nam, ut scribit Theophanes loco paulo superius citato, Maruam a Maurophoris accitit, eius filii ac reliqui affines calamitatibus illis superstitibus, ex Aegypto migraverunt in Africam; inde vero in Hispaniam; quam ad hoc usque tempus tenuerunt.

(44) De expeditione Afrorum seu Arabum contra Cretam, et insulas Cycladas, Michael Balbo imperante, necnon de Thoma contra Michaelium imperium affectante, consule Leonem Grammaticum in Vita ejusdem Augusti, Cedrenium item ac Zonaram. Ceterum in hunc Thomam iambo scripsit Ignatius Diaconus, auctor Vitarum sanctorum Tarisii et Nicephori Patriarcharum CP. ut tradit Suidas: Ἰγνάτιος, διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ γεγονώς μητροπολίτης Νικαίας, γραμματικὸς· ἔγραψε βίους Ταρασίου καὶ Νικηφόρου τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατριαρχῶν· ἐπιτυμβίους ἐλέγους, ἐπιστολάς, ἰάμβους εἰς Θεωμᾶν τὸν ἀνάρτην, ἄπερ ὀνομαζοῦσι, τὰ κατὰ Θεωμᾶν, καὶ ἄλλα πολλὰ.

(45) Repetit hic scriptor noster ea, de quibus capite praecedenti circa finem egit; et proseguitur Arabum principum seriem.

(46) Hic Arabum princeps dicitur Theophani 76.

(47) Mortuo Isam Valid Arabum princeps numeratur a Theophane, qui annum unum eidem ascribit. Vide eundem Theophanem ad annum 3 Constantini Copronymi.

stantino, anno ab orbe condito 6288, eodem ipso anno Aaron Arabum princeps in interiore Persia, Chorasam nuncupata mortuus est : imperiumque suscepti Mahomet filius ejus, iners et ineptus omnino, contra quem Abdelas ejus frater seditione mota, ex eadem regione Chorasam cum paternis viribus erumpens, civilis belli auctor fuit. Atque inde Syriae, Aegypti et Libyae populi in varios principatus divisi, rem publicam et sese mutuo caedibus, rapinis, omnisque generis flagitiis pessumderunt, cum in se invicem, tum in subditos Christianos confuse deservientes. Hinc sane etiam templa circa urbem sanctam Christi Dei nostri, vastata et desolata sunt : monasteria item utriusque magnae Laurae SS. Charitonis et Cyriaci ac Sancti Sabae, caeteraque coenobia SS. Euthymii et Theodosii. Hujusmodi porro tumultus mutuae caedes inter se et nobis illatae annis quinque perdurarunt. Hucusque Arabum tempora in ordinem dixisset sanctus Theophanes, qui monasterium Magni Agri dictum constituit; ipseque avunculus magni, pii, et Christianissimi imperatoris Constantini, Leonis sapientissimi optimique imperatoris filii, Basilii autem Macedonis nepotis, cujus memoria ob praecclare administratum Romanorum imperium celebratur.

τους τῶν Ἀράβων ὁ ἐν ἁγίοις Θεοφάνης (60), ὁ τὴν μὴν συστήσας τοῦ καλουμένου Μεγάλου Ἀγροῦ,

ANSELMI BANDURII NOTAE.

(48) Theophanes post Marzam Muamed recenset eique annos quinque attribuit, ut patet ex iis, quae habet idem scriptor ad annum 14 Constantini Copronymi. Perperam vero ejusdem Tabulae ipsi Muamed annos 9 ascribit. Sed in Tabulis praedictis numeri annorum passim corrupti occurrunt; hinc fit, ut recentiores Historiarum scriptores dum tabulas illas tantum consulunt, et non Theophanis textum, passim in errore deferantur. Caeterum Abdelas hic frater fuit Muamed, ut scribit Theophanes paulo superius citato loco, eique annos principatus 21 assignat. Obiit is eodem mense quo impius Copronymus, ut tradit idem scriptor anno 33 ejusdem Augusti.

(49) Mades dicitur et Theophani, qui totidem ipsi annos attribuit. In Editis legitur, Mades.

(50) Anno 4 Irenes et Constantini obiit Mades, seu Madi, et ipsius filius Moses principatum obtulit; qui cum imperasset annum circiter unum obiit, et in ejus locum Aaron frater suscectus est. Vide Theophanem anno 6 Constantini et Irenes.

(51) Sic in ms. codice legitur. Editi vero habent ita : Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἦγουν ἡσπη, τῆς τῶν Ῥωμαίων, etc. Numerus autem hic primus annorum ab orbe condito in ms. habetur marginali ascriptus alia manu et rubris litteris : habetur et interlinearis, sed manu admodum recenti. Atqui mors Aaronis Arabum principis, et dissidium illud inter Arabes neque sub Constantino et Irene, neque anno 6288, ab orbe condito accidit, sed anno 7 imperii Nicephori Generalis, Christi 808, ut habet Theophanes hoc ipso anno, qui rem totam iisdem ferme verbis refert : unde loco Irenes et Constantini, scribendum est Nicephori Generalis; et annus ab orbe condito reponendus, vel prout computat Theophanes, nimirum ἡσπ, 6304, vel ut numerant Graeci recentiores ἡσπς, 6316.

(52) Sic ms. codex, necnon etiam Theophanes.

κρατεῖ ἔτη κα' (48). Τούτου τελευταίαντος, Μάδης ἀρχηγὸς Ἀράβων γίνεται, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἔτη ἑννέα (49). Τούτου παραλθόντος, Ἀαρὼν τῆς τῶν Ἀράβων ἀρχῆς κύριος γίνεται, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἔτη κγ' (50). Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἦγουν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς Εἰρήνης καὶ Κώνσταντος, ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἡσπη (51), τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Ἀαρὼν ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς τέθνηκεν εἰς τὴν ἐβδοτέραν Περσίδα τὴν καλουμένην Χωρασάν (52). Καὶ διετέλετο τὴν ἀρχὴν Μωάμεθ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἀφύης κατὰ πάντα καὶ ἀσυνάρτιστος ὑπάρχων· πρὸς δὲ Ἀδελὰς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πτασιάσας ἐκ τῆς αὐτῆς χώρας τοῦ Χωρασάν ἕμα τὰς πατρικαῖς θυνάμεισιν ἐμφυλίου πολέμου γέγονεν αἰτίας. Κάντεῦθεν οἱ κατὰ τὴν Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Αἰθίῶν εἰς διαφόρους κατατηθέντες ἀρχαί, τὰ τε δημόσια πράγματα, καὶ ἀλλήλους κατέστρεψαν, σφαγαῖς καὶ ἀρπαγαῖς, καὶ παντοιαῖς ἀτοπιαῖς, πρὸς τε ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Χριστιανοὺς συγκεχυμένοι. Ἐθα δὲ καὶ αἱ κατὰ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλεως ἐκκλησίαι ἠρήμωσαν, τὰ τε μοναστήρια τῶν δύο μεγάλων Λαυρῶν (53), τοῦ ἐν ἁγίοις Χαρίτωνος (54) καὶ Κυριακοῦ (55), καὶ τοῦ ἁγίου Σάβα (56), καὶ τὰ λοιπὰ κοινόδια τῶν ἁγίων Εὐθυμίου (57) καὶ Θεοδοσίου (58). Ἐπεκράτησε δὲ τῆς τοιαύτης ἀναρχίας ἡ κατ' ἀλλήλων καὶ ἡμῶν μαιφονία ἔτη πέντε (59). Ἔως ὧδε ἐκανόνισα τοὺς χρό-

Editi habent, εἰς τὴν ἐβδοτέραν Περσίδα διὰ τὴν καλουμένην Χωρασάν. Subjungit Theophanes, μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶν β'.

(53) Quid laurae, et quodnam discrimen inter lauras et coenobia, pluribus docet Ducangius in utroque Glossario.

(54) De Charitone monasteriorum et laurarum conditore Pauli Eremitae discipulo Menæum Septembris 28 in Anthologio Arcudii : Αὐτὸς δὲ τὸ σπῆλαιον ἐκκλησίαν ποιήσας, καὶ πᾶθος μοναχῶν συναγαγὼν, εἰς μὴν ἀποκατέστησεν. Vixit hic Charito temporibus imperatoris Aureliani; hujusque Λαύρα παλαιὰ citatur a Georgio Syncello in Chronica p. 107, eaque non longe a Bethleem et a Rachelis tumulo existisse videtur : Ταύτης ἐγὼ τὴν λάρνακα τῆς γῆς ὑπερκειμένην πολλὰκις ἐκεῖσε παραδεύων ἐπὶ Βηθλεὲμ, καὶ τὴν παλαιὰν Λαύραν τοῦ δόλου Χαρίτωνος ἐώρακα. Hujus ego tumultum terra exstantem, versus Bethleem et antiquam beati Charitonis Lauram iter faciens conspexi. De eadem agit praeterea Vita ms. ejusdem sancti Charitonis Eremitae : Διὰ ταῦτα καὶ ἐτέραν ἐκεῖσε κατεσκευάζεν Λαύραν ὁ θαύμαστος οὗτος Χαρίτων, ἦν κερ ἐνιοι μὲν τῇ Σύρῃ γλώττῃ Σουκάν ὀνομάζουσιν, ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν παλαιὰν λαύραν ἀ[να]ποκαλοῦσιν.

(55) Nascitur Corinthi sub Theodosio magno, patre presbytero illius Ecclesiae; anno ætatis 18, lector creatur, et postmodum laurae Charitonis praefuit aliquandiu. Vide Anthologium Arcudii.

(56) Vixit sub Theodosio juniore. Festus ei dies 5 Decembris. De hoc pluribus egimus lib. V Comment. in Antiquit. CP.

(57) Vixit sub Trajano. Vide Menæa Januarii.

(58) Dies ei consecratus 12 Januarii.

(59) In Theophane numerus annorum desideratur, ideoque hinc supplendus.

(60) Sic in ms. Perperam legitur in editis : Ἔως

μητρόθειος τυγχάνων τοῦ μεγάλου (61) καὶ εὐσεβοῦς καὶ Χριστιανικωτάτου βασιλέως Κωνσταντίνου υἱοῦ Διοντίου τοῦ σεφωτάτου καὶ ἀγαθοῦ βασιλέως, ἐγγόνου δὲ Βασιλείου τοῦ ἐκ Μακεδονίας, τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ τὰ σκήπτρα τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας κρατήσαντος.

ΚΕΦΑΛ. ΚΓ'.

A

CAPUT XXIII.

Περὶ Ἰβηρίας, καὶ Ἰσπανίας.

De Iberia et Hispania.

Ἰβηρία δύο· ἡ μὲν πρὸς ταῖς Ἡρακλείαις στήλαις (62), ἀπὸ Ἰβηρος ποταμοῦ, οὗ μὲμνηται Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ Περὶ γῆς β' (63)· Ἐντὸς δὲ Πυρηναίας Ἰβηρ εἶσσι μέγας ποταμὸς φερόμενος ἐνδοτέρω. Ταύτην δὲ εἰς πολλά (64) φασί, ἔθνη διαιρεῖσθαι, καθάπερ Ἡρόδωρος ἐν τῇ δεκάτῃ (65) τῶν καθ' Ἡρακλῆα γέγραπεν ἱστορίᾳ (66), οὕτως· Τὸ δὲ Ἰβηρικὸν γένος τοῦτο, διακρίνεται εἰς τὰς παρακλίνας τοῦ διὰ πλοῦν (67), διώριστα ὀνόμασται, ἐν γένος ἕκαστον κατὰ φύσιν. Πρῶτον μὲν οἱ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις οἰκοῦντες τὰ πρὸς δυσμῶν (68) Κύνητες ὀνομάζονται. Ἀπ' ἐκεῖνων δὲ ἤδη πρὸς βορρᾶν ἴσθμι Γλήτες, μετὰ δὲ Ταρτήσιοι, μετὰ δὲ Ἐλβυσίνιοι (69), μετὰ δὲ Μαστινοί, μετὰ δὲ Καλιπυροί (70), ἔπειτα δὲ ἡθὴ δ' Ῥοδανός. Ἀρτεμίδωρος δὲ ἐν τῇ β' τῶν Γεωγραφουμένων οὕτω διαιρεῖσθαι φησιν· Ἀπὸ δὲ τῶν Πυρηναίων ὄρων, ἕως τῶν κατὰ Γάδειρα τόπων ἐνδοτέρω, καὶ συνωνύμως Ἰβηρία τε καὶ Σπανία καλεῖται. Διήρηται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων εἰς δύο ἐπαρχίας· [πρῶτη μὲν ἐπαρχία (71)] διατείνουσα ἀπὸ τῶν Πυρηναίων ὄρων ἅπασα μέχρι τῆς Καινῆς Καρχηδόνας, καὶ τῶν τοῦ Βαίτιος πηγῶν· τῆς δὲ

B

Iberiae duae sunt. Altera circa columnas Herculeas, ab Ibero flumine sic dicta, cujus Apollodorus libro secundo Descriptionis terrae meminit: *Intra Pyrenaeos est Ibero magnus fluvius, qui in interiores fertur regiones.* Hanc in multas gentes divisam perhibet Herodorus libro suae historiae decimo quam de Hercule consignavit, his verbis: *Gens haec Iberica, quam dico maritima trajecti habitare, quamvis una gens sit, diversis tamen nominibus, secundum tribus, distincta est. Primum quidem, qui ultimi versus occasum habitant, Cynetes appellantur. Ab his versus aquilonem tendenti, occurrunt Gletes, tunc Tartessii, deinde Elbysinii, post hos Mastieni, tum Calpiani, denique etiam Rhodani.* Artemidorus vero libro secundo Geographiconum, ita divisam refert: *A Pyrenaeis montibus, usque ad mediterranea, quae sunt apud Gades, communium nomine Iberia et Spania nuncupatur. A Romanis in duas provincias 77 divisa est: prima se extendit universa a Pyrenaeis montibus, usque ad novam Carthaginem et fontes fluminis Baetis: secunda autem provincia occupat quod superest ad Gades et Lusitaniam usque.* Dicitur et Iberites. Parthenius in Leucadiis: Na-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

ὁδε ἐκάνοντο τοὺς χρόνους τῶν Ἀράβων ὁ ἐν ἀγίοις C Ἐπιφάνιος, etc. Quod autem legendum sit hic Θεοφάνης et non Ἐπιφάνιος, non est necesse pluribus præbæri, cum nemo ignoret, Theophanem Chronographum, ex quo plura capita ferme integra, quæ ad historiam Arabum pertinent, hic excerpti Porphyrogenitus, et præcipue caput præsens, condidisse monasterium Magni Agri dictum, in eoque repositum fuisse ipsius corpus. Vide Menæa mensis Martii die 12. Epiphanius autem scriptoris rerum Saracenicarum nemo ex scriptoribus meminuit. Sed hæc plus satis dicta sint de re tam manifesta. Cæterum corrigendus est Ducangius in Vita Leonis Philosophi, qui Zoen Carbonopsinam, quartam uxorem ejusdem Leonis, sororem fuisse scribit, ex Porphyrogenito, sancti Epiphanius Magni Agri abbatis.

(61) Μητρόθειος *Avunculus* interpretatus sum, ita ut Zoe Carbonopsina quarta Leonis Philosophi uxor soror sit Theophanis. Atqui id annorum spatium non patitur; cum Theophanes mortuus dicatur sub Leone Armeno circa finem ejus imperii. Unde μητρόθειος non solum *avunculus* fortassis dicitur, sed et *magnus avunculus*, ut vulgo appellatur, nimirum matris avunculus.

(62) Sic in epitome Stephani in Μαστινοί, ἔθνος πρὸς ταῖς Ἡρακλείαις στήλαις· at in Ἰβηρία legitur, πρὸς τὰς Ἡρακλείους στήλας.

(63) Sic ex ms. codice. Perperam in editis legitur, ἀπὸ Λόδιου. Apollodori Geographi sæpe meminit Stephanus in Ἀβούλλοις, Ἀβύλας, et in Γαυγάμηλας. De eodem videtur loqui Tzetzes chil. iii Histor. c. inquit: Ἀπολλόδωρος φησὶ ταύτην τὴν ἱστορίαν, ἐν περὶ νήσων, πόλεων, καὶ δήμων, δὲ βιβλίῳ. Apollodorus refert hanc historiam eo in libro, quem consignavit de insulis, urbibus, et populis. De Apollodori vide Vossium de Historicis Græcis.

(64) Sic cum Berkelio emendamus: perperam quippe in editis et in ms., ταύτης δὲ πολλά, etc.

(65) Sic emendamus. Perperam in editis, et in ms. legitur Ἡρόδοτος· quippe hujus Herodori liber etiam decimus de Hercule citatur a Stephano in Κυνητικόν. Vide Vossium de Historicis Græcis lib. iii.

(66) Ita in ms. codice. Perperam in editis, γέγραπεν ἱστορία.

(67) Perperam in editis legitur, τὰ παρακλίνας τοῦ διὰ πλοῦ.

(68) Sic legitur in ms. codice.

(69) Sic cum Berkelio emendamus. In ms. legitur, μετὰ δὲ, Ἐλβυσίνιοι, μετὰ δὲ, Μαστινοί, μετὰ δὲ Καλιπυροί· ἔπειτα δὲ ἡ Διορδανός. Liqueat ex hoc Herodori loco, inquit Berkellius, *Elbysinios* et *Mastienos*, qui etiam *Mastiani* vocantur ab aliis, gentes esse Iberiæ. Philistus *Elbysinios* apud nostrum *Elbestios* Ἐλβεστίους vocat (si locus alioquin mendosus careat, de quo vehementer ambigo) quos non in Hispania, sed simul cum *Mastienis* in Libya collocat. Et alio in loco Stephanus ex Hecatei Europa, *Mastians* probe columnas Herculeas sedem assignat, adeo ut de his gentibus contraria statuere videatur. Verum, ut quod res est dicamus, tempore Hannibalis cum Africa securitati prospiceret, ex Hispania in Africam, et ex Africa in Hispaniam milites trajici solebant, ut sic fidem et amicitiam utrorumque populorum mutuo vinculo sanciret. Inter illos fuisse *Thersites*, *Olcades*, *Mustiani* (et fortassis *Elbysinii* sive *Elbestii* eorum vicini) quos cum Philistus audivit in Africa præclarum aliquod facinus edidisse existimavit indigenas esse, cum revera patriam et incunabula Hispaniæ deberent. Videsis Polybiu lib. iii, ubi refert, supra nominatos populos Hannibalis consilio in Africam transfretasse.

(70) An legendum Κέλται, quorum regionem subsequitur ea quam Rhodanus alluit?

(71) Hæc ita proprio Marte restituit Berkellius, cum hæc verba desint in editis et in ms.

sigabit in littore Iberia (id est, *Iberico*). Altera vero *Δ* *δευτέρα* *ἐπαρχία* τὸ μέχρι *Γαδεύρων* καὶ *Λουσιτανίας*. Λέγεται δὲ καὶ Ἰβηρίτις (72). Παρθένιος (73) ἐν *Λευκαθίαις* Ἰβηρίτη πλεόντων αἰγιαλῶν. Ἡ δὲ ἕτερα Ἰβηρία πρὸς Πέρσας ἐστὶ (74), τὸ ἔθνος Ἰβηρες, ὡς Πιερές, Βύζηρες. Διονύσιος (75):

Prope columnas magnanimorum gens Iberorum.
Et Aristophanes in *Triphalete* :

Ut cognoverunt Iberas illos, qui Aristarchi anti-
[*quitus.*

Et rursum :

Iberas quos publico ludo exhibes, curriculo mihi
[*auxilio fuisse.*

Et Artemidorus libro secundo operis Geographici : *Grammaticos Italorum utuntur, qui ad mare habitant Iberi.* A genitivo Ἰβηρος deducitur femininum Ἰβηρίς. Menander in *Aspide* ait : Ἑλληνίς, οὐκ Ἰβηρίς : *Græca est, non Iberica.* Dicitur quoque Ibericus. Dionysius :

Pontus quidem primus Ibericus incipientibus.

Divisa autem fuit Iberia in duas provincias, nunc autem in tres, ut Marcianus in ejus Periplo perhibet : *Primum quidem Iberia in duas provincias divisa erat, at nunc in tres; in Hispaniam Bætiæm, in Hispaniam Lusitaniam, et Tarrhaconesiam.* A genitivo Ἰβηρος casum rectum deducit Apollonius *Iberus*, uti a phylacis phylacus. In denominativis, inquit, casus recti à genitivis formantur. Iber quidem duas syllabas similes nominativo, quod ad accentum in penultima, et in simplici forma et in composito habet. Simplex quidem est martyr martyris, hic

Ἀρχοῦ στηλάων μαγαθύμων ἔθνος Ἰβήρων.
Καὶ Ἀριστοφάνης *Τριφάληται* :

Μαρθάνορτες τοὺς Ἰβήρας τοὺς Ἀριστάρχων
[*πίλαι.*

Ἀρχοῦ στηλάων μαγαθύμων ἔθνος Ἰβήρων.
Καὶ Ἀριστοφάνης *Τριφάληται* :

Μαρθάνορτες τοὺς Ἰβήρας τοὺς Ἀριστάρχων
[*πίλαι.*

Καί :

Τοὺς Ἰβήρας οὐδὲ χορηγεῖς μοι βοηθῆσαι
[*δρόμω.*

Καὶ Ἀρτεμίδωρος ἐν δευτέρῳ τῶν *Γεωγραφουμένων* : *Γραμματικῇ δὲ χρώνται* (76) *τῇ τῶν Ἰβηρίων οἱ παρὰ θάλατταν οἰκούντες τῶν Ἰβήρων.* Καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰβηρος γενικῆς, Ἰβηρίς, τὸ θηλυκόν. Ἑλληνίς, οὐκ Ἰβηρίς, Μένανδρος *Ἀσπίδα*. Λέγεται καὶ Ἰβηρικὸς. Διονύσιος :

Πόντος μὲν πρῶτιστος (77) *Ἰβηρικὸς ἀρχο-*
[*μήνοσι.*

Διηρῆτο δὲ Ἰβηρία εἰς δύο, νῦν δὲ εἰς τρία, ὡς Μαρκιανὸς ἐν *Περίπλῳ* αὐτῆς : *Πρότερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο* (78) *διηρῆτο ὑπὸ Ῥωμαίων, νῦν δὲ εἰς τρία : Βαιτικὴν Ἰσπανίαν, καὶ Σπανίαν, καὶ Ταρρακωνησίαν.* Ἀπὸ τῆς γενικῆς Ἰβηρος ἐθέλειν [παράγει (79)] Ἀπολλώνιος, ὡς τοῦ φύλακος, ὁ φύλακος. Ἐν τοῖς παρωνύμοις, φησὶν, ἀπὸ γενικῶν εὐθεῖαι παράγονται. Τὸ μὲν Ἰβηρ (80) δύο συλλαβάς, ὁμοίως τῇ εὐθείᾳ, κατὰ τὸν τόνον παροξυστόμενον, καὶ ἡ ἐν ἀπλῷ σχήματι, ἡ ἐν συνθέσει. Ἀπλὸν μὲν οὖν μάρτυρ μάρτυρος ὁ μάρτυρο· χα-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(72) Sine dubio, inquit Berkelius, temporum *C* diritate vel scriptorum negligentia hic locus mutilus ad nos pervenit, excidit enim, τὸ ἔθνος Ἰβηρ. Quibus subnectendum optimo sensu. λέγεται καὶ Ἰβηρίτις.

(73) De Parthenio et Artemidoro vide indicem Pinedi ad scriptores citatos in Stephano Byzantio.

(74) De hac Iberia pluribus agit infra Porphyrogenitus cap. 45 et 46. Hanc ponit Agathemerus lib. II *Geog.* inter Colchidem et Albaniam : *Υπόκειται δὲ τῇ Σαρματίᾳ πρὸς μὲν τῷ Πόντῳ ἡ Κολχικὴ, πρὸς δὲ τῇ Κασπίᾳ ἡ Ἀλβανία, ἥς μεταξὺ κεῖται ἡ Ἰβηρία.* Vide Dionysium de situ Orbis et Strabonem lib. I et XI.

(75) Non est sequens versiculus, inquit Berkelius, desumptus ex Dionysio Alexandrino de situ orbis. Imo in illo versu non videtur mentio fieri de Iberis orientalibus, sed de occidentalibus, ἀρχοῦ στηλάων, *prope columnas Herculeas* habitantibus. Verum versiculus mox secuturum, ex quo usum τοῦ Ἰβηρικῶς confirmat, ex Dionysio Alexand. transcripsit Stephanus nostrar.

(76) Strabo lib. III, narrat, Hispanorum doctissimos esse Turdetanos fuisse, qui præter grammaticæ usum, etiam conscripta servabant antiquitatis monumenta, poemata, et leges veteris inclusas. Cæterum iisdem litteris quibus Itali utebantur. Vide Vossium de arte Grammatica.

(77) Sic ex Dionysio emendat Berkelius, nomen auctoris adiungens.

(78) Sic in ms. In editis vero : *Πρότερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο διηρῆτο ὑπὸ Ῥωμαίων, νῦν δὲ*

C *εἰς τρία, Βαιτικὴν, Ἰσπανίαν, καὶ Ταρρακωνησίαν.* At nescio unde Berkelius sic scribit : *Πρότερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο ἐπαρχίας διηρῆτο ὑπὸ Ῥωμαίων, νῦν δὲ εἰς τρεῖς, εἰς Ἰσπανίαν Βαιτικὴν, Ἰσπανίαν Λουσιτανίαν, καὶ Ταρρακωνησίαν, et hanc lectionem in versione expressissimus. Salmasius vero in Plinianis Exercit. ait se in veteri codice hunc locum sic scriptum reperisse : Πρότερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο διηρῆτο ὑπὸ Ῥωμαίων, νῦν δὲ εἰς τρία, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περίπλῳ αὐτῆς, Βαιτικὴν, Λουσιτανίαν καὶ Ταρρακωνησίαν. Certum quidem est, primum Romanos Hispaniam in citeriorem et ulteriorem divisisse; de quo Plinius et alii : deinde vero cum tota regio esset partiti, in tres partem sunt provincias. Marcianus quem hic Porphyrogenitus laudat sic habet in Periplo cap. de Iberia et Hispania : Πρότερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία διηρῆτο ὑπὸ Ῥωμαίων εἰς ἐπαρχίας δύο, νῦν δὲ εἰς τρεῖς, εἰς Ἰσπανίαν Βαιτικὴν, καὶ εἰς Ἰσπανίαν Λουσιτανίαν, καὶ Ἰσπανίαν Ταρρακωνησίαν. Agathemerus lib. II, Hispanias item tres recenset : Ἰσπανία τρεῖς, ἃς Ἰβηρίας πρότερον ἐκάλεον : καὶ ἐστὶν ἡ μὲν Λουσιτανία πρὸς τῷ δυσμικῷ Ὀκεανῷ ἡ δὲ Βαιτικὴ κατὰ τὴν ἐντὸς θάλασσαν, ὀλίγον τι καὶ τῆς ἔξω μετὰ τὸν πορθμὸν ἐπιλαβάνουσα. Ἡ δὲ Ταρρακωνησία διήκει ἀπὸ τῷ Ὀκεανῷ καὶ τῆς ἐντὸς θαλάσσης ἐπὶ τὴν ἐντὸς θάλασσαν. Sic quidem ante Constantinum magnam, et post illum universa illa regio in sex provincias divisa fuit, ut patet ex scriptoribus.*

(79) Deest hoc verbum in editis et in ms., et proprio Marte reponitur a Berkelio.

(80) Sic Berkelius, nescio unde. In editis et in ms. Porphyrogeniti legitur, τὸ μὲν ὕδωρ, etc.

ροψ, χάροπος, ὁ Χαροπὸς Χαροποῖδ' ἄνακτος (81). Τροίξην, Τροίξηνος, ὁ Τροίξηνος, υἱὸς Τροίξηνου. Ἴβηρ, Ἴβηρος, ὁ Ἴβηρος· ἀπ' οὗ κατὰ Κουαδράτω ἐν Ῥωμαϊκῆς Χιλιάδος εἶστιν Ἴβήροισιν, ὡ-

τως·

Καίτοι Λιγυοὶ θ' ἄμα καὶ Ἴβήροισι πολεμῶντες. Τὸ αὐτὸ καὶ Ἄβρων ἐν παρωνύμοις φησί. Καὶ αὐτοὺς Ἴβηρος τραγοπώγων ἐν Μάλθακοῖς εἰρηται Κρατίνου. Λέγονται οἱ Ἴβηρες ὄδροποτεῖν, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπροσοφοιστῶν β' (82) οὕτω· Φιλάρχος μὲν ἐν τῇ ζ' καὶ τοὺς Ἴβηρας φησὶν ὄδροποτεῖν πάντας, καίτοι πλουσιωτάτους πάντων ἀνθρώπων τυγχάνοντας. Κέκτηνται γὰρ ἀργυρον καὶ χρυσὸν πλείστον. Μονοσιτεῖν τε αὐτοὺς ἀεὶ λέγει διὰ μικρολογίαν, ἐσθῆτάς τε φορεῖν πο-

λυταλεστάτας.

ΚΕΦΑΛ. ΚΔ'.

Περὶ Ἰσπανίας.

Πόθεν εἰρηται Ἰσπανία; Ἀπὸ Ἰσπανίου γίγαντος (83) οὕτω καλουμένου. Ἰσπανίαι δύο τῆς Ἰταλίας ἐπαρχίαι (84)· ἡ μὲν μεγάλη, ἡ δὲ μικρὰ. Ταύτης ἐμνήσθη Χάραξ ἐν Ἱστορικῶν (85)· Ἐν Ἰσπανίᾳ τῇ μικρᾷ τῇ δευτέρᾳ Λουσιτανῶν κἀλλιν ἀποστάτων ἐπέμπεθ' ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐκ αὐτοῦ Κύντος, ὁ αὐτοῦ ὄμοῦ περὶ τῶν δύο Κύντος δὲ τῶν Ῥωμαίων κολλήμαρχος ἐν ἀμφότεροις ταῖς Ἰσπανίαις. Ἰσθμῶμενος δὲ ὑπὸ Οὐριάθου (86) σκοπὸς πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο. Ταύτην κεκλήσθαι φησὶν Ἰβηρίαν ἐν Ἑλληνικῶν γ' (87)· Τὴν δὲ Ἰσπανίαν Ἑλληνες τὰ πρῶτα Ἰβηρίαν ἐκάλουσαν, ὡς πρὸς ξύμπαρτος τοῦ Ἰβήρους τὴν προσηγορίαν μεμαθηκότας· ἀλλ' ἀπὸ μέρους τῆς γῆς ὁ ἑστὶ πρὸς ποταμὸν Ἰβηρίαν, καὶ ἀπ' ἐκείνου ὀνομάζονται τὴν πᾶσαν οὕτω καλοῦντας (88). Ὑστερον δὲ φασὶν αὐτὴν μετακεκλήσθαι (89) Πανίαν.

A martyr: Charops Charopis, hic Charopus, veuti: Charopique regis. Træzen Træzenis, hic Træzenus, ut Træzeni filius; similiter quoque Iber Iberis, hic Iberus: unde apud Quadratum libro quinto Romanæ Chilliadis dativus Iberis hisce verbis:

Cum Liguribus isipul et Iberis belligerantes.

Idem Abro in denominativis dicitur. Et apud Cratinum in Malthacis Iberus hircinæ barbæ appellatur. Dicuntur Iberes aquam potare apud Athenæum libro secundo Dipnosophistarum hisce verbis: Philarchus libro septimo ait, Iberos omnes aquam potare, etiamsi ditissimi hominum sint: argenti quippe et auri plurimum possident; semel vero in die tantum cibum eos sumit: narcimoniam causa, ait, ac vestitu uti splendidissimo.

78 CAPUT XXIV.

De Hispania.

Unde dicitur Hispania? Ab Hispano huius nominis gigante. Hispaniæ duæ Italiæ provinciæ; una quidem magna, alia vero parva. Huius neminit Charax lib. x Chroniconum: In Hispaniam minorem exteriorem, Lusitanis rursus deficientibus, a Romanis exercitus dux missus est Quintus, qui simul in duabus Hispaniis belli præfecturam gererat. Is autem a Viriatho superatus, sædus cum illo iniit. Hanc vocari ait Iberiam [idem Charax] libro tertio rerum Hellenicarum sive Græcarum: Hispaniam vero Græci primam Iberiam nuncupabant, cum nondum totius gentis nomen edidicissent; sed a tractu regionis Ibero flumini adjacente, totam terram Iberiam nuncupaverunt. Postremo autem aiunt illam Paniam appellatam esse.

Ἰσπανίαν ἐκάλουσαν, ὡς πρὸς ξύμπαρτος τοῦ Ἰβήρους τὴν προσηγορίαν μεμαθηκότας· ἀλλ' ἀπὸ μέρους τῆς γῆς ὁ ἑστὶ πρὸς ποταμὸν Ἰβηρίαν, καὶ ἀπ' ἐκείνου ὀνομάζονται τὴν πᾶσαν οὕτω καλοῦντας (88). Ὑστερον δὲ φασὶν αὐτὴν μετακεκλήσθαι (89) Πανίαν.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(81) Χαροποῖδ' ἄνακτος, sunt fragmenta verborum Homeri.

(82) Locus hic Philarchi apud Athenæum paulo diversus est. Sic ibi ille: Φησὶ δὲ τοὺς Ἴβηρας πάντας ὄδροποτεῖν, καίτοι πλουσιωτάτους ἀνθρώπων ὄντας· μονοσιτεῖν τε αὐτοὺς ἀεὶ λέγει διὰ μικρολογίαν, ἐσθῆτάς δὲ φορεῖν πολυταλεστάτας. Eadem refert Eustathius ad Periegetam v. 282.

(83) Hispania, quæ primum dicta fuit Iberia, ut ex præcedenti capite liquet, et deinde Hesperia ab Hespero stella lucidissima, quæ vespertino tempore in Occidente apparet, solem subsequens; postmodum nuncupata est Hispania ab Hispani, urbe ad fretum Atlanticum sita, quam hodie Siviliam vocant; unaque denique littera immutata Hispania appellata fuit.

(84) Divisa fuit olim a Romanis universa Hispania in citeriorem et ulteriorem, uti ad caput præcedens adnotavimus.

(85) Χρονικὰ Characis Pergameni passim citantur a Stephano. Vide Vossium de Hist. Græc. lib. III.

(86) Viriathus qui ex venatore latro, ex latrone subito dux atque imperator, Romanum exercitum non semel profligavit: primum Vétillum prætorem fuis ejus copiis captum trucidavit; in cuius locum cum missus esset C. Lælius, egregie cum eo pugnavit. Deinde Q. Fabius Maximus Amilianus proconaul restituta militari disciplina eundem devicit. Tuam Q. Fabius Maximus Servilianus consul,

alterius frater, fusum fugatumque in Lusitaniam compulsi anno U. C. 612. Sequentes vero cum a Viriatho circumventus opprimi posset, pacem præoptanti æquis conditionibus dedit. Et de hac quidem Viriathi contra Q. Fabium Maximum Servilianum expeditione videtur hic loqui Charax: nam Q. Servilius Cæpio anno 614, neglecto foedere, repente Viriathum adortus, corruptis ejus legatis, dolo illum sustulit, majore populi Romani dedecore, quam operæ pretio. Vide Livium de bello Viriathico, Florum, Appianum, etc.

(87) Sic in ms. codice. Perperam in editis: Ταύτην κεκλήσθαι φησὶν Ἰβηρίαν. Ἐν δ' Ἑλληνικῶν γ'. Hoc autem intelligit de eodem Charace, qui, Suida teste, condidit historiarum Græcarum libros XL, in quorum secundo Augusti Cæsaris memoriam celebrat; in secundo item Neronis, et successorum. Cæterum Characis librum secundum Ἑλληνικῶν citat Stephanus Byzantius in Ἀδράστειαι, et Ταύραρος. Unde facile transferem, et ex eo quod in Stephani epitome de Hispania habetur, Porphyrogenitum hoc integrum caput de Hispania exscripsisse, quemadmodum et præcedens caput, ex Opere integro Stephani; et miror cur Bekellius hæc item Stephano non reddiderit.

(88) Sic ex ms. codice. Locus inutilis in editis.

(89) Sic emendamus; quippe in mss. Porphyrogeniti ac Stephani corrupte legitur Πανονία pro Πανία. Sosthenes enim lib. XII Ibericorum apud

CAPUT XXV.

A

ΚΕΦΑΛ. ΚΕ'

Ex historia sancti Theophanis Sigrianae.

Hoc anno Valentinianus non modo Britanniam, Galliam et Hispaniam servare non valuit; quin etiam Lybiam occidentalem hinc aëtorum dicitur regio, amisit hoc pacis. Quæces erant duo Aetius et Bonifacius: quos patente Valentiniano Romam miserat Theodosius. Bonifacio autem, qui occidentalis Libyæ præfecturam acceperat, invidens Aetius, calumniatur eum, quod rebellare et Libyam occupare meditaretur. Et hæc quidem Placidia dixit matri Valentiniani. Bonifacio autem litteris significavit, ne evocatus veniret: Criminis enim calumniam passus es, et te imperatores dolis comprehendere moliantur. His acceptis Bonifacius Aetio tanquam sincero amico fidem habens, accitus non venit. Tum vero cum fidum et benevolum imperatores habuerunt Aetium. Eodem autem tempore Gotthi et alix multæ ac copiosæ gentes in Hyperboreis locis usque ad Danubium habitabant; quarum præcipuæ erant Gotthi, Gepedes et Vandali, nullo alio, quam nominum appellatione a se invicem discretæ, et ubique una communi lingua utentes: omnes alioqui pravas Aarii sectantur opiniones. Hi sub Arcadio et Honorio, transmissa Danubio in Romanorum terra sedes posuerunt. Et Gepedes quidem, ex quibus postea Longobardi et Avars segregati sunt, regionem 79 Singidoni et Sirmio proximam coluerunt. Wisigothi autem cum Alaricho postquam Romam devastarunt, in Gallias profecti, eas sibi subegerunt. Gotthi vero, qui primo in Pannonia consederant, deinde anno Theodosii Junioris decimo nono,

Ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ὁσίου Θεοφάνους τῆς Συγγριανῆς (90).

Τούτω τῷ ἔτει Οὐαλεντινιανὸς οὐ μόνον Βρετανίαν, καὶ Γαλλίαν (91) καὶ Ἰσπανίαν ἀναστῶσθαι οὐκ ἴσχυεν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑσπερίον Λιβύην, τὴν τῶν Ἀφρων καλουμένην χώραν προσαπώλεσε, τρόπῳ τοιῦδε. Δύο στρατηγοὶ ἦσαν, Ἀέτιος καὶ Βονιφάτιος, οὗς Θεοδόσιος κατὰ ἀήτησιν Οὐαλεντινιανοῦ εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν. Βονιφάτιου δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑσπερίου Λιβύης λαβόντος (92), φθονήσας ὁ Ἀέτιος, διαβολὴν ποιεῖται κατ' αὐτοῦ, ὡς ἀνταρσίαν μελετῶντος, καὶ τῆς Λιβύης κρατῆσαι σπεύδοντος. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς Πλακιδίαν εἶπε τὴν τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ μητέρα. Γράφει δὲ καὶ Βονιφάτιῳ, ὅτι Ἐὰν παραπεμφθῆς παραγενέσθαι μὴ θελήσης (93)· διεβλήθη γὰρ, καὶ δόλωσε οἱ βασιλεῖς βούλονται χειρώσασθαι. Ταῦτα δεξάμενος Βονιφάτιος, καὶ ὡς γνησίῳ φίλῳ Ἀετίῳ πιστεύσας, μεταπεμφθεὶς οὐ παρεγένετο. Τότε οἱ βασιλεῖς ὡς εὐνούστατον τὸν Ἀέτιον ἀπεδέξαντο. Ἦσαν δὲ τῷ τότε Γότθοι καὶ Ἔθνη πολλὰ τε καὶ μέγιστα μέχρι τοῦ Δανουβίου (94) ἐν τοῖς ὑπερβορίοις τόποις κατοικισμένα. Τούτων δὲ ἀξιολογώτερα εἰσι (95) Γότθοι, Γήπεδες, καὶ Οὐανδήλοι, ἐν ὀνόματι μόνον καὶ οὐδενὶ ἑτέρῳ διαλλάττοντες, μὴ διαλέκτῳ κεχρημένοι· πάντες δὲ τῆς Ἀρείου θάλασσας κακοπιστίας. Οὗτοι ἐπ' Ἀρχαίου καὶ Ὀνορίου τὸν Δανουβίον διαδάντες ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων γῆ κατοικήθησαν. Καὶ οἱ μὲν Γήπεδες, ἐξ ὧν ὕστερον διηρέθησαν Λογγίβαρδοι καὶ Ἀδάρεις, τὰ περὶ Συγγιδῶνα καὶ Σερμεῖον χωρὶα ἔκρησαν. Οἱ δὲ Ἰσγοτθοὶ μετὰ Ἀλαρίχου (96) τὴν Ῥώμην πορθήσαν-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Plutarchum de fluminibus testatur Iberiam Paniam appellatam fuisse a Pane ejusdem regionis præfecto: Νικήσας δὲ καὶ Ἰβηρίαν, Πᾶνα κατέλειπεν ἐπιμηλήτην τῶν τόπων, ὃς τὴν χώραν ἀπ' αὐτοῦ Πανίαν μετωνόμασεν, ἣν οἱ μεταγενέστεροι παραγῶγως Σπανίαν προσηγόρευσαν, καθὼς ἱστορεῖ Σωσθένης ἐν γ' Ἰβηρικῶν. Devicta Iberia Paney illorum locorum præsidem reliquit, qui regionem a se ipse Paniam nominavit, quam posterii secuti derivationem, Spaniam tandem appellarunt, ut refert Sosthenes libro XIII rerum Ibericarum. Vide et Plinium lib. III, cap. 1.

(90) Nimirum. *Ex historia sancti Theophanis Sigrianae monachi.* Perperam hunc titulum interpretatur Meursius sic: *Ex historia sancti Theophanis Sigriana.* Nullam quippe historiam Sigrianae conscripsit Theophanes; sed Singrianae montis monachus fuit, unde passim a scriptoribus dicitur τῆς Συγγριανῆς. Officium Theophanis, quod fronti ejusdem operum præfixit Combessius, sic habet: Τῷ αὐτῷ μηνὶ εἰς τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ τῆς Συγγριανῆς. Mensis [Martii] die 12 Sancti Patris nostri Theophanis confessoris Singrianae monachi.

(91) Sic in ms. codice, et in Theophane. In editis corrupta ac depravata sic habent: Τούτω τῷ ἔτει Οὐαλεντινιανὸς οὐ μόνον Βρετανίαν ἀλλὰ καὶ Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν ἀναστῶσθαι οὐκ ἴσχυεν, ἀλλὰ τὴν Ἑσπερίον Λιβύην προσαπώλεσεν τρόπῳ τοιῦδε. Theophanes hanc Vandalorum in Africam irruptionem refert anno 31 imperii Theodosii Junioris: scriptor vero Chronici Alexandrini, Prosper I'a-

tius aliique id ad annum 21 et 27 ejusdem Augusti assignant, nimirum coss. Fl. Tauro et Fl. Felice, anno Christi 428. Vide Procopium lib. 1 de bello Vandalico, unde Theophanes, quæ hic habet de Vandalorum in Africam irruptione, mutuatus est; quæ quidem summam ab ipso collecta historice potius quam chronice ad annum 31 Theodosii Junioris referuntur.

(92) Sic ex Theophane. Perperam in ms. et in editis Constantini legitur, Βονιφάτιος δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑσπερίου Λιβύης λαβών, etc.

(93) Theophanes: Ἐὰν μεταπεμφθῆς, παραγενέσθαι μὴ θελήσης. Si accersitus fueris, ne de reditu cogitato.

(94) In Theophane legitur, πέραν τοῦ Δανουβίου.

(95) Theophanes sic habet: Τούτων δὲ ἀξιολογώτερα εἰσι τέσσαρα, Γότθοι, Ὑπόγοτθοι, Γήπεδες, καὶ Οὐανδήλοι: ἐν ὀνόματι μόνῳ, etc. Sed alia lectio Theophanis pro Ὑπόγοτθοι habet Ἰσγοτθοι.

(96) In editis et in Theophane legitur μετὰ Ἀλαρίχου. Unde ejus interpres sic vertit, Visigothi post illatas ab Alaricho clades Roma devastata, in Galliam secedentes, varias obtinuerunt provincias. Meursius legendum sic monet; Oὐ δὲ Οὐισγοτθοὶ μετὰ Ἀλαρίχου. In ms. scribitur Ἰσγοτθοὶ, Ἰσγοτθοὶ, et Ὑπόγοτθοι. Cæterum quo anno a Gothis Roma capta fuerit, et quando ab iisdem Gallia occupata, pluribus narrat illius ævi scriptores; qui sane tradunt, Gothos non cum Alaricho, sed cum Athaulfo ejus successore Gallias occupasse.

τες εἰς Γαλλίας ἀχθήσαν, καὶ τῶν καὶ ἐκράτησαν. Ἄρθοι δὲ Πανωνίαν ἔχοντες πρῶτον, ἔπειτα ἰθ' ἔπει τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ Νέου ἐπιτρέψαντος, τὰ τῆς Θράκης χωρία ἔκρησαν· καὶ ἐπὶ νη' χρόνους ἐν τῇ Θράκῃ διατρέψαντες (97), Θεοδερίχου ἡγεμονεύοντος αὐτῶν πατρικίου καὶ ὑπάτου, Ζήνωνος αὐτοῖς ἐπιτρέψαντος, τῆς Ἑσπερίου Λιβύης βασιλείας ἐκράτησαν. Οἱ δὲ Οὐανδήλοι Ἀλανοὺς ἐταιρισάμενοι, καὶ Γερμανοὺς, τοὺς νῦν καλουμένους Φράγγους, διαβάντες τὸν Ῥήνον ποταμὸν (98), ἡγούμενον ἔχοντες Γογιδίσκλον (99), κατέκρησαν ἐν Ἰσπανίᾳ πρώτῃ οὐσῇ χωρᾷ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τοῦ Ἑσπερίου Ὀκεανῶ. Βονιφάτιος δὲ, φοβηθεὶς τοὺς τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖς, περάσας ἀπὸ Λιβύης εἰς Ἰσπανίαν πρὸς τοὺς Οὐανδήλους ἦλθεν· καὶ εὐρῶν τὸν μὲν Γογιδίσκλον τελευτήσαντα, τοὺς δὲ ἐκείνου παῖδας Γότθαρὸν τε καὶ Γηζέριχον τὴν ἀρχὴν διέποντας, τοὺς προτρέψάμενος τὴν ἑσπερίον Λιβύην εἰς τρία μέρη διαλεῖν ὑπέσχετο. Ἐφ' ᾧ ἕκαστον τοῦ τρίτου μέρους ἀρχεῖν σὺν αὐτῷ, κοινῇ δὲ ἀμύνεσθαι τὸν οἶον δῆποτε πολέμιον. Ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις Οὐανδήλοι τὸν πορθμὸν διαβάντες, τὴν Λιβύην κατὰ Κυρήνην (1). Οἱ δὲ Ἰσχυοῖσι ἀναστάντες ἀπὸ Τινὲς δὲ τῆς συγχλήτου Ῥωμαίων φίλοι Βονιφάτιου, τὴν τοῦ Ἀετίου ψευδοκατηγορίαν ἀνήγγειλαν τῇ Πλακιδίᾳ, ἐμφανῆ ποιήσαντες καὶ τὴν πρὸς Βονιφάτιον Ἀετίου ἐπιστολὴν, τοῦ Βονιφάτιου ταύτην αὐτοῖς ἀποστείλαντος. Ἡ δὲ Πλακιδία ἐκπλαγεῖσα, τὸν μὲν Ἀετίον οὐδὲν ἠδίκησεν, Βονιφάτιον δὲ λόγον προτραπεικὸν μεθ' ὅρκων ἀπέστειλεν. Τοῦ δὲ Γοτθάρτου τελευτήσαντος, Γηζέριχος τῶν Οὐανδήλων γέγονεν αὐτοκράτωρ. Βονιφάτιος δὲ τὸν λόγον διεξάμενος, τῶν Οὐανδήλων κατεστράτευσεν, στρατοῦ μεγάλου ἐλθόντος αὐτῷ ἀπὸ τοῦ Ῥώμης καὶ τοῦ Βυζαντίου, στρατηγούντος Ἀσπαρος. Πολέμου δὲ κροτηθέντος πρὸς Γηζέριχον, ἠτήθη ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατός. Καὶ οὕτω Βονιφάτιος μετὰ Ἀσπαρος εἰς Ῥώμην ἐλθὼν, τὴν ὑποψίαν διέλυσεν ἀποδείξας τὴν ἀλήθειαν ἢ δὲ Ἀφρικῆ ὑπ' Οὐανδήλους γέγονε. Τότε καὶ Μαρκιανὸς στρατιώτης ὢν, καὶ δουλεύων τῷ Ἀσπαρι (2), ζῶν συνελήφθη ὑπὸ Γηζέριχου, ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεύσας.

Ἰστέον ὅτι τρεῖς ἀμερμουμνεῖς (3) εἰσὶν ἐν ὅλῃ τῇ

Thraciæ agros incoluere, eodem Augusto ita permittente: inque Thracia quinquaginta et octo annis commorati, Theuderico duce, patricio et consule, Zenone ipsis permittente occidentalis Libyæ regnum occuparunt. Vandali autem adjunctis sibi Alanis et Germanis, qui nunc Franci appellantur, trajecto Rheno flumine, duce Gogidisclo in Hispania, quæ ab Oceano Occidentali prima Europæ regio est, sedem posuerunt. Bonifacius autem, Romanorum imperatorum metu, e Libya in Hispaniam trajiciens ad Vandalos se recepit. Cumque jam obiisset Gogidisclo, ipsius filios Gottharum et Gezerichum principatum tenentes offendit: hos pluribus hortatus Libyam occidentalem in tres partes se divisurum promisit, ut unusquisque secum tertiam partem obtineret: cunctique simul adversarium omnem quisquis ille foret, ulciscerentur. Hoc pacto fœdere, Vandali freto transmissis, Libyam occuparunt ab Oceano Tripolim usque, quæ est juxta Cyrenem. Wisigothi autem e Gallia moventes Hispaniam occuparunt.

κατέκρησαν ἀπὸ τοῦ Ὀκεανῶ μέχρι Τριπόλεως τῆς Γαλλίας ἐκράτησαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν.

Senatores porro quidam Romani amici Bonifacii, falsam Aetii criminationem Placidia patefecerunt, producta Aetii ad Bonifacium epistola, quam ipsis Bonifacius miserat. Hac re percussa Placidia Aetium quidem nullatenus læsit, ad Bonifacium vero litteras cum jurejurando misit, quæ officium suaderent. Defuncto autem Gotthario, Gezerichus factus est Vandalorum imperator. Bonifacius accepta fide contra Vandalos exercitum movit, numerosissimis copiis Roma et Byzantio, duce Aspare, missis. Inita cum Gezericho pugna Romanorum exercitus superatus est. Atque ita cum Aspare, Romam veniens Bonifacius, rei veritate probata, conceptam de se suspicionem diluit. Africa vero Vandalis subdita mansit. Tunc etiam Marcianus, qui sub Aspare militem agebat domesticum, et postea imperium nactus, vivus a Gezerico captus est.

Sciendum est, tres Amermumnes in universa

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(97) Sic habet ms. codex Theophanis Pal. In D textu legitur: Ἐν τῇ Θράκῃ διέτριψαν, καὶ τῆς Ἑσπερίου βασιλείας ἐκράτησαν. Sed melius codex Pal. In editis Constantini corrupta hæc ac depravata sic habent: Ἐν τῇ Θράκῃ διατρέψαντος Θεοδερίχου ἡγεμονεύοντος αὐτῶν, πατρικίου καὶ ὑπάτου Ζήνωνος, αὐτὰρ ἐπιτρέψαντος τῆς Ἑσπερίου Λιβύης βασιλείας ἐκράτησαν. Theuderichus autem hic Valameris filius e Thracia Byzantium accersitur, consulque renunciatur, et Thraciæ præfectura donatur; postmodum a Zenone compulsus in Italiam proficiscitur, et Gezericho vita jam functo priusquam ipse Romam appelleret, urbe tandem totoque simul Occidente potitur. Vide Theophanem ad annum 11 imperii Zenonis.

(98) Sic ex Theophane. In ms. et in editis Constantini perperam legitur, τὸν Νήνον ποταμὸν.

(99) Sic ex ms. Perperam legitur in editis, ἡγούμενον Γογιδίσκλον. Theophanes habet, ἡγούμενον

ἔχοντες Μόδγισκλον· et sic etiam Theophani paulo infra appellatur Μόδγισκλος.

(1) Sic ex Theophane: In ms. et in editis Constantini legitur, μέχρι Τριπόλεως τῆς κατὰ Κυρήνης· Meursius interpretatur, Tripolim usque quæ est ex adverso Cyrenas.

(2) Sic ex Theophane. In ms. et in editis Constantini legitur, καὶ δουλεύων Ἀσπαρον. Quæ sic Meursius interpretatur: Tunc etiam Marcianus miles Aspari serviens, qui postea imperium nactus est, vivus a Gezericho captus fuit.

(3) Sic in ms. et in editis. At paulo infra scribitur ἀμερμουμνῆς, ideoque sic ubique scribendum ait Meursius in notis. Verum apud scriptores Byzantinos varie hæc vox scripta reperitur; quod quidem factum est librario rum inscitia, ut nemo dubitat. Cæterum ἀμερμουμνῆς dicti supremi apud Saracenos principes, ut patet ex iis quæ hoc capite docet scriptor noster.

Syria esse, id est, in Arabum principatu; quorum quidem primus residet in Bagdad, estque ex Muamethi sive Muchumeti progenie; secundus sedet in Africa et est ex prosapia Alim et Phatemæ filie Muamethi sive Muchumet, 80 unde etiam Phatemita vocantur; tertius vero in Hispania sedes habet, et a Mavia originem ducit. Nec ignorandum est, a principio cum Saraceni totum Syriæ imperium obtinerent, Amermummem in Bagdad residisse. Imperabat vero Persiæ universæ, Africæ, Ægypto et Arabiæ Felici; et ameradias magnas, sive præturas habuit hæc: prima ameradia erat Persia sive Chorossan; secunda erat Africa; tertia, Ægyptus; quarta, Philistiim, sive Rhamble; quinta, Damascus; sexta, Chemps, sive Emessa; septima, Chalep; octava, Antioclia; nona, Charan; decima, Emet; undecima, Esibe; duodecima, Musel; decimatertia ameradia, Ticrit. Africa vero ab Amermummi Bagdadensis potestate avulsa, sui juris facta, et proprium sibi ameram constituyente, prima ameradia, quemadmodum solebat, fuit Persia; secunda, Ægyptus, et reliquæ deinceps, ut supra dictum est. Nuper vero cum Amermumnes Bagdadensis viribus impar esset, ameras Persiæ sive Chorossan sui juris et potestatis factus est, seseque Amermummem appellavit, gestans Alcoranum e collo per tabellas instar torquis pendentem: deque genere Alim oriundum se dicit. Ameras autem Arabiæ Felicis sub potestate ameras Ægypti semper fuit. Verum hic quoque sanæ ditionis effectus, Amermummem sese nuncupat, atque ad Alim originem refert.

πινακιδίων εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δίκην μανιακίου (8). Λέγει δὲ αὐτὸν εἶναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ Ἀλήμ. Ὁ δὲ ἀμνρᾶς τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας ὑπῆρχεν ἀεὶ καὶ πάντοτε ὅπου τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀμνρᾶ Ἀγύπτου. Γέγονε δὲ καὶ αὐτὸς ἰδιόρρυθμος, καὶ ἀπεκάλεσεν καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀμερμουμνῆ. Λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν εἶναι ἐκ τῆς τοῦ Ἀλήμ γενεᾶς.

CAPUT XXVI.

Genealogia conspicui regis Hugonis.

Sciendum est, Italiæ regem, magnum Lotharium, conspicui regis Hugonis avum a Carolo magno originem ducere, qui a bellica fortitudine atque gestis admodum celebratur. Hic itaque Carolus unus omnibus regibus imperabat. Regnavit autem in magna Francia; ipsoque regnante, nemo alius sese regem appellare ausus est; sed sœdus cum eo omnes pepigerant. Ille autem multis opibus, ingentique pecuniarum vi in Palestinam transmissis, monasteria

(4) Sic ex ms. codice. In editis locus hic nullus ac depravatus, ut optima animadvertat Meursius. Quæ vero hic narrat scriptor noster de divisione Saracenorum imperii, conferri possunt cum his, quæ in diversis locis suæ Chronographiæ scribit Theophanes.

(5) Sic ex ms. expletur lacunula, quæ comparat in editis.

(6) Sic emendamus cum Meursio. Perperam in ms. et in editis legitur, ἀναγορεύσασα.

(7) Κυράν, Κουράνιον, et Κοράν. Curan, Brunclavio in Onomast. Hist. ad Turc. Alcoranum Mahu-

Α Συρία, ἤγουν ἐν τῇ τῶν Ἀράβων ἀρχῇ. Ὁνὸ μὲν πρώτος καθέζεται ἐν τῷ Βαγδάδ (4). Ἔστι δὲ ἐκ τῆς τοῦ Μουάμεθ γενεᾶς, ἧτοι τοῦ Μουχούμετ· ὁ δὲ β' καθέζεται ἐν Ἀφρικῇ, καὶ ἔστιν ἐκ τῆς τοῦ Ἀλήμ γενεᾶς, καὶ Φατιμῆ, τῆς θυγατρὸς Μουάμεθ, ἧτοι τοῦ Μουχούμετ· ἐξ οὗ καὶ Φατημίται ὀνομάζονται. Ὁ δὲ τρίτος καθέζεται ἐν Ἰσπανίᾳ· ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ Μαβίου. Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ κυριεῦσαι τοὺς Σαρακηνοὺς πάσης τῆς Συρίας ἐκαθέσθη ἀμερμουμνῆς εἰς τῷ Βαγδάδ. Ἐδέσπαρς δὲ πάσης τῆς Περσίας, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας. Καὶ εἶχεν ἀμνραδίας μεγάλας, ἧτοι στρατηγίδας, ταύτας· πρώτην ἀμνραδίαν τὴν Περσίαν, ἤγουν τὸ Χωροσάν· δευτέραν ἀμνραδίαν τὴν Ἀφρικὴν, τρίτην ἀμνραδίαν τὴν Αἰγύπτου (5), τετάρτην ἀμνραδίαν τὴν Φιλιστιήμ, ἧτοι τὸ Ῥάμβλε· πέμπτην ἀμνραδίαν τὴν Δαμασκόν, ἕκτην ἀμνραδίαν τὸ Χίμψ, ἧτοι τὸ Ἐμεσσα· ἑβδόμην ἀμνραδίαν τὸ Χάλεπ, ὄγδον ἀμνραδίαν τὴν Ἀντιόχειαν, ἐνάτην ἀμνραδίαν τὸ Χαράν, δεκάτην ἀμνραδίαν, Ἐμετ, ἑνδεκάτην ἀμνραδίαν τὴν Ἐσιθῆ, δωδεκάτην ἀμνραδίαν τὸ Μούσελ, τρισεκάτην ἀμνραδίαν τὸ Τικρίτ. Τῆς δὲ Ἀφρικῆς ἀποσπαθείσης ἀπὸ τῆς τοῦ ἀμερμουμνῆ ἐν τῷ Βαγδάδ ἐξουσίας, καὶ ἰδιοκρατησάσης, καὶ ἀμνρᾶν ἴδιον ἀναγορεύσασας (6), γέγονε, καθὼς καὶ προῦπηρχεν, πρώτη ἀμνραδία ἡ Περσία, δευτέρα ἡ Αἰγύπτου, καὶ καθ' ἑξῆς αἰλοῖμαι, καθὼς προείρηται. Ἀρτίως δὲ πάλιν τοῦ ἀμερμουμνῆ τοῦ ἐν τῷ Βαγδάδ ἀδυνατήσαντος γέγονεν ἰδιόρρυθμος ὁ τῆς Περσίας ἀμνρᾶς, ἤγουν τὸ Χωροσάν· καὶ ἀπεκάλεσεν ἑαυτὸν ἀμερμουμνῆν, φορῶν καὶ τὸ κουράν (7) διὰ

ΚΕΦΑΛΑ ΚΖ'.
Ἡ γενεαλογία τοῦ περιδλέπτου βῆγῆς Οὐγῶνος (9).

Ἰστέον ὅτι ὁ βῆξ Ἰταλίας ὁ μέγας Λωθάριος, ὁ πάππος τοῦ περιδλέπτου βῆγῆς Οὐγῶνος, ἀπὸ τῆς γενεᾶς μεγάλου Καρούλου κατήγετο, περὶ οὗ πολλὸς ἔπαινος ἐγκώμιά τε καὶ διηγῆματα, καὶ περὶ πολλοὺς ἀνδραγαθήματα. Οὗτος οὖν Κάρολος ἦν μονοκράτωρ πάντων τῶν βῆγᾶτων (10). Ἐβασίλευσε δὲ εἰς τὴν μεγάλην Φραγγίαν. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐδεὶς τῶν ὑπολοίπων βῆγῶν ἐτόλμησε βῆγα ἑαυτὸν καλέσαι, ἀλλὰ πάντες ὑπῆρχον ὑπάσπονδοι αὐτοῦ· ὅστις χρῆ-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

metanorum. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(8) Μανιάκιον, Μανιάκης, et Μανιάκι, Torques Monile. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(9) Sic ex ms. codice. Ugo iste ab Italis vocatus, ejecto Rodulpho, Italiæ regnum obtinuit, sed Franciæ rex, ut paulo infra a Porphyrogenito appellatur, nusquam fuit, sed comes tantum Provinciae sive Arelatensis.

(10) Βῆγᾶτον Græcis recentioribus, regnum ut δουκάτον, πριγκιπάτον, etc. Vide Gloss. Græc. Ducangii.

μαρα λιανὰ καὶ κλοῦσον ἔφθονον ἐν Παλαιστίνῃ ἅπαστασις ἰδεῖματο μοναστήρια πάμπόλλα. Ὁ τοῦτον Λωθάριος οὗτος (11) ἀναλαβόμενος τὰ ἐαυτοῦ στρατεύματα κατὰ Ῥώμης ἰκτορατεύσας ἀπὸ καλέμου ταύτην ἐκράτησε, καὶ ἐστέφθη παρὰ τοῦ τότε πάπα· καὶ ἦν ἵκα ὑπέστρεφεν εἰς τὴν ἐαυτοῦ Ἰταλίαν, ἤγουν εἰς Παπίαν, καθήνησεν εἰς τὸ κάστρον Πλαζένσα, τὸ ἐν ἀπὸ τριάκοντα μιλίων τῆς Παπίας. Κάκεισε μὲν οὗτος τελευτῆ. Ἔσκεν δὲ υἱὸν ὀνόματι Ἀδέλβερτον, ὃς ἔγημε γυναῖκα τὴν μεγάλην Βέρταν, καὶ ἐξ αὐτῆς τὸν προφθόνον ῥῆγα τὸν Οὐγωνα ἔσκεν. Μετὰ δὲ τὸ τελευτῆσαι τὸν μέγαν Λωθάριον (12), Λοθάριος (13) ὁ υἱὸς τοῦ Λοθάριου ἀπὸ τῆς μεγάλης Φραγγίας ἰλιῶν ἐκράτησε τὴν Παπίαν. Καὶ ἦν μὲν Ἰσακτος (14). Ἰσακτος δὲ ἦλθεν εἰς Βερῶναν (15), εἰς τὸ κάστρον τὸ ἐν ἀπὸ ῥ' μιλίων τῆς Παπίας, καὶ ἰλιθόντος αὐτοῦ ἐκεῖσε ἐκἀνήστησαν αὐτῷ οἱ τοῦ αὐτοῦ κάστρου, καὶ κρατήσαντες ἐτύφλωσαν. Καὶ τότε ἐκράτησε Βεριγγέριος ὁ πάππος τοῦ νυνὶ Βεριγγέρι· καὶ εἰσελθὼν ἐν Ῥώμῃ ἐστέφθη (16). Καὶ μετὰ τοῦτο ἐδηλοποίησε λαὸς πολλὸς τῷ Ῥοδούμφῳ (17) εἰς Βεργωνίαν ὄντι, λέγοντες, ὅτι Ἐλθὲ ἐνταῦθα, καὶ παραδίδομέν σοι τὸ ῥηγέστον, καὶ ἀποκτενοῦμεν τὸν Βεριγγέριον. Ὁ δὲ ἦλθε ἀπὸ Βεργωνίαν πρὸς τὰ μέρη τῆς Παπίας· καὶ ὁ μὲν ἡμῖσι λαὸς ἦν μετὰ τοῦ Βεριγγέρι, ὁ δὲ λοιπὸς μετὰ τοῦ Ῥοδούμφου· καὶ πολεμήσαντες, ἐνίκησεν ὁ Βεριγγέριος τὸν πρῶτον πόλεμον, καὶ πάλιν πολεμήσαντες, ἐνίκησεν ὁ Ῥοδούμφος. Καὶ ἐφυγεν ὁ λαὸς τοῦ Βεριγγέρι, καὶ μόνος καταλιπεῖς ὁ Βεριγγέριος,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(11) Lotharius hic Lotharii filius, Ludovici II imperatoris, qui quartus a Carole Magno imperator Occidentis numeratur, frater; ab eodem Ludovico contra Saracenos Africanos Italiam vastantes ad auxilium vocatus Romam adiit anno Christi 869, mortuo jam ante biennium Nicolao pontifice, et ab ejus successore Adriano II, per fraudem ac mendacium exortata venia; cum sub communionem Dominicæ corporis Waldrada se pellice post interdictum abstinuisse, et in potestate fuisse Nicolai pontificis jurasset, sacrilegii illius in reditu pœnas dedit Placentiæ lethali morbo confectus eodem anno, sexto Idus Augusti, ut scribunt nonnulli; alii vero Julio mense mortuum narrant, neque id cujus causa venerat ab Adriano impetrasse.

(12) Diu post Lotharii obitum Ludovicus hic ab Adelberto Tusciæ Marchione excitus contra Berengarium in Italiam venit; quippe Lotharius a vivis excessit anno Christi 869, uti paulo superius diximus; Ludovicus vero hic in Italiam venit anno Christi 900 vel sequenti.

(13) Ludovicus hic, Bosonis filius, nascitur ex Hermingarde filia Ludovici junioris imperatoris.

(14) Ludovicus in fugam confectus Berengario, Romæ a papa imperii donatus est insignibus anno Christi 901.

(15) Anno tertio imperii Ludovicus cum esset Veronæ, Adelberti Marchionis, a quo vocatus fuerat in Italiam, prodicione capitur a Berengario, et oculis atque imperio privatur Augusto mense anni Christi 904 ut ait Regino; etsi Gotfridus Viterb. et Otto Frisingensis sequenti anno id factum prodant.

(16) Berengarius sublato Ludovico rursus Italiam occupat regnum; ac Romam cum exercitu adiens

quamp̄lurima excitavit. Lotharius igitur iste, admodum exercitiis, adversus Romam expeditionem suscepit, quam bello subiecit: atque ab eo, qui tum sedebat, pontifice coronatus est. Cum autem in ditionem suam, Papiam scilicet, reverteretur, in urbem Placentiam triginta a Papiâ milliariibus distitam pervenit, ibique diem obiit. Filium vero habuit Adelbertum nomine, qui uxorem duxit magnam Bertam, et ex ea Hugonem regem, cujus supra mentionem fecimus, suscepit. Lothario autem magno fati functo, Ludovicus consanguineus Ludovici e magna Francia profectus Papiam occupavit non coronatus. Postea Veronam se contulit; quæ urbs centum viginti milliariibus Papiâ distat; quo cum venisset, insurgentes contra illum cives captum oculis orharunt. Tuus regnum adiit Berengarius, Berengarii, qui nunc in vivis est avus, Romamque ingressus coronatus est. Hinc populi multi Rodolphum in Burgundia versantem, hisce verbis evocant: Huc accede, et occiso Berengario, regnum tibi trademus. Hic ex Burgundia movit, versusque Papiam concessit: divisoque populo, pars Berengarium sequebatur, residua vero pars Rodolpho hærebat: collatisque signis, primo Berengarius vicit; prælioque rursus inito, victor fuit Rodolphus, Berengariiique exercitus in fugam actus est. Ipse autem Berengarius, a suis desertus, se mortuum simulavit, mediusque inter cadavera collapsus, pelle cervina, quam ferebat, se contegens et operiens, pedem extra protensum habuit. Accedens autem quidam

coronam imperii a Joanne papa violenter extorsit, et Septembri mense anni 915 est inunctus, ut ex ejus diplomatibus ostendit Sigonius lib. vi, de Reg. Ital. Sed eo Roma recedente, idem pontifex Lambertus Augustum, qui a Formoso papa fuerat coronatus, Romam accessit, ubi habita episcoporum synodo, utriusque regis juribus examinatis, omnium Patrum sententia Joannes Berengarii coronationem tanquam vi extortam abrogavit, et Lambertus legitimam judicavit; quod quidem comprobatum etiam fuit in synodo Ravennate, paulo post ab eodem pontifice Romano ibi congregata.

(17) Adelbertus Eporediæ marchio aliique Italiæ procera Rodolphum Richardi filium, quem Flodoardus Galliæ Cisalpinæ regem, Luitprandus Burgundiæ principem nuncupant, ad Italiæ regnum capessendum vocant. Nec ille eunctatus anno 923, ut ait laudatus Flodoardus, eo contendit: ac Berengarii fuis copis, Italiæ rex appellatur. Berengarius Veronæ, quo se ex insidiis fuga receperat, Flamberti cujusdam insidiis occisus est anno Christi 924, sicque Berengarius dignas suscepit pœnas, quod fœdere cum Hunnis inito, eodem iterum majori agmine in Italiam intulisset in odium Rodulphi electi Francorum regis, a quo ante annum fuerat bello superatus, ut scribit idem Flodoardus, qui depopulationes Italiæ pluribus recenset. Cæterum de iis, quæ hic narrat Porphyrogenitus de iteratis ac variæ fortunæ præliis Rodulphi cum Berengario, deque divisione regni inter eos, ac de bellica expeditione trium marchionum et Burgundia contra Italiam, consulendi sunt scriptores illius ævi; quippe apud historicos recentiores res gestæ illis temporibus in Italia admodum obscuræ ac confusæ reperiuntur.

ex Rodulphi militibus, pedem ejus venabulo ferriit : at immotus ille mansit ; cumque ipsum absque ullo motu miles cerneret , pro mortuo habuit ac reliquit. Rodulphi vero exercitus hunc Berengarium esse ignorabat. Prælium autem cum cessasset, surrexit Berengarius, solusque palatium suum adiit ; iterumque regno potitus, armis contra Rodulphum sumptis, eum superavit. Post hæc autem pacto fœdere, regnum inter se diviserunt, ita ut pars una uni, altera alteri cederet. Rodolphus tamen sub consilio et potestate Berengarii manebat. Venere postea ex Burgundia Papiam tres Marchiones, ut principes exturbarent, Hugo nimirum Taliapherni, Boso, et Hugo Bosonis frater, rex ille nobilissimus, cujus antea mentionem fecimus. Is porro magna stipatus multitudine accessit : quo comperto Berengarius, bellum instruxit, atque in occursum ejus venit, interceptoque commeatu, famem exercitui ejus intulit, interdixitque suis ne quempiam occiderent ; sed quemcumque caperent, naso et duabus auriculis mutilarent, sicque dimitterent ; id vero factum est. Qua re conspecta tres inemorati duces, nudis pedibus, divina Evangelia præ manibus tenentes Berengarium adierunt, veniam petentes, jurantesque, **82** se nunquam illo superstitute isthuc venturos esse. Tunc sivit eos liberos in regionem redire. Deinde vero cum Veronam abiisset Berengarius, a Phalamberto compatre suo occisus est : et tunc toto regno potitus est Rodolphus. Sub hæc universæ regionis populus præfatum regem Hugonem ex Burgundia accersivit, oblato regionis suæ principatu, si accederet : cumque venisset, sustulit eum populus, et in palatium adduxit, regemque constituit : Rodolpho vero edixerunt, ut sive in regionem suam, sive quocumque vellet, sublatis opibus suis, abiret. Is in Burgundiam regionem suam se contulit, ibique satis amplæ multitudini imperavit. Mortuo Rodulpho, memo-

Α ἐποίησεν αὐτὴν ὡς τεθνεῶτα, καὶ ἔπεσον μέσον τῶν τεθνεῶτων, σκεπάσας αὐτὸν μετὰ τῆς δορκᾶς αὐτοῦ (18), τὸν δὲ πόδα αὐτοῦ εἶχεν ἔξω. Ἐλθὼν δὲ εἰς ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ῥοδοῦλφου, δέδωκεν αὐτῷ μετὰ μεναύλου (19) εἰς τὸν πόδα· αὐτὸς δὲ τὸ σύνολον οὐκ ἔσαλεύθη· τοῦ δὲ μὴ σαλευθέντος, ἀφήσιν αὐτὸν ὡς θῆθεν νεκρὸν ὄντα· ἠγνόει δὲ ὁ τοῦ Ῥοδοῦλφου λαὸς ὅτι ὁ Βεριγγέρης ἐστὶ. Καὶ παύσαντος τοῦ πολέμου, ἠγέρθη ὁ Βεριγγέρης, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ μόνος, καὶ πάλιν ἐκράτησε τῆς βασιλείας, καὶ ἐπολέμησε τὸν Ῥοδοῦλφον, καὶ ἐνίκησεν αὐτόν. Μετὰ δὲ τοῦτο συνεβιβάσθησαν εἰς ἀλλήλους, καὶ ἐμερίσθησαν τὴν χώραν εἰς δύο· καὶ ὁ μὲν εἰς ἀνελάβετο τὸ ἕν μέρος τῆς χώρας· ὁ δὲ ἕτερος τὸ ἕτερον. Ἦν δὲ ὁ Ῥοδοῦλφος ὑπὸ τὴν βουλὴν καὶ ἐβουσίαν τοῦ Βεριγγέρη. Καὶ μετὰ τοῦτο ἦλθεν ἀπὸ Βεργωνία τρεῖς μαρκήσιοι (20) πρὸς Παπλίαν τοῦ ἐκδιώξαι τοὺς κρατοῦντας καὶ κρατῆσαι αὐτοὺς (21)· ἦσαν δὲ οὗτοι, Οὐγῶν ὁ Ταλιαφέρων, καὶ Βόζων, καὶ Οὐγῶν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βόζου, ὁ προρηθείς εὐγενέστατος ῤήξ. Ἦλθε δὲ μετὰ λαοῦ ἰκανοῦ. Καὶ μαθὼν ὁ Βεριγγέρης, ἠτοιμάσθη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ πρὸς πόλεμον, καὶ παρακαθίσας ἑσπενοχώρησεν αὐτοὺς ἀπὸ λιμοῦ, καὶ ὤρισε τὸν λαὸν αὐτοῦ μὴ φονεῖν τινὰ, ἀλλ' ὅπου ἂν κρατῆσῶσι τινα ἐξ αὐτῶν, κόπτωσι τὴν βίνα αὐτοῦ καὶ τὰ δύο ὠτῖα, καὶ ἀπολύωσιν· ὁ δὲ καὶ ἐπιούσιν. Θεασάμενοι οὖν τοῦτοι αἱ προβῆθησαι τρεῖς κεφαλαί, ἄραντες ἀνυπόδειτοι τὰ θεῖα Εὐαγγέλια (22) εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἦλθεν πρὸς τὸν Βεριγγέρην, αἰτούμενοι συγχώρησιν, καὶ ἠμνύοντες τοῦ μηκέτι ἐλθεῖν ἐνθάδε μέχρι τέλους ζωῆς αὐτοῦ, καὶ τότε ἔασεν αὐτοὺς ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. Ὑστερον δὲ τοῦ Βεριγγέρη ἀπελθόντος εἰς Βερόναν, ἀπέκτεινεν αὐτὸν Φαλάμπερτος ὁ σύντεκνος αὐτοῦ (23), καὶ τότε ἐκράτησεν ὅλον τὸ ῤηγᾶτον Ῥοδοῦλφος. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐμήνυσεν ὁ λαὸς (24) τῆς χώρας ὅλης εἰς Βεργωνίαν τῷ Οὐγῶνι τῷ προβῆθέντι ῤηγῆ, λέγοντες, ὅτι Ἐλθε, καὶ παραδιδόμενοι σοὶ τὴν χώραν. Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ, ἐπήραν αὐτὸν

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(18) Interpretatus sum dubius, *pelle cervina, quam ferebat, se contegens*, quod apud Suidam *δόρκων*, ἔλαφος exponatur, *Cervus* vel *Caprea*. Meursius, *pelle se sua texit*, interpretatur, quasi legisset *δοράς* pro *δορκᾶς*. Hesychius : *δορά, δέρμα*. Apud eundem, inquit Ducangius, *lego, δόρκαὶ κόνιδες*. Forte *κωνοειδές*, ut *Cassis* intelligatur : tametsi ita etiam scribitur apud Phavorinum. Cæterum hac voce utitur idem Porphyrogenitus etiam infra cap. 51, ὄνον σκουτάρια, *δόρκας, κλιδάνια*, etc.

(19) *Μέναυλος, Μέναυλον, et Μενάυλιον, Spiculum, Venabulum, hastæ species, eidos ἀκοντίου, in fragmentis post Æliani Tactica. Vide Ducangii Gloss. Græc.*

(20) *Μαρκήσιος et Μαρκέσιος, Marchio et Ital. Marchese. Vide Ducangii utrumque Gloss.*

(21) Sic ex ms. In editis hæc depravata ac mutila ita leguntur, τοῦ ἐκδιώξαι τοὺς κρατεῖσαι αὐτοί.

(22) Observandus (inquit Meursius in notis ad eundem Porphyrogeniti locum) mos jurandi per *sacrosancta Evangelia*. Harmenopolus lib. 1, tit. 7 : *Ὁ ἐκ δικαστικῆς ψήφου, ἡ ἐξ αἰτήσεως τοῦ ἀντιδι-*

*κου, ἔρχον ἐπέχων ἐπ' ἐκκλησίας, τῶν ἀγράντων ἀπτόμενος Εὐαγγελίων, ἐπιπορεύειν δὲ μετὰ ταῦτα ἐλεγχθεῖς, γλωσσοκοπέισθω. Menander de Leg. : Παραχρήμα οὖν ὁ τῆς Σιγγηθόδος πόλεως τὴν ἀρχιερωσύνην διέπων τὰς θεοσεσίας βίβλους αὐτῷ διὰ τῶν ἐν μέσῳ τὰς ἀγγελίας διακομιζόντων ἀνεχείρισε, καὶ ὅς δολερῶτατά πως ἐπικρυψόμενος τὸν νοῦν, ἀνίσταται τε ἐκ τῆς καθέδρας, καὶ σὺν φόβῳ θῆθεν πολλῶ καὶ σεβάσματι ταῦτα προσποιησάμενος δέχεσθαι, καὶ προσκυνήσας προθυμώτατα, δοῦμι κατὰ τοῦ λαλήσαντος τὰ ἐν ταῖς ἀγίαις διφθέραις ῤήματα Θεοῦ, μηδὲν εἰρημένων παρ' αὐτοῦ διαφεύσασθαι. Cantacuzenus Histor. lib. 11, cap. 15 : *Per sacra Evangelia et venerandas sanctorum imagines fideliter jurare jubet.**

(23) Interficietur Berengarius a Flamberto, ut supra diximus, anno Christi 924. *Σύντεκνος vero Compater, Pater spiritualis. Vide Gloss. Græc. Ducangii.*

(24) Post Berengarii obitum, Rodolphus Italiam regnum haud diu retinuit ; quippe populorum conspiratione Hugoni Arelatensi seu Provincie comiti regnum defertur anno Christi 926.

ὁ λαός, καὶ ἀπήγαγον εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ἀπεκα-
 ῥστησαν αὐτὸν ῥήγα. Τὸν δὲ Ῥοδούλφον εἶπον, ὅτι
 "Ἀπέλαθε μετὰ τοῦ πλοῦτου σου, θέλησ' εἰς τὴν χώραν
 σου, θέλης ἀλλαχοῦ. Ὁ δὲ ἀπῆλθεν εἰς Βεργώνιαν
 εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ κατεῖχεν ἐκεῖσε λαὸν ἰκα-
 νόν. Καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ (25), ἀπῆλθεν Οὐγών
 ὁ προῤῥηθεὶς ῥήξ' εἰς Βεργώνιαν, καὶ τὴν γυναῖκα
 τοῦ Ῥοδούλφου, ἣτις καὶ Βέρτα ὠνομάζετο, ἔλαβεν
 εἰς γυναῖκα. Τὴν δὲ θυγατέρα αὐτῆς ὀνόματι Ἀδέλε-
 σαν (26), δέδωκεν Ἀωθαρίῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, τῷ νυνὶ
 ὄντι Ἰταλίας ῥηγί (27). Ἡ δὲ ἀνελθοῦσα ἐν Κων-
 σταντινουπόλει, καὶ συναφθεῖσα Ῥωμανῶ τῷ Πορ-
 φυρογεννήτῳ υἱῷ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου
 δεσπότη, ἦτοι ἡ θυγάτηρ τοῦ αὐτοῦ περιδλίπτου
 ἑθνοσ τῆς μᾶμμης αὐτῆς τῆς μεγάλης Βέρτας· ἣτις μετὰ θάνατον τοῦ Ἀδελδέρτου ἀνδρὸς αὐτῆς
 ἔβασίλευσεν ἑτη (29)... μετωνομάσθη δὲ Εὐδοκία (30), κατὰ τὸ ὄνομα τῆς τε μᾶμμης καὶ ἀδελφῆς Κωνσταν-
 τίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη.

ΚΕΦΑΛ. ΚΖ'.

Ἐπι τοῦ θέματος Λογουβαρίας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ
 κριτικῶν καὶ ἀρχοντιῶν.

Ἰστέον ὅτι ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις κατεκρατεῖτο
 ἡ πᾶσα ἐξουσία τῆς Ἰταλίας, ἢ τε Νεάπολις, καὶ
 Καπύη, καὶ ἡ Βενεδενδός, τό τε Σαλερῆνον, καὶ ἡ
 Ἀμάλφη, καὶ Γαίτη (31), καὶ πᾶσα ἡ Λογουβαρία,
 παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐθλονότι βασιλευσμένων τῆς
 Ῥώμης. Μετὰ δὲ τὸ ἀνελεῖν τὸ βασίλειον ἐν Κων-
 σταντινουπόλει, διεμερίσθησαν ταῦτα πάντα εἰς
 ἄρχας δύο. Ἐξ οὗ καὶ παρὰ τοῦ βασιλεύοντος ἐν
 Κωνσταντινουπόλει ἀπεστέλλοντο πατρικιοὶ δύο,
 καὶ ὁ μὲν εἰς πατρικίως ἐκράτει τὴν Σικελίαν καὶ
 τὴν Καλαβρίαν, καὶ τὴν Νεάπολιν, καὶ Ἀμάλφην·
 ὁ δὲ ἕτερος πατρικίως ἐκαθέζετο εἰς Βενεδενδόν, καὶ
 ἐκράτει τὴν Παπίαν, καὶ τὴν Κάπυαν, καὶ τὰ λοιπὰ
 πάντα. Καὶ ἐτέλουν κατέτος τῷ βασιλεῖ τὰ νανομι-
 σμένα τῷ δημοσίῳ. Αὗται δὲ πᾶσαι εἰ προῤῥηθεῖσαι
 χώραι κατηκούοντο παρὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἐν δὲ τοῖς
 καιροῖς Εἰρήνης τῆς βασιλίδος (32) ἀποσταλεῖς ὁ

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

(25) Moritur Rodulphus anno Christi 937, ac
 prius Burgundiæ rex fuit, ut ait Sigebertus, sive
 Jurensis, ac Cisalpinæ Galliæ, ut Flodoardus in
 Chronico scribit.

(26) Hanc Adelesam Rodulphi filiam, quæ Lo-
 thario Ugonis filio nupsit, Adeleidem scriptores
 Latini appellant.

(27) Lotharius Ugonis filius consors sit regni
 paterni anno Christi 932. Regno privantur ambo a
 Berengario secundo anno 945, hac conditione, ut
 Hugo cum filio Lothario regis vocabulo contentus,
 regni usum, ac rerum summam Berengario per-
 mitteret. Sic Lothario filio in Italia relicto, in
 provinciam Hugo rediit anno 947, biennio vero
 post moritur Lotharius, et regis titulum assumit
 Berengarius una cum Adalberto filio, anno 950.
 Hinc ergo facile est cognoscere, quando isthuc
 Porphyrogenitus scribebat, dum ait: Δέδωκεν
 Ἀωθαρίῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, τῷ νυνὶ ὄντι Ἰταλίας ῥηγί,
 (28) Bertha hæc quæ Romano Porphyrogeniti
 filio nupsit, Hugonis quidem Italiæ regis erat filia,
 sed notha et illegitima, quam ipse ex Bazola con-
 cubina suscepit. Vide Luith. lib. iv cap. 6; et
 lib. v, cap. 5 et 9. Sed pudebat præcul dubio Con-
 stantinum hanc suæ familiæ ignominiosam notam
 scripto consignare, Cæterum Bertha a Sigefrido
 Parmensi episcopo deducta fuit Constantinopolim

A rotus rex Hugo Burgundiam adiit, ac Rodulphi
 uxorem Bertam nomine matrimonio sibi copula-
 vit, ejus vero filiam Adelesam nuptui dedit
 Lothario filio suo, qui nunc Italiæ rex est. Filia
 vero conspicui regis Hugonis Constantinopolim
 profecta, Romano Porphyrogenito Constantini
 Christi amantis imperatoris filio locata est. Hæc
 autem filia conspicui regis Hugonis Berta vocaba-
 tur de aviæ suæ magnæ Bertæ cognomine, quæ
 post Adelberti mariti sui obitum, regno præfuit
 annis... Illius vero nomen in Eudociam mutatum
 est, de nomine aviæ et sororis Constantini Christi
 amantis imperatoris.

ῥηγὸς Οὐγῶνος (28), ἡ ὠνομάζετο Βέρτα, κατὰ τὸ
 ὄνομα τῆς ἑθνοσ τῆς μᾶμμης αὐτῆς τῆς μεγάλης Βέρτας· ἣτις μετὰ θάνατον τοῦ Ἀδελδέρτου ἀνδρὸς αὐτῆς
 ἔβασίλευσεν ἑτη (29)... μετωνομάσθη δὲ Εὐδοκία (30), κατὰ τὸ ὄνομα τῆς τε μᾶμμης καὶ ἀδελφῆς Κωνσταν-
 τίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη.

B

CAPUT XXVII.

De Longobardiæ themate, ejusque principatibus, ac
 ducatibus.

Sciendum est, antiquis temporibus omnem Italiæ
 ditionem, Neapolim, Capuam, Beneventum, Sa-
 lernum, Amalphim, Gaietam, et universam Lon-
 gobardiam, Romanis Romæ imperantibus subdi-
 ditam fuisse. Post translata vero Constantinopo-
 lim imperii sedem, hæc omnia in duos principatus
 divisa sunt. Ex eo tempore ab imperatore Con-
 stantinopolitano missi sunt patricii duo, quorum
 alter Siciliam, Calabriam, Neapolim, et Amal-
 phim administrabat; alter vero Beneventi reside-
 bat, imperabatque Papiæ, Capuæ, et reliquis
 omnibus; qui ambo quotannis imperatoris hæc
 assignatam pecuniam pendebant. Hæc porro omnes,
 quas supra recensui regiones a Romanis habita-
 bantur. Temporibus autem imperatricis Irene
 missus Patricius Narses et Beneventum et Papiam
 administrabat; Romam vero papa Zacharias

sub annum 913, indict. 11. Romano Lacapeno
 imperii clavum adhuc obtinente, quo et nuptiæ
 celebratæ sunt mense Septembri, cum nondum
 ætatis annum xiv attingisset Romanus.

(29) Numerus annorum, quibus Magna Bertha
 post Adelberti conjugis obitum regnavit, desidera-
 tur cum in editis, tum in mss.

(30) Berthæ nomen in Eudociam mutatum fuit
 a Græcis in aviæ et sororis Constantini memo-
 riam, ut ipse scribit. Sed a quam uxore, cum
 quatuor habuerit Leo, filiam Eudociam suscepit,
 pluribus diximus lib. vi Comment. in Antiquit.
 Constantinop. num. 350, unde, ne actum agere
 videar, eo lectorem mitto. Hanc autem Eudociam
 pro Eudocia perperam appellat Luithpr. lib. v,
 cap. 9. Vixit vero Eudocia cum conjugæ per annos
 quinque, obiitque intacta ac virgo, ut scribit Scy-
 litzes.

(31) Male in mss. et in editis, Γαίτη, sed optima
 Meursius legendum ait, Γαίτη, vel Γαίτη.

(32) Sic habetur et in mss. At mendum hic
 esse oscitanter exscribentis librarii nemo non vi-
 det; quippe id accidit Justiniano imperante, ideoque
 Sophia tunc Augusta fuit, non Irene, ut et papa
 Joannes tertius, non Zacharias. Sunt autem qui
 hanc Longobardicæ irruptionis auctore Narses
 patricio spadone historiam inter fabulas rejiciant,

Atheniensis. Accidit autem ut in Papiæ partibus bella gererentur, Narsesque Patricius fisco assignatas ex pacto pecunias in exercitus usum impenderet : et ordinarius ab illo reditus non tantum non mittebatur, sed contra se, potius illinc pecunias sibi missum iri, sperare significabat, quippe cum omnes reditus bellis ingrumentibus impendisset, ac proinde non hinc aliquid esse querendum. His auditis imperatrix Irene, ira accensa, fuscum illi et colum misit, hisce verbis ad ipsam scribens : *Accipe hæc quæ tibi conve-*

πάτριος; Ναρσῆς ἐκράτει τὴν Βενεθινὸν καὶ τὴν Πάριον καὶ Ζαχαρίας ὁ πάπας Ἀθηναῖος ἐκράτει τὴν Ῥώμην. Συνέβη δὲ πολέμους γενέσθαι εἰ; τὰ τῆς Πάπας μέρη, καὶ ἐξώδιασεν ὁ πατριος; Ναρσῆς εἰς τὸν στρατὸν τὰ εἰσκομιζόμενα πάντα (33) ἐφ' ἡμοσίων, καὶ οὐκ ἀπεστάλη ἡ κατὰ τύπον εἰσκομιδὴ παρ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Ναρσῆς ἀντεμήνυσεν, ὅτι Ἀπὸ τῶν αὐτῶν μᾶλλον ἐλπίζω μοι ἀποσταλῆναι χρήματα, ἐπειδὴ πᾶσαν τὴν ἀπὸ τῶν ὧδε εἰσκομιζομένην εἰσκομιδὴν εἰς τοὺς ἀνακύφοντας πολέμους κατηγάγεωσα, καὶ μᾶλλον ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ὧδε ζητεῖτε εἰσκομιδὰς.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

In his est Eminentissimus cardinalis Baronius, sed venia quidem est dignus, non solum quia ætas unius hominis non est satis, ad singulas res sedulo perpendendas, verum etiam quia quæ plurima monumenta antiqua post tanti viri obitum in lucem prodire. Plurimi autem sunt qui hanc historiam Narsetes veram ac genuinam esse arbitrantur, et factis Baronii difficultates eliminant, cum plures Narsetes illis temporibus floruisse, ex historicis ostendant. Præter Petavium in Rationario temporum, pluribus veritatem hujus historię asserit Pagius ad annum Christi 567, ejus verba non abs re hic describere libet. Sic igitur ille : Paulus diaconus lib. ii de Gestis Langobard. cap. 5. Anastasius in Vita Joannis III papæ, Fredegarius in epitome cap. 65; Sigebertus, Marianus Scottus, Hermannus Contractus, alique Scriptores Latini scripsero, *Narsetem* a Sophia Augusta teritum, ut regredi ultra Constantinopolim non auderet, Langobardos, ut in Italiam venirent, invitasse. Baronius hoc inter fabulas rejicit, existimatque Narsetem ante Justinum imperium ex Italia a Justiniano revocatum fuisse, quod in Corippo legisset, ipso Justiniano initio Narsetem ducem celeberrimum Constantinopoli ejus inaugurationi interfuisse, et Curopalatem tunc fuisse, quæ summa Palatii dignitas haberi cœpit, ex quo Justinus Justiniani nepos eam gessit. Verum imperante Justiniano tres Narsetes claruere, sique Persarum. De duobus prioribus loquitur Procopius lib. ii de Bello Goth. cap. 15 : *Erat is, inquit, Narses spado, et sacrarum largitionum comes, etc. Justinus dux Illyricorum, et Narses alter, qui ex Armeniis Persæ subditis ad Romanos transfugerat olim cum Aratio fratre.* Primus, præfectus Italie fuerat, et de eo loquitur Marius citatus. Secundus, qui frater erat Aratii et Isacii, perit in bello Bersico, imperante Justiniano, gesto, ut refert Procopius lib. ii de Bello Pers. cap. 25, qui et alibi sæpe ejus mentionem facit. Tertius, Narses ille est, de quo Corippus loquitur, et hæc a Baronio numero xi, recitata cecinit :

*Armiger interea, Domini vestigia lustrans
Eminet excelsus super omnia vertice Narses
Agnina, et Augustam cultu præfulgurat Aulam
Comptus cæsarie, formaque insignis et ore.*

At Narses iste, de quo loquitur poeta, non est is, qui tantas res in Italia gessit, quique in offensivum Sophiae Augustæ incurrit. Neque enim Narses eunuchus forma insignis fuit et ore, neque etiam juvenis, sed senex. Narses itaque de quo Corippus, sub Mauricio dux militum fuit, et triginta circiter annis post priorem adhuc floruit, tantoque Persis terrori fuit, ut Persarum infantes audito solo Narsetes nomine tremarent. De eo fusc Theophylactus in Historia Mauriciana. Baronius anno XLVII, num. XIII et seq. de isto Narsete loquitur, concluditque, se hanc suam opinionem considerandam potius proposuisse, quam historica lege credendam. Dubitat ibidem cardinalis

doctissimus, an Narses illo, de quo loquitur Paulus lib. ii, cap. 4, quem scribit, exilio damnasse Vitalem episcopum Altinæ civitatis, diversus sit a Narsete Eufuchio; sed certum est illum eundem esse : cum ibidem Paulus sermonem habet de peste, quæ Narsetes tempore Italiam vastavit, ipso nempe sine imperio Justiniani, ut supra ostendimus. Præterea Narses, de quo Theophanes ad annum vi Justiniani Jun. scribit : *Hoc anno Narses cubicularius et protospatharius, qui Justiniano in adeo charus fuit, ut ejus gratia ludibriis respergeretur, domum Narsetes construxit, et Catharorum monasterium, Narses, inquam, iste, ille est de quo verba facit Corippus, qui cubicularis et eunuchis præsidebat; horum enim seriem et ministeria describit Corippus lib. iii. Hunc etiam Narsetem protospatharium fuisse, seu Protectorum comitem, ense armatum, turmæque sibi subdite signum gerentem, manifeste ostendunt versus Corippi lib. iv, quos recitat Baronius hoc anno n. m. 11, quorum initium est,*

Necnon ensipotens membrorum robore constans, etc. Cæterum an Narses Eunuchus Langobardos in Italiam accersiverit, ab auctoribus Græcis discere non possumus, ex quibus nec Theophanes, nec Cedrenus, nec Zonaras, nequidem irruptionis Longobardorum in Italiam mentionem faciunt, cum contra plerique Historici Latini, apud quos res gesta, ejus discrete meminerint. Exstat in Bibliotheca Colbertina Mellii *Brevis temporum expositio* manuscripta, ejus initio profiteur hic auctor se in medium adducere, quæ ab antiquioribus scriptoribus accepit, et temporum summam ab exordio mundi usque ad Augusti Heraclii, vel Sisebuti regis principatum breviter notare. Is cum ad Justinum Minorem pervenit, ait : *Narsis patricius postquam sub Justiniano Augusto Tutillam Gothorum regem in Italia superavit, Sophiae Augustæ Justiniani conjugis nimis perterritus Longobardos a Pannoniis invitarit, eosque in Italiam perducit.* Ita Mellitus de verbo ad verbum, qui testatur se opus suum absolvere anno Heraclii imp. 5 et 4

D Sisebuti, anno scilicet Christi 614 aut insequenti : quem Hispanum fuisse, Sisebuti regis mentio in tam parvo chronico ostendit. Habemus itaque auctorem coævum, qui nihil scribit, quod ab antiquioribus non accepit. Codex ab octingentesimo circiter annis exaratus. Idem habet sanctus Isidorus Hispalensis episcopus, auctor etiam coævus in brevi suo chronico nuper a Schelestratio ex Bibliotheca Urbino-Vaticana publicato. Sic laudatus Pagius, qui tamen fallitur dum ait, neminem ex auctoribus Græcis hujus historię Narsetes mentionem facere, cum fusc de ea Porphyrogenitus loquatur, scriptor Græcus decimi sæculi fide dignissimus.

(33) Πάτρον, *Tributum ex pacto indictum, quæretis pensatio.* Utitur frequenter hac voce eadem significatione scriptor noster. Repertur et apud alios scriptores Byzantinos eadem significatione. Vide Ducængii Gloss. Græc.

ἀκούσασα ἡ βασίλισσα Εἰρήνη, καὶ ὀργισθεῖσα, ἄνδρ' ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καὶ ἡλακάτης, γράψασα τὸν, ὅτι Ἄδης ταῦτα, ἃ καὶ ἀρμόζει σοι. Ὅς γὰρ μᾶλλον ἐκρίναμεν δικαστὸν, ἢ μετὰ ὧς ἄνδρα διεδικασίῃ καὶ διευθύνειν καὶ ἡγεμονίᾳ Ῥωμαίων. Ταῦτα ἀκούσας ὁ πατριάρχης, ἀντίγραψε πρὸς τὴν βασιλίδαν, ὅτι ἴδτω παρ' ὑμῖν ἐνομισθῆ νῆθειν καὶ κλώιδάπερ γυνή, κλώσαι ἔχω νήματα μετὰ τῆς σου καὶ ἡλακάτης, ἵνα μέχρις ἂν ζῶσιν οἱ οἱ μὴ θνηθῶσιν ἐξυφάνω ταῦτα. Οἱ δὲ ἄρδοι τῶ τότε καιρῷ κατέκονον εἰς Πανωνίαν, ἐνθα ἀρτίως οἰκοῦσιν οἱ Τοῦρκοι. Καὶ Ἄδης ὁ πατριάρχης Ναρσῆς πρὸς αὐτοὺς ὁπίωρας (35) ἐδηλοποίησεν αὐτοῖς, ὅτι Δεῦτε ἐν καὶ θεάσασθε γῆν βέουσαν, κατὰ τὸ εἰρημέλι καὶ γάλα, ἥς, ὡς οἴμαι, ὁ Θεὸς κρεῖττον ἔχει· καὶ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀρεστόν, κατοικῆτε ἐν αὐτῇ, ὅπως εἰς αἰῶνα αἰῶνος μακαρισθῆτε. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Λογούβαρδοι καὶ τες, ἀναλαβόμενοι τὰς φαμίλιας αὐτῶν, ἦλθον ἐκεῖνον. Οἱ δὲ τοῦ κάστρου Βενεθενδοῦ οὐκ αὐτοὺς ἐνδον τοῦ κάστρου εἰσέλθειν, ἔκρησαν τὸν οἰκοδομήσαντας ἐκεῖσε κάστρον μικρὸν, ἐξ ὀνομάζεται Τζιβιτανόδα (36), τοῦτο ἐστὶ Νεάπολις καὶ μέχρι τῆς σήμερον συνίσταται. Εἰς τὸ δὲ καὶ ἐνδοθὲν τοῦ κάστρου καὶ ἐν τῇ ἐκτικῇ καὶ διὰ μηχανῆς κυριεύσαντας τοὺς οἰκιστοὺς τοῦ κάστρου Βενεθενδοῦ, ἀνεῖλον πάντας, καὶ τὸ κάστρον (37). Ἔσθον γὰρ διὰ τῶν αὐτῶν σπαθία βαστάζοντες, καὶ ἐν τῇ ἐκτικῇ ὑπότροπον ποθήσαντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ μάχην, ὡς εἴρηται, ἀπέκτειναν· καὶ ἔκτοτε ἐκστράτευσαν πᾶσαν τὴν γῆν ἐκείνην, ὀπίσταξαν τοῦ τε Ἰουλιανῆ καὶ Καλαβρίας, καὶ ἕως Πανωνίας τῆς Ὑδροντοῦ, καὶ Καλλιπολιεύς, καὶ Νεάπολις, καὶ τῆς Νεαπόλεως, καὶ τῆς Γαίτης Ἰουλιανῆ, καὶ Ἀμάλφης. Πρώτων δὲ κάστρον ἔκτισαν καὶ μέγα ἡ Κάπυα, δευτέρα ἡ Νεάπολις, ἢ Βενεθενδός, τετάρτη ἡ Γαίτη, ἢ Ἀμάλφη. Τὸ δὲ Σαλερινὸν ὀπίσταξαν ἐπὶ τὸ κάστρον, ὅτε διεμέρισαν οἱ Λογούβαρδοι τὰ πάντα. Εἰσὶ δὲ μέχρι τῆς σήμερον, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐκτικὴ, ἢ ἐπὶ τῆς κλίσεως κόσμου, συνίσταται, ἢ ἐμερίσθη ἡ Λογούβαρδία ἐπὶ τὴν Ἰουλιανῆ καὶ τὴν Σικανῆ, καὶ ὁ Σικάρδος (38). Καὶ ὁ Σικανὸν ἐκράτησε τὴν Βενεθενδόν, καὶ τὰ μέρη

niunt; nare enim te equius iudicavimus, quam armis tanquam virum uti, ac pro Romanis congnare. Quibus intellectis Narses patricius, rescripsit imperatrici hoc modo: Postquam nare me rectius, et flum torquere videtur tibi, veluti feminam, telam me ordiri nosse scias, quam nunquam Romani detexant. Tunc autem temporis Longobardi Pannoniam incolebant, quæ nunc Turcarum sedes est, et missis ad eos fructibus omnis generis Patricius, isthæc ipsis significavit: Venite huc et videbitis, pro veteri verbo, terram mal et lac fluentem, et qua, ut puto, neque Deus meliorem habet: et si vos placuerit, hanc inhabitabilis, ut in perpetuum faustis me precationibus ac benedictionibus prosequamini. His vero auditis, persuasi Longobardi cum familiis Beneventum venerunt. Cives autem Beneventani cum intra urbem illos admittere nollent, extra eam prope murum ad flumen habitarunt, ædificata urbe parva, quæ Civitas nova, id est nova civitas appellatur, exstatque etiam hodie. Intrabant vero etiam urbem, et ecclesiam, doloque superiores facti habitatoribus omnibus, eos universos occiderunt, urbemque occuparunt; gladiis enim intra fustes occultatis ecclesiam ingressi, pugna excitata, universos, ut supra dictum est, interemerunt. Et inde excursionem in omnem regionem thematis Longobardiarum, et Calabriae facta, subjecerunt eam usque ad Papiam, excepta Hydrunte, Callipoli, Rustiano, Neapoli, Gaieta, Surrento, et Amalphe. Prima vero urbs antiqua et magna erat Capua, secunda Neapolis, tertia Beneventum, quarta Gaieta, quinta Amalphe. Salernum autem habitatum fuit a Sicardo, eum principatus dividerent Longobardi. Et sunt in hodiernum usque diem, quæ septima Indictio est, anni a condito mundo 6457 (Christi 949) a divisa Longobardia anni 200. Erant autem fratres duo, Sico atque Sicardus. Et Sico quidem Benevento imperabat, ac Bareos, et Sipiendi partibus. Sicardus vero Salernum, Capuani, et partes Calabriae possidebat. At Neapolis antiquum prætorium erat Patriciorum, qui mittebantur; et qui Neapoli imperabat, imperabat et Siciliae: cumque Patricius Neapolim appelleret, dux Neapoleos in Siciliam abibat. Capua vero erat urbs ingens, captaque est a Vandalis sive Afris, et vastata: atque ita desolata cum jaceret, inhabitata est Longobardi. Et mox Afris rursus

ANSELMI BANDURII NOTE.

Habitant in Pannonia, inquit Meursius, annos 42 nempe ab anno Christi 526. Vide Diaconum De gest. Longob. lib. II,

Paulus diaconus De gestis Longobar. lib. II, Itaque odio metuque exagitatus (Narses) politanam civitatem secedens, legatos mox ad ardorem gentem dirigit, mandans ut Pannoniam rursus desererent, et ad Italiam reseriant divitiis possidendam venirent. Similitudo pomorum genera, aliarumque species, quorum Italia ferax est, mittit, qua-

tenus eorum ad veniendum animos posset illicere. Et Anastasius Bibliothecarius in Joanne II: Tunc egressus Narses de Roma venit Campaniam; et scripsit genti Longobardorum, ut venirent, et possiderent Italiam.

(36) Sic ex ms. codice. In editis legitur, Τζιβιτανόδα.

(37) Ita ms. Perperam editi habent, ἀνεῖλον πάντας, καὶ κατέκονον τὸ κάστρον.

(38) De Sico et Sicardo vide Camillum Pergrinum in historia principum Longobardorum.

ingruentibus, Landulphus episcopus ad pontem fluminis urbem ædificavit, quam Capantem nuncupavit; quæ quidem etianum superest. Ex quo autem hæc Capua constructa fuit, anni sunt 75. Cæterum Neapolis, Amalphe, et Surrentum Romano imperatori semper paruerunt. Sciendum, quod magister militum Romanorum lingua significat, præfectum exercitus. Sciendum, quod Veneti antequam trajicerent, inhabitarentque insulas, quas nunc inhabitant, Hænetici nuncupabantur, et incolebant in continenti hæc urbes, Concordiam, Justiniana, Nunum, et reliquas plerasque. Sciendum Venetos nunc appellatos, qui olim Hænetici dicebantur, cum trajecissent, munitam imprimis urbem condidisse, in qua hodie habitat dux Venetiarum, mari undique cinctam spatio circiter sex milliarium, quod influunt flumina xxvii. Sunt etiam insulæ versus orientem urbis, in quibus Veneti nunc appellati oppida ædificaverunt, puta Cogradum, ubi Metropolis magna est, in qua multæ sanctorum reliquiæ depositæ jacent: Rhibalenses, Luffanum, Apsanum, Rhomatina, Licentia, Pineta, sive Strobilus, Biniola, Boes, ubi ædificata sancti Petri Apostoli; Ellitua, Lituancerses, Bronium, Madaucum, Hebola, Pristena, Clugia, Brundum, Phosaon, Lauriton. Sciendum etiam alias esse insulas in Venetorum regione. Sciendum etiam in terra firma Italiæ regione etiam urbes Venetorum hæc existere, videlicet Capre, Neocastrum, Phines, Æculum, Amanas, magnum emporium Tortzelorum, Muran, Rhibantum, quod significat locum valde excelsum; in quo residet dux Venetiarum, et

τῆς Βάρω, καὶ τῆς Σικανδοῦ (39) · ὁ δὲ Σικάρδος ἐστὶν ὁ Σαλερινὸν καὶ τὴν Κάπυαν, καὶ τὰ μέρη τῆς Καλαβρίας. Ἡ δὲ Νεάπολις ἦν ἀρχαίον πραιτωρίον τῶν κατερχομένων πατρικίων, καὶ ὁ κρατῶν τὴν Νεάπολιν κατέλαβεν καὶ τὴν Σικελίαν, καὶ ἤνικα κατέλαβεν ὁ πατριχίος; ἐν Νεαπόλει, ἀπήρχετο ὁ δοῦξ Νεαπόλεως ἐν Σικελίᾳ. Ἡ δὲ Κάπυα ἦν πόλις ὑπερμεγέθης, καὶ ἐάλω ὑπὸ τῶν Οὐανδῆλων, ἦτοι τῶν Ἀφρικῶν, καὶ κατέλυσαν αὐτήν. Ἐρημοκάζετρον δὲ οὖσης ἔχουν ἐν αὐτῇ Λογοῦδαροί. Καὶ πάλιν τῶν Ἀφρικῶν ἐπερχομένων (40) κατ' αὐτῶν, ἐφοδόμησεν ὁ ἐπίσκοπος; Λανδοῦλφος κάστρον εἰς τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὸ Καταντήν (41), καὶ νῦν οὖσαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκτίσθη ἡ αὐτὴ Κάπυα εἰσὶν ἔτη ογ' (42). Ἡ δὲ Νεάπολις, καὶ ἡ Ἀμάλφη, καὶ ἡ Συρεντὸς, ὑπήρχον αἰεὶ ὑπὸ τῶν βασιλέων Ῥωμαίων. Ἰστέον ὅτι μαστρομήλης ἐρμηνεύεται τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ κατεπάνω τοῦ στρατοῦ (43). Ἰστέον ὅτι πρὸ τοῦ περάσαι τοὺς Βενετικούς καὶ οἰκῆσαι εἰς τὰ νησία εἰς ἃ νῦν οἰκοῦσι, ἐκαλοῦντο Ἐνετικοί (44), καὶ κατῴκουν εἰς τὴν Σηρὰν εἰς αὐτὰ τὰ κάστρα · κάστρον Κόγκορδα, κάστρον Ἰουστινιάννα (45), κάστρον τοῦ Νεῦνου (46), καὶ ἕτερα πλείστα κάστρα. Ἰστέον ὅτι παρασάντων τῶν νῦν καλουμένων Βενετικῶν, πρῶτον δὲ Ἐνετικῶν, ἔκτισαν ἐν πρώτοις κάστρον δρυρὸν, ἐν ᾧ καὶ σήμερον καθίεται ὁ δοῦξ Βενετίας, ἔχον κύκλωθεν θάλασσαν ὡσεὶ μιλίων ἑξ · εἰς ἣν καὶ εἰσέρχονται ποταμοὶ κ'. Ἐπάρχουσι δὲ καὶ νῆσοι κατ' ἀνατολὰς τοῦ αὐτοῦ. Ἐκτίσαν δὲ καὶ ἐν ταῖς αὐταῖς νήσοις οἱ νῦν Βενετικοὶ καλούμενοι κάστρα · κάστρον Κογρὰδον (47), ἐν ᾧ καὶ μητρόπολις ἐστὶ μεγάλη (48), καὶ πολλὰ λείψανα ἀγίων ἐν ταύτῃ ἀπόκεινται · κάστρον Ῥιδα-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(39) Non dubito quin hic pro *Sipendi* legendum sit *Siponti*. Sipontum quippe Apuliæ Dauniæ urbs est, et colonia Romana. Eadem Straboni Σηπιδός dicitur, Σηπιδός Ptolemæo, et Σικπός Stephano.

(40) Sic cum Meursio emendo; perperam quippe in mss. legitur, τὴν Ἀφρικὴν ἐπερχομένην.

(41) Sic legitur et in mss. sed perperam; quippe hæc urbs quam Landulphus episcopus ad pontem Casillnum fluminis Vulturii ædificaverat, appellatur a scriptoribus Latinis *Capua Nova*, unde hic legendum videtur pro Καταντήν, Κάπυαν Νέαν · nam et paulo infra hæc ipsa urbs a Landulpho episcopo constructa, dicitur eidem Porphyrogenito Κάπυα, ut ex mox dicendis patebit.

(42) Hæc Capua nova a Landulpho episcopo constructa fuit anno Christi 856, distatque a veteri duobus milliaribus; ibi et Cathedralem ecclesiam ædificavit, ut videre est in convexo pariete Chori, musivo opere adornato. Et in eadem urbe nova idem Landulphus evasit comes anno 862. Vide Ughellum de episcopis Capuanis pag. 380. Ex verbis autem illis Porphyrogeniti: *Ex quo autem hæc Capua constructa fuit anni sunt 75*, colligitur Porphyrogenitum hæc scripsisse anno Christi 929, imperii sui 18, quippe Capua Nova constructa fuit a Landulpho anno 856, cui numero annorum si addantur anni 73, invenietur proculdubio annus 929.

(43) Μαστρομήλης et Μαστρομῶλιος, *Magister militum*. Ita appellabatur urbis Neapolis in Italia præfectus supremus, inquit Ducangius, citans hanc Porphyrogeniti locum. Venetiis item hæc

dignitas in usu erat · Andreas Dandulus in chronico ms., sic habet de prima magistri militum creatione: Anno Domini mcccxxvii, *Leonis vero xii, Dominicus Leo magister militum præsidere cepit, quia Veneti, occiso eorum duce, in novi ducis promotione discordes, annualem rectorem sibi præesse statuerunt, quem magistrum militum appellarunt; quæ quidem dignitas secundum Græcorum usum tribunatus major super eos, et cunctum populum potestatem obtinet*. De hac autem dignitate agit pluribus Ducangius cum in Gloss. Græc. tum in Glossario med. Lat. in v. *Magister militum*. Κατεπάνω autem *Capitanens*, hoc est, *Præfectus exercitus*. Vide utrumque ejusdem viri doctissimi Glossarium.

(44) Sic cum Meursio emendamus; quippe in mss. legitur, Αἰτίκιοι · et paulo infra perperam, Αἰτικίων pro Ἐνετικῶν. Eustathius ad Dionysium: *Τὴν δὲ βηθεΐσαν Ἐνετίαν νῦν μὲν Βενετίαν φασίν*. Et Arrianus: *Καὶ τῇ ἐπιχωρίῳ γλώττῃ Βενετοὶ εἰς τοῦτο ἐτι ἀνεὶ Ἐνετῶν κληίζονται*.

(45) Puto hic pro *Justiniana* legendum *Justinopolis*, quæ hodie Italiis dicitur *Capo d'Istria*.

(46) Hodie *Nonum* vel *Ad Nonum*, teste Cluverio.

(47) Ille pro *Cogradum* Gradum legendum esse nemo non videt; Gradus quippe (vulgo *Grado* et Venetis *Grno*) insula est oræ seu ducatus Veneti confinium. Hujus autem insulæ celebre est nomen ob patriarchas Gradenses: sed de origine hujus patriarchatus multi multa tradunt.

(48) Sic in mss. legitur; et quidem recte; sed

λοῦσης (49), κάστρον Λουλιανῶν (50), κάστρον Ἐψα- A Cabertzentza. Sciencia etiam oniporia esse, et
 von, κάστρον Ῥωματικῆ, κάστρον Λικεντζία, κά-
 στρον Πίνετα, ὅπερ λέγεται Σερρόδιλος, κάστρον Βινιόλα (51), κάστρον Βίας, ἐν ᾧ ὄπαρχε ναὸς τοῦ
 ἀγίου Ἀποστόλου Πέτρου, κάστρον Ἡλιτουάδα, κάστρον Βρόγιον (52), κάστρον Μαθαῦικον (53) κά-
 στρον Ἡβόλα, κάστρον Πριστήνα, κάστρον Κλουγία (54), κάστρον Βρούνδον (55), κάστρον Φοσαῶν (56),
 κάστρον Λαυριτῶν (57). Ἰστέον ὅτι καὶ εἰσὶν ἕτεραι νῆσοι ἐν τῇ αὐτῶν χώρῃ Βενετίας. Ἰστέον ὅτι καὶ
 ἐν τῇ στερεῇ εἰς τὸ μέρος τῆς Ἰταλίας ὄπαρχουσι κάστρα τῶν Βενετικῶν, ἅτινά εἰσι ταῦτα· κάστρον
 Κάπερα (58), κάστρον Νεόκαστρον, κάστρον Φινὲς, κάστρον Δίκυλον (59), κάστρον Ἀειμάνας (60), ἐμ-
 πόριον μέγα Τορτζελῶν, κάστρον Μουράν (61), κάστρον Ῥιβαντον (62). ὃ ἐρμηνεύεται τόπος ὑψηλό-
 τατος, ἐν ᾧ καθίεται ὁ δούξ Βενετίας· κάστρον Καβετζέντζης. Ἰστέον ὅτι καὶ ἐμπορία εἰσι καὶ
 κισσέλλια.

ΚΕΦΑΛΑ. ΚΗ΄.

Διηγησις πῶς κατοικήσθη ἡ νῦν καλουμένη
 Βενετία (63).

Ἰστέον ὅτι ἡ Βενετία τὸ μὲν παλαιὸν ἦν τόπος

CAPUT XXVIII.

Narratio, quomodo condita fuerint, quae nunc
 Venetiae nuncupantur.

Venetiae olim quidem erant locus quispiam

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

perperam Meursius legit, ἀρόπολις pro μητρόπολις· B
 quippe sequentia suadent μητρόπολιν ibi potius
 legendum, quam ἀρόπολιν seu arcem, dum ait,
 καὶ πολλὰ λείψανα ἀγίων ἐν ταύτῃ ἀπόκεινται, in
 qua multa sanctorum reliquia deposita jacent.
 Μητρόπολις autem hic significat Ecclesiam Metro-
 politanam; in qua quidem asservari reliquia
 sanctorum verius dixeris, quam in Acropoli sep-
 tae. Gradus autem civitas metropolitana facta a
 Carolo Magno, testibus Eginarthe et Reginone.
 Postmodum vero, anno Christi 967, Joannes XIII in
 concilio Romae habito, Othone Magno praesente,
 Venetis legatis petentibus, statuit Ecclesiam Gra-
 densem Venetiae totius metropolim esse. Vide quae
 de Gradensi patriarchatu, et patriarchis habet
 Ughellus, tom. V Italicae sacrae pag. 1164 et seqq.

(49) Rhibalenses, fortassis *Ripaltenses* legendum.

(50) Lulianum, at puto scribendum *Sanctus Ju-
 lianus*.

(51) Biniola. Puto *Olivola* legendum ubi tem- C
 plum sancti Petri.

(52) Bronium, fortassis *Bronia* insula ad Pola
 portum.

(53) Malaucum, *Metamacon* legendum.

(54) Clugia scriptoribus *Fossa Clodia* dicta.

(55) Brundum, fortassis *Brondola*.

(56) Phosson, forsitan *Foscellum* vel *Fosson
 nomen*.

(57) Lauriton, scriptoribus *Laurstum*.

(58) Caprae, fortassis *Caprae*.

(59) Aeculum, fortassis *Equitium*.

(60) Alimanas, *Ammatium* forsitan scribendum.

(61) Muran, *Muranum* scriptoribus, sive *Mu-
 rianum*.

(62) Rhibantum, *Ripalta* sive *Rirus Altus*.

(63) Quomodo condita fuerint Venetiae et quando,
 pluribus narrat, praeter alios, scriptores Veneti:
 imprimis autem Andreas Dandulus serenissimus D
 dux Venetiarum, qui quarto decimo saeculo et
 litteris et armis floruit; et ad quem exstant quam-
 plurimae epistolae cum editae tum ineditae a Fran-
 cisco Petrarca, qui illa tempestate florebat, con-
 scriptae. Hujus autem viri Chronicon Venetum
 cum ineditum sit, nec cuilibet obvium, libet ex eo
 hic exscribere ea, quae ad originem Venetiarum
 pertinent. Sic igitur ille: « Post vero multa tem-
 pora imperante Honorio Augusto in Occidente,
 Theodosio vero in Oriente, anno Domini nostri
 Jesu Christi 401, die 25 mensis Martii, Primate
 et populi urbium Venetiae provinciae ex Barbaro-
 rum incursu exinaniti, et instantis invasionis per-
 territi, declinare ad maritimas civitates, et recep-
 tacula refugii construere decreverunt. Primus
 namque Gathenas de Fontana, Simeon de Gian-
 sibus, et Antonius Calicus de Lunfianis consules
 Patrum, suae urbis invasionis nec immemores, hoc

perficere stauentes, ad maritimam oram pervene-
 runt, et circa ostia fluminis Palti insulam sive
 tumbam ad opus mediatum satis habilem eligen-
 tes, felicitis urbis Rivoalti nova fundamenta jactita-
 runt, decretumque est, ut quicumque operi vel
 exercitio navali utilis existeret, in hac urbe habi-
 tationem eligeret, immunitatibusque gauderet,
 exceptis servis, ac proditione vel falsitate damna-
 tis; in qua urbe post modicum vir quidam archi-
 tector nomine, natione Graecus, magister navium
 habitationem elegerat, de cujus domo ignis ema-
 nans mansiones quatuor et viginti concremavit,
 cumque inextinguibilis videretur, idem cum com-
 patriotis in oratione positus, Deo et B. Jacobo
 apostolo votum exhibuit, construendi in ejs
 nomine et gloria ecclesiam novam in loco incendii
 exorti, statimque ignis extinctus est: perfectoque
 voto ecclesia consecrata est per Severinum episco-
 pum Paduanum, Jocundum episcopum Tarvisi-
 num, Ambrosium episcopum Altinatum, et Epo-
 nem episcopum Opiterginum: Felixque presbyter
 vir catholicus pro sacramentis ecclesiasticis exhib-
 endis in ea deputatus est. »

*Populi Venetiae provinciae ad oram maritimam
 ventunt.*

« Montesilienses populi, et caeteri circa monta-
 neas degentes ob eandem cladem ad maritima
 venientes in littoribus Mathemauci Albiolam, Pa-
 lestinam et Clugiam pariter condiderunt. Eo tem-
 pore urbis Aquileiae proceres ad Aquas veniunt
 Gradatas, et in littore castrum spectabile
 construxerunt, quod ab aequarum nomine appellatur;
 tandem metropolis novae Venetiae efficitur. »

De Aquileiensibus Gradum fugientibus timore Attilae.

« Anno Domini 424, Aquileienses obsessi ab
 Attila Hunnorum rege, non valentes se defendere,
 muros civitatis suae statim muniunt, et sic
 decepto Attila et inadvertente, quasi omnes Gra-
 dum cum omnibus mulieribus, et parvulis ac suis
 bonis fugerunt, ibique perpetuo deinceps habitau-
 tes, Veneti quasi advenae sunt nominati, unde
 inter Gradenses, qui priores fuerant habitatores
 ipsius loci, et Aquileienses de patriarchatu usque
 hodie controversia versatur. »

*De Altinensibus in diversa loca timore Attilae
 fugientibus.*

« Post haec Attila Altinum transiit, quod prius
 vocabatur Antenoride, quia ab Antenore primo
 aedificatur; et ii similiter parvulos cum matribus
 et thesauris miserunt ad insulas maris; tandem
 non valentes resistere noctu illinc fugerunt, civi-
 tasque praefata in solitudinem redacta est: erat
 enim civitas magna habens sex portas, quarum
 uniuscujusque incolae insulam apprehendentes,

Jesertus, non habitatus, et palustris : qui autem nunc Veneti appellantur Franci ab Aquileia, et caeteris Franciæ locis, et inhabitabant terram, quæ e regione Venetiarum est. Cum autem venisset Attila Aharum rex, ac universam Franciam depopulatus esset, ac perdidisset, Franci omnes Aquileiam cum reliquis Franciæ urbibus deserere cœperunt, et ad Venetiarum insulas habitatoribus vacuas venerunt, et tuguria illic fecerunt, ob Attilæ regis metum. Hic autem Attila rex cum terram omnem devastasset, et Romam usque atque in Calabriam venisset, Venetiasque longe reliquisset, inventa securitate qui in insulas Venetiarum confugerant, et tanquam timore depositi omnes commemorari ibi statuerunt, et commorati sunt in hodiernum usque diem. Postquam vero Attila recessisset, multis post annis venit rursus rex Pipinus, qui Papiam tunc et caetera regna tenebat. Habebat enim tres fratres Pipinus, qui Franciæ omni et Sclavoniæ imperabant. Cum autem contra Venetos proficisceretur rex Pipinus, ingentem militum multitudinem secum ducens, castrametatus est in continenti ex altera parte trajectus insularum Venetarum, in loco cui nomen Aibolas. Videntes autem Venetæ regem Pipinum contra se cum exercitu adventantem, et cum equis appulsurum esse ad insulam Madamauci, quæ continenti propinqua est, antennis jactis omnem trajectum muniverunt. Cum igitur videret Pipini exercitus nihil se efficere posse, quandoquidem trajectus alibi nullus esset, obsederunt eos in continenti per semestre, quotidie manum conserentes. Et Veneti quidem naves suas ingressi post antennis quas jecerant se tuebantur : rex vero Pipinus eam suo exercitu stabat in littore, quem Veneti cum sagittis et missilibus oppugnabant, ne in insulam trajiceret. Desperans igitur rex Pipinus ita Venetos compellavit : Subditi mei estis, siquidem a mea terra et

Α ἱερῆς τις ἀοικήτος καὶ βαλτώδης (64). Οἱ δὲ οὖν καλούμενοι Βενέτικοι ὀπίηρον Φράγγοι (65) ἀπὸ Ἀκουηλαγίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἐτέρων τόπων τῆς Φραγγίας· καὶ κατέφκουν εἰς τὴν ξηρὰν ἀντικρὺ τῆς Βενετίας. Τοῦ δὲ Ἀττίλα τοῦ βασιλέως τῶν Ἀδάρων ἐλθόντος, καὶ πάσας τὰς Φραγγίας καταληισαμένου καὶ ἀφανίσαντος, ἤρξαντο φεύγειν μὲν πάντες, οἱ Φράγγοι (66) ἀπὸ Ἀκουηλαγίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἐτέρων τῆς Φραγγίας κάκτρων, ἐρχομαι δὲ πρὸς τὰς ἀοικήτους νήσους τῆς Βενετίας, καὶ ποιεῖν ἐκεῖσε καλλίδια, διὰ τὸν τοῦ βασιλέως Ἀττίλα φόβον. Αὐτοῦ οὖν τοῦ βασιλέως Ἀττίλα ληισαμένου πᾶσαν τὴν χώραν τῆς ξηρᾶς, καὶ μέχρι Ρώμης καὶ Καλαβρίας ἐλθόντος, καὶ τὴν Βενετίαν μακρόθεν καταλιπόντος, ἔδειαν εὐρόντες οἱ προσπεφυγότες ἐν ταῖς νήσοις τῆς Βενετίας, καὶ εἶον τὴν δεξιάν ἀποσεισάμενοι, ἄπαντες ἐβουλεύσαντο τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖσε, ὅπερ καὶ ἐποίησαν, κατοικήσαντες ἐκεῖσε μέχρι τῆς ἡμερον. Μετὰ δὲ τὸ ἀνοχωρῆσαι τὸν Ἀττίλαν. Μετὰ χρόνους πολλοὺς (67) πάλιν παρεγένετο Πιπίνος ὁ ῥήξ, ὃς ἦρχε τότε τῆς τε Παπίας καὶ ἐτέρων ῥηγῶτων. Ἐἶχεν γὰρ οὗτος ὁ Πιπίνος ἀδελφοὺς τρεῖς, οἷσινες ἦρχον πασῶν τῶν Φραγγίων καὶ Σκλαβινίων. Τοῦ δὲ ῥηγὸς Πιπίνου ἐλθόντος κατὰ τῶν Βενετικῶν μετὰ δυνάμει· καὶ λαοῦ πολλοῦ, παρεκάθισαν διὰ τῆς ξηρᾶς ἐκεῖθεν τοῦ παράματος τῶν νήσων τῆς Βενετίας, εἰς τόπον λεγόμενον Ἀειθόλας (68). Οἱ οὖν Βενέτικοι ἰδόντες τὸν ῥηγῶν Πιπίνου μετὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμει· κατ' αὐτῶν ἐπερχόμενον, καὶ μέλλοντα μετὰ τῶν ἑσπών ἀποκλεῦσαι πρὸς τὴν νῆσον τοῦ Μαδάμαύκου (69) (ἔστι γὰρ αὕτη ἡ νῆσος πλησίον τῆς ξηρᾶς), βαλόντες κερατάρια ἔβαν τὸ σπέρμα ἐναπέφραξαν. Εἰς ἀμηχανίαν οὖν ἐλθὼν ὁ τοῦ ῥηγὸς Πιπίνου λαός· (οὐδὲ γὰρ ἦν δυνατὸν αὐτοῖς ἀλλαγῆναι παράσαι), παρεκάθισαν αὐτοῖς διὰ τῆς ξηρᾶς μέγας ἐξ πολεμούντες καθ' ἐκάστην ἡμέραν μετ' αὐτῶν. Καὶ οἱ μὲν Βενέτικοι ἐσέηρχοντο εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν, καὶ ἴσταντο ὅπισθεν τῶν παρ' αὐτῶν βυφέντων κερατάρων. Ὁ δὲ ῥήξ Πιπίνος ἴσταντο μετὰ τοῦ λαοῦ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

propriis portarum nominibus eas vocarunt, ut Torcelm, Maiorbium, Buranum, Amorianum, Constantinianum, et Arvianum. Aliqui ex hujus urbis cives cessante persecutione incolatum Paduæ et Tarvisii elegerunt, a quibus illarum porta quædam ubi debebant Altiua vel Attilia nuncupata est. »

De rege, et ceteris Paduanis timore Attilæ in Rivoalto et Mathemaucio se reducentibus.

Idem Attila transivit Paduam : rex vero civitatis jam miserat regionam cum filiis, mulieribus et parvulis, et omni thesauro in Rivoalto; Attila autem urbem impugnans Paduam destruxit : cives vero qui evaserant, in Rivoalto et Mathemaucio pervenerunt. Cum itaque tanta multitudine præfate insulæ non sufficerent, turbam non longe ab eis exstare in ostio portus prospexerunt, in qua antiquissima mœnia videbantur affuisse : compertumque est hanc esse illam, in qua Trojani duce Antenore post Trojæ excidium in sinu Adriatico primitus habitaverunt, vocata prima Troja, postea vero Pagos, id est Castrum, Oïvotos latine dicitur, quod plenum ubi non est dare vacuum : et in ea profugum pars

non minima sua hrmavit domicilia : ecclesiaque sub vocabulo Sergii et Bacchi ibi postea constructa est per nobiles tribunos Venetos Strivacales nominatos, qui nunc Cavotorta dicuntur. »

(64) Βαλτώδης, Palustris. Hæc vox eadem significatione reperitur non semel apud Annam Comnenam. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(65) Vide quæ de Francis habet infra scriptor noster cap. 30 et sequentibus.

(66) Sic ex ms. In editis hæc corrupta ac metilla habentur.

(67) Pipinus Venetias obsidione cingit anno Christi 810.

(68) Locus hic qui a Porphyrogenito Aibola appellatur, Bandulo Albiola dicitur.

(69) Sic in ms. In editis legitur πρὸς τὴν νῆσον τοῦ Δαμαύκου. At Dandulus locum hunc Mathemaucum appellat, ut videre est ex iis, quæ de origine Venetiarum paulo superius ex Danduli Chronico ms. proposuimus. Κερατάρια, Ἀντισσα, Græcis κέρατα, ut apud Hesychium : et κερατᾶ, scilicet τὸ ἐπάνω τοῦ ἴσθου δεδεμένον πλάγιον ζύλον, ὃ ἐξάπτεται ἡ ὀδόν, ut est apud Scholiastem Homeri Iliad. Σ. Vide Ducangii Gloss. Græc.

αὐτοῦ ἐν τῷ αἰγιαλῷ. Καὶ οἱ μὲν Βενέτικοι μετὰ τοῦ ἡγεμῶνος καὶ βασιλέως (70) ἐπολέμουν, μὴ ἐώντες αὐτοὺς πρὸς τὴν νῆσον διαπεράσαι. Ἀπορήσας οὖν ὁ ῥήξ Πιπίνος εἶπε πρὸς τοὺς Βενετικούς, ὅτι Ἰπὸ τὴν ἐμὴν χεῖρα καὶ πρόνοιαν γίνεσθε, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἐμῆς χώρας καὶ ἐξουσίας ἐστέ. Οἱ δὲ Βενέτικοι ἀντέλεγον αὐτῷ, ὅτι Ἡμεῖς θεοὶ θελομεν εἶναι τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ οὐχὶ σοῦ. Ἐπὶ πολὺ δὲ βιασθέντες οἱ Βενέτικοι (71) ἀπὸ τῆς γεγνησῆς ὀχλήσεως πρὸς αὐτοὺς, ἐποίησαντο εἰρηναίως σπονδὰς πρὸς τὸν ῥήγα Πιπίνον, τοῦ παρέχειν αὐτῷ κλειστότα κάκτα. Ἐκτοτε δὲ καθ' ἕναστον χρόνον ἡλάττωτο τὸ κάκτον, ὅπερ καὶ μέχρι τῆς σήμερον διασώζεται. Τελούσι γὰρ οἱ Βενέτικοι τῷ κατέχοντι τὸ ῥηγάτον Ἰταλίας, ἦτοι Παπίας, διδάρια ἀσίμιν λίτρας λς' (72), καθ' ἕναστον χρόνον. Καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἔπαυσεν ὁ μεταξὺ Φραγγῶν καὶ Βενετικῶν πόλεμος. Ὅτε δὲ ἤρξατο ἀποφεύγειν ὁ λαὸς πρὸς Βενετίαν καὶ ἀποσυνάγεσθαι, ὥστε πολλοὺς γίνεσθαι, ἀνηγόρευσαν αὐτοῖς θεοῦκα τὸν εὐγενεῖς τῶν ἄλλων διαφέροντα. Ἐγγυνοὶ δὲ ὁ πρῶτος δούξ ἐν αὐτοῖς (73) πρὶν ἔλθεῖν κατ' αὐτῶν ὁ ῥήξ Πιπίνος. Ἦν δὲ τῷ τότε καιρῷ τὸ δουκάτον εἰς τῶσαν λεγόμενον Τριβιτὰ νόδα (74), ὅπερ ἐρρηγεύεται *Neduastron*. Διὰ δὲ τὸ εἶναι τὸ

ditione huc venistis. At illi responderunt: Romanorum imperatori subesse volumus, non tibi. Tandem vero crebris molestis fatigati Veneti pacem cum Pipino rege vel inviti fecerunt, et tributa plurima promiserunt. Ex illo vero tempore singulis annis minutum fuit tributum, quod etiam hodie obtinet: solvunt enim Veneti quotannis Italiae sive Papiae regnum tenenti divaria argenti non signati libras triginta sex. Atque hoc modo bellum inter Francos et Venetos cessavit. Cum vero fugere Venetias populus coepisset, ibique congregari, adeo ut ingens esset multitudo, duces sibi crearunt qui nobilitate caeteros antecelleret; factusque jam fuit primus dux inter ipsos antequam contra eos arma sumeret rex Pipinus. Erat tunc temporis Ducatus in loco quod dicebatur *Civita nova*, quod interpretantur, Civitas nova. Cum autem praedicta insula proxima continenti esset, de communi consilio Ducatum in aliam insulam transtulerunt, ubi etiamnum est; propterea quod tam longe a continente distet, quam quis hominem equo insidentem videre possit.

προειρημένον νησίον (75) πᾶσιον τῆ; ἤρξας, κοινῇ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(70) *Pipitarius, Missile Spiculum*. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(71) De belli hujus Pipini cum Venetis exitu varii varia prodiderunt, et præsertim Veneti scriptiores: sed ut alios missos faciam, unius ex illis Andreae Danduli Venetarum ducis hac de re verba, maxime cum ejus chronicon non sit editum, libet hic proferre. Sic igitur illo: Anno Domini 809, Caroli vero viii, Pipinus rex Italiae jussu patris rupto foedere cum exercitu ad Venetiæ provinciam subjugandam per littora venit, qui cum portas dividendes littorum insulas cum resistentia difficillima pertransisset, fugatis Brundulensibus, Clugensibus, et Palearinensibus ad locum quemdam qui Albiola vocatur in ripa Mathemaucensis portus tandem pervenit, et nulla ratione prætereire in antegressum valuit: putans tamen Venetos brevi tempore famis inedia posse arcere. Veneti vero hoc audientes, parum et parvum multitudinem machinis projecta exercitum urberant, ne famis opinione omnino excludatur. Francorum tunc recalescentibus viribus, Veneti Mathemaucæ urbe relicta in Rivualto tenuerunt; quos cum qualiter remittere posset rex Pipinus subtiliter indagaret, ejusdem vetula usitata sanctus consilio, portem ex lignaminibus, vasculis et viminibus conjunctis super aridas aquas constructis fecit, putans absque obstaculo Rivualtum introire. Statim itaque hora equites cum fiducia pontem ascendunt. Tunc Veneti hujus consilii nec ignari, cum nullis præparatis navigiis clandestine obviam exierunt in augmento aquarum, insidentes eos, de quibus, ex dissolutione lignaminum submersis fere omnibus qui pontem ascenderant, victorias optatam habuerant. Rex autem consternatus videns amodo intentum suum complere non posse, adjacencia quæ potuit loca vastavit, et usque ad ecclesiam S. Michaelis omnia comburendo perrenit, et ut quidam scribunt, provinciam Nichiphora Constantinopolitano imperatori juxta foedus censuit relinquendam, et non multo post Pipinus rex Mediolani moritur: Fallitur itaque scriptor Indocetus libelli, cui titulus *Squintio della Liberta Veneta*, dum ait, recentiores rerum Venetarum scriptores tantum, belli quod contra Venetos Pipinus gessit, a parte Venetorum stetisse victoriam asserere; quippe Andreas Dandulus quarto decimo saeculo lo-

rebat, unus ex primis rerum Venetarum scriptoribus, vir prohus et litteris et armis conspicuus, uti testatur Franciscus Petrarca, qui eodem ævo florebat, in suis epistolis, cum editis, tum ineditis, quæ in bibliotheca Regia et Colbertina asservantur; ex quibus sane quam plurimas eidem Dandulo Petrarca conscripserat.

(72) Meursius pro διδάρια, διδάρια legit, quod vitæ probem, inquit Ducangius in Gloss. Neque enim Veneti, regi Italiae 36 argenti libras in diaria regum pensitasse verisimile: tametsi factior quilibet hæc vox sonet me peccatis ignorare. Sic laudatus Ducangius. At fortassis quispiam putabit hic pro διδάρια legendum esse divalia.

(73) De institutione primi ducis Venetarum sic habet Dandulus a nobis supra laudatus in suo Chronico ms.: Anno Domini 697, dum apud Insularem Venetiam gentium multitudo copiosa in vicu quolibet habitaret, tribuni, et omnes proceres, et plebs cum patriarcha, et universo clero in Heractis his diebus pariter convenerunt, ut imminentibus damnis et periculis obviamerent, et sævæ provincie statui in melius providerent, et augerent. Cum igitur tribuni insularum discrepantes sibi, ad invicem deferre non velent, Longobardi absque resistentia eorum fines irruerunt: qua de re unanimiter sibi ducem præesse decreverunt, qui æquo moderamine populum sibi subditum gubernaret, et vim atque potestatem haberet in publicis causis generalem concionem advocandi; tribunos etiam et iudices constituendi, qui in privatis causis, exceptis mere spiritualibus, tam laicis quam clericis æqualiter jura tribuerent; ita tamen quos gravatis liceret quandoque ducis remedium implorare, cujus jussione clericorum concilia et electiones prælatorum a clero et a populo debeant inchoare, et electi ab eo investitionem accipere, et ejus mandato inthronizari. His salubriter ordinatis, Christi nomine invocato Paululum civem Heracleam sapientia præditum ac nobilitate conspicuum concorditer ducem constituerunt, et de regimine ducatus jure et æquanimiter exercendo ei sacrum præstiterunt, et in throno cum insignibus Ducalibus posuerunt.

(74) *Civita nova, Civitas Nova*.

(75) Sic in us. et ita legendum esse monuit

βουλῆ μετέθησαν τὸ δουκάτον εἰς ἕτερον νησιον (76), ἐν ᾧ καὶ νῦν ἐστὶ σημερον, διὰ τὸ εἶναι μηχόθεν τῆς ἕρηδος, ὅσον βλέπει τις ἄνδρα ἱππῶν ἐφεζόμενον.

CAPUT XXIX.

De Dalmatia, et populis ei adjacentibus.

Diocletianus imperator summopere Dalmatiam amavit; quare etiam populi Romani colonias eo deduxit; populique illi Romani quoque nuncupati sunt, quippe qui Roma illuc commigrassent; manetque iis cognomen istud ad hodiernum usque diem. Laudatus itaque imperator Diocletianus urbem illic Aspalathum condidit, et in ea palatia omni descriptione majora exstruxit, quorum etiamnum reliquæ supersunt veteris magnitudinis testes, quamvis diuturnitate temporum ea consumpta sint. Enimvero urbem quoque Diocleam quam nunc Diocletiani incolunt, ædificavit idem imperator: unde etiam Diocletianorum cognomen nacti sunt ejus regionis incolæ. Istorum autem Romanorum protendebantur termini ad flumen Danubium usque; quod cum aliquando transmisissent discendi gratia quinam trans Danubium habitent, invenerunt Sclavinos, qui et Abari nuncupati, gentem inermem. Neque vero hi trans flumen habitare aliquos, neque cis flumen istum arbitrabantur. Quia autem inermes, atque ad bellum imparatos Abaros comperiebant Romani, debellantes eos prædam inde et captivos abducentes recesserunt. Et ex eo tempore permutationes duas instituit Romani a Pascha ad Pascha suos permutabant, ita ut magno sanctoque Sabbato obviam sibi fierent et qui a mansionis suæ loco discederent, et qui in hanc servitatem succederent. Etenim prope mare sub hac ipsa urbe

A

ΚΕΦΑΛ. ΚΘ'.

Περὶ τῆς Δαλματίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ παρακειμένων ἰσθμῶν.

Ὅτι Διοκλητιανὸς ὁ βασιλεὺς πᾶν τῆς χώρας Δελματίας (77) ἤρᾳσθη, διὰ καὶ ἀπὸ τῆς Ῥώμης λαὸν ἀγαγὼν (78) μετὰ τὰς φαμηλίας αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Δαλματίας χώρᾳ τούτους κατεσκήνωσεν· οἱ καὶ Ῥωμάνοι προσηγορεύθησαν διὰ τὸ ἀπὸ Ῥώμης μετακισθῆναι, καὶ ταύτην μέχρι τῆς σημερον τὴν ἐπωνυμίαν ἔναποφέρονται (79). Οὗτος οὖν ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς καὶ τὸ τοῦ Ἀσπαλάθου κάστρον ἐκδόμησε (80) καὶ ἐν αὐτῷ παλάτια ἰδεῖν, λόγου καὶ γραφῆς ἀπάσης ἐπέκεινα, ὧν καὶ μέχρι τῆς σημερον τῆς καλαιῆς εὐδαιμονίας λείψανα φέρονται, καὶ ὁ πολὺς χρόνος αὐτὰ κατηγάλωσεν. Ἀλλὰ καὶ τὸ κάστρον Διόκλεια (81) τὸ νῦν παρὰ τῶν Διοκλητιανῶν κατεχόμενον ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Διοκλητιανὸς ἐκδόμησεν, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Διοκλητιανοὶ καλεῖσθαι, οἱ τῆς ἐκείνης χώρας ἐναπειλήφασιν. Ἡ δὲ καὶ τῶν αὐτῶν Ῥωμάνων διακράτησις ἦν μέχρι τοῦ Δανούβεως ποταμοῦ· οἱ καὶ ποτε θελήσαντες τὸν ποταμὸν διαπεράσαι, καὶ καταμαθεῖν (82) τινες κατοικοῦσιν ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσαντες εἶρον ἔβη Σκλαβινικὰ δοπλά θνα· ἅτινα καὶ Ἀβαροὶ ἐκαλοῦντο. Καὶ οὕτε οὗτοι ἠλπιζον ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ κατῴκειν τινας, οὕτε ἐκεῖνοι ἐνθεν τοῦ ποταμοῦ. Διὰ οὖν τὸ ἀόπλους εἶραῖν αὐτοὺς τοῦ· Ἀδάρους οἱ Ῥωμάνοι, καὶ πρὸς πόλεμον ἀπαρσχευάστους, καὶ καταπολεμήσαντες ἀνελάθοντο πραιδαν, καὶ αἰχμάλωσίαν, καὶ ἀνεχώρησαν. Καὶ ἔκτοτε ποιήσαντες ἀλλάγια δύο οἱ Ῥωμάνοι ἀπὸ Πάσχα ἕως Πάσχα τὸν λαὸν αὐτῶν ἐνήλλατσον, ὥστε τῷ μεγάλῳ καὶ ἀγίῳ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Meursius in notis, cum perperam in suo codice ins. legeretur σημερον pro νησιον.

(76) Tunc Veneti Mathemaucio urbe relicta ad Rivoaltum venerunt, ut scribit Dandulus ad annum Christi 809.

(77) Aliis scribitur *Dalmatia* per *a* in prima; at *Delmatia* scribendum docet Cassiodori geographia: item nimmius Fl. Delmatii imperatoris, hoc tractu orlundi, quem historici omnes per *a* in prima scribunt, male. Sic Ortelius. Cujus quidem sententiæ suffragatur vetus inscriptio Patavina apud Sertorium Ursatum in Monum. Patav. pag. 270. Inscriptio autem hæc est:

IANO, PATRI
AUG. SACRUM
C. JULIUS. C. F. SER
ATOR. AD
DONATUS. AB. TI. CAES
AUG. F. AUGUSTO TORQ
MAIORE. BELLO. DELMA
TICO OB HONOREM
II VIRATUS CUM LIBERIS
SUIS POSUIT.

Verum *Dalmatia* et *Delmatia* dicitur scriptoribus cum Græcis etiam Latinis. Vide notas Holstenii in Stephano Byzantio, Velleio Longo lib. de Orthographia, et Laurentium Pignorium, in Comment. ad laudatam inscriptionem Patavinam pag. 270.

(78) Romanorum colonias in Dalmatiam ante

Diocletianum reipublicæ Romanæ tempore deductas patet cum ex scriptoribus, tum ex inscriptionibus antiquis ac aliis monumentis, quæ in Dalmatia adhuc supersunt. Vide Lucium de Regno Dalmatiæ ac Croatiae lib. I.

(79) Dalmatas sicut et cæteros imperii Romani provinciales ab ipsis Barbaris, qui imperium occuparunt, Romanos dictos constat, præsertim ubi sedibus fixis Romanos conterminos habebant; nam ipsos non speciali provinciæ nomine, sed generali Romanorum nuncupabant; qua quidem ut plurimum distinctione, auctores post declinationem imperii usi sunt, ut a Barbaris distinguerent provinciales Romani imperii, ut constat de Gallis et Hispanis et hic etiam de Dalmatis apparet ex iis quæ toto hoc capite, et sequenti scribit Porphyrogenitus.

(80) De Spalato sive, ut Porphyrogenitus habet, Aspalatho, pluribus loquitur idem scriptor hoc ipso capite paulo infra; ubi et nos plura adnotabimus.

(81) Vide quæ de urbe Dioclea et Diocletianis habet infra cap. 35 Scriptor noster, et nostras ibidem Notas.

(82) Sic ex ms. codice; quippe in editis hæc depravata ac mutila habentur. De hac autem expeditione Romanorum, qui Dalmatiam incolebant in Sclavinos, quos hic Porphyrogenitus Abares sive Abaros appellat; et quomodo Dalmatia ab hisdem Sclavis occupata fuerit, pluribus Scriptor noster agit capite sequenti; ubi vide quæ adnotamus.

Σαββάτω ἀλλήλοις συναντῆν, τοὺς μὲν ἀποστρεφόμε-
 νους ἀπὸ τοῦ παραμονίμου, τοὺς δὲ εἰς τὴν τοιαύτην
 θουλείαν ἀπερχομένους. Καὶ γὰρ πλησίον τῆς Θαλάσ-
 σης ὑπὲρ τὸ αὐτὸ κάστρον, κάστρον ἔστι τὸ ἐπιλεγό-
 μενον Σαλώνα (83), μέγεθος ἔχον τὸ ἡμισυ Κωνσταν-
 τινουπόλεως, ἐν ᾧ πάντες οἱ Ῥωμᾶνοι συνήγοντο
 καὶ καθωπλίζοντο, καὶ προσπακύνουν ἐκ τῶν ἐκείσε,
 καὶ πρὸς τὴν κλεισοῦραν ἀπέρχοντο τὴν ἀπὸ τοῦ
 αὐτοῦ κάστρου ὑπάρχουσαν μίλια τέσσαρα· ἤτις καὶ
 μέχρι τοῦ νῦν καλεῖται Κλίσσα (84), διὰ τὸ συγκλείειν
 τοὺς διερχομένους ἐκεῖθεν. Καὶ ἐκ τῶν ἐκείσε ἀπέρ-
 χοντο πρὸς τὸν ποταμὸν. Τὸ οὖν τοιοῦτον ἀλλάγιον
 ἐπὶ πολλοῖς γινόμενον χρόνοις, οἱ ἐκεῖθεν τοῦ ποτα-
 μῶ Ἐκλάδοι, οἱ καὶ Ἀθαροὶ καλούμενοι, καθ' ἑαυ-
 τοὺς ἐσκόπησαν λέγοντες, ὅτι οὗτοι οἱ Ῥωμᾶνοι,
 Ἐπὶ ἐπέρασαν καὶ εὖρον πραιῖαν, ἀπὸ τοῦ νῦν καθ'
 ἡμῶν οὐ παύσονται διαπερῶντες· καὶ διὰ τοῦτο
 μηχανησάμεθα κατ' αὐτῶν. Οὕτως οὖν οἱ Ἐκλάδοι οἱ
 Ἀθαροὶ βουλευσάμενοι, καὶ διαπερασάντων ποτὲ τῶν
 Ῥωμᾶνων (85), ποιήσαντες οὗτοι ἔγχρῦμματα, καὶ
 πολεμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς. Καὶ ἀναλαβόμενοι
 τὰ τε ὄπλα αὐτῶν καὶ τὰ φλάμουλα (86), καὶ τὰ
 λοιπὰ πολεμικὰ σημεῖα, διαπεράσαντες οἱ προειρη-
 μένοι Ἐκλάδοι τὸν ποταμὸν ἤλθον εἰς τὴν κλεισοῦραν.
 Οὗς καὶ ἰδόντες οἱ ἐκείσε ὄντες Ῥωμᾶνοι, θεασάμε-
 νοι δὲ τὰ φλάμουλα καὶ τὴν ἐξόπλισην τῶν ὁμοφύλων
 αὐτῶν, τοὺς αὐτῶν ὁμοφύλους εἶναι νομίσαντες,
 ἤνικα κατέλαθον οἱ Ἐκλάδοι οἱ προρηθέντες εἰς τὴν
 κλεισοῦραν, παρεχώρησαν αὐτοῖς διαλθεῖν. Διαλθόν-
 τες δὲ εὐθύς τοὺς Ῥωμᾶνους οὗτοι ἐξήλασαν, καὶ τὴν
 Σαλώνα τὸ προειρημένον κάστρον ἐκράτησαν. Καὶ
 κατοικήσαντες ἐκεῖσε ἕκτοτε κατὰ μικρὸν ἀρξάμενο
 πραιδεύειν, τοὺς Ῥωμᾶνους τοὺς εἰς τοὺς κάμπους
 καὶ εἰς τὰ ὀψηλότερα μέρη κατοικοῦντας ἠφάνισαν, καὶ
 τοὺς τόπους αὐτῶν κατεκράτησαν. Οἱ δὲ λοιποὶ
 Ῥωμᾶνοι εἰς τὰ τῆς παραλλίας κάστρα διεσώθησαν, καὶ
 μέχρι τοῦ νῦν κρατοῦσιν αὐτὰ· ἑπὶ εἰσι τὰδε
 κάστρα· τὸ Ραουσίον, τὸ Ἀσπάλαθον (87), τὸ Τετραγοῦριον,
 τὰ Διάδωρα, ἡ Ἀρβη, ἡ Βέκλα, καὶ τὰ
 Ὀψαρα· ὧν τινων καὶ οἰκήτορες μέχρι τοῦ νῦν οἱ
 Ῥωμᾶνοι καλοῦνται (88).

Ὅτι ἀπὸ τῆς βασιλείας Ηρακλείου τοῦ βασιλέως
 Ῥωμαίων, καθ' ὃν μέλλει τρόπον ῥηθῆσεσθαι ἐν τῇ
 τῶν Χρῳάτων καὶ Σέρβων συγγραφῇ, πᾶσα ἡ
 Δελματία (89), καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἔθνη, οἷον Χρω-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(83) Salon Colonia, navale Dalmatarum, urbs
 magna et antiqua: at hodie præter paucas casas,
 rudera quæ supersunt, sunt testes ejus magnitudi-
 nis. De ea loquuntur passim scriptores et Geo-
 graphi veteres, sed perperam nonnulli ex recen-
 tioribus scribunt, Diocletianum in ea condidisse pa-
 latia, et arcem Clissam ibidem esse, quippe Spa-
 latium sive Aspalathum, ubi erant palatia Diocletiani
 quatuor millia passuum distat a Salone, et decem
 millia passuum distat ab arce Clissa. Vide Joan-
 nem Lucium de Regno Dalmatiæ et Croatiae, nec
 non Thomæ archidiaconi Spalatensis historiam
 Salonitanam, et Jacobi Sponii Itinerarium tom. I.
 pag. 106.

(84) Nimirum Clissa, non vero Clusa, ut Meur-
 sius perperam interpretatur. Olim dicta fuit *Ande-
 strinum*, ut Joannes Lucius a nobis paulo superius
 laudatus opinatur. Hæc hodie Latinis Clissa dici-
 tur, et Slavis *Klis*. Distat a Salone quatuor millia-
 ribus, et decem a Spalato. Vide Jacobi Sponii Iti-
 nerarium tom. I, pag. 108, et seqq.

(85) Sic ex ms. codice: in editis vero legitur,

A est Salona nuncupata, dimidium habens ejus ma-
 gnitudinis quam Constantinopolis: in ea congre-
 gati omnes Romani arma sumebant, indeque
 discedentes ad clausuram pergebant quatuor millia
 passuum ab ipsa urbe Salona distantem, quæ in
 hodiernum usque diem Clissa nuncupatur, quod
 illac prætereuntes quasi concludat, atque inde ad
 flumen 87 proficiscebantur. Hac igitur permuta-
 tione multis annis facta, Sclavi qui trans flumen
 habitabant, qui et Abari dicti, re considerata
 dixerunt inter sese: Romani hi ex quo primum
 trajecerunt, prædamque nacti sunt, nunquam
 trajicere desinent; itaque aliquid contra machine-
 mur. Hoc igitur consilio Sclavi sive Abari, cum
 Romani aliquando flumen transmisissent, positis
 insidiis illos adorti oppugnarunt, viceruntque; ac
 sumptis eorum armis, vexillis et reliquis signis
 bellicis, trajecto prædicti Sclavi flumine ad clau-
 suram venere: quos ubi viderunt Romani, qui illic
 excubias agebant, conspectis vexillis et armatura
 gentilium suorum, gentiles eos esse suos arbitraji,
 cum ad clausuram præfati Sclavi accessissent,
 transitum illis permiserunt. Sed intromissi Ro-
 manos oppido expulerunt, necnon etiam laudatam
 urbem Salonam occuparunt: ibique sedibus posi-
 tis paulatim ex eo tempore incipientes prædari,
 Romanos in campis et in locis editioribus habi-
 tantes deleverunt, eorumque loca invaserunt.
 Cæteri vero Romani in oræ maritimæ oppidis
 servati sunt, eaque etiamnum tenent, et sunt ista:
 Rausium, Aspalathum, Tetrangurium, Diadora,
 Arbe, Becla, et Opsara: eorumque habitatores in
 hodiernum usque diem Romani nuncupantur.

C

Ab imperio autem Heraclii Romanorum impera-
 toris, uti, cum de Croatis et Serviis agemus,
 dicturi sumus universa Dalmatia, necnon finitimæ
 illi gentes, Croati, Servii, Zachlunitæ, Terbu-

καὶ διαπεράσαντες ποτὲ οἱ Ῥωμᾶνοι, ἐποίησαν οὗτοι
 ἔγχρῦμα, etc.

D (86) Φλάμουλον, *Flammulum*, *Vexillum Flammeum*
vexillum. Vide Ducangii utrumque Glossarium.

(87) De Rausio seu Ragusio et aliis Dalmatiæ ma-
 ritimis civitatibus, quæ a Slavis non fuerunt oc-
 cupatæ, pluribus loquitur in fine hujus capituli
 scriptor noster; ubi vide quæ observamus.

(88) Incolæ illarum urbium Romani appellati
 sunt, quod Roma illuc commigraverint, ut scribit
 idem Constantinus initio hujus capituli; et quod
 Latinum Sermonem diu servaverint, ut tradit
 Willelmus Tyrius lib. II, cap. 27. Et quidem Ra-
 gusini cives ad undecimum sæculum usque lingua
 Latina utebantur; postmodum vero quia multæ
 familiæ Slavorum Ragusium commigrarunt, cives
 Ragusini paulatim, patria lingua posthabita, Sclava
 uti cœperunt.

(89) Interpretatio Meursii hic mutila ac depræ-
 vata comparet, quod quidem factum librarii inco-
 rria nemo non videt.

notæ, Canalitæ, Diocletiani, ac Arentani qui et Paganî nuncupati sunt, ditioni Romanæ se subtraxerunt; quippe cum Romanum imperium per imperantium tunc temporis ignaviam atque socordiam, maxime Michaelis Amoriensis Balbi, tantum non expirasset, qui Dalmatiæ oppida incolabant, sui juris facti, neque Romano imperatori, neque cuiquam alteri subjecti. Itidem conterminæ illis gentes, Croati, Servii, Zachlumitæ, Terbuniotæ, Canallitæ, Diocletiani et Paganî, excussis Romani imperii habenis liberi, suisque non alienis legibus usi sunt. Principes vero, ut aiunt, hæ gentes non habent, præter Zupanos senes, quemadmodum etiam reliqui Sclavorum populi. Plurimi etiam ex his Sclavis non baptizabantur, imo diu baptismi expertes manserunt. Imperante autem piissimo imperatore Basilio, legatos miserunt petiitum, ut qui ex ipsis baptizati nondum essent, baptizarentur, essentque veluti ab origine imperio Romano subjecti. Horum precibus auditis **88** beatus ille præclarusque imperator Casarianum una cum sacerdotibus misit, omnesque illos qui in prædictis gentibus nondum baptizati erant, baptizavit; baptizatis autem ipsis, tunc principes eis designavit, quos vellent, eligerentque, e stirpe quam maxime diligenter ac amarent. Atque ex eo tempore in hodiernum usque diem principes ipsis ex eadem stirpe, et non aliunde eliguntur. Paganî autem, qui et Arentani Romanorum lingua nuncupati sunt, in locis inaccessis atque præruptis baptismi expertes relinquebantur. Paganî quippe Sclavorum lingua non baptizati dicuntur. Deinceps vero etiam hi, missis ad eundem præclarum imperatorem legatis, petierunt baptizari; misit itaque, et baptizavit. Deinde vero, ut antea

A βάτοι, Σέρβιοι, Ζαχλουμοί, Τερβουνιώται, Καναλιέται, Διοκλητιανοί, καὶ Ἀρεντανοί, καὶ οἱ Παγάνοι (90) προσαγορευόμενοι. Τῆς δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλείας διὰ τὴν τῶν τότε κρατούντων νοθρότητα καὶ ἀφελειαν εἰς τὸ μῆδὲν παράπαν μικροῦ δεῖν ἐναπονευσάσης, καὶ μάλιστα δὲ ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορίου (91) τοῦ Τραυλοῦ, οἱ τὰ τῆς Δαλματίας κάστρα οἰκοῦντες γεγόνασιν αὐτοκέφαλοι, μῆτε τῶ βασιλεῖ Ῥωμαίων, μῆτε ἐτέρῳ τινὶ ὑποκείμενοι· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκεῖσε ἔθνη, οἱ τε Χρωδάτοι καὶ Σέρβιοι, καὶ Ζαχλουμέται (92), Τερβουνιώται καὶ Καναλιέται, καὶ Διοκλητιανοί, καὶ οἱ Παγάνοι τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀφηνιάσαντες (93) γεγόνασιν ἰδιόρρυθμοι καὶ αὐτοκέφαλοι, τινὲ μὴ ὑποκείμενοι. Ἀρχοντας δὲ, ὡς φασί, ταῦτα τὰ ἔθνη μὴ ἔχει, πληρὴ ζουπάνους (94) γέροντας, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ Σκλαβίνιαι ἔχουσι τύπον. Ἀλλὰ οἱ πλείονες τῶν τοιοῦτων Σκλάβων οὐδὲ ἐθαπτίζοντο, ἀλλὰ μέχρι πολλοῦ ἔμενον ἀβάπτιστοι. Ἐπὶ δὲ Βασίλειου τοῦ φιλοχριστοῦ βασιλέως (95) ἀπέστειλαν ἀποκριταρίους ἐξαιτούμενοι καὶ παρακαλοῦντες αὐτὸν τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀβαπτίστους βαπτισθῆναι, καὶ εἶναι ὥστε ἐξ ἀρχῆς ὑποταγμένους τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων· ὄντινων εἰσακούσας ὁ μακάριος ἐκεῖνος, καὶ δόιδιμος βασιλεὺς, ἐξαπέστειλε βασιλικὸν μετὰ καὶ ἱερέων, καὶ ἐβάπτισεν αὐτοὺς πάντας τοὺς τῶν προβρῆθέντων ἔθνων ἀβαπτίστους, τυγχάνοντας· καὶ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι αὐτοὺς, τότε προσβάλετο εἰς αὐτοὺς ἀρχοντας οὓς ἐκεῖνοι ἤθελον καὶ προέκρινον, ἀπὸ γενεᾶς ἧς ἐκεῖνοι ἠγάπων καὶ ἔστεργον. Καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν ἐκ τῶν αὐτῶν γενεῶν γίνονται ἀρχοντας εἰς αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐξ ἐτέρας. Οἱ δὲ Παγάνοι, οἱ καὶ τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ (96) Ἀρεντανοί καλούμενοι, εἰς δυσβάτους τόπους καὶ κρημνώδεις κατελείφθησαν ἀβάπτιστοι. Καὶ γὰρ Παγάνοι κατὰ τὴν τῶν Σκλάβων γλῶσσαν (97)

ANSELM BANDURII NOTE.

(90) Sic emendat et Meursius; quippe paulo infra scribitur, καὶ οἱ Παγάνοι, sed hic perperam legitur cum in mss, tum in editis, καὶ Ὑπαγάνοι. De his autem populis omnibus loquitur infra pluribus Scriptor noster.

(91) Perperam legitur cum in mss, tum in editis Σαμορίου pro Ἀμορίου. De hac defectione Dalmatarum sub Michael Balbo loquitur et continuator Combesianus Theophanis pag. 52: Ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ Δαλματία τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπέστη τότε βασιλείας, καὶ γεγόνασιν ἅπαντες ἰδιόρρυθμοί τε καὶ αὐτοκέφαλοι μέχρι τῆς τοῦ Βασίλειου τοῦ δόιδιμου βασιλείας· τότε γὰρ πάλιν οὗτοι Ῥωμαῖοις καθυπετάγησαν. Sed et omnis Dalmatia sub id tempus a Romano imperio defecit, sui que omnes juris ac sibi capita exsti erunt, quoadusque inclutus ille Basilius imperium regendum suscepit. Tunc enim Romanæ facti sunt ditigis. Verum urbs Ragusium nunquam Romano imperio paruit, sed ab ipsa sui origine semper libera suis legibus regebatur; quod quidem facile cognosci potest ex ipsomet Porphyrogenito.

(92) De his omnibus populis loquitur pluribus infra Scriptor noster.

(93) Perperam in editis, ἀφηνιάσαντες legitur sed optime Meursius emendat.

(94) Ζουπάνους, et Zupanus, Scriptoribus Latinis Zupanus, Zupanus, et Zupanus, Dignitas apud Slavos. Vide Joannem Lucium de Reg. Dalmatiæ et Croa-

tiæ; necnon notas Ducangii in Alexiadem pag. 547.

(95) Plurimæ Slavorum gentes baptizantur, imperante Basilio Macedone. Vide scriptores qui res hujus imperatoris meioris prodiderunt, necnon libellum seu fragmentum de Russorum ad fidem Christi conversione, quod ex codice ms. Colbertino infra proferimus cum de Russis ac Russia agimus.

(96) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis, οἱ δὲ Παγάνοι, οἱ δὲ τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ. Qui autem Porphyrogenito Ἀρεντανοί appellantur, a Cedreno Ἐρεντανοί vocantur. De Arentanis pluribus agit scriptor noster infra cap. 56.

(97) Hanc ipsam rem repetit Porphyrogenitus pluribus infra cap. 56, ubi de Arentanis. At fallit eum hic tum ibi dum ait Paganos Sclavorum seu Slavorum lingua non baptizatos intelligi; quippe Paganus Latinis scriptoribus Christianis dicitur Gentilis, seu Idololatra. Vide Gloss. med. et inf. Latinitatis Ducangii, ubi quamplurima loca prædictorum scriptorum in medium proferuntur: unde facile quispiam intelligere poterit vocem hanc Latinam, et non Slavam esse, maxime cum hac voce nostrates non utantur ad denotandos non baptizatos, neque quidquam apud ipsos significet. Verum locus hic Porphyrogeniti ambigendi occasione Ducangio præbuit in notis ad Alexiadem, (ubi ait Anna Seythas Latinorum more, seu recepto apud Latinos idiomate et vocabulo Paganos appellabat.) Paganî vox, inquit, Sclavorum pro-

ἀδάπτιστοι ἐρμηνεύονται (98). Μετὰ δὲ τοῦτο καὶ αὐτοὶ ἀποστειλάντες εἰς τὸν αὐτὸν δουρικτον βασιλεῖα ἐξητήσαντο βαπτισθῆναι καὶ αὐτοὶ καὶ ἀποστειλάς ἐδάπτις καὶ αὐτοῦς. Ἐπει δὲ, ὡς πρόφηναν (99), διὰ τὴν τῶν κρατούντων κωρότητα καὶ ἀφέλειαν εἰς κατόπιν τὰ τῶν Ῥωμαίων ἦλθον πράγματα, καὶ οἱ τὰ τῆς Δαλματίας κάστρα οἰκοῦντες γεγόνασιν αὐτοκέφαλοι, μήτε τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων, μήτε ἄλλῳ τινὶ ὑποκειμένοι. Μετὰ δὲ χρόνον τινὰ ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ αἰδιμοῦ καὶ ἀειμνήστου βασιλέως ἰλιθόντων Σαρακηνῶν (1) ἀπὸ Ἀφρικῆς τοῦ τε Σολδανῶ καὶ τοῦ Σάβα καὶ τοῦ Κλαφούς μετὰ καραβίων λς' (2), κατέλαθον ἐν Δαλματία, καὶ ἐπόρθησαν τὸ κάστρον τὰ Βούτοβα (3), καὶ τὸ κάστρον τῆν Ῥώσαν (4), καὶ τὸ κάστρον τὰ Δεκάτερα τὸ κάτω (5). Καὶ ἦλθον καὶ εἰς τὸ κάστρον Ῥαουσίου (6), καὶ παρεκάθισαν αὐτῷ μῆνας δέκα πέντε. Τότε βιασθέντες οἱ Ῥαουσαῖοι ἐδηλοποίησαν Βασιλεῖ τῷ ἀειμνήστῳ βασιλεῖ Ῥωμαίων, λέγοντες αὐτῷ οὕτως: Ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ μὴ ἐάσῃς ἀπολέσθαι παρὰ τῶν ἀνητιῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δὲ βασιλεὺς σπλαγγισθεὶς ἀπέστειλε τὸν πατρίκιον Νικήτα (7) δρουγγάριον τοῦ πλωϊμοῦ, οὗ τὸ ἐπικλῆν ὁ Ὀρύφας, μετὰ χελανδίων ἑκατόν. Οἱ δὲ Σαρακηνοὶ μαθόντες τὴν μετὰ τοῦ στόλου ἄφιξιν τοῦ πατρίκιου δρουγγαρίου τοῦ πλωϊμοῦ, ἔφυγον καταλιπόντες τὸ κάστρον Ῥαουσίου, καὶ ἀντιπέρασαν ἐν Λογουδαρία, καὶ πολιορκήσαντες τὸ κάστρον Βάρεως (8), τοῦτο ἐπόρ-

A dixi, per Imperantium ignaviam, atque socordiam retro lapsæ sunt res Romanorum, ac incolæ oppidorum Dalmatiæ sui juris facti, neque Romano imperatori, neque cuiquam alteri paruerunt. Post aliquod vero temporis, præclaro illo ac semper memorando Basilio fræna imperii moderante, venientes ab Africa Saraceni cum Soldano, Saba, et Calphone, navibusque xxxvi applicuerunt in Dalmatia; atque urbes Butoba, Rosa, et inferius Decatera expugnarunt: inde adversus Ragusium profecti eam urbem obsidione cinctam quindecim tenere menses. Tum Ragusini cives in angustias adducti Basilio semper memorando Romanorum imperatori id significarunt, hisce verbis: Miserere nostri, neque nos permittas ab infidelibus pessundari: eaque re imperator motus Nicetam Patricium mittit drungarium rei navalis, Orypham cognominatum, cum chelandiis centum. At Saraceni ubi adfuturum mox cum classe Patricium, rei navalis drungarium, resciverunt, ab obsidione Ragusinae urbis discesserunt, et in Longobardiam trajicientes urbem Barium obsidione cinxerunt, expugnaruntque. Tunc Soldanus extructis ibi palatiis Longobardiam omnem Romanam usque annos quadraginta tenuit. Hac itaque de causa imperator ad Ludovicum Franciæ regem, et ad Papam Romanum, legatos misit petiitum, ut exercitum a se missum auxilium ferant: qui

ANSELMI BANDURRI NOTÆ.

pria fuerit, an Latinorum, an vero eam Latini a Slavibus hauserint, jure controversi potest, cum longe ante Slavorum auditum nomen usurpent scriptores Christiani, etsi in confesso sit ante Constantinum Magnum, et Constantium vix usurpatum hac notione pro gentilibus et idololatriis, ut pridem observatum a Baronio in notis ad Martyrologium. Verum si Ducangius Sclavam linguam calluisset, et loca Scriptorum illa, quæ in laudato Glossario exhibet seculo considerasset, procul dubio dixisset Porphyrogenitum hac in re errasse.

(98) Perperam hic in mss. et in editis legitur ἐρμηνεύεται, sed optime habetur in ms. Regio infra cap. 36, ἀδάπτιστοι ἐρμηνεύονται: qui quidem locus in editis depravatus ac mutilus est, ut suo loco dicemus.

(99) Nimirum ab Heraclii imperio, et maxime temporibus Michaelis Balbi Dalmatiæ excusso Romani imperii jugo, sui juris facti sunt, ut paulo superius ait.

(1) De hac Saracenorum expeditione in Dalmatiam loquitur etiam idem Porphyrogenitus lib. 11. de Them. cap. 11 et in avi Basilii Vita n. 53, unde hausit quæ in hanc rem habet Cedrenus: Zonaras autem paulo diversa habet.

(2) Varie nomen horum ducum Saracenorum a Scriptoribus effertur: Porphyrogenitus hoc capite primum Saba appellat, ut et Cedrenus; at lib. 11. de Thematibus cap. 11 omnem Saman appellat, et in avi Basilii Vita Samban. Erchempertus in Hist. Langob. ipsum Seodan nuncupat; qui quidem Anonymo Casin. et Leoni Ost. Seodan: denique auctori Chronici S. Vincentii de Vulturno Sangdam vocatur. At quem hic Κλαφούς nuncupat Porphyrogenitus, eundem lib. 11. de Them. cap. 11 et in avi Basilii Vita Κλαφούς appellat. Et quidem Calphon Soldani meminit etiam Leo Ost. lib. 1, 27.

(3) Perperam hic legitur cum in mss. tum in editis, τὰ Βούτοβα; hanc quippe ipsam urbem Porphyrogenitus τὴν Βούτοβαν appellat, lib. 11. de Them. cap. 11, et in avi Basilii Vita eidem ἡ Βούτοβα dicitur; Cedreno vero Βούτοβα vocatur. Hæc autem ipsa urbs Plinio Butua dicitur; hodieque Budua appellatur.

(4) Eidem libro 11. de Them. cap. 11 et in avi Basilii Vita, Ῥώσα hæc urbs appellatur; hodieque etiam Rosa dicitur non longe ab Ascrivio seu Ascrivio posita.

(5) Aliis scriptoribus Græcis Δεκάτερα dicitur, hodie Catarum, Catharum et Cattara. Slavibus vero Cotor; de qua quidem urbe pluribus Scriptor noster loquitur infra hoc ipso capite. Hæc autem urbs occupata fuit a Saracenis, excepta superiori tantum ipsius parte, in alto ac prærupto monte sita, ubi hodieque arx munitissima cernitur. Caterum de urbe Cataro sic habet Jacobus Luccari lib. 1. Degli Annali di Rausa pag. 9: Ora ruinato il regno di Vuladislav, i Bulgari passarono più oltre, et abbrusciarono Oragoacie, Risano, e Cataro. qual crebbe dalle ruine d'Ascrivio, a di Kotor di Bosna, la qual rocca Ru'ingero al 2. lib. della Cosmografia, chiamata Vissikotor, ove naquero Nedor, Miroslav, e Vukas-cin, i quali aiutarono con le scultà l. ro l'edificio di Cataro.

(6) Interpretatio Meursii hic depravata ac mutila comparet. Quæ Ῥαούσιν et Ῥαούσιον dicitur Porphyrogenito et Cedreno, a Zonara appellatur Ῥαούσιον.

(7) Perperam in Zonara scribitur, ὁ Ὀρύφας pro Ὀρύφας vel Ὀρύφας, Hujus autem Nicetæ Patricii meminit Ludovicus II imperator in epistola ad Basilium Macedonem imperatorem, ubi Hadriatici Serrator dicitur.

(8) Erchempertus in Hist. Longob. cap. 20.

interque petitioni ejus obsequentes cum magna manu jungunt se copiis ipsius una cum Chrobatibus, Servis, Zachlumis, Terhuniotis, Canaliis, et Ragusinis, cunctisque Dalmatiæ oppidorum incolis (nam hi omnes ex imperatoris mandato aderant), qui in Longobardiam trajicientes urbem Barin obsederunt expugnaruntque.

πάπας, ἦλθον ἀμφοτέρω μετὰ δυνάμειος πολλῆς, καὶ στρατῷ ἅμα τῷ Χρωβάτῳ, τῷ Σέρβῳ, καὶ Ζαχλιούμῳ, καὶ Τερβουνιώταις, καὶ Καναλιταῖς, καὶ Ῥαουσιόις, μετὰ πάντων τῶν ἀπὸ τῆς Δελματίας κάστρων (οὗτοι γὰρ πάντες βασιλικῆ κελεύσει παρήσαν), καὶ παρασάντων ἐν Λογουβαρδίᾳ ἐκάθισαν τὸ κάστρον Βάριως, καὶ ἐπόρθησαν αὐτό.

Sciendum autem est, quod Chrobatos, 89 reliquosque Sclavorum principes, Ragusini cives suis navibus in Longobardiam transmiserint. Et urbem quidem Barim, totamque regionem, ac prædam universam sibi habuit imperator Romanorum : Soldanum vero cum cæteris Saracenis rex Fran-

θησαν. Τότε ὁ Σολδαὸς κτίσας ἐκείσε πλάτια, κατεκράτησε πᾶσαν Λογουβαρδίαν μέχρι Ῥώμης (9) ἐτη τεσσαράκοντα. Ὁ οὖν βασιλεὺς διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ἀπέστειλε πρὸς τε τὸν Λοδῆγον τὸν ῥῆγα Φραγγίας (10) καὶ τὸν πάπα Ῥώμης, ἵνα συνεπαμύνηται τῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι στρατῷ. Οἱ δὲ ὑπαίξαντες τῇ τοῦ βασιλέως αἰτήσει, ὃ τε ῥῆξ καὶ ὁ ἐνωθέντες τῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι

Ἰστίον ὅτι τοὺς Χρωβάτους καὶ τοὺς λοιποὺς Σκλαβάρχοντας, οἱ τοῦ κάστρου Ῥαουσιόου οἰκῆτορες μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν καραβίων (11) διεπέρασαν ἐν Λογουβαρδίᾳ. Καὶ τὸ μὲν κάστρον Βάριως; (12), καὶ τὴν χώραν, καὶ τὴν ἀλχημαλωσίην πᾶσαν ἀνελάθετο ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων· τὸν δὲ Σολδαὸν, καὶ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

idem tempus Agareni Barim insidentes cæperunt, devastantes stirpitus, deprædare totam Apuliam, Calabria, et pedetentim Salernum ac Beneventum depopulari initiarunt. Evocati autem Saraceni fuere a Radelgiso principe Beneventano in auxilium suum contra Capuanos, per Pandonem Castaldeum Barensem fidelem suum, ut habent Anonymus Casin. cap. 8. Leo Ost. lib. 1, cap. 27. et Chronicon S. Vincentii de Vulturno pag. 694. Sed cur dicatur Barium Rausiorum urbs Symeoni Logothetæ, causam apud alios scriptores non reperio. Sic ille ad annum 17 Imperii Basilii Macedonis : Σολδαὸς ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγός, τὴν Βάρην κρατήσας, ἣτις ἐστὶν πόλις μεγάλη τῶν Ῥαουσιέων, καὶ ἐν αὐτῇ κατοικήσας, πολλὰς κτήρας πόλεις καὶ χώρας καταλύρηνατο. Soldanus Agarenorum princeps, capto Bario, quæ Rausiorum urbs magna est, in eoque positâ sedibus, multas alias urbes locaque diripiebat.

(9) Ut porro Saraceni in finitimas provincias effusi, imperium suum in Italia dilatarint, præter Porphyrogenitum, et alios scriptores Græcos, a nobis supra citatos, pluribus rein prosequitur Erchempertus cap. 19 ut et Leo Ost., lib. 1 cap. 32.

(10) Sic ex sequentibus emendo; quippe hic in insc. et in editis pro τὸν ῥῆγα legitur τὸν δοῦκα. Hæc autem paulo diversa a Zonara narrantur; verum in hoc conveniunt omnes Græci scriptores, Basilium Macedonem non modo destinatum pro Dalmatis classem in Italorum subsidium misisse, sed et Romanum pontificem et Ludovicum Franciæ regem, ut suis copiis Italos adjuverent, per epistolas impulsisse. At scriptores Latini, Erchempertus nimirum et auctor Chronici S. Vincentii de Vulturno, evocatum produnt Ludovicum Franciæ regem a Capuanis et Beneventanis, Beneventi fines per Soram ingressum, Capuaque, cujus princeps rebellaverat, capta, anno sequenti multis fultum auxiliariis Barim perrexisse, ac cum prædicto Sangdam Augustalem exercitum pugnam commisisse, fudisseque Saracenos; deinde Materam ac Canusium expugnasse; reversum denique Beneventum, cum Saracenorū vires debilitatæ admodum essent, missi exercitu Barim cepisse, et in ea Sangdam cum aliis ejus satellitibus. Eadem forme tradit et Leo Ostiensis lib. 1, cap. 28, qui sane Ludovici expeditionem in annum 866 conjicit, Barimque quatuor annis ab eo obsessam ait. At Lupus Protospatha et Anonymus Barenensis Barim a Ludovico captam fuisse scribunt die tertii mensis Februarii anni 868, ind. 1. Hinc videtur non optime congruere numerus quadraginta anno-

rum, quem ponit Porphyrogenitus a capta a Saracenis urbe Bario ad diem qua ex Italia pulsi fuere iidem Saraceni a Ludovico II imperatore, Lotharii imperatoris filio. Cæterum nomen Ludovici varie a Græcis scriptoribus effertur; Porphyrogenito hoc ipso capite, dicitur Λοδῆγος, et Δολῆγος, et libro II de Them. cap. 11, Λοδοῦχος, quod quidem scribitur inscitia depravatum esse non dubito. In avi Basilii Vita eidem scribitur Λοδοῖχος, Cedreno vero Δολῆγος. At ubique legendum Λοδῆγος, vel Λοδοῦχος.

(11) Satis illustre est hoc Porphyrogeniti testimonium ad urbis Ragusinae patriæ nostræ antiquitatem comprobendam; quippe nono sæculo, Basilio Macedone imperante, Sclavorum principum auxillares copias ad Barium urbem recuperandam in Apuliam nostrates propriis navibus transportarunt, ut Porphyrogenitus adnotat: quas procul dubio non habuisset Ragusina urbs nono sæculo, nisi jam ab aliquot sæculis fundata esset, et tunc magna esset ac florentissima, metropolis totius Romanæ gentis, quæ in Dalmatia erat, ut infra ex eodem Porphyrogenito dicemus. Originem autem ac progressum Ragusinae reipublicæ, et quando maxime floruerit in re navali subsequentibus sæculis, facile quispiam intelligere poterit ex compendio Annalium Ragusinorum, edito ab Illustrissimo Jacobo Luccari patricio Ragusino, Italico idiomate, Venetiis 1605, et ex opere Mauri Orblini Ragusini, abbatissæ Melitensis, cui titulus *Il Regno degli Slavi*, edito Pisauri 1601.

(12) Quod ait hic Porphyrogenitus Barium, totamque regionem, ac prædam universam sibi habuisse Imperatorem Romanum, Soldanum vero cum cæteris Saracenis abductum fuisse a Ludovico Franciæ rege Capuam ac Beneventum, in dubium revocant nonnulli, eo quod Erchempertus, auctor Chronici S. Vincentii de Vulturno et protospatha tradant, Græcos demum Barim post excessum Ludovici imperatoris ingressos, ut a Saracenis, quorum vires quotidie invalcebant, sese tutarentur. Erchempertus cap. 29 et Chronicon S. Vincentii: *Hoc audientes qui Bari residebant, Gregorium Bajulum imperatorem Græcorum, qui tunc in Ydronto debebat, cum multis exercitiis ab Saracenorū metu Barim introduxerunt: qui statim apprehensum Castaldeum, illiusque primores Constantinopolim misit, quibus jurejurando fidem dederat.* Quod quidem in annum 875, ind. viii, rejiciunt Protospatha et Anonymus Barenensis, proinde post excessum Ludovici imperatoris, qui Ravennæ obiit die 13 mensis Augusti, anno 874.

τοὺς λοιποὺς Σαρακηνοὺς ἀνελάβετο Λοδότηχος ὁ ῥῆξ Φραγγίτζι, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς ἐν τῷ κάστρῳ Καπούης, καὶ ἐν τῷ κάστρῳ Βενεβενδοῦ (13)· καὶ οὐδείς αὐτὸν εἶδεν γελῶντα. Εἶπεν δὲ ὁ ῥῆξ, ὅτι Εἴ τίς μοι τὸν Σολδανὸν μετὰ ἀληθείας ἀναγγεῖλη ἢ ὑποδείξῃ γελῶντα, δώσω αὐτῷ χρήματα πολλὰ καὶ μετὰ τοῦτο εἰδὲ τις αὐτὸν γελῶντα, καὶ τῷ ῥῆγι Λοδότηχι ἀπήγγειλεν. Ὁ δὲ προσκαλεσάμενος τὸν Σολδανὸν ἠρώτησεν αὐτὸν ποίῳ τρόπῳ ἐγέλασεν. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἄμαξαν εἶδον, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ τροχοῦς κυλιομένους, καὶ τούτου χάριν ἐγέλασα (14), ὅτι καὶ ἐγὼ ποτε κεφαλὴ ἤμην, καὶ ἀρτίως εἰμι ὑποκάτω πάντων, καὶ πάλιν θύναται ὁ Θεὸς ὑψῶσαί με. Καὶ ἀπὸ τότε προσκαλεῖτο αὐτὸν ὁ Λοδότηχος εἰς τὴν τράπεζαν αὐτοῦ, καὶ συνήσθιον αὐτῷ. Οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς Καπούης καὶ Βενεβενδοῦ ἤρχοντο πρὸς τὸν Σολδανὸν ἐρωτῶντες αὐτὸν περὶ ἰατρειῶν καὶ θεραπειῶν ἀλόγων (15), καὶ λοιπῶν ὑποθέσεων, ὡς γέροντα καὶ πεπεραμένον. Ὁ δὲ Σολδανὸς πανούργως ὦν καὶ σκολιός, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι Πράγμα θέλω εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ δέδοικα τοῦ μὴ παρ' ὑμῶν κατάδηλον γενέσθαι πρὸς τὸν ῥῆγα (16), καὶ ἀπολέσω τὴν ἐμαυτοῦ ζωὴν. Οἱ δὲ ὤμοσαν αὐτῷ, καὶ θαρβήσας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι Ὁ ῥῆξ ἐξορίσται θέλει πάντας ὑμᾶς ἐν τῇ μεγάλῃ Φραγγίτζι, καὶ ἐὰν ἀπιστήτε, ἐκδέξασθε μικρὸν, καὶ γὰρ πληροφορῶ ὑμᾶς. Καὶ ἀπελθὼν εἶπε πρὸς τὸν Λοδότηχον, ὅτι Οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου κακοὶ εἰσι, καὶ σὺ οὐ δύνασαι κυριεῦσαι τὴν χώραν ταύτην, ἐὰν μὴ ἀφανίσῃς τοὺς δυνατοὺς τοὺς ἀντιπίπτοντάς σοι· ἀλλὰ δέσμευσον τοὺς πρῶτους τοῦ κάστρου, καὶ ἀπόστειλον αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν σου, καὶ τότε ὡς θέλῃς οἱ λοιποὶ ὑποταγήσονται σοι. Καὶ ὅτε παρέβαιον αὐτὸν ἵνα πληρώσῃ τὴν βουλὴν αὐτοῦ, καὶ ὤρισε γενέσθαι ἀλύσεις σιδηρᾶς εἰς τὸ ἐξορίσται αὐτούς· ἀπῆλθεν ὁ Σολδανὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὅτι Ἀκμήν οὐ πιστεύετε ὅτι ὁ ῥῆξ ἐξορίσται ὑμᾶς ποιεῖ, καὶ παντελῶς ἐξ ἀνθρώπων γίνεται τὸ μνημόσυνον ὑμῶν· ὁμῶς εἰ θέλετε τελείως πληροφορηθῆναι, ἀπελθόντες θεάσασθε τί ἄρα ἐργάζονται πάντες οἱ χαλκεῖς τῆ προσατάξει τοῦ ῥηγός· καὶ εἰ οὐχ εὗρητε αὐτοὺς ἐργαζομένους τὰς ἀλύσεις καὶ τὰ δεσμὰ, γινώσχετε ὅτι πάντα τὰ παρ' ἐμοῦ λαλούμενα ὑμῖν ἔστι ψευδῆ· εἰ δὲ ἀληθεύω, φροντίσατε τὴν σωτηρίαν ὑμῶν, καὶ ἐμὲ εὐσεβήσατε τὸν τὰ χρηστὰ καὶ σωτήρια ὑμῖν

ciae Ludovicus, et Capuam ac Beneventum ipsos abduxit. Et Soldanum quidem nemo unquam ridentem videbat; itaque multas ei pecunias rex pollicetur, qui vere ridentem ipsum aut ostendisset, aut nuntiasset. Evenit autem postea, ut quidam ridentem Soldanum videret, qui regi Ludovico significavit. Ille accersitum Soldanum interrogavit quamobrem risisset? Isque respondit: Currum cernebam, et vertentes in eo rotas, et hujus rei gratia risum edidi: nam ego quoque aliquando caput fui, nunc autem infra omnes sum; et potest me Deus rursum exaltare. Atque ex illo tempore ad mensam illum suam Ludovicus adhibuit. Principes vero Capuae et Beneventi ventitabant ad Soldanum interrogantes eum de medicina ac cura equorum, aliisque rebus, uti senem, et multo usu peritum. Ille autem vafer admodum et versutus cum esset, dixit ipsis: Est quod communicatum vobis velim, sed vereor ne per vos regi innotescat, et ego in periculum vitae incidam: qui cum jurejurando se obstrinxissent, fidentior factus dixit iis: Rex vos omnes in magnam Franciam transportare statuit, et si non creditis, expectate paulisper, donec plenam vobis fidem faciam. Discedensque dixit Ludovico: Principes hujus loci improbi sunt, neque tu dominari huic regioni valebis, nisi potentioribus, qui tibi obsistunt, e medio sublatis. Sed primores urbis in vincula conjectos in tuam regionem mitte, et tunc pro arbitrio caeteri sese submittent. Cum autem persuasisset ipsi consilio suo obsequi, isque jam catenas ferreas faciendas decrevisset iis ablegandis, adiit Soldanum principes, inquiens: Adhuc vos non creditis regem vos exterminaturum, et omnino ex hominibus eruendam memoriam vestri. At si omnino certiores rei fieri vultis, abite et videte quid ubique fabri mandato regis conficiant: et nisi circa catenas ac vincula occupatos inveneritis, tunc me omnia falsa dixisse vobis judicate: sin autem vera dixero, curae vobis sit propria salus, mihique qui utilia vobis et salutaria consilia dederim, beneficium reddite. Persuasi vero principes Soldani verbis, compedibus et vinculis conspectis, omnino id quod erat crediderunt, atque ex eo tempore de tollendo rege Ludovico consilium ceperunt. Rex autem 90 horum omnium

ANSELMI BANDURH NOTÆ.

(13) Sic ex ms. Codice

(14) Quæ de Soldani risu, et ut a Capuanis et Beneventanis libertatem adeptus fuerit Soldanus, tradit hic et in avi Basilii Vita Porphyrogenitus, eadem ferme Cedrenus ac Zonaras narrant. Cæterum his consimilia narrantur a Theophylacto Simocatta lib. vi, cap. 11, et a Theophane anno 15. Mauricii imperatoris, de rege quodam a Sesostri Aegyptiorum rege captivo facto. Cum enim ex devictis regibus quatuor selegisset Sesostris qui currum, quo triumphum agens vehebatur, equorum more traherent, unus ex iis cunctari visus est, dum crebro retro conversis oculis rotæ volubilitatem contempleretur. Rex vero toties respicientem compellens: Quid est, inquit, bone vir, quod oculos in terga toties retorques? Quid ita rotas

aspectas? Quonam abire inhias? Cui ille respondit: Θεαύμακα τῶν τροχῶν τὰ κινήματα· ἀνώμαλον ἔχει τὴν κίνησιν· τὰ τοίνυν τούτων μέρη μεταωρούμενα, αὐθις καταχθόνια γίνονται, καὶ ἐμπάλιν τὰ περιπέτεια μετὰ τοῦτο ἀπεωρίζεται. Tum ille, Minor, ait, iam varios rotarum motus: earum quippe partes in altum sublatae, rursus in humum descendant, iterumque ascendunt, quæ descenderant. His auditis, narrant Sesostrin ad modestiam correctum esse, mandasseque denuo junctis mulis, a collo regum juga denii.

(15) Ἄλογον, Equus. Vide Gloss. Græc. Ducan-gii.

(16) Sic ex præcedentibus et subsequentibus emendamus. In mss. et in editis legitur, πρὸς τὸν δούκα.

Ignarus venatum egreditur; cumque revertetur, principes ipsius loci urbe occupata, intrare eum minime permiserunt. Rex itaque Ludovicus, insurgentes contra se principes videns, ad sua regreditur. Principes vero Soldano dixere: Quid tibi vis faciamus pro eo quod nos servaveris? Ille vero dimitti ad suos: voluit, eoque facto in Africam profectus in propriam regionem se recepit. Pristinam autem malitiam minime oblitus, exercitu collecto cum magna manu ad obsidendas capiendasque urbes Capuam ac Beneventum venit. Capuani vero ac Beneventani legatos in Franciam ad regem Ludovicum mittunt, uti supplicat ipsi adversus Soldanum et Afros ferret. At rex Ludovicus his cognitis, et quomodo egisset Soldanus, principibus persuadens regem compeditos in Franciam mittere voluisse, sic ipsis respondit: Pœnitit quidem me etiam eorum quæ antea vobis præstiti, cum vos ab hostibus servarim, pro quo beneficio mala mihi reposuistis; et quemadmodum ejectus ipse a vobis fui, ita nunc de vestro exitu gaudeo. Tunc ad summam angustiam redacti, a rege Ludovico ad Romanorum imperatorem legatos mittunt petitum, ut ipsis opitularetur, atque ab ejusmodi periculo eos liberaret. Pollicetur opem imperator; sed legato ab urbe Constantinopolitana redeunte, atque læta suis nuntia afferente de auxilio ab imperatore mittendo, priusquam in urbem se recipere posset, a Soldani excubiis captus fuit. Præsciverat quippe ille legationem factam ad imperatorem Romanum, et omni studio incubuit ut legatum caperet, quod et factum fuit. Comprehenso autem legato, intellexit quo defunctus fuerat officio, et post paucos dies auxilia Romani imperatoris adfutura. Dicit itaque ei Soldanus: Quod si quæ dixero feceris, libertate, et maximis muneribus

A βουλευσάμενον. Οὐ δὲ ἄρχοντες πεισθέντες τῷ τοῦ Σολδανοῦ λόγῳ, θεασάμενοι δὲ καὶ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰ δεσμά, τελείαν πληροφορίαν ἔλαβον, καὶ ἔκτισσε ἐμελέτων τὴν ἀπώλειαν τοῦ βῆγος Λοδοήχου. Ὁ δὲ βῆξ ταῦτα πάντα ἀγνοῶν ἐξῆλθε πρὸς τὸ κυνηγῆσαι ὑποστρέψαντος ἐξ, ἐκ τούτου ἄρχοντες ἐκράτησαν τὸ κάστρον, μὴ ἔσσαντες αὐτὸν εἰσαλθεῖν (17). Ὁ δὲ βῆξ Λοδοήχος τὴν τῶν ἀρχόντων ἐνστασιν θεασάμενος, εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψεν. Οἱ δὲ ἄρχοντες εἶπον πρὸς τὸν Σολδανόν· Τί ἄρα θέλεις ἡμᾶς ποιῆσαι σοὶ περὶ τῆς γενομένης εἰς ἡμᾶς παρὰ σοῦ σωτηρίας; Ὁ δὲ ἤτησατο ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ ἀπολύσαι αὐτόν· καὶ τούτου γενομένου ἀπέβηεν ἐν Ἀφρικῇ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ χώραν. Μὴ ἐπιλαθόμενος δὲ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ κακίας ἐστρατοπέδευσε, καὶ ἦλθε μετὰ δυνάμειος ἐν Καπύῃ καὶ ἐν Βενεθένει πρὸς τὸ πολιορκῆσαι καὶ ὑποτάξαι αὐτούς. Οἱ δὲ τὰ τοιαῦτα κάστρα κρατοῦντες ἀπέστειλαν πρόσβας πρὸς τὸν βῆγα Λοδοήχον ἐν Φραγγίᾳ, ἵνα ἐλθῶν συνεπαμύνηται αὐτοῖς κατὰ τοῦ Σολδανοῦ καὶ τῶν Ἀφρικῶν. Ὁ δὲ βῆξ Λοδοήχος ταῦτα μαθὼν, καὶ ὑπερ ἐποίησε τρόπον ὁ Σολδανὸς πείσας καὶ τοὺς ἄρχοντας, ὅτι Δεσμίαιος μὲλλει ὑμᾶς ὁ βῆξ ἐν Φραγγίᾳ ἐξορῆσαι, ἀντιβῆλυσεν αὐτοῖς, ὅτι Καὶ ἄπερ ἐποίησα πρότερον εἰς ὑμᾶς μεταμυμῆμαι, ὅτι ἔβουσα ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ ἀνταπεδώκατέ μοι πονηρὰ ἀντὶ αγαθῶν· καὶ καθὼς ἐδιώχθην παρ' ὑμῶν, ἀρτίως χαιρῶ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ὑμῶν. Τότε ἀπορῆσαντες ἀπὸ τοῦ βῆγος Λοδοήχου ἀπέστειλαν πρόσβας πρὸς τὸν βασιλέα Ρωμαίων τοῦ δοῦναι αὐτοῖς βοήθειαν, καὶ λυτρώσασθαι τοῦ τοιοῦτου κινδύνου· ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέσχετο βοηθῆσαι αὐτοῖς. Τοῦ δὲ ἀποκρισαρίου ἀπὸ τῆς πόλεως ὑποστρέψαντος, καὶ αγαθὰς ἀγγελίας τοῖς κίμψασιν αὐτῶν ἀποκομίζοντος, περὶ τῆς τοῦ βασιλέως συμμαχίας, μήπω τούτου ἀποσωθέντος ἐν τῷ κάστρῳ,

ANSELMI BANDURII NOTÆ

(17) Eadem ferme narrant Cedrenus et Zonaras, sed scriptoribus Latinis non conveniunt, qui Ludovicum custodiæ tunc mancipatum fuisse ab Adalgiso scribunt. Ita perro Erchempertus cap. 36: *Quibus ita patrat, (capta scilicet Bari) videns diabolus suos eliminari, Christoque universa restaurari, et damna inferni dolens, suo instinctu caperunt Galli graviter Beneventanos persequi, ac crudeliter vexare. Qua de re et Adalgisus princeps (Beneventanus) adversus Lodoquicum Augustum erectus cum suis Beneventi infra mœnia degentem, ac secunde quiescentem astu doloso sanctissimum virum, Salvatorem scilicet Beneventanæ provincie cepit, et custodiis mancipavit, bonaque ejus diripiens, ditatus est, cunctosque viros exercitales exspoliavit, et fugere compulsi. Lis consona tradunt Leo Ostiensis lib. 1, cap. 38, et auctor Chronici S. Vincentii, sæpe a vobis laudatus: qui Ludovicum custodiæ mancipatum fuisse ab Adalgiso narrant; a qua quidem infra quadraginta dies innuumerabili Saracenorum exercitu ab Africa adveniente, dimissus est, ut scribit laudatus Leo Ostiensis. At scriptor Annalium Francorum mensium rem paulo aliter narrat an. 871: Adalgisus imperatorem destitutum suorum viribus cernens, jam dudum conceptam iniquitatem parturit, et cum suis fautoribus Palatium, in quo imperator moridus*

quiescebat, occupare nititur. Imperator clamore irruentium excitatus, lecto desillit, arma corripit, et cum perpaucis corporis sui custodibus ad ostium domus turbatus procedit, aditumque ferro intercludens, hostem a liminibus arceat. Adalgisus sentiens non sine discrimine ostia domus esse penetranda, ab introitu pedem retrahit, palatiumque flammis exuri jubet. Interea imperator dextras sibi dari petit, pacemque obnixè deposcit. Cui responsum est, non aliter petita impetraturum, nisi prius jurejurando promitteret, nunquam se diebus vitæ suæ Beneventi finis intraturum, neque pro calumnia, quam tunc pattebatur, vindictam aliquando exacturum. Allatis itaque sanctorum pignoribus, necessitate constrictus, sacramentum quod ab eo exigebatur juravit, statimque postero die a Benevento exiit. Mox partem ut anno sequenti Ludovicus imperator Rotham venerit, et a Joanne papa absolutus a sacramento, Adalgisum tyrannum denuntiatum in Corsicam fugere compulerit, ac tandem Ludovicus anno 874, vitam finierit. Cæterum de Ludovici captione similia habet Leo Ostiensis lib. 1, cap. 38, ubi de Capua a Saracenis obsessa, et a Ludovico fusis ibi Saracenis nonnulla, nihil tamen de legato Capuanorum ad Basilium misso, de quo Porphyrogenitus, Cedrenus ac Zonaras loquuntur.

ἐκρατήθη παρὰ τῶν βιγλῶν τοῦ Σολδανῶ· προεγώ-
 και γὰρ ὁ Σολδανὸς τὴν γεγονυῖαν ἀποστολὴν πρὸς
 ἱεροσολίμους τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ ἐπέκτεισε τοῦ-
 σφι ἀποκρισιάριον αὐτῶν κρατῆσαι, ὅπερ καὶ γέ-
 γόη. Κρατηθέντος δὲ αὐτοῦ ἔμαθε τὴν ἀποτελεσθεῖ-
 σιν παρ' αὐτοῦ δουλείαν, καὶ ὅτι δι' ὀλίγων ἡμερῶν
 καταλαμβάνει ἡ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων βοήθεια.
 Ὁ δὲ Σολδανὸς εἶπε τῷ αὐτῷ ἀποκρισιάρῳ, ὅτι Εἰ
 ποιήσεις; ἔπερ σοι εἶπας, ἐλευθερίας καὶ θωρακῶν με-
 γάλων ἀξιοθήσῃ· εἰ δὲ μή, πονηρῶ θανάτῳ τὴν
 ζωὴν ἀπολέσεις. Τοῦ δὲ ὑποσχομένου ἐκπληρῶσαι
 τὸ κελεύμενα αὐτῷ, εἶπεν ὁ Σολδανὸς πρὸς αὐτόν,
 ὅτι Κελεύω στήναι σε πλῆσιον τοῦ τείχους, καὶ προσ-
 καλέσασθαι τοὺς ἀποσταλάντάς σε, καὶ εἰπεῖν πρὸς
 αὐτούς· Ἐγὼ μὲν τὴν δουλείαν ἣν ὤφειλον ποιῆσαι
 πεποιήκα, καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων περὶ ὑμῶν
 ἐδυσώπησα· πλὴν οὖν γινώσκετε, ὅτι εἰς κενὸν ἐγέ-
 νετο ἡ ἰδέξ μου, καὶ ὁ βασιλεὺς πάμφαυλον ἔθηκε
 τὴν παρ' ὑμῶν γεγονυῖαν ἱεροσολίμους, καὶ ἀπὸ τοῦ βα-
 σιλέως μὴ ἐλπίζετε βοήθειαν. Τοῦ δὲ ὑποσχομένου
 ταῦτα μετὰ χαρᾶς (18) ἐκπληρῶσαι, ἤγαγον αὐτὸν
 πλῆσιον τοῦ κάστρου, καὶ ἐν οὐδενὶ θέμενος τὰ παρὰ
 τῷ Σολδανῷ βηθέντα πάντα, μήτε τὰς ἀπειλὰς
 αὐτοῦ φοβηθεὶς, μήτε τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ πε-
 σίεις, ἀλλὰ τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
 θέμενος διαλογίσαστο ἐν ἑαυτῷ, ὅτι Συμφέρον ἐστὶν
 ἐμὲ μόνον ἀποθανεῖν, καὶ μὴ τοιαύτας ψυχὰς διὰ
 λόγους παγιδεύσασθαι καὶ προδοῦναι εἰς θάνατον· καὶ
 ἢ πλῆσιον τοῦ τείχους αὐτοῦ γενομένου, καὶ πάν-
 τας τοὺς ἀρχοντας προσκαλεσαμένου, εἶπε πρὸς
 τοὺς ἐξουσιασάντας τοῦ τοιοῦτου κάστρου· Ἐγὼ
 μὲν, κύριοί μου, τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα, καὶ
 εἰ παρὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων δηλωθέντα ὑμῖν
 ἐπαγγέλω· πλὴν ὀρχίζω ὑμᾶς εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ
 Θεοῦ καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν παντὸς τοῦ κάστρου, καὶ
 αὐτῶν τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἵνα ἀντι ἐμοῦ ἐσργηθη-
 σιτε τὰ τέκνα μου, καὶ τὴν ἐλπίζουσαν ἀπολαβεῖν
 με σύμβιον μου· ὡς γὰρ ποιήσητε μετὰ αὐτῶν,
 παρὰ τοῦ δικαίου καὶ μισοπαροδοῦ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ,
 μέλλοντος κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, τὴν μεθὲν
 ἀπολήξεσθε. Καὶ ταῦτα εἰπὼν παραθέρρυεν αὐτοὺς
 λέγων· Ἐγὼ μὲν ἀπὸ τοῦ Σολδανῶ ἀπολούμαι, καὶ
 περὶ τὴν ζωὴν κινδυνεύω· ὑμεῖς δὲ στήτε ἑδραῖοι
 καὶ μὴ δειλανδρήσητε, ἀλλ' ὑπομείνατε μικρὸν, καὶ εἰς ὀλίγον ἡμερῶν φθάσει ἡ ἀποσταλῆσα ὑμῖν σω-
 τηρία παρὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, οἱ κατέχοντες αὐτὸν οἰκετοὶ τοῦ Σολδα-
 νῶ παρὰ προδοκίαν τὰ παρ' αὐτοῦ λαληθέντα ἀκούσαντες, ἔδρουξαν ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας, καὶ
 εἰς τοῦ ἐτέρου πρόετρεχον, τίς ἄρα τῆς αὐτοῦ σφαγῆς γένειεν αὐτουργός (19). Τοῦ δὲ παρ' αὐτῶν
 ἀπιερθέντος, προσηθείς ὁ Σολδανὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἐρχομένην δυναστείαν, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν
 χώραν. Καὶ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν καὶ οἱ τῆς Καπύης καὶ οἱ τῆς Βενεβενδοῦ εἰσὶν ὑπὸ τὴν ἐξου-
 σίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τελείαν δουλίωσιν καὶ ὑποταγῆν, διὰ τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην μεγάλην ταύτην
 εὐεργεσίαν.

Ὅτι τὸ κάστρον τοῦ Ῥαουσίου οὐ καλεῖται Ῥαού-
 ση τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ, ἀλλ' ἐπεὶ ἐπάνω τῶν
 κορυμῶν ἱσταται, λέγεται Ῥωμαῖσι ὁ κρημνός,
 λαῖς (20)· ἐκλήθησαν δὲ ἐκ τούτου Λαυσαῖοι, ἣγουν

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(18) Sic ex ms. codice.

(19) In ms. legitur, τίς ἄρα τῆς αὐτοῦ σφαγῆς
 γένειεν αὐτουργός.

A bus coonestaberis: sin autem, mala morte peribis.
 Cumque legatus facturum se mandata pollicitus es-
 set, dixit ei Soldanus: Jubeo te proxime muros sistere
 ac eos, qui te miserunt advocare, ipsisque dicere:
 Ego quidem quod vobis officium debui præstiti, im-
 peratoremque Romanum pro vobis oravi, verum no-
 tum vobis volo, frustra mihi susceptam hanc profe-
 ctionem fuisse; et supplicationem vestram impe-
 rator rejecit, neque est quod opem ab illo ullam
 exspectetis. Legatio nunc hæc se exsecuturum cum
 lætitia promittente, ad urbem eum duxerunt. At
 spreto omnibus quæ Soldanus dixerat, neque mi-
 nis ejus territus, neque pollicitationibus persua-
 sus, sed Dei timorem in pectore gestans, hæc
 in animo cogitavit: Satius est unum me mori,
 quam tot animas verbo compediri, et ad mortem
 prodi. Et sane cum proxime muros esset, omnes-
 que principes advocasset, ita urbis principes allo-
 cutus est: Ego quidem, domini mei, officio meo
 defunctus sum, et quæ significari vobis Romano-
 rum imperator jussit nuntiabo: at obtestor vos
 per Fillum Dei, urbisque vestræ universæ, et ani-
 marum vestrarum salutem, uti pro me benefactis
 liberis meis, et quæ me amplecti sperat conjugi:
 quemadmodum enim illis feceritis, ita a justo et
 bonorum remuneratore Deo, qui judicaturus est
 vivos et mortuos, mercedem recipietis. Et hæc lo-
 cutus animo illos bono esse jussit, inquit: Ego
 profecto de vita periclitor, et a Soldano interfici-
 ar: vos autem resistite fortiter, neque timeate, sed
 exspectate paulisper; post paucos quippe dies ad-
 erunt auxilia ab imperatore Romanorum vobis
 missa. Legatus vero cum hæc verba pronuntiasset,
 Soldani milites qui eum deduxerant, auditis quæ
 præter expectationem locutus erat, dentibus super
 eum stridebant, ac procurrentes certatim ipsum in-
 terficiunt. Eo autem occiso, Soldanus validissimum
 imperatoris exercitum qui adventabat metuens ad
 sua regreditur. Et ex illo tempore in hodiernum
 usque diem Capuani ac Beneventani sub potestate
 Romani imperatoris degunt, ipsisque, propter in-
 gens hoc in illos collatum beneficium, plene subje-
 cti servant.

Urbs Rausium non appellatur Rausium Græca
 lingua, sed quia in locis præruptis posita est,
 præcipitium Græcæ vocatur Λαῦ, unde inhabitantes
 nuncupati sunt Lausæi, id est, præcipitium insi-

(20) Sic habetur et in mss. At Græcis λᾶς, τοῦ
 λάσος, vel λᾶς, τοῦ λάου, dicitur Λαῖς. Neque
 sola urbs Rausina, quod in loco prærupto sita fuit.

dentis. Communis vero usus, qui sæpe litterarum A commutatione nomina corrumpit, commutato nomine Rausæos appellavit. Atque hi ipsi Rausæi olim tenuerunt urbem Epidaurum nuncupatam, at postea cum reliquæ urbes expugnatae essent a Sclavis, qui in hoc themate sunt, hæc etiam urbs ab ipsis capta fuit : et civium alii quidem interfecti fuere ; alii vero in vinculis abducti. Qui autem fuga salutem invenire potuerunt, loca prærupta inhabitaverunt. Ubi nunc urbs est, primo exiguum illam ædificantes, et postea iterum majorem, mox rursum et quartum paulatim aucta multitudine pomeria protulerunt. Ex iis autem qui aliunde demigrarunt Ragusium, hi sunt : Gregorius, Arsaphius, Victorinus, Vitalius, Valentinus archidiaconus, Banentinus pater protospatharii Stephani. Ex quo B autem cives Salonitani Rausium demigrarunt, anni sunt D in hunc usque diem, 92 indictione vii, anni 6457. (Christi 949.) Cæterum in eadem urbe depositus fuit sanctus Pancratius in sede Sancti Stephani, quæ est in media urbe. Aspalathi urbem,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

rit, hoc nomen nacta est ; quippe urbs etiam Laconicæ aspero in loco sita Ad dicitur apud Lycophronem ; unde nomen sumpsere Λαπίρσαι, Dioscuri. Et quemadmodum a principio urbs illa Rausium sive Lausium dicta fuit Græcis, quod in loco prærupto sita esset ; (qui quidem locus pars est hodie urbis occasum solis hybernium spectans ;) sic postmodum initio sæculi undecimi cum multi ex gente Slava Rausium venerint inhabitandum, pomeria urbis septentrionem versus protulerunt, domosque ibi exstruxerunt ; qui locus cum tunc esset sylvosus, et sylvæ Slavis dicatur *Dubrava*, urbs Rausium ab illa parte urbis tunc ædificata nomen sumpsit, Slaviaque nuncupata est *Dubronik* : quod quidem nomen in hodiernum usque diem servat. Cæterum verba illa Porphyrogeniti sic interpretatus sum : *Urbs Rausium non appellatur Rausium Græca lingua, sed quia in locis præruptis posita est, præcipitium Græce vocatur, Λαῦ, unde inhabitantes nuncupati sunt Lausæi, id est, præcipitium insidentes.* At fortassis quispiam sic illa intelliget : *Urbs Rausium non appellatur Rausium Latina lingua, sed quia in locis præruptis posita est, præcipitium Græce vocatur Λαῦ, unde inhabitantes ;* etc. quasi diceret : Nomen urbis Ragusinae non est Romanum, seu non est a Latinis derivatum, sed a loco prærupto in quo sita est, nomen Græcum accepit ; quippe præcipitium Græce vocatur Λαῦ. Græci enim recentiores τῆ Ῥωμαίων διαλέκτῳ, et Ῥωμαίων æque intelligunt Latinam et Græcam linguam.

(21) Hic pro Πίταυρα scribendum esse Ἐπίδουρον nemo non videt ; ideoque in versione hanc vocem emendavimus. Urbem vero Epidaurum Dion et Mela in Parthinis Dalmatiæ populis, quos Plinius Parthenos nominat, ponit. Hæc autem ipsa urbs Epidaurus colonia ab eodem Plinio dicitur, et Lægio ix hic ponitur in antiqua inscriptione, ut scribit Ortelius. Hujus incolæ non solum *Epidaurii*, sed etiam Epitaurenses vocabantur, ut liquet ex antiqua inscriptione Aquileiæ reperta, quæ existat apud Gruterum.

(22) Quo tempore Epidaurus ac reliquæ urbes Dalmatiæ maritimæ ab Abaribus, seu Slavis eversæ fuerint, pluribus scribit Joannes Lucius Dalmatinus in Opere edito *De regno Dalmatiæ et Croatia*, cap. 8 et 9.

(23) Sic ex ms. ; in editis vero legitur, μέγρι δ

οὐ καθεζόμενοι εἰς τὸν κρημνόν. Ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια, ἢ πολλάκις μεταφθεύουσα τὰ ὀνόματα τῆ ἐναλλαγῆ τῶν γραμμάτων, μεταβαλοῦσα τὴν κλησιν, Ῥαυσαίους τοῦτους ἐκάλεσεν. Οἱ δὲ αὐτοὶ Ῥαυσαῖοι τὸ παλαιὸν ἐκράτουν τὸ κάστρον τὸ ἐπιλεγόμενον Πίταυρα (21)· καὶ ἐπειδὴ ἤνιχα τὰ λοιπὰ ἐκρατῆθησαν κάστρα παρὰ τῶν Σκλάβων τῶν ἐν τῶν ἐν τῷ θέματι, ἐκρατῆθη καὶ τὸ τοιοῦτον κάστρον (22). Καὶ οἱ μὲν ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ἠχμαλωτίσθησαν· οἱ δὲ δυνήθεντες ἐκφυγεῖν καὶ διασωθῆναι, εἰς τοὺς ὑποκρήμνους τόπους κατόκησαν. Ἐν ᾧ ἐστὶν ἀρτίως τὸ κάστρον, ἐκδομήσαντες· αὐτὸ πρότερον μικρὸν, καὶ πάλιν μετὰ ταῦτα μείζον· καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν τὸ τεῖχος αὐτοῦ αὐξήσαντες μέγρι δ' ἔχειν (23) τὸ κάστρον διὰ τὸ πλατύνεσθαι αὐτοὺς κατ' ὄλιγον καὶ πληθύνεσθαι. Ἐκ δὲ τῶν μετακισθέντων εἰς τὸ Ῥαούσιον εἰσὶν οὗτοι (24)· Γρηγόριος, Ἀρσάφιος, Βικτωρίνος, Βιτάλιος, Βαλεντίνος ὁ ἀρχιδιάκων, Βαυεντίνος ὁ πατήρ του πρωτοσπαθαρίου Στεφάνου (25). Ἀφ' οὗ δὲ ἀπὸ Σαλώνα μετόκησαν εἰς Ῥαούσιον (26), εἰσὶν ἔτη φ

ἔχει, etc. Quo modo amplata fuerit urbs Ragusina, narrat Ludovicus Tubero lib. v Comment. de temporibus suis.

(24) Sic ms. habet ; et ideo interpretati sumus : *Ex iis autem qui aliunde demigrarunt Ragusium, hi sunt.* In editis vero legitur ; ἐκ δὲ τῶν κατοικησάντων εἰς τὸ Ῥαούσιον, etc. Nimirum ; *Ex iis vero qui Rausium habitaverunt, hi sunt.*

(25) In ms. legitur, Βαυεντίνος, in editis vero C Βαυεντίνος. At utrobique corruptam vocem hanc puto, et lego, Βαλεντίνος. Perperam item legitur in editis τοῦ ἀγίου pro τοῦ πρωτοσπαθαρίου. Nec dubito quin in ms., quo Meursius usus fuerat ad suam editionem Constantini adornandam, scriberetur hæc vox contracta, seu, ut vulgo dicitur, abbreviata, nimirum littera α cum θ superscripto ; quod quidem significat πρωτοσπαθάριον, ut infra in Notis ad cap. 42, pluribus demonstrabimus, et etiam in sequentibus, ubi hæc ipsa vox sæpius occurrit eodem modo contracta, nec a Meursio lecta.

(26) Sic ex ms., unde interpretatus sum ac si legeretur, ἀφ' οὗ δὲ οἱ ἀπὸ Σαλώνα, etc. *Ex quo autem cives Salonitani Rausium demigrarunt, anni sunt D. in hunc usque diem, indictione vii, anni 6457 (Christi 949.)* Hinc manifesto liquet recensitos a Porphyrogenito paulo superius viros, qui Ragusium demigrarunt, fuisse cives Salonitanos, ibique optime legi in ms. ἐκ δὲ τῶν μετακισθέντων, etc., non vero κατοικησάντων, etc. ut habetur in editis, quemadmodum paulo superius adnotavimus. In editis vero hic legitur ἀφ' οὗ δὲ ἀπὸ Σαλώνα μετόκησαν εἰς Ῥαούσιον, etc. Quod Meursius interpretatur : *Ex quo autem Salona transit Ragusium anni sunt D. in hunc usque diem, indictione vii, anni, etc.* Quæ sequuntur in Meursii versione corrupta ac depravata sunt ; quod quidem factum puto librarii et non interpretis negligentia ac inscitia. Numerum autem hunc quingentorum annorum quem ponit Porphyrogenitus ab anno Christi 949, quo hæc scribebat, ad illud tempus quo Salonitani cives Rausium transierunt, corruptum fuisse a librario, vel perperam Constantinum supputasse, putat Joannes Lucius, *de regno Dalmatiæ* ; cum Salona eversio nullo modo ad Attilæ tempora referenda sit, utpote quæ superstes fuit Justiniani tempore, maximaque commoda Justiniani ducibus bello Gothico præbuit.

μέχρι τῆς σήμερον, ἤτις Ἰνδικτιῶνος ἐβδόμης ἔτους Α
 τριων. Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ κάστρῳ κεῖται ὁ ἅγιος Παγ-
 κράτιος; ἐν τῇ ναῶν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῷ ὄντι μέ-
 σσον τοῦ αὐτοῦ κάστρου (27). Ὅτι τοῦ Ἀσπαλάθου
 κάστρου (28), ὅπερ παλάτιον μικρὸν ἐρμηνεύεται, ὁ
 βασιλεὺς Διοκλητιανὸς τοῦτο ἐκτίσεν· εἶχε δὲ αὐτὸ
 ὡς ἴδιον οἶκον, καὶ πύλην οἰκοδομήσας ἐνδοθεν καὶ
 παλάτια, ἐξ ὧν τὰ πλείονα κατελύθησαν. Σώζεται
 δὲ μέχρι τοῦ νῦν ὀλίγα, ἐξ ὧν ἐστὶ τὸ ἐπισκοπεῖον
 τοῦ κάστρου (29), καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Δόμου (30),
 ἐν ᾧ κατακίεται ὁ αὐτὸς ἅγιος Δόμος, ὅπερ ἦν κοι-
 τῶν τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ. Ὑποκάτω
 δὲ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν εἰληματικαὶ καμάραι (31),
 αἵτινες ὑπῆρχον φυλακαὶ ἐν αἷς τοὺς παρ' αὐτοῦ
 βρασιζομένους ἁγίους ἐναπέκλειεν ἀπηρώς. Ἀπό-
 κείται δὲ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κάστρῳ καὶ ὁ ἅγιος Β
 Ἀναστάσιος. Ὅτι τὸ τεῖχος τοῦ τοιοῦτου κά-
 στρου (32) οὔτε ἀπὸ βητάλων ἐστὶν ἐκτισμένον,
 οὔτε ἀπὸ ἐγχωρήγου (33), ἀλλ' ἀπὸ λίθων τετραπε-
 δίκων ἐχίντων εἰς μῆκος ἀνά ὀργυῖάς α'. Πολλάκις

quæ parvum palatium significat, imperator Dio-
 cletianus condidit; habuit illam ut domum pro-
 priam, aulamque ibi exstruxit, et palatia, quorum
 pleraque perierunt: quæ autem etiamnum super-
 sunt valde pauca sunt, ex quibus episcopium urbis,
 et templum Sancti Domni, ubi ille ipse sanctus
 depositus fuit; quod cubiculum erat ejusdem im-
 peratoris Diocletiani. Subter illo sancto rotundi for-
 nices, olim custodiæ, in quas sanctos immaniter
 a se cruciatus compingebat. In eadem vero urbe
 depositæ etiam fuit sanctus Anastasius. Murus
 autem hujus urbis neque ex latere est, neque ex
 enchorego, sed ex lapidibus quadratis unius, et
 sæpe duarum ulnarum longitudine, et unius latitu-
 dine, qui coagmentati inter se sunt vinctique ferro
 in plumbum liquefactum impacto. In eadem autem
 urbe erectæ etiam visuntur columnæ complures,
 super quas cosmitæ, ubi idem imperator Diocle-
 tianus ædificaturus erat rotundos fornices, to-
 tamque urbem tecturus, et palatia sibi exstructu-

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

(27) Hanc ædem sancti Stephani ædificatam
 fuisse a Polymiro rege, in eaque reliquias Nerei,
 Achillæi et Pancratii martirum, necnon Petronellæ
 ac Domitillæ virginum, ab eodem rege Roma aspor-
 tatas, repositas fuisse, scribit Ludovicus Tubero
 lib. v Comment. de temporibus suis; cujus quidem
 verba hic libenter exscribam: *In medio fere oppidi,
 regionem hunc nunc incolæ Pusternam vocant, Poly-
 mirus divi Stephani protomartyris erigit templum,
 reliquiasque Nerei, Achillæi et Pancratii martyrum,
 Petronellæque et Domitillæ virginum, argento in-
 clusas, secumque Roma asportatas ibi condit: attri-
 buta templi cura quibusdam clientibus suis, e familia
 a Cruce denominata, quæ jam majorum ignavia pene
 extincta est. Templum autem hoc sancti Stephani
 cum aliis omnibus templis ac ædificiis urbis Ragu-
 sinæ eversum fuit illo horrendo terræmotu qui
 anno Christi 1667 accidit.*

(28) Urbs Spalatum sive Aspalatum, quæ olim
 Diocletiani palatium fuit, habitari cœpta est a Sa-
 lonitanis civibus postquam Salona a Slavis seu
 Gothis eversa fuit, ut scribit Thomas archidiaconus
 Spalatensis in historia Salonitana cap. 10. Vide et
 historiam Michæ Madii editam apud Lucium cap.
 15.

(29) Ἐπισκοπεῖον hic non significat *Ædem sa-
 eram episcopalem*, ut Ducangius existimavit in
 Gloss. Græc. ubi laudat hunc Porphyrogeniti locum;
 sed *domum episcopalem*, quæ prius erat domicilium
 Severi Salonitani civis, qui, quod cæteris majore
 auctoritate polleret, Magnus Severus appellabatur,
 ut scribit Thomas archidiaconus in historia Salo-
 nitana cap. 10. Et idem scriptor cap. 11 sic de epis-
 copio habet: *Tunc prænominatus Severus domici-
 lium suum, quod in Spalato sortitus fuerat, quando
 de insulis redierunt, donavit Ecclesiæ cum Turri
 angulari et palatio, episcopium ibi fieri statuens.
 Ibiq; venerabilis præsul Joannes primitus habitare
 cœpit. De Æde vero sacra episcopali sic idem ar-
 chidiaconus subjungit: Videns ergo populum in di-
 vini cultus amore succrescere, statim aggredi cœpit
 opus laudabile, et templum Jovis, quod in ipso Au-
 gustali adificio excelsioribus fuerat structuris erec-
 tum, ab Idolorum mundavit figmentis, januas in eo,
 serasque constituens. Tunc solemnitate dedicationis
 indicia, magnus undique populus coadunatus est.
 Fecit ergo ex sano illo ecclesiam, consecrans eam
 in magna devotione, et tripudio omnium, qui conve-
 nerant, ad honorem Dei, et gloriose Virginis Mariæ;*

*clerum autem ibi statuit, qui divini cultus obsequia
 diebus singulis exerceret.*

(30) Corpus sancti Domni, seu Domnii et corpus
 sancti Anastasii martyris, de quo loquitur paulo in-
 fra scriptor noster, Salona translata fuerunt Spala-
 tum, et in ecclesia Dei Genitrici sacra, quæ prius
 fuerat Jovis delubrum, reposita fuere, ut tradit
 laudatus archidiaconus cap. 12 Historiæ Salonita-
 næ: *Eodem tempore reverendus antistes cœpit tra-
 ctare cum civibus, ut corpus B. Domnii pontificis,
 quod Salona remanserat, levaretur, translatumque
 in Ecclesia, quæ nuper dedicata fuerat, locaretur, et
 valde placuit omnibus; explorata itaque temporum
 vice, quando possent hoc commode attentare, abierunt
 Salonam, ingredientsque Basilicam episcopii, con-
 fusa et dissipata omnia repererunt: repletus enim
 erat locus ille ruinosis tectis, congestique incendio-
 rum cineres vepres jam, et virgulta prodixerunt; ita
 ut quamvis adhuc aliqui superessent, qui locum scie-
 bant, tamen, quia tumba ipsius subterraneis fornicis-
 que absconsa latuerat, non facile discerni poterat,
 unde corpus B. Domnii tolleretur; effodientes autem
 terram locumque discooperientes, arcam, quæ primo
 apparuit, levaverunt, et metuentes, ne forte impedi-
 rentur a Sclavis cum celeritate magna Spalatum
 detulerunt, quam aperientes non corpus B. Domnii,
 sed corpus B. Anastasii martyris invenerunt. Pro-
 tinus ergo die sequenti reverentes Salonam de eodem
 loco sarcophagum B. Domnii effoderunt, et cum
 summa festinatione Spalatum transferentes devotione
 nimia amborum martyrum pignora pretiosa locav-
 erunt in prænominata Dei Genitricis ecclesia, ubi
 dante Domino usque hodie requiescunt.*

(31) Εἰληματικός, Rotundus, Volubilis, Cameratus.
 Vide Ducangii Gloss. Græc. Hac autem voce utitur
 pluribus infra scriptor noster, eadem significa-
 tione.

(32) Sic ex ms. codice. Editi habent, τὸ αὐτὸ
 κάστρον, οὔτε, etc. Horum autem murorum, inquit
 Lucius cap. 10 de Regno Dalmatiæ et Croatia, pars
 major integra exstans, magnificentiam Romanam
 testatur; ex iisdemque cognoscitur, quam facile a
 Slavis Salonitanorum reliquiæ se defendere pos-
 sent. Urbis vero Spalatensis descriptionem exhi-
 buit Jacobus Sponius in suo Itinerario.

(33) Βῆσαλον, later, ἐγχώρηγοι vero lapides
 sunt nativi, hoc est effossi ex ipsius soli fodinis,
 non vero peregrini, ut nonnulli putarunt, vel lato-
 ritium. Vide Ducange in Glossario.

rus, omnesque urbis ædes supra istos rotundos A fornice, gemina aut triplici concameratione, ita ut non exiguam urbis partem cooperiret. Mœnia autem hujus urbis ambulacrum non habent, neque propugnacula, sed sublimes tantum muri sunt, in quibus fenestræ ad emittenda jacula. Urbs Tetrangurium parva quædam in mari insula est, angustissima cervice, pomioiuli instar, ad terram usque porrecta, qua ad oppidum transeunt incolæ. Tetrangurium autem urbs illa vocatur, quod parva sit veluti cucumer. In eadem vero urbe depositus fuit sanctus martyr Laurentius archidiaconus. Urbs Decatera lingua Romanorum significat angustatum, et percussum, quoniam mare ingreditur tanquam lingua coangustata, ad quindecim imo octia: ad viginti usque millia passuum, estque urbs illa sita ad maris complementum. Habet vero circum se urbs illa montes altos, ita ut æstate tantum solem videat, quod tunc in medio cœli sit, hieme vero nunquam. In hac autem urbe depositus fuit sanctus Tryphon, qui omnes omnino ægrotos sanat, maxime eos qui ab impuris spiritibus vexantur: templum vero ipsius rotundum est. Diadora urbs Romanorum lingua est *Jam erat*, videlicet quod ante Romam hæc condita fuerit; est autem urbs hæc magna, et vulgariter Diadora nuncupatur. In eadem vero urbe sepultum est **93** corpus sanctæ Anastasiæ virginis filie Eustathii, qui illo tempore regnabat: item sanctus Chrysogonus monachus et martyr, cujus et sacra catena illic asservatur. Templum autem Sanctæ Anastasiæ oblongum est, simile illi, quod in Chalcopratiis est, et columnas habet prasinæ atque albas, totumque ornatum est figuris pictura vetusta elaboratis; pavementum vero ipsius mirifice ex opere tessellato confectum. Juxta autem illud est aliud quoque templum rotundum Sanctæ Trinitatis, et supra illud rursum aliud instar Catechumenorum, itidem rotundum, in quod cochlea ascenditur. In-

καὶ ἀνὰ δύο, καὶ τὸ πλάτος ἀνὰ ὀργυιᾶς πέντε, οἵτινες εἰσι συνηρμοσμένοι καὶ συντέτακτοι εἰς ἀλλήλους μετὰ σιδήρων ἐν μολίσθῳ ἐγγυλισμένων. Ἰστανταὶ δὲ καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ κίονες πυκνοὶ ἔχοντες ἐπάνω κοσμίτας (34)· ἐν οἷς ἐμάλθεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Διοκλητιανὸς εἰληματικᾶς ἐγείραι καμάρας, καὶ σκεπάσαι τὸ κάστρον ὅλον, καὶ ποιῆσαι τὰ πλάτια αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ οἰκήματα τοῦ κάστρου (35) ἐπάνω τῶν εἰλημάτων ἐκεῖνον διόροφον καὶ τριόροφον, ὥστε μὴ ὀλίγον ἐκ τοῦ αὐτοῦ κάστρου ἐσκέπασε. Τοῦ δὲ τοιοῦτου κάστρου τὸ τεῖχος οὕτε περίπατον ἔχει, οὕτε προμαχῶνας, ἀλλὰ τοίχους μόνους ὑψηλοῦς, καὶ τοξικᾶς φωταγωγούς. Ὅτι τὸ κάστρον τὸ Τετραγγοῦριον (36) μικρὸν ἐστὶ νησίδιον ἐν τῇ θαλάσῃ, ἔχον καὶ τράχηλον ἕως τῆς γῆς στενώτατον δίκην γεφυρίου, ἐν ᾧ διέρχονται οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ αὐτὸ κάστρον· Τετραγγοῦριον δὲ καλεῖται, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ μικρὸν δίκην ἀγγορίου. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κάστρῳ ἀπόκειται ὁ ἅγιος μάρτυρ Λαυρέντιος (37) ὁ ἀρχιδιάκων. Ὅτι τὸ κάστρον τῶν Δεκατέρων (38) ἐρμηνεύεται τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ ἐστενωμένον καὶ πεπληγμένον, διότι εἰσέρχεται ἢ θάλασσα ὡπερ γλῶσσα ἐστενωμένη μέχρι τῶν δεκαπέντε καὶ εἰκοσι μιλίων, καὶ εἰς τὸ τῆς θαλάσσης συμπλήρωμά ἐστὶ τὸ κάστρον. Ἐχει δὲ τὸ τοιοῦτον κάστρον κύκλον αὐτοῦ ὅση ὑψηλὰ, ὥστε μόνῳ τῷ καλοκαίρῳ βλέπειν τὸν ἥλιον διὰ τὸ μεσουρανεῖν, τῷ δὲ χειμῶνι οὐδαμῶς. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κάστρῳ κεῖται ὁ ἅγιος Τρύφων ἀκρατίως πάσαν νόσον ἰώμενος, μάλιστα τοὺς ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων τυραννομένους· ὁ δὲ ναὸς αὐτοῦ ἐστὶν εἰληματικῶς. Ὅτι τὸ κάστρον τῶν Διαδώρων καλεῖται τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ ἰάμ ἔρατ (39)· ὅπερ ἐρμηνεύεται ἀπάρετι ἦτον (40)· δηλοῦσι δὲ ἡ Ῥώμη ἐκτίσθη προεκτισμένον ἦν τὸ τοιοῦτον κάστρον· ἐστὶ δὲ τὸ κάστρον μέγα. Ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια καλεῖ αὐτὸ Διδύμω (41). Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κάστρῳ κεῖται ἐν σαραὶ ἡ ἅγια Ἀναστασία ἡ παρθένος (42), θυγάτηρ γεγενημένη Ἐδοσταθίου τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βασι-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(34) Κοσμίτης, juxta Gosram ad Codrenum, et ad Euchologium, architectis est tota epistolii compages ex Coronide, Zophoro, et ei subjecta trabe coagmentata, sic dicta quod columnarum ædificium κοσμητὸν, ornatum. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(35) Sic ex ms. codice; hæc enim omnia, ὅλον, καὶ ποιῆσαι τὰ πλάτια αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ οἰκήματα τοῦ κάστρου desiderantur in textu Græco edito.

(36) Tetrangurium et Tetranguria, Plinio et Ptolemæo Tragurium, et ita hodie appellatur; sed vulgo Trau dicitur. Tragurium vero, inquit Lucius, in peninsula tunc existens, tenui isthmo continenti jungebatur, ideo facile a parte continenti obversa muniti potuit, et ex proxima insula, Boa dicta, portum efficiente, ipsique supereminente defendi. Quando autem effosso isthmo in insulam redactum fuerit Tragurium, nulla memoria reperitur: tempore tamen, quo Bela IV, rex Ungariæ a Tartaris fugatus eodem recesserat, insulam fuisse testatur archidiaconus Spalatensis cap. 46. Tragurium Joannis Lucii patria, quam ille et scriptis et natalibus illustravit.

(37) Reliquiæ sancti Laurentii martyris perpetuo in urbe Roma asservatæ fuerant, hodieque permanent.

(38) At idem Porphyrogenitus paulo superius hoc ipso capite hanc urbem τὸ κάστρον τὰ Δεκάτερα appellat. Vide quæ ibi adnotavimus. Cæterum hanc urbem alii Ascrivium, seu Ascrvium appellant; alii vero eam diversam ab Ascrivio esse arbitrantur; sed ab Ascrivii ruinis hanc crevisse aiunt.

(39) Jadera et hodie Jadra urbs et Colonia antiquissima: COL. CLAVDIA. AYGSTA FELIX. IADERA, notat ex nummo Claudii Ligorius. Itatis dicitur Zara; Slavis vero Zadar. Pluribus de hac urbe agit Lucius in tractatu eruditissimo de regno Dalmatiæ et Croatiae.

(40) Ἦτον pro ἦν, occurrit sæpe apud anonymum de bello sacro, et Demetrium Zenim in Batrachom.

(41) Notandum quod hic ait Porphyrogenitus urbem hanc Jaderam seu Jadram vulgariter appellari Diadoram.

(42) Sic ex ms. codice.

λεύσαντος, και ὁ ἅγιος Χρυσόγονος μοναχὸς και μάρτυς, και ἡ ἅγια Ἐλισβε αὐτοῦ. Ὁ δὲ ναὸς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας ἐστὶ θρονοειδής, ὁμοίος τῶν Χαλκοκρατίων ναῶν (43), μετὰ κίωνων πρασίμων και λευκῶν, ὡς εἰκονισμένους ἐξ ὀλογραφίας ἀρχαίας (44). Ὁ δὲ πάτος αὐτοῦ ἐστὶν ἀπὸ συγκοπῆς θαυμαστῆς (45). Ἔστι δὲ και ἕτερος ναὸς πλησίον αὐτοῦ εἰληματικὸς, ἡ Ἁγία Τριάς· και ἐπάνω τοῦ ναοῦ αὐτοῦ πάλιν ἕτερος ναὸς δίκην κατηγουμένων, και αὐτὸς εἰληματικὸς, εἰς ὃν και ἀνέρχονται διὰ κοχλείας. Ὅτι εἰσὶ νησίαι θηρὸ τὴν ἐπικράτειαν τῆς Δαλματίας μέχρι Βενεδικτοῦ (46) πυκνά και πᾶμπολλα, ὥστε μηδέποτε φοβεῖσθαι κλύδωνα ἐκείσε τὰ πλοῖα. Ἐξ αὐτῶν τῶν νησιῶν ἐστὶ τὸ κάστρον ἡ Βέκλα (47), και εἰς ἕτερον νησίον ἡ Ἄρδη (48), και εἰς ἕτερον νησίον ἡ Ὀψαρὰ (49), και εἰς ἕτερον νησίον τὸ Λουμβρικάτον (50), ἅτινα κατοικεῦνται

usque frequentes plurimæque, ita ut tempestatem illic navea nunquam timeant. Ex illarum una est urbs Becla, ex alia Arbe, ex alia Opsara, ex alia rursus Lambricatum; quæ omnes in hodiernum usque diem habitantur; reliquæ vero habitatoribus vacuum desertas urbes habent, quarum hæc sunt nomina: Catautrebena, Pizuch, Selbo, Scerda, Aloop, Scirdacissa, Pyrotima, Meleta, Estiunes, et alie complures, quarum nomina ignorantur. Reliquæ vero urbes, quæ in continente thematis sunt, et a Sclavis prædictis captæ fuerant, desertæ sunt, et incolas nullos habent.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(43) De æde Deiparæ sacra, quæ erat in Chalco-

pratiis pluribus egimus supra lib. II, Comment. num. 76 (a).

(44) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis, ἐξ ὀλογραφίας ἀρχαίας; ubi Meursius ex σπηλογραφίας legendum ait, scilicet *sculptura vetusta*; et Salmasius ad Plinium pag. 1219. ἑλογραφίας. Sed perperam uterque, cum legi debeat, ut in ms. cod. Regio habetur, ἐξ ὀλογραφίας ἀρχαίας. Recentiores quippe Scriptores ὀλογραφίαν pro κηρογραφίαν dixere, ut hanc distinguant a μουσιγραφίαι; duplicem enim picturam statuunt, alteram διὰ κηροχότου ὕλης, id est cum cera et coloribus in quavis materia; alteram διὰ ψηφιδῶν, sive opere μουσιγραφίαι. Theodosius episcopus Amosil in synodo VII, act. 4. Αἱ ἅγια και σεβάσματα εἰκόνας και ζωγραφίαι, και ὀλογραφίαι, και διὰ μουσιῶν, etc. Theophanes anno 27. Copronymi: Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Νικηταῖς ὁ ψευδοβυζαντινὸς πατριάρχης τὰς ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ εἰκόνας τοῦ μικροῦ Σεκρότου διὰ μουσιῶν ὀύσας ἔξεσεν, και τοῦ μεγάλου Σεκρότου τῆς τροπικῆς ἐξ ὀλογραφίας ὀύσης ἔξεσεν. Ubi S. Nicophorus

Constantinop. loco laudato habet ἐξ κηροχότου ὕλης. Vide quæ habet Ducangius in Gloss. Græc. v. Κηροχότος γραφή, ubi de pictura, quæ sit resolutis igne ceris, cum penicello, pluribus agit.

(45) Perperam legitur in editis, ὁ δὲ πάτος αὐτῆς, etc. Συγκοπή, *Opus tessellatum* significat. Continuator Theophanis lib. III, num. 7. Ἐκ συγκοπῶν δὲ και διαφόρων χροτῶν τὸ ἔδαφος πᾶν.

(46) Quasi Beneventum ad mare Adriaticum situm sit; verum trium ferme dierum itinere ab eo distat, et a Neapoli 42 milliariibus.

(47) Quæ Porphyrogenito Becla appellatur, Οὐεγία Ptolemæo dicitur; Plinio vero *Vegiam*; *Viglia* hodie nuncupatur. Italis *Veglia*, Slavis *Kirk*.

(48) Arbum hodie nuncupatur, et Arba; Italis *Arbe*, Slavis *Rab*.

(49) Hodie *Absarus* vocatur. Dicta fuit olim hæc insula et urbs ejusdem nominis *Absorus* et *Absyrium*. Italis *Osero* dicitur.

(50) Hodie *Vergada* nuncupatur, et a Slavis *Lauca* dicitur.

(a) Ubi hæc leguntur :

De hujus ædis conditore variæ sunt scriptorum sententiæ. Et quidem Theophanes ædem ipse pu- gnare videtur cum hæc Theodosio Juniori attribuat pag. 88. Τότε και τὴν τῶν Χαλκοκρατίων ἐκκλησίαν τῆ Θεοτόκου ἀνήγαγε συναγωγὴν Ἰουδαίων ἀπὸ τῶν ὀύσων. *Tunc et Chalcopratiarum ecclesiam Deiparæ sacram exciavit, cum antea synagoga esset Judæorum.* Sic etiam ex eo exscripsit et Cedrenus; cui quidem concinunt Gycas et Joelus. At idem Theophanes pag. 209, ad annum XII Justinij Junioris, eodem inquit anno Justinum, ademptam Judæis synagoga, ecclesiam sanctissimam Deiparæ, vicinam Magnæ ecclesiæ ædificasse: Τοῦτω τῷ ἔτει Ἰουστίνος βασιλεὺς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ὀύσων ἐν Χαλκοκρατίαις ἀποστᾶσας ἐξ αὐτῶν, ἐποίησεν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτοκίας ἡμῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, πλησιάζουσαν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. *Hoc anno ademptam Judæis synagoga, quæ fuit in Chalcoprateis. Dominae nostræ sanctissimæ Deiparæ Justinus imperator fecit ecclesiam, vicinam Magnæ Ecclesiæ.* Cum prius, inquam, laudato loco idem Theophanes eandem hanc Deiparæ Chalcopratiarum ecclesiam Theodosio Juniori attribuerit. Quod vero Anastasius Bibliothecarius in *Hist. Eccl.* et Paulus Diaconus lib. XVI *Hist. Misc.* hujus ædis conditorem Justinum agnoscens, hoc ex prædicto Theophanis loco mutatos eos esse puto; verum non a Justino ædificatam, sed cum terra motu collapsam esse, reedificatam censeo, uti habet anonymus noster et Codinus. A Theophane cæteris discedit auctor Chronici Alexandrin, qui Marcliano et Pulcheriæ eam attribuit. Theodorus vero Lector et ex eo Nicophorus Call. lib. XI, cap. 2 evt 49, solam Pulcheriam conditricem agnoscit. Denique Justinianus nov. 5, cap. 1, a Verina Leonis M. opere constructam scribit. Sed hæc ita conciliat Ducangius, scilicet a Theodosio inchoatam a Pulcheriâ consecratam, a Verina postmodum et Justino de novo instauratam. Eandem etiam ædem Chalcopratiarum Deiparæ restauravit Basilus Macedo, ut auctor est Constantinus Porphyrogenitus in avi Vita cap. 62, ubi περὶ τῆς Ἁγίας Σοφοῦ agit. Ab officinis quidem ærariis vicum seu plateam Chalcopratia dictum exstitisse olim Constantinopoli testatur etiam et Codinus, necnon Leonclavius in *Pand. Turc.* cap. 248, qui etiam inquit, esse in urbe vicum *fabrorum ex ære vasorum quæti elaborantium*; qui quidem vicus, subjungit ille, in *historiis Græcorum recentioribus Cedreni et aliorum celeberrimis nominatur Chalcopratia, nimirum a distractione vasorum ex ære factorum.* Verum æcus censet Cujacius ad l. 7. *Cod. de Colleg. et Chartoprat.* lib. II, ubi contendit locum hunc perperam Chalcopratia a scriptoribus vocari, cum *Chartopratia* dicere debuissent, in quo scilicet erant officinæ, ubi chartæ vendebantur. At et Chalcopratia et Chartopratia exstitisse eoe tempore Constantinopoli refert idem Leonclavius laudato loco, ubi de Chalcopratiis, deinde hæc de Chartopratibus subdit: *Ad unum hujus areæ latus incipiunt illorum tabernæ, qui Persicæ operis excellentis, et Turcicæ ibidem pictas, Græcas, et alias coloris nivei lævigatasque chartas vendunt: idcirco hæc Chartopratia dicitur.* Unde non dubito quin etiam Constantinopoli antequam a Turcis caperetur, fuerint et Chalcopratia et Chartopratia, sub officinis ærariis, necnon chartaceis loca sic nuncupata

μέχρι τοῦ νῦν· τὰ δὲ λοιπὰ εἰσι δόκιμα ἔχοντα ἐρημόκαστρα, ὧν τὰ ὀνόματά εἰσιν οὕτω· Καταυ-
 τρεβενὸν, Πιζύχ (51), Σελῶν (52), Σκερδὰ (53), Ἀλωήη (54), Σκιρδάκισσα (55), Πυρότιμα, Μιλε-
 τὰ (56), Ἐστιουνήζ (57)· καὶ ἕτερα κάμπολλα ὧν τὰ ὀνόματα οὐ νοοῦνται. Τὰ δὲ λοιπὰ κάστρα τὰ
 ὄντα εἰς τὴν ξηρὰν τοῦ θέματος, καὶ κράτηθέντα παρὰ τῶν εἰρημένων Σελῶν (58) δόκιμα
 καὶ ἔρημα ἴστανται μηδενὸς κατοικοῦντος ἐν αὐτοῖς.

CAPUT XXX.

A

De themate Dalmatiæ narratio.

Si pulchrum quid omnibus est cognitio, igitur nos quoque rerum notitiam comprehendentes non longe ab eo aberimus. Unde partim hæc, partim alia relatu digna ad posteros transmittemus, ut duplex inde bonum sequatur. Quomobrem de Dalmatia scribere cupientibus, quomodo a Sclavicis nationibus capta fuerit, hinc discere licet. Sed primo situs ejus narrandus est. Antiquitus igitur Dalmatia incipiebat a confinibus Dyrrachii, sive ab Antihari, et ad Istriæ montes usque pertingebat; in latitudine vere ad Danubium flumen se extendebat: eratque omnis ille finitimus tractus sub Romanorum potestate, et præstantissimum thema omnium Occidentalium habebatur. Cæterum a B Sclavis occupata fuit hoc modo. Prope Aspalathum urbs Salona est a Diocletiano imperatore condita, quemadmodum et Aspalathus, ubi palatium item ejus erat: Salonam vero magnates incolabant, et magna populi multitudo. Atque hæc urbs Dalmatiæ totius caput erat. Congregabantur itaque quotannis ex reliquis 94 Dalmatiæ urbibus equites, et mittebantur Salona usque ad mille ad flumen Danubium, ut ibi excubias contra Abares agerent. Ad illam enim Danubii partem Abares tunc commorabantur, ubi hodie Turcæ degunt, Nomadum instar viventes. Venientes autem quotannis Dalmatiæ cum sæpe illic jumenta hominesque

ΚΕΦΑΛΑ. Α'.

Διήγησις περὶ τοῦ θέματος Δελματίας.

Εἰ πᾶσιν ἡ γνώσις καλὴν, καὶ ἡμεῖς ἄρα τῶν πραγμάτων τὴν γνώσιν καταλαμβάνοντες οὐ πόρρω τοῦτου γινώμεθα. Ὅθεν καὶ πᾶσι φανερὰ ποιοῦμεν τῶν μεθ' ἡμᾶς πῆ μὲν τούτων τὴν δῆλωσιν, πῆ δὲ ἑτέρων τινῶν ἀξιολόγων, ἵνα διπλοῦν ἐπιανακαλουθῆ τὸ καλόν. Τοῖς οὖν καὶ τῆς Δελματίας τὴν παράληψιν ζητοῦσιν, ὅπως ἐλήφθη παρὰ τῶν Σκλαβι[ν]ικῶν ἔθνῶν, ἐντεῦθεν ἔστι μαθεῖν· ἀλλὰ πρότερον τῆς θέσις αὐτῆς διηγητέον. Ἐκ παλαιῶν μὲν τοίνυν ἡ Δελματία (59) τὴν ἀρχὴν μὲν εἶχεν ἀπὸ τῶν συνόρων Δυρράχίου, ἤγουν ἀπὸ Ἀντιδάρεως· καὶ παρετείνετο μὲν μέχρι τῶν τῆς Ἰστρίας ὄρων, ἐκλατύνετο δὲ μέχρι τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ. Ἦν δὲ ἑκαστα τοιαύτη ἡ περίχωρος· ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, καὶ ἐνδοξότερον τῶν ἄλλων ἑσπερίων θεμάτων τὸ τοιοῦτον θέμα ἐτύγγανεν· πλην παρελήφθη παρὰ τὴν Σκλαβινικῶν ἔθνῶν τρόπον τοιῦδε (60)· Κάστρον ἔστι πλησίον Ἀσκαλάθου, ὃ Σελῶνα λέγεται, ἔργον Διοκλητιανοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἡ μὲν Ἀσπάλαθος καὶ αὐτὴ παρὰ Διοκλητιανοῦ ἐκτίσθη, καὶ τὰ αὐτοῦ βρασιελικὰ ἔκαστα ἐτύγγανον· εἰς δὲ Σελῶνας κατέφικον οἱ μεγιστάνες αὐτοῦ, καὶ τῶν ὄχλων ἱκανοί. Ὑπῆρχε δὲ τὸ τοιοῦτον κάστρον κεφαλὴ πάσης τῆς Δελματίας. Ἡθρολίζοντο οὖν ἀνά πᾶν ἔτος· ἐκ τῶν λοιπῶν κάστρων τῆς Δελματίας στρατιώται ἑφίπποι, καὶ ἀπεστέλλοντο ἀπὸ τῆς Σελῶνης μέχρι τῶν χιλιῶν, καὶ ἐφύλαττον εἰς τὸν Δανουβίου ποταμὸν ἕνακα τῶν

ANSELMI BANDURII NOTE.

(51) Nunc *Sale* appellatam ait Lucius.

(52) Selva hodie nuncupatur.

(53) Sic in ms. codice. Perperam in editis, *Σκερδὰ*, legitur. *Scherda* etiamnum appellatur, ut scribit Lucius.

(54) Nunc Lucio appellatur.

(55) Id est Scirda, nunc *Scherda Cissa*, nunc *Fagus*, inquit Lucius.

(56) Hodie hanc *Meladam* dici scribit laudatus Lucius.

(57) Nunc *Sestrum* nuncupatur.

(58) Sic ex ms. codice.

(59) Dalmatia hic a Porphyrogenito pro universo occidentali Illyrico, præter Noricos sumitur, ut optime annuadvertit Lucius de regno Dalmatiæ et Croatiæ lib. 1, cap. 6, qui sane scriptor pluribus hoc ipso libro loquitur de Illyrico, Liburnia ac Dalmatio, et de variis terminis ac nominibus, quæ diversis temporibus obtinebant. Dalmatia autem maritima, inquit idem Lucius, sicut tempore monarchiæ Romanæ in Japidiam, Liburniam, et Dalmatiam distinguebatur; Japidia ab Istria, Arsia; a Liburnia, Fedavio: Liburnia a Dalmatia, Titio; Dalmatia a Macedonia, Drino fluminibus determinatis; ita quando a Slavis occupata fuit, sublati his distinctionibus, ab oriente Dyrrachio, sive Drino flumine, ab occidente Istria, sive Arsia flumine, a septentrione Albio, Bebio et Ardio montibus, a meridie mari Adriatico, sive Dalmatico terminabatur. Postmodum vero cum ferme tota

C Dalmatia occupata esset a Slavis, in Sclavoniam, sive Croatiam, Serviam, et ipsam Dalmatiam distincta fuit: posterioribus autem temporibus Servia in Ramam, Rasciam, Bosnam, ipsamque Serviam divisa fuit, quæ singulæ, diversis tamen temporibus, Regio nomine decoratæ fuere. A recentioribus vero scriptoribus sicuti Savia, Sclavonia nuncupatur, ita apud Italos Dalmatiæ maritimæ nomen, cum Sclavonia confunditur, quæ, quomodo, quandove secuta sint indagandum erit. Cæterum Dalmatiæ fines ac partitiones sic recenset Andreas Dandulus in chronico ms. anno 834, ubi de Suetopolo rege Dalmatiæ: *Est autem Dalmatia, inquit, prima provinciarum Græciæ, quæ habet ab oriente Macedoniam, ab occasu Istriam, a meridie mare Adriaticum et insulas Liburnicas, et a septentrione Pannoniam, quæ est pars Mysiæ. A plano itaque Dalmatiæ usque Istriam Croatiam Albam vocavit, et a dicto plano usque Dyrrachium Croatiam Rubeam, et versus montana a flumine Drino usque Macedoniam, Rasiæ, et a dicto flumine citra, Bosnam nominavit. Et mox: Moderni autem maritimam totam vocant Dalmatiam: montana autem Croatiam.*

(60) Quomodo a Slavis occupata fuerit Dalmatia narrat et capite præcedenti, unde hæc cum illis conferenda sunt. Quando autem Salona ac reliquis Dalmatiæ urbes a Slavis captæ fuerint, pluribus tradit Lucius de regno Dalmatiæ et Croatiæ lib. 1.

'Αβάρων· οἱ γὰρ 'Αβάρεις ἐκείθεν τοῦ Δανουβίου ἄποταμου τὰς διατριβὰς ἐποιούοντο, ἐνθα ἀρίτως εἰσὶν οἱ Τοῦρκοι, νομᾶδα βίον ζῶντες (61)· Ἀπερχόμενοι δὲ οἱ Δελματίας κατ' ἔτος ἐβλεπον πολλάκις ἐκείθεν τοῦ ποταμοῦ τὰ τε κτήνη καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς κατὰ τινι χρόνον διαπεράσαι καὶ ἐρευνησαί, τίνες εἰσὶν οἱ ἐκεῖσε τὴν διαίταν ἔχοντες. Περᾶσαντες οὖν εὗρον τὰς γυναῖκας τῶν 'Αβάρων καὶ τὰ παῖδια μόνα, τοὺς ἄνδρας δὲ καὶ τὴν ἀκμάζουσαν ἡλικίαν ἐν ταξείδιφ. Ἄφνω οὖν ἐπιπεσόντες ἠχμαλώτουςαν αὐτούς, καὶ ὑπέστρεψαν ἀταλαιπώρως, ἀποκομίσαντες τὴν τοιαύτην πρᾶξιν εἰς Σαλώνα. Ὡς οὖν ὑπέστρεψαν οἱ 'Αβάρεις ἐκ τοῦ ταξείδιου, καὶ τὸ γενόμενον ἀφ' ὧν ἔπαθον ἔμαθον, ἐταράχθησαν μὲν, ἠγγύουν δὲ ἀπόθεν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη πλῆγὴ προσεγένετο· Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς παραφυλάξαι τὸν καιρὸν, καὶ μαθεῖν τὸ πᾶν ἐξ αὐτοῦ. Ἐπεὶ οὖν κατὰ τὸ σύνηθες αὔθις οἱ ταξέωται ἀπεστάλησαν ἀπὸ Σαλώνος, ἦσαν δὲ οὐκ ἐκεῖνοι ἀλλ' ἕτεροι, ταῦτα ἔκλεινοι· καὶ οὗτοι κατὰ βουλὰς ἔθεντο. Διαπέρασαν οὖν κατ' αὐτῶν· ἐντυχόντες δὲ αὐτοῖς συνηγμένοις ὁμοῦ, οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἰσχορπισμένοις, οὐ μόνον οὐδὲν οὐκ ἐποίησαν (62), ἀλλὰ καὶ τὰ πάντων δεινότερα ἔπαθον. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐσφάγησαν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐχειρώθησαν ζῶντες, καὶ οὐδεὶς ἐκείνων τῶν χειρῶν ἐξέφυγεν. Ἐξετάσαντες δὲ αὐτούς τίνες καὶ ὅθεν εἰσι, καὶ ἀναμαθόντες ὅτι ἐξ αὐτῶν ἔπαθον τὴν εἰρημένην πλῆγην· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς ποιότητος τοῦ τόκου αὐτῶν ἐρευνήσαντες, καὶ ὅσον ἐξ ἀκοῆς ἐραπέδύσαντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν καθὰ ἐκείνοι, καὶ δὴ τοὺς ἵππους ἀναβάαντες, ἐπὶ χειρας τὰ τε φλάμουλα καὶ τὰ λοιπὰ σημεῖα, δὲ ἐπέφεροντο μετ' αὐτῶν, ἀπῆραν πάντες φοσατικῶς, καὶ κατὰ τῆς Σαλώνος ὤρμησαν. Ὡς οὖν καὶ τὸν καιρὸν ἔμαθον ζητήσαντες καθ' ὃν οἱ ταξέωται ἐκ τοῦ Δανουβίου ὑπέστρεφον (ἦν δὲ τὸ μῆγρ καὶ ἔργον Σάββατον), ἦλθον καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὅτε δῆπου πλησίον ἐγένοντο τοῦ φοσσάτου ἀπεκρύβη· μέχρι δὲ τῶν χιλίων, ὅτινες τοὺς τε ἵππους καὶ τὰς στολάς εἰς ἀπάτην ἐκέκτηντο τῶν Δελματινῶν, ἐξήλασαν. Ἀναγνώρισαντες δὲ οἱ τοῦ κάστρου τὰ τε σημεῖα καὶ τὴν ἀμφίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν ὡς ἔθους ἔντος αὐτοῖς τοῦ ὑποστρέφειν ἐν αὐτῇ, ἠνωξεν τὰς πόρτας (63), καὶ ὑπέδειξαν αὐτούς μετὰ περιχαρίας. Ἐκεῖνοι δὲ ἅμα τοῦ εἰσελθεῖν τὰς τε πόρτας ἐκράτησαν, καὶ δῆλιν διὰ σημεῖου τὴν πρᾶξιν τῷ φοσσάτῳ πεποιηχότες συνεισδραμεῖν καὶ συνεισελθεῖν παρεσκέυασαν. Κατέσφαξαν οὖν πάντας τοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἔκτοτε κατεκράτησαν πᾶσαν τὴν χώραν Δελματίας, καὶ κατεσκήνωσαν ἐν αὐτῇ. Μόνα δὲ τὰ πρὸς θάλασσαν πολίχνια οὐ συνέδωκαν αὐτοῖς, ἀλλὰ κατεῖχοντο παρὰ τῶν Ρωμαίων, ἕκ τὸ

viderent, trajicere illis aliquando visum fuit, et investigare quinam ibi degerent. Cum itaque trajecissent, Abarum feminas et pueros solos invenerunt, viris et juvenibus ad expeditionem bellicam profectis; unde subito ingruentes omnes ceperunt, nulloque accepto damno reversi sunt, præda hæc Salonam abducta. Abares autem ex bellica expeditione reversi re cognita consternati quidem erant; at unde vulnus hoc ipsis inflictum esset, ignorabant, quamobrem observandum sibi tempus statuunt, et ab eo omnia discenda. Postquam igitur pro more rursus missi sunt Salona præsidarii, et alii essent a primis, idem consilium et ipsi ceperunt, trajeceruntque contra Abares. Incidentes vero in illos non sparsos, ut antea, sed collectos, non solum nihil effecerunt, sed omnium gravissima passi sunt; quippe partim cæsi, partim capti fuere; neque quisquam fuit qui e manibus illorum evaderet. Percontati vero quinam et unde essent, intellectosque ab ipsis se mala supra commemorata perpressos esse, insuper de loci qualitate inquirentes, quasi ex auditu amore accensi, in viculis eos tenuerunt, vestibis eorum sumptis, equisque conscensis, flammula et reliqua signa, quæ secum attulerant, tollentes more exercitus, Salonam petierunt. Cognito igitur tempore, quo a Danubio redire soliti erant præsidarii, quod erat magnum Sabbatum, etiam eodem die venerunt. Multitudo autem omnis, cum urbi appropinquaret, sese occultavit; mille vero, qui equos et vestes Dalmatarum sumpserant, ut fallerent, ulterius perrexerunt. Oppidani cognitis signis suis, et vestitu, præterea die, quo redire ipsis solemne, portis apertis, gratulabundi eos exceperunt. Illi vero statim ac intrassent, portas occupant, et signo reliquis, qui in insidiis erant, dato, accurrere ac ingredi jubent. Interfecerunt itaque omnes cives, et ex eo tempore Dalmatiam universam occuparunt, sedemque illic suam collocarunt, exceptis oppidulis mari adjacentibus, quæ sese ipsis non tradiderunt, sed in Romanorum potestate permanebant, eo quod 95 ex mari victitarent. Videntes itaque Abares pulcherrimam esse hanc terram, sedes illic posuerunt. Chrobati vero tunc habitabant ultra Bagibaream, ubi nunc sunt Belochrobati. Una autem generatio, nempe quinque fratres, Clucas, Lobelus, Colentzes, Muchlo, Chrobatus, duæque sorores, Tuga et Buga, una cum suis populis discedens ab ipsis in Dalmatiam venit, ubi Ahares incolæ invenerunt, belloque per annos aliquot inter eos gesto vicerunt Chrobati; Abarumque alios quidem interfecerunt, alios vero parere sibi coegerunt: atque ex illo tempore a Chrobatis possessa hæc regio fuit, suntque etiamnum in Chro-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(61) Hodie Unni seu Hungari. De Turcis autem plinius Porphyrogenitus infra.

(62) Sic ms., editi habent, οὐ μόνον οὐδὲν οὐκ ἐχοπίσταν, etc.

(63) Πόρτα, purum putum Latinum est, Porta: et passim occurrit apud scriptores Græcos recentiores.

batia Abarum reliquias, et Abares esse cognoscuntur. Cæteri vero Chroboti versus Franciam commorabantur, et appellantur hodie Belochroboti, sive Chroboti albi, qui proprio principi subiecti sunt. Parent autem Othoni Magno regi Franciæ, quæ et Saxoniz; baptismique expertes amicitiam cum Turcis, et amicitiam contrahunt. At a Chrobotis, qui in Dalmatiam venerunt, pars quædam accessit, et Illyricum atque Pannoniam occupavit: habebantque etiam ipsi principem supremum, qui ad Chrobotiz tantum principem amicitiz ergo legationem mittebat. Per aliquot vero annos etiam Dalmatiam incolentes Chroboti Francis subiciebantur, quemadmodum et antea dum in ipsorum terra degerent. Tanta autem in eos crudelitate utobantur Franci, ut lactentes adhuc eorum pueros occidentes canibus objicerent. Quæ res cum intolerabilis Chrobotis esset, factio dissidio, principes quos ex ipsis habebant, interemerunt, unde magnus contra eos exercitus movit e Francia, et post septem annorum bellum ægre tandem superiores facti Chroboti, omnes Francos, eorumque principem Cotzilin e medio sustulerunt. Et exinde liberi ac sui juris facti sacrum baptismum a Romano pontifice petierunt, missique episcopi ipsos baptizarunt, principatum tenente Porino. Divisa autem est eorum regio in Zupanias xi, quarum nomina Chlebianæ, Tzentzena, Emota, Pleba, Pesepta, Parathalassia, Brebers, Nona, Tzena, Sidraga, Nina; ipsorumque Banus tenent Crihasam, Litzam et Gutzecam. Et quidem prædicta Chrobotia cum reliquis Sclabiniis, ita sita est: Dioclea portu propinqua est Dyrrachii oppidis Elisso, Helcynio, et Antibari, extenditurque Decatera usque: montana autem Serviz finitima sunt. A Decateris vero incipit Terbaniz principatus, porrigitque se Rausium usque, at versus montana 96 Serviz adjacet. A Rausio Zachlumorum principatus ini-

είναι τὸν πορὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐκ τῆς θαλάσσης. Ἰδόντες οὖν οἱ Ἀδάροι; καλλιστηγούσαν τὴν τοιαύτην γῆν, κατασχῆωσαν ἐν αὐτῇ. Οἱ δὲ Χρωδάτοι κατέφκουν τὴνικαῦτα ἐκείθεν Βαγιθαρείας (64), ἐνθα εἰσὶν ἀρτίως οἱ Βελογρωδάτοι. Μία δὲ γενεὰ διαχωρισθεῖσα ἐξ αὐτῶν, ἔγουν ἀδελφοὶ πάντες, ὁ τε Κλουκᾶς, καὶ ὁ Ἀδελος, καὶ ὁ Κουάντζης, καὶ ὁ Μουχλῶ, καὶ ὁ Χρωδάτος· καὶ ἀδελφαὶ δύο, ἡ Τοῦγα καὶ ἡ Βοῦγα, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἦλθον εἰς Δελματίαν, καὶ εὔρον τοὺς Ἀδάροι; κατέχοντας τὴν τοιαύτην γῆν. Ἐπὶ τινὰς οὖν χρόνους πολεμοῦντες ἀλλήλοις ὑπερισχυσαν οἱ Χρωδάτοι· καὶ τοὺς μὲν τῶν Ἀδάρων κατέσφαξαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ὀπιταγῆνοι; κατηνάγκασαν. Ἐκτοτε οὖν κατεκρατήθη ἡ τοιαύτη χώρα παρὰ τῶν Χρωδάτων· καὶ εἰσὶν ἀκμῆν ἐν Χρωδατίᾳ ἐκ [τοῦς] τῶν Ἀδάρων (65), καὶ γινώσκονται Ἀδάροι; ὄντες. Οἱ δὲ λοιποὶ Χρωδάτοι ἔμειναν πρὸς Φραγγίαν, καὶ λέγονται ἀρτίως Βελογρωδάτοι (66), ἔγουν ἄσπροι Χρωδάτοι, ἔχοντες τὸν ἴδιον ἄρχοντα· ὀποκείνται δὲ ὠτρὶ τῇ Μεγάλῃ ρηγί Φραγγίας τῆς καὶ Σαξίας (67), καὶ ἀβάπτιστοι τυγχάνουσι, συμπενοθερίας μετὰ τοὺς Τούρκους καὶ ἀγάπας ἔχοντες. Ἀπὸ δὲ Χρωδάτων τῶν ἐλθόντων ἐν Δελματίᾳ διαχωρισθὴ μέρος τι, καὶ ἐκράτησε τὸ Ἰλλυρικόν, καὶ τὴν Παννονίαν (68)· εἶχον δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρχοντα αὐτεξούσιον διαπεμπόμενον καὶ μόνον πρὸς τὸν ἄρχοντα Χρωδατίας κατὰ φίλων. Μέχρι δὲ χρόνων τινῶν ὑπετάσσοντο καὶ οἱ ἐν Δελματίᾳ ὄντες Χρωδάτοι τοῖς Φράγγοις, καθὼς καὶ πρότερον ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν· τοσοῦτον δὲ ἐσκληρόνοντο οἱ Φράγγοι πρὸς αὐτοὺς, ὅτι τὰ ὀπομάθια τῶν Χρωδάτων φονεύοντες προσέρριπτον αὐτὰ σκύλαξιν. Μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ Χρωδάτοι ταῦτα παρὰ τῶν Φράγγων ὀφίστασθαι, διέστησαν ἀπ' αὐτῶν φονεύσαντες καὶ οὗς εἶχον ἄρχοντας ἐξ αὐτῶν· ὅθεν ἰσπεράτευσαν κατ' αὐτῶν ἀπὸ Φραγγίας Φοσσάτον μέγα, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ χρόνους πολεμήσαντες ἀλλήλοις ὄψε καὶ μόγις ὑπερισχυσαν οἱ Χρωδάτοι, καὶ ἀνέβλιν τοὺς Φράγγους πάντας (69).

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(64) Βαγιθαρείας, seu Βαγιθαρεία est Slavum vocabulum, Græce detortum; id est Βαβειανορπελα, id est Babii montes, Slave Babie Gore, videlicet Vetulæ, vel Vetularum montes, quo nomine Carpathi montes Poloniam ab Ungaria disterrnantes, ab aliquibus nuncupantur. Ex his apparet, Chrobotos a Sarmatia, nunc Polonia dicta, vel Bohemia venisse. Sed de Chrobotis, et terra quam illo tempore habitabant pluribus agit Porphyrogenitus capite sequenti; ubi vide quæ adnotamus.

(65) Locus corruptus, nisi pro ἐκ τοῦς τῶν Ἀδάρων legendum sit ἴδνος τῶν Ἀδάρων.

(66) Hic Franciam Porphyrogenitus pro hodierna Germania sumit, ut ad caput sequens adnotabimus. Belochrobotos autem, nimirum *Albos Chrobotos* ex *Beli Hrvati* apte deducit, cum *Beli* vel *Bili*, sive ut nostrates, *Bieli Slave Albos* significet.

(67) Sic et in mss. habetur; at sunt qui hæc ita legenda putent, ῥηγί Φραγγίας τε καὶ Σαξίας, nimirum *regi Franciæ et Saxoniz*.

(68) Ita emendamus. Perperam in editis et in mss. legitur, καὶ τὴν Παννονίαν. Hic autem Porphyrogenitus, inquit Lucius, Illyricum a Pannonia sejungit, cum supra Dalmatiam usque ad Danubium extendendo, Pannonias in Dalmatia incluserit, ut

dictum est. Ideo hic Illyricum pro Dalmatia, Pannonia vero, pro Pannonia Savia, sumenda est, cum reliquis Pannoniis tunc, et posterioribus temporibus Avars possederint, ut patebit; tuncque Croatos e Dalmatia recedentes, eam partem Pannoniæ occupasse, quæ olim Savia, sive Interamnia dicebatur, inter flumina scilicet Sava, et Drava, nomenque regioni, a generali nomine Slavorum particulare Slavoniæ indidisse censendum est, quod hodie etiam servant, et communi lingua utuntur.

(69) Hæc Porphyrogenitus, inquit Lucius, de Croatis jugum Francorum excutientibus et baptismum suscipientibus, tempore ejusdem Heraclii senioris, scripta reliquit; cum vero Francorum historici de Croatis mentionem non faciant, sed quædam tantum de Slavis scribant, tempore Heraclii gesta, ideo referenda sunt. Dagobertum enim Francorum Regem Avars et Slavos suæ ditioni subegisse, regni ejus anno 7. gestorum ejus Scripator tradit; sed sicuti Avars tunc Pannonias incoluisse constat; ita Slavos Franci in Germania a septentrione, in Illyrico vero ab oriente conterminos fuisse patet. De quibus autem Slavis hæc intelligi debeant, an de septentrionalibus, vel de orientalibus incertum est. Similiter ea, quæ

καὶ τὴν ἄρχοντα αὐτῶν Κοτζλιν καλούμενον. Ἐκ-
 τοι εὖ μείναντες αὐτοθέσπιοι καὶ αὐτόνομοι, ἐξ-
 ηγήσαντο τὸ ἔργον βάπτισμα παρὰ τοῦ Ῥώμης· καὶ
 ἀπεστάλησαν ἐπίσκοποι, καὶ ἐβάπτισαν αὐτοῦ; (70),
 ἐπὶ Πορίνου τοῦ ἄρχοντος; αὐτῶν. Διεμύριση οὖν ἡ
 χώρα αὐτῶν εἰς Ζουπανίας (71) ἰα', ἤγουν ἡ Χλε-
 βiana (72), ἡ Τζέντζηνα (73), τὰ Ἴμωτα (74), ἡ
 Πλέβα (75), ἡ Πασόντα (76), ἡ Παραθαλασσία (77),
 ἡ Βρεβέρα (78), ἡ Νόνα (79), ἡ Τνήνα (80), ἡ Σί-
 δραγα (81), ἡ Νίνα (82)· καὶ ὁ Βοάγος (83) αὐτῶν
 κρατεῖ τὴν Κρίθασαν (84), τὴν Αλεζαν (85), καὶ τὴν
 Γουτζηκῆ (86). Καὶ ἡ μὲν εἰρημένη Χρωδαία,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

idem anctor tradit, Longobardos ad solatium Da-
 goberil, 9 ejus anno hostiliter in Slavos perrexisse,
 et victoriam obtinuisse, ad quos Slavos referenda
 sint, non constat: tamen de orientallibus, qui Lon-
 gobardis proximi, Porofullensique eorum ducatu
 contermini erant, intelligi debere videtur; qui no-
 mine Caruntum, sive Carantanorum nuncupati;
 nunc autem in Carnos, Stirios, et Carinthios dis-
 tincti sunt, quos subditos fuisse Francorum im-
 perio, et in regno Bajoaricæ comprehensos Wolf-
 gangus Lazius post alios tradit, quibus Croati
 addi possunt, quos ex Porphyrogenito tunc Francis
 subditos fuisse argui potest; sed ipsorum jugum
 excussisse, et baptismum suscepisse imperante
 eodem Heraclio, temporibus examinatis, evenire
 non potuit. At sicuti Heraclium expeditionibus
 Asiaticis impeditum in Illyrico aliquid egisse, nul-
 lus præter Porphyrogenitum scribit, ita de Hera-
 clio Juniore ante ejus expulsionem Zonaras: *Cum
 Bulgaris sædus rupit, neque tributum quod pater
 Constantinus Pogonatus ignominiosum nomini Ro-
 mano pepigerat, solvit; sed expeditione in plagas
 occidentales suscepta, multas Slavicæ gentes par-
 tim in ditiones accepit, partim bello domuit, unde
 novas legiones conscripsit, selectis fortissimorum
 juvenum circiter 30 millibus, quos populum acquisi-
 tum appellavit.* Paucis verbis multa complectitur
 Zonaras, sed clarius Cedrenus: *Anno secundo pro-
 fectus in Armeniam, recepit Mardaitas, in Libano
 degentes, alienum murum destruens. Pacem quoque
 cum Bulgaris factam confudit, formam a patre con-
 scriptam perturbans, et equestres exercitus in Thra-
 ciam introduxit. Anno tertio Justinianus expeditio-
 nem in Slavinos et Bulgaros suscepit, atque hos
 quidam obviam sibi factos, cum pepulisset, excursio-
 ne ad Thessalonicam usque facta, multas Slavinorum
 multitudines partim ad se deficientes, partim bello
 superatas subegit, inque Opsicianam regionem depor-
 tavit, in reditu autem a Bulgaris intra fauces angu-
 stiarum interceptus, multis suorum amissis ægre
 erasit.* Ideo si Heraclii Junioris tempore secutum
 poneretur Creatorum baptismum, rectius tempori-
 bus congruerent, quæ idem Porphyrogenitus de
 Croatis Francorum jugum excutientibus, bap-
 tismumque suscipientibus, refert loco citato: quæ
 cum supra relatis ex Zonara et Cedreno convenire
 possunt: Croatosque, et Serbos primos ex Slavis
 fidem Christianam suscepisse conjectari potest.
 Roma autem accersitos sacerdotes, qui Croatos
 baptizarunt, ut Porphyrogenitus ait, Latinus ritus
 ipsorum demonstrat, et archiepiscopum et ipsi
 constitutum fuisse concordat Porphyrogenitus cum
 archidiacono Spalatensi, qui Joannem legatum
 summi pontificis, patria Rayennatem, primum elec-
 tum Spalati archiepiscopum tradit cap. 2, qui
 olim Salonitanus, Dalmatiæ totiusque Croatiae
 Primas, ad hodiernum usque diem nuncupatur, ut
 clarius postea patebit; tempus autem non tradit;
 ideo si ad hæc tempora archiepiscopi electio pone-

retur, suppleretur, quod archidiacono simul, et
 Porphyrogenito deest: sed sicuti Roma accersitum
 archiepiscopum, ita e Dalmatia episcopum, et pres-
 byteros jam gnaros linguæ Slavæ, Croatis datos
 fuisse, par est credere; Croatosque baptizatos
 inde mitiores redditos, ut Porphyrogenitus ait. Ad
 hæcque tempora connubia inter Slavos et Dalma-
 tias juncta dicendum est, ut Archidiaconus assorit
 de Spalato, quod ad reliquis quoque Dalmatarum
 civitates extendi debere, auctorum silentium sua-
 det conjectari. Cæterum de Baptismo Croatorum
 pluribus agit capite sequenti Porphyrogenitus.

(70) Perperam in editis legitur καὶ ἐβάπτισα
 αὐτούς.

(71) Ζουπανία Slava vox Regionem significat; et
 a Zupa deducitur, quod populum, vel regionem ali-
 quam habitata significat. Hinc autem Zupanus,
 seu Zupanus, dignitas apud Servios, Hungaros, et
 universim apud Slavicam gentem: *Præfetus pro-
 vinciæ vel alicujus territorii, aut civitatis.* Scriptor
 noster capite 29. *Ἀρχοντας δὲ, ἕς φασί, ταῦτα τὰ
 ἔθνη μὴ ἔχει, πλὴν Ζουπάνους γέροντας, καθὼς καὶ
 αὐ λοιπαὶ Ἐκκλησίαι ἔχουσι τόπον. Principes vero,
 ut aiunt, hæc gentes non habent, præter Zupanus
 senes, quemadmodum etiam reliqui Sclavorum populi.*
 Pactum Boemundi cum Alexio imperatore apud
 Annam Comnenam libro 1 subscribit Ζουπάνος ὁ
 Παρής, alter e legatis regis Ungariæ. Dicitur et
 μάγος Ζουπάνος in Salutat. epistol. pontif. qui
 ἐρχιΖουπάνος; apud Nicetam in Manuele Comneno
 libro 11, num. 7, et Joannem Cinnanum libro 111,
 num. 7. *Magnus autem Zupanus appellatur Inno-
 centio III pap., libro 1 et 11. Epistol. et in Actis
 ejusdem. Ita porro appellatus Serviciæ princeps.*
 Vide Ducangii Glossarium med. Latinitatis necnon
 Græcit. et Notas ejusdem ad Alexiadem p. 347.

(72) Chlebiana hodie *Hliuno* nuncupatur.

(73) Tzentzena hodie *Cetina* dicitur.

(74) Emota nunc *Imota* vocatur.

(75) Pleba, forsan *Plieva* in Bosna.

(76) Postea in Diocesi Tiainien. inquit Lucius.

(77) Latine *Maritima*; Slave *Primorge*.

(78) Brebera hodie vulgo *Bribir*.

(79) Nona Slave *Nin*.

(80) Latine *Tinninium*, Slave *Kwin*.

(81) Postea in Diocesi Scardonien.

(82) Nina nisi sit idem ac Nona, et in duas Zupa-
 nias divisa, inquit Lucius De regno Dalmatiæ et
 Croatiae.

(83) Latine *Banus* idem quod dux, Slave *Ban*.

(84) Cribasa Slave nuncupatur *Karbava*.

(85) Litzza Slave *Lika*.

(86) In ms. legitur Γουτζηκῆ. Postea in dia-
 cesi Signien. Cæterum in relatis Zupaniis, inquit
 Lucius, maritimæ ut plurimum regiones numeran-
 tur, ideo vel ducem, sive Bani a Porphyrogenito no-
 minati, maritimam tantum Croatiaem possederunt,
 vel ipse in rebus occidentalibus parum versatus,
 multa omisit.

fertilissimasque; oppida item deserta et paludes multas, in quibus habitant, et iumenta aiunt, unde victum parant. A Zentina autem fluvio Chrobatia incipit, extenditurque versus mare ad Istriæ usque confinia, sive Albanum urbem; versus montana aliquatenus etiam supra Istriæ thema excurrit, ac versus Tzentina et Chlebena Servix regionem attingit. Servia autem in fronte habet cæteras omnes regiones; ad septentrionem quidem Chrobatix propinqua est, ad meridiem vero Bulgarix. Ex quo vero dicti jam Sclavi inhabitaverunt, finitima Dalmatix omnia occupaverunt, urbesque Romanorum insulas colebant, ex iisque vivebant: at cum quotidie a Paganis captivi abducerentur, et exterminarentur, insulas deseruerunt, continentem colere volentes; verum a Chrobatia prohibebantur, cum nondum illis tributa penderent; nam ea quæ hodie Sclavis pendunt, tunc prætori exhibebant. Sed cum vitam tolerare non possent, ad Basilium illum præclarum imperatorem accesserunt, eumque res a nobis commemoratas edocuerunt; is itaque imperator auctor fuit, ut ea omnia quæ prætori solvebant, Sclavis darent pacis causa, et prætori exiguum aliquid penderent, ad ostendendam duntaxat Romanis imperatoribus, et ipsorum prætori debitam subjectionem ac servitutem. Atque ex illo tempore omnes istæ urbium Sclavorum tributariæ pacta ipsis solvunt; Aspalathus quidem urbs nomismata ducenta; Tetrangurium nomismata centum; Diadora centum et decem; Ospara centum; Arbe centum; Becla centum: ita ut universim essent nomismata septingenta et decem, excepto vino, et cæteris speciebus diversis, quas præter prædictam nomismatum summam exhibebant. Cæterum Ragusum urbs medium jacet inter has duas regiones, nimirum inter Zachlumorum regionem Ferbuniamque; et habent Ragusini 97 cives in utraque hac regione etiam vineas suas, penduntque Zachlumorum quidem principi nomismata triginta sex; Ferbunix vero principi totidem.

μνοι καὶ ἀφανιζόμενοι, κατέλιπον τὰς τοιαύτας νήσους βουλόμενοι εἰς τὴν ἡπειρον ἐργάζεσθαι. Ἐκωλύοντο δὲ παρὰ τῶν Χρωβάτων· οὕτω γὰρ ἐτέλουν αὐτοῖς φόρους, ἀλλὰ πάντα ἄπερ ἀρτίως παρέχουσι τοῖς Σκλάβοις, τῷ στρατηγῷ ταῦτα παρείχον. Ἀδυνάτως δὲ ἔχοντες τοῦ ζῆν, προσήλθον Βασιλεῖ τῷ ἀοιδίμῳ βασιλεῖ, ἀναδιδάξαντες τὰ εἰρημένα πάντα. Ὁ οὖν ἀοιδίμος ἐκαίνο βασιλεὺς Βασιλεῖος προετρέ-

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

(87) De Diocletianis, et eorum regione, de Terbuniatibus, Zachlumis et Paganis loquitur pluribus infra scriptor noster.

(88) Eadem fortassis quæ hodie Slave *Rat*, regio sub ditione reipublicæ Ragusinx.

(89) Slave *Macro*.

(90) Eadem fortassis quæ Dalluntum Antonino, nisi ibi pro Dalluntum legendum sit Dalminium, ut Ortolinus suspicatur.

(91) Σαγίνη et σαγίνη, *Sagena*, navigii genus. Occurrit pluries apud Porphyrogenitum hic et in lib. Them. *Sagena* hac significatione reperitur et apud scriptores Latinos recentiores. Ludovicus II, imperator in epistola ad Basilium Macedonem imp. Constantinop. Unde si capiantur *sagene maxima ex parte Saraceni* — *constringentur*.

(92) Latine *Melita*, Slave *Mliet*

ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Σκλαβῖνοι διάκεινται οὕτως· ἡ δὲ Διοκλεῖα (87) πλησιάζει πρὸς τὰ καστῆλια τοῦ Δυραχίου, ἤγουν πρὸς τὸν Ἐλισσὸν, καὶ πρὸς τὰ Ἐλκύνιον, καὶ τὴν Ἀντίβαριν, καὶ ἔρχεται μέχρι τῶν Δεκατέρων· πρὸς τὰ ὄρεινά δὲ πλησιάζει τῇ Σερβλίᾳ. Ἀπὸ δὲ τοῦ κάστρου τῶν Δεκατέρων ἄρχεται ἡ ἀρχοντία Τερβουνίας, καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Ραουσίου, πρὸς δὲ τὰ ὄρεινά αὐτῆς πλησιάζει τῇ Σερβλίᾳ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ραουσίου ἄρχεται ἡ ἀρχοντία τῶν Ζαχλούμων καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Ὀροντίου ποταμοῦ· καὶ πρὸς μὲν τὴν παραθαλασσίαν πλησιάζει τοῖς Παγανοῖς, πρὸς δὲ τὰ ὄρεινά εἰς ἄρκτον μὲν πλησιάζει τοῖς Χρωβάτοις, εἰς κεφαλὴν δὲ τῇ Σερβλίᾳ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀροντίου ποταμοῦ ἄρχεται ἡ Παγανία, καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ ποταμοῦ τῆς Ζεντινας, τρεῖς ἔχουσα Ζοπανίας, τὴν Ράστωτζαν (88), καὶ τὸ Μοκρὸν (89), καὶ τὸ Δαλέν (90). Καὶ αἱ μὲν δύο Ζουπανίαι, ἤγουν ἡ Ράστωτζα, καὶ ἡ τοῦ Μοκροῦ, πρόσκεινται τῇ θαλάσῃ· αἵτινες καὶ σαγίνας ἔχουσιν (91)· ἡ δὲ τοῦ Δαλενοῦ μήκοθεν ἐστὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας ζωῆς τῆς γῆς. Πλησιάζουσι δὲ αὐτοῖς νῆσοι τέσσαρες, τὰ Μέλετα (92), τὰ Κούρκουρα (93), ἡ Βάρτζω (94), καὶ ὁ Φάρος (95), κάλλιστα καὶ εὐφωρόταται, ἐρημόκαστρα ἔχουσαι καὶ ἐλώνας πολλοὺς οἰκοῦσι δὲ ἐν αὐταῖς καὶ ἔχουσι τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν ζωσιν. Ἀπὸ δὲ τῆς Ζεντινας τοῦ ποταμοῦ ἄρχεται ἡ χώρα τῆς Χρωδατίας (96), καὶ παρεκτείνεται πρὸς μὲν τὴν παραθαλασσίαν μέχρι τῶν συνόρων Ἰστρίας, ἤγουν τοῦ κάστρου Ἀλβούνου· πρὸς δὲ τὰ ὄρεινά καὶ ὑπέρεκτεται μέχρι τινὸς τῷ θέματι Ἰστρίας, πλησιάζει δὲ πρὸς τὴν Τζέντινα καὶ τὴν Κλέβενα τῇ χώρᾳ Σερβλίας. Ἡ γὰρ χώρα Σερβλίας εἰς κεφαλὴν μὲν ἐστὶ πασῶν τῶν λοιπῶν χωρῶν, πρὸς ἄρκτον δὲ πλησιάζει τῇ Χρωδατίᾳ, πρὸς μεσημέριαν δὲ τῇ Βουλγαρίᾳ. Ἀφ' οὗ δὲ κατεσκήνωσαν οἱ εἰρημένοι Σκλάβοι, κατεκράτησαν πάσαν τὴν περὶχωρον Δελματία· ἐργάζοντο δὲ τὰ κάστρα τῶν Ρωμαίων τὰς νήσους, καὶ ἔζουσαν ἐξ αὐτῶν ὑπὸ δὲ τῶν Παγανῶν καθ' ἑκάστην ἐπιταχμαλωτιζόμενοι

(93) Hæc ipsa insula infra cap. 36, dicitur Porphyrogenito, ἡ Κούρκρα, Latine *Corcira*, Slave *Karkar*; nostratibus vero *Corciula* appellatur.

(94) Eadem insula paulo superius citato loco vocatur ὁ Βράτζης Porphyrogenito. Latine autem *Brachia* dicitur, Slave *Brac*.

(95) Hanc insulam, τὸ Φάρα Porphyrogenitus vocat laudato loco. Latine dicitur *Phara*, Slave *Huar*.

(96) Hic describit Porphyrogenitus regionem Croatorum, qui in Dalmatix occidentali parte, tam maritima, quam mediterranea sedem suam fixere, et regioni illi Croatix sive Hruatix cognomen dederunt; quod etiamnum in parte retinet. Hos autem veros terminos Croatix fuisse ostendit Lucius lib. II de Regno Dalmatix et Croatix.

ψτο πάντα τὰ διδόμενα τῷ στρατηγῷ διδοσθαι παρ' αὐτῶν τοῖς Σκλάβοις, καὶ εἰρηνικῶς ζῆν μετ' αὐτῶν, καὶ βραχὺ τι διδοσθαι τῷ στρατηγῷ. ἵνα μόνων δαίκνυται ἡ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, καὶ πρὸς τὴν στρατηγὸν αὐτῶν ὑποταγῇ καὶ δουλείᾳς. Καὶ ἔκτοτε ἐγένοντο πάντα τὰ τοιαῦτα κάστρα ὑπόφρα τῶν Σκλάβων, καὶ τελοῦσιν αὐτοὶ πάντα, τὸ μὲν κάστρον ὁ Ἀσπάλαθος νομίσματα σ' (97)· τὸ κίστρον τὴ Τετραγγοῦριν νομίσματα ρ'· τὸ κίστρον τὴ Διάδωρα ρ'· τὸ κάστρον τὰ Ὀψαρά ρ'· τὸ κάστρον ἡ Ἄρθη ρ'· τὸ κάστρον ἡ Βέκλα ρ'· ὡς ὁμοῦ ἢ (98) ψί', ἐκτὸς οὐνοῦ καὶ ἐτέρων διαφόρων εἰδῶν· ταῦτα γὰρ πλεονά εἰσιν ὑπὲρ τὰ νομίσματα. Τὸ δὲ κάστρον τὸ Παούσιον (99) μέσον τῶν δύο χωρῶν πρόκειται, τῶν τε Ζαχλούμων, καὶ τῆς Τερβουσίας· ἔχουσι δὲ καὶ τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν εἰς ἀμφοτέρωσ τὰς χώρας, καὶ τελοῦσι πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα τῶν Ζαχλούμων ἢ λς'· πρὸς δὲ τὸν ἄρχοντα Τερβουσίας, νόδ λς'.

ΚΕΦΑΛ. ΛΑ'.

Περὶ τῶν Χρωδάτων καὶ ἧς τῶν οἰκοῦσι χώρας.

Ὅτι οἱ Χρωδάτοι οἱ εἰς τὰ Δελματίας νῦν κατοικοῦντες μέρη, ἀπὸ τῶν ἀθαπτίστων Χρωδάτων καὶ τῶν Ἀσπρων ἐπονομαζομένων κατάγονται· οἵτινες Τουρκίας μὲν ἐκείθεν, Φραγγίας δὲ πλησίον κατοικοῦσι, καὶ συνοροῦσι Σκλάβοις τοῖς ἀθαπτίστοις Σέρβοις. Τὸ δὲ, Χρωδάτοι, τῇ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ (1) ἐρμηνεύεται, τούτῃσσι, *οἱ τὴν πολλὴν χώραν κατέχουτες*. Οἱ δὲ αὐτοὶ Χρω-

A

CAPUT XXXI.

De Chrobotis, et terra, quam nunc incolunt.

Chroboti, qui Dalmatiæ partes nunc inhabitant, a Chrobotis baptisini expertibus, qui et Albi appellantur, originem ducunt; qui sane ultra Turciam prope Franciam inq̄runt, et Sclavis contermini sunt non baptizatis Serviis. Chroboti autem dicuntur lingua Sclavorum, id est, terram multam possidentes. Atque hi ipsi Chroboti ad Romanorum imperatorem Heraclium confugerant, ante quam Servi

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(97) Sic in ms. In editis legitur, Ἀσπάλαθος νομίσματα ρ'.

(98) Sic in ms. codice et hæc quidem nota νομίσματα significat. Editi habent, ὡς ὁμοῦ λτρας ψ'.

(99) At non longe post Porphyrogeniti tempora Ragusina Respublica a Serviciæ principibus terras et insulas obtinens, territorium terra marique dilatavit, ut scribit Jacobus Luccari in Annalibus Ragusinis.

(1) Animadvertendum est, inquit Lucius, Porphyrogeniti Χρωδάτοι Græcè *Hrouati* exprimi, Latina autem versione *Chroboti*, qui Slave *Hruati* indignantur; et sicuti Græci asperitatem vitantes ω tantum addentes *Hrouati* pronuntiant, ita Latini cum χ non habeant, prout Græci, et Slavi loco ipsius *ch* ponentes, non recte aspiratione χ expriment, ideo vox diversificatur, et eo magis quod β Græcum in β Latinum ut plurimum vertitur. quod hic in u verti deberet, ut cum Slavorum *Hruati* propria prolatione conveniret; sed commune est omnibus nationibus, ut altera, alterius voces in suam linguam vertendo, characteres addendo, minuendo, vel mutando, diversa a propria prolatione exprimat. Quod autem *Chroboti* dicantur lingua Slavorum *terram multam possidentes*, dictio Slave *Hruati* nomen proprium nationis est, nihil aliud significans. Ex iis vero quæ supra cap. 30 referi: *Cæteri vero Chroboti versus Franciam commorabantur, et appellantur hodie Βελοχρωδάτοι, ἧγοον ἄσπροι Χρωδάτοι, Βελοχρωδάτοι sive Albi Chroboti*; Albos Chrobotos ex *Beli Hruati* apte deducit cum *Beli*, vel *Bili* Slave *Albos* significet: ita idem verbum *Beli* β in u verso *Veli* magnos significat: quod clarius se explicando Porphyrogenitus subdit c. 31 in fine: *Magna autem Chrobotia, quæ etiam Alba cognominatur*, et cap. 32 in principio: *Magna Chrobotia baptisini expertis, et Aiba quoque nuncupata*. Sic magnos Hruatos, vel magnam Hruatiam pro Sarmatia, quæ amplissima provincia est, sumens, recte verbum *Veli* Slavum Græcè appropriando, multas terras possidere Chrobotos Sarmatas scribit; ob id supra cap. 30 ait: *Chroboti vero tunc habitant ultra Βαγιδαρίας ubi nunc sunt Βελοχρωδάτοι*; Engibarius enim vocabulum Slavum est, Græcè detortum; id est *Βαβιαροπελα* (babia oria) id est Babii montes, Slave *Babie Gore* id est Ventulæ, vel Ventularum montes, quo nomine Carpatii mon-

B

C

D

tes Poloniam ab Ungaria disterrnantes, ab aliquibus vocantur; et cum Porphyrogenitus Franciam pro hodierna Germania, et Turciam pro Ungaria sumat, Chrobotos a Sarmatia, nunc Polonia dicta, vel Bohemia venisse, innuere videtur: cui opitulantur Scriptores rerum Bohemicarum et Polonicarum, a Cromero relati. Tamen probabilior videtur opinio ejusdem Cromeri, qui Serbos ex Sarmatia Asiatica, cum Bulgaris vicinis in Europam transisse narrat, eo magis quod Slavorum, qui Bohemiam, Poloniam, Lithuaniam, Carinthiam, Stiriam et Carniolam habitant, dialectus diversa est ab iis, qui Slavoniam, Croatiam, Bosnam et Serviam incolunt, quorum sermo Bulgaris, cæterisque orientalibus Slavis similior est et purior, præsertim Bosnensium. Sed cum de origine nationum non inquiratur, ideo in his, prout in incertis, non est immorandum, neque expendendum, an ante Mauritiū tempora Slavi Illyricum utrumque, partemve habitaverint? Cum Cromerus ex diversitate nominum a Slavis inductorum circa Mauritiū tempora ex Oriente eos advenisse scribat: alii vero ex Jornande et aliis Slavos, aliis nominibus dictos, circa Istrum habitasse credunt, et sicuti Serbos in Sarmatia Asiatica prope Volgam ponit Ptolemæus, ex quibus Serbos, vel Servios Cromerus non improbabili conjectura cum vicinis Bulgaris, a Volga ita dictis, in Europam transiisse scribit: ita cum Crobizos Herodotus lib. iv, Scymnus lib. vii, Strabo lib. v et Ptolemæus cap. 9 in Alysia ponant, citra Istrum; qui, an iidem cum nostris Chrobotis sint, et a Bulgaris suis sedibus pulsī, gradatim alios expellentes, simul cum Bessis regiones Croatiae, et Bosnae, quas hodie tenent occupaverint, cum nullus hucusque dixerit, non affirmatur, neque si aliquis assereret, negaretur; cum non videatur impossibile, Slavos aliis nominibus dictos, ab antiquo sicut ultra Istrum, ita etiam citra habitasse; neque Istrum impermeabile fuisse, vel tanta religione custoditum, ut pro temporum varietate eadem Nationes citra et ultra habitare non potuerint. Sed ne in re incerta amplius vegetetur, cum Croatos Dalmatiæ partem occupasse nomen hodiernum regionis comprobet, idque nullus Scriptor præter Porphyrogenitum referat, ipsi deferendum est, etiamsi multa æquivocare potuerit circa eorum originem, quæ ex auctororum inopia corrigi non possunt.

confugissent ad eundem imperatorem Heraclium; quo tempore Ahares armis inde Romanos eiecerant; quos Roma adductos Diocletianus imperator illic habitare fecerat, unde et Romani nuncupati sunt, quod Roma venientes sedes possuissent in illis regionibus, nempe Chrobatia et Servia, uti nunc vocantur. Pulsis vero Romanis illis ab Abaribus, tempore ejusdem Romanorum imperatoris Heraclii, desolata eorum regio jacuit, quapropter jussu huius imperatoris iidem Chrobati armis arreptis Ahares ex illis locis expulerunt, et in ipsorum terra, quam etiam hodie tenent, sedes collocarunt. Erat autem Chrobatii illis tunc temporis princeps Porgæ pater, Heracliusque imperator Roma per legatum sacerdotibus accersitis, constitutoque ex ipsis archiepiscopo, episcopo, presbyteris et diaconis, Chrobatos baptizavit. Et tunc quidem temporis Chrobatiorum princeps erat Porga. Regio autem hæc quam incoluerunt Chrobati, ab initio sub potestate erat Romanorum imperatoris; unde etiam in hodiernum usque diem Palatia ac hippodromus Diocletiani imperatoris supersunt in regione Chrobatiorum, in urbe Salona, quæ est proxima urbi Aspalatho. Hi autem Chrobati baptizati extra limites propriæ terræ non libenter aliis bellum inferunt, idque quia oraculum quoddam sive statutum acceperunt a Romano pontifice, qui sub Heraclio Romanorum imperatore sacerdos missi, eosque baptizavit. Chrobati siquidem post acceptum baptismum pepigerunt, et chirographis propriis datis sancto Petro apostolo juraverunt, nunquam se alienam **98** terram armis invasuros, sed pacem habituros cum omnibus volentibus, et imprecationem vicissim a Romano pontifice acceperunt; ut si quando aliæ gentes ipsorum Chrobatiorum terram invaderent, belloque infestarent, proliis pugnaret, vindexque esset eorum Deus, victoriam conciliante Petro Christi discipulo. Multis vero annis elapsis in diebus principis Terpemere, qui pater fuit principis Crasemere, e Francis, quæ inter Chrobatiam et Venetiam media est, veniens vir quidam Martinus nomine, maxime quidem pius, sed habitu sæculari; quem iidem quoque Chrobati miracula fecisse plurima dicunt; hic porro vir pius imbecillus admodum, et pedibus mutilatus, **D** ita ut a quatuor bajulis quocumque vellet deferretur, illuc sanctissimi pontificis mandatum Chrobatibus ad ultimum vitæ finem servandum esse itidem sanxit, eadem etiam illis, quæ antea pontifex imprecatus. Quapropter neque sagenæ ipsorum Chrobatiorum, neque conduræ, unquam ad aliquem

A βάτοι εις τὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων Ἡράκλειον προσφυγεῖν εἰς τὸν αὐτὸν βασιλέα Ἡράκλειον, κατὰ τὸν καιρὸν ὃν οἱ Ἀδάρεις πολεμήσαντες ἀπ' ἐκείσιν τοὺς Ῥωμάνους ἐναπεδέωξαν· οὗς ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς ἀπὸ Ῥώμης ἀγαγὼν, ἐκείσε κατεσκήνωσε, διὸ καὶ Ῥωμάνοι ἐκλήθησαν διὰ τὸ ἀπὸ Ῥώμης μετόικους αὐτοὺς γενέσθαι ἐν ταῖς τοιαύταις χώραις, ἡγοῦν τῆς νῦν καλουμένης Χρωβάτιας καὶ Σερβίας. Παρὰ δὲ τῶν Ἀδάρων ἐκδιωχθέντες οἱ αὐτοὶ Ῥωμάνοι ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Ῥωμαίων Ἡρακλείου, αἱ τούτων ἐρημοὶ καθεστήκασιν χώραι. Προστάζει οὖν τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου (2) οἱ αὐτοὶ Χρωβάτοι καταπολεμήσαντες, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσε τοὺς Ἀδάρους ἐκδιώξαντες, **B** Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως κελεύσει ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Ἀδάρων χώρα, εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσι, κατεσκήνωσαν. Εἶχον δὲ οἱ αὐτοὶ Χρωβάτοι τῷ τότε καιρῷ ἄρχοντα τὸν πατέρα τοῦ Ποργά. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος ἀποστείλας καὶ ἀπὸ Ῥώμης ἀγαγὼν ἱερεῖς, καὶ ἐξ αὐτῶν ποιήσας ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐπίσκοπον καὶ πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, τοὺς Χρωβάτους ἐβάπτισεν· εἶχον δὲ τῷ τότε καιρῷ οἱ τοιοῦτοι Χρωβάτοι ἄρχοντα τὸν Ποργά (3). Ὅτι ἡ τοιαύτη χώρα εἰς ἣν οἱ Χρωβάτοι κατεσκηνώθησαν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἦν τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων, ἐξ οὗ καὶ παλάτια καὶ ἱπποδρόμια τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ ἐν τῇ τῶν αὐτῶν Χρωβάτων χώρᾳ μέχρι τῆς νῦν περιεσώζονται εἰς τὸ κάστρον Σαλώνας, πλησίον τοῦ κάστρου Ἀσπαλάθου. Ὅτι οὗτοι οἱ βαπτισμένοι **C** Χρωβάτοι ἐξῴθεν τῆς ἰδίας αὐτῶν χώρας πολεμεῖν ἄλλοτριῶσι οὐ βούλονται· χρησμὸν γάρ τινα καὶ ὄρισμὸν ἔλαβον παρὰ τοῦ πάπα Ῥώμης τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἀποστειλαντος ἱερεῖς καὶ τούτους βαπτισάντων. Καὶ γὰρ οὗτοι οἱ Χρωβάτοι, μετὰ τὸ αὐτοὺς βαπτισθῆναι, συνθήκας καὶ ἰδιόχειρα ἐποίησαντο, καὶ πρὸς τὸν ἅγιον Πέτρον τὸν ἀπόστολον ὄρκους βεβαίους καὶ ἀσφαλεῖς, ἵνα μηδέποτε εἰς ἄλλοτριαν χώραν ἀπέλθωσι, καὶ πολεμήσωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰρηνεύειν μετὰ πάντων τῶν βουλομένων, λαβόντες καὶ παρὰ τοῦ αὐτοῦ πάπα Ῥώμης εὐχὴν τοιαύτην, ὡς εἰ τις ἄλλος ἔθνη κατὰ τῆς τῶν αὐτῶν Χρωβάτων χώρας ἐπέλθωσιν, καὶ πόλεμον ἐπενέγκωσιν, ἵνα ὁ τῶν Χρωβάτων θεὸς προσπολεμῇ καὶ προίσταται, καὶ νίκας αὐτοῖς (4) Πέτρος ὁ τοῦ Χριστοῦ μαθητῆς προξενῇ. Μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς ἐν ταῖς ἡμέραις Τερπημέρη τοῦ ἄρχοντος, τοῦ πατρὸς τοῦ ἄρχοντος Κρασμηρή (5), ἐλθὼν ἀπὸ Φραγγίας τῆς μεταξὺ Χρωβάτιας καὶ Βενετίας ἀνήρ τις τῶν πάντων μὲν εὐλαβῶν (6), Μαρτίνος ὀνόματι, σῆμα δὲ κοσμητῶν

ANSELMI BANDURII NOTE.

(2) Quando Dalmatia ab Aharibus, vel Slavis occupata fuerit pluribus agit Lucius de Regno Dalmatiæ et Croatiae lib. 1, cap. 9. De baptismo autem Croatorum diximus nonnulla supra ad cap. 30, et laudatus Lucius loquitur pluribus de eodem c. 11 citati libri.

(3) Sic ex ms. codice. Chrobati igitur sub Porino duce, Porgæ patrē Ahares ex Dalmasia expulerunt tempore Heraclii, ut Porphyrogenitus hic paulo

superius, et capite præcedenti narrat: deinde Porga eorum duce baptizatos eosdem Chrobatos fuisse ait.

(4) Sic ex ms. In editis legitur, καὶ νίκας αὐτῶν, etc.

(5) De Croatorum ducibus et eorum stirpe pluribus agit Lucius de Regno Dalmatiæ et Croatiae lib. xi, cap. 1.

(6) Sic in ms. At Moursius pro εὐλαβῶν legendum

περιδεχόμενος, ὃν καὶ λέγουσιν οἱ αὐτοὶ Χρωδάτοι· A θεόματα ἰκανὰ ποιῆσαι· ἀσθενὴς δὲ ἦν ὁ τοιοῦτος εὐλαθεὶς ἀνὴρ, καὶ τοὺς πόδας ἠκρωτηριασμένος, ὥστε ὑπὸ τεσσάρων καὶ βαστάζεσθαι καὶ περιφρέσθαι ὅπου δ' ἂν καὶ βούληται, τὴν τοιαύτην τοῦ ἀγωνιάτου πάπα ἐντολὴν τοῖς αὐτοῖς Χρωδάτοις διατηρεῖν μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῶν ἐπεθέσειεν· ἐπεξέρμενος δὲ καὶ αὐτὸς αὐτοῖς τὴν ὁμοίαν τοῦ πάπα εὐχὴν. Διὰ τοῦτο οὐτε αἱ σαγήναι τῶν τοιούτων Χρωδάτων, οὔτε αἱ κοντοῦραι (7), οὐδέποτε κατὰ τὴν πρὸς πόλεμον ἀπέρχονται, εἰ μὴ ἄρα τις κατ' αὐτῶν ἐπιέλθοι. Πλὴν διὰ τῶν τοιούτων πλοίων ἀπέρχονται οἱ βουλόμενοι τῶν Χρωδάτων διοικεῖν ἐμπορία, ἀπὸ κάστρου εἰς κάστρον περιερχόμενοι, τὴν τε Παγανίαν, καὶ τὸν κόλπον τῆς Δαλματίας (8), καὶ μέχρι Βενετίας. Ὅτι ἔδρων Χρωδατίας ἐξ ἀρχῆς, ἔγουν B ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἡρακλίου τοῦ βασιλέως, δουλικῶς ἔστιν ὁποτεταγμένος τῷ βασιλεὶ Ῥωμαίων, καὶ οὐδέποτε τῷ ἀρχοντι Βουλγαρίας καθυπετάγη. Ἄλλ' οὐδέ Βούλγαρος ἀπέθετο πρὸς πόλεμον κατὰ τῶν Χρωδάτων, εἰ μὴ Μιχαὴλ ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ὁ Βορώσης (9), ἀπελθὼν καὶ πολεμήσας αὐτοῖς, καὶ μηδὲν ἀνῴσαι δυναθεὶς, εἰρήνευσε, μετ' αὐτῶν ξενιάσας τοὺς Χρωδάτους καὶ ξενιασθεὶς παρὰ τῶν Χρωδάτων. Ἄλλ' οὐδέ

bello infestandum abeunt, nisi si quis eos adoria- tur. Sed huiusmodi navigiis Chrobatī, qui merca- tus frequentant, ad emporia proficiscuntur, oppi- datim circumeuntes Paganiam et sinum Dalmatiæ Venotias usque. Chrobatiaæ autem princeps ab initio, id est, ab Heraclii imperatoris temporibus, Romano imperatori, non Bulgariae principi subdi- tus erat. Neque Bulgarus cum Chrobatibus bellum gessit, præter Michaelē Borosen Bulgariae princi- pem, qui sumptis armis, bellum ipsis intulit, sed cum nihil efficeret, muneribus datis et acceptis, pacem fecit. Neque Chrobatī unquam Bulgariae tributum dederunt, sed alteri alteros sæpe amici- tiæ ergo di- nis cohonestarunt. Baptizatae vero Chrobatiaæ urbes habitatae istæ sunt; Nona, Belo- gradum, Belitzin, Scordona, Chlebena, Stolpum, Tenen, Cori, Claboca. Exhibetque equitum sena- ginta millia, peditum centum millia; et sagenas octoginta, conduras centum; et sagenæ quidem quadraginta viros habent; conduræ vero viginti, nempe quæ majores; nam minores decem viros tantum habent. Atque hæc quidem Chrobatiaæ po- tentia et copiæ fuerunt usque ad principatum Crasemere; quo mortuo, cum Mirosthiabus filius,

ANSELMI BANDURII NOTÆ

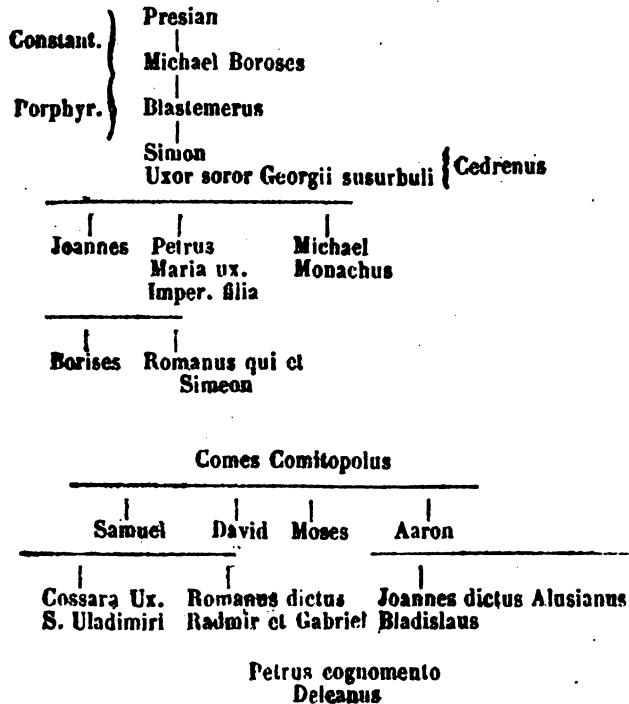
ait εὐσεβῶν; et paulo infra pro εὐλαθεῖς, εὐσεβῆς· C sed fallitur cum vox εὐλαθεῖς apud scriptores Chri- stianos eadem sæpe significat, quæ εὐσεβῆς, nimi- rum religiosum ac piūm.

nus etiamnum Gundula dicitur.

(7) Κοντοῦρα, et κονδοῦρα, Genus navigii apud Croatos, quod sagenæ minus est; quippe sagenæ, ut scribit idem Porphyrogenitus paulo infra, quadra- ginta viros habent; conduræ vero, seu conturæ quæ majores sunt, viginti viros habent, minores vero decem tantum. Nostratibus autem hoc navigii ge-

(8) Maris Dalmatarum meminit idem Porphyro- genitus et in avi Vita. Quando autem mare Illyri- cum seu Adriaticum Dalmatici appellationem acce- perit docet Lucius cap. 6, lib. 1, de Regno Dalm. et Croatiae.

(9) Capite sequenti scribitur, Βορώσης; ab aliis vero appellatur Vorizes, vel Burichius. Libet au- tem hic Regum Bulgariae stemma ex Porphyroge- nito et aliis scriptoribus Græcis exhibere.



postquam quadriennium genti præfuisset, a Pribunia Bano interfectus esset, plurimis obortis dissidiis ac factionibus equitum peditumque numerus valde imminutus est, item sagenarium, ac condurarum.

99 Et sagenas quidem nunc triginta habet, conduras magnas parvasque, et equitatum peditatumque. Magna autem Chrobatia, quæ etiam Alba cognominatur in hodiernum usque diem sine baptismo est, quemadmodum et finitimi Servii: equitem peditumque non habet tam numerosum quam baptizata Chrobatia; quippe frequentibus incursionibus infestata Francorum, Turcarum, Patzinacitarum: neque sagenas, neque conduras item, aut navigia ad mercaturam habet, utpote a mari remota; a quo quidem triginta dierum itinere distat. Mare autem, a quo totidem dierum itinere distat, illud est, quod Nigrum appellatur.

22), καὶ διχονοῶν καὶ πολλῶν διχοστασιῶν εἰς τὴν χώραν γενομένων, ἡλάττωται καὶ τὸ καβαλλαρικὸν, καὶ τὸ πεζικὸν, καὶ αἱ σαγήναι, καὶ αἱ κονδοῦραι τῆς ἐξουσίας τῶν Χρωδαίων. Ἀρτίως δὲ ἔχει σαγήνας λ', κονδοῦρας μεγάλας καὶ μικράς, καὶ καβαλλαρικὸν, καὶ πεζικὸν (23). Ὅτι ἡ μεγάλη Χρωδατία καὶ ἡ Ἄσπρη ἐπονομαζομένη ἀβάπτιστος συγγάνει μέχρι τῆς σήμερον, καθὼς καὶ οἱ πλησιόζοντες αὐτὴν Σέρβλοι. Ὀλιγώτερον καβαλλαρικὸν ἐκβάλλουσιν ὁμοίως καὶ πεζικὸν παρὰ τὴν βαπτισμένην Χρωδατίαν, ὡς συνεχέστερον πραιευόμενοι παρὰ τε τῶν Φράγγων, καὶ Τούρκων, καὶ Πατζινάκων. Ἄλλ' οὐδὲ σαγήνας κέκτηνται, οὔτε κονδοῦρας, οὔτε ἐμπορευτικὰ πλοῖα, ὡς μήκοθεν οὐσης τῆς θαλάσσης· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐκεῖσε μέχρι τῆς θαλάσσης ὁδὸς ἐστὶν ἡμερῶν λ'. Ἡ δὲ θάλασσα εἰς τὴν διὰ τῶν ἡμερῶν λ' κατέρχονται, ἐστὶν ἡ λεγομένη Σκοτεινὴ.

CAPUT XXXII.

De Servis, et de regione quam nunc ipsi incolunt.

Sciendum est Servios oriundos esse a Servis non baptizatis, qui etiam Albi cognominantur, et ulteriora Turcizæ incolunt in loco ab illis Boici

ΚΕΦΑΛ. ΔΒ΄.

Περὶ τῶν Σέρβλων, καὶ ἧς νῦν οἰκοῦσι χώρας.

Ἰστέον ὅτι οἱ Σέρβλοι ἀπὸ τῶν ἀβαπτιστῶν Σέρβλων, τῶν καὶ Ἄσπρων ἐπονομαζομένων, κατέρχονται, τῶν τῆς Τουρκίας ἐκεῖθεν κατοικούντων εἰς

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(10) Nona Slave nuncupatur *Nin*.

(11) Beligradum Latine *Belgradum*, vel *Alba maris*, ad differentiam tam *Albæ Ungaricæ*, quæ regalis, quam *Servizæ*, quæ Græca dicebatur. Nautis autem *Zara vecchia* appellatur.

(12) Belitzin forsân Belina in Bucoviza.

(13) Scordona Latine dicitur *Scardona*, Slave *Seradin*.

(14) Chlebensa vel Chlebna Slave appellatur *Hliuno*.

(15) Stolpum, forsân Stuba prope Bistrizam flumen *Hliuni*, inquit *Lucius*.

(16) Tenen Latine *Tininium*, Slave *Knin*.

(17) Cori Latine *Corinium*, Slave *Karin*.

(18) Claboca forsân Klapaz prope fontes Unæ. Cæterum multa nomina civitatum, inquit *Lucius*, cum ipsis Zupaniarum nominibus conveniunt, cum in ipsis posita, earumque caput existentes, commune cum ipsis nomen habuerint: Zupania enim a Zupa deducitur, quod populum, vel regionem aliquam populatam significat: sic in hac regionum et civitatum distributione Porphyrogenitus comprehendit occidentalem Dalmatiam maritimam, a Croatis tunc possessam, præter oppida maritima, quæ Romani, vel Dalmatæ tenebant.

(19) Sicuti ex enumeratione civitatum apparet Porphyrogenitus hic describere tantum occidentalem Dalmatiam maritimam, a Croatis tunc possessam, præter oppida maritima, quæ Romani, vel Dalmatæ tenebant, uti paulo superius diximus, ita hic videtur vires integras totius regni Croatorum describere; quippe pars illa sola occidentalis Dal-

matizæ neque tot equites ac pedites habere potuit; neque sola loca littoralia continentis sine insulis tot sagenas ac conduras habuisse probabile est.

(20) Hic *Cresimir* appellatur et majoris cognomine donatur in *Cresimiri* regis abnepotis litteris, quæ editæ habentur apud *Lucium* pag. 76.

(21) Hic ab aliis *Dirciflavus* appellatur; et eundem primum titulum Regium ab imperatore Constantinopolitano consecutum argui potest ex eo quod scribit archidiaconus *Spatatensis* cap. 13: *Martinus archiepiscopus*; fuit anno Domini nonagesimo septuagesimo tempore *Theodosii imperatoris*, et *Dirciflavi* regis; iste *Martinus* fuit *Spatatensis* natione; hic fecit *Ecclesiæ* unum *calicem* magnum cum sua patena de auro purissimo. Ab isto *Dirciflavo* cæteri successores ejus reges *Dalmatiæ* et *Croatiæ* appellati sunt: recipiebant enim *Regiæ* dignitatis insignia ab imperatoribus Constantinopolitanis, et dicebantur eorum *eparchi sive patriici*; habebant namque ex successione suæ originis patrum et proavorum dominium regni *Dalmatiæ*, et *Croatiæ*. Sed fallitur hic *Archidiaconus* dum *Theodosium* anno Christi 970 imperasse scribit; quippe ille annus fuit primus Imperii *Joannis Zimiscæ*.

(22) Sic in editis; in ms. vero legitur καὶ ὑπὸ τοῦ Πριβουνία Βοσάνου, etc. Hic *Pribunia* vel *Pribunius* idem fortassis qui in veteribus privilegiis *Pribinna Gussichius* appellatur. Vide *Lucium* p. 77 et sequentibus.

(23) Sic in omnibus mss., at puto hic deesse numerum condurarum, et equitatum peditatusque, ut optime et *Meursius* monuerat.

τὴν παρ' αὐτοῖς Βίβηι τόπον (24) ἐπονομαζόμενον, ἅν οἱς πλησιάζει καὶ ἡ Φραγγία, ὁμοίως καὶ ἡ μεγάλη Χρωατία ἢ ἀβάπτιςτος, ἢ καὶ Ἄσπρη προσαγορευομένη· ἐκείσε οὖν καὶ οὗτοι οἱ Σέρβλοι τὸ ἀπ' ἀρχῆς κατέχουν. Δύο δὲ ἀδελφῶν τὴν ἀρχὴν τῆς Σερβλίας ἐκ τοῦ πατρὸς διαβεβαμένον, ὁ εἰς αὐτῶν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀναλαβόμενος ἡμῖς εἰς Ἡράκλειον τὸν βασιλεῖα Ῥωμαίων προσέφυγεν, ὃν καὶ προσβεβήμενος ὁ αὐτὸς Ἡράκλειος βασιλεὺς, παρέσχε τόπον εἰς κατασκήνωσιν ἐν τῷ θέματι Θεσσαλονίκης τὰ Σέρβλια, ἃ ἐκτοτε τὴν τοιαύτην προσηγορίαν παρεβησε. Σέρβλοι δὲ τῇ τῶν Ῥωμαίων διαλέκτῳ (24') Δούλοι προσαγορεύονται· ὅθεν καὶ Σέρβουλα (25) ἡ κοινὴ συνήθεια τὰ δουλικῶς φησιν ὑποδήματα, καὶ Τζερβουλιανούς τοὺς τὰ εὐτελεῖ καὶ πενήχρᾳ ὑποδήματα φοροῦντας. Ταύτην δὲ τὴν ἰκωνυμίαν ἔσχον οἱ Σέρβλοι διὰ τὸ δοῦλοι γενέσθαι τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων. Μετὰ δὲ χρόνον τινα ἔβησε τοὺς αὐτοὺς Σέρβλους εἰς τὰ ἴδια ἀπελθεῖν, καὶ τοῦτους ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς· ὅτε δὲ διεπέρασαν ἐν Δάνουδιον ποταμὸν μετὰ μὲλοι γενόμενοι, ἐμήνησαν Ἡρακλεῖω τῷ βασιλεῖ διὰ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ τότε τὸ Βελάγραδον κρατοῦντος δοῦναι αὐτοῖς ἐτέραν γῆν εἰς κατασκήνωσιν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ νῦν Σερβλία καὶ Πιζανία, καὶ ἡ ἐνομαζομένη Ζαχλούμων χώρα (26), καὶ Τερβουνία, καὶ ἡ τῶν Καναλιτῶν

nuncupato, cui finitima Francia est, uti et magna Chrobatia baptismi expers, quæ etiam Alba cognominatur. Illic igitur initio Servii hi habitabant. Principatu autem Servie a patre ad duos fratres devoluto, alter sumpta populi parte dimidia ad Romanorum imperatorem Heraclium confugit, qui et excepto locum ad inhabitandum dedit in Thessalonicae themate, qui ex eo tempore Servia nuncupatur. Serbii autem Romanorum lingua Servi dicuntur: unde Serbula vulgo servorum calceamenta appellantur; et Serbulianos illos vocamus, qui ita villiter ac pauperum in modum, sunt calceati. Servii autem inde sic cognominati sunt, quod Romanorum imperatori servirent. Aliquanto vero post, visum est Servii in terram suam redire, et dimisit quoque illos imperator; sed cum trajecissent Danubium flumen, pœnitentia ducti, per prætorem, qui tunc temporis Belegradum administrabat, ab Heraclio imperatore petierunt, aliam sibi terram ad inhabitandum assignare vellet. Cumque ea quæ nunc Servia dicitur, et Paganis, quæque Zachlumorum terra vocatur, item Terbunia, et Canalitarum regio, quæ imperatoris Romanorum ditionis erant, propter Abarum excursiones desertæ essent, expulsis inde Romanis, uni nunc Dalmatiam atque Dyrrachium incolunt,

ANSELMI BANDURNI NOTÆ.

(24) Ex iis quæ supra ait scriptor noster de magnæ Chrobatie, Turcie ac Francie situ facile cognosci poterit regio illa quam ab initio Serbii possederunt.

(24') Serviorum igitur vocabuli originem Græci a Latino sermone derivant, nimirum a servitute, ut ait hic Porphyrogenitus; ex quo quidem mutatus est Willelmus Tyrius ea quæ scribit lib. xx, cap. 1. quando cum imperatore Emanuele in Servia præliato se vultisse ait: *Detinebatur porro eo temporis articulo imperator in Servia, quæ regio montuosa, et nemoribus obsita difficilis habens aditus, inter Dalmatiam, et Ungariam, et Illyricum media jacet, rebellantibus Servii, et confidentibus de introitu ad se angustis, et de impervia eorum regione. Habent veteres traditiones, hunc omnem populum ex deportatis, et deponatis exilio, qui in partibus illis ad secunda marmora, et effodienda metalla damnati fuerant, originem habuisse, et inde etiam nomen traxisse servitutis. Est autem populus incultus absque disciplina, montium et sylvarum habitator, agriculturæ ignarus: gregibus et armentis copiosi, lacte, caseo, butyro, carnibus, melle, et cera uberius abundantes. Hi magistratus habent, quos Zappanos vocant, et Domino Imperatori aliquando serviunt, aliquando de montibus et sylvis egredientes, omnem circa se regionem, ut sunt audaces et bellicosi viri, depopulantur.* Atqui in hac Serbiorum nominis a servitute denominatione, inquit Lucius in notis ad Historiam Diocletis de Regno Slavorum, Græcos et ex eis Latinos hallucinatos sciunt, quicumque Slavum idioma callentes, contermini Serblianis sunt; nam quos Slavi *Srbglijanos* dicunt, hos Græci asperitatem vitantes *Serblos* iive *Serbulianos* vocant: terram autem quam habitant, Slavi *Srbka* vocant; quod cum Græcis difficile esset proferre, *Serviā* dixerunt, et sicut Constantinopoli post imperii declinationem Latinus sermo diu in usum fuit, ita denominationem Serviorum a servitute voce Latina promanasse commenti sunt. Com in Servia inter asperitatem Scardi montis

metallorum fodinæ existant, a servis ad metalla damnatis Servios originem traxisse, Willelmus a Græcis edoctus scripsit; sed prout *Srbglijanorum* nomen nationis Slavicæ est, et *Srbka* regionis eorundem, ita eadem loca post imperii declinationem *Srbglijanos* occupasse constat, prout ipsis contermini *Uruati* et *Bugri* iidem Slavicæ nationes quæ Croati et Bulgari dicuntur, effecere; et quamvis agræstis conditionis sint [quod commune est cum cæteris montana incolentibus], tamen eadem loca invitis Græcis occuparunt, quod imbecillitatem illorum indicat, et ab eodem Tyrio ignominia taxantur. Notandum etiam est, tempore Michaelis Servie, et Dodini Bulgariae regum, Epirum reliquaque loca, quæ Slavi possidebant, a Latinis Bulgariae nomine censita fuisse, ut abbas Gaufridus illorum temporum Northmannicus scriptor gesta Roberti et Boemundi in Epiro referens, pluribus in locis in Bulgaria, et apud Bulgaros eodem fuisse scribit, et Willelmus Tyrius lib. ii, cap. 1: *Bulgarorum gens inculta a tractu septentrionali egressa, a Danubio usque ad urbem Regiam, et iterum ab eodem flumine ad mare Adriaticum universas occupaverat regiones, ita ut confusis provinciarum nominibus, et terminis, totus iste tractus, qui in longitudine habere dicitur iter dierum 30, in latitudine vero 10 vel amplius, Bulgaria dicatur, miseris Græcis ignorantibus, quod hoc ipsum nomen eorum protestetur ignominiam.* Quomodo autem successu temporum Bulgarianum nomen diminutum fuerit, et Vulachicum loco ipsius successerit, relatum est lib. vi, cap. ult. de Reg. Dal. et Croatiae, inquit laudatus Lucius loco paulo superius citato.

(25) Σέρβουλα, inquit Ducangius in Gloss. Græco, Tribalis et Servii, quos et Σέρβλους vocabant, dicuntur servorum calceamenta. Lexicon ms. ex cod. Reg. 1845. Τρίβαλος, ὁ Σέρβος.

(26) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis, Χλούμων χώρα· sed optime Meursius emendat.

regiones illas Servii habitandas imperator dedit, A cui 100 etiam subjecti erant, a quo etiam baptizati fuero per presbyteros Roma accersitos, et pietatis opera edocti antiqua fide accepta. Cum autem sub Romanorum potestate esset Bulgaria, Serviorum principe, qui ad imperatorem confugerat, vita functo, filius ipsius successit; mox nepos, et sic omnes qui ab eo descenderunt; ex quibus post annos aliquot fuit Boiessthablus, a quo Rodosthablus, a quo Prosegoes, a quo Blastemerus, ad cujus usque tempora pacem cum Bulgaria habuerunt Servii, utpote vicini ac confines inter sese amantes, servientes Romanis imperatoribus, et ab ipsis beneficiis ornati. Sed principatum tenente laudato Blastemero arma contra Servios movit Bulgariae princeps Presiam, subjicere sibi ipsos cupiens: verum post trium annorum bellum, non solum nihil effecit, sed plurimos e suis amisit. Post mortem autem Blastemeri, regionem inter se partiti, principatum Serviae exceperunt tres ejus filii Muntimerus, Stroemerus, et Goinicus. Hos aggressus est Michael Borises Bulgariae princeps, stragem, quam pater Presiam passus erat, vindicare cupiens; sed cum bellantem adeo afflixerunt Servii, ut filium ejus Blastemerum in vinculis abducerent, una cum machinis grandibus duodecim. Tunc filii casu permotus Borises, quamlibet invitus, pacem cum Servii fecit. In Bulgariam vero crediturus, et Serviorum in itinere insidias timens, Muntimeri principis filios, Borena et Stephanum, viæ duces petiit, qui et indemnem usque ad Rase deduxerunt, et ingentia ab eo munera beneficii hujus nomine acceperunt, vicissim donantes xeniorum vice duo mancipia, duos falcones, duos canes, et pelles nonaginta; quod Bulgari pactum esse dicunt. Paulo autem post tres fratres Serviae principes contra se mutuo arma sumpserunt, superiorque factus unus ipsorum Muntimerus; qui cum vellet solus principatum tenere, captos duos in Bulgariam transmisit, solum Petrum, fratris Goinici filium, apud se retinens, et sedulam ejus curam gerens: qui fugiens in Chrobatiam venit; sed de eo paulo post dicitur. Stroemerus vero frater, cujus supra mentionem fecimus, in Bulgaria filium habebat Clonid

ὁπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως· Ῥωμαίων ἀπαρχόν, ἐγένοντο δὲ αἱ τοιαῦται χῶραι Ἐρημαὶ παρὰ τῶν Ἀδάρων (ἀπὸ τῶν ἑκάστω γὰρ Ῥωμάνους τοὺς νῦν Δελματίαν καὶ τὸ Δυράχιον οἰκοῦντας ἀπέλασαν), καὶ κατεσκήνωσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς αὐτοὺς Σέρβλους; ἐν ταῖς τοιαύταις χώραις, καὶ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων ὑποτασσόμενοι· οὗς ὁ βασιλεὺς, πρεσβύτας (27) ἀπὸ Ῥώμης ἀγαγὼν ἐδάπτισε, καὶ διδάξα αὐτοὺς τὰ τῆς εὐσεβείας τελεῖν καλῶς, αὐτοῖς τῶν χρόνων πίστιν ἐξέθετο. Ἐπεὶ δὲ ἡ Βουλγαρία ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἦν τῶν Ῥωμαίων· αὐτοῦ οὖν ἀρχόντες τοῦ Σέρβλου τοῦ εἰς τὸν βασιλέα προσφυγόντος τελευτήσαντος, κατὰ διαδοχὴν ἤρξεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ πάλιν ὁ Ἐγγων (28)· καὶ οὕτως ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ οἱ καθεξῆς ἀρχόντες. Μετὰ δὲ χρόνους τινὰς ἐγεννήθη ἐξ αὐτῶν ὁ Βοισέσθλαθος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ Ροδόςθλαθος, καὶ ἀπ' ἐκείνου ὁ Προσηγός, καὶ ἐξ ἐκείνου ὁ Βλαστήμερος, καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βλαστημέρου μετὰ τῶν Σέρβλων εἰρηνικῶς διετέλουν οἱ Βούλγαροι ὡς γείτονες καὶ συνορίται ἀγαπῶντες ἀλλήλους, ἔχοντες δὲ δούλωσιν καὶ ὑποταγῆν εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, καὶ εὐεργετούμενοι παρ' αὐτῶν. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ Βλαστημέρου ἦλθεν μετὰ πολέμου Πρεσιὰ μὲ ἀρχὼν Βουλγαρίας κατὰ τῶν Σέρβλων θέλων αὐτοὺς ὑποτάξαι· ἀλλ' ἐπὶ τριετίαν πολεμήσας, οὐ μόνον οὐδὲν ἤνυσεν, ἀλλὰ καὶ λαὸν αὐτοῦ πλείστον ἀπώλεσε. Μετὰ δὲ θάνατον Βλαστημέρου τοῦ ἀρχόντος διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν τῆς Σερβλίας οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, ὁ Μουντιμήρος καὶ ὁ Στρομήμερος, καὶ ὁ Γοϊνικός, μερισάμενοι τὴν χώραν. Ἐπὶ τούτων παρεγένετο ὁ τῆς Βουλγαρίας ἀρχὼν Μιχαήλ (29) ὁ Βορίσης θείων ἐκδικῆσαι τὴν ἤτταν Πρεσιὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ πολεμήσας εἰς τοσοῦτον αὐτὸν ἐπέστησαν οἱ Σέρβλοι, ὥστε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βλαστήμαρον ἐκρότησαν δίσμιον μετὰ καὶ βολιάδων δώδεκα μεγάλων. Τότε δὲ τῇ τοῦ υἱοῦ θέλει καὶ μὴ θέλων ὁ Βορίσης εἰρήνευσε μετὰ τῶν Σέρβλων. Μέλλων δὲ ὑποστρέψειν ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ φοβηθεὶς μήποτε ἐνοδρεύσωσιν αὐτὸν οἱ Σέρβλοι καθ' ὄρου, ἐπέστησεν (30) εἰς διάσωσιν (30) αὐτοῦ τὰ τοῦ ἀρχόντος Μουντιμήρου παῖδια τὸν Βέρνα καὶ τὸν Στέφανον· οἱ καὶ διάσωσαν αὐτὸν ἀδολοῦ μέχρι τῶν συνόρων τοῦ τῆς Ράσης (31). Καὶ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης χάριτος δέδωκεν αὐτοῖς Μιχαήλ ὁ Βορίσης δωρεὰς μετὰ δόλας· καὶ ἐκείνοι ἀντίδωκαν αὐτῷ χάριν ξενίων ψυχάρια δύο (32), φαλκῶνια δύο (33), σκυλλία

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(27) Πρεσβύτας, inquit Meursius, vocat hic, τοὺς πρεσβυτέρους.

(28) Ἐγγων Græcis recentioribus pro Ἐγγονος, Ex filio aut filia nepos. Martyrium SS. Alphii, Philadelphii et Cyriani num. 4. Ἐρασμος δὲ ἦν Ἐγγων τοῦ Βιταλίου ἐκ τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς γεννηθείς, etc.

(29) Sic ex ms. codice. Michael autem, qui hic ὁ Βορίσης dicitur, capite præcedenti ὁ Βορώσης eidem Porphyrogenito appellatur, ut ibi monuimus.

(30) Sic ex ms. codice. Corrupto in editis legitur, ἐπέστησεν.

(30) Διάσωσις Conductus proprie. Epistola Constantini Porroani imp. ante act. i ὁ synodi: καὶ καταστάτους κατέδωκε παρασχέτηναι εἰς διάσωσιν

αὐτῶν πρὸς τὸ πάντη ἀδολοῦ καὶ ἀκινδύνους... ἀποκαταστῆναι πρὸς ἡμᾶς. Vide Ducangii Gloss. Græc., v. διασώζειν.

(31) Sic etiam mss. sed legendum fortassis usque ad Rasciam, non vero Rhasen, ut ait Meursius.

(32) Ψυχάριον, Mancipium significat. Idem Porphyrogenitus cap. 9 hujus libri: Τὰ Ψυχάρια μετὰ τῶν ἀλύσεων διὰ τοῦ ξηροῦ αὐτὰ διαβιδάζουσι. Idem imperator Nov. 5. Περὶ φυγῶν Ψυχάρτων, καὶ ἀπολωλότων κτηνῶν. Exstat in cod. Reg. Novella Joannis Comneni περὶ κομερκίου τῶν ἀλωσίμων ψυχάρτων. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(33) Φάλκων et φαλκῶνιον, Falco Σκυλλίον, σκυλλίον, et σκύλη, Canis. Vide Gloss. Græc. Ducangii

δύο, καὶ γούνας ἐννεσῆκοντα (34)· ὅπερ λέγουσιν οἱ Βουλγαροὶ εἶναι πάκτον. Μετὰ μικρὸν δὲ ἐγένοντο κατ' ἀλλήλων οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ οἱ ἄρχοντες Σερβίας· καὶ γενόμενος ἐπικρατέστερος ὁ εἰς αὐτῶν ὁ Μουντίμηρος, καὶ θέλων μόνος τὴν ἀρχὴν ἐπέχειν, κρατήσας παρέδωκε τοὺς δύο ἐν Βουλγαρίᾳ, μόνον τὸ παιδίον τοῦ ἐνδὲ ἀδελφοῦ Γοϊνίκου Πέτρον ὀνόματι παρ' ἑαυτῶν κρατήσας καὶ ἐπιμελούμενος, ὅστις καὶ φυγὼν ἦλθεν εἰς Χρωδατίαν, περὶ οὗ μετ' ὀλίγον βηθήσεται. Ὁ δὲ προβήθεις ἀδελφὸς ἐν Βουλγαρίᾳ Στρομήμερος εἶχεν υἱὸν τὸν Κλονίμηρον, ᾧ καὶ γυναῖκα παρέσχεν ὁ Βορίσης Βουλγάρων. Ἐξ αὐτοῦ γεννᾶται ἐν Βουλγαρίᾳ Τζεσεθλάδος. Ὁ δὲ Μουντίμηρος τοὺς δύο ἀδελφοὺς διώξας, καὶ τὴν ἀρχὴν δεξάμενος, γέννη υἱοὺς τρεῖς, τὴν Πριθίσθλαδον, καὶ τὸν Βράνον, καὶ τὴν Στέφανον· καὶ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον διαδέχεται αὐτὸν ὁ πρῶτος υἱὸς ὁ Πριθίσθλαδος. Μετὰ οὖν χρόνον ἕνα ἐξελεύσθαι ἀπὸ Χρωδατίας ὁ προσηγμένος Πέτρος ὁ υἱὸς τοῦ Γοϊνίκου, διώκει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸν ἐξ ἀδελφον αὐτοῦ Πριθίσθλαδον μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν, κάκεινος τὴν ἀρχὴν διαδέχεται· ἐκείνοι δὲ φυγόντες εἰσέρχονται ἐν Χρωδατίᾳ. Μετὰ δὲ χρόνους τρεῖς ἰλλῶν ὁ Βράνος πρὸς τὸ πολεμῆσαι τὸν Πέτρον, καὶ ἠττηθεὶς, καὶ κρατηθεὶς παρ' αὐτοῦ, ἐτυφλώθη. Μετὰ δὲ χρόνους δύο φυγὼν καὶ Κλονίμηρος ἀπὸ Βουλγαρίας ὁ πατήρ τοῦ Τζεσεθλάδου καταλαμβάνει καὶ αὐτὸς, καὶ εἰσέρχεται εἰς ἕν κάστρον τῆς Σερβίας τὴν Δοστινίκαν (35) μετὰ λαοῦ, πρὸς τὸ παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν. Τοῦτον οὖν πολεμήσας ὁ Πέτρος ἀπέκτεινεν, καὶ ἐκράτησεν ἑταρκτη ἡ'. Ἀρξας ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ μακαριστάτου καὶ ἀγίου βασιλέως, ἔχων ὑποταγὴν καὶ δουλωσιν πρὸς αὐτόν. Εἰρήνευσεν δὲ καὶ μετὰ Συμεῶν τοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας, ὥστε καὶ σύντεκνον αὐτὸν ἐποίησε. Μετὰ δὲ τὸν καιρὸν, ὃν αὐτὸς ὁ κύριος Λέων ἐβασίλευσε, παρεγένετο ὁ τότε εἰς τὸ Δυρράχιον στρατηγῶν, ὁ πρωτοσπαθάριος (36) Λέων ὁ βαβδόυχος, ὁ μετὰ τοῦτο μάλιστα τιμηθεὶς καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου, εἰς Παγανίαν τὴν τότε παρὰ τοῦ ἄρχοντος Σερβίας διακρατούμενην, πρὸς τῷ βουλευθῆναι καὶ συντυχεῖν τῷ αὐτῷ ἄρχοντι Πέτρῳ περὶ τινος δουλώσεως καὶ ὑποδύσεως. Ζηλοτυπήσας δὲ πρὸς τοῦτο Μιχαὴλ ὁ ἄρχων τῶν Ζαχλούμων, ἐμήνυσε Συμεῶν τῷ Βουλγάρων ἄρχοντι, ὅτι ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων δεξιούται διὰ δώρων τὸν ἄρχοντα Πέτρον πρὸς τὸ συναπαρτῆν τοὺς Τούρκους, καὶ ἐπελθεῖν κατὰ Βουλγαρίαν· ἐγένετο δὲ καὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον καὶ πόλεμος εἰς

merum, cui uxorem Bulgaram dedit Borises, ex qua Tzeesthlabum in Bulgaria suscepit. At Muntimerus utroque fratre expulso, principatu potius, filios tres genuit, Pribesthlabum, Branum, et Stephanum: eique mortuo successit maximus natus Pribesthlabus. Anno igitur sequente Chrobatia egressus Goinici filius Petrus, cuius 101 supra mentionem fecimus, patrualem Pribesthlabum cum duobus ejus fratribus principatu dejicit, atque ipse eum capessit: illi vero fuga sibi consulentes in Chrobatiam abeunt. Triennio autem post Branus, motis contra Petrum armis, victus captusque, oculis ab eo privatus est. Biennio vero post e Bulgaria fugiens quoque Clonimerus Tzeesthlabi pater, movet etiam ipse, urbemque Serviae Dostinica cum exercitu ingreditur principatus occupandi causa; quem armis superatum Petrus occidit, et principatum rexit: alios viginti annos, imperante beatissimo sanctoque imperatore Leone, cui subjectus erat. Pacem quoque habuit cum Symeone Bulgariae principe, cujus etiam filium in baptismo suscepit. Post imperium autem domini Leonis, Dyrrachii tunc praefectus, protospatharius, Leo Rhoduchus, postea magister et logotheta cursus publici factus in Paganiam, quae tunc temporis a Serviae principe occupata erat, venit, sermonem consiliumque instituturus cum laudato Petro principe de aliquo negotio: invidia autem ob hanc rem motus Michael Zachlumorum princeps, Symeoni Bulgariae principi significat: Romanum imperatorem Petrum principem muneribus colere, quo Turearum copis adjutus Bulgariam invadat: erat quippe id temporis bellum inter Romanos et Bulgaros ad Acheloum. Furens itaque quodammodo hoc nomine Symeon contra Serviae principem Petrum, mittit eum exercitu Theodorum Sigritzen, et Marmaen, una cum Paulo Brani principis filio, quem Petrus Serviae princeps excacaverat. Dolo igitur Bulgari principem Serviae aggressi, et prole in sacro lavacro suscepta, et dato juramento, nihil eum mali ab ipsis passurum, per fraudem exire persuasum, et in vincula e vestigio conjectum, in Bulgariam abduxerunt, ubi et in carcere vitam cum morte commutavit; in ejus autem locum successit Pantus Brani filius, qui principatum triennio tenuit. Dominus vero Romanus imperator secum habens Pribesthlabi

ANSELMI BANDURII NOTAE.

(34) Γούνα et γούνα, *Vestis pellicea*. Vide Ducangii utrumque Glossarium.

(35) Hanc ipsam urbem vocat Porphyrogenitus ad finem hujus capituli, τὸ Δοστινίκον.

(36) *Non possum*, inquit Meursius in notis ad eundem Porphyrogeniti locum, *divinare, quid sibi volit comprehenditum hoc scribendi; itaque in versione mea asteriscum ejus loco posui. Occurrit autem pluries in hoc nostro. Occurrit quidem primum cap. 26, ubi perperam legerat idem Meursius τοῦ ἀγίου Στεφάνου, cum ibi legatur τοῦ ἁγίου Στεφάνου, id est, τοῦ πρωτοσπαθαρίου Στεφάνου, quippe littera a cum θ superscripto πρωτοσπαθάριο; vocem intelligi ex his quae infra ad caput 42 dicturi sumus, manife-*

sto constabit. Ὁ βαβδόυχος autem Meursius vertit *Lictor*; ita et nonnulli alii ad Codinum putant hanc vocem Latine interpretandam, ubi inter dignitates ante Constantinopolitanae βαβδόυχο; recensetur. D. P. Gear p. 37. *οἱ βαβδόυχοι, Satellites virgis armati interpretatur; putatque idem Goarus Rhoduchos haud diversos fuisse a Manglabitis, qui et βαβδόφοροι nonnunquam appellantur. Observo, inquit ille pag. 76 in notis ad Codinum, Bardariotas istos, de quibus sermo, βαβδόυχους a justibus gestatis diei apud Nicetam Andronici 2. *οἱ τὰ ὑσχινοδαφῆ φοροῦντες; οἱ βαβδόυχοι: Satellites suis virgis instructi, et rubris vestibus ornati.**

Serbliae principis filium Zachariam, misit eum ut A principatum Serviae occuparet : sed illum venientem praelio superavit Paulus, captumque Bulgaris tradidit in vinculis asservandum. Deinde elapso trium annorum spatio, Paulo Bulgaris hoste facto, Zachariam misit, quem dominus Romanus imperator antea miserat ; isque, Paulo dejecto, Serviorum principatum occupat, et illico memor beneficiorum quae a Romano imperatore acceperat, Bulgaris se opposuit, maleus potius Romano imperio 102 subesse, quam Bulgaris. Quare cum exercitum contra ipsum misisset Symeon sub praefectis Marmaem, et Theodoro Sigritze, capita eorum, atque arma imperatori Romano misit, victricis partae signa ; adhuc enim bellum inter Bulgaros et Romanos erat : nec unquam subjici Romano imperatori et parere desinebat, quemadmodum et priores principes, mittere ad ipsos soliti erant. Symeone vero iterum novas copias mittente contra Zachariam principem sub praefectis Cueno, Hemeneco, ac Etzdocla, et misso simul Tzeesthlabo, metuens tunc sibi Zacharias, in Chrobatiam profugit. Bulgari autem Zupanis significarunt ut se convenirent, et principem Tzeesthlabum exciperent : juramentoque deceptos atque ad primum pagum adductos protinus in vincula conjicientes Serviam invaserunt, populumque omnem a minimo ad maximum in Bulgariam abduxerunt : quidam vero profugi in Chrobatiam se receperunt, mansitque regio desolata. Porro circa illud etiam tempus Chrobatiam cum Alogobotur armata manu ingressi Bulgari, omnes a Chrobatis interfecti sunt. Et post septem annos fuga deserens Bulgaros Tzeesthlabus cum aliis quatuor Presthlabo in Serviam venit. Non invenit autem in ea regione praeter viros quinquaginta, sine uxoribus, liberisque, venatione victitantes : cum his regionem obtinens, per nuntios tutelam et auxilium ab imperatore Romanorum petiit, promittens obedientiam ejus jussibus se praestitutum, qualem et ante ipsum principes Romano imperatori exhibebant. Atque ex eo tempore multis illi beneficiis affecit imperator Romanorum, ita ut Servii, qui a Symeone dissipati in Chrobatia, Bulgaria, aliisque regionibus commorabantur, re audita ad ipsum undique gregatim convenirent : quin et in urbem Constantinopolitanam plurimi e Bulgaria fugientes venerunt, quos vestibus ceterisque beneficiis ornatos imperator Romanorum ad Tzeesthlabum misit ;

Ἀγελών (37) μεταξύ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Βουλγάρων. Ἐμμανὴς οὖν γενόμενος ἐν τούτῳ ὁ Συμεὼν κατὰ τοῦ ἀρχόντος Σερβλίας Πέτρου ἀπέστειλε τὸν Σιγρίτζη Θεόδωρον, καὶ τὸν Μαρμαῆν ἐκείνον, μετὰ φασσάτου· ἔχοντες καὶ ἀρχοντόπουλον Παῦλον (38) τὸν υἱὸν Βράνου, ὃν ὁ Πέτρος ὁ ἀρχὼν Σερβλίας ἐτύφλωσε. Δόλω οὖν ἐπειθόντες οἱ Βούλγαροι πρὸς τὸν ἀρχοντα Σερβλίας, καὶ συντεκνίαν μετ' αὐτοῦ ποιησάμενοι, καὶ ὄρκω βεβαιώσαντες μὴ παθεῖν τι πρὸς αὐτὸν ἐναντίον, ἠπάτησαν αὐτὸν ἐξελεθεῖν πρὸς αὐτούς, ὃν καὶ πάραυτα δεσμήσαντες εἰσήγαγον ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ ἀποθνήσκει ἐν φυλακῇ. Εἰσῆλθε δὲ ἀντ' αὐτοῦ Παῦλος ὁ υἱὸς Βράνου, καὶ ἐκράτησεν ἐτη τρία. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ κύριος Ῥωμανὸς ἔχων ἀρχοντόπουλον ἐν τῇ πόλει Ζαχαρίαν τὸν υἱὸν Πριδισθλάβου τοῦ ἀρχόντος Σερβλίας, ἀπέστειλε πρὸς τὸ γενέσθαι ἀρχοντα ἐν Σερβλίᾳ· ἀλλὰ ἀπελθὼν καὶ πολεμήσας ἠττήθη παρὰ τοῦ Παύλου· κρατήσας γὰρ αὐτὸν παρέδωκε τοῖς Βουλγάροις, καὶ ἐκρατεῖτο δέσμιος. Ἔτα μετὰ χρόνους τρεῖς, τοῦ Παύλου ἐναντιωθέντος τοῖς Βουλγάροις, ἀπέστειλε τὸν Ζαχαρίαν τὸν πρότερον παρὰ τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντα, καὶ διώξας τὸν Παῦλον, ἐκράτησεν αὐτὸς τὴν ἀρχὴν τῶν Σερβλίων· ὅστις πάραυτα τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἐπιμνησθεῖ· ἐγένετο κατὰ τῶν Βουλγάρων, μὴδ' ὄλως θελήσας ὑποταγῆναι αὐτοῖς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως μᾶλλον Ῥωμαίων δεσπόζεσθαι. Ὅστε καὶ τοῦ Συμεὼν φασσάτου κατ' αὐτοῦ ἀποστείλαντος διὰ τοῦ Μαρμαῆμ, καὶ τοῦ Σιγρίτζη Θεοδώρου (39), ὧν καὶ τὰς κεφαλὰς, καὶ ἄρματα ἐκ τοῦ πολέμου ἀπέστειλε πρὸς τὴν βασιλεία Ῥωμαίων ἐπινίκια· ἔτι γὰρ μεταξύ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων μάχη ἦν· οὐδέποτε δὲ ἐπαύσατο, καθὼς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀρχόντες ἀπέστελλον πρὸς τοὺς βασιλεῖς Ῥωμαίων, καὶ ὑποτασσόμενος καὶ δουλεύων αὐτοῖς. Πάλιν δὲ ἀπέστειλεν ἕτερον φασσάτου ὁ Συμεὼν διὰ τοῦ Κνήνου καὶ τοῦ Ἡμνήκου καὶ τοῦ Ἡτζδόκλια κατὰ τοῦ ἀρχόντος Ζαχαρίου, συναποστείλας μετ' αὐτῶν καὶ Τζεέσθλαβον. Τότε ὁ μὲν Ζαχαρίας φοβηθεὶς φεύγει ἐν Χρωδατίᾳ· οἱ δὲ Βούλγαροι μὲνύσαντες τοῖς ζουπάνοις ἔλθειν πρὸς αὐτοὺς καὶ παραλαβεῖν ἀρχοντα τὸν Τζεέσθλαβον, καὶ δι' ὄρκου τούτους ἀπατήσαντες καὶ ἐξαγαγόντες μέχρι τοῦ πρώτου χωρίου, καὶ πάραυτα δεσμήσαντες αὐτούς, εἰσῆλθον ἐν Σερβλίᾳ, καὶ συνεπήραν τὸν ἅπαντα λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ εἰσήγαγον ἐως Βουλγαρίας· τινὲς δὲ ἀποδράσαντες εἰσῆλθον καὶ ἐν Χρωδατίᾳ, καὶ ἔμεινεν ἡ χώρα ἔρημος. Κατὰ τὸν καιρὸν οὖν ἐκείνον εἰσῆλθον οἱ αὐτοὶ Βούλγαροι εἰς

ANSELMI BANPURII NOTÆ.

37) Sic ms. codex. In editis legitur, καὶ πόλιμος ἀγελών· ubi Meursius hæc adnotat : *Quid hoc sit, non intelligo. Alius investiget, si potest. Malo ingenue confiteri, quam inepte aliquid proferre.* At Ἀγελῶς et Ἀγελών Bulgariae castellum reperitur apud Cedrenum, et apud anonymum Combesianum pag. 240. Ἀγελῶς flumen appellatur ; ad quod ait idem scriptor citato loco inter Romanos atque Bulgaros commissum fuisse praelium, et victoriam a parte Bulgarorum stetisse. Quod quidem accidit, die 20 Augusti Indictione 5, anno Christi 917 :

Μηνὶ δὲ Αὐγούστῳ εἰκάδι, Ἰνδικτιῶνος ε', ὁ πόλιμος μεταξύ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων πρὸς τῷ Ἀγελῶς συγχερότηται ποταμῷ, etc. De quo quidem bello videtur procul dubio loqui hic Porphyrogenitus.

(38) Ἀρχοντόπουλος, filius principis vel magnatis. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(39) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis, καὶ τοῦ Σιγρίτζη, καὶ Διοδώρου, etc. De Theodoro Sigritze loquitur et paulo superius Scriptor noster.

Χρωατίαν μετὰ τοῦ Ἀλογοδότου τοῦ πολεμῆσαι, καὶ ἐσφάγησαν πάντες ἐκείνη παρὰ τῶν Χρωατῶν. Μετὰ δὲ χρόνους ἐκτὰ ἀπὸ τῶν Βουλγάρων φυγῶν ὁ Τζεσθλαβὸς μετὰ καὶ ἐτέρων τεσσάρων ἀπὸ Πρεσθλάβου, εἰσῆλθεν ἐν Σερβλίᾳ· οὐχ εὖρα δὲ εἰς τὴν χώραν εἰ μὴ πενήκοντα μόνους ἄνδρας μῆτε γυναῖκας ἔχοντας μῆτε παιδία, ἀλλὰ κυνηγούντας καὶ διατρεφομένους. Μετὰ τούτων κρατήσας τὴν χώραν, ἐμήνυσσε πρὸς τὸν βασιλεῖα Ῥωμαίων, τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀντιληφὴν καὶ βοήθειαν ἐπιζητῶν, ὑπὸ τρυφῆς δουλεύειν καὶ ὑπαίκειν τῇ προστάξει αὐτοῦ, καθὼς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἄρχοντες. Καὶ ἔκτοτε οὐ διέλειπεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων εὐεργετῶν αὐτὸν. ὥστε καὶ εἰς Χρωατίαν καὶ Βουλγαρίαν καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις διαγόντες Σέρβλοι, οὓς ὁ Συμῶν διεσκόρπισε, τοῦτο ἀκούσαντες συνήχθησαν εἰς αὐτόν. Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ πόλει πολλοὶ ἀπὸ Βουλγαρίας φυγόντες εἰσῆλθον· οὓς καὶ ἐνόσασε καὶ εὐεργετήσας ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Τζεσθλαβὸν (40), καὶ ἀπὸ τῶν πλουσίων δωρεῶν τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων συστήσας καὶ ἀνοικήσας τὴν χώραν, ὡς τὸ πρότερον, ἔστιν ὑποτεταγμένος δουλοπρεπῶς τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων· καὶ διὰ τῆς τοῦ βασιλέως συνδρομῆς καὶ τῶν πολλῶν αὐτοῦ εὐεργεσιῶν τὴν ἴοιαύτην χώραν συστήσας (41) καὶ ἄρχων ἐν αὐτῇ βεβαιωθείς. Ὅτι ὁ ἄρχων Σερβλίας ἐξ ἀρχῆς, ἦγουν ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως δουλικῶς ἔστιν ὑποτεταγμένος (42) τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ, καὶ οὐδέποτε τῷ ἄρχοντι Βουλγαρίας καθυπετάγη. Ὅτι ἐν τῇ βαπτισμένῃ Σερβλίᾳ εἰσὶ κάστρα οἰκούμενα· τὸ Δεσινίκον (43), τὸ Τζερναβουσκεῖ (44), τὸ Μεγυρέτους τὸ Δρεσνεῖκ (45), τὸ Λεσνήκ, τὸ Σαλγνές· καὶ εἰς τὸ χωρίον Βόσωνα (46) τὸ Κάτερα, καὶ τὸ Λεσνήκ.

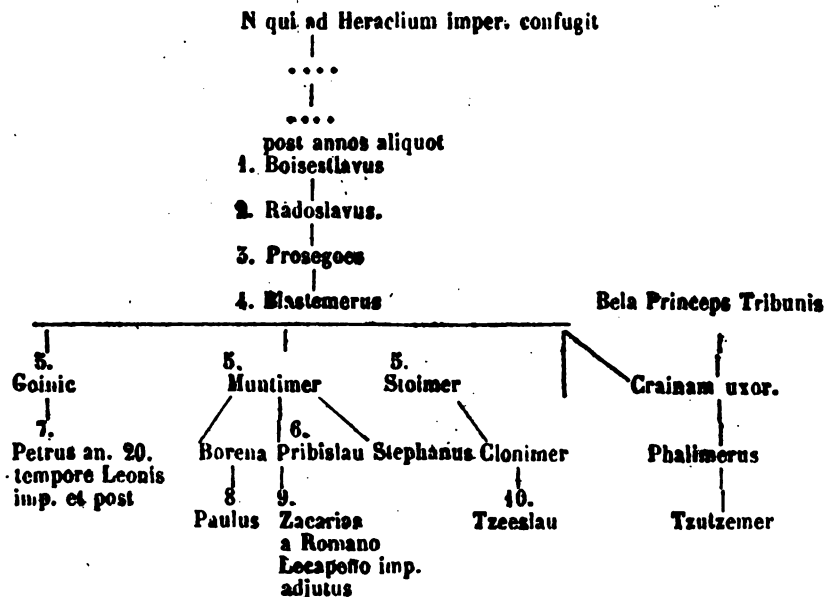
A qui magnificis Romani imperatoris largitionibus regione constituta, et ad pristinam incolarum frequentiam reducta, totum se Romano imperio subjecit, quippe ipsius imperatoris auxilio, frequentibusque ejus beneficiis regione illa constituta, princeps quoque illic confirmatus est. Ceterum Serviae princeps ab initio, id est, ab imperio Heraclii usque, Romanorum imperatori suberat, non Bulgarorum principi; suntque in baptizata Servia oppida, quae habitantur, Destinicum, Tzernabusceae, Megyretus, Dresneec, **103** Lesnec, Salebusnes; in agro vero Bosoniae Caetera et Desnec.

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

(40) Tzeesthabus. Hic Serviae princeps ea ferme qua Porphyrogenitus aetate vivebat, scilicet circa annum 950. Horum autem principum series longe alia est apud Diocleatem, nomina etiam, et ab iis acta prorsus diversa. Quod inde factum puto, quod Dalmatiae continentis, et Dalmatiae maritimae, interdum etiam Croatiae principes Diocleates confu-

derit; qui sane scriptor circa annum 1152 floruit. Ideoque hac in re multo majorem fidem meretur Porphyrogenitus, quam Diocleates, utpote qui longe ante ipsum vivebat. Horum autem principum Serviae, quorum in praesenti libro mentionem facit Porphyrogenitus, libet hic ob oculos stemma proponere.

CONSTANTINI PORPHYROGENITI PRINCIPES SERBLIAE.



(41) Sic ex ms. codice. In editis locus hic nullus.

(42) Sic in ms. codice. In editis vero habetur, ὑποτεταγμένος.

(43) Hanc ipsam urbem idem Porphyrogenitus paulo imperius τὴν Δοστινίκων appellat

(44) Sic ms. codex. Editi, τὸ Τζερναβουσκεῖν.

(45) Sic in ms. codice. In editis legitur, τὸ Δρεσνεῖκ.

(46) Bossena Cinnamo Βόσωνα appellatur. Hujus autem regni seu provinciae principum seriem exhibet Ducangius in Familiis Dalmaticis.

CAPUT XXXIII.

De Zachlumis, et ea, quam nunc incolunt, regione.

Zachlunorum terræ Romani primum dominabantur; illi nimirum Romani, quos Diocletianus Imperator Roma eo veluti in coloniam deduxit; quemadmodum et in Chrobatorum historia de iis dictum est. Romanorum igitur imperatori prius parebat Zachlunorum regio, sed ab Abaribus postea subjugata, et in vinculis abductis ipsius incolis tota hæc regio deserta fuit. Qui vero nunc illic habitant Zachlumi, Servii sunt, ab illo principe, qui ad Heraclium Romanorum imperatorem confugit: et Zachlumi dicti sunt, a monte Chlumo nuncupato: et alias Sclavorum dialecto Zachlumi dicuntur ii, qui post collem habitant; quandoquidem magnus iulbi collis est, in cuius vertice urbes duæ sunt; Bona, et Chlum; retro autem hunc collem flumen Bona nuncupatum devehitur, quod Græcis καλὸν significat. Venit autem posteritas proconsulis et patricii Michaelis Buschutze Zachlunorum principis filii, a non baptizatis accolis fluminis Bislas, quod et Ditzice cognominatur, habitavitque ad flumen Zachluma nuncupatum: suntque in Zachlunorum territorio urbes habitatae, Stagnum, Mocriscie, Josle, Galumaenic, et Dobriscie.

CAPUT XXXIV.

De Terbuniatis, et Canalitis, et de regione quam nunc incolunt.

Terbuniarum, Canalitarumque eadem regio est; incolæ vero a non baptizatis Servii descendunt, qui illic habitant ab eo usque principe qui a Servia non baptizata ad Heraclium imperatorem confugit, usque ad Blastemerum Serviorum principem, qui filiae suæ maritum dedit Crainan, Bclae Terbuniae zupani filium, cumque honoris

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(47) Zachlunorum regionis terminos describit Porphyrogenitus supra cap. 30, his verbis: Ἀπὸ δὲ τοῦ Ραουσιῶν ἀρχεται ἡ ἀρχοντία τῶν Ζαχλοῦμων καὶ παρὰ κτείνεται μέχρι τοῦ Ὀροντιῶν ποταμοῦ· καὶ πρὸς μὲν τὴν παραθαλάσσιον πλησιάζει τοὺς Παγανούς, πρὸς δὲ τὰ ὄρεϊνά εἰς ἀρκτον μὲν πλησιάζει τοὺς Χρωβάτιοις, εἰς κεφαλὴν δὲ τῆς Σερβίας. A Rausio Zachlunorum principatus initium habet, et protenditur ad Orontium flumen usque; oraque maritima Paganis, montana quæ ad septentrionem, Chrobatis, quæ in fronte, Serblis conterminum est.

(48) Quomodo Serbli Zachlunorum terram occuparint pluribus capite præcedenti narrat scriptor mister.

(49) Zachlumi dicti sunt, inquit Porphyrogenitus, a monte Chlumo nuncupato; et alias Sclavorum dialecto Zachlumi dicuntur ii, qui post collem habitant. Atqui si ita est, Sachlumi appellandi sunt potius quam Zachlumi, neque ita Sclavorum dialecto vocandi sunt omnes qui post collem habitant, sed tantum qui post montem Chlumum habitant; quippe se Slave post significat, Chlumus vero nomen proprium montis est.

ΚΕΦΑΛ. ΛΓ'.

Περὶ τῶν Ζαχλοῦμων, καὶ ἧς τῶν οἰκοῦσι χώρας.

Ὅτι ἡ τῶν Ζαχλοῦμων χώρα (47) παρὰ τῶν Ῥωμαίων πρότερον ἐκρατεῖτο Ῥωμάνων δὲ, φησὶ, οὐ; ἀπὸ Ῥώμης Διοκλητιανὸς ὁ βασιλεὺς μετέφερε, καθὼς καὶ εἰς τὴν τῶν Χρωβάτων ἱστορίαν εἴρηται περὶ αὐτῶν. Ὑπὸ βασιλείᾳ δὲ Ῥωμαίων ἡ τῶν Ζαχλοῦμων αὕτη χώρα ὑπῆρχεν, ἀλλὰ παρὰ τῶν Ἀβάρων αἰχμαλωτισθεῖσα ἡ τε χώρα καὶ ὁ ταύτης λαὸς, τὸ παράπαν ἠρήμωται. Οἱ δὲ νῦν ἐκεῖσε οἰκοῦντες (48) Ζαχλοῦμοι Σέρβιοι τυγχάνουσιν, ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀρχοντος τοῦ εἰς τὴν βασιλείᾳ Ῥωμαίων Ἡράκλειον προσφυγόντος. Ζαχλοῦμοι δὲ ὀνομάσθησαν ἀπὸ θροῦ οὕτω καλουμένου Κλοῦμου· καὶ ἄλλως δὲ παρὰ τῆ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται τὸ Ζαχλοῦμοι, ἦγον ὀπίσω τοῦ βουνοῦ (49), ἐπειδὴ ἐν τῷ τοιοῦτῳ χωρίῳ βουνός ἐστι μέγας, ἔχων ἐνωθεν αὐτοῦ δύο κάστρα, τὸ Βόνα, καὶ τὸ Κλοῦμ· ἐπισθεν δὲ τοῦ τοιοῦτου βουνοῦ διέρχεται ποταμὸς καλούμενος Βόνα, ὃ ἐρμηνεύεται καλὸν. Ὅτι ἡ γενεὴ τοῦ ἀνθυπάτου καὶ πατρικίου Μιχαήλ τοῦ υἱοῦ τοῦ Βουσεθούτζη τοῦ ἀρχοντος τῶν Ζαχλοῦμων ἦλθεν ἀπὸ τῶν κατοικοῦντων ἀβαπτίστων εἰς τὸν ποταμὸν Βίσλας, τὸν ἐπονομαζόμενον Διτζίκη, καὶ ἔφησεν εἰς τὸν ποταμὸν τὸν ἐπονομαζόμενον (50) Ζαχλοῦμα. Ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Ζαχλοῦμων εἰσὶ κάστρα οἰκούμενα, τὸ Σταγνὸν (51), τὸ Μοκρισκίχ, τὸ Ἰοσλή, τὸ Γαλουμαήνικ, τὸ Δοβρισκίχ.

ΚΕΦΑΛ. ΛΔ'.

Περὶ τῶν Τερβουνιατῶν, καὶ τῶν Καναλιτῶν, καὶ ἧς τῶν οἰκοῦσι χώρας.

Ὅτι ἡ τῶν Τερβουνιατῶν καὶ τῶν Καναλιτῶν χώρα μία ὑπάρχει (52). Ἀπὸ δὲ τῶν ἀβαπτίστων Σέρβων οἱ ἐκεῖσε κατάγονται, οἱ ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀρχοντος οἰκοῦντες, τοῦ εἰς τὴν βασιλείᾳ Ἡράκλειον προσφυγόντος ἀπὸ τῆς ἀβαπτίστου Σερβίας μέχρι τοῦ ἀρχοντος Σερβίας τοῦ Βλαστημέρου. Οὗτος οὖν ὁ ἀρχὼν Βλαστήμερος τῆ ἰδίᾳ θυγατρὶ δέδωκεν ἀν-

(50) Sic cum Meursio emendamus; perperam quippe in mss. legitur, τοὺς ἐπονομαζομένους.

(51) Urbs episcopalis sub ditione reipublicæ Ragusinae: huic Ecclesiae præest hodie illustrissimus antistes Franciscus Volanti, avunculus meus, vir et pietate et doctrina insignis.

(52) Eandem terram esse Terbuniarum et Canalitarum docet Porphyrogenitus et supra capite 30, ubi Terbuniarum principatus terminos describit his verbis: Ἀπὸ δὲ τοῦ κάστρου τῶν Δεκατέρων ἀρχεται ἡ ἀρχοντία Τερβουνίας, καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Ραουσιῶν πρὸς δὲ τὰ ὄρεϊνά αὐτῆς πλησιάζει τῆ Σερβίᾳ. A Decateris vero incipit Terbuniarum principatus, porrigitque se Rausium usque; at versus montana Serblis adjacet. At hodie Terbuniarum principatus Turcis paret; episcopus vero Terbuniarum, unus e suffraganeis archiepiscopatus Ragusini, eligitur a senatu Ragusino; fortassis quod Mercanensis episcopatus cum Terbunienensi junctus esset, et Mercana sit sub ditione reipublicæ Ragusinae. Hodie autem Terbunienensem episcopatum obtinet illustrissimus Antonius Reghii consobrinus meus, vir a pietate et a studiis omnino laudabilis.

δρα Κραίαν τον υἱόν Βελλάη τοῦ ζουπάνου Τερβου-
νίας. Θέλων οὗτος τὸν ἴδιον γαμβρὸν δοξάσαι, ὠνό-
μασεν αὐτὸν ἄρχοντα, ποιήσας αὐτὸν αὐτεξούσιον.
Ἐξ ἐκείνου δὲ ὁ Φαλιμέρης ἐγενήθη, καὶ ἀπ' ἐκει-
νου ὁ Τζουτζημέρης. Ἦσαν δὲ οἱ τῆς Τερβουνίας
ἄρχοντες ἀεὶ ὑπὸ τὸν λόγον τοῦ ἄρχοντος Σερβλίας.
Τερβουνία δὲ τῆ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται
ἰσχυρὸς τόπος· ἡ γὰρ τοιαύτη χώρα θυρώματα
ἔχει πολλά. Ὅτι ἐστὶ καὶ ἑτέρα χώρα (53) ὑπὸ ταύ-
την τὴν χώραν Τερβουνίας, Καναλή προσαγορευο-
μένη. Τὸ δὲ Καναλή ἐρμηνεύεται (54) τῆ τῶν Σκλά-
δων διαλέκτῳ ἀμαξία· ἐπειδὴ, διὰ τὸ εἶναι τὸν τόπον
ἐπιπέδον, πάσας αὐτῶν τὰς δουλείας διὰ ἀμαξῶν
ἐκτελοῦσιν. Ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ Τερβουνίας, καὶ τοῦ

A ergo principem appellavit, et ut sui iuris esse
effecit: atque ex illo Phalimeres natus est, ex quo
Tutzemeris. Terbuniae vero principes semper
Serviae principi parebant; et regio ipsa lingua
Sclavorum *locum munitum* significat: quandoquid-
dem multae in eo munitiones sunt: estque sub ea
alia adhuc regio, quae **104** Canale nuncupatur;
Canale vero *Viam plaustris* Sclavorum idiomate
significat: nam propter loci planitiem servitutes
omnes plaustris praestant. Habet autem tam Ter-
buniam, quam Canale, oppida quae habitantur, haec,
Terbuniam, Hormum, Rhisena, Lucabote, et Zet-
lebe.

Καναλή, εἰσὶ κάστρα οἰκούμενα, ἢ Τερβουνία, τὸ

ΚΕΦΑΛΑ. ΛΕ'.

*Peri tōn Διοκλητιανῶν, καὶ ἧς νῦν οἰκοῦσι
χώρας.*

Ὅτι ἡ Διοκλείας χώρα (55) καὶ αὐτὴ πρότερον
παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκρατεῖτο, οὐς ἀπὸ Ῥώμης
μετώκισεν ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανός, καθὼς καὶ εἰς
τὴν περὶ τῶν Χρωδάτων ἱστορίαν εἴρηται· ὑπὸ δὲ
τὸν βασιλέα Ῥωμαίων ὑπῆρχε. Παρὰ δὲ τῶν Ἀθάρων
καὶ αὐτὴ ἡ χώρα αἰχμαλωτισθεῖσα ἠρῆμωται, καὶ
πάλιν ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐνερκίσθη (56),
καθὼς καὶ ἡ Χρωδατία, καὶ ἡ Σερβλία, καὶ ἡ τῶν
Ζαχλούμων, καὶ ἡ Τερβουνία, καὶ τοῦ Καναλή. Διό-
κλεια δὲ ὀνομάζεται ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ποιαύτῃ χώρῃ
κάστρου, ὅπερ ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανός (57)
ὡν δὲ ἐστὶν ἐρημόκαstron (58), μέχρι τοῦ νῦν

B CAPUT XXXV.

De Diocletianis, et ea, quam nunc incolunt, regione.

Etiam Dioeclea regio primitus occupata erat a
Romanis, quos illuc Roma transtulerat Diocletia-
nus imperator; quemadmodum et in Chrobatium
historia dictum est: et Romanorum imperatori
erat subjecta; sed ab Abaribus haec quoque regio
subjugata ac vastata fuit; et sub Heraclii impera-
toris temporibus habitari iterum coepit, quemad-
modum Chrobatia, Servia, Zaehlumorum terra,
Terbunia, et Canale. Dioeclea autem nuncupata est
illa regio ab urbe ibi condita a Diocletiano impe-
ratore, quae nunc habitatoribus vacua, in hodie-
rum usque diem Dioeclea appellatur: suntque in ea

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

(53) Sic enim Meursio emendamus. Perperam le-
gitur in mss. ἐστὶν καὶ ἑτέρα χώρα.

(54) Canale seu Canalis sub dominio reipublicæ
Rugisinae; olim ager Epidaurius; neque Canale
seu Canalis regio illa dicta est, ut putat hic Por-
phyrogenitus, quod Canale Serblorum idiomate
viam *plaustris* significet; nam, inquit ille, propter
loci planitiem servitutes omnes plaustris praestant;
cum nulla hodie ibi sint plaustra. Sed regio illa ab
aqua ductu lingua Epidauria Canalis appellatur,
ut scribit Ludovicus Tubero noster, abbas Meliten-
sis lib. v. Comment. de Temporibus suis: *Iisdem
fere temporibus*, inquit ille, *ager Epidaurius addita
Vialia et tota regione quae ab aqua ductu lingua
Epidauria Canalis appellatur, post sexingentos cir-
citer annos ab excidio Epidauri, pretio quibusdam
aerolis regulis Bossinatibus soluto recuperatus est,
vinitimque iuler cives magna veterum possessorum
invidiata atque contentione divisus. Quod autem Cana-
leus ager territorii Epidaurii fuerit, argumento
est opus mirabili structura effectum, quo a vigesimo
prope milliario, aqua in urbem perducta est, par-
tium subterraneo rivo, partim substructione, partim
opere arcuato. Cujus quidem operis a Sloviniis pro-
culdubio eversi, adhuc existant vestigia, atque qui-
busdam in locis inscriptiones Latinae litteris nomina
Curatorum indicantes.*

(55) Dioecleae regionis terminos describit Por-
phyrogenitus supra capite 30, his verbis: Ἡ δὲ
Διοκλεία πλησιάζει πρὸς τὰ κιστέλια τοῦ Δυραχίου,
ἴθρον πρὸς τὸν Ἐλισσόν, καὶ πρὸς τὸν Ἐλικήμιον,
καὶ τὴν Ἀντίβαριν, καὶ ἔρχεται μέχρι τῶν Δεκατέρων
πρὸς τὰ ὄρεινά οὐ πλησιάζει τῇ Σερβλίᾳ. Dioeclea vero
propinqua est Dyrrachii oppidis Elisso, Helcynio,
Anibari, extenditurque usque Decatera; montana
autem Serbliae finitima sunt.

(56) Sub Heraclio imperatore a Serblis occupata
fuit haec regio, ut scribit supra Porphyrogenitus.

(57) Atqui longe ante Diocletianum imperatorem
Dioeclea urbs exstabat, cum hujus meminerint Pto-
lemæus et Plinius. Non igitur huic urbi nomen
Diocletianus dedit; sed potius ille ab ea nomen
accepit, quod in ea natus est, et a matre Dioeclea
pariter appellata, ut scribit Sext. Aurel. Victor:
*Diocletianus Delmata, Anulini senatoris libertinus,
matre pariter atque oppido nomine Dioeclea, quorum
vocalibus, donec imperium sumeret, Diocles oppella-
tus, ubi orbis Romani potentiam cepit, Graium no-
men in Romanum morem convertit, etc.* Similia
habet et Paulus Diaconus lib. x. Dioecles vero
Diocletianus ante imperium dicitur et Lactantio,
seu potius Lucio Cæcilio de Mortib. persecut. c. 9
et 19, ubi vide quæ hac de re doceat eruditissimus
vir nostrique amantissimus Nicolaus Le Nourry so-
dalis noster.

D (58) Dioeclea seu Dioeclea urbis eversa a fundamen-
tis fuit circa finem decimi sæculi a Samuele Bulga-
rorum rege, ejusque vestigia ac ruinae marmorea-
que monumenta sub aquis visuntur in lacu Lygni-
siri ad quem sita fuit, ut scribit Ludovicus Tubero
lib. viii Comment. de Temporibus suis: *E quibus
sone Maracius in justum pene auctus fluvium eo
ipso accipitur lacu, quo Dioecleae (quam et ipsam
erumpentibus subito aquis absorptam esse credunt)
vestigia ac ruinae, marmoreaue monumenta sub
aquis visuntur.* Falluntur ergo scriptores illi, qui
Dioecleam hodie Antibarim, aut Medon aut Catarum
appellant; cum primum destructa fuerit Dioeclea a
Slavis, deinde a Bulgaris, tandem erumpentibus
subito aquis absorpta. Dioeclea autem urbe a Bul-
garis, ut jam diximus, eversa circa finem decimi
sæculi Joannes archiepiscopus Dioecleensis Ragu-

regione urbes habitatae magnae, Gradetae, Nugrade et Loutodocla.

CAPUT XXXVI.

De Paganis, qui et Arentani appellantur, et de ea, quam nunc habitant, regione.

Regio etiam illa, quam nunc Pagani incolunt, primitus a Romanis tenebatur, quibus Roma deductis imperator Diocletianus in Dalmatia sedes assignavit. Et oriundi sunt etiam ipsi Pagani a Servii non baptizatis, ab eo scilicet principe qui ad Heraclium imperatorem confugit. Capta vero itidem ab Abaribus et vastata haec regio, sub Heraclio imperatore rursum incolis frequentari coepit. Pagani autem dicuntur, quod baptismum non accepissent eo tempore, quo Servii omnes baptizati erant. Etenim Pagani Sclavorum lingua, baptismi

δνομαζόμενον Διοκλεία. Ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ Διοκλείας εἰσι μεγάλα κάστρα οἰκούμενα, τὸ Γράδετα, ἐν Νουγράδε (59), τὸ Λοντοδόκλα.

ΚΕΦΑΛ. ΛΓ΄.

Περὶ τῶν Παγανῶν, τῶν καὶ Ἀρετανῶν καλουμένων, καὶ ἧς τῶν οἰκουσίων χώρας.

Ὅτι ἡ χώρα εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσιν οἱ Παγανοὶ (60) καὶ αὕτη πρότερον παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκρατεῖτο, οὗς ἀπὸ Ῥώμης ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς μετακίσας ἐν Δελματίᾳ ἐνέκτισε. Οἱ δὲ αὐτοὶ Παγανοὶ ἀπὸ τῶν ἀθαπτίστων Σέρβλων κατέγονται, ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀρχόντος τοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα Ἡρόκλειον προφυγόντος. Παρὰ δὲ τῶν Ἀδάρων καὶ αὕτη ἡ χώρα αἰχμαλωτισθεῖσα ἠρήμωται, καὶ πάλιν ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐνέκτισθη. Παγανοὶ δὲ καλοῦνται διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι αὐτοὺς τῷ τότε καιρῷ βαπτισθῆναι. (61), ὅτε καὶ πάντες οἱ Σέρβλοι ἐθαπτί-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

sium se contulit; etque ab eo tempore Ecclesia Ragusina archiepiscopalem dignitatem accepit a Benedicto V pontifice maximo, ut scribit Seraphinus Razzius Florentinus ordinis S. Dominici, in Historia archiepiscoporum Ragusinorum, quæ Italico idiomate conscripta, asservatur manuscripta in bibliotheca S. Marci Florentiæ: ejus quidem verba a nobis Latine facta hic proferre libet: *Devastata a Gothicis atque fere a fundamentis everso circa annum nostræ salutis 404, Epidauru nobilissima Dalmatiæ urbe, Joannes Epidaurius civis et archiepiscopus fuga sibi consulens Tribunium petiit, ibique translata sede atque titulo suæ Ecclesiæ diu commoratus est. At oppugnata Itascia, subactaque Bosona cum finitimis ab infidelium schismaticorumque tyrannide, diu Ecclesia illa viduata mansit pastore. Anno vero 863, temporibus Nicolai papæ I, cum ad fidem catholicam Bulgarorum imperator venisset, consensu pontificis Tribuniensis archiepiscopus Docteam transfertur. Denique anno circiter 980 propter eversionem quoque Doctæ a Bulgaris et Græcis factam coactus fuit primam sedem repetere, atque scapulum Mercanensem hæud plus quatuor milliariibus ab Epidauru distitum, nec diu incoluit; illis quippe temporibus a Saracenis Adriatico mari infestato insultantibus atque maritimi in magno periculo versabantur; ratus itaque neque illic tutam sibi fore stationem, Ragusium novum mœnibus arceque munitum proficiscitur: ubi perurbane exceptus, ac Benedicti V pontificis maximi auctoritate, titulo sedeque illuc deportata; a Patribus decimæ, aliique proventus, qui ad episcopum spectabant, illi attribuuntur, atque ab eodem pontifice suffraganei designantur, videlicet, Cattarenensis, Antibarenensis, Dulcigensis, Corcyrenensis aliique; quanquam hodiernis temporibus Stagnensem atque Mercanensem duntaxat habeat. Et nescio quidem quo facto eventi, ut quemadmodum ultimus Epidaurius appellatus fuit Joannes, ita primus Ragusinus nuncuparetur. Joannes itaque primus archiepiscopus Ragusinus, patria Doctæensis, sanctissime suam rexit Ecclesiam annis fere triginta; ibique cum extremum diem obiisset, in Ecclesia Sancti Stephani protomartyris tumulatus fuit. Nec parum a vero aberrant qui eum Viturum sanctorum martyrum Andreæ, Petri et Laurentii auctorem faciunt, quorum corpora Ragusii asservantur, cum Joannem II archiepiscopum tertium decimum, patria Venetum, revera illarum auctorem existisse pro comperto habeatur.*

(59) Sic in ms. codice. In editis vero legitur, τὸ νῦν Γράδε.

(60) Terminos Paganæ describit Porphyrogenitus supra capite 30. Ab Orontio flumine, inquit, Pagania

incipit, procurritque ad Zentinam flumen, etc. Ex quibus Porphyrogeniti verbis constat Narentanos, sive Paganos eam partem continentis Dalmatiæ obtinuisse, quæ a Cerina Naronem versus protenditur. Flumen, et Zupanias tres habet.

(61) Chrohati ac Serbli, uti supra ad caput 30 annotavimus, fidem Christi susceperunt Heraclio juniore imperante. Pagani vero sive Arentani baptizati fuere sub Basilio Macedone, ut idem Porphyrogenitus scribit supra cap. 29, quemadmodum etiam plures alii ex Sclavis, qui Dalmatiam incolebant, ut ipse tradit eodem loco, et in Vita Basilii num. 54 ex editione Regia. Quod quidem congruit cum Platina, qui Adriani secundi pontificis, et Suetopoli principis Dalmatiæ Sclavos Christi fidem suscepisse ait in Vita Joannis XIII, quem pro XIV ponit. Hæc autem Platinam ex Blondo, Blondum vero ex Chronico ms. Andreæ Danduli exscripsisse sunt; ubi sic legitur: *Hujus autem B. Cyrilli prædicatione Sueropolis rex Dalmatiæ, qui ab Odrillo germano Totilæ regis Gothorum originem duxerat, cum toto suo populo fidem Catholicam suscepit.* Verum Dandulus hæc sub Michaelle contigisse scribit, Platina vero sub Basilio Macedone. Neque soli Arentani ac nonnulli alii ex Sclavis Dalmatiæ accecolis sub Basilio Macedone baptismum susceperunt; verum et Bulgaros ad meliorem frugem revocavit idem Imperator, Russisque persuasit, ut sacrum Baptisma susciperent, quemadmodum narrat laudatus Porphyrogenitus in avi Vita num. 95 et 96. De Russorum autem ad fidem Christi conversione libet hic proferre historiam, quæ a principio mutila est: quam quidem reperi in codice ms. Colbertianæ recentis manu conscripto n. 4432, et Latinam fecimus. Sic igitur habet:

Et quæ nil religionem eorum pertinent accurate edicerent. Illi vero sciscitandi studio cupidi, Romam se conferunt: isticque omnia perscrutantur et exquirunt, ac curiosissime dispiciunt cum sanctorum templorum decorem tum sacerdotum et pontificum orationem, Imo etiam patriarcham eorum, quem papam vocant, invisunt; a quo verbis et doctrina ad utilitatem suam spectant: instituti, rever-

Καὶ τὰ τοῦ σεβάσματος τούτων καλῶς καταμάθωσιν. Οἱ δὲ τὸ τοῦ λόγου εἰπεῖν σπαρωτοὶ [sic] γινόμενοι, τὴν Ῥώμην καταλαμβάνουσι, καὶ τὰ ἐκείσε πάντα ἔρυνώσασιν καὶ σκοπῶσι [sic] καὶ καλῶς περιεργάζονται τῶν τε θεῶν νεῶν τῶν εὐκρέπειαν, καὶ τοῦ ἐκείσε ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς. Οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ πατριάρχην αὐτὸν ὁρῶσιν τὸν καὶ πάπαν καλούμενον, καὶ λόγους ὡσελεύσασιν παρ' αὐτοῦ πλάσσειν

οθησαν· καὶ γὰρ Παγανοὶ τῆ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ A expertes dicuntur; Romanorum vero dialecto re-
 δόξειστοι ἑρμηνεύονται (62)· τῆ τῶν Ῥωμαίων δὲ giorum Arenta nuncupatur; unde ipsi a Roma-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

ἀκούουσιν· καὶ οὕτως σπουδαίως καλινδρομοῦσι καὶ ἑαυτῶν καταλαμβάνουσι χώραν· καὶ πρὸς τὸν μέγαν βῆγαν ἑαυτοὺς ἐμφανίζουσι· καὶ ἄπερ εἶπον καὶ ἤκουσαν χάριτος καλῶς ἐξαγγέλλουσιν· εἶναι δὲ μεγάλα καὶ ἀληθῆ θεοθεβαιοῦντο πάντῃ, καὶ οὐδὲν ἴσονται ἰτέρως τι- νὸς ἀναψηλαφήσεως καὶ ἐρεύνης. Καὶ εἰ θέλει, εἶψαν, λαμπρότατα καὶ ἐνδοξότατα ἡμῶν αὐθέντα καὶ ἄρχον, τὴν τούτων πιστὴν δέξασθαι, μῆνυσον αὐτοῖς, καὶ καλῶς τὰ ἐκείνων μυσήθητι. Ὡς δὲ εἰ τῶν ἐκείνῳ ἀρχόντες πάντα ἤκουσαν· μᾶλλον δὲ οἵτινες καὶ πρώην αὐ- τῶ συνεβούλευσαν πάλιν πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐδὶς εἰ- ρμασι· οὐ καλὸν φαίνε- ται τοῦτο γενέσθαι πᾶσιν ἡμῶν, εἰ μὴ οἱ αὐτοὶ καὶ τὰ τῆς Κωνσταντινουπό- λεως· καλῶς δοκιμάσωσι καὶ καταμάθωσιν. Ἐπειδὴ ἔκ ταύτῃ πάλιν μεγάλην νινὰ καὶ κρείττονα τινὲς εἶναι διατηρήσουσι, λοι- πὸν δεῖν ἔστιν ὅπως καὶ ταύτης τὸ σέβας καὶ τὴν λατρίαν οἱ αὐτοὶ ἐρευ- νήσωσι καὶ ἀναψηλαφή- σωσι, καὶ οὕτως ἀμφο- τέραν [sic] τὸ κρείττον ἐπιδείξωσιν. Ἦκουσε πᾶ- λιν καὶ τοῦτο ὁ ἐπίφρων καὶ περιβόητος βῆγας· εἰσὶν καὶ προσήκατο, καὶ καλῶς ἀπεδέξατο. Διὰ καὶ τοὺς δηλωθέντας πολίτας· τέσσαρες ἄνδρες πάλιν ἐκπέμπει καὶ πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ὡς· ἴνα καὶ τὰ ἐκεῖσε πάντα κατοπτρεύσωσι καὶ ἀποπειράσωσιν. Καὶ δὴ μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ ταύτην καταλαμβάνουσι, καὶ τῷ τότε τὰ Ῥωμαίων στήπρα ἰδύοντι, Βα- σιλείῳ, φημί, τῷ ἐκ Μα- κεδονίας προσέρχονται, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς αὐτῶν ἀπίστειας ἀπαγγέλλουσιν. Ὁ δὲ ἄσμενος καὶ τρισ- ῶμνος, τοῦτους ἀποδε- ξάμενος, ἀρχοντάς τινας παρατὰ τῶν ἑλλογίμων αὐτοῖς ἐπιδίδωσιν, ὅπως τὴν κάλλιστα πάντα τῆς πόλεως αὐτοῖς ἐπιδείξωσι, καὶ τὴν πύσιν αὐτῶν πᾶσι· καλῶς διευκρινή- σωσι καὶ ἀπολογησονται. Οἱ δὲ ἄνδρες παραλαβόν- ται, καὶ πολλὰ ἐν τῇ πόλει

tuntur ac regionem suam repetunt, hinc sese magno regi sistunt; ipsique omnia quæ vi- derant et audierant sedulo recensent. Affir- mabant porro, magna illa et verissima exis- tere, nec ulteriori per- quisitione et perscruta- tione opus esse. Quod si velis, inquit, illustris- sime et gloriosissime do- mine princepsque noster, ipsorum fidem amplecti, id ipsis significato, atque eorum mysteriis rite ini- tiare. Quibus auditis pro- ceteris qui cum rege erant, maximeque illi, qui ipsi talis propositi auctoris fuerant, rursus ipsum ita compellant: Non videtur nobis id agendum esse, nisi prius idem ipsi Con- stantinopolitanos ritus ex- plorent et ediscant. Forma quippe est eam urbem magnam, imo præstantio- rem esse. Venumque e- re fuerit, ut iidem huius quoque religionem et cul- tum examinent ac experi- antur: et sic postea ex his duabus meliorem deli- gemus. Tum rex ille pru- dens et conspicuus hoc consilium admisit et am- plexus est. Quamobrem quatuor illos sæpe memo- ratis viros, Constantino- polim mittit, ut omnia quæ ad religionem spec- tabant explorarent ac ex- perirentur. In hanc vero illi urbem nec sine magno labore concedunt, atque Basilio Macedoni, tunc Romanorum sceptrum mo- deranti se sistunt, ipsique tanti suscepti iuneris cau- sam renuntiant. Is vero ingenti gaudio bos exci- piens, mox viros illis eru- ditos et præclaros adun- git, qui omnia in urbe pul- cherrima monstrarent, quique rogata eorum rec- te intelligere possent, illaque satisfacere. Hi au- tem cum nulla ipsis in urbe spectaculo digna ostendissent, in celebra- tissimum illud magnani- que Sanctæ Sophiæ tem- plum cum ipsis ingressi sunt. Atque ut vulgo fer- tur, tum magna solemnitas celebrabatur, sive sancti Chrysostomi, sive Dor- mitionis sanctissimæ

ἐξιοθέατα ἐπιδείξαντες, εἰσῆλθον πρὸς τὸν περι- βόητον καὶ μέγαν θεῖον ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας. Καὶ γὰρ, ὡς ὁ λόγος κρατεῖ, ὅτι καὶ ἑορτὴ μεγάλη τις πρὸς αὐτὸν ἐτελεῖτο τὸ τότε, εἴτε δὲ τοῦ Χρυσορόδημονος, εἴτε ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας Μαρτῆς τοῦ Κυρίου μου, ἀκριβῶς λέγειν οὐκ ἔχων, πλὴν ἑορτὴ ἐτελεῖτο θαυ- μαστὴ καὶ μεγάλη. Καὶ οἱ τέσσαρες ἐκείνοι ἄν- δρες, οἱ μετὰ τῶν ἀρχόν- των ἡμῶν ὄντες τὴν ναὸν πάντα περιεσκόπου, καὶ τῆς τελομένης ἑορτῆς τὰ πλεῖστα φῶτα βλέποντες, καὶ τὴν μελωδίαν τῶν ἁσματῶν ἀκούοντες, θαυ- μάζοντας διεπόρου. Δια- δίδαντες οὖν ἐκεῖσε τὸν ἐσπερινὸν ὕμνον καὶ τὸν ὄρθρινόν, καὶ πολλὰ ἐι- πόντες καὶ ἀκούσαντες, φθάσε· καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἑσπῆς καὶ θλας· λειτουργί- γίας· καὶ πάλιν οἱ βῆγας- τες ἄνδρες μετὰ καὶ τῶν τοῦ βασιλέως ἀρχόντων, εἰς τὸν σεβάσιμον καὶ μέ- γιστον ναὸν εἰσέρχονται, ὅπως τῆς ἀναμάχτου καὶ θελας μυσταγωγίας θεαταὶ γενήσονται. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος ἐκπλήτ- τομαι τοῦ Θεοῦ τὴν φι- λανθρωπίαν, τοῦ θελοντος πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ- θεῖν. Καὶ γὰρ ἴπαι οἱ ἐθ- νικοὶ καὶ βάρβαροι ἄνδρες ἐκείνοι ἐν τῷ τρισμεγί- στῳ ναῷ εἰσῆλθον, ὡς εἶρηται· χάριτος ἰστάμε- νοι τὰ δρώμενα πάντα ἐν τῷ ναῷ ἐσκόπου, καὶ ἀκριβῶς κατεμάθανον· πᾶς· πρότερον ἡ λεγομένη· μὲν πρὸς εἰσοδὸς γέγονεν· εἴτα καὶ ἡ μεγάλη ἡότρα- πίζετο, καὶ οἱ ὑποδιάκο- νοι καὶ οἱ διάκονοι ἐξεπο- ρεύοντο τοῦ ἱεροῦ βήμα- τος, μετὰ λαμπάδων καὶ βιπιδίων· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς· κατὰ τὸ σύν- θεος μετὰ καὶ τῶν φρικτῶν καὶ θεῶν μυστηρίων, καὶ αὐτὸς ὁ τὴν ἀρχιερω- σύνην τότε ἔχων πατριάρ- χης, καὶ πάντες μὲν ἐπ' ἐδάφους κατέπεσον οἱ

Matris Domini mei; id vero non recto di- core valeo: verum tamen est tunc fuisse mirabilem magnani- que celebritatem. Qua- tuor porro viri qui cum proceribus nostris erant, lotum templum circum- spexerunt, necnon quæ ad celebritatem specta- bant: luminaque cernen- tes, ac cantlicorum melo- diam audientes, stupe- bant attoniti. Cum istic autem vespertini et ma- tutini hymni tempore venissent, multaque di- xissent audivissentque, accedit sacræ et divinæ liturgiæ tempus: rursus- que laudati viri cum proceribus illis ab impe- ratore missis in veneran- dum et maximum Tem- plum ingrediuntur, ut incruenti et divini my- sterii spectatores essent. Huc deducto sermone, Dei erga homines amo- rem, qui vult omnes salvos fieri et ad cog- nitionem veritatis venire, stupens considero. Nam cum ethnici et barbari illi in termaximum, ut diximus, templum intras- sent; stantesque omnia quæ illi tum gerebantur considerarent, curiose- que sciscitarentur, cur primum quem parvum vocant, ingressus, dein- de vero magnus fieret: quare subdiaconi et dia- coni ex sacro hemate, cum lucernis et stabellis egredierentur; imo etiam sacerdotes et pontifices, pro assuetu more cum tremendis ac divinis my- steriis, necnon patriarcha qui tunc sedem obtine- bat: ac turba in pavim- ento proceret, preces effunderet clamaretque, Domine, miserere. Illi vero quatuor gentiles soli intentis oculis sine reve- rentia hæc respiciebant: omnesque sacros ritus considerabant. Quare mi- sericors ille et miserator Deus noster, iisdem viris oculos aperuit, ut quæ- dam tremenda et mira-

(62) Sie ex ms. codice. In editis locus iste mu- tilus ac depravatus est. Eadem vero hæc repetit supra cap. 29 Porphyrogenitus; ubi vide quæ ad- notavimus.

nis Arentani appellantur. Habet Paganía urbes A διαλέκτω ἡ χώρα αὐτῶν Ἀρέντα καλεῖται (63), ἐξ habitatas, Mocrum, Berullia, Ostroc, et Labinetza: οὐ κάκεινοι παρὰ τῶν αὐτῶν Ῥωμαίων Ἀρεντάνοι

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

lilia viderent, ac postea seiscitantes, rei veritatem ediscerent. Absoluto quippe divino illo et magno ingressu, cum signo vocati omnes surrexissent, quamprimum viri illi qui stupendam visionem conspexerant imperatoris proceres secum astantes, manibus arreptos sic alloquuntur: Tremenda et magna esse quæ hactenus videramus non diffitemur: quod autem nunc vidimus humanam naturam exsuperat: juvenes quippe quodam conspeximus alatos specioso nec assueto amictu, qui pavimentum minime contingebant, sed per acra serebantur psallentes Sanctus, sanctus, sanctus. Quod sane nos omnes plus quam cetera in stuporem magnamque admirationem conjecit. Quibus auditis imperatoris proceres ita respondunt: Et fortasse omnia Christianorum mysteria ignorantes, nec illis ipsos angelos de cælo descendere, et cum sacerdotibus nostris ministerium obire. Tum illi: Verissimum sane et manifestum est quod vos dicitis; nec alio argumento opus habet; omnia quippe ipsis oculis vidimus. Demum nos venistis ut eo redeamus unde legati fuimus, quo principem nostrum de his quæ vidimus et probe didicimus, certiore faciamus. Quos illi tunc cum gaudio et lætitia magna dimiserunt. Reversi autem illi in regionem suam, clarissimo et magno regi se sistentes post solitum exhibitum obsequium, omnia quæ viderant et audierant ipsi renuntiaverunt, talia loquentes: Magna et splendida quedam nos Romæ nuper vidisse non negamus; at quæ Constantinopoli visa nobis sunt, humanam omnem mentem obstupesciunt; quæ illi minutatim recensuerunt. Magnus vero princeps rei veritatem ab ipsis edoctus, de eaque certior factus, nulla interposita mora, Constantinopolim ad piissimum

ἐκείσε ὄντες, καὶ εὐχὴν ἐρετοῦντο [sic] καὶ τὸ, Κύριε, ἀλέησον, ἐκραζόν· μόνοι δὲ οἱ τέσσαρες ἄνδρες ἔκεινοι οἱ ἔθνη οὐκ ἀνυπακούσαντες καὶ ἀδελφῶς ἐνητένιζον, καὶ πάντων τελοῦμένων ἐσκόπων· διὸ καὶ ὁ εὐσπλαγχνὸς ἡμῶν Θεὸς καὶ ἐλεημῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀνεψέζε, καὶ εἶδον φοβερά τινα καὶ παράδοξα· ἅπερ καὶ ἐρωτήσαντες τὴν ἀλήθειαν ἀκριβῶς ἔμαθον. Ὡς γὰρ ἡ θεὰ ἐκείνη καὶ μεγάλη εἰσοδος τέλος ἔλαβε, καὶ ἐκ τῆς κατακλήσεως πάντες ἀνέστησαν παρεῦθι οἱ τὴν ξένην ἑπτασίαν ἐωραχότες ἄνδρες, τοὺς σύγγενους αὐτοῖς ἀρχοντας τοῦ βασιλείου ἐπὶ χεῖρας λαβόμενοι, τοιαῦτα πρὸς αὐτοὺς ἔφησαν, οἱ φοβερά καὶ μεγάλα μὲν ὑπέρχον ἅπερ ἔως ἄρτι ἐδιδέκομεν πάντα οὐκ ἀρνούμεθα· τὸ δὲ νῦν ὄραθὲν ἡμῶν ὑπὲρ τὴν φύσιν ἐστὶ τὴν ἀνθρωπίνην. Νεανίσκους γὰρ τινὰς ἐωραχάμεν περὶ τοὺς, σὺ τὴν ξένην ὤρασαν ἐνδεδυμένους· οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ ἐπάτου· ἀλλ' ὑπὸ αἵρου ἐφῆροντο ψάλλοντες· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος· ὅπερ πάντας ἡμᾶς πᾶσον πάντων τῶν ἄλλων ἐξέπληξε καὶ εἰς μεγίστην ἀμνηστῆσαν ἐνέβαλεν. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσαν οἱ τοῦ βασιλείου ἀρχοντες, πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίναντο λέγοντες· Καὶ τάχα πάντα ἀγνοεῖτε τὰ τῶν Χριστιανῶν μυστήρια, καὶ οὐ γινώσκετε ὅτι, ὅτι ἀγγελοὶ ἐκ τῶν οὐρανῶν κατερχονται καὶ λειτουργοῦσι μετὰ τῶν ἱερῶν ἡμῶν. Ἐκεῖνοι τοῦτο ἀκούσαντες εἶπον· Πανδέθεος καὶ φανερόν ἐστι ὅπερ ἡμῶν λέγετε, καὶ ἐτέρας ἀποδείξεως οὐ δεῖται· αὐτοὶ γὰρ πάντα οἰκειοὺς ὀφθαλμοῖς ἐωραχάμεν. Λοιπὸν οὖν ἔασατε ἡμᾶς ὅπως ἴνα ταχέως ἀπέλθωμεν ἔθεν καὶ ἐστάλημεν, ὅπως καὶ τὸν καταρχόντα ἡμῶν καλῶς πληροφορησώμεν, καὶ βεβαιώσωμεν ἅπερ ἴδομεν καὶ ἐμάθομεν καλῶς, ὅσπερ καὶ ἀπέπεμψαν, μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ εὐφροσύνης πάλιν ἐκείσε· οἱ δὲ ἐπανακάμψαντες καὶ τὴν αὐ-

imperatorem legatos mittit, qui episcopus peterent, ut innumeram ibi populi multitudinem doctrina imbueret et baptizaret. Tunc porro Basilius Macedo Romanorum sceptrum moderabatur; qui exceptis cum gaudio magno hujusmodi legatis, episcopum eo misit pietate et virtute clarum, cum omnibus duobus, Cyrillo et Athanasio; qui et ipsi virtute, eruditione et prudentia ornatissimi erant: neque solum divina Scripturae notitia repleti; sed etiam in humanioribus litteris probe exercitati, ut eorum scripta testificantur. Eo profecti illi, omnes edocuerunt et baptizantur; et Christianae pietatis rudimenta instituerunt. Cum autem gentem eam omnino barbaram et rudem carnerent; ac nullo modo possent doctissimi viri viginti quatuor Graecorum litteras ipsos edocere: ne rursus a pia religione deflecterent, triginta quinque litteras ab se inventas et exaratas hinc tradiderunt, quarum nomina haec sunt; *As, Mpuoi, Betd, Glad, Depro, Geesti, Zibit, Zelo, Zeplea, I, Sei, Caco, Ladia, Mi, Nas, On, Pocii, Ruzii, Sthlolo, Netberdo, Ic, Pheroi, Cher, Oi, Tzi, Tzerbi, Saa, Sthia, Geor, Geri, Ger, Geat, Giu, Geus, Geo.* Haec sunt triginta quinque Russorum litterae, quas hactenus omnes ediscunt, atque rectam pie religionis notitiam obtinent. Narrant autem quidam miraculum hujusmodi istis in partibus contigisse. Cum enim princeps ille, optimatesque, imo tota eorum natio, pristina adhuc superstitione teneretur: ac nuper invectum cultum, Christianorumque fidem considerarent, episcopum qui non diu advenerat invocant: quem princeps in le interrogavit quid contra religionem

τῶν καταλαβόντες χώραν, εὐρον τὸν λαμπρότατον καὶ μέγαν ῥῆγαν, καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ἅπερ εἶδον καὶ ἤκουσαν πάντα εἶπον καὶ διεσάφησαν τρανῶς λέγοντες καὶ τοῦτο· Ὅτι μὲν μεγάλα τινὰ καὶ λαμπρὰ πρόηεν ἐν τῇ Ῥώμῃ θεῖα[σ]άμεθα, οὐκ ἀρνούμεθα· τὰ δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὀρθόθιντα πάντα νοῦν ἀνθρώπων καταπλήττουσι, καὶ ἐν καθ' ἐν λεπτομερῶς διηγήσαντο. Ὁ δὲ μέγας ἐκείνων ἀρχων ὡς τὴν ἀλήθειαν παρ' ἐκείνων ἀκριβῶς ἀνέμαθε καὶ ἐθεθαύωθη, μηδὲν μελλήσας, ἀλλὰ παρανοτά, σέλει καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν εὐσεβέστατον τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἀρχιερεῖς αἰτεί· ὡς ἴνα τὸ ἐκείσε μυστήριον ἔθνος διδάξῃ καὶ βαπτίσῃ· ἢ δὲ τότε βασιλεὺς ὁ ἐκ Μακεδονίας ὁ τὰ τῶν Ῥωμαίων στήπτρα διέπων· ὅς καὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης τοὺς σταλέντας ἐκ τῶν ἐκείσε ἀνθρώπων δεξάμενος· ἀρχιερεῖς τινὰ αὐτοὺς ἐξέπεμψε, ἐπ' εὐλαβεία καὶ ἀρετῇ διαβόητον, καὶ σὺν αὐτῷ ἄνδρας δύο, Κύριλλον καὶ Ἀθανάσιον, ἐναρέτους καὶ αὐτοὺς ὄντας καὶ πάνυ λογιωτάτους καὶ φρονιμωτάτους, καὶ οὐ μόνον τῆς θείας Γραφῆς ἦσαν ἐμπλοιοί, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἕως καλῶς ἐξησχημένοι· ὡς τὰ τε γενόμενα ὑπ' αὐτῶν γράμματα μαρτυροῦσι τοῦτο καλῶς. Οὗτοι δὲ ἐκείσε ἀπελθόντες, πάντας ἐδίδασκον καὶ ἐβάπτισον, καὶ πρὸς τὴν τῶν Χριστιανῶν εὐσεβείαν ἐνήγγον, βάρβαρον δὲ πάντη καὶ σόλοικον βλήποντες τὸ τοιοῦτον ἔθνος, οὐκ εἶχον οἱ ῥηθέντες λογιώτατοι ἄνδρες ὅπως καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων εἰκοσι τέσσαρα γράμματα αὐτοῖς διδάξαι, μήποτε πάλιν τῆς εὐσεβείας παρεσχέλιωσι. Διὸ καὶ τριάκοντα πάντες στοιχεῖα γράμμάτων αὐτοῖς ἐνεχάραξαν, καὶ ἐδίδαξαν· ὡς περ καὶ ἡ κλησις ὀνομάτων ἐστὶν αὐτῆ· Ἀς· Μπουόκη, Βέτδ, Γλαδ· Δοαρω, Γέεσι, Ζηθῆ·

(63) Hodie regio illa Narenta et populi illius Narentani dicuntur.

καλοῦνται. Ὅτι ἐν Παγαγιά εἰσι κάστρα οἰκούμενα, A possident item Arentani insulas magnas, unani
τὸ Μόκρον (64), τὸ Βερούλλια, τὸ Ὀστρωκ (65), καὶ quæ Curcra, sive Cicer dicitur, in qua habetur et

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

Ζελῶ, Ζεπλέα, Ή, Ζση, Κάκω, Λουδία, Μή, Νάς, Ὀν, Ποζή, Ριτζιη, Σβλόδω, Ντεβέρδω, Ήκ, Φέρωτ, Χέρ, Ὀτ, Τζή, Τζέρβη, Σάα, Σθλα, Γέουρ, Γερῆ, Γέρ, Γέατ, Γίου, Γέους Γέα. Ταῦτα μὲν εἰσι τὰ λ' γράμματα τῶν Ῥώσων ἄπερ καὶ ἔω; τοῦ νῦν μανθάνουσι πάντες, καὶ καλῶς τὴν εὐσεβίαν γινώσκουσι. Αἰγοῦσι δὲ καὶ τινες καὶ τοιοῦτόν τι θάσμα γενέσθαι ἐν τοῖς ἔκτισε. Ἐτι γὰρ τῇ δευτεριάμονα κατεχόμενος αὐτός τε ὁ ἄρχων, καὶ οἱ μεγιστάνες αὐτοῦ καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος, καὶ σκοπούμενοι περὶ τῆς πρώην αὐτῶν θρησκείας καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, εἰσκαλοῦσι πρὸς αὐτούς τὸν ἄρτι φοιτήσιντα ἄρχιερέα, ὃν καὶ ἐπερώτησεν ὁ ἄρχων, τίνα ἐκ κατ' αὐτῶν ἐπαγγελόμενα παρ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὰ τὰ διδάσκεισθαι μέλλοντα· τοῦ δὲ τὴν ἱερὰν τοῦ θεοῦ Εὐαγγελίου προτείναντος βιβλίον, καὶ τινὰ θαύματα ἐξηγουμένου τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκτῆ ἀνθρωπίνῃ ἐπιδημία τερατοφυγηθέντων· εἰ μή τι τῶν ὁμοίων, τὸ πληθὸς ἔρη τῶν Ῥώσων, καὶ ἡμεῖς θεασάμεθα, καὶ μάστιγα ὁποῖον λέγεις, ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν τριῶν παίδων γενέσθαι, οὐκ ἔν σοι ὄλωσ πιστεύσωμεν. Ὁ δὲ τῷ ἀψευδέ; πιστεύσας λόγῳ τοῦ εἰπόντος, δει· Ὁ δὲν κτήρησθε ἐν τῷ ὄνοματί μου, λήψετε καὶ, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα αὐτοῦ ποιήσει, καὶ μέλου τούτων ποιήσει, ἔρη πρὸς αὐτούς· Εἰ καὶ μὴ ἔξεστιν ἐκπαράξαι Κύριον τὸν Θεόν, ὅμως εἰ ἐκ ψυχῆς διεγνώκατε προσελθεῖν τῷ θεῷ, αἰτήσαθε ὑπερ βούλεσθε· καὶ ποιήσει τούτο πάντως διὰ τὴν ἀφθῆσιν ὁμοῖν ὁ Θεός, κἀν ἡμεῖς ἐλάχιστοι καὶ ἀνάξιοι. Ὅτι δὲ εὐθέως ἤτήσαντ τὴν τοῦ Εὐαγγελίου πυκτιόα, ἐν τῇ παρ' αὐτῶν ἀναρθεσίῃ ριφῆται πυρκαϊά, καὶ εἰ ἀδλα-
6ης αὐτῇ τηρηθεῖη, προσελθεῖν καὶ αὐτούς τῷ παρ' αὐτοῦ κηρυσσομένῳ θεῷ. Ἐδοξε ταῦτα· καὶ τοῦ ἱερέως πρὸς Θεὸν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰς χεῖρας ἐπάραντος· καὶ, Δόξα σοῦ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰπόντος, ἐν ὄφθαλμοῖς τοῦ ἔθνους παν-

suam dicendum haberet, et quænam ipse docturus easset. Illo autem sacrum divini Evangelii librum protendente, narranteque miracula quædam, a Deo in humano adventu suo patrata: Nisi quid simile, inquit Russorum turba, nos quoque videmus; tuum manu manibus; maxime vero quæle narras in camino trium puerorum factum esse, nullo modo hinc dicturus es credemus. Ille vero fidem habens huic verissimo dicto: Quodcumque petieritis in nomine meo, accipietis; et Qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipsa faciet, imo majora eorum faciet; respondit illis: Etsi non liceat tentare Dominum Deum, attamen si ex animo ad Deum accedere decreveritis, petite quidquid volueritis: idque Deus petitioni vestræ obtemperans exsequetur, etiamsi nos quam minimi et indigni simus. Illi vero statim petierunt ut liber Evangeliorum in roguam ab se accensus mitteretur, et si hic illæsus servaretur, se ad Dei, quem prædicabant, cultum accessuros. Accepta conditio fuit. Sacerdotique ad Deum oculos et manus erigente, ac dicente, Spiritum sanctum tuum glorifica, Jesu Christe Deus noster: in conspectu totius gentis liber sancti Evangelii in caminum conjectus est. Cumque horis non paucis arsisset caminus, hinc igne penitus extincto, sanctus ille liber illæsus integerque reperitus est, nulla ignis nota vel damno remanente. Quod conspicati Barbari ac magnitudine miraculi percussi, sine mora vel dubitatione ad sanctum baptismum sponte accesserunt, ac mente purgati Salvatorem Dominum laudibus celebrarunt: cui gloria et imperium nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

τὸς ἐβρόληεις τὴν κάμινον ἢ τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου βιβλίου. Ἐφ' ὧρας δὲ ἱκανὰς τῆς καρδίᾳ ἐκκαίμενης, εἶτα καὶ τέλειον ἐκμαρτανθείσης, εὐρέθη τὸ ἱερὸν πυκτιόν διαμαίναν ἀπαθὲς καὶ ἀλώδητον, μηδεμίαν ἀπὸ τοῦ πυρὸς δεξάμενον λύμην. Ὅπερ ἰδόντες οἱ Βάρβαροι καὶ τῷ μεγέθει καταπλεγέντες τοῦ θαύματος, ἀνευδοιάστως πρὸς τὸ βάπτισμα ἠτόμοδουον, καὶ καθαίροντες τὴν νοῦν τὸν Σωτήρα ἐδόξαζον Κύριον· ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Libet aliqua hic monere ad præfatam anonymi historiam de Russorum ad fidem Christi conversione. Et primo quod ait hic scriptor anonymus, Russos adhæsisse ritui Græcorum, propterea quod legati Romani et Constantinopolim missi ad utrumque ritum contemplandum, ritum Græcum Romano prætulissent; eadem ferme narratur a scriptoribus de conversione Wlodomiri Russorum ducis, qui fidem Christi suscepit, imperatoribus Basilio et Constantino, qui eidem duci sororem Annam in matrimonium dederunt; nam et illo ritui Græco adhæsit, propterea quod legati, quos ea causa Constantinopolim miserat, homines nimiram militares et adhuc semibarbari, eos vehementer commendassent, Latinorum vero ritus vel iidem, vel farinae ejusdem alii nuntii, haud satis religiose peragi, ac templa parum esse ornata retulissent; nisi id postea Græci schismatis propugnatores confluerint, cum Wlodomirum ac alios plerosque constat Catholicæ fidei cum primis studiosos existisse, quorum duo David ac Romanus, sive Borissus ac Glebus, in catalogo sanctorum a Russis, etiam Romanæ Ecclesiæ nuntis recensentur. Quod autem ait de Cyrillo, is est ille episcopus et apostolus Slavorum, sancti Methodii Olomucii in Moravia episcopi, et Slavorum item apostoli frater; quorum quidem memoria colitur die ix Martii. Sanctus Cyrillus vero Thessalonica natus est et prius dictus fuit Constantinus, qui propter mirabile ejus ingenium dictus fuit Philosophus; postmodum vero de consensu pontificis Cyrillus nuncupatus fuit, ut patet ex Vita eorumdem sanctorum Cyrilli et Methodii ex ms. Blaudentino, edita in Actis sanctorum die 9 Martii; quæ sic habet: *Tempore Michaelis imperatoris, fuit quidem vir generis nobilis, civitate Thessalonica ortus, nomine Constantinus, qui propter mirabile ejus ingenium dictus est Philosophus. Hic quinquagesimo die ante obitum suum, ex licentia summi pontificis imposuit sibi nomen Cyrillus, etc.* Eadem habentur et in alia ejusdem Vita ibidem edita: necnon in historia regni Slavorum presbyteri Diocletis. Perperam autem in Breviario, quo hodie Bohemi, Moravi et Poloni utuntur, lect. i dicitur Cyrilli et Methodii pater fuisse Constantinus cognomento Philosophus; erat quippe hoc ipsius Cyrilli nomen, ut ex supra dictis patet, et ex assertione Anastasii oculati testis in epistola ad Carolum Calvum Francorum regem anno 875 data, qua nuntiat corpus sancti Clementis papæ a Constantino Philosopho Romam allatum; atqui constat a Cyrillo id factum, Methodii fratre; quorum quidem pater fuit Leo patricius, ut scribit Diocletes pag. 288 ex editione Joannis Lucii: sed que ibi monetidem Lucius de Constantino Philosopho, Cyrillo et Methodio, futilia omnino sunt. Eandem quoque dicenda sunt de epistola Joannis VIII, papæ Suetopulcho comiti, ejusdem Cyrilli coævo scripta, in qua

(64) Mocrum Slave Mocro nuncupatur.

(65) Slave Ostrog appellatur.

urbs: alteram, 105 quæ Meleta, sive Malozeatæ; A ἡ Λαβίνετσα. Κρατοῦσι δὲ καὶ ταύτας τὰς νήσους· cujus in Actis apostolorum sanctus Lucas meminit, Melitem eam appellans: ubi et vipera divi Pauli digitum mordens, ab eo excussa igne conflagravit: tertiam insulam magnam, quæ Phara dicitur: quartam, quæ Bratzes. Sed et aliæ præterea insulæ sunt, quæ ad Paganos non pertinent, puta Choara, Ies, et Lastobon.

νήσος μεγάλη ἡ Κούρκρα (66). ἦτοι τὸ Κίσιρ, ἐν ἣ ἔστι καὶ κάστρον· νήσος ἑτέρα μεγάλη τὴ Μίλετα, ἦτοι τὸ Μαλοζάται (67). ἦν ἐν ταῖς Πράξεισι τῶν ἀποστόλων (68) ὁ ἅγιος Λουκάς μέμνηται, Μελίτην ταύτην προσαγορεύων· ἐν ἣ καὶ ἔχρι τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ τοῦ δακτύλου προσήψατο, ἦν καὶ τῷ κυρτὸν ὁ ἅγιος Παῦλος κατέφλεξε. Νήσος ἑτέρα μεγάλη τὸ Φάρα (69). νήσος ἑτέρα μεγάλη ὁ Βράτζης (70). Εἰσι δὲ καὶ ἑτεραι νῆσοι αἱ μὴ κρατούμεναι παρὰ τῶν αὐτῶν Παγανῶν· νήσος τὰ Χάρα (71), νήσος Ἰης (72), νήσος τὸ Λάστοβον (73).

CAPUT XXXVII.

De Patzinacitarum gente.

Sciendum est Patzinacitas a principio ad Atel et Geech flumina habitasse, iisque conterminos fuisse populos illos qui Mazari atque Uzi cognominantur. Ante annos vero quinquaginta il qui

ΚΕΦΑΛΑ. ΑΖ.

Περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Πατζιναικῶν.

Ἰστίον ὅτι οἱ Πατζιναικῆται πρὸ ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸν ποταμὸν Ἀτῆλ (74) τὴν αὐτῶν εἶχον κατοικησιον· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸν ποταμὸν Ἰτῆχ, ἔχοντες τοὺς τε Μαζάρους (75) συνοροῦντας, καὶ τοὺς ἰκονομα-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

ait, Constantinum Philosophum fuisse inventorem B litterarum Slavonicarum: Litteras, inquit, Slavonicas a Constantino quodam philosopho repertas, quibus Deo laudes debite resonant jure laudamus. Anonymus quippe hic noster, Diocleates, Acta sancti Cyrilli ac reliqui scriptores Cyrillo, qui et Constantinum dictus fuit, uti supra demonstravimus, hoc attribuunt; quin et perpetua apud nostrates traditio habetur, unum ex duobus alphabetis Slavonicis Kirilicam dictum ipsius Cyrilli esse, a Kirur nomine Slavo, quod Cyrillum Latine sonat, denominatum: alterum vero Bukuisam appellatum divi Hieronymi.

Quid vero ipse de S. Hieronymi alphabeto, et versione sacre Scripturæ ab ipso, ut aiunt, in Slavonicam linguam facta, sentiam, libenter fatebor. Nullibi in operibus divi Hieronymi ne quidem vestigium reperi lingue Slavonicæ: quam quidem si calluisset, in explanandis Scripturis, et pluries cum de nominibus Hebraicis, ea procul dubio usus esset. Ubi vero divus Hieronymus patrium sermonem appellat, aut nostratum linguam: id de lingua Latina, quæ tunc per universum Romanum orbem in usu erat intelligendum esse, nemo eruditus ignorat. Cæterum quod ait hic scriptor anonymus, Russos tandem miraculo libri Evangeliorum, qui cum in ignem coniectus esset, ibi illæsus ac integer repertus est, ad Christi fidem conversos fuisse, satis convenit cum his quæ de eadem re habet Porphyrogenitus in avi Vita num. 96 ex editione Regia; quæ cum sint longiuscula, hic non exscribo.

(66) Curcra sive Cicer Latine *Corcira*, Slave *Kar-kar* dicitur.

(67) Meleta, sive Malozeatæ, Slave *Mliet*; Latine vero dicitur *Melita* Plinio. Hinc catuli Melitæi, Callimacho auctore apud Plinium. Hujus autem insulæ supremum dominium hodie est penes rempublicam Ragusinam, utile vero, ut aiunt, dominium penes monasterium nostrum sanctæ Mariæ dictum. Sed quia de hac insula, et monasterio nostro alibi pluribus loquemur.

(68) Hæc habentur in Actibus apostolorum cap. 28. Sed num illud Pauli naufragium acciderit prope Melitam insulam, maris Africi non facile ex Actibus apostolorum cognosci potest; et meo quidem judicio quæstio illa insolubilis videtur.

(69) Latine etiam Phara, Slave vero *Huar*.

(70) Bratzes Latine *Brachia*, Slave *Brac*.

(71) Antonini in Itinerario Cora dicitur.

(72) Ies Latine *Issa*, Slave vero *Uvis* nuncupatur.

(73) Lastobon Stephani Ladesta, Tab. Pent. Ladestris. Latine *Ladestina* dicitur, Slave vero *Lastovo*; paretque reipublicæ Ragusinæ. Hæc autem quatuor magnæ insulæ Orientales, inquit Lucius, continenti Paganorum, seu Narentanorum proximiores, ab ipsis occupatæ, in eorundem quoque nomen, simul cum possessione transivere, et inter Dalmaticas numerari desiere. Issam autem, et Ladestiam cum Choara ad Paganos seu Narentanos non pertinuisse Porphyrogenitus ait, ideo Dalmaticum nomen servasse, et simul cum Adriatici dominio, has quoque insulas in alto mari sitas, Romanos retinuisse; harumque insularum commoditate navigationem Adriatici, et dominium reliquæ Dalmatiæ continuasse dicendum est.

(74) Patzinacitæ qui et Patzinacæ a principio incoluerunt antiquam magnamque Bulgariam circa flumen *Atel* dictum, quod Theophani *Atalis* dicitur, et *Edel Tartarico*; a Rutenis vero *Volga* seu *Wolga* appellatur, olim *Rha* Ptolemæo; postmodum vero idem Patzinacitæ trans Istrium planities incoluerunt a Borysthene fluvio ad Pannoniam usque porrectas. De hujus autem regionis incolis Patzinacitis, et gentibus ipsis conterminis pluribus agit scriptor noster in principio hujus operis, et infra cap. 42, ubi terminos illarum gentium assignat. Patzinacitæ vero quam plurima bella varia fortuna gesserunt tam cum Romanis, quam cum aliis nationibus; tandem devicti fuere a Joanne Comneno, qui in hujus victoriæ memoriam diem festum instituit: quem quidem τὴν τῶν Πατζινάκων τελετὴν nuncupavit, ut scribit Choniates in ejus Vita: Τοιαύτην νίκην περιφανῆ κατὰ Σκυθῶν ὁ Ἰωάννης ἀράμενος, καὶ μέγιστον στήσας τρόπαιον, τὰς εὐχὰς τοῦ Θεοῦ ἀποδίδωσι τὴν τῶν Πατζινάκων λεγομένην ἐς ἡμᾶς τελετὴν εἰς ἀναμνησθῆρια προστάξας τῶν πεπραγμένων καὶ χαριστήρια. Hac de Scythis parta victoria, et illustri edito facinore, Joannes rota Deo persolvit: quod festum Patzinacarum nostro tempore dicitur, in rei gestæ monumentum, et grati animi testimonium. Patzinacarum autem nomen ex Russico, vel Polonico Pyeczinigorum desumptum scribit Allatius, et ex eo Lucius de Regno Dalmatiæ et Croatiæ lib. vi, cap. 5, ubi ait Patzinacas seu Patzinacitas postmodum Vlahos appellatos fuisse.

(75) Sic in mss. et in editis: sed sunt qui hic,

ζομένους Ούζ. Πρὸ ἐτῶν δὲ πεντήκοντα οἱ λεγόμενοι Ούζ μετὰ τῶν Χαζάρων ὁμονοήσαντες, καὶ πόλεμον συμβαλόντες πρὸς τοὺς Πατζινακίτας, ὑπερίσχυσαν, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας χώρας αὐτοὺς ἐξεδίωξαν, καὶ κατέσχον αὐτὴν μέχρι τῆς σήμερον οἱ λεγόμενοι Ούζοί. Οἱ δὲ Πατζινακίται φυγόντες περιήρχοντο ἀναψηλαφῶντες τόπον εἰς τὴν αὐτῶν κατασκήνωσιν· καταλαβόντες δὲ τὴν σήμερον παρ' αὐτῶν κρατουμένην γῆν, καὶ εὐρόντες τοὺς Τούρκους οἰκοῦντας ἐν αὐτῇ, πολέμου τρόπῳ τούτους νικήσαντες, καὶ ἐκβαλόντες ἐξεδίωξαν αὐτοὺς, καὶ κατεσκήνωσαν ἐν αὐτῇ, καὶ δεσπόζουσι τῆς τοιαύτης χώρας, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς σήμερον ἑτη πενήκοντα πέντε. Ἰστίον ὅτι πᾶσα ἡ Πατζινακία εἰς θέματα ὀκτώ διαιρεῖται (76), ἔχουσα καὶ μεγάλους ἀρχοντας τοσοῦτους· τὰ δὲ θέματα εἰσι ταῦτα· ἄνομα τοῦ πρώτου θέματος Ἡρτήμ (77)· τοῦ δευτέρου Τζούρ· τοῦ τρίτου Γύλα· τοῦ τετάρτου Κουλπέη· τοῦ πέμπτου Χαροβόη· τοῦ ἕκτου Ταλμάτ· τοῦ ἑβδόμου Χοπόν· τοῦ ὀγδόου Τζοπόν. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ὃν ἀπὸ τῶν ἰδίων τόπων (78) οἱ Πατζινακίται ἐξεδίωχθησαν, εἶχον ἀρχοντας εἰς μὲν τὸ θέμα Ἡρτήμ τὸν Ματζαν, εἰς δὲ τὸ Τζούρ τὸν Κοῦελ, εἰς δὲ τὸ Γύλα τὸν Κουρκοῦταν, εἰς δὲ τὴν Κουλπέη τὸν Ἰπαόν, εἰς δὲ τὸ Χαροβόη τὸν Καβούμ, εἰς δὲ τὸ θέμα Ταλμάτ τὸν Κῶσαν· εἰς δὲ τὸ Χοπόν τὸν Γιαζή (79), εἰς δὲ τὸ θέμα Τζοπόν τὸν Βατάν. Μετὰ δὲ θάνατον αὐτῶν διεδέξαντο τὰς ἀρχὰς οἱ τούτων ἐξάδελφοι· νόμος γὰρ ἐν αὐτοῖς καὶ τύπος ἐκράτῃσε παλαιῶς, μὴ ἔχειν ἐξουσίαν πρὸς παῖδας ἢ ἀδελφούς αὐτῶν μεταπέμπειν τὰ ἐξώματα, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι μόνον τοῖς κεκτημένοις τὸ καὶ μέχρι ζωῆς ἀρχειν αὐτούς· μετὰ δὲ θάνατον προεπιρρίζεσθαι ἢ ἐξάδελφον αὐτῶν, ἢ ἐξαδέλφῳ παῖδας, πρὸς τὸ μὴ καθ' ὅλους εἰς ἓν μέρος γενεᾶς διατρέχειν τὸ ἐξώμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐκπλαγίους καὶ κληρονομαῖν καὶ ἀπεκδέχεσθαι τὴν τιμὴν· ἀπὸ ζῆτος δὲ γενεᾶς οὐχ ὑπαιστέρεται τις καὶ γίνεται ἀρχων. Τὰ δὲ ὀκτώ θέματα διαιροῦνται εἰς τεσσαράκοντα μέρη, καὶ ἔχουσι καὶ ἑλάττωνας ἀρχοντας.

Uzi nuncupantur cum Chazaris conspirantes, et conjunctis armis Patzinactas aggressi, superiores facti sedibus eos suis expulerunt, illasque tenere in hodiernum usque diem Uzi. At Patzinactæ qui fuga evaserant, circumvenientes quærebant ubinam sedes suas collocarent; venientesque in terram quam nunc incolunt, inventis illic Turcis incolis, debellatos ejecerunt, sedesque ipsi suas ibi posuerunt, tenentque jam hodie annum quinquagesimum quintum, uti dictum est. Et Patzinacia quidem universa in themata octo dividitur; quæ magnos quoque principes totidem habet: themata autem isthæc sunt. Primum est Ertem: secundum Tzur: tertium Gyla: quartum Culpee: quintum Charoboe: sextum Talmat: septimum Chopon: octavum Tzopon. Quo autem tempore suis ejecti sedibus Patzinactæ fuerant, principes erant; in themate quidem Ertem Maitzan, in Tzur Cuel, in Gyla Curcutan, in Culpee Ipaon, in Charoboe Caidum, in Talmat Costan, in Chopon Giæze, in Tzopon Batan. His autem mortuis in principatus successerunt eorum patruales; siquidem lex illis et antiqua consuetudo est, dignitates ad filios aut fratres non transmittere: sed contenti principes esse debent, quoad vivunt, principatum tenere; post mortem vero vel patruales, vel eorum filii promoventur, ne semper in eadem prosapiæ parte dignitas consistat, sed ut ad collaterales quoque ea hæreditate deferatur: alterius vero prosapiæ qui sit, nullus in principatum succedit. Hæc porro octo themata in partes distribuuntur quadraginta, quæ singulæ habent principes minores. Et quatuor quidem Patzinactarum 106 nationes, sive themata, nimirum Cuartzitzur, Syrucalpee, Borotalmat, et Bulatzospon, ultra Danaprim flumen sitæ sunt, orientem septentrionemque spectantes, versus Uziam, Chazariam, Alaniam, Chersonem, et cæteras regiones: reliquæ vero quatuor nationes positæ sunt cis Danaprim flumen, ad partes occidentis septentrionisque; nimirum Thema Giæzichopon Bulgaricæ finitimum est; inferius thema

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

pro Μαζάρους, Χαζάρους legendum putent, cum subjungat Porphyrogenitus, πρὸ ἐτῶν δὲ πενήκοντα οἱ λεγόμενοι Ούζ μετὰ τῶν Χαζάρων ὁμονοήσαντες, etc. Ante annos vero quinquaginta ii qui Uzi dicuntur cum Chazaris conspirantes, etc.

(76) Et paulo infra tradit scriptor, hæc octo Patzinactarum themata dividi in partes quadraginta: Cedrenus vero, pag. 775, scribit Patzinactarum gentem magnam ac populosam dividi in tredecim tribus: Τὸ ἔθνος τῶν Πατζινακίων, Σκυθικὸν ὑπάρχον, ὑπὸ τῶν λεγομένων Βασιλείων Σκυθῶν, μέγα τὲ ἔστι καὶ πολυάνθρωπον, πρὸς δ' οὐδὲ ἐν αὐτῷ καθ' ἑαυτὸ Σκυθικὸν γένος ἀντιστῆναι δύναται· διήρηται δὲ εἰς τρισκαίδεκα γενεάς, αἰτίνες καλοῦνται μὲν πᾶσαι τῷ κοινῷ ὀνόματι· ἔχουσι δὲ ἑκάστη καὶ ἴδιον ἀπὸ τοῦ αὐτῆς προγόνου καὶ ἀρχηγοῦ, τὴν προσηγορίαν κληρωσαμένη· νέμονται δὲ τὰς πέραν Ἰστροῦ ἀπὸ τοῦ Βορροθένου ποταμοῦ καὶ μέχρι Παυονίας· ἠπλωμένως πεδιάδας, νομάδες τε ὄντες, καὶ τὸν σκληρῆτην διαπαντὸς ἀσπαζόμενοι βίον. Patzinactarum gens Scythica est, eorum Scytharum qui Basilii dicuntur, magna et populosa, et cui nulla

alia gens Scythica resistere sola possit. Dividitur autem in tredecim tribus, quæ ut universæ commune Patzinactarum nomen usurpant, ita quævis a suo generis principe atque auctore peculiarem sortita est appellationem. Incolunt trans Istrum planities a Borysthene fluvio ad Pannoniam usque porrectas, incertis errantes sedibus, semperque in tabernaculis degentes. In hoc autem Patzinactarum tractu hodie Podolia et Moldavia visuntur, ut scribit Ortelius.

(77) Omnia hæc themata paulo infra compositis nominibus insigniuntur, exceptis Gyla et Charoboe. Nec dubito quin plurima horum thematum nomina corrupta ac depravata sint, ut sæpe accidere solet scriptoribus Græcis, dum barbara nomina referunt.

(78) In ms. diversis verbis hæc habentur, ἀπὸ τῆς ἰδίας χώρας.

(79) Sic ms. eodex; in editis vero, τὸν Γιαζή legitur. Et paulo infra idem thema Γιαζήχον appellatur a nomine ejusdem principis.

Cylæ Turciæ proximum est : Charoboe thema A Russiæ adjacet : Jabdiertim vero thema conterminum est tributariis pagis Russiæ regionis, puta Uitiinis, Derbleininis, Lenzeninis, reliquisque Sclavis. Distat autem Patzinacia ab Uzia et Chazaria itinere dierum quinque, ab Alania dierum sex, a Mordia dierum decem, a Russia unius diei, a Turcia dierum quatuor, a Bulgaria dimidii unius diei : propinqua est Chersoni, sed magis etiam Bosphoro.

δυτικώτερα καὶ ἀρκτικώτερα μέρη · τούτεστι τὸ θέμα Γιαζιχοπὸν (85) πλησιάζει τῇ Βουλγαρίᾳ, τὸ δὲ θέμα τοῦ κάτω Γύλα (86) πλησιάζει τῇ Τουρκίᾳ, τὸ δὲ θέμα Χαροβὴ πλησιάζει τῇ Ῥωσίᾳ, τὸ δὲ θέμα Ἰαβδιερτίμ (87) πλησιάζει τοῖς ὑποφόροις χωρίοις χώρας τῆς Ῥωσίας (88), τοῖς τε Οὐζίνοις, καὶ Δερβλενίνοις, καὶ Λενζενίνοις, καὶ τοῖς λοιποῖς Σκλάβοις. Ἀπώκισται δὲ ἡ Πατζινακία ἐκ μὲν Οὐζίας καὶ Χαζαρίας ὄδον ἡμερῶν πέντε, ἐκ δὲ Ἀλανίας ἡμερῶν ἕξ, ἀπὸ δὲ Μορδίας (89) ὄδον ἡμερῶν δέκα, ἀπὸ δὲ Ῥωσίας ὄδον ἡμέρας μίας, ἀπὸ δὲ Τουρκίας ὄδον ἡμερῶν τεσσάρων, ἀπὸ δὲ Βουλγαρίας ὄδον ἡμέρας ἡμισυ · καὶ εἰς Χερσῶνα μὲν ἔστιν Ἐγγιστα, εἰς δὲ τὸν Βόσπορον πλησιέστερον.

Sciendum est, quo tempore expulsus sua regione B Patzinacitæ fuere, nonnullos eorum sponte sua illic mansisse, et Uzis cohabitasse : suntque inter eos etiam nunc, ea habentes indicia, ut facile discerni possint, cognoscique quales sint, et quomodo avelli a suis contigerit : siquidem utuntur vestibus decurtatis, et ad genua tantum pertingentibus, et mancis abscissis ; ea videlicet re inuentes, a gentilibus se suis esse diremptos. Ultra vero Danaprim flumen, qua parte Bulgariam spectat, ad ejusdem fluminis trajectus urbes desertæ sunt : prima urbs quæ Patzinacitis Aspron sive Alba dicitur, quod e saxo albicante constructa sit : secunda Tungatæ : tertia Craenacatæ : quarta Salinacatæ : quinta Sacacatæ, sexta Giaiucatæ. Inveniuntur autem inter urbium collapsarum fabricas ecclesiarum indicia quædam, et cruces ex lapide tophino exsculptæ : unde quasi per traditionem credunt nonnulli, olim illic sedes habuisse Romanos. Porro Cangar quoque appellantur Patzinacitæ, non omnes quidem, sed trium tantum thematum incolæ, nimirum thematis Jabdierti, Quartzizur, et Chabuxingyla : tanquam qui cæteris

Ἰστέον ὅτι αἱ τέσσαρες τῶν Πατζινακτικῶν γενεαὶ, ἤγουν τὸ θέμα Κουαρτζιτζούρ (80), καὶ τὸ θέμα Συρουκαλπή (81), καὶ τὸ θέμα Βοροτάλματ, καὶ τὸ θέμα Βουλατζσοπὸν (82), κεῖνται πέρα τοῦ Δανάπρωος (83) ποταμοῦ, πρὸς τὰ ἀνατολικώτερα καὶ βορειότερα μέρη ἐνάποδλέποντα πρὸς τε Οὐζίαν, καὶ Χαζαρίαν, καὶ Ἀλανίαν, καὶ τὴν Χερσῶνα, καὶ τὰ λοιπὰ κλίματα · αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρες γενεαὶ κεῖνται ἐνθεν τοῦ Δανάπρωος ποταμοῦ (84), πρὸς τὰ δυτικώτερα καὶ ἀρκτικώτερα μέρη · τούτεστι τὸ θέμα Γιαζιχοπὸν (85) πλησιάζει τῇ Βουλγαρίᾳ, τὸ δὲ θέμα τοῦ κάτω Γύλα (86) πλησιάζει τῇ Τουρκίᾳ, τὸ δὲ θέμα Χαροβὴ πλησιάζει τῇ Ῥωσίᾳ, τὸ δὲ θέμα Ἰαβδιερτίμ (87) πλησιάζει τοῖς ὑποφόροις χωρίοις χώρας τῆς Ῥωσίας (88), τοῖς τε Οὐζίνοις, καὶ Δερβλενίνοις, καὶ Λενζενίνοις, καὶ τοῖς λοιποῖς Σκλάβοις. Ἀπώκισται δὲ ἡ Πατζινακία ἐκ μὲν Οὐζίας καὶ Χαζαρίας ὄδον ἡμερῶν πέντε, ἐκ δὲ Ἀλανίας ἡμερῶν ἕξ, ἀπὸ δὲ Μορδίας (89) ὄδον ἡμερῶν δέκα, ἀπὸ δὲ Ῥωσίας ὄδον ἡμέρας μίας, ἀπὸ δὲ Τουρκίας ὄδον ἡμερῶν τεσσάρων, ἀπὸ δὲ Βουλγαρίας ὄδον ἡμέρας ἡμισυ · καὶ εἰς Χερσῶνα μὲν ἔστιν Ἐγγιστα, εἰς δὲ τὸν Βόσπορον πλησιέστερον.

Ἰστέον ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ὃν οἱ Πατζινακίται ἀπὸ τῆς ἰδίας χώρας ἐξεδιώχθησαν, θελήσει τις ἐξ αὐτῶν καὶ οἰκίσαι γνῶμη ἐναπέμειναν ἐκεῖσε, καὶ τοῖς λεγομένοις Οὐζοῖς συνώκησαν · καὶ μέχρι τοῦ νῦν εἰσιν ἐν αὐτοῖς, ἔχοντες τοιαῦτα γνωρίσματα ὥστε διαχωρίζεσθαι αὐτοῖς καὶ νοεῖσθαι τίνες τε ἦσαν, καὶ πῶς αὐτοὺς ἀπρσπασθῆναι τῶν ἰδίων συνέθη · τὰ γὰρ ἱμάτια αὐτῶν εἰσι κόντουρα (90) μέχρι γονάτων, καὶ τὰ μανίκια (91) ἀπὸ τῶν βραχιόνων ἀποκεκομμένα, ὡς δῆθεν ἐκ τούτου δεικνύντες, ὅτι ἀπὸ τῶν ἰδίων καὶ ὁμοφύλων ἀπακόπησιν. Ἰστέον ὅτι ἐνθεν τοῦ Δανάπρωος ποταμοῦ πρὸς τὸ ἀποδύπον μέρος τὴν Βουλγαρίαν εἰς τὰ περάματα τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἰσιν ἐρημόκατρα. Κάστρον πρῶτον, τὸ ὀνομασθὲν παρὰ τῶν Πατζινακτικῶν Ἀσπρον, διὰ τὸ τοῦ λίθου αὐτοῦ φαίνεσθαι καταλευκός · κάστρον δεύτερον, τὸ Τουγκάτσι · κάστρον τρίτον, τὸ Κρακνακάτσι · κάστρον τέταρτον, τὸ Σαλμακάτσι · κάστρον πέμπτον, τὸ Σακακάτσι · κάστρον ἕκτον, Γιακουκάτσι. Ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς τῶν παλαιοκάστρων κτίσμασιν εὐρίσκονται καὶ ἐκκλησιῶν γνωρίσματα τινα, καὶ σταυροὶ λαξευτοὶ εἰς λίθους πόρηνους (92) ὄθεν καὶ τινες παράδοσιν ἔχουσιν, ὡς Ῥωμαῖοι

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(80) Hoc nomen compositum est ex nomine thematis Τζούρ, et principis qui in eo tunc regnabat dum hæc scriberet Porphyrogenitus : nam, ut scribit Cedrenus paulo superius citato loco, præter commune Patzinacitarum nomen, quævis tribus a suo generis principe atque auctore peculiarem sortita est appellationem : Διήρηται δὲ εἰς τριακάδεκα γενεάς, αἵτινες καλοῦνται μὲν πᾶσαι τῶ κοινῷ ὀνόματι ἔχουσι δὲ ἑκάστη καὶ ἴδιον, ἀπὸ τοῦ αὐτῆς προγόνου καὶ ἀρχηγοῦ τὴν προσηγορίαν κληροσμεμένη.

(81) Sic et in mss. ; at fortassis legendum, Συρουκουλπή, quippe paulo superius hoc thema Κουλίπη, et non Καλίπη appellatur.

(82) Thema hoc paulo superius Τζοπὸν, et non Τζοσπὸν vocatur.

(83) *Ultra Danaprim flumen.* In editis legitur παρ' αὐτοῦ Δανάπρωος, ad *Danaprim flumen.*

(84) Sic in ms. Perperam in editis legitur, ὄθεν τοῦ Δανάπρωος ποταμοῦ · quippe quatuor Patzinacitarum themata ultra Danaprim sita fuisse ait, quatuor vero cis Danaprim.

(85) Nomen compositum ex Χοπὸν thematis nomine, et Γιαζί seu Γιαζή principis nomine, qui in

eo themate regnabat, quo tempore Patzinacitæ suis sedibus ejecti fuere, ut ait paulo superius idem Porphyrogenitus.

(86) Circa finem hujus capituli hoc idem thema composito nomine insignitur, et Chabuxingyla dicitur.

(87) Nomen primi thematis compositum ; sed supra scribitur Ἡρτήμ, non vero Ἐρτίμ. Cæterum duarum tribuum Patzinacitarum, quarum una Belemarnis et altera Pagumaniis vocabatur, meminit Cedrenus pag. 776.

(88) Sic in ms. codice. In editis legitur, πλησιάζει ταῖς ὑποφόροις χώραις τῆς Ῥωσίας.

(89) Sic ms. codex. Editi habent, ἀπὸ δὲ Μοδίας ; sed Meursius hic pro Μοδίας legendum ait Μηδία ; cui libenter subscribo.

(90) Κόντουρος, idem quod Κοντός, *Brevis*, inquit Ducangius in suo Gloss. Græc.

(91) Μανίκιον, *Manica*. Vide Gloss. Græc. Ducangii.

(92) Sic ms. codex. Editi habent, εἰς λίθους πορηνους, sed Meursius pro πορηνους legendum ait πορηνους.

ποτε τὰς κατοικίας εἶχον ἐκείσε. Ἰστέον ὅτι Κάγκ- *A fortiores, nobilioresque sunt; nam hęc vox ipęc*
καρ ὀνομάζονται οἱ Πατζινακίται, ἀλλ' οὐχὶ πάντες, *Cancar significat.*
καὶ ὁ τῶν τριῶν θεμάτων λαός, τοῦ Ἰαβδηρητί (93), καὶ τοῦ Κουαρτζιζούρ (94), καὶ τοῦ Καβουζιγγυλά,
ὡς ἀνδρείότεροι καὶ εὐγενέστεροι τῶν λοιπῶν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἢ τοῦ Κάγκκαρ προσηγορία.

ΚΕΦΑΛ. ΑΡ'.

107 CAPUT XXXVIII.

*Peri tῆς γενεαλογίας τοῦ ἔθνους τῶν Τούρκων
καὶ ὅθεν κατάγονται.*

*De Turcarum gentis genealogia, et unde ea gens
originem ducat.*

Ὅτι τὸ τῶν Τούρκων ἔθνος πλησίον τῆς Χαζαρίας
τῶ παλαιῶν τὴν κατοικίαν ἐποιεῖτο εἰς τὸν τόπον
τὸν ἐπονομαζόμενον Λεβεδία ἀπὸ τῆς τοῦ πρώτου
βοεβόδου αὐτῶν ἐπωνυμίας, ὅστις Βοεβόδος (95) τὸ
μὲν τῆς κλήσεως ὄνομα Λεβεδίας προσαγορεύετο,
τὸ δὲ τῆς ἀξίας, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μετ' αὐτὸν, Βοε-
βόδος ἐκαλεῖτο. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ τόπῳ τῷ προβόρη-
θέντι Λεβεδία· ποταμὸς ἐστὶ βίον Χιδμάς, ὃ καὶ
Χιγγυλοῦς ἐπονομαζόμενος. Οὐκ ἐλέγοντο δὲ τῷ
τότῳ χρόνῳ Τούρκοι, ἀλλὰ Σαβαρτοιάσφαλοι ἐκ τινος
αἰτίας ἐπονομάζοντο. Καὶ οἱ μὲν Τούρκοι γενεαὶ
ὑπῆρχον ἐπὶ τὰ, ἀρχοντα δὲ εἰς αὐτοὺς εἶτε ἴδιον εἶτε
ἀλλότριον ποτὲ οὐκ ἐπέσαντο, ἀλλ' ὑπῆρχον ἐν
αὐτοῖς βοεβόδοι τινες, ὧν πρῶτος βοεβόδος ἦν ὁ
προβόρηθεις Λεβεδίας. Συνήκησαν δὲ μετὰ τῶν Χαζά-
ρων ἐνιαυτοῦς τρεῖς, συμμαχοῦντες τοῖς Χαζάροις
ἐν πᾶσι τοῖς αὐτῶν πολέμοις. Ὁ δὲ Χαγάνος ἀρχῶν
Χαζαρίας διὰ τὴν αὐτῶν ἀνδρείαν καὶ συμμαχίαν,
τῷ πρώτῳ βοεβόδῳ τῶν Τούρκων Λεβεδία ἐπονομα-
ζομένη γυναῖκα δέδωκε πρὸς γάμον Χαζάραν εὐ-
γενῆ, διὰ τὸ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ περιφνημον, καὶ τὸ
τοῦ γένους περιφανές, ὅπως ἐξ αὐτοῦ τεκνώσῃ· ὃ δὲ
Λεβεδίας ἐκείνος ἐκ τινος τύχης μετὰ τῆς αὐτῆς
Χαζάρου οὐκ ἐπαιδοποίησεν. Οἱ δὲ Πατζινακίται, *C*
ἢ πρότερον Κάγκκαρ ἐπονομαζόμενοι· (τοῦτο γὰρ τὸ
Κάγκκαρ ὄνομα ἐπ' εὐγενείᾳ καὶ ἀνδρείᾳ ἐλέγτο
καρ' αὐτοῖς [96])· πρὸς Χαζάρους οὖν οὗτοι κινή-
σαντες πόλεμον, καὶ ἠττηθέντες, τὴν οἰκίαν γῆν
καταλείψαι, καὶ τὴν Τούρκων κατοικῆσαι κατηναγ-
κάσθησαν. Ἀναματῆζὺ δὲ τῶν Τούρκων συναφθέντος
πολέμου (97) καὶ τῶν Πατζινακίτων, τῶν τηρικαύτου
Κάγκκαρ ἐπονομαζομένων, τὸ τῶν Τούρκων φασά-
τον ἠττήθη, καὶ εἰς δύο διηρέθη μέρη· καὶ τὸ
μὲν ἐν μέρος πρὸς ἀνατολὴν εἰς τὸ τῆς Περσίδος
μέρος κατέφησεν, οἷ καὶ μέχρι τοῦ νῦν κατὰ τὴν
τῶν Τούρκων ἀρχαίαν ἐπωνυμίαν καλοῦνται Σα-
βαρτοιάσφαλοι· τὸ δὲ ἕτερον μέρος εἰς τὸ δυτικὸν
κατέφησε μέρος, ἅμα καὶ τῷ βοεβόδῳ αὐτῶν καὶ
ἀρχηγῷ Λεβεδία, εἰς τόπους τοὺς ἐπονομαζομένους
Ἀτελκούζου, ἐν οἷς τόποις τὸ νῦν τῶν Πατζινακι-
τῶν ἔθνος κατοικεῖ. Ὀλίγου δὲ χρόνου διαδραμόντος,
ὁ Χαγάνος ἐκείνος ἀρχῶν Χαζαρίας τοῖς Τούρκοις
ἐμήνυσε τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλῆναι χελάνδια (98)

Turcarum gens olim prope Chazarium habitabat,
in loco cui cognomen Lebedias a primo ipsorum
boebodo; qui nomine quidem Lebedias appellaba-
tur; dignitate vero, queniadmodum reliqui ejus
successores, boebodus vocabatur. In hoc igitur
loco, nimirum in prædicta Lebedia, fuit annis
Chidmas, qui etiam Chingylus cognominatur. Et
quidem tunc temporis non Turcæ, sed Sabartœasphali
quadam de causa dicebantur: erantque gen-
tes eorum septem, et principem vel indigenam
vel alienigenam habuerunt nunquam; sed erant
inter ipsos boebodi quidam, quorum primus is, cu-
jus supra mentionem fecimus, Lebedias. Habita-
runt autem cum Chazaris annos tres, omnibus
eorum in bellis adjutores: Chaganusque Chazaris
princeps primo Turcarum boebodo Lebediæ, for-
titudinis eorum æ commilitii causa, uxorem dedit
Chazaram nobilem, motus fortitudinis ejus fama,
et generis splendore, ut ex eo prolem tolleret: et
tamen casu factum est, ut ex Chazara illa liberis
non susciperet Lebedias. Patzinacitæ vero, qui
Cancar olim cognominabantur (nam hoc nomen
Cancar apud ipsos nobilitatem ac fortitudinem si-
gnificat) armis contra Chazaros sumptis victi, ter-
ram suam deserere, et Turcarum regionem incolere
coacti fuere. Bello autem inter Turcas et Patzina-
citas tunc temporis Cancar cognominatos, exorto,
Turcarum exercitus devictus fuit, atque in partes
duas divisus; et earum una quidem orientem
versus partem Persidis incoluit; et hi etiam in ho-
diernum diem de veteri Turcarum cognomine Sa-
bartœasphali nuncupantur: altera vero pars oc-
cidentem versus sedes posuit cum boebodo suo ac
duce Lebedia in locis Atelcusu nuncupatis, quæ
nunc Patzinacitarum gens incolit. Paulo vero post
Chaganus ille Chazaris princeps per legatos petiit
a Turcis ut ad se Chelandiam mittant primum
eorum boebodum: itaque ad Chaganum Chazaris
profectus Lebedias interrogavit, quæ ipsius vo-
candi causa esset? cui Chaganus, Ideo se eum
vocasse, ut, quandoquidem nobilis, prudens, stre-
nuus, primusque Turcarum esset, gentis suæ **108**
principem faceret, eo pacto, ut sibi subesset:

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

(93) Sic in ms. Perperam vero in editis legitur,
τοῦ Ἀαυδηρητί: quippe hujus thematis mentio
occurrit et supra.

(94) Compositum ex Τζούρ, thematis nomine, et
principis, ut paulo ante monuimus. In editis legitur,
Κρουαρτζιτζού.

(95) Latine *Vaiвода*, dignitas apud Slavos, *Voë-
voda*. Idem quod apud Latinos, *Capitaneus*, *Tribu-
nus*, *Dux militum*.

(96) Sic ex ms. codice. De eadem re loquitur
scriptor noster et capite præcedenti.

(97) Sic ex ms. In editis locus hic corruptus ac
mutilus.

(98) Chelandia urbs hic est circa Bosporum,
non vero navigii genus, ut putavit Meursius, et
ideo hunc locum sic interpretati sumus: *Paulo
vero post Chaganus ille Chazaris princeps per lega-
tos petiit a Turcis, ut ad se Chelandiam mittant
primum eorum boebodum*. Meursius vero perperam
locum hunc sic vertit: *Paulo vero post Chazaris
princeps Chaganus per legatos mitti sibi a primo
Turcarum boebodo chelandia petiit*.

at ille respondit : Affectum tuum erga me, et voluntatem exosculor, gratiasque dignas dico; quando vero tali principatui non sufficio, parere non possum : sed est alter a me Boebodus, Salmutzes nomine, qui et filium habet Arpadem nuncupatum : horum sive ipse Salmutzes, sive filius ejus Arpades princeps fiat, tibi que subjiciatur. Placuit itaque hæc oratio Chagano, virosque cum ipso ad Turcas misit, qui ubi cum his sermone communicassent, visum potius illis fuit Arpadem principem constituere, quam patrem Salmutza, utpote digniorem, et prudentia, consilio, ac fortitudine insignem, tali que principatui parem : quem etiam solema, Chazarorum more ac consuetudine in scuto erectum principem fecerunt. Et ante hunc Arpadem Turcæ principem alium nullum unquam habuerunt; ex cujus etiam posteris ad hunc usque diem princeps Turcæ constituitur. Post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitas, eos cum principe Arpade persecuti sunt. Turcæ itaque prodigati fugientes, et terram ad sedes collocandas quaerentes, magnam Moraviam ingressi, incolas ejus expulerunt, ibique sedes suas posuerunt, tenentque etiam in hodiernum usque diem : et ex eo tempore bellum cum Patzinacitis Turcæ non habuerunt. Ad Turcas vero orientem versus in Persidis partibus habitantes, quorum supra mentionem fecimus, negotiatores suos mittunt etiam nuntios ii qui Occidentem incolunt prædicti Turcæ, invisuntque illos, et responsa sæpe ab ipsis per hos accipiunt. Cæterum Patzinacitarum locus, quem tunc inhabitabant Turcæ, a fluvii, qui illic sunt, cognominatur; flumina autem isthæc sunt : primus fluvius Baruch appellatur; secundus Cubu; tertius Trullus; quartus Brutus; quintus denique Seretus nuncupatur.

et eis in hunc modum respondit : Affectum tuum erga me, et voluntatem exosculor, gratiasque dignas dico; quando vero tali principatui non sufficio, parere non possum : sed est alter a me Boebodus, Salmutzes nomine, qui et filium habet Arpadem nuncupatum : horum sive ipse Salmutzes, sive filius ejus Arpades princeps fiat, tibi que subjiciatur. Placuit itaque hæc oratio Chagano, virosque cum ipso ad Turcas misit, qui ubi cum his sermone communicassent, visum potius illis fuit Arpadem principem constituere, quam patrem Salmutza, utpote digniorem, et prudentia, consilio, ac fortitudine insignem, tali que principatui parem : quem etiam solema, Chazarorum more ac consuetudine in scuto erectum principem fecerunt. Et ante hunc Arpadem Turcæ principem alium nullum unquam habuerunt; ex cujus etiam posteris ad hunc usque diem princeps Turcæ constituitur. Post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitas, eos cum principe Arpade persecuti sunt. Turcæ itaque prodigati fugientes, et terram ad sedes collocandas quaerentes, magnam Moraviam ingressi, incolas ejus expulerunt, ibique sedes suas posuerunt, tenentque etiam in hodiernum usque diem : et ex eo tempore bellum cum Patzinacitis Turcæ non habuerunt. Ad Turcas vero orientem versus in Persidis partibus habitantes, quorum supra mentionem fecimus, negotiatores suos mittunt etiam nuntios ii qui Occidentem incolunt prædicti Turcæ, invisuntque illos, et responsa sæpe ab ipsis per hos accipiunt. Cæterum Patzinacitarum locus, quem tunc inhabitabant Turcæ, a fluvii, qui illic sunt, cognominatur; flumina autem isthæc sunt : primus fluvius Baruch appellatur; secundus Cubu; tertius Trullus; quartus Brutus; quintus denique Seretus nuncupatur.

Α τὸν πρῶτον αὐτῶν βοέβοδον. Ὁ Λεθεθίας τοίνυν πρὸς τὸν Χαγάνον Καζαρίας ἀφικόμενος ἀνηγάτα τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν μετεπέμφετο· ὁ δὲ Χαγάνος εἶπε πρὸς αὐτὸν, ὅτι διὰ τοῦτο σε προσεκαλεσάμεθα, ἵνα ἐπειδὴ εὐγενὴς καὶ φρόνιμος καὶ ἠδρειωμένος (99) ὑπάρχεις, καὶ πρῶτος τῶν Τούρκων, ἄρχοντά σε τοῦ ἔθνους σου προβαλώμεθα, καὶ ἵνα ὑπαίχης τῷ λόγῳ καὶ τῇ προστάξει τῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς πρὸς τὸν Χαγάνον ἀντίφησεν, ὅτι τὴν περὶ ἐμὲ σου σχέσιν τε καὶ προαίρεσιν μεγάλως ἐναποδέχομαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν ὁμολογῶ σοι προσήκουσαν· ἐπεὶ δὲ ἀδυνατῶς ἔχω πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχὴν, ὑπακούσαι οὐ δύναμαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστιν ἕτερος ἀπ' ἐμοῦ βοέβοδος, λεγόμενος Σαλμούτζης (1), καὶ οὐδὲν κεκτημένος ὀνόματι Ἀρπαδῆν· ἐκ τούτων μᾶλλον εἶτε ἐκεῖνος Σαλμούτζης, εἶτε ὁ οὗτος αὐτοῦ Ἀρπαδῆς, ἵνα γένηται ἄρχων, καὶ ἔστιν ὑπὸ τοῦ λόγου ὁμῶν. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ λόγῳ ἀρῆσθεις ὁ Χαγάνος ἐκεῖνος, δέδωκεν ἀνθρώπους αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰς τοὺς Τούρκους ἀπέστειλεν, οἳ καὶ συλλαλήσαντες περὶ τούτου μετὰ τῶν Τούρκων, μᾶλλον οἱ Τούρκοι τὸν Ἀρπαδῆ γενέσθαι προέκριναν ἄρχοντα, ἤπερ Σαλμούτζη (2) τὸν αὐτοῦ πατέρα, ὡς ἀξιολογώτερον ὄντα καὶ περισπούδαστον ἐν τε φρονήσει καὶ βουλή καὶ ἀνδρείᾳ, καὶ ἱκανὸν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχὴν· ἔν καὶ ἄρχοντα κατὰ τὸ τῶν Χαζάρων ἔθος καὶ ζάχανον (3) πεποιθήκασι σηκώσαντες αὐτὸν εἰς σκοτάριον (4). Πρὸ δὲ τοῦ Ἀρπαδῆ τούτου ἄρχοντα ἕτερον οἱ Τούρκοι οὐκ ἐκτέσαντο πώποτε· ἐξ οὗ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τῆς τούτου γενεᾶς ἄρχων Τουρκίας καθίσταται. Μετὰ δὲ τινος χρόνου τοῖς Τούρκοις ἐπιπεσόντες οἱ Πατζινάκται κατεδίωξαν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν Ἀρπαδῆ. Οἱ οὖν Τούρκοι τραπέκντες καὶ πρὸς κατοίκησιν γῆν ἐπιζητούντες, ἐλθόντες ἀπεδίωξαν οὗτοι τοὺς τὴν μεγάλην Μοραβίαν κατοικοῦντας, καὶ εἰς τὴν γῆν αὐτῶν κατεσκήνωσαν, εἰς ἣν νῦν οἱ Τούρκοι μέχρι τῆς σήμερον κατοικοῦσι· καὶ ἔκτοτε πῆλιν οἱ Τούρκοι μετὰ τῶν Πατζινάκτων (5) οὐκ ἐποίησαν. Εἰς δὲ τὸ κατασκηνώσαν τὸ προῆρθηδὲν ἔθνος τῶν Τούρκων πρὸς τὴν ἀνατολὴν εἰς τὰ τῆς Περσίας μέρη μέχρι τοῦ νῦν πραγματευτὰς ἀποστῆλθουσιν οὗτοι οἱ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος οὐκ οὐκ ἔχοντες προσηρημένοι Τούρκοι, καὶ βλεπούσιν αὐτοὺς, καὶ ἀποκρίσεις παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς πολλάκις ἀποκομίζουσιν. Ὅτι ὁ τῶν Πατζινάκτων τόπος, ἐν ᾧ τῷ τότε καιρῷ κατέκησαν οἱ Τούρκοι, καλεῖται κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν τῶν ἐκεῖσε ὄντων ποταμῶν. Οἱ δὲ ποταμοὶ εἰσὶν οὗτοι· ποταμὸς πρῶτος ὁ καλούμενος Βζρούχ· ποταμὸς δεύτερος ὁ καλούμενος

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(99) Sic ex mss. Perperam vero legitur in editis D idriwμένος.

(1) In editis paulo infra hic Ἀλμούτζης appellatur, unde Meursius utrobique Ἀλμούτζης scribendum ait; at in ms. codice utrobique Σαλμούτζης legitur.

(2) Perperam in editis et in mss. legitur εἰπερ, etc.

(3) Nimirum, quem etiam solemani Chazarorum more ac consuetudine in scuto erectum principem fecerunt. Ζάχανον porro vox Illyrica seu Slava corrupte scripta videlicet Sakon, vel Sacou, et in plurali Sakona, legem et consuetudinem significat ut pluribus nonnuimus supra ad cap. 8 hujusce libri, ubi hic ipsa voce utitur scriptor noster. Cæterum perperam hac legitur in editis, ἔθνος, pro ἔθος.

(4) Σικόνειν, σικόνειν et σηκόνειν, subleare, tollere et erigere significat; σκοτάριον autem est

Latinum scutum. Sed observandus est hic ritus, scuto impositum tollendi principem designatum; qui quidem communis erat tam Romanis quam Barbaris. Ammianus Marcellinus lib. xx, de Juliano a Gallicanis militibus principe renuntiato : *Inpositusque scuto pedestri, et sublatius eminens, populo silentia, Augustus renuntiatus, jubebatur diadema proferre*, Zonaras in Justiniano, ubi de Hypatio a scilicet in imperatorem electo : καὶ ἐπὶ ἀσπίδος αὐτὸν μεταρσίον ἄραντες, ἀναγορεύουσι βασιλεῖα, atque clypeo in sublime elatum, imperatorem consulant. Cæterum de hoc more eligendi principem pluribus egere Pithæus lib. ii Advers. cap. vi; Lipsius ad Tacitum, Demosterus ad Corippum, Valesius ad Ammianum, et alii quamplurimi.

(5) In mss. legitur. παρὰ τῶν Πατζινάκτων οὐκ ἐδίζαντο.

Κουβού · ποταμὸς τρίτος ὁ καλούμενος Τρούλλος · ποταμὸς τέταρτος ὁ καλούμενος Βρούτος · ποταμὸς πέμπτος ὁ καλούμενος Σέρτος.

ΚΕΦΑΛ. ΛΘ'.

Περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Καβάρων.

Ἰστέον ὅτι οἱ λεγόμενοι Κάβαροι (6) ἀπὸ τῆς τῶν Χαζάρων γενεᾶς ὑπῆρχον · καὶ δὴ συμβῆσαν τινα παρ' αὐτῶν ἀποστασίαν γενέσθαι πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, καὶ πολέμου ἐμφυλίου καθιστάντος, ἡ πρώτη ἀρχὴ αὐτῶν ὑπερίσχυεν · καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπεσφάγησαν (7), οἱ δὲ ἐξέφυγον, καὶ ἦλθον καὶ κατεσκήνωσαν μετὰ τῶν Τούρκων εἰς τὴν τῶν Πατζινακίτων γῆν, καὶ ἀλλήλοις συνεφιλιώθησαν, καὶ Κάβαροι τινες ὠνομάσθησαν (8). Ὅθεν καὶ τὴν τῶν Χαζάρων γλῶσσαν αὐτοῖς τοῖς Τούρκοις ἐδίδαξαν, καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὴν αὐτὴν διάλεκτον ἔχουσιν · ἔχουσι δὲ καὶ τὴν τῶν Τούρκων ἑτέραν γλῶτταν. Διὰ δὲ τὸ εἰς τοὺς πολέμους ἰσχυρωτέρους καὶ ἀνδρειότερους δεῖκνυσθαι τῶν ἄλλῶν γενεῶν, καὶ προεξάρχειν τοῦ πολέμου προεκρίθησαν πρῶται γενεαί · εἰς

ΚΕΦΑΛ. Μ'.

Περὶ τῶν γενεῶν τῶν Καβάρων καὶ Τούρκων.

Πρώτη ἡ παρὰ τῶν Χαζάρων ἀποσπασθεῖσα αὕτη ἡ προζήρησις τῶν Καβάρων γενεᾶ, δευτέρα τοῦ Νέκη (9), τρίτη τοῦ Μεγέρη, τετάρτη τοῦ Κουρτουγερμάτου, πέμπτη τοῦ Ταριάνου, ἕκτη Γενάχ, ἑβδόμη Καρή, ὄγδοη Κασή. Καὶ οὕτως ἀλλήλοις συναφθέντες μετὰ τῶν Τούρκων οἱ Κάβαροι εἰς τὴν τῶν Πατζινακίτων κατέκησαν γῆν. Μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀοξίμου βασιλέως προσκληθέντες διεπέρασαν, καὶ τὸν Συμεῶν πολεμήσαντες (10) κατὰ κράτος αὐτὸν ἤττησαν · καὶ ἐξέλασαντες μέχρι τῆς Περσολάβου (11) διήλθον ἀποκλείσαντες αὐτὸν εἰς τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Μουδράγα, καὶ εἰς τὴν ἴδιαν χώραν ὑπέστρεψαν · τῷ δὲ τότε καιρῷ τὸν Αἰούντικα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρπαδῆ εἶχον ἄρχοντα. Μετὰ δὲ τὸ πάλιν τὸν Συμεῶν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων εἰρηνεύσθαι, καὶ λαθεῖν ἄδειαν, διεπέμψατο πρὸς τοὺς Πατζινακίτας, καὶ μετ' αὐτῶν ὁμοφώνησε τοῦ καταπολεμήσαι καὶ ἀφανίσαι τοὺς Τούρκους. Καὶ ὅτε οἱ Τούρκοι πρὸς ταξείδιον ἀπῆλθον, οἱ Πατζινακίται μετὰ τοῦ Συμεῶν ἦλθον κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ τὰς αὐτῶν φαμηλίας παντελῶς ἐξηφάνισαν, καὶ τοὺς εἰς φύλαξιν τῆς χώρας αὐτῶν Τούρκους ἀπέκτισε κακιν-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(6) Sic in omnibus codicibus mss. et ubique legitur. At Meursius pro Κάβαροι ubique legendum putat Ἀβαροι.

(7) Nimirum; quique victi, pars occisi sunt, pars fugientes ad Turcas in Patzinacitarum terram se contulerunt, ibique sedes posuerunt, contractaque mutua amicitia Cabari appellati sunt. Perperam Meursius hæc ita interpretatur: quique victi, pars occisi sunt, pars fugientes ad Turcas Patzinacitasque se contulerunt, et in eorum terra sedes posuerunt, contractaque mutua amicitia Barbari appellati sunt.

(8) Sic in ms. codice. In editis vero perperam legitur hic Βάρβαροι pro Κάβαροι.

(9) Sic ex ms. codice. In editis legitur, δευτέρα ἡ Νέκη.

A

CAPUT XXXIX.

De Cabarorum gente.

Cabari a Chazarorum gente descendunt. Facta autem inter eos secessione, belloque orto civili, prior pars vicit: quique victi, pars occisi sunt, pars fugientes ad Turcas in Patzinacitarum terram se contulerunt, ibique sedes posuerunt, contractaque mutua amicitia Cabari appellati sunt; unde et Chazarorum linguam ipsos Turcas docuerunt, habentque etiam hodie eandem dialectum; aliaque item Turcarum lingua utuntur. Quia vero fortitudine bellica et strenuitate octo aliis gentibus præstabant, iisque in præliis antecellebant, primum in tribus locum obtinuerunt; unusque in illis tribus Cabarorum populis princeps est ad hodiernum usque diem.

B

δέ ἐστιν ἄρχων ἐν αὐτοῖς, ἦγουν ἐν ταῖς τριῶν

CAPUT XL.

De Cabaris et Turcis.

Prima a Chazaris avulsa hæc Cabarorum gens est, quam dixi; secunda Nece; tertia Megere; quarta Curtugermati; quinta Tariani; sexta Genach; septima Care; octava Case. Atque sic connexi inter se Cabari cum Turcis Patzinacitarum terram incoluerunt. Postea vero a Leone illo Christi amante ac præclaro imperatore accessiti trajecerunt, bellumque Symeonis inferentes, victo eo fugatoque Prestilabum usque pervenerunt; et cum in urbe Mandraga eum inclusissent, domum redierunt, quo tempore Liantica Arpadæ filium principem habebant. Postquam autem iterum cum Romanorum imperatore pacem Symeon fecisset, et opportunitatem nactus esset, ad Patzinacitas legatos misit, et foedus cum iis iniit ad oppugnandos delendosque Turcas. Cumque ad bellicam expeditionem abiissent Turcæ, contra eos Patzinacitas cum Symeone profecti, familias ipsorum omnino perdidierunt, hinc misere pulsus qui ad regionis istius custodiam relictus erant. Itaque reversi Turcæ regionem suam desertam vastatamque invenientes, in ea terra, quam ad hodiernum diem usque incolunt, sedes posuerunt; in ea

C

(10) Quomodo Bulgari a Romanis et Turcis profligati fuere, imperante Leone Philosopho, et quomodo Turcæ postmodum a Bulgaris internecione deleti fuere, pluribus narrat incertus continuator Theophanis in Vita Leonis imperatoris, necnon Symeon Magister in ejusdem Augusti Vita.

(11) Hæc eadem urbs aliis Περσολάβα dicitur; et quidem Perstlavam Magnam, Bulgariae regum regiam, expugnavit Joannes Zimisceus, utramque Magnam et Parvam Basilius. Magnam ad Istrum statuit Anna; Zonaras et Scylitzes hand procal a Dorostolo. Ad Hamum montem ponitur a Niceta in Isaacio lib. 1, n. 5, quo loco eam describit. Vide quæ lib. 1 Comment. de ea monuimus.

D

nimirum regione, quam a fluminibus cognominatam esse supra diximus. Locus autem, quem primitus Turcæ occupabant, a fluvio interlabente nuncupatur Etel et Cuzu, in quo nunc Patzinacitæ commorantur; a quibus sane pulsi Turcæ et profugientes, sedes posuerunt Illic, ubi nunc habitant. In hoc autem loco antiqua quedam monumenta supersunt; inter quæ pons Trajani imperatoris ad initia Turciæ, et Belegrada, quæ trium dierum itinere ab ipso ponte distat, ubi turris est sancti ac magni Constantini imperatoris, et rursus ad cursum fluminis exstat Sirmium, quod Belegrada abest duorum dierum itinere: inde magna Moravia baptismi carens, quam Turcæ devastarunt, cujusque princeps olim fuit Sphendoplocus. **110** Atque hæc quidem juxta Istrum flumen monumenta sunt, et cognomina. Ulteriora vero, quæ omnia Turcis habitantur, cognomina nunc habent a fluminibus transcurrentibus. Eorum primum Timeses est; alterum Tutes; tertium Moreses; quartum Crisus; quintum Titza. Confines autem Turcis sunt orientem versus Bulgari; ubi eos Ister fluvijs, qui et Danubius dicitur, separat: septentrionem versus Patzinacitæ; ad occidentem Franci; ad meridiem Chrobatii. Octo vero hæ Turcarum gentes principibus suis subjectæ non sunt, sed singulæ, pro fluminibus, quibus distinguuntur, mutuo inter se contractu statuerunt quæcumque partem bello infestari contigerit, ei communiter omni studio et cura suppetias ferre. Habent autem primum ducem exercitus principem e prosapia Arpade, cum quo duo alii gylas et carchan, qui judicium vicem obtinent. Et habet unaquæque gens peculiarem principem; suntque gylas et carchan non nomina propria, sed dignitates. Sciendum vero Arpadem magnum Turciæ principem filios genuisse quatuor, quorum primus Tarcatus; secundus Jelech; tertius Jutotzas; quartus Zaltan. Rursus Arpade primogenitus Tarcatus filium habuit Tebele; alter Jelech filium genuit Ezelech; tertius Jutotzas filium suscepit Phalitzin, qui nunc principatum tenet: quartus Zaltas filium habuit Taxin. Et omnes quidem Arpade filii mortui sunt, superstitionibus tantum eorum nepotibus Phale et Tase cum patruelli eorum Taxi; Tebelesque moriens filium reliquit Termatzum, qui nuper in gratiam re-

A κάκως; (12) ἀπεδίωξαν. Οἱ δὲ Τούρκοι ὑποστρέψαντες, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν οὕτως εὐρόντες ἔρημον καὶ κατηφανισμένην, κατεσχῆνωσαν εἰς τὴν γῆν· εἰς ἣν καὶ σήμερον κατοικοῦσι, τὴν ἐπονομαζομένην κατὰ τὴν ἀνωτέρω (13), ὡς εἴρηται, τῶν ποταμῶν ἐπωνυμίαν. Ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ πρότερον οἱ Τούρκοι ὑπῆρχον, ὀνομάζεται κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἐκεῖσε διερχομένου ποταμοῦ Ἑτὲλ καὶ Κουζοῦ (14), ἐν ᾧ ἀρτίως οἱ Πατζινακίται κατοικοῦσιν· οἱ δὲ Τούρκοι πρὸς τῶν Πατζινακίτων διωχθέντες ἦλθον καὶ κατεσχῆνωσαν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσιν. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τόπῳ παλαιὰ τινὰ ἔστι γνωρίσματα· καὶ πρῶτον μὲν ἔστιν ἡ τοῦ βασιλέως Τραϊανοῦ γέφυρα κατὰ τὴν τῆς Τουρκίας ἀρχὴν· ἔπειτα δὲ καὶ Βελάγραδα ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς αὐτῆς γεφύρας, ἐν ᾗ καὶ ὁ πύργος ἔστι τοῦ ἀγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως· καὶ πάλιν κατὰ τὴν τοῦ ποταμοῦ ἐκδρομὴν ἔστι τὸ Σέρμιον ἐκεῖνο τὸ λεγόμενον, ἀπὸ τῆς Βελγράδας ἔδδν ἔχον ἡμερῶν δύο· καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἡ μεγάλη Μοραβία, ἡ ἀδάπτιστος, ἣν καὶ ἐξήλειψαν οἱ Τούρκοι (15), ἥς ἦρχε τὸ πρότερον ὁ Σφενδοπλόκος; (16). Ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Ἰστρον ποταμὸν γνωρίσματά τε καὶ ἐπωνυμίαι· τὰ δὲ ἀνώτερα τούτων, ἐν ᾧ ἔστιν ἡ πᾶσα τῆς Τουρκίας κατασχῆνωσις, ἀρτίως ὀνομάζουσι κατὰ τὰς τούτων ἐκεῖσε βέδοντες ποταμῶν ἐπωνυμίας. Οἱ δὲ ποταμοὶ εἰσὶν οὗτοι· ποταμὸς πρῶτος ὁ Τιμησῆς· ποταμὸς δεύτερος τοῦτῃς (17)· ποταμὸς γ' ὁ Μορήσῆς· δ' ὁ Κρίσος· καὶ πάλιν ἕτερος ποταμὸς ἡ Τιτζα. Πλησιάζουσι δὲ τοῖς Τούρκοις (18) πρὸς μὲν τὸ ἀνατολικὸν μέρος οἱ Βούλγαροι, ἐν ᾧ καὶ διαχωρίζει αὐτοὺς ὁ Ἰστρος, ὁ καὶ Δανούβιος λεγόμενος ποταμὸς· πρὸς δὲ τὸ βόρειον οἱ Πατζινακίται· πρὸς δὲ τὸ δυτικώτερον οἱ Φράγγοι· πρὸς δὲ τὸ μεσημβρινὸν οἱ Χρόβατοι. Αἱ δὲ ὀκτώ γενεαὶ τῶν Τούρκων αὐταὶ πρὸς τοὺς οἰκίους ἄρχοντας εὐχὴ ὑπακούουσιν, ἀλλ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν εἰς τοὺς ποταμῶν, εἰς οἷον μέρος προβάλλει πόλεμος συναγωνίζεσθαι μετὰ πάσης φροντίδος τε καὶ σπουδῆς. Ἐχουσι δὲ κεφαλὴν (19) πρῶτην τὸν ἄρχοντα ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ Ἀρπαδῆ κατὰ ἀκολουθίαν, καὶ δύο ἑτέρας, τὸν τε γυλάν, καὶ τὸν καρχάν, οἵτινες ἔχουσι τὰς ἐν κριτοῦ· ἔχει δὲ ἐκάστη γενεὰ ἄρχοντα. Ἰστέον ὅτι ὁ γυλὰς καὶ ὁ καρχάν οὐκ εἰσὶν ὀνόματα κύρια, ἀλλὰ ἀξιώματα. Ἰστέον ὅτι ὁ Ἀρπαδῆς ὁ μέγας Τουρκίας ἄρχων ἐποίησε ὄμιλους, πρῶτον τὸν Ταρκατζοῦν, δεύτερον τὸν Ἑλέχ, τρίτον τὸν Ἰουσατζάν,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(12) Sic in ms. codice. In editis legitur, κακὴν κάκως. Vide quæ supra ad cap. 13, hac de re inuimus.

(13) Sic ex ms. Perperam legitur in editis, τὴν ἐπονομαζομένην καὶ τὴν ἀνωτέρω, etc. Sed optime Meursius emendat.

(14) Hoc nomen *Atel* dicitur Porphyrogenito cap. 57, sed *Edel* Tartarice vocatur, ut ibi inuimus.

(15) Ita in ms. legitur. Perperam vero in editis, ἣν καὶ ἐξήλειψαν οἱ Τούρκοι, quam Turcæ deseruerunt, imo potius occuparunt, ut ex sequentibus apparet.

(16) Sic in ms. hic et capite sequenti. In editis vero hic perperam legitur, σφενδοπλόκος.

(17) Sic ex ms. codice. In editis vero locus depravatus ac mutilus; duo quippe flumina ibi desiderantur.

(18) Hungariæ hodiernæ tum cum a Turcis occupata fuit, describuntur hic a Porphyrogenito limites.

(19) Κεφαλὴ, dux exercitus vel cohortis. Hac voce autem nititur etiam Porphyrogenitus eadem notione cap. 26 et infra cap. 51. Sed et plura alia exempla habes apud scriptores Byzantinos, necnon etiam apud tacticos.

prope Danaprium flumen; Chersonis item, atque A Bosphori, ubi climatum seu regionum urbes sunt: deinde usque ad paludem Mæotidem, quæ ob magnitudinem mare appellatur; et ad urbem Martarcha dictam. Præterea etiam Zichia, Papagia, Casachia, Alania, et Abasgia, usque ad Soteriopolim.

A Thessalonica usque ad Danubium flumen, in quo urbs Belegrada, octo dierum iter est, si quis non festinanter, sed interquiescens proficiscatur. Et habitant quidem trans Danubium flumen Turcæ in terra Moravia, atque etiam ulterius inter Danubium et Sabam fluvios. Ab inferioribus vero partibus Danubii ex opposito Distræ procurrit Patzinacia, eaque extenditur ad Sarcel usque, quod Chazarorum oppidum est, 112 in quo præsidarii sunt, singulis annis permutari soliti. Significat autem Sarcel apud ipsos *Album hospitium*: quod ædificatum est a Petrona cognomine Camatero Spatharocandidato, Chazaris id a Theophilo imperatore petentibus. Chaganus enim iste, et Chazaris Pechus missis ad eundem imperatorem legatis, construi sibi oppidum Sarcel petierunt: quorum petitionibus imperator obsecundans Petronam Spatharocandidatum, cujus supra mentionem fecimus, misit cum chelandiis imperialibus navigiis, et jnsuper chelandia capitanei Paphlagoniæ. Atque hic Petronas Chersona appellens, chelandia illic invenit, populoque navigiis onerariis imposito ad Tanaidis fluvii locum quemdam discessit, urbem illic conditurus. Cum vero eo loci lapides non essent structuræ idonei, caminis quibusdam factis, et latere in illis cocto, calceque ex minutissima quadam fluvii glarea concinnata, urbem ædificavit. Urbe itaque Sarcel condita, Petronas hic spatharocandidatus ad Theophilum imperatorem accedens dixit: Si plene Chersonis urbi, et locis circumpositis dominari cupis, et sub potestate tua ea tenere, proprium illic prætores constitue, neque proteuentibus eorum aut principibus confide. Ad Theophilum enim imperatorem

σίας, και μέχρι τῶν Νεχροπόλων, τῶν ὄντων εἰς τὴν τοῦ Πόντου θάλασσαν. πλησίον τοῦ Δανάπρωος ποταμοῦ, και Χερσῶνος ὀμοῦ και Βοσπόρου, ἐν οἷς τὰ κάστρα τῶν κλιμάτων εἰσὶν. Εἶτα μέχρι λίμνης Μαυτίδος, τῆς και θαλάσσης διὰ τὸ μέγεθος καλουμένης και μέχρι τοῦ κάστρου τοῦ Μάρτρχα λεγομένου· πρὸς τοῦτοις δὲ και Ζιχίας, και Παπαγίας, και Καζαχίας, και Ἀλανίας, και Ἀβασγίας, και μέχρι τοῦ κάστρου Σωτηρίου πόλεως.

Τοῦτον δὲ ἀπὸ Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ ποταμοῦ Δανούθωος, ἐν ᾧ τὸ κάστρον ἐστὶ τὸ Βελέγραδα ἐπονομαζόμενον, ἔστιν ὁδὸς ἡμερῶν ὀκτώ, εἰ και μὴ διὰ τάχους τις, ἀλλὰ μετὰ ἀναπαύσεως πορεύεται. Καὶ κατοικοῦσι μὲν οἱ Τούρκοι πέραθεν τοῦ Δανούθωος ποταμοῦ εἰς τὴν τῆς Μωραβίας γῆν, ἀλλὰ και ἐνθεν μέσον τοῦ Δανούθωος και τοῦ Σάβα ποταμοῦ· ἀπὸ δὲ κάτωθεν τῶν μερῶν Δανούθωος ποταμοῦ τῆς Δίστρας (25) ἀντίπερα ἡ Πατζινακία παρέρχεται, και κατακρατεῖ ἡ κατοικία αὐτῶν μέχρι τοῦ Σάρκελ τοῦ τῶν Χαζάρων κάστρου, ἐν ᾧ ταξεῖται καθίζονται τὰ κατὰ χρόνον ἐναλλασσόμενοι. Ἐρμηνεύεται δὲ παρὰ αὐτοῖς τὸ Σάρκελ *δοκρον ὀσπίτιον* (26)· ὅπερ ἐκτίσθη παρὰ σπαθαροκανδιδάτου Πετρωνᾶ, τοῦ ἐπονομαζομένου Καματηροῦ, τὸν βασιλεῖα Θεόφιλον πρὸς τὸ κτισθῆναι αὐτοῖς τὸ κάστρον τοῦτο τῶν Χαζάρων αἰτησάμενων. Ὁ γὰρ Καγάνος ἐκεῖνος, ὁ και Πῆχ Καζαρίας, εἰς τὸν αὐτὸν βασιλεῖα Θεόφιλον πρέσβεις ἀποστελλαντες κτισθῆναι αὐτοῖς τὸ κάστρον τὸ Σάρκελ ἤτησαν· οἷς ὁ βασιλεὺς, τῇ τούτων αἰτήσῃ πεισθεὶς, τὸν προρῆθῆντα σπαθαροκανδιδάτον Πετρωνᾶ μετὰ χελανδίων βασιλικῶν πλεμμων ἀπέστειλε, και χελανδία τοῦ χατεπάνω Παφλαγονίας. Καὶ δὴ ὁ αὐτὸς Πετρωνᾶς τὴν Χερσῶνα καταλαβὼν, τὰ μὲν χελανδία εὔρεν ἐν Χερσῶνι, τὸν δὲ λαὸν εἰσαγαγὼν εἰς καματερὰ καράδια (27), ἀπῆλθεν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Τανάιδος ποταμοῦ, ἐν ᾧ και τὸ κάστρον ἐμελλε κτισαί· και ἐπιβῆ ὁ τόπος λίθους οὐκ εἶχε πρὸς κτίσιν τοῦ κάστρου ἐπιτηδείους· καμινία τινα (28) ποιησάμενος, και βῆσαλον ἐν αὐτοῖς ἐγκαύσας, μετ' αὐτῶν τὴν τοῦ κάστρου κτίσιν ἐποιήσατο, ἐκ μικρῶν τινῶν τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ κοχλιδίων (29) ἀσβεστον ἐργασά-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(25) Varie scribitur, Δίστρα, δρίστρα, δρίστρα et δρίστων, olim Dorostolum dicta, Mœsiae inferioris urbs ad Istrum sita.

(26) Ὀσπίτιον est Latinum *hospitium*. Continuator Theophanis lib. iii, num. 28, ubi pluribus de castro Sarcel, et a quo et quando ædificatum, Ὅπερ, inquit, ἐρμηνεύεται μὲν, *λευκὸν ὀκνημα*· ἐστὶ δὲ και κατὰ τὸν Τανάιν ποταμὸν, δὲ τοῦς τε Πατζινακίτας ἐντεῦθεν, και αὐτοῦς διείργει τοῦς Χαζάρους ἐκεῖθεν, ἐνθα και Χαζάρων ταξεῖται καθίζονται τριακόσιοι κατὰ χρόνον ἐναλλασσόμενοι, etc.

(27) Anonymus Combesianus in Romano n. 40, δρόμονες χίλιοι, καράδια καματηρὰ στήσεις ἔχοντα και ὄπλα πολεμικὰ τριακόσια ἐπτά. *Navigia oneraria* interpretes: Καματερὸς quippe pro Καματηρὸς, *activus, laboriosus*.

(28) Sic ex ms. Perperam legitur in editis,

και μινία τινα, etc.; sed optime Meursius emendat.

(29) Sic ex ms. codice. In editis legitur. ἐκ μικρῶν τινῶν τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ κοχλιδίων, sed perperam; quippe non ex parvis, fluvii conchulis calx concinnata fuit, sed ex glarea, seu calculis fluminis, ut scribit continuator Theophanis lib. iii, n. 28, ubi de structura castri Sarcel pluribus agit: Ἐπεὶ δὲ, inquit, λίθων ὁ τόπος ἔσθρα, ἐκ μὲν τῶν μικρῶν κοχλιδίων τοῦ ποταμοῦ ἀσβεστον, ἐκ δὲ τῆς ὑποκαίμενης γῆς πηλὸν ἐγκαύσας διὰ καμίνων, και βῆσαλον ἐργασάμενος, τὴν ὀρεσθεῖσαν αὐτῷ δουλείαν μόγις μὲν, ἐπερᾶτου δὲ διὰ πολυχειρίας λαμπρῶς, και πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανάστρεφεν. *Quia autem locus lapides non habebat, ex fluvii glarea calcem facit; exque subjecta humo lutum in lateres excoquens, ardua quidem molitione, laborantium tamen multitudine, magnifice perfecto opere domum redit.*

μενος. Οὗτος οὖν ὁ προβήθεις σπαθαροκανδιδάτος Α
Πετρωνῆς μετὰ τὸ κτίσθαι τὸ κάστρον τὸ Σάρκελ
πρὸς τὸν βασιλέα Θεόφιλον εἰσελθὼν εἶπεν αὐτῷ,
ὅτι, Εἰ θέλῃς ὅπως τὸ τῆς Χερσῶνός κάστρον καὶ
τοὺς ἐν αὐτῇ τόπους κυρίως ἐξουσιάσαι, καὶ τοῦτους
μὴ τῆς σῆς ἐκτὸς γενέσθαι χειρὸς (30), προβάλλου
στρατηγὸν ἴδιον, καὶ μὴ τοῖς ἐκείνων καταπιστεύ-
σης πρωτεύουσί τε καὶ ἀρχουσι· μέχρι γὰρ Θεο-
φίλου τοῦ βασιλέως οὐκ ἦν στρατηγὸς ἀπὸ τῶν
ἐντεῦθεν ἀποστελλόμενος, ἀλλ' ἦν ὁ τὰ πάντα διοι-
κῶν, ὁ λεγόμενος Πρωτεύων (31); μετὰ τῶν ἐπο-
νομαζομένων πατέρων τῆς πόλεως. Τοῦ οὖν βα-
σιλέως Θεοφίλου πρὸς ταῦτα βουλευσάμενου τὸν ὁ
δεῖνα ἐξαποστεῖλαι στρατηγὸν ἢ τὸν ὁ δεῖνα, ὑστερον
ἀποστεῖλαι Πετρωνῆ ὡς ἔμπειρον τοῦ τόπου γε-
νόμενον, καὶ τῶν πραγμάτων οὐκ ἀνεπιστήμονα·
ὃν 2 (32) τιμήσας προεβάλλετο στρατηγὸν καὶ
εἰς Χερσῶνα ἐξαπέστειλεν, ὅρισας τὸν τότε πρω-
τεύοντα καὶ πάντας ὑπεκίειν αὐτῷ· ἐξ ὧ καὶ μέ-
χρι τῆς σήμερον ἐπικράτησεν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν εἰς
Χερσῶνα προβάλλεσθαι στρατηγούς. Ἄλλ' αὕτη μὲν
ἡ κάστρου Σάρκελ κτίσις καθέστηκεν. Ἀπὸ δὲ τοῦ
Δανούδεως ποταμοῦ μέχρι τοῦ προβήθεντος κά-
στρου τοῦ Σάρκελ ὁδὸς ἐστὶν ἡμερῶν 9'. Μέσον
δὲ τῆς τοιαύτης γῆς ποταμοὶ μὲν εἰσι πολλοί· δύο
δὲ μέγιστοι ἐξ αὐτῶν, ὃ τε Δανάστρις καὶ ὁ Δάνα-
πρις. Εἰσὶ δὲ ἕτεροι ποταμοί, ὃ τε λεγόμενος Συγ-
γούλ, καὶ ὁ Ὑβύλ (33), ὁ Ἄλματα, καὶ ὁ Κούφρις,
καὶ ὁ Βογοῦ, καὶ ἕτεροι πολλοί. Εἰς δὲ τὰ ὑψηλότερα
τοῦ Δανάπριως ποταμοῦ μέρη κατοικοῦσιν οἱ Ῥῶς·
δι' οὗ ποταμοῦ ἀποπλέοντες πρὸς Ῥωμαίους
ποιοῦνται τὴν ἐπιξίν. Ἡ δὲ Πατζινακία πᾶσαν
τὴν γῆν τῆς τε Ῥωσίας καὶ Βοσπόρου κατακρατεῖ,
καὶ μέχρι Χερσῶνος, καὶ ἕως τὸ Σαρὰτ, Βουράτ,
καὶ τῶν ἄλλων μερῶν (34). Τὸ δὲ τῆς παραλίας τῆς θα-
λάσσης ἀπὸ τοῦ Δανούδεως ποταμοῦ διάστημα μέχρι
τοῦ Δανάπριως ποταμοῦ, εἰσὶ μίλια ρκ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ

usque non illuc prætor hinc mittebatur, sed omnia
administrabat is, qui Proteuon dicebatur, cum
urbis patribus, ut vocabant. Deliberante igitur
Theophilo, quemnam illuc prætorum missurus
esset, tandem visum est Petronam illum, cujus
supra meminimus, Spatharocandidatum illuc de-
stinare, utpote loci gnarum, rerumque non imperi-
tum, quem et protospatharii honore afficiens præ-
torem in Chersona misit, proteuonte ejus tem-
poris, cæterisque parere illi jussis: atque exindo
in hunc usque diem obtinuit, ut hinc prætores
isthuc mittantur. Et hoc quidem modo urbs Sar-
cel condita fuit. A Danubio autem flumine ad ur-
bem laudatam Sarcel usque iter est dierum sexa-
ginta: interjacent vero complures fluvii, quorum
maximi duo, nimirum Danastris et Danapris; re-
liqui sunt Syngul, Hybul, Almata, Cuphis, Bogu,
aliique quamplurimi. Et superiores Danapreos flu-
minis partes Russi accolunt, per quod navigantes
ad Romanos proficiscuntur, Patzinacia autem
Russiam universam et Bosporum complectitur
usque Chersonem, 113 et usque Sarat, Burat, et
triginta partes. Maritima vero ora a Danubio flu-
mine ad Danaprim usque continet milliaria cen-
tum viginti. Danastris a Danapri distat milliaria
octoginta; illudque aureum litus appellatur. Ab
ostio fluminis Danapreos Adara occurrunt, ibique
magnus sinus est, qui Necropyla nuncupatur;
quem plane transire nemo potest. Et a Danapri
Chersonem usque milliaria sunt trecenta, et in
medio paludes ac portus, in quibus salem Cherso-
nitæ consciunt. A Chersone ad Bosporum climatum
urbes sunt, distantque milliaria trecenta: et a
Bosporo paludis Mæotidis ostium est, quæ et
mare ab omnibus propter magnitudinem nuncupa-
tur; insuuntque in illam fluvii multi magnique.
Ad septentrionem habet Danaprim fluvium, ex quo
Russi proficiscuntur in nigram Bulgariam, Chaza-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(30) Sic in ms. codicē: perperam vero in editis,
τῆς σῆς αὐτὸς γενέσθαι χειρὸς, etc.; sed optime
Meursius emendat.

(31) Πρωτεύων varie usurpari solet a scriptoribus,
ut videre est in Gloss. Græc. Ducangii. Sed
quæ scribit hic Porphyrogenitus, Chersonenses
primum a Proteuontibus ex eadem gente delectis
gubernatos suisse; idque factum ad usque impe-
rium Theophili, confirmantur ex continuatore
Theophanis, qui libro III, num. 28, eadem scribit:
Οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἡμέτερός πω τῆς ἐκείνων προνοούμενος
ἐξαποστελλετο στρατηγός, ἀλλ' ὁ λεγόμενος πρω-
τεύων, μετὰ καὶ τῶν πατέρων τῆς πόλεως τὰ πάντα
ἦν διοικῶν. *Hactenus enim nemo regionem procura-
turus Constantinopoli præses mitti solebat; sed
quem illi primatam vocant, unâ cum patribus civi-
tatis cuncta gubernabat.*

(32) Ex hoc Porphyrogeniti loco palam est quid
littera a cum & superscripto significet; quæ quidem
compendiosa scribendi formula passim occurrit in
codicibus miss. qui hoc Porphyrogeniti Opus conti-
nent; his quidem supra, ni fallor, et in sequen-
tibus capitibus passim; ubi Meursius cum igno-
raret, quid sibi vellet illa scribendi formula, stel-
lam apposuit, et ingenue, ut decet virum probum,

fatetur, significationem illarum litterarum sibi non
constare. At ex hoc Porphyrogeniti loco litteris
illis, πρωτοσπαθάριος vocem intelligi palam est, in-
quam; quippe continuator Theophanis loco thep-
rius citato eandem rem enarrans, sic scribit; Ἐπεὶ
τούτω ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος, οὐκ ἄλλον, ἀλλὰ τὸν
εἰρημένον Πετρωνᾶν [quem prius σπαθαροκανδι-
δάτον, ut Constantinus appellat] ὡς ἔμπειρον
κρίνας τῶν τόπων, πρωτοσπαθάριον τε ἐτίμησεν,
στρατηγὸν ἐξαπέστειλεν τὸν τε πρωτεύοντα καὶ
τοὺς ἄλλους θεσπίσας ὑπεκίειν ἀνευδοιάτως αὐτῷ·
ἐξ ὅτουπερ, καὶ μέχρι ἡμῶν ἐκράτησεν ἀπὸ τῶν ἐν-
τεῦθεν εἰς Χερσῶνα προβάλλεσθαι στρατηγούς. *Im-
perator Theophilus, approbato consilio, ipsum quem
diximus Petronam, usu regionis peritum judicans,
protospatharii dignitate auctum, præsidem mittit;
primario ac reliquis civibus imperans, ut nulla ter-
giversatione misso præsidii obaudiant. Hincque per
crebuit, ut præsides Chersonæ præficiantur.* — Re sic
manifeste comperta, superscriptum erat hoc scripturæ
compendium in sequentibus relinere. Εἰς τ.

(33) Sic in ms. codicē; in editis vero legitur,
Συγγούλ καὶ ὁ Ὑβύλ.

(34) Nimirum, et triginta partes seu regiones;
alibi quippe τὰ κλίματα appellat.

riam, et Syriam. Atque ille ipse Maotidis sinus a regione Necropyliarum usque, quae a Danapri absunt milliaria circiter quatuor, ibique miscetur, ubi veteres mare trajiciebant ducta fossa per mediam Chersonem, regiones et Bospori terram, quae mille aut amplius milliaria occupabat: sed temporis tractu ea obruta in sylvam densam conversa est, et duas tantum vias habet, per quas in Chersonem, Bosporum, et regiones Patzinacitæ proficiscuntur. Ad orientaliorem vero Maotidis paludis partem fluvii quamplurimi eam ingrediuntur, ut Tanais, qui a Sarcel venit, et Choracul, in quo ostia piscis captura est: itemque alii fluvii, nimirum Bal, Burlic, Chader, atque alii complures. Sed est et Maotidis paludis ostium, quod Burlic cognominatur, et in Pontum defluit; ubi Bosporus est, cui opposita urbs Tamatarcha nuncupata; prædictum autem ostium est trajectory octodecim milliarium, et in medio octodecim milliarium insula magna et depressa est, quae Atech nuncupatur. A Tamatarcha octodecim aut viginti milliariis fluvius est Ucruch appellatus, qui Zichiam et Tamatarcha separat. Ab Ucruch usque Nicopsin flumen, in quo etiam urbs ejusdem nominis habetur, Zichia est, ad spatium milliarium trecentorum: supra Zichiam Papagia regio jacet; supra Papagiam Casachia; supra Casachiam mons Caucasus; supra montem Caucasum Alaniam regio. Zichiae autem ora maritima insulas habet, unam magnam, et tres parvas; intra quas et aliae sunt insulae a Zichis cultae, habitataeque, I I I puta Turganerch et Tzarbagani, et præterea alia quaedam, et ad portum fluminis alia, et ad Pteleas alia, in quam Alanis invadentibus Zichi confugiunt. Quae vero mari adjacet regio a complemento Zichiae, sive Nicopsis fluvii, usque ad urbem Soteriopolim, Abasgia est: suntque milliaria trecenta.

ματος τοῦ τοιοῦτου στομίου, ἔστι μιλια ιη'. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν ιη' μιλίων (39), ἔστι νησίον μέγα χαμηλὸν τὸ λεγόμενον Ἄσυχ'. Ἀπὸ τῆς Ταμάταρχα ἔστι ποταμὸς ἀπὸ μιλίων ιη' ἢ καὶ κ', λεγόμενος Οὐκροῦχ, ὃ διαχωρίζων τὴν Ζιχίαν, καὶ τὴν Ταμάταρχα ἀπὸ δὲ τοῦ Οὐκροῦχ μέχρι τοῦ Νικεφωῦ ποταμοῦ, ἐν ᾧ καὶ κάστρον ἔστιν ὀμώνυμον τῷ ποταμῷ, ἔστιν ἡ χώρα τῆς Ζιχίας· τὸ δὲ διάστημα ἔστι μιλια σ'. Ἄνωθεν τῆς Ζιχίας ἔστιν ἡ χώρα ἢ λεγομένη Παπαγία, καὶ ἄνωθεν τῆς Παπαγίας χώρας ἔστιν ἡ χώρα ἢ λεγομένη Κασαχία· ἄνωθεν δὲ τῆς Κασαχίας ὄρη τὰ Καυκάσια εἰσι, καὶ τῶν ὀρέων ἄνωθεν ἔστιν ἡ χώρα τῆς Ἀλανίας. Ἡ δὲ τῆς Ζιχίας παραλίος ἔχει νησία, τὸ μέγα νησίον, καὶ τὰ ἄλλα νησία· ἔνδοθεν δὲ τούτων εἰσι καὶ ἕτερα νησία τὰ ἐπινοηθέντα, καὶ παρὰ τῶν Ζιχίων κτισθέντα τὸ τε Τουργανηρχ, καὶ τὸ Τζαρβαγάνι, καὶ ἕτερον νησίον, καὶ εἰς τὸν τοῦ ποταμοῦ λιμένα ἕτερον νησίον, καὶ εἰς τὰς Πτελέας ἕτερον, ἐν ᾧ ἐν ταῖς τῶν Ἀλανῶν ἐπιδρομαῖς οἱ Ζιχοὶ καταφεύγουσι. Τὸ δὲ

ANSELMI BANDURH NOTAE

(35) Sic ex ms. codice. In editis locus hic mutilus ac depravatus.

(36) Σούδα, Fossa, sed proprie Fossa sudibus munita, qua castra muniti solent. Vide Gloss. Graec. Ducangii.

(37) Βερζήτικον seu βερζήτικον, ὀθιακὴ πίσσο sale conditū, seu qui ex Oxo fluvio eruuntur, ut ait Ducangius in Gloss. Graec. Tzetzes Chil. 10, v. 93.

Ἐξιστοῦς ἰχθύας μοι ταρίχους εἶναι ὕδασι, ὀλίγω βερζήτικῳ καὶ κοινῶς βερζήτικα καλοῦνται.

Δανάστρεως ποταμοῦ μέχρι τοῦ ποταμοῦ Δανάστρεως εἰσι μιλια σ', ὃ χροσὸς λεγόμενος αἰγιαλός. Ἀπὸ δὲ στόμιον ποταμοῦ τοῦ Δανάστρεως εἰσι τὰ Ἄδαρχ, καὶ ἕκαστα κώπος ἔστι μέγας, ὃ λεγόμενος τὰ Νεκροκύλα, ἐν ᾧ τις διαλεῖν ἄδυνται παντελῶς. Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ Δανάστρεως ποταμοῦ μέχρι Κερσῶνος, εἰσι μιλια τ'· ἐν τῷ μέσῳ δὲ λίμναι καὶ λιμένες εἰσιν, ἐν αἷς Κερσῶνται τὸ ἕλας ἐργάζονται. Ἀπὸ δὲ Κερσῶνος μέχρι Βοσπόρου εἰσι τὰ κάστρα τῶν κλιμάτων, τὸ δὲ διάστημα μιλια ε'. Καὶ ἀπὸ Βοσπόρου τὸ τῆς Μαυώτιδος λίμνης στόμιον ἔστιν, ἧτις καὶ θάλασσα διὰ τὸ μέγεθος παρὰ πάντων (35) ὀνομάζεται· εἰς δὲ τὴν αὐτὴν Μαυώτιδα θάλασσαν εἰσέρουσι ποταμοὶ πολλοὶ καὶ μεγάλοι. Πρὸς τὸ ἀρκυῶν αὐτῆς μέρος ὁ Δάναπρις ποταμὸς, ἐξ οὗ καὶ οἱ ῥῶς διέρχονται πρὸς τε τὴν μαύρην Βουλγαρίαν, καὶ Καζαρίαν, καὶ Συρίαν. Ὁ δὲ αὐτὸς κώπος τῆς Μαυώτιδος ἔρχεται ἀντικρὺ τῶν Νεκροκύλων τῶν ὄντων πλησίον τοῦ Δανάστρεως ποταμοῦ ὡς ἀπὸ μιλίων θ'. καὶ μίσγεται, ἐν ᾧ καὶ σοῦδα (36) οἱ παλαιοὶ ποιησάμενοι διεδίδασαν τὴν θάλασσαν μέσον ἀποκαλισάντας πᾶσαν τὴν Κερσῶνος γῆν, καὶ τῶν κλιμάτων, καὶ τὴν Βοσπόρου γῆν κρατοῦσαν μέχρι μιλίων η' καὶ κλειῶν τῶν· ἐκ δὲ τῶν κολλῶν ἐτῶν κατεσχώθη ἡ αὐτὴ σοῦδα, καὶ εἰς δάσος ἐγένετο πάλιν, καὶ οὐκ εἰσιν ἐν αὐτῷ κλῆν δύο ὁδοί, ἐν αἷς οἱ Πατζικανταὶ διέρχονται πρὸς τε Κερσῶνα καὶ Βοσπόρον καὶ τὰ κλίματα. Εἰς δὲ τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τῆς Μαυώτιδος λίμνης εἰσέρχονται πολλοὶ τινες ποταμοὶ, ὃ τε Τάναϊς ποταμὸς, ὃ ἀπὸ τῆς κάστρου Σέρκαλ ἐρχόμενος, καὶ τὸ Χωράκουλ, ἐν ᾧ καὶ τὸ βερζήτικον ἀλιεύεται (37)· εἰσι δὲ καὶ ἕτεροι ποταμοὶ, ὃ Βάλλ, καὶ ὃ Βουρλίχ, ὃ Καδῆρ, καὶ ἄλλοι πλείστοι ποταμοὶ. Ἐκ δὲ τῆς Μαυώτιδος λίμνης ἐξέρχεται στόμιον τὸ Βουρλίχ ἐπινομαζόμενον, καὶ πρὸς τὴν τοῦ Πλέντου θάλασσαν καταρεῖ, ἐν ᾧ ἔστιν ὁ Βόσπορος· ἀντικρὺ δὲ τοῦ Βοσπόρου τὸ Ταμάταρχα (38) λεγόμενον κάστρον ἔστι· τὸ δὲ διάστημα τοῦ παρά-

ματος τοῦ τοιοῦτου στομίου, ἔστι μιλια ιη'. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν ιη' μιλίων (39), ἔστι νησίον μέγα χαμηλὸν τὸ λεγόμενον Ἄσυχ'. Ἀπὸ τῆς Ταμάταρχα ἔστι ποταμὸς ἀπὸ μιλίων ιη' ἢ καὶ κ', λεγόμενος Οὐκροῦχ, ὃ διαχωρίζων τὴν Ζιχίαν, καὶ τὴν Ταμάταρχα ἀπὸ δὲ τοῦ Οὐκροῦχ μέχρι τοῦ Νικεφωῦ ποταμοῦ, ἐν ᾧ καὶ κάστρον ἔστιν ὀμώνυμον τῷ ποταμῷ, ἔστιν ἡ χώρα τῆς Ζιχίας· τὸ δὲ διάστημα ἔστι μιλια σ'. Ἄνωθεν τῆς Ζιχίας ἔστιν ἡ χώρα ἢ λεγομένη Παπαγία, καὶ ἄνωθεν τῆς Παπαγίας χώρας ἔστιν ἡ χώρα ἢ λεγομένη Κασαχία· ἄνωθεν δὲ τῆς Κασαχίας ὄρη τὰ Καυκάσια εἰσι, καὶ τῶν ὀρέων ἄνωθεν ἔστιν ἡ χώρα τῆς Ἀλανίας. Ἡ δὲ τῆς Ζιχίας παραλίος ἔχει νησία, τὸ μέγα νησίον, καὶ τὰ ἄλλα νησία· ἔνδοθεν δὲ τούτων εἰσι καὶ ἕτερα νησία τὰ ἐπινοηθέντα, καὶ παρὰ τῶν Ζιχίων κτισθέντα τὸ τε Τουργανηρχ, καὶ τὸ Τζαρβαγάνι, καὶ ἕτερον νησίον, καὶ εἰς τὸν τοῦ ποταμοῦ λιμένα ἕτερον νησίον, καὶ εἰς τὰς Πτελέας ἕτερον, ἐν ᾧ ἐν ταῖς τῶν Ἀλανῶν ἐπιδρομαῖς οἱ Ζιχοὶ καταφεύγουσι. Τὸ δὲ

Et Nechoprodromus ms. contra Hegumenam: Γλόκως ἐνιαλός κληρ εἰκασί ἀπὰ κία βερζήτικον.

(38) Sic in ms. codice, hic, et etiam infra. Ac in editis Ταμάταρχα legitur; infra vero ut in ms. Verum cum in editis, tum in ms. in hujus capituli titulo nullo praeposito articulo sic legitur: καὶ μέχρι τοῦ κάστρου τοῦ Μάταρχα λεγομένου.

(39) Ita ms. codex. Editi vero habent, ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν μιλίων, etc.

παραθαλάσσιον ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς Ζυχίας, ἦτοι Νικίφωρος ποταμοῦ, ἔστιν ἡ τῆς Ἀθασγίας χώρα, μέχρι τοῦ κάστρου Σωτηριουπόλεως· εἰσι δὲ μίλια τ'.

ΚΕΦΑΛΑ. ΜΓ'.

A

CAPUT XLIII.

De regione Taro.

Περὶ τῆς χώρας τοῦ Ταρών.

Ἄλλὰ μὲν περὶ τῶν βορείων Σκυθῶν ἱκανῶς σοι ἐδηλώθη, τέκνον ποθεύμενον, ὧν ἡ γνώσις ἐπιωφελὴς τε καὶ εὐχρηστος ἐν καιρῷ σοι πάντως γενήσεται· αἱ δὲ σε μὴδὲ τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἦλιον ἀγνοεῖν, ὅθεν ἐπέκεινα πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο, ἀφ' οὗ τὸ πρῶτον τῆς πατρῴας ἐκικρατείας ἐξέπεσον. Πρῶτος γάρ ὁ Κρικορίκιος ἐκείνος τοῦ Ταρών ἀρχων πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων ἑαυτὸν ὑπέκλινε καὶ ὑπέταξεν· ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐπαμφοτερίζων ἐφαίνετο, καὶ λόγῳ μὲν τὴν τοῦ βασιλέως φιλίαν προσποιεῖτο τιμῶν (40), ἔργῳ δὲ τῶν Σαρακηνῶν καταρχόντι τὰ καθ' ἡδονὴν διεπράττετο, καὶ διαφόρους ἡγεμῶν ἐχρημάτισε τῶν ἀπὸ Συρίας ἐξερχομένων φοσσάτων κατὰ τῶν ὑψηλῶν θεμάτων τῶν βασιλέων Ῥωμαίων καὶ πάντα τὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐν ἀποβήτῳ μελετώμενα κατὰ τῶν ἀντιπάλων Σαρακηνῶν πρὸς Συρίαν ἀνεμήνυε, καὶ λάθρα περὶ τῶν παρ' ὑμῖν συμβαινόντων (41) αἱ πρὸς τὸν ἀμερμουμνῆν διὰ γραμμάτων ἐδηλοποιεῖ· καὶ δοκεῖν μὲν ἐβούλετο τὰ τῶν Ῥωμαίων φρονῶν, εὐρίσκειτο δὲ μᾶλλον τὰ τῶν Σαρακηνῶν προκρίνων τε καὶ φρονῶν. Πλὴν ἀπέστειλεν αἱ δῶρα, ἔπερ τοῖς ἐκείσε Βαρβάρους δοκεῖ τίμια πρὸς τὸν ἐν βασιλεύσειν ἀειδιμοῦν Λέοντα, καὶ ἀντιλαμβάνει κλεινὰ τε καὶ κρείττονα παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλεύοντος. Ὅς καὶ πάλαι αὐτῷ προὔρεψατο διὰ γραμμάτων πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰσελθεῖν καὶ τὸν βασιλέα θεάσασθαι, καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ φιλοφρονήσεων καὶ τιμῶν μετεσχεῖν. Ὅ δὲ δεδοικῶς μὴ πρὸς λύπην καὶ σκάνδαλον τοῦ ἀμερμουμνῆ γένηται τοῦτο, προφάσεις ἐπέταττε, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἑαυτοῦ χώραν ἐρημον τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας καταλιπεῖν, ἵνα μὴ ὅσοι Σαρακηνῶν καταλήξουσιν, μάτην ἐσκέπτετο. Ὅ δὲ αὐτὸς ἔρχων τοῦ Ταρών κρατήσας ἐν πολέμῳ ποτὲ τοῦ Ἀρκάδικα τοῦς παῖδας, ἤγουν Κρικορίκη τοῦ πατρικίου τοῦ πατρὸς τοῦ πρωτοπαθαρίου Ἀσωτίου τοῦς ἐξαδέλφους, εἶχε παρ' ἑαυτῷ δεσμίους. Περὶ ἧν καὶ Συμβάτιος ὁ τότε ἔρχων τῶν ἀρχόντων τὸν αὐτὸν μακαριώτατον βασιλέα διὰ γραμμάτων ἠξίωσε τοῦ ἀποστελεῖν πρὸς τὸν Ταρωνίτην ἀναλαθῆσθαι σπουδάσαι τοῦς οικεῖλους ἀνεψιούς, οἵτινες ἦσαν υἱοὶ τοῦ εἰρημένου Ἀρκάδικα, ἵνα μὴ πρὸς τὸν ἀμερμουμνῆν ἀποσταλώσι· συγγενὴς γὰρ ἦν τοῦ Συμβατίου τοῦ ἔρχοντος τῶν ἀρχόντων Γρηγόριος ὁ πατρικίος (42). Ἐπακούσας δὲ τῆς τοιαύτης τοῦ Συμβατίου ἀξιώσεως Λέων ὁ μακαριώτατος βασιλεὺς, τὸν Σινούτην ἐκείνον τὸν εἰνούχον ἀπέστειλε χαρτουλάριον τηνικαῦτα τοῦ δέξιός δρόμου (43) τυγχάνοντα πρὸς τε

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(40) Ita ex ms. codice. In editis locus hic mutilus; quemadmodum paulo infra καὶ διαφόρους ἐχρημάτισε, pro καὶ διαφόρους ἡγεμῶν ἐχρημάτισε, ut habetur in ms.

(41) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis, & καὶ λάθρα περὶ τῶν παρ' ὑμῖν συμβαινόντων αἱ, etc. Παρ' ὑμῖν vero, apud vos Romanos;

Sed de septentrionalibus quidem Scythiis satis nunc diximus, filii delecti: eritque hæc cognitio omnino tibi utilis suo tempore, oportet vero neque ea quæ ad orientem sunt ignorare, quo pacto excusso semel Romanorum iugo, iterum mox sub illud venerint. Nam primus Cricoricus ille princeps Taronis, Romanorum se imperatori submitit; sed ab initio fidei dubiæ visus est, verbo quidem imperatoris amicitiam colens, re vero ipsa Saracenorum principi gratificans, et ducem se aliquoties præbens copiis e Syria contra themata Romano imperatori subjecta venientibus, cunctaque Romanis secreto cogitata adversus hostes Saracenos in Syria deamitiabat; atque de iis, quæ apud vos contingebant, semper amermumnam clam per litteras certiore faciebat; cumque res Romanas curare videri vellet, inventus est Saracenis magis favere. Cæterum dona semper Leoni illi præclaro imperatori mittebat, quæ Barbaris illis pretiosa censentur, recipiebatque ab eodem imperatore et plura et præstantiora. Et sæpe per litteras invitatus, ut ad urbem regiam veniret, imperatoremque inviseret, benevolentiam et honorem reportaturus, metuens ne cum dolore et offensa amermumne id fieret, causas inanes prætexebat, non posse se terram suam opis suæ egentem relinquere, ne a Saracenis vastaretur. Cumque idem Taronis princeps in bello cepisset filios Arcaicæ, Cricoricii patricii protospatharii Asotii patris patruales, in vinculis eos apud se detinuit. Pro quibus etiam Symbatius, tunc principum princeps, beatissimum eundem imperatorem per litteras rogavit, uti ad Taronitem mitteret, nuntiaretque recipere se vellet patruales suos. Arcaicæ memorati filios, ne ad Amermumnam mitterentur: siquidem Symbatii principum principis propinquus erat Gregorius patricius. Et Leo quidem ille beatissimus imperator, huic 115 Symbatii petitioni morem gerens, Sinutem illum eunuchum, qui tunc temporis chartularius cursus publici erat, misit et ad Taronis principem, huius negotii causa, et ad Adranaser Iberiæ curopalatem, alterius cujusdam negotii causa, datis eidem muneribus deferendis utrique convenientibus. At Sinutem prædictum cum calumniis apud eundem præclarum imperatorem tradidisset Theodorus Armeniorum interpres, in locum ejus Cæsarianus subrogatus est protospatharius Constantianus et domesticus inferiorum ministrorum aulae Constantinopolitanæ, Libis filius, nunc proconsul.

sed fortassis legendum παρ' ὑμῖν, apud nos.

(42) Hic idem Gregorius paulo superius et infra Cricoricus appellatur. Vide quæ de Taronitarum gente scribit Ducangius in Familiis Byzantinis, pag. 172.

(43) Ita ms. codex. Perperam habetur in editis τοῦ δέξιός δρόμου.

patricius, et magnus hetsmarcha, cum mandatis, A ut ad Taronis principem Cricoricium cum muneribus ipse iret: Sinulem vero ad Adranaser Iberias curopalatem p. officii iuberet, prout imperatum illi erat. Taronem autem cum appulisset laudatus protospatharius, traditis Cricoricio, ab imperatore illi missis muneribus et litteris, Apetium notum Taronis filium acceptum in urbem Constantinopolitanam duxit, eumque imperator protospatharii dignitate, et multis præterea beneficiis auctum ad patrem per eundem protospatharium remisit. Cumque Apoganam Cricoricii Taronis principis fratrem idem Constantinus accepisset, una cum duobus Arcaicæ filijs ad beatum imperatorem adduxit, qui protospatharii dignitate donatum, et cæteroquin benigne habitum, rursum domum ad fratrem per eundem Constantinum remisit. Postea autem ille ipse Constantinus, tempore multo in Chaldia exacto, Taronem ire jussus est, adductoque principe Taronis Cricoricio in urbem Constantinopolim venire, quemadmodum etiam fecit. Cricoricium vero urbem a Deo custoditam ingressus, et magister Taronisque prætor factus, habitandam accepit domum Barbari cognominatam, quæ nunc est. Basilij accubiteris. Decretumque ei est annum stipendium auri librarum decem, et totidem miliarisiorum, ita ut in universum libræ essent viginti. Atque ad tempus aliquod in urbe versatus ab eodem protospathario Constantino in terram suam incolumis reductus est. Postea Apoganam quoque ad beatum imperatorem rursus accessit, et ad patriciatum ab eo promotus est, permissumque ei fuit uxorem sumere dicti Constantini filiam, atque ea occasione ædes quæsiuit, assignatæque etiam ipsi Barbari domus fuit.

τὸν ἀρχοντα τοῦ Ταρων τῆς τῆς αὐτῆς ἑσσεα ὑποθέσεως, καὶ πρὸς τὸν Ἀδρανασήρ τὸν κουροπαλάτην Ἰθρηίας διὰ τινὰς ἐπέρας ὑποθέσεις, τοὺς αὐτῶ καὶ πρὸς ἀμφοτέρους ξενάγια τὰ ἀρμόζοντα. Διαδηθέντος δὲ τοῦ εἰρημένου Σινούτου παρὰ Θεοδώρου τοῦ τῶν Ἀρμενίων ἐρμηνευτοῦ (44) πρὸς τὸν εἰρημένον ἀρίστημον βασιλέα, ἐξαπεισάθη βασιλικῶς ἀπὸ αὐτοῦ ὁ πρωτοσπαθῆριος Κωνσταντῖνος καὶ δομῆστικός τῆς ὑπουργίας ὁ οὐ Λιθός (45), ὁ οὖν ἀρμόστῆρος, πατριάρχος καὶ μέγας ἐκαίμεάρχης, ἐνταλματικῶς ὁρίσθη τὸ ἀναλαθῆσθαι τὰ πρὸς τὸν ἀρχοντα (46) τοῦ Ταρων τὸν Κρικορικίον ἀποσταλέντα ξενάγια, καὶ αὐτὸς μὲν πρὸς τὸ Ταρων εἰσελθεῖν (47), τὸν δὲ Σινούτην, προτρέψασθαι πρὸς τὸν Ἀδρανασήρ τὸν κουροπαλάτην Ἰθρηίας κατὰ τὰ ἐνταλθέντα. B αὐτῶ ἀπελθεῖν. Καταλαβὼν δὲ τὸ Ταρων ὁ εἰρημένος πρωτοσπαθῆριος καὶ ἀποδοῦς Κρικορικίῳ τὰ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντα τοῦ βασιλέως ὄβρα καὶ γράμματα, ἀνελάθετο τὸν νόθον τοῦ Ταρωνίου υἱόν, ὃς Ἀσώτιος ὀνομάζετο, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τὴν βασιλεύσαντα ἢ ἢ βασιλεῦς τῆ τοῦ πρωτοσπαθαρίου τιμήσας ἀξίᾳ, καὶ ἰκανῶς φιλοφρονεσάμενος, πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα διὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοσπαθαρίου ἀπέστειλεν Ἀναλαθῆμενος οὖν (48) ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος ἐκεῖνος Ἀπογάνει, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κρικορικίου τοῦ ἀρχοντος τοῦ Ταρων, εἰσήγαγε πρὸς τὸν μακάριον βασιλέα, μετὰ καὶ τῶν δύο υἱῶν Ἀρχάτικα ἢ καὶ τῆ τοῦ πρωτοσπαθαρίου ἀξίᾳ τιμήσας ὁ βασιλεῦς (49), καὶ φιλοφρόνως πολλὰς διεξωσάμενος ἀπέστειλεν αὐτοῖς διὰ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντῖνου εἰς τὴν οἰκίαν χώραν, καὶ πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφόν. C Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Χαλδίᾳ ὁ εἰρημένος Κωνσταντῖνος ἐπὶ χρόνον ἰκανὸν διατρέψας, ἐπετρέπη διὰ καλήσσεως εἰσελθεῖν ἐν τῷ Ταρων, καὶ ἀναλαθῆσθαι

ANSELMI RANDURII NOTÆ.

(44) Apud Eusebium lib. iv de Vita Constantini, cap. 32: Μεθερμηνεύται, *Interpretes variarum gentium ac linguarum* dicuntur, ac sub dispositione magistri officiorum olim erant ut docet Notitia imperii Romani. Græcis autem recentioribus, δραγῶνανοι, δραγόμενανοι et δραγώμανοι dicuntur. διερμηνεύται Corfino: Ὁ μέγας, inquit, διερμηνευτῆς πρῶτος ἐστὶ τῶν ἐρμηνέων, οὗς κοινῶς ὀνομάζουσι δραγουμένους.

(45) Sic in mss. *Nimirum, Protopatharius Constantinus, et domesticus inferiorum ministrorum aulae Constantinopolitanae Libis filius vel Libis, cognominatus, vel qui Libis monasterium condidit*: quippe monasterium Libis nuncupatum, imperantibus Romano seniore et Constantino Porphyrogenito, ædificatum fuit a Libe patricio et druangario classis, ut scribit anonymus noster de Antiquitatibus CP, pag. 52. At Leo Grammaticus, qui hunc Libem Constantinum appellat, Leone Philosopho imperante monasterium Libis conditum fuisse ait: Ἄτων ὁ βασιλεὺς παρὰ Κωνσταντῖνου τοῦ Λιθός ἐν τῇ μονῇ τῆ αὐτῆς οὐσῆν ἐν τῷ Μαρσοδαγάρῃ, τοῦ ποιῆσαι τὰ ἐγκαίνια, καὶ ἀριστήσσαι προσεκλήθη. *Leo imperator a Constantino Libe evocatus est ad monasterium suum, quod est in Marsodagare cum ad celebranda encœnia, tum ad prandium.* Scylitzes et anonymus Combesianus num. 25, id ipsum narrant, situmque hoc monasterium proximum Sanctos Apostolos aiunt: Ἰαγνὴν ἢ μὴν προσεκλήθη Ἄτων ὁ βασιλεὺς παρὰ Κων-

σταντῖνου τοῦ Λιθός εἰς τὴν καινουργηθεῖσαν παρ' αὐτοῦ μονήν, ἐγγων τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἐπ' ᾧ τὰ ἐγκαίνια, ἐπιτελεῖσαι καὶ ἀριστήσσαι. *Junio mensis evocatus est Leo imperator a Constantino Libe in instauratum a se de novo monasterium proxime Sanctos Apostolos, ad celebranda encœnia et ad prandium.* At sunt nonnulli qui putant hunc Constantinum, cujus meminit Porphyrogenitus, fuisse Constantini Libis filium, monasterii Libis cognominati conditoris. Constantinus autem Libis perijt in prælio contra Bulgaros eodem Porphyrogenito imperante, ut tradit laudatus Scylitzes. *Cæterum ὑπουργία, ministerium, officium, seu officiales minores domus regie;* qui scilicet in variis ministeriis subserviunt, ὑπουργοῦσι, quo modo hanc vocem etiam usurpat idem Porphyrogenitus in Novella 8, et Πατριμενopolus lib. 1, tit. 5, § 5. Ejusmodi autem ministris præerat domesticus, qui δομῆστικός τῆς ὑπουργίας dicebatur, ut docet hic scriptor noster. Sed de voce ὑπουργία, vide Joannem Euchaitarum metropolitanam pag. 70, et Chronicon Alexandrinum.

(46) Sic ex ms. codice. In editis vero locus hic mutilus.

(47) Sic ms. In editis vero habetur, πρὸς τὸ Ταρων εἰσελθεῖν.

(48) Sic in ms. codice. Perperam habetur in editis ἀναλόμενος οὖν, etc. Sed optime Meursius emendat.

(49) Ita ms. codex; perperam vero habetur in editis, τιμηθεῖς ὁ βασιλεὺς, etc.

Κριχορικίον τὸν ἄρχοντά τοῦ Ταρών, καὶ πρὸς τὴν βασιλευούσαν εἰσελθεῖν, ὃ καὶ ἐποίησεν. Εἰσελθόντος δὲ τοῦ αὐτοῦ Κριχορικίου ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει, καὶ τῇ τοῦ μαγίστρου καὶ στρατηγού Ταρών ἀξία τιμηθέντος, ἐδόθη αὐτῷ καὶ οἶκος εἰς κατοικίαν ὃ τοῦ Βαρδάρου λεγόμενος, ὃ νῦν Βασιλείου τοῦ παρακοιτωμένου οἶκος (50). Ἐτιμήθη δὲ καὶ ἐτησίῳ ῥόγῃ, χρυσίου μὲν δέκα λίτρας, καὶ μιλιταρισίων ἐτέρως δέκα λίτρας, ὥστε εἶναι τὸ πᾶν λίτρας εἴκοσι. Καὶ ἐπὶ χρόνον ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐπιτρίψας, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοπαθαρίου Κωνσταντίνου πάλιν πρὸς τὴν οἰκίαν διεσώθη χώραν. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰσηλθὼν καὶ Ἀπογάνει πρὸς τὸν μακάριον βασιλέα, καὶ προσεδάσθη παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν πατρικίότητα ἐπιτραπὴ δὲ καὶ εἰς γυναῖκα λαβεῖν τοῦ εἰρημένου Κωνσταντίνου θυγατέρα, καὶ ἐπὶ τῇ τουαύτῃ προφάσει καὶ οἶκον ἐπαζήτησεν, καὶ ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸν τοῦ Βαρδάρου οἶκον χρυσοβουλλίου χωρὶς (51). Καὶ φιλοφρονηθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως, τῷ τότε μὲν πρὸς τὴν ἴδιαν χώραν ὑπέστρεψε πρὸς τὸ πάλιν εἰσελθεῖν, καὶ τὰ τοῦ γάμου ἀποστρέψασθαι· ἅμα δὲ τῷ εἰς τὴν οἰκίαν χώραν διασωθῆναι μετ' ὀλίγας ἡμέρας τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο. Ὁ δὲ τούτου ἀδελφὸς Κριχορικίος διὰ γραμμάτων αὐτοῦ ἐξητήσατο εἰσερχεσθαι εἰς τὴν βασιλευούσαν, καὶ παρὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἁγίου βασιλέως λαμβάνειν τὴν διδομένην ῥόγαν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ χρόνον εἰς τὴν θεοφυλάκτῳ διατρίβειν πόλει· καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν τῷ οἰκίῳ ἀδελφῷ προχωρισθέντα οἶκον εἰς κατοικίαν λαβεῖν ἤξίου, ὃν καὶ ἐπιδέδωκεν αὐτῷ ὁ μακάριος βασιλεὺς, διὰ τε τὸ νεωστὶ ὑποταγῆναι, καὶ διὰ τὸ καὶ ἄλλους ἄρχοντας τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὸν ὁμοῖον ζῆλον τῆς πρὸς Ῥωμαίους ὑποταγῆς ἐκκαλεῖσθαι· ἔγγραφον δὲ χρυσοβουλλιον ἤρωρεάν τοῦ τοιοῦτου οἴκου πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐποίησε. Μετὰ δὲ χρόνους ἰκανοὺς, Ῥωμανοῦ τοῦ μακαρίου βασιλέως τῶν σκήπτρων τῆς βασιλείας Ῥωμαίων ἐπιειλημένου (52) ἀνήγαγεν ὁ αὐτὸς Κριχορικίος μὴ ἰσχύειν κρατεῖν τὸν τοῦ Βαρδάρου οἶκον, ἀλλ' ἤξίου λαβεῖν ἀντ' αὐτοῦ προάστειον ἐν Κελτζηνῇ, εἴτε τοῦ Πατζάτου, εἴτε ἄλλον οἶον κελεύσει ὁ βασιλεὺς· ἵνα ὅτε ἐπιδρομὴ τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ τῆς χώρας αὐτοῦ γένηται, ἀποστέλλειν ἐκείσε ἔχη τὴν οἰκίαν συγγένειαν καὶ ὑπόστασιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀκριθεῖ γνῶσιν τῶν πραγμάτων μὴ κεκτημένος, ἐπιζῶν δὲ ἀπὸ βασιλικῆς χρυσοβουλλίου τοῦ μακαρίου Λέοντος ἔχειν τὸν Ταρωνίτην τὸν τοῦ Βαρδάρου οἶκον, δέδωκεν αὐτῷ τὸ προάστειον τοῦ Γρηγοῦ ἐν Κελτζηνῇ, καὶ τὸν οἶκον δῆθεν ἀντέλαβε, χρυσοβουλλιον δὲ οὐδὲ αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῷ προαστείῳ ἐποίησατο. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα ὁ Ταρωνίτης ὁ τοῦ Ταρωνίτου ἀνεψιός, ὁ τοῦ Ἀπογάνει ἐκείνου υἱός, ὅτι τὸν οἶκον

A sine aurea bulla. Et benevole ab imperatore habitus, terram suam repetiit mox rediturus, et nuptias consummaturus: ac 116 domum cum redisset paucis post diebus vita defunctus est. Frater vero ejus Cricoricus per litteras petiit, uti in urbem venire sibi, acceptoque ab imperatore stipendio eommorari illic aliquandiu liceret; utque hanc in rem aedes fratri prius destinatae sibi ad habitandum concederentur; et sane id a beato imperatore impetravit, cum quia non ita pridem sese subjecisset, tum ut alios quoque Orientis principes ad similem Romanis semet submitendi zelum provocaret; sed donationem hanc scripta bulla aurea non confirmavit. Post annos vero multos beato imperatore Romano principatus Romanorum scepra tenente, B ille ipse Cricoricus ostendit in domo Barbari habitare se non posse, et pro ea petiit vel suburbannum in Celtzene, vel Patzati, vel aliud quodcumque imperator jusserit; ut, facta Agarenorum in regionem suam excursionem, consanguineos suos facultatesque transmittere illuc posset. Imperator autem, rerum non admodum peritus, et Taronitem illas Barbari aedes a beato Leone cum bulla aurea habere credens, suburbanum ei Gregoræ in Celtzeno dedit, sine aurea bulla etiam ipse; domum vero vicissim accepit. Post hæc ad eundem imperatorem scripsit Tornices Taronitæ nepos ex fratre, Apoganem illius filius, hunc in modum: Barbari aedes beatissimus imperator Leo patri meo dono dedit, post ejus obitum cum impubes et orphanus essem, C patruus meus pro auctoritate illas tenuit, semper mihi promittens, domum paternam, ubi maturam ætatem attigissem, me recepturum: at nunc, ut intelligo, tuæ eam majestati dedit, accepto vice illius suburbano Gregoræ in Celtzene. Ab hac vero imperiali munificentia invidia adversus Taronitem accensi sunt Caecicius princeps Basparacaca, Adranaser europalates Iberiæ, et Asoticus principum princeps; qui obmurmurantes Imperatori scriperunt: Quid causæ esset, cur Taronites solus imperiali stipendio frueretur, ipsis omnibus nihil accipientibus? Nam, in quietibus, qua in re plus ille servitii præstat, aut Romanis utilior nobis est? Unde oportet aut nos quoque stipendium, non secus atque ipsum accipere; aut neque ipsum, tali dono frui. Sed rescripsit beatus Romanus, illud Taronitæ stipendium non a se esse, sed ab imperatore defuncto, ideoque nec in sua potestate esse id rescindere: neque justum esse priorum imperatorum acta 117 a posterioribus aboleri. Taronitæ nihilominus per litteras significavit dictorum virorum dolorem et offensam; ille vero respondit, neque aurum, neque argentum

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(50) De Barbari domo quam sub Constantino Porphyrogenite possidebat Basilius cubiti præpositus, vide que lib. i Comment. monuimus. Hujus autem Basilius accubitoris meminist' etiam infra idem Porphyrogenitus cap. 50. et Zonaras in eodem Augusto lib. xvi. pag. 193.

(51) Bullæ imperatorum Constantinopolitanorum

aureæ, argentæ, æræ, ac plumbæ erant; sed de hac re pluribus Ducangius in Gloss. et etiam alii.

(52) Sic ex ms. codice. Perperam in editis, ἐπιειχόμενου et paulo infra, pro τοῦ Πατζάτου in mis. legitur, τοῦ Τατζάτου.

dare se posse; promisit vero præter munera ex more mitti solita in vestibus et ære ad decem librarum æstimationem, deditque tres aut quatuor annos. Postea autem neque hoc se tributum exsolvere posse ostendit; stipendium vero, sive dotem postulabat, quemadmodum sub beatissimo imperatore Leone erat, aut hoc etiam aboleri volebat; quapropter etiam ne offendiculum esset Cacicio, et europalata, reliquisque, beatissimus, quem dixi, imperator Romanus hoc etiam abolivit. Ejusque rei ergo, velut in solamen, postea filium ejus Asotium, in urbem cum venisset, patricium creavit, multoque in honore aliquandiu habitum in terram suam remisit. Mortuo autem magistro Cricorcio, Tornicius Apoganem filius desiderium ingens præ se tulit urbem et imperatorem videndi: quamobrem protospatharium Crinitem et interpretem illuc misit imperator, qui cum in urbem adduceret, adductumque patricii honore auxit. Prætendebat autem jus in domum Barbari, intelligensque accepto suburbanum in Celtzene patrum suum hanc tradidisse, paternam hæreditatem suam permutare eum potuisse negabat, volebatque aut domum accipere, aut suburbanum: nisi utraque imperatori cederent, ne ea patruales ipsius obtinerent. Itaque et suburbanum imperator accepit, quippe mortuo jam sono Taronite; neque domum pro eo vicariam dedit, cum nulla super iis, ut dictum est supra, aurea bulla confecta esset. Postea vero in urbem regiam venit Pancratius maximus filiorum magistri illius Cricorcii Taronitæ, evectusque est ab imperatore ad patriciorum dignitatem, creatusque prætor Taronis: cumque uxorem etiam cuperet ex sanguine imperator accipere, data ei soror est Theophylacti magistri; et consummatis nuptiis testamentum fecit, in quo instituit, ut si liberi ex eo matrimonio nascerentur, universam ipsius regionem in hæreditatem paternam haberent; eoque nomine petiit ab imperatore dari sibi suburbanum Gregoræ, ut in eo patricia ejus uxor commoraretur, qua defuncta iterum ad majestatem suam rediret. Et huic quoque petitioni imperator annuit, ingentique munificentia eum complexus, cum uxore ad terram suam remisit. Magistri vero Cricorcii filii, tam ipse Pancratius patricius, quam **118** Asotius patricius, molestiam exhibebant, atque vim non exiguam inferebant patruelli suo Tornicio patricio: qui rem non ferens scripsit imperatori ut mitteret hominem fidum, qui terram suam acciperet, se vero, uxoremque, et filium ad eum perduceret. Misitque imperator protospatharium Crinitem et interpretem; qui, ubi petierat, exciperet ipsum, et in urbem a Deo custoditam adduceret. Cum vero illuc appalisset Crinites, eum jam mortuum invenit, sed testamento ante mortem cavisse, ut tota ipsius terra Romanorum imperatori pareret, uxorque cum

A τοῦ Βαρδάρου ὁ μακαριώτατος βασιλεὺς ἔλεον τῆ ἐμῆ πατρὶ ἐδωρήσατο· μετὰ δὲ τὸν τοῦ πατρὸς μου θάνατον, διὰ τὸ ἔτι ἀνήλικον καὶ ὄρφανον τυγχάνειν ἐμὲ, κατ' ἐξουσίαν θεοῦ μου τὸν τοῦτον οἶκον κω-εκράτησαν, ἀεὶ καθυπισχοῦμένους μοι ὅταν εἰς τὴν τέλειον τῆς ἡλικίας ἔλθω χρόνον ἀπολαβεῖν τὸν οἶκον τὸν πατρικῆν· καὶ νῦν, ὡς ἔμαθον, δέδοικε τὸν τοιοῦτον οἶκον ὁ ἐμὸς θεὸς τῇ βασιλείᾳ σου, καὶ ἔλαβεν εἰς ἀντιστήκωσιν αὐτοῦ τὸ προάστειον τοῦ Γρηγορέ ἐν Κελτζηνῇ. Ἀπὸ δὲ τῶν τοιούτων βασιλικῶν φιλοτιμιῶν τῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρωνίτου φθόνος ὑπερῆ καὶ ἐβλάστησε πρὸς αὐτὸν παρὰ τε τοῦ Κακικίου (53) τοῦ ἀρχόντος Βασσαρακακιά, καὶ Ἀδραναστῆρ τοῦ κουροπαλάτου Ἰθρηίας καὶ Ἀσωτικίου τοῦ ἀρχόντος τῶν ἀρχόντων· οἵτινες ἔγραψαν πρὸς τὸν βασιλέα διαγογγύζοντες, δι' ἣν αἰτίαν ὁ Ταρωνίτης μόνος βόγας ἀπολαύει βασιλικῆς, αὐτῶν ἀπέκτων λαμβανόντων οὐδέν. Τίνα γάρ, ἔλεγον, παρυσότεραν δουλείαν ἡμῶν ποιεῖται, ἢ εἰ πλέον ἡμῶν τοὺς Ῥωμαίους ἐπωφελεῖ; Ὅθεν χρεὶ ἢ καὶ ἡμεῖς ὡς ἐκείνον ρογεύεσθαι, ἢ μηδ' ἐκείνον ἐνδὲς τῆς τοιαύτης τυγχάνειν δωρεᾶς. Ὁ δὲ μακάριος Ῥωμανὸς ἀντέγραψε πρὸς αὐτοὺς, μὴ παρ' αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τῆ Ταρωνίτη γενέσθαι βόγαν, ἐν' ἐπ' αὐτῷ κείται καὶ ἡ ταύτης νῦν ἐκκεπη, ἀλλὰ παρὰ τοῦ μακαρίου βασιλέως· καὶ μὴ δίκαιον εἶναι τὸ τῶν προβιβασιλευκότων παρὰ τῶν ὑστερον ἀνατρέπασθαι. Ἐγραψε δ' ὁμοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Ταρωνίτην, δημοποιῶν αὐτῷ τὴν τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν λύπην καὶ σκάνδαλον. Ὁ δὲ ἀνήγαγε, μῆτε χρυσοῦν μῆτε ἀργυρον παρέχειν δύνασθαι· ὑπισχέται δὲ ἔξωθεν τῶν κατὰ τύπον ἀποσταλλομένων ξενίων διδόναι ἱμάτια καὶ χαλκώματα μέχρι τῶν δέκα λιτρῶν συνειμώμενα· ἀ καὶ δέδοικε μέχρι τριῶν ἢ τεσσαρῶν ἐνιαυτῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνήγαγε μὴ δύνασθαι παρέχειν τὸ τοιοῦτον πᾶκτον· τὴν δὲ βόγαν ἢ προίκα λαμβάνειν ἡξίου, καθὼς ἐπὶ τοῦ μακαριώτατου βασιλέως Δέοντος, ἢ ἐκκεπη· εἶναι αὐτῆν ὅθεν διὰ τὸ μὴ εἰς σκάνδαλον εἶναι τοῦ Κακικίου, καὶ τοῦ κουροπαλάτου, καὶ τῶν λοιπῶν ἐξέκοψε ταύτην ὁ εἰρημένος μακαριώτατος βασιλεὺς Ῥωμανός. Παραμυθούμενος δὲ ὡσπερ αὐτὸν, μετὰ ταῦτα τὸν τοῦτου υἱὸν Ἀσώτιον ἐν τῇ πόλει παραγεγονότα εἰς πατρικίους ἐτίμησε, καὶ φιλοφρονησάμενος αὐταρκῶς πρὸς τὰ ἴδια ἐξαπέστειλε. Τοῦ δὲ μαγίστρου τοῦ Κρικωρικίου τὸν βίον ἀπολιπόντος, ἀνήγαγε Τορνίκιος ὁ τοῦ Ἀπογάνεμ υἱός· ἔρωτα ἔχειν ἐγκάρδιον εἰσελθεῖν, καὶ τὸν βασιλέα θεάσασθαι· ἐφ' ᾧ τὸν πρωτοσπαθάριον Κρινίτην καὶ ἐρμηνευτὴν ὁ βασιλεὺς ἐξαπέστειλεν, ὅς καὶ εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει τὸν εἰρημένον Τορνίκιον, καὶ προήγαγε τὸν αὐτὸν Τορνίκιον ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν τῶν πατρικίων τιμῆν. Προετίθειτο δὲ δικαιολογίας ἐπὶ τῷ τοῦ Βαρδάρου οἴκῳ· καὶ ἀκούσας ὅτι προάστειον λαβὼν ὁ θεὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Κελτζηνῇ τὴν τοῦτου παρεχώρησεν ἐξουσίαν, ἔλεγε μὴ δύνασθαι τὸν θεῖον αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πατρικῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ ποιεῖσθαι ἀνταλλαγῆν,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(83) Ita ms. codex Editi habent, παρὰ τε τοῦ Κικίου; et infra eodem modo, cum in mss. Κακικίου utrobique legatur

καὶ ἤξιον ἢ τὸν οἶκον λαβεῖν, ἢ τὸ προάστειον· εἰ δὲ ἄλλοι ad imperatorem se conferret; cui quidem ad-
 μὴ καὶ ἀρμόστια προσχωρεῖ τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὸ
 μὴ ἔχειν ἀπὸ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ. Τοῦτου ἕνε-
 κὴν ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ καὶ ὁ γέρον· ὁ Ταρωνίτης
 ἐτύχχανε ἀποθανόντων, ἀναλάβετε τὸ προάστειον· καὶ
 εἰδὲ τὸν οἶκον ἀντέδωκεν, ἐπεὶ μὴδὲ χρυσοβοῦλλιον,
 καθὼς ἀνωτέρας προείρηται, ἐπεὶ τινὲς τούτων ἐξετέθη.
 Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσῆλθε πρὸς τὴν βασιλεύουσαν Παγ-
 κράτιος· ἐκεῖνος ὁ πρῶτος υἱὸς τοῦ μεγίστου
 βασιλέως Κριχωρικίου τοῦ Ταρωνίτου, καὶ προειδί-
 αθη παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ τῶν πατρικίων ἀξίω-
 μα (54), καὶ γέγονε καὶ στρατηγὸς τοῦ Ταρωνί-
 τῆσσο· δὲ γυναῖκα λαβεῖν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν συγ-
 γνήσιον, καὶ δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τὴν τοῦ μα-
 γίστου Θεοφυλάκτου ἀδελφὴν εἰς γυναῖκα, καὶ μετὰ
 τὸν γάμον διαθήκας ἐξέθετο, ἐν αἷς ἐξήλω, οἱ ἕαν
 μα γίνονται παῖδες ἀπὸ τῆς τοιαύτης γυναίκος, ἵνα
 ἔχωσι τὴν ἀπασάν μου χώραν εἰς κληρὸν προγον-
 κῆν· καὶ ἐπεὶ τούτω βῆσσο βασιλεὺς δοθῆναι αὐτῷ
 πατρικίον τὴν τούτου γυναῖκα καθέζεσθαι (55)· μετὰ
 δὲ τὴν τ[οι]αύτης ἀποθίωσιν εἶναι πάλιν τὸ τοιοῦτον
 προάστειον τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ἐπένευσε καὶ
 πρὸς τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλὰς φιλοτιμίαις ἀ-
 νὰ δεξιωσάμενος, μετὰ τῆς ἰδίας γυναίκος ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ. Οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ μαγί-
 στρου Κριχωρικίου, ὅ τε αὐτὸς Παγκράτιος ὁ πατρικίως, καὶ Ἀσώτιος ὁ πατρικίως, μεγάλως παρελθ-
 οῦσι καὶ ἐδιόξοντο τὸν οἶκον αὐτῶν ἐξαδέλφον Τερνίκιον πατρικίον· ὃς μὴ ὑποφέρων τὴν ἀπὸ τού-
 των ἐπίθεσιν, ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλεὺς ἀποστείλαι πιστὸν ἄνθρωπον, καὶ παραλαβεῖν τὴν χώραν αὐτοῦ·
 αὐτὸν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον αὐτῶν (56) πρὸς τὸν βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπ-
 ἔστειλε τὸν πρωτοσπαθάριον Κρινίτην καὶ ἔρμηνα, πρὸς τὸ κατὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ ἀναλαβεῖσθαι καὶ
 εἰσαγαγεῖν (57) αὐτὸν ἐν τῇ Θεοφυλάκτου πόλει. Ὅτε δὲ τὴν τοιαύτην χώραν ὁ Κρινίτης κατέλαβεν,
 εὗρεν (58) αὐτὸν, ἤδη τὸν βίον ἀπολιπόντα, διαταξάμενον πρὸς τῆς τελευτῆς εἶναι πᾶσαν τὴν χώραν αὐ-
 τοῦ ὑποκειμένην τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων· τὴν δὲ γυναῖκα, καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν
 βασιλεὺς· ἢ καὶ δέδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς κατοίκησιν εἰσελθούσης τοῦ πρωτοσπαθαρίου Μιχαὴλ τοῦ ποτε
 γεγονότος κομμερκιάρχου Καλθίας (59), καὶ τοῦ Ψωμαθῆος τὴν μονὴν (60). Καὶ πάλιν ἀπιστέλη ὁ
 εἰρημένος Κρινίτης παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ παραλαβεῖν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ, ἥτοι τὸ μέρος
 τοῦ πατρικίου Τερνικίου· ἀναπέστειλαν δὲ ἐκεῖθεν τοῦ Ταρωνίτου υἱοὶ οἱ τοῦ ἀποθανόντος ἐξάδελφοι,
 ἀξιοῦντες δοῦναι τὸ Οὐλνούτην, καὶ ἔχειν τὴν χώραν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν· μὴ γὰρ δύνασθαι ὅλους αὐτοὺς
 εἶναι, εἰ τὴν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν χώραν ὡς οἰκίαν κατὰσχῆ ὁ βασιλεὺς. Οἰκίαι δὲ ἀγαθότητι ὑπαίξας ὁ
 βασιλεὺς τὴν αἴτησιν αὐτῶν ἐξελήρωσε, καὶ δέδωκεν αὐτοῖς μὲν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ τοῦ
 ἐξαδέλφου αὐτῶν, αὐτὸς δὲ ἀναλάβετε τὸ Οὐλνούτην μετὰ πάσης τῆς περιχώρου αὐτοῦ. Ἡ δὲ ὅλη τοῦ
 Ταρωνίτου χώρα (61) εἰς δύο διανεμηθεῖσα ἐτύχχανε· εἰς [f. ης] τὸ μὲν ἡμισυ οἱ τοῦ μαγίστου Κριχο-
 ρικίου εἶχον υἱοὶ, τὸ δὲ ἡμισυ τοῦ Ἀπογάνεμ τοῦ πατρικίου, οἱ τούτων ἐξάδελφοι.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(54) Editi habent, εἰς τοῦ πατρικίου ἀξίωμα et C
 paxlo infra, οἱ τὸν μὴ, pro οἱ τὸν μοι. Deinde,
 εἰς κληρὸν, pro εἰς κληρὸν· sed optime Meursius
 emendat.

(55) Sic ex ms. codice. Editi habent, καὶ ἐν
 αὐτῷ τὴν πατρικίαν τὴν τούτου γυναῖκα καθέζεσθαι.

(56) Editi. habent, αὐτὸν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ
 τὸ παιδίον αὐτοῦ, etc.

(57) Sic ex ms. codice; in editis vero locus
 hic corruptus ac mutilus.

(58) Locus hic corruptus ac depravatus in
 editis sic legitur: Ὅτε δὲ τὴν τοιαύτην χώραν
 ὁ Κρινίτης κατέλαβεν ὑποκειμένην τῷ βασιλεῖ Ῥω-

maίων. Τὴν δὲ γυναῖκα, καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ εὗρεν
 αὐτὸν ἤδη τὸν βίον ἀπολιπόντα, διαταξάμενον πρὸς
 τῆς τελευτῆς εἶναι πᾶσαν τὴν χώραν αὐτοῦ εἰσελθεῖν
 πρὸς τὸν βασιλεὺς, ἢ καὶ δέδωκεν, etc.
 (59) Κομμερκιάρχος, commerciorum seu tributo-
 riam conductor: publicanus. Vide Gloss. Græc.
 Ducangii.
 (60) Hoc monasterium Psomathel videtur ita
 nuncupatum, quod steterit ad portam Psamati, vel
 Psamateam; de qua quidem pluribus supra lib. III
 Comment. in Antiquit. CP.
 (61) Editi habent, ἡ δὲ ὅλη τοῦ Ταρωνίτου χώρα.

τὸ προάστειον τοῦ Γρηγοῦρα, πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ τὴν
 δὲ τὴν τ[οι]αύτης ἀποθίωσιν εἶναι πάλιν τὸ τοιοῦτον
 πρὸς τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλὰς φιλοτιμίαις ἀ-
 νὰ δεξιωσάμενος, μετὰ τῆς ἰδίας γυναίκος ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ. Οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ μαγί-
 στρου Κριχωρικίου, ὅ τε αὐτὸς Παγκράτιος ὁ πατρικίως, καὶ Ἀσώτιος ὁ πατρικίως, μεγάλως παρελθ-
 οῦσι καὶ ἐδιόξοντο τὸν οἶκον αὐτῶν ἐξαδέλφον Τερνίκιον πατρικίον· ὃς μὴ ὑποφέρων τὴν ἀπὸ τού-
 των ἐπίθεσιν, ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλεὺς ἀποστείλαι πιστὸν ἄνθρωπον, καὶ παραλαβεῖν τὴν χώραν αὐτοῦ·
 αὐτὸν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον αὐτῶν (56) πρὸς τὸν βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπ-
 ἔστειλε τὸν πρωτοσπαθάριον Κρινίτην καὶ ἔρμηνα, πρὸς τὸ κατὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ ἀναλαβεῖσθαι καὶ
 εἰσαγαγεῖν (57) αὐτὸν ἐν τῇ Θεοφυλάκτου πόλει. Ὅτε δὲ τὴν τοιαύτην χώραν ὁ Κρινίτης κατέλαβεν,
 εὗρεν (58) αὐτὸν, ἤδη τὸν βίον ἀπολιπόντα, διαταξάμενον πρὸς τῆς τελευτῆς εἶναι πᾶσαν τὴν χώραν αὐ-
 τοῦ ὑποκειμένην τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων· τὴν δὲ γυναῖκα, καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν
 βασιλεὺς· ἢ καὶ δέδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς κατοίκησιν εἰσελθούσης τοῦ πρωτοσπαθαρίου Μιχαὴλ τοῦ ποτε
 γεγονότος κομμερκιάρχου Καλθίας (59), καὶ τοῦ Ψωμαθῆος τὴν μονὴν (60). Καὶ πάλιν ἀπιστέλη ὁ
 εἰρημένος Κρινίτης παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ παραλαβεῖν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ, ἥτοι τὸ μέρος
 τοῦ πατρικίου Τερνικίου· ἀναπέστειλαν δὲ ἐκεῖθεν τοῦ Ταρωνίτου υἱοὶ οἱ τοῦ ἀποθανόντος ἐξάδελφοι,
 ἀξιοῦντες δοῦναι τὸ Οὐλνούτην, καὶ ἔχειν τὴν χώραν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν· μὴ γὰρ δύνασθαι ὅλους αὐτοὺς
 εἶναι, εἰ τὴν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν χώραν ὡς οἰκίαν κατὰσχῆ ὁ βασιλεὺς. Οἰκίαι δὲ ἀγαθότητι ὑπαίξας ὁ
 βασιλεὺς τὴν αἴτησιν αὐτῶν ἐξελήρωσε, καὶ δέδωκεν αὐτοῖς μὲν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ τοῦ
 ἐξαδέλφου αὐτῶν, αὐτὸς δὲ ἀναλάβετε τὸ Οὐλνούτην μετὰ πάσης τῆς περιχώρου αὐτοῦ. Ἡ δὲ ὅλη τοῦ
 Ταρωνίτου χώρα (61) εἰς δύο διανεμηθεῖσα ἐτύχχανε· εἰς [f. ης] τὸ μὲν ἡμισυ οἱ τοῦ μαγίστου Κριχο-
 ρικίου εἶχον υἱοὶ, τὸ δὲ ἡμισυ τοῦ Ἀπογάνεμ τοῦ πατρικίου, οἱ τούτων ἐξάδελφοι.

CAPUT XLIV.

De terra Apachunes, oppidoque Mantziciert, et Percri, et Chliat, et Chaliat, et Arzes, et Tibe, et Chert, et Salamas, et Tsermatzu.

Ante Asotium principum principem, Symbatii item principum principis patrem, quem capitis supplicio affecit Persidis Ameras Aposatas, qui que duos filios habuit, Asotium nimirum, qui post ipsum fuit principum princeps, et Apasacium, qui postea magistri honore auctus fuit: hæc tres urbes, Percri, Chaliat et Arzes, sub Persidis dominio erant. Principum princeps residebat in magna Armenia, in urbe Cars, tenebatque tres, quas dixi, urbes, Percri, 119 Chaliat, Arzes, et Tibe, et Chert, et Salamas. Apolcart tenebat Mantziciert, eratque subiectus principum principi Symbatii patri: deditque Apelbart idem Asotius principum princeps urbes Chliat, Arzes et Percri; nam laudatus Asotius principum princeps, pater Symbatii item principum principis, omnes Orientis terras possidebat. Fatu functo autem Apelbart, successit ei Abelchamit filius, et huic ejus filius primogenitus Aposebatas. At Symbatio principum principe ab Aposata Persidis amera interfecio, solus quasi dominus supremus sui que juris tenuit Mantziciert, reliquasque urbes et terras: subjectique fuerunt Romanorum imperatori et ipse et duo fratres ejus Apolesphuet et Aposelme, quod sæpenumero urbes eorum terræque bello infestarentur, vastarenturque a domestico scholarum, tributa quoque harum nomine pendentes. Ab Asotio autem prædicto principum principe, Symbatii patre, Asotii vero secundi et Apasacii magistri avo, usque ad secundum Asotium principum principem, tres istæ urbes sub potestate erant principis principum, isque ex iis tributa accipiebat. Similiter Mantziciert, cum terra Apachunes, et Charca, et Core sub ejusdem principum principis potestate erat, ad id usque tempus

ΚΕΦΑΛ. ΜΑ'.

Περὶ τῆς χώρας τῆς Ἀσαχουνῆς, καὶ τοῦ κάστρου τοῦ Μαντζικιέρτ (62), καὶ τοῦ Περκρί, καὶ τοῦ Χλιάρτ (63), καὶ τοῦ Χαλιάρτ, καὶ τοῦ Ἀρζεσ (64), καὶ τοῦ Τιθῆ (65), καὶ τοῦ Χέρτ, καὶ τοῦ Σαλαμάς, καὶ τοῦ Τσερματζού.

Ἰστέον ὅτι πρὸ τοῦ Ἀσωτίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων τοῦ πατρὸς τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, ὃν ἀπεκεφάλισεν ὁ ἐμνηρᾶς Περσίδης ὁ Ἀποσάτας, ὃς καὶ ἐποίησε δύο υἱοὺς, τὸν τε Ἀσώτιον τὸν μετ' αὐτὸν γενόμενον ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων, καὶ Ἀπασάκιον τὴν μετὰ ταῦτα μέγιστον τιμηθέντα· τὰ τρία ταῦτα κάστρα, τὸ τε Περκρί, καὶ τὸ Χαλιάρτ, καὶ τὸ Ἀρζεσ, ὑπὸ τὴν τῆς Περσίδος ἐπικράτειαν ἐτύγγανον (66). Ὅτι ὁ ἄρχων ἐκαθέζετο τῶν ἀρχόντων εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν, εἰς τὸ κάστρον τὸ Κάρς (67), καὶ ἐπέιχε καὶ τὰ τρία τὰ προεγεγραμμένα κάστρα, τὸ τε Περκρί, τὸ Χαλιάρτ, καὶ τὸ Ἀρζεσ, καὶ τὸ Τιθῆ, καὶ τὸ Χέρτ, καὶ τὸ Σαλαμάς. Ὅτι Ἀπελκάρτ ἐκράτει τὸ Μαντζικιέρτ, καὶ ἦν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, [τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων] τοῦ πατρὸς τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων (68). Δίδωκε γὰρ αὐτῷ Ἀπελκάρτ ὁ αὐτῆς Ἀσώτιος ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων, καὶ τὸ κάστρον τὸ Χλιάρτ, καὶ τὸ Ἀρζεσ, καὶ τὸ Περκρί· ὁ γὰρ προρρήθεις Ἀσώτιος ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων, ὁ παῖς τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, κατείχε πάσας τὰς τῆς Ἀνατολῆς χώρας. Τελευτήσαντος δὲ Ἀπελκάρτ (69), κατέσχεν τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ ἴδιος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀβελχαμίτ, τοῦ δὲ Ἀβελχαμίτ τελευτήσαντος, ἐκράτει τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Ἀποσεβάτας. Τοῦ δὲ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων παρὰ τοῦ Ἀποσάτα τοῦ ἐμνηρᾶ Περσίδος ἀναιρεθέντος, ἐκράτεισεν αὐθεντῶς καὶ κυρίως ὡς δεσπότης καὶ αὐτοκράτορ τὸ τε κάστρον τὸ Μαντζικιέρτ, καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα, καὶ τῆς χώρας, ὅστις καὶ ὑπετάγη τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν ἐτέρων δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ Ἀπολεσφοῦετ καὶ τοῦ Ἀποσέλλη, διὰ τὸ διαφόρως καταπολεμηθῆναι τὰ τε κάστρα, καὶ πραιβευσθῆναι,

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(62) Pro Mantziciert europalæ dicitur Marziciert locus in Baaspracan; et Matzicier alio in loco apud eundem, Cedreno vero Μαντζικιέρτ.

(63) Sic in ms. habetur, et ita legendum esse sequentia suadent. In editis legitur, καὶ τοῦ Περκρί, καὶ τοῦ Χαλιάρτ, καὶ τοῦ Χαλιάρτ, etc. *Percris* oppidum Babyloniz proximum apud Cedrenum. *Chliat* vero oppidum circa Armeniam europalæ, et Cedreno *Chliat*.

(64) Ἀρτζη scribitur europalæ; hodieque *Artzerum* vocatur, et a Turcis Rum, ut scribit Leunclavius. Sitæ est inter Armeniz et Cappadociæ fines.

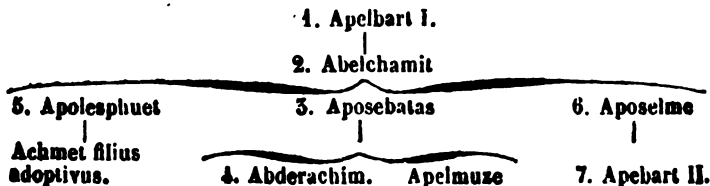
(65) *Tibium* oppidum circa Armeniam majorem videtur apud Cedrenum et Europalatem.

(66) Sic ex ms. codice. In editis perperam legitur, καὶ τὴν τῆς Περσίδος ἐπικράτειαν ἐτύγγανον· ubi Meursius legendum ait, κατὰ τὴν τῆς Περσίδος, etc.

(67) Urbs Persarmeniz. *Cars* Cedreno et europalæ. Nunc *Cars*, ut putat Leunclavius.

(68) Sic ex ms. Locus mutilus in editis.

(69) Ita etiam infra in ms. in editis utrobique legitur, Ἀπελκάρτ. Hic etiam tabellam genealogicam amerarum Mantziciert adjicere visum est, quæ hoc Constantini caput illustretur.



καὶ ἀφανισθῆναι, καὶ τὰς χώρας αὐτῶν παρὰ τοῦ
 δομειτίου τῶν σχολῶν παρέχοντες τὴν βασιλείαν
 Ῥωμαίων καὶ πάντα ὑπὲρ τῶν κάστρων καὶ τῶν
 χωρίων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ προῤῥηθέντος Ἀσωτίου
 τοῦ ἀρχόντος τῶν ἀρχόντων, τοῦ πατρὸς μὲν τοῦ
 Συμβατίου, πάππου δὲ τοῦ δευτέρου Ἀσωτίου, καὶ
 τοῦ μαγίστρου Ἀπασακίου (70), μέχρι ζωῆς τοῦ
 δευτέρου Ἀσωτίου ἀρχόντος τῶν ἀρχόντων, ὑπῆρχον
 τὰ τοιαῦτα τρία κάστρα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρ-
 χόντος τῶν ἀρχόντων, καὶ ἐλάμβανεν ἐξ αὐτῶν πάντα
 ὁ ἀρχὼν τῶν ἀρχόντων. Ἀλλὰ καὶ τὸ κάστρον τοῦ
 Μαντζικιέρτ, μετὰ τῆς χώρας τοῦ Ἀπαχουνῆς, καὶ
 τοῦ Χαρκά (71), καὶ τοῦ Κορη, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν
 καὶ ἐπικρατείαν τοῦ αὐτοῦ ἀρχόντος τῶν ἀρχόντων
 ὑπῆρχεν, ἕως οὗτοῦ Ἀποσεβατὰς ὁ ἀμνηρᾶς τοῦ
 Μαντζικιέρτ μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ τε
 Ἀπολεσφοῦετ καὶ τοῦ Ἀποσέλημ ὑπετάγησαν τῷ
 βασιλεῖ, δίδόντες καὶ πάντα ὑπὲρ τε τῶν κάστρων
 καὶ τῶν χωρίων αὐτῶν ἕπει ὁ ἀρχὼν τῶν ἀρχόντων
 δοῦλος τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων (72) τυγχάνει,
 ὡς παρ' αὐτοῦ προβαλλόμενος, καὶ τὸ τοιοῦτον δε-
 γόμενος ἀξίωμα ὁλοκλήρως καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ δεσπο-
 ζόμενα κάστρα, καὶ πολιτείας, καὶ χώρα, τοῦ βασι-
 λέως τῶν Ῥωμαίων τυγχάνουσιν, ὅτι τοῦ Συμβα-
 τίου τοῦ ἀρχόντος τῶν ἀρχόντων τῆς μεγάλης Ἀρ-
 μενίας κρατηθέντος παρὰ τοῦ Ἀποσάτα τοῦ ἀμνηρᾶ
 Περσίδος (73), καὶ ἀποκεφαλισθέντος παρ' αὐτοῦ,
 ἐκράτησεν ὁ Ἀποσεβατὰς ὁ καθεζόμενος εἰς τὸ κά-
 στρον τὸ Μαντζικιέρτ, τὸ κάστρον τὸ Χαλιὰτ, καὶ
 τὸ κάστρον τὸ Περκρί, καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ Ἀρ-
 ζεῖ. Ὅτι ὁ δεύτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατὰ ὁ
 Ἀπολεσφοῦετ, καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ πρόγονος ὁ
 Ἀχμέτ, ἐκράτησεν τὸ κάστρον τὸ Χλιὰτ, καὶ τὸ κά-
 στρον τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀλτζικεῖ καὶ αὐτοὶ
 ὑπετάγησαν τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ, καὶ ἐγένοντο ὑπὸ
 τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, καὶ παρεῖχον καὶ πάντα καθὼς
 καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀποσεβατὰς (74) ὑπὲρ τε τῶν
 κάστρων καὶ τῶν χωρίων αὐτῶν. Ὅτι ὁ τρίτος ἀδελφὸς
 τοῦ Ἀποσεβατὰ καὶ τοῦ Ἀπολεσφοῦετ, ὁ Ἀποσέλημ
 ἐκράτει τὸ κάστρον τοῦ Τζερματζοῦ μετὰ καὶ τῶν
 χωρίων αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὑπετάγη τῷ τῶν Ῥωμαίων
 βασιλεῖ, καὶ εἰδὸς πάντα καθὼς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐ-
 τοῦ ὁ Ἀποσεβατὰς, καὶ ὁ β' ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Ἀπο-
 λεσφοῦετ. Ὅτι τοῦ Ἀποσεβατὰ τελευτήσαντος ἐκρά-
 τησεν τὸ Μαντζικιέρτ μετὰ τῶν χωρίων αὐτοῦ, καὶ
 τῆς ἐπικρατείας αὐτοῦ πάσης, ὁ Ἀβδηραχέμ ὁ υἱὸς
 τοῦ Ἀποσεβατὰ τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀβδηραχέμ,
 ἐκράτησεν ὁ Ἀπολεσφοῦετ, ὁ δεῦτερος ἀδελφὸς τοῦ
 Ἀποσεβατὰ, θεῖος δὲ τοῦ Ἀβδηραχέμ, τὸ κάστρον
 τὸ Μαντζικιέρτ, καὶ πάσας τὰς προῤῥηθείσας χώρας
 καὶ αὐτοῦ τελευτήσαντος, ἐκράτησεν ὁ τρίτος ἀδελ-
 φὸς, ἦγον τοῦ Ἀποσεβατὰ καὶ τοῦ Ἀπολεσφοῦετ,
 ὁ Ἀποσέλημ, τὸ τε Μαντζικιέρτ, καὶ πάσας τὰς
 προῤῥηθείσας χώρας. Ὅτι ὁ Ἀποσεβατὰς εἶχεν υἱὸν

A quo ameras Mantziciert Aposebatas una cum duo-
 bus] fratribus Apolesphuet et Aposelme, imperatori
 se submiserunt, tributa quoque solventes pro urbi-
 bus suis et terris ; quandoquidem principum
 princeps Romano imperatori parebat, veluti ab eo
 designatus, dignitatemque ejusmodi adeptus : nec
 ipse tantum, sed urbes omnes quibus dominabatur,
 item respúblicae, ac terrae Romano imperatori sub-
 erant. Symbatio principum principe magnae Ar-
 meniae capto ab Aposata Persidis amera, et capite
 mulcato, Aposebatas, qui in urbe Mantziciert regiam
 posuerat, obtinuit quoque urbes Chaliat, et Pereri,
 cum republica Arzes. Secundus Aposebatæ frater
 Apolesphuet, ejusque patruelis et privignus Achmet
 tenuerunt urbes Chliat, Arzes, et Alizice ; et ipsi
 se submiserunt Romano imperatori, et illi parebant,
 pendebantque tributa pro urbibus terrisque suis,
 quemadmodum 120 et frater Aposebatas. Tertius
 Aposebatæ et Apolesphuet frater Aposelmes pos-
 sidebat urbem Tzermatzu cum terris eo pertinen-
 tibus ; et ipse quoque Romano imperatori subjectus
 erat ; pendebatque tributa, quemadmodum et frater
 ipsius Aposebatas, necnon alter ejusdem frater
 Apolesphuet. Defuncto Aposebata, urbem Mantzi-
 ciert, cum territorio et ditone universa, tenuit
 filius ejus Abderachim ; cui fatis functo Apolesphuet
 successit, secundus Aposebatæ frater, patruus Ab-
 derachim : huic quoque defuncto tertius frater
 Aposelmes in principatu Mantziciert, et reliquarum,
 quas diximus, regionum successit. Aposebatas filios
 habuit Abderachim et Apelmuze : Apolesphuet
 habuit privignum et patruelem Achmet : filios quippe
 non habuit ; sed Achmet privignum et patruelem
 adoptavit. Aposelmes filium habuit Apelbart, qui
 nunc temporis Mantziciert possidet. Aposebatas
 autem mortuus Abderachim filium ameram reliquit ;
 alter vero ipsius filius Apelmuze puer admodum
 erat, itaque a patris fratrisque ditone repulsus est.
 Aposebatas primus frater sedem habebat in urbe
 Mantziciert, possidebatque, ut dictum est, terras
 Apachunes, Core, et Charca, tributaque pro iis
 Romano imperatori exhibebat. Hoc defuncto, tenuit
 filius ejus Abderachim, et tributa eadem pendebat
 propter infantiam extremam, ut dictum est, fratris
 Apelmuze. Mortuo Abderachim, Apelmuze fratre
 contempto, veluti puero, Mantziciert, ejusque ter-
 ritorium, in potestatem devenit prædicti Apolesphuet
 qui secundus Aposebatæ frater, patruus Abderachim
 et spreus ob infantiam Apelmuze. Apolesphuet de-
 functo, urbem Mantziciert eum prædictis locis
 obtinuit tertius Aposebatæ frater Aposelmes. Ach-
 met autem, quem diximus, patruelis et privignus
 Apolesphuet, eo conscio ac volente, possedit Chliat,
 Artzes, et Percri. Apolesphuet enim, cum filium

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

(70) Sic supra ; at hic in editis et in mss. pro
 Ἀπασακίου legitur Ἀπασικίου.

(71) Charcha locus circa Assyriam videtur, apud
 Arrianum.

(72) Ita ex ms. codice.

(73) Sic in mss. hic et supra etiam legitur ; sed
 perperam hic in editis habetur, παρὰ τοῦ Ἀποσε-
 βατὰ τοῦ ἀμνηρᾶ, etc.

(74) Ita in ms. codice. In editis locus hic mu-
 tilus.

nullum haberet, ut diximus, hunc Achmet patru-
lem et privignum omnium suæ ditionis urbium,
regionumque hæredem reliquit. Post Aposelme
obitum, filius ejus Apelbart possedit Mantziviert, cum
omni territorio. Achmet vero tenuit tres urbes
illas, Chliat, Artzes et Altzice; sudditusque **121**
etiam ipse erat imperatori, ut supra dictum est,
præbens ei tributa tam pro se, quam pro patruo
Apolesphuet. Interfectus autem fuit fraude doloque
Apelbart, qui et tres urbes ejus, nimirum, Chliat,
Artzes, et Altzice invasit, quas repetere imperator
debet, ut suas. Et quidem omnes hæ urbes terræ-
que, quarum mentionem fecimus, nunquam sub
Persidis aut Amermumne potestate fuerunt; sed
imperante domino Leone parebant Symbatio prin-
cipum principi, quemadmodum supra dictum est;
inde vero ad tres prædictos fratres ameradas per-
venerunt, Apocebatā nempe, Apolesphuet, et Apo-
selme; illorumque temporibus subjectæ factæ sunt
ac tributariæ Romanis imperatoribus. Tres autem
hæ urbes, Chliat, Arzes, et Percri, si imperatori
pareant, Persicus exercitus in Romaniam excurrere
non potest, cum mediæ sint inter eam et Armeniam,
et veluti sepes atque castra exercituum.

τὴν νηπιότητα καταφρονηθέντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ
σαντος, ἐκράτησεν ὁ τρίτος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ, ἤγουν ὁ Ἀποσέλης, τὸ κάστρον τὸ Μαντζι-
κίερτ, κατὰ τῶν χωρίων τῶν προβήθητων. Ὁ δὲ προβήθητις Ἀχάμετ, ὁ καὶ ἀνεψιὸς καὶ πρόγονος
τοῦ Ἀπολεσφούετ, ἐκράτει εἰδήσει καὶ βουλήσει τοῦ Ἀπολεσφούετ τὸ τε Χλιὰτ, καὶ τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ
Περκρί· καὶ γὰρ ὁ Ἀπολεσφούετ υἱὸν μὴ ἔχων, καθὼς προεῖρηται, τοῦτον τὸν Ἀχάμετ τὸν τε ἀνεψιὸν καὶ
πρόγονον αὐτοῦ εἶχε κληρονόμον πάσης αὐτοῦ τῆς ὑποστάσεως, καὶ τῶν κάστρον, καὶ τῶν χω-
ρίων αὐτοῦ. Ὅτι τελευτήσαντος τοῦ Ἀποσέλη ἐκράτησε τὸ κάστρον τὸ Μαντζικίερτ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ὁ Ἀπελδάρτ, μετὰ καὶ τῆς περιχώρου αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀχάμετ ἐκράτησε τὰ τρία κάστρα, τὸ τε κάστρον
τὸ Χλιὰτ, τὸ κάστρον τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀλτζίκε. Ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀχάμετ δοῦλος ἦν τοῦ
βασιλέως, καθὰ καὶ προεῖρηται, παρέχων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἀπο-
λεσφούετ πάντα (77). Ὁ δὲ Ἀπελδάρτ μετὰ δόλου καὶ χλεύης αὐτὸν ἐσφαξε, καὶ ἀνελάβετο τὰ τρία
αὐτοῦ κάστρα, τὸ τε κάστρον τὸ Χλιὰτ, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀλτζίκε· καὶ
ταῦτα ὄψεσθαι ὁ βασιλεὺς ἀναλαβέσθαι, ὡς ἴδια αὐτοῦ τυγχάνοντα. Ὅτι ταῦτα πάντα τὰ προβήθητινα κά-
στρα, καὶ αἱ προβήθητινα χῶραι, οὐδέποτε γέγονασιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Περσίδος, ἢ ὑπὸ τὴν
ἐξουσίαν τοῦ ἀμερμουμνῆ ἀλλ' ὑπῆρχον, καθὼς εἴρηται, ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κυροῦ Ἀθοντος βασιλέως,
ὕπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Συμβατίου τοῦ ἀρχοντος τῶν ἀρχόντων· καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένοντο ὑπὸ τὴν ἐξου-
σίαν τῶν τριῶν ἀδελφῶν τῶν προβήθητινων ἀμηράδων, τοῦ τε Ἀποσεβατᾶ, καὶ τοῦ Ἀπολεσφούετ,
καὶ τοῦ Ἀποσέλη· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καὶ ἐδουλώθησαν καὶ ἐπακθώθησαν, καὶ ἐγένοντο
ὕπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν βασιλέων Ῥωμαίων. Ὅτι τὰ τρία ταῦτα κάστρα, τὸ τε Χλιὰτ, καὶ τὸ Ἀρζες,
καὶ τὸ Περκρί, εἰ κρατεῖ ὁ βασιλεὺς, Περσικὸν φουσσάτον κατὰ Ῥωμανίας (78) ἐξελεῖν οὐ δύναται·
ἐπειδὴ μέσον τυγχάνουσι τῆς τε Ῥωμανίας καὶ Ἀρμενίας, καὶ εἰσι φραγμοὶ καὶ ἀπληκτα τῶν φου-
σάτων.

CAPUT XLV.

De Iberibus.

Iberes europalatae gloriantes originem se ducere
dicunt ab uxore Uriæ, quam rex et propheta David
adulteravit; siquidem ex liberis inde natis descen-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(75) In editis legitur, Ἀποσεβατᾶς ὁ πρῶτος
ἀδελφὸς ἐκαθίς, etc.

(76) Sic ex ms. codice. Perperam vero in editis
legitur, ὅτι τοῦ Ἀδερραχίμ, etc., quod quidem
facile ex præcedentibus cognosci potest.

(77) Sic ex ms. Locus hic mutilus in editis. Et

τὸν Ἀδερραχίμ, καὶ τὸν Ἀπελμουζέ· ὅτι ὁ Ἀπο-
λεσφούετ εἶχε πρόγονον καὶ ἀνεψιὸν τὸν Ἀχάμετ
υἱὸν γὰρ οὐκ εἶχε, ἀλλὰ τὸν Ἀχάμετ τὸν πρόγονον
καὶ ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἶχε ἀντὶ υἱοῦ. Ὅτι ὁ Ἀποσέ-
λης εἶχε υἱὸν τὸν Ἀπελδάρτ, τὸν ἀρτίως κρατοῦντα
τὸ Μαντζικίερτ. Ὅτι ἀποθανόντος τοῦ Ἀποσεβατᾶ
κατέλιπε τὸν Ἀδερραχίμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀμηράδ·
ὁ δὲ ἕτερος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀπελμουζέ ἦν νηπιὸς πά-
νου, διὸ καὶ καταφρονήθη ἐλθεῖν πρὸς τὴν τοῦ πατρὸς
καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐξουσίαν. Ὅτι ὁ Ἀποσεβα-
τᾶς ὁ πρῶτος ἀδελφὸς ἐκαθίετο (75) εἰς τὸ κάστρον
τὸ Μαντζικίερτ, καὶ ἐκράτει, καθὼς εἴρηται, ταῦτας
τὰς χώρας, τὸ τε Ἀπαχουνης, καὶ τὸ Κορή καὶ τὸ
Χάρκα, καὶ ἐδίδου τὰ ὑπὲρ αὐτῶν πάντα τῶν Ῥω-
μαίων βασιλεῖ· καὶ τούτου τελευτήσαντος, ἐκράτη-
σεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀδερραχίμ, καὶ ἐδίδου καὶ
αὐτὸς τὰ προβήθητινα πάντα, διὰ τὸ εἶναι, καθὼς
προεῖρηται, νηπιὸν παντελῶς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ
τὸν Ἀπελμουζέ. Ὅτι τοῦ Ἀδερραχίμ τελευτήσαν-
τος, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀπελμουζέ ὡς νηπιῶ
καταφρονηθέντος, ἐκράτησε τὸ κάστρον τὸ Μαντζι-
κίερτ, καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν προβήθητινας χώρας, ὁ δεύ-
τερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ, ὁ προβήθητις Ἀπο-
λεσφούετ, θεῖος δὲ τοῦ Ἀδερραχίμ, καὶ τοῦ διὰ
Ἀπελμουζέ. Ὅτι τοῦ Ἀπολεσφούετ (76) τελευτή-
σαντος, ἐκράτησεν ὁ τρίτος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ, ἤγουν ὁ Ἀποσέλης, τὸ κάστρον τὸ Μαντζι-
κίερτ, κατὰ τῶν χωρίων τῶν προβήθητινων. Ὁ δὲ προβήθητις Ἀχάμετ, ὁ καὶ ἀνεψιὸς καὶ πρόγονος
τοῦ Ἀπολεσφούετ, ἐκράτει εἰδήσει καὶ βουλήσει τοῦ Ἀπολεσφούετ τὸ τε Χλιὰτ, καὶ τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ
Περκρί· καὶ γὰρ ὁ Ἀπολεσφούετ υἱὸν μὴ ἔχων, καθὼς προεῖρηται, τοῦτον τὸν Ἀχάμετ τὸν τε ἀνεψιὸν καὶ
πρόγονον αὐτοῦ εἶχε κληρονόμον πάσης αὐτοῦ τῆς ὑποστάσεως, καὶ τῶν κάστρον, καὶ τῶν χω-
ρίων αὐτοῦ. Ὅτι τελευτήσαντος τοῦ Ἀποσέλη ἐκράτησε τὸ κάστρον τὸ Μαντζικίερτ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ὁ Ἀπελδάρτ, μετὰ καὶ τῆς περιχώρου αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀχάμετ ἐκράτησε τὰ τρία κάστρα, τὸ τε κάστρον
τὸ Χλιὰτ, τὸ κάστρον τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀλτζίκε. Ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀχάμετ δοῦλος ἦν τοῦ
βασιλέως, καθὰ καὶ προεῖρηται, παρέχων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἀπο-
λεσφούετ πάντα (77). Ὁ δὲ Ἀπελδάρτ μετὰ δόλου καὶ χλεύης αὐτὸν ἐσφαξε, καὶ ἀνελάβετο τὰ τρία
αὐτοῦ κάστρα, τὸ τε κάστρον τὸ Χλιὰτ, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀρζες, καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀλτζίκε· καὶ
ταῦτα ὄψεσθαι ὁ βασιλεὺς ἀναλαβέσθαι, ὡς ἴδια αὐτοῦ τυγχάνοντα. Ὅτι ταῦτα πάντα τὰ προβήθητινα κά-
στρα, καὶ αἱ προβήθητινα χῶραι, οὐδέποτε γέγονασιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Περσίδος, ἢ ὑπὸ τὴν
ἐξουσίαν τοῦ ἀμερμουμνῆ ἀλλ' ὑπῆρχον, καθὼς εἴρηται, ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κυροῦ Ἀθοντος βασιλέως,
ὕπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Συμβατίου τοῦ ἀρχοντος τῶν ἀρχόντων· καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένοντο ὑπὸ τὴν ἐξου-
σίαν τῶν τριῶν ἀδελφῶν τῶν προβήθητινων ἀμηράδων, τοῦ τε Ἀποσεβατᾶ, καὶ τοῦ Ἀπολεσφούετ,
καὶ τοῦ Ἀποσέλη· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καὶ ἐδουλώθησαν καὶ ἐπακθώθησαν, καὶ ἐγένοντο
ὕπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν βασιλέων Ῥωμαίων. Ὅτι τὰ τρία ταῦτα κάστρα, τὸ τε Χλιὰτ, καὶ τὸ Ἀρζες,
καὶ τὸ Περκρί, εἰ κρατεῖ ὁ βασιλεὺς, Περσικὸν φουσσάτον κατὰ Ῥωμανίας (78) ἐξελεῖν οὐ δύναται·
ἐπειδὴ μέσον τυγχάνουσι τῆς τε Ῥωμανίας καὶ Ἀρμενίας, καὶ εἰσι φραγμοὶ καὶ ἀπληκτα τῶν φου-
σάτων.

C

ΚΕΦΑΛ. ΜΕ'.

Περὶ τῶν Ἰβήρων.

Ἰστέον ὅτι ἑαυτοὺς σεμνύοντες οἱ Ἰβήρες, ἤγουν
οἱ τοῦ κουροπαλάτου, λέγουσιν ἑαυτοὺς κατάγειν
ἀπὸ τῆς γυναικὸς Οὐρίου, τῆς παρὰ τοῦ Δαβὶδ τοῦ

notandum Apolesphuet, quem hic patrum Ach-
met scriptor noster appellat, supra patrualem
dici.

(78) Ῥωμανία apud scriptores Byzantinos ali-
quando Imperium Orientale, aliquando vero Pro-
vincias Asiaticas significat.

του καὶ βασιλείως μοιχευθείσης· ἐκ γὰρ τῶν
 τῆς τεχθέντων παίδων τῷ Δαβίδ ἐαυτοὺς λέ-
 κατὰγεσθαι, καὶ συγγενεῖς εἶναι Δαβὶδ τοῦ προ-
 καὶ βασιλέως· καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ τῆς ὑπερ-
 θεοτόκου, διὰ τὸ ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ
 κατὰγεσθαι. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ μεγαστᾶνες
 ἠέρων ἀκωλύτως τὰς συγγενίδας αὐτῶν πρὸς
 ἔχουσι, τὴν παλαιὰν οἰόμενοι φυλάττειν νο-
 ἴαν· ἐξ Ἱερουσαλήμ τε λέγουσιν εἶναι τὴν γέν-
 αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε κατ' ὄναρ μετελ-
 καὶ κατοικῆσαι πρὸς τὰ μέρη Περσίδος, ἦγουν
 ἢ χώραν εἰς ἡνῶν οἰκοῦσιν. Οἱ δὲ χρηματισθέν-
 ἢ ἐξεληθέντες ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπῆρχον ὃ τε
 ἐκεῖνος, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Σπανδιάτης· ὅστις
 ἰάτης ἦν ἐκ Θεοῦ λαβὼν χάρισμα, ὡς αὐτοὶ
 οἰ, τοῦ μὴ ἐν πολέμῳ ἄπεισθαι αὐτοῦ ξίφος B
 ἢ δὴποτε μέλος τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἄνευ τῆς
 ἢ, ἦν καὶ διὰ τινος περισσεπλάσματος ἐν τοῖς
 ἢς περιεφρούρει. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπτοοῦντο τοῦ-
 ἢ ἐδεδίδεσαν οἱ Πέρσαι· ὁ δὲ νενίκηκε αὐτοὺς καὶ
 κατεκράτησε, καὶ τοὺς συγγενεῖς ἐνοίκισεν
 ἢ εἰς τὰς δυσκολίας τὰς νῦν παρ' αὐτῶν κρα-
 ἢ ας· ἐξ ὧν κατ' ὀλίγον ἐπλατύθησαν καὶ ἡύ-
 ἢ αν, καὶ εἰς μέγα ἔθνος ἐγένοντο. Ἐπ' οὕτω
 οὐλέως Ἡρακλείου κατὰ Περσίδος ἐκστρατεύ-
 ἢ, ἠνώθησαν καὶ συνεταξίδευσαν αὐτῷ, καὶ
 ὑπέταξαν τῷ φόβῳ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως
 ἢ ἰων μᾶλλον, ἢ ἡπερ τῇ ἐαυτῶν ἰσχυρί καὶ δυνά-
 ἢ ἰσχει καὶ χώρας ἰκανὰς τῶν Περσῶν. Ἀπαξ
 ἢ ὁ βασιλέως Ἡρακλείου τοὺς Πέρσας τροπω-
 ἢ ἴω, καὶ εἰς τὸ μηκέτι εἶναι τὴν τούτων ἀρχὴν C
 ἢ ἠσαντος, εὐάλωτοι καὶ εὐχείρωτοι οὐ μόνον
 ἢ ἦρσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς Σαρακηνοῖς οἱ Πέρσαι
 ἢ ἰσι. Διὰ δὲ τὸ κατὰγεσθαι αὐτοὺς, ὡς αὐτοὶ
 ἢ ἦν, ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, διὰ τὸ μεγάλην πίστιν
 ἢ ἦν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 ἢ ἰ Χριστοῦ, καὶ κατὰ τινὰς καιροὺς ἀφθόως
 ἢ ἔλλουσι χρήματα τῷ πατριάρχῃ τῆς ἀγίας πό-
 ἢ καὶ τοῖς ἐκεῖσε Χριστιανοῖς. Ὁ δὲ προῤῥήθεις
 ἢ, ὁ τοῦ Σπανδιάτου ἀδελφός, ἐγέννησεν υἱὸν
 ἢ ἀγκράτιον (71), καὶ ὁ Παγκράτιος ἐγέννησεν
 ἢ ἰν Ἀσώτιον, καὶ ὁ Ἀσώτιος ἐγέννησεν υἱὸν
 ἢ Ἀδρανασή, τὸν καὶ κοροπαλάτην τιμηθέντα
 ἢ Ἀλέοντος τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως Ῥωμαίων.
 ἢ Σπανδιάτης ὁ ἀδελφός τοῦ προῤῥήθέντος Δα-
 ἢ ἰελεύτησεν ἄτεκνος. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐξ Ἱερουσα-
 ἢ ἰτοικήσεως αὐτῶν εἰς τὴν γῆν οἰκουμένην παρ'
 ἢ ἰχώραν, ἔτη υ', ἢ καὶ ς', μέχρι τῆς σήμερον·
 ἢ ἰεστὶν ἰνδικτιῶν ι', ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου
 ἢ (80), ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ
 ἢ ἰνοῦ τῶν φιλοχρίστων καὶ Πορφυρογεννητῶν
 ἢ ἰων Ῥωμαίων. Ἰστέον ὅτι ὁ φιλόχριστος καὶ
 ἢ ἰρογέννητος καὶ ἀοιδίμος βασιλεὺς Λέων, ἀκού-
 ἢ ἰσι εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Φασιαὴν ἐλθόν-
 ἢ ἰ Σαρακηνοὶ τὰς ἐκεῖσε ἐκκλησίας ἐποίησαν

A dere credi volunt, cognatique esse regis ac prophetae Davidis, ac propterea etiam sanctissimæ Deiparæ, quod ex semine Davidis ea oriunda sit. Ea propter etiam Iberum magnates inter eos sine ullo impedimento cognatas ducant, veterem se legem observare existimantes: et Hierosolymis nationem suam ortum trahere dicunt, atque inde in somnis monitos migrasse, sedemque possidisse in partibus Persidis quas etiam in hodiernum usque diem incolunt. Qui autem Hierosolymis excesserunt, David ille erat, et frater ipsius Spandiates; qui quidem Spandiates, ut ipsi narrant, gratiam a Deo accepit, ut gladio vulnerari in bello nullum ipsius membrum posset, excepto corde, quod etiam in prælii armatura quadam muniebat: unde et terribilis Persis erat, quos devicit, debellavitque, cognatosque Iberes in locis difficilibus quæ nunc etiam temporis occupant, collocavit: ubi paulatim multiplicati auctique sunt, et in magnam gentem evaserunt. Deinde ita Heraclio imperatore cum armis contra Persidem proficiscente, icto sædere, 122 cum eo militarunt; ex eoque tempore metu magis Heraclii Romanorum imperatoris, quam suis viribus ac armis, multas urbes terrasque Persarum subjugarunt. Semel enim victiæ profligati ab Heraclio imperatore Persæ, eorumque principatu deletò, facile non ab Iberibus tantum, sed et a Saracenis vinci in posterum potuerunt. Quia vero, uti dicunt, Hierosolymis originem ducunt, multumque fidei illis præstant, et sepulcro Domini nostri Jesu Christi, et temporibus quibusdam ubertim pecunias mittunt urbis sanctæ patriarchæ, qui que in illa degunt Christianis. David autem ille, quem dixi, Spandiatæ frater, filium genuit Pancratium; iste Asotium habuit; Asotius vero genuit Adranasæ, qui europalatæ dignitate auctus fuit a Leone Christi amante Romanorum imperatore. At Spandiates frater prædicti Davidis sine ullis liberis decessit. Ex quo autem Hierosolymis migrarunt in terram quam nunc incolunt, anni sunt quadringenti, vel quingenti hodie, quæ est Indictiò decima; a condito vero mundo 6460, Constantino et Romano Christi amantibus ac Porphyrogenitis imperatoribus. Christi autem amans Leo ille Porphyrogenitus ac præclarus imperator audiens Phasianes ecclesias a Saracenis invadentibus in castra conversas esse, Lalaconem patricium et Armeniacorum prætorem misit, una cum prætoribus Colonix, Mesopotamiæ, Chaldiæque, qui hujusmodi castra everterunt, ecclesias liberarunt, totamque Phasianem, quam tunc temporis Saraceni tenebant, devastarunt. Postea rursus Catacalum magistrum et scholarum domesticum misit, qui cum urbem Theodosiopolim invasisset, omnem circum regionem populatus, et Phasianes terra urbibusque vicinis similiter per-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

ita ex ms. codice.

1) Nimirum, anno Christi 952, imperii Constantini Porphyrogeniti 41.

diis, magno Saracenis hac re vulnere inflicto, domum rediit. Imperante vero domino Romano Joannes Curcuas magister contra Tibium urbem proficiscens in transitu omnem Phasianes regionem, u'pote Saracenorum ditioni subditam, vastavit, quemadmodum et ea ipsa de causa ante eum Joannis istius frater, Theophilus patricius, cum Chaldis præter esset. Quamdiu enim res cum Theodosiopolitanis esset, in Phasianes regione nullus locus illæsus constitit, ne ad urbem quidem Abnicum usque; Iberesque amicitiam semper colebant cum Theodosiopolitanis, Abnicotis, Mantziocertanis, et universa denique Perside; **123** sed in Phasiane nihil terræ possidebant. Dominus autem Leo, et dominus Romanus imperatores, imperatrixque nostra sæpenumero Cetzium urbem recipere, et prædialios imponere studuerunt, ne amplius inde Theodosiopoli commeatus suppeditaretur: affirmantes curpalatæ ejusque fratribus, simul ac capta foret Theodosiopolis, illum se reddituros: sed Iberes hoc facere non sustinuerunt amore Theodosiopolitanorum, ne eorum urbs vastaretur, imperatorique Romano et imperatrici responderunt: Si hoc fecerimus, opprobrium erimus vicinis nostris, magistro et principi Abasgiæ, Basparacaniæ, et gubernatoribus Armeniæ. Dicere item possent infidos imperatori Iberas esse, nimirum curpalatæ ac ejus fratres, neque illis confidere, ideoque hanc ab illis urbem cepisse; quin potius mittat imperator Turmarcham aut Caesarianum aliquem, qui in urbe Cetzee residet, et observet. Rescriptum autem receperunt in formam mandati; quid proderit, si Turmarcha, aut Caesarianus mittatur? qui si veniant, cum decem aut duodecim ad summum viris intrare poterunt, et residere in diversorio quod vos iis assignaveritis. Et quandoquidem multæ viæ sunt, quibus Theodosiopolim intrare licet, fieri non potest, ut ab urbe prospiciantur carvania Theodosiopolim ingredientia, quæ noctu intrare possunt, illis nihil tale cogitantibus, Iberes itaque, quia vastari Theodosiopolim nollent, sed potius commeatus suppeditari, non obedierunt, neque urbem Cetzium tradiderunt: licet juramentum scriptum acceperint, capta Theodosiopoli se hanc urbem recepturos es-

κάστρα, ἀπέστειλε τὸν πατρικίον καὶ στρατηγὸν τῶν Ἀρμενιακῶν τὸν Λαλάκωνα, μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κολωνίας, καὶ τοῦ στρατηγοῦ Μεσοποταμίας, καὶ τοῦ στρατηγοῦ Χαλδίας, καὶ κατέστρεψαν τὰ τοιαῦτα κάστρα, τὰς ἐκκλησίας ἐλευθερώσαντες, ληϊσάμενοι καὶ πᾶσαν τὴν Φασιανὴν τῷ τότε κατῶν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κρατούμενην. Καὶ εἰθ' οὕτω πάλιν ἀπέστειλεν τὸν μάγιστρον Κατακαλὸν, (81) καὶ δομῆστικον τῶν σχολῶν ὁδὸς ἐλθὼν ἐν τῷ κάστρῳ Θεοδοσιουπόλεως, καὶ τὰ περὶ αὐτῆς ληϊσάμενος, καὶ τὴν χώραν τῆς Φασιανῆς, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν κάστρα τῷ ὁμοίῳ ὀλέθρῳ παραδοὺς ὑπέστρεψε, μεγάλην πλῆθην ἐν τούτῳ δοὺς τοῖς Σαρακηνοῖς. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας κυροῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως ὁ μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Κουρκούας (82) ἀπερχόμενος κατὰ τοῦ κάστρου Τιβίου εἰς τὴν διόδον αὐτοῦ ἠφάνισεν τὴν πᾶσαν χώραν τῆς Φασιανῆς ὡς ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κρατούμενην· ἀλλὰ καὶ ὁ πατρικίος Θεόφιλος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προβῆθέντος μαγίστρου Ἰωάννου τὸ πρῶτον αὐτοῦ στρατηγεύοντος ἐν Χαλδίᾳ, ἐπαίθευσε τὴν τοιαύτην χώραν τῆς Φασιανῆς, ὡς καὶ τότε ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν δεσποζομένην. Μέχρι γὰρ τοῦ γεγονέναι τὸν λόγον μετὰ τοὺς Θεοδοσιουπολίτας, εἰς τὴν χώραν τῆς Φασιανῆς (83) χωρίον οὐ συνέστη, οὐδὲ εἰς τὸ κάστρον τοῦ Ἀθνίκου· καὶ οἱ Ἰθῆρες πάντοτε εἶχον ἀγάπην καὶ φιλίαν μετὰ τῶν Θεοδοσιουπολιτῶν, καὶ τῶν Ἀθνικιωτῶν, καὶ μετὰ τῶν Μαντζικιεργῶν, καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν Περσίδα, ἀλλ' ἐν Φασιανῇ οὐδέποτε ἐπεκτῆσαντο χωρία. Ὅτι πολλάκις ὁ κύριος Λέων ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ κύριος Ῥωμανὸς, καὶ αὐτὴ ἡ βασίλισσα ἡμῶν ἐπέζητησε τὸ κάστρον τὸ Κετζίον τὸ ἀναλαθέσθαι αὐτὸ, καὶ εἰσαγαγεῖν ταξάτους, πρὸς τὴ μὴ ἐκείθεν σιταρχεῖσθαι τὴν Θεοδοσιουπόλιν, ἰσασφαλιζόμενοι πρὸς τὴν κουροπαλάτην καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ μετὰ τὸ παραληφθῆναι τὴν Θεοδοσιουπόλιν ἀναλαθέσθαι αὐτοὺς τὸ τοιοῦτον κάστρον· ἀλλ' οὐκ ἠνέσχοντο οἱ Ἰθῆρες τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὴν ἀγάπην τῶν Θεοδοσιουπολιτῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ προηθῆναι τὸ κάστρον Θεοδοσιουπόλιν· ἀλλ' ἀντιθέλωσαν τὸν κύριον Ῥωμανὸν καὶ τὴν βασίλισσαν ἡμῶν, λέγοντες, ὅτι εἰ τοῦτο ποιήσομεν, ἀτιμία ἔχομεν γενέσθαι εἰς τοὺς γέγοντας ἡμῶν· οἷον εἰς τὸν μάγιστρον καὶ εἰς τὸν ἐξουσιαστὴν Ἀβασγίας, κατείστην Βασπαρακάντην, καὶ εἰς τοὺς ὑπερέξαρχοντας τῶν

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(81) Magistri Catacaii, seu Catacaionis meminit Cedrenus in eodem Leone pag. 597. Vide quæ de Familia Catacalonum tradit Ducangius in Familiis Byzantinis pag. 178.

(82) Joannes hic Curcuas fuit domesticus scholarum annis 22 mensibus septem; ejusque res gestas descripsit Manuel protospatharius libris octo, qui non exstant. Cedrenus testis est: Ἐπὶ δυσὶ καὶ εἰκοσὶ χρόνοις καὶ μηνῶν ἑπτὰ ἀδιαδόχως τὴν τοῦ δομῆστικοῦ ἀρχὴν, ἰθύνοντα καὶ πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, τὴν Συρίαν καταδραμόντα καὶ ταπεινώσαντα. Οὕτω δὲ βουλητὸν τὰς ἐκεῖνον μαθεῖν ἀριστείας, ζητησάτω τὴν πονηθεῖσαν βίβλον παρὰ τίνος Μανουὴλ πρωτοσπαθαρίου καὶ κριτοῦ (ἐν ὅκτω γὰρ βίβλοις ἐκεῖνος τὰ τοῦτου ἀνδραγαθήματα συνεγράψατο), καὶ ἐξ αὐτῆς εἴσεται οἷος ἦν ὁ ἀνὴρ τὰ πολεμικὰ. Gesserat id munus Curcuas continentibus 22 annis et septem

mensibus, universamque prope Syriam pervagatus subegerat, Si quis præclara ejus facta scire desiderat, volumen a Manuele quodam protospathario atque judice compositum legat, (is enim octo libris res a Curcuâ præclare gestas descripsit) inde cognoscat, quantus hic vir belli rebus fuerit. Idem tradit Anonymus Combesianus in Romano Licapeno num. xli. Is Κροκόδας illicur Georgia monacho. Cæterum ad marginem ms. Porphyrogeniti, ubi loquitur de Joanne Curcuâ, scribitur eodem caractere, οὗτος δὲ ὁ Τζιμισχῆς ἐπικληθεὶς· sed fallitur quisquis illa scripsit, cum Joannes Curcuas diversus sit a Joanne Tzimisce, qui postmodum imperator fuit.

(83) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis, τὴν τοιαύτην χώραν αὐτῆς Φασιανῆς. Sed optime Meursius emendat.

ων· καὶ εἰπεῖν ἔχουσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀπέ-
 χυε τοὺς Ἴβηρας τῶν τε κουροπαλάτην, καὶ
 λφοῖς αὐτοῦ, καὶ ὡς πιστεύει ἀπὸ τοῦ, καὶ διὰ
 κληθέντο τὸ κάστρον· λέξ. αὐτῶν· ἀλλὰ μᾶλλον
 ταύτην (84) ὁ βασιλεὺς τουρμάρχην ἢ βασιλι-
 κῆν καὶ ἕτε. καθέζεσθαι εἰς κάστρον τοῦ Κετζέου
 ἰωρῆ. Καὶ ἐδέξαντα διὰ κελύσεως, ὅτι τί
 ἢ τουρμάρχην ἢ βασιλικὴν ἀποσταλαίς πάν-
 τεισθῆναι· εἰτε τουρμάρχη, εἰτε βασιλικῆς,
 καὶ ἢ δώδεκα ἀνθρώπων ἔχει εἰσαλθεῖν, καὶ
 θαι ἔχει εἰς τὸ ἀπληκτῶν ἢ παρ' ὑμῖν λάβη·
 πολλὰ εἶσιν ὁδοί. αἱ εἰσαγαῖσαι εἰς τὸ κά-
 στρον τοῦ πόλεως, οὐ δύναται ἀπὸ τοῦ κάστρου
 τὰ εἰσερχόμενα καρθάνια (85) εἰς τὸ κά-
 στρον τοῦ πόλεως· δύναται δὲ εἰσερχεσθαι
 ἀνὰ Θεοδοσιουπόλει τῇ νυκτὶ ἐκείνων. μὴδὲν
 ἴν. Ἄλλ' αὖν διὰ τὸ μὴ θέλειν τοὺς Ἴβηρας
 ἵγαι τὴν Θεοδοσιουπόλιν, ἀλλὰ μᾶλλον σιτα-
 ροῦτου ἕνεκα οὐχ ὑπέχουσαν καὶ δέδωκαν τὸ
 τὸ Κετζέον· καίτοι καὶ ὄρκον ἔγγραφον
 οὐ, τοῦ μετὰ τὴν παραληφθῆναι τὴν Θεοδο-
 σιουπόλιν ἀποστραφῆναι αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον κάστρον·
 ἵσποτε ἐβουλήθησαν οἱ Ἴβηρες πραιβεῦσαι ἢ
 αἰτίσαι τὰ περίεξ τοῦ κάστρου Θεοδοσιουπόλεως,
 ἢ αὐτοῦ, ἢ εἰς τὸ κάστρον τοῦ Ἀθνίου, ἢ
 αὐτὸ χωρία, ἢ εἰς τὸ κάστρον Μαντζικιέρτ,
 τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν. Ὅτι καθὼς ἐπίσταται
 παλάτης περ τῶν χωρίων τῆς Φασιανῆς ἐπιτη-
 ρῆν τὴν Φασιανὴν καὶ τὸ κάστρον τοῦ Ἀθνίου,
 κζόμενος χρυσοδοῦλῆ ἔχειν τοῦ μακαρίου βα-
 τοῦ κυροῦ Ρωμανοῦ, καὶ τῆς ἡμετέρας βα-
 ρεῶν καὶ τὰ ἴσα πρὸς ἡμᾶς ἀπέστειλε διὰ τοῦ
 νέλην πρωτοσπαθαρῖον τοῦ Ἀζάτου αὐτοῦ (86)
 ἐπισκεψάμενοι, εὐρομεν αὐτὸν μηδμίαν
 ἴν ἔχοντα. Τὸ μὲν γὰρ χρυσοδοῦλῆν τοῦ
 οὐ ἡμῶν περιέχει ὑποσχέσθαι τὸν αὐτὸν κου-
 ριτην, ὡς δι' ὄρκου ἐθεσώσωσεν αὐτὸν οἰκεία
 γγραφάμενος, τοῦ διαμεῖναι ἐν τῇ πίστει τῆς
 καὶ βασιλείας· καὶ τοῖς μὲν ἐχθροῖς ἡμῶν
 χεσθαι, τοῖς δὲ φίλοις ὑπερασπίεσθαι, καὶ
 ἰνατολήν ὑπόσπονδον ποιῆσαι τῇ βασιλείᾳ
 καὶ κάστρα χειρώσασθαι, καὶ μεγάλα πρὸς
 ἡμῶν ἔργα ποιῆσασθαι· καὶ ὑπεσχέθη
 παρὰ τοῦ πενθεροῦ ἡμῶν, ἵνα ἐὰν φυλάξῃ τὴν
 ἡμῶν πίστιν, δαύλωσιν, καὶ εὐγνωμοσύνην, δια-
 κρητασάλευτος καὶ αὐτὸς καὶ οἱ τοῦ γένους
 ἐν τῇ τούτου ἀρχῇ καὶ ἔξροισι· καὶ οὐ με-

se. Nullo enim modo voluerunt Iberos loca Theo-
 dosiopoli circumiacentia vastari aut diripi, ut ne-
 que urbes Abnicum et Maniziciorum, eorumque ter-
 ritoria. Instabat quoque europalatus de regione
 Phasianes, cum totam cum urbe Abnico postulens,
 prætendeneque aureas se bullas habere a beato im-
 peratore domino Romano, et a nostra majestate;
 quarum item exemplaria ad nos nisi per Zurbano-
 len protospatharium azatum suum: quibus con-
 sideratis nihil hæc juvare ipsam comperimus. Au-
 rea enim bulla soceri mei continet: spondere europa-
 latem, ut ipse scripto etiam propria manu
 juramento confirmavit, in fide se imperii nostri
 mansurum, amicos quoque et hostes eisdem [24]
 habiturum, Orientem nobis subjecturum, urbes ex-
 pugnaturum, et res pro nobis magnas gesturum;
 socerum autem meum responderi, si fidem ser-
 vet, si servitute officiaque hæc præstet, et ipsum
 et ejus posteros principatum et auctoritatem hanc
 perpetuo habituros, dum ne dittonis sue fines un-
 quam transferat, sed priorum imperatorum con-
 ventis acquiescat; neque ea transgrediat, aut
 Theodosiopoleos eversionem impedit, aut aliarum
 urbium hostilium, sive ab ipso solo ex obsideantur
 sive ab exercitu nostro. Atque hæc quidem aurearum
 bullarum summa erant capta; quæ europala-
 tæ prodesset. nihil possunt: nam quæ soceri
 nostri, ea sancti, ne antiquis dittonis sue ter-
 minis eum dimoveamus; quodque Theodosiopo-
 lim et reliquas hostium urbes, vel solus, si possit,
 vel cum nostris militibus obsidebit subjugabitque,
 sed dominium ac proprietatem non retinebit. No-
 stræ autem summa est, ut Agarenorum quæcumque
 loca vel ipse vel affinis ipsius magister Adranasæ
 a suis copis subicere sibi poterit, vel ab hoc usque
 die subjecerit, eorum et dominium et proprietatem
 habeat. Et quandoquidem neque suis copis Theo-
 dosiopolim expugnavit, neque Abnicum, neque
 Mastatum, non debeat ea possidere, usque quæ cis
 Erax flumen sint, sive Phasidem: tum etiam quia
 Abnicum ad hodiernum usque diem sui juris fuerit,
 proprioque domino parens, et amaram proprium
 habens, nostris æ penumero illud populantibus.
 Verum etiam protospatharius Joannes, prætorque
 D Arrhabonites, et Theophilus patricius paulo ante
 Theodosiopoleos prætor, reliqui quoque prætores, præ-
 dam inde magnam et captivorum multitudinem

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

*As pro Iva. Passim occurrit apud scripto-
 uos nobis exhibet in sua Turco-Græcia Cru-
 ci alibi etiam passim apud recentiores scri-

Καρθάνιον est Turcicum, Carvania. Signi-
 a vox multitudinem mercatorum, aliorumque
 inantium, qui simul iter instituunt, ut
 tutius commoent. Vide utrumque Gloss. Du-

Ad marginem eadem manu scribitur, οὗτος
 ρβανέλη ὁ πατήρ τοῦ Τορνίκη, τῆς Ἀδᾶ, τοῦ
 συγγέλλου. Ἀζάτος autem vox Armenia est,
 ibi idem Porphyrogenitus lib. I. Them. 12.

Ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ γιγαντοειδής. Ἀρμένιος
 τῆς Ἀγγουρίνης τῆς Λακαστρίας γαμβρός, ὁ μα-
 κρόχειρ ἐκεῖνος, καὶ περιδέξιος, ὃν κατὰ τὴν τῶν
 Ἀρμενίων διάλεκτον Ἀζάτον ἐκάλου. *Mugnus vero
 ille et giganti similis Armenius, Angurines Lacca-
 striæ gener, longimanus ille, et ambidexter, quæsi Ar-
 meniorum lingua Azatum vocarunt.* Meminit item
 hujus vocis et anonymus de Nuptiis Thesei:

Καὶ τότες πάλι Παλαμῶν ἐφώραζεν Ἀζάτων
 Καὶ μὲ τοιαύτην λαλλῶν συνάτη τοὺς ἰδίους.
 Cæterum Ἀζάτη apud Hesychium ἐλευθερία expo-
 nitur.

abdaxerunt, incensis pagis ejus; quod nunquam a curpalate factum est. Hisque ita a nobis deletis venerunt Iberes, eaque ceperunt, urbem exinde tenere conati. Ameras vero crebro compellatus a Theophilo patricio et praetore, nullam sibi vitae spem esse videns, imperio se nostro submitit, et filium obsidem dedit. Mastatum vero Theodosiopolitanorum erat; cumque Joannes magister Theodosiopolim per septem menses obsideret, neque expugnare valeret, misso milite Mastatum cepit, introducto illuc protospathario Petrona Boila, qui tunc temporis Nicopoleos capitaneus erat. At Pancratius magister, qui una cum Joanne ante Theodosiopolim omnes duxerat, secessurus, urbem illam dari sibi ab eo petiit, scripto juramento affirmans, sibi perpetuo eam se asservaturum, 125 neque ullo pacto Saracenis traditurum. Pancratius autem laudatus quia erat Christianus, et imperii nostri subditus, fides juramento ipsius habita est, eique urbs concedita; at ille eam rursus Theodosiopolitanis restituit. Cumque Theodosiopolis capta esset, venientes Iberes eam tenuerunt; itaque neque urbis Mastati, neque Abnici repetendae facultatem habent. Sed postquam curpalates fidus et integer servus ac amicus noster est, ad ipsius postulacionem, fiat terminus Phasianes Erax fluvius, sive Phasis: et sinistras partes Illyrium versus Iberes teneant, dextrae vero versus Theodosiopolim tam urbes quam agri nostri imperii sint, flumine scilicet utraque disteminante, quemadmodum etiam beatae memoriae Joannes Curcuas, cum viveret, interrogatus expedire pronuntiavit, ut flumen pro termino esset. Nam stricto jure nulla potestas curpalatae competit neque in ceteriora fluminis, neque in ulteriora: siquidem omnis ille Theodosiopolitanorum tractus a nostro milite ferro igneque vastatus est, neque unquam sine eo Iberes egressi Theodosiopolim populati sunt, sed mutua perpetuo amicitiam colentes negotia inter se exercebant: et verbo quidem delerij Theodosiopolim volebant, re tamen ipsa nullo modo cupiebant ut ea caperetur. Sed nostra majestas, ut dictum est, propter affectum in curpalatem, terminum intermedium esse voluit fluvium Erax, sive Phasin; qua quidem possessione contenti esse, neque quidquam amplius petere debent.

Πετρωνῶν τὸν Βόλιαν, τὸν τότε ὄντα κατεπάνω Νικοπόλεως. Ὁ δὲ μάγιστρος Παγκράτιος συναξιθεύσας τῷ αὐτῷ μαγίστρῳ ἐν Θεοδοσιούπολει, ἤνικα ἐμελλεν ἀναχωρεῖν, παρεκάλεσεν ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸ τοῦτον κάστρον, ποιήσας ἔγγραφον ὄρκον πρὸς αὐτὸν τοῦ ἐπικρατεῖν αὐτὸ, καὶ μηδέποτε τοῦτο τοῖς Σαρακηνοῖς ἐπιδοῦναι. Καὶ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν καὶ Χριστιανὸν καὶ δοῦλον τῆς βασιλείας ἡμῶν, πιστεύσας τῷ ὄρκῳ αὐτοῦ δέδωκεν αὐτὸ τῷ εἰρημένῳ Παγκρατίῳ· ὁ δὲ πάλιν ἀπεχάρισατο αὐτὸ τοῖς Θεοδοσιούπολιταις. Καὶ ἤνικα παρελήφθη ἡ Θεοδοσιούπολις, ὑπεισελθόντες οἱ Ἰβήρες ἐκράτησαν αὐτὸ· διότι οὐτε τοῦ τοιοῦτου κάστρου τοῦ Μαστάτου, οὔτε τοῦ Ἀδνίκου ἔχουσιν ἐξουσίαν ἐπιζητεῖν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ κουροπαλάτης εἰσὶν καὶ ὄρθος δοῦλος καὶ φίλος ἡμῶν ἐστί, διὰ τῆς αὐτοῦ παράκλησιν, ἵνα γένηται σύνορον τῆς Φασιατικῆς ποταμῶς ὁ Ἐραξ, ἦτοι ὁ Φάσις· καὶ τὰ μὲν ἀριστερὰ μέρη τὰ πρὸς τὴν Ἰλλυρίαν κατέχουσιν οἱ Ἰβήρες· τὰ δὲ δεξιὰ ὅσα εἰσὶ πρὸς τὴν Θεοδοσιούπολιν, κἂν τε κάστρα κἂν τε χωρία εἰσὶν, ὧσιν ὑπὸ τὴν βασι-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(87) Sic in ms. codice. Perperam in editis legitur, διὸ τε τό, etc.

(88) Ita ex ms. codice.

ταστήσει τὰ ὄρια τῶν τόπων αὐτοῦ· ἀλλὰ κατὰ τῶν πρώην βασιλέων τὰ σύμφωνα στέρεθαι, καὶ περαιτέρω μὴ ὑπερβήσεται· καὶ οἱ οὐδέ κωλύσει αὐτὸν καταστρέφει τὴν Θεοδοσιούπολιν καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τῶν ἔχθρῶν, κἂν τε διὰ τοῦ αὐτοῦ μόνου πολιορκηθήσονται, κἂν τε δι' αὐτοῦ τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν. Ταῦτα μὲν τὰ κεφάλαια περιέχουσι τὰ χρυσοβούλια, ἐξ ὧν οὐδεμίαν βοήθειαν ὁ κουροπαλάτης ἔχει· τὸ μὲν γὰρ τοῦ πενθεροῦ ἡμῶν διαγορεύει, ὅτι οὐ παρασλεύομεν αὐτὸν ἐκ τῶν παλαιῶν ὄρων τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐὰν δυνηθῇ, εἴτε καὶ μόνος, εἴτε καὶ μετὰ τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, πολιορκήσει καὶ καταστρέψει τὴν Θεοδοσιούπολιν, καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τῶν ἔχθρῶν· οὐχὶ δὲ κατασχέιν αὐτὰ εἰς τελείαν δεσποτείαν καὶ κυριότητα. Τὸ δὲ τῆς βασιλείας ἡμῶν περιέχει, ἵνα ὅσους ἂν τόπους δυνηθῇ καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ ἀνεφίδος αὐτοῦ ὁ μάγιστρος Ἀδρανσοῦ, ἐξ οἰκείας δυνάμεως καθυποτάξαι τῶν Ἀγαρηνῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ νῦν καθυποτάξαι, κατέχη ἐπὶ δεσποτείᾳ καὶ κυριότητι. Καὶ ἐπεὶ οὔτε ἐξ οἰκείας δυνάμεως τὴν Θεοδοσιούπολιν κατεστρέψατο, οὔτε τὸ Ἀδνίκον, οὔτε τὸ Μαστάτον, οὐκ ὀφείλει ταῦτα κατέχειν ὡς ὄντα ἐνθεν τοῦ Ἐραξ ποταμοῦ, ἦτοι τοῦ Φάσιδος· διότι τὸ (87) μὲν κάστρον τοῦ Ἀδνίκου μέχρι τοῦ νῦν ἦν αὐτεξούσιον καὶ αὐτοδέσποτον, ἔχον ἴδιον ἀμφοῖν, καὶ πολλὰκις ὁ λαὸς τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπραιδύευσεν αὐτό· ἀλλὰ καὶ ὁ πρωτοσπαθῆριος Ἰωάννης καὶ στρατηγὸς ὁ Ἀβραβονίτης, καὶ ὁ πατρικίος Θεόφιλος καὶ ἀρτίως στρατηγὸς Θεοδοσιούπολεως, καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοὶ, μεγάλην πρᾶξιν καὶ αἰχμαλωσίαν εἰς αὐτὸ ἐργάσαντο, κατακλύσαντες τὰ χωρία αὐτοῦ μηδέποτε τοῦ κουροπαλάτου πραιδύσαντος αὐτό. Καὶ ἤνικα ἠφανίσθησαν τὰ τοῦτου χωρία παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὑπεισῆλθον οἱ Ἰβήρες, καὶ κατεκράτησαν αὐτὰ, πειρώμενοι ἐκ τούτου τὸ κάστρον κρατῆσαι. Ὁ δὲ ἀμφοῖν πολλὰκις μηνυθεὶς παρὰ τοῦ πατρικίου Θεοφίλου καὶ στρατηγοῦ, καὶ ἰδὼν ὅτι οὐδαμῶς ἔχει ἐλπίδα ζωῆς, ὑπετάγη, καὶ κατένευσε δοῦλος γενέσθαι τῆς βασιλείας ἡμῶν (88), δοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὄψιδα. Τὸ δὲ Μαστάτον ὑπῆρχε τῶν Θεοδοσιουπολιτῶν· καὶ ἤνικα ὁ μάγιστρος Ἰωάννης ἐπολιόρχησε τὴν Θεοδοσιούπολιν ἐπτὰ μῆνας, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι παραλαβεῖν αὐτήν, ἀποστελλας λαὸν παρέλαβε τὸ αὐτὸ κάστρον τὸ Μαστάτον· καὶ εἰσῆγαγεν ἐν αὐτῷ τὸν πρωτοσπαθῆριον

ἔν, τοῦ ποταμοῦ θηλονότι σύνορον ἀμφοτέρων ὑπάρχοντες, καθὼς καὶ ζῶν ὁ μακάριος Ἰωάν-
 κούας περὶ τούτου ἐρωτηθεὶς ἐξείκει συμφέρον εἶναι τὸν ποταμὸν σύνορον. Τὸ μὲν γὰρ ἀκριβὲς
 ὁδὸν ἐξουσίαν παρέχει τῷ κουροπαλάτῃ, εἴτε εἰς τὰ ἔνθεν τοῦ ποταμοῦ, εἴτε εἰς τὰ ἐκεῖθεν
 εἰν ἔχειν· διότι τὰ τοιαῦτα πάντα χωρὶα τῶν Θεοδοσιουπολιτῶν τὰ στρατεύματα τῆς βασιλείας
 μαλώτισαν, καὶ ἐπυρπολήσαν, καὶ οὐδέποτε χωρὶς ἡμετέρου λαοῦ Ἰβηρες ἐξῆλθον καὶ ἐπαιδευ-
 οσοῦπολιν, ἀλλ' ἀεὶ φίλους εἶχον αὐτοὺς, καὶ ἐπραγματεύοντο μετ' αὐτῶν· καὶ τῷ μὲν στόματι
 κηθῆναι τὴν Θεοδοσιούπολιν, τῇ δὲ καρδίᾳ οὐδαμῶς ἐβούλοντο παραληφθῆναι αὐτήν. Ἄλλ'
 α ἡμῶν, ὡς εἴρηται, διὰ τὴν πρὸς τὸν κουροπαλάτην ἀγάπην, ἤβλησε γενέσθαι τὸν ποταμὸν
 ἔ, ἦτοι τὸν Φάσιν (89), σύνορον ἀμφοτέρων, καὶ ὀφείλουσιν ἀρκεῖσθαι εἰς τὴν τοιαύτην διακο-
 λ μὴδὲν πλεον ἐπιζητεῖν.

ΚΕΦΑΛ. ΜΓ'.

ς γενεαλογίας τῶν Ἰβήρων, καὶ τοῦ
 κάστρου Ἀδρανουζίου.

ἵ ὅτι ὁ Παγκράτιος, καὶ ὁ Δαβὶδ, καὶ ὁ
 ς, ὃ ἐρμηνεύεται πανάγιος, ὑπῆρχον υἱοὶ
 λου Συμβατίου τοῦ Ἰβηρος. Καὶ ἔλαχε τὸ
 τζη εἰς κληρονομίαν τῷ Παγκρατίῳ· τῷ
 ἔλαχεν ἑτέρα χώρα (90-91). Ὁ δὲ Παγκράτιος
 υἱοὺς τρεῖς, τὸν Ἀδρανασῆρ, τὸν Κουρκέ-
 τὸν πατρικίον Ἀσωτίον, τὸν καὶ Κισκά-
 δεμέριον αὐτοὺς τὴν χώραν αὐτοῦ· καὶ
 ἵ Ἀδρανοῦτζη τῷ υἱῷ αὐτοῦ Κουρκηνίῳ,
 τελευτήσαντος ἀτέκνου, εἶπεν αὐτὸ τῷ
 ἵ ὑποῦ Ἀσωτίῳ τῷ καὶ Κισκάσῃ· ὁ δὲ πα-
 Ἀσωτίος ὁ καὶ Κισκάσης ἐπῆρε γαμβρὸν εἰς
 ἵ αὐτοῦ τὸν Κουρκένην ἐκείνον τὸν μάγι- B
 τισ δυναστεύσας ἀφελετο ἐκ τοῦ πενθεροῦ
 σωτίου τὸ Ἀδρανοῦτζη κατὰ τυραννίδα·
 κεν αὐτῷ εἰς ἀντιστήκωσιν τὸ τε Τυρράκα-
 ἵ τὴν ποταμίαν τοῦ Ἀτζαρά, τὴν οὖσαν
 ἵ τῆς Ῥωμανίας εἰς Κώλωριν. Εἶχε δὲ γυναί-
 τρικός Ἀσωτίος ὁ καὶ Κισκάσης τὴν ἀδελ-
 μαγίστου Γεωργίου καὶ ἐξουσιαστοῦ Ἀδα-
 καὶ ὅτε ἐγένοντο κατ' ἀλλήλων ὃ τε μάγι-
 ουρκένιος, καὶ ὁ μάγιστρος Γεώργιος καὶ
 τῆς Ἀδασγίας, διὰ τὸ συναγωνίζεσθαι τὸν
 ἵ Ἀζώτιον τῷ ἐξουσιαστοῦ Ἀδασγίας, δυ-
 Κουρκένιος ἀφελετο καὶ τὴν ἀντιστήκωσιν
 ἵ αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ Ἀδρανοῦτζου, καὶ ἔδωκεν,
 ἵ καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἀδασγίαν. Τελευτήσαν-
 οῦ μαγίστου Κουρκηνίου, κατελήθη τὸ C
 ἵ τζη τῇ γυναικὶ αὐτοῦ τῇ τοῦ πατρικίου
 ἵ τοῦ Κισκάση θυγατρὶ, ὡς πατρικὸν αὐτῆς.
 καμέριον τὴν χώραν τοῦ μαγίστου Κουρ-
 ἐθ' ὀπλων, ὃ τε Ἀσωτίος ὁ κουροπαλάτης,
 ἵ γιστρος Γεώργιος ὁ ἐξουσιαστής Ἀδασγίας,
 ἵ γιστρος Παγκράτιος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προῤῥη-
 ουροπαλάτου, ἦλθον εἰς συμβίβασιν, καὶ
 ἵ ἕκαστος τὸ πλησιάζον αὐτῷ. Τὸ δὲ Ἀδρα-
 ἐπλησίαζε τῷ Συμβατίῳ τῷ τοῦ προῤῥη-
 ἵ αβὶδ υἱῷ· τότε ἐκράτησαν πάντες τὴν γυ-
 ἵ ῶ μαγίστου Κουρκηνίου, ἦγουν τὴν θυγα-
 ἵ ῶ πατρικίου Ἀσωτίου τοῦ καὶ Κισκάση,
 ἵ ὅτι Σὺ γυνὴ οὐσα οὐ δύνασαι κρατεῖν τὸ
 ἵ . Τότε δέδωκεν ὁ Συμβατίος εἰς συνάντησιν D
 ἵ ρου χωρὶα τῇ γυναικὶ, καὶ ἀνελάβετο τὸ
 ἵ κάστρον τὸ Ἀδρανοῦτζιν. Ἰστέον ὅτι ἡ συγ-

CAPUT XLVI.

De Iberum genealogia, et de oppido Adranutzio.

Sciendum est Pancratium, Davidem, et Mampalim, quod sanctissimum significat, filios fuisse magni Symbatii Iberis. Et Adranuze quidem in hæreditatem Pancratii obvenit; Davidi autem altera regio. Pancratius vero genuit filios tres, Adranaser, Curcenium, et Asotium patricium, qui etiam Ciscases nuncupatur: divisitque ipsis terras suas, et Adranuze Curcenii hæreditas fuit; qui sine liberis cum decederet, fratri Asotio, qui et Ciscase id reliquit. At Asotius patricius, qui et Ciscases, generum sibi ascivit Curcenium illum magistrum, qui principatu accepto, socero Asotio Adranutze per vim ademisset et compensationis vicem dedit Tyrocastrum, terramque, quam Atzara flumen alluit, confinem Romanis, ad Coloria. Uxor autem Asotio huic patricio, sive Ciscase, soror fuit Georgii 126 magistri et Abasgiam principis. Cumque dissiderent inter se Curcenius magister, et Georgius magister et Abasgie princeps, quia Asotii patricii partibus faveret Abasgie princeps, potentia ac viribus antecellens Curcenius eripuit etiam quod pro Adranutzio ei dederat, expulsi- que, et in Abasgiam profectus est. Mortuo vero Curcenio magistro Adranutzium accepit uxor ejus, Asotii patricii, sive Ciscase, filia tanquam patrimonium. At cum Asotius curopalates, Georgius magister Abasgie princeps, et Pancratius magister, jam dicti curopalate frater, Curcenii terram armis dividerent, re inter se composita, unusquisque propinquas sibi partes cepit. Adranutzium vero Symbatio propinquum erat, Davidis, quem antea diximus, filio: itaque omnes, comprehensa Curcenii magistri uxore, Asotii patricii, sive Ciscase filia, dixerunt ei: Tu, cum mulier sis, habere illam urbem non potes: deditque ei Symbatius pro illa pagos quosdam, atque ita Adranutzium ipse accepit. Et Iberum quidem horum cognatio ita habet. Mater Davidis et Adranase curopalate, patris Asotii pridem curopalate, duorum fratrum filie erant seu neples. Symbatius autem Davidis filius uxorem habuit filiam Pancratii magistri, qui pater Adranase pridem magistri; eaque defuncta, Adranase sororem accepit Symbatii Davidis filii. Adranutzium vero munitum valde est, habetque vallum magnum instar magne urbis: et negotia Trapezuntis, Iberie, et Abasgie,

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

hic ex ms. codice. At in editis hic legitur
 ἵ εἰς pro Ἐραξ; sed supra ubique Ἐραξ.

(90-91) Censeo, inquit Meursius, hic desiderari
 quæ de hæreditate Mampalis.

totiusque Armeniæ et Syriæ illic agitantur, unde capit magnum vectigal. Territorium vero urbis Adranutzii, sive Arzen, amplum est et fertile, estque clavis Iberiæ, Abasgiæ et Mischiorum. Beatus autem imperator dominus Romanus misit Constantem patricium, et drungarium rei navalis, qui tunc temporis protospatharius et manglabita erat, deditque ei vestem magistrî, ut Curcenium Iberem magistrum crearet; qui quidem Constans patricius, reique navalis drungarius cum Nicomediam usque progressus esset, accessit Agapius monachus Cymenæ filius, qui tunc temporis in urbe sancta fuerat voti causa, transiensque Iberiam Adranutzium venit. Erat autem Azotio patricio, sive Ciscase, odium adversus generum Curcenium: **127** itaque Agapio monacho dixit: Adjuro te per Deum, et per virtutem honorandæ ac vivificæ crucis, ut in urbem abeam imperatorique nunties, aliquem ad me mittat, urbemque hanc meam accipiat, et in potestate sua habeat. Agapius autem monachus in urbem veniens imperatori narravit quæcumque ipsi Asotius patricius, qui et Ciscases, dixisset. Cumque Constans, quem diximus, patricius, et rei navalis drungarius Nicomediam esset, ad præfatum magistrî Curcenii Iberis negotium deputatus, ex mandato imperatoris litteras accepit a patricio Symeone asecretis, quarum hæc summa: Jubet te sanctus noster imperator, relictis rebus omnibus, ad Asotium patricium, sive Ciscasen, e vestigio abire, et urbem Adranutzium ab eo accipere, quandoquidem per Agapium monachum sacræ imperatoris majestati significavit, uti aliquem e suis fidem mittat, et Adranutzium urbem ipsius accipiat; ubi autem in Chaldiam veneris, adijunge tibi principes utiles, quod fortes fidosque cognoveris, urbemque ingredi et cape. Cumque Constans patricius, et rei navalis drungarius, in Chaldiam profectus, ibique strenuis turmæ præfectis, principibusque et militibus assumptis trecentis, in Iberiam venisset, detinuit eum beatæ memoriæ David, Asotii pridem curopalatae frater, interrogans, quoniam ab imperatore, et cujus rei causa missus, tantam secum multitudinem traheret. Timebant enim propter mortem Adranase Curopalatae, ne Curcenius ea dignitate ab imperatore ornaretur, quandoquidem inter Adranase curopalatae filios, post patris eorum obitum, et eorum patrualem contentiones ortæ essent, et quia primum famulum cum ingenti munere ad imperatorem curcenius misisset, ad curopalatae aut magistrî honorem petendum, quatuor fratres, Adranase curopalatae filii, suspicabantur ideo eum illuc venire, ut Curcenium Curopalatem faceret. At Constans patricius excusavit, dicens: Curcenium

γένεια τῶν τοιούτων Ἰβήρων τοῦτον ἔχει τὸν ἐτρόπον· Τοῦ Δαβὶδ ἡ μήτηρ, καὶ τοῦ Ἀδρανασῆ τοῦ κουροπαλάτου, τοῦ πατρὸς τοῦ ἀρτίως Ἀσωτίου τοῦ κουροπαλάτου, ὁπῆρχον δύο ἀδελφῶν παιδία, ἦγον ἐξαδέλφαι. Εἶχε δὲ Συμβάτιος ὁ τοῦ Δαβὶδ υἱὸς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ μαγίστρου Παγκρατίου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀδρανασῆ τοῦ ἀρτίως μαγίστρου· καὶ τελευτησάσης εἶλεν ὁ Ἀδρανασῆ τὴν ἀδελφήν τοῦ Συμβατίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαβὶδ. Ὅτι τὸ κάστρον τὸ Ἀδρανοῦτζιν ὄχυρόν ἐστι πάνυ, ἔχει δὲ καὶ βασιλίαν μέγα ὡς χωρόπολιν (92)· καὶ αἱ πραγματεῖαι τῆς τε Τραπεζοῦντος, καὶ τῆς Ἰβηρίας, καὶ Ἀβασγίας, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς χώρας τῆς Ἀρμενίας, καὶ τῆς Συρίας, ἐκεῖσε ἀφικνοῦνται· ἔχει δὲ καὶ κομμέρκιον (93) ἐκ τῶν τοιούτων πραγματειῶν ἀπειρον. Ἡ δὲ χώρα τοῦ κάστρου Ἀδρανοῦτζίου, ἦτοι τὸ Ἀρζήν, ἐστὶ καὶ πολλὴ καὶ εὐφορὸς, καὶ ὑπάρχει κλειδίον τῆς τε Ἰβηρίας, καὶ Ἀβασγίας, καὶ τῶν Μισχιῶν (94). Ὅτι ὁ μακάριος βασιλεὺς ὁ κύριος Ῥωμανὸς ἀπέστειλε τὸν πατρικίον Κώνσταντα καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωῖμου, τῷ τότε κατῶ πρωτοσπαθαρίου καὶ μαγγλαδίτου τυγχάνοντος, δεδωκώς αὐτῷ καὶ ἱμάτιον μαγιστράτου πρὸς τὸ ποιῆσαι τὸν Κουρκένιον τὸν Ἰβηρα μάγιστρον. Μετὰ δὲ ἐξελθεῖν τὸν πατρικίον Κώνσταντα καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωῖμου μέχρι Νικομηδείας, εἰσῆλθεν ὁ μοναχὸς Ἀγάπιος ὁ τοῦ Κυμηνά, ὃς ἦν τῷ τότε χρόνῳ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν εὐχῆς ἕνεκα· καὶ διερχομένου αὐτοῦ τὴν Ἰβηρίαν, καθήντησεν εἰς τὸ κάστρον τὸ Ἀδρανοῦτζιν, καὶ εἶχεν ὁ πατρικίος Ἀσώτιος ὁ καὶ Κισκάσης καλούμενος ἔχθραν μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Κουρκίνου, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὸν μοναχὸν Ἀγάπιον, ὅτι Ἐνορκῶ σε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ, ἵνα ἀπέλθῃς ἐν τῇ πόλει καὶ εἴπῃς τὸν βασιλέα, ἵνα ἀποσταλῆ, καὶ παραλάβῃ τὸ κάστρον μου, καὶ ἔχῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ὃ δὲ μοναχὸς Ἀγάπιος εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει, διηγήσατο τὸν βασιλέα ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν ὁ πατρικίος Ἀσώτιος ὁ καὶ Κισκάσης. Τοῦ δὲ προφθέντος πατρικίου Κώνσταντος καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωῖμου ἐν Νικομηδείᾳ τυγχάνοντος διὰ τὴν προβήθειαν τῆς προβολῆς τοῦ μαγίστρου τοῦ Κουρκίνου Ἰβηρος ὑπόθεσιν, ἐκ προσταξείως τοῦ βασιλέως ἔλαβε τὸ πιττάκιον τοῦ πατρικίου Συμεῶν τοῦ ἀσκητήτις, ὡς ὅτι κελεύει ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἅγιος καταλιπεῖν σε πάσας σου τὰς δουλείας, καὶ ἀπελθεῖν ἐν συντομίᾳ πρὸς τὸν πατρικίον Ἀσώτιον τὸν καὶ Κισκάσῃν λεγόμενον, καὶ παραλαβεῖν τὸ κάστρον αὐτοῦ τὸ Ἀδρανοῦτζιν, ἐπειδὴ διὰ τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου ἐδηλοποίησε τὸν βασιλέα ἡμῶν τὸν ἅγιον τοῦ ἀποσταλῆαι πιστὸν ἄνθρωπον, καὶ εἰκεῖνον τῷ παραλαβεῖν τὸ κάστρον αὐτοῦ τὸ Ἀδρανοῦτζιν καὶ ἀπερχομένου σου ἐν Καλδίᾳ ἀναλαθεῖς ἀρχιερεῖς

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(92) Nimirum, habetque vallum magnum instar magnæ urbis. Meursius vero aliter interpretatur, habetque territorium magnum instar regionis: ut pro χωρόπολιν scribendum ait χωρόπουλον, sive χωριόπουλον.

(93) Κομμέρκιον, Tributum vectigal pro mercibus excolvi solitum. Vide Ducangii utrumque Gloss.

(94) Ita etiam habetur in mss.; verum pro Μισχιῶν scribendum puto cum Meursio Μοσχίων.

χρησίμους, οὓς ἐπίστασαι εἶναι ἡνδρευμένους καὶ πιστοὺς, καὶ εἰσελθε καὶ κράτησον τὸ τοιοῦτον κάστρον. Τοῦ δὲ πατρικίου Κώνσταντος καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωσίμου ἀπελθόντος ἐν Χαλδίᾳ, καὶ ἀναλαβομένου τουρμάρχας χρησίμους καὶ ἄρχοντας, καὶ λαὸν μέγχι τ', εἰσηλθεν ἐν Ἰθρίᾳ, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν ὁ μακάριος Δαβὶδ, ὁ ἀδελφὸς Ἀσωτίου τοῦ ἀρτίως κουροπαλάτου, λέγων πρὸς αὐτόν· Πού ἀπεστάλης παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τίνα δουλείαν ὀφείλεις ἐκταλέσθαι, ὅτε τοσοῦτον λαὸν ἐπιφέρῃ μετὰ σεαυτοῦ; Ἐσχέπτοντο γὰρ διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν Ἀδρανασὲ, τὸν καὶ κουροπαλάτην· ὅτι μήπως ἰὸ βασιλεὺς τὸν Κουρκένιον ὀφείλῃ τιμῆσαι κουροπαλάτην, ἐπειδὴ ἀνὰ μεταξὺ οἱ τοῦ Ἀδρανασὲ τοῦ κουροπαλάτου παῖδες τοῦ πατρὸς αὐτῶν τελευτήσαντος φιλονεικίας τινὰς ἔσχον μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν, διὰ τὸ καὶ τὸν πρῶτον ἀνθρώπον ἀποστείλαι μετὰ μεγάλου κανισκίου τὸν Κουρκένιον πρὸς τὸν βασιλέα, ἐξαιτούμενον τὸ κουροπαλατικὸν, ἢ τὸ μαγιστράτον, ὅπελαθον οἱ τέσσαρες ἀδελφοί, ἦγον τοῦ Ἀδρανασὲ τοῦ κουροπαλάτου οἱ παῖδες, ὅτι διὰ τὸ ποιῆσαι τὸν Κουρκένιον κουροπαλάτην ἀπέρχεται ἑκείσε. Ὁ δὲ πατρικίος Κώνστας ἀπολογήσατο, ὅτι διὰ τὸ μέλλειν με τιμῆσαι τὸν Κουρκένιον μάγιστρον ἐπιφέρομαι καὶ τὸν τοσοῦτον λαόν· καὶ ἀποχειρετίσας αὐτόν, ὅτι ἀπέρχομαι εἰς τὸν Δαβὶδ τὸν μάγιστρον· εἶχε δὲ ὁ αὐτὸς πατρικίος Κώνστας καὶ πρὸς τὸν Δαβὶδ κέλευσιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ ξένια. Καὶ ἀπελθόντος τοῦ αὐτοῦ πατρικίου Κώνσταντος εἰς τὴν χώραν τοῦ Κουρκενίου ἐτίμησεν αὐτὸν μάγιστρον· καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸ κάστρον τοῦ πατρικίου Ἀσωτίου, τοῦ καὶ Κισκάσης, εἰς τὸ Ἀδρανουτζίν, καὶ δέδωκεν αὐτῷ τὴν πρὸς αὐτόν τοῦ βασιλέως κέλευσιν, οὐ περὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίου περιέχουσαν τι, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰσθμῶν ὁποθέσεων. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ πατρικίος Κώνστας, ὅτι Κἂν μὲν ἡ κέλευσις οὐδὲν περιέχει περὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίου, ἀλλ' οὖν τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου πρὸς τὸν βασιλέα εἰσελθόντος, καὶ ἀναγγελλαντος αὐτὸν ὅσα καὶ παρήγγειλας αὐτόν (95) περὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίου, διὰ τοῦτο καὶ ἀπίστευτέ με ὅπως παραλάβω τὸ κάστρον, καὶ εἰσαγάγω ἐν αὐτῷ ὄνπερ περιφέρομαι λαόν. Καὶ ἐπειδὴ, καθὰ προσίρηται, εἶχεν ἐχθραν ὁ πατρικίος Ἀπώτιος ὁ καὶ Κισκάσης μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Κουρκένη, προσεθυμήθη δοῦναι τὸ κάστρον αὐτοῦ μᾶλλον τὸν βασιλέα. Ὁ δὲ πατρικίος Κώνστας εἶχε παρ' ἑαυτοῦ φλάμουλα, καὶ ἐπιδέδωκε τῷ πατρικίῳ Ἀσωτίῳ τῷ καὶ Κισκάσῃ· ὁ δὲ λαβὼν αὐτὴ εἰς κοντάριον περιέθηκε, καὶ ἐπιδέδωκε (96) τῷ πατρικίῳ Κώνσταντι εἰπὼν, ὅτι Ἐπίστησον αὐτὸ ἀνωθεν εἰς τὸ τείχος, ἵνα γνῶσι πάντες τοῦ βασιλέως εἶναι ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ τοιοῦτον κάστρον. Καὶ τοῦτο ποιήσας ὁ πατρικίος Κώνστας (97), καὶ τὸ φλάμουλον ἐπιστήσας ἀνωθεν τοῦ τείχους (98), καὶ τοὺς

A sibi magistrum creandum, eaque de causa cum ianuo comitatu venire : atque ab illo discedentem icurum ad Davidem magistrum ; quippe laudatus Constans patricius habebat etiam ad Davidem mandata ab imperatore, ac munera. Itaque abiens ad Curcenium prædictus patricius Constans, magistri honorem ei contulit : ingressusque patricii Asotii, sive Ciscasse, urbem Adranutzium, dedit illi quæ mandata ab imperatore **128** habebat, non de Adranutzio, sed de aliis quibusdam rebus. Dixit autem ei Constans patricius : Quamvis de Adranutzio quidem nihil mandatum hoc contineat, tamen quia Agapius monachus imperatorem conveniens retulit ea quæ ei de Adranutzio præcepisti, ideo me misit uti urbem acciperem, et hos, quos adduco, illi imponerem. Cumque, ut antea dictum est, inter Asotium patricium, sive Ciscasen, ejusque generum Curcenium inimicitie essent, urbem suam imperatori dare maluit. Habebat autem ad manum Constans patricius flammula, eaque patricio Asotio, sive Ciscase dedit, qui ea accipiens conto circumposuit, et Constanti patricio dedit, ut in muris ea collocaret, unde omnibus constaret ex illo die urbem illam ad imperatorem pertinere. Quod ubi Constans patricius fecisset flammulamque in muro posuisset, Romanorumque imperatores pro more fastis acclamationibus prosecutus esset, omnibus innotuit patricium Asotium, sive Ciscasen imperatori urbem Adranutzium donasse. Magnus vero David terram suam imperatori non dabat, quamvis finitima esset regioni Acampse et Murgule. Constans itaque patricius binas ad imperatores epistolas rerum suarum successum referentes misit, quarum una de Curcenio erat, quem magistrum creasset, et quomodo is eum honorem accepisset, imperatorumque fastis acclamationibus prosecutus esset : altera de Adranutzio narrabat, et quomodo illud ab Azotio patricio, sive Ciscase accepisset ; magnum item dissidium, magnaque odia exercere inter sese Asotium patricium, et generum ejus Curcenium magistrum : item ut auxilla mitteret imperator, quæ urbi ei præsidio essent ; veniretque cum iis, si fieri posset, Scholarum domesticus. Hæc cum viderent Iberes, magister Curcenius et magister David Asotii Curopalatæ frater, imperatori scripserunt hunc in modum : Si majestas tua hoc permittit, et in terram nostram veniat, obsequium omne deserentes cum Saracenis nos jungemus, quandoquidem prælia cum Romanis gerere cogimur, et per vim coacti contra Adranutzium, ejusque territorium, et ipsam adeo Romaniam exercitum ducere debemus. His intellectis cum per litteras prædictorum principum, tum per homines ab ipsis missos, veritus ne viribus cum Saracenis conjunctis Persiæ copias contra Romaniam educerent, Constanti Protospathario Manelabitæ de **129** urbe hac ejusque ditone acci-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(95) Ita ms. codex. Editi habent, καὶ παρήγγειλας αὐτόν.

(96) In ms. eadem diversis verbis, ὁ δὲ βαλὼν αὐτὸ εἰς κοντάριον ἐπιδέδωκε, etc.

(97) Sic in ms. In editis vero pro Κώνστας hic et infra semper legitur Κωνσταντίνος· sed superius Κώστας, ut in ms.

(98) Hujus porro in adeunda civitatum ac oppri-

pienda scripsisse se negabat, sed propria id imprudentia, ut ita dicam, eum fecisse. Et hæc quidem dicebat imperator omnino eos delinire cupiens; mandatumque ipse Constantinus Protopatharius et Manclabita accepit cum convitiis, et minis, cujusnam jussu hoc fecisset; quin potius urbe exiret, et Asotium defuncti Adranase Curopalatæ filium secum assumeret, atque in urbem adduceret, ut dignitate paterna curopalatæ augetur. Hæc ubi accepisset patricius Constantinus Asotium patricium, sive Ciscasen in urbe sua Adranutzio reliquit, adeoque egressus ad Davidem magnum profectus, cui mandata, quæ ad ipsum habebat, exposuit; et revertens in Iberiam venit, ubi congregatos super ea ipsa re magistrum Curcenium, magistrumque Davidem Asotii Curopalatæ fratrem invenit. Cæperantque contendere, et convitari Constanti patricio, veluti homini versipelli et maligno, quod consilium suum de Adranutzio occupando ipsis non speruisset, et quod non significasset id imperatori expedire. Sese quoque rem ad imperatorem retulisse, et comperisse, nihil illi de ea constare, sed ipsum hoc sua sponte fecisse in gratiam patricii Asotii sive Ciscase. Constantinus vero Patricius ea pro sua defensione respondit quæ necessaria videbantur, et Asotium Adranase Curopalatæ filium assumptum in urbem duxit, ubi ab imperatore Curopalatæ dignitatem accepit. Scias autem etiam ea, quæ temporibus quibusdam inter Romanos et varias gentes acciderunt, nam æquum est, fili charissime, hæc te meminisse, ut in similibus casibus facilis tibi correctio sit ex presentia.

πισηθείς μήπως γίνονται μετὰ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ ἐξαγάγῃ τὰ τῆς Περσίας φερόμενα κατὰ Ῥωμανίας, ἤρνησατο λέγων, ὅτι οὐκ ἔγραψα τὸν πρωτοπαθῆριον Κωνσταντῆ τὸν μαγγλαδίτην περὶ τοῦ κοινοῦ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας αὐτοῦ τοῦ παραλαβεῖν αὐτὴν· ἀλλ' ἐξ οἰκείας, ὡς εἶπεῖν, ἀφροσύνης τοῦτο ἐποίησε. Καὶ ταῦτα εἶπεν ὁ βασιλεὺς τελείως ἀποθεραπεῦσαι τοῦτους βουλόμενος· καὶ ἐδέξατο ὁ αὐτὸς πρωτοπαθῆριος Κωνσταντῆ καὶ μαγγλαδίτης κέλευσιν μετὰ ὑβρεῶν καὶ ἀπειλῶν περιέχουσαν· τίς διαπιστώσει τοῦτο ποιῆσαι; Ἀλλὰ μᾶλλον ἐξεῖθε ἐκ τοῦ κάστρου, καὶ ἀναλαβοῦ Ἀσωτίων τὸν υἱὸν τοῦ τετελευτηκέντος Ἀδρανασῆ τοῦ κουροπαλάτου, καὶ εἰσάγαγε αὐτὸν ἐνταῦθα, ὅπως τιμήσωμεν αὐτὸν τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀξίαν τοῦ κουροπαλάτου. Ταῦτα δεξάμενος ὁ πατρικίος Κωνσταντῆ κατέλιπε τὸν πατρικίον Ἀσωτίον τὸν καὶ Κισκάσην εἰς τὸ αὐτοῦ κάστρον τῆ Ἀδρανουτζίν, κακεῖνος ἐξεληθὼν ἀπῆγε πρὸς τὸν Δαβὶδ τὸν μέγαν, καὶ ἐπέδεδουκεν αὐτῷ ἦν περιεῖχε πρὸς αὐτὸν κέλευσιν, καὶ ὑπέστρεψε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰσθρίαν, καὶ εὗρεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνηθροισμένους τὸν τε μάγιστρον Κουρκένιον, καὶ τὸν μάγιστρον Δαβὶδ τὸν ἀδελφὸν Ἀσωτίου τοῦ κουροπαλάτου· καὶ ἤρξαντο φιλονεικεῖν καὶ κατονειδίζεῖν τὸν πατρικίον Κωνσταντῆ, λέγοντες, ὅτι Κρυπτὸς ἄνθρωπος καὶ κακὸς τυγχάνεις, ὅτι οὐκ ἐφάνερωσας ἡμᾶς περὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίν, ὅτι μέλλεις τοῦτο κρατῆσαι καὶ ὅτι συμφέροι τοῦτο κρατεῖσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως· ἡμεῖς γὰρ καὶ περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἀνηγάγομεν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐδεξάμεθα μηδαμῶς γινώσκειν τὸν βασιλέα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀλλὰ σὲ τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρικίου Ἀσωτίου τοῦ καὶ Κισκάση· Ὁ δὲ πατρικίος Κωνσταντῆ προσαπολογησάμενος τοῦτοις τὰ εἰκότα, ἀνελάβετο Ἀσωτίον τὸν υἱὸν Ἀδρανασῆ τοῦ κουροπαλάτου, καὶ εἰσῆγαγεν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐτιμήθη παρὰ τοῦ βασιλέως κουροπαλάτης.

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

idorum possessione in turribus vexilla erigendi, in C (99) Τούρρημα hic pro Regione; quippe provinciarum præfecturis distinguebantur in τούρρημα Turma vero eis βάνδα, seu τοποτηρησίας. Sic autem propterea appellata, quod ejusmodi militares Turma in præsidii essent in statis regionibus provinciarum. Et quidem hæc vox occurrit non semel eodem significato apud scriptorem nostrum.

A βασιλεὺς τῶν Ῥωμανῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐδημήθησας, πᾶσιν ἐγένετο γνωστὸν, ὅτι τὸ κάστρον τῆ Ἀδρανουτζίν ἀπεχάρισατο ὁ πατρικίος Ἀσωτίος ὁ καὶ Κισκάσης τὸν βασιλέα. Ὁ οὖν Δαβὶδ ὁ μέγας τὴν αὐτοῦ χώραν οὐκ ἐδίδου τὸν βασιλέα (εἶς), καὶ τὰχα συνορῆ τὴν τούρρημα τοῦ Ἀκαμψῆ (99), καὶ τῇ Μουργούλη. Ὁ οὖν πατρικίος Κωνσταντῆ ἀνήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα ἐξαποστεύσας δύο ἀναφοράς· τὴν μὲν μίαν περιέχουσαν, ὅπως ἐτίμησε τὸν Κουρκένιον μάγιστρον, καὶ ὅπως ὁ Κουρκένιος ἀπέδεδεξε τὸ μάγιστρον, καὶ ἐδημήθησε τὸν βασιλέα· τὴν δὲ ἑτέραν περιέχουσαν περὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίν, καὶ ὅπως τοῦτο παρέλαβε παρὰ τοῦ πατρικίου Ἀσωτίου τοῦ καὶ Κισκάση· καὶ ὅτι μεγάλην διαφορὰν καὶ ἔχθραν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, ὁ γὰρ πατρικίος Ἀσωτίος μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ μάγιστρον Κουρκένιου· καὶ ἦν ἀποσταλῆν ὁ βασιλεὺς βοήθειαν τοῦ ταξιατεῦσαι τὸ τοιοῦτον κάστρον· καὶ ὅτι εἰ ἐνδέχεται ἔλθῃ καὶ ὁ δομιστικός τῶν σχολῶν. Ταῦτα ἰδόντες οἱ Ἰσθριεῖς, ὁ τε μάγιστρον Κουρκένιος, καὶ ὁ μάγιστρον Δαβὶδ, καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ κουροπαλάτου Ἀσωτίου, ἔγραψαν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι εἰ τοῦτο καταδέξεται ἡ βασιλεία σου, καὶ εἰσέλθῃ μέσον τῆς χώρας ἡμῶν, ἐξερχόμεθα τῆς δουλώσεως τῆς βασιλείας σου, καὶ γινόμεθα μετὰ τῶν Σαρακηνῶν· ἐπειδὴ ἔχουν ἔχομεν (1) μετὰ τῶν Ῥωμανῶν μάχος καὶ πολέμια, καὶ βιαζόμενοι κινῆσαι ἔχομεν φερόμενα κατὰ τε τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίν, καὶ τῆς χώρας αὐτῶν, καὶ αὐτῆς τῆς Ῥωμανίας. Ταῦτα καὶ διὰ τῶν γραμμάτων τῶν προβρόθέντων ἀρχόντων ἀναμαθῶν, καὶ παρὰ τῶν ἀποσταλέτων παρ' αὐτῶν ἀνθρώπων ἀκηκοῦν, καὶ

(99) Τούρρημα hic pro Regione; quippe provinciarum præfecturis distinguebantur in τούρρημα Turma vero eis βάνδα, seu τοποτηρησίας. Sic autem propterea appellata, quod ejusmodi militares Turma in præsidii essent in statis regionibus provinciarum. Et quidem hæc vox occurrit non semel eodem significato apud scriptorem nostrum.

(1) Nimirum, quandoquidem prælia cum Romanis gerere cogimur. Meursius vero hæc ita interpretatur, quandoquidem præliis cum Romanis gerendis pares sumus.

Ἰσθί δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τισὶ καιροῖς μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ διαφόρων ἐθνῶν συμβεβηκότων· ἀξίον γὰρ, φέρεται οὐκ, μηδὲ τὴν περὶ τούτων μνήμην διαφυγεῖν σε, ἐν ἐν ὁμοίοις καιροῖς, τῶν αὐτῶν προσπιπτόντων, εἴη σοὶ εὐχερὴς ἢ ἐπανόρθωσις διὰ τῆς προγνώσεως.

ΚΕΦΑΛ. ΜΖ'.

Α

CAPUT. XLVII.

Περὶ τῆς τῶν Κυπρίων μεταναστεύσεως ἔχει ἡ ἱστορία ταῦτα.

De Cypriorum migratione Historia ita habet.

Τῆς νήσου ἀλωθείσης ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτεσιν ἀοικήτου μεινάσης, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν βασιλευσαν καταλαβόντος, ἐγένετο οἰκονομία παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ (2) ἐν τῇ ἁγίᾳ ἔκτῃ συνόδῳ, τοῦ τὴν Κύζικον παραλαβεῖν μετὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς νήσου, καὶ ποιῆσθαι καὶ χειροτονίας ἤνικα ἂν λείψῃ ἐπίσκοπος, πρὸς τὸ μὴ διακίσειν τὴν αὐθεντίαν καὶ τὰ δίκαια τῆς Κύπρου, καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς Κύπριος ἦν (3) κηθὸς· καὶ παρὰ τῶν παλαιῶν Κυπρίων ὁ λόγος· μέχρι τῆς σήμερον ἐπεκράτησεν ὥστε καὶ ὠρίστη ἐν τῇ ἁγίᾳ ἔκτῃ συνόδῳ χειροτονεῖν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου τὸν τῆς Κυζίκου πρόεδρον, καθὼς ἐν τῷ 18^ῳ κεφαλαίῳ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἔκτης συνόδου ἀναγράφεται (4). Μετὰ δὲ ἑπτὰ ἔτη θελήσει θεοῦ ἐπιβῆθαι ὁ βασιλεὺς πάλιν οἰκῆσαι τὴν Κύπρον, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀμερμουμνῆν τοῦ Βαγδὰδ τρεῖς τῶν ἐνδόξων Κυπρίων, αὐτόχθονας τῆς αὐτῆς νήσου τυγχάνοντας, τοὺς λεγομένους Φαγγουμῆς, μετὰ καὶ βασιλικῆς τινας ἀγγίλου τε καὶ ἐνδόξου γράψας τῷ ἀμερμουμνῇ, ἵνα τὸν ἐν Συρίᾳ ὄντα τῆς νήσου Κύπρου ἀπολύσει εἰς τὸν ἴδιον τόπον. Καὶ ὑπακούσας ὁ ἀμερμουμνῆς τῇ τοῦ βασιλέως γραφῇ, ἀπέστειλε κατὰ πάσης τῆς Συρίας ἐνδόξους Σαρακηνούς καὶ ἐπεσώρευσε πάντας τοὺς Κυπρίους, καὶ διεπέρασεν εἰς τὸν ἴδιον τόπον. Ἀπέστειλε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς βασιλικὸν, καὶ διεπέρασεν καὶ τοὺς ἐν Ῥωμανίᾳ οἰκῆσαντας, καὶ ἐνφικίσθη ἡ νῆσος.

ΚΕΦΑΛ. ΜΗ'.

C

CAPUT. XLVIII.

Κεφάλαιον 18^{ον} τῆς ἁγίας ἔκτης συνόδου. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ μεγάλου παλατίου γενομένης.

Caput xxviii sanctae sextae Synodi, in Trullo magni palatii habitae.

Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς Κυπρίου νήσου προέδρου, ἀμὰ τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἐλίσπονδον (5) ἐπαρχίαν, διὰ τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφοδούς (6), διὰ τε τὸ τῆς ἐθνικῆς λευθερωθῆναι δουλείας, καὶ καθαρῶς τοῖς σκῆπτροις Χριστιανικῶτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εὐρημένης μεταναστεύσεως νήσου, προνοία τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως· συνορωμένον, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι (7) τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρῶτον συνελθόντων θεοφόρων Πατέρων τῷ θρόνῳ

Cum frater et comminister noster Joannes, insulae Cypri praesul, una cum populo suo, et propter Barbarorum IncurSIONES, et ut a gentiliū servitute liberaretur, ac soli Christianissimi imperii sceptro subiceretur, e dicta insula in Helleponticam provinciam migraverit; benigni Dei providentia, et labore Christum amanti ac pii imperatoris nostri, statuimus, ut quae olim a Patribus divino numine afflatis Ephesinae synodi, viri supra scripti sedi tributa sunt privilegia, ab omni innovatione libera conserventur: utque nova Justinia-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(2) Hæc et sequentia perperam Meursius interpretatur.

(3) Quod scribit hic Porphyrogenitus de patria Iustiniani Rhinotmeti, nemo, quod sciam ex scriptoribus prodit: sexta autem synodus contra Monothelitas Constantino patre adhuc vivente habita fuit.

(4) Sic ex titulo sequentis capituli emendamus. Perperam hic legitur in editis, et in ms. καθὼς ἐν τῷ 18^ῳ κεφαλαίῳ, etc.

(5) Sic in mss. Meursius emendat ἐπὶ τὴν Ἐλησπόντιον: et ita legitur apud Beyergerium in eodem canone: et hæc genuinam lectionem esse puto.

(6) Sic in eodem canone: apud Porphyrogenitum vero διὰ τε τοῦ βαρβαρικοῦ ἐφοδούς.

(7) Perperam legitur in editis, διαχθῆναι: sed optime Meursius emendat. In canone legitur, διατηρηθῆναι.

nopolis jus habeat Constantiensium civitatis; qui- que in illa constitutus est Dei amantissimus episcopus, præsit omnibus Hellesponticæ provin- ciæ episcopis, et a suis episcopis antiqua consue- tudine ordinetur. Consuetudines enim, quæ sunt in unaquaque Ecclesia, divini etiam nostri Patres servandas statuerunt, Cyzicenorū civitatis epi- scopo prædictæ Justinianopoleos præsulī subjecto existente, ad imitationem reliquorum omnium episcoporum, qui subsunt prædicto Dei amantis- simo præsulī Joanni, a quo, cum usus postulat, etiam ipsius Cyzicenorū civitatis episcopus ordi- nabitur. Postquam vero ea quæ ad gentes perti- nent studiosè tibi ordinavimus, et supra exposui- mus, æquum est **131** non solum eorum quæ in nostra republica, sed quoque in universo Romano- rum imperio diversis temporibus innovata sunt, certam te cognitionem habere: ut rerum magis propin quarum et domesticarum notitia cæteris tibi magis inhærens, amabiliorem subditis te red-

Δ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα ὥστε τὴν νέαν Ἰουστινιανούπολιν (8) τὴν ἔχειν τῆς Κωνσταντινέων πόλεως (9), καὶ αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῶν προσδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντικῶν καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Τὰ γὰρ ἐν ἐκάστη σὶα ἔθῃ (10), καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες φυλάττεσθαι διεγνώκασι, τοῦ τῆς Κυζικηνῆ ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προδρόμῳ τῆς Ἰουστινιανούπολεως, μιμῆσαι τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων, τῶν ὑπὸ τῶν λεχθέντων θεοφιλῶν προδρόμων Ἰωάννην· ἀφ' οὗ χρείας καλοῦ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος; θήσεται. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ ἐθνῶν οὕτως B σοὶ διευτύσαμεν, καὶ προσεθέμεθα, ὁ μόνον περὶ τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ περὶ πάσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς καὶ χρόνους καινοτομηθέντων σαφῆ κατηγήσῃ εἰδήσιν· ὡς ἂν ἡ περὶ τῶν ἰγγυτέρων κα-

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

8) Cyprus, νέα Ἰουστινιανούπολις, et δευτέρα Ἰουστινιανὰ dicebatur. Erant autem Justinianopoles, sive Justinianæ tres. Prima Achris, secunda Cyprus, tertia Chalcedon. Codinus: Ἄλλὰ δὴ καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, Ἀχρίδος, καὶ πάσης Βουλγαρίας· ἐπεὶ δευτέρα Ἰουστινιανῆ ἔστιν ἡ Κύπρος, καὶ τρίτη ἡ Καρχηδών.

(9) Nimirum, utque nova Justinianopolis jus habeat Constantiensium civitatis sive Constantiæ. Sic in ms. Codice habetur; perperam vero in editis, τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντινέων πόλεως. Sic legitur et in eodem canone. Verum Beveregius in codice Amerbachiano scriptum etiam reperit, τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς τῶν Κωνσταντινέων πόλεως· et hanc veram ac genuinam lectionem esse hisce verbis demonstrat: Ita quidem, inquit Beveregius, (τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντινέων πόλεως) non modo in ms. nostro Bodleiano, verum etiam in plerisque aliis codicibus tam nss. quam impressis legitur. Zonaram etiam ita legisse ex ipsius horum verborum interpretatione constat. Sed codex Amerbachianus legit, τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς τῶν Κωνσταντινέων πόλεως. Constantinopolis autem τοῦ Κωνσταντινέου quidem, sed non τῶν Κωνσταντινέων πόλεως usquam, ut opinor, appellatur. Et haud verè sane cuiquam simile videatur, ut novæ Justinianopoli, ipsius Constantinopolis privilegia concederentur. Etiam si enim ex hujus canonis præscripto novæ Justinianopolis episcopus ἀυτοκέφαλος esseasseratur: patriarcha tamen non sit, neque iisdem propterea, quibus Constantinopolitanus, privilegiis gaudet. Ex altera autem lectione clarior sensus facile eliciatur. Enimvero synodus Ephesina antehac decreverat, ut nec Antiochenus, nec alius quivis episcopus in insula Cypro episcopalem aliquam vel metropolitikam potestatem exercere debeat: sed ut omnia Ecclesiastica negotia ibi emergentia a Metropolitano Constantiæ et synodo provinciae definitur. Ista autem Cypri metropoliς, quæ antea Constantia dicebatur, a Justiniano imperatore suo de nomine novo Justinianopolis dicta est. Ex Amerbachiana itaque hujus loci lectione Patres hoc canone sanxerunt, ut novæ hujus Justinianopolis præsul iisdem privilegiis frueretur, quæ eidem a synodo Ephesina confirmata fuerant, cum τῶν Κωνσταντινέων πόλεως, Constantiensium civitas, sive Constantia dicebatur. Vel si altera cuiusvis lectio magis arrideat, verba hoc modo expli- centur. Cum Saraceni insulam Cyprum invaderent

Joannes urbis metropolitanæ novæ Just- liis, sive Constantiæ, præsul, cum plerisque illius incolas in Hellesponticam provin- grave cogebatur. Cum itaque Joannes suos et sacerdotes æque ac laicos secu- beret, tempore quo hæc synodus agebatur in ejus gratiam constituunt, consentien- imperatore, ut is privilegia throno suo a indulta etiam in Hellespontiorum provinc- ret, ut nemo præter ipsum in episcopos suos potestatem haberet: atque insuper, etiam Hellespontiorum provincia, et quoque episcopus, provinciæ illius metropo- dicio Joanni subiceretur. Hellespontic- provincia throno Constantinopolitano tun- suberat. Decernunt igitur hoc loco Patri- nem novæ Justinianopoleos præsulē in- Hellesponticam provinciam ita in posterum- jectam habere, ut τὸ δίκαιον Κωνστα- λωος in eam totum transferatur; ut qui- ibi privilegium episcopus Constantinopoli- tea vindicaverat, Constantinensis sive Jus- tanus postea exerceret. Hoc autem Patri- Joanni idcirco indulsisse videntur, quod vinciam suam, utpote a Saracenis sive occupatam, jam amiserat. Neque enim r- sum est consentaneum, ut qui metropoli- quidem ἀυτοκέφαλος fuerat, alieno poste- politano subesset, et omni Ecclesiastica propter Barbarorum incursiones privaret- tum est igitur hoc canone, ut Joannes Hellesponto retineret jura, quæ in Cyp- habuerat. Et hanc sane veriore esse can- jus expositionem exinde quispiam suspicet- egregium hoc privilegium Joanni Constan- dultum cum ipsius persona, vel saltem ci- tutione ejus ad Cypriam provinciam, ex- fuit: utpote ex quo illud in ipsius solius indultum esse manifestum est. Porro hi- utrique lectioni aperte convenit. Nam Ju- Hellesponto degens quatenus ad Episcopi- τὸ δίκαιον τῆς τῶν Κωνσταντινέων πόλεως, ad Hellesponticos τὸ τῆς Κωνσταντιν- δίκαιον habere potuit.— Sic Beveregius, s- lectio codicis ms. magis probatur. Vide et Balsamonem, etc. et quæ ibi adnotat Beveregius pag. 154.

(10) Sic emendamus ex ipso canone. I in editis et in mss. legitur, ἔθνη pro ἔθῃ

· πλέον τῶν ἄλλων ἐν τοῖς διαμένουσα, ποθει- A
ν ἀναδείξῃ πρὸς τὸ ὑπήκοον. Ἰστέον ὅτι ἐπὶ
αντίου υἱοῦ Κωνσταντοῦ τοῦ καὶ Πωγωνά-
λουμένου, Καλλινικός τις ἀπὸ Ἠλιουπόλεως
λοῖς προσφυγῶν, τὸ διὰ τῶν σιφῶνων ἐκφε-
ν πῦρ ὑγρὸν (11) κατεσκεύασε, δι' οὗ καὶ τὸν
ρακηῶν στόλον ἐν Κυζίκῳ Ῥωμαῖοι καταφλέ-
· τὴν νίκην ἤραυτο.

ΚΕΦΑΛ. ΜΘ.

· ὧν ὄπως τῆ τῶν Πατρῶν Ἐκκλησία οἱ
· ἀβοὶ δουλεύουσιν καὶ ὑποκαίσθαι ἐτάχθη-
· , ἐκ τῆς παρουσίας μαρτυρήτω γραφῆς.

· γφόρος τὰ τῶν Ῥωμαίων σκήπτρα ἐκράτει,
· οἱ ἐν τῷ θέματι ὄντες Πελοποννήσου ἀπόστα-
· σήσαντες, πρῶτον μὲν τὰς τῶν γειτόνων οἰ-
· ῶν Γραικῶν ἐξεπύρρουν, καὶ εἰς ἀρπαγὴν B
· ἔπειτα δὲ καὶ κατὰ τῶν οἰκητόρων τῆς
· ατρῶν ὀρήσαντες πόλεως, τὰ πρὸ τοῦ τεί-
· εδία κατεστρέφοντο, καὶ ταύτην ἐπολιόρουν,
· υτῶν ἔχοντες καὶ Ἀφρικούς καὶ Σαρακηνοὺς.
· δὲ χρόνος ἰκανὸς διήλθε, καὶ σπάνις τῶν ἀναγ-
· τοῖς ἐνδοθεν τοῦ τείχους γίνεσθαι ἤρξατο,
· τε καὶ τροφῶν, βουλὴν βουλευόμενοι εἰς συμ-
· τες τε ἔλθειν, καὶ λόγους ἀπαθείας λαβεῖν, καὶ
· ὕτα τὴν πόλιν ὑποτάξαι αὐτοῖς. Ἐπεὶ οὖν ὁ
· ὕτα στρατηγὸς ὑπέρχε πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ
· ς ἐν κάστρῳ Κορίνθου, καὶ προσδοκία ἦν τοῦ
· νίσθαι αὐτὸν, καὶ καταπολεμησαὶ τὸ ἔθνος
· λαθινῶν, ὡς καὶ πρῶην καταμνηθέντος αὐ-
· ρι τῆς καταδρομῆς αὐτῶν παρὰ τῶν ἀρχόν- C
· δουλεύσαντο οἱ τοῦ κάστρου οἰκῆτορες, πρότε-
· οσταλῆναι σκοπὸν εἰς τὰ ἀνατολικώτερα τῶν
· καὶ ἀποσκοπεῖσαι καὶ γυνῶναι εἰ ἄρα παρα-
· ὁ στρατηγὸς, παραγγελλαντες καὶ σημεῖον
· τες τῷ ἀπεσταλμένῳ, ἵνα εἰ μὲν ἴδοι ἐρχό-
· τὸν στρατηγὸν ἐν τῇ ὑποστροφῇ αὐτοῦ κλίνη
· μουλόν, ὅπως γινῶσι τὴν ἔλευσιν τοῦ στρα-
· εἰ δὲ μὴ γε, κατέχειν ὀρθὸν τὸ φλάμουλον,
· μὴ ἔχειν αὐτοὺς προσδοκίαν τοῦ λοιποῦ
· εἶσθαι τὸν στρατηγόν (12). Τοῦ οὖν σκοποῦ
· ντος, καὶ μαθόντος μὴ παραγίνεσθαι τὸν
· γθὸν, ὑπέστρεφεν ὀρθὸν κατέχων τὸ φλάμου-
· ἰ δὲ τοῦ Θεοῦ εὐδοκήσαντος διὰ πρεσβειῶν
· λου ἀποστόλου Ἀνδρέου, τοῦ Ἰπποῦ ὀλισθή-
· καὶ τοῦ ἐπιθάτου ὑποπεπωκότος, ἔκλινε D
· μουλόν, καὶ οἱ τοῦ κάστρου οἰκῆτορες ἰδόντες
· ονὸς σημεῖον, καὶ νομίσαντες ἐξ ἅπαντος πα-
· σθαι τὸν στρατηγόν, ἤνοιξαν τὰς πύλας τοῦ
· υ, καὶ ἐξῆλθον θαρσαλεῖοι κατὰ τῶν Σχλα-
· καὶ εἶδον τὸν πρωτόκλητον ἀπόστολον ὀφθαλ-
· ὸς Ἰππῶ ἐπικαθήμενον, καὶ δρόμῳ ἐπερχό-
· ατὰ τῶν Βαρβάρων· καὶ δὴ τρέψας τοὺτους
· ῥάτος, καὶ διασκορπίσας, καὶ ἀπελάσας πόρ-
· κάστρου φυγάδας ἐποίησεν. Οἱ δὲ βάρβαροι
· καὶ καταπλαγέντες ἔκθαμβοι γεγονότες ἐπὶ

· dat. Sciendum itaque sub Constantino Constantii
· filio Pogonato Callinicum quemdam ab urbe He-
· liopoleos ad Romanos profugisse, qui Græcum
· ignem siphonibus emitti solitum paravit: quo qui-
· dem igne incensa apud Cyzicum Saracenorum
· classe, victoriam Romani reportarunt.

CAPUT XLIX.

· Qui scire volet, quomodo Patrensi Ecclesie subjecti
· fuerint Sclavi, hinc discat.

· Romani imperii sceptrā Nicephorus tenebat; et
· hi in Peloponnesi themate cum essent defectionem
· cogitantes, primo quidem vicinorum Græcorum
· ædes vastabant, prædæque ac direptioni expone-
· bant; deinde etiam in Patrenses cives irruentes,
· prædia eorum muris proxima evertabant, urbem-
· que obsidione cingebant, adjuti ab Afris et Sara-
· cenis. Idque cum aliquandiu durasset, jamque
· rerum necessariorum, maxime aquæ et ciborum
· ineuria oppidanos premere cœpisset, consilium
· ineunt de paciscendo, et indemnitate accepta urbe
· illis subjicienda. Cum autem ejus temporis prætor
· esset in arce thematis in urbe Corintho, sperarent-
· que eum adfuturum, et Sclavinios oppugnaturum,
· quia scilicet prius ipse a principibus admonitus
· fuerat de ipsorum excursionem, visum fuit oppida-
· nis speculatorem prius mittere ad Orientaliores
· montium partes exploraturum an prætor adesset,
· speculatori signum dantes; ut, si venientem præ-
· torem videret, in reditu flammulum inclinaret,
· unde adventum ejus cognoscerent: sin autem,
· rectum teneret, ne de cætero adfuturum eum spe-
· rarent. Cum itaque abiisset speculator, et non adesse
· prætores intelligeret, rediit cum flammulo erecto,
· Deo vero ita volente propter intercessionem Sancti
· Andreæ apostoli, accidit ut equo cæpitante excussus
· vector flammulum inclinaret; quod videntes oppida-
· ni, veluti signo dato, existimantes omnino prætores
· venisse, 132 portis urbis apertis contra Sclavinios
· strenue egressi sunt, videruntque clare apostolum
· primo vocatum equo insidentem, et in Barbaros ruen-
· tem, quos terga vertere ac dispersos in fugam se-
· dare procul ab urbe coegit. Nam conspecto invicto
· bellatore contra se irrudente, barbari perculti tam
· vehementi impetu insuperabilis ducis ac victoris pri-
· mi vocati apostoli Andreæ, necnon supra modum ab
· eodem perterriti trepidantes ad venerandam ejus
· ædem confugerunt. Prætor autem cum triduo post
· advenisset, et apostoli victoriam intellexisset, Ni-
· cephoro imperatori significavit incursionem Scla-
· viniorum, item direptionem, captivorum numerum,
· vastationem, prædam, et quæcunque alia mala
· Achaïæ in partibus intulissent; item diuturna n

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

· De igne Græco loquitur etiam supra cap. 13
· r noster; sed vide que ibi adnotavimus.
· em Cedrenum et Zouaram in Pogonato.

· (12) Sic ex ms. In editis locus hic inutilis, ut
· optime animadvertit Meursius.

obsidionem, continuamque oppidanorum oppres- A
sionem, deinde apostoli inspectionem, auxilium,
tropæum, et integram victoriam, utque sub oculis
hominum visus esset hostes invadere, eosque
persequi, et in fugam convertere, adeo ut ipsi etiam
barbari ejus vires et suppetias nobis præstitas
persentiscerent, ideoque ad sacram ejus ædem
confugerent. His cognitis imperator jussit, post-
quam ab apostolo victoria contigisset, eique hos-
tium expeditio imputari deberet, omnia ei spolia
donari : et statuit ipsos quoque hostes cum omni
familia et cognatione, ac propinquis universis,
facultatibusque, attribui templo Apostoli quod in
Petrarum metropoli est, ubi primo vocatus Christi-
que discipulus pugnam hanc pugnasset : et sigil-
lum super hæc re in metropoli illa dedit. Atque B
hæc quidem antiqui posteris suis sine scripto tra-
diderunt, ut, secundum prophetam, generatio ven-
tura sciret miraculum factum intercessionem apos-
toli, narraretque filis suis uti ne oblivisceretur
beneficiorum quæ Deus per ipsius intercessionem
contulisset. Ex illo autem tempore Sclavinii, qui
metropoli destinati fuere, prætores, Cæsarianos,
et quoscunque gentium legatos veluti obsides
alunt, habentes structores suos, coquasque, et
quicumque cibos apparant, metropoli quidem nihil
innovante, sed ipsis Sclavinii ex divisione, et
contributione universitatis suæ res hujusmodi ne-
cessarias calligentibus. Dedit vero etiam sigillum
Leo semper memorandus ac præclarus imperator, C
singillatim complectens, quid hi adscriptitii
Metropolitano præstare debeant; quod quidem
neque ipse adærare, neque quavis alia injusta ra-
tione damno eos afficere possit.

πρεσβύτεροι και ἀρχαιότεροι ἀνήγγειλαν παραδόντες ἀγράφως χρόνω τε και βίω τοις ὑστερον, ὅπως ἂν
κατὰ τὸν προφήτην, γινῶ γενεὰ ἢ ἐρχομένη τὸ γεγονός θαῦμα διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀποστόλου, και ἀνα-
στήσονται και (13) ἀπαγγελοῦσιν αὐτὸ τοις υἱοῖς αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν εὐεργεσιῶν, ὧν
ἐποίησαν ὁ Θεὸς διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀποστόλου. Ἐκτοτε δὲ οἱ ἀφορισθέντες Σκλαθηνοὶ ἐν τῇ μητρο-
πόλει και τοὺς στρατηγούς και τοὺς βασιλικούς, και πάντας τοὺς ἐξ ἐθνῶν ἀποστελλομένους πρέσβεις ὡς
ὀμήρους διατρέφουσιν, ἔχοντες ἰδίους και τραπεζοποιούς (16) και μαγείρους και πάντας τοὺς παρα-
σκευάζοντας τὰ τῆς τραπέζης βρώματα, τῆς μητροπόλεως εἰς ταῦτα μηδὲν καινοτομουμένης, ὅτι αὐτοὶ
οἱ Σκλαθηνοὶ ἀπὸ διανομῆς και συνβοίας τῆς ὀμάδος αὐτῶν ἐπισυνάγουσι τὰς τοιαύτας χρείας. Ἐποίησε
δὲ και σιγγίλιον Λέων ὁ ἀείμνηστος και φιλοτιμος βασιλεὺς, λεπτομερῶς περιέχων τὰ ἐφελθούσι παρά-
χρῃν εἰ αὐτοὶ ἐναπογραφόμενοι τῷ μητροπόλεϊ, και μὴ ἀπαργυρίζεσθαι παρ' αὐτοῦ, ἢ ἄλλως πως κατ'
ἐπινοίαν ἄδικον (17) ζημιῶσθαι αὐτούς.

CAPUT L.

De Peloponnesi thematis Sclavis, Milengis, Exeritis,
eorumque quæ solvunt tributis. Item de habita-
toribus urbis Maines, et eorum quæ pendent tri-
butis.

Sciendum est thematis Peloponnesi Sclavos

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(13) Sic ex ms. codice reponimus; quippe tex-
tus præsertim Græcus in editis passim depravatus
ac mutilus comparat.

(14) Sic etiam paulo infra, ἐποίησε δὲ και σιγγί-
λιον, etc.: σιγγίλιον, sigillum. Proprie vero sumitur
pro diplomate aut charta sigillo munita, et hic
quidem pro diplomate sumendum. Vide Ducangli
vtrumque Gloss.

(15) Ita ex ms. Locus mutilus in editis, ut vi-

τῇ κατ' αὐτῶν κραταιᾷ ἐπελεύσει τοῦ ἀετῆτος και
ἀκαταγωνίστου ὀπλίτου και στρατηγού και ταξιάρ-
χου και τροπαιούχου και νικηφόρου πρωτοκλήτου
ἀποστόλου Ἄνδρέου, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν,
τρόμος ἐπελάβετο αὐτούς, και προσέφυγον εἰς τὸν
πάνσεπτον ναὸν αὐτοῦ. Τοῦ οὖν στρατηγού (13)
μετὰ τὴν τρόπαιον ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καταλαβόντος,
και τὴν νίκην τοῦ ἀποστόλου μαθόντος, κατεμήνυσε
τῷ βασιλεῖ Νικηφόρῳ τὴν τε ἐφοδὸν τῶν Σκλαθη-
νῶν, και τὴν προνομήν, και αἰχμαλωσίαν, και
ἀφανισμόν, και τὴν λεηλασίαν, και τὰλλα θενά ὅσα
καταδραμήντες ἐποίησαν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀχαίας·
ἔτι δὲ και τὴν πολυήμερον πολιτορχίαν, και τῆς κατὰ
τῶν οἰκητόρων τοῦ κάστρου διηνεκῆ ἐπιθυσίαν, ὡσαύ-
τως και τὴν ἐπισκοπήν και συμμαχίαν και τρόπαιον,
και τὴν κατὰ κράτος νίκην τὴν γενομένην παρὰ τοῦ
ἀποστόλου, και ὡς ὀφθαλμοφανῶς ὠράθη ἐπιτρέ-
χων και διώκων τοὺς πολεμίους κατὰ νῦτον, και
τροπούμενος αὐτούς, ὥστε και αὐτοὺς τοὺς βαρβάρους
ἀισθῆσθαι τὴν τοῦ ἀποστόλου πρὸς ἡμᾶς ἐπι-
σκοπήν και συμμαχίαν· και διὰ τοῦτο προσφυγεῖν
αὐτούς εἰς τὸν σεβάσιμον αὐτοῦ ναόν. Ὁ δὲ βασιλεὺς
τρυτὰ ἀναμαθῶν, παρεκέλευσάτο οὕτως· Ἐπει και
τὸ τρόπαιον και ἡ κατὰ κράτος νίκη παρὰ τοῦ ἀπο-
στόλου γέγονεν, ὀφειλόμενον καθίστηκε πᾶσαν τὴν
ἐκστρατείαν τῶν πολεμίων και τὰ λάφυρα και τὰ
σκῦλα αὐτῶ ἀποδοθῆναι. Καὶ διεώρασατο αὐτούς τε τοὺς
πολεμίους μετὰ πάσης τῆς φαιμίας και συγγενείας
και πάντων τῶν προστῆκόντων αὐτοῖς, ἔτι δὲ και πᾶ-
σης τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, ἀφορισθῆναι εἰς τὸν ναόν
τοῦ ἀποστόλου ἐν τῇ μητροπόλει Πατρῶν, ἐν ἧ ὁ
πρωτόκλητος και μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ τὸν τῆς ἀθλη-
σεως διήνυσεν ἀγῶνα· δεδωκῶς περὶ αὐτῶν και
σιγγίλιον (14) ἐν τῇ αὐτῇ μητροπόλει. Ταῦτα οἱ

πρεσβύτεροι και ἀρχαιότεροι ἀνήγγειλαν παραδόντες ἀγράφως χρόνω τε και βίω τοις ὑστερον, ὅπως ἂν
κατὰ τὸν προφήτην, γινῶ γενεὰ ἢ ἐρχομένη τὸ γεγονός θαῦμα διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀποστόλου, και ἀνα-
στήσονται και (13) ἀπαγγελοῦσιν αὐτὸ τοις υἱοῖς αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν εὐεργεσιῶν, ὧν
ἐποίησαν ὁ Θεὸς διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀποστόλου. Ἐκτοτε δὲ οἱ ἀφορισθέντες Σκλαθηνοὶ ἐν τῇ μητρο-
πόλει και τοὺς στρατηγούς και τοὺς βασιλικούς, και πάντας τοὺς ἐξ ἐθνῶν ἀποστελλομένους πρέσβεις ὡς
ὀμήρους διατρέφουσιν, ἔχοντες ἰδίους και τραπεζοποιούς (16) και μαγείρους και πάντας τοὺς παρα-
σκευάζοντας τὰ τῆς τραπέζης βρώματα, τῆς μητροπόλεως εἰς ταῦτα μηδὲν καινοτομουμένης, ὅτι αὐτοὶ
οἱ Σκλαθηνοὶ ἀπὸ διανομῆς και συνβοίας τῆς ὀμάδος αὐτῶν ἐπισυνάγουσι τὰς τοιαύτας χρείας. Ἐποίησε
δὲ και σιγγίλιον Λέων ὁ ἀείμνηστος και φιλοτιμος βασιλεὺς, λεπτομερῶς περιέχων τὰ ἐφελθούσι παρά-
χρῃν εἰ αὐτοὶ ἐναπογραφόμενοι τῷ μητροπόλεϊ, και μὴ ἀπαργυρίζεσθαι παρ' αὐτοῦ, ἢ ἄλλως πως κατ'
ἐπινοίαν ἄδικον (17) ζημιῶσθαι αὐτούς.

D

ΚΕΦΑΛ. Ν'.

Περὶ τῶν ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου Σκλαθῶν, τῶν
τε Μιληγγῶν και Ἐξεριτῶν, και περὶ τῶν τε-
λουμένων παρ' αὐτῶν πάντων. Ὁμοίως και
περὶ τῶν οἰκητόρων τοῦ κάστρου τοῦ Μαινης (18),
και τῶν παρ' αὐτῶν τελουμένων πάντων.

Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ θέματος Πελοποννήσου Σκλαθεῖς

dere est.

(16) Τραπεζοποιός, structor, infertor. Hesychio,
ὁ τῆς πᾶσης· περὶ τὰ συμπόσια παρασκευῆς ἐπιμ-
λούμενος. Similia habet auctor Etymologici.

(17) Ita ms. codex. Editi vero habent, κατ'
ἐπινοίαν ζημιούσθαι αὐτούς.

(18) Μαινη Laconicæ urbs in Peloponneso sic
appellata etiam a Gemisto; Pausaniæ vero et Plu-
tarcho Λεύκτρον dicitur; Nigro Maina.

ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ βασιλέως Θεοφίλου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μιχαὴλ ἀποστατήσαντες γεγόνασιν ἰδιόρρυθμοι, λεηλασία; καὶ ἀνδραποδισμοὺς καὶ πραιδα; καὶ ἐμπρησμοὺς καὶ κλοπὰς ἐργαζόμενοι. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου ἀπεστάλη ὁ πρωτοσπαθάριος Θεόκτιστος, οὗ τὸ ἐπίκλην ὁ τῶν Βροεινίων (19), στρατηγὸς ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου μετὰ δυνάμει; καὶ ἰσχύος πολλῆς, ἤγουν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων, καὶ τῶν λοιπῶν δυτικῶν θεμάτων, τοῦ πολεμῆσαι καὶ καθυποτάξαι αὐτούς. Καὶ πάντας μὲν τοὺς Σκλάβους καὶ λοιποὺς ἀνυποτάκτους τοῦ θέματος Πελοποννήσου ὑπέταξε καὶ ἐχειρώσατο· μόνοι δὲ οἱ Ἐξερῖται καὶ οἱ Μιληγγοὶ κατελείφθησαν ὑπὸ τὴν Λακεδαιμονίαν καὶ τὸ Ἔλος. Καὶ ἐπειδὴ ὁρος ἐστὶν ἐκείσε μέγα καὶ ὄψηλότατον, καλούμενον Πενταδάκτυλος, καὶ εἰσέρχεται ὡσπερ πρᾶχλος εἰς τὴν θάλασσαν ἕως πολλοῦ διαστήματος· διὰ δὲ εἶναι τὸν τόπον δύσκολον, κατόκησαν εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει οἱ Μιληγγοὶ, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ οἱ Ἐξερῖται. Καὶ ὁ μὲν προρρήθεις πρωτοσπαθάριος Θεόκτιστος καὶ στρατηγὸς Πελοποννήσου δυνήθει; καὶ τούτους καθυποτάξαι, ἐπέθετο (20) τοῖς μὲν Μιληγγοῖς ἡξ, τοῖς δὲ Ἐξερῖται; ἡν· τ· ἄτινα καὶ ἐτέλουν αὐτοῦ στρατηγούντος, καθὼς παρὰ τῶν ἐντοπιῶν διασώζεται μέχρι τῆς σήμερον ἡ τοιαύτη φήμη. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως, στρατηγῶν ὁ Ἰωάννης ὁ πρωτεύων ἐν τῷ αὐτῷ θέματι, ἀνήγαγε πρὸς τὸν αὐτὸν κύβην Ῥωμανὸν περὶ τῶν Μιληγγῶν καὶ τῶν Ἐξερῖτων, οὗ ἀποστατήσαντες οὐ πείθονται οὔτε τῷ στρατηγῷ, οὔτε βασιλικῇ κελεύσει ὑπέκουσιν, ἀλλ' εἰσὶν ὡσπερ αὐτόνομοι καὶ αὐτοδέσποτοι· καὶ οὔτε παρὰ τοῦ στρατηγοῦ ἔχονται ἄρχοντα, οὔτε συναξιδεύειν αὐτῷ ὑπέκουσιν, οὔτε ἄλλην τοῦ δημοσίου δουλείαν ἐκτελεῖν πείθονται. Καὶ μέχρι τοῦ ἀναλθεῖν τὴν ἀναφορὴν αὐτοῦ, συνέθη προβληθῆναι τὸν πρωτοσπαθάριον Κρινίτην (21) τὸν Ἀροτρᾶν στρατηγὸν ἐν Πελοποννήσῳ· τῆ; δὲ ἀναφορὰς τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου καὶ στρατηγοῦ Πελοποννήσου τοῦ πρωτεύοντος καταλαθοῦσης, καὶ κατ' ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ ἀναγνώσθεις, καὶ περιμχούσης τὴν ἀποστασίαν τῶν προρρήθέντων Σκλάβων, καὶ πρὸς τὰς βασιλικὰς προστάξεις δυσπειθεῖαν, ἢ μᾶλλον ἀπειθεῖαν, ἐδέξατο ὁ αὐτὸς πρωτοσπαθάριος Κρινίτης, ἵνα ἐπιεί;

ταύτην ἤλασαν ἀποστασίαν καὶ ἀπειθεῖαν ἐ-

temporibus Imperatoris Theophili ejusque filii Michaelis desciscentes, imperium excussisse, et suo libitu viventes direptiones, captivitates, prædas, incendia, ac furta exercuisse. Imperante vero Michaeli Theophili filio missus fuit Protospatharius Theoctistus cognomento Broeniorum, prætor ad thema Peloponnesi cum magna manu Thracum, Macedonum, cæterorumque thematum Occidentaliū, ad eos debellandos subjugandosque. Et omnes quidem Sclavos, reliquosque thematis Peloponnesi nondum subjectos vicit, ac subjugavit. Soli verò Ezeritæ et Milengi relinquebantur sub Lacedæmonia et Elos. Ac quandoquidem mons illic magnus est, et valde altus, Pentadactylus nomine, qui cervicis instar longe se in mare porrigit, propter loci difficultatem ad latera ejus sedes posuerunt hinc Milengi, inde Ezeritæ. Et prædictus quidem Protospatharius Theoctistus Peloponnesi prætor cum subjugare illos potuisset, imposuit Milengis quidem nomismata sexaginta; Ezeritis vero nomismata trecenta; quæ ipso prætore solvebantur, ut etiamnum constans fama est inter incolas. Imperante vero Domino Romano Joannes Protospatharius ejusdem thematis prætor ad imperatorem per litteras retulit Milengos et Ezeritas defecisse, neque aut prætori, aut imperiali mandato obedientiam ultra exhibere; sed quasi liberi ac sui juris essent, neque principem a prætore accipere, neque cum eo ad bellum proficisci, aut officium denique ullum fiscale præstare velle. Dum autem hæc litteræ in itinere essent, contigit ut Peloponnesi prætor destinaretur Protospatharius Crinites Arotres; cumque allatæ essent Protospatharii Joannis et Peloponnesi prætoris litteræ, et coram imperatore Romano lectæ, intellectumque 134 esset prædictos Sclavos defecisse; et imperialibus mandatis aut ægre aut omnino non parere, injunctum eidem Protospathario Crinitæ fuit, ut quandoquidem descivissent, atque ad inobedientiam devenissent, arma contra eos sumeret, oppugnaret, subjugaret, extirparetque. Bellum igitur auspiciatus mense Martio, frugibus exustis, et agris eorum omnibus vastatis, repugnantes habuit usque ad mensem Novembrem; sed ex eo perniciem suam videntes, de subjectione convenire voluerunt, et præteritorum delictorum veniam postularunt. Itaque prædictus Protospatharius

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(19) Locus mutilus, inquit Meursius, et desideratur cognomen Theoctisti, quem Patricium et Logothetam cursus faciunt Cedrenus et Zonaras. At ipse locum integrum esse puto: Georgius Monachus in Vita Michaelis hujus Theoctisti meminit, et Canicleo præfectum fuisse ait; βουλὴν ποιῶσι μετὰ Δαμιανοῦ τοῦ ἀνελεῖν Θεόκτιστον, τὸν οὕτω συνήθως ἐπὶ τοῦ Κανικλείου λεγόμενον, etc. Theoctistus iste Michaelis tutor fuit, ut scribit Zonaras in eodem Augusto.

(20) In ms. legitur, ἐξέθετο, etc. ut infra.

(21) Floruit sub Theophili imperatore Alexius Moseles ex genere Crinitarum, cui filiam Mariam natu minimam imperator in matrimonium dedit, ac Cæsarem salutavit; sed postmodum coactus fuit

ab eodem Augusto vitam monasticam prosteri. Vide Zonaram lib. xv, pag. 147. Hujus autem Alexii posteri ad extremam tandem redacti erant paupertatem sub Basilio Bulgaroctono, ut ex ejus novella, quæ habetur in jure Græco-Romano tom. II, pag. 175, docemur, ubi τοῦ μαγίστρου Ῥωμανοῦ τοῦ Μουσελέ ἐγγόνους εἰς ἀπορίαν καὶ τελείαν ἐνδειαν pervenisse ait, cum illi patrimonium suum ab avo et parentibus relictum circa Philomilium possiderent. Cæterum Κρινίτην τὸν ἐπιφανῆ καὶ περίελεπτον Græciæ prætorem, seu στρατηγόν, necio quem memorat anonymus in Vita sancti Lucæ Junioris pag. 996, et alium etiam anonymus Combesianus in Leone Philosopho num. 11.

Crinites et prætor tributa illis graviora imposuit, Milengis quidem ad sexaginta nomismata, quæ antea solvebant, alia quingenta et quadraginta, ita ut universum ipsorum tributum esset nomismatum sexcentorum : Ezeritis vero supra trecenta nomismata pristina alia trecenta, ut essent sexcenta; quæ exegit quoque idem Protospatharius Crinites, intulitque in sacrum cubiculum. Protospathario autem Crinite in Græciæ thema transposito, cum in Peloponneso successisset Protospatharius Bardas Platypus, et turbæ ac factio exortæ essent inter ipsum protospatharium Bardam Platypodem, aliosque ejus partis protospatharios atque principes, qui protospatharium Leonem Agelastum themate expulerant, protinus in Thema illud Sclabesiensis irruentibus, miserunt illi ipsi Sclavi, Milengi et Ezeritæ ad dominum Romanum imperatorem, commiserationem petentes super auctis tributis, permitterenturque ea pendere qualia pridem pependerant. Imperator autem ob Sclabesianorum adventum veritus ne Sclavis conjuncti omnino eum themate Peloponnesi exerent, auream illis bullam dedit, ut tributa tantum solverent quemadmodum primitus solebant, Milengi scilicet nomismata sexaginta, Ezeritæ vero nomismata trecenta. Atque hæc quidem causa fuit aucti imminutique rursus Mileogorum et Ezeritarum tributis. Sciendum vero est habitatores urbis Maines a prædictis Sclavis originem non ducere, sed ab antiquioribus Romanis; qui in hodiernum usque diem ab incolis Græci appellantur, quod priscis temporibus idololatras fuerint, ac idolorum cultores, veterum Græcorum ritu; qui quidem rempublicam Romanam administrante præclaro illo imperatore Basilio, cum baptismo Christianam fidem amplexi sunt. Locus vero, quem habitant, aquarum expers est, et inaccessus, sed olivifer, quo se consolantur. **135** Jacet autem hic locus in Malea promontorio ultra Ezerum versus oram maritimam. Et quandoquidem plane subjecti sunt, principemque a prætore accipiunt, cujus mandatis obtemperant, ex antiquissimo tempore tributum solvunt nomismata quadringenta. Cappadociæ prætura olim turma erat præturæ Anatolicorum. Cephallenis prætura, sive insula, turma olim erat præturæ Longobardiæ, sed in præturam erecta fuit sub Christiano imperatore Leone. Calabria prætura ducatus olim erat præturæ Siciliæ. Charsiani prætura turma antiquitus erat Armeniacorum præturæ. Sub Leone autem Christiano imperatore a themate Buccellariorum in Cappadocum thema translata fuerunt hæc banda, vicariatus Baretas, Balbadonos, Asponas, et Acarcus : ex themate vero Anatolicorum in thema Cappadocum isthæc quidem banda translata sunt, admirum vicariatus Eudociadis, sancti Agapeti, et Aphrasis. Factaque sunt septem hæc banda, nempe Buccellariorum quatuor, et Anatolicorum tria, turma una, quæ nunc Commata nuncupatur.

στρατεύση κατ' αὐτῶν, καὶ καταπαλέμηση καὶ ὑποτάξῃ καὶ ἐξολοθρεύσῃ αὐτούς. Ἀρξάμενος οὖν πολεμεῖν αὐτούς (22) ἀπὸ μηνὸς Μαρτίου, καὶ κατακεύσας τὰ θέρη αὐτῶν, καὶ ληϊσάμενος πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν, ἔσχεν αὐτοὺς ἀνθισταμένους καὶ ἀντέχοντας μέχρι μηνὸς Νοεμβρίου· ἀπὸ τότε δὲ ἰδόντες τὴν αὐτῶν ἐξολοθρευσιν, ἤτησαντο λόγον τοῦ ὑποταγῆναι αὐτοῖς, καὶ τυχεῖν συμπαθείας ὑπὲρ ὧν πρώην ἐπλημμύησαν. Ὁ οὖν προῤῥηθεὶς πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς ὁ Κρινίτης ἐξέθετο αὐτοῖς πάντα κλίενα ὧν ἐτέλουν, τοὶς μὲν Μιληγγοῖς ἀπὸ τῶν ξ' ἢ ἐν πρότερον ἐτέλουν ἢ φμ'· ὡς εἶναι τὸ πᾶν πάκτον αὐτῶν ἢ χ'. Τοῖς δὲ Ἐζερίταις ἀπὸ τῶν τ' ἢ ννῶ ἐν πρότερον ἐτέλουν, ἕτερα ννῶ τ'· ὡς εἶναι τὸ πᾶν πάκτον αὐτῶν ννῶ χ'. Ἄτινα καὶ ἀπήτησε καὶ εἰσεκόμισεν ὁ αὐτὸς πρωτοσπαθᾶριος Κρινίτης ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ κοιτῶνι. Τοῦ δὲ πρωτοσπαθαρίου Κρινίτου ἐν τῷ θέματι μετατεθέντος Ἑλλάδος, καὶ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Βάρδα τοῦ Πλατυπόδη προβληθέντος στρατηγῶ ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ τῆς ἀταξίας γενομένης καὶ στάσεως παρὰ αὐτοῦ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Βάρδα τοῦ Πλατυπόδη, καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ πρωτοσπαθαρίων καὶ ἀρχόντων, καὶ τὸν πρωτοσπαθᾶριον Λέοντα τὸν Ἀγέλαστον ἀποδωξάντων ἀπ' τοῦ θέματος, καὶ εὐθέως γενομένης καὶ τῆς τῶν Σκλαβησιανῶν ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἀπέστειλαν οἱ αὐτοὶ Σκλάβοι, οἱ τε Μιληγγοὶ, καὶ οἱ Ἐζερίται πρὸς τὸν κύριον Ῥωμαῖον τὸν βασιλέα, ἐξαιτούμενοι καὶ παρακαλοῦντες τοῦ συμβαθῆναι αὐτοῖς τὰς προσθήκας τῶν πάκτων, καὶ τελεῖν αὐτοὺς καθὼς καὶ πρότερον ἐτέλουν. Ἐπειδὴ καθὼς προεῖρηται, εἰσῆλθον οἱ Σκλαβησιανοὶ ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου, δεδιώς ὁ βασιλεὺς ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ προστεθέντες τοῖς Σκλάβοις παντελῆ ἐξολοθρευσιν τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐργάσονται, ἐποίησαν αὐτοῖς χρυσοδοῦλλον ἵνα τελώσι τὰ πάντα ὡς καὶ πρότερον, τοὺς μὲν Μιληγγοὺς ξ' ἢ, τοὺς δὲ Ἐζερίτας ννῶ τ'. Αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ αἰτία τῆς προσθήκης καὶ τῆς ἐκκοπῆς τῶν πάκτων τῶν Μιληγγῶν καὶ τῶν Ἐζερίτων. Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ κάστρου Μαινης οἰκῆτορες οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προῤῥηθέντων Σκλάβων, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιότερων Ῥωμαίων, οἱ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐντοπίων Ἑλλήνες προσαγορεύονται, διὰ τὸ ἐν τοῖς προκαλαοῖς χρόνοις εἰδωλόατρας εἶναι καὶ προσκυνητὰς τῶν εἰδώλων κατὰ τοὺς παλαιοὺς Ἑλλήνας· οἵτινες ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐοῖμοιο Βασιλείου βαπτισθέντες Χριστιανοὶ γεγόνασιν. Ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ οἰκοῦσιν, ἐστὶν ἄνυδρος καὶ ἀπρόσδοτος, ἐλαιόφυρος δὲ· ὅθεν καὶ τὴν παραμυθίαν ἔχουσι. Διάκειται δὲ ὁ τοιοῦτος τόπος εἰς ἄκραν τοῦ Μαλαία, ἣγουν ἐκεῖθεν τοῦ Ἐζερίου πρὸς τὴν παραθαλασσίαν. Διὰ δὲ τὸ τελείως ὑποταγμένους εἶναι αὐτοὺς, καὶ ἄρχοντα παρὰ τοῦ στρατηγῶ δέχεσθαι, καὶ πειθαρχεῖν καὶ ὑπαίκειν ταῖς τοῦ στρατηγῶ προσταξέσιν, παρέχουσι πάκτον ἐκ παλαιτάτου χρόνου ἢ υ'. Ἰστέον ὅτι ἡ τῆς Καππαδοκίας στρατηγίς τὸ παλαιὸν τοῦρμα ἦν τῆς

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(22) Ita ms. codex. Editi habent, ἀρξάμενος οὖν πολεμεῖν αὐτούς.

τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγίδος. Ἰστέον δὲ ἡ Κεφα-
 ληνίας στρατηγίς, ἤγουν τὰ νησία, τούρμα ἦν τὸ
 παλαιὸν τῆς στρατηγίδος Λογουβαρδίας· ἐπὶ δὲ Λέον-
 τος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος γέγονε στρατηγίς.
 Ἰστέον δὲ ἡ Καλαβρίας στρατηγίς δουκάτον ἦν τὸ
 παλαιὸν τῆς στρατηγίδος Σικελίας. Ἰστέον δὲ ἡ τοῦ
 Χαρσιανοῦ στρατηγίς (23) τούρμα ἦν τὸ παλαιὸν
 τῆς τῶν Ἀρμενιακῶν στρατηγίδος. Ἰστέον δὲ ἐπὶ
 Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος ἀπὸ τοῦ θέματος
 τῶν Βουκελαρίων εἰς τὸ Καππαδοκῶν θέμα μετετέ-
 θησαν ταῦτα τὰ βάνδα (24)· ἦτοι ἡ τοποτηρησία (25)
 Βίρατας, ἡ τοποτηρησία Βαλθαδῶνος, ἡ τοποτηρησία
 Ἀσπῶνας, καὶ ἡ τοποτηρησία Ἀκαρχοῦς· καὶ ἀπὸ
 τοῦ θέματος τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τὸ Καππαδοκῶν
 θέμα μετετέθησαν ταῦτα τὰ βάνδα· ἦτοι ἡ τοποτη-
 ρησία τῆς Εὐδοκιάδος, ἡ τοποτηρησία τοῦ ἀγίου
 Ἀγαπητοῦ, ἡ τοποτηρησία Ἀφραζείας· καὶ ἐγέν-
 οντο ταῦτα τὰ ἐπὶ τὰ βάνδα ἦτοι τὰ τῶν Βουκελλα-
 ρίων τέσσαρα, καὶ τρία τῶν Ἀνατολικῶν, τούρμα
 μία, ἡ νῦν τὰ Κόρυμνα λεγομένη. Ἰστέον δὲ ἐπὶ
 Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος ἀπὸ τοῦ θέματος
 τῶν Βουκελαρίων εἰς τὸ θέμα Χαρσιανοῦ μετετέθη-
 σαν ταῦτα τὰ βάνδα· ἦτοι ἡ τοποτηρησία τοῦ Μυ-
 ροκεφάλου, ἡ τοποτηρησία τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καὶ
 ἡ τοποτηρησία Βερνουπόλεως· καὶ ἐγένοντο τούρμα
 ἡ νῦν Σανιάνα λεγομένη. Καὶ ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν
 Ἀρμενιακῶν εἰς τὸ τοῦ Χαρσιανοῦ θέμα μετετέ-
 θησαν ταῦτα τὰ βάνδα· ἦτοι ἡ τοῦ Κομοδόρου
 τοποτηρησία, ἡ τοποτηρησία Ταβίας· καὶ εἰς τὴν
 τούρμα τοῦ Χαρσιανοῦ τὴν εἰρημένην προσετέθη-
 σαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Καππαδοκῶν εἰς τὸ τοῦ Χαρσιανοῦ
 θέμα ταῦτα τὰ βάνδα μετετέθησαν· ἦτοι ἡ τούρμα
 Κασῆς ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ ἡ τοποτηρησία Νύσσης
 μετὰ τῆς Καισαρείας. Ἰστέον δὲ τοῖς παρελθούσι
 χρόνοις τὸ τοῦ Χοζάνου θέμα (26) ὑπὸ τῶν Σαρακη-
 νῶν ἦν, ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Ἀσμοσάτου θέμα καὶ
 αὐτὴ ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. Τὸ δὲ Κανζίτ, καὶ ἡ
 Ῥωμανόπολις, κλεισούρα τῶν Μελιτινιατῶν (27)
 ὑπῆρχον. Καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Φατιλάνου πάντα
 τὰ ἐκείθεν τῶν Σαρακηνῶν ὑπῆρχον. Τῆ δὲ Τεκῆς
 ἦν τοῦ Μανουήλ. Ἡ δὲ Κάμαχα ἡ τούρμα ἄκρα
 Κελωνίας ἦν· ἡ δὲ τῆς Κελτζινῆς τούρμα ὑπὸ τὴν
 Χαλδίαν ἦν. Ἡ δὲ Μεσοποταμία τῶν τότε καιρῶν
 θέμα οὐκ ἦν· Λέων δὲ ὁ φιλόχριστος καὶ αἰδιδμος
 βασιλεὺς τὸν Μανουήλ ἐκείνον ἀπὸ τοῦ Τεκῆς μετὰ
 λόγου ἐξήγαγεν, καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτὸν εἰσήγαγε, καὶ
 πρωτοσπαθάριον πεποίηκεν. Ἔχει δὲ ὁ αὐτοῦ Μαύ-
 νου ἡλιότις τέσσαρας, τὸν Παγκρατούκαν, τὸν Ἰαγνού-
 καν, τὸν Μουδάφαρ, καὶ τὸν Ἰωάννην· καὶ τὸν μὲν
 Παγκρατούκαν (28) ὁ βασιλεὺς ἰκανάτον πεποίηκε,
 καὶ μετὰ τοῦτο στρατηγὸν εἰς τοὺς Βουκελαρίους·
 τὸν δὲ Ἰαγνούκιαν εἰς Νικόπολιν στρατηγὸν ἐποίησε.
 τὸν Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην ἐν Τραπεζοῦντι δ·-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(23) Sic ex ms. codice. Locus in editis inutilis.

(24) Βάνδον, *Cohors militaris, præsidium mili-
 tare*. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(25) Τοποτηρησία hic *Vicariatus*. Idem Porphy-
 rogenitus lib. 1 de Them. cap. 16, ait στρατηγίδας
 seu *præfecturas*, divisas fuisse εἰς τούρμας, tur-
 mas vero εἰς βάνδα, ἦτοι τοποτηρησίας.

A Porro sub eodem Christi amantissimo imperatore
 Leone a themate Buccellariorum in Charsiani thema
 translata sunt hæc banda, vicariatus Myriocephali,
 venerandæ crucis, et Berinopoleos; factaque ex
 his fuit turma, quæ nunc temporis Saniana appel-
 latur. Ab Armeniacorum vero themate in Charsiani
 thema hæc banda translata sunt; puta vicariatus
 Comodromi, et vicariatus Tabiæ; adjectique fuere
 prædictæ Charsiani turmæ. E Cappadocum autem
 themate in Charsiani itidem thema translata fuere
 hæc banda; universa nempe turma Cases, et Vica-
 riatu Nyssæ cum Cæsarea. Chozani vero thema
 olim erat sub Saracenis, quemadmodum et Asmo-
 sati. Chanzit vero, et Romanopolis clisuræ erant
 Melitiniatorum. Et a monte Phatilano, quæ ulte-
 rius jacent, sub Saracenis erant; Taces vero sub
 Manuele, At Camacha turma propugnaculum Colo-
 niæ erat, sicuti Celtzines turma ad Chaldiam per-
 tinebat; sed Mesopotamia tunc temporis thema
 non erat: at Leo ille Christi amans et præclarus
 imperator Manuelem illum securitate verbo data e
 Tece eductum in urbem Protospatharium creavit.
 Erant autem huic Manuelli quatuor filii, nimirum
 Pancratius, Jachnucas, Mandaphar, et Joannes:
 et Pancratucan quidem imperator Hicanatum crea-
 vit, et 136 deinde prætorem Buccellariorum;
 Jachnucas prætura Nicopoleos donavit; Mada-
 phar vero et Joanni imperialem terram in Trape-
 zunte dedit, dignitatibus omnes et beneficiis multis
 cohonestans. Et Mesopotamiam in thema redegit,
 ac Oresten illum Charsianitem prætorem designa-
 vit, turmasque Camachæ et Celtzines tunc tempo-
 ris sub themate Mesopotamiæ constituit. Hæc om-
 nia autem cum nuper sub dominio sint Romano-
 rum Romano imperante ad Mesopotamiæ thema ad-
 ditæ quoque fuerunt Romanopolis, et Chanzit.
 Sub Leone autem Christi amante imperatore La-
 rissa Sebastie turma erat, ut Cymbalæus Charsia-
 ni: at Symposium desertum erat ad Lycandi par-
 tes situm. Imperante autem eodem Christi amante
 Leone Eustathius Argyri ab exilio revocatus Char-
 siani prætor factus est; Melias vero adhuc in Me-
 litene exsulabat. Et Baasacius cum duobus fratri-
 bus Cricorice ac Pazune, item Ismael ille Arme-
 nius, et ad illum simul et ad Argyram, quem dixi-
 mus, scripserunt, ut per bullam auream data sibi
 securitate exirent, et Baasacius quidem cum fra-
 tribus Larissæ sedes poneret, vocareturque Baasa-
 cius Larissæ Clisuriarcha; quod etiam factum est;
 Ismael autem Symposii Clisuriarcha; Melias vero
 Euphratiæ, Trypiorum, et deserti turmarcha foret;
 id quod factum est. Melitiniatis vero excursionem
 facientibus. Ismaeleque sublato, Symposium de-

(26) Quod hic Χοζάνον est, Constantinus Γοιζά-
 νον scribit lib. 1 de Them. cap. 8.

(27) Sic ms. Editi habent, τῶν Μηλητιανητῶν, etc.

(28) Idem Porphyrogenitus lib. 1, de Them.
 cap. 9, tres fratres commemorat tantum, et diver-
 sis nominibus, nimirum Pancratucan, Puericam,
 et Tautucan.

sertum mansit, et Baasacio proditionis accusato, A ideoque relegato, iterum Sebastiae turma facta est Larissa, praetorque illuc missus fuit Leo Argyri Eustathii filius, qui magister postea, et Scholarum Domesticus creatus fuit. At Melias, qui Euphratiam habitabat, Constantino Charsiani duce designato, hinc discessit et Lycandum urbem antiquam occupavit, quam cum exaedificasset, munissetque, eodem ipse ibi posuit, illaque ab imperatore Christi amante Leone Clusurae nomen accepit. Deinde Lycando in Tzamandi montem commigravit, ibique urbem, quae in hodiernum usque diem exstat, condidit, et similiter Clusura nuncupata est. Tenuit vero etiam Symposium, fecitque Turmarchatum. Constantino autem Christi amantissimo imperante una cum matre sua Zoe, tunc primum Lycandus praetura facta est, primusque ejus praetor appellatus est Melias patricius, tunc temporis illic Clusurarcham agens, qui postea quoque propter insignem in Romanorum imperatore fidem, et plurima ac praeclara **137** in Saracenis edita facinora, magistri honore ornatus est.

ἐξελθεῖν· καὶ τὴν μὲν Βασακίον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἰς Λάρισσαν καθισθῆναι, καὶ ὀνομασθῆναι μὲν τὴν Βασακίον Λαρίσης κλεισουριάρχην, ὅπερ καὶ γέγονε· τὴν δὲ Ἰσμαὴλ κλεισουριάρχην εἰς τὸ Συμπόσιον, ὃ καὶ γέγονε· τὸν δὲ Μελίαν εἰς Εὐφράτειαν εἰς τὰ Τρουπία εἰς τὴν ἐρημίαν γενέσθαι τουρμαρχὴν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐξεληθόντων δὲ τῶν Μελιτινιατῶν, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ ἐκείνον ἀνελόντων, ἔμεινε τὸ Συμπόσιον ἐρημὸν· τοῦ δὲ Βασακίου οὗτι προδοσίαν μελετᾷ (29) διαβληθέντος καὶ ἐξορισθέντος, πάλιν ὑπὸ τῆς Σεβαστείας ἡ Λάρισα τοῦρμα ἐγένετο, στρατηγοῦ προδληθέντος ἐκείσε τοῦ Ἀργυροῦ Ἀλέντος τοῦ υἱοῦ Εὐσταθίου, τοῦ μετὰ ταῦτα μαγίστρου γεγονότος καὶ δομωστικῶν τῶν σχολῶν. Ὁ δὲ Μελίας εἰς Εὐφράτειαν καθεζόμενος ὅποτε προσεβλήθη Κωνσταντίνος ὁ δευτέρου εἰς τὸ Χαρσιανὸν κατήλθεν οὗτος ὁ προβήθεις Μελίας, καὶ τὸ παλαιὸν κάστρον τὴν Λυκανδὸν ἐκράτησε, καὶ ἐκτίσεν αὐτὸ καὶ ὠχυροποίησε, καὶ ἐκεῖ ἐκαθίσθη, καὶ ὀνομάσθη παρὰ Ἀλέντος τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως κλεισοῦρα. Καὶ μετὰ τοῦτο διεπέρασεν ἀπὸ Λυκανδοῦ εἰς τὸ ὄρος τῆς Τζαμανδοῦ, κάκεισε τὸ νῦν ἐν κάστρον ἐκτίσας· καὶ ὡσαύτως κάκεισε κλεισοῦρᾴ ἐκαλεῖτο. Ἐκράτησε δὲ καὶ τὸ Συμπόσιον ποιήσας αὐτὸ τουρμαρχάτον. Ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, τοῦτε πρώτον, συνοῦσης αὐτῶν καὶ Ζωῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, γέγονε ἡ Λυκανδοῦ στρατηγίς, καὶ πρῶτος Λυκανδοῦ στρατηγὸς ὀνομάσθη ὁ πατρικίος Μελίας, δηλονότι τῷ τότε καιρῷ αὐτοῦ κλεισουριάρχου ἐν Λυκανδοῦ τυγχάνοντος Ὁ δὲ αὐτὸς Μελίας διὰ τε τὴν συνοῦσαν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων πιστὸν, καὶ τὸς πολλὰς καὶ ἀπίστους αὐτοῦ κατὰ Σαρακηνῶν ἀνδραγαθίας, μετέπειτα μάγιστρος ἐτιμήθη.

Quod ab Abaram turmam attinet, ea sub Se- C bastiae themate erat; imperante vero Romano Clusura facta est. Statutum autem antiquitus fuit, ut Capitaneus Mardaitarum Attalix ab imperatore designaretur; unde etiam a Leone beatissimo Imperatore designatus fuit Stauracius cognomento Platys, qui aliquandiu quidem illic egit, sed tributa non recte ordinavit. Cum enim Eustathius protospatharius et asecretis in Cibyrhæotarum thema Vicarius missus esset, æmulatione quædam et contentio inter ipsos exorta est: quippe Stauracius

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(29) Editi perperam habent, ὅτι προσοδὴν μελετᾷ, etc. sed optime Meursius emendat.

(30) Perperam hæc Meursius sic interpretatur; Cum enim Eustathius Eprosopi F. Asecretis in Cibyrhæotarum thema mitteretur. Ἐκ προσώπου quippe non est nomen proprium, ut putavit Meursius, sed sicuti Græcis recentioribus πρόσωπον nomen et persona dicitur, ita ἐκ προσώπου, Qui dicitur aliter obit, Vicarius, Legatus. Scholiastes

δωκε γῆν βασιλικήν, ἀπαντα; ἀξιώμασι τιμῆας, καὶ δοῦς αὐτοῖς εὐεργεσίας πολλὰς. Καὶ ἐποίησε θέμα τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ τὸν Ὀρέστην ἐκείνον τὸν Χαρσιανίτην στρατηγὸν προσέβλετο, καὶ τότε ἔδωκε τὴν τῆς Καμάχας τοῦρμα ὑπὸ τὸ θέμα εἶναι τῆς Μεσοποταμίας· εἶθ' οὕτως καὶ τὴν Κατζίνης τοῦρμα ὑπὸ τὸ θέμα καὶ αὐτὴν τῆς Μεσοποταμίας ἐποίησεν. Ἀρτίως δὲ ταῦτα πάντα γεγονότα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸ Μεσοποταμίας θέμα ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότη προσετέθη ἡ τε Ῥωμανόπολις καὶ τὸ Χανζίτ. Ἰστέον ὅτι ἐπὶ Ἀλέντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη ἡ Λάρισα τοῦρμα τῆς Σεβαστείας ἦν· τὸ δὲ Κυμβαλαῖδ; ἦν τοῦρμα τοῦ Χαρσιανοῦ· τὸ δὲ Συμπόσιον ἦν ἐρημία πρὸς τὰ μέρη τῆς Λυκανδοῦ παρακείμενον. Καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλέντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη Εὐσταθίος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἀνακληθεὶς εἰς τὸ Χαρσιανὸν στρατηγὸς ἐχωρίσθη· ὃ δὲ Μελίας εἰς τὴν Μελιτινήν ἐτι πρόσφυγος ἦν. Καὶ ὁ Βασακίος μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ τε Κριχορίκη καὶ τοῦ Παζουνη, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσμαὴλ ὁ Ἀρμένιος ἐκείνος, οἷτινες καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν προβήθεις Ἀργυρῶν ἐγραψαν διὰ τοῦ χρυσοδοῦλλου λόγον λαβεῖν καὶ αὐτοῦ εἰς Λάρισσαν καθισθῆναι, καὶ ὀνομασθῆναι

Ἰστέον ὅτι ἡ Ἄδαρα τοῦρμα ἦν ὑπὸ τὸ θέμα Σεβαστείας· ἐπὶ δὲ Ῥωμανοῦ δεσπότη γέγονε κλεισοῦρα. Ἰστέον ὅτι τύπος ἐκράτησε καλαῶδ; τὴν κατεπάνω Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας παρὰ τοῦ βασιλέως δηλονότι προσέβλεσθαι· διὸ καὶ παρὰ Ἀλέντος τοῦ μακαριωτάτου βασιλέως κατεπάνω προσεβλήθη Σεουράκιος ὁ Πλατύς ἐπωνομαζόμενος· ὃς χρόνους μὲν διέτριψεν ἱκανοῦς, οὐχὶ καλῶς δὲ καὶ τὰ τέλη διεθῆκε. Τοῦ γὰρ πρωτοσπαθαρίου Εὐσταθίου καὶ ἀσηκρητὸς ἐν τῷ τῶν Κιβυρραιωτῶν θέματι ἐκ προσώπου ἀποσταλέντος (30), φθόνοι τινὲς ἀναμεταξὺ τούτων

Theophili Antecess. lib. 1, tit. 26, Ἀηγάτω, ἤγουν τῷ ἐκ προσώπου. Matthæus Blastares lib. 5, cap. 2, Ἀηγάτους εἶχεν ὁ πάπας, οἷον ἐκ προσώπου αὐτοῦ· τοῦτο γὰρ καθ' Ἑλληνα; ἡ λέξις δηλοῖ. Εἰ sic passim alii scriptores Græci recentiores. Cæterum Eustathius hic Argyrus Leonis pater fuit, ut scribit paulo superius idem Porphyrogenitus, et Romani Argyri imperatoris avus.

καὶ μάχα· γεγόνασιν ὅτι γὰρ Σταυράκιος ὁ Πλατῦς A
 εἰς τὸν πατρικίον Ἡμέριον καὶ λογοθέτην τοῦ δρό-
 μου θαρρῶν, ὡς ἔτε παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα με-
 σιτευθεὶς, τῷ ἐκ προσώπου Εὐσταθίου ἀντίπιπτε, καὶ
 μάλιστα ἰναντιῶς εἶχεν, ἐν οἷς αὐτὸν ἑώρα ἔξω
 τοῦ δρόμου τι διαπραττόμενον ἢ καὶ προστάττοντα.
 Ὅτε δὲ πάλιν ὁ ἐκ προσώπου Εὐστάθιος πρὸς τὸν
 Σταυράκιον δίδκετο ἔχθραδιῶς, καὶ πολλὰς κατ' αὐ-
 τοῦ ἐπιθέσεις καὶ μηχανὰς ἐπλάττετο. Ὅθεν αἰτίας
 ὁ προρρήθεις Εὐστάθιος κατὰ τοῦ Σταυρακίου ἀν-
 ἤγαγεν, ὡς τὸ τῶν Κυβερραιωτῶν θέμα δύο στρα-
 τηγούς ἔχειν ὡς δύναται, δηλονότι ἐμὲ καὶ τὸν
 Σταυράκιον καὶ κατεπάνω Μαρδαίτων· ἄλλα γὰρ
 ἐμοῦ προστάττοντος καὶ διοικεῖν ἐθέλοντος, ἄλλα
 ποιεῖν ὁ κατεπάνω Μαρδαίτων βούλεται, καὶ αὐ-
 εἰσοδοῦσιν ὅτι αὐτῷ δοκοῦντα μανικῶς διαπρίττε-
 ται. Ἀνήγαγε δὲ καὶ ἄλλας ψευδολογίας τινὰς, καὶ
 πολλὰς μηχανὰς κατ' αὐτοῦ συνεβράβητο, τὰς μὲν
 πιθανῶς συνθεῖς, τὰς δὲ συκοφαντικῶς τε καὶ μανι-
 κῶς ἀναπλασάμενος. Καὶ οὗτος δηλονότι τῷ πατρι-
 κίῳ Ἡμερίῳ καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου θαρρῶν
 ταῦτα ἔγραψεν. Ἐπὶ δὲ τῷ τότε καιρῷ φίλος Εὐστα-
 θίου μάλλον ἦν ὁ πατρικίος Ἡμέριος, ἡπερ Σταυ-
 ρακίου, κἂν ὑστερον ἔχθραν θέντας ἀμφοτέροι
 ἔχθρας ἀνάμεστοι καὶ μανίας πλήρεις γεγόνασι.
 Τὴν οὖν ποιούτην ἀναφορὰν Εὐσταθίου δεξάμενος ὁ
 βασιλεὺς, καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ πατρικίου Ἡμερίου
 πισθεὶς, δίδωκε τὴν τοῦ τοιοῦτου κατεπάνω ἔξω-
 σίαν τῷ πρωτοσπαθάρῳ Εὐσταθίῳ τῷ ἐκ προσ-
 ὄπου. Τῷ δὲ μακαρίῳ βασιλεὶ τὴν βίον ἀπὸ τῶν C
 κάτω (31) πρὸς τὰ ἄνω μετῆλλαχότος, Ἀλέξανδρος
 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀρχῆς ἐγκρατῆς
 γεγονός, ὡς πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ μακαρίου βασι-
 λέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ προκληθέντας ἐν τισὶν ἀρ-
 χαις διεδέξατο, χαίρεται καὶ καὶ κακοδοῦλοις ἀν-
 δράξει πεισθεὶς, οὕτω δὲ καὶ τὸν προρρήθηντα Εὐ-
 στάθιον διεδέξατο, καὶ ἀντ' αὐτοῦ πεποίηκεν ἕτερον.
 Ὁ γὰρ Χασὲ ἐκεῖνος ὁ ἐκ Σαρακηνῶν τῷ γένει ὀρ-
 μώμενος, Σαρακηνὸς δὲ τῷ ὄντι τῇ γνώμῃ καὶ τῷ
 τρόπῳ καὶ τῇ λατρειᾷ διατελών, ὁ τοῦ πατρικίου
 Δαμιανοῦ δούλος, ἐπέει πολλὴν παρρησίαν εἶχε τῷ
 τότε καιρῷ, ὁ πρωτοσπαθάριος οὗτος Χασὲ πρὸς τὸν
 κύριον Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα, ὡσαύτως καὶ ὁ
 πρωτοσπαθάριος Νικήτας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Χασὲ, ὁ καὶ
 τῶν Κυβερραιωτῶν στρατηγὸς γεγονὼς παρὰ τοῦ
 αὐτοῦ κυροῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως. Ὁ Νικήτας
 οὖν οὗτος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προρρήθέντος Χασὲ τὸν
 βασιλέα ἤτησεν, ὅτι Ὡς ἀρχαίον σου φίλον εὐεργε-
 τεῖν με κρέπον ἐστίν, ἐν δὲ πρὸς τὴν βασιλείαν σου
 αἴτημα ἔχω, καὶ δικαίον ἐστίν εἰσακουσάει μου. Τοῦ
 δὲ βασιλέως διαπορουμένου καὶ ἀντερωπῶντος, εἰ
 ἀν εἶη τοῦτο τὸ αἴτημα, καὶ ὑπερ ἂν ἐστὶν ὑπακού-
 σαι ὀπσοχόμενος (32), ὁ προρρήθεις Νικήτας ἤτη-

Platys Hemerio Praticio et Logothetæ cursus pu-
 blicæ confidens, utpote quo intercedente impera-
 tori conciliatus erat, Eustathio Vicario se opposuit,
 atque omnino ei contrarium se præbuit, ubi præter
 decorum committentem aut præcipientem aliquid
 videbat. Vicissim Eustathius Vicarius male erga
 Stauracium affectus multas adversus ipsum frau-
 des machinabatur, et querelas contra eum produ-
 cebat, in Cibyrhæotarum themate duos prætores
 esse non posse, se videlicet et Stauracium Mardai-
 tarum capitaneum; quippe cum alia ipse juberet,
 statueretque, alia Mardaitarum capitaneus facere
 vellet, et quasi sui juris esset ea quæ ipsi videren-
 tur amenter peragere. Produxit item alia quædam
 mendacia, et multas contra eum fraudes excogita-
 vit; quædam probabiliter quidem, quædam vero
 per calumniam amenter confingens. Atque hæc
 quidem Hemerio patricio et logothetæ cursus pu-
 blicæ confidens scribebat. Et is sane tunc temporis
 Eustathio magis quam Stauracio favebat, etsi postea
 inimici ambo infestissimi fuerint. Ejusmodi
 igitur Eustathii relatione accepta imperator, et
 Hemerii patricii petitione persuasus, capitanei
 istius dignitatem protospathario Eustathio vicario
 dedit. Sed ad superos elato beato illo imperatore,
 Alexander ejus frater imperio potitus ferre omnes
 a fratre imperatore defuncto honoribus auctos in
 ordinem redegit, hominum malignorum pravis
 consiliis persuasus; et sic Eustathio, quem diximus,
 honorem non itidem prorogavit, sed alium ipsi
 substituit. Nam protospatharius Chase ille a Sara-
 cenis genus ducens, et re ipsa eorum quoque
 sententiam, mores, ac cultum retinens, Damiani
 patricii servus, plurimum tunc gratia valebat apud
 Alexandrum imperatorem, quemadmodum et pro-
 tospatharius Nicetas ejus frater, qui etiam Cibyr-
 rhæotarum prætor ab eodem imperatore factus fuit.
 Hic 138 igitur Nicetas prædicti Chase frater
 imperatorum compellavit, oportere sibi ut amico
 veteri beneficium conferri, esse autem unum quod
 ab ejus majestate peteret, in quo exaudiri debe-
 ret: imperatore vero ambigente, interroganteque
 quidnam illud esset, et pollicente ipsum id, quid-
 quid tandem esset, impetratum esse, respondit:
 D Ut filius meus capitaneus Mardaitarum Attaliæ
 creetur; ejusque petitioni satisfaciens imperator,
 Abercium Spatharocandidatum Nicetæ Protospa-
 tharii filium, in processu introductum in Tricli-
 nium aureum Mardaitarum Attaliæ capitaneum
 designavit; quemadmodum antea beatus Leo im-
 perator Stauracium Platyn cognominatum. Et eo
 quidem situ, ut initio dixi, antiquitus ab impera-
 tore Mardaitarum capitaneus designabatur. Scien-

ANSEMI BANDURII NOTÆ.

(31) Sic ex ms. codice. Et paulo infra ὅς pro ὡς
 perperam legitur in mss. et in editis; sed optime
 emendat Meursius; qui perperam tamen hunc lo-
 cum interpretatur sic: qui omnes a fratre defuncto
 honoribus auctos continuavit, etc. Lege potius in

ordinem redegit; quod quidem facile et sequentia
 suadent.

(32) Ita ms. codex. In editis perperam legitur,
 καὶ ὑπερ ἂν ἐστὶν ὀπσοχόμενον, etc.

dum autem sub Theophilo imperatore Accubitorem A fuisse Scholasticum Ostiarium, et sub Michaelē ejus filio Damianum patricium, et post eum sub eodem Basillio qui postea Christi amans imperator fuit. Sed sub Basilio Christi amante imperatore quoad usque regnavit nullus fuit accubitor; verum imperante Leone iterum hac dignitate ornatus est Samonas patricius, et post eum sub eodem imperatore Constantinus patricius. Alexandro autem imperium tenente accubitor creatus fuit Barbatus patricius; et sub Constantino Christi amante imperatore rursus Constantinus patricius fuit, cujus antea mentionem feci sub Domino Leone. Sub Romano imperatore hunc honorem tenuit Theophanes patricius; sub Constantino autem iterum Basilius patricius. Sub imperatore illo Christi amatissimo, et perpetua memoria digno Leone Ctenas ille vixit, clericus ætate gravis, et omnino dives, novæ Ecclesiæ domesticus, qui canendo omnes sui temporis antecellebat. Hic Samonæ patricio, qui tunc temporis accubitor erat, persuasit, uti pro se apud imperatorem intercederet, ut protospatharius fieret, et camasum ferret, ac in Lausiaco progredieretur, sederetque veluti protospatharius, rogamque acciperet libram unam, se hujus rei causa imperatori daturum libras quadraginta. At imperator recusabat, dicens fieri non posse, et majestate sua indignum, clericum fieri protospatharium. Quod cum ex Samona patricio idem ille Ctenas intellexisset, ad quadraginta libras inaurium par unum adiecit libris decem æstimatum; et mensulam cælatam ex argento non signato inauratam, et sculptam, cujus item pretium erat decem librarum. Persuasus **139** imperator Samonæ patricii et accubitoris precibus, libras illas auri quadraginta, et inaurium par accepit, et mensulam cælatam ex argento non signato inauratam; quod totum Ctenæ donum sexaginta librarum erat, fecitque eum protospatharium, et rogam dedit libræ unius. Vixit autem hic Ctenas post acceptum protospatharii honorem annos duos, et tunc obiit, cum singulis annis unius libræ rogam accepisset.

δὲ ὁ αὐτὸς Κτενᾶς παρὰ τοῦ πατρικίου Σαμωνᾶ ταῦτα, προσέθηκεν εἰς τὰς τεσσαράκοντα λίτρας καὶ σχολαρίκια (36) ζυγὴν μίαν ἐκτιμηθεῖσαν λίτρας δέκα, καὶ τραπέζιου ἀσημίν ἐνζῶδον (37) διάχρυσον ἀνάγλυφον ἐκτιμηθὲν καὶ αὐτὸ λίτρας δέκα, καὶ δυσωπηθεὶς ὁ βασιλεὺς τῇ παρακλήσει τοῦ πατρικίου Σαμωνᾶ καὶ παρακοιμώμενου, ἀνελάβετο τὰς τεσσαράκοντα τοῦ χρυσοῦ λίτρας, καὶ τὴν ζυγὴν τὰ σχολαρίκια, καὶ τοῦ τραπέζιου τὸ ἀνάγλυφον καὶ διάχρυσον ἀσημίν, ὡς γενέσθαι τὸ πᾶν δῶμα τοῦ αὐτοῦ Κτενᾶ λίτρας ἐξήκοντα. Τότε ἐποίησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πρωτοσπαθᾶριον, καὶ ἐρογεύθη τῷ

αὐτο, ὅτι Τὸν υἱόν μου αἰτοῦμαι ἵνα ποιῆσῃ ἡ βασιλεία σου κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας· οὐτινος ὁ βασιλεὺς τῇ αἰτήσῃ κεισθεὶς, ἐπὶ προελεύσεως εἰσαγαγῶν ἐπὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου τὸν υἱὸν τοῦ πρωτοσπαθᾶριου Νικήτα τὸν Σπαθαροκανδιδάτου Ἀδέρκιον, προσβάλετο αὐτὸν κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Λέων ὁ βασιλεὺς πρότερον Σταυράκιον τὸν Πλατὺν ἐπονομαζόμενον. Καὶ ὁ ἐξ ἀρχῆθεν καλαῖος ἔχων τύπος, καθὼς ἐν ἀρχαῖς εἴρηται, ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσβάλλεσθαι τὸν κατεπάνω Μαρδαϊτῶν. Ἰστέον δὲ ἐπὶ βασιλείῳ τοῦ Θεοφίλου παρακοιμώμενος γέγονε σχολαστικὸς δεσπότης· ἐπὶ δὲ Μιχαὴλ υἱοῦ Θεοφίλου παρακοιμώμενος Δαμιανὸς πατρικίος· καὶ μετὰ τοῦτον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γέγονε παρακοιμώμενος

B Βασίλειος ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς. Ἐπὶ δὲ τοῦ Βασίλειου φιλοχρίστου δεσπότητος παρακοιμώμενος οὐ γέγονε δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς βασιλείας. Ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος παρακοιμώμενος γέγονε Σαμωνᾶς ὁ πατρικίος· καὶ μετὰ τοῦτον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως γέγονε Κωνσταντῖνος ὁ πατρικίος. Ἐπὶ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως γέγονε παρακοιμώμενος πατρικίος Βαρδάτος. Ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος γέγονε πάλιν Κωνσταντῖνος πατρικίος ὁ προῤῥηθεὶς ἐπὶ Λέοντος δεσπότητος. Ἐπὶ δὲ Ῥωμανοῦ δεσπότητος Θεοφάνης πατρικίος· ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τὸ δεύτερον γέγονε Βασίλειος πατρικίος. Ἰστέον δὲ ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀειμνήστου βασιλέως ἦν ὁ Κτενᾶς ἐκείνος γέρον κληρικὸς πᾶν πλούσιος, ὅστις ἦν καὶ

C δομέστικος εἰς τὴν Νέαν Ἐκκλησίαν· ὑπῆρχε δὲ τεχνίτης εἰς τὸ ἄσμα, οἷος τῷ τότε καιρῷ ἕτερος οὐκ ἦν. Ὁ δὲ αὐτὸς Κτενᾶς τὸν πατρικίον Σαμωνᾶν (33) ἐδυσώπησε τῷ τότε καιρῷ παρακοιμώμενου αὐτοῦ ὄντος μεσιτεῦσαι αὐτὸν εἰς τὸν βασιλεῖα τοῦ γενέσθαι πρωτοσπαθᾶριον, καὶ φορεῖν ἐπικουτζουλον (34), καὶ προέρχεσθαι εἰς τὸν Λαυσιάκην, καὶ καθίζεσθαι ὡς πρωτοσπαθᾶριον, καὶ ῥογεύεσθαι αὐτὸν λίτρας μίαν, καὶ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀνειλήψεως δοῦναι τῷ βασιλεῖ λίτρας τεσσαράκοντα. Ὁ δὲ βασιλεὺς οὐκ ἠθέλησε τοῦτο ποιῆσαι, λέγων (35) τῶν ἀδυνάτων τυγχάνειν, καὶ εἰς μεγάλην ἀδοξίαν τῆς βασιλείας μου κληρικὸν γενέσθαι πρωτοσπαθᾶριον. Ἀκούσας

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(33) Samonas hic erat Agarensis spado et Leoni imperatori carus ob detectam Basilii conjurationem; a quo etiam Protospatharii honore auctus fuit; ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἐτιμηθῆ πρωτοσπαθᾶριος, καὶ ὡκεῖώθη τῷ βασιλεῖ, ut scribit Zonaras in eodem Augusto pag. 477. Meminit etiam hujus Samonæ Gregorius in Vita sancti Basilii Junioris n° 411.

(34) Camasus Vide Gloss. Græc. Ducangii v. Κούτζουλον. De Lausiaco autem palatio pluribus

D egimus lib. 1. Comment. in Antiquitates CP.

(35) Sic ex ms. codice. Perperam habetur in editis, τοῦτον ποιῆσαι λέγειν· sed optime Meursius emendat.

(36) Σχολαρίκιον, inauris. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(37) Sic ex ms. Locus in editis mutilus. Ἀσημίν autem et ἀσημίν, Argentum non signatum. Vide Gloss. Græc. Ducangii.

καιρῷ ἐκείνῳ λίτραν μίαν. Ἐξῆς δὲ ὁ αὐτὸς Κτανᾶς μετὰ τῷ τιμηθῆναι αὐτὸν πρωτοσπαθάριον ἐτη δύο, καὶ ἐτελεύτησεν· ἐρογυῖθη δὲ τὰ δύο ἐτη ἀνὰ λίτραν μίαν (38).

ΚΕΦΑΛ. ΝΑ'.

A

CAPUT LI.

Περὶ τοῦ εἶναι τρόπῳ γέγονε τὸ βασιλικὸν δρομῶνιον· καὶ περὶ τῶν ἀκαράθων τοῦ αὐτοῦ δρομῶνιου· καὶ ὅσα περὶ τοῦ πρωτοσπαθαρίου τῆς φιλίας.

Ἰστίον ὅτι μέχρι τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ αὐτοκράτορος καὶ σοφωτάτου βασιλέως οὐκ ἦν βασιλικὸν δρομῶνιον ἐν ᾧ εἰσῆρχετο ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' εἰς βούσιον ἀγρᾶριον (39) εἰσῆρχετο πλὴν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, ὅτε ἐπῆλθεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς εἰς τὰ θέρμα τῆς Προύσης, καὶ πάλιν ὅτε ἀπῆλθε θεάσασθαι τὸ γεφύριον τοῦ Ῥηγίου, δηλονότι τῇ κελύσει αὐτοῦ καὶ προνοίᾳ κτιζόμενον, εἰς δρομῶνιον εἰσῆλθε, καὶ ἕτερον δρομῶνιον ἠκολούθει ὅπισθεν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῷ εἰσελθόντες ἔλαται ὑπῆρχον ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἀγρᾶριου, καὶ ἀπὸ τῶν Στενιτῶν κλωμῶν. Τὸ γὰρ παλαιὸν εἶχε τὸ Στενὸν (40) χελάνδια βασιλικὰ πλώϊμα μέχρι τῶν δέκα. Ἐπει δὲ ὁ μακάριος βασιλεὺς ἤθελε τὰ κλεινα αὐτοῦ μεταστασιματά (41) εἰς τὰς Πηγὰς ἰκοίαι, διὰ τὸ καὶ ὑπ' αὐτοῦ κτισθῆναι τὰ τοιαῦτα παλάτια, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ἑβδομον καὶ εἰς τὴν Ἱέρειαν, καὶ εἰς τὴν Βρύαν, εἰσῆρχετο εἰς τὸ ἀγρᾶριον κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον. Ὅτε δὲ εἰς μακρότερον ἀπῆει πρόκεινσον, ὅλον εἰς τὰ θέρμα τῆς Προύσης, καὶ εἰς ἐπιτήρησιν τοῦ Ῥηγίου τῆς γεφύρας, εἰσῆει, καθὼς προσέφηται, εἰς δρομῶνιον, καὶ ἠκολούθει ἕτερον δρομῶνιον, δι' ἃ καὶ κλεινας ἄρχοντας εἰσῆρχεσθαι μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ὑποκόλιπους εἰς τὸ δευτέρον δρομῶνιον. Ὁ δὲ ἀοιδίμος καὶ σοφώτατος Λέων ὁ βασιλεὺς φιλοτιμώτερόν πως πρὸς τοὺς μαγίστρον καὶ πατρικίους καὶ οἰκίους συγκλητικὸν διακαίμενος, καὶ θέλων αἰετὸ τοῦτο συγκαίρεσθαι, λογισάμενος μὴ ἐπαρκεῖν εἰς ὑποδοχὴν κλεινῶν ἀρχόντων τὸ ἀγρᾶριον, ἐποίησε δρομῶνιον, καὶ θῆ ἀπαύστως εἰσῆρχετο ἐν αὐτῷ ὅπουδ' ἐβούλετο ἀπελθεῖν. Συνήρχοντο δὲ μετὰ αὐτοῦ οἱ εἰς τὸ βούλετο τῶν ἀρχόντων, ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ πατρικίων· κατὰ τὸν γὰρ ἐν τῷ ἀγρᾶριῳ οὐδεὶς ἕτερος εἰσῆρχετο μετὰ τοῦ βασιλέως, εἰ μὴ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης, καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ κλωμίου, καὶ ὁ λογεθέτης τοῦ δρόμου, καὶ ὁ ἐταιρειάρχης, καὶ ὁ μουσικὸς, καὶ ὁ τῶν δεψ-

De imperiali dromonio, quomodo factum sit, et de protocarabis ejus; item de protospathario phiala.

Sciendum est quod usque ad tempora Leonis præclari sapientissimique imperatoris dromonium imperiale, quo veheretur imperator, nullum erat; sed agrarium tantum russum; præterquam sub Basilio Christi amante imperatore: quippe idem imperator cum ad Prusæ thermas, ac rursus ad Rhegii pontem videndum abiret, quem exstrui ipse jussisset, dromonium conscendit, quod alterum dromonium sequebatur: remiges vero qui in eo, ex imperiali agrario erant, et ex nautis Stenitis.

Ab antiquo enim in Steno chelandia imperialia navigationi instructa decem erant. Cum vero beatæ memoriæ imperator plerumque ad Pegana migraret, quod ea palatia ab eo ædificata essent, similiter in Hebdomum, in Hieriam, et in Bryantem, agrarium de more prisco ingrediebatur: at cum longiorem aliquam profectionem susciperet, veluti ad Prusæ thermas, et ad Rhegii pontem videndum, dromonium, ut antea dictum est, conscendebat; sequebaturque alterum dromonium, in quo reliquos comitatus esset, cum in priori una cum imperatore essent plerique principes. Sed Leo ille præclarus ac sapientissimus imperator benignius erga magistros, patricios, et consiliarios suos affectus, gratificarique eis hac in re cupiens, cum ad plerisque principes excipiendos non sufficere agrarium videret, dromonium fieri curavit, eoque semper usus est quocumque demum proficisci vellet: et comitabantur e principibus, magistris, patriciis, quocumque vellet. In agrario enim ritu solito nemini cum eo esse licebat, nisi Drungario excubiarum, Drungario rei navalis, Logothetæ cursus publici, Heteriarchæ mystico, magistro libellorum supplicum, domestico scholarum, si in urbe **140** esset, accubitori, protovestiario, et e cubiculariis quos imperator jussisset. Hac itaque de causa Leo ille præclarus ac sapientissimus imperator dromo-

ANSEMI BANDURI NOTÆ.

(38) Sic ex ms. Perperam legitur in editis, ἀνὰ Δ λίτρας χίλιας.

(39) Ἀγρᾶριον imperatoris non solam tectum erat, uti describitur ab Anna Comnena, sed et purpureum, vel rubeum, ac velis et aulicis ejusdem coloris pariter instructum, unde βούσιον appellatum; in quo quidem nemini esse licebat, præterquam in Drungariis excubiarum, et rei navalis, et aliquot aliis ex primariis Palatii officialibus, quos imperator deligebat.

(40) Stenum nuncuparunt primum Græci totum illud maris fretum quod Byzantium inter et Pontum interjacet; quod quidem trecentis plus minus stadiis in longitudinem patet. Deinde vero scriptores recentiores Stenum pro ipso Steni littore passim usurparunt; proinde Europæanum illud littus, a capite Portus Ceratini, ubi exstitit monasterium Sancti Mamantis, ad ostia Ponti Euxini, Stenum

dictum fuit. Et hac quidem nomenclatura donatur is potissimum maritimus tractus, qui supra Galatam, ad Freti caput urbi objacet. Cæterum a Steno Stenitas dictos nautas, qui supra Stenum chelandia, seu alia navigia ducebant tradit idem Porphyrogenitus.

(41) Ita ms. codex. Editi habent, μεταστάματα. Μεταστάσιμα, μεταστάσιμον, et μεταστάσεις dictæ solemnes imperatorum Processiones, cum scilicet a magno palatio in alia palatia secedebant, cum omni imperatorio comitatu, ut auctor est Luitprandus in Legat. His ergo tribus hebdomadibus habuit Nicephorus extra Constantinopolim μεταστάσιν, id est, stationem, in loco qui dicitur εἰς Πηγὴν, id est, ad Fontes, etc. Vide quæ de Palatio Pegano, de Hebdomo, de Hieria, et de Byraute ænotamus supra in Comment. in Antiquitates CP.

nium fecit; et aliquanto post alterum quoque dromonium fieri curavit, quod secundum appetitum semper nomen retinuit. Saepe enim imperator hic longiora itinera instituebat, veluti Nicomediam, aut Olympum versus, et Pythia; quamobrem etiam haec dromonia paravit in suum ac principum suorum usum, ac commodum. Frequenter vero cum non ita longe profecturus esset, partem unam in hippodromo relinquebat ad palatii custodiam, quia ibi jam ex antiquo more numeri cohors cum scholarum domestico in praesidio agere solebant; cumque in hippodromo manerent ritu solito, nuda cum imperatoribus in processum pergebant. Primitus vero etiam imperiale officium gerebat phialae protospatharius, habebatque sub sua potestate remiges omnes agrariorum imperatoris tam russorum quam nigrorum, exceptis iis quae ad Augustam pertinebant; ista enim sive russae, sive nigra, sub ipsius mensae domestico erant. Sed cum sub Leone praeclearo illo ac sapientissimo imperatore dromonia primum conficerentur, imperiali jussu, eorum etiam remiges protospatharii phialae arbitrio subjecti fore: isque quotidie ex veteri consuetudine sub vesperam descendens, considerabat in phiala, unde et protospatharii phialae nomen accepit, ac inter agrariorum dromoniorumque remiges sibi subjectos lites judicabat, atque jus dicebat administrabatque: et si quid praeter decorum commisisset aliquem comperisset, aut injuriam cuiuspiam fecisset, vel officium suum deseruisse, eum flagris acriter excipiebat. Et, ut dictum est, omnes remiges dromoniorum agrariorumque imperialium, tam russorum quam nigrorum, sub potestate erant ac cura protospatharii phialae; sed Augustae agraria sive russae, sive nigra ad mensae ipsius domesticum pertinebant, ita tamen ut ille muneris sui rationem non Augustae redderet, sed imperatori. Sub Leone autem praeclearo illo ac sapientissimo imperatore phialae protospatharius erat Joannes cognomento Thalasson, post quem Podaron, cui successit Leo Armenius, Arsenii protospatharii et manelabitzae pater. Hi vero, nempe protospatharius Podaron, et Leo Armenius protelatæ fuerunt Nasar patricii, et rei navalis drungarii; et sub Basilio Christi amantissimo imperatore a re navali translati, protelatæ agrarii imperatorii effecti sunt; sub Leone vero **141** praeclearo sapientissimoque imperatore, cum dromonia is fecisset, propter eorum fortitudinem, rei que maritimae peritiam, protocarabi facti sunt;

Α σεων, και δετε παρην εν τη πολει και ο δομεστικος των σχολων, και ο παρακοιμωμενος, και ο πρωτοδεστιαριος, και εκ των κοιτωνιτων ους αν εκλεισεν ο βασιλευς. Δι' ουν τον τροπον τουτον εποιησε Λεων ο αοιδιμο; και σοφωτατο; βασιλευς το δρομωνιον, και μετα τινα καιρον εποιησε και ετερον δρομωνιον, ο και δευτερον προσηγορευθη, και ακολουθως ενομασθη. Και γαρ εις μακροκεσσα (42) απηκει ο μακαριος οδο; βασιλευς· οϊον εις Νικομηθειας, εις τον Όλυμπον, εις τα Πυθια· και δια τουτο επετηδευσατο τα δυο δρομωνια εις υπηρεσιαν και αναπαυσιν αυτου τε και των αρχοντων αυτου, Πολλακι; γαρ εξερχομενο; αυτου εις τα πλησιον προκεσσα, την μιαν ουσιαν καταλιμπανεν εις τον Ιπποδρομον προς φυλαξιν του παλατιου, δια τη τάγμα του αριθμου (43) κατα τον επικρατησαντα παλαιον τυπον μετα του δομεστικου των σχολων ταξιδευειν, και αναπομεινοντες (44) εις τον Ιπποδρομον συνεξιουσι κατα τυπον τοι; βασιλευσιν εις τα προκεσσα. Οτι εξ αρχη; και ανωθεν βασιλικον οφφικιον ην τω πρωτοσπαθαριω της φιαλης· οδο; δε ο πρωτοσπαθαριω της φιαλης επεκρατει και ειχεν υπ' αυτον παντα; του; ελατα; των βασιλικων αγραριων ρουσιων τε και μαυρων, ανευ των αγραριων της Αγουστη;· τα γαρ αγραρια της Αγουστη; τα τε ρουδια και μαυρα επεκρατει και εξουσιαζεν ο της τραπεζη; της Αγουστη;. Επi δε της βασιλει; Λεοντο; του αοιδιμου και σοφωτατου βασιλεω;, καινουρηθηνα τα δρομωνια κελευσει βασιλικη ειχεν ο αυτο; πρωτοσπαθαριω της φιαλης, και των τοιουτων δρομωνιων τοι; ελατα; υπο την εαυτου εξουσιαν. Ο ουν προβρηθει; πρωτοσπαθαριω της φιαλης καθ' εκαστην ημεραν και καθ' εκαστην δελην απο παλαιου τυπου κατηρχετο και εκαθεζετο εν τη φιαλη· δια τουτο γαρ και ελεγετο πρωτοσπαθαριω της φιαλης· και τα; αναμεταξυ δικα; των ελατων των τε αγραριων και των δρομωνιων των παρ' αυτου εξουσιαζομενων εκρινε, και κατα το δικαιον εδικαζε τε και εδοικει· και ηνικα παρ; το δεον ευρισκει τινα η εργαζομενο; η τινα αδικουντα, η εις την ιδιαν δουλειαν βαγευοντα (45), τουτον δια μαγκλαβιων σφοδρων υπεξηρχετο. Και καθ' ον ειρηται τροπον παντε; ο των δρομωνιων ελαται, και ο των του βασιλεω; αγραριων, των ρουσιων και των μαυρων, υπο την χειρα και την θεωριαν υπηρχον του πρωτοσπαθαριου της φιαλης. Τα δε της Αγουστη; αγραρια τα τε ρουσια και μαυρα υπο την χειρα και την εφοριαν υπηρχον των της τραπεζη; της Αγουστη;, δηλονοτι τον λογον των αγραριων τουτων ποιουντο; του της τραπεζη;, ουχι προς την Αγουστην, αλλα προς τον βα-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(42) Μακροκεσσον, Longior recessus, quasi μακρον προκεσσον, cum scilicet imperator in remotiora palatia cum toto comitatu proficisceretur, ut in his moram ageret. Paulo supra aliis verbis, μακροτερην προκεσσον, cui opponit το πλησιον προκεσσον.

(43) Αριθμο;ς, Numerus, cohors militaris. Vide Ducangii Gloss. Græc.

(44) Ita ex ms. codice. Perperam legitur in edi-

tis, κατά τον παλαιον τυπον επικρατησαν μετα του δομεστικου των σχολων ταξιδευειν, και αναπομεινοντο;, etc.

(45) Βαγευειν, vagari. Suidas: Βαγευειν, πλανητευειν. Μαγκλαβιον αυτεμ clava, baculus, quo quis percutitur; unde et interdum pro flagello quo feriuntur rei accipitur. Vide Ducangii Gloss. Græc.

σιλά. Ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ αἰδιμοῦ καὶ σοφιστάτου Α βασιλέως ἦν πρωτοσπαθάριος τῆς φιάλης ὁ Ἰωάννης, οὗ τὸ ἐπίκλην ὁ θαλάσσιον, καὶ μετ' αὐτὸν γέγονεν ὁ πρωτοσπαθάριος ὁ Ποδάρων, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὁ πρωτοσπαθάριος Λέων ὁ Ἀρμένιος, ὁ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἀρσενίου καὶ μαγλαβίτου πατρὸς (46). Οὗτοι δὲ εἰς τὸ πρωτοσπαθάριος Ποδάρων, καὶ ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος πρωτελάται γέγονασιν τοῦ πατρικίου Νάσσαρ καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωίμου· καὶ ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη ἀνῆξαν ἀπὸ τοῦ πλωίμου καὶ γέγονασιν πρωτελάται τοῦ ἀγρᾶριου τοῦ βασιλέως· ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ αἰδιμοῦ καὶ σοφιστάτου βασιλέως, ἤλικα καὶ τὰ δρομῶνια ἐποίησα, διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῆς θαλάσσης, ἐποίησαν αὐτοὺς πρωτοκαράβους· καὶ περιστάσεως γενομένης, εἰσῆγαγεν ὁ βασιλεὺς τῶν δύο δρομωνίων τοὺς ἐλάτας μετὰ τῶν δύο πρωτοκαράβων τοῦ πρώτου δρομωνίου εἰς χελάνδια πλωίμα, δοὺς αὐτοῖς ἐξοπλίσιον πολλὴν καὶ ἀναγκαίαν, οἷον σκουτέρια, δόρυκας (47), κλιθάνια κάλλιστα, καὶ ἄλλα ὅσα ἐσιδόνται πλωίμοι στρατιῶται ἐπιφέρεισθαι· καὶ ἀνελάθετο αὐτοὺς ὁ πατρικίος Εὐστάθιος καὶ δρουγγάριος τοῦ πλωίμου μετὰ τοῦ βασιλικῆς στόλου, καὶ ἀπέηκε κατὰ τῶν ἐναντίων. Τοῦτο δὲ ἔβλεπεν (48) ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ ἀποβλέπειν τὸν πατρικίον Εὐστάθιον καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωίμου πρὸς τὸν ἐναντίον, καὶ ἀντ' ἐκεῖνων ἐκυβέρινα τὸ βασιλικὸν δρομῶνιον Μιχαὴλ ὁ γέρον καὶ συνετὸς ἐκεῖνος ὄντων αὐτῶν τῷ τότε (49) καιρῷ πρωταλατῶν. Οἱ δὲ ἐλαύνοντες εἰς τὰ δρομῶνια ἕως τῆς ἐλευσεως τῶν βασιλικῶν ἐλατῶν ὀπήρχον Στενίται· ἐκ τῶν οὐσιῶν τοῦ Στενοῦ. Ὅτε δὲ ὑπέστρεψαν ἐκ τοῦ ταξιάρχου, κἀκὶν ἦσαν εἰς τὴν ἰδίαν δουλείαν καθὼς καὶ προὔπηρχον. Τότε οἰοῦναι φιλοτιμούμενος ὁ βασιλεὺς τὸν πρωτοσπαθάριον τὸν Ποδάρωνα διὰ τὸ ἀνδραγαθῆσαι αὐτὸν καὶ εὐδοκιμῆσαι ὑπὲρ πάντας εἰς τὸν πόλεμον καὶ μαρτυρηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ πατρικίου Εὐσταθίου καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωίμου (50) ἕτερον τοιοῦτον μὴ εἶναι εἰς τὸ πλωίμον ἐπὶ τῶν ἀνδρείῳ καὶ διεγέρσει καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀρεταῖς, καὶ μάλιστα τῇ πρὸς τὸν βασιλέα εὐνοίᾳ καὶ ὀρθῇ πίστει, δέδωκεν αὐτῷ καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρωτοσπαθαρίου τῆς φιάλης. Διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἀγράμματον, προστάζει τοῦ βασιλέως καθήρχετο χριτῆς ἀπὸ τοῦ ἰκποδρόμου, καὶ συνεκαθίζετο μετὰ αὐτοῦ ἐν τῇ φιάλῃ καὶ ἐκρινε τοὺς ἐλάτας. Τὰ δὲ αὐγουστιᾶκὰ ἀγράμια, καθὼς προεῖρηται, ἐπεκράτει ὁ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούστης. Μετὰ τοῦτο δὲ προεβάλετο ὁ βασιλεὺς τὸν τε Ποδάρωνα καὶ τὸν Λέοντα τὸν Ἀρμένιον τοποτηρητὰς τοῦ βασιλικῆς πλωίμου· πρωτοκαράβους δὲ τοῦ δρομωνίου αὐτοῦ προεβάλετο

cum autem belli necessitas urgeret, utriusque dromonii remiges, cum duobus primi dromonii. protocarabis in chelandia imperator introduxit, data iis armatura multiplici et necessaria, ut sunt senta, pelles cervinae, cilibana pulcherrima, et alia quibus adscitis Eustathius patricius, reique navalis drungarius cum classe imperatoria contra hostes profectus est. Fecitque totum hoc imperator, quia Eustathius patricius, reique navalis drungarius bellum cum hostibus gerere cogitabat; et interea vice illorum dromonium imperiale gubernabat Michael ille senex ac peritissimus omnium illius ævi protelatarum. Qui autem dromonia agitabant, usque dum imperatoris remiges venirent, Stenitæ erant Steni incolæ. Cum vero ex bellica expeditione redirent, pristina iterum officia præstant. Et tunc honoris ergo imperator protospathario Podaroni, propter rem præclarissime gestam præ omnibus in bello, et quia Eustathius patricius reique navalis drungarius hoc illi testimonium perhibuerat, non esse alium in tota classe majore fortitudine, vigilantia, et aliis virtutibus, maxime vero amore ac fide in imperatorem, potestatem protospatharii phialæ contulit. Cumque illiteratus esset, jussu imperatoris ex hippodromo iudex veniebat, qui cum eo in phiala sedebat, et remiges judicabat. At Augustæ agraria, ut dictum est, mensæ Augustæ domesticus curabat. Postea autem imperator Podaronem et Leonem Armenium classis suæ vicarios designavit; protocarabos vero dromonii sui fecit Michaellem illum senem, qui tunc temporis protelates dromonii erat, et ante in agrario Christi amantissimi imperatoris Basilli deuterocelates, et Michaellem alterum, Barcalan cognominatum, qui ante protelates in classe erat sub Eustathio patricio et drungario, cum contra Turcas proficisceretur, et Symeonem Bulgaricæ principem debellaret. Qui Symeon Bulgaricæ princeps cognito in flumen deductam esse classem, et Turcas contra se transmissuram, fœnes fecit, sive catenas firmas ac duras admodum, quibus impediret, quominus in ulteriorem ripam Turcæ exscendere possent; atque ita primum Turcæ exscensu cohibiti sunt. Quod cum ita esset, Michael, quem dixi, Barcalas, et cum eo duo alii navis classiarum assumptis scutis et gladiis viriliter plane ac fortiter chelandio exsistentes, 142 funes sive catenas disciderunt, et transitum Turcæ aperuerunt. Turcæ itaque ubi factum hoc egregium Barcalæ vidissent, nimirum eum solum duobus navis classiarum præcunte primam catenas discidisse, cum summa admira-

ANSELMI BANDURI MOTÆ.

(46) Sic ex ms. codice. Lecus nullus in editis.

(47) Nimirum, pelles cervinae. Sic etiam supra cap. 36, ubi vide quæ adnotavimus.

(48) Nimirum, Fecitque totum hoc imperator, quia Eustathius patricius, reique navalis Drungarius bellum cum hostibus gerere cogitabat. Meursius vero sic interpretatur: Fecit totum hoc imperator, quia

is bellum spectabat.

(49) In editis legitur, ἀπὸ pro αὐτῶν, et ideo Meursius sic interpretatur hunc locum: cum interea illorum vicem cum remigum primis imperiale dromonium gubernaret senex ille prudensque Michael.

(50) Sic ex ms. codice. Perperam legitur in editis τοῦ πολέμου· sed optime Meursius emendat.

tione dixerunt, hunc dignum esse, qui patricius fieret, et rei navali præficeretur; quamobrem etiam Imperator, Barcalæ fortitudine ad ipsius aures delata, dromonii sui deuterocelatem creavit. Mox vero, Podarone et Leone vicariis constitutis, Michael ille senex, et hic Barcalan protocarabi dromonii facti sunt. Et prædictus quidem Leo Armenius protospatharii et manclabitz Arsenii defuncti pater, diem obiit cum rei navalis vicarius esset: Podaron vero protospatharius quodam elapso tempore prætor creatus est thematis Cibyrhæotarum; qui cum vicarius factus esset, phialæ protospatharius creatus est protospatharius Theophylactus Bimbilides, consobrinus protospatharii Joannis Thalassonis cognominati, perseveravitque aliquot annis incunctis Imperii Christi amantissimi domini Constantini Porphyrogeniti. Hoc igitur mortuo, quia jam ætate confectus esset Michael ille senex, quem dixi, et protocarabi munus plurimos annos sustinisset, dignitate protospatharii ornatus est, factusque phialæ protospatharius; et cum imperatore dromonii phialam ingrederetur, atque in processu sive alio iret, egregius ille senex, et ob rei navalis peritiam semper memorandus, stabat in medio dromonii, remiges exhortans, ut stacrius remis incumberent, simul etiam protocarabos docens, quomodo pro ratione ac vi ventorum navem imperatoris dirigerent. Eo defuncto propter pueritiam imperatoris, et fatuitatem Constantini patricii et accubitoris, protocarabus factus est Michaelis illius memorati senis gener, Theodotus, tunc temporis protelates, diversis temporibus creatus candidatus, strator, spatharius, spatharocandidatus, et postea protospatharius, atque phialæ protospatharius. Neque enim ab antiqua consuetudine protocarabus imperatoris sebat protospatharius aut spatharocandidatus; sed vel candidatus, vel strator, vel sæpe etiam spatharius. Sub Leone autem præclaro illo ac sapientissimo imperatore solus hic Michael spatharius primo, mox item spatharocandidatus factus est. Igitur, ut dixi, propter imperatoris pueritiam, et Constantini patricii accubitorisque fatuitatem, protocarabi spatharocandidati facti sunt, et hic Michael protospatharius. Cum autem in palatium venisset Dominus Romanus 143 imperator, et imperio nescio quo pacto petitus esset, Theodotum propter benevolentiam erga dominum Constantinum Christi amantissimum imperatorem, non solum in ordinem redegit, sed cæsum tonsumque perpetuo exsilio damnavit in quo etiam mortuus est, relicto protocarabi munere Constantino illi Loricato qui cum ipso erat, quia per metum bene erga ipsum affectus esset, et Constantini imperatoris amicitiam ejurasset, syngrapha ad id data, quam sua manu subsignaverat: quem initio quidem spatharocandidatum creavit, mox autem principem protocarabum, deinde protospatharium phialæ, et paulo post protospatharii honore auxit. Et hic quidem per Joannem clericum, qui Deo per-

τὸν Μιχαὴλ ἐκείνον τὸν γέροντα πρωτελάτην τῆ τότε καιρῷ δρομωνίου τυγχάνοντα; δευτεροελάτην δὲ γεγονότα τοῦ ἀγρARIOU ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ τοῦ φιλοχριστοῦ δεσπότη, καὶ τὸν ἑτερον Μιχαὴλ, οὗ τὸ ἐπίκλην Βαρκαλάς, ὅστις ἦν πρότερον εἰς τὸ πλωτῖμον πρωτελάτης τοῦ δρουγγαρίου Εὐσταθίου καὶ πατρικίου, ὅτε ἐπέρασε τοὺς Τούρκους, καὶ κατεπολέμησε τὸν Συμῶν τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας. Οὗτος οὖν ὁ Συμῶν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας μαθὼν τὴν τοῦ πλωτῖμου πρὸς τὸν ποταμὸν ἀφίξιν, καὶ ὅτι μάλιστα τὸ πλωτῖμον τοὺς Τούρκους κατ' αὐτοῦ παράσαι, ἰποίησε λέσας ἦτοι πλοκάς ἰσχυράς πάνυ καὶ στερεμένους, ὥστε μὴ δύνασθαι τοὺς Τούρκους ἀντιπερῆν, δι' ἣν ἐπίνοιαν καὶ ἐκωλύθησαν οἱ Τούρκοι τὸ πρῶτον παράσαι. Ὁ οὖν προβήθητις Μιχαὴλ ὁ Βαρκαλάς μετὰ καὶ ἄλλων δύο πλωτῖμων ἀναλαθόμενοι τὰ σκουτέρια καὶ σπαθία αὐτῶν, ἀνδρείω καὶ βωμάλῳ ἐρμήματι ἐκπηδήσαντες τοῦ χελανδίου, κατέκοψαν τὰς λέσας ἦτοι τοὺς πλοκοὺς, καὶ ἤνοιξαν τὸν κόρον Τούρκοις. Τοῦτον οὖν τὸν Βαρκαλᾶν οἱ Τούρκοι ἰδόντες, καὶ τὸ ἀνδρεῖον αὐτοῦ ὑπερθαυμάσαντες, ὅτι μόνος τῶν δύο προπορευόμενος πλωτῖμων πρῶτος κατέκοψε τὸν πλοκὸν, θαυμάσαντες εἶπον, ὅτι τῶτον ἔπρεπεν ὀνομάζεσθαι πατρικίον, καὶ εἶναι κεφαλὴν τοῦ πλωτῖμου. Τὴν οὖν τοῦ Βαρκαλοῦ ἀνδρειότητα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, ἰποίησεν αὐτὸν δευτεροελάτην εἰς τὸ δρομωνιον βασιλικόν. Εἶδ' οὕτως τοῦ Ποδάρωνος καὶ τοῦ Λέοντος γενομένων τοποτηρητῶν, προεβλήθη ὁ Μιχαὴλ ὁ γέρων, καὶ οὗτος ὁ Βαρκαλάς πρωτοκαράβου τοῦ δρομωνίου. Ὅτι ὁ προβήθητις Λέων ὁ Ἀρμένης ὁ πατὴρ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἀρσενίου καὶ μαγυλαβίτου τοῦ τελευταῖαντος τελευταῖ τοποτηρητῆς ὢν εἰς τὸ πλωτῖμον· ὁ δὲ πρωτοσπαθᾶριος ὁ Ποδάρων μετὰ τινος χρόνου προεβλήθη στρατηγὸς ἐν τῷ θέματι τῶν Κιβυρβαιωτῶν. Ὅτι τοῦ Ποδάρωνος γεγονότος τοποτηρητοῦ προεβλήθη πρωτοσπαθᾶριος τῆς φιάλης ὁ πρωτοσπαθᾶριος Θεοφύλακτος ὁ Βιμβιλίδης ἀνεψιὸς τυγχάνων τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου, οὗ τὸ ἐπίκλην Θαλάσσων, καὶ διήκμασεν ἐν ἑσσι τισι τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ φιλοχριστοῦ δεσπότη. Τοῦτου οὖν τελευταῖαντος διὰ τὸ ὑπεργηρᾶσαι τὸν προβήθητινα Μιχαὴλ τὸν γέροντα, καὶ εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους διατρίψαι ἐν τῇ τοῦ πρωτοκαράβου ὑπουργίᾳ, ἐτιμήθη τῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου ἀξίᾳ καὶ προεβλήθη καὶ πρωτοσπαθᾶριος τῆς φιάλης. Καὶ εἰσερχομένου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ φιάλῃ ἐν τῷ δρομωνίῳ, καὶ ἀπίοντος εἰτε ἐν προκένωσῃ, εἰτε ἀλλαχοῦ, ἴστατο ὁ καλὸς ἐκείνος γέρων καὶ ἀείμνηστος κατὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἐμπειρίαν μέσσην τοῦ δρομωνίου, προθυμοποιῶν καὶ προτρέπόμενος τοὺς τοῦ δρομωνίου ἑλάτας γενναϊότερον καὶ ἀνδρειότερον ἐλαύνειν τε καὶ κωπηλατεῖν, ἅμα δὲ καὶ τοῖς τότε πρωτοκαράβοις ὑποτιθέμενος, κατὰ τὴν δυσκρᾶσιαν καὶ πνεῦσιν τῶν ἀνέμων τὴν βασιλεῖον ναῦν πηδαιουχεῖν τε καὶ κυβερνᾶν. Τοῦτου οὖν τελευταῖαντος, διὰ τὸ νῆπιον τυγχάνειν ἐν βασιλείᾳ, καὶ τὸ ἀδιάκριτον τοῦ πατρικίου Κωνσταντίνου καὶ παρακοιμωμένου, γέγονεν ὁ Θεόδοτος ἐκείνος πρωτοκα-

δρομωνίων βασιλικῶν τε καὶ Αὐγουστιαιτικῶν ἀγαρίων, καὶ εἶναι καὶ πρωτοσπαθρίου τῆς φύλης. Ἰστέον ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ ἀειμνήστου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἐγένετο ἀπὸ τῶν τῆς Δύσεως θεμάτων λογαρίου ἀπαίτησις διὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Λέοντος καὶ γεγονότος στρατηγῶ τοῦ Τζικάνη ἐκ τῶν αἰρουμένων μὴ ταξιδεῦσθαι. Ἰστέον ὅτι καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀειμνήστου Λέοντος ἐγένετο ἀπὸ τῶν τῆς Δύσεως θεμάτων λογαρίου ἀπαίτησις διὰ τοῦ μαγίστρου Ἰωάννου (54) τοῦ Ἑλαδῆ, τῆ τότε πατρικίου αὐτοῦ ὄντος. Ἰστέον ὅτι καὶ πάλιν ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότη, βουλευθέντος ταξιδεῦσθαι τοὺς Πελοποννησίους ἐν Λογουθάριδι, τοῦ πρωτοσπαθαρίου τοῦ Ἰωάννου πρωτεύοντος ἐν Πελοποννήσῳ τότε στρατηγούοντος, ἤρετίσαντο οἱ αὐτοὶ Πελοποννήσιοι μὴ ταξιδεῦσαι, ἀλλὰ δοῦναι ἰκπάρια χίλια ἐστρωμένα καὶ χαλινωμένα, καὶ λογίριον κεντηνάριον ἐν ἄπαρ μετὰ κολλῆς προθυμίας παρέσχον.

CAPUT LII.

A

ΚΕΦΑΛ. ΝΒ΄.

Exactio equorum, quæ facta in themate Peloponnesi sub Romano imperatore, ut dictum est.

Corinthi metropolitanus exhibebat equos quatuor : Patrarum metropolitanus equos totidem : episcopi singuli thematis equos duos : protospatharii equos tres : spatharocandidati duos : spatharii stratoresque equum unum. Monasteria imperialia et patriarchalia equos duos : archiepiscoporum item monasteria, metropolitanorum, et episcoporum equos duos : indigentiora monasteria quæ essent, hinc equum unum. Qui muneribus imperialibus fungebantur, nautæ classarii, conchyliarii, et chartarum confectores immunes erant. Præterea omnes Peloponnesi milites nomismata B quinque pro immunitate a militia solvebant ; at qui pauperiores omnino, bini nomismata quinque pendebant. Unde constitit illud, de quo dixi, moneta centenarium unum.

CAPUT LIII.

De castro Chersonis historia.

Imperante Romæ Diocletiano, apud Chersonitas vero principe ac proteuente Themisto, Themisti Sauromatæ filio, Criscon Bosporianus Ori filius, collecta Sarmatarum ad Mæoticam paludem habitantium manu, adversus Romanos arma movit, eumque ad Lazorum terram pervenisset, bello infestatis incolis ad Halyn usque flumen progressas Diocletianus vero ubi rescivit Laziam Ponticam esse vastari, exercitum contra Sarmatas misit sub luce Constante tribuno, qui cum ad Halyn flumen pervenisset una cum exercitu, illic substitit, et Sarmatas trajicere prohibuit. Cum autem oppugnare se illis non posset Constans, excitavit alio quodammodo pellendos esse Sarmatas ; nimirum Bosporianos, ac Mæoticæ paludis finitimos ac colas adversus ipsos concitandos, qui familias eorum everterent, et his auditis Sauromatæ domum reverti cogerebantur. Et hæc quidem imperatori significat, ut mitteret ad Chersonitas, eosque tanquam vicinos ad bellum contra Sarmatas capessen-

Ἡ γενομένη ἀπαίτησις τῶν ἰκπαρίων ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότη, καθὼς προείρηται.

Ὁ μητροπολίτης Κορίνθου ἰκπάρια τέσσαρα · ὁ μητροπολίτης Πατρῶν ἰκπάρια τέσσαρα · οἱ ἐπίσκοποι πάντες τοῦ θέματος ἀνὰ ἰκπάρια δύο · οἱ πρωτοσπαθάριοι ἀνὰ ἰκπάρια τρία · οἱ σπαθαροκανδιδάτοι ἀνὰ ἰκπάρια δύο · οἱ σπαθάριοι, οἱ στρατορες ἀνὰ ἰκπαρίου ἑνός · τὰ βασιλικὰ καὶ πατριαρχικὰ μοναστήρια ἀνὰ ἰκπάρια δύο · τὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων, μητροπόλεων καὶ ἐπισκόπων μοναστήρια ἀνὰ ἰκπάρια δύο · τὰ ἄπορα μοναστήρια σὺν δύο ἰκπαρίων ἑν. Οἱ δὲ ἔχοντες βασιλικὰ ἀξιώματα, πλώτμοι, κογχυλευταὶ (55), χαρτοποιοὶ, ἰκπάρια οὐ δεδώκατο.

Ἰστέον ὅτι καὶ πᾶς ὁ στρατὸς Πελοποννήσου ἀπητήθησαν ὑπὲρ τοῦδε τοῦ ταξιδίου ἀνὰ ἡ ε' · οἱ δὲ πιντελῶς ἄποροι, σὺν δύο ἡ ε'. Ἐξ ὧν συνέστη καὶ τὸ προβήθηεν διὰ χαράγματος (56) κεντηνάριον ἑν.

ΚΕΦΑΛ. ΝΓ΄.

Ἱστορία περὶ τοῦ κάστρου Χερσῶνος.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ ἐν Ῥώμῃ, ἐν δὲ τῇ Χερσωνιτικῶν στεφανηφοροῦντος καὶ πρωτεύοντος Θεμιστοῦ, τοῦ Θεμιστοῦ Σαυρόματος, ὁ ἐκ τῶν Βοσποριανῶν Κρίσκων, ὄρου δὲ καὶς γενόμενος συνδροῦσας Σαρμάτας τὴν Μαυώτιδα λίμνην οἰκοῦντας, ἐστρα[τοπε]δύσατο κατὰ Ῥωμαίων, καὶ καταλαβὼν τῶν Λαζῶν χώραν, καὶ πολεμήσας τοὺς ἐκεῖσε, φθάσει καὶ εἰς τοῦ Ἄλως ποταμοῦ. Μελῶν δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς κορθεῖσθαι τὴν τῶν Λαζῶν χώραν καὶ τὴν Ποντικὴν, ἀπέστειλεν ἐκεῖσε στρατὸν ἀντιπαρατάξασθαι Σαρμάταις βουλούμενος· ἦν δὲ ἑξαρχὸς τοῦ στρατοῦ Κώνστας τριβούνος· καὶ καταλαβὼν τὸν Ἄλυν ὁ Κώνστας σὺν τῷ στρατῷ, καθέσθη ἐκεῖσε κωλύων Σαρμάτας ἀντιπεράσαι τὸν Ἄλυν. Καὶ μὴ δυναμένου αὐτοῦ ἀντιπαρατάξασθαι αὐτοῖς, ἐβουλεύετο καθ' ἑαυτὸν ὁ Κώνστας, μηδαμῶς ἄλλως δύνασθαι τοὺς Σαρμάτας ἐκδιώξαι, εἰ μὴ τι γέ ἐκ τῶν πλησιοχώρων τῆς Βοσποριανῶν καὶ τῆς Μαυώτιδος λίμνης τινὰς κατ' αὐτῶν ἐκπεμθῆναι εἰς πόλεμον, καὶ τὰς τούτων γαμῆλιας ἐκπορθεῖ-

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(54) Ita ex ms. codice. In editis vero legitur διὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Λέοντος καὶ γεγονότος στρατηγῶ τοῦ Τζικάνη ἐκ τῶν αἰρουμένων μὴ ταξιδεῦσθαι, etc. Ἰστέον, etc.

(55) Conchyliarii, Conchylioleguli, Murileguli, qui conchas seu purpuram conquirunt et piscan-

tur, cujus piscationis primam inventionem Heracli Tyrio ascribit Chronicon Alexandrinum. Vide Ducangii utrumque Gloss.

(56) Χάραγμα Græcis recentioribus. Pecunia moneta signata. Vide Ducangii Gloss. Græc.

αὐτα ἀκούσας ὁ Σαυρομάτης ὑποστρέψῃ A dum incitaret, ut eversas ipsorum familias Sarmata
iou· καὶ ταῦτα μηνύσῃ τῷ βασιλεῖ, ἐφ' audiens quam occysime 145 ab armis discederet:
λα κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν, καὶ τούτους διήγειρε κατὰ τῶν Σαρματῶν ὡς πλησιοχώρων αὐ-
καὶ πολεμῆσαι τὰς αὐτῶν φαμίλιας, πρὸς τὸ τὸν Σαυρομάτην ἀκούσαντα τὸ τάχος ὑπο-
λοῦ πολέμου.

ἰλεὺς Διοκλητιανὸς ταῦτα ἀκούσας, ἀπ-
θέως κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν προτραπέ-
χῆσαι αὐτῷ, καὶ ἀπελθόντες τὴν Βοσ-
σαι Σαρματῶν χώραν ἐκπορθῆσαι, καὶ
καμίλιας αἰχμαλωτίσαι. Σεφανηφοροῦν-
ιαὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσωνιτῶν χώρας
ἰ Παπίου, οἱ Χερσωνίται τοῖς τοῦ βασι-
ου ἀσμένως ὑπακούσαντες, ἐμνησαν ὡς
τρόπον δυνήθειεν τὴν τε τοῦ Σαυρομάτου
ορον καὶ τὰ τῆς Μαιώτιδος καστέλλια B
καὶ συναθροίσαντες τοὺς τῶν πλησιοχώ-
ριων ἄνδρας, καὶ κατασκευάσαντες ἄρ-
ικὰ, καὶ ἐνθέντες ἐν αὐτοῖς τὰς λεγομέ-
ολίστρας (57), παρεγένοντο κατὰ τὴν
ν πόλιν· καὶ ποιήσαντες ἐγκρύματα
εὐδὸς ὀλίγοις προσῆψαν τὸν πόλεμον τῆ
ειχομνησάντες ἀπὸ ὕψους ἕως ὥρας
εμφράσαντο τοῦ φυγεῖν, μὴ προδίδξαντες
ἄρμασι κατεσκευασμένας χειροβολίστρας·
ἐν τῇ Βοσπόρῳ νομισάντων ὡς εἰ' ὀλι-
γμένους φεύγειν τοὺς Χερσωνίτας, κατα-
εξυτῶν, ἐξήσαν πρὸς διωξίν αὐτῶν.
ωνίται ἡρέμα, φησὶ, φεύγοντες, ταῖς χει-
ε τοὺς διώκοντας ἀνήλισκον Βοσπορια-
άντες δὲ καὶ οἱ ἐνεδρεύοντες Χερσωνίται,
κλώσαντες τοὺς Βοσποριανούς, πάντας
ἐσφαξαν, καὶ ὑποστρέψαντες κατέλαβον
ον, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πρὸς τὴν Μαιώτιδα
τέλλια, καὶ πάσας τὰς φαμίλιας τῶν Σαυ-
καὶ ἐκαθέζοντο ἐν τῇ Βοσπόρῳ μηδένα
κατασφάζοντες πλην τῶν πολεμησάντων·
οὐ τὴν Βόσπορον ἐφύλαττον αὐτήν. Ἡμε-
ων διαγενομένων, λέγει Χρῆστος ὁ τοῦ Πα-
ῶν Σαυροματῶν γυναιξίν, ὅτι Ἡμεῖς οὐκ
σαν ὑμᾶς πολεμεῖν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Σαυρο-
λθε τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν πορθῆσαι,
αὐν προτραπέντες ἡμεῖς παρὰ τοῦ βασι-
αίων, ὡς ὑπήκοοι αὐτοῦ ὄντες, ἐπολεμή-
ε. Ἐάν οὖν θέλητε ζῆσαι ἐν τῇ πόλει D
τε ἀποστέλλωμεν πρέσβεις πρὸς τὸν κύ-
Σαυρομάτην, ἐφ' ᾧ τε αὐτὸν ποιῆσαι εἰρή-
τῶν Ῥωμαίων ἐπ' ὀφείσει τῶν πρέσβεων
ἀναχωρῆσαι τῶν ἐκείσε, καὶ ἡμεῖς ἀφίε-
καὶ ἀπερχόμεθα ἐν τῇ πόλει ἡμῶν. Οὕτω
ροπέμποντος Σαυρομάτος ἐνταῦθα τοὺς
ἡμῶν, καὶ μετὰ τῶν ἰδίων ἀνθρώπων μη-
ν τὰ τῆς εἰρήνης, καὶ οὕτως ἀφίωμεν
ἀναχωροῦμεν· εἰ δὲ καὶ δοκιμάσῃ Σαυρο-
φ τινὲν ἐρχεσθαί, ὡς νομίζων ἡμᾶς ἐνταῦθα
ε καὶ πολεμῆσαι (58), καὶ γινώμεν τοῦτο

Quod cum ad Diocletianum imperatorem delatum
esset, confestim ad Chersonitas misit, ut auxiliaren-
tur sibi petens, et Bosporianorum Sarmatarumque
familias delerent, ac subjugarent Chersonitæ vero,
qui tunc temporis protentem habebant Chrestum
Papix filium, imperatoris petitione benigne audita,
de capienda Sauromatarum urbe Bosporo, ac
occupandis Mæotidis paludis oppidis consilium
ceperunt, collectaque a finitimis oppidis manu,
fabricatis curribus bellicis, impositisque chirobo-
listris, ad Bosporanorum urbem accesserunt, pos-
itisque insidiis noctu pauci pugna iniita, et muro
oppugnato a mane ad horam usque tertiam fugæ
signum dederunt, relictis in curribus chiroboli-
stris. Bosporiani itaque rati propter paucitatem
victos fugere Chersonitas, sudentiores facti ad per-
sequendos egressi sunt. At Chersonitæ pedetentim
fugientes chirobolistris suis insequentes Bosporia-
nos conficiebant; surgentesque illi qui in insidiis,
eosque circumdantes, ad unum omnes Bosporia-
nos occiderunt, atque ita regressi Bosporum ce-
perunt, cunctaque quæ ad Mæotida paludem op-
pida, Sarmatarumque familias, et Bospori conse-
derunt, nemine de reliquo interfecto, nisi qui in
armis deprehensus fuisset. Atque hoc quidem
modo Bosporo potiti eam servarunt. Diebus vero
aliquot elapsis Chrestus Papix filius Sarmatarum
uxoribus dixit: Nihil opus est nos bellum vobiscum
gerere, sed Sauromato Romanorum terram vastaute,
jussum nobis fuit a Romanorum imperatore, ut
tanquam ejus subditi arma contra vos sumeremus,
et vos debellaremus. Si igitur in urbe vestra vivere
velitis, agite ad dominum vestrum Sauromatum
legatos mittamus, ut pacem cum Romanis faciat
presentibus nostris legatis, atque illinc discedat,
vosque a nobis in urbem nostram reditatis dimit-
tamini. Et Sauromato legatos nostros remittente
cum suis qui de pace significent, dimitemus vos,
ac discedemus. Sed si voluerit Sauromatus dolo
aliquo circumventos hic concludere, belloque in-
festare, nosque id per excubitores nostros cogno-
verimus, omnes vos a maximo ad minimum truci-
cidabimus, atque ita hinc abibimus: neque
quidquam porro Sauromato id proderit, familia
omni et urbe amissa. His auditis Sauromati: uxores
146 serio rem fieri curarunt, miseruntque Cher-
sonitæ cum Bosporianis legatos quoque e suis quin-
que, qui rem ei totam exponerent; cumque juxta
Halyn flumen ad Sauromatum venissent, quæcun-
que adversus Bosporianos gesta essent a Cherso-

ANSELMII BANDURII NOTÆ.

: in ms. et etiam paulo infra; at in editis
17, τὰς λεγομένας βολίστρας. Χειροβο-
item sunt machinæ bellicæ seu ballistæ
loss. Gr. Lat. χειροβλήστρα, Falarica.

Vide Salmasium De militia pag. 224.

(58) Sic ex ms. codice. In editis deest particula
καί.

nitis, annuntiarunt. Ille vero animi anxius, veluti resciscere Chersonitarum legatos ab itinere fessos cupiens, dixit ipsis: Cum fatigati sitis, volo requiescere vos paucos dies, et deinde quæcunque dixistis effecta reddam. Hinc autem discedite ad Romanos, ab iisque discite, et persuadete vobis veracem me esse, neque mentiri. Chersonitæ vero ad Constantem profecti cum Sauromati legatis, de iis quæ inter ipsos gesta sunt interrogantur, nuntiantque Constanti omnia quæ cum Bosphorianis et Mæotidis paludis accolis egissent, et quo pacto Sauromati familias cepissent, isque hac necessitate compulsus ad pacem veniret. Quibus auditis Constantis admodum contristatus inquit Chersonitis: Quid mihi prodest de reliquo auxilium vestrum, quandoquidem pepigi me ipsis tantum auri daturum? Respondent ei Chersonitæ: Noli contristari, domine, nam si vis dissolvemus pactum de pendenda pecunia. Eoque interrogante, qua id ratione fieri posset, dicunt ei Chersonitæ, significaret Sauromato, etiam inter se pacta exstare, quandoquidem ipsius causa expensas fecisset, damnaque multa passus esset, exercitu Roma eo usque perducto, itaque illa solveret, ipse vero familias cunctas, urbemque suam reciperet. Lætus hac re Constantis consilium secutus Sauromato hæc denuntiat. Quibus auditis, Sauromatus animo contristatus respondit, neque dare se quidquam, neque accipere item velle: mitteret tantum Chersonitas, ut ipse inde discederet. Inquiunt Constanti Chersonitæ: Ne dimittas nos, antequam captivos omnes acceperis. Tum Constantis Sauromato renuntiavit, sibi captivos omnes mitteret, tum se Chersonitas dimissurum promittens. Quæ ubi audisset Sauromatus omnes captivos quotquot essent vel invitus dimisit. Quos cum accepisset Constantis, duobus Chersonitarum legatis apud se retentis, cæteros ad Sauromatum misit, isque ad illorum adventum e Lazorum regione quosdam una cum suis destinavit, quibus Bosphorus familiarumque traderentur; ipse vero cum exercitu iter ordinate instituebat, 147 ut Chersonitæ familias confer-tim traderent et postea recederent.

σφῆδρα, μηνύει τῷ Κώνστα λέγων, ὅτι Οὐ θέλω δοῦναι τί ποτ' οὖν οὐδὲ λαβεῖν (66)· ἀλλὰ μόνον ἀποστειλόν μοι τοὺς Χερσωνίτας, ἵνα τῶν ἐντεῦθεν ἀναχωρήσω. Λέγουσιν οἱ Χερσωνίται τῷ Κώνστα· Μὴ ἀπολύσης ἡμᾶς ἕως ἂν πάντας τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβῃς. Τότε μηνύει ὁ Κώνστα τῷ Σαυρομάτῳ λέγων, ὅτι Ἀποστειλόν μοι πάντας οὓς ἂν ἔχῃς αἰχμαλώτους, καὶ ἀπολύω τοὺς Χερσωνίτας. Ὁ Σαυρομάτος ταῦτα ἀκούσας, ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος ἀπέλυσεν ἅπαντας οὓς ἂν εἶχεν αἰχμαλώτους ἐκ ἐνός. Ἀπολαθὼν οὖν ὁ Κώνστας ἅπαντας τοὺς πραιδευθέντας, δύο τῶν Χερσωνιτῶν πρέσβεις κατασχίον παρ' ἑαυτῷ, τοὺς ἄλλους ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σαυρομάτον· ὅστις Σαυρομάτος παραλαθὼν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν ἐκ τῆς τῶν Λαζῶν χώρας μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ἀνθρώπων πρὸς τὸ παραδοῦναι αὐτοῖς τὴν

διὰ τῶν σχολιαστῶν (59) ἡμῶν, πάντας ὅμῃς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου κατασφάξομεν, καὶ οὕτως ἀναχωροῦμεν τῶν ἐντεῦθεν· καὶ εἰ τὸ λοιπὸν Σαυρομάτῳ ἕβελος τῆς φαμίλιας αὐτοῦ πάσης καὶ τῆς πόλεως ἀπολλυμένης; Αἱ δὲ γυναῖκες Σαυρομάτου ταῦτα ἀκούσασαι, σπουδαίως τοῦτο γενέσθαι παρεσκεύασαν· καὶ δὴ ἀποστέλλουσιν οἱ Χερσωνίται μετὰ Βοσποριανῶν καὶ ἰδίου πάντε πρέσβεις πρὸς Σαυρομάτον, μηνύοντες αὐτῷ τὰ γενόμενα καὶ λεχθέντα, καὶ δὴ τῶν πρέσβεων καταλαθόντων τὸν Σαυρομάτον κατὰ τοὺς τοῦ Ἄλως ποταμοῦ τόπους, ἀνήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ γενόμενα κατὰ τῶν Βοσποριανῶν παρὰ τῶν Χερσωνιτῶν (60). Ὁ δὲ ἐν πολλῇ στενώσει γενόμενος, ὡς δῆθεν, φησὶ, βουλόμενος τοὺς τῶν Χερσωνιτῶν πρέσβεις ἐκ τῆς ἰδιοπορίας ἀναπαῦσαι, λέγει αὐτοῖς· Ἐπειδὴ κοπιῶμενοι ἐστε (61), θέλω ὅμῃς ὀλίγας ἡμέρας ἀναπαῖσαι, καὶ εἰθ' οὕτως πάντα τὰ ὑφ' ὧν ἡμῶν λεχθέντα ποιήσω· ἐντεῦθεν ἀπέλθετε πρὸς τοὺς Ῥώμης, καὶ μάθετε παρ' αὐτῶν, καὶ πείθεσθε, ὅτι ἀληθεύω ὑμῖν, καὶ μὴ ψεύδομαι. Τῶν δὲ Χερσωνιτῶν ἀπελαθόντων πρὸς Κώνσταντα μετὰ καὶ πρέσβεων τοῦ Σαυρομάτου, ἐπέθοντο (62) τὰ μεταξὺ αὐτῶν γενόμενα. ἀνήγγειλαν δὲ τῷ Κώνστα καὶ πάντα τὰ ὑφ' αὐτῶν κατὰ τῶν Βοσποριανῶν καὶ τὴν Μαιώτιδα λίμνην γενόμενα· καὶ τὸ πῶς τὰς φαμίλιας Σαυρομάτου παρέλαβον, καὶ ὅτι τῇ ἀνάγκῃ ταύτῃ εἰς εἰρήνην ἦλθεν ὁ Σαυρομάτος. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κώνστας πάννυλκῃ, καὶ λέγει τοῖς Χερσωνίταις· Καὶ εἰ μοι τὸ ἕβελος λοιπὸν τῆς ὑμετέρας συμμαχίας (63), ἂφ' ἧς ἐγὼ ἐποίησα πάντα δοῦναι αὐτοῖς (64) χρυσοῖον τοσοῦτον; Λέγουσιν αὐτῷ οἱ Χερσωνίται· Μὴ λυπηθῆς, δίσποτα, καὶ ἐὰν θέλῃς, ἡμεῖς ἀναλύομεν τὸ περὶ τῆς δόσεως πάκτον (65). Λέγει αὐτοῖς ὁ Κώνστα· Καὶ πῶς δυνατόν; Λέγουσιν αὐτῷ οἱ Χερσωνίται· Ἀήλωσον καὶ αὐτὸς τῷ Σαυρομάτῳ, ὅτι τὰ μὲν ἦδη μεταξὺ ἡμῶν γενόμενα πάντα κερκάρηται· ἐπεὶ οὖν τῇ αἰτίᾳ τῇ σῇ καγὼ ἀναλώματα καὶ ζημίας πολλάς ἐποίησα σὺν τῷ στρατῷ ἀπὸ Ῥώμης ἕως ὧδε, ὅς μοι καὶ σὺ ταῦτα, καγὼ σοι ἀποδίδωμι τὰς φαμίλιας σου πάσας, καὶ τὴν πόλιν σου. Περιχαρῆσαι δὲ γενόμενος ὁ Κώνστας ἐμήνυσε ταῦτα τῷ Σαυρομάτῳ. Ὁ δὲ Σαυρομάτος ἀκούσας καὶ λυπηθεὶς

σφῆδρα, μηνύει τῷ Κώνστα λέγων, ὅτι Οὐ θέλω δοῦναι τί ποτ' οὖν οὐδὲ λαβεῖν (66)· ἀλλὰ μόνον ἀποστειλόν μοι τοὺς Χερσωνίτας, ἵνα τῶν ἐντεῦθεν ἀναχωρήσω. Λέγουσιν οἱ Χερσωνίται τῷ Κώνστα· Μὴ ἀπολύσης ἡμᾶς ἕως ἂν πάντας τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβῃς. Τότε μηνύει ὁ Κώνστα τῷ Σαυρομάτῳ λέγων, ὅτι Ἀποστειλόν μοι πάντας οὓς ἂν ἔχῃς αἰχμαλώτους, καὶ ἀπολύω τοὺς Χερσωνίτας. Ὁ Σαυρομάτος ταῦτα ἀκούσας, ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος ἀπέλυσεν ἅπαντας οὓς ἂν εἶχεν αἰχμαλώτους ἐκ ἐνός. Ἀπολαθὼν οὖν ὁ Κώνστας ἅπαντας τοὺς πραιδευθέντας, δύο τῶν Χερσωνιτῶν πρέσβεις κατασχίον παρ' ἑαυτῷ, τοὺς ἄλλους ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σαυρομάτον· ὅστις Σαυρομάτος παραλαθὼν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν ἐκ τῆς τῶν Λαζῶν χώρας μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ἀνθρώπων πρὸς τὸ παραδοῦναι αὐτοῖς τὴν

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(59) Σχολιαστές, *excubitores, vigiles*. Sic passim D apud Mauricum, et Leonem in Tacticis.

(60) Ita ms. codex. Locus in editis nullus.

(61) Perperam legitur in editis, ἐπειδὴ κοπιῶμενοι ἐστε.

(62) In editis perperam habetur, ἐπέθοντο· et paulo infra κατὰ τῶν pro κατὰ τὴν.

(63) Perperam habetur in editis, τῆς ἡμετέρας

συμμαχίας.

(64) Sic ex ms. In editis perperam legitur, πάντα δοῦναι αὐτοῖς.

(65) Ita ex ms. codice. Perperam habetur in editis, τὸ περὶ τῆς δόσεως πάκτον.

(66) Sic ex ms. codice. Perperam in editis legitur, ὅτι οὐ θέλω δοῦναι τί ποτ' οὖν λαβεῖν.

Βόσπορον καὶ τὰς φαμίλιας αὐτῶν· αὐτοὺς δὲ Σαυρομάτος τὴν πορείαν μετὰ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἐν κατὰστάσει ἐποιεῖτο, πρὸς τὸ ἀθροίλους τοὺς Χερσωνίτας παραδοῦναι τὰς φαμίλιας καὶ ἀναχωρῆσαι.

Οἱ δὲ Χερσωνίται τοὺς οἰκίους πρέσβεις ὑποδε-
ξάμενοι ἐν τῇ Βοσπόρῳ, καὶ μεμαθηκότες τὰ γενό-
μενα ἅπαντα ὑπὸ Κωνσταντος καὶ τοῦ Σαυρομάτου,
παρέβωκαν τοῦ Σαυρομάτου ἀνθρώπῳ τὴν τε Βόσ-
πορον (67) καὶ τὰ τῆς Μαυτίδος καστέλλια, καὶ
τὰς φαμίλιας πάσας ἀβλαβεῖς, καὶ κατέλαθον ἐν εἰ-
ρήνῃ τὴν Χερσωνιτῶν. Ὁ Κώνστας ἀναχωρήσαντος
τοῦ Σαυρομάτου ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν τόπων, καὶ αὐ-
τὸς ἀνέβλεψεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην, καὶ ἀνήγγειλε πάντα
τῷ βασιλεῖ τὰ ὑπὸ τῶν Χερσωνιτῶν γενόμενα,
προσκαγαῶν καὶ τοὺς δύο αὐτῶν πρέσβεις, οὐστινας
ὡδὴν ὁ βασιλεὺς καὶ φιλοφρόνως ἀποδεξάμενος, καὶ
τὰ μέγιστα εὐχαριστήσας εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε
παράσχω ὑμῖν τε καὶ τῇ πόλει ὑμῶν ὑπὲρ τῆς
τοιαύτης εὐνοίας τε καὶ συμμαχίας; Οἱ δὲ εἶπον τῷ
βασιλεῖ, ὅτι Ἡμεῖς, δέσποτα (68), οὐδὲν ἕτερον θέ-
λομεν, εἰ μὴ τί γε τοῦτο μόνον αἰτούμεν, ἔφ' ᾧ τε
δεξιὰς ἐλευθερίας καὶ ἀτελείας παρασχεῖσθαι ἡμῖν
ὑπὸ τοῦ κράτους ὑμῶν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσμένως
ὑποκύψας τῇ αἰτήσῃ αὐτῶν, ἀφθόνως παρέσχεν αὐ-
τοῖς τὰς τοιαύτας τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀτελείας δεξιὰς,
ἀποστειλάς αὐτοὺς μετὰ καὶ δώρων πλείστων
κατὰ τὴν Χερσωνιτῶν, ὡς γνησίους ὄντας αὐτοὺς
ὑπάρχουσ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας. Ὁ δὲ Κώνστας
μγάλως καὶ αὐτὸς ὑποδεχθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως
Διοκλητιανοῦ ὡς ἀνδρείως παραταξάμενος κατὰ τὸν
τῶν Σαυροματῶν πόλεμον, καὶ περιφανῆς καὶ ἔδο-
ξος γενόμενος, μετ' ὀλίγον τινὰ χρόνον τῆς Ῥωμαίων
ἀπεδέχθη βασιλείας, Διοκλητιανοῦ ἐπὶ τὴν Νικομή-
δειαν ἐπαναγαγόντος. Κώνστας δὲ τελευτήσας (69)
ἐν Ῥώμῃ ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ·
καὶ ἐρχομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ἀντιστάσεως
αὐτῷ ὑπὸ τινῶν ἐν τῇ Σκυθίᾳ γενομένης, ὑπεμνή-
σθη τὸ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κώνστας λεχθὲν περὶ
τῆς τῶν Χερσωνιτῶν εὐνοίας τε καὶ συμμαχίας,
καὶ ἀπίστευτε κατὰ τὴν τῶν Χερσωνιτῶν πρέσβεις,
ἐφ' ᾧ τε ἔλθειν κατὰ τὴν τῶν Σκυθῶν χώραν, καὶ
μαχήσασθαι τοῖς ἀνθεστηκόσιν αὐτῷ. Στεφανηφο-
ροῦντος δὲ τότε καὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσωνιτῶν
Διογένης τοῦ Διογένους, οἱ Χερσωνίται τὴν κέλευ-
σιν ἀσμένως πειθαρχήσαντες, πάσῃ σπουδῇ κα-
τασκευάσαντες τὰ τε πολεμικὰ ἄρματα, καὶ τὰς
χειροβόλους, καταλαμβάνουσι τὸν Ἰστρὸν ποτα-
μὸν, καὶ τοῦτον περάσαντες ἀντιπαρετάξαντο τοῖς
ἀνθεστηκόσιν, καὶ ἐτροπώσαντο αὐτούς. Μαθὼν δὲ ὁ
βασιλεὺς τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην τροπὴν, ἐκέλευ-
σεν αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐνεγκαμένην ἀπίεσθαι· τοὺς δὲ
τῶν πρωτεύοντος προσκαλεσάμενος κατὰ τοῦ
Βυζαντίου, καὶ εὐχαριστήσας τὰ μέγιστα, ἔφη αὐ-
τοῖς· Ἐπειδὴ καὶ νῦν εὐνοϊκῶς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκά-
μπετε, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν εὐσεβῶν προγόνων τῆς

Chersonitæ vero legatis suis in urbe Bosporo
receptis, intellectoque quid inter Constantem et
Sauromatum actum esset, Bosporum, et Maotidis
paludis oppida, familiasque omnes illas tradi-
derunt viris a Sauromato missis. Constans autem,
ubi ex Romani imperii locis discessisset Sauromatus,
ipse quoque Romam contendit, omniaque a Cher-
sonitis acta imperatori indicavit, adductis item
duobus legatis, quos eum vidisset imperator, be-
nigne exceptis gratias maximas egit, inquires
ipsis: Quid vultis vobis et civitati vestræ deni
pro tali benevolentia et auxilio? Illi vero impe-
ratori responderunt: Nihil aliud, domine, petimus,
nisi ut liberi ac immunes simus a tributo. Impe-
rator autem quam libenter eorum petitioni obse-
cundans liberos ac immunes a tributo fecit,
multisque præterea muneribus colonostatos ad
Chersonitas remisit, veluti veros ac fideles im-
perii Romani subditos. At Constans magnifice ipse
quoque ab imperatore Diocletiano exceptus, veluti
re contra Sauromatas præclare gesta, et illustris
clarusque factus, paulo post in imperium Roma-
num successit, Diocletiano Nicomediam secedente.
Constante autem mortuo imperator fuit filius ejus
Constantinus. Qui cum Byzantium venisset,
Scytharumque nonnulli rebellarent, revocatis in
memoriam quæ a patre Constante audivisset de
benevolentia et auxilio Chersonitarum, legatos illis
misit, postulans ut contra Scythas arma caperent
ac rebellatores subjugarent. Princeps autem ac pro-
tector Chersonitarum tunc temporis erat Diogenes
Diogenis filius, et libenter mandato Chersonitæ
obedientes omni studio curribus bellicis cum
chirobolistris instructis ad Istrum flumen profe-
cti trajecerunt, ac contra hostem tendentes eum
superatum in fugam converterunt. Quibus cogni-
tis imperator domum eos redire jussit, proteuenti-
bus autem Byzantium vocatis gratias maximas egit,
dixitque ipsis: Quandoquidem etiam nunc benigne
pro nobis laborastis, quemadmodum et pro piis
majoribus divinitatis nostræ, ecce etiam nos da-
tam vobis libertatem et a tributo immunitatem,
per regiones Romani imperii confirmamus; præ-
terea danus quoque statuam auream cum chla-
myde imperatoria, sibilatura, et corona aurea, ad
ornatum **148** vestræ urbis; item syngrapham
nostram super libertate et immunitate tam vestra,
quam nautarum vestrorum: insuper propter bene-
volentiam vestræ sinceritatem annulos quoque danus
aureos, in quibus expressa majestatis nostræ
imago, ut iis relationibus vestris supplicationibusque

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(67) Ita ms. codex. Editi habent, ἀνέλιπον τὴν τε Βόσπορον, etc.

(68) Ita in ms. Perperam vero in editis, ὅτι εἰς, δέσποτα, etc.

(69) Κώνσταντος. Constantem vero hic appellat scriptor noster Constantium Chlorum, ut nemo non videt: et ita etiam a Zonara vocatur, et in Menæis 21 Maii.

s gnatis, quas per occasionem missuri estis, vestras vultuos dignoscere inde possimus.

τῆς ἡδὴ ἐπ' ἐλευθερίᾳ καὶ ἀτελείᾳ δοθείσας ὑμῖν ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκ τῆς ἡμετέρας βασιλείας δεξιάς, καὶ ἡμετέρας παρέχομεν ὑμῖν καὶ ἡμεῖς ἀνδρείαντα χρυσοῦν μετὰ καὶ χλαμύδος βασιλικῆς, καὶ φιλατοῦρας (70), καὶ στέφανον χρυσοῦν, πρὸς εὐπρέπειαν τῆς ὑμετέρας πόλεως, μετὰ καὶ ἐγγράζου ἡμῶν ἐλευθερίας καὶ ἀτελείας ὑμῶν τε καὶ τῶν κλιωμῶν ὑμῶν· καὶ πρὸς τὴν γνησιότητα τῆς ὑμῶν εὐνοίας δίδομεν ὑμῖν καὶ δακτυλίους χρυσοῦς ἐκτυπούντας τὰς ἡμετέρας εὐσεβεῖς εἰκόνας, δι' ὧν τὰς κατὰ καιρὸν μελλούσας ἀποστέλλεσθαι ἡμῖν παρ' ὑμῶν ἀναφοράς τε καὶ δεήσεις ἀφραγίζοντες ταύτας, γνωρίμους ἡμῖν ἀποδείκνυτε τοὺς ἐαυτῶν πρίσθεις.

Præterea damus quoque singulis annis nervum, et lignum tenue, ferrum, et oleum, ad balistaram vestrarum confectionem : item in alimenta annonas mille, ut sitis balistarit; quas annonas et cætera consueta quotannis vobis mittemus in Chersonem. Chersonitæ vero annonis hujusmodi acceptis, inter se liberosque suos divisione facta, numerum constituerunt; propterea usque ad hodiernam diem ipsorum filii ad patrum suorum in exercitu complementum in numero militum recensentur. Atque hoc pacto tunc temporis Diogenes et qui cum ipso commeatu ac muneribus a Constantino Del amantissimo imperatore instructi, in terram suam reversi sunt, divinos honores secum ferentes. Annis vero aliquot post, Sauromatus Sauromati Criscoroni, qui Lazicam bello inestaverat, nepos, collecto ad Mæotidem paludem milite contra Chersonitas movit, injuriam, ut inquebat, captivitatis avi sui, quæ re Diocletiano imperante accidit, ulturus : qua re intellecta Chersonitæ, qui principem ac proteuentem tunc temporis habebant Byscum Supolichi filium, armis quoque ipsi sumptis obviam ei facti sunt in locis Capha nuncupatis, iustoque prælio, Deo upitulantie, Chersonitæ superiores facti Sauromatum in fugam converterunt, limitemque in eodem loco Capha nominato ubi victoria potius sunt contra Sauromatum, posuerunt, in quo etiam Sauromatus, et qui cum ipso a prælio superstites erant, nunquam se cum cum armis transgressuros esse jurarunt; sed propria utrosque assignataque sibi secundum præstitutos terminos loca habituros esse. Atque ita Bosphorum Sauromatus, Chersonitæ terram suam repelierunt. Hisque ita gestis, rursus post aliquot annos alius Sauromates cum militum manu ad Mæotidem paludem collecta surgens bellum contra Chersonitas cepit, limitesque cum iurejurando in Capha a primo Sauromato positos, ut nemo contra Chersonitas belli gratia illos prætergrederetur, transgressus est, tanquam ablatam sibi per vim terram vindicaturus recepturusque. Habebant autem principem ac proteuentem tunc 149 temporis Chersonitæ Pharnacum Pharnaci filium, armis quoque ipsi contra Sauromatum sumptis, et obviam sibi mutuo facti in prædictis Capha

Προσπεπιτούτοις δὲ παρέχομεν ὑμῖν καθ' ἕκαστον ἔτος κνήρον τε καὶ κνάβον, σίδηρον τε καὶ ελαιον, ὑπὲρ κατασκευῆς τῶν βαλιστρῶν ὑμῶν· καὶ δίδομεν ὑμῖν πρὸς ἀποτροφήν ὑμῶν χιλίας ἀννόνας, ἐφ' ἧς τε εἶναι ὑμᾶς βαλισταρίους λεγόμενον, ὡς τὰς τοιαύτας σιτήσεις τε καὶ συνηθείας πάσας καθ' ἕκαστον ἔτος τῶν ἐντεῦθεν μέλλομεν ὑμῖν ἀποστέλλειν κατὰ τὴν Χερσωνιτῶν. Οἱ δὲ Χερσωνῖται τὰς τοιαύτας εὐληφότες ἀννόνας, εἰς ἑαυτοὺς τε καὶ τὰ τούτων τέκνα διαμερίσαντες τὸν ἀριθμὸν συνεστήσαντο διὰ τὸ καὶ ἔως τοῦ νῦν τὰ τούτων τέκνα κατὰ τῶν γενέων τῆς στρατείας συμπληρῶσιν ἐν τῷ ἀριθμῷ κατατάσσονται. Ἐφοδίας δὲ καὶ δώροισι πλείστοις τότε τιμηθέντων ὑπὸ τοῦ θεοφιλοῦς βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ το Διογένους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, κατέλαβον τὴν Χερσωνιτῶν ἀποκομίσαντες καὶ τὰς θείας φιλοτιμίας. Μετὰ δὲ χρόνους τινὰς τοῦ ταῦτα γεγονέναι, Σαυρόματος ὁ ἔγγονος Σαυρομάτου τοῦ Κρισκορόνου (71) τοῦ πολεμήσαντος τὴν Λαζικήν, συναθροίσας πόλεμον ἐκ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἐπανέστη τῆς Χερσωνιτῶν, βουλόμενος, φησί, τὴν τῆς αἰγμάλωσις ἕβριν τοῦ οἰκείου πάππου ἐκδικῆσαι τὴν παρ' αὐτῶν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως γενομένην. Μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ Χερσωνῖται, στεφανηγοροῦντος τότε καὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσωνίας Βύσκειου τοῦ Σουπολλίου, ἀντιπαταξάμενοι καὶ αὐτοὶ ὑπέστησαν τῷ Σαυρομάτῳ ἔξω ἐν τοῖς τοῦ λεγομένου Καφᾶ τόποις, καὶ πολεμήσαντες μετὰ αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ τοῖς Χερσωνιταῖς βοηθούντος, ἐνίκησαν τὸν Σαυρόματον καὶ ἐδίωξαν, θήσαντες καὶ ὄρθοσις ἐν τῷ αὐτῷ λεγομένῳ Καφᾶ ἐν ᾧ τόπῳ πολεμήσαντες τὸν Σαυρόματον ἐνίκησαν (72)· ἐν ᾧ καὶ ὄρκους ἐπέτελεσαν ὁ αὐτῶν Σαυρόματος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὑπολειφθέντες, τοῦ μηκέτι αὐτοὺς χάριν πολέμου ὑπερβαίνειν τὰς μεταξὺ αὐτῶν τεθείσας ὄρθοσις, ἀλλ' ἐκίστων αὐτῶν τοὺς ἰδίους ἔχειν τόπους πρὸς τὰς τεθείσας ὄρθοσις. Καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν Βόσπρον ὁ Σαυρόματος, καὶ οἱ Χερσωνῖται εἰς τὰ ἴδια. Καὶ δὴ τούτων οὕτω γενομένων, πάλιν μετὰ χρόνους τινὰς ἕτερος Σαυρόματος ἀναστὰς καὶ σὺν αὐτῷ πλῆθος ἀνδρῶν ἐκ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης παρετάξατο πόλεμον κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν, καὶ παρελθὼν τὰς μεθ' ὄρκου τεθείσας ὄρθοσις ἐν τῷ Καφᾶ ὑπέστη τοῦ πρώτου γενομένου Σαυρομάτου, τοῦ μηδένα ποτὶ ἐπιχειρῆσαι τῶν Βοσποριανῶν πόλεμου χάριν ταῦτα ὑπερβῆναι, οὗτος ὁ Σαυρόματος ὑπερίβη, ὡς οἱ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(70) Φιλατοῦραν dixit Porphyrogenitus, quod φιλατοῦριον Suidas, qui interpretatur περιδλατον Περσικόν.

(71) Hic princeps Bosphorianus initio hujus ca-

pitis appellatur a scriptore nostro Κρισκων Ὀρισκων παῖς, Criscon Ori filius; unde puto hic duo illa verba in unum ab indocto scriba conflata.

(72) Ms. codex sic. Locus in editis mutilus.

βουλόμενος τὴν μετὰ θίας αὐτῷ ἀφαιρεθεῖσαν γῆν ἄ
ἐκείνησαι καὶ ἀπολαβεῖν, καὶ δὴ ἐν τοῖς τότε καιροῖς
στεφανηφοροῦντος καὶ πρωτεύοντος τῆς Κερσωνιτῶν
Φαρνάκου τοῦ Φαρνάκου, ἀντιπαρετάξαντο καὶ οἱ
Κερσωνίται τῷ Σαυρομάτῳ, καὶ ἀπαντήσαντες ἀλ-
ληλοῖς ἐν τοῖς τοῦ προειρημένου Καφᾶ τόποις, ἕστη-
σαν ἑκάτερα τὰ μέρη ἐν τοῖς ὄρεσιν. Ὁ δὲ Σαυρομά-
τος ὢν μέγας τὴν ἡλικίαν ἐθάβρησεν αὐτῷ, καὶ
ἐμεγαλαύχει, κατὰ τῶν Κερσωνιτῶν φρουαττόμενος,
θαρήρων ἄμα καὶ ἐπὶ τῷ ἀπαίρῳ πλήθει τῷ μετ'
αὐτοῦ ὄντι· ὁ δὲ Φάρνακος μικρὸς ἦν ἐπὶ ἡλικίᾳ
κατὰ τὸν Σαυρομάτου, καὶ ἰδὼν τὸ πλήθος τοῦ Σαυ-
ρομάτου, ἐσκέψατο μετὰ τοῦ ἰδίου στρατοῦ, ἐφ' ᾧ τε
μονομαχῆσαι αὐτὸν μετὰ τοῦ Σαυρομάτου, καὶ μὴ
ἄπειρον πλήθος ἀπολέσθαι. Καὶ δὴ σκέψεω; τοιαύτης
γενόμενης, ἔρηλοι ὁ Φάρνακος τῷ πλήθει Σαυρομά-
του λέγων, ὅτι Τίς χρεῖα ἐστὶ τοσούτου ὄχλου γενέ-
σθαι ἀπώλειαν; Οὐ γὰρ ὑμεῖς οἰκεία προαιρέσει
πρὸς τὸν πόλεμον ἐτρέπητε, ἀλλὰ Σαυρομάτος ὑμᾶς
προετρέψατο. Θελήσατε οὖν τοῦτον παρακαλέσαι
τοῦ μονομαχῆσαι μετ' ἐμοῦ· καὶ ἂν διὰ τοῦ Θεοῦ
δυνηθῶ αὐτὸν, ὑμεῖς ἀναχωρεῖτε εἰς τὰ ἴδια ἀβλα-
βῶς, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ ὑπέπεισάν μοι· εἰ
δὲ καὶ δυνηθῆ με αὐτὸς, καὶ οὕτως ὑμεῖς ἀναχωρεῖτε
εἰς τὰ ἴδια, καὶ αὐτὸς ἐπέθη ἐν τοῖς ἡμέροις. Ὁ δὲ
ὄχλος τῶν Σαυροματῶν ἠδέως τοῦτο ἀποδεξάμενος
προετρέψατο τὸν Σαυρομάτου μονομαχῆσαι μετὰ
τοῦ Φαρνάκου. Ὁ οὖν Σαυρομάτος μαθὼν μικρὸν
πάνυ ὄντα ἐπὶ ἡλικίᾳ τὸν Φάρνακον, αὐτὸν δὲ ὑπερ-
μυγέθη, ἐχάρη ἐπὶ τούτῳ πεπειθῶς τῇ οἰκείᾳ θυνά-
μει, καὶ οἷς ἐκέχρητο ὄπλοις κατατεθωρακισμένος.
Καὶ τούτων οὕτως δοξάντων, λέγει ὁ Φάρνακος τῷ
ἰδίῳ στρατῷ, ὅτι Ὅταν κατέλθω διὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ
μονομαχῆσαι, καὶ ἴδετε ὅτι ὁ Σαυρομάτος τὰ νῦνα
αὐτοῦ ἔχει πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν ὄψιν πρὸς τοὺς ἰδίους,
ἐγὼ δὲ τὴν ὄψιν μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὰ νῦνα μου
πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἅπαντες ὑμεῖς βάλλετε μίαν
κραυγὴν (73), καὶ μόνον λέγοντες τὸ, ἄ, ἄ, καὶ μὴ
δευτερώσητε ἐπὶ τῇ κραυγῇ. Καὶ δὴ κατελθόντων
αὐτῶν ἀμφοτέρων ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς τὴν μονομα-
χίαν, καὶ τρακτεούτων αὐτούς, καὶ τοῦ Φαρνάκου
γενόμενος εἰς τὸ τοῦ Σαυρομάτου μέρος, καὶ Σαυρο-
μάτου εἰς τὸ τοῦ Φαρνάκου, ἰδὼκεν ὁ τοῦ Φαρνάκου
στρατὸς μίαν φωνὴν τὴν, ἄ, ἄ. Ὁ δὲ Σαυρομάτος τῆς

locis, in montibus utrique constiterunt. Sauro-
matus vero, et corporis magnitudine et militum
multitudine fretus, insolenter Chersonitiae insulti-
bat. At Pharnacus, statura exiguus præ Sauromato,
ejusque copias considerans, consilio cum suis
inito statuit, ne infinita multitudo periret, singulari
certamine cum Sauromato pugnare; reque con-
stitutata militibus Sauromati nuntiat Pharnacus
non opus esse ut tanta multitudo pereat, neque
sponte illos sua, sed Sauromati impulsu ad bellum
venisse: mallet itaque ipsi auctores esse, ut ad
singulare certamen descenderet, et si Deo optitu-
lante eum vicero, vos domum incolumes repetetis,
ipse vero ac ejusdem urbs mihi subjiciatur, et
e contrario, si ipse me superaverit, vos etiam ita
domum redibitis, et ipse terram meam occupabit.
Hæc res cum grata Sauromatis esset, Sauromato
singulare certamen inire cum Pharnaco suaserunt.
Sauromatus itaque, cognito exiguae stature Phar-
nacum esse, magnitudine sua, viribusque, et ar-
mis, quibus utebatur fretus, conditionem istius
accepit. Pharnacus autem pugnaturas militibus
suis dixit: Ubi cum bono Deo singulare certa-
men ingressus fuero, Sauromatumque tergo vobis
obversum, facie vero suis videbitis, ego autem
faciem vobis, tergum hostibus obvertero, uno ore
omnes clamabit A A; neque hunc clamorem
iterabit. Cum itaque in campum ad singulare
certamen uterque venissent, interque se depugna-
rent, Pharnacusque Sauromati, et Sauromatus
Pharnaci partibus obversus esset, uno ore Phar-
naci miles exclamavit A A: quò clamore audito,
Sauromatus convertit se ut videret quisnam esset
hic clamor ad certamen compositus qui in Phar-
naci exercitu sublatus: dumque se converteret,
diducta paululum cassidis lamina, e vestigio
contu eum Pharnacus percussit, et occidit. Cum
autem Sauromatus cecidisset, equo descendens
Pharnacus caput ei amputavit. Victorque existens
Mæotidis paludis quidem populum dimisit, Bospor-
ianos vero in vinculis detinens, capta eorum
terra limites in Cyberrico supra Chersonitas statuit,
quadraginta tantum milliarium terram ipsis relin-
quens, manentque isti limites in hodiernum usque

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(73) Et paulo infra hanc Constantinus, μίαν
φωνήν· Anna item Comnena lib. viii, pag. 202,
μια φωνή· Ea quippe fuit et veterum tacticatorum
sententia, hostes terreri si cum telorum factu cla-
moris horror accesserit, ut est apud Vegetium lib.
iii, cap. 48, hisque consona tradit et Leo in Tact.
cap. 20. § 114. Erat autem clamor iste perniciosus
exhortatione, quemadmodum ait Sallustius de Bello
Jugurth. Unde παρακλεισμός dicitur Constantino
Manassæ. Interdum ἀλαλαγμός, et λαλαγή Ἀρτεμίδης;
Ἐνυάλιος κέλαδος, Heliodoro lib. i, Barditum voca-
bant Galli antiqui, ut scribit Tacitus. Ex quo
autem in orbem Christiana religio invecata fuit, de-
siderium confusæ illæ et incertæ a militibus ad fidu-
ciæ specimen, vel notam, proferrî solitæ voces,
subitque in earum locum uno omnium ore in cœ-
lum missa divini auxilii deprecatio. Hujus autem

D moris auctorem innuit Constantinum Magnum Eu-
selius lib. iv de Vita ejusdem Constantini cap. 19
et 20, et in Oratione de ipsius Augusti laudibus.
dum scribit suis præcepisse militibus, ut in pugna
procinctu hæc oratione Deum sibi in præliis propi-
tium conciliarent: Σὺ μόνον ὀίδαμεν Θεόν, σὲ βα-
σιλέα γνωρίζομεν, σὲ βοηθὸν ἀνακαλούμεθα, παρὰ
σοῦ τὰς νίκας ἡράμεθα, etc. Atque hinc quidem
apud Christianos invaluisse putant nonnulli, ut
prælia omnia a Dei invocatione auspiciarentur. Sed
falluntur, quippe quilibet populus ab invocatione
divina prælia auspiciabatur; populus electus ab in-
vocatione veri Dei, ut passim sacre Litteræ testan-
tur: Græci vero prænes duos canebant, alterum
ante prælium Marti; alterum post prælium Apol-
lini et Dianæ.

dilem, cum priores illi, quos 150 dixi, in Capra A τοιαύτης φωνῆς ἀκούσας, περιστρέφει ἰδεῖν ἑταίρι-
sint. νιος τίς ἡ γενομένη κραυγή· ἐν δὲ τῷ περιστρέφει
τὸν Σαυρόματον τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν εἰς τὰ ὀπίσω, διηνοίχθη μικρὸν τὸ τοῦ κασσιδίου αὐτοῦ πέταλον, καὶ
εὐθέως ἐπιβραμῶν ὁ Φάρνακος ἔδωκε τῷ κόντῳ τὸν Σαυρόματον, καὶ ἀνέειλεν αὐτόν. Περὶ τούτου δὲ τοῦ
Σαυρομάτου, κατελθὼν ὁ Φάρνακος τοῦ Ἰπππου ἀπεκεφάλισεν αὐτόν· καὶ γενομένος ἐγκρατῆς τοῦ πο-
λέμου, τὸ μὲν πλῆθος τῆς Μαιώτιδος ἀπέλυσε, τοὺς δὲ τῆς Βοσπόρου αἰχμαλώτους λαβὼν, καὶ τὴν γῆν
αὐτῶν ἀφελόμενος, ἐν Κυβερνικῷ ἄνω τῆς τῶν Χερσωνιτῶν ὁροθεσίας ἔστησεν, ἄχρι τεσσαράκοντα καὶ
μόνον μιλίων γῆν αὐτοῖς ἔδασα· αἰτίνες ὁροθεσίαι μέχρι τοῦ νῦν διαμένουσι· αἱ δὲ εἰρημνῆται πρῶται
ἐροθεσίαι ἐν Καφᾷ εἰσιν ἀποκαίμεναι.

Paucis vero Bosporianorum apud se retentis, agriculturæ causa, Pharnacus reliquos omnes misericordia ductus ad sua redire permisit; qui reversi pro beneficio tali benevolentiaque statuam ei in Bosporo posuerunt. Atque ex eo tempore in posterum Sauromatæ Bospori Imperium amiserunt. His ita gestis, principatum apud Chersonitas B αὐτῷ ἡγεῖραν ἐν τῇ Βοσπόρῳ. Ἐκτοτε οὖν λοιπὸν ἡ
tenente ac protegente Lamacho, apud Bosporianos τῶν Σαυροματῶν ἐν τῇ Βοσπόρῳ βασιλεία καταλύθη.
vero regnante Asandro, male omnino adversus Τούτων δὲ οὕτω γενομένων, Λαμάχου στεφανηφο-
Chersonitas affecti Bosporiani cum quiescere ne- ροῦντος καὶ πρωτεύοντος τῆς τῶν Χερσωνιτῶν,
quaquam posseut, semperque aliquo inodo capti- Ἀσάνδρου δὲ τῆς Βοσποριανῶν βασιλείουτος, κακίᾳ
vitates suas ulcisci studerent, cum intellexissent πολλῇ μεμεστωμένοι οἱ Βοσποριανοὶ κατὰ τῶν Χερ-
filiam Lamacho unicam esse Gyciam, filiosque σωνιτῶν, καὶ μηδὲ μὴ δυνάμενοι τῇ πονηρίᾳ ἡρε-
haberet Asander, affinitatem contrahere meditati μεῖν, Ἐσπευδὸν ἀεὶ τρώπῳ τινὶ τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν
sunt, ut hoc nimirum pacto libere in Chersonita- αἰχμαλωσιῶν τοῖς Χερσωνιταῖς ἀποδοῦναι· καὶ ἐξ
tarum terram ingressi vindictam sumerent. Mit- μαμαθηκότας ἔχειν θυγατέρα μονογενῆ τὴν Γυκίαν,
tunt itaque legatos ad Chersonitas suasuros, quan- ἔχοντος δὲ καὶ τοῦ Ἀσάνδρου υἱοῦς, ἐμπαυῶντος
doquidem vera amicitia inter ipsos esset, eamque ἐπιγαμβρίαν ποιήσασθαι, ὅπως διὰ τούτου ἀδειῶς
sine dolo colerent, affinitatem secum contraherent, ἐπιβαίνοντες τῇ Χερσωνιτῶν ἀμύνασθαι. Καὶ ἐξ
et vel Lamachi principis ipsorum filiam Asandri ἀποστέλλουσι πρὸς οὖς κατὰ τὴν Χερσωνιτῶν παρα-
domini sui filio darent, vel eum apud se accipe- καλοῦντες· Ἐάν οἴδαμεν ὅτι ἀγάπῃ ἀληθῆς μεταξὺ
rent; sic enim cognitum iri, fidem inter ipsos cou- ἡμῶν ἐστίν, καὶ ἀδελφῶς πρὸς ἀλλήλους ἔχομεν, ἐπι-
stitutam esse, herili filio suo apud eos commorante. γαμβρεύσομεν ἑαυτοὶ· καὶ ὅτε ἡμῖν εἰς νύμφην τὴν
Responderunt vero Chersonitæ filiam se ipsas θυγατέρα Λαμάχου τοῦ πρώτου ὕμῶν, ἔνεκεν τοῦ
dare non posse; quod si autem aliquem ex υἱοῦ Ἀσάνδρου τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἢ λάβετε αὐτὸν
Asandri regis sui filiis dare generum vellet, αὐτόθι εἰς γαμβρὸν, καὶ οἴδαμεν ὅτι πιστὸν ἔχομεν
accepturos esse, illa quidem conditione, ut qui εἰς ἀλλήλους, τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλείουτος μεθ' ὕμῶν,
venturos esset, reditum ad Bosporianos tentare λέγουσιν αὐτοῖς οἱ Χερσωνίται, ὅτι Ἡμεῖς πρὸς
nunquam posset invisendi compellandique patris ὁμᾶς θυγατέρα ἡμῶν δοῦναι οὐκ ἀνεχόμεθα· εἰ δὲ
sui causa: si id nihilominus tentaverit, ipsa hora ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάνδρου τοῦ βασιλέως ὕμῶν θέλετε
moriatur. Hoc pacto dimissi legati, domumque δοῦναι ἡμῖν εἰς γαμβρὸν, δεχόμεθα· οὕτω μέντοι
reversi, cum quid actum esset significassent, iterum μὴ δυναμένου ἐστὶ τοῦ υἱοῦ Ἀσάνδρου τοῦ ἀρχομένου
ad Chersonitas Asander misit inquiring: Quod si πρὸς ἡμᾶς ἐπιγαμβρεύσασθαι, καὶ ἴσῳ ποτε ἢ χρόνῳ
verum dicerent, atque bona fide agerent, Lama- πειραθῆναι τοῦ περιστρέφει κατὰ τὴν τῶν Βοσπο-
chusque filio majori suo filiam uxorem dare vel- ριανῶν, χάριν ἐπισκέψασθαι ἢ προσηγορίας τοῦ οἰ-
let, eum se illic missurum esse. Erat autem illis κείου πατρὸς· εἰ δὲ τοῦτο βούλει πάντως, ὅτι τῇ
D temporibus Lamachus, ut ferebatur, dives admo- ὄρῳ ἀποθνήσκει. Τῶν δὲ πρὸς οὖς ἀπολυθέντων
dum auro et argento, famulis, et ancillis, equis καὶ καταλαβόντων τὴν Βοσποριανῶν, καὶ ταῦτα
ac fundis quamplurimis, et in quatuor regionibus ἀναγγιλλόντων, ἀπέστειλε πάλιν ὁ Ἀσάνδρος πρὸς
domum habebat in latitudine et longitudine οὖς λέγων τοῖς Χερσωνιταῖς, ὅτι Ἐάν ἀληθῶς λέ-
usque infra Susa quæ dicebatur, ubi etiam in γετε, καὶ πιστοποιεῖτέ με, ὅτι Λάμαχος ἀνέχεται
muro propriam januam habebat et quatuor portas ζεῖσθαι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ μειζοτέρῳ μου υἱῷ,
magnas ad introitum et exitum cum aliis ostiolis ἀποστέλω ὑμῖν αὐτὴν ἐκεῖνον αὐτόθι ἐπιγαμβρεύσα-
splendidis; ita ut pecoribus ejus in urbem venien- σθαι. Ἦν δὲ Λάμαχος τοῖς τότε καιροῖς, ὡς λόγος,
tibus, singuli armentorum greges, equorumque et πλοῦτῳ πολλῷ κομῶν ἐν τε χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ,
asinorum, boumque et bucularum, oviumque et κατὰ τε καὶ πειρίσκει, καὶ ἀλλοιοῖς διαφόροις, καὶ
et asinorum, suas quique per portas introirent et κτήμασι πολλοῖς, καὶ τέσσαρας δὲ βεγέτωσι τὸν οἶκον
ad proprium alabulum discederent. αὐτοῦ ἐπικρατεῖν ἐν πλείτοις καὶ μάλιστα, ἕως καὶ τῶν
τῶν λεγομένων Σουῶν, ἐν οἷς καὶ ἰδίαν κίλιν εἶχεν ἐν τῷ τείχεϊ, καὶ τέσσαρας κυλιώνας βασιλέως

εις την εισοδον και την εξοδον, οὐν ἑτέροις (74) δὲ παραπυλοῖς σεμνοῖς· ὡστε εισερχομένων τῶν ἀλόγων αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκάστην ἀγέλην ζῶων (75), ἵππων τε καὶ φορβάδων, βοῶν τε καὶ δαμάτων, προβάτων τε καὶ ὄνων, καὶ δι' ἰδίας πύλας εἰσεῖναι, καὶ εἰς ἰδίαν στάσιν ἀπιέναι.

Παρεκάλεσαν οὖν οἱ Χερσωνῖται τὸν Λάμαχον, ἐφ' ᾧ τε ἐπιγαμβρεύσεσθαι αὐτὸν τὸν τοῦ Ἀσάνδρου υἱόν. Τοῦ δὲ Λαμάχου ἐπινεύσαντος τῇ παρακλήσει αὐτῶν, ἦλθεν ὁ τοῦ Ἀσάνδρου υἱὸς ἐν τῇ Χερσῶνι, καὶ ἔγγηκε τὴν γυναῖκα, καὶ διετοῦς μικροῦ χρόνου διαγενομένου, ἐτελεύτησεν ὁ Λάμαχος· ἡ γὰρ μήτηρ τῆς Γυκίας προτελευτήσασα ἦν. Ἡ οὖν Γυκία μετὰ τὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ περῶσιν τῆς τοῦ πατρὸς ταφῆς, τῆς ἐνιαυσιαίας ἡμέρας ἐνστάσης, τὴν μνήμην θέλουσι φαιδρῶναι τοῦ ἰδίου πατρὸς, στεφανηφοροῦντος τότε καὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσῶνος Ζήθου τοῦ Ζήθου, παρεκάλεσε τοὺς προδούσι τῆς πόλεως ἐφ' ᾧ τε ἄνευ ὕβρειος ἀναχθῆναι αὐτοὺς τοῦ λαβεῖν παρ' αὐτῆς σὺν παντὶ τῷ δήμῳ οἶνον τε καὶ ἄρτους καὶ ἔλαιον, κρέα τε καὶ ὄρνεα καὶ ὄψα, καὶ εἰ τι ἕτερον πρὸς τὴν τῆς εὐφρασίας χρῆσιν, πρὸς τὸ τὴν ἡμέραν πρὸς τὴν μνήμης τοῦ Λαμάχου ἅπαντας τοὺς πολίτας σὺν γυναῖκι καὶ τέκνοις καὶ πάσῃ τῇ φαρμίλιᾳ αὐτῶν εὐφραθῆναι καὶ ἀγάλλεσθαι ἕκαστον ἐν τῷ ἰδίῳ βεγῶνι, καὶ δημοσίᾳ χορεύειν, καὶ ἔργου τινὸς τὸ σῦνολον μὴ ἄφασθαι· συνταξαμένη τοῖς πολίταις ἐν ὄρκῳ, ἐφ' ᾧ τε ἅπαντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῆς ὅπως τὰ τῆς εὐφρασίας καθ' ἕκαστον χρόνον διδόναι αὐτοῖς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Λαμάχου μνήμῃ. Τούτων δὲ ὅπως γενομένων ἐν ὄρκῳ ὑπ' αὐτῆς παγιωθέντων, ὁ ταύτης ἀνὴρ ὁ τοῦ Ἀσάνδρου υἱὸς ἔχων ἐν κρυπτῷ τὸν ὄνον, καὶ ἐπιζητῶν καιρὸν προδοσίας, ἀκούσας ταῦτα τὰ παρὰ τῆς Γυκίας λεχθέντα, καὶ ἐν ὄρκῳ παγιωθέντα, ἐθαύμασε καὶ ἐπήνεσε τὴν Γυκίαν ἐπὶ τῇ ἐν ὄρκῳ συντάξει, ὡς γνησίως περὶ τοὺς γονεῖς ἔχουσαν συνθέμενος δὲ καὶ αὐτὸς, φησί, χαίρειν καὶ σπένδειν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συντάξει. Καὶ μετὰ τοῦτο παρελθούσης τῆς μνήμης καὶ τῆς εὐφρασίας, δηλοῖ τοῖς ἐν Βοσπόρῳ δι' οἰκείου παιδὸς λέγων αὐτοῖς, οὗτις Ἐβρον μέθοδος δι' ἧς ἀκόπως τὴν Χερσῶνα μύλλομεν παραλαβεῖν· ὁμοίως οὖν ἐκ διαλειμμάτων ἀποστειλέτε μοι δέκα ἢ δώδεκα νεωτέρους χρησίμους ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ καράδῳ ἐλαυνόντων, ὡς δεῖν ἐξενίαι μοι πέμποντες· ἐν συμβόλῳ δὲ παραβαλλόντων τῶν ἐρχομένων καράδων ὕμων καὶ ἐκεῖ μενόντων· ἐμοῦ δὲ πέμποντος καὶ δι' ἵππων φέροντος τοῦ ἐρχομένου νεωτέρους ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰ πέμπομα (76). Καὶ δὴ τῷ τρόπῳ τούτῳ ἐπὶ διετῆ χρόνον ἐκ τοῦ κατὰ μέρος ἐρχομένων τῶν Βοσποριανῶν μετὰ τῶν ξενίων, πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι τῇ πόλει τὸν ὄνον, ἔφερε μὲν αὐτοὺς περὶ τῶν ἐκ τοῦ συμβόλου ὁ τοῦ Ἀσάνδρου υἱὸς, καὶ μετὰ ἡμέρας τινὸς πάλιν ἐπὶ πάντων πρὸς ἐσπέραν ἀπέλυεν αὐτοὺς, φησὶν, ἐπὶ τὰ ἔξω, ὡς δεῖν βραδέστερον διὰ τὴν ὄρκα. Οἱ δὲ ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς χώρας ἄχρι τριῶν μιλίων, σκοτίας βαθείας γενομένης ὑπέστρεφον καὶ φέροντο ἐν τῷ λεγομένῳ λίμνῳ καὶ ἐκεῖθεν

151 Adhortati igitur Lamachus sunt Chersonitæ, ut Asandri filium generam ascisceret: quibus cum ille annuisset, Asandri filius Chersonem venit. Gysiamque duxit. Et exiguo biennii tempore elapso Lamachus diem obiit, cum jam Gyciæ mater antea mortua esset. Gycia autem finito anno a sepulto patre, annuo die instante, memoriamque patris sui celebrare cupiens, principatum tenente ac proteuente tunc temporis in Chersone Zetho Zethonis filio, primores urbis hortata est ne injuriam suam putarent, si et ipsi et populus universus ab ea acciperent vinum, panes, oleum, carnes, aves, pisces, et si quæ alia ad epulum necessaria, ut diem memoriæ Lamachi sacrum cives universi cum uxoribus, ac liberis, omnique familia publica lætitia celebrem agerent: cum choreis in propria regione singuli, ac feriatum haberent: promisitque civibus cum juramento quotannis dum viveret, hæc se omnia ad celebrandam diem in Lamachi memoriam iis suppeditaturam. Hæc cum ita jurando ab ipsa firmata essent, maritus ejus Asandri filius dolum animo occultum versans, et prodictionis tempus quærens, quæ a Gycia dicta juramentoque firmata essent audiens, admiratus laudavit eam, quod juramento stabilivisset, veluti præclare erga parentes affectam, adjiciens gaudere se quoque, et libere itidem velle. Cumque memoriæ dies et epulum præterisset Bosporianis per famulum suum indicavit, invenisse se quo pacto sine labore Chersonem capere possent; mitterent itaque per intervalla decem aut duodecim juvenes præstantes præter caraborum remiges qui veluti xenia ipsi ferrent: qui autem appellent carabi in tali loco manebunt, ego vero equos mitam, quibus juvenes ac munera missa in urbem vehantur. Cumque per biennium hoc modo diversis temporibus in urbem Bosporiani cum xenii venissent, ne fraus a civibus agnosceretur, adducebat eos Asandri filius pedestri itinere ex loco constituto, et rursus post aliquot dies coram omnibus eos sub vesperam dimittebat ad campestria, quasi jam tardius esset; qui egressi ad tria usque milliaria tenebris jam densis redibant et Limonem intrabant, unde carabo Susa devehebantur, ubi per portam minorem, quam in muro habebat, in domum ab eo recipiebantur, nemine conscio, præter tres tantum famulos Bosporianos filios; quorum unus ab locum statutum pergebat, et recedere carabos **152** nuntiabat: alter vero in Limonem Bosporianos reducebat: tertius denique Limone Susa carabo eos advehebat, et in Lamachi domum introducebat. Utebatur præterea his ad

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(74) Ita cod. Editi vero habent, καὶ τέσσαρσι πολίταις μεγάλοις εἰς τ. εἰς. κ. τ. ἐξ. καὶ ἑτέροις, etc.
(75) Sic ex ms. Perperam in editis, ἀγγέλειν· sed

optime Meursius emendat.

(76) Ms. codex sic; perperam in editis legitur, ἐν τῇ πόλει καταπέμπομα.

alimenta deferenda illis qui in locis abditis erant, ipsa quoque Gycia dolum ignorante. Expectabat autem, ut diximus, anniversario die Lamachi memoriae sacro, urbe tota epulante, ac somno sopita, ipse cum Bosporianis atque domesticis suis de nocte surgere, urbemque incendere, et omnes occidere. Cumque biennii tempore in Gycia domo congregati essent Bosporiani ducenti, instaretque jam celebranda Lamachi memoria, accidit ut puella Gyciae cubicularia, quae ei gratisisima erat, propter offensam ab oculis ejus removeretur, secludereturque. Locus vero in quo concluderetur, subter quoque Bosporianos habebat, qui illic alebantur. Puella autem sedente, et flum torquente, contigit ut fusi verticillus decidens in foramen profundum prope parietem devolveretur: cumque surgeret tollendi causa, in foramen delapsum videt, unde cum extrahere propter profunditatem non posset, unum e pavimento prope parietem laterem extrahere coacta fuit; eoque facto per foramen in inferiore aedium parte absconditam illie hominum multitudinem videt. Quos cum vidisset, laterem in locum suum solerter reposuit, ne ab his qui infra erant deprehenderetur, misitque clanculum puellarum aliquam ad dominam suam, quam venire ad se hortabatur, necessarium aliquid auditarum visurarumque. Gycia vero Deo impellente puellam adiit: solaque ad eam ingressa, cum januam clausisset, ad pedes ejus provoluta puella, Potes, inquit, o domina, inutilem ancillam tractare pro arbitrio, attamen ostendam tibi rem novam et inopinatam. Quod cum secure facere eam Gycia jussisset, ad parietem adducta, sublatoque solerter latere, dixit: Ecce, o domina, per foramen hoc absconditam inferius Bosporianorum multitudinem vides. Gycia cum eos vidisset, re tali consternata: Non frustra, inquit, hoc concilium susceptum est. Sciscitaturque puellam, quomodo id comperisset. Cui, Omnino, domina, respondit puella; quippe per Dei voluntatem fuso exiciens verticillus in hoc foramen devolutus est, quem cum extrahere inde nequirem, laterem evellere coacta fui, atque tunc eos vidi. Illa vero puellant solerter reponere latere loco suo jussit; eamque amplexata benigne cum osculo: Nihil, inquit, metuas, filia, condonatum tibi crimen **153** est, siquidem voluit te peccare Deus, ut dolum hunc nobis manifestum faceret. Vide igitur, quantum potes, uti totam hanc rem clam alios habeas, neque cuiquam quidquam concedas: sumpsitque eam ex eo tempore secum, habuitque benignius quam unquam antea, quia fidellem experta esset.

ἐκ θελήματος Θεοῦ ἔπεσε τὸ σφοντύλιον ἐκ τῆς

διὰ καράθου ἔφερεν αὐτοὺς ἐν ταῖς Σάσαις, καὶ διὰ τοῦ παραπυλίου, ὃ εἶχεν ἐν τῷ τείχει, εἰσέφερον αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μηθενὸς εἰδότες, εἰ μὴ τί γε τρεῖς τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν Βοσποριανῶν καὶ μόνον πιστῶν αὐτοῦ ὄντων· ἐνὸς μὲν τοῦ ἐν συμβόλιῳ ἀπερχομένου, καὶ μηνύοντος ἀναχωρεῖν τοὺς καράθους· ἄλλου δὲ τοῦ ὑποστρέφοντος τοὺς Βοσποριανούς καὶ φέροντος ἐν λειμῶνι· ἑτέρου δὲ, τοῦ ἐκ λειμῶνος μετὰ καράθου ἀποκομιζόντος ἐν ταῖς Σάσαις, καὶ ἀποκαθιστῶντος ἐν τῷ τοῦ Λαμάχου οἴκῳ· καὶ δὲ τῶν ἀπέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτοῦ, μὴ τε τῆς Γυκίας εἰδούσης τὸν ὄμιλον προσδοκῶν, καθὰ εἴρηται, κατὰ τὴν ἐνιαυσίαν ἡμέραν τῆς τοῦ Λαμάχου μνήμης, τῆς πόλεως πάσης εὐφραινομένης (77-78) τε καὶ ἀποκοιμωμένης, αὐτὸν τὴν νύκτα ἐπαναστῆναι μετὰ τῶν Βοσποριανῶν τε καὶ οἰκείων, καὶ ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν, καὶ πάντας κατασφάζειν. Συναχθέντων δὲ ἐν τῷ διατεῖ χρόνῳ ἐν τῷ τῆς Γυκίας οἴκῳ ἕχρι σ' Βοσποριανῶν, καὶ τῆς μνήμης τοῦ Λαμάχου ἦδη λοιπὸν ἐγγιζούσης, ἐγένετο παιδίσκη τῆς Γυκίας κουδουκλαρίαν, πάνυ αὐτῇ οἶσαν προσφιλέστατον, κταίσασαν, ἀπὸ θύρας αὐτῆς γενέσθαι, καὶ ἀποκλεισθῆναι αὐτὴν. Ἐν ᾧ δὲ οἴκῳ ἀπεκλείσθη ἡ παιδίσκη, ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἦσαν οἱ Βοσποριανοὶ ἀποτρεφόμενοι. Τῆς δὲ παιδίσκης καθεζομένης, καὶ νηθείσης τὸ λίνον, ἐγένετο τὸ σφοντύλιον (79) τῆς ἀτράκτου πεσεῖν, καὶ κυλισθὲν εἰσελθεῖν εἰς βαθυτάτην ὄψιν πρὸς τὸν τοίχον· ἡ δὲ ἀναστὰς πρὸς τὸ ἐπάραι αὐτὸ, ὄρᾳ αὐτὸ ἐν βαθυτάτῃ ὄψῃ ὄν· καὶ μὴ δυναμένη αὐτῆς ἐκσπᾶσαι αὐτὸ εἰς τὸ βῆταλον ἠναγκάσθη ἐκ τοῦ πάτου πρὸς τὸν τοίχον ἀνασπᾶσαι ἕνα βῆταλον πρὸς τὸ τοῦτο ἐπάραι· καὶ ὄρᾳ διὰ τῆς ὄψης· κάτω ἐν τῷ ὑπεγείῳ οἴκῳ τὸ πῆθος τῶν ὄντων ἀνδρῶν. Καὶ ἰδοῦσα, εὐφρῶς πάντως ἀπέθετο ἐν τῷ τόπῳ τὸ βῆταλον πρὸς τὸ μὴ γωσθῆναι τοῖς κάτω· καὶ λαθραῖως ἀποστειλάσα μίαν τῶν παίδων προσκαλεῖτο τὴν κυρίαν αὐτῆς· καὶ ἔλθειν πρὸς αὐτὴν ὀφειλουσάν τε ἀναγκαῖον ἀκούσαι καὶ ἰδεῖν. Ἡ δὲ Γυκία ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατανοήσασα ἀπῆλθε πρὸς τὴν παιδίσκην· καὶ εἰσελθούσης αὐτῆς κατὰ μόνας ἐν τῷ οἰκῆματι, καὶ κλεισούσης τὴν θύραν, παροῦσα ἡ παιδίσκη πρὸς τοὺς πόδας αὐτῆς εἶπε· Δέσποινα, ἐξουσίαν ἔχεις (80) τὴν ἀρχίαν σου θούλην· πλὴν βούλομαι τῇ κυρίᾳ μου ξένον τι καὶ παράδοξον πρᾶγμα δεῖξαι· Ἡ δὲ Γυκία εἶπεν αὐτῇ· Ἄφθως εἶπε, δεῖξον καὶ τί τὸ τοιοῦτον. Ἡ δὲ παιδίσκη ἀπαγαγούσα αὐτὴν πρὸς τὸν τοίχον, καὶ εὐφρῶς ἀπάρασα τὸ βῆταλον, λέγει αὐτῇ· Ὅρᾳ διὰ τῆς ὄψης, δέσποινα, τὸν κάτω κρυπτόμενον ὄμιλον τῶν Βοσποριανῶν. Ἡ δὲ Γυκία ἰδοῦσα, καὶ ἐκπλαγίσια ἐπὶ τῷ πράγματι, εἶπε· Οὐκ ἄργον τὸ σκέμμα τοῦτο· καὶ λέγει τῇ παιδίσκῃ· Πῶς εὖρες τὸ πρᾶγμα τοῦτο (81); Ἡ δὲ παιδίσκη λέγει· Πάντως, δέσποινα, ἐκ ἀτράκτου μου, καὶ κυλισθὲν εἰσῆλθεν ἐν τῇ ὄψῃ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(77-78) Sic ex ms codice. Locus hic in editis depravatus ac mutilus.

(79) Σφοντύλιον pro σφονδύλιον, Verticillus, Vide Theophrasti Gloss. Græc.

(80) Locus mutilus, inquit Meursius.

(81) Sic ex ms. codice. In editis desiderator pericope.

ταύτη, καὶ μὴ δυναμένης μου ἐπῆραι αὐτὸ (82) ἠναγκάσθην τὸ βήσαλον ἀνασπᾶσαι, καὶ τότε εἶδον αὐτούς. Ἡ δὲ ἐκέλευσε τῇ παιδίῳ ἀποθέσθαι τὸ βήσαλον εὐφυῶς ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ· καὶ ἐπιλαβομένη αὐτῆς καὶ περιπλακείσα κατεφίλησε γνησίως, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μηδὲν ποτηθῆς, τέκνον, συγκαχώρηταί σου τὸ πταίσμα· ὁ γὰρ Θεὸς ἠθέλησέ σε πταίσει, ἵνα τὸν δόλον ἡμῖν φανερώσῃ· βλέπε οὖν ὄση δυνάμει φυλάξαι τὸ πρᾶγμα, καὶ μὴ τολμήσῃς τινὶ τὸ σύνολον τοῦτο θαρρῆσαι. Καὶ λοιπὸν εἶχεν αὐτὴν δι' ὄλου μεθ' ἑαυτῆς πλέον τοῦ πρώτου ὡς πιστὴν αὐτὴν εὔσαν.

Καὶ προσκαλεσαμένη ἡ Γυκία δύο τινὰς τῶν συγγενῶν αὐτῆς πιστούς αὐτῇ ὄντας πάνυ, λέγει αὐτοῖς· ἐν τοῖς ἰδιόμοισιν· Ἀπελθόντες συνάγετε καθ' ἑαυτοὺς ἐν μυστηρίῳ τοὺς πρωτεύοντας καὶ εὐγενεῖς τῆς πόλεως, καὶ ἐκλεξάτωσαν τρεῖς ἀνδρας πιστούς δυνάμενους φυλάξαι μυστήριον, καὶ πρᾶγμα ποιῆσαι· καὶ πιστοποιήσουσιν αὐτοὺς οἱ πάντες ἑνώριως πρὸς τὸ καὶ αὐτοὺς ἡμεῖς πληροφορηθῆσαι, ἐν οἷς μέλλω ἐπερωτῆν αὐτούς, καὶ ἀποστειλάτωσαν αὐτούς πρὸς με ἐν μυστηρίῳ, καὶ ἔχω αὐτοῖς ἀναγκιόν τι καὶ ὠφέλιμον τῇ ψίλει θαρρῆσαι· μόνον δὲ τάχους ποιήσατε ὃ λέγω ὑμῖν. Ἀπελθόντων δὲ τῶν συγγενῶν αὐτῆς, καὶ ἐν μυστηρίῳ ταῦτα τοῖς πρωτεύουσιν εἰρηκότων, εὐθέως ἐξελέξαντο τρεῖς ἀνδρας, οὓς ᾔδεισαν αὐτοῖς πιστούς εἶναι· καὶ πιστοποιήσαντες αὐτοὺς πάντες ἐν ὄρκῳ, ὅτι εἴ τι συνθῶνται τῇ Γυκίᾳ εἴτε ποιῆσαι, εἴτε δοῦναι, μὴ ἀκυρῶσαι τοὺς λόγους αὐτῶν, ἀλλ' εἰς πέρας ἀγαγεῖν τὰ ὑπ' αὐτῶν συνταττόμενα αὐτῇ. Τοῦτων δὲ πρὸς τὴν Γυκίαν ἐν μυστηρίῳ ἀπελθόντων, ἐδίεξο αὐτούς καὶ λέγει αὐτοῖς· Δυνασθε με ἐν ὄρκῳ πληροφορηθῆσαι περὶ ὧν μέλλω ἐπερωτῆν ὑμᾶς, ὅτι ποιεῖτε ταῦτα· Οἱ δὲ εἶπον αὐτῇ· Ναί, κυρία, ἐτοίμως ἔχομεν περὶ ὧν μέλλεις ἡμῖν ἐπιζητεῖν πληροφορηθῆσαι, ὅτι εἰς πέρας ἀγωνίαι οἱ λόγοί σου. Τότε λέγει αὐτοῖς ἡ Γυκία· Πληροφορήσατέ με (83), ὅτι ἀν ἀποθάνω, ἐν μέσῳ τῆς πόλεως με θάψετε, καὶ λέγω ὑμῖν τὸ μυστήριόν μου· Ἰδοὺ βαρὺ ὑμῖν τί ποτε οὐκ ἐπιζητῶ. Οἱ δὲ ἀνδρες ἀκούσαντες τοῦτο μετὰ πάσης προθυμίας ἐπληροφόρησαν αὐτὴν ἐν ὄρκῳ λέγοντες, ὅτι Ἐὰν τελευτήσῃς, ἐν μέσῳ τῆς πόλεως σε θάψομεν, καὶ οὐκ ἐξάξιμόν σε ἔξω τῶν τευχῶν. Ἡ δὲ Γυκία πισθεῖσα τοῖς ὄρκοις αὐτῶν, λέγει αὐτοῖς· Ἐφ' οἷς ἐπληροφορήσατέ με, κἀγὼ λαοτῶν ἐμφανῶ ὑμῖν τὸ μυστήριόν μου· Ἰδοὺ εἰδέναι ὑμᾶς θέλω, ὅτι ὁ ἀνὴρ μου τὸ ἐμψυτον κακὸν τῆς πόλεως αὐτοῦ ἔχων τὸ τοῦ δόλου καὶ φθόνου καθ' ἡμεῶν, ὄχλον ἐκ τοῦ κατὰ μέρος Βοσποριανῶν ἐν χρωρῇ εἰσαγαγὼν ἐν τῷ οἴκῳ μου ἀχρις ὄ ψυχῶν ἰνδύων διατρέφει, ἐμοῦ μὴ εἰδυίας τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ὁ Θεὸς νῦν διὰ προφάσεως ἐφάνησέν μοι αὐτό. Αὐτὸς οὖν ταύτην ἔχει τὴν σκέψιν, ἐφ' ᾗτε, φησὶν, εἰς τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς μου διδούσης μου τὴν ἐπιφρασίαν τῇ πόλει, καὶ εὐφρανθέντων ὁμῶν ἀποκοιμημένων, αὐτὸν τὴν νύκτα ἐπαναστῆναι, μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ Βοσποριανῶν τε καὶ οἰκειῶν, καὶ βλεπεῖν ἐμπρησθῆν ἐν τοῖς οἴκοις ὁμῶν, καὶ κατασφάξει πάντας ὑμᾶς. Ἰδοὺ λοιπὸν, φθάσει καὶ ἡ

Accitis autem Gycia duobus e consanguineis, quibus maxime fidebat, inquit eis seorsim, Abite et congregate apud vos clanculum primores et nobiles urbis, iique eligant viros tres filios, arcanum qui custodire, et rem gerere possint, et quibus sacramento se omnes obstringent, ut plenam mihi fidem faciant in iis de quibus ipsos interrogatura sum. Mittant vero illos ad me clanculum, habeo enim necessarium aliquid, urbiq; huic utile, quod ipsis committam : tantum maturate id quod vobis dico. Discedentibus igitur hoc pacto ejus consanguineis, cum illi hæc clam ad primates retulissent, e vestigio tres viros elegerunt, quos fidos esse cognoverant, fide ipsis cum jramento data ratum se habituros effecturosque quidquid cum Gycia acturi essent. Hi ubi clam ad Gyciam venissent, illa eos excepit, interrogavitque, ecquid promittere cum juramento possent facturos se quidquid commisisset? illis vero affirmantibus se omnia pro voto ejus facturos esse, respondet Gycia : {Fidem date in urbe me, si moriar, sepeliendam esse, et arcanum meum narrabo vobis : neque grave est quod postulo. Quod cum audirent, libenter cum jurejurando promiserunt in urbe se eam, si moreretur, sepulturos, neque extra mœnia educturos. Itaque persuasa sacramento Gycia : Nunc, inquit, arcanum vobis, quod habeo, aperiam : ecce, maritus meus ex ingenito adversus urbem hanc odio atque invidia per dolum Bosporianos aliquot, in domum meam introductos cum armis usque ad ducentos nutrit, me in scia ; verum rem hanc nunc Deus per occasionem mihi manifestam fecit. Hoc autem ille consilium agitat, ut ubi in patris mei memoriam urbi ego epulum dedero, vosque epulati dormitum iveritis, ipse de nocte cum Bosporianis atque domesticis surgat, ædibus vestris ignem imittat, vosque omnes contrucidet. Et ecce, instat nunc dies anniversarius memoriæ patris mei, oportetque me vobis ex juramento dare pro more meo, quæ ad epulum necessaria, et omnia præstare parata sum. Velitis itaque omnes læti accurrere, postulareque, et accipere omnia libenter, ne ullo ille pacto intelligat nos rem rescivisse, et subito intestinum aliquod bellum oriatur. Igitur publice, uti mos est, epulum celebrate, sed cum modo ; et choreas in plateis agite : unusquisque vere in ædibus vestris apparet ligna, sarcinas, ac tædas solidas, ut me epulum ac choreas detrectante, ad quietem vos abire existimet.

ANSELMI BA. DURII NOTÆ.

(82) Ita ms. codex. Editi habent, ἐπῆραι τότε ; et *nuic infra capitulos pro κατεφίλησε.*

(83) Ms. codex sic. Perperam in editis legitur, πληροφορήσατε μὴ· sed optime Meursius emendat.

Me vero citius solito detrectante, ac fores meas obserari iubente, vos confestim cum multo silentio per famulos et ancillas vestros ex omnibus undecunque ædibus afferentes ligna, sarcinas, tædasque, ad januas meas, et vestibula apponite, imo circum totam domum et oleum lignis infundite, quo citius flammam concipiant. Cum autem ego egressa fuero, vobisque dixero, ocius ignem injicite, ac cum armis circumstistite, ut quos per fenestram exsistentes videbitis interficiatis. Abite igitur et arcanum hoc narrate, cunctaque quæ jussi apparate. Cives vero ubi rem intellexissent a tribus his viris, quam citissime omnia peragebant ex mandato Gyciæ. Cum itaque instaret dies memoriæ sacer, et Gycia læta ad cives urbis mitteret, hortareturque ut acciperent ad epulum quæ pertinerent, accurrit etiam maritus ejus, et plus vini solito dari jussit. Cives autem libenter omnia accipientes epulabantur uti jussi erant, et per totam diem choreas agitabant : sed ingruente vespera quasi epuli longioris pertæsi domum se suam quieturi receperunt. Epulabantur autem per omnes passim ædes; Gycia vero in sulis, largiter potare domesticos suos jubens, ut ebrii facti citius cubitum discederent, puellis tantum cubiculariis sobrietate indicta; et ipsa quoque a vino abstinerebat. Nam poculo purpureo invento puellæ cubiculariæ, quæ negotii conscia erat, id dedit, jussitque in eo aquam sibi miscere : quod cum maritus ejus videret, aquam illam bibere non suspicabatur : Ubi autem jam vespera venisset, civesque, uti jam dictum est, epulandi satiatis cepisset, Gycia ad maritum inquit : Postquam epulati sumus, age etiam nos cubitum eamus; quem ille sermonem libens audivit, et somno se dedit; neque enim injicere ipse hoc poterat, ne uxori de dolo suspicandi causam præberet.

πανοικί. Καὶ ἡ Γυκία ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς, προτροπομένη πάντας τοὺς αὐτῆς ἀδεῶς πίνειν, πρὸς τὸ μεθυσθέντας αὐτοὺς τάχιον κοιμηθῆναι, μόνον ταῖς κουβικουλαρίαις αὐτῆς παρήγγειλε τοῦ νήφειν, καὶ αὐτὴν τοῦ οἴνου ἐφύλαττεν. Εὐρούσα γὰρ ποτήριον πορφυροῦν δέδωκε τῇ κουβικουλαρίᾳ αὐτῆς τῇ τῷ πράγμα εἰδούσῃ, καὶ παρήγγειλεν αὐτῇ ἐν αὐτῷ αὐτὴν κινεῖν σὺν ὕδατι· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς θεωρῶν τὸ πορφυροῦν ποτήριον οὐχ ὑπένοιε σὺν ὕδατι αὐτὴν πίνειν. Τῆς δὲ ἐσπέρας φθασάσης, καὶ τῶν πολιτῶν, ὡς ἤδη εἶπον, μισοποιησάντων, λέγει τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἡ Γυκία· Εὐφρανθέντων ἡμῶν δεῦρο λοιπὸν ἀναπαυθῶμεν καὶ ἡμεῖς· ὁ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἀκούσας μᾶλλον ἐχάρη, καὶ ἔπεσε τοῦ κοιμηθῆναι· οὐ γὰρ ἴδύνατο ἀφ' αὐτοῦ εἰπεῖν τοῦτο, μήπως ὑπένοιαν δὴ τῇ γυναικί περὶ οὐ ἐβουλεύετο δόλον.

Mandat itaque Gycia januas omnes ac ostiola obserari, et afferri sibi pro more claves; quod ubi factum esset, sidæ cubiculariæ doli gnaræ in aurem dixit : Abi cum reliquis cubiculariis, et solerter aufer omnia ornamenta mea, 155 aurumque, et quidquid utile in sinu asportare potestis, ac vos parate : ut, cum jussero, me sequamini. At illæ quidem, mandatis morem gerentes, paratæ erant; maritus autem ejus cum cubitum se dedisset, paulisper dormiturus, ut ocius nox surgere rursus

μνήμη τοῦ πατρὸς μου· καὶ δῶν μὲν ἐστὶ πρὸς τὸν ὄρκον μου δοῦναι ὑμῖν κατὰ τὸ ἔθος μου τὰ τῆς εὐφρασίας· πάντα γὰρ ἐτοιμῶς ἔχω· θελήσατε σὺν πάντας προσδραμεῖν χαίροντες καὶ ζητήσαι καὶ λαβεῖν πάντα προθύμως, πρὸς τὸ μήπω νοῆσαι αὐτὸν ὅτι ἔγνωμεν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀφνω ἐμφύλιος πόλεμος γένηται· θελήσατε οὖν καὶ δημοσίως κατὰ τὸ ἔθος εὐφραίνεσθαι, συμμετρῶς δὲ, καὶ χορεύειν ἐν ταῖς πλατείαις· ἐτοιμάσατε δὲ ἕκαστος ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν ξύλα τε, καὶ φορτία, καὶ εἴβας στεγνάς, πρὸς τὸ μισοποιούντων ἡμῶν τὰς εὐφρασίας καὶ τοῦ; χοροὺς δόξασθαι πρὸς ἀνάπαυσιν ὑμῶν ἀπιέναι· καὶ ἐμοῦ δὴ ταχέστερον μισοποιησάσης, καὶ κελευούσης ἀσφαλισθῆναι τοὺς πυλεῶνάς μου, ὑμεῖς εὐθέως ἐν ἡσυχίᾳ πολλῇ σὺν παισὶ καὶ παιδίσκαις (81) ὑμῶν πανοικί παρενεγκόντες τὰ ξύλα, καὶ φορτία, καὶ εἴβας παράθετε ταῦτα ἐν τοῖς πυλεῶσι μου καὶ καραφυλλοῖς; καὶ κύκλῳ τῆς οἰκίας πάσης, ἐπιχέαντε καὶ ἑλαιον τοῖς ξύλοις πρὸς τὸ τάχιον ἀφθῆναι· καὶ ἡνίκα ἐξέλθω ἐγὼ, καὶ εἶπω ὑμῖν, εὐθέως λάθετε τὴν πυρᾶν· καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν ὄπλοις παριστήμετε κύκλῳ τῆς οἰκίας, ἵνα ὅπου τινὰς θεωρήσητε ἐκπυδώντας ἐκ τοῦ οἴκου διὰ θυρίδος τούτους κατασφάζετε· ἀπαλθόντες οὖν τὸ μυστήριον τοῦτο λαλήσατε, καὶ ἐτοιμάσατε πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Οἱ δὲ πολῖται ταῦτα ἀκούσαντες ἀπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἐποίησαν πάντα ἐν συντομίᾳ κατὰ τὸν λόγον τῆς Γυκίας. Ἐνοστάσης δὲ τῆς μνημοσύνου ἡμέρας, ὡς δῆθεν χαίρομένη ἡ Γυκία μετεπέμψατο τοὺς τῆς πόλεως ἀνδρας προτροπομένη τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς τὰ τῆς εὐφρασίας· συνέτρεχε δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐπὶ τοῦτο, καὶ παρεκάλει πλεῖον οἶνον δοθῆναι αὐτοῖς ἐπὶ τῇ εὐφρασίᾳ. Οἱ δὲ πολῖται ἀσμένως πάντα δεξιόμενοι ἠὲ εὐφραίνοντο καθὼς παρηγγέθησαν, καὶ ἐχόρευον τὴν πᾶσαν ἡμέραν· φθασάσης δὲ τῆς ἐσπέρας, ἤρξαντο μισοποιεῖν οἱ πολῖται καὶ ἀπιέναι ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν εἰς τὸ ἀναπαῖναι, ἠὲ εὐφραίνοντο δὲ

Κελεύει οὖν ἡ Γυκία ἀσφαλισθῆναι τοὺς πυλεῶνας καὶ πάντα τὰ παραθύρια, καὶ ἐνεχθῆναι αὐτῇ τὰς κλεῖς κατὰ τὸ ἔθος· καὶ τούτου γενομένου λέγει ἐν τῷ λεληθότι τῇ πιστῇ αὐτῆς κουβικουλαρίᾳ τῇ τὸν δόλον εἰδούσῃ, ὅτι θέλησον σὺν ταῖς λοιπαῖς κουβικουλαρίαις εὐφυῶς ἐπάραι πάντα τὰ κόσμικὰ μου, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ εἴ τι χρήσιμον δύνασθε ἔγχοπισασθαι (83), καὶ ἐτοιμάσατε ἑαυτὰς; ἵνα ὅταν εἶπω ὑμῖν, ἀκολουθήσατέ μοι. Αἱ δὲ ποιήσασαι κατὰ τὴν κέλευσιν αὐτῆς ἦσαν ἐτοιμαί. Τοῦ δὲ ἀνδρῶ

ANSELMI BANDURII NOTÆ.

(81) Sic emendamus. Perperam legitur in ms. et in editis, σὺν παιδῆς, καὶ παιδίσκαις.

(83) Sic cum Meursio emendamus. Perperam legitur in ms. ἐγχαλωπίσασθαι.

αὐτῆς δῆθεν ἀνακλιθέντος· τοῦ ἐκ συντόμου κοιμη-
 θῆναι διὰ τάχους αὐτὸν πάλιν ἀναστῆναι πρὸς ἐπι-
 βουλὴν τῆς πόλεως· ἡ δὲ Γυκία παρέσυρε τοῦ καθ-
 υδῆσαι ἕως ἂν πᾶσα ἡ φαμίλια αὐτῶν ἐκοιμήθη·
 ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς ἐκ τοῦ πολλοῦ πότου ἀφύπνωσεν.
 Ἡ δὲ Γυκία ἰδοῦσα τοῦτον κοιμηθέντα, εὐφύως τὸν
 κοιτῶνα τῷ κλειδίῳ ἠσφαλίσατο ἀποκλείσασα τὸν
 ἄνδρα, καὶ καταλθοῦσα ἐκ τοῦ οἴκου σὺν ταῖς κου-
 βικουαρίαις αὐτῆς, ἐξελλοῦσα τῶν παραπυλίων
 ἡσύχως, καὶ κλείσασα, εὐθέως ἐπέτρεψε τοῖς τῆς
 πόλεως διὰ τάχους ἐμβληθῆναι τὸ πῦρ κύκλῳ τοῦ
 οἴκου. Βληθέντος δὲ τοῦ πυρός, καὶ τοῦ οἴκου ἀν-
 αφθέντος, εἶπου τις τῶν ἔσωθεν ὄντων ἐκπηδήσας ἰδυ-
 νήθη, ἡ αὐτὸν βίβαι, ὅπῃ τῶν πολιτῶν κατεσφάγη.
 Τοῦ δὲ οἴκου παντὸς καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἕως ἰδάφους
 καταφλεχθέντων, διέσωσεν ὁ θεὸς τὴν Χερσωνιτῶν
 πόλιν ἐκ τῶν ἐπιβούλων Βοσποριανῶν. Ἡ δὲ Γυκία
 βουλομένη τῶν πολιτῶν τὴν καταφλεχθεῖσαν αὐτῆς
 οἰκίαν ὀρύξαι, καὶ καθᾶραι τὸν τόπον πρὸς οἰκοδο-
 μῆν, οὐκ ἔλασεν· ἀλλὰ μᾶλλον ἐπέτρεψε πάση πόλει
 φέρειν ἕκαστον αὐτῶν καὶ ἐχέειν αὐτόθι τὴν πᾶσαν
 αὐτῶν κοκρίαν, πρὸς τὸ ἐν αὐτοῖς καταχωσθῆναι
 τὴν πᾶσαν αὐτῆς οἰκίαν, ὡς πρὸς ἐπιβουλὴν τῆς
 πόλεως γενομένην· διὸ καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος Λαμάχου
 Σκοπή ἕως τῆς σήμερον. Τούτων οὖν ἀπάντων γε-
 νομένων, ἰδόντες οἱ Χερσωνῖται τὴν τοιαύτην ἀπει-
 ρον ὑπὸ τῆς Γυκίας εἰς αὐτοὺς μετὰ θεοῦ γενομένην
 εὐεργεσίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν αὐτῆς τὸ σύνολον ἐφείσατο,
 ἀλλὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως προετιμή-
 σατο, ὑπὲρ τῆς τοιαύτης μισθαποδοσίας δύο χαλκοῦς ἀνδριάντας
 πρὸς τιμὴν αὐτῆς ἐν τῇ πλατεῖᾳ τῆς
 πόλεως ἀνήγειραν, νεάζουσαν αὐτὴν τῇ ηλικίᾳ δεικνύου-
 στας, καθ' ὃν καιρὸν ἦν τότε συμβαίνουσα, ἐν
 τούτοις δεικνύουστας καὶ τὴν αὐτῆς ἀφατον εὐεργεσίαν
 καὶ στοργὴν περὶ τοὺς πολίτας, ὅτι καὶ ἐν τῆ-
 κεῖν ἕξ οὐσα οὕτως ἐφρόνησε τὴν ἰδίαν πατρίδα μετὰ
 θεοῦ περισώσασαι.

Ἐν μὲν γὰρ τῇ μιᾷ στήλῃ σωφρόνως αὐτὴν κε-
 καλλωπισμένην στήσαντες, καὶ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς
 τοῦ οἰκείου ἀνδρός τοῖς πολίταις ἐμφαίνουσαν· ἐν
 δὲ τῇ ἑτέρῃ ἐναγώνιον αὐτὴν καὶ ἐπαμυνομένην
 κατὰ τῶν τῆς πόλεως ἐπιβούλων ἀποδεικνύουσας·
 ἂν οἷς καὶ ἐπίγραψαν ἐν τῇ τοῦ ἀνδριάντος αὐτῆς
 βίασει, ἀπασαν τὴν ὑπ' αὐτῆς μετὰ θεοῦ γενομένην
 τοῖς πολίταις εὐεργεσίαν. Ἐπεὶ μέλλει τις εἶναι
 φιλόκαλος, τῆς αὐτῆς συνεχῶς κατὰ καιρὸν τὴν βί-
 σιν ἀποσμήχει, πρὸς τὴν τῶν ἐν αὐτῇ γενομένων
 ἀνάγκων τε καὶ ὑπόμνησιν τῶν ὑπ' αὐτῆς γενομέ-
 νων, ἔλεγχον δὲ τῶν ἐπιβούλων Βοσποριανῶν. Μετὰ
 δὲ χρόνους τινὰς στεφανηφοροῦντος καὶ πρωτεύοντος
 τῶν Χερσωνιτῶν Στρατοφίλου τοῦ Φιλομούτου, πάν-
 τωσφωτάτῃ οὕτως ἡ Γυκία, καὶ θέλουσα δοκιμάσαι τοὺς
 Χερσωνίτας, καὶ γινῶναι, εἰ ἄρα ἀληθῶς μέλλωσι
 τὴν τοῦ ὄρκου ὑπόσχεσιν ἐκπληροῦν, καὶ θάπτειν
 αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, συλλογισαμένη μετὰ τῶν
 παιδικῶν αὐτῆς, ἐποίησεν ἑαυτὴν τινὰ ἀγδιζομένην
 καὶ ἀποθανοῦσαν· καὶ κηδεύσασαι αὐτὴν αἱ παιδι-
 σκαι, ἐμήνυσαν τοῖς πολίταις λέγουσαι, ὅτι· Ἡ κυ-
 ρία ἡμῶν ἐτελεύτησε, καὶ ἐν ποίῳ τόπῳ μέλλει
 θάπτεσθαι, ὑποδείξατε ἡμῖν. Οἱ δὲ Χερσωνῖται ἀκού-
 σαντες ὅτι· τέθνηκεν ἡ Γυκία, σκεψάμενοι καθ' ἑαυ-
 τοὺς, οὐκ ἔτι τὸ ἱκανὸν τοῦ ὄρκου ἔσπευσαν ποιῆ-
 σαι, ὥστε ἐν μέσῳ τῆς πόλεως αὐτὴν ταφῆναι, ἀλλὰ
 ἀρσεντες αὐτὴν ἐξήνεγκαν ἔξω τῆς πόλεως· αὐτὴν

A posset ad vitium ex insidiis opprimendam, Gycia
 dormire distulit quoad familia tota somnum cepis-
 set; cumque maritum vino obrutum dormire vi-
 deret, obserato tacite cubiculo eum inclusit, disce-
 densque cum cubitariis suis placide egressa foribus
 cum eas clausisset, statim cives quam citissime
 undique domum incendere jussit. Igne vero in-
 jecto, et domo incensa, sicubi quispiam eorum qui
 intus erant prosilliret, a civibus occidebatur. Atque
 ita domo, cum omnibus qui in ea inclusi erant,
 solo tenus exusta, Chersonitarum urbem ab insi-
 diatoribus Bosporianis Deus servavit. Gycia autem,
 cum domum, quæ conflagraverat, restaurare cives
 vellent, non permisit; quin potius sordes ac ster-
 cora omnes illuc congregare jussit, ut tota iis
 obrueretur, utpote in qua posita urbi insidiæ fuis-
 sent; unde et in hunc usque diem Lamachi spe-
 cula, locus ille appellatur. His igitur omnibus sic
 gentis, videntes Chersonitæ infinitam Gyciæ post
 Deum in ipsos beneficentiam, quæ omnibus rebus
 suis salutem urbis potiozem habuerat, grati animi
 ergo duas ex ære statuas in honorem ejus in platea
 urbis posuerunt, juvenculam ætate repræsentantes
 cum hæc acciderent, ostendentesque hac re ineffa-
 bilem ejus beneficentiam amoremque erga cives,
 quæ in juvenili ætate constituta ita prudens fuerit,
 ut patriam suam post Deum conservaverit.

C Ac in una quidem compositam eam ornatamque
 effinxerunt, et mariti insidias civibus patfacien-
 tem; in altera vero, certantis habitu, insidiasque
 adversus cives vindicantis eam repræsentarunt: in
 basi autem totam beneficii ab ea civibus post
 Deum præstiti historiam inscripserunt. Et si quis
 honesti amantior haberi cupit, basin illam quan-
 doque purgat, ut legi possit, ad renovandam rei
 gestæ memoriam, et ostendendas Bosporianorum
 insidias. Aliquot vero annis post, principatum
 Chersonitarum tenente ac proteuente Stratophilo
 Philomusi filio, cum prudentissima omnino Gycia
 esset, et experiri Chersonitas vellet, ac scire an,
 156 quod cum juramento promiserant, facturi,
 ipsamque in medio urbis sepulturi essent, commu-
 nicato cum puellis suis consilio, veluti tristitia ex
 rebus quibusdam concepta mortuam se simulavit,
 et curato ejus funere puellæ civibus indicant
 obiisse dominam suam, itaque locum sepulture
 assignarent. Chersonitæ vero intellecta Gyciæ
 morte, cum inter se deliberassent, neglecto jura-
 mento; quo in media urbe sepeliendam promise-
 rant, extra urbem eam extulerunt, ut illie sepeli-
 rent. Cumque jam depositus esset ad monumentum
 lectulus, erigens se, civesque omnes circumspi-
 cians, Hæccine, inquit, vestra cum juramento data
 fides? ita in omnibus veraces estis? Heu in poste-

rum ei qui civi Chersonitæ crediderit. At Chersonitæ deceptos se ab illa videntes, erubescentes supra modum, quod fidem datam non observassent, rogarunt uti taceret, et delicti hujus veniam daret, neque ulterius exprobraret; atque iterato sacramento se obstrinxerunt, in media urbe, non extra eam, sepulcrum daturus, quod et fecerunt. Nam adhuc viventi, quem ipsa locum tumulo elegisset, eum dederunt, statuiamque ex ære alteram erexerunt, quam inauratam juxta sepulcrum collocaverunt, ut pleniorē fidem facerent. Sciendum vero est extra urbem Tamatarcha multos esse fontes, qui bibentibus ulcera in summo ore excitant: sic quoque in Zichia ad locum qui Page dicitur, versus Papagiam, ubi Zichi habitant, novem fontes sunt, qui ulcera in summo ore faciunt: sed non eundem colorem habet novem horum fontium oleum; nam hoc rubrum est, illud flavum, istud subnigrum.

τὸν τόπον τῆς Πάγης τῆς οὐσῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς Παπαγίας, ἐν ᾧ κατοικοῦσι Ζηχοὶ ἑνέα πηγαὶ εἰσιον ἄφθαν ἀναδίδουσαι· πλὴν οὐχ ὁμοχροῦσι τῶν ἑνέα πηγῶν τὰ χροία, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσιον ἐρυθρὰ, τὰ δὲ ξανθὰ, τὰ δὲ μελανώτερα.

In Zichia, in loco qui Papagi dicitur, cui vicinum est, quod Sapaxi appellatur, id est, pulvis, scaturigo est, quæ ulcera in summo ore excitat; existatque altera etiam ibidem scaturigo ejusdem efficaciam in agro nuncupato Chamuch, qui a Chamuch auctore suo nomen habet. Distant vero loca hæc a mari spatio quod uno quis die proprio equo conficere posset. In Derzenes quoque themate, prope pagum Sapicii dictum, et alterum Episcopii nuncupatum, itidem fons est ulcus excitans, ut et in themate Tziliapert in loco qui est pagi Srechlabarax. Sciendum vero, quod si aliquando Chersonitæ rebellionem tentent, aut imperatoris se jussis opponant, omnia eorum carabia, quæcunque inveniantur, cum oneribus in urbem introduci debent; nautæ vero vectoresque Chersonitæ in carcerem et in vincula conjici, 157 atque inde tres Cæsariani ablegari debent, unus versus oram maritimam thematis Armeniacorum, alter versus Paphlagoniæ, tertius versus Buccellariorum, qui Chersonitica carabia omnia comprehendant, et ea quidem simul cum oneribus in urbem adducant, homines vero vinctos in publicis carceribus concludant, ac de iis, et quomodo ceperint, referant. Præterea prædicti Cæsariani prohibeant, ne Paphlagoniæ, Buccellariæ ac Ponticæ naves in Chersonem trajiciant

Α ταφῆναι. Ἀποτεθέντος δὲ τοῦ κραβάτου πρὸς τὸ μνήμα ἀνακαθίσασα ἡ Γυκία, καὶ περιθλαφαμένη πάντας τοὺς πολίτας, λέγει· Αὕτη ὡμῶν ἐστὶν ἡ μετὰ ὄρκου ὑπόσχεσις; οὕτως ἀληθεύετε περὶ πάντων; ἀβάλα (86) λοιπὸν τῷ πιστεύοντι Χερσωνίτῃ πολίτῃ. Οἱ δὲ Χερσωνίται ἰδόντες τὴν ὄπ' αὐτῆς γενομένην αὐτῶν χλεύην, ἀισχυθέντες; μεγάλως ἐπὶ τῷ γεγονότι τῆς παραβάσεως πράγματι, παρεκάλουν αὐτὴν πολλὰ τοῦ ἡσυχάσαι, καὶ παραχωρῆσαι αὐτοῖς τὸ πταίσμα, καὶ μὴ ἐπὶ πλείον ἐνειδίξειν αὐτοῖς. Λοιπὸν δευτέρως ὄρκους αὐτὴν ἐπιστώσαντο, ὥστε μηκέτι ἐξω τῆς πόλεως θάψαι αὐτὴν, ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, ὃ δὴ καὶ ἐποίησαν. Καὶ γὰρ αὐτῆς; ζώσῃ; ἐτι ἐν ᾧ τόπῳ ἡρετίσαστο τὴν σοφὴν αὐτῆς ἐστήσαντο, καὶ ἀνδριάντα χαλκὴν καὶ ἑτερον ἡγεῖραν, καὶ τοῦτον χρυσώσαντες ἐστήσαν πρὸς τῇ ταφῇ αὐτῆς πρὸς περισσοτέραν πίστωσιν. Ἰστέον ὅτι ἐξω τοῦ κάστρου Ταμάταρχα (87) πολλὰ πηγαὶ ὑπάρχουσι ἄφθαν ἀναδίδουσαι. Ἰστέον ὅτι ἐν Ζηχίᾳ πρὸς

Β τὸν τόπον τῆς Πάγης τῆς οὐσῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς Παπαγίας, ἐν ᾧ κατοικοῦσι Ζηχοὶ ἑνέα πηγαὶ εἰσιον ἄφθαν ἀναδίδουσαι· πλὴν οὐχ ὁμοχροῦσι τῶν ἑνέα πηγῶν τὰ χροία, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσιον ἐρυθρὰ, τὰ δὲ ξανθὰ, τὰ δὲ μελανώτερα.

Ἰστέον ὅτι ἐν Ζηχίᾳ ἐν τῷ τόπῳ τῷ καλουμένῳ Πάπαγι, ἐν ᾧ καὶ πλησίον ἐστι χωρίον ἐπονομαζόμενον Σαπαξί (88), ὃ ἐρμηνεύεται κοριοροδός, ἐστὶν ἐκεῖσε βρύσις ἄφθαν ἀναδίδουσα. Ἰστέον ὅτι καὶ ἑτέρα βρύσις ἐστὶν ἐκεῖσε ἄφθαν ἀναδίδουσα ἐν τῷ χωρίῳ τῷ καλουμένῳ Χαμοῦχ (89). Τὸ δὲ Χαμοῦχ ἐστὶν ὄνομα τοῦ συστημαμένου ἀρχαίου ἀνδρὸς τὸ χωρίον· τὸ οὖν χωρίον ἐκεῖνο διὰ τοῦτο ἐκλήθη Χαμοῦχ. Ἀπέχουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι τόποι ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὄδῳ ἰδιοκαθάρτου ἡμέρας μιᾶς. Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ θέματι Δερζηνῆς, πλησίον τοῦ χωρίου τὰ Σαπικίου (90), καὶ τοῦ χωρίου τοῦ ὀνομαζομένου Ἐπισκοπίου, ἐστὶ πηγὴ ἄφθαν ἀναδίδουσα. Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ θέματι τοῦ Τζιλιάπερτ ὑπὸ τὸ χωρίον τὸ Σρεχιαβαράξ ἐστὶν ἐκεῖσε πηγὴ ἄφθαν ἀναδίδουσα. Ἰστέον ὅτι εἰ ἀντάρωσι ποτε οἱ τοῦ κάστρου Χερσωνοῦ; ἢ ἐναντία (91) τῶν βασιλικῶν κελύσεων βουληθῶσι διαπράξασθαι, ὀφείλουσι τηρηκῆναι ὅσα εὐρεθῶσιν ἐν τῇ πόλει· Χερσωνιτικὰ καράβια μετὰ τοῦ γόμου αὐτῶν (92) εἰσχομιζέσθαι· οἱ δὲ ναῦται καὶ ἐπιβάται Χερσωνίται, ἵνα δεσμεύωνται καὶ ἐναποκλείωνται εἰς τὰ ἐργασία, εἰθ' οὕτως ὀφείλουσιν ἀποσταλῆναι τρεῖς βασιλικοὶ· εἰς μὲν ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ θέματος τῶν Ἀρμενιακῶν, ἑτέρος δὲ ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ θέματος Παφλαγονίας, καὶ ἄλλος ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ θέματος τῶν Βουκελλαρίων, ἵνα

ANSELMI BANDURMI NOTÆ.

(86) Vox non intellecta, inquit Meursius. At, ἀβάλα, vox indignationis, *Vah, Heu*: Lexicon ms. Cyrilli: Ἀβάλε, φεῦ, οὐαί μοι. Philemon in Lexico Technologico ms. οὕτως; οὖν φασὶ καὶ ῥάβδος, σσημείωται τὸ, ἀβάλε. Joannes Moschus in Limon. cap. 140, εἶπον πάλιν, Ἀβάλαι, πόσα κλαύσωμεν, καὶ μετανοήσωμεν, ἐφ' οἷς νῦν οὐ μετανοοῦμεν! Vide Ducaugii Gloss. Gr. et Notas Cotelerii tom. II. Monument. Eccl. Gr. p. 669.

(87) Ita in ms. et sic etiam legendum ait Meursius, cum perperam in ejus ms. legeretur, τὰ

Μάταρχα· idem quippe Porphyrogenitus loquitur de urbe Tamatarcha et supra cap. 42, eamque sitam ait in opposita parte Bosporo.

(88) Sic ms. eodex. Editi habent, Ζαπαξί.

(89) Inclusa in editis desiderantur.

(90) Ms. codex sic. Editi vero, πλησίον τοῦ χωρίου Τασαπίου.

(91) Ita in ms. codice. In editis locus depravatus ac mutilus.

(92) Perperam in editis legitur μετὰ τοῦ γόμου, sed optime Meursius emendat.

παντα τὰ Κερσωνιτικά καράβια κρατῶσι, καὶ τὸν ἄ-
μην γόνον καὶ τὰ καράβια εἰσχομίζωσι, τοὺς δὲ ἀν-
θρώπους δεσμεύωσι καὶ ἐναποκλείωσιν εἰς δημο-
σίους φυλακὰς, καὶ ἀναγάγωσι περὶ τούτων καὶ ὡς
ἐν ἔξῳ (95). Πρὸς τοῦτοις ἵνα οἱ τοιοῦτοι βασι-
λικοὶ κωλυοῦσι καὶ τὰ Παφλαγονικά καὶ Βουκελλαρικά
κίβια, καὶ πλαγιτικά τοῦ Πόντου, τοῦ μὴ διαπερῆν
ἐν Κερσῶνι μετὰ οἴνου, ἢ οἴζος, ἢ οἴζος δέποιε
χρείας, ἢ πράγματος. Εἶδ' οὕτως ἔφειλει δέξασθαι
καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ κόβου καὶ τὰς δέκα λίτρας τὴς
διδόμενας ἀπὸ τοῦ δημοσίου εἰς τὸ κάστρον Κερσῶ-
νος, καὶ τὰς δύο τοῦ πάκου, καὶ τηλικαῦτα ἀναχωρῆσαι ἀπὸ Κερσῶνος τὸν στρατηγὸν, καὶ ἀπελθεῖν
ἐν ἑτέρῳ κάστρῳ, καὶ καθεσθῆναι ἐκεῖσε. Ὅτι: ἐὰν οὐ ταξιδεύσωσιν οἱ Κερσωνῖται εἰς Ῥωμανίαν, καὶ
πεπράσκωσι τὰ βυσσάρια, καὶ τὰ κηρία (94) ἄπερ ἀπὸ τῶν Πατζινακίτων πραγματεύονται, οὐ δύνανται
ζῆσαι. Ὅτι: ἐὰν μὴ ἀπὸ Ἀμινσοῦ καὶ ἀπὸ Παφλαγονίας, καὶ τῶν Βουκελλαρίων, καὶ ἀπὸ τῶν πλαγίων
τῶν Ἀρμενικῶν παράσσωσι γεννήματα, οὐ δύνανται ζῆσαι οἱ Κερσωνῖται.

ANSELMI BANDURII NOTÆ

(95) Sic in Editis. Ms. codex habet, καὶ ὡς ἂν
ἔξεσονται.

(94) Κηρία, Græcis recentioribus *Cera*. Vide Du-
caugii Gloss. Græc.

*Constantini Porphyrogeniti Vita Basilii Macedonis et Leonis Sapientis exstat in tomo CIX
Patrologiæ nostræ, col. 226 sqq.; ejusdem preces liturgicæ, inter opera Leonis, tom. CVII,
col. 299.*

IN SUBSEQUENTEM NARRATIONEM

DE IMAGINE EDESSENA CP. TRANSLATA

MONITUM.

(GALLAND. *Vet. Patr. Biblioth.* XIV, Proleg. p. v, et p. 120.)

Varia Constantino scripta accepta feruntur, quæ recensent bibliographi. Nos representandam censuimus
Narrationem ejus de imagine Christi Edessena, quam edidit Combesius in *Originibus CPTanis*, pag. 75.

De ejus tamen auctore ac parente non una est eruditorum sententia. Lipomannus et Barouius (a)
Constantino Romano, filio ejus, attribuant: quos tamen refellunt Combesius in sua ad illam præfa-
tione, Hanckins (b), et Pagius (c). Ceteri plerique omnes Constantino patri ferunt acceptam. Quid ipse
sentiam ex sequentibus animadversionibus meis planum fiet.

Auctor num. 22 scribit, anno 6452, amiram Edessenum statuisse tandem certis conditionibus ima-
ginem illam ad imperatorem CPLim transmittere. Erat is annus Christi 944, quo jam pridem Porphyrogen-
netes ex fide historiarum imperabat. At numero 27 legimus, adventante jam imagine exclamasse energumono-
num quemdam: *Recipe, Constantini urbs, claritatem et lætitiā: atque tu, Constantine Porphyrogeneta,
tuum imperium.* Quæ verba satis ostendunt, id accidisse ante annum 949, neque ita intelligi possunt,
quasi sensus sit, tollendum esse e medio Lecapenum, solumque debere imperitare Constantinum. Namque
num. 31 auctor ait, imaginem illam imperatorem in avituum et paternum solium extulisse. Quinimo
num. 28 asserit, in occursum imaginis juniores tantum exiisse imperatores: *senior enim, quod eum*

(a) Ad ann. 944, num. 14.

(b) De Script. Byzant. p. 475.

(c) Ad ann. 944, num. 5.

vires deficerent, domi relictus fuerat. Itemque num. 27 ait, vaticinia ennergumeni brevi post eventum fuisse sortita.

Hæc porro abunde ostendunt contradictionem in ea narratione inextricabilem Inventiri, nisi dixerimus, in anno 6452 mendum cubare. Quod si assuerimus, jam non sub Constantino ipso imperium administrante per sese, sed sub patre ejus Alexandro translatio contigerit: quamvis auctor certe scripserit sub Porphyrogenneta imperitante, ut patet ex eo quod num. 27 asserat, dictorum ennergumeni multos exsistere testes, et quod brevi post eventum fuerint sortita. Ex quo etiam infertur alium ab imperatore ipso esse narrationis auctorem: quod ex fine narrationis liquidius apparet: *Custodi eum, qui pie ac mansuete nobis imperat, tuique adventus memoriam celebrat.*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΩΜΑΩΝ

ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν, περὶ τῆς πρὸς Αὐγαρον ἀποστασίσεως ἀχειροποιήτου θαλασσεύου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Καὶ ὡς Ἐδέσσης μετακομισθῆ πρὸς τὴν καινευδαίμονα ταύτην καὶ βασιλεῖα τῶν πόλεων Κωνσταντινούπολιν.

CONSTANTINI PORPHYROGENITI

CHRISTI GRATIA ROMANORUM IMPERATORIS

NARRATIO diversis ex historiis collecta de divina Christi Dei nostri imagine non manufacta ad Augurum missa; exque Edessa in beatissimam hanc augustamque urbem Constantinopolim translata (1).

I. Non solum ipse Patri coæternus Deus Verbum omni major comprehensione erat: verum etiam ejus pleraque fere, vel etiam omnia opera, eadem incomprehensionis caligine sunt contexta. Neque ea solum, quæ rerum hujus universitatis opifelo condidit; sed et quæ assumpta dispensationis munere nostræ concretionis massa, pro prima illa ac singulari suæ deitatis potentia præstabat. Ac plane operæ pretium sit, ut qui se ipse non ignorat, ac scit se nescire quæ pro illius altiora sunt facultate, non in immensum gloriatur, nec stolidè per inane gradiatur, ac vel omnia se scire contendat, aut non esse quæ ejus vim comprehensionis effugiant. Ad hanc igitur expressam Dei Hominis formam quod attinet, quæ nullis coloribus nulloque penicillo, ejus qui edidit admirabili voluntate, eo in linteo eluxit, quod tunc quidem ad Augurum ad sanitatem illi conciliandam missum, nunc autem ex Edessa ad augustam hanc urbem, singulari prorsus Dei indulgentia, ut ipsa incolumis tutaque

A. Οὐκ ἔρα μόνος αὐτὸς ἀκατάληπτος ἦν ὁ συν-αἰδιος τῷ Πατρὶ Θεὸς Λόγος, ἀλλὰ καὶ τὰ πλεῖστα σχεδόν, ἢ καὶ πάντα τῶν ἔργων αὐτοῦ, τῷ αὐτῷ τῆς ἀκατάληπτης γνώφῃ περικαλύπτεται· οὐ μόνον ὅσα ὁ τὸ πᾶν τοῦτο δημιουργῶν ὑπεστήσατο, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν τῷ δι' οἰκονομίαν προσλήμματα τοῦ ἡμετέρου φυράματος ὁμιλήσας ἡμῖν, κατὰ τὴν πρώτην καὶ μίαν ἐκείνην ἐνήργει τῆς αὐτοῦ θεότητος δύναμιν. Καὶ χρὴ πάντως τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀγνοοῦντα, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτὸν μὴ εἰδέναι γινώσκοντα, μὴ εἰς τὰ ἄμετρα καυχᾶσθαι, μηδὲ κενεμβατεῖν ἀμαθῶς, καὶ ἢ πάντα εἰδέναι φιλονεικεῖν, ἢ μὴ εἶναι ἄπερ αὐτὸς οὐ κατέληφε. Τοῖνον καὶ περὶ τοῦ ἐκτυπώματος τῆς θεανδρικῆς τούτου μορφῆς, ὃ ἀγράφως ἐνετυπώθη τῷ ὑπερφύει τοῦ δρόντος βουλήματι, ἧς τὸ ὑποδεξάμενον ὑφασμα, καὶ τότε μὲν τῷ Αὐγάρῳ ἀπεστάλη πρὸς τασιν, νῦν δὲ ἐξ Ἐδέσσης πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ταύτην τῶν πόλεων οἰκονομῆ πάντως Θεοῦ, πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς καὶ φυλαχὴν μετενήκεται, ὡς ἂν μηδενὸς τῶν καλῶν ἐνδεῆς δοκῆ.

NOTÆ.

(1) Baronius et Surius hanc imaginem Romam translata ibi asservari docent; Bzovius Geæse in niri docet in Annalibus.

εἰλουσαν πάντων κρατεῖν. Οἱμαί δὲ τὸν A
καὶ δίκαιον ἀχροατὴν τε καὶ θαυτήν, τὴν
μὲν τῶν καθ' ἕκαστα ἀκριδῶς μαθεῖν καὶ
ιολογίας ἐλθεῖν ἀπαραποίητον τὴν γνῶσιν
ἦν δὲ αἰτίαν τοῦ, πῶς ἐξ ἰκμάδος ὑγρᾶς
μάτων καὶ τέχνης τῆς γραφικῆς ἐναπεμορ-
τοῦ προσώπου ἐν τῷ ἐκ λίνου ὑφάσματι ·
τὸ ἐξ ὕλης οὕτως εὐφθάρτου, τῷ χρόνῳ
νοῦκ ἐδέξατο καὶ ὅσα ἄλλα ὁ φυσικῶς δῆθεν
ν τοῖς πράγμασιν, ἐπιστημόνως διερευνᾶν
ῖ ἀνεπίκτω τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας παρα-
ιδῶς, ὡς εἰ τις πάντα φιλονεικήσῃ τῷ νῷ
ἀκριδῶς, εἰς τὴν παντελῆ ἀγνωσίαν ὄσθεις,
ἔβουσον ἀκαταλήψιας ἀποπεσῶν, κινδυ-
ρι τὰ καίρια, ζημιωθείς τὰ μεγάλα, ἵνα μὴ
ἰὰ μικρὰ συγχωρεῖν. Ὅσοι οὖν τῶν περι B
ιν ὀρθῶν, καὶ θερμότερων περι τὸν ζῆλον
ινεληλύθατε, Δεῦτε, ἀκούσατε, καὶ διηγή-
ιτῖν, ἀπερ' τῆς θεούσης βασάνῃ ἕκαστα πολυ-
ήσας, καὶ οὐκ ἀταλαιπώρως περι τὴν τῆς
διαγενομένου ζητήσιν, ἀπὸ τε τῶν ἱστορίας
ον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείθεν εἰς ἡμᾶς ἐλθόντων.
ἀποβῆτων τῆς μνήμῃ παρ' αὐτοῖς διασώ-
εγον, ἀκριδῶσαι ἐξίσχουσα.

ἰὼ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν
ριστοῦ, ἐπὶ τῆς τοῦ γένους ἡμῶν ἀνορθώσει
ᾶς ἐκδημήσαντος, ἦν κατὰ τοῦ προφήτου
εὐφροσύνης εἰρήνης ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὸ πολυάρ-
έδατο, ὡς περὶ ὑπὸ μιᾶς ζώνης, τῆς Ῥω-
ρχῆς, ἀπάσης διαζωσθείσης τῆς οἰκουμένης,
ἐνὶ ταυτομένης σημάτων. Καὶ διὰ τοῦτο
άντων καὶ πρὸς πάντας ἐπιμιξίαι ἐγίνοντο
αὶ οὐ μεμερισμένως τὴν γῆν οἰκεῖν ἰδοῦν
ποι, ἀλλ' ὡς ἐνὸς Δεσπότητος κτήμα τυγχά-
ῶς καὶ ἐνὸς τὴν πᾶσαν οὖσαν δημιουργοῦ,
τῷ τὸν αὐχένα δούλῳ ὑποκλίναντες, πρὸς
εἰρήνευσαν. Διὸ καὶ ὁ τῆς Ἐδέσης τὸ
α τοπάρχης Αὐγαρος, τῷ τῆς Αἰγύπτου
ἐνῷ φίλος καὶ γνώριμος ἦν· καὶ γὰρ ἀλλή-
κατέρων ἐφοίτων διάκονοι. Ὅθεν καὶ κατὰ
ὴν ἐκείνον, καθ' ὃν ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεός
ικὸν βούλημα πληρῶν, τὴν σωτήριον διδ-
τοῖς ἀνθρώποις προὔτιθετο, καὶ διὰ τῶν
ιν, καὶ παραδόξων θαυμάτων εἰς τὴν περι
ιστεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐπέστρεψε, συνέβη
Αὐγαροῦ ὑπηρετῶν τινα Ἀνανίαν ὀνομαζό-
πρὸς τὴν Αἰγύπτου διὰ τῆς Παλαιστίνης ἰόντα
εἶν, καὶ πῶρρωθεν θεάσασθαι τὸν Χριστόν,
ἠ τοῖς λόγοις τῆς πλάνης ἐξέλλοντα, καὶ τὰ
μάτων ἐπιτελοῦντα παράδοξα. Ὅς οὖν τὴν
ἵπτον πορείαν διήγουσε, καὶ περι ὧν ἐπετέ-
διαλαβῶν, ἀνθυπέστρεφεν ἐπὶ τὸν Κύριον

consistat, translatum est; quo scilicet eorum quæ
pulchra sunt ac præclara, nullo deficiatur, quam in
omnibus dominari primasque obtinere condeceat;
operæ pretium existimo, ut religiosus ac justus tenax
auditor spectatorque, singularum rerum historiam
diligenter condiscat, et ut antiquæ narrationis sin-
ceram omnique fuco vacantem cognitionem acci-
pere studeat: causam autem cur ex humenti
gutta, nullo colorum pigmento et artis pictura,
impressa fuit in linteo vultus forma; quæque ni-
hilominus ratione fragilis adeo materia tanto tem-
pore nulli fuit interitioni labique obnoxia; ac quæ-
cunque denique alia, quisquis res naturaliter ag-
greditur, diligenter scrutari solet, Dei sapientiæ
relinquat, quam nemo satis assequi queat: qui
B nimirum sciat, si quis omnia mentis acie perfecte
complexi connitatur, fore ut ignorantia omnis
mersus barathro, abyssoque incomprehensionis
obrutus ac stuporis, eorum quæ principaliora sunt no-
mine jacturam patiat, ne in his quæ sunt minora
videatur aliquid concedere. Quotquot igitur fide
recti zeloque ferventiores huc convenistis, Venite,
audite, et narrabo vobis ea quæ convenienti exami-
ne singula quæque scrutanti, nec sine labore in-
quirenda versato, tam ex iis qui historiarum monumenta scripserunt, quam qui illinc ac Syriæ
ad nos accesserunt, cum apud ipsos arcana hæc memoria exstare prospicerentur, nancisci demum
doceri.

H. Cum Dominus et Deus ac Salvator noster Je-
sus Christus, ad genus nostrum erigendum ad nos
venisset, erat juxta prophetæ vocem *abundantia
pacis* in terra, dissipatusque erat plurium princi-
patus, cum imperium Romanum totum late orbem
velut zona una constringeret, unusque gubernator
ac rector subjecta quæque teneret. Ideo erat om-
nium vicissim libera congressio, sicque homines
sibi terram colere videbantur, ut non divise, sed
tanquam unius rem domini ac possessionem cole-
rent, quippe cum etiam uno ipso auctore condita
esset: primoque servorum cervicem inclinantes,
inter se pacem agitabant. Quamobrem etiam Edes-
sæ id temporis regulus Augarus, cum Ægypti præ-
tori amicus notusque esset, eorum utrinque mi-
nistri confluebant. Quocirca etiam quo tempore
Dominus noster ac Deus Paternam implens volun-
tatem, salutarem hominibus proponebat doctri-
nam, eximisque ac stupendis miraculis in suam
D fidem hominum corda cogebat, accidit, ut Augari
ministerum quidam Ananias nomine, dum in
Ægyptum per Palæstinam iter haberet, in Christum
incideret, eumque eminens doctrinæ vi ab errore
turbas revocantem, ac insolita omnique fide majo-
ra miracula patrantem conspiceret. Postquam ergo
iter in Ægyptum confecerat, iisque perfunctus
quæ in mandatis acceperat, ad herum reverteba-
tur. Cum longa eum morbi articularis tabe ex-

NOTÆ.

mius doxij. Quæ hic notamus, sphalmata videntur typographica, quorum tamen nonnulla ipsi
rimus, cum certo hujusmodi essent.

cruciari, ac nigra lepra absumi intellexisset, dupplicique affligi calamitate, seu potius multiplici ægritudine divexari, quod et articulorum doloribus teneretur, et lepræ malis miserabilem vitam ageret. Accedebat et deformitatis pudor, cujus gratia ne vix quidem se in conspectu dabat; ac nedum lecto plerumque affixus desidebat, sed et invisentibus amicis præsentiam sui studio subducebat. Idcirco rursus cum esset reversurus, majori rem diligentia exquiri, quo certius hero nuntiet, ne et ille ejus sorte curari medicina valeat. In iisdem igitur rursus Dominum offendit, nempe mortuos suscitantem, cæcos lucis usura donantem, claudis præstantem ut recta incederent: omnes denique quavis laborantes ægritudine, ad sanitatem roburque traducentem.

III. Certior ergo factus perspectoque, hæc palam Domini virtutum esse opera, ut patriam domumque se recepit, Augarum nuntiavit, ac pluribus quæ viderat omnia ac audierat, indicavit. Quocirca velut majus quid ipso negotii capite per ejus occasionem nactus, bonusque ac lætus hero adveniens nuntius, humanissime accipitur, inter servos longe benevolentissimos habitus. Quandoque ægra aliquis afflictaque valetudine, quidquid audiat, actum semper rapit: exstimulante nuntio ac spe incitante, in rem Augarus venandam sibi quoque aucupandam cito citius incumbit, atque ad se talium auctorem sanitatum datis litteris accersit: nec mora, celebri fama ubique vulgatam illam Domino epistolam, in hæc sere se verba habentem, scribit:

IV. Augarus Edessæ princeps, Jesu Salvatori, qui bonus Hierosolymis medicus apparuit, salutem. Nuntiatum est mihi de te, et de curationibus, quas absque medicamentis et herbis operaris. Fama enim est, cæcis visum, claudis gressum abs te restitui, leprosos mundari, demones et immundos spiritus expelli, diuturnis morbis oppressos sanari, mortuos denique suscitari. Quæ cum omnia de te audirem, sic in animum meum induxi: aut revera Deum esse, qui e cælo delapsus hæc efficias, aut certe Dei Filium. Proinde ad te scripsi, orans ut nos invisere, morbumque nostrum sanare non graveris. Audio enim Judæos tibi obrectare, et insidias in caput tuum struere. Est mihi civitas, parva quidem illa, sed ornata, quæ nostrum utrique, ut tranquille in ea degamus, sufficiat.

καὶ βούλομαι κακῶσαι σε. Πόλις δὲ συμκροτάτη μοι ἐστὶ καὶ σεμνή, ἥτις ἐξαρκέσει ἀμφοτέροις, τοῦ κατοικεῖν ἐν εἰρήνῃ ἐν αὐτῇ.

V. Quod ergo Ananias suæ in heram benevolentiae manifesta indicia dederat, ac viæ peritus erat, pingendique artem callebat: per eum talem ad Jesum misit epistolam, etiam atque etiam mandans, ut si litteris a Christo obtinere non posset, ut se ad ipsum conferret, ejus quidem certe for-

A αὐτοῦ, καὶ ἀρθροῖσι χρόνῳ τυραννόμενον ἦν, καὶ μελαίνῃ λέπρῃ ἐκθαπανώμενον, καὶ δεπλῆν συμφορὰν, μᾶλλον δὲ πολλαπλῆν τὴν νόσον πονούμενον, οὗς καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν ἀρθρῶν ἐδύναται συνελχετο, καὶ τοῖς (3) τῆς λέπρας ἐταλαιπώρει κακῶς. Προσῆν δὲ καὶ ἡ τῆς ἀμορφίας αἰσχὺν, δι' ἣν οὐδὲ θεατὸς τοῖς ἀνθρώποις σχεδὸν ἦν. Ἄλλ' οὐδὲ μόνον κλινῆρης τῆ πολλὰ διετέλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισκέψαι ἐρχομένους τῶν φίλων ὑπ' αἰσχύνῃς ἐναπεκρύπτετο. Διὰ τοῦτο πάλιν ἐν τῷ ὑποστρέφειν, ἀκριβέστερον περὶ τῶν αὐτῶν διαγνῶναι ἐσπούδασεν, ἵν' ἔχοι βεβαίως ἐπαγγεῖλαι τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, ὡς ἀνίσως κάκεινος τῆς δι' αὐτοῦ ἰατρείας ἀξιώθη. Εὗρεν οὖν πάλιν τὸν Κύριον ἐπὶ τῶν αὐτῶν, νεκροὺς ἀνιστῶντα, τυφλοὺς ἐδὲ βλέπειν δωρούμενον, χλωροὺς ἀρτίου; δεικνύντα, καὶ πάντας τοὺς ὄτιοῦν ἀσθενοῦντας ῥωννύοντα.

Γ. Ὡς οὖν ἐπιστῶθη, καὶ ἔγνω ταῦτα φανερῶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου τελούμενα, τῷ Αὐγάρῳ ὑποστρέψας ἐγνώρισε, καὶ διὰ πλειόνων ἃ τε εἶδεν ἃ τε ἤκουσεν ἀνεδίδαξεν. Ὅθεν ὡς μείζον τοῦ ἔργου τὸ πάρεργον παρεμπορευσάμενος, καὶ ὡς εὐαγγελίων αὐτῶν καταγγελεύς δεξιῶν, τῆς προσηκούσης ἀποδοχῆς κατηξίωτο, καὶ τῶν εὐνοουσάτων εἰς ἔγχαριζέτο. Καὶ ἐπει τὸ κάμνον αἰεὶ ὡς ἄρπαγμα ποιεῖται τὴν ἐπαγγελίαν, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐλπίδος περιουσίας τὸν ἀνθρώπον, σπουδαίως περὶ τὴν θῆραν τοῦ μνησθέντος πείθει ὀρμᾶν. Καὶ ὁ Αὐγάρος πρὸς τῷ διὰ γραφῆς μετακαλέσασθαι διανέστη τὸν ἰσθαι τὰ τοιαῦτα λεγόμενον δύνασθαι. Καὶ παραχρημα τὴν πανταχοῦ περιφερομένην ταύτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κύριον ἔγραψεν, οὕτως περιέχουσαν:

Δ. Αὐγάρος τοπάρχης Ἐδέσσης (4), Ἰησοῦ Σωτῆρι ἀναφανέντι ἀγαθῷ ἰατρῷ ἐν πόλει Ἱερουσόλυμων, χαίρειν. Ἦκουσται μοι τὰ περὶ σοῦ, καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, ὡς ἀνευ φαρμάκων καὶ βοτανῶν ὑπὸ σοῦ γινόμενων. Ὡς γὰρ ὁ λόγος, τυφλοὺς ἀναβλέπειν ποιεῖς, χλωροὺς περιπατεῖν, λεπροὺς καθαρῖζεις, καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα καὶ δαιμονίας ἀπελαύνεις, καὶ τοὺς ἐν μακροπόσῃ βασανιζομένους θεραπεύεις, καὶ νεκροὺς ἐγείρεις. Καὶ ταῦτα πάντα ἀκούσας περὶ σοῦ, κατὰ τοῦν ἐθέμην τὸ ἕτερον τῶν δύο· ἢ ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός, καὶ καταβάς ἐξ οὐρανοῦ ποιεῖς ταῦτα, ἢ ὅτι Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ ποιῶν ταῦτα. Διὰ τοῦτο τόλμην γράψας, ἐδέσθην σου σκυληῆναι, καὶ ἐλθεῖν πρὸς με, καὶ τὸ πάθος ὃ ἔχω θεραπεῦσαι. Καὶ γὰρ ἤκουσα, ὅτι καὶ Ἰουδαῖοι καταγογγύζουσι σοι, καὶ ἐξαρκέσει ἀμφοτέροις, ἥτις ἐξαρκέσει ἀμφοτέροις,

Ε'. Ἐπει οὖν Ἀνανίας τῆς τε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ εὐνοίας σαφῆ παρέιχε τεκμήρια, καὶ τῆς ὁδοῦ ἐτύχχανεν ἔμπειρος, καὶ τὴν γραφικὴν τέχνην ἠπίστατο, δι' αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐξαπέστειλεν, ἐπισκήψας αὐτῷ, ὡς εἰ μὴ δυνήθει πείσαι διὰ τοῦ γράμματος πρὸς αὐτὸν

NOTÆ.

(3) Puto οἷς.

(4) De hac et sequenti epistola confersis Eusebium

H. E. lib. 1. cap. 13. Baronium ad ann. 31 § 58. et Gelasium Dist. xv. cap. 3. Sancta Romana.

τὸν Χριστὸν, καὶ τὸ ὁμοίωμα τῆς μορφῆς
 μεταγραφόμενον ἀκριβῶς, ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν,
 ἐν σιγῇ γούν διδαχθεῖν, μὴ δὲ ἀκοῆς μόνον,
 καὶ διὰ τῆς ὄψεως, εἰδὲς ὅτιν ὁ τῶν μεγάλων
 τεραστίων δημιουργός. Καὶ δὴ τὴν Τουδαίαν
 εἰδὼν ὁ ἀποστολεὶς, εὗρε τὸν Κύριον ἐν ὑπ-
 οὐρῶν συβρέουσιν δὴμῳ θαλερόμενον, καὶ
 πρὸς αὐτὸν τὰ τῶν θαυμάτων ἐξαίτια. Διὰ δὲ τὸ
 εἶναι τῶν ἄλλου κατ' ἄλλην χρεῖαν ἐληλυθότων,
 οὐκ ἔστιν ὅτι ἂν ἄναξ πησιάσαι τῷ Ἰησοῦ, ἐπὶ
 πέτραν μικρὴν ἀνεστηκυῖαν τῆς γῆς, οὐκ ἄλλω
 ἢ Κυρίου διατριβῆς ἀπελθὼν ἐκαθίζετο. Καὶ
 αὐτῷ καταφανῆς ὁ Σωτὴρ τοῦ πλήθους ἀποκε-
 ρεῖται, καὶ ὑπερανέχων τῶν πολλῶν, εὐθύς
 ἰδὼν τὸν ὀφθαλμοῦς, τῷ δὲ χάρτη τὴν χεῖρα
 ἔθηκε, καὶ τὴν τοῦ φαινομένου μετέγραφεν
 ἦτα.

Ἔγνω οὖν ταῦτα τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς,
 ὅτι ὁ Θωμᾶς μετακαλεσάμενος, Ἄπελθε, φησὶν,
 ἵνα ἴδω τὸν τόπον, καὶ τὸν ἐπὶ τῆς πέτρας
 ἕμμενον ἄνθρωπον, καὶ τὴν ἐμὴν μορφὴν μετα-
 γραφέντα, ἀγάγε με, ἐπιπερόμενος καὶ ἦν
 ἰδὼν ἔχων ἐπιστολήν, ἵνα τὴν τοῦ ἀποστεί-
 λου ἐκπληρώσῃ (5) διαταγήν. Ἀπελθὼν
 Θωμᾶς, καὶ τὸν Ἄνανιαν ἀπὸ τοῦ, ὃ ἤκουσεν
 διαπραττόμενον, ἐπιγινώσκων, ἤγαγε πρὸς τὸν
 Ἰησοῦν. Πρὸ δὲ τοῦ λαθεῖν τὴν ἐπιστολήν παρ' αὐτοῦ,
 αὐτῷ ὁ Χριστὸς καὶ τὴν αἰτίαν τῆς παρουσίας,
 ἔδειξε αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐπιστολῆς,
 ἔδειξε αὐτὴν, καὶ διεκλήθη, ἔπειτα ἐπιστολῶν

ad se afferret, ut velut in umbra saltem, non solo
 auditu, sed et visu, quisnam sit tantorum auctor
 miraculorum, cōdisceret. Cumque adeo qui mis-
 sus erat in Judæam venisset, Dominum invenit in
 subdialibus cum populo qui confluerat dissen-
 tem, eximiamque ac stuporis plena miracula patran-
 tem: quodque ex conferta, aliorum alia necessaria
 ex causa, aduentium multitudine, haud satis libe-
 rum esset Ananiæ propius ad Jesum accedere, in
 petram paulo a terra editiorem ascendens, haud
 procul a loco in quo Jesus, versabatur, conse-
 dit: jamque seorsim a turba Christo illi conspi-
 cito ipsique eminente, confestim defixis in eum
 oculis, ac manu chartæ adhibita, ejus quem coram
 se cernebat similitudinem penicillo ducere cœcepit.

VI. Cognovit itaque Jesus spiritu, ac Thomam
 accersens: Vade, inquit, in eum locum, inque pe-
 tra sedentem hominem, ac meam penicillo du-
 centem formam, ad me adducito, unaque quam ad
 me affert epistolam; ut quod a mittente manda-
 tum accepit, adimpleam. Abiit Thomas, exque si-
 gno operis quod audierat, agnitum hominem ad
 Jesum adduxit. Necdumque ab eo accepta epistola
 adventus causam ad ipsum vltimque epistolæ ei
 Christus edixit. Tumque ab eo ea accepta ac lecta,
 aliam viciniam ad Augurum ita se ad verbum ha-
 bentem misit:

πρὸς Αὐγάρου ἀντεπέθηκεν ἐπὶ λέξις οὕτως ἔχου-

Μακάριος εἶ, Αὐγάρη, πιστεύσας ἐν ἐμοί, C
 φωνάξ με. Γέγραπται γὰρ περὶ ἐμοῦ, τοὺς
 ἰσθμῶν μὴ πιστεύουσιν ἐν ἐμῷ καὶ ἵνα
 ἐωρακότας με, αὐτοὶ πιστεύωσι; καὶ ζή-
 σονται. Περὶ δὲ τοῦ ἐγγράφου μοι ἄλλοις πρὸς σέ,
 ἐπὶ (6) πάντα, δι' ἃ ἀποστάλην ἐνταῦθα,
 ἴσασαι με, καὶ μετὰ τὸ κληρωσάμενος ἀναληφθῆ-
 ναι πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με Πατέρα. Καὶ ἐκ-
 ἀναληφθὼν, ἀποστειλὼ σοὶ ἐν τῶν μαθητῶν
 ὅστις τὸ πάθος σου θεραπεύσει, καὶ ζωή-
 σον καὶ εἰρήνην σοὶ, καὶ τοῖς σὺν σοί, παρῶ-
 ν, καὶ ποιήσῃς τῇ πόλει σου τὸ ἰσχυρὸν,
 τὸ μηδένα τῶν ἐχθρῶν κατισχύσαι αὐτῆς.
 Ἐπιδοῦς οὖν τῷ Ἄνανιᾳ τὴν τοιαύτην ἐπι-
 στολήν ὁ Χριστὸς, ἐπεὶ καὶ περὶ τοῦ τὴν ἔπειτα
 ἦν τοῦ κυρίου αὐτοῦ εἰς πέτρας ἀγαγεῖν ἔγνω
 ἰδὼν αὐτὸν, καὶ φροντίζοντα· τουτέστι
 οὐκ εἰδὼς αὐτοῦ ὁμοίωτα πρὸς ἐκείνον ἀπεν-
 ἔχοντα, νηφάμενος ὑδασι τὸ πρόσωπόν ὁ Σωτὴρ, εἶτα
 πρὸς τοῦτο ἰκμάδα ἐν τῷ ἐπιδοθέντι: αὐτῷ χειρο-
 κρη ἀπομαζάμενος, ἐντυπωθῆναι τὸν αὐτῷ (7)
 ἔπειτα ἐν αὐτῷ ὑπονόησας θεῖως καὶ ὑπὲρ λό-
 γου τοῦτο τῷ Ἄνανιᾳ ἐπιδοῦς, τῷ Αὐγάρῳ
 ἔδειξε ἵνα προσέταξεν, ὡς ἂν τοῦ τε πόθου παραμύ-

VII. Beatus es, Augare, qui in me credideris,
 quem non vidisti. De me enim scriptum est, eos qui
 me viderunt non credituros in me, ut ii qui non vi-
 derunt credant ac vivant. Quod vero ad me scribis,
 ut ad te proficiscar, hic necesse habeo omnia im-
 plere propter quæ sum missus; usque demum abso-
 latis, ad Patrem qui me misit, reverti. Cæterum cum
 primum ad eum me recepero, unum ex meis discipu-
 lis ad te mittam, qui et morbum tuum curet, et vi-
 tam æternam ac pacem tibi suisque præstet; tu-
 que cautionem civitati præbebit, ut adversus eam
 nulli hostes prevalere possint.

VIII. Hanc ubi Ananiæ Christus dedit epistolam,
 quod animi anxium sciret, ut et alterum heri sui
 præceptum impletet, nemo ut formæ ipsius simi-
 litudinem ad ipsum deferret: ipse aqua faciem
 lavans, tumque manantem inde humorem oblato
 mantili abstergens, divino vultuque omnem rationis
 ac dicendi facultatem superante consilio, stam in
 eo figuram expressit, tradensque Ananiæ, Augaro
 ut daret præcepit, ut et amoris solatium haberet et
 morbi remedium. Ills onustus Ananias, ubi ad
 Hierapolitanum oppidum pervenit, quod Saraceno-

NOTÆ.

Combesius legit ἐκπληρώσω.
 ἔστι.

(7) Forte, αὐτοῦ.

rum quidem lingua *Memmich*, Syrorum vero *Mabus* dicitur, extra oppidum cum divertisset, illicque loci tegularum recens coctarum cumulus congestus esset, in eis Ananias sacrum illud linteum abscondit. Ad mediam autem noctem, ingens incendii vis toto circum loco diffusa apparuit; visumque oppidanis omnia procul ardere, ut suis jam rebus diffisi, effusi mœnibus, de incendio cujus terrificæ species objecta fuerat perquirerent. Inter hæc inventum Ananiam, velut facinoris auctorem tenent, ac quid istud rei interrogant, quisve ipse sit ac quo vadat, et unde profectus sciscitantur.

τὸ περὶ τοῦ πράγματος, καὶ τίς τε εἶη αὐτός, καὶ ποῦ

IX. Anceps animi Ananias pro alienæ criminat[i]onis periculo, interim narrat unde sit, et unde veniat, quamve sarcinam ferat; atque se in tegulis deposuisse, unde visum accendi incendium. Mox itaque rem ut vere esset noscendi avidi, locum scrutantes, non hoc solum offenderunt quod ab Anania illic conditum erat, sed et in una vicina tegula divinam illam expressam effigiem, inaudito modo, et ut nemo mente assequi queat, ex priore non manufacto linteo deformata imagine testæ impressam. Quod cum vidissent pleni stupore et admiratione, tum ejus rei nomine, tum quod ignis ardens nusquam occurrisset, sed ex formæ claritate visa esset flamma emicare; tegulam quidem, quæ divinam in se hauserat formam, velut sacrum aliquid pignus ac pretiosum thesaurum, apud se retinuerunt, divinam hujus vim ex eo quod visum erat conjectantes: primum autem exemplar, et ejus ministrum veriti retinere, ad Angarum miserunt. Hactenusque incolumis est, ac venerationem habet apud ejus oppiduli incolas, quæ in tegula forma expressa est; ejus quæ non picta est, ipsa non picta imago; ejus quæ non manufacta, ipsa non manufacta. Ananias autem, peracto quod propositum erat itinere, quæ interim gesta acciderant hero declaravit, ac quæ ferebat salutaria symbola reddidit.

X. Et hæc quidem pervulgata opinio de ea Salvatoris forma non manufacta, quæ impressa linteo est. Fertur vero et alia de illa narratio, nec ipsa ab specie veri remotior, aut quæ probis testibus careat. Quamobrem etiam exponam, ne me aliquis existimet alterius ignorantia, alterius fidem quærere. Nec prorsus mirum, tanto temporis spatio, haud raro falsi aliquid in historiam commesse. In eo quidem quod rei caput est, omnes perinde consentiunt; exque vultu Dominico, inaudito modo, impressam linteo formam asserunt: de rei autem aliquo accidenti (de tempore scilicet) est dissensio. Nihil tamen istud, quidquid est, veritati nocet, sive

θιον καὶ τῆς νόσου αὐτὸ σχῆ. Ὡς οὖν ὑποστρέψων μετὰ τούτων Ἀνανίας, εἰς τὸ κάστρον Ἰεραπόλειως ἔφθασεν, ὃ τῇ μὲν Σαρακηνῶν φωνῇ Μεμμίχ λέγεται, τῇ δὲ τῶν Σύρων Μαβούκ, ἐξωθεν τοῦ τοιοῦτου καταλύσας πολιέματος, σωρείας κεράμων νεωστὶ κατασκευασθέντων ἐκείσε κειμένης, ἐνταῦθα τὸ ἱερὸν ἐκείνο ῥάκος ὃ Ἀνανίας ἀπέκρυψε. Καὶ περὶ μέσης νυκτὸς πῦρ ἐφάνη πολὺ τὸ τοιοῦτον χωρίον περιεκυλοῦν, ὡς ἐντὸς τοῦ ἀστεως δοκεῖν πάντα τὰ περίεπιπυρὶ καταφλέγεσθαι, καὶ περὶ ἐαυτῶν ἤδη δεισαντάς ὑπέξελεθῆναι, καὶ διερευνησθαι περὶ τῆς ὀρωμένης πυρκαϊᾶς. Ἐκείσε δὲ τὸν Ἀνανίαν εὐρεθέντα, συνιχόν ὡς αὐτουργὸν τοῦ τοιμήματος. Καὶ διερεύνησαν τὸν βαδίζον, καὶ ὄθεν, διεπυθάνοντο.

Θ'. Ὡς δὲ τῷ ἀλλοκότῳ τῆς αἰτήσεως ὃ Ἀνανίας διηπορεῖτο, τῶς γε ὄθεν εἶη, καὶ πόθεν ἔρχεται, καὶ τί ἐπιφέρειται διεσάφησε, καὶ ἀποθέσθαι ἐν τοῖς κεράμοις ἐδήλωσε τὸ ἐπιφερόμενον, ὄθεν ἐδόκει ἀνάπτεσθαι καὶ ἡ φλόξ. Εὐθύς δὲ ἐκείνοι τὴν τῶν λεγομένων βουληθέντες διαγῶναι ἀλήθειαν, τὸν τόπον διερευνητάμενοι, εὗρον οὐ μόνον τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀνανίου ἐκείσε ἀποτεθέν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πλησιάζοντι τῶν κεράμων ἐνὶ ἑτερον ἐκτύπωμα τοῦ θεοῦ ἀπεικονισματος, παραδόξως καὶ ὑπὲρ νοῦν ἐπὶ τὸ δοσρακὸν ἀπὸ τοῦ ὑφάσματος τῆς ἀγράφου μεταγραφείσης μορφῆς. Ὁ καὶ θεασάμενοι, καὶ θάμβος ὁμοῦ καὶ ἐκπλήξεως γενόμενοι ἐμπλεψ, διὰ τε τοῦτο, καὶ διὰ τὸ μηδαμῶ πῦρ εὐρεθῆναι καίόμενον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐν τῇ μορφῇ λαμπηδόνος δόξαι τὴν φλόγα ἐκπέμπεσθαι, τὸν μὲν κέραμον τὸν ἀπομαζάμενον ἐν ἐαυτῷ τὸ θεῖον ἐκτύπωμα, κατέσχον παρ' ἑαυτοῖς, ὥσπερ τι κειμήλιον ἱερὸν, καὶ πολῦτιμον θησαυρὸν, ἀπὸ τοῦ ὄραθέντος τὴν περὶ αὐτὸ στοχασάμενοι θεῖαν ἐνέργειαν πρωτότυπον δὲ, καὶ τὸν τοῦτο διάκονον δεισαντας κατασχῆναι, ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Αὐγαρον. Καὶ νῦν ἐστὶ σωζομένη καὶ τιμωμένη παρὰ τοῖς τῆς τοιαύτης πόλεως οἰκήτορσιν, ἡ ἐν τῷ κεράμῳ μορφῇ, τῆς μορφῆς τῆς ἀγράφου ἢ ἀγραφος, καὶ τῆς ἀχειροτέυκτου ἢ ἀχειρότευκτος. Ὁ δὲ Ἀνανίας τὴν προκειμένην αὐτῷ πορταὶν διηνυκῶς, τῷ κυρίῳ αὐτοῦ τὰ μεταξὺ διετράνωσεν, ἀποδοὺς καὶ ἃ ἐπαφῆρετο σωτήρια σύμβολα.

I'. Καὶ οὗτος μὲν ὁ παρὰ τῶν πλείονων λεγόμενος λόγος, περὶ τῆς ἐν τῷ ὑφάσματι ταύτης ἀγράφου μορφῆς τοῦ Σωτήρος ἡμῶν. Λέγεται δὲ τίς καὶ ἕτερος περὶ τοῦτου λόγος, οὔτε τὸ πιθανὸν ἐκφεύγων, οὔτε μαρτύρων χρηστῶν ἀπορῶν. Διὰ καὶ τοῦτον ἐκθήσομαι, ἵνα μὴ τίς ὑποτοπάζῃ ἐν τῷ ἀγνοεῖν τοῦτον, κρατύνειν τὸν ἕτερον. Καὶ πάντως οὐδὲν θαυμαστὸν ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ πλανᾶσθαι πολλάκις τὴν ἱστορίαν. Περὶ μὲν τὸ καιρῖον τῆς ὑποθέσεως, ὁμοίως πάντες συμφέρονται, καὶ ὁμολογοῦσιν, ἀπὸ τοῦ Κυριακοῦ προσώπου τὴν ἐν τῷ ὑφάσματι ἐκτυπωθῆναι παραδόξως μορφῇ. Περὶ δὲ τῶν τοῦ πράγματος, ἦτοι τὸν (8) καιρὸν διαφέρονται. Ὁ

NOTÆ.

(8) Forte, τῶν καιρῶν.

οὐδὲν τῆ ἀληθείᾳ λυμáινεται, εἴτε πρότερον, εἴτε ἄ
 ὕστερον γέγονεν. Ἔχει δὲ οὕτως καὶ τῶν λόγων
 ἑτέρως.

IA'. Ἐν τῷ μέλλειν φασὶ τὸν Χριστὸν ἐπὶ τὸ ἐκού-
 σιον πάθος ἔλθειν, ἦνίκα τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν
 ἐνδεικνύμενος, ἀγωνιῶν ὠρᾶτο καὶ προτευχόμενος,
 ὅτε καὶ τοὺς ἰδρώτας αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβους σταλάσ-
 σαι αἵματος ὁ τοῦ Εὐαγγελίου λόγος ὑποσημαίνε-
 ται· τῆνικαὐτὰ φασιν ἀπὸ τίνος τῶν μαθητῶν λαβόντα
 τὸ νῦν βλέπομενον τοῦτο τεμάχιον τοῦ ὑφάσματος,
 τὰς τῶν ἰδρώτων λιθάδας ἐν αὐτῷ ἀπομάξασθαι καὶ
 εὐθέως ἐντυπωθῆναι τὴν ὄρωμένην ταύτην τοῦ θεο-
 εἰδούς ἐκείνου εἰδούς ἐκτύπωσιν, ὃ τῷ Θωμᾷ παρα-
 θέμενος, μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς αὐτοῦ ἀνοδὸν, δεῖ
 θαδδαίου Ἀυγάρφ ἀποστελεῖται προσέταξε, τὴν διὰ τῶν
 γραμμάτων ὑπόσχεται ἐκπληρῶν. Μετὰ οὖν τὸ ἀνα-
 ληφθῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς
 οὐρανοὺς, δοὺς ὁ Θωμᾶς τῷ θαδδαίῳ τὴν ἀχειρ-
 γρασὸν τοῦ Κυριακοῦ προσώπου ἐκμάρφωσιν, πρὸς
 τὸν Ἀυγαρον ἐξαπέστειλε.

IB'. Καταλαβὼν τοίνυν ὁ θαδδαῖος τὴν Ἔδεσσαν,
 ἔπειθε πρῶτον παρὰ τινι τῶν αὐτόθι Ἰουδαίων.
 Τωβίας οὗτος ὠνόμαστο. Καὶ δὴ πρὸ τῶν λόγων, ἀπὸ
 τῶν ἔργων θέλων ἑαυτὸν γνωρίσαι τῷ Ἀυγάρφ ὁ
 τοῦ Χριστοῦ μαθητῆς, τοὺς ἀσθενούντας τῆς πόλεως
 ἐπακλήσει μόνῃ Χριστοῦ ἰθεράπευσεν. Ὅθεν τοι τοῦ
 Χριστοῦ τῆς φήμης διαδοθεῖσης (ὅπερ ἐπὶ τῶν τοι-
 οῦτων συμβαίνειν φιλεῖ· τὰ γὰρ παράδοξα τῶν πρα-
 γμάτων πολλοὺς ἔχει τοὺς περὶ αὐτῶν ἀπαγγέλλον-
 τας), ἐφάσατο καὶ πρὸς τὸν Ἀυγαρον διὰ τίνος τῶν
 αὐτοῦ δυναστῶν Ἀμδοῦ καλουμένου, ἡ περὶ τῆς
 ἰνδημίας τοῦ ἀποστόλου Χριστοῦ ἀκοή. Λογισάμενος
 οὖν εὐθέως ἐκ τῆς ὑποικουρούσης ἐν αὐτῷ ἐλπί-
 δος, τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι, ἐν ἀποστελεῖται πρὸς αὐτὸν
 ὁ Ἰησοῦς διὰ τῆς γραφῆς ἐπηγγελιστοῦ· καὶ παρ' αὐ-
 τοῦ τελειότερον τὰ περὶ τοῦ θαδδαίου μαθῶν, ἀγα-
 γεῖν αὐτὸν διωρίσατο. Ὁ οὖν Τωβίας ἔλθων, ἐγνώ-
 ρισε ταῦτα τῷ Ἀποστόλῳ· κακεῖνος ἐν δυνάμει πρὸς
 αὐτὸν ἀπεστάλθαι εἰπὼν, τὸ ἐξῆς πρὸς τὸν Ἀυγαρον
 παραγένητο. Ἐν δὲ τῷ μέλλειν κατὰ πρόσωπον αὐτῷ
 ἐμφανίζεσθαι, ἐπὶ τοῦ ἰδίου μετώπου οἶον ἀναστη-
 λώσας τὴν τοιαύτην ἐμφέρειαν, οὕτως εἰσῆει πρὸς
 Ἀυγαρον. Ὁ δὲ πῶρρωθεν αὐτὸν προσιόντα ἰδὼν,
 κρείττον ὄψεως φῶς ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ τῆς ὄψεως
 αὐτοῦ ἐξαλλόμενον ἐδόκει ὄραϊν, ὃ τὸ ἐπιχειμέ-
 νον ἀφείε ὁμοίωμα. Ὅθεν τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς
 ἀτραπούσης λαμπρόντος καταπλαγείς, καὶ ὡσπερ
 ἐν λήθῃ τῶν περὶ αὐτὸν συμπτωμάτων γενόμενος,
 καὶ τῆς πολυχρονίου παρέσεως τῶν μελῶν, τῆς
 κλίτης ἀθρόως ἀνέθορε (9), τρέχειν ἐξεβιάζετο.
 Ταυτὸ πάθος κα. πρὸς ὑπαντήν τὰ παρειμένα μέλη
 καθῶν τρέπον ἔτερον τοῖς ἐν τῷ ὄρει θαδδῶρ τὴν
 ἀστράψασαν μορφήν θεασαμένοις.

II'. Λαβὼν τοίνυν ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου τὸ τοιοῦτον
 ὁμοίωμα, καὶ σεβασμῶς αὐτὸ τῆ κεφαλῇ περιθεῖς,
 καὶ τοῖς γέλοις, καὶ οὐδὲ τ' ἄλλα τῶν τοῦ σώματος
 μερῶν στερήσας τῆς τοιαύτης προσφάσεως, ἔγνω

prius sive postea factum est. Sic vero altera quo-
 que se narratio habet.

XI. Cum Christus ad mortem sponte subeundam
 profecturus, humanam in se naturam, timoris an-
 gustia mortis comite, exhiberet, atque in preces
 effusus esset; quando etiam evangelicus sermo su-
 dorem ejus velut guttas sanguinis notat defluxisse:
 tunc aiunt lintei rescissam partem quam nunc vi-
 demus, cum ex quodam discipulorum accepisset,
 stillantes imbres eo abstersisse: moxque quam
 oculis usurpamus divinam hanc imaginem illi im-
 pressam effulsisse. Pignus Thomæ depositum; ac
 in mandatis datum, ut post Jesu in cælos ascen-
 sum, per Thaddæum, quo sic scripta promissia
 impleretur, mitteret ad Augarum. Igitur Christo
 Domino in cælos recepto, dans Thomas Thaddæo
 non manufactam Dominici vultus effigiem, Augaro
 deferendam jussit.

XII. Veniens itaque Thaddæus Edessam, mansit
 primum apud quemdam ejus loci Judæum, Tobiam
 nomine. Necdum cum regulo conserto sermone,
 quippe cum is animo constitutum haberet, ut ex
 operibus Augaro innotesceret; quos civium ægro-
 tos offendit, actutum curavit solo Christi invocato
 nomine. Quocirca percrebrescente Christi fama,
 uti quidem in talibus solet accidere; res enim mi-
 rabiles et inauditæ, plures sui nuntios habent; ad
 Augarum quoque per unum quemdam ex proceri-
 bus, Andu nomine, advenisse Christi apostolum
 rumor perlatus est. Mox itaque, ea spe quam ani-
 mo alebat, in mentem venit eum ipsum esse, quem
 ei se missurum per literas Jesus promississet. Igitur
 de Thaddæo plenius sciscitatus, cum didicisset, ad
 se virum adduci jubet. Tobias veniens, id quod
 jussus erat apostolo significavit, tum ille cum se
 ad illum in virtute missum dixisset, postridie ad
 eum profectus est. Itaque in procinctu ut se ejus
 coram oculis sisteret, eam sibi effigiem velut sig-
 num in fronte ponens atque erigens, in hunc mo-
 dum ad Augarum ingressus est. Videns ille eminus
 venientem, lucem sibi ex ejus facie emicantem,
 quam nulla vis oculorum ferre posset ejaculante
 ipsa effigie, cernere visus est. Effulgentis itaque
 lucis importabili radio attonitus ac stupens, mor-
 bique casuum ac diutinæ membrorum resolutionis
 velut oblitus, repente lecto excussus, resoluta
 membra in occursum cogit festinare. Eodem scilicet
 affectu, haud tamen eadem ratione ac ii, qui in
 monte Thabor lucis fulgoribus micantem formam
 conspexere.

XIII. Accepta itaque ab apostolo effigie, ac ve-
 nerantis specie capiti imposita, oculisque et mani-
 bus et labiis, ac corporis membris reliquis, nullo
 ejus muncri experte, adhibita, statim membra

NOTÆ.

(9) Forte deest καί.

omnia roborari cognovit, ac meliore statu mutari : mundari lepram ac cedere, tametsi ejus quoddam vestigium ac residuum mansit in fronte. Doctus igitur ab apostolo paulo clarius veritatis doctrinam, deque inauditis Christi miraculis, divinisque passionibus, et sepultura, et resurrectione a mortuis, atque in caelos receptione institutus; cum Deum verum Christum confessus esset, de fornice linteo expressa seiscitabatur; quod nimirum ea diligentius inspecta, nullis terrenis conflata coloribus cognoverat, ejusque stupebat virtutem, quod sic grandi miraculo ac insolito, lectulo exsilierat, ac incolumi sanitate gaudebat. Ad haec Thaddaeus, mortis timorem et angustias declarare, exque sudoribus nullo colorum pigmento expressam effligiem docere : Domini jussu ad eum accessisse, et alia quaecunque jam superior decurrit historia.

XIV. Postquam igitur ex his pariter, manuumque apostoli in nomine Jesu Christi impositione, dolorum vis sensusque aufugerat, membraque resoluta velut astringebantur, atque oris deformitas evanescebat, cunctaque ad sanitatem currebant : rei tantae compendio undique Augarus admiratione defixus : Vere, inquit, Jesu Filii Dei discipulus es, qui curabat absque medicamentis et herbis. Ac ego tanta illi amoris vi ac fide devinctus sum, ut si per eminentem Romani imperii potestatem, per quam subditi nefas bello invicem lacessere, bellum movere liceret, in Judaeos forte, qui Domino cruceem posuerunt, arma movissem, mihi que subegissem. Nunc autem quod et mortem sponte subiisse doceor, ac certus sum fore ut, nisi voluisset, nunquam sibi improba turba subjeceret, nihil ultra quaero ac disputo. Solum divino baptisate lustrari rogo, ac cum tota familia Christi necessitudinis jura obire, meque illi addicere. Multis itaque ante patris miraculis, cunctisque quibus laborabant aegritudinibus sanatis, in quibus, qui proxime Augarum claritate ac potentia attingebat (10), ipse quoque podagra qua laborabat, sanatus, muneris praeco erat; cum curasset Christi apostolus, divinae Augarum piscinae admovit : legitimisque in eo peractis, ipsum ac uxorem liberosque cum tota familia tinxit; exiitque e divina hac expiationis unda mundus spiritus ac sanus, lepra repente abolita, itaque ipsa paucis reliquit, quibus viri frons inusta persisterat.

XV. Hinc factum ut regulus, qui ejus Dominicae effigiei ac formae modis omnibus venerator cultorque existeret, hoc quoque ad aliam ejus religionem adjiceret. Nempe, antiquis Edessae civibus dei cujusdam Graecae superstitiois statua, pro publica urbis porta erecta erat, cui necesse cultum

παρευθὶ τὰ μέλη πάντα θαυμασίως ἀναβρῦνόμενα, καὶ τὴν εἰς τὴν κρείττον μεταβολὴν εἰσδεχόμενα. Καὶ τὴν λέπραν ἐκκαθαίρουμένην καὶ ἀποφεύγουσαν, εἰ καὶ ἐτι ἐν τῷ μετώπῳ λείψανόν τι ταύτης μικρὸν ὑπελείπετο. Διδαχθεὶς οὖν τὸν τῆς ἀληθείας λόγον τότε πρὸς τοῦ Ἀποστόλου τρανότερον, καὶ περὶ τῶν παραδόξων τοῦ Χριστοῦ θαυμάτων, τῶν καὶ θεῶν παθῶν, καὶ ταφῆς, καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως· καὶ ὁμολογήσας ἀληθῆ θεὸν τὸν Χριστὸν, περὶ τῆς ἐν ὄθῳ ἐκτακίσεως τῆς μορφῆς ἐπυθάνετο, ἐπειπερ αὐτήν, ἀκριβέστερον ἐπιστάς, ἐπεγίνωσκεν οὐ διὰ χρωμάτων ὑλικῶν τὴν φύσασιν ἔχουσαν, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ κτε- ἐπλήττετο δύναμιν, ὑφ' ἧς παραδόξως ἐξανέστη τῆς χλίνης, καὶ συνηριθμεῖτο τοῖς ὑγιαίνουσι. Πρὸς ταῦτα ὁ Θαδδαῖος τὸν καιρὸν τῆς ἀγωνίας ἐδήλου, καὶ τὴν ἐκ τῶν ἰδρώτων ἀχρωμάτιστον μύρρωσιν. Καὶ τὴν τῆς ἀφίξιώς πρὸς αὐτὸν Κυρίου εἰσήγησιν, καὶ τὰ ἅλλα ὅσα τὸ φθάσαν τῆς ἱστορίας ἐδήλωσεν.

ΙΔ'. Ὡς οὖν ἀπὸ τε τῆς ἐν τῷ ὄφθαλμῷ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ Θαδδαίου τὰ λυ- πούντά τε ὑπεξίστατο, καὶ τὰ παραιμένα οἴκει συναφίγγετο, καὶ ἡ ἀμορφία διεσκεδάννυτο, καὶ πάντα πρὸς ὑγείαν ἔτραχε, τῷ πανταχόθεν θάμβῳ δ' Αὐγαροῦ συνεχόμενος, Ἐπ' ἀληθείας, ἐξηγήθησας εἰ μαθητῆς Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δίχα φαρμά- κων καὶ βοτανῶν θεραπεύοντος. Καὶ ἐγὼ τοσοῦτο τῇ περὶ αὐτὸν στοργῇ καὶ πίστει συνδέομαι, ὥστε εἰ μὴ ἐδεόμην τὸ ὑπερέχον τῆς τῶν Ῥωμαίων δυνά- μως, οἱ τοὺς ὑπὸ σφῶς οὐκ ἀνέχονταί κατ' ἀλλήλων ὀπλίκεσθαι, τάχα ἂν κατὰ τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον Ἰουδαίων ὄπλα ἐκίνησα, καὶ παρεστησάμην αὐτούς. Νῦν δὲ ἐπεὶ καὶ τὸ πάθος αὐτοῦ ἐιδόκηθ' ἐκούσιον, καὶ πίπτειμαι ὡς οὐκ ἂν, μὴ βουληθέντος αὐτοῦ, κατίσχυσαν οἱ ἀγνώμονες κατ' αὐτοῦ, αὐτὸν προσπεριεργάζομαι. Δέομαι δὲ καὶ τοῦ θεοῦ βαπτέ- σματος ἀξιωθῆναι, καὶ πανοικί πρῆσσοικαιωθῆσαι, καὶ ἀναθεῖναι τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ. Πολλὰ τοίνυν ἐπιτελέσας θαύματα πρότερον ἢ τοῦ Κυρίου ἀπόστο- λος, καὶ πάντας ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν ἰασάμενος, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ πρώτη τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην τῷ Αὐ- γάρῳ ἀνενεγκῶν, ὃν ποδαλγικοῦ παθήματος ἠλευθέ- ρωσε, προσήγαγε τῇ θεῖᾳ κολυμβήθρᾳ τὸν Αὐγαρον. Καὶ τὰ νενομισμένα ἐπ' αὐτῷ τελείσας, ἐδάπτισεν αὐ- τὸν τε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντας τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦτου τῆς καθάρσεως ὕδατος, καθαρὸς ὅλος καὶ ὑγιής, ἀφανισθέντος ἀθρόως καὶ τοῦ ὑπολειφθέντος μικροῦ λειψάνου τῆς λέπρας ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ.

ΙΕ'. Ἐντεῦθεν πάντως τιμῶν καὶ σεβόμενος τοιοῦτον ὁμοίωμα τῆς τοῦ Κυρίου μορφῆς, καὶ τῷ το τοῖς ἄλλοις ὁ τοπάρχης προσέθηκεν. Ἐκ τῶν παλαιῶν τῆς Ἐδέσσης πολιτῶν τε καὶ οἰκιστῶν τῶν ἐπιστή- μων τινὸς [δὲ] Ἑλληνικῶν θεῶν ἄγαλμα πρὸς τῆς δημοσίας πύλης τῆς πόλεως ἀνεστήλωτο, ᾧ πᾶσι

NOTE.

(10) *Potius*, qui primus famam de illo ad Augarum attulerat.

τὴν ἐν τῆς τοῦ Ἰσραὴλ γενέσθαι βουλόμενον, ἀναγκαῖον ἦν προσκυνῆσαι, καὶ νενομισμένας τινὰς εὐχὰς ἀποδοῦναι, καὶ οὕτως ἔχουσθαι τῶν ἐν τῇ πόλει ὄδων τε καὶ ἀγυιῶν. Τοῦτο οὖν τότε ὁ Αὐγαρος καθελὼν, καὶ ἀφανισμῶ παραδοῦς, εἰς τὸν τῆς ἐκείνου στάσεως τόπον, τὴν ἀχειροποίητον ταύτην εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ σανίδος κολλήσας, καὶ διὰ τοῦ νῦν φαινομένου χρυσοῦ καλλωπίσας, ἀνέστησεν, ἐπιγράφας ἐν τῷ χρυσοῦ ταῦτα τὰ ῥήματα· *Χριστέ ὁ θεός, οὐκ ἐπιλείψω οὐκ ἀποσυγχάνει ποτέ.* Ἐδέσπιζε τε πάντα τὸν διὰ τῆς πύλης ἐκείνης διέρχουσαν· μέλλοντα, ἀντὶ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης στήλης τῆς ἐκείνου καὶ ἀνωφελοῦς, τὸ προσῆκον σέβας, καὶ τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν καὶ τὴν τιμὴν ἀπονεμῆν τῇ κολυθαυμάστῃ θαυματουργῷ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνη, καὶ οὕτως εἰς τὴν πόλιν Ἐδέσσης εἰσέρχουσα. Καὶ διατηρήθη τοιοῦτον τῆς τοῦ ἀνδρός· εὐσεβείας ὡς ὅσον προχάραγμα καὶ ἀνάθημα, μέχρι τῆς ἐν τῷ βίῳ παροικίας αὐτοῦ τε τοῦ Αὐγαροῦ, καὶ τοῦ τούτου υἱοῦ, ὃς τῆς βασιλείας καὶ τῆς εὐσεβείας τῆς πατρικῆς κατέστη διάδοχος. Ἄλλ' ὁ τούτων υἱὸς τε καὶ οἰωνός, τῆς μὲν πατρῴας καὶ παππῶας ἀρχῆς κλάδοχος γέγονεν, οὐ μὴν καὶ τῆς εὐσεβείας κληρονομοῦ· ἐγένετο ἄλλ' ἀκατάκτιστον, ὡς εἰπεῖν, τὴν εὐσεβείαν, καὶ πρὸς τοὺς δαίμονας, καὶ τὰ εἰδωλα ἀπομύλησε. Διὸ καὶ οἰωνοὶ τὸ ἀνταπόδομα τοῖς δαίμονας ἀνταποδοῦναι, ἐβουλήθη, ἐπεὶ ὁ πάππος αὐτοῦ τὴν εἰδωλικὴν ἐκείνην στήλην ἀφανισμῶ παραδέδωκε, τὴν αὐτὴν καταβίβην καὶ τὴν τοῦ Κυρίου εἰκόνην προσεργασθῆναι. Ἄλλ' οὐκ ἐπέτυχεν τῆς θήρας ὁ ὄδιος. Ὁ γὰρ ἐπίσκοπος τοῦ τόπου τούτου προγόνος, τὴν ἐνδεχομένην εἶθετο πρόνοιαν, καὶ ἐπεὶ ὁ τόπος, καθ' ὃν ἀνέκειτο ἡ εἰκὼν, κυλινοροειδοῦς ἡμισφαιρίου σχῆμα διέβασεν, θρυαλίδα πρὸς τῆς εἰκόνης ἄψας, καὶ κέραμον ἐπιθεῖς, εἶτα ἐξωθεν τιτάνη καὶ κλίνοισι ὀπταῖς ἀποσφράξα· τὸ ἐμβαδὸν, εἰς ὁμαλὸν ἐπιφάνειαν τὸ τετρίχον ἐπηύθυνεν. Καὶ ἐν τῷ μὴ ὄρασθαι τὴν φθορομένην μορφήν, ἀπέστη τῆς ἐχειρήσεως ἐκείνος ὁ δυσσοιθής. Ὁ δὲ κέραμος διὰ τοῦτο, οἶμαι, πρὸς τῆς εἰκόνης· τεθῆναι πρὸς τοῦ ἱερέως διώριστο, ὡς ἂν μὴ τινα σῆψιν ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς εὐρύτου, καὶ τῆς ἐκ τοῦ τιτάνου νοτίου ἐγγενέσθαι ἐν τῷ ὑποδοχεῖ δέξηται.

IC'. Ἐρῆβει τοῖνον ὁ χρόνος διὰ μέσου πολὺς, καὶ τῆς ἐξ ἀνθρώπων μνήμης ἀπεβύθη καὶ ἡ ἀναστήλωσις τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰκόνης, καὶ ἡ ἀπόκρυψις. Ὡς οὖν ἐν τοῖς οἰκείοις καιροῖς Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τὰς τῆς Ἀσίας πόλεις πορθῶν, καὶ πρὸς τὴν Ἐδέσσαν ἐφθασεν, καὶ πρὸς ταύτης πηξάμενος χάρακα, πᾶσαν μηχανὴν ἐκίβει, καὶ πᾶν τὸ πρὸς ἄλωσιν πόλεως ἐπιτήδεον ὄργανον ἐξηγρεύετο, ἐτακταίνετο δὲ πάντα τὰ πρὸς ἀφέσεις βελῶν, κατασεισῆσαι τεῖχων, διατραύσεις (11) πυλῶν. Ἐν τοιοῦτῳ κινδύνῳ οἱ Ἐδεσσηνοὶ γεγονότες, ἐπενθῶν μὲν τὰ θύνακα καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἀντιπαρατάξιν, διαπρασαθεύοντο δὲ περὶ βοηθείας καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους

A adhibere, quisquis domum in urbem ingredi vellet, certa que simulacro vota reddere, ac tum libero aditu urbis vicor plateasque percurrere. Sustulit itaque eam Augarus ac abolevit, inque ejus basis loco ad asserem glutino compactam hancce non manufactam Domini nostri Jesu Christi imaginem quo nunc auro conspicua est egregie ornatam, st̄ tuit, his illi auro inscriptis verbis: *Christe Deus qui in te sperat, nunquam voto frustratus abit*: sanxitque, ut quisquis per eam portam transiturus esset, pro veteri illo nullius frugis simulacro prorsusque inutili, convenientem cultum atque debitam adorationem honoremque, multiplici titulo admittendam miraculorum effectrici Christi imagini redderet, sicque Edessam urbem amicus hospes intraret. B Duravitque pietatis viri monumentum hoc ac sarra devotio, quamvis tum ipse Augarus, tum filius vita superstes fuit; quippe qui paterni regni pr̄terque pietatis successor exstitit. Horum nihilominus filius neposque, fuit is quidem patris avique principatus successor, at nihil horum pietatis hæres. Quin in pietatem, ut sic dicam, calcibus insultavit, atque ad dæmones ac simulacra descendit. Velut itaque dæmonibus vicem redditurus, hoc sectant̄ statuit, ut sicut avus superstitionum simulacrorum illud aboleverat, sic ipse Dominicam imaginem eidem noxæ subjiceret. Haud tamen vir dolo contumertus, prædæ compos effectus est. Loci namque episcopus, rei præsciens, quantam licuit ipse curam adhibuit. Quodque locus ubi imago collocata erat, cylindri speciem referentis hemisphærii figuram retinebat; accensa ante imaginem lucerna, tegulaque imposita, ac tum deforis calce coctisque lateribus obstructo loci ambitu, quidquid ejus erat in planam superficiem redegit, ereptaque oculis forma invidiæ habita, a consilio ac molitione impius homo abstulit. Ideo autem, ut arbitror, ante imaginem testa sacerdoti collocata est, ne ex situ ædificii et calcis humore, cui impressa imago linteum putredinis aliquid contraheret, ac per longiores temporis moras dampnum acciperet.

C τῆς εἰκόνης, καὶ τὴν ἐκ τοῦ χρόνου βλάβην προσ-
D XVI. Multum interim temporis annorum longa serie fluxerat, exque memoria hominum et quod erecta sacra hæc imago, et quod occultata, effluxerat. Ubi itaque suis Chosroes Persarum rex temporibus, Asiæ civitates diripiens, Edessam quoque petierat, valloque posito nullam non movebat machinam, ac quidquid expugnandæ civitati videbatur, diligenter instruxerat; constructis nimirum omnis generis tormentis, quibus tela jaceret, muros quateret, portas effringeret; Edesseni in tantum adducti periculum, ipsi quoque qua se via tuentur aciemque opponerent, serio cogitare. Missi legati et ad Romanorum duces, a quibus sociali

NOTÆ.

(11) διαβραύσεις.

manere auxilia impetrarent. Romani tunc exercitus prator Helio erat, ipseque a se, Persarum vi acie laborans, auxiliaria copias sufficere Edessæ civibus non valebat, animos tamen scriptis litteris addebat, Dominique epistolam ac veram in ea sententiam, qua incolomis futura, nullaque hostium vi expugnanda civitas et ferretur et crederetur, in memoriam revocabat. Porro Persæ cum palam adoriebantur, tum ex insidiis structisque cuniculis civitatem tenebant. Procul igitur occulta scrobe, per subterraneos meatus sibi in urbem aditum struebant. Cumque jam perinde ac quidam urinatores intra muros ex cuniculis successissent, contigit insidias detegi per talem occasionem. Nimirum illa in urbis parte faber quidam ærarius intra muros ædes habebat, cujus vasa ænea in domo sublimia, Persis sub terra tundentibus ac pulverem egerentibus, sonitum emiserunt. Itaque consilii inopes, et ad extremam cives desperationem redacti, ad Deum confugiant, ipsumque cordis dolore ac lacrymis exquirunt. Porro noctu mulier quædam ornato habitu, gravique ac modesta specie, præstantior denique quam ut homo videretur, episcopo, Eulalio huic nomen erat, apparet, monetque arrepta non manufacta Christi imagine, cum ipsa supplicationem habeat; foreque omnino ut Dominus portenta sua ac miracula ostendat. Aiebat episcopus, nescire se prorsus, an omnino talis imago apud cives aliosve ullos exstaret. Tunc ad illum quæ muliebri habitu se conspicuam fecerat, super portam urbis tali loco per talem modum imaginem absconsam subjecit.

XVII. Mane igitur episcopus, aperta visione fretus, cum supplicatione ad locum conveniens, scrutansque, integram ac incolumem divinam offendit imaginem, lucernam quoque tot retro annis inextinctam: inque testa ante lucernam ejus conservandæ causa imposita, alteram imaginis expressam effigiem, quæ ipsa hactenus Edessæ incolomis est. Sumpta igitur in manus divina Christi Dei hominis effigie, præsidens episcopus ad locum pergit, ubi Persæ ex vasorum ære sonantium tinnitu cuniculum struentes deprehensi erant: cumque cives et ipsi intus aggressi in alios alii incurrisserunt, in ignem ipsis in hostes paratum ex lucerna oleum stillantes, inque Persas in cuniculo repertos mittentes, omnes perdiderunt. Iisque demum liberati insidiis eodem molimine etiam machinas extra muros positas adorsi, has quoque repente combusserunt, pluresque in eis militares viros sustulerunt. Jamque adeo aucti fiducia, crebros etiam e muris mittentes lapides, eorum jactu ac rotatione, impuri exercitus duci aliisque non paucis necem consciverunt. Neque id modo, sed et extrinsecus a Persis adversus cives accensam pyram, quam olearum multarumque aliarum, quas immiserant arborum

A στρατηγούς. Ἡλίω δὲ, ὁ τότε τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων ἡγούμενος, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων πονούμενος, τοῖς ἐν Ἐδέσῃ συμμαχίαν πέμψαι οὐχ οἶός τε ἦν. Διὰ γραμμάτων δὲ διεθάρθουν, τῆς τοῦ Κυρίου ἀναμνησκῶν ἐπιστολῆς, καὶ τῆς ἀψευδοῦς ἐν αὐτῇ ἀποφάσεως, δι' ἧς ἀπόρρητον τηρεῖσθαι τὴν πόλιν καὶ λέγεται καὶ πιστεύεται. Οἱ δὲ Πέρσαι μετὰ τῆς ἐμφανοῦς ἐπιθέσεως, καὶ τὰ ἀφανῶς ἐπενθῶν ἐπιβουλεύματα. Καὶ πόρρωθεν ὀρύττειν ἀρξάμενοι, δι' ὑπὸ νόμιον ἔνδοθεν γενέσθαι τῆς πόλεως ἐτεχνάζοντο. Ὡς δὲ ἦσαν οἷον ὑπερδρι καλυμθητὰ τοῦ τείχους ἐντὸς ὑπὸ γῆν, ἐκ τοιαύτης αἰτίας καταφανεῖς τοῖς ἔνδοθεν τοῦ τείχους..... χαλκῆα οἰκεῖν, οὗ τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν αἰωρούμενα κειμήλια ἤχον ἀπετέλει, τῶν Περιτῶν ὑπὸ γῆν κοπιόντων καὶ ἐκφορούντων τὸν χεῖρον. Ἐν ἀμηχανίᾳ οὖν καὶ τῇ ἐσχάτῃ ἀπογνώσει οἱ τῆς πόλεως καταστάτες πρὸς τὸν Θεὸν καταφεύγουσι, καὶ μετ' ὀδύνης καρδίας καὶ δακρύων ἐξεζητοῦν αὐτόν. Φαίνεται τοίνυν διὰ νυκτὸς τῷ ἐπισκόπῳ (Εὐλάλιος δὲ οὗτος ἦν) γυνὴ τις εὐσταλῆς καὶ σεβασμῖα, κρείττων ἢ κατ' ἀνθρώπον, ὑποτιθεμένη αὐτῷ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα λαβεῖν τοῦ Χριστοῦ, καὶ λιτανεῖαν μετ' αὐτῆς ποιήσασθαι πάντως δεῖξαι τὸν Κύριον τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος παντελῶς ἀγνοεῖν ἔλεγεν εἰ ἔστιν ὁμοῦ, εἴτε παρ' αὐτοῖς, εἴτε παρ' ἄλλοις τισὶν ἢ εἰκόνα. Τότε λέγει πρὸς αὐτὸν ἢ ἐν γυναικείῳ φαινόμενῳ τῷ σχήματι, ὅτι ἐπάνω τῆς πύλης τῆς πόλεως ἐν τῷ τόπῳ διὰ τόνδε τὸν τρόπον ἢ τοιαύτη εἰκὼν κειμένηται.

IZ. Ἔωθεν οὖν ὁ ἐπίσκοπος τῷ ἐναργεῖ τῆς θύρας πεποιθώς, μετὰ λιτῆς πρὸς τὸν τόπον ἔλθων, καὶ διερευνησάμενος εὗρε τὴν θεῖαν ταύτην εἰκόνα ἀδαλῶθητον, καὶ τὴν θρυαλλίδα ἐν τοῖς τοσοῦτοις μὴ ἀποσβεσθεῖσαν ἔτεσι. Καὶ ἐν τῷ πρὸς φυλακὴν ἐπιτεθέντι πρὸ τοῦ λύχνου κεράμῳ ἐπέκτυπωθὲν ἱερὸν ὁμοῖωμα τοῦ ὁμοιώματος, ὃ καὶ μῆχρ' τοῦ νῦν ἐν Ἐδέσῃ τυγχάνει σωζόμενον. Λαθῶν οὖν κατὰ χεῖρας τὸ θεῖον τοῦτο θεανθρώπου Χριστοῦ ἀπεικόνισμα, καὶ ἐπὶ κρείττονος ἐλπίδος γενόμενος, ἐρχεται κατ' ἐκείνον τὸν τόπον, καθ' ὃν οἱ Πέρσαι διορύττοντες ἀπὸ τοῦ τῶν χαλκωμάτων ἤχου κατάφωρον καθεστήκεσαν. Καὶ ἀρξάμενοι ἔνδοθεν ὀρύττειν (12) τῶν τῆς πόλεως, ὡς ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο, ἀπὸ τῆς λυχνίας ἐκείνης ἔλαιον ἐπιστάξαντες, εἰς τὸ κατὰ τῶν πολεμίων αὐτοῖς εὐτρεπισμένον πῦρ, καὶ κατὰ τῶν ἐν τῷ ὑπὸ νόμῳ Περσῶν ἀφέντες, πόντος ἀπέωλεσαν. Καὶ τῆς ἐντεῦθεν βυσοθέντες ἐπιβουλῆς, πρὸς τὰ ἐκτὸς τοῦ τείχους μηχανὰς τὴν ὁμοίον πείραν προήνεγκαν, καὶ ταύτας ἀθρόως κατέφλεξαν. Καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐταῖς πολεμίων ἀνάλωσαν. Ἦδη δὲ ἀναθεσθάρθηκότες, καὶ λίθων ἀφείσας συγχῶν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐπεποήθητο, ὑφ' ὧν καὶ ὁδὸν στρατοπέδου ἀρχῆν τοῦ μιᾶρου στρατεύματος συνέδη πεισὶν κ...

NOTE.

(12) Locus fortasse non sanus.

ἄλλους πολλοὺς σὺν αὐτῷ. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐξωθεν ὑπὸ τῶν Ἡερσῶν ἀναφθεῖσαν κατὰ τῶν ἔνδον πυρᾶν, ἣν ἀπειρος ὕλη ἐλατῶν τε καὶ ἄλλων συχῶν καταπεσόντων δένδρων ὑπέτρεψε, κατ' αὐτῶν γενέσθαι ἢ τῆς συμμάχου θείας εἰκόνοσ·..... ὡς γὰρ ἄνωθεν Εὐλάλιος ταῖς οἰκείαις τοῦ τείχους ἐφαπλώσας ταύτην παλάμαις τὴν πόλιν διώδευεν ἐξαίφνης, ὡς κατὰ τὴν τόπον τοῦτον ἐγένετο, βίαιος ἄνεμος ἐξεγερθεὶς, κατὰ τῶν ἀναφλεγόντων τὴν τοιαύτην καὶ ἐνεπύριζεν, ὡς τοὺς Χαλδαίους τὸ πρῖν.

III. Ταῦτα οὐκ ἀμάρτυρός ἐστι λόγος, εἰς ἡδονὴν ἀκοῆς ἢ ἀπάτην παρ' ἡμῶν συμπλασθεὶς, ἀλλὰ τρεῖς ἰσθμῶν πατριάρχαι, Ἰωβ Ἀλεξανδρείας, Χριστοφόρος Ἀντιοχείας, καὶ Βασίλειος Ἱεροσολύμων ἀνέγραψαν, καὶ οὕτως ἔχειν ταῦτα ἐγνώρισαν, Θεοφιλεῖ γράψαντες τῷ βασιλεῖ τὰς ἱερᾶς εἰκόνας ἐξυβρισκόντι. Ὅτε διὰ πολλῶν ἀποδεικνύοντες τὸ τῶν θεῶν εἰκόνων ἱερὸν καὶ σεβασμῖον, καὶ περὶ τούτου διέλαθον. Καὶ ἔστι βουλομένη τὴν πολῦττον ἐκείνην ἐπιστολὴν ἀναλίσσασθαι, καὶ περὶ τούτου μαθεῖν. Ἀλλὰ καὶ τῇ Εὐαγρίου ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ εἰ τις φιλοπόνως ἐνέτυχεν, ἔγνω πάντως οἷα περὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰκόνοσ κατὰ τὸν τέταρτον λόγον φησί.

10. Ἀναγράφει γὰρ, ὡς μετὰ τῶν ἄλλων ὁ Χοσρόης καὶ τοῦτο πεποίηκε, θεῶν περιφανῶς ἐλέγξει ψευδῆ τὴν παρὰ Χριστιανοῖς θυρολούμενον περὶ τῆς τοιαύτης πόλεωσ λόγον, ὡς εἶη ἀπόρητος. Ἐύλων γὰρ τι μέγα χρῆμα, καὶ πλῆθος ἀπειρον, ἐν βραχεῖ τῇ τοῦ στρατεύματοσ πολυχειρίᾳ συναθροίσας ἐξ ἐπιτάγματοσ, καὶ ταῦτα κατὰ δύο τείχουσ τηξάμενοσ κύκλω τῆσ πόλεωσ· εἶτα χοῦν κατὰ τὸ μέσον ἐπεμβάλων, καὶ ἀντιμέτωπον ἄλλο τείχοσ οἰκοδομῶν, ὕψηλότεροσ ἐγένετο τῶν τῆσ Ἐδέσσησ τειχῶν, καὶ ὡσ ἐξ ὑπερδέξων τὰ βέλη κατὰ τῶν ὑπὲρ τῆσ πόλεωσ προκινουμένων ὄσον οὐκ ἀφίστασθαι ἔμελλεν. Ὅπερ οἱ Ἐδέσσηνοὶ ὡσ ἄπο ἀντικρῦ τῶν τειχῶν ὀρώντεσ ἐξεγερόμενον, δι' οὐ ὡσ ἐκ τοῦ ἰσοπέδου τοὺσ πολεμίουσ ἐπιθεῖναι τοῦ ἀστεοσ ἤλπίζον· ἐν ἀμηχανίᾳ καίπερ ὄντεσ, ἀντιμηχανώμενοὶ δὲ ὁμοσ τὰ δυνατὰ καὶ αὐτοὶ, διδρυγμα ἐπεχείρουον πρὸ τοῦ νεοστάτου ἐκείνου τείχουσ ὀρύξασθαι, ὡσ ἂν εἰ δυναθεῖεν τὰ πρὸ τοῦ χώματοσ ὑπάσαι σταυρώματα, πρὸσ τὴν ἑώρακα τὴν χοῦν ὑποσπάσωνται, καὶ οὕτωσ τὸ μέγα τείχοσ ἐκείνο οἷον ἐξ ἀνείρου ἀναπλασθὲν, θάπτον κατενεχθῆ καὶ διαρῦθῆ. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν δρυγμα διήμιστο, πῦρ δὲ τοῖσ ξύλοισ ἐνιέντεσ τοῦ σκοποῦ διήμαρτον, καὶ δυναμένου τοῦ πυρὸσ διὰ τὸ συμπαπιλημένον ἔνδον εἶναι τὴν χοῦν, καὶ τὰ ξύλα ἐτι χλωρά, κεινοῦ τινοσ δίχα τῆσ ὕλησ ἐμπεριδράξασθαι, τὴν ἱερὰν ταύτην εἰκόνα εἰς τὴν νεότευκτον ἐκείνην τάφρον εἰσαγαγόντεσ, καὶ ὕδωρ ἐκ ταύτησ καθαγάσαντεσ, καὶ τοῦτο τῇ πυρᾷ καὶ τοῖσ ξύλοισ προσεπιδράσαντεσ, ἐνεργὸν γενέσθαι τὸ πῦρ κατεπράξαντο. Καὶ τῇ πίστει τῶν δεδρακότων τῆσ θείασ συνεπιλαβομένησ δυναμέωσ, ὡσ ἔλαιον τὸ ὕδωρ ἐγένετο τῷ πυρὶ, καὶ ἐξῆψε τὴν φλόγα, καὶ κατανάλωσεν ἅπαν τὸ πρῶτον. Τότε οὖν ὁ Ἡερσῶν βασιλεὺσ τὴν ἄλωσιν

A infinita aggesta materia alebat, in ipsos qui accenderant, divina virtus imaginis benigne opitulantis convertit. Cum enim eam e muro desuper suis ipse manibus Eulalius explicans civitatem obiret, ut ad eum locum successit, obortus repente ventus validus, in eos qui rogam accendebant, flammam convertit; hæc illos persecuta, haud secus ac olim Chaldaeos, incendit.

πυρκαϊκὴν τὴν φλόγα ἐπέστρεψε· καὶ ἐδίωξε τούτουσ,

XVIII. Non hæc aures mulcendi causa, aut veritati fucum faciendi, nullis testibus a nobis conficta narratio: quinimo tres simul patriarchæ, Job Alexandrinus, Christophorus Antiochenus, et Basilius Hierosolymitanus, ipsi scripserunt, atque hæc sic se habere, datis Theophilo imperatori litteris, qui sacrarum violator imaginum esset, palam fecerunt: tum nimirum cum longa dissertatione divinas imagines sanctas astruentes ac veneratione habendas, istud quoque tractarunt: ac licet nosse, si quis in multos versus fusam eam epistolam ut legat in animum induxerit. Sed et Evagrii ecclesiasticam Historiam si quis attentius legerit, plane novit quanta ille de hæc sacra imagine libro quarto scribit.

XIX. Refert enim, quod cum aliis de causis, tum ob eam potissimum rationem Chosroes exercitum duxerit, ut aperte ostenderet esse falsum, quod de Edessa civitate Christiani jactabant, eam nulla vi expugnari posse ac diripi. Cum enim ingentem lignorum struem et pene infinitam conferta militum manu succedanea ope opus maturantium brevi coegisset, atque his fixo vallo duplici quasi muro civitatem cinxisset, tumque mediam aream ingesta humo opplevisset, inde surgens oppositus murus alius, civitatis mœnibus altior effectus est, moxque futurum erat, ut e superioribus in præsidarios jaculorum imber deplueret. Vident itaque cives ex adverso murorum velut montem assurgere, per quem hostes, quasi ex plano haud incerto eventu in urbem ingressuri essent. Quanquam igitur vix non consilii inopes, ipsi quoque quanta facultas, adverso molimine objectam novo illi muro fossam ducere; in ejus voraginem, si modo liceret communientes vallos succendere, detracto aggere, ea ratione velut insonitio repente enatum ingentem illum murum pessumdarent ac solo æquarent. At ubi absoluta quidem fossa est, ignisque lignis immissus, nec ex voto res succedebat, quod humo constipata, ac cum ligna adhuc viridia essent, non poterat ignis absque novo pabulo vallum corripere; in fossam recenter ductam sacra hæc adducta imago, exque illa sanctificata aqua asperso rogo effectum est, ut flamma vivax atque efficax exiret, fuitque igni olei loco aqua, divina virtute his qui rem moliti erant propitia: indeque succensa flamma absumptum quidquid obvium erat. Tunc ergo Persarum rex urbis expugnandæ spe omisso, ac cum non lateret unde civibus corrogata auxi-

lia, ad conventiones adjecit animum, percussoque pacis fœdere, in suam regionem reversus est.

XX. Erat autem hic quoque haud ita post ab hac sacra imagine beneficium accepturus, hostes demerente, ejusque necessariorum hostibus exitium parante. Regis enim filia quam malus dæmon invaserat, mentisque statu qui ex natura est dejecterat, obsidentis afflatu dæmonis continue clamabat : Qui in puella domicilium habet spiritus, non egressurum, nisi imaginis non manufactæ Edessa adventu ac præsentia. Audivit rex, ac secum animo reputans quæ in obsidione gesta acciderant; nec enim inaudita repente Edessenorum fortitudo audaciaque eum lætuorati; missi statim ad civitatis præsidem Eulaliūque metropolitam, ac civitatis ipsum communis litteris, divinam ad se citius summaque vi potentem mitti petit imaginem, omnino rogans, ne proceres cassæ eant. Illi autem, tum gentis infidos mores suspectos habentes, tum veriti ne Persarum rex hoc moliretur, ut ipsorum eis robur ac præsidium auferret : serioque cogitantes ne temere prodereat, quia res illis in tuto positæ essent, ac unde beneficia affluerent; cumque nihilominus ea occasione pacem dissolvere nollent, solers atque oppido utile consilium ineunt. Ex primo scilicet exemplari, aliam omnino æqualem, ac quam licuit similem ducentes imaginem, ex non picta, artis opera pictam, summa quadam possibili illius imitatione, ad regem qui poposcerat, ablegant. Vixque adeo sacræ sarcinæ bajuli Persarum fines intraverant, cum statim dæmon puellæ ore clamat, mox se adventantis virtute, exiturum ac hospitio migraturum, modo solum accersita imago reverteretur, ac neque ad regiam, neque ad Persarum civitatem accederet. Id dæmon a rege magnopere contendebat supplicique efflagitabat. Pollicetur rex : egressoque dæmone ac filia sanitati reddita, fidem Choroës liberaturus quam obstrinxerat dæmoni, atque promissum servaturus, sive etiam propter mala opera et impura, venientis potentiam veritus, ut in urbem unde exierat imago referatur jubet, ac præterea eos qui miserant, maneribus donat.

τῶν ἔργων καὶ μυστῶν, ἀποστείλας ὑποστρέψαι πρὸς τὴν, ἀφ' ἧς ἐξῆλθε, πόλιν τὴν τοιαύτην εἰκόνα ἐκέλευσε. Καὶ δῶρα προσθεὶς παρ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς

XXI. Erant ergo apud Edessanos pretiosæ hæ reliquiæ, inexhaustus thesaurus, imago illa primaria nullaque picturæ arte efficta, jugem illic venerationem habens, suosque vicissim clientes servans ac tuens. Postquam autem ad augustam hanc urbem, optima quæque ac pulcherrima confluxerant, divinæque voluntatis erat, ut et hoc sacrum pignus cum reliquis ejus præclaris ornamentis in ea reconderetur; qui imperii Romani clavum Romanus teneret ac rerum summa potiretur, in eam rem incumbit ac navat operam, suis ut curis urbs augustæ felicitatis cumulo, id quoque nanciscatur.

Ἐπιπύει enim aliis aliisque temporibus missis nun-

τῆς πόλεως ἀπογνοῦς, καὶ τὴν βοήθειαν ὄθεν ἔχον μαθὼν, πρὸς συμβιβάσεις ἐχώρησε, καὶ σπονδὰς εἰρημικὰς ποιησάμενος, πρὸς τὰ οἰκεία ἀνθυπεκνόστησεν.

K'. Ἐμελλε δὲ ἄρα καὶ οὗτος οὐκ εἰς μακρὰν εὐεργεσίας τυχεῖν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰκόνης, τῆς τῶν πολεμίων αὐτοῦ εὐεργετίδος, καὶ τῶν αὐτοῦ ἀναιρέτιδος. Τὴ γὰρ τοῦτου θυγάτριον ὄνδ δαιμονίου πνεύματος συσχεθὲν, καὶ τῆς κατὰ φύσιν ἔκσταν καταστάσεως, ἔδρα συνεχῶς δι' αὐτοῦ ἐνεργούμενον. Εἰ μὴ ἐξ Ἐδέσσης ἡ ἀχειροποίητος εἰδη εἰκῶν, ἐνταῦθαι τὸ ἐνοικον τοῦτου μὴ ἐξελεύσεται. Ὅσοι ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς πολιουρίας λογισάμενος (οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸν ἡ παράδοξος ἐξείσφυνης ἰσχὺς, καὶ τὸ θάρρος διέλαθε τῶν Ἐδεσσηνῶν), γράφει παραχρῆμα πρὸς τε τὸν τῆς πόλεως προεξάρχοντα, καὶ πρὸς τὸν μητροπολίτην Εὐλάλιον, καὶ πρὸς τὸ κοινὸν τῆς πόλεως, ἀποσταλῆναι ὅστις αὐτῶν τὸ θεῖον καὶ πανσθενὲς ἀπεικόνισμα, προσθεὶς καὶ τὴν αἰτίαν, τὴν τῆς θυγατρὸς συμφορὰν. Καὶ παντοίως ἀξίων τε καὶ βιαζόμενος, μὴ ἀποτυχεῖν τῆς αἰτήσεως. Οἱ δὲ τό τε τοῦ Περσικοῦ ἡθους ἀπιστον ὑπονοοῦντες, καὶ ὑποπτεύοντες δόλιμ βούλεσθαι τὸν Πέρσην τὴν αὐτῶν ὑφελίσθαι ἰσχύν, καὶ μὴ προέσθαι τὴν προστατίην καὶ εὐεργετίδα προσοδόμενοι, ἀλλὰ μὴδὲ τὴν εἰρήνην λύσαι τῆς τοιαύτης προφάσεως ἕνεκα, βουλὴν βουλευόμενοι συνετήν, καὶ λυσitelούσαν αὐτοῖς. Μεταγράφαντες γὰρ ἴσην κατὰ πάντα καὶ ὁμοίαν, ὡς ἔην, εἰκόνα τῆς ἄγραφτου γραπτῆν, καὶ πρὸς τὸ ἐμπερὶ; κατὰ τὸ δυνατόν ἀπεικασάντες, πρὸς τὸν αἰτησάμενον ἀποστέλλουσιν. Ὡς δὲ ἐντὸς τῶν τῆς Περσίδος ὁρίων ἐγένοντο οἱ τὴν εἰκόνα διακομιζόντες, ἐνθὲς διὰ τῆς τοῦ βασιλέως θυγατρὸς ὁ δαίμων ἀνέκραξε, θάττον ἐξέρχεσθαι, καὶ διαμείθειν τὴν οἰκίαν τῆς τοῦ ἐρχομένου δυνάμεως ἕνεκα, μόνον εἰ τὸ μετακληθὲν ἀποστραφεῖ ὁμοίωμα, καὶ μὴ τοῖς βασιλείοις, μὴδὲ τῇ πόλει Περσῶν προσπελάσει. Καὶ πρὸς τοῦτα πολλὰ τοῦ βασιλέως ἔδειτο καὶ καθικέτευεν. Ὑποσχομένου δὲ βασιλέως ἐξελθόντος ἀπὸ τῆς κέρης τοῦ δαίμονος, καὶ ἰὺγειεὶ καταστάσει γεγονυίας τῆς βασιλείου παιδὸς, Κοσρόης, εἶτε τὴν τοῦ αἰτησάμενου δαίμονος ἀξίωσιν ἐκπληρῶν, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἐμπεδῶν, εἶτε τὴν τοῦ ἐρχομένου δυνάμειν δεδιῶς, διὰ τὸ φαῦλον αὐτοῦ τὴν, ἀφ' ἧς ἐξῆλθε, πόλιν τὴν τοιαύτην εἰκόνα ἐπέμψαντας.

KA'. Ἦν οὖν παρὰ τοῖς Ἐδεσσηνοῖς ὁ πολυτίμοστος οὗτος, ὁ ἀκένωτος θησαυρὸς, ἡ εἰκὼν ἡ πρωτότυπός τε καὶ ἄγραφος, τιμωμένη δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ ἀντιφρουρούσα αὐτοῦς. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ταύτην τῶν πόλεων τὰ πανταχόθεν συνβύθηκεν ἀγαθώτατά τε καὶ κάλλιστα ἦν δὲ ἄρα θεῖο τε βούλημα καὶ τὴν ἱερὰν ταύτην εἰκόνα ἐνταῦθα μετὰ τῶν ἄλλων ἀποθησαυρισθῆναι καλῶν ὁ ἰσχυρῶν κυριεύων ἀρχῆς Ῥωμανῶς, οὐκ οὐκ οὐκ ποιεῖται δι' αὐτοῦ ταύτης κατευμοιρῆσαι καὶ καταπλουτῆσαι τὴν βασιλεύουσαν. Καὶ δὴ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀποστείλας πρὸς Ἐδέσσαν, ἤπειτο ταύτην αὐτῶ μετὰ τῆς αὐτογράφου τοῦ Κυρίου ἐκπεμψῆναι.

ἐπιστολῆς, καὶ ἀντιδιδόναι καθυπισχναίτο αὐτοῖς εἰς Ἀ
ἀντιέλλαγμα, Σαρακηνοῦς τε μέχρι διπλῆς ἑκατοντά-
δος τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἀργύρου ἐπιστήμου χιλιάδας δύο
πρὸς μυριάδι μίῃ. Οἱ δὲ τῆς Ἐδέσσης, μὴ λυσισταίεν
αὐτοῖς ἔλεγον τὴν φύλακα καὶ φρουρὸν τῆς οἰκείας
πέλωος ἀργυρίου καὶ θνητῶν ἀνθρώπων ἀλλάξασθαι.

ΚΒ'. Ὅς δὲ ὁ μὲν ἐπείκειτο (13) καὶ αὖθις αὐτῶν,
οἱ δὲ πολλάκις τὴν δέξιν παρεκρούοντο· τέλος κατὰ
τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ τετρακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ
κευτέρου τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ἔτους, ὁ τῆς
Ἐδέσσης ἀπέστειλεν ἀμηνᾶς, ἀξίων ἐγγράφῳ
ἀσφαλείᾳ διὰ σφραγίδος χρυσῆς ἐχούσης τὸ βέβαιον,
τὴν βασιλεία καταγγυήσασθαι, τοῦ μὴ πολέμιους
ἐπιβραχίσθαι τὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα κατὰ τῶν Β
πεσοῦν τούτων πόλεων, φημι δὴ, τοῦ Ῥοχᾶν, ὅπερ
τῆς Ἐδέσσης ἢ βάρβαρος ἰνομάζει φωνή· τοῦ Χα-
ρᾶν, τοῦ Σαράτου, καὶ τῶν Σαμοσάτων. Μὴδὲ λη-
ξασθαι τοὺς τούτων ἀγροὺς, ἢ τοὺς ἐν αὐτοῖς κατοί-
κοῦντας ἀνδραποδιῆσθαι· ἀπολυθῆναι δὲ αὐτῶν καὶ
τοῦ Ἐδεσσοῦ ἀπὸ τῶν ὁμοφύλων Σαρακηνοῦς,
μετὰ τῆς προὔπεσχημένης τοῦ ἀργυρίου ποσότητος,
καὶ ἀνταποδοῦναι αὐτὸν τὴν ἐπιζητούμενην εἰκόνα,
καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Χριστοῦ.

ΚΓ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῇ ἐφέσει τοῦ τοιοῦτου καλοῦ
πρὸς πάντα ὑπέειπεν τὰ προβαλλόμενα, Ἀδράμιον
τὸν θεοφιλῆ τοῦ Σαμοσάτου ἐπίσκοπον, ἐνταῦθα κατ'
ἐκείνου καιροῦ ἐπιχωριάζοντα, ἐπὶ τῇ ἀναλήφῃ τῆς
θεοῦ εἰκόνης, καὶ τῆς ἐπιστολῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
ἡμεῶν ἐπαπίστεϊλα. Σκοπῶν δὲ καὶ ὁ ἀποστείλας, καὶ
ὁ διακονοῦμενος μὴ κατασοφισθῆναι περὶ τὴν ἀπόδοσιν,
καὶ ἀντὶ τῆς ἀγράφου καὶ ἀληθοῦς μεταγραφῆς
τότε διὰ τὴν Περσικὴν περίστασιν τούτῳ ἐπιδοθῆ,
ἀμφοτέρως ταύτας μετὰ καὶ ἑτέρας τῆς ἐν τῇ τῶν
Νεστοριανῶν Ἐκκλησίᾳ τιμωμένης, πάλαι καὶ αὐ-
τῆς, ὡς εἰοικεν, ἀπὸ τῆς πρωτοτύπου μεταληφθει-
σης, ἐπιζητήσας, πρὸς πίστωσιν ἔλαθεν. Αἱ καὶ αὖθις
ἀνταπαθίσθησαν, μόνως ἐγκρατηθείσης τῆς κυρίας
καὶ ἀληθοῦς.

ΚΔ'. Τοῦτο μὲν ἕτερον. Καὶ τότε δὲ στάσις παρὰ
τῶν ἐν Ἐδέσῃ πιστῶν διηγείρετο, καὶ θόρυβος τὴν
πόλιν κατείχε συχνός, μὴ μεθιέντων ἀφαιρηθῆναι τὰ
τιμωτάτα τῶν παρ' αὐτοῖς, καὶ τῆς ἐνεγκαμένης
αὐτῶν φυλακῆς, ἕως ὅ τῶν Σαρακηνοῦν ἀφηγούμε-
νος, τοὺς μὲν πείσας, τοὺς δὲ βιασάμενος, τοὺς δὲ
καὶ ἀπειλαῖς σφαγῆς δεδιξάμενος, ἐπιδοθῆναι αὐτὴν
κατεπράξατο. Βροντῶν δὲ καὶ ἀστραπῶν μεθ' ὅτε τοῦ
λαβροτάτου κατὰ τινὰ τέχνην ἢ πρόνοιαν αἰφνιδίως
καταβραγυσῶν ἐν τῇ μέλλειν ἐξέρχασθαι τῆς Ἐδέ-
σσης τὴν εἰκόνα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Χριστοῦ, τὰ-
λιν οἱ καὶ πρότερον ἀντεχόμενοι τούτων ἀνεκινούοντο,
καὶ τὸ θεῖον ἐπισημαίνεσθαι τὴν (15) τοῖς πραττο-
μένοις διαδεδαιούον, μὴ κατὰ θεῖαν βούλησιν γίνεσθαι
τῆν ἐπεῦθεν τῶν ἀγχιωτάτων τούτων μετάστασιν.

illis, Edessa mittendam una eum epistola quam sua
Dominus manu conscripserat, sacram imaginem
rogaverat, ac vicissim ducentos Saracenos, argen-
tique signati duodecim millia commutationis jure
daturum se pollicitus erat. Haud tamen Edesseni
ex suis rationibus esse dicebant, quod aum civitatis
custodem ac conservatricem pecunia, ac mortalibus
capitibus commutarent.

XXII. Repetitæ sæpius preces, sæpius repulsam
passæ : donec tandem a mundi conditū sexies mil-
lesimo quadringentesimo quinquagesimo secun-
do (14), missis ameras Edessenus nuntiis, ut scri-
pta cautione aureo signaculo firmata imperator
fidejureret, fore scilicet ut deinceps hostiles Ro-
manorum copię hasce quatuor civitates non inva-
derent : Rochan, quam vox barbara Edessam vo-
cat ; Charam, Sarate, et Samosata : neque eorum
agros diriperent, aut ex incolis captivos abigerent ;
ducentos quoque Saracenos ex contribulibus libe-
ros abire sineret, ac quam ante promiserat, pecu-
niam vim dependeret : hæc si præstarentur, redditu-
rum se quam flagitabat imaginem ac Christi epi-
stolam.

XXIII. At imperator ejus boni desiderio ad om-
nia hæc proposita facilis, atque ea quæ petebantur
munifice tribuens, religiosissimum Samosati episco-
pum Abramium tunc temporis Byzantii agentem,
ad divinam imaginem, Christique Dei nostri epi-
stolam recipiendam misit. Cavens autem tum qui
miserat, tum qui ministerio defungebatur, ne quid
fraudis sacro pignore consignando obreperet, ac
pro imagine non manufacta veraque, ea traderetur
quæ ob ingruentem Persicam necessitatem ex illa
tunc ducta fuerat ; ambas has necnon et tertiam
aliam, quæ in Ecclesia Nestorianorum colebatur,
quæ ipsa quoque, ut est verisimile, ex primo illo
ducta exemplari fuerat, cum quæsisset accepit, ad
fidem rei astruendam, quæ rursus redditæ sunt,
ea solum retenta, quæ propria veraque erat.

XXIV. Sed hæc quidem postea. Tunc autem ad-
lium Edesse excitata seditio, frequensque erat
civitatis commotio, cum sibi pretiosissima pignora,
et quibus patriæ salus constabat ac incolumitas
auferrî non ferrent : donec Saracenorum dux alios
suasionibus adducens, alios vi cogens, atque alios
necis metu subigens, ut sibi illa traderentur effecit.
Cum autem tonitrua et fulgura cum imbrum im-
mensa vi, quadam sive arte sive providentia re-
pente erupissent, quo ipso momento exportanda
Edessa esset sacra imago et Christi epistola, rursus
eorum orta commotio qui prius obsistebant, ejus-
que rei portento aiebant significare Numen, haud
divinæ voluntatis esse, quod sanctissima hæc pi-
gnora inde commigrabant. Verum Saracenorum

NOTE.

(13) Forte ἐπέκειτο.

(14) Calculo nostro, Christi 914.

(15) τὴν videtur redundare.

ducc, penes quem omne arbitrium erat, standum A esse conventis statuente, ac explenda promissa, egreditur e civitate effigies pretiosissima ac Christi manu scripta brevis epistola, hucque transferuntur.

XXV. Denique iter conficientes, ad Euphratis oram sacræ sarcinæ vectores advenerant; rursusque nullo priorum minor excitatus tumultus, conclamantibus Edessenis, nisi coelitus signum aliquod exhibeatur, quidquid accidat, non dimissuros quibus eorum tuta salus esset et incolumitas. Datur itaque eis signum, qui infideles essent et tentarent. Navis enim cum qua constitutum ut Ephratem transirent, dum adhuc ad partes Syriæ in littore staret, ubi solum ingressi in eam episcopi divinam deferentes imaginem ac epistolam, cum adhuc se- ditiosos tempestas detineret, repente nullo remige aut gubernatore, seu etiam trahente, ad alteram ripam, divina duntaxat voluntate gubernante, profecta est appulitque. Quæ res quotquot aderant et viderant, stupore implevit et admiratione, scitque ut sponte mittenda sacra pignora permitterent.

XXVI. Hinc Samosata perveniunt qui piæ sarcinæ ministri erant. Erant autem Samosatorum atque Edessæ episcopus, ejusque presbyterorum primus, aliique quidam religiosi Christiani, iisque comes una aderat Ameræ minister cognomento a Roma. Ibi dies aliquot cum egissent, multis ad sacra pignora miraculis editis, iter prosequuntur. Rursus in procinctu itineris per sacram imaginem ac Christi epistolam innumera patrata miracula: cæci ex improvise visus facultate donati, claudi sani atque membris integris redditi; saliebant quos olim morbus lecto affixerat, ac quorum erant manus aridæ, vegeto robore exibant. Et ut semel dicam, morbus omnis et languor fugabatur: ac qui sani evaserant, Deum glorificabant, atque ejus mirabilia laudabant.

XXVII. Jam pene confecta via, ad sanctæ Deiparæ monasterium veniunt, quod Eusebii ædes vocant, ac in Themate situm est, quod Optimatum appellant. In ejus monasterii templo pie religioseque deposita capsula est, quæ prodigiorum effectricem imaginem contegebat, multique sincere ex animo accedentes morbis curati. Quo etiam venit quidam obsessus a dæmone, quo ut organo usus spiritus nequam, in laudem imaginis ac epistolæ plura proloquebatur; quippe cum ejusdem generis olim spiritus Domino dicerent: *Scimus te quis sis, sanctus Israel*. Hic postremo illud vaticinio elidit: *Recipe, Constantini urbs, claritatem et latitiam; atque tu, Constantine Porphyrogenneta, tum imperium*. Quo dicto, homo curatus est, ac statim dæmonis vexatione solutus. Horum autem verborum multi

Ἄλλὰ τοῦ τῶν Σαρακηνῶν στρατηγοῦ, ὄψ' τῆς ἐξουσίας ἀνέκειτο, ἐμμένειν τοῖς ὠμοῖς κρίναντος δεῖν, καὶ ἐκπληροῦν τὴν ὑπόσχε- τῆς πόλεως τὸ τιμαλφέστατον ἀπεικόνισμα Χριστοῦ γραφον ἐπιστόλιον, καὶ πρὸς τὰ ἐν ἐχομίζετο.

ΚΕ'. Καὶ δὴ τὴν ὁδὸν διανύοντες οἱ ταῦ ῥόμενοι, τὸν Εὐφράτην κατέλαβον, καὶ πῶ- ρος μηδενὸς τῶν προτέρων ἐλάττων ἐγείρ- τῆς Ἐδέσσης λεγόντων, ὡς εἰ μὴ τι σημεῖ- δειχθῆ, οὐδ' ἂν εἴ τι γένηται, προῖσον- συνεκτικὰ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν. Δίδεται τ- μείον αὐτοῖς ἀπίστοις οὖσι, καὶ ἐκπειράζ- γὰρ ναῦς, μεθ' ἧς τὸν Εὐφράτην περαιωθῆ- προβκαίτο, ἔτι πρὸς τὰ τῆς Συρίας ὄρ- μέρη, ὡς μόνον εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ οἱ ἐπίσ- θείαν εἰκόνα καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐπικομιζόμε- τοῦ σώλου τοὺς στασιώτας κατέχοντας, ἐξαι- ρίς ἑρετῶν, χωρὶς τοῦ κυβερνήτου ἢ ἑλκο- τὴν ἀντιπέραν κατῆρε γῆν, μόνω τῷ θείῳ- μένη βουλήματι. Ὁ δὴ τοὺς προστυχόντας- τας ἀπαντας, ὁάμβους ἐπλήρωσε καὶ ἐκπλή- ἔχοντας παραχωρήσαι τὴν ἔκπεψιν ἔπεισε

ΚΓ'. Ἐντεῦθεν καταλαμβάνουσι τὰ Σα- τῶν φερομένων διάκονοι. Ἦσαν δὲ, ὁ τῶν- των καὶ τῆς Ἐδέσσης ἀρχιερεὺς, καὶ ὁ τοῦ- τοπριεσβύτερος, καὶ ἕτεροι τινες τῶν εὐλα- Χριστιανῶν, οἳ καὶ ὁ τοῦ ἀμηνῶ ὑπηρέτ- ὁς ἀπὸ Ῥώμης κατωνομάζετο. Ἐνταῦθα- ἡμέρας χρονοτριβήσαντες, πολλῶν ἐκείσε- γεγονότων, εἶχοντο τῆς ὁδοῦ. Καὶ πάλιν ἀπ- ματα ἐτελείτο ἐν τῇ ὁδῷ ὑπὸ τῆς ἰερᾶς εἰ- τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Χριστοῦ. Τυφλοὶ γὰρ ἀ- ἀνέβλεπον, καὶ χωλοὶ εἰδείκνυντο ἄρτιοι. τε πολυχρόνιοι ἦλαντο, καὶ οἱ ξηρὰς ἔχοντε- ρας ὑγιούντο. Καὶ συνελόντι φάσαι, πᾶσα- μαλακία ἐδραπετεύετο, καὶ ἐδόξαζον ὑπὸ- τὸν θεόν, καὶ ἐνύμνουσαν αὐτοῦ τὰ θαυμάσια

ΚΖ'. Ἦδη οὖν τὸ πολὺ τῆς ὁδοῦ διανύσα- νουσιν εἰς τὴν τῆς Ἁγίας Θεοτόκου μονήν, σεβίῳ κατονομάζεται, ἐν τῇ τῶν Ὀπτιμά- μένῳ τυγχάνουσιν θέματι. Ἐν τῷ ναῶ δ- φροντιστηρίου ἁγιοπρεπῶς ἡ τὴν τερατοῦρ- κρύπτουσα θήκη ἐναποτίθεται. Καὶ πολλοὶ- θόντες ἐξ εἰλικρινοῦς διαθέσεως, ἀπὸ τῶ- νόσων λάθησαν. Ἐνθα καὶ τινες προσῆλθεν ὁ- νος ἐνοχλούμενος, ὃ καθάπερ ὄργανον τι ἀποχρώμενον πνεῦμα, καὶ πολλὰ τῶν ε- ἠκόντων τῆς εἰκόνης καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἐκφωνοῦν. Ἐπεὶ καὶ πάλαι· *Οἰδαμεν σ- ἄγιος τοῦ Ἰσραὴλ*, πρὸς τὸν Κύριον ἐλε- ὁμοίως μερίδος αὐτῷ. Τέλος, τὰδε οἰονεῖ- ζεν, Ἄπλάθε, λέγων, ἡ *Κωνσταντίνου- δόξαν καὶ χαράν· καὶ σὺ, Κωνσταντίνε*.

NOTÆ.

(16) Forte προσόνται, vel προείσονται.

γέννητε, τὴν βασιλείαν σου. Καὶ τούτων ῥηθέντων, ἄριστοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπελύθη παραχρῆμα τῆς τοῦ δαίμονος ἐπιθέσεως. Τούτων δὲ πολλοὶ καθεστῆκασιν μάρτυρες τῶν ῥημάτων. Τοῦ γὰρ βασιλέως εἰς τιμὴν καὶ ὑπάντησιν τοῦ ποθουμένου τοὺς πρώτους τῆς ἐν τέλει βουλῆς ἀποστείλαντες, καὶ τούτοις τῶν ἐκ τῆς δορυφόρου τάξεως συνεξελθόντων πολλῶν, συνέβη μαγιστροὺς καὶ πατρικίους μετὰ τῶν ὑποβιθικυῶν τάξεων εἶναι τοὺς ἀκουστάς τε καὶ μάρτυρας. Καὶ ἐπεὶ τὰ ῥηθέντα τὴν ἑκβασιν θάπτον ἐδέξαντο, ἀπορήσασιν ἄξιον πόθεν ἢ πρόγνωσης τῷ δαίμονι προσεγένετο. Οὐ γὰρ ἔχειν πιστεύονται ταύτην οἴκοθεν, τῆς θείας δόξης ἀπολισθῆσαντες, καὶ σκότος ἀντὶ φωτός χρηματίσαντες. Ἡ δὲ ἄλλοι, ὅτι καθάπερ τῷ Βαλαάμ ἡ θεία δύναμις ἐχρητο διακόνῳ τοῦ τότε προαγορευμένου, καὶ ἄλλοτε ἄλλοις οὐκ ἄξις πολ-
λάκις τοῦ πράγματος, κατ' οἰκονομίαν πάντως τινὰ σοφῆν καὶ εὐμήχανον· οὕτω καὶ νῦν ἡ ἐν τῷ θεῷ ἀπεικονίσματι δύναμις, τῷ δαίμονι ἀπεχρήσατο. Καὶ οὕτως τούτου τὰ μετ' ὀλίγον ἐκθροσόμενα προεδήλωσαν. Ἄλλὰ τούτου μὲν οὕτως συμβάντος μεταξὺ, μνησθή-
ναι ἴσως οὐκ ἔκκαιρον. Ἐπὶ δὲ τὰ ἐχόμενα τῆς διηγήσεως βαδιούμεθα.

ΚΗ'. Τῇ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς συνήθως τῶν βασιλέων τὴν ἑορτὴν ἀγόντων τῆς μεταστάσεως τῆς Ἀειπαρθένου καὶ Θεομήτορος ἐν τῷ πανσέπτῳ ταύτης κατὰ Βλαχέρνας ναῦ, περὶ δαί-
λης ὀφίας κατέλαθον ἐκεῖσε οἱ τῶν τιμῶν τούτων δεσπόται, καὶ ἀπετέθη ἐν τῷ ὑπερφῶ εὐκτηρίῳ τοῦ τοιοῦτου θείου ναοῦ ἡ ἐνδοξοῦσα τὴν εἰκόνα καὶ τὴν ἐπιστολὴν κιθωτός. Καὶ προσελθόντες οἱ βασι-
λεῖς, ἐξῶθεν ταύτην σεβασμῶ; ἠσπάσαντο προσκυ-
νησαντες. Ἐἶτα μετὰ τιμῆς καὶ δορυφορίας καὶ λαμ-
πρῶν συκῶν πρὸς τὴν βασιλείον τρίτην ταύτην διακομίσαντες, σὺν αὐτῇ κατέλαθον τὰ βασιλεία. Καὶ ἐν τῷ θεῷ ἐκεῖσε ναῦ, ὃς φάρος ὠνόμασται (ἴσως διὰ τὸ εἶδος ἰμάτιον λαμπρὸν κεκαλλωπίσθαι αὐτὸ περιττῶς) ταύτην ἀπέθεντο. Τῇ ἰκθυμένη τῶν ἡμερῶν, ἧτις ἐκκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦν, μετ' αἰδοῦς καὶ εὐλαθείας πάλιν τὸν ἀσπασμὸν καὶ τὴν προσκύ-
νησιν ποιήσαντες, καὶ λαβόντες αὐτὴν ἐκεῖθεν οἱ τε ἱερεῖς καὶ οἱ νεάζοντες βασιλεῖς (ὁ γὰρ γέρων οὐκ ἐκαστοῦ δὲ ἀσθένειαν κατελείπετο), μετὰ ψαλμῶν καὶ ὕμνων, καὶ σαφίλου τοῦ φωτός, διὰ τῆς πρὸς θάλασσαν καθόδου εἰς τὴν βασιλείον τρίτην αὐθις ἐνθίμενοι, τῆς πόλεως ἐν χρῶ σχεδὸν τὴν εἰρε-
σεσαν (17) ποιοῦμενοι, ἵνα τρόπον τινὰ διασώσῃ τὸ ἔστυ διὰ τῆς ἐν θαλάσῃ πορείας αὐτῆς, ἐκτὸς τοῦ πρὸς δύσιν τείχους τῆς πόλεως προσωρμίσθησαν, ἐνθα τῆς νεῶς ἐκθάντες, πεζοποροῦντες οἱ τε βασι-
λεῖς, καὶ πάντες οἱ τῆς γερουσίας βουλῆς, καὶ ὁ τῶν ἐκτῶν κατάρχων μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἐκκλησίας πληρώματος, τῇ προσηκούσῃ δορυφορίᾳ, ὡς ἄλλην κιθωτόν, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ταύτην, τὸ τῶν ἀγιω-
τάτων καὶ τιμῶν φρουρὸν σκεῦος παρέπεμπον. Καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ τείχους μέχρι τῆς Χρυσῆς διελθόντες πύλης, εἶτα ἐκεῖθεν ἐντὸς γεγονότες τοῦ ἄστεος, μετὰ μεταίων ψαλμῶν καὶ ὕμνων καὶ ὠδῶν πνευμα-

lestes existant. Nam cum imperator primos quos-
que fere senatus ac magistratus in desiderati pi-
gnoris occursum obsequio misisset, unaque cum
illis stipantium turba ingens exivisset, contigit ut
Magistri et Patricii, ac qui inferioris ordinis erant,
audirent ac testes essent. Cumque vaticinio dicta
brevis post eventum sortita sint, jure merito dubitari
possit, undenam præscientia dæmoni accessisset.
Non enim a se creduntur illa præditi, qui a divina
claritate prolapsi sunt, ac pro luce tenebræ effecti.
Nam palam sicut divina virtus Balaam rei tum præ-
dicandæ ministrum adhibuit, aliasque alios ea re
 sæpe indignos, prorsus sapienti quodam solertique
consilio: ita nunc quoque in divina vis existens
effligie, dæmone usa est, et ideo per eum quæ brevi
post erant eventura ante manifestavit. Sed cum
hoc interim evenisset, ejus meminisse haud forte
importunum. Ad ea vero pergamus, quæ narranda
sequuntur.

Ἄλλὰ τούτου μὲν οὕτως συμβάντος μεταξὺ, μνησθή-
ναι ἴσως οὐκ ἔκκαιρον. Ἐπὶ δὲ τὰ ἐχόμενα τῆς διηγήσεως βαδιούμεθα.

XXVIII. Quintadecima die Augusti mensis, cum
ex more festum migrationis semper virginis ac Dei
matris Mariæ in ejus venerabili templo quod est in
Blachernis, imperatoribus solemnè ageretur: alto
crepusculo sacrorum pignorum ministri illuc adven-
erunt, atque in ejusdem templi superiori Oratorio,
arcam in qua reposita imago ac epistola, collo-
carunt. Accedentesque imperatores eam reverenter
a foris fixo oculo adoravere. Deinde honorifice fre-
quentique obsequio, ac luminum gestatione ad præ-
toriam (18) detulerunt, eaque in regiam venerunt,
atque in divino templo quod illic est, ac *Phorns*
appellatur (propterea forte quod sicut vestis splen-
dida id sit egregie ornatum) ipsam exposuerunt.
Alteroque statim die, mensis scilicet sexto decimo,
per iterum ac reverenter oscula libantes, adora-
tione perfuncti, atque inde tollentes, sacerdotes
pariter atque juniores imperatores; senior enim,
quod eum vires deficerent, domi relictus fuerat;
cum psalmis et canticis ac copioso lumine, per
descensum ad mare, ea rursus in prætoriam im-
posita, ad ipsam civitatis oram citimam navigantes,
quo scilicet maris ipso itinere urbi incolumitatem
præstaret, extra ejus murum, qui est ad occiden-
tem appulerunt. Quo loco nave egressi, pedibus
tunc ipsi imperatores, tunc senatus omnis atque
sacrorum antistes, omnisque ecclesiæ cætus, eo
quo par erat comitatu prosecuti, tanquam arcam
aliam, seu potius rem arca superiorem, vas illud
quo sanctissima ac venerabilia recondita pignora,
delucebant. Emensoque extra muros ad Auream
usque portam itinere, tumque inde in urbem sub-
euntes, alto psalmodum et canticorum laudumque
spiritualium sono atque tripudio, infinitoque lamp-
adum lumine, plebis universæ concursu deductionem

NOTÆ.

(17) ἱερῶν.

(18) Triremem.

celebrantes, per mediam civitatem iter tenuerunt, cum eo videlicet cultu impertiendam civitatem sanctitate ac præstantiore robore, incolumemque in ævum et inexpugnabilem servandam arbitrarentur. Plebe autem urbana per lueis ferias ad spectaculum concurrente, populoque undique ingentium fluctuum more glomerante ac confluyente, homo quidam jam olim paralyticus atque infirmus, suorum lacertis nixus servorum, videndæ causæ divinæ imaginis assurrexit; mox quo ejus aspectu, novo inauditoque miraculo sanus effectus, ac pedum suorum bases consolidatas intelligens, ipse pedibus ambulans accurrit, atque imaginis eistillam exosculans, magnifice Deum prædicavit, narrans quod in se factum fuerat miraculum: enimque qui aderant omnes conspicati, ejusque auditis sermonibus, Deo qui est super omnia semperque mirabilia fecit ac stupenda, laudem submiserunt.

XXIX. Tanta porro præ gaudii magnitudine fusa lacrymarum vis, tam multæ ad Deum preces et gratiarum actiones, vota tanta ab omni civitate cum ipsa media (19) divina imago et venerabilis epistola transirent, ut nulla verborum vi repræsentari possint; quod nimirum ipso longe aspectu auditus inferior sit. Res enim eximias videre quam audire præstat, quod oratio minoris quam pro eorum dignitate esse soleat. Cum ergo ad forum quod ante Augusteum est, venissent qui hujus duces pompæ erant, atque a recta paululum ad sinistram declinassent, ad celeberrimum Dei Sapientiæ sacrum dolubrum veniunt, atque intra adytorum propitiatorium venerabilem imaginem ac epistolam dponunt.

XXX. Hic ubi adorasset ecclesiæ omnis cætus, ac quem par erat honorem cultumque adhibuissent; inde rursus egressi qui sacræ sarcinæ gestatione processum habebant, atque ad regiam venientes, in aureo quæ vocant Triclinio, in throno regio, in quo de rebus maximis respondere consueverunt, divinum hactenus imaginem collocant: hoc nempe non immerito existimantes, imperatoris ipsum solum, omnino ex ea sanctitate imbuendum, ac fore ut in eo sessuris justitiam simul et lenitatem abunde præstaret. Intensa vero proluxaque ex more oratione habita, atque ea completa, hinc rursus sublata divina imago, atque in eo quod diximus Phori templo, in dextera parte quæ vergit ad orientem, consecrata fuit ac reposita ad fidelium gloriam, ad custodiam imperatorum, totiusque civitatis ac Christianæ reipublicæ securitatem ac tutamen.

XXXI. Sed, o divina invariabilis Patris similitudinis similitudo ac effigies; o figura ejus qui figura est Paternæ substantiæ; o venerabile omnique honore prosequendum principis decoris Christi Dei nostri signaculum: velut enim cum te ani-

τικῶν, καὶ ἀπείρου λαμπάδων φωτὸς τὶ συγκροτοῦντες προπομπήν, διὰ μέσης τὴν πορείαν διήνυσον· ἀγιασμοῦ μεταλαβέτονος θένους τὴν πόλιν διὰ τοῦτο πιστὰ ἀβλαστὴ καὶ ἀπόρρητον εἰς τὸν αἰῶνα σθεῖναι. Τοῦ δὲ σχολάζοντος δόλου πρὸς τὴν τρέχοντος, καὶ ὡς περὶ κύματα μακρὰ πανταχόθεν κινουμένου τε καὶ συβρέοντι τις τὰς βάσεις παρειμένους, καὶ ἀσθενῆς μακροῦ, τοῖς οἰκίσις διακόνους ἐπερὶ ἐστὴ πρὸς τὸ τὴν θείαν εἰκόνα διερχομένῃ μα τῇ θείᾳ παραδόξως ὑγιασθεῖς, καὶ γποιηθέντα τῶν βάσεων αὐτοῦ τὰ σφυρὰ μὲν ἀποδοτὶ βαδίζων, καὶ κάττηπάξι εἰκόνας σφρόν, καὶ ἐμεγάλυνε τὸν Θεόν, ἐπ' αὐτῷ διεγούμενος, ὃν οἱ συμπαρόν θεασάμενοι, καὶ τῶν ῥημάτων αὐτοῦ εἰ δόξαν ἀπέπεψαν τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ, ἀεὶ θαυμάσια καὶ ἐξαισία.

ΚΘ. Τοσαύτῃ δὲ χάσις βαρῶν ὑφ' προσεῖα καὶ δῆσις πρὸς Θεόν καὶ εὐχὴ πάσης τῆς πόλεως γέγονε, τῆς θείας τῆς σεβασμίας ἐπιστολῆς διὰ μέσου διεφάστεος, ὁσην οὐκ ἐνὶ λόγῳ ἐνδείξασθαι, ἀ τοῦ λόγου τῆς ἕψεως. Τὰ γὰρ ὑπερβολὴ πραγμάτων, ὅρᾳν ἔστιν μᾶλλον ἢ ἀκούε ὅπιν ὁ λόγος τῶν πραγμάτων εἰσθεν εἰ πρὸ τοῦ Αὐγουστείου τοῖνον φθάσαντες ὁ πανηγύρεως ἔξαρχοι, καὶ τῆς εὐθείας πρὸς τὰ λατὰ παρεκνεύσαντες, τὸ τῆς ἐπάνουμον ἱερῶν καταλαμβάνουσι: τέμενι ἀδύτων τοῦ ἱεραστηρίου ἐντὸς τὴν τιμίαν τὴν ἐπιστολὴν ἀποτίθεται.

Α'. Ἐνταῦθα δὲ παντὸς τοῦ τῆς ἐκκληματος προσκυνήσαντος, καὶ τὰ εἰκότα ἐξῆλθον πάλιν ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ φόρτου τελούντες τὴν πρόδον, καὶ τὰ τῶν βασλαβόντες ἀνάκτορα, ἐν τῷ κατ' ἐπιωνυ χρυσῷ ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου, ἐν φησιτων χρηματίζειν εἰώθασιν, τὴν θείαν ἰδρύουσιν· ἀγιασθῆναι πάντως καὶ τὴν καθέδραν, καὶ δικαιοσύνης ὁμοῦ καὶ ἐπεικῶς μεταδύναμι τοῖς ἐπὶ ταύτης οὐκ ἀπεικότως πιστεύσαντες. Ἐκτενοῦ γεγονυίας δεήσεως, ἤρθῃ μετὰ τὴν ταύρωσιν ἐντεῦθεν πάλιν ἡ θεία εἰκὼν, καὶ ῥηθέντι τοῦ Φάρου ναῦ, ἐν τῷ δεξιῷ πᾶφιερῶσθ καὶ ἀνετέθη μέρει, εἰς δόξα φυλακὴν βασιλείων, καὶ εἰς ἀσφάλειαν λεως, καὶ τῆς πῶν Χριστιανῶν καταστά

ΑΑ'. Ἄλλ', ὃ θεῖον ὁμολοῖμα τοῦ ἀ Πατρὸς ὁμωῶματος! ὃ χαρακτήρ τοῦ τῆς Πατριχῆς ὑποστάσεως! ὃ σεπτή σφραγὶς τοῦ ἀρχετύπου κάλλους Χριστῶν! (ὡς γὰρ ἐμψύχω σοι πιστῶς δια-

NOTE.

(19) Per mediam urbem.

καὶ προὔρει ἀεὶ τὸν εὐσεβῶς καὶ πραῶς ἡμῶν βασι-
λευόντα, καὶ τὴν τῆς σῆς ἐπιδημίας ἀνάμνησιν λαμ-
πρῶς ἑορτάζοντα· ὃν τῇ παρουσίᾳ σου ἐπὶ τὸν πατ-
πῶν καὶ πατρῶν θρόνον ἀνύψωσας. Φύλαττε τὸν
τούτου βλαστὸν εἰς διαδοχὴν τοῦ γένους, καὶ τῶν
σκήπτρων ἀνώλεθρον. Βράβευε τῇ πολιτείᾳ εἰρηναίαν
κατάστασιν. Τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν πόλεων ἀπο-
λιόχρητον διατήρησον. Καὶ ὁὗς ἡμᾶς εὐαρεστοῦντας
ἐν ἀρχετύπῳ σου Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἐν τῇ ἰπου-
ρανίῳ εἰσδεχθῆναι βασιλείᾳ αὐτοῦ, δοξολογούντας
καὶ ἀνυμνοῦντας αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα καὶ
ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

*Amata, fidei tecum mente loquor : serua et in
seuam custodi eum, qui pie ac mansuete nobis
imperat, tuique adventus inemoriam splendide ce-
lebrat; quem tui praesentia in auitum ac paternum
solum extulisti. Eius prolem custodi incoluntem
ad generis successionem, ac sceptrorum perpetui-
tatem. Pacem reipublicae praebe et tranquillitatem.
Urbem augustam serua inexpugnabilem : ac praes-
ta, ut nos exemplari tuo Christo Deo nostro pla-
centes, in ejus caeleste regnum admittamur, ipsi
gloriam concinentes atque laudantes; quoniam eum
deceat gloria et adoratio in saecula saeculorum. Amen.*

LEONIS ET CONSTANTINI ROMANORUM IMPP.

DELECTUS LEGUM COMPENDIARIUS.

(Apud Joann. Lennclaviu in *Jure Graeco-Romano*, II, 79.)

MONITUM EDITORUM.

Delectus ille dicitur confectus anno mundi 6347 aerae Constantinopolitanae, indictione nona. At error est manifestus. Ille annus respondet anno aerae vulgaris 839, quo neque Leo neque Constantinus nati erant, et n. l. i. c. i. o. n. i. secunda. Anno 839 Theophilus Constantinopoli imperabat. Annus mundi 6447 aerae Constantinopolitanae respondet anno aerae vulgaris 939, indictione duodecima, quo Constantinus Porphyrogenitus regnabat; sed indictio non concordat. Sufficiat nobis mendum codicis indicasse.

ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΩ.

*Γενομένη κατὰ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν
σοφῶν βασιλέων, ἀπὸ τῶν Ἰουστινιανῶν, καὶ
τῶν Διόσκωρων, καὶ τοῦ Κώδικος, καὶ τῶν Νεα-
ρῶν τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ διατάξεων· καὶ
ἐπιδιορθώσις εἰς τὸ φιλανθρωπότερον· ἐκτιθεῖσα
μηνί Μαρτίῳ, Ἰνδικτιῶνος Θ', ἀπὸ κτίσεως
κόσμου ἔτι 5714.*

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

*Ὁ Δεσπότης καὶ ποιητὴς τῶν ἀπάντων Θεὸς ἡ-
μῶν. Ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον, καὶ τιμήσας αὐτὸν τῇ
αὐτεξουσίᾳ, νόμον αὐτῷ, κατὰ τὸν προφητικῶς
εἰρημένον, δέδωκώς εἰς βοήθειαν, πάντα αὐτῷ τὰ τε
πρακτέα καὶ ὁ πρακτέα δι' αὐτοῦ κατέστησε γινώσκειν·
καὶ τὰ μὲν ἐπίσθαι, ὡς σωτηρίας ὑπάρχοντα πρόξεν-
να· τὰ δὲ ἀποφείσθαι, ὡς κολάσεως αἰτίαι. Καὶ οὐδεὶς
τῶν τὰ αὐτοῦ φυλασσόντων, ἢ (ὅπερ ἀπέστω) ἀθε-
κώντων αὐτοῦ τὰ δικαιώματα, τῆς καταλλήλου τῶν*

** Christi 859.*

A DELECTUS LEGUM COMPEN- DIARIUS.

*Factus ab Leone, et Constantino, sapientibus Au-
gustis, ex Institutionibus, et Digestis, et Codice, et
novellis magni illius Justiniani constitutionibus: at-
que etiam correctio in id, quod aequius melius est:
edita mense Martio, indictione ix, anno ab orbe
condito MDCCLXVII.*

PRÆFATIO.

*Dominus et conditor ille omnium, Deus noster,
qui creavit hominem, et libertate plena decoravit,
eidem lege, quemadmodum propheta locutus est, in
auxilium data, per hanc tam agenda, quam non
agenda omnia patefecit; ut appeteret illa, veluti
salutem conciliantia; repelleret hæc, tanquam sup-
plicio causam præbentia. Nec quisquam eorum, qui
ab eo præcepta servant, aut (quod absurdum) ipsius jura
violant, conveniente quouque modo factis retribu-*

lione frustrabitur. Quippe Deus est, qui prius utraque denuntiavit : cuius verborum vis ac potestas cum mutationem nullam admittat, et cuiusvis operationi merita præmia remetiatur, secundum illud Evangelii dictum, non transibit. Quoniam igitur imperio regio pro benigna voluntate sua nobis in manus tradito, idipsum conjunctæ cum timore dilectionis erga se nostræ documentum esse voluit, dum secundum Petrum, apicem apostolorum summum, fidelissimum gregem suum pascere nos jussit : nihil ei prius aut majus æquâ justaque gubernatione subditorum, ab ipso nobis commissorum vicissim referri posse agnoscimus ; ut inde nexus omnis injustitiæ solvatur, et violentorum contractuum tendicula dirumpantur, et impetus delinquentium retundatur, atque ita victoriis adversus hostes ab omnipotente manu ipsius multo pretiosius et honorificentius, quam diademate nobis circumposito coronemur, et imperium nobis pacificum, relique publicæ administratio firma et stabilis efficiatur.

Unde enris ejusmodi occupati, et ad inventionem gratorum Deo, publicæque rei conducibilium mentem insomnem componentes, et justitiam terrestribus universis anteponentes, veluti cœlestium conciliatricem, et illius virtute, qui per ipsam colitur, gladio quovis adversus hostes acutiorem ; cum leges ab imperatoribus ante nos regno potitis latas, in multis libris descriptas sciremus, et aliquibus intellectu difficilem esse sensum, qui eis continetur, aliis prorsus ignotum, ac præsertim illis, qui extra custoditam hanc divinitus et regiam urbem nostram constituti sunt, nossemus : accessit Niceta, gloriosissimo patricio, et quæstore nostro, itemque gloriosissimis patriciis nostris, Niceta et Marino, cum gloriosissimis consulis ac rescriptoribus, et reliquis Dei timore præditis, omnes eorum libros apud nos colligi jussimus ; et omnibus cum attentione diligenti examinatis, tam per ea, quæ in illis ipsis libris apte posita continebantur, quam per sancita rærens a nobis, sententias et judicia de frequentibus negotiis et contractibus, et convenientes delictis criminalibus pœnas in hoc libro tum manifestius, tum magis minute repeti debere congruum duximus ; ut intellectu faciliore vis ejusmodi piarum legum percipi possit, et ipsa negotia majori perspicuitate decidi, ac justa executione delinquentes puniri, quique proclives ad peccandum essent, tam coerceri, quam corrigi. Qui vero ad tractandas legitimas causarum cognitiones ordinati sunt, eos monemus et hortamur, ut ab omnibus humanis affectibus abstineant, et ex sincera sanaque mente judicia veræ justitiæ proferant, ac neque pauperem contemnunt, neque potentem injuste aliquid agentem relinquant irreprehensum, nec in speciem ac verbis nimio opere jussitiam et æquitatem admirentur, reapse vero injustitiam, et plus habendi cupiditatem præferant, veluti fructuosam : sed cum apud eos causa duorum agitur, quorum aliter coplis

Α ὀπωσοῦν πραττομένων διαφουθήσεται ἀντίθεός γάρ, ὁ προαπηγγειλάμενος τὰ ἀμφότε τῶν λόγων ἡ δύναμις κεκτημένη τὸ ἀμετάθετῃ ἐκάστου ἐργασίᾳ ἀντιμετροῦσα τὰ ἀξία τὸ εὐαγγελικῶς εἰρημένον, οὐ παρελεύσεται οὖν τὸ κράτος τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐγχειρίσας, ὅκησε, δεῖγμα τοῦτο τῆς ἐν φόβῳ πρὸς αὐτῆς πῆσεως ἡμῶν ἐποιήσατο, κατὰ Πέτρον τὴν φαισιότητα τῶν ἀποστόλων ἀκρότητα, ποιμαίνε κελεύσας τὸ πιστότατον ποιμνιον, οὐδὲν αὐτοτερον ἢ μείζον τῆς ἐν κρίματι καὶ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ καταπιστευθέντων ἡμῶν κυβερνήσει ἀντιδοῦσιν εἶναι γινώσκοντες, ὡς ἐντεῦθεν πάσης λύσεσθαι σύνδεσμον, καὶ βιαίων συναλλαγῶν στραγγαλιᾶς διαλύεσθαι, καὶ τὰς τῶν πλημμελῶν ὁρμὰς ἀνακόπτεσθαι, καὶ οὕτως ταῖς κατ' ἐπίκαις ὑπὸ τῆς αὐτοῦ παντοδυνάμου χειρὸς νοῦσθαι ἡμᾶς, τοῦ περικειμένου διαδήματος ἰσχυρότερον τε καὶ τιμιώτερον, εἰρηναῖόν τε ἡμῶν καθίστασθαι τὴν βασιλείαν, καὶ εὐσταθὲς τετυμεῖν.

Ὅθεν ταῖς τοιαύταις μερίμναις ἐνασχολοῦν καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀρεσκόντων θεῶν, καὶ τῶν συμφερόντων εὐρεσιν, ἀκοίμητον τὸν νοῦν καὶ σάντες, τὴν τε δικαιοσύνην πάντων τῶν ἐπιπροτιμήσαντες, ὡς πρόβλεπον τῶν οὐρανίων χουσαν, καὶ τομωτέραν παντὸς ξίφους τῇ αὐτῇ θεραπευομένου δυνάμει, κατὰ τῶν πετυγχάνουσαν, ἐν πολλαῖς βίβλοις τὰ ὑπὸ τῶν πεισιλευκόντων νενομοθετημένα γεγράφθαι γινώσκοντες καὶ τοῖς μὲν δυσδιάγνωστον τὸν ἐν αὐτοῖς περιεμνον νοῦν, τοῖς δὲ καὶ παντελῶς ἀδιάγνωστοι μάλιστα τοῖς ἐξω τῆς θεοφιλῆς ταύτης καὶ λίδος ἡμῶν πύλαις, εἰδοῦτες, τυγχάνοντες, μεσάμενοι Νικήταν τὸν ἐνδοξότατον πατρικιοκοιμιστῶρα ἡμῶν, τοὺς τε ἐνδοξοτάτους ἡμετρικίους, Νικήταν καὶ Μαρίνον, τοὺς ἐνδοξοτάτους καὶ ἀντιγραφεῖς, καὶ λοιποὺς τὸν τιμῶν ἔχοντας, πάσας τὰς αὐτῶν βίβλους συναθροῦναι παρεκκελεύσαμεν, καὶ πάντα μετ' ἐπιμετρίως ἀνακρίναντες, διὰ τῶν ἐν ταῖς βίβλοις εὐθέτως ἐμπερομένων, διὰ τῶν παρεκκελευμένων θεοπισθόντων, ἐπὶ συχνῶν τῶν πρακτικῶν [ἐπὶ συχνάζοντων πραγμάτων] καὶ συναλλαγῶν κρίσεις, καὶ τὰς καταλλήλους τῶν ἐγκλημάτων ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ φανερωτέρας τε ἰσχυρότερας ἀναληφθῆναι ἀρμόδιον ἡγησάμεθα εὐσύνοπτον τῆς τῶν τοιούτων εὐσεβῶν νόμων μεως εἶδῃσιν, καὶ τὴν ἐν εὐκρινείᾳ τῶν πρακτικῶν εὐλύτως, καὶ τὴν δικαίαν τῶν πλημμελῶν ἐπεξέλευσιν, καὶ τὴν τῶν ἐπιρροῦς πρὸς τὸ μὲν διακειμένων ἀναστολὴν καὶ διόρθωσιν δὲ μετιέναι τεταγμένους τὰ νόμιμα, πάντι ἀνθρωπίνων παθῶν παραινῶμεν ἅμα καὶ παρεκκελευόμεθα ἀπέχεσθαι, καὶ ἀπὸ ὑγιῶς διανοίας πρὸς τῆς ἀληθοῦς δικαιοσύνης τὰ κρίματα, καὶ μὴ νητος καταφρονεῖν, μήτε δυνάστην ἀδικῶν ἀνεξέλεγκτον, μήτε μὴν σχήματι μὲν καὶ λόγῳ δικαιοσύνην ὑπερβαυμάζειν καὶ τὴν ἰσότητα

τὸν ἀδικὸν καὶ πλεονεκτικὸν προτιμᾶν, ὡς ὠφέλι-
 ον· ἀλλὰ δύο κρινόμενον παρ' αὐτοῖς, τοῦ τε πλεον-
 εστεύοντος, καὶ τοῦ τὸ ἐλαττον ἔχοντος, εἰς τὸ πρὸς
 λαλοῦς ἴσον αὐτοῦς ἵστασθαι, καὶ τοσοῦτον ἀφελεῖν
 οὐ ὑπερέχοντος, ὅσον ἐλαττούμενον εὐρωσι τῆν-
 αὐτὰ τὸν ἀδικούμενον. Οἱ γὰρ τὴν ἀληθῆ δικαιο-
 σύνην ταῖς ἑαυτῶν ψυχαῖς προεναποκειμένην μὴ
 ἔχοντες, ἀλλ' ἢ χρήμασι διεφθαρμένοι, ἢ ἔχθραν
 ἐκμυνομένοι, ἢ δυναστείαν δυσωπούμενοι κρῖμα
 κατευθύνειν οὐ δύναται, δεικνύντες ἐφ' ἑαυτοῖς
 τὴν Ψαλμοῦδον ἀληθεύοντα· « Ἐὶ ἀληθῶς ἄρα δικαιο-
 σύνην ἀλείετε, εὐθείας κρίνατε τὰς κρίσεις, υἱοὶ
 τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας ἐργά-
 ζεσθε ἐν τῇ γῆ, ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέ-
 κουσιν. » Ὅσπερ καὶ ὁ Σολομῶν ὁ σοφὸς τὸ περὶ
 τὴν κρίσιν ἀνίσων τῇ τῶν σταθμῶν προσηγορίᾳ
 παρωμοιακῶς [παροιμιακῶς] αἰνιττώμενως ἔφησε·
 « Σταθμὸν μέγα καὶ μικρὸν, βδελυκτὰ παρὰ Κυρίου. »
 Καὶ ταῦτα τοῖς νοῦσι μὲν τὸ δίκαιον, παρατρέπουσι δὲ
 τὴν ἀλήθειαν, παραιναιτικῶς ἕμα καὶ προμαρτυρικῶς
 παρ' ἡμῶν διατέτακται. Οἷς δὲ τοῦτο, διὰ τὸ περὶ
 τὴν φρονήσιν ἐλλείπει, ὑπάρχει δυσθήρατον, καὶ δια-
 κίμαι τὸ ἴσον ἐκάστῳ, παντελῶς ὑπάρχει ἀνέφικτον,
 οὔτοι κατὰ τὸ ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ Σιράχ λεγόμενον, μῆτε
 παρὰ Κυρίου ἡγεμονείαν ζητεῖτωσαν, μῆτε παρὰ
 βασιλείας καθέδραν δόξης αἰτείτωσαν, μῆτε γίνεσθαι
 κριταὶ προαιρείτωσαν, ἀδικίας οὐδαμῶς ἐξαιρεῖν
 ἰσχύοντες. Οἱ δὲ νοῦ καὶ φρονήσεως μέτοχοι, καὶ
 δικαιοσύνης ἀληθοῦς ἐναργῶς ἐπιστήμονες, ὀρθὰ
 περὶ τὰς κρίσεις βλέπετωσαν, καὶ ἀπαθῶς τὰ κατ'
 ἕξιαν ἐκάστῳ νεμέτωσαν. Οὕτω γὰρ καὶ ὁ Κύριος
 ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἢ τοῦ Θεοῦ δύναμις καὶ
 σοφία, περισσοτέρως αὐτοῖς τὴν γνῶσιν τοῦ δικαίου
 χερίζει, καὶ ἀνακαλύπτει τῶν πραγμάτων τὰ
 δυσεξήρητα· ὅς καὶ τὸν Σολομῶντα ἐκζητήσαντα
 τὸ δίκαιον ἀληθείᾳ ἐσόφισε, καὶ τὴν περὶ τοῦ παιδίου
 κρίσιν ὀρθῶς καὶ εὐθυδῶως ταῖς γυναῖξιν ἐξενεγ-
 κεῖν ἔχαρισατο. Ἐπειδὴ γὰρ ἀμάρτυρα ἦν τὰ παρ'
 ἑκατέρας λεγόμενα, ἐπὶ τὴν φύσιν χωρῆσαι τούτων
 ἐπέλευσε, καὶ δι' αὐτῆς εὐρεῖν τὸ ἀγνοούμενον παρ-
 εσκύασεν· ὅτε μὲν ἢ ἄλλοτριᾷ ἀπαθῶς τὸ περὶ τῆς
 ἀναιρέσεως τοῦ παιδὸς κατεδέξατο πρόσταγμα· ἢ δὲ
 ἀληθῶς μῆτηρ οὐδὲ τὴν ἀκοήν ὑποσχεῖν τῷ προσ-
 τάγματι, διὰ τὴν φυσικὴν φιλοστοργίαν, ἠνέσχετο.
 Ταῦτα νοεῖτωσαν, ταῦτα φρονεῖτωσαν, ἐν τούτοις
 ἀνατραφήτωσαν οἱ παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας
 κρίνειν τεταγμένοι τὰ πράγματα, καὶ τῶν εὐσεβῶν
 ἡμῶν νόμων ἐγχεχειρισμένοι τὰ δίκαια σταθμῆα.
 Ἐν τούτοις γὰρ τὸν τὰ σκήπτρα τῆς βασιλείας
 ἡμῖν ἐχειρίσαντα Θεὸν θεραπεύειν σπουδάζομεν.
 Ἐν τούτοις τοῖς ὅπλοις, τῇ δυνάμει αὐτοῦ, εὐθυσῶς
 ἀντιτάσσεσθαι τοῖς πολεμοῖς βουλόμεθα· ἐν τούτοις
 τῷ Χριστῷ σημειωτῶν, καὶ παρὰ τῆς αὐτοῦ ἐξουσίας
 ὑποταγμένον τῇ ἡμετέρᾳ πραότητι ποίμνον αὖξιν
 ἐκ ἀγαθῶς, καὶ προκόπτειν πιστεύομεν. Ἐν τούτοις
 ἀποκαθίστασθαι ἡμῖν τὴν ἀρχαίαν τοῦ πολιτεύματος
 δικαιοδοσίαν ἐλπίζομεν, τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν

A abundat, alter minus habet, ad æqualem erga se
 statum eos redigant, et tantum eminentiori adi-
 niant, quanto inferiorem tunc invenerint eum, cui
 fuit injuria. Qui enim justitiam veram in animis suis
 jam ante sitam non habent, sed vel pecuniis corru-
 pli sunt, vel inimicitias ulciscuntur, vel potentiores
 verentur ac reformidant; dirigere judicia nequeunt,
 verum illud de se verbum esse Psalmorum auctoris
 ostendentes: « Siquidem vere justitiam profertis,
 judicia, recta judicate, filii mortalium¹. Nam in
 corde vestro iniqua facinora peragatis in terris, et
 manus vestræ injustitiam neclunt. » Sic et sapiens
 ille Salomo inæqualitatem in judicando ponderum
 appellationibus comparando, per ænigma dixit:
 « Pondus ibidem magnum et minus, apud Dominum
 abominabilia sunt². » Et hæc justitiam quidem
 intelligentibus, sed pervertentibus veritatem, tum
 monendi causa, tum protestandi, a nobis præcepta
 sunt. At quibus hoc, propter intelligentiæ pruden-
 tiæque defectum, inventu et pervestigatu est diffi-
 cile, quique prorsus illud assequi nequeunt, ut
 æqualia singulis tribuant; illi secundum id, quod a
 Sirachide Jesu profertur³, nec a Domino principat-
 um requirant, nec a rege solium gloriæ postulent,
 nec iudices fieri exspectant, cum tollere de medio
 facinora injusta nequaquam possint. Qui vero men-
 tis ac prudentiæ participes, et liquido veræ justitiæ
 periti sunt; si recta considerent in judiciis, et abs-
 que animorum affectu cuique pro meritis conve-
 nientia tribuant. Nam sic etiam Dominus noster
 Jesus Christus, Dei virtus et sapientia, multo ma-
 jore cum abundantia juris et æqui cognitionem eis
 largitur, et res inventu difficiles revelat; qui et
 Salomonem, cum justitiam requisivisset, sapientem
 revera fecit; et gratiam concessit, ut iudicio recte
 ad scopum tendente sententiam de puero muliercul-
 lis proferret. Quod enim testimonis ea carerent,
 quæ ab utraque dicebantur; ad ipsam naturam eum
 progredi jussit, et uti per hanc inveniret id, quod
 ignorabatur, effecit: quo quidem tempore mulier,
 ad quam puer non pertinebat, immisericorditer
 admisit Salomonis de necando puero mandatum;
 at quæ revera mater erat, ne quidem mandatum
 hoc audire, propter anorem naturalem sustinuit.
 Hæc considerent, hæc in animis suis sentiant, in
 his versentur hi, qui a pietate nostra constituti sunt,
 ut lites et controversias cognoscant ac judicent, et
 quibus pondera justa religiosarum legum nostrarum
 tradita sunt et commendata. In his enim Deum il-
 lum, qui regni scepra nobis in manum tradidit,
 omni studio colere nitimur. His armis, Ipsius ad-
 juti virtute ac viribus, fortiter hostibus resistere
 volumus. Per hæc signatum Christo, et per ipsius
 potestatem subjectum mansuetudini nostræ gregem
 in bonis sumere incrementum, ac proficere credi-
 mus. His in integrum restituere nobis antiquam in
 administranda republica jurisdictionem posse nos

¹ Psal. LVII, 2-4. ² Prov. XI, 23. ³ Eccli. VII, 6.

aperamus, cum dominus et Servator noster Jesus Christus dixerit : « Ne judicaveritis secundum speciem externam, sed judicium justum exercete ¹. » Ab omni captatione munerum abstineri, justam et æquum est, cum scriptum sit : Væ illis, qui munerum causa justificant impium, et humilium viam declinantes, justam justæ causam ab eo tollunt. Herum radix instar pulveris erit, et flos eorum cineris instar ascendet propterea, quod Domini legem implere non voluerint ². — « Munera et dona sapientum oculos excæcant ³. » Qua propter ejusmodi turpe lucrum coercere proliis studentes, ex sacro hæc nostri sæculo statimur gloriosissimo quætori, rescriptoribus sive dictatoribus, et omnibus operas in causis judiciariis navandibus salaria præbenda esse in hunc finem ; ut a nulla cujuscuque generis persona, de cujus apud eos causa, cognoscitur, quidquam prorsus accipiant ; ne, quod a propheta dicitur, etiam in nobis impleatur : Argento jes venditum est ⁴. : et ne hinc divinam indignationem incurramus, veluti mandatorum ipsius transgressores facti.

TITULUS PRIMUS.

De legibus et justitia.

1. (L. I et II, ff. De legibus.) Lex est commune præceptum, virorum prudentium consultum : delictorum quæ sponte, vel ignorantia contrahuntur exercitio, communis reipublicæ sponsio, præterea inventam Dei.

2. (L. III, §. 4, 5, et 6.) Leges constitui oportet, ex iis quæ ut plurimum, non quæ raro accidunt, neque ex his quæ in uno aliquo casu accidere possunt. Prætereant enim legislatores, quod semel aut bis tantum existit.

3. (L. VII.) Legis virtus est : imperare, vetare, permittere, punire.

4. (L. VIII.) Jura non de rebus singulis, sed generaliter constituentur.

5. (L. X, ff. De justit. et jur.) Justitia est constans et perpetua voluntas, jus suum cuique tribuens.

6. (L. ead.) Justitiæ propria sunt hæc : honesto vivere, jus suum cuique tribuere.

7. (L. ead.) Jurisprudentia est divinarum atque humanarum rerum, justæ atque injustæ scientia.

TITULUS II.

De principe.

1. Princeps est, legitima præfectura, commune bonum omnium subditorum, neque ex odio puniens, neque ex affectione beneficiens : sed velut æquus quidam certaminis arbiter sua cuique præmia tribuens.

2. Scopus principi propositus est, vires, quas habet, clementia tueri et conservare, perditas indefessa cura recuperare, eas quas non habet pru-

Α Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰρηκότος. « Μὴ κρίνετε κατ' ἔξω, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε. » Πάσης δωρηλάδας ἀπέχεσθαι, δίκαιον. Γέγραπται γάρ : « Οὐκ οἱ δικαιοῦντες ἐν ἀσεβῆ ἔκτατα δώρων, καὶ ὅσων ταπεινῶν ἐκκλίνοντες, τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου ἀποποιῶν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐν ἡ βίβλα ὡς χοῦς ἐστίν, καὶ τὸ ἄθος αὐτῶν ὡς κονιορτὸς ἀνασθήσεται, ἀνθ' ὧν ἐν νῆρσι Κυρίου πληροῦν οὐκ ἐθέλησαν. » — « Ἐάντα καὶ δῶρα ἐκτυφλοῦσι σοφῶν ὀφθαλμούς. » Ὅθεν τὴν τῆς τοιαύτης ἀισχροκερδίας ἀναστολὴν παντελῶς ποιῆσθαι σπουδάζοντες, ἐκ τοῦ αἰσθητοῦ ἡμῶν σκελλίου ὠρίσαμεν τῷ γε ἐνδοξοτάτῳ κοινοτάτῳ, τοῖς ἀντιγραφείοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἐπι δικαιοσύνης κεφαλαίοις καθυπουργοῦσι, τοὺς μισθοὺς παρασχέσθαι, πρὸς τὸ ἐξ οἰουδήποτε προσώπου, παρ' αὐτοῖς κρινόμενου, μηδὲν αὐτοῦ; λαμβάνειν τὸ σύνολον ἵνα μὴ τὸ ὑπὸ τοῦ προφήτου λεγόμενον, καὶ εἰς ἡμᾶς πληρωθῆσεται : « Ἀπίθοτο ἐργυρίῳ τὸ δίκαιον, » καὶ μέλλομεν ἐνεσθῆναι θέλει τυγχάνει ἀγανακτήσεως, ὡς τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ παραβάται γενόμενοι.

TITAOΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης.

α'. Νόμος ἐστὶ κοινὴν παράγγελμα, φρονίμων ἀνδρῶν βέγμα, ἐκουσίῳ καὶ ἀποουσίῳ ἀμαρτημάτων ἐπιστροφῇ, κόλως συνθήκη κοινῇ, ἐστὶ δὲ καὶ θεῖον εὐρημα.

β'. Τοὺς νόμους ἀπὸ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ κλειστόν συμβαινόντων, οὐ μὴ τῶν σπανίως εἰσάγεσθαι ἐκ, οὐδὲ ἀπὸ τῶν δυναμένων ἐν ἐνὶ συμβῆναι θίμω παραρῶσι γὰρ οἱ νομοθέται τὸν ἀπαξ ἡ δίκαιον.

γ'. Ἀρετὴ νόμου, τὸ καλεῖν, τὸ καλεῖν, τὸ ἐπιτρέπειν, τὸ τιμωρεῖσθαι.

δ'. Οὐ περὶ τῶν καθέκαστα, ἀλλὰ κοινῶς οἱ νόμοι διατίθενται.

ε'. Δικαιοσύνη ἐστὶ, σταθερὰ καὶ διηνεχὴς βούλησις, ἐκάστῳ τὸ ἴδιον ἀπονέμουσα δίκαιον.

ς'. Ἴδια δικαιοσύνης, τὸ κοσμίως εἶναι, καὶ ἐκάστῳ τὸ ἴδιον ἀπονέμειν δίκαιον.

ζ'. Σοφία δικαιοσύνης, τὸ εἰδέναι τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον.

TITAOΣ Β΄.

Περὶ βασιλείας.

α'. Βασιλεὺς ἐστίν, ἔνομος ἐπιστάσις, κοινὴν ἀγαθὸν πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις, μὴτε κατὰ ἀντικείμεν τιμωρῶν [κακοποιῶν], μὴτε κατὰ προσπόμεναι ἐπιδοποιῶν, ἀλλ' ἀνάλογός τις ἀγωνοθέτης, καὶ τὴ βραβεῖα ἐξ ἴσου παρεχόμενος.

β'. Σκοπὸς τῷ βασιλεῖ, τῶν τε ὄντων καὶ ὄψεχόντων δυνάμεων, δι' ἀγαθότητος ἢ φυλακῆς καὶ ἀσφάλειας, καὶ τῶν ἀπολλυμένων, δι' ἀγρότητος ἐ-

¹ Joan. VII, 24. ² Isa. V, 23, 24. ³ Eccl. XI, 3. ⁴ Isa. XLIV, 5.

ἡ ἀνάληψις καὶ τῶν ἀπόντων διὰ σοφίας A dentis iustisque victoriis et expeditionibus quaerere.
καίων τροπαίων καὶ ἐπιτηδεύσεων ἢ ἀνά-
[ἐπιτηδεύμάτων ἢ ἐπίκτησις].

ἔλος τῷ βασιλεῖ, τὸ εὐεργετεῖν, διὸ καὶ εὐ-
λέγεται, καὶ ἡνίκα τῆς εὐεργεσίας ἐξατο-
λοκεῖ κισθολεύειν κατὰ τοὺς καλαίους, τὸν
ὄν χαρακτήρα.

Γράσσεται ἐκδικεῖν καὶ διατηρεῖν ὁ βασιλεὺς.
μὲν, πάντα τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ γραμμμένα,
καὶ τὰ παρὰ τῶν ἑπτὰ ἁγίων συνόδων
ἐσθέντα, ἐτι δὲ καὶ τοὺς ἐγκυκλυμένους [ἐγ-
υς] Ῥωμαίους νόμους.

Ἐπιστημότατος ἐν ὀρθοδοξίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ ὁ-
μῖναι ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐν ζήλῳ θεῶν διαδόχου,
ὡς ὑπὲρ τῆς Τριάδος δογματισθεῖσιν. ἐν τῇ B
ἐπιτηδεύσει λαμπρότατα καὶ ἀσφαλέστα-
τήν κατὰ τὴν σάρκα οἰκονομίαν τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ ὀρίσασθαι, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὁμοού-
σιον τρισσοῦτον θεότητος, ἀτμήτων καὶ ἀσυν-
διαιτηρῶν, καὶ τὴν ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ τῶν
κων καθ' ὑπόστασιν ἑνωσιν, ὡσαύτως ἀσυγ-
καὶ ἀδιαίρετον, τέλειον θεὸν καὶ τέλειον ἄν-
θρωπον, καὶ τὰ τοῦτοις ἐπόμενα, ὡς ἀπαθῆ
θητὸν, ἀφθαρτον καὶ φθαρτὸν, ἀόρατον καὶ
ὄρατον, ἀναφῆ καὶ ἀπόν, ἀπερίγραπτον καὶ περι-
γραπτόν, καὶ τὸ θεῖον τῶν θελήσεων καὶ τῶν ἐν-
εργειῶν ἐναντιότητος [καὶ τὸ ἀγραπτόν καὶ
κτόν].

Γὰρ τοὺς καλαίους νομοθετηθέντα, τὸν βασιλέα C
ἡγεύειν, καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων τέμνειν, τὰ περὶ
κεῖται νόμος.

Ἐν τῇ τῶν νόμων ἐρμηνείᾳ δεῖ καὶ τῇ συν-
τροπέῳ τῆς πόλεως, τὸν δὲ παρὰ κανόνας
μενον, οὐ δεῖ λαμβάνειν παράδειγμα.

Ἠλαθῶς δεῖ τοὺς νόμους ἐρμηνεύειν τὸν
ἐν γὰρ τοὺς ἀμφεβόλοις, τὸν φιλόκαλον [φιλι-
ων] ἐρμηνεῖαν προσείμεθα.

Ὅ δεῖ μεταποιεῖν τὰ πρόδηλον ἐρμηνεῖαν

ἐπὶ ὧν ἔγγραφος οὐ κεῖται νόμος, παραφυ- D
δαῖ τὸ ἔθος καὶ τὴν συνήθειαν· εἰ δὲ καὶ
ἐκλείπει, ἀκολουθεῖν δεῖ τοὺς παραπλήσιον
τῷ ζητούμενῳ· ἂν δὲ μηδὲ τούτο ᾖ, τῶν
τέρων ὅμοια καὶ πλεονάτων ἢ γνώμη κρατεί-
ουγενὲς γὰρ τοῦτο τῇ φύσει τοῦ νόμου.

Ὅσαπερ ἡ θέσις τοῦ νόμου, ἢ ἔγγραφός ἐστιν
φύσις, οὕτω καὶ ἡ ἀναίρεσις αὐτοῦ, ἢ δι' ἐγ-
γίνεται νόμου, ἢ δι' ἀγράφου, τοῦτ' ἐστὶν
ἀχρηστία. Ἀχρηστία δὲ ἐστὶ, οὐχ ἀπὸ
χρησασθαι τῷ νόμῳ· ἀλλὰ τὸ, καιροῦ κολοῦν-
ον δημόσια κρίνοντα, τούτῳ μὲν πολλάκις τῷ
ἢ χρησασθαι καὶ χρόνῳ παριδεῖν· ἑτέραν δὲ
ἀπὸ τούτου ἐξενεργεῖν.

3. Finis principii propositus est omnibus benefa-
cere quapropter et benefactoris nomine ornatur.
Ita ut si quando de beneficentia quippiam remiserit,
ex antiquorum sententia, adulterari videatur prin-
cipis nota et character.

4. Principis officium est iudicare, et servare pri-
mum quaecumque divinis Scripturis consignata sunt,
deinde et illa quae a septem sanctis synodis consti-
tuta sunt, praeterea et positas a Romanis leges.

5. Principem quam manifestissime convenit re-
ctam de Deo opinionem et pietatem defendere, ut ab
omnibus propter zelum et affectionem erga Deum
praedicetur: tam in his quae de Trinitate constituta
sunt, quam in illis quae de incarnatione Domini nostri
Jesu Christi quam certissime definita sunt, hoc est,
de una essentia subsistentis in tribus divinitatis,
inseparabilem et indivisam eam profitendo, et in uno
Christo duarum naturarum unionem hypostaticam,
similiter inconfusam et indivisibilem, eundem et
verum Deum et verum hominem, et quaecumque
his consequentia sunt, velut impassibilem et passioni
subjectum, incorruptibilem et corruptioni obnoxium,
invisibilem et visibilem, intactibilem et tactu ex-
positum, incircumscriptionem et circumscriptionem: item
voluntates potentiasque duplices extra contrarie-
tatem.

6. (D. IX, XI, et XII. C. de legib.) Quae ab anti-
quis constituta sunt principem interpretari docet,
(l. XII, ff. eod.) et de his quae legibus comprehensa
non sunt, ex similibus iudicare.

7. (L. XXXVII.) In legibus interpretandis inspi-
cienda est consuetudo civilis, (l. XII.) quod vero
contra rationem juris inductum est, non trahitur
ad exemplum.

8. (L. XVIII et IX. C. eod.) Benignius interpretan-
dae sunt leges a principe, (l. XIV, c. De fideicom-
libert. l. LVI, et CLXVIII, ff. De reg. jur.) in ambi-
guis enim humanior interpretatio accipienda est.

9. Minime sunt mutanda, quae interpretationem
certam habent.

10. (L. XXXIII. ff. De legib. l. XXXII.) De quibus
scripta lege nihil cautum est, id custodiri oportet,
quod moribus et consuetudine introductum est,
quod si et hoc defecerit, sequenda sunt ea quae rei
in quaestionem deductae proxima sunt et consequen-
tia: si vero ne id quidem inveniat, plurium si-
mul et doctorum sententia obtineat, id enim na-
turae legis convenientissimum est.

11. Quomodo legis constitutio aut scripto
constat aut non scripto; sic ejusdem abrogatio aut
scripto inducitur, aut non scripto, hoc est, desue-
tudine. Desuetudo autem est non simpliciter lege
non uti; verum eum qui jurisdictioni praestit, ubi
tempus exigit, ea lege non uti, et sensim negligere,
et contrariam huic sententiam ferri.

δὲ καὶ κρίσεις καὶ κατάκρίσεις καὶ ἀθώωσις, ἢ πατριάρχῃ ἀνάκειται, τῷ δὲ Κωνσταντι-
 νῶς προέδρῳ, ἔξεστι καὶ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων
 ἐνορίαις, ἐν οἷς οὐκ ἔστι προκαθιέρωσις,
 ταυροπήγια δίδοναι, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ τὰς ἐν
 τοῖς θρόνοις γενομένας ἀμφισβητήσεις, ἐπι-
 καὶ διορθοῦσθαι, καὶ πέρας ἐπιτιθέναι ταῖς

Γῶν ψυχικῶν ἀπάντων ἢ πρόνοια, τῷ πα-
 τριάρχῃ ἀνάκειται, ἀναφέρεται δὲ καὶ εἰς ἑτέρους
 ἐκεῖνος ἀναφέρεσθαι δοκιμάσῃ, ὡσαύτως δὲ
 τανοίας καὶ ἐπιστροφῆς, ἀπὸ τε ἀμαρτημάτων
 κέσεων, αὐτὸς καὶ μόνος καθίσταται διαιτητῆς
 γνώμων, καὶ οὗς ἂν αὐτὸς ὀρίσῃ καὶ κατὰ τὰς
 ὧλις δὲ καὶ ἐπισκοπὰς, τοῖς μητροπολίταις
 ἐπισκόποις ἢ αὐτῇ φυλάττεται τάξις καὶ

TITULUS Δ΄.

Peri τάξεως ἐπάρχου πόλεως.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς πάντα ζητεῖ τὰ ἐγκλη-
 καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει γινόμενα ἀκροᾷται.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς, τῶν προσφευγόντων
 καὶ τῶν λεγόντων ἀργυρίῳ ἰδίῳ ἀγορασθῆναι
 ἐλευθερωθῆναι αὐτοὺς ἀκροᾷται, καὶ τῶν
 ὧν μάλιστα τῶν ἀπόρων, ἐπιζητούντων
 ἰφῆναι παρὰ τῶν ἀπελευθέρων.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς, καὶ ἐξορίζει, καὶ
 ἴζει, τοῦ βασιλέως τὴν νῆσον ἢ ἀπλῶς τὸν
 ἕρζοντος.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς, ζητεῖ καὶ τὰ ἐν τῷ
 μιλίῳ τῆς πόλεως πλημμελοῦμενα, οὐ μὴν
 βωτέρω.

Ἰαρὰ τῷ τῆς πόλεως ἐπάρχῳ παραπέμπονται
 κακῶς γινόμενοι κηδεμόνες, καὶ μείζονος
 εὐσεως χρῆζοντες, καὶ οἱ δεδωκότες χρήματα,
 ἐπιτροπᾶσαι ἢ λαβόντες εἰς τὸ ἐμποδίσαι,
 αἱ ἐπιτηδεῖους καὶ οἱ ἐπίτηδες ἡττόνως ἀπο-
 μενοὶ τὰ τοῦ νέου πράγματα, ἢ φανερώς κατὰ
 κποιήσαντες.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς φροντίζει τοῦ μὴ
 ἵνα ἐπὶ πορνείᾳ δημοσίᾳ, ἀνδράποδα καὶ τοῦ
 συναλλάσσειν τοὺς τραπεζίτας, καὶ ἀπι-
 τῶν κεκωλυμένων.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς σωφρονίζει καὶ τοὺς
 θέρους καταφρονούντας, ἢ ὑβρίζοντας τοὺς
 ἰας, ἢ τὰς γαμετάς, ἢ τοὺς παῖδας αὐτῶν,
 ν καὶ μαστίζων, ἢ ἄλλως πρὸς τὸ ἀμάρτημα
 εἰ δὲ συκοφαντήσωσιν αὐτοὺς, ἢ τοῖς ἐχ-
 ὤτων συμπνεύσωσι, τυπτόμενοι καὶ κουρευό-
 καὶ ἀναδουλούμενοι, ἀποδίδονται τοῖς συκο-
 εἶσι.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς, φροντίζει καὶ τοῦ
 ε τιμήμασι τὸ κρέας πιπράσκασθαι καὶ τῆς
 ; καὶ τῆς τῶν θεωριῶν καταστάσεως καὶ
 ραιώτας ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ, καὶ ἐπὶ τὸ ἀναφέρειν
 ἐκ πανταχοῦ κινούμενα.

Ο τῆς πόλεως ἐπαρχὸς δύναται ἀπαγορεύειν

A proprium patriarcham spectat; Constantinopolitano
 vero licet etiam in aliarum sedium territoriis, in
 quibus hæc prærogativa non est, crucium fixationes
 in templis concedere : neque hoc solum, sed et con-
 troversias in aliis sedibus extortas dirimere ac di-
 judicare potest.

11. Ad patriarcham spectat cura omnium rerum
 ad animæ salutem pertinentium, transfertur vero
 et ad alios quibus ipse mandaverit : similiter et
 pœnitentiæ, et conversionis a peccatis et hæresibus.
 Ipse autem solus constituitur disceptator et iudex,
 tum et ii quibus ipse mandaverit : sed et per me-
 tropoles et episcopatus, metropolitæ et episcopis
 eadem potestas et prærogativa servatur.

TITULUS IV

De officio præfecti urbis.

1. (*L. 1, in pr. ff. De offic. præfect. urb.*) Præfec-
 tus urbi omnia omnino criminis inquirat, et de om-
 nibus quæ intra urbem admittuntur, cognoscit.

2. Præfectus urbi, servos, qui ad status confu-
 gerint, quique se sua pecunia emptos dixerint ut
 manumittantur, audiet, sed et patronos, maximo
 si egentes sint, desiderantque a libertis ali.

3. (*L. ead.*) Præfectus urbi et relegandi et depor-
 tandi in Insulam vel quemvis locum, quem impe-
 rator assignavit, licentiam habet.

4. (*L. ead. § 1.*) Præfectus urbi cognoscit de
 omnibus quæ intra centesimum miliarium admissa
 sunt, non de iis quæ ulterius.

5. (*§ 2.*) Ad præfectum urbis etiam remitti solent
 ii qui male tutelam administrarunt, et graviore
 animadversione indigent; quique tutelam datis
 nummis occuparunt, aut acceptis operam dederunt,
 ut non idoneus tutor alicui daretur, quique consulto
 circa edendum patrimonium quantitatem minue-
 runt, vel evidenti fraude pupilli bona alienarunt.

6. (*§ 3.*) Præfectus urbi curare debet ut manci-
 pia tueatur ne prosituantur, præterea ut nummi-
 larii probe se gerant circa omne negotium suum,
 et temperent ab his quæ sunt prohibita.

7. (*§ 4.*) Præfectus urbi castigare solet etiam li-
 bertos, contemnentes aut contumelia afficientes pa-
 tronos vel uxores liberos ve eorum, comminando
 scilicet aut flagellis cædendo, aut aliter pro qualitate
 delicti eum puniendo; si vero et detulerint ipsos,
 vel cum inimicis eorum conspiraverint, fustibus
 castigati et tonsura, inque servitutem iterum re-
 dacli, deduntur iis quos detulerunt.

8. (*§ 5 et 6.*) Præfectus urbi curare solet, ut et
 caro omnis justo pretio vendatur. sed et quies po-
 pularium et disciplina spectaculorum ad ipsum per-
 tinet : et habere debet dispositos milites ad tuen-
 dam quietem, et ad referendum sibi quid ubique
 agatur.

9. (*§ 7.*) Præfectus urbi potest alicui urbe inter-

dicere, et parte aliqua urbis, et negotiatione et spectaculis, et advocacionibus, et foro, et ad tempus et in perpetuum; et si quis quem releget, continere ipsum debet, et submovere etiam a provincia sua.

10. (L. x.) Apud præfectum urbis in pecuniariis causis et argentiarii conveniunt, vel conveniuntur.

11. (L. III.) Præfectus urbi in urbe major omnibus est post principem; egressus autem terminos urbis quod ad præfecturam attinet, potestatem non habet nisi quod possit jubere indicare.

TITULUS V.

De quaestore.

1. Quæstor potestatem habet in eos, qui in hac magna urbe versantur, ex quacunque regione, aut cujuscunque sexus sint, sive clerici sive monachi, sive ascetici, sive ex aliis urbibus convenæ, aut cujuscunque denique fortunæ aut dignitatis fuerint: inquirere enim debet curiose, quinam, unde, aut quo prætexta venerint; et circumspicere si qui ipsis injuriam faciant; tum etiam providere ut quam celerissime expediat illos difficultatibus, propter quas nec commorantur, ut primo quoque tempore remittantur eo unde venerunt, fruentes iis quam ipsis debentur.

2. Quæstor agricolas vectigales, qui dominos habent et ab iis desiderant sibi debita exhibent, eos ubi in hanc regiam urbem venerint tueri potest, et dominos cogere ut quam primum ipsi solvant ea propter quæ venerunt, ut ubi jus suum consecuti fuerint, remittantur: si vero in litem cum dominis inciderint, ipsique controversiam moveant, siquidem multi fuerint, confestim eos ad agros suos remittere debet, duobus aut tribus relictis qui communem litem soli persequantur. Sed et ita curare debet quæstor ut primo quoque tempore finis imponatur, præcipue cum agricolæ sint, quorum præsentia in hac urbe supervacua, et otium ab agricultura et ipsis et dominis ipsorum detrimento est.

3. Quæstor peregrinam multitudinem quæ quidem rustica non sit, si cum aliis lites exercent, sive morari in hac urbe ne permittat; sed quam maximo compendio poterit, controversias finiat, et procepereditis negotiis remittat ad proprias regiones aut vicinas colendas.

4. Quæstor si sæpius interpellatus invenerit dominos corporum uti dilationibus, neque velle ut mature iudicio liberentur, ipse sistens dominos coram petitionibus, gravius eos mulctat, et confestim disponat de iis propter quæ coloni hic morantur, remittatque unamquemque in patriam suam, vel in eam regionem unde venerunt, sublato in hoc negotio omni privilegio et fori præscriptione.

Α τινὶ τῆς πόλεως, καὶ μέρους αὐτῆς καὶ πραγματείας καὶ θέας, καὶ ἐπιτηδεύσεως, καὶ συνηγορίας φόρου, καὶ προσκαίρω, καὶ διηνεκῶς, καὶ ἐν ἐξουσίᾳ τίς τινα, εἰργεῖν αὐτὸν ἄρῃται, καὶ τῆς ἰδίας; τατρίδος μὴ ἐξιστῆν.

ι'. Παρὰ τῷ ἐπαρχῷ (τῆς πόλεως, οἱ ἀργυροπράται, καὶ χρηματικῶς ἐνάγουσι καὶ ἐνάγονται.

ια'. Ὁ τῆς πόλεως ἐπαρχὸς ἐν τῇ πόλει μάλιστ' πάντων ἐστὶ μετὰ τὸν βασιλέα, ἐξελθὼν δὲ εἰς ὄρους τῆς πόλεως, ὅσον γε ἐπὶ τῇ ἐπαρχότητι ἐξουσίαν οὐκ ἔχει, πλὴν τοῦ κελεύειν καὶ δικάζειν.

TITULUS F.

Περὶ τοῦ κοιαιστωρός.

α'. Ὁ κοιαιστωρ ἐξουσίαν ἔχει τοὺς ἐπὶ τῆς μεγάλῃς ταύτης ἐπιδημοῦντας πόλεως ἐξ ὅλας θησαυρῶν χώρας ἢτε ἀνδρας, ἢ γυναῖκας, ἢ κληρικῶς, ἢ μοναχοὺς, ἢ ἀσκητῆρας [αἱ. ἀσκητῆρας], εἴτε τῶν ἐξωπόλεων συνηγόρους, ἢ καὶ ἀλλῆς οἰκιστῶν τύχης ε καὶ ἀξίας, καὶ περιεργάζεσθαι τίνες τε εἰεν καὶ ὅθεν ἦκοιεν καὶ ἐπὶ ποίᾳ προφάσει, καὶ σκοπεῖν τίνες αὐτοὺς ἀδικοῦσι, καὶ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ συνόμους αὐτοὺς ἀπαλλάττειν τῶν δυσκόλων δι' ἀπαρτητοῖσι παραγεγόνασι, καὶ οἱ τὰ χεῖρα ταῦτοις ὅθεν ἦκουσι ἐκπέμπειν, τῶν προσηκόντων ἀκολουθεῖν τες

β' Ὁ κοιαιστωρ, τοὺς ταλῶντας γεωργοὺς ὁμῶς δεσπῆτας, καὶ δεομένους τῶν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν προσηκόντων, τοὺτους εἰς ταύτην παραγεγονότας τῆς βασιλείας πόλιν, ἐπισκοπεῖν δύναται, καὶ ἀναγκάζειν τοὺς κκτημένους, θάπτον αὐτοῖς ἀποδοῦναι τὰ ἐφ' οἷς ἀφίοντο, καὶ ἐκπέμπειν αὐτίκα τυχόντας τῶν δικαίων εἰ δὲ, ὡς εἶπε, εἰς ἐναντίωσιν τῶν κκτημένων παραγίνονται, καὶ πρὸς αὐτοὺς λέγοιεν ἕκαστος, πλήθος δὲ ἦσαν τοὺς μὲν πολλοὺς ἀποπέμπειν παραχρῆμα ἐπὶ τὴν χώραν ὅσω ἢ τριῶν καταλιμνησμένων, οἷα καὶ τὴν τῶν συνθίκων δίκην ἀγωνισθῆναι, καὶ οὕτως αὐτὸν ἐπιμεληθῆναι, ὡς τὰ χεῖρα τέμνειν τὰς ὑποθέσεις, ἵνα μὴ μῆκος αὐτοῖς ἐγγίνοιτο χρόνου, καὶ μάλιστα γεωργοῖς οὖσιν, ἢ ἐν ταῦθα παρουσία περιττῆ, καὶ ἢ ἐκ τῆς γεωργίας σχολῆ, βλάβος αὐτοῖς τε καὶ τοῖς κκτημένοις καὶ

γ'. Ὁ κοιαιστωρ τὸ ἐπιδημοῦν κλήθος, εἰ μὴ γεωργικὸν εἶη, ἀλλὰ τυχὸν τινὲς ἕτεροι, ἢ δικαιομένοι πρὸς ἑτέρους, καὶ ἐν ταῦθα χρονίζοιεν, μὴ ἐνδεδότω, ἀλλὰ πάση συντομίᾳ αὐτοὺς, τῶν ἀμφοτεροῦσιν ἀπαλλάττειν, καὶ τῶν δικῶν ἐλευθερομένους ἐκπέμπειν, ὥστε αὐτοὺς τὰς οἰκίας χώρας καὶ πόλεις οἰκεῖν.

δ'. Ὁ κοιαιστωρ εἰ πολλάκις ἐνοχλήσας τοὺς τῶν γεωργῶν κυρίους ἀναβαλλομένους εὐροί, καὶ μὴ θάπτον αὐτοὺς τῆς προσεδρίας ἀπαλλάξει θέλωντας αὐτοὺς παριστῶν τοὺς δεσπῆτας κατενώπιον τῶν ὁμῶν, ἐπιτιμᾶτω σφοδρότερον, καὶ ἐν τὰ χεῖρα διατιθέτω ἐφ' οἷς οἱ γεωργοὶ ἐπεδήμησαν, καὶ πρὸς τὰς οἰκίας πατρίδας ἐκπέμπειν, ἢ ὅσω ἐξ ἑν ἡκουσι τόπων πάσης ἀνηρημένης πρὸς τοῦτο πρηνουίας τε καὶ φόρου παραγοαφῆς.

8. Quæstor et præcipue et perpetuo curam gerat, ut omnia puris manibus faciat, ministrosque habeat, non avaritiæ aut turpis lucri studiosos: oportet enim et ipsum sincere ac libere imperare, et si quid a ministris suis commissum inveniat, id ipsum punire, ut ipsorum exemplo ostendat animi sui firmitatem et moderationem.

9. Quæstori licentiam damus, etiam præsides provinciarum ad nos deferre; ipsumque domi curare quæ opus erunt, ne infirmitatem aut aliud aliquod impedimentum causatus iudicio nostro minor sibi ipsi videatur.

10. Quæstori licentiam damus, publicis epistolis uti ad præsides provinciarum, ut qui ab ipso in illorum provincias missi sunt, secure illic degere possint, et si quo legum auxilio indigeant, ne id ipsis denegetur, utque provideant inprimis, ne iterato ipsi molestia exhibeatur; si enim rursus in hac splendida et felici urbe deprehenderit quospiam frustra latitantes, his remissis iterum in proprias regiones et competentem coercionem imponat, et cum graviore poena dimissos rursus expellat.

TITULUS VI.

De præsidibus in genere.

1. (L. 1, ff. De offic. præsid.) Præsidis nomen generale est, et significat et exercitus ducem, et proconsulem, et omnes provincias regentes, licet senatores sint: proconsulis vero appellatio specialis est.

2. (L. III.) Præses in sua tantum provincia imperium habet, nam extra illam privatus est.

3. (L. IV.) Præses in provincia sua majus imperium habet omnibus post principem.

4. (L. V.) Præses tutorem aut iudicem specialem alicui ipse se dare non potest.

5. (L. VI, in prim.) Præses prohibeat illicitas et violentas exactiones et extortas metu vel sine pretii numeratione venditiones, itemque iniqua lucra et damna: inprimis vero sequatur veritatem; veritas enim rebus per errorem aut metum gestis non vitatur.

6. (L. ead. § 5.) Præses examinet ea quæ a militaribus viris contra alios admissa sunt, et sub specie tributorum illicitas exactiones fieri prohibeat, (§ 5.) neve inopes sub pretextu adventus officiorum vel militum injuriis afficiantur providebit, (§ 4.) et licitas quidem negotiationes promoveat, prohibitas vero exerceri vetet.

7. (L. X et XI.) De quibuscumque causis præfecti qui in urbe sunt cognoscunt, de iisdem et præses cognoscit. Pertinent enim omnia ad officium ipsius.

8. (L. XII, in prim.) Præses provincie suæ quietem procuret conquiendo sacrilegos, plagiarios, fures, receptatoresque eorum, et pro ut quisque deliquerit, in eum animadvertat.

η'. Ὁ κοιαιίστωρ, μέγιστον πάντων καὶ ἐχέτω τοῦτο σπούδασμα, τὸ καθαράς τὰ ἅπαντα πράττειν, καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας ἰβυπῶντας, μηδὲ αἰσχροῦ λήμματος ἐλάττω αὐτόν τε καθαρῶς καὶ ἐλευθέρως ἀρχεῖν, τοιοῦτο παρὰ τῶν ὑπηρετουμένων εὖροι, τοῖ ζεῖν, καὶ ἐξ αὐτῶν πρῶτον δεικνύναι τῆ στερρότητα τε ὁμοῦ καὶ σωφροσύνην.

θ'. Τῷ κοιαιίστωρι δίδομεν παρῆρσιαν, κα τὰς ἐνοχλεῖν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀναφέρειν, κα πράττειν τὰ προσήκοντα, ἵνα μὴ τε ἀσθένει: ἄλλο τι παντελῶς αἰτιώμενος, τῆς ἡμετέρας κρίσεως ἐλάττων φανεῖη.

ι'. Τῷ κοιαιίστωρι ἀδειὰν δίδομεν, δημοστολαῖς χρῆσθαι, πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν νους, ὥστε τοὺς ἐκπεμπομένους παρ' αὐτοῦ αὐτῶν χώρας, ἀπραγμόνους ἐκεῖσε διάξειν: τινος δέονται βοθηλας νομικῆς, μὴ στερεῖσθαι, προνοεῖν δὲ μάλιστα ὥστε μηδὲ περὶ τῶν ἐν ἐνοχλεῖσθαι, καὶ δευτέρων αὐτῷ παρεῖσθαι ἀφορμὰς: εἰ γὰρ πάλιν ἐπὶ τῆς εὐταύτης λάβοι πόλεως ἐμφωλιζόντας μάτι ἀπαλλαγέντας, καὶ ἐπὶ τῆν οἰκείαν χώραν φθόντας, τοῦτοις καὶ σιφρονομῶν ἐπιτιθέποντα, καὶ σφοδρότερον αὔθις ἐκπεμπέτω.

TITULUS Γ'.

Περὶ ἀπλῶς ἀρχόντων.

α'. Τὸ τοῦ ἀρχοντος ὄνομα, γενικὸν ἐστὶ, μαίνει καὶ στρατηγὸν, καὶ ἀνθυπάτον, κα τοὺς ἐπαρχιῶν διοικητάς: εἰ καὶ συγκλητικός δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθυπάτου, εἰδικὸν ἐστὶν.

β'. Ὁ ἀρχων, κατὰ μόνην τὴν ἰδίαν ἐπαρ ἐξουσίαν ἔχει, ἔξω γὰρ ταύτης, ἰδιώτης ἐστ.

γ'. Ὁ ἀρχων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, μερίζω ἐξουσίαν ἔχει μετὰ τὸν βασιλέα.

δ'. Ὁ ἀρχων ἐπίτροπον ἢ δικαστὴν τινὲν ἑαυτὸν οὐ δίδωσιν.

ε'. Ὁ ἀρχων κωλύτω τὰς ἀθεμίτους καὶ εἰσπράξεις, καὶ τὰς κατὰ φόβον ἢ χωρὶς πράξεις, καὶ τὰ ἄδικα κέρδη καὶ ζημιώματα ἀλήθειαν δὲ σκοπεῖτω: τὸ γὰρ ἀληθὲς ἐκ τῆ πλάνης ἢ βίαν γενομένων οὐ βλάπτεται.

ς'. Ὁ ἀρχων ἐκδικεῖτω τὰ παρὰ τῶν στρατιῶν κατὰ τινῶν πλημμελοῦμενα, καὶ κωλύτω προσήματι δημοσίων, εἰσπράξεις ἀθεμίτεσθαι, ἢ διὰ παρουσίαν ὀφφικίων, ἢ στρατιῶν κείσθαι τοὺς πένητας, ἐπιτροπέτω δὲ τὰς ἐμπορίας, καὶ κωλύτω τὰς ἀπηγορευμένα.

ζ'. Ὁ ἀρχων, ὅσα διαγινώσκουσιν οἱ ἐν ἀρχόντες, καὶ αὐτὸς διαγινώσκει. Ἄνεγκε πάντα πρὸς τὸ ὀφφικίον αὐτοῦ.

η'. Ὁ ἀρχων φροντιζέτω τῆς εἰρήνης, ζῆν ἱεροσούλους καὶ ἀνδραποδιστάς καὶ κλέπ ἀποδοχεῖς, καὶ πρὸς τὸ πλημμέλημα ἐπεξίτω.

Ο ἄρχων τοὺς μαινομένους ἐν εἰρκτῇ βαλλέτω A
[φαλιζέσθω], εἰ μὴ διὰ τῶν συγγενῶν φυλα-
δύναται ἢ δεσμείτω· εἰ δὲ φονεύσῃσι, δεῖ
μὴ ποτε προσηκοιήσαντο μαίνεσθαι, ἢ ἐν τῷ
τῆς ἀναλήψεως καὶ φρονήσεως ἐφόνευσαν καὶ
ἰῶνται. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς φύλακας αὐτῶν ὄρθου-
ς ἐπεξεῖναι· οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ μὴ αὐτοὺς
αἰ φυλάττουσιν; ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μὴ βλάψαι

Ἄρχων μὴ ἐξίτω τῆς ἐπαρχίας, εἰ μὴ δι'
καὶ τότε διανυκτερεύετω.

Ὁ ἄρχων εὐχερῆς ἔστω τοῖς προσιούσιν, καὶ
ἰρόντος, καὶ μὴ ἐξ ἴσου συναναστρεφέσθω B
ἰχόμενοις, καὶ μὴ δηλοῦτω τῇ ὄψει ἑλαδῶν ἢ
λενος.

TITAOE Z.

οὐ χωρὶς δόσεων γίνεσθαι τοὺς ἄρχοντας,
μηδένα ἐν μηδενὶ διὰ χρημάτων κρίνειν,
ὡς ἀποκρίτωρας τοῖς ἐγκλήμασι συγχω-

Ἡ ἄρχοντες τοὺς ἐξ οἴου δῆποτε δικαστηρίου,
ἐλευσιν συγχωρεῖν λαμβάνειν καθ' οἷον δῆ-
ρόπον, οὐδ' ἐν ὀνόματι συνηθείας δωροδοκεῖ-
ν ἡμῶσι γινώσκοντες· ὡς εἰ τοῦτο βρῆθιμη-
κῆσαν ζημίαν ἐνευθεν τοῖς ἡμετέροις ὑποτε-
ἐπαγομένην αὐτοὶ καταθήσουσι· διδόμεν δὲ C
ἀδειαν, καὶ εἰ εὐροίεν τινὰς διὰ τὴν τῆς ἀξίας
ζώνης ὑπεροχὴν τοὺς ὑμετέρους ὑποτελεῖς
τας, ἐξετάζειν τὰ τούτων ἀδικήματα, καὶ
ἐν αἰτίαις εὐρισκομένους, ἀφαιρεῖσθαι τῆς
καὶ γὰρ τὴν ἡμετέραν τάξιν ἐν ταῖς ἐπαρ-
οῖς ἄρχουσι παρέχοντες ἔχειν· καὶ ὡσαύτως αὐτοὺς
αἰς ἀρχαῖς κεχημένους πάσης τιμῆς καὶ αἰδοῦς καὶ σεμνότητος ἀπολαύειν θεσπιζόμεν.
τοὺς ἄρχοντας θεσπιζόμεν παρόντος τοῦ τῆς
ἐπαρχου, καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν
ἡμῶν εἰσοδίων τοῦ τε ἐνδοξοτάτου κοιαιστω-
ν θείου ἡμῶν παλατίου, τοῦ τε ἐνδοξοτάτου
τῶν ἀπανταχοῦ θεῶν ἡμῶν εἰδικῶν· παρ-
ῆ καὶ τοῦ κατὰ καιρὸν μεγαλοπρεπεστάτου
λαρίου τῶν θεῶν ἡμῶν κοιτώνων, ἰδιόχειρον D
εἶν μηδὲν παντελῶς, μηδέ τινα παρασχεῖν,
ποσχέσθαι δοῦναι, μήτε προστασίαν ἐπαγγεί-
, μήτε ἐκ τῆς ἐπαρχίας ὁμολογήσαι στέλλειν,
αἰς ἐνδοξοτάτοις ὑπάρχουσιν, μήτε τοῖς ἄλλοις
ς ἀρχὰς ἔχουσι, μήτε τοῖς περὶ αὐτοὺς καθ-
, μήτε ἐτέρῳ τινὶ· ἀλλ' ὡσαύτως ἀμισθον λαμβάνει
χὴν, προσλαμβάνει τε παρὰ τοῦ δημοσίου
ῆσεις (ταῦτας γὰρ μόνως λαμβάνειν τοῦτον
ν)· οὕτως αὐτῆν καθαράς φυλάξαι χερσὶ
καὶ ἡμῖν τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ὑπέξοντα λόγους
· ἴστωσαν οὖν οἵτινες θαρβήσειαν λαβεῖν
αὐτῶν εἰς τὰς εἰρημίνας ἀρχὰς παριόντων
ἴρω τῶν προφάσει συνηθειῶν παρ' ἡμῖν αὐ-
ισμένων, ὡς οὐκ ἐν μικροῖς ἢ ποινῇ γενήσε-
τοις· ἀλλ' οἱ μὲν μέγιστοι ἄρχοντες οἱ λα-

9. (L. ead. § 1.) Præses furiosos, si non possint
per necessarios contineri, carcere continendos
curet, aut vinculis eos cohibeat : si vero hominem
occiderint, excutiendum erit, utrum simulato fu-
rore facinus admiserint, an vero intervallis quibus-
dam sensu saniore id fecerint, in hoc enim casu
supplicio afficiendi erunt. Oportet autem et custodes,
si negligentius eos habuerint castigare. Namque
non ad hoc solum custodes adhibentur, ne quid
furiosi perniciosius ipsi in se moliantur, sed ne aliis
quoque noceant.

10. (L. xxxv.) Præses provinciæ suæ fines ne
excedat, nisi voti solvendi causa : dum tamen ne
abnoctet.

11. (L. xviii.) Præses in adeundo quidem facilem
se præbeat, sed contemni non patiatur : neque
æquali conversatione cum provincialibus utatur,
neque vultu misericordiam aut excandescentiam
prodat.

TITULUS VII.

Ne præsidēs donis corrumpi se patiantur, neu quis-
quam ob iudicandum pecuniam accipiat, neu sibi
eam dari patiat ut a reis.

1. Præsides non debent permittere. ut ex quo-
cunque iudicio iudices pecunias capiant, ne si sub
consuetudinis quidem prætextu largitionibus se cor-
rumpti passi sint, ut si hoc neglexerint, cognoscant
sibi multam quæ subditis nostris constituta est de-
ponendam ; inquirant autem in horum crimina, et
quos obnoxios culpæ invenerint cingulo spolient :
in provinciis enim vicem nostram obtinere præsidēs
volumus ; et ut ipsos ab omni turpi lucro arcemus,
sic et illos qui incorrupte in imperiis versantur,
omni honore et reverentia afficiendos decernimus.
παντὸς ἀδίκου κέρδους εἴργομεν, οὕτω καθα-
ραῖς ἀρχαῖς ἀπολαύειν θεσπιζόμεν.

2. Jubemus ut præsidēs, præsentē urbis nostræ
præfecto, et gloriosissimo comite divinarum nos-
trarum largitionum, et gloriosissimo quæstore di-
vini nostri palatii, et gloriosissimo comite divina-
rum ubicunque sint nostrarum rerum privatarum,
præsentē etiam in tempore magnificentissimo char-
tulario divini nostri cubiculi, manu sua subscri-
bant, nihil se cuiquam donaturos neque promissu-
ros, neque patrociniū denuntiāturos, neque spon-
suros ut extra provinciam mittant quippiam vel
aliis præsidibus, vel iis quos circa se habent,
vel cuiquam alii : sed ut imperium gratis acce-
perunt et gratuitas ex publico frumentationes
(has enim solas ipsis accipere permittimus)
ita id ipsum puris manibus administrare, et coram
Deo, et coram nobis, quibus rationem reddere
tenetur, debebunt. Sciant autem omnes qui-
cunque aliquid a dictis provinciarum præsidibus
accipere audebunt, ultra consuetudinem receptam
et a nobis definitam, non exiguam illis pœnam fu-
turam, sed majores quidem præsidēs qui ab præsi-
dibus aliquid accipere ausi fuerint, aut id fieri cor-

κατὰ τῶν δαιωτάτω τῆς μητροπόλεως ἐπι-
 τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, καὶ ἐπὶ πράξεως ὑπο-
 τῶν, ἵνα ἕκαστον αὐτῶν ἀπόμεινον τῶν ἀγίων
 ἰλῶν, φανεροῦν τὰς ἐπαχθεύσας αὐτῶν ζημίας,
 τῆς ἐκείνου περιουσίας καθ' οὗ τὰ τοιαῦτα
 ἠ υπομνήματα, πᾶσαν ζημίαν τοῖς βλαβερίσιν
 κτισθῆναι· εἰ δὲ τις τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρ-
 στακλήθει εἰς ἄλλην ἀρχὴν, ἢ χρεῖαν [ἢ. χῶ-
 καλούμενον αὐτὸν νόμιμον ἐντολέα προβαλλό-
 τοῖς τὰς ἀναγωγὰς ὑπὲρ ζημιῶν προτιθεῖσιν
 νεσθαι, ὅσπερ εἰ μὴ πράξαι, θεσπίζομεν ὑπε-
 ρα κατὰ τῶν δαιωτάτω ἐπισκόπων, καθὼς ἀνω-
 ἴρηται, πράττεσθαι, καὶ τοῖς ὑπὲρ τῶν ζη-
 ῶν ἐπαχθειῶν αὐτοῖς ὁμόσαι κατὰ τὴν
 πραγμένων δυνάμειν, πᾶσαν ζημίαν ἀποδίδο-
 ἴηλον ὅτι μηδενὸς χρόνου δυναμίνοι παρα-
 ἴθαι, τῶν ἀδικημάτων τὴν εἰσπραξίν ἐφ' ὅσον
 τὴν ἀρχὴν διέπειν παρακεχώρηται.

καλούμενον πάντας τοὺς ἀρχοντας, τοῦτο μὲν
 ὑπὸ τοῦ, τοῦτο δὲ καὶ πολιτικοῦ δι' αὐτῶν
 εἶναι, τοὺς ληστείας ἢ βίας ἢ ἀρπαγὰς πρα-
 ἢ ἢ γυναικῶν ἢ ἄλλα οἷα δὴ ποτε ἀποπήματα,
 ἐπαρχίας πλημμυλοῦντας, καὶ τιμωρίας
 νομίμως ἐπάγειν, καὶ μηδὲ ὑπὲρ τούτων
 ἰσίων κομίζεσθαι τι συνηθειῶν ὀνόματι, ὥστε
 ὄθεν, τῶν ἡμετέρων ὀποτελεῖς ἀδολογίαις φυ-
 θαι· εἰ δὲ τις τῶν ἀρχόντων ταῦτα μὴ παρα-
 ἴ, γνωσκέτω μὴ μόνον τῆς καταπιστευθείσης
 ἐρχῆς γυμνοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ δέκα χρυσίου
 ποινὴν καταβαλεῖν.

καλούμενον μηδὲνα τῶν ἀρχόντων ἐξεῖναι χω-
 ραίας χρεῖας, ἀποθημίας ποιέσθαι, ἢ τὰς
 νας γύρας· εἰ δὲ τις ἀνάγκη καλέσει τοιοῦτό
 εἶναι, δαπανήμασιν οἰκείαις τοῦτο ποιέτω
 ἢ τὰ ἀρχοντας, καὶ οἱ προσήκοντες αὐτοῖς,
 κείθωμιν αὐτοῖς τάξις, μήτε δὲ ἀγγαρεῖαις,
 καλουμένοις ἐπιδημητικοῖς ἢ ἑτέροις οἷα δὴ ποτε
 βαρύνειν τοὺς ἡμετέρους ὀποτελεῖς, μήτε
 νηθείας ὀνομάζειν ἢ ζητεῖν, ὅσπερ τυχόν
 ῶν προηγνησμένων, εἰς οἰκείον κέρδος, ἀδι-
 πνήσαν· τὰ γὰρ κακῶς ἐκινουμένα, οὐδὲ
 ἴρας συνηθείας βοηθεῖσθαι βουλόμεθα.

TITULUS II.

ἐπισκόπων καὶ χειροτονῶν καὶ προβολῶν
 ἐκκλησιῶστικῶν παρτοίων.

Ἐπίσκοπος ἐστὶν καὶ ἐπιτηρητῆς καὶ ἐπιμε-
 τασῶν τῶν ἐκκλησιαζομένων ψυχῶν, τῶν ἐν
 οὗ ἐπαρχία δυνάμειν ἔχων τελετικὴν, κρείστω-
 καὶ διακόνου, καὶ ἀναγνώστου, καὶ ψάλτου,
 νασχοῦ.

Ἴδιον ἐπισκόπου, τοῖς μὲν ταπεινοῖς συγκατα-
 λαι, καταφρονεῖν δὲ τῶν ἐπαιρομένων, καὶ
 απείνωσιν ἔργῳ καὶ λόγῳ τῶν ὑπαρηφάνων
 ἰνῆμα καθέλκειν, καὶ προκινδυνεύειν τοῦ ποι-
 καὶ τὴν ἐκείνου στενοχωρίαν, οἰκείαν ὀδύνην
 θαι.

Καλούμενον εἰ μὲλλει ἐπίσκοπος χειροτονεῖ-
 συνελθῆναι τοὺς κληρικούς, καὶ τοὺς πρώ-
 τῆς πόλεως, καὶ ἐπὶ τρισὶν προσώποις ψηφί-

apud sanctissimum metropoleos ejusdem provincie
 episcopum, et in rei memoriam unumquemque ec-
 eorum tactis sacris Evangelis, illata ipsis damna
 manifestare, et ex ejus potestate apud quem ista
 sunt, omne damnum illis qui læsi sunt restitui. Si
 quis vero præsidum provinciarum in aliam præfecturam
 aut locum vocetur, jubemus ut per legitimum
 procuratorem respondeat illis, qui damni dati actionem
 ipsi intentant; quod nisi fecerit, decernimus ut
 (quemadmodum supra dictum est) apud sanctissimum
 episcopum memorialia acta conficiantur, hisque,
 qui de damno ipsis illato juraverint, ablata
 restitui, nulla videlicet admissa temporis præscri-
 ptione ad criminum animadversionem, eoque sci-
 licet dum præsidi permissum fuerit provinciam
 suam administrare.

7. Jubemus omnes præsides, tam militares quam
 togatos, inquirere in latrocinia et rapinas, raptus-
 que mulierum, aut alia quæcumque crimina in pro-
 vincia commissa, et legitimas noxiis pœnas infli-
 gere, neque quidquam ob has causas accipere sub
 consuetudinis prætextu: ut ubique subditi nostri
 ab injuriis immunes conserventur. Si quis vero
 præsidum hæc non servaverit, sciat se non solum
 provincia sibi credita privatum iri, et decem aurei
 libras pœnæ nomine persolutorum.

8. Jubemus ne cuiquam præsidum liceat sine ne-
 cessaria causa, egressionem ex provincia facere.
 Si quæ vero necessitas eum ad hoc faciendum com-
 pulerit, propriis sumptibus id faciant, tam ipsæ,
 quam necessarii ejus, quique circum ipsum sunt
 apparitores: sed neque angariis, neque illis quæ
 pro ingressu dantur, neque aliis ullis sumptibus gra-
 vare subditos nostros ei permittimus; neque quæret
 aut prætendet hac in re consuetudinem, quam forte
 decessores ejus privati commodi causa excogita-
 runt: quæ enim male introducta sunt, ne ex longa
 quidem consuetudine, adjuvari volumus.

TITULUS VIII.

De episcopis, et eorum creatione, et omni ecclesiastica
 nominatione.

1. Episcopus est animarum omnium quæ ipsi ero-
 ditæ sunt carator et conservator, habens in episco-
 patu suo absolutam potentiam in presbyteros, dia-
 conos, anagnostas, psaltas et monachos.

2. Proprium episcopi est, cum humilibus quidem
 conversari, despiciere autem eos qui animo elato
 sunt, tum etiam verbis factisque arrogantium su-
 perbiam ad humilitatem trahere. Quævis pericula
 pro grege suo subire, et illius angustias propriis
 doloribus deputare.

3. Jubemus ut si episcopus ordinandus sit, con-
 veniant clerici, et in illa civitate primi, ut super
 tribus personis decreta faciant, et unusquisque

manu sua subscribat, quod neque pretio, neque sollicitatione, neque amicitia, aut gratia, aut alio quovis affectu inducti sint, sed compertum habeant ipsos rectæ et catholicæ fidei vitæque inculpatæ, et jam tricesimum annum supergressos esse : scireque se quod neque uxorem neque liberos habeant, neque pellicem aut liberos naturales; sed si quis ex ipsis prius uxorem habuit, eam unicam fuisse, eamque nec viduam, neque a viro dimissam, neque sanctis canonibus prohibitos, et ex tribus personis de quibus decretum factum est, optimus ordinetur. Adjiciatur præterea iudicio designantis, ut libello ab ipso facto cum propria subscriptione, continente testimonium de recta ejus fide, denuntiet et divinum adventum in sacra communione factum, et precationem in sacro baptismate, reliquasque pro-

4. Jubemus episcopos creatos, si quem laicum prædicta electione dignum censuerint, hunc talem una cum aliis tribus clericis aut monachis allegere : ita quidem ut laicus hac ratione in episcopum adlectus non quidem episcopus creetur, sed primum clericis non minus quam trium mensium spatio adnumeretur, et sic sanctos canones sanctasque Ecclesiæ liturgias edoctus episcopus ordinetur : qui enim alios docturus est, non convenit eum post designationem ab aliis discere. Sed si quidem etiam dum laicis connumeraretur, jam sufficienter omnia edoctus fuerit, ad aliorum institutionem, in tali tempore præfinitum non servari, experientia sine periculo docuit.

5. Si is qui designandus est, tanquam non idoneus accusetur, differatur designatio et procedat inquisitio seu præsentis seu absente adversario, idque intra tres menses; et si designandus invenitur obnoxius culpæ, vel ex legibus vel ex canonibus designari prohibeatur, si vero innocens inventus sit, designetur. Quod si contra prædicta designatus fuerit, et ipse, et qui eum designavit, extra Ecclesiam ejiciuntur. Si vero adversarius præsens non ostenderit quæ affirmabat, aut deprehensus fuerit; si quidem clericus est, ex Ecclesia ejicitur, si vero laicus, competentem castigatur.

6. Si quis episcoporum, vel ante, vel post designationem suam, voluerit bona sua vel partem eorum, adjudicare Ecclesiæ cujus episcopatum suscipit; non solum non prohibemus, liberumque jubemus esse ab omni accusatione et poena præsentis legis, sed et ipsum omni laude dignum judicamus : quoniam hæc non est nundinatio, sed oblatio.

σματα ποιεῖν, καὶ ἕκαστον αὐτῶν χειρὸς ὀτίονδε δίδωσιν [σ. οὔτε δὲ διὰ δόσιν], εὐσχεσιν, ἢ φιλίαν, ἢ χάριν, ἢ ἄλλην οἴαν δὴ πείθειαν, ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς οὐλικῆς πίστεως καὶ σεμνοῦ βίου, καὶ ὑπὲρ ἑστέον ἐτος τοὺτους εἶναι ἐπελέξαντο, καὶ γαμετὰς οὐδὲ παιδῶς ἴσασι τινὰς ἐξ αὐτῶν παλλακὴν ἢ παιδῶς φυσικοὺς, ἀλλ' εἰ καὶ τις ἐξ αὐτῶν γαμετὴν εἶχεν καὶ αὐτὴν μίαν χήραν, οὐδὲ ἀνδρὸς ἀπορσευθεῖσαν, οὐδὲ κανόνισιν ἀπηγορευμένους, καὶ ἐκ τῶν τριῶν ὡπων τῶν ψηφιζομένων, ὁ βελτίων χειρὸς ἐπιλογῆ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονουμένου παρ' αὐτοῦ γινομένου μεθ' ὑπογραφῆς ἰδίου ἐχόντος περὶ τῆς ὀρθῆς αὐτοῦ πίστεως, ἀπὸ δὲ τοῦτον, καὶ τὴν θεῖαν προσκομιδὴν, καὶ ἀγίαν κοινωνίαν γινομένην, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ πίσματι εὐχὴν καὶ τὰς λοιπὰς εὐχὰς, ἰδίου ὑπέχειν, καὶ αὐτὸν τὸν χειροτονούμενον, δι' ἑαυτοῦ, οὔτε δι' ἑτέρου προσώπου ὑπέσχετο, οὐδὲ μετὰ ταῦτα δώσει, ἢ αὐτὸν χειροτονοῦντι αὐτὸν, ἢ τοῖς τὰ ψηφίσματα νοῖς, ἢ ἑτέρω τῶν πάντων τινὶ ὑπὲρ τῆς γινομένης χειροτονίας.

δ'. Κελεύομεν τοὺς ψηφιζομένους, εἰ τινὲν ἄξιον τῆς προειρημένης ἐπιλογῆς εἴσωσι, τὸν τοιοῦτον ἅμα ἄλλοις τρισὶ κληρικῶσι ἐπιλέξασθαι, οὕτω μὲντοι, ἵνα οὐδὲ τῷ τρόπῳ εἰς ἐπίσκοπον ἐπιλεγέσθαι σκοπος χειροτονηθῆ, ἀλλὰ πρῶτον τοῖς οὐκ ἔλαττον τριῶν μηνῶν συναριθμηθῆ τοὺς ἀγίους κανόνας καὶ τὴν ἱερὰν τῆς λειτουργίας διδασκαλίαν, ἐπίσκοπος χειροτονίας ἄλλοις ὀφείλων διδάσκειν παρ' ἑτέρω χειροτονίαν, διδάσκεισθαι οὐκ ὀφείλει. Εἰ ἤδη διδασκτικός ἐστι καὶ ἐν τῷ λαϊκῷ ἀριτάγματι, καὶ μηδὲν ἐλλείπων ὅσα γε ὀφέλειαν καὶ καταρτισμὸν, ἐπ' αὐτοῦ τὸν τεπρατηρεῖσθαι χρόνον, ἢ πείρα παρέσχεν.

ε'. Ἐάν κατηγορηθῆ ὁ μέλλων χειροτονουμένου ἀνεπιτήδειος, ἀναβαλλέσθω τῆς ἢ χειροτονίας ἢ ἐξέτασις παρόντος τοῦ ἀπόντος, ἐντὸς τριῶν μηνῶν, καὶ κωλύεσθαι ἢ ἀπόντος καὶ εὐρεθῆ ὁ χειροτονούμενος κατὰ νόμους ἢ κατὰ κανόνες, κωλύεσθαι ἢ εὐρεθῆ, χειροτονείσθω· εἰ δὲ χεῖρα παρὰ τὰ εἰρημένα, καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονῶν, τῆς Ἐκκλησίας ἐκβάλλονται. Ἐάν ἡγορος παρῶν, μὴ δεῖξῃ ἂν διεβεβαιώσα λειψθῆ, εἰ μὲν κληρικὸς ἐστι, τῆς Ἐκκλησίας ἐκβάλλεται· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, δεόντως σωφροσύνης.

ς'. Εἰ τις τῶν ἐπισκόπων, εἴτε πρὸ χειροτονίας, εἴτε μετὰ τὴν χειροτονίαν ἰδία πράγματα ἢ μέρος ἐξ αὐτῶν προσέχειν τῆς Ἐκκλησίας ἢ τὴν ἱεροσύνην λαμβάνει, οὐκ ὀφείλει κωλύεσθαι [σ. κωλύομεν], καὶ πάσης κατὰ τοῦ νόμου παρόντος νόμου ἐλεύθερον ἀποσπείρομεν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἐπαίνου ἕνεκα μὲν ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἀγορασία, ἀλλὰ

ζ. Πρεσβύτερος χειροτονείσθω, μή ἥττων τρι-
 ἀκοντα χρόνων ἐν παρθενίᾳ μεμαρτυρημένος, ἢ μιᾶς
 γυναικὸς ἀνὴρ ὢν ἢ γεγωνῶς, καὶ ταύτης σεμνοτά-
 τής, καὶ τῶν ἄλλων ἀπηγορευμένων ἔργων ἡλευ-
 θερωμένος, καὶ τῆ κανονικῆ ἀδωροδοκίᾳ μαρτυ-
 ρία κατησφαλισμένος.

η. Διάκονος ὀφείλει χειροτονείσθαι, μή ἥττων
 τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων καὶ αὐτὸς ἐν παρθενίᾳ με-
 μαρτυρημένος, ἢ μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ ὢν ἢ γεγωνῶς,
 καὶ ταύτης σεμνοτάτης, καὶ τῶν ἄλλων ἀπηγορευ-
 μένων ἔργων ἡλευθερωμένος, καὶ τῆ κανονικῆ καὶ
 ἀδωροδοκίᾳ μαρτυρία κατησφαλισμένος.

θ. Ὑποδιάκονος χειροτονείσθω μή ἥττων τῶν
 εἰκοσι χρόνων, κατὰ τὰς προειρημένας διατυπώ-
 σεις. Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῦ λοιποῦ τὰς ὑπὸ τὸν
 ὄρον τοῦτον χειροτονίας· ἄτοπον γὰρ μετὰ τὴν χει-
 ροτονίαν, πρὸς γαμικὰς ἔρχεσθαι συναφείας.

ι. Ἀναγνώστης χειροτονείσθω, ἀφ' οὗτου οὖν
 χρόνου δύναται καὶ ἐπίσταται ἀναγινώσκειν.

ια. Ψάλτης χειροτονείσθω ἀφ' οὗτου οὖν χρόνου
 καὶ αὐτὸς δύναται ψάλλειν.

ιβ. Εἰ ἀναγνώστης δευτέραν γαμετὴν ἀγάγηται,
 ἢ πρῶτην μὲν, χήραν δὲ, ἢ διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς,
 ἢ τοῖς νόμοις, ἢ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ἀπηγορευμένην,
 μηκέτι εἰς ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν προβαί-
 ντω.

ιγ. Ὅσπερ κληρικὸν οἶου δὴποτε βαθμοῦ, ἐπὶ χρή-
 μασι προβάλλεσθαι οὐκ ἀνεχόμεθα, οὕτως οὐδὲ ξενοδο-
 χον, ἢ πτωχοτρόφον, ἢ νοσοκόμον, ἢ ἄλλου οἶου δὴποτε
 εἰσαγωγῆς οἴκου διοικητὴν, ἢ οἶον δὴποτε ἐκκλησιαστι-
 κὴν φροντίσμα χειρίζοντα. Εἰ δὲ τοῦτο γένηται ποτε,
 καὶ ὁ δίδους, καὶ ὁ λαμβάνων, καὶ ὁ μεσίτης τῆς ἱερο-
 σύνης, ἢ τοῖς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἶα· δὴποτε
 διοικήσεως γυμνωθήσεται, τῶν δὲ δόμων [ἢ δεδομένων]
 ἐκδικουμένων τῷ εὐαγεῖ τόπω, οὗτινος τὸ τοιοῦτο
 πρόσωπον τὴν χειροτονίαν, ἢ φροντίδα, ἢ διοίκησιν
 ἔλαβεν. Εἰ δὲ κοσμικὸς ἢ ὁ λαθῶν, ἢ μεσίτης γενόμε-
 νος, τὸ δοθὲν διπλοῦν ἀπαιτηθήσεται, καὶ ἀποκατα-
 σταθήσεται τῷ εὐαγεῖ τόπω οὐ τὸ τοιοῦτο πρόσωπον
 τὴν χειροτονίαν ἢ τὴν φροντίδα ἔλαβεν.

ιδ. Εἰ τις κληρικὸς οἰσδὴποτε βαθμοῦ, ἢ διοικητῆς
 εἰσαγωγῆς τόπου πρὸς τῆς χειροτονίας πιστευθείσης αὐτῷ
 εἰσδὴποτε διοικήσεως ἢ φροντίδος, ἢ μετὰ ταῦτα
 βωιθῆται τῶν ἰδίων πραγμάτων προσαγαγεῖν τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ ἐν ἣ χειροτονεῖται, ἢ τῷ τόπῳ οὗτινος τὴν
 διοίκησιν ἢ τὴν φροντίδα ἀναδέχεται, οὐ μόνον οὐ
 κωλύομεν τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ μάλλον ἐπιτρέ-
 πομεν.

ιε. Θεσπιζόμεν ἐὼν ἐπίσκοπος μεσιτευόντων
 τινῶν ἐν χρυσοῦ καταβολῇ χειροτονηθῆ, καὶ τὸν
 δίδοντα καὶ τὸν λαμβάνοντα, καὶ τὸν μεσιτευόντα
 τῆς ἱεροσύνης ἢ τῆς τοῦ κλήρου τιμῆς κατὰ τοὺς
 κρούς κανόνας ἀποκινεῖσθαι, τὸ δὲ ὑπὲρ ταύτης τῆς
 αἰτίας δοθὲν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ ἐκδικεῖσθω ἢς ἡθου-
 λήθη τὴν ἱεροσύνην ὠνήσασθαι· εἰ δὲ κοσμικὸς εἴη
 ὁ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας τι λαθῶν, ἢ μέσος τῶν

7. (Novell. 123, cap. 13.) Presbyter eligatur non
 minor triginta annis, testata virginitatis, quoque
 unius tantum mulieris vir, aut sit aut fuerit, ejus-
 que integerrimæ modestissimæque: sitque immunis
 a crimine omnis facti prohibiti, integritate et in-
 corrupti pecuniis animi testimonio munitus.

8. Diaconus eligi debet non minor viginti quinque
 annis, et ipse spectata virginitatis, quique unius
 tantum mulieris, ejusque modestissimæ, vir sit aut
 fuerit: sitque immunis a culpa omnis prohibiti
 facti, integri præterea et incorrupti pecuniis animi
 testimonio munitus.

9. Subdiaconus eligatur non minor viginti annis,
 secundum prædictas constitutiones; prohibemus
 vero in reliquæ designationes intra hunc terminum
 venire ad copulas nuptiales.

10. Lector designetur ab eo tempore, quo novit
 et potest legere.

11. Psalter designetur ab eo tempore, quo canere
 noverit.

12. Quod si lector secundam uxorem duxerit, aut
 primam quidem, sed aut viduam aut a viro separa-
 tam, aut aliquam denique cujus nuptiæ legibus, aut
 sanctis canonibus prohibita sunt, nunquam postea
 ad alium aliquem ecclesiasticum gradum promovea-
 tur.

13. Quemadmodum clericum cujuscumque gradus
 sit non permitimus pecunia data designari; sic
 neque xenodochum, aut ptochotrophum, aut noso-
 comum, aut alicujus denique venerabilis loci præ-
 sectum, aut quodcumque ecclesiasticum munus sus-
 tinentem. Quod si vero id contigerit, et qui dedit
 ei qui accepit pecuniam, et mediator sacerdotii, aut
 quævis alia administratione ipsi concredita priva-
 bitur, iis quæ data sunt venerabili loco vindicatis,
 cujus talis persona, aut designationem, aut curam,
 aut administrationem accepit. Si vero laicus sit
 acceptor aut sequester pecuniæ, ejus quod datum
 erit duplum repetetur; et restituetur venerabili loco,
 cujus talis persona designationem aut curam ac-
 cepit.

14. Si quis clericus cujuscumque gradus, sive ad-
 ministrator venerabilis loci, vel ante designationem
 vel concreditam ipsi qualemcumque administrati-
 onem aut curam, vel postea voluerit aliquid ex pro-
 priis facultatibus conferre in ecclesiam in qua de-
 signatus est, aut locum cujus administrationem
 aut curam suscepit; non solum non prohibemus id
 fieri, sed etiam adhortamur.

15. Jubemus ut si episcopus mediantibus aliqui-
 bus ad pecuniæ pensionem designatus sit, et is qui
 dedit, et is qui accepit, et sequester removeantur
 a sacerdotio, vel a cleri honore, secundum sanctos
 canones. Quod autem talem ob causam datum est,
 ecclesiæ illi vendicetur, cujus sacerdotium mercari
 voluit. Si vero laicus sit, qui talem ob causam ali-
 quid accepit, aut qui mediator in hoc negotio fuit,

pecuniarum datæ in duplum repetitionem esse volumus.

TITULUS IX.

De officio episcoporum, presbyterorum, diaconorum, et in genere omnium ecclesiasticorum et monachorum.

1. Deo amantissimos episcopos nulla ratione tutores aut curatores qualiscunque personæ fieri permittimus.

2. Presbyteros, et diaconos, et hypodiatonos solo agnationis jure ad tutelam aut curatellam vocalis liturgiam suscipere permittimus.

3. Episcopum aut oconomum, aut alium clericum cujuscunque gradus, aut monachum, conductorem exactoremve publicorum vectigalium, aut alienarum facultatum et domus curatorem, aut procuratorem in litem, ut sponsorem fieri non permittimus.

4. Amantissimos Deo episcopos, proprias relinquere ecclesias, et in aliorum provincias abire vetamus. Si vero necessitas aliqua id exegerit, non aliter quam cum litteris beatissimi ipsorum patriarchæ aut metropolitæ aut principali mandato id faciant, ita quidem, ut nec illis episcopis, qui sub beatissimo Constantinopolitano episcopo et patriarcha sunt, liceat sine ipsius permisso aut nostro jussu in regiam urbem venire: nam si etiam hoc modo episcopus qualiscunque fuerit, excesserit, non amplius uno anno ecclesiam suam relinquat, episcopus vero qui in regiam urbem (ita ut dictum est) venerint, ex quacunque fuerint diocesi, ante omnia abire jubemus ad beatissimum Constantinopoleos archiepiscopum et patriarcham, atque ita ad nostram venire serenitatem. Quicumque autem contra constitutionem hanc nostram excesserint, aut supra definitum anni spatium, tempus aliquod extra propriam Ecclesiam fecerint, primum quidem non subministrari sumptus ab oconomis ejus Ecclesiæ ipsis volumus, deinde significari ipsis per litteras sacerdotum quibus parent, ut ad proprias Ecclesias redeant; et ipsi quidem episcopatu removeantur, sententia et judicio proprii archiepiscopi. Alii vero in ipsorum locum ex presentis legis vi et potestate creentur: eadem hac lege obtinente et in clericos cujuscunque gradus fuerint aut ministerii.

ἀνε' αὐτῶν ἀμείνους χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν τοῦ κληρικῶν κρατοῦντος οἰουδήποτε βαθμοῦ εἶεν ἢ [f. οἱ] ἐν ὑψηροῖσι.

5. Episcopos et presbyteros prohibemus, ne a sancta communione quempiam excludant, non probata causa propter quam ecclesiastici canones illud fieri jubent. Si quis autem contra prædicta, a sacra communione quempiam excludat, ille quidem quoniam injuste a communione exclusus est, solutus excommunicatione a superiore sacerdote, communione dignus habebitur: qui vero eum excommunicare ausus fuit, omnibus modis a sacerdote cui subest, excludetur a communione quanto tempore ipsi visum fuerit, ut quæ injuste fecit, juste erga se fieri

πράγματι γενόμενος, τὰ δοθέντα πράγματα ἐν δ. πῶν ἀπαιτεῖσθαι αὐτὸν κελεύομεν.

TITLOS Θ.

Περὶ τῶν ἀρμοζόντων ἐπισκόποις, καὶ πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ ἀπλῶς πᾶσιν ἐκκλησιαστικοῖς καὶ μοναχοῖς.

α'. Τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἐκ μηδενὸς νόμου ἐπιτρόπους ἢ κουράτορας οἴου δήποτε προσώπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν.

β'. Τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους τῷ δικαίῳ καὶ μόνῳ τῆς συγγενείας εἰς ἐπιτροπὴν ἢ κουρατορίαν καλουμένους τὴν λειτουργίαν ὑποδέχεσθαι συγχωροῦμεν.

γ'. Ἐπίσκοπον ἢ οἰκονόμον, ἢ ἄλλον κληρικὸν οἴου δήποτε βαθμοῦ ἢ μοναχόν, ἐκλήπτωρα ἢ ἀπειτητήν δημοσίων συντελειῶν, ἢ μισθωτὴν τελῶν, ἢ ἀλλοτρίων κτήσεων κουράτορα καὶ οἴκου ἢ ἐντολίᾳ δίκης, ἢ ἐγγυητὴν γίνεσθαι οὐ συγχωροῦμεν.

δ'. Τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις τὰς οικίας καταλιμπάνειν ἐκκλησίας, καὶ εἰς ἄλλων ἐπαρχίας παραγίνεσθαι ἀπαγορεύομεν· εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἀπαιτεῖται, μὴ ἄλλως ἢ μετὰ γραμμάτων τοῦ μακαριωτάτου αὐτῶν πατριάρχου ἢ μητροπολίτου ἢ κατὰ βασιλικὴν θηλασθὴ κέλευσιν, τοῦτο ποιεῖτωσαν, οὕτω μάλιστα γὰρ, ἵνα μηδὲ ἐκεῖνοις τοῖς ἐπισκόποις, οἵτις ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων ἐπίσκοπων Κωνσταντινουπόλεως καὶ πατριάρχου εἰσὶν, ἐξείη δίχα ἐπιτροπῆς αὐτοῦ ἢ ἡμετέρας κελεύσεως κατὰ τὴν βασιλικὴν πόλιν ἔλθειν· εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐπίσκοπος οἷος δήποτε ἀποδημήσει, μὴ πλέον ἢ ἐνιαυτοῦ τὴν ἰδίαν καταλιμπανέτω Ἐκκλησίαν. Τοῖς δὲ ἐπισκόποις τοῖς κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν, ὡς εἴρηται, παραγενομένοις, οἷος δήποτε εἶεν διοικήσεως, πρὸ πάντων ἀπίεσαι πρὸς τὸν μακαριωτάτον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ πατριάρχου, καὶ οὕτως δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἡμετέραν εἰσεῖναι γαλήνην. Τοῖς δὲ παρὰ ταύτην ἡμῶν τὴν διατύπωσιν ἀποδημοῦσιν, ἢ ὑπὲρ τὸν ὄρισμὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνου ἔξω τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας ποιοῦσιν, πρῶτον μὲν μὴ χορηγεῖσθαι παρὰ τῶν οἰκονόμων τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας ἁπάντας, ἔπειτα δὲ ὑπομνησθεῖσθαι αὐτοῖς διὰ γραμμάτων τῶν ἱερῶν ὑφ' οὗς τελούσιν, ὥστε ἐπανελθεῖν εἰς τὰς ἰδίας Ἐκκλησίας, ταυτοῖς μὲν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξωθεῖσθαι γνώμη καὶ κρίσις καὶ δοκιμασία τοῦ οικείου ἀρχιερέως· ἑτέροις δὲ παρόντος νόμου δύναντιν, ταύτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν

ε'. Τοὺς ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους, ἀπαγορεύομεν, μὴ χωρίζειν τινὰς τῆς ἁγίας κοινωνίας πρὶν ἢ αἰτία δευχθεῖη δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες τοῦτο γενέσθαι κελεύουσιν. Εἰ δὲ τις παρὰ ταῦτα τῆς ἁγίας κοινωνίας τινὰ χωρίσει, ἐκεῖνος μὲν ὡς ἀδίκως· [f. ἀδίκως] ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐχωρίσθη, λυόμενος τοῦ χωρισμοῦ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως τῆς ἁγίας ἀξιοῦσθαι κοινωνίας· ὁ δὲ χωρίσει τοῖς ἡγεῖσθαι τῶν πᾶσι τρόποις ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως τῆς ἁγίας ἀξιοῦσθαι κοινωνίας, ἐφ' ὅσον χρόνον ἐκεῖνος συνελθὼν εἰς ἁπλῆ ἀδίκως ἐποίησεν, δικαίως ὑπομείνη. Θεοπίστευτος καὶ

ηρικούς τούς ὑπ' ἐτέρᾳ ἐνορίᾳ τεταγμένους, ἢ παρὰ γνώμην τοῦ οικείου ἐπισκόπου ἢ μη-
του εἰς ἐτέραν ἐνορίαν μεταπίπτοντας, ἢ ἐν
αὐτῇ καταλέγεσθαι, ἢ χειροτονίαν ἀναδέχεσθαι.
τοῦ μὴ τὰ τοιαῦτα παραφυλάττεσθαι, πολ-
ξίας καὶ πλάνης πολλὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκλή-
ν. Εἰ δὲ τις φωραδαίῃ τὴν παροῦσαν διάταξιν
εἰ μὴ τὴν οικίαν ἐνορίαν ἀπολιπὼν ἐν ἐτέ-
ρῃ καταλεῖθῃ Ἐκκλησίᾳ μηδὲνα βαθμὸν χειρο-
τρολαβῶν, ἐπαναστρέφεται τοῦτον εἰς τὸν
ἐπίσκοπον, τῆς ὑπερρίου Ἐκκλησίας ἐν ἣ
ἀρχῇ καταλέγῃ ἐλαυνόμενον· εἰ δὲ καὶ χει-
ροτονία ἔσται, τοῦτον ἐπὶ τριετίας τῆς λει-
τουργίας ἀργούντα μένειν, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τῇ κρεί-
σσου ἐπισκόπου τὴν αὐτοῦ συγγνώμην κατα-
σθαι.

Ἔσα πράγματα ἔσχειν ὁ ἐπίσκοπος πρὸ τῆς
ἡς, δωρεῖται καὶ ἐκποιεῖται ὡς θέλει, οὐ μὴν
καὶ διεσπείρει εἰς αὐτά. Ὅσα δὲ ἐκτήσατο
ἐν ἐπισκοπῇ, τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ δωρεῖται,
καὶ διατίθεται εἰς αὐτά, εἰ μὴν ἀρα ἀπὸ γο-
υθίων ἢ ἀδελφῶν αὐτοῦ εἰς αὐτὸν περιήλθον.
ὡς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ἀναγνώ-
στὰς φάλας οὐδὲ πάντας κληρικούς καλοῦμεν,
τα οὐκ ἀήποτε τρόπον εἰς τὴν αὐτῶν δωρεο-
πρασίαν, ἔχειν ὅπῃ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν
τοῦτον καθ' ὁμοίωτα τῶν ἰδιοκτητῶν πεκου-
σι δωρεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ ἐπ' αὐτοῖς
ἔσται, καὶ ὅπῃ τῶν γονέων εἰσὶν ἐξουσίαν,
ἀντοί, ὥστε τοὺς τούτων παῖδας, ἢ τούτων
τῶν, τοὺς γονεῖς αὐτῶν, τὸ νόμιμον μέρος
ἔσται.

Ἐλλῶν εἰσεῖναι ἐν μοναστηρίῳ, διατιθέσθαι
ἐαυτὸν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, ἔπει προσκυ-
τῶν μοναστηρίῳ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ μὴ
ῤῥῆσιν εἰσάγειν αὐτὰ, καὶ οὐκ ἔτι ἔσται κατ'
τρόπον κύριος αὐτῶν.

Ἐπὶ παισὶ μονάσας, δύναται καὶ μετὰ τὸ
εἰσεῖναι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τοῖς ἰδίαις παισὶ,
ἐν αὐτῷ ἐν μέρος, ὃ καὶ τῷ μοναστηρίῳ
ἔσται ἀδιάθετος τελευταίῃ, τότε οἱ μὴ
αὐτοῦ λήφονται τὸ ἐξ ἀδιαθέτου, τοῦτ' ἔστι
κίθιον, καὶ τὸ λοιπὸν δίδεται τῷ μοναστη-
ρίῳ.

Ἐν μοναχῶς καταλείψῃ τὸ ἴδιον μοναστήριον
ἄλλο εἰσθῆ, εἰ τινα πράγματα ἐν τῷ πατρὶ
τὸ μοναστήριον καταλείπειν ἔχειν φανεῖται,
καὶ τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ ἐξαρχῆς εἰσθῆθε,
καφέρειν κελεύομεν.

Τοῖς εὐλαθεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακό-
νοις ἐν [f. εὐρεθελεν] ὅπῃ χρηματικῆς
ψευδομαρτυρήσαντες, μὴ μέντοι γε ὄρκω τὸ
βεβαιωσάμενοι, τούτους ἀρκέσει ἐντὶ θεοῦ
καὶ τῆς ἐν αὐτοῦ χωρίζεσθαι τῆς θείας ὑπ-
κοῦν, καὶ μοναστηρίου παραδίδοσθαι· εἰ δὲ καὶ
εὐθῆ [f. τῷ ψεύδει] τὸν ὄρκον προσήθεσαν, ὃ
αὐτοῖς προσέτερε τῆς ἱεροσύνης· ἄλλ' οὕτω
ματικῆς δίχης προκειμένης. Ὑπὲρ δὲ ἐγκλη-

A patitur. Jubemus etiam, ne clerici sub alio terri-
torio collocati contra voluntatem proprii episcopi
aut metropolitae in aliud territorium venientes, aut
in Ecclesiam allegantur, aut suffragia accipiant.
Namque propter, haec non observata multas Ecclesias
confusionibus et erroribus impletas sunt. Si quis vero
deprehensus fuerit hanc constitutionem violasse,
siquidem proprium territorium relinquens, in aliam
tantum Ecclesiam allectus fuerit, nullum adhuc gra-
dam suffragiis adeptus, ad proprium episcopum re-
dire debet, expulsus et Ecclesia in quam initio
allectus fuerat. Si vero et suffragium aliquod acce-
pit, hunc per triennium a liturgia vacare, et in
reliquum pro judicio episcopi sui ipsius ventiam
expectare jubemus.

B 6. Quaecumque quidem bona episcopus habuit ante
episcopatum, ea et donare, et alienare, et de iis dis-
ponere, prout velit potest. Quaecumque autem acqui-
sivit post episcopatum, ea in Ecclesiam confert,
neque disponere potest, siquidem a parentibus aut
patris aut fratribus ipsius ad ipsam devoluta sunt.

7. Presbyteros, et diaconos, et lectores, et psal-
tas, quos omnes clericos vocamus, homo quae qua-
licumque modo ad ipsorum dominium pervenerunt,
habere ipsos in propria potestate decernimus ad si-
militudinem privatorum peculiorum, eaque donare
secundum leges, et de iis disponere, quamvis in
parentum potestate sint, possint: ita quidem ut
ipsorum liberi, aut illis non exstantibus, parentes
illorum legitimam partem auferant.

8. Monasterium intraturus, de omnibus rebus
suis ante introitum disponat, quia monasterio de-
dicatus omnia sua, tametsi id verbis non expres-
sum fuerit, secum infert, neque amplius ulla ratione
existit dominus illorum.

9. Monachus factus, qui liberos habet, potest
etiam postquam factus est, facultates suas dividere
aliis suis, reservans sibi unam partem, quae et mo-
nasterio competit. Si vero intestatus decesserit, tunc
quidem liberi ejus ab intestato capient nimirum
Falcidiam, et reliquum dabitur monasterio.

D 10. Si monachus relicto proprio monasterio in
aliud se contulerit, si quae bona illo tempore, quo
monasterium reliquerit, habuisse compertus fue-
rit, ea monasterio, in quo initio fuit tradi jube-
mus.

11. Religiosissimis presbyterorum et diacono-
rum, siquidem inventi fuerint in pecuniaria causa
falsum testimonium dixisse, mendacium tamen ju-
rejurando non confirmantes, pro poena sufficiet, in
triennium divino ministerio prohiberi, et in mona-
sterium includi: quod si mendacio jurejurandum
adjunxerint, canon ipsos sacerdotio privat, idque
si proposita causa pecuniaria fuerit, obtinebit. Si
vero in criminalibus causis falsum testimonium

dixerint, manifestum est eos, uti divinis canonibus A definitum est, omnino a clero excludi.

12. Gentiles, Judæi, et hæretici, neque militare, neque ullum in republica munus obire possunt; sed extrema infamia afficiuntur.

13. In clerum allecti, et monachico habitu assumpto, si postea ordinem suum desererint, et se in laicos reformaverint; neque militare, neque publicum obire possunt, sed simili cum prædictis contumelia afficiuntur.

14. Qui solitariam et monasticam vitam elegerunt, neque tutelam gerunt, neque causas aliorum agunt, ne quidem si necessarii fuerint, neque nisi propriam causam eamque unicam agere possunt, idque consensu ejus cui subsunt.

15. Monasteria et ecclesiæ ac præterea metropoles et episcopatus, non subjacent aut privatæ servitutis aut publicæ: sunt enim ex omnibus selecti Deo, quemadmodum Levitica tribus juxta legem mosaicam ab omni ministerio exempta erat. Si quæ vero inevitabilis et publice conducens necessitas coegerit, quæ et hos propriæ salutis causa ad ministerium aliquid vocet; per ejus loci episcopos, et non per laicos omnino hoc ministerium subire cogentur.

16. Quod si quis dum divina mysteria aliaque sacra ministeria celebrantur, sanctam intrans ecclesiam vel episcopis vel clericis aliisque ministris ecclesiæ aliquid inferat injuriæ, jubemus ipsum tormentis subijci et in exilium mitti: si vero et ipsa divina mysteria cultumque turbaverit, vel celebrare prohibuerit, capite puniatur. Idem est et in litanis, in quibus episcopi aut clerici inveniuntur: nam si injuriæ tantum fecerit, verberatus exilio tradatur: si vero eas concusserit, capite plectatur. ποιήσει, βασάνους καὶ ἐξορίαν παραδοθῆ· εἰ δὲ καὶ τὸν ὑπομείνῃ.

17. Omnibus laicis interdiciamus litanias facere sine sanctissimis episcopis, et religiosissimis clericis. Qualis enim est litania, in qua sacerdotes non inveniuntur, neque consuetas preces faciunt. Sed et venerandas cruces, cum quibus in litanis egrediuntur non alibi quam in venerabilibus locis D deponi volumus, et si quando necessitas exegerit, ut litaniam perficiantur, tunc solum illas venerabiles cruces capere eos qui solent illas ferre, et cum episcopo ac clericis litanias perficere jubemus.

19. Œconomos, xenodochos, nosocomos, et ptochotrophos aliosque venerabilium locorum administratores, aliosque omnes clericos, jubemus de administrationibus ipsis creditis, apud proprium episcopum cui subjacent, respondere, rationesque administrationis suæ ex animi sui sententia conficere, prout exiguntur.

ματικῶν αἰτιῶν εἰ ψευδομαρτυρίαν εἴποιεν ἰγγραφεμένοι, δῆλον ὅτι, ὡς τοῖς θεοῖς ὄρισται κανόνι, τοῦ κλήρου ἀπογυμνοῦνται.

ιβ'. Ἕλληνες, καὶ Ἰουδαῖοι, καὶ αἰρετικοὶ, οὐτε στρατεύονται, οὐτε πολιτεύονται, ἀλλ' ἐσχάτως ἀτιμούνται.

ιγ'. Οἱ τῶ κλήρῳ καταλεγμένοι, καὶ τῶ μοναχικῷ σχήματι τελειωθέντες, εἴτα τὴν οἰκείαν τάξιν λαβόντες, καὶ εἰς λαϊκοὺς μετασηματισθέντες, οὐτε στρατεύονται οὐτε πολιτεύονται, ἀλλὰ τοῖς προειρημένοις ὁμοίως ἀτιμούνται.

ιδ'. Οἱ τῶν μονήρῳ βίον ἐπανηρημένοι, οὐτε ἐπιτροπεύουσιν, οὐτε δίκας ἐτέρων λέγουσιν, οὐδ' ἀνσυγγενεῖς εἶεν, οἱ τὰς δίκας ἔχοντες, πλην ὑπὲρ τῆς ἰδίας καὶ μόνον μονῆς, καὶ τότε συνέσει τοῦ ἡγουμένου.

ιε'. Τὰ μοναστήρια καὶ αἱ ἐκκλησίαι καὶ πρὸς τούτων αἱ μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαὶ, οὐχ ὑπόκεινται οὐτε ἰδιωτικῇ ἀγγραφεῖ, ἤτοι δουλείᾳ, οὐτε δημοσίᾳ· ἀφαίρημα γὰρ εἰσιν ἐκ πάντων οὗτοι τῷ Θεῷ, καθάπερ ἡ Λευίτις φυλὴ κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, πάσης ἀτελῆς ἦν λειτουργίας. Εἰ δὲ τις ἀπαράίτητος καὶ κοινωφελῆς χρεία καταπέλῃ, καὶ τούτους διὰ τὴν οἰκείαν σωτηρίαν πρὸς λειτουργίαν τινὰ καλοῦσα, διὰ τῶν κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπων, ἀλλ' οὐ διὰ λαϊκῶν ὅπως τὴν τοιαύτην δουλείαν τελέσουσιν.

ις'. Εἰ τις τῶν θείων μυστηρίων, ἢ τῶν ἄλλων ἁγίων λειτουργιῶν ἐπιτελουμένων, ἐν ἀγίᾳ εἰσελθὼν ἐκκλησίᾳ, ἢ τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς κληρικοῖς, ἢ τοῖς ἄλλοις ὑπηρέταις τῆς ἐκκλησίας ὕβρεώς τι ἐπάγοι, κελεύομεν τοῦτον βασάνους ὑπομείναι, καὶ εἰς ἐξορίαν πεμφθῆναι. Εἰ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὰς θείας λειτουργίας ταραξοί, ἢ ἐπιτελεῖσθαι κωλύσοι, κεφαλικῶς τιμωρεῖσθαι· τούτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς λιταῖς, ἐν αἷς ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ εὐρίσκονται, φυλαττομένου· ἵνα εἰ μὲν ὕβριν τι μόνον [σ. λιτὴν] διασχεδᾷσαι, κεφαλικὸν κίνδυνον

ἴς'. Πᾶσι τοῖς λαϊκοῖς ἀπαγορεύομεν, λιτάς ποιεῖν, διὰ τῶν δαιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς εὐλαβεστάτων κληρικῶν. Ποία γὰρ ἐστὶ λιτὴ ἐν ἣ ἱερεῖς οὐχ εὐρίσκονται, καὶ τὰς συνήθεις οὐτελοῦσιν εὐχὰς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τιμίους σταυροὺς μεθ' ὧν ἐν ταῖς λιταῖς ἐξέρχονται, μὴ ἀλλαχόσε πλην εἰ μὴ εὐαγάσει τόποις ἀποτίθεσθαι, καὶ εἴποτε χρεία καλέσει λιτάς ἐπιτελεῖσθαι, τότε μόνον τοὺς αὐτοὺς τιμίους σταυροὺς λαμβάνειν τοὺς εἰωθότας φέρειν αὐτοὺς, καὶ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν κληρικῶν τὰς λιτάς ἐπιτελεῖσθαι.

ιη'. Τοὺς οἰκονόμους, καὶ ξενοδόχους, καὶ νοσοκόμους καὶ πτωχοτρόφους, καὶ τοὺς τῶν ἄλλων εὐαγῶν οἴκων διοικητάς, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας κληρικοὺς, κελεύομεν ὑπὲρ τῶν ἐμπιστευθεισῶν αὐτοῖς διοικήσεων, παρὰ τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ ᾧ ὑπόκειται, ἀποκρίνεσθαι, καὶ τοὺς λογισμοὺς τῆς καρδίας [σ. οικείας] διοικήσεως πληροῦσθαι καὶ εἰσπράττεσθαι.

ΤΙΤΑΟΣ Γ.

Α

επί τάξεως καὶ κριτηρίων.

μεν κατὰ τάξιν τὰ κριτήρια γνωρίζε-
τάξεως συνίστασθαι. Ὅσπερ γὰρ οὐδὲν
αἰσθητοῖς καὶ ἔγκοσμοῖς ἄνευ ποσότη-
τος, οὕτως οὐδὲ κριτήριόν ἐστιν ἄνευ
τοῦ γενῶν. Τῆ γὰρ ποσότητι ἡ τάξις τῶν
ἢ δὲ ποιότητι τὴν ἄλλην τοῦ δικαίου ἐμ-
μιν. Ὅταν δὲ τάξις καὶ δικαιοσύνη ἤρ-
ξ ἄμφοιν περαιωθῆ ἢ ἀλήθεια, δικαίως
εἰον ἀποδοθῆναι. Ὅταν δὲ χωρὶς τάξεως
θείας ἐπιτύχη, οὐ δικαίως τὸ δίκαιον
οθῆναι.

κριτήριον συνίσταται ἐκ τε προκαθεζο-
γκαθεζομένων, καὶ ἐκ τῶν προσταμέ-
δικαζομένων, ἢ δι' αὐτῶν ἢ δι' ἐντο-
όμος δίδωσι τὴν ἐξουσίαν.

αὶ δὲ τῶν κριτηρίων δύο· τὸ μὲν γὰρ
ἐν νόμων πρόσεισι, τὸ δὲ διὰ κανόνων·
ρίτη διαφορά, τὸ ἐξ ἄμφοιν, ἐκ τε τοῦ
ὐ κανόνος, φημί, συνιστώσα καὶ διορί-

σῶς ἐστιν ἐγκλησί; τινος τῶν κριθέντων,
κρίνοντος ὡς μὴ καλῶς κριθέντος, καὶ
κλητος, καὶ ἐγκλησίς, οὐ πᾶσα δὲ ἐγκλη-
ητος. Διαιρεῖται γὰρ τὸ τῆς ἐγκλήσεως
τὴν λεγομένην ἐκκλητον, καὶ εἰς τὴν
αν ἐγκλησίαν.

ὑποκρατορικὸν καὶ βασιλικὸν κριτήριον
ἐκ ὑπόκειται, οὐδὲ ἀναψηλαφᾶται ὑπὸ
ὑφ' αὐτοῦ ἀεὶ ἐπανακρίνεται, καθὰ καὶ
ωσθῆς τὸ ἐπανακρίνειν τὰς κρίσεις εἰς

ὁ πατριάρχου κριτήριον ἐκκλητῶν οὐχ
οὐδὲ ἀναψηλαφᾶται ὑφ' ἑτέρου ὡς ἀρχὴ
ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων. Ἐξ αὐτοῦ
τὰ ἐκκλησιαστικὰ κριτήρια καὶ εἰς αὐτὸ
ἀναστρέφεται· αὐτὸ δὲ οὕτε ἐκ τινος
ερον· τοιαῦτον γὰρ ἡ ἀρχή, ἐπανακρί-
ουματικῶς καὶ αὐτὸ ὑφ' αὐτοῦ.

ἐπάρχου ψῆφος ἐκκλητῶν οὐχ ὑπόκει-
τὸ μόνου τοῦ βασιλέως.

κοιαιστωπος ψῆφος, ἐκκλητῶν οὐχ ὑπό-
καὶ αὐτὴ ὑπὸ τοῦ βασιλέως μόνου
εἰ γὰρ καὶ τῆ τάξει πρότερον τὸ τοῦ
κρίριον, ἀλλ' οὐδὲν ἄτοπον τὰ ἐκ μιᾶς
ρχόμενα, τάξει μὲν ἀλλήλων προέχειν,
δὲ ἕτερον ἑτέρου πρὸς διόρθωσιν.

ἀρχοντικὰ κριτήρια ἐκκλητῶν ὑπόκειται,
ὑφ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὅπο τε τοῦ
ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου καὶ τοῦ κοιαι-
ον γὰρ πόρρω ἀφίστανται τῆς ἀρχῆς,
είονος καὶ τῆς βοήθειας, καὶ πλειόνων
λέων καὶ ἀναψηλαφῶντων δέονται.

οἱ μὲν τοὺς περιφανεστάτους ἡμῶν πα-
οὶ δὲ καὶ τοὺς μεγαλοκρεπεῖς πρωτοπα-
ἐντολέως τὰς χρηματικὰς ἀγωνίζεσθαι

PATROL. GR. CXXIII.

TITULUS X.

De iudiciorum ordine, et iudiciis.

1. Decernimus ut ordine iudicia procedant et
constituantur : namque ut in rebus sensibilibus ni-
hil sine quantitate et qualitate creatum est, sic ne-
que iudicium sine duobus his consistit ; quantitati
enim tribuitur ordo personarum ; qualitas vero ju-
stitiæ potentiam ostendit. Quotiescunque autem ju-
stitia cum ordine conjuncta est, et ex utrisque veri-
tatis definitur, merito juste jus redditum dicitur :
si vero sine ordine processerit, tametsi a veritate
non aberraverit, non dicitur juste jus redditum.

2. Omne iudicium constat ex præsidibus, assesso-
ribus, circumstantibus et litigantibus, vel per se
vel per procuratores quibus facultas jure tributa
est.

3. Iudiciorum differentiæ duæ sunt : quoddam
enim solis legibus regitur, quoddam canonibus : est
et tertium genus quod ex utrisque et legibus et ca-
nonibus constituitur.

4. Appellatio est provocatio alius de quo iudicium
latum est contra aliquem iudicem, tanquam non
bene judicaverit. Et omnis quidem appellatio est
provocatio, non omnis vero provocatio est appella-
tio. Dividitur enim provocationis vocabulum et in
illam quam dicitur appellatio, et in magistratum ha-
bentem provocationem.

5. (L. 1. § 1. ff. a. quib. app. non licet.) Impe-
rialis et principalis sententia appellationi non sub-
jacet, neque ab alio retractatur nisi a se ipso :
quemadmodum et sacer Moses, retractandi iudicia
potestatem ad legem retulit.

6. Patriarchæ sententia appellationi non subjacet,
neque retractatur ab alio, utpote Ecclesiastici
iudicii princeps : ex ipsa enim omnia ecclesiastica
iudicia, et in ipsam resolvuntur et revertuntur :
ipsa vero neque ab aliquo, neque ad aliquem re-
fertur, ipsa est enim princeps ; retractatur vero
spiritualiter ipsa a se ipsa.

7. (L. un. ff. de off. præf. præf. et l. viii. C. de
episc. audientia.) A præfecti prætorio sententia non
appellatur, nisi ad solum principem.

8. Quæstoris sententia appellationi non subjacet,
sed et ipsa a solo imperatore examinatur : tametsi
enim ordine prior præfecti sententia, nihil tamen
absurdi fuerit, ea quæ ab uno principio proficiscun-
tur, ordine quidem alterum ab altero procedi, non
indigere autem alterum alterius correctione.

9. Præsidales sententiæ appellationi subjacent,
retractanturque et a principe, et a patriarcha, sed
et a præfecto et quæstore : quanto enim longius
absunt a principe, tanto majore auxilio et plurimum
correctione retractioneque indigent.

10. Decernimus et clarissimos nostros patricios,
et magnificos protospatharios, per procuratorem
pecuniarias quidem causas agere posse, non autem

criminales, sive ipsi aliis sive alii ipsis controversiam movere velint. Atque illud etiam definitum, non solum ne cum iudicantibus praesidibus sedere ipsis liceat, quando ipsorum causa examinatur, sed ne quidem astare : utrinque enim periculosa res est, ab altera quidem parte sublimitas dignitatis contumelia afficitur, ab altera autem parte iudicium parum decora inaequalitate contaminabitur : vel astante illa cujus causa agitur, vel in consessu iudicium sedente, ut potior esse videatur. Post magnificentissimos autem protospatharios, licentia sit omnibus vel per se ipsos, vel per procuratores causam suam agere.

11. Neminem in ecclesiastico aliquo gradu constitutum, vel episcopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel quemvis alium ex catalogo sacerdotali volentem vel invitum, saecularibus iudiciis sibi sustulimus. Si enim quis aliquem ecclesiasticorum invitum ad saeculare iudicium trahat, a nostra serenitate competentem sustinebit coercionem. Si vero aliquis sacerdotum saeculari iudicio se attulerit, aut etiam prior ipse sententiam illic latam ecclesiastico auditorio praetulerit; tamen sibi jus iude reddi putet, a sacris canonibus condemnatur : ubi enim dignus esset consequi quae desiderat, qui ab initio controversiae a divinis decretis contumelia dignus iudicatus sit.

12. Amantissimos Deo episcopos nemo praesidem cogat ad iudicium venire, ut testimonium dicant : sed iudex mittat ad ipsos aliquos ex personis qui in ipsius ministerio sunt, ut, prout sacerdotes decet, coram Deo dicant quae noverunt.

13. Amantissimos Deo episcopos in nulla pecuniaria causa ad civilem praesidem aut militarem invitos venire principali iussione concedimus. Sed praesidem qui id vel scripto vel sine scripto mandare ausus fuerit post cinguli aut dignitatis utriusque privationem viginti auri multari iubemus, darique eas Ecclesiae, cujus episcopus ad ipsum venire coactus fuit.

14. Accusationem sacerdotis nemo laicorum praesidium instituat, nisi maiestatis crimen accusatio continet.

TITULUS XI.

De contrahendis et dirimendis sponsalibus, deque pupillis sponsalia contrahentibus, ac deinde penitentibus.

1. Sponsalia Christianorum contrahuntur ab iis qui primae sunt aetatis, post annum septimum, et deinceps; tam contrahentium voluntate, quam parentum et propinquorum consensu : siquidem legitime contraxerint, nec sint ex earum personarum numero, quae prohibita sunt : hoc est, contrahuntur per arrhas, sive per hypobola (1), sive per scripturas.

(1) Id est, incrementa dotis, ante nuptias promissa.

δικας, ἀλλ' οὐχὶ τὰς ἐγκληματικὰς, εἴτε : παρ' ἐτέρων ἄγονται, εἴτε καὶ καθ' ἐκείνους βούλονται, καὶ τοῦτο δὲ αὐτοῖς ἀφ' ἑμῆς συγκαθῆσθαι τοῖς δικάζουσιν ἄρχο ἢ αὐτῶν ἐξετάζεται δίχην, ἀλλὰ μηδὲ πάλιν· ἐκατέρωθεν γὰρ τὸ πρᾶγμα ἐστὶν. Διὰ μὲν γὰρ θατέρου, τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα ἐστὶν διὰ δὲ τοῦ ἐτέρου, τὸ δικαστήριον εἰς ἀνισότητος περίσταται, τοῦ μὲν τῶν ὀλιγοπρεπιέτων, τοῦ δὲ τῆ τῶν κριτῶν συνεδρῶν ἐχειν ἐνδεικνυμένου, μετὰ δὲ τοὺς μεγάλους πρωτοσπαθαρίους, ἅπασιν ἄδεια ἐστὶν μένοις καὶ δι' ἑαυτῶν δικάζεσθαι, καὶ ἐνὶ δόλλεσθαι.

15. Οὐδένα τῶν ἐκκλησιαστικῶν βαθμῶν, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ἀπλωτῆρα, ἢ ταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, ἄκοντα ἢ ἐκόντα κοσμικοῖς παρίστασθαι ἀνεχόμεθα. Εἰ τις ἄγχι τινὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πρὸς κοσμικόν, παρὰ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος πούσαν ὑποστήσεται παιδείου· εἰ δὲ ἐπιτιμῶν τῶν κοσμικῶν κριτηρίῳ παραστή, ἢ ἐπὶ ἐκείθεν κρίσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιπροτιμήσαιο, οὗτος κἀν ἐκείθεν νομίμως λαβῆσθαι, ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καταδικασθῆναι γὰρ ἄξιός τυχῆν ὧν ζητεῖ, ὁ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς τῶν θεῶν θεσμῶν καταβρεῖως.

16. Τοὺς θεοφιλεστάτους, οὐδεὶς τῶν ἀναγκάσει εἰς δικαστήριον παραγενέσθαι μαρτυρίαν, ἀλλ' ὁ δικαστὴς πεμπέτω τινὰς ἐκ τῶν προσώπων τῶν ὑπηρετουμένων, ἵνα κατὰ τὸ πρέπον ἱερεῦσιν ἐνώπιον Θεοῦ ἀγνώσκουσιν.

17. Τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπίσκοπους μὴ χρηματικῆς αἰτίας πρὸς ἄρχοντα στρατιωτικόν ἄκοντα παραγενέσθαι ἢ διὰ βασιλικῆς κελεύσεως συγχωροῦμαι ἄρχοντα τὸν εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως τάξαι τολμήσαντα μετὰ τὴν τῆς ζώνης ἀξιώματος τὴν ἀφαίρεσιν εἰκοσι χρυσίου ποινήν καταβάλλειν κελεύομεν τῆ ἱερωσύνης ὁ ἐπίσκοπος, ἀχθῆναι ἢ παραστήναι πρὸς τὸν ἄρχοντα. Κατηγορίαν ἱερέως οὐδεὶς τῶν κατελειγμένων ἀρχόντων οὐδεμίαν διὰ εἰς καθοσίωσιν ἐγκλημα ἢ κατηγορίαν ἢ

TITULUS XII.

Περὶ συστάσεως μνηστειᾶς, καὶ λύσεως καὶ περὶ ὀρφανῶν μνηστευομένων, λουμένων.

1. Συνίσταται μνηστεία Χριστιανῶν πρῶτη ἡλικίᾳ ἀπὸ ἑπταετοῦς χρόνου, καὶ ἐκ τῆς τῶν μνηστευομένων ἀρεσκείας γονέων καὶ συγγενῶν αὐτῶν συναινέσει συναλλάσσοντες νομίμως συναλλάσσωσι, ἐκ τῶν κεκωλυμένων, τουτέστι, δι' ἡγῶν ὑποβόλων, ἢ δι' ἐγγράφων.

β'. Εἰ δὲ δόξῃ τὸν δίδοντα τὸν ἀρραβῶνα διαστρέφαι, καὶ μὴ συναλλάξαι, ἀπόλλειν αὐτὸν τὸν ἀρραβῶνα.

γ'. Εἰ δὲ τὸ μέρος τῆς κόρης θελήσῃ διαστρέφαι, καὶ μὴ συναλλάξαι, παρεχέτω διπλοῦν τὸν ἀρραβῶνα, τουτέστιν αὐτὸν τὸν ἀρραβῶνα, καὶ ἄλλο τοσοῦτον.

δ'. Εἰ δὲ ἔγγράφως στιχῆσαι τις, καὶ δόξῃ διαστρέφαι, κατὰ τὸ ἔγγραφον αὐτοῦ ἀπολογῆσεται τῇ κόρῃ.

ε'. Εἰ δὲ τὸ μέρος τῆς κόρης χωρὶς αἰτίας νόμῳ γυμνομένης δοκιμάξῃ διαστρέφαι, τὸ αὐτὸ μέτρον, ἕπερ ἔγγράφως ἐκεῖνος ὠμολόγησε, παρεχέτω τῷ μνηστευσάμενῳ, μετὰ καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης ὁμολογίας, καὶ ἀπαλλασσέτω.

ς'. Εἰ δὲ τις ὀρμάσῃται κόρην, καὶ ἴσως διὰ μίσος, ἢ ἐρόπον τὸν οἰονδήποτε, ὑπερτίθεται ποιῆσαι τὸν γάμον, ἕως δύο ἐτῶν ὑποκείσθαι τὴν κόρην ἐκδέχασθαι αὐτὸν, καὶ μετὰ τούτου ἵνα διαμαρτύρηται αὐτῷ τὸ μέρος τῆς κόρης, ποιῆσαι τὸν γάμον. Καὶ εἰ μὲν καταδέξεται· ἀπειτοιγε ἄδειαν ἔχειν τὴν κόρην ζευχῆναι ὅτι βούλεται, ἔγκρατουσαν καὶ ἄπερῆλαθεν ἐκ τοῦ μνηστευθέντος αὐτῇ.

ζ'. Εἰ δὲ εἰσὶ παῖδες μὴ ἔχοντες γονεῖς, εἴτε παλιάρμοι, εἴτε κοράσιον, καὶ ἐξ ὑποβολῆς τινῶν ἐποίησαν μνηστείαν, καὶ ὕστερον μετενόησαν, ἕως τοῦ πεντεκαίδεκάτου χρόνου ἄδειαν ἔχειν ἀναλύσαι τὸ συναλλαγμᾶ ἀζημίως, ὡς ὄφρα τῶν αὐτῶν ὄντων, καὶ μὴ γινωσκόντων τὰ συμφέροντα αὐτοῖς. Εἰ δὲ εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν, ὡς φρόνησιν ἔχοντες, εἴ τι ποιήσωσιν, οὐκ ἔχουσιν ἄδειαν τοῦ λοιποῦ διαστρέφαι.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΒ'.

Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων, πρώτου καὶ δευτέρου, ἔγγραφου καὶ ἀγγράφου.

α'. Συνίσταται γάμος Χριστιανῶν εἴτε ἔγγράφως, εἴτε ἀγγράφως, μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, τοῦ εἶναι τὴν ἡλικίαν πρὸς συνάφειαν ἡρμοσμένην, τοῦ μὲν ἀνδρὸς, ἀπὸ πεντεκαίδεκαετοῦς χρόνου· τῆς δὲ γυναικὸς, ἀπὸ τρισκαίδεκαετοῦς χρόνου, ἀμφοτέρων βελόντων, καὶ τῆς τῶν γονέων συναίνεσεως προηγουμένης.

β'. Κεκώλυνται δὲ, ὅσοι ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος ἀλλήλοις προσηνώθησαν· τουτέστιν, ἀνάδοχος ἐκ τῆς τοιαύτης θυγατρὸς, καὶ τῆς τοιαύτης μητρὸς. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ αὐτοῦ υἱὸς, ἐκ τῆς τοιαύτης μητρὸς. Καὶ ὅσοι ἐξ αἵματος σύγγενεῖς [εἰ συγγενεῖς:] ἀλλήλοις γυμνίζονται, τουτέστι γονεῖς πρὸς τέκνα, ἀδελφοὶ πρὸς ἀδελφάς, καὶ τὰ τούτων τέκνα, οἱ λεγόμενοι ἐξ ἀδελφοί, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν πενήτεμοι παῖδες καὶ μόνον. Καὶ ὅσοι ἐξ ἐπιγαμίας γυμνίζόμενοι συγγενεῖς, πατρῶς εἰς προγόνην, πενήτερος πρὸς σύμφην, πρόγονος εἰς μητρειάν, ἀδελφὸς πρὸς σύμφην, ἕγουν γυναῖκα ἀδελφοῦ. Ὁμοίως πατὴρ καὶ υἱὸς πρὸς μητέρα καὶ θυγατέρα, δύο ἀδελφοὶ εἰς δύο ἀδελφάς. Ἐτι δὲ καὶ ὅσοι ἐξ ἐνὸς ἀναδόχου διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀνεγεννήθησαν

2. Quod si visum fuerit ei, qui arrham dedit, divertere, nec perficere contractam, arrham ipse amittat.

3. Sin puellæ pars divertere, nec contrahere voluerit, arrham duplam præstet, hoc est, arrham ipsam, et alterum tantum.

4. Quod si quis interveniente scriptura rem peregerit, et divertere visum fuerit: secundum id quod scriptura continetur, puellæ satisfaciatur.

5. At si puellæ pars absque causa lege cognita divertendum statuit, eandem summam, cujus illo nomine per scripturam cavil, sponso præstet, una cum cautione ab ipso exposita, et a contractu cedat.

6. Si quis autem puellam petierit, et fortassis ex odio, vel alio quocunque modo nuptias exsequi supersederit: ad biennium puella tenetur, hominem ut exspectet, quo decurso, testationem puellæ pars interponat, ut nuptias exsequatur. Ac siquidem paruerit, recte est: sin autem, puellæ facultas est nubendi cui volet, ea quoque retinenti, quæ a sponso consecuta fuit.

7. Quod si pueri sunt parentibus orbat, sive masculus, sive puella, et hortatu ac suggestione quorundam sponsalia contraxerunt, quorum postea pœnituit: ad decimum quintum annum usque licentiam habeant citra pœnam rescindendi contractum, ut qui pupilli sint, nec quid ipsis expediat, intelligant. Ad pubertatem vero si pervenerint, et aliquid peregerint: tanquam intelligentia præditi, nullam ex eo tempore divertendi facultatem habeant.

TITULUS XII.

De nuptiis concessis et prohibitis, primis ac secundis, interveniente scriptura, vel non interveniente contractis.

1. Nuptiæ Christianorum vel interveniente scriptura vel citra scripturam contrahuntur inter virum et mulierem, ita ut ætas apta sit ad copulationem, viri quidem, ab anno quintodecimo; mulieris autem, ab anno decimotertio: utrisque volentibus, et parentum consensu præcedente.

2. Contrahere prohibiti sunt, quotquot ex sacro et salutari baptismate sibi invicem conjuncti sunt: hoc est, susceptor arcetur ab ejusmodi filia et ipsius matre. Similiter et filius ipsius, ab ejusmodi matre. Tum quotquot ratione sanguinis esse inter se propinqui agnoscuntur, hoc est, parentes cum liberis, fratres cum sororibus, et horum liberi, qui fratrum liberi dicuntur, et qui ex his duntaxat gignuntur liberi; tum quotquot ex affinitate cognati agnoscuntur: vitricus cum privigna, socer cum nuru, privignus cum noverca, frater cum fratria, id est, uxore fratris. Similiter pater et filius cum matre ac filia, duo fratres cum duabus sororibus. Præterea qui per unum susceptorem ex sancto baptismate renati sunt fratres spirituales, hoc est, masculus

et puella. In omnibus hisce modis nec sponsalia A
contrahantur.

3. Interveniēte scriptura nuptiæ contrahuntur, per comprehensum scripto dotale instrumentum, factum sub tribus fide dignis testibus, secundum ea, quæ recens a nobis pie sanciantur : ita ut in eo maritus de accepta dote integra caveat, deque certa et omnis imminutionis experte dotis custodia sive conservacione; una cum ea summa, quæ forte illi dotis augendæ nomine ab ipso data est : ascribendo denique in hoc instrumento, quod ab eo exponitur, liberorum non exstantium casu.

Scolium.

Casus non exstantium liberorum, est pars quarta B
dotalis hypoboli, sive dotis auctæ. Exempli causa. Dos mulieris viginti libræ sunt. Promissum mulieri a marito hypobolum vel incrementum dotis, libræ decem. Utraque permixta fiunt libræ triginta. Harum triginta librarum pars quarta sunt libræ septem semis. Igitur a marito præter hypobolum, hæc quoque libræ septem semis exiguntur.

Quo fiet, ut inter eos instrumenta tria conscribantur: duo quidem pro dotis syngraphis, tenoris ejusdem; tertium vero, quod uxori a marito exponitur. Nec stipulato promittetur aut conscribetur a marito donatio propter nuptias, quæ dotis ad ipsum allatæ summam æquet.

4. Quod si fato mulier absque liberis ante maritum defuncta fuerit, quartam ille dumtaxat partem totius (ut dictum est) ab se cautæ dotis lucris sui nomine retinet, ac reliquam ejusmodi dotis partem C
quartam cum semisse vel ex suprema voluntate mulieris hæredibus restituat, vel aliis ejus hæredibus, qui ad successionem ab intestato vocantur, reddat.

5. Sin maritus ante conjugem suam sine liberis decesserit, consimiliter illa præter integram cautæ sibi dotis restitutionem, etiam partem quartam dotis ipsius ex relictis a marito suo omnia generis rebus sive bonis nomine casus non exstantium liberorum pro lucro suo capiet : et omne, quodcumque superest, patrimonium ejus, vel ad hæredes ex suprema ipsius voluntate, vel ad eos, qui ab intestato ei succedunt, perveniet.

6. Quod si liberis exstantibus, ante conjugem suam maritus decesserit : uxor, id est, eorumdem liberorum mater, in potestate sua tam dotem ipsam, quam universum mariti patrimonium retineat, et universam domus ipsa curam et administrationem gerat, ubi palam descriptionem publicam fecerit, hoc est, inventarium totius, quod a marito suo relinquatur, patrimonii; et omnis generis facultatum, adjectis eidem descriptioni vel inventario cunctis etiam bonis suis dotalibus, et iis, quæ in rebus extra dotem constitutis habet : quæ quidem extradotalia demonstrare per efficaces probationes debet, ea se scilicet in viri sui domum attulisse, jamque post mortem illius exstare; non habentibus ejus li-

A ἀδελφοὶ πνευματικοί, τούτεστι παλιχάρι
ράσιον. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι τρόποις [αί. τό
μνησταία γενέσθω.

γ'. Ἐγγράφος [αί. ἐγγράφος] γάμος
δι' ἐγγράφου προικῶου συμβολαίου, ὑπὸ τ
πίστων μαρτύρων, κατὰ τὰ παρ' ἡμῶν ἐ
σεβῶς νομοθετούμενα· ὥστε ἐν αὐτῷ ὅμι
ἄνδρα τὴν τε ἐντελῆ τῆς προικῆς οἴκε
ἀδιάπτωτον καὶ ἀμείωτον αὐτῆς παραφι
συντήρησιν, μετὰ καὶ τῆς, ὡς εἰκός, πα
ἐπαυξήσῃ ἀποχαρισθείσης αὐτῇ ποσότητι
φορένου ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ ἐκτιθεμένῳ
κᾶσσου ἐξ ἀπαιτίας.

Σχόλιον.

B Τὸ ἐξ ἀπαιτίας κᾶσσον, τέταρτον μέρος
κῆου ὑποβόλου ἐστίν. Ὡς ἐν ὑπόθεσι·
Ἔστιν ἡ προικὸς τῆς γυναικῆς, λίτραι κ'
σχεθὲν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς τῇ γυναικὶ ὑπόβο
ι'. Ἀμφότερα μιγνύμενα γίνονται λίτραι
τέταρτον τῶν τριάκοντα γίνονται λίτραι ἐπὶ
Ἄπαιτεῖται ἡ ἀνὴρ ἐξωθεν τοῦ ὑποβόλου
τὰς ἐπτὰ ἡμισυ λίτρας.

Τριῶν δηλονότι συμβολαίων μεταξὺ αὐτ
χομένων· δύο μὲν ἀντὶ συγγράφων τῇ
ισοδυνάμων· τοῦ δὲ ἐτέρου παρὰ τοῦ ἀν
τὴν γυναῖκα ἐκτιθεμένου. Καὶ μὴ ἐπαρ
καταγράφεσθαι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς; ἰσὺμ
εἰσαγομένης αὐτῷ προικῆς προγαμιαίαν δ

δ. Καὶ εἰ δεήσει τὴν γυναῖκα παίδων
τοῦ ἀνδρὸς τελευτήσαι, τετάρτην μοῖραν :
ἐκ πάσης, ὡς εἴρηται, ὁμολογηθείσης :
προικῆς εἰς ἴδιον κέρδος ἐγκρατεῖν αὐτ
ὑπόλοιπον ἡμισυτέταρτον μέρος τῆς τοιαί
κῆς ἢ εἰς τοὺς ἐκ τελευταίας αὐτῆς βουλῆ
ρονόμους ἀποκαθίστασθαι, ἢ εἰς τοὺς ἐξ
καλουμένους αὐτῆς κληρονόμους ἀποδίδοσθ
ε'. Εἰ δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸ τῆς ἰδίας γυναι
ἐκτὸς ἀποδιώσῃ, ὁμοίως πρὸς τῇ ἐντελεῖ
στάσει τῇ; ὁμολογηθείσης αὐτῇ προικῆς, κο
μέρος τῆς τοιαύτης προικῆς ἐκ τῶν ἐγκα
των τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παντοίων πραγμ
ὀνήματι κᾶσσου εἰς κέρδος οἴκειον λαμβάν
καὶ τὴν περιττευομένην ἀνδρῶν [αί. αὐ
σαν ὑπαρξιν ἢ εἰς τοὺς ἐκ τελευταίας αὐτ
σεως, ἢ εἰς τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου αὐτοῦ κλ
D περιέρχουσαι.

ς'. Εἰ δὲ παίδων ὑπόντων ὁ ἀνὴρ πρὸ τῆ
γαμετῆς τελευτήσῃ, τὴν γυναῖκα, ἢ γον
αὐτῶν τέκνων μητέρα, ἐγκάτοχον τῆς α
αὐτῆς καὶ ἀνδρῶς ἀπάσης ὑπάρξεως εἶναι
τὴν τὴν πᾶσαν τοῦ οἴκου ποιεῖσθαι φρονεῖ
διοίκησιν, προδήλως δημοσίαν ἀναγραφὴν α
αὐτῆς, ἢ τοὶ ἰμθέντων πάσης τῆς καταλιμ
ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παντοίας ὑπάρξε
περιουσίας, συχκειμένων ἐν τῇ τοιαύτῃ
καὶ τῶν προικιμαίων αὐτῆς πραγμάτων
ὑπείσιν αὐτῇ καὶ ἐν ἐξωπροίκτοις, ὀφειλοῦ
τὰ ἐξώπροικα δεῖξαι δι' ἐνεργῶν συστά
ταῦτα εἰσήγαγεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς α
φαίνονται μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, μὴ

τῶν αὐτῆς τέκνων ἀντικαθίστασθαι αὐτῇ, ἢ ἐπιζητεῖν παρ' αὐτῆς πατρῶσαν ὑπόστασιν· τούναντίον μὲν οὖν καὶ πᾶσαν τιμὴν, καὶ ὑπακοήν, κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἐντολήν, προσαγόντων αὐτῇ ὡς μητρί· προδήλως ὀφειλοῦσης αὐτῆς, καθὼς πρέπει γονεῦσι, τὰ τέκνα, ἐκπαιθεῖν τε, καὶ γαμοστολεῖν, καὶ προίκα ἐπιδοῦναι, καθὼς ἂν βουλευθεῖη.

ζ'. Εἰ δὲ συμβῇ αὐτὴν εἰς ἕτερον περιελθεῖν συνοικέσιον, ἀδειαν ἔχειν τὰ τέκνα αὐτῆς παρεῖν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ πατρῶσα αὐτῶν πράγματα ἀνελλιπῶς κομιζέσθαι, τὴν εἰσενεχθεῖσαν παρ' αὐτῆς τῷ πατρὶ αὐτῶν προίκα καὶ μόνον, σὺν τῇ ἀποχαρισθείσῃ παρ' αὐτοῦ ἐν ἐπαυξήσει τῆς προικῆς αὐτῆς δωρεᾶ, παρέχοντας αὐτῇ.

η'. Εἰ δὲ παῖδων ὑπόντων ἢ γυνὴ πρὸ τοῦ ἰδίου ἀνδρός τελευτήσῃ, τὸν ἀνδρὰ αὐτῆς, ἢ γοῦν τὸν πατέρα, τῶν τέκνων αὐτῶν, ἐγκάτοχον τῆς τε προικῆς αὐτῆς, καὶ τῆς ἐν ἐξωπροίκῃσι πάσης αὐτῆς ὑπάρξεως εἶναι, ὡς ὑπερνοσίων αὐτῶν τυγχάνοντων, καὶ αὐτὸν τὴν πᾶσαν τοῦ οἴκου ποιεῖσθαι φροντίδα τε καὶ διοίκησιν, μὴ δυναμένων τῶν τέκνων αὐτοῦ ἀντικαθίστασθαι αὐτῷ, ἢ ἐπιζητεῖν παρ' αὐτοῦ μητρῶσαν ὑπόστασιν· τούναντίον μὲν οὖν καὶ πᾶσαν τιμὴν, καὶ ὑπακοήν, καθὼς ἀρμόζει γονεῦσι, προσαγόντων αὐτῷ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· « Ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὐέλθῃ σοι εὐχὴ παρ' αὐτῶν. » Εὐχὴ γὰρ πατρὸς στηρίζει οἶκον τέκνων, κατάρτα δὲ μητρὸς ἐκμαζοῖ τὰ θεμέλια. Δι' αὐτῶν γὰρ ἐγεννήθησαν, καὶ τί ἀνταποδώσουσιν αὐτοῖς, καθὼς αὐτοὶ ἐκείνοις ; Ταῦτα γὰρ καὶ Παῦλος ὁ ἀπόστολος βεβαιῶν, ἔφη· « Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ἡμῶν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ δίκαιον. Οἱ γονεῖς, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νόμῳ [αἰ. νομοθεσίᾳ] Κυρίου. »

θ'. Εἰ δὲ συμβῇ καὶ τοῦτον εἰς ἕτερον περιελθεῖν [αἰ. συμβῇ αὐτὸν εἰς ἕτερον ἐλθεῖν] συνοικέσιον, τῶν τέκνων αὐτοῦ ἀνηλικίων τυγχάνοντων, ἀμείωτα παρ' αὐτοῦ τὰ μητρῶσα, φυλάττεσθαι πράγματα.

ι'. Εἰ δὲ τῆς ἐννόμου ἡλικίας ταῦτα ὑπάρχουσιν, εἰ θέλωσιν, ἀδιασκέπτως τὰ τοιαῦτα αὐτῶν πράγματα παρέχσθαι αὐτοῖς.

ια'. Εἰ δὲ θελήσῃ ἐκ τοῦ ἀνδρογόνου εἶτε ὁ ἀνὴρ, εἶτε ἡ γυνή, χωρὶς δευτερογαμίας ἐκ τῶν ἰδίων τέκνων ἀπαναχωρῆσαι, ἀνηλικίων αὐτῶν τυγχάνοντων, μὴ ἔχειν οὐτοὺς ἀδειαν τοῦτο πράξαι, ἀλλὰ τὴν τοῦτον ποιεῖσθαι φροντίδα τε καὶ διοίκησιν, καθὼς ἔλεγε ὁ Ἀπόστολος, ὅτι· « Χήρα ἔχουσα τέκνα ἢ ἱγγνα, μανθανέτω πρῶτον τὸν ἰδίον οἶκον εὐσεβεῖν. Τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. »

ιβ'. Εἰ δὲ τῶν ἐντελῶν εἴσι τὰ τέκνα, καὶ εἰς βίον περιήλθον, καὶ δύνανται τὴν ἰδίαν διοίκησιν ποιεῖν, καὶ θελήσῃ τις ἐκ τῶν γονέων ἀπαναχωρῆσαι ἐξ αὐτῶν, ἐπ' ἀδείας ἔχειν τὸ τοιοῦτον πρόσωπον μετὰ τῆς τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐγκράτησιν, καὶ ἐνὸς παιδὸς μοῖραν λαμβάνειν αὐτὸν, πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τέκνων.

beris, in quo resistant, vel paternam ab ea substantiam repossant : sed potius e contrario nullum non honorem et obedientiam, juxta Dei præceptum, ei tanquam matri deferentibus : cum interim haud dubie debeat ipsa, veluti parentes decet, educare liberos, et collocare nuptum, et dotem constituere, prout ipsa voluerit.

7. Jam si contigerit ad aliud eam matrimonium transire, facultatem liberi ejus habeant, eam dimittendi, et omnia paterna bona sua, nullis deficientibus, recipiendi : modo solam dotem ab ipsa patri eorum allatam, una cum donatione, quam in eam dotis augendæ causa contulit, matri præsent.

8. Si vero liberis exstantibus, ante maritum suum mulier decesserit : maritus ejus, hoc est, ipsorum liberorum pater, tam dotem, quam omnia bona in rebus extra dotem positis constituta, sua in potestate retinebit, cum et illi patris adhuc in potestate sint : qui curam domus, et administrationem universam geret, nullam liberis facultatem habentibus adversandi patri, vel maternam ab eo substantiam repossandi : sed e contrario potius omnem honorem et obedientiam, sicuti parentibus convenit, ei tam verbis, quam ipsa re deferentibus, secundum id, quod perscriptum legimus : « Tam facto, quam verbis honora patrem tuam, matremque tuam : ut ab eis votum super te veniat. » Quippe votum patris liberorum familias fulcit, et exsecratio matris fundamenta earum radicibus evertit. Nam eorum procreati sunt opera, et quid eis reddent ejusmodi, quale consecuti sunt ab ipsis ? Hæc enim et Paulus apostolus confirmans, dixit : Vos, liberi, parentibus vestris obedite. Nam hoc fieri par et æquum est. Vos, parentes, ne provocate liberos vestros ad iram, sed eos in doctrina et lege [αἰ. monitiis] Domini educate. »

9. Quod si usvenerit ut hic etiam ad alterum matrimonium progrediatur liberis adhuc impuberibus, materna illorum bona citra decrementum et imminutionem ab eo custodiantur.

10. Sin ætatem legitimam attigerunt, citra deliberationem ipsis ea bona, si quidem ita voluerint, exhibeantur.

11. Quod si conjugum alteruter, sive maritus, sive uxor, absque secundo matrimonio suis a liberis secedere voluerit, iis necdum adultis : nullam id agendi licentiam habeat, sed eorum curam et administrationem suscipiat, quemadmodum Apostolus ille dixit : « Vidua, quæ liberos aut nepotes habet, primum discat in propriam domum pietatem exercere. Nam id acceptum est coram Deo. »

12. Si vero liberi plenam et perfectam ad ætatem pervenerunt, et ad tractanda vitæ negotia se contulerunt, jamque suæ administrationi obeundæ sufficienti, et parentum alteruter ab eis secedere voluerit : ejusmodi persona licentiam habeat, ut præter rerum suarum retentionem, etiam unius ex liberis portionem, pro numero liberorum, accipiat.

13. Si vero quis ob arctam rerum suarum conditionem, vel humilitatem, cum existimatione quadam, et interveniente scriptura, nuptias esse sequi nequeat: etiam citra scripturam matrimonium contrahitur sine dolo malo, contrahentium personarum et parentum earum consensu: sive hoc in ecclesia per benedictionem, sive coram quinque amicis notum fiat. Sed et quilibet mulierem liberam in domum suam deducens, et administrationem ei familiae suae committens, et in carnales cum ea complexus veniens, citra scripturam matrimonium cum ea contrahit.

14. Quod si nullis ex ea liberis susceptis, eam expellere conatus fuerit e contubernio suo, sine causa legibus approbata: praeter restitutionem earum rerum quas ipsa, seu credi par est, ad eum attulit; quartam quoque honorum suorum partem ei dabit.

15. Quod si quis inopi mulieri matrimonio legitime conjunctus fuerit, et maritus absque liberis et intestatus decesserit: accipiet uxor de mariti bonis, nomine casus liberorum non exstantium, partem quartam, pro mariti facultatibus, ad decem usque libras. Quod si mariti facultates eae sint ut quarta pars decem libras excedat, nullam ea licentiam habeat amplius capiendi quam illas decem libras, ut ante diximus: et quae reliqua sunt, ad mariti haerodes ab intestato; vel, his non exstantibus, ad fiscum pervenient.

16. Secundae nuptiae contrahantur a personis non prohibitis, sive in scriptis, sive citra scripturam, in hunc modum. Siquidem liberis careant, citra disceptationem juxta modos superius expositos contrahant.

17. Sin persona secundae nuptias contrahens, liberos habet; non liceat ei secundae personae plus, quam unius ex liberis de priori matrimonio suscepti portionem, ex bonis suis quocumque largitionis modo, donare. Consimiliter et in muliere, quae secundum se nuptiarum collocat, idem hoc observetur: nimirum ea duodecim mensium tempus, a morte prioris mariti, servante.

18. Quod si hoc tempore necdum finito secundas ad nuptias transierit, infamis erit: nec a marito priori quidem modo lucrabitur. At vero si praestitutum, seu diximus, temporis spatium servet: dotem suam accipiet, una cum donatis ei forte rebus dotis augendae gratia. Eodem modo maritus quoque secundas ad nuptias sese conferens, nihil ab uxore priori consequetur. Quod si existent impuberes liberi, tantisper eorum res ipse custodiet, donec adulti facti fuerint.

19. Sin jam adoleverunt, ab eo ipso tempore statim eis in solidum bona materna tradantur.

20. Quod si subulca ex altera conjugis suscep-

17. Εἰ δὲ κατὰ στένωσιν ἢ διὰ ταπεινώσειν μὴ θεωρηθῆ τις εὐπρολήπτως καὶ ἐγγράφως ποιῆσαι γάμον, καὶ ἀγράφως [αἰ. ἀγραφως] συνίσταται γάμος ἀδόλιος, συναίνεσι τῶν συναλλασσόντων προσώπων, καὶ τῶν τούτων γονέων, εἴτε ἐν ἐκκλησίᾳ τούτου δι' εὐλογίας, ἢ καὶ ἐπὶ φίλων πάντα γνωρισθεῖς [αἰ. γνωρισθῆ]. Ἄλλὰ καὶ οἰοσθήποτε εἰσοικιζόμενος γυναῖκα ἐλευθέραν, καὶ καταπιστεύων αὐτῇ τὴν τοῦ ἴδιου διακῆσιν, καὶ ταύτῃ σαρκικῶς συμπλεκόμενος [αἰ. συγκοιταζόμενος], ἄγραφον συναλλάσσει πρὸς αὐτὴν γάμον.

18. Ἐὰν δὲ ἐξ αὐτῆς μὴ παιδοποιήσας περιθεῖη ἐκδιώξει αὐτὴν ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν συνοικίσεως [αἰ. συνοικείας], αἰτίας νόμων ἔγνωσμένης ἐκτός, δοῦναι αὐτῇ πρὸς τῇ ἀποκαταστάσει τῶν, ὡς εἰκός, εἰσνεχθέντων παρ' αὐτῆς πραγμάτων, καὶ τέταρτον μέρος τῆς αὐτοῦ περιουσίας.

15. Εἰ δὲ ἀπόρῳ γυναικὶ πρὸς νόμιμον γάμον συναφθῆ τις, καὶ τελευτήσει ὁ ἀνὴρ παίδων καὶ διαθήκης χωρὶς, κομίζεσθαι τὴν γυναῖκα ἐκ τῆς ἀνδρῶς ὑποστάσεως ὑπὲρ ἐξ ἀπαιδίας κάσσου μέρος τέταρτον, κατὰ τὴν εὐπορίαν τοῦ ἀνδρός, ἕως τῶν δέκα λιτρῶν. Εἰ δὲ ἐπάνω τῶν δέκα λιτρῶν εὐκορεῖ ὁ ἀνὴρ, μὴ ἔχειν αὐτὴν ἔδειαν, ἕτερόν τι κομίζεσθαι, πλὴν τῶν δέκα λιτρῶν, ὡς προειρηχάμεν, καὶ τὰ ὑπόλοιπα περιέρχεσθαι εἰς τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου αὐτοῦ κληρονόμους, ἢ μὴ ὑπόντων κληρονόμων, εἰς τὸ μέρος τοῦ δημοσίου.

16. Δευτερογαμία συνίσταται ἐπὶ τοῖς μὴ κεκωλυμένοις προσώποις, εἴτε ἐγγράφως, εἴτε ἀγράφως, οὕτως. Εἰ μὲν παίδων χωρὶς, ἀπεριέργως συναλλάσσειν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω δηλούμενους [αἰ. διεληγμένους] τρόπους.

17. Εἰ δὲ παίδες εἰσὶ τῷ δευτερογαμοῦντι προσώπῳ, μὴ ἔχειν αὐτὸν ἔδειαν χαρίζεσθαι τῇ δευτέρῳ γυναικὶ πλεῖον ἐνδὸς παιδὸς μοίρας [μοίρας], τοῦ ἐκ προτέρων αὐτοῦ γάμων, ἐκ τῆς ἴδιας περιουσίας, καθ' οἷαν δὴποτε φιλοτιμίαν. Ὁμοίως δὲ τὸ αὐτὸ παραφυλάττεσθαι [παραφυλάττεσθαι] καὶ ἐπὶ τῆς δευτερογαμοῦσης γυναικὸς, προδήλως ταύτης τὸν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς τελευτῆς τοῦ πρώτου ἀνδρός παραφυλάττουσης δωδεκαμηνιαῖον χρόνον.

18. Εἰ δὲ μὴ παρατωθέντος τοῦ καιροῦ τούτου δευτερογαμήσει [αἰ. διγαμήσει], ἀτιμὸς ἔσται, μὴδὲν ἐκ τοῦ προτέρου [αἰ. πρώτου] ἀνδρὸς κερθαίνουσα καθ' οἷαν δὴποτε τρόπον. Παραφυλάττουσης δὲ αὐτῆς, ὡς εἴρηται, τὸν ὠρισμένον χρόνον, κομίζεσθαι αὐτὴν τὴν ἴδιαν προίκα, μετὰ καὶ τῶν, ὡς εἰκός, ἀπογερθέντων αὐτῇ ἐν ἐπαυξήσει τῆς προικὸς αὐτῆς. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ἀνδρα εἰς ἕτερον περιερχόμενον συνοικέσιον, μὴδὲν ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς λαμβάνειν. Εἰ δὲ ὑπάρχουσιν ἀνήλικαι παῖδες, τὰ τούτων πράγματα παραφυλάττειν αὐτὸν, μέχρις ἐν τῶν ἐντελῶν γένωνται.

19. Εἰ δὲ καὶ τῶν ἐντελῶν εἰσὶ, παρέχεσθαι αὐτοῖς ἀπεντεύθεν ἤδη τὰ μητρῶα αὐτῶν ἐντελῶ; πράγματα.

20. Εἰ δὲ καὶ τακνωποιήσει ἐκ τῆς δευτέρας γυναι-

· συμβῆ αὐτὸν ταλευτῆσαι, ἔδειαν ἔχειν καὶ A
καὶ τὰ δευτέρα τέκνα τὸν ἴδιον κληρονομεῖν
ἁμῶς καὶ τὴν μητέρα.

Ἐδευτερογαμοῦσα γυνή, ἔχουσα ἐκ τοῦ πρώ-
ου παιδας, αἰτεῖται πρὸς τοῦ συναλλάγματος
ἔρου γάμου ἐπιτρόπους τοῖς παισὶν αὐτῆς,
καὶ συναλλάσσεται. Εἰ γὰρ μὴ τοῦτο γένηται,
καὶ τὰ αὐτῆς εἰσι, καὶ τοῦ δευτέρου αὐτῆς
κτῆματα γενήσονται ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει
κόντων τοῖς νέοις πατρικῶν αὐτῶν πραγμά-

ΤΙΤΛΟΣ ΙΓ'.

Περὶ τῆς λύσεως τοῦ γάμου.

Ἡ ἀδιαλύτου τῶν γαμικῶς ἐν Κυρίῳ συμβιούν-
σεως ἢ τοῦ Κτίστου καὶ Δημιουργοῦ τῶν B
· Θεοῦ σοφία ὑπάρχει διδάσκαλος. Αὐτὸς
τὸ εἶναι παραγαγὼν ἐξ οὐκ ὄντων τὸν ἄν-
δρα τὸν αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκα κλάσαι τρέ-
ψαι, καὶ κερδύμενος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀνδρὸς
ἐδημιούργησεν, ἵνα τῆς ἡνωμένης σοφῶς
δυάδι προσώπων σαρκὸς τῆς συζυγίας νομο-
τὸ ἀδιάζευκτον. Ὅθεν οὐδὲ τὴν γυναῖκα τῇ
· τοῦ ὄψεως τῆς πικρᾶς ἐπὶ ἀνδρὶ κατάρξασαν
· ἀπὸ τούτου ἐχώρισεν· οὐδ' αὖ τὸν ἄνδρα
ποτικῆς ἐντολῆς τὴν παράβασιν τῆ ὁμοζύγου
ισόμενον, ταύτης διέζευξεν· ἀλλὰ τὴν μὲν
ἐν ἐκόλασει, τὴν δὲ συζυγίαν οὐκ ἔλυσε. Ταύτη
· ἡ ἐνεργεῖ νομοθεσίᾳ αὐθις καὶ λόγῳ κυρω-
· τὰ τοῦ Κτίσαντος, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς τῶν C
· ἄνδρῶν πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεως, εἰ ἔξιστιν ἄν-
· κὰτὰ πᾶσαν αἰτίαν ἀπολύειν τὴν γυναῖκα
καὶ ἀποκριθέντος, τοὺς ὅτι Θεοῦ ζευχθέντας
· ἵς ὅτι ἀνθρώπου παρεκτὸς λόγου πορνείας
· θῆαι, ἐξακολουθοῦντες τε καὶ κειθόμενοι, οὐδ'
· τερὸν τι νομοθετεῖν ὑπὲρ τούτου βουλόμεθα.
· περὶ τὸ τῆς κακίας εἶδος ἐπιμαλῶς τοῖς πολ-
· ῶν ἀνθρώπων ἐμπολιτεύεται, καὶ ἐντεῦθεν
· κῶς πρὸς ἀλλήλους μὴ διακείμενοι, κατὰ
· αἰτίας, καὶ ποτε μὴ οὐσας τοιαύτας, ποιούν-
· ταντῶν συμβιώσεως τὴν διάζευξιν, ῥητῶς
· [αὐτὴν διάταξιν, ἐκτὸς ἐνθεῖναι] τῇ παρουσίᾳ
· τῆς, δι' ὧν τὰ συνοικέσια λύονται, τῶν δὲ ὄν-
· τῶν ἴνα μὴ.

Λύεται ὁ ἀνὴρ ἀπὸ γυναικὸς διὰ τοιαύτας D
· Ἐάν ἡ γυνὴ αὐτοῦ πορνεύσῃ. Ἐάν ἐπιβου-
· ληθῆ ποτε τρέψῃ τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ἢ ἐπισταμένη
· ἐπιβουλεύσας, μὴ καταμνηύσῃ αὐτῷ. Ἐάν
· στίβῃ.

Ὅμοιως δὲ καὶ ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς διὰ
· καὶ αἰτίας χωρίζεται· Ἐάν ἀδυνατήσῃ ὁ ἀνὴρ
· ἰετὶ ἀπὸ καιροῦ τοῦ γαμικοῦ συναλλάγματος
· ἵνα μὴ γῆναι γυναῖκί. Ἐάν ἐπιβουλεύσῃ οὐφ-
· τρέψῃ τῇ ζωῇ αὐτῆς, ἢ ἐπιστάμενος ἄλλους
· λευτά; [αὐτὴν ἐπιβουλεύσας], μὴ καταμνηύσῃ
· Καὶ ἂν λυθὸς ἴστίβῃ.

Ἡ δὲ συμβῆ ἐξ αὐτῶν ἕνα μετὰ τὸν γάμον ὕπὸ
· οὐκ κυριευθῆναι [αὐτὴν κρουσθῆναι], καὶ ἐκ τῆς
· ἡς αἰτίας ἀπὸ ἀλλήλων μὴ χωρίζεσθαι. Ἄνευ

sit, et ipsum decedere contigerit: facultas esto tam
primis, quam secundis liberis, patri suo succedendi;
eodemque modo et matri.

21. Muller secundas nuptias contrahens, quæ de
priori conjugio liberos habet, ante secundi matri-
monii contractum liberis suis tutores petat, et ita
contrahat. Quippe si hoc factum non fuerit, et sunt
ipsius, et erunt secundi mariti bona obligata no-
mine restitutionis earum rerum, quæ ad minores
ex successione paterna pertinent,

TITULUS XIII.

De solutione matrimonii.

1. Indissolubilem eorum, qui sub lege matrimo-
nii una vivunt in Domino, conjunctionem esse:
ipsa nos Opificis et Creatoris omnium Dei sapientia
docuit. Is enim, quum hominem de nihilo rerum
in naturam produxisset: non ad eundem modum
et mulierem fingere voluit, quamvis id facere pos-
set: verum hanc e viro condidit, ut unitæ copula-
tæque sapienter unius in personis duabus carnis
inseparabilem conjunctionem sanciret. Quamobrem
nec mulierem, quæ suggestionem serpentis, illius
amaræ viro degustationis occasionem præbuerat,
ab eo separavit: nec vicissim virum, qui herile
mandatum una cum conjugæ violare fuerat ausus,
ab ea sejunxit: sed peccatum punxit, conjugium
minime dissolvit. Huic ergo nos efficaci, et rursus
ipsius Conditoris pronuntiatio confirmatæ legi, quum
a Phariseis interrogaretur, an homini qualibet ex
causa suam uxorem repudiare liceat, et ipse respon-
deret, a Deo conjunctos nequaquam ab homine se-
parandos, extra causam scortationis: huic ergo nos
et insistentes, et obtemperantes, nequaquam aliud
quidpiam de hoc statuere volumus. Sed enim cum
ipsa malitiæ species nimio opere se pluribus homini-
bus ingerat, eaque de causa quoties parum aman-
ter erga se invicem affecti sunt, ex variis causis,
quæ nonnunquam ita comparatæ non sunt, consue-
tudinam vitæ mutuam dirimant: diserte inseri huic
legum promulgationi, quibus ex causis matrimo-
nia solvantur, necessarium duximus.

2. Maritus ab uxore propter hasce causas diri-
mitur: Si uxor ejus scortata fuerit. Si quocunque
modo insidiata fuerit ejus vitæ, vel alios insidiari
sciens, idipsum ei non detexerit. Si leprosa sit.

3. Similiter et uxor a marito propter hasce cau-
sas separatur: Si maritus a tempore matrimonialis
contractus cum uxore sua triennio colore nequiverit.
Si quocunque modo vitæ uxoris insidias struxerit,
vel quum alios struere sciret, idipsum ei non
indicaverit. Si denique leprosus sit.

4. At si contigerit, ut alteruter eorum post ini-
tum matrimonium occupetur a malo genio: non
possunt ex hujusmodi causa a se invicem separari.

Absque his vero causis cognitis, viri mulierisque consortium dirimi non potest, secundum id, quod scriptum est : « Quos Deus conjunxit, homo ne separet. »

TITULUS XIV.

De dote scripta, et non numerata, deque jure dotis.

1. Qui cavet in scriptis, vel sine scriptura, se dotem accepisse, si ea non solvatur, major annis viginti quinque licentiam habet, eam post nuptias ad quinquennium usque duntaxat petendi, et in solidum accipiendi, quum puellæ parentes promissa præstandi facultatem habent.

2. Si hoc non fecerit, et impleri promissa neglexerit, mulieris parti tenetur, juxta vim cautionis, quam exposuit. Quod si minor est, post completos viginti quinque annos, et aliud præterea quinquennium, petere promissam sibi dotem potest, secundum cautionem ipsius. Nam integre finito illo temporis determinato spatio, licentiam non habet agendi de non numerata dotis illius causæ pecunia : sed tenetur, ut dictum est, parti mulieris, prout ipse cavit.

3. Quum mulier marito suo dotem affert, si adverso quodam casu accidat, ut damnis maritus afficiatur, vel æs alienum contrahat, sive erga fiscum, sive aliam erga personam, at vivendi finem faciat, nec fiscus, nec quisquam alius licentiam habeat invadendi domum ejus, et aliquid auferendi, donec ipsi mulieri dotis suæ nomine satisfactum sit. Quæ soluta, quæ supersunt, pro rata creditores inter se partiantur.

TITULUS XV.

De simplicibus donationibus, hoc est, cum statim usus et proprietas rerum, vel proprietas earum duntaxat; aut post mortem alicui relinquuntur: æque causis ex quibus donationes hujusmodi revocantur.

1. Citra scripturam simplex sit donatio, cum qui maturam ætatem attigit, apud quinque testes, vel apud tres, tibi quædam suis ex rebus donaverit. Quinque quidem testes sunt, in locis recte constitutis, et ubi reperiuntur homines : tres vero, in locis solitariis, et ubi numerus quinque hominum non invenitur.

2. Per scripturam simplex donatio sit, quum ab eo, qui perfectam ætatem agit, subscriptio composita fuerit; eademque juxta prædictum modum apud quinque tresve testes, ad hoc vocatos, testimoniis comprobata, et absoluta.

3. At si quis donationem in aliquem hac lege fecerit, ut is post obitum ipsius res sibi donatas capiat; et confestim proprietatem duntaxat ei donaverit : hæc quoque donatio, scriptura interveniente, apud testes quinque, vel tres fiat : secundum modum, qui antea sunt expositi.

4. Quæ propter expectationem mortis sit donatio

δὲ τῶν αἰτίων τούτων τῶν γνωριζομένων, μὴ δύνασθαι ἀνδρόγυνον διαλύεσθαι, κατὰ τὸ γεγραμμένον : « Ὅτι οὗς ὁ θεὸς συνίξευξεν, ἀνθρώπος μὴ χωρίζετω. »

ΤΙΤΛΟΣ ΙΔ'.

Περὶ τῆς καταγραφῆς προικῶς, καὶ ἐπιδοθείσης, καὶ περὶ δικαίου προικῶς.

α'. Ὁ ὁμολογῶν ἐγγράφως ἢ ἀγράφως ὑποδέξασθαι προίκα, μὴ κληρουμένης αὐτῆς, μείζων τῶν κε' ἐτῶν ἄδειαν ἔχει μετὰ τὸν γάμον μέχρι πενταετοῦς χρόνου καὶ μόνον ταύτην ἐπιζητεῖν, καὶ ἐντελῶς κομίζεσθαι, εὐπορούντων τῶν γονέων τῆς κόρης τὰ ὑποσχεθέντα αὐτῷ ἀποκληρωῶσαι.

β'. Εἰ δὲ τοῦτο μὴ ποιῆσῃ, καὶ ἀμελήσῃ ταῦτα ἀποκληρωθῆναι, ὑποκαίσθαι αὐτὸν τῷ μέρει τῆς γυναικῶς, κατὰ τὴν δύναμιν τῶν παρ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντων. Ἐτῶν δὲ ὑπάρχων, μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν κε' ἐνιαυτῶν, καὶ ἐτέρων πέντε χρόνων, δύναται ἐπιζητεῖν τὴν ὑποσχεθείσαν αὐτῷ προίκα, κατὰ τὴν αὐτοῦ ὁμολογίαν. Περαιουμένης γὰρ κατὰ τὸν ἐντελῆ χρόνον τῆς θρησκείας προδοσίας, μὴ ἔχειν αὐτὸν ἄδειαν κινεῖν περὶ τῆς ἀναργυρίας [περὶ τὴν ἀναργυρίαν] τῆς τοιαύτης ὁμολογηθείσης προικῶς. Ἀλλὰ ὑποκαίσθαι αὐτὸν, καθὰ εἴρηται, τῷ μέρει τῆς γυναικῶς, κατὰ τὰ παρ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντα.

γ'. Ἡ γυνὴ εἰσαγοῦσα προίκα τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, εἰ συμβῆ ἀπὸ συμφορᾶς τινος τὸν ἀνδρα ὑποκαίειν εἰς ζημίαν, ἢ εἰς χρέη, εἴτε τῷ δημοσίῳ, ἢ ἐτέρῳ προσώπῳ, καὶ τελευτήσῃ· μὴ ἔχειν ἄδειαν μήτε τὸν δημόσιον, μήτε ἕτερον ἀνθρώπον ἐπιθῆναι εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπιδραῖναι, μέχρις ὅτου ἡ γυνὴ τὴν ἰδίαν αὐτῆς προίκα ἀποκληρωθῆ. Μετὰ δὲ τὴν ταύτης πλήρωσιν, τὰ περισσευόμενα κατὰ ἀνομορίαν [ἀνομολογίαν] οἱ χρεωφειλῆται μερίζεσθωσαν.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΕ'.

Περὶ δωρεῶν ἀπλῶν, ἡγορευτέων ἢ ἡδη χρησέως καὶ δεσποτείας πραγμάτων, ἢ δεσποτείας αὐτῶν μόνον, ἢ μετὰ θάνατον τινὲ καταλιμνανομένων· καὶ περὶ υἱολῶν, ἐξ ὧν αἱ τοιαῦται δωρεαὶ ἀνατρέπονται.

α'. Ἀγράφως [ἀγραφως] ἀπλῆ δωρεὰ συνίσταται, ὅτε τις τῶν ἐντελῶν ὑπάρχων χρόνων, ἐπὶ πέντε, ἢ καὶ τριῶν μαρτύρων, δωρησῆται σοὶ τινὰ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων· πέντε μὲν μαρτύρων, εἰς τόπους συνισταμένους, καὶ εὐρισκομένων ἀνθρώπων· τριῶν δὲ εἰς τόπους ἐρήμους, καὶ μὴ εὐρισκομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πέντε.

β'. Ἐγγράφως ἀπλῆ δωρεὰ συνίσταται, ὅτε ὁ πῶ τοῦ τέλειον ἄγοντος ἡλικίαν συνταγῆ ὑπογράφῃ, καὶ κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον, ἐπὶ πέντε ἢ τριῶν μαρτύρων, ἐπὶ τοῦτο προσκληθέντων, ἐγγράφως μαρτυρηθῆ καὶ ἀπολυθῆ.

γ'. Εἰ δὲ τις ποιῆσῃ δωρεὰν εἰς τινὰ, πρὸς τὸ μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ λαβεῖν τὰ δωρηθέντα αὐτῷ πράγματα, καὶ ἀπεντεύθεν ἡδὴ τὴν δεσποτείαν καὶ μόνον δωρησῆται αὐτῷ· καὶ τὴν τοιαύτην δωρεὰν ἐγγράφως ἐπὶ πέντε ἢ τριῶν μαρτύρων γίνεσθαι, κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους.

δ'. Ἡ διὰ κληρονομίαν θανάτου δωρεὰ, ἢ τοῖς μετὰ

ἀποβίωσιν τοῦ δωρουμένου τὴν σύστασιν ἔχουσα, γίνε-
ται· καὶ αὐτὴ, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, διὰ τε τοῦ
δωρουμένου, καὶ πάντες ἡ τριῶν μαρτύρων ὑπογραφῆς
πληρουμένη.

ε'. Εἰ δὲ αὐτὸς ὁ δωρούμενος διατέξῃται ἐγγράφως
ἐν τῇ αὐτῇ δωρεᾷ αὐτοῦ μεταμεληθῆναι ἢ διαστρέ-
ψαι τὴν τοιαύτην δωρεάν· ταύτην εἶναι κεκυρωμέ-
νην, μόνον ἵνα δηλωθῇ ἡ διάταξις αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ
ῥφει, καὶ ἐν τῇ ὑπογραφῇ αὐτοῦ.

ς'. Πᾶσα δωρεὰ ἀνατρέπεται διὰ τοιαύτας αἰτίας·
Εἰ ὁ τὴν δωρεάν λαθὼν ἀχάριστος περὶ τὸν δωρησά-
μενον εὐρεθῇ. Εἰ τραχυσίας ὕβρεις ἐπαγάγῃ αὐτῷ·
ἢ τῷ ῥφει αὐτόν· ἢ μεγίστην ζημίαν ἐπενέγκῃ αὐτῷ·
ἢ ἐπιβουλεύσῃται τῇ ζωῇ αὐτοῦ· ἢ τὰ συμφωνη-
θέντα, ἐφ' οἷς ἡ δωρεὰ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως ἐγένετο,
μὴ πληρωθῇ. Μιᾶς γὰρ ἐκ τούτων τῶν αἰτιῶν ἐν
δικαστηρίῳ ἀποδεικνυμένης, ὡς εἴρηται, ἀνατρέπε-
ται.

TITULOS IG'.

*Περὶ τῶν κεκλυμένων διατίθεσθαι προσώπων,
καὶ περὶ διαθηκῶν ἐγγράφων καὶ ἀγράφων.*

α'. Κωλύονται [κεκάλυνται] διατίθεσθαι, οἱ ἐκ νο-
σηματός τινος ἐν παραφορᾷ ὄντες, καὶ οἱ ἀνήλικοι·
καὶ οἱ μὲν ἄρβενες ἤττονες τῶν δεκαπέντε ἐτῶν, αἱ δὲ
θήλειαι ἤττονες τῶν ἑγ' οὔσαι.

β'. Οἱ διαπαντὸς μαινόμενοι, καὶ οἱ ὑπεξούσιοι,
ἔνευ τῶν ἰδιοκτητῶν πραγμάτων. Εἰς δὲ τὰ ἐκ τῶν
γονίων ἐπιδοθέντα αὐτοῖς ὀνόματι προικῆς, μὴ ἔχειν
αὐτοὺς ἄδειαν τοῦ διατίθεσθαι.

γ'. Οἱ ἐν αἰχμαλωσίῃ ὄντες· ὁ ἐκ γεννητῆς κωφός
καὶ ἄλλος. Οἱ δὲ ἐκ τινος ἀσθενείας τοιοῦτοι νοσή-
μασι περιπίπτοντες, γράμματα γινώσκοντες, ὑπο-
γράφοντες ἰδιοχείρως διατιθέσθωσαν.

δ'. Ἐγγράφος γίνεται διαθήκη ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ
καιρῷ ὑπὸ ἑπτὰ ἀξιοπίστων μαρτύρων, ἐπὶ τούτῳ
προσκληθέντων, καὶ κατὰ ταυτὸν ὑπογραφόντων
καὶ σφραγιζόντων· τοῦ διατιθεμένου ὀφειλοντος
διὰ τῆς ἰδίας ὑπογραφῆς, ἢ διὰ χειροχρίστου, τὸ
ὄνομα τοῦ κληρονόμου ἐν αὐτῇ ἀποδηλώσασθαι, μὴ
ἐμφαίνοντος τοῖς μάρτυσιν, εἰ καὶ βούλεται [ἢ καὶ
βούλεται], τὰ τῆς διατυπώσεως αὐτοῦ.

ε'. Ἄγραφος συνίσταται διαθήκη, ὅτε ἐπὶ ἑπτὰ
μαρτύρων ἅμα εὐρισκομένων τὴν αὐτοῦ ὁ διατιθέ-
μενος πεποιθῆται βούλησιν.

ς'. Εἰ δὲ ἐν ῥφει τις διατίθεται τρόπῳ, ἢ ἐγγράφως,
ἢ ἀγράφως, ἑπτὰ μὴ εὐρίσκονται μάρτυρες, καὶ
ἄπει πάντες, καὶ ἐπὶ τριῶν διατιθέσθωσαν τὰ καθ'
ἑαυτούς. Εἰ δὲ καὶ παρὰ τῶν τριῶν εὐρεθῶσιν,
ἄκυρον τοῦ διατιθεμένου ὑπάρχειν τὴν βούλησιν.

ζ'. Τῆς διαθήκης, καθὰ εἴρηται, ἐντελῶς γενομέ-
νης, εἰ οἱ γονεῖς τῆς αὐτῶν τέκνης, ἢ καὶ ἐν αὐτῶν
ἐάσει ἄμνησθέντων· τηρήτωσαν οἱ ἀκροαταί·
καὶ εἰ πολλὰς εὐρεθῶσιν ἐνυβρίσαντα τοὺς γονεῖς,
ἢ καὶ ἑτερόν τι πρὸς πληξίν αὐτῶν ἐνδειξάμενα,
μὲντοι ἀπαρασάλευτος τῶν γονέων ἡ διατύπωσις.

η'. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν τῆς διαθήκηςποίησιν ἐπι-
γαννηθῇ αὐτοῖς βρέφος ἐγκυμονούμενον, αἱ μὲν

(2) Nuncupativa nostri vocant.

lito, sive quæ post excessum donantis ex hac vita
robur habet, etiam ipsa perinde sit, ut superius est
indicatum : perque donatoris et quinque vel trium
testium subscriptionem, perficitur.

5. Quod si donator ipse per scripturam in eadem
donatione sua disposuerit ut poenitere possit, vel
ejusmodi donationem revocare : rata sit ipsa con-
ditio, tantummodo ut exprimatür hæc ejus dispo-
sitiō tam in contextu, quam ipsius suscriptione.

6. Omnis donatio propter causas hujusmodi re-
scinditur : Si is, cui sit donatio, ingratus erga dona-
torem inventus fuerit ; si atroces illi injurias intu-
lerit, aut eum verberaverit, aut maximo damno
affecerit, aut vitæ ipsius fuerit insidiatus, aut si
pactis conventis, ob quæ donatio, vel in scriptis, vel
circa scripturam, facta fuit, satisfactum non erit.
Nam si harum causarum vel una in judicio probetur,
uti dictum est, donatio rescinditur.

TITULUS XVI.

*De personis testari prohibitis, et de testamentis tam
in scriptis, quam circa scripturam (2).*

1. Testari prohibentur, qui ex morbo quodam in
alienatione mentis constituti sunt, et nondum adul-
ti. Ac mares quidem, qui minores sunt annis quin-
decim, femine vero, tredecim annis minores.

2. Qui semper furiosi sunt, et in potestate consti-
tuti, peculii tamen rebus exceptis. De his vero, quæ
data sunt ipsis ac parentibus dotis nomine, testandi
licentiam non habent.

3. Qui sunt in captivitate, qui a natiuitate surdus
et mutus est. At qui ex infirmitate quadam in hos
morbos incidunt, si litteras norint, manu propria
subscribendo testamentum condant.

4. Testamentum in scriptis sit uno eodemque tem-
pore, coram septem fide dignis testibus, ad hoc vo-
catis, et eodem tempore subscribentibus et subsig-
nantibus ; cum interim testator per subscriptionem
suam, aut per signum crucis Christi manu expres-
sum, hæredis in eo nomen indicare debeat, non tam-
en testibus ostendens, quæ dispositionis ipsius
sententia sit.

5. Testamentum circa scripturam conditur, cum
coram septem testibus, una constitutis, testator vo-
luntatem suam conficit.

6. Quod si eo in loco, quo loco quis aut in scri-
ptis testatur, aut circa scripturam, testes septem
non inveniuntur : etiam coram quinque, ac tribus,
testantur. Sin pauciores tribus inventi fuerint, irrita
testatoris voluntas esto.

7. Testamento, ceu dictum est, plene facto ; si
parentes liberos suos, aut unum ex eis, præterierint :
animum advertant iudices ; ac siquidem liberi sæpius
depreheni sunt conviciati parentibus, vel aliud
quidpiam ad ipsorum terrorem designasse : incon-
cussa maneat parentum dispositio.

8. Sin etiam post testamenti factionem agnatus
eis fuerit posthumus, libertates quidem et legata so-

cuiusmodi huiusce testamenti vim rata sunt: agna. A
 tus vero posthumus, cum reliquis hæreditatem adeat,
 et una succedat.

9. Si quis unum habeat nativum filium, qui ad
 terrorem parentum quædam fecerit, et ipsos in se-
 nectute cura sua destitutos relinquat: alia vero
 persona quævis accurrat, et ipsis ministret; ideo-
 que velut ab hoc beneficiis affecti, eum hæredem
 relinquere honorum suorum voluerint: rata et
 firma voluntas ipsorum esto.

10. Omnis hæres ex testamento vel scripto, vel
 non scripto, qui dilationem interponit usque ad an-
 ni spatium, et supremam voluntatem non exsequitur,
 si defuncti filius aut nepos est, debitam sibi legiti-
 mam portionem duntaxat accipit. Si legitima portio
 ad quatuor usque liberos extenditur, partem illi
 capiunt patrimonii quartam: quinque liberi et ulte-
 rius, semissem accipiunt.

11. Sin alius quispiam propinquus est, testatoris
 omnino bonis excidat, eaque in relictos ipsi cohæ-
 redes, legatarios, vel alios propinquos perveniant.

12. Sin hæres extranea persona est, qui volunta-
 tem dispositionis illius non implet, universa a pos-
 sessione spoliatur.

13. Si quis in pugna vulneratus, vel iter conficiens,
 a morte non procul absit, neque rebus suis dispo-
 nere voluerit; verum utroque casu nullus jurisperi-
 tus, vel alius quispiam reperitur qui litteras no-
 rit: per septem, aut quinque, tresve testes, volun-
 tatem suam condat: atque etiam coram duobus, si
 reperiantur quorum scilicet a iudicibus approbata
 sit existimatio.

TITULUS XVII.

*De bonis acquisitiis, de quibus testari quis potest
 aut etiam testari prohibetur.*

1. Acquisitiis bona castrensia sunt, que milites in
 patris et avi potestate constituti, ex re sua castrensi
 acquisiverint, et de quibus testari possunt, etiam
 cum suis in stationibus degant, videlicet cum prius
 relata de perfectis testamentis observatione. Quod
 si de horum militum voluntate res isthæc acquisitiis
 expendatur, hæredes ejus inde legitimam portionem
 petere nequeunt: sed in ipsorum est potestate, huic
 aut illi donare, vel per supremam voluntatem suam
 in solidum rem acquisitiis relinquere. Quin etiam
 post mortem parentum, non veluti bona paterna in
 collationem veniunt, aut dividuntur: sed exempta,
 specialiter agnoscuntur ad ipsius militis pertinere
 personam.

2. Quod si relictis fuerint fratres post obitum pa-
 rentum ipsorum, et ex eis quispiam militaverit, alter
 domi manserit, si pacta quædam inter se fecerint,
 rata sunt de quibus inter ipsos convenerit.

3. Sin hoc absque ulla conventionem fecerint, et
 usque ad decennium ab eo tempore, quo unus ex eis
 militiae se dedit, in ea societate vixerint: omnia,

Α ελευθερίας και τὰ λεγόμενα κατά τὴν τῆς τοιαύτης
 διαθήκης κρατεῖταισαν δύναμιν· τὸ δὲ γεννώμενόν
 συνεισεργέσθω τοῖς λοιποῖς, καὶ συγκληρονομήσει.

θ'. Ἐάν τις ἔχων ἐν γνήσιον τέκνον, ὃ πρὸς
 πληξίν τῶν γονέων ἐργάσθαι, καὶ ἐν τῷ γήρει
 ἀπρονοήτους εἶναι αὐτοὺς, προσδράμη δὲ ἕτερον
 πρόσωπον οἰοῦν, ὑπηρετοῦν αὐτοῖς, καὶ ὡς ὑπ'
 αὐτοῦ εὐεργετηθέντες κληρονόμον ἐγκαταλιπεῖν
 αὐτὸ τῆς οἰκείας θελήσῃσιν ὑποστάσεως ἐρβουμένην
 αὐτῶν ὑπάρχειν τὴν βούλησιν.

ι'. Πᾶς κληρονόμος ἐξ ἐγγράφου ἢ καὶ ἀγράφου δια-
 τυπώσεως ὑπέρθεσιν μέχρις ἐνιαυτοῦ ποιῶν, καὶ τὰ
 τῆς βουλήσεως μὴ πληρῶν, εἰ μὲν τέκνον ἢ ἐγγονον τοῦ
 τετελευτηκότος ὑπάρχει, τὴν ἐποφειλομένην αὐτῷ
 νόμιμον καὶ μόνον κομίζεται μοῖραν. Εἰ δὲ νόμιμος
 μοῖρα ἕως τεσσάρων παιδῶν, τὸ τρίτον μέρος τῆς
 ὑποστάσεως ἀπὸ δὲ πέντε καὶ ἄνω, τῆς ἡμισυ.

ια'. Εἰ δὲ ἕτερός τις συγγενῆς ἐστί, τῆς τοῦ δια-
 τιθεμένου παντελῶς ἐκπιπτέτω περιουσίας, καὶ
 ταῦτα εἰς τοὺς θαθέντας αὐτῷ συγκληρονόμοις, λε-
 γαταρίοις, ἢ καὶ ἑτέροις συγγενεῖς περιεργέσθω.

ιβ'. Εἰ δὲ ξένον πρόσωπόν ἐστιν ὁ κληρονόμος, ὃ
 τὰ τῆς τοιαύτης διατυπώσεως μὴ πληρῶν, τῆς
 ἀπάσης διακατοχῆς γινέσθω ἀλλότριος.

ιγ'. Ἐάν τις ἐν πολέμῳ πληγεί, ἢ καὶ ἐν ἄλλῳ
 περιπατῶν, πρὸς τὸ θανεῖν ἐγγίσει, καὶ τὰ καθ'
 ἑαυτὸν βουληθῆ διατυπῶσαι· ἐπ' ἀμφοτέρους δὲ
 νομικῶς, ἢ ἕτερός τις μὴ εὐρεθῆ, ἐπιστάμενος γράμ-
 ματα· δι' ἐπτά, ἢ πέντε, ἢ τριῶν μαρτύρων τῆν
 οἰκείαν ποιέτω βούλησιν· ἐπὶ καὶ δύο, ἐάν εὐρε-
 θῶσιν· τῆς τούτων δηλονότι ὑπὸ ἀκροατῶν δεδοκι-
 μασμένης προλήψεως.

TITULUS IZ.

*Περὶ ἰδιοκτητῶν πραγμάτων, εἰς ἃ διατίθεσθαι
 δύναται τις, ἢ καὶ κωλύεται.*

α'. Στρατιωτικὰ ἰδιόκτητα πράγματα εἰσιν, ἅπασιν
 οἱ στρατιῶται ὑπεξούσιοι ὄντες πατρὶ τε καὶ πάππῳ
 ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ αὐτῶν πράγματος ἐπικτηθῶν-
 ται, εἰς ἃ διατίθεσθαι δύναται, καὶ ἐν σεβείῳ
 διάγοντες, δηλονότι μετὰ τῆς προαναφερομένης
 περὶ τῶν ἐντελῶν διαθηκῶν παρατηρήσεως. Διατυ-
 πώμενον δὲ διὰ τῆς βουλήσεως αὐτῶν τοῦ τοιοῦτου
 ἰδιοκτήτου πράγματος, μὴ δύνασθαι τοὺς κληρονό-
 μους αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ τὴν νόμιμον μοῖραν ἀπατεῖν·
 ἀλλὰ ἐν ἐξουσίᾳ αὐτῶν εἶναι τῷ τοιοῦτῳ διατελεῖσθαι,
 ἢ καὶ διὰ βουλήσεως αὐτοῦ καταλιμπάνειν ἐντελῶς
 ἰδιόκτητον πρᾶγμα. Καὶ μετὰ τελευτῆν δὲ τῶν
 αὐτοῦ γονέων μὴ ὡς πατῶρα αὐτοῦ συνεισάγεσθαι,
 ἢ διαίρεσθαι· ἀλλ' ἐξαιρέτως τῇ ἰδικῇ αὐτοῦ καὶ
 μόνῳ γνωρίζεσθαι προσώπῳ.

β'. Εἰ δὲ καταλειφθῶσιν ἀδελφοὶ κατὰ τελευτῆν
 τῶν γονέων αὐτῶν, καὶ τις ἐξ αὐτῶν στρατευθῆ, ὃ
 δὲ ἕτερος μείνη ἐν τῷ οἴκῳ· εἰ μὲν σύμφωνε
 ποιήσῃσιν μετ' ἀλλήλων, τὰ μεταξὺ αὐτῶν στοιχι-
 σθέντα κρατεῖταισαν.

γ'. Εἰ δὲ ἀστοιχίστως τοῦτο ποιήσῃσιν, καὶ μέγα
 δεκαετίας, μετὰ τὸ στρατευθῆναι ἕνα ἐξ αὐτῶν,
 συζήσουσιν· ἅπαντα τὰ ἐπικτηθέντα αὐτοῖς, εἰς

των, εἴτε ἀπὸ καμάτων τοῦ κοινοῦ αὐτῶν ἅμα καὶ σπουδῆς τοῦ ἐν τῷ ἔργῳ μείναντος ἀδελφῶν, ἐξ ἰσῆς καὶ ἐκ ἰσῆς μοίρας κομι-
αυτοῦς.

ἰσὰ δὲ τὴν δεκαετίαν ἕως ἑτέρων τριῶν χρό-
ζώντων αὐτῶν μετ' ἀλλήλων, εἰ μετὰ ταῦτα
αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων διαιρεθῆναι, ἐπαίρειν
ρατιώτην ἐξαιρέτως τὸ ἰσάριον αὐτοῦ, σὺν
λογαλίῳ, καὶ τὸ ἄρμα αὐτοῦ, καὶ ἔαν, ὡς
ἐπεκτήσαντο λαοίικην καὶ μόνον. Τὰ δὲ λοιπὰ
μερίζεσθαι αὐτοὺς ἀδελφικῶς ἐκ ἰσῆς καὶ
μοίρας.

Ἐἰ δὲ καὶ ἐπέκεινα τῶν δέκα τριῶν χρόνων
οὐ μετ' ἀλλήλων, καὶ εὐρεθῆ ἴ ποτε ἐκ τῶν
ταῦτα βρογῶν αὐτοῦ [αὐτοῦ] ἐπικτησάμενος,
ἔξεται· καὶ τοῦτο κομίζεσθαι αὐτόν· τὰ δὲ
αὐτοῦ ἐπικτηθέντα αὐτῷ ἐκ τρώπης ἡμέρας
πὺν στρατευθῆναι, ἀπὸ τε σκύλων καὶ φιλοτι-
καὶ σώζεται, καὶ ταῦτα ὁμοίως ἔχειν αὐτὸν
τως.

Κληρικοὶ δὲ, καὶ χαρτουλάριοι, ἢ καὶ ἕτεροὶ τι-
γονικῆς στρατεύμενοι ὑποστάσεως, εἰ μὲν
ἄντες οἱ γονεῖς αὐτῶν δι' ἀγάπην καὶ εὐχαρι-
τὸ δοθὲν ὑπὲρ τῆς τούτων στρατείας θελήσωσι
ρατευθῆναι ἀποχαρίσασθαι, κυρούσθω τούτων
ησις.

Ἐἰ δὲ μηδὲν περὶ τούτου εἰπόντες τελευτήσωσι,
καὶ τῆς τοιαύτης ποσότητος κίνησιν ποιήσωσι
ρατευθῆναι οἱ συγκαληρονόμοι αὐτοῦ· λογίζε-
αὐτοὺς τὰ ἀπὸ τῆς τοιαύτης στρατείας περιελ-
εἰς τὸν αὐτῶν πατέρα, καὶ τὰ περιτεύοντα
δοθείσης ποσότητος εἰς τὸ τοιοῦτον στρατεύμα
φέρεσθαι τῇ λοιπῇ ὑποστάσει, καὶ συνδια-
ι.

Ἐἰ δὲ, ὡς εἶκός, ἐπιληρώθη διὰ τοῦ τοιοῦτου
εἰματος ἡ δοθείσα ποσότης, μὴ ἔχειν ἀδειαν
συγκαληρονόμους τὸ τοιοῦτο στρατεύμα, ἔχοντι
καὶ ἐπιζητεῖν ἕνεκεν τῆς γενομένης ἐξόδου
αὐτοῦ ἠτοοῦν [ἰτοιῦν], διὰ τὸ, ὡς εἴρηται,
παγωγὴν ἐκ τοῦ τοιοῦτου στρατεύματος γενέ-
ι.

ἰσὰ δὲ τῶν λοιπῶν στρατευομένων, ὅσα ἐκ βασι-
ρόγας, ἀνόνων τε, καὶ σωλεμνίων τούτοις
νεμήθησαν, καὶ τουτέστιν ἀξιωματικοῖς, λοιποῖς
κομιζομένοις ἀπὸ βασιλικῆς ῥόγας, ἢ καὶ ἀπὸ
λου ἀνόνων καὶ συνηθείας· οὗτοι μὲν ἅπαντες,
μέντοι τῶν στρατιωτῶν, ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις
λοῖς διατιθέμενοι, παῖδας μὲν ἔχοντες μέχρι
ων τὸν ἀριθμὸν, τὴν νόμιμον, ἤγουν τὴν τρι-
κρῶν τοῦ αὐτῶν πεκουλίου καταλιμπανέτωσαν.
καὶ πέντε, καὶ ἐπέκεινα, τὸ ἡμισυ μέρος.

ἰ δὲ παῖδας οὐκ ἔχουσιν, ὑπαισι δὲ αὐτοῖς γονεῖς,
ἰρημένην τρίτην μοῖραν καταλιμπανέτωσαν·
τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ αὐτῶν πεκουλίου
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς διατιθέσθωσαν. Πάγανικά δὲ
λια τῶν ὑπεξουσίων εἰσὶν, ὅσα παρὰ τῶν
αὐτῶν πρὸς κόσμον καὶ τιμὴν ἐδόθη
ἢ ἐπεκτήθησαν· ἅτινα καὶ ὡς γονεῶν γνο-

quæ ab eis acquisita sunt, sive ex stipendiis mili-
taribus, sive ex laboribus communis ipsorum domus,
et per industriam fratris aut fratrum, qui domi
manserunt ex æqua et in æqua portione acci-
pant.

4. Ipsi autem post illud decennium usque ad
alios tres annos inter se una viventibus, si deinde
contigerit eos ab se invicem disjungi, miles velut
exemptum quiddam, equum suum auferat cum sella
et fræno, itemque currum suum, et lorica munita-
tat, si quidem hanc ceu credi par est, acquisivit.
Reliqua omnia fraterne in æqua et ex æqua portione
inter se partiantur.

5. Quod si etiam ultra illos 13 annos inter se con-
vixerint, et deprehensus fuerit aliquid aliquando
ex numeratis postea stipendiis acquisivisse, quod
adhuc supersit : hoc ipsum quoque sibi habeat. Et
quæ per Dei providentiam inde usque a primo die
militiæ suæ acquisivit, tam ex spoliis, quam prin-
cipum largitionibus, etiam nunc exstantia ; similiter
velut eximia retinebit.

6. Clericos vero et Chartularios, vel etiam alios
quosdam, ex patrimonio paterno militantes, quod
attinet ; si decedentes eorum parentes charitatis et
gratiam actionis ergo, quod solverunt illorum
militiæ causa condonare voluerint militiam secuto :
rata voluntas eorum esto.

7. Quod si nulla hujus mentione facta decesserint,
et actionem de hujusmodi summa, militiam secuto
coheredes moverint : computare debent, quæ ex hac
militia pervenerunt ad patrem ipsorum, et residua
summa ad hujusmodi militiam datæ cum reliquo
patrimonio conferant atque ita cum aliis divi-
dant.

8. Si vero, ceu credi par est, data est per hujus-
modi militiam summa plene soluta fuerit : coheredes
nullam licentiam habent a persona, quæ hujus-
modi militiam gerit, quidquam repetendi nomine
factæ pro ipso exponæ : propterea quod, ut dictum
est, tantumdem ex hujusmodi militia illatum fue-
rit.

9. In reliquis militantibus, quæcumque ex impe-
ratorio stipendio, et annonis, et solemnibus, eis
attributa sunt, nimirum in dignitate constitutis et
aliis omnibus, qui ab Imperatore stipendia vel an-
nonas et consuetudines a fisco accipiunt : de iis hi
universi, militibus tamen exceptis, veluti de pecu-
liis suis testantes, si liberos habeant numero qua-
tuor, legitimam, id est, tertiam peculii sui partem
eis relinquunt : sin quinque, ac ulterius, semis-

10. Sin nullos habent liberos, parentibus tamen
superstitibus, dictam eis tertiam partem relinquunt,
deque reliquo modo peculii sui, prout ipsis visum
fuerit, testantur. Paganica vero peculia filiorum fa-
milias sunt, quæcumque a parentibus eorum, ad or-
natum et honestatem ipsis data sunt, aut acquisita :
quæ et parentem esse agnoscuntur, et post obitum

προσφέρου ἀναγραφῆς τῆς
μη γνωρίσας κατάληψιν.

ἀναφυῶσι τὰ χρέη, τοῦ κληρο-
του ἀγνοίαν κεκτημένου διὰ μαρ-
του ὄρκου· τὸ εὐρεθὲν τῆς ὑποστάσεως,
εἰς αὐτὸν, παριστᾶν αὐτὸν, καὶ πρὸς
ἔτω τὰ τῶν χρεωφειλετῶν αὐτοῦ, καὶ
τέρω τοῦτον ἀπαιτεῖσθαι.

κληρονόμος ἢ λεγατάριος οἰοσθήποτε φανῆ
ας τὴν καταλειφθεῖσαν αὐτῷ διαθήκη, καὶ
αὐτῆ παρ' αὐτῷ εὐρεθῆ, ἐκπιπτάτω ὁ μὲν
μο, τῆς κληρονομίας· ὁ δὲ λεγατάριος, τοῦ

ἢ δὲ τις τελευτῶν τῷ οικεῖν κληρονόμῳ ἀγρά-
χωρῆς μαρτύρων τὴν ἰδίαν καταλείψῃ ὑπό-
καὶ τὴν ταύτης ἐντελῆ διοίκησιν, καὶ ἀναφυῆ
ιλῶν, λεγάτων αὐτῷ ἐαθῆναι παρὰ τοῦ τελευ-
ς, παραστῆσαι δὲ διὰ μαρτύρων ἢ καὶ ἐτέρως
ηθείας τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα ἔχεισθαι, οὐ
διδοσθαι τῷ λόγῳ τοῦ κληρονόμου.

Ἐκπίπτουσι δὲ τῆς νομίμου κληρονομίας δι-
αιαν, οἱ μὲν παῖδες, εἰ τοὺς ἰδίους τύψωσι
εἰ βάρειος αὐτοὺς ὕβρισωσιν, ἢ ἐγκλήματα
ῆσωσιν αὐτοὺς, ἢ καὶ συκοφαντήσωσιν· εἰ
οἱς ὡς φαρμακός τις αὐτῶν συναναστρέφει
υλιεύσωσιν οἷψ [οἰωσθήποτε] τρόπω τῆ ζωῆ
εἰ τῆ μητρικῆ ἢ παλλακικῆ τοῦ πατρὸς αὐτῶν
κως τις αὐτῶν μιγῆ· εἰ τοὺς γονεῖς φυλακι-
ς οἱ ἄρβρενες παῖδας προτραπέντες μὴ ἀντι-
ουσιν· εἰ ἡ θυγάτηρ μὴ ἄλειται νομίμως ζευ-
λουομένων τῶν γονέων, ἀλλ' αἰσχρῶς διάγειν
οιμένων τῶν γονέων μὴ ἔλονται οἱ παῖδες
εῖσθαι αὐτῶν.

TITAOΣ ΙΘ'.

Περὶ κουρατόρων.

Ἐκ τινῶν ὄρφανοὶ καταλειφθῶσι, καὶ νήπιοι,
εἰ τοῦτοις ὑπῴστασις, εἰ μὲν οἱ γονεῖς αὐτῶν
ντες ἐγγράφως κουράτορα τοῦτοις παρίσταν,
εῖσω τοῦτων ἢ βούλησις· εἰ δὲ καὶ μὴ, οἱ
εἰκοὶ τὴν τοῦτων κουρατορίαν ἐχέτωσαν, ἐν
θεοφυλάκτῳ ταύτῃ πόλει, τὸ ὄρφανοτροφεῖον,
λοιποὶ εὐαγεῖς οἰκοὶ, καὶ αἱ γεγνωρισμέναι
αι· ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις τὰ ἐπισκοπεῖα, τὰ
ῆρια, καὶ αἱ ἐκκλησίαι, μέχρις οὗτου πρὸς
καρὸν κατανατῶντες· οἱ κληρονόμοι ζευχθῶ-

ἢ δὲ καὶ πρὸς γάμον ἐλθεῖν οἱ τοιοῦτοι οὐ
αι, μέχρις εἰκοσαετοῦς χρόνου τοὺς αὐτοὺς
οἴκου, τὰ μοναστήρια, καὶ τὰς ἐκκλησίας,
κύτας ὑποστάσεις παραφυλάττειν, καὶ εἰθ'
νελλιπῶς ταύτας τοῖς εἰρημένοις κληρονόμοις
αι. Οὐ γὰρ ἀρεστὸν τῷ Θεῷ ἐστὶ, τὸ καθά-
ρι τοῦ νῦν κουράτορας ἐτέρους προβάλλεσθαι,
τῶν ὄρφανῶν κατεσθῆναι, κάκεινους προσαι-
γὰρ εὐαγεῖς οἰκοὶ, καὶ αἱ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαι,
τῶν ἄλλων προϊστάμενοι, καὶ τοὺς ξένους,
ς, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ξενοδοχοῦν-

reliquis etiam satisfacere, veluti qui per inventarium
competens res patrimonio comprehensas cognoscere
non studuerit.

13. Quod si debita in infinitum emergerint, hæredo
per testes, aut etiam per iurandum, ignorantiam
probante: quidquid in patrimonio repertum est, et
ad eum pervenit, exhibeat: et secundum id debi-
ta creditorum decimat, nec quidquam ulterius ab eo
exigatur.

14. Si vel hæredem, vel quemcumque legatarium
paruerit occultare relictum sibi testamentum, et
ad extremum illud apud ipsum repertum fuerit,
hæres successione cadat, legatarius legato.

15. Si vero moriens quispiam hæredi suo citra
scripturam et absque testibus, bona sua reliquerit,
cum eorum administratione plena: et aliquis emer-
serit, qui queratur a defuncto legatum sibi relictum
esse, verum per testes, aut alio quo modo probare
nequeat esse vera quæ dixerit, hæredis discretionī
traditor.

16. Amittunt hæreditatem legitimam propter in-
gratitudinem, filii quidem, si parentes suos verbe-
raverint, si graves eis injurias fecerint, si criminaliter
eos accusaverint, aut calumniati fuerint: si quis
eorum cum veneficis, tanquam veneficus, conver-
satur: si vitæ ipsorum quocumque modo insidias
struxerint, si quis eorum cum noverca, vel concu-
bina patris, carnaliter coierit: si pro parentibus, qui
carceribus detinentur, rogati eo nomine liberi ma-
sculi, non intervenerint: si filia legitimis nuptiis copu-
lari nolit, parentibus id volentibus: sed turpem
vitam agere malit: si parentibus furoris correptis,
liberi curam eorum suscipere nollint.

TITULUS XIX.

De curatoribus.

1. Si ab aliquibus relictī pupilli fuerint, et in-
fantes, qui patrimonium aliquod habent, aliquidem
parentes eorum decedentes, in scriptis curatorem
ipsis relinquerunt, voluntas ipsorum servator: sin
autem, venerabiles domus eorum curatoriam susci-
piunto, in custodia quidem divinitus hac urbe, ipsum
orphanotrophium, et cæteræ domus religiosæ, et ec-
clesiæ notæ: in provinciis vero, episcopopia, monaste-
ria et ecclesiæ, quousque nuptiarum ad tempus
hæredes propius accedentes, matrimonio copulen-
tur.

2. Sin illi se ad matrimonium conferre nolint, us-
que ad annum vigesimum eadem domus religiosæ,
monasteria, et ecclesiæ, ejusmodi patrimonium custo-
diant, atque ita deinde sine defectu ea dictis hære-
dibus restituant. Non enim acceptum est Deo, cu-
ratores alios constitui, quemadmodum in hunc
usque diem factum fuit, qui pupillorum bona devo-
rent, ipsis mendicantibus. Quippe venerabiles
domus, et ecclesiæ Dei, quæ aliis etiam præsumt,
et alienos, tanquam suos, juxta Domini mandatum
hospitiis excipiunt, multo magis bona pupillorum

custodient, eorumque restitutionem suo tempore A τες και υποδεχόμενοι, πολλῶ πλέον τὰ τι
facient. φυλάξουσι, και τούτων τὴν ἀ- κατάστασ
ιδίῳ ποιήσουσιν.

TITULUS XX.

De libertatibus.

1. Libertatem consequitur servus, cum domino suo liber esse publicatus fuerit in ecclesia, vel etiam coram septem, aut quinque, aut tribus amicis, ad hoc convocatis, ac subscribentibus, et id quod norunt, ad gestorum monumenta deponentibus.

2. Vel etiam per epistolam domini sui, quinque testium, vel trium, ceu dictum, subscriptiones hoc nomine habentem; quæ testamento inscripta, servo datur.

3. Rursum quum de voluntate defuncti, vel permissu hæredis servus in capite linteam gestans, B defuncti funus secutus fuerit.

4. Et cum subjectum sibi servum personæ liberæ dominus conjunxerit.

5. Aut rursus si dominus ejus, aut domina, aut eorum liberi, scitu ac permissione parentum de sacro et salutari lavacro cum susceperint.

6. Si scientibus ac volentibus dominis suis clerici vel monachi facti fuerint, ac dictæ libertates statim exinde, vel etiam sub conditione, a dominis eorum conceduntur.

7. Si quis autem aliquo ex his modis libertate donatus, in servitute detinetur, ad sacram sanctam C Dei Ecclesiam accedat, et ad magistratus competentes et apud eos concessam sibi libertatem probet, eamque accipiat.

8. Servus ab hostibus captus, si pro republica damnum et cladem quamdam eis inferat, atque ita vicissim revertatur, confestim manumittitur.

9. Qui vero captus, rursus aufugerit, damno eis pro republica non illato, sed ita tamen revertitur: is domino suo quinquennium serviat, atque ita deinde liber esto.

10. Qui ad hostes sponte sua procurrat, rursusque facti poenitentia ductus, si ab eis aufugiens revertetur, is propterea, quod omnino transfuga factus ad eos se contulerit, toto vitæ suæ tempore D servus esto.

11. Servus domini sui eadem indicans, præmii loco libertatem consequitur.

12. Servus sciente domino suo militans libertatem accipit.

13. Dominus qui servum suum vel ancillam, quasi liberam per nuptias personæ liberæ copulat, vel in nuptias consentit, vel de industria tacet, is neque matrimonium dissolvit, atque etiam illorum dominio excidit.

14. Qui ab hostibus hominem liberum captivum redimit, et in domum suam restituit; siquidem eas ille facultates habet, ut pretium, de quo inter ipsos convenit, integrum perolvere possit, liberum dimittat.

ΤΙΤΑΟΣ Κ'.

Περὶ ἐλευθεριῶν.

α'. Ἐπιτίθεται οἰκέτης ἐλευθερίᾳ, ὅπου ἰδίου κυρίου δημοσιευθῆ [δημος εὐρεθῆ] ἢ εἴτε ἐπὶ ἐπτὰ, ἢ πέντε, ἢ καὶ τριῶν φίλων προσκληθέντων, καὶ ὑπογραφομένων καὶ νῶν ἐπὶ πράξεω; ὑπομημάτων τὴν οικεία

β'. Εἴτε δι' ἐπιστολῆς τοῦ κυρίου αὐτοῦ ρων, ἢ καὶ γ', ὡς εἴρηται, ὑπογραφᾶ; ἐχούσης, ἢ ἐν διαθήκῃ ἐγγραφομένη οἰ

γ'. Ἄλλὰ καὶ ὅταν βουλῆσει τοῦ τελευ καὶ παραχωρήσει τοῦ κληρονομοῦ ὁ οἰε κεφαλῆ παννίν [παννιν] φορέσας τῆ ἰσαντος κηδείᾳ ἐπακολούθησει.

δ'. Καὶ εἴαν ὁ κύριος τὸν ὑποκειμένον αὐ δούλον ἐλευθέρῳ ζεύξει προσώπων.

ε'. Ἡ πάλιν, εἴαν ὁ κύριος αὐτοῦ, ἢ ἡ τι ἢ τὰ αὐτῶν τέκνα, εἰδήσει καὶ ἐπιτροπῆ ἐκ τοῦ ἀγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσει ἀναδέξωνται.

ς'. Ἐάν εἰδήσει τῶν κυρίων αὐτῶν μοναχοὶ γένωνται. Αἱ δὲ εἰρημέναι ἐλευθεύθην ἤδη, ἢ καὶ ὑπὸ ὄρον παρὰ τῶν τῶν δίδονται.

ζ'. Εἰ δὲ τις ἐκ τούτων τῶν τρόπων τιμηθεῖς, ἐν δουλείᾳ κατέχεται, προσ ἀγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῖς ἀρχοῦσι, καὶ παρ' αὐτοῖς τὰ τῆς ἐπιτεῖ ἐλευθερίας ἀποδεικνύτω, καὶ ταύτην ἀπι

η'. Ὁ ὑπὸ τῶν πολεμίων αἰχμα αἰκέτης, καὶ κλάσμα τι ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἐνδεικνύμενος, καὶ οὕτως ἀνθυποστρέφων, ἐλευθεροῦται.

θ'. Ὁ δὲ αἰχμαλωτισθεὶς, καὶ πάλιν κλάσμα εἰς αὐτοῦς ὑπὲρ τῆς πολιτείας μενος, ἀλλ' οὕτως ἀνθυποστρέφων, πενται δεσποτεία δουλεύσάτω, καὶ εἰθ' οὕτως ἐλ

ι'. Ὁ αὐτεπρωαίρετως ἐχθρῶς προσ πάλιν μεταμεληθεὶς, εἰ φυγῶν ὑποστρε δλω; αὐτομολήσας τούτοις προσέδραμ ζωῆς αὐτοῦ ἔστω δούλος.

ια'. Δούλος ὁ μηνύων τὸν φόνον τοῦ ἰ τὴν ἐλευθερίαν ἐχέτω ἐπαθλον.

ιβ'. Δούλος ὁ στρατευόμενος εἰδήσει: δεσπότη, ἐλευθεροῦται.

ιγ'. Δεσπότης τὸν ἴδιον δούλον, ἢ τὴν ὡς ἐλευθέρων συνάπτων πρὸς γάμο προσώπων, ἢ συναινῶν τοῖς γάμοις, ἢ ἐ: πῶν, οὐδὲ λύει τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ τὶ δεσποτείας ἐκπίπτει.

ιδ'. Ὁ ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἐλευθέρων ἀγορ ἀλιωτον, καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀποκαθ: εἰ μὲν εὐπορεῖ τὰς σιγῆθεις [σι μεταξὺ αὐτῶν πληρῶσαι τιμᾶς, ἀπολυέτι

ιε'. Εἰ δὲ ἀποραί, ἐχέτω αὐτὸν ὁ ἀγοράσας μί-
σθιον, μέχρις ἂν πληρωθῆ, ἔπειρ ἐπιτήρησεν· ὀρι-
ζομένου δηλονότι ὑπὸ ἀκροατοῦ τοῦ ὀφειλοντος
ἐκάτω ἔτει ὑπὲρ μισθοῦ τῷ ἀγοραστῆντι λογι-
ζεσθαι.

ις'. Τὸν εἰς προίκα γραφόμενον οἰκέτην οὐκ
ἔχουσιν ἄδειαν τὰ τέκνα, οὔτε ὁ ἀνὴρ, ἐλευθεροῦν
αὐτόν.

ιζ'. Εἰ δὲ καὶ πληρώσει ὁ ἀνὴρ τὴν προίκα τῆς
βίαις γαμετῆς, εἴτε προσφέρει πράγματα, ἢ παιδας,
τὴν πᾶσαν δεσποτείαν, ὡς κεφαλὴ, κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ
ἐπιτολὴν αὐτὸς ἐχέτω.

ιη'. Εἰ δὲ μὴ ἔχη τις πράγματα πρὸ τοῦ συναλ-
λάματος, καὶ μετὰ τὸ συναφθῆναι, τὰ ἐκ Θεοῦ
προνοίας ἐπικτηθέντα ἀμφοτέρω ἐχέτωσαν.

ιβ'. Ἐάν δύο ἀπόγροφοὶ διαφόρου δεσποτείας
συνέλθωσι πρὸς γάμον, εἰ μὲν δύο παιδας ποιήσωσι,
πρὸς λαχμὸν μερίζονται· εἰ δὲ τρεῖς, τὰ δύο τῆς
μητρὸς ἔστωσαν, καὶ τὸ ἐν τῇ τοῦ πατρὸς ἐπι-
κλουθήσει δεσποτεία· εἰ δὲ εἰς τεχθῆ, τῇ μητρὶ
ἴσται.

κ'. Τὰ ἐξ ἐλευθέρας γαστρὸς τικτόμενα, ἐλευθερά
ἴσται, εἰ καὶ δοῦλός ἐστιν ὁ πατήρ αὐτῶν.

κα'. Ὁ ἐκ δούλης τεχθεὶς, δοῦλός ἐστιν· εἰ καὶ ὁ
κύριος δεσπότης ἐρασθῆ τῆς οἰκίας θεραπαίνης.

κβ'. Ἐάν κοινός ἐστί δοῦλος, καὶ βούλεται τις
ἐλευθερώσει αὐτόν, τὸ ἀξίμιον ποιεῖτω τοῖς ἄλλοις,
καὶ μὴ θελώντων αὐτῶν, ἐλευθερώσει αὐτόν.

κγ'. Οἱ ἀπελεύθεροι, κἂν στρατεύμενοι ᾖσιν,
ἐξ ἀγαρησιῶν τοιούτων καταδουλοῦνται [περὶ ἀναδου-
λώσεως], ἂν τοὺς κυρίους τοὺς ἐλευθερωτὰς αὐτῶν,
ἢ πῶς παῖδας αὐτῶν τύφωσιν, ἢ ὀβρισησιν, ἢ
ἐπιτιμῶσιν ὑπερηφανείας κατ' αὐτῶν τραχηλιάσωσιν· ἢ
μετὰ τὸ ταφῆναι τὸν αὐτοῦ κύριον ἐρχόμενος μὴ
παῶν προσκυνήσῃ τὸν τάφον, ἢ ὄλωι οὐ μικράν
τινα πρόσκρουσιν αὐτοῖς παράσχη, ἢ ζημιώσῃ,
ἢ ἐπιδουλεύσῃται αὐτοῖς, καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν παρὰ τῷ
ἔργοντι ἀποδειχθῆ, ἀναδουλοῦνται. Ἄλλα καὶ κενό-
μενοι τὸν πάτριον ἀναγκάζεται τρέφειν ὁ ἀπελεύ-
θερος.

Ἐκ τῶν νεωρῶν διατάξεων περὶ τοῦ ἐλευθε-
ροῦντος ἀλλότριον οἰκέτην.

κδ'. Καθὼς ὑπεσχόμεθα, καιρὸς ἐστὶ διαλαβεῖν
περὶ τοῦ πενταπλασιαζομένου θέματος. Ἔστι δὲ
τοιοῦτον· Ὁ μὴ ὢν δεσπότης, καὶ τὸν ἀλλότριον
δοῦλον ὡς ἴδιον ἐλευθερώσας, ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς
ἐλευθερίας ἀνατρεπομένης, διαναγκάζεται ὁ ἐλευθε-
ρώσας παρέχειν πέντε οἰκέτας ἀντὶ τοῦ ἐλευθερω-
θέντος· ὅθων καθ' ἡλικίαν, καὶ κατὰ φύσιν, καὶ
κατὰ τρόπον, καὶ κατὰ τέχνην ὁμοίους· δύο μὲν τῷ
ἐσπότη τοῦ ἐλευθερωθέντος, τρεῖς δὲ τῷ δημοσίῳ·
ὅτι ἐκ τιμωρεῖται ὁ ἐλευθερώσας τῇ προειρημένῃ
ποινῇ, ὅτι ἠλευθέρωσε τὸν ἀλλότριον δοῦλον, ἀγνοοῦν-
τος τοῦ δεσπότη τοῦ αὐτοῦ.

TITULUS KA'.

Περὶ πρᾶσεως καὶ ἀγοράσεως

α'. Ἐγγράφως καὶ ἀγράφως πρᾶσις καὶ ἀγορασία
ἐπὶ οὐδὲν ποτε εἶδει καὶ πράγματι τῆς τιμῆς σι-

15. Si vero solvendo non est, retineat eum emptor
seu mercenarium, donec impleverit, quæ pactus est:
ita tamen, ut a cognitore causæ definiatur illi, quod
anno quolibet nomine mercedis computari pro re-
dempto debet.

16. Servum doti adscriptum neque liberis, neque
marito manumittere licet.

17. Sin doti uxoris suæ vir satisfecerit, sive res
afferat, seu mancipia; dominium totum ipse, tan-
quam caput, juxta Dei mandatum habeat.

18. Si vero ante contractum matrimonium res
ipse nullas habeat, atque etiam post conjunctionem
nuptiarum; quæ acquisita Dei providentia fuerint,
utrinque possideant.

19. Si duo adscriptitii diversorum dominorum in
matrimonium coierint, siquidem liberos duos pro-
creaverint, sorte dividuntur: si tres, duo matris
sunt, tertius patris dominum sequitur: si unus na-
tus fuerit, matris esto.

20. Quæ nascuntur e ventre libero, libera sunt,
etiamsi pater eorum servus sit.

21. Ex ancilla natus, servus est, etiamsi dominus
ipse suam ancillam adamaverit.

22. Si servus communis sit, et aliquis eum ma-
numittere velit, socios indemnes præstet; atque ita
vel nolentibus ipsis, eum manumittet.

23. Liberti, licet militent, in servitutem ex cau-
sis ingratitudinis hujusmodi retrahuntur. Si domi-
nos a quibus manumissi sunt, aut eorum liberos per-
cusserint, vel injuriis affecerint, vel ex superbia
quodam in eos cervicibus crexerint: vel si quis do-
mino suo jam sepulto veniens, non prolapsus in
terram sepulcrum summisserat veneratus fuerit, vel
non omnino leviter eos offenderit, aut si damnum
dederit, aut insidias fecerit, eorumque vel unum
aliquod, apud prætorem probatum fuerit, in servitu-
tem revocantur. Quin etiam libertus patronum egen-
tem alere cogitur.

Ex constitutionibus novellis de manumittente servum
alienum.

24. Sicut promissimus, tempus est, ut de casu rei
quintuplicandæ disseramus. Is vero hujusmodi est.
Qui non est dominus, et servum alienum, tanquam
suum manumisit, apud imperatorem rescissa manu-
missione, cogitur hic ipse manumittens loco manu-
missi quinque servos alios præstare: nimirum et
ætate, et sexu, et indole, et arte similes; duos ma-
numissi domino, tres æsco. Tunc autem is, qui ma-
numisit, pœna prædicta multatur; cum servo alieno
libertatem, inscio ipsius domino dedit.

TITULUS XXI.

De venditione ac emptione

1. Tam per scripturam, quam sine scriptura con-
trahitur venditio et emptio citra dolum malam in-

quacunque specie, ac re, interveniente pretii pactio-
ne. Cum igitur rei pretium ab emptore datum fuerit,
non licet ejusmodi venditionem pœnitentibus ipsis
rescindere.

2. Nam debet emptor ante contractum et examinare
rem et accurate inquirere atque ita contrahere.

3. Si vero deinceps, ut fieri solet, venditum
corpus inventum fuerit esse liberum, vel lymphati-
cum, venditori redhibetur.

4. Si arrha data fuerit in quocumque contractu,
quum non impletus fuerit contractus illius culpa,
qui arrham dedit, lucretur arrham is, qui accepit :
sive ejus negligentia, qui arrham accepit, res
perfecta non fuerit, reddat eam illi, qui dedit, cum
altero tanto.

5. Si servus venditus aut diem obierit, aut parte
corporis læsus fuerit, nimirum pede, vel manu, vel
oculo : aut si domus distracta sit, aut pars ejus, vel
tota igne absumpta fuerit : aut ager vi fluminis to-
tus, aut aliqua parte pereat, aut arbor a vento de-
jecta sit : in his omnibus damnum emptorem
spectat.

6. Si servus meus agri venditi terminos osten-
dere jussus, plus ostenderit, idque vel dolo malo,
vel per ignorantiam, non ipse condemnor. Idem va-
let etiam in traditione, cum incipit possessio.

7. Si ante traditionem servus venditus aufugerit,
aut ita furto subtractus ab aliquo fuerit, ut dolus
malus aut culpa in his probari nequeat, hoc modo
inquiri debet, an venditoris hoc damno sit. Quippe
si venditor in se custodiam servi venditi receperit,
ipse damnum hinc emergens agnoscat : si vero eam in
se non receperit, securus erit. Idem et in animalibus
cæteris, ut equo, camelo, et quicunque sunt ejus
generis. Prorsus autem venditor emptori de dominio
et evictione tenetur.

8. Si quæ rem communem habentes inter se pacti
fuerint, ut neutri liceat absque altero rem eam dis-
trahere : quum unus partem suam vendere voluerit,
et attestationem ad alterum de venditione vel em-
ptione interponit, absque impedimento deinde cujus
eam vendit.

9. Nam in genere scias, si absque dolo malo aut
culpa venditoris res hæc acciderit, aut aliud ejus-
modi, securum fore venditorem.

10. Sicut enim fortuitum detrimentum, vel amis-
sio rei venditæ, ad emptorem pertinet, ita quoque si
lucrum accesserit emptori cedit.

11. Unde si per alluvionem fluminis, aut terræ ag-
gestionem post venditionem factam ager creverit,
emptor lucrum fruetur.

12. Si aurum ab aliquo repositum in domo ven-
dita per errorem manserit, et in ea repertum
fuerit, manet ejus, qui pridem dominus ejus
erat.

Α. Χουμένης συνίσταται ἀδύλως. Ἦνίκα
τοῦ πράγματος τῷ ἡγορακῷ δοθῆ, τὶ
πράσιν ἐκ μεταμελεζυμένων αὐτῶν ἴ-
πασθαι.

Β. Δεῖ γὰρ τὸν ἀγοραστὴν πρὸ τοῦ σ-
τος δι' ἐρεῦνης γενέσθαι, καὶ ἀκριβοῦν
ἐν ἀκριβείᾳ, καὶ οὕτω συναλάσσειν.

Γ. Εἰ δὲ, ὡς εἰκός, μετὰ τοῦτο εὐραθ
[κατὰ τὴν πρᾶσιν], σώμα ἐλευθέρον, ἢ
νῶν, τοῦτο ἀναδίδοσθαι.

Δ. Ἐὰν ἀρβᾶδων δοθῆ ἐν οἰψήποι-
γματι, ὡς ἀτελοῦς ὄντος τοῦ συναλλά-
γματος, μὲν τοῦ δεδωκότος, ἐν κέρδι
ἀρβᾶδων τοῦ λαβόντος. Εἰ δὲ ἐξ ἀμελεί-
ας οὐ πραχθῆ τὸ ἔργον εἰς τέλος, ἀναδί-
δοσθαι καὶ ἄλλου τοσοῦτου τῷ δεδωκότῳ αὐτόν.

Ε. Ὁ πεπραμένος οἰκέτης εἰ καὶ τὰ
μέρος τι βλαθῆ τοῦ σώματος, πῶδα,
ὄφθαλμόν· ἢ οἰκία ἐστὶν ἢ πεπραμένη,
ἢ πᾶσα πυρὶ δαπανηθῆ· ἢ ἀγρὸς βίᾳ πῆ-
ἢ μέρος ἀπόλλυται, ἢ δένδρον ἐξ ἀνέμου
ἐπὶ τούτων πάντων ἢ ζημία τὸν ἀγορα-

Ζ. Ἐὰν κελουθεὶς ὁ δοῦλός μου τοῦ
δείξαι τοῦ πραθέντος ἀγροῦ, πλεόν ὑποδι-
δόν, ἢ κατ' ἀγνοίαν, εὐ καταδικάζοι
καὶ ἐπὶ παραδόσσει, νομῆς ἀρχούσης.

Ζ. Εἰ πρὸ παραδόσεως φύγη ὁ πρᾶσι-
καὶ κλαπῆ ὑπὸ τινος, ὡς μὴ ὄδον ἢ βᾶθ
χεσθαι περὶ ταῦτα, εἰ τοῦ πρᾶτου τὸ
δεῖ οὕτως ζητῆσαι. Εἰ μὲν εἰς ἑαυτὴν
ἀνεδέξατο τὴν τοῦ πεπραμένου οἰκέτο
καὶ αὐτὸς ἐπιγνώσεται τὴν ἐντεῦθεν ζῆ-
μὴ ἀνεδέξατο εἰς ἑαυτὸν, ἔξει τὸ ἀμ-
αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ζώων, ὅσον
καμήλου, καὶ ὅσα τοιαῦτά ἐστι. Πάντως
ὁ πρᾶτης τῷ ἀγοραστῇ τὴν διαουθέντι-
σιν.

Η. Ἐὰν τινες ἐπίκοινον πρᾶγμα ἔχο-
νήσωσι, μηδετέρῳ αὐτῶν ἐξεῖναι ἀνευ-
λεῖν τὸ πρᾶγμα, ἐὰν ὁ εἰς θελήσει τὸ
πωλεῖν, καὶ διαμαρτύρεται τὸν ἕτερον
πωλῆσαι, ἢ ἀγοράσαι, ἀκωλύτως πω-
λόντι.

Θ. Καθόλου γὰρ ἴσθαι, ὅτι εἰ δίχα δὲ
μίας τοῦ πρᾶτου συμβῆ τὸ πρᾶγμα, ἢ
ἔξει τὸ ἀμέριμον ὁ πρᾶτης.

Ι. Ὅσπερ γὰρ ἢ ἐκ τύχης ἐλάττωσι
ὄλιγα τοῦ πεπραμένου πράγματος εἰς τὸ
ἀνατρέχει, οὕτως καὶ εἰ τι γέγονε κέρ-
ραστὴν ὠφελῆσει.

ΙΑ. Ὅθεν εἰ καὶ διὰ προσκλύσεως ἢ
ποταμοῦ μείζων γέγονεν ὁ ἀγρὸς μετὰ
τὸ κέρδος ὁ ἀγοραστῆς ἀπολαύσει.

ΙΒ. Ἐὰν ἐν τῷ πραθέντι οἶκῳ τὸ
[ἀποστειμένον] ὑπὸ τινος χρυσίον κατὰ τ-
μείνη, καὶ ἐν αὐτῷ εὐρεθῆ, μένει τοῦ
ζοντος.

ιγ'. Ὁ βλέπων πιπρασκόμενον ὑπὸ ἐτέρου ἴδιον αὐτοῦ πρᾶγμα, καὶ μὴ ἀντιλέγων, αὐτὸς δοκεῖ πιπράσκειν αὐτό.

ιδ'. Ὁ πιπράσκων δοῦλον, καὶ γινώσκων αὐτὸν κλέπτην, ἢ μαινόμενον, ἢ δαιμονῶντα, προσφωνεῖτω περὶ τοῦτου τὸν ἀγοραστὴν. Εἰ γὰρ τοῦτο μὴ ποιήσῃ, αὐτὸς μὲν λήψεται τὸν δοῦλον, τὸ δὲ τίμημα διπλοῦν ἀποδώσει τῷ ἡγορακτῆ ἀπαιτούμενος, καὶ εἰ τινα ζημίαν εἰργάσατο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ ἡγορακτοῦ.

ιε'. Ὁ ἐξ οὗ ἐγχειρίζεται τι ὀφφίκιον δημόσιον, ἀγοράσας τι πρᾶγμα ἢ δι' ἑαυτοῦ, ἢ παρενθέτου προσώπου, οὐ μόνον τὸ τίμημα ἀπολεῖ, ἀλλὰ καὶ τετραπλοῦν τῷ δημοσίῳ δίδωσιν.

ις'. Ὁ ἀγοράζων βητῶς κεράμους οἴνου ἐπὶ μέτρον, δῆλον ὅτι εἰ μὴ ποιήσῃ ὑπέρθεσιν λαβεῖν τὴν μέτρησιν, οὐ ζημιούται, κἂν ἀπολεσθῇ ὁ οἶνος.

ιζ'. Εἰ δὲ ὑπὲρ οἴνον τις ἀγοράσῃ, μὴ συμφωνῶν μετρησάσῃ, αὐτὸς κινδυνεύει.

ιη'. Ταυτὰ δὲ κρατεῖ καὶ ἐπὶ ἐλαίου, καὶ σίτου, καὶ τῶν τοιούτων· ὅτι τὸ κέρδος τοῦ πραθέντος οἴνου, καὶ ἡ ζημία, τὸν ἀγοραστὴν ὀρᾷ.

ιθ'. Ὁ πωλῶν τι ἐν εἰδήσει ἐπίφορον, οὐ μόνον εἰς τὸ τίμημα, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν ἐκ τούτου ζημίαν κατέχεται.

ιθ'. Τὰ κατὰ ἄνοιαν πιπρασκόμενα παρὰ τῶν κληρονόμων ἀνατρέπονται.

κ'. Ὁ πράτης παραδοῦς τὸ πρᾶγμα, οὐ δύναται τὴν ἀρῆσιν ἀνατρέψαι, κἂν μεταμεληθῇ.

κβ'. Τὸν πεπραμμένον ἀγρὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς οὐ δύναιτο ἐκδικεῖν οὔτε ὁ υἱός, οὔτε ὁ κληρονόμος.

κγ'. Ὁ παραγγελλθεὶς παρὰ τοῦ δεσπότη τοῦ πρᾶγματος, μὴ ἀγοράσῃ αὐτό, καὶ ἀγοράσας, ἀναδίδωσιν αὐτὸ μετὰ τῶν καρπῶν.

κδ'. Ὁ πωλῶν τὸν δεσπότην αὐτοῦ, κεφαλικῶς τιμωρεῖται.

κε'. Ὁ πωλῶν καὶ χαρίζων, τῶν ἰδίων ἀπίσταται.

κς'. Ὁ ἐπίτροπος οὐ δύναται ὀφφανικὸν πρᾶγμα ἀγοράσαι· τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων, κουράτωρος καὶ προκουράτωρος.

κζ'. Ὁ κατὰ νόμους πεκούλιον, ἢ ἰδικὸν κτήμα ἔχειν παραχωρούμενος ὑπεξουσίας, καλῶς ἀγοράζει παρὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς.

TITULOS KB'.

Peri darsion, kai entochon, kai koinonias.

α'. Ἐάν τις ἐγγράφως ἢ ἀγράφως λογάριον, ἢ ὀργύριον, ἢ ἑτερόν τι εἶδος ἐν θαλάσῃ δανείσῃται, κατὰ τὸ στίχημα, καὶ τὴν μεταξὺ ἀλλήλων προδουσίαν, ἀπολαμβανέντω ὁ δανειστής τὰ ἴδια, μὴ ἔχοντος ἀδείαν τοῦ δανεισαμένου ἐχθρικήν ἐπιτρομήν, ναυάγιον θαλάσσης, ἢ ἑτέραν τινὰ ἀφορμήν ἢ ἀγωγὴν προσέθεσθαι τῷ δανείσαντι.

β'. Ἐάν ὁ δανεισάμενος ἐνέχυρα τέθηκεν, καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν τοῦ χρέους ἀποπλήρωσιν ἀνελλιπῶς ἀπολαμβανέντω τὰ ἴδια, μὴ δυναμένου τοῦ ταῦτα

ΠΑΤΡΟΛ. GR. CXIII.

13. Qui rem suam ab alio distrahi videt, ac non contradicit, ipsemet eam vendere videtur.

14. Qui servum vendit, quem scit esse furem, aut furiosum, aut limphaticum, de hoc emptorem adloquitur. Quippe ni hoc fecerit, ipse servum recipiet, ac pretium duplum emptori repetenti solvet, cum eo damno, si quod in emptoris domo ab eo factum fuerit.

15. Qui ex eo tempore, quo publicum aliquod officium traditum ei fuerit, rem aliquam vel per seipsum, vel interpositam personam emerit, non modo pretium perdit, sed etiam quadruplum fisco solvit.

16. Qui vini amphoras ad mensuram emit expresse, nisi moram fecerit in accipienda mensura, nullum haud dubie damnum facit, etiamsi vinum perierit.

17. Si vero summatim vinum aliquis emerit, nihil de mensura pactus, periculum ad ipsum pertinet.

18. Eadem obtinent et in oleo et frumento, et aliis talibus: quod lucrum, et damnum olei venditi spectet emptorem.

19. Qui sciens aliquid vitiosum vendit, non tantum pretii nomine, sed etiam totius hinc emergentis damni tenetur.

20. Venditiones ab haeredibus per ignorantiam factae rescinduntur.

21. Venditor, re tradita, venditionem rescindere nequit, etiamsi factae penituerit.

22. Fundum a patre venditum nec filius, nec haeres evincere potest.

23. Cui nuntiatum est a rei domino, ne illam emat, si emerit, cum fructibus eam restituit.

24. Qui dominum suum vendit, supplicio capitis punitur.

25. Qui vendit ac donat, rebus suis cedit.

26. Tutor rem pupillarem nequit emere. Idem obtinet etiam in similibus, ut in curatore ac procuratore.

27. Qui est in alterius potestate, si secundum leges ei peculium, vel possessionem aliquam suam habere permittatur, recte aliquid etiam a patre suo emit.

TITULUS XXII.

De mutuo, et pignibus, et societate.

1. Si quis interveniente scriptura vel absque scriptura pecuniam, vel argentum, vel aliam quamdam speciem profecione trajecticia mutuatus fuerit, secundum ipsum pactum et conventionem mutuam, sua creditor accipiat; non habente licentiam eo, qui mutuo sumpsit, ut incursum hostilem, naufragium maritimum, vel aliam causam actionemve quampiam creditori opponat.

2. Si pignera dedit is, qui mutuo cepit, etiam ipse post integram debiti solutionem absque defectu sua recipiat: et ita quidem, ut is, qui ea tenuit, dicere

nequeat, ab se illa perditā, vel aliam causam proferre : nisi forte probatum ab eo fuerit, ut fieri solet, casum adversum intervenisse, cumque suis aliena quoque periisse, de quo deinceps causarum cognitores id observent, quod observari oportet.

3. Si quis mutuum alicui dederit, ac secundum confessionem suam debitor ad diem statutum non satisfecerit, hortetur hunc ex præterito creditor, ac si post duas et tres exhortationes et adestationes debitor comparere noluerit, ut solutionem facere ; potestatem habeat is qui pignora tenet, ut sub accurata æstimatione publica per tabularios aut defensorem in scriptis subsignata, pignora distrahat, deque pretio, quæ sibi debentur, retineat ; reliquam debitori restituat.

4. Sin justa pignernm distractio ad integram debiti solutionem non sufficiet, a debitore reliquum exigat.

5. Creditor, cum acceperit pignora, si liberos etiam debitorum abstulerit, et ad serviles operas elocaverit ; debito cadat, ac detento, vel ejus parentibus, alteram tantam summam solvat.

6. Res loco pignorum obligatas personaliter requirunt debitores.

7. Fructus fundi computantur in debitum, non tantum quos creditor accepit ; verumetiam quos accipere potuit.

8. Quod si fundo quoque damnnum dedit, etiam hoc nomine convenitur.

9. Quippe creditori non licet absque pacto, et jussu prætorio res, quas pigneris causa detinet, distrahere.

10. Qui usurae causa fundem acceperunt, ad annos septem utuntur, fruuntur. Post septennium vero, et ulterius, dimidiam partem ejus, quod offerant, in ipsas sortes paciscuntur.

11. Si mutuum quis sumpserit, et æri alieno solvendo non sit : uxor ejus haud tenetur, ut ea de dote sua creditori præset ; nisi forte fuerit inventum, eam in illud debitum cum viro suo promittendo consensisse.

12. Fructus ex pignere percepti computantur in debitum, ac siquidem integrum debitum æquanti, tam obligatio solvitur, quam pignus redditur. Sin fructus summam debiti superant, superflui restituantur.

13. Operæ servorum, et obligatarum ædium pensiones, in debitum computantur : ac siquidem multum est id, quod cogitur, expirat actio.

14. Si creditor non culpa sua pignus perdidit, non tenetur. Sed probandum est ei, quod amiserit. Quippe casus fortuiti non periculo sunt creditoris, sed potestis re fortuito amissa, summam sibi debitam repetere. Si vero sic convenerit inter contrahentes, ut amissio pignorum debitorem liberet, ratum hoc esto.

Α κατεσχηκότος λέγειν, ἢ ὅτι ἀπώλεσα αὐτά, ἢ ἑτέραν τινὰ προσφέρειν πρόφασιν· εἰ μὴ πως ἀποδείξῃ αὐτῷ, ὡς εἰκός, ἐπελθεῖν συμφορὰν, καὶ σὺν τῷ ἰδίῳ ἀπολεσθῆναι καὶ τὰ ἀλλότρια· καὶ καθὼς δεῖ λοιπὸν περὶ τοῦτου τηρεῖτωσαν οἱ ἀκροαταί.

γ'. Ἐάν τις δανείσῃ τινί, καὶ κατὰ τὴν εἰσὶν ὁμολόγησιν ἐκ προθεσμίας ὁ χρεώστης μὴ ἐκτελέσῃ, προτρεπέτω τοῦτον ἐκ διαβασίμου ὁ χρεωστῆμος· καὶ ἐάν μετὰ δύο καὶ τρεῖς προτροπὰς καὶ διαμαρτυρίας μὴ θελήσῃ ὁ χρεωστῶν παρουσασθῆναι, ἢ τὸ ἀπόχρεον ποιῆσαι, αὐθεντίαν ἔχητο ὁ τὰ ἐνέχυρα κατέχων, ὑπὸ ἀκριβοῦς δημοσίαν ἐκτίμησιν, ἐγγράφως διὰ ταβουλαρίων ἢ καὶ ἐκδίκου δημοσημειωμένην, ταῦτα διαπικράσκειν, καὶ ἐκ τῶν τιμημάτων τὰ χρεωστούμενα αὐτῷ παρακρατεῖν, καὶ Β ἐπιπετεῦον ἀποκαθιστῆν τῷ χρεωστοῦντι.

δ'. Εἰ δὲ τῶν ἐνεχύρων δικαία πράξις οὐ σῶσι τὴν ἐντελῆ τοῦ χρέους ἀπόδοσιν, ἀπαιτεῖτω τὸν χρεώστην τὸ λειπαζόμενον.

ε'. Ὁ δανειστής, ἐάν ἐνέχυρα λάβῃ, εἰ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν ἰδίων χρεωφειλετῶν, καὶ εἰς θουλικὴν ὑπηρεσίαν ταῦτα μισθώσεται, ἐκπιπέτω τὸ χρέος, καὶ ἄλλην τοσαύτην ποσότητα τῷ κρατῆρῶντι, εἰ καὶ τοῖς τούτου γονεῦσι καταβαλλέτω.

ς'. Τὰ ὑποτεθέντα πράγματα εἰς ἐνέχυρα ζητοῦσι προσωπικῶς οἱ χρεώσταί.

ζ'. Οἱ καρποὶ τοῦ ἀγροῦ φηρίζονται εἰς τὸ χρέος οὐ μόνον ὅς ἐλαβεν ὁ δανειστής, ἀλλὰ καὶ ὅς ἤβηνατο λαβεῖν.

η'. Εἰ δὲ καὶ ἐβλάψῃ τὸν ἀγρὸν, ἐνάγεται καὶ περὶ τοῦτου.

θ'. Οὐδὲ γὰρ ἔξεστι τῷ δανειστῇ χωρὶς συμφωνίας καὶ ἀρχικῆς κελεύσεως πικράσκειν τὰ εἰς αἰτίαν ἐνεχύρου κατεχόμενα πράγματα.

ι'. Οἱ τόκου χάριν λαβόντες ἀγρὸν, μέχρι ἐπι χρόνων καρπιζέτωσαν αὐτόν· ἀπὸ τῆς ἐπιαιτίας, καὶ ἄνω, τὴν ἡμίσειαν ἐκφορὰν στιχρσάτωσαν εἰς κεφάλαια.

ια'. Ἐάν τις δανείσῃται, καὶ μὴ εὐπορῇ τὴν τῷ χρέους ποιήσασθαι ἀπόδοσιν, ἀνεγκλητος ἔστω ἡ γυνὴ αὐτοῦ, τῷ ταῦτα ἐκ τῆς προικῆς αὐτῆς παρασχῆναι τῷ δανείσαντι· εἰ μήπως ἐσβῆθι ἐν τῷ τοιαύτῳ χρεῖσι συνολογήσασα τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

ιβ'. Οἱ ἐκ τοῦ ἐνεχύρου ληφθέντες καρποὶ φηρίζονται εἰς τὸ χρέος, καὶ ἐάν ἱκανοὶ γένωνται περὶ τὸ ὅλον χρέος, λύεται ἡ ἀγωγή, καὶ ἀποδίδονται τὸ ἐνέχυρον. Εἰ δὲ πλείονες ὡς τοῦ χρέους οἱ καρποὶ ἀποδίδονται οἱ περιτεύοντες.

ιγ'. Τῶν δούλων οἱ κάμοτοι, καὶ τὰ ἐνοίκια τῶν ὑποτεθέντων οἰκημάτων, εἰς τὸ χρέος λογίζονται· καὶ ἐάν πολὺ ἔστω τὸ συναγόμενον, λύεται ἡ ἀγωγή.

ιδ'. Ἐάν ὁ δανειστής μὴ παρ' ἰδίων αἰτίαν ἀπολέσει τὸ ἐνέχυρον, οὐκ ἐγκαλεῖται. Χρὴ δὲ αὐτὸν ἀποδείξαι, ὅτι ἀπώλεσε, τὰ γὰρ τυχερὰ οὐ κινδυνεύεται τῷ δανειστῇ, ἀλλὰ δύναται κατὰ τύχην ἀπολέσας τὸ πρᾶγμα, ἀπαιτεῖν τὸ αὐτῷ χρεωστούμενον. Ἐάν δὲ μεταξὺ τῶν συναλλασσότων ἦρσεν, ἢ ἡ ἀπώλεια τῶν ἐνεχύρων ἐλευθερώσει τὸν χρεώστην, τοῦτο ἰσχύον ἔχει.

Ὁ τὴν ἰδίαν συγγραφὴν, ἢ τὴν ἐπ' αὐτῷ A
ἴσῃ καταβολῇ ἀρνούμενος, τὸ διπλάσιον μετ'
ως καταθήσει. Ὁ δὲ πάραυτα τοῦ ἀρνήσασθαι,
ρῶδες ὄρκου τὴν ἀλήθειαν φανερῶν, ἐκφεύ-
σῃ καταδίκην τοῦ διπλασίου. Ὁ δὲ βριδέως
ῶν, καταθήσει τὰς δαπάνας τῆς δίκης ὄρκου
τιδίου.

Οὐτε ὁ δανειστής, οὐτε ὁ τοῦ δανείου [δα-
i] κληρονόμος, τῷ χρεώστῃ μετὰ τὴν τοῦ
καταβολῆν, ἐνεκεν τοῦ ἐνεχύρου δύναται
παραγραφὴν προσενεχεῖν.

Ὁ χρεώστης ἀρνούμενος τὸ χρέος, οὐ δύναται
αὐτὰ ἐπὶ τῇ καταβολῇ προσφέρειν ἀποδείξεις.
ἀρνούμενῳ χρεώστῃ οὐ λογισθήσονται αἱ
αὐτὰ προσφερόμεναι τῶν καταβολῶν ἀποδεί-
ξις καὶ τὸ πᾶν ἀπαιτεῖται.

Ὁ δανειστής τὰς οἰκείας ἀρνησάμενος ἀπο-
θελάσιον τὸ περιεχόμενον αὐτοῖς ποσὸν
ἔγκους καταλογίζεται τῷ χρεώστῃ.

Περὶ κοινωνίας.] Συνίσταται κοινωνία ἐγγρά-
φῃ ἀγράφῳ, μεταξὺ δύο ἢ καὶ πλείονων,
ἕκαστος αὐτῶν ἐξ ἰσότητος καὶ ἐλάττωτος
κίαν μοῖραν εἰς ἐπιθήκην εἰσαγαγεί· ἢ τινῶν
θήκην, ἐτέρων δὲ τοῦς οἰκείους μέρησιν καὶ
[ὀπηρεσίας] καταβαλλομένων. Τὸ δὲ περι-
νον αὐτοῖς κέρδος, μεθ' ὀφείρασι θηλονότι
ραλαίων, κατὰ τὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν στυχηθὲν
ἰδέσθωσαν.

Ἢ δὲ συμβῆ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ κοινωνίᾳ προσγι-
τῇ ἐπιθήκῃ ζημιαν, ἕκαστον κοινωνῶν κατὰ C
ἰ κέρδους μοῖραν καὶ ταύτην ἐπιγινώσκειν.
Συνίσταται κοινωνία ἢ ἕως οὗ ζῶσιν οἱ κοι-
τες, ἢ πρὸς καιρὸν, ἢ ἀπὸ καιροῦ, ἢ ὅπῃ

Τὰ τυχερὰ ὁ κοινωνὸς οὐκ ἐπιγινώσκει.
ἀ εὐθύντα διατετιμημένα θέρμματα, εἰ μὲν
πῶν ἀφαιρεθῶσι, κοινῇ γίνεται ἡ ζημία·
απῶσι, μόνος ὁ ἐσχηκὸς αὐτὰ ζημιούται.
εἰ γὰρ ἀκριβεστάτην ἀσφάλειαν ὁ δεξάμενος
ιημένα· καὶ ἀρμόζει ἐπὶ κοινωνίας ἀγωγῇ,
κοινωνίᾳ ἐξέθῃσαν βῶσκεσθαι, εἰ καὶ τὰ
διατετιμημένα.

Περὶ ἐνεχύρων.] Ἐάν τις διὰ οἰανδήποτε
ν, ἢ φόδον, παραθήκην παρατίθεται τινί,
δῆ τὸν ταύτην παραλαβόντα ἀπαρνήσασθαι, D
ου τοῦ κεφαλαίου, καὶ ἀποδεικνυμένου
εὔστου, κατὰ δικλοῦν ἀποδιδότω αὐτὰ τῷ
ἰένῳ.

Ἢ δὲ καὶ συμφορῇ τινὶ ἀπὸ πυρκαϊας, ἢ ἀπὸ
ἐπέλθῃ αὐτῷ καὶ σὺν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀπολε-
τάκεινα, τηρεῖτωσαν οἱ ἀκροαταί, καὶ ἀνέγ-
τὸν τὴν τοιαύτην παρακαταθήκην ἐσχηκῶτα
σθωσαν, ὡς ἀκουσίως αὐτὰ ἀπολέσαντα.

TITULUS KI'.

Περὶ παρακαταθήκης.

Ἢς παρακαταθήκης καὶ οἱ καρποί, καὶ οἱ το-
αὶ πᾶν πρᾶγμα ἀπαιτεῖται.

οὐλὸς σου παρέθετό μοι χρήματα, ἐπὶ τὸ

15. Qui syngrapham propriam, vel factam sibi so-
lutionem insitiendo negat, duplum probationibus
subsecutis deponet. Qui vero statim atque negaverit,
juramento sibi delato veritatem patefacit, con-
demnationem in duplum effugiet. At qui tardo con-
fiteatur, impensas litis ex adversarii juramento
deponet.

16. Nec creditor, nec creditoris hæres, post de-
biti solutionem pignoris nomine debitori temporis
exceptionem opponere potest.

17. Debitor insitiendo debitum negans, non potest
deinceps probationes factæ solutionis producere.

Debitum neganti debitori non admittentur solu-
tionum probationes, quas deinceps producit, sed in
B solidum exigitur.

18. Creditor, qui probationes suas insitiatus est,
summam, quæ continetur eis, post convictiones se-
cutas, debitori duplam rationibus litis refundit.

19. De societate. — Contrahitur societas per scri-
pturam, et absque scriptura, inter duos aut plures;
quum eorum quilibet ex æquo, et ex minori partem
suam ad res illatas addit: aut aliquibus merces,
aliis labores et operas conferentibus. Lucrum vero,
quod ab eis acquiritur, post detractionem sortis
scilicet, prout inter eos conventum fuerit, divi-
duntur.

20. Si vero in hujusmodi societate damnum mer-
cibus accidere contigerit, quilibet ex sociis hoc
etiam pro parte lucri agnoscat.

21. Contrahitur societas vel donec societatem
ineuntes vivunt vel ad tempus, vel a tempore, vel
sub conditione.

22. Socius fortuitos casus non agnoscit. Unde
traditæ pecudes æstimatas, siquidem a prædonibus
ablatae fuerint, communi sunt damno: sin furto
perierint, solus is damno afficitur, qui eas habuit.
Nam qui recepit æstimatas, accuratissimam custo-
diam debet. Competit et societatis actio, si nomine
societatis ad præcendum traditæ fuerint, etiam æsti-
mate.

23. De pignoris — Si quis ex quacumque causa,
vel metu, rem quamdam apud aliquem deponit: et
contigerit, ut qui eam accepit, insitiendo negaverit;
causa inquisita, si mendax ille probetur, rei depo-
sitæ duplum illi, qui deposuit, solvat.

24. Sin casu quodam adverso acciderit, ut incen-
dio, vel furto, cum rebus suis et illas amittat: ob-
servent hoc causarum cognitores, et extra culpam
ponant eum, qui apud se depositum ejusmodi habuit,
veluti qui amiserit invitus.

TITULUS XXIII.

De deposito.

25. In deposito et fructus, et partus, et tota causa
petuntur.

26. Servus tuus apud me pecuniam deposuit, ut

ea tibi daretur, quo illum manumitteres. Si ea data fecisti usuram sciens, quæ te comitaretur; aliter ego non teneor, nisi quod obligatus sum id, quod mihi tradidit, tanquam depositum reddere. Depositum est inter eas res, quæ ad deponentem pertinent. Unde is et fructus, et partus, et causam totam petit.

17. Si quis depositum ab se receptum in ditiando negaverit, et testes in hoc producti fuerint, idque depositum inventum fuerit eo tempore, quo ille juraverit, aut per scripturam renuntiaverit: duplum ejus depositi solvet, ac præterea perjurii pœnam sustineat.

28. Omne depositum ex infittatione duplatur.

TITULUS XXIV.

De emphyteusi.

1. Emphyteusis perpetua jurium immobilium sit cum conditione pensionis annuæ, de qua expresse convenitur, addita mentione diligentæ ac correctionis eorum, quæ locantur.

2. Si quis vero curatorum, chartulariorum, relliquorumque militantium, ad detrimentum vel circumscriptionem domini principalis aliquid facere visus fuerit, is militia sua festim excidat, et irrita sit ejusmodi locatio.

3. Qui emphyteusim perpetuam accepit, pensionem annuam sine tergiversatione solvere debet: et qui juris immobilis in statu suo conservandi et excolendi causa virium contentionem adhibet, ab ejusmodi conductione non removeatur: sed licet et jus talis emphyteusis hæredibus suis relinquere, donare, in dotem dare, vel alio modo quopiam hoc alii cedere, ac vendere: modo scilicet prælationis causa, per adestationem domino principali ante venditionem emendum hujusmodi jus exhibeat. Illo vero emptionem recusante, sine ullo impedimento post menses duos ab exhortatione ad illum facta, personis non prohibitis et meliorationes, et emphyteusis ejusmodi jus ipse vendat.

4. Res immobiles sacrarum ecclesiarum, religiosarum domuum, aut monasteriorum, aut collegiorum, (quibus rebus annuerantur et rustica mancipia) itemque structuræ urbanæ, nullo modo a quoquam alienentur; imperatore solo excepto, propter usus necessarios.

Fiat, inquit, immobilium rerum sacrarum emphyteusis temporaria, usque ad tempus vitæ illius, qui conduxerit, et liberorum ipsius, et nepotum, atque etiam uxoris ejus, siquidem ita convenerit expresse: cum conditione sextæ partis pristini redditus solvendæ.

5. Ecclesiarum, et venerabilium domorum suburbanarum, non ad proventus eos locentur, qui adhuc supersunt: sed oportet, eorum æstimatione facta, quantum suburbanarum æstimatione redditum colligere potest, in annos XX divisa, tantum ut proventus is stipuletur, qui emphyteusim ejus accepturus est:

Α δοῦναί σοι, ὅπῃ τοῦ ἐλευθερωῶσαι αὐτόν. ἰ δούς ἐποιήσατο τοκετόν, τόν σε παρακολουθῆν ἐν εἰδήσει, οὐκ ἐνέχομαι, εἰ μή ὁ μοι διὰ ὑπόκειμαι δίδόναι ὡς παρακαταθήκην. Ἡ παραθήκη τῶν διαφερόντων τῷ παρακαταθεμένῳ ὄθεν καί καρπούς, καί τοκετούς, καί πᾶσαν ἀπαιτεῖ.

κζ'. Ἐάν τις δεξιόμενος παρακαταθήκην, σῆται αὐτήν, καί μαρτυρηθῆ ἐν αὐτῷ, καί ἐν κειρῷ αὐτοῦ ὁμώσαντος, ἢ ἐγγράφως ἔπι μένου, διπλᾶν ταύτην ἀποδώσει, καί τῆς ἐπι τὴν τιμωρίαν ὑπομνήτω.

κη'. Πᾶσα παρακαταθήκη ἐξ ἀρνήσεως διεζέται.

TITULUS ΚΔ'.

Peri ἐμφυτεύσεως.

α'. Διηνεκῆς ἐμφύτευσις ἀκινήτων δικαίων ἐπὶ τελέσματι ἐναυσιαίῳ βῆτως συμφωνοῦ καί ἐπιμελεῖα τε καί διορθώσει τῶν ἐκείθι

β'. Εἰ δὲ τις ἐκ τῶν φροντιστῶν, χαρτοῦ καί λοιπῶν [στρατιωτῶν] πρὸς βλάβην ἢ παφὴν τῆς πρωτοτύπου δεσποτείας φανῆ ἀπαμνος, οὗτος μὲν παρευθὺ ἐκπιπέτω τοῦ σιματος αὐτοῦ, ἀκυρούσθω δὲ καί ἡ τοιαύτη ἰ

γ'. Τὸν διηνεκῶς ἐμφυτευσάμενον δεῖν τὸ σιαῖον ἀδιαστρόφως καταβάλλειν τέλεσμα, τὴν τοῦ ἀκινήτου δικαίου ἀγωνιῶντα σύττι καί ἐπιμελείαν, μὴ ἀποκινεῖσθαι ἐκ τῆς τι ἐκδόσεως, ἀλλ' ἐξείναι αὐτῷ τὸ δικαίον τῆς τι ἐμφυτεύσεως κληρονόμοις καταλιμπάνειν, ὅως καί ἐμπροκως [ἐν προκίλ] ἐπιδιδόναι, ἢ καθ' ἑρῶν ἐκ διαμαρτυρίας δηλονότι τῷ πρῶν δεσπότη πρὸ διαπράσεως παρέχοντι αὐτὸ τὸ ὠνήσασθαι δικαίον. Ἐκείνου δὲ μὴ βουλομένου ἐμποδίστως μετὰ δύο μῆνας τῆς τοῦτου ἰ πῆς πιπράσκειν αὐτὸν τοῖς μὴ κεκωλυμένοις ὥποις τὰ τε ἐμπονήματα καί τὸ τῆς τοιαύτης τεύσεως δικαίον.

δ'. Τὰ ἀκίνητα τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, ἰ οἰκῶν, ἢ μοναστηρίων, ἢ συστημάτων πρὸ οἷς συναριθμεῖται καί τὰ γεωργικὰ ἀνδράπο τὰς πολιτικὰς ἐπικτίσεις, κατ' οὐδένα τρόπο ποιεῖσθαι, πλὴν μόνῃ βασιλεῖ, δι' ἀναγκαίας

Γενέσθω, φησὶν, ἀκινήτων ἱερατικῶν πρᾶ πρόσκαιρος ἐμφύτευσις μέχρι τῆς ζωῆς τοῦ τευσαμένου, καί τῶν παιδῶν αὐτοῦ, καί ἐι ἀλλὰ μὴν καί γαμετῆς ἀνδρὸς, εἰ βῆτως τοῖ ἐφώνησαν, τῆς ἐκτῆς μοίρας κομιζομένης τ χαίρας προσδοῦ.

ε'. Τὰ τῶν ἐκκλησιῶν, καί σεπτῶν οἰκῶ ἀστεία, μὴ πρὸς τὴν σωζομένην ἐκιδέσθωσται οδον, ἀλλὰ δεῖ τῆς τιμῆσεως τούτων γινόμενι συνάγειν δύναται πρὸσδοῦν ἢ ἀποτίμησις τ αστείου, εἰς εἰκοστὸν ἔτος διαιρουμένη, τοσ μέλλων αὐτῷ [αὐτῷ] ἐμφυτεύεσθαι ἐπερι

ν, τουτέστι ἐν εἰκοστὸν μέρος τῆς γινομένης ἅπασαν τὴν προαστείαν προσομολογείται ὁ ἔμ-
 ρος εἰς ἑτησίαν παρέχειν πρόσδοτον.

τολμήσας ἀκίνητον ἱερατικὸν πρᾶγμα ἀγο-
 ρῶν τιμημάτων καὶ τοῦ πράγματος ἀποστε-
 ναθίδου· καὶ τοὺς καρποὺς τοῦ μέσου χρόνου·
 ρασκόντων οἰκονόμων τε, καὶ διοικητῶν, ταῖς
 ἰποβαλλομένων τῆς διατάξεως Λέοντος.

κατὰ δωρεάν λαβῶν, πρὸς τῷ μὴ ἀπολαῦ-
 θωρηθέντος, καὶ ἕτερον παραπλήσιον ἀπο-
 δοῦ κατ' ἐναλλαγὴν κτησάμενος, καὶ ὁ λαβὴν
 εἰ, καὶ τοῦ δοθέντος ἐκπεσεῖται.

TITULOS KE'.

Περὶ μισθώσεων.

μισθώσεις ἔγγραφοί τε καὶ ἀγγραφοί ἐπὶ B
 ᾧ ἐνιαυσίῳ συμφωνουμένῳ τελέσονται καὶ
 κτισθῶσαν, παρ' ἑτέρων [παραιτέρω] τῶν κθ'
 μὴ ἐκτεινόμενοι, εἴτε ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν,
 μέρους τοῦ δημοσίου, ἢ βασιλικῶν οἴκου, ἢ
 τόπου, κτημάτων, χωρίων, ἀγρῶν, ἢ ἐπὶ
 εἰ τοιαῦται ἐκδόσεις γίνονται, καὶ πρὸς τὸ
 ῥθὲν ἐκ τοῦ ἐκλαμβάνομένου καὶ ὁμολογηθέν
 ἰον μισθωτικὸν τέλοςμα παρὰ τοῦ ἐκδιδωκό-
 ος τοῦ ἐκλαμβάνομένου μεταμελοῦντος, σὴν
 ἐν τοῖς ἐνιαυτοῦ προστίθεσθαι, ἐὰν ἐκ συμ-
 ερι τοῦτου ὀνομαστί ἀπετάξαντο.

ἐν συμφωνηθῆ, τοὺς μισθωσαμένους οἶκον
 ἔχειν πῦρ, καὶ τυχερὰ γένηται καύσις, οὐκ
 ὁ μισθωσάμενος· εἰ δὲ κατὰ βραθυμίαν C
 ἐνέβη, ἐνέχεται.

ἢ μισθωσάμενος ἀγέλην, ἐὰν δεχθῆ, ὅτι
 τοῦ λησται αὐτὴν ἀφείλοντο, οὐκ ἐνέχεται·
 μβάνει τοὺς μισθοὺς τοῦ λειπομένου χρόνου.

ἐν εὐρεθῆ ποιμὴν μισθωτός ἀμέλων ἐπὶ
 ἰτα λάθρα τῶν κυρίων αὐτοῦ, τυπτόμενος
 ἰων αὐτῶν στερεῖσθω.

ποιμὴν, καὶ ὁ βράκτης, καὶ ὁ γναφεύς, ἀπὸ
 ς ἐνέχεται.

ἐν μυδρωτά γίνονται, ἢ κολύσια [σκωληκό-
 ἢ ἕτερον τοῦ ἑτέρου παρασιθῆ], ὡσαύτως.
 αφεύς, ἐὰν συμφωνηθῆ μὴ ἔχειν πῦρ, καὶ
 χεται.

ἐν λάβῃ τις ἐπὶ τὸ ἐγκλιεῖσαι, ἢ γλύφαι B
 αὶ κλασθῆ, εἰ μὲν ἐξ ἀπειρίας τοῦ τεχνίτου,
 εἰ δὲ ἀπὸ αἰτίας τῆς ὕλης, οὐκ ἐνέχεται,
 κίνδυνον ἀνεδέξατο.

ἐν τις μισθώσεται κίονα, ἢ πίλον, ἢ ξύλον,
 τραγμά. εἰς τὸ μετακομῆσαι, καὶ κλασθῆ
 συφίεσθαι, ἢ ἐν τῷ ἀποτίθεσθαι, οὐκ ἐν-
 εἰ μὴ ἀπὸ βραθυμίας οἰκείας, ἢ τῶν ὑπουρ-
 αῦτῷ.

ἐν παριόντων στρατιωτῶν, παραχωρήσει ὁ
 μενος, καὶ οἱ στρατιῶται τὰς θυρίδας [μυ-
 ἢ ἕτερον τι ἀφείλωνται, εἴγε δυνάμενος οὐκ
 ἔστω, ἢ δυνάμενος οὐκ ἀνέστη,

ἢ μισθωσάμενος ἄλογον εἰς τὸ βαστάσαι τι

hoc est, promittit emphyteuta, se vicesimam partem
 ejus pretii, quo suburbanum æstimatur, redditus an-
 nui nomine præstaturum.

6. Qui emere fuerit ausus rem sacram immoli-
 lem, tam pretio, quam ipsa re privatur, etiam tem-
 poris intermedii fructus reddens : vendentibus eam
 tam œconomis, quam administratoribus, constitu-
 tionis Leoninæ pœnis subjiciendis.

7. Qui titulo donationis eandem acceperit, præ-
 terquam quod re donata non fruetur, etiam aliud
 quiddam paræ estimationis solvet. Qui nomine per-
 mutationis adquisiverit, tam quod acceperit, reidiet,
 quam eo, quod dederit, excidet.

TITULUS XXV.

De locationibus et conductionibus.

1. Locationes tam in scriptis, quam citra scri-
 pturam et ipsæ sub expressa nominalim pensione
 annua, de qua convenerit, fiant, ultra XXIX annos
 se non extendentes, sive in rerum ecclesiasticarum,
 seu fisci, seu domus augustalis, seu loci religiosi,
 possessionibus, prædiis, fundis, aut in aliis hujus-
 modi locationes et conductiones fiant, ad stipulatam
 a conductore, locatorisque consensu approbatam
 pensionem annuam conductitiam : ita quidem, ut
 si conductorem ejus peniteat, intra spatium anni
 conductionem resignet, modo de hoc inter se nomi-
 natim ex pacto convenerint.

2. Si convenerit, ut domus conductores ignem
 damni expertem habeant, et fortuitum incendium
 exstiterit, conductor non tenetur : sin negligentia
 ipsius acciderit, tenetur.

3. Qui gregem pascendum conduxerit, si proba-
 tum fuerit, eum absque hoc a latronibus abreptum,
 non tenetur ; sed mercedem reliqui temporis acci-
 pit.

4. Si conductitius pastor deprehensus fuerit clam
 dominis suis mulgere pecudes, verberibus cæsus,
 etiam ipse mercede privatur.

5. Pastor, et sarcinator, et fullo, negligentia: no-
 mine tenentur.

6. Si a muribus arrodantur, aut a vermibus, aut
 alterum ab altero discindatur, perinde fullo tenetur.
 Idem fullo, si convenerit, ut ignem non habeat, et ha-
 buerit, tenetur.

7. Si gemmam quis acceperit, ut eam includat
 aut sculpat, si fracta fuerit artificeis imperitia, te-
 netur : sin materie vitio, non tenetur, nisi pericu-
 lum in se receperit.

8. Si cul columna locata fuerit, aut dolium, aut
 lignum, aliave res aliquo transportanda, fractaque
 fuerit inter sublevandum, vel deponendum, non
 tenetur, nisi ex sua, vel operas sibi navantium ne-
 gligentia.

9. Si militibus transeuntibus, conductoris per-
 missu fenestras, aut aliquid aliud milites abstulerint:
 siquidem, cum posset, id domino non nuntiavit,
 aut eis non restitit, cum posset, tenetur.

10. Qui jumentum conduxit ad oneris certū ges-

ationem, si quid æquo gravius imposuerit, quo jumento læditur, eo nomine tenetur.

11. Similiter et is, qui conduxit ad locum destitutum, et ulterius pergit.

12. Qui bovem alicujus operæ causa conduxit, si moriatur in eo labore, ad quem illum petiit, indemnis esto : sin extinctus in alio fuerit opere, solvet eum in solidum.

13. Qui agrum conduxerit, et tempore necdum finito absque causa reliquerit, pensionem totius temporis solvit.

14. Qui rei custodiendi causa mercedem accepit, custodiae periculum in se recipit.

15. Qui finito tempore conductionis, rem non restituit, et ipsam rem, et æstimationem ejus solvat.

16. Omnis redemptor, vel artifex, qui opus cepit, et non absolvit, damnum integrum præstet, cum scilicet mercedem suam accipit.

17. Sin pauper est, et damnum præstare nequit, verberibus cæsus, relegator.

18. Si cænaculum in annum conduxi, pensionem integram solvo. Quod si corruerit, etiam circa mensem sextum, reliquum pensionis recipio.

19. Si cœptum opus a terræ motu concussum fuerit, periculo id locantis est.

20. Qui servum ab se locatum furto subtrahit, furti tenetur.

21. Si ante factum periculum corruerit... siquidem soli vitio, vel ex terræ motu, locantis damno est : sin operis vitio, conductoris.

22. Si quis a vicino jumentum petierit, idque fuerit adritum, vel captum, vel mortuum, domino non præsentate, solvet : sin dominus adsit, non solvet. Si conductitius aliquis fuerit, sit ei loco mercedis.

TITULUS XXVI.

De testibus.

1. In testibus requiritur dignitas, et fides, et mores, et gravitas. Testes fide digni sunt, non sedentarii et sordidi quidam, nec humiles, nec omnino obscuri : sed oportet eos existimationis esse bonæ propter dignitatem, aut militiam, aut facultates, aut professionem.

2. Sin ignoti sunt, et circulatores, examinent eorum testimonia iudices, et per quæstiones ad eos accedant, ut perceptionem veritatis inveniant.

3. Parentes, et liberi, contra se testimonia dicentes, non admittuntur : ac neque pro domino, neque contra dominum servus aut libertus testimonium dicit.

4. Pater, et filius familias, et duo fratres filii familias, in eodem negotio testes esse possunt.

5. Cum testes apud iudices contra testes producantur, primum absque juramento in duobus aut tribus examinibus sibi cognita proferant : ac si de

δῆλον, εἰ βαρύτερον ἐπιθήσει, βλαπτομὴ ἐνέχεται.

ια'. Ὅμοιος καὶ εἰς ὠρισμένον τόπον βαίνων.

ιβ'. Ὁ λαβὼν βοῦν πρὸς ἐργασίαν, εἰ ὦ ἔργῳ ἐζήτησεν αὐτὸν, ἀζήμιος ἔστω ἄλλῳ ἔργῳ ἀπέθανε, θῶσει αὐτὸν ὀλοκλή.

ιγ'. Ὁ μισθωσάμενος ἀγρὸν, καὶ χὶ πρὸ τοῦ συμπληρώματος τοῦ χρόνου δίδωσιν ὅλον τοῦ χρόνου τὸν μισθόν.

ιδ'. Ὁ λαβὼν μισθὸν ἐπὶ φυλακῇ πρὸ κινδυνεύει περὶ τὴν αὐτοῦ φυλακὴν.

ιε'. Ὁ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν μὴ ὁ τὸ πρῆγμα, καὶ τὸ πρῆγμα ἀποδίδὸς διατίμησιν αὐτοῦ.

ισ'. Πᾶς ἐργολάβος, ἢ τεχνίτης, ἀψάξ καὶ μὴ πληρῶν αὐτὸ, δίδωται τὴν σύμ- ζημίαν, δηλονότι λαμβάνων τὸν μισθὸν εἰς.

ιζ'. Εἰ δὲ πένης ἔστω, καὶ μὴ ἀρκῶν πλὴν τῆς ζημίας, τυπτεύσῃ καὶ ἐξοριζέσθαι. Ἐὰν δαιταν εἰς ἐνιαυτὸν ἐμ ὅλον παράσχῃ τὸν μισθόν· εἰ δὲ καὶ πέσῃ ἔκτω μηνί, ἀναλαμβάνω τὸ λοιπόν.

ιθ'. Ἐὰν τὸ γινόμενον ἔργον ἀπὸ σεισμῶν λευθῇ, τοῦ μισθώσαντός· ἔστιν ὁ κίνδυνος.

κ'. Ὁ κλέπτων τὸν μισθωθέντα αὐ ἐνέχεται ὡς κλέπτης.

κα'. Ἐὰν πρὸ δικιμασίας· πέσῃ τὸ βεῖ ἀπὸ αἰτίας τοῦ ἐδάφους, ἢ ἀπὸ σεισμοῦ, ζημιούται· εἰ δὲ ἐξ ἐλαττώματος τοῦ μισθωσάμενος.

κβ'. Ἐὰν αἰτήσῃ τις παρὰ τοῦ πληρῶ καὶ συντριβῇ, ἢ αἰχμάλωτος γένηται, ὁ δὲ κύριος μὴ ἦ μετ' αὐτοῦ, ἀποτίσῃ ὁ κύριος αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἢ, οὐκ ἀτ δὲ μισθωτὸς ἦ, ἔστω αὐτῷ ἀντὶ τοῦ μισθ

TITAOΣ ΚΓ΄.

Περὶ μαρτύρων.

α'. Ἐπὶ τῶν μαρτύρων ζητεῖται ἢ ἡ πίστις, καὶ τὰ ἦθη, καὶ ἡ στερεότης. Ἐστῶσαν οἱ μάρτυρες, μὴ τινες ἐπιδοχαμερπεῖς, μηδὲ παντοῖοι ἀστημοί, ἀλλ' εἰ εἶναι δεῖ διὰ τὴν ἀξίαν ἢ στρατηγίαν ἢ εὐπορίαν, ἢ ἐπιτήδευσιν.

β'. Εἰ δὲ εἰσιν ἀγνωστοὶ καὶ ἀμορφῶσιν αὐτῶν μαρτυρίας κακονιζέσθωσαν οἱ διὰ βασάνων ἐρχέσθωσαν πρὸς αὐτούς, τῆς ἀληθείας κατάληψιν εὐρωσιν.

γ'. Οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα κατ' ἀλλήλῳ μὴ προσδεχέσθωσαν· μήτε ὑπὲρ δεσπότη κατὰ δεσπότη, δοῦλος ἢ ἀπελεύθερος·

δ'. Πατὴρ, καὶ υἱὸς ὑπεξούσιος, καὶ ὀυπεξούσιοι, μαρτυροῦνται ἐν ἐνὶ πράγματι.

ε'. Οἱ μάρτυρες ἐπὶ τῶν δικαστῶν εἰς ἀγόμενοι, πρῶτον ἀνευ ὄρκου ἐπὶ δυοῖν ἀνακρίσει τὰ τῆς εἰδήσεως· αὐτῶν λεγέ

ἐὰν περὶ τοῦ ζητουμένου εὐρεθῶσι λέγοντας τίποτε, ἂν ἴσως ἐκείνην ἀποδείξωσιν.

ζ'. Οἱ μακρὰν διάγοντες μάρτυρες ἐν ταῖς χρηματικαῖς ὑποθέσει κατὰ τὸν τόπον μὴ ἀναγκαζέσθωσαν παραγενέσθαι, ἀλλὰ δι' ἐντολιῶν πρὸς αὐτοὺς σταλλομένων τὰ τῆς εἰδήσεως αὐτῶν μαρτυραίτωσαν.

ς'. Ἐν ἐκμαρτυρίῳ μὴ πιστεῦτω ταβουλάρως.

τ'. Οἱ μάρτυρες, ὅσοι δὴποτε ἀριθμῶ ὦσι, μέχρι τεσσάρων ταξιδίων καὶ μόνον ἀγέσθωσαν, ἐκάστης παραγωγῆς μίαν ἡμέραν.

θ'. Εἰς μάρτυς μαρτυρῶν οὐ πιστεύεται, ἀλλ' ἰκαλλέσθω.

ι'. Ἐὰν δὲ τοιοῦτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα, ὥστε βέβαιον εἶναι μαρτυροῦντα ἕνα, ἢ κληρὸν, ἢ τοὺς ἑταίρους, χωρὶς βασιάνων οὐ πιστεύεται.

κ'. Οἱ κληρὸν, οἱ μὴ ἔχοντες πενήτην νομισμάτων περιουσίαν, οὐ μαρτυροῦσιν.

λ'. Οἱ μάρτυρες ἢ ἀξιῶν, ἢ στρατιῶν [στρατείας], ἢ ἰππηγεύματα, ἢ ἐμπορίαν [ἐμπορίας] ἔχοντες, κατὰ πρόληψιν δεκταῖοι τυγχάνουσιν.

μ'. Ὁ καταδικασθεὶς περὶ μοιχείας, οὐ δεκταῖος ἐστὶ μαρτυρίας.

ν'. Ὁ ἡττων τῶν εἰκοσι ἐτῶν, οὐ μαρτυρεῖ.

ξ'. Ὁ δοῦλος, καὶ ὁ κωφός, καὶ ὁ μαινόμενος, οὐ μαρτυρεῖ.

ο'. Ὁ τὴν σκελετὴν ἰδιόχειρον τοῦ χρέους συγγραφῆν ἀρνούμενος, ἢ τὰ σκελετὰ γράμματα ἐπιθέμενος, ἀρνούμενος δὲ τὴν καταβολὴν τῆς ποσότητος, μετὰ ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας, δικλῆ ποσότητι ὁ ἀρνησάμενος τὸ χρέος καταδικάζεται.

π'. Εἰ δὲ τις ἀρνηθῆ ὑπὸ ἐκμαρτύριον αὐτοῦ ἰδιόχειρον, ὄρκος ἐπαγέσθω τῷ λεγομένῳ [λέγοντι] ταῦτα μὴ χεραρογραφῆσθαι.

ρ'. Ὁ θέλων ἐπισημεῖν τοὺς μάρτυρας, ἐκπᾶνας αὐτοὺς δίδωτω.

σ'. Ὁὐκ ἀπαιτεῖ ὁ ἐναγόμενος φέρειν καθ' ἑαυτοῦ βιβλία ἐξωμάτια πρὸς ἀπόδειξιν. Ὁ γὰρ ἐνάγων ὄφρα λείψεται, καὶ εἰ μὴ δαίτη, νικᾷ ὁ ἐναγόμενος.

τ'. Ὁ ἐπιφέρων τινὲν ὄρκον, πρὸ τοῦ δέξασθαι τὸν ὄρκον δύναται μετὰ τοῦτο [μετὰ τῆ] τραπῆναι εἰς ἀπόδειξιν. Ὁ διαθεβαίουται [δὲ] βεβαιώσας] οὐ δύναται ἐπὶ τὸν ὄρκον ἐπανελθεῖν.

θ'. Ὁ ὄρκος ἴδιον εἶναι τῷ πρᾶγμα, ἀπαιτεῖ τε καὶ τοκετὸν θρεμμάτων.

ι'. Ὁ ὄρκος δύναμιν ἀποφάσεως ἔχει. Ὁ γὰρ ἐπαγέμων ὄρκον, τοῦ ἀντιδικῶν αὐτοῦ δοκεῖ δικαστῆν αὐτὸν ποιεῖν.

κ'. Οἱ ἀγνωστοὶ τῶν μαρτύρων καὶ βασανιζέσθωσαν, εἰ δεήσει.

λ'. Ἐν ταῖς παραγραφαῖς ὁ ἐναγόμενος βαρεῖται τῇ ἀποδείξει.

μ'. Ὅταν οἱ μάρτυρες ἑαυτοῖς ἐναντιοῦνται, ἢ ἄλλως οἱ μάρτυρες, ἢ πλαστῶς μαρτυροῦσι, τότε δεχέσθω ὁ δικαστὴς τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀξιοπιστοτέρους, καὶ κολαζέσθω τοὺς ὑπόπτους, εἴπερ ἐπίτηδες φαίνωνται κακούργοι.

(5) Huc est, qui decertat in arena vel theatru.

A re, quae inquiratur, iuveni fuerint aliquid dicere, tunc iusjurandum praesent.

6. Qui procul degunt testes, in causis pecuniariis ad ipsum locum se conferre non coguntur, sed per mandatores, ad eos inissos, quantum norint testantur.

7. In testimonii dictione fides tabulario non habetur.

8. Testes, quotcumque tandem numero fuerint, ad quatuor dumtaxat accessiones producuntur, ad unum diem productione qualibet.

9. Unl testi, testimonium dicenti, fides non habetur, sed rejicitur.

10. Si vero tale negotium sit, ut admittatur testis unus, vel arenarius (5), vel his similes, sine quaestionibus eis fides non habetur.

11. Pauperes, qui nummos quinquaginta in bonis non habent, testes esse nequeunt.

12. Qui testes aut dignitatem habent, aut militiam, aut professionem, aut facultates idoneas, per praesumptionem admittuntur.

13. Damnatus in iudicio adulterii, non admittitur ad dicendum testimonium.

14. Minor annis viginti testis esse non potest.

15. Servus et surdus, et furiosus, non sunt testes.

16. Qui scriptam manu sua sygrapham debitor negat, aut suam quidem edit scripturam, sed solutionem summam infuturo negat; probatione veritatis secuta, in duplam summam condemnatur.

17. At si quis testimonium suum manus propriae negaverit, tunc iuramentum illi defertur, qui se illa manu propria non scripsisse dicit.

18. Qui testes retinere vult, det eis impensas.

19. Reus instrumenta contra se proferri ad probandum non petit. Nam actor probare debet, ac nisi probaverit, vincit reus.

20. Qui iuramentum alicui defert, is antequam iuramentum admittatur, ad probandum convertere se potest. Qui his aliquid asseveravit, ad iuramentum redire nequit.

21. Qui rem suam esse iuravit, et fructus et futuram pecudum petit.

22. Iuramentum sententiae vim obtinet. Nam qui iuramentum defert, adversarii sui iudicem se facere videtur.

23. Ignoti testes etiam quaestionibus subjiciuntur, si opus fuerit.

24. In exceptionibus reus oneratur probatione.

25. Cum testes sibi ipsis adversantur, vel diversa, vel ficta testimonia proferunt: tunc iudex fide digniores ex eis admittat, et suspectos puniat, si data opera improbe agere visi fuerint.

26. Qui advocatus in aliqua causa fuit, in eadem A non est testis.

27. Prohibetur esse testis impubes, servus, surdus, et mutus, aut furiosus, aut filius familias prodigus, cum pater ejus ab alio scriptus fuerit hæres.

TITULUS XXVII.

De transactione.

Transactio per scripturam, cum trium testium subscriptione, fiat. Si quis annos ætatis plenæ nondum habens, cum aliquo transegerit, et propter imperfectionem annorum fortasse contemptus, et affectus damno fuerit, ac plene deinceps viginti et quinque natus annos, dampnum sibi prius illatum intellexerit; potestatem habeat agendi hanc causam apud iudices, ac veritate probata, jus ei suum servator.

TITULUS XXVIII.

Pœnalis criminalium.

1. Nemo confugientem ad ecclesiam, vi abstrahito: sed confugæ causam episcopo manifestam facito, et ab eo, cautionibus intervenientibus, confugientem ad ecclesiam accipiat, ut de intentato illi capite legitime queratur et agatur. Quod si cui potius visum fuerit, quemcumque confugam manu ab ecclesia auferre: is allacta (flagra) duodecim accipiat, quo facto, causa confugæ, ceu decet examinetur.

2. Ei, qui de sententia iudicis, vel dicendi testimonii causa producitur, vel adversariis urgentibus sacra Dei Evangelia tangit, et iurandum præstat, ac deinde perjurus esse probatur, lingua præciditur.

3. Qui adversus imperatorem turbas concitat, vel insidias struit, vel conjurationes adversus eum, vel adversus rempublicam Christianam molitur, ejusmodi hominem par quidem erat, illa ipsa hora morte affici, veluti qui destructionem rerum universalem meditatus fuerit. Verum ne qui erga quosdam plerumque hostilliter affecti, nullo interveniente iudicio interficiant, satisfactiones extremo conatu afferentes, quam multa scilicet illi contra majestatem principis locuti sint: oportet hunc hominem eo loco sub firma haberi custodia, et ipsius molitiones ad imperatorem referri, ac quemadmodum ille deinceps rem examinet et consultarit, facere.

4. *De homicidis.* — Qui volens occidit, cujuscunque ætatis est, gladio punitur. Si vero percussus non decesserit, manus ei, qui vulnus inflixit, amputatur: quod omnino gladio hominem ferire fuerit ausus.

5. Si quis servum loris aut fustibus cæciderit, atque ille decesserit, dominus ejus ut homicida condemnatur. Sin eum immodice tormentis subjecit, aut veneno sustulit, vel adussit, plectitur, uti qui cædem admisit.

6. Si rixa in quosdam excitata, mors quorundam

κς'. Ὁ συνηγορήσας ἐν ὑποθέσει, οὐ μάρτυρ ἔσται.

κζ'. Κωλύεται μαρτυρεῖν ὁ ἀνηθός, οἰκέτης, καὶ ἀλαλός, ἢ μαινόμενος, ἢ ἀσωτός ἐξούσιος, ὅτε ὁ πατήρ αὐτοῦ παρ' ἄλλου γραφόμενος.

TITULOS KZ.

Περὶ διαλύσεως.

Ἡ διάλυσις ἐγγράφως, δι' ὑπογραφῆς τριτύρων, γενέσθω. Ἐάν τις τῶν χρόνων μῆλυσιν ποιῆσῃ πρὸς τινα, καὶ διὰ τὴν τῶν ἀτέλειαν ἴσως καταφρονηθῆ, καὶ βλάβῃ, καὶ τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων ἐντέλειαν διαγνώσῃ γενομένην αὐτῷ βλάβην, ἄδειαν ἔχτω παρ' ἐπιπέτοις κινεῖν τὰ τῆς ὑποθέσεως, καὶ τῆς ἀποδεικνυμένης, φυλαττέσθω αὐτοῦ τὸ δίκαιον.

TITULOS KH'.

Ποινάλιος τῶν ἐγκληματικῶν.

α'. Μῆδεὶς τὸν ἐκκλησίαν προσφεύγοντα βρεῖσθω, ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τοῦ πρόσφυγος δηλοῦν ἐπὶ ἱερεὶ, καὶ παρ' αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀσφαλῶν (λειῶν) παραλαμβάνέντω τὸν προσφεύγοντα, τῶν ζήτηθῆναι καὶ διοικηθῆναι: τὸ κατ' αὐτοῦ λαίον. Εἰ τις δοκιμάσει χεῖρ ἀπὸ ἐκκλησίας φυγαῖα ἐπαῖραι τὸν οἰονδήποτε, ὁ τοιοῦτος ἀλλακτὰ λαμβανέντω, καὶ τότε κατὰ τὸ πρῶτον τοῦ αὐτοῦ πρόσφυγος ζήσεισθω καφάλαιον.

β'. Ὁ ἐκ δικαστικῆς ψήφου, ἢ καὶ ἐπὶ παραγόμενος, ἢ ἐξ ἐπαγωγῆς ἀντιδίκων ἐγνόησεν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐδαγγελίων, καὶ ὁμολογῆσεν ὅτι μετὰ ταῦτα ἀποδεικνύμενος, γινέσθω πεισθῶ.

γ'. Ὁ κατὰ βασιλείας φατριζῶν [φατριεπιβουλεύμενος, ἢ συνομοσίας κατ' αὐτοῦ πολιτείας τῶν Χριστιανῶν ποιῶν, τὸν μὲν ἤρμοζε κατὰ τὴν ὥραν θανατούσθαι, ὡς παντὸς κατάλυσιν μελετήσαντα. Ἄλλ' ἔλα καὶ ἐχθρῶδῶς πολλάκις διακείμενοι πρὸ ἀκρίτως φονεύσωσιν, ἀπολογίας ἐσχάτως ῥοντες, ὅσα κατὰ τῆς βασιλείας ἐλάλησαν, τοιοῦτον κατὰ τὸν τόπον ὑπὸ στερεάν φυλάσθαι, καὶ τὰ περὶ τούτου βασιλεὶ ἀναφέρει καθὼς λοιπὸν αὐτὸς ἀνακρινεῖ καὶ βουλοῖται.

δ'. *Περὶ φονέων.* — Ὁ φονεύων ἐκουσίως ποτε ἡλικίας ἐστὶ, ζήτει τιμωρεῖσθω· εἰ δὲ θάνῃ ὁ πληγῆς, χειροκοπήσθω ὁ δεδωκὼς ὅλως μετὰ ξίφους δοῦναι ἐτόλμησεν.

ε'. Ἐάν τις τὴν ἴδιον οἰκέτην λύροις τύψῃ, καὶ ἀποθάνῃ, κατακρίνεται ὁ δεσπότης ὡς ἀνδροφόνος. Εἰ δὲ ἀμέτρως αὐτὸν ἐβαλε φαρμάκῳ ἀνέλεν, ἢ προσέκαυσεν, ὡς ποιητικῶς τιμωρεῖσθω.

ς'. Ἐάν μάχης μεταξὺ τινῶν γινομένη

θάνατον προελθεῖν, συγχρινέτωσαν οἱ ἀκροαταὶ καὶ Ἀ τηρεῖτωσαν τὰ ἔργα, δι' ὧν κατεργάσθη ὁ θάνατος. Καὶ εἰ εὕρωσι διὰ ξύλων τελείων, ἢ λίθων μεγάλων, ἢ λακτέων τὸν φόνον γενέσθαι, ὁ τοῦτο ποιῶν, χειροκοπεῖσθω.

ζ. Εἰ δὲ δι' ἐλαφρῶν τινῶν συμβῆ γενέσθαι τὸν θάνατον, τύπτεσθαι αὐτὸν καὶ ἐφορῶναι.

η. Ὁ ἐν μάχῃ μετὰ χειρὸς τόπτων καὶ φονεύων, τυπέσθω καὶ ἐφορῶναι, ὡς ἀκουσίως φονεύων.

θ. *Περὶ μοιχῶν.* — Ὁ εἰς γυναῖκα ὑπανδρὸν μοιχῶν, βινοκοπεῖσθω καὶ αὐτὸς, καὶ ἡ μοιχαλὶς, ὡς ἐνευθεν χωρισμοῦ γινόμενου, καὶ ἀπωλείας τέκνων προσηρομένης, καὶ τοῦ Κυριακοῦ λόγου μὴ φυλαττομένου, τοῦ διδάσκοντος, ὅτι ὁ θεὸς εἰς σάρκα μίαν τοῦτους συνήνωσε· μετὰ δὲ τὸ βινοκοπηθῆναι τὴν μοιχαλίδα, λαμβάνειν αὐτὴν τὰ ἴδια αὐτῆς πράγματα, ἕπερ εἰσήγαγε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ μηδὲν ἔτερον· τὸν δὲ μοιχὸν ἐκ τῆς ἰδίας γυναικὸς μὴ χωρίζεσθαι, εἰ καὶ ἐβινοκοπήθη. Μετὰ πολλῆς δὲ ἀκριβείας τὸ περὶ μοιχείας ζητεῖσθω κεφάλαιον, καὶ ἐπιτηρεῖτωσαν οἱ ἀκροαταὶ τοὺς κατηγοροῦς τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως. Καὶ εἰ μὲν ἐστὶν ἴδιος ἀνὴρ, ἢ πατὴρ αὐτῆς, ἢ ὁ ἀδελφός, ἢ θεῖος ὁ κατηγορῶν, ἐπιστοτέρα ἢ πρόφασις τῆς ζητήσεως γίνεται· εἰ δὲ ἕτεροι εἰσὶν οἱ κατηγοροῦντες, δέον κανονίζεσθαι τὰ πρόσωπα, ποίας πολιτείας εἰσὶ, καὶ τοῦτους κατασφαλίζεσθαι, καὶ ἀπαιτεῖν αὐτοὺς τὴν περὶ τοῦτου ἀπίδειξιν. Καὶ εἰ μὲν ἀποδείξωσι τὴν μοιχείαν, βινοκοπεῖσθωσαν, ὃ τε μοιχὸς, καὶ ἡ μοιχαλὶς· εἰ δὲ οὐκ ἀποδείξωσιν, ἀλλὰ δι' ἔχθραν τινὰ τὴν κατηγορίαν ἐποίησαν, τὴν ταυτοπάθειαν οἱ συκοφάνται ἵκωμα νέτωσαν.

ι. *Περὶ φθορέων.* — Ὁ βιαζόμενος κόρην καὶ φθειρῶν αὐτὴν, βινοκοπεῖσθω.

ια. Ὁ τὴν ἀλλοτριαν μνήστην φθειρῶν, εἰ καὶ προεξέρῃσι τῆς κόρης τοῦτο ἐγένετο, βινοκοπεῖσθω.

ιβ. Ὁ φθειρῶν κόρην πρὸ τῆς ἡθῆς, ἤγουν πρὸ τοῦ τρισκαίδεκατοῦς χρόνου, βινοκοπεῖσθω· καὶ τὸ ἡμισυ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ παρεχέτω τῇ φθαρείᾳ κόρῃ.

ιγ. Ὁ ἀρπάζων μοναστρίαν ἢ παρθένον βιωτικὴν ἐξ οὐκοῦδή ποτε, ἐὰν φθειρῇ αὐτὴν, βινοκοπεῖσθω· οἱ δὲ ἐξ τὴν τοιαύτην ἀρπαγὴν συντρέχοντες, ἐφορῶναι.

ιδ. *Περὶ υἱομιμίτων.* — Οἱ αἱμομίχται, ἢ γονεῖς πρὸς τέκνα, ἢ τέκνα πρὸς γονεῖς, ἢ ἀδελφοὶ πρὸς ἀδελφάς, ἕξει τιμωρεῖσθωσαν· οἱ δὲ πρὸς ἄλλην συγγένειαν συμφθειρόμενοι, τοῦτοσσι πατὴρ εἰς γυναῖκα υἱοῦ, υἱὸς πρὸς γυναῖκα πατρὸς, ἤγουν πρὸς μητρικὴν, ἢ πατρὸς εἰς προγόνην, ἢ ἀδελφός εἰς γυναῖκα ἀδελφοῦ, ἢ θεῖος εἰς ἀνεψιάν, ἢ ἀνεψιὸς εἰς θεῖον, βινοκοπεῖσθωσαν. Ὅμοίως καὶ ὁ εἰς δύο ἀδελφάς εἰδήσει μιγνύμενος.

ιε. Ἐὰν γυνὴ κορναύσῃ, καὶ γένηται ἔγκυος, καὶ

successerit, conferant inter se iudices, et instrumenta considerent, per quæ cædes perpetrata fuit. Ac si quidem deprehenderit, fustibus solidis, aut magnis lapidibus, aut calcib. cædem admissam, auctori cædis manus amputator.

7. Sin levibus quibusdam instrumentis cædem fieri contigerit, auctor ejus verberator, et in exilium mittitor.

8. Qui in rixa manu percussit, et occidit, verberator et relegator, ut involuntarius homicida.

9. *De adulteris.* — Qui adulterium cum muliere maritata committit, tam ipse, quam adultera nares amittat : cum ex eo facto, divortium sequatur, et internecio liberorum proveniat, et Dominicum illud verbum non servatur, quo docemur, Deum in unam carnem hos conjunxisse. Posteaquam vero nares adulteræ præcisæ fuerint, res ipsa suas accipiat quas ad virum suum attulit, nec aliud quidquam : adulter autem ab uxore sua non separetur, tametsi nares ei præcisæ sint. Magna vero cum accuracione adulterii caput examinatur, et accusatores in ea causa iudices considerent. Ac si quidem vir ipsius est, aut pater mulieris, aut frater, aut patruus avunculusve, qui accusat : fide dignior sit examinis causa. Sin extranei sunt, qui accusationem instituunt, velut ad regulam quamdam explorandæ sunt personæ, qualem vitam agant, et cautiones ab iis, cum probationibus de admissis adulterio, exigendæ. Qui si commissum adulterium probaverint, tam adultero, quam adulteræ, nares præciduntur. Si non probaverint, sed ex inimicitia quadam accusationem instituerint, eadem pœnas ipsi calumniatores sustinento.

10. *De stupratoribus.* — Ei qui puellæ vim adfert, eamque stuprat, nares abscinduntur.

11. Ei qui sponsam alienam stuprat, licet hoc puella volente factum sit, nares abscinduntur.

12. Ei qui vitiat puellam ante pubertatem, hoc est, ante decimum tertium annum, nares abscinduntur, et semissem ille honorum suorum violatæ puellæ præstato.

13. Ei qui monastriam, vel mundanam virginem, cujuscumque sit, rapit ac stuprat, nares abscinduntur : et qui hac in rapina concurrerint, relegantur.

14. *De proprio sanguini se miscentibus.* — Qui cum proprio sanguine se commiscet, sive parentes cum liberis, sive liberi cum parentibus, vel fratres cum sororibus, gladio puniuntur. Eis vero, qui ex alio cognationis gradu invicem sibi stuprum intulerint, veluti pater nurui vel filius uxori patris, sive novercæ, vel vitricus privignæ, vel frater uxori fratris, vel patruus avunculusve filię fratris aut sororis, amitæ aut materteræ, nares abscinduntur. Similiter et illi, qui cum duabus sororibus sciens coiverit.

15. Si mulier scortata fuerit, et gravida facta

ventri suo struxerit insidias, ut abortiat, verberata A
relegator.

16. Qui cum puella virgine coivit, ea consentiente, parentibus ignorantibus, tandem re cognita, si velit eam uxorem ducere, parentibus virginis idem volentibus, matrimonium contrahitor. Si una partium nolit, et stuprator locuples sit, violatæ puellæ auri libram unam; si egentior, semissem patrimonii sui præstato. Si omnino sit pauper et inops, verberatus et tonsus relegator.

τὸ ἡμισυ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. Εἰ δὲ παντελῶς ὑπάρχη πένης καὶ ἀνεύπορος, τυπτόμενος καὶ κουρευόμενος ἐξοριζέσθω.

17. Qui non habet uxorem, et scortatur, sex allactis verberator.

18. Qui legitimam uxorem habet, ac in scortatione reprehenditur: veluti qui dictum illud Domini contemnit, quo docetur, Non scortaberis, allactis castigationis causa duodecim verberator.

Scholium. — Qui scortatur, inquit, si habet uxorem, duodecim allactis, hoc est, plagis, sive manclaviis, ut vulgo loquuntur, castigator.

19. Si quis uxorem habens, cum ancilla sua consueverit, re cognita, auferri ea debet a præside loci, et extra provinciam ab illo distrahi: pretio in fiscum inferendo.

20. Qui cum aliena ancilla scortatur, si sit honestior [al. locuples], huiusmodi delicti nomine domino ancillæ triginta sex solidos præstet: humilior autem, verberator, et in quantum potest, pro rata solidorum triginta sex solvat.

21. De pædiconibus. — Pædicones, tam is qui facit, quam qui patitur, gladio puniuntur. Sin is, qui patitur, minor annis duodecim inventus fuerit, ignoscitur ei: cum ætas ipsa sit indicio, non eum scire, quid patiat.

22. De ineuniibus jumenta. — Eis, qui cum brutis consuescunt, hoc est, qui jumenta ineunt, penis abscinditur.

23. De hypocritis. — Calumniatores, in quacumque causa calumniati fuerint, iisdem poenis tenentur.

24. De veneficis. — Magi et venefici, qui ut hominibus nocent, dæmones alloquuntur, gladio puniuntur.

25. Qui amuleta conficiunt, specie tenus ad hominum utilitatem, turpis lucri sui causa, publicatis bonis relegator.

26. Sive servus, sive ingenuus, qui quocumque prætextu potum dare deprehenditur, aut marito mulier, aut mulieri maritus, aut ancilla dominæ; atque hac occasione qui potum sumpsit exhibitum ab illo sibi, si cadat in morbum, quasi que defuat, et moriatur, gladio plectitor.

27. Ei qui cum monasteria scortatur, tamquam Ecclesiam Dei contumelia afficienti, nares abscinduntur propterea, quod etiam ipse adulterium commiserit, illa ab Ecclesia alienata: eadem executione adversus ipsam quoque servanda.

ἐπιβουλεύσῃ τῇ ἰδίᾳ γαστρὶ πρὸς τὸ ἐκτρώσθαι, τυπτόμενη ἐξοριζέσθω.

ις'. Ὁ συγγενόμενος κόρη παρθένου, προαιρέσει μὲν τῆς κόρης, ἀγνώμη [ἀγνοία] δὲ τῶν αὐτῆς γονέων, ἐν ὑστέρῳ τούτων διαγιγνώσκόντων [τούτου διαγιγνώσκόμενου], εἰ μὲν θελήσει λαβεῖν αὐτήν, καὶ θελήσῃ καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς, γινέσθω τὸν συνάλλαγμα. Εἰ δὲ ἐν τῶν μερῶν μὴ θελήσῃ, εἰ μὲν ἐστὶν εὐπορος ὁ φθορεὺς, δίδωτω τῇ κόρῃ τῇ φθορείῳ χρυσοῦ λίτραν μίαν· εἰ δὲ ἐστὶν ἐνδεέστερος, δίδωτω ὑπάρχη πένης καὶ ἀνεύπορος, τυπτόμενος καὶ κουρευόμενος ἐξοριζέσθω.

ιζ'. Ὁ μὴ ἔχων γυναῖκα, καὶ πορνεύων, τυπτεῖσθω ἀλλακτὰ ἕξ.

ιβ'. Ὁ γυναῖκα νομίμως ἔχων, καὶ εἰς πορνείαν εὐρισκόμενος, ὡς τὸ ῥήμα τοῦ Κυρίου καταφρονῶν, τὸ διδάσκον, Μὴ πορνεύσῃς, τυπτεῖσθω ἀλλακτὰ πρὸς σωφρονισμὸν δώδεκα.

Σχόλιον. — Ὁ πορνεύων, φησὶν, εἰ ἔχει γυναῖκα, διὰ ἰβ' ἀλλακτῶν, τουτέστι δαρμῶν, ἢ πρὸς τοὺς κοινοῖς λεγομένων μαγκλαδίων, σωφρονιζέσθω.

ιθ'. Ὁ ἔχων γυναῖκα, καὶ τῇ ἰδίᾳ συγγενόμενος δούλῃ, διαγιγνώσκόμενου τοῦ πράγματος, ταύτην ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἀρχόντος ἐπαίρεσθαι, καὶ περ' αὐτοῦ ὑπὲρ ἐπαρχίαν πιπράσκεσθαι· τῶν τιμῶν αὐτῆς εἰσκομιζόμενων ἐν τῷ μέρει τοῦ δημοσίου.

κ'. Ὁ πορνεύων εἰς δούλην ἀλλοτρίαν, ἐντιμος [ἀλλ. κατεύπορος] ὢν παρεχέτω ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτοῦ πτωίσματος τῶν αὐθέντη τῆς δούλης νομίματα τριάκοντα ἕξ. Εὐτέλης δὲ ὢν τυπτεῖσθω, καὶ εἰς ὃ εὐπορεῖ πρὸς ἀνάλογον τῶν λς' νομισμάτων δίδωτω.

κα'. Περὶ ἀσελγῶν. Οἱ ἀσελγεῖς, ὅ τε ποιῶν, καὶ ὁ ὑπομένων, ξίφει τιμωρεῖσθωσαν. Εἰ δὲ ὁ ὑπομένων ἦτονον τῶν ἰβ' ἐτῶν εὐρεθῇ, συγχωρεῖσθω ὡς τῆς ἡλικίας δηλούσης, μὴ εἰδέναι αὐτὸν τὸ εἰ ὅπου μένει.

κβ'. Περὶ κτηνοβατῶν. — Οἱ ἀλογευόμενοι, ἤτοι κτηνοβάται, καυλοκοπέσθωσαν.

κγ'. Περὶ συκοφαντῶν. — Οἱ συκοφάνται ἐν ὅσῳ ἂν αἰτία συκοφαντήσῃσι, τῇ ταυτοπαθείᾳ ὅπου ἐσθωσαν.

κδ'. Περὶ φαρμακῶν. — Οἱ γόητες καὶ οἱ φαρμακοὶ οἱ ἐπιβλάθῃ ἀνθρώπων προσκλοῦντες τοῖς δόξασιν, ξίφει τιμωρεῖσθωσαν.

κε'. Οἱ δὲ ποιῶντες φυλακτὰ τοῦ δοκεῖν ἐπιβλάθῃ ἀνθρώπων, διὰ ἰδίαν ἀισχροκέρδειαν, δημηνομενοὶ ἐξοριζέσθωσαν.

κς'. Ὁ εὐρισκόμενος, εἴτε δούλος, εἴτε ἐλεύθερος ἐπὶ προφάσει οἰαδῆποτε διδοῦς ποτὸν, εἴτε γυναικὶ, εἴτε ἀνδρὶ, εἴτε ἀνδρὶ γυναικὶ, εἴτε δούλῃ τῇ αὐθεντικῇ καὶ διὰ τῆς τοιαύτης προφάσεως ἀσθελεῖα περιπέσει λαβῶν τὸν ὑπὸ τούτου ποτὸν, καὶ συμβῆ αὐτὸν καταρῆσαι καὶ ἀποθανεῖν, ξίφει τιμωρεῖσθω.

κζ'. Ὁ πορνεύων εἰς μονάστριαν, ὡς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καθυβρίζων, φθνοκοπέσθω· διὸ καὶ κείνος μοιχείαν εἰργάσατο, τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς ἀλλοτριώσας· τῆς ὁμοίας καὶ ἐπ' αὐτῇ φυλαττομένης ἐπεξιλεύσας.

κη'. Ὁ ἀλλοτριῶς μητρὶ καὶ τῇ αὐτῆς θυγατρὶ ἄσφικτῶς ἐν εἰδήσει μιγνύμενος, βίνοκοπιέσθω· τῇ αὐτῇ ποιῆ καὶ τῆς ἐν εἰδήσει πλημμελησάσης αὐτῷ ὑποκαίμενης.

κθ'. Ὁ δύο γαμετὰς ἔχων, τυπτέσθω· ἐκδιωκομένου τοῦ ἐπιστάκτου γυναικὸς μετὰ τῶν ἐξ αὐτῆς τεχθέντων τέκνων.

λ'. Ὁ ἀλλοτριῶς ἀγέλης τῆς οἰαοθήποτε ἀπελασίαν ποιούμενος, ἐν μὲν πρώτοις τοῦτο ποιῶν, τυπτέσθω· δεύτερον δὲ, ἐξορίῃ παραπεμπέσθω· τρίτον δὲ, χειροκοπιέσθω· ἀφελόντων δηλονότι τῶν παρ' αὐτοῦ ἀλλουμένων τῇ ἰδίᾳ ἀποκαθίστασθαι δεσποτεῖα.

λα'. Ὁ ληστῶν, καὶ ἐνέδρας ποιῶν, καὶ φονεῶν, ἐν ᾧ κρατεῖται τόπῳ, φουρκιζέσθω.

לב'. Ὁ πρᾶγμα ἔχων μετὰ τινος, καὶ μὴ τῇ ἀρχῇ πρῶτων, ἀλλ' αὐτοθούλως εἴτε κατ' ἐξουσίαν, ἢ καὶ τινὰ δυναστείαν χειρὶ ἐπιβαίνων καὶ ἐπαίρων τὸ εἶπεσθαι εἰ μὴ κατὰ ἀλήθειαν τὸ ἴδιον ζητῶν τοῦτο ἐποίησεν, ἐκπιπέτω τοῦ ἰδίου πράγματος, καὶ ἀποδοσέσθω τῷ ἐτέρῳ. Εἰ δὲ καὶ ἀλλότριον τι ἐπῆρεν, ὡς τὸ μὲν τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἀρχοντος διερέσθω, ὡς μὴ ἀρχόμενος, καὶ αὐτοῦ γενόμενος ἐκδικος, καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν ἀποκατάστασιν ποιείσθω οὐπερ ἀφελέτω.

λγ'. Ὁ ἱερεὶς εἴτε ἐν ἐκκλησίᾳ, εἴτε ἐν λιτῇ ἐπιχειρῶν, τυπτόμενος ἐξορίζεσθω.

λδ'. Ὁ εἰσερχόμενος ἐν θυσιαστηρίῳ, ἐν ἡμέρᾳ ἢ κατ' ἐν νυκτὶ, καὶ τι τῶν ἱερῶν ἀφελόμενος, τυφλούσθω. Ὁ δὲ ἐξω τοῦ θυσιαστηρίου ἐπαίρων τι ἐκ τοῦ ναοῦ, διερέσθω ὡς ἀσεβῆς, καὶ κουρευόμενος ἐξορίζεσθω.

λε'. Οἱ διὰ τινὰς ἐχθρὰς ἢ ἀρπαγὰς πραγμάτων, ἢ ἐμπρησθῆν ἐν πόλει ποιούντες, πῦρ παραδιδόσθωσαν. Εἰ δὲ ἐξω πόλεως χωρία, ἢ ἀγρούς, ἢ οἰκίας ἀγρῶν ἐξεπίτηδες ἐμπρήσωσι, εἴσθαι τιμωρεῖσθωσαν. Εἰ δὲ τις τὴν καλάμην τοῦ ἰδίου χωραφίου, ἢ τὰς ἀκκῆδας βουλόμενος καῦσαι, ἐνέβαλε πῦρ κατ' αὐτῶν, τὸ δὲ πῦρ καὶ περαιτέρω προῆλθε, καὶ ἔκαυσε τὰ ἀλλότρια χωράφια, ἢ τὸν ἀλλότριον ἀμπελώνα· δεῖ περιεργάζεσθαι τὸν ἀκροατὴν, καὶ εἰ μὴ κατὰ ἀπειρίαν ἢ βῆθυσίαν τοῦ βαλόντος τὸ πῦρ τοῦτο γέγονε, τὸ ἀζημίον τῷ βλαθέντι ποιείτω· εἰ γὰρ ἐν ἡμερᾷ ἀνεμὸν πολὺν ἔχουσῃ τὸ πῦρ ἐβάλεν, ἢ καὶ μὴ παρεφύλαξε [παρεφύλαξατο] τὸ μὴ προελθεῖν τὸ πῦρ περαιτέρω, ὡς ἀμελήσας καὶ βῆθυσίαν καταδικάζεσθαι. Εἰ δὲ καὶ πάντα μὲν παρεφύλαξατο, ἀθρῖον δὲ πνεῦμα βλαίων ἐνέπνευσε, καὶ διὰ τοῦτο πορρωτέρω προῆλθε τὸ πῦρ, οὐ καταδικάζεται. Ἐν ἐκ τῶν συμβεβηκότων ἐμπουρισμοῦ ἐμπρησθῆ οἶκος τινος, καὶ ἐκκευθῶσι τινὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πραγμάτων, καὶ ἐκδράμῃ τὸ πῦρ, καὶ ἐμπρήσει τινὰ τῶν παρακειμένων αὐτῷ οἰκημάτων, ἀνέγκλητος ἔστω, ὡς ἀκουσῶν τοῦ τοιοῦτου ἐμπρησμοῦ γενομένου.

λς'. Οἱ τοὺς νεκροὺς ἐν τοῖς τάφοις ἐκδύοντες, χεῖροκοπιέσθωσαν.

λς'. Ὁ σῶμα ἐλεύθερον κλέπτων καὶ πιπράσκων, χεῖροκοπιέσθω.

λη'. Ὁ ὑπονοθεύων, καὶ κρύπτων, καὶ ἀφανῆ ποιῶν ἀλλότριον οἰκέτην, πρὸς τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ

28. Ei qui cum extranea matre, ac illius filia, sciens carnaliter se commiscet, nares absciuduntur: eidem pœna illa quoque subjicienda, quæ sciens cum illo delictum hoc admisit.

29. Qui duas uxores habet, verberator: ejciendâ muliercula illa extranea, cum natis ex ipsa liberis.

30. Abigeus, qui quemcumque grege: alienum abigit, si prima id vice faciat, verberator: si secunda, in exsilium mittitur: si tertia, manus ei absciuditor: iis scilicet, quæ ipsius culpa perduntur, domino suo restituendis.

31. Qui latrocinatur, et insidias locat, et cædes admittit, quo in loco capitur, ibidem furca suspenditor.

32. Qui cum aliquo negotium habet, nec magistratum compellat, sed proprio consilio, sive potestate, sive potentia quadam fretus, manu invadit et quidvis aufert: siquidem reipsa quod suum est quaerens, id fecit; re sua cadat, eamque alteri restituat. Sin alienum quid abstulit, a præside loci flagris cæditur, veluti qui, cum magistratum non gereret, suimetipsius se vindicem fecerit, atque ita quod abstulit, restituat.

33. Qui sacerdotem sive in ecclesia, sive in litania aggreditur, verberatus relegatur.

34. Qui sacrarium ingressus, interdum vel noctu, sacrorum aliquid inde aufert, excæcator. Qui vero extra sacrarium e templo quid aufert, flagris ut impius cæditur, et tonsus exsilio mulcatur.

35. Qui propter inimicitias quasdam, in urbe reum direptiones aut incendium faciunt, igni traduntur. Sin extra urbem fundos, aut agros, aut agrorum ædificia, data opera incenderint, gladio puniuntur. Si quis autem stipulas agri sui, vel sentes exurere volens, ignem in eas injecerit, et ignis ille ulterius serpserit, atque alienos fundos, aut vineam alienam exusserit: iudex eam rem curioso perquirere debet, ac siquidem per imperitiam vel culpam ejus, qui ignem illum injecit, hoc factum fuit: damnum hic datum illi, qui passus est, compenset. Nam si die, quo ventus flabat vehemens, ignem immisit: aut si non cavet, ne latius ignis serperet: veluti negligens et lætæ culpæ adfuit condemnatur. Sin cum sibi cavisset in omnibus, subito ventus impetuosis irruit, eaque de causa lætus ignis ille serpsit: non condemnatur. Si cum ignem in alicujus domo accendi contigisset, ea domus igne correpta fuerit, et ipsiusmet domini res quædam exustæ: deinde progressus ignis, ædificia quædam contigua damnis corripuerit, extra culpam esto, veluti quo invito incendium illud acciderit.

36. Eis, qui mortuos in sepulcris exuunt, manus absciuditor.

37. Ei, qui corpus liberum furatur ac distrahit, manus absciuditor.

38. Qui sollicitat, et celat, et nusquam apparere facit alienum servum, præter ejus sorvi restitutio-

nem, etiam alium domino servum, vel pretium ejus A præstet.

39. Qui furatur in fossato, sive in expeditione, si arma, verberator : si jumentum, manus ei abscinditur.

40. At vero qui aliis in loco republicæ furatur, cum id prima vice facit, siquidem liber est, et locuples, præter restitutionem furtivæ rei, duplum deinde pretium ejus præstat : sin inops, verberator et in exsilium mittitur. Secunda vero vice, manus ei abscinditur.

41. Servi furis dominus, si servum ejusmodi retinere vult, damnum datum illi, qui passus est, compenset : at si servum eundem nolit habere, tradat eum in proprietatem solidam illi, qui furtum passus est.

42. Manichæi et Montanistæ, gladio puniuntur.

43. Qui specie tenus uxorem ducit eam, quæ ex sacro et salutari baptisate facta est ipsi commater, vel cum ea sine nuptiis carnales in complexu venit, hoc ergo qui facinus admittit, post amborum a se invicem direptum, adulterorum pœnæ subjicitur, hoc est, tam ipsi, quam illi nares abscinduntur.

44. Si quis in maritalitatem commatrem suam hujusmodi quid admittit deprehensus fuerit, tam ipse, quam illa, præter narium præcisionem, etiam acriter verberantur.

45. Qui a die præsentis matrimonio conjunguntur liberi fratrum, et horum liberi dumtaxat : vel etiam pater et filius cum matre ac filia, vel duo fratres cum duabus sororibus : præter separationem, etiam verberantur.

46. Falsariis monetæ, manus amputator.

47. Qui in hostium manus venerunt, et inculpata fidem nostram Christianam abnegarunt, postliminio revertentes, ad ecclesiam remittuntur.

48. Qui uxori suæ condonat et permittit adulterium, verberatus relegatur : adulteræ vero et adultero nares amputantur.

49. Qui alienam in silvam ignem immisit, vel arbores ex ea cædit, in duplum condemnatur.

50. Qui aliena pecora inclusit, et fame corruptit, vel alio quo modo necavit, in duplum condemnatur.

51. Si arietes aut boves congressi fuerint, et prior aggressus mortem oppetiverit, dominus illius, a quo mors est illata, non convenitur. Si vero moriatur id, quod invasum fuit, interfecti dominus convenitur, et dat animal id, quod alterum occidit; vel ei, qui damnum accepit, indemnitate præstat.

52. Si quis equum commodato ceperit usque ad certum locum, et ultra locum illum determinatum secum abduxerit, aut miserit : damnum ei forte datum, vel mors, ad eum spectat, qui commodato cepit, et indemnitas equi domino præstari debet.

τοιοῦτου δούλου καὶ ἕτερον τῷ κυρίῳ αὐτοῦ οἰκέτην, ἢ τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ τιμὰς δίδωτω.

λθ'. Ὁ κλέπτων ἐν φουσατῷ, ἤτοι ἐν ἐξπεδίῳ, εἰ μὲν ὄπλα, τυπτέσθω· εἰ δὲ ἄλογον, χειροκοπέσθω.

μ'. Ὁ κλέπτων ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τῆς πολιτείας, ἐν πρώτοις μὲν τοῦτο ποιῶν, ἐὰν ἐλεύθερός ἐστι, καὶ εὐπορεῖ, πρὸς τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ κλαπέντος, μετὰ τοῦτο διπλὴν τῆν τοῦ κλαπέντος τιμὴν παρεχέτω· εἰ δὲ ἄπορος, τυπτέσθω καὶ ἐξοριζέσθω. Δεύτερον δὲ, χειροκοπέσθω.

μα'. Ὁ τοῦ κλέπτου δούλου κύριος, εἰ μὲν βούλεται ἔχειν τὸν τοιοῦτον οἰκέτην, τὸ ἀζημίον ποιεῖται τῷ κλαπέντι· μὴ βουλόμενος δὲ ἔχειν τὸν αὐτὸν οἰκέτην, τοῦτον ἀποδιδῶτω εἰς τελείαν δεσποτείαν τῷ B τῇ κλοπῇ ὑπομείναντι.

μβ'. Οἱ Μανιχαῖοι καὶ οἱ Μωντάνοι, ξίφει τιμωρεῖσθωσαν.

μγ'. Ὁ πρὸς γάμον τῷ δοκεῖν ἀγόμενος τὴν ἐκ τοῦ ἀγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος γενομένην αὐτῷ σύντεκνον, ἢ καὶ σαρκικῶς ταύτην ἀνευ γάμου συμπλεκόμενος, ὁ τοῦτο πλημμελῶν, μετὰ τὸ ἀποδιωχθῆναι αὐτοῦς ἀπ' ἀλλήλων, τῇ τῶν μοιχῶν ποιῆθῃ καθυποβαλλέσθω, ἢ γον αὐτὸς κάκεινη βίνοκοπέσθω.

μδ'. Εἰ τις εἰς ὑπανδρον σύντεκνον αὐτοῦ τι τοιοῦτον εὐρεθῇ ποιῶν, καὶ αὐτὸν καὶ ταύτην πρὸς τῇ ἔκτομῃ τῆς βίτης καὶ σφόδρα τύπτεσθαι.

με'. Οἱ ἀπὸ τοῦ παρόντος πρὸς γάμον συναπτόμενοι ἐξάδελφοι, καὶ τὰ τούτων τέκνα καὶ μόνον, ἢ καὶ πετῆρ καὶ υἱὸς πρὸς μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ δύο ἀδελφοὶ εἰς δύο ἀδελφάς, πρὸς τῷ χωρισμῷ καὶ τυπτέσθωσαν.

μς'. Οἱ παραχαράκται μονήτας, χειροκοπέσθωσαν.

μζ'. Οἱ ὑπὸ τῶν πολεμίων χειρωθέντες, καὶ τὴν ἀμώμητον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστιν ἀπειρησάμενοι, ὑποστρέφοντες ἐν τῇ πολιτείᾳ, τῇ ἐκκλησίᾳ παραπεμπέσθωσαν.

μη'. Ὁ τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ μοιχείαν ἦν γινώσκων [συγγινώσκων], καὶ παραχωρῶν, τυπτόμενος ἐξοριζέσθω· ἢ δὲ μοιχαλὶς καὶ ὁ μοιχὸς βίνοκοπέσθωσαν.

μβ'. Ὁ πῦρ ἐμβαλὼν ἐν ἀλλοτρίᾳ ὕλῃ, ἢ κόπτεσθαι ἐξ αὐτῆς δένδρα, εἰς τὸ διπλάσιον καταδικάζεται.

ν'. Ὁ ἀποκλείσας ἀλλοτρία θράγματα, καὶ λίμνη διαφθείρας, ἢ ἄλλως πως ἀνελὼν, εἰς τὸ διπλάσιον καταδικάζεται.

να'. Ἐὰν κριοὶ ἢ βόες συνέλθωσιν, εἰ μὲν ὁ πρῶτος ἐπελθὼν ἐφονεύθη, οὐκ ἐνάγεται ὁ κύριος τοῦ φονεύσαντος· εἰ δὲ καθ' οὗ ἐπῆλθεν ἀποθάνη, ἐνάγεται ὁ κύριος τοῦ φονεύσαντος, καὶ ἐκδίδωσι τὸ ζῶον τῷ φονεύσαντι, ἢ τὸ ἀζημίον τῷ βλαβέντι ποιεῖται.

νβ'. Ἐὰν χρήσῃται τις ἵππον ἕως ὠρισμένου τόπου, ὑπὲρ δὲ τὸν ὀρισθέντα τόπον τοῦτον ἀπενέγκῃ ἢ πέμψῃ, τὴν, ὡς εἰκόσ, γενομένην βλάβην ἐπ' αὐτῷ ἢ θάνατον, τὸν χρησάμενον ὀρεῖν, καὶ τὸ ἀζημίον περιποιεῖσθαι τῷ κυρίῳ τοῦ ἵππου.

νη. Οἱ αὐτόματοι, ἦτοι εἰς τοὺς πολεμίους προσ-
έρχοντες, ζήφει τιμωρεῖσθωσαν.

Τῷ ΑΝΑΓΝΩΣΤῆ ΧΑΙΡΕΙΝ.

Ἐνταῦθα τέλος ἔσχε τὸ ἐν τῶν ἀντιγράφων τῆς
ἐπανορθώσεως τῶν νόμων Ἀέοντος καὶ Κωνσταντίνου.
Ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἔπονται πλεῖστα ὄσα ἐκ τινος ἄλλου
συντάγματος νομικοῦ, ὅπερ ἄρα μὴ εἶναι τῆς εἰρη-
μῆνης ἐπανορθώσεως, δῆλόν ἔστιν ἐξ αὐτῶν τοῦ ταύ-
χου; τίτλων, οὓς ἐνθάδε ὑπεστρώσαμεν.

Tit. κθ'. Περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ
περὶ ἐπισκόπων, καὶ μοναχῶν, καὶ κληρικῶν.

Tit. λ'. Περὶ μνηστείας καὶ ἀρραβίωνων.

Tit. λβ'. Περὶ δωρεῶν μνηστείας.

Tit. λγ'. Περὶ κικωλιμένων γάμων.

Tit. λδ'. Περὶ ὕρου καὶ διαθήσεως γάμου.

Tit. λε'. Περὶ τοῦ, διαλυομένων συνοικεσιῶν, ἢ
περὶ κατὰ πῶλον τρόπον ἀπαίτεται· καὶ περὶ δια-
μετρίσεως αὐτῆς.

Tit. λς'. Περὶ δωρεῶν μεταξὺ ἀνδρῶς καὶ γυναι-
κός.

Tit. λς'. Περὶ ἐκδικήσεως προικῆς, καὶ περὶ πά-
του, καὶ δικαίου προικῆς, καὶ τῶν βαρῶν αὐτῆς.

Tit. λζ'. Περὶ λύσεως γάμου, καὶ τῶν αἰτίων αὐ-
τῆς· καὶ περὶ παίδων νόθων, καὶ ἀθεμιτογαμίας.

Tit. λη'. Περὶ δωρεῶν, καὶ περὶ ἀνατροπῆς δω-
ρεῶν.

Tit. λθ'. Περὶ Φαλκιδίου νόμου, καὶ μέτρου δω-
ρεῶν.

Tit. μ'. Περὶ κληρονομιῶν καὶ Φαλκιδίου.

Tit. μα'. Περὶ κληρονόμων καὶ ἀποκλήρων.

Tit. μβ'. Περὶ συνεισοφράς.

Tit. μγ'. Περὶ ἀποκαταστάσεως.

Tit. μδ'. Περὶ τοῦ δύνασθαι τοὺς παῖδας κατὰ τῶν
ἐκτροφεύοντων γονέων ἀποκαθίστασθαι.

Tit. με'. Περὶ κωδικέλλου.

Tit. μς'. Περὶ τοῦ τὰς ἀποκαταστάσεις μέχρις
ἐκείνου βαθμοῦ κρατεῖν.

Tit. μζ'. Περὶ ἐλευθερώσεων.

Tit. μη'. Περὶ ἀρχόντων, καὶ δικαστῶν, καὶ τῆς
ψήφου αὐτῶν καὶ περὶ συνηόρων, καὶ περὶ προσ-
εγγειῶν.

Tit. μθ'. Περὶ δημοσίων πραγμάτων, καὶ ὑποτε-
λεσίων, καὶ ἐξισωτῶν.

Tit. ν'. Περὶ νόμου φυσικοῦ, ἐθνικοῦ, καὶ πολιτι-
κοῦ

Tit. να'. Περὶ τῆς νόμου καὶ φάκτου ἀγνοίας, καὶ
περὶ ἀμφιβαλλομένων.

Tit. νβ'. Περὶ παίδων κυοφορομένων, καὶ περὶ
ζαινομένων.

Tit. νγ'. Περὶ νομῆς, καὶ χρήσεως νομῆς, καὶ χρεῖ-
σεως καρπῶν.

Tit. νδ'. Περὶ διαθήκης αὐτεξουσίων καὶ ὑπεξου-
σίων.

Tit. νε'. Περὶ διαθήκης ἀπαλευθέρων.

Tit. νς'. Περὶ ἀνατροπῆς διαθήκης.

Tit. νζ'. Περὶ ἐλευθεριῶν.

Tit. νη'. Περὶ ληγαταρίου.

Tit. νθ'. Περὶ ἐπιτρόπων.

53. Transfugæ, sive qui ad hostes se conferunt,
gladio plectuntor.

LECTORI SALUTEM.

Hic finem habebat unum exemplar correctionis
legum Leonis et Constantini. Sed in altero plurima
sane sequuntur ex alio quodam de jure commentario,
quæ non pertinere ad dictam correctionem mani-
festum est ex ipsis operis ejus titulis, quos hoc loco
subjecimus.

Tit. 29. De rebus ecclesiasticis, et de episcopis,
et monachis, et clericis.

Tit. 30. De sponsalibus et arrhis.

Tit. 31. De donationibus sponsalitiis.

Tit. 32. De nuptiis prohibitis.

B Tit. 33. De conditione et dispositione dotale.

Tit. 34. Quomodo solutis matrimoniis dos petat-
ur, et de dotis æstimatione.

Tit. 35. De donationibus inter virum et uxorem.

Tit. 36. De evictione dotis, et de pacto, et jure
dotis, et oneribus ejus.

Tit. 37. De nuptiis solvendis, et causis solutio-
nis, deque liberis illegitimis, et incestu.

Tit. 38. De donationibus, et iisdem rescindendis.

Tit. 39. De lege Falcidia, et modo donationum.

Tit. 40. De hæreditatibus, et Falcidia.

C Tit. 41. De hæredibus et exhæredatis.

Tit. 42. De collatione.

Tit. 43. De in integrum restitutione.

Tit. 44. Quod liberi contra parentes tutores in
integrum restitui possint.

Tit. 45. De codicillo.

Tit. 46. Quod in integrum restitutiones ad unam
usque gradum valere debeant.

Tit. 47. De manumissionibus.

Tit. 48. De magistratibus, et iudicibus, et eorum
sententia : et de advocatis, deque pænis pecunia-
riis.

Tit. 49. De publicis rebus, et vectigalibus, et per-
zequatoribus.

D Tit. 50. De jure naturali, gentium, et civili.

Tit. 51. De juris et facti ignorantia, et de ambi-
guis.

Tit. 52. De liberis, qui adhuc in ventre gestan-
tur, et de furiosis.

Tit. 53. De possessione, et usu possessionis, et de
usufructu.

Tit. 54. De testamento eorum, qui sui, et qui
alieni juris sunt.

Tit. 55. De testamento libertorum.

Tit. 56. De testamento rescindendo.

Tit. 57. De libertatibus.

Tit. 58. De legatorio.

Tit. 59. De tutoribus.

Tit. 60. Quando creditores agero debeant adversus hæredes defunctorum.

Tit. 61. Quod reliquæ (4) Christianorum injuriis a creditoribus affici non debeant.

Tit. 62. De novis operibus.

Tit. 63. De pœnis.

Tit. 64. De spoliis dividendis.

Tit. 65. De vi, et raptu rerum et agris, et incendiis, et sepulchris.

Tit. 66. De his, quæ in fiscum publicantur, et de inquirendis, et deportandis.

Tit. 67. De injuriis.

Tit. 68. De liberorum servorumque delictis.

Tit. 69. De calumniatoribus, et accusatoribus, et delatoribus, deque falso, et de thesauro.

Tit. 70. De furibus, et receptoribus, et sacrilegis, et plagiaris.

Tit. 71. De pœnis militaribus, ex Ruso, et de legibus ordinum militarium.

Tit. 72. De societate contrahenda, et solvenda.

Tit. 73. De pacto, et convento, et transactione, et de his, quæ patrocinii nomine dantur.

TITULUS. . . .

De spoliis dividendis.

Qui in hostem pugnandi causa egredientur, cavere debent ab omni dicto et facio pravo, mentemque suam et precationem ad solum Deum directam habere, consilioque adhibito prælium committere. Nam auxilium, cum corde consilii pleno, a Deo datur. Non enim in multitudine copiarum victoria belli posita est, sed a Deo victoriam concedente proficiscitur.

2. Sextam partem spoliiorum fisco consecrari oportet, et quidquid omnino superat, id populum universum ex æqua et in æquam portionem partiri, sive quis magnus, sive parvus sit. Sufficit enim præfectis incrementum stipendiorum suorum. Quod si reperti quidam præfecti fuerint, qui viriliter in hostem ferantur: eis prætor exercitus aliquid de indicata sexta parte fisci largiatur, et ipsos ex ratione decori sustentet. Cæteram pro ratione portionis eorum, qui pugnas intersunt, erit et illorum portio qui ad tulorum sive impedimentorum custodiam sese conferunt.

TITULUS. . . .

De militibus, qui generi sunt, et sacerdotum domos ingredientur, et inferunt stipendia sua, laboresque sustinent.

Statuerunt pii et amantes justitiæ imperatores nostri, juxta religiosas leges, ut omnes quis species et res, quas in ejusmodi domum intulit, sic auferat, ut nihil ex his desit; tum quidquid eam consistit ex largitionibus imperatoris, et gladio suo

(4) Id est, cadavera.

(5) Incertum cujus operis hoc fragmentum sit.

Tit. 74. Περι τοῦ πότε δεῖ ἀνάγειν τοὺς δανειστὰς κατὰ τῶν κληρονόμων τῶν τελευταίωντων.

Tit. 75. Περι τοῦ μὴ ἐνυβρίζεσθαι τὰ τῶν Χριστιανῶν λείψανα παρὰ τῶν δανειστῶν.

Tit. 76. Περι καινοτομιῶν.

Tit. 77. Περι ποιῶν.

Tit. 78. Περι διαμερισμοῦ σκύλων.

Tit. 79. Περι βίας καὶ ἀρπαγῆς πραγμάτων, καὶ ἀγρῶν, καὶ περὶ ἐμπροσημῶν, καὶ τάφων.

Tit. 80. Περι τῶν δημευομένων ἐν τῷ φίσκῳ, καὶ περὶ ἀναζητουμένων, καὶ δεπορτατευομένων.

Tit. 81. Περι ἕβρεων.

Tit. 82. Περι ἁμαρτημάτων τῶν ἐλευθέρων τε καὶ δούλων.

Tit. 83. Περι συκοφαντῶν, καὶ κατηγόρων, καὶ δηλατόρων, καὶ περὶ πλαστοῦ, καὶ περὶ θησαυροῦ.

Tit. 84. Περι κλεπτῶν, καὶ ὑποδεκτῶν, καὶ ἱεροσύλων, καὶ ἐξανδραποδιστῶν.

Tit. 85. Περι στρατιωτικῶν ἐπιτιμίων, ἐκ τοῦ Γούφου, καὶ τῶν τακτικῶν

Tit. 86. Περι συστάσεως κοινωνίας, καὶ λύσεως αὐτῆς.

Tit. 87. Περι πάκτου, καὶ συμφώνου, καὶ ἐπιλύσεως, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ προστασίᾳ δίδομένων.

TITULOS (5). . . .

Περὶ μερισμοῦ σκύλων.

α'. Τοὺς ἐξερχομένους εἰς ἐχθροὺς ἐπὶ κλίμα, φυλάξαι δεῖ ἀπὸ παντὸς πονηροῦ βήματος καὶ πρᾶγματος, καὶ πρὸς μόνον τὸν θεὸν τὸν νοῦν αὐτῶν ἔχειν καὶ τὴν δέησιν, καὶ μετὰ συμβουλίας ποιήσασκε τὸν πόλεμον. Βοήθεια γὰρ ἐκ θεοῦ δίδεται μετὰ καρδίας βουλευτικῆς. Οὐκ ἐν πλήθει γὰρ δυναμείως νίκη πολέμου, ἀλλ' ἐκ θεοῦ παρέχοντος νίκην.

β'. Τὸ ἕκτον μέρος ἀφιερῶσθαι δεῖ τῷ δημοσίῳ, καὶ τὰ λοιπὸν πᾶν μέρος πάντας τοὺς λαοὺς ἐπίσης καὶ ἐπ' ἰσῆς μοίρας μερίζεσθαι, τὸν μέγαν, καὶ τὸν μικρόν. Ἄρκαί γάρ τοις ἔρχοισιν ἡ κρήνη τῶν βογῶν αὐτῶν. Εἰ δὲ εὐρεθῶσι τινες ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχόντων ἀνδραειῶς φερόμενοι, ὁ εὐρισκόμενος στρατηγὸς ἐκ τοῦ εἰρημένου ἔκτου μέρος τοῦ δημοσίου ἵνα παράσχῃ, καὶ κατὰ τὸ κρῖνον συγκροτήσῃ αὐτοῦς. Κατὰ δὲ τὴν μερίδα τοῦ εὐρισκομένου εἰς τὸν πόλεμον, οὕτως ἔστω καὶ ἡ μερίδα τῶν ἐν τοῖς τοῦβλοῖς [τούλδοις] ἀπερχομένων.

TITULOS. . . .

Περὶ γαμβρῶν στρατιωτῶν, εἰσπερχομένων εἰς οἴκους, καὶ εἰσφερόντων τὰς βόθρας αὐτῶν, καὶ καμάντους ποιούντων.

Ἐκρίναν οἱ εὐσεβεῖς καὶ φιλοδικαιοὶ ἡμῶν βασιλεῖς κατὰ τοὺς εὐσεβεῖς νόμους, ἵνα πάντα τις, ἀπὸ εἰσθήγαγεν εἰδῆ καὶ πράγματα ἐν τῷ τοιοῦτῳ αἴματι, ἐπάρη ἀνελλιπῶς, καὶ εἰς τὸν φανῆ ἔσχηκας ἐπὶ βασιλικῶν διορημάτων, καὶ ἐκ τοῦ σταθίου αὐτοῦ,

Differunt hæc quidem ab iis, quæ titulo LVI libi, cujus et alios hic titulos dedimus, leguntur.

περ φαίνεται εισαγών ἐν τῷ τοιούτῳ ὄκτῳ A adquisisse : cum stipendiis suis, quæ constat autou· προδῆλω; τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ κατα-
μένου ἄσπερ ἐποίησεν εἰς αὐτὸν ἐξόδους, τω-
εἰς στρατιωτικὴν ἐξόπλισιν, εἰς δαπάνην
καὶ εἰς φορεσίαν, καὶ ἀπλῶς, εἴ τι δυνήθη
τῆσαι· δεδωκίναί εἰς ἀγοράστας καὶ ἐξόδους
aliquid emeret, et expensas faceret.

CONSTANTINI IMP.

PORPHYROGENITI

NOVELLÆ CONSTITUTIONES.

(Lewenklay. Jus Græco Romanum. Francofurti 1598 fol.)

ITUM EDITORUM. — Non secus ac Novellæ Constitutiones Leonis Sapientis, Novellæ Constitutiones ntini Porphyrogeniti fore omnes de rebus ecclesiasticis tractant; exempli gratia, de Patriarcha, de xo, de sponsalibus, de monasteriis, de pauperibus et similibus argumentis. Eadem de causa supra us *Delectum legum*, qui ad jus civile ecclesiasticum manifeste pertinet.

A.

ἐκποίησης (I) κτημάτων, καὶ προτιμῆ-
: συγγενῶν καὶ κοινωτῶν καὶ ἀναμιγμέ-
καὶ συμπαράκειμένων ὁμοταλῶς καὶ συ-
ῆς ἡνωμένων, καὶ τῶν τοουμένων ὁμοταλῶν,
ωρ καὶ ἀγριδίων, καὶ κωλύσεως δυνατῶν
ῶπων, καὶ ἐκποίησης στρατιωτικῶν κτη-
μ.

ὡς νόμος ἐστὶν ἵνα μηδὲς παρὰ συγγενῶν
νῶν ἐμποδίζηται πωλεῖν οἷς ἂν ἐβλήσειαν,
ων καὶ συγγενεῖς καὶ κοινωτοὺς πωλεῖν ἄκω-

anc novellam illustrat commentariolus, qui
Paris. Reg. Gr. 1555 fol. 4 sq. habetur,
ie hic subjicere libet. Est autem hujus-
'H περὶ προτιμῆσεως νεαρὰ κυροῦ Ῥωμι-
ῶ Ἀνακτινοῦ. Γίνωσκε δὲ ἡ περὶ προτιμῆ-
πρὸ ε' βαθμοῦς ἐθετο τῆς προτιμῆσεως τοιού-
σαν, φησὶ, πωλεῖται ἀκίνητον πρᾶγμα οἷον
ἢ ἀμπελιῶν ἢ χωράφιον ἢ ἐλαιῶν ἢ προ-
ἢ τι τοιοῦτον, ὁ πωλὼν ὀφείλει προσκα-
εἰς τὴν τοῦτο ἄγορᾴν πρῶτον τοὺς ἀναμιγ-
ῶν; συγγενεῖς. Τίνας δὲ εἰσὶν οἱ ἀναμιγ-
νοι συγγενεῖς, μάνθανε· οἷον ὁ ἐμὸς καὶ σὸς
εἰσεύστησαν ἀδιάθετος, καὶ οἱ γονεῖς ἡμῶν
ἴσαν διαίρησαι τὴν γονικὴν καὶ πατρῴαν
κῶστασιν. Ἡμεῖς δὲ πάλιν ἐμείναμεν ἀδαι-
ῶ ἀναμιγμένοι καὶ ἐπικολῶς; ταύτην κατ-
οἷον τὰ οἰκήματα, τὴν ἀμπελιῶνα καὶ τὴ
. Καὶ ποτὲ μὲν ἐσπείρον ἐγὼ τοῦτο τὸ γω-
καὶ σὺ ἐδ' ἕτερον, ποτὲ δὲ ἐγὼ ἐκεῖνο τὸ παρὰ
ἴρην, σὺ δὲ τὸ παρ' ἐμοῦ, ἢ καὶ τὰ αὐτὰ κοι-
ἴ ἀναμιγμένοι; ἐσπείραμεν τὸ αὐτὸ καὶ
ἐμπελῶν ἢ τοῖς οἰκήμασιν. Ἡμεῖς; οὖν εἰδῶ-
κοιαῦτα ἀκίνητα πράγματα ἀναμιγμένως
ἴα καὶ δεσπόζομεν. Καὶ ὅταν τις ἡμῶν τῶν
ἴσχοντων βούληται τὸ μέρος αὐτοῦ ἀδαιρέ-
αλῆσαι, ὁ ἕτερος; παντὸς ἀνθρώπου οἷος ἂν

I.

De alienatione fundorum, ac praelatione propin-
quorum, et consortium, et permittorum, et sub
eodem titulo collationis adjacentium, et contiguo
unitorum : deque prædiis et agris, qui sub eodem
titulo pendere vectigal intelliguntur : et de cobi-
bendis personis potentibus, ac militarium fundorum
alienatione.

Antiqua lex est, (l. 14 C. de contrah. empf. et
vend.), ne quis a propinquis vel consortibus impe-
diatur, quo minus vendat, quibus velit : permit-

καὶ εἴη προτιμᾶται ἰεῖς τὴν ἐξώνησιν τοῦ τοιούτου
ἀκινήτου μέρους εἴτε χωραφίου εἴτε ἀμπελιῶνος
εἴτε οἰκῆματος. Οὗτοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ ἀναμιγμέ-
νο; συγγενεῖς. Οἱ γὰρ λέγοντες τὸ ἀναμιγμένον
διὰ τὴν συγγένειαν εἶναι, ἢ ἐξ ἀγκωσίας λέγουσι καὶ
ἀμαθείας ἢ ὡς χρησιμεῦσιν αὐτοῖς; μὴ αἰσχυρόμενοι
διὰ τὸ θέλημα αὐτῶν τὴν τοσαύτην χωρικίαν. Τίς
γὰρ ποτε γράμματα μαθῶν καὶ τῆς ἡμετέρας δια-
λέκτου γινώσκων τὴν ἐνοσίαν τοσοῦτο βαρβαρικῶς
νοῆσαι τὸν τὴν νεαρὰν ἐκδόντα σφώτατον νομοθέτην
καὶ ὀπογραφεῖα τοῦ βασιλέως δὲ συμπεπλεγμένους
ἐκάλεσεν ἢ ἀναμιγμένους τοὺς συγγενεῖς διὰ τὴν
ἀναμιγνὴν τοῦ αἵματος. Πᾶς γὰρ ἀνθρώπος ἴσον
αἷμα ἔχει καὶ ὁ συγγενὴς πρὸς τὸν συγγενῆ οὐ λέ-
γεται ἔχειν ἀναμιγμένον αἷμα· εἴθε δὲ μὴδὲ κατὰ
τὰδεξῆσαι Χριστιανὸς ἴνα ἀναμιγνῆ τὸ αἷμα αὐτοῦ
μετὰ τοῦ αἵματος τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ. Τοῦτο γὰρ
οἱ ποιοῦντες καὶ αἰμομύκται εἰσὶ καὶ κολάζονται.
Ἀναμιγνύουσι δὲ αἵματα αὐτῶν ὁ ξένος ἀνὴρ πρὸς
ξένην κόρην. Ταῦτα μὲν οὖν εἰσὶ τὰ τοῦ πρώτου
βαθμοῦ. Ὁ δὲ δεῦτερος βαθμὸς τῆς προτιμῆσεως
εἰσὶν οἱ συμπεπλεγμένοι συγγενεῖς; οὕτως, οἷον νοῆ-
σωμεν τοῦτο ἐπὶ παραδείγματος τοιοῦτου. Οἱ δύο
ἐκεῖνοι πρῶτοι ἐξάδελφοι σὸς προεγράψαμεν ἠθέλη-
σαν ἐκουσίως καὶ μέρος τῆς κοινῆς ἐκείνης κληρο-
νομίας ἀειπρέτως ἐπώλησαν, οἷον τὸ τρίτον τῆς

iens, ut tam propinqui, quam consortes, ulla sine prohibitione vendant sua quibuslibet, tam divise, quam ex indiviso. Alia vero lex (l. un. C. non licere habitat. lib. xi.) e diverso vetat, ne cui liceat alteri vendere, quam metromcomie suae duntaxat habitatoribus. Nos autem pariter et de tributariis subditisque nostris, et de vectigalibus publicis, et de reliqua militari et civili functione collationeque multum solliciti, quod in his sibi contrarium et necdum esse definitum videtur, per sacram hanc constitutionem nostram oratione perspicua et compendiarie corrigentes.

1. Sancimus ex hoc tempore in quavis civitate, loco, provincia, ut si qui forte velut ex cognatione,

τοιαύτης ὑποστάσεως πρὸς τινὰς δύο ἢ τρεῖς ξένους κοινωνούς, καὶ ἐποίησαν αὐτοὺς εἰς τὴν ὑπόστασιν ταύτης κοινωνούς καὶ ἐνέμοντο καὶ ἐδέσποζον καὶ κείνοι σὺν τοῖς ἐξάδελφοῖς οὕτως τὴν ὑπόστασιν ὡσπερ ἐκείνοι. Τί δὲ ἐστὶ τὸ οὕτως ἦγον συμπεπλεγμένοι καὶ ἀναμιγμένοι ὡς οἱ ἐξάδελφοι; Ἐὰν οὖν πωλεῖται χωράφιόν τι ἢ ἀμπελῶν τῆς τοιαύτης ὑποστάσεως ἢ ἄλλο ἀκίνητον προτιμότερός ἐστὶν ὁ συγγενὴς αὐτοῦ ὁ οὕτως ἀναμιγμένος εἰς τὸ μέρος τοῦ συγγενούς ἦγον ὁ συμπεπλεγμένος. Τοῦτο γὰρ ἄλλοι τὸ οὕτως ἀναμιγμένος ἦγον συμπεπλεγμένος. Καὶ μόνος ἵνα ἀγοράσῃ τοῦτο ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ, οὐ μὴν καὶ ὁ ξένος ὁ ἀναμιγμένος ὁμοίως. Δέσσει ὁ ἐξάδελφος ἔχει δύο δίκαια τὸ τῆς συγγενείας καὶ τὸ τῆς ἀναμιγῆς, ὁ δὲ ξένος μόνον τὸ τῆς ἀναμιγῆς δίκαιον. Εἰ δὲ κληθεῖς ὁ ἐξάδελφος εἰς τὴν ἀγορὰν παραιτήσεται ἐνώπιον ἀξιολόγων μαρτύρων, τότε κατὰ δευτέραν τάξιν καλεῖται ὁ ξένος ἐκεῖνος ὁ μόνον ἀναμιγμένος οὕτως ἀντὶ τοῦ κατὰ ἀναμιγῆν, καὶ προτιμότερός ἐστὶ τοῦ ἄλλου τοῦ δυντος τρίτου βαθμοῦ, ὅς μόνον ἀναμιγμένος, ἀλλ' οὐκ ἐστὶ καὶ κοινωνός. Ὅσον πάλιν ὡς ἐπὶ παραδείγματος· ἐπωλεῖτο χωράφια παρὰ τίνος καὶ ἀμπελώνος καὶ ἐλαιῶνας ἢ καὶ οἰκήματα. Δύο γοῦν ποιήσαντες κοινωνίαν ἠγόρασαν συμπεπλεγμένον καὶ ἀναμιγμένον τὸ διμοῖρον τοῦ προσατείου ἀδιαίρετως κοινῶς, ἵνα ὅσι κοινωνοὶ ὡς πολλοὶ πραγματευταί ποιοῦσι κοινωνίαν· τὸ δὲ ἄλλο τρίτον μέρος τὸ μείναν πάλιν ἠγόρασαν ἄλλος ἀδιαίρετως καὶ ἀναμιγμένος μόνος καὶ συμπεπλεγμένος. Ὅταν οὖν εἰς τῶν δύο κοινωνῶν πωλῆται τὸ μέρος αὐτοῦ, ὁ κοινωνός ἐστὶ προτιμότερος εἰς τὴν ἀγορὰν, οὐ μὴν ὁ ἄλλος ὁ μὴ ὢν κοινωνός. Ὁ μὲν γὰρ κοινωνός δύο ἔχει δίκαια τὸ τῆς ἀναμιγῆς καὶ τὸ τῆς κοινωνίας. Ὁ δὲ μὴ ὢν κοινωνός ἐν ἔχει δίκαιον μόνον τὸ τῆς ἀναμιγῆς. Καὶ λοιπὸν ὅταν παραιτήσεται ὁ κοινωνός, τότε ὁ μόνον ἀναμιγμένος καλεῖται, κἂν ξένος ἐστὶν ἦγον οὔτε συγγενὴς οὔτε κοινωνός. Ἐὰν δὲ καὶ οὗτος ὁ τοῦ τρίτου βαθμοῦ παραιτήσεται ὁ μόνον ἀναμιγμένος καὶ ξένος ὢν καὶ μῆτε συγγενὴς μῆτε κοινωνός, τότε καλεῖται ὁ τοῦ τέταρτου βαθμοῦ. Τίς δὲ πάλιν οὕτως ἐστὶν, ἀκουσον ὁ συμπαρκαίμενος ὁμοτελής· ὅλον παράδειγμα τοῦτο ἐστὶ τὸ τοιοῦτον· ἐκείνο τὸ πρᾶθὲν προάστειον, ὅπερ ἠγόρασαν. Οἱ οὖν κοινωνοὶ ἅμα καὶ ἄλλος μόνος, πλὴν καὶ οἱ τρεῖς ἀδιαίρετοι καὶ ἀναμιγμένοι, τοῦτο ἔχει γείτονα τινὰ σὺν ὄρα ἔχοντα συμπαρκαίμενα πρὸς τὸ σὺν ὄρα τοῦ τοιοῦτου προσατείου, καὶ εἰδὶ τὰ χωράφια τυχὸν ἐκείνου ἦγον οἱ ἀμπελώνες συνορρύντες, πλὴν καὶ τελοῦσιν ὑπὲρ ἕνα δεσπότην, καὶ ἐκείνο τὸ προάστειον καὶ τοῦτο, ὅλον ὑπὸ μίαν ἀρχιεπισκοπὴν, ἢ κλεινεται εἰς ἕν τυχὸν χωρίον ὅπερ χωρίον περικλείει ἐντὸς πολλὰ προάστεια. Ἐὰν οὖν πωλῆται ἐκείνο τὸ προγραφὲν προάστειον ἢ μέρος ἀπ' αὐτοῦ, ὁ συμπεπλεγμένος καὶ ἀναμιγμένος συγγενὴς πρῶτος ἐστὶ πάντων· εἰ δὲ ἐκεῖνος παραιτήσεται, δεύτερός ἐστὶν ὁ ἀναμιγμένος συγκαίμενος· εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνος οὐ θέλει, τρίτος ἐστὶν ὁ μόνον ἀναμιγμένος· κἂν ξένος

λύτως οἴσται βούλονται, καὶ διηρημένως ἀιρέτου τὰ ἴδια. Ἐτερος δὲ νόμος ἀντικρως ἀι μὴ ἐξείναι τινὶ πιπράσκειν ἐτέρῳ, ἢ μόνον ἰδίας μητροκομίας οἰκῆτορσιν. Ἡμεῖς δὲ τὶ ρρον ὄποτελῶν ἕμα καὶ τῶν δημοσίων φόρα ἄλλης στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς λειτου συντελείας πολλὴν τιθέμενοι πρόνοιαν, τιοφανὲς αὐτῶν καὶ ἀδιόριστον διὰ ταῦ τῆς θείας διατάξεως σαφεῖ καὶ συντόμῳ λ ορθοῦντες.

α'. Θεσπιζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν πάσῃ χῶρα καὶ ἐπαρχίᾳ, ἵνα εἴ τινες τυχὸν ὡς

πάντη ἐστὶν καὶ μῆτε συγγενὴς μῆτε κοὶ δὲ καὶ οὗτος οὐ βούλεται ὁ τρίτος, τότε τέταρτος ὁ ὑπὸ τὸ αὐτὸ χωρίον τελῶν κα ρακείμενα ἔχον τόπια ἢ οἰκήματα ἢ ἀμπε πωλουμένων καὶ ὁμορρύντα. Οὗτος γὰρ ἰ πρωτιμότερός ἐστὶ τοῦ πέμπτου, τοῦ ὁμοτελοῦς, ἀλλὰ μόνον ἔνωσιν καὶ συνάφει ἐν τινὶ μέρει τοῦ πωλουμένου προσατείου, δίκαια ἔχει καὶ τὴν συμπαρκαίμενον καὶ τὶ λειαν, ὁ δὲ πέμπτος μόνον τὴν ἔνωσιν· ἐν ἄλλο χωρίον περικλειόμενον τὸ προάστειον ὑπὸ ἄλλον δεσπότην διδοῦς τέλος. Τί δὲ παράθεσις καὶ τί ἔνωσις; ἔνωσις μὲν ὅταν τὰ ἄκρα τῶν δύο τοπίων ἐνούνηται. Ἡ δὲ ἐστὶν, ὅταν οὐχ ἦνωνηται μὲν τὰ ἄκρα ὁ ἐνὶ τὸ διαιροῦν ταῦτα ἀλλήλων μικρὸν τι, ὅλον ῥύμη στενὴ ἢ πάροδος τοπικὴ καὶ οὐ μὴν δημοσία ὁδός. Εἰ γὰρ εἰρηθῆ δη πλατεία ὁδός, τότε οἱ συμπαρκαίμενοι ἔχουσι προτιμήσιν εἰς τὸ ἐκεῖσε μέρος ὡ μοσίας ὁδοῦ χωρίζουσης αὐτούς. — Ἐν μῆσει ε' βαθμούς εἶναι μεμαθήκαμεν. ἵνα πρῶτον κληθῶσιν οἱ ἀναμιγῆ συγκαί γενεῖς, εἶτα οἱ οὕτω συμπεπλεγμένοι κοιν οὗς οἱ μόνον ἀναμιγμένοι εἰ καὶ ξένον ἐκχωρῶντι τυγχάνοιεν, ἔπειτα οἱ συμπαρκαίμενοι, μετέπειτα οἱ ἀπλῶς ἐν τινὶ ἰ ἀπτῶς ἦνωμένοι. Ἄλλ' ἐπεὶ διχονοοῦσι τὶ πρῶτου βαθμοῦ, λέγοντες ὅτι οἱ ἀναμιγῆ ὑπάρχουσι οἱ ἀναμιγμένοι εἰς τὴν σ καλῶς εἰδότες ἐλεγχθήτωσαν ὑπὸ πολλο ρίων καὶ ὑποθέσεων. Καὶ πρῶτον μὲν ὄπ' μόνου τοῦ βήματος, ὅτι οὐχ ἀπλῶς λέγει ἀ γενεῖς, ἀλλὰ οἱ συγκαίμενοι ἀναμιγῆ συγγενε ἀναμιγμένως συγκαίμενοι τῷ πράγματι. Καὶ πάλιν ὅτι ἐπεὶ συγγενεῖς ὀνομάζει ὁ ριτῶν τὴν μίξιν πάλιν εἰπεῖν ἢ γὰρ συγγ καθ' ἑαυτὴν γινώσκειται καὶ χαρκτηρὶ τῆς συνθέσεως τῶν δύο τοῦ λόγου μερῶν. σὺν προθέσεως καὶ τοῦ γίνους ὀνόματε κατὰ τὸν νόμον μέχρι τοῦ ἐβδόμου βαθμο Καὶ ἵνα τὸ σαφέστερον εἴπωμεν, σιγάτωσι κρὸν εἰς τὸ περὶ προτιμήσεως νομοθέτημ γινώσκοντες καὶ ὑπερνοῦντες ἐκεῖθεν τῆ δύναμιν ἀντηλθάτωσαν, εἰ δ' ὄν παρ' ἄλλο των τὰ συνολοῦντα διδαχθήτωσαν. Λέγει γ ἐκ συγγενείας, οἱ δὲ ἐξ ἐπικτησεως ἐπίκοι ἀμπελῶνα ἢ ἕτερον τὸ ὀνοῦσιν ἀκίνητον ἔχοι ἐξῆς. Καὶ εἰ μὲν ἠσυγγένεια μόνη ἦρκει εἰς μῆσιν καθὼς ἄρα τινὲς τῶν ἀμυθῶν δοξάζ νητος καὶ περιττὴ ἢ τοῦ ἐπικοῖνου ἀνάμνη, τοῦτο παρὰ πολλῶν καὶ ἐντεῦθεν βεβαίῶ θανέτωσαν, ὅτι οἱ ἀναμιγῆ συγκαίμενοι σ τὸ πρᾶγμα ἀναμιγμένον ἔχουσι. Εἰ δὲ τεροι τῶν ἄλλων εἰσὶν οὗτοι, τῶν πάντων ὄθησαν, ὡς παρὰ τοῦ νόμου τὴν προε ἰσηκότες καὶ βαθμὸν τὸν ἐγγύτερον.

neat, ut et illorum habitatores et possessores inter se jus prælationis habeant. At si repudiarint omnes quibus est concessa prærogativa, vel probatum fuerit eos peculiaris damni, vel insidiarum corpori structurarum, vel atrocis infamiae auctores illi existisse, qui rem alienat, ejusque familie, nec id fortuito, sed data opera, per se, vel per homines ad se pertinentes: tales eo invito, qui ejusmodi perpressus est, nullo modo ad ipsius prædium pervenire volumus. Ex causa tamen dotis, aut donationis propter nuptias, aut simplicis mortis causa donationis, aut ex testamento vel permutatione, vel transactione, tam propinqui omnes, quam extranei, alienare possunt: modo ne quis per simulationem re clam iis vendita vel locata, qui nullum prælationis jus habent, palam se donare, vel legare, vel quid aliud eorum, quæ commemorata sunt, præ se ferat. Nam propterea qui privilegium prælationis habent, tam a dante, quam ab accipiente, jusjurandum exigere possunt. Si vero qui alienant, in fraudem legis nostræ aliud quid agere fuerint ausi, et aliud aperte præ se tulerint: siquidem post jusjurandum convicti fuerint, tam ipsi, quam qui adeo fraudulenter tum eis contraxerunt, et perjurii poenas sustinebunt, et alter fundo, alter pretio clam numerato excidet; utrisque fisco inferendis, ut a fisco res iis, qui proximi sunt, venundetur. Sin ante præstitum jusjurandum tale quid egisse deprehensi fuerint, et quod actum erit irritum erit, et qui semel san- dum nequit alienare conatus est, vel invito eum cogentur iis vendere, quibus jus prærogativæ concessimus.

2. Potentibus autem personis de cætero interdici- mus, ne per modum adoptionis, aut simplicis, aut mortis causa donationis, aut ex testamento, aut nomine solius ususfructus, aut alicujus patrocini vel auxilii, quidquam ab humillioribus accipiant nisi forte propinqui eorum fuerint. Nec item novas emptiones, aut locationes, aut permutationes la- vicis, aut agris, in quibus proprios fundos nullos habent cum eorundem possessoribus instituant. Quodsi non horum stationes sunt, sed ad personas alias subur- bana, quæ distrabuntur, pertinent; sive a fisco loca, quæ tributaria dicuntur, aliave prædia ipsius alienantur: similiter iidem possessores præferantur. At his sponte sua repudiantibus, etiam potentibus contrahere fas est. Potentes autem intelligantur, qui, tametsi non per seipsos, tamen per aliorum potentiam, quibus cum fiducia et libertate quadam familiares sunt, satis virium ad terrendos alienantes habent, vel ad efficiendum, ut de bene- uicio sibi promisso certi sint. Si qua vero ex personis potentibus aliquid ejusmodi perpetrare conata fuerit, et fundo spoliabitur, et ejusdem pretium ab ea fisco exiget. Post decennium tamen attestatione nulla interruptum, adversus eos, qui quocun- que modo contraxerunt, aut donationes consecuti sunt, aut ex testamento quid acquisiverunt: ab eorum nemine, qui prælationis hinc jus habent, nec item a fisco ulla controversia movebitur.

3. Præter hæc jubemus ut omnes fundi militares qui quocun- que modo intra spatium annorum iri-

χειας τῶ ἐκποιῶντι καὶ τῇ αὐτοῦ γαμίλῃ, οὐ κατὰ τύχην, ἀλλ' ἐκ προνοίας, δι' ἑαυτῶν ἢ διὰ τῶν προσ- ηπόντων αὐτοῖς γεγονότες, τοὺς τοιοῦτους ἄκοντος τοῦ πεπονθότος κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὴν ἐκείνου κτῆσιν εἰσενεχθῆναι βουλόμεθα. Κατὰ πρόφασιν μὲντοι προικὸς ἢ προγαμίας δωρεᾶς ἢ ἀπλῆς ἢ θανάτου αἰτία δωρεᾶς ἢ ἐκ διαθήκης ἢ ἀνταλλαγῆς ἢ διαλύσεως καὶ οἰκαιοὶ καὶ ἐξωτικοὶ ἅπαντες ἐκποιεῖν δύνανται· μόνον ἵνα μὴ τις κατὰ στήψιν λάθρα πωλήσας ἢ μισθώσας τοῖς μὴ προτιμωμένοις, ἐν τῷ φανερῷ δωρεῖσθαι ἢ λεγατεύειν ἢ τι τῶν εἰρημίων προσποιήσεται. Διὰ ταῦτα γὰρ καὶ ἔρχον τοῦ τε δίδόντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος οἱ τὸ προνόμιον τῆς προτιμῆσεως ἔχοντες δύνανται ἀπατεῖν. Εἰ δὲ γε οἱ ἐκποιῶντες πρὸς περιγραφὴν τῆς ἡμετέρας νο- μοθεσίας ἄλλο τι πρᾶξαι τολμήσουσι καὶ ἄλλο τι ἐκ τοῦ φανεροῦ προσποιήσονται, εἰ μὲν μετὰ τὸν ἔρκον ἐλεγχθῶσιν, αὐτοὶ τε καὶ οἱ οὕτω βολερῶς αὐτοῖς συναλλάξαντες τὰς τε τῆς ἐπιτοκίας ποινὰς ὑπέξουσιν, καὶ ὁ μὲν τοῦ κτήματος, ὁ δὲ τοῦ λάθρα καταθι- θέντος τιμήματος ἐκπασσεται, καὶ ἀμφοτέρω τῶ δημοσίῳ εἰσκομισθῆσονται, ἵνα ἐκ τοῦ δημοσίου εἰς τοὺς πηισιάζοντας διαπραθῆ. Εἰ δὲ πρὸ τοῦ ἔρκου φωραθεῖεν τοιοῦτόν τι διαπραξάμενοι, καὶ τὸ πραχθὲν ἄκυρον ἔσται, καὶ τὸ κτῆμα ὁ ἅπαξ πειραθεὶς κα- κῶς ἐκποιῆσαι καὶ ἄκων ἀπεμπολήσαι ἀναγκασθῆ- σεται εἰς ἐκείνους, οἷς δεδώκαμεν τὴν προτίμησιν.

β. Τοῖς δὲ δυνατοῖς ἀπαγορευόμεν τοῦ λοιποῦ νο- θεσίας τρόπων ἢ δωρεᾶς ἀπλῆς ἢ θανάτου αἰτία ἢ ἐκ διαθήκης ἢ κατὰ μόνην χρῆσιν ἢ ὡς ἐπὶ τινι προ- στασίᾳ καὶ συνδρομῇ λαμβάνειν τι παρὰ τῶν εὐτε- λεστέρων, εἰ μὴ ἄρα συγγενεῖς αὐτῶν εἶεν. Ἄλλῃ μὴδὲ νέας ἀγορασίας ποιεῖσθαι ἢ μισθώσεις ἢ ἀν- αλλαγὰς ἐν τισὶ χωρίοις ἢ ἀγρίοις, ἐν οἷς οὐκ ἔχουσιν ἴδια κτήματα, ἐκ τῶν κτητόρων αὐτῶν. Εἰ δὲ μὴ τούτων αἱ στάσεις, ἀλλ' ἐτέρων προσώπων εἰσὶ τὰ διαπιπρασκόμενα προάστεια, εἴτε ἐκ τοῦ δημοσίου οἱ λεγόμενοι κλασματικοὶ τόποι ἢ καὶ ἄλλῃ κτῆσις ἀνήκουσα αὐτῷ ἐκποιεῖται, καὶ ὡσαύτως εἰ αὐτοὶ κτήτορες προτιμώσασαν. Τούτων δὲ ἐκου- σίως ἀποτασσομένων, τότε καὶ τοῖς δυνατοῖς ἔστι συναλλάττειν. Ἐκεῖνοι δὲ νοεῖσθωσαν δυνατοὶ, οἵτινες καὶ μὴ δι' ἑαυτῶν, ἀλλ' οὖν διὰ τῆς ἐτέρων δυνα- στείας, πρὸς οὗς πεπαρῆσιασμένως ὤκειωνται, ἕκ- νοι εἰσὶν ἀφορῆσαι τοὺς ἐκποιῶντας, ἢ πρὸς εὐε- ργείας ὑπόσχεσιν τὴν πληροφορίαν αὐτοῖς παρα- σχεῖν. Εἰ δὲ τις ἐκ τῶν δυνατῶν προσώπων τοιοῦτόν τι ἐγχειρήσει διαπραξασθαι, καὶ τοῦ κτήματος στερηθῆσεται καὶ τὴν ἀποτίμησιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ δημοσίου εἰσπραχθήσεται. Μετὰ μὲντοι δεκαεῖαν ἀνεπιφώνητον κατὰ τῶν ὁπωσοῦν συναλλαξάντων ἢ δωρεᾶς δεξαμένων ἢ ἐκ διαθήκης τι κτησαμένων· οὐδέμια παρ' οὐδενὸς τῶν ἐντεῦθεν προτιμωμένων, ἢ καὶ ὡς ἐκ τοῦ δημοσίου ζήτησις ἔσται.

γ. Πρὸς τούτοις δὲ κελεύομεν, ὥστε πάντα στρατιωτικὰ κτήματα, ὅσα ἐντὸς τριακονταετίας

τρόπως ποιήθησαν, ἢ μετὰ ταῦτα ἀγίαται, ἀναργύτως εἰς τὴν τῆς ἰδίας ἢ καὶ ὑπηρεσίαν πάλιν ἐπανακάμψαι, ἐπὶ τὴν ἐκποίησιν τοσοῦτον τῷ στρατῶνι, ὅσον τῷ στρατευομένῳ πρὸς πατείας σύστασιν ἐξαρκεῖ. Καθ' ὅσον ἰτὰ τοσοῦτον ἢ ἐκποίησις ἀναιρεῖται, κατενὸς alienatio rescinditur.

II.

lumi Senioris aurea bulla pro monasterio Xeropotami in monte Atho. (Anno 924.)
Exstat ad calcem hujusce voluminis.

II'.

p. Romani, Christophori et Constantini confirmandi decretum synodale, ut episcopatus Rhisavi, piscopatam promotus, metropolitæ Neo-Cæsariensi subditus maneat (3). Inter (920 et 926)

Non exstat.

III.

mp. Romani, Christophori et Constantini de archiepiscopatu Patrensi in metropolin promoti (4). (Inter 920 et 926.)

Non exstat.

A'.

ῥεροντος ἢ ῥσαρά, περὶ τῶν ὑπερ-
δυνατῶν εἰς ἀνακοινώσεως περὶ
τα αὐτοῖς ἐξωνήσεως εἰς χωρίων
ῥ ὑπερῶρεσε Κοσμάς μάρτυρος,
α' ἔτους 927.

ἐφ' ἄλλα τῆς διατάξεως.

ἰβρίῳ ἰνδικτιῶνος ἢ ἔτους ἀπὸ κτί-
927 ῥωμανὸς Κωνσταντῖνος Στέ-
928 ἰσταντῖνος πιστοὶ ἐν Θεῷ βασιλεῖς

ἀπὸ τῆς προῤῥηθείσης ἰνδικτιῶνος
νομένων προσώπων κατὰ πρῶτον ἢ
νομίαν ἢ ἄλλῳ τινὲ τρόπῳ κτήσασθαι
ἐν ἀγρῷ ἢ χωρίῳ, καὶ τίς ἢ χρη-
929 αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν οὐκ εἰς προ-
930 τῶν τοιοῦτων τοπίων ἀνάληψιν.

931 ἀπὸ τῆς παρελθούσης πρώτης ἰνδι-
932 τῆς ἀνεστάσης ἐκδιωκομένων προσ-
933 ῥόρους τρόπους ἀπὸ τῶν χωρίων καὶ
934 τήσαντα. Καὶ περὶ τῆς τοῦ τιμήματος
935 τῶν καλλιεργημάτων καὶ τῆς προ-
936 προσώπων.

937 κατὰ πολλοὺς τρόπους εἰς κρείττονα
938 των τύχην, μένειν καὶ αὐτοῖς ἐν οἷς
939 πρώτης ἰνδικτιῶνος καὶ μόνον.

940 ἐκδιωκομένων προσώπων καὶ πρὸ τῆς
941 πρώτης ἰνδικτιῶνος καὶ φορτικῶν καὶ
942 κρείας τινῶς ἢ συνεχῆς προξενούτων
943 κρείαν αὐτῶν κέντησι.

944 ῥsobulli mentio fit in epistola patriar-
945 imp. Alexium Comnenum in JGR. I
946 li. can. ed. Rhalli V p. 75.
947 I. I. in JGR. I. p. 279 et in Coll. can.
948 72.

949 iore hæc Novella promulgata sit, non
950 est. Anno sive 929 (ind. 11) sive 935
951 licari potest. Sed in textu Novellæ
952 vocatur ἢ παρελθούσα πρώτη ἰνδι-
953 κτίσις ἢ παρελθούσα ἰνδ. vocari po-
954 ti lex lata fuisset: adeoque in line
955 o est de χρόνῳ post ind. I insecutis,
956 intervallum inter ind. I et annum, quo

B

*Romani majoris novella de potentibus in consortia
pauperum succedentibus; arcens eos, quominus
emptions in universitate prædiorum faciant. Dicta-
vit Cosmas magister, indictione prima, anni
viciæ cccc xliiii.*

Capita constitutionis.

Mense septembri, prima indictione, anni a con-
957 dito mundo viciæ cccc xliiii Romanus senior, Con-
958 stantinus, Stephanus, et alius Constantinus, fideles
959 in Deo Romanorum Imperatores erant.

960 1. De personis, quæ a prædicta indictione ac
961 anno prohibentur per venditionem, aut donationem,
962 aut hereditatem, aut alio quo modo dominium quod-
963 dam in agro vel fundo acquirere: tam quæ pecu-
964 niaria sit horum pœna: deque iis qui præferuntur
965 in ejus modi locorum receptione.

966 2. De personis, quæ a præterita indictione prima,
967 usque ad præsentem, diversis modis expelluntur a
968 prædiis et fundis quos acquisiverunt: et de pretii
969 refusione, deque meliorationibus, et personarum
970 prælatione.

971 3. De his qui variis modis ad fortunam melio-
972 rem traducti sunt, ut et ipsi maneat in iis dun-
973 taxat, quæ ante primam indictionem habebant.

974 4. De personis, quæ etiam ante præteritam pri-
975 mam indictionem expelluntur, ut onerosæ, ac mo-
976 lestæ, ac gravis quædam et continua damna paupe-
977 ribus sibi vicinis conciliantes.

978 lex promulgata est, intercessisse demonstrat. Proinde
979 non ind. 11 anno 929, sed potius ind. viii anno 935
980 editam esse crediderim. Scilicet cum Nov. II c. 2
981 decenni præscriptione potentium acquisitiones ab
982 omni controversia liberæ esse voluisset, circa
983 a. 935 periculum imminerebat, ne potentium in præ-
984 dia rusticorum irruptiones a. 928, i. e. tempore fa-
985 mæ factæ decennial lapsu confirmarentur: ideo im-
986 peratores hoc demum tempore antiquiorem illam
987 legem ita de novo proposuerunt, ut præscriptioni
988 illi non esset locus. Cæterum Georgius Monachus in
989 *Novis imp.* ed. Paris, p. 585, ind. vii famem illam
990 tribuere videtur. ZACH. A. LINGKENTHAL.

5. De concessio triennii tempore propter refusionem pretii, utque statim juvetur inops ad praedii recuperationem, una cum caeteris, quibus hac lege prelatio concessa est.

6. De venditis post indictionem primam usque ad octavam, aestimationem duplo majorem habentibus, ut absque pretio reddantur.

7. De condemnatione illorum, qui emerunt intra praedictum tempus minore pretio, quam justo.

8. Ut monasteria praediorum, quae ipsis titulo reuentionationis mundo factae dantur, aestimationes et pretia, non ipsos fundos accipiant.

Hominibus his, qui vasa manus et fraudulentae solertiam, eximium et augustum quiddam ducunt atque nuncupant, magni hoc aestimatur, et studio singulari expetitur; ut ad illius primi deceptoris imitationem, habitum animorum suorum comparent. Quibus autem hoc magnum ac fortunatum putatur, lis sane nihil aliud ante oculos positum est, quam ut et creationis, et iudicii doctrinam inficerentur: nec aliud restat, quam ut esse hoc institutum animi sui declarent, ut vitam omnem in terris percipiant, et in hoc orbe duntaxat ex voto suo vivant. Hinc ingens illa confusio rerum, hinc illa magna nefariorum facinorum illuvies, hinc gravis et diuturna pauperum calamitas, et aeterna, frequensque gemitus inopum, quorum causa Dominus exsurgit, ut dicitur: *Propter aeternam pauperum, et inopum gemitum, nunc exurgo, dicit Dominus*¹. Si Deus ad vindictam exsurgit, qui et finxit nos, et salutem restituit, et regnat: quo pacto a nobis ea negligitur, et oblivioni perpetuae tradetur? cum solos imperatoris oculos pauper ad consolationem sui praestoletur. Quapropter ad horum vindictam, non quod de recens in eos admissis designatisque sanandis dispexerimus, verum ut et publice perdurantem rei medicinam faceremus, praesentem hanc legem promulgavimus; confectam a nobis, ut sit velut expulsio quaedam et expurgatio cupiditatis insatiabilis: ne jam quis amplius rebus suis spoliatur, ne per potentiam pauper opprimatur: quam legem et publice conducibilem, et acceptam Deo, et commodam fore visco, et reipublicae fructuosam utilitatem allaturam perspeximus. Quamquam non ignoremus hanc causam olim quoque convenienti studio, diligentiaque tractatam: cum propter eam sententiae decretaque iudicialia, quibus improbitas animorum coerceretur, omnes subjectas nobis ditiones ac provincias sint pervagatae. Sed quia malitia versutum quiddam est, et valde varium, idque cum de vitiis omnibus, tum non minime de avaritia, vel magis potius, quam de caeteris, verum est; ita quidem, ut etiam molliatur sanctionis lege pro-

¹ Psal. xi, 6.

(8) Fortasse leg.: Περὶ τοῦ μοναστηρίων κτήσεως μὴ λαμβάνειν τὰ μοναστήρια, ἀλλ' ὅπως ἀποπῆς τῶν διδ. κτλ.

ε'. Περὶ τοῦ δοθέντος τριετοῦς χρόνου ἐνεκεν τῆς ἀναστροφῆς τοῦ τιμήματος, καὶ τῆς ἀπεντεῦθεν ἤδη παραδόσεως τοῦ κτήματος βοήθειαν τῷ ἀπόρῳ πράττειν καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἀπὸ τοῦδε τοῦ νόμου προτιμηθεῖσι.

ζ'. Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰνδικτιῶνος μέχρι τῆς ὀγδόης πραθέντων, ἀξίων ὄντων ἐπέκεινα τοῦ διπλασίου, ἀναστρέφεσθαι ἀναργύρως

ζ'. Περὶ τῆς καταδίκης τῶν ἀγορασάντων ἑνδοθὲν τοῦ προβήθέντος χρόνου ἑλαττον τῆς δικαίας τιμῆς.

η'. Περὶ τοῦ λαβεῖν (8), ἀλλὰ καὶ λαμβάνειν τὰ μοναστήρια τῶν ὅπως ἀποταγῆς διδομένων τοπίων τὰς τιμὰς, καὶ οὐ τὸν τόπον.

Ἀνθρώποις ἐστὶ ζηλωτῶν καὶ περισπούδαστον, οἷς μέγα καὶ σεβάσιμον τὸ τῆς πανουργοῦ χειρὸς νομίζεσθαι τε καὶ ὀνομάζεσθαι φιλοτέχνημα, τὸ πρὸς τὴν τοῦ παραγαγόντος μίμησιν τὴν ψυχικὴν παρασκευάζειν διάθεσιν· οἷς δὲ μὴ μέγα τοῦτο μὴδὲ μακάριον λελόγισται, τοῦτοις ἄρα μετὰ τῆς πλάσεως καὶ ὁ τῆς κρίσεως ἐξαρνεῖσθαι πρόκειται λόγος, καὶ ὁπολλοὶ πεπταί ὡς ἐν γῆ τὸ πᾶν ἀναδιεξαμένοι τῆς βιώσεως καὶ μόνης ἐπὶ τῆς γῆς βιοτεύειν αἰρουμένοι· τὸ τῆς οἰκείας ἐπιδεικνυσθαι προαιρέσεως. Ἐντεῦθεν ἡ πολλὴ τῶν πραγμάτων σύγχυσις, ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη τῶν ἀδικημάτων ἐπιφορὰ, ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη καὶ μακρὰ τῶν πτωχῶν τάλαιπωρία, καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς τῶν πενήτων, δι' οὓς ἀνίσταται Κύριος. Ἐνεκεν γὰρ, φησὶ, τῆς τάλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων ἡμεῖς ἀνίσταται Κύριος. Εἰ Θεὸς εἰς ἐκδίκησιν ἐνανίσταται ὁ καὶ πλάσας ἡμᾶς καὶ σώτας καὶ βασιλεύσας, πῶς ἡμῖν ὀκροφθησεται καὶ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται; ἐπεὶ μόνους τοὺς τῆς βασιλείας ὀφθαλμοὺς εἰς παράκλησιν ὁ πένθης προσδέχεται. Διὰ ταῦτα εἰς τὴν τούτων ἐκδίκησιν οὐ τὰ πρὸς αὐτοὺς μόνον ἐπαγχοῦ· τελεσθέντα τε ἢ τολμώμενα ἐξιδεῖσθαι διασκήσαντες, ἀλλὰ καὶ κοινήν καὶ διαμένουσαν τῷ πράγματι θεραπείαν ἐπιτιθέμενοι, τὸν παρόντα νόμον ἐξεθέμεθα, οἰοῦναι τινα ἐκβολὴν καὶ καθαρῶν τῆς ἀπλήστου γνώμης τοῦτον ἐπισκευάσαντες, ὡς μηκέτι τινὰ τῶν οἰκείων ἀλλοτριεῖσθαι νῦν, ὡς μὴ καταδυναστεύεσθαι πένθητα, ὡς κοινῇ λυσιστελοῦσιν, καὶ Θεῷ εὐαπόδεκτον καὶ τῷ δημοσίῳ πρόσφορον καὶ τῇ πολιτείᾳ χρήσιμον, τὴν χρεῖαν ἔχειν διασκευάμενοι. Οὐδὲ πάλας μὲν λαθοῦσης ἢ τῆς μὴ προσηκούσης τυχούσης ἐπιμελείας τῆς τοιαύτης ὑποδείσω· δι' ἣν καὶ φῆροι καὶ κρίσεις, τὸ κακοῦργον τῆς γνώμης ἀναστέλλουσαι καὶ τὴν τῆς κλονεκτικῆς χειρὸς ἔκτασιν καταστέλλουσαι, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὅπως ἡμᾶς τεταγμέναις ἀρχαῖς καταπεφοιτήσαν. Ἄλλ' ἐπεὶ πολύτερον ἢ κακία καὶ πολυποικιλία τὸν, καὶ ἀπασαί μὲν, οὐχ ἤκιστα δὲ κλονεξία, εἰ μὴ γε καὶ μᾶλλον, ὡς νόμων καὶ θεσπισμάτων λαβὴς διαδιδράσκειν μηχανᾶσθαι καὶ τὸν ἀλάβητον παρ'

οὐδὲν τῆς θέας δίχης τίθεσθαι ὀφθαλμὸν, διὰ ταῦτα ἄσφαλεστέρως καὶ ἐπιμελεστέρως ἀναγραφῆς ἡξίεται ταῦτα, τῆς τῶν κακούργουμένων βουλήσεως τὰ σοφίσματα ῥίπτοντά τε καὶ ἀποτέμνοντα. Θεσπίζομεν τοιγαροῦν, τοὺς ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ πολιτείᾳ, ἢ μετὰ Θεοῦ ἢ ὑφ' ἡμῶν διέπει ἀρχή, διάγοντας ἐλευθέραν καὶ ἀνενόχλητον τὴν λαχοῦσαν ἔχειν κατοικήσιν. Ἄλλ' εἰ μὲν τοῦτο μένει φυλάττων ὁ χρόνος, ἔστω τῆς τῶν τέκνων ἢ συγγενῶν κληροδοσίας τὸ ἐπίκτημα ἢ τῆς τοῦ κατέχοντος προαιρέσεως τὸ βούλημα συμπληρούμενον. Εἰ δέ, οἷα τῆς ἀνθρωπίνης βιώσεως καὶ τῆς τοῦ χρόνου παλιβρόειας, ἀνάγκης ἢ χρείας ἐπιχειρήσεως, ἢ καὶ θελήσεως τυχόν μόνης ὑποτιθέμενης, τὴν τῶν οἰκειῶν τόπων ὑπεισάγει ἢ μερικῶς ἢ καθόλου ἐκποτήσιν, τοῖς τῶν αὐτῶν ἢ καὶ τῶν ἑμπορούντων ἀγρῶν ἢ χωρίων οἰκήτορσιν ἢ ἐξώνησις προκεισθω. Οὐ μίσει δὲ καὶ φθόνῳ τῶν ἰσχυροτέρων ταῦτα θεσμοθετοῦμεν, ἀλλ' εὐνοίᾳ καὶ προστασίᾳ τῶν πενήτων καὶ κοινῇ σωτηρίᾳ τοῦτο διορίζομεθα. Ἄνθ' ὧν γὰρ ἐχρῆν τοὺς ἀρχεῖν ἐκ Θεοῦ λαχόντας, τοὺς δόξῃ καὶ πλοῦτι τῶν πολλῶν ὑπερανεστηκότας, περὶ πολλοῦ τὴν τῶν πενήτων ποιέσθαι προμήθειαν, οὗτοι κατὰ θρονα τοῦτους ἔχοντες οὐ μὴ τάχιον ταῦτα κατέχουσι δυσχεραίνουσιν. Εἰ δὲ καὶ μὴ πάντων τὸ τοιοῦτον ἀνοσιούργημα, ἀλλ' ἔστω πᾶσι κοινὸν τὸ τοῦ νόμου συντήρημα, ὡς ἂν μὴ λάθῃ τῷ σίτῳ συνεισφερόμενον τὸ ζῆζάνιον. Quod si non in omnes impium adeo facinus cadit,

ut latenter una cum tritico lolium colligatur.

α'. Μηδὲ οὖν μηκέτι μήτε τῶν περιφανῶν μαγίστρων ἢ πατρικίων, μήτε τῶν ἀρχαῖς ἢ στρατηγίαις ἢ πολιτικοῖς ἢ στρατιωτικοῖς ἀξιωμασι: τετιμημένων, μήτε μὴν ὄλωσ τῶν εἰς συγκλήτου βουλὴν ἀπηριθμημένων, μήτε τῶν θεματικῶν ἀρχόντων ἢ ἀπαρχόντων, μήτε τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν ἢ ἀρχιεπισκόπων ἢ ἐπισκόπων ἢ ἡγουμένων ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων ἢ τῶν τὴν προστασίαν καὶ ἐπικράτειαν τῶν εὐαγῶν ἢ βασιλικῶν οἰκῶν ἔχόντων, ἢ εἰς οἰκῶν πρόσωπον ἢ τῆς βασιλικῆς περιουσίας ἢ τῆς Ἐκκλησίας, ἢ δι' ἑαυτῶν ἢ διὰ παρενθέτου προσώπου τομήσει μηκέτι εἴτε εἰς χωρίον ἢ εἰς ἀγρὸν, ἢ καθόλου ἢ μερικῶς ὑπεισελεθεῖν ἢ ἀγορᾶς ἢ δωρεᾶς ἢ κληροδοσίας ἢ ἄλλης οἰασοῦν προφάσεως αἰτίας, ὡς ἀνισχύρου μὲν διορισθείσης τῆς τοιαύτης προσκτήσεως, ἀναργύρως δὲ τῶν ἐπικτωμένων μετὰ τῆς προσγινομένης καλλιέργειας πρὸς τοὺς κατέχοντας, ἢ τούτων ἢ συγγενῶν αὐτῶν μὴ προσόντων πρὸς τοὺς τῶν χωρίων ἢ ἀγρῶν οἰκήτορας χωρεῖν διακελευσθέντων. Ἢ γὰρ τῶν τοιούτων ἐπικράτεια προσώπων καὶ τῶν πενήτων τὴν πολλὴν ἐπηύξησε ταλαιπωρίαν, τῷ πλήθει τῶν οἰκετῶν, τῶν μισθαρούντων, τῶν ἄλλως ἐπιτραχόντων καὶ συνόντων τὰς ἐπαναστάσεις, τὰς διώξεις, τὰς ἀγχαρείας ἐπάγουσα, τὰς ἄλλως ἐπακολουθοῦσας θλίψεις καὶ στενωχίας, καὶ τὴν τοῦ κοινοῦ διαφθορὰν τοῖς συνορῶν δυναμένοισι οὐ μικρὰν, εἰ μὴ προφθάσας ὁ παρῶν ἀνασταλεῖ νόμος, προεξένησεν. Ἢ γὰρ τῶν πολλῶν κατοικήσις πολλὴν δείκνυσι τῆς χρείας τὴν ὠφέλειαν, τὴν τῶν δημοσίων συνεισφορὰν, τὴν τῶν στρατιωτικῶν λει-

mulgatæ vincula pervadere, atque oculum adeo vindictæ divinæ, quem nihil latet, flocci faciat: idcirco nunc operam dedimus, ut hæc longe tam cautius et certius, quam diligentius perscriberentur; qua perscriptione commenta libidinis fraudulentè agentium resecentur et explodantur. Sancimus igitur, ut quotquot in universa ditione ac republica, quam secundum Deum, nostrum regit imperium, degunt, domicilium, quod ipsis obtigit, libere quieteque possideant. Nimirum si temporis ea commoditas est, ut suum sibi prædium quisque servet, succedant in eo liberi aut cognati, vel possessoris de eo statuentis voluntas impleatur. Si vero quis locorum suorum vel particularem, vel universam alienationem instituat, puta sic humano consilio, vel orta de vicissitudine temporis necessitate urgente, vel etiam sola voluntate suggerente: prædiorum vel agrorum eorundem, aut etiam confinium habitatoribus permisa sit emptio, non quod hoc vel ad odium, vel invidiam potentiorum statuamus; sed ad favorem et patrocinium pauperum, salutemque publicam, ita definiamus. Quippe pro eo, quod illos, qui divinitus magistratum gerendi potestatem consecuti sunt, quique tam gloria, quam opibus reliquos antecellunt, valde de pauperibus esse sollicitos oportebat; ipsi eos pro æca sua ducentes, permolestè ferunt, eorum se bona citius non possidere. at legis hujus observatio communis omnibus esto:

1. Nullus igitur in posterum nec illustrium magistrorum, aut patriciorum, nec magistratibus, aut prætoris, aut civilibus militaribusve dignitatibus honoratorum, nec eorum omnino, qui senatorum numero censentur, nec provincialium præsidum, vel expræsidum, nec amantissimorum Dei metropolitānorum, vel archiepiscoporum, vel episcoporum, vel abbatum, sive priorum, vel ecclesiasticorum præsidum, vel eorum, qui religiosi ædibus aut augustæ alicui domui cum potestate præsunt, in persona sua, vel nomine patrimonii principis, vel ecclesiæ, per se, vel per subjectam personam, audeat amplius in prædium vel agrum in solidum aut ex parte succedere, vel emptionis, vel donationis, vel hæreditatis, vel occasionis alterius cujuscunque titulo: cum hujusmodi acquisitio nullius esse momenti declarata sit, et absque pretii restitutione res acquisitas una cum expolitione [*hoc est, cum emponematis*], quæ accessit, ad possessores, aut possessoribus eorumve propinquis non exstantibus, ad habitatores vicorum vel agrorum pervenire, merito statutum sit. Nam ejusmodi personarum potestas magnam illam pauperum miseriam adauxit, ipsa multitudine famulorum, mercenariorum, et alias accurrentium atque cum eis degentium, insultus, et persecutiones, et angarias inferens, atque comitantes alias afflictiones, et angustias, et rei communis exitium confinibus non exiguum gignens: nisi lex præsens, hæc anticipando, coerceat. Quippe plurium incolarum frequentia magnæ commodorum

perceptionis indicium est, et præstationes eorum, quæ hæc sunt, et collationis functionem militarium. Quæ omnia plane defectura sunt, ubi multitudo incolarum defecerit. Oportet autem eos, qui securitatis reipublicæ studiosi sunt, et turbaram lomitem amoliri, et removere noxia, et utilitatem reipublicæ stabilire. Atque hæc sibi secururum deinceps habeat ævum, pro communi commodo et statu subditorum nostrorum. Neque vero futuris duntaxat rebus, verum etiam iis, quæ jam præterierunt, adhibenda est medicina necessaria. Nam plerique ad occasionem sese collocupietandi arripientes inopiam pauperum, quam ferens omnia tempus secum attulit, aut quam potius multitudo delictorum nostrorum, divinæ lenitati vim adhibens, peperit; humanitatis, commiserationis, benignitatis loco, cum fame pressos inopes vident, alii quidem argento, auro alii, alii frumento, aliis alii suppeditationibus, perquam villi pretio possessiones infelicium comparant; ipsamet urgente necessitate violentiores, et qui sequenti tempore miseris vicorum habitatoribus instar pestilentis ejuſdam morborum illuviei sicut, in morëm gangrænæ prædiorum corpori se ingerentis, et interfectionem eis parantis ac struentis.

2. Quotquot igitur ex personis illustribus, quas arcæri traditum est superius hæc lege, ab elapsa prima indictione, vel a tempore famis, quæ incidit, agros aut prædia consecuti, vel particulatim vel universe possessiones in eis adepti sunt: ii solum ab se pretium recipientes, exigantur inde vel a principibus dominis, vel ab eorum hæredibus aut propinquis; aut illi si pauperes sint, ab iis, qui cæteroquin collationes præstant, vel ab universitate: pretii solutione locum habente. Pro illis autem, quæ in eis factæ sunt expolitiones, si jam indicatæ personæ locupletes sint, atque ita velint, conveniens pretium solvant: si hæ fuerint inopes, aut nolint, materias suas alteri recipientes abeant, siquidem de suis eas expensis adjecerint, ac non probentur hæc quoque de bonis et opera pauperum esse profecta. Atque hæc quidem de acquisitione, quæ verisimiliter esse justa videtur, cum ex empto sit.

3. Donationes autem, vel hæreditates, vel alias ejusdem generis et fucatas acquisitiones, aut rapinas, nullius esse momenti, tam præteriti, quam præsentis temporis ratione, statuimus: nec earum nomine quidquam homines illi fraudulenti petere poterunt, sed sine pretio suis prædia dominis reddantur: aut illis ex hominum vita forte sublati, eorum liberis, aut propinquis: aut si et illi defecerint, contributariis præsententur.

4. Quod si qui sunt, quos benignius divina Providentia respexit, aut ob alias quasdam rationes incomprehensibiles meliorem ad conditionem atque statum hujus vitæ tradidit, ex humiliori fortuna ereptos, et evectos ad sublimiorem: hos ipsos etiam in ea tum portione, tum conditione manere, quam ab initio nancierant, æquum censemus; nec

τουρημάτων συντέλειαν· & πάντως ἀπολείψαι τοῦ πλῆθους ἐκλειοπίτος. Καὶ χρῆ τοὺς τῆς πολιτικῆς ἀσφαλείας ἐχομένους καὶ τὸ ταρακτικὸν ἀποτρίβεισθαι, καὶ τὸ βλαβερὸν ἀπωθεῖσθαι καὶ τὴν τοῦ κοινῆς συνιστῆν ὠφέλειαν. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ μετὰ ταῦτα ἐχέτω καιρὸς ὑπὲρ κοινῆς ὠφελείας καὶ καταστάσεως τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων. Δεῖ δὲ οὐκ ἐπὶ τοῖς μέλλουσι μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς φθάσαι τὴν ἐνδεχομένην ἐπιεσάγειν θεραπείαν. Πολλοὶ γὰρ ἀφορμὴν ἐμπορίας τὴν τῶν πενήτων λαθόμενοι ἀπορίαν, ἢ ὁ πάντα φέρων χρόνος ἤνεγκε, μᾶλλον δὲ ἢ τῶν ἡμετέρων πλῆθὺς ἀμαρτημάτων τὴν θεῖαν ἐκδίαζομένην φιλανθρωπίαν προσξένησεν, ἀντὶ φιλανθρωπίας, ἀντὶ οἴκτου, ἀντὶ χρηστότητος, λιμῶν πιεζομένους ἑρῶντες τοὺς πένητας, οἱ μὲν ἀργυρίω οἱ δὲ χρυσίω οἱ δὲ σίτῳ ἢ ἄλλαις τισὶν ἐπιδόσασιν, εὐώνως τὰς τῶν ἀτυχοῦντων πενήτων ἐξωνήσαντο κτήσεις, βιαιότεροι τῆς προκειμένης ἀνάγκης, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις τοῖς ἀθλίοις τῶν χωρίων οὐκ ἴσχυον νόμειν ὡσπερ τις λοιμικῆ νοσημάτων ἐπιφορὰ, ἢ γαγγραινῆς δίκην τῶν χωρίων ἐπισφρήσαντε, τῷ σώματι καὶ τὴν πανωλεθρίαν ἐπισκευαζόμενοι.

β. Ὅσοι τοίνυν ἀπὸ τῆς παρελθούσης πρώτης ἡδικτιῶνος, ἦτοι τοῦ λιμοῦ καταλαθόντος ἢ παρελθόντος, ἀγρῶν ἢ χωρίων ἐγκρατεῖς γεγονέναι ἢ μερικῶς ἢ καθόλου ἐν αὐτοῖς κτήσεις προσελάβοντο τῶν περιφανῶν, οὓς ἀνωθεν κωλύσθαι ἢ παροῦσα συγγραφή γράφει, τοῦτους ἀπολαμβάνοντας τὸ παρ' αὐτῶν καταβληθὲν τίμημα ἐκείθεν ἐξεοῦσθαι, ἢ παρὰ τῶν πρωτοτύπων δεσποτῶν ἢ παρὰ τῶν κληρονόμων αὐτῶν ἢ συγγενῶν, ἢ τούτων ἀπορούντων, παρὰ τῶν ἄλλως συντελούντων, ἢ καὶ παρὰ τῆς οὐσίας τῆς τοῦ τιμήματος ἐπιδόσεως προδαινούσης. Ὑπὲρ δὲ τῶν ἐπ' αὐτοῖς καλλιεργημάτων, εὐπορούντων μὲν καὶ βουλομένων τῶν εἰρημένων προσώπων καταβαλλομένων τὸ ἀντήκον, ἀπορούντων δὲ καὶ μὴ βουλομένων, τὰς ὕλας ἐπαναλαμβάνομένους ἐπαναχωρεῖν, εἴπερ ἐξ οἰκείων ἐξέδωκεν ταύτας προσέθεντο, καὶ μὴ καὶ αὐταὶ τῆς τῶν πενήτων καὶ περιουσίας καὶ ἐργασίας ἐπιδείκνυνται. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῆς, ὡς εἰκός, δοκούσης δικαίας ὡς ἐξ ἀγορασίας κτήσεως.

γ. Ἀπωρεὰς δὲ ἢ κληροδοσίας, ἢ ἄλλας τοιοῦτοτρόπους καὶ σεσοφισμένας ἐπικτήσεις ἢ ἀρπαγὰς, ἐνίσχυρους εἶναι καὶ πάλαι καὶ νῦν διοριζόμεθα, μηδὲν ὑπὲρ αὐτῶν τῶν κακομηγάνων ἐπιζητεῖν δυναμένων, ἀλλὰ προῖκα τοῖς ἰδίοις ἀναδίδεσθαι ταῦτα δεσπότηταις, ἢ τυχὸν τούτων ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντων, τέκνοις ἢ συγγενέσιν, ἢ καὶ τούτων ἀπολλυμένων, τοῖς συντελεσταῖς παρέχεσθαι.

δ. Εἰ δὲ καὶ τινες εὐνοϊκώτερον τὰ τῆς θείας ἐπέδε προνοίας ἢ ἄλλοις τισὶν ἀκαταλήπτους λόγοις πρὸς κρείττονα μετεσχευάσατο τῆς παρούσης βίωσης κατάστασιν, τῆς ταπεινοτέρας ἀφάρπασα: τύχης καὶ πρὸς ὑψηλοτέραν μετεωρίσασα, μένει καὶ αὐτοὺς ἐφ' ἧς ἐξ ἀρχῆς ἐλαχον κληροδοσίας καὶ κατασχέσεως δικαιοῦμεν, καὶ μὴ τὸ μέτρον τῆς αἰ-

κείας παρεκτεινομένους τύχη; ἀτυχεστέρους τοὺς πλησιοχώρους λεηλατουύτας ἀπεργάζεσθαι. Τοῦτο γὰρ τῶν ἐν ὕψει καὶ δόξῃ βιωτικῆς λαμπρότητος γαυρουμένων πρὸς τοὺς ταπεινοτέρους τῶν συναλλαγμάτων ἀρμολιότερον ἐπέκλημα· τῆς τῶν προσώπων διαφορᾶς ὡς μὴ κοινὴν καὶ συμφέρουσαν καὶ συμφωνοὴν τὴν πραγματείαν, οὐ λογισμῶν μόνον προλήψει, ἀλλὰ γὰρ καὶ πραγμάτων ἀκολουθίᾳ, ἐν πολλοῖς ἡμέραις ὑποτυπούμενης τε καὶ τραυολογούσης. Οἷς πλέον ἔχρῃν ἀνασκοπούμενοις τὰ τῆς θέας πρὸς αὐτοὺς εὐμανεῖα; πρὸς τὸ ἐμόχρωρον εὐνοϊκότερον διατίθεσθαι, [καὶ τὸ ἄδρῳ τῆς τύχης ὑπολογιζομένους καὶ τὸ τῆς κρίσεως ἀφύκτον μὴ ἀρπαγμα (6*)] τίθεσθαι τὰς τῶν πλησίων περιουσίας, εἴπερ κρῖματι.

4. Τοὺς δὲ πρὸ τῶν ὀρισμένων χρόνων ἐν κατασχέσει τοιοῦτων κτημάτων γεγονότας, εἴπερ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐνορῶνται μένοντες καταστάσει, μένειν καὶ αὐτοὺς συγχωροῦμεν, τῆς τοῦ πλησίον κτήσεως ἐπίσης τοῖς ἄλλοις τῆν κώλυσιν ἐπιφερομένοις. Εἰ δὲ φορτικὸί τινες καὶ ἐπαχθεῖς πρὸς τοὺς πλησίον διαβέβηκονται, βαρῆλας τινὰς ἢ συνεχεῖς προξινούντας βιάσθαι τοῖς πένησιν, ἐξωθεῖσθαι ταύτους καὶ ἀπελευθερῆσαι, μίσθωμα τῆς χαλεπῆς καὶ ἀπλήστου προαιρέσεως τὴν τῶν οἰκείων ἐκπῶσιν ἀπολαμβάνοντας.

5. Ἡ δὲ τῶν τιμημάτων ἀνάδοσις ἀνωτέρω εἰρημνῆ ἐμμελεστέρας δεομένη καὶ λεπτοτέρας ζητήσεως, οὐ φαύλης καὶ ἀλογίστου ἐτυχῆ διακρίσεως. Ἐλευθερίας γὰρ καὶ ἀθιάστου συντελεσθείσης τῆς πράξεως; καὶ δικαίας ἐνορῶμένης; τῆς καταβολῆς τοῦ τιμημάτου, δικαίως καὶ ὁ τῆς ἀνατροπῆς φυλαχθήσεται λόγος μικρὰ τινι παρενόχῃ θεσπίσματος τὸ τῆς πενίας ἀπορῶν ἀνακτώμενος, τὸ παρεὐθὺ μὲν τὴν τῶν πόντων ἀνατροπὴν καὶ ἀπόδοσιν γίνεσθαι πρὸς τοὺς πεπρακτότας ἢ κληρονόμους αὐτῶν ἢ συγγενεῖς, τούτων δὲ μὴ ὄντων πρὸς τοὺς συντελεστάς· καὶ εὐπρόρων μὲν ὄντων αὐτῶν ἀναποδιδόναι τὸ ἐξ ἀρχῆς καταβληθὲν τίμημα, ἀπορῶντων δὲ πρὸς τὸ ταχὺ τῆς ἀναδόσεως μὴ προσεκδιάζεσθαι, ὡς μὴ φορτικωτέραν αὐτοῖς ὀφθῆναι καὶ δυσαχθιστέραν τῆς πρὸς τὸ μέλλον ἀπικριζομένης ὀφελείας καὶ ἀσφαλείας τὴν νῦν ἐπιδαρνομένην εἰσπραξίν. Ἄλλως τε δὲ καὶ τὸ περιεργὸν καὶ ἀνελεύθερον τῆς τῶν πολλῶν γνώμης διὰ τῆς ταχείας εἰσπράξεως; οὐκ ἐρυθριάσει μὴ οὐκ ἀπαράθραυστον μένειν τὴν τῶν ὑποτυπωθέντων ἐκδοσιν διαμνησάνεσθαι. Τοῖς γὰρ ἀπληστίας πάθει καὶ ψυχικῇ πενίᾳ πρὸς τοσοῦτον πορισμῶν προστετηκόσι καὶ μηδὲν εἰσχρόν τῶν εἰς χρηματισμῶν συντελούντων ὑπολογιζομένοις καὶ τοσαύτης πάλυ πρᾶξις ἐφῆδον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφορτικόμενοις οὐδὲν ἀτόλητον, οὐδὲν ἀνεπιχείρητον περιλειφθῆσεται εἰς τὴν τῆς οἰκείας συμβαλλόμενον προθέσει; συντέλειαν. Ἄλλ' εἰς κώλυσιν τῶν καινῶν ἐφευρημάτων καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν διορισθέντων ὁ τῆς τρεῖς εἰς ἀναμονὴν προκεισθὼν χρόνος, καὶ τῶν ἀπόρου τὴν εὐπορίαν φέρειν δυνάμενος καὶ τὴν ἀπό-

(6*) Verba καὶ τὸ — ἀρπαγμα, apud Leuncl. & Lingenthal V. C.

A fortunæ suæ modum excedentes, finitimos prædando miseriores reddere. Nam hæc contractuum, quos ineunt cum humilioribus, qui in sublimitate gloriae splendoris hujus vitæ superbiunt, aptior est appellatio : cum ipsum discrimen personarum hanc negotiationem publice nec conducibilem, et inconvenientem esse, non rationum modo præsumptione, verum etiam ex rerum ipsarum serie, in multis quotidie declaret, ac diserte loquatur. Atque hos sane magis oportebat, divinam erga se clementiam considerantes, patrimonia vicinorum iis concedere, quæ simul prædia possident; si non et ipsi iudicio imminenti subjici vellent.

B 5. Eos autem, qui ante tempora jam definita in hujusmodi prædiorum possessione fuerunt, siquidem in eodem manere statu conspiciuntur; nos quoque manere permittimus, eadem eis imposita prohibitione cum cæteris, qua vicinorum a prædiis arceantur. At si compertum fuerit, eos vicinis graves et onerosos esse, puta qui gravia continuatque damna pauperibus inferant : expellantur et exigantur, illiusque molesti et inexplebilis animi mercedem ferant, bonorum scilicet suorum amissionem.

6. Cæterum pretii redditio, de qua supra dictum est, diligentioris et subtilioris examinis egens, non pravam nec alienam a ratione dijudicationem nancita est. Quippe cum libera et vis experta venditio celebrata est, justaque pretii solutio facta conspicitur : non abs re ratio restitutionis etiam habebitur, modica quadam appendice sanctionis inopiam pauperum sublevans : nimirum ut statim ipsa loca reddantur, et revertantur ad eos, qui vendiderunt; vel ad eorum hæredes, aut propinquos; vel iis non exstantibus, ad illos, qui sub eodem titulo vectigal pendunt. Qui sane si locupletes sunt, solum ab initio pretium vicissim præstant : at si solvendo non sunt, ad celerem pretii refusalionem, vi non cogantur : ut ne majori sit eis oneri, molestiaque suporet exactio, quæ tunc gravantur, id commodum, quod in posterum sperant. Præsertim cum cætero qui futurum sit, ut subdola improbitas et illiberales in multorum animis per acceleratam exactionem pretii non erubescat molli, ne quid in peracta semel distractione innovetur. Etenim qui morbo avaritiæ inexplebilis, et animi paupertate, tantum ad quæstum contabescunt, ac nihil eorum turpe ducunt, quæ ad cogendam pecuniæ copiam faciunt, et libertatem, tanti viaticum laboris et operæ, gravant : iis vero nihil inausum, nec intentatum relinquatur, quod ad ipsorum instituti consummationem aliquid adjuncti afferat. Sed enim ut commenta nova coercentur, et quæ statuta sunt, impleantur : triennii tempus ad expectandum conceditur, quod

ob homœoteleuton omitta, restituimus ex edit

1. Nam licet imperiali constitutione arcerentur A tam personæ, quam domus, augustæ pariter et religiosæ, quominus emerent a vicorum universitate, vel a personis singulis, et aliter quidem de iis, quæ ante constitutionem latam a præterita prima indictione contigerant, statueretur; gravius autem post legem promulgatam: tamen, ne sic quidem plerique potentiorum a perniciosissimis contractibus cum egenis abstinebant, ita ut etiam iudices necessitate potius, quam voluntate coacti, alias alia decreta sententiasque proferrent, quibus hæc moderarentur. Quamobrem publicum de his decretum cum imperiali determinatione nostra factum est, ut citra dubitationem et moram omnes expellantur, qui a lata constitutione, quam diximus, emere prohibentur; ita quidem: nec impensarum repetitionem habeant, quotquot scilicet ab imperiali nostræ renuntiationis (8) die in vicos, aut agros, aut prædia pauperum succedere fuerunt ausi.

2. De iis autem, quæ acciderunt a prima indictione, sive a tempore famis, usque ad diem nostræ renuntiationis: citra discrimen, unam et idem decretum hic sancitum valeat, ita ut omnis donatio, et hæreditas, et ad legis hujusce fraudem excogitata confirmatoris, atque transactiones inter personas jam prohibitas cessent, ac ne quidem profectis habeantur: non metuentibus iis, qui vendiderunt, ullam eorum, quæ hoc nomine soluta sunt, repetitionem vel exactionem. Præterea factæ permutationes rescindantur, recipiente quolibet id, quod ante ipsas erat nisi forte nolit id fieri pauperior, ut cui prius sit cum altero consortium, quique non tantum possessionem suam seorsum segregaverit quietis causa, verumetiam potiorem partem receperit.

3. Quod ad distractiones attinet, hæc quoque rescindantur, et venditæ res statim venditoribus restituantur, iidemque cohæredibus, et sub eodem titulo vestigal pendentibus, juxta primam constitutionem. Pretia quod attinet, tam personæ, quam res ipsa considerentur. Ac siquidem ex potentibus erat emptor, aut familiaritate conjunctus alicui potenti, sive politico, sive ecclesiastico, puta episcopo; venditor autem adeo inops est, ut ne quinquaginta quidem aureos habeat in bonis: pretii restitutio locum non habet. Sin amplius, quam quinquaginta solidos, habet; sane post præstitutum triennii spatium haud gravate pretium restituet, iisdem cum universitate privilegii fruens; licet scholaris sit, aut secretis inserviat. Quod si distractio facta sit ab universitate, cui pretium ob inopiam restituere difficile sit: tot annorum spatium ad solutionem habeat, quot annis iudex de futuris fructibus pretium facile restitui posse, computatione facta collegerit. Quod si venditor, aut venditores probent, in venditione quocunque modo vim dolumve malum: intercessisse, vel ante venditionem fac-

(8) Hoc est, ab indictione xv. præterita.

α'. Τῶν γὰρ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς νομοθεσίας εἰργασμένων ἀγοράζειν προσώπων καὶ οἰκῶν, βασιλικῶν τε καὶ εὐαγγέλιων, ἀπὸ τῆς τῶν χωρίων ὁμάδος ἢ τοῦ καθ' ἕκαστον, καὶ ἄλλως μὲν τῶν πρὸ τῆς νομοθεσίας ἀπὸ τῆς παρελθούσης πρώτης ἰνδικτιῶνος προκειμένων, βαρύτερως δὲ μετὰ τὴν νομοθεσίαν· οὐδ' οὕτως οἱ πλείονες τῶν δυνατωτέρων ἀπέσχοντο τῶν πρὸς τοὺς κίνητας ὀλεθριωτάτων συναλλαγμάτων, ὡς καὶ τοὺς δικαστάς, ἀνάγκη μᾶλλον ἀλλὰ μὴ προαιρέσει ἐκδιασθέντας, ἄλλοτε ἄλλας περὶ τούτων κατ' οἰκονομίαν ἐκφέρειν τὰς ἀποφάσεις. Ὅθεν κοινὴ περὶ τῶν τοιούτων ἀποφάσις μετὰ βασιλικῆς ἡμῶν ἐπικρίσεως γέγονεν, ὥστε ἀναμφιβόλως καὶ ἀνυπερθέτως πάντας ἀπελαθῆναι τοὺς ἀπὸ τῆς εἰρημίνης νομοθεσίας ἀγοράζειν κωλυομένους, μηδένα λόγον μηδὲ περὶ δαπανημάτων ἀπαιτήσεως ἔχοντας, ὅσοι δηλαδὴ ἐκ τῆς ἡμέρας τῆς αὐτοκρατορικῆς ἡμῶν ἀναρβήσεως κατετόλησαν ὑπεισελθεῖν ἐν χωρίοις ἢ ἀγρίοις, ἢ εἰς κτήσιν πενήτων ἀκίνητον.

β'. Περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος ἤτοι ἐκ τοῦ καιροῦ τοῦ λιμοῦ μέχρις ἡμέρας τῆς ἡμετέρας ἀναγορεύσεως, ἀδιαφόρως μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν ἐν ταῦθα ἀποφασισμένην ἐνεργεῖν, ὥστε πᾶσαν δωρεάν καὶ κληρονομίαν καὶ τὰς ἐκινουημένους πρὸς περιγραφὴν τούτου τοῦ νόμου ἐπικυρωτικὰς τε καὶ διαλύσεις μεταξὺ τῶν ἤδη κεκωλυμένων ἀργεῖν καὶ ἀνεὶ μηδὲ γενομένων νομιζεσθαι, μηδὲ τῶν ἐπὶ ταύταις καταβληθέντων οἰανδήποτε εἰσπραξῶν τῶν πεπρακτόων εὐλαβομένων· ἔτι δὲ καὶ τὰς ἀνταλλαγὰς ἀνατρέπεσθαι, ἀναλαμβάνοντος ἑκάστου ἐκ ἀπ' ἀρχῆς ἴδιον, εἰ μὴ τι ἄρα τούτο οὐ βούλεται ὁ πτωχὸς, ὅτε πρὶν ἀνακεκοινωνήσας ὦν, καὶ οὐ μόνον ἴδιον τὴν αὐτοῦ κατάσχεσιν ἀφορίσας διὰ τὸ ἀνεὶ δόλητον, ἀλλὰ καὶ τὸ κρεῖττον ἀντιλαβῶν.

γ'. Περὶ δὲ τῶν διαπράξεων, ἀνατρέπεσθαι μὲν καὶ ταύτας, παραχρῆμα τῶν διαπραθέντων πρὸς τοὺς πεπρακτάς ἀναδιδομένων, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τοὺς συγκληρονόμους καὶ συντελεστάς κατὰ τὴν πρώτην νομοθεσίαν. Περὶ δὲ τῶν τιμημάτων, σκοπεῖσθαι τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα· καὶ εἰ μὲν δυνατὸς ἢ ἢ προσηκουσμένος δυνατῷ ὁ ἡγορακὸς, εἴτε πολιτικῶς εἴτε ἐκκλησιαστικῶς, τυχὸν ἐπισκόπου, ὁ δὲ πωλήσων τῶν ἀπόρων ἐστίν, ὡς μηδὲ νόμισμάτων εὐπορεῖ. Δι' ἀπὸ τῆς σχολάζειν τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τιμήματος. Εἰ δὲ ἐπιτελεσθῶν τὰ νόμισματα εὐπορεῖ, καὶ οὕτως ἀνεπιτέλεστος μετὰ προθεσίαν τριετίας ἀποδώσει τὸ τίμημα, τῶν αὐτῶν ἀπολαύων μετὰ τῆς ὁμάδος προνομίων, καὶ σχολαρίος ἐστίν ἢ σεκρέτιος ὑπηρετούμενος. Εἰ δὲ ὁμὰς ἦν ἢ πωλήσασα, ἀπορεῖ δὲ πρὸς τὴν ἀνάδοσιν ἔχτω πρὸς τοῦτο τοσοῦτων χρόνων προθεσίαν, ὅσων ἂν ὁ δικάζων ἀπὸ τῶν μελλόντων καρπῶν σωλογοῖσθαι δύνασθαι ἐδλυτωθῆναι τὸ τίμημα. Εἰ δὲ ὁπωσοῦν δείκνυται ὁ πωλήσας ἢ οἱ πωλήσαντες ἐπὶ τῇ πράξει βίαν ἢ ὄλον ἐπιστάνας, ἢ πρὸ τῆς πρῆσεως ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ τῆς φαμίλιας αὐτοῦ ἀδικούμενοι καὶ καταδυναστευόμενοι, μηδὲν ἀνε-

κᾶν ὁ ἀγοραστὴς οὐκ ἦν τῶν δυνατωτέ-

δὲ εὐτελέστερα τῶν μοναστηρίων, καὶ ὅσοι θαρίων τῶν ἐν τῇ θεοφυλάκτι πόλει δια-
ιν καὶ κατωτέρων ἀρχόντων ἔτυχον ἀγορά-
ωρίς οἰασθήποτε βίας καὶ ἀδικίας, μηδὲ
ἰαὶς δυνατωτέρων διπεντευόμενοι, μὴ μόνον
ἰς ἀναλαμβάνεωσαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπιχει-
άνας, ὅσον εἰς ἄμπελώνων καταφυτεύσεις
μυλῶν κατασκευῆν· δύνασθαι δὲ καὶ τὰς
ν ἰδίω οἰκημάτων περιαιρεῖν μετὰ τοῦ μὴ
τὴν προτέραν κατάστασιν, εἰ μὴ τὴν ὑπὲρ
βαπίνην λαμβάνουσιν.

πορίας δὲ οὐσης πρὸς τὴν ἀναστροφὴν τῶν
υμῶν, μεσεγγυῆσθαι τὰ προεκποιηθέντα B
ὕτων διάστημα χρόνων, μέχρις οὗ ἀπὸ τῆς
ἡς καθαρᾶς ἐπικαρπία; τὸ ὀφειλόμενον τί-
τὸ εἰρημένον ἀνάλωμα δύναται ἐπισυν-
· ἢ μᾶλλον κατέχουσθαι μὲν τὸ κτήμα παρὰ
τοῖσησάμενου, εἰ; δὲ τὴν συγκομιδὴν τῶν
γίνεσθαι πρόνοιαν καὶ παραφυλακὴν πρὸς
σωθῆναι αὐτοὺς εἰς ἀποπλήρωσιν τοῦ συναλ-
ς, ἐξουσίαν ἔχοντο; καὶ αὐτοῦ τούτων προ-
εἰς τὸ μὴ ἀποβάλλεσθαι τοὺς καρπούς.

μὲν εὐπορεῖ ἐτέρωθεν ὁ ἐκποιησάμενος
θαί, πάντα; ἀναδιδόσθαι πρὸς τὸν συναλλά-
εἰ δὲ μὴ, τὸ ἀνῆκον ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν
αν χρεῖαν καὶ γεωργίαν τοῦ ἀγροῦ παρα-
θαί παρὰ τοῦ ἐκποιησάμενου, τὸ δὲ λοιπὸν C
ἰς τὸν μετ' αὐτοῦ συναλλάξαντα ἀποκτιθ-
ι.

ἰ δὲ ἐκ τῶν περιφανεστέρων τῆς ὀμάδος
ους ἢ ὀλίγων ὑποδεηχέτας ἐν ἀξιώμασι,
χολαρίων πρὸς στρατιώτας, ἢ ἐκ τῶν εὐτε-
ιν πρὸς τοὺς μικρὸν τι ὑπερέχοντας, ὅσον
ν ἀστρατεῦτον πολιτῶν πρὸς σχολαρίους ἢ
κοὺς, ἐκποιήσεις γέγονεν ἢ γενήσεται, μενέτω
ἀλευτος.

ὁμοίως δὲ κᾶν δι' ἀνάγκην ἐπιχειμένην ἐκ
ισοῦ ἢ τυχὸν διὰ τὸ ἐν ἄλλῳ τόπῳ βού-
προικίσαι θυγατέρα ἰδίαν ἐτέρωθεν οὐκ ἔχει
βούναί; τὸ πρὸς τὸν δημόσιον ὄφλημα ἢ τὸ
ν βᾶρος; ἢ τὴν ὑποσχεθείσαν προίκα ἐν κι-
καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν δύνασθαι ἐκποιή- D
έσθαι ἐκ τῶν ἀκινήτων, μόνον μέντοι πρὸς
γχωρίτας, ἢ ἐξ ἀνάγκης πρὸς τὰ ὑπὸ τὴν
ιητροκωμίαν χωρία ἢ οἱ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κω-
αν.

αὐτὸν οὖν τρόπον, καὶ δυνατοῦ προ-
πράσκοντος ἢ ἄλλως ἐκποιουμένου, συν-
προτιμᾶσθαι τοὺς χωρίτας, ἐν οἷς εἰσιν
οἰνωμένοι, ἢ χωρὶς τῆς ἐκεῖνου ἰνομῆς ἢ
δάτων ἢ τῶν ὀρέων οὐ δύνανται διοικεῖσθαι.

δὲ τοῦ ἀγοραστοῦ νοεῖται, ἐν' ἐὰν θέλη
μόνον παραπραεῖν, τῶν δὲ ἀνακεοικωμένων
κ, ἔχη ἐξουσίαν. Εἰ δὲ ἐκ τοῦ ἐκποιουμένου
ο; ἔστι τι καὶ ἰδιοσύστατον, ἢ τὸ ὅλον ἀνα-
καὶ ἀγοράσαι ἢ τοῦ ὅλου ἐξίστασθαι. Ἐχέτω-

tam, emptore vel ejus familia se per injuriam lassos,
et oppressos potentia : nihil restituant, licet emp-
tor ex numero potentiorum non erat.

4. Humilliora vero monasteria, et quicumque a
spathariis degentibus in hac urbe, quæ divinitus
custoditur, itemque a magistratibus inferioribus
quid emerint absque vi et injuria quacunque, nec
patrocinis potentiorum defensi, non pretia dun-
taxat recipiant, verum etiam lucrativas impensas.
Putæ quæ factæ sunt in consitiones vinearum, et
ædificationem aquariorum molarum. Poterunt et
materias ædificiorum suorum tollere, modone sta-
tum priorem lædant : nisi forte pro iis impensam
factam recipiant.

5. Quod si ob inopiam reddi eis, quæ debentur,
nequeant : ad tot annorum sepatum sequestrentur
ea, quæ alienata sunt : donec ex futurorum liqui-
dorum fructuum perceptione debitum pretium, vel
impensa facta, ceu dictum est, colligi possit. Vel
ipsam prædium potius ab eo possideatur, qui ali-
enavit : verum in collectione fructuum cura simul
et cautio adhibeatur, ut ipsi fructus ad satisfacien-
dum ei qui contraxit serventur. Atque hac in
parte facultatem habeat, ut et ipse provideat, ne
fructus amittantur. ac siquidem is, qui alienavit,
aliunde sibi prospicere potest; universi fructus illi
tradantur, quocum contractum fuit. Sin autem,
retineatur ab eo, qui alienavit, quantum ad usum
ipsius necessarium, agrique cultionem requiritur :
reliquum totum restituatur illi, qui cum eo contraxit.

6. Quod si ab illustrioribus universitatis ad pa-
res, vel paulo dignitatibus inferiores, velut a scho-
laribus ad milites, vel ab humilioribus ad paulo
superiores, velut ab expertibus militiæ municipi-
bus ad scholares, vel secretis inservientes, ali-
enatio facta, vel adhuc futura sit; inconcussa ma-
neat.

7. Similiter et si ob incumbentem a fisco neces-
sitate, aut quod fortassis alio in loco dotem filie
sue constituere velit, aliunde quis solvere nequeat,
quod fisco debet, aut quod impositum ei onus est,
aut promissam in rebus soli dotem : hac ipsa quo-
que de causa fieri alienatio poterit earum rerum,
quæ soli sunt : sed duntaxat ad vicaneos, aut
necessario ad ea prædia, quæ sub eadem metroco-
mia sunt, id est, sub eadem vicaneitate.

8. Quapropter eodem modo et potenti persona
vendente, vel aliter alienante, optimum factu visum
est, præferri vicaneos in iis, in quibus consortes
sunt, aut pascuis ejus, aut aquis, aut montibus
carere non possunt. Ac pro emptore quidem hoc
intelligitur, ut si certam duntaxat aliquid retinere
velit, et ea, quæ consortii sunt, alienare : potes-
tatem hoc agendi habeat. Licet autem prædii, quod
alienatur, aliqua pars ab aliis separata seorsum
existat : emptores tamen aut totum emere cogun-

inr, aut toto cedere. Cæterum quatuor mensium A diem habeant ad collectionem pretii, quantum quidem alius daret, vel potius quanti sit æstimatio; siquidem hoc pauperes, qui emunt, optaverint.

His in hunc modum a majestate nostra decretis atque constitutis, præcipimus tibi, ut omnibus provincialibus hujusmodi promulgationem legemque nostram, a personis potentibus ad extremum et ultimum usque, legi cures: ac prout in ea contineretur, juxtaque vim cujus, de pauperibus atque potentibus inquiras et ordines. Sancita mense Martio, indictione v.

VI.

Ejusdem novella constitutio, quam dictavit Theophilus patricius et quæstor. De sportulis, de aperiendis testamentis, et de eo, quod certus, ac B definitus consuetudinum modus esse debeat.

Quandoquidem consuetudinis, ususque auctoritas in tantum non valet, ut aut rationem, aut legem vincere possit; idcirco avaram, et superfluum omnem exactorem, licet ex longa consuetudine obtinuerit, certo, ac definito modo corrigentes, sic constituimus.

1. Ut judices provinciales in qualibet auri libra non ultra solidos tres accipiant, nimirum ab iis, qui locupletes sunt (olim enim, qui dicti sunt pedanei judices, solidos duos in exordio litis, rursumque duos solidos in fine ejusdem, præter stipendia publica, ab utraque parte acceperunt); quos quidem tres solidos percipient pro suis necessitatibus, C suorumque hominum, sed et eorum, qui ex officio subserviunt ipsis, utpote qui nihil aliud peculiariter pro rebus judicatis exigere possunt. Nunquam autem supra centum libras sportularum nomine exigatur, licet boni, quæ petuntur, centum libras excedant; eo excepto, quod cibariolorum, et itineris nomine, dum peregre abest, exsecutor impendit. Rustica vero plebs, aliique pauperes, sive adversus se ipsos agant eorum nomine, quæ communiter ad ipsos spectant, sive privatim singuli contra singulos, aut adversus homines potentiores et locupletes; de libra qualibet, pro solidis tribus, unum modo præstent. Quod si causa nullam juris ambiguitatem et controversiam habuit, neque res digna lite fuit, sed forte contemptus improbus jus dicentis, vel præda, vel rapina, vel quid ejusmodi fuit admissum; auctores horum facinorum, siquidem illustres sunt, pro iis, quæ in judicium sunt deducta, de qualibet libra statutos tres solidos præstent; humiliores vero, singuli solidum unum; præterquam quod, et statutam legibus pecuniariam, vel corporalem pœnam exsolvent. Idem ab eis, et usuræ, sive fructus, in quibus licet, exigantur. Possessione autem in solutum data, si quidem ratione pauperum nihil;

(8') Ex his manifestum est a Constantino abrogatum esse Justiniani et prædecessorum constitutiones, quibus permissum erat pedaneis judicibus, χαμαδικιστικαῖς sive διαιτηταῖς sive διαιτηταῖς κληρω-

σαν δὲ καὶ προθεσμίαν μηνῶν ὄχις ἐπισύναξιν τοῦ τιμήματος, ὅπως ἕτερος δίδωσιν, ἢ μᾶλλον ἔκβουου διατιμᾶται, εἴπερ τοῦτο οἱ ἐξωνοῦμενοι πένητες ἐπιλέξωνται.

Τούτων οὕτως παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν δογματισθέντων καὶ νομοθετηθέντων, κελεύομέν σοι ὑπαναγῶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῷ θέματι τὴν τοιαύτην ἡμῶν ἐκφώνησιν καὶ νομοθεσίαν, ἀπὸ τε δυνατῶν προσώπων καὶ ἕως ἐσχάτου καὶ τελευταίου· καὶ κατὰ τὴν ταύτης περιοχὴν καὶ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν καὶ διοικεῖν περὶ τῶν πτωγῶν καὶ τῶν δυνατῶν.

Γ.

Νεὰρὰ νομοθεσίᾳ τοῦ αὐτοῦ, ἢν ὑπεγράψεν ὁ Θεόφιλος πατρίκιος καὶ κοιμιστὼρ περὶ ἐπιταγαικῶν, καὶ περὶ ἀνοίξεως διαθηκῶν, καὶ περὶ τοῦ ὀρισμένου εἶναι τὸ μέτρον τῶν συνηθειῶν ἐκ κατὰ δικαστηρίῳ.

Ἐπειδὴ τῆς συνηθείας καὶ τῆς χρήσεως ἡ ἀθένησι οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον ἰσχύει, ὡς καὶ τὸν λογισμὸν καὶ τὸν νόμον ὑπερνικᾶν, διὰ τοῦτο πᾶσαν ἀπληστον περισσοπραξίαν, κἂν ἐκ μακρᾶς συνηθείας ἐκράτησεν, ὀρισμένῳ μέτρῳ συσταλιαντες, οὕτω διατυπώμεν.

α' Ὅστε τοὺς θεματικούς δικαστὰς ἐφ' ἐκάστη τοῦ χρυσίου λίτρα μὴ περαιτέρω τριῶν νομισμάτων λαμβάνειν, δηλονότι ἐπὶ τῶν εὐπορούντων (καὶ τὸ παλαιὸν γὰρ οἱ καλούμενοι (8') διαιτηταὶ ἀνὰ δύο νομίσματα ἐν ἀρχῇ τῆς δίκης καὶ ἀνὰ δύο ἐν τῷ τέλει: ἐξ ἑκατέρου μέρους ἐλάμβανον, ἐξωθεν τῶν ἐκ τοῦ δημοσίου σιτήσεων), ἅτινα τρία νομίσματα ἔξουσιν ὑπὲρ ἰδίας γρῆλας καὶ τῶν ἰδίων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς τάξεως ὑπηρετουμένων αὐτοῖς, ὡς μηδὲν ἕτερον δυναμένων ἰδιαζόντως ἐκ τῶν δικαζομένων προσ- απαιτεῖν· μηδέποτε δὲ ὑπὲρ τὰ ρ' νομίσματα λόγῳ ἐκταγῆς απαιτεῖσθαι, κἂν ὑπερβαίνει τὰς ρ' λίτρα τὰ απαιτούμενα, εἰ μὴ καθ' ὅσον ὑπὲρ τροφῆς καὶ ὀδοιπορίας ἐπιξενούμενος ὁ ἐκδιδοστής ἰδαπάνηται. Τὸ δὲ ἀγροικικὸν πλῆθος καὶ οἱ λοιποὶ πένητες εἴτε κατ' ἀλλήλιον ἐνάγουσιν ὑπὲρ τῶν κοινῆ διαφερόντων αὐτοῖς ἢ καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καθ' ἑτέρου, κατὰ τῶν δυνατωτέρων καὶ εὐπόρων ἀνθρώπων καθ' ἐκάστην λίτραν ἀντὶ τριῶν ἐν μόνον παρεχόμενων νομισμάτων. Εἰ δὲ μηδεμίαν εἶχε νομικὴν ἀμφισβόλιαν ἡ δίκη, μηδὲ τὸ πρᾶγμα δίκης ἀξιὸν ἢ ἀλλὰ τυχὸν ἀνασχυντος ἀναρχία ἢ πραΐδα ἢ ἀπαγή ἢ τι τῶν τοιούτων ἐπράχθη, αὐτοὶ οἱ ταῦτα διαπραξάμενοι, εἴπερ εἰσὶ τῶν ἐμφανεστέρων, ὑπὲρ τῶν δικαιοθέντων παρεχόμενων τὰ ἐφ' ἐκάστην λίτρα ὀρισμένα τρία νομίσματα· εὐτελέστεροι ὄντες, ἀνὰ νόμισμα ἐν, πρὸς τῷ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν νόμων χρηματικὴν κοινὴν ἢ σωματικὴν ἐκτινύουσιν. Ἐπὶ νομῆ δὲ γενομένης τῆς ἀποδόσεως, εἰ μὲν πένητας, οὐδὲν· εἰ δὲ πρὸς ἐμφανιστέρους, τῇ λίτρᾳ τὸ ἡμισυ τοῦ νομισματος. Ἡνίκα δὲ πρὸς

τοῖς, δικαστικῶν ἕνεκεν... duos quidem aureos contestatione litis et duos in fine negotii ab utraque parte accipere. Justiniani verba existunt in Nov. 92. ZACH. A LINGENTHAL.

κατῶς τοῦ ἀντιδικου ἀποληφθέντος ἐπὶ νομῇ πεμ-
φθῆ τὸ ἕτερον μέρος, οὐδὲ ὄλωσ χρεὶ πρὸς πέρας τοῦ
τῆς δίκης ἀποκατάστασιν γίνεσθαι, οὐδὲ τῆδε κά-
κεις τὰ πράγματα μεταφερόμενα διαφθείρεσθαι
ἀπὸ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν προσώπων ἢ τῆς θατέρου
τούτων ἐπιβουλῆς, τυχὸν δυσμενῶς πρὸς τὸν ἀντιδι-
κον ἔχοντος ἢ καὶ συνεδότης μὴ καλῶς ἀγωνίζεσθαι.
Αὗται δὲ αἱ συνθήκαι κατὰ τὴν προκειμένην διά-
στιξιν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπηρετουμένων ἀπαιτητῶν ἦτοι
ἐκδικαστῶν ἅπασιν τοῖς πολιτικοῖς δικασταῖς ἔστω-
σαν, καὶ μηδὲν περαιτέρω· τοῦτοις γὰρ ἀναγκαῖόν
ἔστι, μὴ μόνον καθαραῖς ταῖς χερσὶν ἀρχεῖν, ἀλλὰ
καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας ἔχειν παντὸς αἰσχροῦ λήμ-
ματος ἀνωτέρως. Περὶ δὲ τῶν ὑπουργούντων ἐν
ταῖς γραφαῖς τοῖς ἔξω δικάζουσιν ἢ καὶ τοῖς
ἐνταῦθα δικαστηρίοις, αὐτοτελοῦς ἀπολυομένης
κρίσεως, ἐπὶ μὲν τῶν εὐτελεστέρων ὑποθέσεων
ἄχρι λίτρας μῖδος ἢ καὶ ἐπέκεινα μέχρις ἐνὸς νομί-
σματος δίδουσαι· ἐλάττωτος δὲ οὐσης, ὑφαιρεῖν
πρὸς ἀναλογίαν ἐκ τοῦ νομίσματος· ὡσπερ αὐξάνειν
πάλιν ἐπὶ τῶν ὑπερβαίνουσιν τὰς τρεῖς λίτρας δικῶν
ἄχρι δύο ἢ καὶ τριῶν νομισμάτων· μηδέποτε δὲ ἀπὸ
πενήτων πολιτικῶν, ἢ ἀγροικῶν μηδὲ μεγίστης
οὐσης τῆς ὑποθέσεως, γραφῆς χάριν πλέον παρ-
έχεσθαι τοῦ νομίσματος. Ἐπὶ δὲ ταῖς ἀπολυομέναις
ψήφοις κατὰ κέλευσιν πρὸς τοὺς ἔξω δικάζοντας τὸ
ἑκατάκτον, πολλαῖς δὲ καὶ μέχρι ἔκτου διδόναι τοὺς
εὐπρωτέρως· τοὺς δὲ ἀπόρους πρὸς τὸ ἀναλογοῦν
τῆς γραφῆς καὶ τοῦ πράγματος, περὶ οὗ ἡ ψήφος
προβαίνει, ἔσθ' ὅτε καὶ πλέον τοῦ νομίσματος μετὰ
διαγνώσεως τοῦ δικάζοντος. Εἰ δὲ γε παρόντων
ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἀπὸ κρίσεως ἔγγραφος ἀπό-
φασις ἀπολυθῆ, τῷ μέλλοντι δικάζειν ἐπὶ τοῦ τόπου,
εὐπρόρου δηλαδὴ περιουσίας ὑποδεικνυμένης, δυνα-
τὴν κατὰ διάγνωσιν καὶ ἕως δυοῖν νομισμάτων ἀνα-
βιδάζεσθαι τὸ ἰσθῶμα.

3. Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαθήκαι παρὰ τῷ κοιμιστῶρι
ἀνοίχονται, τοῖς ὑπουργοῦσιν ἐν τῇ ἀνοίξει καγγε-
λαρθεὶς ἐπὶ τῇ συναγωγῇ τῶν μαρτύρων καὶ τῶν
ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμων ἢ καὶ λεγαταρίων καὶ τῶν
ἐκτέρας χρείας ὀφειλόντων παρίστασθαι παρέχειν
νόμισμα ἐν, τῷ δὲ πρώτῳ καγγελλαρίῳ ἕτερον νόμι-
σμα ἐν, καὶ τοῖς δυοῖν νοταρίοις ἀνὰ ἡμισυ τοῦ νομί-
σματος. Ἐλάττωτος δὲ τῶν δύο λιτρῶν ἀριθμουμένης
τῆς ὀπιστάσεως, ὑπεξαίρουμένης μέντοι τῆς τιμῆς
τῶν ἑσῶς ἐλευθερουμένων, πᾶσι τοῦτοις παρέχεσθαι
νόμισμα ἐν. Ἐὰν δὲ τὰ ἑκατὸν νομίσματα μόνον ἀπο-
συνάγεται, μηδὲν δίδουσαι. Διὰ δὲ ταῦτα, κἂν ὑπὲρ
τὰς τρεῖς λίτρας ἔχει τὰ τῆς περιουσίας, ὡς δὲ τὰ
κληρονομοῦντα πρόσωπα ἀτελοῦς ἡλικίας, ἢ καὶ
χῆρα μῆτηρ ἢ μάμμη συγκληρονομοῦσα, ὅσοι τοῦ-
των ἑκατὸν νομισμάτων ἐκ τοῦ κλήρου
ἀποφέρονται, μηδὲν αὐτοὺς συντελεῖν εἰς τὴν τε-
τυπωμένην συνθήκαιαν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀλλαχοῦ ἐπου-
δήποτε ἀφορισθείσης περιουσίας ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν
νόμισματα συναγομένης τὸ προδιορισθὲν ποσὸν ἀνα-
λόγως κατὰ τὴν προγεγραμμένην ὑποτύπωσιν κα-
ταβάλλεσθαι. Ὅ δὲ περισσώτερον τῶν διορισμένων
λόγῳ ἐκδικαστικῶν ἀπαιτητῶν, τὸ τριπλοῦν ἀποδώσει.

A sin illustrium, de libra dimidius solidus præstetur.
Si cum adversarius contumaciter iudicium deseruis-
set, pars altera fuerit in possessionem missa; nullo
modo ante licem finitam restitutio fiat; neque res
ab una parte ad alteram translatae corrumpantur
mutatione hominum, vel forte insidiatione horum
alterutrius, male erga adversarium affecti, et
conscii de non recta litigandi ratione. Eædem vero
consuetudines secundum propositam distinctionem
omnibus iudicibus urbanis, sive civilibus sunt, ra-
tione exactorum, sive executorum, qui subser-
viunt, et nihil amplius. Hos enim non solum puris
manibus magistratum exercere, verum etiam appa-
ritores, qui turpia lucra contemnant, habere oportet.
Iis autem, qui iudicibus extraneis, aut tribu-
nalibus urbanis, in scripturis serviunt, si definitiva
sententia promulgetur, ad unum usque solidum
sportulæ dantur, in causis quidem tenuioribus, quæ
ad unam usque libram, et paulo amplius se portu-
gunt. Sin minor est summa, pro rata de solido de-
tractio fiat; sicuti rursus adjectio facienda, in
causis tres libras excedentibus, ad duos, aut tres
usque solidos. Nunquam a municipibus, et rusticis,
qui pauperes sunt, ne si quidem maxima causa sit,
scripturæ nomine plus uno solido præstetur. In
sententiis, quas jussa principis ad iudices extraneos
remittuntur, locupletiores quidem decumam, sepe-
numero sextam quoque partem præstant; inopes
autem, pro ratione inventarii, et ipsius rei, de qua
sententia fertur. Nonnunquam et plus uno solido
datur, interveniente cognitione iudicis. Si vero
ambabus præsentibus, ex deliberatione iu-
diciaria, sententia in scriptis remissa fuerit ad
illum, qui jus dicturus est in re præsentis; si locu-
ples esse patrimonium pareat, potest interveniente
iudicis cognitione salarium quoque ad duos usque
solidos augeri.

2. Quoniam testamenta apud quæstorem aperiu-
tur, in eorum apertione cancellariis suas exhiben-
tibus operas, tam colligendis testibus, et hæredibus
ab intestato succedentibus, aut etiam legatariis,
quam cæteris, qui ob alias causas adesse debent,
solidus unus præstabitur; primo autem cancellario,
unus item solidus, et duobus notariis, dimidius so-
lidus. Quod si patrimonii summa minor sit duabus
libris, excepto tamen pretio mancipiorum, quæ
forte manumittuntur; omnibus hisce solidus unus
præstabitur. Si vero centum duntaxat solidorum
summa cogitur, nihil detur. Quapropter etiamsi
patrimonium supra tres libras contineat, ac hæredes
ætatis necdum adultæ sint, et mater vidua, vel avia,
simul hæreditatem adeant; quicumque horum minus
centum solidis ex hæreditate perceperunt, si nihil
sancitæ consuetudinis nomine conferant; sed ex
destinatis alio bonis, quocumque tandem id fuerit;
quæ summam solidorum centum superant, quanti-
tas illa prius defuita, pro rata parte, secundum
formam antea descriptam, solvetur. Quod si quis
amplius, quam statutum est, sportularum nomine
exigat, triplum solvet.

5. Quoniam scriba non est vere iudex, sed ordine tam provincialibus iudicibus, quam ipsis etiam rescriptoribus inferior, ac propemodum omnis minorum cura, periculumque de rebus eorum, ad ipsum ex lata culpa spectat; oportet eum quoque cum officialibus suis, in causis absolutis, et ad finem perductis, sive in divisionibus, et petitionibus, consimiliter in singulas libras solidos binos accipere; nisi forte minus centum solidis, quemadmodum antea diximus, in bonis, et patrimonio quis habeat. Nam de his omnino nec hunc, nec alium quemquam, quidquam accipere debere statuimus, sicuti nec ex inventariis. Nam ea carere salario debent, nisi forte locuples sit patrimonium. Tunc enim pro rata portione tam ipsius scribae, quam officialium ei ministrantium, modicum quoddam salarium acquirant.

4. Ne quis iudicium civilium quidquam, quocunque titulo, vel occasione capiat, sed manus puras habeat, et aurum omne contemnat.

5. Insuper et hoc constituere nobis antiquas leges sequentibus visum est, ut reus in iudicium aliter non trahatur, quam si promiserit actor, se persecuturam sitem inquitam per se, vel per legitimum procuratorem. Quod si deinde probatum fuerit, injuste litem ab eo motam; impensarum, sumptuumque nomine decimam partem quantitatis in lite comprehensae victori praestabit. Si autem actor pauper existens, deprehendatur injustam litem per calumniam exercuisse; nullum quidem sportularum, vel impensarum ratione damnum sentiet; sed majori poenae, nimirum corporali subicietur. Nam verbera graviora sunt, quam condemnatio pecuniaria. Si semel actor mota lite, postea moram in perseguenda causa faciat, et ne quidem intra tres menses comparaverit, iudex alterius anni diem ei praestituet. Verum si ne ita quidem semet exhibuerit, nec alium suo loco miserit, qui rem persequi debeat; facultas esto iudici etiam ipso absente partis ejus, quae convenitur, allegationes secundum leges examinandi, et veritate diligenter indagata, legitimam sententiam ferendi. Eadem et in reo similiter valeant, si post litis contestationem abfuerit, et concessae dilationes exspiraverint, ac ne sic quidem comparere vel per se, vel per alium velit. Si igitur, ut dictum est, alterutra partium post litis contestationem abfuerit, nec intra tres menses redierit, interim parti non deserenti, res possidenda tradatur. Post annum vero, probationes etiam una duntaxat parte praesente ab eo productae, qui se iudicio stitit, admittantur, et legitima, iustaque sententia liti suis imponatur.

VII.

Novella constitutio ejusdem de militibus fundis: quam dicitur Theodorus patricius et quatuor Decapotes. (Anno 945-959.)

Quale quiddam in corpore caput, tale quid est

γ'. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σκριβας οὐκ ἐστὶ τέλειος δικαστής, ἀλλὰ καὶ τῶν θεματικῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἀντιγραφῶν ὑποβέθηκε, σχεδὸν δὲ ἡ πᾶσα φρονιὰ τῶν ἀφελίκων καὶ ὁ περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κίνδυνος ἐκ μεγάλης ἀμαλίας εἰς αὐτὸν ἀφορᾷ, διὰ καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῷ ἐν ταῖς αὐτοτελείαις καὶ ἀπηρητισμέναις ὑποθέσεσιν ἦτοι μισθολογίας καὶ ἀπαιτήσεις καθ' ἑκάστην λίτραν ὁμοίως ἀπὸ δύο νομισμάτων λαμβάνειν, εἰ μὴ ἄρα ἐκ' ἑκατοντῶν τῶν ἑκατὸν νομισμάτων, καθ' ὃν προειρηθῆσαν τρόπον, ἔχει τὰ τῆς περιουσίας. Ἐκ τούτων γὰρ παντελῶς οὐδὲ αὐτὸν οὐδὲ ἕτερον τινα λαμβάνειν ὀρίζομεν. Ὡς περ οὐδὲ ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς ἄμισθοι γὰρ καὶ αὐταὶ ὀφείλουσιν εἶναι, εἰ μὴ ἄρα εὐπαρῖα ἐστὶ. Τηνικαῦτα γὰρ δεῖ πρὸς ἀναλογίαν τοῦ γραφῆως καὶ τῶν ὑπηρετούντων ταξιστῶν μέτριον τινα πορίζεσθαι τὸν μισθόν.

δ'. Μηδένα τῶν πολιτικῶν δικαστῶν μηδὲ ὑπερῆλασθησθε ἀφορμῆς τι λαμβάνειν, ἀλλὰ καθαρὰς εἶχειν τὰς χεῖρας καὶ παντὸς χρυσίου ὑπερφορεῖν.

ε'. Ἐτι δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ἀρχαίοις νόμοις ἀκολουθοῦντες διατυπώσαμεν συνιθόμεν, ὥστε μὴ ἄλλως τὸν ἐναγόμενον εἰς δικαστήριον ἔλκεσθαι, εἰ μὴ ὁμολογήσει ὁ ἐνάγων, ὅτι προσεδρεύει τῇ κινουμένῃ δίκῃ δι' ἑαυτοῦ ἢ διὰ νομίμου ἐντολέως, καὶ εἰ μετὰ ταῦτα δεῖχθῆ ἀδίκως τὴν δίκην κινήσας, ὀνόματι ἀναλωμάτων ἢ θαπανημάτων δέκατον μέρος τῆς ἐν τῇ δίκῃ ποσότητος παρέχει τῷ δικαιουμένῳ. Ἐὰν δὲ ἀπορος ὢν ὁ ἐνάγων εὐρίσκειται κατὰ συκοφαντίαν ἀδικὸν δίκην ἀγωνιζόμενος, μηδὲν μὲν αὐτὸν ζημιουῖσθαι λόγῳ συνηθειῶν ἢ ἀναλωμάτων, μείζονι δὲ τιμωρίᾳ διὰ τῶν εἰς σῶμα πληγῶν καθυποβάλλεσθαι· καὶ γὰρ αἱ πληγαὶ μείζους εἰσὶ τῆς χρηματικῆς καταδίκης. Ἐἰ δὲ ἕκαστος κινήσας ὁ ἐνάγων ὑστερον ὑπερτίθεται ἐπιχειθεῖν τοῦ πράγματος, καὶ μηδὲ ἐντὸς τριῶν μηνῶν παραγίνηται, δίδεσθαι αὐτῷ ἐτέρου ἐνιαυτοῦ προθεσμίαν. Ἐὰν δὲ μηδὲ οὕτως αὐτὸν ἐμφανίσῃ, μηδὲ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ πέμψῃ τὸν ὀφειλοντα τῷ πράγματι ἐπιχειθεῖν, ἀδικίαν εἶναι τῷ δικαστῇ, καὶ ἀπόντος αὐτοῦ τὰς τοῦ ἐναγομένου μέρους δικαιολογίας κατὰ τοὺς νόμους ἐξετάζειν, καὶ τῆς ἀληθείας ἀκριβῶς ζητούμενης νόμιμον προφέρειν τὴν φήσιν. Ταῦτα δὲ ὁμοίως κρατεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναγομένου, εἴπερ μετὰ προκάταρξιν ἀπολειφθῆ καὶ αἱ δεδομέναι προθεσμῖαι παρέλθωσι, καὶ οὐδὲ οὕτως ἀπαντήσαι ἢ δι' ἑαυτοῦ ἢ δι' ἐτέρου βούλοιο. Προπειτῶς οὖν, ὡς εἰρηται, θατέρου τῶν μερῶν ἀπολειφθέντος μετὰ προκάταρξιν, καὶ μὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ὑποστρέφοντος, τὴν ἀποκατάστασιν τῶν τῷ προσεδρεύοντι μέρει γίνεσθαι ἐπὶ νομῇ· μετὰ δὲ τὸν ἐνιαυτὸν κατὰ τὰς ἀποδείξεις προβαίνειν μονομερῶς παρὰ τοῦ προσκαρτεροῦντος, καὶ νομίμῳ δικαίῳ τὴν δίκην διεκλυτοῦσθαι.

Z'.

Νεὰρὰ νομοθεσία τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν στρατιωτῶν ἢν ὑπηγόρευσε Θεόδωρος καφρίζιος καὶ κοιαστὼρ ὁ δεκαπολίτης.

Ὡς περ ἐν σώματι κεφαλῇ, οὕτως ἐν πολιτείᾳ

στράτευμα, ὧν οὕτως ἢ ἑτέρως ἐχόντων ἀνάγκη καὶ τὸ πᾶν συμμιταθῆσθαι, καὶ ὡς μὴ ταῦτα ὑπὸ πολλήν τιθεταί πρόνοιαν, περὶ τὴν οἰκίαν ἀφάλ-
 λεται σωτηρίαν, εἴπερ οἰκίαν οἰεσθαι χρὴ τὸ
 κοινόν. Καὶ ἐπειδὴ τῶ χρόνῳ τὰ τῶν στρατιωτῶν
 ἀβήρωσάντα, ἔθεν αὐτοῖς καὶ ἡ τοῦ εἶναι καὶ ζῆν
 προσῆν ἀφορμὴ, πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἐναπέκλινον,
 ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν πρὸς τὸ εὐεκτοῦν καὶ ἀμει-
 νότερον ταῦτα μετήνεγκε, κοινήν τῶ παντὶ χαρισα-
 μένη τὴν λυσιτέλειαν.

α'. Θεσιζόμεν τοίνυν αὐτὸ δὴ τοῦτο, ὅπερ ἡ
 συνήθεια ἀγράφως πρῶν ἐκύρωσε, μὴ ἐξεῖναι τοῖς
 στρατιώταις τὰ ἐξ ὧν αἱ στρατεῖαι ὑπηρετοῦνται
 κτήματα διαπωλεῖν, συντηρεῖσθαι δὲ εἰς ἐκάστην
 στρατείαν, ἰππέων μὲν ἀκίνητον κτήσιν δ' λιτρῶν
 ὑπαρξῖν οἷς ἀριθμεῖσθαι κελεύομεν καὶ τοὺς ἐπὶ
 τὸν στόλον ἀποτεταγμένους πλωτῆρας τοῦ τε Αἰγαίου
 πελάγους καὶ τῆς Σάμου καὶ τῶν Κιβυρραίωντων
 αὐτόστολοι γὰρ καὶ οὗτοι καὶ αὐτερέται βαρεῖαι
 μετῴσαι τὰς ὑπηρεσίας. Τοῖς δὲ τὰ βασιλικά πλωτῆ-
 ρα ἐπὶ βόταις ὑπηρετοῦμένοις καὶ τοῖς λοιποῖς πλωτῆ-
 ρα ἤδη ὡς ἐκρίθησαν ἐκ συνήθειας ὅσοι λιτρῶν
 εἰς ἐκάστην στρατείαν ἀκίνητον διασώζεσθαι κτή-
 σιν, ὃ καὶ ἡμῖν ἀρκούντως ἔχειν δοκεῖ. Εἰ μὲν οὖν ἐν
 τοσαύτῃ ἀκινήτῳ κτήσιν εἶεν οἱ ἐν ἐκατέραις στρα-
 τεῖαις κατελιγεμένοι, καὶ σώζοιεν ταύτην συντη-
 ροῦντες ἀνεκποίητον, καὶ παραπέμποιεν εἰς τοὺς
 φυσικοὺς κληρονόμους καθ' ὃν ἂν βούλοιντο νόμιμον
 τρόπον, μετὰ τοῦ οἰκείου μέντοιγε βάρους, εἴτε
 κατιόντες εἶεν πρὸς οὓς παραπέμπονται, εἴτε ἀνιόν-
 τες, εἴτε ἐκ πλαγίου, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου ἰσοκλήρια
 τῶν ἀρμόζει, εἴτε ἀπὸ διαθήκης ἐξ ἀνίων μερῶν
 εἰκότως κληθεῖεν, γνήσιοι ἢ φυσικοὶ ἢ ἐξωτικοὶ
 παγαννοὶ κληρονόμοι (τοὺς ἀξιοματικούς γὰρ παντὶ
 τρόπῳ ἀποκλειόμεν πρὸς τὰς τοιαύτας διαδοχάς),
 καὶ κατὰ ἀναλογίαν τοῦ κέρους τῆς κληρονομίας
 ἐπεσθῆκε ὀριζόμεθα καὶ τὸ βᾶρος τῆς συντελείας.
 Κινητῆν δὲ οὐ περιεργαζόμεθα ὑπαρξῖν, ἀλλ' ἐν
 ἐξουσίᾳ αὐτῆ κείσεται τοῦ κεκτημένου, εἰ μήπου
 κατὰ πολὺ ἢ ἀκίνητος ἐλαττοῦται· ὁ δὲ γὰρ τότε
 ἀνδρὸς ἀγαθοῦ δοκιμασία τὸ ἐλλίπεδ τῆς ἀκινήτου
 ἐκ τῶν κινητῶν ἀναπληροῦσθαι. Εἰ δὲ ἐν περιουσίᾳ
 πολλῶν ἀκινήτων ὁ στρατιώτης καθεστήκει, ὥστε
 κατὰ πολὺ τὴν δικαίαν ὑπερβαίνειν ποσότητα, εἰ
 μὲν ἅπαντα ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς κώδεξιν ἀπογρά-
 φονται, μὴ δύνασθαι μῆτε ταῦτα μῆτε ἐκ τούτων τὸν
 στρατιώτην διαπωλεῖν, κἂν μείζονος εἶεν ἡξιωμένα
 τιμῆς τὰ περιλιμπανόμενα· μάλλον δὲ μὴ δύνασθαι
 τίνα ἐκ τούτων ἀγοράζειν, καὶ μάλιστα περιβλεπτον
 ἢ ἀξιοματικῶν ἢ μητροπολίτην ἢ ἐπίσκοπον ἢ μονα-
 στήριον ἢ ἕτερον τὸν οἰονδήποτε εὐαγῆ οἶκον ἢ
 ὀνόμασθαι μέχρι σχολαρίου, εἰδόμενος, ὡς οὐκ ἔσται
 αὐτοῖς περὶ τῶν τιμημάτων ἀγωγῆ, ἀλλ' οὐδὲ ὁ περὶ
 τῶν δαπανημάτων λόγος, κἂν εἰ τύχοιεν πολλὰ κα-
 ναλεωκότες εἰς φιλοπολίαν τῶν ἡγορασμένων λήφονται
 μέντοιγε τὰς ὕλας αὐτῶν, μετὰ τοῦ μὴ βλάψαι τὴν
 προῆραν κατάστασιν. Εἰ δ' οὐ πάντα ἀπογεγραμμένα
 εἶναι, ἀλλ' ἔχει εἰκότως ὁ στρατιώτης κτήμα ἰδιοπε-

A exercitus in republica. Quæ duo si recte, vel secius
 affecta sint : necesse est cum eis mutari omnia.
 Atque his qui magna cura non prospicit, de salute
 sua periclitatur : si modo suum existimare debet,
 quod publicum est. Et quoniam paulatim res mili-
 tum laborantes, una scilicet ipsis et existendi et
 victitandi suppetebat opportunitas, in deteriorem
 ac difficiliorem conditionem deflexerunt : constituta
 divinitus majestas nostra ad statum hæc recte com-
 paratum et meliorem, publico ipsam rempublicam
 commodo afficiens, traduxit.

1. Sancimus igitur id, quod ipsa consuetudo
 jamdudum citra scripturam confirmavit, ne mili-
 tibus ea prædia, de quibus militiæ functiones exhibentur,
 distrahere liceat ; sed ad quamlibet mili-
 tiam, equitum quidem possessio in rebus soli con-
 stituta, ejusmodi conservetur, ut quatuor libras
 æquet. Quibus annumerari jubemus et classarios,
 ad classem ordinatos, tam Ægæi maris, quam Sami,
 et Cibyrhæotarum. Nam cum hi et personaliter
 adesse classi, et remiges ipsimet esse cogantur :
 functiones sane quam graves obeunt. At in iis, qui
 stipendiis acceptis, operas imperatorii classibus
 exhibent, et in classariis cæteris, ex consuetudine
 jam pridem obtinuit, ut in singulas functiones mi-
 litares serveatur in rebus soli constituta duarum li-
 brarum possessio, quod nobis etiam satis esse videtur.
 Quantum sane in rebus soli si possideant, qui
 alterutram harum militiam obeunt, idque sibi ser-
 vent citra ullam alienationem, et ad hæredes natu-
 rales transmittant, quocumque modo legitimo volue-
 rint, cum onere tamen suo ; sive liberi ac descen-
 dentes sint, ad quos transmittunt, sive parentes et
 ascendentes sive ex transverso ; sive ab intestato
 quibusdam portiones æquales competant, sive for-
 tassit ab inæqualibus portionibus ex testamento
 vocentur, sui, vel naturales, vel extranei paganici
 hæredes : (nam in dignitate constitutos omni modo
 ab hujusmodi successione excludimus) ut pro
 rata lucri, ex hæreditate provenientis, etiam fun-
 ctionis onus sequatur. De bonis autem mobilibus
 nihil curiose statuimus, sed erunt hæc in potestate
 possidentis : nisi forte accidat, ut rerum soli magna
 facta sit immunitio. Tunc enim arbitrio viri boni
 quod in rebus soli constituta possessioni decet, de
 mobilibus supplendum erit. Sin autem multis soli
 rebus abundet miles, ita ut longe justam quantita-
 tem excedant : siquidem omnia descripta sunt in
 codicibus militaribus, neque poterit hæc, neque
 de his quidquam distrahere miles, quantumvis
 multo majoris æstimentur quæ supersunt. Vel potius
 nemo quidquam horum emere poterit, præsertim
 spectabilis, aut in dignitate constitutus, aut
 metropolitanus, aut episcopus, vel monasterium,
 vel alia quæcunque religiosa domus, vel potens, ad
 scholarum usque : scitori se nullam de pretiis
 actionem habituros. Quin nec impensarum habebit
 ratio, quamvis in excolendas res emptas multa
 expenderit. Materias tamen suas ita recipient, ut

statum priorem non lædant. Quod si omnia descripta non sunt, sed forte possessionem miles seorsum suis inclusam terminis habet, nec ulli militiæ servituti obnoxiam : facultatem habeat ejus alienandæ, quocumque modo volet : tantum ut descripta in rebus soli possessio ejus ad exhibendam functionem militarem sufficiat. Quippe si quid desit, cogetur is, qui a milite prædium ex aliqua causa nactus est, quod deficit per illas ipsas res soli supplere. Sin res soli, quas miles possidet, prorsus descriptæ non sunt : quæ magis fertiles sunt, ad quatuor usque libras tacite sint obligatæ. Quo quidem illæ privilegio ex providentia nostra munitæ sunt. Eorum autem, quæ reliqua sunt, permessa sit eis alienatio. Ac si quidem usvenerit, ut unus fertiliora prius emat, alius minus utilia posterius ; et ex privilegio jam exposito, fertiliora fuerint evicta : jura prioritatis adversus posteriorem anterior habeat. Quod si possessiones in rebus soli plures et pretiosas admodum habentes, eam quæ descripta fuit, alienaverint ; posteaque ut descriptam evincere voluerint : evictionis subsidium eis damus, et ut aliis ex possessionibus emptori satisfiat, cum scilicet ultra quatuor quidem libras equites, classarii vero ultra duas in bonis habent. Quod si partem functionis militaris aliquis exhibet, pro rata partis ejus etiam de eo, quod in bonis habere debet, statuendam erit. Non aliter autem dominium prædiorum militarium iis acquiratur, qui ea quocumque titulo possident ; nisi annorum quadraginta tempus attestatione nulla interveniente effluxerit. Propemodum enim male fidei possessoribus hos olim quoque consuetudo numerabat : nisi quod ex contractu possidentes, nullum fructuum damnum sentiebant : malæ vero fidei possessores, et fructus et redditus, et omne detrimentum solvebant : id quod nobis quoque placet. Milites vero existimandos statuimus, non eos modo qui sacris militum legionibus sunt devoti : sed et hos, qui ex injuria quadam fortunæ inopes facti, per edictam immunitatem consecuti sunt : quos iisdem cum illis cui privilegii æquum censemus, non concedentes, ut vel ab ipsismet ea distraherentur, de quibus functiones militares exhibentur ; multo minus a fisco. Nam si vere proprieque dominis interminantur ob id, quod expedit publice : quinam fisco distrahere permittemus : et non scriptam illam veterem iniquitatem, legis obtinere vicem concedemus ? quam quidem ubique terrarum et maris expulsam oportuit, ut quæ maxime belluina sit et immanissima. Nam equidem arbitror illos, qui hanc introduxerunt, eandem cum ursis naturam reipublicæ tribuisse. Quippe vulgo perhibetur, solas ex feris ursas fame pressas digitos suos sugendo circumlambere : licet qui recte rem æstimaverit, fortean potius manus totius reipublicæ quam digitos esse milites arbitretur

3. Atque hæc secuturis temporibus plene simul et utiliter, de nostra quidem sententia, statuimus. Quod adinet præterita, jam olim quidem obtinet rudis et simplex consuetudo, ut citra præiil restitui-

Α ρίριετον, και τῆ στρατείᾳ ἀκαταδούλωτον, ἐξουσίαν ἐχίτω ὧ δὴ βούλοιοτο. τῶν τούτου ἐκποιεῖν, ἐν ᾧ μὲντοιγε ἡ ἀπογεγραμμένη ἀκίνητος κτήσις αὐτοῦ ἰκανὴ ἐστὶν ὑπηρετεῖσθαι τῆ στρατείᾳ· εἰ γὰρ ἀπολείπεται, ἀνάγκην ἔξει ὁ παρὰ τοῦ στρατιώτου λαδὼν ἐκ τινος αἰτίας τὸ κτήμα, τὸ ἐλλείπει δι' ἀκινήτων ἀναπληρῶσαι. Εἰ δ' οὐδὲν ἀπογεγραμμένα εἰσὶ τὰ τοῦ στρατιώτου ἀκίνητα, τὰ εὐχρηστότερα σωπηρῶς ὑποκείσθωσαν ἕως δ' λετῶν, καὶ τούτω τῷ προνομίῳ ἐξ ἡμετέρας προνοίας συγκροτεῖσθωσαν· τὰ δὲ περιττὰ ἐφείσθαι τούτοις ἐκποιεῖσθαι. Καὶ εἴπερ συμβῆ τὸν μὲν τὰ εὐχρηστότερα ἀγοράσαι πρότερον, τὸν δὲ τὰ ἀχρηστότερα ὕστερον, ἐκινηθῆ δὲ ἐκ τοῦ προτεθειμένου τούτου προνομίου τὰ εὐχρηστα, ἔχέτω τὰ τῆς προγενεσίας δίκαια κατὰ τοῦ μεταγενεστέρου ὁ προγενέστερος. Εἰ δὲ πολλὰς ἔχοντες ἀκινήτους κτήσεις καὶ πολυτίμους τὴν ἀπογεγραμμένην ἐκποιήσασιν, ἐκινησάσι δὲ βουλευθῆεν ὕστερον ἢτε ἀπογεγραμμένην, δίδοσθαι μὲν αὐτοῖς τὴν βῆθειαν τῆς ἐκκλήσεως, ἐκ τῆς ἄλλης δὲ τούτων οὐσίας τῷ ἀγοραστῇ τὸ ἰκανὸν περιποιεῖσθαι, ὅτε δὲ λαθὴ εὐπορίην ὑπὲρ τὰς τέσσαρας λίτρας μὲν οἱ ἱππεῖς, ὑπὲρ τὰς δύο δὲ οἱ πλωτῆρες. Εἰ δὲ μέρει στρατείας ὑπηρετεῖται τις, κατὰ ἀναλογίαν τοῦ μέρους αὐτοῦ καὶ τὴν εὐπορίαν τυπούσθαι. Μὴ ἄλλως δὲ κυριεύεσθαι τὰ στρατιωτικὰ τοῖς ταῦτα οἰκλήτινι τῶν κτωμένων, εἰ μὴ ὁ τῆς τεσσαρακονταετίας ἀνεπιφώνητος διαβρέυσαι χρόνος. Σχεδὸν γὰρ τοῖς κακῇ πίστει νομεῦσιν ἠρῖθμει τούτους καὶ πάσαι ἡ συνήθεια· πλὴν ὅσον οἱ μὲν ἐκ συναλλαγμάτων νεμηθέντες τὴν τῶν καρπῶν ζημίαν διέφυγον, οἱ δὲ πίστει κακῇ νεμόμενοι καὶ καρποὺς καὶ προσόδους καὶ πᾶσαν βλάβην κατατίθενται· ὁ καὶ ἡμῶν ἀρέσκει. Στρατιώτας δὲ νομιζέσθαι διατυπούμεν, οὐ τοὺς καθοσιωμένους μόνον ταῖς ἰσραῖς λεγῶσιν τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ τούτους, οἳ διὰ τὴν τύχης ἐπήρειαν ἐπιβεῖς ὀφθέντες ἀδωρείας ἐνδύονται τετυχήκασιν. Τῶν αὐτῶν γὰρ καὶ τούτους ἀπολαβεῖν δεικαίουμεν προνομίων, οὐ συγχωροῦντες οὐτε παρ' ἐκείνων πιπράσκεσθαι τὰ ἐξ ὧν αἱ στρατεῖαι ὄντι τούτων· καὶ πολλῶν πλέον παρὰ τοῦ δημοσίου. Ἐἰ γὰρ τοῖς κυρίως δεσπόταις ἐπιτιμῶμεν τοῦ κοινῆ συμφέροντος ἕνεκεν, πῶς ἂν τῷ δημοσίῳ πιπράσκει ἐπιτρέψωμεν, καὶ τὴν πάλαι ἔγραφον ἀδικίαν ἐκεῖνην νόμου τάξιν ἔχειν μεθήσομεν ; ἢν ἔχρη γῆς ἀπάσης ἐξελαύνεσθαι καὶ θαλάσσης ὡς οὐσαν θηρίων δεσπότην καὶ ἀπνηροσάτην. Οἶμαι γὰρ, ὡς οἱ ταῦτα εἰσαγαγόντες τὴν αὐτὴν ταῖς ἀρκτοῖς φύσιν τῆ πολιτείας προσέμενον· λόγος γὰρ ἔχει, μόνας θηρίων τὰς ἀρκτους λιμῷ πιεζομένας τοὺς θακτύλους περιλάχμασθαι· καὶ που καλῶς τις εἰδὼς χεῖρας ἂν μὴ ἴδον ὄλης τῆς πολιτείας, ἀλλ' οὐχὶ θακτύλους τοῖς στρατιώτας εἶναι δοκοῖη.

γ. Ταῦτα μὲν οὖν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις ἐν ἑμῶν ἄμα καὶ λυσιστελῶς κατὰ τὸ ἡμῶν δοκοῦν διατυπούμεν. Ἐπὶ δὲ τοῖς προλαβοῦσι, πάλαι μὲν ἐκ κρατεῖ ἀδίαίτητος καὶ παχυμερῆς συνήθειας, ἀκ-

γύρωσ τοὺς ἀγοραστὰς τῶν στρατιωτικῶν ἐξωθεῖσθαι. Ἡ δὲ λεπτομερὴς τῶν κατὰ μέρος διοικήσεως, ἄλλοτε ἄλλως ἐν ὅσπερ ἂν αὐτὴν μετῆγον οἱ τῆς ψήφου κύριοι μεταφερομένη, πολλήν τινα λώβην παρέιχε τοῖς πράγμασι καὶ πᾶσαν ἀσάφειαν. Ἡμεῖς οὖν ἅμα πρῶτω καὶ ὀπίσω τοὺς περὶ τῶν συμφερόντων στρέφοντες ἀναλογισμοὺς, τὰς κεχυμένας ἐκείνας καὶ ποικιλοτρόπους ἀποδιαπομπούμενοι πράξεις, ἐν ῥυθμῷ καὶ λόγῳ τὴν ἐν ἅπασι διοίκησιν περιστέλλοντες θεσπίζομεν· εἰ μὲν εἰεν κληρονόμοι αὐτοῖς τοῖς ἀπογεγραμμένοις στρατιώταις, κατιόντες τυχὸν ἢ ἀνιόντες ἢ ἐκ πλαγίου μέχρις ἔκτου βαθμοῦ, τούτους πάντως προσδέχεσθαι κατὰ τὴν τῶν βαθμῶν ἔγγυτητα προτιμωμένους εἰς τὸ ἐκδικεῖν τὰ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἐκπονηθέντα κακῶς ἢ παρὰ δυνατότου βία κατασχεθέντα. Τῶν ἔγγυτέρου δὲ βαθμοῦ συγγενῶν μὴ βουλομένων ἢ μὴ δυναμένων, καὶ τοὺς κορβωτέρους εἰσδέχεσθαι συγγενεῖς. Συγγενῶν δὲ οὐκ ὑπόντων, ἢ τῶν ἀπὸ νόμου καλουμένων ἀγχιστῶν, τοὺς συνδότης καὶ συναίχμους αὐτῶν ἀκούεσθαι προτερηγομένους. Τούτων δὲ οὐκ ὄντων, τοὺς συντελεστὰς ἀπορωτέρους στρατιώτας, ἢ ἐξ ἐκείνων αὐτοὶ τὸ ἐνδέον τῆς ἀπορίας ἀνασφύζοντες ἐποικοδομηθεῖεν πρὸς ἰσχύον ἱκανότητος. Εἰ δὲ καὶ οὗτοι οὐκ εἰεν, ἀνάγκη καὶ τοὺς πολιτικούς συντελεστὰς εἰσακούεσθαι πρὸς τὸ μὴ διαπίπτειν τὸν ἐκ τοῦ κήνσου φόρον. Εἰ δὲ γε στρατιώτης στρατιώτου ἑτέρου κτήσιν ἠγόρασεν, εἰ μὲν ὁ εὐπορὸς ἐξ ἀπόρου, τὴν αὐτὴν ὑπέξει τοῖς δυνατοῖς ποινήν, ἀναργύρωσ ἐκπίπτων τῶν ἠγορασμένων· εἰ δὲ ἀπορὸς ἐξ εὐπόρου, εὐ ἀγορασθέν ἐξει πάντως ἢ τὸ τίμημα λήψεται. Εἰ δὲ ἀμφοῖν ἀπορία εὐρίσκειται, τῷ ζημιουμένῳ μέρει προσβοηθεῖσθαι κελεύομεν, τὴν ἀγαθὴν πίστιν ἐνταῦθα τηροῦντας, ἢ τις οὐκ ἐξ τινος καρδαίνειν ἐκ τῆς ἄλλου ζημίας.

8. Ταῦτα περὶ στρατιωτικῶν κτήσεων ἃ μὲν ἐφηροῦσθε ἃ δὲ ἐξευρηκότες, δεῖν φήθημεν μεταδῆναι καὶ ἅπ' αὐτῶν τῶν στρατιωτικῶν προσώπων, καὶ τὰ ἑωραθέντα τούτοις μικρὸν ἀνωθεν ἀναγορεῦσαι. Ἦν δ' ὅτε ἦν ὀλοσχερὴς τῶν πραγμάτων ἀνατροπὴ καὶ φορὰ Ἑλλήδρου δυστάδεκτος, καὶ πᾶς τις τῶν ἐν δόξῃ κρατῶν πασσοῦδελ χώρας ἀπεριγράπτους ἀποτεμνόμενος, ἐν ἀνδραπέδων λόγῳ τοὺς ἀθλοὺς ἐνέταπτε κτήτορας, σχέτλια ποιεῖν οὐκ ἠγούμενος, πάσχειν δὲ μᾶλλον, εἰ τις ἕτερος ὑπέρτερος τούτου ἐν πλεονεξίᾳ ὄφθελεν. Καὶ ἦν ὀλοσχερὴς ἀμίλλα κακῶν. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ μὲν τῶν δυνατῶν ἔσθη τὸ δεινὸν, ἀλλ' ἐκείθεν ἀρξέμενον καὶ εἰς τοὺς ὀλιγοσθενεῖς ἐτελεύτησεν· αἱ γὰρ τῶν ὑπερχόντων ἕξεις διαδοῖμοι ὡς ἐπίπαν τῷ πλεῖστῳ γίνονται. Καὶ οὕτως οἱ ἄρχοι τοῦ στρατοῦ λαχόντες, ὡσπερ ὄντο· νόμου τοιοῦτον εἶναι τὸν στρατηγὸν, ἅπαντες ἦγον ἄνω τε καὶ κάτω τοὺς στρατιώτας, καὶ δῶρα λαμβάνοντες ἀντεδίδοσαν αὐτοῖς ἀστρατεῖαν. Ἀνθρώποι ὠνιοί, ἀμελεῖς, ἀπόλεμοι, μυρμηκῶν ἀγενέστεροι καὶ λύκων ἀρπακτικότεροι· δεῖ ὦν τοὺς ἐχθροὺς δασμολογεῖν οὐκ ἔχοντες, ἤργυρολόγουν τοὺς ὑπηκόους. Ὅθεν οὐκ ἔδεθησαν χρόνου πρὸς τὸ πᾶν ἀνατρέψαι, ἀλλ' ἐκ τῆς σφῶν καταφοράς εἰς ἔσχατον κινδύνου τὴν τῶν Ρωμαίων ἤλασαν ἀρχήν. Ὅσση μὲν οὖν τὴν σπου-

tionem prædiis militaribus emptores ejiciantur. At particularis singulorum administratio, quæ alias aliter immutabatur, prout eam inflectebant illi, qui judiciis præerant, magnam quamdam rebus perniciem, ac nullam non obscuritatem attulit. Idcirco nos tam in anteriora, quam posteriora, cogitationes de iis, quæ expediunt, convertentes, et confusa illas atque varias actiones ablegant, et administrationem in rebus omnibus ordine quodam ac ratione munientes, sancimus, ut siquidem hæredes exstent descriptis militibus, descendentes puta, vel ascendentes, vel ex transverso, ad sextum usque gradum; ii prorsus admittantur, juxta graduum propinquitatem aliis alii prælati, ad evictionem eorum, quæ male a militibus alienata sunt, aut a potente per vim detenta et possessa. Quod si gradus prioris cognati nolint aut non possint, etiam cognati remotiores admittentur. Nullis autem cognatis exstantibus, aut affnibus, qui ex lege vocantur, accedentes ejusdem militiæ collationisque participes, audiantur; qui si nulli sint, milites inopes, eandem sustinentes onera; ut ex his sarcientes id, quod eorum inopiæ deest, eo usque proficiant, ut satis habeant. Quod si ne illi quidem exstent, municipales quoque collatores audiri necesse est, ut ne vectigal census intercidat. Si vero miles possessionem militis alterius emit, siquidem locuples ab inope, eandem cum potentibus pœnam sustinebit, citra restitutionem pretii res amittens. Sin inops a locuplete, omnino rem emptam habebit, aut pretium recipiet. Quod si ambo reperiantur inopes, parti damno affectæ subveniri jubemus, bonæ fidei rationem in hoc habentes, quæ neminem cum alterius detrimento lucrum facere sinit.

4. His de possessionibus militaribus partim ita repertis, partim a nobis excogitatis: ad ipsas quoque personas militares transeundum existimavimus, et quæ his contigerunt, altius paulo repetenda. Erat aliquando id tempus, cum plena rerum eversio vigeret, ac infrenis impetus exitii: cum quivis eorum, qui gloria præstabant, passim fundos citra modum abscondens, loco mancipiorum miseros possessores haberet; iniqui se nihil existimans facere, sed perpeti potius, dum alius ipsum avaritia superaret: ita malorum plenum quoddam certamen erat. Neque vero in potentibus insistebat hoc malum, sed ab ipsis extrinsecum, in minus valentes desinebat, nam superiorum affectiones in vulgus plerumque propagantur. Adeoque qui in exercitu militibus præsumt, quasi lex aliqua talem esse ducem jubeat, omnes sursum deorsumque milites agunt, acceptisque muneribus et donis immunitatem illis a militia rependunt, homines venales, negligentes, minime bellicosi, formicis ignobiliores et lupis rapaciores! Quapropter unum ab hostibus exigere tributa non possent, a subditis pecunias exigebant. Itaque non longo eis ad evertendam rempublicam spatio temporis opus fuit, sed præcipatione sua Romanum imperium ad extremum periculum impulerunt. In

horum ergo repressione quantum studii posuerimus, multi boni moderatique viri prædicaturi sunt. Vel multitudo potius eorum, qui ad patrium solum reversi sunt, recens servitute liberati, clamabit. Celeberrunt etiam, opinor, aliæ res in melius redactæ, quarum curis assiduo cruciamur, ipso cum somno bellum gerentes: ne futilis et evanida sit a nobis excogitata rerum, quæ vitiose seruntur, correctio; quam in edicto præsentis, quantum ejus fieri potuit, accurate institulimus, et ævo secuturo ad durationem æternam tradentes, sancimus; ut si quis militem coloni loco desinere deprehensus fuerit, siquidem is ipse fundos etiam, de quibus functiones militares exhibentur, raptos habeat, triginta sex solidos aureos multæ loco solvat, quorum dimidium quidem partem miles accipiet ad recuperationem restitutionis in integrum suæ; dimidium vero fiscus, ejus servitutis nomine, qua spoliatus est. Quod si enim prædia militaria non rapuisse, sed emisse compertum fuerit, fisco quidem viginti tres solidos solvet, adversus militem vero actionem de pretio nullam habebit. Si vero suis bonis ab aliis expulsos, vel per semetipsos cessione usos, alii miserili receperunt, vel uti colonorum obeant munera, vel uti pro mercede serviant; extra culpam sunt. Si qui autem milites idoneos ad exhibenda ministeria sua, fossatis subreptos habere fuerint ausi; pro quolibet eorum ab excussore sive discussore publico, solidi sex singulis vicibus exigentur, quos fiscus sibi vindicabit: nisi forte ab ipsis ducibus, aliisve magistratibus eos acceperint, ipsique milites ex eorum sint numero, qui ministerio ducis aut magistratum destinantur. Nam si extranei sint et gregarii, non liberabitur qui eos detinet, tametsi probare non difficulter possit, a duce vel magistratu potestatem sibi factam, ut eis utatur.

VIII.

Ejusdem novella constitutio, quam dictavit Theodosius patricius et quæstor Decapolicos, de sportulis. Hæc promulgata est abrogata priori constitutione, quia permitteret iudicibus provincialibus, et scribe sportulas accipere, vel, ut quædam exemplaria habent, judicare.

Injustam contra nostros tributarios nuper excogitam pensionem hac præsentis lege emendam esse credidimus, putamus enim, quod nullum fugit, qualem confusionem, et implicationem dictarum sportularum causa introduxit; deprehensi namque, quod fieri non debuit, uni ex iudicibus lucrum facientes ex alieno damno, sic probationes eludunt, ut sæpenumero partes exhibere sese non valeant. Ante siquidem necessariam probationem, et audientiam possessionem transferentes præveniunt; interim sæpe contingit ex frequentium iudicum viatico, et crebra protectione ambitionem, sive pecuniam iudicibus corrupendis datam superare rerum de quibus agitur æstimationem. Idcirco Serenitas nostra, consulens iis quæ occurrunt, nec

A δὴν περὶ τῶν ἀναστολῶν καταβαλλόμεθα πολλοὶ τῶν χρηστῶν καὶ μετρίων ἀναφωνήσουσιν, ἰ μᾶλλον ἢ πληθὺς τῶν εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἐπινοσούντων βοήσεται, ἄρτι τῆς δουλείας ἀπηλλαγμένων ἀναγγελοῦσι δὲ, οἶμαι, καὶ αἱ τῶν ἄλλων πραγμάτων πρὸς τὰ κρεῖττω μεταβολαί, αἱ προστάλιπωρούμεθα ταῖς φροντίσιν ὑπνομαχοῦντες, ἵνα μή κωρῆ τις ἢ καὶ διαπεφυρημένη ἡ ἐπινοηθεῖσα τῶν πλημμελῶς φερομένων διόρθωσις, ἣν ἐν τῷ παρόντι ἐδίκτω ὡς ὁλόν τὰ ἐστὶν ἀκριβῶς ἀνεσοιχειώσαμεν, καὶ τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ εἰς διαμονὴν αἰδίου παραδίδόντες θεσπέζομεν οὕτως· εἰ τις στρατιωτῆν ἐν παροίκου λόγῳ εὐρέθει κατέχων, εἰ μὲν αὐτὸς ἐκείνῳ καὶ τὰ ἐξ ὧν ἡ στρατεία ὑπηρετεῖται κτήματα ἀρπάζας ἔχει, τριάκοντα ἐξ χρυσίου νομίσματα ποιῆς ἔνεκεν ἀποτίσει, ἐξ ὧν τὰ ἡμίσεια μὲν ὁ στρατιώτης λήψεται πρὸς ἐπανάληψιν τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ, τὰ ἡμίσεια δὲ ὁ δημόσιος ἕως χάριν ἐστερηθῆ δουλείας. Εἰ δὲ οὐχ ἀρπάζας, ἀλλ' ἀγοράσας εὐρέθει τὰ στρατιωτικά, πρὸς μὲν τὸν δημόσιον πρὸς χρυσοῦ νομίσματα καταθήσει, πρὸς δὲ τὸν στρατιωτῆν ἀγωγὴν ὑπὲρ τοῦ τιμῆματος οὐχ ἔξει. Εἰ δὲ ἐτέρων ἐξελασάντων αὐτοὺς ἐκ τῶν οἰκειῶν ἢ αὐτῶν ἐκείνων ἐκστασίῳ χρησαμένων, ἄλλοι τούτους κατεκείραντες ἐδέξαντο, εἴτε παροικεῖν εἴτε θητεύειν, ἀνεύθυνοι ἔστωσαν. Ὅσοι δὲ στρατιώτας ἱκανοὺς εἰς ἰδίας ὑπηρεσίας κατετόμησαν ἔχων τῶν φοσάτων τούτους ἀποστερήσαντες, εἰς ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ χρόνῳ, ἐξ νομίσματα ὁ ἐξουσεύσας εἰσπραχθήσεται, καὶ ταῦτα ὁ δημόσιος οἰκειώσεται, εἰ μήπου ἀπὸ στρατηγῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀρχόντων τούτους ἔτιχον δεδεγμένοι, καὶ οὗτοι ἐκ τῶν ἀποτεταγμένων εἰς ὑπηρεσίαν τῶν στρατηγῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀρχόντων καθειστήκεσαν. Εἰ γὰρ ἐκ τῶν ἐξωθεν καὶ τῆς κοινότητος εἰσιν, οὐκ ἀθωωθήσεται ὁ τούτους ἔχων, εἰ καὶ δεικνύειν ἐτοίμως ἔχει, παρὰ στρατηγῶν ἢ ἀρχόντων ἐπιτραπῆναι κεχρηθῆναι αὐτοῖς.

H.

Nepà νομοθεσία τοῦ αὐτοῦ, ἣν ὑπεγράφησε Θεόδωρος πατριῆς καὶ κοινοῦ τῶν δεκαπολιτικῶν, περὶ ἐκταγιατικῶν. Τῆς γὰρ πρὸ ταύτης νομοθεσίας ἀποδοκιμασθείσης, διὰ τὸ περιέχειν τοὺς θεματικοὺς κριτῆς καὶ τὴν σφαιρῶν δικαστικά λαμβάνειν, ἢ, ὡς ἐν τῶν ἀντιγράφων ἔχει, δικάζειν, ἐνομοθετήθη αὕτη.

D Ἐκτισίν τινα παράλογον ἄρτι πρὸ βραχείας κατὰ τῶν ἡμετέρων ἐπινοηθεῖσαν ὑποτέλων δεῖν φήθημεν διὰ τοῦ παρόντος ἐπανορθώσασθαι διαγγέλματος. Οἶμαι γὰρ, ὡς οὐδένα διαπέφυγεν, ὅταν σύγχασι καὶ ἐπιπλοκῆν ἢ τῶν λεγομένων ἐκταγιατικῶν ὑπόθεσις παρεισθῆγαγε. Θηρώμενοι γὰρ ὡς οὐκ ὤρειν ἐν τῶν δικαστῶν κέρδος ποιεῖν ἐκ τῆς ἐτέρου ζήμιας, οὕτω κατασχίζουσι τὰς ἀποδείξεις, ὡς πάλλακας μὴδὲ τὴν τῶν μερῶν παράστασιν ὑπομένειν. Πρὸ γὰρ τῆς δεούσης δοκιμασίας καὶ ἀκράσεως φθάνουσι τὴν μεταγωγὴν δρώμενοι τῆς νομῆς· ἐν οἷς πολλάκις συμβαίνει, ἐκ τῆς τῶν συνεχῶν δικαστῶν ἐφόδου καὶ τῆς ἀλλεπαλλήλου μεταφορᾶς τῆν τῶν ὑποκειμένων διατίμησιν τὸν δεκαμῶν ὑπερκοπίσαι. Διὰ τοιαῦτα ἡ ἡμετέρα Γαληνότης πολλῶν

ον ὑπὸ χεῖρα τὴν πρόνοιαν, οὐ νέαν A
ουσα νομοθεσίαν, ἀλλὰ τὴν παλαιὴν καὶ
κατωμένη συνήθειαν, συντόμως λόγῳ τὰ
διατυποῖ.

ισθαί μὲν οὖν κατ' οὐδένα λόγον βουλό-
καστὰς κέρδος ἐκ τῶν τοιούτων, οὐδὲ
τῶν νοταρίων ἢ ἀνθρώπων αὐτῶν. Οὐ-
τούτους μεριστὰς εἶναι τῶν ἐκταγιατι-
ῶμεν, ἀλλὰ μόνους τοῖς ὑπηρετουμένοις
τῶν κριτῶν προελευσιμαίους κατὰ τὴν
οἰκονομίαν συμμέτρως ἐπιτρέπομεν
ἤσθιν. Ἰκανοῦσθαι δὲ τῷ μὲν κριτῇ δια-
ῖν ἐκείνοις τοῖς ἐκ τῆς βασιλικῆς εὐσε-
καὶ τῆς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ παροχῆς·
πηρεσία αὐτοῦ ὑποτεταγμένοις, νοτα-
ῦπουργοῖς, ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν ἐγγράφων B
θάνουσιν παρ' ἐκείνων, οἱ τὴν νικῶσαν
ἰ ψῆφον κρίσειν ἐγγράφοις κατοχυ-
ῶτην προήρηται. Οὕτω γὰρ καλὸ κριτῆς
ἰ πρὸς τελείαν ἀπόφασιν τῶν ζητουμέ-
ῆσεται, καὶ οἱ προσήκοντες αὐτῷ ὑπη-
τοῦτο διοικήσεως ἐποτρυνούσιν αὐτὸν
ἴσουσι καὶ προθυμότερον θεραπεύσου-
ῶς οὐκ ἔσται ἄλλοθεν αὐτοῖς πορισμὸς
συντελείας τῆς δίκης, εἰ δ' ἂν μίαν
ἰ ἐκάστη ἡμέρῃ καὶ κοίσειν ποιήσεται, ὑπὲρ τὰ
ῖονται κέρδος.

λλ' οὐδὲ ἐν τούτοις διακαχυμένην αὐτοῖς;
τον παρέχομεν ἄδειαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
ῖς ποσότητα καὶ τὸν μισθὸν διατυποῦ-
ῖγράφου κρίσεως. Ἐπὶ ὑποθέσει τοίνυν C
ῖων ἐξ μιλιάρησια τὸν δικαίουμενον καὶ
ῖφον λαμβάνοντα κατατίθεσθαι κελευό-
ῖ μίαις λίτρας ἢ δυοῖν ἢ τριῶν, νόμισμα
ῖσσάρων ἢ πέντε ἢ ἑξ, νομίσματα δύο·
ἢ θ', νομίσματα τρία· ἐπὶ δὲ ε' ἢ ἰα' ἢ
ῖα δ'· ἐπὶ δὲ ποσότητος πλείονος ὅση δ'
ῖι κεντηναρίου, νομίσματα ε' καὶ μὴ
ῖαυτὰ ἐν κρίσειν, ὅπου μεριστὰι πολ-
ῖόσεις ἐπακολουθοῦσιν. Ἐν οἷς δὲ μερι-
ῖ ἢ ἐτάγματα ἢ σημειώσεις καταθέ-
ῖκότως ἢ, διαγνώσεων, ἀτελῶν μέντοι γε,
ῖτοῖς μὴ πλείον τοῦ νομίσματος παρ-
ῖψ' λίτρῶν ποσότητι καὶ ἐπέκεινα κἀν
ῖπρὸν ἢ, ἤτιον δὲ τοῦ νομίσματος μάλ-
ῖλογίαν τῆς ὑποκειμένης ποσότητος, ὡς
ῖλιάρησιον ἐφ' ἐκάστη λίτρῳ, καὶ τὸ ἐκ
ῖνεγόμενον ἰκανὸν εἶναι τοῖς νοταρίοις
ῖκριτοῦ ὑπουργοῖς.

, et quod ex iis colligitur, notariis, et
προελευσιμαίους ἐφίεμεν μετὰ τῆς ἄλλης
ῖν ἐξουσιαιας, φροσάτων τε καὶ πολέ-
ῖμένοις ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἐκταγιατικῶν,
ῖτὰ διαρκῆ ποριζόμενοι μὴ βαρύνουσιν
ῖτοις τοῖς εὐαγεῖς οἴκοις, μηδὲ προστι-
ῖστοι εἰς μείζονα καινοτομίαν τῶν τῆν
ῖομένων, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ἐξ ὧν κερδαί-
ῖται τὴν χρεῖαν, οἱ δὲ κριταὶ ἀφθονον
ῖν ἀναγκαίων παροχῆν. Συμμετρεῖσθαι

A novam aliquam constitutionem introducens, sed
veterem incorruptam consuetudinem renovans, bre-
viter hæc de his constituit.

1. Nulla igitur ratione volumus iudices ex his lucrum
facere, nec prætextu notariorum, vel suorum homi-
num; neque permitimus, ipsos sportularum par-
ticipes esse; sed his duntaxat, qui iudicibus sub-
serviunt in faciendis itineribus, pro dispensationis
hic subjectæ modo, perceptionem harum conce-
dimus. Judicem igitur contentum iis esse iubemus,
quæ ab imperatoris pia manu accipit, adeoque re-
ditus sui præstatione; subditos autem ministerio
ipsius, tam notarios, quam apparitores; iis, quæ
pro iudiciis in scripta redactis ab illis accipiunt,
qui sententiam victricem consecuti, scriptis iudicis,
munire eam cupiunt. Sic enim, et iudex laborio-
sus ad definitivam sententiam in rebus controver-
sis properabit, et illius apparitores ipsum ad hoc
agendum incitabunt, et invitabunt, alacriorique
animo inservient, scientes aliunde fructum capere
se non posse, quam ex consummatione litis. Quod
si sententiam unam quolibet die protulerit de tre-
centis amplius solidis, omnino lucrum anno toto
nullum capiet.

2. Veramtamen neque confusam in his, et imdis-
tinctam licentiam ipsis concedimus, sed pro
quantitate litis, etiam salarium iudicii scriptura
comprehensi constituimus. Quapropter in causa
triginta sex solidorum, sex millia, sive mala litis
victorem, qui sententiam in scriptis accipit, solve-
re iubemus. In una vero libra, vel duabus, vel tri-
bus, solidum unum. In libris quatuor, vel quinque,
vel sex solidos duos. In septem, vel octo, vel no-
vem libris, solidos tres. In libris decem, vel undeci-
m, vel duodecim, solidos quatuor. In maiore
summa, quantacunque fuerit usque ad centenarium,
solidos quinque, non amplius. Atque hæc in
iudiciis, ubi partitiones sæpenumero, vel solu-
tiones sequuntur. In quibus autem particulares
divisiones, vel mandata, vel solutiones, quarum-
dam forte depositionum, aut causæ cognitionum
versantur, quæ tamen ad minores spectent; in ta-
libus non amplius uno solido præstetur in duode-
cim librarum summa, et ultra, licet centenarium
excedat. Quin potius etiam minus solido pro ratio-
ne summe propositæ; ut in libra qualibet millia

3. Officialibus autem, qui iudicibus subserviunt
in itineribus faciendis, permitimus eam alia im-
munitate, qua fruuntur, a fossatis, et militia excu-
sati, et immunes, sportularum quoque commoda
percipere, ut ex iis quantum satis est acquirentes
hospitiis venerabiles domos non gravent, nec ipsi
quoque caeteris accedant, ad eos novo quodam more
magis operandos, quorum est hospitilia præbere;
sed ipsi quidem suis ex lucris, quæ faciunt, vic

comparent; iudices autem ubere necessariorum rerum suppeditatione fruantur. Cæterum perceptionis modus sportularum statuatur his, non pro quantitate prædiorum, vel rerum, quæ redduntur, aut restituntur, sed pro ratione laboris, et moræ temporis, tum ipsius itineris. Quippe si, verbi causa, semel missus decem librarum solutionem vel in prædiis, vel aliis rebus procuret; sufficit ei, si solidum unum accipiat. Sin autem decies profectus, multas molestias pertulit, itinera longo confecto; nequaquam hoc onerosum est, cum in viginti quatuor solidis unum solidum accipere. Ad hæc autem, quæ de hoc servari debent, definienda, forte longo sermone opus esset. Sed quoniam iudicibus hinc lucrum venire omnino prohibitum est, bona fide committimus ipsis, ut pro modo laboris eorum, qui mittuntur, sportularum æstimationes faciant. Attamen si causa quædam gravis, et laboriosa esse comperita fuerit, usque ad tres solidos in una libra nomine sportularum exigi posse sancimus; ita tamen, ut sportularum præstatio viginti quatuor solidos non excedat, licet exactio maxime laboriosa sit, et quæ solvantur, summam centum librarum superent. In minori vero summa permittimus iudicibus, ut salarium cum labore continent, et apparitoribus itinera facientibus vel unum, vel duos, vel tres solidos, pro difficultate causæ concedant. Atque hæc in iis, in quibus plena solutio de iudicis sententia sequitur. At propter immissiones in possessionem, nihil in universum sportularum nomine præstari iubemus. Quod si semel, aut bis officialis itineribus faciendis inserviens in eum locum iverit, non amplius lido, vel ut plurimum, duobus numeretur, licet id, quod solvitur, magnæ summæ sit.

IX.

Ejusdem constitutio de his qui cædes sponte committunt, et ad Ecclesiam confugiunt; ut non admittantur.

Lex Mosis ¹ adversus homicidam decernit, eum e sacrario abripiendum esse. Hujus legis vestigiis tam Romana (9), quam nostra lex insistens expresse mandat: ut adulteris, et virginum raptoribus, et homicidis, et furibus, quo confugiant, nullus pro asylo sit locus. Quippe templorum securitas affectis injuria, non injuriam inferentibus est tributa. Quia vero legis hujus auctor, inclytus ille princeps Justinianus, qui Majoris Ecclesie Dei templum illud admirabile condidit, eidem sacro famo privilegium concessit, ut asyli locum habeat: verisimile non est eum ab se decreta rescindere vicissim voluisse. Postquam enim sancivisset ut adulteris et homicidis et virginum raptoribus pro asylo nullus esset locus, nihil huic adversum deinceps protulit, cum dixit, hujusmodi personas in condito ab se templo asyli locum habere: sed arbitrator equidem, si pie quis, et religiose causam propositam considerans, ipsam legem scriptam, et sanctionem de asyli jure, disqui-

¹ Deuter. xix.

(9) Novel. 17, cap. 7, quæ et l. 2 est, C. de mand. prin.

(10) Quod habetur in Leucl. JGN. I, pag. 72.

δὲ τοῦτοις τὴν τῶν ἐκταγιατικῶν λῆψιν ἐπιπέσει τῶν ἀποδοδιμένων κτημάτων ἢ τῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸν κόπον καὶ τὴν τριεχρόνου καὶ τῆς ὁδοπορίας. Εἰ γὰρ λόγου χεῖρα δέκα λιτρῶν ἀπόδοσιν ἐπιπέσει τῶν ἢ πραγμάτων, ἐν νόμισμα λήψεσθαι τὸν ὑπάρχει. Εἰ δὲ δεκάκις ἀπελθὼν ποτρίθῃ τῆς ὁδοπορίας μακρᾶς οὐσης, οὐκέτι τὸ ἐν νομίμασιν εἴκοσι καὶ τέσσαρσιν ἔλαβεῖν αὐτόν. Ὅρισσασθαι μὲν οὖν τὰ πολλοῦ ἀν εἰη λόγου. Ἄλλ' ἐπεὶ ταῦτα τῶν κριτῶν ἐρχεσθαι ἀπᾶς ἀπηγορεύθη, ἡ ἀγαθὴ χάριτι τοῦτοις τυποῦσθαι πρὸς ἀνακόπου τῶν προελευσιμαίων τὰς τῶν ἐκτιμήσεις. Πλὴν εἰ μὲν δυσχερῆς τις ὕπερ ἐπικόπος ἐποφθεῖη, θεσπίζομεν ἄχρι τῶν μισμάτων ἐπὶ τῇ λίτρᾳ ἐκταγιατικῶν ἀπὸ μὴ ὑπερβαίνουσης μέντοι τὰ κ' νομίμα ἐκταγιατικῶν παροχῆς, καὶ εἰ τὰ μάλιστα εἰς πολὺμοχθος εἰη καὶ τὰ ἀποδιδόμενα ἰσχυρὰν ἰσχυρὰν λίτρας. Ἐν ἤττοι δὲ ποσότητι κρίσεις λαχοῦσιν ἐπιπέσει σταθμάσθαι τῶν λῆψιν, ὥστε ἢ ἐν ἢ δύο ἢ τρία νομίματα τῆς ὑποθέσεως δυσχέρειαν προσεφίεσαι τοῖσι μαίοις. Καὶ ταῦτα, ἐν οἷς ἢ ἀπόδοσις ἀποφάστωσ ἐπακολουθεῖ. Ἐπὶ γὰρ ταῖς παραδίδοσι, μὴδὲν καθόλου ὑπὲρ ἐκταγιατέσθαι κελεύομεν. Εἰ δὲ ἀπᾶς ἢ δις ὁ μαίος εἰς τὸν τόπον ἀφίκετο, μὴ πλέον σματος, ἢ τὸ πρὸς δύο διδοσθαι αὐτῷ, καὶ ποσότητος εἰη τὸ ἀποδιδόμενον.

Ἐπιπέσει τὸ ἀποδιδόμενον.

Θ'.

Τοῦ αὐτοῦ νομοθεσία περὶ τῶν ἐπιπέσει τῶν ἀποδοδιμένων καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ προσφύγεσθαι ὥστε αὐτοὺς μὴ θύγεσθαι.

Ἡ τοῦ Μωσέως νομοθεσία κατὰ τοῦ δὲ ἀποφαίνεται, ὅτι ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου λήψεται τούτῳ γοῦν τῶ νόμῳ καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς καὶ κατακολουθῶν τρανῶς ἐγκελεύεται· μοι παρθένων ἄρπαξι, καὶ ἀνδροφόνους, καὶ φε ἀσυλίας πρὸς καταφυγὴν μὴ εἶναι· ἢ γὰρ τῶν ἀσφάλεια τοῖς ἀδικουμένοις, οὐχὶ τοῖς δίδοται. Ἐπεὶ δὲ ὁ τοῦτο νομοθετήσας ἐν ἡ αἰδιδίμος Ἰουστινιανός, ὁ καὶ τὸν πανθαύμ τοῦ Θεοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας κατασκευεῖ δέδωκε προνόμιον (10) αὐτῷ δὲ τῶν ἱερῶν τεμ ἀσυλίας ἔχειν, οὐ πάντως αὐτὸς τὰ ἑαυτοῦ λων ἀνατρέπεσθαι παρεσκύασε. Νομοθετ μοιχοῖς, καὶ ἀνδροφόνους, καὶ παρθένων ἀρ ἀσυλίας μὴ εἶναι, οὐδὲν ἐναντιον ὑστερον τοιοῦτοις προσώποις εἶναι τὸπον εἰπῶν ἀ τῶν παρ' αὐτοῦ κατασκευασθέντι ναφ· ἀ ὡς εἰ τις τῶν εὐσεβῶς καὶ φιλοθεῶς ἐπισ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν αὐτόν τε τὸν γε

ἰν διορισμὸν περὶ τῆς ἀσυλίας, πρόσφ-
 ενος τὴν ζήτησιν, συμβιβάσει, τὴν ἀρ-
 ὄβου πρὸς τὰ συμπέπτονα τῶν πραγμά-
 τιν· καὶ συντηρήσει μὲν τὴν ἀσυλίαν, ἐν
 εσι κεκακῶνισται, παρόψεται δὲ ταύτην,
 αιον εἶναι τόπον ἀσυλίας. Ἐπει δὲ πολυ-
 ἴσταται τις ὁ τῆς μισαιφονίας τρόπος (ἡ
 ἴως καὶ ἀπὸ προνοίας καὶ παρασκευῆς
 τις, ὡς ὁ εὐτρεπίζων ξίφος εἰς τὸ φονεῦ-
 ῶν· ἡ ἀπὸ θυμοῦ, ὡς ἐν ἐφόδῳ, ὅτε σκο-
 τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπιφερόμενον ὄπλον καὶ ἡ
 ἡ κατὰ τύχην, ὡς ἐν κυνηγασίῳ βίψας
 ἠρὸς τὸ βέλος, ἀνθρώπων δὲ ἀναρήσας ἐξ
 ἐν μάχῃ μετὰ χειρὸς πλήξας, ἡ ἀπὸ μέ-
 ονύσας, ὅστις καὶ ἐπὶ πενταετίαν ἐξορί-
 ρ τὰς τοιαύτας διαιρέσεις καὶ τὰς κατὰ
 ας ἔχουεν σαφῶς καὶ κατὰ τὸ προσήκον
 ε τοῦ νόμου ἀπόφασις. Καὶ ὁ μὲν κατὰ
 ἰών οὐτε τὸν κατὰ τῶν ἀνδροφόνων δέδοικε
 ἀσυλίας χρῆζει· ὥσπερ καὶ ὁ ἀπὸ τρυ-
 ν, καὶ ὁ μὴ ἐσχηκῶς γνώμην τοῦ φονεῦσαι
 ἡ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις περιστα-
 ο δὲ εστ. τὸ πολυθρύλλητον ζήτημα τὸ
 ἰκουσίου καὶ ἐκ προαιρέσεως καὶ προθέ-
 ο. Τοῦτον γὰρ τὸν ἐκούσιον φόνον οὐτε ἡ
 ομοθεσία συγχωρεῖσθαι ἀξιοῖ οὐτε ἡ
 ἡ παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων ἀποδεχθεῖσα,
 ἰσεθῆς λογισμὸς ἀνέχεται τὸν κατὰ τοσοῦ-
 παντα, ἵνα καὶ ξίφος εὐτρεπίση καὶ διαμε-
 ο τοῦ πλησίον θάνατον καὶ τοῦτον τελείῃ,
 τῆ ἐκ τοῦ ἱεροῦ βοηθεία. Οὐκ ἐστὶ τοῦτο,
 ὦν εὐσεβῶς διανοουμένων· ἀλλὰ δυνατόν,
 , καὶ τοὺς νόμους τηρηθῆνα· καὶ φυλαχθῆ-
 Ἐκκλησίας προνόμιον. Ἦνίκα γὰρ ἂν ἀν-
 κ τῆς θείας Προνοίας ἐγκαταλειφθεὶς ἀν-
 αμελετήσαι θάνατον καὶ τοῦτον ἀπαρτίσει,
 ἡς καὶ ἀνέγκλητος γίνηται ὁ παρ' αὐτοῦ
 εἰς φόνος, εἰς ἑαυτὸν δὲ γενόμενος μετρη-
 γεθος τοῦ τολμηθέντος πτώματος καὶ πρὸς
 ἰν ὀρμήσει, λογίζεται δῆπου, ποίῳ τρόπῳ
 φθαλῶς ποιήσεται· καὶ λογιζόμενος εὐρί-
 κως, ὅτι τοῦ ἔρευνωμένου ἀφανοῦς θανάτου
 ὁ ἐξαγγελλόμενος φωρᾶται, καὶ φωραθεὶς
 ρόνος ἐκ τοῦ νόμου καὶ τοῦ προσφύρου ἀρ-
 συλλαμβάνεται ἡ ... (11). Καὶ διὰ ταῦτα εἰς
 εἰσερχόμενος καὶ τῷ ἱερῷ προσερχόμενος,
 ἰχθὲν ἔχων τὸ ἀσφαλὲς ποιεῖται τὴν ἐξαγό-
 υχὸν οἴῳ τρόπῳ καὶ οἷα μηχανῆ τὴν τοῦ
 ος κατήρτισεν ἀγνοουμένην σφαγὴν, καὶ
 νει τῆς ἀφέσεως. Αὕτη γὰρ καὶ ἐστὶν ἀλη-
 λέγεται ἐξομολόγησις, ἡ τοῦ κεκρυμμένου
 ματος αὐθαίρετος δῆλωσις. Ἦ δὲ περὶ τῆς
 καὶ προδήλου πράξεως καὶ μισαιφονίας συγ-
 ρως πῶς καὶ λεχθήσεται ὁλως ἐξομολόγησις;
 τοιοῦτου οὖν συνάγεται καὶ τηρεῖται καὶ ἡ
 ἀπόφασις καὶ ἡ τοῦ ἱεροῦ ἀσφάλεια. Εἰ δὲ
] (12) οὕτω διορισθεῖη, μάχεται πάντως
 esant nonnulla.

egatio desideratur in editione Leunclavii : recte eam addidit Rhallis.

Asylum convenientem instituens, inter se concilia-
 verit, eam sententiam ad res coincidentes aptam
 inventuram, et ipsam quidem asyli jus in iis cau-
 sis quæ canonibus desinitæ sunt, conservabit : at in
 aliis idem negliget, ubi non justum nec æquum fue-
 rit, asyli locum concedi. Et quoniam multis ac va-
 riis modis homicidium committitur (aut enim sponte
 sua quispiam, et consulto dataque opera instructus
 peccat, ut is, qui gladium necandi hominis causa
 apparat ; aut ex iracundia, velut in impetu quodam,
 ubi considerantur et arma quæ gestabat, et ipse co-
 natus ; aut fortuito, ut in venatu, si telum in feram
 conjecerit, et hominem ignoranter occiderit ; aut in
 rixa, si manu percusserit, vel ex temulentia quem ne-
 caverit, qui quidem ad quinquennium relegatur), se-
 cundum hujusmodi divisiones, et expositas particula-
 rim causas, etiam manifesto planeque convenienti
 ratione, legis sententiam habemus. Et is quidem,
 qui cædem ignoranter admittit ; nec latam in ho-
 micidas legem metuit, nec asylo indiget : quemad-
 modum et is, qui per ludum ac jocum necaverit, et
 qui animum occidendi non habuit, si occiderit. Et
 hæc quidem in his consistunt. Illa vero per vulgata
 quæstio est, de homicidio, quod sponte committitur
 et ex animi arbitratu atque proposito. Nam cædem
 illam spontaneam nec Mosaica lex concedi vult, nec
 Romana, sanctis a Patribus approbata ; plus denique
 ferre nequit animum, ut qui tam injustus fuit, ut
 etiam gladium præpararet, ac proximi sui mortem
 meditaretur, eamque perficeret, auxilio et ope tem-
 pli fruatur. Non est hoc, non est animorum ple-
 cogitantium : sed fieri potest, ceu dictum est, ut et
 leges observentur, et privilegium Ecclesiæ salvum
 sit. Quippe cum homo desertus a divina Providentia,
 cædem hominis animo conceperit, eamque perfece-
 rit, atque illa cædes ab eo commissa, cognitionem et
 accusationem hominum effugerit, ipse vero ductus
 intra se, lapsus sui magnitudinem perpenderit, et
 ad confessionem ejus sese contulerit : sane secum
 ipse cogitat, quoniam pacto possit eam tuto insititere,
 idque cogitans, omnino futurum intelligit, ut si
 cædem incognitam, quæ investigatur, enuntiet, de-
 prehendatur : ac deprehensus, velut homicida legis
 auctoritate, magistratusque competentis, aut com-
 prehendatur, aut eam ipsam ob causam templum
 ingrediens, et ad sacerdotem accedens, atque un-
 decunque securitati suæ consulens, confessionem
 instituat ; verbi gratia, quo pacto, et quam arte
 ignotam occisi cædem commiserit, ac veniam impe-
 tret. Hæc enim et est resapse, et dicitur confessio, de-
 liciti scilicet occulti spontanea enuntiatio. Certi vero
 manifestique facti, et cædis depositio, quoniam plane
 pacto confessio nuncupabitur ? Ex hoc ergo tam col-
 ligitur, quam conservatur, ut legis sententia, sic etiam
 templi securitas. Quæ quidem si definita in hunc
 modum non fuerit, omnino secum ipse pugnat qui
 leges congressit atque promulgavit Justinianus : cum

educto sanxerit, ne homicidæ locus asyli pateat; nihilque minus voluerit, ut homicidæ in condito abs se templo jus asyli haberent.

X.

De his, qui sponte cædes committunt, lex altera, recipiens quidem eos ex commiseratione, præter sententiam prioris; verum exsilio perpetuo, bonorumque amissione, nullans.

Hæc jam sancire decrevimus, prioris quidem legis severitatem cum benigniore decretorum ecclesiasticorum censura commutantes, dissolutionem vero licentiamque delinquentium, quæ illam ipsam ob causam facilem imitationem habet, non pœnarum dumtaxat vinculo sanantes, verum etiam patrimonii prope totius ademptione, quod homicidæ possidet; ipsis quidem homicidæ, de salute reipublicæ vero, ne quis simili quodam fervore rapiatur, utili consilio prospicientes, ut utraque ratione tum jus ipsum salvum sit, tum ecclesiarum eximium sacramque privilegium conservetur, adeoque, cautionibus amborum, imitationis frequentia coerceatur.

1. Quod igitur attinet vitæ rationem, quam agere homicidæ debet, ita ordinari hæc jubemus, ut canones accurate statuunt. Nos autem hæc eum constitutione perpetuo damnatum exsilio pellimus eo loco quo placularis illius cædis facinus admissum fuit: partim ut hoc exsilio puniatur is qui deliquit, partim ut efficiatur, ne tristitiæ, ac doloris incrementum occisi propinquis accidat, quod utrinque fortassis haud est inutile, ne unquam ejus assiduo conspectu, qui dolorem attulit, et vita defuncti memoria, sponte concitatis ad ultionem necessarij, malum malo sanare conentur, et casum homicidij duplicem faciant. Quapropter omnino damnatus illinc homicidæ perpetuum exsulet, nec unquam istic vegetur, aut in ea terra domicilium habeat, quæ oris rictu diducto fratris injuste necati sanguinem excepit. Atque hæc adeo primam secundum illam ecclesiasticam censuram condemnationem ferat.

2. Præterea vero facultatum suarum amissionem sustineat, quæ tamen siæco non addicentur. Nam si uxor sit homicidæ, non dotem illa solum, cum rebus suis omnibus, auferet; verum etiam donationem propter nuptias. Quod si theoreticum quoque præmissum ei forte fuerit, aliudve quiddam, etiam illius omnino recuperationem et proprietatem habeat, si liberi nulli existant. Iis vero existentibus, nuptialium hæc rerum usumfructuum percipiat, observatis in hæc cædibus legum præscriptis: cum interim liberi ædificaverint paternorum bonorum in trientem hærentes sicut. Ac si quidem homicidæ motu proprio, vel ipsorum liberum revocantium consilio et approbatione, ædificaverint prius scelere deposito, monasticam ad vitam transierit, tertiam bonorum ejus partem monasterium accipiet, reliquo triente uxori et liberis

Α εαυτῷ ὁ τοὺς νόμους ἀθροίσας καὶ γράψας Ἰουστινιανὸς, νομοθετήσας μὲν ἀνδροφόνους μὴ εἶναι δουλίαν, ἐν δὲ τῷ περ' αὐτοῦ συστάντι ἐερῶ ἀσύλιαν ἔχειν λοιπὸν τοὺς ἀνδροφόνους.

P.

Τοῦ αὐτοῦ δευτέρα νομοθεσία περὶ τῶν ἐπουσίως φονευόντων, δεχομένη μὲν αὐτοὺς κατὰ συμπάθειαν, παρὰ δὲ τὰμιν τῆς πρώτης, ἀειφυγία δὲ καὶ περιουσίας ἐκπτώσει καταδικάζουσα.

Ταῦτα νομοθετεῖν προηγήμεθα νῦν τὸ μὲν αὐστηρὸν τῆς πρὸ ταύτης νομοθεσίας τῇ φιλανθρωπῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἐπιτιμήσει μεταβάλλοντες, τὸ ἀπόλυτον δὲ καὶ ἀνετον τῶν ἐξαμαρτανόντων καὶ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς μίμησιν εὐκόλον οὐ μόνον τῷ καταδέσμῳ τῶν ἐπιτιμῶν ἐξώμενοι, ἀλλὰ καὶ τῆς προσούσης τῷ φονευτῇ περιουσίας μικροῦ δεῖν ἐκπτώσει· τοῖς μὲν ἀνδροφόνους αὐτοῖς σωτηρίαν, τῷ κοινῷ δὲ τῆς πολιτείας τὸ μὴ πρὸς τὸν ὁμοῖόν τινα ζῆλον ἐλθεῖν κατὰ τὸ λυσιστελὲς προμηθεύμενοι, ὡς ἂν δι' ἀμφοτέρων καὶ τὸ δίκαιον σώζεται καὶ τὸ τῶν ἐκκλησιῶν μέγα καὶ θελον συντηρῆται προνόμιον, καὶ τὸ πολὺ τῆς μιμήσεως ἀναστέλλεται ταῖς τούτων ἀσφαλείαις.

α'. Τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς τοῦ φονέως διαγωγῆς καὶ τῆς εἰσέτι βιώσεως, καθὼς ἡ κανονικὴ ἀκρίβεια τυπώσει, διοικεῖσθαι καλεῖσθαι. Ἀειφυγία δὲ αὐτὸν διὰ τῆσδε τῆς νομοθεσίας καταδικάζομεν τοῦ τόπου, καθ' ὃν γέγονεν ἡ πλημμέλεια τοῦ φονικῆς μίσσητος, τοῦτο μὲν κολαζούσῃ τὸν ἀμαρτήσαντα, τοῦτο δὲ μὴ πλείονα τῆς ἀνίας καὶ τοῦ ἀλγήματος ἀβήσιν τοῖς τῷ πεφονευμένῳ διαφέρουσι καταπραζομένη· ἰσῶς δὲ καὶ ἀμφοτέρων οὐκ ἀσυμφόρως, ὡς ἂν μὴ ποτε τοῦ λευπηχέτος συνεχεῖ ὀράσει καὶ τῇ τοῦ προαποδεβιωχέτος μνήμῃ εἰς ἀθάλαστον ἐκδίκησιν οἱ προσήκοντες αὐτῷ παροβύμενοι κακῶ τὸ κακὸν ἐξίστασθαι πειραθῶσι, καὶ δικλοῦν ἐργάζωνται τὸ πῶμα τῆς μαιφονίας. Ἐστὼ μὲν οὖν ἀειφυγία πάντως ὁ φονεὺς ἐκείθεν καταδικαζόμενος, καὶ μηδέποτε περινοσῶν ἐκεῖ καὶ αὐλιζόμενος ἐν τῇ γῆ, ἢ ἔχανε τὸ τοῦ ἀδίκως ἀναιρεθέντος ἀδελφοῦ ὑποδέξασθαι αἷμα. Καὶ τοῦτο πρῶτον μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτίμησιν τὸ κατάκριμα δεχέσθαι.

β'. Πρὸς τούτῳ δὲ καὶ τῆς οἰκίας ἐκπτώσειν ὑφιστάσθαι περιουσίας, οὐ τῷ δημοσῶν προσκυρομένης. Εἰ γὰρ ὑπεσι γαμετῇ τῷ φονευτῇ, τὴν τε προῖκα δεῖ καὶ τὰ οἰκία πάντα κομίζεσθαι ταύτην, καὶ ἐτι τὴν πρὸ τοῦ γάμου δωρεάν· εἰ τύχη δὲ καὶ θεώρετρον ὑποσχεθεῖσα ἢ ἄλλο τι, καὶ τούτου πάντως ἔχειν τὴν ἀνάληψιν, καὶ τὴν κυριότητα, καὶ τῶν μὴ ὑπόντων. Εἰ δὲ ὑπεσι παῖδες, τῆς χρήσεως τῶν γαμικῶν κερδῶν ἀπολαύειν αὐτὴν πασῶν τῶν ἐπὶ τούτοις νομικῶν παρατηρήσεων συντηρομένον τῶν δὲ παίδων ἐκ τῆς ἄλλης πατρῶας περιουσίας τῷ τρίτῳ κληροδοτούμενων. Καὶ εἰ μὲν ὁ φονεὺς οἰκεία προθέσει ἢ τῇ τῶν κανονιζόντων αὐτὸν συμβουλῇ καὶ δοκιμασίᾳ πρὸς τὸν μοναχικόν, τὸ πρότερον ἀποσκευαζόμενος μύσος, μετέλθοι βίον, λαμβάνειν τὸ μοναστήριον τὸ τρίτον μέρος τῆς αὐτοῦ περιουσίας,

τρίτου μέρους τῆ γυναικί καὶ τοῖς τέκνοις
 οὗ τοῦ τελευτήσαντος εἰς μικρὰν παρα-
 ἑαυτῶν κληρίαν· εἰ δὲ οὐχ ὑπῆρξαι τῶ
 ἢ παῖδες, τῆ γυναικί καὶ τοῖς ἀνιούσιν
 ἰρουμένου τοῦ τοιοῦτου τρίτου· γυναικὶς
 οὐ προαπελθούσης, καὶ παιδῶν ὄντων,
 ροτιμᾶσθαι τῶν ἀνιόντων· εἰ δὲ μήτε
 ε γυνή, μήτε ἀνιόντες εἰσὶ τῶ ἀναιρουμένῳ,
 εἰς τοῦ νόμου καλουμένους συγγενεῖς καὶ
 ἡλωσι μὴ βραθυμῆσαντας τοῦ ἀδικήσαντος
 τὸ τρίτον. Εἰ δὲ πρὸς τὸν μοναχικὸν ὁ
 μετέλθοι βίον, οὐ τὸ τρίτον, ἀλλὰ τὸ δι-
 ἐλευθέρας αὐτοῦ περιουσίας κατὰ τὴν
 διάταξιν τῶ τοῦ πεφονευμένου κληροδο-
 καί.

ἰρὸς τοῦτω μηδέποτε μηδένα τοιοῦτω ἐγ-
 λωχότα ἢ πολιτικὴν ἢ ἄλλην τὴν οἰανοῦν
 ἄξιον μεταχειρίζεσθαι, μηδὲ θείας ἀντι-
 ούμενον. Ἄλλ' εἶναι παντοίως ἀτίμους,
 ζῆν μόνον φιλανθρώπως συγκεχώρηται.
 μὲν περιουσίᾳ κακίας μελέτην θεμένους
 ἠσίον σφαγὴν καὶ αὐτὸ τοῦτο προεστρε-
 καὶ παρασκευασμένους ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς
 ἧς εἰς τὸν τοῦ ἀδελφοῦ θάνατον, πάντως
 αἰ καὶ μοναχοῖς ἐγκαταλέγεσθαι· καὶ οὐ
 π' αὐτοῖς δοκιμασθέντα χρόνον τῆς μετα-
 καὶ τὸν ἅπαντα τῆς ζωῆς· αὐτῶν ἐν μονα-
 κωνομεῖσθαι. Τοῦς δὲ ἄλλως ἐκουσίως μὲν
 ε, προπετεῖα δὲ καὶ συναρκαγῆ ἀλογίστου
 ελέτη καὶ προπαρασκευῆ καὶ προβουλοῖς
 φονίας ἐπιδειξαμένους, τὴν μὲν ἀειφυγίαν
 τοῖς ἄλλοις ὑφίστασθαι, οὐ μέντοι· γὰρ τὸν
 αἰρεσθαι καταναγκάζεσθαι.

3) τόποι δὲ τῆς στρατείας, ἦτοι αἱ ὑπὲρ
 οὖν οἰκονομίαι, πρὸς τοῖς κληρονόμοις
 ἀπεμπέσθωσαν. Εἰ δὲ μὴ ἔχει ὁ φονεὺς
 ε, ἔτιροι τοῦς τῆς στρατείας τόπους λαμ-
 ἴ εἰς τὴν στρατείαν ὑπηρετήσουσιν.

IΛ'.

βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ
 γεννήτου περὶ τῶν ἀδιαθέτως τελευ-
 χωρῆς παιδῶν, ὥστε μὴ τὸ πᾶν τῆς
 ἑας τοῖς ἐκ νόμου καλουμένοις συγγε-
 ἔτρ, ἢ καὶ τοῦτων μὴ προσόντων τῶ
 ε προκυροῦσθαι, ἀλλὰ τούτοις μὲν τὸ
 ε, τὸ δὲ τρίτον τῶ θεῶ ἀφοσιούσθαι· ὅ
 γορταὶ καὶ οἱ δοῦλοι, ἀξιούμενοι ἀπὸ
 ούσης γεαρῆς ἐλευθερίας (14).

εθαύμασα τῶν τὰς πόλεις συστησάμενων,
 καθ' οὓς προσήκει διαζῆν ὀρισσάμενων,
 ε ἀποικισμένων συγγενέων, ἔσθ' ὅτε καὶ
 νησιν αὐτοῖς περιούσιν εἰσενεγκαμένοις
 ἰένδε ἀπιούσι παρασχέιν δυναμένοις, οὐ
 καὶ βασιλεύσιν, οἷς δὴ τάχα ὁ ἐκχιούς οὐδ'

ε quæ sequuntur unde Leunclavius JGR.
 nouum enucleavi. Ipse notat : « Hæc de
 ε exscripsimus, in aliis ommissa. » Interim
 d. Heimb. pag. 753 not. 14, et Nov. XVIII

A interfecti, ad exiguum calamitatis eorum solatium,
 reservato. Quod si nulli sint interfecto liberi, pars
 hæc tertia bonorum uxori et ascendentibus ex æquo
 dividetur. Uxore vero jam ante vita defuncta, libe-
 ris exstantibus, ascendentibus illi præferantur.
 Quod si nec liberi, nec uxor, nec parentes interempto
 superstites sint, cognati cæteri, qui ex lege vo-
 cantur ad successionem, nec in detegendo cædis
 auctore negligentes fuerunt, trientem bonorum ejus
 capiant. Si vero monasticam vitam homicida non
 fuerit amplexus, non triens, sed bes puræ ipsius
 substantiæ, secundum indicatam constitutionem,
 parti ejus qui occisus est tribuatur.

B

3. Præterea nullus unquam hujusmodi criminis con-
 victus vel civilem vel alium quemcumque magistra-
 tum actumve gerat et obeat, nequidem si sæcrum
 rescriptum impetraverit, sed infames omnino sint,
 veluti quibus vita duntaxat benigne condonata fuerit.
 Ii tamen, qui ex abundantia quadam militiæ pro-
 ximi cædem animo meditato perpetrarunt, et in hoc
 ipsam instructi, paratique adeo fuerunt in necem
 fratris, ipso cum animæ suæ detrimento atque per-
 nicie, citra exceptionem tondeantur, et monachorum
 cœtibz aggregentur, neque tantum ad tempus pœ-
 nitentiæ præstitutum, verum et per omnem vitam
 suam in monasterio gubernentur. At vero qui aliter
 cædem admiserunt, sponte quidem illi, sed temeri-
 tate quadam, et iracundiæ ratione carentis obre-
 ptione, quique non meditati, non prius instructi, non
 deliberationibus ante habitis homicidium perpetrarunt,
 perpetuo quidem exsilio præter alia subjicien-
 tur, solitariam tamen vitam non cogentur amplecti.

4. Loca vero militiæ sive militiæ nomine constitutæ
 administrationes, ad hæredes ejus transmittantur.
 Sin hæredibus homicida caret, alii loca militiæ
 ipsius accipientes, etiam militiæ munera præsta-
 bunt.

XI.

Novella imperatoris domini Constantini Porphyro-
 geniti, de his qui intestati sine liberis vita fungun-
 tur, ne totalitas bonorum his qui ex lege vocati
 sunt cognati eveniens, vel, cum isti desunt, publico
 ærario attribuat, sed ut his quidem duæ partes,
 tertia vero Deo consecratur : in quo comprehen-
 duntur etiam servi, libertate per præsentem novel-
 lam donati.

Sæpius admiratus sum urbium conditores, et
 legum juxta quas vivere convenit institutores, quod
 vita functionum cognatis, cum aliquoties nihil ad
 utilitatem illis viventibus contulerint, neque illis
 cum hinc abierunt præbere possint, præsertim regi-
 bus, quibus forte vita functus non in ultimis volun-

c. 2 infra. Spuria crediderim, nisi Mich. Attalensis
 Epitome quasi confirmata sint. ZACH. A LINGENTHAL.
 (14) Ex C. Gust. Ern. Heimbach. Anecdolis, ed.
 Witte. Lipsiæ 1838. lu-4. Latine vertimus. Edit.

... quibus inasculatus fuit, his nempe, si quis inter-
 tuum mortuus fuerit, honorem hereditatem seu
 partem multam de illo bene meritis attribuerint,
 Deo autem omnium Creatori et regi, a quo oritur
 nihil optimum inter homines est, qui nobis omnia
 largitus est, ita ut, quod omnino mentem exsuperat,
 coheredes Christi, et praei haeredes per Christum
 non instituerit, ne minimam quidem partem con-
 tulerint, tanquam exheredem illum per oblivionem
 amoverent. Sed homines quidem, si oportet eos
 qui omnium Factorem non reverentur ita vocare, de
 his talis decrevit et statum et insipiens est, verum
 non exterritam et inopinatum erit semel ab officio
 aberrantes ad consequentem principis exitum pro-
 perare. Homines autem, quibus in oculis est con-
 versatio (ut dicit divinus Apostolus,) et hereditas
 possidentem caelorum regnum, Christi amici, et fra-
 tres, et in Domini benignitatis immensitatem!)
 coheredes qui sint et videntur digni habiti, quam
 demeritis, quantumque innocentiam merentur,
 si in vitam huiusmodi participes, quasi nullo fructu-
 les, illum qui nos inter fratres annoverat et co-
 heredes efficit, non minus in parte successioneis
 cognatis eventibus lege decernimus exheredem fieri?
 Quod est absurdum merito, quendam esse in brutis
 futuri sensum et providentiam, non vero ratione
 ornatos tantum presentis vitae incumbere et adhe-
 rere, ut non in alienis id nempe facillime omni-
 bus est) futuri partem solum de nos: pro et eos
 qui inopinata mortuatur eximere providentiam,
 sed, ut iam diximus, praeterituro et mox destruento
 regi hereditatem assignare, et autem qui aeternam
 regnat, et ad quem vitam mortuus vite terrestriis
 rationem rediituros, nihil eius honorum a legum
 potestate consecrari.

1. Quamobrem congruentem circa id regulam a
 nostris antecessoribus aucto quo modo neglectam,
 instituentiam revertamur, et presentis vitae et
 posteris auctis in illa conferatur, et his qui e
 tamultu vitae inveniuntur autem de superstitibus
 rebus et voluntas eorum iuxta disponerint, his
 igitur preparatur resque de qua inter homines
 degentes audierant, seu quoniam iustitiam omni
 civium societati hancce legem et communem di-
 rectionem statuentes, per quam decernimus, his
 que ab antecessoribus nostris, de hereditate dono-
 rum a eorum qui intestati decesserunt, praeciperint
 in modis inhaerentibus, illud solum quod nondum
 haecenas a lege audivimus cognovimus habentes,
 tertiam successioneis deinde partem ad eo qui
 absque aliqua voluntate decessit, sive assignetur
 successio a s quae de intestato ad hereditatem vo-
 cantur, sive cognatis absentibus aetario publico de-
 feratur, duobus partibus vel cognatis vel aetario pu-
 blico reservatis, ut diximus, tertiam partem Deo
 universorum et regi ob ipsius animam defuncti
 donari: cui scilicet parti annoverabitur aestimatio
 aetorum qui de more inveniantur, et isti liberi

Α εν εσχάταις ην υπηρεσίαις αναριθμους, οτι
 διαθετου τινος τελευτήσαντος τον κληρ
 ρουσιας ως δη τι μέγα προσεχαρισμέν
 ταντο, θεω δε τω πάντων πλαστήη και βα
 ου πέν ο τι κάλλιστον εν ανθρώποις, τή
 ημίν χαρίζομένω, ώστε και, ο πάντα νουν
 συγκληρονόμους Χριστού, κληρονόμους δ'
 στήσασθαι διά Χριστού, ούδε το πολλο
 άπονεμεμήκασι μέρος, ώσπερ άποκληροι
 άμνημοσύνης άφέμενοι. 'Αλλά το μόν ά
 ει γε δει τους μη τον εαυτων επεγνώκωτι
 τούτο ειπείν, περι τούτων ούτως εκθέσ
 μωμητων και άλόγιστον, αλλά καινόν ούδε
 κητον, άπαξ άποσφαλέντας του καθήκοντ
 τη άρχη άκλουθον επιστεύδεν κατάλυμι
 και δε, οίς εστιν εν ούρανοίς (ή φησιν ο θ
 στολος) το πολιτεύμα και κληρος η των
 επήγγελται βασιλεία, οι Χριστού φιλοι ε
 και (ω διασκότου φιλανθρωπίας υπερβολής)
 νόμοι είναι τε και λογίζεσθαι ηξιωμένοι
 άνοιαι, ποίαν δε άλογίας υπερβολήν ύπολι
 τωσύτων τετυχηότες, ως ούδενός άπο
 τω εις άδελφούς ημάς αναγράφαντι και
 νόμου; τελείσονται μηδεν ήλάντωνά γε
 προγορούσης τοίς συγγενείσι νομοθετοίημ
 ρών: ως εστιν άτοπον επεικώς, είναι μέ
 άλόγως του μέλλοντος αισθησίν τε και πρό
 δε λόγω τετιμημένους τοσούτον τη παρού
 τήναι και προσηλωσθαι ζωή, ως μηδ' ε
 τριάς (τούτο δη το βέλτονον άπασι) του
 μετρώσ γών ύπερ τε ημών αυτών και τω
 πως τελευτώντω, επείδειξασθαι πρόνοιαν
 ειρηχότες εφθήμεν, άπολειφθησομένην μι
 ούπω θρασησηρένω βασιλεί καταλιμπάγε
 αιωνίως βασιλεύοντι και πρός δυ άπεισιν

α. Διά ταύτα δη τον περι τούτου προ
 πον τοίς πρό ημών ούκ οίδ' οπως παρ
 ειρηγησασθαι τε αυτον ηγησάμεθα δείν
 παρόντι βίω και τοίς επετα δοῦναι τη
 ώφέλειαν, και τοίς άθρόν του βίου με
 πρόν τι περι των προσόντων και ως η βού
 διαθέσθαι, και τούτοις δη άρα την ως ε
 ημευσαν έννοησαι παραφυχήν, ούν τινα ε
 κεντι πολιτεύματι τότε τον νόμον και
 ετώντας, επίτροπον, δε' ού θεσπίζομεν, ε
 πρό ημών επί τη κληρονομία της τω
 τελευτώντων ώρισται περιουσίας άσπαλεύ
 μένων, τούτο μόνον άπασ και νι
 θεσμοθετηθών προσθέντας, το τρίτον τη
 νόστης μοίρας του τελευταίας βουλήσεως
 κίτος χωρίς, τούτο μόν της τοίς έξ άδια
 μέτοις εις κληρονομίαν προσποριζομένη
 της τω δημοσίω συγγενών ούχ ύπόντων
 μέτης, — του διμοίρου η τοίς συγγενέσ
 μοσίω τηρουμένου ως εφημεν, — το τρί
 των θεω και βασιλεί ύπερ της αυτου
 τώντος, δωρείσθαι ψυχής τούτω δηγιε
 συναριθμουμένης και της των ως ειπώ;

ιτῶν διατιμήσεως, καὶ αὐτῶν ἐλευθερουμένων. **A** ὅσιον οὐδὲ βασιλικῆς προνοίας, ἀλλ' οὐδ' ἀν-
 ης ἀπλῶς γνώμης ἐστὶν βξιον, ἐλευθῶς τοῦ
 πτος τῶν ἀνθρωπίνων ἀρπασθέντος, μηδὲ τῷ
 πτότου θανάτῳ τὸν τῆς δουλείας διαβράχῃναι
 λωθεῖσαι ζυγὸν, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῶν συμφορᾶς
 ὡς κληρονομοῦντα; συγγενεῖς τὴν ἐαυτῶν
 λαν ἐπιζητεῖν καὶ τὴν βασιλείαν τῷ ταμίῳ
 οὖς ἐπινοεῖν. Διδὸ δὴ πάλιν ἐπαναλαμβάνοντες
 εἰ τις ἀδιάθετος τελευτήσει καὶ παίδων οὐχ
 ἢ οἱ τοῦτου συγγενεῖς ἢ μηδὲ τοῦτων ὄντων
 πος καλοῦτο εἰς κληρονομίαν, τῆς συγκεφα-
 λησῆς ἐντεῦθεν ἀπάσης ὑποστάσεως τὸ μὲν δι-
 τῷ ἐκ νόμων διαδόχῳ, συγγενεῖ τυχόν ἢ δη-
 τὸ δὲ τρίτον ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ ἀδιαθέτου
 ρσαντος ἀνεῖσθαι Θεῷ, τῆς διατιμήσεως ἐν **B**
 τῶν ἐλευθερουμένων οἰκετῶν τῷ συγκληρου-
 ἐρει τῷ Θεῷ συλλογιζομένης.

ἢ μέντοι γὰρ ὡς εἰκὸς συμβαίῃ, τῆς προσούσης
 μχομίνῃ περιουσίας τὸ πλείστον ἢ καὶ τὸ πᾶν
 ἢ θεράπουσι, καὶ τοῦτου διορίσαι φιλανθρώπως
 ἢ συμπαθῶς ψήθημεν δεῖν, ὥστε μὴ τοὺς μὲν
 ἢ δουλείας ἀνεῖσθαι ζυγοῦ, τοὺς δὲ ἐνταλαι-
 θαι τοῦτω καὶ κατατρυχεῖσθαι· ἀλλ' ὅσους ὁ
 ἢ τε καὶ βαρῦς τῆς δουλείας ἐκάκου τε καὶ
 ἢ να κλοῖδς, τοῦτοις ἅπασιν ὁ παρῶν ἡμῶν ἐλευ-
 διδοῦς εὐφραίνεται θεσμός, καὶ τῶν δου-
 ἐπάντων θεσμῶν ὁμοίως ἀπίτωσαν ἐλεύθεροι.
 ἢ γὰρ καὶ τοῖς ἐκ νόμου τῷ ἀδιαθέτῳ κλη-
 οῖς τὸ δέον συναρᾶν βουλομένοις οὐκ ἐπιζη- **C**
 καὶ τοῖς οἰκέταις καὶ τοῖς ἀποικομένοις σωτή-
 καὶ Θεῷ τῷ καὶ ἐκ σμικρῶν ἀφορμῶν τὴν
 λαν ἀνθρώποις οἰκονομοῦντι· τὰ δὲ αἰα ἀποπλη-
 εν. Καὶ μηδεὶς πρὸς τὸν παρόντα νόμον τοῦ
 ἢντος ἢ συγγενῆς ἢ βασιλεὺς ὡς τοῦ καθ-
 ἢ ἀποστεροῦμενος ἀποδυσπετεῖτω· ἀλλ' ἐν
 ἢ τις βαλῶν καὶ ἰδιώτης καὶ βασιλεὺς, ὡς
 ἢ ὁ θάνατος ἀνθρώποις ἀδηλον ἐπίσης καὶ φο-
 καὶ οὐκ ἐστὶν ὅπως τις περὶ τοῦ τέλους βου-
 καὶ ἀσφαλῶς, τόνδε τὸν παρόντα νόμον τῆς
 ἢτήτου πορείας ἐκείνης λογιζέσθαι ἐφοδιασθῆν,
 ἢ τὴν ἐτέρων μόνον οὐσίαν χανδὸν ἐπειγέσθαι
 ἢ εἰν· προσενοεῖτω δὲ, ὅτι καὶ αὐτὸν ἴσως (τό
 ἢον τῶν ἀνθρωπίνων) ἢ τοῦ θανάτου θέρσει
 ἢ καὶ πολλῆς ἐκείσε τῆς βοηθείας δεήτεται, **D**
 ἢ μὴ τῆς τοῦ παρόντος νόμου ἀπολαύσειε χάρι-
 ἢ δὲ τῆς τυχούσης ἐκεῖ ἐπιτεύξεται παρακλή-
 οῦ γὰρ σμικρὸν εἰς παρηγορίαν τῷ ἐκβεβιω-
 ἢ εὐπροαίρετος, ὡς ἂν τις φαίῃ καὶ σμικρὰ
 ἢ κωρεὰ τῷ Θεῷ καὶ φιλανθρώπῳ δεσπότη, πο-
 ἢ τως τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἐκ σμικρᾶς οἰκono-
 ἢ φιλοτιμουμένης προφάσεως. Ταῦτα τῷ παρ-
 ἢ μῶν πᾶς τις ἐννοεῖτω ἐντυγχάνων θεσπίσματος,
 ἢ παρόντα νόμον ὅσον τινα βοηθὸν καὶ τό γε
 ἢον εἰπεῖν τῆς ἐαυτοῦ βραθυμίας διορθωθῆν, οἷς
 ἢ ὦν τῷ βίῳ τὰ τῆς ἐκδημίας οὐ λυσιτελεῖ αὐτῷ
 ἢ ο, δεχέσθαι ἀσμένως, σωτήριον ὡς γὰρ οἰόμεθα
 ἢ λυσιτελεῖται χωρὶς τελευτῶσι βουλήσεως, καὶ Θεῷ
 ἢ ντων βασιλεῖ οὐκ ἀπόβλητον, ἀλλὰ καὶ αὐτῇ τῇ

si sicut. Non enim sanctum est, neque regie mentis,
 imo neque humanæ omnino cogitationis dignum,
 cum miserabiliter defunctus rebus humanis ere-
 ptus fuerit, non servis abrupti domini sui morte
 servitutis jugum, sed ex eorum calamitate vocatos
 ad hæreditatem cognatos suam utilitatem exqui-
 rere, et regiam potestatem thesauro publico velut
 redditus assignare. Ideo iterum resumentes dicimus:
 si quis intestatus decesserit, et liberis absentibus,
 vel ejus cognati, vel nullo illorum existente, ærarium
 publicum vocentur ad hæreditatem, tota ejus sub-
 stantia in summam coacta, duæ partes legali suc-
 cessori, cognato nempo vel ærario publico, tertia
 vero ob salutem ejus qui intestatus decessit Deo
 attribuat, æstimatione in solido servorum liber-
 tate donatorum parti Deo obvenienti assignata.

2. Si ergo, ut verisimile est, evenit, partem sub-
 stantiæ a defuncto derelictæ majorem vel etiam
 totalitatem in servis constare, id quoque decer-
 nendum benigne simul et compatienter putavimus,
 non ut alii a servitutis jugo eximantur, alii vero
 sub illo misere patiantur et crucientur, sed ut quan-
 tos durum et grave servitutis jugum torquebat et
 angebat, his omnibus præsens nostrum decre-
 tum libertatem donans gaudeat, et hi cunctis ser-
 vitiis vinculis similiter liberati evadant.

Ita enim et his qui ex lege intestato succedunt,
 si quod decet considerare volunt, nullum dæmnum,
 et servis et vita defunctis salutem, et Deo e par-
 vis principis salutem hominibus disponenti conse-
 crationem simul conferimus. Et nullus de præsentis
 lege sive defuncti cognatus, sive rex tanquam pro-
 prio suo destitutus queratur; sed in animo quicun-
 que reputans, sive privatus sive rex, omoibus
 mortem hominibus incertam pariter esse ac timen-
 dam, et nulli licere ut de sine suo certissimo præ-
 videat, præsentem hanc legem tanquam inevitabilis
 hujus itineris viaticum arbitretur, et ne aliorum
 solum substantiam largis haustibus haurire festinet;
 sed recogitet se ipsum pariter (talisis est huma-
 narum rerum inconstantia!) mortis falce secandum,
 et magno sibi illic auxilio opus fore, et nisi hujus
 præsentis legis gratiam fruatur, nullum se illic ob-
 tenturum esse solatium: non enim parum ad le-
 vamen confert vita defuncto hæc bonæ voluntatis,
 ut dicenda est, vel exigua oblatio, Deo benigno
 nempe Domino, multis modis salutem nostram e
 parvis occasionibus procuranti, donata. Hæc qui-
 cunque præsentis in nostro decreto invenire reputet,
 et præsentem hanc legem ceu quoddam auxilium,
 et ut melius dicam, suæ desidæ reparatricem,
 quisquis in vita degens quæ soi transitus erant
 non salubriter disposuit, cum gaudio excipiat; tan-
 quam salutarem eam reputamus his qui absque ul-
 tima voluntate decesserunt, et Deo universorum
 regi non despiciendam, sed etiam ipsi civium so-
 cietati utilissimam, et a nostra quæ ex Deo est

regia potestate Domino universorum regi consecra- A πολιτεία λυσιτελέστατον παρά τῆς ἐκ Θεοῦ βασιλείας
tam. ἡμῶν Κυρίῳ τῷ ἡμῶν βασιλεύοντι ἀνατιθέμενον.

XII.

Constantini novella quinta, quæ in sacella recluditur.
De fugis mancipiorum, et de jumentis perditis.

1. Pro mancipio perduto, et in eadem provincia
reperio, solidum unum, millia quatuor dominus
præstat. Si vero in ulteriori provincia reperitur,
solidos duos, millia quatuor. Quod si duas aut tres
provincias peragraverit, et captum fuerit, solidos
tres, millia quatuor. Ac prius quidem, quam men-
ses duodecim præterierint, alibi mancipium distrahi
non fas est, sed tantisper et servari, et custodiri,
adhibita cautione, debet. Si vero duodecim mensi- B
bus elapsis, mancipium deperditum a domino suo
requisitum non fuerit, liceat ei qui reperit notæ-
que personæ vendere, pro solidis sex, milliis qua-
tuor. Propterea vero tam vili pretio distraendum
erit, quod ejus possessor non sit perpetuus; sed
quod rursus in potestate domini sit, re comper-
ta, totidem solidos præstare, cum quatuor milliis, ac
servum suum recipere.

2. Pro jumentis autem perditis, siquidem majora
sive grandiora sint, puta pro bobus, et equis, et
mulis, quatuor millia dominus præstet, ac jumenta
recipiat. In minoribus vero, id est, ovibus et por-
cis, in dominorum duntaxat arbitrio sit, ut quod vo-
lunt, præstent.

3. At nomine vulnerum in capite, vel injuria C
rum atrociam, vel scortationis, vel adulterii, vel
furti, nihil omnino exigatur. Furtiva si reperian-
tur, dominis salva sunt. Quod si nulli essent do-
mini, fisco inferantur.

4. Consimiliter si qui moriantur intestati, et se
sexti quidem gradus cognatos habeant, eorum
facultates atque bona fisco inferantur. Sin testa-
mentum quis fecerit, licet nulli cognati et neces-
sarii reperiantur ad indicatum usque gradum; te-
stamenti tamen tabulæ custodiantur.

5. Idem si defunctus decesserit intestatus, et
cognati reperiantur, ad illos ipsos bona patrimo-
nii transmittuntur. Quod si neque testatus sit,
neque cognatos habeat, qui defunctus est: tunc D
pars bonorum ejus tertia pro redimendis ipsius pec-
catis, fratribus Christianis datur: et quod prætere-
superat, fisco inferitur.

IB'.

Νεαρά ε' Κωνσταντίνου ἡ ἀποκιμένη ἐν τῇ σα-
κέλλῃ. Περὶ φυγῶν ψυχάρων καὶ ἀπολωλότων
κτηνῶν (15).

α'. Ὑπὲρ ἀπολωλότος ψυχάρου καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
θέματι εὐραθέντος παρέχει ὁ δεσπότης νόμισμα ἐν
μυρία (16) τέσσαρα. Εἰ δὲ ὑπερθεματίσαν εὐραθῆ,
νομίσματα δύο μυρία τέσσαρα. Εἰ δὲ δύο ἢ τρία θέ-
ματα διελθὼν κρατηθῆ, νομίσματα τρία μυρία τέ-
σσαρα. Καὶ πρὸ μὲν τοῦ παρελθεῖν τὸν δωδεκαμη-
νιαῖον χρόνον μὴ ἐξεῖναι διαπιπράσκειν αὐτὸ ἀλλα-
χοῦ, ἀλλὰ συντηρεῖν καὶ φυλάττειν ἐν ἀσφαλείᾳ. Εἰ δὲ
καὶ τῶν δώδεκα μηνῶν παρελθόντων οὐκ ἀναζητηθῆ
τὸ ἀπολωλὸς ψυχάριον παρὰ τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, τότε
ἐξεῖναι τῷ εὐρηκῶτι διαπιπράσκειν αὐτὸ εἰς ἐμφανῆ
πρόσωπον ἐπὶ καταβολῇ νομισμάτων ἕξ καὶ μυρίων τε-
σσάρων. Διὰ τοῦτο δὲ οὕτως εὐώνως διαπιπράσκειν,
διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸν δεσπότην διηνεκῆ, ἀλλὰ πάλιν ἐν
ἐξουσίας ἔχειν τὸν κύριον αὐτοῦ, ὅταν διαγῶ,
παρέχειν τὰ τοιαῦτα ἕξ νομίσματα μετὰ τῶν
τεσσάρων μυρίων, καὶ τὸν ἴδιον ἀπολαμβάνειν οὐκείην.

β'. Ὑπὲρ δὲ κτηνῶν ἀπολωλότων, ἐπὶ μὲν τοῖς
μειζοῖσι καὶ ἀδρότεροις, οἰοεὶ βοῦσι, καὶ ἵπποις, καὶ
ἡμίονοις, παρέχειν τὸν ἴδιον αὐθέντην μυρία τέσσαρα
καὶ λαμβάνειν αὐτά. Ἐπὶ δὲ τοῖς μικροτέροις, του-
τέστι: προβάτοις καὶ χοίροις, μόνους κείσθω τοῖς κυ-
ρίοις αὐτῶν ὃ βούλονται παρέχειν.

γ'. Χάριν δὲ τῶν ἐπὶ κεφαλῇ τραυμάτων εἴτ' οὖν
ἐκτραχωμάτων ἢ πορνείας ἢ μοιχείας ἢ κλοπῆς μηδ'
ἄλλοις ἀπατεῖν. Τὰ δὲ κλοπιμαῖα εὐρισκόμενα ἀνα-
ζητῆσθαι τοῖς ἴδιοις δεσπότησι. Διανοτῶν δὲ μὴ βυ-
ζῶν, τῷ δημοσίῳ εἰσχομίζεσθαι.

δ'. Ὁσαύτως δὲ καὶ τελευτώντων τινῶν ἀδιαθέ-
τως, καὶ μηδὲ συγγενεῖς ἔχόντων ἕκτου βαθμοῦ, τὰ
διαφέροντα αὐτοῖς τῷ δημοσίῳ εἰσχομίζεσθαι. Δια-
θεμένου δὲ, καὶ συγγενεῖς μὴ εὐρίσκονται καὶ ἴδιοι
μέχρι τοῦ εἰσπεμένου βαθμοῦ, φυλάττεσθαι: τὰ τῆς
διαθήκης.

ε'. Ὁσαύτως δὲ ἀδιαθέτου τετελευτηκότος καὶ
συγγενῶν εὐρισκομένων, πρὸς ἐκείνους τὰ τῆς κτή-
σεως μεταπέμπεσθαι. Εἰ δὲ μήτε διάθετο μήτε
συγγενεῖς ἔχοι ὁ τετελευτηκὸς, τότε τὸ μὲν τρίτον
μέρος τῆς αὐτοῦ κτήσεως διδοσθαι ὑπὲρ λύτερου τῶν
ἀμαρτιῶν αὐτοῦ τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς: τὸ δὲ
περιτεῦον τῷ δημοσίῳ εἰσχομίζεσθαι.

XIII.

Imp. Constantini Porphyrogeniti rescriptum de restitutione prædiorum a potentibus comparatorum (17).
Non exstat.

(15) Novellam ipsam non esse, quivis intelligit: deperditumque Novellæ epitome sit, dubitari potest. Nonnulli capita 4 et 5 ex Novella XII, quæ præcessit, epitomata esse putaverunt: minus recte, cum cap. 4 cum illa nihil commune habeat, et cap. 5 aliud quam illa statuat. Ad successiorem cognationem usque ad sextum gradum conferas supra Nov. VIII, c. 2. Ζακμ. Α ΛΙΝΘ.

(16) Hic et infra μιλιάρησια scribendum esse crediderim. Quanquam Lenncl. ad τ. μυρία notat: « Monetæ nomen, quæ et μιλιάρησιον: pars scilicet aurei duodecima, ut Suidas, sive siliquæ (hoc est, κερὰτα) duæ, ut Cedrenus tradit, qui et siliquam aut quobolus xi continere. » Ib.

(17) Hujus Novellæ mentio fit in Nov. XIV.

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ

EXCERPTA

DE LEGATIONIBUS

Dexippo Atheniensi, Eunapio Sardiano, Petro patricio et magistro, Prisco sophista, Marco Philadelphensi, Menandro protectore, Theophylacto Simocatta, et Davidis Hoeschelii et Philippi Labbei curas, Bonnæ anno 1828 typis denuo mandata opera et studio B. G. Niebuhrii C. F.

PŒFATIO EDITORUM BONNENSIIUM.

Parisinam historicorum Byzantinorum editionem non eo animo ab initio institutam esse ut integrum scriptorum corpus complecteretur, inspectis voluminibus quæ ante editum a Philippo Labbeo protrepticon prædicant, facile apparet. Labbeus autem, tam historię cognitione quam ingenio iudiciiue sanitate egregie instructus, simul ac sese operi exsequendo dederat, corporis, quod deinceps paulatim crevit, imaginem sibi informavit, ejusque perficiendi animosam spem concepit; qua ductus indicem futuri systematicis proposuit; singulis, quæ tunc cognita erant, scriptis in eo locum numerumque assignavit.

Primum in hoc indice volumen, servata serie rerum gestarum, ita componelat, ut ejus fundum faceret eclogas de legationibus a Davide Hoeschelio editas; quippe quæ, uno excepto Menandro, ad tempora Justiniano imperante, Procopioque scriptore, antiquiora spectarent: Menandrum autem ab eo propter easdem rationes hoc loco retentum esse arbitror, quæ mihi quoque ne cum inde dimoverem suaserunt: acilicet ut nimia voluminis exilitas vitaretur. Cui potius augendo cum curam adhiberet, factum esse censeo, ut non solum eclogas, quas Photius ex Olympiodoro Candidoque et Theophane conscripsit, subjungeret; verum excerpta quoque Constantiniana de legationibus ex Theophylacto, licet eodem tempore hujus historia integra in eodem typographico prelo subjecta esset; tum vero Hesychii opusculum de originibus Byzantii; hujusque e Suida collecta quæ ad universam historiam Byzantinam, publicam pariter atque ecclesiasticam, erudire viderentur. Quibus compositis, subjecit diversissimas indolis annotationes in eclogas de legationibus: admirandas Henrici Valesii, viri pene singularis, et stolidas Cantocleri: tum ad ea quæ ex Photio scripta sunt, suas ipsius commentationes; prolixiores illas quidem quam satis esset, sed admodum utiles et bonæ frugis plenas: universæ autem collectioni præmisit, quod *Protrepticon* inscripsit, valde utilitatum opusculum; quo, præter conspectum operis, de quo superius mentionem feci, catalogus imperatorum patriarcharumque continetur; addito indice ad litterarum ordinem disposito, quo cuncti enumerantur quorum ad hanc historię partem spectantia scripta, aut saltem eorum memoria exstabat.

Ego vero, cum in eo res esset ut editio Bonnensis eclogas de legationibus exhiberet, quomodo in cæteris, quæ Labbeus iis adjunxit, versarer non parum hæsitavi. Neque enim immemor sum promissionis, ut Weberus sese obstrinxit: nihil prorsus ex his, quæ in editione Parisina continentur, omissum iri: — sed quidem minime obstabat, ne Hesychii opusculum aptiori, imo proprio suo loco reservaretur; ac ne cæteris quidem excerptis ex Theophylacto, quarum nulla omnino utilitas est, nisi ut inde variæ lectiones ad crismam integri operis petantur. De reliquis in utramque partem disputari poterat. Attamen in ista perlustrando sive Labbeus sive alius, cui hunc laborem demandavit, negligentissime versatus est; et, si revera quæ ibi ad historiam Byzantinam reposita exstant collecta dare velis, labor adhibendus esset, cui impertiendo hoc quidem tempore neque mihi otium est, neque amicis, qui mea causa etiam impetum suscipere parati sunt. Ex his autem quæ apud Labbeum collecta leguntur non pauca ad ecclesiasticam historiam pertinent: e reliquis quæcumque majoris momenti sunt aut diserte sub alicujus e seviris, uorum reliquias cum maxime edimus, nomine afferuntur, aut ad unum ex iis jam diu, præsertim Valesii curio, relata sunt, cætera levia fere videntur ac parvi pretii. Quæ cum ita sint, illa, quorum primo eo mentionem feci, prorsus omitto, ne, dum historiam ecclesiasticam attingo, in immensum excrescat hæc jam per se nimis amplum: — ea vero quæ Suidam ex aliis Constantinianarum eclogarum titulis inesse apparuit, sæpe emendatiora, adjectis non adeo paucis ejusdem generis, subjunxi reliquiis unusquisque scriptoris: cætera nunc quidem non exhibeo, non tamen ut illa in perpetuum excludam, sed eo consilio ut, si aliquando otium fuerit Suidæ accurate excutiendi, tunc amplo incremento locupletata simul proponam. — Cantocleri annotationes, quæ versionem Latinam spectant, aliquando errores rigunt, quos Classæus sustulit; nonnunquam novis illos cumulavit; quæ ad Græcæ referuntur, ple-

rumque cum incredibile ignorantia conjunctam stoliditatem exhibent; cujusmodi flagitia pro mea parte propagare nefas habeo. Aliquando quidem in hoc sterquilinio res non contemnendas invenias; ubi vitia textus Hoeschellani conjiciendo sanata aut certe probabiliter tentata sunt: quæ hominem absurdi ingenii excogitasse nemo sibi persuadebit: verum, cuiuscunque auctori ista debentur, eorum rationem in scholiis criticis ita habui ut Cantoclaro pro iis honorem exhiberem. — Labbeum equidem minime sperno: sed qui ejus Protrepticon jamdiu oblivioni traditum iterum in hominum notitiam proferet, is gloriæ viri male consulat: adeo manca, persæpe autem errorum plena, sunt quæ de scriptoribus hujus historiæ tradit, ita ut vix illo ævo ferri potuerint, post Fabricium nemo ferat. Imperatorum chronologiam nunc vel pueri libris ubique obviis petere poterunt, saltem non minus accuratam; de patriarchis, si cui quærere libet, apud Bandurium, cujus syntagma in hoc corpore exhibere non negligemus, pleniora accuratioraque inveniet.

Hæc omitiendo emptoribus eo magis consulendum erat quod editio nostra amplis accessionibus aucta est. Etenim ad Dexippum, Eunapium et Menandrum excerpta de sententiis addebam, quæ e palimpsestis Vaticano edidit ill. Maius: tum fragmenta, e Suida fere, aut jam collecta, aut saltem indicata: deinde, Fabricius fieri jussit, eclogas e Nonnosu (a); porro panegyricos Anastasii a Procopio et Prisciano dictos; denique indicem, ex instituto quod in Agathia edendo secutus sum, duplicem.

Jam vero quam præclara sint quæ in horum sevirorum reliquiis ad historiæ cognitionem pertinent, norunt lectores Gibboni: neque vero quisquam sani judicii vir adeo unice Atticis delectabitur ut, verbi gratia, Prisci narrationem de legatione ad Attilam fastidiat. Itaque scriptorum honoris causa, simul autem ornandi operis, cui nomen meum præscripsi, quærebam, si cui illustri in re critica artificii persuadere possent, ut ejus primæ partis recensendæ susciperet officium. Tunc subito menti occurrebat Bekkerus, non minus propter amicitiam qua tenemur, quam propter unicam vim atque celeritatem, quam in recensendis Græcorum libris cum eruditionis ingenique lumine conjunctam exhibet. Ac certe ei laudi quæ Politianus loctum pictorem ornat, « Plus neminem potuisse pingere nec melius, » parem omnino in nostro litterarum genere Bekkero tribuendam esse, nemo, credo, ambiget. Rogavi eum igitur, sed timide; quippe non nescius eum hactenus nonnisi collatis codicibus innoxim libros recensendos suscepisse: at in his legationum excerptis codicum subsidium aderat nullum: nam Monacensem ab Hoeschelio accuratissime exscriptum esse constat, Vaticani autem variæ lectiones ab ill. Maio prolatae pene absolutum cum illo consensum probant: neque ullus præter hos, sublato ex hominum notitia Schottano, superesse videtur. Sed, quod quidem speraveram, deflexit Bekkerus mea causa de more suo; ac reptisque Hoeschelianæ Maianæque editionum exemplis, quorum margini conjecturas mihi natas, Valesiique emendationes ascripseram, ipse universis hisce reliquiis emendandis se dedit. Et quod ad illas quidem attinet, Parisiensis editionis exemplar, Maianæque eclogarum de sententiis, plurimis locis correctæ, remisit; verum ita ut arbitrio meo relinqueret si quid addere aut mutare vellem. Quo equidem ita usus sum, ut plurimas præsertim Bekkeri emendationes quæ certissimæ viderentur in ordinem sermonis inferrem: adderem etiam subiinde quæ iterato examine in mentem mihi venirent: ex his autem quæ a me proposita Bekkero, cujus auctoritati in sermonis cognitione omnia, mihi nihil fere tribuo, displicuisse videbam, nihil reduxi, præter perquam pauca quæ ex historia dijudicanda essent. Usque adeo autem Bekkero obsequi mearum partium esse fluxi, ut, etiamsi subinde suspicabar scriptorum potius vitia, quorum sermo sæculi sui labe contactus esset, quam scribarum sphalmata tolli, impudens tamen mihi visus essem, si contra quam ille statuisset, deciderem. Ad hoc genus illud pertinet, ut exempla proferam, quod sæpe pro aoristo primo futurum reponit, aut, ubi apud Priscum, Malchum, Menandrum, articulus desideratur, quem certe non minus rationis quam sanæ consuetudinis leges flagitant, eum inserit, vel casus obliquos pronominum ὅδε ὅτι cum iisdem qui a τοῦδε et τοῦτος formantur, mutat. Chronographiam, quam editio nostra in margine exhibet, ad excerpta de legationibus non levi labore stabiliveram.

His peractis typothetæ opus tradit poterat, nisi exosum versionis Latinæ onus incumberet. Quod cum depellere non liceret, Cantoclaranam, qua pejorem nullam in universo hoc litterarum genere inveniri vulgus notum est, sine operis dedecore intactam servari non posse apparebat: verum qui se ingrato corrigendi labori daret, inveniebam neminem; nisi Claaseno, quanquam continuis occupationibus implicita pietas, qua me parentis loco colit, persuasisset. In quo negotio quantum tædii exhauriendum fuerit, nemo nisi expertus animo concipiet: illud autem molestissimum erat, quod sublatis innumeris vitiiis tamen solum perfici poterat ut a foedissimis sordibus liberaretur oratio: id minime, ut pulchra fieret, gratamque legentibus. Idem Claasenus meus complures præclare excogitatas emendationes suppeditavit; singulorumque scriptorum reliquiis argumenta addidit, chronographiam excerptis de sententiis ex Eunapio et Menandro indicesque, in quos utilissimum laborem insumpsit, confecit; ut leviora alia omittam, quæ in hoc volumine mea contulit. Quæ consideranti apparebit longe operosissimum ejus in eo ornando fuisse laborem.

Superest ut de panegyricis Anastasio dictis, quos postremo loco adjeci, quæ hæc pertinent doceam. Oratione Procopii Gazæi (b) reliquis monumentis quæ hic collecta exstant adjungenda, eruditorum gratia: me meruisse certe scio, qui eam semel tantum in Villosionis anecdotorum collectione editam esse noram. Quotus enim quisque in Germania illam possidet? Mea opera in illius repetitione non longius processerunt quam ut subiinde codicis lectionem a viro egregio Villosione immutatam revocarem: versione latina, a

(a) Excerpta de sententiis Dexippi, Eunapii et Menandri, eclogas e Nonnosu, fragmenta ex Suida, ut ab ipsiis auctore aliena, omittimus. Edit. Paris.

(b) Exstat apud nos inter opera ipsius Procopii, tom. LXXXVII parte III, col. 2795. Ib.

oque eam lastruxit a me rogatus Franc. Ritterus, Phil. D. qui nuperrime operam suam ad expli-
 in hac litterarum universitate disciplinas philologicas profiteri statuit. Editoris annotationes quæ
 candidas res Anastasii tantum conferunt, ut vel ad Latinum Panegyricum interpretandum quodam-
 officere possint, fere integras repetit: quo consilio honos habetur manibus Villosonis: neque ei
 ulla obstat ratio, extinctis dudum et scriptore et bibliopolarum, quorum sumptibus Anecdota
 ant, negotio. Contra autem minime licere visum est in meæ editionis ornamentum convertere, quæ
 is ad eclogas, aut Endlicher, v. cl., ad pageyricum Prisciani, quem, diu a philologis expetum
 bibliotheca Cæsarea Vindobonensi superesse innotuisset, anno præterito edidit, ita anno-
 nihil quod addi possit aliis relinqueret. Ipsum grammatici carmen Bobiensibus membranis erudite et
 er scriptum, ab editore adeo accurate expressum est, ut vix ullus emendationibus in eo locus sit.
 iensis editio circa operarum errores eadem flagitiosa negligentia curata est qua reliquæ post Gau-
 um, antequam Cangius operis curam in se susciperet; inutili et fallaci typorum splendore ornata.
 ata hujus generis ope Hoeschelianæ sustulimus plurima; resituito, ut de minoribus taceam, versu
 qui exciderat; sed de his singulatum monere Bekkers vetuit. Ubicumque igitur ejusmodi mentio
 tur, id propter peculiarem quamdam rationem factum est, quæ tamen fortasse non semper apparebit.
 Suidas servavit non attigit Bekkerus; in his quoque nonnulla correxi. Photium dedi, ut a Bekkero editus
 quod in rebus quæ ex historia pendent, varias Labbei, semel autem vel bis meas ipsius emendationes
 in: plures fortasse locos tentaturus, nisi mihi constaret Photium in scribendis nominibus sæpe
 ; a quibus corrigendis editori abstinendum est. Versiones, Porti non sæpe, Schotti nunquam correxi.
 is cognita editorum opera, vix opus est explicare, quæcumque in scholiis criticis litteris *B.* et *N.* dis-
 tur, emendationes esse quæ Bekkerum, neque habeant auctores: Classenim quibus duæ litteræ *Cl.*
 sunt. Vulgatam (*vulg.*) eam dixi lectionem quæ ab Hoeschelianæ editione per Parisinam atque Venetam
 ita est. Quoties nihil præter illud *vulg.* ad rejectam lectionem ascribitur, hoc significamus: emenda-
 , sive Bekkerus eam a me invenisset propositam, sive eam concipere, ut sæpe si, oblitus essem, ita
 itam videri ut ab unoquoque non admodum incurioso aut indocto inveniri deberet. Signa † et †† , antiquo
 ducto, apposui quo indicarem locum corruptum, cui medendo probabilem conjecturam viderem nul-
 um typhotæ vitio laborare, sed plane ita ab Hoeschelio editum esse. Ac sunt certe plura quam vellem
 am in his eclogis, quæ editor a licentia mutandi alienas ut sunt mendosa relinquere cogitur, illud
 vere prædicare possum hac editione perfectum esse ut utilissimæ, magnaque ex parte egregiorum
 tum reliquæ, quæ antehac in singulis paginis innumera vtriorum multitudine legentes impediabant,
 age maxima ex parte faciles evaserint atque aperte ad intelligendum. Cum igitur, quæ hæc-
 lecta jacebant, sine dubio multo pluribus quam antea innotescerent, oblata est occasio, præclaris
 s haud indigna, ubi vis divinandi se exercent et bene cœpta longius producat. Ex emendationibus
 cepimus, multæ Hoeschelum habent auctorem, in margine editionis ejus propositæ: quas, sive
 probarentur sive minus, designavi sigla *H.* Idem Hoeschelus ubi geminum codicem adhibebat, et
 et Bavaricum, quoties hi inter se variarent, diversitatem itidem in margine indicavit, præfixa
 l. Has varietates *mg. H.* designavi: pro quo *var. H.* scribere certe præstitisset; verum in re tam
 prehensionem vix metuo. Gravius est quod aliquando ubi plagulas inspicere domesticis curis
 tus fueram *mg. H.* ponitur, cum tamen conjectura designanda esset.
 b. Bonnæ postr. Non. Oct. MDCCCXXIX.

DE HISTORICIS QUORUM RELIQUÆ HIC PRODEUNT.

LIUS HERENNIUS DEXIPPUS (1), Ptole-
 (2), Atheniensis, Pago Hermensis, e Cery-
 aute (3), summos in civitate honores adeptus
 r creatus atque arehon eponymus; splendi-
 agonothetæ munere Pauathenæis fuuctus;
 orator atque historiarum scriptor; propter
 ortunæ simul atque industriæ dotes statuæ
 ornatus est, cujus basis cum titulo exstat.
 onge præclariorem sæculorumque memoria
 a honorem sibi comparavit quo tempore, ef-
 in Græciam per Propontidis claustra Herulis,
 que Athenis, cives secum in saltus invios ex
 clade profugos confirmavit; bellique ab iis
 onstitutus, advectæ in Atticæ oram Romanæ
 Nomen integrum exhibet inscr. 380 corp.
 græc.

Sic inscriptio: nam Suidas s. v. Δέξιππος ,
 nam patrem illi tribuit.
 Vid. Boeckh. ad. lusc.

A classi, cui Cleodamus præerat, conjunctus, ultionem
 de Barbaris aliquam sumpsit, tribus millibus ex
 ipsorum numero per occasionem interfectis (4).
 Quo facto vir eximius post quingentos annos Athe-
 nienses armis desuetos ad rem gloriamque milita-
 rem revocavit: Mithridatico enim bello non sua
 neque sponte arma moverat infelix civitas. Cum
 igitur de hac Dexippi gloria titulus statuæ sileat,
 creditum est prius positam esse quam illam ad-
 pisceretur: cui opinioni facile accederem, si hi-
 storia ævi, e quam partim ex libris, partim e vita
 hauserit, e ut epigramma prædicat, diversa esse
 posset ab illa omnis ævi, cujus notitiam ex Euna-
 pio et Photio habemus. Ea in primo Claudii Gothici

(4) Hanc rei gestæ seriem, paululum ab illa di-
 versam, quam Gibbonus nunquam sine honoris
 præfatione nominandus excogitavit, nunc demum,
 editis ab ill. Maio excerptis de sententiis consti-
 tuere licet.

Aug. anno desinebat; Athenarum autem cladem Syn- cellus, qui hoc Dexippi opus legebat, sub Gallieno contigisse refert: neque si eam cum continuatore Dionis (5), quem Zonaras sequitur, biennio serius accidisse statuamus, ut illo ipso Claudii anno primo 269 acciderit, difficultas expediretur. Ita aut fingendum erit priorem existitisse editionem, de qua nemo quidquam tradidit, aut concedendum, lævam hominum in honoribus æstimandis mentem eum, quo ad majorum gloriam elatus est, propterea neglexisse, quia, tumultuarie a congregata multitudi- ne collatus, nullum in fastis urbanis locum haberet: librorum famam extulisse, res fortiter gestas silentio transmisisse: — rem, propter ejus ævi pravitatem, plane non incredibilem.

Vitam usque ad Probi principatum perduxit, cum jam sub Valeriano claruisset (6).

Dexippi opera, quæ ad historiam pertinebant, tria legit Photius (7); de quibus singulis agendum est.

I. Τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον, libris quatuor comprehensa; ex quibus notissimam satrapiarum divisionem recitat Photius; scriptoremque in universum cum Arriano consentire docet. Ad hanc Macedonicam historiam referenda esse quæ ill. Maius inventa in codicis palimpsesti paginis 81, 82, 100, 101, edidit uno verbo monuisse ad probandum sufficit: siquidem oratio Hyperidis, sive assumpta sive ficta, belli Lamiaci tempus spectat. Dicit fortasse aliquis, a Romana, non dicam Byzantina historia, aliena non debuisset collectioni nostræ inseri: quod quidem factum primum mole exigua horum fragmentorum defensam, quæ parvum sibi locum postulant; cum tamen vel ideo quod Hyperidis nomen præ se ferunt philologorum notitiam merentur; denique, si aliter facerem reprehensionem non effugissem; cum in editone Romana cæteris quæ e Dexippo supersunt adhærent. Quo enim modo iis, qui eam non vidissent, constare posset me non temere iudicasse?

II. Χρονικὴν ἱστορίαν, sive annales (8), quam Photius σύντομον ἱστορικόν vocat, per Olympiadas, archontumque et consulum fastos ab historiæ initijs, omissis tamen fabulosis primordijs, usque ad Claudii Gothici annum primum deducti, præcipua circa temporum rationem cura adhibita. Horum duodecim liber a Stephano ethnographo citatur (9); ubi Herulorum mentio certissime comprobatur locum de quo agitur non multum ab operis fine abfuisse: constat igitur scriptorem his duodecim chartis omnia ævum explicuisse. Ex hisce annalibus Synacellum quæcumque e Dexippo habet petiisse arbitror; at Constantiniana excerpta illis prorsus aliena sunt: neque enim proluxas orationes

capere potuisset brevis annalium ratio, quæ fere singulis libris sæculum comprehendebant; usque Trebellius Pollio (10) Dexippum omnia breviter persecutum esse, scripsit.

III. Has igitur eclogas de legationibus ad Scythiam pertinere jam Vossius perspexit (11), eademque earum ratio est quas ex titulo de sententijs edidit ill. Maius. Scythiæ, de bello Scythico vertere debebam; quoniam illud intelligitur, quod, ceptum sub Decio, usque ad Aureliani pacem duravit. Atque hic quidem leviter circa verba lapsus sum; in eo vereor ne gravius erraverim, quod quæ in p. 23, l. 20, ad p. 26, l. 4, habentur, Dexippo ipsi tribuerem, quasi orationem ad cives suos habitam, qui temerario consilio muris egredi et cum hostibus confingere cuperent. Non attenderam ill. Maii opinionem (12), epistolam esse: cui ut aliquid de meo officium, dicam, a magistratu Romano missam videri; imo ab ipso fortasse imperatore, eum ac cum copiis mox adfuturum nuntiare (p. 25, l. 17 seqq.) lectamque esse in concione (p. 22, l. 18). De his, si forte aliquando codicis pagina 324 plenius e litura erui poterit, liquido constabit: ac tunc fortasse expeditur de quo tandem oppido quibusque civibus sermo sit. Nunc in id sententia inclinat ut hæc ad primum Gothorum adventum sub Decio pertinere credam, eajus nomen in oblitterata illa pagina conspicitur; id quod eo confirmari videtur quod de rebus ad Nicopolim Mæsiæ gestis mentio injicitur (p. 25, l. 22, cf. Synacellum p. 705, l. 12). Quod si ita sit, Philippopolitani fuerint oppidani a Barbaris circumsessi. Non tamen silendum est etiam sub Claudio Aug. ad Nicopolim prospere adversus Barbaros pugnatum esse (13); quo tempore, quantum in tanta narrationum perturbatione colligi potest, Thessalonica eorum impetum fortiter sustinuit.

Orationem Dexippi, scribendæque genus, ingenti laude effert Photius, eo usque ut Thucydidem perspicue loquentem dicat; quæ mira est viri prudentis a vero aberratio. Nemo enim in eo quidquam præter inanem degeneris ævi rhetoricam agnoscat, ut mirum sit qui tam puerilia sectetur, inter res arduas positum, magna gessisse.

Quæ de Dexippo exstant testimonia sequentia fere sunt:

INSCRIPTION IN CORPORE Bæckii n. 380.

Κατὰ τὸ ἐπερώτημα τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς καὶ τῆς βουλῆς τῶν ψ' καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, τὸν ἀρξάντα τὴν τοῦ βασιλέως ἐν θεσμοθέταις ἀρχὴν, καὶ ἀρξάντα τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν, καὶ πανηγυριαρχήσαντα καὶ ἀγωνοθετήσαντα τῶν μεγάλων Παναθηναίων, οἰκοθεν ἱερὰ παναγῆ, Πέ-

(5) In eclogis quas ill. Maius edidit: coll. Vat. II, p. 240.

(6) Eunapius vita Porphyrii in f.

(7) Cod. 82.

(8) Eunapius, p. 58, l. 5. Idem, vita Porph., l. 1.

(9) S. v. Ἐλευροί.

(10) Gordian. 2.

(11) De histor. Græc., p. 242.

(12) Præf. ad coll. Vatic. II, p. xxviii.

(13) Trebell. Pollio, Claud. 12.

ἔνιον Δέξιππον Πτολεμαίου Ἑρμείων τὸν ἄριστον ἀναγράφει, ἀρετῆς ἕνεκα οἱ παῖδες.

μύθοισι καὶ ἐν βωλαταὶ κρατίστους ἀγακλειτοὺς γείνατο Κεκροπίη· αἱ Δέξιππον, ἡ ἱστορίην ἐσαθρήσας δολιχὴν ἀτρεκίως ἔφρασαν. ἐν αὐτῷ ἐπέειδε, τὰ εἰς βιβλίον ἀναλέξας παντοίην ἱστορίης ἀτραπὸν. κλεινὸς ἀνὴρ, ὃς νοῦ ἀπο μυρῶν ὄμμα ἰς χρόνους πρήξιας ἐξέμαθεν. ἰπερίωτος ἂν Ἑλλάδι, τὴν ὁ νεανθῆς ἐξέπρω δῶκεν ἐφ' ἱστορίη. ἦ καὶ παῖδες ἀγακλειτὸν γενετῆρα ἴτα λίθον θῆκαν ἀμειδόμενοι.

, cod. 82 : Ἀνεγνώσθη Δεξίππου τὰ μετὰ ὦν, ἐν λόγοις τέσσαρσιν· Ἀνεγνώσθη καὶ ἕτερον σύντομον ἱστορικόν, μέχρι τοῦ ἐπιτρέχον τὰς κεφαλαῖους πράξεις Β Ἀνεγνώσθη δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ Σκυθικὰ, Ῥωμαίων αὐτῷ καὶ Σκυθῶν ἀναγράφης ἀλλήλους μάχαι τε καὶ ἀξιόλογοι πράξι δὲ τὴν φράσιν ἀπέριττος τε καὶ ὄγκω τε χαίρων, καὶ, ὡς ἂν τις εἴποι, ἄλλος μετὰ νείας Θουκυδίδης, μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς ἱστορίαις.

quæ de Chronicis Dexippi docet, quæque seqq.

Vita Porphyrii, sub finem : Τοὺς χρόνους ἰβρίου βίου) ἐς Γαλλικὸν καὶ Κλαύδιον ὑπέβαινε, Τάκτιόν τε καὶ Αὐρηλιανὸν καὶ ὁδὸς ἦν καὶ Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν συγγραφήν, ἀνὴρ ἀπάσης παιδείας μεως λογικῆς ἀνάπτειω.

Hist. eccl. V, 24 : Καὶ Δεξίππῳ δὲ πλειούτων πεπόνηται, ἀπὸ μυθικῶν ἀρξάνθησαν ἐς τὴν Κλαυδίου τοῦ μετὰ Γαλλικῆαν· ἢ συνανείληπται περὶ ὧν Κάρποι ἔρραρα ἔθνη κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ θρῆσκῶν διαπολεμούντες ἔπραξαν. (Scythica videtur, non Chronicorum partem.)

v. Δέξιππος, Δεξίππου, ὁ Ἑρένιος, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, γεγονὼς ἐπὶ Βαλερινου, καὶ Κλαυδίου δευτέρου, καὶ Αὐριανῶν βασιλέων Ῥωμαίων.

Pollio, in Gallieno, 14 : « Gothi Cyzicum, deinceps Achaïam omnem, vastaverunt Atheniensibus, duce Dexippo, scriptore ὄγκω, victi sunt. »

S, sophistarum vitis clarus, natus Sar-7, Dexippi historiam ita continuavit, ut Μετὰ Δέξιππον χρονικὴν ἱστορίαν (14). Id XIV libros continebat, quorum excessu Claudii Gothici ad Julianum complexus, cæteris hujus, quem ipse, aperi religione vehementissime animatum aliquem, humano generi com-plebat, historiam, quæque deinceps it, copiose narravit (15). Finem orpe-

ris in illo tempore fecisse quo S. Joannes Chrysostomus in exsilium pulsus est, an. Chr. 404 Photius docet (16). Cui repugnare quidem videntur eclogæ, in quibus (p. 96, n. 70) de Pulcheriæ Augustæ avaritia sermo est, quæ mulier demum a. 414, imperium capessivit : minime tamen inde colligere licet Eunapium continenti narratione decem annorum, qui medii sunt, historiam exposuisse : quin potius illuc degressum esse appareat, ut referendo quomodo Hierax, æmulo qui vel ipsum nequitia superaret per Augustæ avaritiam traditus, pro nece Fravitæ seras pœnas, verumtamen pœnas dederit, se solaretur. Accedit, quod deinde de Stilichone loquitur, qui diu ante Pulcheriæ imperium occisus est.

Cum duplicem editionem historiæ Photius vidisset, Constantinianæ eclogæ, ut inscriptio docet, e secunda sumptæ sunt, ubi loci plurimi, in quibus scriptor rabido adversus Christianos odio effrenato indulserat, ita recisi essent, ut, Photio iudice, hiantes lacunæ apparerent, et sequenti plurima laborarent obscuritate. Cujus vitii culpam Photius in Eunapium ipsum confert : conjecturane ductus an testimonio, non constat. Scriptorem mutilatum opus ita reliquisse ut in his quæ manebant sensus laboraret, sane non probabile est. Ac fieri certe potest, ut non ipse scriptor, sed bibliopola, indocti amanuensis opera, libros ab his locis qui vendentibus periculum crearent liberare animam indaxerit : C quæ sunt expurgata, quæ vocant, exemplaria, quæ in regionibus ubi decreta concilii Tridentini recepta fuerunt non raro occurrunt.

Eunapii vita, ab Hadr. Junio conscripta, in editione cl. Boissonadi legitur. Insanum hominis in rem Christianam odium cuius in his quæ illi. Maius edidit iniquum de magno Theodosio iudicium novum exhibet specimen, deliransque superstitio in somniis religionis quam sectæ cui addictus erat assectæ sibi finxerant, notissima sunt : notum etiam dictionis genus molestum et sœlebrosum, de quo nimis clementer iudicat Photius ; quem de Eunapii historia disserentem jam audiamus (cod. 77).

Ἀνεγνώσθη Εὐναπίου Χρονικῆς ἱστορίας τῆς μετὰ Δέξιππον, νεῆας ἐκδόσεως, ἐν βιβλίῳ τέσσαρσεκαίδεκα. Ἀρχεται μὲν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς Κλαυδίου βασιλείας, ἐς δὲ Δεξίππῳ ἡ ἱστορία καταλήγει, ἀποτελευτῆ δὲ εἰς τὴν Ὀυριου καὶ Ἀρκαδίου τῶν Θεοδοσίου παίδων βασιλείαν, ἔχεινον τὸν χρόνον· τέλος τῆς ἱστορίας ποιησάμενος, δὲ Ἀρσάκιος μὲν τοῦ χρυσοῦ τῆς Ἐκκλησίας στόματος Ἰωάννου ἀπαλαθέντος εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον ἀνηγμένος ἐράτευεν, ἡ δὲ τοῦ βασιλεύοντος Ἀρκαδίου γυνὴ κατὰ γαστρὸς ἔχουσα καὶ ἀμβλώσασα τὸν βίον ἀπέλιπεν. Οὗτος ὁ Εὐνάπιος Σαρδιανὸς μὲν γένος ἐστὶ (τὰς γὰρ ἐν Λυδίᾳ Σάρδεις ἔσχε πατρίδα).

Photio, et inscriptione eclogarum de

(15) Eunapius, infra, p. 61.

(16) V. infra in testimoniis.

δυσσεβής δὲ τὴν θρησκείαν ὧν (τὰ Ἑλλήνων γὰρ ἄπειρα) τοὺς μὲν εὐσεβεῖα τὴν βασιλείαν κοσμήσαντας παντὶ τρόπῳ καὶ ἀνέδῳν κακίζων διασύρει, καὶ μάλιστα γὰρ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον, ἐξάγει δὲ τοὺς δυσσεβεῖς, καὶ τῶν ἄλλων πλείον Ἰουλιανὸν τὸν Παραβάτην, καὶ σχεδὸν τι τὸ τῆς ἱστορίας αὐτῷ εἰς τὸ ἐκείνου ἐγκώμιον συντεθὲν ἐξεπονήθη. Ἔστι δὲ καλλιπῆς τὴν φράσιν, εἰ περιέλοι τις αὐτῷ τῶν λόγων τὸ ἀλεκτρονώδες καὶ ἐλαφωδέστερον, καὶ σωδέστερον καὶ δέκα [I. καὶ δὴ καὶ N.] τοὺς Ἰερακώδεις, καὶ κορακώδεις, καὶ πιθηκώδεις, καὶ τὸ ποταμῶδες δάκρυον, καὶ τὰ ὁμοία· τοῦτοι γὰρ καὶ τὴν ἄλλην τῶν ὀνομάτων περιλυμαίνεται καὶ διανοθεύει εὐγένειαν. Καὶ τροπαῖς μὲν κέρηται παραδόξως, ὅπερ ὁ τῆς ἱστορίας οὐκ ἐθέλει νόμος, ἀφαιρεῖται δὲ τὸ λυποῦν ἢ τῆς λείξεως ἔμφασιν τὰ πολλὰ καὶ ἀστεϊότης. Τῇ συνθήκῃ δὲ καὶ τῷ σαφεῖ πρὸς ἱστορίαν καὶ ταῖς περιόδους συμμέτρως καὶ οἰκείως ἔχει. Πλὴν ἐνιαχοῦ δικανικώτερον μᾶλλον ἢ ἱστορικώτερον μεστοὶ καὶ περιβάλλει τὸν λόγον. Νεωτερίζει δ' οὐκ ὀλίγα καὶ περὶ τὰς συντάξεις, πλὴν οὐκ εἰς τὸ ἀχαρι, οὐδ' εἰς τὸ ταῖς μεθόδοις λαβὴν ἐπιθεῖναι.

Δύο δὲ πραγματείας τὴν αὐτὴν περιεχοῦσας ἱστορίαν συνεγράψατο, πρῶτην καὶ δευτέραν. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ πολλὴν κατὰ τῆς καθαρᾶς ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως κατασπαίρει βλασφημίαν, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἀποσεμνύει δεισιδαιμονίαν, πολλὰ τῶν εὐσεβῶν βασιλείων καταπτύμενος· ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ, ἣν καὶ *Néan êkδοσιν* ἐπιγράφει, τὴν μὲν πολλὴν ὕβριν καὶ ἀσέλγειαν, ἣν κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐσκέδαζεν, ὀπότερμεται, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς συγγραφῆς σῶμα συνείρας, *Néan êkδοσιν*, ὡς ἔφημεν, ἐπιγράφει· εἰ πολλὰ τῆς ἐκείσε λύσεως ὑποφαίνουσαν. Ἄμφοιν δὲ ταῖς ἐκδόσεσιν ἐν παλαιαῖς ἐνετύχομεν βιβλίοις, ἰδίως ἐκατέραν ἐν ἑτέρῳ τεύχει καὶ ἑτέρῳ συνταγμένην· εἰς ὧν αὐτῶν καὶ τὴν διαφορὰν ἀναλεξάμενοι ἔγνωμεν. Συμβαίνει οὖν ἐν τῇ νῆφ ἐκδόσει πολλὰ τῶν χωρίων διὰ τὰς γεγεννημένας τῶν ῥητῶν περικοπὰς ἀσαφῶς ἐκκαῖσθαι, καίτοι φροντιστῆς ἔσσι τοῦ σαφοῦς· ἀλλ' ὅτε τρόπῳ λέγειν οὐκ ἔχω, μὴ καλῶς κατὰ τὰς περικοπὰς ἀρμόσας τοὺς λόγους ἐν τῇ δευτέρῃ ἐκδόσει τὸν νοῦν λυμαίνεται τῶν ἀναγινωσκομένων. Ἐν οἷς καὶ τὸ τέλος.

Petrus, cui a dignitatibus magistri et patricii cognomina hæserunt, Thessalonice natus, a Procopio Illyrius dicitur (17) : non quod natione ad

(17) Goth. I. 3, p. 316, ed. Par.

(18) Ibid. — Menander, infra, p. 429, 19, 20.

(19) Procop. Goth. I. 6, p. 322.

(20) Ibid. I. 7, p. 325.

(21) De magisterio officiorum legendi sunt Joannes Lydus de magistr. II, 10, 25, 26; III, 40, et Valesius ad Anm. Marc. XXVI, 5. Ex diversissimorum negotiorum procuracione, pro nostra opinione ridicule coagmentata, conflatum, complectebatur, ut nostro sermone potius quam Pannonica latinitate utar : *Das Ministerium der anwartigen Angelegenheiten, die Aemter des Hofmarschalls, Ceremonienmeisters und Generalpostmeisters, und die Direction der wehrfabriken.*

(22) Patricius a Constantini M. ætate eum lo-

Illyricam gentem pertineret (nam qui veteres Illyrii ab aliis gentibus, qui in incolabant, distinxisset ?); sed quia dicitur donia sub dispositione præfecti prætorum cum erat. Hic causis agendis Constantinus cupatus, cum propter singularem persuasionisque vim celebraretur (18), imp. an. 534, legatus ad Amalasuinthan quia interim Theodahadus regnum armeniarum substituit, et anno demum sequenti peratoris mandatis Ravennam pervenit ignavia et timore hominis callide usus, persuasit ut se Augusti fidei permitteret universa concederet (19). Quæ cum in tinopolim revertisset, iterum cum Amalasuinthan missus est, ut illis gentibus Gothibus promiserat ad exitum perducere eum, Mundo interim cum exercitu cæso, spretis quæ convenissent, violationum sanctitate, illos in custodiam neque prius redeundi facultas concessa a Vitige fere post tres annos, circa finem Sed hoc incommodum Petro insigni honoratum est, collata dignitate magistri officii. Postea anno fere 550, jam ad patricium (23) legatus in Orientem missus est ad Chosroem componendas (23), unde tamen rediit : mox, an. 552 (24), delectus est a papa, qui Chalcedone detinebatur, trium capitulorum ageret. Vigilius, ubi acta sunt, Petrum exconsulem et magistrum vocat, mox magnificentum ferendarium ; qui tunc exconsul dicitur quem imperator consulatus codicillis eum postea in Byzantino imperio, rei dilatare imminuta, consulem et hypatum Decem deinde annis interjectis, an. 560 gotium cum Persis iterum, ac feliciter exitu, suscepit, ignominiosa quidem exhaustis imperii viribus necessaria, per quaginta annos composita (25). Ubi cum Persico super Suania, quam Petrus relaciaci spe proposita, ad regem Chosroem set, anno proximo hunc adiit : verum

qua legatione Byzantium reversus, post obiit (26), 28 fere annis post primam Italiam ; relicto filio Theodoro, qui

cum in aula obtinebat ut Britannorum positæ a priore Counsellor diceretur. Hic gradus conjungebatur cum eo officio quis alias constitutus erat : ac Petrus nostrum usque ad mortem in magister sisse constat.

(23) Procopius Goth. IV, 12, p. 591.

(24) De anno quo nuntii imperatori legati egerunt cl. Gieseleus a me consensit se plane Mansio assentiri, qui illud vigisse statuat, corrigendumque in epistola encyclica censeat : P. C. B.

(25) Menander, p. 340 sqq. ed. B.

(26) Ibid. p. 373, 17.

tem patris obstinchat; mox comes largitionum A atque a. 576, ad Persas missus est (27). anum fuisse Petrum dubio caret: quippe legatione Persica ut natalem Christi Domini niamque celebraret, substituerit (28), atque igilio Papa de rebus quæ ad dogmata perti- gerit.

Petrus inter cœvovs incredibili quadam flo- B rde et gloria: cujus rei testimonia infra po- tæter eloquentiam, atque unicam in persua- vim, summam in rebus tractandis solertiam, tiam indefessam, legum cognitionem accuram, eruditionem omnigenam, ei tribuunt; pro amœnum ingenium, mitemque animum: cum unico cujus verba ad nos pervenerunt a- tore (29) ita consentit Petri cliens Joannes B ut hoc certe constet benevolum fuisse, neque ab omni arrogantia. Etiam post mortem ipso boni cognomine insignitur (30), ut olim necus. Quæ tamen virtutes non obstant quov- vere Procopius ei exprobrare potuerit fura- um fuisse, atque inexplebili divitiarum cupi- incensum (31): avaritia enim apud Orientis s, ad servitutem prolapsos, persæpe etiam m minime malorum animos invadit: quorum s eo tantum elucet, quod neque crudeliter nummorum causa, neque jus violant: quales re si qui inter Turcas viri boni dicuntur. In onere illustre exemplum erat memoria mea amedes senex, Algeriæ satrapa. Nihil hoc viro, ejusque fide data nihil sanctius: at idem non C nisi pacem ab eo redemisses, piraticam exerce- iolataque, sine sua culpa, pace, gavisum esse; verum etiam quotidie per vesperam aureis andis se delectabat. Prædivitem certe fuisse a inde colligimus, quod insula Aconitis, in otis fodinæ exercebantur, integra pro fundo n pertinebat (32). Eadem servitutis miseria quamvis bonos inmanissima principis jussa uninis oraculis exsequi cogit, quasi nihil ar- suo relictum sit: itaque asseverare non au- calumniam esse Procopii narrantis Theo- lum a Petro ad Amalasinthæ necem incitatum 33): nisi causa quam affert cur Theodora m infelicitis reginæ machinata esset tam parum illis foret, ut hoc quoque crimen maledictis D æ impudentiæ accenseri posse confidam. ro Patricio Suidas *ιστορίας* tribuit: unde

) Vide Valesium ad p. 319, 8, ed. B.

) Ibid. p. 364, 21, seq., qui locus, ab ill. Maio idversus, Fabricii diligentiam fugerat. Sed n Petri ad rem probandam parum efficeret: ica enim Lydus vix nomine tenus Christianus neque eo magis Joannes Stobæus: Jacobum uni, natione Achivum, paganum religione fuisse, e narrat Marcellinus in Chron. sub. a. 462.

Procopius Anecd. 24, p. 70: Πρῶτος ἦν ἡμιστὰ ὑβρίζειν εἰδώς.

Corippus *De laud. Just. I. 24.*

Procop. I. I.

Hermolaus in Ethnicis Stephani s. γ. Ἀζόνατ.

PATROL. GR. CXIII.

A petitiæ eclogæ in utroque titulo de legationibus ex- stant: quarum prima ad imperium Tiberii, ultima ad res a Juliano, adhuc Cæsare, sub auspiciis Con- stantii in Gallia gestas pertinet. Quod si ulterius progressus esset, is qui eclogas confecit non magis in Petro quam in cæteris ultimam operis partem neglexisset. Itaque eum finem fecisse ubi Euna- pius res plene narrare incipiebat non dubito. Verum in quo tempore historiæ suæ initium constituerit, ea quæstio non æque certe expediri potest: regum tamen liberique populi Romani tempora tractasse non crediderim; cum propter eclogarum ex uni- verso hoc tempore defectum, tum quia non video quid hominem Byzantinum impellere potuerit ad scribenda quæ, ut quisque prolixius aut brevius narrata quæreret, vulgo inveniebantur. Non tamen a Tiberio incepisse, — id quod per se omni careret probabilitate, — sed jam de Augusto, trium- viratusque tempore egisse, probant fragmenta quæ in libello Seguleriano de syntaxi inventi (34). Ex his alterum apud Dionem Cassium iisdem prope verbis legitur (35), quod de fr. 4, 5, p. 123, ed. B., collata legat. LII, p. 401 Ursini, observavit Valesius: unde conjectura certa oritur Petrum nihil aliud quam Dionis breviarium confecisse quatenus hujus historia pateret. Jam vero cum continuator Dionis, cujus eclogas ill. Maius in titulo de sententiis inve- nit, quantum spatia metiri licet, non multum infra Constantinum M. descenderit, non temeraria ha- riolatione mihi persuasi eum non diversum a Petro esse: ad quam firmandam nonnihil accederet, si exploratum esset imperatorum nomina quibus ista apud Maium pro lemmatis distinguuntur in codice sic posita esse: nam eadem ratione gram- maticus ille qui de syntaxi scripsit, Petri opus in partes distinctum invenit: certe non librorum numeris; quos, ut semper alias, posuisset.

Præterea idem Suidas Petro opus *Περὶ πολιτικῆς καταστάσεως* ascribit: quod ill. Maius illos anonymi scriptoris de re publica dialogos esse con- jicit, quorum Photius cod. 37 meminuit, ipse autem e palimpsesto Vaticano ampla edidit fragmenta *Περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης* inscripta. Equidem inscriptionis diversitatem omittam, neque negabo Petro placere potuisse ut libros sine nomine ederet: attamen vix credibile videtur rem Suidæ comper- tam docto curiosoque Photio non innotuisse; aut contra, Suidam si- tio transiisse illud opus quo

(33) Anecd. 16, p. 47.

(34) Ea posita sunt infra, col. 673.

(35) Petrus: Ἀπέστειλε τοὺς βουλευταῖς ἐκδημαῖν ἐξω Ἰταλίας. Dio LII, 41, p. 693, 34, ed. R. Καὶ προσάπειπε [i. καὶ πρὸς ἀπέστειπε] πᾶσι τοῖς βουλευτοῦσι μὴ ἐκδημαῖν ἐξω τῆς Ἰταλίας. Hunc locum adjumento indicis Reimariani indagare potui; is qui alteri fra- gmento respondet, nisi casu oblatus, haud facile inve- niatur. Quotus enim quisque adeo indefessus, otioque instructus est, ut quatuor vocabula per tot libros quærere sustineat? cum ne illud quidem constat cer- tum esse Antonii nomen non errore positum pro Antonini. Verbo quidem θεωπεύειν sæpe utitur Dio.

Petrus Lydo teste de magisterio officiorum exposuit (36) : cum id tamen in hominum manibus versaretur decimo sæculo. Etenim manifesto hujus partes sunt quæcumque e Petro magistro exstant inserta Cæremoniali Constantini Porphyrogeni : habent autem eum auctorem non solum capita primi libri 84 et 85, quibus ejus nomen præfixum diserte legitur, verum etiam decem quæ continuo sequuntur, usque ad 95 ; ubi sæpe, v. gr. 86, 87, 95 de Justiniano tanquam imperante cum ista scriberentur, sermo est. Petita autem esse hæc omnia e libro *De officio magistri* satis inde colligitur quod auctor præcipue id agit, ut doceat quæ partes magistris sint in rebus quas tractat ; magistrorumque nomina ponit, qui in ea dignitate fuerint quo tempore Leonēs, avus et nepos, Anastasius et Justinus imperium susceperunt.

Utrum hoc in volumine an alibi Petrus exposuerit quæ cum Chosroe de pace componenda locutus esset (37), pro incomperito relinquo. Sermonis rusticitatem in eo reprehendit Menander, quam se verbis Atticis mutasse ait cum colloquia ista referret : justamque esse reprehensionem ei facile credimus : nam in capitulis quæ in Cæremoniali exstant græcitas ad barbariem, vulgaremque sermonem manifesto inclinata, imo jam in hunc conversa, conspicitur ; neque eclogæ ex historia ab ista labe immunes sunt. At, quæ e libris *Περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης* in luminis oras reduxit Maius, summa elegantia, et pene intemerato Attico sermone scripta sunt. Cum autem Petrus sui ævi hominibus, qui ea fere lingua utebantur quæ nunc apud Græcos obtinet, loqueretur, non veteribus Atticis, sermo ejus, pro grammaticorum sententia vitiosus, non impediēbat quominus, si vis persuadendi ei inesset, hominum mentes oratione flocceret. De qua viri eloquentia, cæterisque dotibus, testimonia quæ hic subjungo loquuntur.

JOANNES LYDUS, *De magistratibus*, II, 25, 26 : Τοῖς δὲ ἡμερομένοις τοὺς ἐφεξῆς μὴ ἀγνοῆσαι μαγίστρον ἀχρὶς ἡμῶν, ἀρκέσει πρὸς διδασκαλίαν Πέτρος ὁ πάντα μεγάλωρον, καὶ τῆς καθόλου ἱστορίας ἀσφαλῆς διδάσκαλος, δι' ὧν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ λεγομένου μαγιστηρίου ἀνεγράφητο. Προῆλθεν οὖν ἡ δύναμις ἐπὶ πλῆρον τῆς ἀρχῆς· οὐ μόνον γὰρ τὰς τῶν ἐθνῶν προσβία· ὅφ' ἑαυτῷ τελούσας ὁ μάγιστρος ἔχειν πιστεύεται, τὸν τε δημόσιον ὁδόν, καὶ πλῆθος ἐμβριθῆς τῶν πάλαι μὲν φρουμενταρίων, νῦν δὲ μαγιστριαῶν, τὴν τε τῶν ὄπλων κατασκευὴν καὶ ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔτι καὶ τὴν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων καὶ διαφερόντως Πέτρος οὗτος, ὁ πολὺς, ὁ μὴ ἐν ταῖς ἀρεταῖς κατὰ μὴδὲν δευτερός. Διασώζει μὲν γὰρ καὶ φρουρεῖ τὴν αὐλήν, καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν οὐκ ἐποπτεύει μεγαλειότητα, ἣν ἔγγυς ἀπολομένην ἀβελτερίᾳ τῶν πρὸ αὐτοῦ, οἷα σοφὸς καὶ διὰ παντὸς τοῖς βεβήλοις προσανέχων, ἀποκαθίστησι. Τοὺς δὲ νόμους εἰδώς, εἴπερ τις ἄλλος, οἷς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀν-

(36) *Infra in testimoniis.*

ετραφῆ [*l. ἐνετρ. N.*] συνηγορῶν τοῖς δεομένοις, ἔρχων τε μέγιστος, κατ' ἀξίαν ὄφρ' οὐκ ἐξουσίας ἀνατείνων ἐδείχθη, καὶ δικαστῆς ὄξυς, καὶ τὸ δίκαιον κρῖνειν εὐκρινῶς ἐπιστάμενος, κατὰ μὴδὲν αὐτὴν ὑπταζούσης τῆς τύχης. Πρῶτος μὲν γὰρ ἐστὶ καὶ μελλίχιος· ἀλλ' οὐκ εὐχερῆς, οὐδὲ πρὸς τὰς αἰτήσεις ἐξω τοῦ νόμου καμπτόμενος· ἀσφαλῆς δὲ ὁμοῦ, καὶ προβλέπων τὰς ὁρμὰς τῶν προσιόντων· μὴδὲν κερδὸν ταῖς βραθυμίαις παραχωρῶν· τὴν μὲν νίκην τοῖς βεβήλοις, τὴν δὲ ἡμέραν τοῖς πράγμασι ἔγκλιμνος, μὴδὲ αὐτὴν τὴν μέχρι τῆς ἐκ αὐλῆς τῆς οἰκίας ἐν ὁμιλίαις διασυρίζων ἀπλῶς, ζητήμασι δὲ λογικῶς, καὶ ἀφηγήσει πραγμάτων ἀρχαιοτέρων μετὰ τῶν περὶ ταῦτα σχολάζόντων εἰλούμενος. Καὶ κερδὸς οὐδαμῶς αὐτῷ διδασμάτων ἐστὶν ἀμέριμος· ὡς τοῖς τῶν λόγων ἐξηγητῶν· δεδιέναι τὴν πρὸς αὐτὸν ἐντυχίαν· πράγμασι γὰρ αὐτοὺς καὶ στροφαῖς περιβέβηται, μετρίως ὑπελέγχων, ὡς λέγοιντο μόνον, οὐκ εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι ὅποιους αὐτοῦ· ἡ φήμη διαθρολλίει, ἐμοὶ δὲ μάλιστα σκοτοδινίας οὐ μικρὰς ἀνακίει ἢ πρὸς αὐτὸν συνήθεια. Καίρω γὰρ αὐτῷ, ὅτι καλῶς ἄμα καὶ ἐλεύθερος, καὶ τύφου καὶ κορυφῆς ἐκτὸς ἀστεῖός τε καὶ κοινός· ἀλλ' ἐπισείει μοι, ὡς εἴρηται, φροντίδας οὐ μικρὰς, μὴδὲν ὧν ἐπίστασθαι δεκά προτείνων εἰς ζήτησιν, τὰ δὲ παντελῶς ἡγεῖται· μέγα παρυσίων· ὥστε με τὰς πασῶν ἰσχυρότατας εὐχὰς μελετᾷ, μὴδεμίαν αὐτῷ ἄβατον ἐμεῶν ὡσπερ εἰσθεν, ἐπιροιζῆσαι θεωρίαν.

PROCORIUS, *Goth.* I, 5, in f. : Ὁ βασιλεὺς Πέτρον, Ἰλλυρίων τὸ γένος, ἐκ Θεσσαλονίκης ὁρμώμενον, ἐς τὴν Ἰταλίαν εὐθὺς ἐσταλέν, ἔνα μὲν ὄντα πρὸς ἐν Βυζαντίῳ βητόρων, ἄλλως δὲ ξυνετόν τε καὶ πρῶτον καὶ ἐς τὸ πείθειν ἱκανὸν πεφυκότα.

IDEM, *Anecd.* 24 : Πέτρος τὸν ἅπαντα χρόνον ἡνίκα τὴν τοῦ μαγίστρον καλουμένην εἶχεν ἀρχὴν, ἀεὶ καθημέραν αὐτοὺς (τοὺς σχολαστοὺς) κλοπῆς ἀμυθήτοις ἀπέκναιε. Πρῶτος μὲν γὰρ ἦν, καὶ ὡς ἥμιστος ὑβρίζειν εἰδώς, κλεπτίστατος δὲ ἀνδρῶν ἀπάντων, καὶ [τ]ρόπου αἰσχροῦ ἀτεχνῶς ἐμπλῆκ.

SUIDAS s. v. Πέτρος, ὁ ῥήτωρ, ὁ καὶ μάγιστρος καὶ ἱστορικὸς, πρεσβευτῆς ὡς Χοσρόην σταλέν, ἐμάλια ἐμβριθῆς τε ἦν καὶ ἀνάλωτος ἐν τῷ ῥητορεύειν, τῷ καταμαλάζει φρονήματα βαρβαρικῶς σκληρὰ τε καὶ ὀγκώδη. Ἐγράψεν ἱστορίας, καὶ περὶ πολιτικῆς καταστάσεως. Quæ signis inclusi Menandri verba sunt, servata in ecl'igis de sententiis, pag. 429. 19—21. ed. B.)

MENANDER, p. 346, 22. ed. B. : Πέτρος — ἐποχρώντως ἔχων τῆς τε ἄλλης παιδείας, καὶ τῆς τῶν νόμων.

IDEM, p. 368, 1, Chosroes ad Petrum : Οὐκ εὐτός σε, ὦ Ῥωμαίων πρεσβευτῆ, ὡσπερ εἰπὸς ἐν τοσαύτῃ φιλοσοφίᾳ τετραμμένον, ἢ περιεῖναι τοῖς ῥήμασι μεμάθηκας, μεμφθεῖν — μὴ πείθειν με οὐδὲν.

IDEM, p. 376. 12. Joannes legatus : Πέτρος, —

(37) Menander, p. 429.

δῶν καὶ θεϊνότητι περθεῖς — οἷος ἐγγέ- A
κρούσασθαι.

428, 20 : Τὸ χθαμαλώτερον πῶς ἔστιν
ον — μετέφρασα ἐς τὸ Ἀττικώτερον.

aus, *Variarum* X, 49, nomine *Theoda-*
: vir eloquentissimus Petrus legatus sere-
ræ, et doctrina summus, et conscientias
ræcipuus.

22, *eiusdem nomine* : per virum diser-
etrum.

2, nomine *Gundelinæ reginæ* : veniente
tissimo Petro.

us, *epitomator Stephani De urbibus*, s. v.
Ἀκονίτις — νῆσος διαφέρουσα τῷ παν-
τρικίῳ καὶ τῷ [i. τὰ N.] πάντα σοφο-
τρῶ Μέτρῳ, κειμένη καταντικρῶ — Χαλ- B
πικέκληται δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ
ας πεποιτημένων λίθων.

s, *De laudibus Iustini*, I, 24, 25.

orque boni, redivivaque gloria Petri
odorus adest, patria gravitate magister.

unde PRISCUS, quem alii nianus desin-
em vocant (38), Panita dicitur, oppidum
pæ, unius e sex provinciis diocæsesos
uæ Chersonesum continebat, atque in Pro-
a inter Heracleam, olim Perinthum, pro-
etropolim, et Selymbriam terminaba-
incertis, ubi in mediterranea porrigebo-
s; Aenium, quæque ab illa versus occi- C
cent oppida, ad Rhodopam provinciam
compertum est. Panium ipsum in lit-
pontidiis prope Heracleam (Perinthum),
r illam et Rhædestum situm fuisse, Sui-
(40) : apud geographos veteres, ipsuni-
næum, ejus mentionem frustra quæsi-
v.

teste Suida (41), de historia Byzantina
Attilæ (42) (*Ἰστορίαν Βυζαντικὴν* καὶ,
Ἀττήλαρ) octo libros scripsit : quæ verba
m moverunt geminissime in simplex fuerit
idem non dubito unum fuisse. Verum etsi
it, ad utrumque certe pertinerent eclogæ
nibus, quorum inscriptionem *historiæ* Ge-
tere debui : nemo enim dubitabit eclogæ
ita inscriptum fuisse. Suspicio autem, D
pianæ historiæ, ita hujus partibus di-
titulos fuisse inditos : aliam inscri-
se *Τὰ κατὰ Ἀττήλαρ*, aliam *Γοσθικὴν*,
imperito homine ad universum opus trans-
e. A quo tempore historiam inceperit Pri-
didi non potest ; sed nullius rei quæ ante
33 gesta sit mentio ex eo offertur. Aspa-
nque eadem, quæ a. 471, Leonis imp. 15,

Fabricii, *Bibl. gr.* VII, p. 539.

Constantinum *De cæremoniis*, II, 54,
I. R., et Ammian. Marcell. XXVII, 4.

v. Πάνιον.

v. Πρίσκος.

tium in Suidæ et Eudociæ libris κατὰ

patrata est, a Prisco narratum esse, Evagrius
deceat (43) : unde colligimus, cum Malchus an-
num 474, Leonis 17, historiæ suæ initium fecerit,
Priscum ad eum substituisse. Unde patet quam ab-
surde Suidas eum sub Theodosio Juniore scripsisse
tradat.

Longe optimus omnium sequioris ævi historico-
rum ; ingenio, fide, sapientia, nulli vel optimorum
temporum posthabendus ; elegans quoque et ser-
mone satis puro usus, laudem atque gloriam cum
apud coævos, tum inter posteros merito adeptus
est ; cui etiam a Valesio et Gibbono, summis viris,
laudari contigit. Rhetor dicitur, at idem sophi-
sta (44) : unde colligimus non causidicum Constan-
tinopoli egisse, sed oratoriam artem ibi docuisse.
Cæterum de ejus vita hoc tantum comperimus ; ré-
ceptum in amicitiam Maximini, viri illo ævo prima-
rii, cum eo ad Attilam, et postea, Marciano impe-
rante, in Arabiam Ægyptumque profectum esse (45).
Qui Maximinus cum absque dubio paganus esset
(Christianus enim nunquam animum induxisset ut
Memys de sacris in Philarum insula celebrandis
concederet, fœderisque tabulam in illo templo fige-
ret), conjectura jam per se valde probabilis, Priscum
quoque antiquis sacris addictum fuisse, magis
adhuc confirmatur.

Eidem Prisco Suidas præterea tribuit Declama-
tiones et Epistolas.

Testimonia de Prisco :

SUIDAS, s. v. : Πρίσκος Πανίτης, σοφιστής, γεγινώς
ἐπὶ τῶν χρόνων Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ ἔγραψεν
Ἰστορίαν Βυζαντικὴν καὶ [ins. Τὰ] κατὰ Ἀττα-
λον [*Ἀττήλαρ*] ἐν βιβλίοις ; οὐκ ἔτι, μαλέτα ; τε ρητο-
ρικὰς καὶ ἐπιστολάς.

EVAGRIUS, *Hist. eccl.*, I, 17 : Ἐν τούτοις τοῖς χρό-
νοις ὁ πάλως τῷ λόγῳ πόλεμος ἐκκίνητο Ἀττίλα τοῦ
τῶν Σκυθῶν βασιλέως, ὃν περιέρχων καὶ ἐς τὰ μέλι-
στα λογίως Πρίσκος ὁ ῥήτωρ γράφει, μετὰ πολλῆς τῆς
κομφείας δηηγούμενος ὅπως τε κατὰ τῶν ἐφῶν καὶ
ἐσπερίων ἐπιστράτευς μερῶν, ὅσας τε καὶ ὅσας
πόλεις ἐλὼν κατήγαγε, καὶ ὅσα πεπραχῶς τῶν ἐν-
ταῦθεν μετέστη.

IOSEPH, V, 16 : Ἐκ πρεσβείας δὲ τῶν ἑσπερίων
Ῥωμαίων Ἀνθέμιος βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων ἐκ-
πέμπεται, ᾧ Μαρκιανὸς ὁ κρῶν βεβασιλευκῶς
τὴν οὐκείαν κατηγγύησε παιδί. Ἐκπέμπεται δὲ
στρατηγὸς κατὰ Γιζερύχου Βασιλίσκος, ὁ τῆς Λέοντος
γυναικὸς Βηρίνης ἀδελφός, μετὰ στρατεύματος ἀρι-
στίνδην συνειλεγμέου. Ἀπὸ ἀκριβέστατα Πρίσκῳ
τῷ ῥήτορι πενήνηται ὅπως τε ὀλίγῳ περιελθὼν ὁ
Λέων, μισθὸν ὡσπερ ἀποδοῦς τῆς ἐς αὐτὸν προ-
αγωγῆς, ἀναίρει Ἀσπαρα τὴν ἀρχὴν αὐτῷ περιθέντα,
παιδὰς τε αὐτοῦ Ἀρδαβούριον καὶ Πατρίκιον, ὃν

Ἀτταλον pro Ἀττήλαν jamdiu animadversum et
corrige jussum est.

(43) *Hist. Eccl.* II, 16.

(44) Suidas et Evagrius, infra.

(45) Priscus, infra, cap. 11.

Καίσαρα πιποήτο πρότερον, ἵνα τὴν Ἀσκαρος εὐνοίαν κτήσεται.

MALCHUS, Philadelphiensis, ex illa Philadelphia quae in Palaestina est, ut recte e nomine viri Syriaco, cum plura ita vocarentur oppida, infert Fabricius, sophistam Constantinopoli egit (46). Ejus historiam, qua Priscum continuavit, ab a. 474, decimo septimo Leonis imp., usque ad mortem Nepotidis (47), qui a. 480 occisus est, septem annorum res totidem libris, quos *Βυζαντιακὰ* inscripsit, persecutam Photius legit: atque intra hoc temporis spatium eclogae de legationibus, quasque ex aliis titulis Suidas servavit, comprehenduntur: ut certum sit litteratas Constantini Porphyrogeniti operas nihil amplius habuisse. Monet tamen Photius, his libris opus ad terminum quem auctor sibi proposuisset perductum non esse; ipsum innuere plura se additurum si vita suppetat. Cum igitur Suidas Malchi historiam usque ad Anastasium deductam esse scribat, non contradicam, si quis sibi persuaserit ultima parte truncatam ad Photium Constantium quo pervenisse; integram ei innotuisse qui paulo post Justinianum imp. lexicon de scriptoribus composuit: quod Suidas compilavit. Edidit certe Malchus mortuo demum Zenone, cujus ignaviam probare cum libertate ut etiam sub mihi Anastasii imperio mirandum sit majestatis poenam evasisse qui talia contra decessorem principis, praesertim qui Augustae maritus fuerat, aunderet. Verum non unicum hoc est sub imperatoribus Byzantinis mirandae in scribendo libertatis exemplum, fortasse a contemptu litterarum ortum: nam Tiberius, valde in iis versatus, quaecumque edebantur anxie scrutabatur, crudeliterque vindicabat. Magis etiam miramur Eunapium non morte poenas delisse pro his quae quemvis Christianum non minus quam principes lacerent. Malchum non maledicentiae, sed veritati studuisse cernimus. Difficilior ad expediendum inde oritur quaestio quod Malchus historiam a Constantino M. inchoasse a Suida dicitur: in quod tam disertum testimonium suspicio erroris eo minus cadit quod Photius e primi libri initio constare docet, alios ejusdem auctoris atque argumenti praecessisse. Casus autem efficere non potuit ut pars superstes operis initio ac fine truncati inciperet ubi Priscus substiterat: itaque necesse est aut partem quae praecederet ab aliquo qui catenam historiae conficiebat, cujusmodi plures exstitisse constat, recisam; aut res a Constantino M. usque ad Priscum diverso opere comprehensas fuisse.

Ingenio et eloquentia infra Priscum, a Photio quidem, qui cum canonis historiae instar esse ait, ultra veritatem laudibus elatus, tamen inter valde bonos historiae auctores numerandus est. A Christiana religione non alienum fuisse, Photius per-

(46) Suidas, s. v. Μάλχος.

A hibet: quod per se parum est; verum id ipsum ut a Classeno inter confabulationem mihi observatum fuit, plus quam in unum cadere videtur quod Pamprepio tam aperte faveat.

Suidas, s. v.: Μάλχος, Βυζάντιος σοφιστής· ἔγραψεν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, καὶ ἕως Ἀναστασίου, ἐν ἧ τὰ κατὰ Ζήνωνα καὶ Βασιλίσκον, καὶ τὸν ἐμπρησμόν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης, καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουστείου, καὶ ἄλλὰ τινὰ διεξέρχεται μάλα σεμνῶς, καὶ τραγῳδίας δίκαια ἀποθρηνῶν αὐτά.

PHOTIUS, cod. 78: Ἀνεγκνώθη Μάλχου σοφιστικῆς Βυζαντιακῆς, ἐν βιβλίοις ἑπτά. Ἀρχεται μὲν ἐξ Ἀλέοντα τὸν βασιλέα ἡ νόσος ἐπέειξε, τοῦτω δὲ τῆς βασιλείας ἔτος ἑπτακκιδέκατον παρετίειτο· ἀρχεται δὲ τὴν τε Ζήνωνος ἀνάβρῃσιν, καὶ τὴν ὑπερῶριον τῆς βασιλείου δόξης διατριβὴν, καὶ τὴν Βασιλίσκου ἀνάβρῃσιν, καὶ τὴν τῆς ἀλουργίδος ἀπόθεισιν καὶ τὴν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ πάλιν κάθοδον Ζήνωνος, τῆ τε τοῦ προειρημένου βασιλίσκου διὰ ξίφους ἀναίρεισιν ἧ; καὶ γυνῆ καὶ τέκνα παρανόμῳ κρίσει ἐκονώθησαν. Καὶ ὅτι Ἀρμάτος ὁ Ζήνωνα κατὰ γων τοιαύτη ἀντιμισθίας ἀπώνατο, διὰ Ὀνούλφου δεξάμενος τῆ σφαγῆν. Διαλαμβάνει δὲ καὶ τὴν Θεουδέρχου το Ὀσριαρίου [Τρ.] στάσιν, καὶ τὴν Θεουδέρχου το Μαλαμείρου [Βαλ.] φιλίαν, καὶ τὸν πρὸς τὸν το Ὀσριαρίου [Τρ.] Θεουδέρχον πόλεμον, καὶ τὴν κατὰ Ζήνωνος πάλιν στάσιν, καὶ τὴν Μαρκιανῶ ἱππαστασιν, καὶ πρὸ γε τούτου τὴν τῆς πενθερᾶς Βηθρίν ἐπιβουλήν, καὶ τὴν διὰ τοῦτο φυγαδεύσαν τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν κατὰ Ἰλλου πρότερον ἐπιβουλήν Βηθρίν σκευασθεῖσαν, καὶ τὴν Ἐπιδάμνου ὑπὸ Θεουδέρχου τοῦ Μαλαμείρου [Βαλ.] ἐν δόλῳ κατάσχεσιν. Ταῦ διεξῶν διεξείπει καὶ τὰ ἐπὶ Ῥώμης, καὶ τέλος το ἐβδόμου λόγου ποιεῖται τὸν Νέπωτος θάνατον, ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς Γλυκερίον τὴν τε Ῥωμαϊκὴν ἱσθὺν περιεβάλετο, καὶ εἰς σχῆμα κείρας κληρονομία ἀντι βασιλείως ἀρχιερέα κατέστησεν· ὃς οὐ καὶ ἐπιβουλεύθεις ἀνέστηται. Οὗτοι οἱ ἑπτὰ τῆς ἱστορίας λόγοι καὶ προσηγομένους; ὑποφαίνουσιν αὐτῶ λόγῳ ἄλλους διαπεπονησθαι — καὶ ἡ ἀπαρχὴ δὲ τῶν ἑπτὰ τοῦ πρώτου λόγου τοῦτο παραδηλοῖ· οὐ μὴν ἄλλοι καὶ ἐπομένους, εἰ τὸ ζῆν προσῆν τῶ συγγραφῆι, ὃ τοῦ ἐβδόμου λόγου τὸ πέρασ ἐνδείκνυσιν.

Ἔστι δ' ὁ συγγραφεὺς Φιλαδελφεὺς, εἰ τις ἄλλος κατὰ συγγραφὴν ἱστορίας ἀριστος· καθαρὸς, ἀκριτοῦς, εὐκρινῆς [καὶ εὐκρινῆς? N.], λέξων τὰ ἀνηροτάταις καὶ εὐσέμοις καὶ εἰς ἔργον τινὰ ἀνημέναις χρώμενος· καὶ οὐδὲ αἱ καινοπραπεῖς αὐτῷ ὄσαι τὸ ἐμφατικὸν καὶ εὐχρον καὶ μεγαλείον ἔχουσα παραδέκονται, ὥσπερ..... τὸ..... καὶ τοιαῦτ' ἵνα καὶ ὅλων κανὼν ἔστιν ἱστορικῶ λόγου· σοφιστικῆν τὸ ἐπιτηδεύμα, καὶ ῥητορικῆς εἰς ἄκρον ἰλιθικῶς, καὶ τὴν ὀρθοκλαίαν οὐκ ἔξω τοῦ Χριστιανικοῦ βίαιου.

MENANDER, Euphratae f., Constantinopolitani

(47) Photius, cod. 78.

ante legum studio sese dederat : sed quoniam A
 didicorum munere animus abhorrebat, ad
 m delapsus, in circo factionumque furori-
 rimonium effudit; tandem vero, necessitate
 ora compulsus, cum a Mauricio imperatore
 s homines splendidis præmiis ornari vide-
 in hoc genere experiri statuit. Itaque histo-
 gathizæ continuare sibi proposuit : quod ab
 Cotrigurorum Hunnorum in Thraciam,
 isarius repressit, annoque 558 usque ad
 m Tiberii imp., a. 582, perfecit. De rebus
 5 (48) agebat libro VIII. Protectoris cogno-
 io ab illustri poeta Attico discriminatur, in-

dicat cum cohortibus prætoris imperatoris ascrip-
 tum fuisse (49) : quæ tamen illo ævo æque ac scho-
 larii sictam tantummodo exercebant militiam (50).
 In scribendi genere prorsus simia Agathizæ est ; ri-
 dendus quoties sententiarum acumine aut verborum
 elegantia se ostentare cupit : verumtamen in rebus
 gestis referendis bonus auctor ; circa populorum
 mores, terrarumque longinquarum situm, et pere-
 grinantium itinera admodum curiosus et fide dignus.
 Eiusdem Agathizæ imitatione, etiam epigrammata
 componere tentavit. Quæ supra de ejus origine
 atque juventute dixi, ea omnia ipse in præfatio
 historizæ tradiderat, quod Suidas servavit.

ptorum de legationibus, quæ grammaticis, quibus rei cura a Constantino Porphyrogenito manda-
 ti præσβαιων, non Περὶ πρεσβειῶν, inscribere placuit, rationem explicare, neque alienum erit a
 o hujus voluminis, cuius pars longe maxima ex illis constat : neque otiosum ; eum, nescio quo
 nemine, quantum mihi quidem innotuit, plene perspecta sit.

cerpta edidit Hoeschelius e duobus codicibus : Schotti, quem nunc nullibi comparere dixi supra ;
 rico, quem Boicum vocat, qui in Monacensi bibliotheca regia exstat, a Schweighæusero, v. cl., ad
 m Polybiumque adhibitis : eorum autem hæc invicem ratio erat, ut Schottanus quidem omnia
 teretur, a Bavarico præfatio, atque illa abessent quæ editor tantum e Schotti codice se dare, in
 quem post dedicationem posuit, profitetur. Sunt autem illa non additamentorum loco, ut codicem
 um librarii desidia tot capitulis mutilatum fuisse credere possis, verum ab his quæ ille habet sepa-
 raemque ordine a libri initio ad ejus finem progrediuntur ; atque hoc inter se differunt quod,
 rico exstant, de legationibus ad Romanos missis agunt, quæ ab illo absunt, de iis quas Romani
 eros miserunt. Quapropter codex ille Περὶ πρεσβειῶν ἑθνῶν (vel ἑθνικῶν) πρὸς Ῥωμαίους in-
 r (51), præfatio autem quæ illa respicit quæ Schotti codex solus præbuit, titulum XXVII, ejusque
 m Περὶ πρεσβειῶν Ῥωμαίων πρὸς ἑθνικοὺς exhibet : atque in elencho, qui ei subjicitur, de sevi-
 torum libris eclogas de legationibus Hoeschelius edidit, omittit Dexippum et Eunapium. Scilicet
 ubil in tomum eclogarum de legationibus Romanorum ad gentes illatum erat.

positis non opus erit pluribus verbis probare, geminum fuisse eclogarum de legationibus titulum,
 alter, XXVII e numerorum ordine, integer cum præfatione exstat, alterius præfatio abest, quæ
 ejus numerus ignoratur ; quem tamen aut XXVI aut XXVIII fuisse ratio rei cogit : denique, quæ
 que supersunt in Schottano codice conjuncta existisse. Jam vero perspicitur qua ratione evenit
 o in Polybianis plurimæ eclogæ ex earum numero quas Ursinus edidit a Bavarico absint (52) :
 enim ibi de legationibus quas Romani miserant ; idemque, si quis de Dionis Appianique eclogis
 inveniatis necesse est. Itaque a reprehensione liberatur summus Casaubonus, qui, cum in biblio-
 huani primum harum eclogarum tomum exstare scriberet, quo tamen earum quæ e Polybio petita
 nisi pars contineretur (53), minima errabat. Ac fieri potest ut cum alii Theodosium τὸν μικρόν,
 s autem Joannem Constantinopolitanum, hanc collectionem concinasse tradiderint, illius labori
 tes ad Romanos, hujus titulus XXVII in codicibus tributus sit. Vereor tamen ne de Theodosio
 or sit, cum Θεοδοῖος ὁ μικρὸς Græcia Byzantinis Theodosium Minorem imperatorem significet.
 nnis in posterum errandi occasio tollatur, utramque collectionem, per singulos auctores divisam,
 cripto titulo, distinxi.

se non tres, sed quatuor e collectaneis Constantini Porphyrogeniti habemus titulos, postquam illi
 in lucem prolata maxima tituli de sententiis parte, immortalibus suis de re litteraria publica meritis
 m adjecit.

Menand., p. 397, 20 in ejus ed. Brissonii.
 V. Heineccium s. v. *Protectores*.
 Procop. *Anecd.* 24, p. 71.

(51) Schweigh. præf. ad t. II Polybii, p. XVI
 (52) Earum recensum præbet Schweigh. p. XXVII.
 (53) Ibid. p. XXII.

DEDICATIO HÆSCHELII.

Nobilissimo amplissimoque viro Joanni Matthæo Wackero, a Wackenfelsa, equiti, S. Cæs. Majest. a consiliis imp. aulicis, domino et patrono in primis honorando, S. P. D. David Hæschelius Aug.

Constantinus Porphyrogenneta, ut a Theodosio proditum invenio, non contentus ex omnibus terrarum orbis partibus libros quosque optimos cura summa conquirere, id etiam operæ publice utilis navari voluit, ut pro rerum discrimine auctorum quorumque scripta in certas classes, quæ LXX fuerunt, tributa congererentur : ut quæ de re, si tempus postulare, exemplorum hypothèses in promptu essent. Illarum prima *Περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως* erat, vicesima septima *Περὶ πρέσβων*. Cæterarum, neque nisi paucarum, præter τὸ ἐκὼν scitur nihil, idque ex margine libri legationum calamo exarati, ubi lector argumentum, quod alias aliud attingitur obiter, ζητεῖν jubetur ἐν τῷ περὶ ἐπιβοῶν, ἐν τῷ περὶ κωνηγεσίας, ἐν τῷ περὶ στρατηγημάτων, τῶν στρατῶν, ἐν τῷ περὶ νίκης, περὶ δημηγοριῶν, ἐπιστολῶν, ἐθῶν. Hæc igitur, injuriane temporis sint amissæ, an alicubi serventur, nondum liquet. Ejus vero, quæ de legatis agit, partem Fulvius Uranius, vir præclarissime de omni antiquitate meritis, magno eroditorum applausu ante annos aliquot quam multos edidit ; partem ex serenissimi Maximiliani, Boiorum ducis, et cl. viri Andrea Schotti bibliotheca, quæ nemini rem publicam juvare cupienti non patet, nos jam evulgamus ; hancque eo nobiliorem, quod eorum historicorum fragmenta suppeditat, quorum nihil fere hactenus præter nomen exstitit. His corollarium addidimus, eclogas librorum Diodori Siculi amissorum, quas e codice Ludovici Alemanni Florentini doctiss. R. Thomson Anglus mecum amice communicavit. Hæc veterum monumenta, vir amplissime, tibi, tantæ dignitatis tantæque eruditionis, dicere non fuissem ausus, nisi nobiliss. Marcus Velserus, duumvir noster, amicus tuus, me confirmasset ; cujus liberalitati editio hæc debetur. Ac sane jucundam fore horum tibi lectionem arbitramur, cognituro cum alia observata perquam digna, tum exempla (quæ potior operis pars) ejus muneris, quod singulari fide, cura et prudentia, de gravissimis rebus, qua per Germaniam et Sarmatiam, qua per Italiam, a maximo Cæsare ad summos principes missus, obiisti ; jucundior, quia lingua Græca isulæ prodeunt : cujus is est amor tuus, ea peritia, ut loca scias auctorum restituere illos, ad quos ab aliis conclamatum est. Nihil dicam de beneficio, quo me in Æcip. literariæ commodum ornasti maximo. Pro quo grati et memoris animi testimonium hoc esse aliquod patiaris, meque porro commendatum habere digneris, etiam atque etiam oro. Bene vale, præsidium ac decus Musarum.

Augustæ Vindelic. postridie Non. Aprilis, A. S. N. MDCIII.

DEDICATIO EDITIONIS PARISINÆ.

Eminentissimo S. R. E. cardinali Julio Mazarino.

Quintus annus agitur, eminentissime Cardinalis, ex quo Ludovicus princeps fortissimus de rebus ablit, majore Galliæ damno quam suo. Ejus enim excessus universam Galliam percussit, et pene dixerim, exanimavit, quasi unius extincti spiritu pridem tota vixisset, et omnium animas idem secum traxisset. Hostes autem externos tot pugnis adversis fractos in spem erexit, et refovit. Quis enim tam intrepidus, tamque securus casuum fuit, ut crepto rebus humanis rege, et in novo principatu res durius casuras non metueret? Princeps juvenis admodum, nec armorum peritus, quique flagrante bello nondum exercitum in prælium posset educere, nec principem per ætatem exercere, multorum injuriis obnoxius videbatur. Hostilis ætem exercitus etiam adversum casum recens expertus altiores spiritus gerebat, novas res in dies expectantibus his, quibus semper studium fuit cunctandò et diem ex die prolatando pacem eludere, et Gallos magis ad civile bellum impellere, turbare omnia ac permiscere, quam bello aggredi, et palam manum conserere. Verum nunquam cœpius approbatum est, justum piisque, et favente Deo bellum susceptum : ut inconcusso manente regni statu, et tot prosperis confluentibus regis majestati devoti metu soluti sint, et hostes Gallici nominis spe vana tumentes statim animos, quos sustulerant, demiserint ; nuntio mala pugne ad Rocrovium consternati. O diem nobis albo notandum lapillo ! o diem infaustum hostibus tam fœda clade ! quidquid enim Hispanis in Flandria virum fuerat, illa dimicatione prostratum est. Hæc Gallus pugna edita posteri securitatem concepit : Hispanus autem pridem fiducis ac spei plenus animum posuit præferocem, tanti dedecoris indignitate percussus. Hoc autem omnium regnator Deus percipit : cujus etiam providentia. Princeps sagacissimus cum ad finem mortalitatis accederet, et virum Richelio, qui rerum gestarum gloria et animi magnitudine humanum fastigium excesserat, similem non

proximum, in partibus reipublicæ gubernandis quæreret, tibi, Cardinalis eminentissime, summam rerum permisit: ex quo enim curam imperii Gallici summa principum consensione sustinisti, palam factum est, Deus bellorum rem Gallicam tuæ ac regere: et te non modo de regni finibus tutandis, sed etiam de proferendo plura aut majora in dies destinare. Sed neque belli cura terra marique animum in victum obruit, nec cogitationibus tuis de litteris propagandis obstat. Hæc pacis ornamenta colunt etiam qui se belli gloriæ devoverunt. Licet enim fama prospera laudibus eos in cælum efferat, diuturna tamen esse non potest, nisi sint qui nomen eorum posteritati commendent. Hinc spem certissimam conceperunt qui principum indulgentiam ingenio merentur, te Mæcenate non defuturos eximie doctrinæ viros, quorum studio non senescet claritudo operum tuorum. Esse autem plures publicæ quoque interest: nec enim virtutibus tuis enarrandis nisi plures suffecerint. Equidem hoc unum dicam, nullum hactenus majore fide, constantia et prudentia regni ministrum egisse; ut omnes gloria vel æquasse, vel excessisse videaris: et ut epistolæ compendium faciam, natura quid efficere posset experiri cupiens, in te, Cardinalis eminentissime, gloriæ materiam, quam quærebat, invenit. Deum veneror, ut prospere semper res tibi cedant, seramque immortalitatem procor, ut tui felix, quam diuturna vita sit; quam si ex bonorum omnium voto tibi Deus indulerit, pacem, quam pertinax odium in Gallos moratur, vel optimis conditionibus parabis, vel saluberrimis consiliis tuis efficies, ut hostium internecone justæ iræ parentetur. Da veniam quod laboriosis occupationibus tuis abuti videar. Non possum tamen mihi temperare, quin gratias hic tibi agam, quod offerenti Cedrenum et Nicetam tam benignam te mihi exhibueris, ut magnitudinem tuam vinceres: et quoniam aliter referre non possum, in testimonium devotæ tibi mentis hoc opus quatecumque est, nomini tuo dedico consecroque.

Eminentie Tuæ devotissimus

CAROLUS ANNIBAL FABROTUS.

LABBEI PRÆFATIO.

Historiæ Constantinopolitanæ curiosis indagatoribus S. P.

Byzantinam historiam multitudine rerum mirabilem, varietate jucundam, diuturnitate temporis spectabilem ac veteri Romanæ tantum non parem; ut amant coluntque studiosi omnes, ita libros, quibus illa continetur, avide ambiunt exoptantque. Sed frustra jamdudum illos vacui fere omnes bibliothecarum foruli expectant. Cum enim maxima pars nobilium illorum historicorum cum blattis adhuc tineisque iacet in pulvere et situ manuscriptorum codicum; qui vero hactenus publicati sunt, vel Latine tantum, vel Græce tantum apparuerint, et si qui Græce simul ac Latine excusi sunt, dispari admodum forma, characterè dissimili, diversis dissitisque a se invicem locis temporibusque prodierint; inde factum est magno litterarum incommodo, dicam et litteratorum damno, in tanta penuria, quæque indidem orta est, talium mercium caritate maxima, ut beatus ille merito censendus sit, non qui omnes, sed qui quam plurimos, eosque d.formes ac mancos, quovis pretio summaque diligentia potuerit sibi comparare. Eam ob causam pluresque alias, quas quisvis facile conjicere poterit, cum regis typis eademque omnino voluminis forma omnes, quotquot uspiam gentium hactenus editi sunt, et in bibliothecis Vaticana, Regia, Barberina, Mazarina, Segueriana, Memmiana, Thuana, Puteana, Collegii Parisiensis Societatis Jesu, aliisque quam plurimis privatis publicisque nostro doctorumque virorum studio reperiri potuerunt, publicam in lucem emittere decreverimus, nobisque quædam etiamnum desint ad perfectam omnique ex parte absolutam Byzantinæ historiæ editionem, operæ pretium visum fuit brevem consilii nostri atque apparatus indiculum texere, neque tantum Excerptis legationum, veterum historicorum Eclogis, Theophylacti Simocattæ historiæ libris octo, ac Nicephori, Constantinopolitani patriarchæ, breviario Chronico (quæ omnia uno simul volumine compacta, ac variis eruditorum virorum annotationibus observationibusque de novo illustrata, modo prodeunt in publicum), veluti galeatum quemdam Prologum præfigere, sed etiam seorsim vulgare, ac undequaque per universam maxime Europam orbemque Christianum dispergere, ut qui in dissitis a Gallia regnis remotisque provinciis habitant, neque facile res nostras conatque rescire possunt, hoc veluti dato signo intelligant, quos ad hanc usque diem Constantinopolitanæ historiæ scriptores Luparæis characteribus ediderimus, quos sub prælo habemus, quosque propitio Numine, et aspirantibus favore suo atque humanitate bonis omnibus, emissuri deinceps simus. Agitedum, viri per orbem universum litterati litterarumque amantes ac gloriæ, expronite quidquid apud vos latet ἐν κρυπτῶν τόποις, excutite pluteos bibliothecarum, angulos scrutamini, musæa circumspicite, amicos familiaresque vestros monete, urgete, impellite: et si forte quid ad institutum nostrum accommodatum nacti estis, aut mittite illico, si tam propensa in vobis efflorescit humanitas ac de litteris bene merendi voluntas, aut saltem scriptis in hanc urbem litteris ad Sebastianum Cramoisy, architypographum regium et typographiæ regiæ curatorem, aliosve vobis notos ac familiares, consilii vestri liberalitatisque rationem significate. Hoc enim possumus nolliceri, tanti beneficii benefactique memoriam, regis typis expressam, toto orbe

vulgandam, et apud posteros omnes quovis marmore atque ære perennius duraturam. Neque enim permittemus unquam, ut ullus nomen oblivioni detur, qui laudabiles conatus nostros, totique reipublicæ literariæ perhonorificos juxta ac salutare promovere vel leviter tentaverit. Valet.

Lutetiæ Parisiorum, e collegio Claromontano Societatis Jesu, Calendis Januariis anni æræ Christianæ MDCXLVIII.

Omnium servus in Christo obsequentissimus

PHILIPPUS LABBE Soc. Jesu.

DEDICATIO EDITIONIS VENETÆ.

Philippo V, Hispaniarum regi, catholicæ religionis assertori.

Si quod opus litterarium est, Philippe rex maxime, quod regis auspiciis dignum videatur, una est historia Byzantina, quæ magnitudine molis et rerum præstantia non liber, sed bibliotheca dici potest. Itaque nemo mirabitur, me, qui rem tantam aggredior, quantam ne ipsæ quidem ad hunc diem typographorum societates longo ditissimæ ausæ sunt, conatui parem quæsisse auspiciem. Sentio enimvero regis majestatis celsitudinem; sed non tam me illa deterret, quam indulgentia allicit, quæ magnos reges semper comitata est. Quicumque autem ego sim, non me quidem, sed magnam hanc scriptorum nobilissimorum catervam spectare debes; quæ olim, cum primum prodiret, Ludovici Magni, avi tui, præsidio feliciter us, nunc eo sublato, qui supra mortalitatem positus videbatur, ad nepotem, tantarum virtutum hæredem, sua vota convertit. A Gallo porro ad Hispanum transit fortunam amplificatura, non mutatura. Tu enim is es, qui duas has florētissimas nationes gloriæ contentione jamdiu certantes, et, quod consequitur, ingenii studiisque dispares, incredibili quadam ac prope divina prudentia conciliasti; et in tot tantisque longissimi ac periculosissimi belli vicissitudinibus effecti, ut nec Galli nisi de Hispanis, nec Hispani nisi de Gallis solliciti essent. Nunc rebus vel compositis, vel pene compositis, et immutabili pace firmatis, quid est reliquum, nisi ut artes ac disciplinas ad populorum tuorum felicitatem promoveas? Regno tam longe lateque fuso nunquam deerunt opes: sed, quod opes ipsas regere potest et ad humani generis usum accommodare, rectum de rebus omnibus judicium, a litterarum studiis proficisci debet, litterarum studia a librorum et librariorum tutela. Debes hoc divini providentiæ, quæ domum tuam supra reliquos Europæ principes pulcherrima prole fortunare voluit; ut jam non modo Hispano regno in æram posteritatem suffectura videatur, sed aliarum quoque provinciarum spem et expectationem commoveat. Non potes ingenti hujus Dei opt. max. beneficio aptius respondere, quam si tu quoque, exemplo ejus, mortalibus beneficias; in eoque maxime beneficias, in quo appareat, quantopere privatorum tenuitati regia amplitudo præcellat. Ars hæc nostra, philosophiæ, theologiæ, sacri civilisque juris totiusque sapientiæ administra, privatis opibus et consiliis stare nequit: nec vero ego tam ingens opus movere ausus essem, si de me tantummodo cogitasset. In humanarum rerum fastigia oculos mentemque conjeci; et quod in primis mihi præfulgere visum est, eo tanquam sidere, quod faustum fortunatumque esset, moliri cœpi. Ades igitur homini (ut veterum Hispanorum more loquar) devoto numini majestatique tuæ; industriamque meam in re tam gravi occupatam regio nomine tege, auspicio fove, præsidio sustentata.

BARTHOLOMÆUS JAVARINA, Typographus Venetus.

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ

ΕΛΕΞΑΝΤΟ ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΕΘΝΙΚΟΙ, ΚΑΙ ΠΟΙΩ ΣΧΗΜΑΤΙ ΤΟΥΤΟΥΣ
ΕΛΕΞΑΝΤΟ, ΚΑΙ ΜΕΘ' ΟΠΟΙΑΣ ΔΟΧΗΣ.

DE LEGATIS ROMANORUM

AD GENTES

GATOS IMPERATORUM ROMANORUM GENTES ADMISERINT, QUA FORMA EOS EXCEPERINT,
ET QUÆ IN ILLIS ADMITTENDIS OBSERVARINT.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ὡν πάσαι ποτὲ βασιλείων τε καὶ ἰδιωτῶν
ὦν παρεσύρθησαν ἡδοναῖς ἢ κατεμαλακί-
λλα τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενὲς ἀκηλίδατον
ιτήρησαν, οὗτοι δὲ, οὗτοι καὶ πόνοις ἐν-
αν καὶ λόγοις ἐνησχολήθησαν, καὶ ἄλλοι
ὦν ὅσοι λογικώτερον ἢ ἐπεβίωσαν, παι-
ταὶ γεγονότες σπουδαιότερόν τινα συν-
τοῦτο μὲν τῆς σφῶν αὐτῶν πολυμαθίας
ργῆς τοῖς μετέπειτα καταλιπεὶν ἡμερομέ-
δῃ καὶ εὐκλείαν ἀειμνηστον ἐκ τῶν ἐντυ-
καρπώσασθαι μνώμενοι. Ἐπιτὶ δὲ ἐκ τῆς
των ἐτῶν περιδρομῆς ἀπλετόν τι χρῆμα
ἄτων ἐγίγνετο καὶ λόγων ἐπλέκετο, ἐπ'
καὶ ἀμήχανον ἢ τῆς ἱστορίας εὐρύνετο
ἴδει δὲ ἐπιρρέπεότερον πρὸς τὰ χεῖρω
ἰθρῶπων προαίρεσιν μεταπίθεσθαι χρόνοις
καὶ ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς τὰ καλὰ, καὶ
ὦν διακείσθαι πρὸς τὴν τῶν φθασάντων
ατάληψιν, κατόπιν γινομένης τῆς ἀλη-
ύξεως, ὡς ἐντεῦθεν ἀδηλιὰ σκιάζεσθαι
τορίας ἐφεύρεσιν, πῆ μὲν σπάνει βιβλίων
πῆ δὲ πρὸς τὴν ἐκτάδην πολυλογίαν δει-
καὶ κατορρωδούτων ὁ τῆς πορφύρας
ῶνονταντίνοιο, ὁ ὀρθοδοξότατοιο καὶ Χρι-
τοιο τῶν πώποτε βεβασιλευκότων, ὄξυ-
πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόησιν διακαί-
δραστήριον ἐσχηκῶς νοῦν, ἔκρινε βέλτι-
καὶ κοινωφελὲς, τῷ τε βίω ὀνησιφόρον,
ἐν ζητητικῇ διαγέροιο βιβλίους ἄλλοθεν
ιάσης ἐκασταχοῦ οἰκουμένηιο συλλέξεσθαι,
ς καὶ πολυειδοῦς ἐπιστήμηιο ἐγκύμονας
τῆιο πλατυπειάιο μέγεθοιο καὶ ἀκοῆιο
ἄλλωιο τε καὶ ὄχληρόν καὶ φορτικὴν φαι-
ς πολλοῖο, δεῖν ὤηθη καταμερίοιο τοῦτο
ἔρειαν, ἀνεπιφθόνωιο τε προθεῖναι κοινῇ

A

PROOEMIUM.

¶ Quicunque olim reges aut privati mentem vo-
luptatibus non depravarunt aut emolliuerunt, sed
innatam ingenii vim, nulla labe aspersam, integram
virtuti reseruarunt, illi, illi, inquam, labores per-
tulerunt et arti dicendi studium et operam nava-
verunt, et eorum, qui litteris reliquam vitam im-
pendebant, cum doctrinae cupidi et amantes exsti-
tissent, accuratius quaedam alius alia conscripserunt,
partim suae variae et multiplicitis eruditionis illustre
monumentum posteris relinquere cupientes, partim
ut inter suos aequales nominis celebritatem adepti,
immortali gloria fruerentur. Postquam vero in tam
longo annorum decursu infinitae res et evenerunt et
litteris sunt comprehensae, in immensum quoque
historiae textura, ut minime comprehendi posset,
est extensa et dilatata. Sed posterioribus saeculis
in pejus hominum naturam proclivius mutari ne-
cesse erat. Itaque cum honestum nihil ducerent,
postposita ¶ veritatis commentatione, negligentio-
res fuisse oportuit, quam ut res praecclare gestas
scriptis comprehenderent. Unde factum est modo
librorum utilium penuria, modo propterea quod pro-
lixam et ingentem scriptorum molem homines hor-
rerent et aversarentur, ut historiae investigatio,
quoniam vaga et incerta erat, in tenebris jaceret.
Quamobrem Constantinus Porphyrogenitus, prin-
ceps omnium, qui ante se imperium tenuerunt,
Christianissimus et maxime orthodoxus, cum accu-
ratius in rerum honestarum cognitionem incumbere-
ret, vir prompto et acri ingenio, optimum esse ju-
dicavit et ex utilitate publica, vitae etiam humanae
fructuosum et commodum, primum quidem dili-
genti perquisitione alios aliunde libros omnis generis
scientia refertos per universum terrarum orbem
colligere. Deinde cum immensa et confusa verborum

VARIAE LECTIONES.

ερων conj. Cantocl. ἢ διηγῆσαι Par.

vulgandam, et apud posteros omnes quovis marmore atque ære perennius duraturam. Neque enim permittemus unquam, ut ullius oblivioni detur, qui laudabiles conatus nostros, totique reipublicæ literariæ perhonorificos juxta ac salutare promovere vel leviter tentaverit. Valet.

Lutetiæ Parisiorum, e collegio Claromontano Societatis Jesu, Calendis Januariis anni æræ Christianæ MDCXLVIII.

Omnium servus in Christo obsequentissimus

PHILIPPUS LABBE Soc. Jesu.

DEDICATIO EDITIONIS VENETÆ.

Philippo V, Hispaniarum regi, catholicæ religionis assertori.

Si quod opus litterarium est, Philippe rex maxime, quod regis auspiciis dignum videatur, una est historia Byzantina, quæ magnitudine molis et rerum præstantia non liber, sed bibliotheca dici potest. Itaque nemo misabitur, me, qui rem tantam aggredior, quantam ne ipse quidem ad hunc diem typographorum societates longe ditissimæ ausæ sunt, conatui parem quæsisse auspicem. Sentio enimvero regis majestatis celsitudinem; sed non tam me illa deterret, quam indulgentia allicit, quæ magnos reges semper comitata est. Quicumque autem ego sim, non me quidem, sed magnam hanc scriptorum nobilissimorum catervam spectare debes; quæ olim, cum primum prodiret, Ludovici Magni, avi tui, præsidio feliciter usa, nunc eo sublato, qui supra mortalitatem positus videbatur, ad nepotem, tantarum virtutum hæredem, sua vota convertit. A Gallo porro ad Hispanum transit fortunam amplificatura, non mutatura. Tu enim is es, qui duas has florētissimas nationes gloriæ contentione jamdiu certantes, et, quod consequitur, ingenii studiisque dispartes, incredibili quadam ac prope divina prudentia conciliasti; et in tot tantisque longissimi ac periculosissimi belli vicissitudinibus effecisti, ut nec Galli nisi de Hispanis, nec Hispani nisi de Gallis solliciti essent. Nunc rebus vel compositis, vel pene compositis, et immutabili pace firmatis, quid est reliquum, nisi ut artes ac disciplinas ad populorum tuorum felicitatem promoveas? Regno tam longe lateque fuso nunquam deerunt opes: sed, quod opes ipsas regere potest et ad humani generis usum accommodare, rectum de rebus omnibus judicium, a litterarum studiis proficisci debet, litterarum studia a librorum et librariorum tutela. Debes hoc divini providentiæ, quæ domum tuam supra reliquos Europæ principes pulcherrima prole fortunare voluit; ut jam non modo Hispano regno in æram posteritatem suffectura videatur, sed aliarum quoque provinciarum spem et expectationem commoveat. Non potes ingenti hujus Dei opt. max. beneficio aptius respondere, quam si tu quoque, exemplo ejus, mortalibus beneficias; in eoque maxime beneficias, in quo appareat, quantopere privatorum tenuitati regia amplitudo præcellat. Ars hæc nostra, philosophiæ, theologiæ, sacri civilisque juris totiusque sapientiæ administrata, privatis opibus et consiliis stare nequit: nec vero ego tam ingens opus movere ausus essem, si de me tantummodo cogitasset. In humanarum rerum fastigia oculos mentemque conjeci; et quod in primis mihi præfulgere visum est, eo tanquam sidere, quod faustum fortunatumque esset, moliri cœpi. Ades igitur homini (ut veterum Hispanorum more loquar) devoto numini majestatique tuæ; industriamque meam in re tam gravi occupatam regio nomine tege, auspicio fove, præsidio sustenta.

BARTHOLOMÆUS JAVARINA, Typographus Venetus.

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ

ΕΛΕΞΑΝΤΟ ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΕΘΝΙΚΟΙ, ΚΑΙ ΠΟΙΩ ΣΧΗΜΑΤΙ ΤΟΥΤΟΥΣ
ΕΛΕΞΑΝΤΟ, ΚΑΙ ΜΕΘ' ΟΠΟΙΑΣ ΔΟΧΗΣ.

DE LEGATIS ROMANORUM

AD GENTES

LEGATOS IMPERATORUM ROMANORUM GENTES ADMISERINT, QUA FORMA EOS EXCEPERINT,
ET QUÆ IN ILLIS ADMITTENDIS OBSERVARINT.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

τῶν πάσαι ποτὲ βασιλείων τε καὶ ἰδιωτῶν οὖν παρεσύρησαν ἤθοναίς ἢ κατεμαλακί- ἀλλὰ τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενὲς ἀκηλίδατον νετήρησαν, οὗτοι δὲ, οὗτοι καὶ πόνοις ἐν- σαν καὶ λόγοις ἐνησχολήθησαν, καὶ ἄλλοι τῶν ὄσοι λογικώτερον ἰεπεδίωσαν, παι- ασταὶ γεγονότες σπουδαιότερόν τινα συν- ο, τοῦτο μὲν τῆς σφῶν αὐτῶν πολυμαθίας ἰαργὲς τοῖς μετέπειτα καταλιπεῖν ἰμερῶμε- ο δὲ καὶ εὐκλειαν ἀειμνηστον ἐκ τῶν ἐντυ- ἰν καρπώσασθαι μνώμενοι. Ἐπει δὲ ἐκ τῆς ἰπτῶν ἐτῶν περιδρομῆς ἀπλετόν τι χρῆμα μάτων ἐγίνετο καὶ λόγων ἐπλέκετο, ἐπ' ε καὶ ἀμῆχανον ἢ τῆς ἰστορίας εὐρύνετο ἢ, ἔδει δὲ ἐπιρρεπέστερον πρὸς τὰ χεῖρω ἰνθρώπων προαίρεσιν μετατίθεσθαι χρόνοις καὶ ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς τὰ καλὰ, καὶ ἰρον διακείσθαι πρὸς τῶν φθασάντων κατάληψιν, κατόπιν γινομένης τῆς ἀλη- τεύσεως, ὡς ἐντεῦθεν ἀδηλιὰ σκιάζεσθαι ἰστορίας ἐφεύρεσιν, πῆ μὲν σπάνει βιβλῶν ἰ, πῆ δὲ πρὸς τὴν ἐκτάδην πολυλογίαν δει- ἰν καὶ κατορρωδούντων ὁ τῆς πορφύρας Κωνσταντίνος, ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ Χρι- ἰαιτος τῶν πώποτε βασιλευκόντων, ὄξυ- ἰν πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόησιν διακεί- ἰ δὲ δραστήριον ἐσχηκῶς νοῦν, ἔκρινε βέλτι- ἰ καὶ κοινοφελὲς, τῷ τε βίῳ ὀνησιφόρον, μὲν ζητητικῇ διεγέρσει ἰ βιβλίους ἄλλοθεν ἰπάσης ἔκασταχοῦ οἰκουμένης συλλέξασθαι, ἰ τῆς καὶ πολυειδοῦς ἐπιστήμης ἐγκύμονας, ἰ δὲ τῆς πλατυπειρίας μέγεθος καὶ ἀκοῆς ἰ, ἄλλως τε καὶ ὀχληρὸν καὶ φορτικὸν φαι- ἰοες πολλοῖς, δεῖν ὀψῆθη καταμερίσαι τοῦτο ἰμέρειαν, ἀνεπιφθόνως τε προθεῖναι κοινῇ

A

PROOEMIUM.

¶ Quicunque olim reges aut privati mentem vo- luptatibus non depravarunt aut emolliuerunt, sed innatam ingenii vim, nulla labe aspersam, integram virtuti reseruarunt, illi, illi, inquam, labores per- tulerunt et arti dicendi studium et operam nava- verunt; et eorum, qui litteris reliquam vitam im- pendebant, cum doctrinæ cupidi et amantes existi- tissent, accuratius quædam aliis alia conscripserunt, partim suæ varix et multiplicis eruditionis illustre monumentum posteris relinquere cupientes, partim ut inter suos æquales nominis celebritatem adepti, immortalis gloriæ fruerentur. Postquam vero in tam longo annorum decursu infinitæ res et evenerunt et litteris sunt comprehensæ, in immensam quoque historix textura, ut minime comprehendi posset, est extensa et dilatata. Sed posterioribus sæculis in pejus hominum naturam proclivius mutari ne- cesse erat. Itaque cum honestum nihili ducerent, postposita ¶ veritatis commentatione, negligentio- res fuisse oportuit, quam ut res præclare gestas scriptis comprehenderent. Unde factum est modo librorum utilium penuria, modo propterea quod pro- lixam et ingentem scriptorum molem homines hor- rerent et aversarentur, ut historix investigatio, quoniam vaga et incerta erat, in tenebris jaceret. Quamobrem Constantinus Porphyrogenitus, prin- ceps omnium, qui ante se imperium tenuerunt, Christianissimus et maxime orthodoxus, cum accu- ratius in rerum honestarum cognitionem incumbere- ret, vir prompto et acri ingenio, optimum esse iudicavit et ex utilitate publica, vitæ etiam humanæ fructuosum et commodum, primum quidem dili- genti perquisitione alios aliunde libros omnis generis scientia refertos per universum terrarum orbem colligere. Deinde cum immensa et confusa verborum

B

C

VARIE LECTIONES.

ιτερον conj. Cantocl. ἰ διεγέρσει Par.

congeries, quæ auditum fatigabat, multis gravis et molesta videretur, existimavit oportere historiarum commentarios in breviores partes contrahere, et sine ulla invidia in commune percipiendam eam, quæ ex his libris oritur, utilitatem proponere. Ad hæc, ut ex hac collectione attentius et facilius præstantissimi loci inveniri iisque elegantia orationis subtilius excoli posset, ingeniose et solerter eos in varia argumenta digerenda esse censebat, in quinquaginta nempe et tria, quibus tota historiarum moles continetur. Neque ulla materia est quæ effugiat harum classium et hypotheseon dispositionem. Neque omnino ista per communes notiones et loca facta distinctio quidquam de perpetuo operis tenore et continuatione detrahât: sed integram eam conservat et suo quodque argumento attribuit hæc non tam dividendi, quam in propriam sedem redigendi ratio. Inter istorum locorum communem et hypotheseon capitula caput inscriptum: *De legatis Romanorum ad ethnicos erat ordine vicesimum septimum; primum vero: De imperatorum proclamatione.* Declarat autem hoc proœmium, quos patres et auctores hi sermones habeant et laudent, et unde isti partus editi in lucem prodierint, ne sint ulla capita istarum hypotheseon, nullo citato auctore, non genuina, sed fictitia et supposititia. Sunt vero desumpta ex his chronicis, quæ subjiciuntur. 1. Ex Petro Patricio et magistro; 2. ex *Chronico* Georgii monachi; 3. ex Joanne Antiocheno; 4. ex Dionysio Halicarnassensi *De antiquitatibus Romanis*; 5 et 6. ex Polybio Megalopolitano et Applano; 7. ex Zosimo Ascalonita; 8. ex Josepho *De antiquitate Judaica*; 9. ex Diodoro Siculo; 10. ex Dione Cocceiano; 11. ex Procopio Cæsariensi; 12. ex Prisco Rhetore; 13. ex Malcho Sophista; 14. ex Menandro Protectore; 15. ex Theophylacto exconsule et conscriba Simocatta.

Quomodo oportet legatos admittere aut legatos mittere.

¶ Legati aut a nobis, aut ad nos mittuntur. Quando igitur ad nos mittuntur, oportet eos honorifice et liberaliter excipere. Omnes enim ipsos honorant. Cum eorum ministris tute cauteque agere, ne quid ab ullo interrogantes discant. Et si gentium longo a nobis intervallo distantium legati sint, ita ut inter nos et ipsos sint aliæ gentes, his nostrorum quæ et qualia videbitur, ostendere licet. Idem quoque de his, qui nobis vicini sunt, modo viribus et potentia sint inferiores. Sin autem longo nobis præstant sive multitudine hominum, sive virtute: non oportet illis ostentare neque opes, neque nostrarum inulterum pulchritudinem: sed hominum abundantiam et armorum pulchre constitutum apparatus et murorum propugnacula. Si a nobis legati mittuntur, oportet viros esse probos, pietate in-

την ἐκ τούτων ἀναφουμένην ὀφείλειαν· ὡς ἐκ μὲν τῆς ἐκλογῆς προσεκτικωτέρως καὶ ἐνδελεχέστερον κατεντυγχάνειν εἰς τοὺς τροφίμους τῶν λόγων, καὶ μονιμώτερον ἐντυποῦσθαι τοῦτοίς τὴν τῶν λόγων εὐφράδειαν· μεγαλοφυῶς τε καὶ εὐεπιβδῶς πρὸς ἐπὶ ὁ ζῆτος καταμερίσαι εἰς ὑποθέσεις διαφόρους, τρεῖς ἐπὶ τοῖς πενήτηκοντα τὸν ἀριθμὸν οὖσας· ἐν αἷς καὶ ὅφ' αἷς ἅπαντα ἱστορικῆ μεγαλοῦργια συγκλείεται, κοῦκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐγχειμένων, ὃ διαφεύζεται τὴν τοιαύτην τῶν ὑποθέσεων ἀπαριθμῶσιν, οὐδὲν τὸ παράπαν ἀφαιρουμένης τῆς τοῦ λόγου ἀκολουθίας τῇ διαιρέσει τῶν ἐνοσιῶν, ἀλλὰ σύσσωμον σωζούσης καὶ ἀκρίστη ὑποθέσει προσαρμολομένης τῆς τηλικαύτης οὐ συνόψεως, ἀληθέστερον δ' εἰπεῖν οἰκειώσεως. Ὡν κεφαλαίων ὑποθέσεων ἡ προκειμένη αὕτη καὶ ἐπιγραφόμενη, *Περὶ πρέσβων Ῥωμαίων πρὸς Ἑθνικούς* ἑταγγάνει οὖσα ἐβδόμη ἐπὶ τοῖς εἰκοσι, τῆς πρώτης τὸ ἐπώνυμον λαχούσης *Περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως*: Ἐμφαίνει δὲ τοῦτ' ἐν τῷ προοίμιον, τίνας οἱ λόγοι κείρας κέκτηνται καὶ ὅθεν ἀποκλιττονται, ὡς ἀν μὴ ᾧσιν αἱ κεφαλαίωδεις ὑποθέσεις ἀκατογόμαστοι καὶ μὴ γνήσιοι, ἀλλὰ νόθοι τε καὶ ψευδώνυμοι. Εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν· α', Πέτρου Πατρικίου καὶ μαγίστρου· β', Γεωργίου μοναχοῦ Χρονικῆς· γ', Ἰωάννου Ἀντιοχέως· δ', Διονυσίου Ἀλικαρνασσεῶς *Ῥωματικῆς ἀρχαιολογίας*· ε', ζ', Πολυβίου Μεγαλοπολίτου καὶ Ἀππιανοῦ· ζ', Ζωσίμου Ἀσκαλονίτου· η', Ἰωσήπου *Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας*· θ', Διοδώρου Σικελιώτου· ε', Δίωνος Κοκκινοῦ· ια', Προκοπίου Καισαριῶς· ιβ', Πρίσκου Κæsariensis· ιγ', Μάλχου σοφιστοῦ· ιδ', Μενάνδρου προπικτορος· ιε', Θεοφυλάκτου ἀπ' ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφέως τοῦ Σιμοκάττου.

Πῶς δεῖ πρεσβεύεσθαι καὶ πρεσβεύειν.

Πρέσβεις ἢ παρ' ἡμῶν ἢ πρὸς ἡμᾶς ἀποστέλλονται. Ἐάν μὲν οὖν πρὸς ἡμᾶς ἀποστέλλωνται, χρὴ φιλοτίμως τε καὶ θαφιλῶς τούτους ὑποδέχεσθαι (καὶ γὰρ τιμῶσι πάντες αὐτούς), τοὺς δὲ ὑπηρετούντας αὐτοῖς δι' ἀσφαλείας ἔχειν εἰς τὸ μηδενότι δέσσειν ἐπερωτωμένους αὐτούς. Κἂν μὲν τῶν λίαν ἀφρασηχότων οἱ πρέσβεις εἶεν, ὥστε μεταξὺ ἐκείνων τε καὶ ἡμῶν εἶναι τινα τῶν ἔθνων, ἐμφανίζειν αὐτοῖς τῶν ἡμετέρων ὅποσα καὶ οἷα βουλόμεθα. Ὁμοίως δὲ εἰ καὶ πλησιόχωροι μὲν ἡμῶν καθιστήκεσαν, ἐνδεῶς δὲ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἔχουσι δύναμιν. Εἰ δὲ κατὰ πολὺ ἡμῶν διετηγόρασιν, εἴτε πληθὺν στρατοῦ, εἴτε ἀνδρείας, χρὴ μῆτε πλοῦτον, μῆτε γυναικῶν κάλλη ἐμφανίζειν αὐτοῖς, πλήθη δὲ ἀνδρῶν καὶ ὄπλων εὐκοσμίαν καὶ τειχῶν ὕψωματα. Εἰ δὲ παρ' ἡμῶν πρέσβεις ἀποστέλλονται, χρὴ τοῦτοις

VARIÆ LECTIONES.

ἢ ἐπὶ incl. H. ἢ ἰθὺν πρὸς Ῥωμαίους Hoeschelii mg. ἢ μηδενότι: N., μηδενί τι vulg.

μὲν εὐσεβεῖς γνωρίζεσθαι, καὶ μὴ ἐπ' A
 κατηγορηθέντας ποτὲ δημοσίᾳ κατακρι-
 αι δὲ φρονίμους τὴν φύσιν, εὐνοοὺς τὰ κοινὰ,
 κοινδυνεύειν τῶν ἰθίων, καθάπερ Ῥήγου-
 λην ἀποστολὴν προθύμους, ἀλλ' οὐ βε-
 ρς, καθάπερ ὁ Αἰγύπτιος ἱατρός. Ὡς δ'
 Καρχηδονίοις δέσμιος ὢν, καὶ πρὸς Ῥω-
 μῶν εἰρήνης πρεσβύτων ἀπεσταλμένος,
 πειθεῖν πρὸς αὐτοὺς, τῶν Ῥωμαίων τὴν
 ἐν καταδεχομένων· ἐπεὶ δὲ εἰς Ῥωμαίους
 ἀπαγορεύει μὲν Ῥωμαίοις τὴν εἰρήνην
 ἢ αὐτοὺς οὐσαν, πείθει δὲ αὐτοὺς ἐπαινεῖν
 πρὸς Καρχηδονίους, ἐν δὲ οὐκ ἐπιδομένους
 ἀ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου τὸν Πέρσην
 τὰ Αἰγυπτίων διόλωλε. Ἐπεὶ δὲ τοὺς πρὸς
 ἰαγενομένους πρὸς οὐδ' ἀποπέμπονται, φαί-
 νονται, μεγαλόφρους, εὐαργετικούς, τὰ
 ἴν, ἀμφω, τὰ τε οὐκ εἶρα, τὰ τε τῶν πολε-
 ἰαίνων ποιούμενοι, ἀλλὰ μὴ τὰ ἐκείνων
 οντας. Οἰκονομεῖν δὲ δεῖ τοὺς πρὸς οὐκ
 καιροῖς ἐπακολουθεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης
 τὰ κελεύόμενα, εἰ μὴ τι πρᾶξι πάσι ἐπι-
 κελεύσθησαν. Οἷον ἀπεστάλη τις ὡς φίλος
 ἢ γείτονος ἐπιχομιζόμενος· ὁ δὲ τούτους
 ἢ τὰ τῶν ἐχθρῶν πράττοντας τὰ μὲν δῶρα
 ῥάμματι παρακατέχει, λόγους δὲ φίλους
 ἢ ἐπιχομιζάτο. Ἐπεὶ γὰρ τις εὐκότως, ὡς
 ἄλλο ἐπιδοῦναι τὰ δῶρα, καθημεροῦντα
 μίον τὸ ἀγρίον ἢ τὰ μὲν τιμιώτερα παρα-
 ν, τὰ δὲ ἄλλα ἐπιδοῦναι, ἀλλὰ μὴ πάντα C
 ὡς μῆτε τοὺς ἐχθροὺς πλουτεῖν ἐθέλειν,
 ἀλλ' ἐχθρῶν ὑποτίμνειν τῶν πολέμιων.
 ται δὲ πρὸς οὐκ καὶ πρὸς τῆς ἀποστολῆς,
 ἔνων αὐτῶ τῶν κεφαλαίων, καὶ ἐρωτώμε-
 ς περὶ ἐκάστῳ αὐτῶν οἰκονομήσειεν, οὐ-
 ἔρω αὐτῶ τῶν πραγμάτων ἐπισυμβαίνον-

A *sigoes, neque publicorum judiciorum crimine dam-*
natos, prudentes indole, qui eham remp. habeant,
ut pro ea capitis fortunarumque suarum periculum
adire non recusent, sicut Regulus : qui prompto ani-
mo legationem obeant, non inviti, sicut Ægyptius
medicus. Horum primus apud Carthaginienses
captivus et ad Romanos legatus pro pace missus,
juravit se reversurum, si Romani pacem nollent.
Ubi ad Romanos venit, pacem dehortatur tanquam
eorum coninodis contrariam, et juramento servato
suadet, ut se ad Carthaginienses remittant. Alter
vero cum Persarum regem in Ægypti regem concita-
ret, res Ægyptiorum pessumdedit. Oportet autem
legatos, ubi ad eos, ad quos mittuntur, venerint,
sese humanos et benignos exhibere, magnanimos
et liberales, quantum eorum facultates ferre pos-
sunt, æque sua et hostium laudare, neque eorum,
apud quos legati sunt, res parvi pendere. Oportet
etiam legatos res cum summa moderatione admini-
strare et temporibus servire, neque vi imperata
perficere, nisi forte quibusvis modis ad finem per-
venire jussi sint. Ut videlicet, est aliquis missus ad
dona ferenda Ὡ vicinis, tanquam amicis, et eos
deprehendit hostilia facientes : munera cum litteris
retinuit, sermones benevolos pro donis protulit.
Dicit aliquis, neque id immerito, oportuisse legatum
magis dona tradere, quibus inimicorum hostilem
animum placaret et leniret : vel pretiosiora quidem
retinere, alia vero dare, sed non omnia in sua po-
testate penes se retinere debuisse, cum hoc tempe-
ramento, ut velit quidem hostium malevolentiam
compescere et ressecare, sed non eos auctiores et
validiores opibus reddere. Probaturo vero legatus,
antequam mittatur, si illi proponantur capita lega-
tionis et Interrogetur, quomodo singula sit gesturus,
an ita, an aliter, prout res illi acciderint.

VARIE LECTIONES.

βολος II., Ῥιθαῦλος cod. ἢ Fort. διαλώλεκεν.

ΔΕΞΙΠΠΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΣΚΥΘΙΚΩΝ (1)

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

E LIBRIS

DEXIPPI ATHENIENSIS

DE BELLIS SCYTHICIS

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM AD ROMANOS.

Ανομοκτιστον. — Legati Juthungorum Scytharum ab Aureliano imperatore foedus et tributum petentes infecta re revertuntur (1). Pax et foedus cum Vandalis componitur (2).

9-7 (A. C. 270, Aurel. I. 4.) Imperator Aurelianus, cum Juthungos Scythas acie devicisset, et multos eorum in ipso Istri trajectu fugientes interemisisset, reliqui bellum foedere finire voluerunt, et legatos miserunt. Neque tamen cum nimio timore nimisque perturbatione, quasi clade sua perculsis pacem sibi petendam esse ducebant, ne tributo, quod antea Romani penderant, hostibus ab omni meta solutis, in posterum privarentur. Sed Romanorum Imperator Aurelianus, ut Juthungorum legatos advenisse intellexit, cum dixisset, se cum his postridie acturum de his, 8 quorum causa legati venerant, huiusmodi hostibus terroris injiciendi gratia militum aciem conducta die tanquam ad pugnam instruxit. Ut illi recte se habere visa est exercitus dispositio, altum suggestum sublimis, purpura indutus, ascendit, et omnem exercitum, qui ipsum circumstabat, in formam lunæ disposuit. Aderant et ex his, qui in exercitu imperia habuerant, omnes ab equis. A tergo imperatoris erant signa coadunati exercitus. Hæc vero erant aquilæ aureæ et imagines imperatorum, et eorum, qui militiæ nomina dederant, catalogi et enumerationes, aureis litteris perscriptæ. Quæ omnia explicata et illustri loco posita in hastis argenteis conspicua erant. His ita præparatis Juthungos jussit adesse. Ut hæc viderunt, obstupefacti longo tempore silentium tenuerunt. Postquam ab imperatore illis dicendi facultas data est, ita per interpretem locuti sunt : « Neque quia adversa fortuna, quæ nobis hoc tempore contigit, ultra modum

Α α'. Ὅτι Αὐρηλιανὸς κατὰ κράτος νικήσας τοὺς Τουθούγγους Σκύθας, καὶ κατὰ τὴν τοῦ Ἰστρου παραίωσιν ἑς τὴν ἀποφυγὴν πολλοὺς τούτων ἀνελῶν ὁ, οἱ λειπόμενοι ἑς σπονδὰς ἦκον καὶ προσεβαίαν ἐστείλαντο. Τὴν δὲ αἰτησὶν τῆς εἰρήνης ἐδέχαι ὁ μὴ σὺν τῷ ἄγαν περιδεῖν καὶ κατακεκληγῶτα ἐκ τῆς ἡττῆς ποιῆσθαι, ὡς ἂν ὑπάρχοι σφίσι καὶ τῶν πρόσθεν φοιτῶντων χρημάτων παρὰ Ῥωμαίων ἡ ἀποδοχὴ, μὴ ἑς τὸ ἀδεῖς πάντη τῶν ἐναντίων καθισταμένων. Ὁ δὲ Ῥωμαίων βασιλεὺς Αὐρηλιανὸς ὡς ἐπέθετο ὁ ἀφιγμένην τὴν Τουθούγγων προσεβαίαν, ἑς τὴν ὑστεραίαν φήσας χρηματίζειν περὶ ὧν ἤκουσι, διέταττε τοὺς στρατιώτας ὡς ἑς μίσην ἐκπλήξεως εἶνεκα τῶν ὁ ἐναντίων. Ἐπεὶ δὲ καλῶς εἶχεν αὐτῷ ἡ διακόσμησις, ἐπὶ ὑψηλοῦ βήματος μετέωρος βέβηκε, καὶ ἀλουργίδα ἀμπέχων, τὴν πάντων τάξιν ἐποίησε ἀμφ' αὐτὸν ὁ μνησοῖδη. Παραστήσαντες δὲ καὶ τῶν ἐν τέλει ὄσοι ἀρχὰς τινὰς ἐπιτετραμμένοι, σύμπαντες ἐφ' ἵππων. Κατόπιον δὲ βασιλέως τὰ σήματα ἦν τῆς ἐπιλέκτου στρατιᾶς. Τὰ δὲ εἶεν ἀετοὶ χρυσοὶ καὶ εἰκόνες βασιλικοὶ καὶ στρατοπέδων κατάλογοι γράμμασι χρυσοῖς δηλούμενοι· ἃ δὲ σύμπαντα ἀνατεταμένα προῦφαίνετο ἐπὶ ξυστῶν ἡγερωμένων. Ἐπὶ δὲ τούτοις ὡς διακοσμηθεῖσιν Ἰουθούγγους ἠξίου [παρελθεῖν ὁ]. Τοὺς δὲ συνέδη θαμβήσασθαι ὁ ἰδόντας καὶ ἐπὶ πολὺ σιγῇ ἔχειν. Ἐπεὶ δὲ σφίσι ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπεδόθη λέγειν, διὰ τινος ἐρμηνέως ἔλεξαν τοιαύτας· « Ὅυτε τῇ ἐπὶ καιροῦ συμβάσει κακοπραγία ὁ ἡμῶν παρὰ τὸ εἰκὸς καταπεληγότες, οὔτε δυνάμειος ἐνδεῶς ἔχοντες ἡ καὶ πόλιμον

VARIÆ LECTIONES.

ἰ παραίωσιν N., παραιώσας vulg. ὁ ἀνελῶν H., ἀνεληθῶν vulg. ὁ ἐδέχου H. ὁ ἐπέθετο] ἐπέθετο vulg. ὁ τῶν N., τούτων vulg. ὁ ἀμφ' αὐτὸν H., ἀμφαυσσον ed. H., ἀμφαυστον ed. Par. ὁ ἀφ' cod. Val. ὁ παρελθεῖν add. N. ὁ θαμβήσασθαι N., θαμβήσεσθαι vulg. ὁ τῇ — συμβάσει κακοπραγία Val., τῆς — συμβάσει κακοπραγίας vulg.

ἄπειροι καθεστῆκότες, ἀσθενεῖς εὐπρεπεῖα κατὰ τὸ ἡμῖν ¹⁰ αὐτοῖς μόνους συμφέρον ἐς τὴν εἰρήνην σκευόμεν ¹¹. ἀλλὰ περίεστι μὲν ἡμῖν τοσοῦτον τῆς ἐν τοῖς πολέμοις περιουσίας πλήθους ¹² εἴνεκα καὶ ἰσχύος, ὥστε μέρει ἐλαχίστω τὰς πρὸς Ἰστρίω πόλεις ἐπιλαμβάνοντες Ἰταλίαν μικροῦ πᾶσαν κατελήφαμεν, ἰπτικῶ μὲν στρατεύσαντες ἐς μυριάδας δ', καὶ τούτων οὐ μιγᾶδων οὐδὲ ἀσθενῶν, ἀλλὰ Τουθούγγων καθαρῶς, ὧν πολὺς ἐφ' ἰππομαχίᾳ ¹³ λόγος. Ἀσπίδα δὲ ἀγομεν διπλάσιαν δυνάμειος τῆς ἰπτικῆς, οὐδ' ἐν τούτοις ταῖς ἐτέρων ἐπιμειξίαις ἐπισκιάζοντες τοῦ σφετέρου στρατοῦ τὸ ἀνανταγώνιστον ¹⁴. Ἔχοντες δὲ καὶ οὕτω παρασκευῆς διακρίνεσθαι, οὐ διαγιγνώσκωμεν ἐς ἀντιλογίαν ἤκειν τῆς συμφαρᾶς πέρι· οὐ διὰ τὸ μὴ κατὰ κράτος νενικῆσθαι, κατὰ δὲ τὸ ἄθλητον τοῦ ἐκδησομένου εἰρήνην πολέμου προτιμῶμεν, εὐκάζοντες καὶ ὁμῖν ὡς γένοιτ' ἂν διὰ γνώμης πρὸς Τουθούγγου; εὐ παρασχόν τῆς πρόσθεν διαφορᾶς συμβῆναι, οἷα δὲ ὑπόουσης καὶ παλαιᾶς ἀμφοῖν τοῖν γενοῖν πρὸς ἀλλήλα πίστεως ἐς τὸ ἡσυχάζειν, δι' ἣν χρῆ τὴν ἐπὶ καιροῦ διαφορὰν ἀπερίσκεπτον ἐν τῷ παρῖντι καταλύσαντας πρὸς τὸ παλαιότερον καὶ λυσιταλοῦν μετατίθεσθαι ἑκατέρους. Ἐν τῷ πολέμῳ οὐκ ἐπὶ πλείστον ταῖς καταδρομαῖς ληϊζόμενοι, ἀλλ' ὅσον ἐς ἀφορμὴν τῶν ἐπιτηθειῶν ἀγαπῶντες τὴν ἀθροισιν, μέχρι τῆς γενομένης μάχης ἡσυχίᾳ τὸν καιρὸν διετρίβομεν, ὡς τοῖς ἐπιούσιν ὁμῖν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ δυνάμει τὸ καθ' αὐτοὺς ἀντιθέξαντες ¹⁵. Ὁ δὲ καὶ νῦν ποιεῖν παρεσκευάσμεθα, καὶ τὸ τε ὑμέτερον πρὸς πάντα κίνδυνον ἐκ τούτου ἀδείεστερον ἔξει, καὶ τῶν μεγίστων στρατοπέδων συνελθόντων οὐδ' ἤτισσόν ¹⁶ ἑτέρα χεὶρ ἀξιόμαχος ἡμῖν νομισθήσεται. Εἰ δὲ τις τῇ εὐτυχίᾳ τοῦ πολέμου ἐπαρῶμενος ὀλιγωρῶς ἴσται πρὸς τὴν σύμβασιν, γνώσκω οὐ βεβαίῳ πράγματι θρασυνομένος, καὶ ὅτι ἐπὶ παντὶ φέρον ¹⁷ τῆς δοκῶσης εὐπραγίας ἤτηθίνας καὶ πρὸς τὴν παρούσαν τῆς τύχης ἀμῆν ἀπαλίναντας; τῶν ἀμεινῶνων ἐξηρηθεῖσαι μόνων ἐλαίων, καὶ ὑπὸ τοιαύταις ἀνομίαις ¹⁸ τῆς τε πρὸς ἑστέρον μεταβολῆς ὑπεριβεῖν καὶ συμμαχίαν εὐκαιρὸν διδομένην παραιτήσασθαι. Περύκασσι τε αἱ μείζους στρατιαί, παρὰ μὲν τὴν πρώτην θάρσει οἰκείας δυνάμειος ἐπαίρόμεναι καὶ ἐλαχίστη προμηθεῖα χροῦμεναι, σὺν καταφρονήσει τῶν ἀντικλεμούντων ἐπὶ τὰς μάχας πορεύεσθαι καὶ κατὰ τὸ ἀφύλακτον ἄς ἐπὶ πολὺ τὸ ἤττον ἔχειν, αἱ δὲ τῷ αἰφνιδίῳ καὶ παρ' ἐλπίδα χωρήσαντι ¹⁹, λογισμῶ τε ἀσφαλεῖ καὶ πρῶσις δυνάμειος βεβαίως χρῆσάμεναι, δυσμαχῶτατοι τοῖς ἀντιπάλοις γίνεσθαι. Σὺν δὲ τοιαύτῃ ἐλπίδι καὶ ἡμεῖς διχῆ τὴν δύναμιν διελόντες τὸ πρῶτον, καὶ ²⁰ ἐν τῷ ποταμῷ τὰ πολλὰ τύχη μᾶλλον ἢ ἀρετῇ ὑμετέρᾳ σφαλίντες, οὐκ ἀπροσδόκητοί ἴσμεν, ἀλλὰ νῦν, ἅμα τῷ τοῦ μέλλοντος προμηθεῖ, οὐχ ὑπόστατοι ὁμῖν γενέσθαι. Κράτιστον δὲ

animos nostros abiecit et percussit, aut quia destituti copiis et viribus sumus, aut rei militaris imperiti, infirmitatem nostram honesto pretexto tegentes neque quidquam nisi utilitatem nostram spectantes, ad pacem festinamus. Sed multæ nobis adhuc suppetunt ad bellum gerendum facultates, sive multitudinem militum, sive viribus opus est. Nam et minima nostri parte urbes ad Istrum sitas invadentes, parum abfuit, quin omnem Italiam ceperimus. Quadraginta equitum millia in pugnam educimus, quæ non ex convenis aut imbecillis, sed ex Juthungis pure constant, quorum in equestri prælio magna fama est. Peditum autem duplicem equitatus numerum producimus, in his quoque nulla peregrinorum admistione invictum agminis eorum robur deminuentes. Itaque quanquam hujusmodi apparatu ad dimicandum instructi, minime tamen de eventu decertandum esse duximus. Non autem quia victi sumus, sed propter eventuum incertitudinem, pacem bello præponimus, præsertim cum vos quoque, data occasione, ad componendas similitates cum Juthungis propensos esse suspicemur, quoniam aliqua inter utramque gentem antiqua et inveterata ad quietem mutuo colendam fides exstat. Quamobrem oportet inconsiderate susceptum hoc tempore dissidium deponere, et ad antiquam concordiam, quæ est utrisque utilior, redire. Et in ipso bello quidem non admodum crebras incursiones facientes prædas egimus, necessarias res comparare qua occasio tulit studentes, cæteroque usque ad hanc proximam pugnam ⁹ in otio et quiete tempus contrivimus, et quando hostes vestri in vos irruerunt, contra ipsos unam eam vestro exercitu in acie stetimus. Quod et adhuc nunc facere parati sumus, ut vestrum periculum levemus nostro, et tutius vobis ait. Nam conjunctis maximis nostris exercitibus, nulla alia manus par nobis in conserenda pugna censebitur. Sin autem quis prospero rerum in bello successu elatus contemnit et alienus est a pœce: scias, se haud satis firma et stabili re inniti, sed in summum discrimen adduci, quicumque secundæ fortunæ specie victus et præsentī felicitati confusus sola meliorum successuum spe nitatur, qui que in ea animi immoderata elatione ad mutationem rerum non advertat et suppetias opportune sibi oblatas respnat. Ex quo fere ita comparatum est, ut propriarum virium fiducia, præcipue majores copiarum fretæ, minima providentia in rebus suis utentes, ad pugnandum accedant et hostes contemptui habeant, a quibus minime sibi caventes superantur. Quæ vero in repentinis et insperatis casibus consilio tuto et virium præstantia cum firmitudine utuntur, magna cum difficultate ab hostibus expugnari possunt. Hujus rei fiducia, quamvis, acie bipartita

VARIÆ LECTIONES.

⁹ ἡμῖν ed. Par., ὁμῖν ed. H. ¹⁰ σκευόμεν Vat., κατασκευόμεν vulg. ¹¹ πλήθους H. mg., πλεῖθος ed. ¹² ἰππομαχίῳ Vat. ¹³ ἀνανταγώνιστον] ἀνταγώνιστον vulg. ¹⁴ Fort. ἀντιτάζοντες N. ¹⁵ οὐδ' ἤτισσόν ed. Par., οὐδ' εἰ τις σὺν ed. H. ¹⁶ φέρον] σφαλέρῳ N. ¹⁷ Fort. ἀνομίαις B. ¹⁸ F. excidit διδραχθεῖσαι post χωρήσαντι N. ¹⁹ καὶ] καὶ ἐν γῆ καὶ N.

ad fluvium, fortuna potius, quam vestra virtute nobis cladem intuleritis, laud spe destituti sumus, diligentiore posthac nostris rebus cautione adhibita, fore, ut nos sustinere minime valeatis. Itaque potius est, ut vos commoda, quæ ex pace proveniunt, percipiatis, et junctis nobiscum bellicis viribus, nostris auxiliis confirmati, superiores vestris hostibus, si qui vos adoriantur, evadatis. Quod si ita fieri debere judicaveritis, quod auri facti vel infecti vel etiam argenti a vobis antea nobis redibat, ad amicitiae confirmationem vos præstare æquum est. Si id denegaveritis, vos qua hostes ulciscemur, et quantum in nobis erit, bello persequemur. Ad hæc Romanorum imperator hæc dixit: « Siquidem aperte et dilucide vestram sententiam, exponentes, ea, de quibus lo-
gati estis, nos docuissetis, nobis, qui vestrum sermonem excepimus, ad eum minime dubia aut difficilis præbita esset responsio: sed quoniam ea, quæ dicta sunt, decorum quid et honestam præ se ferunt, re ipsa vero secus se habent, quum modo pacis mentionem facialis, modo rursus bellum minemini et intendatis, quorum utrumque in utroque confundere et involvere videmini, dubitationem nobis attulistis, cui primum debeamus respondere, ne in aliquo offendamus. Sed aliquid tamen etiam in præsentia considerare licet. **¶** Oportet enim, divisa duplici vestra oratione, in utramque partem occurrere. Si enim pure et sincerè pacem denuntiaretis, quid attinuit pecuniarum exactio-
nis meminisse, etiam si victoribus non satis constaret, an denegarent aut concederent, quod ab illis petitur? Si vero pacem commodis vestris et expectatis belli lucris obesse opinamini, et quamquam victi quasi tributa a nobis petitis, nihil magis nos amplecti et persequi, quam voluptatem ex otio, quod pax tribuit, existimantes: eandem vos quam antea superbiam ostenditis tantumque abestis, ut beneficii loco belli cessationem habeatis, ut etiam mercedem pacis postuletis, et venalem, non spontaneam adhortationem ad amicitiam, quam nunc proponitis, faciatis. Non enim nos tanquam bellorum rudes et imperitos magnitudine tantarum, quas vos faciatis, virium perterrefacietis. Neque vero spoliis Italicarum opum onusti impune domum revertetis: vestræ pedestres copias nobis sunt notæ, neque equestres ignotæ, quibus quantum in nobis erit quacunque via resistemus. Audent enim cum securitate, recedimus cum providentia, et in omnibus rebus prudentia dace utentes, quæ plurimum valet, usu et rei militaris peritia præstamus. Vos cum ardore et promptitudine

Α τούτων εἵνεκα δι' εἰρήνης αἰρεῖσθαι ὄμνεις τὰς ἐκ τῆς ὁμονοίας ὠφελείας καὶ τὰ²⁰ τοῦ πολέμου πρᾶγματα οὖν ἡμῖν τίθεσθαι, τῇ τε παρ' ἡμῖν συμμαχίᾳ βρωθέντας πλέον ἔχειν πρὸς τοὺς ἐπιόντας. Εἰ δὲ ταῦτα ποιεῖν ὧδε κρίνετε, ὑπάρχειν ἡμῖν δίκαιον καὶ ὅσα ἐν χρυσοῦ ἀσκήμου τε καὶ ἐπιστήμου ἴδεται καὶ ἀργύρου παρ' ὁμῶν ἑφοῖτα ἐπὶ φιλίας βεβαιήτητι. Ἀπεικαμένων γάρ, ὅσα ἐχθρῶν ἀμυνόμενοι, κατ'ὅτι δυνατὸν πολεμήσομεν²¹. » Πρὸς ταῦτα ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐλεξεν ὧδε· « Εἰ μὲν²² ἐς ἀφανῆ καθέντες τὴν γνώμην ὁμῶν, περὶ ὧν προεσεύσθε, ἰδιδάσκατε, οὐδ' ἡμῖν τοῖς ἐκβεβαμένοις τὴν λόγι χαλεπὴν παρῆχετε²³ ἂν τὴν ἀπόκρισιν. Ἐπὶ δὲ τὰ εἰρημῆνα ἐς μὲν εὐπρέπειαν σύγκειται, ἐργῶ δὲ ἐναντίας ἔχει, πῆ μὲν εἰρήνης μνημονουόντων, ἐπὶ δ' αὖθις πόλεμον ἐπανατεινομένων ὁμῶν, ὧν συγγεῖν ἰοίκατε ἐκότερον ἐκ θετέρου, ἀμφίβολον καὶ ἡμῖν καθίσταται πρὸς ὃ τι χρῆ πρώτων ἀποκριναμένους μὴ ἀμαρτάνειν. Ἀλείπειται δὲ τι καὶ ἐκ τῶν παρόντων βουλευσασθαι· χρῆ γάρ τῷ διττῷ τούτῳ λόγῳ²⁴ διελέοντας ἀπαντᾶν πρὸς ἑμῶν. Εἰ μὲν γὰρ καθαρῶς εἰρήνην ἐπαγγέλλασθε, τί δεῖ μεμνησθαι χρημάτων αἰτήσεως; καίτοι κἀν τούτῳ οὐ οὖν τῷ προεῖρη ἢ βουλῇ τοῖς νενικηκόσιν πρὸς τὴν ἔρηνησιν ἢ τὴν καταίνεσιν²⁵. Εἰ δὲ ἐπισκοπεῖν²⁶ ὁμῖν πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τὰς ἐκ τοῦ πολέμου πλεονεξίας ἡγήσθε τὴν σύμβασιν, καὶ ἠτηθέντες ὥσπερ διατρεῖς παρ' ἡμῶν ἀκαιεῖσόντες ἤκατε, τῆς βραχυῆσος εἰ τερπνὸν, ὅσον εἰρήνην διδῶσιν, ἐκ παντὸς μεταδώσειν ἡμᾶς νομίζοντες, ἔχεσθε τῆς ὁμοίας τῇ²⁷ πρέθεν ἐπιχειρήσεως, μὴ²⁸ εἰς²⁹ εὐεργεσίας λόγον³⁰ προῖσχύμενοι³¹ τοῦ πολέμου τὴν κατάλυσιν αἰτεῖται μισθὸν τῆς συγχωρήσεως, ὧνησῆν καὶ οὐκ ἐθελούσιον παρούμενοι τὴν παρούσων ἐς τὴν φιλίαν πρόσκλησιν. Οὐ γὰρ δὴ πολέμων ἀπειρους ὄντας ἡμῶν τῷ κλήθει τῆς πολλὰ δὴ χρομπαθείσης· ὅψ' ὁμῶν δυνάμεισ ἐκπλήξετε· οὐδὲ πλοῦτον³² λαφύρων Ἰταλικῶν ἐπιχομιζόμενοι³³, ἀδεῶς ἐπ' εἰκου κομῶσθε· ἀλλὰ δῆλαι μὲν ὁμῶν αἰ περὶ παρασκευῆσ, οὐκ ἀδηλοὶ δὲ αἰ τῶν ἱππέων, πρὸς ἃς ἐς τρόπον³⁴ τὸν δυνατὸν ἀντιστησόμεθα. Τολμῶμέν τε γὰρ μετ' ἀσφαλείας, καὶ ἀναχωροῦμεν οὖν προμηθεῖσ, ὅσ' δὴ λογισμῶ ἡγεμόνι ἐς πάντα χρώμενοι, οἷς ἡ λογῆς βεβαιότητι, καὶ ἐμπειρίαν πολεμικῶν ἐργῶν θεωρόντως ἔχοντες. Ὑμεῖσ δὲ μετὰ τε τοῦ προχείρου ἔπιτε³⁵, καὶ διαμαρτάνοντες τῶν ἐργῶν διὰ τὸ μὴ προσκίψασθαι ἐφ' ἃ δεῖ ἀλθεῖν, περὶ τὴν βιάσιν τοῦ προπετῶς φερόμενοι μεταγινώσκετε. Τοῖς γὰρ ζῆσει ἐς τὰς πράξεις μὴ³⁶ συμφορομένους ἀνάγκη τοῦ βελτιστοῦ ἀμαρτάνειν. Καὶ ταχέαι μὲν ὁμῶν αἰ ἐπιχειρήσεις, δι' ὀλίγου δὲ αἰ μεταμείλει. Καὶ τὸ σύμπαν, κατὰ τὸ εἶδος, θαύματος ἀπήλλαται,

VARIÆ LECTIONES.

²⁰ τὰ add. N. ²¹ πολεμήσομεν H., πολεμησόμενοι vel πολεμισόμενοι codd. ²² μὲν] imo μὲν μὴ B. ²³ παρῆχετε' ἂν τὴν N., παρῆχε ταύτην vulg. ²⁴ τῷ διττῷ τούτῳ λόγῳ vulg. ²⁵ καταίνεσιν] κατάνευσιν codd. Cantocl., κατίνεσιν edd. ²⁶ ἐπισκοπεῖν] F. ἔτι σκοπεῖν B., ἐπισκοπεῖν Cl. ²⁷ τῇ B., τῆς vulg. ²⁸ μὴ εἰ, — λόγον Valesius, μηδεὶς — λόγον vulg. ²⁹ προῖσχύμενος H. mg. ³⁰ ἐθελούσιον N., ἐθελούσιν vulg. ³¹ πλοῦτον H. ³² ἐπιχομπαζόμενοι N. ³³ τρόπου vulg. ³⁴ ἔπιτε B., ἐπίτε vulg. ³⁵ μὴ om. ed. p.
 laud dubie locus corruptus est.

ἰκτικῆς ἐκπέμπει ἐπὶ Ἰταλίαν. Καὶ διαλιπὼν οὐ μάλ' αὐτὸν τῆν τε ἀμφ' αὐτὸν τάξιν ἰταρικὴν, καὶ ὄση δορυφορία τοῦ ἀρχοντος, τῶν τε συμμάχων ὅσοι ἦσαν Βανδήλων, καὶ τοὺς ὁμηρεύειν αὐτῷ δοθέντας παῖδας ἐπαγόμενος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Ἰταλίαν ἐξήλαυε σπουδῇ διὰ τὴν τῶν Ἰουθούγγων αὐθις παρουσίαν.

A rator, præmissa majore parte suarum copiarum, sive pedestrium, sive equestrium, non longo post est eas subsecutus intervallo, et secum cohortem auxiliariorum retinens, omnes haestatos qui ejus custodiam agebant, una cum Vandalis, quotquot illi auxiliarii aderant, et pueris, qui illi obsides dati erant, magna celeritate in Italiam contendit, in quam Juthungi denuo irruerant.

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

THE META ΔΕΞΙΠΠΟΝ ΝΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

E NOVA EDITIONE HISTORIÆ

EUNAPII SARDIANI

QUA DEXIPPUM CONTINUAVIT

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM

AD ROMANOS.

A PROLEGOMENIS. — 1. Julianus pacem inivit cum victis Chamavis, obside retento filio regis captivo. 2. Badomarius, Germanorum princeps, captivos Romanorum Juliano restituere recusat. 3. Eunapius rhetor, legatus Lydorum, benignè ab imperatore exceptus. 4. Valentinianus in Bithynia imperator salutatus. 5. Belli Gothici sub Valente initia. 6. Gothi in fines Romanos Valentis jussu admissi, ruptis foederibus Thraciam late vastant. 7. Conjuratio principum Gothorum, Theodosio regnante, a Fravitta suppressa.

α. Ὅτι τοῦ Ἰουλιανοῦ ἐς τὴν πολεμίαν χωροῦν-
τες, καὶ τῶν Χαμάδων ἰκετευόντων φείδεσθαι καὶ
ταῦτα ὡς οἰκείας, ὁ Ἰουλιανὸς συνεχώρει, καὶ τὸν
βασιλεῖα σφῶν προελθεῖν κελεύσας, ἐπειθὴ προῆλθε
καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ εἶδεν ἰσθηκῶτα, ἐπιβάς πλοίου,
ὃ πλοῖον οὖν ἔχων τοξόματος, ἐρμηνέα ἔχων
διλέγετο τοῖς Βαρβάροις. Ἐκείνων δὲ πάντα ποιεῖν
ὄντων ἐτοιμῶν, ὁρῶν εὐπρόσωπόν τε ἄμα καὶ ἀναγ-
καίαν αὐτῷ τὴν εἰρήνην (Χαμάδων γὰρ μὴ βουλο-
μένων ἀδύνατόν ἐστι τὴν τῆς Βρετανικῆς νήσου σιτο-
πομπὴν ἐπὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ φρούρια διαπέμπεσθαι),
καμπτόμενος ὑπὸ τῆς χρείας χαρίζεται τὴν εἰρήνην,
καὶ ὁμηρα ἦτε λαθεῖν πιστεως ἐνεκεν. Τῶν δὲ ἰκα-
νῶς εἶναι αἰχμαλώτους λεγόντων, ἐκείνους ἔφη τὸν
πόλεμον αὐτῷ δεδωκέναι· καθ' ὁμολογίαν γὰρ μὴ

1. (A. C. 358, Ind. 1. Const. I. 22, Julian. C. 4)
15 Cum Julianus in terram hostilem irrupisset, et
Chamavi supplicarent, ut genti, tanquam quæ sua
esset, parceret, assensus est, et eorum regem ad
se venire jussit. Ut venit et eum ad ripam stan-
tionem vidit, navem ascendens (erat autem navis
extra telli jactum), per interpretem cum Barbaris
dixerunt: cum vero illi parati essent imperata fa-
cere, et videret pacem peropportunam esse et neces-
sariam, (etenim Chamavis invitis, e Britannia insula
Romanis coloniis commeatu immitti nequeunt), uti-
litate abductus, pacem indulsit, et sibi firmandæ gra-
tia obsides petiit. Cum dicerent, idoneos esse eos, qui
in bello capti erant: hos bellum dixit sibi tradidisse,
ex foedere minime sumpsisse; nunc autem nobilio-

VARIÆ LECTIONES.

α. τὸ πλοῖον οὖν] καὶ τὸ πλοῖον ἐκτὸς Ν.

ΠΑΓΓΡΟΤ. GR. CXIII.

quibus non levia commoda, sed laboribus longe
 majora comparantur. Nam vulgus vestrum neque
 corporis neque animi viribus pollet. Inclusi enim
 inter Rhodanum et nostros fines alimenterum pe-
 nuria aliisque incommodis laborans, multis malis
 hoc ipso tempore premitur, aliis mox premetur.
 Fractum et debilitatum, quia sine intermissione
 laborat, minus audet et timidius est. Itaque diutur-
 noris tum studii tum operæ nescium sese nobis sine
 proelio præbebit paratum subire, quidquid de eo sta-

tuere voluerimus : ex quo omnes vestræ res in apertum discrimen adducuntur. Tota autem vestra
 pacis petitio nihil est nisi decorum timoris prætextum, quo metum vestram tegere cupitis. Quam
 cur accipiamus, data nobis occasione vos undique ab reditu exclusos et quasi intra claustra coercitos
 12 bene aut male habendi, utcunque nobis pro animi nostri erga vos affecta videbitur ? His ab
 imperatore dictis, Juthungi valde sunt consternati, cumque minime negotium, ut speraverant, conse-
 cissent, sed omnino fœderis repulsam tulissent, ad sua redierunt.

2. (A. C. 271, Aurel. I. 2.) Sub Aureliano Van-
 dali a Romanis acte superati sunt. Itaque legatio-
 nem ad Romanos decreverunt, quæ de bello paci-
 ficatione finiendo ageret. Et cum multa inter se
 imperator et barbari disseruissent, solutum est
 colloquium. Postridie multitudo militum Romano-
 rum rursus convenit, et cum eos imperator inter-
 rogasset, quid illis optimum esse videretur, cum
 statuerent præsentem prosperitatem tueri et rerum,
 quibus potiebantur, fruitioni prospicere oportere,
 suam de ea re voluntatem voce significaverunt et
 universi in sententiam finiendi belli ierunt. Sic
 igitur inter illos convenit. Itaque Barbarorum
 reges et principes venerunt, et ut illis erat præ-
 ceptum, ex suis obsides qui non in secundis parti-
 tibus fortunæ et dignitatis hærebant, dederunt ;
 uterque enim rex et proximi dignitate una cum
 ipsis sine mora filios suos pro obsidibus tradide-
 runt. His legibus ad pacta et conventiones ventum
 est, et fœdera sunt inita : Vandali Romanis duo
 mille equites auxiliarios ex fœdere suppeditabant,
 quorum nonnulli ex tota exercitus multitudine de-
 lecti et in belli societatem ascripti, alii sponta-
 neam militiam subeuntes nomina dederunt. Reli-
 quus Vandalorum exercitus, salvus et incolumis
 conservatus, Romanorum imperatore vitæ neces-
 saria usque ad Istrum iis præbente, domum rediit.
 Sed quicumque ab exercitu violatis fœderibus, ad
 prædandum et rapinas faciendas longius excesser-
 rant, omnes a duce exterarum copiarum (erant au-
 tem non miuus quam quingenti) sunt cæsi et pe-
 rempti. Hi enim specie amicitiae, fiducia pacis cum
 Romanis factæ elati, nullo servato ordine, venia a
 suo duce impetrata, in repentinas quasdam incur-
 siones eruperant et non pauca regionum loca, qua
 iter habuerant, vastaverant et damnis affecerant.
 At ille, qui tantum facinus admisit, est ab eorum
 rege jactis confectus. Reliqui Vandalorum separati
 danos suas repetierunt. Romanorum vero impe-

A τοῦ φόβου σύγκριται, ὅπως ἂν τὸ σφέτερον ἐπὶ
 ἐπιπλοῦσθαι. Ἦν τί δεῖ προσέσθαι⁶⁰, καλῶς ὑπάρ-
 χον πανταχῶθεν ἀποκλεισθεῖσιν ὑμῖν τῆς οἰκίας πο-
 ρείας καὶ οἷον εἰσω πολῶν ἀπειλημμένοις χρῆσθαι ἐν
 τε καὶ μὴ, ὅπως ἂν ἔχωμεν πρὸς ὁμᾶς διανοίας ;
 Ἐπὶ τούτοις λεχθεῖσιν ἐκ τοῦ βασιλέως καταπλάγγ-
 σάν τε Ἰουδοῦργοι· καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς κατὰ⁶¹
 τὰς ἐλπίδας ἐπράττετο, παντελῶς τῶν σπονδῶν
 ἀπογνώσει ἐχόμενοι παρὰ τοὺς σφετέρους ἀπεχόρη-
 σαν.

B β'. Ὅτι ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ οἱ Βανδῆλοι κατὰ κράτος
 ἠττηθέντες παρὰ Ῥωμαίων πρεσβεῖαν ἐποίησαντο
 πρὸς Ῥωμαίους περὶ διαλύσεως πολέμου καὶ συμ-
 βάσεως. Καὶ πολλὰ ἀναμεταξὺ εἰπόντων ἀλλήλων,
 τοῦ τε βασιλέως καὶ τῶν βαρβάρων, διελύθη μὲν ὁ
 σύλλογος, τῇ δὲ ὑστεραῖα τό τε πλῆθος τῶν Ῥωμαίων
 στρατιωτῶν αὐθις ἠθροίσθη, καὶ ἐρομένου βασιλέως,
 ὃ τί σφίσι περὶ τῶν παρόντων ἔρων⁶² εἶναι δοκᾷ,
 κρῖνοντες τὴν εὐτυχίαν τὴν ὑπάρχουσαν προμηθεῖα
 τῆς ὑπὲρ τῶν ὄντων ἀσφαλείας διασώσασθαι, καὶ
 βῶθ τὸ βουλούμενον σημαίνοντες, σύμπαντες ἐς τὴν
 κατάλυσιν τοῦ πολέμου ἐχώρησαν. Καὶ οἷδε μὲν ὡς
 συνηρέθησαν γνώμη· οἱ δὲ τῶν Βαρβάρων βασιλεῖς
 καὶ ἄρχοντες, ἤκοντες καθότι σφίσι προσηρημένοι,
 ἔδσαν ὁμήρους σφῶν αὐτῶν, οὐ τὰ δεύτερα ἀξιώσεως
 καὶ τύχης. Οἱ τε γὰρ βασιλεῖς τοῖς παῖδας ἐκείτοις
 C διδόντες ἐς τὴν ὁμηρείαν, ἐννοιάσαντες⁶³ οὐδὲν, καὶ
 ἕτεροι ἅμα αὐτοῖς οὐ μάλιστ' ἀξιώσεως. Καὶ
 ἐπὶ τούτοις ἐχώρησάν τε πρὸς σύμβασιν, καὶ εἰ
 σπονδαὶ ἐγένοντο. Συνεμάχουν δὲ ἀπὸ τῆσδε Ῥω-
 μαίους⁶⁴ Βανδῆλων ἑκατὲς εἰς δισχιλίους, οἱ μάλιστα
 αἰρετοὶ ἐκ τοῦ πλῆθους ἐς τὴν συμμαχίαν καταλε-
 χθέντες, οἱ δὲ καὶ ἐθέλοντες ἐκούσιον στρατιάν ὑπε-
 δοῦμενοι⁶⁵. Ὁ δὲ λοιπὸς Βανδῆλων ὄμιλος ἐπ' οἴκῳ
 ἐκομίζετο, παρέχοντος τοῦ Ῥωμαίων ἄρχοντος ; ἔγο-
 ρᾶν ἔσται ἐπὶ τὸν Ἰστρον. Καὶ τὸ μὲν πλείστον αὐ-
 τοῦ ἀπαθὲς διεσώθη· ὅσοι δὲ παραδόσει τῶν σπον-
 δῶν ἐπὶ λείας συλλογῆν ἀφθόνως ἀπασκεδάσθησαν,
 ἀνῆρέθησαν σύμπαντες ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῶν ξινη-
 κῶν στρατοπέδων, οὐ μείους γενόμενοι πανταχοῦσιν.
 D Οἷα⁶⁶ γὰρ δὴ διὰ φιλίας τῆς χώρας πορευόμενοι,
 καὶ θάρσει τῆς γενομένης πρὸς Ῥωμαίους εἰρήνης
 ἐπαρθέντες, τῆς πάσης τάξεως προεξείροντες κατὰ
 τινὰς αἰφνιδίους ἐπιδρομὰς προσέβαλλον γνώμη τοῦ
 ἄρχοντος, καὶ οὐκ ὀλίγα τῆς χώρας ἐκακούργουν.
 Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο τὸν ἐργασάμενον παρὰ τῶν βασι-
 λεῖ κατατοξευθῆναι. Οἱ δὲ λοιποὶ Βανδῆλων διεσπ-
 δάσθησαν καὶ ἀπενόστησαν ἐπ' οἴκου. Βασιλεὺς δὲ
 Ῥωμαίων τὴν πλείστην δυνάμει τῆς πατρικῆς καὶ

VARIÆ LECTIONES.

⁶⁰ Ἦν τί δεῖ προσέσθαι B., Ἦν τί δεῖ προσέσθε vulg. ⁶¹ κατὰ add. N. ⁶² ἔρων B., λαῶν vulg. ⁶³ ἐν-
 νοιάσαντες, vulg. ⁶⁴ Ῥωμαίους H., Ῥωμαίων codd. ⁶⁵ ὑποδοῦμενοι ed. R., ἀποδοῦμενοι codd. ⁶⁶ οἷα
 B., οἱ vulg.

ἱππικῆς ἐκπέμπει ἐπὶ Ἰταλίᾳ. Καὶ διαλιπὼν οὐ μάλᾳ συχνῶν ἡμερῶν, τὴν τε ἀμφ' αὐτὸν τάξιν ἑταιρικὴν, καὶ ὅση δορυφορία τοῦ ἀρχοντος, τῶν τε συμμάχων ὅσοι ἦσαν Βανθῆλων, καὶ τοὺς ὀμηραῖεῖν αὐτῷ δοθέντας παῖδας ἐπαγόμενος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Ἰταλίᾳ ἐξήλαυε σπουδῆ διὰ τῶν Ἰουδοῦγγων αὐθις παρούσιαν.

rator, præmissa majore parte suarum copiarum, sive pedestriam, sive equestriam, non longo post est eas subsecutus intervallo, et secum cohortem auxiliariorum retinens, omnes hastatos qui ejus custodiam agebant, una cum Vandalis, quotquot illi auxiliarii aderant, et pueris, qui illi obsides dati erant, magna celeritate in Italiam contendit, in quam Juthungi denuo irruerant.

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

THE META ΔΕΞΙΠΠΟΝ ΝΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

E NOVA EDITIONE HISTORIÆ

EUNAPII SARDIANI

QUA DEXIPPUM CONTINUAVIT

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM

AD ROMANOS.

Ληστικόν. — 1. Julianus pacem init cum victis Chamavis, obside retento filio regis captivo. 2. Badomarius, Germanorum princeps, captivos Romanorum Juliano restituere recusat. 3. Eunapius rhetor, legatus Lydorum, benigne ab imperatore exceptus. 4. Valentinianus in Bithynia imperator salutatus. 5. Belli Gothici sub Valente initus. 6. Gothi in fines Romanos Valentis jussu admissi, ruptis federibus Thraciam late vastant. 7. Conjuratio principum Gothorum, Theodosio regnante, a Fravilla suppressa.

α'. Ὅτι τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔς τὴν πολέμιαν χωρῶν-
τες, καὶ τῶν Χαμάδων ἱκετεύοντων φείδασθαι καὶ
ἐαυτῆς ὡς οἰκείας, ὁ Ἰουλιανὸς συνεχώρει, καὶ τὸν
βασιλέα σφῶν προελθεῖν κελεύσας, ἐπειδὴ προῆλθε
καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης εἶδεν ἐστηκότα, ἐπιβὰς πλοῖον,
τὸ πλοῖον οὖν⁶⁶ ἔχων τοξεύματος, ἄρμηνα ἔχων
διελίγετο τοῖς Βαρβάροις. Ἐκείνων δὲ πάντα ποιεῖν
ὄντων ἐτοίμων, ὄρων εὐπρόσωπόν τε ἅμα καὶ ἀναγ-
καίαν αὐτῷ τὴν εἰρήνην (Χαμάδων γὰρ μὴ βουλο-
μένων ἀδύνατόν ἐστι τὴν τῆς Βρετανικῆς νήσου σιτο-
πομπίαν ἐπὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ φρούρια διαπέμπεσθαι),
καμπτόμενος ὑπὸ τῆς χρείας χαρίζεται τὴν εἰρήνην,
καὶ ὀμηρα ἦτε λαβεῖν πίστεως ἐνεκεν. Τῶν δὲ ἱκα-
νοὺς εἶναι αἰχμαλώτους λεγόντων, ἐκείνους εἶπε τὸν
πόλεμον αὐτῷ δεδωκέναι· καθ' ὁμολογίαν γὰρ μὴ

1. (A. C. 358, ind. 1. Const. I. 22, Julian. C. 4)
15 Cum Julianus in terram hostilem irrupisset, et
Chamavi supplicarent, ut genti, tanquam quæ sua
esset, parceret, assensus est, et eorum regem ad
se venire jussit. Ut venit et eum ad ripam stan-
tiam vidit, navem ascendens (erat autem navis
extra telli jactum), per interpretem cum Barbaris
dixerunt: cum vero illi parati essent imperata fa-
cere, et videret pacem peropportunam esse et neces-
sariam, (etenim Chamavis invitis, e Britannia insula
Romanis coloniis commeatu immitti nequeunt), uti-
litate abductus, pacem indulgit, et fidei firmandæ gra-
tia obsides petiit. Cum dicerent, idoneos esse eos, qui
in bello capti erant: hos bellum dixit sibi tradidisse,
ex facere minime sumpsisse; nunc autem nobilio-

VARIÆ LECTIONES.

⁶⁶ τὸ πλοῖον οὖν] καὶ τὸ πλοῖον ἐκτὸς N.

res postulare, nisi quid doli in pace convenienda excogitarent. Cum supplices orarent et eum obtestarentur, ut palam faceret, quos vellet: iterum cum his sermone congregiēns, ipsorum regis filium petit, quem captivum in sua potestate habebat, singens tanquam non haberet. Ad quæ Barbarorum rex et Barbari, ad pedes jacentes, fletu largo et **16** ejulatu usi, precibus contenderunt, ne quid impetraret, quod præstare nequirent. Nec enim se posse eos, qui periissent, in vitam revocare, et eos, qui mortui essent, obsides dare. Siletio facto, Barbarorum rex voce quam maxima potuit exclamavit: « Utinam viveret filius meus, ut tibi traditus obses, o Caesar, feliciorē regno meo apud te servitutem serviret. Sed tuis armis occidit, fortasse eilam a vobis non cognitus. Belli enim periculis suum corpus juvenis objecit, quem idoneum pacis vadem censes et tu nunc eum, o imperator, tanquam vivat, exproscia. Ego vero miser nunc primum lamentari incipio, quātoquidem qualem non habeam, nunc demum intelligo. Filium enim unicum lugens, et pacem communem una cum filio perdidit. Si meas miseras tantas esse, quantæ sunt, credideris, id consolatōis habebit dolor, quod pro omnium salute hunc casum subierim: sin fidem adrogaris, et pater infelix, et rex conspiciat. Nam non solum aliis mea mala commiserationem non movebunt, quæ omnibus debetur ejusmodi doloribus afflicti; sed accedent etiam publicæ calamitates: neque ceteros a miseriis defendam, sed communicabo meas cum multis, in hoc tantum regia potestate fruens quod mihi soli non licet infelicem esse. » Hæc ubi imperator audivit, apud animum suum summo mœrore est affectus, et eorum, quæ dicta erant, commiseratione punctus tenere illacrymavit. Et quemadmodum in comœdiis, quando res involvitur et perplexæ, ad ambigua et explicatu difficilia vergunt, deus qui vocatur ex machina in medium trahitur, qui omnia componit et tristia lætis mutat: ita Julianus, ubi res in magna difficultate versabantur, cum omnes cum fletu pacem peterent, neque obsidem, quem peteret, se habere testarentur, in medium adolescentem adductum omnium conspectui atque oculis subiecit, regio apud se educatum. Cumque eum disserere cum patre quæ volebat jussisset, ad ea, quæ deinceps agenda erant advertit. Quæ sunt consecuta, his consentaneæ fuerunt. Non protulit sol diem qualis illa fuit, quam tunc videre et intueri his, qui aderant, licuit. Barbari enim a mœrore et lamentis stupore et admiratione correpti immobiles et fixi steterunt, tanquam Julianus illis exhibuisset non adolescentem, sed falsam imaginem adolescentis. At imperator, ubi silentium altius, quam in mysteriis solitum, factum erat, graviter in medio loquens: **17** « Hunc qui-

λαβεῖν· νυνὶ δὲ ζητεῖν παρ' αὐτῶν τοὺς ἀρίστους, εἰ μὴ τεχνάζουσι περὶ τὴν εἰρήνην. Τῶν δὲ ἰκατευντων καὶ ἀξιούτων εἰπεῖν οὐδὲ βούλεται, μεταλαβῶν αὐθις τὸν τοῦ βασιλέως αὐτῶν αἰτεῖται παῖδα, κιατόμενος, ὃν εἶχεν αἰχμάλωτον, ὡσπερ οὐκ ἔχων. Ἐνταῦθα δὲ τε βασιλεὺς αὐτῶν καὶ οἱ Βάρβαροι κρηναὶς ἔκταθέντες, οἰμωγῇ τε ἀφθόνῳ καὶ ὀλοφύροι προσεκέχρηντο, δεόμενοι μηδὲν ἀδύνατον ἐπιτάττεισθαι· ἀδύνατον δὲ αὐτοῖς εἶναι καὶ τοὺς πεσόντας ἀναστήσαι καὶ ὀμφρους δοῦναι τοὺς τετελευτηκότας. Γενομένης δὲ σιωπῆς, ὁ τῶν Βαρβάρων βασιλεὺς ἀναβοήσας μέγιστον ὄσον, « Εἶθε ἔξη μοι, ἔφη, ὁ παῖς, ἵνα σοι δοθεὶς ὄμηρος, ὡ Καῖσαρ, δουλείαν ἡτύχει τῆς ἐμῆς βασιλείας εὐδαιμονεστέραν. Ἄλλ' ὅπῃ σοῦ τέθνηκεν, ἀτυχήσας ἴσως καὶ τὸ ἀγνοηθῆναι. Πολέμῳ γὰρ ἐπίστευσε τὸ σῶμα νέος ὢν, ὃν σὺ μόνον ἀντάξιον εἰρήνης ὑπολαμβάνεις. Καὶ νῦν, ὦ βασιλεῦ, σὺ μὲν ἐξαιτεῖς ὡς ἔντα, ἐγὼ δ' ἀρχομαι θρηνεῖν, συνορῶν τίνα οὐκ ἔχω. Παῖδα γὰρ ὀδυρόμενος ἔνα, καὶ κοινὴν εἰρήνην τῷ παιδί συν- ἀπολώλεκα. Κἂν μὲν πιστεύσης τοῖς ἔμοῖς ἀτυχῆμασι, παραμυθίαν ἔχει μοι τὸ πάθος ὡς ὑπερ- ἀπάντων ἡτυχηκότι· ἂν δὲ ἀπιστήσης, καὶ πατὴρ ἀτυχῆς καὶ βασιλεὺς ὀφθῆσομαι. Τοῖς γὰρ ἔμοῖς κακοῖς οὐκ ἀκολουθήσει μὲν ὁ παρὰ τῶν ἄλλων ἔλεος, ὡσπερ ἅπασιν ὀφείλεται τοῖς ἐν τούτοις καθιστηκόσι, προσκείμεναι δὲ αἱ κοινὰ συμφορὰ. Καὶ οὐ παραιτήσομαι τοὺς ἄλλους ἀτυχῶν, ἀλλὰ κοινωνεῖν ἔμοι τῶν δεινῶν ἀναγκάσω, τοσοῦτον ἀπολαύων τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ὅσον ἀτυχεῖ μόνος μὴ δύνασθαι. Τούτων ἀκούων ὁ βασιλεὺς τῆς τε ψυχῆν ἔπαθε, καὶ τοῖς λεγομένοις εὐπιθῶς ἐξεδάκρυσε. Καὶ καθάπερ ἐν τοῖς δράμασι, ὅταν εἰς ἀπορον καὶ δόσλυτον αἱ τῶν ὑποκειμένων ἔργων πλοκαὶ τελευτήσωσιν, ὁ καλούμενος ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπεισόδιος εἰς μέσον ἔλκεται, πάντα συμπερι- νων καὶ καταστρέφων ἐπὶ τὸ σαφέστερον καὶ εὐπρι- τον· οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπὶ πράγμασιν ἀμυγχανοῖς καὶ δυσεξόδοις, μετ' οἰμωγῆς ἀπάντων τὴν μὲν εἰρή- νην αἰτούντων, τὸν δὲ ἐπιζητούμενον ὄμηρον ἀπαγορευόντων μὴ ἔχειν, τὸν τε νεανίσκον παραγεγῶν ἅπασιν ἰδαίξει βασιλικῶς παρ' αὐτοῦ διαιωόμενον, καὶ διαλαχθῆναι τῷ πατρὶ κελεύσας ὅσα ἐβούλετο, περιεσκόπει τὸ πραχθησόμενον. Τὰ δὲ ἐπὶ τούτοις ἦν ἄξια τούτων. Οὐκ ἔτεκεν ὁ ἥλιος τοιαύτην ἡμέ- ραν, ὅταν τότε ἔξῃν τοῖς παρούσιν ἔργῳ καὶ ἱστο- ρεῖν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ θεοῦ καὶ ἐρήμων ἐκλήθη- καὶ θάμβει συνδεθέντες ἐς τὸ ἀκίνητον ἐπάγγσαν, ὡσπερ Ἰουλιανοῦ θεῖξαντος αὐτοῖς οὐ τὸν νεανίσκον, ἀλλ' εἰδῶλον. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐπὶ ἡσυχίᾳ μυστηρίων ἀπάντων ἐγένετο σταθερωτέρα, βαρῶ φθεγγάμενος εἰς μέσον, « Τούτων, εἶπεν, ὁ μὲν ὑμέ- τερος, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, πόλεμος ἀπολώλεκε, θεὸς δὲ ἴσως καὶ τὸ Ῥωμαίων σέσωκε φίλάν-θρωπον. Ἐγὼ δὲ αὐτὸν ὄμηρον, οὐ παρ' ὀμῶν καθ'

VARIAE LECTIONES.

¹⁷ σοιοῦτος codj. N. ¹⁸ τοὺς ἄλλους ἀτυχῶν N., τοῖς ἄλλοις ἀτυχῶν vulg. ¹⁹ ἀναγκάσω N., ἀναγκάσει vulg. ²⁰ εὐπιθῶς Cantocl., ἀπαθῶς vulg. ²¹ ἀπάντων Boissonadus, ἀπαντῶν vulg. ²² θεῖξαντος, Com- melinus, πειζαντος cod., πορίζοντος vulg. ²³ σέσωκε B., δέδωκε vulg.

σαν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ πολέμου λαθόν καὶ τῶν ἄρκουμένων. Καὶ οὗτος μὲν οὐδενὸς ἀτυχῆ-
 ῖν καλλίστων ἐμοὶ ξυνών. Ὑμεῖς δὲ πειρώ-
 παραβαίνειν τὰς συνθήκας ἀποτεύξεσθε πάν-
 θημι δὲ οὐχ ὅτι κολάσομαι τὴν ἑμῆρον, ὅν
 ἐνέχυρον παρ' ὁμῶν εἰληφά τῆς εἰρήνης, ἀλλ'
 ἄς ἀπόδειξιν καθ' ὁμῶν ἔχω· δ⁶⁶ καὶ ἄλλως
 καὶ θεομισέ, τοὺς οὐδὲν ἀδικούντας ὑπὲρ
 κικόντων ἔδεικναι καὶ σπαράττειν, ὥσπερ τὰ
 τοὺς ἀπαντῶντας, ὅταν ὄφ' ἐτέρων διώκηται.
 ὅτι πρῶτον μὲν ἀρξέτε⁶⁷ χειρῶν ἀδικῶν, οὐ
 ν λειπρόσ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις, καὶν δοκῶσι
 ὁ βραχὺ καὶ παρὸν ἐπιτυχάνειν· δεύτερον
 πρὸς Ῥωμαίους ὁμῶν ὁ λόγος ἔσται καμὰ
 γοντα τοῦτων, ὅν οὐτε πολεμοῦντες οὐτε εἰ-
 αἰτούντες ἐνικήσατε. Ὁ Προβακύνησαν ἐπὶ
 ἑ ἀπαντες καὶ ἀνευφήμουν, θεὸν τινα ἐπὶ τοῖς
 ἡγούμενοι. Σπεισάμενος γοῦν καὶ τὴν τοῦ
 γάστρου μητέρα μόνον αἰτήσας, ἐκείτων ἄμο-
 των τε ἅμα καὶ δόντων, ἀνέζηυξεν ἐπὶ ται-
 πράξεσι, μετοπίωρου τε ἐσθηκότος καὶ χει-
 ῆδη συνισταμένου καὶ διαψύχοντος.

Ermones deum aliquem esse existimantes, illi
 et solam Nebigastii matrem petiit, quam
 tis, autumno ad finem vergente, et hieme
 Ὅτι Βαδομάριος τις δυνάμει· καὶ τὸ μὲν προσι-
 ῆρμανῶν, καὶ ἐς τοῦτο ὑπετέθητο μεγαλαυ-
 ῶστε ἐτύχανε μὲν ἑμῆρον τὸν ἑαυτοῦ δεδοκῶς
 ως ἂν ἀποδῶ τοὺς αἰχμαλώτους, οὗς ἐκ τῆς
 ἡμῆς εἶχε συνηρασμένους, τούτους δὲ οὐχ
 οὐς ἀπῆρει τὸν ἑμῆρον, πολλὰ ἀπειλῶν, εἰ μὴ
 Ἀποπέμπει δὴ τοῦτον Ἰουλιανὸς αὐτῷ, τσο-
 ἐπιθεῖ, ὡς οὐκ ἔστιν ἀξιώπιστον ἐν μισρά-
 πὲρ πολλῶν εὐγενεστέρων⁶⁸ ἑμῆραῦον παρ'
 ἀλλ' ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποδιδόναι προσι-
 οντας ἢ ἀδικούντα εἰδέναι. Ταῦτα ἔγραφε
 τὴν πρεσβείαν ἐστella. Καὶ αὐτὸς εἰπέτο
 εσθεῖα ἀπὸ Νεμέτων ἄρας ἐπὶ τὸν Ῥῆνον.
 τε ἦν πρὸς τοὺς Ῥαυράκοι, ὁ ἔστι φρούριον.

Ὅτι μετὰ τὴν Ἰουλιανῶς τῆς βασιλείας ἀνα-
 ἦν πρεσβεῖαι πανταχόθεν συνέβαινον, καὶ
 νοι πολλοὶ χρυσὸν [ὄ] αὐτῷ παρὰ τῶν ἐθνῶν
 μίζοντο. Ἐνταῦθα καὶ οἱ τὴν Ἰωνίαν οἰκούν-
 ῶν ὄρων ἐδεήθησαν, καὶ κλείθων καὶ⁶⁹
 ἰων⁷⁰. Λυδοὶ δὲ καὶ εὐχῆς κρείττον ἐπρα-
 ὑναπίου μὲν τοῦ ῥήτορος ὑπὲρ αὐτῶν πρε-
 πότ, εὐήμερήσαντος δὲ οὕτω κατὰ τὴν πρε-
 ῶστε καὶ δίκη τιλ παρμαχῆτω συνειπαίν,
 ολεθρὸς αὐτὸν ἐκέλευεν. Ὅ δὲ ἐνίκα καὶ τὴν
 Καὶ ἐκ Κλαζομένων⁷¹ δὲ Πείσων εὐδοκίμει

A dem, inquit, ut vos existimatis, vestrum bellum
 perdidisset: sed Deus fortasse et Romanorum beni-
 gnitas restituit. Habebo ego ipsam obsidem, neque
 eum a vobis ex conventione, sed a bello ipso,
 contentas vicisse, et illum quidem amplissima
 quæque non deficient, cum mea consuetudine frue-
 tur. Quod si conabimini a fœdere discedere,
 omnium jacturam facietis. Hoc dico, non quod sæviam
 in obsidem, quem apud me habeo, non tanquam
 pignus pacis, sed meæ erga vos virtutis decumen-
 tum. Est enim impium et minime Deo gratum, eos
 qui nihil commuerunt, pro his qui deliquerunt
 morsam appetere et laniare, ut feræ bestię, quid-
 quid occurrit et obvium est, si quis eos persequitur.
 Sed primum quia a vobis initium injurię faciendę
 B orietur, qua re nulla est capitalior pestis pernicios-
 que hominibus etiam si videatur ad breve tempus,
 et quantum ad præsens attinet ad optata pervenire.
 Deinde, quia vobis res est cum Romanis et mecum
 qui sum eorum imperator, quem neque bellum
 gerentes, neque pacem facientes unquam sup-
 ravistis. Procubuerunt his dictis omnes et post
 fausta felicique omnia sunt precati. Pacem igitur
 Barbari fœdus approbantes statim dederunt. His
 incunte (jam enim frigebat), profectus est.

2. (A. C. 359, ind. 2, Con. I. 23, Jul. C. 5.) Ba-
 domarius inter Germanos potentia et auctoritate
 excelluit, quæ eum ad tantam superbiam ex-
 tulit, ut, proprio filio, dum captivos redderet, quos
 per excursions ceperat, obside dato, cum minime
 captivos restitueret, nihilominus obsidem sibi re-
 C stitui postulavit, multa mala minatus, si non re-
 ciperet. Hunc vero Julianus ad ipsum remisit, hoc
 adjiciens, unum adolescentem non esse idoneum
 apud se pro multis nobilioribus obsidem. Sed aut
 captivos, qui ad tria millia in ejus potestate erant
 eum restituere oportere, aut injurię poenas se so-
 luturum esse sciret. Hęc scripsit et legationem
 misit, quem non multo post ipse subsequutus est,
 a Nemetibus ad Rhenum movens, jam enim apud
 Rauracos erat, quæ est Romanorum colonia.

3. (A. C. 360, ind. 3, Con. I. 24, Jul. A. 1.) Post
 Juliani ad imperium evectioem honorificę ad
 eum legationes convenerunt, et coronas aureas a
 barbaris attulerunt. Ioniam habitantes ab eo et
 magna et parva, quæ petebant, sunt consecuti.
 Lydi quoque, Eunapio rhetore, eorum legato, pro
 his verba faciente, 18 multo ampliora, quam pre-
 cibus suis complexi fuerant, obtinuerunt. Quæ le-
 gatio tam prospere legato successit, ut legatum
 quoque Imperator juberet causam quandam valde
 intricatam agere. Qua in lite et ipse superior evasis,
 et Piso quidam Clazomenius magna cum laude ver-
 ba fecit.

VARIÆ LECTIONES.

ὅν Boissonadus. ⁶⁶ ἀρξέτε Boissonadus, ἤρξατε vulg., ἀρξῆται codd. ⁶⁷ προσίχε Boisson., προσ-
 ἰχγ. ⁶⁸ εὐγενεστέρων N., εὐγενέστερον vulg. ⁶⁹ καὶ ante ἰλασ. N., ἢ vulg. ⁷⁰ ἰλασσόνων H.,
 ν vulg. ⁷¹ ἐκ Κλαζομενῶν δὲ Πείσων] ἐκκλαζόμενον δὲ πείσων ed. pr. et Par, ἐκκλαζομενῶ-
 ν ἐκκλησιαζόμενον H.

4. (A. C. 364, ind. 7 Valent. I. 4) Valentinianus A apud Niczam Bithyniæ imperator est appellatus : illuc multæ legationes advenerunt, quæ coronas aureas ad ipsum afferebant. In his recipiendis minime se præposterum aut festinantem exhibuit, sed omnibus quamprimum se satisfacturum esse promisit.

5. (A. C. 366, ind. 9, Valent. et Val. I. 3) Valenti cum otium ageret ab externis et domesticis bellis, nuntiatum est, collectum Scytharum exercitum prope jam adesse. Hi vero erant, quos Procopius in snum auxilium a Scytharum rege impetraverat. Hos aiebant magno cum fastu et arrogancia incedere aet omnia quæ se eorum conspectui obtulissent despiciere, propterea quod quidquid injuriæ inferebant, id impune faciebant, et arroganter et superbe se cum omnibus gerebant. Hos imperator intra breve tempus interclusos in Scythiam reditu, quasi reibus captos continui et arma tradere jussit : et vero tradiderunt, etiam motu capillorum mentis ferociam indicantes. Hos igitur per urbes dispersos in libera custodia habuit, et contemptum eorum excitavit his, qui viderunt eorum corpora, in nimiam proceritatem surgentia, graviora, quam ut pedes ferrent, et circa mediam partem exsilia, qualia Aristoteles insecta dicit. At urbium incolæ cum Scythas in suas domos admisissent, ubi eorum virium imbecillitatis periculum fecerunt, suum errorem irridere coacti sunt. Hos igitur tam præclaros Scytharum rex repetiit. Erat hoc negotium arduum et hujusmodi, quod non facile posset ad justî rationem expendi. Dicebat enim se hoc fide juramento habita ad suppetias imperatori misisse. Valentinus vero negabat eum ad quem miserat imperatorem fuisse, neque se jurasse : ille Julianum in medium adducebat, seque propter illius cum hoc sanguinitatem dedisse. Legatorum etiam dignitatem obtendebat : imperator contra disserebat, etiam legatos jure teneri, et eos, qui præsentés erant, hostium numero habere, quandoquidem hostibus auxilium latum venissent. Ex his causis Scythicum excitatum est bellum, quod et dignitate gentium, quæ coierunt, et magnitudine apparatusum magnam. **19** variorum casuum et incertæ fortunæ expectationem movebat, sed acumine judicii imperatoris et providentia ad firmum et tutum exitum perductum est.

6. (A. C. 376, ind. 4, Valentis imp. 13.) Scythis victis et ab Hunnis cæsis et ad internecionem usque deletis, omnes qui capti erant cum mulieribus et eorum filiis interempti sunt, cum nullus crudelitatis et cædium esset modus ; qui autem collecti effugerant non minus quam hominum ducenta millia, ad bellum apti et ætate florescentes, convenerunt. Itaque profecti et ad ripam stantes, manus

δ'. Ὅτι Βαλεντινιανοῦ ἀνάρρησις ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας γίνεται, πρεσβεῖαι τε, δσαι συνεπαφειτήκεσαν ἐπὶ τούτον τοὺς χρυσοὺς ἔχουσαι στεφάνους, πρὸς ἐκεῖνον ἀνεφέροντο. Καὶ πρὸς πάσας ἀπεφαινετο μὲν οὐδὲν, ἐπιτρέχων βραδίως οὕτως καὶ συντόμως, ἐπηγγέλλετο ¹⁹ δὲ ἅπασιν ὡς ποιήσων αὐτίκα μάλᾳ.

ε'. Ὅτι τῷ βασιλεῖ Οὐάλεντι, ἡσυχίαν ἀπὸ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ὀθνεῖων ἄγοντι, τὸ ἐκλιπτον ἀγγέλλεται τῶν Σκυθῶν στράτευμα πᾶσιον ἦδη που τυγχάνειν, οὗς ὁ Προκόπιος εἰς συμμαχίαν ἐξεκεκλήκει παρὰ τοῦ Σκυθῶν βασιλέως. Γαύρους εἶναι τὰ φρονήματα ἔλεγον τοὺς προσόντας καὶ περιφρονητικούς τῶν ὀρωμένων ²¹, ὀλιγώρους τε πρὸς τὸ ἀκόλαστον μεθ' ὕβρεως, καὶ πολλὸν τὸ ἀγέρωχον καὶ θερμὸν ἐπὶ πᾶσιν ἔχοντας. Ὁ δὲ βασιλεὺς συντόμως αὐτοῦς ἀποταμῶν τῆς ἐπὶ Σκύθας ὑποστροφῆς κατεῖχεν ἐντὸς ἀρκύων, καὶ τὰ ὅπλα παραδοῦναι κελεύσας. Οἱ δὲ ἔδοσαν, τὴν τῆς γνώμης ὑπεροψίαν μέχρι τοῦ κινήσαι ²² τὰς κόμας ἐπιδειξάμενοι. Διασπίρας οὖν αὐτοὺς κατὰ τὰς πόλεις ἐν ἀδέσμῳ κατεῖχε φρουρᾷ, καὶ καταφρόνησιν ἐνεποιεῖτο τοῖς θεωμένοις αὐτῶν τὰ σώματα πρὸς τε μῆκος ἀχρεῖον ἐλαυνόμενα, καὶ βαρύτερα τὰς ποσὶ, κατὰ τε τὸ μέσον διεσφιγμένα, ἥπερ φησὶ Ἀριστοτέλης τῇ ἔντομα. Δεχόμενοι ²³ δ' οὖν αὐτοὺς εἰς τὰς εἰκίας οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες καὶ περιώμενοι τῆς ἀσθενείας, τὴν ἑαυτῶν ἐξαπάτην γίψην ἠναγκάζοντο. Τούτους ἀπῆται τοὺς γενναίους ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς. Καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα θριμύ καὶ πρὸς τὸν τοῦ δικαίου λόγον οὐκ ἐδιδάκτητον. Ὁ μὲν γὰρ ἔφασκε βασιλεῖ δεδωκέναι κατὰ συμμαχίαν καὶ ὄρκους · ὁ δὲ ἀπέφασκε βασιλίᾳ μὴ τυγχάνειν καὶ αὐτὸν οὐκ ὀμωμοκέναι. Ἐκείνου δὲ προστιθέντος ²⁴ τῶν Ἰουλιανῶν, καὶ ὅτι διὰ τὴν ἐκείνου δωδῶκην συγγένειαν, καὶ τὰ τῶν πρέσβειων ἀξιώματα προστιθέντος, ὁ βασιλεὺς ἀντεφώνει, τοὺς τε πρέσβεις ἔχειν τὴν δικὴν καὶ τοὺς παρόντας ὡς πολέμους κατέχεσθαι, πολέμῳ πρὸς συμμαχίαν ἦσαντα. Ἐκ τούτων δὲ τῶν προφάσεων ὁ Σκυθικὸς ἀνεγείρειται πόλεμος, τῷ μὲν ἀξιώματι τῶν συνόντων ἐθνῶν καὶ τοῖς μεγέθεσι τῶν παρασκευῶν ἐπὶ μέγα προήσασθαι καὶ χωρήσειν πολυτρόπων συμφορῶν καὶ ἀτεκμάρτου τύχης προσδοκηθεῖς, τῇ δὲ τοῦ βασιλέως ὀξύτητι καὶ προνοίᾳ κατενεχθεῖς ἐπὶ τὸ σταθερὸν καὶ ἀσφαλέστερον.

ς'. Ὅτι τῶν Σκυθῶν ἡττηθέντων καὶ ὑπὸ τῶν Ὀύνων ἀναίρεθέντων καὶ ἄρδην ἀπαλλομένων τὸ πλῆθος, οἱ μὲν ἐγκαταλαμβανόμενοι σὺν γυναῖκι καὶ πῆκνοις διεφείροντο, καὶ οὐδεμία φειδῶ τῆς περὶ τοὺς φόνους ἦν ὠμότητος. Τὸ δὲ συναλισθὲν καὶ πρὸς φυγὴν ὀρμήσαν πλῆθος μὲν οὐ πολλὸν τῶν εἰσομιυριάδων ἀποδέουσαι συνήλθον ἐς τὸ μάλιστα ἀμαζούσας. Κινηθέντες ²⁵ καὶ ταῖς ὕχθαις ἐποτάνας

VARIAE LECTIONES.

¹⁹ ἐπηγγέλλετο N., ἐπηγγέλλε τι vulg. ²¹ ὀρωμένων] Ρωμαίων B. ²² κινήσαι] κοπήσαι con]. Cantoci. ²³ δεχόμενοι δ' οὖν Valesius ap. Boisson. p. 192, δεχόμενα δοῦναι vulg. ²⁴ προστιθέντος vulg. ²⁵ κινήσας] νικήσας H.

χειράς τε ὄρεγον πόρρωθεν μετ' ὀλοφυρῶν καὶ βοῆς, καὶ πρότεινον ἱκετηρίας, ἐπιτραπῆναι τὴν διάβασιν παρακαλοῦντες, καὶ τὴν σφῶν συμφορὰν ὀδυρόμενοι, καὶ προσθήκην τῇ συμμαχίᾳ παρέξιν ἐπαγγελόμενοι⁷⁶. Οἱ δὲ ταῖς ὄχθαις ἐπιτεταγμένοι Ῥωμαίων οὐδὲν ἔφασαν πράξειν ἄνευ βασιλέως γνώμης. Ἐντεῦθεν ἀναφέρεται μὲν ἐπὶ τὸν βασιλέα ἢ γνώσει· πολλῆς δὲ ἀντιλογίας γενομένης, καὶ πολλῶν ἐφ' ἑκάτερα γνώμων ἐν τῷ βασιλικῷ συλλόγῳ ῥηθειῶν, ἔδοξε τῷ βασιλεῖ. Καὶ γὰρ ὅτ' ἀντιζηλοτυκίας αὐτῷ πρὸς τοὺς συμβασιλεύοντας, οἱ παῖδες μὲν ἦσαν ἀδελφοῦ (καὶ γέγραπται οὕτω πρότερον), τὴν βασιλείαν δὲ διηρῆσθαι κατὰ σφᾶς ἰδοῦσαν, τὴν διακομὴν οὐκ ἐνεγκόντες ἐπὶ τὸν θεῖον. Τούτων δὴ ἕνεκα, καὶ ὡς μεγάλη προσθήκη τὸ Ῥωμαίων αὐξήσων⁷⁷, δεχθῆναι κελεύει τοὺς ἄνδρας, τὰ ὅπλα καταθεμένους. Πρὶν δὲ τὴν διάβασιν⁷⁸ ἐκ βασιλέως ἐπιτραπῆναι, Σκυθῶν οἱ τολμηρότατοι καὶ αὐθάδεις βιάσασθαι τὸν πόρον ἔγνωσαν, καὶ βιαζόμενοι κατεκόπησαν. Οἱ δὲ διαφθειραντες τὸν ἀπόδασμον τοῦτον τῆς τε ἀρχῆς παρελύθησαν καὶ περὶ τοῖς σώμασιν ἐκινδύνευσαν, οἱ πολέμους διέφθειραν. Οἱ τε παραδυναστεύοντες βασιλεῖ καὶ δυνάμενοι μέγιστον κατεγγέλων αὐτῶν τὸ φιλοπόλεμον καὶ στρατηγικόν, πολιτικούς δὲ οὐκ ἔφασαν εἶναι. Ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς ἐξ Ἀντιοχείας ἐπέτρεπεν αὐτοῖς τὴν ἀρχαίαν ἡλικίαν πρῶτον ὑποδεξαμένοις καὶ παραπέμψασιν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, καὶ ταύτην εἰς ὀμνηρίαν ἀσφαλῶς κατέχουσιν, ἐπιστῆναι⁷⁹ ταῖς ὄχθαις, καὶ μὴ πρότερον τοὺς μαχίμους δέξασθαι διαθέλοντας, μηδὲ τὰ κλοῖα παρασχεῖν εἰς τὴν παραιώσιν, εἰ μὴ τὰ ὅπλα καταθέμενοι γυμνοὶ διαβαίνουσιν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐπιτραπέντες, ὁ μὲν ἐκ τῶν διαβεβηκότων ἦρα παιδαρίου τινὸς λευκοῦ καὶ χαρίεντος τὴν ἔψιν, ὁ δὲ ἡλείε γυναικὸς εὐπροσώπου τῶν αἰχμαλώτων, ὃς δὲ ἦν αἰχμάλωτος ὑπὸ παρθένου, τοὺς δὲ τὸ μέγεθος κατεῖχε τῶν ὄρων, τὰ τε λινὰ ὑφάσματα καὶ τὰ τῶν στρωμάτων ἐπ' ἀμφοτέρωθεν θυσανοειδῆς (5)· ἕκαστος δὲ ἀπλῶς αὐτῶν ὑπελάμβανε καὶ τὴν οἰκίαν⁸⁰ καταπλήσειν οἰκετῶν καὶ τὰ χωρία βοηλατῶν καὶ τὴν ἐρωτικὴν λύσσαν τῆς περὶ ταῦτα ἰξουσίας. Νικηθέντες δὲ ὑπὸ τούτων νίκην αἰσχίστην καὶ παρανομωτάτην, ὥσπερ τινὰς εὐεργετίας καὶ σωτήρας παλαιούς μετὰ τῶν ὀπλων ἐδέξαντο. Οἱ δὲ τοσοῦτον ἀκονεῖν πρᾶγμα διαπραγμάνοι καὶ τὴν οἰκίαν συμφορὰν εὐτυχῆσαντες, οἱ γὰρ ἀντὶ τῆς Σκυθῶν ἐρημίας καὶ τοῦ βαρᾶθρου τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν ἀπελάμβανον⁸¹, εὐθὺς πολὺ τι βάρβαρον ἐν τῷ παρασπόνδῳ καὶ ἀπίστῳ διεφάνον. Ἦ μὲν γὰρ ἀχρηστος ἡλικία προλαβοῦσα κατὰ τὴν διάβασιν μετὰ βαθείας σπουδῆς καὶ φροντίδος τῶν ταῦτα βεβουλευμένων εἰς τὰ ἔθνη κατεγγέτο καὶ διεσπείρετο. Οἰκίται δὲ καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἐκείνων, οἱ μὲν βασιλικὰ παράσημα ἔχοντες, τὰς δὲ ἦν ἀβροτέρας ὄραν ἢ κατὰ αἰχμάλωτον. Παῖδες δὲ αὐτῶν καὶ τὸ οἰκετικὸν πρὸς τε τὴν εὐκρασίαν τῶν ἀέρων ἀνδρα-

A e longinquo porrigebant, et preces cum fletu et vociferatione emittebant, trajectionem sibi concedi flagitantes, suam cladem deplorabant, et se illis præbituros auxilii accessionem spondebant. At Romani, qui ripis præerant, nihil se nisi imperatoris jussu facturos responderunt. Quamobrem hujus rei cognitio est ad imperatorem delata. Cum res in magna varietate versaretur multaque in utramque partem in consilio principis dicta essent, tandem assensus est, maxime propter emulationem, quam habebat cum his, qui imperium cum eo tenebant. Erant autem filii fratris, quem admodum et supra dictum est, sed illi imperatoriam potestatem inter se dividendam statuerant, non patrii arbitrio permessa divisione. His causis impulsus, tum etiam quia maxima accessio potentiae foret Romanis, jussit Scythas admitti, modo arma deponerent. Antequam trajectus esset ab imperatore concessus, Scytharum audaciores et elatiores transitum sibi vi aperire constituerunt, sed vi repulsi delati sunt. At illi qui eam Scytharum exercitus partem oppressam confecerant, magistratu privati sunt et capitis periculum adierunt, quia hostes iucidaverant. Qui autem apud imperatorem primas partes gratiae occupabant et plurimum apud ipsum valebant, eos irridebant, tanquam homines militares, et bello quidem aptos, sed prorsus rerum civilium rudes esse dicebant. Præceperat enim Imperator ab Antiochia ut primum imbellem et nulli usui aptam susciperent ætatem et per Romanorum ditionis terras dimitterent, et tanquam obsides tuto loco haberent; neque eo secius ad ripas consisterent, ut turbas pugnae aptas minime transgredi sinerent, nequam navigia illis ad trajectionem præberent, priusquam arma deposuissent, quo nudos transmitterent. 20 Eorum autem, qui ista mandata exceperunt, exarsit hic amore pueri alicujus candidi et vultu grati ex his qui trajecti fuerant, alter misortus est uxoris formosæ unius ex captivis. Illic captus est virgine formosa, alio magnitudo munerum cepit, linea vestimenta et stragula ab utraque parte sumbriata. Plane unusquisque ipsorum hoc propositi habuit, ut suas domos servis, villas pastoribus et insanum amoris furorem quavis licentia implerent. Itaque victi a Scythis victoria lætissima et dissolutissima, eos tanquam benefactores et servatores priscos cum armis exceperunt. At illi tantam rem sine ullo labore adepti, ex clade, quam doni acceperant, suam comparaverunt prosperitatem. Nam pro desertis Scythiæ locis et barathro in Romanum invaserunt imperium. Atque imperium adeo jam tum barbara eorum natura et perfida ex eo, quod fœdera pro nihilo ducebant, apparuit. Etenim ætas inutilis, in traiectione suscepta magno studio et cura eorum, qui hoc consilii dederant,

VARIAE LECTIONES.

⁷⁶ ἐπαγγ. Commelinus, ἀπαγγ. vulg. ⁷⁷ αὐξήσων N., αὐξήσαν vulg. ⁷⁸ διάβασιν boisson, διαθέσει vulg. ⁷⁹ ἐπιστάνει vulg. ⁸⁰ οἰκίαν H., οἰκίαν vulg. ⁸¹ ὑπελάμβανον vulg.

per gentes et nationes, ut habitaret, est dispersa. A μὲν καὶ παρὰ τὴν ἑλικίαν ἔβησαν, καὶ πολλοὺς φερόμενον ἦν πολέμιον γένος. Οἱ μὲν οὖν μῦθοι λέγουσι περὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Ἰδρακοντείων ὀδόντων κατασπαρέντων, ἐν δὲ τῷ σκόρπῳ τοὺς ἄνδρας ἀναπάλλεσθαι· ὁ ἡμᾶς χρόνος καὶ τὸν μῦθον τοῦτον εἰς φῶς καὶ συνήγαγε καὶ ἐφθῆναι κατηνάγκασεν. Οὐ γὰρ σάν τοῦ Σκυθικοῦ γένους εἰς τὴν ἐπικράτιν Ῥωμαϊκὴν οἱ παῖδες ὡσπερ ὀδόντες διασπασαί καὶ πάντα ἦν μεστὰ⁵⁵ θυμοῦ καὶ μανίας καὶ ἀνελεθόντων αὐτῶν εἰς ἑλικίαν μάχιμον περὶ χρόνον. Τὸ δὲ ἀκμάζον τῆς Σκυθικῆς ἀλκῆς ναϊότητος⁵⁶, τοῖς ὑποδεξαμένοις ἀντὶ τῶν ἐκείνων ἐς ἐπανάστασιν εὐθὺς ἐγερθῆναι⁵⁷ καὶ μενον πολλοὺς δεινότερα καὶ τραγικώτερα συνσενῶν ἔπαθεν. Ἡ μὲν γὰρ θράκη πᾶσα συνεχῆς ἀετὴ χώρα Μακεδονία καὶ Θεσσαλία τις ἐστὶ καὶ οὕτω πολυύμητος, ὥστε οὐδὲ ἐταῦτα ἀναγράφειν ὁ λόγος ἔην. Τσαυτὴν δὲ αὐτὴν καὶ οὕτω πολυάνθρωπον, εὐδαίμονα καὶ εὐάνδρον, ἢ τῶν Σκυθῶν ἀπιστος καὶ περὶ ἐπανάστασις ἐξαπίνατος· καὶ παραχρῆμα τῆς σίως συντολμηθεῖσα καὶ ἀνοιδήσασα κανεὶς ἐς τοσόνδε καὶ καθημάξεισας ταῖς συμφοραῖς χρυσοῦν ἀποδεχθῆναι πρὸς τὰ θράκια πάθησῶν προσιμωδῆ λείαν. Δόξαν αὐτοῖς σταδίζιόμαχου μὴ παρούσης δυνάμεως εἰς ἀμυναὴν κληθεὶ πρὸς ἀνθρώπους ἀφυλάκτους καὶ ὁ ἐφάνθησαν φοβερώτατοι, καὶ τῷ φονικωτάτῳ κρατούμενον πάντα ἀνδρῶν ἐχθῆσαν. Περὶ δὲ ἐς τσον λόγον καὶ Σκύθας Ὀβννων μὴ φέρεται καὶ Ῥωμαίους Σκυθῶν. Πόλεις γοῦν εὐαριθμολίγα τινὲς διεσώθησαν καὶ ἐτι οὐδὲν τεικεν καὶ οἰκροδομημάτων· ἢ δὲ χώρα καὶ στον ἀπανέλωται, καὶ ἐστὶν ἀοίκητος καὶ ἀβτὴν πόλεμον. Βασιλεὺς δὲ ἐπειδὴ τούτων τῶν ἀδίκητων κακῶν, πρὸς μὲν τοὺς Πέρσας καίαν εἰρήνην συνθέμενος, ἐαυτῷ δὲ περὶ ἐπι μεταγνώσει τῆς ὑποδοχῆς, τῷ θυμῷ ἐξέσει, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐντέλλωνται⁵⁸ αὐτοὺς καταπέμπει τὸ Σαρακηνῶν ἱππικὸν ὡς ἀντοῖς Ραρβάρους. Ἦδη γὰρ καὶ τὴν Κωνσταντινὴν πόλιν κατέτρεχον, καὶ τοῖς τεύχεσιν ἠρόχλοι καθήμενοι, πολέμιόν τε οὐδὲν ὀρῶντες ἐς ἀμάχην, καὶ τοῖς φρονήμασιν εἰς πᾶσαν ὑβερσθηκότες. Ὁ δὲ⁵⁹ καὶ περιφανῶς ἔδοξε στρατηγῆσαι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἢ τῷ visa est belle pro Romanis militasse.

7. (A. C. 592, ind. 5, Theodos. imp. 14.) Sub Theodosio primis ejus imperii annis Scytharum gens scilicet suis excita et ab Illynnis expulsa, una cum sazarum tribuum ducibus et aliis, qui genere et


7. Ὁ δὲ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ πρώτου χρόνου βασιλείας τὸ τῶν Σκυθῶν ἔθνος ἐξελαυνόμενον χώρας ὑπὸ τῶν Ὀβννων, διεσθεήκεσαν τῶν ἡγεμόνες, ἀξιώματι καὶ γένει προήκοντες

VARIAE LECTIONES.

⁵⁵ μεστὰ Casanbonna ap. Boisson. p. 273, μεστὰ ἔθνη vulg. ⁵⁶ ἐντέλλων conj. B. ⁵⁷ δὲ ἔθνη vulg.

vulg. ⁵⁸ γενναϊότατον H. ⁵⁹ ἐγερθῆν Boisson

ἄς τοῦ βασιλέως ἐξωγκωμένοι καὶ πάντα ἄ
 ἰς ὄρῳντες κείμενα, στάσιν ἐν ἀλλήλοις οὐ
 γεραν, οἱ μὲν ἀγαπᾶν καὶ δέχεσθαι τὴν
 εὐδαιμονίαν κελεύοντες, οἱ δὲ τὸν οἶκον
 φυλάττειν ὄρκον αὐτοῖς καὶ μὴ παραβαί-
 ντας τὰς συνθήκας. Δίδται δὲ ἦσαν ἀσεβέ-
 ῃ βαρβαρικῶν ἦθος εἰς ὠμότητα παρατρέ-
 ποντι τρόπῳ Ῥωμαίους ἐπιβουλεύειν καὶ
 χανῆ καὶ δόλῳ τοὺς ὑποβεβαμένους ἀβι-
 τὰ μέγιστα ὑπ' αὐτῶν εἰς πᾶραωσιν, ὡς
 εἰνων ἀπάσης χώρας ἐγεράται; γένωνται.
 οὐ μὲν οὖν ἦν αὐτοῖς ἡ στάσις, καὶ διανε-
 ἀπερβράγησαν, οἱ μὲν τὰ χεῖρω προθέ-
 βουλή;ς, οἱ δὲ τὰ εὐσεβέστερα, ἐπιπρό-
 ῃ ἑκατέρα στάσις τὴν πρόφασιν τῆς ὀργῆς
 ἢ ὁ βασιλεὺς εὐμῶν οὐκ ἔληγεν, ἀλλ' ὁμο-
 εἶχε καὶ ὁμοσπῆρους, καὶ πολὺ τὸ φιλό-
 αὐτοῖς ἦν· οὐδαμοῦ γὰρ ἐξεφέρετο καὶ
 οὐνο τὰ τῆς φιλονεικίας. Ἦν δὲ ἡγεμῶν
 θεοφιλοῦς καὶ θαλας μερῶς φράδιθος,
 μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν, γεγονῶς δὲ εἰς
 εἰ ἀλήθειαν ἀπάντων ἀνθρώπων κάλλιστος.
 ἄρ ὠμολόγει θεραπεύειν κατὰ τὸν ἀρχαῖον
 εἰ εὐδαιμονίαν ὑπέστη πλάσιν εἰς ἀπάτην καὶ
 τιν ὄ, ἀλλὰ γυνήν καὶ καθάρων ἀεφαίνε
 ἰ περι τοῦ βίου, ἐχθρῶν ὑπολαμβάνων
 κενδος statuebat, neque illi ultro inerat dolus. Non ille quidquam per fraudem et malitiam
 quo sibi potentiam compareret, sed puro,

nobilitate præstabant, trajecerunt, et honoribus
 ab imperatore delatis arrogantiores facti et omnia
 in se posita conspicientes, inter se non parvam
 seditionem excitarunt, cum alii hortarentur, ut
 contenti præsentis prosperitate fruereutur, alii ut
 jusjurandum, quod domi præstiterant, servarent,
 neque pacta migrarent. Illa autem pacta erant
 immanissima, et crudelitate ipsum barbarorum
 morem excedebant, ut omni ratione Romanis
 insidias tenderent et omni arte et fraude illos,
 quorum summa in eos constabant merita, aggre-
 derentur et circumvenirent, neque quiescerent,
 donec omni illorum regione potiti essent. De hoc
 igitur erat inter Scythas seditio, et inter se dissi-
 dentes, in duas contrarias partes lati sunt. Alii in
 benigniorum sententiam vergebant, utraque tamen
 pars seditionis causam occultabat. Nihilominus
 imperator illos honoribus ornare non desistebat,
 et modo suæ mensæ participes, modo sub eodem
 tentorio degentes admittebat et omni benevolentia
 eos prosequabatur. Nusquam enim prava eorum
 consilia apparebant et detegebantur. Erat autem
 sanctioris et Dei charæ partis dux Fravitta, ætate
 quidem juvenis, sed qui, cum virtutem excoluisset
 et veritati studuisset, omnium hominum præstan-
 tissimus  evaserat. Deos ille sibi ad antiquam
 simplici et candido animo inter homines agebat.

ὁμῶς Ἄϊδαο πύλησιν
 ἰπον μὲν κούρη⁸⁸ ἐπὶ φρεσίν, ἀλλο δὲ εἰρη.
 οὖν ἤτης Ῥωμαίων εὐθύς, ἵνα μη-
 ζῆ διὰ σῶματος ἀνάγκη. Καὶ ὁ βα-
 πέρεφε τὸν γάμον, καὶ ὁ πατήρ τῆς
 τριφετο γὰρ ὑπὸ πατρὶ) καὶ τὸ πρᾶγ-
 μασι, μακάριον ἑαυτὴν ὑπολαμβάνων,
 ἢ ἔξει γαμβρόν. Τῶν μὲν οὖν ὁμοφύλων
 εἰς τὴν εὐσέδειαν καὶ ἀρετὴν ἀγασθέντες
 σκου, πρὸς τὴν ἐκείνου γνώμην ἐχώρησαν
 τήκεσαν, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ δυνατώτεροι τῶν
 οὖν εἰς ἀρχῆς ἀπρὶξ εἶχοντο, καὶ πρὸς τὴν
 ἰ ἐπιβουλῆς σφαδάζοντες ἐμεμήνεσαν· ὧν
 εἰς ὄψωφος, ἀνὴρ ἡμιμανῆς καὶ τῶν ἄλλων
 τερος. Συμποσίῳ δὲ προτεθέντος αὐτοῖς
 βασιλέως ἀδρότερον καὶ πολυτελεστέρου,
 ἰ μιαν ἀποδείξαντες ἀληθῆ τὴν λέγουσαν,
 ἰ ἀλήθεια, τοῦ Διονύσου καὶ τότε βήξαντος
 ἀρὰ πότον τὴν ἐπιπρωτομένην στάσιν,
 μὲν τὸ συμπόσιον ἀτάκτως, καὶ διὰ θυρῶν
 τεθορυβημένοι καὶ παρακεκινηκότες⁸⁹· ὁ
 λος ὁ· ἀρετῆς ὑπερβολὴν τὸ καλὸν καὶ δι-
 λιον ἄμα καὶ θεοφιλοτέρον ὀφθῆσθαι νο-
 ἰ προσθεῖη⁹⁰ τάχος, οὐ περιμείνας ἕτερον
 ἀλλὰ σπασάμενος τὸ ξίφος τῆς πλευρᾶς
 οὐ διήλασε. Καὶ ὁ μὲν ἔκειτο πασῶν, ὄνει-
 εἰς τὴν ἄδικον ἐπιβουλὴν· οἱ δὲ . . .

C Pejorem partis infernorum eum esse ducebat,
 Qui aliud in pectore versabat, aliud ore proferebat.
 Uxorem Romanam expetivit, ne propter corporis
 necessitatem injuriam esse cogaretur. Et imperator
 secundum parentis arbitrium dedit jus nuptiarum,
 etenim puella sub patre nutriebatur. Is cum rem
 esset admiratus, beatum se ducebat, quod talem
 generum nactus esset. Ex eo factum est, ut
 nonnulli, sed admodum pauci, adolescentis virtutem
 et pietatem reveriti, ad ejus causam se adjunxerint.
 Multo vero plures et hi potentiores, quæ semel ab
 initio decreverant, tuenda sibi ducere, et conceptas
 insidias parturientes, insanire et furere. Horum
 princeps erat Eriulfus, vir impotens et furibundus.
 Cum autem illos imperator convivio lautiore exce-
 pisset, verum esse illud antiquum proverbium appa-
 ruit, in vino veritatem esse. Nam ejus ope in
 apertum erapit seditio. Solvitur igitur convivium
 incondite, et magna cum commotione et confusione
 convivæ tumultuantes foras prosiliunt. At Fravitta,
 quæ erat ejus virtutis magnitudo, si statim prosilli-
 ret, pulcherrus et justius se facturum existimavit.
 Itaque non expectatio alio tempore, ense educto
 latus Eriulfus confodit: et ille quidem occubuit, cum
 ante in somniis violentam et injustam aggressionem
 prævidisset; illi vero...

VARIÆ LECTIONES.

ρότησιν conj. Cl. ⁸⁸ κούρη vulg. ⁸⁹ παρρηκότες conj. Cl. ⁹⁰ προσεῖη N.

ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΗ.

EX HISTORIA

PETRI PATRICII ET MAGISTRI

EXCERPTA

DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ. — Tiridates a Tiberio in Parthorum regno constitutus ab Artabano expellitur (1). Cotys pro Mithridate fratre rex Iberorum factus (2). Decebalis, Dacorum regis, superbia (3). Idem supplex legatos ad Trajanum mittit (4). Nova ejusdem legatio ad Trajanum (5). Longobardi Istrum transgressi, pacem petunt (6). Quadis data pax a Marco Antonino (7). Astingi Romanis auxilio veniunt (8). Menophilus, Moesiae praefectus, Carpos superbo tributo postulantes repudiat (9). Sapores, Persarum rex, re male gesta adversus Odenathum, in regnum suum revertitur (10). Vandali pacem ab Aureliano impetrant (11). Aphaaban legatus a Narsaeo victo ad Galerium missus (12). Mestrianus, Licinii legatus ad Constantinum (13). Legatio a Magnentio ad Constantinum de pace missa (14). Persarum legatio ad Constantinum (15). Julianus cum Chamavis de pace agit (16).

23 1. (A. C. 35 Tiber. 22). Parthi petierunt a Tiberio, ut sibi regem ex obsidibus daret, et dedit ipsis Phrahatem, Phrahatis filium. Cum autem in itinere vitam morte commutasset, Tiberius misit Tiridatem ex genere regio. Et quo facilius regnum capesseret, scripsit Mithridati, Iberorum regi, ut in Armeniam incursionem faceret, quo se Artabanus conferret suppetias filio laterus. Et Tiridates quidem regnum obtinuit. Sed non diu regnavit, Nam Artabanus Scythas assumens, minimo negotio eam regno expulit. Et haec de Parthis.

2. (A. C. 47 Claud. 8). Mithridates, Iberorum rex, novas res tentavit, et se ad bellum Romanis inferendum preparavit. Huic mater contradixit, et quoniam non persuadebat, fugere voluit. At ille quamvis in apparatu esset, volebat tegere, quod susceperat. Itaque Cotyn fratrem mittit legatum ad Claudium, qui gratulationes deferret, sed non ex fide legationem obiit, et omnia, quae frater animo volverat, enuntiavit, et rex Iberiae Mithridatis locum constituitur.

3. (A. C. 86 Domit. 6) Decebalus, Dacorum rex, legationem pacis causa ad Domitianum misit. Quo facto Domitianus Fuscum misit cum magna manu. Hoc ubi Decebalus didicit, ad eum rursus

α'. Ὅτι οἱ Πάρθοι πρὸς Τιβέριον ἐπρεσβεύοντο^α, βασιλεῖα σφίσιν ἐκ τῶν ὀμηρευόντων δοῦναι. Καὶ ἔδοκεν αὐτοῖς Φραάτην τὸν τοῦ Φραάτου υἱόν. Ἐκείνου δὲ κατὰ τῆς ὁδοῦ^β τελευτήσαντος, Τιριδάτην ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους ἐπέμψε, καὶ ὅπως ἔβηεν τῆς βασιλείαν παραλάβος, ἔγραψε Μιθριδάτῃ^γ τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ εἰς τὴν Ἀρμενίαν εἰσελθεῖν, ἵνα ὁ Ἀρτάβανος τῷ υἱῷ βοηθῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας^δ παρῆ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ Τιριδάτης τὴν βασιλείαν κατέσχεν. Ὁ δὲ μέντοι καὶ ἐπὶ πολὺ ἐδασίλευσεν· ὁ γὰρ Ἀρτάβανος Σκύθας προσλαβὼν οὐ χαλεπῶς αὐτὸν ἐξήλασε. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ Πάρθους.

β'. Ὅτι Μιθριδάτης ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς ἐνωτέρωσε, καὶ παρεσκευάζετο εἰς τὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων πόλεμον. Τῆς δὲ μητρὸς ἀντιλεγούσης, καὶ φωνεῖν, ἐπειδὴ μὴ κείθειν αὐτὸν ἡδύνατο, βουλευθείσης, βουλόμενος ἐπικαλύψαι τὰ σπουδαζόμενον, αὐτὸς μὲν παρεσκευάζετο, πέμπει δὲ Κότυν τὸν ἀδελφὸν εἰς πρεσβείαν, φιλίου λόγους τῷ Κλαυδίῳ κομίζοντα. Ὁ δὲ παραπρεσβεύσας πάντα αὐτῷ καταμήνυσε, καὶ βασιλεὺς Ἰβηρίας ἀντὶ Μιθριδάτου γίνεται.

γ'. Ὅτι Δεκέβαλος ὁ Δακῶν βασιλεὺς ἐπεκηρυκεύετο πρὸς Δομετιανὸν (5), εἰρήνην ὑπισχνώμενος· ἐφ' οὗ ἐπέμψε Δομετιανὸς Φούσκον μετὰ πολλῆς δυνάμεως. Ὅπερ μαθὼν ὁ Δεκέβαλος ἐπέμψε πρὸς αὐ-

VARLE LECTIONES.

^α ἐπρεσβεύοντο N., ἐπρεύοντο vulg. ^β κατὰ τὴν ὁδὸν vel πρὸς τῆς καθόδου conj. B. ^γ Τηριδάτῃ mg. H. ^δ οἰκίας vulg.

ν αἰθῆς ἐν χλευασμῷ, λέγων. ὡς, εἰ ἂν ῥωμαίων δύο ὄβολους Δεκεβάλου ἢ τελεῖν, εἰρήνην πρὸς αὐτὸν τίθεσθαι ἢ οὐκ εἴητο, πολέμησεν καὶ μέγιστα αὐτοῖς αἰ κακά.

κέβαλος πρὸς Τραϊανὸν πρέσβεις ἐπεμψεν αὐτοὶ γὰρ εἰσι παρ' αὐτοῖς οἱ τιμιώτερον γὰρ κομήτας ἢ ἔπεμψεν, εὐτελεῖν ἔπειτα παρ' αὐτοῖς εἶναι. Ἐκεῖνοι δὲ τοῦ Τραϊανοῦ ἔβριψαν καὶ τὰ ἄλλα, ῥα εὐποθὲν ἔδσαντες ἐν αἰχμαλώτων τοῦ Τραϊανοῦ εἰς λόγους ἔλθειν Δεκε-

πάλιν ὁ Δεκεβάλος πρεσβείαν ἐπεμψεν ὅν, τῶν παρόντων ἀναχωρῆν κομιζόμενοι δὲ τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ τὰ παραδιδόναι τῷ Τραϊανῷ καὶ τοὺς μηδὲ ῥωμαίους τοὺς παρ' αὐτῷ ὄντας, τομῶλους, καὶ τὰ ἐρύματα πάντα ὅσα καθαιρεῖν, παραχωρεῖν δὲ καὶ τῆς γῆς, ὁ Τραϊανός, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ῥωμαίων οικείους ἐχθροὺς νομίζειν, καὶ μὴ ὑποδέχεσθαι, μηδὲ στρατιωτῶν ῥωμαίων ἐγγὺς αὐτοῦ. Προσεδέξατο οὖν τὴν Τραϊανὸς ἐπὶ ταύταις ταῖς συνθήκαις. ὁ δὲ Τραϊανὸς ἐπὶ αὐτοῦ, καὶ εἰς ὅν προσεκυνησε καὶ εἰς Ῥώμην πρέσβεις, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως τὰς χεῖρας ἔδσαν ὡς ἐν αἰχμαλώτων τάξει. Ἰαγγιδάρδων καὶ Ὀβίων ἑξακισχιλίων ἰωθέντων, τῶν περὶ Βίνδιχα ἰκπέων καὶ τῶν ἀμφὶ Κάνυδον πεζῶν ἐπιφθασαντελῆ φυγῆν οἱ Βάρβαροι ἐτρέποντο. ὡς πρᾶξιαι ἐν δέει καταστάντες ἐκ εἰρήσεως οἱ Βάρβαροι, πρέσβεις πρὸς τὴν Παιονίαν, διέποντα στέλλουσι, τὴν τὸν βασιλέα Μαρκομάνων καὶ ἐτίει ἔθνος ἐπιλεξάμενοι ἕνα. Καὶ ὅμοιοι οἱ πρέσβεις πιστωσάμενοι ὁμοίως ἰωάδοι πρέσβεις ἐπεμψαν πρὸς Μάρκον ὁμοίως, καὶ ἔτυχον. Καὶ πολλοὺς μὲν οὖς δὲ βόας δέδωκασι, καὶ αἰχμαλώτους ἰωῖους καὶ τρισχιλίους, ὕστερον δὲ καὶ ἄλλους ἀπέλυσαν.

ἰωάδοι πρέσβεις ἐπεμψαν πρὸς Μάρκον ὁμοίως, καὶ ἔτυχον. Καὶ πολλοὺς μὲν οὖς δὲ βόας δέδωκασι, καὶ αἰχμαλώτους ἰωῖους καὶ τρισχιλίους, ὕστερον δὲ καὶ ἄλλους ἀπέλυσαν.

ἰωάδοι πρέσβεις ἐπεμψαν πρὸς Μάρκον ὁμοίως, καὶ ἔτυχον. Καὶ πολλοὺς μὲν οὖς δὲ βόας δέδωκασι, καὶ αἰχμαλώτους ἰωῖους καὶ τρισχιλίους, ὕστερον δὲ καὶ ἄλλους ἀπέλυσαν.

ἰωάδοι πρέσβεις ἐπεμψαν πρὸς Μάρκον ὁμοίως, καὶ ἔτυχον. Καὶ πολλοὺς μὲν οὖς δὲ βόας δέδωκασι, καὶ αἰχμαλώτους ἰωῖους καὶ τρισχιλίους, ὕστερον δὲ καὶ ἄλλους ἀπέλυσαν.

A legatum misit, qui eum irrisione illi diceret, se pacem facturum, si unusquisque Romanorum vellet illi quotannis pendere duos obolos, sin minus, bellum et magna mala se illis illaturum.

4. (A. C. 103, Trajan. 6.) Decebalus misit ad Trajanum legatos ex his, qui pileos ferunt: hi enim apud Daecos sunt honoratiores. Prius autem comatos miserat, qui apud eos viliores habentur. Hi cum ad Trajanum venissent, abjecerunt arma et manibus post terga vinculis captivorum instar, Trajanum orarunt, ut cum Decebalo in colloquium veniret.

5. Rursus Decebalus legationem ad Trajanum misit, quæ belli finem peteret. Poscebatur se omnia arma et bellica instrumenta Trajano traditurum et Romanos machinarum fabricatores et transfugas qui apud ipsam essent, et omnia præsidia et castella, quæ exiruxisset, diraturum. Cessurum quoque omni terra, qua Trajanus possit esset, et ejus et Romanorum hostes pro suis hostibus habiturum, neque posthac ullus transfugas admissurum, neque ullum militem Romanorum retenturum. His conditionibus hanc legationem Trajanus accepit. At Decebalus in conspectu Trajani arma abjecit, et in terram cadens eum salutavit. Legatos etiam Romanos misit, qui captivorum more erant manibus vinculis.

6. (A. C. 167? Marc. 8?) Sex millia Longobardorum et Obiorum Istrum trajecerunt, in quos Vindicis equites, et pedites, quorum dux erat Candidus, irruerunt et in fugam verterunt. Prima statim invasione terrore Barbari perculsi, legatos ad Ælium Bassum, qui Pannoniam provinciam obtinebat, mittunt Ballomarium, regem Marcomannorum, una cum aliis decem, ex unaquaque gente uno electo. Sic pace jurejurando firmata, legati domum redierunt.

7. (A. C. 175, Marc. 16.) Quadi legatos miserunt ad Marcum pacem petituros, et consecuti sunt. Itaque multos equos et multas boves dederunt: et tredecim millia captivorum, et plures etiam postea libertati restituerunt.

8. Venerunt et Astingi et Lacoragi in auxilium Marci.

9. (c. A. C. 250, Alex. Sev. imp. 9.) Carporum gens invidia flagrabat, quod Gothi stipendia a Romanis accipiebant. Itaque legationem miserunt ad Tullium Menophilum, et arroganter pecunias ab illo petierunt. Erat ille dux Mœsiæ et singulis diebus exercitum ad bellum exercebat: et cum Carpos insolentes et superbos esse accepisset, per plures dies eos non admisit, sed tamen potestatem eis fecit, cum exercitus exercebatur, ut milites conspicerent: et cum satis prorogatione temporis diem

VARIÆ LECTIONES.

ἰωάδοι vulg. ἢ κόμητας vulg. ἢ καὶ τὰ τε τὰ B. ἢ Δεκεβάλου vulg. ἢ κομιζόμενος N. H. ἢ Παιονίαν Pat. ἢ Μαρκομάνων mg. H. ἢ Ἰούλιον N.

de ille ducent superbis illorum spiritus frengisset et
 redidisset, sedens in alto suggestu, primarios totius
 exercitus viros circa se adhibuit, et Carpos excepit,
 nullaque illorum habita ratione in medio millium,
 dum legationem suam exponerent, tanquam aliud
 agens et longe sibi essent graviora negotia, sermo-
 nem cum aliis habebat. At illi despecti habiti ni-
 hil aliud dixerunt nisi : « Quia Gothi, inquit, a
 vobis stipendium accipiunt, cur nos quoque non
 recipimus ? » Quibus Menophilus : « Cum imperator
 noster multarum pecuniarum sit dominus, libera-
 litatem suam exercet erga eos, qui, ut sibi grati-
 ficetur, suppliciter petunt. » Tum illi : « Nos quo-
 que supplicantium numero habeat, et nobis eadem
 largiatur. Sumus enim Gothis prastantiores. » Ri-
 dens Menophilus : « Memum est, sit, de his ad impe-
 ratorem referre. Redite igitur intra quatuor men-
 ses in hunc eundem locum, et responsum accipietis. »
 Et simul illinc abiit et milites exercuit. Post qua-
 tuor menses Carpi redierunt. In quibus admittendis
 cum eadem forma, qua prius usus fuisset et ratio-
 nem negotium in alios tres menses rejciendi repe-
 risset, cum tandem iterum eos, ut prius, coram
 alio exercitu excepisset, illis hoc responsum dedit :
 « Nihil prorsus imperator vobis ex conventionem
 dabit. Sed si gratificationem iudicetis, accedite ad
 eum, et ad ejus pedes procumbite et ei supplicate,
 At illi indignati recesserunt et per tres annos, quibus Menophilus in provincia cum imperio sate,
 quieverunt.

10. (c. A. C. 261, Gallien. 9.) Sapore, Persarum C
 rex, ut cum suis est Euphratem transgressus...
 sese amanter amplexi, sibi invicem gratulati sunt,
 quod imminens periculum effugissent, et ad eos,
 qui Edessæ stipendia faciebant, mittit, qui promit-
 terent, se illis daturum omnes quos secum porta-
 ret, Syrios nummos, ut sine ulla molestia ipsum
 iter pergere sinerent, neque se ipsos in dubiam pe-
 riculi aleam conficerent, sibi moram et negotium
 facessentes. Neque vero se, tanquam ipsos timeret,
 hæc daturum esse dixit, sed domum fastinare, ut
 festum ageret et minime cupere ullam moram suo
 itineri interponi. Milites autem satius duxerunt
 pericula evitare et eos sinere transire et aurum
 accipere.

11. (c. A. C. 276, Aurel. 1.) Vandali victi mi-
 serunt legationem ad Aurelianum, pacem poscentes,
 Aurelianus 26 libenti animo eos excepit, et pa-
 ctione pacis cum ipsis facta, rediit.

12. (A. C. 297, Diocl. 14.) Appharban cum ami-
 cissimus Narsæo, Persarum regi, esset missus ad
 legationem, supplex Galerio occurrit. Is, data po-
 testate loquendi, dixit, Romanum et Persicum im-
 perium esse tanquam duo luminaria; et oportere
 alterum alterius, sicut oculos, luce et splendore

Α μεγίστους τοῦ στρατοπέδου ἰδέετο αὐτοῦς, μὲν
 λόγον αὐτῶν ποιούμενος, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ λεγόντων
 αὐτῶν τὴν προσέβην συνεχῶς ἑτέροις διελέγετο, ὡς
 δὴ ἄλλα τιμιώτερα πράγματα ἔχων. Οἱ δὲ περιβῆτες
 γενόμενοι οὐδὲν ἄλλο εἰρήκασιν, εἰ μὴ, ὅτι « ἀπὸ
 τῆς οἱ Γόθοι τοσαῦτα χρήματα παρ' ὑμῶν λαμβά-
 νουσιν, καὶ ἡμεῖς οὐ λαμβάνομεν; » Ὁ δὲ εἶπεν,
 ὅτι « Αὐτοκράτωρ πολλῶν χρημάτων κύριός ἐστι,
 καὶ τοῖς θεομένοις αὐτοῦ χαρίζεται. » Οἱ δὲ ἐπήγα-
 γον, ὅτι « Καὶ ἡμεῖς ἔχεται εἰς τοὺς θεομένους, καὶ
 δότω ἡμῖν τοσαῦτα· ἡμεῖς γὰρ κρείττους ἐκείνων
 ἐσμέν. » Καὶ γελᾶσας ὁ Μηνόφιλος εἶπε· « Καὶ περὶ
 τούτων μνηῦσαι δέομαι τῷ αὐτοκράτορι· καὶ μετὰ
 τέσσαρας μῆνας δεῦτε εἰς τόνδε τὸν τόπον, καὶ λαμ-
 βάνετε ἀπόκρισιν. » Καὶ μετήλθεν ἐκεῖ, καὶ πάλιν
 τοὺς στρατιώτας ἐγύμναζε. Καὶ ἦλθον οἱ Κάρποι
 μετὰ τοὺς τέσσαρας μῆνας, καὶ τὸ ἴδιον σχῆμα
 ποιήσας αὐτοῖς ἑτέραν εἴρεν ἀναβολὴν τριῶν μηνῶν.
 Καὶ πάλιν εἰς ἕτερον στρατόπεδον ἰδέετο αὐτοῖς
 ὁμοίως, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀπόκρισιν, ὅτι « Ὅσον ἔξ
 ὑποσχέσεως οὐδὲν ὑμῖν παντελῶς δίδωσιν ὁ βασι-
 λεύς. Εἰ δὲ θέεσθε συγκροτήσεως, ἀπελθόντες ῥίψατε
 ἑαυτοὺς πρηνεῖς καὶ θεήθητε αὐτοῦ· καὶ εἰκόσ ἐστι
 συγκροτηθῆναι ὑμᾶς. » Οἱ δὲ μετὰ ἀγανακτήσεως
 ἀνεχώρησαν, καὶ τὴν τοῦ Μηνόφιλου ἀρχὴν εἰς
 τρία ἔτη ἀνυσταῖσαν ἡσυχίαν ἔσχον.

et verisimile est, eum vestras preces admissurum. »

1'. Ὅτι Σαπώρης ὁ Περσῶν βασιλεὺς τὸν Εὐφράτην
 διαβὰς μετὰ τοῦ οἰκείου στρατοπέδου, ἡσπάζ-
 ζοντο ἀλλήλους καὶ ἔχαιρον ὡς ἀπωγμένου κινδύ-
 νου φυγόντες. Πρὸς δὲ τοὺς ἐν Ἐδέσῃ στρατιώτας
 ἐπεμπεύον, ὑποσχόμενος αὐτοῖς δίδουσι πᾶν τὸ Σα-
 ριον νόμισμα τὸ δὴ παρ' αὐτῶν, ἢ ἀνενόητος
 αὐτὸν συγχωρήσει παραλθεῖν, καὶ μὴ ἔλονται κιν-
 δυνον εἰς ἀμφιβολίαν αὐτοὺς ἄγοντα, καὶ ἀσφάλειαν
 αὐτῶ περιποιῆσαι καὶ βραδυτητα. Οὐ γὰρ δεῖως
 αὐτοῦς ταῦτα ἐπιδίδουσι εἶπεν, ἀλλ' ἐπειγόμενος τὴν
 ἐφορτὴν εἰς τὰ οἰκεία ποιῆσαι, καὶ μὴ βουλόμενος
 τριβῆν καὶ ὑπέρθεσιν γενέσθαι τῆς ὁδοπορίας αὐτοῦ.
 Καὶ ἔβλεπον οἱ στρατιώται λαθεῖν τὸ χρυσίον ἀκιν-
 δύνως καὶ παραχωρῆσαι αὐτοῖς παραλθεῖν.

12'. Ὅτι Οὐανδαλοὶ ἡττηθέντες ἐπεμψαν προσέβην
 πρὸς Αὐρηλιανόν, παρακαλοῦντες εἰρήνην. Αὐρη-
 λιανὸς δὲ ἀσμένως ἰδέετο, καὶ πακτεύσας πρὸς αὐ-
 τοὺς ἀνεχώρησεν.

13'. Ὅτι Ἀφφαρβᾶν, φίλτατος ὢν ὡς μάλιστα τῷ
 Ναρσαίῳ τῷ Περσῶν βασιλεῖ, εἰς προσέβην πι-
 φθῆτις σὺν ἱκετείᾳ τῷ Γαλερίῳ ὑπήντησεν. Ὅστις
 ἔδειξεν τοῦ λέγειν λαθῶν εἶπε· « Φανερόν ἐστι τῷ
 γένει τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ὡσπερ ἀνελ' δύο λαμπτήρες
 εἰσιν ἢ τε Ῥωμαϊκὴ καὶ Περσικὴ βασιλεία· καὶ

VARIE LECTIONES

* δ post ὑμῖν expunxit N. * καὶ κατὰ τὴν conj. Val. * οἱ μὲν στρατιώται: excedisse susp. N. * ἀπο-
 διωκομένου H. * ἐπεμπεύον N, ἐπιμπειν vulg. * αὐτῶ N., αὐτῶν vulg. * ἀνεχώρησεν N., ἀνεχώρησαν
 vulg. * ὡσπερ ἀνελ H., ὡσπερ ἀν εἶη vulg.

ἰσὺν ὀφθαλμοὺς τὴν ἑτέραν τῆς ἑτέρας· αἱ λαμπρότητι, καὶ μὴ πρὸς ἀναίρεισιν λαυ-
 βαδῶν μέχρι παντὸς χαλαπαίνεν. Τοῦτο γὰρ
 ἢ μᾶλλον, ἀλλὰ κουφότης νομίζεται ἢ μα-
 οὺς γὰρ μεταγενεστέρους οἰόμενοι μὴ δύ-
 αυτοῖς βοηθεῖν σπουδάζουσι τοὺς ἀντιτα-
 ἀνελεῖν. Μὴ χρῆναι μέντοι μηδὲ Ναρσαίων
 εἶναι πάντων τῶν ἄλλων βασιλέων νομίζε-
 λὰ τοσοῦτον τῶν ἄλλων βασιλέων Γαλέριον
 ν, ὥστε αὐτὸν τοῦτον μόνον δικαίως Ναρσαίων
 , καίτοι τῆς τῶν οἰκείων προγόνων ἀξίας
 τερον οὐ γενόμενον. » Πρὸς τοῦτοις ἔλεγεν
 ὁ βασιλεὺς ἐπιτετάλθαι αὐτῷ παρὰ Ναρσαίου, ὡς
 ἴκναι, τὸ τῆς οἰκείας βασιλείας δικαίον
 ἰων ἐπιτρέψαι φιλανθρωπία. Τοιγαροῦν μηδὲ
 ἰως κομίζεν, ἐφ' οἷς χρῆ γίνεται τὴν εἰρήνην,
 ὅλον τῆ γνώμη τοῦ βασιλέως διδόναι. Πλὴν
 ἰκαλεῖ τοὺς παῖδας μόνον καὶ τὰς γαμετάς
 ἰδοθῆναι, διὰ τῆς τούτων ἀποδόσεως πλῆον
 ἰς ἐνωχός εἶναι λέγων ἢ ὅπλοις περιών¹⁵.
 ἰδύνασθαι κατ' ἀξίαν χάριτας ὁμολογεῖν, ὅτι ἐν
 ἰτὰ γενόμενοι τῆς ἐνεσθῆεν οὐκ ἐπειρήθησαν
 ἰλλ' οὕτω μεταχειρίσθησαν ὡς τῆ οἰκεία
 ἰσον οὐκ ἀποδοθησόμενοι. Ἐν τούτοις εἰς
 ἰγῆ καὶ τὸ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων
 ἰητων (6). Ὁ δὲ Γαλέριος πρὸς ταῦτα δέξας
 ἰαι, συγκινήσας τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, ἀπεκρίνατο
 ἰ καλῶς Πέρσας ἀξιοῦν τῆς μεταβολῆς τῶν
 ἰων πραγμάτων ἑτέρους μεμνησθαι, ὅπως
 ἰροῦ ἐπιλαμβατόμενοι οὐ παύονται ταῖς τῶν
 ἰν συμφοραῖς ἐπικείμενοι. « Καλῶς γὰρ καὶ
 ἰριανῶ¹⁶ τὸ μέτρον τῆς νίκης ἐφυλάξατε,
 ἰδοῖς αὐτὸν ἀπατήσαντες κατέσχετε καὶ
 ἰρως ἐσχάτου καὶ τελευταῖης ἀτίμου οὐκ ἀκ-
 ἰεῖτα μετὰ θάνατον μουσαρῶ τινι τέχνῃ τὸ
 ἰτοῦ φυλάξαντες θνητῷ σώματι ἀθάνατον
 ἰγάγετε. » Ταῦτα διεξελθὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ
 ἰκτὸν ἐπακαμφθῆναι οὐχ οἷς Πέρσαι διὰ τῆς
 ἰς ὑπέμνησαν, ὡς δέον πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους
 ἰύχας (διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον καὶ πρὸς ὄργην
 ἰν¹⁶ κινεῖσθαι, εἰ τις πρὸς ἃ Πέρσαι πε-
 ἰν ἀποβλέψειεν¹⁷), ἀλλὰ τοῖς τῶν οἰκείων
 ἰν ἰχνησιν ἀκολουθεῖν, οἷς ἔθος φαίσεσθαι μὲν
 ἰχώων, καταγωνίζεσθαι δὲ τῶν ἀντιταστο-
 ἰκέλευσε τῷ πρεσβεωμένῳ τῷ ἰδίῳ βασιλεῖ
 ἰλαι τὴν Ῥωμαίων καλοκαγαθίαν, ὣν τῆς
 ἰπειρήθη, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον προσελπίσειν
 ἰτὸν ἀφιζόμενος κατὰ γνώμην τοῦ βασιλέως.

ὅτι Λικίνιος πέμπει πρεσβευτὴν πρὸς Κων-
 ἰν Μεστριανὸν κόμητα. Ἐλθόντα δὲ τὸν Με-
 ἰ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰςαυρε. Μετὰ
 ἰ πρὸς τὸ ἀήλιον τοῦ πολέμου ἰποβλέπων,
 καὶ ὅτι οἱ τοῦ Λικίνιου ἐφόδῳ λανθανούση
 ἰνοι τὴν βαστάγην αὐτοῦ μετὰ τῆς βασιλικῆς
 ἰας κατέσχον, δέχεται αὐτόν. Ὁ δὲ τοῖς δυοῖ

illustrari, neque ad extinctionem et everisionem
 invicem sibi molestos et graves esse. Hoc enim non
 virtus, sed magis levitas et mollities censeretur.
 Nam qui inferiores nihil sibi prodesse posse putant,
 conantur eos, qui sibi adversantur, tollere et
 evertere. Non oportere autem Narsaeum omnibus
 aliis regibus imbecilliorum existimare; sed Gale-
 rium tanto merito Narsaeus victus sit, tametsi ne Nar-
 saeus quidem a suorum majorum virtute abest.
 Praeterea dixit Appharban mandatum sibi fuisse a
 Narsaeo, omnia proprii regni jura Romanorum huma-
 nitati committi, ipsum aequum esse ducere: neque
 ideo condiciones, quibus pacem fieri vellet, ipsum
 ferre, sed id omne imperatoris arbitrio permittere.
 Hoc solum ipsum hortari, ut sibi uxorem et filios
 redderet, quos si reciperet, multo devinctiorem se
 illi fore beneficiis, quam si armis vicisset; ne
 nunc quidem satis pro merito gratias agere posse,
 quod captivi haud quinquam contumelie passi sint,
 sed ita habiti, ut pristinae suae nobilitati primo
 quoque tempore se restitutum iri sperarent. Hic
 legatus Persarum in memoriam revocavit rerum
 humanarum inconstantiam. Ad quae visus est Gale-
 rius subirasce, et toto corpore commotus, « non
 recte Persas ait petere, ut alii varietatis et inco-
 nstantiae rerum humanarum meminissent, quippe
 qui ipsi, cum secundae res illis contigerint, homi-
 num calamitatibus ultro instare non desisterent.
 « Belle scilicet adversus Valerianum moderationem
 in victoria tenuistis. Nam dolo eum cepistis, et
 usque ad extremam senectutem et mortem turpem
 et foedam non dimisistis. Etiam post mortem nefaria
 arte eum ejus custodientes, mortali corpori im-
 mortalem ignominiam inussistis. » In ista digressus
 est imperator, et dixit, se quidem flecti non his,
 quorum Persae in legatione mentionem fecerant,
 oportere in rerum humanarum varietatem intueri
 (ob hoc enim si quis ad ea, quae Persae commise-
 rint, advertat, oportere in iram ferri), sed se
 vestigiis majorum insistere, quibus mos fuerit par-
 cere subjectis et debellare superbos. Itaque jussit
 eum, qui legatione fungebatur, regi suo Romano-
 rum mansuetudinem et elementiam, quorum vir-
 tutis periculum fecisset, renuntiare, et spem facere,
 non multo post fore, ut, impetrata ab imperatore
 venia, captivi ad ipsum redirent.

43. (A. C. 314, Const. 9.) Licinnius legatum ad Con-
 stantinum Mestrianum comitem mittit, quem Con-
 stantinus, cum ad se venisset, longo tempore deti-
 nuit. Tandem cum ad incertos belli casus animum
 adjiceret, quia manus militum Licinii jumenta
 sarcinalia cum regia suppellectili ad se tendentem
 clandestina incursione interceperat, legatum admi-

VARIAE LECTIOES.

15 περιών Valesius, περι ὧν vulg.
 17 ἀποβλέψειεν H., ἀποβλέψειν vulg.

16 Βαλεριανῶ N., Γαλεριανῶ vulg. 16 προσήκει

ait. Ille vero de pace inter utrumque imperatorem componenda agens dicebat, non oportere eum, qui de civibus suis victoriam reportasset, iis irasci. Quidquid enim intereat, victori, non victo interire, et si nunc uni pacem donegaverit, multorum bellorum civilium causam fore et auctorem. At imperator et vultu et motu corporis acerbiter iræ suæ demonstrans, et ægre vocem emittens dixit: « Nomita nos ad hoc usque tempus gessimus, neque ideo ab Oceano huc bellum gerentes et vincentes pervenimus, ut generam nostram propter nefaria flagitia a societate regni excludamus et aſſinitatem ejus dissolvamus, et vile mancipium cum ipso in imperium introducamus. » Jussit igitur Mestrianum, hac legationis parte omiſſa, si quid aliud vellet promere. Et visum est Valentem ab imperio dejicere.

14. (A. C. 350, Const. 14.) Magnentius et Vetranio mittunt legatos ad Constantium. Mittuntur autem Rufinus et Marcellinus, hic præfectus prætorio; ille alterius agminis ductor, et Nunechius senatus princeps, et Maximus cum ipsis, qui adhortarentur Constantium, ut ab armis abstineret, et primum honoris gradum in imperio obtineret; Magnentius Constantio filiam desponderet, et ipse uxorem acciperet Constantiam, Constantii sororem. Itaque imperator Constantius admisit Vetranionis et Magnentii legatos, quorum unus, Nunechius, initio statim Magnentium pacem petere præfatus est, et Constantium, quo in statu res in præsentia essent, monuit dicens, non oportere ipsum inconsiderate, præsertim cum bellis jam confectus esset, duos contra se imperatores, rei militaris peritos et inter se concordantes et integris viribus, ad bellum provocare. Qui, nisi nunc de pace inter eos conveniret, quales quantique in bello civili futuri essent, sive unus solus, sive uterque simul, non aliunde ipsi discedendum esse, quam ex egregiis facinoribus, quæ ante eddidissent, quando ipsi et generi ejus prospere rebus gestis triumphos peperissent. Cum hac legationem audisset imperator, magnam illi ea res curam et sollicitudinem attulit. Itaque ad somnum conversus, vidit in somnis patrem tanquam ex alto descendentem. In manu tenebat Constantem a Magnentio peremptum, quem Constantio ostendens hæc illi dicere visus est: « Constanti, ecce Constantis, multorum regum progenies, meus filius et frater tuus nefarie necatus; neque imperium labefactatum, neque rempublicam eversam negligas, neque si quis tibi minetur, terrore afficiaris, sed gloriam, quæ inde te manet, cuicunque oppugnationi præponas, neque inultum fratrem tuum

βασιλεῦσι τὴν εἰρήνην ἐπροσβαίετε, μὴ χρῆναι λίγων τὸν τοῦς ἐμπούλους νενικηκότα κατ' αὐτῶν χαλεπαίνειν. Ὅτι γὰρ ἂν ἀπόλοιτο, τοῦτο λοιπὸν νενικηκότι, ἀλλ' οὐχὶ τοῖς ἡττωμένοις ἀπόλλυσθαι καὶ οὗτὶ ἐν τὴν εἰρήνην ἀρνούμενος πολλῶν ἐμυλίων πολέμων γίνεται αἰτίας. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ προσώπῳ καὶ τῇ τοῦ σώματος κινήσει τὸ μέγεθος τῆς ὀργῆς δηλῶν, καὶ μόλις φωνὴν ἀφείξ, εἶπεν « Ὅχι οὕτω μέχρι τοῦ παρόντος διεγεγόμεθα, οὐδὲ διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ Ὀκεανοῦ μέχρι τῶν ἐνταῦθα πολεμῶντες καὶ νικῶντες ἀφικόμεθα, ὥστε μὴ ἐδόξαι τὸν οἰκεῖον γαμβρὸν (7) κοινῶν ἔχειν διὰ τὰ μυστήρια αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγχιεστειαν ἀπαγορεύειν, εὐτελεῖς ἀνδράποδον μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ βασιλεῖα προσδέξασθαι. » Ἐκέλευσεν οὖν τὸν Μεστριανὸν τούτου τοῦ μέρους τῆς πρεσβείας σχολάζοντα, εἰ τι ἕτερον αἰτεῖν βούλοιο, λέγειν καὶ ἰδοῦν τὸν Βάλεντα ἐκδηλοθῆναι τῆς βασιλείας.

Ἔ. Ὅτι Μαγνέντιος καὶ Βετρανίων πέμποσι πρέσβεις πρὸς Κωνσταντίον. Πέμπονται δὲ Ρουφίνος καὶ Μαρχελλίνος, ὁ μὲν ὑπαρχος ὢν τῶν κραιτερίων, ὁ δὲ ἕτερος στρατηλάτης, καὶ Νουνέχιος σχολητικὸς ὑπαρχος, καὶ Μάξιμος πρὸς τούτους, ὑπομνήσοντες τὸν Κωνσταντίον ὅπως ἀποσχέσθαι καὶ πρώτην ἔχειν ἐν τῇ βασιλείᾳ τιμὴν. Ὁ δὲ Μαγνέντιος δὲ αὐτῶν τὴν ἰδίαν θυγατέρα τῷ Κωνσταντίῳ ὑποσχέεται δίδοναι γαμήτην ἐπὶ τῷ καὶ αὐτὸς τὴν Κωνσταντίαν λαθεῖν τὴν ἀδελφὴν τοῦ Κωνσταντίου. Ἐδέξατο οὖν ὁ βασιλεὺς τοὺς Βετρανίωνος καὶ Μαγνεντίου πρέσβεις, ἐν οἷς ὁ Νουνέχιος εὐθὺς ἔφη τῷ προομιῶν εἰρήνην αἰτεῖν τὸν Μαγνέντιον, καὶ πολλάκις τῆς περὶ τῶν παρόντων πραγμάτων καταστάσεως τὸν Κωνσταντίον ὑπεμνήσκει, φέσκων μὴ χρῆναι αὐτὸν ἀπροόπτως καὶ κεκμηκότα φῆναι τοῖς πόλεμοις δύο κατ' αὐτὸν βασιλεῖς, στρατιωτικῆς τε ἐπιστήμης ἐμπειροῦς καὶ ὁμοιοῦντας ἀλλήλοις καὶ εἰς ἀκεραλοῦς ὄντας, εἰς πόλεμον προκαλεῖσθαι· οἷτινες, εἰ μὴ περὶ εἰρήνης συνδέξασθαι, [ὡς] ὅποιοι καὶ πηλικοὶ κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἔσονται παρατατόμενοι, εἴτε εἰς ἕνα, εἴτε ὁμοῦ ἄμφω παραγένοιντο, μὴ θέλειν αὐτὸν ἐτέρωθεν μῆθεν ἢ ἐκ τῶν ἤδη πεπραγμένων αὐτοῖς, ὅτι ταῖς ἐκείνων παρατάξεσιν αὐτῷ τε καὶ τῷ γένει αὐτοῦ θρίαμβοι καταρθοῦντο. Ταύτης τῆς πρεσβείας ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐν φροντίσει πολλὰς ἦν. Καὶ εἰς θύρας τραπείας εἶδεν ἑβν, ὅτι ὁ πατήρ αὐτοῦ ὡσπερ ἰβύφους κατιῶν καὶ τῇ χειρὶ κατέχων τὸν Κωνσταντίον, ὃν ἀνέλε Μαγνέντιος, τοῦτον αὐτῷ προσφέρων ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἐδόκει τὰ ῥήματα φθέγγεσθαι: « Κωνσταντίε, ἰδοὺ Κωνσταντὸς ὁ πολλῶν βασιλείων ἀπότηνος, ὁ ἐμὸς υἱὸς καὶ σὸς ἀδελφός, τυραννικῶς ἀπολύμενος. Μῆτε οὖν τὴν βασιλείαν διακοπομένην, μῆτε τὴν πολιτείαν ἀνατρεπομένην περιίθης, μῆτε

VARIAE LECTIONES.

¹⁸ αὐτὸν vulg. ¹⁹ τῆς om. vulg. ²⁰ διαγεγενημέθα conj. B. i ²¹ σχολάζοντος vulg. ²² Βετρανίων N. Βετρανίων vulg. ²³ Βετρανίωνος vulg. ²⁴ ὁ Νουνέχιος — τὸν Μαγνέντιον, καὶ] hæc verba, quæ vulgò perperam infra post voc. καταρθοῦντο legebantur in locum suum reduxit Cl., particula καὶ ab initio in finem transposita. ²⁵ καὶ N., μὴ vulg. ²⁶ πόλεμοις B., πολεμοῖς vulg. ²⁷ αὐτοῦ conj. B. ²⁸ ὡς unci inclusit B. ²⁹ ἀπολύμενος conj. B.

ἤς ἀπειλὰς, ἀλλὰ τὴν ἐντεῦθεν ἐσομένην σοι **A** relinqua. » Hoc ostento viso, est expergefactus et
τάσης ἐκδάσεως προτίμησον, καὶ μὴ βῆς legatos præter Ruffinum in vincula coniecit.
ἦτον ἀδελφόν. » Μετὰ ταύτην τὴν βῆσιν ἀφυπνισθεὶς ὁ Κωνσταντῖος, τῶν πρέσβειων πλὴν Ῥου-
υλακῆ παραδοθέντων.....

Ἦτι ἐπὶ Κωνσταντινίου πρέσβεις ἦλθον Περ-
δὲ τῆς πρεσβείας ἡγεμῶν Ναρσῆς τὸ τραχὺ
ἰμμάτων ὧν ἐπιφέρετο τῇ τῶν οἰκείων ἡμε-
ερότων συγκεράσας, ἔδωκε πρὸς ἀνέγνω-

Ὅτι οἱ Βάρβαροι ἐπὶ Τουλιανοῦ τοῦ Παραβά-
νην ἦθον· ὁ δὲ ἦλθεν εἰς τὸ σπεισασθαι αὐ-
ἰ ἐζήτει ὀμήρους λαβεῖν. Οἱ δὲ Βάρβαροι πάνυ
ἔλεγον ἔχειν ^ο πολέμῳ, ἀλλ' οὐ παρ' ἐπι-
ομένους· νῦν δὲ ζητεῖν εἰρήνης ἐνάχυρα, εἰ
εν πρὸς τοῦτο παρ' αὐτοῖς ἐπιτήδειοι. Ἐκαί-
οῦδὲν ἀπαρνούμενων, ἀλλὰ δάσαιν συντιθε-
ῖς ἂν αὐτὸς ἐπιλέξοιτο, τὸν τοῦ βασιλέως
ου λαβεῖν ὡς ἀντὶ πολλῶν μόνον ἀρκοῦντα,
αιχμάλωτον. Οἱ δὲ Βάρβαροι ἤδη τεθνάναι
ἰπολαμβάνοντες, μετὰ τοῦ σφῶν βασιλέως
νοί τε καὶ στένοντες, ἔδιδοντο τοῦ Καίσαρος
μη ζητεῖν, ἀπαιτοῦντα τοὺς ἤδη τεθνεῶτας
;· τοῦτο δὲ τεκμήριον εἶναι τοῦ σπονδῆς αὐ-
ἰδέσθαι ποιήσασθαι.

15. (A. C. 358, Const. 22, Jul. C. 4.) Sub Constan-
tie legati a Persis venire, cujus legationis princeps
Narses asperitatem litterarum, quas afferbat, leni-
tate morum suorum temperavit, easque legendas
tradidit.

16. Barbari sub Julliano Apostata pacem petierunt,
ille vero profectus est, ut cum illis transigeret, et
obsides sibi dari petiit. Barbari responderunt, mul-
tos jam in ejus potestate esse. Tum ille hos belli
jure, non ab ipais traditos habere se dixit; nunc
quærere pacis pignora: viderent, si qui essent apud
ipsois huic rei apti et idonei. Cum nihil abnuerent,
sed daturus se promitterent, quos elegisset, regis
filium poscit, quem unum pro multis obsidem deti-
neret; is autem jam inter captivos a Romanis cus-
todiebatur. Sed Barbari ipsum perisse existimantes,
ad luctum et mœrorem una cum rege conversi, ob-
testati sunt Cæsarem, ne a se ea, quæ præstare non
possent, peteret: quod faceret, cum eos, qui jam
fati functi erant, sibi dari postularet, quo satis se
fœdera facere nolle iudicaret.

ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ

ΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA

ETRI PATRICII ET MAGISTRI

EXCERPTA

DE LEGATIONIBUS GENTIUM AD ROMANOS.

ΠΕΤΡΟΥ. — Valerianus frustra a Sapore pacem petit (1). Sapores Odenathi legatos et dona superbe remit-
Conditiones pacis inter Diocletianum et Narsæum composuit (5).

Ἦτι Βαλεριανὸς εὐλαθηθεὶς τὴν ἔφοδον τῶν
(ἐλίμωξε γὰρ τὸ στράτευμα αὐτοῦ, καὶ μάλ-
Μαυρούσιοι), χρυσίον ἄφατον συναγαγὼν
πρέσβεις πρὸς Σαπώρη, ἐπὶ μεγάλας δέ-
ν πόλεμον καταλύσαι βουλόμενος. Ὁ δὲ τὰ
τοῦ λιμοῦ μαθὼν, τῇ τε παρακλήσει Βαλε-

29 1. (A. C. 260, Valer. 8.) Valerianus, ne a
Persis oppugnaretur timens (fame enim ejus exer-
citus laborabat, et maxime Maurusii), ingentem auri
vim accumulans, misit legatos ad Saporem, et ma-
gnis largitionibus bellum solvere voluit. Sed Sapo-
res inopis Romanorum hæud ignarus et precibus

VARIÆ LECTIONES.

ειν. πολέμῳ μὲν ἔφη, ἀλλ' Boissonad. Eunap. 1, p. 459, — ἔχειν αὐτὸν αἰχμαλώτους. καὶ ἐκείνος
κατὰ τούτους ἔχειν πολέμῳ, ἀλλ' N.

Valeriani ceteris, legatos distinet, debita re infecta dimittit, eosque subaequior.

2. (A. C. 261, Gall. 9.) Odenathus Saporem, tantquam longe Romanis praestantiorem, multum coluit et observavit, et cupiens eam sibi devincere, dona magnifica camelis imponens eorum rerum, quarum Persis non erat ferax, ad eum mittit cum litoris, quibus cum multis precibus se nihil unquam contrarium Persarum rationibus fecisse testabatur. At ille iussit servos suos, postquam recepissent munera, ea in proximum fluentem projicere, et ejus litteras laceratas pedibus concutere. Haec quoque palam protulit: « Quis et unde iste est, qui eo temeritatis devenit, et audeat ad suum dominum scribere. Nunc si velit leviore poena affici, manibus a tergo revinctis, prosternat se ante me. Si non faciat, sciat me illum et omne ejus genus perditurum et exstincturum. »

3. (A. C. Diocl. 14.) Galerius et Diocletianus Nisibi convenerunt. Ibi communicato consilio, mittunt legatum in Persidem Sicorium Probum, magistrum memoratae. Hunc Narsaeus, quis ex his, quae sibi nuntiata fuerant, spem se optata consecuturum conceperat, benigne et comiter excepit. Antea tamen callide moras nectebat. Cum enim speraret, se legatos longo itinere fessos facilius sibi conciliaturum esse, eo usque Sicorium, qui consilii ipsius non ignarus erat, circa Asprudum, Mediae fluvium, detinuit, donec milites, qui hic illic per bellum dispersi erant, convenissent. Tum in interiori conclavi regis admissus, reliquis omnibus abire jussis, contentus praesentia Appharbae et Archapeti et Barsaborsi, quorum alter erat praefectus praetorio, alter Samiti dignitatem obtinebat, jussit Probo suam legationem referre. Erant autem capita legationis haec, ut Romani in Oriente haberent latilenen cum Sopheno, Arzanenen cum Carduene et Zabdicene, et Tigris fluvius utriusque imperii limes esset: ut Zialha castellum, in confinis Mediae situm, Armeniam terminaret, rex Iberiae regni sui insignia a Romanis accepta susciperet; commerciorum locus Nisibis esset, ad Tigrin amnem sita. Quae ubi audivit Narsaeus, quandoquidem, quae erat ejus fortuna, nihil quidquam eorum licebat illi devagare, consensit et approbavit, praeterquam quod, ne ista omnia videretur necessitate coactus facere, solummodo abnuit, commerciorum locum esse Nisibim. Sed Sicorius hoc quoque ab illo concedendum esse dixit; neque enim legatos libera auctoritate instructos esse, neque imperatores quidquam de hac re praecipisse. His igitur conditionibus acceptis, Narsaeo restitutae sunt ejus uxores et liberi, debita erga illas temperantia cum summa imperatorum fide observata.

Α ριανού πόνον επαρθείς, τοὺς τριπέσεις παρείκισας²¹, ἀπράτους αὐτοὺς ἀπολύσας, εὐθὺς ἐπιηλούθησεν.

β'. Ὅτι Ὀδινάθος (8)²² τὸν Σακώρην πολὺ ἡσπικευεν ὡς ὑπερβεηκότα κατὰ πολὺ τοὺς Ῥωμαίους. Βουλόμενος δὲ αὐτὸν ὑπαγαγέσθαι, πέμπει δῶρα μεγαλοπρεπῆ καὶ ἄλλα ἀγώγιμα, ὧν ἡ Περσίς οὐκ ἦν εὐφορος, καμῆλοις ἐπιθείς. Καὶ γράμματα πέμπει δεήσεως δύναμιν ἔχοντα, καὶ ὅτι οὐδὲν Πέρσαις ὑπέτασσε δεξιμένους τὰ δῶρα ρίπτειν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ τὰς ἐπιστολάς διαβρήξας συνέτριψε, καὶ ἐβήλωσε. Ἔτις ὦν καὶ πόνον ἐτόλμησε πρὸς τὸν οὐκ εὐφροσύνῃ γράψαι; καὶ νῦν εἰ βούλεται ἐκπροσπεσῆται. Εἰ δὲ μή, ἴστω ὡς καὶ αὐτὸν καὶ τὸ γένος καὶ τὴν πατρίδα ἀπολώ. »

γ'. Ὅτι Γαλέριος καὶ Διοκλητιανὸς εἰς Νισίβιν συνήλθον, ἐνθα κοινῇ βουλευσάμενοι στέλλουσιν εἰς Περσίδα πρεσβευτὴν Σικόριον Πρόβον ἀντιγραφίᾳ τῆς μνήμης. Τοῦτον ὁ Ναρσαίος τῆ τῶν ἐπαγγελθέντων ἐλπίδι φιλοφρόνως ἐδέξατο. Ἄρῃται δὲ καὶ τινὲς ἀβολῆ ὁ Ναρσαίος. Ὡς γὰρ βουλόμενος εἶδεν τοὺς περὶ Σικόριον πρέσβεις, οἳ δὴ κακοκωμένους, ἀνέκχησασθαι, μέχρι τοσούτου περὶ τὸν Ἀσπροῦ ποταμὸν τῆς Μηδικῆς τὸν Σικόριον παρακύσσει, οὐκ ἀγνοοῦντα²³ μέντοι τὸ γινόμενον, ἕως οἱ τῆς κάκεισε διὰ τὸν πόλεμον σκορπισθέντες συνελήσαν. Καὶ τῆκαῦτα ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τῶν βασιλείων²⁴ πάντας τοὺς ἄλλους χωρίσας, καὶ ἀρκεσάμενος τῆ παρουσίᾳ Ἀφάρβα καὶ Ἀρχαπέτου καὶ Βαρσάβου, ὧν ὁ μὲν ἕτερος ὑπαρχος ἦν πραιτωριανός, ὁ δὲ ἕτερος τὴν τοῦ Συμίου εἶχεν ἀρχὴν, ἐπέτερε τὴν Πρόβῳ τὴν πρεσβεῖαν διεξίναναι. Ἦν δὲ τὰ κεφάλαια τῆς πρεσβεῖας ταῦτα, ὥστε κατὰ τὸ ἀνατολικὸν κλίμα τὴν Ἰντηληνὴν μετὰ Σοφηνῆς καὶ Ἀρζανηνὴν²⁵ μετὰ Καρδουηνῶν καὶ Ζαβδικηνῆς Ῥωμαίους εἶχεν, καὶ τὸν Τίγγριν ποταμὸν ἐκαίερας πολιτείας ὁρθεῖσιν εἶναι, Ἀρμενίαν δὲ Ζίνθα τὸ κάστρον ἐν μεθορίῳ τῆς Μηδικῆς καίμενον ὀρίζειν, τὸν δὲ Ἰβηρίας βασιλεῖα τῆς οὐκείας βασιλείας τὰ σύμβολα Ῥωμαίους ὀφείλειν, εἶναι δὲ τόπον τῶν συναλλαγμάτων Νισίβιν τὴν πόλιν παρακειμένην τῷ Τίγγριδι. Τοῦτων ὁ Ναρσαίος ἀκούσας, ἐπειδὴ πρὸς μηδὲν τούτων ἡ παρούσα τύχη ἀρνεῖσθαι αὐτὸν συνεχώρει, συνέθετο τούτοις ἅπασιν πλὴν ἵνα μὴ δόξῃ ἀνάγκη πάντα ποιεῖν, δεηρῆσατο μόνον τὸ τόπον εἶναι τῶν συναλλαγμάτων τὴν Νισίβιν. Ὁ δὲ Σικόριος: « Ἐνδεωκίνας χρὴ πρὸς τοῦτο. Οὐτε γὰρ αὐτοκράτωρ ἢ πρεσβεῖα, καὶ περὶ τούτου ἐκ τῶν αὐτοκράτῶρων οὐδὲν ἐπιτέτραπτο. » Τούτων οὖν συντεθέντων, ἀπέδθησαν τῷ Ναρσαίῳ αἱ τε γαμεταὶ καὶ οἱ παῖδες, μετὰ φιλοτιμίας τῶν βασιλείων τῆς σωφροσύνης αὐταῖς καθαρὰς²⁶ φυλαχθείσης.

VARIAE LECTIONES.

²¹ παρακύσσει; H., παρακύσσει vulg. ²² Ὀδινάθος Val., δ Δίνατος vulg. ²³ ἀγνοοῦντα Cl., ἔγνω οὖν τὰ vulg. ²⁴ τῶν βασιλείων N., τῶ βασιλεί vulg. ²⁵ Ἀρζανηνὴν et Καρδουηνῶν N., Ἀρζακηνὴν et Καρδουηνῶν vulg. ²⁶ οὐτε γὰρ αὐτοκράτωρ ἢ B., τότε γὰρ αὐτοκράτωρ; vulg. ²⁷ καθαρὰς; vulg.

ΠΡΙΣΚΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΚΗΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA BYZANTINA

PRISCI RHETORIS ET SOPHISTÆ

EXCERPTA

LEGATIONIBUS GENTIUM AD ROMANOS.

- Margus oppidum episcopi fraude a Scythis capitur (1). Attilas, Scytharum transfugis incassum mittis, in fines Romanos irrupit (2). Duræ pacis a Romanis cum Hunnis initæ conditiones: pactæ per imperium Romanum exiguntur. Asimuntii ad pacem accipiendam ab Hunnis adiguntur (3). vantis legationibus fatigat (4). Chrysaphius eunuchus consilium init Attilæ per Edeconeme ejus endi (5). Compertis insidiis, Attilas Chrysaphium ad supplicium exposcit (6). Idem bellum parat tem (7). Belli inter Attilam et Actium coorti causæ (8). Attilas Orienti bellum minatur (9). Argerit cum Saracenis (10). Maximinus cum Biemmyis et Nubadibus pacem componit, quæ post itur (11). Gobates, Colchidis rex, Byzantium vocatur (12). Majorianus in Africam trajicere consti- tinus in Gælia cum Gothis bella gerit. Genserichus Siciliam et Italiam vastat. Legatio Saraguro- (14.) Persarum ad Leonem legati de injuriis Romanorum queruntur. Tatianus legatus ad Vandalos azates benigne a Leone excipitur (16). Sciri auxilia petunt a Romanis adversus Gothos (17). Attilam um Leone inire frustra conantur (18). Fines Persarum a Saraguris aliisque gentibus infestan- ch bellum contra Romanos molitur (20). Gothi a ducibus Romanis in deditonem accepti truci- ni a Persis vexati Romanos auxilium poscunt (22).

Σκυθῶν κατὰ τὸν τῆς πανηγύρεως Α 31-331. (A. C. 442, ind. 10, Theod. 35.) Scythæ, κτηγησάντων Ῥωμαίους καὶ πολλοὺς Ῥωμαῖοι ἐπέστειλλον πρὸς τοὺς Σκυ- μιούμενοι τῆς τοῦ φρουρίου αἰρέσεως τῶν σπονδῶν ὀλιγωρίας. Οἱ δὲ ἀπ- ἰκ ἀρξάμενοι, ἀλλ' ἀμυνόμενοι ταῦτα ἀρ τῆς Μάργου ἐπίσκοπον εἶ: ταυτῶν ἰν καὶ διερευνησάμενον τὰς παρὰ υς θήκας, στυληκέναι τοὺς ἀποκει- υῶς· καὶ εἰ μὴ τοῦτον ἐκδοῖεν, ἐκ- τοὺς φυγάδας κατὰ τὰ ὑποκείμενα Ῥωμαίους πλείστους), τὸν πόλεμον ὦν δὲ τὴν αἰτίαν οὐκ ἀληθῆ φημέ- τοῖς σφετέροις λόγοις τὸ πιστὸν οἱ κρισεως μὲν τῶν ἀμφιδῶλων κατ- ; πόλεμον δὲ ἐπράπησαν, καὶ περαιω- B ὦν πόλεις καὶ φρούρια πλείστα ἐπὶ τῆ κν. Ἐν οἷς καὶ τὸ Βεμινάκιον εἶλον· ὦν ἐν Ἰλλυριοῖς Μυσῶν. Ὡν γινομέ- , λογοποιούντων, ὡς ὁ ἐπίσκοπος μὴ ἐνδὸς ἀνδρὸς πέρι: τῆ παντὶ Ῥω- ὦ πολέμου ἐπαχθῆναι κίνδυνον, ὑπο- ωπος ἐκδοθῆσθαι, λαθὼν τοὺς ἐν οὖς πολεμίους παραγίνεται, καὶ αὐ- ὦπισχνεῖται τὴν πόλιν, εἴγε ἐπεικέας ν βουλευσάντο βασιλεῖς. Οἱ δὲ Ἐρα- τεῖν τὰ ἀγαθὰ, εἰ τὴν αὐτοῦ ἄγοι ἐς quo tempore mercatus Scytharum et Romanorum frequenti multitudine celebrabatur, Romanos cum exercitu sunt adorti, et multos occiderunt. Romani ad Scythas miserunt, qui de præsidii expugnatione et fœderum contemptu cum eis expostularent. Hi vero se non ultro bellum inferentes, sed factas injurias ulciscentes, hæc fecisse responderunt. Margi enim episcopum in suæ fines transgressum, fiscum regium et reconditos thesauros indagatum expilasse. Hunc nisi dederent una cum transfugis, ut fœderibus convenerit (esse enim apud eos plures), bellum illaturos. Quæ eam Romani vera esse negarent, barbari vero in eorum, quæ in contentione posita erant, subire minime voluerunt, sed ad bellum conversi sunt. Itaque transmisso Istro, oppidis et castellis ad ripam sitis plurima damna intulerunt, et inter cætera Viminacium, quæ Mæsortum urbs est in Illyrico, ceperunt. His gestis, cum multi in sermonibus dicitarent, episcopum dedi oportere, ne unius hominis causa universa Romanorum respublica belli periculum sustineret: ille se deditum 34 iri suspicatus, clam omnibus civitatem incolentibus ad hostes effugit, et urbem traditurum, si sibi Scytharum reges liberalitate sua consulerent, pollicitus est. Ad ea cum beneficium omni ratione se repensuros promitterent, si rem ad exitum perduceret, datis

20. (A. C. 469, Ind. 7, Léon. 13.) Dengisich bellum Romanis intulit, et Istro potiri instituit. Quod ubi Orugiseli filius comperit (is in ea parte Thraciæ, quæ ad Istrum est, custodiæ ripæ fluminis præfectus erat), per suos ex eo quæsivit, an acie decertare vellet. **45** Sed Dengisich Anagastum contemnens, ab eo missos re infecta dimisit, et per legatos imperatori denunciavit, se bellum illaturum, nisi sibi suisque terram et pecunias subministraret. Legatis in regiam introductis et mandata exponentibus imperator respondit, se omnia paratum esse facere, si suo imperio obsequi vellent. Sibi enim pergratum et jucundum esse, si quando inimici in fœdus societatemque transirent.

21. (A. C. 470, Ind. 8, Léon. 14.) Anagastus, Basiliscus et Ostrys et alii quidam duces Romani in locum abruptum et concavum Gothos inclusos obsederunt. Ibi Stythæ victum inopia laborantes, Romanos missis legatis certiores fecerunt, se, facta deditione, omnibus, quæ statuerint, parituros, modo sibi terram ad inhabitandum concedant. Romani responderunt se ad imperatorem eorum postulata delaturos. At Scythæ propter famem, quæ eos premebat, transigere velle dixerunt, neque longiores moras ferre posse. Tum Romanis ordinibus præpositi, habito consilio, tantisper dum imperator aliter statueret, alimenta se præbituros polliciti sunt, si Scythæ Romanorum more exercitus in partes se ipsos dividerent. Sic enim facilius eos, cum singuli ordines, non universi simul respiciendi essent, a ducebus curari posse, quippe qui cura et diligentia inter se sint certaturi. Itaque Scythæ his, quæ legati renuntiaverunt, paruerunt, sequæ in totidem ordines distribuerunt, in quos Romani erant distributi. Quo facto Chelchal, genere Hennis, qui secundum ab Aspare imperii gradum in eos, qui sub eo ordine ducebant, tenebat, Barbarorum, quæ suis ordinibus accesserat, cohortem obiens, in qua erant milites numero Gothi, quam reliqui, accitis primoribus hujusmodi orationem habere cœpit: Terram quidem imperatorem ad inhabitandam daturum, quæ non illis fructui et commoda futura esset, sed cuius utilitas ad solos Hunnos redandaret. Hos enim terræ cultum negligere, et luporum more bona Galliorum invadentes diripere, qui ipsi servorum conditione habitati ad victum illis comparandum laborare coacti essent: quamvis nullum unquam fœdus inter utramque gentem sanctum sit, et majores jurejurando eos obstrinxerint, ut Hunnorum societatem fugerent. Quare non tantum suis eos privari, sed etiam patria sacramenta negligere. **Se quidem 46** genere Hunnum, quo maxime gloriatur, sed æquitate motum hæc illis dicere, ut, quæ facienda essent, viderent. His dictis Gothi commoti, et hæc

κ'. Ὅτι Δεγγιχὶ πόλεμον ἐπένευ-
κόντος καὶ τῆ τοῦ Ἴστρου προσκαρτεροῦντος ¹⁵, τότε
μαθὼν ὁ Ὀρυνγίσκιου (23) (αὐτὸς γὰρ εἶχε τὴν πρὸς
τῷ Θρηκίῳ μέρει τοῦ ποταμοῦ φυλακὴν), ἐκ τῶν
ἀμφ' αὐτὸν ἐκπέμψας ἐπυθόαντο ὅ τι βουλόμενοι
πρὸς μάχην παρασκευάζοντες. Ὁ δὲ Δεγγιχὶ τοῦ
Ἀναγαστοῦ κατολιγωρήσας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ πεμ-
φθέντας ἀπράκτους ἤφειε, παρὰ δὲ τὸν βασιλεῖα τοῦ
διαλεξομένου· ἔσταλλεν, ὡς, εἰ μὴ γῆν καὶ χρήματα
αὐτῷ καὶ τῷ ¹⁶ ἐπομένῳ δῶν στρατῶ, πόλεμον ἐπ-
άξει. Τῶν δὲ παρ' ἐκείνου πρῶσεων ἐς τὰ βασίλεια
ἀφικομένων καὶ τὰ αὐτοῖς ἐνταλθέντα ἀπαγγειλάντων,
ἀπεκρίνατο βασιλεὺς ἐτόμως ἔχειν πάντα ποιεῖν,
εἴγε ὑπακουσόμενοι· αὐτῷ παραγένηνται· χαίρειν
γὰρ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ συμμαχίᾳ ἀφικνουμέ-
νοις.

κα'. Ὅτι Ἀναγαστοῦ καὶ Βασιλίσκου καὶ Ὀστρύου ¹⁷
καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν Ῥωμαίων τοὺς Γότθους
ἐς τινα κοίλον χώρον συγκλεισάντων καὶ πολιορκου-
ντων, λιμῶ τε πιεζομένων τῶν Σκυθῶν σπάνει τῶν
ἐπιτηδείων, πρεσβείαν παρὰ τοὺς Ῥωμαίους ποιή-
σασθαι, ὥστε αὐτοὺς ἐνδιδοῦσαι νεμομένους γῆν ὑπα-
κούειν αὐτῶν ἐς ὅ τι ἂν θέλοιεν. Τῶν δὲ ἐπὶ βασιλεῖ
τὴν ἐκείνων φέρειν ἀποκριναμένων πρεσβείαν, καὶ
τῶν Βαρβάρων τοῦ λιμοῦ πέρι σφῶς θέσθαι ἰδέσθαι
τὰς συμβάσεις φαιμένων, καὶ μὴ οἶους τε εἶναι μα-
κρὰς ποιῆσθαι ἀνακωχὰς, βουλευόμενοι οἱ τὰς Ῥω-
μαϊκὰς τάξεις διέποντες, τροφὰς χορηγήσειν αὐταῖς
ὑπέσχοντο ἄχρι τῆς βασιλείας ἐπιτροπῆς, εἴ γε σφῶς
αὐτοὺς διέλειεν ὡσπερ καὶ τὰ Ῥωμαίων ἐισακρίσει
πλήθος· ἔσθθαι γὰρ αὐτῶν βραδύως ὁσως ἐπιμει-
λειαν, ἐς τοὺς κληρουμένους καὶ οὐκ εἰς πάντας
ἀποθλεπόντων τῶν στρατηγῶν, οἵπερ ἐς φιλοτιμίαν
ὄρωντες πρὸς τὴν αὐτῶν πάντως ἀμειλιθήσονται ¹⁸
κομιδῆν. Τῶν δὲ Σκυθῶν τοὺς ἀπαγγελλόντας ἐπὶ
τῶν πρῶσεων προσεξεμμένων λόγους καὶ ἐς τοσαύ-
τας σφῶς αὐτοὺς ταξάντων μοίρας, ἐς ὅσασπερ ¹⁹ καὶ
οἱ Ῥωμαῖοι διεκρίνοντο, Χελχάλ, τοῦ Ὀβννοῦν χήμας
ἀνὴρ καὶ ὑποστράτηγος τῶν διεπόντων τὰ Ἀσπαρος
τάγματα, παρὰ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς βαρβαρικῆν
μοῖραν ἰλθῶν, καὶ τῶν ²⁰ Γότθων (κλειόντες δὲ τῶν ἑλ-
λων ὑπῆρχον) μεταπεμφόμενος τοὺς λογάδας τοῦσδε
ἐπαίσατο λόγων ἀρχὴν, ὡς δώσει μὲν αὐτοῖς γῆν ὁ
βασιλεὺς, οὐκ εἰς σφετέραν δὲ αὐτῶν ὄνησιν, ἀλλὰ
τοῖς ἐν σφίσιν Ὀβννοῖς. Τοῦτους γὰρ ὀλιγώρως ²¹ γη-
πονίας ἔχοντας δίκην λύκων τὰς αὐτῶν ἐπιόντας διαρ-
πάξεσθαι τροφὰς, ὥστε θεραπεύωντας τάξιν ἐπέχοντας
τῆς ἐκείνων ἕνεκα ταλαιπωρεῖσθαι τροφῆς, καίπερ
ἐς ἀεὶ ποτε τοῖς Ὀβννοῖς τοῦ Γότθων γένους ἀπὸ
δοῦ διαμείναντος, καὶ ἐκ προγόνων τῶν αὐτῶν ἀπο-
φυγεῖν ὀμαιχμίαν ὁμοσημένων, ἐφ' ᾧ καὶ ὄρκων πα-
τρίων πρὸς τῆ τῶν οἰκείων σπαρῆσαι καταφρονεῖν.
Αὐτὸν δὲ, εἰ καὶ τὸ Ὀβννοῦν αὐχεῖ γένος, δικαιοσύνης
πῶθι τὰς πρὸς αὐτοὺς εἰπόντα δεδρακέναι περὶ τοῦ
πρακτέου βουλήν· Ἐπὶ τούτοις οἱ Γότθοι διαταρα-
χθέντες, καὶ εὐνοία τῆ πρὸς αὐτοὺς ταῦτα τὸν Χελχάλ

VARIE LECTIONES.

¹⁵ Post προσκ. excidit f. ὄθη N. ¹⁶ καὶ τῷ add. N. ὀμειλήθησονται conj. Cantocl. ¹⁷ ὄσας ἄσπερ vulg.

¹⁸ Ὀστρύου N., Ὀστροῦ vulg. ¹⁹ ἀμειλιθήσονται] τῶν Γ. B., αὐτῶν Γ. vulg. ²¹ ὀλιγώρως vulg.

herarent. Quibus litteris lectis, Romanos, qui ad se confugissent, liberos se abire sivisse, Scythas vero, quotquot in suas manus venissent, trucidasse responderunt. Duos autem captivos retinere, propterea quod hostes, obsidione omissa, in insidiis collocati, nonnullos pueros, qui ante munitiones greges pascebant, rapissent, quos nisi reciperent, captivos jure belli sibi acquisitos, minime restituros. Hæc renuntiarunt qui ad Asimuntios miserant. Quibus auditis, Scytharum regi et Romanis principibus placuit exquiri pueros, quos Asimuntii raptos esse querebantur. Sed nemine reperto, Barbari ab Asimuntis capti sunt dimissi, prius tamen fide a Scythis accepta, non esse apud ipsos pueros. Juraverunt etiam Asimuntii, se Romanos, qui ad se effugissent, libertate donasse, quamvis adhuc multos in sua potestate haberent. Nec enim sibi pejerasse videbantur, modo suos a Barbarorum servitute salvos et incolumes præstarent.

4. Pace facta, Attilas rursus legatos ad Romanos orientales mitti, qui transfugas repeterent. At illi legatos plurimis donis ornatos, cum nullo perfugas apud se esse asseverassent, dimiserunt. Misi et iterum Attilas alios, quibus non minus amplis muneribus ditatis, tertia ab eo, post illam eisdem quarta legatio advenit. Ille enim Romanorum liberalitatem, qua utebantur, veriti, ne a federibus Barbari discederent, 37 ludibrio habens, novas subinde causasungebat, et vanas occasiones legatorum mittendorum excogitabat, et ad suos necessarios, quos liberalitate ornare volebat, eas legationes deferabat. Romani vero in omnibus rebus Attilæ dicto audientes erant, et quæ præcipiebat, domini jussa ducebant. Non solum enim a bello contra eum suscipiendo eorum rationes abhorrebant, sed et Parthos, qui bellum apparabant, et Vandalos, qui maritimas oras vexabant, et Isauros, qui prælia et rapinis grassabantur, et Saracenos, qui regiones ad Orientem excursionibus vastabant, mutuebant. Præterea gentes Æthiopicum in armis erant. Itaque Romani animis fracti Attilam colabant, sed cæteris gentibus resistere conabantur, dum exercitus comparabant, et duces sortiebantur.

5. (A. C. 448, Ind. 4, Theod. 41.) Edecon, vir Scythæ, qui maximas res in bello geaserat, venit iterum legatus cum Oreste. Hic genere Romanus Pæoniæ regionem, ad Saum flumen sitam, incolebat, quæ ex fœdere inito cum Aetio, Romanorum occidentalium duce, barbaro parebat. Itaque Edecon in palatium admissus, imperatori litteras Attilæ tradidit, in quibus de transfugis non redditus querebatur, qui nisi redderentur, et Romani a colenda terra absterent, quam bello captam suæ ditioni adjecerat, ad arma se iterum minabatur. Ea vero secundum Istrum a Pæonibus ad Novas usque in Thracia sitas in longiudinem extendebatur. Latitudo autem erat quinque

α αὐτοὺς καταφυγόντας Ῥωμαίους ἀφείναι ἐπ' ἐλευθερίᾳ, Σκυθὰς δὲ ἄλλοις αἰχμαλώτους ἔλαβον ἀνηρηκέναι, δύο δὲ συλλαβόντας ἔχειν διὰ τὸ καὶ τοὺς πολεμίους μετὰ τὴν γενομένην ἐπὶ χρόνον πολιορκίαν ἐξ ἐνέδρας ἐπιθεμένους τῶν πρὸ τοῦ φρουρίου νεμότων παίδων ἀρπάσαι τινὰς, οὐδ' εἰ μὴ ἀπολάβοιεν, οὐδὲ τοὺς νόμιμ' ἡγεμόνων κηθίνοντας ἀποδώσειν. Ταῦτ' ἀπαγγειλάντων τῶν παρὰ τοὺς Ἀσμουνοῦτιδος ἀφίγηκων, τῷ τε Σκυθῶν βασιλεῖ καὶ ταῖς Ῥωμαίοις ἀρχουσιν ἔδοξε μὲν ἀναζητεῖσθαι οὐδ' οἱ Ἀσμουνοῦτιοι ἔφασαν ἠρησάσθαι παῖδας, οὐδενὸς δὲ φανέντος, οἱ παρὰ τοῖς Ἀσμουνοῦτιοῖς Βάρβαροι ἐπέδθησαν, πιστεύειν τῶν Σκυθῶν ὄντων ὡς παρ' αὐτοῖς οἱ παῖδες οὐκ εἴσαν. Ἐπαμύνοντο δὲ καὶ οἱ Ἀσμουνοῦτιοι, ὡς οἱ παρ' αὐτῶν καταφυγόντες Ῥωμαῖοι ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἀφείθησαν. Ὀμνον δὲ, καίτε παρὰ σφίσι δυνῶν Ῥωμαίων· οὐ γὰρ ἐπιπορευόντες ὄρνυται ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῶν ἐκ τοῦ σφετέρου γένους ἀνδρῶν.

8. Ὅτι γενομένων τῶν σπονδῶν, Ἀττίλας αὐτῶν παρὰ τοὺς ἑσθῶν ἐπεμψε πρέσβεις, φυγάδας αἰτῶν. Οἱ δὲ τοὺς πρεσβευομένους δεξάμενοι καὶ πλείστοις δώροις θεραπεύσαντες ἀπέπεμψαν, φυγάδας μὴ ἔχειν φήσαντες. Πάλιν ἑτέρους ἐπεμψε, χρηματισμένων δὲ καὶ αὐτῶν, τρίτη παρεγένετο πρεσβεία, καὶ τετάρτη μετ' αὐτήν. Ὅ γὰρ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀγορῶν φιλοτιμίαν, ἣν ἐποιούοντο εὐλαβεῖσθαι τοῦ μὴ παρασθῆναι τὰς σπονδὰς, ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων εὐποιεῖν ἐβούλετο, ἐπεμψε παρ' αὐτοῦς, αἰτίας τε ἀναπλάττων καὶ προφάσεις ἐφευρισκῶν κενὰς. Οἱ δὲ παντὶ ὑπήκουον ἐπιτάγματι, καὶ δεσπότην ἡγούμενον τὸ πρόσταγμα, ὅπερ ἂν ἐκεῖνος παρακελεύετο. Ὅ γὰρ μόνον τὸν πρὸς αὐτῶν ἀνελεῖσθαι πολεμον εὐλαβοῦτο, ἀλλὰ καὶ Παρθυαίους ἐν παρασκευῇ τυγχάνοντας ἐδεδίσαν, καὶ Βανδύλους τὰ κατὰ θάλατταν ταραττόντας, καὶ Ἰσαύρους πρὸς τὴν ἡθιοπικὴν διανισταμένους, καὶ Σαρακηνούς τῆς αὐτῶν ἐπικρατείας τὴν ἐν κατατρέχοντας, καὶ τὰ Αἰθιοπικὰ ἔθνη συνιστάμενα. Διὸ δὲ τεταπεινώμενοι τὸν μὲν Ἀττίλαν ἐθεράπευσον, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ ἔθνη ἐπιπορευόμενοι παρατάττεσθαι, δυνάμεις τε ἀθροίζοντες καὶ στρατηγούς χειροτονούντας.

9. Ὅτι καὶ αὐτῶν Ἑλλήνων ἦκε πρέσβεις, ἀντιπροσβῆς, μέγιστα κατὰ πόλεμον ἔργα διαπραξάμενος, σὺν Ὀρέστη, ἄρχοντι τοῦ Ῥωμαϊκοῦ γένους ἐπὶ τὴν πρὸς τῷ Σαῦ ποταμῷ Παιόνων χώραν, τῶν Βάρβαρων κατὰ τὰς Ἀετίου στρατηγῶν τῶν ἐσπερίων Ῥωμαίων συνθήκας ὑπακούουσιν. Οὗτος δὲ Ἑλλήνων ἐς τὴν βασιλείαν παρελθὼν ἐπέδιδου τὰ παρὰ Ἀττίλα γράμματα, ἐν οἷς ἐποιεῖτο τοὺς Ῥωμαίους ἐν αἰτίαις τῶν φυγάδων περὶ ἀνδρῶν ὧν ἠπελεῖ ἐπὶ τὰ ἔθνη χωρεῖν, εἰ μὴ ἀποδοθεῖεν αὐτῷ καὶ ἀφείξονται Ῥωμαῖοι τὴν ἐπορεύωσαν ἀροῦντες. Εἶναι δὲ μέγιστος μὲν αὐτῆς κατὰ τὸ βεῦμα τοῦ Ἰστρου ἀπὸ τῆς Παιόνων ἄχρι Νοβῶν τῶν Θρακίων, τὸ δὲ βάθος πάντες ἡμερῶν

VARIAE LECTIONES.

α αὐτοῖς vulg. β εἴσαν vulg., εἴσιν conj. II. γ ἐπαμύνοντο vulg. δ ὑπήκουον Vulg., ὑπήκουον vulg. ε ἰσάουσι H., ἰσάουσι vulg. ζ παρακελεύετο B., παρασελεύετο vulg. η alibi rectius Ἑλλήνων

γενομένης, ἀμφω ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἐξώρμησαν, ἅ σibi asciscere. Qua de re lato quoque suffragio ambo in eam legationem profecti sunt, et Margum pervenerunt. Est autem Margus urbs in Illyrico Mysorum ad Istrum sita, ex adverso Constantiæ arcis, ad alteram fluminis ripam collocatæ, quo et regii Scythæ convenerant. Extra civitatem equis insidentes utrique congressi sunt. Nec enim barbaris de plano verba facere placuit, et legati Romani suæ dignitatis memores eodem quoque apparatu in Scythiarum conspectum venire statuerunt, ne sibi peditibus cum equitibus disserendum foret. Itaque placuit, profugos omnes, etiam qui multo ante profugerant, una cum captivis Romanis, qui non soluto redemptionis pretio ad sua redierant, dedi: aut pro unoquoque captivo Romano his, qui cum bello ceperant, octo aureos dari, Romanos belli societatem cum barbara gente, quæ bellum cum Hunnis gerat, non facere. Conventus ad mercatus paribus legibus celebrari, et in tuto Romanos et Hunnos esse. Fœdera rata manere et observari, si quoque anno septingentæ auri libræ tributum nomine Scythiis regiis a Romanis penderentur, cum antea tributum annuum non fuisset nisi trecentarum quinquaginta librarum. His conditionibus pacem Romani et Hunni pepigerunt, qua jurejurando patrio ritu utrinque præstito firmata, utrique ad sua redierunt. Itaque qui ex Barbaris ad Romanos transierant redditi sunt, de quorum numero erant filii Mama et Attacam ex regio genere, quos Scythæ receptos in Carso, Thraciæ castello, crucis supplicio affecerunt, et hanc ab his fugæ pœnam exegerunt. Pace enim Romanis facta, Attilas et Bleda ad subigendæ gentes Scythicas profecti sunt, et contra Sorosgos bellum moverunt.

β. Ὅτι Θεοδοσίος ἐπεμπε Σηνάτορα, ἄνδρα ὑπατικὸν παρὰ τὸν Ἀττήλαν πρεσβευσόμενον. Ὅς οὐδὲ τὸ τοῦ πρεσβευτοῦ ἔχων ἔνομα ἐθάρρησε περὶ παρὰ τοὺς Οὐννοὺς ἀπικέσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Πόντον καὶ τὴν Ὀδησησίων ἔπλευσε πόλιν, ἐν ἣ καὶ Θεόδουλος στρατηγὸς ἐκπεμφθεὶς διέτριβεν.

γ. Ὅτι τοῦ Χρυσάφρου τοῦ εὐνοῦχου παραινέσαντος Ἐδέκωνι ἀνελεῖν τὸν Ἀττήλαν, ἐδόκει τῷ βασιλεὶ Θεοδοσίῳ καὶ τῷ μαγίστρῳ Μαρτιάλιῳ βουλευομένοις τῶν προκειμένων πέρι μὴ μόνον Βιγίλαν, ἀλλὰ Μαξιμίον ἐκπέμπειν πρεσβευσόμενον παρὰ τὸν Ἀττήλαν, καὶ Βιγίλαν μὲν τῷ φαινομένῳ τὴν τοῦ ἑρμηνεύς ἐπέχοντα τάξιν πράττειν ἄπερ Ἐδέκωνι δοκεῖ, τὸν δὲ Μαξιμίον μὴδὲν τῶν αὐτοῖς βουλευθέντων ἐπιστάμενον τὰ βασιλείως ἀποδίδοναι γράμματα. Ἐνεγέγραπτο δὲ τῶν πρεσβευσόμενων ἀνδρῶν ἕνεκα, ὡς ὁ μὲν Βιγίλας ἑρμηνεύς, ὁ δὲ Μαξι-

ambo in eam legationem profecti sunt, et Margum pervenerunt. Est autem Margus urbs in Illyrico Mysorum ad Istrum sita, ex adverso Constantiæ arcis, ad alteram fluminis ripam collocatæ, quo et regii Scythæ convenerant. Extra civitatem equis insidentes utrique congressi sunt. Nec enim barbaris de plano verba facere placuit, et legati Romani suæ dignitatis memores eodem quoque apparatu in Scythiarum conspectum venire statuerunt, ne sibi peditibus cum equitibus disserendum foret. Itaque placuit, profugos omnes, etiam qui multo ante profugerant, una cum captivis Romanis, qui non soluto redemptionis pretio ad sua redierant, dedi: aut pro unoquoque captivo Romano his, qui cum bello ceperant, octo aureos dari, Romanos belli societatem cum barbara gente, quæ bellum cum Hunnis gerat, non facere. Conventus ad mercatus paribus legibus celebrari, et in tuto Romanos et Hunnos esse. Fœdera rata manere et observari, si quoque anno septingentæ auri libræ tributum nomine Scythiis regiis a Romanis penderentur, cum antea tributum annuum non fuisset nisi trecentarum quinquaginta librarum. His conditionibus pacem Romani et Hunni pepigerunt, qua jurejurando patrio ritu utrinque præstito firmata, utrique ad sua redierunt. Itaque qui ex Barbaris ad Romanos transierant redditi sunt, de quorum numero erant filii Mama et Attacam ex regio genere, quos Scythæ receptos in Carso, Thraciæ castello, crucis supplicio affecerunt, et hanc ab his fugæ pœnam exegerunt. Pace enim Romanis facta, Attilas et Bleda ad subigendæ gentes Scythicas profecti sunt, et contra Sorosgos bellum moverunt.

2. (A. C. 441, Ind. 9 Theod. 34.) Theodosius misit Senstorem, virum consularem, ad Attiliani legationem obiturum. Et ille quidem quamvis legati nomen adeptus esset, minime tamen est ausus terrestri itinere Hunnos adire: sed iter per Pontum Euxinum instituit, et in Odessenorum civitatem navigavit, in qua Theodulus dux commorabatur.

3. (A. C. 448, Ind. 1. Theod. 41.) Chrysaphius eunuchus suasit Edeconi Attilam de medio tollere. Super ea re, habito ab imperatore Theodosio cum Martialio magistro consilio, decreverunt non solum Bigilam, sed et Maximinum legatum ad Attilam ire, et Bigilam quidem specie interpretis, quo munere fungebatur, quæ Edeconi viderentur, executurum; Maximinum vero, qui minime eorum, quæ in consilio imperatoris agitata erant, conscius esset, litteras ab eo Attilæ redditarum. Scripserat enim imperator legatorum causa, Bigilam interpre-

VARIAE LECTIONES.

²⁹ βουτῶν vulg. ³⁰ συνέθεσαν N., συνῆσαν vulg. ³¹ Σκύθαις vulg. ³² Ῥωμαίων H., Ῥωμαίους vulg. ³³ Quæ exciderunt partim ita suppl. N.... Ῥωμαίους οὐ μόνον εἰς τὸ μέλλον μὴ δεχέσθαι τ. α. τ. Σ. ³⁴ αἰρουμένων vulg., αἰρουμένων N. ³⁵ ἀμφοτέρω|σφέτερα vel σφέτερα ἀμφοτέροι conj. B. ³⁶ Ὀδυσσησίων vulg. ³⁷ Ἐδέκων: H., Ἐδέκωνα vulg. ³⁸ Ἐδέκωνι H., Ἐδέκων vulg. ³⁹ ἐνεγέγρ. B., ἀναγ. vulg.

indicaturum. Etenim Attilam se, simul atque redierit, percunctaturum, ut reliquos omnes, quæ munera sibi et quantæ pecuniæ a Romanis dono datæ sint. Neque id celare per collegas et comites licitum fore. Visus est eunucho Barbarus recta sentire, et ejus est amplexus sententiam. Itaque eo a cœna dimisso, ad imperatorem consilium initum detulit, qui Martialium, magistri officiorum munere fungentem, ad se venire jussum docuit conventionem cum barbaro factam: id enim illi credi et committi jure magistratus, quem gerebat, necesse fuit. Nam omnium imperatoris consiliorum magister est particeps, sub cujus cura sunt tabellarii, interpretes et milites, qui palatii custodiæ deputati sunt. Imperatore autem et Martialio de tota re consultantibus placuit, non solum Bigilam, sed et Maximinum legatam mittere ad Attilam.

39 6. (A. C. 449, Ind. 2, Theod. 42.) Bigila insidiarum in Attilam manifeste convicto, Attilas, ablatis ab eo centum auri libris, quas a Chrysaphio acceperat, extemplo Orestem et Eslam Constantinopolim misit, jussitque Orestem, eramena, in quam Bigilas aurum, quod Edeconi daretur, conjecerat, collo imposita, in conspectum imperatoris venire atque eunuchum interrogare, num banc crumenam nosset; deinde Eslam hæc verba proferre, Theodosium quidem clari patris et nobilis esse filium, Attilam quoque nobilis parentis esse stirpem, et patrem ejus Mundiuchum acceptam a patre nobilitatem integram conservasse, sed Theodosium tradita a patre nobilitate excidisse, quod tributum sibi pendendo suus servus esset factus. Non igitur justam rem facere eum, qui præstantiori et ei, quem fortuna dominum ipsi dederit, tanquam servus improbus clandestinas insidias paret. Neque se prius erimnari illum eo nomine destitutum, quam eunuchus ad supplicium sit traditus. Atque hi quidem cum his mandatis Constantinopolim pervenerunt. Eodem quoque tempore accidit, ut Chrysaphius a Zenone ad pœnam deposceretur. Maximinus enim renuntiaverat, Attilam dicere, decere imperatorem promissis stare, et Constantio uxorem, quam promiserit, dare, hanc enim, invito imperatore, nemini fas fuisse desponderi: aut enim eum, qui contra ausus fuisset, pœnas daturum fuisse, aut eo imperatoris res deductas esse, ut ne servos quidem suos coercere posset, contra quos, si vellet, se auxilium ferre paratam. Sed Theodosius iracundiam suam palam fecit, cum bona puellæ in publicum redegit.

7. (A. C. 450, Ind. 3, Marcian. 4.) Cum primum Attilæ nuntiatum est, Martianum post Theodosii mortem ad imperium pervenisse, et quæ Honoriciæ accidissent, ad eum, qui in Occidente rerum potiebatur, misit, qui contenderent Honoriam nihil se

A Ἀπεληλυθότα γὰρ, ὡσπερ καὶ τοὺς ἄλλους, πολυπραγμονήσαι τὸν Ἀττήλαν, τίς τε αὐτῷ ἔωραὶ καὶ ὅποσα παρὰ Ῥωμαίων δέδοται χρήματα· μὴ οἶόν τε δὲ ταῦτα ἀποκρύπτειν διὰ τοὺς συμπορευομένους. Ἔδοξε δὲ τῷ εὐνούχῳ εὖ λέγειν, καὶ τῆς γνώμης τὸν Βάρβαρον ἀποδεξάμενος ἀποπέμπει μετὰ τὸ δειπνῶν, καὶ ἐπὶ βασιλέα φέρει τὴν βουλὴν. Ὁ Μαρτιάλιον τὴν τοῦ μαγίστρου δειπόντα ἀρχὴν προσμεταπεμφάμενος ἔλεγε τὰς πρὸς τὸν Βάρβαρον συνθήκας. Ἀνάγκη δὲ ἐθάβρει τὸ τῆς ἀρχῆς πασῶν γὰρ τῶν βασιλείως βουλῶν ὁ μάγιστρος κοινῶς, οἷα δὲ τῶν τε ἀγγελιαφόρων καὶ ἐρμηνέων καὶ στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὴν βασιλείαν φύλακῶν αὐτὸν ταττομένων (12). Ἔδοκει δὲ αὐτοῖς βουλευσαμένοις τῶν προκειμένων περὶ μὴ μόνον Βιγίλαν, ἀλλὰ γὰρ καὶ Μαξιμίον ἐκπέμπειν πρεσβευόμενον παρὰ τὸν Ἀττήλαν.

ς'. Ὅτι φωραθέντα τὸν Βιγίλαν ἐπιβουλεύομενον τῷ Ἀττήλῃ καὶ τοῦ χρυσίου τὰς ἑκατὸν λίτρας τίς παρὰ τοῦ Χρυσάφριου τοῦ εὐνούχου σταλείσας ἀφελόμενος, παρευθὺς ἔπεμπεν Ὀρέστιν καὶ Ἡολαν ὁ Ἀττήλας ἐς τὴν Κωνσταντινου, ἐντελέμενος τὴν μὲν Ὀρέστιν τὸ βαλάντιον, ἐν ᾧ περ ἐμβεδίλκει Βιγίλας τὸ χρυσίον Ἐδήκωνι δοθησόμενον, τῷ σφέτερον περιθέντα τραχήλῳ ἔλθειν τε παρὰ βασιλέα, καὶ αὐτῷ ἐπιδείξαντα καὶ τῷ εὐνούχῳ, ἀνερωτῆσαι αὐτὸ ἐπιγινώσκουσιν τὸν δὲ Ἡολαν λέγειν ἀπὸ στόματος, εὖ μὲν γεγονότος εἶναι πατρὸς τὸν Θεοδόσιον παῖδα, εὖ δὲ καὶ αὐτὸν φύντα καὶ τὸν πατέρα Μουνθίουχον διαδεξάμενον διαφυλάξαι τὴν εὐγενεῖαν ταύτης δὲ τὸν Θεοδόσιον ἐκπεπτωκότα δουλεύειν αὐτῷ τὴν τοῦ φόρου ἀπαγωγὴν ὑπεστάμενον· οὐ δίκαιον οὖν ποιεῖ τῷ βελτίονι· καὶ δὲ αὐτῷ ἢ τύχῃ δεσπότην ἀνέδειξεν, ὡς πονηρὸς οἰκέτης λαθροδίως ἐπιτιθέμενος· οὐ λύσειν οὖν τὴν αἰτίαν ἔφη τῶν ἐς αὐτὸν ἡμαρτημένων, εἰ μὴ γε τὸν εὐνούχον ἐκπέμψοι πρὸς κλάσιν. Καὶ οὗτοι μὲν ἐπὶ τοιοῦτο ἐς τὴν Κωνσταντινου παρεγένοντο· συνηχθη δὲ τὸν Χρυσάφριον ἐξαιτεῖσθαι καὶ παρὰ Ζήνωνος. Μαξιμίου γὰρ εἰρηκέναι τὸν Ἀττήλαν ἀπαγγελλαντο; χρῆναι βασιλέα πληροῦν τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ τῷ Κωνσταντίῳ τὴν γυναῖκα δίδουαι, ἣν οὐδαμῶς παρὰ τὴν ἐκείνου βουλὴν ἑτέρῳ κατεγγυηθῆναι οἶόν τε ἦν. Ἡ γὰρ ὁ εὐνοῦχος ἐκδεδώκει δίκαια, ἢ τοιαῦτα τὰ βασιλείως ἐστίν, ὥστε μὴδὲ τῶν σφέτερων κρατεῖν οἰκετῶν, καθ' ὧν συμμαχίαν, εἰ γε βούλοιο, ἔτοιμον εἶναι παρασχεῖν. Ἐδήχθη τε ὁ Θεοδόσιος τὸν θυμὸν, καὶ δημοσίαν τὴν τῆς κόρης οὐσίαν ποιεῖ.

ς'. Ὅτι ὡς ἠγγέλθη τῷ Ἀττήλῃ, τὸν Μαρτιανὸν ἐς τὰ κατὰ τὴν ἑὼ Ῥωμαϊκὰ παρεληλυθέναι βασιλεία μετὰ τὴν Θεοδοσίου τελευταίην, ἠγγέλθη δὲ αὐτῷ καὶ τὰ τῆς Ὑνωρίας περὶ γεγεννημένα, πρὸς μὲν τὸν κρατοῦντα τῶν Ἑσπερίων Ῥωμαίων Ἑστέλι

VARIÆ LECTIONES.

⁶⁷ πολυπραγμονήσασιν conj. B. ⁶⁸ ἐθάβρει τὸ B., ἐθαβρέιτο τῆς vulg. ⁶⁹ οἷα B., διὰ vulg. ⁷⁰ τῶν om. vulg. ⁷¹ ἀφελόμενος Cl. ⁷² ἀπέδειξεν conj. B. ⁷³ ἦν εἶναι conj. B. ⁷⁴ ἐκδεδώκει| ἐκδουναὶ ὅστις conj. B. ⁷⁵ ἐδήχθη Val., ἐδέχθη vulg. ⁷⁶ τι ed. Par. ⁷⁷ δημοσίαν mg. H., δημόσιον vulg.

λεξιόμενος ⁷⁸ μηδὲν Ὀνωρίαν πλημμελεῖ-
 αὐτῷ πρὸς γάμον κατενεγγύησε· τιμωρή-
 αὐτῆ, εἰ μὴ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπολάβῃ
 ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἔθνους Ῥωμαί-
 ταχθέντων φόρων ἕνεκα. Ἀπράκτων δὲ ἐξ
 ὧν τῶν αὐτοῦ ἐπανεληθόντων πρέσβων.—
 γὰρ τῆς Ἑσπερίας ἀπεκρίναντο, Ὀνωρίαν
 γάμον ἔλθειν μήτε δύνασθαι, ἐκδομένην
 κτήτρον δὲ αὐτῆ μὴ ὀφείλεσθαι· οὐ γὰρ
 ἀλλ' ἀρρένων ἢ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας
 δὲ τῆς ἑω ἔφασαν οὐχ ὑποστήσεσθαι τὴν
 ὠ ἀπαγωγὴν, ἣν ὁ Θεοδοσίος ἔταξε· καὶ
 ντι μὲν δῶρα δώσειν, πόλεμον δὲ ἀπειλοῦντι
 ἄνδρας ἐπάξειν τῆς αὐτοῦ μὴ λειπομένους
 ἔμριζέτο οὖν τὴν γνώμην, καὶ διηπόρει
 ῥότερον ἐπιθήσεται, καὶ ἔχειν αὐτῷ ἔδοκει
 ἕως ἐπὶ τὸν μείζονα τρέπεσθαι πόλεμον καὶ
 ἐσπέρην στρατεύεσθαι, τῆς μάχης αὐτῷ μὴ
 ὀδς Ἰταλιώτας, ἀλλὰ καὶ πρὸς Γότθους καὶ
 ς ἰσομένης· πρὸς μὲν Ἰταλιώτας ὥστε τὴν
 ν μετὰ τῶν χρημάτων λαβεῖν, πρὸς δὲ
 χάριν Γεζερύχῳ κατατιθέμενον.

τι τῷ Ἀττίλῳ ἦν τοῦ πρὸς Φράγγους πολέ-
 φασίς ἢ τοῦ σφῶν βασιλέως τελευτῆ καὶ ἢ
 ῆς τῶν ἐκείνου παίδων διαφορά, τοῦ πρε-
 μὲν Ἀττίλα, τοῦ δὲ νεοτέρου Ἀέτιον ἐπὶ
 α ἐπάγεσθαι ἔγνωκός· ὃν κατὰ τὴν Ῥώ-
 μεν πρεσβεϊόμενον ⁷⁹, μήπω ἰούλου ἀρχό-
 ξανθὸν τὴν κόμην τοῖς αὐτοῦ περικεχυ-
 διὰ μέγεθος ὤμοις. Θετὸν δὲ αὐτὸν ὁ Ἀέ-
 ησάμενος παῖδα καὶ πλείστα δῶρα δοῦς ἄμα
 υεύοντι ἐπὶ φίλῃ τε καὶ ὁμαιχμίᾳ ἀπ-
 Τούτων ἕνεκα ὁ Ἀττίλας τὴν ἐκστράτειαν
 ος, αὐτὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἄνδρας ἐς τὴν
 ἔπεμπε, ὥστε τὴν Ὀνωρίαν ἐκδιδοῖναι
 αὐτῷ ἤρμοσμένην πρὸς γάμον, τεκμήριον
 ος τὸν παρ' αὐτῆς πεμφθέντα δακτύλιον,
 πιδειχθόμενον ἐτάλλει, παραχωρεῖν δὲ
 Βαλεντινιανὸν καὶ τοῦ ἡμίσεως τῆς βασι-
 ἔρους, ὡς καὶ τῆς Ὀνωρίας διαδεξαμένης
 ἰὰ πατρός τὴν ἀρχὴν, ταύτης δὲ τῆ τοῦ
 ἀραιρεθείσαν πλεονεξίᾳ. Ὡς δὲ οἱ ἑσπέριοι
 τῆς προτέρας ἐχόμενοι γνώμης πρὸς οὐδὲν
 ᾧ δεδομένων ὑπήκουον, εἶχετο μᾶλλον τῆς
 ἔμου παρσκευῆς, πᾶν τὸ τῶν μαχίμων
 πληθός (13).

τι ὁ Ἀττίλας (14) μετὰ τὸ τὴν Ἰταλίαν
 δίσασθαι ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀναζεύξας ⁸¹, τοῖς
 ν τῶν Ἑθῶν Ῥωμαίων πόλεμον καὶ ἀνδρα-
 τῆς χώρας κατήγγελλεν, ὡς μὴ ἐκπεμ-
 τοῦ παρὰ Θεοδοσίῳ τεταγμένου φόρου.

τι Ἀρῶδαδούριος ὁ τοῦ Ἀσπαρος Σαρακηνοῖς
 ι κατὰ τὴν Δαμασκὸν καὶ ἐκείσε παραγενο-
 ἄξιμίνου τοῦ στρατηγῶ καὶ Πρίσκοι τοῦ
 νέως, εὐρον αὐτὸν τοῖς Σαρακηνῶν πρέσβει
 ἣνης διαλεγόμενον.

VARIÆ LECTIONES.

λεξιόμενος vulg. ⁷⁸ πρεσβεϊόμενος conj. N. ⁷⁹ περικεχυόμενον conj. B. ⁸¹ ἀναζεύξας H., ἀνα-
 ulg.

A indignum admisisse, quam matrimonio suo desti-
 nasset; seque illi auxilium laturum, nisi summa
 quoque imperii ei deferretur. Misit et ad Romanos
 Orientales tributorum constitutorum gratia. Sed re
 infecta legati utrinque sunt reversi. Etenim qui Oc-
 cidentis imperio præerat, respondit Honoriam illi
 nubere non posse, quod jam alii nupsisset. Neque
 Imperium Honorix deberi. Virorum enim, non mu-
 lierum, Romanum Imperium esse. Qui in Oriente
 imperabat, se minime ratam habere tributū illatio-
 nem, quam Theodosius consensisset: quiescenti
 munera largiturum; bellum minanti viros et arma
 objecturum ipsius opibus non inferiora. Itaque At-
 tilas in varias distrahebatur sententias, **40** et illi
 in dubio hærebat animus, quos primum aggredere-
 retur. Tandem melius visum est ad periculosius
 bellum prius sese convertere, et in Occidentem
 exercitum educere. Illic enim sibi rem fore non so-
 lum cum Italis, sed etiam cum Gothis et Francis:
 cum Italis, ut Honoriam cum ingentibus divitiis se-
 cum abduceret: cum Gothis, ut Genserichi gratiam
 promereretur.

8. (A. C. 451, Ind. 4, Marcian. 2.) Et Francos
 quidem bello lacessendi illi causa fuit regum ipso-
 rum obitus et de regno inter liberos controversia,
 cum major natu Atilam auxilio vocasset, Aetium
 minor, quem Romæ vidimus legationem obeuntem,
 nondum lanugine efflorescente, flava coma, et capil-
 lis propter densitatem et magnitudinem super humeros
 C effusis. Hunc etiam Aetius filii loco adoptaverat,
 et plurimis donis ornatum ad imperatorem, ut ami-
 citiam et societatem cum eo faceret, miserat. Quam-
 obrem Atilas antequam in eam expeditionem in-
 grederetur, rursus legatos in Italianam misit, qui
 Honoriam poscerent; eam enim secum matrimo-
 nium popigisse: cujus rei ut fidem faceret, annu-
 lum ab ea ad se missum per legatos, quibus tradi-
 derat, exhiberi mandavit. Etiam dimidiam imperii
 partem sibi Valentinianum debere, cum ad Hono-
 riam jure paternum regnum pertineret, quo iniusta
 fratris cupiditate privata esset. Sed cum Romani
 Occidentales in prima sententia persisterent et Attilæ
 mandata rejicerent, ipse, toto exercitu convocato,
 majore vi bellum paravit.

9. (A. C. 452, Ind. 5, Marcian. 3.) Atilas, vastata
 Italia, ad sua se retulit, et Romanorum imperato-
 ribus in Oriente bellum et populationem denuntiavit,
 propterea quod tributum sibi a Theodosio con-
 stitutum non solveretur.

10. (P. A. C. 453, Marcian. 1.) Ardaburius, Aspa-
 ris filius, ad Damascum Saracenos debellavit. Eo
 Maximino duce, et Prisco, hujus historix scriptore,
 adventantibus, offenderunt Ardaburium cum Sara-
 cenorum legatis de pace tractantem.

11. (P. A. C. 455.) Blemmyes et Nubades, a Romanis victi, legatos ex utraque gente ad Maximinum praesens exoranda gratia miserunt, quam se servaturos spondebant, quoad usque Maximinus in Thebanorum regione commoraretur. Illo vero ad id tempus abnuente foedus icere, subiecerunt se, quandiu Maximino vita suppeteret, in officio futuros nec moturos arma. Hac quoque conditione, quam legati offerebant, rejecta, centum annorum inducias fecerunt. His foederibus placuit captivos Romanos, qui et hoc, et superiore praelio capti erant, sine ullo redemptionis pretio liberos dimitti: **A** pecora tunc abacta reddi, et sumptuum aestimationem restitui; ad firmandam fidem foederis obsides ex nobilioribus dari. Liberam esse ipsis secundum antiquam legem ad templum Isidis trajectionem, dum Aegypti curam cymbae fluminis haberent, in qua signum Deae impositum transverberetur. Certo enim tempore barbari statuam Deae e templo, in quo est collocata, domum importantes trajiciunt, et oraculis ab ea sumptis, rursus in insulam reducant. Hanc pactionem Philis in templo affigi Maximino visum est, et ad eam rem missi ex ejus necessariis nonnulli. Adfuerunt etiam ex Blemmys et Nubadibus qui foedera in insula deponerent. Foedere praescripto et obsidibus traditis (erant autem ex his, qui dominatum exercuerant, aut ex filiis eorum, quod in hoc bello minime adhuc contigerat, neque unquam antea Nubadam aut Blemmyorum filii obsides apud Romanos fuerant), Maximinus in morbum incidit, et mortuus est. Postquam vero de ejus obitu Barbaris nuntiatum est, vi obsides eripuerunt, et regionem excursionibus vastarunt.

τελευτήν μαθόντες οἱ Βάρβαροι, τοὺς τε ὀμήρους μόν (17).

12. (A. C. 456, Ind. 6, Marcian. 7.) Gobazes legatos misit ad Romanos, quibus Romani responderunt, se a bello cessaturos, si regnum aut ipse deponerent, aut filio adimeret. Nec enim fas esse secundum antiquam regionis legem, duos simul dominari. Itaque oportere aut ipsum Gobazem, aut ejus filium regnare in Colchide, atque ita bellum solutum iri. Haec Euphemius illis suaserat, qui magistri officiorum dignitatem adeptus, prudentia et eloquentia clarus, sub Marciano imperatore reipublicae administrationem gerebat, et multorum optimorum consiliorum auctor illi fuit. Hic quoque Priscum hujus historiae scriptorem assessorem sibi adjunxit. Gobazes igitur, sibi delata optione, regni insignia deposuit, et regnum filio cedere constituit. Tum ad imperatorem misit quandoquidem unum solum jam pareret Colchidis regio, uti non amplius illi usque eo succenseret, ut etiam arma inferret. Imperator vero jussit Gobazem in Romanorum regionem transgredi, ut eorum, quae sibi facienda statuisset, rationem

ἔσ. Ὅτι Βλέμμυες καὶ Νουβάδες (15) ἡτηθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων πρέσβεις παρὰ τὸν Μαξιμίνον ἐπεμπον ἐξ ἀμφοτέρων ἐθνῶν, εἰρήνης περὶ βουλευόμενοι σπένδεσθαι· καὶ ταύτην διατηρῆσαι ἔβασαν, ἐφ' ὅσῳ ὁ Μαξιμίνος τὴν Θηβαίων ἐγκαταμέναι χώραν. Τῆς δὲ μὴ προσδεξαμένου ἐπὶ χρόνῳ σπένδεσθαι τοσούτω, ἔλεγον ἄχρι τῆς αὐτοῦ ζωῆς μὴ κινήσειν ὄπλα. Ὡς δὲ οὐδὲ τοὺς δευτέρους τῆς πρεσβείας προσέτετο λόγους, ἑκατοντούταις ἔθεντο ²¹ σπονδὰς ἐν αἷς ἰδοὺσι Ῥωμαίων μὲν αἰχμαλώτους ²² ἀνευ αὐτῶν ἀφείσθαι, εἴτε κατ' ἐκείνην, εἴτε καθ' ἑτέραν ἐφοδοὶ ἦλυσαν ²³, τὰ δὲ τότε ἀπαχθέντα ἀποδοθῆναι βουήματα, καὶ τῶν δαπανηθέντων κατατίθεσθαι τὴν ἀποτίμησιν· ὀμήρους δὲ τοὺς ²⁴ εἰ γεγονότας παρὰ σφίσι δίδοσθαι πίστεων ²⁵ ἕνεκα τῶν σπονδῶν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἀκώλυτον τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἰσίδας διάβασιν, τοῦ ποταμίου σκάφους Αἰγυπτίων ἔχόντων τὴν ἐπιμέλειαν, ἐν ᾧ περὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Θεοῦ ἐντεθήμενον διακορμύεσθαι. Ἐν ῥητῇ γὰρ οἱ Βάρβαροι χρόνῳ ἐς τὴν οἰκίαν διακορμύζοντες τὸ ἔθρονον, πάλιν αὐτῷ χρηστηρῶσάμενοι ἐς τὴν νῆσον ἀποσώζουσιν. Ἐμπροσθέντι τοίνυν ἐν τῷ ἐν ²⁶ Φθαίσι (16) ἱερῷ τὰς συνθήκας ἰδοὺσι τῷ Μαξιμίνῳ ἐπιτήδειον ἔν. ἐπέμποντο μετεξέτερον. Παρεγίνοντο δὲ καὶ τῶν Βλεμμύων καὶ Νουβάδων οἱ τὰς σπονδὰς ἐν τῇ νήσῳ τιθέμενοι. Ἐγγραφῶν τῶν δὲ τῶν συνδεθέντων καὶ τῶν ὀμηρῶν παραδοθέντων, (ἦσαν δὲ τῶν τε τυραννησάντων καὶ ὑπὸ τυράννων γεγονότων, ἕπερ οὐδὲ πώποτε ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο· οὐποτε γὰρ Νουβάδων καὶ Βλεμμύων παρὰ Ῥωμαίους ὀμήρουσαν παῖδες), συνῆνέθη δὲ τὸν Μαξιμίνον ἀνωμάλως διατεθῆναι τὸ σῶμα καὶ ἀποθανεῖν. Τὴν δὲ τοῦ Μαξιμίνου ἀφείλοντο βιασάμενοι, καὶ τὴν χώραν κατέδρα-

18. Ὅτι Γωδάξης (18) πρεσβεύεται παρὰ Ῥωμαίους. Ῥωμαῖοι δὲ ἀπεκρίναντο τοῖς παρὰ Γωδάξου σταλείσι πρέσβειν, ὡς ἀφείρονται τοῦ πολέμου, εἴγε ἢ αὐτὸς Γωδάξης ἀπόδοι τὴν ἀρχήν, ἢ τὸν ²⁷ παῖδα τῆς βασιλείας ἀφείλοιο· οὐ γὰρ θέμις τῆς χώρας ἀμφοτέρους ἡγεμονεύειν παρὰ τὸν παλαιὸν θεσμόν. Ὡς τε δὲ ²⁸ θάτερον βασιλεύειν, Γωδάξην ἢ τὸν αὐτοῦ παῖδα, τῆς Κολχίδος, καὶ τῆδε λυθῆναι τὸν πόλεμον, Ἐδφήμιος ἐσηγήσατο, τὴν τοῦ μαγίστρου θέπων ἀρχήν· ὅς ἐπὶ συνέσει καὶ λόγων ἀρετῇ δόξαν ἔχων Μαρκιανοῦ τοῦ βασιλέως τὴν τῶν πραγμάτων ἐλαχεν ἐπιτροπήν, καὶ πλείστον τῶν εἰ βουλευθέντων ἐκείνῳ καθηγητῆς ἐγένετο· ὁ καὶ Πρίσκον τὸν συγγραφεὰ τῶν τῆς ἀρχῆς φροντίων ἐδέξατο κοινωνῶν. Τῆς δὲ ἀφίσεως τῆς αὐτῷ δοθείσης ὁ Γωδάξης εἴλετο τῆς βασιλείας παραχωρῆσαι τῷ παιδί, αὐτὸς τὰ σύμβολα ἀποθέμενος τῆς ἀρχῆς. Καὶ παρὰ τὸν κρατοῦντα Ῥωμαίων τοὺς δεησομένους ἐπέμπεν, ὡς, ἐνδὲ Κόλχου ²⁹ ἡγεμονεύοντος, αὐκέτι δι' αὐτὸν χαλεπαίνοντα ἐπὶ τὰ ὄπλα χωρεῖν. Βασιλεὺς δὲ διαβαίνειν αὐτὸν ἐς τὴν Ῥωμαίων ἐκί-

VARIAE LECTIOES.

²¹ ἴδοιο vulg. ²² αἰχμαλώτων vulg. ²³ ἦλω vulg. ²⁴ τοὺς] τριακοσίους susp. N. ²⁵ πίστεων Gl. ἔπειθε ὡν vulg. ²⁶ ἐν αἰθί φ. add. Val. ²⁷ τὸν N., γούν vulg. ²⁸ δε] ἔδον H. ²⁹ Κόλχων conj. N.

λαυε, καὶ τῶν αὐτῶν δεδομένων δίδοναι λόγον. Ὃς ἄ
δὲ τὴν μὲν ἀφιξίν οὐκ ἤρνησατο, Διονύσιον ¹¹ δὲ τὸν
ἐς τὴν Κολχίδα πάλαι διαπεμφθέντα τῆς τε αὐτοῦ
Γουβάζου διαφοράς ἕνεκα πίστιν δώσουσα ἤτησεν, ὡς
οὐδὲν ὑποστατὴ ἀνήκεστον. Διδὲ δὲ ἐς τὴν Κολχίδα
Διονύσιος ἐπέλλετο, καὶ περὶ τῶν διαφορῶν συν-
έβησαν.

17. Ὅτι ὁ Μαϊοριανὸς ὁ τῶν Ἑσπερίων Ῥωμαίων
βασιλεὺς, ὡς αὐτῶ οἱ ἐν Γαλατία Γότθοι σύμμαχοι
κατέστησαν, καὶ τὰ παροικούντα τὴν αὐτοῦ ἐπιχρά-
τουμεν ἔδην ἐὰ μὲν ὅπλοις, τὰ δὲ λόγους παρεστή-
σατο ¹², καὶ ἐπὶ τὴν Λιβύην σὺν πολλῇ διαβαίνειν
ἐπειράτο δύναμι, νηῶν ἀμφὶ τὰς τριακοσίας ἡθρο-
σμένων αὐτῶ· πρίσθαις μὲν πρόφερον παρ' αὐτὸν
ὁ τῶν Βανθῆλων ἡγούμενος Ἐπεμπε, λύειν τὰ διάφορα
λόγους βουλόμενος. Ὅς δὲ οὐκ ἔπειθε, τὴν Μαυρου- **B**
σίαν γῆν, ἐς ἣν τοὺς ἀμφὶ τὸν Μαϊοριανὸν ἀπὸ τῆς
Ἰβηρίας ἀποβαίνειν ἔχρην, πᾶσαν ἐδήρωσε, καὶ
ἐτάκωσε καὶ τὰ ὕδατα (19).

18. Ὅτι οἱ Ἑσπεριοὶ Ῥωμαῖοι ἐς δέος ἐλθόντες
παρὶ Μαρκελλίνου, μήποτε ἀξαναομένης αὐτῶ τῆς
δυναμείας καὶ ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγοι τὸν πόλεμον, δια-
φόρως παρατηρούμενον αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, τοῦτο
μὲν ἐκ Βανθῆλων, τοῦτο δὲ καὶ Αἰγυπτίου ¹³, ἀνδρὸς ἐκ
Γαλατῶν μὲν τῶν πρὸς τὴν ἑσπέραν ὀρμημένου, τῷ δὲ
Μαϊοριανῶ συστρατευσαμένου ¹⁴, καὶ πλείστην
ἐμφ' αὐτὸν ἔχοντος δύναμιν, καὶ χαλεπαίνοντος διὰ
τὴν τοῦ βασιλέως ἀναίρεσιν· ἐν τοῦ πρὸς Ἰταλιώτας
τῶς ἀπήγαγε πολέμου ἢ πρὸς Γότθους τοὺς ¹⁵ ἐν Γα- **C**
λατία διαφορά. Περὶ γὰρ τῆς ὁμοῦ πρὸς ἑκατέρους
διαφιλονεικῶν γῆς καρτερώς ἐμάχετο, καὶ ἀνδρὸς ἔργα
μέγιστα ἐν ἐκείνῳ ἐπέδειξε τῷ πολέμῳ. Τούτων
δὲ ἕνεκα οἱ ¹⁶ Ἑσπεριοὶ Ῥωμαῖοι παρὰ τοὺς Ἑβρούς
πρίσθαις ἔστειλαν, ὥστε αὐτοῖς καὶ τὸν Μαρκελλίνον
καὶ τοὺς Βανθῆλους διαλλάξαι. Πρὸς μὲν τὸν Μαρ-
κελλίνον Φύλαρχος σταλείς ἔπεισε κατὰ Ῥωμαίων
ὅπλα μὴ κινεῖν. Ὁ δὲ παρὰ τοὺς Βανθῆλους διαβάς
ἀπρακτος ἀνεχώρει, τοῦ Γεζερύχου μὴ ἄλλως τὸν
πόλεμον καταθήσειν ἀπειλοῦντος, εἰ μὴ γε αὐτῶ
τοῦ ¹⁷ Βαλεντινιανοῦ καὶ Ἀετίου περιουσία δοθῆ.
Καὶ γὰρ καὶ παρὰ τῶν ἑβρών Ῥωμαίων ἐκεκόμιστο
μοῖραν τῆς Βαλεντινιανοῦ περιουσίας ὀνόματι Εὐδο-
κίας τῆς τῶ Ὀνωρίχου γεγαμημένης. Διδὲ δὲ ¹⁸ ἔτους
ἐκάστου ταύτην τοῦ πολέμου πρόφασιν ποιούμενος, **D**
εὐθύς ἤρως ἀρχομένου σὺν στόλῳ τὴν ἑκστρατείαν
ἐποίητο ἐπὶ τὴν Σικελίαν καὶ τὰς Ἰταλίας. Καὶ ταῖς
μὲν πόλεις, ἐν αἷς μάχιμον δύναμιν τῶν Ἰταλιωτῶν
εἶναι συνέβαιεν, οὐ ῥαδίως προσεφέρετο καταλαμ-
βάνων δὲ χωρία, ἐν οἷς μὴ ἔτυχεν οὐσα ἀντίπαλος
δύναμις, ἐδήθη τε καὶ ἠδραποδίζετο. Οὐ γὰρ πρὸς
πάντα τὰ προσβάσιμα ¹⁹ τοῖς Βανθῆλοις μέρη οἱ
Ἰταλιῶται ἀργεῖν ἐδύνατο, πλήθει τῶν πολεμίων
βιζόμενοι καὶ τῶ μὴ παρῆναι σφισι ναυτικὴν δύ-
ναμιν, ἣν παρὰ τῶν ἑβρών αἰτοῦντες οὐκ ἐτύγχανον

redderet. Ille autem perfectionem minime abnuvit;
sed petiit ut Dionysius, qui jam olim Gobazis
discordiarum causa in Colchidem missus erat, ad
fidem præstandam ad se veniret, se nihil iniqui
passurum esse. Eo igitur in Colchidem profecto,
de rebus dubiis convenerunt.

42 13. (A. C. 460. Ind. 13. Leon. 4. P. 42.
Majoriano, Romanorum Occidentalium imperatori,
Gothi, qui in Gallia erant, socii confœderati-
que facti sunt, et gentes ditionis Romanorum
accolas partim armis, partim verbis ad deditonem
compulsi. Hic etiam in Libyam, trecentis fere
navibus coactis, cum magno exercitu trajicere ten-
tavit. Sed Vandalorum dux prius legatos misit, qui
illum, si quæ essent inter eos controversa, amice
transigere paratum esse dicerent. Quod ubi obtinere
non potuit, Maurusiorum terram, in quam ex Iberia
Majoriani navales copiæ appulsuræ erant, omnem
igni ferroque vastavit, et aquas quoque infecit.

14. (P. A. C. 461 ante 465.) Romanis Occi-
dentalibus in suspicionem venit Marcellinus, ne,
si copiis augetur, in eos bellum transferret.
Erant enim tunc temporis Romanorum res variis
modis afflictæ et perturbatæ, hinc Vandalis,
hinc Ægidio imminente. Hic vir ex Gallia
Occidentali oriundus, qui in Hispania cum Majoriano
militaverat, et magnum exercitum habebat,
ob cædem imperatoris erat illis infensus. Sed a
bello appetendis Italiam avocavit eum ortum cum
Gothis in Gallia dissidium. De contermina enim
regione cum illis certans, fortiter bellum gerebat,
in quo multa viri strenui et magnanimi opera edi-
dit. Hæc in causa fuerunt, ut Romani Occidentales
legatos ad Orientales mitterent, ut Marcellinum et
Vandalos secum in gratiam reducerent. Et ad Marcellinum
quidem Phylarchus missus, ei persuasit, ne
in Romanos moveret arma. Hinc ad Vandalos desle-
ctens, nihil quidquam profecit, et rediit. Genserichus
enim se non alias bellum positurum minatus est,
nisi sibi Valentiniani et Aetii bona traderentur.
Etenim ab Orientalibus quoque partem honorum
Valentiniani obtinuerat Eudociæ nomine, quæ
Honoricho, ejus filio, nupserat. Atque hanc belli
renovandi occasionem singulis annis usurpabat.
Itaque statim veris initio infesto exercitu Siciliam
et Italiam invasit, et urbes quidem Italorum præ-
sidiis firmatas non facile expugnavit, sed oppida mili-
tibus, qui resisterent, desinita facile capta evertit
et diripuit. Nec enim ad omnia, quæ Vandalorum
invasioni patebant, tuenda sufficere poterant Itali,
propterea quod hostium multitudine opprimébantur.
Denique copiis navalibus carébant, quas cum a
Romanis Orientalibus petiissent, non impetrarunt,
quia fœdus cum Gensericho fecerant. Ea res divisa

VARIÆ LECTIONES.

¹¹ Διονύσιον N., Διονύσιος vulg. ¹² παρεστήσαντο N. παρεστήσαντο vulg. ¹³ Νιγυτίου vulg. ¹⁴ ἡγεμό-
μένου et συστρατευσαμένου Cantab., ἡγούμενων et συστρατευσαμένων, vulg. ¹⁵ τοῦ vulg. ¹⁶ οἱ add. B
¹⁷ τοῦ ἢ conj. B. ¹⁸ δι' Val., δὴ vulg. ¹⁹ προσβάσιμα vulg.

scilicet imperii administrandi ratio, magno detrimento Romanorum Occidentalium rebus fuit. Circa id tempus legatos ad Orientales **43** Romanos miserunt Saraguri, Urogi et Onoguri. Hæ gentes propriis sedibus ejectæ, commissa pugna cum Sibiris, quos expulerant Abares, et ipsi quoque extorres facti a gentibus, quæ Oceani littus accolebant, sed sedes suas reliquerant propter ingentes nebulas ex maris vaporibus ortas et propter magnam ingruentium gryphorum multitudinem, quos non prius recessuros esse fama erat, quam genus humanum devorassent: quibus calamitatibus excitati in finitimorum sedes irruerunt. Et omnes quidem, qui violentum eorum impetum sustinere non poterant, cesserunt, sicuti et Saraguri, qui ad novas sedes quærendas coorti ad Hunnos Acatiros, pervenerunt et multis præliis initis, gentem devicerant, et demum ad Romanos uanciscendæ eorum societatis cupidi se contulerunt. Itaque imperator legatos benigne excepit, et muneribus affectos remisit.

45. (A. C. 465. Ind. 3. Leon. 9.) Dum gentes patria profugæ cum Romanis in Oriente dissident, legatio ab Italis advenit, quæ doceret res Italas stare non posse, nisi sibi Vandalos reconciliarent. Venit et legatio a Persarum rege, quæ multos e Perside ad Romanos confugere querebatur, et quod Romani magos, qui jam inde a priscais temporibus eorum finium incolæ essent, a patriis moribus et institutis et antiquo religionis cultu abducturi, quavis ratione vexarent, et ignem, qui apud eos vocaretur *nextinguibilis*, in perpetuum ardere secundum legem non sinerent. Addebant, æquum videri, Romanos castelli Ierouach, ad portas Caspias siti, curam habere, et pecunias ad illud conservandum conferre, neque se solos sumptibus et arcis custodia gravari. Si enim cesserint, non solum in Persarum, sed etiam in Romanorum terras a finitinis gentibus facile vastationes inferri posse. Oportere etiam *ocjuvari* pecuniis ad belum contra Hunnos Cidaritas gerendum, ex quo Romani quoque essent utilitatem reportaturi si *ea* gens a finibus ipsorum arceretur. Romani responderunt, se quamprimum legatos misuros, hæc omnia cum Parthorum rege disceptaturos: neque enim ullos apud se esse fugitivos, neque magos in suæ religionis cultu impediri. Cum autem ipsi custodiam castelli Ierouach et bellum contra Hunnos Cidaritas in se receperint, minime juste eos ab ipsis pecuniam petere. Legationem ad Vandalos suscepit Tatianus, patriciatus dignitate ornatus: ad Persas vero Constantius, qui ter præfectus

A δὲ τὰς πρὸς Γεζέριχον ἐκείνους τεθείκας σπονδὰς ὅπερ ἐτι μάλιστα ἐκάκωσε τὰ ἐν τῇ Ἑσπέρῳ Ῥωμαίων πράγματα διὰ τὸ διηρηθῆαι τὴν βασιλείαν. Ἐπρεσβεύσαντο δὲ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον κατὰ τοὺς Ἐψῶους Ῥωμαίους Σαράγουροι καὶ Ὀυρωγοὶ καὶ Ὀνόγουροι, ἔθνη ἐξαναστάντα τῶν οἰκείων ἔθων, Σαβίρων ἐς μάχην σφισιν ἐληλυθότων, οὗς ἐξήλασαν Ἀθάρις¹, μετανάσται γενόμενοι ὑπὸ ἔθνων οἰκούντων μὲν τὴν παρωκεανίτιν ἀκτὴν², τὴν δὲ χώραν³ ἀπολιπόντων διὰ τὸ ἐξ ἀναχύσεως τοῦ ὠκεανοῦ ἐμιχλῶδες γενόμενον, καὶ γρυπῶν δὲ πλῆθος ἀναφανέν⁴ ὅπερ ἦν λόγος μὴ πρότερον καύσασθαι, πρὶν ἢ βυρὰν ποιήσασθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος· διὸ δὴ ὑπὸ τῶνδε ἐλαυνόμενοι τῶν δεινῶν τοῖς πλησιοχώροις ἐπέβαλον, καὶ τῶν ἐπιθεόντων δυνατωτέρων θυτων **B** οἱ τὴν ἐφοδὸν οὐχ ἀριεστῆμενοι μετανίσταντο ὡς παρ καὶ οἱ Σαράγουροι ἐλαθέντες κατὰ ζήτησιν γῆς πρὸς τοὺς Ἀκατίροις Οὐννοὺς ἐγένοντο. καὶ μάχης πρὸς ἐκείνους πολλὰς συστησάμενοι τό τε φύλον κατηγωνίσαντο καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἀφίκοντο, τυχεῖν τῆς αὐτῶν βουλόμενοι ἐπιτηδεύητας. Βασιλεὺς οὖν καὶ οἱ ἄμφ' αὐτὸν φιλοφρονησάμενοι καὶ δῶρα δόντες αὐτοὺς ἀπέπεμψαν.

C εἰ. Ὅτι στασιασάντων τῶν φυγάδων ἔθνων κατὰ τοὺς κατὰ τὴν Ἑσπέρῳ Ῥωμαίους, παρὰ τῶν Ἰταλῶν πρεσβεῖα ἀφίκετο λέγουσα, ὡς οὐχ ὑποστήσονται, εἰ μὴ γέ σφισι τοὺς Βανδήλους διαλλάξοιεν. Ἀφίκετο δὲ καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν μονάρχου, τῶν τε παρ' αὐτοὺς καταφευγόντων ἐκ τοῦ σφετέρου ἔθνους αἰτίαν ἔχουσα, καὶ τῶν Μάγων τῶν ἐν⁵ τῇ Ῥωμαίων γῆ (20) ἐκ παλαιῶν οἰκούντων χρόνων, ὡς ἀπάγειν αὐτοὺς τῶν πατρῶων ἔθων καὶ νόμων ἐθέλοντες⁶ καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον ἀγιστείας, παρενοχλοῦσι τε Ἰσαεὶ καὶ⁷ ἀνακαλεσθαι κατὰ τὸν θεσμὸν οὐ συγχωροῦσι τὸ παρ' αὐτοῖς ἔσθεστον καλούμενον πῦρ. Καὶ ὡς χρὴ τοῦ Ἰουροειπαῆ⁸ φρουρίου ἐπὶ τῶν Κασπίων κειμένου πυλῶν χρήματα χορηγοῦντας Ῥωμαίους ποιῆσθαι ἐπιμέλειαν, ἢ γοῦν τοὺς φρουρήσαντας αὐτὸ στρατιώτας στέλλειν, καὶ μὴ μόνως δαπάνη καὶ φυλακῇ τοῦ χωρίου βαρύνεσθαι· εἰ γὰρ ἐνδοτεν, οὐκ εἰς Πέρσας μόνους⁹, ἀλλὰ καὶ εἰς Ῥωμαίους τὰ ἐκ τῶν παροικούντων ἔθνων κακὰ βράβησι ἀφικέσθαι. Χρῆναι δὲ αὐτοὺς ἔλεγον καὶ χρήμασιν ἐπικουρεῖν ἐπὶ τῷ πρὸς Οὐννοὺς πολέμῳ τοὺς Κιδάριτας λεγομένους· ἔσεσθαι γὰρ σφισιν αὐτῶν νικῶντων δυησιν, μὴ συγχωρομένου τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν διαβαίνειν ἐπικρατείαν. Πάντων δὲ ἕνεκα Ῥωμαίων ἀποκριναμένων στέλλειν τὸν διαλεξόμενον τῷ Παρθυαίῳ¹⁰ μονάρχῳ μῆτε γὰρ φυγάδας εἶναι· παρὰ σφίσι, μῆτε παρενοχλεῖσθαι τοὺς Μάγους τῆς θρησκείας περὶ τὴν φυλακὴν δὲ τοῦ Ἰουροειπαῆ φρουρίου καὶ πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Οὐννοὺς ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἀναδειγμένους· μὴ δικαίως χρή-

VARIÆ LECTIONES.

¹ ἠθῶν Cantoct., ἔθνων vulg. ² Ἀθάρις] Ἀθάρις Suid. s. v., Ἀθαροι vulg. ³ ἀκτὴν Suid. s. v. Ἀθάρις, αὐτὴν vulg. ⁴ τὴν δὲ χώραν — μετανίσταντο. Omnia hæc, omiſsa in excerptis, e Suida s. v. Ἀθάρις restituit Cl. In his οὐχ add. N. ⁵ τῶν ἐν Vales., καὶ τῶν ἐν vulg. ⁶ ἐθέλοντες et μοχ παρενοχλοῦσι τε N., ἐθέλοντας et παρενοχλοῦσι δὲ vulg. ⁷ Ἰσαεὶ καὶ B., καὶ Ἰσαεὶ vulg. ⁸ Ἰουροειπαῆ nig. H. h. l. et vulg. infra lin. 21 et pag. 161, lin. 21. Οὐροεισαῆ vulg. ⁹ μόνους] μόνους σφῶς conj. B. ¹⁰ Παρθυαίων conj. N.

παρ' αὐτῶν. Ἐπρεσεύσατο δὲ παρὰ Ἀ urbi fuerat, et ad consulatus patriciatusque honorem
; ὅπερ Ἰταλῶν Τατιανὸς ἐν τῇ τῶν euectus.

λα καταλεγόμενος, παρὰ δὲ Πέρσας Κωνσταντῖος ¹⁰, τρίτον μὲν τὴν ὑπαρχὸν λαχὼν
ἐκ τῆ ὑπατικῆ ἀξίᾳ καὶ τῆς πατρικιοῦτος τυχὼν.

κατὰ τὸν ἐμπρησμὸν τῆς πόλεως τὸν ἐπὶ
ὁ Γωδάζης σὺν Διονυσίῳ ἐς τὴν Κων-
σταντινὴν ἔχων στολὴν καὶ τῷ Μηδικῷ
ἐς τρόπῳ. Ὅν οἱ ἀμφὶ τὰ βασιλεία δε-
ερον μὲν τοῦ νεωτερισμοῦ κατεμέμ-
δὲ φιλοφρονησάμενοι ἀπέπεμφαν. Ἐδὲ
ἦ τε θωπεία τῶν λόγων, καὶ τὰ τῶν
πιφερόμενος σύμβολα.

16. (A. C. 465, Ind. 3, Leon. 9.) Post incendium
civitatis, quod accidit sub Leone, Gobazes venit
Constantinopolim cum Dionysio, stola Persica
indutus, et Medorum in morem satellitibus stipatus.
Hunc imperator excepit, et primum quidem ob
novarum rerum studium vituperavit, ¹¹ deinde
comiter eum amplexus dimisit. Gobazes enim
Christianorum symbola ostentans, blanda oratione
eum cepit.

κίριοι ¹¹ καὶ Γότθοι εἰς πόλεμον συνελ-
χωρισθέντες· ἀμφοτέρω περὶ συμμά-
χων παρεσκευάζοντο. Ἐν οἷς καὶ παρὰ
Ἰθρον. Καὶ Ἄσπαρ ¹² μὲν ἤγειτο μηδετέ-
ιν, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλων ἐβούλετο
υρεῖν. Καὶ δὴ γράμματα πρὸς τὸν ἐν
νατηγὸν ἔπεμψεν, ἐνταλλόμενος σφισιν
:θων βοήθειαν τὴν προσήκουσαν πέμ-

17. (c. A. C. 467, Ind. 5, Leon. ii.) Sciri et
Gothi acie decertantes, et a pugna utriusque re-
cedentes, ad accersenda auxilia animum adiecerunt.
Qua de re Romanos Orientales adierunt. Aspar
quidem censuit neutris opitulandum esse. Sed
imperator Leo statuit Sciris opem ferri. Itaque
litteras ad praefectum Illyrici misit, jussitque quoad
necesse esset, auxiliares copias Sciris adversus
Gothos praebere.

κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον παρὰ τῶν
ων ὡς τὸν βασιλέα Λέοντα πρεσβεία,
ἀλθούσα τῆς προὑπαρξάσης διαφορά,
ὅτους ἐπὶ εἰρήνῃ σπένδασθαι, καὶ κατὰ
λος παρὰ τὸν Ἰστρον ἐς ταῦτὸν ἰόντας
οιθιναὶ ἀγορὰν, καὶ ἀντιλαμβάνειν ὧν
ύχοιεν. Καὶ ἡ μὲν σφῶν αὐτῶν πρὸς
:ούσα ἀπρακτος ἐπαγήει· οὐ γὰρ ἐδόκει
:ι Ὀύνουσι τῶν Ῥωμαϊκῶν συμβολαίων
ἐκ τῆν αὐτοῦ κακώσαντας γῆν. Οἱ δὲ
ταῖδες τὴν ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἀκόκρισιν
ς σφῶς διεφέροντο. Ὁ μὲν γὰρ ἀγγι-
ς ἐπανελθόντων τῶν πρέσβεων, πόλε-
επάγειν ἐβούλετο, ὁ δὲ Ἡρνὰχ πρὸς
ίρουε τὴν παρασκευὴν, ὡς τῶν κατὰ
των αὐτὸν πολέμων ¹³.

18. (c. A. C. 468, Ind. 6, Leon. 12.) Eodem
tempore venit et ad Leonem imperatorem legatio
a filiis Attilae, ut omnibus omnino praeteritorum
dissidiorum causis reseccatis, pacem inirent, et
inter se, ut olim erat in more positum, ad Istrum
convenientes, mercatum celebrarent, ex quo in-
vicem ea, quae sibi opus essent, desumerent. Et ea
quidem legatio, quae circa haec versabatur, re-
infecta rediit. Nec enim imperator commercium
Romanorum cum Hunnis, qui eos tot damnis
et cladibus affecerant, concedendum esse duxit.
At vero Attilae filii, renuntiata legatione, inter
se dissenserunt. Etenim Dengisich, legatis nulla re
impetrata reversis, bellum Romanis inferre volebat.
Cui consilio Irnach repugnabat, quod in praesentia
multa a bello avocarent.

ράγουροι Ἀκαθίροις καὶ ἄλλοις ἔθνε-
ι ἐπὶ Πέρσας ἐστράτευσον. Καὶ πρότε-
ασπίας παραγίνοντο πύλας· καὶ φρου-
ι ἐν αὐταῖς ἐγκαθεστῶσαν εὐρόντες
D ἔτράποντο, δι' ἧς ἐπὶ τοὺς Ἰθηνας ἔλ-
αὐτῶν ἐδῆσαν καὶ τὰ Ἀρμενίων χωρία
στε Πέρσας πρὸς τῷ πολέμῳ τῶν Κιδα-
αι αὐτοῖς συστάει· καὶ ταύτην εὐλα-
θον παρὰ Ῥωμαίους πρεσεύσασθαι,
μματα σφισιν αὐτοῖς δίδοσθαι ἢ ἀνδρας
τοῦ Ἰουροειπαδῶ φρουρίου, καὶ λέγειν
πολλάκις εἰρητὸ πρεσευομένοις, ὅτι ¹⁴,
μένων τὰς μάχας καὶ μὴ συγχαρούν-
α ἔθνη βάρβαρα πάροδον εἶναι, ἢ τῶν
μωτος διαμένει χώρα. Τῶν δὲ ἀποκρι-
έκαστον ἀνάγκη τῆς οικίας ὑπερμα-
ῆς σφετέρως φρουρὰς ἐπιμελεῖσθαι,
ι ἐπανέξεναν.

19. (Eod. fere an.) Saraguri cum Acathis aliis-
que gentibus conjuncti in Persas exercitum duxerunt.
Primum quidem ad portas Caspiae accesserunt,
ubi cum praesidium Persicum offendissent, ad aliam
viam deflexerunt, qua ad Iberos conversi, regionem
vastarunt, et excursionses in oppida Armeniorum
fecerunt. At Persae, qui jam superiore bello cum
Cidaritis hunc aditum communiarant, legatos ad
Romanos miserunt, qui ab illis pecunias aut milites
ad custodiam arcis Ieronach peterent, et quod jam
saepe per legatos egissent, docerent, si ipsi certa-
mina sustinerent et barbaros aggredientes ab aditu
prohiberent, tutos fore Romanorum fines. Illis vero
respondentibus, rationi consentaneum esse, unum-
quemque sua tueri et defendere, et de suis arcibus
sollicitum esse, rursus re non obtenta, legati ad
suos revertere.

VARIAE LECTIONES.

ra p. 146 et 158. Βανδῆλους pro Βανδῆλους scripsi, constantiae causa. N. ¹⁰ Κωνσταντῖος Val.,
vulg. ¹¹ Σκίριοι Cant., Σκύβαι vulg. ¹² Ἄσπαρ Cant., ἄσπαρ vulg. ¹³ πολέμων Val. πόλε-
δοι et mox μὴ om. vulg. Negationem (ὄ) addi jubebat Val.

20. (A. C. 469, Ind. 7, Leon. 13.) Dengisich bellum Romanis intulit, et Istro potiri institit. Quod ubi Ornigiseli filius comperit (is in ea parte Thraciæ, quæ ad Istrum est, custodiæ ripæ fluminis præfectus erat), per suos ex eo quæsit, an acie decertare vellet. **45** Sed Dengisich Anagastum contemnens, ab eo missos re infecta dimisit, et per legatos imperatori denunciavit, se bellum illaturum, nisi sibi suisque terram et pecunias subministraret. Legatis in regiam introductis et mandata exponentibus imperator respondit, se omnia paratum esse facere, si suo imperio obsequi vellent. Sibi enim pergratum et jucundum esse, si quando inimici in fœdus societatemque transirent.

21. (A. C. 470, Ind. 8, Leon. 14.) Anagastus, Basiliscus et Ostrys et alii quidam duces Romani in locum abruptum et concavum Gothos inclusos obsederunt. Ibi Scythæ victuum inopia laborantes, Romanos missis legatis certiores fecerunt, se, facta deditioe, omnibus, quæ statuerint, parituros, modo sibi terram ad inhabitandum concedant. Romani responderunt se ad imperatorem eorum postulata delaturos. At Scythæ propter famem, quæ eos premebat, transigere velle dixerunt, neque longiores moras ferre posse. Tum Romanis ordinibus præpositi, habito consilio, tantisper dum imperator aliter statueret, alimenta se præbituros polliciti sunt, si Scythæ Romanorum more exercitus in partes se ipsos dividerent. Sic enim facilius eos, cum singuli ordines, non universi simul respiciendi essent, a ducebus curari posse, quippe qui cura et diligentia inter se sint certaturi. Itaque Scythæ his, quæ legati renantiarunt, paruerunt, seque in totidem ordines distribuerunt, in quos Romani erant distributi. Quo facto Chelchal, genere Hunnus, qui secundum ab Aspare imperii gradum in eos, qui sub eo ordines ducebant, tenebat, Barbarorum, quæ suis ordinibus accesserat, cohortem obiens, in eam erant plures numero Gothi, quam reliqui, accitis primoribus hujusmodi orationem habere cœpit: Terram quidem imperatorem ad inhabitandam daturum, quæ non illis fructui et commodo futura esset, sed suis utilitas ad solos Hunnos redandaret. Hos enim terræ cultum negligere, et luporum more bona Gothorum invadentes diripere, qui ipsi servorum conditione habitati ad victum illis comparandum laborare coacti essent: quamvis nullum unquam fœdus inter utramque gentem sancitum sit, et majores jurejurando eos obstrinxerint, ut Hunnorum societatem fugerent. Quare non tantum suis eos privari, sed etiam patria sacramenta negligere. Se quidem **46** genere Hunnum, quo maxime gloriatur, sed æquitate motum hæc illis dicere, ut, quæ facienda essent, viderent. His dictis Gothi commoti, et hæc

κ'. "Οτι Δεγγίσιχ πόλεμον ἐπὶ Ῥωμαίους ἐπιτυχόντος καὶ τῆ τοῦ Ἰστρου προσκαρτεροῦντος", τοῦτο μαθὼν ὁ Ὀρνιγισέλιου (25) (αὐτοῦ γὰρ εἶχε τὴν πρῆ: τῷ Θρηκίῳ μέρει τοῦ ποταμοῦ φυλακτῆν), ἐκ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐκπέμψας ἐπυνθάνετο ὅ τι βουλόμηναι πρὸς μάχην παρασκευάζονταί. Ὁ δὲ Δεγγίσιχ τοῦ Ἀναγαστοῦ κατολιγορήσας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ πεμφθέντας ἀπράκτους ἤφρισε, παρὰ δὲ τὸν βασιλεῖα τοῦ διαλεξομένου; ἔσταλλεν, ὡς, εἰ μὴ γῆν καὶ χρήματα αὐτῷ καὶ τῷ¹⁶ ἐπομένῳ δόξῃ στρατῶν, πόλεμον ἐπάξει. Τῶν δὲ πρ' ἐκείνου πρῶσεων ἐς τὰ βασίλεια ἀφικομένων καὶ τὰ αὐτοῖς ἐνταθέντα ἀπαγγελλάντων, ἀπεκρίνατο βασιλεὺς ἐτοίμως ἔχειν πάντα ποιῆσαι, εἴγε ὑπακουσόμενοι αὐτῷ παραγένοιενται· χαίρειν γὰρ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ συμμαχίᾳ ἀφικουμένοις.

κα'. "Οτι Ἀναγαστοῦ καὶ Βασιλίσκου καὶ Ὀστρύου" καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν Ῥωμαίων τοὺς Γόθους ἐς τινα κοίλον χῶρον συγκλεισάντων καὶ πολιορκούντων, λιμῶν τε πιεζομένων τῶν Σκυθῶν σπάνει τῶν ἐπιτηδείων, πρεσβείαν παρὰ τοὺς Ῥωμαίους ποιῆσασθαι, ὥστε αὐτοὺς ἐνδιδοῦσαι νεμομένους γῆν ὑπακούειν αὐτῶν ἐς ὅ τι αὐτοῖς θέλοιν. Τῶν δὲ ἐπὶ βασίλει τὴν ἐκείνων φέρειν ἀποκριναμένων πρεσβείαν, καὶ τῶν Βαρβάρων τοῦ λιμοῦ περὶ σφᾶς θέσθαι ἰθὺν τὰς συμβάσεις φαιμένων, καὶ μὴ οἷους τε εἶναι μακρὰς ποιῆσθαι ἀνακωχάς, βουλευόμενοι οἱ τὰς Ῥωμαϊκὰς τάξεις διέποντες, τροφὰς χορηγήσειν αὐτῶν ὑπέσχεοντο ἄχρι τῆς βασιλείας ἐπιτροπῆς, εἰ γὰρ σφᾶς αὐτοὺς διέλοιεν ὡσπερ καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν διεκέκριται πλῆθος· ἔσσεσθαι γὰρ αὐτῶν βραδίως ὅπως ἐπιλείπειαν, ἐς τοὺς κληρουμένους καὶ οὐκ εἰς πάντας ἀποδιδόντων τῶν στρατηγῶν, οἵπερ ἐς φιλοτιμίαν ὄρωντες πρὸς τὴν αὐτῶν πάντως ἀμειλλήθησαν· κομιδὴν. Τῶν δὲ Σκυθῶν τοὺς ἀπαγγελλθέντας ἐκ τῶν πρῶσεων προσδεξαμένων λόγους καὶ ἐς πειστικὰς σφᾶς αὐτοὺς ταξάντων μοίρας, ἐς ἑσασπερ¹⁷ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι διεκέκριτο, Χελχάλ, τοῦ Οὐννων γένους ἀνὴρ καὶ ὑποστράτηγος τῶν διεπόντων τὰ ἄσπερ τάγματα, παρὰ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς βαρβαρικὴν μοῖραν ἔλθων, καὶ τῶν¹⁸ Γόθων (πλείονας δὲ τῶν ἑλλων ὑπῆρχον) μεταπεμφόμενος τοὺς λογάδας τῶν ἐπιποιήσατο λόγων ἀρχὴν, ὡς δώσει μὲν αὐτοῖς γῆν ὁ βασιλεὺς, οὐκ εἰς σφετέραν δὲ αὐτῶν ὕνησιν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐν σφίσι Οὐννοις. Τοῦτους γὰρ ἀλιγώκως¹⁹ γῆν πονίας ἔχοντας δίκην λύκων τὰς αὐτῶν ἀπέντας ἐκτρέφεσθαι τροφὰς, ὥστε θεραπεύωντας τὰς ἐπίγονας τῆς ἐκείνων ἕνεκα ταλαίπωροῦσθαι προφῆς, καίτι) ἐς ἀεὶ ποτε τοῖς Οὐννοις τοῦ Γόθου γένους ἀπένδου διαμείναντος, καὶ ἐκ προγόνων τὴν αὐτῶν ἀποφυγεῖν ὀμαιχμίαν ὁμοσταμένον, ἐφ' ᾧ καὶ ὄρκιον πετρῶν πρὸς τῆ τῶν οἰκείων σπέρησαι καταφροσῆται. Αὐτὸν δὲ, εἰ καὶ τὸ Οὐννων αὐχεῖ γένος, δικαιοσύνης πύθω τάδε πρὸς αὐτοὺς εἰπόντα διδοκίμηναι περὶ τῆ πρακτέου βουλήν. Ἐπὶ τούτοις οἱ Γόθοι διασπαρχθέντες, καὶ εὐνοίᾳ τῆ πρὸς αὐτοὺς ταῦτα τὸν Χελχάλ

VARIAE LECTIONES.

¹⁶ Post προσκ. excidit ἡ ἐχθρῆ N. ¹⁷ καὶ τῷ add. N. ὁ μειλλήθησαντά conj. Cantocl. ¹⁸ ὄσας ἄσπερ vulg.

¹⁹ Ὀστρύου N., Ὀστρῶϊ vulg. ¹⁹ ἀμειλλήθησανται τῶν Γ. B., αὐτῶν Γ. vulg. ²⁰ ἀλιγώκως vulg.

tis manus obiturum, et Maximinum legatum mitti, qui quidem Bigilam dignitate superaret, et genere illustis et sibi valde familiaris esset; ad hæc minime decere Attilam sædera transgredientem Romanorum regionem invadere; et antea quidem ad eum plures, nunc vero decem et septem transfugas mittere: nec enim plures apud se esse. Et hæc quidem litteris continebantur. Coram autem Maximinum suis verbis jusserat Attilam dicere, ne postularet majoris dignitatis viros ad se legatos transire. Hoc enim neque ipsius majoribus datum esse, neque cæteris Scythiæ regibus, sed quemlibet militem aut alium nuntium legationis munus obliisæ. Cæterum ab ea, quæ inter ipsos in dubietate versabantur, dijudicanda sibi videri, Onagesium mitti debere. Qui enim fieri posset, ut in Serdicam, quæ diruta esset, Attilas cum viro consulari conveniret? In hac legatione Maximinus precibus mihi persuasit, ut illi comes essem. Atque ita cum Barbaris iter facere cœpimus, et in Serdicam pervenimus trium et decem dierum itinere expedito homini a Constantinopoli distantem. Ibi commorantes ad cibum nobiscum sumendum Edecona et cæteros Barbaros invitandos duximus. Bobus igitur et ovibus, quas incolæ nobis suppeditaverant, jugulatis, instructo convivio epulati sumus. Inter epulas Barbari Attilam, nos imperatorem admirari et extollere. Ad quæ Bigilas dixit, minime justum esse, Deum cum homine comparare, hominem Attilam, deum Theodosium vocans. Id ægre tulerunt Hunni, et sensim ira accensi exasperabantur. Nos vero alio sermonem detorquere, et eorum iram blandis verbis lenire. A cœna ut surreximus, Maximinus Edeconem et Orestem donis conciliaturus, sericis vestibus et gemmis Indicis donavit. Orestes deinde præstolatus Edeconis discessum verba faciens cum Maximino, sibi quidem ait, illam probum et prudentem videri, qui non ut alii ministri regii peccasset. Etenim nonnulli, spreto Oreste, Edeconem ad cœnam invitaverant et donis coluerant. Nos autem harum omnium rerum ignari, quo pertinerent Orestis verba, non satis percipientes, cum ex eo sciscitaremur, quomodo et qua in re respectui esset habitus et Edecon honore affectus, nihil respondit, et discessit. Postridie cum iter faceremus, Bigilas, quæ Orestes dixerat, retulimus. Ille vero ait: Orestem non debere iniquo animo ferre, si eadem quæ Edecon, minime esset consecutus. Orestem enim comitem et scribam Attilæ, Edeconem vero bello clarissimum, ut in gente Hunnorum, longe illum dignitate antecellere. Quæ cum loqueretur, patrio sermone Edeconem affatus, non multo post nobis confirmavit, seu vera proferret, seu fingeret, se Edeconi ea, quæ prius illi dixeramus, exposuisse, et ægre iram ejus ob dicta Orestis lenivisse. Venimus Naissum, quæ ab hostibus fuerat eversa et solo

Λ μίνο; μείζονο; ἤπερ ὁ Βιγίλα; ἀξίω; γένω; τε περιφανώ; καὶ ἐπιτήδειο; ἐ; τὰ μέγιστα βασιλευπέτα ὡ; οὐ δεῖ παρὰσαλεύοντα τὰ; σπονδὰ; τῆ; Ῥωμαίων ἐμβατεύειν γῆ;. Φυγάδα; δὲ μετὰ τοῖ; ἡδὴ ἐκδοθέντα; ἐπέτακαῖδεκα ἀπίσταλκά ὅ; σοι, ὡ; ἐτέρω; οὐκ ὄντων;. Καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἐν τοῖ; γράμμασι;, φράζειν δὲ τὸν Μαξιμίνω; ἀπὸ στόματο; τῆ; Ἀττίλα;, μὴ χρῆναι αἰτεῖν πρέσβει; μεγίστη; ἀξίω; παρ' αὐτὸν διαθῆναι· τούτο γὰρ οὐδὲ ἐπὶ τῶ; αἰετοπρογόνω;, οὐδὲ ἐπὶ ἐτέρω; τῶ; ἀρχάντων τῆ; Σκυθικῆ; γενέσθαι, ἀλλὰ πρεσβεύεσθαι τὸν τε ἐπιτιχόντα στρατιώτην καὶ ἀγγελιαφόρον;. Εἰ; ἐ; τὸ διεκρινῆσαι τὰ ἀμφισβλλόμενα ἰδὸκει πέμπειν Ὀνηγῆσιον παρὰ Ῥωμαίων; μὴ οἶόν τε γὰρ αὐτὸν, Σεβιδιχῆ; δὴρωθείση; σὺν ὑπατικῶ; ἀνδρὶ ἐ; αὐτῆ; προῖναι;. Ἐπὶ ταῦτην τὴν πρεσβείαν ἐκλιπαρήση; πείθει με Μαξιμίνω; αὐτῶ; συναπῆραι ὅ;. Καὶ δεῖν ἅμα τοῖ; Βαρβάρω; ἐχόμενοι τῆ; ἐδοῦ ἐ; Σεβιδιχῆ; ἀρικνούμεθα, τρισκαίδεκα ὄδω; ἀνδρὶ εὐζώνω; τῆ; Κωνσταντινοῦ ἀπέχουσαν;. Ἐν ἧ; καταλύσαντε; καλῶ; ἔχειν ἡγησάμεθα ἐπὶ ἐστίαν Ἐδέκω; καὶ τῶ; μετ' αὐτοῦ Βαρβάρω; καλεῖν;. Πρόβατα οὖν καὶ βόα; ἀποδομένω; τῶ; ἐπιχωρίω; ἡμῶ;, κατασφραξάντε; ἀριστοποιούμεθα;. Καὶ παρὰ τὸν τοῦ σιμοσιίου καιρὸν τῶ; μὲν Βαρβάρω; τὸν Ἀττίλαν, ἡμῶ; δὲ τὸν βασιλέα θουμαζόντων, ὁ Βιγίλα; ἐρηγῶ; ὡ; οὐκ εἶη θεὸν καὶ ἀνθρωπὸν εἰκάα συγκρίνω; ἀνθρωπὸν μὲν τὸν Ἀττίλαν, θεὸν δὲ τὸν Θεοδοσίω; λέγων;. Ἠσχαλλὸν οὖν εἰ Ὀἰνοιοι, καὶ κατὰ μικρὸν ὑποθερμαινόμενοι ἐχαλέπαινον;. Ἡμῶ; δὲ ἐ; ἕτεροπρεβάντων τὴν λόγον καὶ φιλοπροσύνη; τὸν σφῶ; αὐτῶ; καταπραυδόντων θυμῶ;, μετὰ τὸ δεῖπνον ὡ; διανέστημεν, δώροιο; ὁ Μαξιμίνω; Ἐδέκω; καὶ Ὀρέστην ἐθεράπευσε, σφικτικὰ; ἐσθῆμασι καὶ λίθοιο; Ἰνδικοῖ;. Ἀναμείνα; δὲ τὴν Ἐδέκω; Ὀρέστη; ἀναχώρησιν, πρὸ; τὸν Μαξιμίνω; φράζει, ὡ; σφδ; τε εἶη καὶ ἀριστο; μὴ ὁμοία σὺν τοῖ; ἀμφὶ; τὰ βασιλεια κλημελέησας· χωρὶ; γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ δεῖπνον τὸν Ἐδέκω; καλοῦντε; δώροιο; ἐτίμων;. Ἀπὸρου δὲ τοῦ λόγου ὡ; μηδὲν ἐπισταμένωιο; φανέντο; καὶ ἀνερωτήσασιν ὅπω; καὶ κατὰ ποῖον καιρὸν περιώπται μὲν αὐτοῖ;, τετίμηται δὲ ὁ Ἐδέκω;, οὐδὲ ἀποκρινάμενο; ἐξῆλθε;. Τῆ; δὲ ὑστεραῖ; ὡ; ἐβαδίζομεν, φέρομεν ἐπὶ Βιγίλαν ἄπερ ἡμῶ; Ὀρέστη; φρήκει;. Ὅ; δὲ, ἐκαῖνον μὴ δεῖν χαλεπαίνειν ὡ; τὸν αὐτῶ; Ἐδέκω; ὅ; μὴ τυγχάνοντα· αὐτὸν μὲν γὰρ ἐπὶ τὸν τε καὶ ὑπογράφει εἶναι Ἀττίλα;, Ἐδέκω; δὲ τὰ κατὰ πόλεμον ἀριστον, ὡ; τοῦ Ὀἰνοιοιο; γένου;, ἀναβιβθέναι τὸν Ὀρέστην πολύ;. Ταῦτα εἰπὼν καὶ τῆ; Ἐδέκω; ἰδιολογησάμενο; ἔφασκεν ὑστερον πρὸ; ἡμῶ;, εἶτε ἀληθινῶ; ἢ εἶτε ὑποκρινόμενο;, ὡ; εἶποι ὅ; μὲν αὐτῶ; τὰ εἰρημῶ;, μέγχι; δὲ αὐτὸν καταπραυῖναι τραπέντα ἐπὶ τοῖ; λεχθεῖο; ἐ; ὄργην· Ἀρικόμενοι δὲ ἐ; Ναῖσοδω; ἔρημον μὲν εὐρομῶ; ἀνθρώπων τὴν πόλιν, ὡ; ὑπὸ τῶ; πολεμῶ; ἀνατραπέσαν· ἐν δὲ τοῖ; ἱεροῖ; καταλύμασι τῶ; ὑπὸ τῶ;

VARIÆ LECTIONES.

ἄ; ἕπερ γῆ; ὅ; ἀπίσταλκῆ; vulg., ἀπέσταλκῆ; oi Val. ὅ; συναπῆραι N., συνεπῆραι vulg. ὅ; εἰπὼν H., εἰπεῖν vulg. ὅ; εἶποι μὲν Cantoccl., εἶποιμεν γῆ;.

ων τινές ἐτύγχανον ὄντες. Μικρὸν δὲ ἄνω
 εὐὲν καθαρῷ⁵³ καταλύσαντες (σύμπαντα
 τὴν ὄχθην ὁστέων ἦν πῆλα τῶν ἐν πο-
 ρεθέντων), τῇ ἐπαύριον πρὸς Ἁγίνθεον
 Ἰλλυριοῖς ταγμάτων ἡγούμενον ἀφικόμεθα,
 ὄντα τῆς Ναισσοῦ, ἐφ' ἧ τὰ παρὰ βασι-
 λται καὶ τοὺς φυγάδας παραλαβεῖν τοὺς
 ἰεῖς⁵⁴, περὶ ὧν Ἀττήλας ἐγγράπτο, αὐτὸν
 ἰδόναι. Ἠλθομεν οὖν ἐς λόγους, καὶ τοὺς
 παραδοῦναι αὐτὸν τοῖς Οὐννοῖς παρ-
 εῖν· οὗς φιλοφρονησάμενος σὺν ἡμῖν ἀπ-
 ανουκτερεύσαντές δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἐρίων
 σοῦ τὴν πορείαν ποιησάμενοι ἐπὶ τὸν
 ποταμὸν, ἐς τε χωρίον ἐσθάλλομεν συνηρε-
 ἀς δὲ καὶ ἐλιγμοῦς καὶ περιεργωγᾶς κολ-
 ῆ⁵⁵. Ἐν ᾧπερ τῆς ἡμέρας διαφαινούσης⁵⁶,
 ἐπὶ δυσμᾶς πορεύεσθαι τοῦ ἡλίου ἀνατολῆ
 ν ὤφθη, ὥστε τοὺς ἀπειρώς ἔχοντας τῆς
 θέσεως ἀναδοῆσαι, οἷα δὴ τοῦ ἡλίου τὴν
 ποιοῦμένου⁵⁷ πορείαν καὶ ἕτερα παρὰ⁵⁸
 ὅσα σηματοῦντος. Ὑπὸ δὲ τῆς τοῦ τόπου
 ἐπὶ ἀνατολᾶς ἐκείνου τὸ μέρος ἔδραπε
 Μετὰ δὲ τὴν δυσχωρίαν ἐν πεδίῳ καὶ
 εἰ παραγινόμεθα. Ἐνταῦθεν βάρβαροι
 ἐν σκάπεσι μινωξίλοις, ἄπερ αὐτοὶ δένδρα
 ρα καὶ διαγλύφοντες κατασκευάζουσιν,
 μᾶς καὶ διεπύρθευσον τὸν ποταμὸν, οὐχ
 α παρασκευασάμενοι, ἀλλὰ διαπορθμεύ-
 οῦς βαρβαρικῶν, ἄπερ ἡμῖν κατὰ τὴν ὁδὸν
 οἷα δὴ βουλομένου⁵⁹ ὡς ἐπὶ θήραν
 ἀβαλίνειν ἐς τὴν Ῥωμαίων γῆν. Τοῦτο
 ἔμου παρασκευῆν ποιούμενῳ⁶⁰ τῷ βα-
 θῆ, προῦσαι τοῦ μὴ πάντας αὐτῷ τοὺς
 ἰδόναι. Περαιωθέντες δὲ τὸν Ἰστρὸν καὶ
 λαοβάροις ὡς ὁ πορσευθέντες σταδίους, ἐν
 ἐπιμένειν ἡγαγκάσθημεν, ὥστε τοὺς ἀμφὶ
 ὄνα τῷ Ἀττήλας γενέσθαι τῆς ἡμετέρας
 ἡρωτάς. Καταμεινάντων δὲ σὺν ἡμῖν καὶ
 ἡσάντων ἡμᾶς⁶¹ Βαρβάρων, ἀμφὶ δεῖλην
 νον ἡμῶν αἰρουμένων, κρότος ἵππων ὡς
 ἄκων ἤκούετο. Καὶ δὴ ἄνδρες δύο Σκύθαι
 ο ὡς τὸν Ἀττήλαν ἡμᾶς ἀπίναί παρα-
 ι. Ἡμῶν δὲ πρότερον ἐπὶ τῷ δεῖπνον
 λείν αἰτρεσάντων, ἀποδάντες τῶν ἵππων
 ν, καὶ ἡμῖν τῆς ὁδοῦ τῇ ὑστεραίᾳ ἡγή-
 ραγενομένων δὲ ἐς τὰς⁶² Ἀττήλα σκηναῶς
 ρ ἡμέρας ὄρη (πολλὰ δὲ αὐτῷ⁶³ ἐτύγ-
 ιαι), ἐπὶ τε λόφου τινὸς σκηνοποιήσαι
 ον, οἱ ἐπιτυχόντες διεκώλυσαν Βάρβαροι,
 ττήλα ἐν χθαμαλῇ ὑπαρχούσης σκηνηῶς.
 των δὲ ὅπου τοῖς Σκύθαις ἰδοῦναι, Ἐδί-
 ὄρεττες καὶ Ἀνάκτας καὶ ἕτεροι τῶν ἐν
 ἄλων ἦγον ἀνερωτῶντες⁶⁴ τίνων τυχεῖν
 ρας τὴν πρᾶξιαν ποιούμεθα. Ἡμῶν δὲ

A æquata: itaque, eam desertam hominibus offensa-
 mus, præterquam quod in ruderibus sacrarum
 ædium erant quidam ægroti. Paulo longius a flumi-
 ne ad vacua loca divertentes (omnia enim circa
 ripam erant plena ossibus 50 eorum, qui bello ce-
 ciderant), postidie ad Agintheum, copiarum in
 Illyrico ducem, qui non longe a Naisso habitabat,
 accessimus, ubi, traditis imperatoris mandatis, re-
 ciperemus ab eo quinque transfugas, qui septem-
 decim numerum, de quibus ad Attilam scripserat,
 explerent. Hominem igitur convenimus, et quinque
 profugos Huanos tradere præcepimus, quos verbis
 consolatus, nobiscum dimisit. Nocte transacta, a
 montibus Naisi Istrum versus pergentes, in angu-
 stam convallem per obliquos inflexus et circuitus
 multos deserimus. Hic cum in ea opinione esse-
 mus, ut in occasum iter tendere existimaremus,
 simul atque illuxit, sol exoriciens sese ex adverso
 oculis nostris objecit. Itaque qui loci situm ignora-
 bant, exclamare, tanquam sol contrariam solito
 cursum conficeret, et abhorrentia a constituto re-
 rum ordine designaret: sed propter loci inæqua-
 litatem via ea parte ad Orientem spectat. Ex illo
 difficili et arduo loco ad plana et uliginosa deveni-
 mus. Hic nos Barbari portitores in scaphis unico li-
 gno constantibus, quas arboribus sectis et cavalis
 adornant, exceperunt, et flumen transmiserunt. Et
 lezabi quidem minime ad nos traducendos, sed ad
 multitudinem Barbarorum trafjiciendam erant præ-
 parati, quæ nobis in via occurreret, quia Attilas
 ad venationem in Romanorum fines transgredi vole-
 bat. Revera autem bellum contra Romanos para-
 vit, cujus gerendi occasionem sumebat, quod trans-
 fugæ non redderentur. Transmisso Istro, septua-
 ginta fere stadiorum iter cum Barbaris emensi in
 campo quodam subsistere coacti sumus, tantisper
 dum Edecon Attilam nostri adventus certiorum fa-
 ceret, manentibus interea nobiscum ex Barbaris,
 qui nos erant deducturi. Circa vesperam nobis cœ-
 nantibus, auditus est strepitus equorum ad nos
 venientium. Et duo viri Scythæ advenerunt, qui
 nos ad Attilam venire jusserunt. Nobis vero prius
 eos ad cœnam accedere rogantibus, de equis de-
 scedentes una convivium iuverunt, et postidie viam
 præcuntes demonstrarunt. Qua die hora fere nona
 ad Attilæ tentoria pervenimus: nam erant ei plu-
 rima. Et cum in colle quodam tentoria figere velle-
 mus, obvii Barbari prohibuerunt, quoniam Attilæ
 tentorium esset in planitie positum. Quamobrem ad
 Barbarorum arbitrium locum tentorii collocandi
 cepimus. Huc Edecon, Orestes, Scota et alii ex
 Scythis primores mox advenerunt, et ex nobis
 quasierunt, quarum rerum consequendarum gratia
 hanc legationem suscepissemus. Nos vero invicem

VARIE LECTIONES.

ἡφ Cantocl., καθαρῷ vulg. ⁵³ τῶν B., v vulg. ⁵⁴ διαφαν. vulg. ἡ τοῦ ἡλ. cōnj. B. ⁵⁵ κατα-
 ρῆη pnsi ποιούμενου iterat vulg. ⁵⁶ παρτεγεν. vulg. ⁵⁷ βουλομένου vulg. ⁵⁸ παρασκευῆ ποιου-
 B. ⁵⁹ ὄρη vulg. ⁶⁰ τὰς B., τοῦ vulg. ⁶¹ αὐτῷ B., αὐτῶν vulg. ⁶² ἀνερωτῶντες Cl., ἀνερωτῶς

tueri, et tam ineptam percunctationem admirari. Illi nihilominus perseverare, et nobis, ut responderemus, instabant. At cum soli Attilæ, non aliis imperatorem mandata exponere jussisse respondissemus, Scythia offensus, hoc sibi a suo duce præceptum esse dixit, neque sua sponte se ad nos venisse. **51** Nos vero obtestari, nusquam hanc legem legatis impositam, ut per alios mandata edant et palam faciant, antequam eos, ad quos missi sint, adierint, et in conspectum eorum venerint; neque hoc Scythas nescire, qui sæpenumero legatos ad imperatorem miserint: idem et nobis contingere par esse, neque aliter nos mandata esse dicturos. Quibus auditis ad Attilam perrexerunt, unde non multo post sine Edecone reversi, omnia, quæ cum illis agere in mandatis habebamus, dixerunt, contestimque, nisi quid aliud nobis cum illis rei esset, discedere jusserunt. Quæ ubi audivimus, animis dubii suspensique hæsimus. Nec enim satis intelligere poteramus, qua ratione occulta imperatoris consilia patefacta essent. Quamobrem potius esse duximus, nihil quidquam de mandatis nostris efferre, priusquam nobis Attilam adeundi potestas fieret: itaque respondimus: Sive ea, quæ Scythæ modo protulerunt, sive alia nuntiaturi venerimus, neminem nisi ducem vestrum quærere decet, neque de his cum aliis ullo pacto disserere constituimus. Illi vero nos quam primum abire jusserunt. Dum reditum parabamus, Bigllas nos propter responsionem Scythis factam increpavit: longe enim potius fuisse in mendacio deprehendi, quam re infecta domum reverti. « Si enim, inquit, cum Attila collocutus fuisset, facile illi a contentione cum Romanis discedere persuasissem, quippe qui antea familiaritatem cum illo in legatione cum Anatolio suscepta contraxi. » Atque inde Edeconem quoque bene sibi velle dixit, ideoque specie legationis et eorum, quæ vere aut falso dicturi essent, ope viam se inventuros esse speravit, qua compositas in Attilam insidias exsequerentur, et aurum, quo Edecon sibi ad eam rem opus esse eunucho dixerat, afferretur, quod certis hominibus divideretur. Sed Bigillam latebat, se proditum: Edecon enim, sive simulate cum eunucho pactus, sive ut ab Oreste sibi caveret, ne ob eam causam, quæ in Serdica inter cœnandum nobis indicaverat, iratus ad Attilam deferret, quod sine se secretos sermones cum imperatore et eunucho habuisset, Attilæ comparatam in ipsum conjurationem aperuit, et auri summam, quam in eam rem mitti convenerat, simul et ea, quæ per nos in ista **52** legatione tractanda erant, enuntiavit. Jumentis jam adornatis et necessitate ad iter tempore noctis carpendum adacti, occurrere ex Barbaris, qui dicerent, Attilam jubere nos pro-

την ἄλογον ἀποθαιμαζόντων ἐρώτησιν καὶ ἐς ἀλλή-
λους ὀρώντων, διατέλουσι πρὸς ὄχλου τῆς ἀποκρίσεως
ἐνεκα γινόμενοι ⁵⁵. Εἰπόντων δὲ, Ἀττῆλα, καὶ οὐχ
ἑτέροις λέγειν βασιλέα παρακελεύεσθαι, χαλεπῶς
ὁ Σκύθτας ἀπεκρίνατο τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγουμένου
ἐπίταγμα εἶναι· οὐ γὰρ ἂν πολυπραγμοσύνη σφε-
τέρῃ παρ' ἡμᾶς ἐληλυθέναι. Φησάντων δὲ μὴ τοῦτον
ἐπὶ τοῖς πρέσβεσι κείσθαι τὸν νόμον, ὥστε μὴ ἐν-
τυγχάνοντες, μὴδὲ ἐς ὕψιν ἐρχομένους παρ' οὐκ
ἐστάλησαν, δι' ἑτέρων ἀνακρίνεσθαι ὧν ἕνεκα πρέ-
σβεύοντο, καὶ τοῦτο μὴδὲ αὐτοὺς ἀγνοεῖν Σκύθας
θαμινὰ παρὰ βασιλέα πρεσβευομένους· χρεῖνα δὲ
τῶν ἰσῶν κυρεῖν, μὴ γὰρ ἄλλως τὰ τῆς πρεσβείας
ἔρεῖν ὡς τὸν Ἀττῆλαν ἀνέκρουσαν, καὶ αὖθις ἐπαν-
ῆκον Ἐδέκωνος χωρὶς, καὶ ἅπαντα, περὶ ὧν ἐπρε-
σβεύμεθα, ἔλεγον, προσέειποντες τὴν ταχίστην
ἀπιέναι, εἰ μὴ ἕτερα φράζειν ἔχοιμεν. Ἐπὶ δὲ τῶς
λεχθεῖσι πλέον ἐτι ἀποροῦντες ⁵⁶ (οὐ γὰρ ἦν ἐπιτὴν
γενώσκειν ὅπως ἐκδηλὰ ἐγεγόναι τὰ θεῶν παραθύ-
στα ⁵⁷ δεδογμένα βασιλεῖ), συμφέρεῖν ἡγουμένα μα-
θὲν περὶ τῆς πρεσβείας ἀποκρίνεσθαι, εἰ μὴ τῆς
παρὰ τὸν Ἀττῆλαν εἰσόδου τύχοιμεν. Διὸ ἐφάρτα-
μεν, εἴτε τὰ εἰρημένα τοῖς Σκύθαις, εἴτε καὶ ἑτέ-
ρη ἤκομεν πρεσβεύμενοι, τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγουμένου
τὴν πεῦσιν εἶναι, καὶ μηδαμῶς ἄλλοις τούτου χάριν
διαλεχθῆσεσθαι. Οἱ δὲ ἡμᾶς παραχρηῖμα ἀναχωρεῖν
προσέειπον. Ἐν παρασκευῇ δὲ τῆς ἔδοῦ γενομένης
τῆς ἀποκρίσεως ἡμᾶς ὁ Βιγίλας κατεμέμεντο, ἐπὶ
ψεύδει ⁵⁸ ἀλῶναι ἀμεινον λέγων ἢ ἀπράκτους ἀνα-
χωρεῖν. « Εἰ γὰρ ἐς λόγους τῶν Ἀττῆλα ἔτυχον, φη-
σιν, ἐληλυθῶς, ἐπεπέικειν βλάβως ἂν αὐτὸν τῆς πρὸς
Ῥωμαίους ἀποστήναι διαφορᾶς, οἷα δὴ ἐπιτήθειος
αὐτῶ ἐν τῇ κατὰ Ἀνατόλιον πρεσβείᾳ γενόμενος. »
Ταῦτα ⁵⁹ εὖνον αὐτῶ τὸν Ἐδέκωνα ὑπέρχειν·
ὥστε λόγῳ τῆς πρεσβείας καὶ τῶν ὁπωσοῦν, εἴτε
ἀληθῶς, εἴτε ψευδῶς, βῆθησομένων προφάσεως τυ-
χεῖν ἐπὶ τῷ βουλευέσθαι περὶ τῶν αὐτοῖς κατ'
Ἀττῆλα δεδογμένων, καὶ ὅπως τὸ χρυσίον, ὅσον
ἔφασκε δεῖσθαι ὁ Ἐδέκων, κομίσαι τὸ ⁶⁰ διανεμηθη-
σόμενον ταττομένοις ἀνδράσι. Προδοδομένος ⁶¹ δὲ
ἠελέθη. ⁶² Ὁ γὰρ Ἐδέκων, εἴτε ὄλιγ' ὑποσχόμενος,
εἴτε καὶ τὸν Ὀρέστην εὐλαθεῖς, μὴ ἐς τὸν Ἀττῆ-
λαν ἀγάγοι· ἀπερὶ ἡμῖν ἐν τῇ Σερδικῇ μετὰ τῆς
ἑστίασιν εἰρήκει, ἐν αἰτίᾳ ⁶³ ποιούμενος ἐδ' ἑσπέρως
αὐτοῦ βασιλεῖ καὶ τῷ εὐνοῦχῳ ἐς λόγους αὐτὸν ἐλη-
λυθέναι, καταμηνύει τὴν μελετηθεῖσαν αὐτῶ ἐπι-
βουλὴν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἐκπεμφθησομένου χρυσοῦ,
ἐκλέγει δὲ καὶ ἐφ' οἷς τὴν πρεσβείαν ἐποιούμεθα.
Τῶν δὲ φορτίων ἤδη τοῖς ὑποσυγίοις ἐπιτεθέντων,
καὶ ἀνάγκη τὴν πορείαν κατὰ τὸν τῆς νυκτὸς και-
ρὸν ποιεῖσθαι πειρώμενοι, μετεξέτεροι τῶν Βαρβάρων
παραγενομένοι ἐπιμείναι ἡμᾶς τοῦ καιροῦ χά-
ριν παρακελεύεσθαι τὸν Ἀττῆλαν ἔλεγον. Ἐν αὐτῶ
οὖν τῷ χωρίῳ, ὅθεν καὶ διανέστημεν, ἦκον ἡμῖν

VARIE LECTIONES.

⁵⁵ γινόμενοι vulg. ⁵⁶ ἐτι ἀποροῦντες B., ἐπαποροῦντες vulg. ⁵⁷ τὰ ἐν παραθύστῳ N., pro τὰ θεῶν πα-
ράθ. ⁵⁸ ψεύδει Cl., ψευδῇ vulg. ⁵⁹ διὰ ταῦτα H., ταῦτα [δ' ἔλεγεν ἐλπίζων] εὖνον conj. B. ⁶⁰ κομίσαι
διαν. Vales. male, διανεμ. [τοῖς ὑπ' αὐτὸν] ταττ. conj. B. ⁶¹ προδοδομένος Vales., προσδοδομένος vulg.
⁶² ἠελέθη: B., ἠελέθη: vulg. ⁶³ ἐν αἰτίᾳ Cantocl., ἐναντία vulg.

χς λόγ... ἐπιτήδειος νομισθεὶς, θάνατον ὑφ-
 ἠμίαν. Ἐν τοιαύτῃ οὖν ἀμφιβολίᾳ τυγχάνουσιν
 ἰς Ἐδέκων, καὶ τὸν Βιγίλαν ἔξω τῆς ἡμετέ-
 παγωγῶν συνόδου, ὑποκρινάμενός τε ἀληθίζε-
 ῶν αὐτοῖς βεβουλευμένων ἕνεκα, καὶ τὸ χρυ-
 ωμισθῆναι παρακλευσάμενος, τὸ δοθησόμενον
 μα αὐτῷ περὶ τὴν πρᾶξιν ἐλευσομένοις, ἀν-
 . Πολυπραγμονοῦντα δὲ τίνες οἱ τοῦ Ἐδέκωνος
 ὅτεν λόγος, ἀπατᾶν ἐσπυθεν, ἠπατημένος αὐ-
 αὐτὸν τὴν ἀληθῆ αἰτίαν ἀποκρυψάμενος ἔφασκε
 αὐτοῦ Ἐδέκωνος εἰρησθαι, ὡς καὶ αὐτῷ ὁ
 ας περὶ τῶν φυγάδων χαλεπαῖνοι· ἴδει γὰρ ἡ
 ; ἀπολαβεῖν, ἢ πρέσβεις ἐκ τῆς μεγίστης ἐξου-
 φικέσθαι πρὸς αὐτόν. Ταῦτα διαλεγόμενοις πα-
 ἰμενοὶ τινες τῶν ἂ Ἀττήλα ἔλεγον, μήτε Βι-
 μῆτε ἡμᾶς Ῥωμαίων αἰχμάλωτον ἢ βάρβα-
 δράποδον ἢ ἱππους ἢ ἑταρῶν τι πλὴν τῶν εἰς
 ὠνεῖσθαι, ἄχρις ὅτου τὰ μεταξὺ Ῥωμαίων
 ἰνων ἀμφίβολα διακριθεῖη, Σεσοφοισμένως δὲ
 καὶ κατὰ τέχνην ἐγίνετο τῷ Βαρβάρῳ, ὥστε
 ν Βιγίλαν βράδιος ἐπὶ τῇ κατ' αὐτοῦ ἄλωναί
 ; ἀποροῦντα αἰτίας, ἐφ' ἣ περ τὸ χρυσίον κομι-
 μᾶς δὲ προφάσει ἀποκρίσεως ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ
 μάνης Ὀνηγήσιον ἀπεκδέξασθαι, τὰ δῶρα κο-
 ἰνον ἄπερ ἡμεῖς τε δίδοναι ἐβουλόμεθα καὶ
 ὅς ἀπεστάλκει. Συνέβαινε γὰρ αὐτόν σὺν τῷ
 στέρῳ τῶν Ἀττήλα παίδων ἐς τὸ τῶν Ἀχα-
 , ἢ ἔθνος ἐστάλθαι, ὅ ἐστι Σκυθικὸν ἔθνος, πᾶρ-
 ἐ τῷ Ἀττήλα ἐξ αἰτίας τοιαύτου· Πολλῶν κατὰ
 καὶ γένη ἀρχόντων τοῦ ἔθνους, Θεοδόσιος ὁ
 ὅς ἐκπέμπει δῶρα, ὥστε ὁμοιοῖα σφετέρᾳ
 ρεῦσαι μὲν τῇ τοῦ Ἀττήλα συμμαχίᾳ, τὴν δὲ
 Ῥωμαίους [συμμαχίαν] ἀσπάζεσθαι. Ὁ δὲ
 ρα ἀποκομιζῶν οὐ κατὰ τάξιν ἐκάστῳ ἂ τῶν
 ἰων τοῦ ἔθνους δίδωσιν, ὥστε τὸν Κουριδαχὸν
 ὑπερὸν ὄντα τῇ ἀρχῇ, τὰ δῶρα δεξάμενον δεύ-
 οῖα δὴ περιοφθέντα καὶ τῶν σφετέρων στε-
 τα γερῶν, ἐπικαλέσασθαι τὸν Ἀττήλαν κατὰ
 νμβασιλευόντων, τὸν δὲ μὴ μελλήσαντα πολ-
 ἰπέμφαι δύναμιν, καὶ τοὺς μὲν ἀνελόντα, τοὺς
 αστησάμενοις καλεῖν τὸν Κουριδαχὸν τῶν νι-
 ἰων μεθίξοντα. Τὸν δὲ ἐπιβουλήν ὑποπονή-
 αἰπεῖν, ὡς χαλεπὸν ἀνθρώπῳ ἔλθειν ἐς ὅσιν
 εἰ γὰρ οὐδὲ τὸν τοῦ ἡλίου δίσκον ἀτενῶς
 ἴδειν, πῶς τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἀπαθῶς
 αἰτο; Ὅπως ἂ μὲν ὁ Κουριδαχὸς ἔμεινεν ἐπὶ
 σφετέροις καὶ διεφύλαξε τὴν ἀρχὴν, τοῦ λοι-
 πντὸς τοῦ Ἀκατζίρων ἔθνους τῷ Ἀττήλα πα-
 τος· οὐπερ ἔθνος βασιλεία τὸν πρεσβύτερον
 αἰδῶν καταστήσαι βουλόμενος Ὀνηγήσιον ἐπὶ
 ἢ ἐκπέμπει τὴν πρᾶξιν. Διὸ δὲ καὶ ἡμᾶς, ὡς
 ., ἐπιμεῖναι παρακλευσάμενος, τὸν Βιγίλαν
 τεν ἄμα Ἡσῆα προφάσει μὲν τῶν φυγάδων ἐς
 Ῥωμαίων εἰαθησόμενον, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ
 νι τὸ χρυσίον κομιοῦντα.

A ut nobis postea retulit, enuntiata fuisse, quæ in con-
 vivio in Serdica dicta fuerant, nec conjurationem
 in Attilam detectam, cum nemo ex omni multitu-
 dine, quæ Attilam circumstabat, excepto Edecone,
 præ metu, qui omnium mentes pervaserat, cum
 Attila sermonem instituere auderet, Edeconem au-
 tem studiosè operam daturum censeret, omnia si-
 lentio transigere, tum propter jusjurandum, tum
 propter negotii gravitatem: ne, quia clandestinis
 in Attilam consiliis interfuerat, reus judicatus,
 pœna mortis afficeretur. Hæc cum ambigua mento
 volveremus, Edecon supervenit, et abdueto a nostro
 costu Bigila (ungebat enim velle vere et serio de
 præmeditatis inter eos insidiis agere), ubi aurum
 afferri præcepit, quod his daretur, qui exsequendo
 B facinori operam navaturi essent, discessit. Ego vero
 cum Bigilam curiosius inquirerem, quos sermones
 secum Edecon habuisset, decipere conatus est, de-
 ceptus et ipse, et veram causam occultans com-
 mentus est sibi Edeconem dixisse, Attilam illi
 quoque propter transfugas succensuisse. Oportuisse
 eum aut omnes restitui, aut legatos summa aucto-
 ritate præditos ad illum venire. Hæc dum loqueba-
 mur, advenere ab Attila, qui Bigilam et nos prohi-
 berent, captivum Romanum, aut barbarum manci-
 pium, aut equos, aut quidquam aliud emere, præ-
 terquam quæ ad victum necessaria erant, donec
 inter Romanos et Hunnos de rebus controversis con-
 venisset. Hæc callide et præmeditato consilio Bar-
 barus faciebat, quo facilius Bigilam in consilio con-
 tra se exsequendo deprehenderet, cum nullam satis
 idoneam causam comminisci posset, cur aurum af-
 ferret. Nos quoque præsentia causa respondi, quod
 ad legationem editurus erat, Onegesium opperiri
 coegit, ut munera, quæ ad eum imperator miserat,
 et tradere volebamus, acciperet. Etenim tum forte
 Onegesius una cum seniore ex Attilæ liberis ad
 Acaziros missus 55 fuerat. Ha gens est Scythica,
 quæ in potestatem Attilæ hæc de causa venit. In
 eam gentem plures secundum populos et gentes
 imperium exercebant, quos imperator Theodosius,
 armata inter eos concordia, ab Attilæ societate ad
 colendam cum Romanis pacem et societatem mune-
 ribus, traducere conatus est. Qui ea munera attule-
 rat non pro cujusque gentis regis merito et gradu
 ea distribuerat. Caridachus enim secundo loco ac-
 ceperat, qui regum antiquior, primus accipere de-
 buerat. Ille, tanquam contemptus et sibi debitis
 præmiis frustratus, Attilam contra cæteros reges
 auxilio vocaverat. Is nihil cunctatus, magno exer-
 citu emissio eorum alios sustulit, alios ad deditionem
 compulit. Deinde Caridachum ad se vocat, tanquam
 illi victoriam, et quæ ex victoria consecutus fuerat
 impertiturus. Sed iste dolum et insidias suspicatus,
 difficile et grave esse homini respondit, in dei cons-
 u venire. Si enim immotis oculis solis orbem intueri nemo potest, quomodo quis sine sensu

VARIÆ LECTIONES.

τῶν B., τοῦ vulg. ἢ Ἀκατζίρων Val., ἀκατζίρων vulg. ἢ συμμαχ[αν] εἰρήνην H. mg. ἢ ἐκά-
 vulg. ἢ οὕτως Cantocl., οὕτως vulg.

doloris cum deorum maximo congregiatur? Atque ita Carigachus regnum suaque omnia salva sibi et integra conservavit, et reliqua omnis Acatzirorum regio in jus ditionemque Attilæ concessit. Et genæ cum seniore ex filiis regem Attilas constituere decrevisset, ad hanc rem conficiendam Onegesium miserat. Itaque nos expectare, ut dictum est, jubens, Bigilam cum Esia ad Romanos amandavit, specie quidem transfugarum repetendorum, sed revera, ut aurum Edeconi promissum afferret.

Post Bigilæ discessum unum tantum diem in illis locis commorati, postridie una cum Attila ad loca magis ad septentrionem vergentia profecti sumus. Haud longum viæ spatium cum Barbaris progressi, alio iter vertimus, Seythis, qui viam ducebant nos id facere jubentibus. Attilas interea in quodam vico substitit, in quo filiam Escam uxorem, etsi plures alias haberet, Scytharum legibus id permittentibus, ducere voluit. Illinc facili et æquali via, per planitiæ iter fecimus, et in multos fluvios navigabiles incidimus. Quorum post Istrum maximi sunt Drecon dictus, et Tigas, et Tiphisas. Et hos quidem naviculis unico ligno confectis, quas in quotidiano usu habent qui ad flumina habitant, reliquos lembis ex propinquo desumptis, quos Barbari curribus imponunt, et per loca restagnantia important, trajecimus. Congerebantur vero nobis ex vicis comæatus, pro frumento milium, pro vino medus; sic enim locorum incolæ vocant. Servi quoque, qui nos comitabantur, miliam secum portabant, potionem ex hordeo præbentes, quam camum Barbari appellant. Longa via confecta, die ad noctem inclinante, ad paludem quendam, ad quam æquatium (erat enim ejus aqua potui apta) proximi vici incolæ ibant, tentoria fiximus: Ingens ventus et procella repente exorta cum tonitru et crebris fulguribus et multo inbre tentorium nostrum disjecit, et omnia nostra utensilia in proximam paludem volvit. Turbinibus in ære excitatis, et casu, qui contigerat, perterrefacti, locum illum deseruimus, et dissociati, huc illic palantes, viam unusquisque nostram, quam sibi commodam duxit, sub tenebris et imbribus est persecutus. Tandem tuguria vici subvolutæ (hæc enim divisis itineribus omnes diverteramur), convenimus, et ea, quæ nobis deerant, cum clamore perquisivimus. Ad quem strepitum Scythæ exsidentes, calamos, quibus ad ignem utuntur, usserunt: et accenso lumine, interrogarunt, quid nobis vellemus, qui tantos clamores ederemus. Barbari, qui nos comitabantur, responderunt nos tempestate percussos turbati. Itaque nos liberaliter invitatos hospitio exceperunt, et calamis siccis ignem accenderunt. Vici domina una ex Bledæ uxoribus erat. Hæc nobis cibaria et mulieres formosæ, cum quibus amori indulgeremus (hoc enim apud Scythas honori ducitur), suppeditavit. Mulieribus pro cibis præbitis gratias egimus, et sub lectis nostris somnum capientes, ab earum consuetudine abstinuimus. Simul atque illuxit, ad ea, quæ ex nostra suppellectile desiderabantur, perquirenda curam convertimus. Hæc partim in eo loco, ubi pridie consederamus,

Α Τοῦ δὲ Βιγίλα ἐφορμήσαντος, μίαν μετὰ τὴν ἐκείνου ἀναχώρησιν ἡμέραν ἐπιμείναντες, τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τὰ ἀρκτικώτερα τῆς χώρας σὺν Ἀττίλᾳ ἐπορεύθημεν. Καὶ ἄχρι τινὸς τῶν Βαρβάρων συμπεροϊθίτες ἐτέραν ὁδὸν ἐτρέπημεν, τῶν ξαναγόντων ἡμᾶς Σκυθῶν τοῦτο ποιεῖν παρακαλευσασμένων, ὡς οὐκ Ἀττίλα ἐς κώμην τινὰ παρεσομένου, ἐν ᾗ γαμὴ θυγατέρα Ἐσκᾶμ ἐβούλετο, πλείστας μὲν ἔχων γαμῆτάς, ἀγόμενος δὲ καὶ ταύτην κατὰ νόμον τὸν Σκυθικόν. Ἐνθὺνδε ἐπορευόμεθα ὁδὸν ὁμαλήν, ἐν περὶ χειμῆνιν, ναυπηγοῦς τε προσεβάλομεν ποταμοῖς, ὧν οἱ μέγιστοι μετὰ τὸν Ἰστρὸν ὁ τε Ἀρήων λεγόμενος καὶ ὁ Τίγας καὶ ὁ Τίφισας ἦν. Καὶ τούτους μὲν ἐπαιρώθημεν τοῖς μονοξύλοις κλάοις, οἷς οἱ προσοικούντες τοὺς ποταμοὺς κέχρηται· τοὺς δὲ λοιποὺς ταῖς σχεδίασις διαπλεύσαμεν, ἅς ἐπὶ τῶν ἀμάξων οἱ Βάρβαροι διὰ τοὺς λιμνάζοντας φέρουσι τόπους. Ἐχορηγοῦντο δὲ ἡμῖν κατὰ κώμας τροφαί, ἀντὶ μὲν οὗτου κέγχρος, ἀντὶ δὲ οἴνου ὁ μέλις ἐπιχωρίως καλούμενος. Ἐχομίζοντο δὲ καὶ οἱ ἐπιμενοὶ ἡμῖν ὀπηρέται κέγχρον καὶ τὸ ἐκ κριθῶν χορηγούμενον πόμα· κάμον οἱ Βάρβαροι καλοῦσιν αὐτὰ. Μακρὰν δὲ ἀνύσαντες ὁδὸν περὶ δεξιῇν ὄψιν κατασκευάσαμεν πρὸς λίμνην τινί, πότιμον ὕδωρ ἔχουσα, ὅπερ οἱ τῆς πλησίον ὑδρεύοντο κώμης. Πνεῦμα δὲ καὶ θύελλα ἐξῆπίνης διαναστάσα μετὰ βροντῶν καὶ συχῶν ἀστραπῶν καὶ θμβροῦ πολλοῦ οὐ μόνον ἡμῶν ἀνέτρεψε τὴν σκηνήν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατασκευὴν σύμπεσαν ἐς τὸ ὕδωρ ἐκύλισε τῆς λίμνης. Ὑπὸ δὲ τῆς κρατούσης τὸν ἀέρα παραχῆς καὶ τοῦ συμβάντος δειματωθέντες τὸ χωρίον ἀπελείπομεν καὶ ἀλλήλων ἐχωρίζομεθα, ὡς ἐν σκότῳ καὶ οὐραῖ, τραπέντες ὁδὸν ἦν αὐτῶν βιβλίαν ἑκάστος ἐπιστάθαι ᾤετο. Ἐξ δὲ τῆς καλύδας τῆς κώμης παραγενόμενος (τὴν αὐτὴν δὲ πάντες διαφόρως ἐτρέπημεν), ἐξ ταυτὸν συνημίην, καὶ τῶν ἀπολειπομένων σὺν βοῇ τὴν ζήτησιν ἐποιήσαμεθα. Ἐκπηδήσαντες δὲ οἱ Σκυθαὶ διὰ τὸν ὄρθρον, τοὺς καλάμους οἷς πρὸς τῶν πυρὶ κέχρηται ἀνέκαιον, φῶς ἐργαζόμενοι, καὶ ἀνηρώτων ὁ τι βουλόμην κεκράγαμεν. Τῶν δὲ σὺν ἡμῖν Βαρβάρων ἀποκρινόμενων, ὡς διὰ τὸν χειμῶνα διαταραττόμεθα, πρὸς σφᾶς τε αὐτοὺς καλοῦντες ὑπέδχοντο, καὶ ἄλλαν παρεῖχον καλάμους πλείστους ἐναύοντες. Τῆς δὲ ἐν τῇ κώμῃ ἀρχούσης γυναίκος (μία δὲ αὕτη τῶν Βιγίλα γυναικῶν ἐγγόνων) τροφᾶς ἡμῖν διαπεμφθήνησκαὶ ἐπὶ συνουσία γυναικῶν εὐπρεπεῖς (Σκυθικῆ δὲ αὕτη τιμῆ), τὰς μὲν γυναῖκας ἐκ τῶν προκειμένων ἐδωδύμων φιλοφρονησάμενοι τῇ πρὸς αὐτὰς ὀμιλίᾳ ἀπηγορεύσαμεν· ἐγκαταμείναντες δὲ ταῖς καλύδασι ἅμα ἡμέρᾳ ἐς τὴν τῶν σκευῶν ἐτρέπημεν ἀναζήτησιν, καὶ σύμπεσαν εὐρηκότες, τὰ μὲν ἐν ᾧ

VARIAE LECTIOES.

ἡ μετὰ Β., κατὰ vulg. ἡ ξαναγόντων vulg. ἡ ἀνέτρεψε Ν., ἔτρεψε vulg. ἡ ἀπηγορεύσαμεν Η., ἀπαγορεύσαντες vulg.

χωρίῳ, οὐκ ἐν τῇ προτεραιᾷ καταλύσαντες ἐτύχομεν, τὰ δὲ καὶ πρὸς τῇ δὲχθῃ τῆς λίμνης, τὰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι, ἀνελάβομεν. Καὶ ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ κώμῃ ῥιετρήσαμεν ἅπαντα διατρεσάλλοντες· ὃ τε γὰρ χειμῶν ἐπέπαυτο καὶ λαμπρὸς ἦλιος ἦν. Ἐπιμεληθέντες δὲ καὶ τῶν ἵππων καὶ τῶν λοιπῶν ὑποζυγίων πρὸς τὴν βασιλῖδα ἀφικόμεθα, καὶ αὐτὴν ἀσπασάμενοι καὶ δώροις ἀμειψάμενοι, τρισὶ τε ἀργυραῖς φιάλαις καὶ ἐρυθροῖς δέρμασι καὶ τῷ ἔξ Ἰνδίας πεπέραι καὶ τῷ κερπῷ τῶν φοινίκων καὶ ἑτέροις τραγήμασι³ διὰ τὸ μὴ ἐπαχωρίσαι τοῖς Βαρβάροις οὐσι τιμίοις, ὑπέξιμεν, εὐξάμενοι ἀπὲρ ἀγαθὰ τῆς ξενίας πέρι. Ἡμερῶν δὲ ζ' ὄδῳ ἀνέσαντες ἐν κώμῃ τιλὶ ἐπαμείναμεν, τῶν ξαναγούτων παρακλευσασμένων Σκυθῶν, οἷα δὴ τοῦ Ἀττήλα ἐς αὐτὴν ἐμβαλοῦντος τὴν ὄδον καὶ ἡμῶν κατόπιν αὐτοῦ πορεύεσθαι· ὀφειλόντων. Ἐνθα δὲ ἐνετυγχάνομεν⁴ ἀνδράσι τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων καὶ αὐτοῖς παρὰ τὸν Ἀττήλαν παρεσκευασμένοις· ὧν Ῥωμύλος ἦν, ἀνὴρ τῇ τοῦ κόμητος ἀξίᾳ τετιμημένος, καὶ Πριμοῦτος⁵ τῆς Νωρικῶν ἀρχῶν χώρας, καὶ Ῥωμανὸς στρατιωτικῷ τάγματι ἡγεμῶν, συνῆν δὲ αὐτοῖς Κωνσταντίος, ὃν ἀπέσταλκεν Ἀέτιος παρὰ τὸν Ἀττήλαν ὑπογραφῆως χάριν, καὶ Τατούλος δὲ Ὀρέστου πατὴρ τοῦ μετὰ Ἐδέκιωνος, οὗ τῆς προσεχίας ἕνεκα, ἀλλὰ οἰκειότητος χάριν ἅμα σφίσιν αὐτοῖς τὴν πορείαν ποιοῦμενοι, Κωνσταντίος μὲν διὰ τὴν⁶ ἐν ταῖς Ἰταλίαις προὑπάρξασαν πρὸς τοὺς ἀνδρας γνῶσιν, Τατούλος δὲ διὰ συγγένειαν. Ὁ γὰρ αὐτοῦ πατὴρ Ὀρέστης Ῥωμύλου θυγατέρα ἐγαγαμήκει, ἀπὸ Πανταθίωνος τῆς ἐν Νωρικῷ πόλεως. . . . ἐπρεσβεύοντο ἐκμελιτόμενοι⁷ τὸν Ἀττήλαν, ἐκδοθῆναι αὐτῷ βουλόμενοι⁸ Σιλθανὸν, Ἀρμίου⁹ τραπέζης κατὰ τὴν Ῥώμην προσετώτα, ὡς φιάλας χρυσῆς παρὰ Κωνσταντίου διεξάμενον, ὃς ἐκ Γαλατῶν μὲν τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ὤρματο, ἀπέσταλτο δὲ καὶ αὐτὸς παρὰ Ἀττήλαν τε καὶ Βλήθαν, ὥσπερ ὁ μετ' αὐτὸν Κωνσταντίος, ὑπογραφῆως χάριν. Κατὰ δὲ ἐδὼν χρόνον ἐν ᾧ ὁδὸν Σκυθῶν ἐν τῇ¹⁰ Παϊόνων ἐπολιορκεῖτο τὸ Σίρμιον, τὰς φιάλας παρὰ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου ἰδέξαστο ἐπ' ᾧ αὐτὸν λύσασθαι, εἰ γὰρ περιόντος¹¹ αὐτοῦ ἀλῶναι τὴν πόλιν συμβαίη, ἢ ἀναιρεθέντος ὠνήσασθαι τοὺς αἰχμαλώτους ἀπαγομένους τῶν ἀστῶν. Ὁ δὲ Κωνσταντίος μετὰ τὸν τῆς πόλεως ἀνδραποδισμὸν ὀλιγωρήσας τῶν συνθηκῶν¹² ἐς τὴν Ῥώμην κατὰ

³ τραγήμασι H., τρυγήμασι vulg. ⁴ ἐνετυγχάνομεν H., τυγχάνομεν vulg. ⁵ Πριμοῦτος, qui infra p. 498, lin. 17, Προμοῦτος appellatur. Paulo rectius, puto : sc. Promotus. N. ⁶ τὴν ἐν add. N. ⁷ ἐκμελιτόμενοι H., ἐκμελιτόμενοι vulg. ⁸ βουλόμενοι vulg. ⁹ Ἀρμίου] ἀργυροῦ Val. ¹⁰ τῇ N., τῷ vulg. ¹¹ περιόντος H., πενόντος vulg. ¹² συνθηκῶν N., Σκυθικῶν vulg.

VARIAE LECTIONES.

A partim in ripa paludis, partim in ipsa palude recepimus. In his desiccandis totum diem in illo vico (tempestat enim desierat, et clarus sol apparebat) contrivimus. Deinde curatis equis et reliquis jumentis, reginam salutatum ivimus. Hanc vicissim donis remuneratumus tribus pateris argenteis, velleribus rubris, pipere Indico, palmulis et variis cupediis, quæ omnia a Barbaris, ut ignota, magni æstimantur. Nec multo post omnia fausta felicitiaque illi hospitalitatis ergo precati, discessimus. Septem dierum itinere omeno, Scythæ, qui nos decebant, in quodam vico nos consistere jusserunt, quia post Attilam, qui hac via proficisceretur, iter nobis faciendum esset. Hic obvius habuimus legatos a Romanis occidentalibus etiam ad Attilam missos. Erant autem præcipui Romulus comitis dignitate decoratus, **57** et Primitus, Noricæ regionis præfectus, et Romanus, militaris ordinis ductor. His aderat Constantius, quem Aetius ad Attilam, ut illi in conscribendis epistolis deserviret, miserat, et Tatullus, Orestis ejus, qui cum Edecone erat, pater, non legationis causa, sed privati officii et familiaritatis ergo. Constantio enim in Italiis agenti magnus cum illis usus intercesserat : Tatullum affinitas movebat. Orestes enim, ejus filius, Romuli filiam e Patavione, Norici civitate, uxorem duxerat. Legati autem veniebant, ut Attilam lenirent, qui sibi Sylvanium. Armi mensæ Romæ præfectum, tradi postulabat, propterea quod pateras aureas a Constantio quodam acceperat. Hic Constantius, ex Galliis Occidentalibus ortus, ad Attilam et Bledam, ut illis in conscribendis epistolis operam daret, quemadmodum et post illum alter Constantius, missus fuerat. Ille vero, quo tempore Sirmium oppidum, in Pæonia situm, Scythæ obsidebant, aurea vasa a civitatis episcopo acceperat, ut ex eorum pretio, si se superstiti urbem capi contigisset, quoad satis esset, pro sua libertate solveretur : sin perisset, eives in servitutem abducti redimerentur. Sed Constantius post urbis excidium de pacto illo parvum sollicitus, Romam cujusdam negotii causa profectus, vasa ad Sylvanium detulit, et aurum ab eo accepit, convenitque, ut si intra tempus præfinitum aurum mutuo sumptum redderet, vasa reciperet : ni fecisset, Sylvanus vasa sibi haberet et his pro arbitrio uteretur. Hunc Constantium Attilas et Bleda, cum illis proditionis nomine suspectus esset, in crucem egerunt. Ex quo, ut de poculis aureis indicium ad Attilam est delatum, sibi tradi Sylvanium, tanquam furem eorum, quæ sua essent, flagitavit. Legati igitur ab Aetio et Romanorum Occidentalium imperatore venerant, qui dicerent Sylvanium Constantii creditorem vasa aurea pro credito oppi-

generata, non furto ablata, penes se habuisse, quae sacerdotibus, qui primi se obtulissent, nummis argenteis pernuisset. Nec enim fas esse hominibus pocula Deo consecrata propriis usibus applicare. Itaque nisi tam justa causa aut divini nominis reverentia a petendis poculis dimoveatur, retento Sylvano, aurum se pro pateris praebiturum. Nonnuem enim, qui nihil deliquerit, minime se dediturum esse. Haec erat igitur horum virorum legationis causa, qui Barbarum sequebantur, ut responsum ferrent, et dimitterentur. **58** Cum vero nobis eadem via eundem esset, qua Attila incedebat, parumper morati, dum praecederet, non multo post secuti, mora reliqua multitudine, trajectis quibusdam amnibus, ad quendam magnum vicum pervenimus. Hic erant Attilae sedes, quae reliquis omnibus ubicunque locorum praestantiores esse ferebantur. Erant haec ex lignis et tabulis eximie politis constructae et ambitu ligneo circumdatae, non ad munimentum, sed ad ornatum comparato. Proxima regiae erat Onegesii domus, et ipsa quoque ambitu ligneo constans, non tamen aequae, ac Attilae, turribus insignis. Haud longo intervallo a circuitu domus distabat balneum, quod Onegesius, qui secundum Attilam plurimum apud Scythas opibus valebat, lapidibus ex Paeonia advectis edificaverat. Nec enim apud eos, qui in ea parte Scythias habitant, ullus est aut lapis, aut arbor, sed materia aliunde advecta utuntur. Nojus autem balnei architectus, e Sirmio captivus abductus, mercedem operis sui libertatem se consecuturum sperans, falsis sua spe, cum nihil minus cogitaret, in longe duriorum apud Scythas incidit servitutem. Balneatorem enim cum Onegesius instituit, ut sibi totique suae familiae, cum lavarentur, operas praestaret. In hunc videns adventanti Attilae puellae obviam prodierunt, quae per series incedebant, sub linteis tenuibus et candidis, quam maxime in longitudinem extensis, ita ut sub unoquoque linteo, manibus mulierum ab utraque parte in altum sublato, septem puellae aut etiam plures progredientes (erant autem multi huiusmodi mulierum sub illis linteis ordines), Scythica carmina canerent. Jam proxime Onegesii domum accesserat (per ipsam enim via ducebat ad regiam, cum foras prosilliret Onegesii uxor, magna ancillarum comitata multitudine, quae obsonia et vinum ferebant, qui maximus est apud Scythas honos. Haec Attilam salutavit rogavitque, ut ex cibis desumeret, quos cum summa testificatione suae erga illum voluntatis attulerat. Itaque uxori hominis sibi necessarii gratificaturus, comedit, equo insidens, Barbaris, qui in ejus comitatu erant, suspensam tabulam (erat autem argentea) attollentibus. Deinde degustato calice, qui illi fuerat oblatus, in regiam se recepit. Erat autem illa reliquis consp-

των Σιλβανόν, ὅσα δὴ φῶρα ¹² τῶν αὐτοῦ γενόμενον ¹³, ἔδουλετο. Πρῶτος τοίνυν παρὰ Ἀτίλου καὶ τοῦ βασιλεύοντος τῶν Ἰσπερίων Ῥωμαίων ἐστάλησαν ἔρῶντες ¹⁴, ὡς χρήστης Σιλβανὸς Κωνσταντίου γενόμενος τὰς φιάλας ἐνέχυρα καὶ οὐ φάρια λαβῶν ἔχοι, καὶ ὡς αὐτὰς ἀργυρίου χάριν ἱερεῦσι καὶ τοῖς ¹⁵ ἐπιτυχούσιν ἀπέδοτο· οὐτε γὰρ θέμις ἀνθρώποις εἰς σφετέραν διακονίαν κεχρησθῆαι ἐκπώματιν ἀνατεθεῖται θεῶ. Εἰ οὖν μὴ ¹⁶ τῆς εὐλόγου προφάσεως καὶ εὐλαβείᾳ τοῦ θεοῦ ἀποσταῖη τοῦ τὰς φιάλας αἰτεῖν, ἐκπέμπειν τὸ ὑπερ αὐτῶν χρυσίον, τὸν Σιλβανὸν παραιτούμενος ¹⁷· οὐ γὰρ ἐκδώσει ¹⁸ ἀνθρώπων ἀδικούντα οὐθέν. Καὶ αὕτη μὲν αἰτία τῆς τῶν ἀνδρῶν πρῶσθειας, καὶ παρείπαντο ὃ τι καὶ ἀποκρινόμενος ἀποπέμφοι σφᾶς ὁ Βάρβαρος. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὖν ὁδοῦ γενόμενοι, προπορευθῆναι αὐτὸν ἀναμεινάντες, σὺν τῷ παντὶ ἐπηκολουθήσαμεν πλήθει. Καὶ ποταμοὺς τινὰς διαθάντες ἐν μεγίστῃ παρεγινόμεθα κόμῃ, ἐν ἧ τὰ τοῦ Ἀττήλα οἰκήματα περιφανέστερα τῶν ἀπανταχοῦ εἶναι ἐλέγετο, ξύλοις τε καὶ σανίσιν εὐξέστοις ἡρμοσμένα καὶ περιθόλῳ ξυλίνῳ κυκλούμενα, ὡς πρὸς ἀσφάλειαν, ἀλλὰ πρὸς εὐπρόσπειαν συλλαμβάνοντι. Μετὰ δὲ τὰ τοῦ βασιλέως ἦν τὰ τοῦ Ὀνηγησίου διαπρεπῆ, καὶ περιθόλον μὲν ἐκ ξύλων καὶ αὐτὰ ἔχοντα, οὐχ ὁμοίως δὲ ὡς περὶ ὁ Ἀττήλα πύργους ἰκοσμεῖτο. Βαλανεῖον δὲ ἦν οὐ πόρρω τοῦ περιθόλου, ὅπερ Ὀνηγησίου μετὰ τὸν Ἀττήλαν παρὰ Σκύθαις ἰσχύων μέγα ψυκοῦμαι, λίθους ἐκ τῆς Παιόνων διακομίσεως γῆς· οὐδὲ γὰρ λίθος, οὐ δένδρον παρὰ τοῖς ἔκκεῖνο τὸ μέρος φιλοῦσι Βαρβάρους ἐστίν, ἀλλὰ ἀπεισάκτω τῇ ὕλῃ κέχρηται ταύτῃ. Ὁ δὲ ἀρχιτέκτων τοῦ βαλανείου ἀπὸ τοῦ Σιρμιου ἀγχιμάλωτος ἀχθεῖς, μισθὸν τοῦ εὐρέματος ἐλευθερίαν λήψεσθαι προσδοκῶν, ἔλαθε μελίσσον πόνῳ περιπεσὼν τῆς παρὰ Σκύθαις δουλείας· βαλανία γὰρ αὐτὸν Ὀνηγησίου κατέστησε, καὶ λουμένῳ αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἀμύ¹⁹ αὐτὸν διηκονεῖτο. Ἐν ταύτῃ τῇ κόμῃ εἰσιόντα τὸν Ἀττήλαν ἀπήντων κόραι στοιχηθῶν προπορευόμεναι ὑπ' ὀθόνας λεπταῖς τε καὶ λευκαῖς, ἐπὶ πολὺ ἐς μῆκος παρατεινούσαις, ὥστε ὑπὸ μὲν ἐκάστη ὀθόνη ἀναγομένη ταῖς χερσὶ τῶν παρ' ἐκάτερα γυναικῶν κόρας ἐπιτὰ ἢ καὶ πλείους βαδίζούσας ²⁰ (ἦσαν δὲ πολλαὶ τοιαῦται τῶν γυναικῶν ὑπὸ ταῖς ὀθόναῖς τάξεις) ἄδειν ἄσματα Σκυθικά. Πλησίον δὲ τῶν Ὀνηγησίου οἰκημάτων γενόμενον (ὅτι αὐτῶν γὰρ ἢ ἐπὶ τὰ βασίλεια ἦγεν ὁδοῦς), ὑπεξελθοῦσα ἢ τοῦ Ὀνηγησίου γαμετῆ μετὰ πλήθους θεραπόντων, τῶν μὲν βψα, τῶν δὲ καὶ οἶνον φερόντων (μεγίστη δὲ αὕτη παρὰ Σκύθαις ἐστὶ τιμὴ), ἠσπάζετό τε καὶ ἤξιον μεταλαβεῖν ὧν αὐτῷ φιλοφρονουμένη ἐκόμισεν. Ὅς δὲ ἐπιτηδεῖον ἀνδρὸς χαρίζομενος γαμετῇ ἦσθιεν ἐπὶ τοῦ ἔκπου ἡμενος, τῶν παρεπομένων τὸν πίνακα (ἀργύρεος δὲ ἦν οὗτος ἐς ὕψος ἀράντων Βαρβάρων. Ἀπογευσάμενος δὲ καὶ τῆς προσενεχθείσης αὐτῷ κύλικος ἐς τὰ βασίλεια ἐχώρει, ὄντα τῶν ἄλλων ὑπέρτερα καὶ ἐν ὑψηλῷ δια-

VARIAE LECTIONES.

¹² φῶρα H., φῶτα vulg. ¹³ γενόμενον H., γενόμενοι vulg. ¹⁴ ἐρῶντες vulg. ¹⁵ καὶ τοῖς] καὶ οὐ τοῖς conj. B. ¹⁶ μετὰ pro μὴ conj. N. ¹⁷ παραιτούμενοι conj. B. ¹⁸ ἐκδώσει Val., ἐκδώσει vulg. ¹⁹ βαδίζούσας H., βαδίζούσαις vulg.

ωρίω. Ἡμεῖς δὲ ἐν τοῖς Ὀνηγησίου, ἐκεί- A
 κλειυσαμένω, ἐγκαταμείναμεν· ἐπανάλη-
 σὺν τῷ Ἀττίλῃ παιδί. Καὶ ἡριστοποιησά-
 ωσαμένης ἡμᾶς τῆς τε γαμετῆς καὶ τῶν
 αὐτῷ διαφερόντων· αὐτὸς γὰρ τῷ Ἀττί-
 τῆν ἐπάνοδον τότε πρῶτον ἐς εἶν ἐλθὼν,
 τὰ ἐπὶ τῆς πράξει, ἐφ' ἣν ἔσταλτο, ἀπαγ-
 αὶ τὸ πάθος τὸ τῷ Ἀττίλῃ παιδί συνενε-
 γὰρ ἐξείαν χεῖρα ἐξολισθήσας κατέαξεν·
 ἴσθαι ἡμῖν οὐκ ἦγε σχολήν. Μετὰ δὲ τὸ
 ἐπολιπόντες τὰ τοῦ Ὀνηγησίου οἰκήματα
 ἡμῶν Ἀττίλῃ κατεσκηνώσαμεν, ἥ ²⁰ παρὰ
 ἡμῶν ἐπέειπε ²⁰ τὸν Μαξιμίον, ἦγον καὶ
 εἰς τοὺς ἄμφο· αὐτὸν ἐς λόγους ἰέναι ὀφείλοντα,
 ἢ κεχωρισθαι διαστήματι. Διαγαγόντων ²¹
 ἐκείνην τὴν νύκτα ἐν ὧρα καταλύσαμεν B
 τοφαινούσης ἡμέρας ὁ Μαξιμίος στέλλει με
 Ὀνηγησίον τὰ δῶρα δῶσόντα, ἃ τε αὐτὸς
 τε βασιλεὺς ἀπεστάλακε, καὶ ὅπως γνοίη, εἰ ²²
²² αὐτῷ; καὶ ὅποτε, ἐς λόγους ἔλθειν. Παρα-
 ; δὲ ἅμα τοῖς κομίζουσιν αὐτὰ ²³ ὑπέρταταις
 τέρουσιν, ἐπὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ἄχρις
 πεζελθῶν τὴν ἡμετέραν μηνύσειεν ἀφιξίν.

ἔστι δὲ μοι καὶ περιπάτους ποιούμενῳ
 περιδῶλον τῶν οἰκημάτων, προσελθὼν τις ²⁴,
 ρον ἐκ τῆς Σκυθικῆς φήθηεν εἶναι στολῆς,
 ἥ ἀσπάζεται με φωνῇ, «Χαίρε,» προσεπιπῶν,
 θαυμάζειν, ὅτι γε δὴ ἑλληνίζει Σκυθῆς ἀνὴρ.
 εἰ γὰρ ὄντας πρὸς τῆς σφετέρῃ βαρβάρῳ C
 ἠελούσιν ἥ ²⁵ τὴν ὄβριον ἢ τὴν Γόθων, ἢ
 Ἀδσονίων, ὅσοις αὐτῶν πρὸς Ῥωμαίους
 καὶ οὐ βελτίως τις σφῶν ἑλληνίζει τῆ φωνῇ,
 ἀπήγαγον ἀιχμαλώτων ἀπὸ τῆς Θρακίας
 ρίθου παραλίω. Ἄλλ' ἐκεῖνοι μὲν γινώριμοι
 γινώσκουσιν ἐτύγχανον ἐκ τε τῶν διεβρωγώ-
 μάτων καὶ τοῦ ἀγχοῦ τῆς κεφαλῆς, εἰς ²⁷
 να μεταπεσόντες τύχη· οὗτος δὲ τρυφῶντι
 οὐδὲν εὐεῖμα τε ὦν καὶ ἀποκειράμενος τὴν
 περιτροχάλα. Ἀντασπασάμενος δὲ ἀνηρώτων
 αὐτὸν ἐς τὴν βάρβαρον παρήλαε γῆν καὶ
 κρείται Σκυθικόν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι
 οὗς ταῦτα γινώσκαι ἐσοῦδακα, ἐγὼ δὲ ἔφη
 οὐκ ἐπιπραγμοσύνης εἶναι μοι τὴν ²⁸ Ἑλλήνων
 ὅτε δὴ γελάσας ἔφη Γραικὸς μὲν εἶναι τὸ D
 ἐ· ἐμπορίαν δὲ ἐς τὸ Βιμινάκιον ἐληλυθέναι
 ; τῷ Ἰστροῦ Μυσῶν πόλιν. Πλείστον δὲ ἐν
 εἶναι χρόνον, καὶ γυναῖκα γήμασθαι ζά-
 τῆν δὲ ἐντεῦθεν εὐπραγίαν ἐκδύσασθαι,
 Βαρβάρους τῆς πόλεως γενομένης, καὶ διὰ
 εἶδαντα πλοῦτον αὐτῷ Ὀνηγησίῳ ἐν τῇ τῶν
 προκρίθῃναι διανομῇ τοὺς γὰρ ἀλόντας ἀπὸ
 ἰρων μετὰ τὸν Ἀττίλῃ ἐκκρίτους εἶχον οἱ
 ἰων λογάδες διὰ τὸ ἐπὶ πλείστοις διατίθεσθαι.
 πάντα δὲ ἐν ταῖς ὑστερον πρὸς Ῥωμαίους

clior et in altiori loco sita. Nos vero in aedibus One-
 gesii (sic ille praeceperat; redierat enim cum Attilae
 filio) remansimus. Illic cenam sumpsimus, exci-
 piente nos ejus uxore comitata illustrioribus, qui
 eum genere contingebant. Illi enim animam nobis-
 cum convivio exhilarare per otium minimo licuit;
 59 quia quae gesserat in negotio, ad quod missus
 fuerat, et adversum, qui filio Attilae contigerat,
 casum (dextram enim delapsus fregerat) resuscita-
 turus, tum primum a reditu in Attilae conspectum
 venerat. Post cenam, aedibus Onegesii relicta, prop-
 rius Attilae aedes tentoria posuimus, ut Maximinus,
 quem Attilam convenire, et cum his, qui ei a con-
 siliis erant colloquia facere oportebat, minime longe
 ab Attila distaret intervallo. Illic igitur, quo pri-
 mum divertimus, noctem transegimus. Luce orta
 misit me Maximinus ad Onegesium, ut illi tum
 quae ipse dabat, tum ab imperatore missa munera
 traderem, et ut ipse cognosceret, an illi secum et
 quo tempore colloquium inire luberet. Perrexi igitur
 ad Onegesiam cum famulis, qui dona portaba-
 nt: cum januae clausae essent, expectavi, donec
 aperirentur, et aliquis exiret, qui eum mei adven-
 tus certiorum faceret.

Itaque tempus mihi terenti et circa murorum
 ambitum domus Onegesii ambulanti, progressus
 nescio quis, quem Barbarum ex Scythico vestitu
 esse rebar, Graeca voce me salutavit dicens «Χαίρε.»
 Mirari ego, qui fieret, ut Graece loqueretur vir
 Scythae: etenim ex variis gentibus commisti, bar-
 baricam linguam colunt, sive Hunnorum, sive Go-
 thorum, aut etiam Romanam, hi scilicet, quibus
 cum Romanis frequentius est commercium; neque
 quisquam eorum facile loquitur Graece, nisi si qui
 sint captivi e Thracia aut Illyrico maritimo. Sed
 illi ab obvio quoque dignosci possunt et a vestibus
 laceris et capitis aqualore, tanquam qui in mis-
 eram inciderint fortunam. Hic vero opulenti Scythae
 speciem praese ferebat: erat enim bene et eleganter
 vestitus, capite in rotundum raso. Hunc resalutans
 interrogavi, quis esset, et unde in terram barba-
 ram veniens, vitae Scythicae institutum sequi de-
 legisset. Ille quam ob causam hoc ex ipso quaere-
 rem, rogavit. «Mihī vero, inquam, haec a te ut
 sciscitarer, causa fuit, quod Graeca locutus es.»
 Tum ridens ait se Graecum esse genere, ad mer-
 caturam faciendam Viminacium, Mysorum ad
 Istrum urbem, accessisse, in ea domicilium longo
 tempore habuisse, uxorem quoque divitem duxisse;
 parta illic felicitate capta urbe exutum fuisse, et
 propterea quod dives erat, se suaque omnia in
 praedae divisione Onegesio cessisse. Etenim esse
 apud eos in more positum, ut praecipui ab Attila
 Scythiae principes captivos ditiores sibi seponant,
 quoniam plurimum auctoritate valent. Postea ubi

VARIAE LECTIONES.

ὅστε conj. B., ἥ conj. N. ²⁰ εἰσείναι N. ²¹ διαγαγόντων B, διαγόντων vulg. ²² εἰ B., οὐ
 βούλεται Val., βουλευεται vulg. ²³ αὐτῷ vulg. ²⁴ προσελθὼν τις H., προσελθόντες vulg.
 I., οὐ vulg. ²⁵ εἰς B., ὡς vulg. ²⁶ τὴν B., τῶν vulg.

adversus Romanos et Acatzirorum gentem fortissime dimicasset, libertatem se ex more Scytharum, **60** omnibus, quæ bello acquisierat, barbaro domino traditis, recuperasse. Uxorem quoque barbaram duxisse, et ex ea liberos sustulisse, et Onegesii mensæ participem, hoc vitæ genus longe potius priore ducere. « Qui enim apud Scythas degunt, inquit, tolerato bellorum labore, sine ulla sollicitudine vitam peragunt. Tum unusquisque bonis, quæ sibi fortuna indulsit, fruitur, neque quisquam illi ulla in re molestus est. Qui vero sub Romanis ætate agunt, facile in bello perunt. Hos enim in aliis sui conservandi spem collocare necesse est, quandoquidem per tyrannos minime licet arma, quibus unusquisque se tueatur, gestare. Atque adeo his, quibus id jure licet, valde est perniciose ducum ignavia, qui bellum minime gnæviter gerunt. At in pace longe acerbiora sunt, quæ accidunt, quam calamitates, quæ ex bello proveniunt et propter duram exactionem tributorum, et propter improborum vexationes, cum leges non in omnes valeant. Si quis dives aut potens eas sit transgressus, ille quidem iniquitatis suæ pœnas non læet: sin aliquis inops, qui negotia gerere nesciat, hunc pœna a legibus statuta manet: nisi forte eum priusquam sententia feratur, longo in litibus continuato tempore, multis præterea exhaustis opibus, vita defererit. At inercode et pretio, quod legum et juris est obtinere, omnium iniquissimum est. Nec enim injuria affecto quisquam fori judicialis potestatem faciet, priusquam pecuniam judicis et ejus ministrorum commodo cessuram deponat. » Hæc atque hujusmodi multa cum in medium proferret, ego precatus, ut quod sentirem, patienter et benigne audiret, respondi, reipublicæ Romanæ auctores, sapientes et optimos viros, ne quidquam temere ageretur, alios legum custodes fecisse, aliis armorum curam commisuisse, ut, ad nullam aliam rem intenti, quam ut se ad pugnam præpararent, militaria opera exercerent, et propulsata per assiduam belli meditationem omni formidine, consueta militiæ exercitatione, animis firmati, in aciem descenderent. « Alios, inquam, qui agris colendis et cultura terræ operam darent, annona militari ab his exacta; eos alere voluerunt, quo pro sua salute dimicarent. Constituerunt quoque, qui injuria affectis prospicerent, et jura eorum, qui propter naturæ infirmitatem sibi ipsi consulere non valerent, tuerentur, quique jure dicendo, quæ leges juberent, servarent. **61** Neque vero sua providentiâ destitutos reliquerunt eos, qui iudiciis adsunt, sed horum esse partes prospicere, qua ratione jus assequatur, qui sententia iudicium obtinuit, et in-

μάχαις καὶ τὸ τῶν Ἀκατιζίων ἔθνος, δόντα τῷ βαρβαρῷ δεσπότῃ κατὰ τὸν παρὰ Σκυθαῖς νόμον τὰ κατὰ τὸν πόλεμον αὐτῷ κτηθέντα, ἐλευθερίας τυχεῖν. Γυναίκα δὲ γήμασθαι βάρβαρον, εἶναι τε αὐτῷ παῖδας καὶ Ὀνηγησίῳ τραπέζης κοινωνοῦντα, ἀμείνονα τοῦ προτέρου τὸν παρόντα ἡγεῖσθαι ⁵⁹. Τοὺς μὲν γὰρ παρὰ Σκυθαῖς μετὰ τὸν πόλεμον ἐν ἀπραγμοσύνῃ διατελεῖν, ἐκάστου τῶν παρόντων ἀπολαύοντας καὶ οὐδαμῶς ἢ ὀλίγα ἐνοχλουμένους ⁶⁰. τοὺς μὲντοι παρὰ Ῥωμαίοις ἐν μὲν πολέμῳ βεδίως ἀναλίσκεσθαι, ἐς ἐτέρους τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἔχοντας, ὡς πάντων διὰ τοὺς τυράννους μὴ χρωμένων ὄπλοις. καὶ τῶν χρωμένων δὲ σφαιρωτέρη ἢ τῶν στρατηγῶν κακία, μὴ ὑφισταμένων τὸν πόλεμον. Ἐν δὲ εἰρήνῃ ὀδυνηρότερα ὑπάρχειν τὰ συμβαίνοντα τῶν ἐν ἡσυχίᾳ πολέμοις κακῶν διὰ τε τὴν βαρυτάτην εἰσπραξίν τῶν δασμῶν καὶ τὰς ἐκ τῶν πονηρῶν βλάβδας, τῶν νόμων οὐ κατὰ πάντων κειμένων, ἀλλ' εἰ μὲν ὁ παραβέβηκεν τὸν θεσμὸν τῶν πλουτουμένων εἴη, ἔστι ⁶¹ τῆς ἀδικίας αὐτὸν μὴ διδόναι δίκας· εἰ δὲ πάντης εἴη, οὐκ ἐκιστάμενος χρῆσθαι πράγμασιν, ὑπομένει ⁶² τὴν ἀπὸ τοῦ νόμου ζημίαν, εἴπερ μὴ πρὸ τῆς κρίσεως ἀπολείποι τὸν βίον, μακρῶ ⁶³ ἐπὶ ταῖς δίκαις παρατεινομένου χρόνου καὶ πλείστον ἐκδαπανωμένων χρημάτων. Ὅπερ τῶν πάντων ἀνιερώτατον ⁶⁴ εἴη, ἐπὶ μισθῶ τῶν ἀπὸ τοῦ νόμου τυγχάνειν. Οὐδὲ γὰρ τῷ ἀδικουμένῳ τις ⁶⁵ δικαστήριον παραδώσει, εἰ μὴ ἢ ἀργύριον τῷ τε ⁶⁶ δικαστῇ καὶ τοῖς ἐκείνου διακονομένοις κατάθειτο. Τοιαῦτα καὶ πλείστα ἕτερα προτιθέντος, ὑπολαθῶν ἔφασκον πρῶτος αὐτὸν καὶ τὰ ἐξ ἐμοῦ ἀκούειν· καὶ εἰς ἔλεγον, ὡς οἱ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας εὐρεταὶ σοφοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες, ὥστε ⁶⁷ τὰ πράγματα τὴν ἄλλως ⁶⁸ φέρεσθαι, τοὺς μὲν τῶν νόμων εἶναι φύλακας, τοὺς δὲ ποιέσθαι τῶν ὀπλῶν ἐπιμέλειαν ἔταξαν καὶ τὰς πολεμικὰς μελέτας ἀσπίν, πρὸς μὴδὲν ἕτερον ἐπαγομένους ἢ ὥστε εἶναι πρὸς μάχην ἐτοιμοὺς καὶ ὡς ἐπὶ τὴν συνήθη γυμνασίαν θεωροῦντας ἐπὶ τὸν πόλεμον εἶναι, προαναλωθέντος ⁶⁹ αὐτοῖς διὰ τῆς μελέτης τοῦ φόβου, τοὺς δὲ προκειμένους ⁷⁰ τῇ γεωργίᾳ καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς γῆς ἑαυτοὺς τε καὶ ⁷¹ τοὺς ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἀγωνιζομένους τρέφειν ἔταξαν ⁷², τὸ στρατιωτικὸν εἰσπρατομένους σιτηρέσιον· ἄλλους δὲ τῶν ἀδικουμένων προνοεῖν, καὶ τοὺς μὲν τοῦ δικαίου προφασσάμενοι ὑπὲρ τῶν δι' ἀσθένειαν φύσεως μὴ ὄλων τε ὄντων ἐπὶ σφέτερα προφασσάμενοι δίκαια, τοὺς δὲ δικάζοντας φυλάτειν ἄπερ ὁ νόμος βούλεται· μὴ ἑστερησθαι δὲ φροντίδος· μὴδὲ τῶν παραστάντων τοῖς δικασταῖς (15), ἀλλὰ κακέων εἶναι τοὺς πρόνοιαν ποιησομένους, ὥπως τοῦ τε δικαίου τεύξοιτο ὁ τῆς τῶν δικαστῶν τυγῶν κρίσεως, καὶ ὁ ἀδικεῖν ⁷³ νομισθεὶς μὴ εἰσπραχθεῖη πλέον ἢ περὶ τῆς δικαστικῆς βούλεται ψῆφος. Εἰ γὰρ μὴ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐν φροντίδι ποιούμενοι, ἐκ τῆς

VARIAE LECTIONES.

⁵⁹ ἡγεῖσθαι] βίον add. B. ⁶⁰ ἀπολαύοντας εἰ ἐνοχλουμένους B., ἀπολαύοντας εἰ ἐνοχλουμένου vulg. ⁶¹ ἔστι B., ἐπὶ vulg. ⁶² ὑπομένη vulg. ⁶³ μακροῦ N., μακρὸν vulg. ⁶⁴ ἀνιερώτατον vulg. ⁶⁵ τις N., εἰς vulg. ⁶⁶ τῷ τε δίκ. H., τότε vulg. ⁶⁷ ὥστε] ὄγε ἰδόντες conj. B. ⁶⁸ μὴ τὴν ἄλλ. conj. Cl. ⁶⁹ προαναλωθέντος H., προσαν. vulg. ⁷⁰ προσκειμ. H., προκειμ. vulg. ⁷¹ ἑαυτοὺς τε καὶ τοὺς ὑπὲρ, ommissis μοι ἐκ καὶ τοὺς, B., ἑαυτοὺς ὑπὲρ vulg. ⁷² Post ἔταξαν inser. vulg. δὲ καὶ τοὺς. ⁷³ ἀδικῶν τῆς.

πίας ἐτέρας δίκης ἐγίνετο ἂν πρόφασις, ἢ ἅ ἰurius iudicatus, id solum, quod iudicii calculus fert, et nihil præterea, facere cogatur. Si enim non essent huic rei præpositi, aut victore inuolentia insurgente, aut eo, qui adversam sententiam reportavit, in perversa mente perstante, ex una lite alterius litis nasceretur exordium. Est autem his constitutum argentum ab illis qui litibus certant, ut militibus ab agricolis. Quid enim æquius, quam eum, qui opituletur et auxilium ferat, alere et officium mutuo officio rependere? quemadmodum equiti emolumento est equi, pastori bouum et venatori canum cura, et reliquorum animalium, quæ homines custodia et utilitatis causa alunt. Cum enim sumptus in litem factos qui causa cadunt solvant, damnum nulli alii rei, quam suæ iniquitatis imputent oportet. Quod ad longum tempus attinet, quod in litibus consumitur, si quando id evenit, id juris providentius dicendi gratia sit, ne iudices properantes ab accurata iudicandi ratione aberrant. Sic enim iudicant melius esse, tardius suam litibus imponere, quam festinantes non solum iniquum jus in hominem statuere, verum etiam in Deum, iustitiæ inventorem, peccare. Leges autem in omnes positæ sunt, ut illis etiam ipse imperator pareat. Neque, id quod tua accusatione continetur, potentiores si tenuioribus vim inferant, id illis est impune, nisi quis forte latens pœnam effugerit; quod non solum divitibus, sed etiam inopibus plerumque usu venit: nam hi quoque, si argumenta deficiunt, peccatorum pœnas non solvunt. Quod non solum apud Romanos, sed etiam ubique gentium accidit. Gratiam vero plurimam ipsam pro recepta libertate fortunæ debere, neque eam domino acceptam referre. Cum enim eum in bellum eduxerit, potuisse ab hostibus propter rei militaris imperitiam occidi, aut si fugisset, ab eo, in cuius dominio erat, puniri. Longæ autem Romani benignius servis consuluerunt. Patrum enim aut præceptorum affectum erga eos exhibent, et ut a malis abstineant, crant, et eorum, quæ honesta ducunt, participes efficiunt. Denique corrigunt eos in his, quæ delinquant, sicut et suos liberos. Nec enim servos morte afficere, sicut apud Scythas, fas est. Libertatis vero adipiscendæ plures sunt modi. Non enim solum qui vita fruuntur, sed etiam qui e vivis

libertatem tribuere possunt, eum de bonis suis, ut cuique placeat, statuere liceat, et que quis moriens de rebus domesticis iusserit, lex sit. Tum ille plorans inquit, leges apud s bonas et rempublicam præclare constitutam esse, sed magistratus, qui non æque ac præci prudentes sunt, eam labefactant et pervertunt. Hæc inter nos disserentibus aliquis ex domesticis Onegesii septorum domus fores aperuit. Ego statim accurrere et quærere, quas res ageret Onegesius; me enim habere a Maximino, qui legatus a Romanis venisset, quod illi dicerem. Ille vero Onesium mihi sui facturum copiam respondit, si paulum op-

VARIÆ LECTIONES.

τοῦ τῷ γέροντι ἀπ. Ν. ⁴⁸ ἀνατιθέντων Val. ⁴⁹ τὸν ὄμ. γαλγ. ⁵⁰ ὡς Val., δ Β., ὅς vulg. ⁵¹ ἐπιδει- Cl., ἐπιδείκνυνται vulg. ⁵² παρὰ ante Ῥωμαίων excidisse, aut τοῦ παρὰ scribendum esse

perirer; exiturum enim esse. Nec multo temporis A spatio interjecto, ut ipsum exeuntem vidi, progressus dixi: « Te Romanorum legatus salutari, et dona tibi ab ipso una cum auro ab imperatore misso affero. » Et cum maxime ille eum convenire cuperet, ubi et quando vellet colloqui, quæsi. Ille suos, qui aderant, jussit aurum et munera recipere, et me Maximino renuntiare, se protinus ad eum accedere. Reverti igitur ad Maximinum, et renuntiavi, Onegesium ad eum venturum esse: nec mora, in tentorium nostrum advenit, et Maximinum affatus dixit, hæ imperatori et illi pro muneribus ingratis agere, et percunctatus est, quandoquidem se arcessisset, quid esset, quod illum vellet: tum Maximinus, instare tempus, ait, quo posset majorem gloriam apud homines adipisci, si ad imperatorem accedens, quæ sunt inter Romanos et Hunnos controversæ, sua prudentia componeret, et inter utramque gentem concordiam stabiliret: quæ res non solum, utilitati utriusque gentis esset cessura, sed etiam ejus domui tanta bona præbitura, ut ipse una cum suis liberis in posterum imperatori totique imperatorio generi in perpetuum devinctus foret. Tum Onegesius dixit, qua in re gratificaretur imperatori, et per se contentiones dirimeret. Maximinus respondit, si in rem præsentem descendens, imperatori gratiam referret, et dissidiorum causas sedulo perscrutans, de rebus controversis secundum conditiones sæderibus ascriptas judicium suum interponeret. Tum Onegesius dixit se imperatori et illi, qui ei a consiliis essent, ea dicturum esse, quæ Attilæ sibi præciperet. « An Romani existimant, inquit, se ullis precibus exorari posse, ut prodatur dominum suum, et nihil faciat educationem apud Scythas, uxores et liberos suos, neque potiorum ducat apud Attilam servitutem, quam apud Romanos ingentes opes? » 63 Cæterum se domi remansentem majori curam rebus adjumento futurum, quippe qui domini iram placaret, si quibus in rebus Romanis irasceretur, quam si ad eos accedens criminationi se objiceret, si forte quid contra quam Attilæ rationibus commodum videretur faceret. Quæ cum dixisset et mihi veniam dedisset, eum de his, quæ ex ipso intelligere cuperemus, adveniendi (Maximino enim in dignitate constituto parum decorus erat continuus congressus), abiit. Postridie ad domum Attilæ interiora septa me contuli dona ferens ejus uxori, quæ Cerca vocabatur. Ex ea tres illi liberi, quorum maximus natus jam tum Acazirorum et reliquarum gentium, qua Scythia ad Pontum patet, regnum tenebat. Intra illa septa erant multa adhibita, partim ex tabulis sculptis et eleganter compactis, partim ex trabibus opere puro et in rectitudinem affabre dolatis, in quibus ligna in circulos curvata im-

vantri· μέλλειν γὰρ αὐτὸν ὑπεξίναί. Καὶ δὴ οὐ πολ-
λου διαγενομένου χρόνου, ὡς προλόντα εἶδον, προσ-
ελθὼν εἶπον, ὡς ὁ Ῥωμαίων αὐτὸν ἀπαίξεται
προσθευτής, καὶ δῶρα ἐξ αὐτοῦ ἡμεῖς φέρων σὺν καὶ
τῷ παρὰ βασιλέως πεμφθέντι χρυσίῳ. Ἐσπουδαίωσι
δὲ ἐς λόγους εἶλθειν ᾧ⁶⁰ καὶ πότῃ βούλεται διαλέγε-
σθαι. Καὶ ὅς⁶¹ τό τε χρυσίον, τὰ τε δῶρα ἐκείλευσε
τοὺς προσήκοντας δέξασθαι, ἐμὲ δὲ ἀπαγγέλλειν
Μαξιμίνῳ, ὡς ἤξει αὐτίκα παρ' αὐτόν. Ἐμήνουν
τοίνυν ἐπανελθὼν, τὴν Ὀνηγήσιον παραγίνεσθαι·
καὶ εὐθύς ἤκειν ἐς τὴν σκηνήν. Προσεπιπὼν δὲ τὴν
Μαξιμίνου ἐφασκε χάριν ὁμολογεῖν ὑπὲρ τῶν δόρων
αὐτῷ τε καὶ βασιλεῖ, καὶ ἀνηρώτα ὅ τι λέγειν βου-
λόμενος αὐτὸν μετεπέμψατο. Ὁ δὲ ἐφασκεν ἦκειν
καιρὸν, ὥστε Ὀνηγήσιον μείζον ἐν ἀνθρώποις
ἔξειν⁶² κλέος, εἴπερ παρὰ βασιλέα ἐλθὼν δευκρι-
νήσει τὰ ἀμφίβολα τῇ σφετέρῃ συνέσει καὶ ὁμόνοιᾳ
Ῥωμαίοις καὶ Οὐννοῖς καταστήσεται. Ἰενήσεται
γὰρ ἐνθὲνδε οὐ μόνον τοῖς ἔθνεσιν ἀμφοτέροις συμ-
φέρον· ἀλλὰ καὶ τῷ σφετέρῳ ὄκῳ ἀγαθὰ παρέξει
πολλὰ, ἐπιτήδειος ἔσσει αὐτός τε καὶ οἱ αὐτοῦ παῖ-
δες βασιλεῖ τε καὶ τῷ ἐκείνου ἐσόμενοι⁶³ γένει. Ὁ
δὲ Ὀνηγήσιος ἐφη· Καὶ τί ποιούντες κεχαρισμένως
βασιλεῖ, ἢ ὅπως παρ' αὐτοῦ τὰ ἀμφίβολα λυθῆι;
Ἀποκριναμένου δὲ, ὡς διαβάς μὲν εἰς τὴν Ῥωμῶν
βασιλεῖ τὴν χάριν καταθήσει, διευκρινήσει δὲ τὰ
ἀμφίβολα τῆς αἰτίας-διερευνητῶν καὶ ταύτας κατὰ τῆς
εἰρήνης λύων θεσμῶν, ἐφασκεν ἐκεῖνα ἐρεῖν βασιλεῖ
τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἅπερ Ἀττήλας βούλεται. Ἡ
οίεσθαι ἐφη Ῥωμαίους, τοσοῦτον ἐκτεπαρησῆσιν αὐ-
τόν, ὥστε καταπροθῶναι δεσπότην καὶ ἀνατροφῆς
τῆς παρὰ Σκυθῶν καὶ γαμητῶν καὶ παιδῶν κατολι-
γωρήσειν⁶⁴, μὴ μείζονα δὲ ἡγεῖσθαι τὴν παρ' Ἀτ-
τήλα δουλείαν τοῦ παρὰ Ῥωμαίους πλούτου; συνέ-
σειν δὲ ἐπιμένοντα τῇ οἰκίᾳ (τὸν γὰρ⁶⁵ τοῦ δεσπό-
του καταπραῖνευεν θυμὸν, ἐφ' οἷς αὐτὸν ὀργίζεσθαι
κατὰ Ῥωμαίων συμβαίνει), ἢ παρὰ σφῶν ἐλθόντα
αἰτία ὑπάγεσθαι⁶⁶, ἕτερα ἢ περ ἐκείνῳ δοκεῖ διε-
πραξέμενον. Ταῦτα εἰρηκῶς, καμὲ ποιέσθαι εἴη
πρὸς αὐτόν ἡγησάμενος ἐνταυξιν περὶ ὧν πυνθάνε-
σθαι αὐτοῦ βουλευμέθα (οὐ γὰρ τῷ Μαξιμίνῳ, ὡς
ἐν ἀξίᾳ τελοῦντι, συνεχῆς πρόσδος ἦν εὐκρεπῆς⁶⁷),
ἀνεχώρει. Ἐγὼ δὲ τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὸν Ἀττήλα
περίβολον ἀφικνούμαι, δῶρα τῇ αὐτοῦ κομίζων γα-
μητῇ· Κρέα δὲ ὄνομα αὐτῆ, ἐξ ἧς αὐτῷ παιδὲς
ἐγεγόνεσαν τρεῖς, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἦρχε τῶν
Ἀκατζίρων καὶ τῶν λοιπῶν ἰθῶν νεμομένων τὴν
πρὸς τὸν Πόντον Σκυθικήν. Ἐνδον δὲ τοῦ περιόλου
πλείστα ἐτύγγανεν οἰκήματα, τὰ μὲν ἐκ οσάνων
ἐγγλύφων καὶ ἡρμοσμένων εἰς εὐπρέπειαν, τὰ δὲ ἐν
δοκῶν⁶⁸ κεκαθαρμένων καὶ πρὸς εὐθύτητα ἐπιεξ-
σμένων, ἐμβεβημένων δὲ ξύλοις⁶⁹ ἀποτελοῦσιν. Οἱ
δὲ κύκλοι ἐκ τοῦ ἐδάφους ἀρχόμενοι ἐς ὑψὸς ἀν-
έβανον μετρίως. Ἐνταῦθα τῆς Ἀττήλα ἐνδιαιωμέ-

VARIÆ LECTIONES.

⁶⁰ ᾧ] of Val., τοῦ B. ⁶¹ καὶ ὅς B., ὅς καὶ vulg. ⁶² μείζον ἐν ἀνθρ. ἔξειν H., μείζονα ἀνθρ. ἔξην vulg. ⁶³ ἐσόμενοι B., ἐσόμενῳ vulg. ⁶⁴ κατολιγωρήσειν H., κατολιγωρήσειε vulg. ⁶⁵ γὰρ] παρὰ conj. B., sublata interpunctione ante τὸν. ⁶⁶ ὑπάγ. B., ἐπάγ. vulg. ⁶⁷ εὐπρεπῶς H., εὐπρεπεῖς vulg. ⁶⁸ δοκῶν Cantocl., λόγων vulg. ⁶⁹ ξύλοις κύκλους ἀποτελοῦσιν conj. B.

ς, διὰ τῶν πρὸς τῇ θύρᾳ Βαρβάρων ἐτυ-
καὶ αὐτὴν ἐπὶ στρώματος μαλακοῦ και-
ἐλαθον, τοὺς ἐκ τῆς ἐρέας πιλωτοὺς τοῦ
πομένου, ὥστε ἐπ' αὐτῶν βαδίζειν. Πε-
αὐτὴν θεραπόντων πλήθος κύκλω· καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀντικρὺ αὐτῆς καθήμε-
χρῶμασι διεποίκιλλον, ἐπιβληθησομένας
ον ἐσθημάτων βαρβαρικῶν. Προσελθὼν
τὰ δῶρα μετὰ τὸν ἀσπασμὸν δοῦς ὑπ-
ἐπὶ τὰ ἑτέρα ἐδάδιζον οἰκήματα, ἐν αἷς
:ὸν Ἀττήλαν ἐτύγχανον, ἀπεκδεχόμε-
: ἐπεξέλθῃ· Ὀνηγήσιος ἦδη γὰρ ἀπὸ τῶν
λάτων ἐξεληλύθει καὶ ἔνδον ἦν. Μεταξὺ
τῶν ἰσάμενος πλήθους (γνώριμός τε γὰρ
τῆλα φρουροὺς καὶ τοὺς παρεπομένους
ἀροὺς ὑπ' οὐδενὸς διεκωλύμενην), εἶδον
εὐόμενον καὶ θροῦν καὶ θόρυβον περὶ τὸν
ἴμενον⁶¹, ὡς τοῦ Ἀττήλα ὑπεξιδόντος.
τοῦ οἰκήματος βαδίζων σοβαρῶς, τῆδε
θλεπόμενος. Ὡς δὲ ὑπεξελθὼν σὺν τῷ
ἑστῇ πρὸ τοῦ οἰκήματος, πολλοὶ δὲ τῶν
ιεις πρὸς ἀλλήλους ἔχόντων προσήεσαν
οὐ κρίσειν ἐδέχοντο· εἶτα ἐπανήει ὡς τὸ
ἐπρέσβεις παρ' αὐτὸν ἦκοντας Βαρβά-
α.

ἀπεκδεχομένῃ τὸν Ὀνηγήσιον Ῥωμύλος
τος καὶ Ῥωμανὸς οἱ ἐξ Ἰταλίας ἐλθόν-
ν Ἀττήλαν πρέσβεις τῶν φιλῶν ἔνεκα
ι, συμπάροντος αὐτοὺς καὶ Ῥουστικίου
ωνστάντων, καὶ Κωνσταντιδίου, ἀνδρὸς
ἰων χώρας τῆς ὑπὸ Ἀττήλα ταττομέ-
ους ἦλθον, καὶ ἀνηρώτων πότερον διηφι-
πομένειν ἀναγκαζόμεθα. Καὶ ἐμοῦ φη-
τούτου χάριν πεισόμενος τοῦ Ὀνηγήσιου
λοὺς προσκαρτερῶ, καὶ ἀνταρωτήσαντος
ὁ Ἀττήλας ἡμερῶν τι⁶² καὶ πρὸν περὶ
ἰπακρίνατο, ἔλεγον μηδαμῶς μετατρέπε-
γνώμης, ἀλλὰ πόλεμον καταγγέλλειν, εἰ
ἢ Σιλβανὸς ἢ τὰ ἐκπώματα πεμφθεῖη.
ζόντων δὲ ἡμῶν τῆς ἀπονοίας τὸν Βάρ-
ιαθῶν ὁ Ῥωμύλος, πρεσβευτῆς ἀνὴρ καὶ
αγμάτων ἱμπεριος, ἔλαγε τὴν αὐτοῦ με-
ν καὶ τὴν ἐκ τῆς τύχης δύναμιν ἐξαίρειν
μη ἀνέχεσθαι δικαίων λόγων, εἰ μὴ πρὸς
λίση ὑπάρχειν αὐτοῦς. Οὐδενὶ⁶³ γὰρ τῶν
; Σκυθικῆς ἢ καὶ ἑτέρας ἀρξάντων γῆς
ὀλίγῃ καταπεπράχθαι⁶⁴; ὥστε καὶ τῶν
νῶ νήσων ἀρχειν, καὶ πρὸς πάσῃ τῇ Σκυ-
ωμαίους ἔχειν ἐς φόρου ἀπαγωγὴν. Ἐπιέ-
ρὸς τοῖς παροῦσι πλειόνων καὶ ἐπὶ με-
κτὴν ἀρχὴν, καὶ ἐς Πέρσας ἀπιέναι βού-
ν δὲ ἐν ἡμῖν τινος πυθομένου ποίαν ἔδδον
Πέρσας ἐλθεῖν δυνήσεται, ἔλεγεν ὁ Ῥω-
πολλῶ διατήματι τὴν Μήδων ἀφαστάναι

posita erant. Circuli autem a solo incipientes pau-
latim in altum assurgebant. Hic habitabat Attilæ
uxor, ad quam a Barbaris, qui circa januas erant,
nactus aditum, ipsam deprehendi in molli stragula
jacentem. Erat autem pavimentum laneis tapetibus
stratum, in quibus constitimus. Eam famulorum
multitudo in orbem circumstabat, et ancillæ ex ad-
verso humi sedentes telas coloribus variegabant,
quæ vestibus Barbarorum ad ornatum superiujiciun-
tur. Cerca salutata, et muneribus traditis, egressus,
expectans dum Onegesius regia exiret (jam enim
e domo sua illuc venerat), ad reliqua ædificia, ubi
Attilas commorabatur, processit. Hic dum ego sta-
rem cum reliqua multitudine (nec enim accessu
ullius loci prohibebam, quippe qui Attilæ custodibus
et Barbaris, qui eum assectabantur, eram notus),
vidi magnam turbam, qua prodibat, currentem, tu-
multum et strepitum excitantem. Attilas domo egres-
sus, gravi vultu, omnium oculis quæquam versus in
eum conversis, incedens cum Onegesio, pro ædibus
substitit. Hic eum multi, quibus erant lites, adie-
runt, et ejus judicium exceperunt. Deinde domum
repetiit, et barbararum gentium legatos, qui ad se
venerant, admisit.

Me vero, dum Onesium expectabam, Romulus,
Promutus et Romanus, legati de vasis aureis ex Ita-
lia ad Attilam missi, una cum Rusticio, qui in comi-
tatu Constantii erat, et Constantiolo ex Pæonium
regione, quæ Attilæ parebat, me sunt sermone
adorti, et interrogaverunt, **Q**uid utrum dimissi, an
sistere coacti essemus. « Id ipsum, inquam, ut
sciam ex Onesio, intra iata septa opperior. « Tum
ego illos vicissim percunctari, an aliquid mihi re-
sponsum ad ea, de quibus legati venerant, ab At-
tila tulissent. Nequaquam aiunt illum deduci a sen-
tentia, sed bellum minari et denuntiare, ni Sylva-
nus aut pocula dedantur. Nos vero cum Barbari
utravemur salmi impotentiam, Romulus, vir multis
honorificentissimis legationibus sanctus et multo-
rum usu præditus, ait, secunda fortuna et potentia
iade collecta adeo illum efferrî, ut iustis sermo-
nibus nullum apud se locum relinqueret, nisi eos
ex re sua esse censeret. Nemo unquam eorum, qui
in Scythia, vel alibi regnarunt, tantas res tam brevi
tempore gessit. Totius Scythiæ dominatum sibi
comparavit, et ad Oceani insulas usque imperium
suum extendit, ut etiam a Romanis tributa exigat.
Nec his contentus, ad longe majora animum adje-
cit, et latius Imperii sui fines protendere et Persas
bello aggredi cogitat. Uno ex nobis quærente, qua
via e Scythia in Persas tendere posset, Romulus
dixit, non longo locorum intervallo Medos dissitos
esse a Scythiis, neque Hunnos hanc viam nescire,

VARIE LECTIONES.

ινεν, ἀπεκδεχόμενος H., ἐτύγχανον, ἀπεκδεχόμενοι vulg., συνέβαινεν, ἀπεκδ. B. ⁶¹ γινόμενον
⁶² εἰ add. B., πότερον add. H. ⁶³ τι N., τε vulg. ⁶⁴ αὐτοῦ N., αὐτὸν vulg. ⁶⁵ οὐδενὶ N.,
⁶⁶ καταπεπράχθαι B., κατεπράχθη vulg.

ἰ ἐκάστου λέγειν τι περὶ τῶν καθεστῶτων βου-
 ου, Ὀνηγησίου ὑπεξελθόντος, παρ' αὐτὸν ἤλ-
 , καὶ ἐπειρώμεθα περὶ τῶν ἐσπουδασμένων
 ἵνευν. Ὁ δὲ τισι πρότερον Βαρβάρους διαλεχθεὶς,
 θαι με παρὰ Μαξιμίνοιο ἐπέτρεπε τίνα Ῥω-
 ἄνδρα τῶν ὑπατικῶν παρὰ τὸν Ἀττήλαν
 ἰεῦόμενον στέλλουσιν. Ὡς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν
 ἰν ἔφραζον, ἄπερ εἰρητό μοι, καὶ ὁ τι δεῖ
 ὦν χάριν ὁ Βάρβαρος ἡμῶν ἐπύθετο ἄμα
 Ιαξιμίνοιο βουλευόμενος ἐπανῆλθον ὡς τὸν
 ἡσιον, λέγων, ὡς ἐθέλουσι μὲν Ῥωμαῖοι αὐ-
 ὦ παρὰ σφᾶς ἐλθόντα τῶν ἀμφιβόλων ἕνεκα
 ρεσθαι, εἰ δὲ τούτου διαμάρτοιεν, ἀκπέμφειν
 ἐὰν βούλεται πρεσβευσόμενον. Καὶ εὐθύς μετ-
 με τὸν Μαξιμίνοιο παρεκαλεύσατο, καὶ ἤκοντα
 ἦγε παρὰ τὸν Ἀττήλαν. Καὶ μικρὸν ὕστερ
 εζελεθὼν ὁ Μαξιμίνοιο ἔλεγεν, ἐθέλειν τὸν Βάρβα-
 ὄμον ἢ Ἀνατόλιον ἢ Σενάτορα πρεσβεύεσθαι· μὴ
 ἄλλον παρὰ τοῦς εἰρημένους δέξασθαι. Καὶ
 τοῦ ἀποκριναμένου μὴ χρῆναι ἐπὶ τὴν πρε-
 ν τοῦς ἄνδρας καλοῦντα ὑπόπτους καθιστᾶν βασι-
 λρηναίην τὸν Ἀττήλαν, εἰ μὴ ἔλοιτο ποιεῖν, ἄ-
 ται, ὅπλοισι τὰ ἀμφιβόλα διακριθῆσθαι. Ἐπαν-
 ἰων δὲ ἡμῶν εἰς τὴν σκηνήν, ὁ τοῦ Ὀρέστου
 ὦ ἦκε λέγων, ὡς Ἀμφοτέρους ὁμᾶς ἴσῃ Ἀττή-
 ἰπὶ τὸ συμπόσιον παρακαλεῖ, γενήσεσθαι δὲ
 περὶ θ' τῆς ἡμέρας. Ὡς δὲ τὸν καιρὸν ἐφυ-
 ἰεν καὶ ἐπὶ τὸ δεῖπνον κληθέντες παρεγε-
 α ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἑσπεριῶν Ῥω-
 ἰ πρέσβεις, ἕστημεν ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἀντία
 λα. Καὶ κύλικα ἴσῃ οἰνοχοοὶ κατὰ τὰ ἐπι-
 ἰν ἐπέδωκαν ἔθος, ὡς καὶ ἡμᾶς πρὸ τῆς ἕδρας
 ασθαι. Οὐ δὲ γενομένου, τῆς κύλικος ἀπογευ-
 ἰοι ἐπὶ τοῦς θρόνους ἤλθομεν, οὐ ἔδει καθεσθῆν-
 ἰπνεῖν. Πρὸς δὲ τοῦς τοίχους τοῦ οἰκήματος πάν-
 ἰπῆρχον οἱ δίφροι ἐξ ἑκατέρας πλευρᾶς. Ἐν
 τάτῃ δὲ ἦστο ἐπὶ κλίνης ὁ Ἀττήλας, ἑτέρας
 σθεν κλίνης ὑπαρχούσης αὐτῷ, μεθ' ἣν βαθμοὶ
 ἑπὶ τὴν αὐτοῦ ἀνήγον εὐνήν, καλυπτομένην ὀφεί-
 καὶ ποικίλοις παραπετάσμασι κόσμου χάριν,
 περ ἐπὶ τῶν γαμουμένων Ἑλληνέσσι τε καὶ Ῥω-
 κατασκευάζουσι. Καὶ πρώτην μὲν ἐνόμιζον
 δεπνούντων τάξιν τὴν ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀττήλα,
 ραν δὲ τὴν εὐώνυμον, ἐν ἣ ἐτυγχάνομεν ὄντες,
 ἰθεσθέντος ἡμῶν Βερρίχου, παρὰ Σκύθαις εἰς
 ὅτος ἀνδρός· ὁ γὰρ Ὀνηγησίος ἐπὶ δίφρου
 ἐν δεξιᾷ τῆς τοῦ βασιλέως κλίνης. Ἀντικρῶ
 ἰ Ὀνηγησίου ἐπὶ δίφρου ἐκαθέζοντο δύο τῶν
 λα παύων· ὁ γὰρ πρεσβύτερος· ἐπὶ τῆς ἐκεί-
 στο κλίνης, οὐκ ἐγγύς, ἀλλ' ἐπ' ἄκρου, αἰδοῖ
 πατρός βλέπων εἰς γῆν. Πάντων δὲ ἐν κόσμῳ
 πῶτων, παρελθὼν οἰνοχόος τῷ Ἀττήλα οἴνου
 βιον ἐπέδιδωσι. Δεξάμενος δὲ τὸν τῆ τάξιν
 ἰον ἡσπάζετο. Ὁ δὲ τῷ ἀσπασμῷ τριηθεὶς
 ἰτατο· καὶ οὐ πρότερον ἰζῆσαι θέμις ἦν, πρὶν
 οἰνοχόῳ ἀπογευσάμενος ἢ καὶ ἐκπῶν ἀπέδωκε

A Dum ita de praesenti rerum statu confabulamur,
 Onegesius foras prodiit, ad quem, ut ex eo discere-
 mus, quae nostrae curae commissa fuerant, accessi-
 mus. Illo vero prius cum nescio quibus Barbaris
 collocutus, quaerere me ex Maximino iussit, quem
 Romani ex consularibus legatum ad Attilam essent
 missuri. Ut in tentorium veni, et Maximino, quae
 mihi Onegesius dixerat, recte, habita de eo, quod
 Barbaris respondendum esset, deliberatione, redii,
 dixique Onegiesio, Romanos magnopere desiderare,
 illum suarum cum Attila controversiarum discepta-
 torem ad se accedere. Qua spe si exciderint, im-
 peratorem, quem sibi libuerit, legatum missurum.
 Extemplo me Maximinum arcessere iussit, quem,
 ut venit, ad Attilam deduxit. Unde non multo post
 Maximinus reversus, narravit, Barbarum velle, impe-
 ratorem ad se mittere legatos aut Nomen, aut Ana-
 tolium, aut Senatorem, neque ullos alios praeter hos
 admissurum. Et cum Maximinus objiceret,
 minime convenire legatos, qui ad se mittantur,
 designando suspectos imperatori reddere, Attilam
 respondisse, si haec abnuerint, armis se controver-
 sias disceptaturum. Reversis nobis in tentorium,
 ecce ad nos Orestis pater: « Vos ambos, inquit, ad
 convivium invitat Attilas, siet vero illud ad nonam
 diei horam. » Tempore condicte observato, ut ve-
 ninus, et una quoque Romanorum Occidentalium
 legati, stetit in limine cuneaculi coram Attila.
 Illic pincerae, ut mos est in illis regionibus, cali-
 cem tradiderunt, ut ante accubitum vota faceremus.
 Quo facto, et calice degustato, ipsa solia, in quibus
 nos sedentes cenare oportebat, ascendimus. Omnia
 sedilia circa parietes cubiculi ab utraque parte di-
 sposta erant: medius in lecto sedebat Attilas, altero
 lecto a tergo strato, pone quem erant quidam gra-
 dus, qui ad ejus cubile ferebant, linteis candidis et
 variis tapetibus ornatas gratia contectum, simile
 cubilibus, quae Romani et Graeci nubentibus adorna-
 vare pro more habent. Et primum quidem convi-
 varum locum ejus habebant, qui ad Attilae dextram
 sedebat, secundum ejus, qui ad laevam: in quo nos
 et Berichus, vir apud Scythas nobilis, sed Berichus
 superiore loco. Nam Onegesius in sella ad dextram
 regii totius, et e regione Onegiesii duo ex Attilae filiis
 sedebant. Senior enim in eodem, quo pater, throno,
 non prope, sed multum infra accumbat, oculis
 praepadore propter praesentiam semper in
 terram conjectis. Omnibus ordine sedentibus, qui
 Attilae erat a poculis ingrediens pateram vini tradit.
 Haec ubi suscepit, proximum ordine salutavit, qui
 salutatione honoratus surrexit, neque prius cum
 sedere fas erat, quam merum degustans, aut etiam
 ebibens, poculum pocillatori redderet. Sedit autem
 Attilae eodem modo, qui convivio intererant, pocula
 suscipientes et post salutationem degustantes, ho-
 norem exhibebant. Unicuique vero unus pocillator

VARIAE LECTIONES.

κῦτον N., τὸν vulg. ἴσῃ δεξασθαι vulg. ἴσῃ ἡμᾶς conj. B. ἴσῃ κύλικα H., ἐκύλικα vulg.

aderat. quem, cum pincerna Attilæ exiret, introire suo ordine oportuit. Secundo et reliquis deinceps ad hunc modum honore affectis, Attilas nos quoque eodem modo salutavit secundum ordinem sellarum. Tum omnibus salutationis honore delato, pincernæ recesserunt. Mensæ vero juxta Attilæ mensam erant erectæ, excipiendis tribus et quatuor, aut etiam pluribus convivis idoneæ, quorum unusquisque poterat minime transgressus sedium ordines ex ferculis, quod sibi libitum erat, desumere. Deinde primus in medium accessit Attilæ minister, patinam carnibus plenam ferens. Post ipsum qui panem ministrabant **67** et obsonia mensis apposuerunt. Sed cæteris quidem Barbaris et nobis lautissima cœna præparata erat et in discis argenteis reposita, Attilæ in quadra lignea, et nihil præter carnes. Moderatum pariter in reliquis omnibus sese præbebat. Convivis aurea et argentea pocula supeditabantur, Attilæ poculum erat ligneum. Simplex admodum illius vestis nulla re, nisi munditie, ornata erat. Neque ejus ensis, neque calceorum barbarorum ligamina, neque ejus equi frenæ, ut reliquorum Scytharum, auro aut lapidibus aut alia quacunque re pretiosa erant ornata. Ut obsonia primorum ferculorum fuere consumpta, surreximus, neque prius quisquam nostrum ad sedem suam est reversus, quam sibi traditam pateram vini plenam, servato priore ordine, Attilam saluum et incolumem precatus, ebibisset. Eo ad hunc modum honore culto, sedimus. Tum nova fercula cuique mensæ sunt illata, quæ alia continebant esculenta, ex quibus ubi omnes, quoad satis esset, comedissent, eodem modo surreximus, et opoto calice rursus consedimus. Adveniente vespere, facibusque accensis, hæmo Scythæ coram Attila prodierunt, et versus a se factos, quibus ejus victorias et bellicas virtutes canebant, recitarunt. In quos confivæ oculis deflexerunt; et alii quidem versibus delectabantur, aliis bellorum recordatio animos excitabat, aliis manabant lacrymæ, quorum corpus ætate debilitatum erat, et vigor animi quiescere cogebatur. Post cantus et carmina Scythia nescio quis mente captus absurda et inæpta nec sani quidquam habentia effundens risum omnibus commovit. Postremo Zercon Maurusius Introivit. Edecon enim illi persuaserat, ut ad Attilam veniret, omnem operam et studium pollicitus, quo uxorem recuperaret. Hanc enim, cum illi Bleda faveret, in Barbarorum regione acceperat, eamque in Scythia, ab Attila ad Aetium dono missus, reliquerat. Sed hac spe frustratus est, quia Attilas illi succensusit, quod ad sua remigrasset. Itaque tunc arrepta festivitatis occasione progressus, et forma et habitu et pronuntiatione et verbis confuse ab eo prolatis, Romanæ Hunnorum et Gothorum linguam intermiscens, omnes lætitiâ implevit et effecit, ut in vehe-

τῷ χρισσόδιον. Καθεσθέντα δὲ αὐτὸν τῷ τρόπῳ ⁶⁶ οἱ παρόντες εἰμίμων, δεχόμενοι τὰς κύλικας καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἀπογευόμενοι. Ἐκάστῳ δὲ εἰς οἰνοχόου παρῆν, ὃν εἶναι κατὰ στοιχὸν εἰσέναι, τοῦ Ἀττίλα οἰνοχόου ὑπεξιώντος. Τιμηθέντος δὲ καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τῶν ἐξῆς, καὶ ἡμεῖς τοῖς ἰσοῖς ὁ Ἀττίλας ἐδεξιώσατο κατὰ τὴν τῶν θάκων ⁶¹ τάξιν. Ὡς δὲ ἁσπασμῶ πάντων τιμηθέντων, ὑπεξήμασαν μὲν οἱ οἰνοχόοι, τράπεζαι δὲ μετὰ τὴν τοῦ Ἀττίλα παρατίθεντο κατὰ τρεῖς καὶ τέτταρας ἀνδρας ἢ καὶ πλείους· ὅθεν ἕκαστος οἶός τε ἦν τῶν τῆ μαγίῃ [τοῦ ⁶²] ἐπιτιθεμένων μεταλαβεῖν μὴ ὑπεξιών τῆς τῶν θρόνων τάξεως. Καὶ πρῶτος εἰσῆς ὁ τοῦ Ἀττίλα ὑπηρέτης, κρεῶν πλήρη πίνακα φέρων, καὶ οἱ πᾶσι διακονούμενοι μετ' αὐτὸν εἶτον καὶ ἕρα τὰς τραπέζαις ἐπέθεσαν. Ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις βαρβάρους καὶ ἡμῖν πολυτέλῃ δαίπνα ⁶³ κατασκευάσασθαι, κύκλοις ἐπικείμενα ἀργυροῖς· ἰτῶ δὲ Ἀττίλα ἐπὶ τοῦ ξυλίνου πίνακος ἦν οὐδὲν πλέον κρεῶν. Μίτριον δὲ ἑαυτὸν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἕκαστιν ἐδείκνυ. Τοῖς γὰρ τῆς εὐωχίας ἀνδράσι κύλικας χρυσαὶ τε καὶ ἀργυραὶ ἐπέδιδοντο, τὸ δὲ αὐτοῦ ἔκπωμα ξυλίνον ἦν. Αἰτῆ δὲ αὐτῶ καὶ ἡ ἐσθῆς ἐτύγγανεν ὄσα, μὴδὲν τῶν ἄλλων πλὴν τοῦ καθαρὰ εἶναι διαφυλάττουσα· καὶ οὕτε τὸ παρηωρημένον αὐτῶ ξίφος, οὕτε οἱ τῶν βαρβαρικῶν ὑποδημάτων δεσμοί, οὕτε τοῦ ἵππου ὁ χαλινός, ὥσπερ τῶν ἄλλων Σκυθῶν, χρυσῶ ἢ λίθοις ἢ τι καὶ τῶν τιμῶν ἐκοσμοῖτο. Τῶν δὲ ἕρων τῶν ἐν τοῖς πρώτοις πίναξιν ἐπιτεθέντων ἀνωθεντων, πάντες διανέστημεν, καὶ οὐ πρότερον ἐπὶ τὸν δίφρον ἀναστὰς ἦλθε, πρὶν ἢ κατὰ τὴν προτίραν ⁶⁴ τάξιν ἕκαστος τὴν ἐπιδομένην αὐτῶ εἰνού πλῆρη ἐξέπιε κύλικα, τὸν Ἀττίλαν σῶν εἶναι ἐπισυζάμενος. Καὶ τοῦτον τιμηθέντος αὐτοῦ τὴν τρόπον ἐκαθέσθημεν, καὶ δεύτερος ἐκάστη τραπέζῃ ἐπετίθετο πίναξ ἕτερα ἔχων ἐδώδιμα. Ὡς δὲ καὶ αὐτοῦ οἱ πάντες μετέλαβον, καὶ τῶ αὐτῶ ἔξανασιάντες τρόπον, αὐθις ἐκκινύτες ἐκαθέσθημεν. Ἐπιγενομένης δὲ ἑσπέρας δᾶδες ἀνέφθησαν. Ὡς δὲ ἀντικρὺ τοῦ Ἀττίλα παρελθόντες βαρβαροὶ ἄσματος πεποιημένα εἶπαγον, νίκας αὐτοῦ καὶ τὰς κατὰ πόλεμον ἀδοντες ἀρετὰς· ἐς οὗς οἱ τῆς εὐωχίας ἀπέδλεπον, καὶ οἱ μὲν ἤδοντο τοῖς ποιήμασιν, οἱ δὲ τῶν πολέμων ἀναμνησκόμενοι διηγείροντο τὰς φρονήμασιν, ἄλλοι δὲ ἐχώρουν ἐς δάκρυα, ὧν ὁπ τοῦ χρόνου ἠσθάνει τὸ σῶμα καὶ ἡσυχάζειν ὁ θυμὸς ἠναγκάζετο. Μετὰ δὲ τὰ ἄσματα Σκυθῆς τις παρελθὼν φρενοδραστής, ἀλλόκοτα καὶ παράσχημα καὶ οὐδὲν ὀγιῆς φθεγγόμενος, ἐς γέλωτα πάντας παρεσκευάσασθαι παρελθεῖν. Μεθ' ὃν ⁶⁵ ὑπαισηῖθε Ζέρκων ὁ Μαυρούσιος (16)· ὁ γὰρ Ἐδέκων αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀττίλαν ἐλθεῖν παρέπεισεν, ὧς τῆ ἐκείνου σπουδῆ τὴν γαμετὴν ἀποληψόμενον, ἦν κατὰ τὴν τῶν Βαρβάρων εἰλήφει χώραν, τῶ Βιλήδα περισπούδαστος ὢν. Ἀπελειοπίαι δὲ αὐτὴν ἐν τῇ Σκυθικῇ παρὰ τοῦ Ἀττίλα δῶρον Ἀετίῳ πεμφθεῖς. Ἀλλὰ

VARIE LECTIONES.

⁶⁶ τῶ αὐτῶ τρ. conj. B. ⁶¹ θάκων Val., θρακῶν vulg. ⁶² Litteras τοῦ uncis inclusimus, ἰδίᾳ Val. ⁶³ δαίπνον vulg. ⁶⁴ προτίραν vulg. ⁶⁵ ὃν B., ὧν vulg.

οαυτης διημαρτεν ἐλπιδος, του Ἀττήλα A
 ος, οτι γε δη ἐς την αὐτου ἐπανηλθε.
 ἰα τὸν τῆς εὐωχίας καιρὸν παραλθὼν τῶ
 ἰ τοῖς ἐσθῆμασι καὶ τῇ φωνῇ καὶ τοῖς
 ως παρ' αὐτου προφερομένοις ῥήμασι·
 ἰσωνίων τὴν τῶν Οὐννων καὶ τὴν τῶν
 ραμινγὺς γλῶτταν πάντας διέχεεν καὶ ἐς
 ρῆσαι γέλωτα παρεσκεύασε, πλὴν Ἀτ-
 ς γὰρ ἔμενεν ἀστεμφῆς καὶ τὸ εἶδος
 ος, καὶ οὐδὲν οὖτε λέγων, οὖτε ποῖων
 ρόμενον ἐφαίνετο, πλὴν οτι τὸν νεώτατον
 ς (Ἡρῶς δὲ θνομα τούτω) εἰσάδντα καὶ
 εἶλεε τῆς παρεΐας, γαληναῖς ἀποδλέπων
 ρος αὐτόν. Ἐμοῦ δὲ θαυμάζοντος ὅπως
 ἔλλων παιδῶν ὀλιγορῶν, πρὸς δὲ ἐκεῖ-
 λῶ νοῦν, ὁ παρακαθήμενος Βάρβαρος, B
 ς Ἀύσονίων φωνῆς καὶ τῶν παρ' αὐτου
 ἰμένων μηδὲν ἐλάγειν προσεΐπων, ἔφρασε τοὺς μάντις τῶ Ἀττήλα προσηγορευμένοι, τὸ
 πασεῖσθαι γένος, ὑπὸ δὲ τοῦ παιδὸς ἀναστήσεσθαι τούτου. Ὡς δὲ ἐν τῶ συμποσίῳ εἶκον
 , ὑπεξήλθομεν, ἐπὶ πολὺ μὴ βουλευθέντες τῶ πῶτε προσκαρτερεῖν.
 δὲ γενομένης ἐπὶ τὸν Ὀνηγήσιον ἤλ-
 ραι ἡμᾶς διαφθεῖναι λέγοντες καὶ μὴ
 ρίβειν τὸν χρόνον. Καὶ ὅς ἔφη ἐθέλειν
 τήλαν ἀποπέμπειν ἡμᾶς. Καὶ μικρὸν
 ἔμα τοῖς λογάσι ἐβουλεύετο περὶ τῶν
 εδογμένων, καὶ τὰ βασιλεῖ ἀποδοθησά-
 αττε γράμματα, ὑπογραφῶν αὐτῶ παρ-
 ῤουστικίου, ἀνδρὸς ὀρωμμένου μὲν ἐκ
 ἰυσίας, ἀλόγτος δὲ ἐν τῶ πολέμῳ, καὶ
 ἀρετὴν τῶ Βαρθάρῳ ἐπὶ τῇ τῶν γραμ-
 πονουμένου συντάξει. Ὡς δὲ ἐκ τῆς συν- C
 στη, ἐδεήθημεν αὐτου περὶ λύσεως τῆς
 μετῆς καὶ τῶν ἐκεῖνης παιδῶν, ἐν τῇ
 ἀνδραποδισθέντων ἀλώσει. Καὶ πρὸς
 ἰτῶν οὐκ ἀπηγόρευσε λύσειν, ἐπὶ πολλοῖς
 εούλετο χρήμασιν ἀπεμπολῆν. Ἡμῶν δὲ
 ὅς τῆς τύχης ἐκατευσάντων, τὴν προτέ-
 ονίαν λογιζόμενον, διέδθη τε πρὸς τὸν Ἀτ-
 τὴν μὲν γυναῖκα ἐπὶ πεντακοσίοις δι-
 σοῖς, τοὺς δὲ παιδας δῶρον ἔπεμπε βα-
 ούτω δὲ καὶ ἡ Κρέκα ὅς τῶ Ἀττήλα
 ἰρὰ Ἀδάμει τῶν αὐτῆς πραγμάτων τὴν
 ἔχοντι δείπνεῖν ἡμᾶς παρεκάλει. Καὶ
 ἐλθόντες ἅμα εἰσι τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους
 φιλοφροσύνης ἐτύχομεν. Ἐδεξιούτο δὲ D
 ς τοῖς τε λόγοις καὶ τῇ τῶν ἐδωδῆμων παρα-
 ἰ ἕκαστος τῶν παρόντων Σκυθικῇ φιλο-
 ἰκα ἡμῖν πλήρη διανιστάμενος εἶδου,
 ἐπιδόντα περιβαλὼν καὶ φιλήσας ταύτην
 ἰετὰ δὲ τὸ δείπνον ἐπὶ τὴν σκηνὴν
 ς ὑπνον ἐτράπημεν. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπὶ
 αὐθις ἡμᾶς Ἀττήλας ἐκάλει, καὶ τῶ
 ρόπῳ παρὰ τε αὐτόν εἰσῆλθομεν καὶ ἐς
 ἰαν ἐτράπημεν. Συνέβαινε δὲ ἐπὶ τῆς
 ἰ αὐτῶ μὴ τὸν πρεσβύτερον τῶν παι-
 , ἀλλὰ γὰρ Ὀηθάριον, θεῖον αὐτῶ τυγ-
 ρος πατρός. Παρὰ πᾶν δὲ τὸ συμπόσιον

mentem risam prorumperent. Sed Attilas semper
 eodem vultu, 68 omnis mutationis expertus, et im-
 motus permansit, neque quidquam facere, aut dice-
 re, quod jocum, aut hilaritatem præ se ferret,
 conspectus est: præterquam quod juniorem ex
 filiis introeuntem et adventantem, nomine Irnach,
 placidis et lætis oculis est intuitus, et eum gena
 traxit. Ego vero cum admirarer, Attilam reliquos
 suos liberos parvi facere, ad hunc solum animum
 adjicere, unus ex Barbaris, qui prope me sedebat
 et Latinæ linguæ usum habebat, sive prius acceptis,
 me nihil eorum, quæ dicerentur, evulgaturum,
 dixit, vates Attilæ vaticinatus esse, ejus genus,
 quod alioquin interiturum erat, ab hoc puero re-
 stauratum Irn. Ut vero convivium ad multam no-
 ctiem protraxerunt, non diutius nobis computationi
 indulgendum esse rati exivimus.

Die exorto, Onegesium adivimus, dicentes nos
 dimitti oportere, neque nobis diutius tempus
 terendum esse. Ille, Attilam quoque in ea esse
 voluntate, et nos dimittere constituisse, respondit.
 Itaque non multo post consilium procerum de his,
 quæ imperatori redderentur, digessit. Aderant
 quoque, quorum curæ epistolas scribere incum-
 bebant, inter quos erat Rusticius, vir e superiore
 Mysia ortus, qui ab hostibus captus, cum dicendi
 facultate valeret, Barbaro operam in conscribendis
 epistolis navabat. Dimisso consilio, ab Onegesi-
 precibus contendimus, ut Syllæ uxori et ejus
 liberis, qui in expugnatione urbis Ratiariæ una
 cum matre in servitutem redacti erant, libertatem
 restitueret. Et vero ab his liberandis minime ab-
 horrebat, sed eorum libertatem magna pecuniæ
 summa a nobis emptam volebat. Itaque nos eum
 supplices orare et obtestari, ut, habita eorum
 pristinae fortunæ ratione, presentis calamitatis
 commiseratione moveretur. Ille, ut Attilam adiret,
 mulierem pro quingentis aureis liberam dimisit, et
 ejus filios dono ad imperatorem misit. Interea
 Rezan, Attilæ uxor, in ædes Adams, qui ejus res
 domesticas curabat, nos ad cœnam invitavit. Ab
 eo una cum pluribus Scythiæ principibus comiter
 excepti sumus et jucundis sermonibus et magnifico
 epularum apparatu. Tum unusquisque eorum, qui
 aderant, surgens, Scythica comitate poculum
 nobis porrexit, et eum, qui ante se biberat, amplexus
 et exosculatus, illud excepit. A cœna nos in tento-
 rium nostrum recipientes, somnum cepimus.
 Postridie iterum nos Attilas ad cœnam invitavit,
 et eodem, quo prius, ritu ad eum accessimus et
 ad hilaritatem nos convertimus. Tum autem non
 senior 69 ex filiis Attilæ in ejus toro una cum
 ipso accumbebat, sed Oebersius, ejus patruus.
 Per totum convivii tempus nos blandis sermonibus

VARLE LECTIONES.

supra col. 732 D Κρέκα nominata est.

aderat. quem, cum pincerna Attilæ exiret, introire suo ordine oportuit. Secundum et reliquis deinceps ad hunc modum honore affectis, Attilas nos quoque eodem modo salutavit secundum ordinem sellarum. Tum omnibus salutationis honore delato, pincernæ recesserunt. Mensæ vero juxta Attilæ mensam erant erectæ, excipiendis tribus et quatuor, aut etiam pluribus convivis idoneæ, quorum unusquisque poterat minime transgressus sedium ordines ex ferculis, quod sibi libitum erat, desumere. Deinde primus in medium accessit Attilæ minister, patinam carnibus plenam ferens. Post ipsum qui primum ministrabant **67** et obsonia mensis apposuerunt. Sed cæteris quidem Barbaris et nobis laudatissima cœna præparata erat et in discis argenteis reposita, Attilæ in quadra lignea, et nihil præter carnes. Moderatum pariter in reliquis omnibus sese præbebat. Convivis aurea et argentea pocula supeditabantur, Attilæ poculum erat ligneum. Simplex admodum illius vestis nulla re, nisi munditie, ornata erat. Neque ejus ensis, neque calceorum barbarorum ligamina, neque ejus equi frena, ut reliquorum Scytharum, auro aut lapidibus aut alia quacunque re pretiosa erant ornata. Ut obsonia primorum ferculorum fuere [consumpta, surreximus, neque prius quisquam nostrum ad sedem suam est reversus, quam sibi traditam pateram vini plenam, servato priore ordine, Attilam saluum et incolumem precatus, ebibisset. Eo ad hunc modum honore culto, sedimus. Tum nova fercula cuique mensæ sunt illata, quæ alia continebant esculenta, ex quibus ubi omnes, quoad satis esset, comedisent, eodem modo surreximus, et opoto calice rursus consedimus. Adveniente vespere, facibusque accensis, ipso Scythæ coram Attila prodierunt, et versus a se factis, quibus ejus victorias et bellicas virtutes canebant, recitarunt. In quos convivæ oculos defixerunt; et alii quidem versibus delectabantur, aliis bellorum recordatio animos excitabat, aliis manabant lacrymæ, quorum corpus ætate debilitatum erat, et vigor animi quiescere cogebatur. Post cantus et carmina Scythæ nescio quis mente captus absurda et inepta nec sani quidquam habentia effundens risum omnibus commovit. Postremo Zercon Maurusius introivit. Edecon enim illi persuaserat, ut ad Attilam veniret, omnem operam et studium pollicitus, quo uxorem recuperaret. Hanc enim, cum illi Bleda faveret, in Barbarorum regione acceperat, eamque in Scythia, ab Attila ad Aetium dono missus, reliquerat. Sed hac spe frustratus est, quia Attilas illi succensuit, quod ad sua remigrasset. Itaque tunc arrepta festivitatis occasione progressus, et forma et habitu et pronuntiatione et verbis confuse ab eo prolatis, Romanæ Hunnorum et Gothorum linguam intermiscens, omnes lætitia implevit et effecit, ut in vehe-

τῷ κισσύδιον. Καθεσθέντα δὲ αὐτὸν τῷ τρόπῳ ⁶⁶ οἱ παρόντες ἐτίμων, δεχόμενοι τὰς κύλικας καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἀπογευόμενοι. Ἐκάστῳ δὲ εἰς οἰνοχόου παρῆν, ὃν εἶδει κατὰ στοιχὸν εἰσιέναι, τοῦ Ἀττίλα οἰνοχόου ὑπεξιώντος. Τιμηθέντος δὲ καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τῶν ἐξῆς, καὶ ἡμᾶς τοῖς Ἰοῖσι ὁ Ἀττίλας ἐδεξιώσατο κατὰ τὴν τῶν θάκων ⁶⁷ τάξιν. Ὡς δὲ ἁσπασμῶ πάντων τιμηθέντων, ὑπεξήσαν μὲν οἱ οἰνοχόοι, τράπεζαι δὲ μετὰ τὴν τοῦ Ἀττίλα παρετίθεντο κατὰ τρεῖς καὶ τέσσαρας ἀνδρας ἢ καὶ πλείους· ὅθεν ἕκαστος οἶός τε ἦν τῶν τῆ μεγάλῃ [τοῦ] ⁶⁸ ἐπιτιθεμένων μεταλαβεῖν μὴ ὑπεξιών τῆς τῶν θρόνων τάξεως. Καὶ πρῶτος εἰσῆλθε ὁ τοῦ Ἀττίλα ὑπηρέτης, κρεῶν πλήρη πίνακα φέρον, καὶ οἱ πᾶσι διακονοῦμενοι μετ' αὐτὸν σίτον καὶ θῆταις τραπέζαις ἐπέθεσαν. Ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις βερβάρους καὶ ἡμῖν πολυτελῆ δεῖπνα ⁶⁹ κατεσκευάστο, κύλικας ἐπικείμενα ἀργυροῖς· ἰσθὲ δὲ Ἀττίλα ἐπὶ τοῦ ξυλίνου πίνακος ἦν οὐδὲν πλέον κρεῶν. Μίτριον δὲ ἑαυτὸν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐδείκνυ. Τοῖς ἰσθὲ τῆς εὐωχίας ἀνδράσι κύλικας χρυσαῖαι καὶ ἀργυραῖ ἐπεδίδοντο, τὸ δὲ αὐτοῦ ἔκπωμα ξυλίνον ἦν. Αἰτῆ δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἐσθῆς ἐτύγχανεν οὐσα, μηδὲν τῶν ἄλλων πλὴν τοῦ καθαρὰ εἶναι διαφυλάττουσα· καὶ οὕτε τὸ παρηρημένον αὐτῷ ξίφος, οὕτε οἱ τῶν βαρβαρικῶν ὑποδημάτων δεσμοί, οὕτε τοῦ ἵππου ὁ χαλινός, ὥσπερ τῶν ἄλλων Σκυθῶν, χρυσοῦ ἢ λίθους ἢ τινα τῶν τιμῶν ἐκοσμοῖτο. Τῶν δὲ θῆτων τῶν ἐν τοῖς πρώτοις πίναξιν ἐπιτιθέντων ἀναλωθέντων, πάντες διανέστημεν, καὶ οὐ πρότερον ἐπὶ τὴν δίφρον ἀναστὰς ἦλθε, πρὶν ἢ κατὰ τὴν προείραν ⁷⁰ τάξιν ἕκαστος τὴν ἐπιδοδομένην αὐτῷ οἴνου πλήρη ἐξέπιε κύλικα, τὸν Ἀττίλαν σὺν εἶναι ἐπευξάμενος. Καὶ τοῦτον τιμηθέντος αὐτοῦ εἰν τρόπον ἐκαθέσθημεν, καὶ δεύτερος ἐκάστη τραπέζῃ ἐπετίθετο πίναξ ἕτερα ἔχων ἐδώδιμα. Ὡς δὲ καὶ αὐτοῦ οἱ πάντες μετέλαβον, καὶ τῷ αὐτῷ ἐξαναστάνας τρόπῳ, αὐθις ἐκκλιόντες ἐκαθέσθημεν. Ἐπιγενομένης δὲ ἐσπέρας δᾶδες ἀνήφθησαν. Ὡς δὲ ἀντικρὺ τοῦ Ἀττίλα παρελθόντες βάρβαροι ἅματι πεποιημένα εἶλεγον, νίκας αὐτοῦ καὶ τὰς κατὰ πόλεμον ἄδοντας ἀρετάς· ἐς οὓς οἱ τῆς εὐωχίας ἀπέδελπον, καὶ οἱ μὲν ἤθοντο τοῖς ποιήμασιν, οἱ δὲ τῶν πολέμων ἀναμνησκόμενοι διηγείροντο τοῖς φρονήμασιν, ἄλλοι δὲ ἐχώρουν ἐς δάκρυα, ὧν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἠσθένει τὸ σῶμα καὶ ἡσυχάζειν ὁ θυμὸς ἠναγκάζετο. Μετὰ δὲ τὰ ἔσματα Σκόθης τις παρελθὼν φρενοβλαθῆς, ἀλλόκοτα καὶ παράστημα καὶ οὐδὲν ὕγιες φθεγγόμενος, ἐς γέλωτα πάντας παρεσκευάσσε παρελθεῖν. Μεθ' ὧν ⁷¹ ὑπεισήληθε Ζέρκων ὁ Μαυρούσιος (16)· ὁ γὰρ Ἐδέκων αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀττίλαν ἐλθεῖν παρέπεισεν, ὧς τῆ ἐκείνου σπουδῆ τὴν γαμετὴν ἀποληψόμενον, ἦν κατὰ τὴν τῶν Βαρβάρων εἰλήφει χώραν, τῷ Βλήθῃ περιπαύδατος ὢν. Ἀπκλειοίπει δὲ αὐτὴν ἐν τῇ Σκυθικῇ παρὰ τοῦ Ἀττίλα δῶρον Ἀετίῳ πεμφθεῖς. Ἀλλὰ

VARIAE LECTIONES.

⁶⁶ τῷ αὐτῷ τρ. conj. B. ⁶⁷ θάκων Val., θρακῶν vulg. ⁶⁸ Litteras τοῦ: uncis inclusimus, εἰς Val. ⁶⁹ δεῖπνον vulg. ⁷⁰ προτέρου vulg. ⁷¹ ὧν B., ὧν vulg.

appellans imperatori dicere iussit, ut Constantio, quem ad eam Aetius, ut ab epistolis esset, miserat uxorem daret eam, quam illi promisisset. Etenim, Constantius una cum Atilia legatis ad Theodosium venerat, et se operam daturum, ut pax longo tempore inter Romanos et Hunos servaretur, dixerat, modo sibi uxorem locupletem matrimonio copularet. Huic petitioni imperator annuerat, et Saturnini filiam, viri et opibus et genere clari et ornati, se illi nuptiis daturum promiserat. Saturninum autem interemerat Athenais seu Eudocia (utroque enim nomine vocabatur), neque imperatori ad exitum perducere, quod promiserat, per Zenonem, vtrum consularem, licuit. Is enim olim magna laetorum multitudine stipatus, urbi Constantinopoli, quae bello premebatur, praesidio fuerat. Qui cum Orientalium exercituum dux esset, puellam custodia eduxit, et Rufo cuidam, uni ex suis necessariis, despondit. Hac puella sibi subtracta, Constantius Barbarum orabat, ne sibi factam contumeliam negligeret, sed perficeret, ut sibi uxor daretur, aut ea, quae subrepta fuerat, aut etiam alia, quae dotem afferret. Quamobrem per coenae tempus Barbarus Maximinum imperatori dicere iussit, non oportere Constantium spo ab ipso excitata falthi, et ab imperatoris dignitate alienum videri, mendacem esse. Haec Atilias Maximino mandavit, propterea quod Constantius illi ingentem pecuniae summam pollicitus erat, si uxorem e Romanis puellis locupletem dederet. Sub nocte a coena discessimus.

Tribus deinde diebus elapsis, muneribus donati dimissi sumus. Atilias quoque Berichum, virum e Scythiae primoribus, multorum vicorum in Scythia donatum, et qui in convivio superiore loco sederat, nobiscum legatum ad imperatorem misit. Hunc enim et alias Romani pro legato admiserant. Nobis autem iter conficientibus et in vico quodam commorantibus, captus est vir Scythia, qui a Romanis explorandi gratia in barbaram regionem descenderat, quem crucis supplicio affici Atilias praecipit. Postridie etiam dum per alios vicos progredieremur, duo, qui apud Scythas serviebant, manibus vinciti post terga traherantur, quod his, quos belli casus dominos fecisset, vitam eripuissent. Hos, immixtis inter duo ligna oncis praedita 70 capitibus, in cruce necarunt. Berichus vero, quando Scythiam peragravimus, eadem via nobiscum iverat, at placidus et amicus visus erat. Ut Istrum trajecimus, propter quasdam vanas causas, a servis ortas, nos inimicorum loco habuit. Et primum quidem equum, quem Maximino donoderat, ad se revocavit. Etenim Atilias omnes Scythiae principes, qui in ipsius comitatu erant, donis Maximinum ornare jusserat, et usqueque certatum illi equum miserat, inter quos et Berichus.

λόγοις φιλόφρονούμενος φράζειν ἡμᾶς βασιλεὶ παρακαλεῖτο τῷ Κωνσταντίῳ, ὅς αὐτῷ παρὰ Αἰτίου ἀπέσταλτο ὑπογραφῆως χάριν, διδόναι ἢν αὐτῷ γυναῖκα καὶ ὑπέσχετο. Παρὰ γὰρ τὸν βασιλεῖα Θεοδοσίον ἄμα τοῖς σταλαῖσι παρὰ τοῦ Ἀττίλα πρέσβεσιν ἀφικόμενος ὁ Κωνσταντίος τὴν εἰρήνην Ῥωμαίοις καὶ Σκύθαις ἐφησε ἐπὶ μακρὸν φυλάττεσθαι χρόνον παρασκευάσειν ⁸⁷, ἂν αὐτῷ γυναῖκα εὐταρον δοίη. Καὶ πρὸς τοῦτο ἐπένευσε βασιλεὺς, καὶ Σάτορνιλου περιουσίᾳ καὶ γένει κοσμουμένου θυγάτέρα εἰρήκει δώσειν. Τὸν δὲ Σατορνίλον ἀνηρέκει Ἀθηναῖς ἢ καὶ Εὐδοκία· ἀμφοτέροις γὰρ ἐκαλεῖτο τοῖς ὀνόμασι. Ἐς ἔργον δὲ τὴν αὐτοῦ οὐ συνεχώρησεν ἀχθῆναι ὑπόσχεσιν Ζήνων, ὑπάτικῆς ἀνὴρ καὶ πολλὴν ἀμφ' αὐτὸν ἔχων Ἰσαύρων ἐναμιν, μεθ' ἧς καὶ τὴν Κωνσταντίνου κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν φυλάττειν ἐπέτετραπτο. Τότε δὲ τῶν ἐν τῇ Ἐφ' στρατιωτικῶν ἀρχῶν ταγματικῶν ἀεξάγει τοῦ φρουρίου τὴν κόρην, καὶ Ρούφῳ τινι, ἐνὶ τῶν ἐπιτηδείων, κάτεγγυε. Ταύτης δὲ ἀφηρημένης, ὁ Κωνσταντίος ἰδεῖτο τοῦ Βαρβάρου, ἐνυδρισμένον αὐτὸν μὴ περιορᾶσθαι, ἀλλ' ἢ τὴν ἀραιθεῖσαν ἢ καὶ ἄλλην αὐτῷ δίδωσθαι γαμετὴν φερὴν εἰσοίσουσαν. Παρὰ τὸν τοῦ δείπνου τοῖνον καιρὸν ὁ Βάρβαρος λέγειν τῷ βασιλεύοντι τὸν Μαξιμίνον ἐκέλευε, μὴ χρῆναι τῆς ἐξ αὐτοῦ τὸν Κωνσταντίνον ἐλπίδος διαμαρτεῖν· οὕτε γὰρ βασιλεὶ ⁸⁸ τὸ ψεύδεσθαι ⁸⁹. Ταῦτα δὲ ὁ Ἀττίλας ἐνετέλλετο, ὑποσχόμενον Κωνσταντίου χρήματ' ἔδωκεν, εἰ τὸν ζαπλοῦτων αὐτῷ παρὰ Ῥωμαίοις κατεγγυηθεῖ γυνή.

Τοῦ δὲ συμποσίου ὑπεξεληθόντες, μετὰ τὴν νύκτα ἡμερῶν διαγενομένων τριῶν, διηφελῆσθαι δώρας τοῖς προσήκουσι τιμηθέντες· ἐπιμπε δὲ ὁ Ἀττίλας καὶ Βέριχον τὸν ἡμῶν ἐν τῷ συμποσίῳ προκαλεσθέντα, ἀνδρα τῶν λογάδων καὶ πολλῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κωμῶν ἀρχοντα, παρὰ βασιλείᾳ πρεσβυσμένον, ἄλλως τε καὶ αὐτὸν οἶα δὴ πρέσβου παρὰ Ῥωμαίων δεῖξασθαι. Ποιοιμένων δὲ ἡμῶν τὴν περιερίαν καὶ πρὸς κώμη καταλυσάντων τινι, ἦλθ' Ἰσκιθης ἀνὴρ κάτασκοπῆς ἐνείκα ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἐκ τὴν βάρβαρον διαβεβηκῶς χωρᾶν· καὶ αὐτὸν Ἀττίλας ἀνάσκολοπισθῆναι παρεκέλευσατο. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ δι' ἐτέρων κωμῶν πορευομένων ἡμῶν, ἐνδρες εὖς τῶν παρὰ Σκύθαις δουλευόντων ἦγοντα, ὀκίσω τῷ χεῖρι δεδεμένοι, ὡς τοὺς κατὰ πόλεμον ἀνελόντες δεσπότας· καὶ ἐπὶ ξύλων δυοῖν κεφαλῆς ἐχόντων ἀμφοῖν τὰς κεφαλὰς ἐμβολόντες ἀνεσπύρωσαν. Ἐφ' ὅσον δὲ τὴν Σκυθικὴν διεξήμεν, ὁ Βέριχος ἐκοινώνει τε, ἡμῖν τῆς ὁδοῦ, καὶ ἡουχῆ τις καὶ ἐπιτηδείος ἐνομιζέτο. Ὡς δὲ τὸν Ἰστρὸν ἀπεραιώθημεν, ἐν ἔχθρῳ ἡμῖν ἐγένετο μοῖρα διέτινας ἐώλους προφάσεις ἐκ τῶν θεραπόντων συνένεχθείσας. Καὶ πρότερον μὲν τὸν Ἰππὸν ἀφελῆτα, φ' τὸν Μαξιμίνον δωρησάμενος ἦν. Ὁ γὰρ Ἀττίλας πάντας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν λογάδας παρεκ-

VARIÆ LECTIONES.

⁸⁷ παρασκευάσειν, ἂν H., παρασκευάσειεν ἂν vulg. ⁸⁸ βασιλικὸν conj. B. ⁸⁹ πρέπειν add. N. post ψεύδεσθαι.

δῶροις τὸν Μαξιμίον φιλοφρονήσασθαι, ὅστος ἐπεπόμφει, ἔπικον αὐτῷ, μεθ' ὧν καὶ χροῖ. Ὀλίγους δὲ λαβὼν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὸ σῶφρον δηλώσαι ἐκ τῆς μετριότητος αὐτοῦ. Τοῦτον οὖν ἀφελαιτο τὸν ἔπικον, καὶ ὑπόδοι πορεῖν, ὅτε συνεστῆσθαι ἤνεσχετο· μὲν ἐν τῇ βαρδάρων χώρᾳ γενομένου συμ-
 ραυτοῦ προελθεῖν. Καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῆς
 οὐ ἐπὶ τὴν Ἀδριανοῦ πόλιν τὴν πορείαν
 ἔμεθα. Ἐν ἧ διαναπαυσάμενοι ἐς λόγους
 τῷ Βερίχῳ, καὶ αὐτὸν τῆς πρὸς ἡμᾶς
 κατεμψάμεθα, ὅτι γε δὴ ὀργίζεται οὐκ
 οὐδέν. Θεραπεύσαντες οὖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ
 καλέσαντες ἐξωρήσαμεν. Καὶ τῷ Βιγίλῳ
 ἠὲ ἀπαντήσαντες ἐπὶ τὴν Σκυθικὴν ἐπαναξου-
 αὶ τὰ περὶ Ἀττήλα ἡμῖν τῆς ἐπὶ τῇ πρε-
 τοκρίσεως εἰρημνία ἀφηγησάμενοι, τῆς ἐπαν-
 ὄμεθα. Ὡς δὲ ἐς τὴν Κωνσταντινου παρ-
 ῆλα, μεταβῆσθαι μὲν ὄμεθα τὸν Βερίχον
 ἧ· ὅς δὲ τῆς ἀγρίας οὐκ ἐπελάληστο φύ-
 ἄλλ' ἐς διαφορὰς ἐχώρει, καὶ ἐν κατηγορίᾳ
 τὸν Μαξιμίον, ὡς ἔφησεν εἰς τὴν Σκυθι-
 κὰς τὸν Ἀρεθίνδον⁹⁰ καὶ τὸν Ἀσπαρα,
 στρατηγούς, μηδεμίαν παρὰ βασιλεῖ ἔχειν
 καὶ ὡς ἐν ὀλιγωρίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐποιή-
 ῆν βαρβαρικὴν ἐλέγξας κουφότητα.
 εἰς τὰντα δὲ τὸν Βιγίλαν καὶ ἐν οἷς τὸν Ἀττή-
 οἰς διατρέβειν συνέβηεν ἀφικόμενον περι-
 εἶχον⁹¹ οἱ πρὸς τοῦτο παρεσκευασμένοι
 οἱ, καὶ τὰ χρήματα, ἅπερ τῷ Ἐδέκωνι ἐκό-
 φειλοντο. Ὡς δὲ καὶ αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀττή-
 ν, καὶ ἀνηρωτῶτο ὅτου χάριν τοσοῦτον φέροι
 , ἔφη οικείας τε καὶ τῶν παρεπομένων προ-
 εκα, ὥστε μὴ ἐνδείξαι τροφῶν ἢ ἔπικων σπάνει,
 ὧν φορτηγῶν ὑποζυγίων ὑπὸ τῆς μακρᾶς
 ἠθέντων ὁδοῦ, διαμαρτεῖν τῆς περὶ τῆς πρε-
 σπουδῆς· παρεσκευασθαι δὲ αὐτῷ καὶ ἐς
 ὕτων ὠνήν, πολλῶν κατὰ τὴν Ῥωμαίων
 ὡν αὐτοῦ, τοὺς σφίσι προσήκοντας λύσασθαι,
 τῆλας· ἢ Ἄλλ' οὗτοι, ἢ ἔφη, οὐ ἐκ πονηρῶν
 τὸν Βιγίλαν λέγων, ἢ τὴν δίκην σοφιστικῆς
 εἰς, ⁹² οὐδὲ ἔσται σοι πρόφασις ἰκανὴ εἰς τὸ
 κειν διαφυγεῖν, μερίζον μὲν τῆς σῆς δαπάνης
 εὐθὺς σοι· ⁹³ χρημάτων ὑπαρχούσης, καὶ τῶν
 ἔπικων καὶ ὑποζυγίων ὠνηθησομένων, καὶ
 αἰχμαλώτων λύσεως, ἣν σὺν Μαξιμίῳ παρ'
 ἰκομένῳ ποιεῖν ἀπηγόρευσα. ἢ Ταῦτα εἰπόν
 (ἦν δὲ καὶ τῷ Βιγίλῳ τότε πρῶτον ἐς τὴν
 ὡν ἠκολουθηκῶς χώραν) ἔειπε καταβληθῆναι
 εἰς αὐτὸν, εἰ μὴ φθάσας εἰποι ὅτι τὰ χρήματα
 ἦν αἰτίαν κομίζουσι. Ὁ δὲ ὡς ἐθεάσατο τὸν
 πλὴν θάνατον στεφύλοντα, ἐς δάκρυά τε καὶ ὀλο-
 ῆς ἐτρέπη, καὶ ἀνεβόα τὴν δίκην ἐπ' αὐτὸν
 ὅ ἔξιος, οὐκ ἐπὶ τὸν νέον τὸν ἀδικούντα οὐ-
 ἢ μὴδὲν μελλήσας τὰ τε αὐτῷ καὶ Ἐδέκωνι
 εὐνοῦχῳ καὶ τῷ βασιλεῖ μελετηθέντα ελεγε,

A At ille cum moderationis gloriam sibi comparare
 studeret, ex equis obliatis paucos acceperat, reli-
 quos rejecerat. Berichus igitur equum, quem
 Maximino dederat, ademit, neque deinceps eadem
 via ire aut cœnari nobiscum voluit. Itaque hospi-
 talitatis tessera, in barbara regione contracta, eo
 usque progressa est. Hinc per Philippopolim ad
 Adrianopolim nobis iter fuit. In hac civitate quie-
 scentes, Berichum rursus allocuti cum eo, quod
 tamdiu erga nos silentium tenuisset, extortula-
 vimus. Nec enim ullam fuisse causam cur nobis
 irasceret, quandoquidem in nulla re eum offen-
 deramus. Itaque eo placato et ad cœnam invitato,
 ab Adrianopoli movimus. In itinere Bigilam, qui in
 Scythiam revertebatur, obvium habuimus: quo
 B edocto, quæ Attilas ad legationem nostram res-
 ponderat, cœptum iter continuavimus. Ut Constan-
 tinopolim venimus, Berichum existimabamus iram
 abjecisse, sed ægestis et feræ suæ naturæ minime
 est oblitus. Nam Maximinum instimulavit dixisse,
 cum in Scythiam transisset, Areobindi et Asparis,
 exercituum ducum, auctoritatem apud imperatorem
 nullius esse ponderis, et cum Barbarorum levitatem
 et inconstantiam notasset, eorum gesta in nullo
 pretio habuisse.

Reversum Bigilam, cum in iis locis advenisset
 ubi tum Attilas commorabatur, circumstantes
 Barbari 71 ad id præparati comprehenderunt, et
 C manus in pecunias, quas Edeconi afferebat, injece-
 runt. Cum ipsum ad Attilam adduxissent, is ex
 eo quæsit, cujus rei gratia tantum auri aspor-
 tasset. Ille respondit, ut suis et comitum suorum
 necessitatibus provideret, ne rerum necessariarum
 inopia, aut equorum, aut aliorum animalium
 vecturæ aptorum penuria, quæ per longa itinera
 deperierant, a studio obeundarum legationum avo-
 caretur. Præterea ad redemptionem captivorum
 pecuniam paratam esse. Multos enim ex Romanis
 a se magnopere petiisse, ut propinquos suos redi-
 meret. Cui Attilas: Sed neque jam, o turpis
 bestia, Bigilam appellans, ullum tibi tuis cavilla-
 tionibus iudicii subeundi patebit æffugium: neque
 ulla satis idonea causa erit, qua meritum suppli-
 cium evitare possis. Longe enim major summa est,
 quam qua tibi sit opus ad sustentandam familiam,
 vel etiam quam impendas in emptionem equorum
 vel jumentorum, vel liberationem captivorum, quam
 jamdudum Maximino, cum huc veniebat, interdixit.
 Hæc dicens, filium Bigilæ (is tum primum patrem se-
 cutus in barbaram regionem venerat) ente occidi
 jubet, nisi pater, quem in usum et quam ob cau-
 sam tantum auri advenisset, aperiret. Ille ut vixit
 filium morti addictum, ad lacrymas conversus, jura
 implorare, et ensam in se mitti debere, non in
 filium, qui nihil commiserat. Nec evacuat omnia

VARIÆ LECTIONES.

ρεθίνδον et infra διατρέβειν vulg. ⁹⁰ συνελεῖν N. ⁹¹ λήσεις B., λύσεις vulg. ⁹² σοι B., οἷα

clandestina consilia, quæ a se, ab Edeone, ab eunucho et imperatore in Attilam composita fuerant, aperuit, et ad preces prolapsus, orare et obtestari, ut se occideret, et filium nihil promeritum liberaret. Cum autem Attilas ex his, quæ Edeon sibi detexerat, Bigilam nihil mentitum perspiceret, in vincula duci præcepit, e quibus non prius eum exsoluturum minatus est, quam ejus filius in eam rem dimissus alias quinquaginta auri libras pro utriusque liberatione exsolvisset, et Bigilas quidem in vincula est conjectus, filius autem ad Romanos rediit. Misit etiam Attilas

4. (A. C. 449, ind. II. Theod. 42.) Hinc Attilas, illic Zeno Chrysaphium ad pœnam deposcebant. Omnium autem in eum animis et studiis inclinatis, visum est ad Attilam legatos mittere Anatolium et Nomum: Anatolium quidem magistrum militum præsentalem, et qui pacis cum Barbaro initæ conditiones proposuerat: Nomum vero magistri dignitatem gerentem, et in numerum patriciorum una cum Anatolio allectum, quæ dignitas cæteris omnibus antecellit. Missus vero est cum Anatolio Nomus non solum propter dignitatis amplitudinem, sed etiam quia erat benevolus in Chrysaphium animo, et apud Barbarum gratia et auctoritate plurimum valebat. Nam si quid perficiendum sibi proposuerat, minime pecuniis parcendum esse censebat. Et illi quidem mittebantur, quo Attilam ab ira dimoverent et pacis conditiones observare persuaderent, illud quoque dicturi, Constantio nuptiam datum iri puellam minime Saturnini filie generæ et opibus inferiorem. Illam enim minime gratum hujusmodi matrimonium habuisse: itaque secundum legem alteri nupsisse. Nec enim apud Romanos fas esse **72** mulierem invitam viro collocare. Misit et eunucho aurum ad Barbarum, quo mollitus ab ira deduceretur.

5. Anatolius et Nomus, Istro transmissis, ad Drenconem fluvium usque (sic enim appellant) in Scythiam penetrarunt. Illic Attilas reverentia tantorum virorum motus, ne longioribus itineribus defatigaretur, cum illis convenit. Initio quidem multa superbe et insolenter disserens, tandem magnitudine munerum æquior factus est, et blanda legatorum oratione delinitus, se pacem servaturum secundum conventiones, juravit; se quoque omni regione trans Istrum, tanquam Romanorum jurisdictionisque cedere, neque porro imperatori de profugis reddendis molestum futurum, modo Komani in posterum a transfugis admittendis temperarent. Liberavit et Bigilam, numeratis quinquaginta auri libris, quas Bigilæ filius cum legatis in Scythiam veniens attulerat. Tum et Anatolio et Nomis gratificans, quamplurimos captivos illis sine ullo pretio concessit. Postremo donatos equis et ferarum pellibus, quibus Scythiæ

A συνεχῶς δὲ ἐς ἰκασίαν τραπεζόμενος, ὥστε αὐτὸν μὴ ἀνααιρεθῆναι, διαφεβῆσαι δὲ τὸν παῖδα. Γνωθεὶς δὲ ὁ Ἀττήλας ἀπὸ τῶν Ἐδέκωνι εἰρημένων μηδὲν δεῖψευσθαι τὸν Βιγίλαν, ἐν δεσμοῖς εἶναι προσέταται, οὐ πρότερον λύσειν ἀπειλήσας πρὶν ἢ τὸν παῖδα ἐκπέμψας ἑτέρας αὐτῷ πενήτηκοντα χρυσίου λίτρας ὑπὲρ τῶν σφετέρων κομισαὶ λύτρων. Καὶ ὁ μὲν ἔδεδετο, ὁ δὲ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἔπανθη. Ἐπεμπε δὲ καὶ Ὀρέστην καὶ Ἡσλάν ὁ Ἀττήλας ἐς τὴν Κωνσταντίνου (29).

Orestem et Eslam Constantinopolim.

Β. Ὅτι ὁπ' ἀμφοτέρων (39), Ἀττήλα τε καὶ Ζήνωνος, αἰτούμενος ὁ Χρυσάφιος ἐν ἀγωνίᾳ καθέστηκε. Πάντων δὲ αὐτῷ εὐνοϊκῶν τε καὶ σπουδῆν συνεισφέροντων, ἐδόκει παρὰ τὸν Ἀττήλαν προσθεῖσθαι Ἀνατόλιον καὶ Νόμον, τὸν μὲν Ἀνατόλιον (31) τὸν ἀμφὶ βασιλείᾳ ἀρχοντα τελῶν καὶ τὰς συνθήκας τῆς ἐκείνου εἰρήνης προθέμενον, τὸν δὲ Νόμον τὴν τοῦ μαγίστρου τιμὴν⁹⁹ ἄρξαντα καὶ ἐν τοῖς πατριχίαις σὺν ἐκείνῳ καταλεγόμενον, οἱ δὲ τὰς ἀρχὰς ἀναβιβθήκασι πάσας. Συνεπέμπετο δὲ Ἀνατόλιῳ Νόμος οὐ διὰ μέγεθος τῆς τύχης μόνον, ἀλλὰ ὡς καὶ τῷ Χρυσάφῳ εὐνοῦς ὢν καὶ φιλοτιμίᾳ τοῦ Βαρβάρου περιεσόμενος: ὅτι γὰρ μάλιστα προσῆν αὐτῷ τὸ μὴ φείδεσθαι χρημάτων, τὴ παρὸν διαθεῖναι ἰσπουδακίαι. Καὶ οὗτοι μὲν ἐστέλλοντο τὸν Ἀττήλαν ἀπέχοντα τῆς ὁρχῆς καὶ τὴν εἰρήνην ἐπὶ ταῖς συντάξεσι διαφυλάττειν πείσοντας, λέξοντες δὲ καὶ, ὡς τῷ Κωνσταντίῳ καταγγυθησεται γυνὴ οὐ μείων τῆς Σαυροβίου γένει τε καὶ περιουσίᾳ. Ἐκείνην γὰρ μὴ βεβουλησθαι, ἀλλ' ἑτέρῳ κατὰ νόμον γήμασθαι: ὡ γὰρ θέμις παρὰ Ῥωμαίοις ἀκούσαν γυναῖκα καταγγυθῆναι ἀνδρὶ. Ἐπεμπε δὲ καὶ ὁ εὐνοῦχος τῷ Βαρβάρῳ χρυσίον, ὥστε αὐτὸν μαιλιχθέντα ἀπαχθῆναι τοῦ θυμοῦ.

Γ. Ὅτι οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀνατόλιον καὶ Νόμον ἐν Ἰστρον περαιωθέντες ἄχρις τοῦ Ἀρέγκωνος λεγομένου ποταμοῦ ἐς τὴν Σκυθικὴν διέβησαν: αἰδοὶ γὰρ τῶν ἀνδρῶν ὁ Ἀττήλας, ὥστε μὴ τῷ τῆς ὁδοῦ ἐπιτρέψασθαι διαστήματι, ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ πρὸς αὐτοὺς ἐποίησατο ἔνταυξιν. Καὶ πρῶτον μὲν ὑπερφάνως διαλεχθεὶς ὑπήχθη τῷ πλήθει τῶν ὁορων, καὶ λόγοις προσήνεσι μαλαχθεὶς φυλάττειν τὴν εἰρήνην ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ἐπώμυντο συνθήκαις, ἀναγορεῖν δὲ καὶ τῆς τῷ Ἰστροῦ ὀριζομένης Ῥωμαίων γῆς καὶ τοῦ πράγματα ἐπιπαύσειν περὶ φυγάδων βασιλεῖ, εἰ μὴ γὰρ Ῥωμαῖοι αὐτῶν ἑτέρουσ καταργησάσθαι παρ' αὐτοῦ δέξονται. Ἦρξει δὲ καὶ Βιγίλαν, τὰς πενήτηκοντα τοῦ χρυσοῦ λίτρας δεξάμενος (ταῦτα γὰρ αὐτῷ ἐκεκομίκει ὁ παῖς σὺν τοῖς πρέσβεισιν ἐς τὴν Σκυθικὴν⁹⁹ διαβάς), καὶ αἰχμαλώτους ἀνελύτρων ἀφήκε πλείστους, Ἀνατόλιῳ καὶ Νόμῳ γὰρ ἰσόμενος. Ἀπορησάμενος δὲ καὶ ἔσπουσ αὐτοῖς καὶ θηρίων δόρας, αἷς οἱ βασιλικοὶ κοσμοῦνται Σκυθίαι

VARIE LECTIONES.

⁹⁹ τιμῆν] ὁρχῆν marg. H. ⁹⁹ Σκυθικὴν Val., συνθήκην vulg.

in verba superbiora erupit. Non bene cessurum illi, si in praesentia rebus secundis elatus bellum cum orientalium quoque Romanorum imperatore contraheret, regis mulieribus non in libertatem restituitis. Sed neque ulla verborum lenitas prius a legato usurpata, neque incussus timor illum ad ullam animi moderationem pertrahere potuerant. Nam Bledam irrita legatione dimisit, et rursus in Siciliam et proxima Italiae loca exercitum immitteus, omnem regionem vastavit. Avitus quoque, Romanorum occidentalium imperator, ad eum legatos misit, qui monerent, ut foederum pridem cum illo initorum meminisset, sin minus, se, et domestico exercitu, et auxiliariis copiis fretum, bellum paraturum. Et misit sane Recimerum patricium cum exercitu in Siciliam.

8. Romani in Colchidem profecti bello adversus Lazos decertant, nec multo post Romanorum exercitus ad sua rediit. Cum autem imperator denuo bellum repetere praepararet, consilium habuit, an eadem via insistens, an per Armeniam Persarum regno confinem, fide prius ab Parthorum rege accepta, bellum inferret. 74. Etenim cum Colchidis ora esset importuosa, neque loca vadosa praeternavigare posset, mare sibi undequaque infestum existimabat. Gobazes quoque legatos misit ad Parthos et ad imperatorem Romanorum. Et Parthorum quidem rex, quia bellum illi erat cum Hiinis, quos Cidaritas vocabant, Lazos ad se confugientes rejecit. πολέμου αὐτῶν συνισταμένου πρὸς Οὐννοὺς τοὺς Κιδαρίτας καλουμένους, ἀπεσείσατο παρ' αὐτῶν τοὺς Λαζοὺς καταφεύγοντας.

9. (P. A. C. 456. Leon. imp. iust.) Cum Balamerus Scythia foedera violaret et Romanorum regiones depopularetur, et multas urbes everteret, Romani ad eum legatos miserunt, qui de pace violata quererentur. Et ut deinceps a vexanda incursionibus Romanorum regione abstineret, trecentas auri libras illi quotannis solvi constituerunt. Dicebat enim suae gentis multitudinem rerum necessariorum inopia ad bellum se convertisse.

10. (C. A. C. 563, Ind. 3, Leon. 9.) Gensericus, cum non amplius foederibus cum Majoriano pactis stare consistat, Vandalorum et Maurusiorum multitudinem ad vastationem Italiae et Siciliae immisit. Marcellinus enim, jam ante insula cesserat, propterea quod Recimerus, qui ejus imperium in se trahere studebat, militibus ejus pecunias largitus erat, (erant autem fere omnes Scythae,) quo illis persuaderet a Marcellino desicere. Itaque Marcellinus Sicilia excesserat, veritus insidias, quia opibus cum Recimero minime certare poterat. Missa est igitur ad Gensericum legatio: tum a Recimero, ne foedera violaret: tum ab eo, qui apud Romanos in

Α δαίναι. "Ὅς ἐπειδὴ παρ' αὐτὸν ἀφίκετο καὶ ἔγνω τῇ αὐτοῦ μὴ ὑπακούοντα πρεσβεῖα, ἀθάλαστέρων λόγων ἤπτετο, καὶ ἐφη-μὴ συνοίσειν αὐτῷ, εἴπαρ ὅτι τῆς παρούσης εὐήμερίας ἀρθεὶς καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑσπρωμαίων βασιλεία πρὸς πόλεμον αὐτῷ ἀναστήσει παρασκευάσει, τὰς βασιλείους μὴ λύων γυναικῶς. Ἄλλ' οὐτε τῶν προηγησαμένων ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ῥημάτων ἐπιεικεία, οὐτε ἀπειληθεὶς φόβος μετέπειτα τὸν Γεζέριχον φρονεῖν ἠνάγκασεν· ἐπρακτον γὰρ καὶ τὸν Βλήδαν ἀπέπεμπε, καὶ ἐς τὴν Σικελίαν αὐτῆς καὶ ἐς τὴν πρόσκειον αὐτῇ Ἰταλίαν δύναμιν διαπέμψάμενος πᾶσαν ἐδήξου. Ὁ δὲ Ἄδιτος ὁ τῶν Ἰσπαρίων Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐπρεσβεύετο καὶ αὐτῆς παρὰ τὸν Γεζέριχον, τῶν πάλαι αὐτὸν ὑπομνησάμενων σπονδῶν, ἃς εἰ μὴ φυλάττειν ἔλοιτο, καὶ αὐτὸν παρασκευάσασθαι, πληθεῖ τε οἰκείῳ πόνον καὶ τῇ τῶν συμμάχων ἐπικουρίᾳ. Ἐπεμπε δὲ καὶ τὸν πατρικίον ὁ Ῥεκίμερ ἐς τὴν Σικελίαν σὺν στρατῷ.

η'. Ὅτι τῶν Ῥωμαίων ἐς Κόλχους ἐλθόντων καὶ συμβαλλόντων ὁ πόλεμος πρὸς Λαζοὺς, ὁ μὲν Ῥωμαϊκὸς στρατὸς ἐς τὰ σφέτερα ἐπανάστειλεν, καὶ οἱ ἀμφὶ τὰ βασίλεια πρὸς τὴν ἑτέραν μάχην παρασκευάζοντες βουλευόμενοι πότερον τὴν αὐτὴν ἢ τὴν δι' Ἀρμενίας τῆς Περσῶν χώρας προσοίκοι πορευθέντες ὄδον τὴν πόλεμον ἐπάξουσι, πρότερον πρεσβεῖα τὸν μόναρχον τῶν Παρθυαίων πείσαντες· κατὰ γὰρ θάλατταν ἀπορος αὐτοῖς πᾶν ἔνομιζετο τὰς δυσχωρίας καταπλεῖν, ἀλιμένου τῆς Κόλχου τυγχανούσης. Ὁ δὲ Γωδάξης ἐπρεσβεύετο μὲν καὶ αὐτὸς παρὰ τοῦ Παρθυαίου, ἐπρεσβεύετο δὲ καὶ παρὰ τὸν βασιλεὺς Ῥωμαίων. Καὶ ὁ μὲν τῶν Παρθῶν μόναρχος, ὁ Κιδαρίτας καλουμένους, ἀπεσείσατο παρ' αὐτῶν τοὺς Λαζοὺς καταφεύγοντας.

θ'. Ὅτι τοῦ Βαλάμερος τοῦ Σκύθου παρασπονθήσαντος καὶ πολλὰς πόλεις θηρῶσαντος καὶ χώρας Ῥωμαϊκῆς, ἔπεμπον παρ' αὐτὸν οἱ Ῥωμαῖοι πρεσβεῖς, οἱ αὐτῷ τοῦ νεώτεριστοῦ κατεμέμφοντο, καὶ ὥστε μὴ αὐτῆς τὴν χώραν καταδραμεῖν, τριτάκως λίτρας φέρειν αὐτῷ ἐκάστου ἔτους ἑξαξάν· σπάνη γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐφραζε πρὸς πόλεμον τὸ οἰκίον διαναστήναι πλήθος.

ι'. Ὅτι ὁ Γεζέριχος οὐκ εἶπε καὶ πρὸς Μαυροβανίων τεθείσας σπονδαὶς ἐμμένον Βανδήλων καὶ Μαυροβανίων πλήθος ἐπὶ θηῶσει τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας ἔπεμπε, Μαρκελλίνου ἤδη πρότερον τῆς νήσου ἀναχωρήσαντος διὰ τὸ Ῥεκίμερα παρελθεῖν αὐτὸν τῆς δυνάμει· ἐβελήσαντα, τοὺς παρεπομένους αὐτῷ Σκίθας (ἦσαν δὲ ἐν πλείστοις ἀνδράσι) παραπλεῖν χρήμασιν, ὥστε ἐκεῖνον μὲν ἀπολιπεῖν, ἀφικέσθαι... εὐλαβηθέντα τὴν ἐπιβουλήν (οὐ γὰρ ἀντιφιλοτιμηθεῖν τῷ Ῥεκίμερο ἐδύνατο πλοῦτος) τῆς Σικελίας ὑπονοστήσαι. Ἐστέλλετο οὖν καὶ παρὰ τὸν Γεζέριχον πρεσβεῖα, τοῦτο μὲν παρὰ τοῦ Ῥεκίμερο, ὡς ὁ δεῖ καταλιγῶρειν αὐτὸν τῶν σπονδῶν, τοῦτο δὲ καὶ

VARIÆ LECTIONES.

ἵ τὸν πατρικίον N., παρὰ τὸν vulg. ἵ συμβαλλόντων vulg. ἵ ἀπορος αὐτοῖς πᾶν] ἀπορον αὐτοῖς εἶναι con]. N. ἵ ἀφικέσθαι δὲ πρὸς αὐτόν. τοῦτ' ἐποίησε τὸν Μαρκελλίνον εὐλαβ. N. ἵ αὐτὸν ἢ, αὐτῶν vulg.

ἡ κρατοῦντος τῶν ἐν τῇ Ἑφ' Ῥωμαίων, ἐφ' ᾧ Ἄ A
 λία; καὶ τῆς Ἰταλίας ἀπέχεσθαι καὶ τὰς
 οὐκ ἐπέμψει γυναῖκας. Γεζέριχος δὲ, πολλῶν
 τὸν πρεσβευτῶν κατὰ διαφόρους σταλέντων
 ἢ, τὰς γυναῖκας; οὐ πρότερον διαφῆκε πρὶν
 πρεσβυτέραν τῶν Βαλεντινιανοῦ θυγατέρων
 ἢ δὲ ἦν ὄνομα αὐτῆς) Ὀνορίχην τῷ ἑαυτοῦ παιδί
 γύσει. Τότε γὰρ καὶ τὴν Εὐδοξίαν τὴν Θεοδο-
 ατέρα ἀπέπεμπε σὺν Πλακιδίᾳ τῇ ἑτέρᾳ αὐ-
 ατρὶ, ἣν ἐγεγαμήκει Ὀλύβριος. Τοῦ δὲ τὰς
 ; καὶ Σικελίαν δηοῦν ὁ Γεζέριχος οὐκ ἀπέστη,
 λλον αὐτὰς ἐξεπύρθει, μετὰ τὸν Μαυριανὸν
 ἰς βασιλεύειν τῶν ἐν τῇ Ἑσπέρω Ῥωμαίων
 ον ὁ διὰ τὴν ἐξ ἐπιγαμίας συγγένειαν.

Ἦτι ἐπὶ Λέοντος βασιλέως Ῥωμαίων ἐπρε-
 παρὰ μὲν Βανδήλους ὑπὲρ Ἰταλῶν Τατιανός, B
 ὃν πατρικίων ἀξία καταλεγόμενος, παρὰ δὲ
 Κωνσταντίου, τρίτον μὲν τὴν Ἐπαρχον ἰσ-
 ρχὴν, πρὸς δὲ τῇ ὑπατικῇ ἀξίᾳ καὶ τῆς πα-
 τριος τυχόν. Καὶ Τατιανός μὲν ἐκ Βανδήλων
 πρακτοῦ ἀνεχώρησε, τῶν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Γε-
 μῆ παραδεχθέντων λόγων· ὁ δὲ Κωνσταν-
 Ἔδισση, Ῥωμαϊκῇ πόλει, προσοικῶν δὲ τῆς
 χῶρας, ἐγκατέμεινε, ἐδέξασθαι αὐτὸν ἐπὶ
 ναβαλλομένου τοῦ Παρθαίου μονάρχου.

Ἦτι τὸν Κωνσταντίον τὸν πρεσβευτὴν ἐν τῇ Σ-
 κόνον ἐπιμαίναντα, ὡς εἰρηταί μοι, τῆς πρε-
 κέρει, τότε ἐδέξατο ὁ Περσῶν μονάρχος ἐς τὴν
 ν, καὶ παρ' αὐτὸν ἀφικέσθαι προσέταξεν, οὐκ ἐν
 αἰσιν, ἀλλὰ γὰρ ἐν τοῖς μεθροῖσι αὐτῶν τε καὶ C
 τῶν Κιδαριτῶν εἰς διατριβὰς ποιοῦμενος· ἰ...
 νίστατο αἰτίαν ἔχων, ὡς τοὺς φόρους τῶν
 μὴ κομιζομένων, οὐς οἱ πάλαι μὲν τῶν Περ-
 : Παρθῶν βασιλεύοντες ἔδεντο. Ἐν ὁ πατὴρ
 ἢ φόρου] ἀπαρνησάμενος ἀπαγωγὴν τὸν πό-
 ὑπέδεξατο, καὶ τοῦτον μετὰ τῆς βασιλείας
 μψε τῷ παιδί, ὥστε ταῖς μάχαις ἐπιτριβο-
 τοὺς Πέρσας ἀπάτη ἐδελῆσαι τὴν τῶν Οὐν-
 σαι διαφορὰν, καὶ δῆτα διαπέμψασθαι τὸν
 ἦν (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ τότε Περσῶν βα-
 τι) πρὸς τὸν Κούγγαν τὸν Οὐννων ἡγούμενον,
 ἢ πρὸς αὐτὸν ἰσάμενίζων εἰρήνην ἐπὶ τε
 ἢ εἰς σπένδεσθαι βούλοιο, καὶ τὴν αὐτοῦ κατ-
 ἀδελφῆν. Νεώτατον γὰρ αὐτὸν εἶναι συν-
 καὶ μηδέπω παίδων εἶναι πατέρα. Τὸν δὲ D
 ἰάμενον τοὺς λόγους γήμασθαι οὐ τοῦ Πει-
 ἀδελφῆν, ἀλλ' ἔστι γυναῖκα βασιλικῶς
 ἠθείσαν, ἣν ὁ Περσῶν μονάρχος ἐξέπεμψε,
 νήσας, ὡς οὐδὲν μὲν ἀνακαλύπτουσα τῶν
 τισμένων βασιλείας καὶ εὐδαιμονίας μεθέξει.
 ἰσα δὲ τὴν ὑπόκρισιν θάνατον ἐξεῖς ζημίαν
 ἀνέχεσθαι ἰσ τὸν Κιδαριτῶν ἄρχοντα θερά-
 ἔχειν γαμῆτην ἀντὶ τῆς αὐτοῦ γενομένης. Τούτου
 παισάμενος ὁ Περσῶν πρὸς τὸν τῶν Οὐννων
 νων οὐκ ἐπὶ πολὺ τῆς ἀπάτης ἀπάντα· εὐ-

Oriente rerum potiebatur, ut ab Italia et Sicilia ab-
 stineret et regias mulieres redderet. Gensericus
 vero, multis ad eum ex diversis partibus legatis
 missis, non ante mulieres liberavit, quam majorem
 natu filiarum Valentiniani, Eudociam nomine, Ho-
 noricho filio desponderet. Tunc enim Eudociam,
 Theodosii filiam, remisit cum Placidia, ejus sorore,
 quam duxit Olybrius. Neque eo socius Italiam et Si-
 ciliam Gensericus vastare destitit, sed multo magis
 sæviebat post mortem Majoriani, cum Olybriam ad
 imperium Occidentis provehere propter affinitatem
 ex nuptiis cogitaret.

11. Sub Leone, Romanorum imperatore, legatus
 pro Italis ad Vandalos profectus est Tatianus, in-
 patriciorum numerum conscriptus, ad Persas vero
 Constantius, tertium prefectus, et una cum consu-
 latu patriciatu dignitatem sortitus. Et Tatianus
 quidem a Vandalis intra breve tempus, re-infestus,
 reversus est repudiatis a Gensericis pacis conditioni-
 bus. Constantius vero Edessæ, quæ urbs est in Ro-
 manorum ditone posita et Persis contermina, sub-
 stitit, in qua longo tempore commoratus est, cum-
 diu eum 75 admittere Parthorum rex differret.

12. Tandem Persarum rex Constantium legatum,
 qui longo tempore, ut diximus, legationis causa
 Edessæ substiterat, in suam regionem admisit et ad
 se venire jussit. Et rex quidem tunc temporis non in
 urbibus, sed in confinibus regionis suæ et Hunnorum
 Cidaritarum moratus cum Hunnorum rege bellam
 gerebat, propterea quod Hunni minime tributum in-
 ferebant, quod illis olim Persarum et Parthorum
 reges imposuerant. Et regis Hunnorum pater tributi
 illationem renuens, bellum excoerperat, quod quidem
 una cum regno ad filium transmiserat: donec Persis
 longiori bello defatigatis venit in mentem bellum
 cum Hunnis fraude finire. Itaque Peroses (sic enim
 Persarum rex vocabatur) ad Concham, Hunnorum
 regem, misit, tanquam vellet cum illis pacem fir-
 mare et armorum societatem jungere et illi suam
 sororem dare uxorem. Ille enim erat tum forte ad-
 huc junior, neque dum liberos ullos sustulerat. Qui-
 bus sermionibus cum Conchas esset assensus, non
 tamen Perosis sororem in matrimonium duxit, sed
 aliam mulierem regio cultu adornatam. Hanc autem
 Persarum rex misit, ut, si nihil eorum quæ sige-
 bantur, enuntiaret, regis felicitatis participem su-
 turam: sin minus, et simulata detegeret, mortis
 supplicium subitaram. Non enim passurum Cidarit-
 arum regem, uxorem se habere servilis conditionis
 pro ingenua et nobili. Cum igitur his conditionibus
 Peroses pacem cum Hunnorum rege sanxisset, non
 illi diu sua fraus utilitati et fructui fuit. Mulier
 enim, timens ne si forte per alios de sua conditione

VARIÆ LECTIONES.

ῥόνων vulg. ὁ Ὀλύβριον N., Ὀλύβριος vulg. ὁ τὴν om. vulg. ἰσ Ἐπαρχον Val., ἔπατον
 ἰσ πρὸς οὐ; πόλεμος αὐτῷ con. N. ἰσ αὐτὸν H., αὐτῶν vulg. ἰσ ἀνέχεσθαι: N., ἔχεσθαι
 ἔξεσσι H.

certior fieret, pessima se morte muletaret, communitum indicavit. Conchas vero mulierem ob veritatem detectam laudans, eam in matrimonio habere perstitit, sed dolum sibi factum ulturus, contra finitimos bellum se gerere simulavit, in quo sibi viris opus esse, non quidem ad militiam artis, (infinitam enim horum sibi adesse multitudinem,) sed his, qui bellum sibi administrarent. Peroses vero trecentos principum ad eum misit, quorum alios Cidaritarum rex trucidavit, alios truncatos ad Perosem remisit, qui renuntiarent, has illos commissæ ab eo fraudis pœnas luisse. Itaque inter ipsos multo acrius, quam antea, bellum est excitatum, et omnibus viribus depugnarunt. In Gorga igitur, (hoc enim erat loco nomen, in quo tunc forte Persæ castra habebant,) Constantium Peroses excepit. Quem postquam per quosdam dies laute tractasset, nullo idoneo ad legationem dato **76** responso, dimisit.

15. (A. C. 467, Ind. 5, Leon. 11.) Leo imperator Genericum per Phylarchum legatum de Anthemii imperio certiores fecit, eique bellum indicavit, nisi Italia cederet, et imperium ipse appetere desisteret. Rediit autem nunsius, et retulit, nolle ipsum denuntiationi parere, imo eo magis bellum apparatus, quod Romani orientales fœdera transgressi essent.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴ χαλεπῶ N., χαλεπῶς vulg. ¹⁵ μυρίων vulg. ¹⁶ βασιλείας] Σικελίας conj. B. ¹⁷ προτεσθαι vulg. ¹⁸ ἐφών B., νείων vulg.

A λαθηθεῖσα γὰρ ἡ γυνή, μήποτε ὁ ἄρχων τοῦ Ἰόνου, ὑπὸ ἐτέρων τυθόμενος τὴν αὐτῆς τύχην χαλεπῶ ¹⁴ αὐτὴν ὑπέξει θανάτῳ, μηνύει τὸ μαλετηθέν. Ὁ δὲ Κρούγγας ἐπαινεῖσας τὴν γυναῖκα τῆς ἀληθείας αὐτῆς μὲν ἔμεινεν ἔχων γαμετὴν, τίσασθαι δὲ τοῦ θύου Πειρώζην ἐθέλων πόλεμον πρὸς τοὺς ὁμάρους ἔχει ὑπεκρίνετο, δεῖσθαι τε ἀνδρῶν οὐ τῶν πρὸς μάχην ἐπιτηθεῖων (μυρίον ¹⁵ γὰρ αὐτῶ παρεῖνε πλῆθος), ἀλλὰ τῶν στρατηγησόντων αὐτῶ τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ τ' αὐτῶ τῶν λογάδων ἐξέπεμψε. Καὶ τοὺς μὲν ὁ τῶν Κιθαριτῶν ἄρχων ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ λωδοσάμενος παρὰ τὸν Πειρώζην ἀπέπεμψε ἀπαγγελοῦντας, ὡς τῆς ἀπάτης ταύτην ἔδωκε δίκην. Οὕτως αὖθις αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἀνεζωπυρώθη, καὶ ἐμάχοντο καρτερῶς. Ἐν Γόργῃ τοίνυν (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῶ χωρίου, ἐν ᾧ περ συνέβαινε τοὺς Πέρσας στρατοπεδεύσασθαι) τὴν Κωνσταντῖον ὁ Πειρώζης ἐδέχετο, καὶ τινὰς ἡμέρας φιλοφρονησάμενος διαφῆκεν, δεξιὴν οὐδὲν περὶ τῆς πρεσβείας ἀποκρινάμενος.

17. Ὅτι Λέων ὁ βασιλεὺς στέλλει πρὸς τὸν Γεζήριχον Φύλαρχον τὴν τοῦ Ἀνθεμίου βασιλείαν μνησίων καὶ πόλεμον ἀπειλήσων, εἰ μὴ γὰρ τῆς Ταλίας καὶ βασιλείας ¹⁶ ἀπέξοιτο. Ἐπανήκε δὲ ἄγγελον, μὴ ἐθέλειν αὐτὸν τοὺς τοῦ βασιλέως προσεσθαι ¹⁷ λόγους, ἀλλὰ ἐν πολέμου εἶναι παρασκευῆ, ὡς ὑπὸ τῶν ἐφών ¹⁸ Ῥωμαίων παρασπονδούμενον.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΛΧΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΗ.

EX HISTORIA

MALCHI RHETORIS

PHILADELPHIENSIS

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

ARGUMENTUM. — Adamanlius legatus ad Theuderichum, Valamiri filium, in Epirum missus, finibus Romanorum eum decedere jubet: Sabinianus magnum barbarorum exercitum fugat et caedit (1). Theuderichus, Triarii filius, magnis muneribus impensis, a Byzantio oppugnando revocatur (2). Severus, a Zenone in Africam ad Vandalos missus, multos captivos pretio redimit (3). Heraclius a Zenone ex captivitate solutus, in itinere a Gothis interficitur (4, 5). Pecuniæ summa, quam præfectus Ægypti muneris obtinendi causa solvebat (6). Zeno, fœdere tunc a Theudericho oblato, magna opera bellum parat (7). Theuderichus, Valamiri filius, Romanorum auxilio destitutus, eum altero Theudericho pacem init (8). Zeno cum filio Triarii pacem et fœdus contra Valamiri, filium componit (9).

77-78 1. (A. C. 479, Ind. 2, Zenon. 6.) Theuderichus, Valamiri filius, multis suorum a Romanis ducibus cæsis, non parum iracundiæ ob acceptam cladem

α'. Ὅτι ὁ Βαλαμήρου ¹⁴ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων στρατηγῶν πολλοὺς ¹⁵ τῶν ἰδίων ἀποβαλῶν, οὐ μὲν ἔχων ὀργὴν τῶ ¹⁶ πάθει ἀπέδραμεν, ἀπειθεῖς δὲ ἐν

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴ Βαλαμήρου vulg. ¹⁵ πολλοὺς Π., πολλῶν vulg. ¹⁶ τῶ] ἐπὶ τῶ N.

εις τοις⁸⁰ ἐκεῖ φυλάττουσιν, οὓσιν ὡς δισχι-
 καὶ ἀμύνασθαι ἐπιόντα πρὸς γε τὸ παρα-
 θίως ἠδύνατο, ἔπεισεν ὁμοῦ πάντας ἐκλι-
 ῖδαμνον, καὶ λέγων καὶ ταρατῶν, καὶ
 ἢ καινὴν περιώμενος ἐμβάλλειν, καὶ ὅτι
 πεχθήσονται μᾶλλον ἀντιστῆναι θέλοντες,
 τὸν Βαλαμῆρου εὐθέως ἐπέστειλεν, ὡς τά-
 εσθαι. Ὁ δὲ τὸ τοῦ Σιδιμουῦνδου ἐπέμενε
 καὶ τὴν αὐτοῦ ἀδελφὴν νόσῳ κατεχομένην,
 λεύτησε. Φανερὰν μέντοι τῆς καθέρας πρό-
 μεῖτο τὴν τοῦ πρεσβευτοῦ παρὰ Ζήνωνος
 ἢ τὸ βούλεισθαι μαθεῖν ὅπως πρὸς αὐτὸν
 ε τοῦ βασιλέως. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀδελφὴν μὲν
 σαν ἔθαψεν, τὰ δὲ παρὰ Σιδιμουῦνδου ἀπὴν-
 ἰοντα, πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας ἐκλιπόντας
 ὄλιν, ἐς φρούριον δὲ ἰσχυρὸν ἀνασκευασαμέ-
 νος ἀπήγει σίτον πολὺν τινα καὶ οἶνον, ὅπως
 ῖ ἔχοι ἀπιῶν ἐφόδια. Οἱ δὲ οὐδὲν ἔφασαν αὐτῷ
 ... ἐν τῶσάυταις ἡμέραις λέγοντες, ὅσον
 φρουρίῳ γε μικρῷ δεῦκαπνησθαι. Ὁ δὲ
 ἦν τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως ἐμπρήσας, ἀν-
 ης ἐρήμου, εὐθὺς ἀπανίσταται. Καὶ κατὰ
 ἦν καὶ στενὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ⁸¹ τὴν νέαν
 ἢ Ἡπειρον ἀπάγουσαν ἀναστήσας ἤλαυσε,
 ἔμπει τοὺς ἰππεῖς τὰ ἄκρα τῆ στρατιᾶς
 ἠφομένους, καὶ ἕως ἀνέλπιστοί εἰσι κατ'
 χωρήσειν, ἐξ ἐφόδου ἀθρόας ἐκκρούσοντας
 κῆν, ἥτις ἦν αὐτόθι. Οἱ δὲ ὡς ἀνέβησαν, οἱ
 τειχίῳ⁸² φρουροῦντες στρατιῶται τὸ τε
 ῶντες καὶ πρὸς τὸ αἰφνίδιον αὐτῶν κατα-
 οῦτε ἐς ἀλκῆν⁸³ ἔτι τραπέσθαι ὑπέμειναν,
 σμὸν ἔσχον ἀποζεῦξαι τὸ τεῖχος, ἀλλ'
 φεύγειν, ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως ἀπερίσπτοι
 τῶν εἰς τὸν τότε καιρὸν ὀφελῆσαι δυνα-
 ἢ δὲ κατὰ πολλὴν⁸⁴ ἐρημίαν προσιόντες
 ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὁ Θευδέριχος,
 μέγιστος τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατηγῶν κατὰ
 εἶχε, Θευδιμουῦνδος δὲ ὁ ἕτερος τῶν Βαλα-
 κίδων ἐπὶ τῆς οὐραγίας. Θευδέριχος μὲν
 ιταθᾶς καὶ θαρσῶν, ὡς οὐδεὶς ἦν αὐτοῖς
 ος, τοῖς ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν καὶ τοῖς ἄλλοις
 ης εἶπεν προχωρεῖν· αὐτὸς δὲ ἠψίχτετο
 ροκαταλαδῶν ἦν ἂν δύναίτο πόλιν. Καὶ πρὸς
 λυχηδὸν ἐπελθὼν ἀπεκρούσθη, ἐπὶ ὄχυροῦ
 καὶ πηγῶν ἔνδον πλήρη, καὶ σίτου προ-
 ἢ Ἀναστάς δὲ ἐκεῖθεν τὴν τε Σκαμπίαν⁸⁵
 οἰκητόρων αὐτὴν πάλαι ἐκλελοιπότων, καὶ
 ὀρήσας Ἐπίδαμνον λαμβάνει.

ντιος δὲ ταῦτα πυθόμενος προπέμπει τῶν
 ῶν βασιλείων τινὰ, οὓς μαγιστριανούς κα-
 μφόμενός τε αὐτῷ παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν
 βελας ποιοῦντι, καὶ κελεύων ἡρεμεῖν καὶ
 α λαβεῖν, μήτ' ἄλλο τι τῶν παρόντων πλέον

A spicere. Erant quoque in ea urbe in praesidiis mili-
 tum duo millia, qui Barbari primum impetum repel-
 lere potuissent. **B** His quoque quotidie novos rumores spar-
 gendo persuasit, ut urbem Epidamnum desertam
 relinquerent. Aiebat enim, eos, si resistere aude-
 rent, magis imperatoris voluntati adversaturos. Mox
 quo celerius Theuderichus accederet, ad eum misit:
 is circa Heracleam consererat, et quid sibi nuntii
 a Sidimundo veniret, et propter morbum sororis,
 que paulo post decessit, expectabat. Sux autem
 moræ causam palam legatum esse simulavit, quem
 ad eum Zeno miserat, quia ex eo, quo animo in se
 esset imperator, intelligere cuperet. Nec multo post,
 cum sororem suam mortuam efferret, a Sidimundo
 nuntius occurrit, qui eum arcesseret. Tum ad Hera-
 cleotæ, qui urbem reliquerant et se in arcem mun-
 ditissimam receperant, misit qui peterent magnam
 frumenti vim et vini, ut discedens viaticum, quod
 alendo exercitui sufficeret, haberet. Illi autem re-
 sponderunt, nihil sibi restare commeatum, quos
 largiri possent, etenim quos habuissent tot diebus in
 parvo castello consumpsisse. Ille ira exarsit, et ur-
 bis, quæ ab hominibus vacua erat, quamplurima
 loca incendit, et confestim motis castris, via ardua
 et angusta, quæ ad novam Epirum ducebat, perrexit.
 Tum equites præmittit, qui juga montium prius oc-
 cuparent, ut, cum nemo suspicari posset, eos per
 ea loca progressuros, præsidia, si qua essent, impetu
 repente facto depellerent. Qui pro mœnibus urbis
 præsidia agebant, ut multitudinem hostium com-
 spexerunt, subito casu perterriti, neque resistere
 ausi sunt, neque illis tantum animi et prudentiæ
 fuit, ut propugnaculum ocluderent, sed in fugam
 conversi præ pavore nihil, quod illis utile esset, at-
 tenderunt. Hostes autem per loca hominibus vacua
 et deserta progrediebantur. Theuderichus erat inter
 primos, Soas a Theudericho secundum in exercitu
 gradum tenebat, et medium agmen ducebat, Theo-
 demundus, alter ex Valamiri filijs, extremum.
 Theuderichus valde sudax et confidens, ut neminem,
 qui sibi resisteret, obviam fieri vidit, eos, qui apud
 currus et cætera impedimenta erant, procedere jus-
 sit. Ipse præibat, ut quancunque posset urbem præ-
 veniendo caperet. Ad Lychnidum accedens est re-
 pulsus. Erat enim difficili loco sita et fontium sca-
 turigine plena, et convectio prius frumento abunda-
 bat. Hinc movens, Scampiam, quam jam dudum in-
 colæ reliquerant, diruit, et inde progressus impetu
 facto Epidamnum occupat.

B2 Quod ubi cognovit Adamantius, mittit unum
 ex equitibus imperatoris, qui cum eo expostularet,
 quod contra id, quod missa legatione promiserat,
 faceret, et juberet ab incepto desistere neque naves
 sumere, aut quidquam aliud novarum rerum tentare,

VARLÆ LECTIONES.

ε. λέγων τοῖς conj. N. ⁸⁰ ἐπὶ N., ὑπὸ vulg. ⁸¹ ἐκεῖνα vel. ἐκεῖνων N., ἐκεῖνῳ vulg. ⁸² τοιχίῳ
⁸³ ἀλκῆν N., ἄλλῃν vulg. ⁸⁴ πολλὴν Val., πολὺν vulg. ⁸⁵ παρόντος conj. H. ⁸⁶ Σκαμπίαν N.
 vulg.

Legati autem ab eo missi simul atque Byzantium accesserunt, imperatorem monuerunt, oportere quam celerrime fieri posset, legatum mittere idonea auctoritate instructum. Nec enim in ejus potestate esse, longo tempore tantam militum turbam a damnis pro libidine inferendis continere. Quamobrem imperator misit Adamantium, Viviani filium, patricium et olim urbi praefectum, quem etiam dignitate consulari auxit, jussitque regionem in Pautalia illi assignare, quae Illyricae partis est provincia non 80 longo intervallo distans ab ingressu Thraciae. Quod eo consilio faciebat, ut, si qua Theuderichus, Triarii filius, se commovere susciperet, illum adversarium huic oppositum sciret, atque etiam, si alter pacta violare et pacem turbare vellet, cum inter duos exercitus, Illyricum et Thracicum, degeret, eum facilius opprimere posset. Quodsi hoc anno exercitum suum inopia laborare Theuderichus diceret, propterea quod nullum semen terris mandatum esset, neque ullam spem percipiendorum in Pautalia fructuum haberet, dedit Adamantio proficiscenti ducentas auri libras, quas jussit regionis illius praefecto tradere, ut eas ad convehendos in Pautalam commeat, qui illis alendis satis essent, impenderet. Cum legatus adhuc esset Byzantii, milites, qui Thessalonicae in praesidiis erant, Joannem sicut. Huic negotio finem imposuit Adamantius ex

Dum haec Thessalonicae gerebantur, Theuderichus, Malamiri filius, circa Heracleam commoratus, in Epirum ad Sidimundum mittit. Is, ex eodem genere et majoribus ortus, tunc temporis credebatur Romanorum amicus esse. Etenim regionem circa Epidamnum incolebat, quae illi ex hereditate opulenta obvenerat, et sub imperatore stipendia merebat. Erat hic Edoingi patruelis, qui valde familiariter Berina utebatur, et eos, qui domestici vocantur, regebat, quae dignitas magnam habet in regia auctoritatem. Ad hunc igitur misit, antiquam cognationem in memoriam revocabat, et orabat ut viam reperiret et efficeret, qua Epidamno et reliquae Epiri dominatu potiretur, ubi post tot errores consistere posset, et suis rebus urbe et mœnibus firmatis, casus quos fortuna daret, expectaret. Ut Sidimundus haec ab illo accepit, Barbarus cum Barbaro conjungi, quam cum Romanis, satius esse duxit. Itaque Epidamnum venit, et privatim usumquemque civium circumiens, tanquam ipsorum saluti providens, consilium dedit, ut omnia, quae quisque haberet, exportaret, et se suaque omnia in insulas, aut in aliquam aliam urbem conferret: Barbarum enim quam primum Epidamnum invasurum: sic enim imperatorem decrevisse, qui ad eam rem exsequendam Adamantium miserit. Itaque melius esse per otium, dum nondum adesset, rebus suis pro-

A Εἰς δὲ τὸ Βυζάντιον ὡς ἦλθον οἱ παρ' αὐτοῦ σταλέντες πρέσβεις, ἔλεγον, ὅτι δέοι ταχέως περὶ πάντων αὐτοκράτορα αὐτῷ πρεσβευτὴν ἀποστέλλαι, ὅς οὐχ οἴω τε ²⁷ πλῆθος ἀπειρον εἶργειν ἐπὶ πλείονα χρόνον τῆς ἀφ' ἧν ἂν δύναιτο ²⁸ βλάβη. Ὅθεν Ἀδαμάντιον τὸν Βιθιανῶν παῖδα, πατρικίον τε ὄντα καὶ πολιάρχσαντα, προσθεὶς αὐτῷ καὶ τιμὴν ὑπατικῆς, ἐπεμψε παραγγέλλας, χώραν μὲν αὐτῷ δοῦναι ἐν Παιταλίᾳ ²⁹, ἣ τῆς μὲν Ἰλλυρικῆς μοίρας ἐστὶν ἐπαρχία, οὐ πολὺ δὲ ἀπέχουσα τῶν εἰσβολῶν τῆς Θράκης, ὅπως, εἴτε Θεοδέριχος ὁ Τριαρίου ἐγχειροίη τι κινήσῃ ἐρεδρον ἔχει αὐτὸν ἐγγύθεν κατ' ἐκείνου, εἴτε αὐτὸς ταράττειν τὰ συγκαίμενα θέλοι, ἐν μέσῳ αὐτὸν ἔστω τῶν τε Ἰλλυρικῶν καὶ τῶν Θρακίων δυνάμεων ἐκκολώτερον αὐτοῦ περιεῖναι δύναίτο. Εἰ δὲ τροπὴν ἀπορεῖν τῷ στρατεύματι λέγοι τὸν παρόντα ἐνιαυτὸν, ἅτε μήτε ἐν σπόροις ³⁰ μήτε καρποῦ ἐλπίδα ἔχον ἐν Παιταλίᾳ, ἔδοκε λίτρας χρυσοῦ ἀπιόντι διακοσίας, ἃς ἐκέλευε δόντα τῷ ὑπάρχῳ τῷ ἐκεῖ ποιῆσαι τὴν δαπάνην αὐτοῖς εἰς Παιταλίαν χορηγήσασθαι τὴν ἐπαρκοῦσαν. Ἐτι δὲ τοῦ πρεσβευτοῦ ὄντος ἐν Βυζαντίῳ, στρατιῶται συστάντες ἐν τῇ Θεσσαλονικῇ τὸν ὑπαρχὸν Ἰωάννην προϊόντα φυλάξαντες ξιφῆρας ὤρμησαν καὶ ὠρίσθη παρὰ τῶν ³¹ Ζήνωνος Ἀδαμάντιος, καὶ ταῦτα κατέστησεν.

praefectum, qua exiret, observantes gladiis aggressi praescripto Zenonis et haec praecavit.

Ο δὲ Βαλαμῆρου ³², ἐν ᾧ τὰ τῆς Θεσσαλονικῆς ἐγένετο, περὶ Ἡράκλειαν ἔμμενον, καὶ ἐπὶ τὴν Ἠπίρον πέμπει πρὸς Σιδιμουῦνδον, ἐκ μὲν τῆς αὐτῆς φυλῆς τὸ ἀνέκαθεν ὄντα, δοκοῦντα δὲ τότε εἶναι Ῥωμαίοις ὑπόσπονδον, καὶ ἐν τῇ κατ' Ἐπίδαμον Ἠπίρων χώραν τε νεμόμενον καὶ εὐδαίμονα κληρον, καὶ παρὰ βασιλείως δεχόμενον συντάξεις. Ἀνεψιὸς δὲ ἦν οὗτος Αἰδογγίου, Βηρίνης ³³ τε μάλιστα ὄντος οἰκιστάτου καὶ τὴν τῶν λεγομένων δομεστικῶν ἀρχὴν ἄρχοντος, μεγάλην τιμὰ οὔσαν τῶν περὶ βασιλέα. Πρὸς τοῦτον οὖν ἐπεμψε, τῆς τε παλαιᾶς αὐτὸν συγγενείας ἀναμιμνήσκων, καὶ ἀξίων ἐξευρεῖν καὶ συμπράξαι τρόπον, δι' οὗ τῆς τε ³⁴ Ἐπιδάμου καὶ τῆς ἄλλης Ἠπείρου δυναθείη κρατήσας στήναι τῆς πολλῆς πλάνης, καὶ ἰδρύσας ἑαυτὸν ἐν πόλει καὶ τείχεσιν ἐντεῦθεν ὡς ἀνδιδῶν δέχεσθαι τὸ συμβαῖον. Σιδιμουῦνδος δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῦ δεξάμενος, καὶ Βάρβαρος Βαρβάρῳ συνοικεῖν ἢ Ῥωμαίοις ἡγησάμενος κρείττον, ἐλθὼν εἰς Ἐπίδαμον καὶ ἰδίᾳ μετιῶν τῶν πολιτῶν ἕκαστον ὡς δῆθεν κατ' εὐνοίαν συνεβούλευεν αὐτοῖς, ἃ τε ἕκαστος ἔχει, θάπτεον ὑπεκτίθεσθαι, καὶ αὐτοῦς ἢ εἰς νήσους ἢ πόλιν ποιῆσαι ζεσθαι λέγων, ὡς Βάρβαρος ἐπὶ ταύτην ὤρμηται, καὶ ὅτι τῷ βασιλεῖ ταῦτα δοκοῦντά ἐστι, καὶ ὅτι Ἀδαμάντιος ἐπὶ ταῦτα πεμφθεὶς κρείττον ὄντι εἶναι αὐτοῖς, ἕως ³⁵ ἔτι ἀπεισιν, κατὰ πλείονα τῆσθλὴν τὰ κατ' αὐτοῦ διοικήσασθαι. Ταῦτα καὶ τοῖς

VARIAE LECTIONES.

²⁷ οἴω τε N., οἶοι τε vulg. ²⁸ δύναιτο] δύναιτο ὠφελῆσθαι et μήχ ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀδ. conj. N. ²⁹ Παιταλία vulg. ³⁰ σπόροις H., σπείροις vulg. ³¹ τοῦ Ζ. conj. B. ³² Βαλαμῆρου Val. τὸν Βαλαμῆρου vulg. ³³ Βηρίνης Val. Γηρήνης vulg. ³⁴ τε B. τοῦ vulg. ³⁵ ἕως Val., εὖ vulg.

κτιος δὲ κύκλω περιῖ τὸν λόφον τάξας Α ατα, ὅπως μὴ κύκλωσις παρ' ἐκείνου γένη-
 κατατάξας εἰς πέτραν, ἀφ' ἧς ἦν ἀκουστόν,
 εὐστας κάκεινῳ τοῦς ἄλλους ἀποπέμψαι, μὲ-
 λέγετο μόνῳ. Καὶ καταστάς ὁ Θεωδέριχος
 αὐτῷ Ῥωμαίων, ὡς ἰδοῦμαι, δίκαια, λέγων, ὅτι
 μὴν ἔξω τῆς ὅλης Θράκης διατρέθειν ἡσο-
 ὄρω πρὸς τὴν Σκυθίαν, ὅπου μένων οὐτε
 ἐνόμιζον οὐδένα, ἀτοίμως εἰ βασιλεῖ ὄπ-
 θαι ἐντεῦθεν εἰς ἡμετέραν προσέξειεν. Ὑμεῖς δὲ
 τας ὡς ἐπὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Θεωδέριχον,
 μὴν ὑπέσχεσθε τὸν τῆς Θράκης στρατηγὸν
 ἢς δυνάμει εὐθὺς μοι παρέσθαι, ὃς οὐδα-
 ῖνη, ἐπειτὰ καὶ Κλαύδιον τὸν τοῦ Γοθικοῦ
 σὺν τῷ ξενικῷ ἤξουσιν, ἐν οὐδὲ αὐτὸν εἶδον,
 καὶ ἡγεμόνας δέδωκε μοι δεδιώκατα, οἳ τὰς εὐ-
 ρας τῶν ἐδῶν ἐλάσαντες τὰς εἰς τοὺς πολεμί-
 ρούσας ἀπήγαγον δι' ὄρθιας ἀτραπῶν καὶ
 ἢ ἀμφιβόλων, ἐν οἷς παρὰ μικρὸν ἦλθον,
 αὐτοὶ τε ἰὼν Β, ὡς εἶδος, καὶ ἀράξαις καὶ
 εἶδον κατασκευῆ, ἐπιθεμένων ἡμῖν ἄρτων τῶν
 οὐν ἕμα τῷ ἐμῷ πληθεῖ παντὶ ἀπολέσθαι
 ξ. Ἐνεῦθα ἀναγκαίαν ἐπίδοσθιν σύμβασιν
 τοῦς ποιήσασθαι· οἷς χρεὴ πολλὴν χάριν ἔχειν,
 ὁμῶν προδοθέντα δυνάμει καὶ διαφθεῖραι
 ἢ γε ἴμαρ. Ἐδραμάντιος δὲ τῶν τε τοῦ βα-
 τιμῶν αὐτὸν ἀνεμίμησεν, καὶ ὅτι πατρικίον
 ρατηγὸν ποιήσας, ἀ τοῖς πλείοσι καμύοσι
 Ῥωμαίοις γέρα ἐστὶ, καὶ τῶν ἄλλων δωρεῶν
 ἴτου ἐνέπλησεν, ἀνθ' ὧν ἴδαι μὴδέποτε πρὸς
 ἄλλῳ; C πὼς ἢ πρὸς πατέρα φρονεῖν τε
 εἶθεσθαι. Καὶ τὰ τῶν παρ' αὐτοῦ ἐγγυησῶν
 ροῖμαι ἀληθῆ) διακρούεσθαι ἵπαιρῶτο. Καὶ
 ἀνεκτὰ ποιήσασιν ἐν πρεσβείας ἐλπίδι κατα-
 D τὰ Ῥωμαίων, οἳ καὶ ἀποκαλεισμένον
 κη ἔχοντες ὄρασι καὶ ποταμοῖς καὶ περιβολῆ
 αἰῶν, ὅμως συνεχώρησαν ἐκόντες διεξιθεῖν·
 ἂν μὴ βουλομένων αὐτὸν ἐκείθεν κινηθῆναι,
 ἐπακλασίαν εἶχε δυνάμει τῆς παρούσης. Νῦν
 ἰβουλαίειν αὐτῷ μετρώτερον ἐαυτὸν τῷ βα-
 ρύχειν· οὐ γὰρ ἂν δυναθῆναι τὴν Ῥωμαίων
 κ ὀπερᾶλλαι χεῖρα καταχθῆναι ἐρεστηρό-
 ἢν οὐν, εἰ αὐτῷ κείθετο, ἐκλίπειν μὲν τὴν
 σὴν καὶ τὰς αὐτόθι πόλεις (οὐδὲν γὰρ εἶναι
 ἢ πόλεις οὕτω μεγάλας, τῶν οἰκητόρων ἐκ-
 ἢν, ὡς αὐτοῦ καταχθῆται), εἶθεῖν δὲ εἰς
 κρήνην, ἐν ἧ χώρῳ εἶναι πολλὴν παρὰ τὰ
 ἢν, καὶ μὴ μὲν καὶ εὐγαιῶν, ἐνδὲ δὲ οἰκητό-
 ἢν δυνάμει γεωργῶν ἐν αἰῶνι ἀφθόνως αὐτοῦ
 ἢν αἰῶν ἐλάττω. Ὁ δὲ Θεωδέριχος αὐτῷ μὴ
 αὐτῷ βούλεσθαι, οὐ πάντοι ἀνέχοσθαι
 τὸ κείθε, πολλὰ μὲν προσηλασμογυροῦς,
 ἢ ἀνεπίστατος τὸν ἐπιλασόμενον· οὐκ οὐ
 ἐκείθε ἀνεπίστατος; ἔργον μακρὸν εἶδον
 αὐτῷ. Ἀλλὰ τὸν μὲν αὐτοῦ εἶναι αἰῶνι ἀφθόνως

A a tergo caetero exercitu. cum paucis equitibus ad
 fluuium accessit. Auamantius autem, ne uilae insi-
 diae tentarentur, undique in orbem circa collem mi-
 lites collocavit, et descendens in saxum, uide exau-
 diri posset, et iubens Barbarum omnes alios dimitti-
 tere, solus cum solo est collocutus. Hic cum Theu-
 derichus constitisset, Romanos iure, ut videbatur,
 accusat. « Ego quidem, » inquit, « extra Thraciam
 fines Scythiam versus vitam transigere constitue-
 ram. Hic mihi manenti et Imperatori in omnibus
 obtemperare parato neminem vexare in mentem
 ueniebat. Vos me ad bellum contra Theudericum,
 Triarii filium, euocastis, et primum quidem Thraciam
 duces cum exercitu mihi praesto futurum promissi-
 stis : is nullibi gentium apparuit : deinde Claudium,
 procuratorem stipendii Gothici, cum extero milite
 adventurum, quem quoquo nusquam uidi. Tertio
 mihi uiarum duces dedistis, qui, tutis et expeditis
 omissis, per eas, quae ad hostem ferebant, per praer-
 rupta et praecipitia loca me deduxerunt, in quibus
 parum absuit, cum equitibus et curribus et alio cas-
 trorum apparatu impeditus iter facerem et hostes in
 me derepente irruerent, quin cum toto exercitu meo
 funditus interirem. Ex quo necessariam cum illis
 pactionem facere sum coactus, quibus magnam gratiam
 habere oportet, quod me, a uobis praedium,
 cum occidere possent, tamen seruarunt. » Ad haec
 Adamantius illi in memoriam reuocavit, quibus il-
 lum imperator honoribus affectasset, ut patricium et
 duces creasset, quae essent apud Romanos praemia
 his, qui strenuam reipublicae nauauerint operam,
 constituta amplissima, ut eum multis donis et mune-
 ribus cumulasset, pro quibus decuerat imperatorem
 laud secus, quam patrem, colere et reuereri. Cas-
 terum ea de quibus imperatorem inuolabat, (et
 erant opinor uera,) diluere et refutare conatus est.
 Sane minime toleranda commissio, qui per spe-
 ciem legationis Romani imperii partem inuaserit et
 occupauerit, praesertim cum illi, tametsi copia
 ejus in Thracia montibus et fluuiis inclusa et
 militum manu septem tenerentur, tamen libere exire
 concesserint. Etenim si nolissent et restitissent,
 etiamsi ejus copia decies numero superasset eas,
 quas nunc haberet, nunquam tamen inde pedem
 referre potuissent. Nunc igitur se illi suadere, ut se
 summissius erga imperatorem gerat. Nec enim
 tandem in ejus potestate fore Romanorum, qui illi
 undique imminerent, manus effugere. Oportere igitur
 istar, si se audiat, Epiro et ejus regionis urbibus ce-
 dere. Nec enim ullo modo ferendum, tam magnas
 urbes, expulsis incolis, eum tenere. Absit igitur in
 Dardaniam, ubi regio sit, praeter eam quae habita-
 tur, ampla, amena et fertilis, quae incolis indigeat ;
 quam si colat, omnium rerum abundantia exercitum
 sustinere et sustentare possit. Theoderichus iure-



donec adventaret: denique virum ad se mittere, A qui sibi tuti post peractam legationem reditus et reliquæ securitatis fidem præstaret. Hæc cum ad eum Adamantius mandata dedisset, ipse, Thessalonica relicta, Edessam venit et una eum eo Philoxenus. Erat Edessæ Sabinianus, cui litteras imperatoris reddiderunt, quemque ducem crearunt cæterisque omnia ordine administrarant. Sed Barbaros recedentes persequi minime tutum visum est. Sabiniano enim pauci milites mercenarii ex ejus domesticis et familiaribus aderant. Nam qui publice mercedi et ordinariis legionibus adscripti stipendia faciebant, cum per urbes dispersi, tum Onisiam, ducem suum, secuti, abierant. Itaque visum est edicta, quibus militis undique evocarentur, proponere, et ducem legatum, qui ea promulgaret, præmittere. Eo ipso tempore eques ab Adamantio missus reversus, una secum adducens Barbarorum sacerdotem, quem Christiani presbyterum vocant, qui tuto Adamantium ad Barbarum accedere fide sua interposita juberet, advenerat. Quem Sabinianus et Adamantius secum ducentes profinus discedunt et Lychnidum veniunt. Erat hæc urbs jam olim opulenta et divitiis abundans: ejus magistratus et alii cives obviam illis prodierunt, et eos in eam introduxerunt. Hinc Adamantius denuo Epidamnium mittit, petiitque ut Theuderichus ad se circa Lychnidum cum paucis veniret, et de rebus, de quibus ab eum missus erat, secum colloqueretur, aut si illi videretur, ipsum Epidamnium accessurum, modo Soam, ipsius ducem, et Dagisthem obsides Lychnidum mitteret, qui illic asservarentur, dum salvus et incolumis remitteretur. Hos quidem Barbarus mittit, sed Scamplicæ subsistere et hominem ad Sabinianum præmittere jussit, qui Sabinianum jurejurando adigeret, si salvus et incolumis Adamantius rediret, se quoque salvos et incolumes obsides dimissurum. Sed Sabinianus negavit se juraturum. Nec enim ulla de re antea se jurasse, neque opinionem apud animum suum a tam longo tempore inveteratam depositurum. Cum Adamantius diceret, necesse esse temporari cedere aut legationem irritam fore: nec enim se profecturum, nisi prius aliquod vitæ et salutis suæ pignus accepisset: Sabinianus tamen nihil movebatur. Et illum quidem ait scire, quid sibi **83** factum opus sit, se quidem nihil quidquam contra legem, quam colat, commissurum. Hic cum Adamantius in dubio hæreret, assumptis ducentis militibus, per ripas inaccessas et viam multis incognitam neque antea initam, et quæ tunc primum equites admisisset dicitur, sub vesperam profectus circumveundo pervenit ad castellum Epidamnii proximum, in prærupto tumulo situm, cui suberat fossa profunda, in quam altus fluvius influebat. Illuc Theuderichum accessit; et ille quidem obtemperans venit, et instructo longe

νεωτέρωσι, ἕως ἂν αὐτὸς ἔλθῃ ἀποσταλεῖται δὲ καὶ ἄνδρα, ὅστις τὰ πιστὰ δώσει τῆς μετὰ τὴν προσέλευσιν αὐτοῦ ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ὅλης ἀδείας. Ταῦτά τε πρὸς ἐκεῖνον ἐπέστειλε, καὶ αὐτὸς ἄρας ἀπὸ ⁴² Θεσσαλονίκης ἔρχεται εἰς Ἐδέσσαν, ὅπου ἦν Σαβινιανὸς, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ Φιλόξενος. Καὶ τὰς τε δόλους αὐτῷ παρέχουσι, καὶ στρατηγὸν ἀποφαίνουσι, καὶ περὶ τῶν παρόντων εὖ διαβουλεύουσι. Καὶ τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν τοῖς Βαρβάροις πορευομένοις οὐκ ἀσφαλῶς ἐδόκει, ὀλίγων μὲν συνόντων αὐτῷ Σαβινιανῶν μισθοφόρων οἰκείων, τῆς δὲ δημοσίας στρατιᾶς καὶ τῶν κοινῶν ταγμάτων τῶν μὲν διασπαρμένον κατὰ πόλεις, τῶν δὲ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ (Ἰουούλου ⁴³ ἀκολουθούντων. Ἐδόκει δὲ πέμπειν ἀπανταχοῦ προτάγματα συγκαλοῦντα τοὺς στρατιώτας, καὶ εἰς στρατηγὸν δηλοῦντα προπέμπειν τὸν προσδουτῆ. ^B Ἦδη δὲ ὁρμωμένοις ὁ παρὰ τοῦ Ἀδαμαντίου προπεσταλμένος ἰππεὺς ἀπαντᾷ ⁴⁴, τὸν τῶν Βαρβάρων ἔχων ἱερέα, ὃν οἱ Χριστιανοὶ καλοῦσι πρεσβύτερον, ὡς πιστὸν τῆς ἀδείας αὐτῷ ἐπιθήσοντα. Ἐχόντες ⁴⁵ σὺν αὐτῷ σὺν αὐτοῖς ἠπειλούντο, καὶ ἀφικνούμενοι εἰς Λυχνιδίον. Τῶν δὲ ἐκ τῆς πόλεως τῶν ἐν ταῖς ἀγίαις (παλαίσπλατός τε γὰρ αὕτη καὶ εὐδαίμων ἡ πόλις) καὶ τῶν ἄλλων ἀπαντησάντων, εἰσέρχονται ἐνταῦθα. Καὶ ἀποστέλλει πάλιν Ἀδαμαντίος εἰς Ἐπίδαμον, κλεῖσθαι ἢ αὐτὸν τὸν Θεουδέριχον εἰς τι τῶν περὶ Λυχνιδίον χωρίων ἀπαντῆσαι μετ' ὀλίγων διαλεξιμένου αὐτῷ περὶ ὧν ἀπέσταλτο, ἢ εἰ βούλοιο, αὐτὸν ἔλθειν εἰς Ἐπίδαμον, πέμψαι ὁμήρους εἰς Λυχνιδίον Σόαν τε τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν καὶ Δαγίσθη φυλαχθησομένους ἕως ἂν αὐτὸς ἐπιπέλθῃ. Ὁ δὲ πέμπει μὲν τοὺς, ἐκέλευσε δὲ αὐτοὺς περιμένειν ἐν Σκαμπικῇ ⁴⁶ καὶ προαποσταλεῖται ⁴⁷ ἄνδρα, ὃς τὸν Σαβινιανὸν ὀρκώσῃ, ἢ μὴ ἐπανιώντος σώου τοῦ Ἀδαμαντίου καὶ αὐτὸν τοὺς ὁμήρους ἀπαθεῖς ἀπεπέμψαι. Ὁ δὲ Σαβινιανὸς οὐκ ἂν ἔφη ὁμοῦσθαι ⁴⁸. οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὁμομοκίνας ἐπ' οὐδὲν πράγματι, καί τ' ἄλλαι αὐτῷ δόξαν οὐκ ἂν νῦν καταλύσειν. Καὶ τοῦ Ἀδαμαντίου λέγοντος, ὡς ἀνάγκη συχωρηθῆσαι τῷ καιρῷ ἢ ἀπρακτὸν εἶναι τὴν προσέλευσιν (οὐ γὰρ αὐτὸν ἀπαθεῖν μὴ τι καὶ ἐνέχυρον τοῦ ὄματος λαβόντα), οὐδὲν μᾶλλον ἐπεσθη, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἔφη εἶδέναι τὸ ἑαυτῷ πρακτέον, αὐτὸν ⁴⁹ δὲ οὐδὲν ποιήσῃν παρὰ τὸν αὐτοῦ νόμον. Ἐνεαῦθα Ἀδαμαντίος καταπέμψας εἰς ἄπορον, λαβὼν στρατιώτας ἀκκοσίτους, δι' ὄχθων τε ἀδάτων καὶ ὄδοῦ ἀδήλου μὲν τοῖς πολλοῖς, στενῆς δὲ καὶ ἀτραυτοῦ καὶ τότε πρῶτον ἵππους, ὡς ἐλέγετο, δεξιμένης, ἀφ' ἐπιπέδου ὁρμήσας καὶ κύκλῳ περιελθὼν ἔρχεται εἰς φρούριον Ἐπίδαμου πλησίον ἐπὶ λόφῳ ὕψηλῳ κειμένον καὶ ἄλλως ἀράγον, ὧ φάραγξ ὀπέκειτο βαθύη, καὶ παρὰ τὴν φάραγγα ποταμὸς βαθύς ἔρρει. Ἐνεαῦθα καταπέμπεται τὸν Θεουδέριχον. Καὶ ὁ μὲν ὑπακούσας ἔρχεται, καὶ τὴν ἄλλην στρατιάν ἐφόρει καταστῆσαι σὺν ὀλίγοις ἰππεῦσι πρὸς τὸν καταμὸν ἀφικνεῖται.

VARIAE LECTIOES.

⁴² ἐπὶ vulg. ⁴³ Ἰουούλου Val., ὁ Εἰούλου vulg. ⁴⁴ ἀπαντᾷ H., ἀπαντα vulg. ⁴⁵ ἔχοντες B., ἔχοντες Val., λέγοντες vulg. ⁴⁶ Σκαμπικῇ Val., καμπικῇ vulg. ⁴⁷ προαποσταλεῖται vulg. ⁴⁸ ὁμοῦσθαι B. ⁴⁹ αὐτὸν H., αὐτοῦ vulg.

λαύσαι διὰ κρημῶν τοσοῦτων, ἐς τὴν
 ἰκνεῖται. Καὶ εὐρίσκει Ἄδαμάντιον
 Θευδέριχον συνουσίας ἐπανελθόντα· οὐ
 οὐδέριχος ἐπέπυστο οὐδὲν ⁸⁷ τῶν ὑπὸ
 τῷ ὄρει πρᾶχθέντων. Τοὺς μὲν οὖν
 τοὺς εὖ γεγονότας ἐν φυλακῇ ποιεῖται,
 ἡς μετὰ τῆς λείας διέδωκε τοῖς στρα-
 τιάζας μέντοι πολλὰς κελεύσας ταῖς
 τὰς τοῦ στρατοπέδου κατασκευάσαι·
 ἠλήφθησαν αὐταί, ἀπέϊπε ταῖς πόλεσι
 σθαι, ὡς τὰς ἀρκούσας ἔχων.

Ὡς γράφει μὲν Ἄδαμάντιος τῷ βασι-
 ετο, τὰ πρὸς Θευδέριχον αὐτῷ διελεγ-
 βὲ καὶ Σαβινιανὸς καὶ Ἰωάννης ὁ ὑπ-
 νημένα ἐπὶ μείζον ὄγκουντες καὶ λέγον-
 αὶ τι τῷ Βαρθάρῳ συνθέσθαι, ὡς ἐλ-
 κατά κράτος αὐτὸν ἐξελάσειν τῆς χώ-
 ἔνοντα κατατρίψειν. Ταῦτα δεξιόμενος
 νομίσας, πόλεμον εἰρήνης αἰσχρᾶς
 πέμψας ἀνεκάλεσε τὸν πρεσβευτὴν,
 ἔν ἐτι πρὸς ἐκεῖνον συνθέσθαι, ἀλλ'
 νῶ καὶ Γέντονι, Γάτῳ μὲν ὄντι ἀνδρὶ,
 ωμαίων τῶν περὶ τὴν Ἥπειρον γεγα-
 ῦναμιν ἔχοντι, ἔχεσθαι τοῦ πολέμου
 ὡς οὐδὲν βασιλείως πρὸς ἐκεῖνους συν-
 αὶ συγκαλέσας τοὺς στρατιώτας ὁ
 ἐπήνεσε αὐτοὺς τῆς προθυμίας, καὶ
 αἰως, ὡς περ πάτριον αὐτοῖς, ἔχεσθαι
 ὶων, καὶ τὸ ἐκ βασιλείως ἐπανεγνώ-
 αῖς τ' ἐλπίσιν αὐτοὺς μειωρόους ποιή-
 ῖως ἀεὶ πᾶσι τὴν προθυμίαν οὐκ ἀκαρ-
 ῖφημίας ἔτυχε καὶ μετὰ τιμῆς παρ-
 ὁ μὲν ἀπηλλάγη μηδὲν πλέον ποιήσας.
 ἡ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως στάσεως
 ρὰ Μαρκανοῦ καὶ ἄλλων τινῶν, Θευ-
 ερίου μαθὼν τὰ γεγονότα, καὶ ὑπολα-
 ῶν αὐτῷ παρεστάναι τῇ πόλει ἐπιθέσθαι
 αὐτῷ, πᾶν εὐθὺς ἀναστῆσας τὸ
 κε, δῆθεν μὲν ὡς βουλόμενος αὐτῷ τε
 ἡ τῇ πόλει ἀμῦναι, πρόδηλος δὲ ὢν
 ῖπείγεται. Βασιλεὺς δὲ ἀκούσας ἰπέα
 βασιλεία γράμματα, τῆς μὲν προθυ-
 αινῶν, κελεύων δὲ ἀπελθεῖν, ὡς οὐκέτι
 ἡ μὴ μόλις καταστάσαν ἐκ τοιοῦτου
 ἐν εὐθείᾳ εἰς ὑπόνοιαν ἐμβαλόντες ἐτέ-
 εῖσθαι φιλοῦν εἰς γείρω καὶ μείζονα
 τᾶσιν ⁸⁸. Ὁ δὲ αὐτὸς μὲν ἔφη τῷ βα-
 α, τὸ δὲ πλῆθος οὐκέτι δύνασθαι ἀνα-
 οῦτόν τε συλλεγῆν καὶ μέρος τι οὐ
 αῶν ⁸⁹. Ὑπὲρ τε γὰρ τειχῶν οὐδένα
 ἀντιστήσασθαι, μήτε ἐπάλξεως μηδε-
 ὄργου ἐστῶτος, καὶ εἰσελθόντι πάντα
 εῖσεσθαι τῇ τῶν Ἰσαύρων ἀπεχθεῖα.
 οδοῦμενος Ζήνων ἐκπέμπει Πελάγιον
 τα πολλὰ· τὰ μὲν ⁹⁰ αὐτῷ Θευδέριχῳ,
 ἡ Γοτθικῷ τῷ πάντι διδάσαι ⁹¹, καὶ

A monte incensis, Lychnidum revertitur : hic Ada-
 mantium reperit, qui a colloquio cum Theuderico
 redierat. Nondum enim Theudericus, quæ in monte
 a Sabiniano gesta erant, cognoverat. Captivorum
 autem nobiliores custodia tradidit, reliquos militi-
 bus cum præda distribuit. Et cum non multo ante
 per civitates ad usum exercitus currus præparandos
 imperasset, ut istis eat potitus, vetuit civitates ampli-
 us de curribus laborare, quia quod satis erat ha-
 bebat.

His ita gestis, scribit Adamantius imperatori, ut
 Theuderico promiserat, sermones, quos cum eo ha-
 buerat. Scribunt et Sabinianus et Joannes præfectus
 res a se gestas, et omnia in majus extollentes, sua-
 debant ut pacem cum Barbaro non faceret. Spem
 enim esse vi eum regione depelli, aut si manserit,
 opprimi posse. Hæc ubi imperator rescivit, bellum
 turpi pace potius ducens, misit qui legatum redire,
 neque quidquam rei amplius cum Barbaro contrahere
 juberet, sed verbis suis Sabiniano diceret et Gentoni,
86 (is erat vir Gothus, et mulieri Romanæ in Epi-
 ro nupserat, et copias ducebat,) ut cum omnibus
 copiis, quæ ipsis adessent, bellum gererent, nec e-
 nim sibi ulla in re cum Barbaro convenire. At Ada-
 mantius, convocatis militibus, eorum fortitudinem
 laudavit, et ut fortes esse pergerent, ut mos patrius
 ferret, hortatus est. Tum imperatoris mandatum illis
 recitavit, et in magnas spes eos erexit, imperatorem
 fortitudinem et navitatem eorum non sine magnis
 præmiis esse prætermisurum. Hæc illum magno cum
 plausu locutum honorifice militibus prosecuti sunt. Et
 sic quidem, legatione haud feliciter peracta, discessit.

2. (A. C. 481, Ind. 4, Zenon. 8.) Zenone impe-
 rante Marcianus et alii nonnulli seditionem move-
 runt. Ubi ea res ad Theuderichum Triarii fil. est dela-
 ta, sibi oblatam occasionem urbem et imperatorem
 ipsum adoriendi existimans, magnam Barbarorum
 manum coegit, simulans se ad imperatorem et ur-
 bem a periculo liberandum accedere ; sed manife-
 stum erat omnibus, quæ de causa accederet. Itaque
 imperator, ubi hoc audivit, ad eum cum literis re-
 giis equitem mittit, animum et voluntatem erga se
 laudat, sed jubet eum recedere, quia illo non
 amplius sibi opus esset, ne civitatem vix a tanto æstu
 liberatam homines novarum rerum cupidi in aliam
 perturbationem et suspicionem conjicerent et longe
 perniciosiorem et majorem priore excitarent sedi-
 tionem. Ille vero respondit, se imperatori obsecutu-
 rum neque tamen posse exercitum reducere tantum
 et maximam partem dicto suo parum audientem.
 Sperabat enim, neminem, qui resisteret pro mœni-
 bus, quæ nullo propugnaculo aut turre munita erant,
 sibi occurrurum, et ad se in urbem ingredientem
 omnem popularem turbam defecturam propter odium
 quo Isauros prosequeretur. Idem Zeno veritus mit-

VARIÆ LECTIONES.

⁸⁷ οὐδενί vulg. ⁸⁸ ἐκταράξωσι στάσιν H., ἐκταράξω στάσασιν vulg. ⁸⁹ διαναπαύσων
 conj. N. ⁹⁰ καὶ ante τὰ μὲν ins. H. ⁹¹ διδόναι conj. N.

jurando affirmavit, id quidem sibi cordi esse : sed exercitum suum reluctatum esse, qui tot mala perpassus, vix nunc quiete frueretur. Fieri enim non posse, ut milites, nondum a laboribus respirantes, tantum itineris ducerentur. Sed oportere ipsos sinere in his locis hiemare ea conditione, ut non ultra in tentandis urbibus aliis, quam quas haberent, aut populationibus faciendis progredierentur. Quibus ita compositis, ab imperatore petiit, ut in eunte vere virum, qui eos in Dardanium deduceret, mitteret; ipsos enim cum libenter secuturos esse. Addidit, se omnem suum apparatus bellicum et omnem imbellem turbam paratum esse in ea urbe, quam imperator præscriperit, relinquere. Quin, matre quoque et sorore ad fidem confirmandam obsidibus datis, se ipsum Thraciam cum sex hominum fortissimorum millibus quam celerrime petiturum. Cum his et Illyricis militibus et aliis, quos imperatori mittere placuerit, se tota Thracia Gothos exterminaturum polliceri. Quæ si executus fuerit, petere, ut dux loco Theuderichi creetur, et civitate donetur et Romanorum more rempublicam sibi administrare liceat. Imo si imperator jusserit, paratum esse et in Dalmatiam ire, ut inde Nepotem expellat. Adamantius respondit, non sibi mandatum quidquam cum illo pacisci, quoad in ea regione maneret; imperatori hæc omnia esse probanda. Quare se illi hæc relaturum et expectaturum esse, dum ejus sententiam compererit. Post hæc discesserunt.

Interea dum hæc gerebat Adamantius, complures milites Lychnidum ad edictum ducis convenerant, et ad officium redierant. Quo tempore nescio quis Sabiniano nuntiavit, Barbaris securo soluto agmine a Candavia descendere, 85 cum his impedimenta et plerosque currus, et extremum exercitus agmen, in quo Theudemundus, Theuderichi frater, et mater eorum versaretur. Spem esse horum maxima parte potiundi. Sabinianus equites, quos habebat, certo loco disposuit, et pedites non paucos per montem quem circumeundo superarent, immisit, tum, quando et ubi apparere oporteret, præmonuit. Ut cœnaverat, cum exercitu suo sub vesperam movet, et prima luce hostium agmen invadit. Theudemundus autem et ejus mater, ut in se impetum fieri viderunt, celeriter in planitiem elapsi et pontem, cui suberat fossa ingenti profunditate, transgressi sunt, quo dissoluto persecutionem eorum, qui in alteram ripam pervenerant, hostibus imercluserunt; reliquis autem suorum a ponte exclusis fugam impeditam reddiderunt. At illi præ desperatione, cum pauci essent, in Romanos equites irruerunt, sed ubi Romanorum pedites ex composito proruperunt, ita hostes terga verterunt, ut parim in equites, partim in pedites inciderent et trucidarentur. Sabinianus curruum duo, captivorum plus quam quinque millia cepit, et non parum prædæ. Carribus tamen aliquot quos difficile fuisset per tot prærupta loca agere, in

σαι, μήτε πρώτω χωροῦντας ὧν⁸⁵ ἔχουσι πᾶσαι, μήτε ἐπιφθειρόντας⁸⁷ συνθέμενον⁸⁸ δὲ περὶ πάντων ἐπὶ τούτοις ἅμα τῷ ἦρι πέμψαι τὸν ἀξίοντα ἐπὶ τὴν Δαρδανίαν, ἔμβως⁸⁹ ἐπακολουθήσοντα⁹⁰. Ἔλεγε δὲ, ὡς ἔτοιμος⁹¹ εἶη τὴν αὐτοῦ κατασκευὴν καὶ τὸ ἄμαχον πλῆθος καταθέμενος ἐν πόλει, ἢ βούλοισθαι βασιλεὺς καὶ ὁμηροὺς παρασχῶν τῆς ἀπάσης πίστεως τῆν τε μητέρα καὶ ἀδελφὴν, μετὰ ἐξακισχιλίων τῶν μάλιστα μαχίμων ἔλθειν ὡς τάχιστα εἰς Θράκην καὶ ὑπισχεῖσθαι σὺν τούτοις καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς στρατιώταις καὶ ἄλλοις, ὁπόσους ἂν βασιλεὺς ἀποστείῃ, τοὺς ἐν τῇ Θράκῃ Γότθους ἀναλώσειν ἅπαντας, ἐφ' ᾧτε, εἰ τούτο ποιήσῃ, αὐτὸν τε ἀντι Θεουδερῖχου στρατηγὸν γενέσθαι, καὶ εἰσδεχθῆναι εἰς τὴν πόλιν τὸν Ῥωμαϊκὸν πολιτεύοντα τρόπον· ἔτοιμος δὲ εἰ προστάξει βασιλεὺς, καὶ εἰς Δαλματίαν ἀπελθεῖν, ὡς Νέπωτα κατάξῃ. Ἀδαμάντιος δὲ οὐκ ἔφη κύριος εἶναι οὐδὲν αὐτῷ συνθέσθαι μένοντι ἐν τῇ χώρῃ, ἀλλὰ δεῖν βασιλέα πρώτον περὶ τούτων παθεῖσθαι⁹². Ἀκούσειν οὖν ἐκείνῳ, καὶ αὐτὸς ἀπομεινῆν, ἕως ἐπὶ τοῦ κρατοῦντος διαπύθῃται γνώμην. Ἐπὶ τούτοις διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων.

esse et in Dalmatiam ire, ut inde Nepotem expellat. Adamantius respondit, non sibi mandatum quidquam cum illo pacisci, quoad in ea regione maneret; imperatori hæc omnia esse probanda. Quare se illi hæc relaturum et expectaturum esse, dum ejus sententiam compererit. Post hæc discesserunt.

Ἐν ᾧσιν δὲ Ἀδαμάντιος ἀμφὶ ταῦτα ἦν, συνελθούσιν μὲν πολλὰ τῶν ταγμάτων εἰς τὴν Λυχνιδίαν κατὰ τὴν τοῦ στρατηγῶ ἀγγελίαν, λέγει δὲ τις τῷ Σαβινιανῷ, ὡς οἱ Βάρβαροι καταφρονήσαντες ἐπιλαίτερον κατὰσιν ἀπὸ τῆς Κανδαβείας⁹³, εἴτε σκηνοφόροι αὐτῶν καὶ τῶν ἀμαξῶν αἱ πλείους καὶ αἱ ἐπὶ τῆς οὐραγίας, ἐν οἷς καὶ Θεουδιμουῦδος ἦν ὁ τοῦ Θεουδερῖχου ἀδελφός, καὶ ἡ μήτηρ ἡ τούτων, καὶ ἐπὶ ἔστιν ἔλπις τῶν πλείωνων κρατήσῃν. Ὅ δὲ τό τε ἱππικὸν μεθ' ἑαυτοῦ συντάξας καὶ πεζοὺς οὐκ ὀλίγους κύκλῳ διὰ τῶν ὄρων περιπέμψας καὶ προειπῶν ὅτι δεῖ καὶ πόθεν ἐκφανῆναι, δεῖπνήσας καὶ ἀναλαβὴν τὸ στρατεύμα ἐφ' ἑσπέρας ἐχώρει. Καὶ ἅμα τῆ-ἡμέρᾳ αὐτοῖς ἐπιτίθεται ἤδη παρευμένους. Καὶ ὁ μὲν Θεουδιμουῦδος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ὡς εἶδον τὴν ἔφοδον, ταχὺ διεκπεσόντες ὑπέφυγον εἰς τὸ πεδῖον, καὶ τὴν γέφυραν, καθ' ἣν ὑπερέβησαν, εὐθέως ἀνελόντες⁹⁴, ἡ φάραγγι βαθεῖα ἐπέζευκτο⁹⁵, μέσης οὐσῆς τῆς ὁδοῦ, τὴν διώξιν ἐκεῖνοις ἐπὶ τοὺς καταβάνας ἐποίησαν ἀπορον, καὶ μέντοι καὶ τοῖς ἑαυτῶν ἀδύνατον τὴν φυγὴν, ὥστε πρὸς ἀπόνοιαν ὀλίγοι ὄντες ὁμῶς τοῖς ἱππεῦσιν ἐχώρουν. Ὡς δὲ ὑπὲρ κεφαλῆς οἱ πεζοὶ ἐφάνησαν κατὰ τὸ συγκαίμενον, οὕτω διετράποντο, καὶ οἱ μὲν εἰς τοὺς ἱππεῖς, οἱ δὲ εἰς τοὺς ὀπλίτας ἐμπήσαντες ἔθνησκον. Καὶ τὰς ἀμάξας αὐτῶν λαβὼν Σαβινιανός, οὐσας ὡς διαχιλίας, αἰχμαλιώτους τε⁹⁶ πλείους ἢ πεντακισχιλίους καὶ λείαν οὐκ ὀλίγην, τινὰς δὲ τῶν ἀμαξῶν καὶ κατακαύσας ἐν τῷ ὄρει

VARIAE LECTIONES.

⁸⁵ ὧν add. N. ⁸⁷ μήτε τι φθειρ. N. ⁸⁸ συνθέμενος vulg. ⁸⁹ pro ἔμβως ἐπεικώς N., cf. 247, ex p. Schopenus. ⁹⁰ ἐπακολουθήσαντας vulg. ⁹¹ ἔτοιμος conj. B. ⁹² παθεῖσθαι conj. Val. ⁹³ Κανδαβείας Val., Κανδαμείας vulg. ⁹⁴ ἀναλύνοντας conj. N. ⁹⁵ ἐπέζευκτο N., ὑπέζευκτο vulg. ⁹⁶ τε add. N.

Σουήρος ἀπέλυσε μὲν πρότερον οὐδ' αὐτὸς Ἀ
νθελος· ἃ δὲ εἶχε χρήματα, καὶ ἐσθῆτα
πάντα ὑπὸ κήρυκι δημοσίᾳ πωλήσας,
ἰσχυσε τῶν αἰχμαλώτων ἐκρίαιτο.

ἦτων ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν
σβαυάμενος περὶ Ἡρακλείου τοῦ στρα-
τηθέντος παρὰ τῶν Γόθων, ὑπέσχετο
ἀφήσειν, καὶ τὰ λύτρα ἑκατὸν συνωμο-
τα. Ταῦτα τοὺς προσήκοντας Ἡρακλείου
οὐσε παρασχεῖν, ἵνα μὴ δοκοῖται λελυμένος
ἢ δούλου γενέσθαι σχήματι. Πέμπεται ἐπὶ
τοῖς Γόθοις τὰ χρήματα. Οἱ δὲ δόξαντο
θεν ἐκ τῆς φρουρᾶς ἀνιδεῖν Ἡράκλειον·
αὐτῷ ἐν Ἀρκαδίῳ πάλαι προστρέχουσι⁸¹
καὶ βαδίζοντι τῷ Ἡρακλείῳ τις ἐκ
ἢ βία τὸν ὤμον⁸² ἔκαστος. Τῶν δὲ περὶ
αὐτὸν τις ἐπέπληξε⁸³ τῷ Γόθῳ, καὶ πρὸς
αὐτὸν οἶδας, ἄνθρωπε, οὐτε γινώσκεις
ἢ ὅ δὲ πάντω γινώσκεις ἔφη τὸν θ' π'
τα ἀπολούμενον· καὶ ἕμα σπασάμενοι
ἢν κερὰν τοῦ Ἡρακλείου, ὁ δὲ τὰς
ἢμα. Καὶ φασιν, ὅτι κατὰ ἀνταπόδοσιν
ἀκλειως· ἐλλέγετο γὰρ τινὰς τῶν ὑφ'
ἢτων στρατιωτῶν, δόξαντάς τι πλημμε-
ἢον θανάτου, εἰς βόθρον καταβαλὼν πάν-
ἢα ἀναγκάσαι αὐτοὺς καταλεῦσαι. Ἐκ-
ἢ τοῦ Θεοῦ ἀγανάκτησις εἰς αὐτὸν ἐπι-

debat, sine pretio in libertatem restituit, et pecunia
omni, quam habebat quamque ex vestibus et supel-
lectile publice a præcone venditis solvebat, captivos
quoscunque potuit redemit.

4. Zeno imperator per legatos summum Gotho-
rum ducem rogavit, ut Heraclium ducem, qui in
hostium erat potestate, soluto redemptionis pretio,
liberaret, et pro redemptione pollicitus est se datu-
rum centum talenta. Ea Zeno Heraclio propinqui-
tate conjunctos persolvere jussit, **SS** ne ab aliis
redemptus, servi loco haberetur. Missæ sunt igitur
pecuniæ Gothis in Thraciam, quas receperunt, et
Heraclium e custodia liberum abire siverunt. In
hunc, cum iter Arcadiopolin tenderet, incurrunt
nonnulli Gothi, quorum unus Heraclium humero
vulneravit. Quamobrem aliquis ex his, qui cum
Heraclio erant, in Gothum invecus: « Et quid tibi
vis? ait; satim' tu te ipsum nosti et eum quem vul-
nerasti? » At Gothus, probe se nosse eum dixit,
quem male perditurus esset. Et simul Gothi eos
stringentes, unus caput, alter manus Heraclio absci-
dit. Et illi quidem aiunt, ea, quæ meruisset, re-
pensa. Fertur enim quosdam, qui sub eo stipendia
faciebant, judicatos, aliquod facinus, non tamen
morte dignum, commisisse, in foveam conjectos
lapidibus ab omni exercitu obrui jussisse; ex eo Dei
iram in eum commotam fuisse, observatum est.

⁸⁴ φαύγειν τε καὶ πλανᾶσθαι καὶ μηδὲ μὴ
ἢν κακῶν ἀναπνεῦσαι, παρ' οἷς μοι τοῦ
ἢ ληπιζὼν εἶναι παραψυχῆν.

τὸν ἀρχοντα Αἰγυπτίου ἐπὶ μόλις χρυσοῦ
ἢκπεμπόμενον, ὡς περ εὐδαιμονοστέρως
ἢ πρὸς θεαν, ἐπὶ πεντακοσίων ὁμοῦ λίτραις

ἢν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὁ Ζήνων αἰσθόμενος,
Theoderichum τοῦ πατρὸς Βαλαμῆρου ἀεί-
ἢα καὶ ἐλάττωνα γίνονται, ὁ δὲ τοῦ Τρια-
ἢε συναθροίξει καὶ συστρέψει δυνάμει,
ἢτιον ἐπὶ μετρίαις αὐτῷ, εἰ συμβῆναι
καταλεῦσαι τὴν ἢθραν. Καὶ πρὸς τοὺς
ἢξίου τὸν τε υἱὸν παραδοῦναι ἢμρον,
προῦκαλεῖτο, καὶ ἢδιώτην ἢντα ἐν τοῖς
ἢειν, μὴδὲν ἐνοχλούμενον, ὡς περ ἢήτησε
ἢ τὴν οὐσίαν ὀπάσης ἀφήρητο, καὶ
ἢάζειν, οὐδὲν ἢγοντα κακὸν οὐδὲ ἢτέρω
ἢ. Ὅ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐτε⁸⁵ τὸν υἱὸν
ἢώσοι, οὐτε δύνασθαι εἶτι ἐκ ἢόνης τῆς
ἢτης διάγειν. ἢως μὲν γὰρ ἢν μόνος,
ἢοσαῦτα περὶ αὐτὸν ἢγων, μόνην ἢν
ἢσφόδρα συστελλομένων⁸⁶ ἢως ἢν ἢπαρ-
ἢν δὲ, ἐπειπερ αὐτὸν ἐς ἀνάγκην τοῦ ἢθνη
ἢατέστησαν, ἐκ τῆς ἀνάγκης εἶναι ἢ τρέ-
ἢκθόντας ἢ σὺν αὐτοῖς πολεμεῖν, ἢως
ἢάσας ἐν ἀναμφισβήτητον τῷ παντὶ πέρας

5. In perpetua fuga sui et erravi, neque unquam
a malis respirare mihi datum est, ne quidem apud
eos, apud quos malorum me consolationem reper-
turum sperabam.

6. Præfecto Ægypti, qui vix quinquaginta auri li-
bras conficere solebat, tanquam uberiore facta
provincia, quingentas tribuit.

7. (C. A. C. 477, Ind. 15, Zenon. 4.) Eodem tem-
pore cum Zeno imperator præsentiret Theoderi-
chum, Valamiri filium, opibus et potentia sibi et
minui, contra Theoderichum Triarii varias gentes
sibi conciliare et copias suas colligere, inimicitias
æquis conditionibus, si convenire vellet, deponere
melius esse, existimavit. Naque per legatos, quos
misit, petiit, ut filium, quod jam pridem poposcerat,
obsidem daret, ut privatam vitam ageret, et sine
ulla molestia in sua potestate maneret; ut omnia,
quæ rapuerat, sibi haberet, cæterorum quiesceret, a
nemine mala passurus, nemini quoque inferret. At
ille, se neque filium obsidem daturum, respondit,
neque privatam vitam agentem, solis suis opibus
casus suos sustentare. Cum enim solus neque tanta
multitudine circumseptus fuerit, bona quidem, quæ
tunc possidebat, si ea diligenti ratione administras-
set, privato fortasse sufficiens. Nunc quoniam in
ea se necessitate constituerint, ut milites colligeret,
necesse esse, ut aut omnes, qui ad se venerint, ale-

VARIE LECTIONES.

ἢμον ἢκαστος H., τῶν ἢμων ἢκαστος vulg. ⁸⁷ ἐπέπληξε H., ἐπληξε vulg. ⁸⁸ ὅτι] συμφορᾶν μοι
ἢ οὐτε αὐτῷ Val. ⁸⁹ συστελλομένων Val., συστελλόμενον vulg.

ia Pelagium cum multis pecuniis, quas partim Theoderico, partim Gothicis, in universum divideret, et alia non parva munera se daturum sponderet. Itaque ut Pelagius venit, partim minis, partim promissis, partim ingentibus pecuniis Barbaros, insitam eorum avaritiam abortus, ad recedendam commovit. Ex quo existimatus est non parvo metu civitatem levasse. Nam, Theoderico in civitatem introducto, nihil aliud, quam bellum intestinum et universum incendium, expectare oportebat. Statutum enim apud animum suum Isauri habebant, si vi cogerentur, haud placide urbe cedere. Itaque: contos prægrandes præparaverant, quorum in extrema parte linum cum sulphure alligaverant, et si sibi vis inferretur, multorum auxilio, quos sibi consociaverant, urbem incendio cremare constituerant. Et ita Theoderichus discessit. **87** Procopium vero et Basalium sæpius a Theodericho sibi tradi petebat, ut in hoc suam erga se benevolentiam et obsequium declararet. Sed ille respondit, se quidem in omnibus dicto audientem fore imperatori, tamen nefas esse Gothicis, sicut et cæteris mortalibus, supplices et eos qui salutem precantur, his, qui eos comprehendere præsertim cum nulla re, nisi quod viverent, essent molesti futuri, et illi quidem apud Theoderichum, quod reliquum vitæ fuit, modicum agrum colentes, transegerant.

3. (A. G. 475, Ind. 13, Zenon. 2.) Cum multi undique tumultus exorti essent, Zenoni, homini admodum imbelli, venit in mentem ad Vandalum legationem Carthaginem mittere, et Severum ex senatu legatum deligit, virum, qui temperantia et justitia prætare existimabatur: itaque, ut legationis dignitati majus decus adderet, patricium eum creavit. Et ille quidem navigavit. Sed Vandalus, ubi didicit legationem ad se venire, prius cum classe trajecit, et Nicopolim cepit. Severus autem legatus, solvens a Sicilia, Carthaginem venit, et magnopere questus est cum Vandalo, quod classe transmisisset. Ille vero dixit, se hæc ut hostem fecisse. Nunc cum de pace ad se legatus missus sit, conditiones ejus se excipere. Severi autem vitam frugi et modestam admiratus, ejus consuetudine et colloquio delectabatur, quippe qui ejus justitiæ quotidie periculum faceret, ex quo omnia exsequi, quæ proponebat, paratus erat. Maxime illi visus est justus esse in eo, quod, cum ei Barbarus pecunias largiretur et munera legato debita daturus esset, omnia rejecit dicens, nullum donum viro legato dignius et convenientius, quam captivos in libertatem vindicare. At Barbarus, humanitate ejus collaudata: « Omnes, inquit, captivos, qui mihi et filiis meis sorte obtigerunt, tibi permitto; reliquos vero inter exercitum sorte divisos per me tibi licet, ut lubet, ab his, qui eos possident, si modo consenserint, redimere. Nec enim possem eos, quorum dominio cesserunt, invitos cogere. Itaque Severus eos, quos Vandalus possi-

A ἄλλας ὑποσχέσεις δωρεῶν οὐκ ὀλίγας. Ἐλλὼν δὲ Πελάγιος καὶ τὰ μὲν ἀπειλήσας, τὰ δὲ ὑποσχόμενος, τὰ δὲ καὶ τοῖς χρήματιν οὐκ ὀλίγοις [τε ⁷²] οὖσαι τί φύσαι φιλόργυρον τοῦ τρόπου μεταλθῶν, διαπέμπει. Καὶ ἔδοξε θῆ τοῦτο τοῦ φόβου τοῦ πλείονος ἀναφέρειν τὴν πόλιν. Οὐδὲν γὰρ ἦν ἐλπίζειν ⁷³ εἰσιόντος ἢ πόλεμον τε ἐνδόν καὶ τοῦ παντὸς ἔμπρησιν. Οὐδὲ γὰρ οἱ Ἰσαυροὶ ἀπλῶς ἀναχωρῆσαι βιαζόμενοι ἐπενόουν, ἀλλὰ κοντοῦς ὑψηλοῦς προπαρασκευασαυτες, λίνον ἐπ' ἄκροις αὐτοῖς προσδήσαντες καὶ θείον, πολλοὺς εἶχον ἐτοίμους, εἰ ποτε βιασθαιέν, ἀπαν ὑφάψαι τὴν πόλιν. Καὶ ὁ μὲν Θεουδέριχος οὕτως ἀπεχώρησε, τοὺς δὲ περὶ Προκόπιον καὶ Βασάλιον πολλὰ κίς ἀποστέλλων παρὰ Θεουδέριχου ἐζήτησεν ⁷⁴, ἔδειγμα τῆς εὐνοίας καὶ εὐπειθείας αὐτὸν τοῦτο ἄξιῶν παρασχίσθαι. Ὁ δὲ πάντα μὲν ἔλεγε πείθεσθαι τῷ βασιλεῖ, μὴ μέντοι ὄσιον Γόθοις, ὡσπερ οὐδὲ ἄλλοις ἀνθρώποις, ἰκέτας καὶ σωτηρίας δεομένους ἀνθρώπους τοῖς λαβεῖν βουλομένοις ἐκδιδοῖναι προχίρας. Ἐξῆν ⁷⁵ οὖν αὐτοῦς ἰξίον, μηδενὶ πλὴν ἢ δεῖα ζῆν ὀχληροῦς ἐσομένους. Καὶ οἱ μὲν οὕτω βραχὺ τι γέθου νεμόμενοι παρὰ Θεουδέριχου διῆγον.

velint, prodere. Eos igitur ut omitteret, orabat.

γ. Ὅτι Ζήνων ἀνὴρ ὢν ἀπόλεμος ἄγαν, καὶ πολλῆς πανταχόθεν ταραχῆς ἐφευκτός. Ἰγνυ πρὸς τὸν Βάνδηλον εἰς Καρχηδόνα προσβουσασθαι. Καὶ Σευῆρον ἐκ τῆς βουλῆς προσθευτην αἰκίται, ἀνδρα καὶ σωφροσύνη διαφέρειν δοκούνη καὶ τῷ ⁷⁶ ἐθέλειν τὰ δίκαια. Καὶ πατρικίον αὐτῷ ποιήσας ἀποπέμπει, ὅπως ἐκ τῆς ἀξίας τῆς προσθείας τὸ σχῆμα κατασκευάσαι σεμνότερον. Καὶ ὁ μὲν ἐξέπλευσεν, ὁ δὲ Βάνδηλος μαθὼν, ὅτι ἔξῃ προσθεία, φθάσας ἐκπλουν ποιεῖται, καὶ Νικίπολιν εἶλεν. Ὁ δὲ προσθευτης Σευῆρος διαβάς ἀπὸ Σικελίας εἰς Καρχηδόνα ἀφίκετο, καὶ πολλὰ διὰ τὴν ἐκπλουν ἐμέμφετο τὸν Βάνδηλον. Ὁ δὲ τὰ μὲν εἰγεν ὡς πολέμιος πράξει ⁷⁷. τὸν δὲ περὶ τῆς εἰρήνης, ἐπειδὴ προσθευοῖτο, νῦν ἐφη λόγον ⁷⁸ προσδέχεσθαι. Τοῦ δὲ Σευῆρου τό τε αἰφρον τοῦ βίου θαυμάσιος καὶ τῶν λόγων ἡγάσθη, καὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτῷ πείραν λαμβάνων πᾶν ἐτοιμος ἦν ποιεῖν, ὅπερ ἐκίνος προσέλλοιτο. Μάλιστα δὲ ἔδοξεν αὐτῷ δικαιοεῖναι, ὅτι, τὰ χρήματα αὐτῷ τοῦ Βαρβάρου δέδωκε καὶ τὰ πρέποντα δῶρα προσθευτῇ δωρούμενος, ἀπεσεύσατο ⁷⁹ πάντα, εἰπὼν ὡς ἀντὶ τούτων δῶρον ἐστὶν εὐσχημον προσθευοῖναι ἀνθρώπων τοὺς ἀχμαλώτους κομίσασθαι. Ὁ δὲ τῆς διανοίας ἐπαινεύσας τὸν ἀνδρα· « Οὐδὲ μὲν, » ἐφησε, « σὺν τοῖς ἐμοῖς ἄλλοι τῶν ἀχμαλώτων ἀπέλαγον, τούτους σοὶ πάντας ἀνήμι· ἦν δὲ τὸ πλῆθος αὐτῶν ⁸⁰ κατενεύματο μάλιστον, τούτους σοὶ μὲν ἐξέσται παρ' ἐχόντων, εἰ βούλει, πρίασθαι τῶν ἐχόντων, αὐτὸς δ' ἂν οὐ δυναίμην οὐκ ἐθέλογτα; ταῦτα τοὺς εἰληφότας βιάσασθαι. »

VARIAE LECTIOES.

⁷² τε uncis inclusimus. ⁷³ ἐλπίζας vulg. ⁷⁴ ἐζήτησι B., ἐζήτησι vulg. ⁷⁵ ἐξῆν N., ἐξῆν vulg. ⁷⁶ τῷ H., τὸ vulg. ⁷⁷ πράξει vulg. ⁷⁸ λόγους vulg. ⁷⁹ ἀπεσεύσατο H., ἀπεσώσατο vulg. ⁸⁰ αὐτῶν N., αὐτῶν vulg. ⁸¹ προτρέχοντες vulg.

ret, aut una cum ipsis bellum gereret, dum victus aut victor certum denique rei finem imponeret. Hæc ubi nuntiata sunt, censuit imperator bellum omni cura et diligentia apparandum. Itaque omnes legiones, quæ erant circa Pontum **89** et quas ad Asiam et Orientis partes collocarat, quanta potuit celeritate evocavit, et undique præsto fuit non parva multitudo. Comparabantur currus, qui veherent utensilia, et boves emebantur et frumentum et quæcumque necessaria erant alendo exercitui, ea omnia præparabantur diligenter, quoniam Illus ipse intra breve tempus copias educturus erat.

8. (A. C. 478, Ind. 4, Zenon. 5.) Cum exercitus, Martiniano duce creato, in magnam licentiam incidisset, Zeno ad Theuderichum, Valamiri filium, mittit, qui dicerent, non jam amplius oportere differre pugnam, sed tempus esse prælio decertandi et expectationem, quam excitasset, cum ducis Romanorum dignitate decoratus esset, explendi. His cognitis, Valamiri filius mittit quoque Byzantium legatos, qui dicerent, illum non prius id operis aggressurum, quam imperator et senatus juramento fidem dedissent, nunquam se in gratiam redituros cum Theudericho, Triarii filio. Itaque senatores et duces sacramenta dixerunt, nunquam se in gratiam cum illo, nisi imperator voluerit, redituros. Et imperator, se nunquam a fœdere recessurum, nisi prius ea ipse esset transgressus. His juramentis præstitis, Theuderichum movere cum omnibus copiis, quas ad Martianopolim in castris habebat, et ulterius progredi jussit: ubi ad portas Hæmi montis pervenisset, Thraciæ præfectum cum duobus equitum millibus et decem millibus gravis armaturæ se illi conjuncturum esse; Hæmum transgresso alias illi copias ab Hebro flumine et Adrianopoli obviam ituros, peditum viginti, equitum sex millia. Cæterum Heracleæ et in aliis civitatibus et locis munitis circa Byzantium dicebant esse alias copias, si opus foret, ita ut nulla re, quæ ad felicem eventum sperandum faceret, destitueretur. Hæc Zeno promittens legatis, statim eos dimisit. Itaque Theuderichus movens cum suo exercitu, ut convenerat, ad fauces Hæmi montis venit. Cum illuc accessisset, neque dux Thraciæ obvius fuit, neque hi qui ab Hebro venturi dicebantur. Interea percurrrens deserta, quæ in medio erant, ad loca circa Sondin pervenit. Est autem Sondis mons altus et præruptus, qui ascendi minime potest, si quis sit, qui ex alto impediatur. In eo Theuderichus, Triarii filius, castra posuerat, ibique levibus præliis inter se, cum pabulatum ibant, congregantes, armenta, equos et aliam prædam mutuo sibi eripiebant. Sed Triarii filius crebro obequitans circa castra alterius exercitus, eum contumeliose insectabatur, et multa convicia in eum jaciebat, perjurum eum vocans, puerum, dementem et sui generis **90** hostem et proditorem, qui Ro-

αἰροῖσιεν. Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλη, ἔδοξεν εἰς ἀκρῆ κατασκευάζεσθαι πόλεμον. Καὶ τάγματα μὲν πάντα, ὅσα τε πρὸς τῇ Πόντῳ καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ὅσα τοῖς ἑβραίοις ἐνὶ δρόμῳ μέρεσι, κατὰ τάχος ἐκάλει. Καὶ παρῆν πανταχόθεν οὐκ ὀλίγον τι πλῆθος. Κατασκευάζοντο δὲ ἑμαῖς σκευοφόροι, καὶ βόες ἐνονοῦντο, καὶ σίτος τε καὶ ὅσα χρήσιμα στρατοπέδῳ πάντα ἐγίνετο ἑτοιμα, ὡς αὐτοῦ γε μέλλοντος Ἰλλοῦ ἐξίνασι.

η'. Ὅτι ὁ Ζήνων Μαρτινιανὸν προβαλλόμενος στρατηγὸν, καὶ τοῦ στρατοῦ ἐς ἀταξίαν ἐλθόντος, ὡς ταῦτα καλῶς ἔχειν ἰδοῦς, πέμπει ἀνδρας αὐτίκα παρὰ τὸν Βαλαμήρου λέγοντας, ὅτι οὐ δεῖ τρέβειν ἐπὶ τὴν μάχην, ἀλλ' ἔργου νῦν ἔχεισθαι καὶ πληροῦν τὰς ἐλπίδας, ἐφ' αἷς τῆς στρατηγίας ἡξιώθη Ῥωμαίων. Ὁ δὲ ἀκούσας ἀντιπέμπει καὶ αὐτὸς ἐς Βυζάντιον πρέσβεις, λέγων, ὡς οὐ πρότερον ἔγχεσθαι τῷ ἔργῳ, εἰ μὴ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος αὐτῷ ἐπομάσαιο πᾶσα, ὡς οὐδέποτε ἐπὶ τῷ Τριαρίου συμβήσονται. Οἱ μὲν οὖν ἀπὸ βουλῆς καὶ οἱ ἄρχοντες ὤμοσαν μὴ συμβαίνειν, εἰ μὴ βασιλεὺς θέλοι· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς μὴδὲν ἀποστήσασθαι πῶν ἤδη συγκατεμένων, εἰ μὴ πρῶτον ἐκείνον παραβαίνοντα ἴδοι. Τούτων δὲ ὁμοθέτων, αὐτὸν μὲν θεοδέρχον ἔδοξε κινήσαντα τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἐν Μερικιανοῦ πόλει τὴν πασαν ἰδρυμένην, εἰς τὸ ἴσω ἐλαύνειν· ἐπειδὴν δὲ γένηται πρὸς ταῖς πόλεις τοῦ Αἰμου, τότε τὸν τῆς Θράκης στρατηγὸν διακίχουσι καὶ ὀπλίταις μυρίοις ἀπαντῶντα συμμάχου· ὑπερβάντι δὲ Αἶμον ἄλλην ἀπαντήσασθαι· ἔνθα μὲν πρὸς τῷ Ἐβρῷ καὶ Ἀδριανοῦ πόλει, πεζοῦς μὲν διαμυρίους, ἐξαικισχιλίους δὲ μετὰ τούτων ἱππέας. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας καὶ τῶν πρὸς Βυζάντιον πόλεων καὶ φρουρίων ἄλλην ἔλεγον εἶναι δύναμιν, εἰ δεῖσθαι, ὅστε μὴδὲν ἐλλείπειν τῶν ἐς ἐλπίδα χρηστὴν συντελούντων τῷ ἔργῳ. Ταῦτα ἀποσχόμενος ὁ Ζήνων τῆς πρέσβεισι κατὰ τάχος ἐκπέμπει. Ἄραξ δὲ ὁ Θεοδέρχος τῷ αὐτοῦ στρατεύματι ἤγει ἐπὶ τὰς πόλεις, καθάπερ συνέκλειτο. Ἐρχομένων δὲ αὐτῷ οὕτως ὁ στρατηγὸς τῆς Θράκης ἀπήντα, οὕτως οἱ πρὸς τῷ Ἐβρῷ ὑποκαθησθαι λεγόμενοι, ἀλλὰ οὐκ ἐρημίας· διελθὼν τὴν ἐν μέσῳ εἰς τοὺς περὶ Σουδίνου παραγίνεται χώρους. Ὅρος δὲ ἐστὶ τοῦτο ὑψηλὸν τε καὶ μέγα καὶ ἀπορρῶν ἐπελθεῖν, εἰ τις ἀνω κυλούει· ἐν ᾧ στρατοπέδου ὁ Τριαρίου ἐτύχχανε. Κάντε ὕθεν προσβάλλοντες ἐξ ἐφόδων ἀλλήλοις ποίμνια τε καὶ ἱπποὺς καὶ λεῖαν ἑλλην ἀφήρασαν. Ὁ δὲ τοῦ Τριαρίου συνεχῶς προσιππιῶν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ ἐκείνου, ὕβριζε καὶ ἀναιδέως πλεῖστα, ἐπιτοκόν τε καλῶν καὶ παιδῶν καὶ ἄφρονων καὶ τοῦ γένους τοῦ κοινοῦ ἐχθρόν τε καὶ προδότην, ὅστις οὐ συνήσει τῆς γνώμης τῆς Ῥωμαίων, μὴδὲ ὀφείλη τὴν σέψιν, ὅτι αὐτοὶ βούλονται καθήμενοι ἡσυχῇ αἰετῶν περὶ ἑαυτοὺς κατατρέψαι τοὺς Γότθους, καὶ Κἀκείνους· μί

VARIE LECTIONES.

⁸⁹ προβαλλόμενος vulg. ⁹⁰ ἐπὶ conj. B., ⁹¹ ἀπαντήσασθαι vulg. ⁹² Ἐβρω Val., εβρω vulg. ⁹³ ἡρημίας Val. ⁹⁴ Σουδίνου Val. ⁹⁵ Τριαρίου vulg. ⁹⁶ ἀκρίων mg. H., ὄφιν vulg. ⁹⁷ κἀκείνους vulg.

ἔχουσιν, ὁπότεροι πέσοιμεν· ἡμῶν ὡς ἑτέρους φθείρουσι, τὴν τοῦ λόγου ποφύρονται νίκη, ἐλάττους λειπόμηναι ἑαυτῶν ἐπιβουλήν. Νῦν γοῦν σὲ αἱ ἐπαγγελιάμενοι παρέσθαι καὶ νικῆ συστρατεύειν, οὔτε ἐνταῦθα πάρηται τὰς πόλεις ἀπήνησαν, ὡς εἶπον, ἔλιπον ἀπολέσθαι κάκιστα καὶ τῆς γένουσαι δίκην ἄξιαν ἢ προέδωκας ἢ γένηται ἐπακούσαντες πολλοὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου τοῖς λόγοις, καὶ τῷ σφετέρῳ ἀποπροσιόντες ἔλεγον, ὡς εἰκότα ὄνεικαὶ οὐ προσέχει φθείρεσθαι πατρίδος συγγενείας τῆς κοινῆς ἀμελοῦντα προσέχειν. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πάλιν ἔρχεται ἐπὶ τινὰ γήλοπον ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ ἐλθὼν ἑβόα· « Τί τοὺς ἐμοὺς συγγενεστε, ἀπόλλυς; τί τοσαύτας γυναῖκας ἔχεις; ποῦ δὲ οἱ τούτων ἄνδρες; ἢ ἐ πάντων ἢ εὐπορία, ἢν ἔχοντες ὀλίκευσάν σοι; καὶ σύνδυο καὶ σύντριες ἔχων, νῦν ἀνιπποὶ χωροῦσι καὶ ἑσπέρης ὡσπερ ἐν ἀνδραπόδων ἐπὶ ἄλλὰ κ' ἐλεύθεροί τε καὶ γένους οὐδὲν χρυσίου ἔλθόντες ἀπομετρήσονται ὡς ἐπήκουσε τὸ στρατόπεδον τε καὶ γυναῖκες ὁμοῦ πάντες ἦσαν ἔρχον τὸν αὐτῶν ἡγεμόνα, κραυγῇ ἀξιοῦντες συμβαίνειν· εἰ δὲ μή, ἀποφασάν πάντες, ἐς τὸ συμφέρον χωρήσονται ἀποστέλλει πρὸς Θεοδέριχον· συνέρχονται ἄμφω παρὰ ποταμόν ἑσπέρης. Μέσον δὲ ποιησάμενοι τὸν ὄμιλον, καὶ ποιούντας συνθήκας, μήλοισι καὶ ἕσα ἤγγυτο συμφέροντα. ὄσαντες πέμπουσιν ἄμφω πρέσβεις ἰόν.

ων, ἐπὶ διέλυσε τὴν στρατιάν, πέμψοντες τὴν εἰρήνην συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν δύναντο. Ἐν δὲ τούτῳ συστράφας ναμιν ὁ παῖς ὁ Βαλαμῆρου ἐπὶ τὰ παραγίνεται μέρη, καὶ κατατεινόμενα τῆς χώρας τῶν Θρακῶν ἅπαντα, ἐπιβουλήν ἀφαιρᾷ. Ἐξέτριψε δὲ ἅπαν ἄνθρωπον, κτείνων τε καὶ εἰσπράττων, ἵνα ἠδύνατο. Θεοδέριχος δὲ ταῦτα εἰδὼν, ἤθεσθαι μὲν ἔλεγε, ὅτι φίλος ἦν λαγόμενος ταῦτα αὐτοῦ δρᾶν, καὶ ὅτι τῆς ἐκείνων ἀνοίας ἐν ταῖς καὶ ταναμένην τὴν δίκην, ὡν ἰδέσθαι ἰσοῦν

A manorum mentem non nosset, neque quo tenderent eorum consilia, videret. « Etenim voluit, inquit, ipsi otiosi efficere, ut Gothi per Gothos deleantur et conficiantur, quo sine ullo labore, utrivis nostrum ceciderint, victores existant. Quicumque nostrum adversarios oppresserint, Cadmeam, quam dicunt, victoriam reportabunt, ipsi scilicet, viribus attritis, Romanorum insidiis magis obnoxii. Nunc postquam te advocarunt, et se ipsos quoque venturos et, ut cum tuo exercitu conjunctos, bellum gesturos esse promiserunt, neque quisquam hic adfuit, neque ad urbes, sicuti dixerant, occurrerunt, teque solum, ut male perires et pœnas temeritatis tuæ his, quos prodidisti, dares, reliquerunt. » Hæc ubi audierunt, plures ex multitudinē, quæ cum Theodericho erat, es, quæ dicta erant, probarunt, et adversus suum ducem insurgentes dixerunt, merito hunc illi convicia dicere, nec oportere djutius in mutuam perniciem armatos pergere, et nulla habita cognationis ratione, se ad eorum causam, qui ipsos proderent, adjungere. Postridie iterum ascendens Theoderichus collem hostium castris imminemem, clamabat : « Cur, pessime, meos cognatos perditum isti? cur tot mulieres viduas effecisti? ubinam locorum sunt eorum viri? quomodo consumptæ sunt facultates, quas habuerunt, cum domo ad militandum sub te profecti sunt? Unusquisque eorum duos aut tres equos habebat, nunc equis destituti pedites incedunt, et te per Thraciam mancipiorum instar sequuntur, quamvis liberi sint neque deteriore genere, quam tu; et venerint, ut aurum modio admetiantur. » Hæc ubi totus exercitus audivit, tam viri, quam mulieres, Theoderichum, ducem suum, adierunt, et cum tumultu et vociferatione oraverunt, ut paci studeret; sin minus, se quod sibi utile erit, amplexturos et eum deserturos. Ob eam causam mittit ad Theoderichum legatos, et ambo conveniunt medio interjecto flumine, collocti stant, non in se gesturos, et quidquid utile sibi videbatur. Hæc ubi uterque juravit, mittunt legatos

D. (A. C. 479, Ind. 2, Zenon. 6.) Zeno, exercitu misso facto, mittit ad Theoderichum, ut pacem inter se, quomodo possent, facerent. Inter hæc Valamiri filius, contractis copiis suis ad Rhodopem montem processit, et fertilissima quæque Thraciæ loca vastans, omnia pecora rapuit; agricolas agris suis expulit, occidens et exigens, quæ præstare non poterant. Hæc ubi facta 91 Theoderichus audivit, se quidem lætari dixit, eum, qui amicus et filius ab iis appellaretur, talia in ipsos perpetrare; tamen moleste ferre, quod videret agricolas ob illorum demeritum plecti et pœnas dare, quos in summam calamitatem redigi nihil morari Zenonem aut Verinam. Uti vero legati venerunt, pacem fecerunt : ut

LECTIONES.

vulg. ὡς αὐτοὶ Val., αὐτῶν vulg. ὡς B., τε vulg. ὡς ἡμεῖς Val. ἡμεῖς Val. ἀπομετρήσαντο conj. II, κατατεινόμενος conj. Val. ἡμεῖς Val.

tredecim hominum millibus, quos Theuderichus vellet, imperator stipendia et commeatu præberet; duabus scholis ipse dux præficeretur: ut omnes facultates, quas prius habuerat, illi restituerentur; et ut alterum ex duobus exercitiis, qui circa imperatorem sunt, acciperet, et easdem dignitates, quas sub Basilisco obtinuerat, recuperaret. De affinitibus, si mortui essent, ut Zeno diceret, nihil amplius negotii esse; si superstites, omnia bona, quæ eorum fuissent, eos recuperaturos, et eam civitatem, quam Zeno arbitratus fuerit, habitaturos esse. Hæc ubi conventa sunt, imperator, abrogato Theudericho, filio Valamiri, magistratu, in ejus locum suffecit Theuderichum, Triarii filium. Et pecunias misit, quæ confestim debebant distribui Gothis.

ἐπιστρέφεται. Ὡς δὲ ἤλθον οἱ πρέσβεις, τίθενται τὴν εἰρήνην ἐφ' ἧς μισοῖς μὲν καὶ τρισχιλίους ἀνδράσιν, οἷς θέλοι Θεουδέριχος, συντάξεις τε καὶ τροφὴν χορηγεῖν βασιλεία, δυοῖν δὲ αὐτὸν σφραῖν προβάλλεσθαι ἀρχοντα, ἀπολαβεῖν δὲ αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, ὅσῃν πρότερον εἶχεν, λαβεῖν δὲ τὴν ἑτέραν τῶν δύο στρατηγιῶν τῶν περὶ βασιλεία, καὶ ἔχειν τὴν ἀξίαν, εἰς ἃς ἤδη προήκτο ὑπὸ τοῦ Βασιλίσκου. Περὶ δὲ τῶν κηδεστῶν, εἰ μὲν ἐτελεύτησαν, ὡς ἔλεγεν ὁ Ζήνων, μὴδὲν εἶναι οἱ πρόγμα· εἰ δὲ ζῶσι, λαβόντας ἤνπερ εἶχον οὐσίαν, οἰκεῖν πόλιν, ἣν αὐτὸς δοκιμάσειε Ζήνων. Ταῦτα ὡς συνέδοξε, παύσας τὸν Βαλαμήρου τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς στρατηγὸν ἀντ' ἐκείνου Θεουδέριχον ποιεῖται, καὶ χρήματα ἐπέμψεν, ὅσα εἶδει αὐτίκα διανεῖμαι τοῖς Γόθοις.

VARIAE LECTIONES.

* προσήκτο vulg.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΜΑΛΧΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA

MALCHI RHETORIS
PHILADELPHENSIS

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM AD ROMANOS.

ARGUMENTUM. — Amorcesus Byzantium vocatus a Leone Arabia parti præficitur (1). Theuderichus, Arcadiopolin in deditionem accepta, pacem et fœdus cum Leone componit (2). Odoacer et Nepos, legationibus eodem tempore Byzantium missis, Zenonis amicitiam ambiunt (3). Legati Theuderichi tributum a Romanis petentes cum indignatione remittuntur (4). Honorichus legatos de pace mittit ad Zenonem (5). Utroque Theudericho fœdere inter se conjunctis, Zeno bellum acriter contra eos susceptum brevi omittit (6).

1. (A. C. 475, Ind. 11, Leon. 17.) Septimo decimo imperii Leonis Maecelli anno, cum ingens undique rerum perturbatio esse videretur, advenit quidam Arabum scenitarum, quos vocant Saracenos, sacerdos eorum, qui sunt apud eos Christiani; ejus adventus hæc fuit causa. Cum tempore Theodosii exortum esset inter Persas et Romanos maximum bellum, fœdere rem transegerunt. Eo fœdere cavebatur, ne alterutri admittereat Saracenos, qui in eorum fide et ditione essent, si forte quis deficiens res novas moliri tentaret. Apud Persas erat Amorcesus genere Nocalius: is, sive quod nullo honore apud eos haberetur, sive Romanorum regionem incolere potius duceret, Persidem relinqueas,

α'. Ὅτι ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Μακέλλη, πάντων πανταχῶς τεταράχθαι δοκούντων, ἀφικνεῖται τις τῶν σκητιῶν Ἀράβων, οὗς καλοῦσι Σαρακηνοὺς, ἱερεὺς τῶν παρ' ἐκείνους Χριστιανῶν, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Πέρσαι καὶ Ῥωμαῖοι σπονδῆς ἐποίησαντο, ὅτε ὁ μέγιστος πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ Θεοδοσίου συνερράγη πόλεμος, μὴ προσδέχεσθαι τοὺς ὑποσκόνδους Σαρακηνοὺς, εἰ τις ἐς ἀπόστασιν νεωτερίσαι προβλοῖτο. Ἐν δὲ τῇ Πέρσῃς ἦν ὁ Ἀμόρκεσος τοῦ Νοκαλίου γένους· καὶ εἴτε τιμῆς οὐ τυγχάνων ἐν τῇ Περσίδι γῆ, ἢ ἄλλως τὴν Ῥωμαίων χώραν βελτίως νενομικῶς, ἐκλήπιον τὴν Περσίδα εἰς τὴν γείτονα Πέρσῃς Ἀραβίαν ἐλπίνει. Κάνταυθεν ὀρμώμενος προνομῆς ἐποιεῖτο καὶ

Ρωμαίων μὲν οὐδενί, τοῖς δὲ ἀπὸ ἐν πο-
λένοις Σαρακηνοῖς. Ἄφ' ¹⁰ ὧν καὶ τὴν
ὡν προφηεῖ κατὰ μικρὸν. Μίαν δὲ τῶν
ταρσπάτατο νῆσον Ἰωτάθην ὄνομα, καὶ
λόγους ἐκβαλῶν τῶν Ῥωμαίων αὐτὸς
σον, καὶ τὰ τέλη ταύτης λαμβάνων χρη-
ρησεν οὐκ ὀλίγων ἐντεῦθεν. Καὶ ἄλλας
Ἀμόρκεσος τῶν πλησίον ἀφελόμενος
θύμει. Ῥωμαίοις ὑπόσπονδος γενέσθαι
ος τῶν κατὰ ¹¹ Πετραίαν ὑπὸ Ῥωμαίοις
ετηῶν. Πάμπαι οὖν πρὸς Λέοντα τὸν βα-
σίω Πέτρον ἐπίσκοπον τῆς φυλῆς τῆς
ως δύναται ταῦτα κείσας ποτὲ διαπρά-
; δ' ἀφίκετο καὶ διελέχθη τῷ βασιλεῖ,
; λόγους ὁ βασιλεὺς, καὶ μετὰ πεμπτο
ται τὸν Ἀμόρκεσον ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν, **B**
τοῦτο διανοησάμενος καὶ ποιήσας. Εἰ
φύλαρχον χειροτονῆσαι προήρητο, ἔδει
ται τῷ Ἀμορκέσῳ τοῦτο προστάξει, ἕως
λαίων ἐνόμιζε φοβερά, καὶ τοῖς ἄρχουσιν
χοῦσι Ῥωμαίων ἐμελλεν ἡκεῖν ὑποπε-
χὴ τὴν γε προσηγορίαν βασιλέως ἀκούων
γὰρ διὰ ¹² πολλοῦ κρείττον τι τῶν ἀν-
τι τῶν ἄλλων ἐνόμιζε. Νῦν δὲ πρῶτον
ἐκ πόλεων ἦγεν, ἃς ἐμελλεν εἶσθαι
ον γεμούσας, ἔπλοισ δὲ οὐ χρωμένας
ὡς ἀνήλθεν ἐς Βυζάντιον, δέχεται παρὰ
ς ἀσμένως, καὶ τραπέζης κοινωνῶν βα-
σιτοῦσας, καὶ ¹³ βουλῆς προκειμένης
γερούσας συμπαρεῖναι ἔποιε. Καὶ τὸ γὰρ **C**
ὄνειδος τῶν Ῥωμαίων, ὅτι καθέδραν
πρωτοπατρικίων ἀποδοθῆναι ἐκέλευσε
μενος ὁ βασιλεὺς, ὅτι δὴ Χριστιανὸς ἀν-
ίσθαι· καὶ τέλος ἀπέπεμψεν αὐτὸν, ἰδίᾳ ¹⁴
ἑτοῦ εἰκόνα τινὰ χρυσῆν καὶ κατάλιθον
φόδρα τε οὖσαν πολυτέλη, καὶ τῶν ἄλ-
λας ἕκαστον εἰσενεγκεῖν, ὅσοι ἐτέλουν ἐς
· Τὴν δὲ νῆσον ἐκείνην, ἧς ἐμνησθημεν
ὲ μόνον κατέλιπεν αὐτῷ ἔχειν βεβαίως,
ίλας αὐτῷ [κώμας προσέθηκε πλείονας.
ασχῶν Ἀμορκέσῳ ὁ Λέων καὶ τῶν φυ-
α, ὧν ἤθελε, ποιήσας, ἀπέπεμψεν ὕψη-
ος οὐκ ἐμελλε τοῖς δεξαμένοις λυσιτελεῖν.
ὁ αὐτὸς Λέων βασιλεὺς ἀπέστειλε πρὸς
Θράκη Βαρβάρους πρεσβευτὴν Τελό- **D**
ν σιλεντιάριον. Οἱ δὲ Βάρβαροι τοῦτον
εξάμενοι ἀντιπέμπουσι πρέσβεις πρὸς
ι, φίλοι Ῥωμαίων εἶναι βουλόμενοι. Ἡτή-
ρία· πρῶτον Θεοδέριχον ¹⁵ τὸν κατάρ-
ῶν τὴν κληρονομίαν ἀπολαβεῖν, ἦν ἀφ'
Ἄσπαρ, δεύτερον νέμεσθαι τὴν Θράκην
ναὶ αὐτῷ, τρίτον καὶ στρατηλάτην γε-
ταγμάτων, ὧν περ καὶ Ἄσπαρ ἠγήσατο.
βασιλεὺς πρὸς τὰ δύο παντελῶς ἀπέ-
ν δὲ περὶ τῆς στρατηγίας κατένευσεν,

A in vicinam Persis Arabiam migravit. Hinc excur-
rens, rapinas et cetera hostilia exercebat in Roma-
norum **92** quidem neminem, sed in Saracenos,
quos passim ante pedes suos offendebat. Sic poten-
tiam suam augens, paulatim crevit, et unam ex
insulis, quæ Romanis parebant, sibi subjecit Jota-
bem nomine, qua, expulsis decimarum exactoribus,
positus est. Itaque tributa colligens, cum etiam ex
proximis vicis multas prædas egisset, non parvam
pecuniarum summam sibi paravit. Deinde Romanorum
confœderatus et Saracenorum, qui in Arabia
Petra sub Romanis degunt, princeps esse magno-
pere cupiebat. Quamobrem ad Leonem imperato-
rem mittit Petrum, ejus gentis episcopum, qui, si
qua ratione posset, ab imperatore hæc impetraret.
B Ut venit, et cum imperatore verba fecit, sermones
ejus imperator excipit, et Amorcesum statim ad se
vocat. Quæ sane inconsultissime et sensit et fecit.
Etenim, si ipsum ejus gentis principem creare con-
stituisset, oportuerat eum e longinquo hoc mandare,
ut Romanorum imperium illi semper formidini es-
set, et ad solam nomen imperatoris, quibuslibet
Romanorum magistratibus ad se accedentibus, tre-
meret. Nam remotiora homines et potentiora ha-
bere solent. At ille hominem per urbes circumduxit,
quas visurus erat armis vacuas et deliciis plenas.
Hunc, ut Byzantium venit, imperator benigne ex-
cipit, et regis mensæ participem fecit. Senatui quo-
que, quem indixit, interesse, et illi, quod fœdissimum
Romanorum probum fuit, sellam juxta se
poni ante omnes patricios jussit, ficta causa, quod
Christianus fieri persuasus esset. Postremo dimisit
eum, postquam ipse imaginem auream, magnifico
gemmis exornatam, ei donaverat, et in eum etiam
omnes, qui in senatum erant ascripti, alia munera
conferre jussit. Insulam vero, cujus supra mentio-
nem fecimus, non solum ejus potestati permisit,
ut eam sine controversia possideret : sed et plures
alios viros adjecit. Cum his illum beneficiis ornas-
set et phylarchum, ut optaverat, constituisset, cla-
tum et superbientem et talem, qui non esset iis,
qui benigne eum exceperant, profuturus, dimisit.

2. Leo imperator misit Pelagium silentiarium
D legatum ad Barbaros, qui in Thracia erant. At Bar-
bari lubenti animo legatum exceperunt, et legatos
quoque ad imperatorem, Romanorum amici esse cu-
pientes, miserunt, per quos tria ab eo petierunt :
primum ut Theoderichus, eorum dux, omni heredi-
tate, quam illi reliquerat Aspar, frueretur : secun-
dum, ut liceret **93** illi in Thracia habitare : tertium,
ut et eorum ordinum, quorum Aspar fuerat, dux
esset. Prima duo omnino denegavit imperator.
Solum tertium, ut dux fieret, dummodo sine fraude
ejus amicus esset, concessit, et ita legatos dimisit.

VARIE LECTIONES.

ἐφ' vulg. ¹¹ κατὰ B., ἐπὶ Val., ὑπὸ vulg. ¹² διὰ] δὴ conj. Val. ¹³ Ante καὶ inser. ὅς N.
ἰδιαν vulg. ¹⁴ λαβόντα conj. N. ¹⁵ Τελόγιον] Πελάγιον vel Εὐλόγιον conj. N. ¹⁶ πρῶτον ὄνομα

Sed Theuderichus, Barbarorum princeps, ubi legatos suos ab imperatore rē infecta reversos excepit, suarum copiarum partem Philippos misit : cum altera parte Arcadiopolim omni apparatu oppugnaturus obsedit. Neque tamen eam armis cepit, sed fame, quæ oppidanos adeo premebat, ut equis et aliis jumentis et mortuorum corporibus, expectantes, si qua ex parte auxilium adveniret, vescerentur. Quo non adveniente, in extremam desperationem adducti deditionem fecerunt. Qui vero missi erant Philippos solum ea, quæ circa urbem erant, combusserunt, neque quidquam præterea atrox aut grave commiserunt. His ita in Thracia grassantibus, nihilo secius ipsi Barbari fame coacti legatos ad imperatorem miserunt, qui de pace agerent, quæ his conditionibus est facta, ut duo millia librarum auri Gothicis singulis annis penderentur : Theuderichus magister equitum et peditum præsentis militiæ constitueretur, quæ dignitas maxima habetur, ipsorumque rex Gothorum esset, neque quisquam eorum, qui ab eo deficere voverint, ab imperatore in regionem suam admitteretur ; denique ut contra quemcumque voverit imperator, exceptis Vandalis, a parte imperatoris pugnaret.

3. (A. C. 476, Ind. 14, Zenon. 3.) Augustus, Orestis filius, ut audivit, Zenonem iterum Orientis imperium, expulso Basilisco, recuperasse, senatum veteris Romæ legationem ad Zenonem mittere coegit, quæ illi significaret, proprio imperatore se non indigere. Unum imperatorem sufficere, qui utriusque imperii fines tueretur : Odoacrum se elegisse, qui hanc partem tutam præstaret. Hunc enim et scientia reipublicæ administrandæ et rei militaris peritia præstare. Itaque orare, ut illum Zeno patriatus dignitate ornet, et Italiam regendam ei committat. Profecti sunt igitur ex senatu Romano viri, qui hos sermones Byzantium deferrent. Iisdem diebus venerunt et a Nepote nuntii, qui Zenoni restitutum imperium gratularentur, et ipsum obtestarentur, ut omni opera et studio illum, qui eodem tempore, eodem quo ipse, casu afflictus esset, in recipiendo imperio adjuvaret, et pecunias et exercitus et alia, quæ opus forent, suppeditaret, quo illi redditum ad pristinam fortunam pararet. Hæc qui dicere, Nepos misit. At Zeno his, qui venerant, hæc responsa dedit : senatoribus, illos ex duobus quos ab Oriente accepissent, imperatoribus unum expulisse, et Anthemium occidisse. Nunc quid sibi facto opus esset, ipsos dixit perspicere. Imperatore enim superstite non aliam debere valere sententiam, quam ut illum redeuntem exciperent. Ad ea vero, quæ Barbarus nuntiarat, recte et juste facturum, si a Nepote imperatore] Odoacer patri-

αι φίλος αὐτοῦ γένηται ἀδόλωσ¹⁸. Καὶ οὗτοι τοὶ κρείσσεις ἀπέπεμψεν. Ὁ δὲ Θεουδέριχος ὁ τῶν Βαρβάρων ἀρχηγός, τοὺς πρέσβεις αὐτοῦ δεξάμενος ἐκ τοῦ βασιλείως ἀπράκτους, τὸ μὲν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐς Φιλίππους ἐκπέμπει, τῷ δὲ προσεκάθηται τὴν Ἀρκαδιούπολιν μηχανῇ πάσῃ πολιορκῶν. Καὶ ταύτην παραλαμβάνει οὐχ ὄπλοις, ἀλλὰ λιμῷ τοὺς ἔνδον τοῦ ἄστεως ἰσχυρῶς στενοχωρήσαντι. Καὶ γὰρ καὶ ἰππίων καὶ ὑποζυγίων καὶ νεκρῶν σωματικῶν ἤψαντο, καρτεροῦντες εἰ ποθεν αὐτοῖς εἶθε βοήθεια. Τῆς δὲ μὴ παρουσίας, ἀπήλπισαν καὶ ἐνέδωκαν¹⁹. Οἱ δὲ ἐκπεμθέντες ἐπὶ Φιλίππους εἰ πρὸ τοῦ ἄστεως ἐνέπρησαν μόνον, οὐδὲν δὲ εἰς δεινὸν εἰργάσαντο. Καὶ τούτων οὕτω λυμαινομένων τὴν Θράκην, ὅμως ; καὶ αὐτοὶ οἱ Βάρβαροι ὑπὸ τοῦ λιμοῦ συνεχόμενοι πρεσβείαν πέμπουσι περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ γίνεται ἡ σύμβασις τῶν ὅρκων ἐπὶ τούτοις, τοῖς μὲν Γότθοις δίδοσθαι κατ' ἔτος χρυσίου λίτρας διαχιλίας, τὸν δὲ Θεουδέριχον καθίστασθαι στρατηγὸν δύο στρατηγῶν τῶν ἀμφὶ βασιλέα, αἵπερ εἶσι μέγιστα· εἰς τὴν ἑτέραν γῆν²⁰ αὐτῶν²¹ δὲ τῶν Γότθων αὐτοκράτορα εἶναι, καὶ μηδένας ἐξ αὐτῶν ἀποστῆναι θέλοντας τὸν βασιλέα δεχέσθαι, συμμαχεῖν δὲ τῷ βασιλεὶ εἰς πᾶν, ὅ τι κελύσει, κλήν ἐπὶ μόνον τῶν Βανδύλων.

γ. Ὅτι ὁ Ἀβγουστος²² ὁ τοῦ Ὀρέστου υἱὸς ἀκούσας Ζήνωνα πάλιν τὴν βασιλείαν ἀνακεκτήσθαι τῆς Ἑω, τὸν Βασιλικὸν ἐλάσαντα, ἠνάγκασε τὴν βουλὴν ἀποστεῖλαι πρεσβείαν Ζήνωνι σημαίνουσαν, ὡς ἴλια μὲν αὐτοῖς βασιλέας οὐ δεῖο, κοινὸς δὲ ἀποχρηστὸς μόνος ὢν αὐτοκράτωρ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς πέρασιν. Τὸν μὲντοι Ὀδοάκρον ὑπ' αὐτῶν προεδιδήσθαι ἰανὸν ὄντα σώζειν τὰ παρ' αὐτοῖς πράγματα, πολιτικῶν ἔχοντα σύνεσιν ὁμοῦ καὶ μάχιμον²³ καὶ δεῖσθαι τῷ Ζήνωνος πατρικίου τε²⁴ αὐτῷ ἀποστεῖλαι ἀξίαν, καὶ τὴν τῶν Ἰταλῶν τούτῳ ἐφεῖναι διοίκησιν. Ἀφικνεῖται δὲ ἄνδρες τῆς βουλῆς τῆς ἐν Ῥώμῃ τούτους ἐς Βυζάντιον κομίζοντας τοὺς λόγους, καὶ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ἐκ τοῦ Νέπωτος ἀγγελοῖ, τῶν τε γεγεννημένων συνηθησόμενοι²⁵ τῷ Ζήνωνι (36), καὶ δεόμενοι ἅμα ταῖς ἰσασὶ τῷ Νέπωτι συμφοραῖς χρησαμένῳ συσπουδάσαι προθύμως βασιλείας ἀνάκτησιν, πρῆματά τε καὶ στρατὸν ἐπὶ ταῦτα διδόντα, καὶ πρὸς ἄλλοις, οἷς δεῖο, συνεκπονοῦντα τὴν κάθοδον. Ταῦτα τε λέξοντας ὁ Νέπωσις ἀπέστειλεν. Ζήνων δὲ τὰς ἤκουσι, τοῖς μὲν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἀπεκρίνατο οὕτως, ὡς δύο ἐκ τῆς Ἑω βασιλέας λαβόντες τὸν μὲν ἐξηλεκασιν, Ἀνθέμιον δὲ ἀπέκτειναν· καὶ νῦν τὸ ποιητικὸν αὐτοῖς ἐφη γινώσκειν· οὐ γὰρ ἂν βασιλέως εἴη δεῖο ἐτέραν ἡγήσασθαι²⁶ γνώμην ἢ κατιόντα²⁷ προσδέχεσθαι. Τοῖς δὲ ἐκ τοῦ Βαρβάρου ὅτι καλῶς πράξει²⁸ παρὰ τοῦ βασιλέως Νέπωτος τὴν ἀξίαν τοῦ πατρικίου δεξάμενος Ὀδοάκρος. Ἐκπέμψειν γὰρ αὐτῷ, εἰ μὴ Νέπωσις ἐπεφθάκει. Ἐπαινέει δὲ, ὡς ἀρχὴν ἐπ'

VARIÆ LECTIONES.

¹⁸ ἀδόλωσ B., ἀδολος vulg. ¹⁹ ἐνέδωκαν N., συνέδωκαν vulg. ²⁰ εἰς τὴν ἑτέραν γῆν] εἰς τὴν σφαιρῆν γῆν Val., idque post θέλοντας. ²¹ αὐτῶν vulg. ²² ὁ Ἀβγ. ὁ τ. Ὁ. υἱ. male, culpa ecllogarii, pro Ὀδοάκρο. N. ²³ μάχιμον] ὄντα add. N. ²⁴ τε B., δὲ vulg. ²⁵ συνηθησόμενοι Cantoel. συνησόμενοι vulg. ²⁶ ἡγήσασθαι conj. B. ²⁷ κατιόντα Val. κατιόντι vulg. ²⁸ πράξει vulg.

ταύτην τοῦ τὸν κόσμον φυλάττειν τὸν τοῖς Ἀ
προσθήκοντα· καὶ πιστεύειν ἐντεῦθεν, ὡς
ασιλέα τὸν ταῦτα τιμήσαντα καταδέξοιτο
ἢ ποιεῖν θέλοι τὰ δίκαια. Καὶ βασιλεῖον
περὶ ὧν ἠβούλετο πέμπων τῷ Ὀδοάκρῳ,
ἐν τούτῳ τῷ γράμματι ἐπωνόμασε. Ταῦτα
οὐδαμῶς τῷ Νέπωτι ὁ Ζήνων ἐκ τῶν ἑαυτοῦ
ἐκείνου οἰκτεῖρων καὶ τό γε²⁹ κοινὸν τῆς
ὑπόθεσιν ἔχων τῷ δυστυχοῦντι συνάχθε-
ια δὲ καὶ Βηρίνα συνεπτώτρυνε τοῦτον, τῇ
γυναικὶ συγγενεῖ οὕσῃ συσπεύδουσα.

ἐν τῷ ἐξῆς ἔτει ἐπὶ Ζήνωνος πρέσβεις
Θράκης τῶν ὑποσπόνδων Γόθων, οὓς δὴ
ράτους οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, ἀξιοῦντες
θευδέριχῳ σπείσασθαι τῷ παιδὶ Τριαρίου³⁰,
ἐέλονται διεξάγειν³⁰ τὸν βίον καὶ μηδένα
τοῖς κοινοῖς ἀφρεσθαι πράγμασιν. Ἡξίου-
σπεῖν, ὅσα πολέμιος ὧν κατέβλαψε Ῥω-
μαῖα ὅσα Θευδέριχος ὁ τοῦ Βαλαμήρου παῖς
ἦν καὶ φίλος τοῖς πόλεσιν ἐλυμήνατο, καὶ
πεγχεῖας παλαιὰς ὄρῃν μᾶλλον, ἢ ὅπως τι
γένοιτο παντελῶς ὠφέλιμον. Εὐθύς οὖν ὁ
τὴν βουλὴν συγκαλέσας γνώμην αὐτοῖς
εν, ὅ τι δεοῖ ποιῆσαι. Οἱ δὲ ἀμφοτέροις μὲν
αν ἱκανὸν τὸ δημόσιον εἶναι συντάξεις τε καὶ
παρκῆσαι προχείρως, ὅπως γε μηδὲ αὐτοῖς
οἷς στρατιώταις ἀμέμπτους ὑποτελεῖν τὰς
δυνάμεθα. Ὅπότερον δὲ αὐτῶν δεῖ φίλον
αι, τοῦτου κύριον αὐτὸν βασιλέα καθίστα-
O δὲ ἐπὶ τὴν αὐτὴν τοῦς τε κατὰ τὴν πόλιν
τας κελεύσας³¹ καὶ τὰς σχολὰς ἀπάσας,
πὶ βῆμα πολλὰ τοῦ Θευδέριχου κατηγορεῖ,
μὲς ὅπως τε τοῖς Ῥωμαίοις ἐχθρὸς ἄνωθεν
ὡς ἐλυμήνατο τοῖς τὴν Θράκην οἰκοῦσι,
τε ἀποτέμνων ἅμα τῷ Ἀρματίῳ καὶ τὸ
ν³² ἅπαν ποιήσας ἀνάστατον· ὅπως τε τυ-
πάλιν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς τὴν Βασιλίσκου ἐπ-
καὶ ὡς τοὺς στρατιώτας ἐκείνον ἀνέπεισεν
ιν ποιῆσασθαι, ὡς τῶν Γόθων ἀρκούντων.
δὴ πρεσβεύεσθαι οὐκ εἰρήνης γε μᾶλλον, ἢ
ίας δεόμενοι. « Ἦν οὖν ἔχετε γνώμην καὶ
ερὶ τούτων, ταύτην, ἔφη, παρ' ὁμῶν
βουλόμενος νυνὶ παρεκάλεσα, εἰδὼς τῶν
ν τούτους ἀσφαλῶς πράττειν, οἱ ἂν τὰ βου-
τοῖς στρατιώταις κοινώσουσιν. » Οἱ δὲ ἦς
ε κατηγορίας ἀκούσαντες καὶ ἐκ ταύτης
τες ὁ χρεῖν ἀποκρίνασθαι, πάντες ἀνεβόησαν,
ἵνα Ῥωμαίοις Θευδέριχον καὶ πάντας εἴ τις
υνέστηχεν. Οὐ μὲντοι τοῖς πρέσβεσι ταύτην
ωκεν ἀποκρίσιν ὁ Ζήνων, ἀλλ' ἐπειχεν, ἕως
ἀκούσει τῶν ἐξωθεν. Ἐν τούτῳ δὲ γράφοντες
ι γνώμην τῶν ἐν τῇ πόλει τινὲς τῷ Θευδε-
λωσαν, Ἄνθιμος τε Ιατρὸς καὶ Μαρκελλίνος
ἴφανος. Καὶ οὐ μόνον ἑαυτῶν ἐπιστολάς

ciatus dignitatem susciperet. Eam se illi missu-
rum, nisi Nepos prævenerit. Laudare se enim, quod
jam morem Romanis convenientem servare inceperit
ideoque confidere, fore, ut imperatorem, qui
illum hoc honore affecerit, si quidem justa facere
vellet, quam primum reciperet. Et in litteris regis,
quibus Odoacro voluntatem suam significaret, eum
patricium nominavit. Quæ Zeno Nepotis causa in-
stituit, propter sua Nepotis malorum misertus, et
communem hominum sortem reputans ad aliorum
commiserationem adductus. Eo quoque illum impu-
lit Verina, quæ Nepotis uxori, cujus erat consan-
guinea, favebat.

4. (A. C. 477, Ind. 15, Zenon. 4.) Insequenti anno
Zenonem legati a Gothis adierunt, qui in Thracia
concederant et foedere cum Romanis conjuncti
erant: hos fœderatos Romani vocant. Orabant, ut
reconciliari vellet Theudericho, Friarii filio, cui
nihil esset optatius, quam tranquillam et quietam
vitam ducere, neque armis rempublicam vexare.
Illud etiam eum considerare jusserunt, quanta mala
ipse, cum hostis exstitisset, Romanorum rebus at-
tulisset, et quot urbes Theuderichus, Balameri fi-
lius, qui dux et amicus appellatus esset, evertisset;
neque tam veterem inimiciam respiciendam esse,
quam communem omnium utilitatem. Confestim
igitur imperator senatum convocavit, et hæc illis
proposuit, ut sibi consilium darent, quid facto opus
esset. Senatores vero dixerunt, reditus publicos
minime sufficere ad stipendia prompte utrisque sup-
peditanda, cum ne tum quidem militibus victus
commode præstari posset. Cum quo vero ex duobus
amicitiam instituire præstaret, id in solius impe-
ratoris arbitrio consistere. In autam quoque con-
vocatis militibus et omnibus scholis, ascenso sug-
gestu, multa de Theudericho questus est, maximo
quod jampridem Romanorum hostis exstitisset, quod
Thraciæ incolæ deprædatus fuisset, quod Harmatio-
manus amputasset; quod omne agrorum genus
sedibus suis expulisset, quod Basilisci tyrannidem
in rempublicam inxisset, deinde ad ejusdem cæ-
dem milites instigasset, 95 tanquam soli Gothi
sufficerent. Et nunc legatos ad se mittere, non tam
ut pacem, quam ut exercitus imperium postularet.
« Nunc igitur, inquit, quam sententiam super
his dicturi sitis, audire cupiens, vos huc convocavi:
scio enim, eos imperatores tuto suas res agere, qui
sua consilia cum exercitibus communicant. » At
illi, accusationibus, quas in Theuderichum impera-
tor intenderat, auditis, satis ex ipsa accusatione,
quid sibi respondendum esset, percipientes, accla-
maverunt omnes, Romanorum hostem esse Theu-
derichum et omnes, qui illi faverent et ad ejus cau-
sam se adjungerent. Et hoc quidem responsum Zeno
non e vestigio legatis dedit, sed exspectabat, donec
exploratus, quomodo se haberent ea, quæ foris

VARIÆ LECTIONES.

γε Ν., καὶ τὸ Val., τὸν τε vulg. ³⁰ Τριαρίου vulg. ³⁰ διεξάγειν B., διεπάγειν vulg. ³¹ καθίστασθαι
ίστασθαι vulg. ³² καλέσας Val. ³³ γεωργῶν H., γεωργῶν vulg.

gererantur, sciret. Interea comprehensi sunt qui ea, quæ in urbe facta erant, ad Theuderichum scripserant, Anthimus medicus, Marcellianus et Stephanus, et non solum suas ipsorum litteras, sed etiam magistratuum quorundam supposititias ad eum miserunt, quibus iubebant illum bono animo esse, tanquam multos suarum partium fautores intra urbem esset habiturus. Tres ex senatu præsentem magistrum de his quæstionem habuerunt, quos multis illatis suppliciiis Zeno et cædibus abstinere videri volebat.

5. (Eod. A. C. vel 478, Ind. 1, Zenon. 5.) Eodem quoque anno legati a Carthagine Byzantium venerunt, quos Alexander, uxoris Olybrii procurator, ducebat, qui jam olim a Zenone, Placidia consentiente, missus fuerat. Dicebant vero legati, Honorichum velle cum imperatore sine fraude amicitiam contrahere et Romanorum partes amplecti. Quæ ante repetisset de rebus et pecuniis uxoris suæ, quæ Leo ipsi præripuisset, quæque mercatoribus Carthaginensibus per bellum, quod nuper fuerat, rapta et ablata essent, et in universum ea, de quibus pater ejus cum Romanis litigasset, remittere et condonare. Firmam et stabilem pacem petere, neque quidquam suspicionis Romanis relinquere statuisse, quoniam pax et fœdus sine fraude componeretur: nullam quoque gratiam habere imperatori, quod Olybrii uxorem honore affecerit, quod quia intellexerit, adduci, ut omnia, quæ imperator voluerit, facere paratus sit. Ista vero ad speciem tantum conficta erant: reuera enim quamvis belli occasionem timebant. Etenim post mortem Genserici in omnem mollitiem devenerant; neque pristina fortitudine ad bella gerenda vigeant, neque eosdem exercitiis alebant, quos Gensericus ad omnes occasiones instructos habebat, ut semper celeritate exsequendi aliorum consilia præveniret et anteverteret. Legatos Zeno liberaliter excepit et honore debito est prosecutus, et muneribus pro merito ornatos dimisit, et Alexandrum comitem prævatarum rerum fecit.

6. (A. C. 479, Ind. 2, Zenon. 6.) Theuderichus, Triarii, et Theuderichus, Balameri filius, Gothi, fœdere cavernant, ne inter se bellum gererent, et legatos Byzantium mittunt. Balameri filius imperatorem accusabat, quod se prodidisset, et quia nihil fidei inesse his, quæ promiserat, reperisset, id causæ fuisse, ut cum Theudericho conveniret. Petere autem regionem sibi, in qua commoretur, dari, et frumentum suppeditari, quod alendo exercitui usque ad messem satis esset. Ut etiam redituum imperii coactoris, quos domesticos Romani vocant, quam primum mittat, qui rationem redderent eorum, quæ receperint. Ni ea Romani fecerint, in sua potestate non esse tam magnam turbam continere, quin rapinas et prædas agant, ex quibus suam in-

Α Επιμπον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τέλει πλαττωμένοι γραμματα ἐκείνῳ ἐπέστελλον²⁵, θαρσύνειν βουλόμενοι, ὡς ἱκανοὺς ἔχοντα τοὺς συμπράττωστας ἔνθεν. Καὶ τρεῖς τῶν ἀπὸ βουλῆς, τοῦ μαγίστρου παρόντος, ἐξετάσαντες ταῦτα, καὶ πληγὰς τὰ σώματα πολλὰς²⁶ ἐπιθέμενοι, φυγὴν εἰσάπαξ ἐπέθηκαν. Δῆθιν γὰρ ἀπέχσθαι θανάτου καὶ σφαγῶν δοκεῖν ὁ Ζήνων ἐβούλετο.

πραγῆς perpetuo exsilio condemnarunt. Quippe sup-

ε'. Ὅτι τῷ αὐτῷ ἔτει πρέσβεις ἐκ Καρχηδόνας ἐς Βυζάντιον ἦλθον, οὓς Ἀλέξανδρος ἦγεν ὁ τῆς Ὀλυβρίου²⁸ γυναικὸς ἐπίτροπος· ὃς ἐτύχχανε πεμφθεὶς ὑπὸ Ζήνωνος πάλαι, συνθελοῦσης καὶ αὐτῆς τοῦτο τῆς Πλακιδίας. Ἔλεγον δὲ οἱ πρέσβεις, ὅτι Ὀνώριχος φίλος τε τῷ βασιλεὶ καθεστῆχοι ἀδόλως, καὶ σίεργα τὰ Ῥωμαίων, καὶ ἀφίρσι πάντα, ἃ πρόσθεν ἐνεκάλει περὶ τε τῶν προσόδων καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων, ἃ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς προειλήφει ὁ Λέων, καὶ ὅσα τῶν ἐμπόρων τῶν ἐκ τῆς Καρχηδόνας ἄρτι καθισταμένων τοῦ πολέμου ἐλήφθη, καὶ εἰ τι ἄλλο πάλαι ὁ πατὴρ πρὸς Ῥωμαίους ὁπωσοῦν ἔσχεν αἰτίαν· τὴν τε ἰρήνην ἔχειν ἀξιοίη βεβαίαν, καὶ μηδὲν εἶναι λοιπὸν τοῖς Ῥωμαίοις ὑποπτος τῷ μὴ οὐχὶ γνησίως τὰς σπονδὰς ἐμπαδῶσειν²⁷, καὶ ὅσα ἤδη συνέχευτο. Εἰδέναι γὰρ χάριν, ὅτι τὴν Ὀλυβρίου τετιμημένοι γυναικᾶ· καὶ ταῦτα πυθόμενοι πάντα ἔτοιμος ἦν βασιλεὶ πράττειν, ἃ²⁸ βούλοιο. Ἦν δὲ τοῦτο πρόσχημα εὐπρεπέος²⁹ τῷ λόγῳ, ἐπὶ τὸ γε ἀληθὲς πᾶσαν ἐδοδοίκεσαν ὑποψίαν πολέμου, καὶ μετὰ τὸν θάνατον Γινζιρίχου πεσόντες ἐς πᾶσαν μαλακίαν οὕτε τὴν αὐτὴν βῶμην ἐς πράγματα ἔσχον, οὕτε τὰς αὐτὰς εἰ συναίχον παρασκευὰς, ὃς ἐκείνος πρὸς πᾶσαν πρᾶξιν εἶχεν ἐφόρους, ὡς θάπτον αἰεὶ πράττειν, ἢ ὡς ἂν ἄλλος βουλευσάιτο³⁰. Δεξάμενος δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως ὁ Ζήνων, τιμῆς μὲν ἤξιωσε δεούσης τῶς πρέσβεις, καὶ δῶροις ἀπέπεμψε τοῖς πρέπουσιν κοσμήσας, Ἀλέξανδρον δὲ ποιεῖ τῶν πριβάτων κόμητα.

ς'. Ὅτι συνθήκας πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι Θεουδέριχος καὶ ὁ Τριαρίος³¹ οἱ Γότθοι μὴ πολεμῆν ἀλλήλοις, πέμψουσιν ἄμφω πρέσβεις ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ὁ μὲν τοῦ Βαλαμηρίου τῷ βασιλεὶ ἐγκαλῶν, ὅτι προδομένος ὑπ' ἐκείνου τυγχάνει, καὶ ὡς τῶν συντεθέντων οὐδὲν εὐρῶν ἀληθὲς Θεουδέριχῳ συμβαίη, αἰτῶν δὲ χάραν αὐτῷ, ἐν ἧ μένοι, δοθῆναι, καὶ σίτον, δοτικὴν αὐτῷ καὶ μέχρι καρποῦ τὸν στρατὸν ἐξαρκίσει διάγειν, καὶ τοὺς προαγωγέας τῶν λημμάτων τῆς ἀρχῆς, οὓς δομαστικούς καλοῦσι Ῥωμαῖοι, ἐπέμψαι ὡς τάχιστα, λόγον δίδόντας ὡν ἔλαθον· ἢ³² μὴ ταῦτα ποιουμένων πρὸς αὐτὸν τῶν Ῥωμαίων, οὐ δυνήσεσθαι αὐτὸς πολὺν ὄχλον κατέχειν τοῦ³³ μὴ ὄθεν δύναιντο δι' ἀρπαγῆς ἑαυτοῖς ἐπαναρθῶσθαι

VARIE LECTIONES.

²⁵ ἀπέστελλον conj. B. ²⁶ πολλὰς B., πολλοὺς vulg. ²⁷ Ὀλυβρίου Val., ἄλυαρίου vulg. ²⁸ ἐκπαδῶσειν et παιθόμενος vulg. ²⁹ εἰ vulg. ³⁰ εὐπρεπέος Val., εὐπρεπέι vulg. ³¹ ἄλλος βουλευσάιτο B., ἄλλοι βουλευσάιντο Val., ἄλλοις βουλευσάιντο vulg. ³² Τριαρίος vulg. ³³ ἢ Val., εἰ vulg. ³⁴ τοῦ N., τῷ vulg.

τὴν ἑσθίαν. Ταῦτα μὲν ὁ ἑταίρος Θεουδέριχος ἐλάγων, ὁ μὲντοι Τριαρίου τὰ τε ἐπὶ Λέοντος συντεθέντα ἤξιον αὐτῷ πάντως γενέσθαι, καὶ τῶν προτέρων χρόνων τὰς συντάξεις λαμβάνειν, τοὺς τε κηδεστὰς αὐτῷ ζῶντας ἀποδοθῆναι· εἰ δὲ καὶ ἄρα τεθνήκασι, τὴν Ἰλλοῦν περὶ τούτων ἐπιδοῦσαι καὶ ἄλλους, οἷς αὐτὸς ἐπὶ τούτων τῶν Ἰσαύρων πιστεύει. Ζήνων δὲ πυθόμενος, πρὸς μὲν τὸν Βαλαμήρου ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτὸς εἴη προδότης καὶ πάντα ἐναντία οἷς ὑπέσχετο δράσας, ὅστις διαπολεμῆν ὑποσχόμενος μόνος εἶτα καὶ βοήθειαν προσκαλέσεται ἄλλην, πάλιν δὲ τὴν δύναμιν τῶν Ῥωμαίων καλέσας κρούει πρὸς Θεουδέριχον πράττει περὶ φιλίας· ὅθ' ἤ καὶ αἰσθόμενον τὸν στρατηγὸν τῆς Θράκης καὶ τοὺς ἄλλους, ἐπόσει τὰ Ῥωμαίων φρονούσι, μήτε ἀπηνηθέναι, μήτε συμβάλλειν αὐτῷ τὰς δυνάμεις θαρσῆσαι, φοβουμένους ἐνέδραν. Νῦν τε εἰ θαλήσαι πρὸς αὐτὸν πολεμήσαι, ἐπαγγέλλεσθαι αὐτῷ ταῦτα δώσειν νικῶντι· χρυσοῦ λίτρας χιλίας, μυριάδας δ' ἄργυρου, πρόσθεν τε πρὸς τούτοις νομισμάτων μυρίων· καὶ γὰρ αὐτῷ δώσειν τῆς Ὀλύθρου παιδὸς ἢ ἄλλης τῶν ἐνδόξων γυναικῶν ἐν τῇ πόλει. Ταῦτά τε ἅμα λέγων τὸν τε ἀποσταλέντων παρ' αὐτοῦ τοὺς κλείονα; ἀξίαις ἐτίμησε⁴¹, καὶ πρέσβεις ἀπέστειλε πρῶτον μὲν Φιλόξενον, εἶτα Ἰουλιανόν, εἰ πως ἄρα δύναιντο μεταπεισάσαι ξυρραγῆναι ἐκείνῳ. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐπειθε, πέμψας τοὺς στρατιώτας ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα, καὶ παρεκάλει θαρσεῖν ὡς αὐτὸς ἐκστρατεύων καὶ κοινῇ σὺν ἐκείνοις ὅτι ἂν δέοι πιστόμενος. Οἱ δὲ ὡς ἐπήκουσαν, ὅτι αὐτὸς βασιλεὺς ἐξάγειν ἐθέλοι, οὕτως ἐκαστος αὐτῶν ἠλείγετο ἑαυτὸν ἐπιδειξάσαι βασιλεὺς πολλοῦ ἀξίον ὄντα, ὥστε καὶ οἱ πρότερον τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν, ἐφ' ᾧ μὴ στρατεύοιντο, ἀργύριον⁴² δίδόντες πάλιν εἰς τὴν μετέχριν τῆς ἐξόδου παρεῖχον. Καὶ πάντες ἀνθήπτοντο τοῦ⁴³ πολέμου ὀργῶντες· καὶ τοὺς τε κατασκότους τοὺς παρὰ Θεουδέριχου πεμφθέντας ἐξώγρησαν, καὶ τῆς τοῦ Βαλαμήρου φυλακῆς μοῖραν ἐλθοῦσαν ἐπὶ τὸ μακρὸν τεῖχος οἱ ἐκεῖ φυλάττοντες διακρηπῶς ἀπεκρούσαντο. Ἐπει δὲ εἰς τὴν αὐτοῦ φερόμενος ὁ Ζήνων ἀνεχώρησε φύσιν, καὶ ὑπὸ τῆς συμφύτου ἀπεσέσθη δαυλίας, ἐνταῦθα ὀργίζονται καὶ χαλεπῶς ἔφερον, κατὰ συστάσεις τε γινόμενοι ἐμέμφοντο ἀλλήλους τῆς ὅλης ἀτολμίας, εἰ⁴⁴ χεῖρας τε ἔχοντες καὶ βαστάζοντες ὄπλα μαλακίας τοιαύτης ἀκούειν ἀνέχονται, δι' ἧς πόλεις ἀπασαὶ καὶ ἡ πᾶσα Ῥωμαίων ἰσχύς ἐξαπόλωλε, πάντων ἐπ' ἐξουσίας περικοπτόντων, ἃ βούλοιντο. Τοῦτον ὁ Μαρτιανὸς συνελόμενος τὸν θροῦν, πέμπει Ζήνωνι λέγων, ὅτι δεῖ τὸ στρατόπεδον ὡς τάχιστα διαλύειν, μή τι καὶ νεώτερον συνεστηκότας ἐργάζωνται. Πέμψας οὖν ἐκέλευεν ἀπιέναι ἐκάστους ἐπὶ τὰ χεῖμάδια, ὡς πρὸς τὸν Θεουδέριχον ἐσομένης εἰρήνης. Οἱ δὲ⁴⁵ τὸν χάρακα ἔλυσαν· καὶ ἀπῆλθον οἱ πλείους τῇ διαλύσει ἀχθόμενοι, καὶ ὅτι θάπτον αὐτοῖς χωρισθῆναι συνέδη, πρὶν ἄνδρα σχεψάμενους τοῖς

πᾶσαν possint sublevare. Hæc quidem alter proposuit : alter Theuderichus, Triarii, postulabat, ut omnia sibi a Leone promissa præstarentur, et præteritorum annorum stipendia solverentur, et affines sui superstites sibi redderentur ; de his autem, qui mortui essent, illum et ex Isauris alios, quorum curæ et custodiæ commissi fuerant, jurare jussit. Hæc ubi Zeno audivit, Theudericho Balamiri responsum dedit, eum esse proditorem, qui omnia contra, quam promiserat, fecisset ; qui cum se solum bellum gesturum fidem dedisset, aliunde auxilia sibi accersisset : et cum Romanorum copias, quæ suppetias ferrent, accivisset, clam, et illis insciis, eum Theudericho amicitiam contraxisset ; quæ cum dux Thraciæ et alii, quiescæque a Romanorum partibus starent, vidissent, veritos insidias ad illum accedere aut suas copias ejus copiis conjungere ausos non esse. Nunc etiam, si velit cum Theudericho bellum facere, se polliceri hæc, si victoriam reportarit, illi daturum auri mille, argenti quadraginta millia librarum, et redditum decem millium aureorum et nuptium illi collocaturum Olybrii filiam, aut alian ex illustrioribus mulieribus civitatis. Quæ cum dixisset, plerosque eorum, qui missi erant, dignitatibus eruvit, et ipse legatos misit primum quidem Philoxenum, deinde etiam Julianum, si qua ratione possent eum adducere, ut foedus cum Theudericho solveret. Cum nihil eum moveret, evocatis militibus bellum suscepit, quos hortatus est, ut bono animo essent. Se enim communiter cum illis belli pericula, ubi opus fuerit, aditurum. Hæc cum milites audivissent, imperatorem huic bello interesse statuisse, ita se ad hoc compararunt, ut **97** talem se unusquisque ostendere studeret, quem imperator merito suo plurimi faceret. Et tam ardentibus animis ad pugnandum profecti sunt, ut qui antea militiæ vacationem a ducibus pecunia redemerant, pecunias, ut sibi in hostes exeundi potestatem facerent, numerarent. Itaque et exploratores, a Theudericho præmissos, vivos ceperunt, et cohortem, quæ Balamiri filii custodiam agebat, et usque ad longos muros progressa erat, opportune depulerunt. Sed nec multo tempore res steterunt, quin Zeno ad pristinam naturam rediret, et ad insitam ignaviam delaberetur. Ex quo milites indignati, per turbas coeuntes, sese invicem ignaviæ accusabant, quod manus habentes et arma gestantes tantæ molliæ, quæ omnes civitates et omnes Romanorum vires pessumdaret, obsequi sustinerent, neque quisquam omnium generis contumeliis abstinuit. Hunc motum cum Martianus intellexisset, ad Zenonem mitti suadens, ut quam citissime fieri posset, exercitum, ne quid novarum rerum moliretur, dissolveret. Ad quem Zeno remisit, et jussit, ut unusquisque militum, tanquam cum Theudericho pax futura esset,

VARIE LECTIOE 3.

⁴¹ δ' N., δὲ vulg. ⁴² ἀξίαις ἐτίμησε N., ἀξίας ἡτίμησε vulg. ⁴³ ἀργύριον H., ἀργυροῦ vulg. ⁴⁴ τοῦ N., τοῦτο vulg., τῶστε H. ⁴⁵ εἰ N., εἰς vulg. ⁴⁶ δὲ add. N.

in hiberna concederet. Itaque castra solverunt, Α κοινοὺς ἐπιστῆσαι, ὅς τῆς παρουσίας λόμης ἀνακτῶ-
 quem castrorum solutionem plerique iniquo animo σθαί⁸⁰ τὴν πολιτείαν ὀπωσοῦν θυήσονται.
 ferentes abierunt: maxime quod discedere cogereatur, antequam virum summæ rerum præfeci-
 sent, qui rempublicam ab eversione et interitu vindicare posset.

VARIE LECTIONES.

⁸⁰ ἀνακτῶσθαι vulg.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

MENANΔΡΟΥ ΠΡΟΤΙΚΤΟΡΟΣ

ΕΚΑΘΑΙ

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

98 EX HISTORIA

MENANDRI PROTECTORIS

EXCERPTA

DE LEGATIONIBUS BARBARORUM AD ROMANOS.

Αἰσχυροὺς. — Avars a Justiniano sedes petunt infra fines imperii Romani (1). Idem a Justiniano instigati bella gerunt cum Hunnicis gentibus (2). Mezamirus, Antarum ad Avars legatus, ab his interimitur (5). Legatus Avarum ad novas sedes petendas missi Byzantii detinentur (4). Justinus Avarum conditiones superbe respicit (3). Post mortem Zichi, Persarum legati, Mebodes Byzantium mittitur: neque ipse nec Saracenorum legati, quorum causam apud imperatorem agit, quem cupiant, impetrant (6). Turcorum legati a Persis sprete Byzantium proficiuntur ad commercia cum Romanis petenda (7). Zemarchus a legatione ad Turcos rediens magnis illarum difficultatibus et periculis laborat (8, 9). Avars et Franci foedus ineunt (10). Longobardorum legati Avars contra Gepidas et Romanos sollicitant (11). Longobardi aunc ab Avaribus, aunc a Romanis auxilia petunt (12). Bajanus, Avarum Chaganus, legatos Romanorum in viscera conficit (15). Idem post multas disceptationes cum Bomo, Romanorum duce, iratus ab obsidione Sirmii recedit (14). Superba Targilli postulata a Justino cum contemptu repudiantur (15). Turci Justinum ad bellum cum Persis renovandum incitant (16). Justinus bellas Avarum conditiones admittit (17). Pax componitur inter Romanos et Avars (18). Avarum legati a Iasonibus expulsi res suas a Tiberio repetunt (19). Sebochthes legatus a Chosroe ad Justinum missus ad foedus inter Persas et Romanos instaurandum (20). Jacobus insolentem Chosrois epistolam Tiberio et Sophie Augustae tradit (21). Sabirum et Alanorum legati de pace agunt cum Tiberio Caesare (22). Romanorum et Persarum legati in confinis utriusque imperii conveniunt (23). Zacharias et Mebodes de pace inter Romanos et Persas restituenda agunt: Romani Persarmenia et Iberia cedunt, sed Daras oppidum a Persis sibi reddi possunt. Scavini in Thraciam irrumpunt (24). Tiberius Caesar pecunias ad aliquos e principibus Longobardorum conciliandos mittit (25). Persae ex improbo castellum Romanorum expugnant (26). Tanchosdro in fines imperii incursionem facit (27). Mauritius Chomares, Persarum oppidum, obsidione premit (28). Tiberius, ut Italiam adversus Longobardos inuenerat, multos eorum donis in partes suas traducit (29). Bajanus, rex Avarum, usque ad Sirmium progressus, Savum transire conatur, bellum contra Scavinos premit (30). Idem a Tiberio, ut Sirmium sibi concedat, postulat (31). Theognis, du Romanorum, Sirmium fortiter obtinet (32).

99 1. (p. A. C. 558, ind. 6, Justin. 32.) Avars B cum diu multumque incerti errassent, tandem ad Alanos accesserunt, et Sarosium, eorum ducem, suppliciter, orarunt, ut per eum in notitiam et amicitiam Romanorum venirent. Is Justino, Germani filio, qui tunc temporis milibus, qui in Lazico in praesidiis erant, praerat, eam rem nuntiavit, et Justinus ad Justinianum retulit, qui illi mandavit, ut ejus gentis legatos ad se Byzantium transmitteret. Eleclus vero fuit ab ea gente quidam Candich nomine, qui cum primus legatus ad impe-

α. [Περὶ Ἀδάρτων.] Ὅς πολλὰ περινοστήσαντες ἤχον ἐς Ἀλανούς, καὶ ἰκίται ἐγένοντο Σαρσίου τοῦ Ἀλανῶν ἡγουμένου, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ γνώριμον ἔποινον Ῥωμαίοις. Ὁ δὲ Ἰουστινῶ τῷ Γερμανῷ, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ἐν Λαζικῇ καταλόγῳ ἡγουμένῳ, τῶν^{81, 82} Ἀδάρτων περὶ ἐδήλωσεν, ὃ δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ. Καὶ δὴ ἐνεκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τῷ στρατηγῷ στέλλειν ἐς Βυζάντιον τὴν πρεσβείαν τοῦ ἔθνους. Καὶ οὖν Κανδὶχ ἕνωμά τι ἡρέθη πρεσβευσόμενος⁸³ ὅτι Ῥ. Ἀδάρτων πρῶτος, ἐξ ἐφοιτήσας⁸⁴ ἔλεξε τῷ αὐτοκράτορι, ὡς πάρεστι τῷ

VARIE LECTIONES.

^{81, 82} τῶν Ν., τῷ vulg. ⁸³ πρεσβευσόμενος vulg. ⁸⁴ ἐξ ἐφοιτήσας Η., ἐφοιτήσας vulg.

in τε καὶ ἀλιμνιάτων τῶν ἔθνῶν, καὶ ὡς τὸ ἄντι-
 ἰ "Ἄβαροι ἐκαταμάχητοι εἶσι καὶ τὸ ἀντι-
 οἶοι τε βραβίως ἀπίσασθαι τε καὶ διαφθει-
 αὶ ὡς προσήκον ἔστι τῶ βασιλεὶ ἐς ὀμαιχιμίαν
 αἰρίσασθαι, ἀλεξητήρας τε ἔχειν ἀγαθοὺς,
 ὡς οὐκ ἄλλως εὐνούστατοι ἔσονται τῇ Ῥω-
 κολταίῃ, ἢ δῶροις ἐς τὰ μέγιστα τιμωτάτοις
 μασιν ἐτησίους καὶ γῆς εὐφορωτάτης οἰκῆσει.
 τῶ αὐτοκράτορι ἐπιπέθη ἡγγεῖλεν ὁ Κανδὶχ,
 -οὐ⁵⁷ γὰρ ἐσφορίγα οἱ τὸ σῶμα, οὐδὲ ἡμα-
 λικῆ, ὥσπερ ἀμείλει, ἦνικα Γαλλμερά τε τὸν
 ν καὶ Οὐίττιγιν τὸν Γότθον ἀμφω ἐτι νεάζων
 ορυάλων· ἀλλ' ἦδη γηραλέος τε ἦν, καὶ
 ρεῖον ἐκεῖνο φρόνημα καὶ φιλοπλεμον με-
 ο ἐς τὸ βραθυμότερον ταῦτα ἔγνω ἑτέρῳ τρέ-
 οῦχι πολέμῳ τὴν βαρβαρικὴν ἀποκρούσα-
 ἰναμιν· καὶ κατηγωνίσαστο ἄν καὶ ἀρῆην
 ν, εἰ καὶ μὴ πολέμῳ, ἀλλ' ὅν εὐβουλίῃ, εἰ
 τῶ ὀφειλομένῳ τέλει πρότερον ἠφανίσθη αὐ-
 γὰρ πολλῶ ὑστερον ἔρχετο ἐκεῖσε. Ἐκαὶ ὅν
 ἦν οὐδὲς τε περιεῖται, τὴν ἑτέραν ἐτρέπετο.

τι δημηγορήσας ὁ βασιλεὺς, τοῦ τε ἱεροῦ
 υ τὸ ἀγγιχόν τε καὶ βουλευτικὸν τοῦ βασι-
 αινέσαντος, παραχρῆμα τὰ τε δῶρα ἔσταλλε,
 τε χρυσῷ διαπεποικιλμέναις καὶ κλίνας,
 τε σθηκῆς καὶ ἑτέρα πλείστα ἱμαλθακῶσαι
 ντα ἀλαζονείας ἀνάκλιτα φρονήματα⁵⁸, πρὸς
 πρεσβευσόμενον Βαλεντινόν (εἰς δὲ οὗτος
 κλιῶν μαχαιροφόρων), καὶ⁵⁹ προδρέπετο
 ν ὀμαιχιμίαν ἐσάγειν Ῥωμαίους καὶ κατὰ
 τεπέλων ὀπλίζεσθαι, ἐμφρονέστατα, οἶμαι,
 τυάμενος ὁ βασιλεὺς, ὡς ἢ νικῶντες οἱ Ἄ-
 καὶ ἡσώμενοι ἐξ ἀμφοῖν περιθῶσι.⁶⁰ Ῥω-
 ο συνοίσουν. Τοῦ δὲ Βαλεντινοῦ ἐκεῖσε ἀφικο-
 αὶ τὰ δῶρα παρασχομένῳ, καὶ ὅσα ἐσήμηνεν
 ὡς ἐξεκόντες, πρῶτον μὲν ἐξεπολεμήθησαν
 ρως⁶¹, εἶτα Ζάλοις, Οὐννικῶ φύλῳ· καὶ
 υς δὲ καθεῖλον.

τι ἐκαὶ οἱ ἀρχόντες Ἄντων⁶² ἀθλίως διετέ-
 αὶ κατὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐπιπέθα ἐκαπτώχε-
 εἶκα οἱ Ἄβαροι ἐκαίρον τε τὴν γῆν καὶ ἐλη-
 ν χώραν. Πιέζόμενοι δ' ὅν ταῖς τῶν πολε-
 ἰδρομαῖς ὡς οἶόν τε⁶³, ἐπρεσβεύσαντο ὡς
 Μεζάμηρον τὸν Ἰδαρισίου, Κελαγαστοῦ ἀδελ-
 τὴν πρεσβείαν χειροτονήσαντες· ἐδέοντό τε
 ε τῶν τινος τοῦ οἰκείου φύλου δορυαλάτων.
 νιν Μεζάμηρος ὁ πρεσβευτῆς, στωπῆλος τε
 ἡφαγῆρας, ὡς Ἄδαρους ἀπικόμενος ἀπέρ-
 ματα ὑπερήφανά τε καὶ θρασύτερά πως.
 οἱ ὁ Κοτρέγγος⁶⁴ ἐκαίνος, ὁ τοῖς Ἄδαροις
 ος ὁ κατ' Ἄντων⁶⁵ τὰ ἔχθιστα βουλευσάμε-
 ἰδ Μεζάμηρος ὀφηλέσταρον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν

VARIÆ LECTIONES.

add. B. ὁ Val., ὁ vulg. ⁵⁸ φρονήματα N., φρονήματος vulg. ⁵⁹ καὶ deest vulg. ⁶⁰ περιθῶσι N.,
 π H., περὶ δῶσι vulg. ⁶¹ Οὐίγούροις vulg. ⁶² Ἄντων Val., τῶν vulg. ⁶³ ὡς οἶόν τε B.,
 vulg. ⁶⁴ Κοτρέγους conj. N. ⁶⁵ et infra Ἄντων Val., αὐτῶν vulg.

A ratorum venisset, dixit, adesse gentem omnium
 maximam et fortissimam, Avaros, genus hominum
 invictum, qui ejus omnes hostes repellere et san-
 ditus extinguerere possent. Illius rationibus valde
 condonere cum eis armorum societatem facere et
 auxilios optimos sibi asciscere; qui tamen non
 alia conditione Romano imperio servirent, quam si
 donis pretiosis, annuis etiam stipendiis et fertill
 regione, quam habitarent, donarentur. Hæc Can-
 dich 100 Imperatori. Erat ea tempestate impera-
 tor effato corpore: non eadem illi vis animi, qua
 forebat, cum juvenis adhuc Gellimerem Vandalum
 et Vitigem Gothum captivos fecit. Itaque jam se-
 nex exacta ætate, cum animi robur et belli amo-
 rem desidia et otio commutasset, Barbarorum exer-
 citum non bello, sed alia ratione a sinibus imperii
 depellere constituit. Et sane vicisset eum et penitus
 extinxisset, si minus præliis, ac prudentia et con-
 silio, nisi ipse debito sine prius extinctus esset.
 Etenim non multo post ex vita migravit. Cum
 igitur vi Barbaros superare non posset, aliam
 viam ingressus est.

2. De ea re imperator concionem apud sacrum
 senatum habuit, qui ejus prudentiam et in rebus
 gerendis consilii vim et acerrimum judicium valde
 collaudavit. Hoc factio statim imperator dona ad
 legatos misit, catenas auro variegatas et lectos et
 sericas vestes et alia quam plurima, quibus leniret
 et demulceret animos superbis et insolentis ple-
 nos. Misit quoque legatum Valentinum (is erat
 unus ex imperatoris satellitibus), cui præcepit, ut
 gentem Romanis societate conjungeret et efficeret,
 ut suos inimicos bello aggredierentur. Sic enim
 valde prudenter, opinor, imperator sentiebat, sive
 Avaros vincerent, sive vincerentur, in utramque
 partem, et ut res cecidisset, ea, que evenirent,
 suo commodo cessura. Cum igitur Valentinus ad
 eos profectus esset et munera præbuisset et man-
 data imperatoris exposuisset, primum quidem Ul-
 guros, tum Salos, Hunnicam gentem, debellarunt,
 et Sabiros everterunt.

3. Cum ducos Antarum parum prospere res ges-
 sissent et spe sua excidissent, confestim Avaros
 hostium terram vastarunt, et regionem sunt depopu-
 lati. Hi vero inimicorum excursionsibus vexati ad
 Avaros legationem miserunt, ad quam gerendam
 Mezamirum, Idarisii filium, Celagasti fratrem, suf-
 fragio elegerunt, et ab eo potierunt, ut captivorum
 aliquos gentis sue redimeret. Mezamirus igitur
 legatus, vir vanus et magniloquus, ubi ad Avaros
 pervenit, in verba superbiora et arrogantiora prop-
 rupit. Cotragegus autem ille, Avarum perquam fa-
 miliaris et necessarius, cum Mezamirus insolentius,
 quam legatum decebat, esset locutus, Chagano
 dixit: « Vir ille magnæ est apud Antas auctori-

tatis, et in quoscunque voluerit inimicos vim parare potest. Oportet igitur ipsum de medio tollere, deinde intrepide in regionem inimicam excursions facere. » Ab illo adducti Avaros, spreta ea, quae legatis debetur, reverentia, nulla habita juris ratione, 101 Mezamiram necant. Et ab eo tempore latius et liberius depopulari Antarum terram cœperunt, neque captivos aut prædas agere cessaverunt.

4. (A. C. 562, Ind. 40, Justin. 56.) Justinianus legatos ab Avaribus excepit, qui postulabant, ut illis liceret circumspicere terram, in qua eorum gens sedes et domicilia poneret. Et imperator quidem, Justino duce suadente, in ea terra, ubi prius habitabant Heruli, quae secunda Pannonia vocatur, eos collocare animum induxit, et, si illis placuisset, ipse non esset adversatus. Sed Avaros Scythia sibi exiundum non censuerunt, quasi hujus desiderio valde tenerentur. Hoc igitur etsi irritum cecidit, tamen Justinus legatos misit Byzantium et imperatorem eos aliquandiu custodia retinere jussit. Justinus enim sibi conciliaverat unum ex legatis, Oecunimonem nomine, qui secreto eum monuit, Avaros aliud in ore habere et aliud sentire. Eos blanda quam maxime oratione uti et suae fraudi obtendere simulatam erga Romanos benevolentiam, tantisper dum Istrum trajiciant, sed longe aliter id, quod in mente gerant, se habere. Etenim simul atque Istrum transmiserint, omnibus copiis eos in bellum erupturos. Quae cum cognovisset Justinus, eorum omnium imperatorem certiorum fecit, ut legatos Avarum Byzantii, quamdiu posset, retineret: nec enim Avaros Istrum prius trajecturos, quam legati dimissi essent. Ea cum Justinus mandaret, non minus curæ et operæ impendebat, quo Avaros fluvii trajectione prohiberet. Bonum enim, domesticarum copiarum ducem, fluminis custodiae præfecit. At vero Avarum legati, ubi nihil profecerunt eorum, quae ab imperatore petitum venerant, munera, ut consuetum erat, acceperunt, et ea, quae sibi opus erant, compararunt, arma etiam emerunt, et ita dimissi sunt. Verum imperator secreto mandavit Justino, ut quacunque ratione et via posset, in reditu arma illis eriperet. Itaque dux cum legatos exciperet, imperatoris mandata est exsecutus. Hinc cœperunt inter Romanos et Avaros inimicitiae multis antea ex causis accensæ: maxime, quod non statim legati eorum dimissi essent. Præceperat enim Bajanus, ut quamprimum redirent. Sed imperator cum sciret, quid cogitarent, varia identidem tentaverat, ut aliquandiu eos in urbe detineret.

γενος ὁ βασιλεὺς ἄλλοτε ⁷⁶ ἄλλως διετίθει τὸ παρὸν, ὅπως ἐς τὴν βασιλίδά πόλιν ἐγκαθεργμῆνοι εἴεν ⁷⁸.

VARIÆ LECTIONES.

⁶⁶ Ἀνταῖς Val., α ταῖς vulg. ⁶⁷ ἢ πρότερον H., τε πρότερον vulg. ⁶⁸ καὶ ante ἀγοντῆς om. vulg. ⁶⁹ Ἐρούλων et πικ Ἐρούλοι N., Ἐλούρων et Ἐλευροὶ vulg. ⁷⁰ ἂν post κατένευσεν pos. B., ἐγ. ἂν x. κατ. vulg. ⁷¹ ἐφελκοποίησατο Cant. ἐφελκοποίησαντο vulg. ⁷² θούλου vulg. ⁷³ ὄπλων πλήθος add. N. ⁷⁴ ἄλλοτε B., ἄλλο vulg. ⁷⁵ εἴην Val., εἶναι vulg.

διελέγετο, εἶπεν ὡς τὸν Χάγανον· « Ὅστος ὁ ἀνὴρ μάλιστα ἐστὶ περιθέληται δύναμιν ἐν Ἀνταῖς ⁶⁶, οὐκ ἔτε πέφυκε κατὰ τῶν ὀπισσῶν αὐτῷ πολεμίων ἀνιτάττεσθαι. Δεῖ τοιγαροῦν ἀποκτανθῆναι τοῦτον, καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιδραμεῖσθαι τὴν ἀλλοτρίαν. Τούτῳ πεισθέντες οἱ Ἀβαροὶ προσωάμενοι τὴν τῶν πρέσβων αἰδῶ, ἐν οὐδενί τε λόγῳ θέμενοι τὴν δίκην, ἀναιροῦσι τὸν Μεζάμηρον. Ἐξ ἐκείνου πόλεω ἢ πρότερον ⁶⁷, ἔτεμον τὴν γῆν τῶν Ἀντῶν, καὶ οὐκ ἀνίσσαν ἀνδραποδιζόμενοι καὶ ⁶⁸ ἀγοντῆς τε καὶ φέροντες.

δ'. Ὅτι ἐδέξατο Ἰουστινιανὸς παρὰ Ἀδάρων πρέσβεις, ἐφ' ᾧ σφᾶς περιθεῖσθαι γῆν, ὅποι τὸ φύλον θήσονται τὰς οἰκῆσεις. Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς, Ἰουστίνου τοῦ στρατηγοῦ σημνηκνός οἱ, ἐν βουλή ἐποίησατο ἐς τὴν Ἐρούλων ⁶⁹ χώραν κατοικίσει τὸ ἔθνος, ἐνθα προτοῦ ἔρχονται οἱ Ἐρούλοι· δευτέρα δὲ προσαγορεύεται Παιονία· καὶ εἰ γε θυμῆρες αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ κατένευσεν ἂν ⁷⁰ ὁ βασιλεὺς. Ἄλλ' ἐπίνοι Σκυθίας οὐ τι ἔβοντο δεῖν εἶσθαι ἐκτός· αὐτῆς γὰρ δῆπουθεν ἐστὶ ἐφίετο. Τοῦτο μὲν οὖν οὐ προβῆ, ἐστειλε δὲ ὁμοῦ Ἰουστίνος ὁ στρατηγὸς τοῖς πρέσβεις ἐς τὸ Βυζάντιον, ἐδήλωσέ τε τῷ βασιλεῖ, ὡς ἂν αὐτοῦ ἐν κατοχῇ ἔσειντο ἐπὶ πολὺ. Ἐφελκοποίησατο ⁷¹ γὰρ τῶν πρέσβων ἓνα ὄνομα Οἰκουνίμων· ἐν ἀπορρήτῳ τέ οἱ ἔλεγεν ὁ Οἰκουνίμων, ὡς ἕτερα διαλεγόμενοι ἕτερα γνωματεύουσι, καὶ ὡς λόγος μὲν ἐς τὰ μάλιστα μετρίοις χρώνται καὶ [ὡς] τὴν ἐπιείκειαν παραπέτασμα προβάλλονται τοῦ ὄλου ⁷², τῷ ἐμπεδῶσαι δῆθεν τὸ εὖνον ὡς τοὺς Ῥωμαίους, ὡς ἂν ταύτῃ διαπεραιωθεῖεν τὸν Ἰστρὸν, τὸ δὲ γε βουλόμενον αὐτοῖς τῆς γνώμης ἔχει ἑτέρως, καὶ ὡς, εἴγε διέλθοιεν τὸν ποταμὸν, βούλονται πανστρατεῖ ἐπιθέσθαι. Τούτων οὖν Ἰουστίνος ἐγνωσμένος, αὐτῷ τῷ βασιλεῖ ἐσήμηεν, ὡς ἂν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀδάρων ἐγκαθεργμῆνοι ὦσιν ἐν Βυζαντίῳ· ταύτης γὰρ οὐκ ἀνέξιοντο διελθεῖν τὸ βεῖθρον, πρὶν ἢ ἐφελθῶσιν οἱ πρέσβεις. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἔπρασαν ὁ Ἰουστίνος, οὐκ ἤττον παρεσκευάζετο ἅμα φυλάξιον τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ. Ἦνον γὰρ τὸν πρωτοστάτην τοῦ θητικῆ καὶ οἰκετικῆ τῆ τοῦ ποταμοῦ ἀπένειμε φυλακῆ. Οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ἀδάρων ἐπεισθέντι ὤνησαν ὡνπερ αἰτοῦντες πρὸς βασιλέα ἀφικνοῦν, δῶρα, ὡσπερ σύνθεσις ἦν αὐτοῖς, παρ' αὐτοῦ εἰληφότες, καὶ μὲν οὖν ὤνησάμενοι τὰ ὅσα χρεῖν, τοῦτο δὲ καὶ ὄπλων ⁷³, ἀφῆθησαν μὲν· ὁμοῦ δὲ οὖν Ἰουστίνῳ λάθρα ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τρόπῳ τῆ τὴ ὄπλα ἀφελῆσθαι παρὰ σφῶν. Καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ ἐδέξατό γε αὐθις ἐπανιόντας τοὺς πρέσβεις, κατὰ ταῦτα ἐποίησι. Ἐντεῦθεν ἤρξατο ἡ δυσπρόστα Ῥωμαίων τε καὶ Ἀδάρων, ἥδη ἐκ πολλοῦ ὀπιουφμένη, καὶ μάλιστα τῷ μὴ ὡς ὁἴετο ἀφελθῆναι τοῖς πρέσβεις. Συνεχέστατα γὰρ ἐσήμηεν ὁ Βασιλεὺς, ὅτι ἂν ἐπανέλθοιεν· τὸ μελετώμενον δὲ σάφα ἐπιστά-

ἰ ἐπὶ Τουστινοῦ τοῦ Νέου οἱ τῶν Ἀδάρων A
 παραγέγοντο ἐν Βυζαντίῳ, τὰ συνήθη δῶρα
 ἰ, ἕπερ τῶ κατ' αὐτοὺς εἶναι Τουστινια-
 ἰ τοῦ βασιλεὺς εἶδου· ἦσαν δὲ καλωδία τε
 ἐκπεπεποιημένα, ἐς τὸ εἰργεῖν τι τῶν ἀποδι-
 κν ἐκπενηνημένα, καὶ κλίνας ⁷⁶ ὁμοίως
 τινὰ ἐς τὸ ἀδρότερον ἀνεμμένα. Τότε δὴ
 εἰσεὶς τῶν Ἀδάρων ἐς παῖρα· ἵνα τοῦ
 εἰσεύλετο, εἶγε οὐκ ἄλλως ⁷⁷ δῶρα λαμ-
 πρὰ, καὶ τῇ Ῥωμαίων βαθυμίᾳ ἐπενηρυ-
 τὰ ἀρπάζει αὐτῶν οὐκ εὖ τιθεσθαι κέρδος.
 πρὸς βασιλέα φοιτῶν ἤξιον. Καὶ οὖν τοῦτο
 ἰ αὐτοῖς, ἐτι γὰρ μὴν καὶ διὰ τῶν ἐρμηνεῶν
 νταὶ λέγειν, τοιοῦτοι ἐχρήσαντο λόγοις·
 ὦ βασιλεῦ, κληρονομοῦντά σε τῆς πατρῴας
 ἰ τοὺς πατρώους φίλους οὐκ ἄλλως, ἤπερ B
 ἰ σός, εὖ ποιεῖν, καὶ ταύτῃ φαίνεσθαι μάλ-
 λον εἶναι τεταλευτηκότος τῶ μηδὲν ἐναλλάτ-
 τεῖν; ἔπραττε περιών. Οὕτω γὰρ καὶ
 ἰ αὐτῆς ἀνεξέδομητα γνώμης, καὶ οὐχ ἤτ-
 ἰ εὐεργεσίας βίονα μεταθήσομεν, εἰ σὶ ⁷⁸ καὶ
 νον εὐεργετήν ἀποκαλέσομεν· πρὸς γὰρ καὶ
 ἰ ἰόμεθα τῶ καπονόνα καλῶς μὴ τοῖς ὁμοί-
 οσθαι τὸν δεδρακότα. Καὶ γὰρ πατέρα τὸν
 ἰ ⁷⁹ ἡμᾶς φιλοφρονούμενον ἀντεδωρούμεθα
 ἰνᾶμενοι, μὴ κατατρέχειν τὴν Ῥωμαϊκὴν,
 ἰν ἐνδείκνυσθαι τι· τοὺς γὰρ ἐκ γειτόνων
 ἰδάρους, τὴν θράκην ἀεὶ περικόπτοντας,
 ἰν ἀδρόν, καὶ οὐδαὶς ὁστισοῦν αὐτῶν πρὶ-
 τὰ θρακῶν ορίσματα καταδραμούμενος· C
 ἰ ἰ τῶν Ἀδάρων τὴν δύναμιν φίλους ἔχου-
 τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆν. Πεισισμεθα σὶ οὖν,
 ἰ τῶ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς, τῶ πλέον
 ἰ μῆν, ἢ ὁ σός εἶδου πατῆρ· ἀνθ' ὧν καὶ
 ἰ ἰ ἐκαίνῃ γενησόμεθά σοι κατὰ τὸ πλέον
 ἰ, καὶ μείζονας ἐποφλήσομέν σοι τὰς χήρι-
 οσμεν εὖν ληφόμενοι τὰ κατὰ τὸ εὐχρό-
 ἰρ, ὦ; ἄλλως ⁸⁰ οὐκ ἔστι δυνατόν τὸν
 ἰ ἡγεμόνα σοὶ τε καὶ τῇ Ῥωμαίων εὐνοῦ-
 οσθαι πολιτεία, εἰ γὰρ μὴ ἐγχειρισθείη πρό-
 ἰ τὰ ἐφ' ὅς οὐ κινεῖν ὄπλα κατὰ Ῥωμαίων
 ἰ μὴ τῶν Ἀδάρων πρὸς σοὶ τοιαῦτα διεξ-
 ἰμφοτερίζοντες τῇ γνώμῃ· τοῦτο μὲν γὰρ
 ἰ κετεύειν, τοῦτο δὲ ἀπειλεῖν. Ἦροντο γὰρ,
 ἰ δεδιξοῦνται ⁸¹ τε καὶ ἐκφοβήσομαι τὸν βασι- D
 ἰ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκασθήσονται Ῥωμαῖοι
 ἰ ὄφοροι εἶναι Ἀδάρων. Ὁ δὲ βασιλεὺς οὐ-
 ἰ ἠ ὄφορον ⁸² ἡγησάμενος τῶν Ἀδάρων
 ἰντέλεξεν οὕτω· ἰ Προβαλλομένων ὑμῶν ⁸³
 ἰ τὴν μεγαληγορίαν, οἰομένων τε τῇ συγ-
 ἰ ὑτῆ τῶν λόγων τὸ σπουδαζόμενον, ὁμῖν
 ἰ ἀμφοτέρως, ὡς εἰπεῖν, ἐκπεπώκατε τῆς
 ἰ οὐδὲ γὰρ ὑποβαπεύοντες ἡμᾶς ἀπατήσατε,
 ἰ ἀπειλοῦντες ἐκφοβήσατε. Πάσινα δὲ ὁμῖν
 ἰ ἐξω τοῦ ἡμετέρου πατρὸς τὸ πέρα τοῦ
 ἰ τῆρμῶν ὁμᾶς τῶ πρέποντι σωφρονίζειν·

5. (A. C. 566 ind. 14, Justin 2.) Justinio Juniore
 imperante Avarum legati Byzantium venerunt, ut
 consueta munera acciperent, quæ Justinianus, qui
 ante cum imperium tenuerat, **102** conferre erat
 solitus; erant autem catellæ auro variegatæ, quasi
 ad vinciendos fugientes comparatæ, lecti, et alia
 quædam ad delicatiorum cultum spectantia. Tunc
 Avars voluntatis imperatoris periculum facere
 statuerunt, an forte ampliora munera espere et,
 inertia Romanorum decepta, sibi sibi commoda
 inde comparare possent. Itaque imperatoris adveni
 sibi potestatem fieri petierunt, quod illis est per
 missum, quin et per interpretem, quidquid libitum
 esset, proponere. Hac vero usi sunt oratione :
 « Oportet, o imperator, te, qui imperium paternum
 hereditate suscepisti, paternos quoque amicos æque,
 ac ille, beneficiis augere, teque in eo maxime pa-
 tris successorem præbere, si nihil eorum, quæ
 vivus statuit, eo mortuo immutes. Ita fiet, ut nos
 eandem erga te voluntatem conservemus, neque
 minus in te beneficentiam nomen transferamus, te
 post ipsum auctorem nostrarum fortunarum non
 occupantes. Et sane arubesceremus, si a te commo-
 dis ornati non eadem tibi retribuere. Sic enim
 patrem tuum, qui in nos liberalis et munificus fue-
 rat, remunerati sumus. Etenim cum ejus regiones
 vastare possemus, non modo abstinuit, verum
 etiam, quo nos propensiores erga ipsum ostende-
 remus, vicinos Barbaros Thraciam invadentes uno
 impetu delevimus, neque quisquam eorum postea
 est inventus, qui Thraciæ sine populationibus
 vexaret. Metuebant enim Avarum potentiam, qui
 amicitiam colebant cum Romanis. Persuasam igitur
 habemus, te nulla alia in re ab iis, quæ a patre
 statuta sunt, discessurum, nisi in eo, quod nobis
 majora largiturus sis, quam pater largitus est. Pro
 quibus et nos multo tibi, quam patri, devinctiores
 erimus, et tibi multo quoque majores gratias retri-
 buemus. Adsumus igitur, qui consueta munera acci-
 piamus. Sed scito, non aliter fieri posse, ut noster
 dux tibi et Romanorum reipublicæ sit amicus,
 quam si ea acceperit, quibus receptis contra Roma-
 nos arma non movere constituit. » Hæc Avarum
 legati disseruerunt, et modo se in hanc, modo in
 aliam partem vertebant : modo precibus agebant,
 modo minas ingerebant. Existimabant enim, se Im-
 peratorem perterrefacturos, et ex eo coactum iri
 Romanos illis quasi tributarios esse. Verum impe-
 rator cum nihil aliud, quam vanos clamores, Ava-
 rum orationem esse existimaret, sic respondit :
 « Vos quidem humiles preces magna cum arro-
 gantia in medium profertis et in spem adducimini,
 hæc sermonis **103** commistione facillius quod cu-
 pitis consequi. Sed ex utraque spe, ut verum aperte
 dicam, excidistis. Nam neque blandimentis me de-
 cipietis, neque minis terretis. Atque ego multo

VARIE LECTIONES.

ἰς vulg. ⁷⁷ οὐκ ἄλλως] οὐδαμῶς ἐξέσταται conj. N. ⁷⁸ σὶ Cantocl. δὲ vulg. ⁷⁹ ὁμᾶς vulg. ⁸⁰ ὡς
 ἰ, ἐς ἄλλως vulg. ⁸¹ δεδιξοῦνται H., δεδειξοῦνται vulg. ⁸² ὄφορον B., ὄφορον vulg. ⁸³ ἡμῶν vulg

plura vobis tribuam, quam pater meus : etenim vos ad majores, quam par est, spiritus sublato ad æquitatem et saniora consilia reducam. Qui enim hominum in exitium voluntarium ruentium turbatos affectus cohibet et obediens rationi facit, beneficentior est eo, qui sumptus in deliciis præbet, et amare videtur, sed minima captata occasione, eum, quem beneficio affecit, statim perdit et tollit. Abite igitur, qui magni pretii rem a nobis obtinetis, quod vobis salvis licet vitam præagere, et pecuniarum loco, quas a Romanis accipere vultis, nostri timorem ad salutem vestram reportate. Neque enim nos vestro egebimus auxilio, neque quidquam a nobis accipietis, nisi quantum nobis visum fuerit, idque tanquam mercedem servitutis, non pro tributo, ut vos falso existimatis. Postquam imperator tantum sui terrorem legatis Avarum incussit, et cognoverunt ex his, quæ dixerat, minime eum superbiam ipsorum toleraturum, neque quidquam eorum, quæ prius accipere consueverant, daturum, nec vero ipsos impune posthac incursions in fines Romanos facturos, in magnam animi anxietatem inciderunt, et secum cogitarunt, quo tandem res casuræ essent, et quis futurus esset earum exitus. Nec enim Byzantii, quandoquidem nihil proficere poterant, manendum diutius statuebant, neque re infecta discedere volebant. Tutius tamen visum Sic illi imperatoris responsum admirati conjuncti

6. Justino nuntiatum est a Persarum imperio, Zichum legatum ad se missum esse, qui de Suanis ageret, Persarumque erga imperatorem benevolentiam testificaretur, et ea, de quibus Romani quærentur, amice componeret. Justinius vero, aut minime legationem admittit, aut, si admittit, Zicho significare constituit, nequaquam rem optatum exitum habituram. Et accedente senatus auctoritate censuit, ut Joannes per litteras Zicho adhuc iter peragenti palam faceret, imperatorem in nullo eorum, quæ speraret, assensurum. Quo facto Timotheo, ex numero eorum, qui jam antea cum Joanne in Perside fuerant, litteræ traditæ sunt. Jussit imperator Timotheo, ut regi 104 Persarum ob significationem in se benevolentiam gratias ageret, litteras vero Joannis legato, quem obvium in itinere, sicut itineris ratio ferebat, habiturus esset, traderet, ut Zichus exploratam perspectamque imperatoris voluntatem haberet. Hæc ubi Timotheo sunt imperata, ad limites contendit. Illic cum cognovisset nondum advenisse Persarum legatum, confestim ad Chosroem est profectus. Forte enim conligerat, ut Zichus alia via Nisibim diverteret, ibique valetudinis causa detineretur. Interea Timotheus a Persarum rege dimissus rediens, Nisibi Zichum adhuc ægrotantem assecutus, ei Joannis litteras tradidit. Is cum intellexisset, iter suum hanc prospere cedere, neque ex voto legationem

A ὁ γὰρ μεταρρυθμίζων τοὺς ἀτάκτους τῶν λογισμῶν, καὶ ὡς περ παιδεύων τε καὶ ἀνακόπτων τῆς ἐπ' ἀλήθρῳ τῶν ἀσθαδίζομένων ὀρμῆς, ὀφθῆσεται κατὰ τὸ μᾶλλον εὐεργέτης ἢ περ ὁ χορηγὸς τῆς τρυφῆς. ἐς φιλεῖν μὲν δοκεῖ, προφάσεως δὲ μικρᾶς ἐπιλαβόμενος τὸν δῆθεν εὐεργετούμενον ἠφάνισεν εὐθέως. Ἄπιτε τοιγαροῦν πλεῖστον πριάμενοι παρ' ἡμῶν κἄν γοῦν ἐν ζῶσι τελεῖν, καὶ ἀντὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρημάτων τὸν καθ' ἡμᾶς φόβον εἰς σωτηρίαν εἰληφότες. Οὕτε γὰρ δεηθείην ποτὲ τῆς καθ' ὑμᾶς ἡμῶν συμμάχιας, οὕτε τι λήψασθε παρ' ἡμῶν ἢ καθόσον ἡμῖν δοκεῖ, ὡς περ δουλείας ἔρανον, καὶ οὐχ ὡς οἴσθε, φορολογίαν τινά. Τοιοῦτον ἐπιστάσαντας φόβον τοῦ βασιλέως τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀδάρων, κατεγνωκότες ἐκ τῶν εἰρημένων οἱ Βάρβαροι, ὡς οὐκ ἀνέξεται σφῶν τῆς πλεονεξίας, καὶ ὡς οὐδὲν αὐταῖς ἐτι δοθήσεται ὡς ἂν ἐκομίζοντο προτοῦ, καὶ ὡς τὸ λοιπὸν ἀδεῶς οὐκ ἐπιδραμοῦνται τὴν Ῥωμαϊκῆν, ἐν δυσθυμίᾳ τε ἐτύγγαχον πολλῇ, καὶ ἀναλογιζόμενοι ἦσαν ὅποι τὰ παρόντα ἐκθήσεται καὶ ὅποι τύχης αὐτοῖς χωρήσοι τὰ πράγματα· οὐδὲ γὰρ μένειν ἐν Βυζαντίῳ ἀνόνητα ἦθελον, οὕτε μὴν ἀπρακτοὶ ἀπίκει ἐθεύλοντο. Ὅμως δ' οὖν τῶν κακῶν αὐτοῖς αἰρετώτερον ὑπήρχεν ἀπονοστήσαι ὡς τοὺς ἄμοφύλους· καὶ τοῦτοις ἐνωθέντες ἐς τὴν τῶν Φράγγων χώραν ἀφίκοντο, τοῦ βασιλέως τὴν ἀπολογίαν θαυμάσαντας. Illis est a Romanis discedere et ad suos se recipere, cum suis in Francorum regionem abierunt.

ζ'. Ὅτι ἠγγέλθη Ἰουστίνῳ, ὡς ἐκ τῆς Περσῶν ἐπικρατείας ἐξώρμησεν ὁ Ζιχὸς πρεσβευσόμενός τε καὶ διαλεχθῆσόμενος περὶ Σουάνων ἢ ἐν ταυτῷ καὶ φιλοφροσύνης ῥήματα ἀποκομιῶν βασιλεῖ, ἐτι τε καὶ τὰ ἐφ' οἷς Ῥωμαῖοι προσεγαλοῦσιν εὐ διαθεσίμενος. Ὁ δὲ Ἰουστίνος ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο ἢ μὴ προσδέξασθαι τὴν πρεσβεσίαν, ἢ προσδεχόμενον εἰδέναι τὸν Ζιχὸν, ὡς τὰ κατὰ νοῦν αὐτῷ ἀνυσθήσεται ἑδαμῶς. Καὶ δὴ συγκροτηθείσης αὐτῷ ἐκκλησίας, δοκεῖ κατὰθλον γενέσθαι ἐτι ὁδοιποροῦντι τῷ Ζιχὸς διὰ συλλαβῶν Ἰωάννου, ὡς τὸ παράπαν οὐδὲν τῶν δοκηθέντων προσδέξατο ὁ βασιλεὺς. Τοῦτου γενομένου ἢ, τὸ γράμμα ἐνεχειρίσθη Τιμοθέῳ τῶν ἀπὸ Ἰωάννη γενομένων ἐνὶ κατὰ δὴ τὴν Περσῶν προτοῦ. Καὶ οὖν Τιμοθέῳ ἐνσκελεύσατο βασιλεὺς ῥήματα μὲν δῆθεν τῆς ἐς Ῥωμαίους φιλίας ἀποκομίσαι βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὑπαντιάζοντι δὲ, ὡς περ εἰκός, τῷ πρεσβευτῇ ἐπιχειρεῖν τὴν Ἰωάννου ἐπιστολήν, ὡς ἂν ἴσταιτο ἐξεπιστάμενος ὁ Ζιχὸς καὶ σαφίστατα προηγιώσκων τὴν βασιλείως βουλὴν. Τιμόθεος οὖν, τοῦτο ἐπιτετραμμένον αὐτῷ παρεγένετο ἐν τοῖς ὁρίοις. Γνοῦς δὲ, ὡς οὐκ ἔπεισεν ὁ Περσῶν πρεσβευτής, ἐπορεύετο ὄγε αὐτίκα πρὸς Χοσρόην. Συμβάν δὲ οὕτω ἢ, τοῦ Ζιχὸς δι' ἐτέρας ἀτραπῶν ἐς τὴν Νισίβιν ἀφικόμενος, ἐκεῖ τε διατρήσαντος τῷ διατεθῆναι τὸ σῶμα ἀρρώστως, ἐν τοσοῦτῳ Τιμόθεος πρὸς τῶν Περσῶν βασιλέως ἀφελείας, ἐπεὶ κατέλαβε τὸν Ζιχὸν ἐπανερχόμενος κατὰ δὴ

VARIÆ LECTIONES.

ἢ ἡμᾶς vulg. ἢ ἐτι δοθήσεται B. ἐκδοθήσεται vulg. ἢ Σοάνων vulg. ἢ τῶν — γενομένων ἐνὶ κατὰ δὴ τῆς Val., τῷ — γενομένῳ ἐνὶ κατὰ τῆς vulg., ἐνὶ κατὰ γὰρ τὴν H. ἢ οὕτω B., αὐτῷ vulg. τῷ Z. vulg.

την Νίσιβιν ἐτι νοσῶδη⁹⁰·⁹¹ τὰ τε γραφέντα οἱ πρὸς Ἀ
 Ἰωάννου ἐνεχείρισεν. Ὁ δὲ καταμαθὼν, ὡς ἐς τού-
 ναντιον αὐτῷ τῶν ἐλπισθέντων ἡ ὁδὸς γίνεται καὶ
 ὡς οὐκ αἰσίων οἱ προβήσεται τὰ τῆς πρεσβείας,
 δυσθυμία περιπεσὼν καὶ τῇ νόσῳ κάτοχος ὢν κατ-
 ἔστρεψε τὸν βίον. Καὶ μὲν δὴ καὶ Ἰωάννην αὐτίκα
 συνέθη τεθνάναι. Μετὰ ταῦτα ἀγγέλλεται ἐν Βυ-
 ζαντίῳ, ὡς ἕτερος ἤξει πρεσβευτῆς ὁ προσαγορευό-
 μενος Μεθώδης. Οὗτος ἐς τὴν βασιλίδαν ἐπορεύετο
 ἐξογκώμενος⁹² καὶ μάλα βρενθυόμενος, καὶ ἐλπίδα
 ἔχων, ὡς περὶ Σουανίας αὐτῷ κινήθησονται λόγοι,
 καὶ ὅτι Πέρσας ἀρέσκουσαι γνήθησονται ξυνηθῆσαι.
 Τοιαύτη⁹³ διανοίᾳ ἐπηρμένος ἐν Βυζαντίῳ ἦει,
 αὐθαδέστερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν θέμενος τοῖς κατὰ
 τὴν ὁδοπορίαν. Παραγενομένου δὲ (βασιλεὺς γὰρ
 ἦδη ἐπέπυστο Μεθώδου τῆς ἀλαζονείας πέρι, καὶ
 ὅποια ἔτα ἐλαίμων τὴν ἀφίξιν ἐποίησατο), τὸς μὲν
 ἐκ βασιλείως Περσῶν ἔδοξε δέχεσθαι προσήσεις κατὰ
 τὸν εὐχότα θεσμὸν, περιεφρόνησε δὲ ὅμως τὸν Με-
 θώδη καὶ ἀπεφλάυριζε μὴδὲ τὴν οἰανοῦν συνοσίαν
 ὡς αὐτὸν ποιούμενος. Ὡς δὲ ἐς τούναντιον, ἤπερ
 ἐβούλετο, τὰ τῆς πρεσβείας οἱ ἐχώρει, καὶ τὸ παρά-
 παν οὐδὲν αὐτῷ ἔλεξε περὶ Σουανίας ὁ βασιλεὺς,
 ἔπειτα ἐξελιπάρει ὁ Μεθώδης τοὺς ἄμα οἱ Σαρακη-
 νούς ἐς λόγους ἵναί τι τῷ αὐτοκράτορι. Εἶποντο γὰρ
 ἄμφω τοὺς τεσσαράκοντα οἰκίῳ τινὶ πρεσβευτῇ τα-
 τώμενοι. Ὁ γὰρ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος Ἀμβρος
 ἐκπέμφας ὑπῆρχε καὶ ὁ γε ξὺν τῷ Μεθώδῃ πρε-
 σβεσίαν διαλεχθησομένους περὶ ὧν χρημάτων πρὸς
 Ἰουστινιανὸν ἐκομιζόντο. Μεθώδης οὖν τοῦ σκοποῦ
 τοῦ περὶ Σουανίας ἀμαρτῶν, ὡς ἂν μὴ κἀντὴ ἀπρα-
 κτος ἀναχωρήσοι, ἐπιμελέστατά πως ἠντιβόλει τῆς
 ὡς βασιλέα τυχεῖν εἰσόδου τοὺς Σαρακηνοὺς. Καὶ
 τῶν οὐπολαθῶν ὁ αὐτοκράτωρ, « Τί γὰρ δῆτα, ἔφη,
 βούλονται οἱ καθ' ἑμᾶς⁹⁴ Σαρακηνοί; » Ὡς δὲ ἐγχεί-
 μενον ἑώρα, κατένευσε μόνῳ εἰσιέναι τῷ ἐκείνων
 πρεσβευτῇ. Ἠπίστατο γὰρ, ὡς ἀκαυθαδιαζόμενος
 οὐκ ἂν ἔλοιτο ἀνευ τῶν ἠπομένων ὡς βασιλέα φοι-
 τῆσαι, ἀλλ' ὡσπερ ἠνίκα παρὰ Ἰουστινιανὸν ξὺν
 ἅπασιν τοῖς ἄμα αὐτοῖς τῶν Σαρακηνῶν οἱ πρέσβεις
 ἔγινοντο, καὶ τὸν⁹⁵ οὕτω βούλεσθαι τὸ σὺνηθὲς δια-
 σάζοντα ποιήσιν. Ἐντεῦθεν τε εὐπρόσωπον ζῆτο
 ἔξιν αἰτίαν, ὡς αὐτὸς μὲν τὰ ἀρμόδια βασιλεὶ δι-
 ἐπράξατο, ὁ δὲ Σαρακηνὸς ἤκιστα ἔγωγε τὰ βέοντα
 εἶτα κατὰ δὴ τοῦ Βαρβάρου ἀντιστραφήσεται τὸ ἐπί-
 κλημα. Καὶ οὐκ [ἀν] ἄλλως ἀπέθη, ἢ⁹⁶ βασιλεὺς
 ἐστοχάσατο. Ὁ γὰρ δὴ Σαρακηνὸς ἀπρεπὲς εἶναι τὸ
 παρῆναι οἱ μόνῳ ὡς βασιλέα ὑποτοπῆσαι, καὶ τὸ⁹⁷
 κρατήσαν δῆθεν καταλύειν οὐχ ἀρετέον αὐτῷ, ἀπ-
 ηνήνατο τὴν ἐς βασιλέα πάροdon. Τότε ὁ βασιλεὺς
 τὸν μὲν Σαρακηνὸν τελεώτατα περιεφρόνησεν, ὁ δὲ
 ἐς τὸν Μεθώδη παρήγαγε τὰς αἰτίας. Ὁ δὲ τῶν Περ-
 σῶν πρεσβευτῆς, « Ὡ δέσποτα, ἔλεξεν, οὐ πάρεμι
 συνεπαμύνων, εἴγε ὁ Σαρακηνὸς ἐπλημμέλησέ τι,
 ἄλλως δὲ ἀκουσόμενος, ὅπως, εἰ μὲν ἀρμόδια τῷ
 δικαίῳ λέγοι, μὴ περιόφομαι, εἰ δὲ γε ἐς τούναντιον

A peractum iri, animo cecidit, et ex morbo, quo de-
 linebatur, vitam morte commutavit. Nec multo
 post Joannes quoque mortuus est. Post hæc Byzan-
 tium nuntiatur advenire alium legatum, Mebodem
 nomine. Is vana confidentia inflatus in regiam
 pervenit, magnam spem habens, sermonem motum
 iri de Suania, seque fœdus ex Persarum sententia
 facturum. Hac cogitatione elatus, dum Byzantium
 iter habet, arrogantius, quam legatum decebat, erga
 omnes, quibuscum convenit, se gessit. Ut venit,
 Imperator, qui hominis arrogantiam et importu-
 nitatem, et quorum obtinendorum spe iter insti-
 tuisset, jam didicerat, gratulationes a Persarum
 rege benigne, ut mos erat, excepit. Sed Mebodem
 Imperator contemptum habuit, neque illi ullum fa-
 miliaritatis signum exhibuit. Sic illi præter spem
 legatio cessit, neque ullum omnino verbum impe-
 rator de Suania fecit. Deinde Mebodes magnopere
 petiit, ut Saracenis, qui cum eo erant, imperato-
 rem adeundi potestas esset. Erant enim in ejus
 comitatu circiter quadraginta proprio legato pa-
 rentes. Miserat autem cum Mebode Ambrus, Sara-
 cenorum phylarchus, et ipse legatus, qui de pecu-
 niis, quas a Justiniano impetraverant, agerent.
 Itaque cum Mebodes, quantum ad Suaniam attine-
 bat, spe sua excidisset, ne nulla re obtenta disce-
 deret, cura omni contendit, ut Saracenorum legati
 aditum ad imperatorem nanciscerentur. De ea re
 enim Mebodus orationem Imperator excepisset,
 « Quid nobis volunt, inquit, Saraceni? » Ut instan-
 tem vidit, concessit eorum legato, ut solus ad se
 accederet. Neque enim legatum, qui superbius erat,
 toleratum existimabat, ut remotis comitibus in
 Imperatoris 105 conspectum veniret: sed quem-
 admodum quondam imperatorem Justinianum eor-
 um legati cum omnibus comitibus suis adissent,
 hunc quoque pertinacius in eo perstiturum esse, ut
 mos solitus observaretur. Qua in re Imperator se
 optimi juris speciem præ se laturam esse speravit,
 quod ipse quæ Imperatorem decerent, fecisset, Sa-
 racenus autem minime, quæ fieri oportuisset, intel-
 lexisset: se igitur omnem culpam in Barbarum
 conjecturum. Neque aliter res cecidit, quam suspi-
 catus fuerat Imperator. Etenim Saracenus haud
 decorum sibi esse existimans, solum sine ullo co-
 mitatu ad Imperatorem accedere, neque a more,
 qui jamdudum obtinuerat, sibi recedendum esse
 ratus, Imperatoris aditum renuit. Tunc Imperator
 valde despexit Saracenum, de qua re cum apud
 Mebodem questus esset, Persarum legatus impe-
 ratori dixit: « Ego quidem, domine, adsum, haud
 defensionem suscepturus Saraceni, si in aliquo de-
 liquerit, sed rem cogniturus, ut, si verum ad me
 detulerit, causam ejus non deseram, sin injuria
 accusasse apparebit, ego ipsum condemnem. » Cui
 Imperator inordens: « Venisti igitur non legatio-

VARIE LECTIONES.

⁹⁰·⁹¹ νοσῶδης vulg. ⁹² ἐξογκώμενος vulg. ⁹³ τοιαύτη B., ταύτη vulg. ⁹⁴ ἡμᾶς vulg. ⁹⁵ καὶ τόνδε
 ἢ N., τι vulg., ἢ δ τι H. ⁹⁶ τὸ H., τῷ vulg.

nis manus obiturus, sed iudicis officio functurus. » At Mebodes acerba et mordaci imperatoris responsione confusus erubuit vultu, atque confestim imperatore, sicut fas erat, salutato, recessit. Paucis post diebus iterum Mebodes imperatorem adiit, et suppliciter postulavit, Saracenum ad eum introduci, et imperatore abnuente, minime justum esse, dixit Mebodes, sibi non eadem perficere licere, quæ Zichus ante se legatus perfecisset. « Nam iuxta memoria, inquit, Saraceni ad imperatorem una cum ipso accesserunt. Itaque oportet me iisdem frui, quibus ille, ne in aliquo inter Romanos et Persas inducæ sint quodammodo violatæ. » Ad quæ imperator iracundia percitus: « Si igitur Zichus in adulterio, aut aliquo alio gravi crimine deprehensus esset, tu illius vestigiis tibi insistentium putares? Annon sentis, te cum Romanorum imperatore et Justino sermonem habere? » Tum consternatus Mebodes præ povere pronus in terram se ad ejus pedes prostravit et ad mendacia confugiens negavit, a se talia prolata fuisse. Qua excusatione cum uteretur, imperator fidem habere videbatur, et dixit: « Videtur igitur interpretis nobis alia pro aliis suggessisse. Itaque si nihil a te dictum est officio et decoro alienum, scito te crimen purgasse. » Ad hunc modum imperator sponte ea, quæ dicta fuerant, cum eorum ignorationem simularet, dissimulatione transegit, et ad animi æquitatem est delapsus, ne forte Mebodes **106** in posterum fieret audacior, aut verbis elatior, cum recorplaretur imperatorem sermonis ejus impudentiam animadvertisse. Itaque cum sic imperator quod sensit, repressisset, Mebodes exclamavit: « Abeant in malam rem et Saracenicæ gentes omnes et Ambrus ipse et legatio eorum: mihi vero de ipsis silentium sit neque quidquam in posterum dicam. » Quæ cum dixisset, imperator quoque maledicta in Saracenum conjecit, eumque institorem et cauponem appellavit. Ad hæc dixit, se silentio præterire non posse, qua de causa imperatoris congressum tantopere concupisset. « Scilicet dicit, se a nobis solitas pecunias accipere velle, pro quibus calamitates, opinor, scelestus et improbus feret. Ridiculum enim esset, si nos Romani tributum Saracenicis gentibus hisque nomadibus penderemus. » Tum Mebodes, « Esto, inquit, o domine; at tu illum, licet re infecta, dimitte. » Et imperator: « Quamvis melius non venisset, quantum in me est, abeat tamen. » — « Et me quoque jube, inquit Mebodes, cum ipso abire. » In his finivit legatio. Itaque Persarum legatum et Saracenos ad sua redituros imperator dimisit. Atque ita Imperatoris prudentia pacata sunt et emendata omnia quæ Joannes in sua legatione perperam egerat. Ut vero Saraceni domum

ἀφθῆσεται ἀδίκως ἐπεγκαλῶν, αὐτὸς ἐγὼ καταδικάζων τοῦ Σαρακηνοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἐπιτιωδῶζων, « Ἥκεις », ὡς εἴοικεν, οὐχὶ πρεσβευόμενος, ἀλλὰ δικάζων. Ὁ Μεβώδης αὐτίκα ὃ γε τῷ πληκτικῷ τοῦ λόγου συγγέας τὸ πρόσωπον ἐφεινίττετο. Τοιγαροῦν παραχρῆμα τὴν αὐτοκράτορα προσειπὼν ἤπερ ἡμέμ, οὕτως ἀνεχώρησεν. Ὀλίγαις δὲ ὑστερον ἡμέραις αὐθις ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν παρητηίτο λιπαρῶς περὶ τῆς τῶν Σαρακηνῶν εἰσόδου. Τοῦ δὲ βασιλέως ἀνανεύοντος, οὐχ ὅσιον ἐφασκεν εἶναι μὴ τὰ ὅσα ἐπέτελει πρὸ τοῦ παρὰ Ῥωμαίους πρεσβευόμενος ὁ Ζιχ, καὶ ἐμὲ αὐθις ἐπιτελεῖν. Οἱ γὰρ καθ' ἡμᾶς Σαρακηνοὶ ἅμα αὐτῷ παρὰ βασίλεια ἐγίνοντο. Δεῖ οὖν καὶ ἐμὲ τῶν Ἰσων ἐκείνῳ ἀπολαύειν, ὡς ἂν μὴ ὥσπερ λελωδημένα ὦσιν αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν συνθήκαι. Ὁ βασιλεὺς πρὸς ταῦτα ἐργίως ἔχων: « Τί οὖν, εἰ καὶ πεφώραται ὁ Ζιχ ἐπιμοιχεῖα καὶ ἐτέρῳ ὄτῳ πλημμελήματι τῶν ἀνηκίστων ἀλοῦς, καὶ σοὶ κατ' ἔχους ἐκείνῳ ἰτέα; ἢ εὐξυνοισθάνῃ βασιλεὶ Ῥωμαίων καὶ Ἰουστίνῳ διαλεγόμενος; » Τότε κατοβρώδηςας ὁ Μεβώδης, περιδεῆς τε γενόμενος, πρηγῆς ἔκειτο ἐπ' ἑδάφους, πρὸς ἀρησιῶν τε καταφεύγων καὶ ἀναινόμενος εἰρήσθαι οἱ τὰ τοιαῦτα. Τοιαύτη ὁ ἀπολογία χρωμένου, ὁ αὐτοκράτωρ ἔδοξεν ὑπάγεσθαι τῇ περὶ τοῦ, ἔλεξέ τε: « Ἔοικεν οὖν ὁ ἐρμηνεύς ἡμῖν ἕτερα ἀνθ' ἐτέρων φράσαι. Εἰ τοίνυν οὐδὲν λέλεκται σοὶ παρὰ τὸ προσῆκον, ἴσθι τὸ ἐπίκλημα ἀπονηψάμενος. Οὕτως ὁ βασιλεὺς ἔκοντι ἀποπροσποιησάμενος τὰ λεχθέντα πρὸς αὐτοῦ εἰδέναι, τῶν εἰρημένων τὴν ἀγνοίαν ὑπεκρίνετο, καὶ δὴ ἐς τὸ ἡκίωτερον μετηνέχθη, ὡς ἂν μὴ θρασύτερός τε καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ὑφαγῶρας ἔσοιτο ὁ Μεβώδης τῷ ἐς ἔννοιαν ἔχειν συνειδέναι τὸν αὐτοκράτορα τῇ βημάτων τραχύτητι. Οὕτω δὴ οὖν πρὸ βασιλέως παρακρουσαμένου τὴν ὑπόνοιαν, « Οἰμωζέτω, ἢ δὲ ὁ Μεβώδης, καὶ τὰ Σαρακηνικὰ φῦλα ἅπαντα καὶ Ἄμβρος αὐτὸς καὶ ἡ πρεσβεία ἢ κατ' αὐτοῦς: ἔμοι γὰρ σιγῇ ἔσοιτο ἕκατι τε αὐτῶν, οὐδ' ἐποιμὶ τι λοιπόν. » Τούτων οὕτω κεκινήμενων, πλείστα μὲν καὶ ἄλλα ὁ βασιλεὺς τὸν Σαρακηνὸν εἶπε κακῶς, καὶ ὡς μεταβολεύς τε καὶ καλιχάπηλος ἦκει. Πρὸς τοῖς δ' ἐφασκεν, ὡσοῦχ οἶδός τε πέφυκε λήσειν, ὅτου ἕνεκα βασιλεὶ ἐντευξόμενος ἀφίκετο. « Φησὶ γὰρ, ὡς ἐθέλοι: τὰ συνήθη χρήματα κομισσάσθαι πρὸς ἡμῶν, ἀνθ' ὧν, οἶμαι, κομίζεται συμφορὰς ὁ κατέρατός τε καὶ ἀπολούμενος. Γελοιώδες γὰρ, εἰ Σαρακηνῶν ἔθνει, καὶ ταῦτα νομάδων, Ῥωμαῖοι γε ὄντες τεταξόμεθα ἐς φόρων ἀπαγωγῆν. » Ὁ Μεβώδης, « Εἶεν, ἔφη, ὦ δέσποτα: εἰ καὶ ἀπρακτον, ὁμῶς ἀπόπεμψον αὐτόν. » Ὁ βασιλεὺς: « Καὶ εἰ μὴ παρεγένετο, ὅσον τό γε ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' οὖν ἀπίτω. » Καὶ ἐμὲ ξὺν αὐτῷ κέλευσον, ἢ δὲ ὁ Μεβώδης. — « Εἰς τέλος ἐλθούσης τῆς πρεσβείας ἐν τούτοις, τὸν τε Περσῶν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ὁ βασιλεὺς ἅμα ἀφῆκεν ἐς τὰ πάτρια ἦθη ἀπονοστήσον.

VARIAE LECTIONES.

¹ ἦκει Ν., ἦκειν vulg. ² μὴ τὰ Val., μετὰ vulg. ³ τοιαύτη Β., ταύτη vulg. ⁴ ἢ δὲ Β., ἔξη vulg. ⁵ ἀπολλόμενος vulg. ⁶ τούτῳ καὶ ν. vulg. ⁷ ἀπρακτον εἰ ἀπόπεμψον Β., ἀπρακτοι εἰ ἀποπέμψαιν vulg. ⁸ ἢ δὲ Ν., ἦδε vulg.

τας. Οὕτω δὲ ἀπεισιγήθη ἅπαντα τῆ τοῦ αὐτοκράτορος νουνεχία τὰ ὅσα Ἰωάννης ἐπὶ τῆ πρεσβείᾳ διακράξαστο οὐ κατὰ τὸ προσήκον. Ὡς δὲ οἱ Σαρακηνοὶ ἔβδον τῆς ἐαυτῶν ἐγένοντο, ἀπήγγελλάν τε τῷ Ἀμβροῦ τὴν τοῦ βασιλέως βουλὴν περὶ τοὺς μηδίζοντας τῶν Σαρακηνῶν, τότε ὁ Ἀμβρόσιος Καμβώσιον τῷ ἀδελφῷ, ὃς Ἀλαμουνδάρῳ τῷ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους Σαρακηνῶν ἡγουμένῳ ἀντικαθιστάμενος ἦν, σημαίνει καταδραμεῖν τὴν Ἀλαμουνδάρου γῆν. Ἦδη δὲ ἡ γῆ ὑπὸ Ἀραβίαν τελεῖ.

ζ'. Ὅτι ἀρχομένου τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς Ἰουστίνου βασιλείας πρεσβεία τῶν Τούρκων ἀφίκετο ἐν Βυζαντίῳ. Ὡς γάρ τὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ μέγα κέρθη, οἱ Σογδαῖται οἱ προτοῦ μὲν Ἐφθαλιτῶν, τῆνικαῦτα δὲ Τούρκων κατήκοοι, τοῦ σφῶν βασιλέως ἰδέοντο πρεσβείαν στελεῖαι ὡς Πέρσας, ὡς ἂν ἐκεῖσε ἀπίνεσις οἱ Σοδαῖται ὧνιον παράσχοιντο τὴν μεταξὺ τοῖς Νήδοις. Καὶ οὖν πείθεται ὁ Διζάβουλος, ἀφίκοι τε πρεσβευσόμενος Σογδαῖτας. Ἐξηγείται δὲ τῆς πρεσβείας Μανιάχ. Ἀφικόμενος δὴ οὖν παρὰ βασιλέα Περσῶν ἰδέοντο τῆς μετέξῃς πέρι, ὅπως ἄνευ τινὸς κωλύμενης αὐτοῖς προέλθοι ἐπ' αὐτῆ τὰ τῆς ἐμπορίας. Ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς (οὐδαμῶς γὰρ αὐτῷ ἤρσσε καὶ τοιαῦτα, ὡς ἂν μὴ ἐνθένδε ἄδεια εἴσοιτο Τούρκους ἢ τοῖς Περσῶν ἐμβατεύειν ὄρτοις) ἀνεβάλετο ἐς τὸ αὐριον. Καὶ μὲν οὖν αὐθις ἀναβολῆ ἐχρήστο πάλιν ἑτέρα. Ὡς δὲ ἄλλοτε ἄλλως τὸ παρὸν ἀπεκρούετο, τῶν Σογδαῖτῶν ἐπιπαρόντων τε καὶ ἐγκειμένων, τότε Χοσρόης ἐκκλησιάσας ἀνελογίζετο. Καὶ οὖν ὁ Κατούλφος ἐκεῖνος ὁ Ἐφθαλιτῆς, ὃς διὰ τὴν ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλείας γεγεννημένην βίαιαν μίξιν τῆ γυναικὶ προέδωκε τὸ ἑμόφυλον τοῖς Τούρκοις, οὕτως γοῦν (μετανάστης γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ ἐγεγονεῖ τοῦ χρόνου καὶ ἐμῆδιζεν ἤδη) παρήνεσε βασιλεῖ τῶν Περσῶν τὴν μεταξὺ οὐδαμῶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὠνήσασθαι καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς μὲν καταθέσθαι τιμήματα, θεωμένον δὲ αὐτῶν τῶν πρέσβων ταύτην ἀφανίσαι πυρὶ, ὡς ἂν μήτε ἀδικεῖν δόξη, μήτε μὴ βούλεσθαι γρῆσθαι τῆ ἐκ Τούρκων μετέξῃ. Καὶ ἡ μὲν μετέξῃ ἐπυροπολήθη· αὐτοὶ δὲ ἐς τὰ πατρία ἦθη ἀνεχώρησαν, τῷ γεγεννημένῳ ἤμισα χαίροντες. Ἐπειδὴ δὲ τῷ Διζαβούλῳ τὰ ξυγκυρήσαντα ἐφράσαν, αὐτίκα ὁ γε καὶ ἑτέρα πρεσβεία ἐχρήστο ὡς Πέρσας, φιλοποιήσασθαι τὴν κατὰ σφᾶς πολιτείαν βουλόμενος. Ἐπεὶ δὲ ἡ Τούρκων πρεσβεία αὐθις ἀφίκετο, ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς ἐν τέλει Περσῶν καὶ τῷ Κατούλφῳ ἐγνωμάτευσ, πάντη ἀξύμφορον εἶναι Πέρσαις φιλίαν θέσθαι ὡς Τούρκους· τὸ γὰρ Σχυθικὸν εἶναι παλλήμολον. Ταύτην τοι καὶ παρενεγγύησε δηλητηρικῶν φαρμάκῳ ἐνίοις διαφθαρήναι τῶν πρέσβων, ὅπως ἀπείποιεν τῆς ἐκεῖσε μετέπειτα παρουσίας. Καὶ δὴ οἱ κλειστοὶ τῶν πρεσβευσασμένων Τούρκων τῆ περὶ τὴν ἰδωδὴν μίξι τῶν ἀναιρετικῶν φαρμάκων αὐτοῦ που τὸν βίον κατέλυσαν, πλὴν τριῶν ἢ τεσσάρων. Θροῦς δὲ ἐφοίτησε Πέρσαις, ὡς διώλοντο τῷ πνι-

(A. C. 568, Ind. 1, Justin 4.) In initio quarti anni imperii Justiniani legatio Turcorum Byzantium accessit. Ut enim Turci opibus et potentia creverunt, Sogdaitæ, qui prius quidem Ephthalitarum, tunc vero Turcorum subditi erant, a rege suo precibus contenderunt, ut legationem ad Persas mitteret, quo Sogdaitis eo proficiscentibus sericum venum exponere apud Medos liceret. Disabulus eorum precibus obtemperans permisit Sogdaitis legationem mittere, cuius princeps fuit Maniach. Profecti igitur ad Persarum regem precati sunt, ut liberum illis esset sine ullo impedimento apud ipsos serici commercium. At Persarum rex, cui minime hoc gratum erat, ne impune illis esset Persarum fines ingredi, responsum distulit in crastinum, deinde alia atque alia dilatione iterum usus est. Cum diem ex die traxisset, et obnixè Sogdaitæ peterent et urgerent, Chosroes, consilio convocato, deliberavit. Catulfus autem ille Ephthalites, qui propter stuprum, a rege uxori suæ per vim illatum, gentem Turcis profuderat et deinde ad Medorum partes transierat, hortatus est Persarum regem, ut sericum minime prætermitteret, sed empto eo, pretium traderet; tum autem ante oculos legatorum illud in ignem injiceret, ne injuste agere, neve Turcorum serico uti velle videretur. Et sericum quidem igni crematum est, legati vero haud læti ad proprias sedes remearunt. Deinde cum Disabulo, quæ decreta fuerant, renuntiassent, is confestim alia legatione ad Persas usus est, qua reipublicæ suæ eos conciliare studebat. Uti vero iterum legatio a Turcis advenit, Persarum rex una cum primoribus Persarum et Catulfo censuit, minime e re Persarum esse, amicitiam iungere cum Turcis. Omne enim Scythicum genus perfidum et mutabile. Quin etiam jussit, veneficio tolli nonnullos legatorum, ut in posterum aversarentur ad suas regiones accessum. Sic evenit, ut fere omnes legati, exceptis tribus aut quatuor, misto cibus lethali veneno, sint perempti. Rumor ex eo inter Persas dissipatus est. Turcorum legatos nimis calido et sicco terræ Persidis situ periisse: quia, cum Turcorum regio crebris nivibus contacta sit, nonnisi in frigida aeris temperie vivere possent. Quin et illi, qui insidias evaserant, quamvis aliter suspicarentur, eandem, quæ per Persidem percre-

VARIÆ LECTIONES.

Καβώσιον ms. H. Τούρκοις B., τούτοις vulg. ἄλλοι τε vulg. ἐκκλησιάσας B., ἐκκλησιάσαι vulg. οὕτω: H., οὕτως vulg. αὐτῶν N., ἄλλων vulg. ἀδικεῖν H., ἀδίκη ἐν vulg. ἀναιρετικῶν Val., αἰρετικῶν vulg.

duerat, famam quoque apud suos divulgant. Sed Diabulus, homo callidus et versutus, quæ patrata erant, non ignorabat. Credebat enim, sicut erat, legatos dolo necatos esse. Hinc inimicitiam Turcorum et Persarum originem ceperunt. Et hæc occasionem Maniach, qui Sogdaitis præerat, arripiens, Diabulo persuasit, utilius esse Turcis Romanos colere, et eorum amicitiam amplecti, et ad illos serici commercium transferre, qui illud in frequentiori usu haberent, quam reliqui homines, sequæ paratissimum esse dicebat Maniach, una cum legatis Turcorum ad eam legationem proficisci, ut Romanj et Turci hac conditione fierent amici. His verbis Diabulus assensus mittit ipsum et quosdam alios, qui legationem obirent apud Imperatorem Romanum, ei que gratulationes et dona serici non parvi pretij una cum litteris deferrent. **108** Hanc epistolam ferens Maniach in viam se delit. Cum longum itineris spatium confecisset multasque regiones peragrasset, montes præruptos et undique nivibus cooperatos, loca plana et silvosa, paludes et flumina, deinde Caucasum superasset, Byzantium pervenit, et in regiam introductus ad imperatorem accessit. Hic omnia exsecutus est, quæ inter socias gentes observari solent, et litteras et dona in manus tradidit eorum, quorum hoc officium erat, et precatus est, ne sibi irriti fierent tam longi itineris sudores. Imperator autem, ubi legit per interpretem litteras Scythice scriptas, legationem lubenti animo admisit. Itaque legatos percunctatus est de Turcorum principatu et regione: illi vero responderunt, quatuor apud eos prefecturas, sed summum totius imperij imperium penes solum Diabulum esse. Ad hæc dixerunt subegisse Ephthalitas eosque tributum pendere coegisse. « Omnis igitur, inquit imperator, a vobis est eversa Ephthalitarum potentia? » Annuentibus legatis, imperator rogavit: « Utrum in urbibus, an vicatim habitabant Ephthalitæ? » — « Gens, o domine, urbes collit. » — « Ergo, subjecit imperator, manifestum est, vos omnium urbium, quæ illorum fuerunt, factos esse dominos. » — « Sic est, imperator, » dixerunt. « Sed nos docete, quanta sit Avaram multitudo, quæ vestri imperij frenum excussit, et num pars etiamnum vobis subiecta sit. » — « Sunt qui nostro imperio adhuc pareant. Qui vero a nobis defecerunt, arbitror esse circiter viginti millia. » Postremo imperatori dinumerarunt gentes Turcis subditas. Deinde ab eo, ut pax et armorum societas Romanis et Turcis esset, petierunt. Addiderunt, se paratissimos esse, pugnare contra omnes, qui Romanæ dominationi infesti, eos prope ipsorum fines bello appeterent. Hæc simul atque pronuntiarunt, Maniach, manibus in cælum sublatis, et qui cum ipso erant, jureju-

γηρῶ τῶν Περσῶν ἀδελφῶ τῶν Τούρκων οἱ πρέσβεις, αἱτε τῆς αὐτῶν χώρας θανάτῳ καλυνομένης, καὶ ἀδύνατον εἶναι αὐτοῖς ἄνευ κρυμῶδους καταστήματος βιοτεύειν ¹⁴. Ταύτη τοι καὶ ἄλλως ὑποποτήσαντες, οἱ γε τὴν ἐπιβουλήν διέφυγον, οὕτω ξυμῶθεν, εἰς τὴν περὶ φῶν ἐπανελθόντες τὰ ἄπερ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ διεφθύρισαν ταῦτα. Ὅμως ὁ Διζάβουλος (ἀγγίλους γὰρ τις καὶ δεινός) οὐκ ἠγνόησε τὸ πραχθῆν, ὥθη δὲ, ὅπερ καὶ ἦν, ὡς ἐδολοπονήθησαν οἱ πρέσβεις. Ἐνθεν τοιγαροῦν ἡ δυσμένεια ἤρξατο Περσῶν τε καὶ Τούρκων. Καὶ λαβόμενος ὁ Μανιάχ, ἕως τῶν Σογδαίων προσήκει, τοιοῦδε ¹⁵ καιροῦ συμβουλεύει τῷ Διζαβούλῳ, ἄμεινον εἶναι Τούρκικ ἀσκάσασθαι τὰ Ῥωμαίων, καὶ παρ' αὐτοῦς ἐπιση ἀποκομίζειν τὴν μέταξιν, ὡς γε ¹⁶ κατὰ τὸ πλεόν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων χρωμένους, ἐτοιμότατα δὲ ¹⁷ ἔχειν ἔφη ὁ Μανιάχ καὶ αὐτὸς συναπαίρειν ¹⁸ τοῖς πρέσβεσιν τῶν Τούρκων· καὶ ὡς ταύτη φησὶ ἔσσονται Ῥωμαῖοί τε καὶ Τούρκοι. Τούτοις δὴ πῶς κατενεύσας τοῖς ῥήμασιν ὁ Διζάβουλος ἐκπέμπει αὐτὸν τε καὶ ἑτέρους τινὰς ὡς βασιλεῖα Ῥωμαίων πρεσβευσομένους ¹⁹, προσήκοις τε ἀποκομιούνας καὶ δῶρα μετάξιν, οὐκ ὀλίγον τι χρῆμα, καὶ συλλαβὰς τινὰς. Τοιαῦτα τινὰς ἐπιστολάς ἐπιπερόμενος ὁ Μανιάχ ἀπήρξατο τῆς ὁδοπορίας. Καὶ δὴ ἐς τὴν μάλιστα πολλὴν διανύσας ἀτραπὸν, χώρους τε διελθὼν ἐσθὲι πλείστους, ἔρη τε μέγιστα καὶ ἀγγιπέη καὶ πεδία καὶ νάπαις, λίμνας τε καὶ ποταμούς, εἶπε τὸν Καύκασον αὐτὸν ²⁰ τὸ εὖρος ὑπερελθὼν, τὸ τελευταῖον ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον. Καὶ τοίνυν εἰς τὴν βασιλεῖα παρελθὼν καὶ παρὰ βασιλεῖα γενόμενος ἅπαντα ἔπραξε τὰ ὅσα ἔπειτα τῷ τῆς φιλίας θεσμῷ, τὸ τε γράμμα καὶ τὰ δῶρα ἐνεχείρισε τοῖς ἐς τοῦτο ἀνεμμένοις, καὶ ἔδειτο μὴ ἀνονήσους αὐτῷ γενέσθαι τοὺς τῆς ὁδοπορίας ἰθῶτας. Ἄταρ ὁ βασιλεὺς ἀνελεξάμενος διὰ τῶν ἐρμηγῶν τὸ γράμμα τὸ Σκυθικὸν ἀσμενέστατα προσήκατο τὴν πρεσβεῖαν. Τοιγαροῦν ἤρατο τοὺς πρέσβεις περὶ τῆς τῶν Τούρκων ἡγεμονίας τε καὶ χώρας. Οἱ δὲ γε ἔρασαν ἐτίταρας αὐτοῖς εἶναι ἡγεμονίας· τὸ δὲ γε κράτος τοῦ ξυμπαντος ἔθνους ἀνεῖσθαι μόνῳ τῷ Διζαβούλῳ. Πρὸς γε ἔλαξαν, ὡς παρεστήσαντο καὶ Ἐφθαλίτας μέγιστος καὶ ἐς φόρου ἀπαγωγῆν. « Πᾶσαν οὖν, ἔφη ὁ ἀποκράτωρ, τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐκποίησασθαι ²¹ δύναμαι. » — « Πάνυ μὲν οὖν, » ἔλαξαν οἱ πρέσβεις. Ἀδίδις ὁ βασιλεὺς· « Κατὰ πόλεις ἢ ποι ἄρα κατὰ κώμας ²² ἔχουν οἱ Ἐφθαλίται; » Οἱ πρέσβεις· « Ἀστικοί, ὡ δέσποτα, τὸ φύλον. » — « Ἐβδῆλον οὖν, ἢ δὲ ²³ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐκείνων δὴ που τῶν πόλεων κύριοι καθεστήκατε. » — « Καὶ μάλα, » ἔφασαν. Ὁ βασιλεὺς· « Ἄρα ἡμᾶς ἀναδιδάξατε ὅση ²⁴ τῶν Ἀδάρων πληθὺς τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπικρατείας ²⁵, καὶ εἰ τινες εἰσι παρ' ὑμῖν; » — « Εἰσὶ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἱ γε τὰ ἡμέτερα στέργουσιν εἰσι· τοὺς δὲ δὴ πουθεν ἀποδράσαντας

VARIE LECTIONES.

¹⁴ βιοτεύειν H., βιοτεύων vulg. ¹⁵ τοιοῦδε B., τοῦδε vulg. ¹⁶ ὡς γε B., ὥστε vulg. ¹⁷ δὲ B., καὶ vulg. ¹⁸ αὐτὸς συναπαίρειν B., αὐτὸν οὖν ἀπαίρειν vulg. ¹⁹ πρεσβευσομένους ed. Par. ²⁰ αὐτὸν B., αὐτὸ vulg. ²¹ ἰδιοποίησασθε αὐτὸν ἐκείνωσασθε conj. B. ²² κατὰ κώμας Val., κατὰ κώμας vulg., καὶ τὰ κ. mg. H. ²³ ἢ δὲ B., ἢ δὴ vulg. ²⁴ ὅση B., ὡς ἡ vulg. ²⁵ ἀφηνίας ἐν ἐπικρατεία vulg., Val. om. ὁμῶν vulg.

εἶμαι ἀμφὶ τὰς εἰκοσιν εἶναι χιλιάδας. Ἐἶτα ἀπαρι-
θμησάμενοι οἱ πρόσθετοι εἶθνη κατήκονα Τούρκων, τὸ
λοιπὸν ἠγτιβόλων αὐτοκρατόρα εἰρήνην τε ξυνοστά-
ναι καὶ ὁμαιχμίαν Ῥωμαίοις τε καὶ Τούρκοις.
Προστίθεσαν δὲ, ὡς καὶ ἐτοιμότερα ἔχουσι κατα-
πολεμῆσαι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας τὸ δυσμενές,
ὅπόσον ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς ²⁰ ἀγελάζονται ἠπειρον. Ἐπὶ ταῦτοις ἄρα τῷ λέξει τῷ χεῖρι ὑψοῦ ἀνατείνας
ὁ Μανιάχ οἱ τε ²¹ εἶν αὐτῷ ὄραμ' ἐπιστώσαντο μεγίστῳ, ἢ μὴν ὀρθογνώμονι διανοίᾳ ταῦτα εἰρησθαι.
Πρὸς γε καὶ κατέχεον ἄρας σφίσι αὐτοῖς, ἐτι γε μὴν καὶ τῷ Διζαβούλῳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ παντὶ τῷ
ἔθνει, εἰ γε δὴ τὰ ἐπηγγελμένα ἀληθῆ τε εἶη καὶ πρακτέα. Οὕτω μὲν οὖν τὸ φύλον οἱ Τούρκοι φλοῖ
ἐγένοντο Ῥωμαίοις, καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐφοίτησαν πολιτεία.

ἦ. Ὅτι διαθρυλληθὲν κατὰ τὴν Τουρκίαν, ὅσοι
ἀγχιθυροὶ ἦσαν, ὡς Ῥωμαίων ἐνδημοῦσι ²² πρέ-
σθαι, καὶ ὡς πορεύονται τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἕμα
προσβεία Τούρκων, ὁ τῶν ἐκείνη ²³ ἔθνων ἡγεμῶν
ἔδηλωσε τῷ Διζαβούλῳ εἶν ἰκετεία, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς
ἐκ τοῦ σφετέρου τινὰς ἀποσταλαί ἔθνοισ ἐπὶ θέαν
τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας. Καὶ τοίνυν ὁ Διζαβούλος
ἐπίετο ²⁴. Καὶ ἕτεροι ²⁵ δὲ προσετώτες ἔθνων ταῦτα
ἐζήτουν· ὁ δὲ οὐδενὶ ξυνοχώρησε τῶν πάντων, ἢ
μόνον τῷ τῶν Χλιατῶν ἡγεμόνι. Καὶ οὖν καὶ τούτον
παρειληφότες οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ λεγομένου ποτα-
μοῦ Ὠήχ, καὶ ἀτραπῶν διανύσαντες οὐδαμῶς ὀλί-
γην, ἐγένοντο κατὰ δὴ τὴν λίμνην τὴν ἀπλετον ἐκεί-
νην καὶ εὐρεῖαν ²⁶. Ἐνταῦθα ὁ Ζήμαρχος ²⁷ ἐνδια-
τρίψας ἡμέρας τρεῖς, στέλλει Γεώργιον, ὃς ἀνεῖτο ἐς
τὴν τῶν ἐπιτομωτέρων συλλαβῶν ἀπαγγελίαν, προ-
δηλώσονται τῷ βασιλεῖ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐκ Τούρκων
ἐπάνοδον. Καὶ οὖν ὁ Γεώργιος ἕμα Τούρκοις δέκα
πρὸς τοὺς δύο ἀπήρξατο τῆς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ὁδοῦ,
ἀνύδρου τε μᾶλα εὐσης καὶ πάντη ἐρήμου, ὅμως δ'
οὖν ἐπιτομωτέρας. Ὁ δὲ Ζήμαρχος κατὰ δὴ τὸ ψα-
μαθῶδες τῆς λίμνης παροδεύων ἐπὶ ἡμέρας δέκα
καὶ δύο, δυσβάτους τὲ τινὰς χώρους παραμειψάμε-
νος, ἐγένετο κατὰ τὰ βεῖθρα τοῦ Ἰχ, οὐ μὴν ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὸν Δαίχ ²⁸, καὶ διὰ ²⁹ λιμῶν ἐτέρων αὐ-
θις ἐς τὸν Ἄττιλαν· πάλιν ὡς Οὐγούρους ³⁰, οἱ δὲ
καὶ σφίσι ἀπήγγειλαν, ὡς εἰς τὰ περὶ τὸν Κωφῆ-
να ποταμὸν ἐς τὰ λᾶσια τέσσαρας χιλιάδες Περσῶν
ἐπιτηροῦσι προλοχισμένοι, ὡς ἂν χειρώσωνται
παριόντας ³¹ αὐτοῦ. Ταύτη τοι ὁ ³² τῶν Οὐγούρων
ἡγούμενος, ὃς διέσωζεν ἐκείσε τοῦ Διζαβούλου τὸ
κράτος, πληρώσας ὕδατος ἀσκούς παρέσχετο τοῖς
περὶ Ζήμαρχον, ὡς ἂν ἔχοιεν ὄθεν ὄδρεῦσαιτο διὰ
τῆς ἀνύδρου ἰόντες. Εὐρον δὲ καὶ λίμνην, καὶ παρ-
αμειψάμενοι τὸ μέγα τοῦτο ὄδροστάσιον ἀφίκοντο ἐς
ἐκείνας τὰς λίμνας, ἐν αἷς ἐπιμιγνύμενος ἀπόλλυται
ὁ Κωφῆν ποταμός. Ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χώρου πέμ-
πουσι διοπτῆρας προδιασκεψόμενοι, εἶγε ὡς ἀλη-
θῶς οἱ Πέρσαι ἐνεδρεῦσαι· οἱ δὲ ἀνιχνεύσαντες
ἀφίκοντο ἐς Ἄλανιαν, κατὰ τὸ μᾶλλον δεδιότες τὸ φύλον
Ἰορομοσχῶν.

θ. Ὅτι γενόμενοι ἐν Ἄλανιᾳ παρὰ Σαρῶδιον τὸν
ἐκείνων ἡγεμόνα, καὶ ἕμα τοῖς ἐπομένοις Τούρκοις

A rando maximo, sese ex animi sui sententia bona
fide hæc omnia dicere et promittere affirmarunt ;
ni ea vera essent, aut si scientes fallerent, neque
ei observarent, sibi ipsis et ipsi Disabulo totique
genti diras sunt imprecati. Ad hunc modum gens
Turcica Romanis amica est facta.

8. (A. C. 560 Ind. 2 Jusitni 5.) Postquam fama
ad finitimas Turciæ gentes pervenerat, legatos Ro-
manorum advenisse, eosque una cum Turcorum
legatis Byzantium redire, ejus regionis dux Disabu-
lus ¹⁰⁹ supplex oravit, ut reipublicæ Romanæ
visendæ gratia sibi quoque legatos mittere liceret.
Quod Disabulus non recusavit. Sed cum aliarum
quoque gentium duces idem peterent, nulli alli,
quam soli Chliatium duci, concessit. Itaque hunc
etiam Romani assumentes, trajecto flumine Oich,
haud breve viæ spatium emensi, ad illam ingentem
et latam paludem pervenerunt. Illic Zemarchus tres
dies commoratus, mittit Georgium, cui munus bre-
viores epistolæ perferendæ delatum erat, ut impe-
ratori legatorum a Turcis reditum significaret.
Georgius igitur cum duodecim Turcis desertam
quidem et inaquosam, sed breviorẽ viam Byzan-
tium versus ingressus est. Zemarchus autem per
arenosa paludis iter faciens per duodecim dies,
loca prærupta prætergressus, attingit ripas non so-
lum fluminis Hichi, sed etiam Daichi, et rursus per
alias paludes ad Attiliam pervenit, inde ad Uguros,
qui Romanos monuerunt, in densis et arboribus
consitis locis circa Cophenem flumen latere in in-
sidiis collocata Persarum quatuor millia, qui præ-
tereuntes eos captivos facerent. Ugurorum dux,
qui illic ex auctoritate Disabuli imperium habebat,
utres aqua implevit et præbuit Zemarcho et ejus
comitibus, ut, cum per deserta irent, haberent un-
de aquarentur. Invenerunt et paludem, et magnum
illud stagnam prætergressi, pervenerunt ad eas
paludes, in quas immistus Cophen annis sese
effundit. Ex eo loco mittunt qui explorarent, an
verum esset, Persas in insidiis esse. Hi iisdem to-
tam regionem perscrutati renuntiarunt, se nemi-
nem vidisse. Nihilò serius in Alaniam magna cum
trepidatione, propterea quod metuebant gentem
Oromoschorum, properarunt.

ἀπήγγειλαν μηδένα ἰδεῖν. Ὅμως εἶν μεγίστῳ φόβῳ
Ἰορομοσχῶν.

9. Cum in Alaniam pervenissent, et Sarodium,
Alanorum ducem, una cum Turcis adire vellent,

VARIÆ LECTIONES.

²⁰ αὐτὰς vulg. ²¹ τε N., γε vulg. ²² ἐνδημοῦσι N., ἐνδήμους vulg. ²³ ἐκείνη N., ἐκείνης vulg. ²⁴ ἐπίετο N., ἐπίετο vulg. ²⁵ ἕτεροις vulg. ²⁶ εὐρεῖαν vulg. ²⁷ Jaxartes fluvius, lacus Aral. N. ²⁸ Jemba, Jaik, Volga (Ethel), Kuma, fluvii. N. ²⁹ διὰ λιμῶν H., διὰ λίμνον vulg. ³⁰ Οὐτιγούρους et infra Οὐτιγούρων conp. N. ³¹ παριόντας Cantocl. παρόντας vulg. ³² ὁ om. vulg.

Sarodius quidem Zemarchum et qui cum eo erant benignè et cōmiter excepit, sed Turcorum legatos prius, quam arma deposuissent, in suum conspectum venire noluit. Maximo igitur inter ipsos super hac re orto et continuato per tres dies certamine, dissidentium arbiter fuit Zemarchus. Tandem, armis depositis, ut Sarodio placuerat, eum adierunt. Sarodius autem monuit Zemarchum, ne per Mindimianum iter faceret, propterea quod Persæ circa Suaniam in insidiis essent: consultius faceret, si per Darinem iret. His cognitis, Zemarchus 110 per Mindimianam decem equos misit, serico onustos, qui Persas fallerent, quasi soricum præmissum esset, et ipsi præirent, unde conjicerent, Zemarchum crastino die secuturum. Et hi quidem profecti sunt. Zemarchus vero per Darinem in Apsilliam venit, Mindimiana ad levam relicta (hæc enim parte suspicio erat Persas insidias struere), et Rogatorium accessit, deinde ad Pontum Euxinum, et navibus usus usque ad Phasin, tum Trapezuntem pervenit, unde equo publico Byzantium ad imperatorem delatus, illi omnia narravit. Hic igitur profectio et reditus Zemarchi finem accepit.

110 ἄποφύτῃσι βουλόμενοι, ὁ Σαρῳδῖος τὸν μὲν Ζήμαρχον καὶ τοὺς ἐπομένους ἐδέξατο ἀσμένως· τοὺς δὲ δὴ πρέσβεις τῶν Τούρκων ἔφασκε μὴ πρότερον τῆς ὡς αὐτὸν εἰσόδου τυχεῖν, ἢ καταθεμένους τὰ ὄπλα. Τοιγάρτοι καὶ ἀμίλλα αὐτοῖς ἐγένετο περὶ τούτου ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, καὶ Ζήμαρχος ἦν τῶν φιλονεικούμενων διαιτητής. Τέλος ἀποθέμενοι τὰ ὄπλα οἱ Τούρκοι, ὡς Σαρῳδίῳ ἐδόκει, ὡς αὐτὸν ἐσεφοίτησαν. Ὁ δὲ δὴ Σαρῳδῖος παρενεγγόησε τοῖς περὶ Ζήμαρχον διὰ τῆς τῶν Μινδιμιανῶν 110 ἀτραποῦ ἤκιστα ἵνα, τῷ κατὰ τὴν Σουανίαν τοὺς Πέρσας ἐνεδρεύειν ἀμεινον δὲ εἶναι διὰ τῆς λεγομένης Ἀαρεινῆς ἀτραποῦ οἴκοι ἀποχωρεῖν. Ταῦτα ἰσχυρῶς ὁ Ζήμαρχος, διὰ τῆς Μινδιμιανῆς ἐστειλεν ἀχθοφόρους δέκα μεταξὺν ἐπιφερομένους 110, ἀπατήσοντας Πέρσας τῆ προεκπεμφθῆναι τὴν μεταξὺν καὶ προτερῆσαι τῆ ἑδῶ, ἐκ τούτου τε ὑποτοπήσασαι ὡς ἐς τὸ αὐριον πηρόσται καὶ Ζήμαρχος. Καὶ οἱ μὲν ἀχθοφόροι ὄχωντο ἀπύοντες, ὁ Ζήμαρχος δὲ διὰ τῆς Ἀαρεινῆς παρεγένετο ἐς Ἀψίλιαν, τῇ Μινδιμιανῇ χαίρειν εἰπὼν, ἐς τὰ εὐώνυμά τε ἔασας αὐτὴν, ἢ ἐπιδοξοὶ ἦσαν ἐπιθέσθαι οἱ Πέρσαι. Καὶ ἦκεν ἐς τὸ Ῥογατόριον, εἰσα κατὰ δὴ τὸν Εὐξεινον Πόντον, εἶτα 110 ναυτιλίᾳ χρῆσάμενος 110 ἐς Φᾶσιν ποταμὸν· πάλιν ἐς Τραπεζοῦντα. Οὕτω τε δημοσίῳ ἵππῳ ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα εἰσελθὼν ἔφρασε τὸ πᾶν. Ζημάρχῳ μὲν οὖν ἐν τοιοῦτο ἐληξεν ἡ πορεία καὶ ἀποπορείας 110 ἐπὶ Τούρκους.

10. (c. A. C. 565 Ind. 13 Justini 1.) Cum Avars et Franci foedera invicem sanxissent, et pax firma inter eos esset, Bajanus, Avarum dux, significavit Sigisberto, Francorum duci, suum exercitum commeatu inopia laborare: decere eum, qui rex esset et inter suos, minime negligere exercitum sibi foedere conjunctum. Promittebat autem, si exercitum Avarum necessariis rebus recreasset, se tertio die castra moturum, neque diutius in his locis commoraturum. Hæc ubi Sigisberto sunt nuntiata, statim farinam, legumina, oves et boves ad Avars misit.

11. (A. C. 566 Ind. 14 Justini 2.) Alboinus, Longobardorum rex, qui inimicitias, quas cum Cunimundo, Gepidarum rege, exercebat, minime deponerat, sed quacumque ratione Gepidarum opes sibi evertendas ducebat. Itaque legatos ad Bajanus misit, quibus eum ad armorum societatem adhortabatur. Legati cum advenissent, precibus cum Bajano agebant, ne se contemneret, qui nefanda omnia a Gepidis passi essent, præsertim cum etiam Romani, Avarum genti quam infestissimi, Gepidas bello juvassent. Neque tam in Gepidas bello ferri dicebant, quam contra Justinum pugnare cuperent, regem Avarum genti inimicissimum, qui foedera cum Justiniano, ejus avunculo, jam pridem transacta pro nihilo habens Avars consuetis muneribus privaret. Adjecit, si cum Longobardis se conjungerent, fore ut invicti essent, et, Gepidis exterminatis, eorum opibus et

110 ἴ. Ὅτι Ἀδάρων καὶ Φράγκων σπεισαμένων πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῆς εἰρήνης ἐμπαδύτατα ἔχουσας, ἐσήμηγεν ὁ Βαϊανὸς Σιγισβέρτῳ, τῷ τῶν Φράγκων ἡγεμόνι, εἰσα λιμῶν πιεζομένης αὐτῷ τῆς στρατιᾶς, καὶ ὡς χρεῶν ἐπὶ βασιλείᾳ καθεστῶτα, καὶ πρὸς γε αὐτόχθονα, μὴ περιδεῖν στρατεύματα ἐνοπονδόν. Ἐφασκε δὲ, ὡς, εἴγε ἐπιβρώσει τῶν Ἀδάρων τὸ στρατεύματα τοῖς ἀναγκαίοις, οὐ πλέον ἢ τρεῖς ἡμέρας αὐτοῦ ἐνδιατρήσει, εἶτα ἀπαλλαγῆσεται. Ταῦτα ἐπειδὴ ἀπήγγελλο τῷ Σιγισβέρτῳ, παραχρῆμα ὁ γε ἀλευρὰ τε ἐστειλε τοῖς Ἀδάροις καὶ ὄπρια καὶ δὲς καὶ βόας.

110 ἰα'. Ὅτι Ἀλβούτος ὁ τῶν Λογγιβάρδων μόναρχος, οὐ γὰρ αὐτῷ ἀπέληγεν ἡ πρὸς Κοιμμοῦνδον 110 ἀπέχθεια, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ἤθετο δεῖν καταστρέψασθαι τὴν τῶν Γηπαίδων ἐπικράτειαν, αὐτῆ τοι πρέσβεις ἐξέπεμψεν ὡς τὸν Βαϊανόν, ἐς ὀμαιμίαν παρακαλῶν. Παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβειων, ἠντιδίδου μὴ περιδεῖν σφᾶς ὑπὸ Γηπαίδων τὰ ἀνήκεστα πεπονθότας, μάλιστα καὶ Ῥωμαίων τῶν ἄγαν ἐχθίστων Ἀδάρους συμμαχοῦντων τοῖς Γηπαίσι. Ἐδίδασκον δὲ, ὡς οὐ κατὰ τοσοῦτον πρὸς Γηπαίτας τὸν πόλεμον ἀναβρίψωσι, καθόσον Ἰουστινῶ μαχῆσονται, βασιλεὶ τῷ τῶν Ἀδάρων εἶναι ἐς τὰ μάλιστα δυσμενεστάτῳ γε ὄντι, ὅς παρυσάμενος τὰ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μητραδέλφου σπονδὰς πρὸς Ἀδάρους ἐκ πολλοῦ γεγενημένης τῶν εἰωθότων ἐστέρησε. Προσετίθεσαν δὲ, ὡς, εἴ γε ἔσοιντο ἄμα Λογγιβάρδοις, ἀκαταμάχητοι γενήσονται πως, καὶ ὡς κατα-

VARIAE LECTIONES.

110 Misimiani Agathiae. N. 110 ἐπιφερομένους, ἀπατήσοντας B., ἀποφερομένους, ἀπαντήσοντας vulg. 110 εἶτα del N. 110 χρῆσάμενος mg. H. χρῆσάμενοι vulg. 110 ἀποπορεία conj. B. 110 Κοιμμοῦντον vulg.

στρεφόμενοι Γήπαιδας τοῦ τε πλοῦτου σφῶν, ἐτι γὰρ Ἀ μὴν καὶ τῆς ἐκείνων κοινῇ κρατήσουσι χώρας, καὶ ὡς ἡ Σκυθία τὸ λοιπὸν αὐτοῖς εὐήμεροῦσι⁴³ γὰρ ἐξ αἰεὶ, καὶ μὲν οὖν ἡ Θράκη αὐτῇ ἴσται εὐεπιδατος, καὶ ἀπλῶς ξὺν ῥόβελι πόνῳ ἐκ γειτόνων ὀρμώμενοι τὴν Ῥωμαίων καταδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄχρις αὐτοῦ γὰρ δὴ ποῦ τοῦ Βυζαντίου ἐλάτουσιν⁴⁴. Ἐφασκον δὲ εἰ τῶν Λογγιβάρδων⁴⁵ πρέσβεις, ὡς καὶ συνοίσει τοῖς Ἀδάροις τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἀσπάσασθαι μάχην· ἡ γὰρ ἂν ἐκείνοι προτερήσουσι, καὶ ἐκ παντὸς γῆς τυγχάνουσιν ὄντες.

ιβ'. Ὅτι ὁ Βαϊανὸς τοῦς τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις δεξάμενος ἐδόκει τούτους περιφρονεῖν, τῷ βούλεσθαι γὰρ αὐτοῦς⁴⁶ κερδαλεώτερον θέσθαι ὡς αὐτοῦς⁴⁷ τὴν συμμαχίαν, καὶ πῆ μὲν τὸ μὴ δύνασθαι, πῆ δὲ τὸ δύνασθαι μὲν προσηχοτο, μὴ βούλεσθαι δέ. Συνελόντα δὲ εἰπεῖν, ἅπαντα τρίπον ἀπάτης τοῖς δεομένοις ἐπισείσας ἐδόξε μὲν πείθεσθαι μόλις, οὐκ ἄλλως δὲ ἢ εἰ⁴⁸ τὸ δεκατημέριον τῶν τετραπῶδων ἀπάντων, ὅσα παρὰ Λογγιβάρδοις ὀπῆρχεν, αὐτίκα κομισίντο, καὶ ὡς, εἰ γένοιτο καθυπέρτεροι, ἡμῖσι μὲν τῆς λείας ἔξουσιν αὐτοί, τὴν δὲ τῶν Γήπαιδων χώραν εἰς τέλειον. Ἄ δὲ καὶ ἐγένετο. Καὶ ἐχώρουν Γήπαισι πολεμήσοντες. Ἐπειδὴ δὲ ἐπίθετο⁴⁹ Κοινομούνδος, λέγεται βαίσις, ὡς καὶ αὖθις παρὰ βασιλεῖα Ἰουστινῶν ἐπαμφε πρέσβεις, καὶ ὡς οὐδὲν ἦτονον, ἢ πρότερον, ξυνοπιλαδίεσθαι οἱ τοῦ κινδύνου ἰκέτευε, καὶ πάλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὴν εἰσὼ Δράου ποταμοῦ χώραν ἐπηγγέλλετο δώσειν, αἰδῶς τε αὐτὸν οὐκ εἶχεν ἦδη περὶ τῶν αὐτῶν ὀμωμοσθέντα ἄπαξ καὶ τοῖς δροκοῖς ὀχλὶ ἐγκατερῆσαντα. Διὸ δὴ καὶ βασιλεῦς Ἰουστινῶν εὐ εἰδὼς τε καὶ τεκμαιρόμενος τοῖς φθίσασιν, ὡς Κοινομούνδῳ ἔνεστι πίστεως οὐδὲν ὄτιοῦν, ἐνήνασθαι μὲν οὐ τι ζῆτο χρῆναι τὴν ξυμμαχίαν, ἀναβολῇ δὲ ὁμῶς παρεκρούσατο τοῦ Βαρδάρου τὴν αἰτήσιν· ἔφη γὰρ, ὡς διανοησάμενα τὰ Ῥωμαϊκὰ ὑπάρχει στρατεύματα, ξὺν σπουδῇ δὲ ὡς οἶδόν τέ ἐστιν ἀθροίσας αὐτίκα ἐκπέμψοι. Ἀκήκοα δὲ περὶ Κοινομούνδου καὶ τοιαύδε, ἐμοὶ δὲ οὐ πιστά· λίαν γὰρ ἀναίδεῖς ὑπῆρχε τὸν παρασπονδήσαντα περὶ τῶν αὐτῶν δελοῦναι καὶ πάλιν. Δέγεται δὲ, ὡς καὶ⁵⁰ Λογγιβάρδοι ἐνηικαῦτα ἐπροσθεύσαντο παρὰ Ἰουστινῶν⁵¹ καὶ ἔτι Γήπαιδας⁵² τῆς ὡς Ῥωμαίους ἀγνωμοσύνης κλειστά ὅσα κατηγορήσαντες, τὴν ἐκ Ῥωμαίων μὲν θηρώμενοι συμμαχίαν ἤνυσαν οὐδὲν, D κατεπράξαντο δὲ ὁμῶς πρὸς τοῦ βασιλέως μηδὲ ἐτέρους τῆς Ῥωμαίων ἀπολαῦσαι ἐπικώριας.

ιγ'. Ὅτι Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀδάρων ἡγούμενος, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ Σίρμιον ἠβούλετο πολιορκῆσαι, Βιταλιανὸν τε τὸν ἐρμηνεῖα καὶ Κομιτᾶν εἶχεν ἐν δεσμοῖς. Ἄμφω γὰρ τῷ ἔνδρα τούτῳ Ἰουστινὸς ὁ βασιλεὺς ἦδη στελείας ὑπῆρχεν ὡς αὐτὸν, αἰτήσοντας⁵³

A regione communiter polirentur. Tam pacatis et conjunctis ipsais, facile fore Scythiam et ipsam Thraciam occupare, et ex vicinis locis moventes minimo negotio Romanorum regiones armis percurrere et Byzantium usque ferri. Dixerunt quoque Longobardorum legati, ¶¶ Avaribus expedire Romanos ultro bello petere: alioquin enim illos praeventuros, et quoquo terrarum Avaras constiterint, eos persecuturos et quacunque ratione deleturos.

τρόπου καθελούσι τὴν Ἀδάρων δύναμιν, ὅπου καὶ

12. Bajanus legatos quidem Longobardorum accepit, sed eos parvi facere decrevit, ut ea ratione conditionibus, quae suis rationibus utiles essent, ad armorum societatem secum contrahendam pelliceret. Et modo se non posse, modo posse, jactabat, sed nonne. Cumque se precantes omni fraudis genere, ut breviter dicam, concussisset, tandem eorum petitioni assentiri videbatur, sed non alia conditione, quam si decimam partem quadrupedum, quae tunc temporis apud Longobardos essent, confestim acciperet; si superiores evaderent, dimidium manubiarum et tota Gepidarum regio ejus juri cederet. Atque haec cum ita conventa essent, bellum inferre Gepidis deinceps instituerunt. Quae ubi Conimundus intellexit, dicitur timore perculsus legatos quoque misisse ad Justinum imperatorem, et eum esse obtestatus, ut non minus, quam antea, in partem periculi veniret. Tum rursus, se illi Sirmium et omnem regionem, quae intra Dravum fluvium est, concessurum esse pollicitus est. Neque pudore afficiebatur, quod item jam semel jurasset, neque jurejurando stetit. Ex quo cum imperator perspiceret et conjiceret ex his, quae evenerant, nihil inesse Conimundo fidei, minime quidem illi denegandum auxilium, sed dilatione et procrastinatione petitionem ejus ducendam existimavit. Respondit enim, per varias provincias dispersos esse Romanorum exercitus: cum celeritate et studio illos coacturum et quam citissime suppeditias missurum. Haec quoque mihi de Conimundo audita: sed minime verisimilia videntur. Mihi enim satis impudens videtur is, qui cum foedera ruperit, eadem rursus petit. Dicitur vero, non solum tunc temporis Longobardos legatos ad Justinum misisse, sed quavis ratione eos Gepidas apud Romanos ingrati erga illos animi insimulatos esse, quo magis ipsi auxilio digni viderentur, sed nihil profecerunt. Hoc tamen ab imperatore consecuti sunt, ut neutra gens a Romanis auxiliis juvaretur.

13. (f. A. C. 568 Ind. 4 Justin. 4.) Bajanus quo tempore de obsidendo Sirmio cogitabat, Vitallianum interpretem et Comitan in vincula conjecit. Hos autem duos viros Justinus imperator dudum ad illum miserat, ut aditum ad colloquendum cum illo de

VARIÆ LECTIONES.

⁴³ εὐήμεροῦσι H., εὐημεριοῦσι vulg. ⁴⁴ ἐλάτουσιν H., ἐκλάθουσιν vulg. ⁴⁵ Λογγιβάρδων vulg. ⁴⁶ αὐτοῦς B., αὐτὸν vulg. ⁴⁷ αὐτοῦς N., αὐτῇ vulg. ⁴⁸ εἰ add. N. ⁴⁹ ἐπίθετο vulg. ⁵⁰ καὶ B., μὴ vulg. ⁵¹ Ἰουστινῶν N., Ἰουστινῶν vulg. ⁵² Γήπαιδας vulg. ⁵³ αἰτήσαντες vulg.

quibusdam rebus peteront. Is autem contra fas et A commune jus gentium eos in vinculis habuit.

14. (f. A. C. 569 Ind. 2 Justinī 5.) Bajanus post murorum oppugnationem misit, qui de pace agerent. **112** Nonnulli ex his, qui Sirmii erant, ad summum fastigium balnei, quod populi usui erat destinatum, ad speculandos hostes, ut moris est, ascenderunt. Hi ex specula circumspicientes, si qua barbari eruptionem facerent, adverterunt Avarum nuntios, qui jam se in viam dederant, e longinquo per iter vagantes. Hos cum certo dignoscere non possent, suspicati sunt, esse ex hostium exercitu. Itaque illico signo dato adventum eorum nuntiaverunt. At Bonus, cum illi in dubio haereret animus, re diligentius explorata, cognovit barbaros esse parvo numero, et pacis condiciones esse laturos. Itaque et ipse misit, qui extra muros cum illis colloquia sererent. Decumbebat enim ex vulnere, neque illi per Theodorum medicum licebat hostibus obviam ire. Neque vero hostes eum vulneratum esse scire suspicabatur. Nam si id rescissent, tum non amplius illi latendum esse dixit, ne suspicionem injiceret, ducem e vivis excessisse. Sed hostes ubi viderunt alios, qui de pace disceptarent, venire, suspicati sunt, ducem periisse. Itaque colloquium coram eo fieri velle dixerunt. Tunc Theodorus, qui quod utile foret, praecipue spectabat, dixit non jam tempus postulare, ut dux domi in occulto se contineret, sed potius, ut extra civitatem prodiret, et in conspectum barbarorum veniret. Itaque vulnere unguento illito, Bonus a medico dimissus cum barbaris convenit. Tunc legati mutuo sermone, hujusmodi verbis sunt usi : « Avarum dominus, o Romani, apud vos haec proponere jussit : Ne illi succenseretis, si contra vos bellum suscepit. Et enim priores bello causam dedistis. Multis exhaustis laboribus et non minoribus itinerum fatigationibus toleratis vix istam, inquit, regionem ceperam, cum mihi illam vi eripueritis. Praeterea Usdebatum, qui jure captivorum dominio meo cesserat, mihi ereptum retinetis. Multas quoque alias acerbis contumelias in me effudit imperator vester, neque id semel atque iterum, sed saepius, neque quidquam eorum, quae justa erant et aequitati consentanea, facere voluit. Itaque si tot tantisque injuriis et damnis a vobis affectus et laceratus, armis sum usus, in nullo sum reprehendus. Quod si vultis nunc etiam de caedere et pace nobiscum verba facere, prompto animo id faciemus. Vestri igitur arbitrii est, quod expedit, praecipitare, et pacem bello praepone. » Ad quae Bonus respondit : « Priores quidem nos minime bellum occepimus, aut in vos grassati sumus : e contrario tu prior in Romanos irruesti. **113** Quin etiam imperator dona tibi mittere animum induxit, idque legis ad te

αὐτοῦ, ὡς ἂν ἄττα διαλεχθεῖν⁸⁸ γε αὐτοῖς. Ὁ δὲ παρὰ τὸν κοινὸν τῶν πρέσβειων θεσμὸν εἶχεν ἐν δεσμοῖς.

18. Ὅτι ὁ Βαϊανὸς μετὰ τὴν τετραπολίαν στέλλει τινὰς ἀμφὶ τῆς εἰρήνης διαλεχθσομένους. Ἔνιοι δὲ τῶν ἐν Σιρμίῳ ἀνὰ τὸ ἡλίθιατον τοῦ βαλανείου, ὃ δῆτα τῷ δήμῳ ἐτύγγανεν ἀνεξιμέμον, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων κατὰ τὸ σύνθηρος ἐνιζάνοντες, καὶ ἐν ἀπόπτῳ καρδοκοῦντές τε καὶ θεώμενοι εἰ ποῦ ἐπῆλυσις⁸⁷ ἔσται βαρβαρικῆ, ὡς κατενόησαν τοὺς τῶν Ἀδάρων ἀγγελιαφόρους ἤδη προσιόντας, τῷ μῆκει τῆς ἀτραποῦ ἀποπλανηθέντες καὶ οὕτω κατεγνωκότες τὸ ἀκριδὲς ὑπετόπησαν εἶναι πλεθρὸν Ἀδαρικῶν, ἐδήλωσαν τε αὐτίκα, καὶ τὸ σημεῖον καθέλιον. Ὁ δὲ Βῶνος πρὸς τοῦτο δυσχερᾶνας σαφέστερον ἔσπευσε καταμαθεῖν τάληθός. Γνοὺς δὲ ὀλίγους εἶναι τοὺς Ἀδάρους καὶ βούλεσθαι οἱ ἐπικηρυκεύσασθαι, ἐξέπεμψε καὶ αὐτὸς τοὺς ποιησομένους τὰς καταλλαγὰς ἐς τὰ ἔξω τοῦ τείχους. Ἔτι γὰρ ἐκ τοῦ ἔλικου περιώδυνος ἦν, καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ λατρὸς οὐκ εἶα τὸν στρατάρχον ἐν φανερῷ γίνεσθαι τοῖς ἑναντίοις. Εἰκὸς γὰρ μὴδὲ ἔφασκε⁸⁸ τοὺς πολεμίους ὡς ἐβλήθη. Εἰ δὲ τοῦτο κατὰδῆλον ἔσται αὐτοῖς, τότε ἀνάγκη μὴ ὑποκρύπτειν, ὡς ἂν μὴ ὑπόνοια γένηται σφίσι τοῦ ἀποθεβωκέναι αὐτόν. Οἱ δὲ, ἐπεὶ ἔταροι περὶ τῆς εἰρήνης ἤλιθον διαλεχθσομένοι, καὶ οὐκ αὐτὸς ὑπένοησαν, ὡς διώλετο ὁ στρατηγός, καὶ αὐτῷ ἐθέλειν ἔφασκον ἐν συνοσίῳ γενέσθαι. Τότε ὁ Θεόδωρος, τοῦ συνοίσοντος εὐ μάλιστα στοχασάμενος, ἔλεξεν, ὡς τὸ λοιπὸν οὐ χρεῶν ἀποκρύπτεσθαι τὸν στρατηγόν, μᾶλλον μὲν οὖν ἐς τὰ ἔξω ἵναί τις πύλεως καὶ ἐς ὕψιν γίνεσθαι τῶν βαρβάρων. Καὶ φαρμάκῳ τινὶ τὸ ἔλκος περιστελέας ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ δὴ προελθὼν ὁ Βῶνος, ἀγγυῶ τε τῶν βαρβάρων γενόμενος, ἐφάνη σφίσι. Τότε οἱ πρέσβεις τοιαῦτα ἀμοιβαίῳ τῷ λόγῳ ἔφασαν : « Ταῦτα ἡμῖν, ᾧ Ῥωμαῖοι, διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς ὁ τῶν Ἀδάρων ἐπίλευσε δεσπότης. Μὴ μοι μέψιν τινὰ ποιήσασθαι πόλεμον ἀραμένῳ· ὑμεῖς γὰρ πρῶτοι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου δεδώκατε. Πολλοῖς γὰρ πόνοις ἐμίγησας, καὶ ἀποδημίας οὐκ ἤκιστα ποιησάμενος, μάλισ ἐχειρωσάμην ταύτην τὴν χώραν, καὶ ὑμεῖς ἀφελισθέ μοι βίαιως αὐτήν. Πρὸς τοῖς καὶ τὸν Οὐσδήβατον τῷ τῶν δορυαλώτων ἀνήκοντά μοι νόμῳ ἔχετε λαδόντες. Ἀλλὰ γὰρ καὶ ὑβρὶς ἐς τὰ μάλιστα πικρὰς ὁ καθ' ὑμᾶς⁸⁹ κατέχευέ μοι⁹⁰ βασιλεύς, οὐ μόνον ἀπὲς ἡ ὄϊς, ἀλλὰ καὶ πολλὰκις, τῶν δεόντων τε οὐδὲν ἡβουλήθη διαπράξασθαι. Εἰ τοίνυν τοιαῦτα πρὸς ὑμῶν ἡδίκημένος τοῖς ὀπλοῖς ἐχρησάμην, οὐδαμῶς ὑπάρχω μεμπτός⁹¹. Καὶ νῦν οὖν εἰ γε βούλεσθε περὶ σπονδῶν τε καὶ εἰρήνης ἡμῖν θέσθαι λόγους, ἐτοιμότατα ἔχομεν⁹² ἐν ὑμῖν τε καίσθω προτιμῆσαι τὸ συνοῖτον καὶ τὰ εἰρηναῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἐλέσθαι. » Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ Βῶνος : « Πρῶτερον μὲν ἡμεῖς οὐκ ἠρξάμεθα πολέμου· οὐδὲ γὰρ καθ'

VARIÆ LECTIONES.

⁸⁸ ἄττα ἐγκαλοῖα διαλ. conj. N. ⁸⁷ ἐπῆλυσις H., ἐπῆλυσις vulg. ⁸⁸ μὴδὲ] μὴδὲ εἰδέναι B. τοῖς πολεμίοις (sic) H. ⁸⁹ ἡμᾶς vulg. ⁹⁰ μοι] μου B. ⁹¹ μεμπτός H., πεμπτός vulg.

ὀμῶν ἠλάσασμεν. Ἐς τούναντίον μὲν οὖν σὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἠλάσας· λοιπὸν δὲ, ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν βουλῇ ἐποίησατο χρήματά σοι ἐπιδοῦναι· τοιγαροῦν καὶ παρέσχε τοὺς κατὰ σὲ πρέσβεις. Ἐπεὶ δὲ κατενόησεν αὐθαδιαζόμενον καὶ ὑπὲρ αὐτῆν δῆπου τὴν βαρβαρικὴν ἀλαζονείαν ἐξοχοῦμενον⁶², ῥήματά τε ὑπερήφανα σημαίνοντα καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καθυπέριτερα, τῆνικαῦτα καὶ αὐτὸς ἄτε ἀγγίλους ἐπέτελεσε τὰ οἰκεία. Καὶ τὸ νῦν δὲ ἔχον, ἡμέτερόν ἐστιν ὡς βασιλεία στελλαι· οὐς ἂν σὺ βουλευθεῖς πρέσβεις τοὺς βεβαιώσαντας⁶³ τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. Μὴδὲ γὰρ ἐν ἡμῖν εἶναι νόμιζε καὶ γούν φθέγγασθαι τι, μῆτι γὰρ καὶ ἐτέρως ἢ⁶⁴ κατὰ βασιλεὶ τῷ ἡμετέρῳ δοκεῖ διαπράξασθαι. Ταῦτα Βάνου εἰρηκότος, εὖ ἔχειν ἔδοξε τῷ Βαϊανῷ τὰ ῥήματα. Ἐσημανε δὲ αὐθις· « Ἐπειδὴ τὰ ἐς ὀμαιχμίαν ἐπόμένα μοι ἔθνη αἰσχύνονται, αἰθῶς τέ με ἔχει, εἴ γὰρ πάντη ἀπρακτος ἐνθένδε ἀναχωρήσω, μὴδὲν τι ὄνησας ἐμαυτόν· ὡς ἂν μὴ οὖν δόξω μάτην πεποικηέναι καὶ ἀκερδῆ τὴν ἐπιχείρησιν, βραχέα μοι τινα πέμψατε δῶρα. Καὶ γὰρ ἐν τῇ Σκυθίᾳ περαιωθεὶς οὐδὲν ὀτιοῦν ἐκομισάμην, καὶ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ κἀντεῦθεν ἥμισα ὠφελήθηνα με ἀπελευθεῖσθαι. » Πῶν δὲ τῷ στρατηγῷ καὶ τοῖς ὄσοι γὰρ ἀμφ' αὐτὸν (ἦν δὲ ὁ τῆς πόλεως μέγιστος ἱερεὺς) ἔδοξεν εὐλογον μὲν εἶναι τὸ προτεινόμενον· οὐδὲ γὰρ πλεῖστα ἐβούλετο κομισασθαι, ἀλλ' ἀχρι δίσκου ἐνὸς ἀργυροποιήτου καὶ ὀλίγου χρυσίου, ἔτι γὰρ μὴν καὶ ἀμπεχονίου Σκυθίου⁶⁵. Πλὴν ἔδεδίεσαν⁶⁶ οἱ περὶ Βάνον ἰδιοβουλῆσαι καὶ οὐχὶ γνώμη τοῦ αὐτοκράτορος ἅπαντα διαπράξασθαι. Ἄντεσημαναν τοιγαροῦν αὐτῷ, ὡς « Νῦν ἔχομεν βασιλεία φοβερόν τε καὶ ἐμβριθέστατον, καὶ οὐκ ἀνεξήμεθα, οὐδὲ ὅσα οἶόν τέ ἐστι διαλαθεῖν αὐτὸν ἐπιτελεῖσαι αὐθαίρετως, ἀλλως τε καὶ ἡμεῖς, ἄτε ἐν στρατεύματι τυγχάνοντες⁶⁷, οὐκ ἐπιφερόμεθα χρημάτων περιουσίαν ἢ μόνον στρατιωτικὴν ἐφεστρίδα, ἦν γὰρ δῆπου καὶ περιβεβλήμεθα, ἔτι τε τὰ ὄπλα. Δωροφορήσαι δὴ οὖν τῷ τῶν Ἀθάρων ἡγουμένῳ ἐξ ὧν ἐνταῦθα ἤκομεν ἔχοντες εὐτελῶν, ἄθρει, ὦ Χάγανε, μὴ καὶ ὕβρις πέφυκε τις⁶⁸. Ἀξιώτιμον δὲ, κατὰ ἔφη, ὁδοὶ οὐκ ἔχομεν· τὰ γὰρ τιμαλφέστερα τῶν ἐφοδίων ἡμῖν ἐν ἑτέροις ὑπάρχουσι τόποις καὶ ὡς πορρωτάτω ἡμῶν. Εἰ οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ φιλοφρονήσεται σοι δῶροις, οὐκ ὀκνήσομεν δῆπου καὶ ἡμεῖς γεγηθότες τε καὶ τῷ βασιλεὶ ἐπόμενοι ταῦτα διαπράξασθαι, καθόσον οἶοι τέ ἐσμεν, ὥστερ φίλῳ προσφερόμενοι καὶ ὁμοδούλῳ. » Πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας ὁ Βαϊανὸς σὺν ὄρκῳ ἠπειλήσεν, ἢ μὴν στρατεύμα ἐκπέμφειν τὴν Ῥωμαίων ἐπιδραμούμενον. Καὶ δὴ τοῦ στρατηγῷ κατὰδῆλον αὐτῷ πεποιηκότος, ὡς ἐξέσταται μὲν οἱ ποιεῖν ὅσα ἂν δυνήσονται, εἰδέναι δὲ, ὡς οὐ πάντως ἐπ' ἀγαθῷ τῶν στελλομένων ἔσται ἢ ἐπιδρομῇ, αὐτὸς ἔφη, ὅτι « Τοιοῦτους⁶⁹ ἐπαφήσῃ τῇ Ῥωμαϊκῇ, ὡς, εἰ καὶ συμβαίη γὰρ σφίσι θανάτῳ ἄλλοιαι, ἀλλ' ἔμοιγε μὴ

A missis mandavit. Sed cum te audaciorem factum cerneret, et ultra barbaricam insolentiam vana gloria elatum et tumentem, ita ut illi verba arrogantiora, longe tuas vires excedentia, denuntiaret: nimirum prudens et cautus rebus suis prospexit. Et ut nunc sunt res, nostrum est ad imperatorem legatos, quos tibi videbitur, mittere, qui de pace convenient. Nec enim existimes velim, in nostra potestate esse quicquam aliter, quam imperator præscripserit, dicere aut facere. » Hæc ubi Bonus dixit, recta quidem cum et justa dixisse Bajanus censuit: sed hæc subiecit: « Sane ego propter gentes, quæ me ad bellum secutæ sunt, verecundia ducor, si nulla re effecta recedere, neque quicquam operæ pretii fecisse videar. Ne igitur videar frustra tantum laboris pertulisse et sine ullo emolumento expeditionem suscepisse, parva munuscula ad me mitte. Etenim et Scythia huc transmittens, nihil quicquam mecum extuli, neque mihi, si nihil rei, quod me juvet; percepero, hinc excedere licet. » Bono quidem duci et cæteris, qui cum eo erant, inter quos erat supremus urbis sacerdos, visum est, Bajanium justa et rationi consentanea proponere. Nec enim immoderata munera Bajanus sibi dari petebat, solum unam pateram ex argento factam, nec multum auri, præter hæc togulam Scythicam. Verum Bonus et qui ei adstant aliquod proprio consilio inconsulto imperatore facere timebant. Itaque Bajano contra respondit: « Habemus nunc imperatorem, qui facile ad iracundiam adducitur; quare non ea quidem, quæ fortasse eum laterent, nostra sponte et proprio animi iudicio facere sustinebimus. Præterea cum in castris legamus, pecunias in numerato minime habemus, neque quicquam nobiscum ferimus nisi castrensem suppellectilem, et ea, quibus incūmur. Denique Avarum duci ex iis, quibus modice instructi huc venimus, dona offerre vide, o Chagane, ne injuria et ignominia aliqua sit: nam nihil tanto honore digni habemus. Pretiosiora enim vaticorum nostrorum sunt in aliis locis et longe a nobis remotis posita. Quod si vos imperator noster muneribus demereri voluerit, non cunctabimur, tibi et nobis gratulantes, et imperatoris jussa facere, et omne, quoad ejus fieri poterit, quod tibi conducet, exsequi tanquam amici et ejus, qui una nobiscum uni domino paret, utilitatibus inservientes. » Ob hæc indignatus Bajanus jurans minatus est, se immisurum exercitum 114 in Romanorum ditionis regiones qui populationes faceret. Ad quæ cum dux palam prædicaret, illi quidem licere omnia, quæ posset, aggredi et tentare, sed persuasum habere, fore, ut istæ excursionibus his, qui in eas mitterentur, non bene verterent, respondit, se talea missurum, qui si perierint, dampnum nullum ex eorum exitio ad ejus sensum esset perventurum. Itaque jussit dona millia Hunnorum, qui Contriguri

VARLE LECTIONES.

⁶² ἐξοχοῦμενον vulg. ⁶³ βεβαιώσαντας vulg. ⁶⁴ ἢ add. B. ⁶⁵ Σκυθίου] σηροκοῦ conj. B. ⁶⁶ ἐδεδίεσαν (sic) vulg. ⁶⁷ τυγχάνοντες vulg. ⁶⁸ πέφυκε τις H., πεφυκότες vulg. ⁶⁹ τοιοῦτους H.

dicabantur trajicere Saum et vastare Dalmatiam. A ipse vero cum omni suo exercitu, transmissis Istro, in finibus Gepidarum substitit.

15. Venit denuo Targitius, ut legatione fungeretur apud imperatorem. Eadem vero dixit imperatori, et audivit ab imperatore, quæ et autem. Petebat enim a Romanis sibi tradi Sirmium oppidum, tanquam quod ex sua privata et domestica possessio, quia ab ipso Gepidarum res essent evorsæ; tam etiam pecunias, quas Justinus Hunnis quotannis pendebat, postulabat, et quasi superioribus annis nihil accepissent, omnes simul Targitius sibi persolvi volebat, ei ita in posterum annua cum Romanis fœdera servata habiturum dixit. Vadibatum quoque poscebat, tanquam qui suus captivitatis jure et lege esset. Plurima alia etiam in medium proferebat Targitius, insolentiæ et superbiæ plena, quorum omnium imperator nullam rationem habuit, sed elusit et contempsit, et verbis imperatoriam majestatem decembris est usus. Denique cum per diversas et multas legationes super his commeantes nihil quicquam effectum esset, Targitium dimisit imperator, et illi dixit, se illic missurum Tiberium, qui summum in exercitu habebat imperium, qui de omnibus rebus ageret, et singula pacaret et firmaret.

16. (J. A. C. 570, Ind. 3, Justin. 6.) Multas quidem alias belli causæ inter Romanos et Persas existerunt; maxime vero Turcorum gens impellit imperatorem, ut contra Persas arma moveret. Etenim Turci Mediam invaserant et depopulati erant. Itaque Justinum, missa legatione, ut bellum Persis secum inferrent, quo communibus hostibus existio essent, sollicitabant. Etenim ex una parte Romanis, ex altera Turcis ingruentibus, Persas, qui in medio constituti erant, facile opprimi posse. Harum rerum fiducia elatus Justinus, facile fore existimabat, ut Persarum potentiam everteret, et ad interitum adduceret. Itaque quantum in illo erat, omnia curabat, quo sibi Turcorum amicitiam fidam et tutam conservaret.

17. Avaros legationem de hisdem rebus, de quibus sæpius autem, ad Romanos miserunt, cui legationi cum Romani minime aures præberent 115 (nondum enim Justinus placuerat), tandem Apsicho legationem obeunte, Tiberius et Apsich in ea sententia constituerunt, ut Avaribus Romani terram in qua habitarent, darent, si obside, filios eorum, qui apud ipsos imperia gerebant, acciperent. Quæ Tiberius imperatori significavit: Quod tamen minime rationibus Romanorum conducere imperator censuit, neque aliter se pacem facturum dixit, nisi aliquos ex liberis ipsius ductis Avarum obsides sumeret, Tiberio vero non ista probantur.

VARIE LECTIONES.

⁷⁰ Cotriguri Agathizæ. ⁷¹ ἐξόττε B., καὶ ὅτι vulg. ὅτιον vulg. ⁷² διηγήσασθαι vulg. ⁷³ καὶ κινήσαν N., Ῥωμαίων vulg.

γενέσθαι συναίσθησιν. Καὶ δὴ παρεκελεύσατο δέκα χιλιάδας τῶν Κοντριγούρων⁷⁰ λεγομένων Οὐννων διαθῆναι τὸν Σάον ποταμὸν καὶ δηῶσαι τὸ ἐπὶ Δαλματίας, αὐτὸς δὲ ξὺν πάσῃ τῇ κατ' αὐτὸν πληθούτι διαλθῶν τὸν Ἴστρον ἐς τὰ τῶν Γηπαίων διατρέβειν ἕρμα.

15'. Ὅτι αὐθις ἦλθε Ταργίτιος βουλόμενος προσεύσασθαι ὡς βασιλεῖα, ἐκείνῃ τε ἐφη τῷ βασιλεῖ καὶ ἤκουσε πρὸς αὐτοῦ ἄπερ καὶ ἄλλοτε. Τὴν τε γὰρ πόλιν τὸ Σίρμιον ἐδοῦλετο πρὸς Ῥωμαίων κομισασθαι, ἅτε οἰκεῖον ἦν αὐτῷ κτήμα ἐξόττε⁷¹ τὰ τῶν Γηπαίων ὅπ' αὐτοῦ διέφθαρτα πράγματα· ἐπὶ καὶ χρήματα, ἄπερ Ἰουστίνος τοῖς Οὐννοις ἐφ' ἐκείνῃ ἐνιαυτῷ ἐδίδου· καὶ, οἷα μηδὲν εὐληφῶτων αὐτῶν ἐκ τῶν παροικομένων ἐτῶν, ἅπαντα ὁμοῦ Ταργίτιος εἰσπράττειν ἤξiou, οὕτω τε λοιπὸν τὰς ἐνιαυσιαίας συντάξεις ἐβρωμένως κατατιθέναι Ῥωμαίους. Πρὸς γε καὶ τὸν Οὐσθήβαδον ἐξήτει⁷² οἷα προσήκοντα⁷³ τῷ τῶν ἀερυλήπτων αὐτῷ θεσμῷ. Καὶ ἕτερα δὲ τινα προσέβαλλετο ὁ Ταργίτιος ὑπερηφανίας ἐπέπλεα, ὧν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο ὁ βασιλεὺς· ἀλλὰ γὰρ τὰ τε λεγόμενα πρὸς αὐτοῦ ἀπεφλαύριζε, καὶ μὴ οὐν βασιλικῶς ἐχρήτο τοῖς ῥήμασιν. Ἐπὶ τοῦτοις οὐν διάφοροι προσβέβαι φοιτήσασθαι, ὡς δηησῆσθαι⁷⁴ πλέον οὐδὲν, διαφῆκε τὸν Ταργίτιον ὁ βασιλεὺς, εἰρηκῶς αὐτῷ στέλλειν ἐκείσε Τιθέριον αὐτοκράτορα στρατηγόν, περὶ τοῦ παντὸς διαλεχθῶμενον καὶ βεβαιώσοντα τὰ ἕκαστα.

16'. Ὅτι ἄλλα τε πολλὰ αἰτία ἐγένοντο τοῦ πολέμου Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὸ δὲ μᾶλλον ἀναπαρῆσαν Ἰουστίνον δ κινήσαι⁷⁵ κατὰ Περσῶν τὸ ἔθνος οἱ Τοῦρκοι ἐγένοντο. Οὐδὲ γὰρ ἐσθᾶλλοντες ἐς Μηδικὴν τῆς τε γῆς ἕτεμον, ἐστειλαν δὲ καὶ ὡς Ἰουστίνον προσβέβαι ἐφ' ᾧ συνεκπολεμῶσαι γε αὐτὸν Πέρσας, κοινή τε καθελὲν ἐξαιτουύντες ἀμφοτέρων τοὺς δυσμενεῖς, καὶ τῶν⁷⁶ Τοῦρκων μᾶλλον ἀσπάσασθαι οὕτω γὰρ ἂν τῇ μὲν Ῥωμαίων, τῇ δὲ Τοῦρκων ἐπιθεμένων ἐν μέσῳ τὰ Περσῶν διαφθάρηται. Ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένος Ἰουστίνος βράδως ἔμετο τὴν Περσῶν καταστρέψασθαι δύναμιν καὶ ἐς τὸ μὴ εἶναι ξυνελάσειν. Καὶ οὐν, ὡς οὐδὲν τε ἦν, ἐν βεβαίῳ ἔειπεν αὐτοῦ τὴν πρὸς Τοῦρκους φιλίαν ἅπαντα παρεσκευάζετο.

17'. Ὅτι αὐθις οἱ Ἄδαροι προσβέβαι ἐστειλαν ὡς Ῥωμαίους, καὶ περὶ ὧν πολλάκις, περὶ τῶν αὐτῶν ἐπροσβέβουτο. Ὡς δὲ οὐδὲν ὑπέκρουον οἱ Ῥωμαῖοι, (οὐ γὰρ Ἰουστίνον⁷⁷ τὸν αὐτοκράτορα ἤρρασε), τὸ τελευταῖον τῷ Ἄψιχ ἐς προσβέβαι ἐληλυθότος, ἐνήρρασε Τιθερίῳ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἄψιχ παράσκηθῆναι γῆν τοὺς Ῥωμαίους, ἵνα κατοικίεσθαι μίλοισιν οἱ Ἄδαροι, εἰ γε τῶν παρὰ σφίσις ἀργόντων λήψονται τοὺς παῖδας δημεύσοντας. Καὶ οὐν τὰ τοιαῦτα Τιθέριος ἐσήμηγε βασιλεῖ. Ἄλλὰ γὰρ τῷ αὐτοκράτορι οὐ τι ἐδόκει τοῖς πράγμασι τῶν Ῥωμαίων εἶναι λυσιτελέες· οὐκ ἄλλως δὲ εἰρηνεύσειν ἐφασκεν, εἰ γε μὴ αὐτοῦ ὄντα τοῦ Ἄδαρων⁷⁸ ἦγου-

⁷⁴ ἐξήτει B., ἐζήτει vulg. ⁷⁵ προσήκοντα B., προσήκον vulg. ⁷⁶ διηγήσασθαι vulg. ⁷⁷ καὶ κινήσαν N. ⁷⁸ καὶ τὰ τῶν κοιν. N. ⁷⁹ Ἰουστίνον vulg. ⁸⁰ Ἄδαρων N., Ῥωμαίων vulg.

ἴδοι τῶν παίδων τινὰς ἐς ἡμέρους. Τιβέριον ἄ Sic enim iudicabat, si aliquos liberos eorum, qui apud Scythas imperitabant, obides haberet, fore ut, si Chaganus a pace recedere vellet, patres- haud dubie eorum, qui apud Romanos obides- essent, non permitterent. Tiberii igitur haec erat sententia. Sed imperatori pacem omnino minime faciendam videbatur. Quinimo ipsis exercituum ducibus succensus, quod bellum gerere cuncta- rentur, litteris quoque eos admonuit, oportere, ut barbaris ostenderent, Romanorum mores non in mollitiem et inertiam degenerasse, sed se la- borum patientes et belli cupidos esse. Ut discor- dia praevaluit et bellicum cani coeptum est, Tibe- rius litteris Bonum admonuit, ut diligentem fluvii custodiam faceret.

B

ἔτι μετὰ τὴν νίκην τῶν Ἀδάρων, ἡττηθέντος τοῦ στρατηγού, μετὰ τὰς ξυνήκας συν- ρεθεύσασθαι ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα. Τιβέριος ξυναπέστειλε τῇ πρεσβείᾳ Δαμια- ναρχον, ἐσήμηνέ τε τῷ βασιλεῖ ἅπαντα τὰ ἴδιον ἔργα, καὶ περὶ ὧν βούλεται τὸ Ἀδα- ροὺ ἐπιπέσειν τελέως Ῥωμαῖοι τε καὶ

ὅτι τῶν Ἀδάρων σπυσιαμένων καὶ ἐς τὰ ἐπιπορευόντων, οἱ Σαμαρείται ἔγχωριῶς ὄνο- μοι ἐνεβρυσάντες ἀφίλοντο ἵππους τε καὶ καὶ ἑτέραν ἀποσκευήν. Τούτων ἕνεκα πρε- σβείαν αὖθις ὡς Τιβέριον, τῶν κεκλοσθέντων ἐμμεφόμενοι. ἔτι καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ἀνακο- νίσσειν βούλομενοι. Καὶ δὴ ἀνερευνηθέντες οἱ τὴν εἰργασμένοι ἐν φανερώ τε γινόμενοι, μοῖραν ἰκατέστησε τοῖς Ἀδαροῖς.

ἔτι τοῦ δεκάτου ἔτους ἀγυσθέντος τῶν πεντη- ἰδων σπονδῶν, μετὰ τὴν σφαγὴν Σουρήνα, ἐν Περσῶν βασιλεὺς πέμψει Σεβόχθην, ἄνδρα, ἔς πρεσβείαν ὡς Ἰουστινῶν τὸν βασιλέα, Περσῶν μὲν ξυνεχθέντων ἀγνοῖαν ποκρινόμενος, ἄλλως δὲ τὸ συντεταγμένον οὐς κατατιθέναι χρυσίον βουλόμενος, οἷα δὴ αἰτίας παραωθεισας, ἦς τὰ χρήματα ὑφ' ἐν το, εἴτα ἐμπειρώματα ξυνοστάναι τὴν εἰρή- νηδὰ που ἐνεγέγραπτο ἐν ταῖς ξυνήκαις. γὰρ ἐν ἀρχαῖς ἐτάραξε Κοσρόην αἰσθόμενος, λέως Ῥωμαίων ἔρως πάλαιον ὄρμα ἔτι παρωσάμενος. Ἐτίδοι τε, μή πως ἐκ παρασκευῆς ἐπιβοῦτό τε αὐτῷ. Καὶ ἄλλως ἴστα φροντίδα ἐτίθετο, εἰς ἕσχατον γῆρας ἔς καὶ ἤδη ἐκλαλυμένος ταῖς ἡμέραις τοῦ ὡς ὡς ἐβρῶσθαι τὰ εἰρηναῖα, καὶ ὡς περ πατρῶν κτήματα τοῖς γε αὐτοῦ παῖσι ἀσά- ρως φοιτήσαντα ἐς τὸν βασιλέα οὐ τι μάλα ο, ἔπει καὶ ἄλλως, ἦν ἕνεκα εἰσηλθε κατὰ δὴ ὡς τὸν αὐτοκράτορα προσκυνήσαν, χαμαὶ ἔλαυτον, οὕτω ξυμδάν, ὁ πῖλος δὲ ἐπὶ τῇ

18. Fierio victo, et victoria potius Avaribus, conventum est, legationem per inducias [ad impera- torem mitti. Ad quam Tiberius Damianum, ordinis ductorem, misit, qui illum eorum, quae contingerant et quae Avares vellet, certiorum faceret. Tandem foedus inter Romanos et Avares est factum.

19. Foedere inito, cum Avares ad quae redirent, Scamages patrio nomine dicti, ex insidiis illis vini fecerunt, et equos, argentum et reliquam suppel- lectilem eriperunt. Quapropter legationem ad Tiberium miserunt quae de rebus ablatis quere- retur et rapta repeteret. In deprehensum, qui la- trocinium fecerant, et in apertum adductis, par- tem aliquam Avaribus restituit.

20 (A. C. 571, Ind. 4, Justinii 7.) Exacto decimo quinquaginta annorum induciarum anno, post Surinæ eadem, Persarum rex Sebochtem, virum Persam, legatum ad Justinum imperatorem mittit. Ille quidem ignorantem eorum, quae in Persar- menia gesta erant, fingebat, et cum decem anni praeterissent, quorum tributa in unum collata, fuerant soluta, deinceps Romanos aurum de quo convenerant, solve, ut foederibus scriptum erat, et pacem constare petebat. Nam cum initio Chosroes suspicaretur, Romanorum imperatorem a conditionibus pacis recedentem ad bellum ferri, valde perturbatus fuerat. Verebatur enim, ne ex improvise imperator cum magno apparatu se bello aggrediretur. Et omnino illi maxime curae erat, cum jam ad extremam senectutem perve- nisset, et bellorum consilia omisisset, pacem in- violatam servare, et nullis bellis inturbatam et impeditam regni paterni possessionem liberis suis relinquere. Imperator autem Sebochthem ad se venientem non magni faciebat, praesertim cum accidisset, simul atque ingressus est imperatorem, ut moris erat, venerans, et ad pedes ejus humi

VARIE LECTIONES.

ἴτα vulg. ἔτι διαγορευούσας B., διαγορευίας vulg. ἔτι ἀβροδίατον ὁ βίος ἐστὶν H., mg. ἀβροδίας ἔτι vulg. ἔτι ξυνεχθέντα vulg. ἔτι ἀπεκατέστησαν H. (male). ἔτι ὄρμα. N, ὡς vulg.

procubuit, ut pileus, quem in capite, ut Persarum A leges serunt, gestabat, in terram caderet. Hoc omine principes viri et cætera turba, tanquam divinitus imnisso, uti, et fœda adulatione Imperatorem extollere, et dicere, fore, ut Persis brevi ei submitteretur. Hac cogitatione mente elatus Justinus, in spem adducebatur, omnia, quæ animoolvebat, ad optatum exitum perventura. Itaque cum Sebochthes ea, quorum causa venerat, renuntiaret, imperator eum contempsit, et nullo numero habuit, dixitque, amictiam pecuniis contractam haud probari: turpem enim et servilem esse, quippe quæ pretio empta esset; amictiam autem, cujus ratio constans et natura bene fundata esset, æqualem, non quæstu comparatam desiniri. Deinde ex ipso quæsit, nunquid vellet de his, quæ in Armenia, quæ eorum juris erat, contigerant, disserere. Et ille quidem regem suum accepisse, respondit, exortum quemdam in illa provincia tumultum, levem et exiguum; ad eum sedandum misisse, qui comprimeret et res pristino statui restitueret. Justinus vero palam dixit, se Persarmenios, qui a Persis defecissent, in fidem tantamque suam recepisse, neque si quis eos injuria afficeret, neglecturum, quippe qui eadem, quæ ipse, de religione sentirent. Sebochthes autem, qui apud Persas prudentia excellebat, cum eandem, quam Christiani, de religione opinionem haberet, etiam atque etiam vehementer Justinum orabat, ne ea, quæ se bene haberent, moveret, et ut animum induceret, bellum esse rem valde incertam neque certis legibus fluere. Quod si forte fortuna contingeret, ut Romani victoria potirentur, ipsam victoriam fortasse in contrarium casuram. Etenim qui Persarum regionem vel brevissimo itinere cognoverint, eos compertum habere, omnes non alio ritu religionem, quam ipse colat, colere et amplecti. Hos si occidere susceperint, nihilominus postea 117 longe ipsis inferiores fore. Proinde injuste eos contra homines eadem cum Christianis religione utentes enses stricturos. His tam æquis et lenibus sermonibus Justinus minime sibi acquiescendum existimavit, sed dixit, etiamsi unum digitum apponeret, se expeditionem suscepturum et Persidem invasurum. Confidere, se, si iam bellum eruperit, Chosroem de medio sublaturum, et regem Persis daturum. Ad hunc modum insolenter locutus, Sebochthem missum fecit.

118 21. (A. C. 575. Ind. 8. Justini 11.) Cum Justinus mentis imbecillitate laboraret, et Tiberium reipublicæ administrandæ præfecisset, Tiberius et regina incerti erant, quid de rebus bellicis statuerent; sed dubitationem exemit Persarum rex, qui Jacobum legatum ad Romanorum imperatorem misit. Is Persica verba Græce exprimere noverat.

κεφαλῇ κατὰ τὸ νενομισμένον Πέρσαις ἐπέκλιτο ἐς τοῦδαφος ἔπεσε. Τοῦτω αἰσίων τινὶ συμβόλων χρησόμενοι οἱ ἐν τέλει καὶ ὁ δῆμος τὰς κολακείας τῆν βασιλεῖα ἐπέτρωσαν, ὡς ὅσον οὕτω ὑποπασσεῖται αὐτῷ ἡ Περσίς. Τῷ τοι ἄρα Ἰουστίνος ἐπηρμένος ἦν τὰς ἐλπίσι καὶ μετρωρίζετο τῇ διανοίᾳ, τὰ κατὰ τῶν ῥήματα ἐκθήσεσθαι οἰόμενος. Σεβόχθην δὲ οὖν ἀγγεῖλαντα ἐφ' οἷς παρεγένετο, ὁ βασιλεὺς περιεφρόνησεν αὐτὸν, καὶ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποικίετο τὸν ἄνθρωπον. Ἐφη τοιγαροῦν ὡς αὐτὸν, ὡς ἡ φιλότης χρηματικὴ βεβαιουμένη οὐκ ἀγαθὴ· αἰσχρὰ γὰρ καὶ ἀνόρατος δώδης ὠνητὴ τε ἡ τοιαύτη· φιλίαν δὲ τὴν ἰσθόρπον τε καὶ οὐχὶ περδαλέαν ὀρίζεσθαι, ἐν ἧ καὶ τὸ βέλαιον πέπηγε 117 φύσει τινί. Πρὸς τοιοῦτον ἀνεπυθάνετό γε πρὸς αὐτοῦ, μὴ τι καὶ περὶ τῆς κατὰ σφῶν Ἀρμενίας βούλοιο διαλέγεσθαι. Σεβόχθης δὲ οὖν ἀπεκρίνατο, ἀκηκοῖναι μὲν τὸν αὐτοῦ βασιλεῖα, ὡς ἀνὰ τὰ ἐκείνη βραχεῖά τις ἐγένετο ταραχῇ, στείλαι δὲ ὁμῶς τινὰ τὸν δυνάμενον ἐν κόσμῳ θέσθαι τὰ γεγενημένα καὶ τὸν θόρυβον καταπαύσοντα. Ἰουστίνος δὲ Περσαρμενίους προφανέστατα ἔφη εἰσδέξασθαι Περσῶν ἀποχωρησάντας, καὶ οὐ περιόψεσθαι σφῶν ἀδικουμένους, οἳ δὲ ὁμογνώμονας τὰ εἰς θεόν. Σεβόχθης δὲ οὖν ἐν Πέρσαις ἀγγέλους τε ἅμα καὶ νομίζων τὰ περὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ καθὰ νομίζουσι Χριστιανοί, ἐπιμελέστατά πως εἶδετο τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου μὴ κινήσασθαι τὴν ἐν κόσμῳ, ἐν ᾧ τε 118 βαλέσθαι τὸν πόλεμον, οὕτως ἀθλον πρᾶγμα καὶ οὐτε ἐπὶ ῥήτοις εἰωθότα χωρεῖν. Καὶ ὅτι δὴ, εἴγε οὕτω τύχοι, καὶ κρατούντων Ῥωμαίων, ἐς τούναντιον αὐτοῖς περὶ τὰ τῆς νίκης. Ἐσιόντες γὰρ ἐς τὴν Περσῶν καὶ ἐπὶ μικρότατον 119 ὁδοπορίας ἐλαύνοντες εὐρήσουσιν ἅπαντάς γε δῆπου περὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως, ἢ περὶ αὐτὸν, ἐσοῦντα· ὡς, εἴγε ἐλοινο τοὺς τοιοῦτους ἀποκτινύοναι, οὐδὲν ἦτορον αὐτοὶ πάλιν ἡττηθήσονται. Οὐ δῆτα οὖν χρεῖον κατὰ Χριστιανῶν τοὺς ὁμοδόξους θῆγειν τὰ ξίφη. Ἀλλὰ γὰρ τοῖς οὕτως ἄλλαν ὁμολοῖς τε καὶ ἐπεικίσει λόγους Ἰουστίνος ὡς ἔπειστο χρῆναι εἶσεσθαι παιθήνιος. Ἐφη δὲ, ὡς, εἴγε παραθεῖν δάκτυλον ἕνα, κινήθησεται, καὶ ὡς ἐς τὴν Περσῶν ἐλάσοι· θαρβέειν τε, ὡς, εἰ πρὸς πόλεμον ὁρμήσοι, καθελεί τε Χοσρόην καὶ αὐτὸς βασιλεὺς χειροτονήσοι Πέρσαις. Οὕτως τοῖνον ὑπερόρια εἰπὼν ἀπέπεμψε Σεβόχθην 120.

κα'. Ὅτι ἐπεὶ Ἰουστίνος τὰς φρένας παρακόπη καὶ Τιβέριον 120 ἀνεδέξατο 121 διοικεῖν τῆς πολιτείας τὰ πράγματα, ἐν ἀπόρῳ ἦσαν αὐτὸς τε Τιβέριος καὶ ἡ βασιλὶς Σοφία ὅπως διάθοντο τὰ τῶν πολέμων. Ἀλλὰ γὰρ ἔλυσε τὸ ἀπορον σφῶν βασιλεὺς ὁ Περσῶν ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα στείλαις Ἰάκωβον, ὃς τὰ Περσικὰ ῥήματα τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ

VARIÆ LECTIONES.

117 πέπηγε H., πέπαιγε vulg. 118 τε add. N. 119 μακρότατον conj. N. 120 Post fragm. sequuntur in vulg. duo ex Simocatta petita, et lemma ex τῆς β βίβλου, quod ad eundem pertinet. 121 Τιβέριος conj. N. 122 ἀνεδέξατο conj. N.

αν ηπίστατο. Συννοήσας γάρ, ὡς εἰς A
 ἔλπιδος οἱ Ῥωμαῖοι κατολισθήσαντες
 ἂν ἔχοιεν ἐπὶ ταῖς οἰκισθῆσαντες
 πόλεμον, οὐ μὴν θαρβήσαι⁹² πρὸς βασιλῆαν
 διὰ τὸ οὐκ εὐπρόσωπον εἶναι τὸν ἀρξά-
 μου ἀπάρξασθαι καὶ ἐκτελεῖν⁹³ προτερή-
 τερῶν βασιλεὺς τὴν αἰσχύνην προανεῖλε,
 ἵταπηχότι τῆς γνώμης αὐτῶν ἐπενόησε
 ὅς ἂν εἴθοιεν ἐς λόγους αἰτησόμενοι μεθ'
 Ἰρήνην. Στέλλει τοίνυν Ἰάκωβον, ἀμει-
 λευσάμενος, ὡς οὐκ ἴσχυε ἂν εὐκλεέστε-
 ρον πρὸς Ῥωμαίους καταθῆοιεν πόλεμον⁹⁴
 ἢ ἐνδύσειν Ῥωμαίους, ὅσα ἂν ἐθελήσωσι
 τοῖ. Ἡ δὲ σταλεῖσα πρὸς αὐτοῦ⁹⁵ ὡς
 ἐπιστολὴ οὐτε τῆς ἡλικίας ἦν τοῦ
 κλέως, μερακιώδης οὕσα παντοίας, οὐτε B
 ὅς, οἶμαι, ἐμφρονεστέρα. Ἔτερον γὰρ τὸν
 παυθαδίζεσθαι οὐκ ἀπὸ τρόπου ἦν· ἐκεῖ-
 οὐ βρεθῆσθαι ἴσως ἔχρη, οὐδὲ ὄφα-
 εἶναι καὶ ἀπειρόκαλον. Ἡ γὰρ ἐπι-
 ὡς⁹⁶ τε μεστὴ καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ μεμε-
 γμάτων ὑπῆρχε. Καὶ ἡ μὲν ἐπιστολὴ
 εἰς τὴν καὶ ἀλαζονείας πλήρης· εἰς-
 ἴων Ἰάκωβος, οὐ μὴν ὡς Ἰουστίνον, ἀτε-
 χάνοντα, ἀλλὰ γὰρ ὡς τὴν βασιλῆαν, ἐπεὶ
 Γιβερτίω ἀπαντα ἔπραττεν. Ἀναλεξαμένη
 γράμματα ἐπηγγεῖλατο καὶ αὐτὴ στέλ-
 πρὸς βασιλεὺς Περσῶν καὶ
 ὁπωσοῦν κεινημένων διαλεχθῆσόμενον.
 οὐν Ζαχαρίας, ἐν τοῖς βασιλείοις κατα- C
 λατρίοις, ἐπιφερόμενος γράμμα ἐκ τῆς

ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος οἱ τῶν Ῥωμαίων
 εἰσβολὴν ἐς Ἀλβανίαν ποιησάμενοι, καὶ
 ὄντες Σαβείρων καὶ ἄλλων ἐθνῶν, ἤκον
 ἄφικόμενοι δὲ ἐν Βυζαντίω τοὺς
 ὅν ἐνδεδικώτων ἑαυτοῦς Ἀλανῶν τε καὶ
 ὁ Καίσαρ δέχεται ἐπεικῶς καὶ πᾶν
 ὡς· πυθόμενος τε παρ' αὐτῶν ὅποσα
 τοῖς ἐθῆσι ὁ Περσῶν βασιλεὺς, δεδωκῶς
 ὡς σφίσι ἐς ὅσον ἠθούλοντο ἐξῆραι τῆ
 τὸ χρῆμα καὶ τῷ κόμπῳ τάληθες ἐπικα-
 κπλάσια τούτων ἔγωγε παρῆξω, ἔφη,
 τέλει ὁμῶν, πρὸς δὲ δὴ καὶ ὁμῖν αὐτοῖς.
 ἡς ἡσθησάν τε οἱ Βάρβαροι, καὶ ἐδόκουν D
 καὶ τῷ Κρείττονι ἀνθ' ὧν ὑπήκοοι Ῥω-
 ὦντο. Ἠγγελον δὲ, ὡς ὁ Ἀβελρ⁹⁷ ἀπέστη
 κράν, ὀλίγα τε φροντίσας τῶν ὁμῶν
 ῥοσετέθη. Τοῖς μὲν οὖν πρέσβεσιν αὐθις
 α γενόμενος ὁ Καίσαρ τὰ ὅσα ἀρμόδια
 καὶ ἔφη τοὺς τε προσχωροῦντας αὐτῷ
 εὐεργετήσιν, τοὺς δὲ γὰρ οὐ βουλομένους
 εἰς ἐξῆν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα βίβ καὶ
 α τῶν στρατηγῶν δρῶντων τὴν Περσῶν

Nam Persarum rex, Romanorum res in ultimum
 discrimen adductas esse ratus, et nihil jucundius
 et opportunius illis contingere posse, quam qui-
 busvis conditionibus bellum pace finire, cuius rei
 gratia tamen eos puderet legationem mittere,
 quod indecorum existimarent, eum, qui bellum
 suscepisset, initium supplicandi facere, hunc pu-
 dorem præveniendo sustulit. Et quoniam con-
 sternati animo erant, rationem et occasionem
 excogitavit, ut per speciem colloquii pacem sup-
 plices orarent. Itaque mittit Jacobum, Persas
 nunquam gloriosius bellum contra Romanos depo-
 nere posse existimans, quia Romani omnia, quæ
 Persæ voluerint, essent concessuri. Atque hæc
 missa per Jacobum ad Justinum epistola neque
 ætati regis Persarum accommodata erat (nam
 puerilem in modum conscripta erat), neque alte-
 rius, opinor, viri prudentia præditi fuit. Alium
 enim quempiam insolentem esse, non alienum
 fuisset, sed illum minime superbire aut audacius
 loqui decebat. At epistola contumeliæ et probri
 et verborum insolentium plena fuit. Itaque etiamsi
 epistola 119 arrogantis et contemptus plena
 esset, tamen introductus est Jacobus, non qui-
 dem ad Justinum, qui gravi morbo afflictus erat,
 sed ad reginam, quæ omnia imperii negotia cum
 Tiberio curabat. Lecta epistola, regina respondit,
 se quoque missuram legatum ad regem Persarum,
 qui de omnibus, de quibus inter ipsos controversia
 mota erat, ageret. Itaque mittitur Zacharias in-
 ter imperatoris medicos ascriptus, qui tulit
 litteras reginæ.

22. (A. C. 576 Ind. 9 Justini 12.) Sub Tiberio
 Cæsare Romanorum duces, impetu in Albaniam
 facto, obsidibus a Sabiris et aliis gentibus acceptis,
 Byzantium venerunt. Eo cum legati Alanorum
 et Saborum venissent, qui se Romanis dederant,
 Cæsar eos benigne et humaniter excepit. Cum
 autem ex eorum verbis audisset, quantas pecu-
 nias illis Persarum rex largitus fuisset, facta
 potestate, quantum vellent oratione rem ex-
 aggerare, et verum dicendo obscurare, « Duplo
 majora præmia vobis largiar, inquit, non solum
 viris in dignitate constitutis, sed etiam unicui-
 que vestrum. » Hæc Barbaris lætitiâ attulerunt,
 et visi sunt Deo gratiam habere, quod subjecti
 facti essent Romanis. Retulerunt autem Abirem
 paulo ante defecisse et, nulla obsidum habita
 ratione, cum Persis se conjunxisset. Deinde Cæsar
 cum legatis congressus, quæ apta videbantur,
 disseruit et dixit, erga eos, qui sponte in ejus po-
 testatem venissent, se liberalem futurum, et eos,
 qui se suæ potestati submittere recusarent vi et
 armis suo imperio parere coacturum.

23. Dum Romanorum duces Persarum Ar-

VARIÆ LECTIONES.

εἰς ἔσχατον νῦν N. ὡς ἔσχατον ὡς νῦν vulg. ⁹² θαρβήσασιν conj. B. ⁹³ αὐτοῦ N., αὐτὸν
 Ἰουστίνον H. mg., Ἰουστινιανόν vulg. ⁹⁴ ὕδρω; N., ὕδρων vulg. ⁹⁵ στέλλειν H., στέλλει vulg.
 B., ἐξουσίας vulg. ⁹⁶ Σαβείρ Val.

meniam populationibus vexarent, advenit Nadoes electus et a Chosroe missus ad minorem, quam vocant, legationem obeundam. Hunc responsum ferre ad legationem Theodori Bacchi jussit Chosroes, et nominatim nuntiare Romanis, sese paratum esse mittere primarios viros ad fines Orientis, ut cum his, quos Romani mitterent, prospicerent et viderent, qua ratione arma deponerent. Cum ille primum quaereret, quænam causa et ratio fuerit quinquaginta annorum inducias violandi, prudenter Cæsar respondit, se quidem regem Persarum, qui senior esset, quippe qui, se adhuc puero, in flore ætatis suæ constitutus foret, secuturum, et sive arma, sive pacem vellet, utrum elegisset, gratum acceptumque habiturum. His diebus Cæsar Nadoem dimisit, nec multo post delegavit ad partes Orientis, qui controversias ponerent et cum 120 Persarum principibus convenirent. Fuerunt vero qui missi sunt a Romanis Theodorus, Petri filius, ante dux numerariorum, tunc temporis thesaurorum comes, quos largitiones Romana lingua vocant (largos enim eos, qui liberalius sua profundunt, Latini vocant), Joannes et Petrus ambo consulatus dignitate ornati; præterea Zacharias in regionum medicorum numerum relatus. Hi vero ubi Constantinam urbem in Mesopotamia sitam advenerunt, Mebodem Sannachoerigam, qui a Chosroe in loca circa Nisibin et Daras missus erat, expectarunt. Hæc enim plenam pacis confirmandæ auctoritatem Chosroes commiserat. Eodem fere tempore Chosroes Asterium (is erat unus ex imperatoris iudicibus, quos contrascribas vocaveris) occidit, quia deprehensus est, dum captivus esset, clam litteras scripsisse ad imperatorem Romanorum, ut, dum res Persarum afflictæ essent, eos adiretur. Mebodes cum ad limites accessisset, certamen illi cum Theodoro et Zacharia imprimis fuit, quo in loco convenirent. Romani petebant, conventum agi in finitimis Daras locis, quippe quæ sua essent. Contra Persæ dicebant, quandoquidem ea urbs jure belli Romanis subjecta esset, non a verisimilitudine alienum esse, omnem regionem circa illam eorum partibus adherere, neque illic ad colloquium convenire oportere, quia minime regio illa esset inter limitaneas censenda. Post hæc, (sic enim utrisque visum), ad colloquendum convenerunt in loco, qui dicitur Atrælon, et cum illis quoque reipublicæ utriusque principes, qui eas regiones incolebant. Illic in medium proposuerunt, quas ultro citroque existimabant habere se motuo accusandi causas, quæ alter populus alteri damna intulisset, aut bellum facere præoccupasset. Itaque cum utrique plures scrimo-

A Ἀρμενίαν, ἐν τούτῳ παρεγένετο Ναδώης, ἐς τὴν λεγομένην μικρὰν χειροτονηθεὶς πρεσβείαν, πρὸς Χοσρόου ἐκπεμφθεὶς· ὃς ὡς τῆς διὰ Θεοδώρου τοῦ Βάκχου πρεσβείας ἔδοξεν ἀμοιβαίαν ἀποχομίζεσθαι τοῦ Χοσρόου ἀγγέλιαν, κυρίως δὲ ὡς ἐτοιμάσασθαι ἔχει καὶ αὐτὸς σταλεῖν τοὺς ἀρχοντας κατὰ τὰ ὄρια τῆς Ἑσ, ὡς ἂν ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τοὺς ἐκ Ῥωμαίων ἐκπεμφθησομένους σκοπήσοιεν τε καὶ διασκέψοιντο ὅπως χρῆ τὰ ὄπλα καταθέσθαι. Ἄνω κρινόμενου τούτου πρώτου τίς ἄρα πολιτεία τῆς λύσειος τῶν παντηκοντουσίτων σπονδῶν αἰτία ἐγένετο, ᾧ τινὶ γε δῆπου ἐμφορονέστατά πως ἀπεκρίνατο ὁ Καῖσαρ, ὡς πρεσβυτέρῳ τυγχάνοντι βασιλεὶ Παρσῶν αὐτὸς ὅτι νέος ὢν, καὶ ὄσον ἐπὶ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας Χοσρόου παῖς καθεστῶς, ἔτοιμος εἴη ἐφ' ὅπερ ἂν ἐκείνος ἠγγήσοιτο ἔπεσθαι οἱ, καὶ εἶτα τὰ εἴδη βούλοιο εἶτα τὴν ἡσυχίαν, ἀκαλοῦσθαι σιν. Ἀποπέμψας οὖν ἐπὶ τοιοῦτο τὸν Ναδάην ὁ Καῖσαρ οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἔσπειρε κατὰ τὴν Ἑβάν τοὺς εὖ διαθήσοντας τὰ ἀμφίβηλα, ἐς ταυτὸς συνελουσόμενους τοὺς Παρσῶν ἡγεμόσιν. Ἦσαν δὲ οἱ σταλέντες Θεόδωρος ὁ Πέτρου, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐτῇ καταλόγων πρὸ τούτου γενόμενος ἠγχιώσθη τῆνικοῦτα τῶν βασιλέων ἀνειμένων προειστέθειται θησαυρῶν, οἱ γε ἀπὸ τῆς βασιλείας τῇ Ῥωμαίων προσαγορεύονται φωνῇ (λαργῶς γὰρ οἱ Λατῖνοι τὴν βασιλῆς ὀνομάζουσιν), Ἰωάννης τε καὶ Πέτρος. Ἐγὼ τῇ τῶν ὀπίμων τετιμημένοι ἀξία, πρὸς γε καὶ Ζαχαρίας ἐν τοῖς βασιλείοις κατατατάμενος ἰατροῖς. Οἱ δὲ γενόμενοι ἐς Κωνσταντινίαν πάλιν ἐπὶ τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν, ἀνέμνον ἐλευσόμενον ἐκ τοῦ Χοσρόου ἐς τὰ περὶ Νισιβίν καὶ τὸ Δάρας Μεθώδην τὸν Σανναχοερίγαν, ᾧ δὲ τὸ κύρος τῶν περὶ τὴν εἰρήνην ἐπέθηκε Χοσρόης. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον καὶ Ἀστέριος, εἰς τῶν βασιλείων διακινῶν, οὗς δὲ ἀντιγραφῆας ἀποκαλέσας, δορυδάστας ὢν ἀγγεῖθη ὑπὸ Χοσρόου, φωραθεὶς ὡς κρέδων ἐγγράφει βασιλεὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιθέσθαι πικρακόμενοις νῦν Πέρσαις. Μεθώδου δὲ ἀφικόμενος ἐν τοῖς ὄροις ἔμιλλα μὲν τίς γέγονε πρότερον αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἀμφὶ Θεοδώρῳ καὶ Ζαχαρίᾳ περὶ τῶν ὄποι δέον ποιήσασθαι τὴν ξυνέλευσιν. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ ἠξίουσαν ἐν τοῖς τελοῦσιν ἐπὶ τὸ Δάρας χωρῆς, οἷα δὲ οἰκείως καθεστῶσι, ξυγκροτεῖσθαι τὴν ἐκκλισίαν· ἀτὰρ οἱ Πέρσαις ἔφασκον, ἐπεὶ ἡ πόλις αὐτῆς τῷ θεσμῷ τοῦ πολέμου ὑπεκλίθη, οὐκ ἀπὸ τέρπου, καὶ τὰ ὅσα γε ὑπὸ τὴν πόλιν ἀρμόζουσιν αὐτοῖς, καὶ οὐ δέον ἐκείσε ξυνιέναι, οἷα μὴ καθεστῶτων ὄροισιν. Μετὰ γοῦν ταῦτα, εὐθὺς δοκοῦν ἀμφοτέρως τοὺς μέρει, ξυνῆλθον ἐν τῷ δὲ λεγομένῳ Ἀθρασίλων, πρὸς τοὺς καὶ οἱ ἐπιχώριοι ἀρχοντας πολιτείας ἀμφοτέρως. Καὶ τοῖσιν προετίθεσαν ὅς ἂν γε δῆκωθεν φροντο κατ' ἀλλήλων τὰς πολιτείας ὅχι μὴ αἰτίας, ὡς τῆς ἐτέρας τὴν ἐτέραν ἀδικά τε καὶ οὐκ ὄσια

VARIE LECTIONES.

ἡ δὲ τῆς Η., ὅστις vulg. ἡ τίς ἄρα πολιτεία Η., τῆς ἄρα πολιτείας vulg. ἡ αὐτὸς Η., αὐτοὺς vulg. ἡ τοὺς βασιλεῖς conj. N. ἡ Κωνσταντινίου πόλιν τὴν Η. (male). ἡ ὑπὸ Β., ἐπὶ vulg. ἡ καὶ om. ed. Bax. ἡ κρέδων vulg. ἡ δὲ Β., ὡς vulg. ἡ τῆς πολ. vulg.

ης, παρασπονδησάσης τε καὶ πόλεμον ἄ-
μείνης. Πλείστον δὲ ὄσων ῥημάτων ἐξ
ἐν μεροῖν, ὡς πη ἔτυχεν, ἐβρίμμένων,
περιουσῶν τῶν δικαιολογῶν τῷ ἑκαστον
κατ' αὐτὸν πολιτεία, οἷα εἰκός, εὐνού-
υτων ἀποφῆναι, τέλος ἐς δημηγορίαν
ωμαῖοι κατέστησαν.

οἱ πρέσβεις ξυελθόντες τε καὶ εἰς ἐν γενό-
θη τὰ ὄρια τῆς Ἐω ἐξ ἀμφοτέρων πολιτείας,
ἢ ὅπως βεβαιωθῆναι δέον διασχεζόμενοι,
καὶ ποικίλα ῥήματα ἑκαστοὶ ἀποβρίψαν-
τες τε καὶ ἀκηκοότες τὰ ὅσα χρεῶν, τυχόν
μὴ χρεῶν, τέλος ξυνηκῶν οἱ πρέσβεις περὶ
ἀβραγῆναι τὰς σπονδὰς τίς αἴτιος καὶ οὐ,
σιγηθῆναι, διερευνησάει δὲ τρόπον, ὅτω
ρεται τὰ εἰρηναία τοῦ λοιποῦ καὶ αἱ ἀμ-
B πολιτεῖαι κατὰθιοιντο τὰ ὄπλα. Εὐθύς οὖν
ατὰ τὰς πρῶην ξυνηθῆκας, αἱ ξυλέστησαν
τοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, τὰς τριάκοντα
εῶν νομισμάτων φήσαντος χρῆναι τοὺς
; τῆ πολιτεία Περσῶν κατατιθέναι ἀν' ἔτος,
ἢ ἀποχωρῆσαι Περσάρμενίας ¹¹ τε καὶ
πρὸς δὲ γε καὶ αὐτοὺς τοὺς ὄσοι γε αἴτιοι
εασίας ἀποδοθῆναι βασιλεῖ τῶν Περσῶν
; σφίσι ταῖς προσηκούσαις φωναῖς ¹². Το-
ῦ Μεθῶδου κατατείναντος, αἱ τῶν Ῥω-
σβεις, τὸ τοιόνδε ἐκ τοῦ Καίσαρος παρ-
αυτοῖς, αὐτίκα οἱ γε τοῦτο αὐτὸ οὐδὲ τοῦ-
εσθαι ἐφασαν τῆς εἰρήνης, εἴπερ ἐπὶ συν-
ι καὶ ἄτε ἐς φόρου ἀπαγωγῆν Πέρσαι
C Ῥωμαῖοις ἔξειν τοῦ λοιποῦ· μὴδὲ γὰρ
τοῦ τοιοῦδε τὸν Καίσαρὰ τι παρασχέσθαι,
ὅσπερ ἀμέλει ὄνιον τι χρῆμα πρίασθαι
ἢ· οὕτω δὴ γὰρ εἰ ἔσοιτο, οὐ τι εἶναι μὴ-
; βεβαίαν. Χρῆναι τοίνυν Ῥωμαίων ἔλεγον
ες πρότερον τοῦ τοιοῦδε ἀπειπεῖν, οὕτω τε
οἱ τὰ τῆς εἰρήνης προΐναι διασκέψασθαι.
ἑκατὶ τοῦ τοιοῦδε τερθραίας λόγων ἀπερ-
πολλῆς ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, καὶ οὐχ
των ἐν ἀρχῇ τῶν Περσῶν, ἀλλ' ἢ τὰς ἀνέ-
κόντα χιλιάδας τοῦ χρυσοῦ νομισματοῦ ἢ
ὡς χρῆ μέγα τι καταθέσθαι δικαιολογου-
τελευταῖον ἰδοξεν ὁ Μεθῶδης ἐπιδεικνύναι
ὡς ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλέως γράμμα
ἐν, ἐν ᾧ περιείχετο, ὡς χάριν τῆς πρὸς
D φιλίας ἀνέξοιτο. καὶ χρημάτων ἑκτὸς ἐξ
ἀναβρῶσαι ¹³ τὴν εἰρήνην. Τοῦτο ἐπαί[οι] ¹⁴
βασιλίδα διεθρυλλήθη πόλιν, ἅπαντες ἀν-
σάντε, καὶ ἐδόκουν οἱ τε ἐν τέλει καὶ ὄσος ¹⁵
μιλος ἤδη ἀργῆσειν τὰ ξίφη καὶ ἐμπεδώ-
αθέσειν τὴν εἰρήνην, ἐπεὶ ὁ Καίσαρ Περ-
ς τε καὶ δὴ Ἰθρηρίας αὐτῆς ἐτοιμότατα εἶχε
ἦσαι ¹⁶ Πέρσαις, σαφέστατα ἐξεπιστάμενος
ποτε ἐνδύσοιεν τοσαύτης ἐστέρημένοι χώ-
γε εἰ ¹⁷ τελέως κατολισθήσοι καὶ ἐξίτηλα

nes super hac re jactassent, et unusquisque abunde,
quo se suæ patriæ, ut decebat, amantem et stu-
diosum ostenderet, justas rationes, quibus eam
tueretur et defenderet, attulisset, tandem primi
Romani concionem apud conventum habuerunt.

24. (A. C. 577. Ind. 10, Justini 13.) Legati
convenientes et in unum congressi ad fines
Orientis ab utroque regno, ut dispicerent, quo-
modo pacem firmam facerent, lubrica et am-
bigua verba utrinque emiserunt, et quæ dici oport-
uit, dixerunt et audierunt, et forte quæ minime
dici debuissent. Tandem illud disquirere superse-
derunt, utri populo fœderis violatio attribuenda
esset, et rationem investigare conati sunt, quomodo
in posterum pax firmis **121** conventionibus stabi-
liretur, et inimicæ gentes ab armis discederent.
Statim Mebodes suggestit, æquum esse, Romanos
pendere Persarum reipublicæ quotannis triginta
millia aureorum. Sic enim conventionibus cautum
esse, quæ tempore Justiniani imperatoris factæ
erant. Præterea Persarmenia et Iberia cederent,
et omnes defectionis auctores regi Persarum red-
derent, quos merita morte afficeret. Hæc et alia
hujusmodi Mebode proponente, Romanorum legati
secundum Cæsaris mandata contra disseruerunt,
et confestim responderunt, se hoc ne pro nomine
quidem pacis admittere, si cum tributis pensatione
Persæ sperarent in posterum Romanos sibi obnoxios
constituere. Nec enim Cæsarem quidquam pendere,
neque pacem, tanquam rem venalem, emere velle;
quæ, si ita contingeret, non diu permaneret, neque
firma foret. Oportere igitur imprimis totam hunc
sermonem omittere, tum demum, quibus conditio-
nibus pax vincienda sit, advertere. Rursus super
his cum utraq; partes in multas altercationes
erupissent, et Persæ minime cederent, sed omnino
contenderent, justum esse, Romanos aut constitu-
tum triginta millium aureorum tributum quotannis
pendere, aut semel magnam aliquam pecuniæ sum-
mam, tandem Mebodi Romanis litteras Persarum
regis nuper ad se scriptas ostendere placuit, qui-
bus se propter Cæsaris amicitiam etiam nulla pecu-
D niarum habita ratione æquis conditionibus
facturum esse indicavit. Hujus rei fama simulat-
que ad regiam urbem perlata est, omnes lætati
sunt et senatus et plebs, eamque animo opinione
præceperunt, tempus advenisse, quo ensibus quie-
tem indicerent, et firmiter pacem colerent: maxime
cum Cæsar Persarmeniam et Iberiam Persis cedere
paratus esset. Sic enim statuebat, Persas, etiamsi
eorum res perditæ forent et ad nihilum redactæ,
nunquam quieturos, quamdiu his tantis regionibus
privarentur. Principes tamen Persarmeniourum, et

VARIE LECTIONES.

vulg. ¹¹ Περσαρμενίας B., περὶ Ἀρμενίας vulg. ¹² φωναῖς| ποιναῖς conj. B. ¹³ ἀναβρῶσαι N.
σαι vulg. ¹⁴ οἱ uncis inclusit B. ¹⁵ ὄσος B., ὄσοι vulg. ¹⁶ ἐμπεδῶτατα H., ἐμπεδῶ ταῦτα vulg.
ῆσαι Cantucl. παραβρῶσαι vulg., παραρῶσαι Πέρσας wg. H. ¹⁷ εἰ Val., ἢ vulg.

qui illis genere conjuncti erant, et omnes, qui a Persis ad Romanos confugissent, nullo modo tradendos esse statuit: imo non alia conditione pacem servandam, nisi liberum sit Persarmeniis et Iberis, qui suam patriam reliquerint, ad Romanorum partes transire. Etenim Cæsar multum in eo sermone versatus est, a Justiniano imperatore jurejurando fidem datam **122** esse Persarmeniis et his, qui ex Iberia migraverant; atque adeo ipsum imperatorem jurasse, quantum in se esset, omni ope annisurum, quo terram, quæ ipsos aluerat, sibi subjectam efficeret. Neque tamen si bellum ad finem usque perducere non posset, defectionis auctores, aut qui ex eorum genere et consanguinitate essent, aut alium quemquam, et ut omnia verbo complecteretur, qui particeps reipublicæ Romanæ fieri vellet, unquam deditum iri. Grata et jucunda res Persarum regi contigit, Romanos Armenia et Iberia cedere, modo harum regionum incolis, quo velent ire habitatum, potestatem faceret. Nec sine ratione, meo quidem iudicio. Satis enim noverat, paucis exceptis ex principibus, qui defectionis ad Romanos auctores fuerant, fore, ut reliqui amore et desiderio terræ altricis capti (hoc enim natura omnibus hominibus ignatum est,) minime ad exteros demigrarent. In spem etiam adducebatur, bello posito in commodiorem statum res Persarmeniæ et Iberiæ redactum iri. Nam hæc regiones erant secundæ et omnium, quæ ad vitam necessaria sunt, feraces, unde ampla tributa et vectigalia colligi poterant. Itaque Persarum regi placuit his conditionibus a bello discedere. Ad hæc, ne qua in posterum restaret belli causa, Cæsari venit in mentem cogitare, ut pro Persarmenia et Iberia oppidum Daras a Persis vicissim acciperet: non quod in eo oppido quæstum faceret: nam nihil aliud utilitatis hoc oppidum præbet, quam quod munitissimum est et propugnaculi loco Orientali Romani imperii parti: sed hoc adversis Romanorum rebus solatio esse voluit, quod sua recuperarent, simul et nullam belli scintillam relinquere cupiebat. Ea de causa Daras recipere aut pecuniis aut alio quovis modo studebat. Pacem igitur facere æquis conditionibus, antequam bello in Armenia decertaretur, lubebat, et assentiebantur Persæ. Sed cum Persæ jam in eo essent, ut Romanis oppidum Daras cederent, aut nulla, aut quantulacunque accepta pecuniæ summa, simul ac constaret, Romanos Armenia et Iberia excessisse, et quum hæc legati inter se disceptarent, pugnatum est in Armenia, in qua pugna multum sua spe exciderunt Romani: nam victi cæsique sunt. Itaque cum Persæ ex secundis suis rebus spiritus sumpsissent, rex eorum dixit, se nunquam passurum, ullam mentionem de oppido Daras Romanis dedendo

ἄριστο τὰ πράγματα Περσῶν. Τοὺς μάλιστα γενάρχα; Περσαρμενίων, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς τῶ γενεῖ σφῶν ἠνωμένους, καὶ ἀπλῶς τὸν ὄντιναοῦν οἷ γε αὐτομλήσαντες ἦσαν ὡς Ῥωμαίους, οὕτε ἐκδώσιν· ἀλλ' οὐδὲ ἐτέρως ἐμπαδώσειν ἐφασκε τὴν εἰρήνην, εἰγε μὴ ἀδεια ἔσοιτο τοῖς βουλομένοις Περσαρμενίων τε καὶ Ἰβήρων, τὴν σφετέρην ἐκλιπόντας, ἀνασκευάσασθαι ἐς τὴν Ῥωμαίων. Λόγον γὰρ οὐχ ἥκιστα ἐποιεῖτο πολὺν ὁ Καῖσαρ τῶν ὁμωμοσμένων ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως τοῖς Περσαρμενίοις καὶ τοῖς μεταχωρήσασιν Ἰβήρων. Ὅμωμοκεῖ γὰρ ὁ βασιλεὺς, ὡς καθόσον οἶόν τε ἐστὶν αὐτῶ, ἅπαντα ἀνακινήτην τρόπον, ὡς ἂν καὶ αὐτὴν γε δῆπου τὴν θρηψμένην σφᾶς ποιήσεται ὑποχείριον· εἰ δὲ γε ἄχρι τέλους οὐ τι ἔσοιτο δυνατός πρὸς τὸν πόλεμον ἀνθέξειν, ἀλλὰ τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τοὺς τῶ αἵματι σφίσι προσήκοντας, ξυελόντα ¹⁰ δὲ εἰπεῖν τοὺς οὐκ βούλονται Ῥωμαϊκῆς μετασεῖν πολιτείας, οὐ πώποτε ποιήσεσθαι ἐκδότους. Ἐδόκει δὲ καὶ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἡδεσθαι ἐπὶ τοῖσδε, ὡς ἂν Ῥωμαῖοι μὴ ἐκστήσοιντο τῆς Περσαρμενίας ¹¹ τε καὶ Ἰβηρίας, ἐξουσίαν δὲ αὐτὸς προσνέμοι, ὅσοι ἐθέλουσιν οἱ εἴη οἰκητόρες λέναι, οὐ τι ἀπὸ τρόπου γε οἶμαι. Ἐκίστατο γὰρ, πλὴν ὀλιγίστων τῶν ἐν τέλει, οἱ τῆς ἀποστάσεως ἦρξαν, ὡς οὐδεὶς Περσαρμενίων καὶ Ἰβήρων, πῶθω τῆς θρηψαμένης ὡς φύσει τοῖς ἀνθρώποις ἐνίσταται τε καὶ προσπέπηγεν, ἀνασκευάσοιτο ¹² ἐς τὴν ὄθνησαν. Ἄλλως τε καὶ ἅμα ἤλαψ, τοῦ πολέμου λυφῆσαντος ἐν δέοντι θέσθαι τὰ Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας· αἰθε γὰρ αὐτῶ αἱ χώραι πάμποροι τε ὑπῆρχον, καὶ πλείστα ἐστί ἐδαμοφύρου. Τοιγαροῦν διὰ ταῦτα ἠρέσκετο ¹³ βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον καταθέσθαι. Προῆλθε δὲ τῶ Καίσαρι διανοεῖσθαι, ὡς ἂν τὸ λοιπὸν μηδεμίᾳ ὑπολείποιο τοῦ πολέμου αἰτία, τῆς Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας ἔκατι τὴν πολὺν τὸ δάρας παρὰ σφῶν ἀντιλήψασθαι, ἥκιστα μὲν τοῦ κεραλέου χάριν· οὐ γὰρ δὴ τι τὸ δάρας ἢ πόλις ἐς ἑκέρων τι ὀνησιφόρος ἢ τῶ ἀσφαλέστατα ἔχειν καὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίους ἐφᾶς ὡσπερ τι ἔρυμα προδεδιῆσθαι. Ἄμα οὖν τὸ ἀτύχημα ἀκίεσθαι βουλόμενος τῶ ἀπειληφέναι Ῥωμαίους τὰ οἰκεία, ἅμα δὲ καὶ μηδένα σπινθῆρα τοῦ πολέμου καταλιπεῖν ἐθέλων, ἔρω ἀνασώσασθαι τὸ δάρας ἢ χρήμασιν ἢ γούν ἐτέρω τρόπῳ τινί. Περὶ μὲν οὖν τοῦ χρῆναι ἐξ ἰσοτιμίας τὴν εἰρήνην προελθεῖν, πρὶν ἢ διακριθῆναι τὸν ἐν Ἄρμενίᾳ πόλεμον ἐδόκει καὶ ξυνέθεντο Πέρσαι. Μελλόντων δὲ ὅσον οὕτω παραχωρῆσαι Ῥωμαίους καὶ τοῦ δάρας ἢ οὐδενὸς ἢ γούν ὀλιγίστης χροσίου ποσότητος, εὐδελον ¹⁴ ἦν προτερον ἀφισταμένον Ῥωμαίων Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα οἱ ἐξ ἑκατέρων διαλεγόμενοι ¹⁵ πρέσβεις, γίγονε τὰ κατὰ τὴν Ἄρμενίαν ξυμπλοκῆν, ἐν ᾗ προσπαλασαντες οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλως παρὰ πολὺ τῆς

VARIAE LECTIONES.

¹⁰ ξυελόντα δὲ N., ξύνολον τάδε vulg. ¹¹ Περσαρμενίας Val., Περσῶν Ἄρμενίας vulg. ¹² ἀνασκευάσοιντο vulg. ¹³ ἠρέσκετο βασιλεὺς B., ἤρσασκε τοῦ βασιλέως vulg. ¹⁴ εὐδελον ὄν|δηλονοῦν conj. B. ¹⁵ διαλέγονται conj. B. ἢ κατὰ τ. Ἄ. συμπλοκῆ conj. B.

ἐς τὸ ἤττον ὠλισθήσαν. Διὲ δὴ τῶν Περσῶν ἄπραγίαις ἐπηρμένῳ, ὁ σφῶν βασιλεὺς ἔλωσ περὶ τὸ τὴν πόλιν τὸ Δάρας ἐνδοῦναι οὐκ ἐθέλων μὴ ἐνδέξασθαι λόγον τινά. Αὐτὸς μὲν γὰρ ἔπειθ' ἐκείνῳ τοῦ πολέμου θεσμὸν ἔβλεπε καὶ δουλεῖν καὶ προσκτεῖσθαι τὸ Δάρας ἐπισημαίνοντες δὲ γὰρ Ῥωμαίους Περσαρμενίαν τε καὶ ἀποστῆσαι παρασπονδήσαντας, πρὸς δὲ ἐπισημαίνοντες τοὺς ταύτη οἰκοῦντας ἀπὸ Περσῶν ἐξελθῆναι. Καὶ τοίνυν αὖθις ὁ Βάρβαρος τε καὶ ὀφθαλμὸν ἦν, καὶ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσι ἐδρενθύετο μέγα. Ἐπειτα δὲ καὶ ἡ πέρσας τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς ἤδη ξυνοστώχειρίας, ἧς ἐν τῷ ἐξοικεῖ τὴν εἰρήνην ἀνάγειν ἐβόηθη, τὰ ὅπλα κινήσειν, καὶ κατ' ἀδελφικοῦ τὴν πρὸς ἑλίον ἀνίσχοντα χώραν ἐγγίζειν τὸν πόλεμον, πρότερον κατατιθέμενον οὐκ ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἀνακαχῆς δεδομμένον, ἡνίκα Ζαχαρίας ὁ ἱατρός καὶ τότε ἐμὸς ὑπῆρχεν. Ἐφασκε δὲ τὰ χρήματα ἀποδώσειν τοσοῦτον, καθόσον ἐπέλιπε τῆς τριετίας ἔτι πολέμου ἀπάρξεσθαι αὐθις. Ταύτην οὖν οὐ οἶα δὴ ἐκ βασιλείως Περσῶν ἀπαγγέλλαντος ἕμεν, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἀρχόντες παραθήσει μὲν οἷδε τὰς ξυνοστώχειρίας ἡμιστά εἰλεγον ἔπειθ' ἐπισημαίνοντες ἐν ταῖς ἐξείναι θατέρω βουτῶν μερῶν ἢ τοῦ χρυσοῦ παντὸς ἢ τοῦ οὐνοῦ ὡς τὴν παρασχόμενον ἀναδραμούσης ἔργον αὐτῶν σπονδίας. Ὅμως δ' οὖν περὶ τοῦθις ἐν ἀπορήτῳ ἀλλήλοις Μεβώδης τε καὶ Ζαχαρίας ἐν τῷ αὐτῷ ξυνοστώχῳ διελεγεσθῆναι, οὐκ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐπισημαίνοντες τὰ ὅσα ἀμφω τῷ ὄντι χρῆναι εἰρηθεῖν· ἐπειρῶντό τε ἕτερος ἄλλου ἐπισημαίνοντες ἐξ ἀλλήλων αἱ πολιτεῖαι ἐβόηθη μὲν ἰσχυρότατά πως ἀπομυθόμενος βούλεται τῷ Καίσαρι χρησιμώτατα ἐξείπειν οὐκ ἐπὶ τῷ ἐπισημαίνοντες εἶναι οἱ. Ζαχαρίας δὲ εἰ οἶόν τε εἴη λαθραῖα καὶ ἡμιστά ἐπισημαίνοντες τινὲς ὑπὲρ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας τὴν παρασχέσθαι χρυσόν. Ζαχαρίας δὲ τὰ τοιαῦτα, ἐπισημαίνοντες αὐτῷ πρὸς τοῦ ὄντος, οὐκ ἐς τὸ ἐμφανές, οὐδὲ μὴν ἕτερου ταμῆναι τινός, ἢ Μαυρικίου τοῦ Παύλου, τὰ αὐνοστώχῳ ὡς τὸν Καίσαρα ἔχοντος, δεῖν ὅτε τὸν βασιλεῖον ἰθύνειν ἐκλήρωσατο λόγον· μὲν μὴδὲ πρὸς τῶν βασιλείων γραφῶν τὰ οὐ τοιοῦδε γεγράφθαι, τῷ μάλᾳ ἐν παραδύστῳ τὰ βεβουλεμένα τῷ Καίσαρι. Γράφει δ' οὖν Ζαχαρίας ὡς εἴποις οὐ Μεβώδης λύτρα δῆθεν τοῦ τὸν βασιλέα κομισασθαι Περσῶν, αὐτῷ πειθεῖσθαι ὁ Καίσαρ τὰ χρήματα καταθήσειν, καὶ δὴ ἀναβολῆν. Ταῦτα τοίνυν Ζαχαρίου, εἰ καὶ μὴ ὄντων, ὑπαινιττομένου δὲ ὅμως τῷ Μεβώδη,

A fieri, quod vi et virtute ex communi belli lege cepisset et obtinuisset. Romanos **123** vero contra fœdera Persarum et Iberiam ad defectionem excitasse, et earum regionum incolæ, qui a Persis deficiebant, tueri et suscipere. Itaque barbararum secundæ res, quæ illi venerant, superbiorum et ferociorem reddebant. Minabatur etiam, antequam tres anni elabereentur, quibus induciæ tunc temporis durabant, intra quos pacem fieri per Orientem placuerat, fore, ut arma moveret, imo et bellum in Occidentales regiones inferret: sed prius aurum, quod Romani pro induciis impetrandis, quas Zacharias pepigerat, pependerant, ad rationem ejus temporis, quod de triennio superesset, restitutum, et ita se bellum renovaturum. Hanc cum regis Persarum sententiam esse Mebodes renuntiaret, Romanorum principes, se quidem minime inducias et fœdera transgressuros esse, dixerunt: nec pactum esse, ut liceret alteri partium, restituto omni anno aut aliqua ejus parte, fœdera rumpere. De hac re tamen secreto Mebodes et Zacharias ibidem convenientes collocti disseruerunt. Deinde hi duo viri, communicato consilio, inter se proposuerunt, quæ ad eam rem pertinere existimaverunt. Tum etiam alter alterum percunctatus est, quibus conditionibus inter utramque gentem pax et concordia esset. Et Mebodes asseveranter affirmavit, sibi in animo esse, quæ maxime Cæsari expedirent proponere, et illi quam maxime morem gerere. Zacharias autem rogavit, an fieri posset, ut aurum, si quod esset conventum pro civitate Daras, clam omnibus et nemine id resciente solveretur. Zacharias dixit hoc, quia a Cæsare hoc mandatam occultissime sibi creditum erat, neque ullo alio conscio, quam Mauricio, Pauli filio, qui Cæsari bene ex animo cupiebat, et tunc temporis principis rationes curabat, ut ne ulla quidem imperatoris scribarum quidquam de ea re scriptum haberet, quo Cæsaris consilia secretiora essent. Itaque scripsit ad Zachariam, si ipsi Mebodes polliceretur, regem Persarum accepturum pecunias pro redemptione urbis Daras, Cæsarem nulla mora interposita pecuniam numeraturum esse. Hæc cum non aperte quidem, sed obscurioribus verbis Zacharias Mebodi indicaret, respondit Mebodes, nihil sibi a rege Persarum de ea re mandatum, neque omnino regem Daras pro pecuniis restitui passurum esse. Nihilominus tamen conventa res est et quibusdam juramentis fides præstita: **124** si conventiones, ut tunc se habebant, manerent, regem deinceps Cæsari petenti Daras tanquam peculiare donum traditurum. Qua in re satis apparebat, eum minime salutaria Romano imperio sentire, et quæ a vero abhorrebant, dicere. Nam eo tendere

VARIÆ LECTIONES.

ἰσμὸν Canticl. θερμὸν vulg. ἔπιστηναι vulg. τὸ τε B., δὲ τε vulg. ἔς B., οἷς vulg. τῆς ἰγ. ἀπάρξεσθαι vulg. παραθήσασθαι vulg. ἢ E., ἐκ vulg. ἀναδραμούσης Val., ἀνδρα τὸ vulg. διελεγεσθῆναι B., διελέσθην vulg., διελέχθησαν H. ἔπομν. Val. οἱ εἶναι H. ἰγ. τὸ δὲ ins. ἤρετο N. εἴη N., εἰ vulg. μὴ Val. μέναι vulg. ὡς vulg. pro δε. Ζαχαρία, ὡς, οἱ σοὶ Μεβ. N.

bat, ut si mani sine ulla pugna Persarmenia et Iberia excederent: deinde sibi Daras tradi peterent, quod minime obtinerent, nimirum quia quæ in posteriori colloquio constituta essent, tritissima illa excusandi formula, nullam vim haberent: sicut et prius de Suania Petrus deceptus fuerat a Zicho. Idem quoque Mebodes volebat facere. Ubi vero vidit Zachariam cautiores esse, neque se posse hominem quo volebat pertrahere, alia aggressus est via, ut aliquo modo fraude Romanos circumveniret. Itaque paulo post Zachariam convenit et spem ei subdidit, pacem futuram, et regem Persarum consensurum Daras reddere, eo consilio, ut Cæsaris alacritas et belli cupiditas languesceret. Dum in istis sermonibus legati utriusque gentis occupati tempus terunt, intereaque bellum in Oriente in B

suspensio fuit, circa quartum imperii Tiberii Constantini annum centum fere millia Sclavorum in Thraciam irruerunt et Thraciam multasque alias regiones prædati sunt.

25. Cæsar misit in Italiam magnam auri vim ad triginta centenaria, quæ Pamphronius nomine, dignitate patricius, a vetere Roma ad imperatorem attulerat. Is tunc ad regiam venerat, ut precibus a Cæsare impetraret, ut Italiam a Longobardorum excursionibus oppressam in libertatem vindicaret. Cæsar vero, cui omnia præ bello Persico nullius momenti erant, quippe qui totus in illud incumberet, exercitum mittere non potuit, neque bellum in Oriente et Occidente simul sibi gerendum statuit. Sed pecunias dedit Pamphronio, quibus, si qua posset, aliquos Longobardorum commoveret, ut ad Romanos transirent una cum eorum exercitu, et Italiam minime turbarent. Quod efficerent, si in Orientem arma vertere vellent et Romanis auxillum ferre. Si Longobardi renuerent, ut verisimile erat, aliam viam eum ingredi iussit, Francorum ducem aliquos mercede sibi socios adjungere, et hac ratione Longobardorum potentiam labefactare et in-

fringere.

26. (A. C. 578 Ind. 11 Justini 14.) Persæ veriti, ne Romani in fines suos irrumperent, Thaurarium castellum, nudatum præsidio Romanorum, invadentes, occuparunt et domum reverterunt, cum nihil dignum tam turpi fœderis violatione lucrati essent, et minime tanta damna, quanta initio sibi proposuerunt, Romanis intulissent.

VARIÆ LECTIONES.

⁴¹ & ante ἐμπης ins. N. ⁴² τῆ] τῷ conj. B. ⁴³ ἐλπίδα conj. B. ⁴⁴ τοιοῦδε H. mg. ⁴⁵ ἡμεῖρας; ἔ., ἡμεῖραν τοῦ vulg., ἡμεῖροντας H. ⁴⁶ μὲν om. vulg. ⁴⁷ δὲ λεῖψαι H., σαλευεῖν N. ⁴⁸ εἰσβολὴν N., ἐκβολὴν vulg. ⁴⁹ σπονδῶν — πορισάμενοι N., Περσῶν — προρισάμενοι vulg.

οὐδὲν ὄγε ἐφασκε περὶ τούτου ἐπιτετραῖσθαι πρὸς τοῦ βασιλέως Περσῶν, οὐδὲ μὴν ἀνέχεσθαι ὡς ἐπὶ χρήμασι μεταθεῖναι τὸ Δάρας. Διεθεσάμενο ἐμπης ⁴¹, καὶ ὄρκοις τισὶν ἐπιτίθει τὸ πιστὸν, ὡς νῦν εἰ προέλθοιεν αἱ ξυμβῆκαι, ὑστερον αἰτοῦντι τῷ Καίσαρι δώσειν ὡσπερ ἐξαίρετόν τι δῶρον εἰν βασιλεία Περσῶν τὴν πόλιν. Πρόδηλος οὖν ἦν ἐνταῦθεν μὴ ἐβρωμένα φρονῶν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἀλλὰ πόρρω τῆς ἀληθείας φθειγόμενος, βουλόμενός τε Ῥωμαίους μὲν ἀμαχητὶ ὑπαναχωρήσαι τῆς Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας· τελευταῖον δὲ ἀμφὶ τοῦ Δάρας αἰτεῖν καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἕκιστα τυγχάνειν, εἶτα τὴν ἐν ὑστέρω βουλήν, καθὰ δὴ πρὸς τὸ περιερόμενον ἐκείνῳ φησι, μὴ ἔχειν ἰσχύον, ὡσπερ καὶ Σουανίας περὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἡπατήθῃ Πέτρος ὑπὸ τοῦ Ζίχ. Ὁμοίως οὖν καὶ ὁ Μεδῶδης ἠδούλετο ὀρκοῖσι. Ἐπεὶ δὲ ἑώρα Ζαχαρίαν ἐσθὶ ἐμφρονέσασιν καὶ οὐχ οἶόν τε ἂν αὐτῷ παρακρούσασθαι τὸν δῶρα, ὁ δὲ τὴν ἐτέραν ἐτρέπετο, ὡς ἂν ἐρόπω τῇ ⁴² ἀπίτη περιέλθοι τοὺς Ῥωμαίους. Ἐπὶ χρόνον γάρ τινα

κε'. Ὅτι ὁ Καίσαρ ἔστειλε κατὰ τὴν Ἰταλίαν χρυσίον συχρὸν, ἀχρι κεντηναρίων τριάκοντα, ἀπὲρ τῆ δὴ πρὸς Παμφρόντιος ὄνομα, ἀξίωμα βασιλέως πατρὸς, ἐχομισατο ἐκ τῆς προσδυτέρας Ῥώμης, κατὰ τὴν βασιλίδά τῆνικαῦτα ἀφιγμένος ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ δεήσεις τῷ Καίσαρι προσαγαγεῖν τῇ Ἰταλίᾳ ἐκτετραχωμένη ταῖς τῶν Λογγιθάρδων ἐπιβρομαῖς ἐκαμῦναι. Ὅ δὲ Καίσαρ, ἐπὶ αὐτῷ ὁ πόλεμος ἰ Περσικὸς ἅπαντα ἦν καὶ ἐνέκειτό γε ὄλος, ἐκείσι στρατιᾶν οὐχ οἶός τε ἦν ἐκπέμπειν. Οὐδὲ μὴν ἔμε τῇ Ἐω καὶ κατὰ τὴν Ἑσπέραν πολεμητέα γε ἀπὲρ εἶναι ἰδῶκει. Χρήματα δὲ ὄλλως ἐπέδωκε Περσῶν, ἐφ' ᾧ τινὰς τῶν ἡγεμόνων τοῦ Λογγιθάρδων ἔθνος, εἰ πῶς γε ἔσται αὐτῷ δυνατὰ, κείσοι τῷ κέρδους ἡμεῖραντας ⁴⁵ μεταβαλέσθαι ὡς Ῥωμαίους ξὺν τῇ κατ' αὐτοὺς δυνάμει, καὶ τοῦτο μὲν ⁴⁶ τῇ Ἰταλίᾳ μὴ ἐνοχλεῖν, τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἐω πολεμησείοντας καὶ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ ἐκωλύσθαι. Ἀπειθούτων δὲ τῶν Λογγιθάρδων, οἷα εἶπὸς τὴν ἐτέραν λέναι, καὶ τινὰς τῶν Φραγγικῶν ἡγεμόνων

κε'. Ὅτι οἱ Μῆδοι δεδιότες τὴν τῶν Ῥωμαίων εἰσβολὴν ⁴⁸ κατὰ τῆς Περσῶν ὄσον οὕτω ἐσομένην, καὶ ἐπανιόντες τὸ λεγόμενον Θαυνάριος φρούριον, χηρεῖον Ῥωμαϊκῆς ἐπικουρίας, ἐν κατοχῇ ἐπαήσαντο· καὶ ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν, μηδὲν τὸ παράπαν τῆς ἀναισχύοντος τῶν σπονδῶν ⁴⁹ ξυγγύσαι; ἀξίον τι πορισάμενοι, μήτε μὴν μέγα τι Ῥωμαίους βλάβαντας, ὡς ὑπωπτεῦθησαν τὴν ἀρχὴν.

Ἐπιτομή 27. (A. C. 578 Ind. 11. Justini 14.) Cum Tachosdro quoque Chosrois consilia rescivisset, Mebodem Chosroem in eam mentem impulsisse, ut non exspectaret diem, qua finiebant tricennales iudicia, quæ in Oriente conventæ fuerant, et illum imperrasse Mebodi et Saporis, Merani filio, invadere Romanorum ditionem in Oriente, ipse, sive hoc mandatam fuerat a Chosroe, sive sua sponte apud se eandem rem animo voluisset, tanquam scilicet secundam anchoram inficiens, a Citharizon castello egressus, in Romanorum ditionis regiones, quæ ad Orientem erant, impetum fecit, circa Armeniæ aditus duplicem tumultum et terrorem oblaturus.

28. (A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2.) Cum Romani Chlomarum oppidum obsiderent et armatis hominibus cingerent, et machinas, quibus capiuntur, admoverent, cuniculi quoque subterranei in occulto subter terram ducerentur, Biganes misit urbis episcopum (erant enim Christiani omnes incolæ Arzauenzæ), quem Romanos, quia Christiani erant, majore reverentia et honore excepturos, tanquam sacrorum antistitem, existimavit, ad Mauricium, eumque orare jussit, ut accepto quidquid apud obsessos erat auri et argenti, Romani obsidionem solverent, neque ultra in vanum laborarent. Neque enim unquam, quamdiu Bigani solem intueri liceret, Christianos, qui in oppido essent, Romanis sese tradituros. Quodsi obsidionem continuarent, fore, ut Christianorum multitudo periret. Ex quo fieret, ut Romani impij erga Deum essent, qui Christianos, qui intra oppidum essent, sine ulla sua culpa misere perire paterentur. Hæc Biganes predicavit. At Mauricius, cum comiter multa cum episcopo esset collocutus, et cum his, qui una ad exorandos Romanos venerant, bona fide utrinque jurejurando firmata, eum renuntiare jussit Bigani, si se Romanis traderet, in majore honore eum apud Romanos futurum, quam nunc apud Persas sit, et possessionem duplo amplio et omnium rerum affluentiam nacturum; pluraque alia, quibus illum alliceret, dicitans, dimisit sacerdotem et eos, qui cum eo erant, ut in urbem revertentur. Sed Biganis summa erat erga regem et rempublicam Persarum voluntas, et magna loci fiducia. Itaque quamvis barbarus esset, maximis Mauricii 126 pollicitationibus minime aures præbuit, neque ab honesto recessit. Justam enim et legitimam servitutem erga eum, qui regno præerat, longe divitiis honorificentiore duxit. Quamobrem iterum aquilinarum et pocula et alia pretiosiora vasa, quæ Dei cultui inserviebant, ad Mauricium misit, orans, ut ea pro oppidi redemptione sumeret et ab obsidione desisteret. Sed dux ubi hæc vidit, quamvis magni pretii essent, tamen contempsit. Illuc enim dixit se venisse, non ut sacra expilaret, aut Christo bel-

Ἐπιτομή 27. (A. C. 578 Ind. 11. Justini 14.) Cum Tachosdro quoque Chosrois consilia rescivisset, Mebodem Chosroem in eam mentem impulsisse, ut non exspectaret diem, qua finiebant tricennales iudicia, quæ in Oriente conventæ fuerant, et illum imperrasse Mebodi et Saporis, Merani filio, invadere Romanorum ditionem in Oriente, ipse, sive hoc mandatam fuerat a Chosroe, sive sua sponte apud se eandem rem animo voluisset, tanquam scilicet secundam anchoram inficiens, a Citharizon castello egressus, in Romanorum ditionis regiones, quæ ad Orientem erant, impetum fecit, circa Armeniæ aditus duplicem tumultum et terrorem oblaturus.

28. (A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2.) Cum Romani Chlomarum oppidum obsiderent et armatis hominibus cingerent, et machinas, quibus capiuntur, admoverent, cuniculi quoque subterranei in occulto subter terram ducerentur, Biganes misit urbis episcopum (erant enim Christiani omnes incolæ Arzauenzæ), quem Romanos, quia Christiani erant, majore reverentia et honore excepturos, tanquam sacrorum antistitem, existimavit, ad Mauricium, eumque orare jussit, ut accepto quidquid apud obsessos erat auri et argenti, Romani obsidionem solverent, neque ultra in vanum laborarent. Neque enim unquam, quamdiu Bigani solem intueri liceret, Christianos, qui in oppido essent, Romanis sese tradituros. Quodsi obsidionem continuarent, fore, ut Christianorum multitudo periret. Ex quo fieret, ut Romani impij erga Deum essent, qui Christianos, qui intra oppidum essent, sine ulla sua culpa misere perire paterentur. Hæc Biganes predicavit. At Mauricius, cum comiter multa cum episcopo esset collocutus, et cum his, qui una ad exorandos Romanos venerant, bona fide utrinque jurejurando firmata, eum renuntiare jussit Bigani, si se Romanis traderet, in majore honore eum apud Romanos futurum, quam nunc apud Persas sit, et possessionem duplo amplio et omnium rerum affluentiam nacturum; pluraque alia, quibus illum alliceret, dicitans, dimisit sacerdotem et eos, qui cum eo erant, ut in urbem revertentur. Sed Biganis summa erat erga regem et rempublicam Persarum voluntas, et magna loci fiducia. Itaque quamvis barbarus esset, maximis Mauricii 126 pollicitationibus minime aures præbuit, neque ab honesto recessit. Justam enim et legitimam servitutem erga eum, qui regno præerat, longe divitiis honorificentiore duxit. Quamobrem iterum aquilinarum et pocula et alia pretiosiora vasa, quæ Dei cultui inserviebant, ad Mauricium misit, orans, ut ea pro oppidi redemptione sumeret et ab obsidione desisteret. Sed dux ubi hæc vidit, quamvis magni pretii essent, tamen contempsit. Illuc enim dixit se venisse, non ut sacra expilaret, aut Christo bel-

VARIAE LECTIONES.

χοσδρῷ Val., τὰ Χοσδρῷ vulg. ²⁷ μείναι N., μέινας vulg. ²⁸ ἀφ' ἐποικοῦ II. ²⁹ Κιθαρίζων Val., μείναι vulg. ³⁰ Ἀρξανηγῆς vulg. ³¹ ἀπαγωγῆς vulg. ³² ἐμπορίας vulg. ³³ ἐποικοί γο vulg., ἔτι γε μὴ ἐρίτιμα II., ἐρύτημα vulg.

lum faceret, sed potius ut Christo opitulante et A των Περσών. Εἶτα ἐν ἀπορρήτῳ ἔλαξε τῷ ἱεροργῷ
 favente bellum gereret, et recta de fide sentientes δα ἔχρῃν, συνεχώρησέ τε αὐθις εἰσω γενέσθαι ἐπὶ
 contra Persas, qui a vera Dei cognitione aberrabant; tueretur. Deinde quædam secreto cum sacer- φρουρίου. Ὡς δὲ ἐπαῆκε τὸ τελευταῖον ὁ ἱερεὺς ὁ
 dote, quæ ad negotium, quod inter eos tractabatur, βάρβαρος, καὶ οὐδὲν ὄτι οὖν ἐς τὸ ἴδιον τῆς γνώμης
 pertinebant, collocutus, concessit, ut rursus in oppi- ἐφθέγγετο, ἐς τὸναντίον μὲν οὖν τὰ Περσῶν ἐπιφέ-
 ridum rediret. Postremo ut rursus sacerdos exiit ρατο ἀσπαζόμενος, συλλαμβάνεται μὲν ὄγε καὶ εἰ
 nihil quidquam, quod ex se esset, afferens, sed εἶν αὐτῷ, αὐθις δὲ ὡς ἐγκαλεσσαμένου τοῦ στρα-
 aperte Persarum rebus faveret, ipse et qui cum eo ηγοῦ, εἶχοντο τῆς πελιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι.
 vero obsidionem continuarent. erant jussu ducis in vincula coniecti sunt. Romani

29. Italia tota fere a Longobardis est eversa et diruta. Itaque nonnulli ex senatu veteris Romæ cum quibusdam sacerdotibus, quos qui summæ sacrorum præerat delegaverat, ad imperatorem legati venerunt orantes, in his partibus subveniret. Sed Persicum bellum hoc tempore in Armenia et in Oriente erat, quod non modo non intermittebat, imo in ardentiore contentionem ingravescerebat. Eo factum est, ut imperator nullas idoneas copias, quæ illarum partium rebus sublevandis sufficerent, mitteret. Verumtamen delecto, ut res tulit, habito, exercitum, quem potuit, misit, atque etiam omne studium et diligentiam adhibuit, quo Longobardorum duces donis demereretur, quos magna illis præmia retributurus, ad suas partes traduceret. Itaque plerique ex Longobardorum principibus, largitione imperatoris accepta, ad Romanos defecerunt.

30. Bajanus, Avarum chaganus, eodem anno Targitium ad imperatorem, qui præstari solita stipendia exigeret, misit (erant autem octoginta milia nummorum, quæ quotannis pendebantur), et ubi cum reliquis mercibus, quas emerat, et cum auro ad illum redierat, barbarus, nulla occasione aut causa conflictata, ne falsam quidem accusationem in Romanos comminisci dignatus, impudentissime, qui barbaris 127 mos est, sædera, quæ cum Tiberio initio ejus imperii fecerat, rupit, et cum omni exercitu movens ad Savum fluvium inter Sirmium oppidum (hoc ex insidiis capere cogitabat) et Singedonem castra ponit, et fluvium ponte jungere suscipit. Cum autem timeret, ne a Romanis impediretur qui Singedone in præsidii erant, maxime quod multum usum et scientiam navium fluminis habebant, consilium suum, antequam in vulgus innotesceret, exsecuturus, multa vectoria gravaque navigia in Istro per superiorem Pannoniam coegit, ex quibus, quæcumque nancisci potuit, non quidem ad artis navium ædificandarum rationem, tamen naves ea magnitudine, ut ad bellum aptæ essent, extruxit, et eas hominibus armatis et remigibus instruxit, qui barbaram in morem inconditis icibus aquam verberabant. Ita simul classe magno motu flumine devecta, cum omnibus Avarum

κθ'. Ὅτι Ἰταλία ἐπὶ τῶν Λογγιβάρδων σχεδὸν ἅπασα ἐπεπύρθητο. Διὸ δὴ καὶ ἐκ τῆς συγχλήτου βουλῆς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἅμα ἱερεῖσιν ἐκ τοῦ προστώτος [τῆς] ἐν Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν πεμφθέντων τινῶν, παρεγένοντο πρεσβευόμενοι ὡς τὸν αὐτοκράτορα, τοῖς ἐκείσε μέρεσιν ἐπαρκέσαι. Ἄλλ' ὁ Περσικὸς πόλεμος ἐν Ἀρμενίᾳ τε κατὰ ταυτὸν καὶ ἐς τὰ περὶ τὴν ἑβάν ξυνοσηκῶς τε καὶ οὐκ ἀπολήγων, μᾶλλον μὲν οὖν ἐπὶ τὰ μείζονα δυσχερῆ ἐκτείνόμενος, οὐδεμίαν ἀξιόλογον συνεχώρησε στρατῶν τε τὸν αὐτοκράτορα, οὐδὲ μὴν ἀποχωρῶσαν τοῖς ἐκείσε πράγμασι δύναμιν στείλαι. Ὅμως δὲ καὶ ἐκ τῶν παρόντων τε καὶ ἐνδεχομένων στρατεύματα ξυναγείρας ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν ἄλλην ἐτίθειτο ἐπιμειλιάν τε καὶ σπουδὴν, εἰ πῶς τις τῶν ἡγουμένων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθνους δεξιώσηται δώροισι ὑποκειθῶν καὶ μεγίστας ἐπαγγελόμενος χάριτας. Ἦδη τε πλείστοι τῶν δυνατῶν μετετίθεντο ὡς Ῥωμαίους, τὴν ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος ὀφέλλειαν προσδεχόμενοι.

κ'. Ὅτι Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων χαγάνος, οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς ἢ σκῆψεως λαβόμενος, οὐδὲ ψευδῆ γοῦν κατὰ Ῥωμαίων αἰτίαν ἀξιώσας τινὰ συνδίδειναι, ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὸδε ὁμοίως τὸ ἔτος Ταργίτιον πρὸς βασιλεῖα στείλας, ὡς τὰ συνταχθέντα κομισαίτο τῶν χρημάτων (ὀδοθήκοντα δὲ χιλιάδας ὑπήρχον εἰς ἔτος ἕκαστον νομισμάτων), ἐπειδὴ τὸν τε ἄλλον φόρτον, ὃν ἐκ τῶν χρημάτων ἐνεπορεύσατο, καὶ τὸ χρυσίον ἔχων ἐπαῆκεν ὡς αὐτὸν, ἐκείνος ἀναίσχυτότατα καὶ βαρβαρώτατα ἀφνω παραλύσας τὰς συνθήκας, ἃς πρὸς Τιβέριον τῆς Καίσαρος ἐπιβάντα τύχης εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς ἐποίησατο, καὶ πανστρατικῶς κινήσας, ἀρικνεῖται κατὰ δὴ τὸν Σάον ποταμὸν μεταξὺ Σιρμίου πόλεως καὶ Σιγγηδῶνος. Καὶ γεφυροῦν ἐπεχειρεῖ τὸν βόυν, ἐπιβουλεύων μὲν Σιρμίου τῆ πόλει καὶ παραστήσασθαι ταύτην βουλόμενος, δεισας δὲ, μὴ διακυλυθεῖη πρὸς τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐπιφυλαττόντων ἐν Σιγγηδῶνι καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου πειρὰν τε καὶ ἐπιστήμην ἐν ταῖς τοῦ ποταμοῦ ναυσὶν ὑπειδόμενος, βουλόμενος τε πρὸς τὴν βουλὴν ἐς τὸ φανερὸν ἐκπεσεῖν τὸ ἐγχείρημα τελείωσασθαι, πλοῖα συναγείρας κατὰ τὴν ἀναπαννονίαν εἰς τὸν Ἰστρον πολλὰ βάρβα, καὶ οὐ κατὰ λόγον τῆς ναυπηγικῆς τέχνης, ὅμως ἐκ τῶν ἐνότων μακρὰς συμπηξάμενος στρατιώτας νεὺς, καὶ πολλοὺς ἐν αὐταῖς ἐπιβιδάσας ὀπλίτας ἐρέτας τε, οὐ

VARIÆ LECTIONES.

ἡ δὲ om. vulg. ἡ ὑπὸ N. ἡ Ἀβάρων H., Ἀράβων vulg. ἡ Σιγγηδῶνι passim vulg. ἡ πρὸ τοῦ N.— πρὸς vulg., πρὶν Val. ἡ συμπηξάμενος H., ἀμπηξάμ. vulg.

ἴσμον, ἀλλὰ βαρβαρικῶς τε καὶ ἀνωμάλως· A
 παρὰ τὸν ποταμὸν, κινήσας ἄθροον,
 ἑπακτρίσι τὸν ποταμὸν, καὶ αὐτὸς μετὰ
 τῆς Ἀδάρων στρατιᾶς περὶ διὰ τῆς Σιρμια-
 εὐόμενος νήσου, παραγίνεται κατὰ τὸν Σάον
 Διαταραχθέντων δὲ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι
 Ῥωμαίων καὶ τὸ ἐγχείρημα συννοσάντων,
 ἐν Σιγγηδόνι⁶⁶ στρατηγῶν, Σήθου τοῦνομα,
 πρὸς τὸν Χαγάνον, καὶ ἐπερωτῶντος ὅτι
 βουλόμενος, εἰρήνης βεβαίας τε καὶ φιλίας
 αὐτῶν τε καὶ Ῥωμαίων, πρὸς τὸν Σάον
 ποταμὸν; Ἄμα δὲ λέγοντος, ὡς οὐ περιόψε-
 οῦρον ἐπιχειροῦντος αὐτοῦ τὸν ποταμὸν,
 ῥέποντος ὅλως τοῦ αὐτοκράτορος· οὐ κατὰ
 οὐ τι μηχανώμενος; ἐφη βούλεσθαι πηγνύναι
 οὐραν, ἄλλως δὲ κατὰ Σκλαθηῶν χωρεῖν, καὶ B
 οἰόμενος⁶⁷ τὸν Σάον ἐπιδαίνων τε ἐς τὴν
 αὐθις τὸν Ἴστρον διαθήσεσθαι κατ' αὐτῶν,
 οὐτῶ πολλῶν παρὰ τῶν⁶⁸ Ῥωμαίων αὐτο-
 ς ἐς τὴν διάστασιν παρασκευαζομένων. Τοῦτο
 καὶ πρότερον πρὸς χάριν τοῦ Ῥωμαίων βα-
 τράδης, καὶ πολλὰς ἀχμαλώτων μυριάδας ἐκ
 μαίων γῆς Σκλαθηνοῖ· δεδουλωμένων ἑλευ-
 θίσις Ῥωμαίοις ἀποδοῦναι. Νῦν δὲ ὑδρίσθαι
 τε πρὸς αὐτῶν⁶⁹ οὐ βουλομένων τὸ συντα-
 κτικῶτα τέλος παρὰ σφῶν καθ' ἕκαστον ἔτος
 ἢν κατατιθέσθαι· καὶ πρέσβεις δὲ Ἀδάρων
 πρὸς αὐτῶν ἀνηρῆσθαι. Διὰ ταῦτα τε
 τὸν Σάον, καὶ ἐπὶ τούτῳ πρέσβεις ἐκέλευσε
 παρ' αὐτοῦ τὸν Σήθον⁷⁰ σταλησομένου· δι-
 κὸς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ αἰτήσαντας παρα-
 σκεῆσιν κατὰ τὸν Ἴστρον αὐτῶν τὰ πλοῖα διατε-
 λῆσαι μέλλοντι κατὰ Σκλαθηῶν. Ὀμνύειν τε
 ἔχειν ἑτοιμῶς τοὺς νομιζομένους μεγίστους
 Ῥωμαίους καὶ Ῥωμαίους ὄρκους, ὡς οὐδε-
 ῶς κατὰ Ῥωμαίων ἢ κατὰ τῆς Σιρμίου πό-
 λεως βλάβη, ἀλλ' ἐπὶ τῆ τοῦ ἔθνους
 Σκλαθηῶν ἐφόδῳ τὴν γέφυραν βούλοιο πῆξα-
 αῦτα οὐ πιστὰ μὲν οὔτε Σήθῳ αὐτῶν οὔτε
 Σιγγηδόνι ἐδόκει Ῥωμαίοις. Ὅμως δὲ οὔτε
 τὴν ἱκανὴν ἔχειν οἰόμενοι, στρατιωτῶν τε
 αὐτοῖς παρόντων καὶ δρομάδων νεῶν πολ-
 παρουσιῶν, οἷα τῆς κινήσεως ταύτης ἐξεί-
 κει⁷¹ καὶ ἀπροσδοκῆτως γενομένης· ἅμα τε τοῦ
 διαπειλεῖν ἀρξαμένου καὶ διαμαρτύρησθαι, D
 ὡς μὲν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους συνθεθειμέναις
 ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἐμμένοι συνθήκαις, κατὰ δὲ
 τοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πολεμίων Σκλαθηῶν
 οὐκ ἀφέξεται τοῦ ἔργου τῆς γεφυρώσεως· εἰ
 ἀρῆσαι Ῥωμαίων ἐν γούν ἀφῆναι βέλος
 ἢν ἐπιχειροῦντων πηγνύναι τὴν γέφυραν,
 ἐν αὐτοῖς, ὡς αὐτοῖς τῆς αἰτίας τῆς τῶν
 ἡρξάντο καταλύσεως, καὶ τὸ ἐντεῦθεν, ἅτε
 ὡσαντα αὐτοῖς τὸ Ἀδάρων ἔθνος, μὴ
 θαι, ὅτι ἂν παρ' αὐτῶν ἢ Ῥωμαίων ἡγεμο-
 ν. Ταῦτα δεύσαντες οἱ ἐν Σιγγηδόνι τοὺς ὄρ-

A pedestribus copis per Sirmianam Insulam cursum
 tenuit, et ad Saum fluvium pervenit. Hoc conspecto
 apparato, Romani, qui in urbibus in ea parte sitis
 habitant, vehementer sunt perturbati. Erat Sethus
 Singedone præfectus: Is ad Chaganum misit, qui ex
 ipso quæreret, quoniam pax et amicitia illi cum Ro-
 manis esset, quid sibi vellet, quod ad Saum venisset,
 quem si ponte jungere inconsulto imperatore ten-
 taret, non passurus esset. Ille, non ut quidquam
 mali Romanis machinaretur, pontem se struere ait,
 sed ut contra Sclavinum expeditionem susciperet.
 Se transmissis Sao, et sinibus Romanorum percursis:
 rursus Istrum trajecturum, multis ad trajectionem
 ab imperatore Romanorum impetratis navibus. Idem
 se jam antea in gratiam Romanorum imperatoris
 B fecisse, et multa Romanorum millia, qui in servi-
 tutem a Sclavinis redacti fuissent, libertate donata,
 Romanis restituisse. Nunc vero dicebat, se a Scla-
 vinis injuria affectum, quia nolent tributum quo-
 tannis illo tempore indictum sibi solvere, tum etiam
 quia Avarum legatos a se missos sustulisset, et
 eam esse causam, cur ad Saum accessisset. Itaque
 Sethum excipere jussit legatos, quos ad imperato-
 rem mittebat, qui peterent, ut sibi in Sclavinos
 trajectura naves per Istrum præpararet. Adjecit, se
 per ea, quæ et apud Romanos, et Avaros sanctis-
 sima habentur, paratum jurare, se nullum dam-
 num cogitare **128** aut Romanis, aut oppido Sirmio
 inferre, sed tantum, quo sibi aditum ad Sclavinos
 patefaciat, pontem facere instituisse. His quidem
 Sethus et Romani, qui Singedone erant, minime
 C fidebant. Sed se idoneo exercitu instructis, aut mi-
 litibus (paucos enim parabant) aut navibus velo-
 cibus minime satis paratos esse cogitabant. Hic
 enim motus de improvise et præter spem acciderat.
 Præterea Chaganus munitari cœpit et testificari,
 se solum conventis inter se et Romanos pacis con-
 ditionibus stare, et quoniam in communes suos et
 Romanorum hostes pergat, minime se opus pontis
 construendi intermissurum. Quod si quis Romano-
 rum audeat vel unum telum conjicere in eos, qui
 ponti ædificando manum admovent, ab ipsis læ-
 derum violandorum initium factum esse, meminisse
 eos jussit, et quin ipsi Avaros in bellum impulsi-
 sent, si quid inde Romanorum res publica detri-
 menti cœperit, de eo queri vetuit. Hoc veriti Ro-
 mani, qui Singedone erant, Chaganum ad jusju-
 randum provocarunt. Itaque confestim Avarico ritu
 jusjurandum ad hunc modum præstitit. Ense edu-
 cto, sibi et Avarum genti dira est imprecatus, si
 quid mali comminisceretur Romanis in eo quod
 pontem super Sao flumine facere suscepit, ut ipse
 et universa gens ad interneclonem usque ferro pe-
 riret, cælum ex alto super ipsis, et Deus, qui in
 cælo est, ignem immitteret, silvæ et montes casu et
 ruina illis obtulerent, et Saus fluvius inundatione

VARIÆ LECTIONES.

ἴσδον: H. mg., Σιγγηδόνι vulg. ⁶⁶ δὴ H. δὲ vulg. ⁶⁷ διαπερανοῦμενος vulg. ⁶⁸ τῶν τοῦ conj. B.
 Val., αὐτὸν γὰρ. ⁶⁹ Σήθον H., δῆδον vulg., δῆδον mg. ⁷⁰ τε N.; τῶ vulg.

eos submergeret. Hæc ubi barbæ Chaganus emisit: « Nunc ego, inquit, iusjurandum Romanorum jurare volo. » Tum quæsiuit ex ipsis, quid esset, quod sanctum et religiosum ducerent, per quod jurantes, si fallerent, Dei iram minime evituros crederent. Tum qui in Singedone urbe summam sacrorum potestatem habebat, statim sancta Biblia per internuntios tradi jussit. Et ille quidem occultans ea, quæ mentēolvebat, multo cum tremore et magna cum reverentiâ se ea suscipere simulans, præcedit e cathedra, et alacri animo in genua provolutus, juravit per Deum, qui sacrorum Librorum verba emisisset, se in nullo eorum, quæ dixisset, mentiri et fallere. Itaque Seithus admisit legatos ab eo missos, et ad imperatorem Tiberium in regiam urbem transmisit. Dum legati iter peragunt, et imperator eos admittere parat, Chaganus interea opus non **129** intermisit, sed omni cura, studio et diligentia, toto Avarum exercitu in eam rem incumbente, pontem super Sao flumine absolvit. Etenim perficere opus statuerat, antequam ea res ad imperatoris cognitionem veniret, ne, si resciret, ædificationem disturbare tentaret.

ἐν ταῖς ἀγλαῖς Διφθέραις ῥήματα Θεοῦ, μὴδὲν τῶν ⁸⁰ γαρρὸν ὁ Σῆθος τοὺς παρ' αὐτοῦ πρέσβεις, καὶ ἀποστέλλει εἰς τὴν βασιλῆα Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. Ἔως δὲ οἱ τε πρέσβεις τὴν εἰς τὴν ⁸¹ βασιλεύουσαν πόλιν ὄδον διήνυσον ⁸², καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐμελλε ταῦτα ἀκούσασθαι, ὁ Καγάνος ἐν μέσῳ διαμειλλήσας· οὐδὲν, πᾶτη σπουδῇ καὶ πολυχρηρίᾳ, συμπύσης αὐτῆς Ἀδάρων, ὡς εἰπεῖν, στρατιᾶς συμπονούσας, ἐγεφύρου τὸν ποταμὸν, θείναι ⁸³ βουλόμενος πρὶν ἢ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτοῦ συννοήσας τὸ βούλευμα διακυλώσει αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόνητων ἐπιχειρήσει.

31. Itaque profecti Avarum legati in regiam urbem, ab imperatore petierunt, ut naves præpararet Chagano et Avarum exercitum, quibus Istro trajecto in Sclavinos moverent. Etenim Chaganum sidentem amicitia, quæ illi cum Romanis erat, jam pontem struere super Sao flumine propositumque habere, communes suos hostes et Romanorum conterere et labefactare. Hæc legatis nuntiantibus, statim aperte imperator cognovit conatum et mentem Chagani. Cum enim oppido Sirmio potiri cuperet, pontem fecerat, ut oppidi incolas omnium rerum commentu intercluderet et fame ad deditionem compelleret. Nam cum imperator minime paci cum Avaribus compositæ dissideret, in urbem comneatus ad obsidionem tolerantiam idoneos invehī non curaverat. Præterea copias, non dico quæ satis essent ad resistendum Avaribus, sed ne minimas quidem omnino habebat. Etenim omnes exercitus, quos conscripserat, Persico bello in Armenia et Mesopotamia occupati erant. Quæ tamen omnia dissimulabat, tanquam non intelligeret, quo Chaganus tenderet. Itaque imperator respondit, se quoque velle Sclavinos, quoniam plerasquæ Romanorum regiones prædatis fuerant et atrocibus vexaverant, bello persequi. Sed tunc temporis non opportunum esse

ἄκουσ γοῦν αὐτὸν ὁμνῆσαι προέκαλοῦντο. Καὶ ἐ παραυτίκα τοὺς τε Ἀθαρικῶς ὠμνῶν ὄρκους, εἶρος σπασάμενος καὶ ἐπαρασάμενος ἑαυτῷ τε καὶ τῷ Ἀδάρων εἶναι παντὶ, ὡς ⁷⁹, εἰ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος γεφυροῦν βουλεύοιτο τὸν Σάον, ὅπῃ ⁸⁰ ξίφους μὲν αὐτὸς τε καὶ τὸ Ἀδάρων ἔπαν ἀναίμαθι φῦλον, τὸν δὲ οὐρανὸν ἀνωθεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θεὸν πῦρ ἐπαφήσειν, καὶ ἐὰν περὶ ἕρη καὶ τὰς ὕλας αὐτοῖς ⁸¹ ἐπιπεσιῖσθαι, καὶ τὸν Σάον ποταμὸν ὑπερβύσαντα συγκαλύψειν αὐτοῦς. Τοιαῦτα βαρβαρικῶς ἀπομοσάμενος ὁ Καγάνος· « Νῦν, ἔφη, καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὄρκους ὁμνῆσαι βούλομαι. » Καὶ ἄμα ἤρει παρ' αὐτῶν, εἰ δὴ πιστὸν τε καὶ σιδάσμιον ἔχειν νομίζοιεν, κατ' οὐ τοῦς ⁸² ὁμνύντας τὴν τοῦ Θεοῦ μῆνιν, ἣν ⁸³ ἐπι-
B ὀροῦσιν, οὐκ ἐκφεύξεσθαι. Παραχρημα οὖν ὁ τῆς Σιγγηθῶνος πόλεως τὴν ἀρχιερωσύνην διέπων τὰς θεσπεσίας Βίβλους αὐτῷ διὰ τῶν ἐν μέσῳ τὰς ἀγγελίας διακομιζόντων ἐνεχείρισε ⁷⁷. Καὶ δε, δολερῶτά τῳ ἐπικρυψάμενος τὸν νοῦν, ἀνίσταται τε ἐκ τῆς καθέδρας, καὶ σὺν φόβῳ δῆθεν πολλῷ καὶ σιδάσμαι ταῦτα προσποιησάμενος δέχεσθαι, καὶ προσκνήσας πρὸ θυμῶτα ⁷⁸, ὁμνῶσι ⁷⁹ κατὰ τοῦ λαλήσαντος ἐπὶ εἰρημένων παρ' αὐτοῦ διαφεύσεσθαι. Δέχεται τι-
C λὰ. Ὅτι ἀφικομένων τῶν πρέσβειων τῶν Ἀδάρων εἰς τὴν βασιλῆα, καὶ αἰτούντων τὸν αὐτοκράτορα παρασκευάσαι τὰς ναῦς τῷ Καγάνῳ καὶ τῇ στρατιᾷ τῶν Ἀδάρων εἰς τὸν Ἴστρον διαθησομένη κατὰ Σκλαθινῶν (θαρρόντα γὰρ ἦδη τὸν Καγάνον εἰς τὴν φίλαν τὴν αὐτοῦ τὴν γέφυραν τε εἰς τὸν Σάον ἐργάζεσθαι ποταμὸν, καὶ βούλεσθαι τοὺς κοινῶς ἐχθροὺς αὐτοῦ τε καὶ Ῥωμαίων Σκλαθινῶς ἐπιρῆσαι.) — ταῦτα ἀπαγγειλάντων εὐθὺς μὲν τὸ ἐπιχειρήμα καὶ τὴν ἐννοίαν τοῦ Καγάνου εἰέγνω σαφῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον ἐξελθὼν βουλόμενος ἐργάζετο ⁸⁴ τὴν γέφυραν, ἀποκυλῶσαι βουλόμενος τὴν τῶν ἀναγκαίων εἰσκομιδὴν, ὅπως λιμῷ παραστήσοιτο τὴν πόλιν. Οὐ γὰρ ἦν ἀποχρῆσας δαπάνας εἰς αὐτὴν προαποθέμενος, τῇ συνεστῶση πρὸς Ἀδάρους εἰρήνην θαρρῶν. Ἀπορῶν ⁸⁵ δὲ στρατιᾶς, οὐ τι λέγω πρὸς τὴν Ἀδάρων δύναμιν ἀντιταξομένης, ἀλλ' οὐδὲ ὀλιγίστης δυνάμεις ἀπαρχύσης αὐτῷ, πάντων τῶν στρατιωτικῶν καταλόγων εἰς τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐν Ἀρμενίᾳ τε καὶ τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν ἐνησολημένων, ἀπεπροσκονιτο δῆθεν ὡς οὐ συννοήσας τὸ βουλευθῆν τῷ Καγάνῳ. Ἐφασκε δὴ βούλεσθαι μὲν καὶ αὐτὸς κατὰ Σκλαθινῶν αὐτοῦς χωρῆσαι, πολλὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπιχειρήσεως δρῶντων· οὐκ εἶναι ⁸⁶ δὲ τῆς ἐπιχειρήσεως

VARIE LECTIONES.

⁷⁹ παντοῶς, si H. mg. ⁸⁰ ὅπῃ om. ed. Par. ⁸¹ αὐτοῖς H., αὐτῆς vulg. ⁸² οὐ τοῦς B., αὐτοῖς vulg. ⁸³ ἣν] ἄν ἦ, ἣν H. ⁸⁴ ἐνεχείρισαι add. H. ⁸⁵ προθυμῶτα vulg. ⁸⁶ ὁμνῶσι vulg. ⁸⁷ τῶν add. N. ⁸⁸ εἰς τὴν add. N. ⁸⁹ διήνυσον H., διδῶνου vulg., διώδου N. ⁹⁰ θείναι] πέρασ ἐπιθεῖναι N. ⁹¹ ἐργάζετο B., ἐργάζοι vulg. ⁹² ἀπορῶν H. mg., ἀπορῶν vulg. ⁹³ οὐκ εἶναι N., οὐ μείναι vulg.

ρον Ἀβάροις συμφέροντα; Τούρκων ἤδη περι-
 να ἑστρατοπέδευμένων καὶ ταχέϊαν αἰσθησιν
 ἦν τὸν Ἰστρον διαπεραιωθῶσι, δεξομένων.
 ἔπισχεῖν γὰρ νῦν εἶναι καλὸν αὐτοῖς, καὶ
 λῆσθαι τὴν ἐπιχειρήσιν. Αὐτοὺς δὲ οὐ πολλοῦ
 ἄνοιαν γινώσκειναι Τούρκων, ὅσοι δὴ καὶ τῆς
 τὴν ἔνοιαν ἔχουσιν, καὶ ταύτην δὴλην ποιή-
 ῃ Καγάνῳ. Ταῦτά οὐκ ἔλαθε τὸν Ἀβάρον
 ὑπὲρ ἐξεπίτηδες πρὸς τοῦ βασιλέως συμπε-
 ῖνα, καὶ ὡς τὸν ἀπὸ Τούρκων αὐτοῖς προ-
 σκεῖν; φόβον ἐπέσειεν ἠλιπίς τῆς ἐπιτοχῆς αὐ-
 ῖος ἔδοξε δ' οὖν κείθεσθαι, καὶ συνετέλετο
 ἐπιτοχῆσιν τὸν Καγάνον. Ἦν δὲ οὗτος ὁ
 αὐτῶν ἀνὰ τὸν αἰὶ καὶ παροτρύνων ἐς τὸν
 Ρωμαίων πόλεμον. Καὶ οὗτος μὲν δῶρα, ἐφ'
 ἡσχετο, πολλὰ κομισάμενος ἐξώρμησε τῆς
 ἰος καὶ συνέθη κατὰ τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν
 ντα μετὰ τῶν προεπιμύοντων ὀλίγων Ῥω-
 πρὸς τῶν κατατρεχόντων τὴν χώραν Ἐκλα-
 ἀναρῶσθαι. Οὐ πολλὰ δὲ διδραμον ἡμέ-
 ρα παρὰ τοῖς ἑτέροις ἦκεν ἐκ τοῦ Καγάνου
 ἐς τὴν βασιλῆα προσευτῆς, Σδίαχος τεύ-
 δς εἰσόδου πρὸς βασιλῆα τυχόν φανερώτατα
 ἢ μετὰ γυμνῆς τῆς ἀναιδείας, ἡ ὡδε ἰ Ὡς
 μὲν ἤδη διαπέφρακται ποταμὸς γεφυρωθείς,
 ἰ τι νομίζω διαθεβαίσεσθαι· τὸ γὰρ προσηλό-
 ἐν εἰδῶσι λέγειν φότος τῷ λέγοντι· καὶ οὐδε-
 μτχανῆ Ῥωμαίους ἐπαρκεῖσαι Σερμίῳ τῇ πό-
 ἴτε εφορῆς μίτε μὴν ἑτέρας τινὲς βοήθειας
 ἰ ποταμῷ τὸ λοιπὸν ἐς αὐτὴν ἐπιλευσομένης.
 ἰ μὴ τοσαύτη Ῥωμαίων ἀφίκοιτο πληθὺς, ὡς
 ἰ καὶ βίᾳ τὴν τε τῶν Ἀβάρων ἀπελάσαι στρα-
 αὶ διαλύσαι τὴν γέφυραν. ἰ Χρῆναι γοῦν τὸν
 ἰάτορα μηδαμῶς ἐκπαιεῖσθαι μίδς ἕνακα
 ἰ εὐτελοῦς, μᾶλλον δὲ χύτρας (ταύτη γὰρ
 ἰπποθῆν ἐχρήσατο τῇ λέξει), Ἀβάρους τε καὶ
 ἰ Ἀβάρων Καγάνον· ἀλλ' ἐξαγαγόντα σώου-
 ἰς τοῦ; ἐν αὐτῇ στρατιώτας τε καὶ οἰκητορας,
 ἰ ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς τῶν φέρεσθαι δυ-
 ἰον κτημάτων, παραχωρήσαι τῷ Καγάνῳ τῆς
 ἰ; γυμνῆς τε καὶ ἐρήμου τὸ λοιπὸν καθιστώ-
 ἰθεδοῖκέναι γὰρ αὐτὸν, μὴ νῦν μὲν ταῖς τῆς
 ἰς ἐμμένειν προσποιούντο Ῥωμαῖοι συνθήκαις,
 ἰ τὸν κατὰ Περσῶν διαθεῖναι πόλεμον, διαθί-
 ἰ δὲ μετέπειτα πανστρατεῖ κατὰ Ἀβάρων
 ἰοιεν, ἐτοιμότατον ἐπιτείχεσμα ταύτην ἡ δὴ
 ἰν πλῆν ἔχοντες κατ' αὐτῶν, καὶ οὔτε ποταμῷ
 ἰ μεγίστῳ οὐτε μὴν ἑτέρῳ τινὲ δυσχωρίᾳ παν-
 ἰδιαιργόμενοι. Σαρξ; τε εἶναι καὶ φανερώτα-
 ἰς οὐκ ἐπὶ καλῷ τῷ Ἀβάρων, εἰρήνης τῷ αὐ-
 ἰορι πρὸς αὐτοῖς σταθερῆς συνεστώσης, τῆλι-
 ἰ περὶ τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον ὑποδομήσατο
 ἰ Χίρειν μὲν γὰρ ἔφασκε τὸν Καγάνον καὶ
 ἰς καθ' ἕκαστον ἔτος στελλομένοις αὐτῷ παρὰ
 ἰως δῶροις. Καλὸν γὰρ ὑπάρχειν κτήμα, καὶ

A Avaribus eam expeditionem suscipere, quia Turci
 jam circa Chersonem agerent, et si illi Istrum tra-
 jicerent, celeriter ejus rei nuntios accepturi essent:
 Itaque commodius illis esse sperandere et differre
 expeditionem in aliud tempus. Quid velint Turci
 et qua parte progressuri sint, se brevi cogniturum;
 de quibus omnibus Chaganum certiorum facturum.
 Haec non latebat Avarum legatum, o re nata ab im-
 peratore confecta, qui objecto Turcorum inciti
 Chaganum abducere ab incœpto opere sperabat.
 Sed idem se sentire simulavit et promisit, se effe-
 cturum, ut ab ea mente Chaganus desisteret. Itaque
 legatus, qui præcipue Chaganum ad bellum Roma-
 nis inferendum impererat, amplissimis donis ac-
 cepti, quæ pro mercede postulataverat, o regia urbe
 profici-scitur. Sed cum per Illyrium iter faceret cum
 paucis Romanis ad eum tutandum præmissis, a
 Sclavinis; excursiones in eas partes facientibus,
 occisus est. Non multis interjectis diebus, ecce alter
 legatus venit a 130 Chagano in regiam urbem,
 Solachus nomine, qui apertissima et nuda impu-
 dentia ita locutus est: Ponte junctum fluvium
 Savae, supervacuum existimo affirmare. Manifesta
 enim is, qui probe scienti narrat, vituperatione
 dignus est. Neque vero illa arte Romani Sirmium
 oppidum ab obsidione liberare, neque commentum,
 aut aliam ullam rem, quæ obsessis levamento sit,
 flumine in urbem invehere possunt; nisi tantam
 multitudinem illic mittant, quæ vi et fortitudinē
 possit Avarum exercitum ab obsidione depellere
 et pontem dejicere. Itaque imperatorem consultius
 facturum, si pro una minime opulenta urbe, magis
 pro una olla (ea enim dictione usus fuerat), non
 bellum in Avaros et Avarum Chaganum susciperet,
 sed si contentus educere salvos et incolumes omnes
 milites Romanos et urbis incolas una cum suis rebus,
 quicquid earum efferre potuerint, urbem nudam et
 desertam Chagano cederet. Hunc enim veritum esse,
 ne Romani stare pacis conditionibus in animo ha-
 berent (antisper dum bellum, quod cum Persis ge-
 rerent, confecerint, eoquo confecto, omnibus viri-
 bus in Avaros impetum facere, quin hanc urbem
 promptissimum adversus ipsos propugnaculum ha-
 berent; neque interjecto fluvio maximo aut alia loci
 D difficultate impedirentur. Ceterum perspicuum et
 apertum esse, imperatorem commodi Avarum nul-
 lam habuisse rationem, qui, etiam pace constituta,
 oppidum Sirmium validioribus mœnibus cinxerit.
 Frui quidem Chaganum donis; quæ singulis annis
 accipiat ab imperatore; nam magni pretii bona
 esse aurum, argentum et sericam vestem, sed cha-
 rissimam et pretiosissimum omnium honorum esse
 vitam, cui quum timeret, et animo repeteret, Ro-
 manos multas gentes in his locis donis et mune-
 ribus ad se accivisse et pertraxisse, quas deinde

VARIE LECTIONES.

add. B. " διδοῦσιντο Val., διδοῦσιν τὰ vulg. " πολλά — ἡμέραι B., πολλά; — ἡμέρας vulg.
 μιᾶ μηχανῇ vulg. " ἀναμένει B., διατιθέμενοι vulg. " καλὸν N., καλὸν vulg.

lum faceret, sed potius ut Christo opitulante et favente bellum gereret, et recta de fide sentientes contra Persas, qui a vera Dei cognitione aberrabant, tueretur. Deinde quædam secreto cum sacerdote, quæ ad negotium, quod inter eos tractabatur, pertinebant, collocutus, concessit, ut rursus in oppidum rediret. Postremo ut rursus sacerdos exiit nihil quidquam, quod ex se esset, afferens, sed aperte Persarum rebus faveret, ipse et qui cum eo

vero obsidionem continuaverunt.
29. Italia tota fere a Longobardis est eversa et diruta. Itaque nonnulli ex senatu veteris Romæ cum quibusdam sacerdotibus, quos qui summæ sacrorum præerat delegaverat, ad imperatorem legati venerunt orantes, ut his partibus subveniret. Sed Persicum bellum hoc tempore in Armenia et in Oriente erat, quod non modo non intermittebat, imo in ardentiore contentione ingravescerebat. Eo factum est, ut imperator nullas idoneas copias, quæ illarum partium rebus sublevandis sufficerent, mitteret. Verumtamen delectu, ut res tulit, habito, exercitum, quem potuit, misit, atque etiam omne studium et diligentiam adhibuit, quo Longobardorum duces donis demereretur, quos magna illis præmia retributurus, ad suas partes traderet. Itaque plerique ex Longobardorum principibus, largitione imperatoris accepta, ad Romanos defecerunt.

30. Bajanus, Avarum chaganus, eodem anno Targitium ad imperatorem, qui præstari solita stipendia exigeret, misit (erant autem octoginta milia nummorum, quæ quotannis pendebantur), et ubi cum reliquis mercibus, quas emerat, et cum auro ad illum redierat, barbarus, nulla occasione aut causa conficta, ne falsam quidem accusationem in Romanos comminisci dignatus, impudentissime, qui barbaris 127 mos est, fœdera, quæ cum Tiberio initio ejus imperii fecerat, rupit, et cum omni exercitu movens ad Savum fluvium inter Sirmium oppidum (hoc ex insidiis capere cogitabat) et Singedonem castra ponit, et fluvium ponte jungere suscipit. Cum autem timeret, ne a Romanis impediretur qui Singedone in præsiidiis erant, maxime quod multum usum et scientiam navium fluminis habebant, consilium suum, antequam in vulgus innotesceret, exsecuturus, multa vectoria gravaque navigia in Istro per superiorem Pannoniam coegit, ex quibus, quæcumque nancisci potuit, non quidem ad artis navium ædificandarum rationem, tamen naves ea magnitudine, ut ad bellum aptæ essent, extruxit, et eas hominibus armatis et remigibus instruxit, qui barbaram in morem inconditis ictibus aquam verberabant. Ita simul classe magno motu flumine devecta, cum omnibus Avarum

των Περσῶν. Εἶτα ἐν ἀπορήτῳ ἔλαξε τῷ ἱερογῶν ὅσα ἐχρῆν, συνεχώρησέ τε αὐθις εἰς αὐτὴν γενέσθαι τοῦ φρουρίου. Ὡς δὲ ἐπανῆκε τὸ τελευταῖον ὁ ἱερεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ οὐδὲν ὄντιον ἐς τὸ ἴδιον τῆς γνώμης ἐφθέγγετο, ἐς τὸναντίον μὲν οὖν τὰ Περσῶν ἐπιφύρατο ἀσπαζόμενος, ξυλλαμβάνεται μὲν ὄγε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ, αὐθις δὲ ἔγκλεισται τοῦ στρατηγῶ, εἴχοντο τῆς πολιρχίας οἱ Ῥωμαῖοι.

erant jussu ducis in vincula coniecti sunt. Romani

κθ'. Ὅτι Ἰταλία ἐπὶ τῶν Λογγιβάρων σκεδὴν ἅπασα ἐπεπύρθητο. Διὸ δὴ καὶ ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἅμα ἱερεῖσιν ἐκ τοῦ προστώτος [τῆς] ἐν Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν πεμφθέντων τινῶν, παρεγένοντο πρεσβεύμενοι ὡς τὸν αὐτοκράτορα, τοῖς ἐκείσε μέρεσιν ἐπαρχέσαι. Ἄλλ' ὁ Περσικὸς πόλεμος ἐν Ἀρμενίᾳ τε κατὰ ταυτὸν καὶ ἐς τὰ περὶ τὴν ἑῶν ξυνοστήτως τε καὶ οὐκ ἀπολήγων, μᾶλλον μὲν οὖν ἐπὶ τὰ μείζονα δυσχερῆ ἐκτινόμενος, οὐδεμίαν ἀξιόλογον συνεχώρησε στρατῶν τε τὸν αὐτοκράτορα, οὐδὲ μὴ ἀποχωρῶσαν τοῖς ἐκείσε πράγμασι δύναμιν στείλαι. Ὅμως δὲ καὶ ἐκ τῶν παρόντων τε καὶ ἐνδεχομένων στρατεύμα ἑναγίφρας ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς· καὶ τὴν ἄλλην ἐτίθετο ἐπιμειλίαν τε καὶ σπουδὴν, εἰ πῶς τις τῶν ἡγουμένων τοῦ Λογγιβάρων ἔθνους δεξιώσεται δώροις ὑποπίθων καὶ μεγίστας ἐπαγγελόμενος χάριτας. Ἦδη τε πλείστοι τῶν δυνατῶν μετετίθεντο ὡς Ῥωμαῖοι, τὴν ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος ὠφέλειαν προσδεχόμενοι.

Κ'. Ὅτι Βαϊανὸς, ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγεμὼν, οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς ἢ σκίψεως λαβόμενος, οὐδὲ φουδῆ γούν κατὰ Ῥωμαίων αἰτίαν ἀζώσας τινὰ συνθεῖται, ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὸδε ὁμοίως τὸ ἔτος Ταργίτιου πρὸς βασιλέα στείλας, ὡς τὰ συνταχθέντα κομισατοῦ τῶν χρημάτων (ὀδοῦχοντα δὲ χιλιάδες ὑπῆρχον εἰς ἔτος ἕκαστον νομισμάτων), ἐπειδὴ τὸν τε ἄλλον φόρτον, ὃν ἐκ τῶν χρημάτων ἐνεπορεύσατο, καὶ τὸ χρυσίον ἔχων ἐπανῆκεν ὡς αὐτὸν, ἐκεῖνος ἀναειρητότατα καὶ βαρβαρότατα ἄφρον παρὰ τὰς συνθήκας, ἃς πρὸς Τιβέριον τῆς Καίσαρος ἐπέθετο τύχης εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς ἐποίησατο, καὶ παντοσχερῶς κινήσας, ἀφικνεῖται κατὰ δὴ τὸν Σάον ποταμὸν, μεταξὺ Σιρμιου πόλεως καὶ Σιγγιδῶνος. Καὶ γενοῦν ἐπεχίρει τὸν βούν, ἐπιβουλεύων μὲν Σιρμιῇ τῇ πόλει καὶ παραστήσασθαι ταύτην βουλόμενος· δεῖσας δὲ, μὴ διακυλυθεῖν πρὸς τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐπιφυλαττόντων ἐν Σιγγιδῶνι καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου πεῖραν τε καὶ ἐπιστήμην ἐν ταῖς τῷ ποταμοῦ ναυσὶν ὑπειδόμενος, βουλόμενος τε πρὸς τοῦ τὴν βουλήν ἐς τὸ φανερόν ἐκπεσεῖν τὸ ἐγγίρημα τελεύσασθαι, πλοῖα συναγίφρας κατὰ τὴν ἀπὸ Πανωνίας εἰς τὸν Ἰστρον πολλὰ βαρέα, καὶ οὐ κατὰ λόγον τῆς ναυπηγικῆς τέχνης, ὁμοῦς ἐκ τῶν ἐθνῶν μακρὰς συμπηξάμενος στρατιώτας ναῦς, καὶ πολλοὺς ἐν αὐταῖς ἐπιβιβάσας ὀπλίτας ἐρέτας τε, εἰ

VARIÆ LECTIONES.

²⁹ δὲ om. vulg. ³⁰ ὑπὸ Ν. ³¹ Ἀβάρων Η., Ἀράβων vulg. ³² Σιγγιδῶνι passim vulg. ³³ πρὸ τοῦ Ν., πρὸς vulg., πρὶν Val. ³⁴ συμπηξάμενος Η., ἀμπηξάμ. vulg.

ς ἐκ τῆς Ἀδαρικῆς στρατιᾶς, ἀρχιθύρου Ἀπτιμὸν ἔχοντες. Καὶ ἡμεῖς ἐκ τούτου ἐκείνου, ἐαυτοὺς ἐνδιδοῦναι Ῥωμαίους. Τούτων κληρονομήτων, ἀντιτετακτοῦ Θεογνίου, ὡς πρῶτον ἰσχυρῶς ἐνδύσει τῷ πολέμῳ πρότερον, ἢ τὸ ἐνδοῦναι. Ἄλλως τε μὴ ἐλπίζουσιν τὸν Βασιλέως εὐρήσειν Ῥωμαίους, ὁποῦν καὶ βούληται αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποφραγεμένων, ὡς ἀπαιρηκῶς τῶν σπονδῶν ἔφη ὡς τὸν ναχωρεῖν τε αὐτὸν καὶ πρὸς πολέμου παροπλιζέσθαι, ὡς αὐτὸν καὶ οὐκ ἐς ἀναδοξοῦν αὐτοῦ τὴν μάχην. Ἐπὶ τούτοις ταν.

essent, contra respondit Theognis, se non prius a bello recessurum, quam Avaricus exercitus cessarit, neque alia conditione Bajanum sperare debere, se faciles Romanos ad ea, quæ velit, reperturum. Hæc inter se altercantibus et concertantibus, aperte lædus Theognis scere recusavit et dixit Bajano, ut se ab oculis Romanorum subduceret, et arma **132** ad pugnam capessendam caperet, tanquam crastina die sine ulla dilatione manus illi secum consorendi potestatem facturum. His dictis obierunt.

VARIÆ LECTIONES.

N., αὐτῷ vulg.

EK THΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

MENANΔΡΟΥ ΠΡΟΤΙΚΤΟΡΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΗ.

EX HISTORIA

MENANDRI PROTECTORIS.

EXCERPTA

DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

rum. — Justinianus Hunnos Utiguros contra Cotriguros excitat (1). Ammigus, dux Francorum, Romanis mittitur (2). Petrus Patricius, Justiniani legatus, et Zichus, a Chosroë missus, in confinis utriusque imperii de pace inter Romanos et Persas firmiter componenda agunt. Quam Suaniam provinciam poscenti Romano concederet legatus Persarum, Petrus ad Chosroem ipsum proficiscitur, ut ab eo æquiores condiciones (3). Petrus de Suania nihil amplius precibus consecutus pacem componit: Byzantium reversus moritur (4). Imperator Joannem legatum ad Chosroem mittit, qui de cedenda Suania ageret: verum is infecta re Byzantium (5). Joannes ob rem male gestam omnibus honoribus exiit (6). Zemarchi legatio ad Turcos (7). Descrip-tio ejus et congressus cum Disabulo, Turcorum duce (8). Targitius, Avarum legatus, Sirmium oppidum et ibi tradi petens, superbe a Justino dimittitur (9). Zacharias medicus a Sophia Imperatrice ad Chosroem ut inducias cum Persis componit (10). Trajanus post Zachariam missus quinque annorum inducias pacis. Quas quum Tiberius accipere distrectet, Persæ in fines Romanorum incursiones faciunt (12). Legatio Bacchi filii, ad Chosroem, quem in Armenia belligerantem comitatur (13). Valentinus, Romanorum ad Turcos, a Turxatho, duce eorum, contamelitis afficitur (14). Turci bellum Romanis inferunt (15). Bajanus, a Tiberio Cæsare instigatus cum magno exercitu in sedes Sclavinorum irrumpit (16). Chosroes inter actiones bellum cum Romanis renovat (17). Eodem tempore Zacharias ad Chosroem et Pherogdathes ad Chosroem legati mittuntur (18). Zacharias et Theodorus cum æquis pacis conditionibus ad Persas missi, ab post Chosroem Persarum rege, indigne excepti, infectis rebus domum revertuntur (19). Zacharias iterum ad pacem componendam in Persiam missus in consulis cum Andigan legato Persarum, convenit, sed expeditionibus nihil efficitur (20). Romani Sirmium urbem Bajanum, Avarum duci, dedere coguntur (21).

Ἐπειδὴ Μῆδοι τῆ περιμαχίτῳ τῶν Κόλγων Βασιλέως ἐκείνου, ἐαυτοὺς ἐνδιδοῦναι Ῥωμαίους. Τούτων κληρονομήτων, ἀντιτετακτοῦ Θεογνίου, ὡς πρῶτον ἰσχυρῶς ἐνδύσει τῷ πολέμῳ πρότερον, ἢ τὸ ἐνδοῦναι. Ἄλλως τε μὴ ἐλπίζουσιν τὸν Βασιλέως εὐρήσειν Ῥωμαίους, ὁποῦν καὶ βούληται αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποφραγεμένων, ὡς ἀπαιρηκῶς τῶν σπονδῶν ἔφη ὡς τὸν ναχωρεῖν τε αὐτὸν καὶ πρὸς πολέμου παροπλιζέσθαι, ὡς αὐτὸν καὶ οὐκ ἐς ἀναδοξοῦν αὐτοῦ τὴν μάχην. Ἐπὶ τούτοις ταν.

1. (P. A. C. 558 ind. 0, Justin, 52.) Medi in Colchorum regionem, de qua certabatur, irruerunt, ut ipsam sibi subjicerent, et post multa et varia certamina multumque temporis consumptum nihil quidquam profecerunt. Etienim maxima pars Lazica regionis, maxime vero Phasis flumis, ubi quondam, ut aiunt, Aetis regia fuit, nihilominus semper reman-

serant in fide et potestate Romanorum. Itaque Romanis et Persis a possessione sive oppidorum munitorum, sive aliarum rerum, quæ quisque bello occupaverat, discedere minime placuit, sed ut omnia in eodem statu manerent, donec controversia prorsus dijudicaretur. Quod quum utrinque decretum esset, induciæ factæ sunt, quæ spem præbebant, fore, ut brevi perfecta pax componeretur: quo facto maxima illa duo imperii quiescebant. Hac quum ita gesta essent, et Hunni, qui Zabergani parebant, longe ab imperii Romani finibus fuissent repulsi, Justinianus suspiciens, Cotriguros iterum Thraciam populationibus vexatum venturos, totus in Sandilichum, Utigurorum decem, incubuit, quem frequentibus legationibus hortari non destitit, et omni ratione ad bellum contra Zaberganem excitare conatus est. Præter alias conditiones imperator Sandilicho pollicitus est, si Cotriguros debellasset, ad ipsam annas pecuniarum pensiones, quæ quotannis Zabergani pendebantur, redituras esse. Itaque Sandilichus, tametsi necessitudinem sibi cum Romanis esse cuperet, imperatori significavit, minime sibi pium aut decens fore omnes suos contribules ad internecionem usque delere. « Nam non solum, inquit, illi eadem nobiscum lingua et vivendi ratione vivunt, sed etiam **133** sunt nostri consanguinei, quamvis aliis ductibus pareant. Nihilominus (Justinianus enim est, qui hoc nobis imperet,) omnes Cotrigurorum equos illis ademptos nostros faciemus, ne habeant, quo vecti et insidentes Romanis amplius noceant. »

2. (F. A. C. 561, Ind. 9, Justin. 35.) Ammigus Francus castra locavit ex adverso fluminis Athesis, quod Romani transire constituerant. Hoc cognito Narses Pamphronium, qui unus ex patriciis erat, et Bonum, comitem rei privatæ imperatoris, legatos ad Ammigungum mittit. Per hos denuntiavit Ammigo, ut decederet, neque iterum bellum contra Romanos gereret. Induciæ enim per id tempus inter Francos et Romanos factæ erant. Ammigus vero respondit, se non cessurum, quamdiu manus telum jaculari posset.

3. (A. C. 562, ind. 10, Justin. 36.) Per Orientem et Armeniam perfecta pax esse videbatur, At per Lazicam Romani inducias cum Persis pepigerant. Itaque quum ad perfectam pacis constitutionem non multum desideraretur, et utriusque populi res quietem penitus restituere cuperent, Justinianus Petrum, magistrum officiorum, ad Chosroem mittit, qui de pace in universum ageret. Is ad fines circa Daras oppidum accedens significavit orientalium Barbarorum regi, se illic adesse, ut de armis ab utraque parte ponendis fœdere conveniret. Illuc

τέλος δὲ ἐδόξε Ῥωμαίους τε καὶ Πέρσας, ὅν μιν ἐν κατοχῇ ὑπῆρχον, εἶτα προύρμα εἶτε ἑτέρα ἄλλα, ὅσα μεταθῆναι, εἶναι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ ὡς ἀπαίσι- στρον διεκρινθηθεῖν τὰ τῆς ὁμοιοφάνειας. Καὶ τοίνυν ἐδόκει οὐκ ἄλλως, ἐκχειρία τὴν τῆς ἐπιγῆνης οὐπω τελεωτάτης εἰρήνης ἔχουσα ἐλπίδα, τὰ τε μέγιστα τῶν πολιτευμάτων ἡσυχίαν ἦγον. Ἐπὶ οὖν ταῦτα τῆδε ἐχώρει καὶ ὁ γὰρ ἀμφὶ τὸν Ζαβέργαν Ὀύννοι κόβρω που τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατίας ἐκ- ἀληλαμένοι ἐτύγχανον, τῆνικαῦτα Ἰουστινιανὸς (ἐν ᾧ ἔγρ' εἶχεν, ὡς ἐλεύσονται καὶ αὐτῶν οἱ Κοτρι- γούροι ὁ δὴ ὄντων τὰ ἐπὶ Θράκης), ἐγκείμενός τε ἦν τῷ Σανδίλχῳ τῷ τῶν Οὐτιγούρων ἡγεμόνι, ἀνά δὲ ὁδὸν οὐδὲ μὴ παραίνων, προσθείας τε συχνὰς ἐκ- πέμπων καὶ ἄλλοις ἄλλω τρίτῳ ἀνεριθίζων, ὡς ἐν ἀμωστέπως ἐκπολεμῶση γε αὐτὸν ὡς τὸν Ζαβέργαν. Προστίθει δὲ τὰς ὡς τὸν Σανδίλχον ἀγγελίας ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς, εἰ γε καταγωνίσκοιτο τοὺς Κοτρι- γούρους, καὶ τὰ ὅσα ἐτήσια χρήματα ἐκ τῆς Ῥο- μαίων ἐπικρατίας ἀπονομηθέντα ἦσαν τῷ Ζαβέργῳ, μεταθήσειν ὡς αὐτόν. Καὶ τοίνυν ὁ Σανδίλχος (Ῥο- μαίοις γὰρ ἐπιτήδειος ἐβούλετο εἶναι) βασιλεὶ ἐση- μνην ὡς ἰ Πέφυκιν οὐχ ὅτιον μὲν οὐδὲ ἄλλω, εὐπρεπὲς τοὺς ὁμοφύλους ἀφανίσει: ἀρῆν, μὴ ποτε ὁμοφύλωσσι τὴν εἶσιν καὶ ὁμοφύλωσσι ἡμῶν, καὶ ὁμοφύ- λωνται σολῆ καὶ διατῆ, ἀλλ' ὅτι καὶ συγγενεὶς καὶ ἐτέροις τὴν τετάχεται ἡγεμόσιν. Ὁμοίως δ' οὖν (Ἰου- στινιανὸς μὲν γὰρ ὁ τὰ τοιαῦτα ἐγκαλευσάμενος) καὶ αὐτίκα τὴν ἵππον τοὺς Κοτριγούρους ἀφελόμενος ἐκ- εἶον ποιήσομαι κτήνη, ὡς ἀν μὴ ἔχοιεν δὲν ἡγε- μνοὶ σίναινο τοὺς Ῥωμαίους.)

β'. Ὅτι Ἄμμιγος ὁ Θράγγος ἐστρατοπεδεύσαστο ἐν τικρῷ τοῦ ποταμοῦ Ἀττίσου, ἢ ἢ προσδοκίμοι ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι διαθήσεσθαι. Ὁ δὲ Ναρσῆς τοῦτο ἐρω- κῶς Παμφρόνιον, ὅς ἐν τοῖς βασιλέως πατρίσιν ἐτί- λει, καὶ Βόνον, προσετώτα τῆς αὐτοῦ βασιλείας, περιουσίας, ἐκπέμπει προσδουσαμένῳ ἄμφω ὡς Ἄμμιγον, ἐδήλωσέ τε αὐτῷ ἐκ ποδῶν γενέσθαι καὶ μῆθεμῶς πόλεμον αὐτῶν κινήσει κατὰ Ῥωμαίων. ἐκχειρία γὰρ τῆς ἐπιγῆνης οὐπω τελεωτάτης εἰρήνης ἔχουσα ἐλπίδα, τὰ τε μέγιστα τῶν πολιτευμάτων ἡσυχίαν ἦγον. Ἐπὶ οὖν ταῦτα τῆδε ἐχώρει καὶ ὁ γὰρ ἀμφὶ τὸν Ζαβέργαν Ὀύννοι κόβρω που τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατίας ἐκ- ἀληλαμένοι ἐτύγχανον, τῆνικαῦτα Ἰουστινιανὸς (ἐν ᾧ ἔγρ' εἶχεν, ὡς ἐλεύσονται καὶ αὐτῶν οἱ Κοτρι- γούροι ὁ δὴ ὄντων τὰ ἐπὶ Θράκης), ἐγκείμενός τε ἦν τῷ Σανδίλχῳ τῷ τῶν Οὐτιγούρων ἡγεμόνι, ἀνά δὲ ὁδὸν οὐδὲ μὴ παραίνων, προσθείας τε συχνὰς ἐκ- πέμπων καὶ ἄλλοις ἄλλω τρίτῳ ἀνεριθίζων, ὡς ἐν ἀμωστέπως ἐκπολεμῶση γε αὐτὸν ὡς τὸν Ζαβέργαν. Προστίθει δὲ τὰς ὡς τὸν Σανδίλχον ἀγγελίας ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς, εἰ γε καταγωνίσκοιτο τοὺς Κοτρι- γούρους, καὶ τὰ ὅσα ἐτήσια χρήματα ἐκ τῆς Ῥο- μαίων ἐπικρατίας ἀπονομηθέντα ἦσαν τῷ Ζαβέργῳ, μεταθήσειν ὡς αὐτόν. Καὶ τοίνυν ὁ Σανδίλχος (Ῥο- μαίοις γὰρ ἐπιτήδειος ἐβούλετο εἶναι) βασιλεὶ ἐση- μνην ὡς ἰ Πέφυκιν οὐχ ὅτιον μὲν οὐδὲ ἄλλω, εὐπρεπὲς τοὺς ὁμοφύλους ἀφανίσει: ἀρῆν, μὴ ποτε ὁμοφύλωσσι τὴν εἶσιν καὶ ὁμοφύλωσσι ἡμῶν, καὶ ὁμοφύ- λωνται σολῆ καὶ διατῆ, ἀλλ' ὅτι καὶ συγγενεὶς καὶ ἐτέροις τὴν τετάχεται ἡγεμόσιν. Ὁμοίως δ' οὖν (Ἰου- στινιανὸς μὲν γὰρ ὁ τὰ τοιαῦτα ἐγκαλευσάμενος) καὶ αὐτίκα τὴν ἵππον τοὺς Κοτριγούρους ἀφελόμενος ἐκ- εἶον ποιήσομαι κτήνη, ὡς ἀν μὴ ἔχοιεν δὲν ἡγε- μνοὶ σίναινο τοὺς Ῥωμαίους.)

γ'. Ὅτι ἀνὰ τὴν Ἑσθονίαν καὶ Ἀρμενίαν τελεωτάτη τις εἶναι εἰρήνη ἐδόκει, κατὰ δὲ τὴν Λαζικήν ἐκχει- ρία ἦν Ῥωμαίους τε καὶ Πέρσας. Ἐπὶ οὖν ὡσαύ- τῳ ἡμετέρη τὴν τῆς εἰρήνης ὑπῆρχεν, ἐδόδοκτο δὲ Ῥο- μαίων τε καὶ Περσῶν τοῖς βασιλεῦσι πληροστέτην ἡσυχίαν ἔχειν, τούτου ἕνεκα Ἰουστινιανὸς στέλλει Πέτρον, ὅς τῶν κατὰ τὴν εὐλὴν ταχμάτων ἡγεῖτο, διαλεχθῆτόμενος Κοσρόην περὶ τῶν καθόλου σπονδῶν. Καὶ τοίνυν ἀφικόμενος ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ Δάρας, κα- τὰ τὴν εὐλὴν τε ποιήσαντος τῷ τῶν ἑσθονίων βασι- λεῖ, ὡς πάρεστιν ἐπισημασμένον, ἀμφὶ τοῦ κα-

VARIAE LECTIOES.

ἢ τὴν H., τὴν H. vulg. ἢ Ζαβέργαν vulg. ἢ ἐν τῷ H., ἐν τῷ vulg. ἢ Κοτριγούροι: N., v. Agath. rex. 301, Κοτριγούροι vulg. hic et infra. ἢ Οὐτιγούρων vulg. ἢ δὲ] τε conj. B. ἢ προστίθει H., προστίθει vulg. ἢ ἐσημνην H., ἐσημνην vulg. ἢ ποτε] ὅτι conj. B. ἢ ὁμοφύλωσσι H., ὁμοφύλωσσι τῆς ἢ καὶ ἐτέροις N. ἢ ἢ H., ἢ vulg. ἢ Βόνον conj. N. ἢ προσδουσαμένον vulg. ἢ τις ἢ, τὴν τῆς. ἢ ἐπισημασμένον B., ἐπισημασμένον vulg., ἐπισημασμένον Val.

ε τὰ ἑπτα ἑκασταχόσε, ἐκπέμπεται αὐτόθι A
 ὧν πρεσβευτῆς, ᾧ δῆτα ὑπῆρχε μὲν ἀξίωμα
 ς, μέγιστόν τι τοῦτο παρὰ τοῖς Πέρσαις γέ-
 νοσηγορία δὲ αὐτοῦ Ἰσοθεγουσνάφ. Οὗτος δὲ
 ιστῆρ τοῦ κατ' αὐτὸν²³ βασιλέως ὑπῆρχε. Καί
 ν ταυτῶ²⁴ γενόμενοι οἱ πρέσβεις, καὶ τῶν
 ὧν ἐπιχωρίων ἀρχόντων εἰς ἐν ξυναθροισθέν-
 τέστησαν εἰς ἐκκλησίαν. Καὶ Πέτρος ὁ τῶν
 ὧν πρεσβευτῆς, ἀποχρώντως ἔχων τῆς τε ἀλ-
 λείας καὶ τῆς τῶν νόμων, ἔλεξεν ὕδα· εἰ Ἡάρ-
 ῶ ἄνδρες Πέρσαι, πρὸς τοῦ Ῥωμαίων βασι-
 αλέντες. Ὅποιοι δὲ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς,
 ἢ ἂν εἴη λέγειν, πραγμάτων τὸν ἄνδρα δι-
 ὧν ὑμῖν. Πάρεμι μὲν οὖν ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἕδη
 ἄνης εἰς τελευτάτην εἰρήνην μετασκευάσαι.
 ἔξει δὲ βούλομαι πρότερον πρὸς οἶαν²⁵ ὑμῖν B
 ἢν καὶ ὅσων αἱ σπονδαὶ βεβαιωθήσονται. Ἄλλ-
 οῖς μεγαλοβῆμειν εἶναι δέξω, τὸ συνοφει-
 αῖς ταῖς πολιτείαις θηρώμενοι μὴ ἀχθεσθῆτε
 ττολογίᾳ. Οὐκ εἰς μακρὰν γὰρ ἐν δέοντι δι-
 οῖαυτα λελέχθαι, ἐπαινεθήσομαι τε πρὸς
 ὧν πραγμάτων ὑμᾶς ἀναδιδοσκόντων τὴν ἐκ
 ὧν ἀφέλειαν. Γενήσονται τοίνυν ὑμῖν αἱ ξυ-
 ρὸς Ῥωμαίων. Ἀρχαῖοι δὲ Ῥωμαῖοις εἰπεῖν·
 ἢρ ἡ προσηγορία τὰ λειπόμενα. Χρεῖών οὖν
 ς πρὸς τοσαύτην πολιτείαν σπεισομένους καὶ
 βραχίων βουλευομένους, τὰ κάλλιστα τε καὶ
 ἢτα μᾶλλον εἶεσθαι, καὶ ἀντὶ τῶν ἀθῆλων τοῦ
 ἢ τὸ προδηλότατον πᾶσιν ἀνθρώποις, τὴν εἰ-
 ἀγαθὸν ἀσπάζεσθαι. Καὶ μὴ τις ὑμᾶς ἀπα-
 ςησιμὸς, ὡς νενικήκατε Ῥωμαίους, ἐπημέ-
 ἢν Ἄνευθεῖαν ἀλῶναι πρὸς ὑμῶν καὶ ἄττα
 κά χωρία. Τὸ γὰρ ὑπερβάλλον τῆς Ῥωμαϊκῆς
 ς ὁ θεὸς ἐκόλασεν ἐν τούτῳ, τῷ μὴ νομίζειν
 ὧν ἀνθρώπου διαφέρειν πολί. Καὶ εἰ μὲν τὸ
 ἢκαιον ἐκράται, οὔτε βῆτόρων οὔτε νόμων
 ς οὔτε μὴν ἐκκλησίας καὶ τῆς περὶ ταῦτα
 ς τῶν λόγων ἔδει· αὐθαίρετα γὰρ τοῖς βιω-
 ἢτων πραγμάτων προσετέθημεν²⁷. Ἐπειδὴ δὲ
 ἢνθρώποι δικαία καθεστάναι νομίζομεν²⁸,
 ἢ καὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων τερθραίας ἡμῖν.
 ἢν καὶ εἰς ἐκκλησίαν ξυνηληλύθαμεν, ὡς ἂν
 ἢεν²⁹ ἑκαστοὶ τοῦς³¹ δεινότητι λόγων ἐπει-
 αῖ. Ὅτι μὲν οὖν ἀγαθὸν εἰρήνην καὶ τοῦναν-
 ἢρὸν ὁ πόλεμος, οὐδεὶς ἀντερεῖ. Εἰ γὰρ καὶ D
 ἢν κοινήν τῶν ἀνθρώπων δέξαν βέβαιον ἤγη-
 τὸ νικᾶν, οἶμαι τὸν νενικήκότα κάκιστα ζῆν
 κρύωσιν ἑτεροί. Οὕτω δῆπου καὶ τὸ κρατεῖν
 ἢ, μὴ τί γε τὸ κρατεῖσθαι λυπηρότερον. Διὸ
 ἢ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἀπέσταλκε σπεισομέ-
 ἢς καὶ προτέρους ἰκετεύοντας καταθέσθαι
 ἢμον, οὐχ ὡς δεδιώς μὲν τὰ πολέμια, φοβού-
 ἢ, μὴ προφθάσοιτε διαλεγόμενοι πρότεροι
 ς εἰρήνης τῆς φιλάττης ἡμῖν. Μὴ δῆτα οὖν,

A quoque missus a Persis legatus dignitate Zichus.
 quæ maximæ est apud Persas auctoritatis, nomine
 Jesdegusnaph, qui erat etiam regis cubicularius,
 advenit. Legati igitur convenerunt, et una quoque
 cum illis ipsarum regionum viri primarii, ut de his
 rebus deliberarent, sunt congregati. Apud quos Pe-
 trus, Romanorum legatus, cum omnibus discipliuis
 valde exultus, tam præcipue in jure versatus, ε Αἰ-
 σιμυς, ο viri Persæ, inquit, a Romanorum impera-
 tore missi. Quis vero et qualis sit noster imperator,
 supervacuum est dicere. Etenim ejus opera vobis
 virum demonstrant et indicant. Adsum igitur et jam
 initas et factas conventiones ad perfectam et abso-
 lutam pacem traducam. Ego vero primum quali et
 quam potenti cum populo amicitiam contracturi
 sitis, vobis ostendere volo. Quod si multus in dicen-
 do esse videbor, tamen quod Romanis et Persis con-
 ducat respicientes, quæso ne orationis longitudine
 offendamini. Nam brevi, hæc opportuno dicta esse,
 apparebit, et laudem a vobis consequar, cum res
 ipsæ 134 vos docuerint eam quam ex oratione mea
 capietis utilitatem. Vos igitur fœdus et amicitiam
 contrahetis cum Romanis; sufficit vero dicere Ro-
 manos. Etenim hæc sola denominatione reliqua fa-
 cile intelliguntur. Oportet igitur, quandoquidem vos
 cum tam potenti gente fœdus initis, neque de rebus
 parvi momenti consilium habetis, honestissima et
 utilissima quæque expessere et pro incertis belli
 certissimum omnibus mortalibus bonum, pacem,
 amplecti et servare. At ne qua blanda cogitatio vos
 deludat, tanquam Romanos viceritis, elati, quod
 Antiochiam et alia quædam ignobilia loca, quæ Ro-
 manorum erant, cepistis, in hoc Deus felicitatem
 Romanorum, quæ nimia erat, punivit, neque homi-
 nem homine multum præstare debere indicavit.
 Quod si quod natura justum est dominaretur, nihil
 opus esset neque rhetorum, neque legum cultu et
 diligentia, nec concionibus, aut orationum ubertate,
 quæ in his usurpatur. Sponte enim rerum utilitatem
 sequeremur. Sed quum omnes mortales, quæ sibi
 placeat, justa esse velint: etiam orationis illecebris
 nobis opus est. Hanc ob causam convenimus, ut
 quousque nostrum evincat orationis vi et gravi-
 tate, se justum esse. Pacem vero bonam esse, bel-
 lum autem rem malam, nemo dubitat, etiamsi,
 contra id, quod vulgo homines opinantur, certum
 exploratumque haberemus nos victoriam adepturos,
 opinor tamen, eum, qui vicit, infelicitem agere, quod
 alterum graviter afflictum videt. Sic igitur vincere
 quoque molestum est, etsi vinci est molestius. Ita-
 que noster imperator misit nos, ut fœdera vobiscum
 iniremus, et priores deprecaremur, ut bellum depo-
 natis: non quod timeat adversam belli fortunam,
 sed ne eum præveniat in pace, quæ nobis tam cara

VARIÆ LECTIONES

ἴωμα τὸ Η., ἀξίωματι vulg. ²³ αὐτὸν Η., αὐτῷ vulg. ²⁴ ἐν ταῦτῳ Β., ἐν αὐτῷ vulg. ²⁵ οἶαν Η.,
 g. ²⁶ δέξει Cl. εἰλεῖ vulg. ²⁷ προσετέθη μὲν vulg. ²⁸ νομίζομεν] τὰ κεχαρισμένα add. N.
 οδοῖ N., πρὸς δὴ vulg. ²⁹ πείσομεν eil. Par. ³¹ ἑκαστοὶ τοῦς] ἡμᾶς αὐτοῦς conj. B., ἄλλους

tempore procedente subegerint et funditus evertentur, neque donis, neque promissis, neque ulla alia re illum moveri posse, ut desistat ab inccepto, neque quieturum donec urbem ceperit, et omnem Sirmianam insulam propriam sibi fecerit. Seque jure id facere, quia Gepidarum prius hæc insula fuerit, quorum res et urbes justius Avars sibi vindicare possent, qui eos devicerint, quam Romani. Hæc imperatorem valde perturbarunt, et graviter ejus mentem **131** ira et dolore perculerunt, tamen idonea et ipse, quantum potuit, oratione usus ita respondit: Neque copiis, neque fortitudine manus, neque prudentia nos Chaganus circumvenit, sed eum pacem et Deum, per quem juravit, delusisse, omnibus manifestum est. Nihilominus illi perfidiam parum profuturam esse spero. Sed potius unam ex filiabus, quas duas habeo, illi desponderem, quam Sirmium oppidum volens traderem. Quod si vi expugnari, ego Deum ultorem expectans, cujus nomen violavit, imperio Romano me non defuisse existimabo. Tum dimisso legato, urbi suppeditas ferre quoad potuit, paravit. Etenim, ut superius dixi, nullas habebat copias, itaque exercituum præfectos, duces et turmarum ductores, hos per Illyrium, alios per Dalmatiam mittit, ut urbem, quoad fieri posset, custodirent.

παρ' αὐτοῦ Θεὸν ἐκδικῶν ἀναμένων αὐτὸς ἤκιστα τι καταπροέσθαι τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἐννοηθεῖν ποτέ. » Ἐπὶ τούτοις τὸν προσθευτὴν ἀποπεμφόμενος, παρεσκευάζετο ἐκ τῶν ἐνόντων τῇ πόλει ἀρμενικὴν, στρατιὰν μὲν, ὡς ἐφθην εἰρηκῶς, οὐδὲ βραχεῖαν τινα ἔχων, στρατηγὸς δὲ καὶ ἡγεμόνας καὶ λοχαγούς στέλλων, τοὺς μὲν διὰ τῆς Ἰλλυριῶν, τοὺς δὲ διὰ Δαλματίας, ὡς ἂν τὴν πόλιν διὰ φρουρᾶς ἔχοιεν.

32. (A. C. 580, ind. 15, Tiber. 5.) Theognis ubi in Casiam et Carbonariam insulas pervenit, sermones ad se, ut fœdera fierent, delatos excepit: itaque Bajanus adventum, et de equo descendens, in sella aurea coudedit, quæ stragulis gemmis ornatis in formam tentorii comparata erat. Ante pectus illius et vultum propugnaculi modo erat objectum scutum, ne a Romanis forte in eum tela jaculantibus appeteretur. Etenim qui cum Theogni erant, non longo intervallo distabant a loco, ubi Bajanus sedebat: itaque Hunni interpretes clara voce fidem datam de induciis pronuntiarunt. Tum Bajanus dixit, oportere Romanos illi sine pugna Sirmium cedere, quia nihil illis opis jam reliqui erat, quominus oppidum caperetur. Nam præterquam quod urbem res necessariae deficerent, impedita ab utraque parte frumenti invectione, etiam Avarum multitudinem nullis laboribus defatigatum iri, usque dum urbem suæ potestati subijciant. Proposuit etiam aliquam verisimilem causam, cur desideraret urbis dominium adipisci, ne transfugæ ex Avarico exercitu, quia urbs esset illis contermina, ad Romanos rece-

Α χρυσὴν καὶ ἄργυρον καὶ μὲν οὖν ἐσθῆτα στρατικῆ ἀπάντων δ' οὖν ἀξιοκρητότερον εἶναι τούτων καὶ τιμώτερον τὴν ψυχὴν, περὶ ἧς φοβούμενον αὐτὸν καὶ ἀναλογιζόμενον ὡς τὰ πολλὰ τῶν εἰς τὸν φθάσαντα χρόνον κατ' ἐκείνην δῆπου τὴν χώραν ἐπελθόντων ἔθνων τοιοῦτοις δώροις Ῥωμαῖοι προκαλέσαντες, τέλος ἐς καιρὸν ἐπιθέμενοι παντολευθέρως διέφθερον, οὐκ ἀποστήσεσθαι τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐ δώροις, οὐκ ἐπαγγελίαις, οὐκ ἑτέρῳ τινὶ τῶν πάντων, πρὶν ἂν τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον χειρωσάμενος τὴν Σιρμισιανὴν ²² ἀπασαν οἰκειώσεται νήσον, ἣν δικαιοτάτα ²³ καὶ προσήκειν αὐτῷ Γηπαίδων πρότερον κτήμα γινόμενην, αὐτῶν δὲ ὑπὸ Ἀδάρων πολεμηθέντων ²⁴, ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὰ κτήματα κατὰ τὸ εἶκος αὐτῷ μᾶλλον καὶ οὐ Ῥωμαίοις ἀρμόζειν. Ταῦτα ἐτάραξε μὲν, καὶ τὴν διάνοιαν δεινῶς ὑπὸ τε ἀργῆς καὶ λύπης συνέχευε τοῦ αὐτοκράτορος· γοῆς εἰκόσι δὲ, ὡς ἐπὶ, λόγοις καὶ αὐτὸς χρησάμενος ἀντέλεξεν ὕδα, ε Ὡς οὐτε δυνάμει καὶ ἀνδρείᾳ χειρὸς οὐτε σοφίᾳ περιήλθεν ἡμᾶς ²⁵ ὁ Χαγάνος, ἀλλὰ εἰρήνας τε καὶ συνθήκας καὶ Θεὸν τὸν ὁμοθέοντα καθυδρίσας, παντί που δῆλον, Πλέον δὲ ὁμως οὐδὲ αὐτῷ τὴν ἀποτίαν οἶμαι παρέξειν· θάττον γὰρ ἂν αὐτῷ μίον τὸν θυγατέρων καταγγυήσω, θυσίῳ ὑπαρχουσῶν, ἢ τὸ Σίρμιον τὴν πόλιν ἐκὼν παραδώσω. Εἰ δὲ γε δυνάμει καὶ βίᾳ ταύτην ἐξέλοι, καὶ οὕτω τὸν ὑβρισμένον

καταπροέσθαι τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἐννοηθεῖν ποτέ. » Ἐπὶ τούτοις τὸν προσθευτὴν ἀποπεμφόμενος, παρεσκευάζετο ἐκ τῶν ἐνόντων τῇ πόλει ἀρμενικὴν, στρατιὰν μὲν, ὡς ἐφθην εἰρηκῶς, οὐδὲ βραχεῖαν τινα ἔχων, στρατηγὸς δὲ καὶ ἡγεμόνας καὶ λοχαγούς στέλλων, τοὺς μὲν διὰ τῆς Ἰλλυριῶν, τοὺς δὲ διὰ Δαλματίας, ὡς ἂν τὴν πόλιν διὰ φρουρᾶς ἔχοιεν.

λβ'. Ὅτι Θεόγνις ²⁷ ἐπεὶ ἐν Κασίᾳ καὶ Καρβωνίᾳ ταῖς νήσοις ἐγένετο, λόγων αὐτῷ κινήθησαν περὶ σπονδῶν, προσεδέξατο. Παραγενομένου τε τοῦ Βαϊανοῦ καὶ τοῦ ἵππου ἀποσθεθηκότος, τεθείετος ἢ καθέδρας χρυσῆς ἐνιζάνει αὐτοῦ, ἐκ διαλίθων ²⁸ ὀφθαλμῶν σκευασθείσης αὐτῷ ὡσπερ καλύβης τινὸς. Ἄλλὰ γὰρ καὶ ὡσπερ ἀντ' ἐρύματος πρὸ τῶν στήρνων αὐτῷ καὶ τοῦ προσώπου προῦβάλλοντα θυρεοῦ, διὰ τὸ μὴ ἐκτοξεῦσαι Ῥωμαίους τυγχόν οὕτω δὴ ἀθρόον ἐς αὐτόν. Ἀτὰρ οἱ γε ἀμφὶ Θεόγνιν παραγενομένον, βραχὺ τι ²⁹ ἀφαστώτες τοῦ χωρίου, ἵνα ὁ Βαϊανὸς ἐφεζόμενος ἦν, διελέγετο ³⁰ ἐρμηνέων Ὀδυνίων τὰς πίστις διεσαφηνίζοντο περὶ σπονδῶν. Καὶ ὁ μὲν Βαϊανὸς ἐφασκε δεῖν ὑπείκειν οἱ Ῥωμαίους ἀραχτῆ τὸ Σίρμιον, οἳ δὲ τὸ λοιπὸν μηδεμιᾶς ὑπολειψόμενης μηχανῆς ἐς τὸ ³¹ μὴ ἀλῶναι τὸ ἄστυ. Πρὸς τῷ καὶ ³² τῶν ἀναγκαιῶν θάττον ὑποβληθήσεσθαι ³³, τοῦτο μὲν ἴδιον ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν κεκολυμένης αὐτῆ τῆς σπουδῆς, τοῦτο δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀδάρων δυνάμεως τῆς πολέμῳ μὴ ὑποχαλύσεως, ἀχρὶς οὐ ὑποχείριον ποιήσαντα τὴν πόλιν. Προῦβάλλετο δὲ καὶ τινα εὐπρόσωπον αἰτίαν τοῦ ἱμεῖρην δεσπόσαι τοῦ ἄστυος, διὰ τὸ μὴ

VARIE LECTIONES.

²² Σιρμισιανὴν H., Σιρμισιανὴν vulg. ²³ ἣν δικαιοτάτα Val., ἣν δικαιομάτα vulg. ²⁴ καταπολεμηθέντων conj. N. ²⁵ ὁμᾶς vulg. ²⁷ Θεόγνις, sic, παροξυτόνως; quod in scriptore VI sæculi exeuntis portare nolui, antiquæ in eodem nomine rationis non nescius. N. ²⁸ διαλίθων H. mg., δύο ἄλιθων vulg. ²⁹ τι B., τε vulg. ³⁰ διελέγετο] δι' B., διελέγοντο H. ³¹ τὸ vulg. ³² καὶ] καὶ σπάνει N. ³³ ἀποκλεισθήσεσθαι B. pro ὑποβληθῆ.

αντες την ειρήνην αιτεῖν. Καὶ ταύτη την ἐν A
 μοις ἀδοξίαν ἐπικαλύπτετε, τῷ δήθεν μὴ
 : μάχης ἐπιχειρεῖς εἶναι δοκεῖν. Ὅπερ ἂν
 ἵπερ ἐμελλήσατε, καὶ κρατοῦντες ἐπράξα-
 ως δεχόμεθα τοὺς λόγους, τὴν ειρήνην περὶ
 ποιούμεθα. Φρόνημα γὰρ εὐγενὲς τῷ πρό-
 μεταρρυθμίζεῖν τὰ πράγματα. »

quando tardius mentionem pacis fecissetis, **136** etiam vincentes fecissemus. Itaque et pacem
 stimamus et sermones pacis admittimus. Nam generosi animi est, honestatis leges in omnibus
 sui. »

δὲ καὶ τοῦ Ζιχ εἰπόντος, οἱ ἀμφοτέρων
 διασαφηνίσαντες ἐφ' ἑκτέρω μέρη τὰ
 διδάσκαλοι τῶν νοημάτων ἐγγίνοντο, πλεί-
 ῳ ἑτέρων ἀπερβύμενων λόγων, νῦν μὲν
 ὤ χρεϊώδους χάριν, νῦν δὲ καὶ κόμπου ἕνεκα
 ἡ δοκεῖν ἦττον ἔχοντας τῆς ειρήνης ἐφίε-
 Ἱέρσαι μὲν διηνεκεῖς ἡξίου ἐσεσθαι τὰς
 πρὸς δὲ γε καὶ χρυσίον ῥητὸν ἐφ' ἑκάστῳ
 ὕπερ τοῦ μὴ μεχρησθαι τοῖς ὅπλοις κομι-
 πὸ Ῥωμαίων, καὶ τεσσαράκοντα μὲν ἐτῶν,
 ἰλάχιστον τριάκοντα, προσιληφότες ἐκτὸς ὅ
 ἠησομένων ἐν ἐνὶ ξυναθροισμῷ, οὕτω βού-
 κτατιθέσθαι τὰ ὅπλα. Ῥωμαῖοι δὲ τοδναντίον
 ἰλους τὰς ξυνοθήκας εἶναι ἐβούλοντο, πρὸς
 : μὲν ὅ κατατιθέσθαι τε ἄπερ τῆς ειρήνης.
 : δὲ περὶ τοῦτου ἐπὶ μέγα κινήσεις καὶ
 ροελθόντων ὅ ἡχιστα ὀλίγων, τέλος ἔδοξεν
 πεντήκοντα μὲν ἔτη ξυνοστάναι τὴν ειρή-
 ματοῖς δὲ ἐπιδοθῆναι τὴν Λαζικήν· στερέρας
 καὶ ἐρβρωμένας τὰς συνοθήκας, καὶ κρατεῖν
 ἰσε, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ἔω, τοῦτο δὲ καὶ
 ἡν⁴¹] ἐν Ἀρμενίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν αὐτῇ
] Λαζικῇ, οὕτω μέντοι ὡς τριάκοντα χιλιά-
 τας χρυσοῦ νομισματοῦ ἀποφέρεισθαι Πέρ-
 ς ειρήνης ἕνεκα ἀπὸ Ῥωμαίων. Ἐβεβαιώθη
 , ὥστε Ῥωμαῖοι ἐν ὁμάδι ὅ δεκαετίας
 : προπαρασχεῖν οὕτω, παραρημα μὲν ἐν-
 ἑπτὰ, καὶ μετὰ τὴν τῶν ζ' ἐτῶν παραδρο-
 ικ ἐς ἀναβολὴν, κατατιθέσθαι τῶν λοιπῶν
 τῶν τὴν συντέλειαν· εἰθ' οὕτω καθ' ἑκαστον
 ρίξεσθαι ὅ Πέρσας ὅ τὸ ὄρισμένον ἐνιαυ-
 ἔδοξε δὲ καὶ περὶ τοῦ κατασαφῆσαι τὸν
 ριον οἶκον τὸν λεγόμενον Σεβανὸν καὶ ἰδρυ-
 τοῖς μεθορίοις, καὶ ἀπολήψεσθαι Ῥωμαῖοις
 ν, Ῥωμαίων μὲν καθεστῶτα ἀπ' ἀρχῆς,
 δὲ παρασπονδῆσάντων καὶ ἐν κατοχῇ τοῦτου
 ἡμένων, τείχει τε κατησφαλισμένων τὸ ἰλα-
 Οἱ δὲ ἀλλὰ γὰρ οὕτε ἐς τέλος κατέσκαψαν,
 : ἐνεχείρισαν ὅ Ῥωμαῖοις. Ταῦτά τοι οὐδὲ
 ἰπονδαῖς ἐμφέρειται. Ἐστέρθη δὲ ὥστε τὰς
 ς τῇ Λατίνων διαλέκτῳ σάκρας ἐξ ἀμφοῖν
 ἰλείον αὐτοῦ ἐπικομισθῆναι, ἐπιβεβαιούσας
 : ὅσα πρὸς τῶν πρέσβειων ἐμπεδωθέντα
 : . Καὶ τοίνυν τὰ τοιαῦτα ἐστάλη αὐτέθει. Συν-

Hæc Zichus et amborum legatorum interpretes,
 ab utrisque prolata explicant es, quæ unaquaque
 pars sentiebat, exposuerunt, cum in multis quoque
 alios sermones erupissent, quum utilitatis, tum or-
 natus causa, et ne pacis desiderio minus teneri vi-
 derentur. Persæ autem pacem continuam esse et
 certam anni quantitatem, ne armis uterentur, sin-
 gulis annis accipere volebant. Præterea quadraginta
 aut ad minus triginta annorum anni præstationem
 uno cumulo coacervatam sibi dari, ut ab armis dis-
 cederent, postulabant. Romani contra ad breve
 tempus fœdera fieri æquum censebant, et quidquam
 pro pace solvere recusabant. Magno super hoc cer-
 tamine exorto, cum pluribus verbis inter se dis-
 servissent, tandem decreto sancitum est, ut per
 quinquaginta annos pax esset, Romanis Lazicam
 Persæ redderent : ut pacis conditiones valeret et
 ubique observarentur, et per Orientem, et per Ar-
 meniam et per ipsam quoque Lazicam : sic tamen
 ut triginta aureorum millia singulis annis pro pace
 Romani Persis præstarent : de eo quoque convene-
 runt, ut decem annorum tributum una prius solve-
 retur, ita ut septem annorum summa præsentis pecu-
 nia, trium reliquorum annorum, qui restabant ex
 decem, statim post peractum septennium pendere-
 tur; deinde per reliquos singulos annos ex conven-
 tione solutio fieret. Actum quoque est de diruenda
 monastica domo, quæ Sebanus vocatur, ædificata in
 couñibus, cujus arcam Romani acciperent. Etenim
 ab initio Romanorum fuerat : sed eam Persæ, cum
 pacem rupissent, occupaverant, et cum in ejus pos-
 sessione diu fuissent, hanc ædem mœnibus sepse-
 rant. Non tamen illi eam funditus demoliti sunt,
 neque Romanis tradiderunt. Fœdera enim de ea re
 nihil quidquam continebant. Conventionem etiam fuit,
 ut litteræ, quas sacras Latina lingua vocant, ab
 utrisque, et ab imperatore, et a rege, afferrentur.
 quibus ratas haberent et confirmarent pacis condi-
 tiones, de quibus legati consenserant. Et hæc con-
 festim illuc sunt missæ. Conditionibus quoque ascri-
 ptum erat, ut separatim sacra sanctio ab impera-
 tore Romano emitteretur, qua pecunias pensionis
 trium reliquorum annorum, qui restabant ex de-
 cem, se statim exeunte septimo anno Persis nu-

VARIE LECTIONES.

ὅς συντ.] πᾶν τὸ συντελεσθῆσόμενον N. ὅ πρὸς τῷ μήτε μὴν B. ὅ προσιληφόντων vulg. ὅ κατὰ
 is inclusit B. ὅ Πέρσας H., Πέρσας vulg. ὅ ἐν ὁμάδι Val., ὅνομάδι vulg. ὅ ἐνιαυτῶν Val.,
 vulg. ὅ πορίζεσθαι] κομίζεσθαι: conj. B. ὅ Πέρσας conj. N. ὅ ἐνεχείρισαν H., ἐνεχείρισαν vulg.

νοτάτω χρόνους βασιλεὺς Αἰγύπτιος, ὄνομα Α
 ις, καὶ οὖν γε συμπενοῦσης αὐτῷ τῆς τύχης
 ἐφύσε καὶ ἔθνη μέγιστα καθέλειεν, ὡς θου-
 λαι καὶ βασιλεῖς, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀρθῆναι
 ας, ὡς καὶ ἔχημα χρυσαοκόλλητον συμπήξα-
 λ' ἀνθ' ὧν ἱππους δέον ἦ ἕτερα ἔλκυσθήρια
 ις δοριαλώτους ἐκείνους βασιλεῖς ὀπαγαγεῖν
 , αὐτὸς τε διηρυσμένον διὰ τῶν λεωφόρων
 θοαί " τοῖς ὀπηκείοις. Τοῦτο ἐπὶ ὀσημέραι
 , τῶν τις βασιλέων τὸ ἔχημα ἔλκοντων κατὰ
 ἔξευγμένους, συνεχέστατα πως καὶ λεληθό-
 λς τοῦπίσω τὸ βλέμμα ἐπιστρέφων, ἰδεσθε-
 ρὸν κυλινδουμένον τε καὶ τῆ τῆς κινήσεως
 ἐν αὐτῷ περιελιττόμενον. Ἐποχοῦμενος
 Σέσωστρις (ἐπέτηψε γάρ), « Τί δῆτα,
 το ποιεῖς, ὦ οὗτος; » Ὁ δὲ ἀμοιβαδὸν ἐφη
 Β
 ποτα, ὄρων τὸν τροχὸν, ὡς θαμὰ περιδινού-
 με ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως μένει ὄδε, ἀλλὰ
 κάτω φερόμενος τὴν ἀρματοροχίαν ἐργά-
 τοῦτο ἀκηκῶς ὁ Αἰγύπτιος, καὶ μὲν οὖν
 μενος, ὡς ὑπαινίττεται τὸ ἀστάθμητόν τε
 μβαλον τῆς τύχης καὶ ὡς τροχῷ κυλιόμε-
 ῶν ἀνθρώπεια, ξυνῆκε, μὴ ἔρα καὶ αὐτὸς
 οὐδὲ τοιοῦτον προσπαίση δυστυχίματι, τοῦ
 ι ἐπαύσατο κατὰ τὸν προλαχθέντα τρόπον
 ταῖν. Πρὸς τοῖς " δεδουλωμένους οἱ βασι-
 λαι καὶ ταῖς σφῶν αὐτῶν ἡγεμονίαις ἐνεβί-
 λης. Ἐνταῦθα Πέτρῳ ἐπαύσατο τῆς ἱστορίας
 ἐγγαλιωνίζαντι τὴν τοῦ Ζιχ περὶ Χοσρόου
 ρφάν. Ἐἴτα διελέγοντο αὐτὸς περὶ τῶν
 ν. Ἄπαντα μὲν γάρ, ὡς ἐθῆν, ἀμφιβόλα ἐν
 κόσμῳ καθιεστήκει. Τὰ οὖν περὶ Σουανίαν
 ιετώρω ὑπέρχε, καὶ ὑπελέλειπτό σφισι
 π' ἀμφιβόλῃ. Τῷ τε: Ἐλέξεν ὣδε Πέτρος
 ον ἱεταῖνον ἄξιός ἐστιν ἀνὴρ, δς τέλειαι
 ενος τέλειον ἐπιθήσοι τοῖς πράξεσι τὸ πέ-
 ρθρ ἔλλειπει τι τῶν δεόντων, ἔλλιπες οἶμαι
 βουλευομένη φρόνημα, θύκ σικῆ δὲ καὶ
 ρηται νῦν ἡμῖν ὁ λόγος· πρὸς σὲ δὲ φερό-
 Ζιχ. Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις φανήσεται
 κερως. Ἐπειομι δὲ πως φανερώτερον. Σουα-
 λαιοῖς ὑπέρχε, καὶ Ῥωμαῖοι Σουάνοις ἐπέ-
 λμῆλαι Τζαθίου Σουάνων ἐξηγουμένου Δεί-
 τεις Ῥωμαῖος ἀνὴρ τῶν ἐκείσε Ῥωμαϊκῶν
 ν ἐτύγγανε προσεστώς· ἀλλὰ καὶ ἕτεροι
 ομαίων ἐν Σουάνοις ἐποιούντο τὰς διατρι-
 ομενείας δὲ τινος " . . . μεταξὺ τοῦ
 καλλέως καὶ Μαρτίνου τοῦ Ῥωμαίου τμη-
 αῖος στρατηγούτου, τοῦτου ἕνεκα ὁ Κόλχος
 ταῖς Σουάνοις τὸ σύνθημα σιτηρέσιον· ἔθος
 πεσθαι οἶτον ἐκ τοῦ Κόλχων βασιλέως. Διὸ
 εποιούντες οἱ Σουάνοι " τῷ τῶν νενομι-
 κτηρηθῆναι " , κατὰβηλον ἐποιήσαντο Πέρ-
 εἰ γενήσονται αὐτοῦ, Σουανίαν " ἐγγαίρι-

aura afflaret, magnos spiritus sumpsit, et potentes
 gentes domuit, et earum reges captivos fecit, equo
 devenit arrogantiae, ut currum deauratum fabrica-
 ret, et equorum et aliorum animalium vecturae ap-
 tiorum loco reges illos captivos iugo aptaret. Et ita
 vectus per vias publicas sese subditis exhibebat.
 Quae cum quotidie factitasset, accidit, ut quodam
 die unus ex illis regibus, qui erat summo iugo ap-
 tatus, intente et dextere vultum retorquens, spectantes
 rotam se circumvolvencem et continuatione motus
 in se ipsam revertentem. Cum id Sesostris, qui ve-
 hebatur, animadvertisset, cum increpans, « Quid
 rerum agis? » inquit. « Contemptor, respondit ille,
 domine, hanc rotam, quae se alternis frequenter in
 orbem circumagit, quae nunquam eodem loco manet,
 sed fertur modo superius, modo inferius, et ita cur-
 rus agitationem facit et operatur. » Haec quum au-
 didisset rex Aegyptius, et sentiret, illum indicare for-
 tunae inconstantiam et volubilitatem, quae semper
 volvitur, neque eodem loco permanet, et rotae sem-
 per volventi res humanas similes esse: veritas, ne
 ipse posthac in aliquam calamitatem incidere, ab-
 stinuit deinceps eo modo, quo diximus, vebi, et re-
 ges apud se servitutum servientes in sua regna, ut
 illic, quemadmodum antea, regnarent, dimisit. »
 Illic finem accepit Petri sermo historiam recitantis,
 quo Zichi magniloquentiam repressit. Deinde disse-
 ruerunt de his, quae agenda restabant. Caetera enim
 omnia, quae ejus fieri poterat, quae in controver-
 sia fuerat, composita transactaque erant, exceptis
 quae ad Suaniam pertinebant, quae sola in suspensio
 adhuc et incerta manebant. Itaque Petrus Zicho di-
 xit: « Multis laudibus vir ille dignus est, qui per-
 fecte utilia suadet, eademque perfecte ad exitum
 perducit. Etenim, si quid in his deest, imbecillitati
 opinor iudicii ejus, qui negotium suscepit, attribuitur.
 Non immerito neque temere haec a me habe-
 tur oratio, quae ad te directa, o Ziche, tandem in
 magnam Romanorum et Persarum utilitatem est
 redundatura. Dicam ego paulo apertius, Suania ditio-
 nis Romanorum fuit, et Suanis Romani imperarunt.
 Quo tempore autem Tzatheus eorum dux erat, Di-
 tatus quidam, Romanus, praerat Romanis militibus.
 qui illic in praesidiis agebant: tum quoque multi
 Romani inter Suanos domicilium habebant et com-
 morabantur. Orta quadam inter Lazorum regem et
 Martinum Romanorum 139 tunc temporis in his
 partibus ducem, discordia, Colchus mittere Suanis
 praetari solitum frumentum recusavit. Mos enim erat
 mitti a rege Colchorum frumentum. Suani graviter
 et iniquo animo tulerunt, se privatos esse his, quae
 sibi ex conventionione debebantur. Quam ob rem signifi-
 carunt Persis, se, si illuc accederent, eorum manibus
 Suaniam tradituros. Eodem tempore Exisato et re-

VARIAE LECTIONES.

μαίνεσθαι conj. B. " πεπληγῶτος conj. B. " πρὸς γε τοὺς conj. B., πρὸς τοῖς τοῦς δ. conj. N.
 l., μόνη vulg. " Δεῖτατος· idem, col. 864. l. 1. Ἐξίστατος nominativus. " τινος] excidit parti-
 ούσης, quod H. supplet, vel γενόμενης. " Τουάνοι H., Σουνοὶ vulg. " στερηθῆναι B., ὑστερη-
 ῖν. " Σουανίαν H., Σουανίων vulg.

est, petenda. Itaque non amplius foveamus inimicitias nostras, ut tandem aliquando belli curis et molestiis liberemur. Alienum est enim ab omni re publica bene constituta, non providere casus, qui in bello accidere possunt. Unusquisque vestrum quaso ante oculos ponat, et apud animum suum contempletur, tanquam praesentes, eos, qui cum acerbo dolore cadunt; recordetur eorum, qui lethalia vulnera ostendentes lamentantur, et dominantes incurant, quasi pravo eorum consilio subditi pereant: deinde etiam superstites consideremus, qui a nobis repetunt eos, quos in bello amiserunt, forte parentes, forte liberos, ut plurimum **135** certe amicissimos quosque, aut alium quemvis hominem. Denique animo lustremus viduas viris domos et infirmissimam aetatem, patribus et matribus orbatam, et passim diffusum per omne cognationis nomen luctum. Nam etsi dederimus, honestum esse mori pro patria, tamen summæ dementiae est, quum possimus sine periculo terræ altrici gratiam referre, id recuare, quia nobis non idem eum adversariis consecuti esse videmur. Opinor Persidem terram et Romanam, si possint vocem emitere, hoc a nobis postulaturas fuisse. Quare neminem nostrum pudeat deponere belli onus. Nam prudenter omnia instituendo melius famæ nostræ consulamus, quam bellica virtute. Ne vero quisquam hanc nobis belli non omittendi causam objiciat, quod pulcherrimum illud pacis beneficium haud facile inveniri et comparari possit. Non enim, ut multi existimant, pessima quæque prompte et ultro in sinum hominum advolant, optima diffugiunt, et sese a nobis subtrahunt, tanquam natura ita comparata sint, ut vix apprehendi et teneri possint. Pax enim ex omni parte bonum censetur... Ego quidem vestris verborum præstigiis moverer, nisi vos Romani, et nos Persæ essemus. Itaque ne existimetis vestras orationis ambages nos celaturas, vos vestræ utilitatis causa huc venisse. Quemadmodum autem per pacem, quam proponitis, colorem timiditati vestræ quærat, et ita vestrum dōdecus, quod satis undique patet et manifestum est, tegi posse putetis, paucis ostendam. Etenim viro Persæ insolens est, superfluis verborum ambagibus extra propositum egredi et excurrere. Chosroes omnium hominum, si illi lubet, rex, quod Antiochiam ceperit, haud id sibi ornamento et laudi tribuit. Vos quidem quod gessimus, magnum aliquid, et quod nostri terrorem pariat, existimatis, nos vero non item. Non enim rem operæ pretii ducimus, si qualemcumque hostem devicerimus. Etenim eximie vincere didicimus, cum reliquum hominum genus a nobis vinci didicerit. Neque alterius ex Romanis urbibus expugnatio nos unquam ad altiores spiritus tollet. Hoc enim in nobis minime mirum, quippe quod usitatum et in promptu est. Atque hoc sulli-

α ὡς πρὸς τῆς τῶν θορόδων ἀπαλλαγῆς, τὰς κατ' ἀλλήλων ἐπεκτείνωμεν δυσμενείας. Πολιτείας γὰρ εὐπολιτευομένης ἀλλότριον πέφυκε πως τὸ μὴ στοιχεῖσθαι τῶν συμβησομένων ἐκ τοῦ πολέμου. Διατραφέτω τις ὑμῶν ἐν ταῖς ψυχικαῖς θειωρίαις θεσπιπαρόντας τοὺς πεπρωκότας κατολοφυρομένους ἐναυλογιζέσθω καὶ τὰς καιρίας τῶν πηγήων ἐπιδοκίμουτας ἀποικτιζομένους τε καὶ ἐπεγκαλοῦντας ὡς τῆ κρατούντων ἀθουλίᾳ διέφθαρται τὸ ὑπῆκον· εἴτε τοὺς περιόντας εἰσπράττοντας ἡμᾶς τοὺς ἀπολιμέτας τυχόν μὲν γονεῖς, τυχόν δὲ παῖδας, ξυρβὸν δὲ τοῦ φιλάτου, ἢ τὸν ὄντιναοῦν καὶ ἀπὸ τῶν ἀδερῶν. Ἐθυμηθῶμεν χηρωθείσας τὰς οἰκίας ἀνδρῶν, καὶ τὴν νεωτάτην ἡλικίαν ὄρφανισθεῖσαν, καὶ πανταχοῦ μεριζόμενον τὸν θρηῖνον, ἐφ' ἑκάτερον συγγενεῖς ὀνόματι. Εἰ γὰρ καὶ δοίημεν τὸ πίπτειν ὑπὲρ πατρίδος εἶναι καλόν, πάσης ἀφροσύνης ἐστὶν ἀντίπαιον δύνασθαι μὲν ἄνευ κινδύνων χάριν ἐκτείνειν τῆ θεοψαμένη, τῷ δὲ δοκεῖν μειονεκτεῖσθαι τῶν ἀντιπάλων μὴ βούλεσθαι. Οἶμαι καὶ τὴν Περσίδα γῆν καὶ τὴν Ῥώμην αὐτὴν, εἴπερ ἠδύναντο φωνὰς ἀφιέναι, ταῦτα δὴ πούθεν ἡμᾶς ἀντιβολεῖν. Μὴ οὖν ἀίτχυνθῶμεν τοῦ πολέμου καταθέσθαι τὸ φορτίον. Τὸ γὰρ ἐπιχειρῶνς ἅπαντα πράσσειν μᾶλλον ἡμῖν προσοίσει ²² τῆς ἀνδρείας τὴν εὐκλειαν. Μηδὲ τις ἡμῖν ²³, ἐς προκλύμμα τοῦ μὴ ἐθέλειν κατατιθέναι τὰ ὄπλα, τοῦτο δὲ τὸ κάλλιστον τὴν εἰρήνην δυσερίτεον εἶναι· τὴν γὰρ καὶ δυσπόριστον εἶποι. Οὐ γὰρ, ὡς ὄλονται πολλοὶ, τὰ κάκιστα μὲν προχειρότατα καὶ αὐθαίρετα προτίπταται τοῖς ἀνθρώποις, τὰ δὲ αὐ βέλτεστα τῶν πρίξων διαδιδράσκει τε καὶ διολισθαίνει καὶ δυσώλωτε πέφυκε πως. Πᾶν γὰρ ἀγαθὸν εἰρήνην δοκεῖ ²⁴... Ἐγὼ δὲ κατεπλάγην ἂν ταῖς κομψολογίαις, εἰ μὴ Ῥωμαῖα μὲν ὑμεῖς, ἡμεῖς δὲ Πέρσαι ἐτυγχάνομεν ²⁵ εἶπερ. Μὴ οὖν ὀλεσθὲ περιόδῳ ῥημάτων λήπειν ἡμᾶς, ἐπιπὶ τινεσὶ καθεστῶτες ἤκατε τευξόμενοι ²⁶ τοῦ συνοίκουτος. Ἐπειδὴ δὲ προβάλλεσθε τὴν εἰρήνην ὡς περ παραπέτασμα τῆς δειλίας, καὶ ταύτη τὸ φανερότατον τῆς ἀτιμίας ἐπισκιάζειν ὀλεσθε, βραχεὰ διαλεχθεῖτε. Οὐ γὰρ σύνθητες ἀνδρὶ Πέρσῃ περιτολογία εὐξίαν τῶν πραγμάτων τὰ καιρία. Χοσρόης δὲ πάντων ἀνθρώπων, εἴπερ βούλεται, βασιλεὺς, οὕτε τὴν Ἀντιχείας ἄλωσιν ἐγκαλλώπισμά τι καὶ ἐγκώμιον ἐαυτοῦ περιτίθησιν. Εἰ γὰρ καὶ φοβερόν ὑμῖν καὶ ἐρωτώδ ²⁷ στατον εἶναι δοκεῖ τὸ παρ' ἡμῶν πραχθέν, ὅμοι ἡμεῖς πάρεργον ἰγοῦμεθα τὸν ὄντιναοῦν τῶν καλεμίων νικῆν. Πεπαιδευμέθα γὰρ ἀκριβῶς τὸ κρατεῖν, καθόσον τὰ λοιπὰ τῶν ἀνθρώπων γένη κρατεῖσθαι μεμαθήκασιν ὄφ' ἡμῶν. Οὕτε μὴν ἐτίρας Ῥωμαϊκῆς πόλεως καταστροφή πρὸς ὄγκον ἡμᾶς ἐξαιρεῖ ποτὶ ²⁸ τὸ γὰρ προχειρότατον ἡμῖν οὐ θαυμαστόν. Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκεῖσι πρὸς ἐλεγχον τῆς ²⁹ μάτην ἀπερὸν μὲν, παρ' ὑμῶν ἀδολεσχίας. Ῥωμαῖοι δὲ τὸ σύνθητες πράττουσι, περὶ σπονδῶν πρότεροι διαλεγόμενοι Πέρσαις. Ἦσθηθῆναι ³⁰ πρὸς ἡμῶν νενικήκατε τῷ τόχῳ,

VARIÆ LLECTIONES.

²² προσοίσει H., πράσσει vulg. ²³ τις ὑμῖν vulg. ²⁴ Deest initium orationis legati Persarum. ²⁵ τυγχάνομεν vulg. ²⁶ τευξόμενοι H., εὐξόμενοι vulg. ²⁷ τῆς] τοῦ vulg. ²⁸ ἡσθηθέντες N.

ἰ πεντηκοντούτιδες σπονδαὶ Περσικῆ καὶ Ἀ
 ρουμ, μετεβλήθη τὰ τὸ Ἑλληνικὸν εἰς Περσίδα
 καὶ τὸ Περσικὸν εἰς Ἑλληνίδα. Οἱ δὲ τὰς
 αὐτὰς βεβαιούντες Ῥωμαίων μὲν Πίτρος ὁ τῶν
 ἰσλῆα καταλόγων ἡγεμὼν καὶ Εὐσέβιος καὶ
 Περσῶν δὲ ὁ Ἰεσδαγουσνάφ καὶ Σουρήνας
 ἱεροί. Ἐκ τῶν οὖν ἐξ ἑκατέρου μέρους ὁμολογιῶν
 λαβαίς ἀναληφθεῖσων, ἀντιπαρεβλήθησαν
 αὐτῶν τῶν ἰσοδυνάμων τῶν ἐνοβημάτων τε καὶ
 ἄλλων. Ὅσα δὲ ἐσήμνηε τὰ τῆς εἰρήνης γραμμα-
 τῶν ἀλέξεται. Καὶ δὴ δόγμα ἐγράφη πρῶτον, ὡς
 εἰς στενοπορίας τῆς εἰσόδου τοῦ λεγομένου
 Ἰσθμοῦ καὶ τῶν Κασπίων πυλῶν μὴ ἐφείναι
 ἢ Οὐννοὺς ἢ Ἀλανοὺς ἢ ἑτέρους Βαρβάρους
 εἰσελθεῖν κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας·
 ἢ Ῥωμαίους ἐν αὐτῷ ἄρῳ τῶν χώρων, μήτε
 ἄλλοις Μηδικαῖς ὄρλοις στρατεύματα στέλλειν
 ἐπὶ τῶν. Δεύτερον, ὡς ἂν οἱ σύμμαχοι Σαρα-
 κῆκατέρως πολιτείας ἐμμένοντες καὶ οἱ τοῖς
 θεῖσι, καὶ μήτε τοὺς Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων,
 τοὺς Ῥωμαίων ὀπλιζέσθαι κατὰ Περσῶν.
 ἢ ἰσότητα τῆς ἐπιτοῦς ἐμπόρου Ῥωμαίων
 Περσῶν τῶν ὀπιοκωσῶν φορτίων, τοῦτους δὲ
 ὡς τοιοῦτο ποριστὰς κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς κρα-
 τῆος ἐμπορεύεσθαι διὰ τῶν εἰρημένων δεκα-
 λίων. Δ', ὡς ἂν οἱ πρέσβεις, καὶ οἱ τῆ ἐπιτοῦ
 νοι τῶν δημοσίων ἱππῶν πρὸς τὰς ἀπαγγελλὰς,
 αὐτῶν τὰ Ῥωμαίων, ὁ δ' ἐξ ἑ τῶν Περσῶν ἤθη
 ὡμοίως, κατὰ ταύτην ἀξίαν καὶ τὸ προσήκον
 αὐτῶν τιμηθεῖν, καὶ τῆς δεούσης τεύξονται ἐπιμε-
 τῶν ἀπαλλάττεσθαι τε σφᾶς μὴ χρονοτριβοῦντας.
 ἢ γὰρ καὶ τὰς ἐμπορίας, ὡς ἐπιφέρονται, ἀμοι-
 ἰακῶς ἀκωλύτως τε καὶ ἀνευ συντελείας τινός. Ἐ'
 ὡς ἂν, ὡς τοὺς Σαρακηνούς καὶ τοὺς ὀπιοκω-
 σῶν ἀτραπῶν ποιεῖσθαι τὰς πορείας, μᾶλλον
 ἢ διὰ τῆς Νισίβου καὶ τοῦ Δάρας, μήτε μὴν
 εὐθείως ἀρχικῆς ἵνα κατὰ τὴν ἀλλοδαπήν.
 τοὶ πρὸς τὸ δοκοῦν τολμήσωσι, ἢ ἡγούρ, τὸ
 νόμον, κλεπτοτελωνήσουσιν, ἀνιχνευομένους ὑπὸ
 ἐν τοῖς ὄρλοις ἀρχόντων, εἴν τοι; ὅσα ἐπιφέ-
 ρονται, εἴτε Ἀσσύρια φορτία εἴτε Ῥωμαία,
 ἢ ἰσοδοῦναι εὐθύνας ὑπέξοντας. Ἐ', ὡς εἰ τινες,
 χρονο τὸ πόλεμος ἐνευστήκει, ἠτομώθησαν,
 μὲν ὡς Πέρσας ἀπὸ ἑ Ῥωμαίων, τοῦτο δὲ
 Περσῶν ὡς Ῥωμαίους, εἴτε βούλοιντο οἱ προσ-
 ηκότες ἢ ἐξ τὰ οἰκοὶ ἀπειναστρέφειν, μὴ
 αὐτῶν σφισιν ἐμποδῶν μήτε πῆν κωλύμῃ χρῆσα-
 σιν. Τοὺς μέντοι ἐν καιρῷ εἰρήνης αὐτομόλους
 καταφεύγοντας ἐξ ἑτέρων εἰς ἑτέρους μὴ
 ἰσοδοῦναι, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἀκοντας
 ἰσοδοῦναι τοῖς ἐξ ἑ ὧν καὶ ἀπέδρασαν. Ζ' μέρος
 ποινῶν, ὡς τοὺς ἐπιγεκαλοῦντας περὶ τοῦ
 αὐτῶν τε σφᾶς τοὺς ἀντιπολιτευομένους δίκην
 εἶναι τὸ φιλονεικούμενον, ἢ δι' αὐτῶν τῶν τῆν

rum in quinquaginta annos conditiones sunt præ-
 scriptæ Græcæ et Persicæ. Deinde Græcæ in sermo-
 nem Persicum, et Persicæ in Græcum sunt translata.
 Fœderibus autem scribendis et faciendis assuerunt o
 Romanis Petrus, dux militum, qui circa imperatorem
 militabant, Eusebius et alii; ex Persis Iesd-gusnaph,
 Surenas et alii. Quum igitur conventiones ab utra-
 que parte litteris mandatæ essent, utramque
 inter se compararunt, ut verba et sententiæ
 idem valerent. Quæ autem pacis libelli continerent,
 dicuntur. Primum igitur decretum fuit: ne per an-
 gustias ejus introitus, qui Chorutson appellatur, et
 portas Caspias Persis, aut Hunnis, aut Alanis, aut
 aliis Barbaris in Romanorum fines transire liceret,
 neve Romani in ea loca aut in aliam quamecunque
 partem Anlum Medicorum exercitum contra Persas
 mitterent; secundum, ut Saraceni, utriusque civitatis
 socii, eadem pacta servarent, neque hi qui Roma-
 norum partium essent, contra Persas, neque qui
 Persarum, contra Romanos arma ferrent: ter-
 tium capite cavetur, ut Romani et Persæ, quorum
 eunquæ mercium mercatores et negotiatores, secun-
 dum veterem morem neque in aliis locis, quam in
 quibus decimarum solutio est indicta, mercaturas
 faciant; quarto ut legati et reliqui, qui, cum quid
 nuntii perferant, equis publicis utantur, tum qui per
 Romanorum, tum qui per Persarum regiones iter ha-
 beant, pro cujusque gradu et dignitate honore affi-
 ciantur, et debita cura excipiantur, neque cunctentur,
 et merces si quas afferunt, permutent sine
 ullo impedimento aut tributis exactione: sanctum
 quinto est, ne mercatores Saraceni aut alii qui-
 cunque Barbari in amborum regum regionibus per
 incognitas et minime tritas vias incedant, sed Nisi-
 bim aut Daras petant, neque sine jussu principum
 alienam regionem adeant. Si quid tamen præter
 quod statutum est audeant, aut, ut dicitur, **141**
 vectigalia fraudaverint, si deprehendantur ab his, qui
 limitibus præsent, una cum mercibus, quas vehunt,
 sive sint merces Assyriæ, sive Romanæ, poenas et
 multas a legibus statutas luant: sexto ut his, qui dum
 bellum erat, sive a Romanis ad Persas, sive a Per-
 sis ad Romanos transierunt, si regredi et ad sua
 redire voluerint, nullum impedimentum aut mole-
 stia fiat; sed qui per pacem deinceps aufugiant et
 migrabunt ex alterius ditionis terris, in alterius re-
 gionem minime admittantur, sed omni modo etiam
 invitati reddantur his, a quorum dominatu effuge-
 runt; pars septima a fœderum fuit, ut si qui quere-
 rentur, sibi quid damni illatum esse a contrariæ
 partis civibus, indicio dirimatur controversia sive
 per eos ipsos, qui injuriam passi sint, sive per cer-
 tos homines, qui in confinibus apud utriusque partis
 præfectos conveniant, et ita, qui peccaverit, damno
 medeatur; octava, ut in posterum Persæ Romanis non

VARIE LECTIONES.

δ' ἐξ Η., ὁ δὲ vulg. ἢ χρονοτριβοῦντες vulg. ἢ ὑπὸ Η., ἀπὸ vulg. ἢ ἀπὸ ἀντὶ Περσῶν ex conj. ad-
 e videtur Η. ἢ προκχωρηκότες vulg. ἢ τοῖς ἐξ Η., τοὺς ἐξ vulg.

succenseant, quod Daras muniant, placuit, utramque A rem publicam a muniendis locis prope fines sitis porro abstinere, neque ea munitis et propugnaculis circumdare, ne inde turbamam occasio nascatur, et sœdera dissolvantur; nona, neminem invadere aut bello lacessere gentem aut regionem, quæ sub alterius imperio sit, sed potius omnes nulla injuria lacessitos eorum statu manere, ut illis quoque pace frui liceat; decima, ne magna militum manus Daras ultra quam custodiendo oppido satis sit, conveniat, neque dux Orientis circa ea loca commoretur, ne fiant inde excursions in Persas, et damna illis inferantur. Quod si quid tale contigerit, statutum est, ut præfectus Daras oppidi damnum rependat. Undecima sœderis conditio hæc est: Si una civitas alteri detrimento fuerit, et quocumque modo, non legitimo bello, neque exercitus vi, sed dolo et clandestina invasione damnum intulerit (sunt enim multi homines ad hujusmodi facinora perpetranda admodum proclives, quo belli inde occasio oritur), statutum est, ut in ejusmodi injurias diligenter inquiretur, et iudices, qui in utriusque regni confiniis juri dicundo sunt præpositi, in eos animadvertant. Qui si coercendis finitorum dissidii non sufficiant, sancitur, ut discretio ad præfectum Orientis transmittatur, qui si intra sex menses concertationes illas non resecurit, et damno affectus non receperit, quod perdidit, eum, 142 qui injuriam intulit, obnoxium fore alteri in dolum. Si ne sic quidem res finem acceperit, pars quæ oppressa fuerit, legationem mittat ad regem ejus, qui vim lecerit, a quo rege damnum si non rependatur, neque duplicem injuriæ restitutionem læsus intra præscriptum anni tempus accipiat, sœdus hoc quidem capite violatum erit. In duodecima sœderum parte videbis ad Deum preces, et execrationes quoque, scilicet ut Deus pacem colenti sit propitiis et perpetuus adjutor: contra decipienti et aliquid in conditionibus novare cupienti hostis et inimicus. Tertio et decimo capite additur, quinquagenarias esse pactiones, et in quinquaginta annos durare pacem: annum numerandum esse, secundum morem antiquum, qui terminatur trecentesimo sexagesimo quinto die. Illud quoque obtinere, ut utrimque, sicuti dictum erat, afferrentur litteræ, quæ declararent, utramque regem approbare ea, quæ a legatis gesta transactaque erant. Constitutis igitur pacis conditionibus, mutuo sunt traditæ, quæ vocantur sacræ.

δεκάτη τῶν νομιθέντων ἰσχύς, πεντηκοντούτιδας πεντηκοντά ἑνιαυτοῦς, ἀριθμουμένου τοῦ ἑνιαυτοῦ κατὰ τὴν ἑργαίον ἔθος, ἐκάστου ἑτους τῆς τριακοσοσιῆ καὶ ἐξηκοσῆ καὶ πέμπτη ἡμέρα περατουμένου. Ἰσχύσαι δὲ καὶ τοῦτο, καθὰ ἔφη, ὥστε εἰς ἀμοφοῖν ἀκομοισθῆναι συλλαβὰς ἐκείσε, δηλούσας ὡς καὶ ἀμφω στέρξαι ταῦτα ἢ ἐφ' οἷς ἐβεβαίωσαν οἱ πρόεδροι. Πέρας τε δεξαμένων τῶν συνθηκῶν, ἀντεδόθησα αἱ λεγόμεναι σάκραι.

His ita decretis et confirmatis, separatim pacta sunt interposita de Christianis, qui in Perside vi-

βλάβην πεπονθότων ἢ ἐπ' οἰκειῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς μεθορίοις παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ἐκατέρας πολιτείας ζυγιόντων· οὕτω δὲ τὸν ζημιώσαντα ἀπέσασθαι τὴν σάκρον. Η', ὥστε τοῦ λοιποῦ μὴ ἐγκαλεῖν Πέρσαι· Ῥωμαίοις ἕνεκα τοῦ ἐπικτιζέσθαι τὸ Δάρας, εἰς καὶ ἀμφοτέραν πολιτείαν τοῦ λοιποῦ μηδαμῶς ἐπιτειχίζεω, ἤγουν περισχῆ τινε κατασφαλίζεω τῶν ἐν τοῖς ὁροθεσίαις χωρίων. ἵνα μὴ πρόφασις ἐντεῦθεν ἔσοιτο τραχῆς, καὶ ἐκ τούτου διαλυθῆσονται εἰ σπονδαί. Θ', μὴ ἐπιτείναι ἢ πολεμεῖν ὑπὸ κῶρυμβοις ἢ χιῶρα τινὶ ἄλλῃ τοῦς ἑτέρας πολιτείας· μᾶλλον μὴ οὖν ἀνευ βλάβης καὶ κατ' οὐδὲν ὁτιοῦν πημαισόμενους ἢ ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, ὡς ἂν καὶ οἱδε ἀπολασσομεν τῆς εἰρήνης. Ι', ὥστε μὴ πολυπληθεῖαν στρατῶν ἐς τὸ Δάρας ἐνιζάνειν, πλὴν ὅση γὰρ ἀρκέσει πρὸς φυλακὴν τοῦ ἀστεος. Μῆτε δὲ τὸν τῆς Ἑω στρατηγὸν κατὰ ταύτην ἐνεδρῶσθαι, τοῦ μὴ ἐκ τοῦ τοιοῦτοῦ ἐπιδρομᾶς ἢ βλάβας γίνεσθαι κατὰ Περσῶν. Εἰ δὲ γὰρ ἄρα τι τοιοῦτον ζυνεσχεθῆ, ἐπαγνώθη τὸν ἄρχοντα τοῦ Δάρας διατιθένα τὸ πημιμαλῆθέν. Μία πρὸς τῆ δεκάτῃ τῶν σπονδῶν βεβαίως, ὥστε, εἰ πάλιν ἑτέραν ἢ ζημιώσει πάλιν ἢ ὀπωσοῦν διαφθεῖραι τῶν αὐτῆς, μὴ τῷ νόμῳ τοῦ πολέμου μῆτε μὴ δυνάμει στρατιωτικῆ, ἄλλως δὲ ὀδῶν τινὶ καὶ κλοπῇ (εἰσὶ γὰρ τοιοῦτοι τινε; ἀποσιουργοὶ οἱ ταῦτα πρᾶσσοντες, ὡς ἂν πολέμου ἔσοιτο πρόφασις), ἐβεβαίωθη τοιγαροῦν τὰ τοιοῦτότροπα ἀναζητεῖν ἐς τὸ ἀκριβε, καὶ ἐπανορθοῦσθαι τοῦς δικαστάς τοῦς ἐν τοῖς πέρισθιν ἐκατέρας πολιτείας ἰδρυμένους. Εἰ δὲ γὰρ αὐτὰ οὐκ ἔσονταί, ἵκανοὶ ἀναστέλλειν τὰς πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀστυγεϊτόνων φθοράς; ἑστέργθη, ὥστε τὴν διαδικασίαν ἢ ἀναπέμπεσθαι ὡς τὸν τῆς Ἑω στρατηγὸν, ὡς, εἰ γὰρ εἰσω μηνῶν ἐξ μὴ τμηθεῖ τὰ τῆς ἀμύλης καὶ ὁ ζημιωθείς μὴ λήψεται τὸ ἀπολωλὸς, τὸν ἀδικήσαντα λοιπὸν ἐπὶ πόσῃ ἐς τὸ δικαίωσθαι τῷ ἡδικημένῳ εἶναι ὑπεύθυνον. Ὡς, εἰ γὰρ μὴ οὕτω πέρας ἔξοι, διατυπώθη τὸ ποιοῦν μέρος; πρᾶσθαι στέλλειν ὡς τὸν βασιλέα τοῦ ἰδικητόου. Εἶτα εἰ μὴδὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενήσεται οἱ τὴ ἀποχρῶν καὶ δικλοῦν τὸ ὀφληθὲν ἀναλήψεται κατὰ τὴ ὀρισμένον ἐντοῦς ἑνιαυτοῦ, ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ τῷ δόγματι διαλελύσθω τὰ τῶν σπονδῶν. Δευτέραν πρὸς τῆ δεκάτῃ μότρων τῶν σπονδῶν κατανοήσεις εἰς πρὸς θεὸν ἱκετείας, ἐτι τε καὶ τὰς ἀράς, οἷον τῷ μὲν στέργοντι τὴν εἰρήνην εἶναι τὸν θεὸν Πλεόντε καὶ ἡμίμαχον διὰ παντός; τῷ δὲ ἀπατηλῷ τῶν τε ἐμπαδωθέντων νεοχμῶσαι τι βουλομένῳ τὸν θεὸν ἔσεσθαι ἀντίπαλόν τε καὶ πολέμιον. Τρίτῃ πρὸς τῆ εἶναι τὰς σπονδάς, ἐβρῶσθαι τε τὰ τῆς εἰρήνης ἐκ τῆς τριακοσοσιῆ καὶ ἐκάστου ἑτους τῆς τριακοσοσιῆ

VARIÆ LECTIONES.

ἢ πημαισόμενους N., πη μενομένους vulg. ἢ ἑτέραν B., ἑτέρα vulg. ἢ διαδικασίαν H., διὰ θεοῦ vulg. ἢ ταῦτα H., τὸν τὸν vulg.

οικοδομεῖν καὶ ἐπιθεάζειν σφᾶς ἀειῶς, καὶ
 ριστηρίους ὕμνους, καθὰ νενόμισται ἡμῖν,
 καὶ ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ γὰρ μήτε καταναγκάζε-
 γικὴν⁸⁶ μετείναι ἠρησκείαν, μήτε μὴν θεο-
 άκουσίως τοὺς παρὰ Μήδοις νενομισμένους
 καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲ, ὥστε ἤμιστα καὶ οἵδε
 μετατιθέναι μάγους ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς δό-
 ξαστήριον δὲ ὥστε καὶ τοὺς θνήσκοντας τοῖς
 νοῖς ἐπ' ἐξουσίας εἶναι θάπτειν ἐν τάφοις, ἥ⁸⁷
 καὶ παρ' ἡμῖν. Τοῦτων οὕτως προελθόντων
 ὁμοῦ καὶ τάξει γενομένων, ἐπεὶ ἀνεδέξαντο
 τοῦτο τεταγμένοι τὰς συλλαβὰς τῶν δυοῖν
 καὶ ἀπηκριβώσαν ἰσοβρόχῳ τῷ καὶ ἰσο-
 τῶν βημάτων τὰ ἐνθυμήματα, αὐτίκα οὕτως
 ἄλλα ἐπετίλουν. Καὶ τὰ μὲν κυριώ-
 μεληθέντα τε καὶ κατασφαλισθέντα ἔκμα-
 κηρίοις, ἑτέροις τε οἷς εἰώθασιν Πέρσαι
 , καὶ ἐκτυπώμασι δακτυλίων ὑπὸ τῶν πρέ-
 βητι μὴν καὶ ἐρμητέων δέκα πρὸς τοῖς δύο,
 Ρωμαίων, οὐχ ἦτόν δὲ Περσῶν, ἀμοιβαίᾳ
 τὰ τῆς εἰρήνης; βιβλία παρέσχοντο ἀλλήλοις.
 ἢ Περσῶν φωνῇ γεγραμμένον ἐνεχειρίσει Πέ-
 τρος, καὶ Πέτρος δὲ τῷ Ζίχ τῇ τῇ Ἑλληνίδι
 τοῦ Ζ.χ. τὸ ἰσ.βροχῶν τῇ Ἑλληνίδι βιβλίον
 ἐπετίλουν. Περσικοῖς διασσημασμένον, ἀνευ τῆς τῶν
 λέξεων ἀσφαλείας, εἰληφίτος, τὸ⁸⁸ σωθήσε-
 ναι μνήμας, καὶ Πέτρος; οὐκ ἄλλως ἐπετί-
 λωθεῖται.

ἐπὶ τούτοις διελύθησαν, τῶν τε ὁρίων ἀπο-
 κρινόμενοι, καὶ ὁ Ζίχ εἰς τὰ πατρία ἦδη ἐπορεύετο.
 Πέτρος ἔμεινεν αὐτοῦ, ἐπιθειάτων τῇ γενε-
 τικῇ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἦδη γὰρ προσεπέ-
 λη; ἡμέρας τὸ σέβας. Ἔτι δὲ καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ
 ἰσ.β. τὰ νόμιμα ἀγιστεύσας, μετὰ ταῦτα ἐπέβη
 ἰσ.β. Καὶ ἐν τοσούτοις πέρασι εἰλήφει τὰ τῶν
 ἰσ.β. Πρὸ δὲ δὴ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν πρέ-
 παραγενομένων τινῶν Περσῶν εἰς τὸ Δάρας,
 οὐδὲ ἐν φροντίσιν ὑπῆρχεν, ἅμα ἐνόησε τῶν
 ἰσ.β. καὶ τοῖς τῶν πλαστίγγων ἐπιστάταις, ἀπ-
 η τοῖς περὶ τὸν Ζίχ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα
 ἐνιαυτῶν, ἐφ' οἷς αἱ ξυμβῆκαι⁸⁹ προῆλ-
 θη δὲ Πέτρος ἀφίκετο πρὸς βασιλεία Περσῶν
 τραπεζοῦμεν Βιθαρμαῖς, διαλεχθῶμεν
 ἐπὶ Σουανίας⁹⁰ ἐς τὰ βραχέως προελθὼν ἑλε-
 ναι ἡκομεν, ὡ βασιλεῦ, παρὰ σὲ, τὸ μὲν ἐν βε-
 ρν εἰρήνην ἔχειν εὐτυχῆσαντες ἦδη, τὸ δὲ καὶ
 ν. τευξόμενοι τῶν δικαιότερων παρὰ σοῦ μὴ
 ἰσ.β. Ὁ γὰρ τὸ παρὸν εὖ διαθεῖς καὶ σχε-
 ῶς εἰπεῖν, τὸ συνέσειον, πῶς οὐχὶ τῶν μελ-
 προμηθεύεται πολλῶ τῷ διαφόρῳ, κοθόστον
 νη τῷ πλεονί. Μεγίστου τοίνυν πέφυκε βα-
 τὸ δύνασθαι μὲν πλεονί ἔχειν, μὴ βούλεσθαι
 γὰρ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος ἐν σώφρονι κολά-
 γισμῶ. Ἐπεὶ οὖν τὸ ζέον τοῦ πολέμου κατ-
 ε νῦν ἡμῖν καὶ ὡσπερ ἀνεπνεύσαμεν, εἰς δὲ

A vunt, ut illis liceret templa construere, et sine ullo
 timore sacra peragere, et gratiarum actiones per
 hymnos Deo, sicut apud nos fieri solet, canere,
 neve cogerentur magicis ceremoniis interesse, aut
 Invitos colere et venerari, qui apud Medos deorum
 numero habentur. Neque tamen ideo Christiani au-
 derent conari magica sectantes in nostram religio-
 nem pertrahere. Obstinuit quoque, ut Christianis
 potestas esset mortuos sepulcris condere, et illis ad
 nostrum morem justa persolvere. Hæc cum ita rite
 et ordine gesta administrataque fuissent, litteras hi,
 quibus ejus rei cura demandata erat, duobus libel-
 lis exaratas suscepimus, et earum vim et sensum
 accurate inter se contulerunt, quarum statim altera
 exempla confecimus. Et quidem ex tabulæ, quibus
 plenior fides haberetur, diligenter involutæ, et se-
 curitatis causa cera iterum expressæ, et aliis rebus,
 quæ apud Persas sunt in usu, firmatæ sunt: tum
 etiam legatorum sigilla annulis impressa, et duode-
 cim interpretum, sex Romanorum, et totidem
 Persarum. Sic mutua traditione inter se sibi pacis
 tabulas Zichus Petro Persarum lingua scriptas, et
 Græca Petrus Zicho tradiderunt. Rursus cum Zi-
 chus accepisset a Petro aliud illius pactionis exem-
 plum Græca lingua, sed litteris Persicis exaratum,
 sine ulla sigillorum impressione, quod 143 ad so-
 lam rei gestæ memoriam valeret, eadem itidem
 Petrus a Zicho pari forma accepit.

His transactis seorsim alter ab altero procul a
 confiniis abierunt, et Zichus quidem ad sedes pa-
 trias remeavit: sed Petrus illic remansit, ut festum
 Nativitatis Christi Dei (instabat enim veneranda
 dies,) sancte et religiose coleret. Nec multo post
 illic adhuc Epiphaniæ festum solenni more celebra-
 vit: deinde ad Persas profectus est. Et sic quidem
 pacis tractatio ad finem perducta est. Ante perfec-
 tionem legatorum, cum ex Persis hi, quibus ea
 res curæ erat, ad Daras accessissent una cum in-
 terpretibus et iis, qui trutinæ afferebant, repræ-
 sentatæ sunt quæ Zicho pro septem annorum pen-
 sionibus promissæ fuerant pecuniæ. Petrus vero ad
 regem Persarum accessit in loco, qui Bitharmis
 appellatur, ut de Suania cum illo ageret, et in re-
 giam introductus sic locutus est: « Venimus, o
 rex, ad te, cum magna ex parte pacis beneficium
 jam adepti simus, ut in reliquis quoque quamvis
 sero justitiam a te impetremus; nec nos deceptum
 iri speramus. Nam qui præsentem rerum statum
 recte composuit, et instantia comoda respexit,
 quanto magis is futuris providebit, quia et diutur-
 niora sunt? Magni regis est posse quidem plus ha-
 bere, sed nolle. Quidquid enim potentia superat,
 cohibetur, et comprimitur prudenti moderatione.
 Itaque cum fervens belli inter nos ardor jam de-
 scriberit et quodammodo respiremus, una scintilla

VARIE LLECTIONES.

το μαγικὴν vulgo εἰς inseritur, sed uncis inclusum. ⁸⁷ ἢ H., ἢ vulg. ⁸⁸ τὸ] ἐς τὸ N. ⁸⁹ αἱ ξυμβῆκαι
 , ἐξυμβῆ και vulg. ⁹⁰ Σουανίας εἰ προελθὼν H., Σουάνας εἰ προελθῆν vulg.

relicta est : Suaniam dico sciutillam malorum, quæ a minatur nobis maximum inimicitiarum incendium. Sis igitur obstaculo et impedimento gravissimis qui impendent casibus, et restingue malorum imminentium expectationem. Nos enim dubia et controversa, quæ secare non potuimus, ad te rejecimus, ut quæ convenirent statueres. Unica enim et sola belli prorsus finiendi ratio est, si quidem domini Lazicæ sumus, ut Suaniam quoque nobis restituas. Qui enim dominium assequitur ejus, quod imperat, qui fieri potest, ut non quoque dominus sit ejus, quod alteri paret? Atqui Lazi, sed ne quidem ipsi Suani, minime in dubium revocaverint, Suaniam olim subjectam fuisse Lazicæ, et regi Lazorum jus fuisse arbitrio suo, qui Suaniam regeret, constituere. Quæ cum diceret Petrus, ex tabulis Chosroem docuit, Lazorum reges antiquiores esse, et reges Suanorum ab iis subinde esse creatos : deinde sic dicere pergit : « Cum igitur ipsa justitia, o rex, Suaniam nobis attribuat, nonne tu magni facies, prius concedendo utrumque assequi, ut et nemini injuriam intulisse, et omnibus, quæ debes, largitus esse videaris? Sic enim rex noster minime se læsum esse existimavit, si quod suum est, tanquam dono acceperit, cum et Lazicam non alio modo suam effectam pataverit. Cum enim asseveranter contenderemus, quod etiam aperte ostendebamus, Lazicam a longo tempore a Romanis possessam fuisse, tu contra eam tibi belli jure propriam effectam dixisti, nihilominus illæsam justitiam esse voluisti, et temperatam habere cogitationem, quam manum potentem potius dixisti. Quare, quæ nulla erat necessitas, eam sponte tibi necessitatem imposuisti, et generoso judicio contra te ipsum pronuntiasti : ab honestate te victum esse confessus, plane nobis Lazicam restituisti, et tanquam nostrum proprium patrimonium eam tradens ejus possidendæ potestatem in nos transtulisti; quod et idem de Suania supplices petimus ut gratis quod nobis proprium est, recipiamus, et ut nos vobis gratias habeamus, quod eo, quod nostrum est, minime nos multaveritis : vos autem summo Numini, quod tantum potestis, ut etiam quæ vestra non sunt, dono dare videamini. »

Rex autem ita respondit : « Equidem sapientiæ vis si offenderit animum ratione destitutum et persuadendi facultate orbatum, quod infirmum et imbecillum est, prosternit et conterit, quemadmodum medicamentum ulceri adhibitum depascitur, id quod dolorem facit, et sanitatem restituit agrotanti. Quamvis enim minime justa sit ea, quæ apud hujusmodi hominum genus habetur oratio, si tamen apte et concinne quis dicat, dicendo evincit. Ea de causa sapientia longe armorum vim superat, quod bellica virtus non possit aliquod egregium facinus edere, nisi seipsam quoque consumat, prudentia autem et suum ipsius præsidium constitutum est,

μόνος ὑπολείπεται σπινθήρ (φημι δὲ σπινθῆρα κακῶν τῆν Σουανίαν, ἀπειλοῦσαν ἡμῖν μεγίστην ἔσεσθαι δυσμενείας ἐμπύρωσιν), γενοῦ κάλυμα τῶν δεινῶν, καὶ προκατάπαυσον ἡμῖν ἐλπίδα τῶν κακῶν. Ἐν σοὶ γὰρ τῶν ἀμηχάνων τὸ ἄπορον ὡς ἀνεθέμεθα, μηχανησόμεθα τὰ δέοντα. Μία γὰρ τίς ἐστὶ τελευτάτη τῷ πολέμου κατάλυσις, τὸ προστεθῆναι καὶ Σουανίαν ἡμῖν, εἴπερ Λαζικῆς κύριοι καθεστῆκαμεν. Ὁ γὰρ δεσπόσας τοῦ ἡγεμονικοῦ πῶς οὐχ ἔξει τὸ ὑποβεβηκός· οὐτε γὰρ Λαζοὶ οὕτε μὴν αὐτοὶ Σουάνοι πρὸς ἀμφισβήτησιν ἴσταν ὡς οὐχ ὑπάρχον· ἡ Σουανία Λαζῶν ἀνέκαθεν ἦν, καὶ ὅτι ψήφῳ τοῦ Λαζῶν βασιλέως· ὁ Σουανίας ἄρξων τὸ κύρος ἔδέχεται. Ταῦτ' εἰπὼν Πέτρος ἐν γράμμασιν ἐπιδείκνυ Κοσρῶν πλαιτέρους Λαζῶν βασιλεῖς, καὶ ἄλλους ὅσοι Ἑλλῶν χειροτονηθέντας Σουάνων βασιλέας. Ἔπειτα καὶ αὐτὸς ἐλέξε· « Τοῦ δικαίου τοίνυν ἡμῖν, ὦ βασιλεῦ, καὶ Σουανίαν παρέχοντος, οὐχὶ σὺ προτηρήσας ἐν κέρδει σχέσεις ἀμφοτέρω, καὶ τὸ δόξαι μὴ ἀδικεῖν καὶ τὸ δοκεῖν δωρεῖσθαι τὸ προσήκον πᾶσιν· οὕτως γὰρ ἂν καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς οἴοιτο ἄδικεῖσθαι, εἴγε τὸ οἰκεῖον ὡς περὶ δῶρον λήψεται παρ' ἡμῶν, ἐπεὶ καὶ Λαζικὴν αἴεται οὐκ ἄλλως ἔχειν. Διαβεβαιουμένων γὰρ ἡμῶν καὶ ἐναργέστατα δεικνόντων ὡς Ῥωμαίων ἐκ πλείστου χρόνου κτήμα, ἀντίπαρ αὐτὸς τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ Λαζικὴν οἰκειώσασθαι, καὶ ὅμως τῷ βούλεσθαι τὴν δίκην ἀτραπῶν εἶναι, προὑργαίτερον ἔθου σῶφρονα κεκτησθαι λογισμὸν ἢ χεῖρα δυνατὴν. Τοιγαροῦν ἐποίησω τὴν οὐκ ἀνάγκην, καὶ τῷ γενναίῳ τῆς μεγαλοφροσύνης ἐψηφίσω κατὰ εαυτοῦ, καὶ νικᾶν ἔξίωσας ἡττημένους τοῦ πρέποντος, καὶ ἀπλῶς ἀπακατέστησας ἡμῖν Λαζικὴν ὡς περὶ οἰκεῖον κτήμα μεταθεῖς καὶ τὴν ἐξουσίαν μεταγὰρ ἐφ' ἡμᾶς. Οὐκ ἄλλως δὲ καὶ περὶ Σουανίας ἀντιθέλωμεν, τὸ οἰκεῖον προῖκα λαβεῖν· καὶ χάριν ἢ ὁμολογήσειν ἡμᾶς ὑμῖν, τῷ μὴ ἐζημιώσθαι τὸ οἰκεῖον· ὑμᾶς δὲ τῷ κρείττονι, τῷ δύνασθαι τοσοῦτον ὥστε δωρεῖσθαι δοκεῖν καὶ τὸ μὴ ὑμέτερον. »

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλέξεν ὧδε· « Οὕτως δὴ τῆς ψυχῆς λόγων χηρεύουσαν καὶ τοῦ πείθειν ἔρημον εὐροῦσα ἢ τῆς σοφίας δύναμις, περιφρονηθεὶς τὸ ἀσθενὲς καταγωνίζεται, ὡς περὶ φάρμακον ἐν ἔλακι προσπλαττόμενον καταδιθρώσκει μὲν τὸ νοσοῦν, συναναζωπυρεῖ δὲ τὴν ὑγίαν τῷ κάμνοντι. Εἰ γὰρ τὸ δίκαιον οὐκ εἰπῆται, εἴπη δὲ τὸ ἀρμόδιον, οὐδὲν ἦττον καὶ οὕτως κινήσει. Τοιγαροῦν ἡ σοφία τούτου ἕνεκα τῆς ἰσχύος τῶν ὀπλων κρατεῖ, ὅτι πολέμου μὲν δύναμις οὐκ οἶα τε πέφυκε τοῦ πρακτέου γενέσθαι, εἰ μὴ πᾶσα καὶ ἑαυτὴν αὐτὴ διαχρήσεται, τὸ δὲ τῆς σοφίας ἀποματῶν καὶ φρουρίον καθέστηκεν ἑαυτῆς· πρός γε καὶ φρουρεῖ τὸν κεκτημένον αὐτὴν. Ἐνταῦθεν οὖν

VARIE LECTIONES.

¹ τὸν πόρον H., τὸ εὑπορον B. ² μηχανησάμεν H. mg., μηχανησάμενων vulg. ³ ἴσταν N., εἰπῶν H., ἴδιον vulg. ⁴ κύρος H., κύριος vulg. ⁵ βασιλέας ἡγεμόνας H. mg. βασιλείας ed. Par. ⁶ καὶ τὴν N. ⁷ οὕτως pro οὕτω conj. N. ⁸ οἴοιτο] οὐκ add. Val. ⁹ δὲ ὁμολογήσειν H., σε ὁμολ. vulg. ¹⁰ ὑμέτερον N., ὑστερον vulg. ¹¹ εἰπη] εἰποι conj. N. ¹² περιγενέσθαι N. ¹³ αὐτὴ N., αὐτῆ vulg.

ός σε ⁸, ὡς Ῥωμαίων πρεσβευτά, ὡς περ A
 τσαύτη φιλοσοφία τεθραμμένον ⁹ ἢ περιει-
 ρήμασι μεμάθηκας, μεμφθεῖν πρός τινας
 πείθειν μαθῶν· πλὴν ὡς ἂν οἴσῃς ὧ, κἀν
 ρ ¹⁰ ῥήμασι τηλαυγῶς, ἀλλ' ὅμως τῷ βου-
 ζῆς γνώμης, ὡς ἐνεστιν, ἐν φανερῷ προθεῖν
 ὁδοίμεν, ὡς ἐδικαιολογήσω περὶ Σουα-
 ἀλήθειαν οὕτως ἔχειν. Λαζικὴν μὲν ἔχει
 Σουάνοις δὲ οὐδὲ προσέβαλον, ἢ μόνη
 ἐν Μερμερόν ἡμῖν σημεῖναι, ὡς οὐκ ἔστιν
 οὐδὲ μὴν περιμάχητος ἡ χώρα, οὐδὲ βασι-
 ὦν ἐκστρατείας, ἀλλ' ἐν ὑπάρχει τῶν ἐθνῶν
 τὴν Καύκασον, καὶ ὡς ἔχουσι βασιλίσκον,
 χωρὶς ἐστὶ Σκυθῶν πάροδος. Ἀπεθίω Μερ-
 ῖτα ὁ Ναχόεργαν ¹¹ ὑπέηλθε τῆ στρατηγία.
 τοῖνον ἡμῖν καὶ αὐτὸς οὐκ ἄλλως περὶ B
 τοῦ Καυκάσου τὰς ἀκρωτείας οἰκοῦσι,
 ὅθι καὶ κλιώπες τε καὶ λαφυραγωγοὶ καὶ
 ἔργων καὶ ἀνοσιῶν καθεστῆκασιν ἐργάται.
 ἦν οὖν κατὰ σφῶν ἐλάσαι στρατείας, οἱ δὲ
 ἔσαντες ἀντὶ Σουάνων ἐγένοντο Πέρσαι.
 δῆλον ἐντεῦθεν ἀνήκειν μοι τὴν χώραν, καὶ
 ἀρνοῦμαι. Καὶ τοῖνον δηλοῦσιν ὑπακούον-
 ἄσμενέστατα τῷ καὶ τοῖς δούλοις ἀρχεσθαι
 ἡ. Ἀμείλι καὶ τοῦ Ζιχ ἐν γράμμασι δηλώ-
 ρς Ῥωμαῖοι Σουανίαν ἐπιζητοῦσι λαβεῖν,
 πόρρωθεν ψήθην ὑμᾶς τοῦ δικαίου φῆσαι,
 οὐ κλησίον ἐγενόμην τοῦ πείθεσθαι τῷ
 τῆς ἀκοῆς. Πλὴν ἠτηθησομαι ταῦ δυνατοῦ,
 ἡθελεῖν ¹² περιέσεσθαι, μὴ οὐχὶ ταῦτά ¹³ C
 ᾗ καθ' ὑμᾶς βασιλεῖ.

i, quanquam me victurum esse speraveram
 quominus a rege vestro dissentiam. »
 ἡκούσθη αὐτὰς ἀπεκύησε τῷ νῶ τὰς
 Περσῶν βασιλεὺς, καὶ ἐν τούτοις ὁ λόγος
 πρὸς βραχὺ περὶ Σουανίας οὕτω. Καὶ αὖθις,
 μεταξυλογίᾳ τινι, περὶ Ἀμβροῦ τοῦ Ἀλα-
 τοῦ Σαρακηνοῦ διελεγέσθην ἄμφω, τοῦ
 οὕτω πως ἀρξαμένου. ὁ καθ' ἡμᾶς
 Σαρακηνὸς οὐκ ἥκιστα ἐπαμέμφεται τῷ Ζιχ,
 ἰὸν ¹⁴ πεποιθῆναι τάνδρος οὐκ ἐλαχίστην,
 τε ὄνθσαντός γε αὐτόν, ἦν ἵκα ἐσπευδόμεθα
 Καὶ ὁ Πέτρος, ἔ. Ἐν οὐδενὶ χρόνῳ πώ-
 η, ῥητόν τε χρυσίον ἐκομίσαντο ἐκ Ῥω-
 καθ' ὑμᾶς ¹⁵ Σαρακηνοί, οὐτε μὴν ἀνάγκη
 καθ' ὁμολογίαν τινά· ἀλλὰ δῆτα ὁ πατήρ
 Ἀλαμούνδαρος ἔστειλε δῶρα τῷ Ῥωμαίων
 ῖρι, καὶ ὁ γε δεχόμενος ἀντεδωραῖτό γε D
 περὶ ἑ' ἐκάστῳ ἐνισυτῶ τὸ τοιόνδε ἐγγίνετο
 ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ πέντε παριρημένων
 το γοῦν διεσώθη τε καὶ διεφυλάχθη Ἀλα-
 τε καὶ ἡμῖν ἐπὶ χρόνον ἥκιστα ὀλίγον.
 ται δὲ τὸ κρείττον, ὅτι οὐχὶ δῆτα ἐρβώμενα
 ῖ Πέρσας τὰ τοιαῦτα ἐπραξεν Ἀλαμούν-
 οργαροῦν διεθεσθαι οὗτο, ὡς, εἰ καὶ ὑμεῖς

et eum qui ipsam possidet, salvum et incolumem
 servat et præstat. Quamobrem nolim hoc mihi vi-
 tuperio dari, o Romanorum legate, si ego, qui a ne-
 mine didici, tibi non persuadeam, qui philosophicis
 disciplinis adeo innutritus et imbutus fueris, ut
 oratione superiorem esse didiceris : tamen quantum
 in me erit, etsi non luculento verborum artificio,
 ex animi mei sententia quod justum est promam.
 Demus, de Suania te vera dixisse, et ita se rem
 habere : et Lazicam bello subegi ; Suanos nunquam
 bello appetii. Solo auditu a Mermeros accepit, qui
 significavit, regionem non esse dignam nostra cura,
 neque pro qua certareimus, neque regem decere
 huic terræ bellum inferre. 145 Sitam esse inter
 eas gentes, quæ circa Caucasum habitant, habere
 regulum, et esse transitum Scytharum. Decessit
 Mermeroes, administrationem exercitus suscepit
 Nachoergan. Scripsit ille nobis eadem : Suanos
 jugæ Caucasi habitare, esse latrones, prædarium
 abactores et quorumcumque gravium et immanium
 scelerum patratores. Constituimus adversus illos
 exercitum mittere, sed subito metu compulsi ex Sua-
 nis Persæ facti sunt : unde satis apertum est, hanc
 regionem in nostra potestate esse, et eam me tenere
 minime inficior. Nec obscuro est, illos nobis lubenti
 animo parere, et a nostris servis regi. Postremo Zi-
 chus nos per litteras certiores fecit, Romanos repetere
 Suaniam, in quo tam longe vos ab eo, quod justum
 erat, discedere existimavi, quantum absui a fide ad-
 hibenda his, quæ ad me contra rationem defere-
 hantur. Sed celam, quantum fieri potest, rerum

Has igitur cogitationes e mente sua effudit rex
 Persarum : et tum paulum quiescit disceptatio de
 Suania. Mox autem, veluti medio quodam colloquio
 rursus de Ambro Saraceno inter eos exortus est
 sermo. Rex sic incipit : « Qui apud nos est Ambrus,
 Alamundari filius, Saracenus, non parum Zicho
 succenset, neque parvam querelam de eo instituit,
 quod illius rationibus consulere, cum inter nos
 pacem fecit, prætermisit. » Et Petrus, « Nullo un-
 quam tempore, inquit, Saraceni, qui apud vos
 sunt, certam auri summam a Romanis abstulerunt.
 Nec enim id nostrarum rerum necessitas unquam
 postulavit, neque nobis cum his quidquam conve-
 nerat. Sed pater Ambri, Alamundarus, misit dona
 ad Romanorum imperatorem : is cum ea accepisset,
 vicissim eum donis est remuneratus, quod tamen
 unoquoque anno nequaquam factum est, sed ali-
 quando interpositum est spatium quinquennii. Huc
 igitur inter Alamundarum et nos usurpatum et ob-
 servatum est non brevi tempore. Deus autem novit
 Alamundarum hoc fecisse, cum rebus Persicis mi-
 nime studeret. Convenit enim fuit, si bellum

VARIE LECTIONES.

d. N. ⁸ τεθραμμένον N. τεθραμμένος vulg. ⁹ ἢ περιεῖναι N., ἐπερ εἶναι vulg., ἥπερ εἶναι H.
 ρ H. εἰμι τοῖς vulg. ¹⁰ Ναχοεργάν Agathiaz. ¹¹ ἢ ὅτι H. ¹² χαλεπῶν H., χαλεπῶς vulg. ¹³ ᾗ γ-
 ρ. ¹⁴ ταῦτα vulg. ¹⁵ καταβολὴν B., καταβολὴν vulg. ¹⁶ ἡμᾶς vulg.

succenseant, quod Daras muniant, placuit, utramque rem publicam a muniendis locis prope fines sitis porro abstinere, neque ea muris et propugnaculis circumdare, ne inde turbamur occasio nascatur, et fœdera dissolvantur; nona, neminem invadere aut bello lacessere gentem aut regionem, quæ sub alterius imperio sit, sed potius omnes nulla injuria lacessitos eodem statu manere, ut illis quoque pace frui liceat; decima, ne magna militum manus Daras ultra quam custodiendo oppido satis sit, conveniat, neque dux Orientis circa ea loca commoretur, ne fiant inde excursiones in Persas, et damna illis inferantur. Quod si quid tale contigerit, statutum est, ut præfectus Daras oppidi damnum rependat. Undecima fœderis conditio hæc est: Si una civitas alteri detrimento fuerit, et quocumque modo, non legitimo bello, neque exercitus vi, sed dolo et clandestina invasione damnum intulerit (sunt enim multi homines ad hujusmodi facinora perpetranda admodum proclives, quæ belli inde occasio oritur), statutum est, ut in ejusmodi injurias diligenter inquiratur, et iudices, qui in utriusque regni confiniis juri dicundo sunt præpositi, in eos animadvertant. Qui si coercentis finitimo dissidit non sufficiant, sancitur, ut discretio ad præfectum Orientis transmittatur, qui si intra sex menses concertationes illas non reseverit, et damno affectus non receperit, quod perdidit, eam, 142 qui Injuriam intulit, obnoxium fore alteri in duplum. Si ne sic quidem res finem acceperit, pars quæ oppressa fuerit, legationem mittat ad regem ejus, qui vim fecerit, a quo rege damnum si non rependatur, neque duplicem injuriæ restitutionem læsus infra præscriptum anni tempus accipiat, fœdus hoc quidem capite violatum erit. In duodecima fœderum parte videbis ad Deum preces, et execrationes quoque, scilicet ut Deus pacem colenti sit propitius et perpetuus adjutor: contra decipienti et aliquid in conditionibus novare cupienti hostis et inimicus. Tertio et decimo capite additur, quinquagenarias esse pactiones, et in quinquaginta annos durare pacem: annum numerandum esse, secundum morem antiquum, qui terminatur trecentesimo sexagesimo quinto die. Illud quoque obtinere, ut utrimque, sicuti dictum erat, afferrentur litteræ, quæ declararent, utramque regem approbare ea, quæ a legatis gesta transactaque erant. Constitutis igitur pacis conditionibus, mutuo sunt traditæ, quæ vocantur sacræ.

δεκάτη τῶν νομιθεθέντων ἰσχὺς, πεντηκοντούτιδας πενήκοντά ἐνιαυτοὺς, ἀριθμουμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸ ὄργαιον ἔθος, ἐκάστου ἔτους τῆς τριακοσιοστῆς καὶ ἐξηκωστῆς καὶ πέμπτης ἡμέρας περατουμένου. Ἰσχύσαι δὲ καὶ τοῦτο, καθὰ ἔφην, ὥστε ἐξ ἀμφοῖν ἀποκομισθῆναι συλλαβὰς ἐκεῖσε, δηλοῦσας ὡς καὶ ἀμφω στέρξαι ταῦτα ὅτι ἐφ' οἷς ἐθεθαίωσαν οἱ πρόσοιτο Πέρσας τε δεξαμένων τῶν συνθηκῶν, ἀντεδόθησα αἱ λεγόμεναι σάκραι.

His ita decretis et confirmatis, separatim pacta sunt interposita de Christianis, qui in Perside vi-

βλάσθην πεπονθέντων ἢ δι' οἰκειῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ μεθορίῳ παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ἐκατέρως πολιτείας; ξυνιόντων· οὕτω δὲ τὸν ζημιώσαντα ἀπέσσεσθαι τὸ σκάζον. Η', ὥστε τοῦ λοιποῦ μὴ ἐγκαλεῖν Πέρσας Ῥωμαίοις ἕνεκα τοῦ ἐπικτιζέσθαι τὸ Δάρας, ἡδὲ καὶ ἀμφοτέρων πολιτείαν τοῦ λοιποῦ μηδ' ἑμὴς ἐπιτειχίσειν, ἤγουν περισσῆ τινα κατασκευάζειν τὴν ἐν τοῖς ὄροθεσίῳ χωρίων. ἵνα μὴ πρόφρασις ἐνταῦθεν ἔσοιτο ταραχῆς, καὶ ἐκ τούτου διαλυθῆσονται εἰ σπονδαί. Θ', μὴ ἐπιέναι ἢ πολεμεῖν ὀψηκῶν εἶναι ἢ χώρα τινὲ ἀλλή τοὺς ἑτέρας πολιτείας· μάλλον μὲν οὖν ἄνευ βλάβης καὶ κατ' οὐδὲν ὄντιον πηραινομένων ἢ ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, ὡς ἂν καὶ οἷδε ἀπολαοιοιεν τῆς εἰρήνης. Ι', ὥστε μὴ κολυπληθῆσαν στρατῶ ἐς τὸ Δάρας ἐνιζάνειν, πλην ὅση γὰρ ἀρκέσει πρὸς φυλακὴν τοῦ ἀστεος. Μήτε δὲ τὸν τῆς Ἑῶ στρατηγὸν κατὰ ταύτην ἐνιδρῦσθαι, τοῦ μὴ ἐκ τοῦ τινὸς ἐπιδρομὰς ἢ βλάβης γίνεσθαι κατὰ Περσῶν. Εἰ δὲ γὰρ ἄρα τι τοιοῦτον ξυνενεχθῆι, ἐπαγῶθη τὸν ἄρχοντα τοῦ Δάρας διατιθέναι τὸ πλημμεληθέν. Μία πρὸς τῇ δεκάτῃ τῶν σπονδῶν βεβαίωσις, ὥστε, εἰ πᾶσι ἑτέραν ἢ ζημιώσει πόλιν ἢ ὀπωσοῦν διαφθεῖραι τὴν τῶν αὐτῆς, μὴ τῷ νόμῳ τοῦ πολέμου μήτε μὴ δυνάμει στρατιωτικῆς, ἀλλως δὲ ὄλλω τινὲ καὶ κλοπῇ (εἰσὶ γὰρ τοιοῦτοι τινὲς ἀποσιουργοὶ εἰ ταῦτα πράσσοντες, ὡς ἂν πολέμου ἔσοιτο πρόφρασις), ἐθεθαίωθη τοιγαροῦν τὰ τοιοῦτότροπα ἀναζητεῖν ἐς τὸ ἀκριβεῖ, καὶ ἐπανορθοῦσθαι τοὺς δικαστὰς τοὺς ἐν τοῖς πέροσιν ἐκατέρως πολιτείας ἰδρυμένους. Εἰ δὲ γὰρ οὐκ ἔσονται ἱκανοὶ ἀναστέλλειν τὰς πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀστυγειτόνων φθορὰς, ἐστέρχθη, ὥστε τῇ διαδικασίᾳ ἢ ἀναπέμπεσθαι ὡς τὸν τῆς Ἑῶ στρατηγόν, ὡς, εἰ γὰρ εἰσω μνηστῶν ἔξ μὴ τμηθεῖν τὰ τῆς ἀμύλης καὶ ὁ ζημιωθείς μὴ λήφεται τὸ ἀπολλόμενον, τὸν ἀδικήσαντα λοιπὸν ἐπὶ πόλιν ἐς τὸ διπλάσι τῷ ἡδικημένῳ εἶναι ὑπεύθυνον. Ὡς, εἰ γὰρ μὴ οὕτω Πέρσας ἔξοι, διτυπώθη τὸ ποιοῦν μέρος πρεσβεῖαν στέλλειν ὡς τὸν βασιλέως γενήσεται οἱ τῆς Εἰτα εἰ μὴδὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενήσεται οἱ τῆς ἀποχρῶν καὶ διπλοῦν τὸ ὄφληθῆν ἀναλήφεται κατὰ τὸ ὄρισμένον ἐν τῇ ἐνιαυτοῦ, ὅσον ἐπ' ἐκεῖνη τῷ ὄγματι διαλελυθῶν τὰ τῶν σπονδῶν. Δευτέραν πρὸς τῇ δεκάτῃ μὲν τῶν σπονδῶν κατανοήσεις τὰς πρὸς θεὸν ἰκεσίας, εἰ τε καὶ τὰς ἀράς, ὅσον τῇ μὲν στέργοντι τὴν εἰρήνην εἶναι τὴν θεὸν ὡς τε καὶ ἑμμάχον διὰ παντός, τῷ δὲ ἀπατηλῶ τῶν τε ἐμπεδωθέντων νοχημῶσαι τε βουλομένων τὸν θεὸν ἐσεσθαι ἀντίπαλόν τε καὶ πολέμιον. Τρίτῃ πρὸς τῇ εἶναι τὰς σπονδὰς, ἐβρῶσθαι τε τὰ τῆς εἰρήνης ἐπὶ τὸ ὄργαιον ἔθος, ἐκάστου ἔτους τῆς τριακοσιοστῆς καὶ ἐξηκωστῆς καὶ πέμπτης ἡμέρας περατουμένου. Ἰσχύσαι δὲ καὶ τοῦτο, καθὰ ἔφην, ὥστε ἐξ ἀμφοῖν ἀποκομισθῆναι συλλαβὰς ἐκεῖσε, δηλοῦσας ὡς καὶ ἀμφω στέρξαι ταῦτα ὅτι ἐφ' οἷς ἐθεθαίωσαν οἱ πρόσοιτο Πέρσας τε δεξαμένων τῶν συνθηκῶν, ἀντεδόθησα αἱ λεγόμεναι σάκραι.

Τούτων δὲ δοξάντων καὶ ἰσχυροποιηθέντων ἰκέσθη ἐνομίσθη τὰ περὶ τῶν ἐν Περσίῳ Χριστιανῶν, ὡς

VARIÆ LECTIONES.

ἢ πηραινομένους N., πη μενομένους vulg. ἢ ἑτέραν B., ἑτέρα vulg. ἢ διαδικασίαν H., διὰ ἐκεῖσε vulg. ἢ ταῦτα H., τὸν τὰ vulg.

προκομίζει βιβλίδιον τι, ἐν ᾧ στοιχηδόν τε Α
 ημέκως ἐδηλοῦντο Λαζῶν βασιλεῖς, οἱ Σου-
 αροτόνησαν ἡγεμόνας. Ἐίχε δὲ οὕτω τοῦ
 τσιου ἡ δύναμις, εἰ καὶ μὴ οὕτω τὰ βί-
 οῦδε Λαζῶν βασιλεῖς, οἱ γὰρ βασιλίσκους
 ἀν Σουάνοις, ἐξ οὗ χρόνου Θεοδοσίος τὸ Ῥω-
 κίησε κράτος καὶ Οὐαρᾶνης τὸ Περσῶν
 ντος αὐτοκράτορος καὶ Περόζου. » Καὶ δι-
 ὁ Πέτρος ἔφη· « ἄχρι τούτων ἴσμεν ἐν
 τε Λαζῶν τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ὅσοι ὑπὸ Λα-
 οντες ἐγένοντο Σουάνων. » Καὶ ὁ βασιλεὺς·
 χωρήσομέν σοι τὸ παρά σου προκομισθὲν
 ξυναιρόμενον τῆ κατὰ σὲ πολιτεία ἔχειν τὸ
 ἔρα καὶ τὰ ἡμέτερα συμβόλαια πιστευθήσον-
 ιότατα; » — « οἶμαι. » — « κλην, ἢ δὲ ²⁴
 ὅς, εἴ ὅπερ ἔφης, ἔχεται κειθούς, ὅτι δῆτα Β
 βασιλεῖς οἱ μὲν οὕτως, οἱ δὲ ἄλλως ἐγένοντο.
 δὲ νῦν περὶ ἀμφηρίστου διαλεγόμεθα δού-
 ῶν ἀναργέστατά πως δυναθείης ἀποφῆναι,
 κε σὸς, λήψῃ γε αὐτόν· εἰ δὲ τὸ τούτου οὐχ
 εἰ πιστώσασθαι, καὶ ἄλλως βούλεται ὁ
 ὑποτετάχθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἥκιστα
 ἐμποδῶν. Τούτου περαιτέρω οὐδὲν ὀτιοῦν
 αἰ ποιεῖν. » Ὁ δὲ Πέτρος· « οὐχὶ πύση, ὧ
 , πρὸς τοῦ Σουάνου, ὅποι ²⁵ βούλεται εἶναι;
 εἰ γὰρ αὐτός, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ γε δῆπου τῆ μοι-
 ε ἄθρει δὲ, ὁ βασιλεὺς, ὡς οὐ βούλομαι περὶ
 ; τῆς χώρας τε πιθέσθαι πρὸς τῶν Σουάνων,
 ἢ ὅστιον οὕτε μὴν ἄλλως δίκαιον [τὴν ²⁷] περὶ
 : αὐτῆς ἐν δούλου κινδυνεύσασθαι κρίσει. » C
 οὐν οἱ λόγοι προήλθον ἐξ ἀμφοῖν ²⁸.
 τε οὐδὲν προέβη περὶ τῆς Σουανίας, ἀλλ' ὁ
 ἔπρακτος ἀνεχώρησε τῶν Μηδικῶν ὁρίων.
 ἴ οὐν ἐσπέισατο ²⁹ Πέρσαις, καὶ κατέθεντο
 ἰμον ἀμφότεραις πολιτείας. Καὶ οἱ μὲν Μῆδοι
 ῶν Κόλχων γῆς ἐπ' οἶκον ἀνεχώρησαν· ἀτὰρ
 υζάντιον ἀφικόμενος ὁ Πέτρος οὐ πολλῶ
 κατέλυσε τὸν βίον.
 κει Ἰουστίνος ὁ ἀνεψιὸς Ἰουστινιανοῦ κατ'
 καιροῦ Ἰωάννην τὸν Κομεντιόλον ³⁰ ἐς τὰ
 ῆθη ἔστειλε πρεσβευόμενον. Παρεγγύησε
 ἐκ μὲν τοῦ ἐμφανούς ἀνακήρυξιν ποιήσασ-
 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀναγορεύσεως κατὰ
 κ Ῥωμαίους τε καὶ Πέρσαις, ἐν ταύτῃ δὲ,
 ἔσοι καιρὸς, καὶ ἀμφὶ Σουανίας κινήσαι λό-
 ἰστην γὰρ ὁπως Χοσρόης ἀπεκατέστησε ³¹
 κς, καίτοι τῆς Λαζικῆς παραχωρήσας ³². D
 κος οὕσα ἡ Σουανία ἐτύγγανεν. Ἄλλ' αἱ μὲν
 ντούτιδες σπονδαὶ ἦσαν, ἃς ἔθετο Πέτρος ὁ
 ἰ βασιλεῖα καταλόγων ³³ ἡγεμῶν· τὰ δὲ περὶ
 ; ἐπ' ἀμφιδόλω ἦν. Ἰουστίνος δὲ ὁ βασιλεὺς
 ἰσάτο ³⁴ Ἰωάννην, ὡς, εἴγε βούλοιντο Πέρ-
 ῶνιον ἀποδίδοσθαι τὴν χώραν, ἐτοιμότατα
 ρειν. Ἡ γὰρ Σουανία ἀξιόλογος μὲν οὐδαμῶς,

A quo numerabantur ordine et distincte Lazorum
 reges, qui 147 Suanis duces elegerant. Hæc
 autem erat hujus tabulæ vis : verba enim non id
 expresse continebant : « Hi erant Lazorum
 reges, qui regulos Suanis constituerunt a tempore quo
 Theodosius Romanum rexit imperium, et Varanes
 Persarum, ad Leonem imperatorem et Perosem
 usque. » Hos postquam Petrus recitaverat, dixit :
 « Ad hos usque habemus in scriptis Lazorum
 reges, et omnes, qui ab eis Suanix præfecti con-
 stituti fuerunt. » Et rex : « Si concesserimus, li-
 bellum a te exhibitum, qui vestræ reipublicæ causam
 tuetur, fidem facere, nonne nostris quoque
 fidem haberi æquissimum est? » — « Opinor. » —
 « Quare, sicut dicis, inquit rex, hæc res in fide
 posita est, utrum sic, an aliter illi reges creati
 sint. Sed quoniam de servo inter nos contentio
 est, qui cujus sit, dubium est : si claris et mani-
 festis argumentis probare potes tuum esse, acci-
 pies : sin minus id potes, et Suanus tamen velit
 Romanorum imperio subesse, non intercedam. Nec
 est ultra id quidquam, quod facere possim. »
 Tum Petrus : « Non percontaberis e Suano, o du-
 mine, cujus velit esse? hæc enim conditione delata
 se in libertatem assereret. » — « Noli hoc rogare, re-
 spondit rex ; non enim in animo habeo, quantum ad
 regionem Suaniam, quidquam Suanorum voluntati
 credere. Etenim neque fas neque justum est de
 terra ipsa servi iudicii periculum subire. » Atque
 hi inter utrosque habiti sunt sermones.

4. 148 Nihil vero quidquam Petrus de Suania
 obtinuit, sed infecto negotio a finibus Mediorum
 recessit ; pacem tamen cum Persis composuit, et
 utraque regna bellum deposuerunt, et Medi quidem
 a Colchorum finibus domum reverterunt. Nec
 multo post Petrus cum Byzantium rediisset, mor-
 tuus est.

5. Justinus minor, Justiniani nepos, illo tem-
 pore misit Joannem Comentiolum in Persiam,
 ut legatione fungeretur. Mandavit ei, ut ad speciem
 quidem pro more inter Romanos et Persas recepto
 nuntiaret, Justino imperium delatum : simul autem,
 si se offerret occasio, in sermonem de Suania inci-
 deret. Non dum enim eam juri Romanorum Chosroes
 cesserat, quamvis Suania ditiori Lazicæ subjecta
 esset, quæ ipsa Romanis tradita erat. Fœdera qui-
 dem, quæ in quinquagesimum annum Petrus, magi-
 ster officiorum, pepigerat, observabantur : sed quoad
 Suaniam res adhuc in suspenso remanserant. Ju-
 stinus vero imperator Joanni in mandatis dederat, si
 Persæ illam regionem vendere vellent, ut se para-
 tum esse diceret. Erat Suania non ipsa quidem
 magni momenti aut pretii, sed situ valde commoda et

VARIÆ LECTIONES.

ἐ N., ἦδεν vulg., εἶπεν H. ²⁴ οἶδτε H., οἶδτε vulg. ²⁵ ὅποι | ἔτου Cantocl. ²⁷ τὴν uncis exclusi-
²⁸ Sequuntur quæ exstant in ecl. n. de sent. p. 428, 47. ²⁹ ἐσπέισατο Val., ἐπίστατο vulg.
 ἐντίδου vulg., Κομεντιόλον Lohb. ad Theoph. ap. Photium cod. 61. ³⁰ οἱ Val., μοι vulg. ³¹ ἀπε-
 σε B., ἀπεκράτησε vulg. ³² παραχωρήσας ἡς N., παραχωρησάσας vulg. ³³ καταλόγων H., κατὰ
 ἰγ. ³⁴ ἐνεκελεύσατο B., ἐνεκαλέσατο vulg.

apto, ut magnum adjumentum afferret ad arcendos Persas ab invadendis Colchiorum sinibus. Itaque Joannes, Byzantio profectus, cum urbium, per quas iter illi erat, ut ab imperatore præscriptum fuerat, multa cura **149** et diligentia rebus subvenisset, ad Daras pervenit. Illic aquæ ductum reficiendum curavit, et aquæ receptacula condidit, et alia quædam opera necessaria extruxit. Ibi per decem dies est conmoratus, tantisper dum Nisibi festum celebraretur et perageretur. Hæc causa erat cur legatio admitti non poterat. Festo peracto, quod apud eos Furdigan dicitur, seralia diceret, exceptus Joannes a primoribus Nisibis cum solenni honore ad exequendam legationem in regiam Persarum est dimissus. Is eo accessit, et omnibus, quorum causa missus fuit, rite peractis, responsum manebat. Chosroes autem quadam die sermonem movit de Saracenis. Gentes enim Saracenicæ innumeræ sunt, quarum maxima pars per desertâ pascentes et sine domino vagantur, aliæ Romanorum, aliæ Persarum imperio parent. Ita divisæ cum essent, Justinianus, magni iudicii vir, et qui magnum usum regis administrationis habebat, Saracenos, qui in Medorum partibus erant, per pacem donis prosecutus fuerat. Sed Justinus, vir gravis et constans, neque quidquam Barbarorum superbis cedens, Saracenos, qui Persis favebant, contemptui habuit, et nihili fecit. At illi (est enim gens avidissima) cum tanquam quod suum esset, sibi eripi existimarent, Persarum regem, ne se ad sua genua prostratos contemneret, supplices orarunt. Itaque Chosroes, cum Petrus apud eum legatum ageret, Romanos Saracenis debitum solvere æquum censebat. Deinde cum Joannes ad eum accessisset, iisdem verbis est usus. Saraceni enim asseverabant, se ob eam causam, ut quietem agerent, neque Romanorum terris infesti essent, eas pecunias accipere, et hac ratione in causa defendenda maxime nitentur. Itaque Joannes, ut vidit Saracenos, præterquam quod fas erat, criminari et accusare Romanos, dixit: « Si quis alius, quam Chosroes, Saracenorum causam, qui Romanos iniuste criminantur, tueretur, minus id quidem grave et molestum esset. Persarum vero tantum regem, qui quæ rerum naturæ consentanea sunt, plurimi facit, addam etiam, qui bene de Romanis rebus sentit, consentire his, qui volunt injusta facere, simul et admirarer et quererem: sed animum non recordis dabo: Romanus enim sum: et docebo omnia: tametsi regem doceri minime necesse est, sed ad haud inscios narratio mea convertitur. Qui enim semel ea, quæ justitiæ et æquitati sunt consentanea, cognovit, si eadem iterum docetur, immutata **150** veritate perspecta conscientiam suam firmabit. Petro quidem, qui ante me legatus fuit, et pacem stabilivit, facile fuit, cum

δμως δὲ ἐπιτηδείως ἔχουσα θέσεως ἐς τὰ μάλιστα ἐνένησι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τῷ μὴ δι' αὐτῆς ἐπιτιθεμένους Πέρσας τὰ τῶν Κόλχων ἔρια λυμαίνεσθαι. Ἰωάννης οὖν ἐκ Βυζαντίου ἄρας, καὶ ὡς ἐχρίστη τὴν πορείαν ἀνύσας, ἐν ταῖς κατὰ τὴν πάροδον πόλεσι τῶν ἀναγκαίων προντίδα θέμενος πολλὴν, τοῖσι προειρημένον αὐτῷ ἐκ βασιλείως, ἀφίκετο εἰς τὴν Δάρας. Ἐνταῦθα τὸν κατὰ πόλιν ὄλκον τοῦ ὕδατος ἐπεσκεύασε καὶ ὕδροχόστια ἐπένησε, καὶ μὲν οὐκ ἄλλα ἅτα τῶν ἐν ἄστει ἀναγκαῖα ²⁷ εἰργάσατο. Διήγγαγε δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα τῷ τῆν ²⁸ ἐν τῇ Νισίβει: ²⁹ τῇ πόλει πανηγυρίζειν τε καὶ ἄγειν ἑορτὴν, καὶ τούτου τὴν προσβολὴν μὴ ὑποδέξασθαι. Ὁ δὲ Ἰωάννης δεχθεὶς μετὰ τὴν ἑορτὴν τὴν Φουρδίγαν προσαγορευομένην, ἧ ἴστιν Ἑλληνιστὶ νεκυία, ἐκ τῶν ἐν τῇ Νισίβει ἀρχόντων ἐξεπέμφθη σὺν τῇ νομιζομένῃ τιμῇ προσθεῦειν ἐς τὰ βασιλεῖα Περσῶν· καὶ ἅπαντα ³⁰ ὧν ἕνεκα ἔσταλτο, ἐν δέοντι καταστήσασθαι, ἐν τούτοις ὑπῆρχεν. Ὁ δὲ Χοσρόης ἐν μίᾳ τῶν ἡμερῶν τῶν Σαρακηνῶν περὶ αὐτῷ ἐκίνησε λόγους. Τὰ γὰρ Σαρακηνικὰ φύλα μυριάδες ³¹ ταῦτα, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐρημονόμοι εἰσι καὶ ἀδέσποτοι· καὶ μὲν ³² ὁὖν τῆς Ῥωμαίων, ἐστὶν ἅ καὶ τῆς Περσῶν ὑπήκοα πολιτείας. Οὕτως δὲ διακεκριμένων αὐτῶν, Ἰουστινιανὸς, μεγάλωφρων ἀνὴρ καὶ βασιλικώτατος, τοὺς μηδίζοντας Σαρακηνῶν δώροισ ἐξήστυτο κρατούσης εἰρήνης. Ὁ δὲ Ἰουστινός ³³, ἐμπερήθης τε ὧν καὶ Βαρθάρων φρονήματι ἤκιστα ὑπεχάλων, ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποίησατο τοὺς ὄσει ἐμψέδον τῶν Σαρακηνῶν. Οἱ δὲ (πλεονεκτικώτατον γὰρ τὴ φύλον) ἀποκοπήν τοῦτο ἠγησάμενοι τῷ βασιλεὶ ἐπέκειντο ³⁴ Περσῶν μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς αὐτῷ ἀποκειμένους. Τῷ τοι ἄρα καὶ Πέτρου ἐκεῖσε προσθευσαμένου, ὡσπερ τοῖς Σαρακηνοῖς ὑπευθύνους ἔσται Ῥωμαῖος εἰλεγε δεῖν ὁ Χοσρόης ἀποδίδοσθαι περὶ τὸ χρεῖος. Ἐἶτα καὶ Ἰωάννου αὐτόσας ἀφικομένου τοῖς αὐτοῖς ἐχρήσατο βήμασι. Διευχρίζοντο γὰρ περὶ Σαρακηνοῖ, ὡς ὑπὲρ τοῦ εἰρήνην ἄγειν καὶ μὴ καταθεῖν τὴν Ῥωμαίων τὰ τοιαῦτα ἐκομίζοντο χρήματα, ἐντεῦθεν τε ἐδιείδοντο τὴν τοῦ πράγματος φύσιν. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ὡς ἔωρα ἔφαθ' οὐ κατὰ τὸ δεόν τὸ ἐπικλημα ποιουμένους, εἶπεν· « Εἰ μὲν ³⁵ ἑτερός τις, καὶ οὐχὶ Χοσρόης ὁ πάνυ, ξυνεπειλάθαντο τοῖς ἀδίκως ἐπεγαλοῦσι Σαρακηνοῖς, ἦτιον ἂν ὑπῆρχε δαιμόν. Τοσοῦτον δὲ βασιλεῖα Περσῶν, περὶ πλείστου ποιούμενον τὰ μὴ ἐναντία τῆς ὧν πραγμάτων φύσεως, προσθήσω δὲ καὶ τὰ Ῥωμαίων ἀσπαζόμενον, συνηγοροῦντα τοῖς ἐθέλουσιν ἀδικεῖν θαυμάσαιμι λίαν καὶ ὑπερεκπλαγετήν. Ὅμως ἂ βραθυμία τὸν νοῦν οὐκ ἐπιτρέψω. Ῥωμαῖος περικῶς, ἀναδιδάξω δὲ τὸ πᾶν, καίτοι τοῦ βασιλέως ἐδομένου διδασκαλία, ἀλλ' ἐν εἰδόσι τῆς διηγήσεως προιούσης. Ὁ γὰρ προεγνωκῶς ἦδη τὰ ὅσα τῷ ἑκαίῳ ξυνάδει ³⁶, ταῦτα πάλιν ἀναδιδαχθεὶς ἐπιφράσει τῷ ἀδεκάστω τὸ συνειδός. Πέτρος μὲν γὰρ ὁ πρὶ

VARIAE LECTIOES.

²⁷ δι' αὐτῆς Val., διὰ τοὺς vulg. ²⁸ ἀναγκαίων conj. B. ²⁹ τῆν] τοὺς N. ³⁰ et infra Νισίβη vulg. ³¹ ἅπαντα, ὧν B., ἅ πάντων vulg. ³² μὲν] τὰ μὲν conj. B. ³³ Ἰουστινός Val., Ἰουστινιανός vulg. ³⁴ ἀπέκειντο vulg. ³⁵ μὲν Cl., μὴ vulg. ³⁶ ξυνάδει H., ξὺν αἰδέσ vulg.

ditione, ut pretium ejus acciperent et ejus cessionem venderent, multasque alias conventiones in medium proponebant turpes et indignas Romani imperii majestate, et quæ minime existimationi, quam Justinus adeptus erat, consentiebant. Gravis enim et elati animi vir, et qui omnia diligenter perpenderet, habebatur. Quæ cum Joannes audisset, neque satis ad ea, quæ imperator illi præceperat, advertisset, imprudenter fecit, et ad Suanos misit, qui regem eorum salutarerent ejusque gratiam conciliarent. Eo absurditatis eum pellexerat Chosroes. Qui callide hoc commentus ita instituit, ut haberet, quod quasi jure suo diceret, Suanos ipsos quamvis rogatos Romanis parere recusasse. Noverat enim, quantum qui a Joanne missi fuerant, efficerent. Nec multo post Chosroes pollicitus est, se legatum ad Romanorum imperatorem missurum esse, qui hæc omnia componeret, et reversus est Joannes Byzantium.

6. (A. C. 566 Ind. 14 Justin. 2.) Justinus imperator ubi accepit Joannem legatos in Suaniam misisse, Suanos autem se non imperio Romanorum subjecisse, graviter molesteque tulit et Joannem legationis non ex utilitate rei publicæ gestæ condemnavit. Nec enim se inscio, aut non jubente, debuisse nuttere et ex hoc occasionem Persis præbere, qua suam injustitiam tegerent, et palam prædicarent, Suanos ipsos Romanorum imperium detrectasse. Nec enim hanc ab imperio suscepisse provinciam, ut aut Suanis suaderet, ut se Romanis subderent, aut hujus rei gratia Byzantium legatus veniret. Neutrum enim imperio Romano dignum esse existimabat. Itaque Joannem imperator a se abalienatum dimisit et eorum numero habuit, qui minime commodi suis rebus essent: tum excogitavit, qua ratione inconsulte facta in melius corrigeret.

7. (A. C. 568 Ind. 2 Justin. 4.) Justinus, cum Turci, qui Sacæ antiquitus vocabantur, legatus ad eum de pace misissent, consilium cepit legationem quoque ad eos mittere. Itaque Zemarcho Cilici, qui tunc temporis erat præfectus urbium Orientis, jussit, ut ad eam se præpararet. Is cum necessaria ad tam longum iter comparasset, circa finem quarti anni imperii Justin. exacto secundo quindecennalis 152 periodi anno, initio mensis, qui Latinis vocatur Augustus, profectus Byzantio, viam ingressus est una cum Maniacho et suis comitibus.

8. Multorum dierum itinere peragrato, Zemarcho et qui cum eo erant, cum in regionem Sogdianarum pervenissent, ut ex equis descenderunt, obvios habuerunt ex Turcis nonnullos, ad id missos, qui ferram vendendum offerrent, opinor, ut indica-

A ὠνίων θέσθαι τὴν ἀπαλλαγὴν. Καὶ πρὸς γε συνθήκας ἄλλας τινὰς δεῖν ἐφασκον γενέσθαι, αἰσχρὰς τε καὶ ἀναξίας τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ βεβαίως οὐδαμῶς τὴν περὶ βασιλέως Ἰουστίνου κρατῆσαν δόξαν, ὡς ἐστὶ μάλα ἐμβριθῆς τε καὶ κατηκριμμένος. Ἰωάννης δὲ τὰ τοιαῦτα ἀκηχοῦς, καὶ οὐ σφύδρα τῆς τοῦ αὐτοκράτορος στοχαζόμενος γνώμης, ἀδουλότατα διαπράξατο· ἔστειλε γὰρ παρὰ Σουάνους, τὸν σφῶν βασιλέα βουλόμενος δεξιῶσασθαι, ἐλεάσαντος οὖν αὐτὸν ἐς τοῦτο ἀτοπίας ἐλθεῖν αὐτοῦ Χοσρόου, ἐσκήπτετο δὲ τὸ τοιόνδε καὶ ἐμηχανῆτο, ὅπως ἔσοιτό ⁶⁶ γε αὐτῷ ἐς δικαιολογίαν τινὰ, ὡς αὐτοὶ Σουάνοι, καὶ τοὶ προτραπέντες, οὐκ ἀνάσσειται ποιοῦνται Ῥωμαίοις ὑπακούειν. Ἐξηπίστατο γὰρ ὅτι οὖν ὤνησαν οἱ πρὸς Ἰωάννου σταλέντες. Μετὰ ταῦτα ἐπηγγέλατο Χοσρόης ἀλλάειν πρεσβευτήν ὡς βασιλέα Ῥωμαίων, τὸν ταῦτα ἅπαντα ἐν δέουσι ⁶⁷ καταστησόμενον· καὶ ἀνέξευξεν Ἰωάννης ἐς τὸ Βυζάντιον

B ὅτι οὖν ὤνησαν οἱ πρὸς Ἰωάννου σταλέντες. Μετὰ ταῦτα ἐπηγγέλατο Χοσρόης ἀλλάειν πρεσβευτήν ὡς βασιλέα Ῥωμαίων, τὸν ταῦτα ἅπαντα ἐν δέουσι ⁶⁷ καταστησόμενον· καὶ ἀνέξευξεν Ἰωάννης ἐς τὸ Βυζάντιον

Γ'. Ὅτι Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς ἐπέτρετο, ὡς ἐν Σουανίᾳ εἴη πέμψας, καὶ ὅτι τοῖς Ῥωμαίων οὐ προσέθεντο Σουάνοι, ἐχάλεπαινε, ὅσα εἰκόσ. Καὶ παραπροσβείας ἐκρίνετο Ἰωάννης, ὅτι οὐ πρὸς τὸ συνοίσον τῇ πολιτείᾳ διαπραξάμενος. Οὐδὲ γὰρ χρῆναι αὐτὸν ἐφασκε στεῖλαι, εἴγε μὴ τοῦτο ἐνεκαίωσατο ὁ βασιλεὺς· καὶ οὗτου δοῦναι πρόφασιν Πέρσαις τὸ ἀδίχημα ξυσκιάζειν, καὶ προσφέρειν λόγους, ὡς αὐτοὶ Σουάνοι ἀπηνήσαντο τὰ Ῥωμαίων. Ἄλλ' οὐδὲ ἐν ἀρχῇ τὴν τοιαύτην προσδέξασθαι πρόκλησιν, ἢ Σουάνους προτρέψασθαι εἶναι ὑπὸ Ῥωμαίων, ἢ τοῦτου γε ἐνεκα πρεσβευτὴν ⁶⁸ ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι. Οὐδέτερον γὰρ ἐξ ἀμφοῖν αὐτοπροσβείας εἶη τῇ πολιτείᾳ ἡγήσατο. Ἰωάννην οὖν περιφορησας ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῇ τῶν ἀνεπιτηδείων ἐταξε μοίρῃ, ἐγνωμάτευσεν δὲ ὅπως τὰ ἡμαρτημένα εὖ διαθείη.

Δ. Ὅτι τῶν Τούρκων, τῶν Σακῶν καλουμένων τὸ πάλαι, προσβείας ποιησαμένων πρὸς Ἰουστίνον ἐπὶ εἰρήνης, ἐν βουλῇ ἐπιθήσατο ὁ βασιλεὺς ἐκπέμψαι προσβείαν ὡς Τούρκους. Καὶ δὴ Ζημάρχῳ τῷ Κίλιαν εἴλεγε παρασκευάζεσθαι ἐπὶ τούτῳ, ὃς τῶν πρὸς τὴν πόλεων τηλικαῦτα ὑπῆρχε στρατηγός. Ἐπὶ οὖν ἅπαντα αὐτῷ τὰ ὅσα πρὸς μακρὰν ὁδὸν ἐξηρτυμένα ⁶⁹ ἦν, ἤνικα πρὸς τὸ πέρας ἤνυετο τῆς Ἰουστίνου βασιλείας τὸ τέταρτον ἔτος, τῷ δευτέρῳ ἐνιαυτῷ τῆς πεντεκαίδεκαετηρίδος περιφορᾶς, περὶ τὰ προῖμα τοῦ παρὰ Λατίνοισι Αὐγούστου μηνός, ὁ μὲν Ζημάρχος ἀπῆρξεν ἐκ Βυζαντίου ξὺν αὐτῷ ⁷⁰ Μανιάχῳ ⁷¹ καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτόν.

Ε'. Ὅτι πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν διανύσαντες οἱ περὶ Ζημάρχον, ἐπιπέθη παρήσαν ἐν τοῖς ⁷² τῶν Σογδιανῶν τόποις, ὅσηνικα τῶν Ἰπκῶν ἀπέδησαν, τῶν Τούρκων ἔνιοι (ὅς εἰσικεν, ἐς τοῦτο ἀνεμῆνοι), ὠνίων σφισι προσεχοντο σιδηρον, οἶμαι τῷ ποιήσα-

VARIE LECTIONES.

⁶⁶ ἔσοιτό Val. ἔσοι τὸ vulg. ⁶⁷ ἐν δέουσι H., ἐνδόν vulg. ⁶⁸ πρεσβευτῆς vulg. ⁶⁹ ἐξηρτημένα vulg. ⁷⁰ αὐτῷ αὐ τῷ H. ⁷¹ Μανιάχῳ H., Μανιάχον vulg. ⁷² ἐν τοῖς N., αὐτοῖς vulg.

εἶν τινα ὡς μέταλλα αὐτοῖς ὑπάρχει A
 λέγεται γάρ, ὡς παρ' αὐτοῖς οὐκ εὐπό-
 χρῆμα ὁ σιδηρός· ταύτη ἐνεστι τεκ-
 , ὡς ὑπαιτιτόμενοι ἔχειν γῆν σιδηρο-
 ἰ τοιφθε ἐχρήσαντο κόμπω ⁶¹. "Ἐτεροι
 οὐ φύλου τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοῦ ἀναφανέν-
 εἶναι ἔλεγον τῶν ἀπαισιῶν ⁶² ἐλατῆρας,
 ἰν τῶν περὶ Ζήμαρχον. Καὶ τοίνυν ἅπαντα
 ἔροντο ⁶³ φορτία ἀράμενοι, ἔθεσαν ἐν μέσφ.
 τοῦ λιθάου κλάδοις πύρ ἀνάψαντες, τῆ
 ρωνῆ βάρβαρα ἄττα ⁶⁴ ῥήματα ὑπεψιθύρι-
 πταγοῦντες δὲ κῶδωνι τι καὶ τυμπάνῳ
 τοῦ φόρτου περιέφερον τὸ φυλλῶδες τοῦ
 ἦ φλογὶ λακιδόμενον, καὶ ἄμα γινόμενοι
 καὶ ἐμβριμούμενοι τὰ πονηρὰ ἀπελαύνειν
 ἔτω γὰρ ἀποτροπαιῶι τινες εἶναι καὶ ἀλε-
 δόκουν. Ἀποδιοπομπησάμενοι δὲ οὖν, ὡς
 δυσχερῆ, Ζήμαρχόν τε αὐτὸν δι' αὐτῆς
 ν τῆς φλογός· ὠδέ τε ἔδοξαν καὶ σφᾶς
 ν. Τοῦτων δὲ ταύτη γεγενημένων, ἔπειτα
 ο εἶν τοῖς ἐς τὸ τοῖονδε τεταγμένως, ἴνα
 ; αὐτὸς ἦν, ἐν θροι τιμὴ λεγομένη Ἐκτάγ,
 οὐ χρυσοῦν ἄρος Ἐλλήν ἀνήρ. Καὶ τοίνυν
 κόμενοι, ἔπη τῆνκαῦτα τῷ Διζαβούλῳ
 ιατριβαί, κατὰ δὴ κοιλίᾳ τινὰ τοῦ προσ-
 ἰνου χρυσοῦ ἄρους· ἐπεὶ οὖν οἱ περὶ Ζή-
 αῖος ἐφοίτησαν, μετὰ κλητοὶ γενόμενοι πα-
 τοῦ Διζαβούλου ἦλθον ἐς ἔθην. Ἦν δὲ ἄρα
 νῆς, καθῆστο δὲ ἐπὶ διτρήχου καθέδρα;
 λπομένης, ὀπηνίκα ἔδει, ὑφ' ἑκπῶ ἀνός.
 τες δὲ τὸν Βάρβαρον, ὡς ἔθος αὐτοῖς, τὰ
 λεγοντο. Καὶ τοίνυν οἷς γε τοῦτο ἐν φρον-
 ὀπεδέξαντο. Ἄττα ὁ Ζήμαρχος, ε σοὶ δῆ-
 . ἔ τοσοῦτων ἔθων ἡγεμῶν, ὁ καθ' ⁶⁵
 . ἰεὺς ὁ μέγας, ἀγγελόφωρ χρησάμενος
 ἠνευ εἶναι ἴσαι τὴν τύχην αἰσίαν τε καὶ
 ἰν ἡδονῇ ποιουμένη σοὶ τὰ Ῥωμαίων, καὶ
 ἰλοφρονουμένη ἡμᾶς. Ἔστω δὲ σοὶ κρατεῖν
 ὀσμενῶν καὶ λαφύρα γαγεῖν τὸ πάλμιον.
 δὲ βασιανία τις ὡς παρῆσάτω ἡμῶν, οἷα
 διαβρήγγυνοι τοὺς τῆς φιλίας θεσμούς.
 κ ἔμοιγε τῶν Τούρκων τὰ φύλα, καὶ ὅσα
 Τούρκων· ἔξετε δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς ⁶⁶ καὶ
 ἄλλως. Ὁ τοιαῦτα ἄττα ἔλεξεν ὁ Ζήμαρ-
 ; δὴ Διζαβούλος καὶ αὐτὸς προσῆρσεν
 ἔμοις. Εἶτα τὰ λοιπὸν ἐτράπησαν ἐς θοί-
 πανημερίᾳ ⁶⁷ εὐωχοῦμενοι διετέλουν ἐν
 οὐ τῆ σκηνῇ. Κατασκευάστο δὲ αὐτῶ ἐξ
 ν σηρικῶν τε καὶ διαπεποικιλμένων τοῖς
 ἀτέχνως ⁶⁸. Οἷον μὲν οὖν ἐχρήσατο, οὐχ
 . τῶ παρ' ἡμῖν ἐκθλιβομένη ἐκ τῆς ἀμ-
 γάρ δὴ ἀμπελοφόρος αὐτοῖς ἡ γῆ, οὐδὲ
 γχωριάζει παρ' αὐτοῖς τὸ τοῖονδε γένος·
 τινος βαρβαρικοῦ ἐνεφορήθησαν γλαύκους.

rent, apud eos reperiri ferri fodinas. Ferebatur enim
 ferrum apud eos esse rem minime paratu facilem.
 Ea de causa hoc commento usi sunt, ut ostend-
 rent, in sua regione ferri fodinas esse. Alii quoque
 homines ex eadem gente se ipsos sponte exhibue-
 runt, quos dicebant esse averruncos. Hi cum ad Ze-
 marchum accessissent, sarcinis depositis, thuris
 folia incenderunt, Scythicaque lingua necio quæ
 verba susurrarunt, et tintinnabulis atque tympanis
 resonantes, solum thuris igne cum strepitu lacera-
 tum circumferebant, et furore perciti frementes-
 que, dæmones depellere videri volebant. Adversa
 igitur, ut existimabant, alio aversuri, Zemarchum
 ipsam per flammam duxerunt, quo ritu se ipsos
 quoque lustrasse sibi videbantur. His ita confectis,
 deducentibus quibus hoc munus incumbebat, ad
 locum, ubi erat Chaganus, in monte, qui vocatur
 ipsos Eclag, montem aureum disces, profecti sunt.
 In hujus convalle tum temporis erat Disabuli domi-
 cilium. Illic cum venissent, vocati statim ad Cha-
 ganum accesserunt. Is vero intra tentorium suum
 sedebat in sella duabus rotis sustulsa, quæ, si opus
 esset, uno equo traheretur. Quem cum salutassent,
 munera, ut mos est, protulerunt, quæ hi, quibus
 hoc mandatum erat, susceperunt. Tum Zemarchus
 « Tibi, inquit, o tot gentium dux, quia Romanos
 diligis, et eorum te secundæ res delectant, nostræ
 magnus imperator, me internuntio, precatur, ut in
 perpetuum felix sis, faustaque fortuna utaris. Detur
 tibi inimicos semper superare, et prædas agere ex
 hostibus. Invidia autem quam longissime a nobis
 abiat, quæ amicitiis dissolvere potest. Equidem
 Turcos et gentes illis subditas necessariorum loco
 habeo : et vos eodem erga nos animo eritis. » Cum
 Zemarchus hujusmodi orationem habuisset, Disabu-
 lus ad eandem sententiam respondit. Inde se ad convi-
 vium converterunt, et quod reliquum 153 fait diei
 in eodem tentorio genio indulgentes transegerunt
 Erat autem illud tentorium instructum sericis tape-
 tibus, affabre per colores variegatis. Vinum præbi-
 tum quidem illis est, non autem id genus, quod ex
 avis exprimitur : neque enim eorum regio vitium
 ferax est, neque hujus generis potu uti assueti
 sunt; sed alio barbaricæ potionis genere, ad inusti-
 similitudinem factæ satiati ad hospitium, quo di-
 verterant, redierunt. Postridie etiam in alio tugurio
 convenerunt, quod erat simili tapetum sericorum
 genere adornatum, et in quo effigies varia forma
 cornabantur. Sedebat autem ipse Disabulus in lecto,
 qui totus erat ex auro confectus, et in medio con-
 clavis erant urnæ, aquiminaria et delia aurea.
 Postquam iterum convivati erant, et inter potandum
 quæ convivio conveniebant dixerant et audierant,
 discesserunt. Postridie in alio tentorio convenerunt,

VARIÆ LECTIONES

φ H., κόπω vulg. ⁶¹ ἀπαισιῶν N., ἀπουσιῶν vulg. ⁶² Verba ἐπεφόντο — βάρβαρα, quæ in
 erunt, ex Suida s. v. φορτία reseruit Toupius l. p. 552. (ed. L.) N. ⁶³ ἄττα vulg. εἶτα ff.
 . ⁶⁴ καθ' B., παρ' vulg. ⁶⁵ τὰ x. ἡ. conj. N. ⁶⁶ πανημερίοι conj. B. ⁶⁷ εὐτέχνως et μοι χρη-
 j. N. ⁶⁸ δὲ vulg. ponitur post οἷον, deest post ὁμοίω. ⁶⁹ μὴν B., μὲν vulg.

in quo erant columinae lignae, auro involutae : auratum etiam cubile, quatuor pavonibus aureis sul-
tum. Ad vestibulum ejus loci, ubi commorabatur,
disposita erant plaustra, quibus inerat multa ar-
gentea supellex, disci et lanceae, et plurimae statu-
animalium argento elaboratae, quae venustate et
elegantia non concedebant nostris. Eo usque opu-
lentia duce Turcorum processit. Cum Zemarchus
et qui cum eo erant illic moram traherent, placuit
Disabulo, ut se proficiscentem contra Persas Ze-
marchus sequeretur cum viginti ex suis, qui illi
ministrarent : interea reliqui Romanorum ejus re-
ditum in Chliatarum regione opperirentur. Atque
is eos in discessu muneribus donatos a se dimisit.
Zemarchum quoque honoravit concubina
ex his, quae Cerchis dicuntur. Ita Zemarchus cum
Disabulo bellum cum Persis gesturo profectus est.
Iter amensi in loco, qui dicitur Talas, consederunt.
Ilic obviam venit Disabulo Persarum legatus, quem
una cum Romanorum legato ad coenam iuvitavit.
Ad eam cum accessissent, multo plus honoris de-
tulit Disabulus Romanis, quam Persicis legatis, et
Romanorum legatum honoratiore loco accumbere
jussit. Quin etiam multum de Persis est questus,
tanquam ab his multa injusta passus esset, quae ut
bello et armis vindicaret, venerat. Cum Disabulus
acerbius invehoretur, Persarum legatus legem si-
lentii apud ipsos in conviviis observari solitam
transgressus, summam cepit disserere et magno
animo Disabuli criminationes refutavit, **154** ut
qui aderam mirarentur, cum in tam violentam iram
exardescere, ut, nulla habita legis ratione, multis
intemperantibus verbis uteretur. Post haec cum dis-
cessissent, Disabulus in Persas contendit. Et Ze-
marcho et ejus comitibus ad se vocatis, ubi amici-
tiam cum Romanis confirmasset, eos, ut ad sua
redirent, missos fecit. Cum his quoque alium a se
ad Romanos legatum misit, quia Maniach, de quo
supra diximus, vita excesserat. Huic legato nomen
erat Tagma, dignitas vero Tarchan. Hic igitur ut
legationem apud Romanos obiret, a Disabulo missus
est : una cum eo Maniach ejus, qui nuper mortuus
erat, filius admodum adolescens. Is patri in magi-
stratu successerat, et dignitate proxime ad Tagma
Tarchan accessit. Ideo, puto, hic honor puero ob-
ligit, quia pater ejus Disabulo charissimus et fide-
lissimus fuerat. Dimissus a Disabulo Zemarchus,
assumptis his ex Romanis, quos certo loco consi-
stere jusserat, cum primum conjuncti erant, via se
commiserunt, et Chliatarum primaria urbe relieta,
per castella iter direxerunt.

A Καὶ ἀνεχώρησαν, ὅσοι αὐτοῖς ἢ κατάλοιποι ἦν. Εἶτα
ἐς τὸ αὐριον ἐν ἑτέρᾳ ἐντὶ καλύβῃ συνήλθον, ἡμ-
φισμένη δὲ καὶ καταπεποικιλμένη οὐκ ἄλλως ἐξ
ἱματίων σηρικῶν· ἐνθα καὶ ἀγάλματα διάφορα τῆ
μορφῇ εἰστήκει. Ὁ δὲ Διζάβουλος ἐνέζανεν ἐπι-
κλήνης τινός, ὅλης ἐκ χρυσοῦ. Κατὰ δὲ δὴ τὸ μέτρον
τοῦ ἐνδαιτήματος κάλπεις τε χρυσαὶ καὶ περιρρυ-
τήρια, ἔτι τε πίθει χρυσοί. Θοιγησάμενοι δ' οὖν καὶ
αὐθις, καὶ τὰ ὅσα ἔχρην ἐν πότῳ εἰπόντες τε καὶ
ἀκηκοότες, ἀνεχώρησαν. Τῇ ἑξῆς ἐν ἑτέρᾳ ἐγένοντο
διαίτη, ἐνθα ξύλινοι κίονες ἤσαν τινες, ἐνδεδυμένοι
χρυσῷ, χρυσεῖα τε κλίνη ὁμοίως, ἤντινά γε δῆπου
καὶ τάωνες χρυσοὶ τέτταρες ἤϊόρουεν. Κατὰ δὲ δὴ τὸ
ἐμπρόσθιον τῆς διαίτης ἐπὶ πολὺ παρατέτακτο ἀμα-
ξαι, ἐν αἷς πολὺ τι χρῆμα ἀργύρου ἐπέην, δίσκοι τε καὶ
κασκῶ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τετραπόδων ἐνδάλματα πλεί-
στα, καὶ αὐτὰ γε δῆπου θενεὶ ἀργυροποίητα, εἰδέν τι
ἀποδόοντα τῶν παρ' ἡμῖν. Τοῦτο ἦ μὲν οὖν τῷ τῶν
Τούρκων ἡγεμόνι ἐνεσσι ⁷⁰ χλιδῆς, τῶν δὲ παρὶ
Ζήμαρχον ἔτι ἐκείσε ἐνδιατριβόντων, εἶδε τῷ Δι-
ζαβούλῳ, ὥστε αὐτὸν μὲν Ζήμαρχον ἀμα εἰκοσι θε-
ραπευταῖς τε καὶ ὀπαδοῖς ἔπεσθαι οἱ ἐκστρατευο-
μένῳ κατὰ Περσῶν, τοὺς δὲ ἄλλους Ῥωμαίους ἐπα-
ναστρέφοντας κατὰ δὴ τὴν χώραν τῶν Χολιατῶν ⁷¹
ἀναμένειν τὴν Ζημάρχου ἐπάνοδον. Καὶ δὴ δὲ [τῷ ⁷²]
προῦθῃ, δώροις τε φιλοφρονησάμενος· αὐτοὺς ἀπέχε-
τὸν δὲ Ζήμαρχον καὶ θεραπευτῆν εἰμίησε· δοριαλώτῳ,
ἡ δὲ ἦν ἐκ τῶν λεγομένων Χερχίς. Καὶ ὁ Ζήμαρχος
οὖν τῷ Διζαβούλῳ ἐπορευέτο μαχησομένῳ Πέρσαις.
C Ἐν ταύτῃ δῆπου τῇ πορείᾳ γινόμενοι, ἐν χώρῳ τιῇ
καταλουσάντων αὐτῶν ἐπικαλουμένῳ Τάλας ὀπαν-
τιάζει τῷ Διζαβούλῳ Περσῶν πρεσβευτῆς. Καὶ τοῖ-
νον ξυνεκάλεσε παρ' αὐτῷ ἐστιασομένους τοὺς α-
Ῥωμαίων καὶ Περσῶν πρέσβεις. Καὶ δὴ παραγαγο-
μένων αὐτῶν, τοὺς Ῥωμαίους ὁ Διζάβουλος ἐν τιῇ
πλείονι ἐποίησεν, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπικυδεστέραν
ἀνακλίναι σιθάδα. Πρὸς γε καὶ πλείστα ἐπιμεμψί-
μενος ἦν τοὺς Πέρσαις, ἅτε δὴ πρὸς αὐτῶν ἔδεικε
πεπονθῶς, καὶ ὡς τούτου ἔνεκα ἐργεταὶ πολεμήσαν.
Ὁ δὲ Περσῶν πρεσβευτῆς, τοῦ Διζαβούλου συντο-
νώτερον ἐπεγχαλοῦντος, περιφρονήσας τὸν νόμον τῆς
σιωπῆς τὸν ἰσχύοντα παρ' αὐταῖς ἐν ταῖς ἐστίασι-
σιν, ἐπιτροχάδην ἤρξατο διαλέγεσθαι, τοῦ Διζαβού-
λου γενναίως τὰ ἐπικλήματα ἀπωθούμενος, ὡς καὶ
D θαυμάσαι τοὺς παρόντας τὸ ὑπερβάλλον τῆς αὐτοῦ
ὀργῆς, ὡς παρ' οὐδὲν θέμενος τὸν νόμον πολλοῖς τε
καὶ ἀκολάστοις ἐχρήσατο. Ἐν τούτοις ἀπαλλαγέν-
των, ὁ μὲν Διζάβουλος παρεσκευάζετο τὴν ἐπι Πέρ-
σας. Τῷ τοι ἄρα τοὺς ἀμφὶ Ζήμαρχον μετακαλεσι-
μενος, καὶ ὡς ἐνῆν, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους φιλιῶν ⁷³
ἐμπεδώσας, ἀπέχευ αὐθις ἀπονοστήσοντας ⁷⁴, ἐπι-
ρον πρεσβευτῆν αὐτοῖς συναποστείλας τῷ τὸν πρότερον λεγόμενον Μανιάχ τεθνάναι. Ἐν δὲ ἐπίκλησι
τῷ μετ' ἐκείνων ⁷⁵ πρεσβευτῆ ⁷⁶ Ταγμά αὐτῷ, ἀξίωμα δὲ Ταρχάν. Οὗτος δὲ οὖν ἐστάλη ὑπὸ Διζα-
βούλου ὡς Ῥωμαίους πρεσβευσόμενος. Καὶ μὲν οὖν σὺν αὐτῷ ὁ τοῦ ⁷⁷ ἤδη ἀποικομένου παῖς, φημί ἢ

VARIAE LECTIONES.

⁷⁰ τοῦτο H., οὕτω vulg. ⁷¹ μέτεσσι conj. Cl. ⁷² Χολιατῶν] Χολιατῶν H. idem supra pag. 300., ἰδ. Χλιδαίαι dicebantur. ⁷³ τῷ unciis inclusit H. ⁷⁴ πρὸς et φιλιῶν N., περὶ et φιλιῶν vulg. ⁷⁵ ἀπονοστήσαν-
τας B, ἀπονοστήσαντας vulg. ⁷⁶ ἐκείνων vulg. ⁷⁷ πρεσβευτῆ H., πρεσβευτῆν vulg. ⁷⁸ ὁ τοῦ H., οὗτος
vulg.

κομιτῆ μισράκιον, ὅμως δὲ τὸ πατρῶν διαδεξάμενος γέρας⁸², ἐτι μὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν ἰχθὴν κληρωσάμενος ἀξίαν. Οἶμαι δὲ τῷ ἐπιτηδεύσασθαι⁸³ τε καὶ εὐνοῦστατον γενέσθαι τῷ τὸν Μανιάχ τοῦ πατρῶου τὸν παῖδα τυχεῖν ἀξιώματος. Ἐπεὶ οὖν ὁ Διζάβουλος διαφῆκε ἡμαρξον, ἐπικαταλαμβάνουσι τοὺς πρότερον ἀφεθέντας Ῥωμαίων, οὗ ᾧ ἔν συνεθεμένον τοῖνον ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τῆς ἐς τὰ οἰκεία ὁδοπορίας ἀπήρξαντο. Καὶ δὴ καταλειπορώτευσαν πόλιν τῶν Χοαλιτῶν, διὰ φρουρῶν ἐκορεύοντο. §

Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀδάρων ἡγεμῶν ἐν βου- A 9. (A. C. 568 Ind. 1, Justini 4). Baianum, το πρεσβεύσασθαι καὶ περὶ σπονδῶν παραγαῖν. Τὸν δὲ Βιταλιανὸν ἐξήτει χρω- Avarum ducem, voluntas coegit legatos ad Roma- ισχεῖν, ὡς ἂν μὴ λατλασῆα χρήσοιτο κατὰ nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- ἐκεχειρίας καιρῶν. Ὁ δὲ Ἰουβουλῆδας, taliano etiam sibi aurum dari petit, ut a praedis agendis per inducias abstineret. At Jubolides, ac- ἔκ τοῦ τῆς Ἰλλυρίδος ὑπάρχου νομι- ceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octin- μιον ἢ ὀκτακόσια, παρέσχετο τῷ Βαϊανῷ. gentis, ea Baiano tradidit. Quamobrem Avarum dux inisit Targitium, qui una cum Vitaliano interprete imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- καὶ ἐστὲν τὸν Ταργίτιον ὁ τῶν Ἀδά- nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- νος, εἶν τῷ καὶ Βιταλιανὸν τὸν ἑρμη- nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- κλέτ λέγοντας, ὥστε τὸ Σίρμιον οἱ ἐνδο- ra erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- κὰ συζῆθη χρήματα, & ⁸⁴ Κουτρίγουροι προς Ἰουστινιανῷ ἐκομίζοντο βασι- Avarum ducem, voluntas coegit legatos ad Roma- ραυτοῦ ἔμφω τῷ φύλῳ τούτῳ καθελόντες, nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- ἐὶ Οὐσδιβαδὸν τὸν Γήπαιδα. Ἐφασκε γάρ taliano etiam sibi aurum dari petit, ut a praedis agendis per inducias abstineret. At Jubolides, ac- τις ἅπαντας αὐτῷ ἀνήκειν, ἅτε δὴ καὶ B ceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octin- ρὸς αὐτοῦ καταπολεμηθέντας. Ἀφικαι- gentis, ea Baiano tradidit. Quamobrem Avarum dux inisit Targitium, qui una cum Vitaliano interprete imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- ἰν τῶν πρέσβειων κατὰ δὴ τὴν βασιλίδα nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- λθόντων τε ὡς τὸν αὐτοκράτορα, ἔφη e ⁸⁵ Ὁ βασιλεῦ, πάρεσιμι σταλείς ὑπὸ τοῦ Avarum ducem, voluntas coegit legatos ad Roma- πατῆρ γὰρ αὐτὸς ἀληθῶς Βαϊανῷ τοῦ nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- εσπότου. Πέποιθα δὴ οὖν, ὡς ἐπιδείξα- taliano etiam sibi aurum dari petit, ut a praedis agendis per inducias abstineret. At Jubolides, ac- ἠθείης τὴν περὶ τὸν παῖδα στοργὴν τῷ ceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octin- οῦ παιδός. Οὕτω τοῖνον ἐχόντων ἡμῶν, gentis, ea Baiano tradidit. Quamobrem Avarum dux inisit Targitium, qui una cum Vitaliano interprete imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- καὶ ἡμῶν, ἄρα οὐχὲν παραχωρήσεις αὐτῷ nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- οὐ γὰρ ἐς ἀλλότριον οὐτε μὴν πολέμιον nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- ἴσμενα μεταθήσοις σχεδόν οὐδὲ μεταθῆ- Avarum ducem, voluntas coegit legatos ad Roma- σαρσχομένων ἢ κυρίως, ἢ πάλιν εἰς σὲ nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- α διὰ τοῦ παιδός, εἴτε παράσχοις αὐτῷ ceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octin- ἡκω, τὴν τε πόλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὰ nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- τ' ἔτος, ὅσα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοῖς C comites sibi tradi poscit. Nec enim Usdibadum quis- quis ⁸⁶ καὶ Οὐτιγούροις ἐδίδου [οἱ ⁸⁷], quam negarit factum esse Baiani mancipium. > Haec Targites; cui imperator: Tu quidem, ut videtur, minime, ut legationem faceres, venisti, sed magis ut μερον δεσπόζοντος τούτων γε δήπου τῶν nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- καὶ Οὐσδιβαδὸν τὸν Γήπαιδα καὶ τοὺς ceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octin- οὐδὲ γὰρ περὶ τούτων ἀνταρεῖ τις, ὡς nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- σιν ἀνδράποδα Βαϊανῷ. > Ταῦτα ὁ Ταρ- Avarum ducem, voluntas coegit legatos ad Roma- . Ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς: < Οὐ πρεσβευσόμε- nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- κς ἴσικεν, ὃ Ταργίτα· μᾶλλον μὲν ὄν nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- ντας ἡμᾶς τεκμηριώσασθαι βουλόμενος nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- τοὺς τρόπους. Εἰ γὰρ, ὡς φατε, δοίημεν ceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octin- τοῖς πρώην Οὐννοῖς, οἴκτω μᾶλλον καὶ nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- μὴ ἐθέλειν αἶμα ἐκχεῖν, Ἰουστινιανὸς nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- ἴον γε ἂν εἴη, καὶ οἷς τὸ φιλόθρονον εἶ, καὶ οἷς ἀντιτάττεσθαι φανώμεν οἱ nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- οἱ δεσπαιοὶ Κουτρίγουροί ⁸⁸ τε καὶ Οὐ- nios imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Justiniano accipere soliti erant, quia utranque gentem subegerat, illi traderet, and praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum jus domi- ρ; διαβεβαίουσθε πρὸς ἡμῶν κομίζεσθαι D Avarum ducem, voluntas coegit legatos ad Roma- ὑτο μὲν φυγόντες ἡμᾶς, τοῦτο δὲ πεπτω- nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- ῶν τυγχάνουσιν ἄρδην ἠφανισμένοι. Τί nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- ἡμεν ὁμῖν τὰ τῶν ἠσσωμένων; ἀλλ' οὐ nos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vi- ἄδει τῶν πραγμάτων καὶ κρατεῖν ἄμα,

VARIÆ LECTIONES.

vulg. ⁸² τῷ ἐπιτ. Val., τὸ ἐπιτ. vulg. ⁸³ ταύτη H., ταύτην vulg. ⁸⁴ & N., οἱ vulg. Κουτρί-
⁸⁵ αὐτοῦ; CL, αὐτοῦ vulg. ⁸⁶ καταπολεμηθέντος vulg. ⁸⁷ Κουτραγούροις vulg. ⁸⁸ οἱ υἱοὶ
⁸⁹ Κουτράγουροι vulg.

alium ad consuetudinem trahendam esse? Quid igitur ad Uslibado faciemus? vobisne eum reddemus? non animus adeo dementes et stolidi, ut nostra profundamus, maxime in Barbaros, et eos, qui nostræ republicæ gravia damna intulerunt. Qui enim imperatoriam majestatem ante nos administravit, Gepidas vagantes excepit, et illis regionem circa Sirmium, quam incolerent, distribuit, Deinde exorto inter ipsos et Longobardos bello, sociis nostris, ut par erat, opem tulimus, et Romanorum auxilio Gepidæ vicissent, nisi servilem animum prodidissent. Nam mala mente benefactoribus suis infesti fuerunt, et pro beneficiis in eos collatis insidias, in quo nulla venia digni sunt, nobis straxerunt; Romanis tamen minime visum est homines ingratos persequi, qui nunquam dignas pœnas pro peccatis dare possunt; sed potius pati, ut ab aliis funditus everterentur. Cum igitur non aliter se res habeant, si nobis jure de vobis conqueri licet, quod eos qui nostri optimo jure fuerunt possideatis, nunc a vobis eadem in nos retorquentur. Vos enim Uslibadam, nos Gepidas, qui reliqui sunt, a vobis repetimus. Etenim nos Romani ab initio et ab omni 156 hominum memoria imprudentes coercere officium nostrum duximus, non ipsi imprudentes habebamur. Nonne Sirmium Barbaris trademus? Non igitur satis vobis superesse videtur, quousque Romanis nondum arma ferre placuit? Sed ais, o Targita, Chaganum Istrum trajecturum et Hebrum quoque, et Thraciæ urbes primo impetu occupaturum. At prævenient et occurrent Romanorum copiæ, et cum spe depellent suas, imo, agent et rapient quæ Avarum erunt. Neque grassari et prædas agere cessabimus, dum Barbari superbient; et certe longe Romanis utilius bellum quam pax. Etenim cum Avaribus et Nomadibus et advenis amicitiam tenere gravius et acerbius est, quam eos hostium numero habere. Nam subdola est eorum amicitia, et præstat vulnere corpore, quam animo, gerere. Quamobrem, o Targita, et arcus et equi et infinitæ copię armorum in apparatu erunt. Nec enim quies utilitate potior. » Hæc cum imperator alto spiritu dixisset, Avarum legatos dimisit. Prius tamen Bonum ducem per litteras magnopere increpavit, quod ad illos legatos, qui talia proponerent, Byzantium misisset. Ad hæc illum monuit, qui certus erat, quamprimum bellum contra Avars erupturum esse, ut omni opera et studio bellicas machinas præpararet. Et Bonus, lectis imperatoris litteris, omnia, quæ ad bellum pertinebant, diligenter curavit.

καὶ ὑπὲρ τῶν κακτρατημένων ἑτέροις χρήματα καταθεῖναι. Οὐ γὰρ ἀποχρῶν, εἰ φανεῖται ἀπαξ τοῦ τὰ δέοντα φρονεῖν ἐστερημένοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰ συνήθειαν ἔλαβεν τὴν ἀπροσῆνην οἴεσθαι ὅτι δέιν; τί οὖν ποιῶμεν τὸν Οὐσίδεαδον; ὑμῖν ἀποδοίημεν; οὐχ οὕτω πεφύκαμεν ἡλίθιοι, ὥστε τὰ ἡμέτερα καταπροῖσθαι, καὶ ταῦτα βαρβάρους καὶ λυμαινωμένους τῆ καθ' ἡμᾶς πολιτείας. Ὁ γὰρ πρὸ ἡμῶν τὸ βασιλεῖον ἀναθεδεγμένος κράτος Γήπαιδας ἐπέλυδας ὄντας εἰσποικίσατο, καὶ χώραν αὐτοῖς ἀπένειμε τῆ περὶ τὸ Σίρμιον, εἶτα καὶ πολέμου κινηθέντος αὐτῶν ὡς Λογγοβάρδους, ὥσπερ εἰκὸς ξυνεκαλασόμεθα τῷ κινδύνου τοῖς οἰκείοις. Καὶ ἂν ἐκράτουν οἱ Γήπαιδες τῆ Ῥωμαίων χειρὶ, εἴγε μὴ ἀνδραποδύσεις ὤφθησαν καὶ τῷ τῆς γνώμης δουλερῶ τοὺς εὐεργέτας ἐπίπτησαν. Ἀνθ' ὧν ἐπιβουλεύσαντας ἡμῖν ἀσύγνωστα οὐ Ῥωμαῖοις ἔδοξε μεταθεῖν τοὺς ἀγνωμονήσαντας, οἷς ἐνεσσι μὴ ἀντιτεῖναι τὰς τιμωρίας ἰσορροπῶν τοῖς πλημμελήμασι, μᾶλλον μὲν οὖν περιδεῖν, ὡς ἂν ὑφ' ἑτέρων ἐς τὸ παντελὲς διαφθαρήσονται. Εἰ τοίνυν ἄλλως οὐκ ἔχει ταῦτα, ἐπειπερ ἡμεῖς ἐπιγυλαεῖν δεῖοι καθεστήκαμεν, ὅτι τοὺς ἡμῖν ἀνέκτους ἔχετε Γήπαιδας, ἀντίστραπτὰ καθ' ἡμῶν τὰ τῶν ἐγκλημάτων. Ὑμεῖς μὲν γὰρ τὸν Οὐσίδεαδον, ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς Γήπαιδας ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς εἰσπράξομεν. Ῥωμαῖοι γὰρ ἀνωθὲν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς σφρονίζουσι ἐτάχθημεν τὸ ἀνόητον, οὐ μὴν ἀνόητοι εἶναι νομίζεσθαι. Ἀλλὰ τὸ Σίρμιον ἐγχειρίσωμεν βαρβάρους; οὐκ ἀρκέσει γὰρ ὑμῖν τὸ περιεῖναι μέχρις ὅπλα κινεῖν οὐ βούλοιντο Ῥωμαῖοι. Ἄλλ' ἔρεῖς, ὦ Ταργίτα, ὅτι διαθήσεται Ἴστρον ὁ Χαγάνος. ἔτι γε μὴν καὶ τὸν Ἑβρον ὅτι καὶ ὅτι τὰς ἐπὶ θρήκῃς αὐτοβοαὶ παραστήσεται πόλεις. Ἀλλὰ προφύσσουσιν αἱ Ῥωμαῖκαὶ δυνάμεις, καὶ τῆς ἐπίπτης αὐτὸν ἀφαιρήσονται, καὶ μᾶλλον αὐτοὶ σκευαγωγῆσουσι τὰ Ἀβάρων. Καὶ οὐ παυσόμεθα καταβάλλοντες τε καὶ χειρούμενοι, ἕως ἂν ἐφυθρίσῃ τὸ Βάρβαρον. Λυσιστελεῖ δὲ Ῥωμαῖοις ἀντὶ τῆς εἰρήνης ὁ πάριμος. Ἀβάρων γὰρ τῶν νομάδων τε καὶ ἐπιπλήθων καθεστάναι φίλους τῆς ὡς αὐτοὺς δυσμενεῖας βεβούτερον, ἄλλως τε καὶ φιλίας ὑπόουλου καθεστῶν. Κραῖσσον ἐν τοῖς σώμασι καὶ οὐχὶ ταῖς ψυχαῖς φέρειν τὰ τραύματα. Πρὸς ταῦτα, ὦ Ταργίτα, μὴ τέξα καὶ ἵπποι καὶ μυρία δυνάμεις ὀπλιτῶν ἴσταν ἐν παρασκευῇ· οὐ γὰρ ἡσυχία τοῦ συνοῖοντος αἰρετώτερον. » Τοσαῦτα εἰπὼν ὁ αὐτοκράτωρ, μεγαλλογοῖα τε χρησάμενος πολλῆ, τῶν Ἀβάρων ἐπέχε τοὺς πρέσβεις, πρότερον Βόνω τῷ στρατηγῷ ἰγράμμασι πλείστα ἐπιμεμφάμενος, ὅτι γε ἄλλως αὐτὸν τοιαῦτα προῖσχομένους ἔστειλεν ἐς Βυζάντιον πρὸς γε καὶ σημήνας ἔργου ὅτι ἔχουσι καὶ πάντα τὰ πολεμιστήρια βρῆγανα ἐπισκευάζειν, σφραῖς ἐσταμένον, ὡς ξυγκροτηθήσεται ὁ πρὸς Ἀβάρους πόλεμος καὶ μάλα αὐτίκα. Καὶ δὴ ὁ Βόνος, ἐπὶ τῷ βασιλείῳ ἀνελίξατο γράμμα, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο.

EX LIBRO SEXTO.

EK TOY Γ' ΔΟΓΟΥ.

10. (A. C. 574, Ind. 7, Justinini 10.) Imperatrix Sophia Justiniani (Zachariam) legatum misit ad Chos-

roem. Ὅτι ἡ βασίλισς Σοφία Ἰουστίνου πρέσβην στέλλει ὡς τῶν Περσῶν βασιλέα Κοσρόην, ἐν τῷ

VARIÆ LECTIONES.

οἴεσθε N., οἴεσθαι vulg. ἑπὶ πλῆθος H., ἐπελύδας vulg. Ἑβρον vulg. καὶ οἱ. Ρα. ὡς αὐτὸν H., αὐτὸν vulg. ἔργου H., ἔργον vulg. πρέσβυν] Ζαχαρίαν πρέσβυν N.

λοῖς ἰατροῖς καταταττόμενον. Καὶ οὗτος μὲν ἀφικόμενος, τεσσαρακονταπέντε χιλιάδας ἰνομίσματος παρασχών, τίθεται τὰς ξυνήκας ἐν Ἑὼ ἑνιαυσιαίας, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐκεχειρία. Ἐν τῷ γὰρ ἔρασκε σταλήσεσθαι πρὸς τῆς βασιλευσίου πρεσβευτὴν τὸν τελειώτερά πως περὶ ὧν διαλεχθῆσόμενον, ἔτι μὴν καὶ τὸν πόλεμον ὄντα, τυχὸν ἐν μέσῳ καὶ τοῦ Ῥωμαίων βασιλευσίου μεταβαλόντος ἐς τὸ ἔρρωμένον. Οὕτω μὲν τὰς αὐτὸν ποιησάμενος ὁ σπονδὰς περὶ τῆς κατὰ τὸ Ῥωμαίων ἐπικρατείας, οὐ μὴν καὶ περὶ τῆς μενῆς, καταθέμενος δῆπουθεν αὐτοῦ καὶ μόνου μὲν χιλιάδας χρυσῶν νομισμάτων, ἐπαῆγεν. δευθόντων δὲ ἄρα τῶν τοιούτων Εὐσέβιος ὁ ἰγὸς ἐς Βυζάντιον μεταστέλλεται.

Ἐπιπέδεται κατὰ τὴν Περσῶν χώραν ἰατρὸς Τραϊανός, ἐν τοῖς βασιλείοις πατράσι καὶ τὴν λεγομένην τοῦ Κοιαιστορος διέπων, ἣν οἶμαι ἐκ τοῦ ἀναζητεῖν ὧδε λελέχθαι ἰατρὸς. Συναπεστάλη δὲ καὶ Ζαχαρίας, οὐ ἑναγινῆσθην, ἐφ' ἧς, εἰ μὴν οἴοιτο ὅτι ἔσονται, ἀμαρτυροῦν κατὰ τὴν τε Ἐφῶν καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἐν ἑαυτῶν ἑνιαυσίῳ ἐκεχειρίαν. Ἐν τῷ τοσούτῳ ξυνομιᾷ ἐξ ἑκατέρως πολιτείας ἐν τοῖς ὁμοῖοις, οἷον οὐσι τὰ ἀμφίβολα, βουλευσάμενός τε καὶ τρόπον ταῦτα οὐσι τὰ ὅπλα ἐς τέλος· εἰ δὲ γε μὴ προχωροῖ, τοῖς γοῦν πρὸς ἑλίον οἰκοῦσιν τὴν ἐκεχειρίαν παντὶ τρόπον ποιήσασθαι. Παρανομοῦνται οἱ πρέσβεις πρὸς βασιλείαν Περσῶν, λησίου τε καταστάνας, ἐλεξάτην τοιάδε. — Ἐν δὲ κεκινημένων λόγων, καὶ τῶν μὲν Περσῶν ἔρασκον ποιῆσθαι τὴν εἰρήνην ἰσμένον, ἀχρι δὲ ἑαυτῶν βεβαιῶν τὴν ἐκεχειρίαν, τῶν δὲ ἑλίον τριτηρίδας εἶναι βουλομένων τὰς σπονδὰς οὕτως ἰσχυροῦν οἱ πρέσβεις, καθὰ ἐπετέλει, σφᾶς ποιήσασθαι τὰς συνθήκας· ἐπὶ πάντες ὡς εἶναι ἔρρωμένας συνήρασαν ἀμφοτέρω ἑκάστῳ, κατὰ δὲ τὴν Ἑὼ μόνον, τριάκοντά τε χινομισμάτων χρυσῶν κατατιθέναι Ῥωμαίους ἑαυτῷ. Συνήρασε δὲ τὰ τοιάδε, εἰ βασιλεὺς ὁ ἑλίον ἐπιψηφισοίτο.

Ἐπιπέδεται Τιβερίῳ ἦδη τὰ τῆς πολιτείας ἔρασκον πράγματα, Τραϊανός τε καὶ Ζαχαρίας ἔρασκον ὡς αὐτὸν ἐγγράψασαν ὅτι μὴ βούλεσθαι ἀχρι τριῶν ἐτῶν ποιήσασθαι τὰς ξυνήκας, τριτηρίδας δὲ εἶναι μάλλον. Καὶ οὐκ ἐπινεύσας ὁ αὐτὸν ἔρασκε μακροτέρως ποιῆσθαι τὴν εἰρήνην, ἐσήμεναι ὡς αὐτοῦς μάλιστα μὲν ἀχρι αὐτῶν τὰς τοιάδε βεβαιῶσαι σπονδὰς· εἰ δὲ ἄρα ἔρασκον, παραιτέρω μὴ ἀνέξεσθαι ἢ τριεταλεισίου δὲ οὐδ' [ὡς] τοῖς πρέσβεισι τῆς ἑλίον ἐπιστολῆς, καὶ δὲ ἀναλεξαμένων ὅτι ἰδηγράμμα, Μεβόδου ἐπὶ τούτῳ ἀφικόμενου ἐν μὴν τὸ Δάρας ὁμοῖοι, αἰσθανομένου ὅτι ὡς ἰδη ὑπὸ Τραϊανοῦ καὶ Ζαχαρίου δοκιμασθείσας

A roem, Persarum regem, ex medicis imperatoris. Is ubi ad Persas accessit, quadraginta quinque millia aureorum dedit et inducias annuas per Orientem fecit, tantisper, ut dicebat, dum ab imperatrice maximus legatus mitteretur, qui de omnibus rebus accuratius ageret et bello finem imponeret, si forte etiam interea accideret, ut Justinus convalesceret. Itaque in Oriente, qua Romanis parebat, excepta tamen Armenia, per annum, ut ab armis cessaretur, est statutum. Cum igitur hujus rei tantummodo consequendæ gratia quadraginta quinque aureorum millia numerasset, rediit. Et his transactis Eusebius dux Byzantium accessit.

B 11. Mittitur deinde in Persarum regionem 157 legatus Trajanus, inter patricios ascriptus, qui quaestoris magistratu fungebatur, quem a quaerendo a Romanis sic dictum esse puto. Missus est una quoque Zacharias, cujus antea meminimus, ut, si possent, trium annorum inducias per Orientem et Armeniam facerent, tantisper dum alii ex utroque regno in finibus convenirent, qui controversias dirimerent et consilium haberent, qua ratione in perpetuum arma deponerent: si hoc minime succederet, induciæ saltem tanti temporis pro his, qui ad Orientem incolunt, omni ratione obtinerent. Legati ubi ad regem Persarum accesserunt, in concionem vocati hæc dixerunt. — Multis ultro citroque motis sermonibus Persæ in quinquennium inducias, Romani per triennium tantum valere volebant. Postremo legati Romanorum, sicut ipsis mandatum erat, in eo non perstiterunt, ut trium annorum induciæ fierent; sed in quinquennium induciæ esse placuit utrique civitati tantummodo per Orientem, ob quas quotannis Romani triginta millia aureorum penderet; quæ pacta tamen non alia conditione, nisi ea imperator suffragio suo comprobasset, rata forent.

12. (A. C. 575, Ind. 5, Justinii II.) Ut Tiberius negotiorum administrationem suscepit, Trajanus et Zacharias legati ad eum rescripserunt, Persas nolle ad tres annos, sed ad quinque inducias pacisci. Quæ cum non approbasset, (nec enim ei in tam longum tempus inducias facere placebat,) mandavit, ut in duos annos paciscerentur; si non obtinere possent, nihil ad tres annos adjicerent. Missa est igitur hæc ad legatos epistola, et cum ea, quæ continebat legissent, Mebodes, qui ad responsum accipiendum ad fines Daras venerat, satis intellexit, Romanos inducias, quas Trajanus et Zacharias fecerant, non approbare. Itaque Tachædronem imunitis, qui terras ditionis Romanorum subito invasit, et propinqua

VARIE LECTIONES.

κησάμενον vulg. ὁ οἴοιτο II., οἴοιτο (sic) vulg. ἰδη ὡς ἂν ἐν conj. B. ὁ N., ὁ vulg. In re codicis adscriptum est: Ζῆται ἐν τῷ περὶ δημηγοριῶν. οὐκ conj. N. ἐπὶ δὲ πάντες N. παρῆσθη ἰατρ. ὡς uncis inclusimus. αἰσθανομένου vulg.

luca Daras igne vastavit. Sed fide Mebodi data, illi A numeratum iri quotannis per tres annos triginta millia aureorum pro induciis, statutum est, ut interea principes viri utriusque regni in unum convenirent, et aliqua ratione firmam pacem constituerent. Id utile suis rationibus fore Cæsar existimabat, et providentia quadam faciebat: confidebat enim, se intra tres annos idoneas copias coacturum, quibus se satis munitum et instructum ad Persis resistendum ostenderet, ut etiam ex æquo cum eis **158** pugnare posset. Præsenferant et Persæ hanc imperatoris providentiam, quod nulla alia ratione tantopere de hac dilatione impetranda laboraret, quam ut per id temporis spatium idoneas copias præpararet. Contemnebant tamen Persæ Romanos, tanquam qui adversum se in acie stare et pugnando pares esse non possent, etiamsi longius tempus iis indulgisent. Quamobrem postquam belli cessatio ad tempus rata per Orientem fuit, omnis motus in Armeniam est translatus, et cum alius aliud manus in illa regione obiret, ineunte vere, bellum est exortum.

43. (A. C. 576, Ind. 9, Justini 42.) Tiberius Theodorum, Bacchi filium, legatum ad regem Persarum mittit, specie quidem gratias agendi causa, quod Trajanum, nobilissimum Romanorum legatum, summo honore adfocisset, cum paulo ante legationem ejus accepisset. Jam diu enim in more erat apud utrumque principem, post magnos legatos mittere alios minores, qui gratiam agerent ob priores legatos benigne receptos, et amicitiam testificarentur. Hæc autem simul præceperat, ut regi exponeret, se esse paratum, (jam enim id convenerat,) mittere in fines utriusque dittonis viros nobiles, qui de pace cum his, quos ipse eo ad id mitteret, agerent et controversias dirimerent. Cum Theodorus ad Daras accessisset, Persarum rex ibi reliquerat, qui eum eo deducerent, ubi regem commorari comporissent, ne, ulla re, quæ legato præstari solebat, omissa, moram illi faceret. Volebat enim simul bellum gerere et legationem excipere: sic enim se Romanis terrorem injecturum esse sperabat. Qua de causa cum iter per regionem, quæ Arestorum et Marepticorum dicitur, fecisset, in Persarmeniam pervenit, inopinantibus D Romanis, qui tam cito eo illum perventurum nunquam credidissent. Solebant enim Persæ antea circa finem mensis qui Latinis vocatur Augustus, in Persarmenia apparere, et inde ab bellum accingi: nunc autem Chosroes prius illuc accessit. Accidit autem, ut Romani semel præventi, cum tardius rebus suis prospexissent, nihil toto illius anni spatio feliciter et opportunè gererent. Nec enim exercitus Romanorum collectus erat; sed militibus, qui sub Curvo et Theodoro merebant, nuntiatum erat, imperatorem iratum esse propterea quod in Albaniam

σπονδαί, οὐ στεργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφίξει τὸν Ταχόσθρω κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Καὶ ἐξ ἄθροον ἐπιδραμῶν ἐνέπρηξε τὰ ὅσα πλησιόχωρα τοῦ Δάρας, ἕως ἐπίσθη Μεβούδης δέξασθαι τὰς τριῶν χιλιάδων τῶν χρυσῶν νομισμάτων ἀν' ἔτος τῆς τριετηρίδος ἕνεκα εἰρήνης, ἐφ' ἣ ἐν τοσούτῳ τῶν ἀρχόντων ἑκατέρας πολιτείας εἰς ἐν ζυγιόνας βουλεύσασθαι ὅπως δὴ τὰ ὅπλα καταθέσθαι τελέω. Προνοία δὲ δὴ τινι τοχαζόμενος τοῦ συνοίσοντος, τὴ τοιαύτῃ ἐπετελεῖ ὁ Καῖσαρ· ἤπιστατο γὰρ, ὡς ἄξι ἐνιαυτῶν τριῶν ἀποχωρῶσα αὐτῷ ἔσται ἡ παρασκευὴ Πέρσαις τε ἀξιόμαχος ἀναφανήσεται. **Εὐνησθάνων** δὲ καὶ Πέρσαις τῆς τοιαύτης προμηθείας τοῦ Καίσαρος, ὡς οὐδενὸς ἑτέρου ἕνεκα γίνεται αὐτῷ ἀναβολὴ ἢ προσηρμένῳ τοῦ μέλλοντος, ὅπως ἐς τὴν θεῶν αἰεὶ προπαρασκευασθῆσιν αἱ δυνάμεις. Κατεφρόνουν δὲ ὅμως τῶν Ῥωμαίων, ἵτε ἀναμαχησασθαι οὐ δυναμένους, εἰ καὶ πλείων αὐτοῖς ἐνδοθεῖ χρόνος. Ἐπειὸν ἀνακωχὴ ἐγγόνει ἀνὰ τὴν Ἑω, μετενέχοντο δὲ ἅπας ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν ὁ θόρυβος, ἀλλοῦ ἕλλα αὐτῆς διακλιρωσαμένων, ἤρος ἀρχομένου συνέστη πόλεμος.

17. Ὅτι ὁ Τιβέριος ὁ Καῖσαρ στέλλει Θεόδωρον τὸν Βάκχου πρεσβευσόμενον ὡς βασιλέα Περσῶν, τῷ δοκεῖν μὲν ὁμολογήσοντα χάριτας ἀπὸ τῶν μεγίστων Ῥωμαίων πρεσβυτῆν ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε Τραϊανόν, ἤνεκα ἑναγχοῦ γε δήπου τὴν δι' αὐτὸ ἐδίξαστο πρεσβείαν, ἔκπαλαι τὸ τοιούτῳ νομισθὲν ἐκ ἀμφοτέρων πολιτείας, ὥστε μετὰ τοῦς μεγάλους πρέσβεις στέλλεσθαι ἑτέρους ἡσσονας τῆς τῶν μεγίστων πρέσβων ἀποδοχῆς τε ἑκατὶ καὶ φιλοφροσύνης. Ἄμα δὲ ἐνετείλατό οἱ διαλεχθῆναι, ὡς ἐπιμότατα ἔχει, κατὰ τὸ ἤδη ἐμπροσθεν, ἐν τοῖς ὄροις τῆς Ἑω στείλει τοὺς Ῥωμαίων ἀρχοντας γνωματεύοντας ἕν τῶν ὅπ' αὐτοῦ ἐκπεμφθησομένων ἡγεμόσι Περσῶν ἀμφὶ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ ἀμφίβια διευκρινήσοντας. Θεόδωρον μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενον βασιλεὺς ὁ Περσῶν καταλείπειν ἐν τῷ Δάρας τῇ πλείε τούς τε τὸν ἀνδρα ἄξοντας, ἐγκυλευσάμενος¹⁰, ἔνθα ἂν μάθοιεν τὸν βασιλέα εἶναι, ἐπικαταλαθῆναι, ὡς ἂν μὴ τὰ εἰθισμένα ἐπὶ πρεσβευτῆ πράσων ἀναβολῆ χρῆσοιτό τινι. Ἄμα γὰρ ἠθεύετο καὶ πολέμου ὁμιλεῖν καὶ δέχεσθαι τὴν πρεσβείαν· ταύτη γὰρ ἐκφοβήσεν φησι ἐς τὰ μάλιστα Ῥωμαίους. Τῷ οὖν ἄρα τὴν ἰδοιπορίαν διανύσας διὰ τοῦ λεγομένου Ἀβρεστῶν κλιμάτος καὶ τοῦ Μαρεπτικῶν ἀφίκετο ἐν Περσαρμενίᾳ, οὐκ ολομένων τῶν Ῥωμαίων οὕτω γε δήπου θάττον ἤξειν αὐτόν. Εἰωθότων γὰρ τῶν Περσῶν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις ἀμφὶ τὸ πέρας τῶν τῆν ἰπωνυμίαν Αὐγούστου κληρωσαμένου μηνῶν ἀναφαίνεσθαι κατὰ δὴ τῆς Περσῶν Ἀρμενίας καὶ τμηκαῦτα τὸν πόλεμον συγχροτεῖν, προτερήσας αὐτὸς εἰσήρῃσεν αὐτόθι. **Εὐνηνέχθη** τοιγαροῦν ἔπειτα προκατελημμένους καὶ ἐφυστερήσαντας¹¹ τοὺς Ῥωμαίους δι' ὅλου τοῦ ἔτους οὐδὲν ὅτισιν σφᾶς διακρίξασθαι ἐν καιρῷ. Οὔτε γὰρ τὸ στράτευμα ζυνηθροῖ-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰ ζυνηθῆσαντας N., ζυμωθέντες vulg. ¹¹ ἐγκυλευσάμενος B., ἐγκυλευσάμενος vulg. ¹² ὄφρατερήσαντας vulg.

στο τὸ Ῥωμαϊκὸν, ἀλλ' οἱ μὲν περὶ ¹² Κοῦρσον καὶ Ἀθεόδωρον τοὺς στρατιώτας ¹³, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἀπήγγαλτο ¹⁴, ὡς νεμεσῆ τε καὶ ἀγανακτεῖ ὁ Καίσαρ, οἱ δὲ ἰσθάλιντες ἐν Ἀλβανίᾳ μὴ ἀνίστησαν ἀπαντασ Σαβείρους τε καὶ Ἀλθανοὺς, ἀλλ' οἱ δὲ ὁμήρους παποιδότες ἐξεχώρησαν· κατεγνωκότες τε ἐξ αὐτῆς τῆς πίστεως, τῷ ἀφηνιάσαι αὐτίκα ἀπὸ Ῥωμαίων τὸν Σαβεῖρα, ὡς οὐ κατὰ τὸ δέον ἐπεπράχθησαν, παρῶφθη τε ὑπὸ τῶν τὸ συνοῖσον, ὡσπερ ἀμέλει ἐκ μεταμελείας αὐτῶν ἐλάσαντες ἐν Ἀλβανίᾳ προσέβιας ἦγον τοὺς Σαβείρους τε καὶ Ἀλθανοὺς, πανοικίᾳ σφᾶς μετακλιζόντες ἐς τὰ τῆδε τοῦ Κύρου ποταμοῦ, ὡς λοιπὸν ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ διαίτῃσθαι χώρῃ. Ἐτι οὖν Θεόδωρος τε καὶ Κοῦρσος ἐν τούτοις ἐνησχολημένοι ἐτύγγανον. Εἶτα ἐγκαλεσαμένου τοῦ Καίσαρος Ἰουστινιανὸν τὸν τῆς Ἐσω στρατηγὸν μεταφορῆσαι καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ γενέσθαι αὐτὸν ἠγγεζόμενον τοῦ πολέμου, οὐδὲν ἤττον καὶ Ἰουστινιανὸς οὐπω παρῆν, τῷ σημεῖναι τοῦτο αὐτῷ τὸν Καίσαρα ὄψε καὶ οὐκ ἐν καιρῷ τοῖς πράγμασι χρῆσασθαι, πρὸς γε καὶ τῆς συνήθους διανομῆς τοῦ χρυσοῦ τοῖς ἔφοις καταλόγοις γεγενῆσθαι οὐκ ἐπικαιρῶς, ἀλλὰ δῆτα ἐφουστρησάσης. Ἐπ' ἀδείας οὖν οὕτω πῶς καὶ ἀκονεῖ ἐλάσαντος ἐν Περσαρμενίᾳ Χοσρόου, μηδενὸς οἱ ἀντικαθισταμένου, οἱ μὲν δασμοφόροι τῆς ἤττονος Ἀρμενίας οὐτε ἐχρήσαντο φυγῇ, ἐκλειπότες τοὺς ἀγροὺς οἴγε, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ δσα ἐπιτήδεια ξυνεκμίζον τῷ στρατῷ. Προβαίνοντι δὲ Χοσρόη ἀνὰ τὰ πρόσω οἱ ἐν τῷ κλίματι Μακραβανδῶν καὶ Ταρανῶν ἥμιστα ἔμενον, ὡς μηδένα πάμπαν, μήτε ἀνθρωπον μήτε μὴν ὀποζύγιον τι ¹⁵ ὄφθῆναι. Ἄτε γὰρ πολεμίου βασιλεὺς ἐπιελθόντος ἀπέδρασε πᾶν τὸ γεηπονοῦν, καὶ πάντῃ τὰ ἐκείνῃ ἐχρήρευσε ἀνθρώπων. Ἄλλὰ καὶ γηράσαι ¹⁶ βουλόμενον μηδὲν τι τῶν πάντων ζῶων ¹⁷ ἐντυχεῖν. Ἐν τούτῳ καὶ Θεόδωρος ὁ Βάκχου ἐφοίτησε ὡς αὐτὸν, ἐδέξατό τε τὸν ἄνδρα καὶ ξυνόμιλος οἱ ἐγένετό [πως] ἡμερώτατά πως, τὸν μὲν Καίσαρα δι' εὐφημίας ἄγων, φάσκων τε ἀσκάζεσθαι τὴν ὡς αὐτὸν εἰρήνην τε καὶ φιλοφοροσύνην· μηδὲ γὰρ γεγονέναι τῆς ἔχθρας ¹⁸ τῶν σπονδῶν αἰτίον· Ἰουστίνον δὲ ¹⁹ τὸν βασιλεῖα ἔς τούναντιον λέγων κακῶς. Εἶτα ἐς τὰ πρόσω ἤλαυσε διὰ τῆς καλομένης Βαδιανῆς, ἐπομένου οἱ καὶ Θεοδώρου· ἰσθάλει τε εἰς τὴν Ῥωμαίων Ἀρμενίαν κατὰ Θεοδοσιούπολιν, λήγοντος ἡδὴ τοῦ ἔαρος· ὥστε κατὰ ταῦτόν ²⁰ ξυνεγεθῆναι τοὺς τε ἀγγελιαφόρους ἀφικέσθαι ἐν Βυζαντίῳ τοὺς δηλώσαντας, ὡς ἀπροσδόκητα ἐπίσθη τῇ Ῥωμαίων Ἀρμενίᾳ βασιλεὺς ὁ Περσῶν καὶ ὅσον οὐπω προσεγεθῆσεται Θεοδοσιούπολιν, καὶ αὐτὸν ἐκεῖσε παρεῖναι. Ἐπεὶ οὖν ἐγένετο αὐτοῦ, ἐστρατοπεδεύσατο ἐς τὸ Ἀραθησῶν ἐπικεκλιμένον χωρίον, ἀμφὶ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τοῦ ἄστειος, τὸ δὲ δὴ Ῥωμαίων στρατεύμα, αὐτὸ γὰρ δῆπου τὸ συναθροισθὲν, ὡς πρὸς ἄρκτον περὶ τὸ κλίμα τὸ καλούμενον συναγόμενον, ἐς ὑπὸρειάν τινα ὄρους.

VARIÆ LECTIONES.

¹² περὶ οὐ. ed. Par. ¹³ στρατηγούς conj. B. ¹⁴ ἀπήγγαλτο B., ἀπήγγαλλον vulg. ¹⁵ τε pro τι vulg. ¹⁶ θηράσαι conj. Cantocli. ¹⁷ ζῶων H., ζῶων vulg. ¹⁸ ἐτύγγεν H. ¹⁹ ἐχθρας] λύσεως N. ²⁰ δὲ add. B. ²¹ κατὰ ταῦτόν B., κατ' αὐτόν vulg.

irruentes, Sabiros et Albanos non penitus sustulissent et exterminassent, sed obsidibus confisi discessissent : quod quam imprudenter fecerint, ipsos ex eventu cognitum habere : etenim confestim Sabiri **159** a Romanis defecerant. Itaque rebus tam male gestis, poenitentia comoti, rursus in Albaniam impetum fecerunt, et legationibus Sabiros et Albanos suis sedibus excitos citra ripas Cyri amnis collocarant, ut in posterum in Romanorum ditionis regionibus habitarent. Quibus rebus peragendis Cursus et Theodorus adhuc occupati erant. Itaque Cæsar Justinianum ducem per Orientem proficisci, et in Armenia bello gerendo præesse jussit. Nihilominus neque Justinianus venit, quia hoc illi serius Cæsar significarat, neque rei in tempore gerendæ opportunitate usus fuerat. Ad hæc auri distributio, quod orientalibus exercitibus debebatur, non suo tempore, sed tardius facta fuerat. Itaque Chosroes Armeniam liber ab omni metu sine ulla difficultate occupavit, cum nemo inventus esset, qui illi resisteret. Neque vero etiam minoris Armeniæ incolæ, qui Romanis vectigales erant, fugam ceperunt, neque agros dereliquerunt, sed comæatus exercitui subministrarunt. Sed cum Chosroes ulterius progrediretur, qui in regione Macrabandorum et Tarannorum habitabant minime manebant, ut nemo mortalium, neque vero etiam ullum animal vecturæ aptum in his locis conspiceretur. Cum enim rex hostiliter irrumperet, omnes agricolæ aufugerunt et omnia late hominibus vacua erant, neque usquam aliquid vivi conspiciabatur. Interea Theodorus, Bacchi filius, venit ad eum; is hominem benigne excepit, et cum eo familiariter conversatus de Cæsare bene locutus est, seque cum illo et pacem et amicitiam cupere dixit : nec enim eum inimicitiarum, quæ ex violato fœdere ortæ erant, auctorem esse; Justinum autem imperatorem sermonibus male habebat. Deinde ulterius per Vadianam progressus est, et eum sequebatur Theodorus. Vere jam exacto. Armeniam, quæ Romanis parebat et Theodosiopolim proxima erat, invasit : quo factum est, ut eodem tempore nuntii Byzantium pervenirent Persarum regi Armeniam, qua Romani dominabantur, ex improvise adortum, Theodosiopolim usque penetrasse nuntiarent; et ipse in his locis esset. Eo cum advenisset, è regione oppidi ad meridiem sita quæ Abassorum vocatur, castra posuit : Romanorum vero exercitus, quantum militum cogi potuit, septentrionali parte in regione vocata, in radice cujusdam montis constitutus est. Cæterum Chosroes in conspectu Theodori equitatum in aciem eduxit, quem in turmas et phalangas **160** divisit, et ipse, equo conscenso, quasi inopinato et casu, non de industria faceret, quam valido et vigenti corpore esset, ostentabat. Sperabat autem, Theodosiopolim se aliquo modo ex-

etiam ad consuetudinem trahendam esse? Quid igitur de Usdibado faciemus? vobisne eum reddemus? non sumus adeo dementes et stolidi, ut nostrā profundam, maxime in Barbaros, et eos, qui nostræ reipublicæ gravia damna intulerunt. Qui enim imperatoriam majestatem ante nos administravit, Gepidas vagantes excepit, et illis regionem circa Sirmium, quam incolerent, distribuit, Deinde exorto inter ipsos et Longobardos bello, sociis nostris, ut par erat, opem tulimus, et Romanorum auxilio Gepidæ vicissent, nisi servilem animum prodidissent. Nam mala mente benefactoribus suis infestis fuerunt, et pro beneficiis in eos collatis insidias, in quo nulla venia digni sunt, nobis struxerunt; Romanis tamen minime visum est homines ingratos persequi, qui nunquam dignas pœnas pro peccatis dare possunt; sed potius pati, ut ab aliis funditus everterentur. Cum igitur non aliter se res habeant, si nobis jure de vobis conqneri licet, quod eos qui nostri optimo jure fuerunt possideatis, nunc a vobis eadem in nos retorquentur. Vos enim Usdibadam, nos Gepidas, qui reliqui sunt, a vobis repetimus. Etenim nos Romani ab initio et ab omni 156 hominum memoria imprudentes coercere officium nostrum duximus, non ipsi imprudentes habebamus. Nonne Sirmium Barbaris trademus? Non igitur satis vobis superesse videtur, quousque Romanis nondum arma ferre placuit? Sed ais, o Targita, Chaganum Istrum trajecturum et Hebrum quoque, et Thraciæ urbes primo impetu occupaturum. At prævenient et occurrent Romanorum copiæ, et cum spe depellent sua, imo agent et rapiant quæ Avarum erunt. Neque grassari et prædas agere cessabimus, dum Barbari superbient; et certe longe Romanis utilius bellum quam pax. Etenim cum Avaribus et Nomadibus et advenis amicitiam tenere gravius et acerbius est, quam eos hostium numero habere. Nam subdola est est eorum amicitia, et præstat vulnera corpore, quam animo, gerere. Quamobrem, o Targita, et arcus et equi et infinitæ copię armorum in apparatu erunt. Nec enim quies utilitate potior. » Hæc cum imperator alto spiritu dixisset, Avarum legatos dimisit. Prius tamen Bonum ducem per litteras magnopere increpavit, quod ad se illos legatos, qui talia proponerent, Byzantium misisset. Ad hæc illum monuit, qui certus erat, quamprimum bellum contra Avars erupturum esse, ut omni opera et studio bellicas machinas præpararet. Et Bonus, lectis imperatoris litteris, omnia, quæ ad bellum pertinebant, diligenter curavit.

πρὸς γε καὶ σημήνας ἔργου⁹⁸ ἔχεισθαι καὶ πάντα τὰ πολεμιστήρια ὄργανα ἐπισκευάζειν, σαφῶς ἐπιστάμενον, ὡς ξυγκροτηθήσεται ὁ πρὸς Ἀθάρους πόλεμος καὶ μάλα αὐτίκα. Καὶ δὴ ὁ Βάνος, ἐπιτῶ βασιλείον ἀνελίξατο γράμμα, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο.

EX LIBRO SEXTO.

10. (A. C. 574, Ind. 7, Justinini 10.) Imperatrix Sophia Justinini (Zachariam) legatum misit ad Chos-

VARIÆ LECTIONES.

⁹⁸ οἴεσθε N., οἴεσθαι vulg. ⁹⁹ ἐπὶ λυδᾶς H., ἐπελύδα: vulg. ¹⁰⁰ Ἐμθρον vulg. ¹⁰¹ καὶ om. P. ¹⁰² ὡς αὐτὸν H., αὐτὸν vulg. ¹⁰³ ἔργου H., ἔργον vulg. ¹⁰⁴ πρέσβυν] Ζαχαρίαν πρέσβυν N.

καὶ ὑπὲρ τῶν κερκατημένων ἀτέροις χρήματα καταθεῖναι. Οὐ γὰρ ἀποχρῶν, εἰ φανείημεν ἀπαξ τοῦ τὰ δέοντα φρονεῖν ἐστειρημένοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς συνήθειαν ἔλκειν τὴν ἀφροσύνην οἴεσθε⁹⁸ δεῖν; τί οὖν ποιῶμεν τὸν Οὐσοῖδαδον; ὑμῖν ἀποδοίημεν; οὐχ οὕτω πεφύκαμεν ἡλίθιοι, ὥστε τὰ ἡμέτερα καταπροῖσθαι, καὶ ταῦτα βαρβάρους καὶ λυμαινωμένους τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ. Ὁ γὰρ πρὸς ἡμῶν τὸ βασιλείον ἀναθεδεγμένος κράτος Γῆπαιδας ἐπὶ λυδᾶς⁹⁹ ὄντας εἰσποικίσατο, καὶ χώραν αὐτοῖς ἀπένευμε τὴν περὶ τὸ Σίρμιον, εἴτα καὶ πόλεμον κινήσας αὐτοῖς ὡς Λογγοθάρβους, ὡσπερ εἰκὸς ξυνοπελαδόμεθα τῷ κινδύνου τοῖς οἰκείοις. Καὶ ἂν ἐκράτουσιν οἱ Γῆπαιδες τῇ Ῥωμαίων χειρὶ, εἴγε μὴ ἀνδραποδοῦσιν ὄψησαν καὶ τῶ τῆς γνώμης δουρατῶ τοὺς εὐεργέτας ἐπίπλησαν. Ἀνθ' ὧν ἐπιβουλεύσαντας ἡμῖν ἀσύγγνωστοὺς Ῥωμαίοις ἔδοξε μετελθεῖν τοὺς ἀγνωμονήσαντας, οἷς ἔνεστι μὴ ἀντιτιθέσθαι τὰς τιμωρίας ἰσοδρόμοις τοῖς πλημμελήμασι, μᾶλλον μὲν οὖν περιδεῖν, ὡς ἂν ὑφ' ἐτέρων ἐς τὸ παντελὲς διαφθαρήσονται. Εἰ τοίνυν ἄλλως οὐκ ἔχει ταῦτα, ἐπαίπερ ἡμεῖς ἐπιγυλαεῖν ἀξιοὶ καθεστήκαμεν, ὅτι τοὺς ἡμῖν ἀνήκουσας ἔχετε Γῆπαιδας, ἀντίστραπται καθ' ἡμῶν τὰ ὧν ἐγκλημάτων. Ὑμεῖς μὲν γὰρ τὸν Οὐσοῖδαδον, ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς Γῆπαιδας ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς εἰσπέμφομεν. Ῥωμαῖοι γὰρ ἀνωθεν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς συμφρονίζου ἐτάχθημεν τὸ ἀνόητον, οὐ μὴν ἀνίσοι τινες εἶναι νομίζομεθα. Ἀλλὰ τὸ Σίρμιον ἐγγειρώμεν βαρβάρους; οὐκ ἀρκέσει γὰρ ὑμῖν τὸ περιεῖναι μέχρις ὄπλα κινεῖν οὐ βούλοιντο Ῥωμαῖοι. Ἀλλ' ἔρεῖς, ὦ Ταργίτα, ὅτι διαθήσεται Ἰστρον ὁ Χαγάνος. Ἐτι γε μὴν καὶ τὸν Ἐθρον¹⁰⁰ καὶ ὅτι τὰς ἐπὶ θῆκης αὐτοβοῦ παραστήσεται πόλεις. Ἀλλὰ πρῶτῶσουςιν αἱ Ῥωμαῖκαὶ δυνάμεις, καὶ τῆς εἰκὸς αὐτὸν ἀφαιρήσονται, καὶ μᾶλλον αὐτοὶ σκυλαγωγήσουσι τὰ Ἀθάρων. Καὶ οὐ παυσόμεθα καταβλλομένους τε καὶ χειρούμενοι, ἕως ἂν ἐφουδρίσῃ τὸ Βάρδαρον. Λυσιστελήσει δὲ Ῥωμαίοις ἀντὶ τῆς εἰρήνης ὁ πάμενος. Ἀθάρων γὰρ τῶν νομάδων τε καὶ¹⁰¹ ἐπὶ λυδᾶν καθεστάναι φίλους τῆς ὡς αὐτοὺς δυσμενείας φερούτερον, ἄλλως τε καὶ φιλίας ὑποῦλον καθεστῶσθη. Κρείσσον ἐν τοῖς σώμασι καὶ οὐχὶ ταῖς ψυχαῖς φέρεται τὰ τραύματα. Πρὸς ταῦτα, ὦ Ταργίτα, καὶ τόξα καὶ ἵπποι καὶ μυρία δυνάμεις ὀπλιτῶν ἔπισαν ἐν παρασκευῇ¹⁰² οὐ γὰρ ἡσυχία τοῦ συνοίσοντος αἰρετώτερον. » Τοσαῦτα εἰπὼν ὁ αὐτοκράτωρ, μεγαλγορίᾳ τε χρησάμενος πολλῇ, τῶν Ἀθάρων ἐπέθηκε τοὺς πρέσβεις, πρότερον Βάνω τῶ στρατηγῶν γράμμασι πλείστα ἐπιμεμφάμενος, ὅτι γε ἑλικῶς αὐτὸν¹⁰³ τοιαύτε προῖσχομένους ἔστειλεν ἐς Βυζάντιον.

EK TOY Γ' ΛΟΓΟΥ.

Ἦ. Ὅτι ἡ βασίλισ Σοφία Ἰουστίνου πρέσβυν¹⁰⁴ ἀπέλλει ὡς τῶν Περσῶν βασίλειά Χοσρόην, ἐν τῷ

πρέσβεις, καὶ τὸ τῆ ἀκοῆ καὶ μὲν
 δειχθήσεται φοβερώτερον· εὐχαίμην
 τὴν ξίφει τήμερον τὴν τελευταίαν ἰδεῖν,
 βολογίᾳ χαίρειν ἀκηκοὺς τὸν κατ' ἐμὲ
 οὐδὲ ψευδομένους αὐτῷ τοὺς πρέσβεις.
 κροῦμεν πραότερον ἡμῖν προσβλέψαι,
 τῆς ὀργῆς, καὶ τὸ λίαν ὀξύθυμον φι-
 ταμαλάττειν, ἔτι γε μὴν τῷ κοινῷ τῶν
 εἶθεσθαι νόμῳ. Εἰρήνης γὰρ ἔσμεν
 πραγμάτων ὁσίων ταμίαι ⁵⁵ καθεστή-
 τωσ τε δεῖ σε καὶ τῆς πατρίδας κληρο-
 ; τε καὶ τύχης καὶ τοὺς πατέρας δια-
 ούς, καὶ ὡσπερ ἡγεῖσθαι καὶ αὐτοὺς
 ἴον εἶναι, ὁπότε καὶ Διλιζέβουλο; ὁ πα-
 αῦθαίρετα προσδραμῶν τῆ καθ' ἡμᾶς
 φιλορῳμαίος; μᾶλλον ἢ φιλοπέρσης ^B
 Μεμένηκε τοιγαροῦν ὑμῖν ⁵⁶ τὰ τοῦ ⁵⁷
 ρι καὶ ὡν ἄφθαρτά τε καὶ ἀσάλευτα,
 ἰτῆς ἐχόμενοι φιλοφροσύνης διατελοῦ-
 οὐκ ἄλλως δὲ καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς, εὐ-
 χαιῶ στήσεται· ὀρθότατα ⁵⁸ γὰρ δια-
 ομένην πρὸς τὸν πέλας, καὶ μὴ ἔκτρα-
 τρέποντος, οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ
 ; ψυχῆς ⁵⁹ ἀνταλλάγματι. Ὁὔτω δὲ
 εἰρηκτότος, ὁ Τούρξανθος ἔφη, ὡς
 ἐν:αῦθα ἀφιγμένους, ἧ Ῥωμαῖοι, ἐν
 πένθει εὐρόντας ἐμὲ (ἀρτιθανῆς γὰρ
 ἴλος ὁ πατήρ), καταχαράττειν τὰ πρόσ-
 μαχαίραις, ἐπομένους τῷ παρ' ἡμῖν
 εἰσὶν ἰσχύοντι νόμῳ. Καὶ δὴ αὐτίκα ^C
 καὶ ὅσοι γε αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, τοῖς
 ἴστοι; διεχαράξαντο ⁶⁰ τὰς σφᾶ; αὐτῶν
 τε δὲ ἐν μιᾷ τῶν πενθίμων ἡμέρᾳ τέτ-
 αλώτους Ὀσυννο; δεσμώτας ἀγαγῶν
 ἤδη τῷ πατρὶ (δόχια δὲ τῆ οἰκειᾶ γλώτ-
 εῦσοι τὰ ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι νόμιμα),
 οὖν τοὺς δευδαίους ἐς μέσον ἀγαγῶν
 ατράφοις ἴπποις, τῆ βαρβάρῳ ἐνεκε-
 ἐκείσε ἀπιούσιν ἀναγγεῖλαι Διλιζέβουλο;
 ὁπόσην αὐτῷ ⁶¹..... Ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆ;
 ἰφῆς ἐπετέλεσεν ὁ Τούρξανθος, ἔτερα
 διελχθεῖς Ὀυαλεντίνω, εἶτα ἀφῆκεν
 στέρω ἡγεμόνας Τούρκων, ἔτι τε καὶ
 οῦ ὀμαιμον, τὸν λεγόμενον Τάρδου, ^D
 τὰς διαίτας κατὰ δὴ τὸ Ἐκτέλ ἔρο;·
 ὁ Ἐκτέλ χρυσοῦν. Ἐκείσε τοίνυν κατὰ
 ρος ἀπιόντας Ὀυαλεντίνου, ἠπειλήσεν
 ἡ μὴν αὐτίκα ἐκπολιορχήσεν τὸν
 ρεαμένων. Τοιγαροῦν παραχρῆμα ὁ γε
 σὺν πλείστη δυνάμει Τούρκων ἐξέπεμψε τὸν Δι-
 ὀήσοντα Βόσπορον, Ἀναγαίου ἡδὴ περὶ
 τὰ ἐκείσε στρατοπεδευομένου σὺν ἑτέρᾳ δυνάμει

ἐν τῷ ἡ πόλις [καὶ ⁶²] ὁ Βόσπορος ἦλω,
 ἔσυχον παρὰ Τούρκοις ⁶³ οἱ τῶν Ῥω-

A ipso horrendum, facto longe horribilius et detesta-
 bilius apparet; ego hic ense tuo trajectus opta-
 rem extremum diem videre, cum audio a te dici,
 tum imperatorem nostrum mendacio delectari, tum
 nos legatos ejus. Itaque te suppliciter oramus atque
 obtestamur, ut nos benignis oculis intuearis, et
 tuæ iræ modum faciens, acerbiorum animi tui mo-
 tum æquitate et humanitate mitiges et places, et
 legi, quæ sacrosanctos legatos esse constituit, pa-
 reas. Sumus enim pacis ministri et sanctis rebus
 dispensandis præsumus. Atque etiam cum tui patris
 morte ejus regni et omnium fortunarum hæreditas
 ad te pervenerit, paternos quoque amicos, tanquam
 paternam possessionem, tibi ex ejus successione
 obvenisse existimes oportet. Etenim pater tuus
 sponte sua ad nostræ reipublicæ amicitiam accur-
 rens, magis Romanorum amicus, quam Persarum
 esse cupiebat. Itaque et vobis sædera nobiscum ad
 hoc usque tempus inviolata manebant, et nos in
 eadem benevolentia voluntate perstamus. Vos quo-
 que in nos eodem animo perseveraturos esse confi-
 dimus. Nam vera animi probitas, quæ nunquam ab
 honesto aberravit, non propter incertam aliquam
 judicii mutationem fidem fallit. Hæc Valentinus;
 et Turxanthus, « Quandoquidem, o Romani, inquit,
 huc venientes me in maximo luctu constitutum of-
 fendistis (nuper enim pater meus est mortuus),
 oportet vos facies vestras gladiis deradere, et legi,
 quæ apud nos in justis mortuorum invaluit, obtem-
 perare. » Tum confestim Valentinus et omnes qui
 cum eo erant gladiolis genas suas lacerarunt. Uno
 etiam ex luctus diebus quatuor captivos Hunnos
 vinctos **164** adducens, patri mortuo (dochia eorum
 lingua vocant, quæ in justis mortuorum observari
 apud eos solent), illos, inquam, miseros in medium
 proferens una cum paternis equis, barbara voce
 jussit hinc abeuntes patri suo renuntiare, quantum
 ipsi. . . . Funere patris curato, Turxanthus multos
 alios sermones habuit cum Valentino, et cum di-
 misit in interiora dominatus Turcorum, et ad Tar-
 du, consanguineum suum. Is sedes suas habebat in
 monte Ectel; Ectel autem significat aureus. Eo cum
 Valentinus profisceretur, ei minatus est Turxan-
 thus, se quam primum Bosporem expugnaturum.
 Et revera Bochanum statim cum valida Turcorum
 manu miserat, qui Bosporem caperet. Præterea
 Anagæus jamhulium cum alio Turcorum exercitu
 castra in his locis habebat.

15. Dum Bosporus oppidum caperetur, erant
 Romanorum legati apud Turcos; ex eo inde tem-

VARIÆ LECTIONES.

Val., ταμεία vulg. ⁵⁵ ἡσπάσατο] εἶναι ἡσπάσατο N. ⁵⁶ ἡμῖν vulg. ⁵⁷ τοῦ del. B. Verum
 inser. βασιλέως N. ⁵⁸ Hæc verba: ὀρθότατα — ἀνταλλάγματι in Excc. de sententiis p. 361.
 guntur: quo loco in nostra editione prætermissa sunt. ⁵⁹ ἀδελφῶ H. et ed. Rom., ἀδελφῶ
 χῆς] τύχης conj. B. Non var. ed. Rom. ⁶⁰ διεχαράξαντο N., διεχάραξαν τε vulg. ⁶¹ ὁπως
 nocl. ⁶² καὶ uncis inclusit N. ⁶³ Τούρκοις N., Τούρκους vulg.

pugnatum posse : hanc enim cogitatio illius animo
 occurrerat, se non alia ratione Persarmeniam et
 Iberiam posse sibi subicere, quam si unam ex Ro-
 manis urbibus eamque munitissimam caperet, in
 qua belli sedem constituens, quod Persarmeniam et
 Iberiam post tergum esset, tueretur. Nec enim illi
 dubium erat, se Theodosiopolim expugnaturum.
 Idque indicans et jactans, se illam omni modo
 capturum, Theodorum interrogavit, quæ illi urbs
 expugnata difficilior videretur? Daras, an Theodo-
 siopolis? Quibus verbis significare volebat, cum
 Daras, oppidum munitissimum, cepisset, quanto
 magis Theodosiopolim, quæ non æque munita erat,
 caperet. Theodorus autem valde prudenter respon-
 dit. eam demum urbem esse inexpugnabilem, quam
 Deus in suam custodiam tutelamque in perpetuum
 receperit. At Persarum rex, priusquam Theodorum
 a se dimitteret, satis perspexit, urbem iis rebus
 omnibus, quæ ad resistendum hostibus necessariae
 erant, egregie paratam esse. Cum autem multa in-
 terea contigissent, Theodorum Persarum rex Byzan-
 tium rediturum dimisit, Litteris Cæsari significavit,
 se quoque pace delectari, et si antequam exercitum
 comparasset, Theodorus advenisset, neque ipsum
 in aciem descendurum fuisse, neque copias eductu-
 rum. Nunc quoniam cum exercitu moverit, sibi de-
 decori fore, si exercitum solvat et missum faciat.
 Omnia enim mortales facere aut quæstus gratia, aut
 quo sibi gloriam quærant. Promisit autem, simul
 atque domum revertisset, se missurum in fines
 Orientis ex principibus sibi necessitudine conjunctis
 qui cum primariis viris Rex Romanis, quos Cæsar
 ejus rei gratia delegaret, de his, quæ ad pacem fa-
 cerent, inter se disceptarent et statuerent. Hæc igitur
 ad Cæsarem misit. Cum vero Theodorus eum sup-
 pliciter oraret, ut ab incursionibus abstineret, id
 quidem concedendum censuit, si intra quadraginta
 dies nuntius ad se a Cæsare veniret, qui illum, quid
 suæ voluntatis esset, certiorum faceret. Dimisso
 Theodoro, ut cognovit in sua potestate minime situm
 esse, improvisa invasione Theodosiopolim capere,
 neque si obsidione aut machinis muros tentaret,
 quidquam profecturum esse, (Romanorum enim co-
 pias inter id temporis spatium conventuros,) ab
 obsidione Theodosiopolis discessit.

οὐδὲν τὸν δὲ αὐτῷ ἐξελεῖν, μήτε γε μὴν πολιορκία
 πειραθῆναι τοῦ τείχους (ξυνελεύσεσθαι ἄρα ἐν
 τῇ Θεοδοσιούπολιν.

161 EX LIBRO OCTAVO.

14. (A. C. 575. Ind. 8. Justinii 11.) Secundo Tiberii
 Cæsaris imperii anno, paulo ante, quam ea, quæ de
 Chosroe narravimus, gererentur, legatio ænuo
 missa est a Romanis ad Turcos. Valentinus (is erat

Ἀτὰρ ὁ Χοσρόης αὐτοῦ περὶ Θεοδοσιούπολιν, ἐ-
 ψῆσει Θεοδώρου, ἐξέταται τὰς ἱππικὰς δυνάμεις, ἐς
 λόγους ²⁰ τε καὶ φάλαγγας διακρίνων τε καὶ μετα-
 κοσμῶν. Καὶ αὐτὸς τὸν ἵππον διελαύνων ἐνδεικνύ-
 μενος ἦν, οἷα δὴ οὐκ ἐκ προνοίας τινὸς, ὡς ἐπὶ ἐβ-
 ῶνται αὐτῷ καὶ σφριγᾶ τὸ σῶμα. Διανοεῖτο δὲ πῶς
 Θεοδοσιούπολιν ἐκπολιορκῆσαι: ἔννοια γάρ οἱ ἐπι-
 φοίτησε μὴ οἶδόν τε εἶσεσθαι ἂν ἄλλως τὴν Περσίαν
 Ἀρμενίαν ἀνακτήσασθαι καὶ Ἰβηρίαν, εἰ μὴ τῷ
 ὄχρωρτάτην ἐστίαι Ῥωμαίων χειρῶσσιτο πόλιν, ἐκασί-
 τε καθεδούμενος ἀνασώσεται ²¹ τὴν ἐς τοῦπίσω λα-
 πὸν ἐγκαταλειμμένην Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβη-
 ρίαν. Τοιγαροῦν ἀναμφιβόλως εἶχε Θεοδοσιούπολιν
 αἰρήσειν. Ὅσατα ὑποφαίνων τε καὶ αἰνιττόμενος, ὡς
 ἀλώσεται γε αὐτῷ πάντως ἡ πόλις, ἤρατο Θεόδωρον
 ὅποια δὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀνάλωτος εἶναι δοκεῖ πῶς,
 τὸ Δάρας ἢ ὄντα ἡ Θεοδοσιούπολις; Ὡς, εἰ γε οὕτως
 ἀσφαλεστάτην ²², ἐδήλου δὲ τὸ ²³ Δάρας, ἐξέτι,
 πῶσῃ μᾶλλον τὴν οὐχ οὕτως ἰσχυράν παραστήσειτο
 Θεοδοσιούπολιν. Θεόδωρος μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ἐμ-
 φρονέστατᾶ πῶς, ἀνάλωτον εἶναι ἐκείνην φῆσαι τὴν
 πόλιν τὴν ἐσαι φρουρουμένην ὑπὸ Θεοῦ. Ὁ δὲ
 βασιλεὺς ὁ Περσῶν, πρὶν ἢ Θεόδωρον πρὸς αὐτὸν
 ἀφειθῆναι, ὡς ἐγένετο ἀγχοῦ Θεοδοσιούπόλεως, κτε-
 νόησε τὴν πόλιν εὐ μάλα καὶ ὡς ἀληθῶς ἐς τὰ το-
 λέμια παρεσκευασμένην. Καὶ τινων μεταξὺ γεννη-
 ῶν ἀφίησι βασιλεὺς ὁ Περσῶν Θεόδωρον ἐς Βαχτι-
 τιον ἐλευσόμενον, ἐν γράμμασι μὲν κατὰ τὸν
 ποιήσας τῷ Καίσαρι, ὡς ἤδεται καὶ αὐτὸς τῇ αἰ-
 ρήνῃ ²⁴, καὶ ὡς, εἰ πρὶν ἐκστρατεῦσαι ἀφίκετο Θε-
 ῶρος, οὐδὲ ἐξετάξατο ἂν αὐτὸς οὐδέ γε ἐκίνησε
 τὰς δυνάμεις. Νῦν δὲ ἀκλεῖς αὐτῷ εἶναι ἰσχυ-
 ἐκστρατευσάμενον ²⁵ ἤδη διαλύσαι τὸ στρατόμα-
 τὸς γὰρ ἀνθρώπους ἢ τοῦ κερδαλέου γεῖ ἱκανὴ
 ὀφείας ὀρεγομένους ἅπαντα πράσσειν. Ἐπιγγέλιτο
 δὲ, ὡς ἀπονοστήσας ἐς τὰ οικεῖα ἐκπέμψοι πῶς
 ἐπιτηδείους αὐτῷ ἄρχοντας ἐν τοῖς ὄροις τῆς Ἰα-
 διαλεχθησομένους τε καὶ διαθήσοντας τὰ περὶ τῆς
 εἰρήνης ἅμα τοῖς ἐκπεμψομένοις Ῥωμαίων ἡγε-
 μόσιν. Ταῦτα μὲν οὖν ἐσήμηνε τῷ Καίσαρι. Ἐκτε-
 παροῦντος δὲ αὐτὸν Θεοδώρου ὥστε ἐπισηεῖν τῇ
 εἰσβολῇ, ἔδοξεν ἐπινεύειν, εἰ γε ἄχρι ἂν ἡμῶν
 ἀγγελία φοιτήσῃ ὡς αὐτὸν σταλεῖσθαι ἐκ τοῦ Καίσαρος
 τὰ θέοντα βουλευσαμένου. Ἐπειδὴ δὲ Θεόδωρον ἀφί-
 κεν, ὡς ἔγνω μήτε ἐξ ἐφόδου τὴν Θεοδοσιούπολιν

τε καὶ μηχανήμασιν εἶσεσθαι οἱ ἐς τὸ λυσιστελεῖς ἀπο-
 τοσοῦτω τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις), καὶ δὴ ἀφῆκε

EK TOY H' ΛΟΓΟΥ ²⁶.

ιδ'. Ὅτι περὶ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Τιβερίας
 Καίσαρος ἡγεμονίας, μικρῶ πρότερον ἢ τότε ἐπι-
 νεχθῆναι τὰ περὶ Χοσρόην, πρᾶσθαι ἐστὶν αὐτῷ
 ἀπὸ Ῥωμαίων ὡς Τούρκους, Οὐαλεντινίου ἐς τὸν

VARIAE LECTIONES.

²⁰ λόγους N., λόγους vulg., λογαγούς H. ²¹ ἀνασώσεται B., ἀναδώσει τε vulg. ²² ἀσφαλεστάτη N.
 ἀσφαλεστάτη vulg. ²³ εἶχε ὄντως εἰ ἐδήλου δ' εἰ τὸ H. ²⁴ γρ. τῇ εἰρήνῃ nig. H., τὴν εἰρήνην vulg.
²⁵ ἐκστρατευσάμενον N., ἐκστρατευσάμενον vulg. ²⁶ ὄν N., ὄντα vulg. ²⁷ ξυνελεύσεσθαι Cantoci. ξυλεύ-
 σεσθαι vulg. ²⁸ Errorrem in numero libri esse apparet, siquidem legatio ad Turcas anno secundo Tiberii
 Cæsaris, superstitie Justino, missa est. N.

·σεται δύναντες; κραταιὸν γὰρ ἡμεῖς τῆς ἄλλοτρίας Ἀ
εὐώθαιμεν, καὶ οὐχ ἕτεροι τῆς ἡμεδαπῆς. Καὶ ταῦτα
ἤμιν ἐν βεβαίῳ, μέχρι πόλεμοι τε ὡσι καὶ ξίφῃ. ὁ
ὧτως ἀπαυθαδιασμένων τῶν Σκλαθηῶν, οὐκ ἄλ-
λως καὶ οἱ Ἄδαροι διετίθουσι χρώμενοι μαγνηγο-
ρίαις. ¹⁶ Ἔπειτα ἐκ τούτου προσηλακισμοὶ καὶ ὕβρεις.
Καὶ ἅτε Βάρβαροι, τῷ ¹⁷ σκληρὰ τε καὶ ὀγκύδη
φρονήματα ἔχειν, τὴν ὡς ἀλλήλους ἀνεσώθησαν ἔριν.
Καὶ οἱ Σκλαθηνοὶ τὸ σφῶν αὐτῶν ὄργιλον οὐχ
οἶοι τε ὄντες, ἐγκαλιῶσαι τοῖς ἐκεῖσε ἀφιγμένους
πρέσβεις ἀναίρουσιν, ὡς ἐτέρωθεν ἀμέλει ἐκπυστα
γενέσθαι ταῦτα Βαϊανῶν. Τοῦτο τοιγαροῦν κατὰ Σκλα-
θηῶν ἐπίκλημα ποιούμενος ἐκ πολλοῦ ὁ Βαϊανός,
καὶ ὑποκρύψιον ἔχων ὡς αὐτοῦς τὸ ἔχθος, καὶ
ἄλλως ἀσχάλλων, ὅτι αὐτῷ ὑπήκοοι οὐκ ἔγένοντο,
μή τί γε πρὸς αὐτῶν καὶ τὰ ἀνήκεστα πεπονθέναι, ^B
καὶ ἅμα μὲν χάριν εἰδέναι βουλόμενος τῷ Καίσαρι, ἅμα καὶ πολυχρήματων τὴν χώραν εὐρύσειν οἰόμε-
νος, ἅτε ἐκ πολλοῦ τῆς Ῥωμαίων ὑπὸ Σκλαθηῶν ¹⁸ τῆς δὲ κατ' αὐτοῦς γῆς πρὸς ἐτέρου ¹⁹
τινὸς πάντων ἔθνων οὐδαμῶς.

15. Ὅτι ἦν ἱκεταὶ Τραϊανὸς καὶ Ζαχαρίας ὁ βασιλείου
λατρὸς τὰς σπονδὰς ἐτίθεντο, παρ' ἑκαστον τῆνικαῦτα
τῶν ὁπωσοῦν προϊόντων λόγων ἢ καὶ γραφομένων
ἐν ταῖς ξυνηθῆκαις, εἶγε Τραϊανὸς ἢ Ζαχαρίας, ἐφ'
οἷς οἱ Πέρσαι ἐπρασσον, οἷγε οὐκ ἠβούλοντο ξυ-
νομολογεῖν, Μεβόδου τῆνικαῦτα ἢ σιωπῆν καὶ μόνον
τὸ προστατεῖμενον δέχεσθαι κελεύοντος, ἢ τουτοῖν
τὸν ἀνδρα ἀπειλοῦντος αὐτοῖς ἐπαφθεῖν, καὶ ἅμα
τῷ λόγῳ ἐπιδεικνύοντος τὸν Ταναχοσρῶ ¹⁶ τῆνικαῦτα
τοῖς ὀρίοις ἐφεστηκότα τῆς Ἑβραίας, καὶ ὅθι τέλος
ἐπαφάντος, καὶ πλείστας ὄσας κόμας τε καὶ ἀγρούς
ἐμπρήσαντος, ἕως οἷ γε ἀμφὶ Τραϊανὸν αὐτοὶ
τὸ χρυσίον ἦγον κομίζοντας τῶν σπονδῶν. Καὶ
ποσάτη δῆπου χρησαμένου ¹⁷ κατὰ Ῥωμαίων ὕβρει
Μεβόδου, ὡς μηδὲ ἀξιώσαι τὰ εἰρηναῖα χρήματα ἐν ^C
τοῖς μεθορίοις κομίσασθαι, ἐγκαλιεύσασθαι δὲ Ῥω-
μαίοις ἐξ τὴν Νισίβιν ¹⁸ ἀποσῶσαι, ἕτερα τε οὐκ
ἀνεκτὰ περὶ τὴν τοῦ χρυσίου παράληψιν κατασθα-
δισαμένου τε καὶ ἐπαντροφῆσαντος αὐτοῖς. Ὑστερον
δὲ ἐξ τούτου αὐτὸ περιελθεῖν καὶ δεηθῆσθαι Ῥω-
μαίοις ¹⁹ Χοσρόης ἐπιπίσας, εἶγε καταπροτερῆσαι
τὸν τῆς ἐφόδου καιρὸν τῶν σπονδῶν ἀφροντιστήσας,
ἢ καὶ ἐράσειν ἰσως τι μέγα, καὶ καταπλαγέντα τὸν
Καίσαρα τελείως τῆς Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ
Ἰθρηρίας καὶ τῶν ἐκεῖνη χωρίων ἀποστήσεσθαι,
παρὰ πολὺ τὴν τῆς Ἑβραίας τῆς Περσαρμενίων ²⁰
τε καὶ Ἰθέρων προσηλακισμῶς ἡγούμενον ἅμα δὲ
καὶ ἐπέπυστο Χοσρόης παρασκευάζειν στρατιάν ἐς
τὰ μέγιστα πολλὴν τὸν Καίσαρα, καὶ ἤδη στέλλειν
κατὰ τὴν Ἑβραίων ἰππαγωγὸς ὀλάδας ὀλίγω πρό-
τερον ἢ αἱ τριετηρίδες σπονδαὶ τελευτήσεσθαι.
Ἐμελλόν, πρὸ ἡμερῶν δῆπου τεσσαράκοντα ἐπ-
αφῆσαι κατὰ τῆς Ῥωμαίων γῆς τῆς ἐκ τῶν ὀρίων
τοῦ Δάρας ἐς τὴν μέσην τῶν ποταμῶν στρατιάν
ἰπτικὴν, ἀμφὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας, ἧς περὶ τὰς

17. (A. C. 578 ind. 11, Tiber. 1.) Trajanus et Za-
charias, imperatoris medicus, cum de induciis
componendis agerent, neque ullam conditionum
earum, quæ tum a Persis verbis aut scripto paci-
scedendi causa proponebantur, sive Trajanus sive
Zacharias probarent, Mebodes tandem aut silere
eos et præscripta accipere jussit, aut se hunc homi-
nem (demonstrabat autem Tachosdrum) immis-
surum minatus est, qui tum prope fines Orientis,
qua Romanis parebat, constitutus erat. Postremo
immissus Tachosdrus, plurimos vicos 166 incen-
dit, et agros populatus est, donec Trajanus ipse cum
comitibus advenit, qui aurum pro fœderibus affer-
rent. Et Mebodes tanta erga Romanos usus est
contumelia, ut non dignaretur pecunias pro fœde-
ribus conventas in limitibus accipere, sed juberet
Romanos ipsorum periculo Nisibim deportare, mul-
taque alia non toleranda in exactione pecuniæ erga
Romanos superbe et contumeliose se gerens, comi-
misit. Chosroes enim in spem adducebatur, si, ne-
glecto fœdere, opportune incursionem facere aude-
ret, fore ut eodem quoque postea res recideret, et
Romani supplicarent, aut si forte aliquod egregium
facinus ederet, Cæsarem perterrefaceret, qui tan-
dem Persarmenia et Iberia et locis finitimis cede-
ret, et pluris vastationem Orientis Persarmeniorum
et Iberorum cessione faceret. Certior etiam Chosroes
factus erat, Cæsarem quam maximum præparare
exercitum, et jam navigia ad equites transvehendos
in Orientem mittere. Itaque paulo antequam trien-
nales induciæ finituræ essent, quadraginta fero-
dies, Chosroes ex finitimis locis Daras immitit in
mediam regionem fluviorum viginti millia equitum,
quorum duodecim millia erant Persæ scutiferi et
sagittarii; Saraceni autem et Sabiri... cum ducibus

VARIE LECTIONES.

¹⁶ μαγνηγορίας vulg. ¹⁷ τῷ B., τὰ vulg. ¹⁸ Σκλαθηῶν] πεπορθημένης add. N. ¹⁹ ἐτέρου N., ἕτε-
ρον vulg. ²⁰ Ταναχοσρῶ: idem, qui p. 529. l. 3. et 416. l. 3. Tachosdrus dicitur. ²¹ χρησαμένο-
χρησαμένοι vulg. ²² Νισίβιν II., Νισιμιν vulg. ²³ Ῥωμαίοις Far. ²⁴ Περσαρμενίων H., περὶ α
νίων vulg.

Romanorum, qua breviorē per montes viam ingredere-
derentur, dispiciebant. Hoc autem non parvā attu-
lit Chosroi vanæ gloriæ et impudentiæ apud omnes
opinionem, quod inducias, tametsi pauci admodum
dies usque ad exitum restabant, impudenter vio-
lare non est cunctatus. Accedebat quod, quasi
Romanos irridens, eundem delegerat, qui in confi-
niis cum iis de pace ageret, quique in iisdem locis
eodem tempore et belli et tumultus et violandarum
induciarum auctor esset. Is erat Mebodes, dux et
auctor omnium eorum consiliorum. Hunc, qui sum-
mani omnium rerum haberet auctoritatem, cum
exercitu misit, et una cum ipso Sapoem Meærani,
viri, qui magnam virtutis laudem reportaverat,
filium.

18. (A. C. 579, ind. 12, Tiber. 3.) Tiberius addidit
decreto aliud Deo maxime gratum. Multos enim
Persas Romanorum captivos, præcipue ex primariis
viris, quorum numero erant nonnulli ex regio ge-
nere orti, dono dedit Chosroi. Deinde legatos ad
hæc misit, inter eos Zachariam iterum, regium me-
dicum. Hic plures et admodum Romanorum rebus
utiles legationes in hoc bello fecerat. Itaque eum
ad hanc legationem imperator elegit, et dignitate
exconsulis ornatum 167 ad illam obeundam dimi-
sit, quod et ipse Zacharias legatos mittendos esse,
imprimis admonerat, una quoque Theodorum
quemdam ex imperatoris satellitibus, quem ad du-
cis dignitatem extulit. Hos igitur duos viros, quibus
hanc legationem attribuit, ad Chosroem misit, ad
quem quoque litteras humanitatis plenas scripsit.
Sententia hujus epistolæ hæc fere erat: « Ego pacem
opto, et a Deo datam colo et tanquam naturali quo-
dam instinctu ad vestram amicitiam feror. Itaque
paratus sum, omnem Persarmeniam et Iberiam vobis
concedere, præter eos Persarmenios sive Iberes,
qui nobis parere malint. Restituo et Afumum castel-
lum, et Arzaunem vobis cedo, modo oppidum
Daras pro his omnibus a vobis obtineam. » Hæc
Tiberius imperator, per Zachariam et Theodorum,
quibus maximorum legatorum potestatem dedit,
Chosroi litteris significavit. His etiam pacem pro
arbitrio, ut res ferret, facere permisit. Et illi qui-
dem, dum adhuc iter faciebant, accidit, ut Chosroes
quoque, Persarum rex, iis, quæ illi contra senten-
tiam venerant, percussus, prope ad Romanorum
imperatorem legatum mitteret, qui jam hieme
ineunte profectus erat. Is erat vir Persa, qui ad hanc
legationem fuit delectus, nomine Pherogdates, et a
Persarum rege ad imperatorem litteras non minus
humanas et officiosas detulit. Hæc sic se habebant:
« Siquidem rem justam facere velles, imperator

A δώδεκα μὲν ἦσαν Πέρσαι, θυροφύροι· τε καὶ ἰκπο-
τοξόται, Σαρακηνοὶ δὲ καὶ Σαβείροι ⁹⁰... ⁸⁹ εἰν
τοῖς Ῥωμαίων ἀρχουσι περὶ τοῦ πῶς δεῖ προελθεῖν
τὴν ἐν γένει ὀρεινὴν διατρεπτόμενοι. Ὁ δὲ καὶ
μάλιστα ἀλαζονείας τε καὶ ἀναισχυντίας· οὐ μικρὰν
προσῆψε τῷ Χοσρόῃ δόξαν, τὰς τε ξυνοθήκας οὕτω
πῶς ἀναλθῆν ⁹¹ οὐκ ὀκνήσαντι ξυγγέαι, καὶ ταῦτα
ὀλίγης πρὸς τὸ πέρας· αὐτῷ ἐνδραψιλευομένης παρα-
δρομῆς ἡμερῶν· καὶ ὅτι γε τὸν αὐτὸν, ἅτε δὴ
ἐπαγγελῶν Ῥωμαίοις, ἅμα τε καὶ περὶ εἰρήνης
διαλεχθηζόμενον ἐν τοῖς ὁρίοις ἐχειροτόνησεν, καὶ
ἅμα ἐν τοῖς αὐτοῖς χωρίοις, ἐν αὐταῖς, ὡς εἰπεῖν, ταῖς
ἡμέραις· πολέμου τε καὶ ταραχῆς καὶ σπονδῶν συγγί-
σεως ἀκτιον. Τοῦτον δὲ οὖν τὸν Μεδώδη βουλευμάτω
τε ἡγούμενον καὶ τοῦ παντὸς ἔχοντα κύρος ὑπάλστα·
B ἐξέπεμψε· πρὸς γε καὶ Σαπῶν τὸν Μειράνῳ ⁹²,
ἀνδρὸς οὐκ ἀγενοῦς ἀπενεγκάμενον δόξαν.

τη'. Ὅτι ὁ Τιβέριος καὶ ἑτερόν τι προσέλιθησι τῷ
δεδογμένῳ, καὶ ἐς τὰ μάλιστα Θεῷ κεχαρισμένῳ.
Πολλοὺς γὰρ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δορυκτῆτων Περ-
σῶν, μάλιστα τοὺς ἐν τέλει, ὧν ἔνιοι καὶ τῷ βασι-
λεῖω γένει ξυνημμένοι ἦσαν, ἔστειλε Χοσρόῃ δωρο-
φορήσας. Ἐἶτα πρέσβεις ἐπὶ τῷ τοιῷδε ἐξέπεμψε
Ζαχαρίαν τε αὐθις, τὸν βασιλείου λατρῶν, ἅτε
πολλάκις χρησιμώτατά τε καὶ εὐνοῦστατα ἐξυπρη-
τησάμενον ταῖς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον πρεσβείαις.
Τοῦτον δὲ οὖν τὸν ἄνδρα τῇ λεγομένῃ ἀπὸ ἐπάρχων
ἀξία διακοσμήσας ἐχειροτόνησε καὶ πάλιν, καὶ δὴ
πρεσβευσόμενον ἀπέηκεν, οἷα δὲ καὶ αὐτοῦ Ζαχαρίου
C τὴν πρεσβείαν ταύτην γενέσθαι ξυνοθήσαντος· εἰν
τῷ καὶ Θεόδωρῳ τινι, ἑνα τῶν βασιλείων μαχαρο-
φῶν, ἀξίωμα καὶ αὐτῷ στρατηγῶ περιθεῖς. Τοῖσι
τῷ ἄνδρῳ πρεσβευσόμενῳ ἀπονείμας Χοσρόῃ ἐξ-
έπεμψεν, ἔγραψε τε ἐπικεικίας ἀνάπλεα ῥήματα. Ὁ
δὲ νοῦς τῆς ἐπιστολῆς· « Ἐγὼ καὶ βούλομαι τὴν
εἰρήνην καὶ διὰ τὸ θεόδοτον οὖσαν ἀσπάζομαι· καὶ
ὥσπερ φύσει τινὶ προσίζανει ⁹³ μοι καὶ τῆς φιλίας
ὑμῶν. Τοιγαροῦν ἐπιμῶς ἔχω τῆς Περσαρμενίας
τε πάσης ἀφίστασθαι καὶ Ἰβηρίας, οὐ μὴν τῶν
βουλομένων ἡμῖν ὑπακούειν Περσῶν Ἀρμενίας τε
καὶ Ἰβήρων. Ἀναδίδωμι δὲ καὶ τὸ Ἀφουμῶν
φρούριον, καὶ τῆς Ἀρζανητῆς ⁹⁴ ὑμῖν παραχωρήσω,
τὸ Δάρας μόνον ἀντὶ τοσοῦτων ἀνακομιζόμενος πρὸς
ὑμῶν. » Ταῦτα Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ Χοσρόῃ
σημήνας, ἐφῆκε Ζαχαρίᾳ τε καὶ Θεόδωρῳ καὶ με-
γίστων πρέσβειων ἔχειν ἰσχύον καὶ τὴν εἰρήνην ὡς
D ἂν οἱοί τε ἔσονται διατιθέσθαι. Μετὰ ταῦτα τῆς ὀδο-
πορίας ἔτι σχομένῳ, σταλέντε ἄνδρες οὕτω παρα-
σχόν ⁹⁵, καὶ Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς καταπλα-
γαῖς τοῖς ξυμβεθηκόσι, προφθάσας ἐκπέμπει ὡς
τὸν ⁹⁶ Ῥωμαίων αὐτοκράτορα πρεσβευτὴν, καὶ
ἀφικνεῖται χειμῶνος ἀρχομένου ἤδη ὡς ἐπὶ τῇ πρε-
σβείᾳ ἐχειροτονήθη Πέρσης· ἀνὴρ, τοῦνομα Φερο-
γδάθης, οὐκ ἦντων καὶ αὐτὸς φιλανθρωποτάτου· ἐν

VARIÆ LECTIÖNES.

⁸⁹ Σαβῆροι vulg. ⁹⁰ Post Σαβείροι excidisse conj. N. ὧν ξυμπάντων ἦρχον οἱ, et infra scr. τὴν ἐν γένει
(ut sit idem quod γενική) εἰρήνην. ⁹¹ ἀναλθῆν H., ἀναλθεῖν vulg. ⁹² Μειράνῳ supra appellatus est
p. 829. J. S. ⁹³ προσίζανει vulg. ⁹⁴ Ἀρζανικῆς vulg. ⁹⁵ παρῆσχην sig. ed. Par. ⁹⁶ τὸν B, τῶν vulg.

ἐπιστολῇ διακομίζων λόγους πρὸς τοῦ Περσῶν βασιλέως, ἐν ἣ ἐγγράπτο ὧδε · Ἐἰ μὲν τὸ δίκαιον ποιῆσαι βουλῆθείης, ὧ Ῥωμαίων βασιλεῦ, καλῶς ἀνπρόβεις τοὺς τε τὴν ἀποστασίαν τῆς Περσαρμενίας βουλευσάντας γενεάρχας ἐκδιδοὺς ἡμῖν ὑφέξοντας ποινάς, ἐν τοῖς ἑρίοις τε τῆς Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων ἀναρτηθησομένους · διδοὺς δὲ καὶ τὴν ἐντεῦθεν συμβῆσαν ζημίαν Πέρσαις. Εἰ δὲ πρὸς ταῦτα ἐναντίως ἔχεις, πρᾶξαί τὸ φίλοις πρέπον · τοῦτο δὲ ἐστὶ ξυδραμῆτιν ἐν τοῖς ἑρίοις αὐθις τοῦς ἑκατέρας ἀρχοντας πολιτείας, τὰ τῆς εἰρήνης, ὡς ἀν δύναιτο, μεταξὺ τῶν ἡ ἀλλήλων διαθησομένων. Ἐφ' ᾧ δὲ τὰ τοιαῦτα προελθεῖν, ἀνακωχὴν γενέσθαι τινά. Ὡς μὲν οὖν καὶ ἡ Χοσρόου ἐδῆλου ἐπιστολῇ πλείστον δὲ ἡμερῶν κατὰ τὴν βασιλῆα πόλιν διαγενομένων ἐν ταῖς ἐν μέσῳ συνουσίαις Τιβερίου τοῦ βασιλέως καὶ Φερογδάθου τοῦ Περσῶν πρεσβευτοῦ, γράφεται μὲν ἀποῦσιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν Ζαχαρία τε καὶ Θεόδωρον τοῖς πρέσβεσιν ἐνδιατρίφαι κατὰ τὴν Ἐω, καὶ οὐ τι μάλα ἐν σπουδῇ θέσθαι δηλώσαι σφῶν αὐτῶν τὴν παρουσίαν βασιλεῖ τῶν Περσῶν, πρὶν ἢ ἐκ τῆς βασιλῆος ἀφθελεῖν Φερογδάθης ὁ Περσῶν πρεσβευτής. Προελθόντων δὲ καὶ κεκινημένων ἐσὶ πλείστον λόγων, ἐκπέμπει τὸν Φερογδάθην ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦτοις, οἷς δὴ καὶ προτοῦ ἐγγράφει διὰ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεων. Ἐχειρίαν δὲ οὐ τι ᾤετο δεῖν ἐπὶ μάλιστα χρόνον ἐνδιδόναι Πέρσαις ἀποχρῆν γὰρ ἔφασκε τῷ βουλομένῳ τὴν εἰρήνην καὶ μὴ διὰ παρασκευῆς ἀφορμῆν, καὶ δύο μηνῶν ἢ τριῶν Φερογδάθης ἐκ τοῦ Βυζαντίου.

10. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Πέρσαις ξυνεστήσαντο ἀντὴν εἰρήνην, εἰ μὴ Χοσρόης ᾤχετο ἐξ ἀνθρώπων καὶ Ὑρμισδάς ὁ Χοσρόου, ἀνοσιουργὸς ὄντως ἄνθρωπος, τὴν κίδαριν ἀνεδήξατο. Οἶμαι μὲν οὖν ἐγωγε οὐκ ἄλλως, πλὴν ἄλλα καὶ ὧς ἔκυρώθη, ὅτε Χοσρόου ἐτι περιόντος Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδωρον ἐσφοιτῆσαι ἐς τὴν Περσῶν πρεσβευσομένους. Οὕτω γὰρ τὴν τῶν Συρίων παραμειψάμενοι ἦσαν, καὶ οὐδὲν ὅ τι τῆς Ῥωμαίων ἐνηλλάγη πρεσβείας. Διὸ καὶ ἐκ βασιλέως αὐτοῖς γράμματα ἐστάλη ἔχεσθαι τῆς ὁδοπορίας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς · γινῶναι μὲν γὰρ ἐν μέσῳ τὴν Χοσρόου τελευτήν, ὁμῶς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκεῖνου παῖδα οὐκ ἄλλως φρονεῖν, ἐτοίμως δὲ ἔχειν τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῖς ἤδη Χοσρόῃ γραφεῖσι καταλύσαι. Ἐτι γὰρ μὴν καὶ τοὺς ἀφεθέντας αἰχμαλώτους ὡς ἀν ἐγχειρίσῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ. Προσημῆναντες τοίνυν οἱ Ῥωμαίων πρέσβεες σὺν πολλῇ τε τιμῇ καὶ εὐφημίᾳ κατὰ τὴν Νίσιβιν ἐγένοντο · ἐν θαύματι τε μεγίστῳ ἐποιοῦντο φίλανθρωπίαν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ στέλλει αὐθις, τοῦ ἡρος ἀρχομένου, Μαυρίκιον κατὰ τὴν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἀποκαρδοκῆσοντα τὸ ἐσόμενον, ἐγκελευσάμενός οἱ, πρὸς ὅπερ ἀν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τραπῆ, ὑπαντιάζειν τε καὶ παρασκευάζεσθαι πρὸς ἑκατέραν τῶν πραγμάτων

A Romanorum, recte quidem te gereres, si Persarmenios genearchas defectionis auctores nobis traderes, ut meritas pœnas mihi darent, et in sinibus Persarum et Romanorum suspenderentur; et si damna Persis illata rependeres. Si ista improbas, amicis officia debita ne deneges. Hoc feceris, si dederis operam, ut utriusque reipublicæ primarii viri in confiniis conveniant et pacem, si fieri possit, inter utramque gentem statuunt et stabiliant. Quæ, ut ad exitum perducantur, oportet belli intermissionem fieri. Atque hæc epistola Chosrois continebantur. Dum Pherogdates, Persarum regis legatus, in regia urbe cum Tiberio imperatore plures dies transigit, Zachariæ et Theodoro, qui in legationem profecti erant, per litteras significatur, ut in Oriente subsistant, neque suum adventum Persarum regi indicare festinent, priusquam a regia urbe Pherogdates sit dimissus. Tandem imperator Pherogdateum dimittit, cum multos cum illo habuisset sermones de his quæ prius ad Romanorum legatos scripserat. Inducias in longissimum tempus Persis concedendas esse non putabat. Sufficere enim duorum aut trium mensium spatium ei, qui bona fide pacem lueri instituisset, neque per fraudem longioris temporis apparatus faciendi occasionem quæreret. His ita confectis discessit a Byzantio Pherogdates.

τῆς τοῦ χρόνου πλείους ἀπάτης προμηθευομένην παραδρομῆν. Καὶ οὖν ἀπῆρεν ἐπὶ τοῖς τοιοῖσδε ὁ

C 19. (A. C. 580, ind. 13, Tiber. 5.) Romani et Persæ sane pacem fecissent; nisi Chosroes ex hominum numero sublatus, et Hormisdas, ejus filius, ferocis ingenii vir, cidari redimtus fuisset. Sed tum quoque, opinor, nihil aliud decernitur, quam ut Zacharias et Theodoros, tanquam adhuc superstite Chosroes, Persidem intrarent. Etenim tunc temporis nondum Syriam transgressi erant, neque quidquam ideo ex eorum legatione mutatum est. Itaque litteræ ab imperatore illis redditæ sunt, ut continuarent iter: sibi quidem nuntiatum esse, inter id temporis Chosroem mortem oblisce; veruntamen, se esse eodem in filium animo, et paratum secundum ea quæ a Chosroe scripta erant, a bello discodere; neque propterea omitterent Persas captivos, libertate donatos, in manus regis Persarum tradere. Itaque Romanorum legati, nuntiis præmissis, cum honore et faustis acclamationibus Nisibim pervenerunt. Et Persæ quidem Romanorum erga captivos humanitatem magnopere sunt admirati. Interea Tiberius imperator, vere ineunte, rursus misit Mauricium in Orientalem imperii partem, qui, quod eveniret, exspectaret, et illi imperavit, ut regi Persarum, quocumque se verteret, occurreret: et in quamcunque partem res caderent, ad omnes casus se

VARIÆ LECTONES.

¹⁷ τῶν διελ. N. ¹⁸ ἀπεχρῆν vulg. ¹⁹ ὄντως H., οὕτως vulg. ²⁰ ὧς vulg. ²¹ ἐκυρώθη, ἀν εἴτε M. Val. ²² Post Θεόδ. ins. συνέβαινεν Val.

pore Turci adversum Romanos aperte bellum gerebant. Eos igitur, qui missi fuerant, inter quos erat et Valentinus, Turxanthus retinuit, neque prius dimisit, quam omni ludibrii genere eos illuserat et exagitaverat.

16. (A. C. 576, ind. 9, Justini 12.) Cum a Sclavinis Græcia vastaretur, et undique alia ex aliis periculis imminerent, neque Tiberius satis copiarum haberet, quibus ne unam quidem partem hostium, nedum conjunctas eorum vires sustineret, neque ullo modo hostibus obviam ire posset, propterea quod Romanorum vires ad Orientis bellum conversæ erant, legatum misit ad Bajanum, Avarum ducem. Is tunc temporis non erat erga Romanos male animatus, imo quo tempore primum Tiberius imperium suscepit, jure reipublicæ nostræ frui cupiebat. Huic igitur persuasit, ut cum Sclavinis bellum susciperet, quo illi, qui Romanorum terras invaserant, ad sua defendenda propriis malis revocarentur, et cum patriæ suæ opitulari potius ducerent, rapinas agere ex Romanæ ditioris terris desinerent. Hac igitur legatione ad Bajanum a Cæsare decreta, ei nequamquam non obtemperavit. Ad ea procuranda Josumes mittitur. Huic tunc insularum, quæ in eo tractu erant, præfectura et Illyricarum urbium administratio erat demandata. Is cum Pæoniâ accessisset, Bajanum et Avarum copias, longis navigiis flumine trajecto, in Romanorum fines traduxit. Sexaginta fere equitum armatorum millia transisse dicuntur: quæ ubi huc perduxerat, ea rursus per Illyricum 165 Scythiam versus iter facere, et iterum Istrum navigiis, quæ utrinque puppim habebant, transvehi jussit. Bajanus in ulteriorem fluminis ripam transgressus, confestim vicos et pagos Sclavinorum igni ferroque vastavit, et cum nemo Barbarorum auderet cum illo manus conserere (etenim in silvas et cavernas aufugerant), omnia, quæ potuit, rapuit. Atque huic Avarum in Sclavinis eruptioni non solum Cæsaris legatio causam dedit, aut quod Bajanus Romanis gratiam referre vellet, quod cum Cæsar liberalitate prosecutus fuerat, sed etiam eum privata inimicitia movebant, quia Bajanus Sclavinis vehementer erat infensus. Miserat enim Avarum dux ad Daurentium, Sclavinorum ducem et eos, qui apud gentem auctoritatem habebant, ut Avaribus dicto audientes essent, et eorum numero se ascribi sinerent, qui tributa illis pendebant. At Daunitas et gentis principes: «Quis hominum, inquit, est? Num quis solis tepescit, qui nostram potentiam possit sibi subigere et domare? Aliorum enim regionis dominatum acquirere solemus, non sibi nostræ; hoc nobis certum manet, donec erunt bella et enses.» Ad hunc modum superbe et arroganter loquentibus Sclavinis,

Α μακίων, κάκ τούτου γέγονε ὄηλον, ὡς Τούρκοι ἐξεπολεμήθησαν ⁶¹ Ῥωμαίοις. Τῷ τοι ἄρα καί τοῖς σταλέντας ⁶², ἐν οἷς Οὐαλεντίνος ὑπῆρχε, κατέχευε ὁ Τούρξανθος, ἐφρυβρίζων τε ἐς αὐτούς καί ἀπορρονακίζων, καί τὰ ἄλλα κικῶδες χρώμενος, εἶτα οὕτως ἀφῆκεν.

ἰς'. Ὅτι κραυζομένης τῆς Ἑλλάδος ὅσο Ἰακιοθηνῶν καί ἀπανταχόσε ἀλλεκαλλήλων αὐτῇ ἐπιηρημένων τῶν κινδύνων, ὁ Τιβέριος εὐδαμῶς ἐναντι ἀξίωμαχον ἔχων οὐδέ πρὸς μίαν μοῖραν τῶν ἀνιπάλων, μή τί γε καί πρὸς πάσαν ⁶³, οὔτε μὴν οὐδέ τι ὧν πολέμοις σφίσιν ὑπαντιάζειν τῷ ἀνὰ τοὺς ἐφόους πολέμοις τὰς Ῥωμαίων τετράφθαι δυνάμεις, προσευέεται ὡς Βατανὸν τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀδάρων, τηνικαῦτα οὐ δυσμενῶς ἔχοντα πρὸς Ῥωμαίους, ἄλλως δὲ τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ χαίρειν ἐθέλοντα ὄθθεν εὐθὺς ἐκ προσιμίων τῆς αὐτοῦ Τιβερίου βασιλείας. Ταύτη τοι καί πείθει γε αὐτὸν κατὰ Σκλαθηνῶν ἄρασθαι πόλεμον, ὡς ἂν ὅποσοι τὴν Ῥωμαίων θηροῦσι, τοῖς οἰκειοῖς ἀνθελκόμενοι κακοῖς, ἐπαρκέσαι τε βουλόμενοι τῇ πατρίδι κατὰ τὸ μέλλον, παύσαιντο μὲν τοῦ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκπλατεῖν, εἰ δὲ περὶ τῆς οἰκειᾶς τὸν κίνδυνον ἀνοδέξονται. Τοῦ Καίσαρος τοίνυν τὴν τοιάνδε ὡς αὐτὸν στελλαντος πρεσβείαν, οὐ τι ἠπειθήσεν ὁ Βαϊανός. Ἐκτίρηται δ' οὖν ἐπὶ τούτῳ ⁶⁴ Ἰωάννης, ὃς ἐπὶ τῶν νήσων διήγευε τὴν ἀρχὴν τηνικαῦτα καί τὰς Ἰλλυρίδος ⁶⁵ ἰθύνειν ἔλαχε πόλει. Οὗτος παραγενόμενος ἐν Παιονίᾳ τῇ χώρᾳ, μετήγαγεν ἐς τὴν Ῥωμαίων αὐτὸν τε τὸν Βαϊανὸν καί τὰς τῶν Ἀδάρων δυνάμεις, ἐν ταῖς δὴ λεγομέναις ὀκτάσι μακραις τὰ βαρβαρικά διαβιβάσας πλήθη. Καί λέγεται ἀμφὶ τῆς ἑχιλιάδας ἱππέων θωρακοφόρων ἐς τὴν Ῥωμαίων διαπορθμευθῆναι. Ἐνθὲν δὲ αὐτὸς διὰ τῆς Ἰλλυρίας διαγαγὼν, εἶτα ἐς τὴν Σκυθῶν ἀφικόμενος, ἐμπῆλαι διελθεῖν παρεσκεύασε τὸν Ἰστρον ἐν ταῖς καλοῦμέναις ἀμφιπρόμοις τῶν νεῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐπεραιώθη ἐς τὸ καταντικρὺ τοῦ ρείθρου, παραχρῆμα τὰς τικώμας ἐνεπέμπρα τῶν Σκλαθηνῶν καί ἐσίνετο τοὺς ἀγροῦς, ἡγὰρ τε καί ἐφερεν ἅπαντα, οὐδενὸς τῶν ἐκεῖσε Βαρβάρων θαρβήσαντός οἱ ἐς χεῖρας ἔθεσθαι, ἐς τὰ λάσια δὲ καί κατρεψῆ τῆς ὄλης καταπεφυγῶτων. Ἡ δὲ τῶν Ἀδάρων κίνησις κατὰ Σκλαθηνῶν οὔτε γε μόνον τῆς τοῦ Καίσαρος ἰσχυρῆς πρεσβείας καί τῳ βούλεσθαι τὸν Βαϊανὸν Ῥωμαίοις ἐκτίσαι χάριν ἀνθ' ὧν ἐς τὰ μάλιστα ἐπιλοφρονησέτω γε αὐτὸν ὁ Καίσαρ ⁶⁶, ἀλλ' ὅτι γε αὐτῷ καί ἑξῆστοι ὑπῆρχον ἰδίας ἑκατι δυσμενείας. Ἔσεται γὰρ ὡς αὐτὸν Δαυρέντιον ⁶⁷ καί τοὺς ὅσοι ἐν ταῖς τοῦ ἔθνους ὁ τῶν Ἀδάρων ἠγούμενοι, σφᾶς τε ὑπακούειν κελεύων Ἀδάρους, καί ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἔσσοθαι ἀναγράφτους, Δαυρίτας δὲ καί οἱ γε ξὺν αὐτῷ ἡγεμόνες ⁶⁸, «Καί τις ἄρα ἔφρασον, οὗτος ⁶⁹ πέφυκεν ἀνθρώπων, καί ταῖς τοῦ ἔθλου θέρεται ἀκτίσιν, ὃς τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπῆρχον ποι-

VARIE LECTIONES.

⁶¹ ἐξεπολεμώθησαν conj. Cl. ⁶² σταλέντας H., ταλέντας vulg. ⁶³ πάσαν] πάντας B. ⁶⁴ τούτῳ H., τούτων vulg. ⁶⁵ Ἰλλυρίδας conj. N. ⁶⁶ ἐγένετο post Καίσαρ add. N. ⁶⁷ εἰ ἰσχυρῆς Δαυρέντιον et Δαυρίτας sine causa dedit Parisina. ⁶⁸ ἡγεμόνες B., ἡγεμόνων vulg. ⁶⁹ οὗτος; H., οὕτως; vulg.

περὶ τούτων αὐτῶν λόγους, φάσκοντες οὐκ ἐπιτε-
 τράφθαι τι τοιοῦτον δὲ ἄλλ᾽ συλλαβὰς ἀποδόντας
 ἀντιλαθεῖν χρήναι, καὶ ὡς θάπτον γε δήπου τῆς Περ-
 σῶν ἀπαλλαγῆναι. Ἐν φανερῷ τοίνυν ποιησαμένων
 τῆν ἐπιείσαν αὐτοῖς τοῦτο κέλευσιν, ἔγνωσαν ἐν βρα-
 χεῖ, ὅ τι δύναται ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ῥωμαίων αὐτο-
 κράτορος, καὶ τὴν ἀφιξίν τῆς πρεσβείας ἄπασαν, ὡς
 ἔτομος εἴη κατασθενύναι τὰ ἐκ τοῦ πολέμου χαλε-
 πὰ, καὶ τὴν περιμάχητον αὐτοῖς Ἀρμενίαν ἄπασαν
 ἄμαχῆτι ἐνδοῦναι, παραχωρῆσαι δὲ σφίσι καὶ Ἀρ-
 ζανηγῆς, ἀντιχαρίζομενος τοῦ Δάρας τὸ Ἀφουμῶν
 φρούριον. Ἐδέξατο μὲν οὖν καὶ αὐτὸς αὐτοῦς βασι-
 λεὺς ὁ Περσῶν, τραχύτητι δὲ χρώμενος πρὸς ἕκαστα
 τῶν φιλανθρώπως γεγραμμένων οὕτε ἀποστήσειαι
 ἐφ᾽ ἑκάστῃ τοῦ Δάρας, οὐ μᾶλλον γε ἢ τῆς Νισί-
 θος ἢ Σηγγάρων, ἄπερ καὶ αὐτὰ ἐκ Ῥωμαίων
 ἀποσχυρίζετο ἔχειν Πέρσας, οὕτε μὴν ἑλαττώσειν
 τι τῶν πατρῶων κτημάτων, ἀλλ' εἰ μὴν εἶδόν τι ἔστιν,
 ἐς ἀξίαν αὐτὰ ἐνεγκεῖν, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ γὰρ κατα-
 λειψόμενα φυλάξειν. «Χοσρόην μὲν γὰρ τὸν πατέρα,
 ἔφη, ὡς, εἶγε περὶ τῆν, ἴσως τὴ τοῦνδε ἐπραξεν ἂν
 καὶ τὸ Δάρας ἀφῆκε Ῥωμαίοις. Τῷ γὰρ προσ-
 κτησαμένῳ τι καὶ τοῦτο ἀποβέβηκετι οὐχ οὕτως
 αἰσχρὸν ἂν αἰσχύνῃ δὲ ὁμοίως ἄπασιν ἀνθρώποις κατα-
 προέσθαι τὰ πατρῶα.» Ταῦτα εἰρηκῶς, διὰ Μεθώ-
 θου κλίβιν αὐτοῖς ἐποίησε κατὰ δῆλον, ὡς ἔπει τι
 μέγα φρονούντες ἀξιοῦσι πρὸς ἡμῶν ἀνακομιζέσθαι
 ἐπὶ Δάρας; Ποῖον νενικηκότας πόλεμον; ποῖοις ἐγκα-
 λωπιζόμενοι τροπαίοις; ποῖ δῆτα καθυπέβηροι
 γενόμενοι Περσῶν; ἀλλ' ὅτι ἀπειρίας δραζόμενοι
 τοῦ Ταχσοδρῶ, καὶ περιεγαγόντες αὐτὸν ἐς ἄλλοτε
 ἄλλου; χώρου; ἐπειδὴ περιπλανωμένου ἐξ Ἀρμε-
 νίας ἐκείνου εἰς Ἀρζανηγῆν καὶ ἀπὸ Ἀρζανηγῆς ἐς
 Ἀρμενίαν ἔδεισαν ἔσχον οἱ Ῥωμαῖοι καταδραμεῖν
 τὴν Ἐω Περσῶν τῷ τοι ἔρα βρενθύνονται ἴσως καὶ
 μεγαλαυχούσιν, ὅποσοποιούντες ἐν ἑλλάττει μοῖρα τὴ
 ἡμέτερα κείσθαι. Ἰσῶσαν οὖν, ἔφη, Ῥωμαῖοι, ὡς
 οὐδὲ ἄλλως ἂν ἀνέξομαι τῆς εἰρήνης, εἰ μὴ πῶ κατα-
 εἰθέναι μέλλοιεν καὶ τὰ ὅσα πρὸς βασιλέως Ἰου-
 στινιανῶν ἐκομιζόμεθα χρήματα ἂν ἔτος. Ἐπο-
 αὐτῆ μεγαληγορίᾳ χρησαμένου Ὁρμίδα, μολὶς
 ἀφείθησαν Ζαχαρίας τε καὶ Θεόδωρος, ἄχρι τριῶν
 ἡβῆ φθινόντων μηνῶν ἐκεῖσε ἐνδιατρίψαντες, πάν-
 των δὲ τῶν δυσχερῶν ἐς πείραν ἔλθόντες ἰσῶσαν καὶ γὰρ
 οὐδὲ ἕσον ἔρα καθάρων ἀναπνεῦσαι, οὐ μὴν προ-
 κύψαι ἐκ τοῦ τέλους, ἵνα ἐνδιατώμενοι ἦσαν, ξυ-
 εχώρου οἷς ἡ φυλακὴ τῶν πρέσβων ἀνειμένη
 ἐτύγχανε τὸ τε δωμάτιον αὐτῶν ζοφῶδες τε ἦν καὶ
 διάπνευστον καὶ ὄψθ' ἄερος ἐς τὰ μάλιστα ἀναρμό-
 διον, ὡς δοκεῖν εἶναι τὸ χρεῖμα εἰρηκτῆν. Τοῖς τοιοῦ-
 δε τοίνυν δεινοῖς ἐκτετριμένους διαφῆκαν, πολλῶν
 δυσκολώτερον αὐτοῖς πρὸς τὴν ἐπάνοδον αὐτοῖς
 χρῆσάμενοι, ὡς μήτε τῶν ἀναγκαίων ἐς τὸ ἀσπυρῶν
 σφίσι μεταδιδόναι, τριβῆεν τε τὸν χρόνον καὶ μακρο-
 τέραν αὐτοῖς τὴν πορείαν ἐργάζεσθαι. Μιᾶς γὰρ

A demandatum esse, dicentes. Itaque litteras eos pro-
 ferre, et vicissim accipere, et quam primum a Per-
 sarum sinibus excedere] jusserunt. Et cum legati
 mandata sua exhibuissent, Persæ omnia, quorum
 causa legatio decreta esset, cognoverunt: ut im-
 perator paratus esset, mala ex bello orta sopire et
 Armeniam, de qua tot certamina fuissent, sine
 prælio eorum juris et potestatis facere; quin et Ar-
 zanenem cedere, et pro Daras oppido Afumorum
 castellum illis tradere. Denuo 170 Persarum rex
 legatos excepit, et ad ea, quæ imperator ad illum
 perhumane scripserat, acerbe admodum et arro-
 ganter respondit, se nunquam urbe Daras cessuram
 non magis, quam Nisibi aut Singaris, quas urbes
 a Romanis per vim captas haberent Persæ, neque
 B quidquam ex possessionibus, quas illi pater reli-
 querit, se diminuturum, sed potius, si non anctio-
 res faciat, saltem quantum in se esset, intacta
 conservaturam. «Pater Choeroes, inquit, si vixis-
 set, fortasse eo descendisset, et Daras Romanis
 restituisset. Et enim, qui ipse imperii fines proten-
 dit, parva rursus amittere, non tam turpe est. Pu-
 dori autem est omnibus hominibus paterna proflig-
 gare.» Hæc ubi dixisset, rursus per Mebodem alia
 fere hujusmodi suggessit: quamvis de causa elati
 Romani Daras ab ipsis recipere possent, quæ victo-
 ria politici, quibus tropæis se jactantes? ubi denique
 superiores Persis evaserunt? Imperitia quidem et
 imprudentia Tachodri res bene gesserunt, dum
 ipsum ex una regione in aliam circumagunt, et
 C modo ex Armenia in Arzanenem, modo ex Arza-
 nene in Armeniam excurrere cogitur, regionem
 Persarum, quæ est ad orientem, depopulati sunt.
 Hoc est fortasse, quod magnos spiritus gerunt, quæ
 superbiunt, existimantes deteriore conditione res
 nostras prostratas jacere. «Sciant Romani, in-
 quit, me non aliis conditionibus pacem fieri permis-
 surum, quam si persolvant omnes pecunias, quas
 Justinianus singulis annis nobis pendere erat solit-
 us.» Hac insolenti oratione Hormisda usus, vix
 tribus denum post mensibus elapsis, Zacharias et
 Theodorus difficillimis et gravia quæque experiendo
 perpassi, missionem obtinuerunt. Neque enim pu-
 rum æra haurire, neque libero ex lecto, sub quo
 D diversabantur, in apertum exire eorum custodiae
 præpositi permittebant. Domus vero, in qua habi-
 tabant, erat obscurior, et cum in eam ex omni parte
 venti perflarent, æstate imprimis valde molesta erat;
 denique revera domus carcer esse videbatur. His
 igitur malis et incommodis attritos et confectos
 multo graviora in reditu passuros dimisit. Nam nec
 illis rerum necessarium copiam, quæd satis
 esset, administrabant, diem de die dicebant, et
 longioribus itineribus eos fatigabant. Etenim quam
 viam uno die confecerant, eam postredie retro eos

VARIÆ LECTIONES.

¹ τοῦνδε H. ² ἀπαλλαγῆναι vulg. ³ μὴν B., μὴ vulg. ⁴ ἀφῆκε N., ἐφῆκε vulg. ⁵ ἐπὶ τιμῇ vulg. ⁶ βρεν-
 θύνονται H., βρενεύονται vulg. ⁷ ἄλλως N., ἄλλων vulg. ⁸ βασιλέως H., βασιλέα vulg. ⁹ ἂν ἔτος H.,
 ἀνετος vulg. ¹⁰ ἐλθόντων vulg. ¹¹ διάπνευστον H., ἀδιάπνευστόν N.

Romanorum, qua breviorē per montes viam ingredierentur, dispiciebant. Hoc autem non parvam attulit Chosroī vanæ gloriæ et impudentiæ apud omnes opinionem, quod inducias, tametsi pauci admodum dies usque ad exitum restabant, impudenter violare non est cunctatus. Accedebat quod, quasi Romanos irridens, eundem delegerat, qui in confiniis cum iis de pace ageret, quiq̄ in iisdem locis eodem tempore et belli et inuultus et violandarum induciarum auctor esset. Is erat Mebodes, dux et auctor omnium eorum consiliorum. Hunc, qui summam omnium rerum haberet auctoritatem, cum exercitu misit, et una cum ipso Sapoem Meæranī, viri, qui magnam virtutis laudem reportaverat, filium.

18. (A. C. 579, ind. 12, Tiber. 2.) Tiberius addidit decreto aliud Deo maxime gratum. Multos enim Persas Romanorum captivos, præcipue ex primariis viris, quorum numero erant nonnulli ex regio genere orti, dono dedit Chosroī. Deinde legatos ad hæc misit, inter eos Zachariam iterum, regium medicum. Hic plures et admodum Romanorum rebus utiles legationes in hoc bello fecerat. Itaque eum ad hanc legationem imperator elegit, et dignitate exconsulis ornatum 167 ad illam obeundam dimisit, quod et ipse Zacharias legatos mittendos esse, imprimis admonerat, una quoque Theodorum quemdam ex imperatoris satellitibus, quem ad ducis dignitatem extulit. Hos igitur duos viros, quibus hanc legationem attribuit, ad Chosroen misit, ad quem quoque litteras humanitatis plenas scripsit. Sententia hujus epistolæ hæc fere erat: « Ego pacem opto, et a Deo datam colo et tanquam naturali quodam instinctu ad vestram amicitiam feror. Itaque paratus sum, omnem Persarmeniam et Iberiam vobis concedere, præter eos Persarmenios sive Iberos, qui nobis parere malint. Restituo et Asumum castellum, et Arzanenem vobis cedo, modo oppidum Daras pro his omnibus a vobis obtineam. » Hæc Tiberius imperator, per Zachariam et Theodorum, quibus maximorum legatorum potestatem dedit, Chosroī litteris significavit. His etiam pacem pro arbitrio, ut res ferreat, facere permisit. Et illi quidem, dum adhuc iter faciebant, accidit, ut Chosroes quoque, Persarum rex, iis, quæ illi contra sententiam evenerant, percussus, prope ad Romanorum imperatorem legatum mitteret, qui jam hieme ineunte profectus erat. Is erat vir Persa, qui ad hanc legationem fuit delectus, nomine Pherogdates, et a Persarum rege ad imperatorem litteras non minus humanas et officiosas detulit. Hæc sic se habebant: « Siquidem rem justam facere velles, imperator

A δώδεκα μὲν ἦσαν Πέρσαι, θυροσφόροι τε καὶ ἱπποτοξόται, Σαρακηνοὶ δὲ καὶ Σαβείροι ⁷⁹... ⁸⁰ εἰν τοῖς Ῥωμαίων ἀρχουσι περὶ τοῦ πῶς δεῖ προελθεῖν τὴν ἐν γένει ὀρεινὴν διατραπετόμενοι. Ὅθι καὶ μάλιστα ἀλαζονείας τε καὶ ἀναίσχυοντίας οὐ μικρὴν προσῆψε τῷ Χοσρόῃ δόξαν, τὰς τε ξυνοθήκας οὕτω πως ἀναίδην ⁸¹ οὐκ ὀκνήσαντι ξυγγέαι, καὶ ταῦτα ὀλίγης πρὸς τὸ πέρας αὐτῷ ἐνδοψάλευομένης παραδρομῆς ἡμερῶν· καὶ ὅτι γε τὸν αὐτὸν, αἰτι δὲ ἐπεγγελῶν Ῥωμαίοις, ἅμα τε καὶ περὶ εἰρήνης διαλεχθῆσόμενον ἐν τοῖς ὄρεισις ἐχειροτόνησεν, καὶ ἅμα ἐν τοῖς αὐτοῖς χωρίοις, ἐν αὐταῖς, ὡς εἰπεῖν, τοῖς ἡμέραις πολέμου τε καὶ ταραχῆς καὶ σπονδῶν συγγέστας αἴτιον. Τοῦτον δὲ οὖν τὸν Μεβώδη βουλευράτωρ τε ἡγούμενον καὶ τοῦ παντὸς ἔχοντα κύρος ὑπλήσει:

B ἐξέπεμψε· πρὸς γε καὶ Σαπῶν τὸν Μαιράνω ⁸², ἀνδρὸς οὐκ ἀγενοῦς ἀπενεγκάμενον δόξαν.

τη'. Ὅτι ὁ Τιβέριος καὶ ἕτερόν τι προσέθηκε τῷ δεδομένῳ, καὶ ἐς τὰ μάλιστα Θεῷ μαχαριστήριον. Πολλοὺς γὰρ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δουρικτήτων Περσῶν, μάλιστα τοὺς ἐν τέλει, ὧν ἐνίοι καὶ τῷ βασιλεῖ γένει ξυνημμένοι ἦσαν, ἔστειλε Χοσρόῃ δωροφορήσας. Εἶτα πρέσβεις ἐπὶ τῷ τοιῷδε ἐξέπεμψε Ζαχαρίαν τε αὐθις, τὸν βασιλείου Ιατρὸν, αἰτι πολλάκις χρησιμώτατά τε καὶ εὐνοῦστατα ἐξυπηρετησάμενον ταῖς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον πρεσβείαις. Τοῦτον δὲ οὖν τὸν ἄνδρα τῇ λεγομένῃ ἀπὸ ἀπάργων ἀξίᾳ διακοσμῆσας ἐχειροτόνησε καὶ πάλιν, καὶ ἡ πρεσβευσόμενον ἀφήκεν, οἷα δὲ καὶ αὐτοῦ Ζαχαρίου τὴν πρεσβείαν ταύτην γενέσθαι ξυνοθήσαντος· πρὸ τῷ καὶ Θεόδωρόν τινα, ἕνα τῶν βασιλείων μαχαρισφόρων, ἀξίωμα καὶ αὐτῷ στρατηγῷ περιθείς. Ταῦτα τῷ ἄνδρῃ πρεσβευσόμενῳ ἀπονεύμας Χοσρόῃ ἐπέμψεν, ἔγραψέ τε ἐπιεικειᾶς ἀνάπλεα ῥήματα. Ὁ δὲ νοῦς τῆς ἐπιστολῆς· « Ἐγὼ καὶ βούλομαι τὴν εἰρήνην καὶ διὰ τὸ θεόδοτον οὕσαν ἀπάξομαι· καὶ ὡσπερ φύσει τιμὴ προσίζανει ⁸³ μοι τὰ τῆς φίλης ὁμῶν. Τοιγαροῦν ἐτοιμῶς ἔχω τῆς Περσαρμενίας τε πάσης ἀφίστασθαι καὶ Ἰβηρίας, οὐ μὴν τῶν βουλομένων ἡμῖν ὑπακούειν Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ Ἰβήρων. Ἀναδίδωμι δὲ καὶ τὸ Ἀφουρμῶν φρούριον, καὶ τῆς Ἀρζανηνῆς ⁸⁴ ὁμῖν παραχωρήσω, τὸ δάρας μόνον ἀντὶ τοσοῦτων ἀνακομιζόμενος πρὸς ὁμῶν. » Ταῦτα Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ Χοσρόῃ σημήνας, ἐφῆκε Ζαχαρίᾳ τε καὶ Θεόδωρῳ καὶ μεγίστων πρέσβειων ἔχειν ἰσχύον καὶ τὴν εἰρήνην ὡς ἂν οἱ τοῖς ἐσοῖντο διατιθέναι. Μετὰ ταῦτα τῆς ἀπορίας ἐτι σχομένοιο, σταλέντε ἄνδρα οὕτω παρασχόν ⁸⁵, καὶ Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς καταπαγέλις τοῖς συμβεβηκόσι, προφθάσας ἐκπέμπει ὡς τὸν ⁸⁶ Ῥωμαίων αὐτοκράτορα πρεσβευτήν, καὶ ἀφικνεῖται χειμῶνος ἀρχομένου ἤδη ὡς ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἐχειροτονήθη Πέρσης ἀνὴρ, τὸνομα Φερρογάθη, οὐκ ἦτον καὶ αὐτὸς φιλανθρωποτάτος· ἰ

VARIE LECTIONES.

⁷⁹ Σαβῆροι vulg. ⁸⁰ Post Σαβείροι excidisse conj. N. ὧν ξυμπάντων ἦρχον οἱ, et infra ser. τὴν ἐν γένει (ut sit idem quod γενική) εἰρήνην. ⁸¹ ἀναίδην H., ἀναίδειν vulg. ⁸² Μαιράνης supra appellatus est p. 329, l. 8. ⁸³ προσίζανει vulg. ⁸⁴ Ἀρζανική vulg. ⁸⁵ παρέτχην mg. ed. Par. ⁸⁶ τὸν B, τὸν vulg.

ἐπιστολῇ διακομίζων λόγους πρὸς τοῦ Περσῶν βασιλέως, ἐν ᾗ ἐγγράπτο ὧδε· Ἐἰ μὲν τὸ δίκαιον ποιῆσαι βουλευθείης, ὡς Ῥωμαίων βασιλεῦ, καλῶς ἂν πρόξεις τοὺς τε τὴν ἀποστασίαν τῆς Περσαρμενίας βουλευσάντας γενεάρχας ἐκδιδοὺς ἡμῖν ὑφέζοντας ποιῶν, ἐν τοῖς ὅροις τε τῆς Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων ἀναρτηθησομένων· διδοὺς δὲ καὶ τὴν ἐντεῦθεν συμβῆσαν ζημίαν Πέρσαις. Εἰ δὲ πρὸς ταῦτα ἐναντίας ἔχεις, πρᾶξαι τὸ φίλοις πρέπον· τοῦτο δὲ ἐστὶ ξυδραμεῖν ἐν τοῖς ὅροις αὐθις τοὺς ἑκατέρας ἄρχοντας πολιτείας, τὰ τῆς εἰρήνης, ὡς ἂν δύναιτο, μεταξὺ τῶν ἁλλήλων διαθησομένων. Ἐφ' ᾧ δὲ τὰ τοιαῦτα προελθεῖν, ἀνακωχὴν γενέσθαι τινά· Ὡς μὲν οὖν καὶ ἡ Χοσρόου ἐδήλου ἐπιστολῇ· πλείστον δὲ ἡμερῶν κατὰ τὴν βασιλίδαν πόλιν διαγενομένων ἐν ταῖς ἐν μέσῳ συνουσίαις Τιβερίου τοῦ βασιλέως καὶ Φερογδάθου τοῦ Περσῶν πρεσβευτοῦ, γράφεται μὲν ἀπιούσιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν Ζαχαρίας τε καὶ Θεοδώρῳ τοῖς πρέσβεσιν ἐνδιατρέψαι κατὰ τὴν Ἔω, καὶ οὐ τι μᾶλλον ἐν σπουδῇ θέσθαι δηλώσαι σφῶν αὐτῶν τὴν παρουσίαν βασιλεῖ τῶν Περσῶν, πρὶν ἢ ἐκ τῆς βασιλίδος ἀφελθῆναι Φερογδάθου ὁ Περσῶν πρεσβυτοῦ. Προελθόντων δὲ καὶ κεινημένων ἐστὶ πλείστον λόγων, ἐκπέμπει τὸν Φερογδάθον ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦτοις, οἷς δὴ καὶ προαῦ ἐγγράφει διὰ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεων. Ἐχειρίαν δὲ οὐ τι ᾤετο δεῖν ἐπὶ μήκιστον χρόνον ἐνδιδοῖναι Πέρσαις· ἀποχρῆν γὰρ ἐφασκε τῶν βουλομένων τὴν εἰρήνην καὶ μὴ διὰ παρασκευῆς ἀφορμὴν, καὶ δύο μηνῶν ἢ τριῶν Φερογδάθου ἐκ τοῦ Βυζαντίου.

ἰδ'. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Πέρσαις ξυνοστήσαντο ἂν τὴν εἰρήνην, εἰ μὴ Χοσρόης ᾤχετο ἐξ ἀνθρώπων καὶ Ὑρμισδάς ὁ Χοσρόου, ἀνοσιουργὸς ὄντως ἄνθρωπος, τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο. Οἶμαι μὲν οὖν ἐγωγε οὐκ ἄλλως, πλὴν ἄλλὰ καὶ ὡς ἐκυρώθη⁹¹, ὅτε Χοσρόου ἐτι περιόντος Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδωρον⁹² ἐσφοιτῆσαι ἐς τὴν Περσῶν πρεσβευσομένους. Οὕτω γὰρ τὴν τῶν Σύρων παραμειψάμενοι ἦσαν, καὶ οὐδὲν ὅ τι τῆς Ῥωμαίων ἐνηλλάγη πρεσβείας. Διὸ καὶ ἐκ βασιλέως αὐτοῖς γράμματα ἐστάλη ἔχουσαι τῆς ὁδοπορίας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς· γινῶναι μὲν γὰρ ἐν μέσῳ τὴν Χοσρόου τελευτήν, ὁμοῦ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου παῖδα οὐκ ἄλλως φρονεῖν, ἐτοιμῶς δὲ ἔχειν τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῖς ἤδη Χοσρόη γραφεῖσι καταλύσαι. Ἐτι γε μὴν καὶ τοὺς ἀφεθέντας αἰχμαλώτους ὡς ἂν ἐγγειρίσωσι τῶν Περσῶν βασιλεῖ. Προσημνησαντες τοίνυν οἱ Ῥωμαίων πρέσβεις σὺν πολλῇ τε τιμῇ καὶ εὐφροσύνῃ κατὰ τὴν Νισιβιν ἐγένοντο· ἐν θαύματι τε μεγίστῳ ἐπιούνητο Πέρσαις τὴν Ῥωμαίων ἀμφὶ τοὺς δοριαλώτους φιλανθρωπίαν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Τιβερίος ὁ αὐτοκράτωρ στέλλει αὐθις, τοῦ ἦρος ἀρχομένου, Μαυρικίου κατὰ τὴν πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ἀποκαρδοκῆσοντα τὸ ἐσόμενον, ἐγκελευσάμενός οἱ, πρὸς ὅπερ ἂν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τραπῆ, ὑπαντιάζειν τε καὶ πρᾶσσεισθαι πρὸς ἑκατέραν τῶν πραγμάτων

A Romanorum, recte quidem te gereres, si Persarmenios genearchas defectionis auctores nobis traderes, ut meritas pœnas mihi darent, et in finibus Persarum et Romanorum suspenderentur; et si damna Persis illata rependeres. Si ista improbas, amicis officia debita ne deneges. Hoc feceris, si dederis operam, ut utriusque reipublicæ primarii viri in confiniis conveniant et pacem, si fieri possit, inter utramque gentem statuam et stabiliam. Quæ, ut ad exitum perducantur, oportet belli intermissionem fieri. » Atque hæc epistola Chosrois continebantur. Dum Pherogdates, Persarum regis legatus, in regis urbe cum Tiberio imperatore plures dies transigit, Zachariæ et Theodoro, qui in legationem profecti erant, per litteras significatur, ut in Oriente subsistant, neque suum adventum Persarum regi indicare festinent, priusquam a regia urbe Pherogdates sit dimissus. Tandem imperator Pheroglatem dimittit, **168** cum multis cum illo habuisset sermones de his quæ prius ad Romanorum legatos scripserat. Inducias in longissimum tempus Persis concedendas esse non putabat. Sufficere enim duorum aut trium mensium spatium ei, qui bona fide pacem tueri instituisset, neque per fraudem longioris temporis apparatus faciendi occasionem quæreret. Illis ita confectis discessit a Byzantio Pherogdates.

τῆς τοῦ χρόνου πλείονος ἀπάτης προμηθευομένην παραδρομὴν. Καὶ οὖν ἀπῆρεν ἐπὶ τοῖς τοιοῖσδε ὁ

C 49. (A. C. 580, ind. 13, Tiber. 5.) Romani et Persæ sane pacem fecissent, nisi Chosroes ex hominum numero sublatus, et Hormisdas, ejus filius, ferocis ingenii vir, cidari redimitus fuisset. Sed tum quoque, opinor, nihil aliud decernitur, quam ut Zacharias et Theodorus, tanquam adhuc superstite Chosroë, Persidem intrarent. Etenim tunc temporis nondum Syriam transgressi erant, neque quidquam ideo ex eorum legatione mutatum est. Itaque litteræ ab imperatore illis redditæ sunt, ut continuarent iter: sibi quidem nuntiatum esse, inter id temporis Chosroem mortem oblisce; verumtamen, se esse eodem in filium animo, et paratum secundum ea quæ a Chosroë scripta erant, a bello discedere; neque propterea omitterent Persas captivos, libertate donatos, in manus regis Persarum tradere. Itaque Romanorum legati, nuntiis præmissis, cum honore et faustis acclamationibus Nisibim pervenerunt. Et Persæ quidem Romanorum erga captivos humanitatem magnopere sunt admirati. Interea Tiberius imperator, vere ineunte, rursus misit Mauricium in Orientalem imperii partem, qui, quod eveniret, expectaret, et illi imperavit, ut regi Persarum, quocumque se verteret, occurreret: et in quamcumque partem res caderent, ad omnes casus se

VARIÆ LECTIONES.

⁹¹ τῶν del. N. ⁹² ἀπεχρῆν vulg. ⁹³ ὄντως H., οὕτως vulg. ⁹⁴ ὡς vulg. ⁹⁵ ἐκυρώθη, ἂν εἶτε H. Val. ⁹⁶ Post Θεόδ. ins. συνέβαιεν Val.

præpararet. Et ille quidem, ut rex præceperat, in Oriente substitit, et observabat, quid facto opus esset. Cum igitur legati in Persidem venissent, Persarum regem, qui recenter in regium solium ascenderat, salutare magnopere cupiebant, et spem habebant, sibi non solum multum honoris et humanitatis impertitum iri, sed etiam, quæ peterent, sese impetraturos. Etenim post tam insignem victoriam sermones adferebant ab imperatore Romano comitate et humanitate plenos et ab omni insolentia remotos. Neque vero solum se verbis comem et benignum præbebat imperator, verum etiam re ipsa, cum tot captivos Persis restitueret. Et ex eo putabant fore, ut quæ sperabant, sine controversia consequerentur. Sed universa res in contrarium vertit. Primum enim unus ex his, qui regi in negotiis et regis et publicis ministerium præbent, quos Latini a secretis vocant, obvium se media via legatis tulit, **169** et eos est percunctatus, quid vellent, qua de causa venirent, et quid nuntii afferrent. Huic Zacharias et Theodorus responderunt id non illi, sed magistro (ut loquuntur Romani) dicendum. Hæc ubi dixerant, viam perrexerunt. Post hunc alius quoque ex Persis venit, qui peregrinationem illis impediebat: tardius enim de industria incedebat, et eos cunctari faciebat, neque ulterius progredi sinebat: propiores stationes eligebat et paucas parasangas conficiebat, et ex aliis locis in alia loca huc illic errantes et palantes traducebat: et in eo se illis male cupere satis indicabat. Etenim eos nulla humanitate colebat, et nulla habita ratione observantia, quæ legalis debetur, viarum erroribus fatigabat. Et id quidem Persæ data opera et præmeditato consilio faciebant, quo legatos morarentur, et quam diutissime detinerent, ut maximum interea belli apparatus facerent, et copias frumenti ad quamvis necessitatis occasionem paratas in urbibus Nisibi et Daras congererent, atque etiam ultra Tigrim amnem castella necessariis copiis implerent; quia læustæ in illis regionibus omnes agrorum fruges consumpserant, et proximis Romanorum incursionibus agri desolati permanserant. Itaque acerbissima fames instabat, præsertim cum rex Persarum ad grave bellum suscipiendum exercitus pararet. Cum Persæ hoc consilii cepissent, vix post multos dies permissum est legatis, in regiam pedem inferre. Et primum quidem, ut moris est, sunt convivio excepti, quo facto, postquam litteras ab imperatore tradidissent, et captivos reddidissent, cum eos Persæ nullo liberali et benigno sermone dignati essent, discesserunt. Postridie aulae apud Persas præfectus et Methodes eos interrogaverunt, quæ esset ipsorum legationis potestas. Cum legati respondissent, se, ut de pace agerent, venisse, nullos de ea re sermones Persæ admiserunt, nihil ejusmodi sibi

ἄροπην. Καὶ ὁ μὲν, καθὰ βασιλεὶ ἐδόκει, ἀνά τὴν Ἐυ
 ἔμενε, τὸ πρακτικόν ἐπιτηρῶν· προϊόντων δὲ τῶν
 πρέσβειν ἐς τὰ ἤθη Περσῶν, ἐπειγομένων τε διά-
 σασθαι τὸν ἄρτι τῷ βασιλεῖ ἄρῳ ἐπιθεδικία,
 οἰομένων τε ἐς τὰ μάλιστα τεύξεσθαι²² τιμῆς, οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν σπουδαζομένων οὔτε²³ ἀποτει-
 ξεσθαι (οἷα μετὰ τοσαύτην νίκην πᾶσιν τε καὶ
 πάσης αὐθαδεῖας ἀπὸ πηλαγμένων τοῦ Ῥωμαίων βα-
 σιλέως ἐπικομιζόμενοι λόγους· καὶ ὡς οὐ μόνον ἄκρι-
 βημάτων αὐτῷ τὸ φιλόανθρωπον, μάλλον μὲν οὖν
 ἔργοις ἐπιδεικνυμένου, τῷ τοσαύτους δοριαλώτους
 τοῖς Πέρσαις αὐτοὺς ἐπαναγαγεῖν), τούτων ἰκπι-
 ζόντων γε αὐτῶν κυρῆσαι ἀναμφιδόλως, ἐς τούτων
 τῶν ξυνέθη ἅπαν. Πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ μέσον
 τῆς ὁδοπορίας τῶν τις παρὰ Πέρσαις τοῖς βασι-
 λεῖκοις τε καὶ δημοσίοις πράγμασιν ἐξυπηρετούμε-
 νων (οὓς, εἴ τις τῆ Λατίνων χρήσοιτο φωνῆ, ἀση-
 κητῆς τε²⁴ προσαγορεύσειεν), ὑπαντιάζουσαι ἤρτο
 σφᾶς ὅ τι βούλοιντο τε καὶ ὅ τι ἤκοιεν, καὶ ὅποιον
 ἀποκομιζοῖεν ἀγγεῖλαι. Ἄλλὰ τούτῳ μὲν οἷγε ἀμφοῖ
 Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδωρον ὡδε ἀπεκρίναντο, ὡς τὰ
 τοιαῦτα τῷ παρὰ Πέρσαις μαγίστρω (καθὰ τούτων κη-
 λουσι Ῥωμαῖοι) βήτεον, καὶ οὐχὶ αὐτῷ. Ταῦτα ἐπι-
 πόντας εἶχοντο τῆς ὁδοῦ. Ἐξ ἐκείνου ἦκεν ἑτερῶς
 τις ἐκ Περσῶν, ὃς ἔτριβε τὴν ὁδοπορίαν αὐτοῖς· καὶ
 διαμέλλειν ἐποίει, βραδυτῆτος χρώμενος ἐπινοοῖαι,
 ἵνα τε ἐς τὰ πρόσω μὴ συγχωρῶν. Σταθμοὶς τε
 γὰρ πλησιαιτέροις καὶ παρασάγγαις ὀλίγοις ἐχρήτο,
 ἄλλοτε ἄλλους χώρους περιφέρων τε καὶ ἀποπικανῶν,
 καὶ τούτου τὰ κάκιστα σφίσι²⁵ προσεδήλου, καὶ
 εἰδείκνυ τῆ περὶ τὴν ὁδοπορίαν πλάνη οὐδὲν τι φιλο-
 φροσύνης ἐχόμενον ἢ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς πρέ-
 σβειν. Ἦν δὲ τὸ πρακτικόν, ἐξ ἐπιβουλῆς τε καὶ
 μελέτης, ὥστε ἐπισχεῖν σφᾶς ὅσον ἂν χρόνον οἷαι τε
 ὦσιν, ἐν τούτῳ τὴν κατὰ δύναμιν ποιησομένων τοῦ
 πολέμου παρασκευῆν, τὰ ἐπιτιθέει τε συναθροίζον-
 τας ἀποτεθρασμένα²⁶ κατὰ δὴ τὸ ὅσον οὐπω ἀναγα-
 καῖον ἐς Νισίβιν τε καὶ τὸ Δάρας τὰς πόλεις, ἔτι γε
 μὴν καὶ τὰ πέραν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ τὰ εἴδη
 φρούρια ἀνάπλασθαι τῶν ἐδωδύμων, ὡς ἀκριβὸς
 οὕτω ξυμβᾶν καταδηληταμένης τοῖς ἐκείνη καρποῖς,
 καὶ ἅμα ἐρημωθέντων κατὰ τὴν προλαθοῦσαν Ῥω-
 μαίων ἐπιδρομῆν ἅπαντων τῶν κατὰ ταῦτα χωρίων,
 λιμοῦ τε σφοδρωτάτου τοῖς ἐκείσε ἐνακῆψαντος, πρὸς
 δὲ γε ἐφ' ἧ καὶ στρατολογήσαι, ἅτε²⁷ πολυμησίοντος
 ἐς τὸ ἐμβριθὲς τοῦ βασιλέως Περσῶν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα
 αὐτοῖς ἐθεβούλευτο, μόλις μετὰ πλείστας ὄσας ἡμέρας
 ἐδόθη τοῖς πρέσβειν ἐς τὰ βασιλεῖα ἐσφοιτῆσαι. Καὶ
 τὰ μὲν πρῶτα, καθὰ τῆ συνηθεία ἐδόκει, θοινηοίμε-
 νοι καὶ τὸ ἐκ βασιλέως γράμμα ἐγχειρίσαντες, πρὸς
 γε καὶ τοὺς δοριαλώτους ἀποδεδωκότες, ἐνδὲν
 ἀνεχώρησαν, φιλοφροσύνης μηδὲν ὀτιοῦν εὐρηκότες²⁸.
 Τῆ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ παρὰ Πέρσαις τῆς αὐτῆς ἡγεμῶν
 καὶ Μεθώδης ἐπυθανέσθη τὴν δύναμιν τῆς πρε-
 σβείας. Τῶν δὲ εἰπόντων, ὅτι δὴ περὶ εἰρήνης ἤκειν
 πρεσβευσόμενοι, αὐτίκα οἱ γε οὐ δὴ προσέειπον τοῖς

VARIÆ LECTIONES.

²² τεύξεσθαι vulg. ²³ οὐδενὸς conj. N. ²⁴ τε del. N. ²⁵ κάκιστα σφίσι H. κάκικα πρίσι cod. ²⁶ ἀπο-
 τεθρασμένα vulg. ²⁷ ἅτε πολυμησίοντος H. ἦτε πολυμήσει δυνος vulg. ²⁸ εὐρηκότες N. εἰρηκότες vulg.

debant, donec multis ærumnis conflictati, ita ut A uterque in gravissimum morbum incideret, tandem Perside excesserunt. Cujus rei nuntius 171 cum ad imperatorem afferretur, et præter omnem expectationem illi accideret (non enim existimaverat, cum Romani ita faciles et moderatos se præbuisent, fore, ut Persæ a pace abhorrerent), jure et merito Mauricio præcepit, ut bellum strenuo pararet, et cætera omnia ita instituit, ut omni modo suis rebus consuleret. Neque vero exercitus quoad cætera male habebat. Stipendia enim persoluta fuerant.

ἄν ἀμνητέπη οἶός τε ἔσοιτο βοηθῆσαι τοῖς πράγμασι·ν. Οἱ¹⁴ δὲ τὰ μὲν ἄλλα οὐκ εἶχε κακῶς τὸ στρατεύμα· καὶ γὰρ τὴν διανομὴν τῶν χρημάτων ἐπεποίητο.

20. (A. C. 581, ind. 14, Tiber. 4.) Tiberius bellum B contra Persas finire in animo habebat. Itaque, hoc consilio capto, iterum Zachariam elegit, quem ad limites Romanorum et Persarum legaret. Jam enim et sæpius antea ejus opera in hujusmodi rebus usus fuerat. Is cum advenisset, quaque de causa ad Persas profectus esset, exposuisset, ipse in iis locis manebat, et Persarum rex Andigan eodem mittit. Ille vir erat admodum prudens, et multorum negotiorum peritissimus, quia diuturnum temporis spatium (erat enim ætate longe provecus) senectute ipsa sapientiam ejus firmaverat. Postquam autem ad Daras convenerunt, et cum his urbium taricarum quæ Romanis, quam earum quæ Persis parebant, primarii viri: utrique in ea disquisitione versati sunt, quomodo bello finis imponi posset. C ille, qui confinium protector erat (sic Romani eum appellant, qui ad dignitatem præfecti regii electus est), ille, inquam, tentoria præparanda curavit (hoc enim munus est illius magistratus a primis inde temporibus), sub quibus ab utraque republica nisi convenirent et colloquerentur. Itaque istis præparatis diversoriis, eum in illis Andigan et Zacharias et principes confinium viri congressi essent (eo enim Andigan ex Daras, et Zacharias ex Mardis oppido venerant), iisdem rursus rationibus jus suum ab utraque parte defenderunt, quibus in superioribus colloquiis erant usi. Volebant enim Persæ a multo tempore pecunias, quas soliti erant ex conventionem et pacto temporibus Justiniani ini- D to, a Romanis accipere, et præterea retinere Daras. Romani vero contra, ne quid pecuniarum darent, pugnabant; neve quasi pœna et viiuita quadam pacem redimere viderentur. Daras quoque recuperare cupiebant, et eam Persarmenia et Arzaniene commutare volebant, modo earum provinciarum incolæ, qui se ad reipublicæ Romanæ auctoritatem contulissent, 172 ea deditione non continerentur. Cum multi de ea re sermones habiti essent, neque ulla res ad finem pervenisset, quia neutiquam partes inter se conveniebant: An-

ἡμέρας ἰδόν σφας ἀγαγόντες ἐπὶ τὰ πρόσω, τῆ ἐξεξῆς· δι' ἑτέρας ἀτραποῦ ἐς τοῦμπαλιν ἐπανήγον, ἕως πολλῶν ἀνταρῶν αὐτοὺς ἀναπλήσαντες¹⁵, ὡς καὶ ἐκότερον ἀμέλει νόσφ βαρυτάτη περιπεσεῖν, ἐξώθησαν¹⁶ τῆς Περσῶν. Ἀφικομένης δὲ ταύτης τῆς ἀγγελίας παρὰ βασιλεῖα Ῥωμαίων καὶ παρὰ τὴν πάντων ἐλπίδα προσπεσοῦσης (οὐ γὰρ φήθη πῶποτε Πέρσας ἐπὶ σμικροῖς οὕτω καὶ λαῶν συμμέτροις τὴν εἰρήνην μὴ προσδέξασθαι), Μαυρικίω μὲν εἰπῶν· ἐσημαίνειν ἔχασθαι τοῦ πολέμου κατὰ τὸν προχωροῦντα τρόπον, καὶ τὰ ἄλλα περιεσκόπει, ὡς

κ'. Ὅτι παρεσκευάζετο ὁ Τιθέριος διαλύσαι τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον. Τοιγαροῦν οὕτως ἀρέσαντα βασιλεῖ, ἀφήσιν ἐπὶ τούτῳ Ζαχαρίαν ἐν τοῖς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν μεθορίοις πρεσβευσόμενον καὶ αὐθις· ὃν δὴ καὶ πολλάκις ἐπὶ ταῖς τοιαύταις ἐπιροτόνησε χρεῖταις. Ὁ δὲ ἀφικόμενος, καὶ δῆλον καταστήσας ἐφ' ᾧ ἐποίησατο ὡς Πέρσας τὴν ἀφίξιν, ὁ μὲν ὑπῆρχεν ἐν τούτοις, βασιλεὺς δὲ Περσῶν ἐκπέμπει Ἀνδίγαν. Οὗτος δὲ ἀνὴρ κατὰ τοσοῦτον ἐξέφρων τε ἦν καὶ πράγμασι πλείστοις ὁμιλήσας, καθύσον¹⁵ τε αὐτῷ ἐπὶ μακρότατον καὶ τὰ τοῦ χρόνου συνίθαιεν ἐπισφραγίζοντι τῷ πᾶνυ γηραλίω τὸ νουνεχῆς. Ἐπειδὴ¹⁶ δὲ συνηλθέτην ἀγχοῦ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας, ξὺν τοῖς καὶ οἱ τῶν ἐκεῖνη πόλεων Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ἡγεμόνες, οἱ μὲν δὴ ἐξηρτύοντο ἕκαστοι διαλεχθησόμενοι περὶ τοῦ ὅπως δέον καταθέσθαι τὸν πόλεμον· ὁ δὲ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτίκτωρ (δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν ἐς τοῦτο καταλεγόμενον ἀξίαν, τὴν βασιλείαν προσκεπαστήν), οὗτος δὴ οὖν κατεσκευάσας καλύδας, ἐν αἷς ἐμμελλον ἐκατέρας πολιτείας πρέσβεις τὰ εἰρημένα διασκέπτεσθαι· τοῦτο γὰρ τὸ λειτουργήμα ἀνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ προτίκτωρι ἐπιτέτριπται. Παρασκευασθέντων οὖν τῶν τοιῶνδε ἐνδιατημάτων, καὶ γενομένων ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Ἀνδίγαν τε καὶ Ζαχαρίου καὶ τῶν τῆς περιοικίδος ἀρχόντων, τοῦ μὲν Ἀνδίγαν τὴν συνέλευσιν ποιουμένου ἐκ τοῦ Δάρας, Ζαχαρίου δὲ ἐκ τοῦ Μάρδεις, καὶ αὐθις οὐχ ἦττον ταῖς αὐταῖς χρωμένων δικαιολογίαις, αἰσπερ καὶ ἐν ταῖς προτέραις πρεσβείαις· καὶ τῶν μὲν Περσῶν βουλομένων κομίζεσθαι ἀπὸ Ῥωμαίων τὰ ὄσαπερ ἐκ πλείστου χρόνου εἰώθεσαν χρήματα τοῦ διομολογηθέντος ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ¹⁷ χρόνων, πρὸς τοῦτοις ἔχειν καὶ τὸ Δάρας· τῶν δὲ δὴ Ῥωμαίων ἐξεναντίας ἀπισχυριζομένων ὥστε μηδὲν κατατιθένα· μήτε μὴν ὥσπερ τιμῆματός τινος πριασθαι τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀνασώσασθαι ἀπὸ Περσῶν τὸ Δάρας, ἀντάλλαγμα μέντοι παρέχοντας τὴν ἐξ ἀρχῆς Περσαρμενίαν τε καὶ Ἀρζανηνήν, ἀνευ τῶν ἀμφοτέρας χώρας οἰκητόρων τῶν ὄσοι τῆ Ῥωμαίων προσεχώρησαν πολιτεία, — πλείστων οὖν, ὥσπερ

VARIE LECTIONES.

¹⁴ Quæ vulgo post verbum ἀναπλήσαντες ex proximo superioribus absurde repetantur: ἐπὶ τὰ πρόσω, τῆ ἐξεξῆς, del. B. ¹⁵ ἐξώθησαν ἐξώθησαν] H.: at ne hoc quidem verum videtur. ¹⁶ οἱ] τῷ κοινῷ. B. ¹⁷ καθύσον H., καθόν vulg. ¹⁸ ἐπειδὴ δὲ H., ἐταῖ δὲ vulg. ¹⁹ Ἰουστινιανῶν vulg.

εἰκός, ἐπὶ τῆλικῷ πράγματι προενηνεγμένων λόγων καὶ ἥκιστα εἰς ἔργον ἀθρόντων, μήτε μὴν τῆ συμφωνία ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν ξυμβαίνόντων ἀλλήλοις, τὸν Ἀνδίγαν παρακρούσασθαι Ζαχαρίαν¹⁸ ὑποτοπῆσαντα ἐφ' ᾧ θέσθαι συνθήκας οὐκ ἐς τὸ εὐπρεπές, ἀλλὰ γὰρ πάντῃ ἀσυμφόρους τῆ Ῥωμαίων ἀρχῆ, φάιναι λέγεται τοιάδε· « Τείχη καὶ πύλαι, καὶ εἴτι τοιοῦτον, ὧ ἄνδρες, φυλακτήριον, φυλάττειν μὲν, ὡς εἰκός, δυνήσεται καὶ πόλιν καὶ πολιτείαν ὅλην. Ἐν οἷς δὲ τυγχάνουσιν οἱ τοῦτοις περιπεφραγμένοι, κρύπτειν οὐ¹⁹ ἴβδιον. Φήμη²⁰ γὰρ ἀεὶ χειροῦται τὰ πράγματα, καὶ τὰ δοκούντ' ἄπως ἀδηλα καθεστάναι προτίθεται ταῖς ἀκοαῖς, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν φανερῷ τῷ βουλομένῳ πρίασθαι ὄνια. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς ἐξεπιστάμεθα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμοις ἀντερείδουσιν πλείστοις, καὶ πολλαχόσε τῆς οἰκουμένης ὄπλα κινούσας, καὶ τῆ δυνάμει μεμερισμένην σχεδὸν ἐφ' ἐκάστῳ βαρβάρῳ γένει, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς πολιτείαν οὐκ ἀπὸ τρόπου Ῥωμαῖοι γινώσκουσι μηδενὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων νῦν πολεμοῦσαν ἢ Ῥωμαίοις μόνοις. Ὡς οὖν ὑμῶν μὲν πολλοὶς ἔθνεσι μαχομένων, ἡμῶν δὲ μόνοις ὑμῖν, οὕτω καὶ τὰς ξυνήκας ἀνάγκη διατιθέναι. Δίβαιον γὰρ ἂν γένοιτο Ῥωμαίοις τε τὸ περιεῖναι καὶ πρὸς πολλὰ διακωνίζομενοις ἔθνη καὶ πρὸς μίαν τῶν Περσῶν πολιτείαν, καθάπερ καὶ ἡμῖν ἐν βεβαίῳ γενήσεται τὸ κρατεῖν πρὸς οὐδένα τῶν ἄλλων ἢ πρὸς Ῥωμαίους μόνοις ἔχουσι τὴν διαφορὰν, καὶ τῷ πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν παρατάττεσθαι πόλεμον. » Ταῦτα ἐπεὶ διεξεν ὁ Ἀνδίγαν, ἀκηκόστα Ζαχαρίαν λέγεται ὑπομειδῶσαι καὶ ὅδε εἰπεῖν· « Εὖ σοι γένοιτο, ὦ Ἀνδίγαν, καὶ Πέρσῃ πεφυκότι καὶ μαρτυροῦντι Ῥωμαίοις τῆς ἀνδρείας καὶ παρατρώσαντι τὴν ἀληθειαν οὐδαμῶς. Εἰ γὰρ μὴ, ὡς ἔφη, ἢ Ῥωμαίων περιεσπᾶτο δύναμις, καὶ τὴν πολυχειρίαν τοῦ κατ' αὐτὴν στρατοῦ κατὰ πολλὰ τῆς²¹ οὐκουμένης ἐξέτεινεν ἔθνη, καὶ ὡς ἐγεφύρωσε τῆ δυνάμει τὴν θύλακταν καὶ τὰς ἡπείρους²² ἐξευξε τῷ πανταχοῦ παρῖναι τε καὶ περιεῖναι, τί ἂν οἶε πεπονθέναι Πέρσας ἢ ἐπὶ πόσον ἀντισχεῖν τῷδε τῷ πολέμῳ; οἶμαι μὲν οὖν ἔγωγε καὶ αὐτὸ γε δῆπου τοῦνομα συμφθαρῆναι Πέρσας, καὶ μόνῳ νικήσαι τῷ μηδέποτε φέρεσθαι τῆ μνήμῃ. » Τούτων Ζαχαρία εἰρημένων ὁ Ἀνδίγαν τῆ σιγῇ ἐδήλωσε τὸ νενικήσθαι²³ τῷ λόγῳ.

Τοιαῦτα μὲν οὖν ἀμφοῦ διελεγέσθην. Ἐν τοσοῦτῳ δὲ ὁ Ταχοδρῶ, Περσῶν στρατηγός, ἅμα τῆ Περσικῆ στρατιᾷ ἐς τὰ ἱππάζματα τὰ περὶ τὴν Νίσιβιν ἐστρατοκιδεῦετο κατὰ τὸν Μυγδόμιον²⁴ ποταμόν. Μαυρίκιος δὲ χαρακώσας ὑπῆρχε τὰς ἀμφοῦ αὐτὸν δυνάμεις· ἐν τῷ δὲ λεγομένῳ Μονόκαρτον, ἐν ἀγχιθύρῳ Κωνσταντινῆς τῆς πόλεως. Ἔστι γὰρ δῆπου τὰ περὶ τὸ Μονόκαρτον ἅπαντα ἐνυδρά τε καὶ ἱππόδοτα²⁵ καὶ στρατῷ ἐνσκηνησασθαι ἀγαθὰ. Οὕτω μὲν οὕτω

A digan in Zachariam, qui illum pacis condiciones minime honestas, imo Romanorum rebus ex omni parte damnosas et inutiles ferre, suspicatus erat, his verbis invecus esse fertur : « Mœnia, et portæ, et aliud, o viri, munimentum poterit quidem et urbem et universam rempublicam tueri : sed qua conditione il se habeant, qui inclusi continentur, non facile occultari potest. Fama enim in omnibus rebus dominatur, et vel ea, quæ abscondita esse videbantur hominum auribus, sicut merces in foro emptoribus, exponit. Quamobrem et nos certo scimus, Romanum imperium cum multis populis bello contendere. et per plerasque terræ oras arma circumferre. Ex quo fit, ut ejus copiæ late dispersæ sint adversus unumquodque fere Barbarorum genus. At vero Romani sciunt nostrum imperium, non sine ratione, cum nullo alio hominum genere, quam cum Romanis, bellum gerere. Itaque quoniam vos cum multis gentibus bello decertatis, nobis autem cum vobis solis bellum est, ad hunc modum etiam induciæ faciendæ sunt. Nam Romani se victuros esse confidunt, etiam cum multis nationibus, et contra unum Persarum imperium bellum gerentes, sicut nobis certa explorataque erit victoria, quandoquidem cum nullis aliis, quam cum solis Romanis, nobis erit certamen ; et contra unum eundemque hostem unum idemque bellum instruemus. » Quæ cum Andigan dicentem Zacharias audiisset, dicitur subrisisse et ita locutus : « Bene tibi sit, o Andigan, et homini in Persia nato, qui fortitudinis et virtutis testimonium Romanis præbeas, neque a veritate aberras. Nisi enim, ut dicis, Romani ingentem multitudinem suorum exercituum ad tam multas gentes terræ extendissent, et copiis, tanquam ponte, mare junxissent, et omnes terras præsentī imperio continuissent : quid existimas Persas passuros, aut quandiu hoc bello tolerando pares futuros fuisse ? Jam nunc ipsum nomen Persicum cum Persis interiturum eoque nulla alia re, quam æterna oblivione, victuros fuisse. » Hæc ubi dicta sunt a Zacharia, Andigan satis silentio indicavit, se dicendo a Zacharia superatum,

D

Dum autem inter se colloquerentur, Tachodrus, Persarum dux, cum exercitu Persico castra habebat ad Mygdonium amnem, 173 circa Nisibim in campis equestri pugnae et alendo equitatu perquam opportunis. Mauricius vero vallo continebat suos milites in loco, quem vocant Monocartum, prope portas urbis Constantinæ. Sunt enim omnia loca circa Monocartum aquosa et equorum pastioni comoda, et exercitui sub pellibus habendo apta. Ad

VARIÆ LECTIONES.

¹⁸ Ζαχαρίαν N., Ζαχαρία vulg. ¹⁹ οὐ add. N. ²⁰ Verba : φήμη — — ὄνια in Exec. de sent. p. 563. ed. Rom. rasilium mutilata exstant. ²¹ τῆς οἰκ. vulg. ²² ἡπείρους ἐξευξε H., ἡπειρέξουξε vulg. ²³ τὸ νενικήσθαι H., τῷ νεν. vulg. ²⁴ Μαγδόμιον vulg. ²⁵ ἱππόδοτα Par.

hunc modum illi se fossa et vallo munierant. Cæterum Andigan, dum adhuc in concilio essent, exterere Zachariam et deludere est aggressus : se enim solum impedimento fuisse prædicabat, quominus Tachosdrus omnes Romanorum agros igni ferroque proscinderet. Tum forte eodem tempore, quo cum illo verba faciebat, ex composito in eorum conspectum venit unus ex his, quorum sunt partes citis equis adequitare, et nuntios equosam velocitate perferre, qui se a Tachosdro missum sangebatur. Is Andigan secreto abducit, et epistolam, tanquam a Tachosdro scriptam, tradit. Hac continebatur, exercitum Persarum minime contineri posse, quin Romanorum terras invadat et in eas impetum faciat. Huic mendaci epistolæ et his, quæ in illa scripta erant, congruebat pulvis, qui nuntio, tanquam recens de via adventanti, ex fictione capillis multus inerat. Andigan quoque cum nuntio disserens, vultum componebat, et omni corporis motu simulabat, se minime bellum appetere. Et paulo post cum ad colloquium rediisset, Zacharias dixit, sibi molesta esse, quæ a Tachosdro nuntiarentur : etenim per litteras significare, incredibilem esse Persici exercitus ad pugnam alacritatem, quæ nullo modo comprimi posset. Constare Persarum aciem multis hominum millibus, quibus nihil aliud sit in animo, quam in Romanorum fines impetum facere, eosque igni ferroque vastare ; illos quidem armis temperaturos, si Romani ea conditione, qua Persæ voluerint, fœdera fecerint. Sin recusarint, se illis permissurum, ut Romanos ad orientem aggredierentur. Quod si acciderat, Romanos ne auditu quidem ipso strepitum pharetrarum Persicæ multitudinis sustenturos esse. Nihil faciant, timere ne in se iram regis sui commoveant, quod tanto tempore distulerint bellum gerere.

Ad hunc modum Andigan doloso et magniloquo verborum fastu utens, simulabat minime se volente bellum fieri, quod sponte erupturum esset. Cum autem Zacharias satis intelligeret fraudem, quæ suberat his, quæ Andigan dixerat, et exquisito verborum ornatu quæri colorem et prætextum mendacio, « O Andigan, inquit, 174 non in decipiendo prudentia declaratur, maxime si is, qui decipitur, id, quod agitur, intelligat. Num enim existimas me ignorare, ista omnia, quæ Persæ dicunt et faciunt, esse res fictas, neque aliud, quam simulationem, et artes et tectas fraudes, quas tu ipse commentus es, ut Romanos peterefacias? Sed non faciam, mihi crede, quod voles et tibi libitum erit. At tu scito, initio quidem hujus belli Romanis grave et durum fuisse ad arma gestanda devenire. Etenim vos deprecati sumus, ne eo rem adduceretis, ut nos arma capere cogeretis. Tunc enim Romani ad cessationem a bello tam propense sciebantur, ut Apameam, imo et Antiochiam usque Persæ cum manu militari progressi sint. Cum autem Romani, vobis non cedentibus, sponte periculum subirent, scire vos

ἀπαταφροῦντο. Ἄτις ὁ Ἀνδίγαν ἐτι ζυνοστώσας τῆς ἐκκλησίας ἐχρᾶτο καὶ πτοίαις τισὶ καὶ φανακισμοῖς, Ζαχαρίας ὑποδηλών, ὡς αὐτὸς εἴη μῖνος ἢ διακωλύων τὸν Ταχσοδρῶ τὴν Ῥωμαϊκὴν γῆν κατασεῖσαι ἅπασαν. Τυχὸν γάρ, ἐν ᾧ διαλεγόμενος ἦν, ἀνεφαίνετό τις τοῦτων δὴ τῶν ἐς τάχος ἰκπαζόμενων τε καὶ τὰς ἀγγελίας τῷ τάχει τῶν ἵππων διακομιζόντων, πλαττόμενος ἐκ τοῦ Ταχσοδρῶ ἐστάλθει. Καὶ δὴ τὸν Ἀνδίγαν ἰδίᾳ λαμβάνων ἐνεχειρίζε ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ ἐνεφέρετο, ὡς Ταχσοδρῶ ἤθελεν γράψασθαι, ὅτι ἀκαθάρτου ἢ οὐσίας τῆς Περσῶν στρατῆρος, μάλα τε ὀρμώσης μὲν δὴ ἐμβαλεῖν ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν. Τοιαῦτα ψευδομένης τῆς επιστολῆς συνψεύδετο πῶς γειγραμμένοις καὶ ὁ κονιορτός, ὃς τῷ ἀγγελιαφόρῳ, ὅτε ἔρτι ἀφιγμένῳ ἐκ τῆς ὁδοπορίας, συμπεπλασμένος τε καὶ ἐνιζάνων πολλὸς περὶ τὴν κόμην ὁπῆρχεν. Ἄμα δὲ καὶ ὁ Ἀνδίγαν διαλεγόμενος τῷ ἤθει ὑπεκρίνετο, καὶ τῇ ἄλλῃ κινήσει τοῦ σώματος ὑπεφαίνετο οἷα μὴ ἐπιέμενος πολέμου. Τὸ μετὰ ταῦτα κατὰ δὴ τὸν ἐξυλλογον ἐλαυθε ἀναμνηστικῶς, καὶ ἐρασσε Ζαχαρία, ὡς ἐνοχλοῖτο ὑπὸ τῷ Ταχσοδρῶ καὶ ὡς ἐσθμημένῳ οἱ, τὴν προθυμίαν τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀφόρητον, ἐγγαλινοῦσθαι τε ἀδύνατον, τοῦτο μὲν ἐν πολλαῖς μυριάσι ζυνοσταμένης τῆς Περσικῆς θυνάμειος, τοῦτο δὲ καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἰεμίνης τὴν Ῥωμαίων ἅπασαν καὶ δὴ παραυτίκα κερπολήσειν· καὶ ὡς, εἰ μὲν Ῥωμαῖοι ἴδοντο, καθ' ὃν ἂν βούλοιντο τρόπον Πέρσαι, ἐμπαδῶσαι τὰς σπονδὰς, ἀφέξεσθαι τῶν ὀπλων· εἰ δὲ γε οὐ βούλοιντο, ζυγγωρήσειν αὐτῷ ἐμβαλεῖν παραχρῆμα ἐς τὴν Ἐφῶν Ῥωμαίων· οὐδὲ γὰρ ἀνθέξειν αὐτοῖς κἄν γούν τὸν κτύπον τῶν φαρετρῶν τοῦ Περσικοῦ ἀκούσεσθαι πληθούς. Ἄλλως τε δὲ δεδιέναι τὴν τοῦ κατ' αὐτοῦ βασιλέως ὀργὴν ἐς χρόνον τοσάνδε ἀναβαλλομένους τὸν πόλεμον.

Οὕτω μὲν οὖν ὁ Ἀνδίγαν δολερῶτατά τε καὶ ἀλαζονικώτατα τῷ κόμπῳ χρησάμενος τῶν ζήμων, ἐπλάττετο ἕκοντι μὴ προσεῖσθαι τοῦ πολέμου τὰ αὐτεξούσιον. Συνεῖς δὲ καὶ Ζαχαρίας τὸ ἀπατηλὸν τῶν εἰρημένων, καὶ τὴν κομπολογίαν παραπέτασμα εἶναι τοῦ ψεύδους, « Ὁ Ἀνδίγαν, εἶπη, οὐκ ἐν τῷ ἀπατᾶν τὸ ἐχέφρον δηλοῦται, μάλιστα τοῦ ἀπατημένου ζυνοιδότος. Ἢ γὰρ οἷα μὴ ἐξεπίστασθαι, ὡς πλάσματα ἐστὶ τὰ ὑπὸ Περσῶν πρασομένε τε καὶ λεγόμενα, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἢ δόκησις καὶ ἀποσκιάσματα καὶ φανακισμοί; καὶ ὡς οὐ αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα ἐδραματούργησας, ἐνεσῶν ἐκφοβήσειν Ῥωμαίους; ὡς ἂν οὖν βούλει καὶ ἀρεστόν σοι εἴη, ἐφήμποιεῖν. Ἠλὴν εὐ ἴσθι, ὡς ἐν ἀρχαῖς τοῦδε τοῦ πολέμου Ῥωμαῖοις τε ὀπλοφορεῖν φορτικώτατόν τι ἐφάνετο· ὥστε ἀμέλει καὶ ἱκεταῖαις χρώμεθα ὡς ὑμεῖς, μὴ ἀναγκασθῆναι σφᾶς ἐπιπλαδῆσθαι ὀπλων. Καὶ τοσοῦτον γὰρ ἐς τὸ ἀπόλεμον ἐπιβρεπίστατα εἴη, ὡς καὶ ἄχρις Ἀπαμείας ἐλάσαι Πέρσας, καὶ μὴ οὖν ἄχρι αὐτῆς γε δήπου Ἀντιοχείας. Ὑμῶν ἢ πρὸς ταῦτα μὴ ὑποχαλασόντων, ἀφ' οὗ ἡσπίστιν Ῥωμαῖοι τὸ ἐθελοκίνδυνον, οἷμαι μὴ ἄγνοεῖν Πέρσαι,

VARIÆ LECTIONES.

ἢ ἀκαθάρτου H., καθάρτου vulg.

μέχρις αὐτῶν τῶν μεθ' ἑαυτῶν ἀναιμῶν οἷοι ἀφικέσθαι. Νῦν γοῦν πεπαιδευμένοι ἀκριμαίων τὸν πόλεμον, θαρραλέοι τε ἴσμεν καὶ ὡς, εἴγε κινήσοι ὁ Ταχοδρῶ, ὀπαντιὰ ἐν αὐτοῖς γε δῆπου τοῖς ἀρίστοις δόρυ Ῥωμαία τεθηγμένον, διατιτράν τὰς λαπάραι αὐτοῦ. Ὡς οὖν εὖ ἐξέπισταμένων Ῥωμαίων Περσῶν δόλους, πρᾶττε οὕτω. Τούτων ἐτέρων κλείστων εἰρημένων μὲν, μάτην δὲ προήλθε γὰρ οὐδὲν αὐτοῦν.), τότε Μαυρικίαισι δηλοῖ Ζαχαρίας ἀφικέσθαι ἐς τὰ πρὸ τίνης πεδία, οἷα δὴ ἐκάσας τὸν πόλεμον σοῦσι. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ταχοδρῶ κινήσει στρατεύματα ἑπαγόμενος ἦτι ἐς τὰ σταντίνην.

τι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πόλεμος Ῥωμαίοις ἀροῖς συνεκροτήθη, μηδεμιᾶς δυνάμεως ἴς κατὰ τὴν πρὸς Δαλματίαν γέφυραν ἐκίκαίτοι σαθρότατα ἔχουσαν. Ἀλλὰ γὰρ ἰψὺ καὶ τὸ κατ' αὐτὴν Ἀβαρικὸν αὐτοῦ πρῶτον τοσαύτην καταφρόνησιν το κατὰ Ῥωμαίων, ὥστε μετενεχθῆναι ἐ δὴ τὴν ἑτέραν γέφυραν, ἄλλην τε δυνάμειναι τῆ δυνάμει Βαϊανῶ. Πιεζομένων τοῖν ἐν τῷ Σιρμίῳ λιμῶ μεγίστῳ, ἤδη ἴνων ἀβιμύτων τροφῶν τῷ ἐστερηθῆσαι τῶν κ καὶ γεγεφυρωσθαι τὴν διάβασιν τοῦ ἰ Σολομῶνος τηρικῶτα προεστῶτος τοῦ κμελέστατά πως διαδηλοῦντος, καὶ μηδὲν ῥοστηγίας ἐχόμενον ἐπιδεικνυμένου πρὸς τῶν τῆς πόλεως ἀπειρηκῶτων τοῖς χαλεπυρομένων τε καὶ ἐς τὰς ἐσχάτας ἑλπίδας ἰσίων, καταμεμφόμενον τε τοῖς Ῥωμαίοις Θεογνίδος τε αὐτοῦ ὀλιγοχειρίαν ταῦτα Τιβέριος ὁ βασιλεὺς κατέμαθεν, ἰον ἠγησάμενος μὴ συναχιμαλωτισθῆναι τῇ οἰκητόρων τὸν θμίλον, ἐν γράμμασι κερνιδὴ καταλύσαι τὸν πόλεμον ἐπὶ σπονδαῖς, λθεῖν παμπληθεῖ τοὺς τῆδε οἰκοῦντας, μηρομένους τῶν οἰκείων ἢ μόνον τὸ ζῆν καὶ οὕτω περιβόλαιον ἐν. Καὶ δὴ συνέδησαν τοιαῖσδε ξυνηθῆαι, καὶ τὰ τοῦ κολέμου, ἐφ' ᾧ παραχωρήσει μὲν Ῥωμαίους τῆς πόλεως, Ἀβάρους δὲ Ῥωμαίοις τοῦ κει πλήθους, ἀνευ τῶν ὅσα ἐκάστω ἐν πεπῆρχεν. Ἐπεζήτει δὲ ὁ Καγάνος καὶ τριῶν πρηγμένων χρυσίον, ὧν οὐκ εἰλήφει τε κατὰ κς, τῶν παρεχομένων αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ μη ὀπλοῖς. Ἦσαν δὲ τὰ εἰρηγαία χρήματα τεῖ ἀμφὶ χιλιάδας ὀγδοήκοντα χρυσίου νο. Ἐτεῖ γε μὴν καὶ ἓνα τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ κον, ὅς προσεχώρησε τῇ Ῥωμαίων ποκιδά λέγεται, τῇ γυναικὶ τοῦ Βαϊανῶ ἐς κ συνελθῶν. Ταύτην τοι κατάδηλον ἐποίησε ἐκδοθῆναι οἱ τὸν αὐτόμολον· ἢ γὰρ ἂν

opinor, vos non sine sanguine ne ad fines quidem pervenire potuisset. Nunc enim artes bellicas necessario edocti, audaciores facti sumus, et spe ducimur, si se commovet Tachosdrus, obviam ejus conatibus in ipsis considiis ituram Romanorum acutam hastam, quæ latus ejus facile transigat. Quare sis age, ut memineris, Romanos probe nosse Persarum dolos. Hos et plures hujusmodi inter se habuerunt sermones, sed frustra, nihil enim inde est consequutum. Tum Zacharias Mauricium per litteras monuit, ut in planitiem, quæ est ad Constantinam, descenderet, et prelium committeret. Similiter Tachosdro movens cum omnibus Persarum copiis, eas ad Constantinam adduxit.

21. Romani et Avars per tres dies in expectatione decertandi fuerunt, sed cum nullæ Romanorum copię apparerent, quæ pontem, qua itur in Dalmatiam, tametsi parum inunitus esset, oppugnaverent, Apsichus et qui cum eo erant Avars, qui illic prius ad pontis custodiam consederant, tam parvi Romanos faciebant, ut ad alium pontem se conferrent, et novas copias copiis Bajani adjicerent. At qui in Sirmio erant ingenti fame oppressi, cibis nefandis se sustentabant, quia rerum necessarium inopia laborabant, et hostes pontem in Sano fecerant. Præterea Salomon, qui tunc temporis Sirmio præerat, parum diligenter res administrabat, neque se ullum rei militaris usum habere ostendebat. Itaque cives et urbis incolæ hac calamitate afflicti, ejulabantur, et cum ad extremas spes redacti essent, omnium istorum malorum causam in duces Romanos rejiciebant. Postremo 175 Theognis paucitate militum laborabat. Hæc ubi Tiberius didicit, potius esse duxit, civium multitudinem non cum ipsa urbe in deditionem venire: itaque per litteras jussit Theognidem bellum his conditionibus solvere, ut liceret omnibus, qui in urbe habitabant, salvis et incolumibus exire, neque quidquam suarum rerum inde asportare præter vitam et unam vestem. Itaque in hac conventiones consenserunt, et bellum his conditionibus desiit, ut Romani Avaribus urbem dederent, et Avars Romanis omnem, quæ in ea erat, multitudinem absque his, quæ unusquisque eorum in bonis habebat, concederent. Exegit etiam Chaganus trium præteritorum annorum aurum, quod non acceperat, et illi Romani solvere solebant, ut armis abstineret. Erant vero pecuniæ, quæ pro pace unoquoque anno pendebantur, ad octoginta millia nummorum aureorum. Præterea unus ex his, qui sub eo militabant, in Romanorum regiones fugerat, quia dicebatur adulterium cum Bajani uxore commisisse. Hoc significavit Theognidi, et sibi transfugam reddi postulavit, neque non aliter fœderum condiciones ferre posse affirmavit. Theognis respondit, Romani

VARIE LECTIONES.

κίτασει N. ²⁰ διατιτράν τὰς H. διατιτράντα vulg. ²¹ τρεῖς ἐνιαυτούς N. ²² ἔχουσαν B., ἐχοῦ-
²³ τῶν add. N. ²⁴ λοιμῶ vulg. ²⁵ τοῦ τηρικ. N. ²⁶ ταῦτα ἐπέειπε N. ²⁷ ἐλέφησε vulg.
 ὄρησε Val., προσειώρησε vulg.

imperatoris ditionem longe lateque patere, in qua, A propterea quod amplissima et vastissima esset, res difficilis inventu foret vir exsul in ea errans, qui fortasse etiam jam periit. Ad ea Bajanus dixit : Jurent igitur Romani duces, se perquisituros, et si translugam repererint, non occultaturos, sed omnino eum in manus Avarum regi tradituros; sin autem fato functus sit, ejus rei ipsum certiorum facturos esse. 1

ἄλλως μὴ ἀνέξασθαι ἰδίῳ ἐς σπονδάς· ὁ δὲ γὰρ ἀνεσήμενον, ὡς ἡ γῆ τοῦ Ῥωμαίων βασιλείας μεγίστη τέ ἐστι καὶ ἀπλετος, καὶ ὡς δυσεύρετόν τι φυγάς ἀνὴρ ἐν αὐτῇ ἀλώμενος, τυχόν δὲ οὗτι καὶ ὀλίθρη ἦλω. Πρὸς ταῦτα ἀντέλεξεν ὁ Βαϊανὸς ὁμνῶναι τοῖς Ῥωμαίων ἡγεμόνας, ὡς ἀναμαστεύσωσι, καὶ εἰ τι εὐροίεν τὸν φυγάδα, ἀποκρύψοιντο οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ἐγχειρισίην αὐτὸν τῷ τῶν Ἀβάρων μονάρχῳ. Εἰ δὲ γὰρ τετελευτηκῶς εἴη, καὶ οὕτω σπμῆναι.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ

ΑΠΟΕΠΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΩΣ,

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ.

EX HISTORIA THEOPHYLACTI

EXPRÆFECTI ET SCRIPTURARII,

DE LEGATIS ROMANORUM AD GENTES.

176 Quod Imperante Mauricio legatos miserunt Romani ad Chaganum, et bellum deprecaturi, Elpidium mittunt virum senatorium Siciliaeque praefectum tunc, et praetoris tribunal ascendentem, quod officii genus apud Romanos non inhonoratum est, et Comentiolum, qui illo tum munere fungebatur, quod inter corporis custodes, a Latinis nuncupatur scribae. Iverunt igitur ambo ad Chaganum ad urbem Anchialum, ac de induciis tractaverant, ut erant jussi. Hoc vero non mediocriter irato propter damna sibi illata, sed insolentiora quoque multo minitante, muros Longos, sic dictos, disjecturum: Elpidio autem lenioribus utente verbis, quam ut ita retunderet inflatum Chagani fastum, Comentiolum cordate et libere linguae ingenuitatem ostendit, et Romana libertate, in modum castae alicujus dominae intaminate servata, nec adulteriis **177** corrupta adulationibus, coram praecipuis Barbarorum, atque ipso adeo Chagano dixit. Quoniam vero magna haec modum in verbis egrediebatur reprehensio, ex fervore sanguinis, impotente sui animo, per totam faciem ita praerata erubuit, ut, cum omnino facies ejus praerferret, nec legatis quidem se parsurum, maximum ex oratione ista Comentiolo immineret periculum. Violata enim Barbarus legatorum religione, Comentiolum in vincula conjecit, cumque detineretur in carcere pedes ejus in robur concludit, tabernaculumque legatorum destruxit, ac inde pro more istae regionibus consueto pro poena mortem est minatus, posteriori autem die cum sedatior jam esset, ido-

Ἐπιδίου ἐκπέμφσαντες ἀνδρὰ ἐς συγκλήτου βουλὴν ἀγόμενον, τῆς τε Σικελίας ἡγεμονεύσαντα, καὶ τῶν τῶν πρακτικῶν ἐπιθέτων βημάτων ἀρχὴ δὲ τις εἴη παρὰ Ῥωμαίοις οὐκ ἀκομψός· καὶ Κομεντίου ἀνδρὰ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενον, Σκρίθωνα κατὰ Λατίνους. Ἦκεν γοῦν ἄμφω παρὰ τὸν Χαγάνον ἐπὶ τὴν Ἀγχιάλον, καὶ περὶ σπονδῶν ἤξιον ὡς προσετέλεθσαν. Τοῦ δὲ μὴ μετροπαθοῦντος ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν, ἀλλὰ καὶ προαπειλοῦντος αὐθαδικώτερον τὰ λεγόμενα Τείχη καθαιρῆσαι Μακρά· καὶ τοῦ μὲν Ἐλπίδιου ὑπελαλῶντος τοῖς λόγοις, καὶ μὴ οὕτως δὲ θεραπεύοντος οἰδαινόμενον φρύαγμα Κομεντίου μεγαλοφρονῶς τὴν τῆς γλώττης εὐγένειαν ἐπεδείκνυτο. Τὴν αὖ Ῥωμαϊκὴν ἐλευθερίαν, εἰκὴν σῶφρονος δεσποτικῆς τινός, ἀχραντὸν θαλαμῶων καὶ μὴ διαφθεῖρων μηχανικῶς κολακείας, τῶν ἀξιολογότερων βαρβάρων ἅμα τῷ Χαγάνῳ παρόντων εἶπεν· ἐπεὶ ὁ μὲν οὗτος διεπερατοῦτο τοῖς βήμασιν Ἐλεγχός, ἀναξίσις αἵματος μέγαν τῷ Χαγάνῳ θυμὸν ἐπεκύμαιεν, τότε πρόσωπον ἅπαν ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐφοινίσσεται· δῶσε τε τοῦ σχήματος ὑποδηλοῦντος, ὅτι μὴ τῶν πρέσβων φείσεται, μέγιστος ἀπώρητο τῷ Κομεντίῳ ἐκ τῆς διαλέξεως κίνδυνος. Τὴν γὰρ τῶν πρέσβων ὁ Βάρβαρος διαφθεῖρας αἰδῶ, δεσμοῖς τὸν Κομεντίου ἠτιμῶσεν· ἐν ἔσει τε ξύλων ποδοκάκη τοῖς πόδας ὑπέθλιβε, τότε σκηνοπήγιον διέβηξεν τὸ τοῦ πρέσβως. Κάντεῦθεν ἐπιχωρίῳ νόμῳ τινὶ ζημία

θάνατος ἦν ἀπειλούμενος. Τῇ δὲ ὕστερα τὰ τοῦ Α
 θυμοῦ κατευνάζετο, λόγους τε πιθανοὺς παρηγοροῦντο
 οἱ τῶν Βαρβάρων δυνατῶτατοι τὸν Χαγάνον ὑποπει-
 θοντες, ὅπως μὴ δογματίσῃ κατὰ Κομεντιόλου τὸν
 θάνατον. Καὶ πειθῶσι μέχρι τῶν δεσμῶν ἀποχρη-
 σαίν ἀδικεῖσθαι τοὺς πρέσβεις. Ἐπινεύσας οὖν ὁ
 Χαγάνος ἠτιμωμένους ἐς βασιλέα, ἐξέπεμπε, σωτη-
 ρίαν οὐ προσδόκιμὸν σφισιν αὐτοῖς δωρησάμενος.

"Ὅτι τοῦ ἐπιόντος ἔτους πάλιν ὁ Ἐλπίδιος ἐπὶ τῇ
 αὐτῇ πρεσβείᾳ χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται· καὶ ὡς
 τὸν Χαγάνον γενόμενος, ἐζήτησε πρεσβευτὴν ἅμα
 αὐτῷ ἐς βασιλέα γενέσθαι, ὅπως ἀναζωπυρήσειε τὰς
 σπονδὰς. Καὶ εἰκοσὶν ἑτέρων χιλιάδων χρυσῶν ταῖς
 συνθήκαις εἴησαν ἐπ' αὐξήματος. Ὁ δὲ Χαγάνος

τοὺς λόγους ἐσεποίησατο Ταργίον τε τῷ τῶν Ἀθά-
 ρων φύλῳ ἄνδρα περιβλεπτον, ὡς τὸν Καίσαρα σὺν Β

Ἐλπίδιῳ παρέπεμπε. Τί πάλιν οἱ Ἀθάροι τὰς συν-
 θήκας μετ' οὐ πολὺ διέχον, τὴν τε ὁμαχιάν
 εἰς τὸ φακρὸν ἀνδραποδίζονται, λέξω δὲ τὴν
 αἰτίαν, οὐδ' ἀναίνομαι. Ἐκ' ἄθης ἄνθρωπος Βολοκα-
 λάδρα τὴν ἐπωνυμίαν περιελάμβανεν· οὗτος τῆντι-
 καῦτα καιροῦ φιλοκίνδυνον τόλμημα· παρενώζε-
 ται γὰρ ἐν τῶν τοῦ Χαγάνου γυναικῶν, ἠδονῆ τε
 βραχεία δελεασθεὶς, εἰς μεγάλας ἀρκυς θανάτου
 ἐμπέπηγεν. Ὑποτοπήσας δὲ μήτου τὸ κακὸν φωρα-
 θεῖν, καὶ περιβλεπτον ὠδίνοι τὸν ἐλεγχον, ὑποπει-
 σασ ἐκ τῶν ὑπηκόων ἄνδρας ζ', τὴν φυγὴν ἐπὶ τὸ
 ἀρχέγονον ἐποίησε τὸ φύλον. Οὕνοι δ' οὗτοι, προσει-
 κούντες τὴν Ἑω, Περσῶν πλησιόχωροι, οὗς καὶ

Τούρκους ἀποκαλεῖν τοῖς πολλοῖς γνωριμώτερον. Καὶ C
 οὖν διαπορθμεύων τὸν Ἰστρον, ἐπὶ τὴν Λιθιδίον
 πόλιν φερόμενος, ἀλοῦς ὑπὸ τινος τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἡγεμόνων τῶν ἐς φρουρὰν συντεταγμένων τοῦ
 Ἰστροῦ, τὸ τε γένος ἐδήλου, καὶ τὰς πάλαι δια-
 τριβὰς, καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐπελαύνουσαν ἠδονῆν.

Ἐπὶ δὲ πιθανὸς ἐδόκει τῇ διηγήσει τοῦ ἀτυχήμα-
 τος, παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος πα-
 ραπέμπεται· κἀντεῦθεν ἐδόκουν αἱ Ῥωμαϊκαὶ σπον-
 δαὶ διασχίζεσθαι· καὶ παραγυμνοῦται ὁ πόλεμος,
 εἰ Ταργίτα τοῦ βασιλικοῦ ἐπιβαίνοντος ἄσπετος ἐν
 πρέσβειαν μοίρα καὶ τὴν ἐγκύκλιον πλοῦτον παρὰ
 Ῥωμαίων ὑποπερίζοντος, ὃν αἱ συνθήκαι τῷ Χαγάνῳ
 ἀν' ἔτος ἐδίδάττανον ἑκατόν. Τοῦτό τοι καὶ βασιλέα

οὐκ ἀποτρέπου πρὸς ὀργὴν ὑπερέβισεν, οὐχ ἥμισθα
 φρενακίζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀθάρων διανοούμενον, τοῦ D
 μὲν ἐξαιτούντος τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον, καὶ τὰς
 εἰρηναίας προσόδους· τοῦ δὲ μὴ ἀτρεμούντος, ἀλλὰ
 τὴν Εὐρώπην δηρῶντος καὶ ἀναστάτους ποιουμένου
 τὰς πόλεις. Ἐξοστρακίζεται γοῦν ὁ Ταργίτας ἐπὶ
 τὴν Χαλκίτιδα νῆσον, ἐπὶ μῆνας σκληραγωγούμενος
 ἕξ. Καὶ μέχρι τούτου, ὁ τοῦ βασιλέως θυμὸς ὑπε-
 ρβλέγμαιναν, ἠπειλεῖτο γὰρ καὶ θάνατος κατὰ τοῦ
 πρέσβειος δογματίζεσθαι. Οἱ δ' ὁμοῦ τὸν Χαγάνον,

τῶν τε Σκυθῶν τοὺς περιόικους ἐλυμήναντο πάντας,
 εἰδόντες πόλεις πολλὰς, τὴν Τερατηρίδαν, καὶ Βονώνειαν
 καὶ Ἄκυσ, καὶ Δορόστολον καὶ Σαλπάδα, καὶ τὰ Πανα-
 σά, καὶ Μαρκιανόπολιν, καὶ Τρόπαιον. Πράγματα δὲ οἱ πολλὰ παρέσχετο ἡ ἐγγείρησις. Οὐ γὰρ ἀν-
 ἰδρωτὶ καὶ ἀπεριμερίμνω τὰς παρῆσαντο τὰ πολιόμενα. Καίτοι μεγάλης ἐπικουροῦσης ἐπι-
 πνοίας αὐτῷ τῆς ἀθρήσας ἐπεφοιτήσεως, ἥτις ἐστὶ μάλιστα ἀναταγώνιστον κακὸν τῇ βαθυμίᾳ παρῆξε·

neis ad eam rem sermonibus adhortati Chaganum
 Barbarorum potentissimi persuaserunt, ne quid
 sibi proponeret de morte Comentioli, neve ultra
 vincula quid amplius contra legatos tentaretur.
 Consentiens ita Chaganus legatos, largitus iisdem
 non exspectatam salutem, violatos ad imperatorem
 remittit.

Quod relapso anno iterum Elpidius ad eandem
 legationem omnium suffragiis electus, missus est.
 Is cum esset apud Chaganum legatum postulavit,
 qui una secum ad imperatorem proficisceretur, ut
 sic induciis restauratis, viginti aliae auri chiliades
 adjicerentur plus, quam ante pactum erat. Chaga-
 nus autem admissis hisce, Targium illustrem apud
 populum Abarorum virum, ad Caesarem cum Elpidio
 misit. Cur igitur Abari inducias non multo post
 confuderint, et bellum aperte resumpserint, causam
 equidem dicam, nec detrecto. Vir erat natione Scy-
 thia, Bolocalabra nomine, hic tum temporis pericul-
 osum perpetravit facinus: siquidem cum una ex
 concubinis Chagani rem habuit, et brevi voluptate
 inescatus, in magnas mortis retes se conjecit, ver-
 ritus autem ne aliquando facinus hoc deprehensum
 ingentes poenas parturiret, persuasis ex subditis
 hominibus septem profugit ad antiquam, a qua orti
 erant, gentem. Hunni ea sunt, habitantes Orientem,
 ubi vicinus est Persis, quos Turcas etiam nomi-
 nari pluribus jam constat. Itaque transmissa Istro
 cum tenderet ad Libidinum urbem, interceptus a
 Romano quodam duce, eorum quibus est deman-
 data Istri custodia, et gentem suam professus est,
 et quomodo vixisset, quamque inde voluptatem
 percepisset, quoniam vero idoneus visus est ad ex-
 ponendos casus suos ad imperatorem mittitur, et
 hac occasione induciae Romanae videntur esse dis-
 tractae: exortumque bellum jam tum cum Targi-
 tas adhuc in urbe legati esset **178** nomine, et an-
 niversarios redditus, a Romanis deposceret, quos
 Chagano quotannis serebant induciae. Unde non sine
 causa iratus imperator, cum non minimum videret
 se circumventum a Barbaris, hoc equidem exigente
 divitias annuas, et pacales redditus, hoc autem non
 quiescente, sed Europam infestante, urbesque va-
 stante, ejicitur Targitas in insulam Chalcitidem,
 deportatus ad menses sex, interim regis animus
 deseruit, qui morte quoque in legatum se anim-
 adversarum fuerat minatus. Milites vero Chagani
 et Scythiae finitimos omnes perdididerunt, ceperunt
 que plurimas urbes, Terateridam, Bononiam, Acus,
 Dorostolum, Salpada, Panasa, Martianopolim, ac
 Tropæum, in quibus omnibus non minimis opus
 fuit laboribus, nec, licet magna acervati successus
 fortuna adjuvante, qui etiamnum inevitabile malum
 affert lentioribus, absque sudore et molestiis ad de-
 ditionem compelli potuerit haec oppida.

Quod Tiberius per nuntium cum Hormisda A
egit, ut utrinque bellum componeretur. At vero ille
superbior hac legatione factus voluit aperte sibi
tributum reddi a Romanis, Armenios et Iberos sibi
subjici, consentientibus in hoc Romanis, neve am-
plius oppidum Daras a Cæsare tentaretur, quamvis
pater Chosroes utrinque inter se et Cæsarem indu-
cias esse voluerit, neque Daras sub imperium Cæs-
aris reddere detractaverit. Postea vero quam Hor-
misdæ fastum Tiberius audivisset, adveniens astate,
coactis rursus copiis Persidem ingreditur Mauri-
cius, ipse trajecto Tigride, reliquis ut ad interiora
magis Persidis promoverent, missis.
ἀθροίσας ἐνδρμηεὶ τῇ Περσίδι, ἐς τὸ ἀντιπέρας τοῦ
Περσίδος κατατρέψοντας.

Quod cum graviter aegreque ferret Chaganus, Ro-
manorum militem etiam in lenebriis inclarusse,
selectissimi quiq; admonerunt Barbarum de bello
deponendo. Dixerunt enim non justam ejus iram
esse contra Romanos. Confidenter itaque Priscus
legatum misit ad Chaganum, nomine Theodorum, a
natura factum hominem elegantem, et prudentissi-
mum: professione medicum, lingua libera et inge-
nuus. Eo autem ad Chaganum admissio, Barbarus
quidem elatus animo propter ea, quæ evenerant
sibi felicia, nimis quam superbus factus est, quippe
qui se regem esse diceret omnium gentium, nec ali-
quem esse quacunq; sol videt, qui aut prodire,
aut sibi se posset obsistere. Legatus vero, ut qui
doctissimus esset historiarum, barbaricam exemplis
contudit ferociam, ac ut historiam proferamus non
erit inconsequens. Dixit igitur: Audi, 179 Cha-
gane, antiquam nimis et utilem historiam. Quod cum
attentum fecisses ad audiendum Chaganum exor-
dium, non est præcisa reliqua historiae narratio.
Sesostrin aiunt fuisse regem felicem perquam, et
omnium Ægyptiorum regum illustrissimum. Hunc
gloriarum solitum de divitiis suis antiquus est sermo,
potentia vero viribusque fuisse tantis, ut expuguari
non posset: eoque ideo luxus pervenisse, ut curru
fabricato ex auro, pretiosisque gemmis exornato
vehetur: ac equis quidem relictis, et mulis, de-
victorum colla regum ejus jugo subjiceret, atque ita
in forum curru hujus infelicis reges protraheret.
Hic igitur Sesostris cum non solum non inoderaretur
fortunis suis, sed superbe quoque sepe numero ex-
probraret devictis regibus calamitatem, unum ali-
quem dicunt ex regibus, qui subiecti erant jugo
curru, cum magna forte et festiva celebratae ma-
gnus confusus esset populi, lentius protrahentem
curru, et crebro retrospectentem intuitum esse
volutationem rotæ. Cumque ita protractio curru
esset vitiosa, quia non omnes uno æquoque studio,
qui ad rem hanc ordinati, laborarent, Ægyptiorum
rex ad eum inquit, qui tam saepe respiceret. Quid,
homo, tam saepe retrospectis? quid rotas intueris?
quorū transire hiscis? Hanc tum cum multa gra-
vitate Sesostris respondisse: Rotarum admiror vo-
lubiliter tam varios efficere motus, easque partes,

Ἄτι ὁ Τιβέριος ἀποκρούκεται πρὸς Ὁρμίσαν
τὸν πόλεμον τὴν εἰρήνην ἐν ἰσῆ μοίρα ἑκατέρως
γενέσθαι ἐξαιτούμενος. Ὁ δὲ ἐπὶ τῇ πρέσειά κα-
ταγαυρούμενος ἤξιον φορολογεῖσθαι ἐς τὸ φανερὸν
τοὺς Ῥωμαίους, Ἀρμενίους τε καὶ Ἰβήρας ἐν
ὕψηλοις τελείν, Ῥωμαίων τοῦτο παρεχομένων αὐ-
τῷ, τὸ τε Δάρας μὴ ἐπιζητεῖσθαι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ
Καίσαρος· καίτοι Χοσρόου τοῦ πατρὸς ἐπὶ ταῖς
ἰσοῖς βουλευθέντος τὰς διαλλαγὰς ἀντιθεῖναι τῷ
Καίσαρι, τὸ τε Δάρας οὐκ ἀποξυσσάντος ἀποκατα-
στῆσαι τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ. Ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς
ἀλαζονείας Ὁρμίου καταφανῆ Τιβερίῳ ἐγένετο,
θέρους ἐπιγενομένου, πάλιν Μαυρίκιος τὰς δυνάμεις
Τίγριδος, καὶ ἄλλους πέπομφαν ἐς τὰ ἐνδόμενα τῆς

B Ὅτι ἐγαλέπτινεν ὁ Χαγάνος καὶ ἐν σκότει τὸδοκ-
μηθείσας τὰς Ῥωμαίων δυνάμειν, οἱ μὲν τὸν
Βαρβάρων λογάδης τῷ Χαγάνῳ παρήνουν παρακίπει
τὸν πόλεμον· Ἐρασκον γὰρ μὴ ἐνδίκως αὐτὸν χαι-
παίνειν Ῥωμαίους. Μεγαλοφρόνας τοίνυν ὁ Πρίσκιος,
πρέσειν ὡς τὸν Χαγάνον ἐξέπεμψε (θεοδόσιος ἱστορία
αὐτῷ), τὴν φύσιν ἀνδρα δεξιόν τε καὶ εὐεπὴθλον,
τὴν τέχνην ἰατρὸν, τὴν γλῶτταν ἐλευθέρων. Ὅσως
δὲ κραταίως πρὸς τὸν Χαγάνον ἐγένετο. Ὁ μὲν οὖν
Βάρβαρος φρονηματισθεὶς ἐπὶ τοῖς αὐτῷ συγκεκ-
σασσι, λίαν ὑψαυχενίζετο, καὶ κύριον ἑαυτὸν ἔθου
ἔφασκεν ἅπαντος. Μὴ προσιέναι τε ἕσονται φίλος
ἀνατείνει τὸ βλέμμα, τὸν ἀντιτάξασθαι δυνήσασθαι.
Ἄτι δὲ πρέσιος, ἱστορίας πολλῆς γενόμενος κίτησι,
βαρβαρικὰ παραδείγμασι ἐταπεινὸν φρουάγματι.
Εἰπεῖν δὲ κατὰ τῆς ἱστορίας οὐκ ἀνακλόουθον ἔ-
στει. Ἐφῆσε γάρ· « Ἄκουε, Χαγάνε, παλαιῶν τῶν
καὶ λίαν σοφοῦ διηγήματος. » Ἐπεὶ δὲ τῆ ἐπι-
προσεχῆ πρὸς ἀκρόασιν ἐποίησε τὸν Βάρβαρον, οἱ
ἐλάμβανεν ἐγκοπὴν ἢ τῆς ἱστορίας ἀτήγησις. Σέ-
σοστρίν φασὶ γενεῖσθαι ποτε ἀνδρα λίαν εὐδαίμων,
καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς βασιλείας ἐπιφανέστατον.
Τούτου κομῆν ἐπὶ τῷ πλοῦτῳ λόγος· πρὸς τῆς ἱστορίας
ταῖς δὲ δυνάμει πεφυκέναι λίαν ἀκαταμάχητον οὐ
δὲ ἐπὶ τοσοῦτον κραικαλῆν, ὥστε ἀρμάμαξιν συμ-
πῆξασθαι χρυσοκόλλητον, λίθους τε τιμίους καὶ
περιβαλεῖν, ἐπιζάνειν τε ἐπὶ ταύτῃ τὸν Βάρβαρον
καὶ τοῖς μὲν ἵπποις καὶ ταῖς ἡμιόνοις χαιρὸν εἰ-
πεῖν, τοῖς δὲ τῶν ἡττημένων βασιλέων τῷ ταύτῃ
ζυγῷ τοὺς ἀύχινας περιβαλεῖν, ἔλκειν τε ἐπὶ τῆς
ἀγορῆς τοὺς ἡτυχηκότας τῶν βασιλέων ἐπὶ τοῦ
δχημα. Τοῦ τοίνυν Σεσώστρου μὴ μετριοπαθοῦντος
ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἀλλὰ περιφανῶς πολλὰκις κτι-
ονειδίζοντος τοῖς ἡττημένοις τὴν συμφορὰν, ἵνα
τινὰ τῶν βασιλέων φασὶ τῶν ὑποβεβλημένων τῷ
ζυγῷ τοῦ ὄχηματος, ἐν μεγάλῃ τειλ καὶ περιφανῇ
ἑορτῇ τῶν Αἰγυπτίων συρρέυσάντων ὄχλων, μὴ
ἐθέλειν ἔλκειν τὸ δχημα, πυκνὰ τε εἰς τοῦτου
στρέφασθαι, καὶ τὴν ἐπὶ τῶν τροχῶν κίνησιν ἐ-
ορῶσθαι. Ἀσυμφώνου τοίνυν τῆς ὀλίξης γνωρίσει,
διὰ τὸ μὴ μίαν σύσειν τοὺς ἐπὶ τοῦτο συντεταγ-
μένους ποιήασθαι, ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς ἔστη
πρὸς τὸν τοὺς πυκνὰς ποιοῦμενον συστροφῆς ἄ-
θροως, εἰ πρὸς τοῦτου τὸ βλέμμα κτινεῖς· εἰ τῶς

τροχούς Ιστορείς; πῶς διεξίναται κίχνας; τὸν δὲ φῆσαι μετὰ φιλοσοφίας πολλῆς πρὸς Σέσωστριν· τεθαύμακα τῶν τροχῶν τὰ κινήματα ἀνώμαλον ἔχειν τὴν κίνησιν. Τὰ εἰνὸν τούτων μέρη μεταωροσόμενα, αὐθις καταχθόνια γίνονται· καὶ ἔμπαιεν τὰ περιπέζια, μετὰ τοῦτο ἀπαιωρίζεται. Τούτων τοιγαροῦν ἀκηκοῦσα τὸν Σέσωστριν, παιδευθῆναι μὴ μέγα φρονεῖν, νομοθετῆσαι τε τοὺς βασιλικούς ἀρχίνας τῶν ζυγῶ ἀφεθῆναι· αἷτα ἡμίνοις τὴν ὀλίγην ἀπιτρέψαι. Ταῦτά σε παιδευέτω, Χαγάνε, οὐδὲν ἀπιστότερον εὐπραγίας· ὁ μὲν οὖν Χαγάνος, ἀποθαυμάσας τὴν ἐπιεικίαν τοῦ ἀνδρός, καλέσκει τὸν τύπον, καταπαύει τὸ θρόνος, μεταβάλλει πρὸς εἰρηναίαν σχέσιν τὰ πράγματα. Τοιγαροῦν ὡρας ἀποσιωπήσας πολλὰς, ἔφησε πρὸς Θεόδωρον· Οἶδα καὶ τυραννεῖν θυμὸν ἐξοιδαινοντα, οἶδα καὶ στρατεύειν ὄργην· ἀλλ' ὅτε καιρὸς χαλεπότητος, διαλέλωμαι τῷ Πρίσκῳ, Θεόδωρε. Ἔστω δέ μοι καὶ αὐτὸς φίλος ἐπιεικῆς, ἀγέραστος τῆς λείας μὴ μινέτω Χαγάνος. Ἐπὶ τῆς ἡμῆς γῆς ἐπιβέθηκα. Περὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπηκόους ἐξήμαρτεν. Ἔστω τὰ τῆς εὐπραγίας κοινά. Ἐπὶ τούτοις φιλοφρονησάμενος, πρὸς Πρίσκον τὸν Θεόδωρον Ἰπεμπην. Ὁ Θεόδωρος Πρίσκῳ τοὺς λόγους τοῦ Βαρβάρου διεξῆλθε· καὶ ὁ Πρίσκος τῇ ὑστεραίᾳ ἐκκλησίαν ἐκάθισε, παρήγει τε Ῥωμαίοις, κοινωὸν τῶν λαφύρων ποιήσεσθαι καὶ τὸν Βάρβαρον. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶς πρὸς τὸ συνοίσειν μὴ ἐνδημήσαντας, κατεστασίαζον τοῦ στρατηγῶ. Ὁ δὲ στρατηγὸς, πολλὰς καὶ ποικίλους, καὶ λίαν ἐντελέσει λόγους χρησάμενος, τὰς δυνάμεις ὑπέπεισε δοῦναι τὴν Βαρβάρῳ τῆς λείας. Ἀπέδοντο τοίνυν Ῥωμαῖοι τοὺς ἐλαυκότας τῷ Χαγάνῳ Βαρβάρους. Τῶν δὲ λοιπῶν λαφύρων ἀμέτοχον αὐτὸν ποιησάμενοι διαλύουσι τὸ ἀμφίβολον. Ἀσμενίσας τοίνυν ὁ Χαγάνος τὴν τῶν Βαρβάρων ἀπόδοσιν, χώρων ἐδίδοι ταῖς διαβάσειν. Ὁὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι εἴ χιλιάδας Βαρβάρων τῷ Χαγάνῳ προίκα καταβαλλόμενοι, ἐπὶ τὰ Δριζίπρα Ῥωμαῖοι τοῦτ' ἀμέμφως, σφάλμασι τε εὐθελίας αὐτὸν λείαν, καὶ ἀποχειροτονεῖται ὁ Πρίσκος.

Ἵτι τῶν Ἀδάρων ἐπιτρέχόντων τὰ τῆς Θράκης, ἡ σύγκλητος παρήγει τῷ Μαυρικίῳ πρὸς τὸν Χαγάνον προσεβαίαν ἐκπέμψασθαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς προσκαλεσάμενος τὸν Ἀρμάτωνα πρέσβιν χειροτονεῖ, καὶ ὡς αὐτὸν Χαγάνον ἐξέπεμψεν. Ὁ μὲν οὖν Ἀρμάτων ἐς τὰ Δριζίπρα κίναται, πλήθη δώρων ἐπιφερόμενος. Ὁ δὲ Χαγάνος τὰς παρούσας τύχας ἀποδουρόμενος, ἐθρήνει ἀσχέτως τὴν ἀποβολὴν τῶν υἱῶν, τὴν τε τῶν δυνάμεων λύμην. Δέκα δὲ ἡμέρας ἐνδιαιτρίψα· ὁ πρέσβις τῷ Χαγάνῳ, πρὸς λόγους οὐ γίνεται. Ἦν γὰρ τὸ πένθος ὀδυρῶν, καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἀμεθόδευτα. δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ εἰσάγεται ὁ πρέσβις· εἰς τὴν τοῦ Βαρβάρου σκηνήν. Ὁ μὲν οὖν πρέσβις, λόγοις ἡπιότις κολακεύει τὸν Βάρβαρον. Ὁ δὲ, δυσανασχέτως εἶχε τὰ βασιλικά καταδέξασθαι δῶρα, μονονοχὶ τὸ τῆς τραγῳδίας ἐπιφερόμενος, ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα. Καὶ γοῦν ὁ πρέσβις, πλείστοις λόγοις χρησάμενος, πείθει τιμηθῆναι τοῖς δώροις τὸν Βάρβαρον. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὴν εἰρήνην ὁ Βάρβαρος οὐσιασάμενος, πρὸς τὴν ἀνάλευσιν ἐβλεπεν. Ἔρασατε δὲ ὁ Χαγάνος ἐπιλέξως [ἐπὶ λέξεως]

A quæ in altum sunt elatae, deferri rursus in terram; et vicissim eas, quæ terram radunt, postea erehi. Quæ cum audivisset Sesostris, didicissetque, ne nimis altum saperet, jussisse resumtis eorum loco mulis a jugo colla regum solvi. Hæc te doceant, Chagane, sollicitate nihil esse instabilius. Quapropter admiratus prudentiam hominis Chaganus factum comprimit, sistit confidentiam, resque componit ad statum pacis, ac ita cum per horas aliquot siluisset, ad Theodorum, Novi, inquit, animo meo moderari, quando exuberat, novi etiam iram vincere, sed habita ratione temporis. Abstineo amplius a Prisco, Theodore, sit et ille mihi æquus bonusque amicus, ex parte prædæ ne excludatur Chaganus, in meam terram descendit, in meos subditos vim exercuit. Commune esto, si quid inde est fortunarium. Hac sic humanitate prosecutus Theodorum, ad Priscum remisit, cum vero Prisco retulisset ea Theodorus, quæ sibi Barbarus locutus erat, exhortatus est Romanos Priscum, ut in partem quoque spoliolum admitterent Barbarum. Romani licet abnegarent primo, ducique 180 rebellarent, dux tamen multis, et varis usque adeo prudentibusque verbis affatus, exercitum persuasit, ut prædam quoque diriperent inter Barbarum. Redditis itaque Romani Chagano, quos ceperant Barbaris, reliqua præda sibi retenta, discordiam omnem composuerunt. Chaganus quoque cum lubens recepisset Barbaros, per regionem suam concessit transitum. Et ita quidem Romani, quinque millibus Barbarorum Chagano data, Drizipera veniunt: dux exercitus, Byzantium. Mauricius autem eum, ejusque lenitatem qui tam stulte Barbaro de spoliis cesserit, reprehendit, et ab officio remotus est Priscus.

Ὁὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι εἴ χιλιάδας Βαρβάρων τῷ Χαγάνῳ προίκα καταβαλλόμενοι, ἐπὶ τὰ Δριζίπρα Ῥωμαῖοι τοῦτ' ἀμέμφως, σφάλμασι τε εὐθελίας αὐτὸν λείαν, καὶ ἀποχειροτονεῖται ὁ Πρίσκος.

Quod cum Abari in Thraciam facerent incursiones, senatus monuit Mauricium de legatione mittenda ad Chaganum: quare vocatum ad se rex Harmatonem legatum creat, et ad Chaganum mittit. Itaque Harmaton Drizipera venit, munera multa secum ferens, ubi cum Chaganus præsentem tuum D fortunam lugens, desleret ultra modum mortem filiorum, et in exercitu suo grassantem pestem, decem prius commoratus est dies, quam ad Chaganum admitteretur, quia ætus acerbis erat, et calamitas varia, hinc die duodecima intromittitur in tabernaculum Barbari legatus, qui blandis verbis adulatus Barbaro, quoniam gravabatur nimium, accipere dona regia tantum non consentiens in istud tragicum, hostium dona non dona. Plurimisque usus ceremoniis, persuadet, ut muneribus istis honorari se pateretur Barbarus. Postera vero die, cum de pace convenisset inter Barbarum, domum redire cogitavit: hæc autem verba addidit Chaganus: Judica, Deus, inter Mauricium et Chaganum, inter Abaros et inter Romanos. Insimulavit enim ruptæ pacis

Romanos, nec sine causa. Etenim revera pacis adulteri cum fuerint, auctoresque belli in ea, quæ diximus mala, inciderunt. Dirimit Romanos Ister ab Avaris, veluti sequester, ultra vero, si quis Ælvium transmittat, Sclavorum ditio est. Sed et adjectæ sunt auri chiliades viginti ad inducias, unde bellum inter Avaros et Romanos finitum.

ταὶ Ῥωμαίους καὶ Ἀβάροις ὁ Ἰστρος μισότης· κατὰ Σκλαθηῶν ἐξουσία τὸν ποταμὸν διανήξασθαι· Ἐπιτίθενται δὲ καὶ ἄλλαι εἰκοσι χιλιάδες χρυσῶν ταῖς σπονδαῖς. Ἐν τούτοις δὴτα Ἀβάροις καὶ Ῥωμαίους ὁ πόλεμος πέρας ἐλάβανεν.

Quod eodem circiter tempore Chosroes molitus est pacem frangere, ista de causa. Saracenorum quidam militabant in auxiliis Romanis, et eorum unus sponte sua Persiam invadens pacis tempore, excursionem ista partes aliquot Babylonice infestaverat; qua de re, quo ea animo fieret, aut in quam partem accipienda esset, cum dubitaret Chosroes, Mauricius in Persida mittit legatum Georgium, 181 qui urbium orientalium tribuitis præfectus erat, vel, ut Romani vocant, præfectus prætorio. At graviter ferens injuriam illatam sibi Chosroes, relictum legatum multos dies in barbara regione distinuit. Itaque Georgius per multos dies detinetur, introitu in regiam nondum potitus, postea turbidis Chosroes rebus, bonum visum est Barbaro, ne tum bellum contra Romanos integeret: sic Georgius in regiam receptus a rege Babylonio, cum præsentis tum temporis statum faventem haberet, persuadet Barbarum ne pacis pacta transiliret, eo igitur modo Chosroes volens nolens pacem amplectitur. Legatus autem omnia, quæ et quomodo acciderant, plene fuseque ad imperatorem retulit, sine tamen rei non bono. Dixit enim Georgius Chosroen hæc regi dicere: Rex Persarum ad subditos prolocutus est, Ob legati virtutem bellum non moveo. Quæ cum imperator audiisset, irascitur legato, et Georgio admodum periculose legatio illa successit.

ὁ Περσῶν βασιλεὺς εἰς ὑπήκοον τάδε διελεχται, διὰ τὴν τοῦ πρέσβεως ἀρετὴν δίδωμι τῷ πολέμῳ τὴν λύσιν. Τούτων ὁ βασιλεὺς ἀκηκῶς χαλεπαίνει κατὰ τῆς πρεσβείας ἐπίτευξις.

Quod Phocas Lilius electum tyrannicæ proclamationis nuntium, cum muneribus regiis ad Chosroem ablegavit. Unde Chosroes a tyrannide præsumpto belli argumento, mundi illam universalem perniciem clanxit tubam, quæ utrinque fregit et Romanorum et Persarum fortunas. Ita quidem, prætexente Chosroe se Mauricii memorie asserturum exsequias et justa, Persicum bellum est exortum. Lilius vero satis asperè tractatus apud Persas remansit.

Ἄ τάδε· Κρίναι ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον Μαυρικίου καὶ Χαγάνου, ἀνὰ μέσον Ἀβάρων καὶ ἀνὰ μέσον Ῥωμαίων· κατηγιδίτο γὰρ τὸν αὐτοκράτορα τὴν εἰρήνην σαλεύσαι. Οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου τὰ ῥήματα. Τῷ δυντι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι παραχαράχται τῆς εἰρήνης γενόμενοι, καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοί, τοῖς προηγορευμένοις περιπίπτουσιν ἀτυχήμασι. Διομολογεῖται Ἐπιτίθενται δὲ καὶ ἄλλαι εἰκοσι χιλιάδες χρυσῶν ταῖς σπονδαῖς. Ἐν τούτοις δὴτα Ἀβάροις καὶ Ῥωμαίους ὁ πόλεμος πέρας ἐλάβανεν.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὁ Χοσρόης ἐνεχείρει τὴν εἰρήνην λυμήνασθαι, ἐξ αἰτίας τοιαύτης· Ἐκ τῶν Σαρακηῶν γὰρ ἔνιοι τοῖς Ῥωμαίοις σύμμαχοι ἦσαν. Καὶ τις ἐκ τούτων ἀπόδασμος εἰς τὴν Περσίδα χωρήσας κατὰ τὸν εἰρήνης καιρὸν, τῇ ἐπεκδρομῇ, μέρη τινὰ τῆς Βαβυλωνίας προενομεύσατο. Ἐνθὲν διαπορεῖσθαι ὁ Χοσρόης ἤξiou. Διὰ τοῦτο ὁ Μαυρικός εἰς τὴν Περσίδα πέμπει πρέσβιν Γεώργιον, ὃς τῆς ἐφῶν πόλεων φορολογίας τὴν ἐπίστασιαν ἐπέκτητο. Τοῦτον πραιτωρίων ἑπαρχὸν ἀποκαλοῦσι Ῥωμαῖοι. Ὁ δὲ Χοσρόης δεινοπαθῶν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, παρελύπει τὸν πρέσβιν, καὶ πολλὴν τριθὴν αὐτῷ περὶ τὴν βάρβαρον χώραν ἐπραγματεύσατο. Σκληραγωγεῖται οὖν ὁ Γεώργιος ἡμέρας εἰς τὴν Περσίδα πολλὰς, τῆς βασιλείας εἰσόδου μηδαμῶς τετυγχῶς. Ἐτι τοίνυν τῶν πραγμάτων στασιαζομένων Χοσρόη, εἰκότως τῷ Βαρβάρῳ ὑπόνοια γίνεται μὴ ἀρασθαι τέως πρὸς Ῥωμαίους τὸν πόλεμον. Εἰσδέχεται τοίνυν τὸν Γεώργιον ὁ Βαβυλώνιος βασιλεὺς εἰς τὰ βασίλεια. Ὁ μὲν οὖν Γεώργιος τὴν τοῦ καιροῦ κτησάμενος σύμμαχον, πείθει τὸν Βάρβαρον τὰς εἰρηναίας μὴ διαλύσαι σπονδάς. Οὕτω μὲν οὖν ἐκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ ὁ Χοσρόης τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεται· ὁ δὲ πρέσβις ἅπαντα τὰ συγκυρήσαντα διεξοδικῶς τῷ βασιλεῖ διηγῆσατο. Ἄλλ' οὐκ ἐς ἀγαθὸν ἢ τῆς ἐντεύξεως ἔκθεσις ἀπειλείπει τὸ συμπέρασμα.

Ἐφῆτε γὰρ ὁ Γεώργιος· εἰπεῖν πρὸς τὸν βασιλεῖ, τὴν τοῦ πρέσβεως ἀρετὴν δίδωμι τῷ πολέμῳ τὴν λύσιν, καὶ γίνεται τῷ Γεωργίῳ σφαλέρῃ ἢ τοῦ πρέσβεως, καὶ γίνεται τῷ Γεωργίῳ σφαλέρῃ ἢ

Ὅτι ὁ Φωκῆς Ἄλιον χειροτονήσας ἀγγελοῦ τυραννικῆς χειροτονίας πρὸς Χοσρόην ἀπέπεμψε, καὶ δῶρα βασιλικά προεπιπερόμενον. Ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ὑπόθεσιν πολέμου τὴν τυραννίδα πραγματευσάμενος, τὴν κοσμοφθόρον ἐκείνην ἐστράτευσε σάλπιγγα. Ἀυτὴ γὰρ λυτήριος γέγονε τῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν εὐπραγίας. Ἐδόκει γὰρ κατειρωνευόμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχεσθαι τῆς δόξης τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου μνήμης. Οὕτω μὲν οὖν ὁ Περσιεὺς πλεμὸς τὴν γένεσιν ἐκλήρωσατο. Ὁ δὲ Ἄλιος διετίει παρὰ τοῖς Πέρσαις σκληραγωγούμενος.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ

ΑΠΟ ΕΠΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA

EJUSDEM THEOPHYLACTI

EXPRÆFECTI ET SCRIPTURARII,

DE LEGATIS GENTIUM AD ROMANOS.

Ὅτι Φιλιππικοῦ τοῦ γαμβροῦ Μαυρικίου στρατηγού, ἐπὶ τῆς βασιλείδος ἐξεδίμησε πόλεως, καὶ τῆς Ἀμίδης ἐπέβη. Πρεσβεύουσι Πέρσαι ἐνδόξως πῶς καταθῆσθαι τὸν πόλεμον. Προσέτατον γὰρ Ῥωμαίους, χρήμασι τὰς σπονδὰς σφραγίσασθαι, Μεβώδην τὸν σατράπην ὡς τὸν στρατηγὸν ἀποστείλαντες. Καὶ οὖν ἦκε Μεβώδης ὁ Πέρσης παρὰ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ὁ στρατηγὸς ἐκκλησίαν ἐκάθισεν, ὡς αὐτὸν συγκαλεσάμενος, τοὺς ταγματάρχας καὶ λοχαγούς ὑπασιπτάς, καὶ τῆς μαχίμου δυνάμεως τὸ ἐμφανέστερον· ὅπνινα δ' ὁ σύλλογος ἐπαπλήρωτο, ὁ Πέρσης τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ.

Ἄνδρες πολέμιοι, μὴ παρατρέτω δὲ τοὺς ἀκούοντας τοῦ πρεσβευτοῦ τὸ προοίμιον. Εἰ γὰρ τὰς γνώμας ἀμείψητε, μεταλλάξω καὶ γὼ τὴν προφώνησιν, ὀπίσασθε τὴν εἰρήνην ἀποχειροτονούντας τὸν πόλεμον· ὄρου καὶ ξίφος, ὡς γεγηρακότα χαιρέτωσαν. Καὶ στρατεύσατε σύριγγα πρὸς ὁμοῦ καὶ ποιμανικὸν περιλαλοῦσαν τερτίσιμα. Ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῆς εἰρήνης ἐστὶν ἐραστὴς, καὶ σμνύνεται ἀπεκδυόμενος πρὸς τὸν πόλεμον. Βασιλικὸν γὰρ ἡ τῆς εἰρήνης ἀρέσκεια, ὡς καὶ τυράννων ἴδιον τὸ φιλόνηικον. Ἄνδρες τῶν αὐτῶν καθημάτων ἡμῖν κοινωομαινάτω τῶν πάντων ὁ πόλεμος μόνος ἀκόρεστος. Αἵματι τὴν γῆν ἐμιάναμεν· πολλάκις τὸν θάνατον ἱστορήσαμεν. Ζωγράφος γὰρ τοῦ θανάτου ὁ πόλεμος· ἐγὼ δὲ φημι καὶ ἀρχέτυπον καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν ἀρχηγέτης καὶ διδάσκαλος αὐτοδίδακτος. Χρημάτων ἐρᾷ [τις] ἀλλὰ πλούτῳ καὶ πενίχ' γεγόναμεν παίγιον, ποτὲ μὲν κρατοῦντες, ποτὲ δὲ κρατούμενοι καὶ συμεταβαλλόμενοι ταῖς τοῦ πολέμου τροπαῖς, ἄδιον ὡσπερ τὴν μεταβολὴν ἐκαρπούμεθα. Ἐκόμα τις τῶν ἀριστέων χρυσῶ· μετὰ τῆς ἡδονῆς τὴν ἀπιστίαν ἐκέκτητο· τί γὰρ ἀπιστότερον ἐν πολέμῳ χρημάτων, ἀμέσως μετατιθεμένων ἐς ἄλλον, καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου εἰς ἕτερον· ὡς ἐγρηγορέτα βλέ-

PATROL. GR. CXIII.

182 Quod Philippici generi Mauricii ductu ex regia urbe profectus Amidam venit. Legationem mittunt Persæ, ut certis quippe conditionibus deponeretur bellum : petierunt namque a Romanis, ut pecunia pacem emerent, Mebode satrapa ad ducem ablegato. Venit ergo ad Romanos Mebodes Persa, ac imperator exercitus concione coacta, ad ipsum audiendum, ordinum ductores, ac tribunos et auxiliares, reliquosque inter milites Illustriores convocat, qua collecta concione, Persa in hæc verba orsus est.

CONCIO.

Viri bellicosi, ne vero vos percutiat audientes hoc legati proœmium. Si enim sententias mutaveritis, mutabo et ego denuntiationem. Excolite pacem deposito bello, hastæque et gladius ut antiquata valeant, et pro militia capite fistulam lene simul et pastorale canentem melos. Persarum rex amans pacis est, cultu ornatur optiore, non ornamentis bellicis. Regia enim est pacis placiditas, sicut tyrannorum propria discordia. Viri qui estis eodem modo nobiscum affecti, relinquatur bellum solum omnibus rebus inexplebile. Sanguine terram polluitis, sæpe mortem vidimus, mortem cujus pictor est bellum, ego vero dico etiam archetypum, et humanorum malorum auctor et magister per se et natura sua. Pecuniam amat aliquis, sed opibus et paupertate ludimur, aliquando victi, vincentes aliquando, et jactati simul cum belli fortuna ancipiti, perpetuam 183 quasi voluptationem patimur. Superbit alius auro principum, cum voluptate possidet perfidiam, quid enim in bello magis est perfidum pecunia? absque discrimine defertur ab illo ad alium, et ab alio rursus ad alium, quasi si evigilans somnium, quod somniaveris, videas, aut die cras tino crapulæ memineris hesternæ. Vos olim, o Ro-

30

mani, libertatem fecistis bello, vos etiam pacis estote discipuli, annuntiantibus vobis Persis, ut lacrymosum bellum excutiat. Qui enim primo peccant, illos etiam correctionis decet poenitentia. Ne putetis confidentiam esse hanc meam tam humanam orationem. Cum enim nullus indigeat Persarum rex, heri forte vel nudius tertius, quando suam terram ausus est calcare Romanus exercitus, praelio congredi renuit. Auro enim multo, donisque lautis emere Romanos pacem jubet, nec sane pro pœna bellum imponere peccantibus fas est: quia multa pecuniaria et Persicum animum placare, et ferociam Romanorum bellica expletam tuba, non nequit comprimere.

γὰρ ἡ ἔκτισις, καὶ Περσικῶν κατευνῶσαι θυμὸν, καὶ ἄλλοι γοῶν.

Cum orationem adhuc extenderet legatus adversa omnium contra eum exsibilantium tollebantur suffragio, clamore insuper ingenti, quasi graviter ferentium orationem Barbari. Elatis enim videbantur esse animis, propter illas quas primum experti fuerant res prosperas, cum et Persarum disturbarunt ordines, et prædis spoliisque potius Cardarigam circumvenerunt. Dimissa vero ab imperatore concione, Persa dicendi finem fecit: nec multis post diebus Nisibidis antistes honore sacerdotali præfulgens, ad ducem abiit eademque Mebodis verba in medium proponit: quæ cum dux per tabellarium ad regem scripsisset, agnito imperator sigillo ducis, edicto statim facto Philippicum jussit impurissimas has inducias missum facere, tanquam obstante Romana magnanimitate. Dux igitur imperatoris tabellis convolutis, prope Mambraθona tendit, et sicquidem bellum invaluit.

Καὶ μέντοι ὁ στρατηγὸς τὰς αὐτοκρατορικὰς δεύεται, οὕτω μὲν ἐσφρίγα ὁ πόλεμος.

Quod Chosroes milite suo fuso, seditionem veritus, proposuit sibi de pace conferre cum Tiberio Casare, de qua re consultus Cæsar conditionem decrevit accipere. Mittit igitur, qui de pacificatione colloquerentur, viros ad eam rem idoneos, legatis lectis Joanne et Petro summa apud Senatorem dignitate, utroque patricio, ac Theodoro magistri, ut vocant Latini, prefectura condecorato. Chosroes etiam 184 Sarnachosganem virum in Persica politia ob dignitatem spectatum, cum aliis viris dignissimis, bello per illum pausam facturus. Sed circa illud forte tempus in Armenia ingenti pugna commissa inter Parthos et Romanos, Tamchosoer ducente copias Babylonicas, Justiniano Romanas, cum relicti aliquanto plus fuissent a pristina illa strenuitate Romani, pacis conditiones Medi sustulerunt, iterumque bellum iis incenditibus exarsit, cum super successu isto nupero non possent sibi moderari. Itaque legati verbis tenus profecto proposito, intermissaque pace domum rediere.

πειν ἐνύπνιον τὸν κτησάμενον, ἢ τῇ ὑστεραία τῆς ἐναγχοῦ μεμνησθαι κρασιπάλης. Ὑμεῖς, ὦ Ῥωμαῖοι, τὴν παρρήσιαν πάλα τῷ πολέμῳ δεδούκατε· ὁμοίως καὶ τῆς εἰρήνης γίνεσθε μαθηταί, ἐπικτηροικουμένων Περσῶν τὸν φιλόδοκρον ἀποσεισασθαι πόλεμον. Οὗ γὰρ τῆς ἀμαρτίας ἢ ἔναρξίς, τοῦτοις καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὁ μετὰ μελὸς ἐστὶν ἀρμόδιος. Μὴ γινέσθω θάρσος ὑμῖν ταῦτα τὰ φιλάνθρωπα ῥήματα. Οὐ γὰρ περιδεῆς γεγονώς ὁ Περσῶν βασιλεὺς, χεῖρος καὶ τρίτην ὄτε τῆς Ἰστικῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν κατετόλησε γῆς, τὴν συμπλοκὴν ἀπαναίνεται· χρυσὴ γὰρ πολλῶ καὶ δόροις λαμπροῖς πρίασθαι Ῥωμαῖοις τὰς σπονδὰς ἐγκλείεται. Οὐ γὰρ δὴ ποιήνῃ καταθέσθαι τοὺς ἡμαρτηκότας θέμις τὸν πόλεμον. Ἰκανὴ θάρσος περιστέλλει Ῥωμαίων, πολεμικῆς ὀρεγόμενον

Β Ἐτι τοίνυν παραινόντος τοῦ λόγου τοῦ πρόσθεν, Ῥωμαῖοι κατεχειροποιούσιν συρίττοντες, καὶ ταραχὴν ταῖς βοαῖς ἐνεποιούσιν, ὡς περ δεινοπαθούτων ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ βερβάρου. Ἐδίκουν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι μεγαλαυχεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχοῦ γεγονημένοις, ὡς ἐσέδυσαν ἐς τὴν Περσῶν πολιτείαν, ὡς λείας ἐκράτησαν, ὡς Καρδαρίγαν ἐφενάκισαν. Ὁ δὲ στρατηγὸς τὴν ἐκκλησίαν διέλυσεν· καὶ ὁ Πέρσης οὐκ ἐπέθηκεν τέλος τοῖς ῥήμασιν. Ὀλίγα τοίνυν ἡμέραι διωχθήκασι, καὶ ὁ τῆς Νισιδίδος τῆς ἱερατικῆς προλάμπων τιμῆς, ὡς τὸν στρατηγὸν ἀφικνεῖται, τὰ αὐτὰ τῷ Μεβόδῃ ῥήματα ἐς μέσον τιθέμενος. Τὸ τῆνικαῦτα τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς τῶν Περσῶν λόγους δι' ἐπιστολῆς ἐς βασιλέα παρέπεμψεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ στρατηγοῦ ἱστορήσας κεραίας παραυτίκα ἀνεῖλε προτάγματι, τὸν Φιλίπικὸν ἐγκλεισόμενος τὰς αἰσχίστας ταύτας σπονδὰς ἀποπέμπεσθαι, ὡς ἀπαδόουσης Ῥωμαϊκῆς μεγαλόδελτους πτυξάμενος, ἐπὶ τὸ Μάμβραθων στρατοπε-

4 Ὅτι ὁ Χοσρόης μετὰ τὴν ἤτταν, τὰς στάσεις τοῦ ἀπλιτικοῦ δεδιώς, διανοήθη ἐς λόγους περὶ τῆς εἰρήνης κοινολογῆσθαι Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι. Ὁ δὲ Καῖσαρ τούτω πυθόμενος, ἐς διαλλαγὰς προεῖναι διέγνω. Ἐκπέμπει γοῦν τοὺς περὶ συμβάσεως λόγους δυνατοὺς καθιδρύσασθαι χειροτονηκῶς προσευτὰς Ἰωάννην καὶ Πέτρον, ἐν τῇ κορυφαίῃ τῆς συγκλήτου βουλῆς τελούντας ἀξίᾳ πατρικίῳ ἔδρᾳ ὄντες ἐτύγχανον, Θεόδωρόν τε τῆ μαγιστερῆ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαῖοις τιμώμενόν τε γεραίρομένον, καὶ μὴν καὶ Χοσρόης Σαρναχοσγάνην ἄνδρα τῆ Περσικῆ πολιτεῖα διὰ τὴν ἀξίαν ἀπόδλεπτον, πρὸς ἑτέροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι τῷ πολέμῳ δι' αὐτῶν παραδοὺς τὴν ἀνάπαυαν. Σύστασις τοίνυν περὶ τῆς Ἀρμενίαν κατ' ἐκεῖνον καιροῦ κρατερῆς μάχης Ῥωμαῖοις τε καὶ Πάρθοις. Ταμχοσρωῆ ἐφρασηκότος τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως, Ἰουστινιανοῦ δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς, γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς προτέρας εὐκλείας. Διὰ τοι τοῦτο ἀπειρήκασι Μῆθοι τῶν εἰρηναίων σπονδῶν. Καὶ πάλιν αὐτοῖς ἀναζωπυροῦνται τὸ

ἡ Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἤττηθείς, καὶ ὄχθεις παρὰ Βαράμ, καὶ τῆς βασιλείας ἐκ-
καὶ δέκα σημείοις ἐχόμενα τοῦ Κιρκήσιου
βλαβῶς ἀγρᾶυλιζόμενος, ἀπεκπέμπει ἀγγέλους,
ἡλῶν τὴν ἐφιξίν, καὶ τὴν ἐς τὸν Καίσαρα κα-
τὴν, τὴν τε ἐς τὰ οἴκοι κάλυδον ἐξαιτούμενος,
συμμαχικὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποπέσειν. Τρίτη
κυλακῆ τῆς νυκτὸς καὶ ἀγγελοὶ πρὸς ταῖς πό-
λεις ἔφωσαν. Ἐπειδὴ τοῖς πυλωροῦσι τὰ τοῦ χιου
τιόμενα ὑπὸ πρέσβειων διεγνώριζετο, ὑπὸ τὸν
να θάπτον τῆς πόλεως οἱ τὴν φρουρὰν τῶν
ἐγχειρισθέντες, προέσαν, τῶν τε ἡγεμόνι συν-
σπουδῆς τὴν περιπέτειαν ἀνετίθεσαν. Τῇ δὲ
ἐρχῆ ἦν ἄρα Πρόβος ὄνομα. Ὁ μὲν οὖν Πρό-
βος τοῦ Χοσρόου τὸν Χοσρόην πρὸς τὸ ἄστυ εἰσάγει·
τὴν δὲ καὶ φιλοφροσύνῃ τούτου ἐξένιζε. Τὰ δὲ
γύναια παῖδας ὑπομαζίους περιεγόμενα,
καὶ τὰ μάλιστα φιλοφροσύνης ἤξιον· τοὺς τε
ἐστᾶς καὶ περιπόλους· τριάκοντα... ῥία τῶν
ἡ ὑπῆρχον. Εὐ ἀπολεῖ κάρτα ἐπιεικῶς. Δευ-
τὴ ἡμέρα καὶ Χοσρόης ἐξήτει τὸν Πρόβον διὰ
αὐτοῦ πρέσβειων παρὰ τὸν Καίσαρα. Καὶ ἐγ-
καὶ βασιλείους κεραίας διὰ Πρόβου τῷ αὐτο-
μ ἔστειλε. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Κομεντιόλιω τῷ
ῥῆν κατὰ τὴν ἱερὰν πόλιν ἐνδιατρίβοντι κατὰ
τὴν τοῦ Χοσρόου ἐνδημίαν ὁ Πρόβος πεπολεῖται,
καὶ ἐς αὐτὸν καὶ τὰ παρὰ Χοσρόου ἐν ἀξιώ-
γραμμένα τῷ Καίσαρι. Ὁ δὲ Κομεντιόλιος τῶν
ὑ Πρόβου διαγνωσθέντων αὐτῷ κατὰ τὴν ἱερὰν
τοῖς ταχυδρομοῦσιν ἀγγελὸν περιδίδου ἤξοντα
σιλέα. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος, τούτων
ος, περιγάννυται, καὶ ταῖς χρεῖταισιν ἐλπίσι
μμος ἦν. Τὰ τε σήμαντρα τὰ Περσικὰ περι-
ος ὅ τι ἂν καὶ ταῖς δέλοις ἐνεκεχάρακτο, δι-
το ἀνελεῖσθαι τε καὶ διαγῶναι· ἡ δὲ τῆς ἀξιώσεως τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως ἐν τούτοις που συ-
κτο. Ἐπὶ λέξεως γὰρ προσθήσῃ τὴν πρέσβειων ἀκαλλώπιστον φράσεως, ὅπως τῇ ἀμαθείᾳ τῆς λέ-
δν νοῦν τῆς ἀξιώσεως ἀνεπίπλαστον ἐνοητριώμεθα.

ῥός Περσῶν βασιλεὺς τῷ ἐμφανεστάτῳ βασι-
ῖν Ῥωμαίων ἀγαθοποιῶν, εἰρηνικῶν, δυνάστη,
ενεὶ καὶ μισοτυράνῃ, ἐπιεικῆ, δικαιοπραγεῖ,
λικουμένοις σωτηρί, εὐεργετικῶν, ἀμνησικαχῶν,
παιδὶν ὀφθαλμοῖς τὸν κόσμον καταλάμπεισθαι
ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ θεῖον ἐπραγματεύ-
του· τῶσιν τῇ δυνατωτάτῃ τῶν Ῥωμαίων βασι-
καὶ τοῖς ἐμφρονεστάτοις σκήπτροις τῆς Περσῶν
ίας. Ταύταις γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς, τὰ
καὶ φιλοπόλεμα ἔθνη λιχμίζεται, καὶ ἡ τῶν
πων διαγωγὴ κατακοσμεῖται καὶ κυβερνᾶται
ιντός· καὶ ἔστι λαβεῖν τὴν τῶν πραγμάτων
θῆν τοῖς ἡμετέροις ῥήμασιν συμφωνούσαν.
τοῖνον καὶ οἴτινες καὶ πονηροὶ ἐν τῷ κόσμῳ
άζοντες δαίμονες πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κα-
ταγμένα συγγεῖν μὲν ἐπιείγονται, εἰ καὶ μὴ
ἢ τούτων λαμβάνει ἐγχειρήσεις· πρόπει τοὺς
εἰς καὶ εὐσεβεστάτους ἀνθρώπους τούτοις ἀν-
τεῦσθαι, ἔχοντας ἀπὸ τοῦ θεοῦ σοφίας θησαυ-
εὶ δικαιοσύνης βραχίονα καὶ ὄπλα. Κατὰ τοῖνον
τὰς ἡμέρας οἱ βλαπτικώτατοι δαίμονες κατὰ

A Quod Choroës devictus et fugatus a Baramo,
regnoque ejectus, et infra decimum lapidem a
Circensio sub die in agro metatus nuntium aman-
davit, adventum significans, for unasque recen-
tes, et refugium ad Cæsarem, comteatuque do-
mum postulato, auxilia a Romanis expetit. Tertia
vero vigilia noctis nuntii ad portas advenerunt, qui
cum de quibus causis venirent, edocti essent por-
tæ custodes, ad præfectum celeriter urbis mittunt,
ii quorum portarum erat custodia, præfectoque
tam insperatæ festinationis causam exponunt. Præ-
sidiaria tum cohortis præfecto nomen erat Probo.
quare Probus de mane intromissum in urbem Chos-
roen, humaniter et benevole excepit, in mulieribus
item ejus, subrimos puerulos gestantibus nimis
B quam maxima humanitate usus, defensoribus quoque
ei stipatoribus, quorum triginta forte erant Chosroi,
bona multa fecit valde amice. Altera die Probum
quæsitum Chosroes per litteras mittens ad Cæsarem,
et cum exarasset sigillum regium per Probum ad
imperatorem dedit. Posteriori vero die Co-
ntio-
lum ducem Hierapoli commorantem, C. Comen-
tiolus fecit de præsentia Chosrois, missis ad eum simul,
quæ Chosroes cum honore dignitateque ad Cæsarem
perscripserat. Comentiolus, quæ sibi significata
erant Hierapoli a Probo, per celeres cursorum ad
Cæsarem curavit perferenda, quibus imperator
Mauricius auditis, subrisit, et de meliori sibi spe
gratulatus, detractisque signis Persicis ea etiam,
quæ intus exarata erant, legere satagit et cognos-
cere. Dignitas vero Peræ, qua regem appellabat, in
his erat maxime. Alloqui enim opponam legatio-
nem non fucatam verbis, ut ruditate orationis men-
tem dignitatis exhibitæ non fictam inspiciamus.

185 Chosroes Persarum rex, regi Romanorum
illustrissimo, felici, pacifico, potenti, libertatis
vindici, tyrannidis osori, moderato, justo, injuria-
torum protectori, benefico, illatorum non memori,
salutem.

D Duobus quasi oculis mundum illustrari totum
olim jam et a principio curavit Deus, hoc est poten-
tissimo Romanorum imperio, ac prudentissime con-
stitutis sceptris Persicæ reipublicæ. His enim maxi-
mis imperiis effere et bellicosæ gentes comprimun-
tur, reliquique homines exornantur, et prorsus
gubernantur: quarum rerum cum dictis nostris est
videre convenientem consequentiam. Quoniam vero,
et aliqui mali in mundo circumeuntis demones,
omnia quæ a Deo pulcherrime ordinata sunt, avent
quidem confundere, ne succedant eorum conatus,
deceat amatos Deo et piissimos viros resistere, ut
qui habeant a Deo sapientiæ thesaurum, et justitiæ
brachium et arma. His igitur circiter temporibus
nocentissimi demones contra Persarum surrecti
republicam, pessimis quibusque perpetratis, et
servos contra dominos armarunt, contra regnum

famulos, contra ordinemurbationem, contra decorum indecorum, et omnia quæ contraria sunt bonis, produxerunt. Baramus enim detestandus ille servus, a nostris majoribus provectus, in hanc honoris lucem elatus, nec potens tantæ gloriæ magnitudinis, ad perniciem delapsus est, et regnum sibi promittens omnem turbavit Persarum republicam, et omnia facit et allaborat, ut magnum extinguat oculum potestatis, unde capiant gentes feræ et iniquæ libertatem et potentiam grassandi adversus mansuetissimum Persarum imperium: nec hoc solum, sed etiam procedente posthac tempore contra vobis tributarias vires, quæ coerceri non poterunt, et maxime perniciosas. Decet igitur pacificum pro vestra providentia, infestato regno et a tyrannis violato adhibere manum salutarem, et in hoc conferre vestram operam, ut imperium incipiens destruat, et salutis communis quasi tropæa generalia in Romanorum republica figere, et vos proclamare conditores, et servatores, et medicos afflictæ Persarum reipublicæ liceat. Omnia enim quæ justa sunt, a potentissimis regibus expediri omnino convenit, et inde sibi fortitudinis eucomia, et gloriam post mortem non abolendam comparare, ac ita exemplo esse, quod non debeant arma ferre servi contra dominos. Varietatem igitur Persicarum in politia rerum ex officio vestro 186 est gubernare. Splendidus enim inde quoque per nos Romanorum fiet nomen. Hæc ego Chosroes, ut qui præsens adsim, per epistolam alloquor. Chosroes tuus filius et famulus. Non enim propter fortunam eorum quæ evenerunt, aspernaberis aptum hoc conditioni utriusque nostrum nomen. Datores honorum angeli Dei regnum vestrum sospitent et conservent, ne et ei aliquando aut opprobrium, aut tyrannis illudere possit

τῶν ἀγαθῶν ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνεπονείδειστον σιν

Quod Chosroes impetrata petitione per legatos ad Mauricium missos, ad urbem Hierapolim dictam venit: nec sane dux Comentiolus non est non honorariis muneribus prosecutus eum, qui tum carebat regno. Sic enim visum est Mauricio, et ut visum est, ita quoque procuratum est. In regione itaque sic dicta Bedamas, obviam factus Chosroï Comentiolus regio illum donatum apparatu, magnifico prorsus satellitio comitatuque produxit. Nona vero etiam die nuntium ad præsidia Persica Martyropolim misit Chosroes hominem dignitate satrapam, nomine Miragdum, significans simul et recentem fortunarum statum, et imperatoris eam magnanimitatem, quam tota urbs etiamsi refertissima non possit capere, quippe qua immunes belli, in amicitiam recepti essent Persæ. Bestamum etiam illustrem apud Persas virum Adrabiganum in Armeniam anadavit, ut et urbem, et qui ibidem commorarentur Persas imperio Cæsaris subjiceret, et hæc quidem manifesto. Ut vero vafer factus, et nihil non dolis et fraudibus postposuit, hospitalitatis jure violato, ac influita ista be-

τῆς Περσῶν ἐπιφοιτήσαντες πολιτείας, δευτὰ κατεργάσαντο, καὶ δούλους κατὰ δεσποτῶν ἐπεστράτευσαν, κατὰ βασιλείας οἰκίας, κατὰ τῆς τάξεως τῆς ἀταξίας, κατὰ τοῦ καθήκοντος τὸ μὴ πρέπον, καὶ πᾶσι τοῖς ἐναντίοις τῶν ἀγαθῶν ἐχορήγησαν ὄπλια. Βαρὰμ γὰρ ὁ κατὰπτωτος δούλος, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐξήθει, καὶ διαλάμψας, καὶ μὴ χωρήσας τῆς δόξης τὸ μέγεθος, πρὸς κλειθρον ἀπεσκίρτησι, καὶ βασιλείαν ἑαυτῷ μνηστευόμενος, πᾶσαν διετάρησι τὴν Περσῶν βασιλείαν, καὶ πάντα καὶ πράττει καὶ διεγχειρεῖ, ἵνα μέγαν ὀφθαλμὸν ἀποσδέσῃ δυνάμει, καὶ λάθωσιν ἐντεῦθεν Ἰθνη ἀνήμερα καὶ κακοπραγέστατα παρῆσαν καὶ δύναμιν κατὰ τῆς ἡμερωτάτης τῶν Περσῶν βασιλείας· εἶτα λοιπὸν ἐντεῦθεν τῷ χρόνῳ, καὶ κατὰ τῶν παρ' ὑμῖν φορολογουμένων ἐθνῶν κράτος ἀσχετόν καὶ πολλῆς λύμης οὐκ ἔμπορον. Πρέπει τοίνυν τῷ εἰρηρικῷ τὰς προνοίας ὁμῶν, ληστευομένη βασιλείᾳ καὶ ὑπὸ τυράννων βιαζομένη παρασχεῖν χεῖρα σωτηρίας, συστήσασθαι τε μέλλουσαν ἀρχὴν καταλύεσθαι, καὶ τῆς σωτηρίας τὰς αἰτίας ὡςπερ τρόπαια οἰκουμηνικά ἐν τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ ἰδρῦσασθαι, ἀναγορευθῆναι τε ὑμᾶς κτίστας καὶ σωτήρας καὶ ἰατροὺς τῆς Περσῶν πολιτείας. Πάντα γὰρ τὰ τῷ δικαίῳ συμβαίνοντα, πρέπει τοῖς δυνατωτάτοις βασιλεῦσι διὰ παντὸς ἀπαργάζεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν τῆς μεγαλοίας τὰ ἐγκώμια, καὶ τοῦ τῆδε κόσμου μεταναστεύουσιν ἔχειν διὰ παντὸς ἀδιόφθαρτα· παράδειγμά τε συστήσασθαι, ὡς οὐδεὶς κατὰ δεσποτῶν δραπέτας ὀπλίσειας. Τὸ τοίνυν ἀνώμαλον νῦν τῶν πραγμάτων τῆς Περσικῆς πολιτείας, προσήκει παρ' ὑμῶν κυβερνᾶσθαι· λαμπροτέρην γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν εὐκλειαν δι' ὑμῶν ἀπολιφονται. Ταῦτα Χοσρόης· ἐγὼ ὡς παρῶν γράφων προσφθέγγομαι, Χοσρόης ὁ σὸς υἱὸς καὶ ἱκέτης. Οὐ γὰρ διὰ τὴν τύχην τῶν συμβεβηκότων, ἀθετήσεις τῆς ἀξίας ἢ τῆς προσηγορίας τὸ πρόσφορον. Οἱ δοῦλοι καὶ ἀτυράννητον ὑμῖν τὴν βασιλείαν διαφυλάξου-

Ὅτι ὁ Χοσρόης μετὰ τὴν αἰτησιν τῆς προσέβας τῆς πρὸς Μαυρικίον σταλείσαν, ἐπὶ τὴν λεγομένην Ἰερὰν πόλιν ἀφίκετο. Οὐδὲ μὴν Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς, ἀγέραςτον καταλείπει τὸν τόπον τῆς βασιλείας χηρεύονσα. Οὕτω γὰρ ἔδοξε Μαυρικίῳ, καὶ τὸ δῶγμα μετεχώρει πρὸς πρᾶξιν. Οὐκοῦν ἐπὶ τὸ Βεδάμει οὕτω χωρίον λεγόμενον, ἐς συνάντησιν γίνεται Κομεντιόλος Χοσρόη, τὴν τε παρασκευὴν βασιλῆων αὐτῷ συστησάμενος, ἔδορυφόρει μεγαλοργῶν. Ἐνάτη δ' ἡμέρᾳ καὶ τοῖς ἐν Μαρτυροπόλει φρουροῖσι Πέρσαις ἄγγελον ὁ Χοσρόης ἐξέπεμφεν ἄνδρα σατραπὴν Μιραγδοῦν οὕτω λεγόμενον, τὰς τε νεώτερας τύχας καταληλῶν, καὶ ὡς οὐ μετὸν αὐτῆς τῆς πίστεως ἔχεισθαι τῆς τοῦ αὐτοκράτορος μεγαλοίας, ἀπομάχους καὶ φίλους Πέρσας μεταπλαττούσας. Βεστάμ δὲ τῶν παρὰ Πέρσαις διαφανῶν κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀπέστειλὲν ἐς τὸ Ἀδραβίγανον ἐγκαλυόμενος γενέσθαι, καὶ τοὺς αὐτόθι ἐνδιατριβούσας Πέρσας ὑπηκόους αὐτῷ καταστήσασθαι. Καὶ τοῖς μὲν οὕτως ἐς τὸ φανερόν διεπράτετο· οἳ δὲ κέρκωψ πεφυκῶς τὴν διάνοιαν, καὶ πάντα τοῦ βίου

ας δευτερα, τον της φιλοφενιας αθετησας A
 και τους αλας της φιλοφροσύνης υπό τας
 ; καταβαλλόμενος, πεμπτατον εγγελον κατ-
 τοις την Μαρτυροπολιν κατοικοῦσι Χαλδαίους,
 όμενος, εχεσθαι της φρουρας κάρτα κομιδη,
 ; ες τδ φανερον προσταττομένοις αὐτῷ μη
 εν τον νοῦν. Αναβολῆς τοίνυν της περι την
 εν καθόδου τῶς ἐγγινομένης αὐτῷ ἐνεχειρει
 ιλία γενέσθαι Ῥωμαίων. Ὁ μὲν οὖν Μαυ-
 ρην τούτου ἐφεσιν διαγνοῦς, γράμμασι βασι-
 ῆν ὡς αὐτὸν ἐνδημίαν ἐνέκοπτε, δόξης ὑπερ-
 τήν τε τοῦ συνοίσοντος ἐπίδοσιν Χοσρόη
 κτευόμενος. Διενόητο γὰρ ὡς οὐ δεῖ πόρρω της
 πολιτείας μεταχωρησθαι τούτον, ἵνα μὴ τῷ
 πάγιον ἐντεῦθεν τὸ της τυραννίδος καθίδρυ-
 ρχείρημα. Ἦρος δ' ἀρχομένου ὁ Χοσρόης B
 ; ες βασιλέα ἐξέπεμψεν. Ὁ μὲν οὖν αὐτο-
 βασιλικῶς Ἐκκλησίαν τρίτη συγκροτήσας
 ἐπιφανῶς προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν πρέσβειων.
 ; τοίνυν δαψιλευομένης τῷ συνεδρίῳ, και τοῦ
 ; δ τῶν πρέσβειων ἐπιφανέστερος προπαίτων τῷ
 ; κτιρμούς ἀποθιρώμενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.
 λεχθέντων δὲ μεταξύ πολλῶν και τούτων
 ιαλαθηθέντων ὑπὸ τῶν πρέσβειων, και της
 ως τὸ πιθανὸν και ἐπιγαρες κληρωσαμένης τῆ
 τοῦ λόγου, ὑπὸ τε της βουλῆς και τοῦ αὐτοκρά-
 λογματίζεται ἐπικουρήσιν τῷ Χοσρόη Ῥω-
 τῷ δὲ Βαράμ κάρτα κομιδη παρασκευάζεσθαι
 ; ἀνάξιον Λατινίδος ἀρχῆς τοῦ βασιλέως
 ; ος, ἔπλα τοῖς ἀδικούσι παρέχεσθαι· και C
 ; δυεῦειν τοῦ μη καλοῦ διὰ τὸν ὄγκον της ὑπο-
 ; ς, και Ῥωμαίους αἰσλιστην ἀναδεξαμένους
 ; εν, ἀθανάτοις ὀνειδέσι διὰ παντός στηλιτεύ-
 ; ῶ μὲν οὖν περι τοῦ δόγματος ες ἐκείνην τήν
 ; περι τὸ βασίλειον αὐτοῦ ἐξήκει τότε και ἐπ-
 ; ε. Πεμπτατοῖ δ' οἱ πρέσβεις εἰσφρήσαντες
 ; ὸν Κασσαρα, δῶρους διακοσμηθέντες βασιλι-
 ; ν γράμμασι τὸ παρὰ τῶν βασιλέων ἀποφέρον-
 ; ριμα. Τόντε Σα [Σαράμην]... μὲν και Χοσρο-
 ; ρν, τοῦς τε ἄλλους τοῦς ἤδη πρότερον κατὰ τὸν
 ; ἀλέμου καιρὸν ἤρῃκει τὸ Ῥωμαϊκὸν, ὁ αὐτο-
 ; ρ ες Χοσρόην ἅμα τοῖς πρέσβεισιν ἐξαπέστει-
 ; ὸ δὲ Χοσρόης τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ βασιλέως
 ; υς, τήν τε τῶν Ῥωμαίων ἀγασθεῖς ἀρετήν,
 ; ρὴν πόλιν καταλιπὼν, ἅμα Κομεντιόλῳ ἐς
 ; αντίαν τὸ αὐτοῦ ἀφίκετο· μικροῦ τε ὕστερον
 ; της Μελιτινῆς προσετώς (Δομετιανὸς δ' ἄρα
 ; βασιλικῆς ὑποθήκαις γίνεται πρὸς Χοσρόην·
 ; γένος συνήπται: τῷ βασιλεῖ, τήν τιμὴν ἱερῶς,
 ; ε περι τὸν βίον κατασκευὴν ἱερῶτερος, τὸν
 ; ἡδὺς, τήν πρᾶξιν ταχύς, τήν συμβουλήν ἐμ-
 ; πτατος. Συνείπετο δὲ αὐτῷ ὅτε Γρηγόριος ὁ
 ; ντιοχέων τοῦ ἱερατικοῦ ἐξηγγόμενος. Ἐδοξε
 ; αὐ τούτο τῷ βασιλεῖ· και μεταφορτα πρὸς τήν
 ; ν ὁ λόγος. Παρταγενθέντες γοῦν οἱ ἱερεῖς ἐς
 ; ταντίαν, λόγοις και δῶροις παρταγοροῦν Χοσ-
 ; ἐπιτεύξεις ἐλπιδῶν ἀθυροῦμένῳ διαταθήμενοι.

Marg. Ζήτει ἐν τῷ Περι δημηγορίας.

nevolentia pedibus calcata, quintum nuntium ab-
 legavit ad Chaldaeos habitantes Martyropoli; neve
 quid praesidiis deesset, neve iis, quae palam egisset,
 apponerent animum. Occasione igitur reditus sibi
 facta in regnum, ad imperatorem Romanorum ve-
 nire instituit. Quare Mauricius cum rescisceret hujus
 desiderium, litteris regiis ne se adiret vetuit, con-
 temnens imperator gloriam, et in Chosrois simul
 utilitate et commodo allaborans. Putavit enim non
 amplius illi procedendum esse ad Persarum repu-
 blicam, ne ita a Baramo occupatae tyrannidi inva-
 lescenti subministraretur argumentum. Primo au-
 tem vere Chosroes ad regem mittit, tertiana die
 convocata ab imperatore concione, cum honore in-
 genti adoratur a legatis. Itaque silentio indicto se-
 natui, ac libertate Persis ab imperatore facta, ea
 quae haberent exponendi, 187 primarius inter
 legatos profusis lacrymis, ac inde captata imperatoris
 miseratione, in ejusmodi verba dixit.

basileως ἀδειαν λόγων ἐκθέσεως ἀποδεωχότος τοῖς
 τῷ δακρύῳ τὸν λόγον, κἀντεῦθεν τοῦς βασιλι-

Collatis utrinque vero multis, et his ita a legatis
 dictis, ac petitione facundia sermonis extorquente,
 ut quam proponeret, probarentur ac placerent, a
 senatu simul et ab imperatore decretum est, ut
 Chosroi Romani opitularentur, Baramoque adnexo
 studio bellum facerent, quippe cum indignum La-
 tino judicaret imperator imperio, si non praevari-
 cato res contra arma sumeret, periclitareturque
 potius rei non honestae gratia propter promissi ma-
 gnitudinem, ac Romani contracta ignominia non
 obliviscendis in aeternum opprobriis passim diffa-
 miarentur. Decreti igitur hujus adhuc eadem die
 per urbem regiam sententia pronuntiatur et pro-
 mulgatur. Quinti vero hi legati admissi ad Cae-
 sarem, donisque ornatu regiis, litteris inscriptam regis
 sententiam secum ferunt. Praeterea Saranen et
 Chosroperozen, aliosque jam ante belli tempore ab
 Romanis captos ad Chosroem Imperator una cum
 legatis remisit. At Chosroes regiis lectis litteris,
 miratus istam Romanorum virtutem, relicta Hierap-
 poli, simul cum Comentiolo ad urbem devenit Con-
 stantinam: nec multo post antistes Melitianus Domi-
 tianus, jussu regis ad Chosroem venit, qui Domi-
 tianus cognatus erat imperatoris, professione
 sacerdos, praestanti vitae sanctimonia, oratione pla-
 cidus, ad negotia conficienda solers, consilio sapientissimus. Adjunctus illi Ibat Gregorius Antio-
 chensae praeses Ecclesiae. Nam et hoc volebat rex,
 et quemadmodum voluit, ita factum est. Cum ergo
 sacerdos uterque Constantinae esset, sermonibus
 ac muneribus delinientes, mellioris spei desolato
 legatis, Persis in memoriam vocat beneficiorum
 in stirpem regiam, admonitis una concionis suae
 auditoribus, quod tyranno nec favendum sit, nec

confringendæ leges veteres, ac patriæ, quæ tot A inde jam annis in Persarum sint observatæ republica, quodque nequaquam a rerum novarum molitionibus turpitudine absit, et ignominia.

καθυβρίζειν νόμον ἀρχαίον καὶ πάτριον γεγραμμένα τῆ καθαιρέσει ἀπενεγκόμενον τὸ ἀδόκιμον.

Quod ubi Baramo primum innotuit, de conservato Chosroe, humaniterque a Romanis excepto, legatos misit, cavens imperatori, ne Chosroes quaquam fortunæ subveniret, pactus ideo et urbem Nisibin Romanis se daturum, et loca usque fluvium Tigridem. Sed quoniam non ille Baram erat, qui nomen regium extingueret, frustratum fuit.

188 Quod re contra Baramo bene feliciterque B gesta, Chosroes ad Mauriciū principes aliquot e comitatu suo misit, et eorum quæ evenerant exposita fortuna, petit ut auxilio misso metum sibi demeret, opitulareturque quam citissime. Affirmabant etiam legatī si pecuniæ copiam imperator faceret Chosroī, refusurum eam Romanis quam primum suum recuperaret regnum. Romanorum autem rex, præterquam quod armis conjunctis ferebat opem, maximam quoque ei pecuniæ summam est largitus: ac ita Chosroes relicta imperatori syngrapha, ingentem pecuniarum vim reportavit, quam deinde diribitam Persicis suis copiis distribuit.

χρημάτων ἐκομίζετο πλοῦτον· καὶ τοῦτο κατακερματίζας, ταῖς περὶ αὐτὸν Περσικαῖς καταστρίβει δυνάμειν.

Quod non longe post Saramen ad regem amandavit Chosroes, orans Cæsarem, ut ducatu Comentiolum deponeret, ut qui contumeliosus esset, et sub prætextu auxilii afferret detrimentum, cumque Sarames secundum quod justus erat appulsus Byzantium, legationem imperatori exposuisset, Comentiolo ab officio ducis deposito aditum in Persidem ademit imperator, Narsique, qui ducis erat armiger, ducatum dedit. Sexta vero die Mauricius cingulum variegatum gemmis, et tiamam regiam, lectulosque, et mensas aureas Daras misit ad Chosroem, instructa in ipsius gratiam regia pompa ex suis doryphoris, magnifice donavit, ut ne destitutum apparatu regio Romani Persæque aspernarentur. Cinctus est igitur Chosroes undique satellitio regio, quanto apud Romanos sceptræ regia observari obtinet: ac ita videntes Medi quibus viribus ab imperatore circumdatus sit Chosroes, relicta tyrannide transiverunt ad partes Chosrois, et Barami quidem res in dies debilitatæ sunt: Chosroī vero secundum animi sententiam, accrescentibus eo modo viribus, succossere. Quapropter etiam decrevit aliquod Chosroes Mauricio beneficium referre, litterisque regis Mauricii imperio pro munere obligat urbem Daras, Delauzam quoque satrapam, virum spectatum, Byzantium mittit, qui ferret claves oppidj, cum clavibus quod litteris continebatur munus. Tradidit itaque cum esset in urbe regia legatus Romanis urbem, et ad colloquium imperatoris admissus est. Mauricius autem, cum donasset homi-

Ἄ Ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἀνὰ τὴν Νίσιβιν πρέσβεις ἀπέστειλεν, ἀναμιμνήσκων Πέρσας τῆς εὐνοίας τῆς ἐκ τοῦ βασιλείου γένος, παρακαλῶν τῷ ἱππῶν τῆς περιπέσει, ὡς οὐ δεῖ τυράννων ἐξουσίας ἀνέχεσθαι, καὶ τῆς Περσῶν βασιλείας, καὶ μηδέποτε τῷ νεωτέρῳ τῆς

"Ὅτι τῷ Βαρᾶμ ἐπεὶ κατάδηλον γέγονεν ὡς δεσώθη ὁ Χοσρόης· ὅπως τε Ῥωμαῖοι φιλοφρονῶς αὐτὸν ἀνεδέξαντο, πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ἀξίων τοῦ αὐτοκράτορα μηδαμῶς ταῖς Χοσρόου τύχαις ἐπιχωρεῖν, δυσχωριζόμενος Νίσιβιν τε πόλιν παραδίδουσι Ῥωμαίοις, καὶ τὰ ἄχρι Τίγριδος ποταμοῦ. Ὁ μὲν οὖν Βαρᾶμ τὴν ἄλλως ἐπλανᾶτο· οὐ γὰρ οἷός τε τῆ διαφθεῖρειν τὴν τοῦ βασιλέως ἰδιότητα.

"Ὅτι μετὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων τὴν ἐπίτευξιν ἔχων Χοσρόης ἐκ τῶν Μαυρικίου τῶν ἐπομένων ἀρχόντων τινὰς μετεπέμπετο, καὶ τὴν τῶν παρηκολουθημάτων περιπέτειαν ἐνημαίνετο· ἤξιόν τε μελήσεως ἔλαττην ταῖς συμμαχικαῖς αὐτὸν ἐπιθεῖναι δυνάμει· καὶ ὡς τάχιστα βοηθεῖν· τὴν τε τῶν χρημάτων αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτῷ γενέσθαι περιβολὴν, ἰσχυριζόμενοι τὴν οἰκίαν ἀπολάθοντα ἀρχὴν, ἀνικατάββαλιν Ῥωμαίοις τὸ δάνειον. Ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαίου βασιλέως, μετὰ τῆς συμμαχίας τῶν ὀπλων, καὶ τὴν τῶν χρημάτων αὐτῷ μεγίστην βοήθην ἐχαρίζετο. Ὁ τοίνυν Χοσρόης χειρογραφήσας τὸ δάνεισμα, καὶ ἐς Μαυρικίου ἀπρωτεῖλάμενος, τὸν πολυτάλαντον τῶν

C "Ὅτι μετ' οὐ πολὺ τῷ Σαράμῃ ἐς βασιλεῖα γενέσθαι Χοσρόης προσέταττε, καθικετεύων τὸν Καῖσαρα. Κομεντιόλον τῆς στρατηγικῆς ὀπισθοταξίης ἀποβαλεῖν· ὡς οἷα δὴ ὑπὸ Κομεντιόλου προσηλασσομένου, καὶ ταῖς ἀναβολαῖς τῆς ἐπιχωρίας ὑποβέβηροντος. Ὁ τοίνυν Σαράμης κατὰ τὸ προστεταγμένον αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικνεῖται, τὴν τε πρεσβείαν διεξῆλθε τῷ αὐτοκράτορι. Καὶ οὖν ὁ βασιλεὺς ἀποστράτηγον τῆς ἐπὶ Περσίδα καθ' ἑαυτὸν Κομεντιόλου ποιησάμενος, Ναρσῆ, ὃς τοῦ στρατηγοῦ ὑπασιτεῖς ἐτύγχανεν ὄν, τὴν ἡγεμονίαν ἐντίθησιν. Ἐκτὴ δ' ἡμέρᾳ, καὶ ὁ Μαυρίκιος λιθοκόλλητον ζώνην, καὶ τιάραν βασιλικὴν, κλίνας τε καὶ τραπέζας χρυσεῖς ἐς τὸ Δάρας τῷ Χοσρόῃ ἀπέστειλεν· πομπὴν τε βασιλείου αὐτῷ συγκροτῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ θορυφῶν, μεγαλοπρεπῶς μετεδίδου, ὅπως μὴ βασιλικῆς χηρῶν συντάξεως, εὐκαταφρόνητος εἴη Ῥωμαῖοις τε καὶ Πέρσαις. Περιστοιχίζετο γοῦν πάντοθεν βασιλικῆς θορυφοῖα Χοσρόης, ὅπως νόμος Ῥωμαῖοις αὐτοκρατορικῶς σκῆπτρα γεραίρεσθαι. Ὁρῶντες γοῦν οἱ Μῆδοι ὅπως τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ῥώμης περιεκέχυτο, τὴν γῶμην μετανακτῆσάμενοι, χαίρειν φράσαντες τῇ τυραννίδι, προσεχάρουσαν Χοσρόῃ. Καὶ τοῦ μὲν Βαρᾶμ δσημέραι τὸ συμμαχικὸν κατησθένει· τῷ δὲ Χοσρόῃ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα, καταλιπαινομένης αὐτῷ τῆς δυνάμει. Διανοεῖται γοῦν παραυτίκα Χοσρόης τῷ Μαυρικίῳ εὐνουστάτην πρᾶξιν ἐνδείξασθαι. Δι' ὃ ἐν βασιλικῇ διφθέρᾳ τὴν πόλιν Δάρας ὑπήκουον ἐγγράφεται πρὸς Μαυρικίῳ, τὸν τε Δηλαῦζαν τὸν στρατῆρα, ἀνὴρ

τον, ἐς Βυζάντιον στέλλει, τὰς κλεῖς πόλι-
 οῦ πόλιματος, τὴν τε ἐν γράμμασι δωρεάν.
 ὄν πρέσβυς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστυ γενόμενος,
 οὐ Ῥωμαίοις τὸ πόλισμα. Καὶ ἐς λόγους πρὸς τὸν
 ἰς μεγαλύνουσας τοῦτον, τὴν τῶν προπαγγελθέντων ὠχύρου καὶ αὐθις ὑπόσχεσιν, παῖδα Χοσρόην
 ὄν.

[6] Χοσρόης δεδοικὼς μὴ που δολοφονίᾳ τις
 ἢ αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων, εἶδετο Μαυρικίου
 τοῦ σώματος φρουρὰν χιλίους αὐτοῦ ὀπλιτι-
 ταπέμπεσθαι. Ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς
 φύλακας ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπεν.

Ὁ Μαυρίκιος ἕως τοῦ Ἑβδόμου ὀνομαζομένου
 ἤκηκε γὰρ ὡς τὸ Οὐνικὸν ἐκάτρατεύειν
 κοῦς Δαλαῦζαν τὸν Πέρσην ἤκοντα ὡς αὐτὸν,
 ομεῖ πρὸς τὸ βασιλεῖον ἄστυ, διαθείς τε ὡς
 ἰδεξίως τὴν τῆς πρεσβείας ἀξίωσιν, τοῦ σκο-
 ρις τῆς ἐκδημίας ἀπῆρχετο.

τρίτῃ ἡμέρᾳ, πρέσβεις ὑπὸ τοῦ βασιλείου
 τουτο ἄστυ· ἢ τε ἀξίωσις ὑπὸ τῆς συγκλή-
 τῶν βασιλέα ἐγίγνετο. Ἡ δὲ ὑπόθεσις, τὴν
 ἰξιν τῆς βασιλείας ἐκδημίας ἐθήρα λαθεῖν.
 πρέσβειν.

πρὸς τῇ Ἀγχιαλῷ τὸν χάρακα ὁ Μαυρίκιος
 ἄμενος, ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα
 τὴν διατριβὴν ποιησάμενος, ἐς τὸ βασιλεῖον
 ἀνεισιν, ἤκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βα-
 ἰς Βυζάντιον πρέσβεις. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ καὶ
 Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέσβεις ἐς τὸ βασιλεῖον
 νονται ἄστυ. Αἱ δὲ προσηγοραὶ τοῖς πρέσβεισι,
 αὶ Βέττος. Τούτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης,
 εἰ δ' οὗτοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζον-
 μα δὲ Θεοδώριχος αὐτῷ, ἐς βασιλέα ἐξέπεμ-
 ξίου τε συνθήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ
 ἤσται, καὶ δώροις ἀναλώσθαι τὸν πρὸς Χαγά-
 εμον. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τοὺς πρέσβεις
 ἰνησάμενος δώροις, ἀτόμισθον τὴν συμμαχίαν
 Φράγγους παρέχεσθαι· ἀργυρολογεῖσθαι τὸ
 κὸν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος. Ὁ δὲ
 ἐς ἐπειθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτει
 ου, ὧτων οὐκ εἶδιδου βαλδίδα, ἀντελάμβανε

Ὁ Πρίσκοσ δέκα καὶ πέντε ποιησάμενος χάρα-
 ν τε Ἴστρον διαπεραιωθείς ποταμὸν, τετάρτη
 εἰς Νόβας τὰς ἀνω παραγίνεται. Ὁ δὲ Χαγά-
 το μεμαθηκὼς, ὡς τὸν Πρίσκον πρέσβεις ἐξ-
 ν, τὴν τε αἰτίαν ἐξερεύνατο μαθεῖν τῆς τῶν
 ἰαν ἀφίξεως. Ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς τόπους
 ν εὐφρεῖς ἐς κυνηγέσια πεφυκέναι ἰππασί-
 ε καὶ λίαν ἐνύδρους. Ὁ δὲ Χαγάνος ἐδῆλου
 στρίας γῆς ἐπιθαίνειν Ῥωμαίους, παρασπον-
 τε Πρίσκον, καὶ ἀοράτως τὴν εἰρήνην ὑπ' αὐ-
 ρισχίζεσθαι. Ἐφασκε τοίνυν ὁ Πρίσκοσ, Ῥω-
 ἴπει τὸ ἔδαφος· ὁ δὲ Βάρβαρος, ὅπλοις καὶ
 πολέμων· Ῥωμαίους ἀποκτήσασθαι τοῦτο. Τοῦ
 Χαγάνου ζυγομαχοῦντος καὶ διαμφιβάλλοντος
 οὔτων τῶν τόπων, φασὶ τὸν Πρίσκον τὴν ἐκ
 ε ἀπόδρασιν ὀνειδίσει Χαγάνῳ. Θέρους γάρ
 τοσ, ὁ πρὸς τῇ ἔφ ὑπὸ τῶν Τούρκων Χαγάνος
 ενος, πρέσβεις ἐξέπεμψε Μαυρικίῳ βασιλεῖ,
 ἣν τε συντετακίως, ἐπινίκια ἐχάραττεν ἐν

A nem regalibus muneribus, eorum quoque qua ante
 perigerat firmavit fidem, Chosroe ad eam rem no-
 minato filio.

Quod Mauricius, timens ne quis clam percus-
 sor a subditis sibi substitueretur, rogavit Maurici-
 um, ut ad custodiam corporis mille suorum sibi mili-
 tum daret. Romanus autem rex, custodes corporis
 Chosroi misit.

189 Quod veritus Chosroes, ne quis clam percus-
 sor a subditis sibi substitueretur, rogavit Maurici-
 um, ut ad custodiam corporis mille suorum sibi mili-
 tum daret. Romanus autem rex, custodes corporis
 Chosroi misit.

Quod Mauricius ad septimum usque qui ita dicitur
 locus, pervenit, quoniam Hunnos educi au-
 diverat, certiorque factus de Dalauræ Persæ ad
 se adventu, recurrit ad urbem regiam, composita-
 que, ut par erat, legatione, propositum rursus abi-
 tum promovit.

Quod die tertia legati ab urbe regia missi sunt,
 petente senatu ab imperatore ut rediret. Cui is
 legationi obsecundans, cum legatis rediit.

Ὁ δὲ μηδὲν προσηκάμενος τῆς πρεσβείας, παλινο-

Quod ad Anchialum metatus vallum, ibidemque
 par quindecim dies moratus Mauricius, cum venire
 audivisset a Persarum rege legatos Byzantium, in
 urbem rediit regiam. Tertia vero post die Celtibe-
 riæ eodem quoque Legati veniunt. Legatis nomina
 erant Boso ac Beito, quos princeps gentis (Franci
 hi recentiore lingua vocantur, at illi nomen Theodor-
 richo) ad imperatorem misit, promisitque, se, si vec-
 tigalia sibi darentur, opitulaturum Romanis, ac pro
 muneribus eum Chagano gesturum bellum. Impera-
 tor tamen muneratus legatos, si sua auxilia suppedit-
 arent Franci, ut id gratis facerent jussit, nequaquam
 emi passus a Romanis opem Barbarorum. Interim
 Chaganus ad priora pacta additamentum ab impera-
 tore flagitat, in qua re Barbarus non auditus, statim
 restauravit bellum.

τὸν βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγοις τοῦ
 παραυτίκα τὸν πόλεμον.

Quod Priscus quindecim valla metatus, trajecto
 Istro fluvio, quarta die superiores Nobas venit. Quod
 cum resciret Chaganus, ad Priscum legatos misit,
 causamque scire voluit adventus Romanorum. Res-
 pondit dux, ad venationem et equitatum esse loca
 idonea, et aquosa satis. Cui Chaganus ostendit alie-
 nam terram calcare Romanos, citraque pactum agere
 Priscum, et aperte pacem ab eo convelli. Respondet
 Priscus: Romanum quoque tu subis solum. Chaga-
 nus, armis, inquit, et jure belli, Romanos hoc ami-
 sisse. Chagano amplius rixante et disceptante de his
 locis, Priscum fugam ex Oriente exprobrasse dicunt
 Chaganus. Instante namque æstate Chaganus, qui
 laudibus, a Turcis in Oriente celebratur, legatos mi-
 serat ad 190 Mauricium imperatorem, eaque concin-
 nata epistola exaravit epinicia: Regi Romanorum
 Chaganus magnus dominus septem gentium, domi-
 nus climatum universi.

αὐτῇ. Ἡ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐπιγραφή εἶχεν ἐπὶ τῆ-

mani, libertatem fecistis bello, vos etiam pacis estote discipuli, annuntiantibus vobis Persis, ut lacrymosum bellum excutiat. Qui enim primo peccant, illos etiam correctionis decet poenitentia. Ne potius confidentiam esse hanc meam tam humanam orationem. Cum enim nullus indigeat Persarum rex, heri forte vel nudius tertius, quando suam terram ausus est calcare Romanus exercitus, praefatio congressi renuit. Auro enim multo, donisque lautis emere Romanos pacem iubet, nec sane pro potius bellum imponere peccantibus fas est: quia multa pecuniaria et Persicum animum placare, et ferociam Romanorum bellica expletam tuba, non nequit comprimere.

γὼρ ἡ ἐκτίσις, καὶ Περσικῶν κατενδοῦσαι θυμὸν, καὶ νον ἀλπιγγος.

Cum orationem adhuc extenderet legatus adversa omnium contra eum exsibilantium tollebantur suffragio, clamore insuper ingenti, quam graviter ferentium orationem Barbari. Elatis enim videbantur esse animis, propter illas quas primum experti fuerant res prosperas, cum et Persarum disturbarunt ordines, et praedis spoliisque positi Cardarigan circumvenerunt. Dimissa vero ab imperatore concione, Persa dicendi finem fecit: nec multis post diebus Nisibidis antistes honore sacerdotali praefulgens, ad duces abili eademque Mebedis verba in medium proponit: quae cum dix per labellarium ad regem scripisset, agnito imperator sigillo ductis, edicto statim factio Philippicum iussit impurissimas has inducias missum facere, tanquam obstante Romana magnanimitate. Dux igitur imperatoris tabellis convolutis, prope Mambraethona tendit, et sicquidem bellum invaluit. Καὶ μέντοι ὁ στρατηγὸς τὰς αὐτοκρατορικάς δεύεται, οὕτω μὲν ἐσφρίγα ὁ πόλεμος.

Quod Chosroes milite suo fuso, seditionem veritus, proposuit sibi de pace conferre cum Tiberio Caesare, de qua re consultus Caesar conditionem decrevit accipere. Mittit igitur, qui de pacificatione colloquerentur, viros ad eam rem idoneos, legatis lectis Joanne et Petro summa apud Senatum dignitate, utroque patricio, ac Theodoro magistri, ut vocant Latini, praefectura condecorato. Chosroes etiam 184 Sarnachosganem virum in Persica politia ob dignitatem spectatum, cum aliis D viris dignissimis, bello per illum pausam facturum. Sed circa illud forte tempus in Armenia ingenti pugna commissa inter Parthos et Romanos, Tamchosroe ducente copias Babylonicas, Justiniano Romanas, cum relicti aliquanto plus fuissent a pristina illa strenuitate Romani, pacis condiciones Medi sustulerunt, iterumque bellum his incendendibus exarsit, cum super successu isto nupero non possent sibi moderari. Itaque legati veris tenus profecto proposito, intermissaque pace domum redire. φιλοπάλεμον, μετριοπαθεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχοῖς οὐ χωρήσαντες ἐπιτεύγμασιν. Οἱ μὲν οὖν πρέσβεις μέχρι λόγων τὰ τοῦ σκοποῦ διανύσαντες, χωροῦσι πρὸς τὰ οἴκοι, ὄφρα τὰς πρεσβείας τῆς εἰρήνης καταλείψαντες.

πειν ἐνύπνιον τὸν κτησάμενον, ἢ τῇ ὑπεραίῳ τῆς ἐναγχοῖς μεμνησθαι κραιπάλης. Ὑμεῖς, ὦ Ῥωμαῖοι, τὴν παρρησίαν πάλαι τῷ πολέμῳ δεδώκατε· οὐμὲν καὶ τῆς εἰρήνης γίνεσθε μαθηταί, ἐπικηρυκτικῶν Περσῶν τὸν φιλόδακρον ἀποσεισασθαι πόλεμον. Οὐκ γὰρ τῆς ἀμαρτίας ἢ ἐναρξίς, τοῦτοις καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὁ μετὰ μὲν ἔστιν ἀρμόδιος. Μὴ γενέσθω θάρσος ὁμῖν ταῦτα τὰ φιλάνθρωπα ῥήματα. Οὐ γὰρ περιδεῆς γεγονὼς ὁ Περσῶν βασιλεὺς, χθὲς που καὶ τρίτην ἔτε τῆς ἑκατῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν κατετόλμησε γῆς, τὴν συμπλοκὴν ἀπαναίνεται· χρυσῷ γὰρ πολλῷ καὶ δέσφοις λαμπροῖς πρῆσθαι Ῥωμαῖοις τὰς ἐσπονδὰς ἐγκλειύεται. Οὐ γὰρ δὴ ποινήν καταθέσθαι τοὺς ἡμαρτηκότας θέμις τὸν πόλεμον. Ἰκανῆ θράσος περισσεύει Ῥωμαίων, πολεμικῆς ὀρεγόμε-

B

Ἐτι τοίνυν παρατείνοντος τοῦ λόγου τοῦ πρέσβους, Ῥωμαῖοι κατεχειροπόλουν συρίττοντες, καὶ ταραχὴν τὰς βολὰς ἐνεποιοῦν, ὡς περ δεινοπαθούτων ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ βαρβάρου. Ἐδόκουν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι μεγαλαυχεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχοῖς γεγενημένοις, ὡς ἐπέδωσαν ἐς τὴν Περσῶν πολιτείαν, ὡς λείας ἐκράτησαν, ὡς Καρδαρίαν ἐφενάκισαν. Ὁ δὲ στρατηγὸς τὴν ἐκκλησίαν διέλυσεν· καὶ ὁ Πέρσης οὐκ ἐπέθηκεν τέλος τοῖς ῥήμασιν. Ὀλίγαι τοίνυν ἡμέραι διωχθήκασι, καὶ ὁ τῆς Νισίβιδος τῆς ἱερατικῆς προλάμπων τιμῆς, ὡς τὸν στρατηγὸν ἀφικνεῖται, τὰ αὐτὰ τῷ Μεβόδῃ ῥήματα ἐς μέσον τιθέμενος. Τὸ τῆνικαῦτα τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς τὸν Περσῶν λόγους δι' ἐπιστολῆς ἐς βασιλέα περὶ κειμήλων. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ στρατηγοῦ ἱστορίας κεραίας παραντίκα ἀνέειλε προστάγματι, τὸν Φιλίπτικὸν ἐγκλειυσάμενος τὰς αἰσχίστας ταύτας ἐσπονδὰς ἀποπέμπεσθαι, ὡς ἀπαθούσης Ῥωμαϊκῆς μεγαλετόλμου πτυξάμενος, ἐπὶ τὸ Μάμβραθῶν στρατοπέ-

Ἐτι ὁ Χοσρόης μετὰ τὴν ἤτταν, τὰς στάσεις τοῦ ἀπλιτικῶν δεδιώς, διανοήθη ἐς λόγους περὶ τῆς εἰρήνης κοινολογήσασθαι Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι. Ὁ δὲ Καίσαρ τούτω πυθόμενος, ἐς διαλλαγὰς προίεται διέγνω. Ἐκπέμπει γοῦν τοὺς περὶ συμβάσεως λόγους δυνατοὺς καθιδρύσασθαι χειροτονηκῶς πρεσβυτάς Ἰωάννην καὶ Πέτρον, ἐν τῇ κορυφαίῳ τῆς συγκλήτου βουλῆς τελοῦντας ἀξίῳ πατρικίοι δ' ἄρα ὄντες ἐτύγχανον, Θεόδωρον τε τῇ μαγιστερίῳ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαῖοις τιμώμενόν τε γεραίρομενον. καὶ μὴν καὶ Χοσρόης Σαρναχοσγάνην ἀνδρα τῇ Περσικῇ πολιτείᾳ διὰ τὴν ἀξίαν ἀπόδλεπτον, πρὸς ἐτέροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι τῷ πολέμῳ δι' αὐτῶν παραδοὺς τὴν ἀνάπαυαν. Σύστασις τοίνυν περὶ τὴν Ἀρμενίαν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ κρατερᾶς μάχης· Ῥωμαῖοις τε καὶ Πάρθοις, Ταμχοσρωῆ ἐφεστηκότος· τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως, Ἰουστινιανοῦ δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς, γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς προτέρας εὐκλαίας. Διὰ τοι τοῦτο ἀπειρήκασι Μῆδοι τῶν εἰρηναίων ἐσπονδῶν. Καὶ κλίην αὐτοῖς ἀναζωπυροῦται τὸ

Ὅτι Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἤττηθείς, καὶ ἀποδιωχθεὶς παρὰ Βαράμ, καὶ τῆς βασιλείας ἐκπεσὼν, καὶ δέξα σημεῖοις ἐχόμενα τοῦ Κιρκηνείου τῆς πόλεως ἀγραιοζόμενος, ἀπεκπέμπει ἀγγέλους, παραδηλῶν τὴν ἐπιβίον, καὶ τὴν ἐς τὸν Καίσαρα καταφυγὴν, τὴν τε ἐς τὰ οἴκοι κάλυπον ἐξαιτούμενος, ἡξίου συμμαχικὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποίσεσθαι. Τρίτη γοῦν φυλακὴ τῆς νυκτὸς καὶ ἀγγελοὶ πρὸς ταῖς πύλαις ἐχώρησαν. Ἐπειδὴ τοῖς πυλωροῦσι τὰ τοῦ χροῦ διεξοδούμενα ὑπὸ πρέσβειων διεγνωρίζετο, ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα θάπτον τῆς πόλεως οἱ τὴν φρουρὰν τῶν πυλῶν ἐγχειρισθέντες, προέσαν, τῷ τε ἡγεμόνι συντόνου σπουδῆς τὴν περιπέτειαν ἀνετίθεσαν. Τῷ δὲ φρουράρχῃ ἦν ἄρα Πρόβος ὄνομα. Ὁ μὲν οὖν Πρόβος ἐξ ἐπινοῦ τοῦ Χοσρόην πρὸς τὸ ἔστυ εἰσάγει· δεξιότῃ δὲ καὶ φιλοφροσύνῃ τοῦτον ἐξένιζε. Τὰ δὲ τούτου γύναια παῖδας ὑπομαζίους περιεγόμενα, λίαν εἰς τὰ μάλιστα φιλανθρωπίας ἡξίου· τοὺς τε ὑπασπιστάς καὶ περιπόλους τριάκοντα... ῥα τῷ Χοσρόῃ ὑπέρχον. Ἐὖ ἐποίησε κάρτα ἐπεικῶς. Δευτέρῃ δὲ ἡμέρᾳ καὶ Χοσρόης ἐζήτει τὸν Πρόβον διὰ γράμματος πρέσβειων παρὰ τὸν Καίσαρα. Καὶ ἐγχαράξα· βασιλείους κεραίας διὰ Πρόβου τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλε. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Κομεντιόλῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ τὴν ἱερὰν πόλιν ἐνδιατρίβοντι κατάδηλον τὴν τοῦ Χοσρόου ἐνδημίαν ὁ Πρόβος πεποίηται, πέμψας ἑ; αὐτὸν καὶ τὰ παρὰ Χοσρόου ἐν ἀξιώσει γεγραμμένα τῷ Καίσαρι. Ὁ δὲ Κομεντιόλος τῶν ὑπὸ τοῦ Πρόβου διαγνωσθέντων αὐτῷ κατὰ τὴν ἱερὰν πόλιν τοῖς ταχυδρομοῦσι ἀγγελὸν παρεδίδου ἤξοντα εἰς βασιλέα. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος, τούτων ἀκηκῶς, περιγάννυται, καὶ ταῖς κρείττοσιν ἐλπίσι κατὰχομος ἦν. Τὰ τε σημεῖα τὰ Περσικὰ περιελάμβανον ὅτι ἂν καὶ ταῖς δέλτοις ἐνεκεχάρακτο, διεπεισῶτο ἀνελεῖσθαι τε καὶ διαγῶναι· ἡ δὲ τῆς ἀξιώσεως τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως ἐν τούτοις που συνετέτακτο. Ἐπὶ λέξεως γὰρ προσθήσω τὴν πρέσβειων ἀκαλλώπιστον φράσεως, ὅπως τῇ ἀμαθείᾳ τῆς λέξεως τὸν νοῦν τῆς ἀξιώσεως ἀνεπίπλαστον ἐνοπτρισώμεθα.

Χοσρόης Περσῶν βασιλεὺς τῷ ἐμφανιστάτῳ βασιλεὶ τῶν Ῥωμαίων ἀγαθοποιῶ, εἰρηκῶ, ὀνόματι, φιλευγενεὶ καὶ μισοτυράνῳ, ἐπεικῶ, δικαιοπραγεῖ, τοῖς ἀδικουμένοις σωτήρι, εὐεργετικῶ, ἀμνησικακῶ, χαίρειν.

Ἀνατίων ὀφθαλμοῖς τὸν κόσμον καταλάμπεσθαι πάντα ἀνοθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ θεῖον ἐπραγματεύσατο, τουτέστιν τῇ δυνατωτάτῃ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ, καὶ τοῖς ἐμφρονιστάτοις σκήπτροις τῆς Περσῶν πολιτείας. Ταύταις γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς, τὰ ἀπειθῆ καὶ φιλοπόλεμα ἔθνη λικμίζεται, καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων διαγωγὴ κατακοσμεῖται καὶ κυβερνᾶται διὰ παντός· καὶ ἔστι λαβεῖν τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν τοῖς ἡμετέροις βήμασιν συμφωνούσαν. Ἐπὶ τούτων καὶ οἵτινες καὶ ποιητοὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιπαλίζοντες δαίμονες πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καλῶς τεταγμένα συγγεῖν μὲν ἐπιείγονται, εἰ καὶ μὴ ἐκδασιν ἢ τούτων λαμβάνει ἐγγείρησι· πρέπει τοὺς θεοφιλῆς καὶ εὐσεβεστάτους ἀνθρώπους τούτοις ἀντιστρατεύεσθαι, ἔχοντας ἀπὸ τοῦ θεοῦ σοφίας θησαυρὸν, καὶ δικαιοσύνης βραχίονα καὶ ὄπλα. Κατὰ τούτων ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ βλαπτικώτατοι δαίμονες κατὰ

A Quod Choroës devictus et fugatus a Baramo, regnoque ejectus, et infra decimum lapidem a Circensio sub die in agro metatus, nuntium amandavit, et adventum significans, for unasque recentes, et refugium ad Cæsarem, commeatuque domum postulato, auxilia a Romanis expetit. Tertia vero vigilia noctis nuntii ad portas advenerunt, qui cum de quibus causis venirent, edocti essent portæ custodes, ad præfectum celeriter urbis mittunt, li quorum portarum erat custodia, præfectoque tam insperatæ festinationis causam exponunt. Præsidariæ tum cohortis præfecto nomen erat Probo. quare Probus de mane intromissum in urbem Chosroem, humaniter et benevole excepit, in mulieribus item ejus, subrumos puerulos gestantibus nimis quam maxima humanitate usus, defensoribus quoque et stipatoribus, quorum triginta forte erant Chosroi, bona multa fecit valde amice. Altera die Probus quæsitum Chosroes per litteras mittens ad Cæsarem, et cum exarasset sigillum regum per Probum ad imperatorem dedit. Posteriori vero die Comentio- lium ducem Hierapoli commorantem, certiorum fecit de præsentia Chosrois, missis ad eum simul, quæ Chosroes cum honore dignitateque ad Cæsarem perscripserat. Comentiolus, quæ sibi significata erant Hierapoli a Probo, per celeres cursorum ad Cæsarem curavit perferenda, quibus imperator Mauricius auditis, subrisit, et de meliori sibi spe gratulatus, detractisque signis Persicis ea etiam, quæ intus exarata erant, legere satagit et cognoscere. Dignitas vero Persæ, qua regem appellabat, in his erat maxime. Alloquii enim opponam legationem non fucalam verbis, ut ruditate orationis mentem dignitatis exhibitæ non fictam inspiciamus.

185 Chosroes Persarum rex, regi Romanorum illustrissimo, felici, pacifico, potenti, libertatis vindicæ, tyrannidis osori, moderato, justo, injuriam protectori, benefico, illatorum non memori, salutem.

Duobus quasi oculis mundum illustrari totum olim jam et a principio curavit Deus, hoc est potentissimo Romanorum Imperio, ac prudentissime constitutis sceptris Persicæ reipublicæ. His enim maximis imperiis effere et bellicose gentes comprimuntur, reliquique homines exornantur, et prorsus gubernantur: quarum rerum cum dictis nostris est vitare convenientem consequentiam. Quoniam vero, et aliqui mali in mundo circumvoluti demones, omnia quæ a Deo pulcherrime ordinata sunt, avent quidem confundere, ne succedant eorum conatus, decet amatos Deo et piissimos viros resistere, ut qui habeant a Deo sapientie thesaurum, et justitie brachium et arma. His igitur circiter temporibus nocentissimi demones contra Persarum surrecti rempublicam, pessimis quibusque perpetratis, et servos contra dominos armarunt, contra regnum

familias, contra ordinem disturbance[m] , contra decorum iudecorum, et omnia quae contraria sunt bonis, produxerunt. Baramus enim detestandus ille servus, a nostris majoribus provectus, in hanc honoris lucem elatus, nec potens tantae gloriae magnitudinis, ad perniciem delapsus est, et regnum sibi promittens omnem turbavit Persarum republicam, et omnia facit et allaborat, ut magnum exstinguat oculum potestatis, unde capiant gentes feræ et iniquæ libertatem et potentiam grassandi adversus mansuetissimum Persarum imperium: nec hoc solum, sed etiam procedente posthac tempore contra vobis tributarias vires, quæ coerceri non poterunt, et maxime perniciosas. Decet igitur pacificum pro vestra providentia, infestato regno et a tyrannus violato adhibere manum salutarem, et in hoc conferre vestram operam, ut imperium incipiens destruat, et salutis communis quasi trophaea generalia in Romanorum republica figere, et vos proclamare conditores, et servatores, et medicos afflictæ Persarum republicæ liceat. Omnia enim quæ iusta sunt, a potentissimis regibus expediri omnino convenit, et inde sibi fortitudinis encomia, et gloriam post mortem non abolendam comparare, ac ita exemplo esse, quod non debeant arma ferre servi contra dominos. Varietatem igitur Persicarum in politica rerum ex officio vestro 186 est gubernare. Splendidius enim inde quoque per nos Romanorum fiet nomen. Hæc ego Chosroes, ut qui præsens adsim, per epistolam alloquor. Chosroes tuus filius et famulus. Non enim propter fortunam eorum quæ evenerunt, aspernaberis aptum hoc conditioni utriusque nostrum nomen. Datores honorum angeli Dei regnum vestrum sospitent et conservent, ne et ei aliquando aut opprobrium, aut tyrannus illudere possit

τῶν ἀγαθῶν ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεπνεύειστον σιν

Quod Chosroes impetrata petitione per legatos ad Mauricium missos, ad urbem Hierapolim dictam venit: nec sane dux Comentiolus non est non honorariis muneribus prosecutus eum, qui tum carebat regno. Sic enim visum est Mauricio, et ut visum est, ita quoque procuratum est. In regione itaque sic dicta Bedamas, obviam factus Chosroi Comentiolus regio illum donatum apparatu, magnifico prorsus satellitio comitatuque produxit. Nona vero etiam die nuntium ad præsidia Persica Martyropolim misit Chosroes hominem dignitate satrapam, nomine Miragdum, significans simul et recentem fortunarum statum, et imperatoris eam magnanimitatem, quam tota urbs etiam si referatissima non possit capere, quippe qua immunes belli, in amicitiam recepit essent Persæ. Bestamum etiam illustrem apud Persas virum Adriganum in Armeniam amandavit, ut et urbem, et qui ibidem commorarentur Persas imperio Cæsaris subiceret, et hæc quidem manifesto. Ut vero valde factus, et nihil non dolis et fraudibus postposuit, hospitalitatis jure violato, ac influita ista be-

τῆς Περσῶν ἐπιφοιτήσαντες πολιτείας, δεῖνὰ κατεργάσαντο, καὶ δούλους κατὰ δεσποτῶν ἐπιστρατεύσαν, κατὰ βασιλείας οἰκίας, κατὰ τῆς τάξεως τὴν ἀταξίαν, κατὰ τοῦ καθήκοντος τὸ μὴ κρίπον, καὶ πᾶσι τοῖς ἐναντίοις τῶν ἀγαθῶν ἐχορήγησαν ὄπλα. Βαρὰμ γὰρ ὁ κατὰ πτωτος θεῶλος, ὅπῃ τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐξηθεὶς, καὶ διαλάμψας, καὶ μὴ χωρήσας τῆς δόξης τὸ μέγεθος, πρὸς βλαθρον ἀπεκίρτηται, καὶ βασιλείαν αὐτῷ μνησκειόμενος, πᾶσαν διετάριξε τὴν Περσῶν βασιλείαν, καὶ πάντα καὶ πράττει καὶ διεγχειρεῖ, ἵνα μέγαν ὀφθαλμὸν ἀποσδίση δυνάμει, καὶ λάβωσιν ἐντεῦθεν ἰθὺ ἀνήμερα καὶ κακοπραγέστατα παρρησίαν καὶ δυνάμιν κατὰ τῆς ἡμεμετάτης τῶν Περσῶν βασιλείας· εἶτα λοιπὸν ἐντεῦθεν τῷ χρόνῳ, καὶ κατὰ τῶν παρ' ὑμῖν φορολογουμένων ἔθνων κράτος ἀδύχτην καὶ πολλῆς λύμης οὐκ ἀμοιρον. Πρέπει τοίνυν τῷ εἰρηνηκῶ τὰς προνοίας ὑμῶν, ληστευομένη βασιλείᾳ καὶ ὅπῃ τυράννων βιαζομένη παρασκευεῖν χεῖρα σωτήριον, συστήσασθαι τε μέλλουσαν ἀρχὴν καταλύεσθαι, καὶ τῆς σωτηρίας τὰς αἰτίας ὥσπερ τρόπαια οἰκουμηνικά ἐν τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ ἰδρύσασθαι, ἀναγορευθῆναι τε ὑμῶν κτίστα; καὶ σωτήρας καὶ λατρούς τῆς Περσῶν πολιτείας. Πάντα γὰρ τὰ τῷ δικαίῳ συμβαίνοντα, πρέπει τοῖς δυνατωτάτοις βασιλεῦσι διὰ παντὸς ἀπεργάζεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν τῆς μεγαλονοίας τὰ ἐγκώμια, καὶ τοῦ τῆδε κόσμου μεταναστεύουσιν ἔχειν διὰ παντὸς ἀδιάφθαρτα· παράδειγμά τε συστήσασθαι, ὡς οὐ δεῖ κατὰ δεσποτῶν δραπέτας ὀπλιζεσθαι. Τὸ τοίνυν ἀνώμαλον τῶν τῶν πραγμάτων τῆς Περσικῆς πολιτείας, προσήκει παρ' ὑμῶν κυβερνᾶσθαι· λαμπροτέρην γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν εὐκλείαν δι' ὑμῶν ἀπλήφονται. Ταῦτα Χοσρόης· ἐγὼ ὡς παρῶν γράφων προφθέγγομαι, Χοσρόης ὁ οὗτος υἱὸς καὶ ἱκέτης. Οὐ γὰρ διὰ τὴν τύχην τῶν συμβεβηκότων, ἀθετήσεις τῆς ἀξίας ἢ τῆς προσηγορίας τὸ πρόσφορον. Οἱ δοτήρας καὶ ἀτυράννητον ὑμῖν τὴν βασιλείαν διαφυλάξου.

Ὅτι ὁ Χοσρόης μετὰ τὴν αἴτησιν τῆς προσεβίας τῆς πρὸς Μαυρικίον σταλείσαν, ἐπὶ τὴν λεγομένην ἱερὰν πόλιν ἀφίκετο. Οὐδὲ μὴν Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς, ἀγέραςτον καταλλοίους τὸν τέλος τῆς βασιλείας χηρεύοντα. Οὕτω γὰρ ἔδοξε Μαυρικίῳ, καὶ τὸ δόγμα μετεχώρει πρὸς πρᾶξιν. Οὐκοῦν ἐπὶ τὸ Βεδαμῆς οὕτω χωρίον λεγόμενον, ἐς συνάντησιν γίνεται Κομεντιόλος Χοσρόη, τὴν τε παρασκευὴν βασιλείων αὐτῷ συστησάμενος, ἔδορυφόρει μεγαλοργῶν. Ἐνάτη δ' ἡμέρῃ καὶ τοῖς ἐν Μαρτυροπόλει φρουροῖσι Πέρσαις ἔγγελλον ὁ Χοσρόης ἐξέπεμψεν ἄνδρα σατραπήν Μιραγδοῦν οὕτω λεγόμενον, τὰς τε νεωτέρως τύχας καταβλήων, καὶ ὡς οὐ μετὸν αὐτῆς τῆς κίλειως ἔχεισθαι τῆς τοῦ αὐτοκράτορος μεγαλονοίας, ἀπομάχους καὶ φίλους Πέρσας μεταπλαττούσης. Βεστὰμ δὲ τῶν παρὰ Πέρσας διαφανῶν κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀπέστειλλεν ἐς τὸ Ἀδραβίγανον ἔγκελευόμενος γενέσθαι, καὶ τοὺς αὐτόθι ἐνδιατρίβοντας Πέρσας ὑπηκόους αὐτῷ καταστήσασθαι. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐς τὸ φανερὸν διεκράτετο· οὐ δὲ κέρκω πεφυκῶς τὴν διάνοιαν, καὶ πάντα τοῦ ὄλου

τιθέμενος δεύτερα, τὸν τῆς φιλοξενίας ἀθετήσας Ἀθεσμὸν, καὶ τοὺς ἄλλας τῆς φιλοφροσύνης ὑπὸ τὰς πτέρνας καταβαλλόμενος, πεμπταῖον ἄγγελον κατέπεμπε τοῖς τὴν Μαρτυρόπολιν κατοικοῦσι Χαλδαίοις, ἐγκελευόμενος, ἔχεισθαι τῆς φρουρᾶς κάρτα κομιδῆ, καὶ τοῖς ἐς τὸ φανερὸν προσταττομένοις αὐτῷ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν. Ἀναβολῆς τοίνυν τῆς περὶ τὴν βασιλείαν καθόδου τάως ἐγγινομένης αὐτῷ ἐνεχείρει ὡς βασιλέα γενέσθαι Ῥωμαίων. Ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος τὴν τούτου ἔφεσιν διαγνοὺς, γράμμασι βασιλεῖσι τὴν ὡς αὐτὸν ἐνδημίαν ἐπέκοπτε, δόξης ὑπερῶν, τὴν τε τοῦ συνοίσοντος ἐπίδοσιν Χοσρόη πραγματευόμενος. Διανοῖτο γὰρ ὡς οὐ δεῖ πόρρω τῆς Περσῶν πολιτείας μεταχωρῆσαι τοῦτον, ἵνα μὴ τῷ Βαρᾶμ πάγιον ἐνταῦθεν τὸ τῆς τυραννίδος καθιδρυθεῖν ἐγγεῖρημα. Ἦρος δ' ἀρχομένου ὁ Χοσρόης πρέσβεις ἐς βασιλέα ἐξέπεμψεν. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ βασιλικῶς Ἐκκλησίαν τρίτη συγκροτήσας ἡμέρᾳ, ἐπιφανῶς προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν πρέσβων. Σιωπῆς τοίνυν δαφίλευομένης τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ βασιλέως ἀδειαν λόγων ἐκθέσεως ἀποδεχόμενος τοῖς Πέρσαις, ὁ τῶν πρέσβων ἐπιφανέστερος προπαίανων τῷ δακρύῳ τὸν λόγον, κἀνταῦθεν τοὺς βασιλικούς οἰκτιρμούς ἀποθηρῶμενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

(1) Λεχθέντων δὲ μεταξὺ πολλῶν καὶ τούτων οὖτω διαλαθθέντων ὑπὸ τῶν πρέσβων, καὶ τῆς ἀξιώσεως τὸ πιθανὸν καὶ ἐπίχαρες κληρωσαμένης τῆ εὐροῖα τοῦ λόγου, ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ αὐτοκράτορος δογματίζεται ἐπικουρήσειν τῷ Χοσρόη Ῥωμαίους, τῷ δὲ Βαρᾶμ κάρτα κομιδῆ παρασκευάζεσθαι πόλεμον ἀνάξιον Λατινίδος ἀρχῆς τοῦ βασιλέως κρίναντος, ὅπλα τοῖς ἀδικοῦσι παρέχεσθαι, καὶ προσκινδυνεύειν τοῦ μὴ καλοῦ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ὑποσχέσεως, καὶ Ῥωμαίους αἰσχίστην ἀναδεξαμένους ὑπόθεσιν, ἀθανάτοις ὄνειδος διὰ παντός στηλιτεύεσθαι. Τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ δόγματος ἐς ἐκείνην τὴν ἡμέραν περὶ τὸ βασιλεῖον ἄστου ἐξήκει τότε καὶ ἐπιπέλαζε. Περμπταῖοι δ' οἱ πρέσβεις εἰσφρήσαντες πρὸς τὸν Καίσαρα, δώροις διακοσμηθέντες βασιλικούς, ἐν γράμμασι τὸ παρὰ τῶν βασιλέων ἀποφέρονται ψήφισμα. Τότε Σα [Σαράμην]... μὲν καὶ Χοσροπερόην, τοὺς τε ἄλλους τοὺς ἦδη πρότερον κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν ἤρηκει τὸ Ῥωμαϊκόν, ὁ αὐτοκράτωρ ἐς Χοσρόην ἅμα τοῖς πρέσβεισιν ἐξαπέστειλεν. Ὁ δὲ Χοσρόης τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ βασιλέως διαγνοὺς, τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἀγασθαῖς ἀρετὴν, τὴν ἱερὰν πόλιν καταλιπὼν, ἅμα Κομεντιόλῳ ἐς Κωνσταντιναν τὸ ἄστου ἀφίκετο· μικροῦ τε ὕστερον καὶ ὁ τῆς Μελιτινῆς προσετῶς (Δομετιανὸς δ' ἄρα οὗτος), βασιλικαῖς ὑποθήκαις γίνεται πρὸς Χοσρόην· ὅς πρὸς γένος συνῆπτα· τῷ βασιλεῖ, τὴν τιμὴν ἱεραῶν, τὴν δὲ περὶ τὸν βίον κατασκευὴν ἱερώτερος, τὸν λόγον ἡδύς, τὴν πρᾶξιν ταχύς, τὴν συμβουλήν ἐμφορονέστατος. Συνεῖπετο δὲ αὐτῷ ὅτε Γρηγόριος ὁ τῆς Ἀντιοχείου τοῦ ἱερατικοῦ ἐξηγούμενος. Ἐδῶξε γὰρ καὶ τοῦτο τῷ βασιλεῖ· καὶ μεταφοῖτα πρὸς τὴν πρᾶξιν ὁ λόγος. Πραγενηθέντες γοῦν οἱ ἱερεῖς ἐς Κωνσταντιναν, λόγοις καὶ δώροις παρηγοροῦν Χοσρόην, ἐπιτεύξεις ἐλπίδων ἀθυροῦμένῳ διατεθειμένοι.

nevolentia pedibus calcata, quintum nuntium ablegavit ad Chaldaeos habitantes Martyropoli, neve quid praesidiis deesset, neve his, quae palam egisset, apponerent animum. Occasione igitur reditus sibi facta in regnum, ad imperatorem Romanorum venire instituit. Quare Mauricius cum rescisceret hujus desiderium, litteris regis ne se adiret vetuit, contemnens imperator gloriam, et in Chosrois simul utilitate et commodo allaborans. Putavit enim non amplius illi procedendum esse ad Persarum rempublicam, ne ita a Baramo occupatae tyrannidi invalescendi subministraretur argumentum. Primo autem vero Chosroes ad regem mittit, tertiaque die convocata ab imperatore concione, cum honore ingenti adoratur a legatis. Itaque silentio indicto senatui, ac libertate Persis ab imperatore facta, ea quae haberent exponendi, 187 primarius inter legatos profusus lacrymis, ac inde captata imperatoris miseratione, in ejusmodi verba dixit.

Collatis utrinque vero multis, et his ita a legatis dictis, ac petitione facundia sermonis extorquente, ut quae proponeret, probarentur ac placerent, a senatu simul et ab imperatore decretum est, ut Chosroi Romani opitularentur, Baramoque adnixo studio bellum facerent, quippe cum indignum Latino judicaret imperator imperio, si non praevincato res contra arma sumeret, periclitareturque potius rei non honestae gratia propter promissi magnitudinem, ac Romani contracta ignominia non obliviscendis in aeternum opprobriis passim diffamarentur. Decreti igitur hujus adhibe eadem die per urbem regiam sententia pronuntiat et promulgatur. Quinti vero hi legati admissi ad Caesarem, donisque ornati regis, litteris inscriptam regis sententiam secum ferunt. Praeterea Saranien et Chosroperozen, aliosque jam ante belli tempore ab Romanis captos ad Chosroem Imperator una cum legatis remisit. At Chosroes regis lectis litteris, miratus istam Romanorum virtutem, relicta Hierapoli, simul cum Comentiolo ad urbem devenit Constantinam: nec multo post antistes Melitinae Domitianus, jussu regis ad Chosroem venit, qui Domitianus cognatus erat imperatoris, professione sacerdos, praestanti vitae sanctimonia, oratione placidus, ad negotia conficienda solers, consilio sapientissimo. Adjunctus illi ibat Gregorius Antiochenae praeses Ecclesiae. Nam et hoc volebat rex, et quemadmodum voluit, ita factum est. Cum ergo sacerdos uterque Constantinæ esset, sermonibus ac munibus delinquentes, melioris spei desolato spem fecerunt. Quare Chosroes per Nisibin missis legatis, Persis in memoriam vocat beneficiorum in stirpem regiam, admonitis una concionis suae auditoribus, quod tyranno nec favendum sit, nec

(1) Marg. Ζήτησι ἐν τῷ Περὶ δημογραφίας.

confringendæ leges veteres, ac patriæ, quæ tot A inde jam annis in Persarum sint observatæ republica, quodque nequaquam a rerum novarum molitionibus turpitudine absit, et ignominia.

καθυβρίζειν νόμον ἀρχαῖον καὶ πατριον γεγραμῶτα τῆ Περσῶν βασιλείᾳ, καὶ μηδέποτε τῷ νεωτέρῳ τῆ καθαιρέσεως ἀπεινεγχόμενον τὸ ἀδόκιμον.

Quod ubi Baramo primum innotuit, de conservato Chosroe, humaniterque a Romanis excepto, legatos misit, cavens imperatori, ne Chosroes quaquam fortunis subveniret, pactus ideo et urbem Nisibin Romanis se daturum, et loca usque fluvium Tigridem. Sed quoniam non ille Baram erat, qui nomen regum extingueret, frustratum fuit.

188 Quod re contra Baram bene feliciterque B gesta, Chosroes ad Mauricium principes aliquot e comitatu suo misit, et eorum quæ evenerant exposita fortuna, petiit ut auxilio misso metum sibi demeret, opitulareturque quam citissime. Affirmabant etiam legati si pecuniæ copiam imperator faceret Chosroi, refusurum eam Romanis quam primum suum recuperaret regnum. Romanorum autem rex, præterquam quod armis conjunctis ferebat opem, maximam quoque ei pecuniæ summam est largitus: ac ita Chosroes relicta imperatori syngrapha, ingentem pecuniarum vim reportavit, quam deinde diribitam Persicis suis copiis distribuit.

χρημάτων ἐχομίζετο πλοῦτον· καὶ τοῦτο κατακαρματίας, ταῖς περὶ αὐτὸν Περσικαῖς κατασπίρει δυνάμεσιν.

Quod non longe post Saramen ad regem amantavit Chosroes, orans Cæsarem, ut ducatu Comenitolium deponeret, ut qui contumeliosus esset, et sub prætextu auxilii afferret detrimentum, cumque Sarames secundum quod justus erat appulus Byzantium, legationem imperatori exposuisset, Comentiolo ab officio ducis deposito aditum in Persidem ademittit imperator, Narsique, qui ducis erat armiger, ducatum dedit, Sexta vero die Mauricius cingulum variegatum gemmis, et tiamam regiam, lectuloque, et mensas aureas Daras misit ad Chosroem, instructa in ipsius gratiam regia pompa ex suis doryphoris, magnificè donavit, ut ne destitutum apparatu regio Romani Persæque aspernarentur. Cinctus est igitur Chosroes undique satellitio regio, quanto apud Romanos sceptrum regia observari obtinet: ac ita videntes Medi quibus viribus ab imperatore circumdatus sit Chosroes, relicta tyrannide transiverunt ad partes Chosrois, et Barami quidem res in dies debilitatæ sunt: Chosroi vero secundum animi sententiam, accrescentibus eo modo viribus, succedere. Quapropter etiam decrevit aliquod Chosroes Mauricio beneficium referre, litterisque regis Mauricii imperio pro munere obligat urbem Daras, Delauzam quoque satrapam, virum spectatam, Byzantium mittit, qui ferret claves oppidij, cum clavibus quod litteris continebatur munus. Tradidit itaque cum esset in urbe regia legatus Romanis urbem, et ad colloquium imperatoris admissus est. Mauricius autem, cum donasset homi-

Ο ἄν μὲν οὖν Χοσρόης ἀνὰ τὴν Νίσιβιν πρέσβεις ἀπέστειλεν, ἀναμιμνήσκων Πέρσας τῆς εὐνοίας τῆς ἐς τὸ βασιλεῖον γένος, παρακαλῶν τῷ Ἰππιῳ τῆς παραινέσεως, ὡς οὐ δεῖ τυράννων ἐξουσίας ἀνέχεσθαι, καὶ τῆ Περσῶν βασιλείᾳ, καὶ μηδέποτε τῷ νεωτέρῳ τῆ

Ὅτι τῷ Βαρᾷ ἐπεὶ κατέβηλον γέγονεν ὡς διεσώθη ὁ Χοσρόης· ὅπως τε Ῥωμαῖοι φιλοφρόνως αὐτὸν ἀνεδέξαντο, πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ἀξίων τὴν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ταῖς Χοσρόου τύχαις ἐπικουρεῖν, δυσχυριζόμενος Νίσιβιν τε πόλιν παραδίδουσι Ῥωμαίοις, καὶ τὰ ἄγχι Τίγριδος ποταμοῦ. Ὁ μὲν οὖν Βαρᾶμ τὴν ἄλλως ἐπλανήτο· οὐ γὰρ εἶδεν τε ἦ διαφθεῖρειν τὴν τοῦ βασιλέως ιδιότητα.

Ὅτι μετὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων τὴν ἐπίτευξιν ὁ Χοσρόης ἐς τὸν Μαυρικίον τῶν ἐπομένων ἀρχόντων τινὰς μετεπέμπετο, καὶ τὴν τῶν παρηκολουθηκῶτων περιπέτειαν ἐνησημαίνεται· ἤξλου τε μελήσεως ἐγκοπὴν ταῖς συμμαχικαῖς αὐτὸν ἐπιθεῖναι δυνάμεσι· καὶ ὡς τάχιστα βοηθεῖν· τὴν τε τῶν χρημάτων αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτῷ γενέσθαι περιβολὴν, ἰσχυριζόμενοι τὴν οἰκίαν ἀπολάβοντα ἀρχὴν, ἀντικαταβάλλειν Ῥωμαίοις τὸ δάνειον. Ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαικοῦ βασιλέως, μετὰ τῆς συμμαχίας τῶν ὀπλιων, καὶ τὴν τῶν χρημάτων αὐτῷ μεγίστην βοήθην ἐχαρίζετο. Ὁ τοίνυν Χοσρόης χειρογραφῆσας τὸ δάνεισμα, καὶ ἐς Μαυρικίον ἀποστείλαμενος, τὸν πολυτέλειον τῶν

Ὅτι μετ' οὐ πολὺ τῷ Σαρᾷμ ἐς βασιλεία γενέσθαι Χοσρόης προσέτατε, καθικετεύων τὸν Καίσαρα. Κομεντιόλον τῆς στρατηγικῆς ἀποστασίας ἀποβαλεῖν· ὡς οἷα δὴ ὑπὸ Κομεντιόλου προηπληκζομένου, καὶ ταῖς ἀναβολαῖς τῆς ἐπικουρίας ὑποφείροντος. Ὁ τοίνυν Σαρᾷμης κατὰ τὸ προστεταγμένον αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικνεῖται, τὴν τε πρεσβείαν διεξῆλθε τῷ αὐτοκράτορι. Καὶ οὖν ὁ βασιλεὺς ἀποστράτηγον τῆς ἐπὶ Περσίδα καθέδου Κομεντιόλου ποιησάμενος, Ναρσῆ, ὃς τοῦ στρατηγοῦ ὑπασιτιστῆς ἐτύγχανεν ὄν, τὴν ἡγεμονίαν ἐντιθέσιν. Ἐκτῆ δ' ἡμέρᾳ, καὶ ὁ Μαυρικίος λιθοκόλλητον ζώνην, καὶ τιάραν βασιλικὴν, κλίνας τε καὶ τραπέζας χρυσᾶς ἐς τὸ Δάρας τῷ Χοσρόῃ ἀπέστειλεν· πομπὴν τε βασιλεῖον αὐτῷ συγκροτῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δορυφόρων, μεγαλοπρεπῶς μετεδίδου, ὅπως μὴ βασιλικῆς χηρέων συντέξεως, ἀκαταφρόνητος εἴη Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσας. Περιμτοιχίζετο γοῦν πάντοθεν βασιλικῆς δορυφορίας Χοσρόης, ὅπως νόμος Ῥωμαίων αὐτοκρατορικῶς σκῆπτρα γεραίρεσθαι. Ὁρῶντες γοῦν οἱ Μῆδοι ὅπως τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ῥώμης περικέχυτο, τὴν γνώμην μεταναστησάμενοι, χαίρειν φέροντες τῇ τυραννίδι, προσεχώρουν Χοσρόῃ. Καὶ τοῦ μὲν Βαρᾷμ ὁσημέραι τὸ συμμαχικὸν κατησθένει· τῷ δὲ Χοσρόῃ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα, καταλιπαινομένης αὐτῷ τῆς δυνάμεως. Διανοεῖται γοῦν παραυτίκα Χοσρόης τῷ Μαυρικίῳ εὐνουστάτην πρᾶξιν ἐνδείξασθαι. Δε' ὁ ἐν βασιλικῇ διφθέρᾳ τὴν πόλιν Δάρας ὑπήκοον ἐγγράφεται πρόκα Μαυρικίῳ, τὸν τε Δηλαῦζαν τὸν στρατῆγην, ὄντι

ἀπόδλεπτον, ἐς Βυζάντιον στέλλει, τὰς κλεῖς ἀσόμενον τοῦ πόλιςματος, τὴν τε ἐν γράμμασι δωρεάν. ὁ μὲν οὖν πρέσβυς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστου γενόμενος, παρείδου Ῥωμαίαις τὸ πόλιςμα. Καὶ ἐς λόγους πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἤκεν. Ὁ δὲ Μαυρίκιος, δώροισι βασιλικῶς μεγαλύνας τοῦτον, τὴν τῶν προπαγγελθέντων ὠχύρου καὶ αὐθις ὑπόσχεσιν, παῖδα Κοσρόην ἀποκαλῶν.

Ἵτι [δ] Κοσρόης δεδοικῶς μὴ που δολοφονίᾳ τὴν ὑποσταίῃ αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγγυωρίων, ἰδεῖτο Μαυρίκιου ἐς τὴν τοῦ σώματος φρουρὰν χιλίους αὐτοῦ ὀπλιτικοῦ παραπέμπασθαι. Ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς σωματοφύλακας ἐς Κοσρόην ἐξέπεμπεν.

Ἵτι ὁ Μαυρίκιος ἑως τοῦ Ἐδδόμου ὀνομαζομένου ἰλθῶν ἤκηκεν γὰρ ὡς τὸ Οὐνικὸν ἐκστρατεύειν· καὶ ἀκηκῶς ἀλατῶζαν τὸν Πέρσην ἤκοντα ὡς αὐτὸν, παλινδρομεῖ πρὸς τὸ βασιλεῖον ἄστου, διαθείς τε ὡς ἐντὴν ἐπιδηξίως τὴν τῆς πρεσβείας ἀξίωσιν, τοῦ σκοποῦ αὐθις τῆς ἐκδημίας ἀπήρχεται.

Ἵτι τῆς τρίτης ἡμέρας, πρέσβεις ὑπὸ τοῦ βασιλείου ἐξεπέμποντο ἄστωις· ἦ τε ἀξίωσις ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐς τὸν βασιλέα ἐγίνετο. Ἡ δὲ ὑπόθεσις, τὴν ἐπανδύειν τῆς βασιλείας ἐκδημίας ἐθῆρα λαβεῖν. οὐταὶ τοῖς πρέσβεσιν.

Ἵτι πρὸς τῇ Ἀγχιαλῷ τὸν χάρακα ὁ Μαυρίκιος διαγραφάμενος, ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα· ἔνθα δὴ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος, ἐς τὸ βασιλεῖον ἄστου ἐπάνεισιν, ἤκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον πρέσβεις. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέσβεις ἐς τὸ βασιλεῖον παραγίνονται ἄστου. Αἱ δὲ προσηγοῖται τοῖς πρέσβεσι, Βόσος καὶ Βέττος. Τοῦτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης, Φράγγοι δ' οὗτοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, ὄνομα δὲ Θεοδώριχος· αὐτῷ, ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν· ἤξιου τε συνθήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμάχησαι, καὶ δώροισι ἀναλῶσθαι τὸν πρὸς Καγάνων πόλεμον. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροισι, ἀπέμισθον τὴν συμμαχίαν ἐκέλευε Φράγγους παρέχεσθαι· ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος. Ὁ δὲ Χαγάνος ἐπενοθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτηε τὸν βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγους τοῦ παραυτίκα τὸν πόλεμον.

Ἵτι ὁ Πρίσκος δέκα καὶ πέντε ποιησάμενος χάρακας, τὸν τε Ἰστρον διαπεραιωθεὶς ποταμῶν, τετάρτῃ ἡμέρᾳ εἰς Νόδας τὰς ἄνω παραγίνεται. Ὁ δὲ Καγάνος τοῦτο μεμαθηκῶς, ὡς τὸν Πρίσκον πρέσβεις ἐξέπεμψεν, τὴν τε αἰτίαν ἐξερευνᾷτο μαθεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀφίξεως. Ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς τόπους ἐφασκεν εὐφρεῖς ἐς κυνηγέσια πεφυκέναι Ἰπασίμους τε καὶ λίαν ἐνύδρους. Ὁ δὲ Καγάνος ἐδήλου ἐπ' ἄλλοτρίᾳ γῆς ἐπιβαίνειν Ῥωμαίους, παρασπονδῆσαι τε Πρίσκον, καὶ ἀοράτως τὴν εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ περισχίζεσθαι. Ἐφασκε τὸν οὖν Πρίσκος, Ῥωμαϊκὸν ὑπὲρ τὸ ἔλαφος· ὁ δὲ Βάρβαρος, ὀπλις καὶ νόμοις πολέμων· Ῥωμαίους ἀποκτιθῆσθαι τοῦτο. Τοῦ τοῖνον Χαγάνου ζυγομαχοῦντος καὶ διαμφιδάλλοντος περὶ τούτων τῶν τόπων, φασὶ τὸν Πρίσκον τὴν ἐκ τῆς Ἐως ἀπέδρασιν ὀνειδίσει Καγάνῳ. Θέρους γὰρ ἐπιστάτος, ὁ πρὸς τῇ ἔσθῃ ὑπὸ τῶν Τούρκων Χαγάνος ὑμνούμενος, πρέσβεις ἐξέπεμψε Μαυρίκιῳ βασιλεῖ, ἐπιστολῆν τε συντεταχῶς, ἐπινύκτια ἐχάραττεν ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐπιγραφή ἔχεν ἐπὶ λέ-

A nem regalibus muneribus, eorum quoque quæ ante pepigerat firmavit fidem, Chosroe ad eam rem nominato filio.

189 Quod veritas Chosroes, ne quis clam percussor a subditis sibi substitueretur, rogavit Mauriciū, ut ad custodiam corporis mille suorum sibi militum daret. Romanus autem rex, custodes corporis Chosroi misit.

Quod Mauricius ad septimum usque qui ita dicitur locus, pervenit, quoniam Hannos educi audiverat, certiorque factus de Dalauræ Persæ ad se adventu, recurrit ad urbem regiam, compositaque, ut par erat, legatione, propositum rursus abitum promovit.

Quod die tertia legati ab urbe regia missi sunt, petente senatu ab imperatore ut rediret. Cui is legationi obsecundans, cum legatis rediit.

Ἵτι μὲν πρὸς τῇ Ἀγχιαλῷ τὸν χάρακα ὁ Μαυρίκιος διαγραφάμενος, ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα· ἔνθα δὴ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος, ἐς τὸ βασιλεῖον ἄστου ἐπάνεισιν, ἤκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον πρέσβεις. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέσβεις ἐς τὸ βασιλεῖον παραγίνονται ἄστου. Αἱ δὲ προσηγοῖται τοῖς πρέσβεσι, Βόσος καὶ Βέττος. Τοῦτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης, Φράγγοι δ' οὗτοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, ὄνομα δὲ Θεοδώριχος· αὐτῷ, ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν· ἤξιου τε συνθήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμάχησαι, καὶ δώροισι ἀναλῶσθαι τὸν πρὸς Καγάνων πόλεμον. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροισι, ἀπέμισθον τὴν συμμαχίαν ἐκέλευε Φράγγους παρέχεσθαι· ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος. Ὁ δὲ Χαγάνος ἐπενοθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτηε τὸν βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγους τοῦ παραυτίκα τὸν πόλεμον.

Quod ad Anchialum metatus vallum, ibidemque par quindecim dies moratus Mauricius, cum venire audivisset a Persarum rege legatos Byzantium, in urbem rediit regiam. Tertia vero post die Celtiberiæ eodem quoque Legati veniunt. Legatis nomina erant Boso ac Beito, quos princeps gentis (Franci hi recentiore lingua vocantur, at illi nomen Theodoricho) ad imperatorem misit, promissitque, se, si vectigalia sibi darentur, opitulaturum Romanis, ac pro muneribus cum Chagano gesturum bellum. Imperator tamen muneratus legatos, si sua auxilia suppeditarent Franci, ut id gratis facerent jussit, nequaquam emi passus a Romanis opem Barbarorum. Interim Chaganus ad priora pacta additamentum ab imperatore flagitat, in qua re Barbarus non auditus, statim restauravit bellum.

Ἵτι πρὸς τῇ Ἀγχιαλῷ τὸν χάρακα ὁ Μαυρίκιος διαγραφάμενος, ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα· ἔνθα δὴ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος, ἐς τὸ βασιλεῖον ἄστου ἐπάνεισιν, ἤκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον πρέσβεις. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέσβεις ἐς τὸ βασιλεῖον παραγίνονται ἄστου. Αἱ δὲ προσηγοῖται τοῖς πρέσβεσι, Βόσος καὶ Βέττος. Τοῦτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης, Φράγγοι δ' οὗτοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, ὄνομα δὲ Θεοδώριχος· αὐτῷ, ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν· ἤξιου τε συνθήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμάχησαι, καὶ δώροισι ἀναλῶσθαι τὸν πρὸς Καγάνων πόλεμον. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροισι, ἀπέμισθον τὴν συμμαχίαν ἐκέλευε Φράγγους παρέχεσθαι· ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος. Ὁ δὲ Χαγάνος ἐπενοθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτηε τὸν βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγους τοῦ παραυτίκα τὸν πόλεμον.

Quod Priscus quindecim valla metatus, trajecto Istro fluvio, quarta die superiores Nobas venit. Quod cum resciret Chaganus, ad Priscum legatos misit, causamque scire voluit adventus Romanorum. Respondit dux, ad venationem et equitatum esse loca idonea, et aquosa satis. Cui Chaganus ostendit alienam terram calcare Romanos, citraque pactum agere Priscum, et aperte pacem ab eo convelli. Respondet Priscus: Romanum quoque tu subis soluni. Chaganus, armis, inquit, et jure belli, Romanos hoc amisisse. Chagano amplius rixante et disceptante de his locis, Priscum fugam ex Oriente exprobrasse dicunt Chagano. Instanto namque æstate Chaganus, qui laudibus, a Turcis in Oriente celebratur, legatos miserat ad **190** Mauriciū imperatorem, eaque concinnata epistola exaravit epinicia: Regi Romanorum Chaganus magnus dominus septem gentium, domini climatum universi.

Ἵτι πρὸς τῇ Ἀγχιαλῷ τὸν χάρακα ὁ Μαυρίκιος διαγραφάμενος, ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα· ἔνθα δὴ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος, ἐς τὸ βασιλεῖον ἄστου ἐπάνεισιν, ἤκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον πρέσβεις. Τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέσβεις ἐς τὸ βασιλεῖον παραγίνονται ἄστου. Αἱ δὲ προσηγοῖται τοῖς πρέσβεσι, Βόσος καὶ Βέττος. Τοῦτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης, Φράγγοι δ' οὗτοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, ὄνομα δὲ Θεοδώριχος· αὐτῷ, ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν· ἤξιου τε συνθήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμάχησαι, καὶ δώροισι ἀναλῶσθαι τὸν πρὸς Καγάνων πόλεμον. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροισι, ἀπέμισθον τὴν συμμαχίαν ἐκέλευε Φράγγους παρέχεσθαι· ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος. Ὁ δὲ Χαγάνος ἐπενοθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζήτηε τὸν βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγους τοῦ παραυτίκα τὸν πόλεμον.

ξίως οὕτως· Τῷ βασιλεὶ τῶν Ῥωμαίων ὁ Χαγάνος ὁ μέγας δεσπότης ἐπὶ γενεῶν κύριος κλιμάτων τῆς οἰκουμένης·

Quod incipiente vere, instante maxima temporum A festivitate, qua passionem simul et resurrectionem Dei Servatoris solent celebrare, fameque Romanos premente, insperato quodam sive casu, sive providentia Dei, Chaganus ad Romanos mittit, saul inpositurus finem. Quam rei novitatem in dubium primum traxit Priscus, nec ei confidit. Postquam vero securus factus, Romani inter se et Barbari fecerunt ac susceperunt quinque dierum inducias, sublatoque omni metu, Chaganus esurientibus Romanis ad frumentationem præbuit vehicula. Propterea tam inopinata ista barbarica humanitas ad nostra usque tempora est propagata. Quarta die Romanis copiis instructis ad vitam rebus necessariis, legatos misit Chaganus, Indicas a Prisco petiturus merces. In qua re Barbaro Priscus obsecundatus, et piper misit, et folium Indicum, castamque, et quæ dicitur costus. Illic vero acceptis Romanis muneribus, aromatibus delinitus, admodum oblectatus est: et sic a pugna abstinnit, donec Romani publica illa ingens celebritas præterierit: ob invicem vero se cum metati essent, utrinque tamen omnia erant secura. Finito deinde festo, nuntios Chaganus misit, sejungendarum a se mutuo copiarum.

πέραστο. Συνηλλίζοντο τοιγαροῦν τὰ ἀντίθετα· καὶ τερματιζούσης τῆς ἑορτῆς, ἀγγέλους ὁ Χαγάνος ἐξέπεμπε, διακρίνεσθαι ἀπ' ἀλλήλων ἀξιώων τὰς δυνάμεις.

Quod a quinta pugna, devictus a Romanis Chaganus, antequam imperatori aliquid de facto constaret, legatos ad Mauricium misit de captivis recipiendis. Erant ea millia septemdecim, cum ducentis. Mauricius itaque minis Barbari percussus, orationeque circumventus, per tabellarium Prisco mandavit, ut captivos redderet Chagano Abaros, ac ita quidem a periculo liberi redduntur Chagano Barbari.

δοῦναι τοὺς ζωγρηθέντας τῷ Χαγάνῳ Ἀβάροισι. Οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τῆς τόμῆως ἀνεδίδοντο τῷ Χαγάνῳ οἱ Βάρβαροι.

Ἄσκει τοῦ ἤρος ἀνίσχοντος, μελλούσης δὲ ἐπιθεῖσθαι τῆς μεγάλης τῶν χρόνων ἑορτῆς, καὶ πάσης ἁμοῦ καὶ ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος ἑορτάζειν Θεοῦ, τοῦ τε λιμοῦ τοὺς Ῥωμαίους καταπιέζοντος, παραβέξω προνοία τινὶ ὁ Χαγάνος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πρεσβεύεται. Ἡ δὲ ἀξίωσις ἦν, λύσιν τῶν λιμῶν ἐκιδεῖναι. Ὁ μὲν οὖν Πρίσκος, ἐπὶ τῶν κοινοπραπειῶν τῆς ἀξιώσεως, διηπόρει τε καὶ ἠπίσται. Ἐπει δὲ πίστεις Ῥωμαῖοι τε καὶ Βάρβαροι ἔδοσαν καὶ ἀνταλλάξαν, πένθ' ἡμέρας σπονδὰς συστησάμενοι, τὴν ἀφοσίαν ἐπραγματεύοντο. Ἀμάξας τοιγαροῦν ὁ Χαγάνος ἐπὶ σιτισμῶν λιμῶν τοὺς Ῥωμαίους παρείχετο· διὰ τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς τῶν παρεδοξολογουμένων τὰ τῆς βερβαρικῆς φιλανθρωπίας ταύτης καθέστηκε. Τετάρτη δὲ ἡμέρα καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμειος εὐσθενούσης τοὺς πρὸς ζωήνεγκαιότητοις τῷ βίῳ, ὁ Χαγάνος πρέσβεις ἐξέπεμψεν. Ἰνδικὰς ὑπὸ τοῦ Πρίσκου λαβεῖν ἀξιώων καρυκαίας. Ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τοῦ Βαρβάρου τὴν ἀξίωσιν ἰδερᾶπευε, περὶ τε ἐξέπεμψε, καὶ φύλλον Ἰνδικόν, κασσίαν τε καὶ τὸ λεγόμενον κόστον· ὁ δὲ ἀπολαβὼν τὰς Ῥωμαϊκὰς δωρεὰς, καταρωματισσάμενος, ἦσθη λίαν περιγαρώς. Γίνεται οὖν ἀπόμαχος μέχρις ἔτου Ῥωμαίοις ἡ δημοτελής ἐκείνη μεγάλη πανήγυρις ἐπὶ οὐκ ἦν δέος ἐν ἑκατέραις δυνάμεισιν. Οὐκοῦν ἀπο-

Ἄσκει ὁ Χαγάνος μετὰ τὴν πέμπτην ἤσαν καταπολεμηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων, πρὶν τε τὸν αὐτοκράτορα τῶν γεγενημένων ἐν εἰδήσει γενέσθαι, πρέσβεις ἐς Μαυρικίον ἐπέμψεν, ἀναλαβεῖν τοὺς ζωγρηθέντας κειρώμενος. Ἦσαν δὲ χιλιάδες ἐπὶ καὶ ὀκτώ πρὸς τοὺς διακοσίους. Ὁ δὲ Μαυρικίος, ταῖς ἀπειλαῖς τῷ Βαρβάρῳ καταπλαγείς, καὶ τοῖς λόγοις ἀποδουλοῦμενος, δι' ἐπιστολῆως τῷ Πρίσκῳ προσέταξεν ἀποδοῦναι τὸν ἀπὸ τῆς τόμῆως ἀνεδίδοντο τῷ Χαγάνῳ οἱ Βάρβαροι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑΣ ΑΠΟΓΟΝΟΥ ΠΡΩΤΟΥ.

ARGUMENTUM

LIBRI PRIMI DE VIRTUTIBUS ET VITIIS.

CONSTANTINI PORPHYROGENETÆ.

(Apud Henr. Valesium in Collectaneis Constantini Porphyr. Paris 1654, 4°. Vide Fabric. apud nos tomī superioris col. 25.)

Quicumque olim sive reges, sive sortis privatæ D homines, mente fuerunt neque voluptatibus de-

Ἄσκει τῶν πάλαι ποτὲ βασιλέων τε καὶ ἰδιωτῶν μὴ τὸν νοῦν παρσιούρησαν ἡδοναῖς ἢ καταμαλακίσθη-

σαν, ἀλλὰ τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενὲς ἀκηλίδωτον ἀρετῆ A
 συνετήρησαν, οὗτοι δὲ, οὗτοι καὶ πόνοις ἐνεκαρτέρη-
 σαν, καὶ λόγοις ἐνησχολήθησαν· καὶ ἄλλος ἄλλο τι
 ὧν ὅσοι λογικώτερον ἐπεδίωσαν, παιδείας ἐρασταὶ
 γεγονότες σπουδαιότερόν τινα συνεγράψαντο· τοῦτο
 μὲν τῆς σφῶν αὐτῶν πολυμαθείας δαίμα ἐναργὲς τοῖς
 μετέπειτα καταλιπεῖν ἰμειρόμενοι· τοῦτο δὲ καὶ εὐ-
 λκειαὶν ἀείμνηστον ἐκ τῶν ἐντυγχανόντων καρπώσα-
 σθαι μνώμενοι. Ἐπει δὲ ἐκ τῆς τῶν τοσοῦτων ἐτῶν
 περιδρομῆς ἀπλετόν τι χρῆμα καὶ πραγμάτων ἐγί-
 γνητο, καὶ λόγων ἐπλέκετο, ἐπ' ἀπειρόν τε καὶ ἀμή-
 χανον ἢ τῆς ἱστορίας εὐρύνητο συμπλοκῆ· ἔδει δὲ
 ἐπιβρεπέστερον πρὸς τὰ χεῖρω τῆν τῶν ἀνθρώπων
 προαίρεσιν μετατίθεσθαι χρόνοις ὕστερον, καὶ ὀλιγ-
 ώφως ἔχειν πρὸς τὰ καλὰ καὶ ῥαθυμότερον διακελ-
 σθαι· πρὸς τὴν τῶν φθασάντων γενέσθαι κατάληψιν, B
 κατόπιν γινομένης τῆς ἀληθοῦς ἐπιτεύξεως· ὥστ'
 ἐντεῦθεν ἀδηλιχ σκιαζεσθαι τὴν τῆς ἱστορίας ἐφεύ-
 ρησιν, πῆ μὲν σπάνει βιβλίων ἐπωφελῶν, πῆ δὲ πρὸς
 τὴν ἐκτάδην πολυλογίαν δειμαινόντων καὶ κατορθώ-
 δούντων· ὁ τῆς πορφύρας ἀπόγονος Κωνσταντῖνος
 ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ χριστιανικώτατος τῶν πύποτε
 βεβασιλευκότων, ὄξυωπέστερον πρὸς τὴν τῶν κα-
 λῶν κατανόησιν διακέλειμος, καὶ δραστήριον ἐσχηκῶς
 νοῦν, ἔκρινε βέλτιστον εἶναι καὶ κοινωφελὲς, τῷ τε
 βίῳ ὀνησιφόρον, πρότερον μὲν ζητητικῆ διεγέρσει
 βιβλίου ἀλλοθεν ἄλλας ἐξ ἀπάσης ἐκασταχοῦ οἰκου-
 μένης συλλέξασθαι, παντοδαπῆς δὲ πολυειδοῦς ἐπι-
 στήμης ἐγκύμονας. Ἐπειτα τὸ τῆς πλάτυσειας μέ-
 γεθος καὶ ἀκοῆς ἀποκναῖον, ἄλλως τε καὶ ὄχληρόν C
 καὶ φορτικὸν φαινόμενον τοῖς πολλοῖς, δεῖν ῥῆθη κα-
 ταμερίσαι τοῦτο εἰς λεπτομέρειαν, ἀνεπιφθόνως τε
 προεῖναι πᾶσι κοινῆ τὴν ἐκ τούτων ἀναφυσμένην
 ὠφέλειαν· ὡς ἐκ μὲν τῆς ἐκλογῆς προσεκτικωτέρως
 καὶ ἐνδελεχέστερον κατεντυγχάνειν τοὺς τροφίμους
 τῶν λόγων, καὶ μονιμώτερον ἐντυποῦσθαι τοῦτοις
 τὴν τῶν λόγων εὐφράδειαν. Μεγαλοφυῶς τε καὶ ἀν-
 επηρόλως πρὸς ἐπὶ τοῦτοις καταμερίσαι εἰς ὑποθέσεις
 διαφόρους, τρεῖς ἐπὶ τοῖς πενήτηκοντα τὸν ἀριθμὸν
 οὐσας, ἐν αἷς καὶ ὑφ' αἷς ἀπασα ἱστορικὴ μεγαλοφυ-
 ρία συγκλείεται. Καὶ οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν συγχειμέ-
 νων, ὃ διαφεύξεται τὴν τοιαύτην τῶν ὑποθέσεων
 ἀπαριθμῆσιν, οὐδὲν τὸ παράπαν ἀφαιρουμένης τῆς
 τοῦ λόγου ἀκολουθίας τῆ διαίρεσει τῶν ἐννοιῶν· ἀλλὰ
 σύσσωμον σωζούσης, καὶ ἐκάστη ὑποθέσει προσαρ- D
 μοζομένης τρικμητῆς εὐ συνήψεως, ἀληθέστερον δὲ
 εἰπεῖν, οἰκειώτεως. Ὡν κερφαλωδῶν ὑποθέσεων ἢ
 προκειμένη αὐτῆ, καὶ ἐπιγραφομένη, περὶ ἀρετῆς
 καὶ κακίας πενήτηκοστὴ οὐσα τυγχάνει· τῆς πρώτης τὸ
 ἐπώνυμον λαχούσης *Περὶ Βασιλέων ἀναγορεύσεως*.
 Ἐμφαίνει δὲ τοῦτ' ἐπὶ τοῖς προοίμιον, τίνας οἱ λόγοι Πα-
 τέρας κέκτηνται, καὶ ὅθεν ἀποκυσκονταί, ὡς ἂν μὴ
 ὧσιν αἱ κεφαλαῖαι ὑποθέσεις ἀκατονόμαστοι
 καὶ μὴ γνήσιοι, ἀλλὰ νόθοι τε καὶ ψευδώνυμοι. Εἰσὶ
 δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν,
 scripta, et quorum parts siut ingeniis : ne excerpta hæc
 nominibus careant et habeantur pro non legi-
 timis, sed. pro spuris et subdititiis fœtibz. Sant autem hæc
 excerpta ex annalibus infra sub-
 jectis :

α'. Ἰωσήπου ἀρχαιολογίας,

1. Ex Josephi antiquitatum libris.

2. Ex Georgio monacho.
 3. Ex Chronico Joannis cognomento Malela.
 4. Ex Joannis Antiochiæ Chronico.
 5. Ex Diodori Siculi universali Historia.
 6. Ex Nicolai Damasceni universali Historia.
 7. Ex Herodoto Halicarnassæo.
 8. Ex Thucydide.
 9. Ex Xenophontis Cyropædia, et expeditione Cyri Parysatidis filii.
 10. Ex Arriani historia Alexandri.
 11. Ex Dionysii Halicarnassæi Historia Romana.
 12. Ex Polybii Megalopolitani Historia Romana.
 13. Ex Appiani Historia Romana que dicitur hægia.
 14. Ex Dionis Cocceiani Historia Romana.
- Sequentes auctores in secundo libro recensentur.
- A β'. Γεωργίου μοναχου,
 γ'. Ιωάννου του επικλην Μαλέλα χρονικής,
 δ'. Ιωάννου 'Αντιοχείως χρονικής ιστορίας,
 ε'. Διοδώρου Σικελιώτου καθολικής ιστορίας,
 ς'. Νικολίου Δαμασκηνού καθολικής ιστορίας,
 ζ'. 'Ηροδότου 'Αλικαρνασσέως,
 η'. Θουκυδίδου,
 θ'. Ξενοφώντος Κύρου παιδείας και ἀναβάσεως Κύρου του Παρυσάτιδος,
 ι'. 'Αρριανου 'Αλεξάνδρου ιστορίας,
 ια'. Διονυσίου 'Αλικαρνασσέως Ρωμαϊκής ιστορίας,
 ιβ'. Πολυβίου του Μεγαλοπολίτου Ρωμαϊκής ιστορίας,
 ιγ'. 'Αππιανου Ρωμαϊκής τῆς επικλην βασιλικῆς,
- B ιδ'. Δίωνος Κοκκιανου Ρωμαϊκής ιστορίας.
 Καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐν τῷ δευτέρῳ τεύχει ἐπιγράφονται.

HENRICI VALESII

IN EXCERPTA CONSTANTINI PORPHYROGENITI DE LEGATIONIBUS

NOTÆ.

(Numeri paginas indicant editionis Lupareæ anni 1616, quos typis crassioribus in textu expressimus. Litteræ A B C D inchoantem, mediam et desinentem paginam signant.)

IN EXCERPTA EX DEXIPPO.

- Pag. 7 A. Dubitari merito potest an e Dexippi Scythicis, an vero ex ejusdem Chronicorum libris hæc fragmenta descripta sint. Nam præter Scythica quæ laudantur a Photio, scripserat etiam Dexippus chronicorum libros, quorum duntaxat epitomen legerat Photius. Eorum mentio fit a Constantino nostro in l. II, *De thematibus*, ubi de Dyrrachio loquitur. Sed in vulgatis editionibus perperam ejus libri titulus scribitur, *Δέξιππος ἐν Χερρονικῶν δεκάτῳ*, cum scribendum sit, *Χρονικῶν δεκάτῳ*. Ejusdem operis undecimus et duodecimus liber citatur a Stephano et ab auctore magni Etymologici, in voce *Ἐλουροι*. Eunapius quoque in vita Porphyrii id opus commemorat, cum ait, *Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας*. De Scythicis autem præter Photium loqui etiam videtur Evagrius in fine libri quinti historiae ecclesiasticæ, ubi de historia Dexippi sic ait. *Καὶ Δέξιππος δὲ πλείστα περὶ τούτων πεπόνηται, ἀπὸ μυθικῶν ἀρξάμενος*, etc. Sed non dubito quin scribendum sit ἀπὸ Σκυθικῶν.
- Pag. 10. AB. Lege, *μηδ' εἰς εὐεργεσίας λόγων προϊσχύμενοι τοῦ πολέμου τὴν κατάλυσιν*. Vultus, *μηδεὶς legitur nullo sensu*. Quod Cantotiarum interpretem fefellit.
- Pag. 11. B. Lego, *νῦν τε καὶ ἑπτατα τῷ χρόνῳ συμπαραθέουσαν*. Τὰς τε Γαλιθίων συμφοράς, etc. sed aliquid deest post hæc verba. Qui sunt autem Galbiones, quos Aurelianus cum Scythiis a se victos esse gloriatur, obscurum est. Chabiones quidem seu Chaibones in vetere panegyrico memorantur: sed an iidem sint cum his Dexippi Galbionibus, alii viderint. Paulo post lege. *ἡμεῖς δὲ ἐπὶ ταῖς*.
- Ibid. C. *Ἐπελήπται γὰρ Ῥοδανῶν μὲν εἰσω καὶ τῶν ἡμετέρων ὀρίων*, mendum est in v. *Ῥοδανῶν*, pro qua fortasse *Ἡριδανῶν* legendum est. Juthuagi enim Italiam invaserant, qui tunc undique circumclusi ab Aurelio tenebantur fame oppressi.

IN EXCERPTA EX HISTORIA EUNAPII.

- Pag. 19. C. *Ὅσα ἐνεργόντες ἐπὶ τὸν θεῖον*. D Totus hic locus pessime acceptus est ab interprete. Verbo legitur: *«Tandem imperator eos recipere decrevit, partim ex æmulatione adversus consortes imperii (erant hi fratres filii, ut superius dictum est, qui patrum imperium inter se arbitrato suo diviserant inconsulto patruo); partim etiam, quod ma-*
- xima virium accessione aucturus sibi imperium videbatur, has ob causas jussit, » etc.
- Ibid. D. In fine legendum est *continue, τοῖς σώμασιν ἐκινδύνευσαν*, ἔτι πολέμοις διέφθειραν, ut recte ediderat Henricus Commelinus in editione sua Eunapii.
- Pag. 20. A. *Τὸ τῶν στραμάτων ἐκ' ἀμφοτέρω*

θυσανωσίδες. Intelligit ispetes utrinque villosos, qui uno verbo ἀμφιμαλλοί dicuntur: qualia sunt stragulae lana quibus lectos operimus. His opponuntur ispetes ἐτερόμαλλοι, cujusmodi sunt hi, quos Tareicos et Persicos vocamus: sic Gaza vocem θυσανώδη, interpretatus est in Theophrasti Historia plantarum. Quod si quis cum Cantoclaro maluerit interpretari stragula utrinque fimbriata, equidem non valde repugnabo.

Ibid. B. Παιδες ἐπιβίων τὰ βασιλικά παράσημα ἔχοντες. Male Cantoclarus vertit: *Signa regia gerant*, cum potius insignia vertere debuisset. Id enim sibi vult Eunapius, pueros Gothorum impuberes inter imperatoris ministros ascriptos fuisse, et cultu regio vestitus. Nam paedagogiani pueri purpura induebantur, ut docet Marcellinus in rebus Procopii. Sunt igitur βασιλικά παράσημα, quos colores regios vocamus vernaculo sermone, quos etiam in regalibus pedisequis magnopere Galli venerantur.

Ibid. D. Ὅστε χρυσὸν ἀποδειχθῆναι πρὸς τὰ θρόνια πάση τῇ Μυσῶν παροιμιώδη λέλει. Verte, *Ut vetus illa Mysorum praedatio proverbio celebrata, cum hac Thraciae vastatione collata, aurum esse videretur*. Hanc Graeci sermonis elegan-

tiam non intellexit interpres, ut ex ipsius versione satis apparet. Eadem phrasī usus erat Eunapius in gestis Carini Augusti. Καρίνος, inquit, ὁ βασιλεὺς γενόμενος ἐν ἔξουσίᾳ, καὶ βουλῆσεως κύριος, ἀνέβραμε τῆλικούτων πακὸν ἐς τυραννίδα, ὥστε ἀπέδειξε χρυσὸν τὴν τραγωδομένην τυραννίδα. Quae Eunapii locum citat Suidas in v. Μακρῶ, et in v. Καρίνος. Est autem phrasī elegans, et plane Attica, qua utitur etiam Plato in epist. 7 ad Dionem propinquos, ubi loquitur de 30 tyrannis, qui reip. constituendae causa, ab Atheniensibus creati fuerant, sic ait: Ὅρων δὴπου τοὺς ἀνδρας ἐν χρόνῳ ὄλιγῳ χρυσὸν ἀποδείξαντας τὴν ἐμπροσθεν πολιτείαν. Similiter Dio in l. lviii. Historiae Rom. Οὕτω τὰ πράγματα πρὸς τε τὸ βούλημα καὶ πρὸς τὸ ἐπιθύμημα τὸ λαυτῶν διήγον, ὥστε χρυσὸν τὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μοναρχίαν φανῆναι. Male apud Joannem Zonaram in tomo II. Annal. pag. 141 legitur: Ὅστε χρηστὴν τὴν τοῦ ἀνηρημένου Καίσαρος μοναρχίαν νομίζεσθαι. Scribendum enim est χρυσός ex Dione, quem Zonaras exscripsit. Denique Conon vetus scriptor in narrat. 13 apud Photium, χρυσὸς ἂν αὐταῖς δόξειε τὰ τῆς Τροίας πακά.

IN EXCERPTA EX HISTORIA PETRI PATRICII ET MAGISTRI.

Pag. 24. A. Haec omnia de legatione Decebali ad Trajanum missa iisdem plane verbis scripta habentur in excerptis legationum ex historia Dionis Caselli, quae a Fulvio Ursino primum sunt edita, ut necesse sit Petrum Patricium Dionis scriinia compilasse. Ceterum κλοφόρους Dacorum commemorat etiam Aurelius Victor in Trajano, ubi pileatos Dacorum vocat, perinde ac Paulinus in Carmine de Nicetae Daciae episcopo, his versibus:

*Et Getae currunt et uterque Dacus,
Qui colit terrae medio, vel ille
Diriis multo bove pileatus
Accola ripae.*

De his Dacorum et Getarum pileis loquitur etiam Dio Chrysost. in orat. 71, pag. 628. Ἐνθα γὰρ ἐνίοτε βλέπουσιν ἀνθρώπους, τοὺς μὲν τινὰς πλείους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντας, ὧς νῦν τῶν Θρακῶν τινες, τῶν Γετῶν λεγομένων.

Pag. 25. C. Lego καὶ κατὰ τὴν τοῦ Μηνοφίλου ἀρχὴν. Porro haec ante Valeriani imp. tempora videntur esse gesta. Quod docet caput sequens de Sapore, qui contento cursu Persidem repetiisse dicitur: victus scilicet a Callisto et Olanatho, ut docet Zonaras.

Pag. 26. B. Leges continue absque ulla distinctione. Οὐδὲ νῦν δύνασθαι κατ' ἀξίαν χάριτας ἐμολογεῖν δεῖ ἐν ἀγχιμασίᾳ γενόμενοι, etc. male. Ὅτι vulgo scribitur a linea, quod Cantoclarum scellit. Antea scribe, ἢ ἔπιλοις περιών, etc. Post hanc legationem Narsei regis Persarum ad Galerium Caesarem, sequi debet caput illud quod legitur pag. 29, Ὅτι

Γαλέριος, etc., ut series historiae satis indicat.

Pag. 27. B. Τὴν βαστάστην αὐτοῦ μετὰ τῆς βασιλικῆς ἀσπασίας κατέσχορ. Pessime hunc locum vertit Cantoclarus. Verte igitur, *Perinde cum belli incertos exitus reputaret Constantinus, cumque Liciniani oculis insidiis jumenta sarcinalia et expullectilem regiam cepissent, eum in conspectum suum admisit*. Bastaga enim id significat quod dixi. Ejus mentio fit in notitia imperii Romani, eratque sub dispositione comitum largitionum et rerum privatarum.

Ibid. B et C. Τὸν οὐκιστὸν γαμβρόν. Sororium suum Licinium Constantinus γαμβρόν vocat. Sic Themistius in orat. 16. Sub fin. Licinium Constantini γαμβρόν appellat, et auctor vitæ Metrophanis in Bibliotheca Photii. Eodem modo scholiastes Iycophronis pag. 185 de Ænea dicit, γαμβρός αὐτῆς τῆς Καταάνδρας ἐπὶ Κριούση τῇ ταύτι, ἀδελφῆ. Plura notavit Cujacius in libro vi observ. et Bongarsius in notis ad Justinum.

Pag. 29. C. Ἀντιγραφία τῆς μνήμης. Verte, *magistrum memoriae*, ut observavi in notis ad Amm. Marcellinum. Menander in lib. 6. hist. p. 98. ἀντιγραφίας dici ait, τοὺς βασιλικούς διατητάς, id est, proximos sacrarum cognitionum.

Pag. 29. A. Ὅτι ὁ Δάραθος. Scribe, δεῖ Ὀδαίναθος. Sic enim hoc nomen scribitur apud Libanum in epist. 999, et apud Suidam in Ὀδαίναθος, qui locus descriptus est ex Damascio in Isidori Vita. Ita etiam scribitur apud Evagrium in fine libri V. Porro hoc fragmentum cum superiore collocandum erat, pag. 24. D. aut 25 C.

IN EXCERPTA EX HISTORIA PRISCI RHETORIS.

Pag. 35. A. Ut ordo servetur historiae, collocanda est ante omnia legatio illa Ruæ regis Hunnorum, quæ pag. 47 A. habetur. Nam Margus et Viminacium

post obitum Ruæ ab Attila capta sunt, ut docet pag. 59. D.

Pag. 47. A. Ἀμικούροις καὶ Ἰεμίροις, etc.

Narum gentium nomina paulo aliter refert Jordanes A in Gothicis: *Allipuros, Iltimarus, Tuncarsos, et Bois-*
cos Hunni rarnere.

Pag. 48. B. Post hanc legationem collocanda sunt ea quæ habes pag. 33. A. et sequentibus.

Pag. 35. B. *Τὸς κατὰ χρόνον τινὰ τὴν βαρ-*
υττὴν κομφισθέντας τῆς γῆς ἀποτίμησιν. Hunc locum fusius explicavi in annotationibus ad lib. xix Amiani Marcellini, pag. 167, ubi de census relevatione affatim dixi. Græci κομφισμόν vocant. Sic Theodoretus in epist. 43 et 47, et vetus inscriptio apud Gruterum pag. 1116 :

Ἐσπερίης ἀόσης χθορός ἔδριμον ἰθυετῆρα
Μάρκελλον δ' ἑρασὸν μάρψα μῦρος ταμίην
Ἐλλιάδος ἀγλαδρ ἔρνος, ὃς εὐδοκίη κυκλάδων γῆς
Κουφίλων πόλιος θῆκεν ἐλασροτέρας.

Cæterum hæc relevatio aut principum beneficio concedebatur, aut iudicium sententia, ut ait Priscus. Iudices autem intelligo peræquatos aut censitores, qui ad inspiciendos ac relevandos provinciarum census a principe mittebantur.

Ibid. *Ἐν τῇ γερουσίᾳ ἄνω γεγραμμένοι.* Videtur scribendum esse ἀναγεγραμμένοι. Omnes enim senatores aurum conferre cogebantur, tam nuper affecti, quam ii qui pridem in Senatu ascripti fuerant. Conferre autem cogebantur senatores certum auri pondus in præmium suæ dignitatis. Sic enim vertenda sunt hæc verba, ὅπερ σφῶν αὐτῶν δέξιας, non ut Cantoclarus vertit, *ultra quam facultates ferre poterant*

Pag. 57. A. *Lege πανί ὀπήκουον ἐπιτέγ-*
μασι.

Ibid. B. Post hæc verba, καὶ στρατηγοὺς χειροτε-
νοῦντας. Videtur collocanda legatio illa, ὅτι Θεόδωρος ἐπιμπε σηνάτορα, pag. 48, nisi potius ante Cherronense prælium locanda sit, quod verum puto.

Ibid. D. De Chrysaphio, τῷ βασιλέως ὀπασπιστῇ, C
verte, *Chrysaphium imperatoris spatharium.* Sic enim appellat auctor Alexandrini Chronici.

Pag. 58 D. *Καὶ στρασιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὴν βα-*
σιλέως φυλακὴν ὄν' ἀπὸν τατομέων. Hunc locum uberius explicavi in Annotationibus ad lib. xxvi Marcellini pag. 317. Ubi de magistri officiorum dignitate abunde dixi. His autem postremis verbis Priscus intelligit scholas palatii, quæ erant sub dispositione magistri officiorum. Cæterum post hæc sequi omnino debent ea quæ habes p. 48, quod quidem verba ipsa his utrobique repetita satis superque demonstrant.

Pag. 48 D. *Lege, ἀπέσταλκέν οἱ.*

Pag. 51 D. *Scribe, κομισαίνο διανεμηθόσμενον*
τατομέων ἀνδράσι. Προδαδομένος δὲ ἐληλύθει. Id
est, Verum insalix Bigila proditus iurati.

Pag. 53 B. *Lege, πρὸς βορὰν οἰωνοῖς ἐδεδώκει*
ἀν, εἰ μὴ γὰρ τῷ τῆς πρεσβείας θεσμῷ λυμᾶνεσθαι
ἔδοκει. Simile mendium in Menandri protectoris historia notavi, θερμῷ, pro θεσμῷ.

Pag. 54 A. *Lege, οἱ δὲ ἀμέτοχοι ὦν.—Ibid. B.*
Item scribe, ἔδίκωνος δὲ πάντως, etc.

Ibid. D. *Ἀκατζίρων ἔθνος.* L. *Ἀκατζίρων.* Infra *Κατζίρων* scribitur truncate, At p. 59 et 60 dicuntur *Ἀκατζίροι.* Sed Jordanes in histor. Goth. *Acatzi-*
ros nominat. Sic enim habent mss. Palatini, quos Gruterus inspexit. Gens est Scythica teste Prisco.

Pag. 57 B. *Σιλβανὸν ἀργίου τραπέζης κατὰ*
Ῥώμιον προεστῶτα. Videtur scribendum esse ἀργυρίου τραπέζης. Sic mensam argentariam vocat : erat enim hic Silvanus argentarius. Ita Evagr. in lib. v, cap. 10 de Magno quodam, πρῶην μὲν ἀργυρῆς τραπέζης προϊσταμένῳ.

Ibid. D. *Scribe, οὐ γὰρ ἐκδύσειν.* Item lege, σφᾶς
δὲ Βάρβαρος ἀναμεινντας, *ibid. eod.* Item scribe, ὅ
τ: καὶ ἀποκρινόμενος, *ibid. eod.*

Pag. 59 A. *Lege κατεσκηνώσαμεν, ὡς ἦ, etc.*

Scribe, γνοῆ οἱ βούλεται ἀπὸν, ibid. B. Item lege,
ζηλοῦσιν ἢ τὴν Ὀύνων, ibid. eod.

Pag. 61 A. *Τῶν παραστάντων τοῖς δικασταῖς.*
Apparitores magistratum intelligit, qui sententias iudicium executioni mandabant. Quos etiam sportulas a litigantibus accerpisse testatur Priscus. Proinde hæc quæ sequuntur verba, *κἀκείνων εἶναι*
τοὺς πρῶτον ποιησομένους, interpretanda sunt de iisdem apparitoribus seu officialibus, hoc modo, *et*
ex eorum numero, qui prospiciant, etc.

Ibid. B. *Ἀνατιθέντας ἀδικία σφετέρᾳ.* *Scribe,*
ἀνατιθέντων, more Attico, pro, ἀνατιθέτωσαν
Ibid. C. *Scribe, καὶ οὐχ ὡς τῆ αὐτοῦ, etc.*

Pag. 62 B. *Ἢ καὶ πότα βούλεται διαλέγεσθαι,*
scribe, οἱ καὶ πότα. Quod idem valet ac πῶτα. Sic supra pag. 59. B. Priscus dixit, ὅπως γνοῆ, οἱ
βούλεται αὐτῷ, καὶ ὅποτε ἐς λόγους ἰλθεῖν.

pag. 66. B. *Καθάπερ ἐπὶ τῶν γαμούντων Ἐλ-*
ληνης, etc. Tori geniales tum apud Græcos, tum
B apud Latinos velis ac pretiosos vestibus ornabantur. Erant quoque gradus eburnei, quibus ascende-
batur in torum, Lucanus lib. ii. *De lecto geniali,*

....gradibusque acclivis eburnis

Stat torus, et picto vestes discriminat auro.

Claudianus quoque in l. ii. de rapto,

....alii prætexas ramis

Lamina, et in thalamis cultas extollere vestes.

Vide Theophylactum in lib. i. ubi thalamum Mauricii Augusti describit. Græci παστάδας vocant huiusmodi geniales lectos, θάλαμοι vero apud eos sunt cubicula, in quibus collocati sunt hi lecti. Sic Basilius in l. ii. *de Thecla* cap. 5. et in l. i. cap. 12.

Ibid. D. *Lege meo periculo, κατὰ τὴν τῶν Θεῶν*
τάξιν, non Θραξίων, ut est in editione vulgata, quæ
Interpretem scellit. Infra τῶν θρόνων dicit. Paulo
post scribendum videtur, τῶν τῆ μαγίδι ἰβίξ ἐπι-
τιθεμένων. Mensæ enim ternis aut quaternis sin-
gulæ erant aut appositæ. Ita ut quisque in sedili
suo residens, de impositis mensæ ferculis comode
sumere possit.

Pag. 67. C. *Ζέρκων ὁ Μαυροῦσιος.* De hoc Zercone Mauro vide omnino Suidam, qui totam huius Zeronis vitam refert ex Prisci Rhetoris historia, ut satis constat.

Pag. 68. D. *Παρὰ Ἀδαμειτῶν.* Leve mendium totam sententiam corrumpit, quod facillimum erat sola disjunctione litterarum emendare. *Scribe igitur,*
παρὰ Ἀδάμει τῶν αὐτῆς πραγμάτων τὴν ἐπι-
τροπήν ἔχοντι, id est, interim Rhecan παρ Ἀττίλα
nos ad cœnam invitavit in œdiibus Adami procuratoris ipsius.

Pag. 69. B. *Τὸν δὲ Σατορνίλιον ἀνηγήκει Ἀθη-*
νάς, ἢ καὶ Εὐδοκίᾳ. *Scribe Ἀθηναίς.* Sic enim vocata est Eudocia Theodosii Junioris uxor, teste Cedreno et Zonara. Pro Saturnilo quoque *Saturninum* scribi malleim. Fuit enim Saturninus comes domesticorum, qui Severum presbyterum et Joannem diaconum, quos Eudocia Augusta urbe Constantinopoli Hierosolymam secum abduxerat, missus ab imperatore Theodosio occidit. Quod indigne ferens Eudocia muliebri furore percita, Saturninum protinus obruncati jussit anno Natalis Dominici 444, Theodosio xviii et Albino coss., ut scribit Marcellinus in Chronico. Cedrenus supra dictos clericos adulterii suspitione contactos fuisse prodit.

Ibid. *Ζήνων ὀκατινός ἀρχ.* Flavius Zeno. Sic enim vocatur in actis concilii Chalcedonensis. Consul fuit anno Natalis Dominici 448. Huius viri potentiam satis superque declarant ea, quæ subjicit Priscus, eum scilicet imperatoris voluntati unum restitisse, cum magnas Isaurorum copias circa se haberet ad urbis CP. custodiam : et quæ p. 73 D Priscus commemorat, soppitis omnibus cum Attila dissensionibus, unicum Theodosium imp. mentum superfluisse, ne forte Zeno tyrannidem invaderet.

Hic postea Marciani Augusti temporibus interit suspectus rerum novarum. Sic enim Jordanes *De successione regnum* scribit de Marciano. *Obitumque Attilae, et Zenonis Isauri interitum, antequam moreretur, felix comperit.* Damacius in Isidori *Vita* scribit hunc Zenonem idolorum cultum resituere, et Christianorum religionem abolere voluisse, sed violenta morte fuisse praepeditum. Nam ex equo lapsus cruce confrecto, non multo post exspiravit. Et Damacius quidem eum magnum Orientalis militiae magistrum appellat, ὁ μέγας τῆς Ἑω στρατηλάτης. Sunt ad hunc Zenonem magistrum militum et consulem duae Theodoretii epistolae, quibus illum nondum sacro Baptismate initiatum fuisse testatur. Ceterum ex hoc Prisci loco manifeste sequitur, hanc Maximilium ad Attilam legationem, quae hic luculente describitur, contigisse Zenone et Posthumiano cosa., sub exitum anni, quod confirmare etiam videtur Marcellinus in chronico. Certe Priscus p. 70. C. De Areobindo tanquam adhuc vivente loquitur, qui sequenti consulatu obiit, teste eodem Marcellino.

Pag. 71 C. Post haec verba, ἐς τὴν Κωνσταντινου, collocari debent ea quae habes pag. 59. A. ὅτι φωραθέντα, ut satis manifestum est.

Legus, ἔδῃθη τε ὁ θεόδωρος τὸν θυμόν, 59 C, et post haec sequi debent, ὅτι ὑπ' ἀμφοτέρων, quae leguntur, 71. C. ut luce ipsa clarius est.

Ibid. Ἀνατόλιον τὸν ἀμφὶ βασιλέα ἀρχοῦσα τελῶν. Male Cantoclarus vertit, *Regiorum tributorum praefectum.* Ego, *Magistrum militum praesentalem,* interpretor. Fuerat hic Anatolius antea magister militum Orientis, ut testatur Theodoretus in epist. 45 et Marcellinus in Chronico. Quo revocato ut praesentale magistrum acciperet, Zeno Isaurus in ejus locum subrogatus est, ut indicat Priscus, p. 69.

Ibid. Οἱ ἐξ τὰς ἀρχῆς ἀναβεβήκασι πάσας. Hae verba perperam vertit interpres, qui notionem verbi, ἀναβαίνειν, minime intellexit. Verte igitur, *Nomum vero ex magistro officiorum, utrunque patricium, quae dignitas caeteris omnibus antecellit.* Eodem sensu Priscus p. 49 D dixit, Ἐδέκονα δὲ ἀναβεβήκειναι τὸν Ὀρέστην πολὺ, id est, *Edeconem multum Orestii antecellere.*

Ibid. Ὅτι γὰρ μάλιστα προσῆν αὐτῷ. Totum hunc locum, qui ab interprete male acceptus est, ita verte: *Missus vero est cum Anatolio Nomus, non solum ob dignitatis amplitudinem, sed etiam quia amicus erat Chrysaethio, et Barbarum munere capturus sperabatur. Erat enim oppido liberalis, nec pecuniae parcebat, ut negotium quod semel susceperat ad effectum perduceret.*

Pag. 72. A. Lege, σὺν τοῖς πρ. ἐς τὴν Σκυθικὴν διαβάς, ut Cantoclarus legisse videtur.

Ibid. D. Τυραννίδι ἐπιθήσεται. Post haec verba sequi debet legatio Attikae ad Marcianum imp. qui Theodosio successerat, quae refertur pag. 59 D.

Pag. 40 C. Ἀγέλωρ πλῆθος. Post haec sequi debent ea quae habes p. 72 D, ὅτι τοῦ Ἀττήλα, ubi sermo sit de Apollonio Rufi illius, cui Zeno Saturnini filiam dederat, fratre, magistro militum ad Attilam legato. Hic videtur esse Apollonius, qui postea consul fuit cum Magno. Sunt ad illum aliquot Theodoretii epistolae, qui etiam Rufi comitis meminit in epist. 79.

Post illa verba, ἀπρακτος ἐπανήει, 73 med., collocanda sunt ea quae leguntur 40 med., ὅτι ὁ Ἀττήλας, et sequentia.

Ibid. D. Ὅτι Βλέμμυες καὶ Νοῦβάδες. De Nubis et Blemmyis sub Marciano devictis testatur Jordanes in lib. *De success. regn.* Cum Parthis et Vandalis omnia instantibus pacem instituit, Attilae minas compercit. Nubades Blemmyasque Aethiopia protapsos per Forum Alexandrinae urbis procuratorem sedavit, ac pepulit a sedibus Rom. Erat hic Forum non solum procurator sive augustalis, sed etiam comes rei militaris per Aegyptum, ut ex Pri-

scus docet Evagrius in lib. II, cap. 5. Hi a Procopio Νοῦβάται dicuntur, a Stephano Νοῦβαί et Νοῦβάδες. Sic enim scribendum est, non autem Νοῦμβες.

Pag. 41 A. Ἐν τῷ Φίλαις ἱερῷ. Scribe, ἐν τῷ ἐν Φίλαις ἱερῷ. Philae insula est, et oppidum in sinibus Aegypti, circa Elephantinem, ubi maximum erat Osiridis templum, per quod Aegyptii jurare consueverant, μὰ τὸν ἐν Φίλαις Ὀσίριν, teste Scholiaste Lycophronis, p. 45. in quo male Φήλαις legitur: de Isi Phillis culta loquitur etiam Marinus in vita Procli. Procopius in lib. 1. Pers. p. 35. ait Nabas et Blemmyas Isim atque Osirim colere. Adde et Servium in lib. 6. Aeneidos, ex Seneca in libro de sacris et ritibus Aegyptiorum. Sed notandum est quod ait Procopius in lib. jam citato, Diocletianum scilicet, cum juxta Elephantinem Insulam in Nilo reperisset, castro ibi extracto, aras Romanis ac Barbaris communes statuisset, ac sacerdotes ex utraque gente ordinasse, ut sacrorum communione amicitia coalesceret, unde et locum Philas vocavit. In quo fallitur Procopius. Philae enim longe ante Diocletiani Imperium dicebantur, ut constat ex Strabone et Ptolemæo.

Pag. 41 B. Χώραν κατέδραμον. Post haec sequi debet legatio Martiani ad Gensericum, quae legitur pag. 75 B.

Pag. 74. A. Post illa verba Λαζούς καταφεύγοντας, ascribenda sunt quae leguntur pag. 41 B, ὅτι Γωβάσης idque eadem serie, ut manifestum est.

Pag. 41 C. Lege continue absque ulla distinctione, τὸν πόλεμον, Εὐφήμιος εἰσηγήσατο. id est, Ut autem alter tantum aut Gobazes, aut ejus filius apud Colehos regnaret, Euphemius magistrum officiorum consilium dederat, qui et prudentia et eloquentia praestans cuncta administrabat, ac multorum praeclearae factorum et consiliorum auctor Marciano Augusto fuit, qui et Priscum hujus historiae scriptorem assessorem sibi adjuvit. Vide quae notavi ad Ann. Marcellinum lib. 28. pag. 355, ubi assessores magistratum κοινωνούς dictos esse a Graecis observavi. Sic Greg. Nazianzenus in epist. 48, ad Asterium, et in epist. 175, ad Olympium.

Pag. 42 A. Καὶ τὰ ὕδατα. Post haec verba scribe, quae leguntur pag. 74. B. ὅτι ὁ Γεζέριχος. Usque ad vocem συγγένειαν, deinde recurre ad pag. 42 A, ὅτι οἱ Ἑσπέραιοι, etc.

Pag. 74 B. Sic interpunge, παρελθὼν αὐτὸν τῆς δυνάμει· ἐβελήσαντα, τοὺς, etc. mox lege ἀφικέσθαι δὲ παρ' αὐτόν, ἐύλαθηθεις δὲ τὴν ἐπιβουλήν, etc. ὑπενόστησε. Totum autem hunc locum pessime vertit interpres, cujus versio ex his quae dixi, facile emendari potest.

Pag. 42 B. Νεγιδίου. Scribendum est Ατγιδίου, ut jamdudum alii monuerunt. De quo vide libros rerum Francicarum Adriani Valesii.

Ibid. C. Lege, δύο δι' ἑτους ἑκάστου.

Pag. 43 B. Τῶν Μάγων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ῥωμαίων γῆ. Scribe absque conjunctiva particula, τῶν Μάγων τῶν ἐν τῇ, etc. Intelligit enim Magos, qui in Cappadocia degebant, per totam provinciam sparsi. Erant autem Magorum Persicorum coloni, de quibus multa scribit Basilius Magnus in epistola 325, ad Epiphanium, a quo consultus de illis fuerat.

Ibid. D. Κωνσταντίνος. scribendum est, Κωνσταντῖος, ut legitur in pag. 74 D, ubi haec iisdem verbis repetita habentur. Sed illic male τρίτον μὲν τὴν ὑπατον λαβῶν ἀρχὴν, quae ex hac pagina sunt emendanda. Ad hunc Constantium praefectum praetorio sunt epistolae Theodoretii episcopi a Jacobo Sirmundo editae.

Post haec verba, πατρικίότητος τυχὼν, p. 45 D, continuanda sunt ea quae habes, p. 74 D, Τατιανὸς μὲν, etc. Hic, Tatianus Patricius occidentalis imp. paulo post consul fuit.

Post finem hujus legationis, p. 76 A, scribe ea

tus fuerat, proinde ut Agathius, cujus historiam A continuabat. Est et aliud fragmentum illius apud Saidam in v. Ἀπετάφρευθε et in v. δοκιμάσας et in ἰγερθεῖς, et in v. ἐπηδουπήσας, de tympanis Abaram, et de Boni ducis antistrategemate. Item in Μαρτίκιος, de laudibus Mauricii magistri militum Orientis. Item in voce σπαλιώτες, et in Ταμχοσδρώ. Ne quis autem miretur hæc fragmenta adeo confusa ac perturbata ad nos pervenisse, meminisse debet lector hanc editionem ex duobus mss. codicibus a Da-

vide Hoeschelio esse concinnatam, Boico scilicet et Andrea Schotti : quorum alter altero integrior fuit, ut in præfatione monuit Hoeschelius. Duae proinde horum excerptorum collectiones fuerunt, quod supra in notis observavi. Atque huic operi idem videtur contigisse, quod Bibliothecæ Photii, cui altera ejusdem argumenti abjecta est, ut patet ex iisdem auctoribus, qui bis in illa bibliotheca descripti reperiuntur.

ANNO DOMINI CMLX.

SANCTUS NICON IN CRETA.

EDITORUM PATROLOGIÆ MONITUM.

S. Niconi, qui medio sæculo x floruit, tribui solent ab eruditis opusculum *De impia Armeniorum religione*, quod Cotelerius Gr. Lat. edidit in notis ad Patres apostolicos, ed. 1872, col. 152, cum fragmentis ejusdem argumenti p. 235 ; et *Pandectæ rerum sacrarum*, quarum fragmenta exhibet Cotelerius in *Monum. Eccl. Gr. t. III*, p. 439, et specimen proponit Bandini in *Catal. Bibl. Laurent*, t. I, p. 92 (a). Sed hæc opuscula, ut bene observat Bandini, in Indice auctorum, ascribenda sunt Niconi monacho Raitbensi, qui circa annum 1060 sub Constantino Duca floruit. Quinimo J. A. Fabric. in *Bibl. Græca t. X*, p. 607, Anastasio Cæsariensi qui ad finem vergente sæculo xi scripsit, tribuit librum *De Artziburio*, contra Armenos, quem minime distinguendum esse existimamus a libro *De impia Armeniorum religione*. De S. Nicone ex Baronio nonnulla refert Flaminius Cornelius in sua *Creta sacra*, t. I, p. 206, Venet. 1755. Solam Vitam ejus hic proferemus ex Surio ad diem 26 Novembris.

VITA SANCTI NICONIS

ARMENI MONACHI,

Ex Actis ejus ab abbate monasterii S. Niconis anno 1150 Græcæ scriptis, interprete Jacobo Sirmundo Arverno Ricomsgensi S. J. professore, ex Cæsaris Baronii Annalium tomographicis collecta : observata interpretis dictione, duobus tantummodo locis perpaucis additis ex eodem Baronio ad connexionem historiæ.

I. Ortus est sanctus Nicon in Ponto Polemoniaco parentibus honestissimis, iisdem insciis, ubi adolevit, fugam arripens, ad monasterium Auræ Petræ dictum, situm in finibus Ponti et Paphlagoniæ, religione sanctissimum sese contulit : ibique sub ejus monasterii abbate, viro religiosissimo, ad duo-

decimum annum monasticam vitam omnibus generis perfectionis excoluit. Cum vero divinitus advenit ejus abbas, ipsum ad plurimorum gentium conversionem vocatum e monasterio abire cogit ad apostolatus sui munus implendum : ut plane de illud Joannis elogium haud incongrue usurpari pos-

(a) Nos specimen hoc edidimus, veuti opusculum incertæ ætatis, Patrologiæ t. CVI, col. 1559,

quia nota temporis a Bandini indicata, oculis nostros fugerat.

Pag. 91 A. Ἄρ οὐδὲν φθειρομένων. Scribendum videtur, ἄν τις φθειρομένων Ζήνωνά τε καὶ Βηρίων.

Ibid. eod. Αὐοῖν δὲ ἀπὸν σχολῶν πρ. ἀρχοντα. Verte, quarum scholarum comitem fieri. Comes scholariorum memoratur in Chronico Marcellini in rebus Anastasii Augusti.

Ibid. B. Τῆν ἐξέτασιν τῶν δύο στρατηγῶν τῶν περὶ βασιλέα. Id est, et magister præsentis militiæ feret, sive equitum, sive peditum. De Theodorico Triarii filio loquitur et Malchus quem fere Theodo-

ricum simpliciter appellat: alterum vero τὸν Βαζιμήρου solet nominare. Hæc autem gesta videntur Severino et Trocundo coss., anno natalis Domini 482, quo anno idem Theodoricus Triarii filius interit. Quanquam Marcellinus in Chronico, mortem illius confert in annum præcedentem.

Porro fragmenta ex historia Malchi præter hæc quæ superius indicavi, exstant apud Seldam in v. Ἀμοιβὰς, et in v. Ἐρυθρίος, et in v. Ζήνων, et in v. Παμπρέπιος, et in v. Σάναξις, et in v. Ὑπολάβων.

IN EXCERPTA EX HISTORIA MENANDRI PROTECTORIS.

Ἄρτι ἐπιδή. Hinc incipere debent Excerpta legationum e Menandri protectoris Historia. Nam cum Menander Historiam Agathias continuaverit, ut ipsemet testatur in proœmio historiae suæ apud Suidam, in primo operis libro, res gestas Justiniani, usque ad ejus obitum retulerit necesse est, exorsus ab anno 33 ejusdem Justiniani. Etenim Agathias in 32 illius anno desierat, in victoria scilicet Belsarii de Zabergano et Cutriguris. Quam quidem eo anno contigisse testantur Theophanes ac Cedrenus, et auctor historiae Miscellæ. Male ergo Victor Tunonensis id refert anno 35 imperatoris Justiniani, post consulatum Basilii anno 20, qui et in eo fallitur, quod eos Hunnos Bulgaros appellat. Sclavini in Historia Miscellæ dicuntur majori ætate errore.

Pag. 133 A. Ἄρτι Ἀμίνγος. Hic Amingus dicitur a Paulo lib. II Historiæ Longobardorum: Amingus vero dum Widino Gothorum comiti contra Narselem rebellare paranti auxilio esse non subitat. Victus Narselis gladio perimitur, Widinus captus Byzantium mittitur. Sic etiam nominatur ab Aimonio in lib. II Hist. Franc. et ab Hermanno Contracto in Chronico, quod editum est a Canisio. In Appendice vero Marcellini comitis, ex qua Hermannus hæc desumpsit, Omnirugus perperam exaratur, annusque quo a Narsese devictus est, male designatur, cum hæc clades anno 33 Justiniani, (ut minimum) contigerit.

Ibid. B. Ἄρτι οὐκ ἐρέωσοι. Male hæc verba vertit interpret. Vide Collectanea veterum historicorum de Francis, quæ ab Andrea du Chesne olim sunt edita in tomo I rerum Francicarum, ubi hunc locum et alios quosdam interpretati sumus.

Ibid. C. Ἄρτι Πέτρος, ὃς τῶν κατὰ τὴν αὐλήν ταγματῶν ἦσεν. Verte, Petrum magistrum officiorum. Sic enim Græci eam dignitatem designare solent, ut notavi ad librum xxvi Ammiani Marcellini, p. 318. Sane Menander hunc Petrum infra μάγιστρον appellat, eumque omni genere doctrinæ, et præcipue Juris scientia instructum fuisse testatur. Ejusdem meminit, p. 140 B. Πέτρος ὁ τῶν περὶ βασιλέα καταλόγων ἡγεμῶν. Hic est Petrus patricius et magister, de quo multa annotavi in excerpta ex ejus historia, vide et paginam 149 C.

Ibid. eod. Ἄρτι κέρσετι ἐπικυρκευσάμενος. Apparet legendum esse ἐπικυρκευσάμενος, quod non monerem, nisi Cantoclarum in hujus loci emendatione frustra æstuasse ex illius notis deprehendissem.

Ibid. eod. Ἄρτι Ἰσοδουρονδῶν. Sic etiam appellatur infra p. 1137 B, et 140 B. Is est omnino qui a Procopio Isdigonnas dicitur, qui his legatus Chosroes Byzantium venit. Zich vocatur ab Agathia in lib. IV, ab officii, quod apud Persas gerebat, nomine.

Pag. 136 C. Ἄρτι ἐρομῶδι δεκαετίας. Lege absque ulla dubitatione, ἐν ἐρομῶδι. Idem enim est ac illud quod supra dixerat, ἐν ἐνὶ ξυναθροισμῶ. Nam cum Persæ pro ferianda pace, annum tributum sibi a

Romanis pendii vellent, Romani tandem assenserunt, ut quotannis quingenta auri centenaria ponderent, ac decennii tributum duobus pensionibus præstaretur. At Persæ decennii tributum unica pensione in antecessum sibi solvi cupiebant.

Ibid. eod. Ἄρτι τῶν ἐξεί. Scribe, ἐπιαντῶν, quemadmodum legiase videtur interpret.

Pag. 137 D. Ἄρτι ἐκείνοι Βάρβαροι. Lege, et ἐκείνη Βάρβαροι.

Pag. 139 A. Ἄρτι ἐξείσω καὶ τοῖς ἐτέροις ἡγεμῶν. Hic Exisatas supra Δεστῆτος vocatus est unus e ducibus Romanorum in Suania. At interpret nonne propterea esse haudquaquam potavit.

Pag. 140 C. Τὸν λεγόμενον Χορουζῶν. Procopius Τζούρ nominat. Scribit enim in lib. VI Goth. Caspium montem qua in ortum et meridiem vergit, in duas angustias desinere, quarum altera Τζουρ appellatur, altera Caspieportæ, et per fauces Hunnorum gentes in Romanorum et Persarum dittonem irrumperet. Itaque hæc castella diligenter servabantur a Persis, et Romani ad eorum custodiam sumptus et stipendia conferebant, teste Theophylacto in I. III, cap. 9 et Historia Misc. lib. XVI, quod quidem jam inde a Leosis Aug. temporibus postulasse Persas ait Priscus pag. 43.

Pag. 144 A. Ἄρτι οὐκ ἀδικεῖσθαι. Addenda videtur particula negativa, hoc modo, οὐκ οὐκ ἀδικεῖσθαι.

Pag. 146 A. Ἄρτι ἐκείνους καὶ Σάρακα. Procop. in lib. IV Goth. pag. 339. Ἄρτι ἐκείνους καὶ Σαρακάνους vocat.

Ibid. B. Τὸν καθ' ἡμᾶς δοῦλον ὁ δοῦλος. Tertius hic locus pessime acceptus est ab interprete, quem ego sic interpretor: Petrus contra respondit: Id quidem minime contigit, propterea quod Suania nobis non desecerant, cum Lazi nobis servirent. Hæc igitur affirmo, servos servorum nostrorum minime a nobis desecisse.

Pag. 147 C. Ἄρτι ὅμως δ' οὐκ ἐπιστάτο Πέρσαις. Scribe, ἐπιστάτο. Hæc legatio Petri patricii sædusque Romanorum cum Persis contigisse videtur anno 36 Justiniani, ut ex ipso Menandro colligere est: qui p. 145 et 146. Scribit decem annos tunc præterisse, ex quo Chosroes Suaniam occupaverat. Suaniam porro ceperant Persæ anno 6 post fœdus quinquennale initum cum Persis, ut docet Procopius in lib. IV Goth., id est, anno 26 Justiniani, quemadmodum testatur Marcelinus in Chronico.

Ibid. eod. Κατέλυος τῶν βλορ. Post hæc verba collocanda sunt ea quæ habentur pag. 99, in tit. περὶ Ἀβάρων, etc.

Pag. 100 A. Ἄρτι γὰρ ἐσφρίγα οἱ τὸ σῶμα. Scribe, ὁ Κανδῆ, αὐτίκα (ὃ γὰρ ἐσφρίγα, etc. et post v. cem, βαθυμότερον, claudenda est parenthesis.) Idem de Justiniano scribit Agathias in libro V, illum scilicet, qui olim bellicosissimus fuerat, et qui Africam atque Italiam subegerat, ingravescente ætate paulatim emolliitum fuisse: adeo ut bellicos labores formidare videretur. Proinde id potius studebat, ut Barbaros inter se committeret, donisque interdum

u redimeret. Quamobrem legiones imminui ac i patienter ferobat, perinde ac si nulli deiusi futuza essent. Nam cum uniuersa imperii ni copiz 645 militum milibus constare debuisegre tum temporis 150 milibus constabant. Ita scriz et imminuz erant Romanorum copiz ipis negligentia, qua mox ipsi pzæfeci pzæabusi ad quæstus proprios, partim stipendio em fraudabant, partim serius persolvebant. Hæc ias.

d. B. *Ὁὐ γὰρ πολλῷ ὕστερον.* Hæc prima o Abarum Constantinopolim introisse dicitur 30 Justiniani in libro xvi historia Miscellæ. ianus autem e vita decessit anno 40 imperii. in historia Miscella annum hujus legationis eaz male assignari existimo: quare potius asor Victori Tunoneusi, qui id refert anno 36 iani. *Eodem anno, inquit, Justinianus prinlegatos Abarorum, unde venerant, facit.* Quæ u verba referenda potius sunt ad secundam u legationem, de qua Menander pag. 101 A. d. *cod. Τῶν βασιλικῶν μαχαροφόρων.* nder initio libri viii de eodem Valentino los, εἰς δὲ οὗτος τῶν βασιλείων ξιφηφόρων. Spa i a Latinis dicuntur, quos sic describit Coripn lib. iii.

*rmiger interea domini vestigia lustrans
minet excelsus super omnia vertice Narses.*

d. C. *Ὀδοῦροις εἶτα ἕλλοις,* pag. 109. B. uropi dicuntur Turcis vicini.

d. *cod. Ὅτι ἐπέλ οἱ ἀρχοντας τῶν.* Scribe periculo, οἱ ἀρχοντας Ἀντῶν, et paulo post, egitur, πιεζόμενοι δ' οὖν ταῖς τῶν πολ. ἐπιζις οἰονται, lege, ἐπιδρομαῖς οἱ Ἀνται. Nec o post emendo, περιδέλληται δόναμιν ἐν Ἀν. Deinde in eodem capite scribe, ἑτερον γῆν Ἀντῶν, quod quidem miror ab interprete animadversum fuisse. De Antis vide Procopium edanem.

g. 101 D. Lege, ἐγκαθειργμένοι εἰεν. Quæ le sequuntur sunt ex libro ii historiarum Meri, de legatis Abarum, qui imperante Justino, nitium venere, ut solemnia munera, quæ a Ju- ipsis dari consueverant, ab Justino quoque erent. Fascias scilicet auro variegatas, sei- a κλώδια vocat Menander. his autem fasciis prandeis Abares comam vinciebant, ut docet ria Miscella lib. xvi, unde Corippus in lib. i :

colubrimodis Abarum gens nexu capillis.

o hæc legatio Abarum introducta est die 7, inaugurationem Justinii Junioris, teste Corippo o, iii.

optima lux aderat.

iox,

*agos Avarum jussos intrare magister
de fores sacras divinæ nuntiat aulæ.
antes sese vestigia sacra videre
ementis domini: quos voce et mente benigna,
perat acciri.*

ua Corippi narratio cum Monandri historia sus congruit.

g. 103 C. *Ἐς τὴν τῶν Φράγγων χώραν.* Aa-post mortem Clotharii in Turingiam irrupe-, et cum Sigisberto bellum gessere, ut scribit us in hist. Langobardorum lib. ii, cap. 10, et orius Turonensis lib. iv quod notandum est gisse anno primo Justinii Junioris. Male ergo iannus Contractus anno 561, id refert quia- nio ante Justiniani mortem.

d. *cod. Ἀπολογία θανύματα.* Post hæc a sequi debet legatio Justinii ad Persas, quæ tur pag. 148. A. Quod quidem manifeste con- tur ex illis verbis quæ ibi leguntur sub ini-

tium, παρενεγγόησε δὲ μοι, scribe, οἷ, ἐκ μὲν τοῦ ἐμφανούς ἀνακέρυξιν ποιήσασθαι τῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀνχοροῦσσεως. Solebant enim tunc tem- poris imperatores Romani, simul atque imperium adepti fuerant, id Persarum regi per legatos nunti- are, ut Theophylactus etiam testatur. Quam con- suetudinem Justinus quoque servare voluit in exor- dio imperii.

Pag. 148 C. *Τῷ μὴ εἰὴ τοῖς ἐπιτιθεμένοις,* scribe, εἰ' αὐτῆς, suppl. Σουανίας.

Pag. 149 B. *Μυριάδες ταῦτα,* scribe μυρία δὲ ταῦτα.

Ibid. *cod. Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἐμβροθῆς τε ὄν,* scribe, Ἰουστίνος. Quod confirmat etiam Suidas, qui locum Menandri profert ex pag. 151 B.

Pag. 150 B. *Ἵπερειδόμενος γὰρ,* scribe, ὕπερ- ἡδόμενος. Et mox pro εἰπερ ἀκουσίως, i. ἤπερ.

Pag. 151 B. *Ὅπως ὄσσι τὸ γὲ αὐτῶ ἐς δι- καιολογία.* Dubium non est quin Menander scripserit, ὅπως ὄσσιτό γὲ αὐτῶ. Id est, ut aliquem inde prætextum haberet, tanquam Suanis Romano imperio parere nolentibus. Tametsi ad eam rem incitarentur. Et sic corrigenda est Cantoclarum inter- pretatio.

Ibid. D. *Ἐὶ διαθεῖθ.* Post hanc legationem re- currendum est ad pag. 105 C. *Ὅτι ἡγγέλη Ἰου- στίνῳ.* Hæc enim omnia inter se connect manifestum est.

Pag. 156 D. *Τῷ ἅμα Ἰωάννῃ γενομένῳ.* Scri- bendum puto, τῶν ἅμα Ἰωάννῃ γενομένων ἐνὶ κατὰ δὴ τὴν Περσῶν προτοῦ. Id est, *Litteræ Timotheo traditæ sunt, uni ex iis qui Joannem in legatione Persica comitanti fuerant.*

Pag. 164 D. *Προσβλῆται, διαλεχθησομένους.* Frustra huic loco Hueschelius asteriscum affixit. Usitata enim est locutio tam apud Græcos quam apud Latinos: quæ figura p̄b̄s τὸ σημαίνόμενον dicitur.

Pag. 105 C. *Ὅχι ὄσιον ἔφασκεν εἶραι μετὰ ὄσα.* Scribendum est, μὴ τὰ ὄσα, etc., ut videtur legisse Cantoclarus.

Pag. 106 B. *Ἐὶ Σαρακηνῶν ἔθρη καὶ ταῦτα Νομάδων.* Leg. *Ἐὶ Σαρακηνῶν ἔθνεα τούτῳ καὶ Νομά- δων,* id est, *Saracenorum et Nomadum genti.* Vox τούτῳ non mediocrem habet emphasin. μίξει τῶν αἰρετικῶν φερμάκων, leg. τῶν ἀναίρετικῶν.

Pag. 108 C. *Ἄρα κατὰ κόμας,* scribe, κόμας. Paulo post lego, ἀναθεδάζατε, ὄση τῶν Ἀβάρων πληθῆς, τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπικρατείας. Qua quidem emendatione nihil certius.

Ibid. D. *Ἐγοίτησαν πολιτεία.* Post hanc Tur- corum legationem, qui inenite anno quarto impe- ratoris Justini Constantinopolim ingressa est, ut testatur Menander pag. 106 C. proxime sequi debet Justinii legatio ad Turcos, quam habes pag. 151 D. Cujus quidem legationis princeps fuit Zemarchus. De ejus ad Turcos legatione vide Theophanem Byzantium in Bibliotheca Photii cap. 64.

Pag. 151 D. *Σάκων καλουμένων τὸ πάλα* Theophanes Byzantius Turcos a veteribus Masage- tas esse nominatos: a Persis vero Kermichionas dici.

Ibid. *cod. Τῷ δευτέρῳ ἐνιαυτῷ τῆς πεντεδεκα- στηλῆος περιφορᾶς.* Vertendum erat, *Indictione secunda.* Hoc enim significant hæc Menandri ver- ba: quanquam Græci frequentius ἐπιπέμψαν vocant, quæ Latini dicunt indictionem. Cæterum valde notandus est hic locus, qui insignes conti- net temporum characteres. Ait enim Menander Zemarchum, cui legatio Turcica ab imperatore mandata fuerat, profectum fuisse Byzantium sub initium mensis Augusti, affecto jam anno quarto imperatoris Justinii, indictione secunda: sed pro δευτέρῳ, legendum est, τρίτῳ. Nam Justinus indi- ctione quindecima imperium inierat, die quindecima mensis Novembris. Itaque tunc cum Zemar- chus profectus est, indictio tertia pene ad exitum pervenerat, et Kalendis Septembris proximis in-

mandata erat indictio quarta. Ex hoc etiam loco conijcere est Menandrum annis imperatorum et indictionis tempora signare solitum esse. Quod utinam a Procopio et Agathia præstitum fuisset.

Pag. 152 B. *Ὅσα ἐντα ῥήματα*, scribe, ὅσα ἄλλα ῥήματα.

Ibid. D. *Ἐξέτε δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς*, supple, πολιτείας. Sic supra locutus est Menander, pag. 108 D. De legatione Turcorum. Καὶ τῆ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐπολιτείας πολιτεία.

Pag. 153 B. *Τὸν νόμον τῆς σιωπῆς*. De silentio Persarum in conviviis, vide quæ notavi ad librum 25. Ammiani Marcellini, pag. 277.

Pag. 154 B. Lege, τὸ πατρῶον διαδεξάμενος γέρας. Et paulo post, οἶμαι δὲ τὸ, scribe, τῷ, id est, *Hanc autem dignitatem paternam, ut equidem iudico, Dizabulo obtinuerat, eo quod pater ejus Maniach Dizabulo charissimus et fidelissimus fuisset.*

Ibid. C. *Διὰ φρονιμῶν ἐπορεύετο*. Post finem hujus legationis sequi debent ea, quæ leguntur pag. 108 D. *Ὅτι διαβρῦλληθὲν*, etc.

Pag. 109 A. *Ὅς ἀνεῖτο ἐς τὴν τῶν ἐπιτομωτέρων συλλαβῶν ἀπαγγελίαν*, scribe, συλλαβῶν. Sic enim Menander epistolas vocare solet. His autem verbis Veredarium designat, qui præmissus erat, ut veloci equorum permutatione, reditum Zemarchi Justino nuntiaret.

Pag. 110 B. *Ὅτι Ἀβάρων καὶ Φράγκων*. De pace inter Sigibertum regem Francorum et chaganum Avarum principem facta, vide Gregorium Turonensem in libro quarto cap. 23. Cæterum notabis obiter Menandri religionem, qui Sigiberto βασιλέως vocabulum non tribuat, uti nec cæteris Barbaris: timebant enim Romani, ne imperatoriam majestatem læderent, si βασιλέως vocabulum Barbarorum regibus cummuicarent, solisque Persarum regibus illud tribuere solebant: quos etiam Latini Persarum imperatores vocabant, ut patet ex chronico abbatis Biclariensis.

Ibid. C. *Τῶν Ῥωμαίων συμμαχοῦντων τοῖς Γήπαισι*. Cum Gepidæ a Longobardis gravissima clade affecti fuissent, ad Justinum imperatorem confugerant, qui Baduarium generum eis auxilio misit, ut scribit Theophylactus in l. vi, cap. 10. De hoc Baduario loquitur Corrippus in l. iii.

Dispositorque novus sacrae Baduarium aulae, Successor socieri, factus mox cæsar palates.

Idem postea prælio victus a Longobardis, obiit in Italia, anno decimo Justinii imperatoris, ut scribit Abbas Biclariensis in chronico.

Ibid. D. *Τὰς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μὴ παραδέλφου ἀπεργάζονται φόνον, Μενανδρὶ non sunt, sed Theophylacti Simocattæ verba ex libro 1, cap. 3. quin et illa ex τῆς β' βιβλίου ad Menandrum non pertinent, sed ad Theophylacti historiam, ex qua legationes quoque Constantinus excerpterat, ut titulus docet, seu proœmium horum excerptorum.*

Pag. 114 A. *Ὅτι ἀδθις ἦλθε Ταργίτιος*. Hæc legatio plenius refertur in p. 154 C et seqq., quæ hic locum habere debet. Porro ex hujusmodi repetitione satis apparet horum fragmentorum duas fuisse collectiones. Proinde nemo mirari debet quare ratione fieri potuerit ut hæc fragmenta adeo confusa sint et perturbata.

Pag. 115 D. *Στέλλει Σεβόχθην*. Post hanc legationem Sebochthis, quæ sequuntur usque ad πολλὸν ἀπεργάζονται φόνον, Menandri non sunt, sed Theophylacti Simocattæ verba ex libro 1, cap. 3. quin et illa ex τῆς β' βιβλίου ad Menandrum non pertinent, sed ad Theophylacti historiam, ex qua legationes quoque Constantinus excerpterat, ut titulus docet, seu proœmium horum excerptorum.

Pag. 119 A. Post hæc verba, ex τῆς βασιλίδος, sequi debent ea quæ habes pag. 156 D. ex lib. vi historiarum Menandri, ὅτι ἡ βασιλὶς Σοφία, usque ad illa verba, ἦρος ἀρχομένου συνέστη πόλεμος, quæ leguntur pag. 158 A; ac deinde

A scribe quæ habentur pag. 165 D. ὅτι ἦν ἡ Τραϊανός, usque ad finem capituli: quo transcurso, redeundum est ad pag. 158 A, ubi legitur, ὅτι ὁ Τιβέριος Καῖσαρ, etc.

Ibid. B. *Ὅς ὁ Ἄδελφ ἀπέστη*, lege, ὁ Σαβίρ, id est, Sabiorum regulus. Paulo ante non intellexit interpres hæc verba, χάριν εἰδέναι τῷ κρείττονι, id est, *grates agebant Deo*: Græci enim Deum appellant τὸ κρείττον.

Pag. 160 D. *Ἀρῆκς τὴν Θεοδοσιούπολιν*. Quæ hæc verba sequi debent ea quæ habes pag. 119 C, ὅτι τῶν στρατηγῶν.

Pag. 120 A. *Θεόδωρος ὁ Πέτρου, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐτῇ καταλόγων*, etc. Hic locus sic vertendus est: *Theodorus Petri filius, qui prius quidem magister officiorum fuerat, tum vero comes erat largitionum.* Quod confirmat Theophylactus in lib. iii, cap. 15, ubi de hac legatione loquens, ait, Θεόδωρον τε τῆ μαγιστερίᾳ ἀρχῆ τρώμενον. Corippus in lib. 1, hujus Theodori meminit,

*Successorque boni redinvæque gloria Petri
Hinc Theodorus adest patria gravitate magister.*

De eodem loquitur historia Miscella in fine libri xvi. Erat hic filius Petri illius patricii ac magistri, de quo toties locuti sumus. Iisdem temporibus fuit aliter Theodorus Bacchi filius, cujus supra memini Menander.

Pag. 120 A. *Κωνσταντίαν*. Id est, *Constantinam urbem Mesopotamiæ*, de qua Procopius, et Stephanus, et Amm. Marcellinus.

Ibid. B. *Μεβόδην τὸν Σαρναχοσούραν*. Theophylactus in lib. iii, cap. 15, ubi hanc historiam persequitur, Σαρναχοσούραν nominat.

Ibid. D. *Καὶ οὐ τὸ τοῖόνδε σιγηθῆναι*. Locus prava interpunctione corruptus interpretem fefellit. Sic enim erat distinguendus, *τις αἰτίας καὶ οὐ τὸ τοῖόνδε*, etc. id est, *tandem legati eo devenerant, ut de violatis induciis utri auctores violandi fœderis, utri minime auctores fuissent, et hujusmodi omnia silentio involverentur.*

Pag. 121 A. *Ἀποχωρῆσαι περὶ Ἀρμενίας καὶ Ἰβηρίας*, scribe, Περσαρμενίας. Hæc enim regiones occupaverant Romani, ut scribit abbas Biclariensis in chronico anno 1 imperii Justinii, *Armeniorum gens et Iberorum, dum a Chosroa Persarum imperatore ad cultum idolorum compelluntur, renuentes tum impiam jussionem, Romanis se cum suis provinciis tradiderunt. Quæ res inter Romanos et Persas pacis fœdera rupit.* Verum hæc deductio Armeniorum non anno primo Justinii, sed sexto videtur contigisse. Septimo enim Justinii imperatoris anno pax inter Romanos et Persas dissoluta est, ut scribit Theophylactus in libro tertio cap. 9, Theophanes et historia Miscella. Vide Evagrium in libro quinto cap. 7.

Ibid. D. *Οὐδέ γὰρ ἡ τελῶς κατολισθήσοι*, scribe, *et τελῶς*, quomodo sæpe peccatum est in his libris.

Ibid. eod. *Γενεάρχας Περσαρμενίων*. Sic etiam pag. 167 C. Appellatur. Evagrius in libro v, ἀρχοντας simpliciter appellat. Plerique Barbarorum in tribus et gentes erant divisi, ac singulæ tribus suam habebant principem. Sic Priscus pag. 56 A, De Scythiis gentibus, πολλῶν κατὰ φύλα καὶ γῆν ἀρχόντων τοῦ ἔθνους. Ita tamen ut unus ex iis principem locum obtineret. Apud Malchum quoque p. 91 C, Anorceus quidam dicitur τοῦ Νοκάλιου γένους.

Pag. 125 B, C. *Μολρας τινὸς ὡς τὸν παυσχόμενον ἄνδρα μούσης*. Scribe *meo periculo, ἀνεόραμους*, id est, *factum non esse ut alterum parti liceret, restituta integra pecunia, aut aliqua ejus parte ei qui dedisset, reddita, a fœdere discederet.* At Cantoclarus nescio quid de musica hic somniavit.

2. Ἰσχυρότατα πως ἀπομύμενος, scri- videtur. ἐπιμύμενος.

D. Οὐδὲ μείναι ἑτέρον, scribe, οὐδὲ μὴν εἰ paulo post scribe, δὲν τῷ τότε τὴν βασι- λείην ἐκλήρωσας λόγον. De Mauricio lo- auli filio, qui postea imperator est factus, ac temporis, id est, circa annum 9 Justini- ris, ait Menander fuisse magnum logo- Sic enim interpretor Menandri verba allata. Vide Nicephorum patriarcham in . 115. Ubi logothetam vulgo dictum esse τῶν δημοσίων λογιτῆν, sed in Menandro endum est, λόγον, pro λόγον. Erat enim ricius comes excubitorum, ut docet Theo- lib. iii, cap. 15.

124 C. Τοῦ ἐφρου πολέμου ἐκ' ἀδήλοισ. nde sequuntur, prorsus, alieno loco posita eries ipsa temporum docet, et ad librum viii i referenda sunt, ut inferius dicam. His sectis, post verba citata scribe ea quæ habes

D. Ὅτι οἱ Μῆδοι, etc. deinceps.

25. A. Ὅτι τὰ Χοσροῦ, lege, ὅτι Τυρχοο- : enim vocat Suidas, in v. Τυρχοοῦ. In- 15 D. Τυρχοῦ, scribitur. At. in p. 175 C, 5. apud Evagrium in lib. v, cap. 20. Τυρ- vocatur. Theophyl. in lib. vi, cap. 15, Τυρ- ceat. Sed Tanchosdro vel Tanchosro scribi quemadmodum apud Ann. Marcellium. r quidam dicitur magister militum Saporis arum.

B. Ἐτραπελις ἀπὸ τοῦ καθαρίζων. Scribe iculo, τοῦ Κιθαρίζων. Quod nomen est ca- ste Theophylactō in lib. iii, cap. 15, ubi , quam hic Menander narrat historiam, duntaxat capita detibans. Itaque quod Me- dixerat, ἔτραπελις ἀπὸ τοῦ Κιθαρίζων, it: Τὸ τὸ Κιθαρίζων τὸ Ῥωμαίων φρούριον φας. Eadem forma dicitur Χλωμέρων ca- in Arzanene : cujus meminit Menander in- ce pagina : et Theophylactus in libro secu- niliter τὸ Ἀφουμών, supra pag. 167 B, tentio sit etiam a Procopio et Theophyla-

129 B. Τῆς πολιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι. Post ocanda sunt ea quæ habes pag. 166 D, 167 B, etc.; deinceps, quæ quidem ad vii Historiarum Menandri, videntur perti-

168 B. Ἄνε Χοσροῦ. Scribendum videtur, ἢ ἂν εἴτε Χοσροῦ συνέβαιεν, ἢ ἐπιπέοντο. molum legisse videtur interpretes. Cæterum loco manifeste colligitur Chosroem senioremi d Tiberii Augusti principatum regnavisse : am confirmat Theophylactus in libro iii, cap. 1 aliter sentiant Evagrius, Cedrenus, ali- nonius Chosrois mortem optime ex Agathia it anno Christi 579, qui est Tiberii Augusti rimum, ut satis constat.

C. Προσημιγρατεις τολινρ οἱ Ῥωμαίων D. Non intellexit hunc locum interpretes. Mos atorum, non Romanorum modo, sed etiam m, ut cum ad imperii limitem accessissent, in suum significarent his, ad quos veniebant : oσημιγρατεν dicit Menander : cujus consuetu- emplum habes in lib. i. Historiarum Menan- 135 C. et apud Libanum in oratione con- J Julianum imperatorem pag. 244.

74 C. Ἐς τὰ περὶ Κωνσταντινήν. Post 7a, collocanda sunt Excerpta ex lib. viii. guntur pag. 161 A, δὲν περὶ τὸ δεύτερον

161 B. Ἀναγκαστής ἐνταῦθα. Anagastus a memoratur in Chronico abbatis Becla-

D. Ἐν ὁπῶν τὰρ μοιραῖς. Atqui Menander n pag. 108 B, quatuor duntaxat principatus rorum dixerat, ut alterutro in loco mendum

latere necesse sit: apud Theophylactum in lib. vi cap. 7, Chagannus Turcorum septem se gentium do- minium vocat.

Pag. 162 C. Ἰσχυροῦ ἐσαθροῖσουςι scribe ἐσα- θροῖσουςι, ut videtur legisse Cantoclarus : sed hic locus prava interpretatione corruptus est. Quod qui- dem miror ab interprete non animadvertum fuisse. Quis enim non videt legendum esse continue, Et γε τὴν κατ' ἐπὶ Ἰσχυροῦ ἐσαθροῖσουςι μάστιγα. Verus igitur, Et Varchonitæ quidem utpote Turcorum sa- muli, cum voluero, ad me redibunt, et simul atque flagellum meum equestre conspexerint in ipsis im- missum, in interiora terræ sese abdituri sunt. Verba sunt Turxathi Turcorum reguli plena fastus et ar- rogantiæ barbaricæ adversus Abaros quos Varcho- nitas appellat. Hoc enim erat verum nomen Abaro- rum, teste Theophylacto in libro septimo cap. 8, Οὐραγονῆταρ, ἢ Οὐάρ καὶ Χουννί.

Ibid. D. Ὅς ἂν εἰποιμι διὰ τὰς δυσχωρίας, scribe, ὡς ἀπαίτοιμι.

Pag. 163 C. Καὶ πραγμάτων ὄστωρ ταπεινῶ, ie- gendum est ταπεινῶ.

Ibid. D. Καταγαράττειν τὰ πρόσωπα ταῖς μα- χαλαραῖς. De hoc Hunnorum more plura notavi ad lib. xxxi. Ann. Marcell. pag. 415.

Pag. 164 D. Εἶτα οὕτως ἀφῆκεν. Post hanc Ro- manorum ad Turcos legationem, collocanda sunt ea quæ habes p. 124 C. de Sclavis, κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος, ἢ καὶ ad illa verba, πολλὰ λητσασθαί. Deinde redendum est ad p. 164 C, ὅτι κεραιζομένης τῆς Ἑλλάδος, etc. In Chronico quidem abbas Becla- riensis, hæc Sclavorum in Thracias irruptio refertur anno 5 Tiberii Augusti, sed Menandri potior est auctoritas.

Ibid. D. Τῶν νήσων δέτην τὴν ἀρχήν. Provin- cia insularum olim quidem sub præconsule Asiæ. ut testator notitia imperii Romani. Tunc vero aliter videntur constitutæ fuisse provincie. Insularum provincia passim memoratur in subscriptionibus conciliorum.

Pag. 165 B. Πάντων ἐθνῶν οὐδαμῶς. Post hæc scribe quæ habentur p. 124 C, ὅτι ὁ Καῖσαρ, etc. ubi Cæsaris nomen abusive positum videtur pro Augusti nomine, eo quod Tiberius olim sub Justino Cæsar fuisset. Transcurso deinde hoc capite, collo- canda est legatio quæ legitur p. 126 B, ὅτι Ἰταλία, etc. consequenter.

Pag. 127 A. Πρὸς τὴν βουλὴν ἐς τὸ φανερόν ἐκπισσῶν. Scribendum est, πρὶν τὴν βουλὴν.

Ibid. D. Ὑβρίσθαι μὲν ἔλεγε πρὸς αὐτόν. Lege, πρὸς αὐτῶν. id est, a Sclavis.

Pag. 129 D. Κατὰ τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν διο- δεύειν τὰ μετὰ τῶν. Scribe, διοδεύοντα μετὰ τῶν.

Pag. 130 D. Ἦν δικαιοῦμαι καὶ προσήκειν αὐ- τῷ, scribe, ἦν δικαιοῦσθαι.

Pag. 132 A. Ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν. Post hæc verba sequi debent ea quæ leguntur p. 174 C, δὲν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Et hic historiam suam clausu- rat Menander, in expugnatione scilicet Sirmii, aut potius in ejus deditione, et in obitu Tiberii impera- toris. Est enim Sirmium Abaris deditum est, paulo ante Tiberii mortem, ut a Menandro scriptum esse testatur Theophylactus in lib. i, cap. 3.

Pag. 175 B. Ὅς προσειώρησε τῇ Ῥωμαίων πο- λιτείᾳ, scribe, ὅς προσχώρησε. Is Bocolabra dice- batur. Qui cum una e Chagani pellicibus congressus timensque ne graves pœnas lueret, ad Turcos confugere statuerat. Sed in itinere captus a Roma- no duce, ad Mauricum imperatorem transmissus est, ut refert Theophylactus in cap. 8, libri primi.

Hæc sunt quæ ad Menandri historiam olim in scholis annotaveram scriptoris eximii, cujus elogium habes apud Theophylactum in lib. i, cap. 3, qui etiam ejus historiam continuavit. Sunt et alia Me- nandri fragmenta luculenta apud Suidam in v. Μέγα- ρος. Quod fragmentum descriptum est ex primis Historiarum Menandri, in quo de suo genere præ-

tus fuerat, proinde ut Agathias, cujus historiam A continuabat. Est et aliud fragmentum illius apud Suidam in v. Ἀριστάρχεος et in v. δοκιμάσας et in Ἐπιφάνους, et in v. Ἐπιφάνους, de tympanis Abaram, et de Boni ducis anti-strategemate. Item in Μαυρίκιος, de laudibus Mauricii magistri militum Orientis. Item in voce σταλιώνας, et in Ταμχοσδρῶ. Ne quis autem miretur hæc fragmenta adeo confusa ac perturbata ad nos pervenisse, meminisse debet lector hanc editionem ex duobus mss. codicibus a Da-

vide Hœschelio esse concinnatam, Boico scilicet et Andreæ Schotti : quorum alter altero integrior fuit, ut in præfatione monuit Hœschelius. Duæ proinde horum excerptorum collectiones fuerunt, quod supra in notis observavi. Atque huic operi idem videtur contigisse, quod Bibliothecæ Photii, cui altera ejusdem argumenti abjecta est, ut patet ex iisdem auctoribus, qui bis in illa bibliotheca descripti reperiuntur.

ANNO DOMINI CMLX.

SANCTUS NICON

IN CRETA.

EDITORUM PATROLOGIÆ MONITUM.

S. Niconi, qui medio sæculo x floruit, tribui solent ab eruditis opusculum *De impia Armeniorum religione*, quod Cotelerius Gr. Lat. edidit in notis ad Patres apostolicos, ed. 1872, col. 152, cum fragmentis ejusdem argumenti p. 235 ; et *Pandectæ rerum sacrarum*, quarum fragmenta exhibet Cotelerius in *Monum. Eccl. Gr.* t. III, p. 439, et specimen proponit Bandini in *Catal. Bibl. Laurent.* t. I, p. 92 (a). Sed hæc opuscula, ut bene observat Bandini, in Indice auctorum, ascribenda sunt Niconi monacho Raitbeni, qui circa annum 1060 sub Constantino Duca floruit. Quinimo J. A. Fabric. in *Bibl. Græca* t. X, p. 607, Anastasio Cæsariensi qui ad finem vergente sæculo xi scripsit, tribuit librum *De Artziburio*, contra Armenos, quem minime distinguendum esse existimamus a libro *De impia Armeniorum religione*. De S. Nicone ex Baronio nonnulla refert Flaminius Cornelius in sua *Creta sacra*, t. I, p. 206, Venet. 1755. Solam Vitam ejus hic proferemus ex Surio ad diem 26 Novembris.

VITA SANCTI NICONIS

ARMENI MONACHI,

Ex Actis ejus ab abbate monasterii S. Niconis anno 1150 Græcè scriptis, interprete Jacobo Sirmundo Arverno Ricomagensi S. J. professore, ex Cæsaris Baronii Annalium tome dacimo collecta : observata interpretis dictione, duobus tantummodo locis perpauca additis ex eodem Baronio ad connexionem historiæ.

I. Ortus est sanctus Nicon in Ponto Polemoniaco parentibus honestissimis, iisdem insciis, ubi adolevit, fugam arripiens, ad monasterium Aureæ Petræ dictum, situm in finibus Ponti et Paphlagoniæ, religione sanctissimum sese contulit : ibique sub ejus monasterii abbate, viro religiosissimo, ad duo-

decimum annum monasticam vitam omnibus numeris perfectionis excoluit. Cum vero divinitus admonitus ejus abbas, ipsum ad plurimarum gentium conversionem vocatum e monasterio abire cogit ad apostolatus sui munus implendum : ut plane de eo illud Joannis elogium haud incongrue usurpari pos-

(a) Nos specimen hoc edidimus, veuti opusculum incertæ ætatis, Patrologiæ t. CVI, col. 1359,

quia nota temporis a Bandini indicata, oculos nostros fugerat.

sit : *Fuit homo missus a Deo*. Ubi vero Dei omnipotentis misericordia, Creta insula est recuperata a Christianis, ad ejus culturam idem Nicon ab Oriente evocatus, a Deo mittitur.

II. Cum igitur regiones non paucas orientalem partem peragrasset, et publica pœnitentiæ prædicatione innumeras gentes ad salutis portum per pœnitentiam, meliorisque vitæ mutationem perduxisset, ad Cretam insulam navigandum sibi esse intellexit. Illuc enim divino quodam nutu vocabatur. Etenim simul atque insulam ingressus est ab Agarenorum jugo nuperrime liberatam, Romanoque imperio restitutam per Nicephorum, sædis autem detestandæ Agarenorum superstitionis vestigiis adhuc plenam et refertam, cujus scilicet incolæ diuturna atque assidua cum Saracenis consuetudine, ad illorum mores, proh dolor! abrepti, nefanda etiam et profana eorum orgia fuerant amplexi. Ut igitur eo delatus, solemne illud suum *Pœnitentiam agite* (1), inclamare cœpit, attoniti peregrino et inaudito prædicationis genere insulani, animisque incensi, vehementer in eum commoti sunt: adeo quidem, ut manus etiam inferre cogitarent: manifestum enim ad furorem illos adegerat res nova et inusitata, præoccupatos nimirum, deditosque, ut diximus, superstitionis Saracenorum cæremoniis.

III. Videns ergo inimitis atque intractabilis gentis ingenium, sentiensque tantam duritiem, nisi prudenti quadam arte perdomari non posse: secundam (quod aiunt) navigationem, priore omissa, instituit, sapientumque medicorum exemplo, eorum curationem apposite simul ac solerter aggressus est. Habebat enim Paulum in ea re ducem ac magistrum. Itaque missam faciens insolitam illam prædicandi rationem, quod ex usu futurum in eo jam elucens perspicax futurorum gratia præmonerat, seorsum aliquos abducens, quos reliquis intelligentiores, et ad bonum excipiendum paratiores norat, blandis primum verbis illorum ferocitatem lenire, duritiemque animi emollire cœpit; deinde sensim cor permovere, occulta cujusque facta (ut meus Jesus olim Samaritanæ vitæque flagitia redarguens. Quo factum est, ut eximiam ejus virtutem agnoscentes, confestim iras ponerent animorumque impetus revocarent, et quem malo nunc affecerant, eundem magno suo bono venerarent: propositamque ab eo rectam fidem amplectentes, odii mudum ad benevolentiam profectusque sui cumulum converterent. Consuetudo enim [ut ait ille] ad majora et perfectiora viam munit. Itaque sapiens, si minus verborum copia, ac veritatis facultate piscator erat, hominum animas venari sciens, easque ad immortalitatem divinis eloquiis, et non humanæ sapientiæ, sed Spiritus sancti doctrina traducere. Ex illo igitur tempore Cretenses Niconem tanquam a Deo missum apostolum habuerunt, totamque insulam ejus fama complerunt. Confluebant ad eum universi, et sicut

(1) Inde Μετανοστής appellatum tradit Baronius.

A Deo, illi adhærebant, ita ut vlm legis, quidquid præceperat, obtineret.

IV. Quare cum securo jam animo ad solitam prædicationem rediisset, ad baptismum omnes, veræque fidei disciplinam perpulit. Tum errore omni e medio sublato, ecclesiis per totam insulam edificatis, sacerdotibus, diaconis æditisque designatis, reliquis etiam ritibus et cæremoniis apte distributis, vivendi legibus descriptis, omnibus denique quæ in animo erant, ne quem Cretensium boni expertem relinqueret, ordine constitutis, Gortyna discessit, triumque dierum iter progressus, quodam in loco sub noctem constitit, ubi antiquissimi templi, quantum ex ruderibus conjicere erat, vestigia cernebantur. Hoc in loco cum nocturno hymno rite decantato, et crucigero baculo humi defixo, somno se dedisset, lucernarium quasi lumen ante baculum in aere libratum videre visus est. At somno decusso cum surrexisset, non jam somnium, sed vera visio objecta est. Divina quædam lampas haud materialis a cruce irradians, ad diluculum usque astanti et oranti, Deoque gratias pro tanto munere agenti lumen exhibuit.

V. Cumque iterum Deo (ut patuit) sic volente, somno indulsisset, ornatæ mulieris species apparuit, quæ dirutum templum instaurari jubebat, omnium Domino sic placere confirmans. Illo autem interrogante, quænam esset quæ talia pro imperio juberet: Photina sum, inquit, martyr et famula Christi. Quod nisi reipsa quod volo expleveris, pedem ex insula non efferes. Expectatus ad hæc sanctus, propter visionis varietatem, ambiguo animo erat, ut inane potius insonnium fuisse crederet, quam divinæ gratiæ illustrationem. Quare quæ audierat contemnens, cœptum iter tenebat, cum repente interceptam sibi oculorum aciem sensit: eoque tandem indicio divini numinis imperium id fuisse cognovit: quod ubi jussa exsequi constituit visum mox recipit. Sed quoniam nec ligo in promptu erat, nec pala, nec adjutor ullus (o mira, Domine, et arcana opera tua!) nocte insecuta, finitimis loci incolis ignea ibi columna per tenebras lucens apparuit: prodigioque exciti, subito accurrerunt, et cum ex Nicone quæ viderat, didicissent, suam quisque operam conferre, jussi communi omnes consensu imperio paruerunt. Itaque sedula ejus sollicitudine, vigilantia, alacritate, opus exactum, templumque martyris biennii spatium perfectum est. In qua postea aram erigendam ac rite consecrandam curavit, sacerdotesque in ea institui, simulque omnia juxta ecclesiasticos ritus peragi præscripsit. Omnibusque post hæc valere jussis, navigium conscendit, ac secundo cursu provecius Epidaurum, quod Damalam incolæ cognominant, die quinto pervenit. Dein universam Græciam pœnitentiam prædicando peragravit, pluraque miracula operatus atque uberes fructus ex sua prædicatione collegit.

VI. Basiliiu cognomento Apocaucus, prætoris

munere auctus, Corinthi versabatur, Isthmumque illud praesidio contra Bulgaricos incursus tuebatur (2). Graviter autem illum angebat non solum molestus ac difficilis morbus quo tenebatur, sed multo magis vigens metus et pavor Bulgaricarum incursionis, famam gliscente, gentem illam tota Epiro grassatam, in Helladam atque in Peloponnesum copias convertere. Proinde missis Spartem nuntis Apocaucus Niconem avocarat. Enimvero compleverant ejus aures quae de illo passim narrabantur, praecipue quae de summa illius in Deum fiducia et libertate acceperat. Ex quo autem virtutis ejus illecebris capi coeperat, beatum ejus vultum cernere, vocemque audire, votis omnibus gestiebat. Semper enim apud omnes gentes in pretio et veneratione fuit vera philosophia. Divinus quidem vir charitate praestans, Apocauci petitionem propenso animo accipiens, antiquius nihil habuit quam ut Corinthum celeriter contenderet. Quo appellens, non solum morbo aegrum sua praesentia liberavit, sed metu etiam et terrore Bulgarorum, illos alio cursum suum flexitae significans. Ita omni ex parte facta est jucunda Basilio Niconis oratio. Cum ergo dies septem illic posuisset, malorumque impendentium illius per eum discussa et sublata formido esset, domum revertit.

VII. Anno nongentesimo octogesimo secundo, praeter bella civilia et externa atque mala quibus Oriens afflictabatur, peste etiam laboravit, cum ad eam curandam Lacedaemonii, destituti humano auxilio, ad opem divinam implorandam assurgunt, legationemque decernunt ad Niconem virum sanctissimum (3), de qua in rebus ab ipso praclare gestis ista narrantur. Transactis in ea spelunca diebus octo, a morbo recreatus, Spartam venire abnuens, Amyclas contendit. Quod ut sensere Lacedaemonii, festine ad illum primarii cives, et alii e plebe certatim convolarunt enixe orantes, ut Spartam usque venire velit: invaserat enim civitatem pestifera lues, et plurimos incolas absumebat: propterea venire illum cupiebant, quod se divinis ejus precibus liberandos confiderent; ille vero, et caetera misericors, et in eo maxime, qui ejus populus, et sors futuri essent, tanquam futura praesagens, eoque in illos propensior, et legationem benigne excepit annuitque petitioni, et ingruentis mali propulsionem spopondit, si modo ipsi Judaicam gentem ex urbe sua pellerent, ne execrandis eorum (ut aiebat) moribus piaculisque religionis suae diutius eam contaminarent. In his, ait, si me audieritis, et pestis a vobis recedet, et ego quod superest vitae, ducam vobiscum. Quibus verbis monita alia adjiciens, sacras etiam Jeremiae voces subinde aspergebat: *Viae tuae fecerunt haec tibi, et iniquitates tuae praevaluerunt et duro ludo percussa es. Cumque illi ejus oratione commoti seipos con-*

¹ Isa III, 2. ² Psal. cxxxviii, 21-23.

(2) Vide Baronium ad an. 981.

demnarent atque omnia quae jusserat, facturos promitterent, nihil amplius cunctatus cum legatis illis profectus est, non cantherio, aut lectica vectus. nec multo comitatu stipatus, sed solo virtutum choro circumseptus. Ad ejus porro adventum lues cessavit, et Judaei urbe pulsi sunt. Nec vero Lacedaemone amplius excedendum, sed in ea perpetuo manendum constituit, ita ut non facile pedem alio efferret, nisi cum necessaria res quaequam aliquo vocaret, et tunc quoque gradum citius referebat. Videres igitur accurrentes quotidie ex universa Peloponneso agrorum omnis generis catervas, quibus ille non minus animae quam corporis curam impendebat: mellitis enim adhortationibus ad pietatis zelum eas accendebat, ad salutem cuique suam poenitentiae ope disponebat. Fortunata vero Lacedaemon, quae talem medicum civemque sortita es, cujus divinis praecipis ac disciplinis ad omnem virtutis formam multo certius rectiusque quam inanis olim Lycurgi legibus effingebare! Subjicit his de structura templi, tum ejus hortata elaborare: cui adversatus est Joannes quidam cognomento Aratus, Judaeorum patronus. Quae sit passus, ab eodem auctore sic accipe.

VIII. Hic (inquit) solis invidiae stimulis concitatus, aut daemone potius scelere impulsus, ira et odio adversus Niconem insaniebat, divini operis argumentum ad probrum et injuriam suam rapiens: proclivior siquidem est malitia, ut ad pejora feratur quam ut melioribus inhareat. Non cessabat egregius ille sancto in os obloqui, caeptoque opere colophonem adderet, omni ope prohibebat. Prorsus enim cum reliquis Laeonibus ibi non conveniebat: unde et Judaeorum fugam injuria et immerito factam affirmabat: eamque cum civibus vitio vertere, atque illos hoc nomine sagillare et traducere non verebatur.

IX. Cumque officii ejusdam obtentu, quo poltri et illustrari textilia solent, Judaeorum unum in urbem introduxisset: intercessit illico Nicon, bellatorque juxta prophetam factus¹, consueta lenitate paululum intermisso; leoninum animum induit, et fuste qui propter jacebat, arrepto, Judaeum male acceptum foras extrusit, formidabiliorque hostibus, quam Hercules ille sua clava visus est. Judaeorum tamen gentem usque adeo aversabatur, ut nec lingua, nec auribus usurpare illorum nomen vellet, ut jure in illum Davidis verba convenirent: *Qui oderunt te, Domine, oderam, et super inimicos tuos tabescebam: perfecto odio oderam illos, et inimici facti sunt mihi, propterea nomina eorum labiis² meis non commemorabo.*

X. Haec vero cum audisset a furore nonnisi trahens Aratus, rabietumens (ut semper illium amantem impudens atque ad immania praecipit improbitas) in sanctum anhelans irruere coepit, conviciis om-

(3) Vide Baronium an. 982.

rare, proscindere, quanquam inanis hæc illi strepitus erant, et pro larvæ terriculis habebantur. Qui leni ad eam voce : nec enim contendere prorsus, nec attercari norat : Abi, inquit, et ad te redi, infelix. Desse scelera tua : brevi enim senties, quis arrogantiae fructus, et qualia nequitiæ sint præmia. His dictis et tanquam in mortui (quod aiunt) aures effusis, ad monasterium regressus est : hominis enim animum verba non penetrarunt. Quare non destitit amens ab incepto, quin adversus sanctum de more fremeret proscindens illum, figensque tota urbe dignis furore et insania sua probris et contumeliis : quin etiam minas intentabat, nesciens stupidus et vecors, quod non gloriatur malitia adversus virtutem, nec proficiat inimicus contra electos Dei, ut scriptum est : *Et filius iniquitatis non apponet nocere ei* ^A. Quid tum autem consecutum est? Tantum absfuit, ut ejus minis ac maledictis avocaretur, ut in his potius, Domini exemplo, tanquam laudibus triumpharet. Dominus autem de cælo auditum fecit iudicium, et malitia justissimas pœnas dedit. Verba in rem misero abierunt : nam dignos amentiae suæ fructus tristi et miserabili vitæ exitu percepit. Nec tarda fuit vindicta, qualis sæpenumero divina bonitate conversionem præstolante contingere solet : sed e vestigio, derepente, nec opinantem, ut mox dicam, oppressit.

XI. Nocte proxima objecti sunt infelici duo senes in somnis, quos alii duo sequebantur, forma quidem eunuchi, sed longe quam humana præstantiore. ^C Ab his vero flagris cædi sibi videbatur, et sic verbis increpari : Quomodo tu eo es proventus audaciæ, ut servum Dei contemnere et conviciis appetere non dubitares? deinde in obscurum post verbera carcerem detrudi. Et cum veniam multis orasset, rix tandem cædendi finem fecisse, nec tamen e custodia dimisisse. Experrectus igitur, gravem statim in febrem incidit : accitoque Nicone, ad ejus pedes advolutus, misericordiam imploravit. Cui beatus : Quæ in me perpetrasti, ait, ea tibi frater, quantum in me est, condonabuntur. Sed quoniam vitæ finis tibi cælesti decreto præstitutus est, nemo erit de cætero, quemadmodum ait Propheta ^B, qui Dei consilium dissipare possit. Et his dictis ad monasterium reversus est. Illi vero tertia post dies infelici morte vitam eripuit. Ex quo metus ingens ac trepidatio Lacedæmonios invasit : nec repertus est quisquam e minimis et maximis, qui ad Niconem non advolaret ejusque jussis pareret. Fidem enim fecerat omnibus exemplum, qui Christi servos ludibrio habent : quoniam *Utiq; est fructus justo, et Deus iudicans eos in terra* ^D.

XII. Gregorio prætori et de Sceleri Bardæ rebus, et post ejus e Babylone reditum, audire cupienti (nec enim addita intuendi gratiæ exsortem illum esse prætor arbitratur) narravit Nicon, Scelerum quidem

ad imperatorem reconciliatum festinasse : ejus vero cognominem alterum ipsius audaciæ ac rebellioni successisse. Attamen nec illi profuturam tyrannidem, nec imperatoribus superiorem fore. His ergo prædictionibus consentaneus fuit eventus et cum qui prædixerat, admirabilem declaravit. At prætoris quidem Gregorii sanctique res hoc modo se habent.

XIII. Peragebantur aliquando vespertinæ laudēs : prima autem hebdomadis dies erat, cum Sphæristarum aperto gymnasio, juvenum frequens manus infra sacram aedem constitit, atque inter alios prætor Gregorius pars ipse certaminis, cum indigenis ludens : ludi enim amans erat, ludicrisque supra modum capiebatur. Et quoniam inconditæ clamantium voces, tam ludentium, quam spectantium exaudiebantur, adeoque perstrepebant, ut e sacris hymnis avocarent, et mentem in illis figere non sinerent, zelo Dei percitus Nicon eceleriter appropèrat, bellinamque hominum barbariem libera voce, qua justos decet, libertate castigat. At prætor vir amari alias ingenii, et tum maxime ludo intentus, ut qui a paribus se vinci doleret, impotenti adversus sanctum actus rabie, proscindere maledictis manusque ad vindictam ausus attollere, urbe denique expelli jussit. Jamque ducebatur hilari pacatoque vultu, Domini sui exemplo, leviusque injuriam quam cæteri maximos honores ferebat.

XIV. Cæterum nec sera, nec pedibus (ut poeta dixit) tarda fuit ultio, quin velocius, junctisque vestigiis contumeliosum secuta est. Nam cum prinium ad excipiendam sphæram manum sustulit, paralysis repente icta est. Idem porro membris omnibus statim solutus et enervatus, ad catholicam ecclesiam aliorum manibus delatus est. Ubi acutissimis doloribus excruciatu, mortem præ illis in lucro ponens, lamentabiles questus edebat. Cumque magna medicorum sedulitate curaretur, et remedia omnia infra malum essent, ita ut inanis et vana omnis ab illorum arte spes esset : causam exquirat episcopus, cur eum repentinus morbus invasisset : erat enim et ipse medicæ artis peritissimus. At ille, quæ in Niconem admiserat, vel invitus exposuit : hunc mali sui fontem et caput esse non dissimulans. Quo cognito episcopus objurgavit ille quidem hominis temeritatem non leviter. Tum opportuno consilio auctor fuit, ut fastum poneret, et a Nicone supplex illatæ injuriæ veniam peteret. Norat enim, unde certa medicinæ spes esset.

XV. Paruit ille, abjectoque fastu ac prætoris potestatis supercilio, Niconem multis precibus per nuntios accersit. Qui quidem acceptæ injuriæ oblitus, dicto citius adfuit : didicerat enim ut contumelias pati, sic easdem ultro remittere, aut potius benefactis et officiis compensare. Prætor autem ut illum vidit, ad ejus pedes se abjicit, et qui modo

^A Psal. LXXXVIII, 25. ^B Psal. XXXII, 10. ^C Psal. LVII, 12.

gulus, animisque ferox iras tantum et injurias spirare videbatur, supplex factus, erroris veniam lugubri voce rogat, ejusque preces, unicum salutis suae pharmacum implorat. Semper nimirum imbecilla res est vitium, fortis autem et stabilis virtus. Quid ergo ad hanc divina mens? An exprobravit homini amentiam, effrenatamque audaciam? aut aspernari orantem, et tantisper abnuere visus est? Minime gentium. Qui enim faceret, qui discipulus, aut acerrimus potius mitis illius et pacifici imitator erat ad benefaciendum magis quam ad plectendum natura comparati? Itaque non solum veniam dedit, sed sanitatem etiam precibus suis, admota manu restituit. Ita ut statim cibum sumeret incolumis, et libere atque expedite loqueretur, miraculo vel oculis ipsis qui spectabant, fidem vix faciente.

XVI. Ab improbis quibusdam malevolisque hominibus per calumniam accusatus est Joannes Malacenus, nobilitate generis ac splendore nec non summæ sapientiæ laude non inter Lacedæmonios modo, verum etiam tota Hellade ac Peloponneso facile princeps: accusatus autem apud eum, qui tum imperii sceptris potiebatur, Basilium scilicet Romanæ minoris filium, regum omnium fortunatissimum, cujus et vita illustris, et imperii spatium longissimum fuit, et victoriæ et tropæa de hostibus quamplurima, per quem et Bulgaricæ gentis princeps [ut memorant historia] Samuel ille, viribus et robore inexpugnabilis, in Creta cum innumerabili multitudine Bulgarorum fractus et subactus est (5).

XVII. Mittuntur itaque ab imperatore satrapæ duo, militum legionem trabentes, ut Malacenum ex improvise comprehendant, vinetumque ad reginam urbium ducant: defectionis enim et perduellionis in eum crimen concinnantes æmuli, imperatoris aures falsæ accusationis calumnia oppleverant. Ut ergo in Lacedæmonia pervenerunt, et virum cujus causa missi fuerant, comprehenderunt, evocat ille confestim virum Dei Niconem, quem ob egregia facinora præcipuo in honore habebat, gravique dolore anxius: Ora, inquit, ora pro me misero, serve Dei, ne imperatoris ira male peream. Quem sanctus, blandis contra mellitisque verbis respondens, confirmare animum jussit nihilque tristius formidare. Tum eximia quadam vi charitatis mensæ simul acubans, et lætitiæ poculum, ceu poeticum illum Gygeona, malorum omnium oblivionem mœrenti propinans, oraculum aujecit: Regiam potius benevolentiam adepturum, vitam anteacta beatiorum acturum, altiores ad honorum gradus conscensurum, de omni denique molestia et calamitate triumphaturum: et me, inquit, videbis, et in patria sub finem vitæ reverteris. Nam et hæc quoque Nicen (ut supra dictum est) a Patre luminum gratia ornatus erat, ut futura æque ac præsentia prævideret. Atque omnia sane, ut prælixerat, evenerunt.

XVIII. Malacenus ergo tanquam a prophetica et

divinitus agitata lingua hæc audiens, nihilque peritios aubigens, vehementer exhilaratus est, navigationemque salutato Nicone, securo animo exorsus est. Postquam ad imperatorem pervenit, et confectus ab æmulis criminatio veritatis luce, sed Niconis maxime precibus, discussa est, majorem deinceps apud imperatorem gratiam, ampliores honores, gloriam et famam adeptus est, adeo ut principem in senatu locum obtineret.

XIX. Transacto post hæc tempore non brevi, cum Malacenus Constantinopoli adhuc esset, Nicon ad immortalem beatamque sortem transiit. Quod ille cum accepisset, et dulcem illam spem qua futuram ex ejus verbis non dobitarat, ut optabilem ejus vultum aspiceret, sibi quodammodo ereptam sentiret: vehementer angere animo, variisque cogitationibus æstare cepit, gravem præterea vitam ducere, nisi quod ille promiserat perfici videret.

XX. Fide igitur confirmatus (neque enim illius expertus erat scientiæ, qua cognosci Dei mysteria solent) quid agit? quo se convertit? Pictorem advocat, arte manuque insignem, et qualis habitu, veste, capillis sanctus fuisset, verbis designat: tum aptis coloribus in tabula totam ejus imaginem exprimi jubet. Reversus domum pictor, operæ pretiumque ratus quod jussus fuerat, quam accuratissime posset exsequi: post varios conatus, frustra tandem se laborare animadvertit: nec enim ex sola narratione poterat, quamvis peritissimus artis et exercitissimus esset, quem nunquam viderat, ad veram similitudinem exprimere. In hac igitur cura versanti, vehementerque dolenti, quod oris lineamenta effingere non posset, ante oculos repente exstitit monachus quidam, qui in ædes clam penetrarat, statura præcerus, habitu eremitico, obsoleto veste amictus, coma squalens, capillitio barbaque niger, in omnibus denique beato viro simillimus: nam et virgam manerebat cujus apex in crucem desinebat. Qui pictore comiter salutato mœroris sollicitudinisque causam sciscitatus est. Ille vero et causam mox aperuit, et operis difficultatem demonstravit. Tum leni ad eum voce monachus: Me, inquit, aspice, frater, mihi per omnia similis est, quem depingis. Ut ergo acrius in illum oculos intendit pictor, penitusque circumspexit, illum ipsum esse agnovit, quem Malacenus verbis designarat. Quare ad tabulam reflexus, ut conspectam formam imitaretur, o rem admirandam! sacram ter beati effigiem in tabula suis lineamentis suapte expressam sponte videt, cumque miraculo obstupefactus ad sanctum subito, Kyrie eleison cum horrore inclamans, se vertisset, illum amplius non vidit. Jam enim avolaverat. Itaque ad delineatam divinitus formam reliqua colorum pigmenta adjiciens, perfectam imaginem, qualis hodieque in sacro beati templo suspensa visitur, omnibus numeris absolvit, statimque ad spectabilem Malacenum eum illa properans: omnia illi, ut

(5) Baron. ad an. 993.

acciderant, ordine percussit. Quibus ille auditis, cum ex oblata pictori Niconis specie, ne in hac quidem parte inanem fuisse ejus prædictionem, animadverteret, ingenti gaudio perfusus, mirabilium Dei operum laudes, et quantum a Spiritu sancto gratiam sortitus Nicon esset, prædicare nunquam destitit: sed Malaceni quidem, et sacrae imaginis historia sic se habet.

XXI. Venit cubicularius quidam ab imperatore aurei tributi causa missus: qui, ut pecuniae turpique lucri percupidus erat, magnas cum cæteris civibus tum sancti in primis cenobio molestias exhibebat. Solent enim civitatum imperia et exactiones non æquis et benignis, sed durioribus, ut plurimum, et inhumanioribus delegari. Frustra autem monachi, quibus auri nihil erat, immitem ferumque linire precibus studebant, qui aurum sitiens, velut aspis ad incantantium voces obsurdesebat, et tanquam spinarum sonum sub lebebe [quod scriptum est] omnia illorum verba contemnebat, quia et feroculus insolescens, post atroces minas in carcerem eos detrusit ac monasterium ipsum expilare depraedarique vecors meditabatur. Quod cæteri audientes qui in eo exercebantur, ad sanctum precibus exorandum se convertunt præsentemque ejus opem sine mora experti sunt.

XXII. Etenim proxima nocte, minaci atque indignabundo vultu ad cubicularium veniens sanctus Nicon, multis eum verberibus exceperit. Eo quod inquietus [ejus enim verbis utendum est] monasterii curatores, cum ipsi nihil deliquissent, vinculis mancipasti: quod nisi eos statim eximeris, acerbus præterea te vitæ exitus manet. Profuit palatino ad sanioram mentem hæc afflictio. Mane igitur et victos eduxit et ad templum properans, sacrae thesæ: advolutus cum lacrymis audacis suæ veniam a Sancto petiit, discessurum extemplo Lacedæmone promittens, et civibus aurum quod exegerat, relicturam, quod re ipsa præstitit. Nam aureis septuaginta [septingentis] duobus ad beati loculum abjectis, conscenso equo protinus abscessit. Aurum ergo, qui monasterio tum præerat, Constantinopolim misit ad præpositum. Is vero coemptis hoc pretio sacris pyxidibus aliisque pretiosis vasculis non paucis, ad monasterium omnia detulit, quæ ad hunc usque diem templi usibus percommoda cernuntur, et splendorem illi non parvum addunt, variis aliisque et egregiis omnium generum ornamentis referto, cura in primis studioque ejusdem præpositi. Ille enim vir optimus et magnificentissimus, divino zelo succensus, omnem operam posuit, ut templi vetustatem abstergeret ejusque speciem penitus renovaret, quod et donariis deinde quamplurimis anxie, columnarum fulgo, e. politorum lapidum coloribus variis, picturarumque præstantissimarum varietate condecoravit, porticibus etiam et vestibulis gradibusque circumcinxit: ad eam denique dignitatem

extulit, quæ hodie spectatur, et præclarum divini viri consilium pietatemque tacito præconio declarat.

XXIII. Sed ad impium Antiochum convertenda est oratio. Præerat is ducis potestate ethnicorum regioni. Eo autem inter cætera vitæ flagitia processerat amentis, ut ipsum beati testamentum violare non dubitaret. Itaque finitimum ethnicorum oræ prædium invadens, sedem in eo, reclamantibus monachis, tentoriumque fixit. Et ne quid scoleri decisset, cum locum perfuso circumcirca cruore contaminasset, impuro in libidinum cæno nefandisque flagitiis, suo illic more volutabatur, quoad dignos temeritatis suæ fructus a Sancto percepit. Is ergo per noctem formidabili trucique ore illi astans, post horribiles incussos terrores, crucigero demum baculo latus lethali plaga percussit. Qua excitus, cum exeuntem e tentorio percussorem notasset, famulis quidem, ut eum comprehenderent, cruda et lamentabili voce imperabat, verum illi neminem videbant. Ex quo demum mali fontem miser agnoscens, Sanctum fuisse intelligebat, qui vulnus inflixerat invasoremque suum ex suis sedibus pellere satagebat. Quare conscenso mox equo, Lacedæmonem contendit. Sed stadia haud amplius triginta processerat, cum doloris acerbitate victus, ex equo descendens, media in via turpiter in suorum manibus exanimatus interiit, reque in eo, quod in Proverbiis legitur, expletum est: *Animæ iniquorum immaturæ peribunt, et perversi in morte repentina* (Prov. III, sec. LXX.) Miserum porro illius cadaver Spartam delatum, sequenti nocte (ut constans fama est) ignis, incertum unde, in loculum irrumpens, utrumque simul consumpsit, et in cinerem redegit.

Non minus pavendum est quod sequitur. Michael ille Chærosphactes, vir scilicet illustris, nullique inter Lacedæmonios nostros honore, gloria, opibus secundus: ad hæc sæcundia, indole, torina, suavitate morum, sapientia aliisque omni laude præstans erat, adeo ut in ore omnium cum suavissimo sensu versaretur. Sed quam difficile est humanæ naturæ hostis insidiis nunquam succumbere, recteque iter usque ad finem inoffenso pede decurrere? Dehinc vir incomparabilis, et invidiæ face accensus contra monasterium impudenter exarsit, levissimo cujusdam agri prætextu, quem ledere monasterii pecora dicebantur. Ergo collecta facinorosorum hominum manu, cum ad locum venisset, primum quidem Zosimum monachum annis gravem, qui monasterii res procurabat, nihil ejus canos, nec virtutem veritus, veste sua spoliatum atque in terram prostratum, pugnis fustibusque ita vexavit, ut tantum non exanimatum reliquerit; deinde Syracusanum illum Dionysium imitari volens, in agrestes etiam operas famulosque sævire parabat, nisi fuga saluti suæ consulissent. Tum vero monasterii res omnes Nysorum prædæ exposuit, non caulis ipsis, pecorumque se-

* Prov. III, sec. LXX.

plis parcens, quibus etiam flammis subiecit, ne quid esset quo legi capræ ovesque et a furum ferarumque insidiis defendi possent. Ita demum, quasi parva victoria, ovans, in equo miser exultabat, cum subitam illatæ sancto injuriæ vindictam expertus est.

XXIV. Nocte insecuta, terribili, ut in his solebat, aspectu dormienti sanctus Nicon se objicit, gravissimisque et acerrimis verbis increpans: Quid tibi mecum, ait, ut tantum audaciæ furorisque concipere, et contra nos Deumque ipsum insurgere non formidares? Sed diuturni arrogantiae hujus conatus non erunt, sentiesque tandem haud optabilem exitum fore, ac docebit experientia quantum mali sit temeritas; et projecta in Deum ejusque servos arrogantia; atque his dictis recessit. Michaelera vero ardentissima illico febris invasit, et cum febre paralytici. Ita domum relatus, mortem expectabat. Cum iterum ipsi tanquam in mentis excessu oblatus Nicon, succensebat porro, eademque cum minis exprobrabat. Unde ad consanguineos qui aderant, conversus: Non videtis, ait, monachum istum, qui mihi dira omnia minatur? Tum expelli et abigi eum rogabat atque jubebat.

XXV. Verum illi, quia neminem videbant, amplius morabantur. Paulo post cum ad se quodam modo rediisset, ex utriusque visi argumentis mali sui causam conjectans, stultitiam suam reprehendere calamitatemque lamentari cœpit: Heu! heu! inquit, quia mihi nunc contra quam Job contigit: *Timor enim, quem non timebam, evenit mihi, et quod non verebar, accidit*. Deinde sceleris emendationem poenitentia promittens, et quod tum cætera quæ inconsulto egerat, corrigeret, tum caularum cancellos ferreis repagulis obvallaret, morbi finem unice deprecabatur. Cæterum ejus preces a Deo exaudita non sunt, Dominus enim, qui finxit sigillatim corda

¹ Job iii, 25.

(6) Baron. ad an. 981

A nostra, pravum fictumque hominis animum intuens, qualis in plerisque solet esse mortalium: qui tempore quidem afflictionis Dei recordantur, aspernantur autem cum exempti malis fuerint: irritam atque inanem abire ejus orationem passus est. Quare, ingravescente vi morbi in luctuosis illis vocibus oppressus est: gravi ferocibus superbisque documento, ut ira sua moderate uti discant, Dei que judicia reformident.

XXVI. Prætoris munere præcipua cum laude perfectus Basilius Apocaucus (6), quem supra memoravimus priusquam rediret in patriam, Lacedæmonem venit, ut sacram Beati thecam adoraret, suumque in illum amorem et studium testaretur; discedens autem collectum vasculo sacro unguentum, quod sanctificationi malisque morbis omnibus depellendis proficuum esset, domum tulit. Domi ergo quemdam ex famulis, quem in intimis habebat, gravi lethali que morbo decumbentem, ac desperata per medicum valetudine, deploratum nactus divino quod gerebat unguento Gregorium (id enim servo nomen erat) certa fide spem fulciens inunxit. Res mira! sub mediam noctem e lecto repente desiliens æger, suisque pedibus gradens, sonora voce qui modo elinguis erat, uxorem vocat. Apocaucus ad vocis sonum excitus, accurrit, et sanitati, aut vitæ potius restitutum cernens, modum causasque interrogat. Tum ille monachum sibi quemdam adfuisse ait, insignem eruce virgam manu gerentem, cultuque corporis eremitico et lethalem morbum protinus depulisse. Astans enim mihi, aiebat, monachus ille (cujus etiam vultus lineamenta signabat, ex quibus Apocaucus sanctum fuisse didicit) manuque prehensens: Deus, inquit, propter Apocauci fidem vitam tibi Metanoitæ precibus largitur, et cum hoc dicto statim abiit. Ego vero integræ valetudinem adeptus sum.

ANNO DOMINI CMLXIII.

THEODOSIUS MONACHUS

NIC. MARIE FOGGINI

MONITUM

DE THEODOSIO ET EJUS ACROASIBUS.

(Hist. Byzant. Append. nova. Romæ, 1777, fol.)

Cretam insulam, centum olim, ut Horatius cecinit lib. iii, od. 27, potentem oppidis, quam Agareni ab Hispania profecti Michaelæ Balbo imperatore an. Chr. 825 occupaverant, Nicephorus Phocas, tunc tem-

poris magister et scholarum orientalium domesticus, fuis delectisque Barbaris, Romanorum imperio restituit, Romano Juniore Imperatore, an. Chr. 961. Hanc expeditionem, Romani imperatoris jussu, a Nicephoro maxima celeritate feliciter confectam sequentes Acroases quinque celebrant et exornant. Eas edere meditatus est olim Maltretus, sed primum nuper odidit Flaminius Cornelius nobilis Venetus in suo *de Creta sacra* commentario tom. I, p. 269. Nullus alius, qui eas complectatur, usquedum innotescit vetus codex, præter Vaticanum notatum num. 997, litteris pene jam exsolescentibus, et a notario potius, quam a librario scriptum, ex quo tum Maltretus, Allatii cura, tum Cornelius accepere. Itaque easdem recensere ac recudere jussus, hoc solum præstare potui, ut ipsum codicem Vaticanum iterum consulere, et cum Cornelianâ editione conferrem, quem laborem non sine fructu exegi, etsi anceps hæreo, utrum et ego ipse, tum ob codicis vitia, tum ob singularem poetæ sequioris ævi stylum, omnia bene assecutus sim. Quare dubitationes quasdam meas ac conjecturas in subjectis adnotationibus indicabo, ubi etiam plura prosequar, quæ sensus auctoris ac rerum historiam luculentius exponant.

Quis fuerit Theodosius diaconus, qui hæc Acroases composuit, obscurum omnino est: sed nullatenus dubitare licet, fuisse eum Ecclesiæ Constantinopolitanæ diaconum. Porro ex epistola qua Acroases suas Nicephoro dedicat, plane liquet, emisisse eas in lucem post præmaturum Romani imperatoris obitum, eo licet vivente compositas. Sic enim Theodosius Nicephorum alloquitur: 'Ὡς ἐν προσώπῳ γούν ἢ μὲν ἀρχὴ λαμβάνων δοκᾷ πρὸς τὸν πάλαι βασιλεῖα ἡμῶν, τὸ δὲ τῶν ἐπαίων κεφάλαιον πρὸς εἶνα, εἴση εὐθύς. *Iamborum itaque institum prima fronte ad defunctum nuper imperatorem nostrum pertinere videtur: verum laudum summa ad quem potissimum spectet, statim intelliges.* Præterea ex eadem epistola aperte intelligitur, obtulisse eas Nicephoro, postquam ille victoriæ Cretensî etiam addiderat de Agarenis orientilibus, metropoli eorum Chalæpe eversa: Δέξαι οὖν, inquit, εἰ καὶ τῆς ἀξίας εἶσιν ἐνόςα Θεοδοσίου ψαλλισματα, καὶ περὶ τῆς τοῦ Χαλέπε γράφειν ἐπιτροφῶν καταστροφῆς καὶ ἀλώσεως. *Accipe igitur, indignus licet majestate tua, Theodosii nugas, et de eversione et expugnatione Chalæpi scribere permittit.* Ad quæ verba mirari subit, quomodo Cornelius adnotaverit, se prorsus nescire, cur Theodosius de Creta sermone institueret, Chalæpi mentionem ingesserit. Nemo enim veterum recentiorumque historicorum præterit, Nicephorum Phocam Creticos primum, deinde vero Chalæpenses Saracenos subegisse. Audi Cedrenum *Hist. Comp.* p. 645: Νικηφόρος δὲ ὁ Φωκάς, ὡς ἐμπροσθεν εἰρηται, προσταχθεὶς ἐκ Κρήτης ἐπανελθεῖν, οὐ συνεχωρήθη εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλεύουσάν, ἀλλ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκελεύθη παραγενέσθαι μετὰ παντός τοῦ στρατοῦ ἀναλαμβάνων γὰρ αὐτὸν ἐκ τῆς προτέρας ἡττῆς ὁ Χαβδάν, ἀναφέρειν ἤρξαστο πάλιν, καὶ στρατὸν ἐξόμαχον ἠθροικῶς, προσδόκιμος ἦν ἐπιθῆσσεσθαι τοῖς Ῥωμαίων ἀρχουσὶ τε καὶ πράγμασιν· ἀλλ' ἐν Συρίᾳ γενόμενος ὁ Φωκάς καὶ σταδίᾳ μάχῃ τοῦτου τριψάμενος, καὶ κατὰ κράτος ἡττήσας, καὶ εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Συρίας ἀπελάσας τὴν πόλιν Βεβρότιαν ἐξεπέρθησε διχα τῆς ἀκροπόλεως. *Nicephorus autem Phocas, Creta, uti diximus, jussus decedere ita est, ut non ei liceret Constantinopolim ingredi: sed mandatum est, ut cum omni exercitu in Orientem transiret. Nam ab accepta clade se recolligans Chabdannus jam sese erigebat: coactoque ad pugnam idoneo exercitu videbatur jamjam in Romanos moturus. Eum Phocas, in Syriam ut venit, prælio superavit ac fudit, et in Syriam interiorem compulit: urbem Berthiam, excepta arce, devastavit.* Idem enarrat etiam Michael Glycas in *Annalibus* p. IV, p. 304, et uterque hanc afferunt causam adeo sollicitæ expeditionis Nicephori in Orientem, quod Josephus Bringa, qui rerum in aula potiebatur, Romano ob oculos callide posuerit, invaluisse rumorem, victorem Cretæ evehendum fore ad imperium. At vero Cedrenus et Glycas a Leone Diacono, scriptore cœvo, in hoc dissentire videntur, quod hi Nicephoro e Creta reduci Constantinopolim venire non esse permissum, sed recta via in Syriam ire mandatum scribunt, ille autem contra testatur, Nicephorum e Creta redeuntem non modo Constantinopolim venisse, sed etiam Constantinopoli triumphasse, et hinc postea in Syriam profectum esse. Leonem rem ita enarrasse compertum est ex Latinis excerptis historiæ suorum temporum, quam ad obitum usque Joannis Tzimiscis protraxit, a Pagio in *Critica in Annal. Baron.* tom. III, p. 875, et tom. IV, p. 5, relatis; nondum enim in lucem edita est integra et Græce Leonis Historia, ad prelum licet paratam reliquerit Combefisius. Verumenimvero, ni fallor, facilem ad Cedrenum et Glycam cum Leone Diacono in hoc quoque conciliandos aperit viam Symeon Magister et Logotheta in *Annalibus* in fine, qui de Nicephori triumpho ob devictam Cretam sic loquitur: 'Ὁ δὲ βασιλεὺς, μαθὼν τὴν τῆς Κρήτης ἄλωσιν, ἐδέξατο τὸν Θεόν· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν Νικηφόρος κελεύσει τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν εἰσῆλθαι, καὶ μετὰ τῶν λαφύρων καὶ τῆς αἰχμαλωτίας ἦλθε περὶ τὸ οἶκον αὐτοῦ εἰς τὸ ἱπποδρόμιον ἅμα τῷ ἀμνηρᾷ Κρήτης τοῦ λεγομένου Κουρόπα καὶ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, στολὰς λευκάς περιβεβλημένων πάντων τῶν Σαρακηνῶν· καὶ ὁ μὲν μάγιστρος τιμῶν καὶ γερῶν μεγάλων ἡξιώθη παρὰ τοῦ αυτοκράτορος· ὁ ἀμνηρᾷ δὲ, πλείστα δῶρα καὶ χρυσὸν καὶ ἀργυρον παρὰ τοῦ βασιλέως λαβὼν, σὺν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ εἰς χωρία οἰκίει συνεχωρήθη, εἰς δὲ τὴν σύγκλητον οὐκ ἀνεβιβάσθη, διὰ τὴ μὴ βούλεσθαι αὐτοὺς βαπτισθῆναι· ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Νικηφόρον τὸν μάγιστρον αὐτίς κατὰ τὴν ἐφάν ἐξαπέστειλεν κατὰ τοῦ ἀλαζόνος Χαμβδᾶ· ὁ δὲ ἀπελθὼν, πρῶτον μὲν τὸν Χαλέπε κάστρον παρέβαλε, ἐξ οὗ καὶ λαφύρων πολλὴ γίνεται συναγωγὴ. *Imperator, ubi captam esse Cretam cognovit, Deo laudes gratiasque persoluit.*

- Πλάτωνον αὐτῶν (28) εἰς μάχην τὰς καρδίας· A
 65 Δίωξον αὐτοὺς τὴν πικρὴν δειλανδρίαν·
 Αἰσχρὸν ἐχθρῶν τῶν προφητῶν τοὺς λόγους·
 Διίξον Πέτρος τίς (29), καὶ τίς ὁ ψευδοπλόκος,
 Ὁ τὰς καμήλους ἐσθίειν ἐπιτρέπων,
 Ὁ πορνομύστας ἐκτελῶν τοὺς βαρβάρους,
 70 Ψευδοπροφήτης ἐκφανεὶς πανουργία·
 Οὕτω βοήσας, καὶ λαθῶν τὴν ἀσπίδα
 Δημηγορῶν ἔλεξε τοῖς συνεργάταις·
 « Ἄνδρες, στρατηγοὶ, τέκνα, σύνδουλοι, φίλοι,
 ῥώμης τὰ νεύρα, δεσπότου πιστοὶ φίλοι —
 75 Οὗτος γὰρ ὑμᾶς τέκνα καὶ φίλους ἔχει,
 Λόγους παραινῶν, οὐκ ἀναγκάζων πόνοις — B
 Ὅρατε τοῦσδε τοὺς ἀλιδρόμους τόπους·
 Ὅρατε πολλὰς ἡμέρους νήσους πέριξ·
 ῥώμης ὑπῆρχον (30) πατρικῆς κατοικία,
 80 Καὶ δεσποτῶν γῆ· πλὴν παρερπίσας θύνας (31),
 Καὶ νεθρότης, ἔδειξε γῆν ἀλλοτριάν,
 Τρέφουσαν ἐχθροὺς καὶ στερουμένην τέκνων,
 Ἴωμεν ἀνθ' ὧν εὐσθενῶς πρὸς βαρβάρους·
 Ἀδῶμεν αὐτῶν ἐν ξίφει καὶ τὰς πόλεις,
 85 Καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ τῶν τέκνων τέκνα,
 Μηδὲς φοβείσθω τὰς βολὰς τῶν βαρβάρων,
 Μηδὲς φοβείσθω τραῦμα φλεγμαῖνον μάχης·
 Μηδὲς τὸ πικρὸν, τὴν τελευταίαν βλάβην,
 Ἄν γὰρ τὸ λουτρόν (32) τις λαθῶν ἡμαγμέων
 90 Εἰς αἶμα λουθῇ τῶν ὀρθιστῶν βαρβάρων,
 Πλύνει τὸ σῶμα ταῖς βολαῖς τῶν αἰμάτων,
 Καὶ λαμπρὸς ἐκ γῆς αἵρεται νικηφόρος·
 Εἰ δ' ἔστιν αὐτὸς τέκνα καὶ κλέρους ἔγων,
 Πατὴρ ὀπισθεν δεσπότης λελεγμένως,
 95 Ἐκείνος αὐτοῦ φροντίζει, καὶ τῶν τέκνων,

illis acerbam timiditatem, confunde inimicorum
 vatum verba, ostende quis sit Petrus, et quis men-
 dacia fingens, qui camelos comedere permisit, qui
 fornicatores effecit barbaros, falsus propheta calli-
 ditate proditus. » Ita est precatus, et accepto cly-
 pro concionando allocutus est commilitones : « Viri,
 duces, filii, conservi, amici, Romæ vires, et fidi
 amici despotæ (ille enim vos filios et amicos habet,
 verbis adhortans, non cogens laboribus), adspicite
 hos omnes mari cinetos locos, circumspicite mul-
 tas pulchras insulas : Romæ jam fuerunt patriæ C

domicilia, et dominorum terræ : at irrepens de-
 sidia, et segnitias alienam terram reddidit patri-
 tem hostes, qui carentem filiis. Eamus ergo stren-
 nue contra barbaros, capiamus illorum civitates
 gladio, simulque uxores, et filiorum filios. Nemo
 extimescat barbarorum jacula, nemo extimescat ni-
 nus ardens prælii, nemo, quod est acerbius, dan-
 num ultimum. Nam si cruentam quis accipiens bal-
 neum, impiorum barbarorum lavetur sanguine,
 sanguinis fluente corpus abluit, et illustris e terra
 victor tollitur. Quod si quis est, qui filios, et bonas

VARIÆ LECTIONES.

64. αὐτὴν C., in not. αὐτῶν ut in Cod. invenit F.
 ἔστιν vulg. Pro αὐτὸς fort. leg. αὐτῶν.

78. Fort. ἡμέρους, cultas. 91. σῶμα C. 93. εἴ

NOTÆ.

jiciat, quemadmodum pro Hebræis in expugnatione
 Jericho ad preces Josue fecit. Vid. Jos. cap. vi, qua
 de re et *Dux gloriosus*, Deus appellatur.

(28) Ita codex, non αὐτὴν, ut in editione Corne-
 lli, qui tamen sic emendandum esse notaverat.

(29) Pergit Nicephorus Deum precari, ut potentia
 sua ostendat, quis sit Petrus apostolus, Christianæ
 Ecclesiæ basis et fundamentum, et quis impius
 Moameth, Saracenicæ superstitionis auctor, quem
 diei falsitatis convictum ab ipsa sua calliditate;
 cum enim, ut Hebræos sibi conciliaret et Christianos,
 utriusque legis, veteris nimirum ac novæ,
 præcepta immiscuerit, assecras suos utriusque legis
 transgressores effecit. Itaque permissam Hebræis
 polygamiā concedens, Christianos ad se deficientes
 fecit fornicatores, et docens cum Christianis
 vetitum non esse omnibus carnibus vesci, Hebræos
 sequaces suos docuit præceptum transgredi eis datum,
 ne camelorum carne vescerentur, *Levit. cap. xi. § 4* ;
Deut. cap. xiv. § 7. Videtis eruditum auctorem Si-
 phra in *Leviticum* cap. iii, et iv. in *Thesaur. Ugo-
 lini* tom. XIV, pag. 4000. Narrat Cedrenus histor.
 Compend. pag. 421, Hebræos, qui Mosaicam legem
 deserentes Moamethi adhererunt, rati eum esse
 Messiam, postquam carnibus cameli vesci solitum
 conspexerunt, eum non esse id quod opinati fuerant
 tenuisse. Fortassis Theodosius ad hanc ipsam allu-
 dit rem.

(30) Creta Romano imperio paruit usque ad Mi-
 chaelem Balbum, quo imperante a Saracenis capta
 est, occasionem ipsis potissimum præbente Thoma
 quodam, qui, a sancta Christianorum fide desciscens,
 Moamethicam sectam amplexus erat. Videtis Ce-
 drenum fusius de hoc agentem *Histor. Compend.*
 pag. 499 et seqq.

(31) Ob desidiam certe Græcorum tandiu Creta
 sub jugo Saracenorum ingenuit. Classis enim ab
 ipso Michael Balbo comissa duce Gratero Cabyra-
 tarum præfecto adeo feliciter Barbaros fudit, ut
 Cretam facile recuperasset, nisi victoria elati mi-
 lites, adventante nocte, computationibus ac luxuriis
 sese immersissent, ex quo factum est, ut somno vi-
 noque oppressos, Barbari subito adorti eos sint, et
 usque ad internecionem turpiter profligaverint. *Con-
 sule Cedrenum Hist. Comp. pag. 311*. Plures demum
 expeditiones in Cretam ab aliis etiam Imperatoribus
 susceptæ sunt, omnes tamen haud prospero exitu:
 et præcipue quæ jussu Constantini Porphyrogeniti
 suscepta est, ducis imperitia ac socordia male om-
 nino Græcis cessit. Habes rei historiam in excerptis
 Leonis Diaconi apud Pagium Græc. in *Annal. Itaon.*
 tom. III, pag. 874 : *Constantinus imperator cau-
 Cretensium injuriam occultasque grassationes forte
 non posset, justo conscripto exercitu, multaque longi-
 navium incendiariarum instructa classe adversus Cre-
 tam misit, quasi primo statim assultu præcipue is-
 ceptantis clamore ea potiturus : Ducis tamen ac pri-
 toris, ignavia imperitiæque (viri scilicet exæceti, cab-
 ularitque in umbra educati, Paphlagonum regionis
 oriundi, Constantinus ei nomen, Gonzytes cognomen
 erat, tametsi patriciorum illustri dignitate fulgens)
 omnis hic exercitus, paucis diuturnæ exceptis a Bar-
 baris concisus, internecionemque deletus est.*

(32) Ad excitandos eo magis militum animos,
 Nicephorus martyrii desiderium illis inspirat, hanc
 credulitatem diu late invaluisse pluribus compro-
 bari potest exemplis. Vide *Bollandum* tom. IV *Jes.*
 pag. 658, et tom. V, pag. 81 ; *Mabilionium Annal.*
 tom. III, pag. 227.

ΑΛΩΣΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΟΝΗΘΕΙΣΑ

ΠΕΡΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ

Τῆ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠῆ (1) ΚΑΙ ΚΡΑΤΑΙῶ ΒΑΣΙΛΕΙ ΡΟΜΗΣ (α).

EXPUGNATIO CRETÆ

DESCRIPTA

A THEODOSIO HUMILI DIACONO

HUMANISSIMO AC POTENTI IMPERATORI ROMÆ (1).

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

οι, ὧ μαγιστρων ἦλθε (2), καὶ Ῥώμης, πεπὸνηται μὲν πρὸ καιροῦ περὶ Κρη-
ίδοται δὲ. Τὸ μὲν, ἵνα μὴ χρόνοις τὰ σά
ἦθη περιδοθῆ κατορθώματα. Ἄ γὰρ ἀν-
ἀμαυροὶ χρόνος, εἰ μὴ λόγος προφθάσας
σιν ἐναπόθηται, οὐ δίδοται δὲ, φέδω καὶ

PROCEMIUM.

, ο magistorum sol, et Romæ ultor,
uidem fuerunt antehac de Creta, non
: illud quidem, ne ab annis tua tropæis
oni tradantur præclara gesta; quæ
ido gerit, obscurat tempus, ni sermo
ea scriptis mandarit. Non edita autem

Α συστολή, καὶ τὰ πολλὰ ἐναπολειφθῆναι καὶ ἤτη-
θῆναι τοῖς σοῖς κατορθώμασι. Δέξαι οὖν, εἰ καὶ τῆς
ἀξίας εἶσιν ἐνδεῆ Θεοδοσίου φελλίσματα, καὶ περὶ
τῆς τοῦ Χάλεπι (3) γράφειν ἐπίτρεψον καταστροφῆς
καὶ ἀλώσεως. Οὕτω γὰρ προθυμώτερος γεγωνῶς, τῶν
σῶν κατορθωμάτων, ὡς ἐξὼν γενήσομαι συγγραφεύς.
Ἄχιλλεύς γάρ, καὶ ὁ Μακεδόνων Ἀλέξανδρος, καὶ

fuerunt metu, et tremore, et quod multa inferiora
erant, et a præclaris tuis facinoribus superabantur.
Accipe igitur, etsi dignitatis sint inferiores, Theo-
dosii ineptias, et de eversione atque expugnatione
Chalpe scribere permitte. Sic enim alacrior factus,
rerum tuarum gestarum quantum licet scriptor
sum. Achilles enim et Macedonum (rex) Alexander,

NOTÆ.

nissimo ac potenti imperatori Romæ, B splendorem auxerat ad cæterorum Magistorum
exemplum.
(3) Romæ vindex certe fuit hic Nicephorus,
quia, ut inquit Cedrenus Histor. Comp. pag. 642.
πολλὰ τρόπαια στήσαντα κατὰ τῶν ἐξῶν Σαρακη-
νῶν, multa de Saracenis orientaliibus statuerat tro-
pæa, qui Romani imperii provincias depopulaban-
tur, et quia Cretam a Saracenis Hispanis olim
occupatam Romanorum imperio restituerat.
(4) Hæc de Cretæ expugnatione carmina jam
antea, vivente nempe imp. Romano juniore, a se
confecta fuisse Theodosius testatur. Cur autem ea
in lucem non produxerit, necdum capta occasione
triumphi, atque adeo ovationis, quam Nicephorus
de Creta expugnata egerat, rationem hanc reddit:
id facere timuisse, quod a gestorum ejus gloria
plus æquo illa distarent. At vera causâ fortasse
potius fuit, ne imp. Romano displiceret, in cuius
suspicionem venerat nimis apud populum inlare-
scens Nicephori nomen. Vid. Monument.

orum Phocam magistri dignitate fuisse
Cedrenus Europalates, incertus conti-
phanis, cæterique scriptores testantur.
em dicebatur primus inter nobiles im-
miliares, seu, ut inquit Evagrius Histor.
29, ἡγεμῶν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ τάξεων, C
fiorum palatii. Hæc dignitas, vel ipso
lustrior, et ὑπέρισταμπος splendidissima
dicta, uni primum conferebatur, at
hata est pluribus, et ex Luitprando
rop. gest. lib. vi, cap. 5, colligitur, qui
tuor magistros enumerat. Theodosius
solem Nicephorum appellasse videtur,
ephorus inter plures primus esset, vel
ejus gesta, quibus hujus dignitatis

B splendorem auxerat ad cæterorum Magistorum
exemplum.

(3) Romæ vindex certe fuit hic Nicephorus,
quia, ut inquit Cedrenus Histor. Comp. pag. 642.
πολλὰ τρόπαια στήσαντα κατὰ τῶν ἐξῶν Σαρακη-
νῶν, multa de Saracenis orientaliibus statuerat tro-
pæa, qui Romani imperii provincias depopulaban-
tur, et quia Cretam a Saracenis Hispanis olim
occupatam Romanorum imperio restituerat.

(4) Hæc de Cretæ expugnatione carmina jam
antea, vivente nempe imp. Romano juniore, a se
confecta fuisse Theodosius testatur. Cur autem ea
in lucem non produxerit, necdum capta occasione
triumphi, atque adeo ovationis, quam Nicephorus
de Creta expugnata egerat, rationem hanc reddit:
id facere timuisse, quod a gestorum ejus gloria
plus æquo illa distarent. At vera causâ fortasse
potius fuit, ne imp. Romano displiceret, in cuius
suspicionem venerat nimis apud populum inlare-
scens Nicephori nomen. Vid. Monument.

(5) Confectio Cretico bello Nicephorum ad Cha-
lepi expugnationem se contulisse omnium historio-
rum consensu certum est; et hanc expeditionem
dum ille gereret, Romanus obiit. Itaque cum Cha-
lepi expugnasset, a Theophanone Augusta Ro-
mani uxore revocatus est Constantinopolim, ubi de
utraque victoria, Cretica nempe et Chalpensium, so-
lemnem egit triumphum. Hac occasione Theodosius
Acroases suas Nicephoro obtulisse videtur, et quia

οὐ μετ' αὐτοὺς στρατηγήσαντες, ἀριστα πολὺ τὸ Ἀκρόας τῆ συγγραφῆ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπηνέγκαντο. Καὶ ὁ μὲν Ὀμήρω, οἱ δὲ γε Πλουτάρχῳ καὶ ἄλλοις μέχρι τοῦ νῦν ἔδονται καὶ φημιζονται. Ὡς ἐν προώπῳ γοῦν (6) ἡ μὲν ἀρχὴ ἰάμβων οὐκ εἶ πρὸς τὴν πάλαι βασιλεία ἡμῶν. Τὸ δὲ τῶν ἱπαιῶν κεφάλαιον πρὸς τίνα, εἴση εὐθύς.

AKROASIS ΠΡΩΤΗ.

Ῥώμη παλαιά, μὴ φθόνει τὸν δεσπότην,
Τοὺς σοὺς στρατηγοὺς προσβαλοῦσα τῆ νέᾳ.

et qui post eos imperatores fuerunt optime magnam gloriam a scriptis usque etiam ad hoc tempus assecuti sunt. Et ille quidem ab Homero, hi vero a Plutarcho aliisque usque modo laudantur et celebrantur. Iamborum itaque initium ad veterem nostrum imperatorem quodammodo pertinere videtur; laudum vero summa ad quem, scies illico.

AKROASIS PRIMA.

O Roma vetus, ne invidēs despotæ novæ opponens Romæ duces tuos: immerito enim Scipio,

VARIE LECTIONES.

5. Fort. κενὴ γὰρ ὄρμη. 5. ἦν τις vulg. ἦν τις C. 6. ὅταν — ἐπικρα. Ne quid corrigendum existimas cf. II, 86; III, 17; V, 87. 88, et Indic. in not. Anth. Pal. v. ὅταν p. 1046. 8. τίς ἦ C. 10. τῆς om. C.

NOTÆ.

solummodo victoriam Creticam in eis celebraverat, Chalepensem etiam victoriam alio poematio se celebratorem spondet. Vide, quæ hæc de re fusius in Monito disserimus. [Aleptum antiquis Berræa. καὶ τὸν Λέοντα δὲ τὸν Φωκῶν τὸν τοῦ Νικηφόρου ὀμαίμονα κατὰ τοῦ Χαμαδῶν, ὃς τοῦ Χάλεπ ἐκράτει, ὁ Ῥωμαῖνός σὺν δυνάμει ἀπέστειλε. Zonaras in Annal. xvi. Quid vero hic de Chalepe, cum de Creta poeta noster statuerit? CORNELIUS.]

(6) Hæc ea sunt verba, ex quibus liquet Theodosium has Acroases Nicephoro obtulisse post Romani obitum. Videsis Monitum. Cornelius verba τὸν πάλαι βασιλεία ἡμῶν minus recte vertit: veterem nostrum imperatorem, cum defunctum vertere omnino debuisset.

(7) P. Cornelium Scipionem intellige, cui, ut inquit Florus lib. II, cap. 6, p. 292, tam grande de Africa nomen sata decreverant. Is admodum juvenis in Africam profectus, contra Carthaginenses bellum indixit, in quo adeo præclare se gessit, ut brevi Carthaginem expugnaverit. Consul ante annos factus, inquit Sæx. Aur. Victor de Viris illust. cap. 49, concedente collega in Africam classe trajecit. *Audubalis et Syphacis castra una nocte perripit. Revocatum ex Italia Hannibalem superavit. Victis Carthaginensibus leges imposuit.* Ideo autem addit Theodosius tunc totum Carthaginis robur non adfuisse, quia Hannibal cum exercitu satis magno Romam aggressurus in Italia commorabatur.

(8) Obsidionem a Sylla Athenis impositam, ἔργῳ μὲν οὐ μεγάλην, τῆ δὲ δόξῃ λαμπροτάτην, *facio anne haud magnam, sed gloria clarissimam*, appellat Plutarchus in vita Syllæ p. 103. Athenienses enim eo tempore, ut observat Velleius Histor. Rom. lib. II, cap. 25, *oppressi Mithridatis armis, homines miserissimæ conditionis, cum ab inimicis tenerentur, oppugnabantur ab amicis; et animos æstra mænia, corpora, necessitati servientes, intra*

Κενὴ γὰρ ὄρμη, καὶ μάτην ὁ Σκηπίων (7). Τὸν πλοῦτον ἐσκύλευσε τῆς δόξης ὄλον.

5 Ἰσχύς γὰρ ἦν τις, ἡ κράτος Καρχηδόνος, Ὅταν παρεστῶς μυριζέτω μάχῃ.

Τὰς συμφορὰς ἐπεμπε τῆ πορθουμένη.

Τίς ἦν ὁ Σύλλας (8) ὁ στρατηγέτης,

Ὁ τῶν Ἀθηῶν τὴν κεκαυμένην πόλιν

10 Βαλῶν ἀπ' αὐτῆς (9) τῆς σφαγῆς ἠττημένη;

Τίς ἦν ὁ Καῖσαρ (10) ὁ στρατευμάτων τρέμων

Ἐν ταῖς ἀφύρτοις (11) συμπλοκαῖς καθημέραν;

Τίς ἦν ἐκεῖνος (12) ὁ κρατηθεὶς ἐν σέδιῳ,

conatuque irritò exhaustis omnes gloriæ divitiis: virium quid aderat, non tota vis Carthaginiæ cum pugnam iniens innumeris districtis gladiis urbi devictæ exitabilem cladem intulit. Quis ille Sylla imperator audax Athenarum urbem flammis correptam rapidis, hoc ipso excidio superatam subigens? quis fuit Cæsar, qui exercitum excurrerat per conflictus quotidie insuperabiles? quis ille, qui navali victus prælio postea victores superavit classe? Non fuitdux alius unquam sicut despota: Pompeius namque irrupit aurum colli-

uros habebant. Præterea quo tempore Athenas Sylla obsidebat, magnum sane passæ sunt ex igne detrimentum, ab Atheniensibus ipsis hostiles machinas conflagrare studentibus primum excitato; qui deinde Syllæ consilio sævius etiam exarsit, dum Piræeo capto τὰ πλεῖστα κατέκαυσεν ὡς ἐν τῇ καὶ Φιλωνος ὀπλοθήκῃ, θαυμαζόμενον ἔργῳ, plerumque inflammavit, in quibus armamentarium Philonis, inclitum opus fuit, sicut testatur prædicto loco Plutarchus pag. 68. Hoc itaque præcipit Theodosius, dum Syllæ virtuti succensere student eum in Athenarum oppugnatione nihil præclari gessisse affirmat.

(9) In Cornelianâ editione claudicat hic versus, quem tamen facile restitues, si nobiscum ad hunc codicis articulum τῆς ante vocem σφαγῆς supplereris.

(10) C. Julium Cæsarem innumeris, eaque difficillima certamina, felici exitu subivisse fatetur: sed duce fortuna potius, quam virtute censet.

(11) Ita hæc vox legitur in codice, sed restituendum esse verbum ἀφύρτοις monuit Cornelius. [Ἀφύρτοι συμπλοκαὶ esse videntur congressiones exercituum bene compositæ, nihil perturbationis habentes. ἀφύρτοις enim ἐπιμελῶς junxit scriptor Vitæ Nicolai Damasc. in Prodrōmo Bæδ. Ἐπιμελῶς a Corae editæ p. 227, ubi editor p. 368: ἐπιμελῶσαι τὴ ἀφύρτοις ἐπὶ τοῦ ἀσυγχύτως, ἐν ὁμοίῳ σου εὐρεθὲν ἢ ἐν τῷ παρόντι βίῳ Νικολάου, σωζόμενον ἀπὸ τῷ ἐπιβηματικῷ ἀφύρτοις τῆς οὐηθείας, ἢ καὶ τὸ ἐπίθετον Ἀφύρτοις ἐπέλυσε. F. I.]

(12) Hæciet poeta imperatoris nomen, de quo hic loquitur: historia tamen, quam adducit, est, ut arbitror, Augustum desigant. Celebre est nauticum prælium ab Augusto contra Sextium Pompeium prope Messanam commissum, in quo Augustum, Dionæ teste, lib. XLIX, § 5, pag. 573, non modo majorem suæ classis partem amittit, sed perit

- Ὅμηρε δεῦρο, καὶ πάλιν μετ' αἰσχύνης
 150 Ἐλληνικὰς κήρυσσε (49) τὰς τεχνουργίας,
 Ἄς Ἐκτορος χεῖρ (50) καὶ βολῆ (51) κατα-
 στρέφει
 Ἀραγκοειδῶς (52) τοῖς στρατοῖς ἐκτισμένας.
 Ὡς οὖν καμίνους οἱ μὲν ἐκ τῶν τεκτόνων
 Περιφλεγούσαις ἀντανήπτον ταῖς λίθοις,
 155 Οἱ δὲ στραφᾶς (53) ἔπασχον ἀνθελιγμάτων,
 Τοῖς μαγγάνοις βάλλοντες εἰς βάθρον πέτρας.
 Οἱ Κρητικοὶ δράκοντες οἱ λοφοδρόμοι
 Ἐκ τῶν φαραγγῶν ἐκδραμόντες, εἰς μίαν
 Βουλὴν συνηθοῦζοντο τὴν αὐτόκτονον,
 160 Καὶ τῷ στρατῷ μὲν συμβαλεῖν οὐκ εὐτύχουν·
 Ἐπλήττεν αὐτοὺς ὁ στρατὸς γὰρ ὡς βέλος.
 Τοῖς τέκτοσι δὲ προσβαλόντες ὄξεις,

- A Πίπτουσιν εἰς γῆν τῇ βολῇ (54) τῶν τεκτόνων.
 Ὁ δὲ γὰρ αὐτοὺς ὡς στρατηγέτης πόθος
 165 Ἐπειθε τὴν δίκαιαν εἰς ξίφος τρέπειν·
 Καὶ γίνεται βούς ἐκχυθεὶς τῶν αἱμάτων
 Εἰς πλησμονὴν ἀπειρον ὕδατουμένην,
 Καὶ τὰς καμίνους ἀβεννύει τὰς ἐμπύρους,
 Ὡς περ χαράδρας εἰσπεσοῦσα πικρία (55).
 170 Λαβῶν δὲ τὴν ἀπερτον, εἶχεν ὁ κτίων
 Φοινικοειδῆ τῶν πετρῶν τῇ συνθέσει.
 Κάλει, στρατηγῆ, τὴν πόλιν φοινικίαν,
 Φοινίσσεται γὰρ τῇ βαφῇ τῶν αἱμάτων.
 Ὡς οὖν στρατηγῶν ὁ κρατῶν Νικηφόρος
 175 Ἐγνώ τὸ συμβάν — καὶ γὰρ ἤγγνοι τότε —
 Πέμφας κατέσχε ζῶντας ἐκ τῶν βαρβάρων
 Ὅφεις πονηροὺς πέντε πεντακοντάδας.

toria. Adsis, Homere, et rursus cum verecundia
 edissere Grecorum propugnacula, quæ evertit
 manus, et impetus Hectoris aranearum instar, ex-
 citata ab exercitu. Dum itaque calcarias alii artifices
 incendebant decoquentes lapides, et alii volventes
 labore improbo saxa, in foveas demittebant vecti-
 bus, Cretæ dracones montivagi rapide egressi ex
 speluncis, simul congregati agebant de accepta
 clade: si desperabant congregi cum exercitu fel-
 liciter: terrebat enim eos exercitus instar fulmi-

nis. Repente ergo irruentes in artifices interficiun-
 tur icti ab artificibus: namque erga te studium, in-
 star ducis, eos lignem docuit in gladium convertere.
 Hinc prodit flumen ex effuso sanguine in immensum
 excrescens aquarum instar, et fornaces ardentes ex-
 stinguit, tanquam in alveos cadens acerba nilio.
 Accipiens autem fabricator calcem, habuit purpuream
 saxorum compositionem. Voca hanc, o dux, civita-
 tem purpuream: purpurascit enim tinctura sanguinis.
 Ut itaque supremus dux Nicephorus cognovit fa-

VARIE LECTIONES.

151. καὶ βουλῆ C. βολῆ cod. 151. Fort. περιφλεγούσας. 155. ἀνθελιγμάτων C. Pro ἔπασχον forsasse
 legendum ἐπίσχον, adhibebant. 157. λοφοδρόμοι C. λοφδρομοι Fog. 159. αὐτόκτονον C. forsasse rectius.
 162. Ser. τέκτοσιν. 163. τῇ βουλῇ C. quod ex cod. emendavit F. 167. Fort. ὕδατουμένην, sanguinis
 aque ad instar effusi. 171. φοινικοειδῆ (sic) C. Fort. φοινικοειδῆ τ. π. τὴν σύνθεσιν.

NOTÆ.

munivisse, urbis munitæ ad instar, quæ legiones C
 continent et tuentur. F. J.]

(49) Homeri locus exstat in Iliade lib. vii, v. 435,
 ubi sic describit murum a Græcis ædificatum, ut
 naves et castra communirent:

ποτὶ δ' αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν
 Πύργους θ' ὄψηλους, εἰλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
 Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεπότεον εὐ ἀραρυίας,
 Ὅφρα δὲ αὐτῶν ἰσπηλασίη ὁδὸς εἴη
 Ἐκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῶν τάφρον βρυξην,
 Εὐρεῖαν, μέγαλην ἔν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν.

apud autem ipsum murum extruxerunt,
 Turresque alias, munimentum navium et ipsorummet.
 In ipsis vero portas fecerunt bene aptatas,
 Ut per illas equestris via esset:
 Exteriori autem profundam circa ipsum fossam fo-
 [derunt,]
 Latam, magnam, et in ea sudes acutas defixerunt.

(50) Sævum ab Hectore commissum prælium ad
 naves et propugnacula Achivorum fustis describitur
 ab Homero Iliad. lib. xv, v. 374 et seqq.

(51) Ita codex; Cornelius autem legit βουλῆ. Βολῆ
 profecto de cunctis armis, quæ jactu feriunt et occi-
 dunt, a Græcis dicitur, eaque vox magis huic loco
 videtur convenire, cum Hectorem telis hastisque
 naves ac munimenta Achivorum aggressum Home-
 rus scribat.

(52) Cum Homerus dixerit Hectorem tanto impe-
 tu in Græcos irruisse, ut eorum propugnacula cito
 dejecerit, Theodosius poetam, seu potius Græcos
 ipsos reprehendit, quod eorum munimenta adeo de-
 bilia extruxerint, ut aranearum instar excitata vi-

derentur. Verum hanc erroris notam immerito
 Homero inurit, cum Apollinem in hac expugnatione
 Hectori adiutorem fuisse, ac cum eo dimicantem
 terras facillime diruisse confingat Iliad. lib. xv,
 v. 555 et seqq.

(55) Artifices hic describuntur allaborantes in
 fundamentis substruendis, quæ cum ex saxis po-
 tissimum quadratis, ac ingentibus confecta essent,
 ideo dicit Theodosius, quod hi plurimum insudarent
 in volvendis ope vectium hujusmodi saxis, ut sensim
 in foveas ad hoc paratas demitterent. In versu
 hoc verbum verbo reddere sibi interpretes non cu-
 ravimus, ne sensum abstrusum ulnis elicereamus.
 Στραφᾶς ἔπασχον ἀνθελιγμάτων proprie dictum est
 de iis, qui intenti erant in detinendis magno nisu
 ac labore in oppositos gyros ergatis, quæ ob ingens
 lapidum iis alligatorum pondus ad sibi proprias
 volutationes magno impetu tendebant. [Στραφαὶ
 ἀνθελιγμάτων, funes torti machinis adhibiti, quibus
 D saxa torquebantur.]

(54) Hoc etiam in loco Cornelius edidit βουλῆ a
 fide codicis aberrans, ideoque non a consilio arti-
 ficum vertendum est, sed icti ac percussi ab artifi-
 cibus.

(55) Ὡς περ χαράδρας εἰσπεσοῦσα πικρία male
 vertitur: tanquam in alveos cadens acerba nilio.
 Junge χαράδρας πικρία, ut ii, 36, τῆς σφαγῆς ἡ
 πικρία · ii, 99, τὸ πῦρ ἡ πικρὰ τιμωρία. Sensus
 est igitur; sanguinis rivi exstinguantur ardentes ca-
 minos, sicut torrentis vis violenta irruens. Hi san-
 guinis rivi cum calce in caminis mixti, hanc colore
 purpureo inficiebant, ita ut lateres inde confecti
 etiam purpurei fierent. F. J.]

- 20 Ὑψῶν τὰ μικρὰ, δεῦρο μὴ κλέπτων λόγοις A Ἄφεις παλαιὰν, ὧς ζυγὸς γενοῦ σταθμοῦ (21).
 Ἀλλεῖ πρὸς ἡμᾶς ἡσύχως μετ' αἰσχύνης.
 Πορθήσεως γὰρ τῆς δεκαχρόνου κλόου
 Μικρὸς παρ' ἡμῖν ἄρτι, καὶ πλήρης ψόγων.
 Τῆς Ἰλίου γὰρ τοῦς πορπυργίους δόμους (18)
- 25 Ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῆς λειψάνων ἐγνωκότες,
 Εἰς θαῦμα καὶ γέλωτα συμπεπιωκότες,
 Πῆ μὲν γελῶμεν τῇ πλοκῇ τῶν ψευσμάτων (19),
 Πῆ δ' αὖ κροτοῦμεν τῇ στροφῇ τῶν ῥημάτων.
 Ἄλλ', ὧ στρατηγῶν ὁ κρατῆρ (20), ὁ μὲνύων
- 30 Πράξεις ταπεινὰς εἰς ἐπηρμένους λόγους,
 Δίκασον αὐτῶς, καὶ προσωποληψίαν
- 35 Μικρὸς γὰρ ἡμῖν ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος,
 Μικρὰ φάλαγγες, ἀσθενεῖς στρατηγίται,
 Ἄλας, Ἀχιλλεὺς, Ὀδυσσεὺς, Διομήδης,
 Οἷς δόξα πολλή, καὶ θεῶν ψευδωνύμων
 Ἢ συντριβὴ φέρουσα τὰς ὀμείλιας
- 40 Κακῶς κατασπάρτατεν ἐκ τῶν ἐπιβίων.
 Ἄλλ' εἰ δοκεῖ σοι τῆς ἀληθείας τρίβους
 Καλῶς βαδίζειν, ἢ κακῶς περιτρέχειν,
 Ἐνταῦθα παῦε τῶν φόνων τῆς Ἰλίου,

verecunde loquere. Namque obsidionis deceannalis rumor parvi apud nos est, et mendaciorum plenus. Ilii nam domos late munitas turribus ex ejus adhuc noscentes ruderibus, in admirationem incidentes et risum, modo ridemus complexionem mendaciorum, modo verborum plaudibus ambagibus. Ast, o ducum crater, qui ducum misces cum fastuosis verbis actiones humiles, judica ipsemet et persona-

rum respectum dimittens veterem), has uti corpus trutinæ, et quamvis mortuus plaude verbis despicit, missis ubique sapientibus expeditionibus. Parvus enim est nobis Græciæ exercitus, parva phalanges, infirmi Duces Ajax, Achilles, Ulysses, Diomedes, quos ambitio multa, et falsorum numinum contentio afferens eversionem discordias male divellebat a spe. Verum si velis veritatis semitas

VARIAE LECTIONES.

24. πορπυργίους C. F. et sic in Annot. Scr. πορπυργίους, adjectivo male formato a πορπύργων, quod est ap. Tzest. in Schol. ad Lycophr. 290. 27. ψευσμάτων C., in not. ψευσμάτων. 29. ὁ κρατῆρ in metrum peccat, neque tamen suspecta lectio. Hujus generis peccata in his Acroasibus ad triginta numeravimus præter licentias in nominibus propriis admissas. 32. σταθμοῦ om. C. ex tenuibus codicis vestigiis lectionem eruit F. 33. Fort. κράται λόγοις, domini nostri expeditiones verbis celebra. 39. φύρουσα tur-

NOTÆ.

ἀστῶν pro ὧς τῶν, facilem habuerit explicationem de potentia a Cæsare civibus devictis in bello civili nata, qua instructus (ὠπλισμένος) venit; sicut etiam v. 18 verba τὰ τύχης στέφη retuleris ad opinionem illam, quam Cæsarem de fortuna sua habuisse constat. At nomen Πομπῆος quomodo ad Cæsarem trahas nescio equidem, neque in glossatoriis verbis quidquam inest, quod ad tenebras illas diluendas faciat. In Glossis apud Ducangium reperio: πόμπιος *parricida*. Num igitur dicamus, Cæsarem sic appellari a Theodosio, quod secundum famam nonnullorum mater ejus inter pariendum perierit? (Vid. Constant. Manasses Compend. Chron. p. 57 C. et Millium ad Jo. Antioch. Mal. Chronogr. p. 275.) quæ appellatio, sive in laudem trahas Cæsaris, non ea qua vulgus hominum via in lucem edit; sive in vituperium, Theodosii consilio non adversaretur. An vocabulo πόμπιος triumphatorem significari dixeris, cum vix alius quisquam plures splendidioreque triumphos egerit? Verum quidquid sit, locus, de quo supra diximus, III, 209. Βρούτος, δὲ τοῦ πομπῆου ἰδαψὲ τὴν μάχαιραν ἐκ τῶν αἱμάτων — nonne manifeste docet, voce πόμπιος sive πομπῆος, ex quocumque tandem fonte manaverit, Cæsarem significari, a Bruto occisum? Sed superest tertius in his Acroasibus locus, qui omnem hanc de Cæsare opinionem videtur avertere. Nam III, 205, imperatoris potentia et Nicephori res bello gestæ præferuntur rebus gestis et potentia summorum antiquitatis virorum, quorum recensum instituit hunc: Κύρος, Δαρειὸς, Κροῖσος, οἱ στρατοκράται, Καῖσαρ, Ἀχιλλεὺς, Μακεδῶν καὶ Περσῆος. Jam cum in his verbis Πομπῆος commemoretur una cum Cæsare, sponte apparet, Πομπῆον non accipi posse pro Cæsare. Vide tamen, quam alieno loco Καῖσαρ ponatur inter Cræsum et Achillem; et quantum adversetur versui in hac sede, trochæum offerens pro iambo aut spondeo. Ob duas itaque causas suspectum nomen, cui si

C Ἄλας substitueris, omnes illæ difficultates evanescent, et simul historiæ consuetudo et versui. Nec improbabilis videri potest conjectura, quæ a literarum vestigiis non multum recedit; præsertim cum in codice, ex quo ductæ Acroases, versuum initia plurimis in locis ita sint cyanida et obacura, ut quid scriptum fuerit, non appareat. Nec profecto aliud nomen huic sedi accommodatius reperiri poterit. Ajacis enim nomen et alibi cum Achille jungitur, et, quod ad nostrum negotium unice facit, a Theodosio ipso I, 37, Ἄλας, Ἀχιλλεὺς, Ὀδυσσεὺς. Si quis tamen totam hanc de vocabulo Πομπῆος s. πόμπιος disputationem nimis lubricam esse dixerit, non multum refragabor equidem, gratiamque habeo, si quis difficultates, quæ insunt cum in forma nominis Πομπῆος pro Πομπῆος accepti, tum in historia, facilitate ratione solverit. F. J. j

D (18) His verbis notat poeta Homerum, qui Trojam εὐτάχιστον, bene muratam, et εὐδομήτους πύργους, bene ædificatas turres frequenterque dispositas habentem, sæpius in Iliade vocare solet.

(19) Cornelius edidit ψευσμάτων, sed ad oram paginæ mendans in ea voce latens advertit.

(20) Non ineleganter assimilatur Homerus crateri, in quo humilia Græcorum ducum facta cum elatis ac fastuosis verbis miscentur et astemperantur, eo modo, quo in cratere vinum cum aqua se lebat temperari. Audi Phavorinum: Κρατῆρ στείλι, ἐν ᾧ τὸν οἶνον οἱ παλαιοὶ κερώντες ὕδατι, ἐξ αὐτοῦ ἐπινον λαμβάνοντες. Crater vas quoddam, in quo vinum cum aqua antiqui miscebant, ex quo summeus bibebant.

21) Ultimum hujus versus verbum desideratur in editione Cornelli, quoniam in codice eo luci maxime absumpto, vix ullum ejus vestigium superest. Nos tamen superstitionibus litteris diligenter, et potissimum, inspectis, σταθμοῦ reponi posse censuimus.

Κρήτης τραγωδῶν τὰς βόας τῶν αἱμάτων. A
 45 Ἐπεὶ γὰρ ἦσαν ἑστρατῶς τοῦ δεσπότου
 Πολλὰς ταχέαις (22) ὀλκάσι πεφραγμένους,
 Ἡ γῆ μὲν ἐστέναζεν ἢ τῶν βαρβάρων,
 Καὶ γειτονοῦσαν τὴν ὑγρὰν ἀπεστράφη.
 Ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ σταλαίς, Νικηφόρος,
 50 Εἶδὼς ἑαυτὸν τῆς μάχης πρωτεργάτην
 Ἔστησε τὰς φάλαγγας (23) ἐγξίφους ὄλους,
 Ἔστησε τάξεις, οὐλαμούς πυργοδόμους (24).
 Ἐλαμψεν ἀσπίς, ἠκονομένη (25) σπάθη·

Θώραξ κατ' ἐχθρῶν εἶχε τὰς λαμπυδόνας·
 55 Δόρυ κρατηθὲν δεῖνδρον ἀντιγυίει φόνον.
 Ἐπεὶ δὲ πάντας (26) εἶδεν ἐκ τῶν ὑδάτων
 Καὶ τῶν μεγίστων κυμάτων σεσωσμένους,
 Μίσσον σταθεὶς ἤνοιξε πρὸς Θεὸν στόμα·
 Ἐἶδὼς τὸ σὸν στρατεύμα τοῖς ἐναντίων
 60 Ὅροις παρεστῶς, δημιουργὸν κτισμάτων·
 Τῶν σῶν κατ' ἐχθρῶν ἤρε τὴν ναυοπλίαν,
 Καὶ σὲ προβάλλει (27) μυρίων πυργωμάτων
 Λύοντα δεσμούς· σὺ κλεῖθ' στρατηγέτην.

calcare recte, nec male percurrere, hic finem impone hii cædibus, Cretæ tragice canens fluvios sanguinis. Namque ubi advenit exercitus despote multis velocibus munitis navibus, terra quidem barbarorum ingemuit, atque vicinum aversata est mare. Dux autem, missus qui fuit, Nicephorus videns se pugnae constitutum principem, statuit phalangas cinctas omnes gladiis, acies, cohortesque quadrato agmine procedentes. Emicuit clypeus, et

acutus ensis : thorax contra hostes emittebat radios, hasta apprehensa eadem refulgebat terribilem. Postquam autem omnes conspexit ex aquis et a procellis maximis incolumes, medius stans aperuit os ad Deum : « Ecce tuus exercitus jam hostium finibus adstans, rerum creaturam opifex, contra tuos inimicos cepit arma, et te opponit, ut millium turrium compages dissolvat, gloriosum ducem. Dilata eorum corda ad prælium, repelle ab

VARIAE LECTIONES.

46. Scr. ὀλκάσιν. 51. 52. ἔστησε vulg. 53. ἠκονημένη corrig. cum. C. 60. Scr. παρεστῶς.

NOTÆ.

(22) Nicephorum classe satis magna comparata exercitum Cretam adduxisse, cum aliis Græcis scriptoribus Theodosius hic commemorat. Harum navium numerum diligentius perstringit incertus continuator Theophanis auctor, ut creditur, cæcus, in Romani Junioris Vita num. 10, pag. 297, hisce verbis : Νῆες γὰρ ὑπῆρχον μετὰ ὑγροῦ πυρὸς διαχίλια, ἑρωμῶνες χίλιοι, καθάρια χαματηρὰ σιτήσεις ἔχοντα καὶ ἑπτα πολεμικὰ τριακόσια ἑπτὰ. *Naves erant igne Græco instructæ bis mille, celoces mille, carabia oneraria annonæ armæque bellicæ convehentia septem supra trecenta.* Parem navium numerum recenset etiam Simeon Magister et Logotheta in Romano Juniore num. 3, pag. 498, in eoque solo differt, quod naves onerarias usque ad trecentas sexaginta addit.

(23) Nicephori solertia ac peritia rei bellicæ his verbis commendatur, qui postquam exercitum in Cretam eduxit, milites ordinatim disposuit, ac in uno quosque loco stare iussit, ne forte inopinato aggressi ab Agarenis opprimerentur : quod laudi etiam Nicephoro tribuit Simeon Magister in Romano Juniore num. 3, pag. 498, ita scribens : Ἀπάρως οὖν τῆς βασιλίδος Νικηφόρος ὁ Δομειστικός, καὶ τὰ Φύγελα καταλαβὼν, ἐφρόντιζεν, ὅπως ὁ σύμπαρ στόλος αὐτῶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶη, καὶ προσορμίζοιτο. *Solens itaque Byzantio Nicephorus Domesticus, et Phygela veniens, hoc maxime studuit, omnique cura enixus est, ut omnis classis uno agmine conserta esset ac appelleret.*

(24) Hæc duo nomina tanquam inter se distincta expl. cabam, ac πυργοδόμους de turribus illis ambulatoriis intell. gebam, quæ ad maturandam turrium expugnationem apud veteres in usu erant. Hesychius vocem πύργος eo etiam sensu interpretatur, scribens : Πύργος· πολεμιστήριον ὄργανον, *bellicum semper instrumentum*, de quo fusius disserunt Hero le Machin. Bellic. cap. 13. et Vegetius lib. IV, cap. 17, ubi machinæ huius bellicæ etiam imaginem vulgavit Stavechiue. Verum cum πύργος, eodem adstante Hesychio, sit item τάξις ἐν τετραγῶνῳ ἰσχυρῶν, *agmen militum quadrangula forma*, eoque sensu frequentius a scriptoribus Græcis usurpatum occurrat, de hoc ipso agmine fortassis locutum Theodosium censendum est. Eustathius ad lib. IV Iliad., pag. 469 edit. Rom., discrimen affert, quod

intercedebat inter οὐλαμὸς et πύργος, aitque primum agmen fuisse ex 40 viris compactum, alterum vero trecentis sexaginta viris constituisse : οὐλαμὸς δὲ τάξις ἐκ τεσσαράκοντα ἀνδρῶν... πύργος δὲ ἐκ τριακόσων καὶ ἐξήκοντα· τάξις αὕτη τετραγωνοειδῶς πικνουμένη. *Οὐλαμὸς acies est, seu globus virorum quadrangula.*... *Πύργος vero acies turrita, seu quadrata, agmen est virorum trecentorum et sexaginta, ita ut hoc agmen quadrangula forma consertum sit atque constipatum.* Cum tamen idem eruditus grammaticus subdat non semper ea nomina adeo præcise, sed latiori etiam modo sæpius ab Homero adhibita fuisse, non ideo improbanda est Cornelii versio, qui οὐλαμὸς πυργοδόμους de uno eodemque agmine est interpretatus. Fieri enim potest, ut Theodosius voce πυργοδόμους hic usus sit eodem sensu, quo πυργῶν dixit Homerus Iliad. lib. xii, v. 43, scribens :

Οἱ δὲ τε πυργῶν σφῆας αὐτοὺς ἀρτύναντες Ἄρτιοι Ἰστανταί·

Hi autem instar turris se ipsos conglobantes Adversi stabant ;

ad quæ verba ita adnotat prælaudatus Eustathius pag. 892 edit. Rom. : Τὸ δὲ πυργῶν ἀρτύναντες ἀπὸ τοῦ δίχην πύργου συντάξαντες· πύργος δὲ νῦν ἐρρήθη διάταξις στρατιωτικῆ τετραγωνοειδῆς, κατὰ πλίνθιον συντεταγμένη. *Ea autem verba πυργῶν ἀρτύναντες instar turris dispositos significant : turris vero nunc a postea dicta est instructio militaris quadriformis juxta laterculum disposita.*

(25) Ita in codice scriptum legitur amanuensis oscitantia : sed ἠκονημένη legendum esse, bene jam vidit Cornelius.

(26) Nullus ex Græcis, qui ad nos pervenere, scriptoribus, precum mentali, quas ad Deum fudisse Nicephorum Theodosius modo enarrat. Verisimile est tamen, id non prorsus ad assentationem Nicephori a poeta fuisse scriptum, cum incertus continuator Theophanis in Romani Junioris Vita num. 11, pag. 298, Nicephorum ab Agarenis reformidatum scribat ob eius tamen diέγερασιν καὶ σύνεσιν, καὶ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν, καὶ δικαιοσύνην, *vigilem solertemque animum, fidemque in Deum, et justitiam.*

(27) Rogat Deum Nicephorus, ut in obscurum Christiani populi Cretensium turres et moenia de-

Τὰ τέκνα λαμβάνουσα τῇ μάχῃ νέφη,
Ἐν οἷς ἐπελθὼν ὡς πνοὴ Ῥώμης δόρυ,
Καὶ πνεύσαν, ὡσπερ συστροφὴ τις, τοὺς φόνους

Ἐμβροῦς ἀφῆκεν αἱμάτων πολυβρύτων.

255 Δημόσθενης, Φίλιππος οὐκ ἔχει κράτος·
Πλούταρχε, Καῖσαρ οὐκ ἔχει παρρησίαν (68)·
Δίων, ὁ Σύλλας εἰς μάτην δημοκράτωρ·
Ἄφες, Ξενοφῶν, τοὺς ἀνικητοὺς γράφειν·
Τὸν Ῥωμαὸν θαύμαζε καὶ μόνον γράφει.

260 Κύζικε συνθήρησον (69), ἡ κεκαυμένη
Κρήτη παθοῦσα συμφορὰς Ἰσοκράτεις (70)·
Σοὶ γὰρ παλαιὸς τοὺς φόνους Μιθριδάτης,
Νέος γε ταύτῃ Ῥωμαῖος πλέκει φόνους.

Ἄλλ' ὦ στρατηγὲ γῆς ὄλης, καὶ γὰρ πρέπει

265 Τὸ μέλλον εἰπεῖν (71), μὴ φθόνηι τὸν οἰκίτην B
Κροτοῦντα τὰς σὰς νικοσυνθέτους μάχας,
Τράνου δὲ γλώτταν, ὅς παρρησίαν λόγου·
Πλήττει γὰρ ἡμᾶς κέντρον τῆς ἀτολμίας.
Θεοδοσίου μὴ παραδέλφης πόνους,

A *ida Creta, siccltatem ne gemas tuam, cum filii in paelio tibi sint pro nubibus, quibus superveniens instar venti Romanorum gladius, et spirans caedes. instar turbinis, expressit imbres copiosi sanguinis. Demosthenes, Philippo non est potentia : Plutarcho, Caesari non est virtus animi : Dion, frustra Sylla Dictator fuit : tuos, Xenophon, heroes laudare desine, Romanum admirare, et eum solum celebra. Cyzice, collacrymare ; incendio perdita Creta passa est clades tuis similes : tibi enim cladem vetus Mithridates, huic junior Romanus cladem intulit. Sed, o imperator orbis, namque decet fari futurum, servum tuum ne aegre feras plaudentem armis tuis victricibus : disertam fac linguam, da loquendi facultatem liberam, stimulo enim timiditatis*

A 270 Τοῦ στέμματός σου συγγραφέντας εἰς κλίος,
Ὡς ἂν βαδίξῃ χεῖρ (72) γράφειν ἠπειρημένη
Πρὸς δευτέραν σου τοῦ στρατοῦ πανοπλίαν.

AKPOASIE B.

Ὅπως ἐχόντων Κρητικῶν παλαισμάτων,
Ῥώμης τὸ κάλλος, Ῥωμαῖν σκηπτοκράτωρ,
Οἱ μὲν κακῶς ἔπασχον ἐν ξένοις τόποις,
Εἰς καῦμα (73) καὶ μάχαιραν ἀνθεοπιμίαν.

5 Τὰς γὰρ φλογώδεις λαμπάδας βελῶν δίκην
Ἐπεμπε τοῖς σοῖς οἰκταῖς ὁ φωσφόρος.
Αὐτὸς δὲ καῦμα (74) καὶ εἶφος τὰς φροντίδας
Εἶχες δι' αὐτοὺς ἔνδον ἐν τῇ καρδίᾳ.

Ὅς οὖν τὸ πῦρ σε τῆς ἀγρυπνίας φλέγων

10 Ὀχρὰν ἔποιεῖ τὴν ἑναστρόν σου θέαν,
Οὐκ εἶχον εἰπεῖν οἱ βλέποντες αἰτίαν,
Πῶς σου τὸ φαῖδρον εἰς στυγνὸν μετετρέπη
Ἐως στενάξας ἐμπόνως ἐξ ἔγκάτων,
Φλογμούς ἀφῆκας τῶν κάτω πορσαυμάτων,
15 Δέγων τὸ πρᾶγμα πᾶσι τοῖς ὀπηκόοις.

pungimur : Theodosii versus ne despicias diademata tui scriptos ad gloriam, ut manus pergat scribere, progrediens ad alteram expeditionem tui exercitus.

ACROASIS SECUNDA.

Dum sic haberent se conflictus Cretici, Romae decus, Romane, qui sceptrum regis, illi quidem mala patiebantur extraneis in locis adversus aetum, et gladium in armis stantes : ardentes enim ignes instar jaculi in tuos servos immittebat Lucifer. Tibi autem aetum, et gladius sollicitudines propter illos ingerebat in corde. Cum ergo ignis urens te vigilae pallore insiceret tuum aspectum splendidum nesciebant respicientes causam reddere, cur in tristitiam tua versa esset hilaritas : donec aeger suspirans imo ex pectore flammam emisisset ardoris intimi,

VARIE LECTIONES.

258. ἀνικητοὺς C. 260. Fort. ἦν κεκαυμένη, quanquam verbum substantivum etiam alibi omittitur. Cf. II. 34. 261. Ἰσοκράτους, lego Ἰσοκράτεις C. 263. Ser. νέος δέ. 265. εἶπον, potius εἰπεῖν C. 266. Ser. κέντρον. Cf. III. 13. 272. σοῦ τοῦ C.

NOTÆ.

(68) De viribus, vel de animi virtute explicandam hanc vocem censuimus, eo nempe sensu, quo illam significatione sibi minus propria adhibitam fuisse scribit Phavorinus : Ἐκ τούτου δὲ καταχρηστικῶς ἐβρέθη παρρησία καὶ τὸ θάρρος, καὶ ἡ ἐξουσία. Ex hoc autem per abusionem παρρησία dicta est et animi virtus, et vires. [Caesar non amplius audebit res a se gestas factare.]

(69) De Cyzici obsidione a Mithridate posita agit Cicero *Pro lege Manilia* in principio, ubi L. Lucullum laudes, qui Cyzicum ab oppugnatione Mithridatis liberavit, perstringit. Verum propius hoc versus illustrat Appianus Alexandrinus *De bello Mithridatico*, p. 221, seu al. 371, qui urbis incendium describit, quod hic memorat Theodosius. Ita enim inquit : Καὶ τὰδε αὐτοῖς φερεπονώτατα δὴ κακοπιθοῦσιν, ὅμως γε τοῦ τείχους ἐκαύθη τι καὶ συνέπεσαν εἰς ἑσπέραν· οὐ μὴν ἔφθασέ τις ἐσταλάμενος ἐπὶ θερμὸν, ἀλλ' αὐτοὶ νυκτὸς αὐτίκα περιφωροδύμησαν οἱ Κυζικηνοί. Attamen omnem laborem patientissime ferentes, efficere non potuerunt, quin pars munitum exusta corrueret sub vesperam : sed propter eversionem incendii nemo sustinuit irruere : verum ipsi Cyziceni noctu substruxerunt munitionem aliam.

(70) Ita bene emendandum jam viderat etiam Cornelius.

(71) Ita certe legendum est, non εἰπεῖν, ut edidit D Cornelius, qui tamen εἰπεῖν reponendum esse, et ipse adnotaverat.

(72) Ex his duobus Theodosii versibus aperte colligitur, eum vel scripsisse, vel certe conscribere voluisse, aliud poemation ad celebrandam quoque Nicephori de Chalopensi sultano victoriam, quod supra etiam ex ejus epistola ad Nicephorum in nostro Monito comprobavimus.

(73) Mensibus fere octodecim in Crete expeditione pugnatum esse scribit incertus continuator Theophanis in *Roman. Jun. num.* 16, pag. 506, quare et ardentes solis aestus ea in expeditione Græcos milites sustinuisse recte adnotat Theodosius.

(74) Has imp. Romani curas ac sollicitudines nullus ex superstitibus historicis memorat. Quamobrem ad ejus assentationem conficiat a Theodosio arbitror, ut ab aulicis potissimum scriptoribus veri assolet ; scimus enim, Romanum voluptatibus potius domi indulgere consuevisse, quibus fractis paulo post contabuit.

Ἐπληττε γάρ σε πατριῶν στρατευμάτων
 Πληθὺς σταλεῖσα τοῖς ὁμοστόλοις πόνοις.
 Ἄλλ' οὐ παρῆν σοι ψυχαγωγῶν οἰκίτης·
 Πᾶσι γὰρ ἦν ἀγνοία τῶν πεπραγμένων.
 20 Θεὸς δὲ τὴν σὴν θλίψιν (75) εἰς εὐθυμίαν
 θάπτον μετασκεύασεν, ὃς παραυτίκα
 τὸν ἀγγελὸν σοι δεικνύει νικηφόρον
 Ἐκ τοῦ μάχαιραν δουρικῶς ἐζωσμένου (76).
 Ἐπεὶ δὲ τὸν νοῦν τῶν γεγραμμένων ἔγνως,
 25 Ἐπιστολὴν γὰρ εἶχεν ἐσφραγισμένην,
 οὐ τὴν λύραν ἔκρουσας, ὡς Δαβὶδ πάλαι,
 Ἥ γλώττιαν ἐπράνωσας ἀντὶ τῆς λύρας·
 Εὐθὺς δὲ τὴν φάλαγγα τῶν μονοτρόπων (77).
 Φάλαγξ γὰρ αὕτη καὶ ξίφος χωρὶς τρέπει

cunctis rem enarrans tuis subditis. Te patriorum
 namque angebatagminum multitudo missa adbelli
 labores : nec erat servus, qui te lætum faceret, etenim
 nulli facta hæc erant cognita. Verum Deus tristitiam
 tuam in gaudium subito convertit, qui statim ferentem
 victoriam tibi præsto fecit nuntium missum ab
 eo, qui pro te gladium strinxerat. Ut vero cognovisti
 scriptorum sensus, namque obsignatam habebat
 epistoliam, non lyram pulsasti, ut olim David,
 sed potius lingua usus es pro lyra. Ac statim solitariorum
 phalangem adiens (phalanx namque ista

A 30 Κλίνει τὰ νῦτα, καὶ καταστρέφει πόλεις —
 Ταῦτη κατ' ἐχθρῶν μυστικῶς ἐπακράτεις,
 Καὶ παννύχους δέδωκας εὐχαριστίας
 Τῇ συστρατηγοῦ (78) προσδραμῶν κατοικίᾳ.
 Τοιαῦτα μὲν σὺ συμπονῶν τοῖς οἰκέταις.
 35 Ἐπεὶ δὲ ποινής ἐξεπληρώθη στόμα (79),
 Ποινὴ γὰρ ἐχθροῖς τῆς σφαγῆς ἢ πικρία (80),
 Τὴν τάφρον εἰδὼς ὁ στρατηγὸς τῆς μάχης
 Κρημνοὺς ἔχουσεν καὶ φαραγγῶδεις τόπους
 Βαλεῖν πέτρας ἔταξε, καὶ γῆν, καὶ ξύλον,
 40 Ὀδοπορῆσαι (81) τὰς χελώνας εὐκόλως (82).
 Ἐκεῖ τὸ πλῆθος εἶχε τῶν προσταγμάτων
 Ἐργον τὸ λεχθέν· ἀλλὰ τῶν ἐναντίων
 Νέφη παρεῖχον αἱ βολαὶ τεταγμέναι.]

B vincit absque gladio, fugat copias, et evertit urbes)
 cum hac mystice plaudebas devictis hostibus :
 atque tota nocte existi gratias accurrens in domum
 Dei adjutoris tui. Talia quidem agebas cum tuis
 famulis. Postquam ergo hiatus impletus est cae-
 dibus, pœna enim cladis hostibus acerbissima,
 prospiciens fossam dux prælli multis locis prærup-
 tiam ac præcipitem, injicere saxa, et terram, et
 ligna jussit sub testudinibus, ut facile iter sternere-
 rent. Ibi mandatorum obibat plebs frequens com-
 missum munus : at interim ab hostibus missa spi-

VARIÆ LECTIONES.

Π. 4. ἀνωπλησμένοι vulg. ἀνωπλισμένοι C. 19. Scr. πᾶσιν. 20. σὴν om. C. quod ex cod. restituit F.
 25. ἐξεσμένου C. ἐζωσμένου cod. 36. ἡ πικρία om. C. vox e tenuibus codicis vestigiis eruta. 40. ὁδο-
 πορῆσαι et ἀκόλως C. utrumque ex cod. emendavit F.

NOTÆ.

(75) Ita hunc versum ad fidem codicis restituimus, qui in editione Cornelii male se habebat ob defectum pronominis σὴν.

(76) Pro verbo hoc Cornelius, a codice aberrans, nullo sensu edidit ἐξωσμένου. Nuntium afferentem victoriam Romano missum dicit poeta ab eo, qui in sui servitium strinxerat gladium, quibus verbis Nicephorum designat, qui in Romani obsequium ad bellum hujusmodi Saracenis inferendum processerat. [Verbis μάχαιραν δουρικῶς ἐζωσμένου circumscriptur dux, ense, ut dignitatis signo, cinctus, hinc δουρικῶς, ut minister imperatoris, qui solus est dominus. F. J.]

(77) Hoc nomine proprie dicuntur, qui idem vite institutum sectantur, seu, qui concorditer simul degunt, ut in Psal. lxxvii, v. 6. Ὁ Θεὸς κατοικίῃται μονοτρόπους ἐν οἴκῳ, Deus inhabitare facit unius moris in domo. Sed Symmachus vertit : Domum præbet his, qui solitarie vivunt. Itaque Joannes Tzetzes Chif. ix, v. 358, alique inferioris ævi Græci scriptores ea voce ad monachos designandos sæpius usi sunt. Cyrillus Scythopolitanus in Vita S. Sabæ cap. 28, monachorum virtutes describens, allatum Psalmi versiculum ad monachos transfert.

(78) Quis hujus vocis hoc in loco versus sit sensus non bene assequor. Συστρατηγὸς pro collega imperii militaris, seu pro eo, qui simul militat et præliatur scriptores Græci adhibent; et proinde ad Nicephorum referenda videretur. Verum ea interpretatio cum reliquis, quæ a poeta hic enarrantur, non bene cohereret; et ideo potius Deus ipso Συστρατηγὸς a Theodosio appellatus videtur, cujus potissimum ope ac virtute reportata est de Saracenis victoria, quasi cum Nicephoro contra eos pugnaverit. Certe εὐκλεῆ στρατηγέτην, gloriosum

C ducem, Deum ab eodem Nicephoro appellatum supra vidimus Acroas. I, v. 65. Ubi illum invocat, ut ad auxilium sibi ferendum contra barbaros veniat.

(79) Os nempe, seu hiatus fossæ illius, in quam Saracenos casos incidisse superius enarravit. [Ποινή στόμα dictum videtur per periphrasin, ut στόμα ὀσμίνης I. xx. 359, στόμα θεϊότητος ap. Quint. Smyrn. I, 195, et στόμα χάριτος ap. eumd. I, 485, quod veteres Grammatici interpretantur τὸ καταργαστικώτατον μέρος τοῦ πολέμου. Est igitur ποινή στόμα, cruenta caedes, pœnæ loco hostibus inflicta, ut apparet ex proximo versu. F. J.]

(80) Hoc verbum, quod in codice ob chartæ vitium ferme omnino periit, quodque ideo Cornelius penitus omisit, ex litterarum vestigiis adhuc superstitibus sic legendum videtur.

(81) Ita codex, non ὁδοπορῆσαι, quemadmodum edidit Cornelius.

(82) Ita codex, non ἀκόλως, ut in editione Cornelii. Nicephorus, ut viam ad commodum sui exercitus facile cœquaret, hiatum illius fossæ jussit repleri; cumque ea prope mœnia Saracenorum esset, ne milites, dum opus perficiunt, a Barbaris lædi possent, eos testudinibus protegi mandavit. Porro hæc testudo machina erat tectoria, e corio duriorique alia materia desuper contexta, quæ muris admota, tuto in se milites continebat. Hunc Theodosii locum apprime illustrat Julius Caesar De bell. civil. lib. ii, cap. 2, ubi ita inquit : Antecedebat testudo pedum t. x, æquandi loci causa, facta item ex fortissimis lignis, involuta omnibus rebus, quibus ignis jactus et lapides defendi possent. Vide plura apud Vitruvium, lib. x, cap. 20 et 21.

Ἄηρ (83) λάλησον, μακρῦραι, μὴ δευτάσῃς. A
 45 Τοῦ σοῦ χιτῶνος (84) τὴν (85) ὑφανθεῖσαν κρόκην,
 Ἐν ἧ στολισθεῖς ἀντανέκλασας (86) βλάβην
 Ἐκ τῶν ἀδήλων συμφορῶν ὑφασμένην,
 Δι' ἧς ἐπιπτον τῶν ἐπάλξεων κάτω (87)
 Οἱ τὴν ὄφρυν ἔχοντες ἄρπαγες κύνες.
 50 Ἐπεὶ δὲ λοιπὴν ἡμερῶν ὀκτώ μέχρι
 Ὅ τῆς χαράδρας ὄμβρος οὐκ ἀνεστάλη,
 Ἄλλ' εἶχε κηρὸν (88) ἢ φαρέτρα καὶ βελίς,
 Κριοῦς (89) ἀφῆκε καὶ χελωνίου τέχνας (90),
 Καὶ πετροπόμτους σφενδόνας, καὶ συνθέσεις
 55 Δεινὰς κατ' αὐτῶν κλιμάκων ἀσυνθέτων (91),

Ἄ: οὐν ἐκείνων τὰς νέας τιμωρίας
 Οἱ (92) καστρανοίκεται μὴ φέροντας ἠπόρου,
 Τάττει τὸν ἕχλον καὶ πάλιν ποινὰς πλέκει
 Ὅ σοὶ ποθητὸς οἰκέτης Νικηφόρος.
 60 Τῶν γὰρ πεσόντων δυσμενῶν ταῖς σφενδόνας
 Ἐταξε πέμπειν τὰς κάρας (93) βελῶν δίκην
 Ὡς ἂν τὸ λεπτόνητον (94) αἰθέρος πλάτος
 Χαρῆ μολυνθῆν συμφορᾶ τῶν βαρβάρων,
 Καὶ γινῶ τὸ πλῆθος τῆς ἀμαρτίας (95) ὅτι
 65 Καὶ τῶν μελῶν ἔχουσιν εἰς τοινὴν θέσιν.
 Ἐρρίπτον ἔνδον ἀντὶ πετρῶν τὰς κάρας
 Ἐβαλλον αὐτῶν πολλακίς καὶ πατέρας,

enia caelam obducebant nubibus. Aer nunc loquere, B
 testare, ne dubites, tramam contextam tui tegminis,
 qua protectus percussisti noxam, nectens dolos
 ex occultis insidiis, ex quibus dejiciebantur e pro-
 pugnaculis supercilia attolescentes, rapaces canes. Gæ-
 ternum vero cum per octo dies non destitisset fer-
 reus imber ingruens, sed fatum inferret jaculum et
 pharetra, arietes admovit, et testudinum machinas,
 saxaque facientes fundas, compositionesque terribiles

non junctarum scalarum adversus eos. Dum igitur
 nova illa supplicia oppidan reformidantes nesci-
 rent quo se verterent, ordinat turbam, et novis
 pœnas addit tuus dilectus famulus Nicephorus.
 Fundis enim cæsorum hostium jussit jaci capiti
 telorum instar, ut tennis latitudo ætheris baria-
 rorum cæde inquinata hilaresceret, et populus pec-
 cator cognosceret, etiam propria membra ipsis esse
 ad pœnam. Projiciebant intus pro saxis capiti, que

VARIE LECTIONES.

44. ἀγ F. ex conjectura. Vid. Annot. 45. τὴν om. C. 48. ἐπάλξεων ἦτο, in not. *lego* κάτω C. Sic in
 cod. invenit F. 52. Fort. εἶχε καιρὸν. Cf. not. ad Anth. Pal. p. 515. 55. Fort. εὐσυνθέτων, in quod
 incidit etiam Boisson. ad Nicet. p. 25. 57. ol om. C. restituit ex cod. F. 62. λεπτόνητον C. quod
 emendavit F. nescio an ex cod. Fort. λεπτόστημον, ut ap. Pisid. Hexaem. 271. ἔργον ἀερόστημον.

NOTÆ.

(83) In editione Cornelli legitur ἄηρ, sed ἀγ
 restituendum esse contextus certe, ac sensus ipse
 poematis exposcere videntur. [Ἄγς Fogginii ver-
 sum pessumdat. Codicis lectio ἄηρ si vera est, Theo-
 dosius aërem ipsum in testimonium de pugna acer-
 rina appellat, quod telorum hostilium nube repletus,
 vicissim Romanorum tela in hostes jacta retorserat.
 Χιτῶν aëri tribui potuit eadem imagine, que
 inest v. 62, λεπτόνητον (sive λεπτόστημον) αἰθέρος
 πλάτος. Sic Pisidas in Hexaem. v. 155, de cœli
 ambitu: Στοιλιζέται δὲ τὸν χιτῶνα τὸν μέγαν, τὸν
 ἄερα, κλωσθέντα κερκίδι ξένη, χυτῶν, διαυγῆ, λε-
 πτῶν, ἠραιωμένον. Ib. 271, aer vocatur ὑφασμα λε-
 πτῶν et ἔργον ἀερόστημον. Vel sic tamen sunt non-
 nulla in his versibus, que non expedit. F. J.]

(84) Testudinem nempe, quam veluti vestem
 quamdam, seu tegumentum metaphoricè describit.

(85) Omisit huic articulum Cornelius: qua de
 re versum edidit claudicantem.

(86) Damnum, quod barbari Græcis inferre co-
 nabantur, contra ipsos cedebat: nam Græci testu-
 dini inclusi, ex ipsius machinæ meatibus consulto
 tutis in locis ad hoc excisis, contra illos tela mitte-
 bant, que eos supra turres et mœnia in apertum
 stantes plurimum ledabant.

(87) Sic codex; Cornelius aliter legerat, sed ita
 emendandum bene conjectavit.

(88) Pro κῆρα positum arbitrator, seu errore li-
 brarii, seu potius ævi vitio, quo Græcæ linguæ
 elegantia magna ex parte perierat.

(89) Nicephorum hæc machinas ad oppugnanda
 Saracenorum mœnia adhibuisse narrat etiam Leo
 Diaconus, ita scribens: *Qua re perspecta, prætor
 petraris quantocumque adduxit, illisque lapidum imbre
 Barbaros peti jussit. Ad hæc etiam obsidionalem pec-
 cularius machinam (arietem Romani vocant) adhi-
 buit: petraris autem crebra saxorum pondéra rotan-
 tibus, facili negotio Barbari repressi sunt: interim-
 que ariete muris adnoto majore impetu quatiente, ceteri
 non pauci fossam subiere.* Vid. Pag. ibid. pag. 874.

(90) Testudines scilicet oppugnatorias, ab iis,

quas supra memoravit, diversas, ideoque et ab ea
 aliter nuncupatas. Erat hæc machina quatuorset-
 C
 fulta rotis, quo facilis, ubi opus foret, veheretur,
 erudisque animalium coris ad sui munimen ex-
 trinsecus contexta. Continebat ea milites ad muros
 suffodiendos, et ad eos deinde quassandos libratis
 aries contorquebatur. Optime eam descripsit hæc
 verbis Vitruvius, lib. x, cap. 19: *Cetras autem
 Chalcedonias de materia primum basini subjectis
 rotis fecit, supraque compegit arretariis, et jugis
 varas, et in his suspendit arietem, corisque indolis
 textit, ut tutiores essent, qui in ea machinatione ad
 pulsandum murum essent collocati. Id autem, quod
 tardos conatus haberet, testudinem arietariam appel-
 lare capit.* Hujusmodi machinæ iconem exhibuit
 Lipsius in Polyorectico, dial. viii, tom. III, opp.
 pag. 279.

(91) Scælæ hæc sunt, que compactiles, seu solu-
 tiles, dicebantur. Hæ pluribus constabant partibus,
 earumque gradus ita erant compositi, ut facile re-
 moveri, ac stipite cocunte quasi in vaginam recondi
 possent. Κλιμάκας πηκτάς, hoc est *scalas plicatiles*,
 appellavit illas Appianus in Ibericis, magisque ad
 rem nostram διαλυτάς, *solutiles* nempe, Plutarchus
 in Arati Vita pag. 517, ubi ait Aratum obsessorum
 Sicyonem eas in modios frumentarios conjectas
 recondidisse.

(92) Hunc a Cornelio omissum articulum cum
 codice restituimus.

(93) Terribile certe stratagemata ad terrefaci-
 endos hostes a Nicephoro excogitatum, jaciendi nempe
 fundarum ope abscissa barbarorum capita, ut vel
 ab ipsis concivibus suis percensui caderent. Nullus
 historicorum, quorum scripta ad nos pervenerunt,
 tale Nicephori commentum recensuit: sed fortassis
 de eo mentionem fecerat Leo Diaconus, qui plura
 in hac Cretensi expugnatione Nicephori stratage-
 mata, teste Pagio ibid. pag. 874, memoraverat.

(94) Ita melius corrige pro λεπτόνητον.
 (95) [Verba τῆς ἀμαρτίας jungenda videntur cum
 τοινῆν. F. J.]

Ὅμηρε δεῦρο, καὶ πάλιν μετ' αἰσχύνης
 150 Ἐλληνικὰς κήρυσσε (49) τὰς ταχυουργίας,
 Ἄς Ἐκτορος χεῖρ (50) καὶ βολὴ (51) κατα-
 στρέφει
 Ἀραχνοειδῶς (52) τοῖς στρατοῖς ἐκτισμένας.
 Ὡς οὖν καμίνους οἱ μὲν ἐκ τῶν τεκτόνων
 Περιφλεγούσαις ἀντανήπτον ταῖς λίθοις,
 155 Οἱ δὲ στροφᾶς (53) ἔπασχον ἀνθελιγμάτων,
 Τοῖς μαγγάνοις βάλλοντες εἰς βάθρον πέτρας.
 Οἱ Κρητικοὶ δράκοντες οἱ λοφοδρόμοι
 Ἐκ τῶν φαράγγων ἐκδραμόντες, εἰς μίαν
 Βουλὴν συνηθοροῦντο τὴν αὐτόκτονον,
 160 Καὶ τῷ στρατῷ μὲν συμβαλεῖν οὐκ εὐτύχουν·
 Ἐπλήρτεν αὐτοὺς ὁ στρατὸς γὰρ ὡς βάλος.
 Τοῖς τέκτοσι δὲ προσβαλόντες ἕξίως,

A Πίπτουσιν εἰς γῆν τῇ βολῇ (54) τῶν τεκτόνων.
 Ὁ οὖν γὰρ αὐτοὺς ὡς στρατηγέτης πόθος
 165 Ἐπειθε τὴν δίκαλλαν εἰς ξίφος τρέπειν·
 Καὶ γίνεται βούς ἐκχυθεὶς τῶν αἱμάτων
 Εἰς κλησμονὴν ἄπειρον ὕδατουμένην,
 Καὶ τὰς καμίνους σβεννύει τὰς ἐμπύρους,
 Ὅσπερ χαρδύρας εἰσπεσοῦσα πικρία (55).
 170 Λαβῶν δὲ τὴν ἔσθεστον, εἶχεν ὁ κτίσων
 Φοινικοειδῆ τῶν πετρῶν τῇ συνθέσει.
 Κάλει, στρατηγὲ, τὴν πόλιν φοινικίαν,
 Φοινίσσεται γὰρ τῇ βαφῇ τῶν αἱμάτων.
 Ὡς οὖν στρατηγῶν ὁ κρατῶν Νικηφόρος
 175 Ἐγνώ τὸ συμβάν — καὶ γὰρ ἤγνοε τότε —
 Πέμψας κατίσχε ζῶντας ἐκ τῶν βαρβάρων
 Ὅφεις πονηροὺς πέντε πεντακοντάδας.

loria. Adsis, Homere, et rursus cum verecundia B
 edisere Græcorum propugnacula, quæ evertit
 manus, et impetus Hectoris araneorum instar, exci-
 tata ab exercitu. Dum itaque calcarias alii artifices
 incendebant decoquentes lapides, et alii volentes
 labore improbo saxa, in foveas demittebant vecti-
 bus, Cretæi dracones montivagi rapide egressi ex
 speluncis, simul congregati agebant de accepta
 clade : at desperabant congredi cum exercitu fel-
 liciter : terreat enim eos exercitus instar fulmi-

VARIÆ LECTIONES.

151. καὶ βουλὴ C. βολὴ cod. 154. Fort. περιφλεγούσας. 155. ἀνθελιγμάτων C. Pro ἔπασχον fortasse
 legendum ἐπίσχον, adhibebant. 157. λοφοδρόμοι C. λοφόδρομοι For. 159. αὐτόκτονον C. fortasse rectius.
 162. Scr. τέκτοσιν. 163. τῇ βουλῇ C. quod ex cod. emendavit F. 167. Fort. ὕδατουμένων, sanguinis
 aquæ ad instar effusi. 171. φοινικοειδῆ (sic) C. Fort. φοινικοειδῆ τ. π. τὴν σύνθεσιν.

NOTÆ.

munivisse, urbis munitæ ad instar, quæ legiones C
 continerent et tuerentur. F. J.]

(49) Homeri locus exstat in Iliade lib. vii, v. 435,
 ubi sic describit murum a Græcis ædificatum, at
 naves et castra communiunt :

ποτὶ δ' αὐτὸν ταίχος ἔδειμαν
 Πύργους θ' ὕψηλους, εἰλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
 Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίηον εὖ ἀραρυίας,
 Ὅφρα δὲ αὐτῶν ἰππηλασίη ὄδος εἴη·
 Ἐκ-οσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ τάφρον δρυξάν,
 Ἐόρειαν, μέγαλην ἔν δὲ σκόλοπα· κατέπηξαν.

apud autem ipsum murum exstruxerunt,
 Turresque altas, munimentum navium et ipsorummet.
 In ipsis vero portas fecerunt bene aptatas,
 Ut per illas equestris via esset :

Exterius autem profundam circa ipsum fossam fo-
 [derunt,]
 Latam, magnam, et in ea sudas acutas defixerunt.

(50) Saxum ab Hectore commissum prælium ad
 naves et propugnacula Achivorum fustus describitur
 ab Homero Iliad. lib. xv, v. 374 et seqq.

(51) Ita codex ; Cornelius autem legit βουλῇ. Βολῇ
 profecto de cunctis armis, quæ jactu feriunt et occi-
 dent, a Græcis dicitur, eaque vox magis huic loco
 videtur convenire, cum Hectore telis hastisque
 naves ac munimenta Achivorum aggressum Home-
 rus scribat.

(52) Cum Homerus dixerit Hectorem tanto impe-
 tu in Græcos irruisse, ut eorum propugnacula cito
 dejecerit, Theodosius poetam, seu potius Græcos
 ipsos reprehendit, quod eorum munimenta adeo de-
 bilia exstruxerint, ut araneorum instar excitata vi-

minis. Repente ergo irruentes in artifices interficiuntur
 icti ab artificibus : namque erga te studium, in-
 star ducis, eos ligonem docuit in gladium convertere.
 Hinc prodit flumen ex effuso sanguine in immensum
 excrescens aquarum instar, et fornaces ardentes ex-
 stinguit, tanquam in alveos cadens acerba ultio. Ac-
 cipiens autem fabricator calcem, habuit purpuream
 saxorum compositionem. Voca hanc, o dux, civita-
 tem purpuream; purpurascit enim unctura sanguinis.
 Ut itaque suprenus dux Niccphorus cognovit fa-

derentur. Verum hanc erroris notam immerito
 Homero inurit, cum Apollinem in hac expugnatione
 Hectori adiutorem fuisse, ac cum eo dimicantem
 turres facillime diruisse conflagat Iliad. lib. xv,
 v. 353 et seqq.

(53) Artifices hic describuntur allaborantes in
 fundamentis substruendis, quæ cum ex saxis pos-
 tissimum quadratis, ac ingentibus confecta essent,
 ideo dicit Theodosius, quod hi plurimum insudarent
 in volvendis ope vectium hujusmodi saxis, ut sensi-
 m in foveas ad hoc paratas demitterent. In versu
 hoc verbum verbo reidere ildi interpretes non cu-
 ravimus, ne sensum abstrusum minis elliceremus.
 Στροφᾶς ἔπασχον ἀνθελιγμάτων proprie dictum est
 de iis, qui intenti erant in detinendis magno nisu
 ac labore in oppositos gyros ergatis, quæ ob ingens
 lapidum iis alligatorum pondus ad sibi proprias
 volutationes magno impetu tendebant. [Στροφαὶ
 ἀνθελιγμάτων, funes torti machinis adhibiti, quibus
 D saxa torquebantur.]

(54) Hoc etiam in loco Cornelius edidit βουλῇ a
 fide codicis aberrans, ideoque non a consilio arti-
 ficum vertendum est, sed icti ac percussi ab artifi-
 cibus.

(55) Ὅσπερ χαρδύρας εἰσπεσοῦσα πικρία male
 vertitur : tanquam in alveos cadens acerba ultio.
 Junge χαρδύρας πικρία, ut ii, 38, τῆς σφαγῆς ἢ
 πικρία · ii, 99, τὸ πῦρ ἢ πικρὰ τιμωρῶσα. Sensus
 est igitur ; sanguinis rivi exstinguebant ardentes ca-
 minos, sicut torrentis vis violenta irruens. Hi san-
 guinis rivi cum calce in caminis mixti, hanc colore
 purpureo inficiebant, ita ut lateres inde confecti
 etiam purpurei fierent. F. J.]

- Ἐλῶν δὲ κλοιούεις ἀκαμπεῖς ἀγένης,
 Τοῦτοις παρείχε πατρικὰς τὰς ἀξίας (56).
 180 Κρήτη, τὰ τέκνα, βαρβαροτρόφῃ, βλέπε,
 Οἶων μετέσχον ἀξιωματῶν ἄφνω.
 Ἐπεὶ δὲ μοῖραν εἶχε νῦξ τὴν ἐβδόμην,
 Τῆς εὐφρόνης γὰρ τὸ σκότος παρεκράτει,
 Σάλπιγγας ἠλάλαξαν ἐν βοῇ ξένη.
 185 Καὶ πᾶς κρατῶν ἦν σὺν βοῇ τὴν ἀσπίδα,
 Πεζῶς, στρατηγὸς, ταξιάρχης, ἱκπότης.
 Τῆς ἡμέρας δὲ τῆς ῥοδόχρου λαμπάδας
 Ἐκ τῶν σκοτεινῶν ἀναναψάσης σφῆρων,
 Φάλαγξ ἀνῶρων ἱππικῆ ἐπιφόρος.
 190 Ἐχουσα πλῆθος μυριάδου πεντάδος
 Πεζῶν δὲ πολλῶν ἦν ὄρᾶν πανοπλίαν
 Κινουμένην ἄριστα τακτικῆ βάσει,
 Καὶ τοὺς στρατηγούς, ὡσπερ ἐν ποίμνῃ μέσον
 Βαίνοντας ἄρῶν θηροβάκχους ποιμένας.
 195 Ἄ; δὲ κλοπῇ χαίροντες ἀρπαγὰς λύκαι
 Χειμῶνος ὥρα καὶ παρεκτάσει κρύους,
 Ὅμοῦ ζυγέντες τῶν ὥρῶν ὁμοφρόνως

etum (nihil nam sciebat hactenus) delinuit superstitiosus ex barbaris malos serpentes, quinquaginta quinquies. Inflexibilia autem colla consuetudinaria vinculis, eos decoravit patriis honoribus. Creta, barbarorum nutrix filios aspice quos dignos honores participarint illico. At postquam venit noctis hora septima, tunc enim noctis praevalabant tenebrae, perterriti crepusculi clangor iasonuit, ac quisque inclamans apprehendit clypeum, pelites, duces, centuriones, equites. Verum splendores dies rosea et tenebrosus accendit meatibus, processit phalanx hastatorum equitum, decem quinque millia habens virorum. Peditum autem videre erat armatam aciem gressu militari se invenientem optime, et duces, tanquam medio in grege

- A Μάνδρας κλονούσι, καὶ βιάζουσι κύνας·
 Οὕτω ζυγέντες οἱ κλάδοι τῶν σῶν πόρων
 200 Ἴππικεῖ, στρατάρχαι, τοξόται, λοχοκράται
 Πύργους βαλεῖν Ἐσπαυδὸν ἐν τάχει κάτω,
 Θυμοῦ πνέοντες, ὡσπερ οἱ κρήνης (57) ζῳῆς.
 Ὁ λαμπάδας δὲ φωσφόρους, κακοχρόους,
 Καιροὶ ἀνίσχων, καὶ καταστῆλων πάλιν.
 205 Λουτροὶς κατημαύρωσε τὰς λαμπηδόνας (58),
 Καὶ νῦξ τὸ πέπλον ἐκ βαφῆς μελαγχρόου
 Εἰς πάντα γῆς ἠπλώσε καὶ πύλου μέρη.
 Τῶν σῶν δὲ πλῆθος οὐ στρατῶν, ἡ θηρίων —
 Θῆρες γὰρ οὗτοι τοῖς σπαραγμοῖς βαρδάρων —
 210 Τὸν ὕπνον εἶχε τὴν βᾶσιν καὶ τὴν στάσιν.
 Εἰ δ' ἦν κλαπέις τις εἰς ἀμερμένους ὕπνου,
 Ἐκεὶ παραστῶς ἐξ ὄνειράτων πόλης,
 215 Μίσσον σφαγῆς πέπταμας εἰς ξένους (59) ἄ-
 [πας,
 Ὅπου τροπῆ, κίνδυνος ἰστομωμένους,

pastores ovium, gradientes rapide contra feras. Ac veluti furto gaudentes rapaces lupi hiemali tempore, et acerbis frigore, eadem hora congruentes concorditer ovilia aggrediuntur, et saeviunt in canes; sic una simul institutionis tuae germina, equites, duces, sagittarii, centuriones, turres repente festinabant evertere iram spirantes, tanquam verti turbine. At qui decolores ignes Hesperii ministrat opportuna, et rursus subtrahit, labentibus diem obscuravit crepusculis, et nox peplum colore tinctum nigro super omnes terrae et caeli extendit plagas. Tuis tamen omnibus militibus, aut majoribus feris, (ferae nam erant in barbarorum excidium), pro somno erat, aut incedere, aut stare. Quod si cui somnus quietus obreperet, tu illi adstans e somniorum jasea

VARIAE LECTIONES.

197. Scr. τῶν ὄρων, *caulas in montibus*. 202. Fort. ὡσπερ ἀκριεὶς ζῳῆς. Vid. Annot. 203. Fort. καλοχρόους. 208. πλῆθος C. Fort. πλῆθος ἡ στρατῶν. 213. ἀνεστέμου C. 215. εἰς ζῳῆς, in not. ξένους C., ut in cod. esse testatur.

NOTAE.

(56) Ad morem apud Orientales omnes barbaraeque gentes receptissimum gestaandi circa collum torques, seu circulos aureos, al'udit poeta. Cum enim Nicephorus captivus ex barbaris colla catenis circumdedit, ait eos patriis honoribus decorasse. Hasce autem torques, patrios honores, ac dignitates appellat, quoniam his primores potissimum et principes ornabantur; ut de Medis scribit Agathias, De bello Gothico lib. iii, observans, quod his Medorum primores praecipue decorantur, ut spectatioribus ceteris sint, et a vulgaribus aliis noscuntur; ac testatur etiam Tertullianus, De idol. cap. 18, pag. 245, inquit: *Igitur purpura illa, et aurum cervicis ornamentum, eodem more apud Aegyptios et Babylonios insignia erant dignitatis*. Sed de torquibus apud Barbaros usu consule fusius disserentem Joannem Se'ellerum in Syntagmate de antiquorum torquibus, cap. 12.

(57) Hæc in hoc verbo nihil aqua, nec quid sibi velit, omnino assequor, adeo ut mendium subesse non dubitem, quemadmodum suspicatus est quoque Cornelius. Ἀκραῆς reponendum suspicabar, quæ vox ventium per summa flantem significat: verum ne id tuto statuam me deterret quorundam Græcorum

D grammaticorum auctoritas, quæ ἀκραῆς non ventium vehementem interpretatur, sed potius prosperam suaviterque spirantem, inter quos Eustathius ad lib. xiv Odyss. pag. 1759 edit. Rom. sic loquitur: *Ἐνθα βορέαν ἀκραῆ λέγει, οὐχ οὕτω τῶν ἀκρῶ ἀέντα ὡς μᾶλλον τὸν μὴ κεκραμμένον ἑτέροις ἀνέμοις τῷ γὰρ τοιοῦτου δεινότητά κατηγορεῖ Ὅμηρος ἐν τῷ, δεινὴ μισγομένη ἀνέμοιο θυέλλα. Ἡμε δὲ βορέαν ἀκραῆ δicit, non per summa flantem, sed potius quod non sit aliis ventis admixtus: hujus enim asperitatem reprehendit Homerus eo in versu, terribilis est mixta vento procella.* Fieri tamen potest, ut Theodosius voce ἀκραῆς latiori modo usus sit pro quocumque vento indicando. [Admissa correctione nostra, ὡσπερ ἀκριεὶς, omnis difficultas tollitur: ira, quam milites spirabant, comparata cum ventorum turbine, quos montes interdum fundunt. F. J.]

(58) Ὁ λαμπάδας — λαμπηδόνας. Noctis ingruentis descriptio: Sol, qui lucidas pulchrasque (καλοχρόους) faces justo tempore tollit, iterumque cæli bet, splendidos radios suos in maris fluctibus tanquam in lavacro exstinxerat. Postrema hæc vulgè male versa. F. J.

(59) Ita codex, non ζῳῆς, ut edidit Cornelius.

- Ἀναβροφῆσαι μαλεταί· Ῥώμης κράτος·
 145 Ἴδού (11) συριγμούς ὁ δράκων χεῖρας μέσον
 Κήρυκας ὄρηγας καὶ σφαγῆς ἀναπνέει,
 Φυσᾷ τὸν ἰὸν καὶ βιάζει τὴν φύσιν.
 Ἄλλ' ἔστιν αὐτοῦ τὸ θράσος δειλανδρία.
 Μηδεὶς φοβηθεὶς ἐξόπισθεν φευγέτω·
 150 Θυμὸς γὰρ αὐτοῦ μέχρι τῶν κτύπων μόνων.
 Ἴωμεν ἀνθ' ὧν εὐσθενῶς ὠπλισμένοι·
 Ἐχοῦσι σάρκας καὶ τὰ τῆς Ἄγαρ τέκνα (12).
 Οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σὰρξ σιδηρὸς ἢ λίθος.
 Ἄλγοῦσιν, ἂν λάθωσι, Ῥωμαίων πλέον·
 155 Ἄργοῦσιν, αὐτῶν εἰ κοπῶσιν αἱ χεῖρες·
 Πίπτουσι εἰς γῆν, εἰ κοπῶσιν οἱ πόδες.
 Μηδεὶς νοσήσει τὴν πικρὰν ἀνανδρίαν·
 Μηδεὶς φοβηθεὶς οὐ φανεῖ Ῥώμης κλάδος.
 Μηδεὶς νόθον γέννημα καὶ σποράν ξένην

hæc emisit verba ad bellum excitantia : Romæ robur, filii, conservi, amici, ecce adversum nos iterum bellum molita est intus irritas insidias; ecce Charybdis os terribile Romanum absorbere imperium nititur: ecce sibila draco lustrò in medio emittit, iræ atque cædis nuntia, spirat venenum, et vim infert naturæ. Attamen timida est ejus audacia: nemo exterritus vertat terga fugæ, namque illi est animus summis tantum labiis. Armati itaque eamus contra illos stucnue, carnel sunt etiam Agar filii, nec illis inest caro ferrea, aut saxea. Si vulnerentur, plus quam Romani, dolent; torpescunt, si incidantur eorum manus: humi procumbunt, si amputentur pedes. Nemo laboret improba desidia, nemo tre-

- A 160 Δείξειν ἑαυτὸν ἐν κακοῖς σπουδαζέτω.
 Αἰδῶς, ἀδελφοί, τῆς φυγῆς ἢ ζημία (13).
 Αἰδέσθε φεύγειν καὶ πτοεῖσθαι τὰ ξίφη.
 Ποῦ γὰρ φυγοῦσιν εὐρεθῆ σπητρία,
 Μένουσι ἐνδοῦ Κρητικῶν ὀρισμάτων;
 165 Οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸς τῆς Ἄγαρ τοῖς ἐγγόνους·
 Θεὸς γὰρ (14) ἡμῖν συμμαχεῖ καὶ συντρέχει.
 Οὕτω στομῶσας τοῦ στρατοῦ σου τὰ ξίφη,
 Λόχους ἐποίει, καὶ τροπὴν πεπλασμένην,
 Ὡς ἂν κλαπέντες ἐνδοθεν τειχισμάτων (15)
 170 Ἐξώθεν θαρσάσωσιν ἐκβεδηκέναι.
 Ὡς οὖν καιρὸς ἤγγισε τῶν βουλευμάτων,
 Χώραν (16) ἐχούσης τῆς βοδοχροῦ τρίτην,
 Χεῖρας ἀνῶρμων, ὡς ὄφεις, οἱ τὰς κάρας
 ἔχοντες, ὡς θνητὸς (17), ἐξυρμημένας.
 B 175 Τοῦτων ὑπῆρχε καὶ κράτος ταῖς ἀσπίσι,

mens non appareat Romæ germen, nemo spuriam progeniem et extraneum genus in adversis se satagat ostendere. Turpis est, fratres, fuga, et periculosa; pudeat vos fugere et pavere gladios; nam quo fugientes salutem invenient manentes intra Cretica confinia? nullum est robur Agar posteris, Deus enim nos iustur atque adjuvat. Cum sic acuisset enses sui exercitus, insidias paravit et fictam fugam, ut decepti, qui stabant intra moenia, foras auderent egredi. Ut igitur statutum tempus advenit, horam habente rosea die tertiam, ex antris, ut serpentes, erumpebant, capita detonsa habentes, tamquam de plebis sæce. His erat etiam clypeorum strepitus, clamorque multus, et tremoris pater metus

VARIE LECTIONES.

145. ἰδ. συριγμούς. Sic C. 154. ἀλγοῦσι C. 155. ἀργοῦσι C. 160. δείξεν C. 163. πτοεῖσθε C. 169. τειχισμάτων, in notis: melius τειχισμάτων C. quod in cod. invenit F. 171. Fort. ὡς οὖν ὁ καιρός. Fort. etiam præterea ἤγγισεν βουλευμάτων, a pedibus enim trisyllabis abstinere solet Theodosius.

NOTÆ.

(11) Eadem ex causa hujus etiam verbi primas C tantum litteras innuit Cornelius.

(12) Agarenî scilicet, ita dicti, quod ab Ismaele descenderent filio Agar ancillæ Abrahamæ, quam ipse, permittente Sara, duxit in conjugem. Hujusmodi populos etiam veteres cognoverunt: Agarenos enim memorant sacræ Paginæ Psal. lxxxii, v. 6, nec non Plinius lib. vi, cap. 28, qui Arabiam, Felicem habitasse dicit, et Strabo lib. xvii, pag. 528. Qui ipsos Nabathæis adjungit. Observandum tamen, quod Agarenorum nomen a recentioribus scriptoribus latiori modo ad designandos omnes cujuscunque regionis Arabas ac Saracenos usurpatum fuit. Agaræi etiam si nuncupati occurrunt, ab Agar, urbe Arabiæ Petrææ principe, cui eandem Agar Abrahamæ uxorem nomen dedisse contendunt nonnulli.

(15) Hanc Nicephoro habitam ad milites allocutionem nullus ex Græcis, qui adhuc restant, hujus expeditionis scriptoribus recenset. Plura tamen his similia sunt, quæ allocutum esse Nicephorum ad milites alia occasione refert Theophanis continuator anonymus in Rom. Jun. num. 12, pag. 299, ex qua hæc ad rem nostram accipe: Λάβωμεν πίστιν τὴν τῶν φόβων φονεύτριαν· ἀναλογισώμεθα διτι ἐνδοῦ ἐσμεν τῆς Συριακῆς νήσου· μέγαν κίνδυνον ἢ φυγὴ ἀπὸ τῶν ἑδῶ φέρει. Fidem arripiamus, quæ timores perinit: animo reputemus nos in Syriaca insula versari. Ingens periculum est, si inde jugerimus.

(14) Hæc etiam a præfata, quam Theophanis continuator recitat, allocutione illustrantur; ibi enim sic Nicephorus loquitur: Στώμεν καὶ καρτερήσωμεν εἰς ἀντιπαράταξιν τῶν ἀρνῆτῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ Χριστὸς ὁ Θεὸς συνεργήσει ἡμῖν, καὶ ὀλέσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ πορθήσεται τὸ κάστρον τῶν ἀλαζόνων τοῦ Χριστοῦ. Siemus intrepidi adversaque acie Christum negantes infideles audacter appetamus; feret suppetias Christus Deus noster, hostesque profligabit, ac superborum eique insultantium oppidum arcemque diruet.

(15) Sic recte codex, quod mendose edidit Cornelius, etsi ita esse emendandum adnotavit.

(16) Stationem scilicet, seu sedem, in qua tunc dies consistebat. Eleganter autem dixit diem sedem tertiam habuisse, ut horam ipsius tertiam indicaret.

(17) Turcarum morem satis notum tangit radendi sibi capita. Quod autem addit, ὡς θνητὸς, Romanorum Græcorumque morem respicit, apud quos viribus et ignominiosis hominibus capita radebantur. De servis atque ad opus publicum damnatis ita Artemidorus Oneirocrit. lib. i, cap. 22: Ὀπότερον δ' ἂν τῆς κεφαλῆς ψιλὴν ἔχει τις οὐκ ὧν εὐσυνείδητος, κατακριθήσεται τὴν εἰς ἔργον δημόσιον κατὰ δίκην· τοῦτο γὰρ κακεῖ παράσημόν ἐστι τοῖς καταδικασμένοις. Utram autem capitis pariem quis nudam habet, ut non probe cognosci queat, damnabitur in opus publicum adjudicatus. Hoc enim etiam istæ

- Βοή τε πολλή, καὶ τρόμου πατήρ φόβος,
 Καὶ πάντα δεινά· τοῖς δὲ σοῖς στρατηγίταις
 Τάξις, σωπὴ, σεμνότης, προθυμία.
 Εἰς οὖν στρατηγῶν, εὐγενοῦς βίβης κλάδος,
 180 Ἄνῃρ κραταῖος εἰς στροφήν ἀκοντίου,
 Βραδύς δὲ φεύγων, καὶ ταχύς κατατρέχων,
 Λόγους γλυκεῖς ἔλεξεν ἐν στρατῶ μέσον·
 « Πρωτοστράτηγε, πῶς λιπῶν τὸν δεσπότην
 Οὐχ ὡς μάγειρος τῇ βανυσίῳ τέχνη
 185 Κυκῶν ἱμῖδας τούτων ἐν παραίνεσι,
 Ὡς ἂν τὸ νέκταρ ὁ γλυκὺς στεφηφόρος
 Ταῖς σαῖς γένηται προσταγαῖς ἀρτυσία;
 Ἐκείνος ἡμᾶς (18) νοθετῶν, ἐπιτρέπων,
 Τὴν χεῖρα πᾶσιν ἐξαπλῶν, εὐεργέτη.
 190 Μνησθῶμεν αὐτοῦ βημάτων μελιβρύτων,
 Καὶ τῶν τραπεζῶν, εἴτα τῶν χαρισμάτων.
 Μνήσθητε, καὶ θάνωμεν, ἄνδρες, εἰς δέον,
 Ὑπὸ γένους ἀνακτος εὐσεβεστάτου.
 Μόνον πλατυνόῃ (19) σκῆπτρον τῆς μοναρχίας,
 195 Καὶ γῆς ἀνάξει Ῥωμανὸς πάσης ἰμόνος. »
 Ἐπεὶ δὲ πληθύς μυριάδης βαρβάρων

et undique confusio: tuis autem millibus ordo, silentium, gravitas, alacritas. Unus porro militum claro natus genere, vir fortis in jactu jaculi, tardus ad fugam, et ad insectandum velox, hæc dulcia emisit verba in medio exercitu: « Supreme dux, curiam, omisso despota, veluti coquus in arte culinaria, nonneum admiscuisti in horum adhortatione, ut dulcis dominator, instar nectaris, tuis condimentum fieret imperiis? admonens ille, et nostri curam gerens, beneficam manum extendebat omnibus. Recordemur ejus verba melliflua, et mensas atque munera. Recordemini, et moriamur, si opus fuerit, pro familia regis piissimi. Solum extendatur sceptrum imperii, cunctoque orbi unus Romanus imperet. » Postquam vero infinita multitudo barbarorum e portis irruit, tanquam coacta ab austro

nubes minitans tempestatem, et mala nuntians saggetibus, tui se vertentes in sictam fugam laqueum parabant in perditionem Creticam. Cuncti autem, e longis exeuntes turribus, atque portis se foras erumpentes, pœnas luebant fide eorum dignas. A quatuor namque insidiis tuorum militum æstus commotus, et vehementer lervens, procellam cepit producere in prælio; hostibusque erat clades, tumultus, suspirium, tuis autem populis triumphale gaudium. Cum ergo essent circumventi ab aciebus, sibi præclusum aspicientes exitum, et sibi esse auctores propriæ cædis, vulnerabant statim, sed vulnerabantur magis; nullumque habentes ad salutem effugium, nex enim illis imminabat undique, constituerunt in unum sepulcri locum. Quis ex tragicis cædes enarrabit, et singulorum sævum mortis genus?

VARIE LECTIONES.

176. Fort. φόβος, strepitus ad terrorem incutiendum concitatus. 188. ἡμᾶς om. C. ex eod. restituit F. 191. ταῖν τραπεζῶν. 193. Scr. ὑπὲρ γένους. cf. II. 118. 194. πλατυνοῖς, in not. lego πλατυνόῃ. 195. Fort. ἀνάξῃ. 198. βρυχῆν, in not. potius βροχῆν C. Pisidas Heracliad. I. 36. p. 37. αἱ βροχαὶ τῶν αἰμάτων. 198. Fort. σπόγγον, vel quod malim φόβον. 201. Fort. πύργων, e turribus egressi longeque progressi. 202. τῶν οὐλῶν C. 204. ἐγκρουμάτων C. 206. Fort. πρὸ τῆς μάχης: agitur enim de iis quæ ante pugnam commissam facta sunt. 212. Scr. ἀντεβάλλοντο. 216. Scr. ἐπετραγυθῆσι. Vid. Boisson. ad Nicet. IV. 109. p. 198 seq.

NOTÆ.

insigne est damnatis. Qua de re Polygnotum, ut servilem Æthrae Thesei matris conditionem ostenderet, derasam usque ad cutem eam pinxisse observat Pausanias Phocæ. lib. x, cap. 25. Scurras item, aliosque vilos homines raso fuisse capite testatur Juvenalis lib. i, sat. v, v. 17½, ita inquit:

*pulsandum vertice raso
 Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
 Flagra pati, his epulis, et tati dignus amico.*

(18) Ita ad fidem codicis suo loco hoc pronomen reposuimus omissum in editione Cornelli.

(19) Sic bene emendandum quoque censuit Cornellius.

(20) Cornelius legendum maluit βροχῆν, sed nihil immutandum: βρυχῆ enim pro tempestate ac procella bene ponitur.

(21) Cornelius male legit ἐγκρουμάτων. Ἐγκρουμα ad designandas militares insidias passivo modo esse Græcos scriptores constat. Cæterum Ἐγκρουμα a κρύπτομαι, quod est se abdere, derivatum contendit Eustathius in suo ad Homerum Commentario pag. 932, edit. Rom. scribens: Ὅθεν καὶ Ἐγκρουμα τῶν λόγων ὁ τοῦ δήμου ἄνθρωπος λέγει· κρυπτομαι δὲ πάντως οἱ μὴ τετανοὶ ἐστῶτες, ἀλλ' ἀναγκαῖος ἐν τῷ συνίζανειν συστέλλοντες ἑαυτοὺς, ὡς μὴ περιπαύεσθαι. Quare et Ἐγκρουμα insidiarum vulgo dicitur: occultantur enim omnino, qui coarctati stant, ac necessario, dum inter se coeunt, contrahunt semetipsos ne videantur. — Plura hujus generis stratagemata referuntur a Polyano lib. ii, cap. 1, num. 17; lib. v, cap. 10, num. 4; cap. 16, num. 2; lib. vii, cap. 3, num. 2, et alibi.

Ἐπλήττε γὰρ σε πατρικῶν στρατευμάτων
 Πληθὺς σταλεῖσα τοῖς ὁμοστέλοις πόνοις.
 Ἄλλ' οὐ παρῆν σοι ψυχαγωγῶν οἰκέτης·
 Πᾶσι γὰρ ἦν ἄγνοια τῶν πεπραγμένων.
 20 Θεὸς δὲ τὴν σὴν θλίψιν (75) εἰς εὐθυμίαν
 θᾶπτον μετεσκεύασεν, ὃς παραυτίκα
 Τὸν ἀγγελὸν σοι δεικνύει νικηφόρον
 Ἐκ τοῦ μάχαιραν δουλικῶς ἐζωσμένου (76).
 Ἐπεὶ δὲ τὸν νοῦν τῶν γεγραμμένων ἔγνωσ,
 25 Ἐπιστολὴν γὰρ εἶχεν ἐσπραγισμένην,
 Οὐ τὴν λύραν ἔκρουσας, ὡς Δαβὶδ πάλαι,
 Ἥ γλώτταν ἐπράνωσας ἀντὶ τῆς λύρας·
 Εὐθὺς δὲ τὴν φάλαγγα τῶν μονοτρόπων (77).
 Φάλαγξ γὰρ αὕτη καὶ ξίφους χωρὶς τρέπει

A 30 Κλίνει τὰ νοῦτα, καὶ καταστρέφει πόλεις· —
 Ταύτη κατ' ἐχθρῶν μουσικῶς ἐπακράτεις,
 Καὶ παννύχους δέδωκας εὐχαριστίας
 Τῇ συστρατηγῷ (78) προσδραμῶν κατοικίᾳ.
 Τοιαῦτα μὲν σὺ συμπονῶν τοῖς οἰκέταις.
 35 Ἐπεὶ δὲ ποιῆς ἐξεπληρώθη στόμα (79),
 Ποιῆ γὰρ ἐχθροὶ τῆς σφαγῆς ἡ πικρία (80),
 Τὴν τάφρον εἰδῶς ὁ στρατηγὸς τῆς μάχης
 Κρημονοῦς ἔχουσαν καὶ φαραγγώδεις τόπους
 Βαλεῖν πέτρας ἔταξε, καὶ γῆν, καὶ ξύλον,
 40 Ὀδοπορήσαι (81) τὰς χελώνας εὐκόλως (82).
 Ἐκεῖ τὸ πλῆθος εἶχε τῶν προσταγμάτων
 Ἔργον τὸ λεχθέν· ἀλλὰ τῶν ἐναντίων
 Νέφη παρείχον αἱ βολαὶ τεταγμένας.]

cunctis rem enarrans tuis subditis. Te patriarum
 namque angebat agminum multitudo missa ad belli la-
 bores : nec erat servus, qui te lætum faceret, etenim
 nulli facta hæc erant cognita. Verum Deus tristitiam
 tuam in gaudium subito convertit, qui statim feren-
 tem victoriam tibi præsto fecit nuntium missum ab
 eo, qui pro te gladium strinxerat. Ut vero cogno-
 visti scriptorum sensus, namque obsignatam habe-
 bat epistolam, non lyram pulsasti, ut olim David,
 sed potius lingua usus es pro lyra. Ac statim soli-
 tiorum phalangem adiens (phalanx namque ista

B vincit absque gladio, fugat copias, et evertit urbes)
 cum hæc mystice plaudebas devictis hostibus :
 atque tota nocte egisti gratias accurrens in domum
 Dei adjutoris tui. Talia quidem agebas cum tuis
 famulis. Postquam ergo hiatus impletus est cæ-
 dibus, pœna enim cladis hostibus acerbissima,
 prospiciens fossam dux prælii multis locis præru-
 ptam ac præcipientem, injicere saxa, et terram, et
 ligna jussit sub testudinibus, ut facile iter sterno-
 rent. Ibi mandatorum obibat plebs frequens eom-
 missum munus : at interim ab hostibus missa spi-

VARIE LECTIONES.

Π. 4. ἀνωπλησμένοι vulg. ἀνωπλισμένοι C. 19. Scr. πᾶσιν. 20. σὴν om. C. quod ex cod. restituit F.
 23. ἐξωσμένου C. ἐζωσμένου cod. 36. ἡ πικρία om. C. vox e tenuibus codicis vestigiis eruta. 40. ὀδο-
 πορήσαι et ἀκόλως C. utrumque ex cod. emendavit F.

NOTÆ.

(75) Ita hunc versum ad fidem codicis restitui-
 mus, qui in editione Cornelli male se habebat ob
 defectum pronominis σὴν.

(76) Pro verbo hoc Cornelius, a codice aberrans,
 nullo sensu edidit ἐξωσμένου. Nuntium afferentem
 victoriam Romano missum dicit poeta ab eo, qui
 in sui servitium strinxerat gladium, quibus verbis
 Nicephorum designat, qui in Romani obsequium ad
 bellum hujusmodi Saracenis inferendum processer-
 rat. [Verbis μάχαιραν δουλικῶς ἐζωσμένος circum-
 scribitur dux, ense, ut dignitatis signo, cinctus,
 idque δουλικῶς, ut minister imperatoris, qui solus
 est dominus. F. J.]

(77) Hoc nomine proprie dicuntur, qui idem vitæ
 institutum sectantur, seu, qui concorditer simul
 degunt, ut in Psal. Lxvii, v. 6. Ὁ Θεὸς κατοικίξει
 μονοτρόπους ἐν οἴκῳ, Deus inhabitare facit unius
 moris in domo. Sed Symmachus vertit : Domum
 præbet eis, qui solitarie vivunt. Itaque Joannes
 Tzetzes Chil. ix, v. 338, aliique inferioris ævi Græci
 scriptores ea voce ad monachos designandos sæpius
 usi sunt. Cyrillus Scythopolitanus in Vita S. Sabæ
 cap. 28, monachorum virtutes describens, allatum
 Psalmi versiculum ad monachos transferi.

(78) Quis hujus vocis hoc in loco versus sit sen-
 sus non bene assequor. Συστρατηγὸς pro collega
 imperii militaris, seu pro eo, qui simul militat et
 præliatur scriptores Græci adhibent ; et proinde ad
 Nicephorum referenda videretur. Verum ea inter-
 pretatio cum reliquis, quæ a poeta hic enarrantur,
 non bene coheret ; et idcirco potius Deus ipso Συ-
 στρατηγὸς a Theodosio appellatus videtur, cujus
 potissimum ope ac viriute reportata est de Sara-
 cenis victoria, quasi cum Nicephoro contra eos
 pugnaverit. Certè εὐκλεῆ στρατηγέτην, gloriosum

C ducem, Denm ab eodem Nicephoro appellatum su-
 pra vidimus Acroas. I, v. 63. Ubi illum invocat, ut
 ad auxilium sibi ferendum contra barbaros ven-
 niat.

(79) Os nempe, seu hiatus fossæ illius, in quam
 Saracenos cætos incidisse superius enarravit. [Ποιῆς
 στόμα dictum videtur per periphrasiam, ut στόμα
 ὁσμήνης I. xx. 359, στόμα θελοτήτος ap. Quint.
 Smyrn. I, 193, et στόμα χάριτος ap. eund. I, 485,
 quod veteres Grammatici interpretantur τὸ κατερ-
 γαστικώτατον μέρος τοῦ πολέμου. Est igitur ποιῆς
 στόμα, cruenta cædes, pœna loco hostibus inflicta,
 ut apparet ex proximo versu. F. J.]

(80) Hoc verbum, quod in codice ob chartæ vi-
 tium ferme omnino perit, quodque ideo Cornelius
 penitus omisit, ex litterarum vestigiis adhuc su-
 perstitibus sic legendum videtur.

(81) Ita codex, non ὀδοπορήσαι, quemadmodum
 edidit Cornelius.

(82) Ita codex, non ἀκόλως, ut in editione Cor-
 nellii. Nicephorus, ut viam ad commodum sui exer-
 citus facile conquiret, hiatum illius fossæ jussit
 repleri : cunquæ ea prope mœnia Saracenorum
 esset, ne milites, dum opus perficiunt, a Barbaris
 lædi possent, eos testudinibus protegi mandavit.
 Porro hæc testudo machina erat tectoria, e curio
 duriorique alia materia desuper contexta, quæ mu-
 ris admota, tuto in se milites continebat. Hunc
 Theodosii locum apprime illustrat Julius Cæsar De
 bell. civil. lib. ii, cap. 2, ubi ita inquit : Antecede-
 bat testudo pedum lx, æquandi loci causa, facta
 item ex fortissimis lignis, involuta omnibus rebus,
 quibus ignis factus et lapides deferendi possunt. Vide
 plura apud Vitruvium, lib. x, cap. 20 et 21.

Ξέρξης (28) ὁ τὸ πρὶν γῆν θαλασσοῦσαι (29) θε- A
[λων,

Μὴ προσβαλὼν σου τῷ κράτει τιμὴν ἔχει ;
Οὐκ εἶδεν οὗτος γυμνά Ῥωμαίων ξίφη ·
Οὐκ εἶδε τὴν σὴν, Ῥωμανῆ, σκηπτουχίαν.

270 Ἡ γὰρ παρῆλθε τὸν στρατόν σου θαυμάσας,
Τὴν ἦσαν ἐν σοὶ προσλαβὼν, σκηπτοκράτορ.

AKROASIS Γ'.

Ὁ τῆς ἀθύσου (30) τὰς πολυστόμους χύσεις
Κλειῶν, χαλινῶν, ἐξανοίγων, ἐξάγων,
Οὗτος πλατύνει τοὺς ὄρους τοῦ σου κράτους,
Ἄνακτος υἱὲ, καὶ κρατύνει τὸν στόλον,
5 Καὶ πάντα ποιεῖ, καὶ καταστρέφει πόλεις.

Καὶ τίς κατ' ἀξίαν σε τῶν λογογράφων,
Ἄναξ, ἐπαινεῖν εἰς τισούτων ἰσχύσει,
Κἂν ἔστιν ἄλλος ἐν Σταγειρίταις (31), Πλάτων,
Ἡ τῶν Ἀθηνῶν ὁ κρατῶν (32) Δημοσθένης,
10 Ἡ τὴν πολυθρύλλητον ὁ κρούων (33) λύραν ;
Ἐγώστε τῶν σῶν δουλικῶς ἐγκωμίων

Xerxi, qui olim terram in mare redigere studuit,
quod non sit congressus tuis viribus honori
est? Non novit ille nudos Romanorum gladios,
non novit tuum, o Romane, imperium. Retro ces-
sisset certe, tuum admiratus exercitum, accipiens a
te cladem, o sceptriger.

ACROASIS TERTIA.

Qui abyssi circumfusos gurgites claudit, cohibet,
aperit, emittit, ille tui fines extendit imperii, o
regis proles, et roborat exercitum, et omnia agit,
urbesque destruit. Equisnam oratorum te pro me-
ritis, o rex, laudare in tantis rebus poterit, etiamsi
sit alius aut Stagiritas, aut Plato, aut Atheniensium
maximus Demosthenes, aut qui canora clarus ceci-

Ὁ τῆς παρούσης ἡμέρας λογογράφος
Ἀπάρχομαι μὲν, ἀλλὰ τῆς ἀτολίμιας
Τὰ κέντρα κεντεῖ (34), καὶ βιάζει τὸν λόγον.

15 Εὐ δὲ τὸ τολμᾶν, ἐξάνοιγε τὸ στόμα,
Δίδαξον ἡμᾶς μὴ σιωπᾶν εὐκόλως,
Ὅταν τοσαύτη συμφορὰ τοῖς βαρβάροις.
Πλάτυνε τὸν φάρυγγα τῇ παρῆσει ·
Καὶ γὰρ στενοῦται προσβαλὼν σου τοῖς πόνοις ·

20 Ἀγωνιᾷ χεῖρ, εἰργεται νοῦς πολλάκις,
Συστέλλεται δὲ, καὶ ποιεῖται, καὶ βέβαιον
Τοῖς σοῖς βαδίζειν χριστομιμήτοις ἔρποσι,
Ὅς πτώξ δεδοικῶς τὰς ὁδοὺς περιτρίχει.
Εὐ γὰρ τὸ νικᾶν πανταχοῦ κεκτημένος,

25 Τὸ κοινὸν ἀφέλησας, ἠξήσας μόνος,
Εὐ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντιῶν πόνων.
Ἄθρησας εἰς φάραγγα δυσβάτων τόπων.
Εὐ τὰς πόλεις (35) ἐπλησας οὐ σκύλων μόνων,
Ἄλλ' εἰρήνης ἐπλησας, καὶ πολλῆς δόξης.

30 Ἀγαλλιάσθω τάξις ἀγγέλων ἔνω,
Κορευέτω σύστημα τῶν βροτῶν κάτω.

nit lyra? Ego tuarum laudum, ut servum deceat,
scriptor factus hac die incipio quidem: sed ter-
midinis stimuli me urgent et orationem premunt.
Tu animum praesta, linguam tu solve meam, in
adoce nos loqui confidentius, quoniam tanta est
barbaris angustia. Dilata guttur data fandi copia,
arctatur enim gesta, tua aggrediens: labat manus,
saepius mens refugit, contrahitur et pavescit, et en-
cipiens tuos imitantes Christum mores pingere tre-
pide circumcursat instar leporis. Nam tu assecutus
undique victorias, rempublicam juvisti, auxistis solus.
Tu ingenti labore hostium agmina redigesti in locis
praecepta et impervia. Tu urbes replevisti non
solum spoliis, sed etiam pace atque multa gloria.
Exsultet angelorum ordo in caelis, tripudiet caelis

VARIAE LECTIONES.

266. Ξέρξ. ὁ τὸ. in mg. Ξέρξης C. quod in cod. esse testatur F. 267. Post ἔχει interrogandi si-
gnum posui. 269. εἶδεν vulg. III. 2. κλέων C. 3. τοῦ σοῦ C. 8. σταγειρίταις C. σταγειρίτης ἢ Πλ.
corr. F. Fort. ἐν Σταγειρίταις ἢ Πλάτων. Not. crit. in Anth. Pal. p. 61. 11. Scr. ἔγωγε. 14. κεντεῖ om.
C. ex cod. restituit F. 28. τὰς πόλεις (ex cod. teste F.), in not. lego πόλως (πόλεις voluit) C. 29. Versus
auctoris, ut videtur, culpa vitiosus. 31. χορευέτω C.

NOTAE.

(28) Male edidit contra cod. fidem hoc nomen D
Cornelius: sed bene ad oram paginae correxit.

(29) Celebre apud historicos est Xerxis facinus,
qui Athon montem a continente abscidit, per eum
mare derivans, ut suis navibus commodum praeb-
ret transitum. Audi Plinium ita de hac re disse-
rentem lib. iv, cap. 10: *Fretum, quo montem Athon
Xerxes rex Persarum continenti abscidit, in lon-
gitudine passuum MD. Mons ipse a planitie excurrit in
mare LXXV mill. pass.* Hoc idem, ut alios praeter-
eam, memorat etiam Pomponius Mela lib. ii, cap.
2: *Qua continenti Athos adheret, Xerxes in Graecos
tendente, perforatus transnavigatusque est, factus freto
navigabili pervius*; unde Lucanus Pharsal. lib. ii,
v. 676, cecinit:

*cum vela ratesque
In medium deferret Athon.*

(30) Quod in se continet immensam aquarum
multitudinem, ἀθύσον Graeci dicunt. Hic autem

D *Abyssi nomine intelligitur maxima aquarum con-
geries in aere a solis attractu collecta, ex qua plu-
viae ac tempestates gignuntur; ideoque additur πε-
λυστόμους χύσεις, qui habet effusiones ex multis
ostiis erumpentes.*

(31) Ita codex; sed malim legi: *Σταγειρίτης ἢ
Πλάτων.* Stagiritam dictum fuisse Aristotelem, quod
Stagira natus esset, nemo ignorat.

(32) Demosthenes inter Athenienses summus et
plurimum pollens dicitur, vel quod, post mortem
Alexandri et Antipatri, rebus Graeciae praepositus
fuerit, vel potius, quod praee omnibus doctrinae et
eloquentiae laude excelleret.

(33) Pindarum intellige lyricorum poetarum prin-
cipem.

(34) Ad fidem codicis hoc verbum restitui in
editione Cornelii praetermissum.

(35) Πόλεις scriptum codicis librarius, siquae ad
ejus fidem edidit Cornelius: nos πόλεις emenda-
vimus.

- Ὀὺχ Ἡρακλῆς (36) ἔσιπσε τοῦ κήτους Φρύγας, Α
 Ὁ δεσπότης δὲ κόσμον ἐκ φονουργίας.
 Οὐ Μελέαγρος τοῦ πυρός (37) τὴν πατρίδα,
 35 Ὁ Ῥωμανὸς δὲ πᾶσαν ἄρει τὴν κτίσιν.
 Τοῖς σοῖς Ἀλωεῦ (38) εἰς χάρις παῖσι πάλα:
 Χαλκοῦν τεχνουργεῖν Ἄρως πίθον μέγαν;
 Οὐ μητριὰ (39) γὰρ τοῦτον, ἀλλ' ὁ δεσπότης
 Κινεῖ κατ' ἐχθρῶν Κρητικῶν, λύσας πίθον.
 40 Οὐκ ἦν γὰρ εἰκὸς, ἄστρον Ἥλια, στέφους
 Σοῦ σκῆπτρον λαμπρύναντος ἐν μοναρχίᾳ,
 Ἐκεῖνον εἰρκτῆ καὶ στενοῦσθαι, καὶ μένειν·
 Ἄλλ' ἢ σὺν αὐτῷ σε κρατεῖν τὴν ἀσπίδα,
 Καὶ γῆν μολύνειν αἵμασι τῶν βαρβάρων.
 45 Ἐπαὶ δὲ Κρητῶν ἢ φάλαγξ κατασφάγη,
 Ὡς ἐν κυνηγοῖς πτώξ πεσῶν ἀνηρέθῃ.

- Πολλοῖς (40) μὲν ἢ γῆ συμφορῶν ἀπὸ ἀλλήγῃ,
 Ἄπεπλύθη δὲ μυρίων μισαμάτων·
 Καὶ πᾶς Ἐκθύης ἐκείτο νεκρὸς εἰς χθόνα,
 50 Κυσὶ ποθητῆς, καὶ γυναιξί, καὶ τέκνοις.
 Τούτων ἀπάντων ἀγνοῦν τὰς ἐκδόσεις,
 Αὐτὸς, στρατηγέ, καὶ πάλιν τὰς φροντίδας
 Ἐνδὸν συνήγες, ὡς στρατὸν, τῆς καρδίας,
 Ἔως τὸ γράμμα θάπτον ἐξ ὑπηκόων
 55 Πολλῆς ἐπῆλθε χαρρυνῆς πεπλησμένον.
 Μαθὼν δὲ πάντα, καὶ κροτήσας τὰς χεῖρας,
 Οἶαν προσευχὴν οὐκ ἔχει λέγειν φύσις,
 Πρὸς τὸν θεὸν δέδωκας· ἀλλ' ἴσως, ἀναξ,
 Τὴν τοῦ προφήτου, «Κόρις (41),» κράζων μέγα,
 60 «Ὁ κύριός μου μὴ σιωπήσης ὄλω»·
 Εἰ γὰρ σιωπήσειας, εἰς τῶν ἐν βόθρῳ (42)

mortalium in terris : non Hercules servavit a cete Phrygios, sed mundum ab immani caede, despota : non ab immani bellum Meleager patriam, sed universum nuper Romanus orbem. Quid olim profuit Aloeae filii tuis æneum fabricare magnum contra Martem dolium? non enim hunc noverca, verum, despota, movet contra hostes Creticos solvens dolium. Nam non par erat, o Sol, corona tua scyrium adornante monarchiæ, illum aretari et manere in carcere, sed potius cum eo te gestare clypeum, terramque inficere Barbarorum sanguine. Cum ergo Cretensium caesa essent agmina, perem-

pta ut lepus, quæ in venatores incidit, a multis terra erepta est miseris, atque purgata ab infinitis sordibus : et quisque Scythia jacebat humi mortuus a canibus desideratus, uxoribus, et filiis. Quia horum omnium ignorabas exitus ipse, imperator, novis curis in animo angebaris ob tuum exercitum, donec paulo post a servis tuis litteras plenas accepisti multo gaudio. Cuncta erga edoctus, atque plaudens manibus, quas non valet natura edicere preces, ad Deum fudisti : sed fortasse, o rex, illud prophetæ cecinisti : « Domine, valde clamabo Dominus meus, ne sileas omnino, si enim silueris, tanquam

VARIE LECTIONES.

36. Scr. παῖσιν. 43. Scr. ἀλλ' ἢ. cf. Bornem. ad Xenoph. Conv. p. 58. 44. Scr. αἵμασιν. 47. πολλῶν corr. F. Bene haberet etiam πολλῆς — συμφορᾶς. cf. v. 55. 50. Scr. κυσί. 52. Fort. αἴθρις στρατηγέ. 53. εἰς πλάτος τῆς καρδίας corr. Boisson. ad Nicet. II. 10. p. 83. quod non necessarium. Verba ὡς στρατὸν referenda ad curas cum infesto comparatas exercitu. 57. οἶαν F. οἶαν C. 61. ἐμβόθρων C. contra cod. fidem.

NOTÆ.

(36) Cum Laomedon Trojæ mœnia moliri statuisset, Neptunum et Apollinem ad opus pacta mercede conduxit, quam postea Laomedon persolvere recusavit; qua de re Neptunus ira percitus omnes, ut inquit Ovidius Met. lib. xi, v. 207, inclinavit aquas ad avaræ littora Trojæ : neque hoc contentus Hesioneem quoque, Laomedontis filiam et Priami sororem, ceto objiciendam poposcit, quam dura ad saxa revinctam Hercules liberavit.

(37) Vitiosum esse hoc verbum arbitror, ac potius legendum θηρός. Meleagri fabulam, qui patriam suam Calydonem ab immani illo apro, a Diana vindicti animo immissio totumque regnum evastante, liberavit: satis omnes cognoscunt. Non adeo autem se præclare gessisse ait Meleagrum, dum feram illam interfecit, ut Romanus imp., seu potius Nicephorus, qui mundum universum a Cretæ tyranno, regiones omnes prædationibus plurimum affligente, vindicavit. [De Calydonio apro non est cogitandum, nec sollicitanda codicis lectio. Respicitur II, IX, 589, D 593. F. J.]

(38) Aloeæ filii Otus et Ephialtes gigantes Cretenses, ut loquitur Apollodorus lib. I, pag. 15, Ἐδῆσαν δὲ καὶ Ἀργῶν· τοῦτον μὲν οὖν Ἑρμῆς ἐξέκλεψεν. Martem insuper in vincula conjecere, quem demum Mercurius furto eripuit; hinc Claudianus De bello Get. carm. xxvi, v. 67, cecinit :

Quid mirum, si regna labor mortalia vexat?
 Cum gemini fratres, genuit quos asper Aloeus,
 Martem subdidit in vinculis?

Sed præ cæteris omnes hos Theodosii versiculos illustrat Homerus Illad. lib. v, v. 385, ubi ait :

PATROL. GR. CXIII.

Τῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν Ὀτος κρατερὸς τ' Ἐφιάλτης,
 Παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῶ ἐν δεσμῶν·
 Χαλκῶ δ' ἐν κεράμῳ δίδετο τρισκαίδεκα μῆνας·
 Καὶ νύ κεν ἐνθ' ἀπόλοιτο Ἄρης ἄτος πολέμοιο,
 Εἰ μὴ μητριῆ περικαλλῆς Ἡερῖβοια
 Ἑρμῆα ἐξήγγειλεν· ὁ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα
 Ἦδη τειρόμενον· χαλεπὸς δὲ ἔδεσμος ἐδάμνα.

Passus est quidem Mars, quando ipsum Otus fortisque Ephialtes

Filii Aloeæ ligaverunt validis vinculis.

Æreo autem in carcere ligatus fuit tredecim mensures :

Et quidem ibi perisset Mars insatiabilis belli,

Nisi noverca perpulchra Eeribœa

Mercurio illud indicasset : hic autem furtim subduxit,

Jam dura enim ipsam vincula conficiebant.

(39) Eeribœam scilicet, quam ope Mercurii Martem ex æreo illo carcere liberasse ex Homero mox vidimus. Dicit autem, quod in Cretensi hac expeditione non Eeribœa, sed ipse Despota Martem in libertatem vindicaverit, ut iterum de Cretensi tyranno vindictam sumeret.

(40) Ita codex, sed librarii oscitantia. Lege πολλῶν.

(41) Verba sunt ex psalmo xxvii, v. 4, paululum a poeta immutata, ut versus mensuræ accommodaret.

(42) Cornelius a codicis lectione recedens edidit ἐμβόθρων.

- Βαυόντων εἰμι, σκυθρωπὸς, πλήρης μόθων·
 Ἄκουσον ἡμῶν εὐτελῶν ὀδυρμάτων,
 Καὶ σὺν φυλάττων ποιμνιον σεσωσμένον
- 65 Τρόπωσον ἐχθροὺς, καὶ κόπασον τοὺς πόνους,
 Ὅς ὁ στρατὸς σου καρτερῶν ἀσπάζεται·
 Τοιαῦτα μὲν σὺ συστρατηγῶν εἰκέταίς,
 Καὶ μὴ παρῶν ἑπραττες, ὡς Μωσῆς (43) πάλαί
 Τροπῶν Ἀμαλὴν τῇ χειρῶν ἐπεκτάσει.
- 70 Ὁ δὲ στρατὸς σου ταῖς ἐπ' ἀλλήλοις μάχαις
 Νικῶν ὑπῆρχεν εἰς ὄφρυν ἐπηρμένος.
 Ἐδεῖτο λοιπὸν εὐκεράστου φαρμάχου
 Εἰς σωφρονισμὸν τῆς ἐπιστάσεως (44) νόσου.
 Καὶ νυκτὸς ἔτρι τῆς στυγνῆς ἀπλουμένης,
- 75 Καὶ τοῦ στρατοῦ χαίροντος ἢ καυωμένου,
 Καὶ πρὸς μόνην σπεύδοντος ἢ καλουμένου,
 Ἦς ἐν ξυρῶ (45) πᾶς ἦν τόπος ξιφηφόρος,
 Βουνοί, νάπαι, φάραγγες, εὐθεῖς κοιλάδες (46)·
 Τῶν Κρητικῶν γὰρ ἐκχυθεῖς φωλευμάτων,
- 80 Ἡροστραπειθεῖς (47) ἐπιστάσημαντος (48) στόλος
 Πάλλην παρεῖχε τῷ στρατῷ δειλανδρίαν,
 Ἄφην προκόψας, καὶ φανείς παρ' ἑλίπδα.
 Καὶ νῦξ μὲν ἐστόλιζεν ἐν φωτὶ σκότος·
 Θώραξ γὰρ ὡς ψῶς, καὶ μάχαιρα, καὶ κρᾶνος
- A 85 Μετημφίαζον τὴν βαφὴν τῆς ἐσπέρας,
 Οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς φυγὴν κεκλιμένοι,
 Ταῖς ἀσπίσι σκέποντες ἰωρμῶν ἀύχνας,
 Καὶ πᾶς ὁ φεύγων εἶχεν ὡς εὐεργέτιν,
 Θάλασσαν αὐτὴν, καὶ τὰ τῶν πλοίων οὐκ ἄφη.
- 90 Οὐκ ἦν γὰρ ἰσχυρὸς, νυκτὶ καὶ τοῖς βαρβάρους
 Ἄμφω μάχεσθαι, καὶ κατασφάττειν πάλιν·
 Ἐὶ μήπερ αὐτὸς — θαῦμα καὶ τοῦτο ξένον
 Ἄκουσμα — θερμῶς πᾶσι ἐστόις ἐκπότης
 Ἐκ τῶν ἀδῆλων (49), ὡς δοκοῦν, ἱππασμάτων
- 95 Παραινέτης ἦς, καὶ κατάπληξις μόνος·
 Καὶ θάττον ὤρμας ἐκ φυγῆς πρὸς τὴν μάχην
 Τοὺς ἐκπλαγέντας τῇ κικρυμμένη μάχῃ·
 Ἦς σὺν στραφέντες εἰς ἀνεπίστους βίας
 Ἐτεινον ἀπλῶς ἠκονημένα ξίφη,
- B 100 Ἦχησεν ἀσπίς, ἐκρότησε τὸ κρᾶνος,
 Ἐλαμψεν ἡ νύξ συμπονουσά σοι τότε,
 Καὶ πᾶς ἔκειτο Κρητικῶν παρεργάτης
 Εἰς αἵμα νεκρὸς, καὶ πνοῆς ἐξηρμένος.
 Οὐκ εἶχε λοιπὸν νύξ ἀφορμὴν τὸ σκότος
- 105 Ἐν τῇ τοσαύτῃ συμφορᾷ τῶν τῆς Ἄγαρ.
 Ἦριξε ταῖς πρὶν ἡμέραις, καὶ τοὺς φόνους
 Πλεῖον προσέτεινεν ἡμερῶν δέκα.

qui in *tagom* descendunt flo, tristis, plenus miseriis. Exaudi, quæso, nostros fletus humiles, tuumque ovile custodi, quod saluum fecisti: fuga hostes, et da finem laboribus, quos exercitus tuus constanter subit. Hæc quidem tu, militans cum servis tuis, licet absens, agebas, ut Moses olim, qui fugavit Amalec levans in altum manus. Verum exercitus tuus in mutuis præliis victor existens extollebatur superbia. Opus ergo erat efficaci pharmaco, ut sanaretur ab imminente morbo. Jamvero tristi nocte habente omnia, jet exercitu in gaudium effuso, vel potius in superbiam, nondumque vocato properante ad præsidia, omnis locus gladiis tanquam novaculis cinctus erat, montes, valles, rupes, antra immania. E Creticis enim effusus latebris antea tremens exercitus victus septies multam incussit natiibus tuis formidinem, repente irrumpens, et præter spem prodicens. Et nox quidem habebat mistas luci te-

nebras, thorax namque ut lux, et ensis, et gales commutabant colorem vesperæ. Duces autem ruentes in fugam clypeis protegentes colla dabant se præcipites, et omnis fugiens habebat pro benefactore mare ipsum atque navium alveos. Non enim valebant cum nocte et Barbaris simul pugnare, et novas cædes facere, nisi ipse (mirabile hoc et novum auditu) ardens omnibus astans eques ex occultis, ut videbatur, equitatibus hortator fuisset, et terrefaciens solus, statimque ex fuga vertisset ad prælium eos, qui ob nocturnam pugnam erant: territi. Ut ergo conversi ad insperatos impetus eduxerunt omnes acutos gladios, insonuit clypeus, obstrepuit galea, emicuit nox collaborans tecum, jacebatque omnis operarius Creticus sanguine immersus et exanimis. Cæterum non habuit nec opportunas tenebras in tanta cæde Agareorum: contendit enim cum præteritis diebus, et

VARIE LECTIONES.

62. μόθων, in not. *lego* μόθων C. 65. Scr. κόπασον. 70. Scr. ἐπαλλήλοις, *continuis præliis*. 71. εἰς ὄφρυν C. 73. ἐπιστάσεις C. quod ex cod. emendavit F. 77. ξιφηφόρος vulg. 80. προστραπειθεῖς. 107. Fort. προσέτεινεν.

NOTÆ.

(43) Victoriæ adversus Amalecitas a Josue præcibus Mosis reportatam innuit. Legitur in Exod. cap. xvii, §. 11: *Cum levaret Moses manus, vincebat Israel: sin autem paululum remisisset, superabat Amalec.* Qua de re cum manus Mosis fatigaretur, Aaron et Hur ex utraque parte eas sustentarunt, *fugavitque Josue Amalec, et populum ejus in ore gladii.* [Vid. Not. crit. in Anth. Pal. p. 46, F. J.]

(44) Sic ad fidem codicis emendavimus hoc verbum, quod minus correcte edidit Cornelius.

(45) [Res in discrimen venit, Cretensibus præter opinionem subito erumpentibus. F. J.]

(46) [Εὐθεῖς ἢ ἀδῆ: vertitur *antra immania*, nescio quo modo. Εὐθεῖς ἢ ἀδῆ: sunt n. 155, sensu non minus obscuro. Fortasse verba sejungenda, εὐθεῖς, κοιλάδες, loca ardua et convalles. F. J.]

(47) Ita cum codice hoc verbum corrigere mendose editum a Cornelio.

(48) Hoc verbum, quod alibi non reperias, adhibet Theodosius, ut indicet exercitum Saracenorum fuisse septies a Grecis victum ac profligatum, quod quidem inferius magis aperte testatur. Compositum autem illud est ex ἐπτά et σημεῖον, quasi Greci septem tropæa erexerint. [Ἐπτασήμαντος esse potest exercitus septem cladum tanquam nota inustus. F. J.]

(49) Romanum imperatorem incognitis equitibus stipatum exercitui suo a facie Barbarorum fugientem mirabili modo apparuisse, verbisque ad prælium confirmasse, nullus ex superstitionibus historicis commemorat, nec dubito, fictam esse fabellam ad ornatum poematis.

- Ἀναβροφῆσαι μαίεται Ῥώμης κράτος·
 45 Ἰδοῦ (11) συριγμοὺς ὁ δράκων χειρὸς μέσον
 Κήρυκας ὄρητος καὶ σφαγῆς ἀναπνέει,
 Φυσᾷ τὸν ἰὸν καὶ βιάζει τὴν φύσιν.
 Ἄλλ' ἔστιν αὐτοῦ τὸ θράσος δειλανδρία.
 Μηδεὶς φοβηθεὶς ἐξόπισθεν φευγέτω·
 50 Θυμὸς γὰρ αὐτῷ μέχρι τῶν κτύπων μόνων.
 Ἴωμαν ἀνθ' ὧν εὐσθενῶς ὠπλισμένοι·
 Ἔχουσι σάρκας καὶ τὰ τῆς Ἄγαρ τέκνα (12).
 Οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σὰρξ σίδηρος ἢ λίθος.
 Ἄλγοῦσιν, ἀν λάθωσι, Ῥωμαίων πλέον·
 55 Ἄργοῦσιν, αὐτῶν εἰ κοπῶσιν αἱ χεῖρες·
 Πίπτουσιν εἰς γῆν, εἰ κοπῶσιν οἱ πόδες.
 Μηδεὶς νοσήσει τὴν πικρὰν ἀνανδρίαν·
 Μηδεὶς φοβηθεὶς οὐ φανεῖ Ῥώμης κλάδος.
 Μηδεὶς νόθον γέννημα καὶ σπορὰν ξένην

æc emisit verba ad bellum excitantia : « Romæ ro-
 ur, filii, conservi, amici, ecce adversum nos iterum
 ellua molita est intus irritas insidias ; ecce Charyb-
 is os terribile Romanum absorbere imperium nititur :
 ecce sibila draco iustro in medio emittit, iræ atque
 ædis nuntia, spirat venenum, et vim infert naturæ.
 itamen timida est ejus audacia : nemo exterritus
 eriat terga fugæ, namque illi est animus summis
 intum labiis. Armati itaque camus contra illos stuc-
 ue, carnei sunt etiam Agar filii, nec illis inest
 aro ferrea, aut saxeæ. Si vulnerentur, plus quam
 tomani, dolent ; torpescunt, si incidantur eo-
 um manus : humi procumbunt, si amputen-
 ur pedes. Nemo labore improba desidia, nemo tre-

- A 160 Δείξειν ἑαυτὸν ἐν κακοῖς σπουδαζέτω.
 Αἰδῶς, ἀδελφοί, τῆς φυγῆς ἢ ζημίας (13).
 Αἰδέσθε φεύγειν καὶ πτοεῖσθαι τὰ ξίφη.
 Ποῦ γὰρ φυγοῦσιν εὐρεθῆ σωτηρία,
 Μένουσιν ἐνδον Κρητικῶν ὀρισμάτων ;
 165 Οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸς τῆς Ἄγαρ τοῖς ἐγγόνιοις·
 Θεὸς γὰρ (14) ἡμῖν συμμαχεῖ καὶ συντρέχει·
 Οὕτω στομῶσας τοῦ στρατοῦ σου τὰ ξίφη,
 Λόχους ἐποίει, καὶ τροπὴν πεπλασμένην,
 Ὡς ἂν κλαπέντες ἐνδοθεν τειχισμάτων (15)
 170 Ἐξῶθεν θαρσύνωσιν ἐκδεθηκέναι.
 Ὡς οὖν καιρὸς ἤγγισε τῶν βουλευμάτων,
 Χώραν (16) ἐχούσης τῆς βοδοχροῦ τρίτην,
 Χεῖρας ἀνώρμων, ὡς ὄφεις, οἱ τὰς κάρας
 ἔχοντες, ὡς θνείδος (17), ἐξυρημένας.
 B 175 Τούτων ὁπῆρχε καὶ κράτος ταῖς ἀσπίσι,

mens non appareat Romæ germen, nemo spuriam
 progeniem et extraneum genus in adversis se
 satagat ostendere. Turpis est, fratres, fuga, et pe-
 riculosa ; pudeat vos fugere et pavere gladios ; nam
 quo fugientes salutem invenient manentes intra
 Cretica confinia ? nullum est robur Agar posteris,
 Deus enim nos tuetur atque adjuvat. » Cum sic
 acuisset enses sui exercitus, insidias paravit et fi-
 ctam fugam, ut decepti, qui stabant intra moenia,
 foras auderent egredi. Ut igitur statutum tempus
 advenit, horam habente rosea die tertiam, ex antris,
 ut serpentes, erumpabant, capita detonsa habentes,
 tamquam de plebis sæce. His erat etiam clypeorum
 strepitus, clamorque multus, et tremoris pater metus

VARIE LECTIONES.

145. ἰδ. συριγμοὺς. Sic C. 154. ἀλγοῦσι C. 155. ἀργοῦσι C. 160. δείξειν C. 162. πτοεῖσθε C. 169.
 εἰσισάντων, in notis : melius τειχισμάτων C. quod in cod. invenit F. 171. Fort. ὡς ὄν ὁ καιρὸς.
 Fort. etiam præterea ἤγγισεν βουλευμάτων, a pedibus enim trisyllabis abstinere solet Theodosius.

NOTÆ.

(11) Eadem ex causa hujus etiam verbi primas C
 autum litteras innuit Cornelius.

(12) Agarenī scilicet, ita dicti, quod ab Ismaele
 escenderent filio Agar ancillæ Abrahamæ, quam ipse,
 ermittente Sara, duxit in conjugem. Hujusmodi
 opulos etiam veteres cognoverunt : Agarenos enim
 memorant sacra Paginæ Psal. lxxxii, v. 6, nec non
 Vinius lib. vi, cap. 28, qui Arabiam, Felicem habi-
 tasse dicit, et Strabo lib. xvii, pag. 528. Qui ipsos
 sabathæis adjungit. Observandum tamen, quod
 Agarenorum nomen a recentioribus scriptoribus
 atiori modo ad designandos omnes cujuscunque
 egionis Arabas ac Saracenos usurpatum fuit. Agaræi
 tiam si nuicipati occurrunt, ab Agar, urbe Arabiæ
 etrææ principe, cui eandem Agar Abrahamæ uxorem
 iomen dedisse contendunt nonnulli.

(13) Hanc a Nicephoro habitam ad milites allocu-
 tionem nullus ex Græcis, qui adhuc restant, hujus
 expeditionis scriptoribus recenset. Plura tamen his
 similia sunt, quæ allocutum esse Nicephorum ad
 milites alia occasione refert Theophanis conti-
 nuator anonymus in Rom. Jun. num. 12, pag.
 299, ex qua hæc ad rem nostram accipe :
 λαθωμεν πίστιν τὴν φόβον φονεύτριαν· ἀναλο-
 γισώμεθα ὅτι ἐνδον ἔσμεν τῆς Συριακῆς νήσου· μέγαν
 κίνδυνον ἢ φυγῆ ἀπὸ τῶν ἔδε φέρεται. Fidem arripia-
 mus, quæ timores perimit : animo repulem nos in
 Syria insula versari. Ingens periculum est, si inde
 fugerimus.

(14) Hæc etiam a præfata, quam Theophanis con-
 tinuator recitat, allocutione illustrantur ; ibi enim
 sic Nicephorus loquitur : Ἐτώμεν καὶ καρτερήσωμεν
 εἰς ἀντιπαράταξιν τῶν ἀρηγῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ
 Χριστὸς ὁ Θεὸς συνεργήσει ἡμῖν, καὶ θλίψει τοὺς
 ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ πορθήσεται τὸ κάστρον τῶν
 ἀλαζόνων τοῦ Χριστοῦ. Siemus intrepidi adversaque
 acie Christum negantes infideles audacter appetamus ;
 feret suppetias Christus Deus noster, hostesque pro-
 fligabit, ac superborum eique insultantium oppidum
 arcemque diruet.

(15) Sic recte codex, quod mendose edidit Corne-
 lius, etsi ita esse emendandum adnotavit.

(16) Stationem scilicet, seu sedem, in qua tunc
 dies consistebat. Eleganter autem dixit diem sedem
 tertiam habuisse, ut horam ipsius tertiam
 iudicaret.

(17) Turcarum morem satis notum tangit radendi
 sibi capita. Quod autem addit, ὡς θνείδος, Romani-
 norum Græcorumque morem respicit, apud quos vi-
 libus et ignominiosis hominibus capita radebantur.
 De servis atque ad opus publicum damnatis ita Ar-
 temidorus Oneirocrit. lib. i, cap. 22 : Ὅπότερον
 δ' ἂν τῆς κεφαλῆς ψιλὸν ἔχει τις οὐκ ὦν εὐσυνείδη-
 τος, κατακριθῆσεται τὴν εἰς ἔργον δημόσιον κατὰ
 δίχην· τοῦτο γὰρ κάκει παράσημόν ἐστι τοῖς κατα-
 δικαζομένοις. Utram autem capitis partem quis nu-
 dum habet, ut non probe cognosci queat, damnabitur
 in opus publicum adjudicatus. Hoc enim etiam istoc

Βοή τε πολλή, καὶ ἐρέμον πατὴρ φόβος,
 Καὶ πάντα δεινά· τοῖς δὲ σοῖ; στρατηγέταις
 Τάξις, σωπη, σεμνότης, προθυμία.
 Εἰς οὖν στρατηγῶν, εὐγενεῶς βίβης κλάδος,
 180 Ἄνθρ κραταῖος εἰς στροφήν ἀκοντίου,
 Βραδύς δὲ φεύγων, καὶ ταχύς κατατρέχων,
 Δόγους γλυκαῖς ἔλεξεν ἐν στρατῶ μέσον·
 « Πρωτοστράτηγε, πῶς λιπῶν τὸν δεσπότην
 Οὐχ ὡς μάγειρος τῇ βανυσίῳ τέχνη
 185 Κυκῶν ἑμιξας τοῦτων ἐν παραίνεσι,
 Ὡς ἂν τὸ νέκταρ ὁ γλυκὺς σταφύφορος
 Ταῖς σαῖς γένηται προσταγαῖς ἀρτυσία;
 Ἐκεῖνος ἡμᾶς (18) νοθετῶν, ἐπιτρέπων,
 Τὴν χεῖρα πᾶσιν ἐξαπλῶν, εὐεργέτει.
 190 Μνησθῶμεν αὐτοῦ βημάτων μελιβότων,
 Καὶ τῶν τραπέζων, εἰτα τῶν χαρισμάτων.
 Μνήσθητε, καὶ θάναμην, ἄνδρες, εἰς δέον,
 Ὑπὸ γένους ἀνακτος εὐσεβεστάτου.
 Μόνον πλατυθῆ (19) σκῆπτρον τῆς μοναρχίας,
 195 Καὶ γῆς ἀνάξει Ῥωμανὸς πάσης ἰμόνος. »
 Ἐπεὶ δὲ πληθὺς μυριάδων βαρβάρων

A Ἐκ τῶν πυλῶν ἑρμησεν, ὡς νότου νέφος,
 Βρυχὴν (20) ἀπειλοῦν, καὶ προδεικνῶν σπόρον,
 Οἱ σοὶ τραπέντες εἰς φυγὴν πεπλασμένην
 200 Πάγην ἐτεχνάζοντο τὴν κρητεκτόνον.
 Πύργον δὲ μακρὸν πάντες ἐκδοθηκότες,
 Καὶ τῶν πυλῶν ἔξωθεν ἐξωρμηκότες
 Ποινὰς ὑπαίχον πίστεως τὰς ἀξίας.
 Ἐκ τεττάρων γὰρ στρατικῶς ἐγκρουμάτων(21)
 205 Κλύδων ἐγερθεῖς, καὶ σφοδρῶς ἐπιθράσας,
 Χειμῶνα γεννῶν ἤρξατο πρὸς τῆς μάχης·
 Καὶ δυσμενῶν ἦν συμφορὰ, κλόνος, στόνος,
 Λαῶν δὲ τῶν σῶν χαρμονὴ νικηφόρος.
 Ὡς οὖν σταθέντες ἦσαν ἐν μεταχιμῶν,
 210 Τὴν ἐκθασιν βλέποντες ἐστεινωμένην,
 Οἱ τῆς ἐαυτοῦ αἰτίου φονουργίας,
 B Ἐβάλλον εὐθὺς, ἀντεβάλλοντο πλέον,
 Καὶ τὴν φυγὴν ἔχοντες ἠπορημένην, —
 Πάντη γὰρ αὐτοῖς ἦν ταράττουσα βλάβη —
 215 Ἔστησαν εἰς ἐν τῆς ταφῆς τὸ χωρίον.
 Τίς ἐκ τραγῳδῶν ἐκδοῆσαι τοῦς φόνους,
 Καὶ τὴν ἐκάστου τῆς σφαγῆς τιμωρίαν;

et undique confusio· tuis autem millibus ordo,
 silentium, gravitas, alacritas. Unus porro militum
 claro natus genere, vir fortis in jactu jaculi, tardus
 ad fugam, et ad insectandum velox, hæc dulcia
 emisit verba in medio exercitu: « Supreme dux,
 cursum, omisso despota, veluti coquus in arte culi-
 naria, non eum admiscuisi in horum adhortatione,
 ut dulcis dominator, instar nectaris, tuis condi-
 mentum fieret imperiis? admonens ille, et nostri
 curam gerens, beneficam manum extendebat omni-
 bus. Recordemur ejus verba melliflua, et mensas
 atque munera. Recordemini, et moriamur, si opus
 fuerit, pro familia; regia piissimi. Solum extendatur
 sceptrum imperii, cunctoque orbi unus Romanus
 imperet. » Postquam vero infinita multitudo barba-
 rorum e portis irruit, tanquam coæta ab austro

nubes minitans tempestatem, et mala nuntians so-
 getibus, tui se vertentes in sictam fugam laqueum
 parabant in perditionem Crelicam. Cuncti autem, e
 longis exeuntes turribus, atque portis se foras erun-
 pentes, prænas luebant fide eorum dignas. A quatuor
 namque insidiis tuorum militum æstus commotus,
 et vehementer lervens, procellam cæpit producere
 C in prælio; hostibusque erat clades, tumultus, suspi-
 ritum, tuis autem populis triumphale gaudium. Cum
 ergo essent circumventi ab aciebus, sibi præ-
 clusum aspicientes exitum, et sibi esse auctores
 propriæ cædis, vulnerabant statim, sed vulneraban-
 tur magis; nullumque habentes ad salutem effe-
 gium, nec enim illis imminabat undique, conste-
 runt in unum sepulcri locum. Quis ex tragicis cæ-
 des enarrabit, et singulorum sævum mortis genus?

VARIE LECTIONES.

176. Fort. φόβος, strepitus ad terrorem incutiendum concitatus. 188. ἡμᾶς om. C. ex cod. restituit F. 191. ταῖν τραπέζων. 193. Scr. ὑπὲρ γένους. cf. II. 118. 194. πλατυθῆς, in not. λέγο πλατυθῆ. 195. Fort. ἀνάξη. 198. βρυχὴν, in not. potius βροχὴν C. Pisidas Heracliad. I. 36. p. 27. εἰ βροχαὶ τῶν αἰμάτων. 198. Fort. σπόρον, vel quod malim φόβρον. 201. Fort. πύργων, e turribus ingressi longeque progressi. 202. τῶν πυλῶν C. 204. ἐγκρουμάτων C. 206. Fort. πρὸς τῆς μάχης: agitur enim de iis quæ ante pugnam commissam facta sunt. 212. Scr. ἀντεβάλλοντο. 216. Scr. ἐκτραγῳδῶν. Vid. Boisson. ad Nicet. IV. 109. p. 198 seq.

NOTÆ.

insigne est damnatis. Qua de re Polygnotum, ut D
 servilem Æthra Thæsei matris conditionem osten-
 deret, derasam usque ad cutem eam pinxisse obser-
 vat Pausanias Phocic. lib. x, cap. 25. Scurras item,
 aliosque viles homines rase fuisse capite testatur
 Juvenalis lib. i, sat. v, v. 174, ita inquit:

*pulsandum vertice raso
 Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
 Flagra pati, his epulis, et tui dignus amico.*

(18) Ita ad fidem codicis suo loco hoc pronomen
 reposuimus omissum in editione Cornelii.

(19) Sic bene emendandum quoque censuit
 Cornelius.

(20) Cornelius legendum maluit βροχὴν, sed nihil
 immutandum: βρυχὴ enim pro tempestate ac pro-
 cella bene ponitur.

(21) Cornelius male legit ἐγκρουμάτων. Ἐγκρου-
 μα ad designandas militares insidias passim usæ
 esse Græcorum scriptores constat. Cæterum Ἐγκρουμα
 a κρύπτομαι, quod est se abdere, derivatum con-
 tendit Eustathius in suo ad Nonierum Commentario
 pag. 932, edit. Rom. scribens: Ὅθεν καὶ Ἐγκρουμα
 τὸν λόγον ὁ τοῦ δῆμου ἄνθρωπος λέγει· κρύπτονται
 δὲ πάντως οἱ μὴ τετανοὶ ἐστῆτες, ἀλλ' ἀναγκαῖως ἐν
 τῷ συνιζάνειν συστέλλοντες ἑαυτοῦς, ὡς μὴ περιφα-
 νεῖσθαι. Quare et Ἐγκρουμα insidie vulgo dicuntur.
 occultantur enim omnino, qui coarctati stant, ac ne-
 cessario, dum inter se coeunt, contrahunt semelipsos
 ne videantur. — Plura hujus generis stratagemata
 referuntur a Polyæno lib. ii, cap. 1, num. 27; lib. v,
 cap. 10, num. 4; cap. 16, num. 2; lib. viii, cap. 3,
 num. 2, et alibi.

- Ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐν νεφροῖς βεβλημένος,
Περικροπὰς ἔπασχεν, ὄσπερ ἤγνοιε,
220 Καὶ πρὶν χορευτῶν οὐ μαθῶν περικλάσσει,
Ἄκων χορευτῆς ἦν λαβῶν ἀκοντίω.
Ἄλλος στερεθῆεις τῆς κεκαρμένης κάρας
Ἔκειτο πρηνῆς στρατικῶς ἠπλωμένος,
Καὶ τοὺς ἑαυτοῦ δυστυχῶς κινῶν πόδας,
230 Χύσει καλυμβῆν ἤθελε τῶν αἱμάτων.
Ἄλλος δὲ πληγείς τὴν κατάξηρον βέχιν,
Κύπτων ἄκων ἦν προσκυνῶν σου ἐν σέλιον.
Ἄλλος δὲ νεκρὸς, καὶ πόδας τετραμμένος,
Λέλησμένος προβάκειτο τῶν ἱκασμάτων.
30 Ἄλλος δὲ τὴν ἀναίτων ὠσθεὶς γαστέρα,
Χερεὶ καταίχε τὴν πλοκὴν τῶν ἐντέρων,
Καὶ πρὶν μαχητῆς εὐσθενῆς κεκριμένος,
Μάγειρος ἦν ἄπειρος ἐντεροπράτης (22),
Οὕτως μετηλλάξαντο τὴν πανοπλίαν
35 Εἰς ἄλλοτέχνους συμφορὰς οἱ τῆς Ἄγαρ·
Καὶ πᾶς τελευτῶν εἶχε τὴν τιμωρίαν,
Τέχνην πονηρὰν εἰς ἀνάρεσιν βίου.
Εἰς οὖν ἐκείνων ἦν ἀνὴρ Κρής ἱππότης,
Γιγαντοειδῆς, ἐς λαβῶν τὴν ἀσπίδα.
40 Καὶ τὴν μάχαιραν, τῷ στρατηγῷ τῆς μάχης
Ἐναντίως ἤλαυνε, προσβαλεῖν θέλων.

Alter quidem eorum sauciatus renibus, quas igno-
rabat; patiebatur vertigines, ac saltans, non edo-
tus motus choreæ, invitus saltator fiebat ictu jaculi.
Alter orbatus suo detonso capite jacebat pronus
stratus ab exercitu, suosque infelix movens pedes
atque arida dorsi spina procumbens, tuum invitus ado-
nabat exercitum. Alter mortuus, et abscissis pedibus
eglectus jacebat ad conculcationem equitum. Alter,
insatiabili confossus in ventre, manibus tenebat in-
testinorum gyros, et qui antea censebatur pugnator
tremens, coquus fiebat inexpertus viscera. Ita
commutabant arma in alias artes calamitosas
Agarenæ, ac quisque moriens habebat pro supplicio
sævam aliquam artem ad interitum. Erat porro
inter illos vir Cretensis eques gigantis specie, qui,
accepto clypeo et gladio, contra pugnae ducem age-
bat equum, cum eo cupiens congredi. Sed non per-
misit Deus eum propositum suum exæqui, percussit

- A Ἄλλ' οὐκ ἀφῆκεν ἡ δίχη (23) τοῦτον εὐθασαί·
Πλήττει γὰρ αὐτὸν ὁ κρητῶν Νικηφόρος·
Τῆς ὀσφύος κάτωθεν, ὀμφαλοῦ μέσον.
245 Καὶ τοῦ μὲν εἶχε σῶμα νεκρὸν ἢ κόνιν (24),
Τοῦ δὲ κλέος μέγιστον ὁ πλατύς (25) στόνυξ.
Οὕτω κακῶς ἔπασχον ἐγκεκλεισμένοι
Ἐκείθεν ἐνθεν τοῖς φονευταῖς ἐνδίκως
Οἱ τῶν ἀθέσμων πρόξενον ὑπηρεταί.
250 Εἰ δ' ἦν τις αὐτῶν εἰς φυγὴν ὀρηκτός,
Ἐμπροσθεν εἶχε φραγμοῦς (26) ἔμπονον εἶφος,
Καὶ τὸν στρατηγὸν πανταχοῦ Νικηφόρον
Βάλλοντα, καὶ κρᾶζοντα τοῖς στρατηγέταις·
« Βάλλωμεν, ἄνδρες, τοὺς βιοφθόρους λύκους.
255 Ὅμηρε, ποιητῶν λόγιον ὁ τῆς μάχης
Πόρρω πεφυκῶς, ὡς παρῶν δὲ συγγράφων,
Ὁ πολλὰ κάμων ἐν κενοῖς, καὶ τοὺς πόνους
Διεξιῶν ἅπαντας Ἑλλήνων μάτην·
Σὺ δεῦρο, καὶ βήσῃσιν ὄγκω βρημάτων
260 Ῥώμης στρατοῦ κἀχίχημα, καὶ μίγαν στόνον
Ἐχθρῶν παλαιῶν, δυσμενῶν, δουλοσπίρων (27).
Ἔξεις γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν τύπον.
Ὡς τοῖς Ἁγαιοῖς τὴν παρέχθεσιν τύπον.
Ὅσα ἦν γὰρ ἐνθα τις φυγῶν ἐκ τῆς μάχης,
265 Οὐδ' εἰ περωτὴν εἶχε βάρβαρος φύσιν.

enim illum imperans Nicephorus infra renes umbi-
lico in medio: et hic quidem occubuit stratus in
pulvere, illius autem laudem maximam assecutus est
gladius. Sic mala patiebantur angustiati merito hinc
inde ab intersectoribus iniquarum actionum mini-
stri. Si quis autem ex illis erat qui tentaret fugam,
letalem ensem habebat sibi obicem, et imperantem
ubique Nicephorum ferientem, et voce adhortantem
milites, « Feriamus, viri, hos voraces lupos. » Ho-
mere, qui poeticis sermonibus praelia, licet longeab-
sens, ut præsens tamen conscribis, qui multum fa-
tigaris in rebus inanibus, ac labores Græcorum
omnes frustra versu complecteris, huc adsis, et
verborum gravitate celebra Romani exercitus glo-
riam, iugentesque gemitus veterum Infensorum
hostium ex servili semine: habebis enim in no-
stris veritatem pro typo, sicut in Achæis exces-
sam pro typo. Illic enim non erat qui ex pugna fu-
geret barbarus, neque si aliam haberet naturam.

VARIÆ LECTIONES.

220. χορευτῶν C. Male vulgo post χορευτῶν distinguitur 221. λαβῶν. Cf. supra v. 154. 251. Scr.
ποίησις 24. 5. νεκρὸν ἀκόντης, in not. quid ἀκόντης hic loci? expend. C. ἢ κόνιν ex cod. dedit F. 246.
κατὶς στα.... Sic C. 251. φραγμοῦς, in notis: φραγμοῦς si placet. C.

NOTÆ.

(22) Viscerum nempe venditor; πρᾶτης enim
vulgo Græcos pro venditore adhibetur. Frigent,
nempe fuscus quam par est, hic prosequitur Theo-
philus.

(23) Deus, seu justitia divina; Δίχην Dei comi-
tibus, divinæque legis vindicem, ideoque ex Jove
genitam suserunt veteres.

(24) Ita ex codice restituit. Ἀκόντης, nullo certe
vocabulo, edidit Cornelius.

(25) Verbum, quod ultimo loco subsequitur, adeo
est deletum in codice, ut ne ejus quidem vestigia
reperi possint. Στόνυξ fortasse ut arbitror, vel quid

D aliud simile ibi est restituendum, quasi nimirum
Cretensis illius gigantis occisio maximam Nicephoro
gloriam attulerit.

(26) Cornelius quoque ita esse corrigendum bene
adnotavit.

(27) Ex servili progenie genitos Agarenos vocat,
utpote qui ex Ismaele filio Agar, que Abrahamæ fa-
mula erat, originem suam ducerent. Moameih enim,
ut scribit Cedrenus Hist. Com-p. pag. 421, genere
ac tribu Ismaelita fuit, ad Ismaelem Abrahamæ
filium genus referens.

Ξέρξης (28) ὁ τὸ πρὶν γῆν θαλασσοῦσαι (29) θέ- A
[λων,

Μὴ προσβαλὼν σου τῷ κράτει τιμὴν ἔχει ;
Οὐκ εἶδεν οὗτος γυμνά Ῥωμαίων ἔισθι .
Οὐκ εἶδε τὴν σὴν, Ῥωμανὲ, σκηπτουχίαν .

270 Ἦ γὰρ παρήλθε τὸν στρατὸν σου θαυμάσας,
Τὴν ἦτταν ἐν σοὶ προσλαβὼν, σκηπτοκράτορ .

AKROASIS Γ'.

Ὁ τῆς ἀθύσου (30) τὰς πολυστόμους χύσεις
Κλειῶν, χαλινῶν, ἐξανόγων, ἐξάγων,
Οὗτος πλατύνει τοὺς ὄρους τοῦ σου κράτους,
Ἄνακτος υἱέ, καὶ κρατύνει τὸν στόλον,
5 Καὶ πάντα ποιεῖ, καὶ καταστρέφει πόλεις .
Καὶ τίς κατ' ἄξιαν σε τῶν λογογράφων,
Ἄναξ, ἐπαινεῖν εἰς τοσοῦτον ἰσχύσει,
Κἄν ἔστιν ἄλλος ἐν Σταγίριταις (31), Πλάτων,
Ἦ τῶν Ἀθηνῶν ὁ κρατῶν (32) Δημοσθένης,
10 Ἦ τὴν πολυθρόλλητον ὁ κρούων (33) λύραν ;
Ἐγώσσε τῶν εἰν δουλικῶς ἔγκωμιων

Xerxi, qui olim terram in mare redigere studuit,
quod non sit congressus tuis viribus honoris
est? Non novit ille nudos Romanorum gladios,
non novit tuum, o Romane, imperium. Retro ces-
sisset certe, tuum admiratus exercitum, accipiens a
te cladem, o sceptriger.

ACROASIS TERTIA.

Qui abyssi circumfusos gurgites claudit, cohibet, C
aperit, emittit, ille tui fines extendit imperii, o
regis proles, et roborat exercitum, et omnia agit,
urbesque destruit. Equisnam oratorum te pro me-
ritis, o rex, laudare in tantis rebus poterit, etiam si
sit alius aut Stagiritas, aut Plato, aut Atheniensium
maximus Demosthenes, aut qui canora clarus ceci-

Ὁ τῆς παρούσης ἡμέρας λογογράφος
Ἀπάρχομαι μὲν, ἀλλὰ τῆς ἀτολμίας
Τὰ κέντρα κεντεῖ (34), καὶ βιάζει τὸν λόγον.
15 Σὺ δὲς τὸ τολμᾶν, ἐξάνοιγε τὸ στόμα,
Δίβαξον ἡμᾶς μὴ σιωπᾶν εὐκόλως,
Ὅταν τοσαύτη συμφορὰ τοῖς βαρβάροις.
Πλάτυνε τὸν φάρυγγα τῆ παρήρσι .
Καὶ γὰρ στενοῦται προσβαλὼν σου τοῖς πῆλοις .
20 Ἄγωνιξ χεῖρ, εἰργεται νοῦς πολλάκις,
Συστέλλεται δὲ, καὶ πτοεῖται, καὶ βέλων
Τοῖς σοῖς βαδίζειν χριστομιμήτοι; ἐρῆτοι;
Ὡς πτώξ δεδοικῶς τὰς ὁδοὺς περιτρέχει.
Σὺ γὰρ τὸ νικᾶν πανταχοῦ κεκτημένος,
25 Τὸ κοινὸν ὠφέλησας, ἠξήσας μόνος,
Σὺ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων πόνοις
Ἄθῃσας εἰς φάραγγα δυσβάτων τόπων.
Σὺ τὰς πόλεις (35) ἐπλησας οὐ σκύλων μόνων,
Ἄλλ' εἰρήνης ἐπλησας, καὶ πολλῆς δόξης.
30 Ἀγαλλιάσθω τάξις ἀγγέλων ἔνω,
Χορευέτω σύστημα τῶν βροτῶν κάτω.

nit lyra? Ego tuarum laudum, ut servum docet,
scriptor factus hac die incipio quidem: sed for-
midinis stimuli me urgent et orationem premunt.
Tu animum præsta, linguam tu solve meam, tu
ædoce nos loqui confidentius, quoniam tanta est
barbaris angustia. Dilata guttur data fandi copia,
arctatur enim gesta, tua aggrediens: labat manus,
sæpius mens refugit, contrahitur et pavescit, et cu-
piens tuos imitantes Christum mores pingere tre-
pide circumcursat instar leporis. Nam tu assecutus
undique victorias, rempublicam juvistis, auxisti solus.
Tu ingenti labore hostium agmina redelegisti in loca
prærupta et impervia. Tu urbes replevistis non
solum spoliis, sed etiam pace atque multa gloria.
Exsultet angelorum ordo in cælis, tripudiet cætus

VARIE LECTIONES.

266. Ξέρξ. ὁ τὸ. in mg. Ξέρξης C. quod in cod. esse testatur F. 267. Post ἔχει interrogandi si-
gnum posui. 269. εἶδεν vulg. III. 2. κλέων C. 3. τοῦ σοῦ C. 8. σταγειρίταις C. σταγειρίτης ἢ Π.
corr. F. Fort. ἐν Σταγειρίτοις ἢ Πλάτων. Not. crit. in Anth. Pal. p. 61. 11. Scr. ἔγωγ. 14. κεντεῖ om.
C. ex cod. restituit F. 28. τὰς πόλεις (ex cod. teste F.), in not. lego πόλεις (πόλεις voluit) C. 29. Versus
auctoris, ut videtur, culpa vitiosus. 31. χορευέτω C.

NOTÆ.

(28) Male edidit contra cod. fidem hoc nomen D Abyssi nomine intelligitur maxima aquarum con-
Cornelius: sed bene ad oram paginæ correxit.
(29) Celebre apud historicos est Xerxis facinus, geries in aere a solis attractu collectæ, ex qua plu-
qui Athon montem a continente abscidit, per eum viæ ac tempestates gignuntur; ideoque additur πο-
mare derivans, ut suis navibus commodum præber- λυστόμους χύσεις, qui habet effusiones ex multis
ret transitum. Audi Plinium ita de hac re disse- ostiis erumpentes.
rentem lib. iv, cap. 10: *Fretum, quo montem Athon Xerxes rex Persarum continenti abscidit, in lon-
gitudine passuum MD. Mons ipse a planitie excurrit in mare LXXV mill. pass.* Hoc idem, ut alios præter-
eam, memorat etiam Pomponius Mela lib. ii, cap. 2: *Qua continenti Athos adheret, Xerxes in Graios tendente, perfossus transnavigatusque est, factus freto navigabilii pervius; unde Lucanus Pharsal. lib. ii, v. 676, cecinit:*

*cum vela ratesque
In medium deferret Athon.*

(30) Quod in se continet immensam aquarum
multiitudinem, ἄβυσσον Græci dicunt. Illic autem

(31) Ita codex; sed malim legi: Σταγειρίτης ἢ Πλάτων. Stagiritam dictum fuisse Aristotelem, quod Stagiræ natus esset, nemo ignorat.
(32) Demosthenes inter Athenienses summus ac plurimum pollens dicitur, vel quod, post mortem Alexandri et Antipatri, rebus Græciæ præpositus fuerit, vel potius, quod præ omnibus doctrinæ et eloquentiæ laude excelluerit.
(33) Pindarum intellige lyricorum poetarum præcipuum.
(34) Ad fidem codicis hoc verbum restitui, in editione Cornelii præmissum.
(35) Πόλεις scripsit codicis librarius, sicque eius fidem edidit Cornelius: nos πόλεις emenda- vimus.

Ἄς οὖν τὸ βουνόθραπτόν ἄγριον γένος
 Αἰγῶν, λαγῶν (81), καὶ ταπεινῶν δορκάδων
 15 Χειμῶν πικρῶ τὴν τροφήν λελειμμένων,
 Ἐκ τῶν ἀνωθεν ψυχοκρυστάλλων τόπων
 Κοίλοις προβαίνει καὶ βαδίζει χωρίοις,
 Τροφήν ἔρευνῶν καὶ βοτανώδεις τόπους·
 Οὕτως τὰ φαῦλα τῆς ἀμαρτίας τέκνα
 20 Τοῖς τῆς θαλάσσης κυμοδέγμασι τόποις,
 Σκέπαις ἐπακταῖς (82) ἔτρεχον, καὶ κοιλάσιν.
 Ἄς δὲ κρεῶν τὸ λίχρον ἐν θηραῖ γένος
 Λύκοι, κάρων σπεύδοντες εὐρεῖν γαστέρος,
 Βαίνουσιν ὄρη καὶ κενύσει κοιλίας,
 25 Πρὸ τοῦ φθάσαι χλίνοντες ἐκτάδην στόμα·
 Οὕτως τὸ φύλον τῶν ἐκεῖ δουλοσπόρων
 Τοῖς σοῖς βιασθεῖς, ποιμενάρχα, ποιμνίοις
 Κατεξανέστη, καὶ παρεστόμου ξίφος,
 Βρώξει προθυμοῦν σάρκας ἀντὶ (85) βρωμάτων,
 30 Πίνειν (84) τε θερμὸν αἶμα Ῥωμαίων θέλον,
 Καὶ πρῶτα λαμπρῶς τῆς μάχης λαθεῖν κράτη.
 Τοῦτοῖς ὄπηρξεν ἡγεμῶν τοῖς βαρβάροις
 Ὁ Καραμούνης (85), ὁ σφαγίπλουτος γέρων,

A Ὁ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν νέος δράκων,
 35 Ὁ καὶ κρατῆσαι Κρητικῶν τὰς ἡνίας
 Εἰς νοῦν ἔχων ἅπαντα τὸν ζωῆς χρόνον.
 Οὗτος προευντρέπιζεν (86) εἰς σφαγὴν τότε
 Πλήθος δεκαπλῆς ἐμβαλεῖν χειλάδος.
 Ἐπεὶ δὲ πάντας (87) τῶν ὀρῶν εἶδε κάτω,
 40 Σιφηφοροῦντας, ἱππικοῦς, πεζηλάτας,
 Σταθεῖς παρῆνει, καὶ παρώρμα πρὸς ξίφη,
 Φάλαγγας ἰσῶν, καὶ φαλαγγάρχας νέους,
 Φράττων κύκλοις ἐξωθεν τὰς περιστάσεις.
 Τοιαῦτα φωνῶν καὶ βοῶν τοῖς βαρβάροις·
 45 Ἡ πολλὴ μὲν ἡμῖν, ἄνδρες, ἐστὶν ἡ βία,
 Πολὺς ταραγμὸς, καὶ καταγίγξ, καὶ πόνος,
 Ἄλλ' ἐστὶν ἡμῖν θάπτεον ἡ σωτηρία,
 Μόνον θέλωμεν, χερσὶν ἐξευρημένην.
 Βῶμεν πρὸς ἐχθρούς, μὴ φοβηθῶμεν ξίφη,
 50 Στῶμεν κατ' αὐτῶν, μὴ πτοηθῶμεν δόρυ,
 Καὶ πάντας εἰς θάλασσαν ἐξωθηκότες.
 Τρόπαιον ὧδε στήσομεν ἀποκτόνον·
 Καὶ (88) πάντες εὐθύς εἶπον ὡσπερ ἐν στόμα·
 Ἐθάνωμεν, εἰ δεῖ, σήμερον πατρῶν (89) ἄμα,

irruerunt ad caedem unam. Ut igitur in montibus
 educatum silvestre genus caprearum, leporum, et
 trepidantium damarum, dura hieme destitutarum
 cibo, ex altis locis conglaciatibus frigore descendit
 gradus per apertos campos, inquirens escas et
 herbosa loca: ita perversi peccati filii per loca
 maris illius ductibus, impervia, et senta situ curre-
 bant, et per valles. Ac veluti carniū avidum in'er
 faras genus lupi, invenire festinautes cibum, gra-
 diamur ira, et jejuniū percipi, antequam quid tollant,
 aperto hiantes ore: ita horum Barbarorum servile
 genus a suis oppressum, summe Pastor, gregibus
 contra illos insurrexit, et exacuit gladios, comedere
 cupiens carnes pro cibis, calidumque bibere Roma-
 norum sanguinem, primasque illustris pugnae conse-
 qui victorias. His imperator erat Barbaris Cara-
 munes, senex jugulans divites, antiquorum dierum

juvenis draeco, qui et habenas regere Cretensium in
 mente habuit toto vitae tempore. Hic tunc parabat
 ad faciendam caedem emittere numerum decem mil-
 lium hominum. Ut autem hos vidit descendisse a
 montibus, ensiferos, equites atque pedites stans
 hortabatur, et incitabat ad praelium, phalangus
 statuens, juvenesque phalangum duces, exterius
 muniens in gyrum circumstantes milites, talibus
 confirmans verbis barbaros: « Multa nobis, viri,
 adest necessitas, multa turbatio, et procella, et
 calamitas, verum nobis est sollicita safus praesens,
 modo velimus uti manibus. Eamus contra hostes, ne
 timeamus gladios, resistamus illis, ne paveamus has-
 tas, cunctosque detrudentes in mare tropaeum hic
 erigemus de caede hujus populi. » Tum omnes
 statim dixerunt uno ore, « Moriamur, si opus sit,
 cum patribus hodie, tu vero alacrem te praebes, ut

VARIAE LECTIONES.

14. λαγῶν C. quod ex cod. emendavit F. 20. Ser. κυμοδέγμασι. 21. Fort. ἐπ' ἀκτῆς: fort. etiam σκοπαῖς. 22. Sc. θηραῖν. 29. αὐτῶν, in not. forte ἀντὶ C. ut ex cod. emendavit F. 30. ποιεῖν τε, in not. melius πίνειν C. in cod. vox obscura. 32. ὄπηρξες C. F. 37. προευντρέπιζεν C. Fort. προευντρέπιζεν. 39. Ser. εἶδεν. ταύτας τῶν C. πάντας cod. 55. ὡς πάντες C. καὶ ex cod. restituit F. 54. πατέρων C. πατρῶν cod.

NOTAE.

(81) Sic ex codice restitue: at γλαῶν forte errore D typographi in editionem Cornelli irrepit.

(82) Σκέπη est proprie tegumentum, sed hic pro locis occultis et imperviis interpretandum censeo, eo modo, quo σκεπτισμὸς τόπος eodem sensu notatum occurrit apud Suidam, quare et adjectivum subsequens ἐπακταῖς loca obstructa, aut aspera, seu, ut inquit Virgilius *Aen.* v. 662, *locus senta situ* significat, cum a verbo ἐπάγω, *obstruo, sepio*, sit derivatum.

(85) Cornelius, codicis fidem non secutus edidit αὐτῶν, sed ita esse corrigendum notavit.

(84) Sic optime Cornelius emendavit pro ποιεῖν, quod hic locum habere non potest. In codice non satis clare haec vox legitur, sed πίνειν scriptum esse videtur.

(85) Non ad principem Crete Ameram hoc nomen refer, quem Curupam fuisse dictum superius Acroas.

H. v. 82. vidimus. Nō te moveat, hunc etiam Theodosio inferius v. 154. Ameram nuncupari: nam plures Crete Ameras fuisse ex Cedreno pag. 645, discimus, qui praeter Curupam alium etiam memorat nomine Anemam, quem supremam post Curupam potestatem habuisse scribit. De Caramunte tamen nulla ibi mentio: non enim hic Caramunes cum Caramone a Cedreno ibid. pag. 642. item memorato ullo modo est confundendus, cum is Tarsi dominus et Ameras fuerit.

(86) Cornelius male omnino legit προευντρέπιζεν.

(87) Ex codice sic corrigimus, cum ταύτας non bene apud Corneliū legitur.

(88) Cornelius codicis fidem non secutus nescio qua ratione ὡς ediderit.

(89) Perperam πατέρων legitur in editione Cornelli, contra codicis fidem et versus mensuram.

- Βιούντων εἶμι, σκυθρωπός, πλήρης μόχθων.
 Ἄκουσον ἡμῶν εὐτελῶν ὀδυρμάτων,
 Καὶ σὺν φυλάκτων ποιμνιον σεσωσμένον
- 65 Τρόπων ἐχθρῶν, καὶ κόπασον τοὺς πόνοῦς,
 Οὗ; ὁ στρατός σου χάρτερον ἀσπάζεται. »
 Τοιαῦτα μὲν σὺ συστρατηγῶν οἰκείαις,
 Καὶ μὴ παρῶν ἑπραττες, ὡς Μωσῆς (43) πάλοι
 Τροπῶν Ἀμαλῆκ τῆ χειρῶν ἐπεκτάσει.
- 70 Ὁ δὲ στρατός σου ταῖς ἐπ' ἀλλήλοις μάχαις
 Νικῶν ὑπῆρχεν εἰς ὄφρην ἐπηρμένον.
 Ἐδεῖτο λοιπὸν εὐκράστου φαρμάχου
 Εἰς σωφρονισμὸν τῆς ἐπιστάσης (44) νόσου.
 Καὶ νυκτὸς ἄρτι τῆς στυγνῆς ἀπλουμένης,
- 75 Καὶ τοῦ στρατοῦ χαίροντος ἢ καυχωμένου,
 Καὶ πρὸς μὴν σπεύδοντος ἢ καλουμένου,
 Ὡς ἐν ξυρῷ (45) πᾶς ἦε τόπος ξιφηφόρος,
 Θουοί, νάπαι, φάραγγες, εὐθεῖς κοιλάδες (46).
 Τῶν Κρητικῶν γὰρ ἐκχυθεὶς φωλευμάτων.
- 80 Προστρεπισθεὶς (47) ἐπτασήμαντος (48) στόλος
 Ἰσθλῶν περὶ τῆ στρατῷ δευανδρίας,
 Ἄφνω προκύψας, καὶ φανείς παρ' ἐλπίδα.
 Καὶ νῦξ μὲν ἐστόλιζεν ἐν φωτὶ σκότος.
 Θώραξ γὰρ ὡς φῶς, καὶ μάχαιρα, καὶ κράνος
- A 85 Μετημφιάζον τὴν βαφὴν τῆς ἐσπέρας.
 Οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς φυγὴν κεκλιμένοι,
 Ταῖς ἀσπίσι σκέποντες ὤρων ἀχένας,
 Καὶ πᾶς ὁ φεύγων εἶχεν ὡς εὐεργέτιν,
 Θάλασσαν αὐτὴν, καὶ τὰ τῶν πλοίων σκάφη.
- 90 Οὐκ ἦν γὰρ ἰσχύς, νυκτὶ καὶ τοῖς βαρβάροις
 Ἄμφω μάχεσθαι, καὶ κατασφάττειν πάλιν
 Ἐὶ μήπερ αὐτὸς — θαῦμα καὶ τοῦτο ξένον
 Ἄκουσμα — θερμὸς πᾶσιν ἐστὼς ἱππότης
 Ἐκ τῶν ἀδῆλων (49), ὡς δοκῶν, ἱππασμῶν
- 95 Παραινέτης ἦς, καὶ κατάπληξις μόνος.
 Καὶ θάττον ὄρμας ἐκ φυγῆς πρὸς τὴν μάχην
 Τοὺς ἐκπλαγέντας τῆ μακρομένη μάχῃ.
 Ὡς οὖν στραφόντες εἰς ἀνεπίστους βίας
 Ἐτεινον ἀπλῶς ἠκονήματα ξίφη.
- B 100 Ἦχησεν ἀσπίς, ἐκρότησε τὸ κράνος,
 Ἐλαμψεν ἢ νῦξ συμπονουσά σοι τότε,
 Καὶ πᾶς ἔκειτο Κρητικὸς παρεργάτης
 Εἰς αἶμα νεκρὸς, καὶ πνοῆς ἐξηρμένος.
 Οὐκ εἶχε λοιπὸν νῦξ ἀφάρμην τὸ σκότος
- 105 Ἐν τῇ τοσαύτῃ συμφορᾷ τῶν τῆς Ἄγαρ.
 Ἦριξε ταῖς πρὶν ἡμέραις, καὶ τοὺς φόνους
 Πλεῖον προσέτετενεν ἡμερῶν δέκα.

qui in saepem descendunt flo, tristis, plenus miseriis. Exaudi, quæso, nostros fletus humiles, tuumque ovile custodi, quod saluum fecisti : fuga hostes, et da finem laboribus, quos exercitus tuus constanter subit. » Hæc quidem tu, militans cum servis tuis, licet absens, agebas, ut Moses olim, qui fugavit Amalec levans in altum manus, Verum exercitus tuus in mutuis præliis victor existens extollebatur superbia. Opus ergo erat efficaci pharmaco, ut sanaretur ab imminente morbo. Jamvero tristi nocte habente omnia, set exercitu in gaudium effuso, vel potius in superbiam, nondumque vocato properante ad præsidia, omnis locus gladiis tanquam novaculis cinctus erat, montes, valles, rupes, antra immania. E Creticis enim effusus latrabris antea tremens exercitus victus septies multam incussit militibus tuis formidinem, repente irruens, et præter spem prodians. Et nox quidem habebat mistas luci te-

nebras, thorax namque ut lux, et ensis, et galea commutabant colorem vesperæ. Duces autem ruentes in fugam clypeis protegentes colla dabant se præcipientes, et omnis fugiens habebat pro benefactore mare ipsum atque navium alveos. Non enim valebant cum nocte et Barbaris simul pugnare, et novas cædes facere, nisi ipse (mirabile hoc et novum auditum) ardens omnibus astans eques ex occultis, ut videbatur, equitatibus hortator fuisset, et terrefaciens solus, statimque ex fuga vertissus ad prælium eos, qui ob nocturnam pugnam erant territi. Ut ergo conversi ad insperatos impetus eduxerunt omnes acutos gladios, insonuit clypeus, obstrepuit galea, emicuit nox coñlaborans tecum, jacebatque omnis operarius Creticus sanguine immersus et exanimis. Cæterum non habuit nox opportunas tenebras in tanta cæde Agarenorum : contendit enim cum præteritis diebus, et

VARIE LECTIONES.

62. μόχθων, in not. *lego* μόχθων C. 65. Scr. κόπασον. 70. Scr. ἐπαλλήλοις, *continuis præliis*. 71. εἰς ὄφρην C. 73. ἐπιστάσις C. quod ex cod. emendavit F. 77. ξιφηφόρος vulg. 80. προστρεπισθεὶς. 107. Fort. προσέτετενεν.

NOTÆ.

(43) Victoriæ adversus Amalecitas a Josue pæcibus Mosis reportatam innuit. Legitur in Exod. cap. xvii, §. 11 : *Cum levaret Moses manus, vincebat Israel : sin autem paululum remisisset, superabat Amalec*. Qua de re cum manus Mosis fatigarentur, Aaron et Hur ex utraque parte eas sustentarunt, fugavitque Josue Amalec, et populum ejus in ore gladii. [Vid. Not. crit. in Anli. Pal. p. 16, F. J.]

(44) Sic ad fidem codicis emendavimus hoc verbum, quod minus correcte edidit Cornelius.

(45) [Res in discrimen venit, Cretensibus præter opinionem subito erumpentibus. F. J.]

(46) [Εὐθεῖς ἢ ἀδῆ; vertitur *antra immania*, nescio quo modo. Εὐθεῖς ἢ ἀδῆ; sunt ii, 155, sensu non minus obscuro. Fortasse verba sejunxerada, εὐθεῖς, κοιλάδες, loca ardua et convallas. F.]

(47) Ita cum codice hoc verbum corrige mendose editum a Cornelio.

(48) Hoc verbum, quod alibi non reperias, adhibet Theodosius, ut indicet exercitum Saracenorum fuisse septies a Græcis victum ac profligatum, quod quidem inferius magis aperte testatur. Compositum autem illud est ex ἐπτά et σημεῖον, quasi Græci septem tropea erexerint. [Ἐπτασήμαντος esse potest exercitus septem cladum tanquam nota inustus. F. J.]

(49) Romanum imperatorem incognitis equitibus stipatum exercitui suo a facie Barbarorum fugientem mirabili modo apparuisse, verbisque ad prælium confirmasse, nullus ex superstitionibus historicis commemorat, nec dubito, fictam esse fabellam ad ornatum poematium.

- Οἱ βάρβαροι δὲ κλίπερ ὄντες ἐκ σκότους (50), A
Κατηρώντο τῷ σκότει τῆς ἐσπέρας,
110 Καὶ τὴν βοδόχρον εἰς προσευχὴν ἡμέραν
Ἔστησαν ἐλθεῖν εἴτα καὶ τοῦ φωσφόρου
Ἄκτισι λευκάναντος ἄρτι γῆς πλάτη,
Ἄπηχαρίστου τὰς ὁδοὺς τῆς ἐσπέρας,
Καὶ τὴν ποθητὴν ἦνπερ εἶχον ἡμέραν,
115 Ἐχθρὸν βδελυκτὸν ἐβλεπον μεμνηότα (51).
Οὕτω κακῶς τρωθέντες, ἐξοπισθίως
Φεύγοντες ἐξήλαυον οἱ λελειμμένοι (52).
Καὶ γῆ στολὴν εἰληφεν ἐκ τῶν σωμάτων
Καιτῆν, ὕφαντῆν ἐκ ξιφῶν τεθηγμένων.
120 Ἐκεί τὸν ἵππον ἱππῶται θεὸν τότε
Πρὸ τοῦ πεσεῖν ἔκραζον· οἱ πεπρωκότες,

- Τὴν εὐσθενῶς τρώσαντα, μὴ βαλεῖν ἐτι·
Τοὺς οὖν φυγόντας τὴν πικρὰν ταύτην μάχην
Οὐ μέχρι φημί τεττάρων, ἢ καὶ δέκα·
125 Τοσοῦτον ἦσαν τῆς τελευταίας τύχης,
Ἐξ ὧν κακῶς ἔπαπτον (53) οἱ Χρῆτες τότε.
Τίς (54) Ἰδομενεὺς (55) ὁ θρασὺς ἐμηγύρος,
Ὁ συστρατηγῶν Ἑλλάδος στρατηγέτη,
Ἦ τὰς (56) ἀπειλάς ἐξονειδίζων πάλαι.
150 Πρὸς τὴν μάχην ἤγειρεν Ἄτρεως γόνος (57),
Φθάσας παρελθεῖν εὐτυχῆς ἦν τὸν βίον (58),
Ὡς τὴν ἄλωσιν οὐκ ἰδὼν τῆς πατρίδος ;
Ὡς δὲ τραπέντας εἶδεν ὁ πρῶτος Χάρων (59)
Κρήτης Ἀμηρᾶς ἐνδοθεν πεφραγμένους —
135 Ἐκ τῶν ἄνω γὰρ ἐβλεπε πυργωμάτων —

cladem majorem effecit, quam decem dies. Barbari vero, quamvis extra tenebras, criminabantur tamen tenebras vesperæ, et precabantur auream roseam ut adventaret : sed cum postea Lucifer jam totam terram dealbaret radiis, gratias agebant viis vesperæ, atque auroram, quam desideraverant, iusani respiciebant quasi hostem abominabilem. Ita vulnerati a tergo turpiter, qui superfuerant, fugientes ruebant : vestemque terra accepit cadaveribus novo more intextam operacutorum ensium. Ibi equites equum veluti Deum

antequam caderent precabantur, et qui ceciderant, strenuum percussorem, ne feriret amplius. Qui ergo evaserant ex hoc sævo prælio, vix, ut ita dicam, quatuor fuere, aut decem, adeo redacti erant ad extremam fortunam ob mala, quæ patiebantur, Cretenses. Quis, ut Idomeneus orator audax, qui commilitavit cum duce Græciæ, quem olim minus ei, quas jactaverat, exprobrans ad prælium excitavit Atrei filius, adeo felix fuit, ut sua prius relinqueret quam captivitatem videret patriæ ? ut ergo primum suos fugatos vidit Charon Cretæ Ameras, qui erat

VARIE LECTIONES.

116. Vulgo distinguitur post ἐξοπισθίως. cf. II. 149. 117. οἱ λελεγμένοι C. quod ex cod. emendavit F. 119. Vulgo distinguitur post ὕφαντῆν. 126. ἔπαπτον corrigi F. 127. τίς Ἰδομενεὺς, in mg. : *particulam tantum ὡς supplere placet, et carnem et sensus melius se habebunt.* C. In Ἰδομενεὺς penultima producitur, littera v pronuntiando geminata. Sensus restitues scribes : Ἦ ῥ' Ἰδομενεὺς, deleto v. 132. interrogandi signo. Vid. Annot. 129. Ἦ πᾶς, in not. *potius τὰς C.* 135. Scr. ἐβλεπεν.

NOTÆ.

(50) [ὄντες ἐκ σκότους male explicatur : *quamvis extra tenebras.* Ex tenebris orti dicuntur Barbari, quia luce religionis christianæ carent. Vid. Not. ad Anth. Pal. p. 48, n. 83, F. J.]

(51) Mallem μεμνηότας, quod carminis explanationi magis cohereret. [Bene habet μεμνηότα, diem illi abominabantur, tanquam hostem in ipsos furentem. F. J.]

(52) Qui nempe superstites evaserant ab accepta clade. Audi Leonem diaconum : *Tandem multis eorum cæsis in fugam vertuntur per angusta viarum cedentes. Romani vero eos insecuti dire trucidabant ; qui vero hactenus superstites erant, ad quotquot ardor belli non demessuerat, projectis armis in præceps vertebantur.* Vid. Pagium ibid. pag. 875. Cornelius a codicis lectione recedens edidit λελεγμένοι.

(53) Nihil hic verbum ἔπαπτον, nec dubito, quoniam sit legendum ἔπαπτον.

(54) Cornelius legendum esse conjectavit τὴς ὡς, quoniam, inquit, *et carmen, et sensus melius se habebunt.* Sensus certe, addita particula ὡς, magis perspicuus foret, sed carmen nullo modo melius se haberet, cum nihil in eo desit ad senarii complementum. Quare nihil esse addendum arbitror, prædictamque particulam potius esse subintelligendam.

(55) Idomeneus rex Cretensis, qui maxime in Trojano bello inclaruit. Hic cum post eversam Trojam cum suis reverteretur, et dira tempestate ejus classis agitaretur, devovit diis sacrificatorum se rem, quæ ei primum occurreret. Itaque filium, qui primus ei obviam venit, sacrificavit, vel, ut aliis placet, sacrificari jussit, ob quam causam a civibus regno pulsus, Salentinum Calabriae promontorium divertit, ubi civitatem condidit.

(56) Sic codex, et sic quoque Cornelius emendandum censuit.

(57) Agamemnonem intellige Atrei ex Ærope filium. Is Idomeneum ad prælium adversus Trojanos forti animo committendum, teste Homero Iliad. lib. iv, v. 251, excitavit. Quod autem inquit, τὰς ἀπειλάς ἐξονειδίζων, Agamemnonem nempe Idomeneo minas, quas antea ille contra Trojanos intentaverat, exprobrasse, ad eadem Agamemnonis verba ab Homero allata respicit. Ibid. v. 254, ubi ait :

Ἄλλ', ὄρσεν πολέμονδ', οἷος πάρος εὐχέσθηναι.
Sed prorumpit ad bellum talis, qualis antea gloria-
[baris.]

(58) Βίος hic pro bonis seu fortunis adhibetur, quo sensu plures Græci tum poetæ, tum oratores usurparunt, adeo ut παρελθεῖν τὸν βίον a bonis deficere significet. Melius itaque se gessisse affirmat Idomeneum, qui e Creta pulsus absque certamine regno cessit, ne patriam suam perderet, quam Saraceni, qui Græcorum armis resistentes patriæ suæ perniciem calamitosissimam moliebantur. [Sensus est : Beatus censendus Idomeneus, quod prius excessit e vita, quam patriæ eversionem videret. F. J.]

(59) Homines terribili æqualore ac pravo turpique animo præditi sic per convivium dicebantur. Apuleius de Sicinio Emiliano sui accusatore ita inquit in Apologia, pag. 497 : *Igitur agnomenta ei duo indita ; Charon, ut jam dixi, ob oris et animi duritatem ; sed alterum, quod libentius audivi, ob deorum contemptum Mezentius.*

- Λαοὺς κατασχεῖν τὰς πύλας ἐπιτρέπει,
 Καὶ τὸ πρόσωπον χειρὶ τύψας ὁ δράκων,
 Ἄφῃκε καπνὸν συμφορῶν ἐκ καρδίας.
 Ἦψας γὰρ αὐτοῦ πῦρ, ἀναξ, τοῖς ἐγκάτοις,
 140 Σπινθήρας αὐτῷ σοὺς ἀφελὶς στρατηγέτας.
 Ἄγαλλιᾶσθω πᾶσα Ῥωμαίων πόλις·
 Θάλασσα συγχόρευσον, εὐφραίνου κτίσις.
 Ὁ θῆρ (60) ὁ δεινὸς σάρκας ὁ πρὶν ἐσθίων,
 Κοινῶν στερεῖται σιτίων (61) κεκλεισμένος.
 145 Ὁ μὴ κορεσθεὶς ἐν βοαῖς τῶν αἱμάτων,
 Διψᾷ σταλαγμῶν ὕδατος τετηγημένος.
 Οὕτω κακῶς ἔχουσιν οἱ θεαρχίας
 Πράξει πονηρᾷ τὸ τρισέμφω (62) τὸ κράτος
 Ἐκ τῆς αὐτῶν καρδίας ὠθηκότες·
 150 Ὡς οὖν ὑπήρχεν ἐνδοθεν πεφραγμένος,
 Τελεῖται πεποιθῶς (63), οὐ σθένει στρατευμάτων,
 Ὁ σὸς στρατηγὸς καὶ πάλιν Νικηφόρος
 Κριοῖς, χελώναις, σφενδόλαις ἐπιτρέπει
 Βαλεῖν τὸ τεῖχος, τὰς ἐπάλξεων βάσεις,
 155 Τοὺς εἰς τὸ τεῖχος, πάντα σὺν προθυμίᾳ (64)

intra propugnacula, ex altis enia respiciebat tur-
 ribus, gentibus suis mandavit portas claudere,
 atque faciem manibus tundens draco fumum emisit
 suspensorum ex æstuenti pectore: nam accendisti,
 o rex, ignem in ejus præcordiis, tanquam scintil-
 las, tuos immittens milites. Exsultet omnis Romano-
 rum civitas, tripudiet mare, totus lætetur orbis:
 fera terribilis carnes antea devorans arcata, cibis
 privatur communibus; et quæ non est satiata rivis
 sanguinis guttam aquæ nunc tabescens sitit. Talia
 habent mala, qui divini imperii tripliciter emicans
 dominium factis improbis procul ab eorum corde
 tentant pellere. Ergo cum ille intus communitus
 foret mœnibus confusus, non viribus militum, tuus
 dux iterum Nicephorus arietibus, testudinibus, fun-
 dis jubet percuti mœnia, et pianarum bases, et eos,

- A Ποιεῖν, τελεῖν, πράττειν τε τοῖς ἐναντίοις.
 Τούτου λαλοῦντος τῆς ἀηθέδος δίκην,
 Αἰσθητικῶς ἔκαμνε πεντάδος μέτρον.
 Τῶν ὀμμάτων γὰρ κρουὸς ἔρρει δακρύων.
 160 Ὀσφρήσεως πῦρ, ἦχος ἐκ τῶν ὠτίων·
 Λόγων δὲ κρουνοὺς ἐξέπεμπε τὸ στόμα,
 Καὶ χεῖρ ῥοὰς ἔβλυζε πολλῶν αἱμάτων
 Ἐκ τῆς στροφῆς πάσχουσα τῶν ἀκοντίων.
 Οὕτως ἔκαινος, ὡς φανῆ σὸς οἰκέτης,
 165 Ἐπλήττετο ζέοντι καρδίας πόθω.
 Πλὴν εἶχε καιρὸν ἐμποδῶν τῶν πραγμάτων
 Βάλλοντα τοῦτον ἀντὶ μυρίων πόνων.
 Ἦν οὖν βαδίζων, ἦν τρέχων ἄνω κάτω,
 Κλαίων, παραινῶν, καὶ παρορμῶν τὸν στόλον.
 170 Ἦδεῖτο καὶ γὰρ τοὺς πόνους τοῦ σοῦ κράτους,
 Κενῶς δι' αὐτοῦ μὴ περιθλέψας δυνος
 Ἐν τοῖς ἀθέσιμοις Κρητικῶις ἀναπλάσθαι.
 Ὁ δὲ στρατηγὸς σφενδονοστροφῶν, ἀναξ,
 Ποιεῖ γέλωτος ἄξιόν τι καὶ πλέον.
 175 Ἐν σφενδόνη γὰρ νωθρὸν ἐμβολῶν δυνος (65)

qui supra mœnia stabant, et cuncta alacriter facere,
 perficere, operari contra hostes. Illo loquente lucer-
 niæ instar fatigabatur quinque sensuum numerus,
 nam fons lacrymarum fluebat ex oculis, nasæ
 spirabant ignem, resonabant aures, os autem ver-
 borum emittebat flumen, manusque fundebat rivus
 multi sanguinis in ejaculandis allaborans telia. Ita
 ille, ut videretur servus tuus, flagrabat ardenti cor-
 dis desiderio. Verumtamen tempus erat impedi-
 mento rebus quædam angebatur præ mille dolori-
 bus. Quare circuitbat, excurrerebat hac illac sensus,
 adhortans, et confirmans exercitum. Verebatur enim
 labores tuorum militum, ne sensim in eos irrepens
 segnitias Creticis iniquis pares redderet. Dux au-
 tem funditorum; o rex, facit quid risu dignum
 maxime. Funda enim inserens pigrum asinum jubet

VARIE LECTIONES.

143. ἡ θῆρ, in not. melius ὁ θῆρ C. ut est in cod. teste F. 147. ἔχουσι οἱ C. 148. τὸ τρισέμφωτον
 κράτος emendavi in not. ad Anth. Pal. p. 11. 151. πεποιθῶς C: πεποιθῶς cod. 152. Fort. αὐ πάλιν
 155 πάντα συμπροθυμία, in mg.: num legendum potius: πάντα σὺν προθυμίᾳ. C. ut est in cod. teste
 F. 158. Fort. αἰσθητικῆς: circumscriptio est quinque sensuum, qui omnes ducō verba faciente diverso
 modo affliciebantur. Similiter Pisd. de Bello Abarico v. 507. αἰσθησιῶν δὲ πενταχόρδω συνθέσει Τὸν ἄκρον
 εἰς τὴν πῶτον ἐσπομεν τόνον. 172. ἀναπλάσθαι C. In obscuris his versibus fort. legendum: μὴ πάλι βλε-
 ψας δυνος. iterum ut antea exercitui inter impios Cretenses noxam afferens. In ἀναπλάσθαι quid libet
 rescio. 175. Fort. rectius junxeris σφενδονοστροφῶν ἀναξ, dux, funditorum.

NOTÆ.

(60) Sic codex, contra cujus fidem Cornelius D imperio, mense Martio, sexta indictione, scholærum
 edidit ἡ θῆρ, sed emendationem ad oram paginæ
 adjecit.

(61) Saracenis urbe inclusis annonam defecisse
 sic enarra: continuator Theophanis in Rom. Jun.
 num. 16, pag. 500: Τῆς τροφῆς καὶ δαπάνης τῶν
 ἑσπερικῶν δαπανηθείσης, καὶ εἰς ἀνάγκην προχωρο-
 ούσαν καὶ καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν Μάγιστρον αὐτο-
 μολοσάντων, καὶ τῇ τὰ πάντα Θεοῦ ἠνιοχοῦντος προ-
 τάξει τῇ τῷ Μαρτίου μηνὸς τῆς ἑκτης Ἰουδικτιῶνος
 ὁ Δοσιτακὸς τῶν σχολῶν τὸν στρατὸν πρὸς πολεμικὰς
 ὤτρυνε παρατάξεις, θάρρους συστήσάμενος φάλαγγας
 τε καὶ ἀσπίδας καὶ ἰλιγγίας. Consumpta Aga-
 renis Cretensium omnia annonæ, hinc in angus-
 tias coactis, cum ex illis quotidie na Magistrum
 ultro conficerent, Dei Iamdem cuncta mœnientis

imperio, mense Martio, sexta indictione, scholærum
 domesticis aciem instruxit diversosque ex ista caussa
 et phalanges ac turmas constituit.

(62) Mendam huic voci subesse non dubito, ma-
 gisque placeret τρισέμφωτος. Porro advertas velim
 vocis singularitatem, non inconcinne tamen a Theo-
 dosio conflictam, ut in unius Dei imperio Trinita-
 tem etiam exprimeret. Eam ex τρίς, ἐν, φῶς, ut
 videtur, composuit.

(63) Sic corrige ad codicis fidem, quam contra
 Cornelius edidit πεποιθῶς.

(64) Perperam omnino legit hæc verba Cornelius =
 sed hanc ipsam codicis lectionem ad oram paginæ
 conjectando subjecit.

(65) Novum certe est stratagema, quod hic mo-
 describitur; et forte a Theodosio conflictum est, quod

- Ἄνθ' ὧν ἐπλησε γῆν σφαγῆς μισμαμάτων ·
 45 Ἄνθ' ὧν ὑπῆρξεν εὐρετής παθημάτων.
 Ταύτης (13) ὁ κλεινός, ὁ γλυκὺς Ῥώμης κλάδος,
 ὁ παγγάληνος, ὁ σφαγεὺς τῶν βαρβάρων,
 Ὁ πανσέδατος καὶ διώκτης Συρίας,
 Ταύτην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκδόλους
 50 Πέμπουσιν ἐκράτησεν. Ὡ μέγα σθένος,
 Ὡ δίοτομα τρίκογχα (14), δίοτομα ξίφη,
 Βέλη δὲ τὰ τρίκογχα, πάγκαλα κράνη,
 Τὰ τὴν σφαγὴν δράσαντα τῶν μισαιφόνων (15),
 Ἡ τοὺς φόνους στέσαντα τοὺς καθημέραν,
 55 Οὓς εἶχεν ἡ θάλασσα ληστρικωτέρους.
 Ὡ πετροπόμων σφενδοῦν στροφοργίαι,
 Ἴππων φριμαγμῆς, δέξυτες ἀκοντίων,
 Σπάθης τε, καὶ θώρακες, ἀσπίδος τάσις,

- A Ἄ γῆν κατηδάφισε βαρβαρομένην,
 60 Ἄ δεσπότης δέδωκεν ἀντὶ φαρμάκων,
 Καὶ κόσμον ἐξέσωσε τῆς τυραννίδος.
 Ὡ ναυστολήσαν πνεῦμα (16) μυρία σκάφη,
 Καὶ πομπὰς ἄφθον ἀβλαβῆς τοῦ δεσπότης.
 Θρήνησον ὦ γῆ πᾶσα νῦν τῆς Συρίας,
 65 Ἐχουσα τὸν σὸν τῆς βοῆς πρωτοστάτην,
 Τὸν σὸν πλανήτην, οὐ προφήτην, Μωάμεθ,
 Οὗ τὸν χιτῶνα (17) μυρίαὶ αἰσχροουργίαις
 Πεφυρμένον κρύπτουσιν οἱ θούλης γόνοι ·
 Κρύπτουσιν ὡς ἀσπίλον ἐσπιλωμένον ·
 70 Ἐχουσιν ὡς ἀχραντὸν ἐγκεχαμμένον.
 Ἔδει γὰρ ὄντας ἐκ μισμαμάτων ἀγῆ
 Καλεῖν ἀχραντὸν τοὺς ξενοσπόρους (18) ἀγος.
 Χόρευε λοιπὸν Ἀφρικῶν Σικελία (19),

est, quoniam implevit mundum iniquis cædibus, quoniam inventor vitiorum extitit. Hanc inclytum, dulce Romæ germen, serenissimum, barbarorum dominitor, augustissimum, et persecutor Syriæ, hanc adversus nos ardore igneo emittentem vicit: o magnam potentiam! o trifidi umbones, gladii ancipites, telaque trifida, et ærata galææ, quæ homicidarum perfecerunt cladem, ac quotidie occiderunt eos, quos habuit mare prædones pessimos. O saxa jaculantium fundarum gyri, equorum hinnitus, telorum acies, gladiique, ac thoraces, lati clypei,

quæ terram everterunt effectam barbaram, quæ despota dedit pro pharmacis, ut mundum sanaret a tyrannide! o aura gubernans infinitas rates, tumque comitem te præbens Despotæ! Flora modo terra omnis Syriæ, habens genitus tui consortem principem tuum deceptorem, non prophetam, Moameth; cujus vestem infinitis sordibus maculatam occultant filii famulæ, maculatam occultant, tanquam sine macula, pollutam, tamquam impollutam habent. Oportebat enim, ut in sordibus instituti, scelera barbaro orti ex genere vocarent immacu-

VARIÆ LECTIONES.

49. ταύτην, mg. ταύτης in C. Ad. ταύτης v. 46. verbum desideratur. Oratione abrupta poeta permisit verbis: ταύτην ἐκράτησεν. Sed vereor, ne vitium lateat in hoc pronomine, cum Theodosius scripserit: ταύτης ὁ κλεινός — διώκτης Συρίας Ἄτην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκδόλους πέμπουσιν ἐκράτησεν. 50. ὦ μέγα C. 53. μισαί φόνων, in not. scribo μισαιφόνων C. ut est in cod. teste F. 58. θώρακος C. 62. πνεύμα, in not. melius πνεῦμα C. sic cod. 71. 72. ἀγῆ et ἀγος F. ξενοσπόρους C. contra cod. fidem.

NOTÆ.

lius emendat στέγα, qua tamen ratione et quo sensu, non intelligo. Equidem corrigerem στέγας, adeo ut ἦν στέγας indicet passus est, seu permisit, nam hoc etiam sensu verbum στέγω apud scriptores Græcos occurrit.

(15) Malim ταύτην, ut in v. 49. quem e contrario Cornelius ex hoc loco emendat ea ratione ductus, quod verbum κρατέω plerumque cum genitivo construitur. Verum, licet rariùs, scriptores Græci accusativum quoque ei tribuunt, ac Theodosium sic illud construxisse, argumento est participium πέμπουσιν, quod aliquin emendare item debuisset Cornelius.

(14) Triconchum, quod erat cubiculum in palatio Imperatorum tribus fornicibus exstructum, sæpe memorant scriptores Byzantini, quorum auctoritates refert Du-Fresnius in Descriptione Constantinopolis Christianæ lib. II, sect. 4, num. 11; et lib. IV, sect. 7, num. 1. Verum diverso plane sensu hoc nomen adhibet Theodosius, qui ad arma illud transfereus adhibuisse videtur ad significandum, quod Polybius lib. VI, pag. 469. σιδηροῦ Πόγγον appellavit, clypei nimirum umbonem, seu ferreum illud spiculum, quod in medio clypei prominebat et erat triangulare. Non absimiliter voce τρίκογγον ad triangulum designandum Græci recentiores utuntur.

(15) Ita eodex, et sic quoque ad oram paginæ emendavit Cornelius, quam inseruit in textu non a veteri, sed a novo scriptore vitiatam vocem.

(16) Sic habet eodex, et sic Cornelius corrigendam addotavit, quod male descriptum acceperat.

(17) Hujus vestis Moamethis quam religioso cultu Turcas persecutos affirmat Theodosius, apud

eos, qui de Moamethis vita et de Turcarum dogmatibus scripsere, nulla mentio est. Quare vel huic voci mendum inesse, vel alio sensu, quam de veste, explicandam esse crediderim. Scriptores ecclesiastici, quos inter Theodoretus quæst. 39 in Genesim, pag. 54; S. Athanasius quæst. 55. ad Antiochum; S. Gregorius Nazienzenus, orat. 38, pag. 619; et Origenes, teste S. Epiphano tum hæresi 64, p. 229, tum in Ancorato, pag. 494, de iunioribus illis pelliceis disserentes, quibus Adam et Evam Deus post peccatum contexit, vocem χιτῶνα, qua sacræ Paginae utuntur ad carnem corpusque designandum, sensu certe minus obvio, transtulere. Consule, si libet, eorum auctoritates apud Suicerum in Thesauri ecclesiastico. Itaque, quid si in eodem sensu Theodosius vocem adhibuerit? Corpus profecto Moamethis Medicinæ superexstructa ædificula sepultum, ita ut a nemine possit conspici, maximis ibi prorsusque divinis Turcas prosequi honoribus apud omnes in comperto est. Hinc fit, quod poeta infames hosce cultores merito sugillet, qui Moamethis corpus, tanquam puri sanctique hominis spoliū venerabant, dum ob vitæ rationem ab eo turpissime ductam tanquam pollutum execrandumque devovere debuis-

(18) Cornelius male edidit ξενοπόρους, fortassis typographi vitio.

(19) Ex ea Siciliæ parte, quæ Lilybæum complectitur, quæque Africo mari alloitur, Saraceni Africani, Euphemii artibus dolisque adjuvi, in insulam irruerunt sui que juris fecere, Michæ a Balbo imperatore an. Chr. 828. Videtur inter ceteros Cedrenum

- Εθαγγελίζου πᾶσι τὴν εὐθυμίαν.
 75 Ἐλευθεροί σε συντόμως ὁ δεσπότης.
 Χόρευε γῆ, χόρευε Ῥωμαίων ὄση,
 Ὡς ἠτύχησας εἰς ἀνακτόρων στέφην,
 Ὡς ἐπλάτυνας εἰς τὰ πατρίωα πλάτη (20),
 Ὡς ἐκράτησας τῶν πάλους κρατουμένων.
 80 Ἐθε προκύφαις τοῦ τάφου, Κωνσταντίνε,
 Ἐθε σκοπήσαις, ὡς ἔχει τὰ Συρίας.
 Ἐγnows ἂν υἱὸν, ὡς Φιλίππος, Ἰππότην (21) ·
 Καὶ τοῦτον εἶπες, ἢ ὦ τέκνον, ζῆτει (22) κρά-
 [τος,
 Οὐκ ἀρκετόν σοι γῆς ὅλης καὶ γὰρ κράτος. »
 85 Κρήτης (23) γὰρ ὅσος τῶν ὀδυρμάτων στόνος.
 Ὅσος σπαραγμῶς, γυμνὰ Ῥωμαίων ξίφη
 Ὅταν κατεῖδον ἐνδοθεν πυργωμάτων,
 Ὅταν κατεῖδον τέκνα μικρὰ (24) μητέρας,
 Τὰς μὲν βρόχοις ἔπισθεν ἐστρεβλωμένας,
 90 Τὰς δὲ πρὸς αἷμα καὶ κόνιν πεφυρμένας,
 Τὰς δὲ στοιχηδὸν εἰς σφαγὴν προκειμένας.
 Ἐκεῖ τὰ τέκνα πατέρας, καὶ πατέρες
 Παῖδας κατησπάζοντο, καὶ κοινῇ ξίφος

- A Κρουνηδὸν ὀρμαῖς ἔβρεχον τῶν αἱμάτων.
 95 Ὑπῆρχε θρῆνος, ἦν βοή προθουμένων.
 Οὐκ ἦν προφήτης (25) ἰσχύων, οὐδὲ σπάθη ·
 Αὕτη γὰρ ἐχθροῖς ὡς Θεὸς τιμωμένη (26).
 Ἐκεῖ γέροντες εἰς φυγὴν ὠρμηκότας
 Ὅπισθεν ἐπλήττοντο τοῖς ἀκοντίοις.
 100 Ἐκεῖ νέους φεύγοντας ἠχιτωνίων
 Ἄζωστος εἰς ἑλισθὸν ἐκλώθε τάσις (27),
 Καὶ συμποδισμὸν ἐμπαρεῖχεν ἀξίως
 Νόμος παλαιὸς πατρικὸς τοῖς βαρβάροις.
 Τῶν οὖν στρατηγῶν ἦν ῥηκτοῖς νόμος,
 105 Καὶ τοῦτο τῆς σῆς προσταγῆς, σιγπτρο-
 [κράτορ,
 Μὴ πρὸς γυναῖκας πορνικῶς καθυβρίσαι,
 Μήπως τὸ σεμνὸν εἰς ἀδαπτίτους κόρας
 Βάπτισμα χρανθῆ, καὶ μολυνθῆ σου στόλος.
 Τοσοῦτον ἐφροντίζεις οἰκετῶν, ἀναξ,
 110 Ὡς μέχρι λεπτῶν προφθάνειν σου τοὺς λόγους,
 Καὶ μέχρι τούτων συνταπεινοῦσθαι φίλοις.
 Καὶ γὰρ φίλος σοι πᾶς κρατῶν τὴν ἀσπίδα,
 Καὶ πᾶς ὁ τεινῶν τὴν μάχαιραν ἐν μάχαις,

lata. Jamvero lætare Africanorum Sicilia, annun-
 dia omnibus lætitiā, te cito in libertatem vindica-
 bit despota. Exsulta, exsulta terra, quæ Romanis
 subjaces, quod felix facta es in corona regum,
 quod dilatasti ditiores patrias, quod superasti po-
 tentes in præliis. Utinam, Constantine, e sepulcro
 surgeres, utinam prospiceres, quomodo se habent
 res Syriæ, nosceres, filium, ut Philippus, equitem,
 eique diceres, « Fili, aliud quære imperium, non
 enim tibi imperium totius orbis sufficit. » Sed Cra-
 tæ qualis erat gemitus miser! qualis turbatio, nu-
 dos Romanorum enses statim ac conspexerunt ex
 turribus, statim ac parvuli viderunt matres, alias
 quidem post terga strictas vinculis, alias autem san-
 guine sædatis, et pulvere, alias ordinatim ad cæ-
 dem expositas! ibi filii patres, et patres filios am-

plectebantur, et ensis ubique tumidos torrentes
 effundebat sanguinis. Erat luctus, erat obsessorum
 clamor: potens non erat propheta, neque gladius,
 qui ab inimicis tanquam Deus honoratur. Ibi senes
 ruentes in fogam jaculis percutiebantur a tergo:
 ibi juvenes fugientes vestium discincta extensio co-
 gebat fataliter, ut caderent, et impedimentum præ-
 bebant merito lex patria antiqua barbaris. Lex autem
 erat subditis a ducibus lata, et hoc ex jussione tua,
 o scepterifer, ne dedecorarent stupris feminas, ne
 in non baptizatis puellis venerabile baptismum pol-
 luerent, et macularent milites tui. Adeo tibi cordi
 erant servi tui, o Rex, ut etiam minutiora præve-
 niret tuum consilium, et usque ad hæc te humi-
 liares ob amicos tuos: nam tibi amicus est quicum-
 que tenet clypeum, et quicumque stringit ensem

VARIÆ LECTIONES.

78. πλάγη, in not. *lego πλάγη, expende tamen.* C. 1 πλάτη cod. teste F. 83. ζῆσει, mg. ζῆτει C. in
 cod.—Fort. καὶ τοῦτ' ἂν εἶπες. 85. κρητῆς in not. *lego κρητῶν.* C. 89. ἐστρεβλωμένας C. 94. ἔβρεχον
 C. ἔβρεχεν F. 101. Fort. ἐκλώσθη.

NOTÆ.

Histor. Comp. pag. 512. Nicephorus vero de ea ab
 Africanis vindicanda in ipso imperii sui exordio
 cogitavit, eoque Manuelem misit, qui juventutis as-
 tu fervens, cum nec bene ducis officio fungeretur
 et vitis deditus sanioribus non obtemperaret consi-
 litiis, asperis quibusdam inuisque locis Siciliae in-
 clusus se ipsum totumque exercitum fœde perdidit.
 Consule prælaudatum Cedrenum *ibid.* pag. 654.
 (20) Cornelius edidit πλάγη, nec satis bene πλάγη
 legendum conjectavit, cum id senarii mensuræ re-
 pugnet. Nos πλάτη ex codice restitimus.
 (21) Alexandri Magni factum ad mentem revoco,
 dum equum ferocientem planeque indomitum man-
 suetiores mitioresque sibi reduxit: ex quo ingenii
 animique sui experimento tantam consecutus est
 laudem ut Philippum equo descendente, manantibus
 gaudio lacrymis, complexus exclamaverit: *Μόγος
 imperium sibi circumspicere, nec enim Mac-
 edonum regnum tantam indolem capere.* Consule Freins-

D hemium in Supplem. in Q. Curt. lib. 1, cap. 4.

(22) Ζῆσει: edidit Cornelius, sed veram lectionem
 codicis ad oram paginæ subiecit.

(23) Cornelius maluit Κρητῶν, sed immerito:
 nihil enim hic immutandum.

(24) Hæc, quæ modo Theodosius describit, singi-
 llatim recensuerat incertus continuator Theopha-
 nis: sed malo quodam fœto ejus historię comple-
 mentum, ubi ea narrabantur, perierat in codice, ad
 cujus fidem editionem suam adornavit Combefisius.

(25) Moamthem intellige, cujus patrociniis ac
 potentia Turcæ confidunt plurimum.

(26) Turcæ gladio, veluti Deo, honorem adhibere
 Theodosius forsitan dicit, quod ei potissimum confi-
 derent, cum Moamthem gladio ad religionem suam
 tuendam ac propagandam fidenter uti eos docuisset.

(27) Orientales nationes vestibus ad talos usque
 demissis uti solitas satis omnes norunt.

- Ἵς οὖν τὸ βουνόβρεκτον ἄγριον γένος A
 Αἰγῶν, λαγῶν (81), καὶ ταπειῶν δορκάδων
 15 Χειμῶνι πικρῶ τὴν τροφὴν λελειμμένον,
 Ἐκ τῶν ἄνωθεν ψυχοκρυστάλλων τόπων
 Κοίλους προβαίνει καὶ βαδίζει χωρίοις,
 Τροφὴν ἐρευνῶν καὶ βοτανώδεις τόπους
 Οὕτως τὰ φαῦλα τῆς ἁμαρτίας τέχνα
 20 Τεῖς τῆς θαλάσσης κυμοδέγμοσι τόποις,
 Σκέπαις ἐπακταῖς (82) ἔτρεχον, καὶ κοιλάσιν.
 Ἵς δὲ κρεῖων τὸ λίγνον ἐν θηροῖ γένος
 Λύκοι, κόρον σπεύδοντας εἰρεῖν γαστέρος,
 Βαίνουσιν ὄργῃ καὶ κενώσει κοιλίας,
 25 Πρὸ τοῦ φθάσαι χαιρόντες ἐκτάδην στόμα
 Οὕτως τὸ φύλον τῶν ἐκεῖ δουλοσπόρων
 Τοῖς σοῖς βασθεῖς, ποιμενάρα, ποιμνίοις
 Κατεξανέστη, καὶ παρεστόμου ξίφος,
 Βρῶξαι προθυμοῦν σάρκας ἀντί (83) βρωμάτων,
 30 Πίνειν (84) τε θερμὸν αἷμα Ῥωμαίων θέλον,
 Καὶ πρῶτα λαμπρῶς τῆς μάχης λαθεῖν κράτη.
 Τοῦτοιοις ὑπῆρχεν ἡγεμῶν τοῖς βαρβάροις
 Ὁ Καραμούνης (85), ὁ σφαγίπλουτος γέρων,
 Ὁ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν νέος δράκων,
 35 Ὁ καὶ κρατήσαι Κρητικῶν τὰς ἡνίας
 Εἰς νοῦν ἔχων ἅπαντα τὸν ζωῆς χρόνον.
 Οὕτως προεπτόριζεν (86) εἰς σφαγὴν τότε
 Πλήθος δεκαπλῆς ἐμβαλεῖν χλιδαῖος.
 Ἐπεὶ δὲ πάντας (87) τῶν ὄρων εἶδε κάτω,
 40 Ξιφηφορῶντας, ἰππικούς, πεζηλάτας,
 Σταθεῖς παρῆναι, καὶ παρῶρμα πρὸς ξίφη,
 Φάλαγγας ἰσῶν, καὶ φαλαγγάρχας νέους,
 Φράττων κύκλοις ἐξωθεν τὰς περιστάσεις.
 Τοιαῦτα φωνῶν καὶ βοῶν τοῖς βαρβάροις
 45 « Πολλὴ μὲν ἡμῖν, ἑνδρες, ἐστὶν ἡ βία,
 Πολὺς παραγμὸς, καὶ καταγιγίς, καὶ πόνος,
 Ἄλλ' ἐστὶν ἡμῖν θάττον ἡ σωτηρία,
 Μόνον θέλωμεν, χερσὶν ἐξευρημένη,
 Βῶμεν πρὸς ἐχθρούς, μὴ φοθηθῶμεν ξίφη,
 50 Στῶμεν κατ' αὐτῶν, μὴ ποτηθῶμεν δόρυ,
 Καὶ πάντας εἰς θάλασσαν ἐξωθηκότες.
 Τρόπαιον ὧδε στήσομεν λαοκτόνον. »
 Καὶ (88) πάντας εὐθύς εἶπον ὡςπερ ἐν στόμα
 « Θάνωμεν, εἰ δεῖ, σήμερον πατρῶν (89) ἕμα,

irruerunt ad caedem unam. Ut igitur in montibus
 educatum silvestre genus caprearum, leporum, et
 trepidantium damarum, dura hieme destitutarum
 cibo, ex altis locis conglaciatis frigore descendit
 gradus per apertos campos, inquirens escas et
 herbosa loca : ita perversi peccati filii per loca C
 maris illisa fluctibus, impervio, et senta situ curre-
 bant, et per valles. Ac veluti carniū avidum in'er
 feras genus lupi, invenire festinantes cibum, gra-
 diuntur ira, et jejunio perciti, antequam quid tollant,
 aperto hiantes ore : ita horum Barbarorum servile
 genus a suis oppressum, summe Pastor, gregibus
 contra illos insurrexit, et exacuit gladios, comedere
 cupiens carnes pro cibis, calidumque bibere Roma-
 norum sanguinem, primasque illustris pugnae conse-
 quei victorias. His Imperator erat Barbaris Cara-
 muntas, senex jugulans divites, antiquorum dierum

juvenis draco, qui et habenas regere Cretensium in
 mente habuit toto vitae tempore. Hic tunc parabat
 ad faciendam caedem emittere numerum decem mil-
 lium hominum. Ut autem hos vidit descendisse a
 montibus, ensiferos, equites atque pedites stans
 hortabatur, et incitabat ad praelium, phalangas
 statuens, juvenesque phalangum duces, exterius
 muniens in gyrum circumstantes milites, talibus
 confirmans verbis barbaros : « Multa nobis, viri,
 adest necessitas, multa turbatio, et procella, et
 calamitas, verum nobis est sollicita salus praesens,
 modo velimus uti manibus. Eamus contra hostes, ne
 timeamus gladios, resistamus illis, ne paveamus has-
 tas, cunctosque delrudentes in mare tropaeum hic
 erigemus de caede hujus populi. » Tum omnes
 statim dixerunt uno ore, « Moriamur, si opus sit,
 cum patribus hodie, tu vero aeternam te praebere, ut

VARIAE LECTIONES.

14. λαγῶν C. quod ex cod. emendavit F. 20. Scr. κυμοδέγμοσι. 21. Fort. ἐπ' ἀκτῆς: fort. εἰσιπύ σκοπιῆς. 22. Sc. θηροῖν. 29. αὐτῶν, in not. forte ἀντί C. ut ex cod. emendavit F. 30. ποιεῖν τε, in not. melius πίνειν C. in cod. vox obscura. 32. ὑπῆρχε C. F. 37. προεπτόριζεν C. Fort. προεπτόριζεν. 39. Scr. εἶδεν. ταύτας τῶν C. πάντας cod. 35. ὡς πάντες C. καὶ ex cod. restituit F. 51. πατέρων C. πατρῶν cod.

NOTAE.

(81) Sic ex codice restitue : at γλαῶν forte errore D II. v. 82. vidimus. Nō te moveat, hunc etiam Theodosio inferius v. 134. Ameram nuncupari : nam plures Cretæ Ameras fuisse ex Cedreno pag. 643, discimus, qui praeter Curupam alium etiam memora-
 rat nomine Anemam, quem supremam post Curupam potestatem habuisse scribit. De Caramunte tamen nulla ibi mentio : non enim hic Caramuntas cum Caramone a Cedreno ibid. pag. 642. item memorato ullo modo est confundendus, cum is Tarsi dominus et Ameras fuerit.

(82) Σκέπη est proprie tegumentum, sed hic pro locis occultis et imperviis interpretandum censeo, eo modo, quo ἀκεπεισμός τόπος eodem sensu notatum occurrit apud Suidam, quare et adjectivum subsequens ἐπακταῖς loca obstructa, aut aspera, seu, ut inquit Virgilius Aen. v. 662, loca senta sive significat, cum a verbo ἐπάγω, obstructo, sepio, sit derivatum.

(83) Cornelius, codicis fidem non secutus edidit αὐτῶν, sed ita esse corrigendum notavit.

(84) Sic optime Cornelius emendavit pro ποιεῖν, quod hic locum habere non potest. In codice non satis clare hæc vox legitur, sed πίνειν scriptum esse videtur.

(85) Non ad principem Crete Ameram hoc nomen refer, quam Curupamuisse dictum superius Acroas.

(86) Cornelius male omnino legit προεπτόριζεν.

(87) Ex codice sic corrigimus, cum ταύτας non bene apud Cornelium legatur.

(88) Cornelius codicis fidem non secutus nescio qua ratione ὡς ediderit.

(89) Perperam πατέρων legitur in editione Cornelii, contra codicis fidem et versus mensuram.

- 55 *Σὺ δὲ πρόθυμον, ὡς ἐνὶ (90) πᾶσι, εἶδου·*
Σὺ γὰρ πατήρ καὶ πύργος ἡμῶν ἐν μάχαις·
Τούτοις τὸ καῦφον ἐμπτερωθὲν ἀπτέρως
Ἄρμησι φύλον προσβαλεῖν σου τῷ στόλῳ·
Λαὸς πονηρὸς, δυσμενής, αἰμορρόφος,
 60 *Φύλον πονηρὸν Ἰσμαήλ (91) δουλοσπόρου.*
Τοιαῦτα μὲν πράττοντες ἦσαν ἐν ζάλῃ
Βίας τοσαύτης Κρήτες, οἱ παφευγότες,
Οἱ πολλάκις μὲν εἰσδραμόντες εἰς μάχην,
Καὶ (92) πολλάκις πληγέντες ἐκ τοῦ σοῦ στόλου.
 65 *Τί δαί τὸ σὺν στρατεύμα; τοῖς θαλαττίοις*
Οἱ μὲν τόποις ἐκείντοι, καὶ γὰρ ἦν κρῖος
Βορρᾶ πνέοντος εἰσβολαῖς δυσπρακτίοις·
Οἱ δὲ κρατεῦντες τῶν πυλῶν τὰς ἐξόδους
Τούτῳ ἐνθεν (93) ἐξέπληττον ἐν παραστάσει.
 70 *Μαθῶν δὲ τὴν φάλαγγα τῶν Ἰωντίων*
Κοίλοις τόποις βαίνουσαν, ὡς δὲ θηρίον
Θυμοῦ πνέουσαν, ἀλλὰ καὶ δειλανδρίας,
Ἄρχων στρατηγὸς ἐν μάχῃ Νικηφόρος,
Ἄπιστον εἶχε τοῦτο· καὶ παραυτίκα
 75 *Τάττει τὸ τόγμα τῶν Θρακηδίων (94) ὄλον*
Μαθεῖν τὸ πρᾶγμα· καὶ γὰρ ἦν τοῦτο ξένον
Ἐν τῇ τοσαύτῃ συμφορᾷ κλέπειν δόλους·
Τούτῳ ἐκποπέντας ἐπτάκις (95) τῷ σὺ στόλῳ.

- A
 Τούτοις στρατηγὸς ἦν ἀνὴρ ὁ τὸ ξίφος
 80 Ποθῶν ὑπὲρ σοῦ, καὶ προτεινὼν εἰς μάχην,
 Καὶ μὴ δεδοικῶς τὴν τομὴν τῶν φασγάνων·
 Ὅ καὶ πρὶν εἰς ἀπληστον ἐμπεσῶν γένος
 θάρσει μεγίστῳ, καὶ προθυμίᾳ ξένη,
 Καὶ δούς ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν μονωτάτως.
 85 Καὶ τοὺς ἀνίππους συνταράξας βαρβάρους·
 Ὅς, φεῦ, κρατηθεὶς τῇ τροπῇ Μακεδόνων,
 Καὶ πρὸς ξένην γῆν δέσμιος κατασέθῃ,
 Καὶ τοὺς βυποῦντας εἶχε μικροῦς δεσπότας.
 Οὗτος σταλεὶς ἐκείθεν εἰς πρώτων λόχον.
 90 Ἐρωτὶ κληγῶν, καρβίας ὑπερζῆσαι,
 Μέσον τὸ κοινὸν εὔρα βαρβάρων τέλος,
 Ὡς φέλλα ρίψας τῶν μελῶν τὴν τετραδά (96).
 Ὡς γὰρ μέγιστος καὶ πολύχρονος λύκος
 Ἐμπειρος ἐν ἄρπαξ τε καὶ ποιμνηλάτης,
 B
 95 Πεινῶν, ἑαυτὸν τῇ μονῇ τῶν ποιμνίων
 θάρσει προπέμπει, καὶ καταξάινει κύνας,
 Ἔως κρατηθῇ, καὶ σφαγῇ τοῖς ἀνδράσι,
 Οἱ πολλάκις ἐβρυξαν εἰς αὐτὸν μέγα.
 Οὕτως ἐκείνος ἐμπεσῶν στρατηγέτης
 100 Ῥώμης κραταῖς, καὶ μονωθεὶς εἰς μέσον,
 Ἐδειξεν οἷους ἀνδρας ἢ Ῥώμῃ τρέφει.
 Πολλῶν γὰρ αὐτῶν κύκλωθεν πεφραγμένον,

semper soles, pater enim et propugnaculum nostrum es in praeliis. Ita ad spem erecta sine spe ignava illa generatio erupit congressura cum exercitu tuo, populos iniquos, infestus, cupiens sanguinem, genus improbum, Ismaelis orti ex familia. Talia quidem agebant in procella tantæ necessitatis Cretenses dispersi in fugam, qui sæpe excurrentes in praelium sæpe percussus sunt a tuis militibus. At quid exercitus tuus agebat? Littoreis alii quidem in locis jacebant, nam frigus erat Borea spirante vehementi impetu: alii autem custodientes portarum exitus astando terrebant eos, qui intus erant. Jam vero edoctus agmen hostium per anfractus incedere, ac ferarum instar iram spirare simul, et formidinem, supremus dux pugnae Nicephorus vix illud potuit credere: sed statim ex Thracibus juvenibus totum agmen instruit, ut rem inquirat: et enim erat novum in tantis angustiis dolos neclero

eos, qui ab exercitu tuo caesi erant septies. Vix erat illis dux, qui gladium libenter pro te stringebat in praelio, neque reformidabat acies ensium: qui et antea genus inexplibile invaserat audacia maxima, et alacritate mira, dederatque se ipsum in caedem unice, imperitosque equitandi confuderat barbaros, qui, heu! captus fuerat ob fugam Macedonum, victusque ductus in terram extraneam, sordidos habuerat et iniquos dominos. Hic inde missus ad primas insidias vulnera cupiens ardenti pectore Barbarorum in medio communem invenit finem, dum quatuor membra projicere, tanquam folia. Quem admodum enim ingens et senex lupus peritus raptor, et vastator gregum, esuriens, se ipsum in stationem ovium audacter introducit, et laniat canes, donec captus sit, casusque ab hominibus, qui sæpe infremuere in ipsum maxime: ita dux ille irruens Romæ fortis, solusque in medio hostium ce-

VARIAE LECTIONES.

55. ἐν πᾶσι C. ἐνὶ in cod. esse videri ait F. Ser. πᾶσιν, aut quod proxima tantum non postulant ἐνὶ πᾶσιν. 64. καὶ om. C. evanida vox in cod. teste F. 67. Βορρᾶ vulg. Fort. Βορρᾶ πνέοντος; εἰσβολαῖς δυσπρακτίοις. Compositum προσάρακτος est ap. Manass. Chron. p. 72. 13. ὑπάρκτος ap. Plutarch. Vit. Sert. c. 17.

NOTÆ.

(90) Hanc esse codicis lectionem videtur. Cornelius, legit ἐν, versumque ideo claudicantem edidit.

(91) Vide supra ad Acr. II, v. 261.

(92) Omisit hanc particulam Cornelius, quæ quidem in codice adeo est evanida, ut vel diligenter suspicionem facile effugiat.

(93) Cretenses intellige, qui obsidione fameque afflicti in urbe erant inclusi, quosque Græci milites ante portas urbis astantes, ne egrederentur, prohibebant. Ita sane magis placet, quam de Græcis ob frigus domum reverti cogitantibus id interpretari, quod ea explicatio obscurum nimis Theodosii sensum redderet, eo magis, quod Nicephorus tumul-

tuantes milites non vi, sed verbis et adhortationibus detinuerit.

(94) Thracæ etiam sub Nicephoro in hac expeditione militasse refert continuator Theophanis in Rom. Iun. num. 16, pag. 300.

(95) En ubi Theodosius perspicue narrat Saracenos septies a Græcis fuisse profligatos: quod saepius obscurius expresserat. Vide Acr. III v. 80, et quæ ibi adnotavimus.

(96) Ocebuit nempe, dum magnam barbarorum faceret caedem, ad quam designandam dicit strenuum hunc militem membra Saracenorum abscissa projecisse æque ac si essent folia. Quatuor autem mem-

- Πάντες τὸ κοινὸν ἐπτοῦντο τοῦ τέλους·
 Ὃς γὰρ κεραυνὸν εἶχε χειρὶ τὸ ξίφος,
 05 Κινῶν κατ' ἐχθρῶν, καὶ καθαιμάττων φόνους,
 Ὡ τοὺς μὲν ἐξέκοπτε τῶν ἐναντίων,
 Ἄλλους κατηνάγκαζε φεύγειν ἐντρόμους,
 Ἄλλους, Θεὸν (97) κράζειν σε πείθων εἰς μάχην,
 Νεκροὺς εἰδείκνυ, καὶ πεφυρμένους κόνει.
 10 Ὅμως δὴ πληγείς, καὶ πεσῶν ξένοις τόποις
 Πολλοὺς προεξένησεν τῷ στρατῷ πόνοους.
 Καὶ οἱ δραμόντες ἱππῶται, πεζόδρομοι
 Κρημνοὺς ἐκείνους καὶ παραγωγῶεις τόπους,
 Πάντας καθελρξαν, καὶ κατέκλεισαν μέσον,
 15 Καὶ βρῶσιν εἰργάσαντο Κρήτας ὀρνέων.
 Τοσοῦτον αὐτὸς εὐτύχησας ἐν μάχῃ,
 Τοσοῦτον αὐτὸς ἐκράτησας βαρβάρων,
 Ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς τε καὶ συναργίας.
 Ἰδὼν δὲ τοῦτο καὶ φοβηθεὶς εὐθίως
 20 Ὁ Καραμούνης ἐν χρόνοις ὁ δυσγέρων
 Βάλλει τὸν ὄγκον τοῦ φρονήματος κάτω,
 Φυγῆ δὲ χράται πεζός· ἀλλὰ καὶ μόνος,
 Ὅπῃ δὲ μικρᾷ προστρέχει πετροστίγῃ,
 Κτάται δ' ἐκείθεν δυστυχῆ σωτηρίαν.
 25 Ἐδει, γέρον, θανεῖν σε πολλῶν πρὸ χρόνων,
 Ἦπερ κλονεῖσθαι καὶ παραιοδύνειν πέτραις,
 Ὄσπερ λαγῶδες ἐκφυγῶν κυνηγέτας.

- A Ἐκεὶ καθασθεὶς μέχρι δυσμοῦ ἡλίου,
 Ἐβράβαινε (98) τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν δακρῶν
 150 Κλαίων τὸ πικρὸν τραῦμα τῆς δυσβουλίας,
 Βάλλων ἑαυτὸν δυσπαλαίστασι φροντίσι.
 Πρώτης δὲ νυκτὸς ἐξαναστάς τοῖς ἔσω
 Ἦλαυσε κρημνοὺς τῶν ὄρων ἀγωνία
 Γέρων Ἀμηρᾶς πεζός, ἀλλὰ τετράπους·
 135 Βίαν γὰρ εἶχεν, ἦτις αὐτοῦ τὰς χεῖρας
 Ἐπεκράτυνεν εἰς ποδῶν ὑπουργίαν.
 Ὁ σὸς δὲ, παμμέγιστε Ῥωμαῖν, στόλος
 Τείχη στραφεὶς ἐπληττεν ἐν προθυμίᾳ.
 Καίρων κατασπῶν αὐτὰ, ῥίπτων εἰς χθόνα

ACROASIS E'.

- B Γῆ πάσα Ῥώμης, καὶ θάλασσα, καὶ πόλις,
 Βουνοὶ, φάραγγες, ἄστρα, τῶν ἀειβρότων
 Ἰδῶρ ποταμῶν, τάγμα τῆς ἐκκλησίας,
 Τὰ πάντα κοινῇ συγχάρητε θεσπότη.
 5 Ἀγαλλιάσθω πλῆθος ἀστέρων ἄνω,
 Χορευέτω δὲ τάξις ἀγγέλων, οἱ
 Τὸ δυσπρόσιτον θηρίον κατεσφάγη,
 Τὸ δεινόμορφον κήτος ἀντανηρέθη,
 Τὸ δυσκάθεκτον τραῦμα (99) γῆς ἀνεστάλη.
 10 Κήρυξον αἰθῆρ τεῦτο πᾶσαν εἰς χθόνα,
 Βήησον, ἀστήρ ἦλιε, τρέχων ἄνω

ndit quales viros Roma nutrit. Multis enim ex
 isis eum circumdantibus, omnes communem exti-
 ebant suam, stringebat namque enssem, instar
 ulminis rotans contra hostes, et inficiens caedibus,
 uo alios quidem mactabat ex hostibus, alios coge-
 at trepidus aufugere, et alios, rogans te, ut advo-
 ares Deum ad pugnam, mortuos ostentavit et
 onspersos pulvere. Attamen vulueribus confossus
 uraneis in locis multos exercitui dolores intulit. Et
 im accurrentes equites ac pedites hiantia illa et
 rærupta loca omnia cinxere, et incluserunt in me-
 io, et Creteneses dedere in pastum avibus. Adeo in
 rælio fortuna usus es prospera, adeo domuisti Bar-
 aros cooperante divino auxilio! Videns autem
 oc, et extimescens statim Caramantes senex
 iserrimus animi sui arrogantiam projicit, fugaque
 titur pedes, atque solus ad cavernam currit arc-
 am in saxo excisam, ibique infelicem salutem in-
 enit. Multos ante annos, senex, te mori oportuit,
 otius quam vexari, et includi inter saxa, veluti

C lepus, quæ venatores aufugit. Illic insidens usque
 ad occasum solis vulnum profundis irrigabat lacrymis
 fleus acerbum vulnus temeritatis suæ, se ipsum cu-
 ris maximis excrucians. Prima autem nocte con-
 surgens per intima præcipitia montium festinabat
 anxius senex, Ameras pedes, aut potius quadrupes;
 cogebatur enim, ut suas manus detineret in pedum
 ministerium. Tunc autem, maxime Romane, exer-
 citus ad mœnia conversus ea percutiebat alacriter
 gaudens hæc diruere et ad terram dejicere.

ACROASIS QUINTA.

Terra omnis Romæ, et mare et civitas, mon-
 tes, valles, stellas, semper fluentium fluminum
 aque, ordo Ecclesiæ, omnia concorditer gratulamini
 Despotæ. Exsultet multitudo astrorum cœlitus, an-
 gelorumque ordo tripudiet, quoniam indomita ocellis
 est bellua, terribilis visu sublatius est cœtus, repressæ
 est terræ plaga intolerabilis. Clama hoc æther per
 universam terram, refer, o solis astrum currens

VARIE LECTIONES.

108. ἄλλους ἢν κράζειν C. Vid. Annot. 109. πεφυρμένους C. 110. πληγαίς C. 122. Distingue: χράται
 (fort. χρῆται)· πεζός ἀλλὰ καὶ μόνος. cf. infra v. 134. 125. Fort. πετροστίγῃ. 128. καθασταίς C. Fort.
 σμῶν ἡλίου hiatum enim vitare solet Theodosius. 129. ἔρραι τὸ C. ἔρραινε ex cod. emendavit
 . 131. Fort. δυσπαλαίστασι. 134. Distingue Ἀμηρᾶς, πεζός ἀλλὰ τετράπους. 135. τὰς χεῖρας C. χεῖρας;
 . 139. Fort. ῥίπτων τ' εἰς χθόνα. V. 7. Fort. τὸ δυσπρόσιτον. cf. Oedip. Col. 572. 9. τραῦμα, in not.
 r. τραῦμα C.

NOTÆ.

orum nomine exprimit, ut arbitror, caput, bra-
 chia, truncum et crura. [Μελῶν τετράς brachia sunt
 t crura.]

(97) Difficile admodum lectu est hoc verbum in
 odice, ancepsque hæreo, an hæc vera sit lectio.
 Cornelius edidit ὄν, sed id certe scriptum non esse

apparet, eo magis, quod nec verus mensura, nec
 sensus ipse illud ferant.

(98) Sic ad fidem codicis restitue: ἔρραι enim,
 forsitan errore typographi, male edidit Cornelius.

(99) Haec melius, quam τραῦμα, ut bene adnota-
 vit Cornelius.

ædificavi; adhuc autem et muros a'tos et turres et munimenta multa, non præcedentibus similia, sed multo firmiora et mirabiliora, ut sint monachis et piis viris tutamen; visu quoque speciosissima, et auditu vere jucundissima ob eximiam incolarum virtutem. Nam Christi habitatio est, e qua corporales et spirituales lupi non possunt eripere oves quæ ibi insunt, sub jam dicto sanctissimo Paulo monacho et presbytero pie pastas, et sub Christo Dei præsidio degentes, in sancto, ut alia comparatione utar, alveo isto bombilare non cessantes, virtutis fructum operantes melle dulciorem, et in judicicia supernæ divinitatis vigilantes, et sanctas manus in noctibus tollentes, procul a cupiditatibus malis et vanis cogitationibus, terram exuentes, mente evolvantes, spiritu ferventes, Domino servientes, spe gaudentes, in tribulatione patientes, orationi instantes⁴, necessitatibus sanctorum communicantes, hospitalitatem sectantes, juxta sacra oracula. Adhuc etiam senum et ægrotorum hospitia cum duodecim oratoriis construxi, et oblationibus multis, ut decebat, dictum monasterium meæ imperatoris potestatis ditavi; sed et patriarchæ præsentia dedicationem ejus illustrandam curavi.

καὶ δύο καὶ δέκα παρεκκλησιῶν συνέστησα, καὶ ἀναθήμασι πολλοῖς ὡς εἶκος τὴν ῥηθείαν μονῆν τῆς βασιλείας μου κατεπλούτησα. Ἀλλὰ καὶ μετὰ πετριαρχικῆς παρουσίας τὸν ἐγκαινισμὸν αὐτῆς ἐδόξασα.

2. Cum autem post dedicationem et consecrationem restaurati templi et reditum sanctissimi patriarchæ domini Theophylacti, dilectissimi filii imperatoris potestatis meæ, et spiritualis mei patris, quod in animo erat explere convenienter dijudicavi, quoniam ejus precibus Deo acceptis triduo antea sanatus eram, et ægrotus cum essem relevatus eram, quod paulo ante limen inferni subiens faciendum judicaveram, ingressus sum cum aliquibus e senatoribus in gazophylacium imperatoris meæ Potestatis, et inter fragmenta venerandi libri vivificæ crucis omnium maximum et admiratione dignius eligens (fert enim hactenus in se Dominicæ passionis monumenta, unum clavorum foramen, quibus Delficata caro Domini mei divisa est et ablutionem peccatorum nostrorum largita est, scilicet fons sanctissimi sanguinis manavit), altitudinem habens cum obliquis partibus et rectis unum circiter cubitale et unam pralinam, latitudinem autem circa duos digitos, et soliditatem unum digitum, pondus vero totum centum circiter drachmas; et manibus sumens sanctum hunc thesaurum, tremendum vexillum cælestis regis, signum quod in celo parebit filii hominis quando venerit ad judicandum vivos et mortuos; hoc ergo divinum instrumentum salutis nostræ reverenter deponi intra sanctas manus sanctissimi Pauli Xeropotameni, ut sit donec veniat Dominus inalienabilis oblatio dicto venerandissimo monasterio meæ imperatoris potestatis; quod comitantes cum ecclesiastica et militari pompa, ut collocent illud in sancto monasterii sanctuario in sanctificationem et munimentum im-

σάμην· καὶ περὶ αὐτὸν οἴκους εὐμεγέθεις, ξενώνας δηλαδὴ καὶ κραθδατοστρώσια διὰ τοὺς εἰσερχομένους, ἐτι δὲ καὶ τείχη ὑψηπέτη καὶ πύργους καὶ προμαχῶνας πολλοὺς, οὐκ ἐν ὁμοίῳ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ πολὺ βελτίονα καὶ θαυμασιώτερα, ὥστε εἶναι μοναχοῖς καὶ εὐσεβέσιν ἀνδράσιν ἀσφάλεια· μεγαλοπρεπῆ μὲν τῆ θεᾶ, τῆ δὲ ἀκοῆ ἀτεχνῶς χαριστάτα διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς εὐδοκιμοῦσαν ἀρετὴν. Μάνδρα καὶ γὰρ Χριστοῦ ἐστίν, ἧς οἱ αἰσθητοὶ καὶ νοητοὶ λύκοι ἀδυνατοῦσι σπαράξαι· τὰ ἐν αὐτῇ πρόβατα, ὅπερ τῷ ῥηθέντος ὡσιωτάτου Παύλου μοναχοῦ καὶ τραπεζιτιροῦ εὐσεβῶς ποιμαινόμενα, καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀντιλήψεως αὐλιζόμενα, εἰς τὸν ἱερὸν κῆρ' ἑτέραν ἐπιβολὴν μελιττώνα τοῦτον περιθωμεῖν ἐπιμελέστατα, τὴν τῆς ἀρετῆς ἐργαζόμενα καρπὸν ὑπὲρ μέλι γλυκάζοντα, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς ὑπερουσίου θεότητος κρίματα ἐξεγειρόμενα καὶ ὄσιας χειρὸς ἐν ταῖς τοῦ ἐπαίροντα, χωρὶς ἐνθυμήσεων πονηρῶν καὶ ματαιῶν διαλογισμῶν· Ἐτὸν χυὸν κενοῦντα, τὸν νοῦν πιροῦντα, τῷ πνεύματι ζέοντα, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντα, τῇ ἐλπίδι χαίροντα, τῇ θλίψει ὑπομένοντα, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντα, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντα, τὴν φιλοξενίαν διώκοντα· κατὰ τὰ ἱερὰ λόγια. Ἐτι δὲ γηροτροφεῖά τε καὶ νοσοκομεῖα μετὰ

β'. Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὸν ἐγκαινισμὸν καὶ τὴν καθιέρωσιν τοῦ ἁγίου ναοῦ καὶ τὴν ἐπάνουδον τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Θεοφυλάκτου, ποθεινοτάτου υἱοῦ τῆς βασιλείας μου καὶ τοῦ πνευματικοῦ μου πατρὸς, τὸ κατὰ θυμὸν ἐκπληρῶσαι εὐλόγως διενεήθη, ἐπειδὴ ταῖς τούτου θεοπειθέσιν εὐχαῖς πρότερον ὑγιάσθην καὶ κληνῆρης ὢν ἀνέλαθον ἑμαυτὸν, ἢ πρὸ μικροῦ τὸν οὐδὸν ἐπιβὰς τοῦ ᾄδου διεκρίνατο ποιτέον, εἰσῆλθὼν μετὰ τινῶν τῆς συγκλήτου ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ τῆς κραταιᾶς μου βασιλείας καὶ τῶν τιμῶν ξύλων τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ τὸ μέγιστον πάντων καὶ θαύματος ἄξιον εὐρών (φέρει καὶ γὰρ εἰσέτι ἐν ἑαυτῷ τὰ τοῦ Δεσποτικοῦ πάθους μνημόσυνα, μίαν τῶν ἡλων ὀπήν, ἀφ' ἧν ἡ τεθεωμένη σὰρξ τοῦ Κυρίου μου περιεπάρη καὶ τὸ καθάραιον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐδωρήσατο ἡτοιχῆ λίθας τοῦ παναγίου κατεκενώθη αἵματος), ὕψος ἔχον μετὰ τῶν

ἐγκαρσίων καὶ τοῦ ἱστοῦ ὡσεὶ ἐνὸς πήχεως καὶ μετὰ παλαισίτης, πλάτος δὲ ὡσεὶ δύο δακτύλων καὶ βάθος ὡσεὶ ἐνὸς δακτύλου, ὀλκὴν δὲ τὸ πᾶν αὐτοῦ ὡσεὶ δραχμᾶς ἑκατόν· καὶ ἀνά χειρὸς λαβῶν τοῦτον τὸν ἅγιον θησαυρὸν, τὴν φρικτὴν σημαίαν τοῦ ἑσπερινοῦ βασιλέως, τὸ ἐν οὐρανῷ φανησόμενον σημεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ μέλλοντος ἔργασθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· τοῦτο δὴ (τὸ) θεϊοτάτον ἔργον τῆς σωτηρίας ἡμῶν εὐλαβῶς ἐπέθηκα ταῖς τοῦ ὡσιωτάτου Παύλου τοῦ Ἐρηροποταμηνοῦ ἁγίαις χερσίν, ὅπως εἴη ἕως ἀνέλθῃ Κύριος ἀναφαίρετον ἀνάθημα τῇ ῥηθείᾳ σεβασμιωτάτῃ μονῇ τῆς βασιλείας μου, ἐφοδιάσαντες αὐτὸ μετὰ ἐκκλησιαστικῆς καὶ στρατιωτικῆς προπομπῆς, ἵνα ἀποθέσῃαι τοῦτο ἐν τῇ τῆς

⁴ Rom. xii, 12.

- Ἄ γῆν κατηθάφισε βρβαραουμένην,
 (1) Ἄ δεσπότης δέδωκεν ἀντὶ φαρμάκων,
 Καὶ κόσμον ἐξέσωσε τῆς τυραννίδος.
 Ὡ ναυστολήσαν πνεῦμα (16) μυρία σκάφη,
 Καὶ πομπὰς ὀφθὰν ἀδλαθῆς τοῦ δεσπότης.
 Θρήνησον ὦ γῆ πᾶσα νῦν τῆς Συρίας,
 65 Ἔχουσα τὸν σὸν τῆς βοῆς πρωτοστάτην,
 Τὸν σὸν πλανήτην, οὐ προφήτην, Μωάμεθ,
 Οὗ τὸν χιτῶνα (17) μυρίαὶς αἰσχροουργαῖς
 Πεφυρμένον κρύπτουσιν οἱ δούλης γόνοι.
 Κρύπτουσιν ὡς ἄσπιλον ἐσπιλωμένον.
 70 Ἔχουσιν ὡς ἀχραντὸν ἐγκεχραμμένον.
 Ἔδει γὰρ ὄντας ἐκ μαισμάτων ἀγῆ
 Καλεῖν ἀχραντὸν τοὺς ξενοπόρους (18) ἀγος.
 Χόρευε λοιπὸν Ἀφρικῶν Σικελία (19),

s cædibus, B quæ terram everterunt effectam barbaram, quæ
 ne inelytum, despota dedit pro pharminacis, ut mundum sanaret a
 barbarorum do tyrannide! o aura gubernans infinitas rates, tu-
 r Syria, hanc tumque comitem te præbens Despotæ! Plora modo
 sentem vicit: o terra omnis Syria, habens gemitus tui consortem
 ones, gladii anci principem tuum deceptorem, non prophetam, Moa-
 icæ, quæ homici meth; cujus vestem infinitis sordibus maculatam
 quotidie occiderunt occulant filii famelæ, maculatam occulant, tanquam
 es pessimos. O saxa sine macula, pollutam, tamquam impollutam
 quorum hinnitus, te- habent. Oportebat enim, ut in sordibus instituti,
 thoraces, lati clypei, scelera barbaro orti ex genere vocarent immacu-

VARIÆ LECTIONES.

ος in C. Ad. ταύτης v. 46. verbum desideratur. Oratione abrupta poeta
 κράτησεν. Sed vereor, ne vitium lateat in hoc pronomine, cum Theodosius
 αινός — διώκτης Συρίας Ἄτην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκθόλους πέμπουσαν
 γα C. 53. ματ φόνων, in not. scribo ματφόνων C. ut est in cod. teste F. 58.
 νεύχα, in not. melius πνεῦμα C. sic cod. 71. 72. ἀγῆ et ἀγος F. ξενοπόρους
 n.

NOTÆ.

qua tamen ratione et quo sen- C eos, qui de Moamethis vita et de Turcarum dogma-
 Equidem corrigere ceteras, adeo tibus scripsero, nulla mentio est. Quare vel huic
 cet passus est, seu permisit, nam voci mendum inesse, vel alio sensu, quam de veste,
 verbum στέγω apud scriptores Græ- explicandam esse crediderim. Scriptores ecclesiasti-
 ταύτην, ut in v. 49. quem e contrario cos, quos inter Theodoretus quæst. 39 in Genesim,
 hoc loco emendat ea ratione ductus, pag. 31; S. Athanasius quæst. 55, ad Antiochum;
 κράτω plerumque eum genitivo cons- S. Gregorius Nazienzenus, orat. 38, pag. 619; et
 tit, licet rariùs, scriptores Græci accu- Origenes, teste S. Epiphanio tum hæresi 64, p. 229,
 ne ei tribuant, ac Theodosium sic illud tum in Ancorato, pag. 494, de tunicis illis pelliceis
 argumento est participium πέμπουσαν, disserentes, quibus Adam et Havam Deus post pec-
 emendare item debuisset Cornelius. catum contexit, vocem χιτῶνα, qua sacræ Paginae
 ichum, quod erat cubiculum in palatio utuntur ad carnem corpusque designandum, sensus
 tribus fornicibus extractum, sæpe certe minus obvio, transtulere. Consule, si libet,
 riptores Byzantini, quorum auctorita- eorum auctoritates apud Saicerum in Thesaurò ec-
 Fresnius in Descriptione Constantino- clesiastico. Itaque, quid si in eodem sensu Theodo-
 næ lib. II, sect. 4, num. 11; et lib. IV, sios vocem adhibuerit? Corpus profecto Moamethis
 1. Verum diverso plane sensu hoc no- Medicinae superestructa ædicula sepultum, ita ut a
 Theodosius, qui ad arma illud transfo- nemine possit conspici, maximis ibi prorsusque di-
 rse videtur ad significandum, quod v. vinitis Turcas prosequi honoribus apud omnes in-
 vi, pag. 469. σιδηροῦ Πόγγου appella- comperto est. Hinc fit, quod poeta infames hosce
 D nd in medio clypei prominebat et erat cultores merito sugillet, qui Moamethis corpus, tan-
 on absimiliter voce τριτοχρον ad trian- quam puri sanctique hominis spoliū venerabatur,
 andum Græci recentiores utuntur. dum ob vitæ rationem ab eo turpissime ductam tan-
 text, et sic quoque ad oram paginae quam pollutum exæcrandumque devovere debuis-
 Cornelius, quam inseruit in textu non a sent.
 vero scriptore vitiatam vocem. (18) Cornelius male edidit ξενοπόρους, fortassis
 bet codex, et sic Cornelius corrigent typographi vitio.
 t, quod male descriptum acceperat. (19) Ex ea Sicilia parte, quæ Lilybæum comple-
 vestis Moamethis quam religioso cul- citur, quæque Africæ mari alluitur, Saraceni Africa-
 secutos affirmat Theodosius), apud ni, Euphemii artibus dolisque a-luti, in insulam it-
 ruperunt suique juris fecere, Michæ e Balbo impe-
 ratore an. Chr. 828. Videsis inter cæteros Codrenum

- Εὐαγγελίζου πάσι τὴν εὐθυμίαν.
 75 Ἐλευθεροῦ σε συντόμως ὁ δεσπότης.
 Χόρευε γῆ, χόρευε Ῥωμαίων ὄση,
 Ὡς ἠτύχησας εἰς ἀνακτόρων στέγη,
 Ὡς ἐπλάτυνας εἰς τὰ πατρῶα πλάτη (20),
 Ὡς ἐκράτησας τῶν πάλους κρατουμένων.
 80 Ἐθε προκύψαις τοῦ τάφου, Κωνσταντίνε,
 Ἐθε σκοπήσαις, ὡς ἔχει τὰ Συρίας.
 Ἐγνωσ ἄν υἱὸν, ὡς Φιλίππος, ἱππότην (21) ·
 Καὶ τοῦτον εἶπες, εἰ ὦ τέκνον, ζήτει (22) κρά-
 [τος,
 Οὐκ ἀρκετὸν σοι γῆς ὄλης καὶ γὰρ κράτος. »
 85 Κρήτης (23) γὰρ ὅσος τῶν ὀδυρμάτων στόνος.
 Ὅσος σπαραγμῶς, γυμνὰ Ῥωμαίων ξίφη
 Ὅταν κατεῖδον ἐνδοθεν πυργωμάτων,
 Ὅταν κατεῖδον τέκνα μικρὰ (24) μητέρας,
 Τὰς μὲν βρόχοις ὄπισθεν ἐστρεβλωμένας,
 90 Τὰς δὲ πρὸς αἷμα καὶ κόνιν πεφυρμένας,
 Τὰς δὲ στοιχηθὲν εἰς σφαγὴν προκειμένας.
 Ἐκεῖ τὰ τέκνα πατέρας, καὶ πατέρες
 Παῖδας κατησπάζοντο, καὶ κοινῇ ξίφος

- A Κρουνηδὸν ὄρμαις ἔδρεχον τῶν αἱμάτων.
 95 Ὑπῆρχε θρήνος, ἦν βοή προθουμένων.
 Οὐκ ἦν προφήτης (25) ἰσχύων, οὐδὲ σπάθη ·
 Αὕτη γὰρ ἐχθροῖς ὡς θεῆς τιμωμένη (26).
 Ἐκεῖ γέροντες εἰς φυγὴν ὠρμηκότες
 Ὅπισθεν ἐπλήττοντο τοῖς ἀκοντίοις.
 100 Ἐκεῖ νέους φεύγοντας ἡ χιτωνίων
 Ἄζωστος εἰς ὄλισθον ἔκλωθε τάσις (27).
 Καὶ συμποδισμὸν ἐμπαρεῖχεν ἀξίως
 Νόμος παλαιῶς πατρικῆς τοῖς βαρβάροις.
 Τῶν οὖν στρατηγῶν ἦν ῥηγκόσις νόμος,
 105 Καὶ τοῦτο τῆς σῆς προσταγῆς, σκηπτρο-
 [κράτορ,
 Μὴ πρὸς γυναῖκας πορνικῶς καθυδρίσαι,
 Μήπως τὸ σεμνὸν εἰς ἀδαπείστους κόρας
 Βάπτισμα χρανθῆ, καὶ μολυνθῆ σου στόλος.
 Τοσοῦτον ἐφροντίζεις οικειῶν, ἀναξ,
 B 110 Ὡς μέχρι λεπτῶν προφθάνειν σου τοὺς λόγους,
 Καὶ μέχρι τούτων συνταπεινοῦσθαι φίλοις.
 Καὶ γὰρ φίλος σοι πᾶς κρατῶν τὴν ἀσπίδα,
 Καὶ πᾶς ὁ τεινῶν τὴν μάχαιραν ἐν μάχαις,

lata. Jamvero lætare Africanorum Sicilia, annun-
 dia omnibus lætitiā, te cito in libertatem vindica-
 bit despota. Exulta, exulta terra, quæ Romanis
 subjaces, quod felix facta es in corona regum,
 quod dilatasti ditioes patrias, quod superasti po-
 tentes in præliis. Utinam, Constantine, e sepulcro
 surgeres, utinam prospiceres, quomodo se habent
 res Syriæ, nosceres, filium, ut Philippus, equitem,
 eique diceres, « Fili, aliud quære imperium, non
 enim tibi imperium totius orbis sufficit. » Sed Cra-
 tæ qualis erat gemitus miser! qualis turbatio, nu-
 dos Romanorum enses statim ac conspexerunt ex
 turribus, statim ac parvuli viderunt matres, alias
 quidem post terga strictas vinculis, alias autem san-
 guine sædatis, et pulvere, alias ordinatim ad cæ-
 dem expositas! ibi filii patres, et patres filios am-

plectebantur, et ensis ubique tumidos torrentes
 effundebat sanguinis. Erat luctus, erat obsessorum
 clamor: potens non erat propheta, neque gladius,
 qui ab inimicis tanquam Deus honoratur. Ibi senes
 ruentes in fugam jaculis percutiebantur a tergo:
 ibi juvenes fugientes vestium discincta extensio co-
 gebat fataliter, ut caderent, et impedimentum præ-
 bebant merito lex patria antiqua barbaris. Lex autem
 erat subdilis a ducibus lata, et hoc ex jussione tua,
 o sceptrifera, ne dedecorarent stupris feminas, ne
 in non baptizatis puellis venerabile baptismum pol-
 luerent, et macularent milites tui. Adeo tibi cordi
 erant servi tui, o Rex, ut etiam minutiora præve-
 niret tuum consilium, et usque ad hæc te humi-
 liares ob amicos tuos: quam tibi amicus est quicum-
 que tenet clypeum, et quicumque stringit enses

VARIAE LECTIONES.

78. πλάγη, in not. *lego πελάγη, expende tamen*. C. 1. πλάτη cod. teste F. 85. ζήσει, mg. ζήτει C. ut
 cod.—Fort. καὶ τοῦτ' ἄν εἶπες. 85. κρητῆς in not. *lego κρητῶν*. C. 89. ἐστρεβλωμένας C. 94. ἔδρεχον
 C. ἔδρεχεν F. 101. Fort. ἐκλώσθη.

NOTÆ.

Histor. Comp. pag. 512. Nicephorus vero de ea ab
 Africanis vindicanda in ipso imperii sui exordio
 cogitavit, eoque Manuelem misit, qui juventutis æs-
 tu fervens, cum nec bene ducis officio fungeretur
 et vitis deditus sanioribus non obtemperaret consi-
 lio, asperis quibusdam inviisque locis Siciliæ in-
 clusus se ipsum totumque exercitum sæde perdidit.
 Consule prælaudatum Cedrenum *ibid.* pag. 654.

(20) Cornelius edidit πλάγη, nec satis bene πελάγη
 legendum conjectavit, cum id senarii mensuræ re-
 pugnet. Nos πλάτη ex codice restitimus.

(21) Alexandri Magni factum ad mentem revoca,
 dum equum ferocientem planeque indomitum man-
 suetiolem mitiolemque sibi reduxit: ex quo ingenii
 animique sui experimento tantam consecutus est
 laudem ut Philippus equo descendente, manantibus
 gaudio lacrymis, complexus exclamaverit: *Majus imperium sibi circumspicere, nec enim Macedo-
 nium regnum tantam indolem cupere*. Consule Freins-

hemium in Supplem. in Q. Curt. lib. 1, cap. 4.

(22) Ζήσει: edidit Cornelius, sed veram lectionem
 codicis ad oram paginæ subjecit.

(23) Cornelius maluit Κρητῶν, sed immerito:
 nihil enim hic immutandum.

(24) Hæc, quæ modo Theodosius describit, sig-
 gillatim recensuerat incertus continuator Theopha-
 nis: sed malo quodam fato ejus historiæ complē-
 mentum, ubi ea narrabantur, perierat in codice, ad
 cuius fidem editionem suam adornavit Combesius.

(25) Moamethem intellige, cuius patrocinio ac
 potentia Turcæ confidunt plurimum.

(26) Turcæ gladio, veluti Deo, honorem adhibere
 Theodosius forsitan dicit, quod ei potissimum con-
 siderent, cum Moameth gladio ad religionem suam
 tuendam ac propagandam idolorum eos docuisset.

(27) Orientales nationes vestibibus ad talus usque
 demissis uti solitas satis omnes norunt.

αὶ πᾶς ὁ φεύγων τὴν πικρὰν δειλανδρίαν. Ἄ
 ἴτω ταραχμὸς εἶχε Κρητῶν τὴν πόλιν,
 ἦν οὕσαν, ὡς πρὶν, καὶ πάλιν Ῥώμης πόλιν,
 ὅλιν ποθητὴν, τὴν ἐπηρμένην πόλιν,
 ἦν ἐξᾶκουστον, τὴν πολύπλουτον πόλιν.

his, et quicumque fugit turpem segnitiam.
 lata erat urbs Cretensium, quæ modo est, ut
 Romæ civitas. O urbem optabilem, eximiam
 , urbem celebrem, abundantem opibus!

Ἦκουσε Ταρσός (28), καὶ κατασκάπτει τὴν
 [φρούς·
 Καὶ πύργον ὕψος, καὶ σιδηροὶ τὰς πύλας,
 Καὶ πάντα ποιεῖ, συμφοραῖς ἀλλοτρίαις
 122 Τὸ μέλλον αὐτῇ προβλέπουσα φορτίον.

Au divit Tarsus, et effodit fossas, erigitque turrem, et
 munit ferro portas, facitque cuncta, ex alienis in-
 fortunis imminere sibi prospiciens captivitatis
 onus.

VARIAE LECTIONES.

αὐτῇ C. αὐτῇ F.

NOTÆ.

De Tarso a Nicephoro post Cretense bellum B
 a vide supra ad v. 20.
 um animadvertas oportet, constare ex Con-
 io Porphyrogen. *De Cæremoniis aulae Byzanti-*
 . II, cap. 45, quod descriptam a Theodisio ex-

peditionem in Cretain idem ipse Constantinus ab an.
 949, cum jam Romanum filium in collegam as-
 sumpsisset, animo conceperat, et pro illa apparatus
 bellicum disposuerat, eo licet jam vita functo Ro-
 manus feliciter confecerit an. Chr. 961.

VOCABULA THEODOSIO PROPRIA.

Numerus Romanus acroasin, Arabicus versum signat.

ἰόφος IV, 59.
 μευς τόπος I, 77.
 χνος — νους συμφοράς II, 235.
 ρία I, 250.
 γμάτων I, 155.
 ἰς — με Κρήτη I, 250.
 χριστεῖν III, 113.
 παῖς III, 208.
 IV, 94.
 ἰατος οἰκία I, 242.
 ρία I, 123.
 πος τέχνη II, 184.
 ποτρός I, 180.
 τός III, 115.
 ρους λύκος II, 254.
 ρεπτος IV, 13.
 ἰρία I, 65; II, 112, 146.
 ρφος IV, 8.
 ρων II, 85.
 ἰονος πόρθσις I, 22.
 πορος II, 261; IV, 26, 60.
 κων IV, 120.
 λεκτος IV, 9.
 λαίστης IV, 131.
 ἔκτιος IV, 67.
 ἰατον IV, 7.
 ἰμα II, 204.
 ἰς φάλαγγας I, 51.
 ν ἔθεν I, 110 (Pisid. in Christi resurr. v. 90).
 ἔγω V, 402.
 ἰον ξίφος II, 251.
 ἰς II, 13.
 ἰρῶ IV, 57.
 ἰον θέαν, aspectum sidereum i. e. splenden-
 II, 10.
 πράτης II, 233.
 ἰασι; κλύδων II, 205 (βράσαντα κύματα. Pisid.
 xped. Heracl. I. 172).
 ἰμαντος στόλος III, 80.
 ἰππότας II, 135.
 κοιλίδες III, 78.
 ἰόρος ἡμέρα I, 225.

θηρόδαχος, — οὐς ποιμένας I, 194.
 θρακῆδιοι IV, 75.
 ἰσάω. φάλαγγας ἰστών IV, 12.
 C κακοχρόους λαμπάδας I, 203.
 κάρη. κάρας II, 61, 66.
 καστρανοῖεται II, 57.
 κατάξηρος II, 226.
 καταδαφίζω V, 59.
 κατεξάνισται IV, 28.
 κάτω ἀγκυλῶν (pro ἀπὸ) I, 122.
 κρητεκτόνος πάγη II, 200.
 λευκαῖνω. λευκάναντο; III, 112.
 λευκόμορφος γῆ I, 227.
 λοφοδρόμοι δράκοντες I, 157.
 λοχοκράται I, 200.
 μάγγανα I, 156.
 μεταμφιζέειν III, 85.
 μικροτερπής III, 208.
 μονοτρόπος, monachus, II, 28.
 μυθοπλόκος V, 35.
 μυριόξιφος μάχη II, 116.
 μυριόξιος, — φ μάχη I, 6.
 νεφοδρομεῖν III, 183.
 D νικουσυνθέτους μάχας I, 266.
 ξενοτρόπος; I, 108.
 οἰκέται, subditi, milites I, 101, 223; II, 6, 34.
 παγγάληνος V, 47.
 παντόκομπος I, 34.
 παρακρετεῖν I, 185.
 παραστομόω IV, 28.
 περσοτοξοκράτης II, 156.
 πλατύνω, — τυνθῆ σκῆπτρον 194.
 πλουτολεκτών I, 46.
 ποιμανάρχης IV, 27.
 πολύπλουτος V, 118.
 πολύχρονος IV, 93.
 πορνομούσσης I, 69.
 προδοποισίην II, 129.
 προπυργίους δόμους I, 21.
 προσξέειν I, 229.
 προσωπολήψια I, 51.
 πρωτεργάτης μάχης I, 50.

πρωτοστράτηγος II, 183.
 πυργολόμους ούλαμούς I, 52.
 πυρεκδόλος, — ους φλεγμονάς I, 217; V, 49.
 ροδόχρου ημέρας I, 187.
 σκηπτοκράτωρ II, 2, 271.
 στεφφώρος II, 186.
 στομάχ. έστομαχμένος κίνδυνος I, 216.
 στόνουξ πλατύς II, 246.
 στρατάρχει I, 200; II, 135.
 στρατικώς II, 204, 223.
 στροφοργία II, 132; V, 56.
 συμποδισμός V, 102.
 συμποδιστάς I, 243.
 συνταπεινός V, 111.
 συστράτηρχης I, 233.
 σπυρίπλουτος IV, 33.
 υψίγμα — τών πλοκῆ III, 177.
 τοπαρχία II, 95.

Α τριχογχα V, 51.
 τρισέμφατον κράτος III, 148.
 υπέρβεις καρδίας IV, 90.
 ύπουργία IV, 136.
 φαλαγγάρχης IV, 6.
 φαλαγγισώστης II, 136.
 φαλαγγίω II, 110.
 φάλων III, 187.
 φερέκλιος, — ων πλῆθος; I, 231.
 φονευτή; II, 248.
 φονουργία II, 69, 211; III, 33.
 χελωνόπους δυο; III, 182.
 χιλανδρον πλῆθος I, 146.
 χριστολάτρης II, 72.
 χριστεμίμητος III, 22.
 ψευδολάτρης II, 73.
 ψευδοπλόχο; I, 67.
 ψυχοκρύσταλλος, — ων τόπων IV, 16.

ADDENDA.

IMP. ROMANI SENIORIS

AUREA BULLA

PRO MONASTERIO XEROPOTAMI IN MONTE ATHO.

Anno 924.

(Edidit Josephus Muellerus in tractatu : *Historische Denkmäler in den Klöstern des Athos*, spud Fr. Miklosich Slavische Bibliothek, tom. I, Vindobonae 1851.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Romanus
fidelis imperator et autocrator Romanorum.

Qui bona omnia praestat, visibilis ac invisibilis creaturae opifex, ab initio formavit hominem ut immortalem. Illud enim sibi proposuit, ut homo, compositus cum sit, in similitudine simpliciorum angelorum inveniretur et daret gloriam benefactori suo: non quod gloria Creatora creatura mutuata indigeat, nullo enim eget; sed ut creatura debitam gloriam Creatori referens iusta gloria impleatur et angelis similis evadat. Sed quando a caelesti orbe cecidit creatorum primus, qui hactenus simplicitate gaudebat, non tulit cernere eadem simplicitate ornatum hominem et adversas causas machinatus et illi insinuans se Deum facturum esse per arborem scientiae, ita deceptum in terram praecipitavit. Et cadens jacuit miserabili casu et luctus digno non exigui, quod nullum ei robor erat deinceps ad relevandum se. Tribus enim mediis egebat ad priorem dignitatem recuperandam, humilitate contra primam superbiam, obedientia contra primam inobedientiam, denique paratus esse ad moriendum pro suo genere, adversus quod prius fraudibus illusus egerat. Is autem haec operari non solum, sed etiam e peccato

ΕΙς τὸ δρομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ῥωμανὸς πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.

Ὁ πάντων τῶν ἀγαθῶν παρασκευὸς καὶ τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως τεχνουργὸς κατ' ἀρχὰς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον ὡς ἀθάνατον· αὐτὸς γὰρ ἐ τοῦτω σκοπῆς, ἵν' οὗτος, σύνθετος ὢν, ἐν ὁμοίᾳ τῶν ἀπλοστεύρων ἀγγέλων εὐρίσκηται καὶ θεοξάζῃ τὸν εὐεργέτην, οὐχ ὅτι θεοξίης ὁ Πλάστης ἔδειτο παρὰ τοῦ πλάσματος, ἀνευθεὸς γὰρ, ἀλλ' ἵνα τὸ πλάσμα θεοξίαν ὀφειλομένην ἐπιτρέπον τῷ πλάστῃ δικαίας πληρωθῆ ὁξίης καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὁμοιον γένηται. Ἄλλ' ἐπειδὴ τῆς οὐρανόου ἀντυχος ἐπεπτώκει ὁ πρῶτως δημιουργηθεὶς, ὁ τέως τῇ ἀπλότῃ χαίρων, οὐκ ἀνέσχετο βλέπειν τῇ αὐτῇ ἀπλότῃ σεμνυθεοθαί τὸν ἄνθρωπον καὶ πλασάμενος ἀντιστρόφους αἰτίας ὑποψιθυρίσας αὐτὸν γενέσθαι Θεὸν διὰ τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως ὑπεσκέλισας ἐβρίψεν εἰς γῆν. Καὶ ὁ πεσὼν ἐλεινὸν ἔκειτο πτώμα καὶ λύπηξ ἀξιον οὐ σμικρῆς, ὡς τοῦτω μῆτε δύναμις ἦν ἐπανορθώσεως ποτε. Τριῶν γὰρ ἔδειτο μέσων ἐλθεῖν εἰς τὸ πρῶτον ἀξίωμα, ταπεινώσεως μὲν ἀντὶ προτεραίας ἀλαζονείας, ὑποκοῆς δὲ πάλιν ἀντὶ προτεραίας παρακοῆς, καὶ τελευταίου τοῦ θανεῖν ἐτοίμως ὑπὲρ τῶν γένους, καθ' οὐ πρότερον αὐτὸς ἀπατηθεὶς ἐπράξεν· ὁ δὲ

ὁ μόνον αὐτά, ἀλλ' οὐδ' ἀποστῆναι τῆς ἀμαρ-
 δύναιτο. Δι' ὅπερ ὁ κατ' ἀρχάς αὐτὸν πλάσας
 ρισυπόστατος πάλιν αὐτοῦ ἐς ὕστερον ἐμνη-
 ρε καὶ κατελθὼν αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ μονογενῆς
 καὶ τῶν πατρικῶν ἀπεριγράπτων κόλπων ὑπὲρ
 πῶν ἀνθρώπων γίνεται. Ὁ καὶ παντὶ τῷ εὐσε-
 χρέος ἐστὶν ἀπαραίτητον τὴν λατρευτικὴν
 λειν προσκύνησιν καὶ παντοίαις ἀμείβεσθαι
 ἐς κατὰ δύναμιν στόματι καὶ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ·
 εἰ μὲν ὀνημέραι καὶ κοινοὶ καὶ ἰδίᾳ ὑμνεῖν,
 ἴν καὶ δοξάζειν τὴν πρὸς τὸ ἀνθρώπειον φύλον
 θυμίαν τε καὶ κτηδεμονίαν, ψυχῇ δὲ τοῦτον
 ἰπτως ὡς Θεὸν λατρεύειν, καὶ καρδίᾳ τὸ κάλ-
 ῶν ἔχει καὶ τιμιώτατον αὐτῷ αὐτοπροαιρέτως
 γειν, ὡς τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων μόνῳ αἰτίῳ καὶ
 ᾤ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς τοῦ πάλαι Ἰσραὴλ
 νομοθέτης· Ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρ-
 ρὶ καὶ ἐν ταῖς χερσὶ σου καὶ πάλιν, ὡς ἐκ
 του τοῦ Θεοῦ, Ἐὐκ ὀφθῆσθαι ἐνώπιόν μου κε-
 δηλῶν ὡς διὰ τούτων ἀνάγκη τὴν Θεὸν δοξά-
 ζειν, ἐπεὶ καὶ τούτων αὐτὸς μόνος ἀλάθητος ἐξ-
 ἴς. Τοιγαροῦν ἐφερ τοῦτὶ χρέος εὐσεβείαν
 ἀπαραίτητον, πολλῇ μᾶλλον τοῖς δι' αὐτοῦ
 λευκόσι, καὶ ταῦτα δυοῖν ἕνεκα, τῷ μὲν ὡς
 λασίους ἀφείλουσι χάριτας τῷ τῶν ἀπάντων
 τη, ἅτε καὶ τῶν ἄλλων εἰς πλάτος παρ' αὐτοῦ
 ἔνοις, τῷ δὲ καὶ ὡς τῶν ἄλλων ἐσομένοις
 κανόνες καὶ εὐσεβείας ὑπογραμμοί. Τοῖς αὐ-
 τῷ καὶ τὴν αὐτοῦ ὑπέραγον μητέρα καὶ παρθέ-
 νου Θεοτόκου Μαρίας τιμᾶσθαι χρεῶν, ὡς πάν-
 ὤσαν πρόξενον σωτηρίας· Ἀλλὰ δὴ καὶ μετ'
 τὸ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ πανσεβάσμιον ξύλον
 ὁ προφητὴν Δαυὶδ· Ὑψοῦτε Κύριον τὸν
 ὁτι ἅγιόν ἐστιν·

A surgere non poterat. Ideo qui ab initio illum creavit
 Deus trinus personis iterum illius postea recordatus
 est, et descendens ipse unigenitus Dei Filius e Patris
 infinito sinu pro hominibus homo factus est. Cui
 quicumque pius est districte debet adorationis cul-
 tum præstare, et innumeris ejus donis secundum vires
 respondere ore, mente et corde. Ore quidem, quoti-
 die in publico et privatim cantando, benedicendo et
 glorificando illius in humanam gentem patientiam et
 benignitatem; mente autem illum indeficienter ut
 Deum adorando, et corde optimum et pretiosissimum
 corum quæ habet illi voluntarie offerendo, ut bono-
 rum omnium soli principio et auctori. Quare sapi-
 ens antiqui Israel dixit legislator: « In ore tuo
 et in corde tuo et in manibus tuis; » et iterum,
 quasi in persona Dei, « Non apparebis in conspectu
 meo vacuus; » ostendens per hæc oportere Deum
 glorificari, quoniam horum ille solus quem nihil
 fugit exquisitor est. Si igitur id omnibus piis districte
 præcipitur, multo magis his qui per illum imperant;
 hoc quidem duas ob causas, tanquam scilicet
 multiplices debentibus gratias universorum Domini,
 ut præ aliis abundanter ab illo honorificatia, et eo
 quod esse debeant aliis virtutis norma et pietatis
 exemplar. Eadem quoque immaculata Mater ejus
 et virgo Deipara Maria honoranda est, velut omnium
 salutis procuratrix; quin etiam post illam pretio-
 sum vivificæ crucis lignum colere et adorare oportet:
 de illo enim loquitur rex propheta David:
 « Exaltate Dominum Deum vestrum et adorare scabellum
 pedum ejus, quoniam sanctum est ».

τιμητέον τε καὶ προσκυνητέον· περὶ τούτου καὶ γάρ
 Θεὸν ὑμῶν καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποκόδιῳ τῶν ποδῶν

Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἡ εὐσεβὴς βασιλεία μου, κη-
 ρὶ τοῦ ὑπάρχου καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀπάντων
 ἐνὴν πρόνοιαν, ἐπεὶ νόμος Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων
 μέχρις αἵματος ὑπὲρ τῶν ὁμοφύλων ἀγωνί-
 ας, νόμος δὲ Θεοῦ πάλιν τούτου θεοειδέστερος
 ἱμπρότερος ἕκαστον ἑαυτὸν παρακλειυόμενος
 ἐτέρου διδόναι· ἠὲ ὁδοκῆσεν ἡ βασιλεία μου
 τῶν ἀξιοτάτων τῆς περὶ τῷ Ἄθῳ σεβασμίας,
 τῆς ἀοιδίμου βασιλίδος Πουλχερίας τῆς παρ-
 ἀνανωσασθαι τὰ τεύχη· καὶ γὰρ εὐρον αὐτὴν
 ὡν κατεδαφισμένην καὶ πάντῃ διαλελυμένην,
 ἐν ὕδασι τεῖχη φαινόμενα· τοιαύτη τε ἦν καὶ
 θεοσέπτων ἀθλητῶν ἁγίων μου τεσσαράκοντα
 αἰα μονή, ἡ Ἐκκαλαί μὲν τοῦ Χειμάρρου, νῦν
 ἰσοποτάμου ἐπικαλουμένη, ὥστε μηδὲ ὁμοίωμα
 φαίνεσθαι πρὸς τῆς παλαιναίας χειρὸς Ἰσ-
 ραήλ. Ἀλείτη δὲ καὶ συνεργῶ εἰς τοῦτο χρη-
 ῆ ἡ ἐμὴ βασιλεία τῷ ὑπάτῳ τῶν φιλοσόφων
 τῷ ὀσιωτάτῳ ἐπιλεγόμενῳ Ξηροποταμηνῷ,
 συνάρσει καὶ χάριτι ἐκκαθάρσει ναὸν παμμε-
 ε καὶ περικαλλῆ, καὶ ἐνδύτας χρυσοῦφάντους
 ἀλλὰ χρυσοῦφάντους ἀμφία καὶ περὶ καλύμματα
 χρυσοῦ ἅγια διασκοπότερα ἐν αὐτῷ ἀπεχαρι-

1. Propterea pia mea imperatoria potestas sub-
 jectis favens, et de omnibus quæ ad ipsam pertinent
 curam gerens, cum lex est Græco et barbaro om-
 nino usque ad sanguinis effusionem pro consimili-
 bus se exponere; lex autem Dei iterum ista lege
 divini et splendidior jubet quemque se propter
 alium tradere; voluit mea imperatoria potestas ob
 eximie merita venerandi in Atho monasterii illu-
 stris imperatricis Pulcherie virginis muros reedifi-
 cari. Etenim illud inveni tam dirutum et offitino
 decidens ut muri aquis penetrarent; et tale erat
 Deo dilectorum athletarum sanctorum meorum qua-
 draginta venerandum monasterium, quod olim qui-
 dem Chimarri, nunc autem Xeropotami vocatur, ut
 ne species quidem murorum cerneretur contra vio-
 lentas manus Ismaelitarum. Directore vero et coo-
 peratore ad id usa mea imperatoria potestas philo-
 sopherum principe Paulo sanctissimo cui cognomen
 Xeropotamense, Dei ope et gratia extruxi templum
 spatiosum et pulcherrimum, auro micantes vestes et
 sumpta ornamenta velaque et sancta ex auro vasa
 illi largitus sum. Et circa illud sedes amplissimas,
 hospitia nempe et dormitoria commenantibus

od. xxiii, 10. ¹ Exod. xxiv, 20. ² Psal. cxviii, 5.

ædificavi; adhuc autem et muros a'tos et turres et munimenta multa, non præcedentibus similia, sed multo firmiora et mirabiliora, ut sint monachis et piis viris tutamen; visu quoque speciosissima, et auditu vere jucundissima ob eximiam incolarum virtutem. Nam Christi habitatio est, e qua corporales et spirituales lupi non possunt eripere oves quæ ibi insunt, sub jam dicto sanctissimo Paulo monacho et presbytero pie ristas, et sub Christo Dei præsidio degentes, in sancto, ut alia comparatione utar, alveo isto bombilare non cessantes, virtutis fructum operantes melle dulciorem, et in judicia supernæ divinitatis vigilantes, et sanctas manus in noctibus tollentes, procul a cupiditatibus malis et vanis cogitationibus, terram exuentes, mente evolvantes, spiritu ferventes, Domino servientes, spe gaudentes, in tribulatione patientes, orationi instantes⁴, necessitatibus sanctorum communicantes, hospitalitatem sectantes, juxta sacra oracula. Adhuc etiam senum et ægrotorum hospitia cum duodecim oratoriis construxi, et oblationibus multis, ut decebat, dictum monasterium meæ imperatoris potestatis ditavi; sed et patriarchæ præsentia dedicationem ejus illustrandam curavi.

καὶ δύο καὶ δέκα παρεκκλησιῶν συνέστησα, καὶ ἀναθήμασι πολλοῖς ὡς εἰκὸς τὴν βῆθεισαν μονὴν τῆς βασιλείας μου καταπλούτησα. Ἄλλὰ καὶ μετὰ πατριαρχικῆς παρουσίας τὸν ἔγκαινιασμὸν αὐτῆς ἐδόξασα.

2. Cum autem post dedicationem et consecrationem restaurati templi et reditum sanctissimi patriarchæ domini Theophylacti, dilectissimi filii imperatoris potestatis meæ, et spiritualis mei patris, quod in animo erat explorare convenienter dijudicavi, quoniam ejus precibus Deo acceptis triduo antea sanatus eram, et ægrotus cum essem relevatus eram, quod paulo ante limen inferni subiens faciendum judicaveram, ingressus sum cum aliquibus e senatoribus in gazophylacium imperatoris meæ Potestatis, et inter fragmenta venerandi libri (vivificæ crucis ornamens maximum et admiratione dignius eligens (fert enim hactenus in se Dominicæ passionis monumenta, unum clavorum foramen, quibus Deflicata caro Domini mei divisa est et ablutionem peccatorum nostrorum largita est, scilicet fons sanctissimi sanguinis manavit), altitudinem habens cum obliquis partibus et rectis unum circiter cubitale et unam pralinam, latitudinem autem circa duos digitos, et soliditatem unum digitum, pondus vero totum centum circiter drachmas; et manibus sumens sanctum hunc thesaurum, tremendum vexillum cælestis regis, signum quod in celo parebit filii hominis quando venerit ad judicandum vivos et mortuos; hoc ergo divinum instrumentum salutis nostræ reverenter deposui intra sanctas manus sanctissimi Pauli Xeropotameni, ut sit donec veniat Dominus inalienabilis oblatio dicto venerandissimo monasterio meæ imperatoris potestatis; quod comitantes cum ecclesiastica et militari principa, ut collocent illud in sancto monasterii sanctuario in sanctificationem et munimentum im-

σάμην· καὶ περὶ αὐτὸν οἴκους εὐμεγέθεις, ξενῶνας δηλαδὴ καὶ κραδβατοστρώσια διὰ τοὺς εἰσερχομένους, ἔτι δὲ καὶ ταίχη ὑψηλῆ καὶ πύργους καὶ προμαχῶνας πολλοὺς, οὐκ ἐν ὁμοίω τῶν παλαιοῦ, ἀλλὰ πολὺ βελτίονα καὶ θαυμασιώτερα, ὥστε εἶναι μοναχοῖς καὶ εὐσεβέσιν ἀνδράσιν ἀσφάλεια· μεγαλοπρεπὴ μὲν τῆ θεῶ, τῆ δὲ ἀκοῆ ἀτεχνῶς χαριέστατα δὲ τὴν ἐν αὐτοῖς εὐδοκιμοῦσαν ἀρετὴν. Μάνδρα καὶ γὰρ Χριστοῦ ἐστίν, ἥς οἱ ἀίσθητοὶ καὶ νοήτοὶ λύκοι ἀδυνατοῦσι σπαράξαι τὰ ἐν αὐτῇ πρόβατα, ὑπὸ τῷ βῆθέντος ὡσιωτάτου Παύλου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου εὐσεβῶς ποιμαίνόμενα, καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀντιλήψεως αὐλιζόμενα, εἰς τὸν ἱερὸν καὶ ἑτέραν ἐπιβολὴν μελιττώνα τοῦτον περιθρομβεῖν ἐμμελέστατα, τὸν τῆς ἀρετῆς ἐργαζόμενα καρπὸν ὑπὲρ μέλι γλυκάζοντα, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς ὑπερουσίου θεότητος κριματὰ ἐξεγειρόμενα καὶ ὁσίας χεῖρας ἐν ταῖς ταῖς ἐπαίροντα, χωρὶς ἐνθυμήσεων πονηρῶν καὶ ματαίων διαλογισμῶν· τὸν χροῦν κενοῦντα, τὸν νοῦν πτεροῦντα, τὸ πνεῦματι ζέοντα, τὸν Κυρίῳ δουλεύοντα, τῆ ἐλπίδι χαίροντα, τῆ θλίψει ὑπομένοντα, τῆ προσευχῇ προσκαρτεροῦντα, ταῖς χρεῖαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντα, τὴν φιλοξενίαν διώκοντα, κατὰ τὰ ἱερὰ λόγια. Ἔτι δὲ γηροτροφεῖά τε καὶ νοσοκομεία μετὰ

β'. Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὸν ἔγκαινιασμὸν καὶ τὴν καθ' ἑρῶσιν τοῦ ἁγίου ναοῦ καὶ τὴν ἐπάνωθεν τοῦ ἁγιοτάτου πατριάρχου κυροῦ Θεοφυλάκτου, τοῦ θεοφανοῦσι τοῦ τῆς βασιλείας μου καὶ τοῦ πνευματικοῦ μου πατρὸς, τὸ κατὰ θυμὸν ἐκπληρῶσαι εὐλόγως διενεθῆν, ἐπειδὴ ταῖς τούτου θεοκτιθέσιν εὐχαῖς πρότερη ὑγιάσθη καὶ κινήρης ὦν ἀνάλαβον ἑμαυτὸν, ἐπὶ μικροῦ τὸν οὐδὲν ἐπιβὰς τοῦ ἔβου διεκρίνατο ποιητέον, εἰσῆλθόν μετὰ τινῶν τῆς συγκλήτου ἐν τῇ θησαυροφυλακίᾳ τῆς κραταιᾶς μου βασιλείας καὶ τῶν τιμῶν ξύλων τοῦ ζωοποιῦ σταυροῦ τὸ μέγιστον πάντων καὶ θαύματος ἄξιον εὐρῶν (φέρει καὶ γὰρ εἰσέτι ἐν ἑαυτῷ τὰ τοῦ Δεσποτικοῦ πάθους μνημόσυνα, μίαν τῶν ἤλων ὁπῆν, ἀφ' ἧν ἡ τεθεωμένη σὰρξ τοῦ Κυρίου μου περιεπάρη καὶ τὸ καθάρσει τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐδωρησατο ἡτοκὴ λιθὰς τοῦ παναγίου κατακενώθη αἵματος), ὕψος ἔχον μετὰ τῶν ἔγκρασιων καὶ τοῦ ἰσοῦ ὡσεὶ ἐνὸς πήχεως καὶ μίαις παλαίστης, πλάτος δὲ ὡσεὶ δύο δακτύλων καὶ βάθος ὡσεὶ ἐνὸς δακτύλου, ὀλκὴν δὲ τὸ πᾶν αὐτοῦ ὡσεὶ δραχμὰς ἑκατὸν· καὶ ἀνὰ χεῖρας λαβὼν τοῦτον ἐν ἁγίῳ θησαυρῶν, τὴν φρικτὴν σημαίαν τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως, τὸ ἐν οὐρανῷ φανησόμενον σημεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ μέλλοντος ἔρχεσθαι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς· τοῦτο δὴ (τὸ) θεϊότατον ἔργον τῆς σωτηρίας ἡμῶν εὐλαβῶς ἐπέθηκα ταῖς τῷ ὡσιωτάτου Παύλου τοῦ Ξηροποταμηνοῦ ἁγίαις χερσίν, ὅπως εἴη ζωὴ ἀνέληθ Κυρίου ἀναφαίρετον ἀνάθημα τῆ βῆθειση σεδασμιωτάτη μονῆ τῆς βασιλείας μου, ἐφοδιάσαντες αὐτὸ μετὰ ἐκκλησιαστικῆς καὶ στρατιωτικῆς προπομπῆς, ἵνα ἀποθέσῃ τοῦτο ἐν τῷ τῆς

⁴ Rom. xi, 12.

γίνω βήματι πρὸς ἀγιασμόν καὶ στηριγμὸν
 ἰκανῶς ἢ τε σύγκλητος καὶ ἅπαν τὸ δη-
 δέτο ταύτης μὴ ἀπυχεῖν τῆς χάριτος τῆς
 ἰ, ἐιδύριση ἡ βασιλεῖα μου, ἵνα κατὰ πᾶσαν
 ἀποστέλλωνται παρὰ μὲν τῆς κραταιᾶς βα-
 ῶν Ῥωμαίων δύο σεκρετάριοι μυστικοὶ μετὰ
 ἑκατοντάρχου, παρὰ δὲ τῆς συνόδου τοῦ οἰ-
 οῦ πατριάρχου δύο κληρικοὶ καὶ ὁμοσίως
 εαστέλλεσθαι μετὰ στρατιωτικῆς δορυφορίας
 πομπῆς συγκλητικῶν ἀρχόντων κατὰ τὴν
 τοῦ Αὐγούστου μηνός, καὶ μεταπέμπεσθαι
 τὰ καὶ τῶν ἐγκρίτων μοναχῶν τῆς ἡμετέρας
 ες μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, χάριν τῆς αὐτοῦ
 νήσεως καὶ παγκοσμίου ὑψώσεως, εἰθ' οὕτω
 :σθαι καὶ μεταχομίζεσθαι πρὸς τὴν ῥηθείαν
 ετὰ τῆς προσκομίσσεως προκομπῆς καὶ εὐλα-
 Τούτου χάριν κελεύει τὸ κράτος τῆς βα-
 οῦ, δίδεσθαι ἐτήσιον σολέμνιον τοῖς Ξηροπο-
 : Πατράσι ὑπὲρ ψυχικῆς ἡμῶν σωτηρίας διὰ
 ἰ ἐνοικούντων ἐπ' ἀρετῇ διαβεβημένων μο-
 ζαπάνην τῶν ἀναγκαίων, τῶν Πατέρων
 ον ἀποκόντων. Εἰ γὰρ τοὺς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ καὶ τῷ
 Κυμινᾷ καὶ τῷ τοῦ Λάτρου μοναστῆς δ.λ
 ἰλλων ἡ ἐμὴ ἐλέγησε βασιλεῖα, πολλῶν μᾶλλον
 χρεωστικῶς τῶν οἰκτιῶν εὐχετῶν εἰς ἀεὶ τὴν
 ἰαν ποιήσει.

θεν καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον
 γεῖ καὶ ἐπιδραβεύει τῇ ῥηθείᾳ μονῆ, δι' οὗ
 καὶ θεσπίζει, ἵνα τῇ τούτου ἐμφανείᾳ οἱ τῆς
 αὐτῆς μοναχοὶ τοῦ ὀσιωτάτου Παύλου τοῦ
 αμηνού διὰ τὸ πρόνομιον τοῦ ζωποιοῦ τι-
 οῦ λαμβάνωσιν ἐκ τοῦ ταμεῖου τῆς κρα-
 ῖν Ῥωμαίων βασιλείας κατὰ πᾶν ἔτος ἀνά
 ἰκτακοσίους χρυσούς τῆς ἐμῆς χαραγῆς, διὰ
 ῥηθέντας ξενώνας καὶ τὰ νοσοκομεία, καὶ
 ρτάζειν πανηγυρικῶς μετὰ φιλοτιμίας καὶ
 ἰστάσεως τρεῖς ἑτησίους ἑορτάς· τὰ τῆς
 ἐν γὰρ τῷ νομικῷ ἄγια εἰσόδια, κληῖρος
 αὐτῇ ἀνωθεν ἐδόθη τὸ ἀγιώνυμον ὄρος· τὴν
 κοσμίου ὑψώσεως τοῦ τιμίου ξύλου τοῦ παν-
 ταουροῦ, ὅτι παρὰ τοῦ κράτους τῆς εὐσεβοῦς
 σιλείας ταύτην πεπλούτικε χάριτα· καὶ τὸ
 ον τῶν ἁγίων θεοσέπτων μεγάλων μαρτύρων
 ιαράχοντα, ὅτι πάντα τὰ τῶν ἁγίων τούτων
 ε λείψανα ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ διὰ χρυσοβούλ-
 σαύριται παρὰ τῆς πρώτης κτητορίας
 τῆς ἀοιδίμου βασιλείσεως Πουλχερίας τῆς
 ἰ, καθ' ὃν χρόνον αὐτῇ τῇ μακαρίᾳ βασιλίδι
 ρ οἱ μεγαλομάρτυρες Χριστοῦ ἄγιοι τεσε-
 ετ ενεφανίσθησαν. Πρὸς τούτοις δὲ προσ-
 ησαν καὶ ἀφιερῶθησαν ὡς ἀδιάσπαστα με-
 ἰ οἱ ἐν τῇ βασιλευσῆσιν τῶν πόλεων εὐαγεῖς
 οἱ, ὅ τε ἐν τῷ Νεωρίῳ ἐκ βάρων ἀνεγερ-
 ος ναδὲ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου παρὰ τῆς
 ε μου, καὶ τὸ συγκαίμενον αὐτῷ παλάτιον
 ιατρικὸν μετὰ τῶν πέριξ ἐργαστηρίων καὶ
 ἰς περιούσιον, ἦτο: τὸ Μυρελαίων, καὶ ὃ ἐν
 ἰνιανᾶς περιώνυμος ναδὲ τῶν ἁγίων μου
 κοντα μετὰ καὶ τῶν ἐνοικειῶν αὐτοῦ ὁσπη-
 ἐργαστηρίων, ἵνα δεσπόζωνται καὶ κυριεύ-
 PAPHOL. GR. CXIII.

A peratorii nostri monasterii. Sed quoniam propter
 hoc juste senntus et omnis plebs supplicaverunt ut eo
 caelestis gratiæ vadimonio non priventer, decrevit
 mea imperatoria potestas, ut triennio quoque militan-
 tur ab imperatoria potestate Romanorum duo secr-
 tarii mystici cum uno centurione, a synodo autem
 œcumenici patriarchæ duo clerici, et publice illud
 lignum deferatur cum militari comitatu et pompa
 senatus principum prima die Augusti mensis, et im-
 mittatur cum selectis monachis venerandi nostri
 monasterii Xeropotami, ad ejus adorationem et in
 omni mundo exaltationem; deinde ita referatur et
 reportetur ad dictum monasterium cum convenienti
 pompa et reverentia. Horum causa jubet imperatoria
 mea potestas dari annuale stipendium Xeropotame-
 nis Patribus pro spirituali nostra salute, ad procu-
 randa ibi degentibus in virtute prædictis monachis
 necessaria quibus vitam sustentare possint. Si enim
 horum qui in Olympo, Cymina, et Latri degunt mo-
 nachi per chrysobullas mea miserta est imperatoria
 potestas, multo potius utiliter in proprios supplicantes
 ad perpetuam eorum tutelam faciet.

B
 C
 D
 3. Unde præsens chrysobullense edictum donat
 et asseverat dicto monasterio, per quod vult et de-
 cernit, ut ejus publicatione hujus monasterii mo-
 nachi sanctissimi Pauli Xeropotamæni per privile-
 gium vivifici illius et pretiosi ligni accipiant et the-
 sauro imperatoris Romanorum potestatis unopu-
 que anno mille octogintos aureos mea monete,
 propter jam dicta hospitia et nosocomia, et ut ce-
 lebrent solemniter cum zelo et nocturna vigilia tres
 annuales festivitates: Delparæ nempe in templum
 legale sanctum ingressum; hæreditas enim illi su-
 perne datus est mons ille qui sanctus vocatur; exal-
 tationem in universo mundo pretiosi ligni sanctis-
 simæ crucis, quia per nostram piam imperatoriam
 potestatem hæc largitione donatum est; et marty-
 rium sanctorum Deo dilectorum n agnorum marty-
 rum quadraginta, quia omnes sanctorum istorum
 venerandæ reliquie in hoc monasterio per chryso-
 bullam collocatæ sunt a prima quæ illud possidebat
 illustri imperatrice Pulcheria virgine, tempore
 quo ipsi beatæ imperatrici per somnium magi
 sancti martyres Christi quadraginta apparuerunt.
 Ad hæc autem assignatæ sunt et consecratæ ut in-
 alienabiles possessiones, tres ædes sanctæ intra ur-
 bium reginam sitæ: illud nempe in Neorio a funda-
 mentis a nostra imperatoria potestate exstructum
 sanctum templum sanctissimæ Delparæ et contiguum
 illi palatium meum paternum cum fabricis circa et
 toto circuitu, id est Myrelæum, et conspicuum in
 Constantinianis templum sanctorum quadraginta
 cum pertinentibus hospitibus et fabricis, ut possidean-
 tur et teneantur a venerando monasterio imperato-
 riæ meæ potestatis, donec sol super terram feratur.
 Istud enim antea materna erat possessio sanctissimi

Pauli spiritualis patris meae imperatoriae potestatis, A
 filii existentis illius illustris Augustae Procopiae, A
 filiae Nicephori et uxoris Michaelis, orthodoxorum
 aeternae memoriae imperatorum ante nos. Qui igitur
 attentabit destruere hunc in praesentibus meum
 actum et spoliare dicto stipendio meum monaste-
 rium, vel offerre et subijcere illud alicui personae
 in dignitate constitutae, vel auferre a dicto monas-
 terio meae imperatoriae potestatis adorandum et
 sanctissimum lignum vivificae crucis, regis caelestis
 sanctum scabellum, ad quod auctorandum nos invitat
 rex propheta David dicens : « Introeamus in taber-
 naculum ejus, adoremus in loco ubi steterunt pedes
 ejus », hic tanquam sacrilega incurrat in male-
 dictionem Cain, lepram Giezi, et Judae laqueum, et
 mors illius sit cum crucifigentibus Dominum gloriae.
 Ergo vi et publicatione praesentis chrysobullensis
 edicti meae imperatoriae potestatis debet accipere
 libere ante dictum venerandum maximum monaste-
 rium meae imperatoriae potestatis Xeropotami cogno-
 minatum, ex nunc et deinceps, dictum stipendium e
 thesauro imperatoriae Romanorum potestatis, ut agat
 liturgiam unoquoque sabbato pro beata anima di-
 lectissimae mihi illustris Augustae imperatricis Theo-
 dorae ; habeat autem dominium, fructuum percep-
 tionem et omnes redditus jam dictorum trium sanctorum
 conspicuorum templorum, tanquam sint propria sua
 bona et possessiones, servatum simul ab omni im-
 peratoria, patriarchali et saeculari dignitate exemp-
 tum et immune.

ωνύμων ναών ὡς ἴδια αὐτῆς κτήματα καὶ μετόχια, A
 πατριαρχοῦ ἢ καὶ κοσμικοῦ ἀξιώματος ἀτελῆς τε καὶ
 ἀνεπηρέαστος.

In stabilem igitur et durabilem confirmationem
 horum factum est praesens chrysobullense edictum
 nostrae patris imperatoriae potestatis, datum mense
 Februario incipientis [12] indictionis anni 6432, in
 quo nostra praesentia et Deo acceptabilis proclamata est
 potestas.

*Romanus in Christo Deo fidelis imperator et
 autocrator Romanorum.*

ωνται παρὰ τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας
 μου, ἕως ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐφορᾷ· οὗτος καὶ γὰρ
 ἐκπαλαὶ μητρικὸν κτήμα ἦν τοῦ ἐπιτωτάτου Παύλου
 τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τῆς βασιλείας μου, υἱοῦ
 χρηματίσαντος ἐκείνης τῆς ἀοιδίμου Ἀγίουστῆς
 Προκοπίας, θυγατρὸς Νικηφόρου καὶ συζύγου Mi-
 χαὴλ τῶν ἀειμνήστων καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων τῶν
 πρὸ ἡμῶν. Ὁ τοίνυν πειραθησόμενος ἀνατρέψαι τὴν
 ἐν τῷ παρόντι μου πρᾶξιν καὶ ἀποστερῆσαι τοῦ ρη-
 θέντος σολεμνίου τὴν ἐμὴν μονήν, ἢ καταδηλώσαι
 ἢ ὑποτάξαι αὐτὴν τινὶ ἀξιώματι προσώπῳ, ἢ καὶ
 ἀποξενῶσαι τῆς ῥηθείας μονῆς τῆς βασιλείας μου
 τὸ προσκυνητὸν καὶ πανάγιον ξύλον τοῦ ζωοποιῦ
 σταυροῦ, τὸ τοῦ οὐρανοῦ βασιλέως ἁγίου ὑποπόδιον,
 εἰς ὃ παρεγγυᾷ ἡμῶν ὁ προφητάναξ Δαυὶδ προ-
 κυνεῖν λέγων· « Εἰσέλθωμεν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,
 προσκυνήσωμεν εἰς τὴν τόπον, οὗ ἔστησαν εἰ πόδες
 αὐτοῦ· » ὁ τοιοῦτος ὡς ἐρῶσολος εὐπορήσαιο τῆς
 ἀσθενείας τοῦ Κάϊν καὶ τῆς Γιεζῆ λέπρας καὶ τῆς
 τοῦ Ἰούδα ἀγχόνης, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τῶν
 σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης. Τῇ γοῦν ἰσχύϊ
 καὶ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς
 βασιλείας μου ὀφείλει λαμβάνειν ἀκωλύτως ἢ δηλω-
 θεῖσα σεβασμία μεγίστη μονὴ τῆς βασιλείας μου ἢ
 ἐπικεκλημένη Ξηροποτάμου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ
 ἕξῃς τὸ ῥηθὲν σολεμνιον παρὰ τοῦ ταμείου τῆς κρ-
 ταίᾳς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων, ἵνα ποιῇ λειτουργίαν
 κατὰ πᾶν Σάββατον ὑπὲρ τῆς μακαρίας ψυχῆς τῆς
 ἐρασμιωτάτης μοι ἀοιδίμου Ἀγίουστῆς βασιλίσης
 Θεοδώρας, ἔχη δὲ καὶ τὴν δεσποτεῖαν, ἐπικαρτίαν τε
 καὶ πᾶν εἰσόδημα τῶν ῥηθέντων τριῶν ἁγίων περι-
 διατηρουμένη καθάπαξ ἐκ παντὸς βασιλικῆς τε καὶ
 ἀνεπηρέαστος.

Εἰς γοῦν μόνιμον καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ
 του ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος τῆς εὐ-
 σεβοῦς ἡμῶν βασιλείας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Φεβ-
 ρουάριον τῆς ἐνισταμένης [12] ἰνδικτιῶνος τοῦ ἔτους
 6432, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλη-
 τον ὕπεσημήνατο κράτος.

*Ῥωμαῖος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς
 καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.*

PETRI WESSELINGII

IN

HIEROCLIS SYNECEDEMUM PROLEGOMENA.

(Itineraria vetera Romanorum. Amstelædemi anno 1753 edita. — Vide supra col. 141.)

clis Synecdemus quin egregia Itinerariorum fuerit notum dubium est: firmat, quæ illis atque incerta videbantur, indidemque adjuvatur; uberrime præterea, quæ in illa provinciis præterierant, explet. Igitur auctorem atque ipsam notitiam ante inquiram in rem præsentem veniamus. Ne vero progressi in molestissimas salebras incidere imperatore Constantino Porphyrogeno, qui, quantum rescire licuit, primus satibus imperii ordinandis Hieroclis Synecdemum in consilium adhibuit l. ii, them. 1: Μαρίνου, τῷ λόγῳ καὶ Ἱεροκλέης ὁ γραμματέως τῆς ἐπιγραφῆς τῶν Συνέδημων, τὸ τῶν Δολιχῶν τῆ θρόκη συναριθμῶν, λέγων οὕτως: αἱ πᾶσαι ἐπαρχίαι καὶ πόλεις, αἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων διοικουμένηαι ἐν ἐν Κωνσταντινῶν, ἐπαρχίαι μὲν κ. λ. > E quibus melio colligas Synecdemum scriptorem Constantinoperatoris et sæculo nono esse priorem; at viri clarissimi Emmanuel Schelstrænus, Alb. Fabricius et Anselmus Bandurius instituit, quanquam hic insuper addit incertum numino quo tempore floruerit. Carolus aulo circa Saracenorum ætatem scriptum abatur Synecdemum, quod ejus codices provinciarum, quas post Heraclium Græci amidecessent; quæ cum ex Farnesiano ms. accesserint provinciarum, ruit et illa sus-

tenus itaque nisi incertissima de Hierocle prodita. Propius ejus ætatem L. Holsteinus aggressus est ad Pulcheriopolin Thesauri ni: « Civitas, » inquit, « Epiri novæ in Notitia lis, ubi male Πολυχεριούπολις pro Πουλπολις editur. Accepit autem nomen a Pul- Augusta, cujus hæc notitia tempore scripta r. » Optassem plura vir egregius constabi- opinionioni, quæ illi in mendo fuisse non am- roduxisset: nam sola ejus urbis mentio rem- stituit. Quantum conjectura assequi possum, us in eam est sententiam ipsa Synecdemum itione: provinciarum Orientis eodem hic digestæ ut in Ephesino et Chalcædonensi conciliis, Theodosiano et Notitia imperii Orientis ciantur, nec aliis magistratibus parent: ve- innovationum, quas deinceps Justinianus olitus, vix ulla apparent, omniaque, Theo-

desii secundet Marcianni temporinus prima fronte haud male respondere videntur. Atque hæc si citra dubium forent, prorsus ad suspicandum via aperiretur Hieroclem non alium atque eum esse quem Φιλιστορας λόγους; reliquisse Joan. Tzetzes Chliad. vii, 144, testis his versibus est:

Ἱεροκλέης ὡσαύτως Φιλιστοραὶν ἐν λόγοις
Ἐξῆς δὲ, λέγων, εἶδομεν χώραν ἀνχημοσάτην.
Ἦλλῳ φηλομένην τε, καὶ περὶ ταύτην ἄνδρας
Γυμνοὺς ἀνεστίλους τε, πρὸς χώρας τῆς ἐρήμου.
Ὅν οἱ μὲν ἀπεσκίαζον τὸ πρόσωπον ὄστροις,
Τοὺς πόδας δ' ἀνατείνοντες τὸ σῶμα ἄλλο
Τούτων δὲ Στράβων μέρηται, καὶ τε τῶν ἀνε-
[σώμα]
καὶ τῶν δεκαεφάλων τε καὶ τετραχιροπόδων.
Ὅσπερ ἐγὼ οὐκ ὀκῶσα, φησὶν ὁ Ἱεροκλέης
Ταῦτα Ἱεροκλέης μὲν.

Liquet inde, quod verissime Joan. Pearsonius Proleg. in comment. alterius Hieroclis ad Aurea Carnu. observavit, illum qui Φιλιστορας scripsit quam plurimas regiones pergrasse, resque in itinere visas aut aliunde cognitatas scripto tradidisse, et libros quibus hæc omnia erat complexus Φιλιστορας nominasse. Jam cum Strabone posterior et Stephano, qui eum in Βραχμάτης et Ταρχυνία testem appellavit, aut prior, aut æqualis fuerit, non utique, si cætera præbe quadrarent, absurdum foret Φιλιστορων et Συνέδημου eundem parentem agnoscere, præsertim cum Synecdemus similia ingenii scriptorem ostendat. Quominus tamen in his acquiescam, pauca faciunt, sed talia quæ validissime et huic conjecturæ et L. Holsteinii sententiæ pugnant. Primo enim Synecdemus in provincia Osrhæone Leonopolin recenset, quo nomine Callinicum aliquot a morte Marcianni imperatoris annis ornatum fuisse suo loco ostendam; deinde in Pisidia reliquis urbibus Justinianopolin accenset, quæ cum a nullo nisi ejus nominis imperatore, et mirifice hujusmodi titulis capto, cognominata sit, sine dubio scriptor, qui eam memorat, et Stephano urbium explanatore et Pulcheria Augusta multis annis recentior est. Idem colligas ex provincia Pannonia, quæ Orientis imperio hic subicitur: illa Marcianni Augusti tempore amissa prorsus erat, præterea Attilæ atque Hunnis exposita, prætereaque extra Orientalis imperii fines, ut ex Notitia utriusque imperii certissimum est; quam cum reciperarit: virtus et providentia Justiniani, sicuti Novellia II

praefert, utique ad ejus aetatem demittendus Hierocles erit; qua an etiam multo possit esse inferior, nunc circumspicimus.

Notum in vulgus est multa eum imperatorem in provinciarum administratione mutasse: has aliis magistratibus mandasse, Harum nomina aut sustulisse prorsus aut ex binis unam et vicissim ex una binas fecisse: Hierocles vero cum Orientis nobis annumerarit provincias, singulis suos praepositos imponens, fortasse his in consilium missis et secum invicem comparatis suam nobis aetatem ostenderit. Viam hanc nuper ingressus est eruditus auctor Dissert. Chorograph. Ital. med. aevi Sect. 5, cujus ductum, nostra passim adspicientes, in his vestigandis sequemur. Ergo cum mutatis a Justiniano provinciarum magistratibus ordiamur. Jubet ille Novella 24 c. 1 ut qui Pisidiæ praesit, praetor Justinianus sit et vocetur; quo eodem honore Lycaoniæ praefectum Nov. 25 c. 1 et Thraciæ Nov. 26 ornat; quarum provinciarum praepositi Hierocli sunt consulares. Decernit praeterea ut Phrygia Pacatiana et item Galatia prima spectabilem in posterum comitem habeant; cui utrique consularis ab Hierocle imponitur. Est in Synecdemo Paphlagonia sub correctore, qui Nov. 29 praetor creatur, et Isauria sub praeside, quem comitem Nov. 27 esse vult. Denique Phoenice ad Libanum moderatori Edict. 4, itemque Arabia subiciuntur, quae hac in Notitia praesidi et consulari dicto sunt audientes. Harum autem constitutionum pleræque cum Belisario V. C. consule sint editae, jure utique optimo statuitur Synecdemum ante Belisarium consulem annumque 535 publicatum videri: ut enim id concesseris, danda ratio erit quamobrem in libello, quo provinciarum magistratus ex sui temporis more Hierocles describit, nulla prorsus de praetoribus Justinianicis moderatoribusque mentio fiat. Quo magis vero scriptoris aetas ad liquidum perducatur, in eas provincias pergamus quas imperator aut sustulit funditus aut novis titulis auxit aut etiam plures esse jussit; quarum si nullum in Synecdemo indicium reperias, quid aliud profiteberis quam illis eum mutationibus esse priorem? Memorat hæc Notitia provinciam Honoriadem et praesidi subicit: eam Justinianus Nov. 29 c. 1 abrogat et acutissime Paphlagoniæ agglutinatam uni praetori mandat, ὥστε καὶ τῶν ἔθνων, inquit, τούτων ἔχοντα τὴν ἀρχὴν ἠνωμένην καὶ μίαν ἀντὶ δυοῖν τῶν ἔμπροσθεν, φημὲν δὲ Παφλαγονίας τε καὶ Ὀνωριάδος καλεῖσθαι πρᾶκτορα. Dividit praeterea Cappadociam ex Valentis Augusti instituto in binas, consularem utramque, si plerosque ms. sequare, quos Nov. 30 in unam videtur constare: Πᾶσαν, inquit, ἀνευκταίαν γενέσθαι τε καὶ καλεῖσθαι βουλόμεθα. Quae tamen an vincere, quod viro doctissimo videbatur, possint, re vera Justinianum ex duabus Cappadoclis unam extruxisse, non injuria dubites: nam diserte Nov. 20 c. prima Cappadociæ praesidem dignatione proconsulari condecoratum fuisse docetur; estque in ipsa Nov. 30 c. 10 utriusque Cappadociæ mentio: Εἰ δὲ τις ἐξ ἑκατέρας Καππαδοκίας δίχη πανταχοῦτων ἐλάττων Χρυσῶν ἐφέσιμος γίνηται. Neque enim, si utramque in unam commutasset, utriusque distincte deinceps meminisset. Esse in Haloandri editione novi: Εἰ δὲ τις ἐτέρᾳ

ἐκ τῆς Καππαδοκίας δίχη: sed prius praetaverim, tum quod oratio ἐτέρᾳ δίχην vix ferat, tum quoniam Cappadociæ duæ nusquam esse jubentur, tum etiam quod primæ Cappadociæ proconsul creetur, secunda non addita. Utcunque id ceciderit, insignitam Cappadocia mutationem subiit, Hierocli cum Synecdemum scriberet ignoratam; quæ etsi ex proconsule Cappadociæ prima explorata est, negligi tamen nolim ejusdem imperatoris decreto gentis ejus dispositionem ecclesiasticam in alium ordinem fuisse conversam. Huc usque fuerant Cappadocum metropoles, primæ Cappadociæ Casarea, secundæ Tyana; tertiam Mucissum Tyanensi detractam et Justinianopolin nuncupatam tertiae Cappadociæ ipse imposuit. Operæ pretium fuerit ea de re perorantem audire Euphratam Tyanensem episcopum Collat. V conc. Constantinopol. II, p. 96. « In illo, inquit, tempore sub Tyanensi civitate erat et Dohara et Nazianzus usque ad tempora hujus patris imperii. Piissimus autem imperator cum metropolitana jura dedisset civitati quæ quondam quidem Mucissus, nunc vero Justinianopolis nuncupatur, cum aliis civitatibus et Dohara et Nazianzum subjecit ei. » Hæc si in Synecdemo praeteriri potuisse contaveris, quod a Notitia ecclesiastica sit diversus, debuit tamen Mucissus urbium catalogo inseri, non regionibus sive vicis, ut sit, si post metropolis dignitatem illi oppido collatam fuerit scriptus. Ad hæc accedit, Helenopontum consulari et Polemoniacum Pontum praesidi in hac Notitia attribui, Novella vero 28 abilito Ponti Polemoniaci titulo Helenopontum moderatori Justiniano committi. Porro duæ tantum in Synecdemo Armeniæ insunt, quas multifariam sectas Justinianus (non, ut perperam Eustathius in Dionys. Perieges. 694, Justinus) quatuor Novella 31 esse atque haberi vult. Taceo quæ Justinianæ primæ causa decreverit Nov. 11, utque in Syria Theodoriadem, ne egregiæ Theodoræ honor deceret, provinciam de qua Novella 8, condiderit.

Mihi quæ abunde ad aetatem scriptoris erucandam videntur. Posses alioqui auxilio vocare urbes, quas suo et Theodoræ nomine illustres esse voluit, in unum catalogum a N. Alemanno ad Procopii Hist. Arcan. c. 11 conjectas, ni et aliæ forent quarum rationem Hierocles nullam habuit. Quod enim Justinus primus Anazarbo atque Edessæ pristinum nomen abstulit, utriusque Justinopoleos, quo et priorum Mopsuestana syode (licet Justinianopolitana metropolis vulgo p. 152 tom. 12 C. G. edatur) superbit, imposito titulo apud Euagrium H. E. 4 8 et Theophanem Chorogr. p. 146, eo nusquam, quantumvis illi tempori proximus, in Synecdemo has urbes dignatur.

Illa ergo quæ in medio posui, satis superque evincunt nihil eorum quæ Justinianus novavit Hierocli, cum hanc Notitiam vulgaret, inaudivisse videri; adeoque ante Belisarium consulem, cujus annum plures illarum constitutionum praefert, principe tamen Justiniano scripsisse. Nam autem hunc consulem fato concessisse, quod viro erudito in mentem venit arbitrari, vix indidem coegeris. Potuit sane vulgato Synecdemo omnia quæ imperator mutaverat addere, novamque ejus editionem publicare: at id voluisse unde cognoscemus? Quid si

priori editioni illa adstruxerit, et in nostram Notitiam, ut primum e scriptoris calamo de-
not de venerit? Itaque ad Synecdemum ipsum
ndamus, atque intergere et genuinus, et cujus
is sit Notitia, civilis an ecclesiastica, explore-

a esse genuinum neque integrum Emmanuel
stratens tom. 2 *Antiq. Eccles.* p. 720 sibi per-
tum quod ea quæ de civitate Constantinopo-
ex Hierocle Constantinus Porphyrogenitus
, in Notitia non compareant; tum ex eo quoque
ri, quod Hieroclis opus 64 præfecturas seu
ncias et 835 seu 935 civitates continerit, No-
titem 51 tantum provincias et 751 civitates
eat. Quæ accusationis capita si, ut oportet,
idantur, causam tenere haud poterunt; quod
cuius dilucescat, Constantini imperatoris l. II

f verba illis adnexa quæ in superioribus ex-
a dedimus, inseramus: Ἀρχὴν οὐν τῆς Εὐρώπης
ασιλία τῶν πόλεων καὶ τοῦ κόσμου παντὸς,
ἔσαν Ῥώμην, τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐγὼ τί-
διὰ τοῦτο καὶ τὸ περὶ αὐτῆν θέμα, τὸ καλού-
Θράκη, τὸ ἐν τοῖς Εὐρώπης μέρεσι, θεμάτων
ν τεθείκαμεν. Quis enim, quod bene advertit

mus Bandurius, non viderit hæc non Hieroclis,
onstantini verba esse, causam explicantis cur-
iæ themati inter Europææ primum locum assi-
t. Jam quod numerum provinciarum non æquare
jungit, id in Caroli a S. Paulo editionem vale-
on eam quam primus ipse in publicum dedit ab
sinio ex Farnesiano ms. pluribus provinciis æ-

Novi doctissimum *Dissert. Chorogr. Ital.* au-
n autumasse non 64 provincias sed 65 esse de-
quoniam in Synecdemo Pamphylia secunda me-
tur, nusquam prima: cui ego opinioni nullum
Latina versione præsidium reperio. Etsi enim
eclesiastica dispositione Pamphylia in duas
it partiti, ut et duæ hic recensentur nihil fuit
se, præsertim cum una duntaxat in Notitia im-

Orientis reperitur, nec duas Justinianus, ut
la 8 indicio est, noverit. Id instuari nolim, deesse
s civitates, nec numerum 935 rotundari. Gra-
brariorum negligentia, ut in cæteris omnibus,
e est; multaque, quia vitiosiora videbantur,
xit, alia turpissimis mendis sædavit. Neque
a ea corruptela est: si de Constantini impe-
is-codice ex illis quæ in l. III *Them.* inde trans-

conjecturam feceris, corruptissimum, neque
is munditie, quamvis admodum inquinatis,
antiorum reperies: summa ille imis aniscuit
vinciarum terminos frequentissime migravit.
vitia ut agnosco, tamen criminationes quæ
ne Notitiam afferuntur, et quibus peccatorum
im innocentissima est rea peragitur, repellendas
mem: quod ne nunc exsequar alia prohibent.
erendum est, civilem an ecclesiasticam fuerit.

Harduinus in *Antirrhethico* et *Numis urb. antiq.*
litem secundum ecclesiasticam dedit, licet,
am tulerit sententiam, docere neglexerit; et
Harduinum plures. Haud tamen jure: nihil
Synecdemus præcipuum habet, unde eccle-
cis Notitiis acensendus videri possit. Nulli,
re auctor *Dissert. Chorogr.*, throni, raræ me-
les, nulli archiepiscopi, nulli autocephali,
ne in una sæpe provincia plures metropoles,

tametsi dignitate impares, fuerint, uti in Bithynia,
Nicomedia, Nicæa et Chalcedon, vix unam atque al-
teram, sæpenumero etiam nullam, eo titulo coha-
necstat. Ad hoc, haud pauca recensentur urbes qui-
bus nullas nunquam episcopus fuit; quarum exem-
pla cum suis quæque locis admetiri constituerim,
una hic Scythia defungar. Illi 15 urbes contribuun-
tur; unde singulis episcopis, si ecclesiastica foret No-
titia, subditas fuisse existimares, cum tamen omnes
unius Tomitani præsulis curæ commissæ fuerint. Si
addubites, Sozomenum H. E. 6, 21, auctorem dabo:
Τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος, πολλὰς μὲν ἔχει καὶ πόλεις καὶ
κώμας καὶ φρούρια, μητρόπολις δὲ ἐστὶ Τόμις, πό-
λις μεγάλη καὶ εὐδαίμων, παράλιος, ἐξ εὐωνύ-
μων εἰσπλέοντι τὸν Εὐξείνιον καλούμενον Πόντον.
Ἔστι καὶ νῦν ἔθνος παλαιὸν ἐνθάδε κρατεῖ, τοῦ
παντὸς ἔθνους ἓνα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπισκοπεῖν. Utique
si Synecdemus episcoporum ordinem et dignitates
describeret, ut omnes ejus provinciæ urbes enu-
meraret nihil opus fuisset: unam Tomitanam,
ut in notitiis ecclesiasticis assolet, gentis præsulis
dare potuisset. Deinde plures plerisque in provin-
ciis urbes, quæ suos sibi episcopos habuerunt, quod
in Notitia ecclesiastica insolens est, negliguntur.
Nec eo tamen telo alia omnia sentientes vehe-
mentius urserim: quid si illæ exciderint? et sano
multas negligentia exscriptorum deperditas esse mihi
persuadeo. Nam cui credibile sit, ut uno exem-
plum, in Mesopotamiæ provincia solum Amidam
Hieroclis ætate Romanis fuisse superstitem? Imo
vero plures ibi florebant, sed a librariis usque
deque habitæ; qui si absque codice Farnesiano
fuisset unam itidem Phœnicæ maritimæ reliquis-
sent Tyrum. Quid porro tituli magistratum, quibus
provinciæ administrandæ attributæ fuerunt, ad No-
titiam ecclesiasticam? quid Synecdemi nomen,
quod huic Notitiæ inscriptum est? id peregrina-
tionis comitem assignificat, argumentoque est Hie-
roclis provincias obitoris succurrere et imperii
Orientis amplitudinem in brevi quasi tabella præ-
pingere voluisse. Quæ mihi causa videtur cur pro-
vinciarum ordinem, uti præfectis et vicariis sub-
erant, accuratissime servavit. Libet id ostendere,
quod illa re suam ab ecclesiasticis Notitiis prorsus
distinxerit. Primum Thraciarum diocesium, in 6 pro-
vinciis descriptam et vicario parentem, quo de
Notit. imp. Orient. c. 132 exsequitur: tum Mace-
doniæ et Daciæ diocesium præfecto prætorii Illyrici
attributam; cui nuper a Justiniano recuperatam
Pannoniam, quæ ante præfecto prætorii Italiae com-
missa fuerat, adjungit. Hanc excipit Asiatica 11 pro-
vinciarum, tum Pontica totidem provinciarum,
dein Orientis provinciæ 15, tandem Ægyptus, prorsus
ut in *Notitia imp. Orientis* c. 1, omnes præfecti
prætorio Orientis dispositioni et curæ madata.

Atque hæc de Synecdemo; cujus primam edi-
tionem Carolo a S. Paulo debemus, sed 14
provinciis mutilam. Aliam animo agitasse Jac. Sir-
mondum ex quadam ejus ad L. Holsteinium epi-
stola p. 471 ed. Venet. suscipere: «De Hieroclis
Synecdemo, inquit, gratuleran doleam nescio. Imo
revera doleo tibi non a me dono datam fuisse, cum
expeteres; et quod ego mihi contingere optabam,
ut aliud exemplar nasceretur, id tibi potius
gisse gaudeo; atque ut ex animo me gratularer»

intelligas, si ad reliqua tua geographica, cum ad Cramosium mittes, Africam nostram adjici jubes, non defugiam. Quod uti advertis, consilium deinceps repudiavit. Vidit versavitque eum Sirmondius. Henr. Valesius, sicuti ad *Ammian.* 31, 11 profitetur, haud obscure plurimis eum vitis obsitum fuisse innuens. Demum L. Holsteinio bona quaedam fortuna plures manu exaratos codices, Vaticanum Altempsianum et Farnesianos, obtulit, quorum ope correctum 14 provinciis auctiorem Synecdemum præter alia geographica, de quibus Lambecius

Bibl. Cæsar. l. vi, p. 268, vulgare proposuerat; quibus conatibus, ne egregie inchoati absoluterentur, cum viri præstantissimi fatum obstitisset, latere diu in Barberina bibliotheca schedæ, donec Emmanuel Schestratenus inde erutas publicaret, et *Antiq. Ecclesiast.* t. II, p. 680, Hieroclem variis, quæ vocantur lectionibus et latina Holsteinii versione instructum insereret. Post deinde Anselmus Bandrinus dignum censuit qui indidem sumptuosum Imperii Orientalis p. 31 ornaret.

Sequitur SYNECDEMI textus, quem supra dedimus col. 141-146.

PETRI WESSELINGII

IN

HIEROCLIS SYNECDEMUM COMMENTARIUS.

Col. 141. A. Θράκης Εβρώπης. Sex Thraciarum provincias Theodoretus H. E. 5, 28 et Sextus Rufus *Breviar.* c. 9, Europam, Rhodopen, Thraciam, Hæmi montem, Mæsiam secundam et Scythiam fuisse docent: easdem Hierocles, singulis suas vias et magistratus tribuens, recenset. Suberant uni diocæses Thraciarum vicario, de quo *Notitia imp. Orient.* c. 132; Theodoretus propterea H. E. 5, 7 ἀρχοντα ἀπάσης τῆς Θράκης appellare videtur.

Ibid. Ἐπὶ κοινουλάριον. Fuit olim proconsularis Europa; quam ejus provincie dignitatem Imp. Constantius creato urbis Cpolitane præfecto mutavit. Socrates H. E. 2, 41: Καὶ τότε τὸν Ἐπαρχὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατέστησεν, Ὀνωράτων ὄνομα, τὴν ἀνωπάτων παύσας ἀρχὴν. Cum enim ea urbs in Europa ejusque fuerit caput, dicaturque proconsulem habuisse, de provincia dubium esse nequit; præsertim cum ex veterum scriptis proconsules Henr. Valesius eruerit, quibus addi Priscus poterit provincie Europæ proconsul ex *Menologio Canisiano* 11 Jul. sub Diocletiano, et Taurus, qui Constantini M. ætate Thracibus proconsulari imperio præfuit, ex Porphyrogenetæ Constantini l. 2 *Them.* 1, quid itaque Jo. Harduino, non Valesio solum obloquente, sed et τὴν ἀνωπάτων ἀρχὴν de daumvirum magistratu ad Themistii orat. 17 interpretante, facias? mihi ambiguum non est quia temere a viro doctissimo dissenserit. Operæ pretium utique fuerat proconsules e veterum monumentis productos profligare, et exemplis ἀνωπάτων eosdem ac daumviros esse firmare; quorum neutrum cum fecerit, ejus dissensu paucissimi movebuntur. Post præfectum autem urbi regie a Constantio impositum, consularis Europam administravit; unde Aradius Proculus in *Thesaur.* p. CCCLXI, 1, consularis provincie Europæ sub eo imperatore dicitur. Erant consulares Κοινουλάριοι, ut in Glossis est Nomicis ὀπατικοί, sive consulatu essent functi seu ornamentis consularibus donati:

nam Constantius l. 2 *Them.* 1 βουλευτὰς esse monens, consiliiarii κοινουλάριον voce, quam suo in codice legebat, deceptus est. Regebant provincias dignatione correctoribus et præsidibus potiores, ut l. unica c. *Th. de consular.* innuit: habebant lictores et fasces, qui fasces consularitatis in l. 4 c. *Th. ad l. Jul. de ambitu* vocantur, et numero quidem sex; unde Paulinus Nolanus *Natal.* 13, 342, de se Campaniæ consulari:

*Ergo ubi bis terno ditionis fasce levatus
Deposui nulla maculatam cæde securim.*

Ubi vero eo honore erant defuncti, illum iterum non poterant, sicuti dicta l. ult. de ambitu sciscit: quanquam non desint eorum exempla qui iterum gesto honore claruerunt, de quibus ibi Gothofredus. Originem consularium ab Augusto esse ad Spartiani Hadrian. c. 22 Salmasius disputat.

Ibid. Εὐδοξιούπολις. Ab Eudoxia Arcadii hoc nomen Selymbria impetravit. Socrates H. E. 7, 36: Θεόφιλος ἀπὸ Ἀπάμειας τῆς ἐν Ἀσίᾳ μετρίχθη εἰς Εὐδοξιούπολιν τὴν τῶ παλαιῶν Σαλαμβρίας καλουμένην. Selymbriam intelligi et Socrati reddi oportere liquet ex Stephani pontificis ad Basilium Macedonem epistola inter Acta consilii Cp. 4, p. 653, ubi Σηλυβρία, in quam episcopus ille migraverit, appellatur. Alia quidem omnia L. Holsteinus in Caroli a S. Paulo *Geogr. S.* autumnavit, Pisidia Eudoxiopolin olim Salambriam fuisse opinatus: sed Romanus Eudoxiopolitanus præsul, quo auctore potissimum nititur, auctoritatem desepit, cum tom. 8. C. Gen. p. 527 actis Chalcedonensibus inserit, *Romanus episcopus Eudoxiopolis, id est Selymbriæ provincie Thraciæ, subscripsi.* Videtur autem Selymbriani hunc titulum abstulisse, postquam Arcadio se imperatori donassent. Hioc Arcadius et Honorius l. 42 C. *Th. de oper. publ.*: *Eudoxiopolitanæ civitatis cives pro oblata nobis patria ergasteriis condonamus.* Sic lege et vide l. Gothofredum.

. *Ἡράκλεια*. Secundum dignitatis locum
iust regiam urbem tenebat, Procopio Fabr.
9, teste; et quoniam huic metropoli olim
Byzantium erat, consuetudo ut Hera-
cliscopus Cpolitianum patriarcham in augu-
e ordinaret deinceps valuit, sicuti Codi-
Cp. c. 20 admonuit.

ραδιοῦπολις. Bergulen Theodosius sive
neque enim scriptoribus convenit) ius-
et Arcadii nomine praelustrem esse jussit.
es *Arcadio Chronogr.* p. 66, Cedreanus
idosio *Compend.* p. 266 tribuit. Apposita
o, quo de ad Ant. Hin. p. 230, Flavio :
aynius de Leone Armenio p. 434 : Καὶ
ως Ἀρχαδιοπόλεως καὶ περὶ λαντας τὴν
ποταμὸς δὲ οὐτός ἐστιν) εὐρον λαδὸν πολὺν.
gina non alius est ac Ergina sive Erginus.
e Strabonis l. 7, p. 330 : Ὅτι ὁ νῦν ποτα-
ια ἐν Θράκη καλούμενος Ἐργίνων ἦν.
να et Ἐργίνος, Apollonio Melæ et Plinio
: nam Erigon Macedoniæ erat flumen.

ῶη. Urbs ex Plinio et Ptolemæo atque
missima. Τὸ τῆς Βεζύης πολίτην Zonaræ
e Balbo p. 412, Κάστρον Βεζύης in Hist.
Maximi et Theodosii tom. III Op. Sirmo-
i. Βύση in Actis concil. Ephesini et Chal-
s passim, sed perperam, dicitur.

ἄριον. Hoc ex Constantini l. II, Them. I
zronimus. Maritimæ Thraciæ αὐτὸ παράλιον
ης πόλις, τὸ τε Πάνιον καὶ ἡ Ἡρά-
ut in Cedreni *Compend.* p. 417; unde col-
l multam Heraclea semotum fuisse oppi-
rius id videas ex *Suida* in Πάνιον, et ex
phesino p. 790, ubi Heraclea et Panion
episcopum habent. Postea tamen singulis
paruerunt; unde consilio Cp. p. 500 Ἡ-
στωπος Πανίου τῆς Θρακῶν χώρας scri-
uisse dicitur.

ἴριον. Frid. Morellus in Constantini l. II
Operis legi posse suspicatur pro oppido
em Thraciæ populorum, quos Ὀρεινοὺς
l. 7 Exped. Cyri vocet. At hujus nomi-
is Thracia nemo novit; fuisset prætere-
que fines in Scythia provincia ob ea quæ
Exp. Cyr. 7 p. 320 memorat. Ego de
cogitaveram: sed cum plura, quæ
a ius reperias, in Synecdemo sint obvia,
citerim.

ῶνος. Suidas τὸ πρὸς τῇ Θράκῃ ἕρος ἡ
τὸ Γάρος ἕρος memorat auctor anonymus
Armeno p. 433. Hinc conjicere licet ur-
em in Propontidem ejusdem nominis monte
inactam, pessime autem habitam esse in
ni. *Demosthen.* tom. I, p. 451, ubi Σέριον
δύστην καὶ Μυρτίον καὶ Γάρος καὶ Σι-
ον εἶναι ἕκαστῶν, ὡς εἶναι τὰ ἑσθιὰτα
παιδιάματα; scripsisse Σέριον, Γάρος et
Ἐσθιὰς, quem imitator (in *Ctesiphont.*
Ἰσθμῶ) ad Harpocratiouis Μύρτιον co-

ῶνος. Recentioris avi Græcos Κα-
a appellasse alios animadversum fuit.
noscere quod eam a Colliis Athenien-
e enactam fuisse existimarent, ut Jo.
i. J.

Ibid. *Μόριζος*. Constantinus Μήριζος. Unde Mo-
rellus : *Merius an Meritus? ut Plinius vocat mon-
tem Thraciæ, in quo fortasan urbs sita fuit; quam
cum nemo noverit, conjecturæ haud accesserim.*
Nectius huc referuntur ejusdem Plinii IV, II, Mori-
seni, qui Thraciæ partem incoluerint; laudoque
Jo. Harduinum, quod in recentata Plinii editione
Morizum ad eos firmandos advocaverit.

Ibid. *Σαλτικῆ*. Constantinus Σαλτικῆ. Posses ex
priore Σιντικῆν, ex posteriore Βισαλτικῆν formare,
nisi regionum ea essent cognomina et ultra fines
Europæ versus Macedoniam. Si Σαλτικῆ potior sit
(nam Bisantben in voce latere non apertum est), a
Saltibus, ut pluribus in Synecdemo, nomen venire
potuit. [Σιντικῆ eod. Leidensis, et recto. Sintice
regio veteris Macedoniæ, de qua *Livius* l. XLIV, c.
ult., intelligitur. *Wesseling.* Prolegg. p. 630.]

Ibid. *Σαβadia*. Sic malo e ms. quanquam Σαβα-
dia verius videtur. Sola, quod rescire potui, Ephes-
ini concilii Acta urbis memoriam servarunt. Sup-
plicanti patribus episcopi Europæ p. 790, tom. V,
C. G. his verbis : *Vetus mos viget in provinciis Eu-
ropæ, quod singuli episcopi duos vel tres sub se ha-
beant episcopatus. Unde Heracleæ episcopus sub se
habet Heracleam et Panion, episcopus autem Byzas
sub se Byzen et Arcadiopolin, Cœleas vero similiter
Calan et Callipolin; porro episcopus Sabadiaz sub
se habet Sabadiam et Aphrodisiadem.* E quibus
paucissimos olim in Europa fuisse episcopos cogno-
scimus, et Sabadiam Aphrodisiadi vicinam : nam
Sabadiam eandem atque hanc esse nemo addubi-
taverit. Sita fuit in Thraciæ regione Sapaica, Σα-
πακῆ, de qua Ptolemæus 3, 2, cui a Sapaicis id no-
men hæsit. Habet *Appianus* B. C. 4, p. 1037 : Τὰ
στενά Σαπαίων καὶ Τουρπιλων angustias Sapaicorum
et Turpilarum in Thracia, quas Norbanus et Ceditius
occuparunt; unde perperam p. 1023 ejusdem libri
τὰ στενά Τουρπιλων καὶ Σαλαπαίων eidem insidisse
feruntur. Quanquam ne sic quidem bona omnia
fuerint : ignoti enim plane Turpili sunt, in Corpi-
los ex Plinio et Solino mutandi. Sapaicos, ut ad eos
redeamus, Sabos Σάβως alii vocant, ut Eustathius
in Dionys. Perieges. 1069, indidemque Sabazii Jovis
et Bacchi titulum repetant : Scholiastes in comici
Vespas. v. 9 : Σαβάζιον δὲ τὴν Διόνυσον οἱ Θρακῆες
καλοῦσι, καὶ Σίβους τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ. A Sabis
Thracibus Sabazii sacerdotibus, σάβη, σαβάζειν,
Σαβάζιος formarunt; eumque Sabadius non alius
sit (*Macrobius Saturn.* 1, 18 : *Item in Thracia eum-
dem haberi Solem atque Liberum accipimus, quem
illi Sabadium nuncupantes magna religione cele-
brant*), plane mihi persuadere urbem Sabadiam aut
Sabasdiam vero fuisse nomine, atque a cultu Sa-
bazii, aut vicissim Sabazium ab urbe, eo titulo esse
ornatam. Non desunt, fateor, qui Phrygius Saba-
zium debere censent; quæ res opinioni nihil noc-
uerit : Phrygius enim et Thracibus multa erant
communia sacra, quibus τὰ Σαβάζια Strabo 10
p. 471 accenset : ne nunc dicam Phryges o Thra-
cum finibus in Asiam commigrasse perhiberi a
Strabone et Herodoto VII, 73, utcumque ceciderit,
digna utique Sabadia fuerat quæ inter episcopales
Europæ sedes in C. a S. Paulo Geogr. S. locum tunc
retur.

Col. 141. Ἀρροδία. Ἀρροδία; præstat. Vid. Ant. Itin. p. 353.

Ibid. Κοιλία. Κοιλία oportuerat; quod nomen ex loci natura portus impetravit, prorsus ut τὰ κοιλία τῆς Εἰδοίας, de quibus præter Herodotum viii, 13, egregio Dio Chrysostomus orat. 7, p. 100. Erat hic portus circa Sestum, ut ex Niceta *Rer. Manuel.* 5, p. 81 Va'esius ad Ammian. xii, 8, docuit, nec longe a Madyto. *Anna Alex.* 41, p. 429: Τοὺς μὲν τοὺς λιμένας Μαδύτου καὶ Κοιλῶν προσορμίσαι. Atque hoc clarius in Actis concilii Nicæni secundi indicatur, cum Leonides ἐπισκοπὸς Μαδύτου ἦτο Κοιλῆς, n. 351 fuisse perhibetur, et p. 571, Μαδύτου ἦτο Ἡκουλὰς quantumvis enim male portus edatur nomen (Κοιλῶν enim, nisi et Κοιλῆς formaverint, ut Cœlam Eubœæ Valerius 1, 8, 11, et Cœlian Acta concilii Ephesini, appellari debuerat), licet, inquam, in nomine error sit, vicinos fuisse portus, cum eidem paruerint præsulī, apparet. Cæterum nulla hic habita ratio est plurium Europæ urbium; quæ res, nisi falsus sum, non scriptori, sed Amanuensis debetur.

Ibid. Ὑπὸ ἡγεμόνα. Constantinus I. II, *Them.* 4 consulari et hanc mandat, a codice suo, plura in hac provincia turbante, deceptus: præsidialem fuisse Rhodopen Notitia imp. Orient. c. 4 ostendit. Erat quidem præsidis nomen generale; eoque et proconsules et legati Cæsaris et omnes provincias regentes præsidis appellabantur, ut in I. D. de offe. præsid. est: valuit tamen usus ut provinciis quibusdam præsidis, a consularibus et correctoribus diversi illisque dignatione inferiores, unde et illis in I. 8, c. Th. de Cohort. postponuntur, imponerentur; cumque consulares fascibus essent illustres, horum inter insignia vexilla præsidialia I. 4, c. Th. ad L. Jul. de ambitu et Notkerus *Martyrol.* prid. Kal. Aug. recensent, qua de re I. Gothofredus. Quod vero doctissimus *Dissert. Chorogr. Ital.* auctor. p. XXV scribit, sub provincia Rhodope in Synecdemo 7 urbes designari, vix autem 8 nominari, id festinanti excidisse mihi persuadeo.

Ibid. Ἄνεος. Ab Ænea conditam perhibent: verere an nominis quadam conformatione impulsī, disputant Cl. Salmasius in Solin. p. 114, Henr. Valesius in Ammian. xii, 8, Pier. Valerianus *Æneid.* III, 18. Homero si litis arbitrium defertur, Æneus Ænea prior erit: inde auxilia ad Trojam mittit Iliad. IV, 520; quorsum cum Hesyrius respexerit in Ἀινὸθεν, forte, ut poetæ scholia; ἀπὸ Ἄνου scripsit. Utebantur incolæ cœlo frigidissimo; quamobrem Stratonicus ἐν Ἄνω ἔφη τοὺς μὲν ὀκτὼ μῆνας εἶναι ψῦχος, τοὺς δὲ τέτταρας χειμῶνα. Fuit Æneus, si non fallunt Acta concilii Cypolitani secundi, Rhodopes metropolis: collationi enim 8 p. 240 subscribit Paulus episcopus Æmorum (Æniorum oportuerat) metropolis Rhodopie provincie. Noli tamen credere: nam et multæ ibi metropoles recensentur de quibus, nisi honorariæ fuerint, meritisimo dubites. Constat etiam aliunde Trajanopolin cæteris hac dignitate præcelluisse. Vid. *Concil. Chalcedon.* tom. 8 C. G. p. 91.

Ibid. Μαρόνεια. Hoc ex Constantino I. II, *Them.* 2 præoptavimus. Urbem hanc et Maximianopolin Acta concilii Chalcedon. p. 96 Rhodopæ tribuunt.

Ibid. Τόπειρος. Recte iterum Constantinus ΟΥΛ-

ΙΑC ΤΟΝΕΙΡΟΥ in Getæ et Julice Domæe numis cognomine superbit. Erat vicina mari, nec longe ab Abderitana civitate dissociata. Rusium, quo deinceps nomine fuit, Anna Alexiad. 7 p. 212 habet Ἐννίομε admovet, qui forte Cossinites, de quo ad Itin. A. p. 321.

Ibid. Νικόπολις. Circa Nessum annem fuit: unde Νικόπολις ἡ περὶ Νέστον Πτολεμαῖο III, 11; namis ΟΥΛΙ. ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ ΠΡΟΣ ΝΕΚΤΩ. Socrati vii, 36, Νικόπολις τῆς Θράκης, Thraciæ latiore significatione, Serlor ætas Christopolin vocavit, ut scholia Coisliniana Ptolemæi docent. Hæc itaque est quam Acta S. Germani signant c. 2, nec longe Philippis remouent. Adde Theophylactum H. Maurie. I, 7.

Ibid. Κερειόπυργος. Constantinus Κεραιόπυργος. Jo. Harduinus (*Emend.* 56 in Plinii I. 4, c. 11) cum Pyrogeris, quos Pyrogoceros, seu permutatis syllabis, quod eodem recidere ait, Cereopyrgos esse jubet, componit. Mihi longe ea confidentia. Vellem docuisset a Cereopyrgo cives gentili nomine Cereopyrgos recte appellari. Ego nusquam Cereopyrgum reperire memini, nisi si latent in Κηρωτάρων castello, quod in Rhodope Procopius *Ædific.* Justin. 4, 11, describit.

Ibid. Ὑπὸ κορροῦ ἄριον. CONSULARIS PROVINCIÆ THRACIÆ est in *Thess.* p. CCCLXIII, 2 et *Notit. imp. Orient.* c. 1.

Ibid. Πόλις ε'. Omnes hæc urbes præterit cod. Vule., huic provincie oppida Hermimontis, illi vero Mœsiæ contribuens. *Wess. Proleg.* p. 650.

Ibid. Βερόνη. Pulchre ita Constantinus I. 2, *Them.* 4, nec dissidet Sozomenus H. E. 4, 11, cum Liberium εἰς Βερόνην τῆς Θράκης relegatum tradit. Sebastianus Episc. τῆς Βερόνης (Βερόνης p. 657) Thraciæ concilio Chalcedon. p. 624 adfuit. Ut adeo condonari vix possit C. a S. Paulo negligentia qua urbem præterit; quæ tamen illi cum nullis communis est. Augusta Irene, postquam prolapsam excitaverat, Irenopolin appellavit, Theophane p. 585 auctore. De situ ad Itin. A. p. 231 disputavimus.

Ibid. Σεβαστούπολις. Hanc adhuc quæro.

Ibid. Διόπολις. Διόπολις præstiterat: famosus est ejus ob impudicitiam episcopus Alexander, ὁ ἀπὸ Διδὸς πόλεως τῆς Θράκης ὀνόματι Ἀλέξανδρος Jo. Malalæ tom. II, p. 167, ubi ut quid abs Chilmeado mutaretur, nihil necesse fuerat.

Ibid. Ἀδριανούπολις. Provinciam Hæmimontis erat metropolis; unde collat. 8 concilii Constantinop. p. 240: *Joannes gratia Dei episcopus Adrianopolitanorum eminentiorum provincie subscribit, pro Hæmimontiorum seu Hæmimonti.*

Ibid. Ἀρχιλαός. Recte ita Constantinus I. II, *Them.* 1, et mox Δεβελτός, de qua utraque ad Ant. Itin. p. 229 concilio Ephesino adfuit Athanasius ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Δουβλόν καὶ Σωζόπολιν quod argumento est uni episcopo dicto audicatis fuisse; quæ forte causa est quare Sozopoli hic negligatur. Habuit tamen deinceps suum sibi præsulē: nam Πέτρος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Αἰμιμονίων ἐπαρχίας concilio Cp. tertio p. 507 interfuit.

Ibid. Τζοῖδης. Constantinus Τζοῖδης, ubi Morellus, Inauditum: numquid *Tzurulum* vel *Zurulus*

ria? Nale : nam Zurlulum provinciae Europae Heraclaea non longe separatum, de quo abunde ut. et Hieros. Itineraria. Tzoides mutari non l : est in alia Notitia Jac. Goari p. 378 ὁ Τζοῦ-
episcopus; habet praeterea Procopius Fabr. n. vi, 11, castellum Τζουίδων.

l. 141. *Μαρκιανούπολις*. Provinciae Mœsiae se-
æ hæc metropolis fuit et praesidis sedes. Hinc in
ri Alexandri numo ΗΓ. Μ. ΤΕΡΕΒΕΝΤΙΝΟΥ
ΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ l. e. ἡγεμόνος Μάρκου Τε-
ρεβίνου, praeside Marco Terebentino. Bulgari-
law Πρισθλάδων vocarunt, egregie descriptam
nona Alexiad. 7, p. 194; quæ tamen cum με-
ν πόλιν vero olim nomine fuisse arbitratur,
cto tramite recessit. Adde Nicetam *Annal.*
4, p. 185.

id. *Ὀδυσσοῦς*. Imo Ὀδησσοῦς [cum codice
]. Facit tamen cum nostro Procopius *Ædif.*
n. vi, 11, et Theophanes *Chorogr.* p. 190, qui
roqui Ὀδυσσόπολιν appellare consuevit, ut p.
et Varnam illi vicinam ait p. 298.

id. *Δοροστόλος*. Theodoretus in Thracia locat,
rocis latiore : Ἐν Δοροστόλῳ, inquit, κελίς δὲ
τῆς Θράκης ἐπίσημος. Vid. Jos. Scaligerum in
b. n. MMCCCLXXXVIII, et *Itin. Ant.* p. 222.

id. *Νικόπολις*. Jornandes *Rer. Get.* c. 18 :
polin accedit, quæ juxta Jatræ flumen est con-
ta notissima, quoniam devictis Sarmatis Tra-
s eam fabricavit, et appellavit Victoria civita-
Ad que Jo. Harduinus in *Numis antiq. illustr.*
is *Jornandis verbis non uno loco Thesaurum*
Ortelius *Jatro* anre locupletat, cum Istrum
oporere nemo institari possit, qui numos veteres
biter viderit, cujusmodi sunt ΝΙΚΟΠΟΛ. ΠΡΟC
et ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡ. ΙCΤΡΩ. Quem si au-
ris, Jatræ post hæc nullus erit. Verum cave
: Τὸν λεγόμενον Ἰστρὸν ποταμὸν memorat
ophylactus H. M. vii, 14, e quo et oppositæ urbi
nomen venit, de qua ad Anton. *Itin.* p. 222.

Nicopolis ad confluentes Istri et Jatri, recte
in numis priori adstruitur.

id. *Νοβάς*. Binæ erant in hæc vicinia Novæ,
æ Cuppis vicinæ, quas τὰς ἄνω Νοβάς Theo-
actus H. M. vii, 7 vocat; alteræ Appiarie pro-
res, Novensis Mœsiae civitatis nomine Marcel-
Comiti notæ. De his *Ant.* 1, p. 221.

id. *Ἐβριττός*. Rectius Ἀβριττός, ut Procopio
l. 4 de *Ædif.* dicitur. Jornandi Abrittus, Mœsiae
as in Ambrosiano ms. ut diximus alias. Fa-
a urbs est Decii imperatoris cæde, passim male
pta, sicuti exemplis prolatis Ill. Scaliger in *Eu-*
n. MMCLXVII potest. Sita fuit inter Odes-
n et Mesembriam, diciturque in tabula Peutin-
rum Erite. Falluntur itaque qui Decium ad
ain periisse, quemadmodum Zosimus, aut trans
ubium, uti Victor, perhibent.

id. *Ἐπαρχία Σκυθίας*. Hæc postrema est qua-
Thraciæ provinciarum, quæ praesidibus sub-
it, ut *Notit. imp. Orient.* c. 1 docet. Athanasio
is locis Σισία dicitur Apol. contra Arianos
23 et 155. et *Hist. Arian.* ad Monach. p.
; quibus cum provincias enumerat quarum
copi aut Sardicensi synodo adfuerunt aut cause
patrocinantur, non dubitem quin Σκυθίαν
terit : neque enim Siscia ejus ætate provinciæ

nomen erat, sed Pannoniæ, quam Athanasius ibi-
dem reliquis accenset provinciis, oppidum. In
Procopio errore turpi ex Scythia castellum condi-
derunt, pariterque ex Mysia, sine l. 4 de Fabr.
enumerat egregie scriptor urbes et castella quæ
Justinianus aut instauraverit aut novis operibus
exornavit; cumque de Europa et Rhodope dixisset,
παρὰ μὲν ποταμὸν Ἰστρὸν, Μυσίας, Ἐρκουλέν τε,
additisque triginta aliis pergit Σκυθίας Γραφὸν κ. λ.,
hinc Mysiam urbem et Scythiam fecere, cum tamen
aliud nihil velit quam Mysiæ ad Istrum et Scythiæ
ad eundem eas esse urbes et castella.

Ibid. *Τόμις*. Scythiæ erat metropolis, cujus epi-
scopi curæ omnes provinciæ urbes erant commissa;
quam in rom egregia sunt Sozomeni *H. E.* vi, 21
verba; quæ quod Prolegomenis sint intexta, præ-
tereo. Id addo, Jo. Damascenum *Parallel.* p. 781
et Theotimo τῆς Σκυθοπόλεως episcopo verba qua-
dam excerptisse; qui cum Tomitanus fuerit teste
Sozomeno *H. E.* vii, 25, maluisse Mich. Le Quien τῆς
Σκυθίας. Potuisset minore molimine τῆς Σκυθῶν
πόλεως.

Ibid. *Διονυσόπολις*. Ita et recte Constantinus,
l. ii *Them.* 1. Theophanes *Chronogr.* p. 190 Διο-
νυσόπολιν, ut editus et ms. Syncedemus, probat.

Ibid. *Ἄκρα*. Eo nomine urbem in hoc tractu re-
quiro. Fuit quidem promontorium Tiristris, ἄκρα
Τιριστρα Ptolemæo, cum ejusdem ferme nominis
oppido; nec dixero tamen id intelligi. An Ἄκρα τῆς
Σκυθίας apud Stephanum?

Ibid. *Καλλιὰς*. Hoc ex Constantino prestat. De
urbe et aliis hujus oræ Anton. *Itin.* p. 227.

Ibid. *Ἰστρός*. Jul. Capitolinus in Maximo et
Balbino, c. 6 : Sub his pugnatum a Carpis contra
Mæsos fuit, et Scythici belli principium, et Histriæ
excidium eo tempore; ut autem Dexippus dicit, Hi-
striæ civitatis. Fuit sine dubio in Dexippo Ἰστρὸν
πόλεως, quemadmodum in ms. Ptolemæi Coisli-
niano; quam urbem Capitolinus cum non recorda-
retur, de Histria, longissimo terrarum intervallo a
Mœsiae et Carpis, Istri fluvii, ut Zosimus, i, 31 do-
cet, accolis, remota cogitare cepit, occasionemque
Ortelio atque aliis, ut Histricam civitatem ab Istro
distinctam memorarent, præbuit.

Ibid. *Κωνσταντινα*. Videtur esse CONSTAN-
TIANA DAPHNE, quam e numo Constantini egregie
illustravit Henr. Vales. in *Ammian.* xxvii, 5. Obst
tamen suspicioni Procopius Fabr. Justin. iv, 7 eam
in Mœsia secunda collocans. An ergo ex superiore
in hanc provinciam migravit? Constantinus certe,
l. ii *Them.* 1, ubi reliquas excerptis, hanc præterit,
14 tantum orbem provinciæ tribuens. Uique aut
hoc aut simili nomine aliam in Scythia fuisse di-
cendum erit; tumque Procopius auxilio recessatur,
in Scythia Constantianam Fabr. Just. l. iv, c. ult.
ponens.

Ibid. *Σάλανα*. Hoc recepimus, quoniam pro-
pius a vero abest : Σάλανα Procopio *Ædif.* Justin.
iv, 11, Σαλαβά in Excerpt. Theophylacti apud
Labbeum, p. 178, sed male, ut ex *Hist. Mauric.*
1, 8 cognoscas.

Ibid. *Τρόπαιος*. Fuit. Morellus de Topico *Tabo-*
roque cogitavit, quarum utraque citra hanc pro-
vinciæ fines fuit. Credo a τροπαιο de vicis hostibus

posito loci nomen esse; quoniam eum bucusque frustra quaerivi. De Axipoli ad Itin. A. p. 224.

Col. 141. *Καπιδαβα*. Sic praestat e mss. et Constantino ob Itin. A. consensus. Morellus cum Comidava Ptolemæi Itin. iii, 8 eadem censet, Daciam Ptolemæi cum Scythia confundit.

Ibid. *Κάρσορ*. *Κάρπος* male Constantinus. Vid. Itin. A. p. 224 et seq., ubi et hæc urbes recensentur.

Ibid. *Ἀλμυρτζ*. Vita S. Epicteti et Astionis c. 6: *In Scythiarum fines ingressi in Almyridensem civitatem devenerunt*. Si Morello credis, non alia Halmyris est ac Salmydessus, neque in dubium vocari posse putat; et tamen falsissimum est. Halmyris in ultima fuit Scythia Procopio *Ædif. Justin.* iv, 7 auctore, proxima Istro fluvio; Salmydessus vero sive Halmydessus vastissimo terrarum tractu inde dissonata et Ponto in Astica regione sive Rhodope provincia apposita. Vid. Arriani Periplum circa finem.

Ibid. *Ἐπαρχία Ἰλλυρικῶν*. Hæc et sequentes provincie præfecto prætorio Illyrici suberant: complectebatur enim Illyricum orientale Macedoniam primam, secundam quæ et salutaris, Thessaliam, Achaïam, Cretam, Epirum veterem et novam, Daciam mediterraneanam et ripensem, Dardaniam et Prævalin, quemadmodum *Notitia imp. Orient.* c. 1 et 24 docet. Additur ab Hierocle Pannonia, quod eam nuper Justinianus, ut in Novella 11 est, reciperat.

Ibid. *Θεσσαλονίκη*. Erat Thessalonice metropolis et caput provinciarum quæ sub dispositione præfecti prætorio Illyrici erant. Theodoretus, *H. E.* v, 17: *Θεσσαλονίκη πόλις ἐστὶ μέγιστη καὶ πλεονάνθρωπος, εἰς μὲν τὸ Μακεδόνων ἔθνος τελοῦσα, ἡγομένη δὲ καὶ Θετταλίας καὶ Ἀχαΐας καὶ μέντοι καὶ ἄλλων παμπέλλων ἐθνῶν, ὅσα τῶν Ἰλλυρίων τὸν ὑπαρχὸν ἡγοῦμενον ἔχει*. Vide Henr. Valesium ad Socratem *H. E.* v, 11, et P. de Marca *Dissert. de Primatib.* 37, etc.

Ibid. *Ἐθρωπος*. Duæ sunt hoc nomine in Macedonia civitates, altera in Atimopiis, altera ad Axium flumen. Utraque ex Ptolemæo et Plinio notissima est. Mox *Ἄϊον* præstiterit.

Ibid. *Βεργόλα*. Sic Constantinus, lib. ii *Them.* 2; qua de re dictum alias est.

Ibid. *Ἐορδαία*. Hoc ut verius ob Polybium, xvii, 19 elegi. Vulgo *Ἐορδαία*, Constantino *Ἐορδαία*. Regionis est Macedoniae nomen, non urbis: nam Jo. Harduinus ad Plinii l. iv, c. 10, Eordeam urbem ex Livio memorans a vero aberravit. Vide modo præstantissimi scriptoris l. xxxi, c. 59 et 40, et l. lxxii, c. 53, et nihil dubitabis. *Ἐορδαία* Thucydidi ii, 99.

Ibid. *Κέλλη*. Placet hoc præter mss. Constantino Imperatori; neque ego pro rejiculo habuerim ob *Cellas Itin.* ii, p. 606.

Ibid. *Ἀλμωπία*. Bene ita correxit Harduinus in Plinii l. iv, c. 10. Regionis nomen est, cujus incolæ *Ἀλμωπεῖς* Thucydidi ii, 99.

Ibid. *Ἀδρῖσσα*. Exulare hanc ex Constantino l. ii *Them.* 2, ubi Hierocles describitur, monuit L. Hosteinus. Forte non male: neque enim inter Larissas, quas scholiastes Apollonii Rhodii, i, 40, et Stephanus enumerant, ulla est quæ ad Macedoniam

hanc referri possit: nisi si ea fuerit quam hic in Ossa collocat.

Ibid. *Ἀδάκκω*. Hoc Constantinus, *Ἀδάκω* mss. præferant: utrum verius sit, non temere dixerō. Tamen eequid inde exsculpi possit quaeramus. Intelligendam esse Heracleam Pelagoniæ, concilium Constantinop. secundum ostendit: subscribit enim collat. 8, p. 328, *Benignus Heracleotanae civitatis, quæ est primæ Macedoniae, episcopus, vicem agens Ellæ archiepiscopi Thessalonicensium civitatis; qui* Collat. i Benignus Heracleæ Pelagoniæ dicitur. Nihil Heraclea hæc discrepat ab illa quam Ptolemæus, iii, 13 in Lyncestide ponit, sita quippe in utriusque regionis finibus; quæ causa est cur Norisius, *Dissert. de Synodo V*, et ego nimis illi credulus ad Ant. Itin. p. 319, ex Actis concilii Chalcedon. p. 86 Dionysium episcopum Heracleæ Lyncestidum huic urbi imposuerit, in eum errorem Latina consilii versione impulsus; neque enim is Heracleæ Macedoniae primæ, cui Chalcedonensis concilii tempore Quinillus præerat ex Actis notissimus, præfuit, sed Heracleæ Latini in Caria, ut Græca scribit et p. 667 indicant. Jam cum Heraclea hæc ΑΥΝΚΗ-ΣΤΙΑΟΣ diceretur et Pelagonia regio ab Hierocle Macedoniae secundæ contribueretur, fortasse ΑΑΚ-ΚΟΥ titulum inde librarii, cum in mendo vocabulum esset, nobis reliquerunt, ut multa alia.

Ibid. *Ἀρτυγρία Γεμίνδου*. Constantinus, *Ἀναγνίς, Γεμίνδος* quibus ego nominibus in Macedonia urbes legisse non recorder. Videndum est an *Ἀναγνίς* *Μυγδονίας*, de qua Plinius Ptolemæus Stephanus atque alii, huic originem dederit.

Ibid. *Νικέδης*. Nicetam Thraciæ urbem ex l. xiv *Hist. Miscell.* Abr. Ortelius Thesaurο inseruit: eam, si bonæ fidei esset, huc accesserem. Verba sunt: *Tunc Anchialum et Beroen dimittentes Christiani fugerunt, nemine persequente, Nicetamque et Brobad castrum et alia quædam præsidia*. Quo minus tamen Anastasio fidam, Theophanes, quem exacripit, fecit *Chronograph.* p. 420: *Τότε καὶ Ἀγγιταλον καὶ Βεροίην ἀφέντες Χριστιανοὶ ἔφυγον, μηδεὶν διώκοντες, Νικαίαν τε καὶ τοῦ Προβάτου κάστρον καὶ ἄλλα τὰ ὑχυρώματα*. Unde Nicæam, Thraciæ episcopo subditam, ut concilium Nicænum secundum p. 590 monstrat, urbem, vertere debuit et fortasse eiam scripsit. Sunt enim in historia ea urbium tituli passim corruptissimi, levi opera, si Theophanes in consilium mittatur, reflingendi, et sæpe maximo huius commodo, velut cum ibidem memorat: *Ἐστῆθεν Μιχαήλ κατὰ Βουλγάρων συνεξελευθούσης αἰσῆ καὶ Προκοπίας ἕως Τζουλοῦ*: ubi *Τζουρουλοῦ*, de quo Ant. Itin. p. 139, fuisse Anastasius testatur, vertens: *Egressus est imperator Michael contra Bulgares et cum eo simul Procopio usque Zeralum*. Atque hoc obiter. Nicedem inveniri posse, nisi opem meliores manu exarati codices ferant, despero.

Ibid. *Διόβορος*. Verum esse *Δόδθηρος* in Plinii l. iv, c. 10 Harduinus monuit. Ejus episcopus Chalcedonensi synodo adfuit, perperamque p. 311 ἐπίσκοπος Δουβήρου Μακεδονίας πρώτης nuncupatur, p. 671.

Ibid. *Ἰδομένη*. Non aliter Ptolemæo dicitur Thucydidi ii, 100 *Ἐιδομένη*, e quo pariter videtur Debero haud longe affuisse: Tabulae Idomœnia

Ita : urbem enim Ἀραβίας et Ἀραβίαν teste Stephano appellabant. Arcadia Notitiis ecclesiasticis, ut Joannes τῆς Ἀραβίας ἐπίσκοπος, qui pars Nicænae secundæ synodi fuit, testis erit placet. Male vero huic urbi in *Geographia Sacra* Carolus a S. Paulo locum negavit.

Col. 144. Σούβριος Theodorus ἐπίσκοπος; Σουβρίων est in Actis Nicæni secundi concilii p. 354. Subriti nomine in tabula Peutingerana insignis est; unde Σούβριος non male diceretur, præsertim si Σίθουρος, quam ex Polybio Stephanus habet, hinc originem acceperit. Cæteroque Σούβρινα Scylaci et Ptolemæo esse solet. Pertinet huic Cyrillus episcopus Subritus, ut vitiosissime in synodica Cretensium ad Leonem imperatorem epistola scribitur. Paulo melius in Actis Chalcedonensibus tom. VIII, p. 674 Κύριλλος ἐπίσκοπος; πόλις; Σούβριος.

Ibid. Ὀδέλιος. Imo Ὀαξός. Aberat haud multum Eleuthernis. Vide Edm. Chisull. *Ant. Asiat.* p. 125.

Ibid. Ἐλευθέρινα. Multum hoc vulgato præstat, licet Dio. l. xxvii principio τὴν Ἐλευθέραν vocet. In edito probandæ auzai lapides scriptoresque plurimi, licet in numero vocis variantes, conspirant: τὰς Ἐλευθέρινας Scylax, Plinius, Ἐλευθέρινην conciliorum Chalcedonensis et Nicæni secundi Acta, Stephanusque et Tabula, quæ 8 M. P. Subriti urbe semovet, malunt.

Ibid. Ἀάμπαι. Ἀάμπη. Hinc fuit Demetrius, qui pessime in Chalcedonensi concilio p. 100, Πάλης dicitur, ut ex p. 404 compertum est. Lappa Ἀάμπη in Tabula, quæ a superiore M. P. 32 dissociat, et lapidibus, ut Gruteriano p. MXCI, 9: Λαππαίων ἡ πόλις τὸν Μάρκον Ἀθήλιον Κλήριππον τετραῆς καὶ μνήμης χάριν. Sic enim expleri illud epigramma debet, ut *Mabilionis Itin. Ital.* p. 23 et *Dionianæ Inscript. class.* v, 176 docuerunt.

Ibid. Κυδωνία. Κυδωνία. Cylonea tamen Floro III, 7, ubi Dukerum vide, et Ravennati. Κυδωνεάτας habes in Dione LI, p. 507.

Ibid. Καρταρία, verius est Κάνταρος. Tabulæ Cantano M. P. 24, Cisano, Apteræ navali. Catamenis episcopus est in synodica Cretensium epistola ad Leonem imperatorem; ex qua Cisamensem Carolus a S. Paulo facit, cum Cantanensem debuisset.

Ibid. Ἐλυρος. Montibus fuisse incinctam Pausanias Phocicæ 16 docet. Joannem Meursium Cretæ I, 9, vide.

Ibid. Λίσσος. Hocce an Λάστος amplectare, dubites. Plinius IV, 12. Lason in mediterraneo ponit insulæ tractu; Lissum Ptolemæus in australi Cretæ parte, quæ Tabulæ M. P. 16, a Cantano Liso dicitur. Atque hæc potior erit, tum quod Pliniana Lasos sit obscurissima, tum etiam quod ὁ Λίσσου episcopus et aliis insit *Notitiis*. Adde Scholia in *Odys.* I, 293.

Ibid. Φοινίκη ἦτοι Ἀραβία. Ita mss. ut Holsteinus admonuit, in *Notitia*, quam Jac. Goar publicavit, ὁ Φοινίκης ἦτοι Ἀραβίας præsul exteris Cretensium accensetur: qui cum vitio sit deformatas, parum juverit. Fuisse puto Φοινίκη ἦτοι Ἀραβίαν, quam posteriorem Stephanus agnoscit; Ἀραβίαν, inquit, πόλις Κρήτης, ἣ καὶ Ἀνώπολις λέγεται: διὰ τὸ εἶναι ἄνω. de Phœnice res alia est viz. alibi obvia. Est in parte insulæ australi apud

PATR. GR. CXIII.

Ptolemæum Φούλι, ejus episcopum, in Nicæno arcano concilio p. 354 memoratum, negligenter *Geographiæ* S. Conditor præterit ea si nostra est, oportet cum Aradene deinceps coalescit; aut id si spreveris, ut Araden, incerta nobis causa, Phœnicæ nomen impetravit.

Ibid. Νῆσος Κλαύδος. Sic et Ptolemæus et *Notitia* Jac. Goar appellat; Lucæ *Act. Apost.* xxvi, 16 Κλαύδη, variantibus tamen mss. et versionibus plerisque in Gauden sive Caudon inclinantibus, qua de re Hugo Grotius. Joannes Millius Κλαύδην divini scriptoris Ptolemæi auctoritate haud male firmat, sed Athenæum, quem auxilio accessit, velle missum fecisset. Verba *Deipnosophistæ* e lib. vi, c. 9, sunt: Ἀντίδοτος δ' ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ Πρωτοχόρῳ παράγει τινὰ παραπλήσιον τῷ: ἐν τῷ Κλαυδίῳ νῦν σοφιστεύουσιν, ὧν οὐδὲ μνησθῆναι καλόν. Putat vir diligentissimus τὸ Κλαυδίων esse hanc insulam, quam si Athenæus signasset, utique ἐν τῇ Κλαυδίῳ scripsisset. Verius Is. Casaubonus in *Sueton. Claud.* c. xl animadvertit Claudium Athenæi non insulam sed museum esse, quod ab imperatore Claudio ex suo nomine additum est Alexandrino, ut Suetonius docet.

Ibid. Νικόπολις de ea in *Ant. Itin.* p. 325. Metropolim veteris Epiri fuisse conciliorum Acta et Leonis imperatoris epistola tom. IX *Concil. Gener.* p. 268, ostendant.

Ibid. Δωδώναι. Sic mss. pro Δωδώνη, ejus episcopus Theodorus concilio Ephesino subscribit p. 457.

Ibid. Ἐβροτα. Urbem fuisse antiquam, et, quod aquis esset copiosissimis cincta, eo nomine dictam Procopius Fabr. Justiniani IV, 1, affirmat. Marcus Eύβροτας sæpe in Actis Chalcedonensibus occurrit, ut p. 126, et p. 566, ubi perperam Εύβροτας præsul dicitur. Vide Valesium in *Sozomen.* VII, 23.

Ibid. Ἀζύριον. Vitiosum et ex Ἀζυριον natum est. Fuit Actium colonia ad sinum Ambracium, qua de Plinius IV, 1.

Ibid. Ἀδριανοπόλις. Instaurasse eam civitatem et suo nomine insignem fecisse Justinianum ex Procopio novimus. Sedem habuit in mediterraneis, si Tabulæ scriptæ fides est: nam Acta S. Lencii 11 Januar. mari admovent. *Tunc quidem navigantes, aiunt, diebus 15 pervenerunt in civitatem Adrianopolim, et illic adherit sibi duos sacerdotes Leonem et Sabinum, et inventa navi de Rhegio datoque navio ascendit in eam Hydruntumque pervenit*: neque enim dubium est quin barbarus scriptor hanc intellexerit.

Ibid. Ἀζυρον. Argos Amphilocheium in hac voce latere, si quid auxilii a mss. esset, mihi persuaderem. De Phœnice vide *Ant. Itin.* p. 324.

Ibid. Ἀγχιασμός. Episcopus Ἀγχιασμοῦ Ἠπειροῦ, παλαιῆς, qui Anchiassi in versione, est in Chalcedonensi concilio p. 126. Forte portus est Onchesmus, de quo ex Strabone et Ptolemæo Palmerius *Græc. Ant.* II, 2, p. 245.

Ibid. Βούτριος Βουθρωτός, de qua alias. Stephano Βουθρωτός νῆσος περὶ Κέρκυραν in editione Aldina Florcutinaque et Vossiano ms. ut Berkelius advertit, non, uti addit, corruptissime. Fuit sane Buthrotus in Chersoneso, nec tamen necessarium erat ut Χιθρόντος; urbium descriptori inculcatur:

sæpe illi insulæ dicuntur quæ proxime, ut insulæ videantur, accedunt. Vide *Ant. Itin.* p. 522.

Col. 144. *Φωτική*. Sita in depressione fuit loco, aquæ stagnantibus circumdata, Procopio *Edif. Justinian.* IV, 1 auctore. Meminit ejusdem auctor comment. De Petro et Paulo c. III : ἐξ ἧς (Ῥώμης) εἰς Μεδιόλανον καὶ Φωτικὴν, πόλεις Ἡπειρώτιδας, ἔρχεται. Conjicit quidem God. Henschenius (tom. V, A. S. Junii p. 417) urbem Lucam a luce Φωτικὴν scriptori dici : quæ Epirotarum nunquam fuit : at nostram intelligit, quam imperite Mediolano junxit : oppida enim, quod Callimachus ait, τὰδε τόσσον ὅσον διὰ πλείστον ἔχουσι.

Ibid. *Ἡ Θρηκή γῆσος*. Sic mss. ; unde sine controversia eruenda erit Ἰθάκη, ut Car. a S. Paulo et L. Holsteinius viderunt.

Col. 145. *Ἐπὶ κορσουλάριον*. Idem in suo codice Constantinus I. II, Them. 9 legit, et falsum tamen esse arbitror : nam et *Notitia imp. Orient.* c. 1, utriusque, et novæ et veteri, Epiro præsidem imponit, et imperatores Valentinianus et Valens ad Zosimum novæ Epiri præsidem dant I. unicam cod. Theod. de stratoribus, innuuntque Apolloniæ agere solitum. Itaque ὅπ' ἡγεμόνα præstiterit.

Ibid. *Δυρράχιον*. Metropolis erat Epiri novæ ; unde Lucas ἐπίσκοπος Δυρραχίου, μητροπόλεως νέας Ἡπείρου concil. *Chalced.* p. 565.

Ibid. *Σκάμπα*. Ita recte Constantinus in editione Batava : nam Σκάμπα, quod Ans. Bandurius recepit, hinc detortum est. Vide ad *Ant. Itin.* p. 318.

Ibid. *Βούλις*. Ptolemæo Βουλλίς, Stephano Βυλλίς. Urbs erat maritima, Apolloniæ vicina, unde ejusdem episcopi curæ fuerunt commissæ, qui in Ephesino concilio p. 437 Ἀπολλωνίας καὶ Βελλιάδος et p. 524 Ἀπολλωνίας καὶ Βελλίδος vitiose dicitur. Vide Holst. in Stephani Βυλλίς.

Ibid. *Ἀμαντία*. Fuit in Orontis finibus, ab Abantibus condita et dicæ. Vide Palmerium G. A. I, 31. p. 171. Eulalius episcopus ab Amantia est in fragm. III, p. 1325. *Oper. hist. Hilarii.*

Ibid. *Πουλυχεριούπολις*. Recte hoc Hölsteinium probasse Constantinus I. II, Them. 9, ostendit. Nomen est a Pulcheria Theodosii secundi sorore, situs vero obscurissimus ; qui, si nomen quo ante usa fuit, esset exploratum, commodius finiretur. Palmerius de Bulgarica Belgrado suspicionem jecit, quæ ut probari possit vehementer vereor. De *Ant. Itin.* Ant. p. 324.

Ibid. *Αὐλόντιδος μητρόπολις*. Fuit olim *Λυχνίδος*, ut bene Palmerius, quæ cum Hieroclis avo Epiri metropolis non fuerit, credibile est *μητροπόλεως* vocem huc a Dyrrachio migrasse, aut Lychnido a recentiore librario fuisse appositam : fuit enim superiore ætate sub Bulgaris metropolis, quod ut appareat, sciendum est urbem hanc a gente Bulgarica Achridam fuisse nuncupatam. Cedreus, Nicephori Gregoras et Callistus, quibus testimonium denuntiavit Palmerius V. G. I, 35, id haud obscure indicant ; nec alia fuit scholiastæ Cosimiano, cum Ptolemæo adscriberet *Λυχνίδος ἢ Ἀχρίδα*, sententia, sub iisdem Bulgaris Achrida Justinianæ primæ et metropoli titulo superbiit, testibus utroque Nicephoro et Wilhelmo Tyrio *Hist. Hieros.* xx, 2. Illic vero non immerito quæsieris, sitne Lychnidus eadem ac Justiniani patria : patriam enim suam

imperator cognomine Justinianæ primæ Novella 11 illustrem esse jussit. Mihi, quantumvis in eam opinionem doctissimus Palmerius et plures alii concesserint, nullo modo plausibilis videtur. Dissentiendi causas habeo graves et varias : quid si primo Lychnidum condita Justiniana prima supervitisse fuisse ostendero ? Extracta ea est ante Belisarium consulem sive ante annum 555, teste Novella 11 ; Lychnidus gravissimo terræ motu corruit Justiniano principe, non, ut Palmerius, Justino primo, apud Procopium *Hist. Arcan.* c. XVII. Movit autem terra per Achaiam et Epirum anno belli Gothici 15, eodem auctore B. G. III, 181, pluresque urbes disiecit. Tremuit præterea anno belli ejusdem 17, B. G. IV, 25, et horribilem quidem in modum. Altero vero motu Lychnidus corruit : neque enim alius in hoc tractu memoratur. Addeoque si priore, 12 ferme annis post conditam Justinianam primam, si posteriore, 16 post eam annis in ruinas abiit. Igitur cum Lychnidus ædificata Justiniana prima pristinum nomen mordicus retinuerit, florueritque in plures annos, perperam ab Justiniano ex rudicibus excitata et novo nomine decorata perhibetur. Quod ipsum, si quæ de utraque urbe prædicantur in exanien miseris, liquidius patebit. Procopius in *Hist. Arcan.* *Λυχνίδον τὴν ἐν Ἡπειρώτιδας* sive Epiroticam appellat : at imperatoris patriam Fabr. VI, 1, in Dardanis, qui ultra Epidamniorum fines agitent, collocat ; quæ sane regiones magno terrarum intervallo dissociantur. Promptum quidem est cum Palmerio profiteri Procopium non satis edoctum fuisse limites earum regionum ; nec facile tamen illi persuaserit qui usus de bellis Gothico Vandalico et Persico deque ædificis Justiniani libros cum cura evoluerit : ne nunc dicam imperatorem aperte satis Novel. 11 patriam suam circa Daciam mediterraneam figere et Procopii partibus accedere. Ad hæc omnia accedit Justiniani uatule solum aut Tauresium aut Bederiam sive Baderianam a Procopio et Agathia vero nomine appellari : quæ ergo Lychnidus erit ? porro Lychnidus excellenti colli erat imposita et fontibus abundantissima apud Malchum in *Excerpt. Hæschelii* p. 64. utrumque defuit Justinianæ primæ debuitque imperator aqueductibus magifico opere extractis subvenire civibus, ne sitirent, Procopio indice. Tandem, ne longum faciamus, si Justiniana prima eadem est ac Lychnidus, debuit Epirus nova, in qua ea urbs sedem obtinebat, Justinianæ primæ esse contributa, aut saltem ejus pars : atqui res secus habet. Decernit Justinianus Novel. 11, ut primæ Justinianæ, patriæ nostræ, pro tempore sacrosanctus antistes non solum metropolitanus sed etiam archiepiscopus fiat ; et cæteræ provinciæ sub ejus sint auctoritate, id est tam ipsa mediterranea Dacia quam Dacia ripensis, necnon Mœsia secunda Dardania, et Prævalitana provincia et secunda, Macedonia, pars, etiam secunde Pannoniæ. Nulla proorsus hic Epiri mentio, in qua non infimo loco Lychnidus. Dices Achridam Justinianam primam fuisse dictam, eam autem a Lychnido nihil discrepare ; quod ut libenti animo admittam, ita ea quæ disputari prohibent ut ab Justiniano eo nomine insignitam fuisse agnoscam. Omnia nisi me fallant, Bulgaris ad Christianorum sacra

injuria colligas Saltus, qui mox sequentur, huic urbi, siquidem ejusdem episcopi curæ fuerunt commissi, vicinos fuisse. Itaque et hac sede episcopali *Geographia* S. Caroli a S. Paulo augeatur.

Col. 144. *Σαλτοδουραμύνησιον*. Constantinus Βουρβαμύνησιος, unde verius videbitur *Σαλτὸς Βουραμύνησιος*, aut ut Constantinus legit, et mox *Σαλτὸς Ἰδδῖος*, pro quo Constantinus Ἰωάννου βίος. Nomen est a jugis, crebris arboribus consitis, quæ in Pharsali vicinia erant. Lucanus vi, 576 : *qua juga dæpeus Pharsalia porrigit Hæmus*. Cui, quoque Hæmum ex ultima Thracia huc transtulerit, si fidere nohis, ex Strabone et Cæsare nullo negotio cognosces jugis et saltibus hunc tractum fuisse asperum. De titulis horum saluum si rogaveris, alio tibi opus erit doctore : ego enim cum ignarissimus scio.

Ibid. *Νῆσος Σκόπελος*. Habet eam Ptolemæus circa Theraicum sinum. Ruben episcopus Σκοπέλου scribendo adfuit Concilio Nicæno secundo ; uce asseveraverim tamen, cum plures eo sint nomine, huic insulæ impositum fuisse.

Ibid. *Υπὸ ἀρθόπατον*. Duo erant Orientis imperii proconsules, Asiæ et Achaiæ, ut *Notit. imp. Or. c. 1*. docet. Utriusque meminerunt imperatores, Illius in l. 4, c. Th. de Patrocin. Vicorum, hujus l. ult. de Bon. Vacant. VETTIUS AGORIUS PRÆTEXTATUS PROCONSUL ACHAIÆ est in *Thes. p. MCII, 2*. Sedem Corinthi habuisse ex l. 2. c. Th. de *Accusat.* et Aristide tom. I, p. 45 recte colligitur.

Ibid. *Σκαρφία*. *Σκάρφεια* rectius alii. Erat Locorum Epicnemidiorum urbs, non multum a Theriopyliis ; qua de viri docti ad Stephan. et Palmerius *C. A. v, 3*.

Ibid. *Ἐλατρία*. Sic mss. Constantinus l. II, them. 5 *Ἐλατρία* legit, quæ tamen cum in Attica fuerit, longius ab urbibus, quibus hoc loco cineta est, recedit. Credo *Ἐλατρία* venisse ab Hierocle, quæ Phocidis urbs non male hic locabitur. Reddamus cum Libanio tom. I, p. 110, ubi de *Æschine* : *Ἐκείνον ἐγὼ καὶ τῆς ἐν Χαιρωνεῖα αἰτιώμαι συμφορᾶς ; ἡ μὲν γὰρ μάχη ταῦτα ἐποίησε, τὴν δὲ ἔξοδον ΕΩΤΕΙ καταλημμένη*. Sic edunt emendantque ἐν *Βιωτικῶ*. Quanto melior *Ἐλάτεια*, quam critique addicente rhetori restituit vir egregius Ti. Hemsterhusius Firmatque ejusdem oratoris verbis tom. I, p. 133 : *Ἐγὼ δὲ καὶ τῶν ἐν Χαιρωνεῖα κακῶν αἰτιώμαι τὸν Αἰσχίνην*. Οὐκ ἂν γὰρ ἐξῆλθεν εἰς Χαιρώνειαν Ἀθηναῖοι, μὴ καταλημμένης Ἐλατίας.

Ibid. *Βοῦ καὶ Δριμύνα*. Coniungi hæc in Farnesianis schedis L. Holsteinus monuit, quod facile patiar, modo ne pro eadem habeantur. Prius in *Βοῖον Βοῖον* abire debet, oppidum Doridis satis notum, alterum in *Δρυμάταν*, quæ inter Phocidis regiones a Plinio, rectius ab aliis inter urbes refertur.

Ibid. *Δαυλία*. *Δαυλίαν* τῆς Φωκίδος habet Thucydides II, 29, quam Daulidem alii vocant, qua de re L. Holst. in *Stephanum*.

Ibid. *Χερώνεια*. Imo *Χαιρώνεια*, ut Constantinus. Chæroneam Bœotiz urbem, sed Phocidis sinibus proximam, Stephanus a Chærone, Apollinis et Therus Θερού; filio, initia et nomen accepisse refert, et ante cum ex Hesiodo Pausanias *Bœotic. c. 40*. Fuerit tamen Chæronis mater vero nomine *Thuro Θεουρώ* oportet, si urbi huic vicinus collis *Θούριος* et Apollo Thurius inde nomen acceperint, ut

Plutarchus in *Sullo* p. 463 auctor est ; quod ipsum et eorum opinione, quam ibidem Plutarchus commemorat, firmabitur, qui a bove, quo Cædmus duce itineris erat usus, quemque θῶρ Phœnices appellabant, nominis causam repetebant. Miror autem Orchomeni nullam hic rationem haberi ; quæ in transcursu juvabitur. Refert Diodorus IV, p. 226 et hoc inter Herculis stupenda opera : *Ἐν δὲ τῇ Βιωτικῶ τούναντιον ἐμφράξας τὸ περὶ τὸν Μινυεῖον βεῖθρον*, ἐποίησε λιμνάζειν τὴν χώραν. Palmerius *Exercitat.* p. 100 nescio quod nobis Μινυεῖον βεῖθρον obtrudit, quo si mss. lectio margini appicta in consilium adhibeatur, facile carebinus : inde enim haud magno molimine exsurget τὸ περὶ τὸν Μινυεῖον Ὀρχομενὸν βεῖθρον. Verum hoc esse Pomerus *Iliad. B 515* et Thucydides IV, 76, Ὀρχομενὸν τὸν Μινυεῖον appellantes, ostendunt. Fluvius est Melas, ἀνατέλλων ὑπὸ τὴν πόλιν τῶν Ὀρχομενίων πολὺς καὶ πλώϊμος ἐν πηγαῖς μόνος τῶν Ἑλληνικῶν ποταμῶν, ut Plutarchus in *Sulla* p. 465 ait. Firmantur reliqua egregio lapide, cujus epigramma Donian. *Inscript. Class. I, 98* nuper insertum est, sed mendosius excerptum. Adde eundem Plutarchum in *Pelopida* p. 286.

Ibid. *Ἀμφισσα*. Erat in Ozolarum et Phocidis sinibus, stadiis 120 Delphis separata. Pausanias *Phoc. c. 38*.

Ibid. *Τιθόρα*. Sita erat ad Parnassum stadiis circiter 80 a Delphis, Pausania, cui *Τιθορέα* et *Τιθοράτα*, quod et Stephanus ex eo habet, teste *Phoc. c. xxxii*. Plutarchus in *Sulla* p. 461 pœne cum Hierocle consentit, *Τιθόραν* appellat.

Ibid. *Ἀμβροσος*. Ἀμβροσος, vel geminata sibilante, ut apud Pausaniam *Phocic. c. xxxvi*, ubi Parnasso apponitur.

Ibid. *Κορώνεια*. *Κορώνεια*, Sita Coronea erat ad Philiarum amnem, si Plutarcho in *Lysandro* p. 450 credis ; si Pausaniz *Bœotic. c. xxxiv*, Ad Phalarum ; ut in altero utro vitium insit, sicuti sine dubio est in *Isocrate de Big. p. 521* edit. Basil. Ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ μαχόμενος ἐν Χαιρωνεῖα τοῖς πολεμίοις ἀπίθανεν ; legi enim ἐν *Κορωνεῖα* delet, adstipulatorque emendant Hemsterhusio nostro. Ibi Clinias occubuit, testibus Platone in *Alcibiade I, p. 112* et Plutarcho *Alcib. p. 191*.

Ibid. *Στήραις*. Videtur esse Στήρις, Phocensium oppidum, de quo Pausanias *Phocic. c. xxxv*.

Ibid. *Ἀναστάσιος* Mss. Ἀναστάσις, quo nomine licet nullam hujus oræ urbem noverim, et plures sese ejus occupaturæ locum offerant, nihil tamen mutare sustineo : quid si enim Bœoticarum aut Phocidis aliqua nomen mutarit ? expectemus ergo donec meliori manu exarati codices aliud jubeant.

Ibid. *Ἐκέρφος*. Haud scio an *Ἀδέρφος*, Eubœæ oppidum, fuerit ; nec morari quemquam debet quod insulæ præponatur : apertissimum quippe est justum ordinem, negligentia, ut puto, librarium, hic esse neglectum, neque accuratam situs habitam rationem. Carolus a S. Paulo νήσου Εὐβοίας emendat et huic urbi agglutinat ; quo modo omnia in vado fuerint.

Ibid. *Βουμέλιτα*. Nusquam hanc legere mentini. Possent, si vocabulum secaretur, inde *Βούλις* et *Αἰλία*, Phocidis urbes, nasci ; quod mss. non addicentibus cum temerarium videri queat, à corrigendo temperare satius erit.

Col. 144. Ὑπερὶ Θέσθαι. Monstra hæc sunt, quæ an profligari valeant videamus. Mss. Ὑπερὶ Θέσθαι, ex quo posteriore levi opera Θέσθη exstruitur, urbs Bœotiar, Statio *Thebaid.* vii, 261 :

Dionaisque avibus circumsona Thisbe,

ex Homero *Iliad.* B 502. Alterum Hylen dare potest, urbem ejusdem oræ maritimam, eidem Statio v. 267 memoratam. Si utramque improbaveris, Ὑποθήβας an malueris perpende, notas Homericæ carmine et *Infra Thebas* Plinio dictas.

Ibid. Θῆβα. Dionis Chrysostomi ætate major urbis pars in ruinis erat, ut orat. vii, p. 123 profiteatur; nec aliud de suo tempore Pausanias, a Casaubono excitatus, arcem tantum Cadmeam habitari affirmans. Utrum e ruderibus surrexerit, an Cadmea potissimum incolis fuerit sub Christianis celebrata, in obscuro est. Habuit suum sibi episcopum, qui τῆς Ἑλλάδος in conciliis, veluti *Ephesino* p. 525, dici, ut a Thessalicis Thebis distinguatur, assolet. Metropolis autem non ecclesiastica sed civilis et honoraria fuit, prorsus ut Athenæ Lacedæmon et Elysia. Unam duntaxat in singulis provinciis metropolim canones ecclesiastici agnoscunt, ut concilium Chalced. tom. ix, p. 103 docet: ab ejus episcopo reliqui provinciales inaugurabantur, ejusque decretis parebant; qua dignitate in Achaia Corinthus fuit illustris. Nec impedire tamen poterat quin plures honorariæ ab imperatoribus, quibus solis id jus concilii Chalcedon. p. 619, tom 8 tribuitur, constitueretur; et si potuisset, nihil admodum erat cur velaret: tantum enim diplomate imperatorio creatæ honore ampliore gaudebant, σαφεμένον τῆ κατ' ἀρχαίαν μαθησιαί των ἐκκλησιῶν ἐκκλησιῶν. ut canon 19 Chalcedonensis concilii sciscit.

Ibid. Χαλιχί. Oportuerat, ut Carolus a S. Paulo conjecticæ video, Χαλιχί; νήσου Εἰβοίας. Vitium satius vetustum auxuror ipsoque Constantino prius: quod enim de Hierocle l. ii, Them. 5 prodit, συναριθμητὶ δὲ ταύταις καὶ νήσῳ τῆς Εἰβοίας. ἦν τις ἐκ Χαλιχί καὶ Χαλιχίδα ἐνομάζουσιν, id hinc suam originem accepisse suspicor. Hesiodus cur Χαλιχίδα χαλιχίονακα dixerit, explicat Casaubonus in *Athenæi* l. xiii c. 9.

Ibid. Πεφθμὸς. Creberrime hujus apud Demosthenem est mentio, ut *Philipp.* iii, p. 69: Πέφθμα δὲ ἔβουας, τοὺς μὲν εἰς Πορθμὸν, τὸν δὲ ἕκτον ἐκβαλοῦσας τῶν Ἑσπεριῶν, ubi Ulpianus navale fuisse Eretreusium docet. *Philipp.* 4, p. 76: Κατακαίεται Πορθμὸν καὶ τὸν ἄλλο ἄνακτα τῆς Ἀστυκίης ἡμετέρας τὸν ἑμὴν ἐπὶ Εἰβοίᾳ. De legat. fals. p. 218: Καὶ μὲν καὶ ἄλλα ταῦτα ἔβουας ἐπὶ Πορθμῷ, καὶ τὸν Μεσάρῳ ἀναίετος ἐβουαίον ἐκίππευ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας. Hinc hanc Aristides tom. ii, p. 210: Ἐν Πορθμῷ τὸν Μεσάρῳ ἐκίππευ, quod perperam videtur *In fine* *Philipp.* i, c. xii ubi sibi hanc locum hanc obscure constituent, non ut que opera recentiores fuisse geographi, si opprobria sua cura fuissent dignati.

Ibid. Χαλιχί. Χαλιχί τῶν ἑμῶν νησιῶν nomine, et max *Herodot.*

Ibid. Αἰγυπία. Cyprium erat Megaridis, a Pausania, qui in vocis sono variam dædum ab Αἰγυπία adnotat. *Attic.* c. xvii s. p. 101.

1975. Μεγαλὴ ἡ δὲν ἐν Μεγαλῶν ἐστὶν, sed ἡ

Bœotiam vergente, si Pausanias non fallit: nam Strabo et Ptolemæus sinui Corinthiacæ apponunt. Vide Ch. Cellarium G. A. ii, 13, p. 1168.

Ibid. Ἐμπορίων Κρομμίων. Κρομμίων oportuerat, maritimum in Corinthi et Megaridis sinibus oppidum. Seriore ætate mercatorum frequentia celebre fuisse et propterea Emporion nomen indeperum videtur.

Ibid. Αἰγυπία. Superbum ejus est in vita S. Theodora Thessalonicensis elogium c. i quinti Aprilis magni sanctorum operis: Ἔστι τοίνυν αὕτη νῆσος, ἵκναι Vitæ ejus auctor, τῶν ἐν Ἑλλάδι κεφάλαιον, ὡς εἶνεκα μὲν μεγέθους καὶ κάλλους καὶ θέσεως μέγιστο καθάπερ τῶν προσείκων ἀναφανῆσαι, καὶ οὕτω μεγίστω παραλλάττειν τῆ μέσῳ ὡς καὶ ὁκαίῃ πάσης τὰς νήσους, ὡς περ οὐκ ἀνταίρειν ἐχούσας Αἰγυπία, μεθ' ἑδονῆς τῶν πρεσβείων παραχωραίν. Adhuc plura in laudem, quæ non exscribo: id obiter monebo, non videri D. Papebrochium recte sententiam horum verborum percepisse, καὶ γορηγῶν ἔχειν ἐκασθεν μετὰ πολλοῦ περιόντος δι' ὧν αὐτὸν καίῃ; ἀμείνους, cum verteret quo fit ut urbes in ea sint plurimæ: id enim falsum est, nec Græca innuunt, tantum, habere eam quæ abundantissime aliis utilibus, unde meliores evadant, præbeat, indicantia. Adde Pindarum in laudes insulæ passim et in prius Ode 5 Nemeorum excurrentem.

Ibid. Παιτιόνα. Nec urbem neque insulam eo nomine novi. Fors fuerit olim Πορτασσα Κίρας, ut Poessa insula Cæ sit, quam in ruderibus fuisse Strabonis et Plinii ætate, ille l. 10, p. 486. h. l. 4, c. xii docet; e quibus resurgere potuisse cur necemus? quia dubium tamen id est, vide an Πύγος Μελα ii, 7, 80 esse queat.

Ibid. Κόθρος. Cæe locum in ms. Κόθρος occupat, quam illi proximam in integrum restituere placuit.

Ibid. Δῆλος ἀνηλεος. Mss. hæc conjungere Holsteinio doctori credimus; nec sane perperam: quis enim Delo insulæ id cognomen indidit, in latino atque oculis notissimum Sibyllæ versam habuit e l. iii et viii: Ἔστι καὶ Σάμος ἄμμος, ἰσθμὸν Δῆλος ἔβουας καὶ Πορτὴ βύμη. Hallucinatur ergo qui insulam Adelmæ cæteris mediterranei maris inserunt.

Ibid. Τολαμένη. Conspirant in vitia hæc edidit mss.; quæ si medica manu contractaveris, sanæ colorem facile receperint. Τολαμένη, ut pulchre Carolus a S. Paulo, obstetricantibus Librariis et Σάμοις νήσῳ nata videtur. Reliqua, ubi parum auxeris, μέγιστο θερραπολιῶν dabunt, sicuti ex *Herod.* a Constantino l. ii Them. 5 profertur: Lætaque Holsteinius non injuria id probavit, presertim cum πρὸ θερραπολιῶν in principe sit editio. Esi vero bene Lactenæ processerit, deficere tamen ea non dubitandum est quibus scriptor omnia Actæa loca usque ad Theropylias processulis imperio mandabat.

Ibid. Εὐβοία. Hælladæ metropolim fuisse locuples testis est Apuleius l. x, p. 247: ἐκκεκασμένον παρὶς Κορινθῶν, quæ caput ἰσθμῶν Ἀχαιοῦ προίτια, ut alla Dion. Chrysostomo orat. xxxvii, p. 461 de urbe sententia fuit, cum civis compellat: Ἐπεὶ τὰς ἐκ τῆς ἡμῶν τὴν ἐν ἡμῶν κρήνην καὶ τὴν ἐκ τῆς ἡμῶν. Adde Aristidem tom. I, p. 43, ubi ἡ καὶ

Ἐγύρα, re ipsa ad stipulante ex Constantino, l. 2 Them. 6 præoptavi.

Col. 144. *Ná Σικυών*. Olim Sicyon Corinthiaco sinui accubabat, inde a Demetrio Poliorcete in proximum et astura munitum collem translata, teste Diodoro xx, p. 827 et Plutarcho Demetr. p. 900; quæ novam non male dici affirmavit.

Ibid. *Αἴγαιρα, Αἴγιον*. Sic oportuit. Ms. Αἴγραι Αἴγιων. Utraque urbs veteris Achaiae ex tabula Pentingerana, quæ 12 M. P. spatio separat, et Pausania vii, 24 et 26 notissima est. Prior ultimæ ætatis Græciæ Botstizza dicta est, sæpe eo nomine apud Georgium Phranziam obvia, ut l. ii, 2, 9.

Ibid. *Μεθώνη*. Mss. hoc probant: Carolus a S. Paulo *Μεθανα* vulgavit. Prius Thucydidi patrociniolum est l. iv, c. 45, posterius Strabonis, l. viii, p. 374 et Pausaniæ l. ii, c. 34. Oppidum erat munitum in isthmo Træzenio.

Ibid. *Τρυζένα*. Imo Τροιζήν, aut Τροιζήνη ex Ptolemæo, nisi et id in vitio sit.

Ibid. *Πιλαυρα*. Hoc aut Πινυρα mss. præferunt. Verum est Ἐπίδωρος, cultu Æsculapii famosa et Træzeni vicina.

Ibid. *Ἐρῆ μύρη*. Ἐρμιώνη, quæ et Ἐρμιών, ut bene in Stephano viri docti resinxerunt. Euripides Herc. For. 615: Χθονίας νιν ἄλος Ἐρμιών τ' ἔχει πόλις. Hesychius ait esse πόλιν ἐν Ἄργει, pro Ἄργεῖα sive Argolide, quod ipsum de Træzene Epidauro atque Alope itidem prædicat. Colebant Hermionenses præcipuo honore. Cererem Chthoniam, quod præter Pausaniam *Corinthiac*. c. 35 egregium nos marmor docet Inscript. Donian. cl. iv, 9; in quo etsi nunc Ceres a Chthonia distinguatur, dubitari non potest quin exscriptoribus acceptum id referri, ut plura in eo lapide, legique non ΚΑΙ ΔΑΜΑΤΡΙ ΚΑΙ ΧΘΟΝΙΑΙ sed ΤΑΙ ΔΑΜΑΤΡΙ ΤΑΙ ΧΘΟΝΙΑΙ oporteat.

Ibid. *Θάρκουσα*. C. Θάλκουσα, Arcadiæ urbs, Stephano.

Ibid. *Μαντίρεια*. Ab Antigono Argivi dono acceptam Antigoniam, quo nomine Plutarchi ætate, ut in Arato prodidit, p. 1048, tantum nota erat, vocarunt. Pristinum nomen beneficio Hadriani recipavit, Pausania *Arcadic*. c. viii teste.

Ibid. *Γερένθραι*. Verum nomen est Γεράνθραι, ut Sylburgius ad Pausan. *Lacon*. c. xxii docuit. Oppidum erat Eleutherolaconum.

Ibid. *Φαραί*. Carolus a S. Paulo *Φεραί* ex Ptolemæo corrigit; quo facile carebimus, præsertim cum vitio non sit liberum: *Φηραί* enim, quod idem ac *Φαραί*, oportuerat, ut Henr. Valesius in *Polybii excerpti*. p. 15 ostendit. Urbs erat agri Messenii.

Ibid. *Ἀσώπολις*. Conflatum hoc perverse est ex Ἄσωπος πόλις, ut ex Ptolemæo l. iii, c. 16 et Pausania *Lacon*. c. 22 compertum habemus. Veritas ad hanc urbem quam ad Asopitidem, agri Sicyonii partem, elegantem e Thes. Britan. tom. II, p. 247 numum reuleris, in cuius altera parte ΦΟΥΑΒΙΑ ΠΑΑΥΤΙΑΑΑ. CEB., altera Nemesis rotæ pedem imponens, addito ΔΣΩΠΕΙΤΩΝ cognomine, conspicitur.

Ibid. *Ἀκραί*. Ἀκραί præstant ex Polybio τ, 19 Pausania *Lacon*. xxi, 60 stadiis Asopo semine. Ptolemæo Ἀκρεῖα, Straboni Ἀκραῖα, haud bene.

Ibid. *Φιάλαια*. Φιάλαια rectum est, quo nomine Arcadiæ oppidum fuit, olim Φηγάλαια dictum. Colebatur ibi Bacchus, ut ex Diodoro l. xv, p. 357 videas; unde Lycophroni Alex. 212 δαίμων ἐνδρόχης Φηγάλους φουστήριος. Incolæ ΦΙΑΛΕΩΝ nomine in numis Severi et aliorum insignes sunt.

Ibid. *Κορώνια*. Κορώνη vero nomine agri hæc Messeniæ urbs fuit, vicina Pamiso fluvio, quem Ptolemæus Panisum haud recte appellat, apud Pausaniam *Messeniac*. c. 34, turpiter in eo flumine adhæsit Jac. Pontanus: nam cum in Georgio Phranza ii, 2 Πάμισσον ποταμόν in sinum Messeniæ evolvi legisset, omnibus odiosum fluvium inde fecit. Asine, quæ sequitur, Coronæ viciniam insedit.

Ibid. *Μοθώνη*. Tuebitur se Hierocles tabule Pentingeranæ et Pausaniæ suffragio, qui passim Μοθώνην et incolas Μοθωνιάτους, ut l. iv, c. 35, appellat. Thucydides, Strabo, Ptolemæus atque alii Μοθώνην malunt. Mothonem suo quoque calculo ratam habuit Ammianus xvi, 10 et quos testes ibi appellavit Henr. Valesius.

Ibid. *Κυπαρισσία*. Gemina sibilante omnes scribunt, in vocis numero variantes. Pausaniæ *Κυπαρισσία* Messen. c. xxxvi, Straboni viii, p. 361 *Κυπαρισσία*. Oppidum erat Messeniæ in Elidis sinibus, 15 M. P. a Pylo, ut Tabula, cui Cyparissa, ostendit.

Ibid. *Ἠλις*. Novi Elidenses et Ætolos cognatione fuisse ob Oxylum junctos, sed eorum urbem Ætolis tanquam caput fuisse impositam difficulter mihi persuaderi potior. Desunt, quibus ea dignitas urbi armetur, argumenta; longius præterea ab Ætolia erat disparata quam ut ejus fuisse metropolin opinari possis. Puto desicere hic Patras, nobilem urbem, contra Ætoliam positam: eam metropolin fuisse ex epistola Leonis imperatoris additoque illi catalogo tomo IX *Concil. Labbei* p. 267 citra dubium est. Habet eandem inter metropoles ex Hierocle Constantinus l. ii Them. 6. Nec morari quemquam situs urbis extra Ætoliam debet: neque enim longo trajectu inde dissociata fuit; et præterea multa Augustus imperator ex opposita continente oppida Patris condonavit, de quibus Pausania x, 38. Vide quoque vii, 18 et Ezech. Sphanhemium dissert. II de usu et præst. numism. p. 324.

Ibid. *Νήσος Πάνορμος*. Haud parum molestæ hæc mihi insula adpersit, neque hactenus eam deponere potui: tantum quæ in mentem venerint, adscribam. Panormum insulam veteres circum Peloponnesum ignorant: habet ejus nominis portum prope Rhium in Naupacti adverso littore Polybius v, 102 et Pausanias *Achaic*. 22, qui utique nihil ad hanc insulam. Aliam in Cephallenia novit Artemidorus apud Porphyrium de Nympharum antro p. 114, edit. Barnes: Τῆς Κεφαλληνίας ἀπὸ Πανόρμου λιμένος πρὸς ἀνατολήν δώδεκα στάδια νῆσός ἐστιν Ἰθάκη σταθίων ὀγδοήκοντα πάντα. Et Antipater in epigrammate ab Holsteinio ad Stephani Πάνορμος publicato: Φοῖβε Κεφαλλήνων λιμένοςκοπος, θίνα Πανόρμου ναίων τρηχέτης ἀντιπέρην Ἰθάκης. Hinc ego dedisse Hieroclem Νήσου Κεφαλληνίας Πάνορμος conjiciebam, aut certe ex portu nobis insulam fecisse. Quo minus tamen secure in

ἐπισκοπὸς πόλεως Ἀνηρίτου dici videatur. De situ nihil finivero.

Col. 145. Ὑπαγα. Ὑπαγα, unde Julianus episcopus πόλεως Ὑπαγῶν in Chalcedon. synodo p. 665 et Antonius Ὑπαγῶν πόλεως conc. Constantinop. tert. p. 500; quod posterius sæpe in numis apud Harduinum Vaillantium et Haymum conspicitur. Orpidum Timolo accubabat. Ovidius *Metamorph.* xi, 150; nam freta prospiciens late riget arduus alto Timolus in ascensu; clivoque extensus utroque Sardibus hinc, illique parvis finitur Hyæpæis.

Ibid. Ἀδριοπόλις. Verum esse Ἀρκαδιοῦπολις Alexander Ἀρκαδιοῦπόλεως τῆς Ἀσίας concil. Ephes. p. 465 et 528 testabitur, qui si nomen, quo urbs antea fuerat usa, apposuisset, ejus sedem quam frustra vestigamus, eadem opera indicasset.

Ibid. Διδὸς Ἱεροῦ ἱεροῦ ἱερὸν, Ionix Lebedum inter et Colophonem apud Stephanum oppidum: numos ΑΙΟΧΕΡΙΤΩΝ habet Harduinus, qui ex concilio Constantinop. tertio p. 500 et Labbei Χριστοῦπολιν deinceps fuisse non praterit.

Ibid. Εβαζα. Liberatus Diaconus *Dreliar.* c. xiii: *Nono quoque Secretario acta est actio, ubi Bassianus, qui ad civitatem Euzensium episcopus ordinatus est, et Ecclesie incuberat Ephesinæ.* Quam civitatem cur in Labbeana editione asterico notarint, causam non video: bene enim omnia habent. Fuerat Bassianus invitus Εὐάζων civitati a Memnone Ephesio episcopus impositus: Memnone et ejus successore Basilio fato functis idem Epheso est præpositus; quæ omnia fusius concilii Chalcedon. Acta tom. IX p. 7. L. Holsteinius in *Car. a S. Paulo Geogr.* S. huc refert Basilii epist. 251 nov. edit., τοῖς Εὐασιτοῦς inscriptam, auctorque est ut Εὐάζωνος legatur. Mihi, pace ejus dixerim, alia est sententia. In Basilii epist. 278 Εὐήσο; Euesus Cappadocix montibus proxima, ut ex serie epistolæ cognoscas, invenitur; hujus incolis missam eam epistolam arbitror, proptereaque Εὐήσηνοῖς, præcipue quod posteriore in epistola manu exarati codices, non item priore, in vocabuli scriptura consentire videntur, præcipio.

Ibid. Κολοσσῆ. Manu exarati codices Κολοασῆς præferunt: ego neutrum probavero, tametsi quo vero nomine fuerit pro comperto nondum habeam. In binis Jac. Goar Notitiis inter Asiæ præsules est ὁ Καλόης, subscribiturque Nicæno secundo concilio p. 50, 350 atque alibi Theophanes ἐπίσκοπος Καλόης et p. 153 mendose Κάλπηος. Diceret itaque Καλόης justum esse urbis titulum, nisi Aphobius, qui synodo Ephesinæ adfuit, contrairer, et se Κολώνος p. 465 sive Κολώνης p. 528 aut, quod mss. dant, Κολόης episcopum fuisse testaretur; cui ultimo cætera postponerem, illique nomen venisse a Coloe lacu haud multum a Sardibus apud Strabonem l. xii p. 626, si aberrandi metus abesset, autumarem. Quamvis autem de urbis nomine pleræque dubia sint, non poterit *Car. a S. Paulo* negligentiam in ea prætereunda excusare.

Ibid. Ἀργίσα. Hoc Acta concilii Nicæni secundi p. 155 atque alibi, quibus Leo ἐπίσκοπος Ἀργίζων nomen adscripsit, firmabunt. In Chalcedon. p. 96 habebis Proclum Ἀργίζης et p. 398 Ἀργίζων. De ejus et Nicopolis, quam frustra quæro, situ, Scepticos imitatus, nihil finivero.

Ibid. Παλαιὰ πόλις. Eandem esse volunt a Παλαιὰν κατοικίαν, de qua 130 stadiis ab Anderis remota Strabo l. xii p. 614, dubia tamen conjectura: nam Παλαιῶν præsul in Nicæno secundo p. 51 inter Hælespontios subscribit et a Παλαιοπολίταν distinguatur. Ejus episcopi in conciliorum Actis sæpe obvii sunt. Vide Nicænum secundum p. 153 et Ephesium p. 457.

Ibid. Βαρέττα. Constabit hocce oppidi cognomen Joannes Βαρετῶν episcopus in Actis Chalced. p. 675. Βαρέτων præsul est in Constantinop. tertio p. 667 et Nicæno secundo p. 153.

Ibid. Ἀδίου Κώμη. Thomas πόλεως Ἀδίου Κώμης est in Chalcedon. concilio p. 96 et 675.

Ibid. Νεαύχη. Νέα Ἀλλή oportuerat ob Philippum Νέα Ἀλλῆ in Chalced. conc. p. 96, qui perperam p. 675 Μενάλη et in Latina versione Naulochi, unde *Car. a S. Paulo* Naulochum urbibus Asiæ, quibus olim episcopus fuerit, adstruxit.

Ibid. Κολοζών. Emman. Schelstratenus et Ans. Bandurius Colophon arcissime Μητροπόλεως vocabulum astringunt; quæ ratione Colophon metropolis, ejusmodi non fuit, creatur, Ionixque urbs Metropolis prorsus præteritur. Rectius itaque Carolus a S. Paulo distinguit. Abest Colophon, si recta naves, Epheso stadiis 70, Strabone teste l. xiv p. 615, aut, ut Xenophon Ephesius l. i p. 8, stadiis 80.

Ibid. Μητρόπολις. Numi ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ et οἶνος Μητροπόλεως Strabonis l. xiv p. 637, et Marcellinus Μητροπόλεως episcopus ex conc. Chalcedon. p. 96 huc pertinent. Μοχ Τίως, Anacreontis Lyræi poetæ patria, potior erit.

Ibid. Σαζώρη. Nisi omnia me fallunt, Ἐρυθραῖ in voce latent: ea huic loco accommodatissima urbs est, et huic provincie a conciliorum Actis et Notitiis transcripta. Paulo ante Κλαζομεναὶ præstiterant.

Ibid. Μαγνησιασοῦπολις. Sic mss. pro Μαγνησίαι Σατύλου. Unde nummi ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥΛΑΟΥ. Pecato non dissimili Basilii episcopus Μαγνησίας Ἐπίτου concilio Nicæno secundo subscribit p. 571.

Ibid. Ἀπάη. Natum hoc videtur ex Ἀγάη, ejus episcopus Constans in Nicæno secundo p. 350 πόλεως Ἀγάης dicitur. Id vero ex Ἀγάη: unde Cyriacus Ἀγλης pro Ἀγάης Actis Chalcedon. p. 127 inseritur, qui p. 322 Ἀγίας et p. 508 Ἀγίης et p. 664 Ἀγάης πόλεως. Intelliguntur Ἄγξαι Ἄγξαι, quarum nomen seriore ætate in aliam formam diceret procius, si quid his inesset auctoritatis monumentis: ducimur enim illis ad Ἀγίαν atque Ἀγίαν. Florente Græcia non Ἀγίας tantum sed Ἀγιάας appellabant; quod posterius etsi cærti usus est, non tamen solum pro bono est habendum. Suidas Πόλις Ἀγίης, ἀπὸ Ἀγίων τῆς Ἀσίας. κίται δὲ πλησίον Μαγνησίας καὶ Σμύρνης. In quibus Grammatici, licet Ἄγξαι longissimo terrarum intervallo Smyrna remotas non dixerit, rectius putem καὶ Μυρίνης: illi enim proxime erant et propterea Ἀγίαι ἐν Μυρίνη Stephano dictæ. Idem Galenus περὶ εὐχυμίας p. 558 edit Basil. firmat: τοιοῦτος δὲ ἐστὶ παρ' ἡμῶν ἐν Ἀγίαις καὶ Περπερίνη, τῆ μὲν ὀνόματι Μυρίνη, τῆ δὲ Περγάμω. Et brevi post: ὁ δὲ ἐν Ἀγίαις καὶ Περπερίνη, μέστω τοῦτων εἰσὶν. Quæ utique Ἀγίας et nostram conjecturam probabilem faciunt. Possunt hæc cum Theod. Laurentio

Gronovio in *Marmor. Basin.* c. 32 in *Alyatas*, quod mira verum existimabat, perverti, at non sine aperta vi incolas Tacitus *Annal.* II, 47 *Ægeatas* appellat, qui quantumvis *Ægeatæ* ms. Florentino, ut vir doctissimus animadvertit, vocentur, non ausim tamen *Ægeatas* prorsus spernere: neque enim οἶκος Αἰγιάτης ejus lem Galeni *Method. Therap.* I, XII p. 164 id permisit, qui perperam Ὑγιεῖν I, 5 p. 270 Αἰγασσῆς scribitur. Vide et Anton. *Itiner.* p. 146.

Col. 145. *Τέμνος*. Imo Τέμνος, pro quo Τόμνος in concilio Nicæno secundo p. 550 et mox Φόκια.

Ibid. *Μυότρα*. Sicuti hujus locum in Suida occupavit Smyrna, ita subinde in concilio *Actis* et *Aristidis Sermone. Sacr.* v tom. I, p. 618 et 619, sicuti *Palmerius Exercitat.* p. 471 admonuit, idem molita est.

Ibid. *Μόκη*. Scribe Κόμη, quo vitio laborant *Acta Chalcedon.* p. 675, cum Chrysogonum πόλεως Μόκης præsidem fuisse affirmant.

Ibid. *Ἐλάτα*. Pergamenorum erat navale, stadiis 120 ab eorum urbe distans apud Strabonem I, XIII p. 615, cui Aristidem Junge tom. I p. 620 et Galenum I, vide *Antidot.* p. 427. Incolæ ΕΛΑΙΤΑΙ in numis et Chalcedon. conc. p. 598, non ΕΛΑΙΤΑΙ, ut Stephanus, cui propterea recte subvenit L. Holsteinus.

Πιτάνη. Πιτάνη, de qua Strabo I, XIII p. 614. Pardus episcopus Πόλεως Πιτάνης eodem peccato in Nicæno secundo p. 571.

Ibid. *Τιάραι*. Nisi a vero aberro, Κάναι fuit: quod oppidulum ad ejusdem nominis promontorium idem Strabo I, XIII p. 615 proponit. Melæ Posponio I, 18 *Cana*. [codex Leid. Τιάραι, quod verum est ob Plinii V, 50 *Tiaren* seu *Tiaras* potius. W. *Prolegg.* p. 650.]

Ibid. *Θεοδοσίου πόλεως*. Πόλις præstat. Situm urbis ignoraremus, nisi ex Notitia Jac. Goar Perperinam eamdem esse constaret: ea vero haud longe abfuit Pergamo, ut ex Galeno *περὶ εὐρυμίας* p. 358 constat. Ptolemæο *Τερμέρη*, et ms. Palatino *Περμέρη*, Coisliniano *Περπέρη* dicitur, unde verum nulla opera eruitur. Nobilis erat ejus urbis atque agri vinum, de quo Galenus eisdem locis in quibus de *Ægeatæ*. Vide *Sirmondum* in *Triplie. numo* et *Anti-Tristano II*.

Ibid. *Ἀδραμύτιον*. De eo ad Anton. p. 355. Mox Ἀντιάνδρος verius erit, tametsi Marinus episcopus πόλεως Ἀντιάνδρου in *Actis* sit Nicæni secundi p. 589.

Ibid. *Γάργαρα*. Γάργαρα lege, et Strabonem I, XII p. 606 adi. Γαργάρων πρῶτος Nicephorus est in Nicæno secundo conc. p. 550.

Ἰπὸ κοροσουλάριον. Fuisse hanc consularem provinciam *Notitia imp. Orient.* c. 4 et I, unica e. de offe. comit. sac. patrum. ostendunt. Hinc *Ancius Paulinus Thess.* p. MXC 19 consul provincie *Asiæ* et *Hellespontii*.

Ibid. *Κόζικος*. Nobilissimæ urbi metropolis *Hellespontii* dignitatem Leo imperator et Jo. *Malala* tom. I, p. 564 asserunt: ἐπαθεν, inquit, ὑπὸ θεομαγνίας σεισμὸν ἢ Κόζικος, ἧτις ἐστὶ μητρόπολις μεγάλη τῆς Ἑλλησπόντου ἐπαρχίας.

Ibid. *Προκόννησος*. In principe editione *Προκόννησος*, sicuti et in Stephano inest: Ptolemæο *Προκόννησος*, unde Joannes *Προκόννησος* in *Actis Ephes.* p. 456 et *Acacius Προκόννησος* in *Chalcedonens.* p. 675. Cæteris *Προκόννησος* esse solet.

Vocis originationem critici in Apollonium II, 278, quos Etymologus ab Is. Vossio ad Scylæcem optime, ut indidem apparat, restitutus exscripsit, tradidere. De marmore Proconnesio Gothofredum in I, IX c. Th. de indut. debet. vide.

Ibid. *Ἡ Ἐξορία*. Regionis insulæ nomen sit, incertum est. De Propontidis insula quædam memorie ex Sanctorum *Actis* inhaerent, sed obscura; quorum cum nec auctor nec verba ad officium redeant, non liquere pronuntio.

Ibid. *Βασιλίση*. Fuitne Ἀπόδη, Abydo atque Ilio haud multum separata? *Acta S. Parthenii Lampsacei* c. 2: *Alexandria autem quædam ex Arisba, quæ est juxta Abydum*. *Lucanus Idalin.* I, III, 204 appellat, quod agri esset Trojani et circa Idam: *Mysiaque et gelido tellus perfusa Caico, Idalis et nimum glebis exillis Arisbe*. Carolo a S. Paulo *Bares* ex *Barispe* placet, cujus episcopum *Euty-chianum Chalcedonense concilium* p. 675 *Hellespontii* annumerat.

Ibid. *Πάρτιον*. Lampsaco 270 stadiis, sicuti *Polyanus* 624 indicat, distabat. Sequentes urbes ad Anton. *Itin.* p. 554 attingimus.

Ibid. *Σκαμάνδρος*. Videtur *Scamandria* parva civitas, de qua *Plinius* V, 50, esse.

Ibid. *Πόλιχνα*. Troadis hanc circa *Æsepum* urbem Strabo XIII p. 605 et *Plinius* V, 50 norunt; nec aliam multi censent quam *Thucydides* VIII, 14 et 21 a *Clazomeniis* munitam commemorat. Ego vero accesserim *Acacio*, *Clazomeniorum* eam urbem ab hac distinguenti: clarissime enim *Thucydides* eam in continente contra *Clazomenas* longèque adco a Troadis *Policna* collocat.

Ibid. *Ποιμανηρός*. *Lege Ποιμανητός*. *Aristides* tom. I p. 596: ἐστὶ δὲ Ποιμανητός, χωρίον τῆς Μοσιας, καὶ ἐν αὐτῇ ἱερὸν Ἀτκληριστῶ ἁγίον τε καὶ ὀνομαστόν. Ἐνταῦθα ἐτελέσμεν σταδίους ἐξήκοντα μέγιστα καὶ ἑκατόν. Fuit ergo *Mysiac* oppidum (nam agrum male vertunt) 160, circiter stadiis ab *Hadrianis*, *Aristidis* patria. *Stephano* et *Nicetæ Choniæ Annal.* I, ult. p. 296 est *Ποιμανηρός*, et *Actis concilio*rum: subscribit enim *Constantinopolitano* tertio p. 501 *Mercurius* episcopus πόλεως Ποιμανηροῦ τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, et *Nicæno* secundo p. 572 *Leo Ποιμανηροῦ*; qui cum p. 51 episcopus *Ποιμανηρῶν* feratur, et *Jo. Masson*, ut in *Aristidis Vita* III, 6 perscriptum est, *Parisii* numum *Ποιμανηρῶν* tractaverit, non dubium est quin *Ποιμανηρός* *Stephano* reddi debeat. Scio aliam virum doctissimum ingressum esse viam et *Ποιμανηρῶν* *Aristidi* restituisse: sed cum *Ethnicographus* τὸ ἐθνικὸν ὁμοίως inlecti affirmet, *Ποιμανηρός* utique ab eo venit. Cæterum series *Aristidæ* orationis ἐστὶ δὲ Ποιμανηρός requirere videtur.

Ibid. *Ἀρτεμέα*. Assentior *J. Harduino* in *Plinii* V, 50 Ἀταρνεῖα legenti. Habet *Atarneam* *Plinius*, quæ *Straboni* Ἀταρνεὺς, *Stephano* Ἀτάρνα.

Ibid. *Ῥέκετα*. Nisi *Ῥόττετον* in voce reconditum sit, nihil de ea novero. *Rhocæum* a *Plinio* *Strabone* atque aliis non est neglectum.

Ibid. *Βλάδος*. Βλανδὸν sive Βλαῦδον potius concilium *Chalcedonense* p. 575 urbibus *Lydiæ* contribuit; nec dissident veteres *Notitiæ Βλαυδῶν* numi, in quibus *Buvius* *Ἰππεύριος*, sunt in *Thes. Britan.* tom. II, 100. Βλαῦδον in *Lydiæ* silibus me-

sæpe illi insulæ dicuntur quæ proximæ, ut insulæ videantur, accedunt. Vide *Ant. Itin.* p. 522.

Col. 144. *Φωτεινή*. Sita in depressione fuit loco, a quo stagnantibus circumdata, Procopio *Edif. Justinian.* iv, 1 auctore. Meminit ejusdem auctor comment. De Petro et Paulo c. iii : ἐξ ἧς (Ῥώμης) εἰς Μεδιόλανον καὶ Φωτεινήν, πόλεις Ἡπειρώτιδας, ἔρχεται. Conjicit quidem God. Henschenius (tom. V, A. S. Junii p. 417) urbem Lucam a luce Φωτεινή scriptori dici : quæ Epirotarum nunquam fuit : at nostram intelligit, quam imperite Mediolano junxit : oppida enim, quod Callimachus ait, τὰδε τόσσον ὄσον δὲ πλεῖστον ἔχουσι.

Ibid. *Ἡ Θρηκή γῆσος*. Sic mss. ; unde sine controversia eruenta erit Ἰθάκη, ut Car. a S. Paulo et L. Holsteinius viderunt.

Col. 145. Ὑπὸ *καρσουλάριον*. Idem in suo codice Constantinus I. n, Them. 9 legit, et falsum tamen esse arbitror : nam et *Notitia imp. Orient.* c. 1, utriusque, et novæ et veteri, Epiro præsidem imponit, et imperatores Valentinianus et Valens ad Zosimum novæ Epiri præsidem dant I. unicam cod. Theod. de stratoribus, innuuntque Apolloniæ agere solitum. Itaque ὑπ' ἡγεμόνα præstiterit.

Ibid. *Δυρράχιον*. Metropolis erat Epiri novæ ; unde Lucas ἐπίσκοπος *Δυρράχου, μητροπόλεως νέας Ἡπειρου* concil. *Chalced.* p. 565.

Ibid. *Σκίμπα*. Ita recte Constantinus in editione Batava : nam Σκάρπα, quod Aus. Bandarius recepit, hinc detortum est. Vide ad *Ant. Itin.* p. 318.

Ibid. *Βούλις*. Ptolemæo Βουλίς, Stephano Βυλλίς. Urbs erat maritima, Apolloniæ vicina, unde ejusdem episcopi cura fuerunt commissæ, qui in Ephesino concilio p. 437 Ἀπολλωνίας καὶ Βελλιάδος et p. 524 Ἀπολλωνίας καὶ Βελιάδος vitiose dicitur. Vide Holst. in Stephani Βυλλίς.

Ibid. *Ἀμαντία*. Fuit in Orici finibus, ab Aphantibus condita et dicæ. Vide Palmerium G. A. 1, 31. p. 171. Eulalius episcopus ab Amantia est in fragm. iii, p. 1325. Oper. hist. Hilaril.

Ibid. *Πουληριούπολις*. Recte hoc Holsteinius probasse Constantinus I. n, Them. 9, ostendit. Nomen est a Pulcheria Theodosii secundi sorore, stius vero obscurissimus ; qui, si nomen quo ante usa fuit, esset exploratum, commodius finiretur. Palmerius de Bulgarica Belgrado suspicionem jecit, quæ ut probari possit vehementer yreor. De *Aulone Itin. Ant.* p. 324.

Ibid. *Αὐλύτιδος μητρόπολις*. Fuit olim *Λυχνίδος*, ut bene Palmerius, quæ cum Hierocliis avo Epiri metropolis non fuerit, credibile est *μητροπόλεως* vocem huc a Dyrrachio migrasse, aut Lychnido a recentiore librario fuisse appositam : fuit enim seriore ætate sub Bulgaris metropolis, quod ut appareat, sciendum est urbem hanc a gente Bulgarica Achridam fuisse nuncupatam. Cedrenus, Nicephori Gregoras et Callistus, quibus testimonium denuntiavit Palmerius V. G. 1, 35, id haud obscure denunciant ; nec alia fuit scholiastæ Coishmiano, cum Ptolemæo adscriberet *Λυχνίδος ἢ Ἀχρίδα*, sententia, sub iisdem Bulgaris Achrida Justinianæ primæ et metropoli titulo superbiit, testibus utroque Nicephoro et Wilhelmo Tyrio *Hist. Hieros.* xx, 2. Nec vero non immerito quæsieris, sitne Lychnidus eadem ac Justinianæ patria : patriam enim suam

imperator cognomine Justinianæ primæ *Novella 11* illustrem esse jussit. Mihi, quantumvis in eam opinionem doctissimus Palmerius et plures alii concesserint, nullo modo plausibilis videtur. Dissentendi causas habeo graves et varias : quid si primo Lychnidum condita Justiniana prima superstitem fuisse ostendero ? Extracta ea est ante Belisarium consulem sive ante annum 555, teste *Novella 11* ; Lychnidus gravissimo terræ motu corruit Justiniano principe, non, ut Palmerius, Justiniano primo, apud Procopium *Hist. Arcan.* c. xviii. Movit autem terra per Achalam et Epirum anno belli Gothici 15, eodem auctore B. G. iii, 181, pluresque urbes disjecti. Trenuit præterea anno belli ejusdem 17, B. G. iv, 25, et horribilem quidem in modum. Altero utro motu Lychnidus corruit : neque enim alius in hoc tractu memoratur. Adæoque si priore, 12 ferme annis post conditam Justinianam primam, si posteriore, 16 post eam amissis in ruinas abiit. Igitur cum Lychnidus ædificata Justiniana prima pristinum nomen mordens retinuerit, Bæneritque in plures annos, perperam ab Justiniano ex ruderibus excitata et novo nomine decorata perhibetur. Quod ipsum, si quæ de utraque urbe prædicantur in examen miseris, liquidius patet. Procopius in *Hist. Arcan.* *Λυχνίδον τὴν ἐν Ἡπειρώτιδι* sive Epiroticam appellat : at imperatoris patriam Fabr. vi, 1, in Dardanis, qui ultra Epidamniorum fines agitent, collocat ; quæ sane regiones magno terrarum intervallo dissociantur. Promptum quidem est cum Palmerio profiteri Procopium non satis edoctum fuisse limites earum regionem ; nec facile tamen illi persuaserit qui ejus de bellis Gothico Vandalico et Persico deque ædificis Justiniani libros cum cura evoletur : ne nunc dicam imperatorem aperte satis *Novel. 11* patriam suam circa Daciam mediterraneam figere et Procopii partibus accedere. Ad hæc omnia accedit Justiniani natisle solum aut Tauresium aut Bederinam sive Baderianam Procopio et Agathia vero nomine appellari : qua ergo ratione Lychnidus erit ? porro Lychnidus excellenti colli erat imposita et fontibus abundantissima apud Malchum in *Excerpt. Hæschelii* p. 64. utrumque defuit Justinianæ primæ debuitque imperator aqueductibus magifico opere extractis subvenire civibus, ne sitirent, Procopio indice. Tandem, ne longum faciamus, si Justiniana prima eadem est ac Lychnidus, debuit Epirus nova, in qua ea urbs eodem obtinebat, Justinianæ primæ esse contributa, aut saltem ejus pars : atqui res secus habet. Decernit Justinianus *Novel. 11*, ut primæ Justinianæ, patriæ nostræ, pro tempore sacrosanctis antistes non solum metropolitanam sed etiam archiepiscopus fiat ; et cæteræ provinciæ sub ejus sint auctoritate, id est tam ipsa mediterranea Dacia quam Dacia ripensis, necnon Mæsia secunda Dardania, et Prævalitana provincia et secunda Macedonia, pars etiam secundæ Pannoniæ. Nulla prorsus hic Epiri mentio, in qua non ultimo loco Lychnidus. Dices Achridam Justinianam primam fuisse dictam, eam autem a Lychnidus nihil discrepare ; quod ut libenti animo admittas, ita ea quæ disputavi prohibent ut ab Justiniano eo nomine insignitam fuisse agnoscam. Omnia nisi me fallant, Bulgaris ad Christianorum sacra

iraductis, Lychnido, quæ gentis præcipua in hoc tractu urbs, et metropolis dignitas venit et Justinianæ primæ cognomen: religione enim meliore recepta, et sacerdotibus et, qui eos inauguraret, episcopo fuit opus. Lecta ergo urbs quæ Bulgariæ caput erat, et metropolitano assignata, appellataque Justiniana prima, sive quod eandem, quanquam non sine errore, ejus temporis Græci opinarentur; seu potius quod vera Justiniana prima, ut plures in hac vicinia aliæ, per tracta diu bella esset desolata, nec alius titulus ad novam metropolim decorandum videretur accommodatior.

Col. 145. *Λιστρῶν καὶ Σκεπῶν*. *Λυστρῶν καὶ Σκεπῶν* codex Vulcanii. Hæc quid velint, non facile dixerō. Viri docti, qui occasione oblata in ea inciderunt, conjecturis, sed parum certis, indulserunt. Palmerio *G. A.* 1, 31, quod Constantinus l. 2, Them. 9. *Ἀδῶν, Λήστρων, Σκευπῶν* præferret, in mentem venit posse legi *Ληστῆριον* vel *εἰς τὴν Ληστῶν*, ut sit velut epithelum Aulonis, navale piraticum vel piratarum, ut in Attica erat *Φῶρων λιμήν*, turum portus: cui suspicioni mss. verborum ordinem aliter digerentes, contra veniunt; obstant quoque Romanorum leges, piraticam proscribentes. L. Holsteinus in *Thesauri Orteliani Æstræum Ἀίστρων* præcipit, *Æstræum*que pariter ut Carolus a S. Paulo intelligit; quod oppidum cum in Macedonia secunda ab Hierocle fuerit collocatum, hic sedem obtinere non potest. De altero *Σκεπῶν* non minor hæsitatio: Carolus a S. Paulo videndum esse monet an *Κατασκῶν* legi possit; ubi maximopere vellem ut quid tandem Cassepon fuerit, docuisset. Palmerio *Σκεπῶν* quæ sit non succurrit. Equidem, si sententia sit ferenda, *Λιστρῶν* esse dixerō novæ Epiri castellum, cui apud Procopium *Fabr. Just.* iv, 4, nomen est *Ἄλιστρος*; in *Σκεπῶν* autem sive *Σκευπῶν* voce latere ejusdem Epiri urbem, quæ *Σκιδῆρων* et, in Augustano codice *Σκυδῶν* eidem Procopio audit.

Ibid. *Ἰπὸ κοινουλόριον*. Consulari Daciam mediterraneam paruisse *Notitia imp. Orient.* c. 4, confirmat. Est in l. ii, c. Theod. de inoffic. testam. Claudius præses Daciæ; quæ cum et Sardiæ meminerit, dices Daciam mediterraneam fuisse præsidialem provinciam; quæ tamen res secus habet. Sardiæ a Constantino M, ea lex data est ad præsidem Daciæ qui propterea Daciæ mediterraneæ præses non fuit, ut I. Gothofredus censet.

Ibid. *Σαρδική*. Daciæ metropolim fuisse Theodoretus *H. E.* ii, 4, docet. Constantius, inquit, *προσέταξεν εἰς τὴν Σαρδικὴν (Ἰλλυρικὴ δὲ αὕτη πόλις, τοῦ Ἀρκῶν ἔθνους μητρόπολις) καὶ τοὺς τῆ; ἑβίρας καὶ τῆ; ἑσπέρας συνδραμεῖν ἐπισκόπους*. Ubi ne ad Illyricam urbem offendaris, ita dici obiter observa, quod præfecto prætorii per Illyricum subesset, quæ ratio et Jordanæ *R. Goth.* c. 56, pertinet ut Naissum Illyrico contribuere. Vide de Sardiæ *Ant. Itin.* p. 135.

Ibid. *Παυταλία*. *Παυταλία* vero nomine fuit, nomen ΟΥΑΠΙΑΚ ΠΑΥΤΑΛΙΑΚ titulis inscriptis, et tabula, quæ Pentaliæ 28 M. P. Sardiæ separat, indicibus. Ter idem commissum est peccatum in Malchi Excerpt. Legat. Hoeschelii p. 62, quæ accuratissimus L. Holsteinus ad Stephani Πα-

ταλίων optime elidit. Sita erat non longe a Thraciæ introitu; παραγγελίας χώραν μὲν αὐτῷ δοῦναι ἐν Παυταλίᾳ, Malchi verba sunt, ἣ τῆ; μὲν Ἰλλυρικῆς μοίρας ἐστὶν ἑπαρχία, οὗ πολλὴ δὲ ἀπέχουσα τῶν εἰσβολῶν τῆ; Θράκης. Procopio non dissimili vitio Παντάλεια. *Ædif. Just.* iv, 1, dicitur.

Ibid. *Γερμανή*. Constantinus l. ii, them. 9, *Γερμανὸς* habet. Verum est *Γερμανή*, quo nomine Procopius *Ædif. Just.* iv, 1, in hac Dacia novit urbem. Nec diversa, puto, est Germania, quam B. Vand. 1, 11, in finibus Illyrici et Thraciæ, *Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυρῶν μεταξὺ*, ponit, Belisarii patriam. Vide N. Alemannum in *Histor. Arcan.* c. ii, et cave credas in sanctionibus antistitium Orientalem, quod inibi fidenter et Ortelianis verbis asseritur, metropolim esse: longe enim hæc ab ea dignitate abfuit.

Ibid. *Ναισός*. Hæc ita mss. et Constantinus. vide Hols. ad Stephan. et quæ *Itiner.* II. p. 566, adscripta sunt.

Ibid. *Ῥεμεσιάννα*. De hac urbe ad Anton. *Itiner.* p. 135, disputavimus. Id mirandum est, in *Actis Chalcedonensibus* p. 323, *Ἀφρουπόλιν* appellari: subscribit *Διογενιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφρουπόλεως Ῥεμεσιάνων*, qui in *Litinis* veteri versione episcopus civitatis Remissianensis et p. 126, *Ῥεμεσιάνης τῆ; Δακτίας* recte dicitur. Puteum librariorum *Ἀφρουπόλεως* esse conditores, et cum in *Actis* esset *Διογενιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφρου, Διογενιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ῥεμεσιάνης*, neglecto alterius Diogeniani nomine novæ urbis fundamenta posuisse. *Ἀφρου ἐπίσκοπος*, ut hoc addam, episcopus Afr in his conciliorum Actis esse solet, ut p. 402.

Ibid. *τῆ παρὰ . . . ὑπὸ κοινουλόριον*. *Ῥιπενσία* Dacia cum intelligatur, fortasse τῆ; *πρωτοπαρίας Δακτίας* justum erit: Procopio *Ædif.* iv, 5 *Ῥιπηνία* est *Δακία*. Quod autem consulari administranda mandatur, id a recto longe abest: fuit enim præsidialis provincia, uti præter *Notit. imp. Orient.* c. 1 ex l. ii c. Theod. de inoffic. test. pro comperto habemus.

Ibid. *Ῥαξαρία*. *Ῥατιαρία* oportuerat. Hanc et duas sequentes Theophanes *Chronograph.* p. 217 non præterit, *κτιζαστρέψας τὴν τε Ῥατιάρων, ἰν-quit, καὶ Κωνωνίαν καὶ Ἀκῆς καὶ Δωροστόλον καὶ Ζάνδακα καὶ Μαρκιανούπολιν*. Quæ ex Theophylacto *H. M.* i, 8 decerpta indidem facile saniozem recipient colorem. Vide *Ant. Itin.* p. 210.

Ibid. *Βηροπία*. *Βονοπία* codex Vulcanii. *Βονοπία* est, ut Henr. Valesius in *Ammian.* xxxi, 41 dudum vidit. Quod sequitur *Ἀκόνες*, Latini *Aqua*, Græci *Ἀκὺς* vocitant; qua de re dictum alias est.

Ibid. *Κάστρα Μάρτις*. Sozomenus *H. E.* ix, 5 *Κάστρα Μάρτις πόλιν τῆ; Μυσίας* appellat, recte si urbis nomen spectes, non item si provinciam: fuerunt enim hæc Castra in Dacia, ubi Procopius ea *Fabr. Just.* iv, 6 agnoscit et a Danubii ripa remouet; quod sane mirandum est, siquidem Gratianus permeato Danubio delatus Bononiam, Sirmium introit, et quatrinduum ibi moratus per idem flumen ad Martis Castra descendit apud Ammianum xxxi, 41.

Ibid. *Ἰσκος*. Ita mss. Henr. Valesii conjecturam affirmantes. Vide *Ant. Itin.* p. 221.

Ibid. *Δαρδανία*. Sita hæc provincia erat ad Macedoniæ occidentem plagam: codex missorum

l. ult. p. 313 et p. 89, ubi Χώρας, πόλιν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην, πάλαι τὰς Παλασσάς in Basil. edit., perperam.

Col. 145. *Κερετάνα*. Κερεταπέωννμ in apud Harduinum et Vaillantium hoc firmant. Corrigit ergo debent Theodulus Χαιρετάπων τῆς Φρυγίας apud Socratem *H. E.* II, 40, Phileasque πόλεως Χαιρετάπων Chalcedon. p. 674, et Michael Χαιρετόπων in *Actis Nicæni secundi concil.* p. 356, atque Andreas episcopus Λεργαπών Πακτιανῆς in Constantinop. tertio p. 674.

Ibid. *Θεμισώνιος*. In manu exarati codices, qui Θεμισώνιον verius probassent ob Strabonis Pausaniæ et Stephani concordiam. Θεμισώνιον nomen habet *Theo. Britan.* tom. I, p. 269. Θεμισώνιον plures Vaillantius, si tamen eorumdem urbium illi incole fuerint, qua de re alias quaeremus.

Ibid. *Οὐαλερτίο*. Pantaleon episcopus Οὐαλερτίας Nicæno secundo p. 356 adfuit, perverseque p. 597 Γαλατίας fuisse dicitur. Potuisset Carolus a S. Paulo hæc urbe *Geograph. Sacr.* locupletare.

Ibid. *Σαραές*. Sic et Strabo xii, p. 576 et Chalcedon. concil. p. 674, ubi Antiochus πόλεως Σαυῶν.

Ibid. *Κοριοπόλις*. Conua et apud Ptolemaum, et Conium inter Phrygiæ urbes in Plinio v, 52, sed ex Harduini emendatione: ante Iconium erat. Sitopolis, quæ sequitur, nondum alicubi lecta.

Ibid. *Κράσος*. Phrygiæ urbem Crasum, Κράσων τῆς Φρυγίας, ad quam Nicephorus imperator a Saracenis prælio fuerit victus, Theophanes *Chronograph.* p. 406 obiter memorat. Quam vero huc retulit ex Galeno *περὶ τροφ. δυνάμ.* p. 312 Crassopolin Abr. Ortelius, ea diversissima est, ut sup loco ostendim.

Ibid. *Λούδα*. Rectum hoc esse Nicephorus episcopus πόλεως Λούδων in *Actis Nicæni secundi* p. 574, tametsi p. 357 Λουδῶν feratur præsul, patefacit. Nicetas inter Phrygiæ circa Mæandrum urbes τὰ Λούμα *Annal. Manuel.* vi, p. 97 recenset; quæ si hæc fuerint, de situ non omnia obscura erunt. Utinamque ecciderint, non utique indignum oppidum quod *Geographiam Sacram* Caroli a S. Paulo ornaret, fuerat.

Ibid. *Μόλπη*. Mss. Μόλπη, quod si parum iuueris, ad verum nos ducet. Πέλται sunt, quas Xenophon (*Exped. Cyr.* I, p. 196) 10 ferme parasangis Celænis semovet. Perperam itaque Pella in Tabula et Georgius episcopus Πέλτων concil. Chalcedon. p. 574 rectius, p. 356 et Constantinop. tertio p. 674 Πέμπων Πακτιανῆς.

Ibid. *Εὐμενία*. Scriptis codicibus *Εὐμενία*, neque aliter *Actis Nicæni secundi concilii*. Vulgatum Tabula Ptolemæus et Strabo ratum habent. Nami *Εὐμενίων* sacerdotum nominibus fere inscripti sunt; quo in genere egregius est *Theo. Britan.* tom. II, p. 186, ubi *Εὐμενίων Ἰωάννης Κλέων ἀρχιερεὺς Ἀσίας*. Videtur Julius Cleon, ut obiter ejus dignationem illustrem, Asiæ et patriæ urbis fuisse sacerdos summus; quo modo in Thyatirena inscriptione Sponii *Inn.* tom. I, p. 394 M. Aurelius Diolochus ἀρχιερεὺς τῆς Ἀσίας ναῶν τῶν ἐν Περγάμῳ καὶ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν αὐτὴν κατὸν τῆς πατρίδος, et M. Ulpius Appulius in Aphrodisiensi marmore, ejus partem exscripsit Jo. Masson *Vit. Aristidis* v. c. 918 12, ἀρχιερεὺς Ἀσίας ναῶν καὶ τῶν ἐν

Σμύρῃ τὸ β βίαισε traditur. Asiæ sacerdotum *πολις* erat amplissimum ac magnis opibus præstabat: Στέφανος δὲ οὗτος πόλις καὶ ὑπὲρ πολλῶν χρημάτων, inquit in Scopeliano Philostratus. Sacra, caritimonias ludosque, unde in Aphrodisiensi marmore Apulius ea mandat quæ ludos spectant, curabant; quod ipsum urbium quoque sacerdotibus erat in-junctum. De Pergamenis sane a Galeno *Comment.* περὶ ἀγῶν III, p. 565 docemur, quotannis munera gladiatoria edere solitos: Καὶ μάλιστα ἐν θίμει, καθ' ὃν κατὸν ἀεὶ παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ τῶν ἀρχιερέων τῆς καλουμένης μονομαχίας ἐπιτελούντων, qui quavis multitudinis utatur numero, unius tamen Pergamæ eodem tempore summi præsulis dispositioni sacra suberant. Bini singulis annis, alter sub autumnū, sub veris alter initium, creabantur, sicuti idem *περὶ φαρμακ.* κατὰ γένη 2 p. 330 significat. Quod vero ναῶν τῶν ἐν Σμύρῃ et ναῶν τῶν ἐν Περγάμῳ illis cura committitur, forte ex ea causa est, quoniam illæ ædes communibus Asianorum impensis sarte tectæ erant. Hoc, nisi fallor, significat Dio Chrysostomus *orat.* xxxv, p. 434, ubi *Ἀραμεισibus καὶ μὴν τῶν ἱερῶν τῆς Ἀσίας μέτεστιν ὄντι τῆς τε ἱεράνης τοσοῦτον ὅσον ἐκαλίαις ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς ἔστι τὰ ἱερά*. Jam si ἀρχιερεὺς τῆς Ἀσίας princeps collegii fuit Asiarcharum, quod vir doctissimus autmavit, oportet in communi gentis concilio ex Asiæ urbibus pro arbitrio legatorum fuerit lectos: vidimus enim Eumeniensem et Thyatirenum; Scopeliannum ejusque majores Clazomenios Philostratus *V. Soph.* I, 21, 2, Philippum Trallianum *Acta S. Polycarpi* c. 21 offerunt. Verum hæc nondum ad liquidum perducta spatiosiore requirunt campum. Vide Jo. Massonum et Ezech. Spanhem. *Dissert.* XII de *V. et P. Num.* p. 416.

Ibid. *Σιλβία*. Ptolemæo Σιλβιον, unde Plinii sunt Silbiani. Nicæno secundo concilio, p. 574. Joannes Σιδέως, qui versioni episcopus Silbios et p. 596. Σουδαίου dicitur, nomen adscripsit, Chalcedonensis vero *Καλαῖος* πόλεως Σιδεῖας, sive, ut vetus interpret. civitatis Silbii, p. 688 Σουδαίου etiam Nicetas *Chon. Ann. Manuel.* vi, p. 88.

Ibid. *Πέπουζα*. Phrygiæ urbem desertamque suo tempore et solo æquatam Epiphanius *Hæres.* 48, 44 affirmat. Ab ea Pepuzitis nomen venit in I. LIX, c. Th. de *Hæret.*; quos cum probe Jac. Golhofredus noterit, mirere utique τὴν Πέπουζαν τῆς Φρυγίας apud Philostorgium *H. E.* IV, 8 illi negotium facessivisse. Valentis urbi suum nomen reddidit. *κολιχίων* τῆς Φρυγίας τὴν Πέπουζαν Aristæus *Comment.* in *Canon.* 8 concilii Laodiceni apud Beveregium tom. I, p. 456 appellat.

Ibid. *Βυθία*. Suspiceret gentile hujus Ovidio esse reddendum, si paulo mihi notius esset, *Metamorph.* VIII, 719: *ostendit adhuc illic Tyaneius incola de gemina vicinos arbore truncos*. Neque enim, quod Farnabius pulchre advertit, Tyaneius rectum esse poterit. Tyana erant in Cappadocia, longe terrarum a Phrygia semota: in Phrygia Philemonem et Baucidem in arbores conversos esse poeta v. 620 significat: *tiliæ contermina quercus collibus est Phrygiis madico circumdata mæro*. Baianeus si legeretur, res foret difficultatibus exempta et poetæ sua lætas sine errore constaret.

Col. 148. *Σεδάση*. Hujus episcopus Plato

πόλεως Σεβαστης Πακατιανης in conc. Constantino-
nop. tertio, p. 674 legitur. Huc citra dubium perti-
net Σεβαστηνών numus *Thes. Britan.* tom. II,
p. 148. Juvenis Phrygia tiara et hasta conspiciendus
hæne, non Tectosagum Galatiæ requirit.

Col. 148. *Ἰλουζία*. Patricius πόλεως Ἰλουζίων
ἐπαρχίας Πακατιανῶν concil. Constant. tertio, p. 534
urbis nomen bene habere patet.

Ibid. *Ἀκμονία*. Ἀκμονία oportuerat, nisi Ch.
Cellarius G. A. III, 4, p. 150 jam monuit. Genna-
dius Ἀκμοναίων Chalcedonensis concilii decretis
nomen apposuit, p. 668 pro Ἀκμονίων, ut p. 400:
Ἀκμονίαι enim in numis incolæ dicuntur, ejus-
modi *Thes. Britan.* tom. II, p. 189. Jure ergo ab
Ezech. Spanhemio *Dissert. II de V. et P. Num.*,
p. 280. Stephani Ἀκμονιάδης proscibitur.

Ibid. *Ἀλιόλ*. Imo Ἀλιόλ. Leo episcopus Ἀλιών in-
ter Phrygas in Nicæno secundo, p. 596 et Gaius
πόλεως Ἀλιών in Chalcedon., p. 674 subscribit.
Numos Ἀλιωνῶν post L. Holsteinium recto Jo. Har-
duinus huc revocavit. Quod sequitur, ut sano sit
colore vehementer vereor. Forte Χάραξ, de quo
Stephanus, in voce delitescit.

Ibid. *Διοκλία*. Ptolemæo inter Phrygiæ urbes
Δόκλια memoratur, quam nostram esse præstantis-
simus Cellarius adfirmare non ausus est. Tollit du-
bitandi causas codex Coislinianus, Διόκλεια præ-
ferens, idque Evander Διοκλείας concilio Chalce-
don., p. 98 tuebatur; atque hinc Constantinus cor-
rigendus est.

Ibid. *Ἀριστιον*. Paulus hujus urbis præsul
Ἀριστίου in Chalced. p. 528 et 668 inter Phrygas
nomen suum proficitur. Augeatur ergo *Sacra Geogra-
phia* et hoc oppido huc usque neglecto.

Ibid. *Κόδισσος*. Verrum est Κόδισσος; unde præ-
ve apud Ptolemæum vulgo Κυδίσσεις, pro quo ms.
Coislinianus Κυδισσεῖς et Barberinus ab L. Hol-
steinio inspectus Κουδισσεῖς. Concilio Chalcedon.,
p. 674. Heraclius πόλεως Κουδίσσου et Nicæno se-
cundo, p. 574. Andreas Κουδίσσου, sed mendoso,
subscribit.

Ibid. *Ἀπία*. Præstat Ἀπία, unde Appiani apud
Plinium et Ciceronem *Epist.* III, 7. Ἀπίας præsul
est in Nicæno secundo, p. 574. De sequenti nihil
dixero.

Ibid. *Ἀζανόλ*. Sic Stephanus et manu exaratus
bibliothecæ Coislinianæ codex Ptolemæi, sæpeque
conciliorum *Acta*: nuni Αἰζαντιῶν plures Αἰζανούς
postulant. Vide Holsteinium in Stephanum, et
Ezech. Spanhemium *Dissert.* IX de P. et V. Num.,
p. 628, et Harduinum.

Ibid. *Τιβεριούπολις*. Τιβεριού πόλιν τῆς Φρυγίας
habet Socrates *H. E.* VII, 46 et Ptolemæus, et Τι-
βεριοῦ πόλιν Πακατιανῆς Constantinop. tertium,
p. 674.

Ibid. *Κάδος*. Notissima urbs est, ejus episcopus
Philippus πόλεως Κάδων Πακατιανῆς concilio Con-
stantino. tertio, p. 674 subscribit. Sita urbs fuit
in finibus Lydiæ, Phrygiæ et Mysiæ, unde modo
hinc modo illi a veteribus contribuitur, et quidem
circa Berrum. Id docemur egregio numo gazæ
Wildianæ, altera parte ΑΥΤ. Κ. Μ. ΓΟΡΔΙΑΝΟC
inscripto, altera ΕΡΜΟC. ΕΗ. ΚΑΕΘΑΤΟΡΟC.
ΑΡΧΟΝ. Α. ΚΑΔΟΗΝΩΝ, et fluvii urnæ aquam

eructanti incumbenti figura. Similem Vailantius
in Num. Imp. Græcis, p. 185 profert, sed alium
archontem, nisi si nomen ejus vitiosius sit excep-
tum, sine Herini adscripto vocabulo, ostentan-
tem.

Ibid. *Θεοδοσία*. Nec hæc nec mss. Θεοδοσιανή
recta videtur. Potior est Θεοδοσιούπολις, ejus præ-
sul concilio Chalcedon., p. 244. Thomas Θεοδοσιου-
πολιτῶν πόλεως Ἰπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς vo-
catur.

Ibid. *Ἀγκυρα*. Non alia est ac Strabonis, I, XII,
p. 576 Ἀγκυρα τῆς Ἀβαστιδῶν: ejus episcopus
in concilio Constantinop. tertio, p. 482, Curicus
Ἀγκυροσύνναου et p. 465 Ἀγκύρας Συννάου dicitur,
haud dubie quod Synnada esset vicina.

Ibid. *Σύνναος*. Πτοlemæο Συννάος: nostrum præ-
bat Aramius πόλεως Συννάου ex Chalcedon. conc.
p. 674, et quæ de Ancyra dixi. Vitiosi in urbis no-
mine Socrates et Nicephorus sunt. Ille *H. E.* VII, 5
ἐν Συννάδῳ inquit πόλις τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας
Θεοδοσιῶν τις ἐπίσκοπος ἦν: hic *H. E.* XIV, 11
Σύνναδα πόλις τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας ἐστίν. Priori
Συννάδῳ inculcat Henr. Valesius ut Synnada mar-
more nobilitate intelligantur: at ea Synnada Græ-
cis omnibus fueruntque extra Pacatianam in Salu-
tari Phrygia. Συννάδῳ si rescripseris, salva omnia
erunt. Posterior mendosa Socratis scriptura videtur
impulsus ut ex Salutari in Pacatianam Phrygiam
Synnada transferret.

Ibid. *Τημένον θύραι*. Τημένον θύραι Pausania,
qui Lydiæ non magnam urbem esse fert *Attic.*
XXXV; unde Ναικόμαχος ἀρχιερεὺς Τημενοθυρεῶν
in optimo *Thesaur. Britan.* tom. II, p. 268 numo.
Nostrum tueri se posset Mauthia πόλεως Τημένον
θύρων ex concilio Chalcedon., p. 674, nisi pariter
ille ac Gregorius Τημένον θήρων Nicæni secundi,
p. 597 vitio esset obsitus. Ptolemæi Τριμενοθυρεῖται,
ab Holsteinio in Ortelii Thesaurο correxit, originem
dedere Jo. Tzetze *Chilad.* II, 396 Τριμενοθυ-
ρεῖταις.

Ibid. *Τρανούπολις*. Τρανούπολις, unde Philippus
Τρανούπόλεως in Nicæno secundo, p. 596; qui am vo-
cem Carolus a S. Paulo ex Trajanopoli contractam
ait ob Assignium Trajanopolitanum, qui Collat. VII
conc. Constantinop. secundo, p. 240 vices agit
Joannis episcopi Laodicensium metropoleos Phry-
giæ Pacatianæ, cui et ego assentire, ni plurima in
ea collatione essent mendosissima et Notitiæ et
concil. *Acta* obstarent. Novi quid Celsarius G. A.
3, 4 de Trajanopoli Ptolemæi disputarit, necdum
tamen eam nostram esse constat, sequens Πούλνε-
ρινούπολις forte verius Πουλχερισούπολις, etsi us-
quam mihi visa, a Pulcheria Augusta appella-
bitur.

Ibid. *Ἰπὸ κορσουλάριον*. Consularis Lydiæ
I. XVII, c. Th. de petitionib. meminit et Synesius *epist.*
127, cui ἄρχων τῆς Λυδίας.

Ibid. *Σάθεις*. De hac et tribus insequentibus
Ant. Ilin., p. 556. Hic obiter illustremus *Thesaur.*
Britan. tom. II, pag. 145 numum, in quo e dimi-
diata luna juvenale caput, Phrygia tiara ornatum,
promicat, additis ΜΗΝ ΑΚΗΝΟC, et altera parte
Hermus urnæ leniter incumbit, subscripto ΕΡΜΟC,
circa vero ΓΑΡΔΙΑΝΩΝ. Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Vir doctus,
qui numum publicavit, deum Lunam esse ait,

ἐπίσκοπος; πόλεως Ἀθηναίων dici videatur. De situ nihil finivero.

Col. 145. Ὑπῆρα. Ὑπαίρα, unde Julianus episcopus πόλεως Ὑπαίρων in Chalcedon. synodo p. 665 et Antonius Ὑπαίρων πόλεως conc. Constantinop. tert. p. 500; quod posterius sæpe in numis apud Harduinum Vaillantium et Haymum conspicitur. Oppidum Tuolo accubabat. Ovidius *Metamorph.* xi, 150: nam freta prospiciens late riget arduus alto Timolus in adscensu; clivoque extenuis utroque Sardibus hinc, illinc parvis finitur Hyæris.

Ibid. Ἀρκαδιούπολις. Verum esse Ἀρκαδιούπολις Alexander Ἀρκαδιούπολεως τῆς Ἀσίας concil. Ephes. p. 463 et 528 testabitur, qui si nomen, quo urbs antea fuerat usa, apposuisset, ejus sedem quam frustra vestigamus, eadem opera indicasset.

Ibid. Διδὸς ἱεροῦ ἴμο ἱερὸν, Ionæ Lebedum inter et Colophonem apud Stephanum oppidum: numos ΔΙΟΚΛΕΙΤΩΝ habet Harduinus, qui ex concilio Constantinop. tertio p. 500 et Labbei Χριστοπόλου deinceps fuisse non præterit.

Ibid. Εὐάζα. Liberatus Diaconus *Breviar.* c. xiii: *Nono quoque Secretario acta est actio, ubi Bassianus, qui ad civitatem Euzæntium episcopus ordinatus est, et Ecclesie incuberat Ephesina.* Quam civitatem cur in Labbeana editione asterico notari, causam non video: bene enim omnia habent. Fuerat Bassianus invitus Εὐάζων civitati a Memnone Ephesio episcopus impositus: Memnone et ejus successore Basilio factis idem Epheso est præpositus; quæ omnia fusius concilii Chalcedon. Acta tom. IX p. 7. L. Holsteinus in Car. a S. Paulo *Geogr.* S. huc refert Basilii epist. 251 nov. edit., τὸς Εὐαζωνος inscriptam, auctorque est ut Εὐαζωνος legatur. Nihil, pace ejus dixerim, alia est sententia. In Basilii epist. 278 Εὐήσο; Euesus Cappadociae mortibus proxima, ut ex serie epistolæ cognoscas, invenitur; hujus incolis missam eam epistolam arbitror, proptereaque Εὐήσονος, præcipue quod posteriore in epistola manu exarati codices, non item priore, in vocabali scriptura consentire videntur, præopto.

Ibid. Κολοσσῆ. Manu exarati codices Κολοσσῆς præferunt: ego neutrum probavero, tamen quo vero nomine fuerit pro comperto nondum habeam. In his Jac. Goar Notitiis inter Asiæ præsules est ὁ Καλόης, subscribitque Nicæno secundo concilio p. 50, 350 atque alibi Theophanes ἐπίσκοπος Καλόης et p. 153 mendosa Κάλπης. Diceret itaque Καλόη justum esse urbis titulum, nisi Arbobius, qui synodo Ephesinæ adfuit, contrairret, et se Κολώνος p. 465 sive Κολώνης p. 528 aut, quod mss. dant, Κολόης episcopum fuisse testaretur; cui ultimo cætera postponerem, illique nomen venisse a Coloe lacu haud multum a Sardibus apud Strabonem l. xii p. 626, si aberrandi metus abesset, autumarem. Quamvis autem de urbis nomine pleraque dubia sint, non poterit Car. a S. Paulo negligentiam in ea prætereunda excusare.

Ibid. Ἀργίσα. Hoc Acta concilii Nicæni secundi p. 153 atque alibi, quibus Leo ἐπίσκοπος Ἀργίτων nomen adscripsit, firmabunt. In Chalcedon. p. 96 habebis Proclum Ἀργίτης et p. 398 Ἀργίτων. De ejus et Nicopolis, quam frustra quaero, situ, Scepticos imitatus, nihil finivero.

Ibid. Παλαιὰ πόλις. Eandem esse voluit se Παλαιὰν πατοκίαν, de qua 130 stadiis ab Anderis remota Strabo l. xiii p. 614, dubia tamen conjectura: nam Παλαιῶν præsul in Nicæno secundo p. 51 inter Hælespontios subscribit et a Παζοπολιτάνο distinguitur. Ejus episcopi in conciliorum Actis sæpe obvii sunt. Vide Nicænum secundum p. 153 et Ephesium p. 437.

Ibid. Βαρέττα. Constabit hocce oppidi cognomen Joannes Βαρετῶν episcopus in Actis Chalced. p. 675. Βαρέτων præsul est in Constantinop. tertio p. 667 et Nicæno secundo p. 153.

Ibid. Ἀθλόου Κώμη. Thomas πόλεως Ἀθλόου Κώμης est in Chalcedon. concilio p. 96 et 675.

Ibid. Νεαύχη. Νέα Ἀθή oportuerat ob Philippum Νέας Ἀθῆς in Chalced. conc. p. 96, qui perperam p. 675 Μενούλη; et in Latina versione Naulochi, unde Car. a S. Paulo Naulochum urbibus Asiæ, quibus olim episcopus fuerit, adstruxit.

Ibid. Κολοφών. Emman. Schelstratenus et Ans. Bandurius Colophonem arctissime Μητροπόλεως vocabulum astringunt; qua ratione Colophon metropolis, cujusmodi non fuit, creatur, Ionizæque urbs Metropolis prorsus præteritur. Rectius itaque Metropolis a S. Paulo distinguit. Abest Colophon, si recta naves, Epheso stadiis 70, Strabone teste l. xiv p. 613, aut, ut Xenophon Ephesius l. i p. 8, stadiis 80.

Ibid. Μητρόπολις. Νυμφῆ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ et οἶνος Μητροπόλεως; Strabonis l. iiv p. 637, et Marcellinus Μητροπόλεως episcopus ex conc. Chalcedon. p. 96 huc pertinent. Mox Τέως, Anacréontis Lyræi poetæ patriæ, potior erit.

Ibid. Σαζώνη. Nisi omnia me fallunt, Ἐρυθραῖ in voce latent: ea hinc loco accommodatissima urbs est, et hinc provinciæ a conciliorum Actis et Notitiis transcripta. Paulo ante Κλαζομεναὶ præstiterant.

Ibid. Μαγνησιασοῦπολις. Sic mss. pro Μαγνησιῶν Σαπύλου. Unde nummi ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥΛΟΥ. Peculo non dissimili Basilius episcopus Μαγνησιῶν Ἐπύλου concilio Nicæno secundo subscribit p. 571.

Ibid. Ἀθή. Natum hoc videtur ex Ἀθή, ejus episcopus Constans in Nicæno secundo p. 350 πόλεως Ἀθῆς dicitur. Id vero ex Ἀθή; unde Cyriacus Ἀθής pro Ἀθῆς Actis Chalcedon. p. 127 inseritur, qui p. 322 Ἀθήας et p. 508 Ἀθῆας et p. 664 Ἀθῆας πόλεως. Intelliguntur Ἄγες Ἄολιæ, quarum nomen seriore ætate in aliam formam dicens prociusum, si quid his inesset auctoritatis monumentis: ducimur enim illis ad Ἀθήαν atque Ἀθήαν. Florente Græcia non Ἀθῆς tantum sed Ἀθαίας appellabant; quod posterius etsi certus usus est, non tamen solum pro honore est habendum. Suidas Πόλις Ἀθῆς, ἀπὸ Ἀθῶν τῆς Ἀσίας. κίται δὲ πλησίον Μαγνησίας καὶ Σαμῶνης. In quibus Grammatici, licet Ἄγες longissimo terrarum intervallo Smyrna remotas non dixerit, rectius putem καὶ Μυρίνης: illi enim proximæ erant et propterea Ἀθαί ἐν Μυρίνη Stephano dictæ. Idem Galenus περὶ εὐχυμίας p. 558 edit Basil. firmat: τοιοῦτος δὲ ἐστι παρ' ἡμῶν ἐν Ἀθαίς καὶ Παρκερίνη, τῆ μὲν ὀνόματι Μυρίνη, τῆ δὲ Παρκερίνη. Et brevi post: ὁ δὲ ἐν Ἀθαίς καὶ Παρκερίνη, μέσοι τούτων εἶσθε. Quæ utrius Ἀθῆς et nostram conjecturam probabilem faciunt. Possunt hæc cum Theod. Laurentio

Gronovio in *Marmor. Basin.* c. 32 in *Alyalas*, quod unice verum existimabat, perverti, at non sine aperta vi incolas Tacitus *Annal.* II, 47 *Ægeatas* appellat, qui quantumvis *Ægeatæ* ms. Florentino, ut vir doctissimus animumadvertit, vocentur, non autem tamen *Ægeatas* prorsus spernere: neque enim οἶνος Αἰγιάτης ejus lem Galeni *Method. Therap.* I. XII p. 464 id permisit, qui perperam Ὑγιάτην I. 5 p. 270 Αἰγαυστῆς scribitur. Vide et Anton. *Itiner.* p. 146.

Col. 145. *Τύμνος*. Imo *Τήμνος*, pro quo *Τόμνος* in concilio Nicæno secundo p. 350 et mox *Φόκωια*.

Ibid. *Μυρία*. Sicuti hujus locum in *Suida* occupavit *Smyrna*, ita subinde in conciliorum *Actis* et *Aristidis Sermō. Sacr.* v tom. I p. 618 et 619, sicuti *Palmerius Exercitatio* p. 471 admonuit, idem molita est.

Ibid. *Μύκη*. Scribe *Κύμη*, quo vitio laborant *Acta Chalcedon.* p. 675, cum *Chrysogonum πόλεως Μύκης* præsullem fuisse affirmant.

Ibid. *Ἐλάλα*. Pergamenorum erat navale, stadiis 120 ab eorum urbe distans apud *Strabonem* I. XIII p. 615, cui *Aristidem Junge* tom. I p. 620 et *Galenum* I. I de *Antidot.* p. 427. locatæ *ΕΑΑΙΤΑΙ* in numis et *Chalcedon.* conc. p. 398, non *ΕΑΑΙΤΑΙ*, ut *Stephanus*, cui propterea recte subvenit *L. Holsteinius*.

Πιττάρη. *Πιτάνη*, de qua *Strabo* I. XIII p. 614. *Pardus* episcopus *Πόλεως Πιττάνης* eodem peccato in *Nicæno* secundo p. 571.

Ibid. *Τάρα*. Nisi a vero aberto, *Κάνα* fuit: quod oppidulum ad ejusdem nominis promontorium idem *Strabo* I. XIII p. 615 arponit. Melius *Ρουπονίο* s, 18 *Canæ*. [codex Leid. *Τάρα*, quod verum est ob *Plinii* v, 30 *Tiaren* seu *Tiaras* potius. *W. Proleg.* p. 630.]

Ibid. *Θεοδοῦλου πόλεως*. Πόλις præstat. Sitam urbis ignoraremus, nisi ex *Notitia Jac. Goar* *Perperinem* eam-lem esse constaret: ea vero haud longe abfuit *Pergamo*, ut ex *Galeno περὶ εὐχυμίας* p. 358 constat. *Ptolemæo Τερμίρη*, et ms. *Palatino Παρμίρη*, *Coisliniano Παρπέρη* dicitur, unde verum nulla opera eruitur. Nobilis erat ejus urbis atque agri vinum, de quo *Galenus* eisdem locis in quibus de *Ægeatæ*. Vide *Sirmondum* in *Triplis.* numo et *Anti-Tristano* II.

Ibid. *Ἀδραμύτιον*. De eo ad *Anton.* p. 355. Mox *Ἀνταῖος* verius erit, tametsi *Marinus* episcopus πόλεως Ἀνταῖου in *Actis* sicut *Nicæni* secundi p. 589.

Ibid. *Γάδαρα*. Γάργαρα lege, et *Strabonem* I. XIII p. 606 adi. *Γαργάρων* κρασύτερος *Nicephorus* est in *Nicæno* secundo conc. p. 350.

Ἰσὸ κοροσουλάριον. Fuisse hanc consularem provinciam *Notitia* imp. *Orient.* c. 1 et I. unice e. de off. comit. sac. patrino. ostendunt. Hinc *Anicius Paulinus* *Thess.* p. MXXIX consul provinciarum *Asiæ* et *Hellespontii*.

Ibid. *Κόζικος*. Nobilissimæ urbi metropolis *Hellespontii* dignitatem *Leo* imperator et *Jo. Malala* tom. I, p. 364 asserunt: *Ἰσθάν*, inquit, ὄνο θεομητίας οὐσιμὸν ἢ Κόζικος, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις μεγάλη τῆς Ἑλλησπόντου ἐπαρχίας.

Ibid. *Προικόννησος*. In principe editione *Προικόννησος*, sicuti et in *Stephano* inest: *Ptolemæo Προικόννησος*, unde *Joannes Προικόννησος* in *Actis Ephes.* p. 456 et *Acacius Προικοννήσος* in *Chalcedonens.* p. 675. Cæteris *Προικόννησος* esse solet.

Vocis originationem critici in *Apollonium* II, 278, quos *Etymologus* ab *Is. Vossio* ad *Scyloceum* optime, ut indidem apparat, restitutus exscripsit, tradidere. De *marmore Proconnesio* *Gothofredum* in I. IX c. Th. de indut. debet. vide.

Ibid. *Ἡ Ἐξορία*. Regionis insulæ nomen sit, incertum est. De *Propontidis* insula quædam memoriarum ex *Sanctorum Actis* inhaerent, sed obscura; quorum cum nec auctor nec verba ad officium redeant, non liquere pronuntio.

Ibid. *Βαπτιση*. Fuitne Ἀπίση, *Alydo* atque *Ilio* haud multum separata? *Acta S. Parthenii Lampsaceni* c. 2: *Alexandria* autem quædam ex *Arisba*, quæ est juxta *Abydum*. *Lucanus Idalin.* I. III, 204 appellat, quod agri esset *Trojani* et circa *Idam*: *Mysiaque et gelido tellus perfusa Caico, Idalia et nimum g'ebis exillis Arisbe*. *Carolo a S. Paulo* *Bares* ex *Baripe* placet, cujus episcopum *Euty-chianum Chalcedonense concilium* p. 673 *Hellespontii* annumerat.

Ibid. *Πάριον*. *Lampsaco* 270 stadiis, sicuti *Polyxenus* 624 indicat, distabat. Sequentes urbes ad *Anton.* *Itin.* p. 334 attingimus.

Ibid. *Σκαμανδρος*. Videtur *Scamandria* parva civitas, de qua *Plinius* v, 30, esse.

Ibid. *Πόλιγνα*. *Troadis* hanc circa *Æscpum* urbem *Strabo* XIII p. 603 et *Plinius* v, 30 norunt; nec aliam multi censent quam *Thucydides* VIII, 14 et 21 a *Clazomeniis* munitam commemorat. Ego vero accesserim *Acacio*, *Clazomeniorum* eam urbem ab hac distinguenti: clarissime enim *Thucydides* eam in continente contra *Clazomenas* longèque adco a *Troadis* *Policna* collocat.

Ibid. *Ποιμανηρος*. *Leges Ποιμανητός*, *Aristides* tom. I p. 596: *ἔτι δὲ Ποιμανητός, χωρίον τῆς Μυσίας, καὶ ἐν αὐτῇ ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ ἄγιόν τε καὶ ὀνομαστόν. Ἐνταῦθα τετέλεσται σταδίων ἑξήκοντα μέγιστα καὶ ἑκατόν. Fuit ergo Mysiæ oppidum (nam agrum male vertunt) 160-streiter stadiis ab *Hadriana*, *Aristidis* patria. *Stephano* et *Nicæta Choniata* *Annal.* I. ult. p. 296 est *Ποιμανητός*, et *Actis* conciliorum: subscribit enim *Constantinopolitano* tertio p. 501 *Mercurius* episcopus πόλεως Ποιμανητός τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, et *Nicæno* secundo p. 572 *Leo Ποιμανητός*; qui cum p. 51 episcopus Ποιμανητός feratur, et *Jo. Masson*, ut in *Aristidis Vita* III, 6 perscriptum est, *Parisiis* numum Ποιμανητών tractaverit, non dubium est quin Ποιμανητός *Stephano* reddi debeat. Scio aliam virum doctissimum ingressum esse viam et Ποιμανητόν *Aristidi* restituisse: sed cum *Ethnographus* τὸ ἔθνη δυνάμει inflecti affirmet, Ποιμανητός utique ab eo venit. Cæterum series *Aristideæ* orationis ἔστι δὲ Ποιμανητός requirere videtur.*

Ibid. *Ἀρταμεία*. Assentior *J. Harduino* in *Plinii* v, 30 *Ἀταρνεία* legenti. Habet *Atarneam* *Plinius*, quæ *Straboni* Ἀταρνεός, *Stephano* Ἀτάρνα.

Ibid. *Ῥέαετα*. Nisi *Ῥοκτείου* in voce reconditum sit, nihil de ea novero. *Rhoænum* a *Plinio* *Strabone* atque aliis non est neglectum.

Ibid. *Βλάδος*. *Βλαῶν* sive *Βλαῶνδον* potius concilium *Chalcedonense* p. 575 urbibus *Lydiæ* contulit; nec dissident veteres *Notitiæ* *Βλαῶνδον* numi, in quibus fluvius *Ἰπποδρόμος*, sicut in *Thes. Britan.* tom. II, 100. *Βλαῶνδον* in *Lydiæ* sibi me-

morat Strabo l. xii p. 567, et ex eo Stephanus, modo id diversum a concilio Blando, quæ de re equidem dubitavimus, fuerit; quæ cum ab Hellespontis provincia longius distent, nihil juvant. Itaque huic et τῷ Σελίντῃ alius opitaletur.

Col. 145. *Μέλις*. Carolus a S. Paulo Melis seu Melitopolis suæ editioni ascripsit. Melitopolitæ et Μελητροπολιτῆται sunt in numis et Plinio inter Hellespontis aëcolas. Scribendo quoque adfuit concilio Constantinop. tertio p. 501 Joannes ἐπίσκοπος τῆς ἑλλησποντιῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντιῶν ἐπαρχίας, et Nicæno secundo Michael τῆς Μελιτουπόλεως, ut perperam p. 593 atque alibi scribitur. Nec asseveravero tamen, nisi meliores manus exarati codices propius obierint, eam esse.

Ibid. *Γέρμα*. Γέρμη. Non longe a Cyzico abfuisse Stephanus auctor est, ubi Holsteinium vide. Ptolemaeo ἐπὶ τῆς Γέρμης, unde solo ἹΕΡΑΣ titulo signari in egregio numo Nic. Haynius *Theat. Britan.* tom. II p. 115 arbitratur; quæ mihi conjectura multo videtur incertissima. Plura de urbe ad Anton. *Itiner.* p. 355.

Ibid. *Ἄπραος*. Hanc et sequentem frustra quaero: forte tamen in Κέργη latebit Κέθηρ, urbs Troadis, sicuti Scylaci et Harpocrati ex Demosthene in Aristocratem p. 428 dicitur. Κεθρηναία aliis, Κέθηρ Sibyllinis oraculis l. iii p. 243, quemadmodum et Holsteinius in Stephanum monuit.

Ibid. *Σάγαρα*. Nec hanc expellio. Sangaram, Bithynicæ vicum maritimum, non longe ab Helenopoli Sozomenus *H. E.* vii, 18 fuisse refert, situ ipso multum hinc discrepantem. Σαγάρων episcopus Andreas est in *Chalcedon.* p. 574, sed Lydiæ contributus et Σατάλων p. 599 verius appellatus: nihil ergo et his auxilii feret. Restat Cleodemus Flavianus Σαγαράτης ex Reinesiana cl. i, 72, quem hinc fuisse non injusta suspicio est.

Ibid. *Ἀδριανοῦ θήραι*. Sic oportuit: oppidum enim Hadrianus in Mysia Hadrianothoras M. P. 8 a Pergamo, nisi Tabula fallit, quod illic et feliciter esset venatus et ursam occidisset, constituit, ut Spartianus in Hadriano c. 20 et Ilio docent. Ter oppidi meminit Aristides tom. I p. 500, semel Ἀδριανοῦ θήραν, librorum manifesto peccato, appellans. Ἀδριανουθώραν episcopus est in Nicæno secundo p. 552, ubi p. 592 Ἀδριανουθήρων paulo rectius dicitur. Cives Ἀδριανουθηρεῖται in numis apud Harduinum et Vaillantium insunt. vide Jo. Massonum *Vitæ Aristidis* iii, 9, 12, ubi plurimum de hac urbe aberrationes in ordinem rediguntur.

Ibid. *Ἡγαι*. Oppidum Ἐπὶ circa Erythras et Teum Thucydides viii, 49 et Strabo xiv, p. 644, sed a Palmerio emendatus, memorant: id quominus nostrum putemus, locorum intervallo prohibemur. Alius ergo, ubi in Hellespontis provincia fuerit, atque utrum ex Plinio v, 50 Tiare sive Tiaris sit ortum. docebit.

Ibid. *Πιονία*. Est apud Strabonem xiii, p. 610, et Pionitæ apud Plinium. Eulalius Πιόνων et in mss. Παιονίων, sive, ut vetus interpres, Eulalius Pioniae Hellespontis synodo Chalcedonensi p. 598 subscribit.

Ibid. *Κοριόστρη*. Estne Conisium, quod Plinius v, 30 inter hujus oræ oppida connumerat?

Ibid. *Ἀργίσα*. In Asia provincia urbem, cui Ἀργίσα nomen erat, vidimus; a qua, si nomen

species, hæc haud multum distat, si sitam, plurimum. Plinius v, 30 Miletopolitis hujus provinciae Erezios jungit, quos si hinc derives, in viliis nomen urbis adhæreacit. Harduinus Erezio, Cariae urbi, eos dedit cives, verum imprudenter: Caria longissime ab Hellespontis ora, quam Plinius describit, remota est.

Ibid. *Ἐίος Τράδος*. Jungunt hæc acutissime Schelstratenus et Bandurius, non item Carolus a S. Paulo: utrum præstet, mihi in ambiguo est. Nihil quod alterum utrum possit illuminare, mihi occurrit: etsi enim Trarium vicum Strabo l. xiii, p. 607 circa Perperenem locet, et Tragasæ, unde sal Tragasæum, de quo egregie Galenus παρὶ ἀπλῶν Φαρμ. ii, p. 151, ab aliis memorantur, huc referre non satineo.

Ibid. *Μανδακάδα*. Hinc Cilices Mandacadeni inter Hellespontis aëcolas Plinio v, 36 ex Harduini pulebra emendatione.

Ibid. *Ἐργαστήριον*. Vicus Cyzicum inter et Pergamum, sed hinc stadiis 440 separatus, metallis celebris atque Ergasteria dictus, uti Ortelius adnotavit, occurrit apud Galenum παρὶ ἀπλῶν φαρμ. ix, p. 127. καλεῖται δ' Ἐργαστήρια, inquit, κόρη τις, ἐν ἣ καὶ μέταλλα ἐστὶ, μεταξύ Περγάμου καὶ Κυζίκου, σταδίου ἀπέχοντα Περγάμου τετρακοσίους τεσσαράκοντα. Eum a nostro nihil discrepare certum habeo.

Ibid. *Μάνδρα*. Neandria Troadis oppidum, de quo Strabo xiii, p. 603 et p. 604, ubi tamen Κλεανδρία, male, nisi fallor, olim mihi videbatur; quam ego opinionem, etsi plausibilem, urgere nolim: quid si enim a caulis bonæ atque ovium loco novum hæserit? Ut Mandris circa Byzantium in Dionysii descriptione Bospori apud Pet. Gyllium n. 4, et Mandræ in Palestina quam Josephus A. l. 10 9 § 7 memorat. Atque hæc pro comperto esset habendum, si quid auctoritatis Joanni Malala inesset: affirmat enim tom. I, p. 114 Priamum seposuisse filium Alexandrum in agro ἐνόματι Μάνδρα, γαλακτοτροφῆναι παρὰ γηπόνων τινῶν. Est quidem in Malala Ἀμάνδρα: sed rectum esse quod sequimur, Cedreni Μανδρῶ, tametsi vitioso, ostenditur.

Ibid. *Ἴπποι*. Habet Strabo xiv, p. 644 circa Erythras, Ioniae urbem, νηϊδας προκειμένους τέταρτος, Ἴππους καλούμενας: quæ quamvis ab Hellespontio abfuerint longius, in censum venire possent, quod insulae pariter ac Hellespontus Asiae præconsulis imperio fuerint subjectæ. Tutius tamen erit nihil finire, siquidem et simili nomine vicus esse queat, et insulae rectius præconsulari Asiae contribuantur.

Ibid. *Ὁ Κοιθῆρον*. Haud magno molimine precudi Ὀκη sive Ὠκη ex vocabuli initio posset; quam urbem concilio Acta provinciae Hellespontis inserunt. Vide Chalcedonense p. 673. Tumque Σόληρον, quod restat, aut retineri, ut vici, ferri metallis copiosi, nomen sit, aut in Σίγειον, quam Troadis urbem nemo ignorat, converti oportebit. Sed hæc conjecturae sunt, quibus ipse nihil fido. Viderim ergo peritiores.

Ibid. *Σκῆψις*. Imo Σκῆψις, de qua Strabo iii, p. 609.

Ibid. *Ἰπὸ κορσουλάριον*. Vereor vehementer et hoc rectum sit: Notitia imp. Orient. c. i provinciam hanc præsidialem facit, et l. iii c. Theod. d.

Protostas. Nunc quidem ea praesidi Phrygiae Palaestinae inscribitur, quod non aliud est, quam humano capiti cervicem pictor equinam jungere si velit, et varias inducere plumas undique collatis membris, ut turpiter atrum desinat in picem mulier formosa superne. Animadvertit et hoc eruditissimus Gothofredus, sed infelici conjectura Hygiae Palaestinae, ut Palaestina Salutaris sit, nomina substituit: ut enim Palaestina Salutaris sive *Σαλουταρία* in conc. Ephesino p. 470 et *Notitia Imp. Orient.* atque alibi legitur, quis unquam Hygiam appellavit aut vocari posse censuit? cautius navigasset, si Phrygiam Pacatianam, quam aliis haud displicentiam augurabatur, amplexus esset: nam quod sub Theodosio nulla ejus in indice provinciarum Schoonhoviano sit mentio, id enimvero emendationi nihil oberit. Scribunt imperatores Valentinianus et Valens episcopis Asiae dioceseos interque eos τοῖς ἐπισκόποις Καροφρυγίας Παχατιανῆς apud Theodoretum *H. E.* iv, 8 et 9, nullumque de Pacatiana Theodosio imperatore priore dubium relinquunt. Maneat ergo provincia haec praesidialis, quam etsi Capatianam cum Constantino imperatore I. i *Theo.* 1 et Patribus synodi Laodiceae apud Beveregium tom. I, p. 453 et mss. quibusdam Paulinae ad Timotheum Epistolae noster appellet, tamen Pacatianam, fretus imperatorum et conciliorum Ephesini, Chalcedonensis, Constantinopolitani tertii Niceni et secundi, praetereaque Novellae 20 et plurium epistolae Paulinae codicum auctoritate, maluerit. Idem vocabuli origo suadet, quam Latinis acceptam refero, tametsi nominis in obscuro causa; quod enim de Pacatiano, qui anno 352 cum Hilariano consul processit et sub Constantino praetorii praefecturam administravit, G. Pancirolo in *Notitia Imp. Orient.* c. 125 jecit, id in eorum genere censetur quae speciem praese ferunt, at vero sunt cassa, praesertim cum praefectum praetorii Orientis, quod vir doctus affirmabat, egisse non appareat; imo vero praefectum Italiae fuisse I. ii, c. Th. de *Sponsal.* et I. i, c. Th. de *Suar.*, quod Gothofredo non latuit, docent. Carophrygia vero, ut eo redeam, nisi cum Valesio vocem in duas provincias distaxeris, dicta censi poterit, quod Cariae proxime adhæresceret.

Col. 145. *Λαοδικεία*. Hanc provinciae metropolin subscriptio Epistolae Paulinae primae ad Timotheum et concilia Constantinop. tertium p. 496 et Chalcedonense imponunt; quorum etiam posterius *Τριμηταρία* novo titulo appellat p. 127. Latina quidem versio p. 92 Nunechium metropolis Phrygiae Pacatianae Trimitariae episcopum facit, ac poene L. Holsteinius ad Stephanum, ut provinciae id fuisse cognomen conjiceret, persuasit: at praeter Graeca ejus concilii verba esse titulum *Acta Cosmae et Damiani* in Nicæno secundo concilio p. 272 perspicue docent: Ἐπιστάς δὲ, inquit, τῆς Λαοδικέων πόλει, ἥτις ἰκωνομάσθη ἢ Τριμηταρία. Cur autem Trimitaria sive Trimetaria (nam *Τριμηταρία* et *Τριμητανία*, e mss. *Actorum* profertur) fuerit nuncupata Laodicea, non temere dixero. Fuit cum opinari ex situ id nominis eam accepisse, quem in Phrygiae Cariaeque finibus, ut ex Philostrato et rarissimo numo, de quo J. Masson *Vitæ Aristidis* v, 11, constat, pariterque et Lydiae, cui propterea Stephanus attribuit, obtinebat. A meta Arnobius metarias circumscriptiones sermavit: hinc Laodicea Trimetaria, quae in finibus

trium esset provinciarum, dici posse videbatur. Verum urgere illa non ausim.

Ibid. *Ἱερὰπολις*. Metropolitum catalogo et hanc Carolus a S. Paulo inseruit non sine consensu concilii Constantinop. tertii, cui Sisinius episcopus τῆς Ἱεροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας p. 496 subscribit. Nec censenda tamen veri nominis est metropolis, sed honoraria; quo jure nec in Ephesino neque Chalcedonensi, etsi de priore L. Holsteinius suspicionem injecit, usa fuit. Vide *Ephesi Acta* p. 555 et *Anton. Itin.* p. 337.

Ibid. *Μόσυρα*. Gennadius Μοσύνης est in Chalcedon. p. 228 et Μοσύνων p. 668, in Constantinopol. tertio, p. 678 Joannes τῆς Μοσυρέων πόλεως ἐπαρχίας Φρυγῶν, atque hinc Mossyni conventus Pergamensi apud Plinium v, 30. Nomen urbi ab ædibus turribusque ligneis venisse videtur: μόσυν Hesychio et Apollonio Rhodio ii, 585 est πύργος. Μόσυναι, scholiastes Apollonii ait, οἱ εὐλίνοι οἴκοι. Quod ipsum affirmat Xenophon *Exped. Cyr.* v, p. 276: Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ἔ ἐν τῷ μόσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ὑποδομημένῳ οὐκ ἤθελεν ἐξελεῖν, οὐδὲ οἱ ἐν τῷ πρότερον ἀπρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μόσυνοις κατακάθησαν. Et Orpheus *Argonaut.* 739: Λαοὶ τε βίχειρες μύθην ἐν μοσύνοισι πέδον περιναετέουσι. Sic enim scripsit: nam λαοὶ τ' ἐπιχειρες obstetricante inscitia librarium geniti sunt, ut bene Holsteinius. Longe quidem Mosynoeci, quos Xenophon et Apollonius describunt, a Phrygia distabant: quid autem prohibet quod minus multa cum antiquissima Phrygum gente, si sermonem species, communia habuisse fateamur?

Ibid. *Ἄττουδα*. Rectius Ἄττουδα, unde Symmachius πόλεως Ἄττουδων in Chalcedonensi p. 674. Et Ephesino p. 553 Hermolaus πόλεως Σαττουδέων, littera prioris vocabuli ultima intempestive urbis vocabulo connexa, pejus in Constantinop. tertio p. 678 Stephanus πόλεως Ἄττουδου Φρυγῶν ἐπαρχίας. Numos Ἄττουδέων, Diana Ephesia et Cybele ac Baccho inscriptos, *Thesaur. Britan.* exstructor N. Haymii tom. II, p. 91 dedit egregios; neque praeteriit Harduinus, etsi male Plinii v, 52 Attusam, quippe Bithyniae urbem et Plinii aetate subversam, cum hac contenderit.

Ibid. *Τραπεζοῦπολις*. Memorat praeter Ptolemaeum hanc Phrygiae urbem Socrates *H. E.* vii, 56, ejus episcopus in consilio Constant. tertio p. 674 Eugenius πόλεως Τραπεζῶν Παχατιανῆς dicitur. Harduinus cum eam in iterata Plinii editione ad promontorium Trapezam Hellespontii, quo de *N. H.* v, 30, refert, et Ptolemaei et Plinii sui, Trapezopolitas haud sane negligentis, oblitus videtur.

Ibid. *Κολασσαί*. Rectum hoc est: ἐν Κολασσαίς τῆς Φρυγίας Polyænus vii, 16. Theodoretus in Pauli ad hujus urbis incolas epistolam: τῆς δὲ Φρυγίας αἱ Κολασσαί· μητρόπολις δὲ αὐτῆς καὶ γειτῶν ἢ Λαοδικεία. Unde haud longe Laodicea dissociata fuisse apparet: Herodotus vii, 50 Lyco anni apponit, et πόλιν μεγάλην Φρυγίας appellat. Incolæ in multis Paulinae Epistolae mss. Καλασσαῖς et concil. *Actis* dicuntur. Senior aetas Chonas vocavit, unde Dositheus episcopus Χωνῶν in Nicæno secundo p. 596; quare perperam idem praesul p. 574 Ὑδων ἦτοι Κολασσῶν et p. 357 Ὑουῶντος ἦτοι Κολασσῶν. audit. Vide et Nicetam, cujus ca patria fuit, *Annal.*

l. ult. p. 313 et p. 89, ubi *Χώρας*, πάλιν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην, πάλαι τὰς Παλασσάς in Basil. edit., perperam.

Col. 145. *Κερετάνα*. Κερεταπέωνημι apud Harduini et Vaillantium hoc firmant. Corrigi ergo debent Theodulus *Χαιρετάπων* τῆς Φρυγίας apud Socratem *H. E.* II, 40, Philetasque πῶτος *Χαιρετάπων* Chalcedon. p. 674. et Michael *Χαιρετόπων* in *Actis Nicæni* secundi concil. p. 356, neque Andreas episcopus *Χαιρετάπων Πακκατιανῆς* in Constantinop. tertio p. 674.

Ibid. *Θεμισσώνιος*. Ita manu exarati codices, qui Θεμισσώνιον verius probassent ob Strabonis Pausaniæ et Stephani concordiam. Θεμισσώνων nomen habet *Theo. Britan.* tom. I, p. 269. Θεμισσώνων plures Vaillantius, si tamen eandem urbem illi in eade fuerint, qua de re alias quaeremus.

Ibid. *Οὐαλεντία*. Pantaleon episcopus *Οὐαλεντίας* Nicæno secundo p. 356 adfuit, perverseque p. 597 *Γαλατίας* fuisse dicitur. Potuisset Carolus a S. Paulo hæc urbe *Geograph. Suer.* locupletare.

Ibid. *Σαράς*. Sic et Strabo XI, p. 576 et Chalcedon. concil. p. 674, ubi Antiochus πῶτος *Σαυῶν*.

Ibid. *Κοισιόπολις*. Conua et apud Ptolemaem, et Conium inter Phrygiæ urbes in Plinio V, 52, sed ex Harului emendatione: ante Iconium erat. Sitapolis, quæ sequitur, nondum alibi lecta.

Ibid. *Κράσος*. Phrygiæ urbem Crasum, *Κράσων* τῆς Φρυγίας, ad quam Nicephorus imperator a Saracenis prælio fuerit victus, Theophanes *Chronograph.* p. 406 obiter memorat. Quam vero huc reulit ex Galeno *περὶ τροφ. δυνάμ.* p. 312 Crassopolin Afr. Ortelius, ea diversissima est, ut sup loco ostendem.

Ibid. *Λούδα*. Rectum hoc esse Nicephorus episcopus *πῶτος Λούδων* in *Actis Nicæni* secundi p. 574, tametsi p. 357 *Λουδών* feratur præsul, patefacit. Nicetas inter Phrygiæ circa Mæandrum urbes τὰ Λούμα *Annal. Manuel.* VI, p. 97 recenset; quæ si hæc fuerint, de situ non omnia obscura erunt. Utinamque ecciderint, non utique indignum oppidum quod *Geographiam Sacram* Caroli a S. Paulo ornaret, fuerat.

Ibid. *Μόλαη*. Mss. *Μόλτη*, quod si parum iuueris, ad verum nos ducet. Πέλαται sunt, quas Xenophon (*Æxped. Cyr.* I, p. 196) 10 ferme parasangis Celænis semovet. Perperam itaque Pella in Tabula et Georgius episcopus Πέτων concil. Chalcedon. p. 574 rectius, p. 356 et Constantinop. tertio p. 674 Πέμων Πακκατιανῆς.

Ibid. *Εὐμενία*. Scriptis codicibus *Εὐμενία*, neque aliter *Actis* Nicæni secundi concilii. Vulgatum Tabula Ptolemæus et Strabo ratum habent. Nami *Εὐμενέων* sacerdotum nominibus fere inscripti sunt; quo in genere egregius est *Theo. Britan.* tom. II, p. 186, ubi *Εὐμενέων* Ἰούλιος Κλέων ἀρχιερεὺς Ἀσίας. Videtur Julius Cleon, ut obiter ejus dignationem illustrem, Asiæ et patriæ urbis fuisse sacerdos summus; quo modo in Thyatirena inscriptione Sponii *Ilin.* tom. I, p. 394 M. Aurelius Dialochus ἀρχιερεὺς τῆς Ἀσίας ναῶν τῶν ἐν Περγάμῳ καὶ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν αὐτὴν καίρῳ τῆς πατρίδος, et M. Ulpium Appulium in Aphrodisiensi marmore, cuius partem exscripsit Jo. Masson *Vit. Aristidis* a. v. c. 918 12, ἀρχιερεὺς Ἀσίας ναῶν καὶ τῶν ἐν

Σμόρνη τὸ β. fuisse traditur. Asiæ sacerdotium *πῶτος* erat amplissimum ac magnis opibus præstabat: *Στέφανος* δὲ οὗτος πῶτος καὶ ὑπὲρ πολλῶν χρημάτων, inquit in Scopeliano Philostratus. Sacra, caerimonias ludosque, unde in Aphrodisiensi marmore Appulius ea mandat quæ ludos spectant, curabant; quod ipsum urbium quoque sacerdotibus erat injectum. De Pergamenis sane a Galeno *Comment.* *περὶ ἀγγῶν* III, p. 565 docemur, quotannis iustineri gladiatoria edere solitos: Καὶ μάλιστα ἐν θέρει, καθ' ὃν καίρῳ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ τῶν ἀρχιερέων τῆς καλουμένης μονομαχίας ἐπιτελοῦντων, quæ quavis multitudinis utatur numero, unius tamen Pergamæni eodem tempore signi præsulis dispositioni sacra suberant. Bini singulis annis, alter sub autumni, sub veris alter initium, creabantur, sicut idem *περὶ φαρμακ.* κατὰ γένη 2 p. 330 significat. Quod vero ναῶν τῶν ἐν Σμόρνη et ναῶν τῶν ἐν Περγάμῳ illis cura committitur, forte ex ea causa est, quoniam illæ ædes communibus Asianorum impensis sacræ lectæ erant. Hoc, nisi fallor, significat Dio Chrysostomus *orat.* XXXV, p. 434, ubi *Ἀρπαιεσίβης* καὶ μὴν τῶν ἱερῶν τῆς Ἀσίας μέγιστον ὑπὲρ τῆς τῆς ἰστανῆς τοσοῦτον ὅσον ἐκείναις ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς ἐστὶ τὰ ἱερά. Jam si ἀρχιερεὺς τῆς Ἀσίας princeps collegii fuit Asiarcharum, quod vir doctissimus autumavit, oportet in communi gentis concilio ex Asiæ urbibus pro arbitrio legatorum fuerit lectus: vidimus enim Eumeniensem et Thyatirenum; Scopeliannum ejusque majores Clazomenis Philostratus *V. Soph.* I, 21, 2, Philippum Trallianum *Acta S. Polycarpi* c. 21 offerunt. Verum hæc nondum ad liquidum perducta spatiosiore requirunt campum. Vide Jo. Massonum et Ezech. Spanhem. *Dissert.* XII de *V. et P. Num.* p. 416.

Ibid. *Σιλβία*. Ptolemæo Σιλβιον, unde Plinii sunt Silbiani. Nicæno secundo concilio, p. 574. Joannes *Σιδέως*, qui versioni episcopus Silbios et p. 596, *Σουβίλευ* dicitur, nomen adscripsit, Chalcedonensi vero *Κυλλανὸς πῶτος Σιλβίας*, sive, ut velis interpretes. civitatis Silbii, p. 688 *Σούβιλευ* etiam Nicetas *Chon. Ann. Manuel.* VI, p. 88.

Ibid. *Πέπουζα*. Phrygiæ urbem desertamque eo tempore et solo æquatam Epiphanius *Hæres.* 48, 44 affirmat. Ab ea *Pepuzitis* nomen venit in *L. IIX, c. 74*, de *Hæret.*; quos cum probe Jac. Gothofredus norrit, mirare utique tunc *Πέπουζαν* τῆς Φρυγίας; apud *Philostorgium H. E.* IV, 8 illi negotium successivæ. *Valerius* urbi suum nomen reddidit. *κολιχίων* τῆς Φρυγίας τὴν Πέπουζαν *Aristæus Comment.* in *Canon.* 8 concilii Laodicensi apud *Beveregium* tom. I, p. 456 appellat.

Ibid. *Βυθίρα*. Suspicerer gentile hujus Ovidio esse reddendum, si paulo mihi notius esset, *Metamorph.* VIII, 719: *ostendit adhuc illic Tyaneius incola de gemina vicinos arbore truncos*. Neque enim, quod *Farnabius* pulchre advertit, *Tyaneius* rectum esse poterit. *Tyana* erant in Cappadocia, longe terrarum Phrygia senota: in Phrygia *Philemonem* et *Laicidem* in arbores conversos esse poeta *v. 690* significat: *lilia contermina querens collibus ex Phrygiæ medico circumdatus mæro*. *Baianeus* si *legentis* res foret difficultatibus exempta et poeta *ambus* sine errore constaret.

Col. 148. *Σεδάσση*. Hujus episcopus *πῶτος*

rum fortasse hæc apud Athenæum l. xii, p. 574 olivæ. Δοκίμειον, ut eo redeamus, Stephano, Δοκίμειον, non sine errore, Πτολεμῶ, Δοκίμια κώμη Straboni l. xii, p. 577. Δοκίμιον, plane ut hic, ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας Ephesino concilio p. 554. Vide Norisium *Dissert. 4 de Epoch. Syro-Maced.* p. 14.

Col. 148. Μῆρος. Est apud Socratem *H. E.* iii, 15, et Sozomen. v, 11, ubi Valesium vide. Nec crede tamen posteriore ætate Comopolia fuisse appellatam; neque enim Constantinus imperator l. 1, Them. 1 id affirmabit, sed Merum fuisse κωμόπολιν sive grandem vicum, qui ad urbis amplitudinem proxime accederet, uti in Marci *Evang.* 1, 58. Carolus a S. Paulo cum Myrum vocat, ab *Actis* conciliorum, ut Nicæni secundi p. 357, ubi Damianus Μύρων, in fraudem impulsus est.

Ibid. Νακολία. Urbem Phrygiæ, cui Nacolia nomen, πόλιν τῆς Φρυγίας ἢ Νακώλεια προσωνομία, ad quam Valens Procopium profligaverit, Socrates *H. E.* iv, 5 vocat. Basilus Νακωλείας Φρυγίας Chalcedon. concilio p. 578 subseripsit. Cæteris Νακώλεια, ut Ptolemæo et Zozimo iv, 8. Vide Ch. Cellarium *G. A.* ii, 4, p. 144.

Ibid. Δορύλλιον. Δορύλλιον, uti Strabo; nisi forte Δορύλλειον, modo sanum id sit, cum Eustathio in Dionys. 815 voluerit. Proxime Flavium sedem habuit, qui in *Thes. Britan.* tom. ii, p. 257 numo Δορυλλέων urnæ incumbit, quamquam quo nomine fuerit nondum pro comperto habetur. Nic. Haynius Sangarium arbitrat, cui sane in Tabula Peutingerana accubat. At id flumen urbem alluisse cum certo haud constet, malim alterutrum annuum credere de quibus Cinnamus v, 1, ubi de Manuele Κομνηνῶ, διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου πορθμοῦ ἐπὶ Ἀσίαν διαβάς ἄχρι Δορυλλίου ἦλθε, περὶ ἑμφορῶν τῶν ποταμῶν, ὧν ὁ μὲν βαθεὺς πρὸς τῶν ἐγγυρῶν, θύραξ δὲ ἄσπερος ἕνομάζεται. Adde vi, 14 Nicetam Choniat. *Annal. Manuel.* vi, p. 88.

Ibid. Μίδασιον. Μίδασιον sive Μίδασιον, unde Μίδασιον numi apud Harduinum et Holst. in Stephanum.

Ibid. Δῆμον Λυκαίων. Posterius e ms. eruit Holsteinius, e quo Λυκαίων δῆμος formari oportet. Δῆμος, ut sæpe, pagum notat: Stephanus Εὐκαρπία δῆμος τῆς μικρᾶς Φρυγίας, et in Δῆμος. Lycæones in Phrygia Plinius, v, 29 agnoscit, probe contra Harduinum a Ch. Cellario *G. A.* iii, 4, p. 164 defensos.

Ibid. Δῆμον Ἀδράκλεια. Forte δῆμος Ἀδλοκρήνη. Plinius Aulocrenas Phrygiæ tribuit, v, 29. *Marsyas*, inquit, *ibi redditur, ortus ac paulo mox conditus, ubi certavit tibiæ cantu cum Apolline, Aulocrenis: ita vocatur convallis decem mill. passuum ab Apmia Phrygiam petentibus.* Et xvi, 43, favet suspicioni Aquilas episcopus Ἀδλοκρῶν, qui inter Phrygiæ Salutaris præsulibus Chalcedon. p. 400 nomen suum profitetur. Quia tamen Ἀδροκλίων p. 246 dicitur, nihil decreverim. Id addam, in Geograph. Sacra præteriri haud debuisse.

Ibid. Δῆμον Ἀλαμασσού. In concilio Chalcedonensi ejus episcopus memoratur, diciturque πόλις Ἀμαδάσση p. 675, et in Constantinop. secundo p. 244 civitas Amadassenorum. Rectius itaque δῆμος Ἀμαδάσσης.

Ibid. Δῆμον Προπύλασα. Forte δῆμος Προπύλασα.

Præpenissus est inter Phrygiæ urbes apud Ptolemæum, subscriptique Auxanon πόλεως Πρῆπενίσσου Chalcedonensi p. 675. Quod vero his pagis episcopi fuerint impositi, id argumento est fuisse κωμοπόλεις sive amplos et civium frequentia celebres pagos, unde et πόλεις Chalcedonensi concilio dicuntur. Ceteroqui canones pago aut parva urbi, cui vel unus presbyter sufficeret, episcopum negabant, ut synodi Sardicensis 6: Μὴ ἐξεῖναι καθίσταν ἐπίσκοπον ἐν-τινὶ κώμῃ ἢ βραχεῖα πόλει, ἢ τινὶ καὶ εἰς πρεσβύτερος ἐπαρχείῃ. et synodi Laodicenæ 56, qui περιουεὺτὰς sive visitatores, ut Dionysius Exiguus vertit, de quibus Beveregius plura, in ejusmodi pagos amandat; quamquam et id citra dubium est, haud raro præsulum ambitione optime decreta fuisse proterve conculcata, et quo plures suffraganeos, quos vocant, acciperent, pagis atque oppidulis episcopos datos. In Africa certe per contentiones Donatisticas incredibilem in modum præsulum numerus increvit, paulatimque villæ fundi et vici suos sibi præpositos viderunt, sicut ex *Collat. Carthagin.* c. 181 colligas. Sed hæc ab instituto nos avocant longius.

Ibid. Ὑπό κονσουλάριον. Olim Lycia et Pamphylia uni proconsuli paruerunt; unde G. Porcius procos Lyciæ et Pamphyliae in *Thes.* p. CCCLVIII, 6. Sub Constantino præsidem habuerunt, ad quem l. 2, c. Th. de censu data est. Diceres Decii tempore a Lycia jam fuisse distractam ob Pamphyliae præfecturam Martiano ab eo imperatore mandatam, in *Actis S. Achatii* apud Ruinart. p. 155, si bonæ fidei semper ea essent monumenta. Forte Theodosius secundus Lyciæ suum præsidem imposuit, qua de re alias. Fuisse vero consularem Pamphyliam *Notitia imp. in Orient.* c. 1 docet.

Ibid. Πέργη. Editi omnes Σύλλιον jungunt, ac si eadem urbs esset, prorsus contra verum: distinctissimæ enim fuerunt, singulis episcopis, ut ex Chalcedonensi concilio novimus, subditæ. Seriore quidem ævo dignitas metropolitana Sylæum ornavit, eaque causa est, cur in aliis *Notitiis* ὁ Πέργης ἦτορ Σύλλιον episcopus memoretur. At nondum, cum Hierocles suam digereret, eo res redierat: distinguunt enim utriusque episcopi in Constantinop. tertio. Erat Pergæ provinciæ metropolis, sicuti præter Chalcedonense concilium p. 656 scholiastes Callimachi hymn. in Dian. v. 187 et egregius numus ab Ezech. Spanhemio (*dissert. 9 de V. et P. Num.* p. 591) productus ostendunt. Secta dein in duas Pamphylia, quæ tamen divisio Hierocle, quod supra patefecimus, posterior est, Pergæ Pamphyliae secundæ, primæ vero Side metropolis esse cæpit.

Ibid. Σύλλιον. Σύλλιον Constantino l. 1, Them. 14, et Constantinop. tertio p. 677, ubi Paulus πόλεως Σύλλιον τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας, nec aliter *Actis S. Stephani Junioris, a Benedictinis vulgaris.* p. 452, quæ Lyciam hinc ordiuntur, etsi ipsi Σύλλιον maluerint. Putares itaque rectum id esse: at obstat Σύλλιον Stephani et Sylæum Livii Salmastius in *Solin.* p. 549 Σύλλιον, nisi error ibi sit ab operis commissis, verum esse pertendit. Holsteinius Σύλλιον præfert ad Stephanum, atque Arriano *Exped. Alexand.* 1, 27 Σύλλιον, χωρίων ἔχουρον ad hanc normam corrigi. Ego in Arriano nihil muto, Σύλλιον et Σύλλιον cæteris præstare arbitratus. Ha-

cilliorum est *Actis*, non item, turpi vitio deformatam esse in Procopii *Hist. arcana* c. xviii. narrat plures urbes vehemens terræ motu corruiſſe, præterque cæteras Πολύδοτον τε τὴν ἐν Φρυγίᾳ καὶ τὴν Πισιδίᾳ Φιλομήδην καλοῦσιν. Imo Φιλομήλιον, quo nomine Pisidis urbem fuisse, non altero, citra dubium est.

Col. 148. *Σαζόπολις*. Patria fuit Severi, qui Flaviano depulso Antiochenis episcopus est datus. Evargrius *H. E.* iii, 33 : δε πατρὶδα τὴν Σαζόπολιτῶν κληρωσάμενος, ἢ μία τοῦ Πισιδῶν ἔθνος ἔστιν. In *Actis* Zosimi tom. iii Jul. Σαζόπολιτῶν πόλις circa Antiochiam Pisidiæ et Comanæ c. i collocatur.

Ibid. *Τύμανδρος*. Jungitur hinc arctissime in Schlestrateni et Bandurii editione μητρόπολις, quam Carolus a S. Paulo jure optimo hinc distinxit : neque enim Pisidiæ metropolis unquam fuit, Τυμάνδης appellanda, si Longino, qui synodo Constantinopolitanae sub Flaviano adfuit, credimus, episcopum se τῆς Τυμανθῶν πόλεως ἐπαρχίας Πισιδίας inter *Acta* Chalced. p. 244 professus, etiam τῆς Μανθῶν πόλεως prave p. 247. ὁ Τυμάνδου ἐστὶν ἐν Notitiis Jac. Goar.

Ibid. *Μητρόπολις*. Exorticius *Μητροπόλεως Πισιδίας* Chalcedonensi p. 401 et 644 subscribit, perperam Νικοπόλεως, quo nomine in Pisidarum gente urbem ignoramus, p. 670 dictus. Hinc campus Metropolitanus apud Livium xxviii, 15.

Ibid. *Οσαμία*. Ἀπάμεια est, de cujus amœno site multa viri docti ex Xenophonte, Strabone, Livio Maximoque Tyrio. Vide Ch. Cellarium *G. A.* c. iii, 4, p. 158 et Cl. Salmasium in *Solin.*, p. 581. Vulgo Phrygiæ adscribitur, neque id male : sub Christianis tamen Pisidiæ est contributa, unde Sisinnius Ἀπαμείας τῆς Κιθωτοῦ inter Pisidas Nicæno secundo, p. 358 subscripsit. Nimirum in Phrygiæ Pisidiæque sinibus erat, quod egregie docet Dio Chrysostomus oral. xxxv. p. 432, cum Apanienses compellens τῆς τε Φρυγίας, ἠκροῦ, προκάθησθε καὶ Ἀυδίας, ἐν δὲ Κάριας ἄλλα τε ἔθνη περιτοκαὶ πολυανθρώπιστα, Καππάδοκίς τε καὶ Πάμφυλοι καὶ Πισιδαι. Ubi plura in laudem urbis adduntur, quæ non exscribo.

Ibid. *Ἐδοξιοῦπολις*. Quo olim nomine fuerit, ignoratur. Doctissimus Holsteinius ex Socratis *H. E.* vii, 36 suspicionem jecit, sed debili tibicine fultam, ut ad Eudoxiopolin Europæ admonuimus.

Ibid. *Ἀγαλασσός*. Sic quoque in altera *Notitia* Jac. Goar et Nicæno secundo, p. 575, ubi Theodosius τῆς Ἀγαλασοῦ, qui Σαγαλασσου, p. 358 ; similiter ms. quidem Liviani xxviii, 15, voci sibilantem litteram demunt, et Pliniani v, 27. Diceres propterea urbem inter eas esse referendam, quæ modo sibilantem litteram demunt, et Pliniani v, 27. Diceres propterea urbem inter eas esse referendam, quæ modo sibilantem sibi præconi modo auferri patiuntur : at obstant Græci, ut Polybius, quem Livius exscripsit, et plures alii, nuni quoque Σαγαλασσῶν apud Vaillantium Harduinum et Haynium. Scribatur ergo Σαγαλασσός, quam diei itinere Arameæ dissociatam fuisse Strabo, l. xii, p. 569 docet.

Ibid. *Βάρης*. Ὁ Βάρως episcopus est in *Notitia* Jac. Goar, qui perperam πόλεως Βάρης in Nicæno secundo, p. 358. Ptolemæo prorsus ut hic Βάρης,

enī Κόμανα proximo jungitur et in veteri versione Conana, haud dubie verius : nam et Constantia Κομάνης est in Nicæno secundo, p. 575, et diserte Κομανέων πόλις in Pisidia locatur in *Actis* Zosimi tom. iii Junii, p. 815 et 816.

Ibid. *Ἡ σιδηρᾶ*. Utraque Jac. Goar *Notitia* hoc cognomine Seleuciam ornata, quod a ferri metallis accipere potuit. Nicæno secundo, p. 578 Petrus Ζαλευκίας τῆς Ἰδίας pro Πισιδίας subscripsit.

Ibid. *Ὁ Τιμυριδάων*. Sic insa. neque hinc *Notitia* Jac. Goar dissidet. Videtur librarius hæc ad normam ecclesiasticæ Notitiæ exegisse, et episcopum hujus urbis solemniter in illis more signasse. Urbem si spectes, difficulter inveneris. Xenophon *Exp. Cyr.* i, p. 194 Θύμβριον 10 parasangis a Tyriæ, de quo supra, semovet. Id si nostrum, vix manifestum erit : nec mutari tamen sustinerem, quoniam Constantinus hujus urbis præsul in Constant. tertio p. 505 Τιμυριδάων et in veteri versione civitatis Tibriadorum *Pisidia provincie*, quamquam male p. 676 τῆς Μαυριαδίων πόλεως, dicitur ; nisi et Plinius Timbrianos inde formasset v, 27. Ergo *Geographiam Sacram* et hac urbe agcamus.

Ibid. *Θεμισότιος*. Nusquam in Pisidia mihi lecta est. Phrygiæ cognominem urbem supra vidimus, forte a Pisdica nomen habentem : Strabo enim xii, p. 629 fuisse Phrygiæ urbes, quæ a Pisdicis nomen traxerint, docet. Pussa cum doctissimo *Geograph. Ital. medii ævi* p. XXVII auctore de Termesso, quam Stephanus Pisidiæ urbem facit, ubi eam Pamphylia Hierocles contribuisset, cogitat.

Ibid. *Ἰουστινιανούπολις*. Nec hanc urbem, si alteram Jac. Goar *Notitiam* exceperis, legere memini. Vir doctus, quem tantum quod appellavi, quoniam Alemannus in Procopii *Hist. arcana* c. xi inter Justinianopoles Pamphylia urbem, quæ in *Notitia* veteri Mylophia sit, recenset, de Myliade cœpi autumare, acsi et illa Justinianopoles romen induisset. At ea et ab hac provincia distat, et in Pamphylia fortasse reperietur. Equidem suspicatus sum Conanam sive Conana Justiniani nomen accepisse ; causam habeo, quod Notitiarum una Jacobi Goar Justinianopolim inter Timandum et Mallum interponant, reliquæ vero, Justinianopoli neglecta, Conanam. Quæ tamen mera suspicio est neque admodum firma.

Ibid. *Μάλλος*. Reliquis *Notitiis* Μάλλος : unde Μαλῶν episcopus in *Jure Græco Romano*, p. 190, et Constant. Tertio, p. 678 Sisinnius τῆς Μανπόλεως τῆς Πισιδῶν, sed vitiose. Vide L. Holst. in Stephan. Μάλλος. auctor *Dissert. Chæreas, Ital.* cum hujus Mali occasione, p. 27 asseverat nullam Mallum in duabus Ciliciis Hieroclem adnotare. Haud sane advertit Μάλλος Ciliciæ prius vitiosam esse et Mallum nobis offerre.

Ibid. *Ὁδαδα*. Imo Ἀδάδα, ut ms. Palatinus Ptolemæi. Joannes episcopus τῆς Ἀδαδίων πόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας concilio Constant. tertio, p. 676 adfuit. Artemidorus apud Strabonem xii, p. 578 inter Pisidiæ urbes Ἀδαδάτην Βριάδα, pro Ἀδάδα τὴν Βριάδα, seu Τιμυριάδα potius, annuumerat.

Ibid. 30. *Ζόρζιλα*. Ὁ Ζαρζήλων constanti in *Notitia* Jac. Goar, et ea quam Boverregius Comment. in Canon. concilii Trallani, p. 140 vulgavit.

Videtur non alia ac Δύρζηλα Ptolemæi, Z et A, ut assolei, permutatis.

Col. 148. *Τρυσαός*. Samsa hoc est, ut et *Τρυσαοῦ* veteris Notitia male Petrus Toriassoῦ in Niceno secundo. Meminit quidem Theodorus Iconiensis in epist. de Cyrico et Julitta tom. III Jul., p. 26 Domitiani comitis Lyconiæ, κρητος Λυκαονίας, qui militi rei militaris per Lyconium comes fuisse videtur: Notitia eum non habet: at præter præsidem in provincia qui rem militarem curaret, fuisse, *Novella* xv dubitare vetat. Justinianus uni Lyconiæ prætori Justiniano et rem civilem et militarem mandavit.

Ibid. *Ἰκόνιον*. Lyconiæ fuisse metropolin ex Chalcedon., p. 670 constat. Sita erat in Pisidarum et Phrygum finibus, nec multum ab Orientis diœcesis neque Asiana disparata. Basilius Seleuciensis *Vit. S. Theclæ* I, p. 232: πόλις δὲ αὐτῆ Λυκαονίας, Inquit, τῆς μὲν Ἐώας οὐ πολὺ ἀπέχουσα, τῆ δὲ Ἀσιαῶν μᾶλλον τι προσορμίζουσα, καὶ τῆς Πισιδῶν καὶ Φρυγιῶν χώρας ἐν προσορμῆν χειμένη. Coloniae eam dignatione illuminavit Imp. Gallienus, si Siles rarissimo, et fortasse in hoc genere unico *Thesauri Wildiani* numo, cujus uni pagina IMP. C. P. LIC. GALLIENUS. P. F. alteri ICONIEN. COLO. S. R. inscripti sunt. Cæterum Basilio illud τῆς χώρας ἐν προσορμῆν admodum familiare est: nam et *Seleuciam Vit. Theclæ* I, p. 275 τῆς Ἐώας ὄρων ἐν προσορμῆν positam ait, et II, 14 προσορμιον τῆς ἀτραποῦ, et c. xvii τῆς ἡμέρας προσορμιον, quia et oral. xviii, p. 150 τῆς ὀργῆς τὰ προσορμια dixit; quam vero recte atque ex usu veteris Græciæ, ex egregia *Hemsterhusii* nostri ad *Luciani Somnium* animadversione cognosces.

Ibid. *Λύστρα*. *Lucea Act. A.* xiv, 6, εὗς πόλις Λυκαονίας: Λύστραν καὶ Δέρβην, et v. 21: at v. 8 ἐν Λύστροις: unde τὰ Λύστρα et Λύστραν in promiscuo usu fuisse diceret, nisi passim alii numerum pluralem mallent. Ὁ Λύστρων est in pluribus Notitiis, subscribitque Chalcedonensi, p. 99. Plurarchus Λύστρων. Ptolemæo Λύστρα, in Palatino us, pro quo verius scriptus Coislinianus Λύστρα.

Ibid. *Μισθία*. Est hujus præsul in Chalcedon., p. 674 *Armatius πόλεως Μισθίας*, et *Longinus Μιστιανῶν πόλεως Λυκαονίας* in Constantinop. tertio, p. 670. *Theophranes Chronogr.*, p. 320 *Μισθίαν* et *Μισταν* Ravennas, I. II, c. 17 appellat, non longe *Vasadis* abfuisse colligit ex *Basilio M. epist.* 118 τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον, scribit, τὸν ὑποκειμενον τῇ *Μηστειῆ*, ἢ ἐπεκρηύχθη ὁ ἀνθρώπος, κέλευσον Οὐασάδοις ὑποτελεῖν. *Agrum illum Nestia subjectum, cui addictus est homo ille, Vasadis subesse jube.* Sic *Garnerius* vertit ediditque, admonens *Μηστειαν* in *Jul.* quatuor esse mss. *Vasoda* vero in plerisque. *Veteres* editi *Μισθία*, *Balsamon* et *Zouaras* tom. II *Beveregii Canon.*, p. 66 *Μισθία*, quod vir doctus spernere non debuerat, nullo solum cum vero consentiens.

Ibid. *Ἀμβλάδα* *Philostorgius II. E.* v, 2 urbem

arido ac pestilenti fuisse solo, incolæ barbaro atque ab humanitate alienissimo ingenio docet. *Orpici* episcopus πόλεως Ἀμβλάδων in Chalcedon. p. 675; et *Constant.* tertio p. 675, sed perperam, Ἀμβλάδων πόλεως; ἐπαρχίας Λυκαονίας. *Vulgatum* præter *Stephanum* et *Philostorgium Ptolemæi* mss. *Palatinus* *Coislinianus* et *Barberinus*, de quo *L. Holst.* in *Steph.*, probant.

Ibid. *Οὐάσαδα*. Ptolemæus *Οὐάσατα* quod emendari debere ex mss. *Coislin.* certissimum est. *Basilius M.* *Οὐάσαδα* in *nupera* editione, cui hinc facillime et ex *Beveregio* tom. II, p. 66, tametsi pessime ibi *Balsamon* et *Zouaras* *Μίσαδα* legunt, succurri poterat. *Conon* episcopus πόλεως Ἀσάδων ἐπαρχίας Λυκαονίας *Constant.* tertio p. 675 et *Olympius Οὐασάδων* Chalcedon. p. 674 suscripserunt, male uterque.

Ibid. *Οὐμνάδα*. Ὀμνάδα oportuerat, ut bello *Ch. Cellarius G. A.* III, 4, p. 205, licet operatum peccato Ὀνόμαδα inibi legatur. *Πine* gens *Homocadum* apud *Plinium* v, 27 et *Strabonem* XII, p. 569. Hinc *Tyrannus Ὀμονάδων* in Chalcedon. p. 400, qui prave p. 99 *Μανάδων*, et pejus in Constantinop. tertio p. 675 *Alexander πόλιως Σουμάνδων* provincie Lyconiæ.

Ibid. *Ἰλίστρα*. Hoc in mss. fuisse ex *Holst.* in *Geogr. S. novinus*: editi omnes *Ἰλίστρα*. *Oppido* episcopus *Martyrius Ἠλίστρων*, qui rectius mss. Ἰλίστρων *Ephesini concilii* p. 534 et *Onesimus πόλιως Ἰλίστρων* Chalcedon. p. 674 fuit.

Ibid. *Αάρανδα*. *Anton. Itin.* p. 211 vide.

Ibid. *Δέρβαι*. Δέρβη, ut *Act. A.* c. XIV et apud *Strabonem* XII, p. 569; ubi in *Isauriæ* confinio locatur.

Ibid. *Βαράτη*. Ptolemæo Βάρατα, *Tabula Peutinger. M. P.* 50 ab *Iconio* *Barathe*. *Nomine* metropolitæ sui *Constantinus* τῆς Βαράτων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας Constantinop. tertio p. 526 subscribit. Noli tamen putare metropolin fuisse, quam dignitatem librariis debet, intempestive et satis iniique eam *Iconio* auferentibus. *Paulo* itaque rectius p. 675 πόλεως Βαρτίτης dicitur.

Ibid. *Υόη*. *Plinius* Lyconiæ urbem in confinio Galatiæ atque Cappadociæ fuisse I. v, c. 27 scribit. *Rufus πόλεως*; Υόης est in Chalcedon. p. 526 qui *Σίδης* mendose p. 400.

Ibid. *Ἰσαυρόπολις*. Lyconiæ partem ad *Taurum* *Ἰσαυρικῆν* *Strabo* XII, p. 568 facit; nec male ergo *Isauropolis* huic provincie tribuitur. *Aetius Ἰσαυροπόλιως* Chalcedonensi adfuit p. 675. *Alii* *Isaura* appellant, *Ἰσαυρῶν πόλιν* *Diodorus* XVIII, p. 605, de qua *Henr. Valesius* in *Amoian.* XIV, 8. Fuisse urbem atrocissimi infamem nemo ignorat; atque haud scio an *Læstrygonia* sit *Basilio* *Seleuciensis Vit. S. Theclæ* II, 12, *acceleratorum* hominum atque ex raptis viventium receptaculum. *Situs* haud male convenit: dicit eam in *Seleuciæ* *Isauriæ*que fuisse confinio, sed versus occasum ejus provincie totiusque Orientis, altissimis montibus impositam: διακεκλιμένη ὡς πρὸς ἑσπέρην καὶ ἡμᾶς τε καὶ σύμπασι ἑφάν γῆν, πολλοὶ δὲ καὶ ἰσοκρῆσιν ὄρει διακλιμμένην. *Incolis* atque urbi a *Læstrigombus*, quod eorum sectam atque instituta probarent, id nomen venit. Sane *Isauros* *Basilio* ætate ab *improba* prædandi cupiditate fuisse instructissimos ex *Chry-*

sosteni epistolis, Zosimo atque aliis pluribus cognatissimum est.

Col. 148. *Κόπρα*. Haud eam Ptolemaeus, nec concilium Constantinop. primum, ut Carolus a S. Paulo monuit, ignorat.

Ibid. *Σάβατρα*. Consentit Tabula, quæ Iconio M. P. 44 semovet. Ptolemæo Σαύατρα, unde in Chalcedon. p. 673 Eustathius πόλις Σαύατρων. Quæ differentia ex sono est, uti in Σαυαδία et Σαβαδία, Καλυπρία et Καλαβρία, καλαύροψ et καλάδροψ, innumerasque aliis. Straboni XII, p. 568 Σάατρα, quam eandem esse recte Ch. Cellarius G. A. II, 4, p. 205 animadvertit.

Ibid. *Πέτρα*. Πέτρα Ptolemæi est, ejus præsul Conon πόλις Περωῶν Chalcedon. concilio p. 674 (ut in veteri versione, quam L. Holsteinus versavit, Pertorum) subscriptis, et Nicæno secundo p. 53 Eriphanus Πέτρων.

Ibid. *Κάρνα*. Imo Κάννα, ut apud Ptolemæum et Chalcedon. concil. p. 646 ubi, Eugenius Cannorum et p. 526 πόλις Κάννων nomen inter Lycaonias præsulibus ascribit.

Ibid. *Γλαύαγα*. Suspicio hanc in Ptolemæi Δαύμνα, ut ms. Palatinus præfert, absconditam latere; nec forte alia habenda est Ὑδαματῶν concilii Chalcedon. p. 674; quanquam quo vero nomine fuerit, prorsus ignorem. Πέτρων nondum inveni.

Ibid. C. Ὑπό κορσουλάριον. Phrygia Salutaris præsul paruit, non consulari, ut ex *Notitia imp. Orient.* c. 1 compertum habemus. Amachius ἀρχὼν τῆς ἐπαρχίας τῆς Φρυγίας, qui dein ἡγεμῶν præses iteratis vicibus, est apud Socratem *H. E.* III, 15. Suidas rem eandem referens in Ἀμάχιος παρὰ τὴν urbem Phrygiæ præsidem facit, ἀρχόντα μικρᾶς πόλιος Φρυγίας, satis imperite exscriptis Malchi aut alius auctoris verbis. Suspicio scriptorem, quicumque fuerit, τῆς μικρᾶς Φρυγίας dedisse, idque, cum in parva urbe Mero res fuerit acta, πόλιος addito vocabulo auctum. Parvam autem Phrygiam hanc fuisse dictam ex Stephano in Εὐκαρπία constat.

Ibid. *Εὐκαρπία*. Pagus fuit Phrygiæ, ab ubere frugum viniq. proventus id nominis sortitus, Metrophane, quem Suidas Eucarpia ortum affirmat, apud Stephanum auctore. Quod vero primo loco ponitur, id metropolin fuisse Phrygiæ Salutaris, uti L. Holsteinus in *Geograph. S.* autumat, argumento non est: nam et alia sunt in Synecdeno exempla urbium, qui principem locum in catalogo occupant nec metropoles fuerunt; et Synecdenus civilis est, neque ad metropoles semper attendit. Synuada provincie caput fuisse suo loco dicitur.

Ibid. *Ἱεράπολις* celebrem hoc nomine urbem in Pacatiana vidimus; diceretur ex ea provincia librarium socordia in Salutare Phrygiam migrasse, nisi concilium Nicænum secundum Hierocli adstipularetur: cum enim p. 546 Nicolaus Hierapoleos Pacatianæ subscripsisset, nomen suum inter Salutaris Phrygiæ præsulibus p. 567 Michael Ἱεραπόλιος proferat; et ne de vitio cogites, p. 597 atque alibi eundem reperies. Itaque duas Phrygiæ, alteram Pacatianæ alteram Salutaris, Hierapoles agnoscamus, et hæc *Geogr. S.* ornemus.

Ibid. *Ὀστρουός*. Ὀστρός, cujus episcopus πόλιος Ὀστρου in Chalcedon. p. 673, in Nicæno secundo τοῦ θρόνου Ὀστρου p. 558 dicitur. Plutarchus τὰς

λεγόμενας ἐν Φρυγίᾳ Ὀστρός in *Lucalle* p. 497 appellare videtur.

Ibid. *Σακέρτιον*. Hoc, utpote proxime ad Σακέρτιον, quo vero nomine fuit, accedens, e mss. arripimus. Ptolemæo vulgo Ἰσπερίτιον, sed vetus interpretes Stectorium legit, quod et mss. Coislinianus et Barberinus, de quo Holsteinus ad *Geograph. S.* præferunt. Joannes presbyter τοῦ θρόνου Ἐκτοπίος Nicæno secundo p. 357 nomen ascripsit, et p. 53 Ἐκτοπίου.

Ibid. *Βρούζος*. Verum est Βρούζος, unde nuni Βρούζηνῶν et Βρούζίων, ut in *Thes. Britan.* tom. II, p. 254, de quibus egregie Harduinus in *Num. urb.* illustrat. Ptolemæus, cui Ἀρούζον, hinc auxilium accipit.

Ibid. *Κλήρος Ὀρίνης*. Lege ὄρεινης. Intelligi credo Phrygiam Paroreiam sive montanam, de qua Strabo XII, p. 577: ἡ μὲν οὖν παρωρία ὄρεινήν τινα ἔχει ῥάχιν, ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐκτετατομένην ἐπὶ δύοσιν. Κλήρος dicitur solemnī more, quo vox de agris sorte divisit et dein de aliis quibusvis usurpatur. Vide Cl. Dukerum in *Thucydidem* III, 50, et quos ille appellavit.

Ibid. *Κλήρος Πολιτικῆς*. Sic mss. edere, Holsteinio accedimus, etsi quæ Phrygiæ pars sit, in obscuro maneat. Si conjecturis in re incerta indulgere liceat, dixerim eos Phrygiæ agros signari qui usui publico reipublicæ serviebant, atque eos in primis in quibus greges dominicos pascebant. Fuisse in Phrygia imperatores Valentinianus et Valens LXIX, c. Th. de Prætoribus testabuntur; *sales de Phrygiæ*, aiunt, *gregibus 20 quatuor equos, subjungendos quadrigis, hoc est, simul octo, duobus maximarum editionum prætoribus dari sancimus*. Simili fortasse ex causa regio Aphrodisias antea Politice Orgas fuit appellata apud Plinium *N. H.* V, 50. De Debalacia nihil habeo monere, utpote nusquam lecta.

Ibid. *Λυσίας*. Nota e Strabone Plinio et Ptolemæo urbs, cujus nuni Λυσιαδίων nomen præferunt. Philippus Lysiadis est in Chalced. p. 646.

Ibid. *Σύρραδα*. Hanc provincie metropolin concilium Chacedonense p. 673 imponit; unde Synodo: um metropolita, quanquam non sine vitio I. XI, *Hist. Miscell.* Tabula 52 M. P. Docimeo semovet. Vide Vales. in *Socrat. II. E.* VII, 5.

Ibid. *Πρύμνησος*. Prymnesia Ptolemæo et Chalced. concil. p. 673. Vulgo quidem Ἡρωμαίεσση ibi appellatur, sed verum Latinus interpretes servavit, c. Constantinop. tertium p. 673.

Ibid. *Ἰψός*. Urbem nobilitavit, quod prope eam depugnatum est, memorabile prælium, quo Antigonus a conjuratis ducibus victus atque interfectus est apud Plutarchum in *Pyrrho* p. 384. Ἄψος perperam Nicæno secundo p. 461.

Ibid. *Πολύγατος*. Πολύδοτος oportuerat. Georgius presbyter πόλιος Πολυδάτου est in Nicæno secundo p. 558, hinc relegendus. Vide Cellarium G. A. III, 4, p. 168.

Ibid. *Δοκίμιον*. Addunt Schelstratenus et Bandurius μητροπόλιος titulum; quo ornatum usquam fuisse exiguum oppidum et solo marmore nobilitate haud constat. Verius suum sibi locum Μητρόπολις in principe editione occupavit: binas enim eo nomine in Phrygiæ fuisse e Stephano nominatas quo

verum tradidit Arrianus *Exped. Alexand.* 1, 25. Episcopus τῶν Πιννάρων Theodorus cum Nicæno secundo p. 52 inter Lycios nomen profiteatur, dignitateque urbs fuerat cui in *Geographia S.* locus assignaretur.

Ccl. 149. *Σίδυμα*. Itams. et verissime, ut ex Ptolemaeo et Plinio constat. Addo Zemaræum πόλεως Σιδύμων τῆς Λυκίας concilio Constantinop. tertio p. 503 et Nicodemum πόλεως Σιδύμων Nicæno secundo p. 52 subscripsisse. Theophanes de Marciano *Chonogr.* p. 89: Καὶ γενόμενος ἐν Λυκίᾳ, ἀρβύστικα περιπεσὼν καὶ καταλειφθεὶς ἐν πόλει Σίδημα, ubi sine dubio Σίδυμα oportet, quo et mss. Barberini Σίδημα ducit. Holsteinius in dubio utrum Σίδυμα an Δίδυμα probaret fuit. Vide ad Stephanum in *Δίδυμον* et *Σίδυμα*.

Ibid. *Τλώ*. Hoc e mss. verum fuerit, modo *Τλώ*ς legeris, quam urbem inter sex maximas Lyciæ Strabo xiv, p. 665, refert. Andreas πόλεως *Τλωαίων* Chalcedon. p. 97 et *Τρόγλιον* p. 309, ac Constantinus *Τλώ*ν, qui *Τλωέων* dici debuerat, Nicæno secundo p. 52 adfuerunt.

Ibid. *Τελμισός*. Præstat sibilantem geminari, etsi Hesychius *Τελμισοὶς ἔθνος* περὶ Λυκίαν, et Clemens Alexandrinus *Stromat.* 1, p. 561 edit. Oxon. ὡς περὶ *Τελμισοὶς* τὴν δι' ὀνείρων μαντικὴν, et Basilii M. *epist.* 218 ἐν *Τελμισῶ* Ἰάβριος ἐπίσκοπος: alterum enim plerique veterum probare solent, interque eos Clemens ipse *Protrept.* p. 40. Posita urbs erat in colle prærupto circa mare apud Arrianum *Exp. Alexand.* 1, 28., sinuique nomen fecit. Lucanus viii, 248: *Magnosque sinus Telmissidos undæ compensat mediæ pelagi.* Sic malim: nam et Themissidos in manu exarato libro Fr. Oudendorpius invenit. Vide Cellar. G. A. iii, 3, p. 107 et Holstein in Stephanum.

Ibid. *Καῦνος*. Carie hanc urbem senior ætas Lyciæ contribuit. Arces ejus Heracleum et Persicum Diodorus Siculus xx, p. 766, non præterit. Ager circa urbem satis uber et fertilis erat, sed aer per ætatem et autumnum pestilentissimus, auctore Strabone xiv, p. 654, unde valetudine habitantium, quod Mela ait, oppidum erat infame: passim cives febricitabant, pallidoque vultu morbum prodebant, quam in rem præter Strabonem egregia habet Dio Chrysostomus orat. 52, p. 390. Hesychius in *Καῦνος* dicit *Ῥόδου* esse πόλιν, quoniam Rhodiis subjecta fuit. Descivere quidem ab his Caunii apud Livium xlv, 23, sed et in ordinem sunt redacti et a Romanis deinceps iisdem addicti, indice Strabone; quo jugo necdum exsoluti erant, cum Rhodiacam Dio Chrysostomus recitaret. Τίς γὰρ παρὰ Καυνοῖς, inquit p. 349, γέγονε γενναῖος ἀνὴρ; ἢ τίς πώποτε ἐκείνους ἀγαθὸν τι πεποίηκεν; οἱ γὰρ δουλεύουσιν οὐκ ἔμιν μόνοις, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίοις, δι' ὑπερβολὴν ἀνοίας καὶ μοχθηρίας διπλῆν αὐτοῖς τὴν δουλείαν κατασκευάζοντες. Quare cum ea fuerint misera conditione et inconsiderata temeritate, ne miremur ab eodem oratore p. 326, τοὺς κακοβούλους τοῦτους Καυνοὺς *passime* sibi consulentes Caunios appellari.

Ἀράξου. Habent urbem Stephanus et Ptolemæus. Theodorus episcopus πόλεως Ἀράξων ἐπαρχίας Λυκίας, sive Ἀράξων, ut perperam p. 675, concilio Constantinop. tertio, prius Stephanus πόλεως

Ἀράξου. Nicæno secundo p. 356, subscripsisse dicitur. Babon ex Plinio nota est.

Ibid. *Ἐνθάνα*. Οὐθάνα ex Plinio et Stephano: nam Ptolemæi Οὐθάνα recta non sunt. Prave concili Constantinop. tertio p. 675 Georgius præsul Ἐνθάναδου ἐπαρχίας Λυκίας, et p. 553, Οὐθάναδων, ac Nicæno secundo p. 326 Georgius Οὐθάναδου scribitur.

Ibid. *Βαλοῦρα*. Βάλουρα, ut in Plinio et Ptolemaeo, cujus oppidi episcopus Chalcedon. Concilio p. 524 Philippus Βαρουρέων, et p. 666 πόλεως Βαλοουραίων, optime Βαλουρέων p. 97 vocatur.

Ibid. *Κομιστάρας*. Mihi, nisi Corydalla, sit nihil de ea innotuit.

Ibid. *ὑπὸ ἡγεμόνα*. Sub *Vespasiano principe insularum provincia facta est*, Sextus Rufus ait *Breviar.* c. 10, *præsidisque imperio subjecta: unda* Diocletianus imperator ad Diogenem insularum præsidem scribit l. v c. ubi caus. stat., ejusdemque meminert imperatores Honorius et Theodosius in l. 32 c. Th. de *Navicul.*, ubi plura Gothofredus. Agere præses plerumque Rhodi solebat, quorsum cum hieme periculosus et sæpe incertus esset cursus, frustra Rhodiis querentibus, imperatores Valens Gratianus et Theodosius aliud edixerunt l. 6 c. de *Offic. rector. provinc. Civitas Rhodiarum*, aiunt, *injuriam suam non tam decenter quam sero conquesta est. Unde inviolabili observatione sancimus ut, quoniam tempore hiemis navigatio sæpe periculosa est et semper incerta, in illis quinque urbibus, quæ potiores esse ceteris asseruntur, vicissim hiemandum sibi iudices recognoscant.* Neque enim dubitandum videtur quin sub iudicum nomine præsides complectantur, tantoque minus quod et alias iudicæ in Ictorum fragmentis præsides assignificent, ut exemplis Coro. Van Binkershoek *Observat.* 1, 2 docuit pluribus. Cave vero quinque urbes, in quibus vicissim hiemem transigere jubentur, de insula Rhodi urbibus cum Guid. Pancirolo in *Notit. imp. Orient.* c. 102 interpretis: tot illa non vidit, tribus olim superba, unde *τρίπολις νᾶσος* Pindaro *Olymp.* od. 7, sed quæ in unam Rhodum, ejusdem cum insula nominis, deinceps coaluerunt, Strabone teste 14, p. 655. Quinque urbes, nisi fallor, insulæ sunt totidem, in hac provincia cæteris potiores: hoc ipsa imperatorum constitutio, ut admittas, requirit. Nec obest sermonis usus: nam et Virgilius Delum Apollinis urbem vocat: neque Græcis quidquam familiaris quam insulam πόλιν appellare. Vide Anton. *Itin.* p. 523.

Ῥόδου. Insularum provinciæ metropolis Ephesino concilio p. 453 dicitur; Jornandi de *Regn. Succes. Rhodus opinatissima insula et totius Adriæ insularum metropolis*, qui rectius *Ægæi maris aut Asiæ* scripsisset. Libertate a Vespasiano privata est apud Sueton. c. 8; unde citra dubium est Dionis Chrysostomi Rhodiacam ante fuisse recitatam quam Rhodiis libertas auferretur, in provinciæ formam redactis: salvam illis libertatem p. 344 D, beatamque satis insulæ conditionem, cui in Caria et Lycia civitates tributariæ essent plures p. 341 C; adfuit: e illis præterea τὸ ἐαυτῶν προστάται καὶ τὴν πόλιν διοικεῖν καὶ τὸ βουλευσασθαι καὶ τὸ δικάσαι p. 359 B significat; quæ omnia inter provincias transcriptæ haud sane conveniunt.

Ibid. *Κῶς*. De hac et sequentibus Anton. *Itin.*

bet id Polybius Leg. 30, et, quam conformatione litterarum A et A decortam nemo dixerit, Tabula Peutingerana. Perperam ergo Ptolemæus Σόλουον, et Chalcedonense p. 402 Σόλουον. Oppidum haud multum Perga distabat.

Col. 148 *Μάγυδος*. Sic et Palat. et Coisl. mss. Ptolemæi pro vulgato *Μάτυλος*. Numi *Μαγυδέων* Thes. Britan. tom. II, p. 189, id probant. Quare non recte satis Magædensium civitas Pamphyliae Constantinop. secundo p. 241, nec *Μαγιδών πόλις* Constantinop. tertio p. 502, nedum *πόλις Μαύδος* Chalcedon. p. 672. Verius Magydensium civitas p. 646 veteri interpreti.

Ibid. *Ἀττάλλα*. Nota urbs e Strabone est circa Corycum posita. Suidas in *Κωρυκαίος* sitam sit ad Corycum promontorium, haud obscure Corycum Ciliciæ cum cognomine Pamphyliae oppido confundens; quem eundem errorem Salmasius in Solin. p. 545, reprehendit in Demetrio, quo Stephanus teste usus fuit. *Ἀτάλων* episcopus, qui Ephesino interfuit concilio p. 535, hinc fuit, appellarique *Ἀττάλέων* debuerat. Cæterum seriore ætate urbs ab Alexio imperatore metropolitana iura, quemadmodum *Notitia* Jac. Goari docemur, impetravit. Hinc explicata, quod cæteroque absurdum videri posset, scholion Balsamonis et Zonarae tom. I Canon. Beveregii p. 107: *Παμφυλία ἐστὶν ἡ τῆς Ἀττάλλας ἐπαρχία*. Vide quoque Tzetzen *Chiliad* vi, 72.

Ibid. *Δήμιον Οὐλίδαμος*. Ab aliis et huic nobis pagus explicetur exspecto, gratiam relaturus si eadem opera binis sequentibus, qui meam frustra implorauerat, succurrere voluerint. Meminit sane *Notitia* Jac. Goari *Δικιοτανάδρων*, videnturque eadem ac *Κάναυρα*, nec hilum tamen iuvant. Carolus a S. Paulo non aliam esse ac *Zenopolim* sidenter affirmat, quæ nos *Isauriæ* fuisse pro comperto habemus.

Ibid. *Ζοβία*. Lege *Ἰοβία* et mox *Τερμεσός*. Tribus his oppidis tempore synodi Constantinopolitane sub Flaviano unus episcopus fuit qui inter *Acta* Chalcedon. p. 239 τῆς κατὰ Τερμισσῶν καὶ Εὐδοκιάδα καὶ Ἰοβίαν ἁγίας Θεοῦ ἐκκλησίας dicitur. Ephesinæ synodo p. 535 *Τιμοθέου πόλεως Τερμησσοῦ καὶ Εὐδοκιάδος* subscripsit, unde alii Jovian paruisse conficiat. Leone vero imperatore, quod synodica provincialium epistola docemur, et *Eudocia* et *Termessus* singulis præsulibus dicto audientes fuere. Montibus *Termessus* supra *Phaseidem* circa angustias, per quas in *Milyadem* transitus, erat apposita. Vide *Cellarium* G. A. III, 4, p. 196.

Ibid. *Δήμιον Μενεδέμιον*. Nisi me omnia fallunt, est hoc Ptolemæi *Μενεδήμιον*. Itaque *Δήμιος Μενεδήμιον* relingamus.

Ibid. *Δήμιον Σάικα* imo *Πώγλα*, ut idem geographus. Paulus πόλεως *Πούγλων* inter *Pamphilius* nomen in Chalcedon. p. 672 proficitur.

Ibid. *Σινδα*. *Ἰσινδα* oportuerat, quod L. Holsteinius ad *Geogr. S.* monere laud præterit, simile mendum e Strabone et Stephano ad hujus *Ἀμβλαδα* eluens. Concilio Ephesino p. 585 πόλις *Ἰσινδῶν* perperam appellatur, rectius Chalcedonensi p. 672.

Ibid. *Βέρθη*. Sic mss. *Βάρθη* aliis *notitiis*. Utrum præstet, in tam pertinaci veterum de oppido silentio haud temere sinivero.

Ibid. *Σινδαύδα*. Et hoc e mss. Crederes hinc fuisse *Neonem* episcopum πόλεως *Σαλιάνδου Παμφυλίας* in concilio Chalcedon. p. 536, nisi aliunde liqueret *Syllii* de quo supra, præsulem fuisse. Vide p. 672 *Actorum* eorum. Itaque de hac et sequenti *Myodia* nihil profitebor aliud quam obscurissimas videri. Inveni quidem in *Notitia* Jac. Goari *Μυδιάνην* ἦτοι *Ἰουστινόπολιν*, pro qua *Justinianopolis* N. Alemannum in *Procopii Hist. Arc.* c. 41 legimus constat: sed ea ab auxilio ferendo tantum abest ut omnia conturbet.

Ibid. *Χωριον Λιαδικά*. Jungere hæc mann exaratos codices Holsteinio aecedimus, nec tamen præbeo nomine Pamphyliae fuisse, quæ ejusdem in *Stephani Μιλύαι* suspicio erat. *Milyas* a *Ptolemæo* Pamphyliae contribuitur: hinc τὴν *Μιλύαδα* χώραν in *Lyciæ Phrygiæ* et *Pamphyliae* finibus apud *Arrianum Exped. Alexandr.* I, 25 et *Strabonem* III p. 570 appellatur. Verum ergo fuerit *χωρία Μιλυαδικά*, ut pagi ejus regionis intelligantur.

Ibid. *Ὀλβασα*. *Jurares Ὀλβίαν* esse, quam omnes, si *Stephanum* exceperis, meritum propterea *Casauboni*, *Salmasii* atque aliorum animadversionem, Pamphyliae transcribunt. Ne quid tamen mutetur, *Ptolemæus* auctor erit, *Ὀδασα*, sive, ut *Coisl.* mss., *Ὀλδασα* *Psidiæ* haud multum a *Comana*, quo de oppido mox, contribuens. Nec *Psidiæ* mentio illi nocere debet, cum finitimas esse provincias et plura ejus oppida *Hieroclem* Pamphyliae suæ vindicare apertissimum sit.

Ibid. *Αυσήγαρα*. *Αυσινίαν* Ptolemæi esse non dubito: nam et reliquæ *Notitiæ* urbem agnoscunt, et *Theodotus Αυσινέων* in Chalced. concilio p. 402, sive *Lysiniensis*, ut in synodica ad *Leonem* imperatorem epistola, memoratur.

Ibid. *Κόμαρα*. Non aliter *Ptolemæus*, cui *Ephestius Comanenus* in synodica epistola astipulatur: nam operam *Carolus a S. Paulo* abutitur, cum *Comacenum* eum esse jubet. Huc refert *Harduinus* numum *ΙΕΡΟΚΑΙΣΑΡ. ΚΟΜΑΝΕΩΝ*, probatam conjecturam: propius enim hinc *Hierocæsarea* quam ab oppido *Pontico Lappadocieove* distat.

Ibid. *Κόλβασα*. *Κόρβασα*, quemadmodum *Ptolemæus*, unde *Corbaseus* episcopus, ut *Carolus a S. Paulo* admonuit, in concilio Constantinop. sub *Menna*.

Ibid. *Κρέμνα*. *Κρημνα*, quam coloniam *Romæus* deduxisse *Strabo* et *Ptolemæus* testantur. Sita erat in loco prærupto, quæ fortasse nominis causa, undique fossis depressissimis munita apud *Zosimum* I, 69, ubi tamen male *Lyciæ* tribuitur.

Ibid. *Παμέριον τείχος*. *Ἀνεμοτείχος* mendose *Constantino* I. I *Them.* 14, ut *Πανεμοτεργιτών* nuni monstrant. *Τείχος* autem in hac compositione arcem notat; quam rem cum pluribus exemplis L. Holsteinius ad *Stephanum* stabilire constituit, eaque absint ab ejus notis, en tibi ea ex schedis, quarum mihi copiam fecit vir clarissimus L. Ph. D'Orville. *Τείχος multis in locis veterum non solum murum sed et castellum vertendum est: significat enim locum munitum. Ita ferme semper apud Scylacem et Herodotum. Sic. I. I, c. 83 Sardes vocat τείχος τῶν Λυδῶν, ubi inepte interpret murum Lydorum, et I. VI c. 69, quem locum notavi ad Stephanum. Invenit Cohori: ad Græcos: ἐπὶ τοῦτους γὰρ (ὡς*

φιλοσόφους) ὡς περ ἐπὶ τείχος ὄχυρόν καταφεύγειν εὐλόγησιν. *Et Orat. ad Græcos Hercules inter alios labores Augiæ ὄχυρόν τείχος a sordibus purgasse dicitur: utrobique validum murum reddunt pergere.* Ita νέον τείχος, Ἀδώνου τείχος, Ἡραίων τείχος, et παλαιὸν τείχος in *Steph. Γάται. Atque ita accipit in oraculo Apollinis Atheniensibus dato ξύλινον τείχος, et vide ipsum Stephanum in τείχος, ubi φρούριον exponit. Idem Justinus dialogo cum Tryphone Platonem scribit et Pythagoram esse ὡς περ τείχος καὶ ἔραισμα τῆς φιλοσοφίας: Velut murum et columen ait interpres, ego potius arcem et munimentum: nam et Homerus *Iliad. A. 407 τείχος Ἄρειον vocat Thebas, quasi locum ab ipso Marte munitum, Martis propugnaculum.* Hæc vir doctissimus; quæ etsi verissime observata sunt, non ivero tamen infutias, muram apud Latinos eandem haud raro significationem possidere. Vide Anton. *Itiner. p. 644 et Wassium ad Sallust. Catilin. c. 61.**

Col. 148. Ἀρισσός. Gemina sibilante Ptolemæus et ms. Leid., nec discordante Theophilo τῆς Ἀρισσοῦ in Chalced. p. 672, tametsi perperam p. 556 πόλιος Ἀρισσοῦ Παμφυλίας.

Ibid. Μαξιμανούπολις. Est in *Notitiis* et conciliorum *Actis*, sed situs, ut pleræque hujus provincie, incertissimi. Κτήμα, quod sequitur, publicam urbis agrum sive prædia indicat; quo modo βασιλικὰ κτήματα in *Herodiani l. 1, c. 11*, sunt villæ principis, et *l. 11, c. 6* τὰ πορρωτάτα τῆς πόλεως κτήματα, prædia ab urbe remotiora.

Ibid. Ῥεγησαλάμαρα. Credo pagi aut oppiduli esse nomen: solet enim Hierocles τὰ ῤαγέ, ex ῤεγῶν accisum, illis præponere; qua de re infra cum in Bithyniam devenerimus. Pagus ipse, pariter ac *Linobrama*, mihi nusquam occurrit.

Ibid. Κόδρουλα. Forte Κόρδουλα præstiterit: certe Maras urbis episcopus in veteri Latina versione concilii Chalcedon. p. 100 Cordylorum et ms. Κορδύλων, etsi vulgo nunc Κοδρύλων, et pessime p. 557 Κοδραλαίων, atque in epistola provincialium synodica Codri, appellatur. Accedit Stephanus, Κόδρουλος, πόλις Παμφυλίας. Haud equidem ignoro quid *Abr. Berkelius* ex eo fuerit architectatus, quo utique sine incommodo nunc facile carebimus.

Ibid. Δημουσία. Sanumne hoc sit an mendosum, quærens locum cum insequente insederit, ut doceatur, aliunde expectamus.

Ibid. Παστοληρισσός. Si mss. addicerent, Πεδνηλισσόν Ptolemæi et conciliorum præferrem.

Ibid. Σέληνη. Σέληνη haud dubie est, quod in animadversione a *Ch. Cellario G. A. 111, 4 p. 198* videlicet. Monti erat imposita. Πολύχνη δ' αὕτη Παμφυλίας ἐστίν, ἐπὶ λόφου κειμένη *Zosim. v, 15*.

Ibid. Τριμούπολις. Vero nomine Τριμούπολις erat. Hinc *Timotheus Τριμούπολεως* τῆς Παμφυλίας in Chalcedon. p. 127 et p. 240 male *Πριαμούπολις* in Ephesino p. 528. Id enim vero negligi non oportet, *Tribonianum Primupoleos* præulem, qui Ephesino concilio scribendo adfuit p. 458, Ἀσπένδου τῆς Παμφυλίας dici, nec usquam *Primupoleos* episcopum ab eo distingui; præterea in veteribus *Notitiis* *Aspendi* præulem sæpe memorari, et *primupoleos* nullam esse mentionem. Quæ mihi res argumento est *Aspendum* nihil prorsus a *Primupoli* discre-

passo, atque adeo perperam in *Geographia S.* distingui.

Ibid. Σάδι. Lege Σίδη, quæ doinceps metropolis Pamphiliæ prima fuit. Primum ea dignitate in Concilio Constantinop. secunde p. 240 illustrata conspicitur, etsi in Chalcedonensi p. 437 *Amphilochius* ejus episcopus inter metropolitanos, quos vocant, nomen ascripserit. Numquam Σιδητῶν πρώτα Παμφύλων et alterum Σιδητῶν λαμπροτάτης ἐκδόσεως explicuit *Spanhemius* dissert. 6 de V. et P. Num. p. 591.

Col. 148. Σέπρα. Assentior *Holsteinio Sennensem* in concilio Ephesino episcopum huic urbi imponenti: tametsi enim *Nectarius Συνών* p. 459 scribatur, alibi τῆς ἐν Σεντέ καθολικῆς Ἐκκλησίας nominatur. Vide p. 529.

Λύδρη. Sic et *Dionysius Perieges. 850* in editione *Guil. Hilli*, quod sphauma typographi *Ch. Cellarius G. A. 111, 4 p. 199* putaret, nisi in Hieroclis notitia Pamphiliæ etiam Λύδρη scriptum inveniretur. Ego contra sentio, *Dionysii* pleræque omnes editiones Λύδρην, etiam *Ferrariensis a. 1512*, præ se ferunt: nostrum vero a librario parum diligentia est: nam cæteri scriptores consentiant *Λυρδειτῶν* numis.

Ibid. Κάσσα. Non alla est ac *Ptolemæi Κάσαι*, pro quo *Cassæ* vetus ejus interpres.

Ibid. Κόταρα. Si *Acta* Ephesini concilii haud fallunt, Κόταρα præstiterint: subscribit enim p. 549 *Acasius Κοτένων* τῆς Παμφυλίας, et p. 529, quamvis non sine levi mendo, τῆς ἐν Κοπένοις ἐκκλησίας.

Ibid. Ὀρυμνα. Hoc ms. approbant. Huic episcopus fuit *Paulus Orymnorum* Ephesin. concil. p. 674, qui vitiose τῆς ἐν Ὀρύμνοις ἐκκλησίας p. 535. Vide *Nicæen. sec. p. 598*.

Ibid. Κορακησιον. Sitam erat in saxo prærupto, olim Ciliciæ asperæ initium apud *Strabonem 14 p. 668*. *Matidianus Κορακισίων* est in Ephesino p. 438, quicum pæne conspirat *Κορακισίων* numus *Theo. Britan. tom. 11, p. 282*.

Ibid. Σύνδρα. Desertum Ciliciæ scopulum *Florus a Salmasio emendatus 11, 2*, *Lucanus* parva *Suedra* 111, 259, ab eodem sanitati restitutus, appellat: olim *Synedris* legebatur, prorsus ut *Coislin. mss.* ex *Suedra Ptolemæi Συνέδραν v, 8* fecit. Vide in *Solin. p. 542*, et *Kuster. ad Suidæ Αλιανός*.

Ibid. Καραλία. Καραλλίς ἢ Καραλλεῖα *Stephano. Concilii Ephesini Actis* adfuit *Solon Καραλλίας*, p. 438, et Chalcedon. p. 672 *Marcianus πόλεως Καραλλίας* rectius Constantinop. tertio τῆς Καραλλέων πόλεως τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας, p. 503. Vide *Holst. in Stephanum*, et gentile hoc a Καραλλίς derivatum atque ab *Ethnicographo* neglectum observa.

Ibid. Ὀλύδρασος. Κορυδρασός vere *Holsteinius*, ejus præsul, ab eodem appellatus in hanc rem. *Nesius Κορυδρασσοῦ* Ephes. concil. p. 438, perperam vero τῆς κατὰ Κορυδρασσὴν ἐκκλησίας. p. 529.

Ibid. Ὑπὸ κοινοῦ. Λαριον. Præsidi *Lyciam Notitia imp. Orient. c. 1* subjicit, estque in *Actis S. Claudii* apud *Ruinart. p. 866* *Lysis* præces provincie Lyciæ; qui tamen non huic sed *Ciliciæ*, quoniam in civitate *Ægea* commoratus dicitur,

p. 522. Addam justam Sopingo causam defuisse cur hæc Psephii de Samo Φυλλίς ἢ Σάμος τὸ πάλαι, mutaret et Φυλλίς mallet. Vulgato patrociniū nunquam Nicander negaverit Alexipharm. 149, ubi scholiastes Φυλλίς ἢ Σάμος.

Col. 149. Μέθυμα. Sic et Scylax, quem Ch. Cellarius G. A. III, 2, p. 15 ut sine vitio sit veretur, quoniam Straboni et Thucydidi Μέθυμα placeat. Ego haud damnaverim: nam et Μέθυμα in Nicæno secundo p. 549 legitur, et Μεθυμαίων numum Thes. Friderician. c. v, 29 ostendit. Videtur et assentiri Galenus Method. Therap. XII, p. 166: Τριῶν γὰρ οὐσῶν ἐν Λέσβῳ πόλεων, ἤτιτον μὲν εὐώδης καὶ γλυκὺς (οἶνος) ἐν Μιτυλήνῃ γεννᾶται, μᾶλλον δ' εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν Ἐρέσσῳ, κἄπειτα ἐν Μεθύμνῃ. Qui tamen cum de Antidot. I, p. 427, ἐν Μηθύμνῃ præferat, incertum relinquit utrum probaverit. Itaque succedat Μεθυμαίος apud Athenæum I. VIII, c. ult. et Maximum philosophum περὶ Καταρχῶν 459: Ἢ γόροις ἐν κλήμα Μεθυμαίου λελίσθαι κατθέμεναι. Jam si μέθυ originem dederit Μεθυμαίω, ut Athenæus voluit, aut Μέθυμα potius, utique ea se tneri poterit.

Ibid. Πέπελος. Hoc nomine cum insulam nemo noverit, Carolus a S. Paulo Δῆλος substituit, quam supra sub Achaiæ præconsulis ditione vidimus. Mihi Τῆλος, de qua Strabo X, p. 468, ex parte vocabuli haud male extrui posse videtur, etsi gravius latere ulcus arbitrato. Auctor catalogo præscripsit urbes se 20 recensurum, et 19 tantum memorantur: desit præterea Carpathus celebri satis fama in hac provincia; itaque opem e mss. fidelioribus optamus.

Ibid. Προσελήνη. Insula Προσελήνη est, quam vocabuli fetorem vitantes Προσελήνην alii, alii Προσελήνην vocarunt: prius est apud Stephonem et plures alios, posterius in Chalcædon. synodo cui p. 550 et tom. IX, p. 175, Florentinus Τενέδου, Λέσβου, Προσελήνης καὶ τῶν Αἰγιαλῶν subscribit, testificaturque se illis insulis episcopum fuisse; quas et conjunctas atque uni præsulī subditas ex Ephesino p. 671 colligas: videbis enim Lesboselenensem Joannem, haud dubie Lesbo et Pordoselenæ impositum. Quæ vero τῶν Αἰγιαλῶν nomine in Chalcædonensi signantur? novimus Αἰγιαλήν, sive Αἰγιαλον, ut Suidas maluit, insulæ Amorgi urbem, sed longius in Carpathium mare projectam quam ut Lesbi episcopo subditam arbitremur. Ergone a vero multum aberrabimus, si καὶ Αἰολίδων scribamus? constat enim Lesbum earum insularum principem et metropolin fuisse ex Eustathio in Dionysii Perieges. 536.

Ibid. Σύφρος. Σίφρος. Ut mss. Leid.; quam cum Stephano male Μερόπην vetusto nomine dici et Μερόπην substituendam suspicatur Abr. Berkelius, haud sane attendit ad Plinii cum Stephano consensum IV, 22.

Ibid. Ἀμοργός. Non aliter Ptolemæus, Ἀμοργός alii. Quod autem e mss. profertur Ἀμολγός, id ex posteriore natum est, prorsus ut rempublicam depulcantes Attici poetæ ἀμολγούς et ἀμοργούς appellabant. Vide Kusterum ad Suidæ Ἀμολγούς, et de insula Bochartum de Colon. Phœnic. I, 14.

Ibid. Ἀστυπάλεια. Notissima insula est, cui cognominem in Samo urbem Polyænus Stratag. I, 23 habet, sitam, ut Etymologus docet, παρὰ τὸν

ποταμὸν Σγήστον, qui forte Χόστος esse debet. Χήσιον ejus insulæ promontorium Alexipharm. 151 Nicandri scholiastes novit, unde Χησιάδες ἡγυρῆα isti poeta. et Diana Χησιᾶς Callimæcho ἡγυρῆα. in Dian. 228.

Υπὸ κορσουλάριον. In Notitia imp. Orient. c. 4 præsidem Caria habet, apud Sozomenum H. E. V, 21: scribit enim τῷ ἡγεμῶνι τῆς Καρίας Ιουλιανὸς.

Ibid. Μήλιτος. Μῆλιτος est, urbs nobilissima, de qua Strabo 14 p. 635.

Ibid. Ἡρακλείας Ὀρχοῦ. Jungunt hæc nomen verum est Ἡράκλεια Λάτμου, ita, quod Laimo monti assideret, dicta. Quin et Λάτμος urbi nomen fuit, ubi Strabo. XIV, p. 635 et Apollonii scholistas IV, 57. Monuerunt, quo insignia etiam est in Polyæni Stratag. VII, 23 et Chalced. concil. p. 581, ubi Dionysius Λάτμου Καρίας, pro Λάτμου, qui p. 667, Ἡρακλείας Ἀτάλμου graviore peccato dicitur. In Nicæno secundo Ἡράκλεια τοῦ Ατάμμου p. 556. Melius Constantinop. tertio p. 673 Ἡράκλεια Λάτμου ἐπαρχίας Καρίας.

Ibid. Ἀμυνδός Μύδος. de qua Strabo XIV p. 658 et Pausanias II, 30. Perporam Nicæno secundo p. 556 πόλις Μύδος. Halicarnassus et Caidus nobilitate sunt et stilo minus egent; etsi hoc addi poterit, posteriorem deinceps Siadium esse appellatam eoque nomine insigniri in Nicæno secundo p. 52.

Ibid. Κέραμος. Neque maritimam hanc urbem, unde sinui nomen venerit, Strabo XIV p. 656 præterit. Meminit etiam Galenus περὶ τροφ. δυναρ. p. 517. Hesychius: Κέραμος πῖθος καὶ πᾶν δοτρακόν, καὶ δεσμοτήριον, καὶ ὄχυρῳμα, καὶ πόλις Καρίας· ἢ δὲ ἐπὶ ὄχυρῳματος. Sic forte ultimatæ legenda sunt. Patem grammaticum illa ex criticorum scholiis in Homerum esse mutuatam: solus enim fuisse Iliad. ε, 587 χαλκῆν δ' ἐν κέραμο δέδωτο diversis explicare modis atque aut de cerere aut de Caria urbe Ceramo, loco munito posita, accipere. Eustathius in eum poetæ versum p. 425: Ἄλλοι δὲ φασὶ δεσμοτήριον στερεῶν, λέγοντες Κυπρίους κέραμον καλεῖν τὸ δεσμοτήριον. Οἱ δὲ πάλιν Καρίας φασὶ τὸν Κέραμον, χάλκεον οἶον δοκοῦσαν καὶ τροπικῶς λεχθεῖσαν διὰ τὸ στερεῶν τοῦ τετραγώνου.

Ibid. Μύλασα. Sic et Polybius Leg. 95 et Ptolemæi ms. Coislin. et Μυλασίων numi. Μύλασα Athenæus VIII, 18, Dio XLVIII p. 425, atque alii, quos testes appellavit Ch. Cellarius G. A. III, 5, p. 104. Est et in Thes. Fridericiano c. XII 17 numus Μυλλασσέων nomen præferens, qui si hoc pertineret, ut viro docto visum est, multa conturbaret. Sed cave illi fidas, aut vera opineris quæ de novæ Caria dynastis ad eum disputata sunt. Numi inscriptio alia omnia docebit, si componatur cum illis quos Jo. Massonus memorat Vita Aristid. II, 7: inde enim ΑΛΛΑΞΕΕΩΝ legi oportere apparebit, et in corruptis Thes. Frider. litteris ΟΑΒΗΝΩΝ nomen delitescere; præterea KAI KENNAT. ΔΥΝΑΣΤΩΝ sanum esse, neque inde KAI ENNATON ΔΥΝΑΣΤΗΝ effici posse. Cætera expediri nondum possunt, cum laceri et detriti fere hoc genus sint numi. Erant Mylasa templorum multitudo referta magis quam hominum; quæ causa fuit quare Stratoniceus, cum

urbem ingressus esset eaque animadverteret, mutata solenni formula, ἀκούετε, ναοὶ clamaret. Vide Casaub. in Athen. viii, 8.

Col. 149. *Στρατονικεία*. Dio 48 p. 425 Labienum, Parthicum imperatorem, Ciceiliam occupasse atque Asiae urbes in continente sitas præter Stratoniceam; quæ si Cariam pro Asia scriptam reliquisset, cuius sane urbes Mylasa et Alabanda et Stratoniceam in primis nominat, rem nobis, quæ veri fidem haud excederet, prodidisset. Corruptissimum urbis esse nomen est concil. Constantinop. tertio p. 673, ubi Theopemptus πόλεως Τροτολουκείας ἐπαρχίας Καρίας subscribit.

Ibid. *Ἀμυζών*. Sic, uti apud Strabonem et Ptolemæum, ms. Leidensis. Hinc Joannes Ἀμυζόνος in *Chalcedon*. p. 400, et Philetus Ἀμαζόνος, levi peccato, in Ephesin. p. 457. Aliuda ex Ptolemæo et Stephano, a viris doctissimis correcto, atque aliunde notissima sunt.

Ibid. *Ἀλδπανδα*. Ita vulg. ms. Leid. Ἀλδπανδα, quomodo præter alios Dio xlviii, p. 425. Tumulis fere incincta est apud Strabonem xiv, p. 600, ut pleraque in hac provincia urbes, collibus impositæ. Aristophanes *Avib.* 293: Ὀσπαρ οἱ Κἄρες μὲν οὖν ἐπὶ λόφων οἰκοῦσιν, ὧ γὰρ ἀσφαλείας εὐνεκκ.

Ibid. *Ὀρθοσίαι*. Ὀρθωσία, quomodo Polybius *Leg.* 93 et ms. Ptolemæi Coisl. in., Strabo atque alii. Diogenes Ὀρθοσιαίων est in Chalcedon. p. 98.

Ibid. *Ἀρπασα*. Sita fuerunt ad amnem Harpasi apud Plinium v, 29. Phantias πόλεως Ἀρπάσων τῆς Καρίας adfuit Ephesino concilio p. 526.

Ibid. *Νεάπολις*. Meminit ejus Ptolemæus. Fuit hinc Dorotheus Νεαπόλεως, qui Nicæno secundo p. 159 subscripsit. Bassonas enim τῆς Νείας πόλεως Chalcedon. concil. p. 99, quem huic urbi imposuit Carolus a S. Paulo, Pisidiæ ejusdem nominis urbis præsul fuit, ut ante diximus.

Ibid. *Υλάρημα*. Stephano Ὑλάρημα πόλιν Καρίας ὑπερβῆς Στρατονικείας, quemadmodum ea verba Is. Vossius ad *Melan* 1, 16 correrit. Ὑλάρημα conciliorum Acta probant, ut Georgius πόλεως Ὑλάρμων ἐπαρχίας Καρίας Constant. tertio p. 673 et Anthimus episcopus πόλεως Ὑλάρμων Nicæno secundo p. 52. Qui præsules etiam haud dubie indignarentur, si nullum sibi in Geographia Sacra locum viderent relictum.

Ibid. *Ἀντιόχεια*. Sozomenus *H. E.* vii, 2 Ἀντιόχειαν τῆς Καρίας vocat, Phlegon *Her. Mirab.* vi Ἀντιόχειαν τὴν πρὸς Μαϊάνδρον ποταμῶν: huic enim urbs assidebat, mirandi operis ponte juncto; quem horum Ἀντιόχων numus ob oculos ponit in *Thes. Britan.* tom. II, p. 269.

Ibid. *Ἀφροδιτία*. Metropoli fuisse Cariae imperator Leo significat in epistola tom. IX concil. *Labbæi* p. 267, et Chalcedon. concil. p. 656. Ἡ πόλις τῆς Ἀφροδιτίας Damascio dicitur apud Suidam in Ἀσκληπιόδοτος: nam nostram esse dubitare videt Photius cod. 242 p. 1050, e quo præterea discimus haud multum abfuisse a Mæandro fluvio. Adde Stephan. Νινὴ et Μεγάλη πόλις.

Ibid. *Ἡρακλείας*. Ἀλαθοκόρος. Sic ms. *Farnes.*, nec sine vitio tamen; quod qui tolli debeat, discordantium opiniones satis dubium fecerunt. Holstenio, quoniam Stephano Heraclearum undevicesima est Καρίας ἡ λεγομένη Ἀλμάκιος μεσό-

γειος. et ab eodem Σαλμακίς urbs Cariae recensetur, Ἡρακλεία Σαλμακίς vero nomine fuisse videtur, præsertim cum ab Arriano neglecta non sit. Cui accedere, etiamsi Menander episcopus opinioni favore videtur, cum Σαλμάκης Ἡρακλείας Chalcedon. concil. p. 667 dicitur, non possum. Agnosco urbem Salmacida esse in Stephano, sed Heracleam fuisse nemo dixit. De Arriano alia res est, qui Σαλμακίδα quidem memorat *Exped. Alexand.* 1 p. 26, at Halicarnassi areem; unde Heracleam hanc esse haud posse apertissimum est. Præterea hæc Heraclea, Stephano teste, fuit mediterranea; cuiusmodi, si propter Salmacin fontem Halicarnassi posita fuit, ut vir egregius arbitratur, minus recte appellabitur, quod Halicarnassus mari pene esset incincta. Ergone cum Berkelio in Stephano amplexabimur ἡ λεγομένη Ἀλμακίς Λάτρος? Equidem Heracleam Latium Cariae urbis libens asseruerim, nec probavero tamen viri confidentiam, qua conjectura, eaque incertissima, Stephani orationi inculcatur; ne nunc addam plurimum ea correctione a vestigiis mss. recedi. Quid itaque? dices. Putem ἡ λεγομένη Ἀλδάκιος a scriptore venisse, eademque esse prorsus quæ Ptolemæo in Caria Ἡράκλεια πρὸς Ἀλδάνω pro Ἀλδάκω appellatur. Antea habeo Suidam in *Διογενειανός*, ubi ὁ ἐκ τῆς Ἀλδάκης Ἡρακλείας τῆς ἐν Καρίᾳ ἱατρός, et veteres *Notitias*, quæ Ἡρακλείας Σαλδάκης et Σαλδάκης sæpe meminervnt; Acta quoque concilii Chalcedonensis, quibus Menander Ἡρακλείας Σαλδάκης Καρίας p. 581 subscribit. Non distebor eum Σαλμάκης p. 667 nuncupari; quod cum ex priori facillime nasci posset, constat, nihil nocet; imoque minus, quia Salbacen vetus interpret ibidem legit. Itaque eadem Heraclea Ἀλδάκιος, Ἀλδάκη et Σαλδάκη dicta videtur ab Albæo Ptolemæi sive monte seu flumine: neque enim temere finiverim. Nec quemquam morabitur sibilans littera urbis cognomini modo connexa modo detruncata, si meminerit quæ ad Anton. Itin. p. 206 et 479 disputata fuerunt.

Ibid. *Τάβαι*. Sic codex Lugdunensis et Stephanus. Basilii Ταβών est in Nicæno secundo p. 53 Numos Ταβηνῶν dabit *Thes. Britan.* tom. II p. 150.

Ibid. *Ἀπολλωνίαις*. Credo non aliam esse ac Apolloniam ad Lambanum, Ἀπολλωνίαις πρὸς Λαμβάνω, pro quo Ἀλδάκω malim: certe Ἀλδάνω est in ms. Coisl. in quo si et Ἀπολλωνίαις inesset, quod mihi verissimum videtur, bene omnia haberent. Tynchanus πόλεως Ἀπολλωνιάδος Cariae provincia: est in Chalcedonensi conc. p. 667. Sebastopolin in Caria, nisi fallor, Theophanes *Chronogr.* p. 505 ad mare habet.

Ibid. *Ἰασος*. Sic et Arcestratus, quod Holstenium non fugit, apud Athenæum *Deipnosoph.* iii, 23: Ἦν δὲ ποτ' εἰς Ἰασον Καρῶν πόλιν εἰσαφίκαται. Cæteri Ἰασσον malunt, quam in insula ejusdem nominis positam ostendit Strabo xiv p. 658. Diodorus xiii p. 225 θάσον τῆς Καρίας habet, quam Palmerius Ἰασσον facit, probabili conjectura; Xenophon tamen eandem rem describens *H. G.* 2 p. 355 Cedreas ad Cerameum sinum a Lysandro occupatas affirmat.

Ibid. *Ἐριζος*. Notitiæ ecclesiasticæ Ἐριζα probant, unde Papias Ἐριζων in Chalcedon. p. 599. Vide Ch. Cellar. *G. A.* 3, 4 p. 164. Marcianopolis

p. 522. Addam justam Sopingo causam defuisse eorū hæc Hesychii de Samo Φυλλίς ἡ Σάμος τὸ πάλαι, mutaret et Φυλλίς mallet. Vulgato patrocinium nunquam Nicander negaverit Alexipharm. 149, ubi scholiastes Φυλλίς ἡ Σάμος.

Col. 149. Μέθυμνα. Sic et Scylax, quem Ch. Cellarius G. A. III, 2, p. 15 ut sine vitio sit veretur, quoniam Straboni et Thucydidi Μήθυμνα placeat. Ego haud damnaverim: nam et Μέθυμνα in Nicæno recensendo p. 349 legitur, et Μεθυμναίων numum Theophr. Friderician. c. v, 29 ostendit. Videtur et assentiri Galenus Method. Therap. XII, p. 166: Τριῶν γὰρ οὔσων ἐν Λέσβῳ πόλεων, ἤτερον μὲν εὐώδης καὶ γλυκὺς (οἶνος) ἐν Μιτυλήνῃ γεννᾶται, μᾶλλον δ' εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν Ἐρέσσῳ, κἀπειτα ἐν Μεθύμνῃ. Qui tamen cum de Antidot. I, p. 427, ἐν Μηθύμνῃ præferat, incertum relinquit utrum probaverit. Itaque succedat Μεθυμναίος apud Athenæum I. VIII, c. ult. et Maximum philosophum περὶ Καταρχῶν 459: Ἡ γύρος ἐνὶ κλήμα Μεθυμναίου λελεῖσθαι κατεθέμεναι. Jam si μέθυ originem dederit Μεθυμναίῳ, ut Athenæus voluit, aut Μέθυμνα potius, utique ea se tueri poterit.

Ibid. Πέταλος. Hoc nomine cum insulam nemo noverit, Carolus a S. Paulo Ἀῆλος substituit, quam supra sub Achæim præconsulis ditione vidimus. Mihi Τῆλος, de qua Strabo I, p. 468, ex parte vocabuli haud male castrui posse videtur, etsi gravius latera ultis arbitrato. Auctor catalogo præscripsit urbes se 20 recensurum, et 19 tantum memorantur: desit præterea Carpathus celebri satis fama in hac provincia; itaque opem e mss. fidelioribus optamus.

Ibid. Προσελήνη. Insula Πορδοσελήνη est, quam vocabuli fetorem vitantes Πορδοσελήνη alii, alii Προσελήνη vocarunt: prius est apud Stephanum et plures alios, posterius in Chalcedon. synodo cæi p. 550 et tom. IX, p. 175, Florentius Τεινίδου, Λέσβου, Προσελήνης καὶ τῶν Αἰγιάλων subscribit, testificaturque se illis insulis episcopum fuisse; quas et conjunctas atque uni præsuli subditas ex Ephesino p. 671 colligas: videbis enim Leabosolenensem Joannem, haud dubie Lesbo et Pordoseleæ impositum. Quæ vero τῶν Αἰγιάλων nomine in Chalcedonensi signantur? novimus Αἰγιάλην, sive Αἰγιάλον, ut Seidas maluit, insulæ Amorgi urbem, sed longius in Carpathium mare projectam quam ut Lesbi episcopo subditam arbitremur. Ergone a vero multam aberravimus, si καὶ Αἰολίδων scribamus? constat enim Lesbium earum insularum principem et metropolim fuisse ex Eustathio in Dionysii Perieges. 536.

Ibid. Σύρος. Σίφος. Ut mss. Leid.; quam cum Stephano male Μερόπην vetuste nomine dici et Μερόπην substituendam suspicatur Abr. Berkelius, haud sane attendit ad Plinii cum Stephano consensum IV, 22.

Ibid. Ἀμοργός. Non aliter Ptolemæus, Ἀμοργός alii. Quod autem e mss. profertur Ἀμοργός, id ex posteriore natum est, prorsus ut renipublicam depulcantes Attici poetæ ἀμολγούς et ἀμοργούς appellabant. Vide Kusterum ad Suidæ Ἀμολγούς, et de insula Bochartum de Colon. Phœnic. I, 14.

Ibid. Ἀστυδάτεια. Notissima insula est, cui cognominem in Samo urbem Polyænus Stratag. I, 23 habet, sitam, ut Etymologus docet, παρὰ τὸν

ποταμὸν Σγήστον, qui forte Χόστος esse debet. Χήστον ejus insulæ promontorium Alexipharm. 154 Nicandri scholiastes novit, unde Χησιάδες nympha isti poetæ, et Diana Χησιὰς Callimæcho Ἕμνα. in Dian. 228.

Υπό κορσουλάριον. In Notitia imp. Orient. c. 1 præsidem Caria habet, apud Sozomenum H. E. V, 21: scribit enim τῷ ἡγαμένῳ τῆς Καρίας Ἰσθάνου.

Ibid. Μήλιτος. Μήλιτος est, uros nobilissima, de qua Strabo I p. 635.

Ibid. Ἡρακλείας Ὀτμου. Jungant hæc nomen verum est Ἡράκλεια Λάτμου, ita, quod Latino monti assideret, dicta. Quin et Λάτμος urbi nomen fuit, ubi Strabo. XIV, p. 635 et Apollonii scholiastes IV, 57. Monuerunt, quo insignis etiam est in Polyæni Stratag. VII, 25 et Chalced. concil. p. 581, ubi Dionysius Λάτμου Καρίας, pro Λάτμου, qui p. 667, Ἡρακλείας Ἀτάλμου graviore peccato dicitur. In Nicæno secundo Ἡράκλεια τοῦ Λάτμου p. 356. Melius Constantinop. tertio p. 673 Ἡράκλεια Λάτμου ἐπαρχίας Καρίας.

Ibid. Ἀμυνδός Μύδος. de qua Strabo XIV p. 653 et Pausanias II, 30. Perporam Nicæno secundo p. 356 πόλις Μύδος. Halicarnassus et Cnidus nobilitate sunt et stilo minus egent; etsi hoc addi poterit, posteriorem deinceps Stadiam esse appellatam eoque nomine insigniri in Nicæno secundo p. 52.

Ibid. Κέραμος. Neque maritimam hanc urbem, unde sinui nomen venerit, Strabo XIV p. 656 præterit. Meminit etiam Galenus περὶ τροφ. ὕλης. p. 517. Hesychius: Κέραμος πῖθος καὶ πᾶν βετρακόν, καὶ δεσμοκτήριον, καὶ ὄχυρώμα, καὶ πόλις Καρίας ἡ δὴ δὲ ἐπὶ ὄχυρώματος. Sic forte ultima ea legenda sunt. Poem grammaticum illa ex criticorum scholiis in Homerum esse mutatum: solii enim fuere Illad. ε. 587 χαλκῆν δ' ἐν κέραμῳ δίδετο diversis explicare modis atque aut de carcere aut de Caria urbe Ceramo, loco munito posita, accipere. Eustathius in eum poetæ versus p. 423: Ἄλλοι δὲ φασὶ δεσμοκτήρη στερρῷ, λέγοντες Κοπύλους κέραμον καλεῖν τὸ δεσμοκτήριον. Οἱ δὲ πᾶν Καρίας φασὶ τὸν Κέραμον, χάλασον οἶον δοκοῦσαν καὶ τροπικῶς λεχθεῖσαν διὰ τὸ στερρῶν τοῦ ταχυράτου.

Ibid. Μύλασα. Sic et Polybius Leg. 95 et Ptolemæi ms. Colalin. et Μυλασιῶν nomi. Μύλασα Athenæus VIII, 18, Dio XLVIII p. 425, atque alii, quos testes appellavit Ch. Cellarius G. A. III, 2, p. 104. Est et in Theophr. Fridericiano c. XII 17 nomen Μυλλασσιῶν nomen præferens, qui si hoc pertineret, ut viro docto visum est, multa conturbaret. Sed cave illi fidem, aut vera opineris quæ de nomine Caria dynastis ad eum dispartita sunt. Nomi inscriptio alia omnia docebit, si componatur cum illis que Jo. Massonus memorat Viæ Aristid. II, 7: int enim ΑΑΑΑΣΣΕΩΝ legi oportere apparebit, et in corruptis Theophr. Frider. litteris ΟΑΒΗΝΩΝ nomen delitescere; præterea ΚΑΙ ΚΕΝΝΑΤ. ΔΥΝΑΣΤΩΝ sanum esse, neque inde ΚΑΙ ΕΝΝΑΤΩΝ ΑΥΝΑΣΤΗΝ effici posse. Cætera expediti nondum possum, cum laceri et detriti fere hoc genus sint nomen. Hæc Mylasa templorum multitudine referta magis quam hominum: que causa fuit quare Stratoniceis, cum

urbem ingressus esset eaque animadverteret, mutata solenni formula, ἀκούετε, ναοὶ clamaret. Vide Casaub. in Athen. viii, 8.

Col. 149. *Στρατορτίσια*. Dio 48 p. 425 Labienum, Parthicum imperatorem, Ciceriliam occupasse atque Asiae urbes in continente sitas præter Stratoniceam; quæ si Cariam pro Asia scriptam reliquisset, cuius sane urbes Mylasa et Alabanda et Stratoniceam in primis nominat, rem nobis, quæ veri fidem haud excederet, prodidisset. *Corruptissimum* urbis nomen est concil. Constantinop. tertio p. 673, ubi Theopemptus πόλεως Τροτολυκείας ἐπαρχίας Καρίας subscribit.

Ibid. *Ἀμυζών*. Sic, uti apud Strabonem et Ptolemæum, ms. Leldenis. Hinc Joannes Ἀμυζόνος in *Chalcedon*. p. 400, et Philetus Ἀμαζόνος, levi peccato, in *Ephesin*. p. 437. Aliuda ex Ptolemæo et Stephano, a viris doctissimis correctio, atque aliunde notissima sunt.

Ibid. *Ἀλδάρδα* Ita vulg. ms. Leid. Ἀλδάρδα, quomodo præter alios Dio xlvi, p. 423. Tumulis ferè incincta est apud Strabonem xiv, p. 660, ut pleræque in hac provincia urbes, collibus impositæ. Aristophanes *Avib*. 293: Ὅσπερ οἱ Κάρεις μὲν οὖν ἐπὶ λόφων οἰκοῦσιν, ὡ γὰρ ἀσφαλτίας οὖνεκκ.

Ibid. *Ὀρθοσία*. Ὀρθοσία, quomodo Polybius *Leg*. 93 et ms. Ptolemæi Couslin., Strabo atque alii. *Diogenes Ὀρθοσίαιων* est in *Chalcedon*. p. 98.

Ibid. *Ἀρπασα*. Sita fuerunt ad annum Harpasum apud Plinium v, 29. Phaniæ πόλεως Ἀρπασῶν τῆς Καρίας adfuit Ephesino concilio p. 526.

Ibid. *Νεαπόλις*. Meminit ejus Ptolemæus. Fuit hinc Dorotheus *Νεαπόλεως*, qui Nicæno secundo p. 159 subscripsit. Bassonas enim τῆς Νέας πόλεως Chalcedon. concil. p. 99, quem huic urbi imposuit Carolus a S. Paulo, Pisidiæ ejusdem nominis urbis præsul fuit, ut ante diximus.

Ibid. *Γλάριμα*. Stephano Ἰνδάρμα πολίχιον Καρίας ὑπαρθε *Στρατονικείας*, quemadmodum ea verba Is. Vossius ad *Melan* i, 16 correxit. Ἰνδάρμα conciliorum Acta probant, ut Georgius πόλεως Ἰνδάρμων ἐπαρχίας Καρίας Constant. tertio p. 673 et Anthimus episcopus πόλεως Ἰνδάρμων Nicæno secundo p. 52. Qui præsales etiam haud dubie indignarentur, si nullum sibi in *Geographia Sacra* locum viderent relictum.

Ibid. *Ἀντιόχεια*. Sozomenus *H. E.* vii, 2 Ἀντιόχειαν τῆς Καρίας vocat, Phlegon *Her. Mirab.* vi Ἀντιόχειαν τὴν πρὸς Μαϊάνδρῳ ποταμῷ: huic enim urbs assidebat, mirandi operis ponte juncto; quem horum Ἀντιόχων numus ob oculos ponit in *Theo. Britan.* tom. ii, p. 269.

Ibid. *Ἀρροδίωτα*. Metropolin fuisse Cariae imperator Leo significat in epistola tom. IX concilii, *Labbei* p. 267, et Chalcedon. concil. p. 658. Ἡ πόλις τῆς Ἀρροδίτης Damascio dicitur apud Suidam in Ἀσκληπιόδοτος: nam nostram esse dubitare vetit Photius *cod.* 262 p. 1050, e quo præterea *Alcimus* haud multum abfuisse a Mæandro fluvio. Adde Stephan. Νινὴ et Μεγάλη πόλις.

Ibid. *Ἡρακλείας Ἀλαβοκρόος*. Sic ms. *Farnes.*, nec sine vitio tamen; quod qui tolli debeat, discordantium opinionem satis dubium fecerunt. Holstenius, quoniam Stephano Heracleam unde vice-

gatus, et ab eodem Σαλμακίς urbs Cariae recensetur, Ἡρακλεία Σαλμακίς vero nomine fuisse videtur, præsertim cum ab Arriano neglecta non sit. Cui accedere, etiamsi Menander episcopus opinioni favere videtur, cum Σαλμακίς Ἡρακλείας Chalcedon. concil. p. 667 dicitur, non possum. Agnosco urbem Salmacida esse in Stephano, sed Heracleam fuisse nemo dixit. De Arriano alia res est, qui Σαλμακίδα quidem memorat *Exped. Alexand.* i p. 26, at Halicarnassi arcem; unde Heracleam hanc esse haud posse apertissimum est. Præterea hæc Heraclea, Stephano teste, fuit mediterranea; cuiusmodi, si propter Salmacin fontem Halicarnassi posita fuit, ut vir egregius arbitratur, minus recte appellabitur, quod Halicarnassus mari pene esset incincta. Ergone cum Berkello in Stephano amplexabitur ἡ λεγομένη Ἀλκμάνη Ἀλμάς? Equidem Heracleam Latium Cariae urbibus libens asseruerim, nec probavero tamen viri confidentiam, qua conjectura, eaque incertissima, Stephano orationi inculcatur; ne nunc aditam plurimum ea correctione a vestigiis ms. recedi. Quid itaque? dices. Pudem ἡ λεγομένη Ἀλμάκιος a scriptore venisse, eandemque esse proreus quæ Ptolemæo in Caria Ἡράκλεια πρὸς Ἀλδάρδα pro Ἀλδάρκω appellatur. Auctores habes Suidam in *Διογενεσιανός*, ubi ὁ ἐκ τῆς Ἀλδάρκῃς Ἡρακλείας τῆς ἐν Καρίᾳ Ἰατρός, et veteres *Notitias*, quæ Ἡρακλείας Σαλδάρκῃς et Σαλδάρκῃς sæpe meminerunt; Acta quoque concilii Chalcedonensis, quibus Menander Ἡρακλείας Σαλδάρκῃς Καρίας p. 581 subscribit. Non diffitebor eam Σαλμακίς p. 667 nuncupari; quod cum ex priori facillime nasci posse constet, nihil nocebit; tantoque minus, quia Salbacen vetus interpretes ibidem legi. Itaque eadem Heraclea Ἀλδάρκῃς, Ἀλδάρκῃ et Σαλδάρκῃ dicta videtur ab Albaco Ptolemæi sive monte seu flumine: neque enim temere siniverim. Nec quemquam morabitur sibilans littera urbis cognomini modo connexa modo detruncata, si meminerit quæ ad Anton. Itin. p. 206 et 479 disputata fuerant.

Ibid. *Τάβαι*. Sic codex *Langdunensis* et Stephanus. Basilii Ταβών est in Nicæno secundo p. 53 Numos Ταβητών dabit *Theo. Britan.* tom. ii p. 150.

Ibid. *Ἀπολλωνίας*. Credo non aliam esse ac Apolloniam ad Lambanum, Ἀπολλωνίας πρὸς Λαμβάνῳ, pro quo Ἀλδάρκῃ malim; certe Ἀλδάρκῃ est in ms. Cousliniano, in quo si et Ἀπολλωνίας incesset, quod mihi verissimum videtur, bene omnia haberent. Tynchanus πόλεως Ἀπολλωνιάδος Cariae provinciae est in Chalcedonensi conc. p. 667. Sebastopolin in Caria, nisi fallor, Theophanes *Chronogr.* p. 305 ad mare habet.

Ibid. *Ἰασός*. Sic et Arcestratus, quod Holstenius non fugit, apud Athenæum *Deipnosoph.* iii, 23: Ἐν δὲ ποτ' εἰς Ἰασὸν Καρῶν πόλιν εἰσαφίκηται. Cæteri Ἰασὸν malunt, quam in insula ejusdem nominis positam ostendit Strabo xiv p. 658. Diodorus xiii p. 223 Θάσον τῆς Καρίας habet, quam Palmerius Ἰασὸν facit, probabili conjectura; Xenophon tamen eandem rem describens *H. G.* 2 p. 355 Codreas ad Cerameum sinum a Lysandro occupatas affirmat.

Ibid. *Ἐρεζός*. *Notitia ecclesiasticæ* Ἐρεζα probant, unde Papias Ἐρίζων in Chalcedon. p. 399 Vide *Ch. Cellar. G. A.* 3, 4 p. 164. *Marcianopolis*

quo olim nomine fuerit, cum nondum mihi pro comperto sit, de situ quidpiam finire nolum. Item de Anastasiopoli, cujus aliqua, ut e Carolo a S. Paulo videbis, in conciliorum *Actis* memoria est, dictum esto.

Col. 149. *χώρα πατριμόνια*. Credo regionem indicari quæ principis patrimonio erat contributa. Commodissime autem Anastasiopoli jungitur, siquidem rei auctor perhibetur imp. Anastasius in *Gloss. Nomic.* Πατριμονιάλια, ὅσα ἕκαστος βασιλεὺς ἑαυτῷ κτίζει ἀπὸ τοῦ βασιλείου Ἀναστασίου. Αὐτὸς γὰρ ἔστιν ὁ ἔξουρῶν καὶ τὴν προσηγορίαν ταύτην καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κτήτους τοῦ πατριμονίου. Quæ tamen an in omnibus bonæ fidei sicut, sine crimine dubitari potest: nam cum coloni patrimoniales diu ante Anastasium imperatorem, ut l. 1 et 2 c. de Fugitiv. et Colon. docemur, fuerint noti et a patrimonio nomen habeant, omnino res ipsa Anastasio videtur prior. Atque in his ne ambigamus, possessiones faciunt patrimoniales per Asianam et Ponticam dioccesin et famuli patrimoniales per Mesopotamiam et Osdroenam provincias, quorum imperatores Arcadius Valentinianus et Theodosius in l. 6 et 8 c. de Fund. Patrimon. meminerunt, et Sacrum patrimonium l. 43 de Vectigal.; quod ultimum, tametsi Th. Reinesius App. *Inscript.* XX ita censuerit, comitem sacri patrimonii requirere merito addubites, eundemque adeo Anastasio priorem et sub Theodosii et Valentiniani principatu jam fuisse notum: nulla enim ejus in *Notitia imp. Orient.*, quod sciam, mentio; in qua sub dispositione comitis rerum privatarum præpositi gregam et stabulorum procuratoresque saltuum fundos patrimoniales c. 88 curant. Fator Fl. Peregrinum Saturnium moderantem illustrem sacri patrimonii comitivam esse in vetèri lapide. Largior etiam eundem videri, qui comes et procurator in l. xvi c. Th. de Bon. Proscript. Arcadio et Honorio principibus dicitur. Atis, ut legis argumentum indicat, patrimonii Gildoniaci comes; quem *Notitia imp. Occid.* c. 42 memorat, et procurator fuit. Jam quod forma hujus comitivæ sit apud Cassiodorum ep. vi, 9, id, ut comes patrimonii ante Anastasium fuerit, efficere non poterit, cum ab Anastasio Theodoricus ejus rei exemplum sumere potuerit. Verum hoc obiter. Mss. *χώρα πατριμόνια*, e quibus si πατριμονιάλια formaveris, fundos patrimoniales habebis.

Ibid. *Κίβυρα*. Magna hæc est Cibyra, a qua conventus Cibyriticus apud Plinium v, 29, in Phrygiæ Cariaque finibus posita, nec longe ab Antiochia ad Mæandrum teste Strabone xiii p. 630. Itaque falsus est scholiastes Horatii Cruquianus in Ep. 1, 6, 33 scribens: *Cibyra vicus maritimus in Paphlagonia aut Lydia*. Fuit quidem altera eodem nomine sed minor in Pamphylia apud eundem Strabonem xiv p. 667, quam si intellexit, errorem excusare quoque non poterit. A minore hæc Cibyra Thema Cybrrhæotarum appellavit Constantinus I. 1 Them. 14; quod cum patria Anastasii Thaurmaturgi in Syuzario Divionensi feratur, *γώρας μὲν ἦν Κιβυρραίωντων*, merito mireris D. Papebrocium tom. 1 Jun. p. 326 scribentem: *Nihilò facilius explicemur quæ S. Athanasio; atria: nam Kibyrhæotarum in elegiò nominata regio nulla nobis innotuit*,

Ibid. *Κοκτημυλικαί*. Alio tibi conjectore, qui verum divinet, opus est: ego nihil hinc expedio.

Ibid. *ἐπαρχία Ποντικῆς α'*. Sic mss.; quæ laetra esse apparet. Credo ab Hieroclis manu venisse *ἐπαρχία Ποντικῆς διοικήσεως α' Βιθυνία, provincia Pontica dioceseos prima Bithynia*. Orditur hinc dioceses Ponticæ provincias, quas 11 fuisse, Bithyniam, Honoriadem, Paphlagoniam, Galatiam primam et secundam, Cappadocias duas, totidem Armenias, Heliopontum et pontum Polemoniaticum, ex *Notit. imp. Or.* c. 4, quæ et Bithyniam consulari mandat, explorare novimus.

Ibid. *Χαλκηδών*. Etsi primo loco inter Bithynicæ urbes ponatur et concilio Constantinop. tertio p. 495 Joannes τῆς Καλχηδόνων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας subscribat, non tamen nisi nomine tenus metropolis fuit, salvis Nicomedicæ sæ jure et privilegiis, ut Marcianus, cui honorarium hunc titulum debet, in Chalcedon. conc. p. 681 exciscit. Τῆν Καλχηδόνων πόλιν, inquit, ἐν ἧ τῆς ἀγίας πλοστεως σύνοδος διεκρητήθη, μητροπόλεως ἔχειν πρεσβεῖα θεοκρίσασμεν, ὁνόματι μόνου ταύτην τιμήσαντας, σωζομένου δηλαδὴ τῆ Νικομηδείων μητροπόλεως τοῦ ἰδίου ἀξιώματος. Qui cum Καλχηδών urbem appellat, haud multum abest a Καλχαδόνων numis: olim enim Καλχηδών nuncupabatur. Quod nomen atque Καρχηδών cum sono parum distent, præbita sæpe librariis est occasio urbis utriusque confundendæ, veluti cum Apsyrto Hippiatr. c. xxiii, p. 113 tribunt, καὶ τοῦτο δὲ ἐκ τῶν Γεωργικῶν Μάγων τοῦ Καλχηδόνου εὔρηται; et Hierocli p. 116 Μάγων δὲ ὁ Καλχηδόνιος ἐν τοῖς Γεωργικαῖς. Neque enim Mago Chalcedonensis, sed Carthaginiensis fuit, cujus de R. R. libros, Punico sermone scriptos, Cassius Dionysius Uticensis Græca lingua vertit apud Varronem R. R. 1, 4. Atque haud scio an hujus Magonis nomen in his Stephani lateat: Ὁ πολίτης Καρχηδόνιος· Καρχηδόνιος ἦν σοφὸς μέγας; καὶ Κλειτόμαχος, ὁ Διογνήτου. Sic lacerum ante locum Menagius in Diogenem Laert. iv, 67 et Berkeleyus constituerunt, recte, si quid ego video; qui si præterea σοφὸς Μάγων (nam alterum tolerabile non est) correxissent, locum me iudice persanascent. Ne vero a proposito longius aberroamus, idem mihi vitium in his Strabonis videtur admissum xiii, p. 609, ubi de Metrodoro Scepsio, διὰ δὲ τῆς δόξαν ἐν Καρχηδόνι γάμου λαμπροῦ πένης ὦν ἔτυχε καὶ ἐχρημάτισε Καρχηδόνιος. De Carthagine enim vera non videatur, siquidem Metrodori ætate nulla fuit, dudum a Scipione solo æquata. Dicere posses Metrodorum æven extendisse vixisseque donec a Cæsare urbs lassuraretur, ex Plinio, a Scaligero emendato, xxi, 6: *Hic namque est Mamurra Catulli Veronensis carminibus proscissus, quem Metrodorus Scepsius clarum quam Catullus dixit habere, quidquid habuisset Comata Gallis*. At obstat Strabonem, qui Metrodorum nondum victo Tigrae Mithridatis jussu peremptum prodidit, nec dissentit Plutarchus in Lucullo p. 50. Itaque cum Is. Vossius in mss. Plinianis ad Catullum p. 71 invenit, et post eum Harduinius, quem a tu et domus ipsius clarior quam Catullus, id et ep probavero, re, ut sæpe, rem familiarem notavit.

Ibid. *Νικομηδεία*. De nobilissima metropoli tantum dicam, anni fuisse oppositam, quem Phrygen Themistius Orat. xxiv, p. 305 vocat: *Nicomedia*.

ses enim rogat, arbitrentur ne se ποταμοῦ τοῦ Φρυγῆος τῆς φιλιανόρωπις ad ipsos complectendos esse accensum? nec verum tamen id ejus fuisse nomen, sed Gallum. id ex Passione Cypriani, quam tom. 3 *Theauri Anecd.* pag. 1648 ed. Martene complexus est, discimus: *Ducti autem ad fluvium, qui vocatur Gallus, in Nicomediam civitatem, ut decollerentur.* Gallus autem cur Phrygius dicatur, cum simili cognomine Phryges fluvium habuerint, non eget verborum ambitu.

Col. 149. *Ἠβρήτος*. Ἠβρήτος Socrati *H. E.* vi, 16, ubi emporium ex adverso Nicomediæ situm perhibetur; atque ibi in *Tabula Peutingeri* M. P. 23 a Nicæa conspicitur. Vide Valesium in eum Socratis locum. Τὰ κατὰ Πραϊνήτων τῆς Βιθυνίας ἀγρίδια Palladius Vit. Chrysostomi p. 75. Continuator Theophanis, cujus verba exscripsit A. Pagius in *Critic. An.* 960, 5, urbem nomen id indeptam affirmat a Prænato Bithynorum quondam tutelari deo.

Ibid. *Ἐλενόπολις*. Preneto vicinam Stephanus in *Πρόνεκτος* facit: neque enim alia est ejus Drepanæ, ut ex Socrate *H. E.* i, 48 constat. Apposita fuit fluvio Dracontæ a Constantino M. novo nomine decorata in matris honorem, quæ ibi nata ferebatur apud Procopium *Fabr. Justin.* v, 2. Helenæ instaurationem tribuunt Acta S. Luciani c. 5: *Postea autem*, inquit, *quæ nobis salutarem Domini restituit cracem et magnum inter claros imperatores genuit Constantinum, veneranda Helena, quando reserebatur Hierosolymis, locum honorans in eo condidit civitatem, convocatisque habitatoribus ex iis quæ circumcirca erant regionibus, et effectis operibus publicis, validis eam cinxit mœnibus et templum martyri exedificavit maximum.* Similia leges in Philostorgii *H. E.* ii, 13; qui sane propterea coercionem Gothofredi non meruerat: neque enim aliud dicere voluit quam Helena auctore ac suadente Drepanem a Constantino fuisse ex vico in urbem commutatam. Propter urbem erant calidarum aquarum balnea, ad quæ Constantinus sub extrema vitæ properasse dicitur a Socrate *H. E.* i, 4 et Sozomeno ii, 34. Eusebium pariascribentem Vit. Constant. iv, 61 interpres aliud dicere coegit. Seriore ævo, ut id addam, Helenopolis miserabili conditione fuisse videtur: refert enim Glycas *Annal.* iv pag. 327 Manuelem Comnenum appulisse οὐκ ἔν τιτι τόπω διαφανεῖ Ἐλενοπολὶ δὲ τιτι, ἣν οἱ ἀγροικότεροι Ἐλεενοῦ πόλιν καλοῦσιν, appulisse Helenopolin, quam rusticiore Eleeinopolin, quasi dicas oppidum miserabile, vocant: recte enim Leunclavius hanc indicari animadvertit, et vocabuli paronomasia ejus opinionem firmat; ut prorsus sine ratione illi Ph. Labbeus sit oblocutus.

Ibid. *Nicæa*. Bithyniæ metropolin esse ait Strabo xii, p. 565, notissimæque ejus et Nicomediæ de pertinatu sunt contentiones; in quibus etsi victa discesserit, Nicomedia ad Metropolis dignitatem elata, tamen imp. Valentinianus et Valens, quoniam ea in urbe Augusti erant creati, eandem sed secundæ loci metropolin esse jusserunt. Verba legis Actis concilii Chalcedon. tom. IX, p. 101 inserta sunt; unde natam credidero multorum persuasionem, qua Chalcedonensis concilii tempore Nicæam hac dignatione auctam arbitrati sunt. Δὲ δὴ ἐπειδὴ

μητρόπολις, inquit Augusti, πάλα ὀνομάσθη καὶ τοῦτο νόμοι παλαιοὶ περιέχουσι, τὰ αὐτὰ ἄπερ Νικομηθεῦσι νομοθετούντων ἡμῶν ὀπῆρξεν, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχειν δύναται τὰ ἀσάλευτα καὶ ἰσχυρὰ μένειν, καὶ εἰς τὸ ἔπειτα αὐξήθησόμενα. Sic illi, verborum ordine satis aspero, quem cum paulo aliter vetus interpres expresserit, eum audiamus. *Propterea licet metropolitana olim est nominata et hac leges antiquæ continent, tamen legem nobis proferentibus nulla dubitatio esse poterit, eo quod hæc immota et firma perscrutant et temporibus futuris augenda.* Præterit ἄπερ Νικομηθεῦσι ὀπῆρξεν, et bene me arbitro: non enim Nicæa prorsus Nicomediæ fuit æquata, sed secundæ loci metropolis, salvis omnibus veræ metropoli, creata. Ἡ ἐν δευτέρῳ τόπῳ ὄσα μητροπόλεως ὀνόματι καλεῖται, ἡλέα Augusti alant in *Epist. ad Nicomedienses* p. 103. Alduntur in eadem constitutione, qua Nicæa metropolis sit, quædam de Bithynarcha ejusque solenni in metropoli processu, πρόσθῳ, quæ vix alibi reperias.

Ibid. *Βασιλινοῦπολις*. Gravis hæc de urbe contentio inter Eunomium Nicomediensem et Anastasium Nicænum in Chalcedonensi fuit Synodo, utroque urbem sibi asserente. Præter alia Anastasius tom. IX p. 98: Ἐγὼ δὲ δείκνυμι, inquit, Βασιλινοῦπολιν αἰεὶ ὀπὸ Νικαίαν γενομένην καὶ γὰρ βεγεῶν ἦν αὐτῆς. Ταῦτα τὰ βουλευτήρια οἶδα καὶ εἶποι, ὀπὸ τίνα ἦν Βασιλινοῦπολις, εἰ μὴ βεγεῶν ἦν Νικαίας. *Ego ostendam Basilinopolim sue Nicæa semper fuisse: nam regio fuit ejus: id curia novit, et dicat curia, sub quo fuit Basilinopolis, si non fuit regio Nicææ.* Sic vetus interpres. Post dein plura in hanc rem addit, et Julianum aut alium eo antiquiorem Basilinopolim urbis dignitate ornasse (βασιλεύς τις Ἰουλιανός, ἣ οὐκ οἶδα τίς κερὰ αὐτοῦ, ἐποίησεν αὐτὴν πόλιν), eunique ex Nicæa sumpsisse τοὺς πραγματευομένους, curiales, et Basilinopoli constituisse, valuisseque deinceps consuetudinem ut quoties Basilinopoli curiales deessent, Nicæa arcesse-rentur. E quibus manifesto apparet olim Basilinopolin fuisse vicum, atque urbis demum privilegia ab Juliano aut alio quovis impetrasse: quamquam ego Julianum fuisse putem, qui matri Basilinæ ejusque memoriæ id dederit. Ἡ Βιθυνῶν Βασίλου πόλις in *Epist. Synesii* 66 non alia est, ut Abr. Ortelius jure suspicatus est, forte etiam ex animadversis emendanda: Basilinopolim enim constanter appellant, Liberatus etiam *Diaconus Breviar.* c. 13.

Ibid. *Κλοζ*. Eandem ac Prusiadem esse nemo ignorat; etsi enim Cius novo eo nomine fuerit donata, pristini usus perpetuo mansit, qua de re Cl. Cellarius G. A. iii, 8 p. 285.

Ibid. *Ἀπάμια*. Olim Myrlea, ut præter cæteros Suidas in Ἀσκληπιάδῃ docet. Coloniam fuisse ex Plinio Ep. x, 56 et ex Dione Chrysostomo *Orat.* xli, p. 501 nulloque *Theo. Britan.* tom. II, p. 264. atque haud multum Prusa ad Olympum, quæ et ejus portu, si quidem nullo alio posset, uti solebat, fuisse disjunctam ex ejusdem Chrysostomi *Orat.* xl, p. 295 novimus. Adde p. 492 et quæ ibi Casaubonus.

Ibid. *Προῦσα*. Plinius lib. I. v, c. ult., Prusam sub Olympo ab Annibale conditam professus reprehensionem Salmasii in Solinum p. 616, Cellarii G.

A. III, 8 p. 585 commeritus est, haud scio an injuria; nisi enim fallor, Dio illi patrociniabitur *Orat.* XLIII p. 511. Εὐ γὰρ ἴσται, αὐτὸν Prusensibus, οὐδὲ πλεῖστον χρόνον οἰκουμένην, πολλῶν γυναικωτέρα ἴσται. Si enim Prusa Dionis aetate longissimum tempus non fuerit habitata, utique verius ejus origo referetur ad Prusiam Aniballicam amicam, quam ad antiquiorem aliam: Dio certe si Cyri aetate exstructam autemasset, non infutias ivisset πλεῖστον χρόνον fuisse cultam et civibus frequentatam. Abit Strabo XII, p. 563 in alia omnia et a Prusia, cui bellum cum Croeso fuit, aut, uti Stephanus legit, cum Cyro, excitatam affirmat: quod tantum indicio est de urbis origine variatum fuisse sententia. Quin si Palmerii opinionem sequaris atque in Strabone et Stephano τοῦ πρὸς Κίτρον πολεμήσαντος legas, Straboni et Plinio optime conveniet: Prusias enim Claudus, quem Cicero occupasse et Prusidem appellasse Memnon c. XLIX prodidit, Hannibalem hospitio excepit. Id si nolis, ut ego sane sprevero: neque enim credibile est geographum Prusiam signare et ab aliis discernere ex bello cum ignobili oppido, et quod in alterius dititione erat, cujusque nusquam praeterea meminit, gesto, voluisse. Huc adde a Strabone Prusiam qui bello Croesum oppugnavit, apertissime distingui ab ea Prusia qui Hannibalem amicitia complexus est; a quo diversus non erit, si viri docti conjectura valeat. At nulli reges Bithyniae Croesi fuerunt tempore: tacent enim Herodotus et Xenophon. Quorum silentium etsi agnosco, vereor tamen ut recte inde cogatur nullus Bithyniae fuisse tum reges: nam quae Memnon c. XXI de Dydaleo et Bolira refert, ea mihi ad Xenophontis aetatem ascendere posse videntur; et cum primos gentis eos reges fuisse non constet, quid vetat alios illis priores admittere? Atque his firmandis Appianum *Mithridas* p. 297 advocare, nisi ampliolem is, ab eodem Palmerio Exercit. p. 156 in aliam formam mutatus, campum postulare. Itaque praestiterit discrepantes Plinii et Strabonis de Prusae initio opiniones et sibi contrarias fuisse profiteri.

Col. 149. *Κατωδάσια*. In Vita Nicetae Hegumeni c. I *Κατωδάσια* τῆς Βιθυνίας. Urbis haud magna erat in Prusae vicinia. Dio Chrysostomus *Orat.* XLVII p. 536 postquam de Nicomediensibus et Nicænis non multum Prusa disjunctis dixisset, τοὺς Κατωδαίς, inquit, τοὺς τοὺς εὐγενεῖς μὲν ἀνθρώπους καὶ ἀπόδρα. Ἕλληνας, πολὺ δὲ μικροτέρων οἰκούντας πόλιν.

Ibid. *Ἀπολλωνιάς*. Scribe *Ἀπολλωνία*. Intelligitur hujus nominis urbs ad Rhyndacum, quae in lapide LVIII, quem *Præfat. Append. Inscription. Gudian. Fr.* Hesselius vulgavit, ἡ Ἀπολλωνιατῶν πρὸς τὸν Πυρδακὸν πόλις dicitur. Adde Plutarchum in Lucullo p. 498 et Tournesfort *Epist.* XLII p. 192. Est in concilio Constantinop. tertio p. 502 Anastasius episcopus Θεοδοκίαντων πόλεως ἧτοι Ἀπολλωνιάδος τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, qui vulgatum etiam in usu fuisse testatur. Adde Nicænum secundum p. 353.

Ibid. *Δασκύλιον*. Dascylos Melæ I, 18, cæteris cum nostro fere consentientibus. A Dascyle dictam velant plerique, a loci ingenio Is. Vossius ad Melam, quem vide. *Dascylos* servata memoria est, ut Holsteinius admonuit, in epigr. Alexandri Ætoli, quæ multo correctius quam apud Plutarchum legitur,

Salmasius in Solinum p. 580 vulgavit. Sic enim Alcman.: Καὶ Μούσα; ἐδάην Ἑλικωνίδης, αἶμα τῶν ῥάνων θῆξαν Δασκύλιω μελίζονα καὶ Γύγω. Erit tamen Dascylæ mentio hic incommoda, si valeat eruditissimi Bentleii animadversio in Horatii *Od.* II, 47: neque enim tyrannum Dascylen, Gygis patrem, fuisse, sed privatam, proptereaque, nisi sectori potius errorem quam librariis impingas, Κανδαύλου scripsisse, certe scribere debuisset. At quid si Alexander non fuerit secutus Herodoti de Gyge narrationem, sed Plutarchi in Ἑλληνικοῖς? quæ utique majorem veri umbram præ se fert. Quid si etiam alium Dascylum ac Gygis patrem spectaverit? Dascylen Periaudi, a quo Dascyllum fuerit appellatum, memorat Stephanus, atque ejusdem nominis Tantalii filium scholiastes Apollonii II, 725 et 754.

Ibid. *Νεοκαισάρεια*. Ejus præsul Constantinop. tertio p. 668 *Νεοκαισαρείων* τῆς Βιθυνίας vocatur. Ariste deinceps dicta est, ut Acta Nicæni secundum p. 333 innuunt.

Ibid. *Ἀδριανολ.* Nummi Ἀδριανῶν πρὸς Ὀλυμπον urbem Olympo monti assediase ostendant; quam Aristidis patriam magna diligentia examinavit, veterum scriptorum locis in consilium misit, Jo. Masson. *Vit. Aristidis* III, 3 etc. Oppidi episcopus Nicephorus sæpe in Nicæno secundo πῶλεως Ἀδριανοῦς, ut p. 51 et 572, dicitur, rectius David Ἀδριανῶν Chalced. tom. IX, p. 176.

Ibid. *Περγατῆδος*. Hanc et quæ sequitur *Περγατῆδος* (id enim verum nomen opiner) ad *Itin. Hieros.* p. 573 abunde illustravimus. Restat ut quid *βεγῆ* velit quaeramus. Utraque *mansio* in l. 119 Th. de Decurion., altera *mutatio itinerario H.* dicitur: unde colligas nominis utriusque initium mansionem viciniam notare. Quod clarius patebit, si eam et *βεγῆων* detruncatam animadverteris, qua voce vicus et loca, quæ urbe sunt minora atque inferiora Notitiae, ut illa Jac. Goari p. 365, signare solent. Idem citra dubium faciet Anastasius præsul Nicænus, in Chalcedon. concilio tom. IX, p. 98 de Tattaiō et Doride hæc profatus: Ὅσον Ταταῖος καὶ Δωρίς βεγῆων ἐστὶν ὑπὸ τὴν Νίκαιαν, οὕτως ἦν πρὸ τούτου καὶ Βασιλινοῦ πόλις ὑπὸ τὴν Νίκαιαν. Ὑπάρχου βεγῆτων sive vicum nuncupat; et cum paulo post de Basilinopoli καὶ ἡ πρόβαρον οὖσα βεγῆων, εἰ, πάλιν μετὰ ταῦτα ἐγένετο πόλις, apertissime significat eo se vocabulo locum urbis amplitudine et dignitate multo minorem intelligere. Dicitur autem regiones Nicææ videntur, quod ejus magistratibus ibi jus dicendi et coercendi esset facultas: *Regiones dicimus, Sicutus Flaccus de Agr. condition. p. 1* inquit, *intra quarum fines singularum coloniatarum aut municipiarum magistratibus jus dicendi coercendique est libera potestas*

Ibid. *Ἐπαρχία Ὀρωπιάδος*. Facta hæc et a Bithynia abscissa est provincia a Theodosio secundo cognominique patri ejus donata. Jo. Malala tom. II, p. 69: Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλην ἐπαρχίαν, ἀπομαρτίσας ἀπὸ τῆς Βιθυνίας, ἧνετινα ἐκάλεσεν Ὀρωπιάδα, εἰς ὄνομα τοῦ αὐτοῦ θεοῦ Ὀρωπρίου, τοῦς δίκασον μητροπόλεως καὶ ἄρχοντα Ἡρακλεία, πόλις τῆς Πόντου. Qui tamen fallitur, cum Hæracliam metropolin creatam affirmat: ea enim dignitate Claudio polis insignis fuit, uti Leo imperator in *Epist.* tom. IX Concil. p. 267 et Justinianus *Novella 29*,

qua Honoradiis abolito nomine Provincia hæc Paphlagoniæ actissime connectitur, docuerunt.

Col. 149. *Κλαυδιόπολις*. Bithyniæ passim contribuitur a Ptolemæo Galeno atque aliis; quod quære factum sit, facile perspicitur. Vide Ant. Itin. p. 200. Haud multum ab hæc urbe Mantinium distabat; quod quoniam magni Sanctorum operis conditores nusquam reperire se potuisse professi sunt, ex Historia martyris Titonis apud Lambecium *Biblioth. Cæsar.* viii, p. 212 firmabimus: 'Ο ἅγιος μάρτυς Τίτων ἦν ἐκ τοῦ Μαντινίου τοῦ ὑπὸ Κλαυδιόπολιν τὴν μητρόπολιν κατοῦντος. Adde Socratem *H. E.* ii, 58.

Ibid. *Προυσιδς*. Recte mas. est Prusias juxta Hyrium flumen, cujus cives in Doniana inscriptione *Class. V, 177 ΠΡΟΥΣΙΕΙΣ ΑΠΟ ΥΠΙΟ* dicuntur. Memnon c. 49 olim Cierum a præterfluente amne, finisse appellatam indicat: assentior enim Palmerio et Holsteinio hanc eum Prusiam, non illam quæ est Cius, iussisse. Πόλιν Ἡρακλεωτῶν pariter ac Tium c. 29 nuncupat, atque, utraque in potestatem reducta, regem Prusiam ἐκ θαλάττης εἰς θάλασσαν τὴν Ἡρακλειαν περιγράφει, Heracleam undique ad mare circumdeditisse; quæ de Prusiade ad sinum Ciamm vera esse haud possunt, in hanc vero egregie quadrat. Sita hæc erat ad Heracleam occidentem, ad orientem Tium; unde utraque potius Prusias prorsus incinctos videbat Heracleenses. Quæ etsi bene habere videantur, non negavero tamen Memnonem utramque Prusiadem confudisse: nam quæ de Argonautis c. xliiii refert, acsi illi ad Cierum appulerint atque in ejus vicinia Hylam amiserint, ea alii circa Cium contigisse affirmant constanter. Vide Apollonium i, 1178, Orpheum 635 et Valerium Flaccum, iii, 484.

Ibid. *Ἡράκλεια*. Colonia Megarensium ad amnem Soonæum fuit, testibus criticis in Apollon. ii, 748; quæ cum magnam sibi potentiam multasque opes peperisset, gravissima calamitate a Triario, Mithridatici belli tempore, est oppressa apud Memnonem c. 55.

Ibid. *Τίος*. Postea urbs erat ad flumen Billæum, ut scholia Apollonii, ab Holsteinio in Stephanum correctis, ii 791 ostendunt. Adde Ezech. Spanhemium *Epist. ad Morellium*.

Ibid. *Κάρια*. De hæc *Aut. Itin.* p. 200. Corrupta videtur in his Galeni *περὶ τροφ. δυναμ.* i, p. 312, cum in gelidissimo Bithyniæ tractu collocantur Νέκεια καὶ Προύσα καὶ Κράσσου καὶ Κλαυδιόπολις καὶ Ἰουλιόπολις, ἀλλὰ καὶ Δορύλαιον, ἢ ἴσθι μὲν ἐσχάτη τῆς Ἀσιανῆς Φρυγίας; nam Κράσσου, etai vocem πάλιν ex sequentibus addas, nihil est: ubi enim Crassopolis lecta scriptave? Nihil magis proficies, si cum Abr. Ortelio Κράσου legas et Crasum Phrygiæ urbem intelligas, quoniam extra Bithyniæ illa fies. Sin, ut ego ptem, Κράτεια scribatur, plana res erit: ea in Bithynia et Claudiopoli vicina, nec longe ab Julio, et recte propterea illis jungitur.

Ibid. *Ἀδριανούπολις*. Meminit ejus Imp. *Novella 29* et Nicænum secundum p. 52. Unde locum illi in *Geographia S.* esse oportuerat.

Ibid. *Ἐπὶ κορινθία*. Correctorem intelligi, cui et *Notitia imp. Orient.* c. 1 Paphlagoniam mansit. Erat in medio loco consularum inter et præsi-

dem, si dignitatem atque amplitudinem spectes, ut ex l. VIII C. Th. de Cohort. cognosces. In Italia correctorium, de quibus Ursatus de *Notit. Roman.* p. 641 edit. Grævil, antiquissima mentio est: extra eam rarins occurrunt, et binis tantum in provinciis, Paphlagonia et Augustanica, cui utrique præter Hieroclem *Not. imp. Orient.* hunc magistratum imponit. Synesius hujus provinciæ correctorem Marcianum philosophum τὸν ἀρχεῖνα Παφλαγῶνων generali vocabulo appellat *epist. 109*. Adde Pancirolum *Notit. imp. Orient.* c. 156.

Ibid. *Γάγγρα*. Probe inss. concilio Ephesio p. 532 Bosphorius subscribit Γάγγρων τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας Παμφυλίας, perperam pro Παφλαγονίας, ut Sozomeno *H. E.* iii, 14 Γάγγραι μητρόπολις Παφλαγῶνων. Dixisse veteres τὰ Γάγγρα, τὰς Γάγγρας et τὴν Γάγγραν ex Stephano notissima res est. Adde Ch. Cellarium *G. A.* iii, 8, p. 318.

Ibid. *Πομπητούπολις*. Condita a Pompeio est apud Strabonem xii, p. 562. Ludit ergo in voce imp. Constantinus l. i, Them. 7, cum πομπὴ γὰρ εἰσι αἱ καὶ ἐνεῖδος καὶ ἐξουθνήμα τοῦ ἀνθρώπου γένους, simul indicans urbem suo tempore villissima fuisse conditione.

Ibid. *Σόρα*. Sic Nicænum secundum p. 52. Chalcedonense p. 661 Σούρα, Constantinus Σώραν l. i, Them. 7, Σωρὰ Justinianus *Novella 29*, ubi cumulos sive tumulos male verti Probabil. c. xiiii ostendi, mecum, quod deinceps edoctus sum, consentiente L. Holsteinio in Ortelii Sora. Superest in *isdem Novella* verbis aliud quod morari possit; unde et hic illis locus dandus. Φαμὲν δὲ Γερμανικοπόλεως τε καὶ τῶν πρὸς Γάγγραν καὶ Πομπηίου πολιτῶν καὶ Δαδύβρων καὶ Σωρῶν Ἀμαστρίδος καὶ πρὸς γε Ἰωνοπολιτῶν. Sic Holoander vulgavit, natiq̄e hinc sunt tumuli Amastridos. Hombergius in nota e ms. puto, affert φαμὲν δὲ Γερμανικοπόλεως τε τῆς πρὸς Γάγγραν, Πομπηίου πόλεως, Δαδύβρων καὶ Σωρῶν καὶ Ἀμαστρίδος καὶ πρὸς γε Ἰωνοπόλεως, multo, me iudice rectius. Difficile autem est, qui sex Imperator Paphlagoniæ has urbes dixerit, cum plane septem recensere videatur, Germanicopolin, Gangram, Pompeiopolin, Dadybra, Sora, Amastrin et Jonopolin; neque suspicio de numeris vitiatas incidere potest, siquidem diserte in sequentibus 12 urbes præteris Paphlagoniæ ditioni, sex Honoradiis et totidem Paphlagoniæ, subjicit. Mihi, ut *Novellæ* sententia constet, Germanicopolis Gangræ videtur contributa ob viciniam ac propterea pro una sumi. Metropolis provinciæ Gangra præteriri haud potuit, quippe cæteris dignitate præstans; illi vicinam Germanicopolin facit aperte imperator, *Γερμανικόπολιν τὴν πρὸς Γάγγραν* appellans. Atque hinc videtur etiam derivandum, cur Germanicopolin Hierocles cæteræque *Notitiæ* spreverint, curque ejus in conciliorum *Actis* mentio nulla.

Ibid. *Ἀμάστριον*. Ἀμαστρίς Luciano passimque aliis et concilio Chalcedon. p. 06. Nicæno secundo Ἀμάστρα, Constantino imperatori, itemque Nicetæ Paphlagoni orat. in S. Hyacinthum XVII Julii magni Sanctorum operis, qui eam Paphlagoniæ aut orbis potius ocellum, in cuius portum Euxini Pontis accolæ tanquam communem quemdam mercatum emittent, appellat: Ἀμάστρα ὁ τῆς Παφλαγονίας, μᾶλλον δὲ τῆς οἰκουμένης ὀλίγου δὲν ὀφθαλμῶς,

εις ἦν οἱ τε τὸ βόρειον τοῦ Εὐξείνου μέρος περι-
οικούντες ἔκθαι καὶ οἱ πρὸς νότον κείμενοι ὡσπερ
εἰς τι κοινὸν συντρέχοντες ἐμπόριον τὰ παρ' αὐτῶν
τε συνεισφέρουσι, καὶ τὰ παρ' αὐτῆς ἀντιλαμβάνουσι,
πόλις ἕκαστος τε πάσης λήξεως καὶ ἐσπερίου
μεταξὺ κειμένη · ubi plura in ejus laudem sequuntur.
Adde schol. Apollonii l. II, 943, ubi perperam
Δάματρις.

Col. 149. *Τουρόπολις*. Sic et Chalcedonensi concil.
p. 95 et Nicæno secundo p. 52. Rectius Constantino
l. I, Them. 7 *Ἰωνόπολις*. Petit impostor Alexander
παρὰ τοῦ αυτοκράτορος μετονομασθῆναι τὸ Ἀδώνου
τείχος καὶ Ἰωνόπολιν κληθῆναι, apud Lucianum
in Pseudomante : voli damnatum fuisse, Ἰωνοπο-
λειτῶν nummi, ab Harduino Vaillantio Spanhemioque
producti, confirmant.

Ibid. *Δαδύβρα*. Δαδύβραν Constantinus l. I, Them.
7, sed perperam, appellat. Pejus multo Chalcedon.
p. 664 Polychronius Δαδύρων dicitur : rectius Ni-
cæno secundo p. 52 Nicetus Δαδύβρων. Vide *Proba-
bil.* c. XIII.

Ibid. *Γαλατίας*. Deest πρώτης. Socrates H. E. I,
36 et II, 15 μικρὰν Γαλατίαν sive parvam Galatiam
appellat et vetus lapis in *Roma Subterram*. p. 154,
quod et Holsteinius vidit, ubi Δόκιμος, χωρίου
Γολδῆς μικρῆς Γαλατίας. Ἀγκυρογαλατία dicitur in
Sardicensis synodi epist. tom. III *Concil. Gener.*
p. 51, quod Ancyra hujus esset metropolis. Subli-
tam autem consulari, quem τοῦ Ἰθνοῦς ἔρχοντα So-
zomenus v, 11 nuncupat, fuisse, ex *Notitia imp.
Orient.* c. I constat.

Ibid. *Ἀγκυρα*. Hoc justum est. Πρώτη καὶ με-
γίστη Γαλατῶν πόλις Libanio *Apologet.* orat. p. 599,
metropolis Galatiæ in Theodori Syciotæ *Vita XXII
April.* sæpissime dicitur. Vide *Ant. Itin.* p. 143.

Ibid. *Ταβία*. Erat in Trocmis, unde nummus CE.
TPO. TAOTIANQN, Severianorum Trocmorum Ta-
vianorum, in *Thes. Britan.* tom. II, p. 235. Plura
Anton. Itin. p. 202, et de Aspona p. 143.

Ibid. *Κίρρα*. Habet hanc urbem Galatiæ Vita
Theodori Syciotæ c. 8, et Nicænum secundum p. 50,
Κιρνηῶν πόλις concil. Constantinop. tertio p. 501.
Ptolemæo perperam vulgῶ Κίαινα, quod hinc cor-
rigi debere codicis Coisliniani Κίρρα affirmat.

Ibid. *Ψαγαγαλία*. *Ψαγλαγανία* oportuerat,
quippe Lagania Tabula et *Itin. Ant.* p. 142. Ejus
præsul Ephrasius *Λαγανίας* dicitur p. 95 concil.
Chalcedon., verius *Λαγανίας* p. 662. Dicta deinceps
Anastasiopolis videtur, quoniam in Jac. Goari *No-
titiis* illa memoratur, nusquam Lagania; quam
conjecturam situs plausibilem facit. Lagania 24 M.
P. Juliopoli distabat, spatii medium secante Siberi
fluvio, cui Syceon oppidum vicinum erat, Procopio
Ædif. Just. v, 4 auctore : Syceon vero cum 12
M. P. Anastasiopoli affuerit, non alia utique ea ac
Lagania dicenda est. Vita Theodori Syceotæ c. 2 :
*In Galatarum regione est oppidum, quod Syceon ap-
pellatur, subjectum Anastasiopoli primi Ancyranorum
principatus : distat autem Anastasiopoli 12 M. P.* ;
ubi P. Franciscus Zinus, cui Latinam eam vitam
debemus, haud dubie offendit ad πρώτην Ἀγκυ-
ρανῶν ἐπαρχίαν, ut ex primo Ancyranorum princi-
patu perspicitur.

Ibid. *Ψαγέμνηζος*. Μνίζος est, cujus episcopus
Andreas πόλις Μνίζου τῆς πρώτης Γαλατῶν ἐπαρ-

χίας concilio Constantinop. tertio p. 501 subscribitur,
Nicæni secundi concilii affuit Actis ejusdem episco-
pus Leo, sed qui vitiosissime p. 51 πόλις Ἀμίνου
et p. 591 Μιζούης dicitur, melius p. 351. Digna ita-
que fuerat quæ in *Geographia S.* locum occurreret.
Vide *Ant. Itin.* p. 142 : nam βεγῆ ut denuo expli-
cemus, nihil fuerit necesse.

Ibid. *Ἡλιούπολις*. Heliopolin Galatiæ Vita Theo-
dori Syceotæ c. 5 et 9 memorat ; præterea Meliph-
thongus Ἡλιουπολιτῶν Chalcedon. concilio p. 193
interest : unde sanum hoc esse diceret, siquidem
et cæteræ *Notitiæ* conspirent. Corruptum tamen est,
et in Ἰουλιούπολις mutandum, tum quod Meliph-
thongus constanter alibi, ut p. 245 et 662 Ἰουλιου-
πόλις scribitur, et concilio Constantinop. tertio
p. 501 Martyrius τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλις, τῆς
πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας appelletur ; tum
maxime quod nulla in Galatia fuerit Heliopolis. De
Juliopoli *Ant. Itin.* p. 142.

Ibid. *Γαλατίας Σαλουταρίας*. Galatiam secun-
dam appellat concilium Constantinop. tertium et
passim alii. Zosimo est ἡ κατὰ Φρυγίαν Γαλατία IV,
7, quod Phrygiæ esset finitima. *Notitiæ imp. Orient.*
c. 1, uti nostro, Galatia salutaris, præsidii subjecta.

Ibid. D. *Πισινούς*. Verius Πεσσινούς, vel Πει-
σινούς, de qua A. *Itin.* p. 201. Metropolis provincia
erat ; unde in concilio Constantinop. tertio p. 662
Constantinus Πεσσινουσιτῶν τῆς δευτέρας τῶν Γαλα-
τῶν ἐπαρχίας inter metropolitanos connumeratur.
Vix Theodori Syceotæ c. 41 Pessinuntium metro-
polis, haud dubie quod in Græcā inesset Πεσσινου-
σιτῶν μητρόπολις.

Ibid. *Ψαγεραυρέκιον*. Sic mss., unde vicium fuisse,
quem legerè non niemini, apparet.

Ibid. *Πητινησός*. Non alia est ac Ptolemæi Πητε-
νισός, sive, ut Palat. et Coislin. mss., Πετενησός.
Habet et *Notitia Jac. Goari*.

Ibid. *Αιώραιον*. Putabam, cum primum hoc oppi-
dum considerarem, lucem hinc atque auxilium acci-
pere Philostratum *Vit. Sophist.* II, 41 posse καὶ
Ἀκύλας ὁ ἐκ τῆς ἐλώλου Γαλατίας : latere enim in
voce ἐλώλου Galatiæ quamdam urbem dudum mihi
persusseram, mirabarque doctissimum Olearium,
spreta Salsmii admonitione, orientalem Galatiam
vertisse, et serio defendisse ἐλώλον Γαλατίαν recte,
si opponatur Galliæ Europææ, dici, præsertim cum
nemo Græcorum (nam Hesyhii verba aliorum spe-
ctant) aut Galatiam aut aliam quamvis ad orientem
positam regionem tali titulo ornarit. Postquam vero
Αιώραιον pravum esse animadverti, suspicio incidit,
fuisse ne olim ἐκ τῆς Ὠλένου Γαλατίας in Philo-
strato ; quam conjecturam Ptolemæi auctoritate con-
stabilitam, donec mss. aliud jasserint, aut spernan-
dam arbitrer. Ἀμώριον idem est ac Αιώραιον, ejusque
vitiosi locum occupare debet : etsi enim id oppidum
a multis Phrygiæ tribuitur, senior tamen ætas Ga-
latiæ secundæ accensuit, ut Constantinop. tert.
p. 672, cui Theodorus Ἀμωρίου τῆς δευτέρας τῶν
Γαλατῶν ἐπαρχίας scribendo affuit.

Ibid. *Κλάνρος*. Sic mss., quorum auctoritatem
non esse spernendam Salomon Κλανέου τῆς δευτέρας
τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας Constantinop. tert. p. 504
et 672 et Nicephorus Κλανέου Nicæni. sec. p. 555
ostendunt. Ma' hæc urbs ex *Geographia S.* exiit.

Ibid. *Ψαγετρακάθη*. Ita c mss. profertur : tamē

Holsteinius in *Geograph. S.* manu exaratum codicem Trocnada sive Τροκνάδα præferre monet, quod sine dubio rectius est : nam et Cyriacus Τροκνάδων Chalcedon. p. 663. et Theodorus Τροκνάδων τῆς δευτέρας Γαλατῶν ἐπαρχίας Constantinop. tertio p. 672, et Leon. Τροκνάδων Nicæno secundop. 355 subscribit. Quoniam vero Cyriacus, cujus memini, Τροκνάδων in Chalced. p. 125 et 309 dicitur, forte Τρόκναδα præstitit ut a Trocnis, gente Galatica, nomen descendat.

Col. 119. *Ἐδόξιδας*. Haud multum disjunctam fuisse a Germiorum civitate, ex Vita Theodori Syceotæ c. vii apparet. Ejus episcopus Aquilas est in Chalcedon. p. 663, ut perperam nulla ejus sit ratio in *Geographia S.* habita.

Ibid. *Μυρικῶν*. Hoc mss. dant; nec quidquam mihi de urbe innuit, quam Jac. Goari *Notitiam* non prorsus eam dimittere.

Ibid. *Γερμία*. Γερμοκιδώνεια *Notitia* J. Goari p. 344, nec male, ut ad *Irin. Ant.* p. 201 videbis. Ætate seriore Myriangelorum nomine hæc colonia celebris fuit. Theophanes p. 203 : Ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς χάριν εὐχῆς ἐν τοῖς Μυριαγγέλοις ἦγον ἐν Γερμίοις, πόλει τῆς Γαλατίας. Fallit enim J. Goar, cum Pythiæ thermas, de quibus Procopius Fabr. Justin. v. 3, intelligendas censet : illæ in Bitynia fuerunt, Germia 16 M. P. a Pessinunte.

Ibid. *Υπό κορσουλῶρον*. Vespasianus Cappadociae propter assiduos barbarorum incursus legiones addidit, consularemque rectorem imposuit pro equite Romano, apud Sueton. c. viii. Sub Constantino præsidii, cujus in l. 41, c. de libral. caus. mentio est, paruit; neque alium Basilii M. aut Chrysostomi tempore magistratum habuisse videtur. Ille epist. 78 et 94 ἀρχοντα τῆς ἐπαρχίας et epist. 86 ἡγεμόνα, hic ἡγεμόνα epist. xiv p. 596 nov. edit. nuncupat. Denuo consulari mandata est a Theodosio secundo, cujus mihi rei auctor est Firmus Casariensis episcopus, in epistolis, quas A. Muratorius in *Anecdol. Græc.* vulgavit. Sic enim epist. xvii ad Soterichum : Ποιήσατε δὲ ἡμῖν καὶ τὸν ἀρχοντα μείζονα μὴ τῷ ὀνόματι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει : nam si provinciam præpositus, quem præsidem vidimus, titulo excellentiore fuerit donatus, utique ad consularis dignitatem evectus erit censendus. Atque hoc epist. xvi ad Thalassium clarius innuit : Καὶ τὸν ἀρχοντα, ὃν ἐπιφανέστερον ἡμῖν πεποίησας σὴ σπουδῆ, χάρισαι τοῖς πράγμασιν, ὡς προσήκοντά σοι, γνωρίζεσθαι. Postulat Firmus ut Cappadociae primæ consularis latiore campum, ubi excurrere ejus virtus et prudentia possit, accipiat, atque ad eum redeant urbes quæ a Valente Imperatore fuerant distractæ et præsidii Cappadociae secundæ subjectæ. Ea est sententia verborum, ad quæ vir doctissimus offendisse videtur : Ἄδς δὲ καὶ πόλειν προσθήκη τῆν ἀρχὴν εὐθηνεῖσθαι, ἵνα σοι περίβλεπτος διὰ πάντων ἡ πατρὶς γένηται. Recte ergo consularem Hierocles huic Cappadociae dedit; nec quidquam illi officiet *Notit. imp. Orient.* c. 1, ubi præsidii committitur, modo eam Theodosio secundo et Firmo episcopo eas priorem munitis.

Ibid. *Καυδῶσα*. Olim totius Cappadociae fuit metropolis, sed provincia in duas a Valente imperatore secta hanc illi dignitatem invidisse Tyana videntur. Etiam sub Theodosio secundo sepitam fuisse et

veterem dignationem Casaræ stabilitam Firmus epist. 17 ind. cat. S. tam fuisse ad Argæum montem norunt omnes, non item propter amplissimum lacum, qui in Halyn influebat; operæ itaque pretium fuerit paulum huic rei immorari, et quæ loca Halys præfluat inquirere. Lacus distincta mentio apud Strabonem xii, p. 538 est, et incertum auctorem epistolæ quæ inter Basilianas novissimæ editionis 365. Is cum in manem nivis et pluviae copiam in eum depluisse narrasset, ἀθρόας οὖν γενομένης, inquit, τῆς τήξεως ἀνεύκαστα ἐκινήθη βεῦματα, ἀενάων ποταμῶ συνεπιμυγνόμενα τῷ Ἄλλοι ἐναύλω τε ἔντι : qua nive subito liquescente, fluctus incredibiles, jugi fluvio atque arto alveo ruenti Halysi commixti, surrexerunt. Quæ Halym, licet Cotelerius tom. ii Monum. Græc. p. 97 et nuperus editor eum videre noluerint, haud multum Casaræa removent. Nec alius, puto, est γέτων ποταμὸς, cujus Firmus epist. 55. meminit; nisi tu Melanem esse malis, quem Strabo xii, p. 538 stadiis 40 ab urbe scaturire prodidit. Quod utcumque ceciderit, Halym agro suo, etsi sæpe perincommodum, Casarienses eripi non patientur. Huc a Sebastia defluebat, in Armeniorum ditione ortus : οὗτος ὁ λοχῶν (sic cum Hemsterhusio nostro lege : nam λοχῶν multo ineptissimum est), οὗτος ὁ λοχῶν ἡμῖν, inquit epistolæ scriptor, γέτων ποταμὸς, ἐκβλύζων μὲν ἐκ τῆς τῶν Ἀρμενίων, ἐμβαδίζομενος; δὲ ἐν τῇ ἱερωτάτῃ λίμνῃ τῶν Σεβαστηῶν κ. λ. Atque hoc cum Strabone xii, p. 540 bene satis convenit : Halym enim ex magna Cappadocia circa Cambysenem, Armeniæ contributam, derivat. Nec longe aberit Herodotus i, 72, si per Ἀρμένιον ὄρος montem Armeniæ intellexerit. Optime vero cum Gregorio Nysseno epistolæ auctor consentit, qui orat. 1 in 40 Martyr. Sebastenos p. 501 : Τοῦτον λέγω τὴν γέτωνα ποταμὸν, ὃς διὰ τὸ μέγεθος τοῖς ὀνομαστοῖς τῶν κατὰ τὴν οἰκωμένην παταμῶν ἐναρθῆμιος ὢν, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀρχόμενος ἐν χρόνῳ παραμεῖναι τὴν πόλιν. Non ille quidem Halym nominat; sed nec in Irin neque Lycum quadrant quæ de fluvio prædicat : neuter enim tam large et ample fluxit ut cum nobilissimis orbis terrarum fluviiis contendere possit. In Halym convenire nemo negaverit. Ne dicam nullius auctoritate liquere Sebastiani Lyco fuisse appositam; cujus fontibus assidebat Sebastopolis, ni fallat Ptolemæus, a qua versus interiorem Armeniam plus 40 M. P. Sebastia distabat. Itaque si recte hæc disputavimus, non video qui excusari Plinius possit vi, 2 annem Halym per Cataoniam in Cappadociam immittens : defluerit enim oportet ex regionibus longe ultra Taurum positis, siquidem Cataonia Commagenæ fuit præiens. Multo minus sese tuebantur recentiores geographi, passim hoc flumen ex intima Asia, meridiem spectante, emittentes contra Arriani monita in *Peripl. Pont. Euxin.* p. 16 ed. Oxon., neque urbes, quas dixi, illi adstruentes. Cæterum, quod propemodum neglexeram, in Gregorii Nysseni verbis non ἐν χρόνῳ sed ἐν χρόνῳ παραμεῖναι scribi debet, ut pulchre amicis noster.

Ibid. *Νύσσα*. Hanc metropolin, sed titulo tenuis sine re Is. Casaubonus in eplst. Gregorii Nysseni ad Eustathiam p. 116. fuisse autumabat, quod haud injuria negavit Spanhemius Dissert. 9 de Usu et Præst. Num. p. 599, tametsi erret vir nobilissimus,

secundus fecit, Malala, tom. II, p. 69 auctore : Καὶ Κιλίκιαν δευτέραν ἀπομερίσας ἀπὸ τῆς πρώτης ἐποίησεν ἐπαρχίαν, δοῦς δίκαιον μητροπόλεως Ἀνεζάρβου τῇ πόλει. Cui tamen utrum tuto assentiaris dubites : nam in *Notitia imp. Orient.* utraque Cilicia memoratur ; et præsides Ciliciæ, cuiusmodi magistratus huic fuit impositus, est in *Actis Claudii* sub Diocletiano apud Ruinart. p. 266, et sub Constantio in l. xxiv, c. Theod. de *Appellat.* atque in *Amnian.* xxiii, c. 2.

Col. 152. Ἀράζαρος. Hanc metropolin præter Malalam synodus Mopsuestena frequenter memorat. Vide concil. Constantinop. secundum p. 119 et *Ant. Itin.* p. 213.

Ibid. Μοψουεστία. Mopsuestia colonia Christianissima in *Actis Constantinop.* secundi p. 118, quo titulo quando ornari fuerit cepta equidem ignoro. Ἰερὰ καὶ λευθίρα καὶ ἀσυλος in *Theo.* p. CLV, 4 et liberam oppidum Plinio. Vide *Itin. H.* p. 580.

Ibid. Αἴγαια. Civitas Ægea in *Actis S. Claudii*, c. 4, et Ægea in Synodo Mopsuestana inter concil. Constantinop. sec. decreta, p. 118. Αἴγαια. Constantinop. imperatori, l. 1, them. 15, Basilio M. epist. 244 Patrophilus episcopus τῆς ἐν Αἰγείαις ἐκκλησίας, prorsus ad Hieroclis mentem. Vide *Anton. Itin.* p. 146. Situm oppidi *Acta S. Zenobii* in *Lambeii Bibl. Cæsar.* viii, p. 256 accurate ita describant : Αἴγαι πόλις ἐστὶν ἐπὶ κώπων μὲν Ἰουλίω περιμένη, ὑπὸ Κιλίκων δὲ οἰκουμένη. Ἦς τὸ μὲν πρὸς ἡπειρον οὐ πολὺ. Πλατεῖαν καὶ ἰκανῶς εἰς μήκος διήκουσαν ἔτι τῆς γαίτονος θαλάσσης ὄρμος ἐκδέχεται. Male tamen κώπων Ἰουλίω astruitur, quæ Ἰουλίω vicina fuit.

Ibid. Ἐπιφανία. Epiphaniam Ciliciæ oppidum *Amnianus* xii, 11, appellat. Basilius πόλεως Ἐπιφανίας τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας. Constantinop. tertio p. 670 et Nicetas Epiphaneorum civitatis Constantinop. secundo p. 132 subscripsit. De Alexandria *Itiner. H.* p. 580.

Ibid. Ῥῶσος. Assidebat Issico sive Rhosio, ut Polyæno dicitur, sinui. Theodoretus *Philoth.* c. x : Ῥῶσος ἐστὶ Κίλισσα πόλις, ἐν δεξιᾷ εἰσπλάνου τῶν Κιλίκων κώπων. Proxime urbem saxum erat excelsum, quod Ptolemæus et Stephanus Ῥωσικὸν σκόπελον vocant. Eiusdem meminit Polyænus 4, 6, 9, etsi nunc vitio deformati. Ὁ μὲν Σωσιγένης, inquit, ἐπὶ Ὀρθουμάγου διέτριβεν, ἀποσκοπῶν τὴν τοῦ πελάγους κίνησιν. Nihil enim hic est Ὀρθουμάγου, Celticum quid spirans, vocabulum. Abr. Ortelius de *Orthosio*, Phœnices oppido, cogitavit ; quod cum longius a Rhoso et vocabuli ducibus distet, ὀρθίου πάγου malim, quo modo ὀρθίους πέτρας 4, 5, 23 dixit. Posses istam ὀρθουμάγου legere ob hæc Phitarchi in *Sylla* p. 463 : Ἔστι δὲ κορυφὴ τραχεῖα καὶ στροβιλωδὲς ὄρος, ἢ καλοῦμαι ὀρθουμάγου.

Ibid. Εἰρηνοῦπολις. Paulus *Εἰρηνοῦπόλεως* τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας est in *Constantinop.* tertio p. 670, et in *Hilarii Fragin. Operis histor.* Narcissus *Irenopolis*, qui cum *Νάρκισσος* ἀπὸ *Ναρναξίδος* *Athanasio Apolog.* Arian. p. 155 sit, nominaverunt *Benedictini* *Neropolis* in *Hilario olim fuisse*, parum sane considerate, siquidem *Neronias* et *Irenopolis* eadem urbs est, et *Narcissus* *Sozomeno H. E.* iii, 10 præsul *Εἰρηνοῦπόλεως* τῆς Κιλίκίας dicitur. Videtur *Neroniadiis* nomine donata a

Claudio, quod sub *Domitiano* imperatore jam deposuerat : discimes hoc ex egregio *Guzæ Wildiane* nummo, qui una parte ΑΥΤΟΚ. ΚΑΙΣΑΡ. ΔΟΜΙΤΙΑ. et altera ΕΙΡΗΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ET. BM. cum figura turribus ornata mulieris, rupibus insidentis, e quorum pede amnis emergit. Æra in *Claudii principatum*, si conferantur nummi quos *Vaillantius* habet, incidet.

Ibid. Φλαβιάς. Φλαυῖδοποις *Ptolemæo* et nummis *Φλαουισπολιετῶν* in *Theo. Britan.* tom. II, p. 250 et *Vaillantio*, p. 378, e quorum signata epocha a *Vespasiano* imperatore instauratam dicere oportet. *Flavia Itin. Anton.* p. 212 et *Chalcedon. concil.* p. 660, ubi *Ioannes ἐπίσκοπος Φλαβιάδος*.

Ibid. Καστάβαλα. Καστάβαλα. *Appianus* *Mithridat.* p. 403. τῆς Κιλικίας πόλιν Κάβαλα, quam ego *Καστάβαλα* credo, memorat. Adfuit concilio *Constantinop.* tertio p. 670 *Theodoros πόλεως τῶν Κασταυλῶν*, pro *Κασταβάλων*. Vide *Itiner. A.* p. 146.

Ibid. Ὑπὸ κορσουλῶριον. Sub *Augusto* provincia erat στρατηγική sive prætoria, teste *Strabone*, l. xiv, p. 684 et sine xvii, etsi postea ad jus populi redierit, ipso concedente *Augusto*, et proconsuli paruerit, ut ex *Dione* liv, p. 589 *Jo. Alberti* in *Act. Apost.* xiii, ostendit. Recte ergo *Sergius Paulus* ibi ἀνθύπατος dicitur, præsertim cum et *Cominius Proclus* in *Cypriorum* apud *Vaillantium* nummo ἀνθύπατος, et *Caius Anitius Quadratus Κρήτης καὶ Κύπρου ἀνθύπατος*, in *lapide Sponii* tom. I *Itiner.* p. 415 appelletur. Post dein consulari subdita est, cuius et *Notitia imp. Or.* c. 1 meminit.

Ibid. Πόλις ἰ. L. *Holsteinius* in mss. *Farnesiano*, cui et duæ ultimæ urbes manu recentiorum erant additæ, πόλις ἰγ̄ reperit. Idem in *pristinis* *Constantini* l. 1, them. 15 editionibus inerat, sed et aliis dein ex mss. 15 urbes in *Constantino* sunt expletæ ; cumque ultimæ urbes ante *Hieroclis* ætatem fuerint satis celebres, nihil causæ video quamobrem quid mutetur.

Ibid. Κορσταντία. *Salamis* est, quam insulæ metropolin *Ephesina* synodus p. 779 et *imp. Leo* in *epist.* tom. IX, concil. *Labbe* p. 267 imponunt. De ea abunde *Jo. Meursius*, l. 1 *Cypri*, c. 20.

Ibid. Ταμασσός. Sic præter *Ptolemæum* *Strabo*. *Constantino* imperatori *Ταμασός*, cui *Nonnus Dionys.* xi:1, 445 et *Eraphroditus πόλεως Ταμασού* concil. *Chalcedon.* p. 676 astipulantur. Cum vero *Ταμασιωτῶν* sit apud *Goltzium* nummus dubium est quin id præstet. Adde *Ovidium* *Metamorph.* x, 644.

Ibid. Κίτιον. Aberat stadiis 200 *Salamine* apud *Diodorum* xx, p. 785. De eo præter *Meursium* l. 1, c. 10 *Bochartus Phaleg.* iii, 5.

Ibid. Ἀμαθούς. Hoc malim ex mss. *Lugdun.* et *Constantino* : nam *Ἀμαθουσία* gentile est, cui si πόλις addatur, ferri poterit. *Heliodorus πόλεως Ἀμαθούωντο* ; est in *Chalcedon.* p. 670.

Ibid. Κούριον. Et hoc ex *Constantino* præfero, cuius episcopus *Curienis* in *Ephesino* p. 779 appellatur. *Ch. Cellarius G. A.* iii, 7, p. 273 nostri *Κόριον* cum *Plinii Corineo* aliquid commune habere suspicabatur, quod ego, cum dubiæ sit *Adei*, et *Constantinus Κούριον* hinc depromperit, huc accessere nolim.

Col. 152. Πάφος. Cyprum insulam hanc urbi cognominem fecisse Servium Isidorum atque alios, *Anton. Itiner.* p. 256. ascriptimus. Ovidium addo *Metamorph.* x, 297 : *Ille Paphon genuit, de quo tenet insula nomen.*

Ibid. Ἀρσινόη. Sic recte Constantinus. Olim hæc urbs Marium erat, Stephano teste; estque ejus rex apud Diodorum 49, p. 701 : Ὁ δὲ Κίτιος καὶ Λαπίθιος, ἔτι δὲ Μάριος καὶ Κερωνίτης τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν συντέθεινται. Ubi tamen Μαρίας oportuerat : Id enim urbis gentile. Eundem Στασιόικον τὸν βασιλέα τῶν Μανέων, p. 704 et Στασιόικον τὸν τοῦ Μαλιέως, p. 719 vulgo libri appellant, rectius utrobique τῶν Μαρτίων nuncupaturi. Scio Ch. Cellarium G. a 3, 7, p. 273 posteriorem advocasse, ut Μάλων ejusdem Diodori xii, p. 73 tueretur; quod eam usquam alibi sit lectum et Stasiceus Mario imperaverit, putem ad eandem formam esse redigendum. Nam Arrianus, cui testimonium Jo. Meursius 1, 13 denuntiavit Mali causa, nihil prodest : meminit sane de *Exped. Alexand.* ii, 20 Solorum et Malli, quæ Ciliæ oppida fuisse nemo ignorat. Adie Jac. Gronovium, nihil consentientem, in Scylacem, p. 98.

Ibid. Σόλοι. Acta Auxibii c. 4 pagum Limnen M. P. 4 ab urbe semovent et Σολίων πόλιν appellant, et juro : nam Σόλοι ab hæc urbe, sicuti ab ejusdem nominis in Sicilia Σολεῖς, appellabantur, quæ de re supra ex Arati Vita. Galenus ἀπλ. φαρμακ. 9 p. 125, τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλων meminit et metallorum, quæ stadiis 30 ab oppido aberant.

Ibid. Ἀκπιθος. Non aliter Acta Auxibii c. 1, Ptolemæus, Didymus πόλεως Λαπιθίου in Chalcedon. concil. p. 670, et βασιλεὺς Λαπιθίας; apud Diodorum 49, p. 719 et Λαπιθίος p. 701. Tamen cum ΛΑΠΗΘΕΩΝ nomen sit apud Goltzium, et veterum plures, a Meursio 1, 12 conducti, Ἀκπιθῶν vocent, id malim.

Ibid. Ἐ. Ξερδοῖα. Constantino l. 1, them. 15 Κερμιά, quam Jo. Meursius 1, 9 a Ceronia sive Cerunia, haud differre autumat. At eam post deinde Hierocles et Constantinus recensent; quare, donec felicior manus vitium detraserit, Creinaseam arbitrabor, quæ de Nonnis 13, 455 :

Ὅτι τ' εἶχον Κρεμάσειαν, ἀλιωτέρας οὐδας ἀρούρης.]

Ibid. Κύθροι. Κυθηρία Carolis a S. Paulo margini editionis suæ ascriptis, faveitque Constantinus; quæ tamen conjectura, quoniam hoc nomine urbem Cyprus ignoravit, ut bene contra Meursium Ch. Cellarius G. A. 3, 7, p. 281 asseruit, rejicula esse debet. Intelligitur mediterranea insulæ urbs, quæ Χύθροι aliis et concilio Chalcedon. 671. Cum nostro facit Spyridon præsul Παλαίας ἦτοι Κήθρων in Nicæno secundo.

Ibid. Καρπάσιος. Ex Constantino recepimus, sententiam L. Holsteinii in Stephanum seculi ob Plinium 5 31 Carpasium. Cæteri Καρπάσιαν probant.

Ibid. Κυρήνια. Κυρήνια Constantino, Stephano in Πηγῇ dicitur Κυρήνια, quam Berkelius imprudenter Κυθωνίαν esse jussit. Cretam cum Cypro confundens. Nec dissentit Menologium Carisianum VI Maii. Verior tamen, nisi diversæ fuerint urbes, erit Κερυνίη rex Κερυνίτης Diodoro dicitur

49 p. 701, etsi male p. 701 Κερυνία et p. 719 Κερυνία. Putarem non aliam etiam esse 20 p. 783 Οὐρανίαν, nisi illius patrocinium Nonnus profiteretur 13 452 : Καὶ Οὐρανίης πῶλον ἔδρης, αἰθήρου κενεῶνος ἐπώνυμον. Ubi cum ætherium ventrem vertunt, non bene ad Nonni consuetudinem dictionemque animum advertisse videntur. Αἰθῆριον κενεῶνα ipsum appellat cælum, ut ix, 82 χθόνιον κενεῶνα terram, et 41 3 ἄλης κενεῶνας ἀρούρης agros, quamquam, ut vere dicam, satis insolenter.

Ibid. Τριμιθούρων. Ch. Cellarius G. A. 3 7 p. 276 Τριμιθούρων legi posse arbitratur, sicuti ex Hydrius sit Latine Hydruntum, ex Sipus Sipuntum; cui, si usquam Trimithuntum legeretur, haud difficulter astipularer. Videntur librarii δ Τριμιθούρων dedisse, ut ejus episcopus, sicuti in aliis *Notitiis* assolet, intelligeretur, male tamen, siquidem hæc ab ecclesiastica distat.

Ibid. Λευκοσία. Diversis hæc nominibus fuit usa. Hieronymus *Catal. script. Eccles.* c. 92 : *Triphylius, Cyprî Ledrensis sive Λευτεῶνος episcopus, eloquentissimus suæ ætatis et sub rege Constantio celeberrimus fuit.* Sozomeno II. E. 4 10 Triphylius τῶν Λεδρών dicitur; quem hinc fuisse ex Actis ejus c. 1 colligo, ubi Τριφύλλιος; ἐπίσκοπος Λευκωσίας, τῆς νῦν μητροπόλεως Κύπρου, et c. 3 : Ὡς ἦν θεὸς τῆς Καλλινησίσεως μὲν πρὶν, νῦν δὲ Λευκωσίας προχειρίζεται. Non diffiteor Papebrochium tom. 2 Jul. p. 682 duos nobis Triphylios esse commentum, quorum alter Ledrorum, alter Leucosia fuerit præsul; qui si ad ea attendisset quæ ex Actis S. Spyridonis Lambecius Bibl. Cæsar. 8 p. 311 excerpit, eam haud dubie conjecturam damnasset: inibi enim Τριφύλλιος; ἐπίσκοπος τῆς Καλλινησίσεως πόλεως ἦτοι Λευκῶν θεῶν ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, quæ perspicue docent in Triphylium Spyridonis æqualem ea omnia convenire, atque eandem prorsus esse Ledrorum Callinicensium et Leucosia urbem, imo vero in Hieronymi catalogo non Λευτεῶνος sed Λευκῶν θεῶν rectum esse.

Ibid. Ὑπὸ ἡγεμόνα. Præsidentem Diocletiano imperatore Isauriam habuisse Theodorus Iconiensis in epistola, quæ tom. 3 Jul. ab Antwerpionibus est vulgata p. 26, ostendit. *Notitia imp. Orient.* eum non habet, sed comitem rei militaris Isauriæ, eamque etiam Ammianus xiv, 2 et xix, 13 commemorat. Patet et præsidem et comitem habuisse, quorum hic rei militaris curam gereret et Isaurorum latrocinia compesceret, ille vero rem civilem curaret. Justinianus dein *Novella* 28 utramque administrationem conjunxit et uni comiti mandavit.

Ibid. Σαλευκάσι. Provinciæ metropolin Theodoretus II. E. ii, 26 facit, et maxime Basilius Seleuciensis extremo l. 1 de *Vita S. Theclæ* : Πόλις δὲ ἐστὶν αὐτῆ τῶν τῆς Ἐφῆς ὁρίων ἐν προσημαίῳ κρημνῇ, προεδρεύουσα δὲ καὶ προκαθεζομένη πάσης Ἰσαυρίας πόλεως, πρόσκιος θαλάττῃ, ποταμῷ γείτων. Κάλυβος ὄνομα τῷ ποταμῷ, ἐρχομένων μὲν ἀναθεῖ ἀπὸ τῶν τῆς Κήτιδος μηχανιστῶν χωρίων. Quæ et metropolin fuisse et maritimam ac Calycadno, quem Calydnium appellat, id quod Stephanus in Ὑπὸ prodit firmans, vicinam. Addit dein tanto splendore atque amœnitate esse ut multas exoneret et quibusdam exæquetur, cum Tarso autem, elegantissimæ urbe, montibus, situ, acris temperie, fructuum

copia et rerum venalium abundantia aliisque ad elegantiam et utilitatem rebus de palma certet; celebrari in urbe quotannis varia ludorum genera, quae Olympia appellent, et in quae non immerito Orat. 27, p. 148 invehitur. Zosimus 1 27 Σελεύκειαν τὴν μετὰ Κίλικίαν vocat., et Apollinis Sarpedonii, in quo oracula redderentur, templo insignem fuisse, cuius et Basilius Vitae Theclae, 1, p. 275 et de Mirac. Thecl. 11, 2 et 26 mentionem fecit. Perperam Σελεύκεια ἢ ἐν Καισαρείᾳ in Symeonis Stylitae Actis c. 25, tom. 5 Maii p. 384. Rectius Seleucia Τραπεζία aliis, quod in Isauria Τραπεζία, de qua Candidius apud Photium cod. 79, esset.

Col. 152. Καλεσθήρη. Καλένδερος est, quae Celen-Mela, quamquam Citandaris ms. D'Orviliani ad Celenderin propior est. Condita est a Sandoco sive Sandaco, si Apollodorus Bibl. 111, p. 193 fidem meretur, patre Cinyrae, quem ex Pharnace, quam Apollodorus Θανάκην vocat, genuit. Vide Hesychium in Κινύρας et Suidam in Καταγγάσα.ς, ubi malleum nihil a Kustero mutatum.

Ibid. Ἀνεμούριον. Sita erat in ejusdem nominis promontorio, olim Ciliciae contributa. Meminerunt urbis Acta S. Barnabae, quae Joannes, ejus comes, videri vult digessisse, tom. 11 Jun. p. 452 : refert se cum Barnaba Laodiceae in Syria navium, ut Cyprum peterent, conscendisse, adversoque conflictatos fuisse vento. Sed ipsum quid dicat audire est operae pretium : Ἦλθομεν ἐν τῷ Κορασίῳ. Ἐκείθεν δὲ ἤλθομεν εἰς Παλαίας τῆς Ἰσαυρίας, κάκειθεν ἐλθόντες ἐν νήσῳ τινὶ Πιτυούσῃ καλουμένῃ· ἐκείθεν δὲ παρεπλευσάμεν τὰς Ἀχονησίας, καὶ ἤλθομεν ἐν πόλει Ἀνεμουρίῳ. Ubi observari velim insulas Pittusam et Akenesias, vix alibi obvias; praeterea Corasium idem ac Pseudocorasium esse Stephani et Παλαίας Paleas ab Ammiano bene describi, etsi male ejus libri Paleas vocent, 14 2.

Ibid. Τιτιούπολις. Habet urbem Constantinus I. i them. 13, quam Domitius praesul Τιτιουπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας concilio Constantinop. tertio p. 671 firmat.

Ibid. Λάμος. Situm ad ejusdem nominis amnem habebat, unde et vicina regio Λαμοῦς apud Stephanaum in Ἀντιόχεια. Vide Nicenum secundum p. 599.

Ibid. Ἀντιόχεια. Posita in Lamotide erat, quomobrem Ἀντιόχεια τῆς Λαμοῦδος in concilio Chalcedon. p. 528 dicitur, et quidem in colle circa mare, ut Theophanes Chronograph. p. 419 docet : Τοῦτ' ἐστὶν, inquit, Ἀογγίνος τις ὁ λεγόμενος Σελινοῦντιος, τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Ἰσαυρίας οἰκῶν, ἐπὶ τινος δρους καίμενην ὑψηλοῦ κατὰ τὴν μεσημερινὴν τῆς χώρας θάλασσαν, εἰσῆγεν τοῖς Ἰσαύροις τὰ τρόφιμα. Mons, cui imposita erat, Cragus dicebatur, ut Ptolemæus docet.

Ibid. Ἰουλιουσαβαστή. Hujus episcopus in Synodica provincialium epistola tom. ix Concil. Labb. p. 319 Sebastianus Sebastiae dicitur : nam quod Carolus a S. Paulo vitium ibi suspicatur, atque ex Cilicia prima eam inter Isauros migrasse, id hac Notitia falsi arguitur.

Ibid. Κέστρος. Epirhanus πόλεως Κέστρων est in Chalcedon. p. 659, qui pessime p. 575 Κέστρων τῆς Σωρίας, pro Ἰσαυρίας, scribitur. Ptolemæo Κλυ-

στρος, et in Palatino et Coislin. mss. Καῦστρος, unde Κέστρος formari oportet.

Ibid. Σελινοῦς. Trajanopolin, quod Trajanus ibi vitae finem habuisset, dictam fuisse ex Ulpiano Xiphilinoque compertissimum habemus. Rediit dein pristinum urbi nomen, cuius situm egregie describit Basilius Seleuciensis Mirac. S. Theclae, 11, 11; Σελινοῦς ἐστὶ πόλις μικρὰ μὲν καὶ ἐφάλιος μεγίστη ποτὲ καὶ εὐδαιμονοῦσα τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, ἐπιφθονος δὲ καὶ τότε καὶ νῦν οὕσα τοῖς πολεμίοις. Parvam suo tempore ait urbem esse et maritimam, olim cum pax esset, magnam et felicem et propterea hostium invidiae expositam. Ταύτην, pergit, τοιγαροῦν καὶ θάλαττα μὲν ὀποζώνουσιν ὥσπερ τις περιεληλαμένη τάφρος ἀχειροποίητος, καὶ κρημνός δὲ ὑπερνεοτηκώς, καθάπερ τι κρᾶνος κεφαλὴν, φυλάττει τε καὶ οὐ ποιεῖ πολεμίοις ἐπιδρομὸν. Itaque cum mari, tanquam a natura facta fossa, fuerit incincta, et praerupta rupes eam, ut caput galeae, defenderit, apparet munitissimo fuisse loco. Vide Corn. van Binkershoek Observ. Jur. v, 21.

Ἰωτάκη. Ita mss. Ptolemæo Ἰωτάκη et Chalcedon. concil. p. 659. Vide H. Norisium Dissert. 11 de Epochis, p. 135.

Ibid. Διοκαισάρπια. Ejus episcopus Joannes πόλεως Διοκαισαρείας in Chalcedon. p. 659 dicitur. Vide Norisium, Dissert. v de Epoch. p. 582.

Ibid. Ὀλθη. Non multum a Seleucia separatam fuisse Basilius Mir. S. Theclae 11, 8 significat. ἀστυγέτονα πόλιν, ἢ ὀνομά ἐστιν Ὀλθα, appellans. Theodorus πόλεως Ὀλθης τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας Constantinop. tertio subscripsit. Plura in Anton. Itin. p. 212.

Ibid. Κλαυδιούπολις. Colonia erat a Claudio deducta, Ammiano teste xiv, 8, olim, si Theod. Ruinartus ad epist. Theodori Iconiensis Act. Sincer. p. 478 non fallit, Isaura. Fa sum tamen puto, et Ammiani verbis non ut oportuerat intellectis deceptum : nam et Ptolemæus et Hierocles et ipse Ammianus utramque distincte memorant. Vide quem signavi locum cum Valesii nota. Sita Claudiopolis erat in Isauriae mediterraneis inque planitie inter duo Tauri juga, μεταξὺ τῶν δύο Ταύρων ἐν πεδίῳ καίμενη, inquit Theophanes Chronograph. p. 419.

Ibid. Ἰερόπολις. Fovit hanc Isauriae Hierapolin Chalcedon. concil. p. 674. Fortasse et huc pertinet rarissimus Ἱεροπολιτῶν τῶν πρὸς τῷ Πυράμῳ nummus Thea. Britan. tom. II, p. 114 : etsi enim Pyramus Ciliciae sit flumen, nihil impedit si ad ejus fontes, unde et juvenis specie in nummo emergit, hanc urbem quaeramus atque extra ejus provinciae terminos, praesertim cum plura veteris Ciliciae oppida Isauriae deinceps sint transcripta.

Ibid. Δαλισανδός. Apposita erat monti excelso sed ameno et irrigo, ad vilem et miseram conditionem redacta Basilii tempore. Δαλισανδός ἐστὶ πόλις, inquit Mirac. S. Theclae 11, 16, ἢ πόλις ἐδάων, ἐν τοῖς ἀφανέσι μὲν καὶ ἀνωμόις ἀπερῆμμένη. Credebatur a Sanda Herculis filio et Damalide esse dicta. Idem Basilius Mir. S. Thecl. 11, 15, de Eusebia et Hyperechio : Καὶ γὰρ ἐκ μιᾶς πόλεως ὄρμηγτο τῆς Δαμαλίδος τε καὶ Σάνδα τοῦ Ἰρακλίου τοῦ Ἀμφιτρώωνος. Ad hanc enim urbem ea p̄nere cum Ti. Hensterbusio existimo, non ad T sum, quae Henr. Valesii in Ammian. 14 8 erat :

tenis : etsi enim Anmiani Sandan viri doctissimi opinionioni quodammodo patrocinetur, ob-iat tamen Damalis, quæ cum Sanda conjuncta Δαμαλισανδὸν et contracte Δαλισανδὸν format : ne dicam Basilium Tarsi cum meminit semper honoris titulos addere, ut Vit. Theclæ 1 p. 275 Τάρσος ἡ καλὴ, 2 10 ἡ μεγάλη, et 13 ἡ κάλλιε καὶ μεγίθει λαμπρὰ καὶ εὐδαίμων. Ad hoc, urbis apud Basilium conditor Sandas Hercules filius fuit, cuius Anmiani Sandan ex Æthiopia sit profectus, vir opulentus et nobilis, et diversæ propterea originis videatur. Quod tamen urgere nolum, cum in heroum genere secum invicem sæpe dissentiant veteres; certe non laudavero nec Valesii, qui pro ex Æthiopia, quoniam mss. quidam ex Æchio scribunt, ex Chio profectus emendavit, conatum, nec Gronovii ex Metachio vel Metachioio corrigentis. Sandes enim sive Hercules seu Hercules filius peregrinus fuit, et ex ultimis Indiæ locis, quam cum Æthiopia sæpe permisceri notum est, in Ciliciam invasit. Docemur hoc a Nonno 34 196, cum Morrheum, Indorum regis generum et copiarum ducem, Ciciliam domuisse ac Sandam inibi appellari perhibet : Ὅθεν Κιλίκων ἐν γαλῆ Σάνδης Ἡρακλέης κικλήσκεται εἰσέτι Μόρρην, ubi, ut a doctissimo Cunæo quid mutaretur, nihil fuerat necesse, uti nec ab Harduino in Plinii 6 20 : Indus enim Quivius, incolis Sandus appellatus, Herculi huic Iadico videtur merito cognominis. Nec Indis tantum Sandes in honore erat, verum et Persis, quos Agathias, cujus mihi indicium fecit Hemsterhusius noster, 2, p. 62 Herculem Sanden nuncupare testificatur. Itaque si a Damalido et Sanda Dalisanus sit, vix mihi persuaderi poterat Δαλισανδα urbem fuisse, tamen si testem citet Stephanus Capitonem. l. 1 Isauricorum, unquam dictam. Novi quid Victorinus Grammat. p. 2470, quid alii de A et Δ inter sese commutatis scripserint : sed alia hic et multo diversa est ratio : neque enim Damalim et Lamalim dixisse credibile est. Potius arbitror in Capitonis Isauricis conformatione litterarum Δ et A errasse librariorum, eaque ratione Δαλισανδα esse nata.

Col. 152. Γερμανικόπολις. Inter Isauriæ mediterraneas Constantius I. 1, them 13 locat. Γερμανικόπολις τῆς Ἰσαυρίας concil. Chalcedon. p. 659.

Ibid. Εἰρηνοπόλις. Distinguenda hæc est ab ejusdem nominis in Cilicia secunda urbe, ut studiosè sit in Constantinop. secundo p. 670 et 671 : nam et Paulus Εἰρηνοπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας et Georgius Εἰρηνοπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας subscribunt. Basiliius Mirac. S. Thecl. 2 18 τὴν κατ' ἡμᾶς Εἰρηνοπόλιν, ut a Ciliciæ urbe distinguat, nuncupat.

Ibid. Φιλαδέλφεια. Est in Ptolemæo et concilio Chalcedon. p. 659; sequentem legere non memini. Habet Stephanus Isauriæ urbem Μονόδας ex Capitone quam nostram esse non finivero.

Ibid. Δαρασός. Puto Carolum a S. Paulo Ἀδραπὸν recte correxisse. Stephanus πόλεως Ἀδρασοῦ τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας. eam urbem, male in Geographia S. neglectam, requirit Concil. Constantinop. tert. p. 674.

Ibid. Ζεβέθη. Σβίθη aliis Notitiis, Βίθη Chalcedon. Synodo p. 674.

Ibid. Νεάπολις. De hac nihil dixero, nisi Suidam ejus nobis memoriam servasse in Ἰνδᾶκο;.

Ibid. Λαύζαδος. Ita Constantinus lib. 1, them. 13, ubi eam in Isauriæ mediterraneis fuisse affirmat.

Ibid. Ὑπὸ κορσουλάριον. Inscripta est Jo. Chrysostomi epist. 139 Theodoro τῆς Συρίας κορσουλάριον. Vide et Jac. Gothofredum in l. 11 c. Th. de Cohortal.

Ibid. Ἀντιόχεια. Cætes Syriæ metropolin agnoscunt omnes. Vide Spanhemium Dissert. 9 de usu et præst. Num. p. 586. Hinc Eunapio in Libanio ἡ τῆς κοίτης καλουμένης Συρίας πρώτη πόλεων. Quam illi dignitatem Theodosius primus ob notam seditionem, prorsus ut olim Severus imperator, abstulit et Laodiceæ transcripsit, teste Theodoro II. E. 5 20, cui egregiam Jo. Chrysostomus Homilia 17 ad Antiochen. p. 175 edit. nov. lucem feret.

Ibid. Σελεύχεια. Auctori lib. 1 Maccab. c. 11 8 Σελεύχεια παραθαλασσία, cujus situm accuratissime descripsit Polybius 5 59. Libanius τὴν Σελεύκου appellat, quod cum non animadverteret interpretes, turpiter lapsus est in Antiochico p. 365, τὸν ἐκ τῆς Σελεύκου τύραννον (sic enim scripsit Libanius) tyrannum a Seleuco vertens. Eugenius intelligitur, qui Seleuciæ, cum imperio Diocletianus præcesset, tyrannidem invaserat; quo de egregie, ut solet, Henr. Valesius in Eusebii H. E. 8 6. Et Selencensium nummi superant plures, e quibus hic Gazæ Wildianæ notandus est: ΑΥΤΟΚΡ. . . . ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟC. ΑΡΙCΤ. CEB. ΓΕΡΜ. ΑΑΚ. et parte altera ΣΕΑΕΥΚΕΟΝ. ΠΕΙΕΡΙΑC. B. cum templo quatuor columnis suffulto, in cujus medio mons, infra quem ΖΕΥC ΚΑΣΙΟC. Huic similem in Theod. Frider. c. 1X 41 cum Δ et in Num. Imp. Græc. Vaillantii p. 30 cum nota senarii reperies; quæ litteræ nec Trajani annos (obstant quippe Dacici atque Optimi tituli) nec novam designant æram, cujus initium repetendum foret a Trajani pietate, quam Jovi Casio in his partibus probaverit, quæ cl. Liebe sententia : vetant Bercænsium nummi, iisdem Trajani titulis inscripti, inter Wildianos, quorum unus ΒΕΡΟΙΑΙΟΝ. B. alter Γ, tertius, quem vir egregius Select. Numis. tab. XVII vulgavit, Η præfert, et Chalcidensium apud Vaillantium cum signis Δ et Δ. Neque enim puto, vir doctus arbitrabitur ad omnes Syriæ urbes eam æram pervasisse, et passim Syros ex cultu Casii apud Selencienses Jovis annos sub Trajano numerasse. Forte verius monetariorum notæ credentur, nobis nunc ignotæ. De Laodicea dictam alias est.

Ibid. Γάβαλα. Πόλις τῆς πρώτης Συρίας Jo. Malalæ tom. II, p. 88. Theodoro τὸ πόλις σμικρὰ καὶ χαριεστάτη Histor. Religios. c. 28. Vide Ant. Itin. p. 148.

Ibid. Πάλιος. Aberat. 20 M. P. Laodicea. Vide Ant. Itin. p. 147. Justinianus hanc et Laodiceam et Gabala, Antiochiæ quodammodo ademptas, novæ provinciæ, cui Theodoriadis nomen fecerat, prætereaque ex Syria secunda Balaneas contribuit apud Jo. Malalam tom. II, p. 183.

Ibid. Βέρροια. De hac et Chalcide disputavimus ad idem Itiner. p. 193. Obiter hic Socrati auxilium feremus 7 16. Ἐν Ἰνμεστάρ, inquit, οὕτω καλουμένην τόπον, ὅς κεῖται μεταξύ Καλικίδος καὶ Ἀντιόχειας; τῆς ἐν Συρίᾳ, Ἰουδαῖοι συνήθως ταυτοῖς πατρῷα ἐπιστέλλουσι τινά. Flagitiose enim corruptum est sic

nomen, in quo scelus quod Socrates enarrat Judæi patrarunt. Lege ἐν Ἴμμαϊς γάρ, et vicinū habebis, 20 M. P. a Chalchide disjunctum apud Theodoretum *Hist. Relig.* c. 7 atque in Tabula Peutingerorum. Firinat conjecturam, etsi in vocabali numero et genere dissentiens, Theophanes *Chronograph.* p. 71 : Τούτῳ τῷ ἔτει Ἰουδαῖοι εἰς τὸ Ἴμμον παιδίων Χριστιανῶν συλλαβόντες. Et Cedrenus, quanquam per παιδίων Theophanis in errorem impulsus, p. 276 : Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Ἴμμον παιδίων Χριστιανῶν παῖδα συλλαβόντες. Fecit ex vicinia soni τοῦ παιδίου et πεδίου, Innum campum, quem, si ad hæc attendisset Abr. Ortelius, circa Byzantium non quævisisset.

Col. 152. Ὑπὸ ἡγεμόνα. Distracta hæc est provincia a Cæle Syria, ut Evagrius *H. E.* 3 32 docet et quidem, si quæ Malala tom. II, p. 69 fides, a Theodosio secundo, quem et Apaniæ jus metropoleos dedisse affirmat. Præsidi paruisse *Notitia imp. Orient.* c. 1 mouere hæc neglexit.

Ibid. Ἀπάμεια. Provinciae erat metropolis, quamobrem τοὺς ὑπὸ Ἀπάμειαν ἱερέας, episcopos hujus orbis metropolitano subditos, Evagrius *H. E.* 3 31 appellat. Erat circa urbem vicus, χωριό, cui Μάρατος Ζαβδάλης erat nomen, tom. XI *Concil. Labb.* p. 405 et 408 memoratus : vicinos ille habuisse videtur Maratocuprenos, de quibus in Amniam. 28 2, affirmatque primam tituli grassatorum illorum, de qua dubitatum video, partem. Sequentes tetigit in *Anton. Itiner.* p. 187.

Ibid. Μαριάμη. Sic et Ptolemæus. Arrianus *Exp. Alex.* II, 13 Μαριάμην, *Concil. Acta Μαριάμην* vocare assueverunt. Vide *Synod. Constantinop.* sub Menna tom. XI *Conc.* p. 402 et Chalcedon. p. 659. L. Holsteinus et Ch. Cellarius ex Alexandrino Chron. Κώμην Μαριάμην, in qua Gelasius martyr fuerit contumelatus, cum hac urbe componunt ; quod ut recte fecerint, vereor. Plane proxime Heliopolim ibi collocatur, a qua Ptolemæus hanc longius remouet. Provinciae quoque diversæ sibi vindicant, hanc Syria secunda, illam Phœnicæ ad Libanum. De sequente *Ant. Itin.* p. 148.

Ibid. Παγαραις. Παφαναί Ptolemæo et Stephano, qui urbis gentile Παφαναώτης esse addit. Lampadius Παφαναίων πόλις est in Chalcedon. p. 660, et Zoilus Πρεφάνης in Constantinop. sub Menna p. 402, satis vitiose.

Ibid. Σελευκόδηλος. Σελευcia est ad Belam sive amnem seu montem : neque enim alterutrum pro comperto est. Vide Ch. Cellarium. *G. A.* 3 12 p. 420. Sita erat in finibus Apamiensium. Theophanes *Chronogr.* p. 289 : Οἱ δὲ Σκλαβῖνοι τούτῳ προσρύντες σὺν αὐτῷ ἐν Συρίᾳ κατήλθον, χιλιάδες πέντε, καὶ φηγερν εἰς τὴν Ἀπάμειαν χώραν ἐν κώμῃ Σεκουχοδάλῳ. Vertit *Miscellæ Hist.* I. XIX auctor : Porro *Sclavini ad hunc confluentes cum ipso descenderunt in Syriam, numero quinque millia, et habitabant in Apamiensium regione in castella Seleucobori.* Unde vides legisse eum in τὴν Ἀπαμείων χώραν, et bene : dein Σελευκοδόρω, quod ex Σελευκοδήλῳ natum est. Stephanus Σελευκόδηλον et Σελευκον, περὶ τῆ ἐν Συρίᾳ Ἀπαμείᾳ ἀρσενικῶς λεγομένην πόλιν, distinguit, perverse, si quid in his video : eadem enim est, et Σελευκόδηλος et Σελευκος πρὸς τῷ Βήλῳ appellata, ac, uti vidimus, Apamiæ, unde longius Σελευcia Pieriæ distabat, vicina.

Ibid. Εὐφρατησίαις. Olim Comagene erat. Procopius *B. Pers.* 1 17 : Χώρα γούν, ἣ ἐκ Σαμοσάτων ἐκτὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἴσται, πάλαι μὲν Κομαγηνή ἐκλήθη, τὰ νῦν δὲ ποταμῷ ἴσται ἐπώνυμος. Et 2 20 : Ἐπει δὲ εἰς τὴν Κομαγηνῶν χώραν ὁ Κοσρόης ἀφίκετο, ἦν καλοῦσιν Εὐφρατησίαις. Augusto-Euphratesia in Chalcedon. p. 565 dicitur, et Leoni imperatori l. 10 c. de *Divers. Offic.* provincia facta est et a Syria et Osdroena dissociata jussu Constantini M., teste Malala tom. II, p. 3. Præses ejus est in *Notitia imp. Orient.* c. 1 et præsidiale officium Euphratense l. 2 c. Th. de Venat. Fer.

Ibid. Ἰεράπολις. Metropoli huic provinciæ fuisse præter imp. Leonem atque alios testis est Evagrius *H. E.* 6 19. Quo nomine Arabibus et Syris sit, imp. Constantinus Porphyrog. orat. de imagine Edess. p. 51 edit. Combesii docet : Et τὸ κάστρον Ἰεραπόλειος ἐφθασεν, ὃ τῆ μὲν Σαρακηνῶν φωνῇ Μεμυλιχ λέγεται, τῆ δὲ τῶν Σύρων Μαβούχ. Unde egregia Hydii in *Itin. Peritz.* p. 43 conjectura constabitur, qua in Plinio 5 23 *Bambyce, quæ alio nomine Hierapolis vocatur, Syris vero Mabog,* expulso atque ad tenebras damnato *Magog,* emendat. Vide Alb. Schultens. indicem Bohadino annexum, in Manbesium.

Ibid. Κύρος. Cyrestana civitas imp. Justiniani epistolæ Collat. 7 *Concil. Constantinop.* aet. p. 219. Civis D. Papebrochius Cyropolitano, qui *Actis Juliani* ὁ τῆς πόλεως Κύρου, tom. II Jun p. 178 appellat, haud recte. Vide *Ant. Itin.* p. 189.

Ibid. Δουλικία. Πολύχη σικερά Theodoro *H. E.* 3 4, Δουλικία Theophani *Chronogr.* 354 ; ad quem madum Philoxenus Dulichii episcopus in *Collat. inter Catholicos et Severianos tom. XI Concil. Labb.* p. 157. Plura supra p. 184, ubi de Zeugmate etiam et Germanicia.

Ibid. Περρή. Liberatus Diaconus *Breviar. c.* 13 ecclesiæ Paresium Sabinianum fuisse ait episcopum, quem Perrhensium fuisse *Acta concilii Chalcedon. tom. IX Conc. Labb.* p. 106 clamant. V. *Ant.* 1 p. 210.

Ibid. Νικόπολις. Non aliam esse puto atque eam quam Νύσσα Stylites in Chron. Syriaco sub imp. Anastasio vehementi terræ tremore corruisse refert tom. I *Bibl. Orient.* Assemani p. 271, nec diversa fortasse est *Itin. Ant.* p. 190.

Ibid. Σεκουρχαία. Σκηνη ἀρχαία. Viderint peritiores an loco nomen venerit a tentoriorum copia, et quid Σαλγενορατιζενον sibi velit.

Ibid. Σύριμα. Putares Συρά sive Σούρον, ut Evagrius *H. E.* IV, 25, urbem in Euphratis ripa positam (*Vita Symeonis Stylitæ c.* 26 ! Ἦν τις ἐν Συροῖς στρατιώτης, πολύχνηον δὲ τι τοῦτο τῶν ἐπυφρατιδίων), nisi propius abessent Ὀβριμα, pro quibus Ὀβριμα editus Ptolemæus, sed hinc et ex *Colstin.* us. adjuvandus Ὀριμα et Ὀριμα Chalcedon. *Concil.* p. 676. Erat Euphrati adsita, unde *castellum Urima Euphrati accubans* in veteri codice Syriaco tom. I. *Biblioth. Orient.* p. 172 Assemani.

Ibid. Εὐρωπός. Josna Stylites castrum aut *Enrops,* quod in provincia Mabugensi, sive Hierapolitana ad occidentem Euphratis est positum *Bibl. Orient.* tom. I, p. 282 ; cui Procopius Fabr. Justinian. 2 9 et B. P. 2 20 assentitur. Merito ergo Lucianus insulsum scriptorem historiarum taxavit, qui de

urbe hac: Ἡ δὲ Εὐρωπὸς καίται μὲν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ σταθμοὺς δύο τοῦ Εὐφράτου ἀπέχουσα, ἀπέχουσα δὲ αὐτῇ Ἐδεσσαίῳ. *Euphras sita quidem est in Mesopotamia, mansionibus ab Euphrate duabus distans et ab Edessenis condita.* Nomen est a Macedonibus, qui urbem patriæ suæ nomina oppidii Syriæ indiderunt. Vide Appianum *Syriac.* p. 201 et Abr. Berkelium in Stephan. Εὐρωπός, ubi commista videlicet quæ longo terrarum situ distinctissima fuerit.

Col. 153 Ὀσρωήτης. Ὀσρωήτης. Nomen provinciam ab Osroe Procopius B. P. 1 17 accepisse memorat, nec multum, ut alias observavimus, ab eo dissidet Dionysius Patriarcha. Provincia post Constantinum a Mesopotamia videtur divulsa, qua de re Norisius *diss. II de Epoch.* p. 110. Præses Osdroenus est in l. 405 c. Th. de Decur. et *Notitia* l. O. c. 4.

Ibid. Ἐδεσσα. Provinciæ metropolis fuit, περιβόητος τῆς Ὀσρωήτης ἐπαρχίας μητρόπολις Theophani *Chronograph.* p. 146. Acta S. Theodæi apud Lambecium *Bibl. Cæsar.* viii p. 202: Ἦν μὲν ἀπὸ Ἐδέσσης τῆς πόλεως, μητρόπολις δὲ ὑπάρχει αὕτη. Ὀσρωήνη καλουμένη, Ἀρμενοσύρων μεσόγειος. Quæ cum urbem Osroenus vocitant, videri possent vitiosa, nisi et Syri Orrhoam et Osroam appellarent. Vide *Anton. Itin.* p. 185.

Ibid. Κωνσταντία. Κωνσταντίνη aliis, Suldæ Κωνσταντία, cuius episcopus Sophronius est in Actis synodi Antiochenæ, in textis Actioni 14 concilii Chalcedon. tom. IX *Concil.* p. 120. Olim Nicephorium dicebatur, Stephano teste, Syris autem Τελο κῆλη quod utrumque nomen mutavit Constantii imperatoris jussu, quemadmodum Chron. Edessenum tom. I *Bibl. Orient.* p. 395 refert. Quod vero a Chronici auctore additur, quæ olim Antipolis dicebatur, non mihi satis rectum videtur. Succurrit Ammianus 18 9, ubi Ammidam et Antoninopolis, prorsus ut scriptor Edessenus, eodem tempore a Constantio instauratas fuisse memorat. Male itaque Assemanus *dissert. De Monophysitis* tom. II *Bibl. Orient.* ex Antipoli facit Anthemusiadem Taciti sive Anthemusiam aliorum, reprehenditque Ch. Cellarium, qui Stephanum Suidamque secutus Nicephorium a Constantina nihil differre recte affirmaverat. Aberat ad occasum Nisibis et septentrionem Amidæ stadiis 56, si quæ fides Theophani *Chronogr.* p. 124; quæ sane, nisi culpa recidat in librariorum, exigua esse debet: longius enim intervallum in eas urbes interjectum fuisse Peutingerorum Tabula vetat dubitare, vide etiam Procopium *Ædif. Justin.* II, 5.

Ibid. Θεοδοσιούπολις. Posita erat ad flumen Chaborram loco munito. Procopius *Fabr. Justin.* II, 5: Θεοδοσιούπολις ἡ παρὰ ποταμὸν Ἀδὸρβαν γῆς τῶν Ῥωμαίων προβεβλημένη. Distinguenda ergo ab altera ejusdem est nominis urbe in Armenia, qua de *Fabr. Just.* III, 5.

Ibid. Κάρραι. Recte ita codex Lugdunensis. Urbem Christiani, quod cives sacris paganorum deditissimi essent, Ἑλλήνων πόλιν vocarunt. Libellus Samuelis et reliquorum presbyterorum contra Iban tom. IX *Concil.* Labb. p. 37: Ὅτι ἐχειροτόνησε Δανιήλον τὸν αὐτοῦ ἀδελφιδεῦν ἐπίσκοπον τῆς Ἑλληνικῆς πόλεως. Ubi eos Carras intelligere libelli prin-

cipium ostendit: Συνήλασαν ἡμᾶς, ἰσχυρίσθη, ἐστὶ τῆνδε τὴν κατηγορίαν ἐλθεῖν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Δανιήλου, καὶ αὐτοῦ ἐπισκόπου Καρρήνων πόλεως, tametsi male ἀδελφὸς Ἰβæ frater Daniel vocetur, qui ἀδελφιδεὺς sive fratris Ἰβæ filius fuit. Pejjes vero commonitorium Damascio tribuno missum p. 26 Δανιήλον τὸν εὐλαβέστατον Θεοδοσιουπόλεως ἐπίσκοπον nuncupat: neque enim ille Theodosiopolitanus fuit præsul, sed Joannes; quare verius vetusta versio..... et *Dantelem Carrhenorum civitatis episcopum et Joannem reverendissimum Theodosiopolitanum episcopum præfere.* Conventit in Carrarum illo titulo scriptor Syrus Vitæ S. Ephraemi, qui tom. I *Bibl. Orient.* p. 51 de Juliano: *Et divertit Carras, urbem paganorum refertamque simulacris.* Vide itaque hucine referri oporteat l. 8 c. Th. de Pagan., qua Theodosius duci Osdroenus scribit: *Ædem olim frequentia dedicatam, cævi etiam populo quoque communem, in qua simulacra feruntur posita, artis pretio quam divinitate metienda jugiter putere publici concilii auctoritate decernimus.* Mihi sane, tametsi pro Edessa Gothofredus disputaverit, ædes illa Carris fuisse videtur, præsertim quod Edessenis, ut ex eorum chronico Syriaco patet, Theodosio imperatore sacrorum Christianorum essent studiosissimi atque a simulacris aversissimi, Plura *Ant. Itin.* p. 193 et de Balnis pag. 190.

Ibid. Νέα Βαλερτία. Nusquam, quod quidem recorder, hanc Valentiam reperire potui. Videtur e castellis fuisse quæ Euphrati assidebant.

Ibid. Αστροπόλις. Præstiterat ἡ καὶ Καλλίνικος, quomodo Libanius, Theodoretus, Procopius atque alii, jam ante ad *Ant. Itin.* p. 191 appellati. Urbem instauravit imp. Leo circa a. 466, suoque nomine insignem esse voluit, uti Chron. Edessenis tom. I *Bibl. Orient.*, p. 405 perscriptum. Adde Assemanus notata tomi ejus p. 258.

Ibid. Βίρβα. Virta munimentum valde vetustum, in extremo Mesopotamiæ situm Ammianus 20 7 memorat, quod cum Birtha videatur Ptolemæi ad Tigrim, nostra esse nequit. Forte hæc latet in Binta, cui in Osdroena locum dedit *Notitia Imp. Orient.* c. 169.

Ibid. Ἐπαρχία Μεσοποταμίας. Præsidi quoque paret in *Notitia Imp. Orient.* c. 4. Quod vero una illi urbs Amida datur, id ne librariis acceptam referri oporteat vereor: erant quippe Hieroclia ætate plures in ea provincia urbes et castella. Carras paulo ante muniterat imp. Anastasius apud Evagrium *H. E.* 3 37, ne de arcibus dicam, quas Procopius de *Fabr. Justin.* II, 4 describit.

Ibid. Ἀμυδα. Πόλιν ὄχυράν τῆς μέσης τῶν ποταμῶν Evagrius *H. E.* 3 37 appellat. Situm signat Ammianus 18 9, Procopius atque alii, quos nonne prætereo. Id quæram, tametsi ab instituto recedat, verumne sit Nisibin, celeberrima olim hujus provincie urbem, Σιδάπολιν fuisse nuncupatam. Abiit in hæc opinionem D. Papebrochius tom. V *Jun.*, p. 45 ad Vitam S. Febroniz, in cujus Actis c. 1 Σιδάπολις, ἧτις δίακειτο ἐν ὄρεισι τοῖς πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους. Censet vir doctus Syrorum sermone Nisibin et Sibopolin rem eandem significare; quod, puto, nunquam probabitur. Nihil quoque in Actis, unde Nisibin intelligendam esse colligas. Ego τὴν Ἐδέ-

πόλιν non aliam esse autumo atque eam quæ Syris Sibabarech, cujusque haud obscura mentio in *Bibl. Orient.* tom. II, p. 361; Actorum autem Febronizæ interpretem Sibacarech legisse et propterea Σιδά-πολιν vertisse: Syris enim סבא seu סבב oppidum significat, et proxime a productione urbis Sibabarech, unde facilis errori via, distat. Posita urbs erat intra Mesopotamiam, ut ea *Acta* ostendunt; quæ res Assenano in dissert. de Monophysitis tom. II *Bibl. Orient.* dubia atque incerta visa est. Hoc obiter: nunc in viam redeamus.

Col. 153. *Φοινίκη*. Hæc est *Φοινίκη πάραλος*, uti *Evangelio* 5 33 et Jo. Malala tom. II, p. 75 dicitur. Subditam fuisse viro consulari l. 52 de Decurion. et *Notitia Imp. Orient.* c. 1 testantur. Facta provincia est, sed multo amplior et Phœnicen secundam complexa, ab Adriano apud Spartian. c. 14.

Ibid. *Τύρος*. Provinciæ erat metropolis, quo titulo etsi in nummis ante Adrianum insignis est, Phœnicæ tamen a Syria devulsa, provinciæ caput est imposita, ut Suidas in Παῦλος Τύριος significat. Vide Norisium diss. de *Epoch.* 5 p. 396 et Spanhem. *Dissert. ix de Us. de Præst. N.* p. 588.

Ibid. *B. Βηρυτός*. Metropolitanò nomine ac dignitate civitatem Berytum exornaverat Theodosius secundus l. un. c. de metrop. Beryt.; qua re Eustathius urbis ejus præsul accensus Phœnicæ urbes Byblon, Botryn, Tripolin, Orithosiadem, Arcas atque Antaradon sibi, utpote novæ metropoli subji-ciendas, vindicavit. Contra venit Photius Tyrionum præsul, quaestuosus est Patribus Chalcedouensibus ab Eustathio injuriam sibi illatam rationemque Nicæni primi concilii quantum proterve esse proculcatum. Patres secundum Photium litem dedere, jusseruntque Tyrum esse metropolin, Berytum vero nihil præter cæteras provinciæ urbes sibi sumere p. 622. Adde Balsamonem in can. 29 Chalcedon. concilii apud Beveregium tom. I, p. 148. Plura *Itin.* II. p. 583 et de sequentibus *Ant. Itin.* p. 148.

Ibid. *Βόστρυς*. Lege *Βότρως* et *Βύβλος*, etsi *Βύβλος* sit in Actis Chalcedon. p. 618, *Βόστρυς* in *Chronogr.* Theophanis p. 195.

Ibid. *Ἀρχαί*. Recte mss., ut alias diximus. Aurelius Victor duplex illi nomen fuisse Arcæ et Cæsareæ in Alexandro Severo asseverat; cumque urbs Libano fuerit vicinia, uti Gesta Tancredi c. 105 indicant, haud spernenda videtur N. Haymii conjectura, qua numismatum *Καίσαρ* Λιβάνου huic tribuit tom. I *Thes. Britan.* p. 252.

Ibid. *Ὀρθοσιὰς*. *Ὀρθωσιὰς* vicina Navio Eleuthern apud Strabonem 16 p. 753. Vide Noris. *Epoch.* diss. II., p. 103.

Ibid. *Ἀραδος*. Uui episcopo Aradum atque Antaradum subditas fuisse *Acta* concil. Ephesini et Chalcedon. vetant dubitare; nec justa tamen propterea hæc Harduin animadversio. In *Notitia*, sit in *Num. Ant. Illustr.*, Hieroclis Aradus et Antaradus seu duo diversa oppida, episcopali decore insignita, appellantur in provincia Phœnicæ paralia eius maritimæ, credo mendose, cum utriusque oppidi unum fuisse antistitem merito suscipemur ex epistola Orientalium 13 in auctario Theodoretii p. 564. Neque enim ecclesiastica hæc *Notitia*; nedum omnia oppida, quæ Synecedemo comprehensa sunt,

snos sibi episcopos haberent. Plura *Itin. Ant.* p. 148.

Ibid. *Κωνσταντίνα*. Nusquam eam reperio, verorquæ ne quid hic a librariis sit neglectum. Si *Ἀντάραδος* ἢ καὶ *Κωνσταντία* legeretur, salva res foret: Constantius enim urbem instantatam sue nomine donavit. Theophanes *Chronogr.* p. 31: *Καὶ πόλιν ἔκτισεν ἐν τῇ Φοινίκη, ἣν Κωνσταντίαν κέκληκεν, τὴν πρότερον καλουμένην Ἀντάραδον.* Atque huic Atticus episcopus Aradiæ Constantiæ provincialium ad Leonem Imperatorem epistolæ tom. IX *Concil.* p. 312 subscribit ut jam ante diximus.

Ibid. *Πορώνας*. Codex Leidensis *Πωρώνας*, quo ego nomine oppidum in hac ora ignoro. Si rectum est, potuit ex simili causa locus dici quo portus Træzenius Πώρων, de quo Suidas. Fortasse tamen Saltus Gonaticus, quem alia *Notitia* in hac provincia agnoscunt, et cujus possessionum imp. Zeno l. II c. de *Præd. Tamiac.* meminit, sub vocabuli involucre latet. Vide Jac. Rhenferdii diss. de *Angulo Arab.* p. 821, nec crede tamen saltum Gonaticum esse angulum illum cavum ex concursu Libani et Antilibani ortum, de qua Strabo agit, uti ait: nihil enim hujus in Strabone reperies. Habet sive Bonfrerius ad Antilibanum Hieronymi, atque ex eo Rhenferdus, hæc Strabonis e l. XVI: *Duo sunt montes, qui eum faciunt, quæ Concarus Angulus dicitur, quasi inter se pares, Libanus et Antilibanus, paulo ultra mare incipientes.* At si l. XVI p. 754 inspexeris, cavam quidem Syriam, nusquam eum angulum invenies.

Ibid. *Παρσις*. Vitiose *Σπανίς* in Vita S. Sabæ. quam a Cyrillo conscriptam Cotelierius tom. III *Mon. Gr.* inseruit, p. 252. Multo pejus in Actis Procopii, seu fabula polius, cum Cæsarea Palesti-næ metropoli sive Stratonis torre confunditur c. 3: *Καίσαρειαν δὲ ταύτην φημὲν ἦν καὶ Φιλίππου καλεῖν εἰώθαμεν. Αὕτη δὲ καὶ Σεράτωνος μὲν πύργος τὸ πρότερον ἔκαλεῖτο· Φοινίκης δὲ Πανιάδα κατονομάζουσι, ἀπὸ τοῦ γείτονος αὐτῇ θροῦς Πανέου τὴν ἐπωνυμίαν θέμενοι.* Quam eundem errore scriptor Vitæ Epiphaniî erravit, dum c. 44 ex Cypro se navi Cæsaream Philippi trajecisse narrat: *Ἀπάραντες δὲ ἀπὸ Κύπρου ἀπεπλεύσαμεν ἐν Καίσαρειᾷ τῇ Φιλίππου.* Neque enim Paneadem sive Cæsaream Philippi appellere potuit.

Ibid. *Φοινίκη Λιβανησία*. Fuit provincia hæc conjuncta superiori, donec a Theodosio M. distraheretur et suum sibi præsidem acciperet. Vidit hoc H. Norisius ex conciliorum *Actis* *dissert.* IV de *Epochis* p. 356, tamen per errorem Arcadio originem hujus provinciæ tribuerit: Theodosium enim auctorem esse Jo. Malala tom. II p. 39 perspicuo docet. *Ὁ δὲ αὐτὸς*, inquit, βασιλεὺς ἀπεπέρισε καὶ τὴν Φοινικὴν Λιβανησίαν ἀπὸ τῆς Παρήλου, καὶ ἐποίησεν ἐπαρχίαν, ὁδὸς δίκαια μητροπόλεως καὶ ἄρχοντα ὀρθινάριον Ἐμέση τῇ πόλει. Quamquam quæ de Emessa addit, a vero abeunt: neque ea enim metropolis provinciæ, sed Damascus fuit. Néc succurrit homini, si civilem metropolin eam urbem factam dixeris, quoniam jura et dignitatis civilis privilegia ecclesiastica secum trahebant. Sic cum Tyanis Valens jus metropolitanum contributor, ejus urbis antistes jura ecclesiastica statim sibi arrogavit; quæ eadem res Eustathium Berytensem,

postquam Berytus a Theodosio secundo metropolis esset constituta, ut sibi vicinas urbes subjiceret, impulsisse videtur. Id superest, ut honorariam metropolin Emesam, etsi verbis Malalæ non satisfaciatur, creatam profitearis. Præsidem huic provinciæ præfuisse *Notitia imp. O. c. 1* ostendit. Cave tamen huc referas cum Pancirolo c. 112 *Notitiæ* ejus præsidem provinciæ Phœnicæ, ad quem Diocletianus l. III c. *De divers. rescript.* et Constantianus l. unico c. *De form. et imperat. sublat.* mittunt. Is totius Phœnicæ, antequam in duas secaretur, curam gessit, propterea ΠΙΛÆΣΕΣ ΠΡΟΒΙΝΚΙΑΣ ΣΥΡΙΑΣ ΠΗΟΝΙΚ. in inscriptione Sponiana Miscellan. p. 270, quæ in paucis diversa et inter Gudianas p. 69 4 legitur, appellatus.

Col. 153 *Ἐμισσα*. Ἐμισσα τῆς τοῦ Λιβάνου Φοινίκης πόλις. J. Malalæ tom. I, p. 391. Vide *Ant. Itin.* p. 188.

Ibid. *Λαοδικεία*. Laodicea est ad Libanum, de qua *Ant. Itin.* p. 198.

Ibid. *Δαμασκόσ*. Provinciæ erat metropolis, unde Theodorus episcopus τῆς μητροπόλεως Δαμασκού in Chalcedon. concil. p. 676, et in Actis Stephani Sabaitæ c. 6 tom. III Jul. p. 555 ἡ ἐπίστημος καὶ πανευδαίμων μητρόπολις. Plura alias.

Ibid. *Ἠλιούπολις*. Diutissime hujus cives paganicæ superstitioni studuerunt. Urbs ipsa altissimis montibus undique erat incincta. Vide Theodoretum H. E. IV, 22, p. 183, et *Ant. Itin.* p. 189, ubi et de Abila.

Ibid. *Παλμύρα*. Theophranes πόλιν Φοινίκης Λιβανισίας *Chronogr.* p. 148, Procopius de *Fabr.* II, 11 Φοινίκης τῆς παρὰ Λιβάνον, et ab imp. Justiniano instauratam prodiit. Palladius *Vit. Chrysostom.* p. 194 Παλμύραν τὸ τῶν Περσῶν φρούριον, quod ad Persas compescendos commodissima esset, appellat, 80 M. P. Emesa removens. Fuit itaque in finibus Romanæ Persicæque ditionis, nec longe ab Euphrate, ut Appianus *B. Civit.* 5 p. 1079 ostendit. Quare Ulpianus l. 1 D. de Censib. § 5 prope barbaras gentes et nationes collocatam in provincia Phœnicæ ait, gentium et nationum nominibus vicinos Arabes, Parthos ceterosque ejus oræ Barbaros complexus. Cicero in simili re voces jungit de *Provinc. consul.* c. 1x : *Celebrantur aures quotidie meæ novis nominibus gentium, nationum, locorum.* et c. XIII : *Ceteræ partes a gentibus aut inimicis huic imperio aut infidis aut incognitis aut certe immanibus et barbaris et bellicosis tenebantur; quas nationes nemo unquam fuit qui non frangi damarique cuperet.* Neque aliter Velleius II, 110 : *Gentium nationumque, quæ rebellaverant, omnis numerus amplius 800 millia explebat.* Vide et c. 98 et Curtium in Sallustii *Caillin.* c. 10.

Ibid. *Παλαιστίνη*. Exchdit πρώτης : tres enim ordine recensentur Palæstinae, quarum et imp. Theodosius in l. 30 c. Th. de *Erogat. milit. et Notitia imp. Orient.* c. 1 meminit; quæ res parum animadversa sæpe doctis, quos Jac. Rhenferdus dissert. II in Euseb. *Onomast.* p. 788 ab errore revocare adnitus est, negotium facessivit. Junctæ fuere ad Arcadii usque tempora : nam quod Jo. Malala tom. II, p. 5, Constantium M. Palæstinam tertiam provinciæ constituisse asseverat, id Hieronymus *Quæst. in Genes.* c. 21 convellit, ante non

grande tempus Palæstinam Solutarem, quæ eadem ac tertia, ex divisione præsidum esse factam et dictam affirmans. Idem et hinc statumitur, quod omnis Palæstina sub Theodosio M. uni proconsali paruerit, quemadmodum ex Zosimo 4 41 liquet. Vide H. Norisium *diss. v de Epoch.* p. 474. Consularis Palæstinae primæ est in *Notit. imp. Orient.* c. 1 et apud Palladium *Histor. Lausiæ.* c. 65.

Ibid. *C. Καισάρεια*. Metropolin hujus provinciæ canon 7 Nicæni primi apud Beveregium tom. I, p. 68 et Hieronymus in *epist. ad Pammachium* agnoscent; quæ dignitas urbi mansit, postquam tres Palæstinae episcopo Hierosolymitano in Synodo Chalcedonensi tom. IX, p. 2, subditæ, atque eidem jura patriarchalia fuerunt aucta, uti *Novella* 103 ostendit.

Ibid. *Ἄωρα*. Stephanus maritimam hanc urbem egregie illustrat in *Ἄωρος*. Adde H. Relandum *Palæst.* III p. 739 et *Probabil. nostrorum* c. 25.

Ibid. *Διδόπολις*. Lydda est. Cyrillus Hierosolymitanus *Catech.* 17, p. 204 : *Λύδδα ἡ νῦν Διδόπολις*. Vide *Itin.* II, p. 600, ubi et de Antipatride.

Ibid. *Ἄζωτος παράλιος*. Duplicem Azotum, si *Notitias* exceperis, vix alibi reperies. Videtur Azotus mediterranea ea esse cujus sacræ Litteræ, Herodotus, Diodorus, Josephus atque alii meminerunt. Posita illa non longe a mari erat, nec illi tamen juncta. Josephus inde B. I. 17 § 7 inter τὰς ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεις recenset, et τὰς παραλίους; ab ea distinguit. Idem facit Wilh. Tyrius *Hieros.* XII, 6 et XV, 24. Nec dissentire videtur Fulcherius Carnotensis c. 52, qui præterea suo tempore vicium fuisse, quam Ibenum indigenæ vocabant : forte is non alius est, ac Iebna, qui H. Relando *Palæst.* III p. 608 molestus fuit. Maritima Azotus prioris esse portus potuit : quomodo Ascalon, etsi mari prætenta apud Wilh. Tyrium XVII 22, suum sibi portum habuit, episcopo æque ac Ascalon subjectum : subscribit enim rescripto Joannis Hierosolymitani ad Joannem Constantinop. et Antonium Ascalonium et Stephanum Majumæ Ascalonis tom. XI *Concil. Labb.* p. 376. Majuma autem Ascalonis ejus portus est ut Majuma Gazensium et Majuma Alexandriæ, quam alias, hæcenus minus notam, illustrabo. De Eleutheropoli et cæteris, quas intactas prætereo, vide R. Relandum.

Ibid. *Ἄλλα ἡ καὶ Ἱεροσόλυμα*. Recte ita ms. Lagdunensis. Ἄλλια nomen ditissime Hierosolymis habuit. Joannes Chrysostomus *orat. 5* in Judæos p. 645 ed. novæ : *Ἐπειδὴ γὰρ Ἄλλιας ὁ Ἄδριακὸς ἐχρημάτισεν, οὕτω καὶ τὴν πόλιν καταλαῖσθαι ἐνομοθέτησεν, ἐκείθεν τε Ἄλλια μέχρι καὶ νῦν ὀνομάζεται.* Plura, quæ in Justiniani usque ætate cum urbi titulum jurasse affirmant, Beveregius in can. 7 Nicæni primi convocavit. Adde Vales. in Euseb. *H. E.* VII, 5.

Ibid. *Λιβιδός*. Olim Betharam, teste Eusebio, sed in Livizæ Augustæ honorem novo titulo decorata. Erant circa eam, trans Jordanem et 12 M. P. ab Hierichunte positam, balnea aquarum calidarum. Gregorius Turonensis *Miracul.* I, 18 : *Sunt autem et ad Lividæ civitatem aquæ calidæ, in quibus Jesus Nave lavare solitus erat; ubi similiter leprosi mundantur. Est autem ab Jericho duodecim millibus.* Qui locus situm egregie firmat.

Ibid. *Σαβαορτή*. Urbem hanc in Trachonitidem

transfertavit J. Malala apud J. Damascenum orat. 3 p. 368, ubi de Joanne Baptista: Καὶ ἀπέτεμεν αὐτὸν Ἡρώδης ὁ τοπάρχης, εἰς τὸ βασιλείων τῆς Τραχωניתίδος χώρας, ἐν Σεβαστῇ τῇ πόλει. Paulo melius, nec tamen sine errore, in Chilmeadi editione tom. I p. 305 legitur ὁ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς, ὁ Φιλίππου, ὁ τοπαρχῶν ἦτοι βασιλεύων τῆς Τραχωניתίδος: neque enim Herodes Trachonitidi, ut bene vir doctus, praesuit; et cui hono ὁ βασιλεὺς ὁ τοπαρχῶν ἦτοι βασιλεύων coaccervantur? forte ex Damasceno ita resingenda omnia: Ἡρώδης ὁ τοπάρχης ἦτοι βασιλεύων τῆς Τραχωניתίδος, κ. λ.; quo quidem modo erroris non absolvitur Joannes, eripitur tamen graviori.

Col. 153. Ἀρθηδόρ. Gaza stadiis 20 aberat, Sozomeno H. E. v. 9 auctore, mari proxima. Diocletianopoleos, si Notitias et Concilliorum Acta exceperis, rara mentio. Vide H. Relandum Palæst. III p. 736.

Ibid. Συκομάζων. Εὐκομάζων in Notit. Jac. Coari, Estomason in Notitia quæ Wilh. Tyrio adjuncta est, Ascozamon Gervasio Tilberienti tom. II Script. Bransvicens. p. 760. Nostram rectum est, etsi situs ejus ignotus.

Ibid. Ὀροῦς. Creditur esse Ono, de qua I Chronic. 8 12. Sequentem habet Stephanus, quamquam nihil de loco quem occupaverit.

Ibid. Γάζα. Duplicem olim fuisse Gazam, quarum vetustior apostolorum ætate fuerit eversa et deserta, ad Anton. Itin. p. 151 disputavimus. Mecum sentit Hieronymus de Loc. Sacr. Quæritur, inquit, quomodo in quodam propheta dicatur Gaza futura in tumulum sempiternum. Quod solvitur ita: antiquæ civitatis locum viz fundamentorum præbere vestigia; hæc autem quæ nunc cernitur, in alio loco, pro illa quæ corruit, ædificatam. Cui oculato testi, et hac in parte aliis consentienti, cur fidem aegemus? Erat Urbs Gordiani imperatoris ætate sacra, sui juris et admodum splendida, ut egregio hoc epigrammate inter Doniana Class. III. 45 docemur: Ἀγαθὴ τύχη αὐτοκράτορα Καίσαρα Μ. Ἀντωνίου Γορδιανόν, εὐσεβῆ, εὐτυχῆ, σεβαστὸν, κοσμοκράτορα, ἡ πόλις ἡ τῶν Γαζαίων, ἱερὰ καὶ ἄσυλος καὶ αὐτόνομος, πικρῆ, εὐσεβῆς, λαμπρὰ καὶ μεγάλη, ἐξ ἐγκλύσεως τοῦ πατρὸς Θεοῦ, τὸν ἑαυτῆς εὐεργέτην, διὰ Τιθ. Κλ. Παπύριου ἐπιμελητοῦ τοῦ ἱεροῦ. Id mirere, virum eruditum, qui inscriptionem Latinam fecit, in ea deum Enclyseum invenisse: veriti enim media ex Enclyseo patrio deo: qui nullus fuit et ex corrupta ENKEAΥΣΕΩΣ voce notatus accepit. Fuit in marmore ENKEAΥΣΕΩΣ, certe esse debuit; quod ex jussu, ut sæpe in his monumentis, notat, κατὰ κλέυσιν Θεοῦ in simili re habes in Thez. p. 21, 1. Deus autem patris Gazensium est Marnas, cujus jussu lapis est dedicatus. Vide de eo H. Norisium disert. Epoch. v. 494.

Ibid. Ἀρζα. Nisi erro, Γάρδαρα sive Γάζαρα, quam urbem seu vicum Notitiæ in Palæstina prima non longe ab Azoto agnoscunt, præstiterit. De ea Relandus Palæst. III p. 679. Quæ sequitur Βετύλη, Bethelne an Betulia sit, in dubio est. Aliis Notitiis dicitur Βετέλος.

Ibid. Παλαιστίνης β'. Hujus et superioris provincie incolæ totiusque Cavæ Syriæ audaces atheos atque insidiosissimo esse ingenio perhibet Proclus

Diadochus in Paraphrasi Tetrabibli Ptolem. p. 95: Ὅς ἐπὶ πολλῷ ὀρασεῖς εἰσὶ καὶ ἄθεοι καὶ ἐπιβουλετικοί. Idem Anonymus scholiastes, Basileæ editus, in eadem Tetrabibl. p. 62, sed verbis mire turbatis, prostitetur. Ὁ γὰρ, inquit, τῆς Ἀφροδίτης τῷ Ἄρει συμπλακεῖς τοιοῦτους ποιεῖ (καὶ ἄθεους ἀμέλει Ἰουδαίους) τοὺς Ἰουδαίους ἐκ ταύτης ὄντας τῆς θέσεως φησὶν ὅθεν κατὰ τὴν προσηγορίαν σημεῖόν σοι γινέσθω τῆς κατὰ τὴν χώραν εὐθηνίας: γόνιμος γὰρ ὁ τοῦ Διὸς ἀσπὴρ ἐν τοῖς φθάσαιεν ἐλέγχετο. Varia enim scholia in unum sunt conflata; quæ facile distingues, si observaris καὶ ἄθεους esse Ptolemæi verba, eaque brevioris scholio explicari ἀμέλει Ἰουδαίους: mox alium idem paulo pluribus interpretari. Quæ vero adduntur ὅθεν κατὰ τὴν προσηγορίαν, κ. λ. ea Judæam non spectant, sed Arabiam εὐδαίμονα, quem ejus titulum haud obscure respiciunt. Vide Proclum II p. 95, et me falsum negabis. Nata ea persuasio paganus est, quod Judæi in summi Numinis cultu cum reliquis omnibus dissiderent. Hinc et Lucanus II, 595: Et dedita sacris incerti Judæa Dei. Et Aristides tom. III p. 514: Τοῖς ἐν Παλαιστίνῃ δυσσεβεῖσι παρακλήσιοι τοὺς τρόπους: καὶ γὰρ ἐκείνοιας τοῦτ' ἐστὶ σύμβολον τῆς δυσσεβείας, ὅτι τοὺς κρείττονας οὐ νομίζουσι. Quo tamen loco si et Christianos notari cum Jebbio velis, nihil intercedam. Cæterum præsidem huic provincie etiam Notitia imp. Orient. c. I imponit.

Ibid. Σκυθόπολις. Provincie fuit metropolis; quare ex ea ortus Cyrillus (in Vita S. Sabæ c. 80) γυνὴ τις, inquit, ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς μητροπόλεως ὀρωμένη, et c. 75: καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ ἐν Σκυθόπολει, ἐξῆλθεν ὁ μητροπολίτης Θεοδόσιος μετὰ πεντὸς τοῦ λαοῦ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Aristidi tom. III, p. 593, Σκυθῶν πόλις, quo de nomine ad Itin. H. p. 386.

Ibid. Σέλλα. Imo Πέλλα. Quod nomen a Macedonibus accepit, solitis patriæ suæ oppidis cognomines devictas urbes facere apud Appian. Syriac. p. 201. Pella παρὰ τοὺς πέλας, τοὺς λίθους κατὰ τὴν Μακεδόνων φωνήν, quod Macedones lapides pellas vocarent, est dicta, ut ex Ulpiano in Demosthenis orat. de Legat. Fals. p. 254 Spanhemius diss. 9 de Usu et P. N. p. 654 patefecit. Perperam ergo a nescio quo Pella Stephanus nomen derivat, meritoque Ti. Hemsterbusius eorum mutandi libidinem compescit, qui Plesychianum Πέλλα λίθος, corrigere instituerunt. Sedem urbs, nobilis mora Hierosolymis digressorum Christianorum, in Peræa obtinebat.

Ibid. Γάδαρα. Non longe ab urbe fluvium Hieronax decurrebat, quem propterea τὸν λεγόμενον ποταμὸν Γαδάρων Cyrillus in Vita S. Sabæ c. 33, et Antoninus Martyr in Itiner. fluvium calidum, qui dicitur Gadara, appellat. De sequentibus Relandus et nos alibi.

Ibid. Ἰαπκος. Aberat stadiis a Tiberiade 30. Josephus Vitæ suæ c. 65: Ἡ δὲ σὴ πατρις, ᾧ Ἰούστα, κειμένη ἐν τῇ Γεννησαρίτιδι λίμνῃ καὶ ἀπέχουσα Ἰηπου μὲν στάδια τριάκοντα, Γαδάρων δὲ ἐξήκοντα, Σκυθοπόλεως δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

Ibid. Ἐλένιον πόλις. Magni Constantini matri hoc nomen debet, teste Sozomeno H. E. II, 2. Si pristinum, quo ante utebatur, notius esset, de situ, qui obscurissimus, fortasse certiora haberemus.

Ibid. Διοκίσα. Lege Διοκισάρεια, quæ in me-

dia Galilæa posita (apud Josephum Vita suæ c. 63) olim Sepphoris erat. Hieronymus de *Loc. Sacris*: Porro et alia villa Araba nomine in finibus Diocæsareæ, quæ olim Sephoris dicebatur. Vide Palladium *Histor. Lausiac.* p. 563, et de Maximianopoli *Itin. H.* p. 586.

Col. 153. *Γάβαι*. Hinc fuit Anastasius, qui Γαβών sive Gabenorum antistes in synodo Hierosolymitana dicitur. Aberat urbs M. P. 16 a Cæsarea, ut Eusebius et Hieronymus in *Onomastico* monuerunt. Vide eundem Norisium *dissert.* iv, p. 460.

Ibid. *Παλαιστίνη γ'*. Olim hæc Arabia erat, sed Palaestina in plures divisa provinciæ, illis accenseri coepit est. Procopius de *Fabric.* v, 8: 'Εν δὲ τῇ πάλαι μὲν Ἀραβίᾳ, νῦν δὲ τῇ Παλαιστίνῃ τρίτῃ καλουμένῃ, χώρα μὲν ἱερῆμος ἐπὶ μακρὸν κατατείνεσι. *Notitia Imp. Orient.* Palaestiuam Salutaræm, præsidi subjectam, appellat.

Ibid. *Πέτρα*. Ἀδριανὴ Πέτρα μητρόπολις in nummis: Πέτρας πρὸς ἰσχυαίαις τῶν Παλαιστίνων χειμένας Evagrius *H. E.* iii, 32 vocat, quod in ultimis Palaestinae finibus essent. Sozomenus *Πατραβούς* et Ἀρεπολίτας *H. E.* vii, 15 in Arabia, ad quam olim pertinuerunt, locat. Passim alii in Palaestina tertia, ut Stephanus. Vide Renferdii *dissert.* ii, in *Euseb. Onom.* et Relandi *Palaest.* iii, p. 927.

Ibid. *Ἀγουσταύπολις*. Joannes Ἀγουστουπόλιως subscripsit synodo Ephesina p. 528.

Ibid. *Ἀρίδηλα*. Stephanus Ἀρίδηλα τρίτης Παλαιστίνης, ejus nomen in *Actis* conciliorum varie esse vitiatum admonuit L. Holsteinus. Vide *Ephesin.* p. 487 et 530.

Ibid. *Χαραμυῦδα*. Illustis urbs in *Actis* S. Stephani Sebaste c. 4, tom. III Jul. p. 545: Memorant enim Joannem τῆς περιφανούς καὶ ἐνδόξου πόλεως Χαραμυῶων. Adde Stephanum in *Χαραμυῦδα*.

Ibid. *Ἀρεπολις*. Olim Ar et Moab dicebatur, ut Eusebius in *Onomast.* et Hieronymus in *Isai.* c. 15 testantur. Polychronius Areopolitanus subscripsit rescripto Joannis Hierosolymitani tom. XI *Concil. Labb.* p. 376.

Ibid. *Ζώρα*. Hebræorum צור est, sita ad lacum Asphaltiten. Cyrillus in *Vita* S. Sabæ c. 22: Καὶ περὶ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν ὀδεύων τὴν ἐπὶ Ζώρα ἴδεν ἐν θαλάσῃ νῆσόν τινα χέρσον καὶ μικροτάτην. Aude H. Relandum *Palaest.* iii p. 1065.

Ibid. *Μάμφης*. Aliis *Notitiis* Μάμφης, quo nomine Ptolemæus Idumææ urbem ad Jordanis occasum agnoscit, Μάψ tamen scribens.

Ibid. *Βεταρούς*. In Jac. Goari *Notitiis* Βεροσάμων et Βεροσάβων hæc in provincia recensetur; quæ mihi æque est obscura. Fortasse nostri Βεταρούς est *Notitia imp. Orient.* c. 145 Bethora, quæ sub dispositione ducis Arabiæ præfecturam legionis quartæ Maritæ habet; quorsum et Gothofredus elegantem conjecturam l. 15 c. Th. de Ergat. militar. refert. aut certe vicus Idumææ Βητάρις apud Josephum *B. Jud.* 4, 8 § 1; atque hoc malim, etsi Rufinus aliter legisse videatur: neque enim præter morem id accidit.

Ibid. *Ἐλοῦσα*. Posita fuit in partibus veteris Moabitidis, teste Hieronymo in *Isai.* c. 15; urbis episcopi sæpe in conciliis obvii sunt, et ab H. Relando recensiti.

Ibid. *Σάβιτωρ*. Deest aliquid: solet salubus, quo-

rum in provinciis meminit, addere titulos, ut cognoscantur. Jac. Goari *Notitia* Σάβιτων Ἰερατῶν appellat, quod verum videtur.

Ibid. *Ἰπὸ κορσουλάρτων*. Fuit Arabia Constantii imperatoris tempore præsidialis, ut ex l. 3 c. Th. de Pænis apparet: habuit præterea ducem, qui rei militaris curam administraret. Ab eo vero cum præses penderet, tandem soli duci Arabia est commissa. Docemur hæc a Justiniano Nov. 102. *Erant enim, inquit, ita tenui potestate præditus is qui civili magistratu defungebatur, ut ei qui præses armis servili propemodum more manciparetur, et in illius arbitrio hujus esset posita, aut ut ne esset quidem omnino hic magistratus: unde adeo et longum tempus est ex quo is desierit, et militaris ea quæ civilem magistratum concernunt peragat.* Item *Notitia imp. Orient.* c. 4, ducem quidem Arabiæ, nusquam præsidem aut consolarem, nisi c. 145, ubi dux et præses qui ante dux tantum, memorandus, affirmat. Itaque dubium esse non potest quin hic error sit, et in consularis locum dux succedere debeat.

Ibid. *Βόστρα*. Provinciae metropolis erat. Esse bias in Βόστρῃ: Αὕτη ἐστὶ Βόστρα, ἣ νῦν μητρόπολις τῆς Ἀραβίας. Adde concil. Chalcedon. p. 676. Isidorus (apud Photium p. 1006) Βοστρα οὐστρον τῆς βοός, quasi bo in vaccam versa nomen urbi fecerit, notare auctor est, sed errans: est enim ΒΩΣΤΑ, quæ Hebræi et vicinæ gentes locum munitum describunt.

Ibid. *Νελακώμη*. Ignota mihi est: cogitaveram Νεὺη κώμη, quæ in Goari *Notitia* et Concil. Chalcedon. p. 676 conspicitur, an Πεντακώμη, an Νεάλη κώμη, cujus episcopus in eodem est concilio, præstaret; forte posterior suspicio non longe a vero aberit. Id præterire nolo, ibidem Joannem πόλεως Ἐρῆης inter Arabas nomen profiteri, et mansiosam *Itin. Aut.* p. 196 Ἐρε, sive, ut in Vaticano ms. legitur, Ere tueri.

Ibid. *Ἄδρα*. Sic et Ptolemæus. Tabulæ Peninge-rorum Adraha M. P. 24 a Bostris, Eusebio in *Onomast.* Adara, cum de urbe Esdrai καὶ νῦν, inquit, ἐστὶν Ἄδρα πόλις ἐπίσημος τῆς Ἀραβίας, διεστώσα Βόστρων (sic præstat) σημεῖοις κδ'. Vertit Hieronymus: *Nunc autem est Adara insignis civitas Arabiæ in vicesimo quarto lapide a Bostra.*

Ibid. *Δα*. Δααν τὴν Ἰερῆμον πόλιν, Isidorus in *Vita* Daimascti apud Photium *Biblioth.* p. 1061 vocat, addens prope urbem esse campum, in quo aqua stygia ebulliat: fortasse ergo huc pertinet epigramma apud Stephanum, quod ipse ad Dium Syriæ, si tamen alia ac nostra est, transtulit, quo aqua Diensis potu quidem dulcis, sed et mortifera perhibetur: Νᾶμα τὸ Διηνὸν γλυκερὸν ποτόν - ἂν τόδε πῆρ, παύση μὲν δίψης, εὐθὺ δὲ καὶ βίτου.

Ibid. *Ἐξακωμία*. Habetur et in Jac. Goari *Notitia*. Nomen illi a sex pagis, in Pentacomiz, quæ eadem agnoscit, a quinque, venit.

Ibid. *Μήδαβα*. Medeba est in portione tribus Ruben. Jos. c. xiii, 16. Cyrillus in *Vita* S. Sabæ c. 45: Μήδαβα πόλις ἐστὶ πέρα τοῦ Τουρβάνου πρὸ ἀνατολᾶς, ὑπὸ τὴν Ἀραβίαν τελοῦσα. Meminit et Eusebius in *Καριαθελμ* et Ἰσοῦλ, ubi pro μετὰ Μηδαμών, quod Martianci editio præfert, Μηδίων λέγει oportet.

Ibid. *Ἰέρασα*. Πόλις ἐπίσημος τῆς Ἀραβίας: Ἐ-

sebio *Onomast.* in Γαργασι, semota a fluvio Jacob M. P. 4, teste Hieronymo in Jacob ejusdem Eusebii. Episcopus ejus Placus est in Chalcedon. concil. p. 675.

Col. 153. *Μαιουδος*. Nihil mihi de hac innotuit : posset ex *Notitiis* et conciliorum *Actis* alia non magno molimine substitui, nisi ea res periculose plena foret alic.

Ibid. *Φιλαδέλφια*. Non alia est ac Babhatamana, quæ a Ptolemæo Philadelpho novo donata est nomine. Hieronymus in *Ezech.* c. 25 : *Filii Ammon habebant metropolin nomine Rabbath, quæ hodie a rege Ægypti Ptolemæo, cognomento Philadelpho, qui Arabiam tenuit cum Judæa, Philadelphia cognominata est.* Aberat haud longo intervallo ab annis Jacob apud Eusebium *Onomast.* In *Γαβόζ.* plura Edvard. Bernardus in Josephi A. *Jud.* 4, 5.

Ibid. *Νέα πόλις*. Chilon πόλιως Νέα πόλιως inter Arabes antistites concilio Chalcedon. p. 675 nomen ascripsit.

Ibid. *Ταρδοπολις*. Alii hanc explicuerint; mihi ignota est.

Ibid. *Φιλικπόλις*. Conditæ a Philippo Arabe, ut Victor Zonaras et Cedrenus docent et viri docti dudum monuerunt. Quod vero Bostra eandem atque hanc arbitrantur, id et hæc *Notitia* et concilium Chalcedonense convellit : distinguunt enim Bostra et Philippopolin. Vide tom. VIII *Concil.* Labb. p. 644 et 675, præterque Spanhemium *dissert.* 43 de *Us.* et P. N. p. 612.

Ibid. *Φαιρώ*. Ita legendum vidit L. Holsteinius, Sita erat Petram inter et Zoora, aris metallis et exiliis multorum infamis. Eusebius in *Φινών* : *Ἄστυ ἐστὶ Φαινὼ, ἐνθα τὰ μέταλλα τοῦ χαλκοῦ, μεταξὺ πετρῆν Πέτρας πόλιως καὶ Ζοορῶν.* Sic Jo. Clevericus, et recte emendavit, quem et in *κατὰ τὴ χρυσά* et *δαίδην* vide. Hieronymus, *Fenom, castra filiorum Israel in deserto. Fuit autem quondam civitas principum Edom, nunc viculus in deserto; ubi aris metalla damnatorum suppliciiis effodiuntur inter ceteras Petram et Zoaram.* At de S. Bochartum P. 2. Hierozoic. III, 13.

Ibid. *Κωνσταντία*. *Notitia* Jac. Goari *Κωνσταντινή*, concilium Chalcedon. p. 676 *Κωνσταντινή*, et in veteri versione *Constantia*.

Ibid. *Διονυσιάς*. Maras *Διονυσιάδος* sub Bostreno metropolita in eodem est concilio. Incolæ *Διονυσιαίς*, non multum a Bostris, Isidoro apud Photium *Bibl.* p. 1060.

Ibid. *Κανωθα*. *Κανωθα* Concilium Chalcedon. p. 660, nummus *Κανωθαίων* apud Vaillantium. Hardeus Domitiani nummum *KANAΘΑΙΩΝ ZNP.* inscriptum in Num. Urb. Illust. edidit, cui similem *William* Gaza servat. Consentit Eusebius in *Onomast.* *Κανὰθ κάμη τῆς Ἀραβίας, εἰσέτι Κανωθα λεγομένη.* Et post pauca : *Κεφαὶ δὲ εἰσέτι καὶ νῦν ἐν Τραχωνίτιδι πλησίον Βόστρων.* Fuit ergo propter Bostra.

Ibid. *Ἄδρασος*. II. Relando non alia est atque *Adra* *Fovei* III *Notitia* Jac. Goari, *Adrassum* memorans, non illam cum tamen Hierocles distinguat, præstitit enim, eisi solæ *Notitiæ* ejus meminerint, *ἄδριρε*.

Ibid. *Ἐπαρχία Αἰγυπτιακῆς*. Orditur diæcesis Ægyptiæ, quæ Ammiani ætate quinque provinciis,

Ægypto, quæ sub Justiniano duplex erat, ut *Edict.* 43 indicat, Thebaide, Libya, Augustamnica et Per-
tapoli absolvebatur, uti l. 22, c. 16, scribit. Addita dein ab Arcadio imperatore Arcadis est, cujus *Notitia imp. Orient.* c. 117 meminit. Post dein Augustamnica in duas est secta. Omnes præfecto Augustalli, etsi Ægyptus provincia præcipua ejus esset sors, subjectæ. Primus horum Augustalium, *Ἀγούσταλων*, si non fallit Jo. Malala tom. 1, p. 290, Cornelius fuit Gallus : Augustus enim domitæ Ægypto equitem imposuit, apud Dionem l. cxi. p. 521, interque alia dominationis arcana vetuit, nisi permissu, ingredi senatores, Tacito *Annal.* II, 59 teste. Solemnis præfecti Augustalis sedes Alexandriæ erat; unde *ὑπαρχὸς τῆς Ἀλεξανδρείας* Sozomeno II, E. VII, 15 dicitur. Theodorus *Ἀγούσταλιος* est in Isidori *Pelusiotæ* *epist.* III, 50, alius in Synesii *epist.* 105. De officio ejus vide l. 1 et 2 c. de *Offic. Praef. August.* atque *Edict. Justiniani* 43, et *Pancirolium* in *Notit. imp. Orient.* c. 117.

Ibid. *Ἀλεξάνδρεια*. Dio Chrysostomus *orat.* 22, p. 372 totius orbis sua ætate emporium fuisse atque undique in eam omnes confluxisse mercatores, *ὥστε τὰς ἐμπορίας*, inquit, οὐ νῆσων, οὐδὲ λιμένων, οὐδὲ πορθμῶν τινῶν καὶ ἰσθμῶν, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπάστῃ τῆς οἰκουμένης γίγνεσθαι παρ' ὑμῖν : quam rerum copiam et incolarum frequentiam diu illi durasse aliunde constat. Haud longe aberat Pharus, dein urbi conjuncta ac Majumæ nomine celebris. *Acta S. Cyri* c. III, tom. II, *Januar.* p. 1090 : *Majumetes hic erat, non ex Gazensium Majuma prodiens, sed ex illa Alexandrinorum, quam Pharus, quondam insula, complectitur, quæque nunc Alexandriæ cum insulana civitate conjunctæ pars habetur, vetere Majumæ nomine adhuc retento.* Philonis ætate ἀρχὴν ὀρεατικὸς ἐκ insula ad urbem pertinebat, quæ *Ἰαμία*, de qua et Strabo XVII, p. 800, aut si brevitas malis, paulatim alluvionibus videtur aucta, de *Vita Mosis* II, p. 659. Cæterum urbis episcopi per universam Ægyptum auctoritas amplissima erat, sibi-que subjectos centum circiter antistites habebat, ut Athanasius *Apolog.* c. *Arian.* p. 187, affirmat.

Ibid. *Ἐρμούπολις*. Parva Hieropolis, quæ τῆς Ἀλεξανδρείων χώρας metropolis Ptolemæo dicitur, unde Athanasius *Dracontium* ejus præsulæ modo τῆς Ἀλεξανδρείων χώρας sive ἐν τῇ Ἀλεξανδρείων χώρα, ut tom. I, p. 265, modo *Ἐρμούπολιως μικρῆς*, sicuti in *epist.* ad Antiochen. p. 776, nuncupat.

Ibid. *Μενελατῆς*. Vicina erat Schedia, unde Agathodæmon *Σχεδίας* καὶ *Μενελαίτου* episcopus in *epist.* Athanasii ad Antiochen. Intellige autem nomen Menelaïten : nam urbs Menelaus, si tamen urbem esse velis, Justinianus *Edit.* 43, c. 18 auxilio erit. Schedia prope Chæreum mansionem, de qua *Ilin. Ant.* p. 154, erat. Schol. *Nicandri Theriac.* 623 : *Σχεδία δὲ πόλις Αἰγύπτου, πλησίον Χαίρῆου.* Adde l. 3 *Maccab.* c. IV, 44, ubi Latinus interpret *Schediam* videre non potuit.

Ibid. *Μέρητις*. Recte L. Holsteinius correxit. Aberat haud longe Alexandria Stephano auctore. Nummi *METHAITON* sunt apud Harduinum et Vaillantium, ac episcopus Macarius *Μετηλιτῶν* in Ephesino concilio p. 551.

Ibid. *Βούτρος*. Haud longo intervallo semota fuit ab ostio Sebennitico, *Βουτῶ* quoque, uti Epiphanio

tom. I p. 1002, *Ægyptiorum* more dicta. Teonas episcopus Βουτιῶν subscribit synodo Constantinop. sub Gennadio apud Lambecium *Bibl. Vindob.* viii p. 423, Ammon Βουτηῶν, levi vitio, Ephesianæ p. 531.

Col. 153. *Κάθασσα*. Κάθασσα Ptolemæus, et ΚΑΒΑΣΙΤΩΝ nummi. Theopemptus Καβάσων, pro quo ms. Κανάσων, nomen Ephesino concilio p. 531 et Chalcedon. p. 127 ascripsit.

Ibid. *Σάις*. Ita codex Lugdunensis. Nobilem hanc cognominis nomi urbem Nicander *Theriac.* 567 Σάιν αἰθαλέσσαν appellat, ubi scholiastes, Σάις, inquit, πόλις Αἰγύπτου, γέμουσα ἰπποποτάμων· αἰθαλέσσαν δὲ φησιν, ἐπεὶ μελανόγαυρός ἐστι. Incolæ Σαίται, ut ab ejusdem nominis in Thraciæ civibus distinguantur. *Vita Arati in Uranolog.* Petavii p. 184: Καὶ γὰρ Σάι; πόλις ἐστὶν ἐν Θράκη, καὶ ἕτερα ταύτη ὁμίουμος ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ οἱ πολῖται Σαῖται καλοῦνται, οἱ δὲ τῆς Θράκης Σάιτοι.

Ibid. *Ναύκρατις*. In eodem erat nomo, Numini accubans. Esalas Ναυκρατιῶν synodo Constantinop. sub Gennadio apud Lambecium *Bibl. Cæsar.* 8 p. 423 subscripsit.

Ibid. *Ἀνδρών*. Habet *Ant. Itin.* p. 154. Carolus a S. Paulo in Athanasii ad Antiochenos epist. p. 776 Andromenam appellari censet, errore ridiculo. Memorantur inibi Ζώϊλος Ἀνδρῶ, Μηνῆ; Ἀντίφων episcopi: hinc Andromenam extruxit, ut Benedictini pridem monuerunt. Vide Xenophonem Ephes. I, 41.

Ibid. *Ναξίου*. Vide *Ant. Itin.* p. 155. Episcopus τῆς Ναξιωτῶν est in synodica Gennadii apud Lambecium.

Ibid. *Σοῦς*. Urbs insulam in nomo Sebennytico insidebat, *Orac. Sibyll.* I. v, p. 507 Σοῦς dicta:

Θμοῦς καὶ Σοῦς ὀλίβεται καὶ κόπτεται βούλη Ἰρακλέους τε Διός τε καὶ Ἑρμῆιο.

Qui versus, si in prioris sine Βουτῶ scripseris et posteriori addideris, ne claudicet, πῶλλες, melius decurrunt pluresque Ægypti comprehendent urbes.

Ibid. *Φραγώνης*. Φράγωνις rectum videtur: certo Athanasius epist. ad Antiochen. p. 776 Agathum ait antistitem Φραγώνεως καὶ μέρους τῆς Ἐλεαρχίας τῆς Αἰγύπτου fuisse, quibus pariter, ubi quaerenda sit, indicavit. In *Liberati Breviario* c. 14 memorantur Athanasius episcopus Busirios et Nestorius Phragoneos et Auxonius Cabasensis, quorum medius Phragoneos, ultimus Cabasensis, de cujus urbe ante, verius appellabitur. Φραγονέας sive Φλαγονέας (variant enim mss.) præsul adfuit concilio Ephesino. vide p. 439 et 530.

Ibid. *Παχναμόης*. Ptolemæo Παχναμουίς, Athanasio Παχνημουίς: episcopum enim in epistola ad Antiochenos Ammonitum fuisse ait Παχνημουέως καὶ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς Ἐλεαρχίας: unde apertum mihi est hanc superiori fuisse vicinam. et in *Elearchia*, de qua postmodum, positam.

Ibid. *Σεδόντις*. Σεβεννυτῆς præstat, sita ad ejusdem nominis fluvium apud Ptolemæum et Stephanum. Paulus Σεβεννυτοῦ subscribit Synodice Gennadii apud Lambecium *B. Cæs.* viii p. 425.

Ibid. *Ἵουσις*. Stephano πόλις οὐκ ἄγνωστος, Athanasio Ἵουσις τῆς Ἀύχων epist. ad Antioch.

p. 776, haud scio qua de causa. De Tava *Itin. Ant.* p. 153.

Ibid. *Κλεοπάτρα*. Κλεοπατρὶς alia in *Notitia*; quam Carolus a S. Paulo prope Hermopolin parvam locat, indignantibus et nullo auctore id fieri asseverantibus Benedictinis ad tabellam geographicam, quam Athanasio addiderunt. Neque sane injuria: quis enim veterum hunc illi locum assignavit? Nollem tamen Cleopatridem nullam aliam esseatque Arsinoen, tanta cum confidentia affirmasset. Arsinoen Cleopatridis nomine insignem fuisse, Straboni 17 p. 804 accedimus: at ea ab hac provincia longissime abest, siuvi Arabico apposita. Hanc vero cum *Notitiæ* agnoscant, et Κλεοπατρίδος antistes sit in Concilio Ephes. p. 531, distinguaturque ab episcopo ἐν Ἀρσινοῦτῃ in Meletii *Breviario* p. 187, haud sane absurdo Cleopatris suum sibi locum tuebatur. Dices τοῦ Ἀρσινοῦτου præulem non urbis Arsinoes, sed agri vicini fuisse; unde vero probabitur? Neque enim sine testimonio in hoc genere cuiquam credimus. Addo superioribus, Cleopatridem in Ephesino p. 439 Tava et Chalced. p. 127 Busiridi, urbibus hujus provinciar, jungi.

Ibid. *Κυνώ*. Hæc est ἡ χάτω Κυνώ, a Tava 50 M. P. remota et Busiri vicina; unde Περσικὸν ἐν Κυνῶ καὶ Βούσιρι antistes in Meletii *Breviario* p. 188. Vide *Anton. Itin.* p. 153.

Ibid. *Βουσίρης*. Præstat Βούσιρις. Zonaras a Diocletiano eversam et imprudentissime Thebia Ægyptiis vicinam trahit: erat enim intra Delta. Paria de Diocletiano *Acta S. Procopii* c. 4 tom. II Jul. p. 55. Et libros chemicos, ne Ægyptii artis, multis desideratissimæ, auxilio sese locupletarent, ab eodem exustos referunt, plane ad Suidæ mentem in Διοκλητιανός. Jos. tamen Pinius, Actorum interpres, Busirin urbem videre noluit, cum προσῆλθε δὲ καὶ μέχρι Βουσίρειως ad Busiridis usque immanitatem processit vertit. Athanasius in *Vita Antonii* c. 58 Βούσιριν τὴν τρίπολιν habet, quam nostram esse *Acta Chalcedonensia*, quibus Athanasius antistes Βουσίρειως τρίπολεως κατ' Αἰγύπτου p. 188 subscribit, dubitare velant.

Ibid. *Ἰασίς*. Ἰασίς. Est autem parva Oasis: deus enim Ptolemæus et *Notitia imp. Orient.* c. 143 atque alii norunt, tres Strabo 17 p. 815 et Olympiodorus apud Photium cod. 80 p. 191. Hæc circa Mæridis fuit lacus: fortasse eadem quam Palladius in *Vita Chrysostomi* p. 195, Ἰασίον τὴν γείτονα τῶν Μαζικῶν, et Joannes Romanæ Ecclesiæ diaconus in *Vitis Patrum* c. 12 *Oussa*, ubi genus est *Naxicorum*, appellant: Mazyces quippe Marmaricam huic confinem incolabant, Pentapólitani sæpe infestæ, et diximus alibi. Josephus in *Apion.* II, 3 ἐν Ὀάσει τῆς Αἰγύπτου Apionem fuisse natum, affirmat, qui cum cap. 4 eundem ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου editum profetetur, hanc an majorem Oasis intellexerit incertum reliquit. Mirum autem est Mareoten nomen ab Hierocle præteriri, quem alii *Notitiæ* et *Conciliornum Acta* sæpe memorant. Obiter notabilis ridiculum Corderii erroram, hæc Joannis Philoponi I. 5 de *Mundi Creat.* c. v. Ἐλλειπῆς ποταμοῦ Νεῖλου γέγονεν ἡ ἐπίβασις, καὶ τῆς λίμνης τῆς καλουμένης Μαρίας βάθος οὐκ ἐχούσης πολὺ διὰ τὴν τοῦ ὕδατος ἐνδύταν, vertentis, *Contigit aliquando ut Nili ascensus esset perennis, et cum lacus, Μαρία;*

βάθος appellatus, defeceret propter aqua penuriam. Fefellit hominem distinctio male posita: debuerat, cum lacus, Maria dictus, profundus non esset. Patet lacus, supra quem Nitria, monachis olim celeberrima, sese porrigebat, M. P. 70, si Palladius *Histor. Lausiaca* c. ix non fallit: nam aliter Plinius *N. H.* v, 10. Adde Evagrium tom. III *Monument.* Colclerii p. 101 et Philonem in Flaccum p. 971.

Col. 153. *Ἐλεαρχία*. Provinciae aut regionis nomen est, etsi Isaac *Ἐλεαρχία* in concilio Ephesino p. 439 et Chalcedon. p. 127 inemoretur: ille enim aut Pachnemunis aut Phragonis, quae utraque in Elearchia sedem habuit, antistes fuit. Sita provincia sive ea regio erat inter ostia Sebennyticum et Phatnicum: priori vicinam fuisse ex Ptolouneo iv, 5, posteriori ex Diodoro 28 p. 806 apertum est. Nomen accepit a paludibus, quae ibi plurimae. Thucydides i, 110: Αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλεῖ ἐγένετο, πάλιν Ἀμυρταίου τοῦ ἐν τοῖς ἔλαισι βασιλέως. Τοῦτον δὲ διὰ μέγεθος τε τοῦ ἔλους οὐκ ἐδύνατο εἶναι, καὶ ἅμα μαχιδώτατοί εἰσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἔλαιοι. Adde Herodotum ii, 152. Quae omnia cum illas paludes, τὰ ἔλη, in aperta luce ponant, mirabere viris eruditione celeberrimis saepenumero parum animadversas negotium facessivisse, solidamque adeo restitutarum gloriam Hemsterhusio nostro esse relictam: quis enim dubitaverit quin in his Polyzeni *Stratag.* ii, 16 κρύψας δὲ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ἔλλησι, παρατάξας προῆγε τοὺς Ἕλληνας, legi ἐν τοῖς ἔλαισι oporteat? aut ambigat Aristidem tom. iii p. 891 dehisce ἤτις γὰρ Μοίριδος λίμνη καὶ αἱ πρὸς τοῖς ἔλαισι: κάτω, καὶ ἡ πρότερον μὲν ὑπὲρ Φάρου νῦν δ' ἐξέπισθεν τῆς Ἀλεξάνδρου πόλεως; Μαρία, ἐξ ἀρχῆς τε εἰσι τοῦ Νεῖλου κόλποι, non, ut nunc editi prae se ferunt, πρὸς τοῖς ἔλλησι κάτω? id enim multo ineptissimum, quoadmodum eism p. 612, cum de Nilo κάτω δ' ἐν τοῖς ἔλλησιν εἰ; ἐπὶ καταβαίνειν, ubi itidem ἔλαιοι reliquerat. Par ratio est in his scholiastae Aristophanis *Plut.* 178: οἷτινες καὶ διαπεράσαντες εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐν τινι τῶν τοῦ Νεῖλου στομάτων ἀναπλεύσαντες, προσέσχον τοῖς ἔλλησι. Reliqui commentator τοῖς ἔλαισι, tantoque beneficio collegae meo obstrictus, medicam ejusdem manna in plerisque aliis supplex sibi expulsi.

Ibid. *Παράλιος*. Ita mss. L. Holsteinius *Πάραλος* emendat, cujus praesul in Ephes. concilio p. 439 Athanasius *Παράλου* et in Chalcedon. p. 127 Pasmemo *Παράλου* dicitur, et in latina versione *Parali*, etsi Ephesiae synodi interpres *Paralii* mauerit. De ejus situ, nisi intra Delta fuisse, nihil certi constat.

Col. 156 A. *Αὔγουστα*. Forte Αὔγουσταμνικῆς quomodo Constantius imperator apud Athanasius *Apolog. Ariam.* p. 174 τοῖς ἐν Αὔγουσταμνικῇ καὶ Θηβαῖδι καὶ Λιθῦαις ἡγεμόσι: pro quibus Metaphrastes in Athanasii *Vita* c. 11 τοῖς ἐν Ταμνικῇ καὶ Θηβαῖδι καὶ Λιθῦῃ ἡγεμόσι. Perperam diceres, nisi Nilus Doxopatrius tom. I, *Var. Sacr.* Le Moyne p. 223 thn πρώτην Σταμνικῆς, ἐν ἡ πρώτῃ μητροπόλει τὸ Πηλοῦσιον et mox thn δευτέραν ἐπαρχίαν Σταμνικῆς haberet, suspicionemque injiceret seriore aeno Stammicam provinciam pro Augustamnica fuisse usurpatam. Latini Augustamnica et Augustani-

cam, qua de Henr. Valesius in *Ammian.* xii, 16, vocitant; Epiphanius *Heres.* 73 c. 26., Αὔγουσταμνικῆν. Cyrillus epist. ad Atticum p. 205 Αὔγουσταμνικῆν. Speculator ἐν τῇ Αὔγουσταμνικῇ est in Athanasii eadem *Apolog.* p. 199, sed is cohortis fuit Augustalianae, cujus imp. Justinianus *Edict.* xiii c. 2 meminit. Dicta Augustamnica ab amne Nilo est, quem amnem Augustum nominasse videntur. Provinciae correctorem et *Notitia* imposuit c. 1, estque Isidori Pelusiotae l. 2, ep. 15 ad Serapionem Κορρίκτορα, et plures ad Ausonium correctorem, ut l. 1 ep. 116 et l. 2 ep. 25 et passim.

Ibid. *Ἰπποκόρουρα*. Non haec provinciae metropolis, sed Pelusium, ut ex Nilo Doxopatrio vidimus. Plinius extra Aegypti terminos 5 12 Rhinocorura locat. Nostro consentiunt Ptolemæus, Ammianus xii, 16 et Hieronymus in *Isai.* c. xix, omnesque *Notitiae*. Vide *Ant. Itin.* p. 152.

Ibid. *Ὀστρακίχη*. Recte ita ms. Leidensis. Nam longe aberat ab urbe lacus Sirbonis, teste Aristide tom. iii p. 591. Plura de ea et Casio ac Pentaschoeno alias.

Ibid. *Ἀγρότορ*. Est in Ephesino p. 459 Hierax Ἀγρότου, agnoscuntque urbem caetera *Notitiae*. Carolus a sancto Paulo *Itin. Ant.* p. 162 Daphno sive Daphen Stephani eandem arbitratur; cui suspicioni etsi situs nihil obstat, vix se tamen tueri ea poterit, nisi in aliam formam nomen deinceps prosum fuisse appareat.

Ibid. *Γέρβας*. Sic prae se mss. ferunt. Ptolemæus Gerrhum et ante eum Plinius vi, 29, cognomento Adipson, vocat: Gerra Strabo xvi p. 760, nihil dissidente Peutingerorum *Tabula*. Nostro astipulari videtur Sozomenus *H. E.* viii, 19: Ἀπὸ τοῦ πλάγους ὡς συμβῆν καθῆρην εἰς Γέραν, πόλιν μικράν, ἀπὸ πεντήκοντα στάδια τοῦ Πηλοῦσιου ἀπεστῶσαν. Verius tamen Gerrhum sive Gerra fuerit, siquidem ἀπὸ τῶν Γέρρων, quatenus tabernacula, σκηνάς, notant, nomen acceperint. Scholiastes Luciani in *Ἀνάχαρσ.* p. 32 edit. Amst.: Δημοσθένης δὲ ἐπὶ τῶν σκηνῶν καὶ τῶν περιφραγμάτων (pro Coron. p. 168 ed. Paris.) ε καὶ τὰ Γέρρα ἐνεπέμψασαν. Καὶ παρ' Αἰγυπτίους δὲ τὰ κατὰ τὸ Πηλοῦσιον καλούμενον διὰ τοῦτο ὠνομάσθη, ἐπεὶ σκηνώματα εἰσὶν, ἐν οἷς παραφυλάττοντες τὰς εἰσόδους διατρέγουσι. Quibus critici verbis et Gerrhorum positura confirmator, et id docemur, fuisse ibi custodes sive praesidiarios milites, qui Aegypti aditus contra hostium incursiones tuerentur. Erat Gerrhum loco commodissimum positum, atque ad initium quidem Barathrorum sive voraginum, quae Pelusium versus porrigebantur; quod si ergo cum cura servaretur, ad claustra Aegypti aditus erat hostibus interclusus. De Barathris illis Diodorus xvi p. 444 et Strabo xvi p. 760.

Ibid. *Σέβρα*. Σέλα, cujus episcopus Aiprius Σέλης ἐπαρχίας Αὔγουσταμνικῆς in Ephesino concilio p. 478 dicitur. Vide *Itin. Ant.* p. 171.

Ibid. *Σεοράτης*. Straboni in mss. Σεθροῦτης xvi p. 884. Sed nostro accedit Ptolemæus. Cujus nomi metropolis Hercules parva urbs erat. Neque alia hic intelligitur: nam in concilio Ephesino modo Theon, ut p. 472, antistes Σεθροῦτου, modo Ἡρακλέους τοῦ Σεθροῦτου, quemadmodum p. 531, dicitur. Pelusio *Itin. Ant.* M. P. 22 separat.

Col. 156. **Ἡγαίστος*. Joannes Ἡγαίστου Αὐγουσταμνικῆς subscriptis Ephesino concilio p. 474.

Ibid. *Παρίθυσος*. Ascripsit L. Holsteinus Πανέφυσος, Πανέφυσος et Παναίφυσος. Ptolemæo dicitur Πανέφυσος metropolis nomi Neut, Ephesino concilio p. 478 Πανέφυσος ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς, et p. 440 Πανέφυσος. Casianus Collat. xi c. 5 oppidum Panephisin appellat, et satis miserabili fuisse conditione prodit.

Ibid. *Πάννις*. Ita mss., sed verum Τάννις sive Τάνις est. Harpocras Τάνεως Gemadii Synodicæ, apud Lambecium *Bibl. Cors.* viii p. 423 subscribit. Vide *Itin. Ant.* p. 153.

Ibid. *Θμοῦης*. Θμοῦις. Pindarus apud Strabonem xvii p. 802 Mendetem mari arponi, merito castigatus ab Aristide tom. III p. 610 : Φησὶ γὰρ Αἰγυπτίαν Μένδητα παρὶ κρημνῶν θαλάσσης καίτοι οὐτε κρημνὸς ἐστὶν οὐδέτις ἐκεῖ οὐτε θάλαττα προστρεῖ, ἀλλ' ἐν πεδίῳ καχυμένῳ ὁ Μένδητος ἴσπας νομὸς οἰκεῖται, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἦν ὀνομάζεσθαι Θμοῦιν.

Ibid. *Αὐγούστα*. Αὐγουσταμνικῆς. Post Theodosii secundi tempora hæc videtur provinciæ facta. Unam tantum Augustamniam *Notitia imp. Orient.* novit, unam etiam Cyrillus in epist. ad Atticum p. 205. Præsidem habuisse Hierocli credimus. Est Augustamnica præses in l. 34 c. Th. de Decurion. et apud Athanasium *Apol. contra Arian.* p. 174 ; qui toti Augustamnica, nondum in duas distractæ, sub Constantio imperavit. Post deim sub Arcadio eadem correctorem, ut ex Isodoro ostendimus, habuit. Ubi vero ex una binæ sunt creatæ Augustamnica, prima correctorem, secunda, uti olim, præsidem, cui pareret, nacta est.

Ibid. *Λσοντώ*. Πόλις Λσοντῶν Ptolemæo circa Busrificam annē, unde ejus in Ephesino concilio, p. 374 episcopus Metrodorus Λσοντῶν dicitur. Nec damnandum tamen nostrum est, quod formam *Ἄγυπτίαν* præfert, et receptum satis est. Xenophon *Epicusius* iv, p. 56 : Διαλθόντες δὲ ταῦτα ἐπὶ Λσοντῶ ἐρχονται πόλιν. Sic enim ingeniosissime vulgatum ταῦτα Ti. Hemsterhusius reflexit. Nilus Doxopatrius (tom. I *Ver. Sac. Le Moine*, p. 224) τὴν Λσοντῶ metropolin Augustamnicae secundæ esse ait. Vide *Itin. Ant.*, p. 153.

Ibid. *Ἀθριβίς*. Fuit in cognomine homo, non multo a Leonum urbe dissociata spatio apud Ptolemæum. Habet etiam Palladius *Hist. Laus.*, c. xxxv, ubi maximo opere vellem ab Jos. Meursio nihil fuisse ascriptum παρὶ τῆς Αθριβίου πόλεως, ex qua sociam Muhammedis prodiisse Zonaras Cedrenus Constantinusque imperator prodidere : ea enim ab Athribe hac multo est diversissima, quippe in ultima Arabia posita : non aliam enim esse ac Medinam, quæ Athribe olim, certissimum est. Vide Jac. Golium in *Alfergan.*, p. 97. De Heliopoli sive Ἡλίῳ *Ant. Itin.*, p. 169.

Ibid. *Βουδάστος*. Appo-Ita fuit Bubastico fluvio, a Diana, quæ Ἄγυπτίῳ βουδάστις apud Herodotum ii, p. 137, id nominis sortita. Hermon τῆς Βουμαστικῶν pro Βουδαστικῶν est in tom. III *Maii Act. S.*, p. 71.

Ibid. *Φάρβιθος*. Rectam est Φάρβαθος, ut Ptolemæus et Siphianus, aut Φάρβητος, quomodo Strabo et Epiphanius in *Expos. fidei*, c. xii, p. 1095. Se-

dem urbs inter Babasticum et Busrificum amnes habebat.

Ibid. *Ἀραβία*. Intelligitur nomen Arabicum circa Babasticum fluvium Arabiam versus protentus. Ceteroqui et alia Arabia cognomini sinui consensit et in Æthiopiam pertingens in Ægypto erat. Nobilitas ea est marmore porphyrite, cujus illi metalla, sed et aridissimo solo atque arenis infansis apud Aristidem tom. III, p. 587. Atque hic, puto, fuit πορφυρίτης τόπος, cujus Palladius *Hist. Laus.*, c. xlii meminit, et eremus Porphyrio, quam ab oppidis aut habitabili terra septem mansionibus vel eo amplius separatam Cassianus de Spir. Accedat 7, 26 prodit : bene enim illi in eremi descriptione cum Aristide convenit ; id vero mirum accidit, Babylonem ab Hierocle in hac provincia negligi, satis sua ætate celebrem. Aberat ab Arabico sinu, si juvenilis sarcinalibus iter ingrederentur, intervalla quatuor dierum, quod tamen expeditus eques onus diei et noctis decursu absolvere poterat. Hoc Jo. Philoponus de *Mund. Creat.* iv, 5 his verbis, quæ Corderius non intellexit, docet : Πησιάζει δὲ οὗτος (ὁ Ἀράβιος κόλπος τῆ κατ' Αἰγυπτὸν Βαβυλωνί, ἔδιν ἐξ αὐτῆς ἔχων ἀχθοφόροις μὲν ζωίσις ἡμερῶν ἑγγύς ; ποτασσάτων, ὄξυτάτω δὲ ὁρομαί ἵκτον ἐλαύνοντι νυχθημέρου. Vide et *Ant. Itin.*, p. 196.

Ibid. *Κλύσμα κάστρου*. Lege cum Holsteino Κάστρον : sic enim Epiphanius *Hæres.* lxxvi, c. 1 et incertus auctor in *Bibl. Coisliniana*, p. 399. Palmerius *Exercit.*, p. 546 Clysmata ad fluvium sive fossam Ptolemæi, a Trajano renovatam et repurgatam, appositum fuisse censet ex his Luciani in *Pseudomant.*, p. 773 ed. Amst. : Ἀναπλεύσας ὁ ναυτικός εἰς Ἀἰγυπτὸν ἀχρι τοῦ Κλύσματος, πλοίου ἀναγομένου, ἐπιστήθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἰνδίαν κλεῖσθαι. Recte quidem Latinum interpretem castigavit, qui Clysmata non observaverat ; quod ipsum et Bevergius fecit in *Canon. concil. Trullani*, p. 451 : at de fossa Ptolemæi res alia est. Illa Arsinoen usque fuit producta apud Strabonem xvii, p. 804, Trajani vero ad Heronem urbem Arsinoæ vicinam, teste Ptolemæo iv, 5. Ab utraque amplius 69 M. P. Clysmata erat semotum, quemadmodum *Ant. Itin.* indicat, longeque adeo a fossa Trajana Ptolemæique. Si præterea Luciani orationem recte consideraveris, nullum huic opinioni præsidium auxiliante invenies : neque enim ἀχρι Κλύσματος, πλοίου ἀναγομένου recte verteris usque ad Clysmata adducto navigio, quandoquidem naves ἀναγέσθαι dicuntur quæ solvant et ex portu provehuntur. Polybius i, 60 : Ὅς ἀναχθεῖς καὶ καταράς ἐπὶ τὴν Ἰερὰν καλουμένην νῆσον, et 5 2 : ἀνήχθη καὶ κατῆρε δευτεραῖος εἰς Πάτρας, et passim alii, a viris doctissimis ad *Act.* xviii, 2, 3 excitati. Itaque hoc Lucianus voluisse videtur, juvenem eum in interiorem Ægyptum navigasse et Clysmata adisse, cum vero navis iode solveret, persuasum fuisse ut eam conscenderet et Indiam peteret : erat quippe Clysmatis portus ad iter Indicum, ut Epiphanius significat, accommodatus. Vide et *Ant. Itin.*, p. 170.

Ibid. *Ἀραβία*. Nomen provincia ab Arcadio inolepta est, estque prima ejus, quod etiam, apud Cyrillum epist. ad Atticum, p. 205 et concilio, Ephesino, p. 474 mentio. Arcadium illi nomen dedisse Eustathius in Dionysii *Perieges.* 23

testabitur; facileque adeo Harduini carebimus commento, quo provincia eo titulo donata perhibetur, quod totius Ægypti esset media uti Arcadia Peloponnesi; quæ si solida foret ratio, cur nunquam id nomen oblivium est nisi post imp. Arcadii ætatem? præses Arcadiæ est in *Notitia imp. Orient.* cap. 1.

Col. 156. Κυρώ. Hæc superior est Cyro, ἡ ἀνω Κυρώ, in Meletii *Breviario*, p. 187; quæ etsi principem in urbium catalogo locum teneat, metropolis tamen censenda non erit cum L. Holsteinio: sapius enim videmus seu consulto seu librariorum negligentia metropoles aliis fuisse postpositas.

Ibid. Ὀξύρυγχος. Hæc provincie metropolis est apud Nilum Doxopatrium, p. 223 tom. I *Var. S.* Le Moyne. Urbs erat altissima et incredibili monachorum frequentia celebris; qua de re Rufinus ad *Ant. Itin.*, p. 157 a me appellatus, et maxime *Paradiis* seu *Hist. Monach. Ægypti* tom. III *Monum. Coelerii*, p. 475.

Ibid. Ἡρακλέως. Ἡρακλέως voce πόλις subintellecta. Ephesino concilio 531 ἡ ἀνω Ἡράκλεια et Ἡρακλεωτῶν πόλις τῆς Ἀρχαδίας, ut, p. 476 dicitur. In ejus vicinia natus fuit Antonius, monachorum parens, cujus vitam Athanasius nobis reliquit. Sozomenus *H. E.* 4 13: Ἐγένετο δὲ οὗτος Αἰγύπτιος τῷ γένει, τῶν εὐπατριδῶν ἀπὸ Κομάκωμης δὲ αὐτῆ ὁμοῦ Ἡρακλείας τῆς παρ' Αἰγυπτίους ἄρχασι. Sic edidit H. Valesius, secutusque conjecturam, qua Heracleam minorem a Sozomeno signari arbitratur, vertit: *Fuit hic Ægyptius, ortus genere nobilis in vico Coma. Est autem hic virus juxta Heracleam, urbem Ægypti, quæ cognominatur minor.* Ego aliter sentio, et majorem Heracleam indicari opinor. Invenerat vir egregius in codice Fuktiano τῆς παρ' Αἰγυπτίους Ἀρχασι: unde colligas fuisse Arcadum aut Arcadiæ ibi mentionem. Idem confirmat Nicephorus, qui ex Sozomeno habet ὁμορος δὲ αὐτῆ Ἡρακλεία τῶν παρ' Αἰγυπτίους Ἀρχάδων. Forte ergo verum fuerit, κώμη δὲ αὐτῆ ὁμορος Ἡρακλεία τῆς παρ' Αἰγυπτίους Ἀρχαδίας. Certa articulus τῆς Fuktiani ms. hoc requirit: posses cæteroque, si τοῖς παρ' Αἰγυπτίους Ἀρχασι aliorum codicum retinendum censeas, præpositionem addere atque ἐν τοῖς κ. λ. legere, sententia eadem. Alterutrum prorsus necessarium est.

Ibid. Ἀρσινόης. Ita codex Leidensis. Intelligit Arsinoen et nomum ad occasum insulæ Heracleoticæ, cujus episcopus Andreas Ἀρσινόου in epist. ad *Antiochenos*, p. 776 ab Athanasio memoratur.

Ibid. Θεοδοσιούπολις. Habent ejus episcopum Acta conc. Chalcedon., eumque is pro Arsinota antiistite subscribat, urbs Arsinœ vicina fuisse videtur. Forte statio Ptolemæis apud Ptolemæum id nominis a Theodosio esse sortita.

Ibid. Νικόπολις. L. Holsteinus Ναιλόπολις corrigit, rectissime, me arbitro. Fuit sane Nicopolis in Ægypto, sed Alexandriæ vicina apud Josephum *B. Jud.* 4, 41, § 5, a qua longius discessimus. Nilopolis erat in insula Heracleotica, cujus episcopus Ephesino, p. 531 Eusebii Ναιλουπόλεως cum cæteris Ægyptiis nomen ascribit.

Ibid. Ἀφροδιτώ. Forma hæc Ægyptia est; ut Ἀφροτώ, Ἀφώ. Ptolemæο Ἀφροδιτῆς πόλις. Chry-

sarius Ἀφροδιτῶν Ephesino, p. 459. Vid. *Ant. Itin.*, p. 168.

Ibid. Πέμφης. Μέμφης. Quam urbem cultu Apis famosam olim fuisse constat; de quo cum omnia jam sint vulgata, circumspectamus tamen ecquid lucis obscurioribus Lucani verbis de Achoreo asferri possit 5, 477: *hunc genuit custos Nili crescentis in arva, Memphis vana sacris; illo cultore deorum luatra suæ Phœbes non unus vexerat Apis.* In illis enim, qui Apis luatra suæ Phœbes vehere dicatur, vix intelligas. Equidem, cum in Regio ms. et uno Pulmanni Oudendorpius *duxerat* offenderit, *luxerat* malvero, ut Apis luatra suæ Phœbes, quibus sacerdotum in fonte mersus enecabatur, luxisse perhibeatur; idque mihi propterea arsisit quod sacra illa summo cum luctu Ægyptii obirent; unde Tibullus l. vii, 27: *Te canit atque suum pubes miratur Osirin Barbara, Memphitem plangere docta bovem:* et Statius, simili metaphora, *Theb.* 1, 265: *et arisoni lugentia fumina Nili.* Neque oberit conjecturæ luctus bovi tributus, siquidem poeta sibi licere arbitrantur. Idem Statius *Theb.* v, 334: *regemque peremptum ipse ager, ipsi amnes et multa armenta queruntur.* Etsi autem Lucanus id mihi voluisse videatur, ultro suspicionem, ubi meliora fuero edoctus, damnabo; neque tamen eripi mihi patiar præsidium, quod hinc Ammiano veniet. Scribit 22, 14 Apin Lunæ fuisse sacram, meritis propterea Salmasii in *Solin.*, p. 311 castigationem: *quod contra omnes est, inquit, qui ὁμοθυμαδὸν Apin Osiridi, id est Soli, dicatum dixere.* Atqui Lucanus Phœbæ sive Lunæ Apin evidentissime ascribit; et Porphyrius apud Euseb. *Præp. Evang.* ii, 13: *Σελήνη δὲ ταῦρον ἀνέθεσαν ὃν Ἀπιν ἱερονομάζουσι.* Nunc e diverticulo in viam atque ad Latonæ urbem.

Ibid. Ἀττεύς. Αττεύς, unde Isaac ex Αττεύς in Meletii *Breviario*, p. 187. Vide *Ant. Itin.*, p. 156.

Ibid. Θηβαῖδος. Unam Thebaidem Ægyptus Constantii imperatoris ætate habebat, ut ex ejus epistola apud Athanasium tom. I, p. 174 videas. *Notitia imp. Orient.*, c. 1 unam quoque novit. Secta postea in duas est, quarum Justinianus Edicto 13, c. 21, præsidibus subditarum, meminit.

Ibid. Ἐρμούη. Ita ms. Leidensis, alii Ἐρμάη, male omnes. Ἐρμούολις vero nomine fuit, quam μεγάλην vocabant, ut ab altera, quam supra tetigimus, dicernerent. Gennadius Ἐρμουπόλεως μεγάλης adfuit Ephesinæ secundæ synodo, estque in Chalcedonensi, p. 127. Vide *Itin. Ant.*, p. 127. Sequentem legere non recordor.

Ibid. Ἀρτιώ. Sic et Moschus in *Prat. Spirit.*, c. xxxvii et Rufinus in *Vit. Patrum.*, c. 42: *Vidimus et alium senem venerabilem, Eliam nomine, in finibus civitatis Antino, quæ est metropolis Thebaidis.* Palladius *Hist. Lauc.*, c. lxxxv et lxxxvii πόλιν Ἀρτινίου vocat. Plura ad *Itin. Ant.*, p. 167.

Ibid. Ἀκούασα. Ita schædæ Leidensēs. Holsteinus Φάκουσα emendat, et ms. Κακος legere admonet; cui astipulari, etsi magnopere velim, non possum. Phacusa vicus erat, Stephano teste, Ægyptum inter et Arabicum mare, sive, ut Ptolemæus, metropolis nomi Arabiæ. Præterea Strabo vii, p. 805 fossæ Ptolemaicæ, quæ ex Bubastico amne in sinum Arabicum erat perducta, Phaccusa (sic enim appellat) initium esse affirmat. Quæ om-

nia Phacusa in Augustamnica prima fuisse et iongissime hinc semotiam indicant. Verum est Κούσαι, unde Cusis *Itin. Ant.*, p. 157, quod adi.

Col. 156. Λύκωρ. Si πόλις addatur, bonum erit : caeteroqui Λυκώ *Aegyptiorum* more dici assolet, ut Palladio *Hist. Laus.*, c. xli et Cassiano de *Instit. Remant.*, iv, 13 : *Primum abbatem Joannem, qui commemoratus est juxta Lyco, quod est oppidum Thebaidos. et Collut. I.*, c. 21. Adde canonem Theophili apud Beverg. tom. II, p. 373, et quæ ibi Balsamon. Cusis M. P. 36 *Itin. Ant.* dissociat.

Ibid. Ὑψηλή. Hoc manū exaratus liber, qui Lugduni in Batavis est, probat. Athanasio *Apolog. c. Arian.*, p. 185 Ὑψηλῶν πόλις, Eriphanio *Hæres.*, lxxvi c. 9 Ὑψηλή πόλις οὕτως καλουμένη περὶ τὴν Θηβαίδα. Vide Ch. Cellarium G. A. 4 t. 1, p. 70, et de sequenti *Itin. A.*, p. 158.

Ibid. Ἀντίου. Pro Ἀνταίου, solemnī recentioribus more, ut ad *Anton. Itin.* vidimus. Causam nominis locique situm Diodorus 1, p. 18 signat, γενέσθαι inquietens, τὴν μάχην παρὰ τὸν ποταμὸν, πλησίον τῆς νῦν Ἀνταίας κόμης καλουμένης, ἣν κτισθαι μὲν λέγουσιν ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρει, τὴν προσηγορίαν δ' ἔχειν ἀπὸ τοῦ κολαθέντος ὕψ' Ἡρακλίδους Ἀνταίου, τοῦ κατὰ τὴν Ὀσίριδος ἡλικίαν γενομένου. Rhodomanus vicum vertendo in *parte quadam Arabiæ* collocans, haud sane attendit rem in *Agypto* esse gestam. Posita urbs sive vicus ad orientem erat Nili, ut Ptolemæus quoque docet; quem tractum Arabiæ vicinum faciunt. Vide *Itin. Ant.*, p. 164, et de Πανός (sic enim recte ms. Leidensis) urbe, p. 166.

Ibid. Ὀασίς μεγάλη. Ὀασίς μεγάλη, uti Socrati II. E. II, 28 dicitur ἢ ἔνω Ὀασίς *Hist. Arian.*, p. 387 et μεγάλη Ὀασίς *Apolog. ad Constantium*, p. 316. Siccam et exsiliis famosam fuisse præter alios Diodorus Tarsensis apud Photium cod. 223, p. 671 docet. Zonaras, qui in Theodosio secundo Oasin Arabiæ regionem ait, errorem excusare non poterit.

Ibid. Ἐπὶ δοῦκα. Unum Constantii imperatoris tempore *Aegyptus* ducem habebat, qui rei militaris curam ageret. Athanasius *Hist. Arian.*, p. 394 modo λαμπρότατον δοῦκα, modo στρατηλάτην, ut *Apolog. ad Constantium*, p. 318, appellat; postea duo constituti sunt, alter Thebaidos, Libyæ alter, cujus utriusque *Notitia imp. Orient.*, c. 1 et l. ult. c. de *Divers. Offic.* meminit. Justinianus dein *Edicto* xxi, c. 22 duas Thebaidas uni duci mandavit, eisque utriusque provinciæ præsides parere jussit.

Ibid. Πτολεμαίς. Hæc est Ptolemæis Hermi-
Ἐριλὸν Πτολεμαίς non apud Ptolemæum tantum, sed et Theodoram Meliteniotam *Proœmio in Autonom.* tom. ix *Bibl. Græc. Fabricii*, p. 212. Zosimo ἢ κατὰ τὴν Θηβαίδα Πτολεμαίς, 1, 71; auctor l. III *Maccab.*, c. vii, 17 Ptolemæidem habet, quæ ex loci ingenio ῥοδοφόρος dicebatur: nostrane an statio Ptolemæis in Arsinoïta nomen sit, non temere dixerō. De Diospoli *Ant. Itin.*, p. 159.

Ibid. Τέντυρα. Lege Τέντυρα. Vide ibidem.

Ibid. Μαξιμιανούπολις. Nomen a Maximiano Herculeo impetrasse videtur. In Meletii *Breviario*, p. 187 Μαξιμιανούπολις vitiose dicitur. Adde *Notit. imp. Orient.*, c. 145.

Ibid. Κόπτος. Κόπτος. Xenophon *Ephes.* 15,

p. 56, Κόπτων τῆς Αἰθιοπίας πλῆστον vocat, et frequentia mercatorum in *Æthiopia* Indiamve transmittentium celebrem ait. Statio *Theb.* 1, 265, *Marcotica Coptos*, satis audaci figura. Quæ vero illic a Lactantio de Iside notantur, plenius scholiastes Luciani tom. II, p. 33 exponit.

Ibid. Φλαί. Rectum est Φλαί, de quibus *Ant. Itin.*, p. 164.

Ibid. Διοκλητιανούπολις. Est in aliis quoque *Notitiis*. Conditā videtur, cum Diocletianus in Achilæum arma moveret et *Agyptios* in ordinem cogeret: tum enim varia per hanc provinciam castella excitavit, de quibus Jo. Malala tom. I, p. 409.

Ibid. Ἐρέσθυθος. Vereor vehementer ut se tueri hoc possit. Nusquam, quod quidem sciam, eo nomine urbem in *Thebaida* inveni; et nisi me omnia fallunt, Ἐρμονθίς, de qua *Itin. Ant.*, p. 160, erit.

Ibid. Λάττω. Λάτων, quanquam et Λάττω in *Vita S. Pachomii*, c. vii § 52. Latopolis est, ad *Itin. Ant.* satis illustrata.

Ibid. Ἀπολλωνιάς. Ἀπόλλωνος, uti alia *Notitia* maluit: Ptolemæo magna Apollinis urbs, *Itin. Ant.* Apollonos superioris et *Notis imp. Orient.* c. 143. Mox Ὅμβοι lege.

Ibid. Λιθύης τῆς ἀνω. Superior Libya *Notit. imp. Orient.* c. 1, ubi et præsidem habet, obvium quoque in Actis S. Lucii apud Lambecium liv. viii, p. 206 *Bibl. Vindeb.* et Athanasii *Apol. cont. Arian.*, tom. I, p. 174.

Ibid. Σώζουσα. Hujus antistes Zosimus Σωζούσης concillio Ephesino secundo inter *Acta Chalcedonensis*, p. 127 subscripsit. Σώζουσα τῆς Πενταπόλεως; dicitur Eriphanio. *Hæres.* lxxiii, c. 26, satis recte: nam Libya superior Pentapolin complectitur.

Ibid. Κυρήνη. Nobilissima olim urbs Synesii ætate deploranda erat conditione, prorsus neglecta et in ruinam procumbens; unde orat. de Regno, p. 2 meritissimo imperatoris opem implorat: Πόλις Ἑλληνίς, inquit, παλαιὸν θνομα καὶ ἐν ὄψῃ μυσία τῶν πάλαι σοφῶν, νῦν πένης καὶ κατηγῆς καὶ μέγα ἔρειπτον, καὶ βασιλείως δέομενον, εἰ μέλει: τι πράξειν τῆς περὶ αὐτὴν ἀρχαιολογίας ἐπάξιον. Plura in *Ant. Itin.*, p. 68. Portu utebatur Phycunte, de quo præter Ptolemæum idem Synesius *epist.* 51: Ἄραντες ἐκ Φυκοῦντος ἀρχομένης Ἐφάς, δελίης ὀφίας τῷ κατ' Ἐρυθρὰν κόλπον προσέσχομεν. Ubi male de mari Rubro D. Petavius cogitavit, quod fortasse in altera editione correxit. Scribi debet Ἐρυθρὸν, quo nomine locum maritimum in Pentapoli Ptolemæus habet et Synesius ipse *epist.* 67. Adde *epist.* 100.

Ibid. Πτολεμαίς. Provinciæ est metropolis apud Synesium *epist.* 67 et Nilum Doxopatriam, p. 223. Non longe aberat Barce, quæ festinanti manum injicit. Puto eam in animo atque oculis fuisse scriptoribus vetustis, qui Jacobi Majoris exitum describere; quod ut pateat, ipsos audiamus. Isidorus, seu quis alius auctor, in libro de *Vita et Obitu Satorum, hic ab Herode*, inquit, *tetrarcha gladio cæsus occubuit, sepultus in arce Marmaria*. Sic ms. Jesuitarum Antwerpiensium præfert, ut ipsi profestetur tom. VI Jul., p. 85. Alii codices, quos Mariani in disputat. *De Adventu S. Jacobi in Hispan.*, c. 7 inspexit, in *arce aut arca Carmarica, Marmarica, Marmorica, Achimarmarica* edunt; *Martyrol. Vetus*, tom. III *Anecd.* ed. Martene, p. 1519 in

Acaia Marmarica. E quibus mirificis lectionibus Hispani scriptores multa comminiscuntur, ut Jacobum intra suae regionis fines tomulatum fuisse vincant. Mariana arcam marmoricam effingit, in quam Jacobus fuerit illatus, prorsus, ut de vocabulo si- leam, contra scriptoris mentem: solet enim locum, in quo viri pietate illustres fuerint sepulti, apponere. Aliud ergo Maurus Castellus Ferrerius et Gaspar Sanctius apud exstructores magni operis Sanct. tom. VI Jul., p. 14 inde eruerunt, opinati Tamaricam rectam esse; Tamaricam autem Gallaeiae esse partem, quam Tamarici apud Melam 3, 1 olim habuerunt; quod posterius ut verum esse demus, magna tamen differentia inter Tamaricam et Marmaricam sese offert: et quae arca illa sive arx Tamarica? aut ubi tandem lecta? enimvero si partium seposito studio rem ipsam consideraveris, quid magis laudori verbis accommodatum esse potest Barce Marmarica? Praesertim cum Freculphus, tom. II, l. II, c. 4 Jacobum intra Marmaricam, et Anonymus scriptor operibus Oecumenii praepositus ἐν πόλει τῆς Μαρμαρικῆς sepultum fuisse tradat, librarii que in Marmaricae vocabulo saepe peccarint turpiter, ut Jos. Simlerus et H. Surita in *Ant. Itin.*, p. 70 monuerunt. Dices Graeculum illum esse nullius fidei et multa perperam miscere; neque ego negavero: satis tamen indicat de Marmarica se aliquid inaudivisse, non de Tamarica, neque de arca marmorica. Probe vero Barcen Marmaricam appellari nemo facile negaverit, qui Marmaridas a Paratonio ad Syrtin usque majorem porrectos fuisse e Plinio V, 5 didicerit.

Col. 156. *Τεύχηρα.* Imo *Τεύχετρα.* Vitiosum urbis hujus nomen est in Diodoro Siculo, xviii, p. 605: *Μετὰ δὲ ταῦτα θαρσῆσας, καὶ τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Τάρχηρα ἐκπολιορχήσας.* Lege *Τεύχετρα*, quorsum res ipsa et mss. variantes scripturae ducunt, et vide *Anton. Itin.*, p. 67 et schol. Pindari *Pyth. Od. 4*, ubi Cyrenae hujus originem vindicat. De sequentibus duabus. *Itin. Anton.*

Ibid. *Λιδύης τῆς κάτω.* Athanasius τὴν Ἐγγύστα Λιδύης appellare solet, ut epist. ad Antiochen., p. 776. Cum Hierocle *Notitia imp. Orient.*, cap. 1 facit, quae ejus etiam administrationem praesidi, sicuti imp. Justinianus Edicto xiii, c. 17, committit.

Ibid. *Παρατόριον.* Libyae hinc initium sinit Justinianus Edicto 13, c. 18. Lucanus Syrtibus appositum fuisse videtur censuisse, cum 3, 295 canit *Usque Paratonium Eoa ad littora Syrtes*, haud dubio perperam: longe enim Syrtes a Paratonio distabant. Tamen, quasi certus hujus opinionis, et alibi Syrtes Aegyptio praene jungit, veluti 7, 444: *Syrtibus hinc Libycis tata est Aegyptus*, et 540: *Et vada testantur junctas Aegyptia Syrtes.*

Ibid. *Ζωροζαγούλης.* L. Holstenus in Caroli a S. Paulo Geograph. S. duabus vocibus Ζώγγρα Ζάγουλς legendum aut duas illas urbes in unam deinceps coaluisse arbitratur; quod et mihi arrisit.

Philocalus Ζαγούλων antistes est in concilio Chalcedon., p. 127 et apud Lambeciam *Bibl. Vindob.*, viii, p. 423. Maximus Ζαγούλωσ Gennadii Synodicae subscribit. Athanasius ad Antiochen. 767. Marcum, Ζύγρων τῆς Ἐγγύστα Λιδύης memorat. Ptolemæo utraque est, κώμη vicus, non longoquidem inter se intervallo, nec juncti tamen arctissime.

Ibid. *Πιδωρία.* Πηδωνία et Ptolemæi prope Catathmon parvum; atque haud scio an hinc fuerit Apollon Πιδωνίας in Synodica Genadii.

Ibid. *Ἀντιφρώ.* Eidem Synodicae Apollon Ἀντιφρών subscribit. Ἀντιφράτ Straboni, qui xvii, p. 799 non longe a mari locat.

Ibid. *Δάρρις.* Haec provinciae fuit metropolis, nisi Nilus Doxopatrius fallat, certe corruptus cum urbem Δαρικῶ, p. 223 vocat. Plura *Ant. Itin.*, p. 69.

Ibid. *Ἀμμωνιακή.* Recte ita mss. *Lugdun.* Non alia est ac Ptolemæi χώρα Ἀμμωνιακή, caeli solique siccitate aspera. Athanasius Ἀμμωνιακὴν τῆς Λιδύης. Apol. ad Constantium, p. 317 appellat, et exsiliis episcoporum frequentem fuisse tum eo loco tum *Histor. Arian.*, p. 387 significat. Fortasse et huc pertinet Oasis Strabonis, quam prope Ammonis oraculum collocat. Recte sane Ammoniacae appellabitur.

Ibid. *Εἰσι τῆς δόσεως.* Haec et quae sequuntur, a ms. Leidensi exsulant, hanc clausulam addente, *Τῆος τοῦ καταλόγου πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, διοικουμένων: quae mihi multo quoque justior et verior illis videtur quae L. Holstenius ex suis codicibus excerpit: neque enim commode Occidentis imperio ab Hierocle provinciae tribuentur, quae ipsius aetate amissae prorsus erant; cujusmodi pleraeque sunt quas subjunctas vides.*

Ibid. *Γαλήνων.* Γάλλων aut Γαλατῶν aut Γαλιῶν oportuerat.

Ibid. *Σπανίων.* Solemni more pro Ἰσπανίων. Ita Paulus *Epist. ad Roman.* xv, 28 τὴν Σπανίαν, et Galenus *περὶ τροφ. δυνάμ.* II, p. 520 κατὰ τὴν Ἰθρίαν τε καὶ Σπανίαν ὀνομαζομένην, et Athanasius τὴν τῶν Σπανίων Ὀσίον nuncupat. Similiter Σπάνιοι Ἰπποὶ apud Apsyrtum *Hippiat.* c. 115, et Melane τὸ γένος Σπάνη in *Hist. Lous. Palladii*, c. 65. Adde Salmasium in *Spartian. Hadrian.* c. 1, et Jo. Rhodium in *Lexico Scriboniano.*

Ibid. *Βρισγάρων.* Βριστάνων scribere voluit.

Ibid. *Ἐπαρχία Σικελίας.* Has tres ad Italianum pertinere L. Holstenius margini ascripsit, eaque ratione numerum VII provinciarum rotundari; quod uti verum est, ita scriptorem id voluisse dubites: ea enim si homini opinio fuit, cur Italicae tres has provincias non addidit? Putem hoc auctarium non unius esse auctoris, novisque accessionibus in hanc formam a diversis fuisse exstructum. Certe dignum non est quod nos multum, metam tandem assecutos, moretur.

INDICES.

INDEX RERUM MEMORABILIU

QUE

In libris Constantini Porphyrogeniti de thematibus ac de administrando Imperio continentur.

Revocatur lector ad numeros crassiores textu insertos.

A

- Aaron Arabum princeps, 75. Ejus filii inter se de principatu certant, 76.
- Abari a Dalmatis infestati, Dalmatiam fere omnem occupant, 86, 87, 97, 94, 97, 99, 103, 104. A Chrobatibus postea expulsi, 93, 97.
- Abasgia regio ubi, 114.
- Abdelas Arabum princeps, 75.
- Abdelas Arabum tyrannus ab Abimelecho principe victus, 72.
- Abdelas Aaronis Arabum principis filius bellum contra fratrem Mahometum gerit, 76.
- Abderschim Aposebatae filius, ameras Mantziciert, 120.
- Abelchamit Apelbarti filius, Ameras Mantziciert, 119.
- Abercius spatharocandidatus Mardaitarum Attaliae capitaneus ab Alexandro imp. designatur, 138.
- Abimelech Arabum princeps quot annis, 72. Abdelam tyrannum occidit, 72. Pacem cum Rhinometo quibus conditionibus facit, 74. Africam invadit, 75.
- Ablicum urbs sui juris, 121. Ejus pagos Romani depopulantur, 124. Ejus ameras Porphyrogenito se subicit, 124.
- Abubacharus secundus Arabum princeps quot annis, 70. Gazam urbem capit, 70. Item Cyprum insulam, 17. Ejus filia ibi sepulta, 17.
- Achaia. V. Peloponnesus.
- Achmet Apolesphueti privignus et filius adoptivus ei mortuo succedit, 119, 120. Ab Apelbarto Aposeime filio occisus, 121.
- Accubitor sub Basilio nullus fuit, 138.
- Adelbertus Lotharii filius, Hugonis regis Italiae pater, 81.
- Adelesia Rodulphi filia, Lotharii Italiae regis uxor, 82.
- Adranase Asotii filius, Iberiae curropalates a Leone imp. factus, 122.
- Adranase Pancratii magistri filius, Iberiae curropalates, 123. Filiam patris Davidis uxorem ducit, 126.
- Adranase magister affinis curropalatae Iberiae sub Porphyrogenito, 121.
- Adranatium Iberiae urbs ditissima, et fertilis soll, 126.
- Aegaeum pelagus et thema unde sic dictum 18. Quam in eo themate urbes et insulae, 18 et 19. Navigatu cur difficile, 19.
- Aeopus ex urbe Cotyaeo, 9.
- Aelius Bonifacium apud Placidiam Valentiniani matrem calomniatur, eundemque ad rebellandum compellit, 78.
- Agapius monachus Cymensis filius sub Romano, 126.
- Apud eum pro Asotio Ciscase legatione fungitur, 127.
- Agathias historicus sub Justiniano, 5.
- Agrina militaria quot in partes olim divisa, 5.
- Agraria imperatoris et Augustae sub quorum potestate, 140, 141, 145.
- Alani Chazaros bello infestare possunt illosque aditu in Chersonem prohibere, 62.
- Alania regio ubi, 113.
- Alaricus Wisigothorum rex, 79.
- Aleinous Corcyrae rex, 25.
- Alemus Phatimen Mahometis filiam uxorem ducit, 75.
- Arabum imperio qua ratione dejicitur, 75.
- Alemi filii a Navia Arabum principe victi, 71, 73.
- Alexander imp. mutationes plarimas induxit, 137.
- Alexander praefectus Asiae, 8.
- Alexius Armenius Cyprum ins. praefectus sub Rosifto Macedone, 17.
- Alyattus Lydorum rex, 8.
- Amerae Arabiae et Persiae rebellant, et amermumnes se dici volunt, 80.
- Amermumnes Africae ex prosapia Alemi, et Phatimes Mahometis filiae, 79.
- Amermumnes Ragdadensis ex prosapia Mahometia, 79.
- Quot Ameradias olim sub se habuit, 79 et 80.
- Amermumnes Hispaniae ex progente Naviae, 80.
- Amirai, 73.
- Anastasiae (S.) virginis templum Diadorae, 93. Ejus corpus in eo depositum, 98.
- Anastasiae (S.) corpus ubi asservatum, 92.
- Anatolicum thema cur sic dictum, 3, 4. Quibus ex provinciis constat, quibusque describitur, 5.
- Anaxarchus philosophus a tyrannate Cyprum insulae sublatu, 17.
- Apasacius magister, Symbatii principis principum filius, 118.
- Apelbart ameras Mantziciert, 119.
- Apelbart alter, ameras Mantziciert, Aposeime filius 120.
- Apelmize secundus Aposebatae ameras Mantziciertant filius, 120.
- Apia. V. Peloponnesus.
- Apoganem Cricoricium Taronitae frater protospatharius, ac deinde patricius factus, Constantini filii Libis filiam uxorem ducit, domumque Barbari CP. ab imperatore accipit, 115.
- Apolesphnet secundus Abelchamiti filius, 119. Ameras Mantziciert, 120.
- Aposatas Persidis ameras Symbatium principem principum interficit, 118, 119.
- Aposebatae Abelchamiti filius ac post eum ameras Mantziciert, Romano imperio se subicit, 119.
- Aposeimes tertius Abelchamiti filius, 119. ameras Mantziciert, 120.
- Arabes in Christianos deserviunt, 76.
- Arcaicae filii a Cricoricio Taronite capti, et potestate Leone imp. liberati, 114.
- Archelaus Cappadociae rex, 6.
- Argos. V. Peloponnesus.
- Ariaratha Cappadociae rex 6.
- Armeniacum thema cur sic dictum, 5. Cappadociae pars, 6. Ejus urbes, 7.
- Arpades Salmutis filius, Turcarum Boeobodus ac deinde princeps, 108. Ejus filii, 110.
- Arrhabonites praetor, 124.
- Arsenius protospatharius et manciabita sub Porphyrogenito, 140.
- Artaxerxem quem Ieo invaserat Persa quidam liberat 6.
- Asandus Mandari filius, 68.
- Asia Minor sub Persia, posteaque sub Macedoniae in satrapias divisa, 4, 5. Sub Romanis ab uno provinciale administrata, 5. In eadem unus magister militum ad Justinianum usque, 4. Post eum in exiguas partes secta, 4.
- Asotius primus principum princeps, 118.
- Asotius alter, sive Asoticus prioris nepos, princeps princeps, 116, 111, 119.

Asotius Iberia caropolites Adrenase caropolitas filius, 126, 127, 128, 129.

Asotius Ciacases patricius Pancratii magistri Iberis filius, 122, 123. Filium Curceno magistro dat uxorem, 125. Adranutium urbem, cum ipse se ac generum inimicitia essent, Romano imp. donare vult, sed frustra, 127, 128, 129. Eandem postea ab ipso gener suus aufert, 125, 126.

Asotius Cricoricii Taronitis filius protospatharius a Leone imp. factus, 115. Postea patricius a Romano renuntiatur, 117.

Asotius protospatharius Cricoricii sive Gregorii patricii filius, 114.

Aspalathum urbs a Diocletiano condita, 86, 92. Ejus descriptio, 92.

Aspar Romani exercitus dux a Gezericho victus in Africa, 79.

Atech insula in Burlico Mæotidis paludis ostio, 113.

Attalus Pergamenus, 11.

Attila Avarum rex Italiam universam devastat, 85.

Avarum Gepedum pars, 79.

Azatus caropolita Iberis, 125.

Azed Arabum princeps, 75.

Azotus Armenius Angorines Lacastriae gener, praefectus excubitorum sub Leone, 15. Contra Bulgaros pugnam occiditur, 15.

B

Basacius Larissae elisuriarcha sub Leone Phil., 156.

Barbari domus CP. Apoganemo, posteaque Cricoricio Taronitis data, 115. Hanc Cricoricis, cum Gregore suburbio in Celtene commutat, 116. Sed utrumque sibi vindicat imperator, 116.

Barbatus patricius accubitor sub Alexandro imp., 158.

Bardas Platypus protospatharius et Peloponnesi praetor sub Romano, 154. Leouem Agelastum protospatharium expellit, 154.

Basiliscus archiepiscopus Comanensium et Martyr, 7. Ejus corpus cum reliquiis D. Joannis Chrysostomi conditum, 7.

Basilius Magnus Caesareae episcopus, Cappadox, 7. Ejus fratres, 7.

Basilius Macedo accubitor antequam imperium adeptus esset, 159. Chrysocher et Carbeam Tephrices principes vicit, 12. Cyprum iusulam a Saracenis recepit, 17. Saracenos ab Italia expulit 88.

Basilius patricius accubitor sub Porphyrogenito, 158.

Bela Terbuliae Zapanus, 103.

Bellarius magister Orientis, 4.

Belochrobatorum vires, 99.

Beneventum urbs a Longobardis capta, 85. A Soldano oppugnata ab imperatore CP. liberatur, eique se subijci, 90, 91.

Berengarius Italiae regnum adit, et Romae coronatur, 81. Cum Rodulpho regnum paratitur, 81. Marchiones Burgundos vincit, 81. A Phalamberto compatre occiditur, 82.

Bertha Adelberti Italiae regis uxor, 81.

Bertha Rodulphi ac postea Hugonis uxor, 82.

Bertha Hugonis filia, Romano Porphyrogeniti filio nupta, Eudociaque a Graecis appellata, 83.

Biacus Chersonis princeps Bosporianus vincit, 148.

Blastemerus Serviorum princeps Bulgaros vincit, 100. Ejus liberi, 100.

Blastemerus Michaëlis Bulgariae principis filius, a Servii in bello captus, 100.

Boëbodi Turcarum, duces, 107.

Boisesthlabus Serviorum princeps, 100.

Bonifacius Libyae occidentalis praefectus Africam Vandalis prodit, 78, 79. Ab iisdem postea cum eos expellere vellet, victus, 79.

Boas Hugonis Italiae regis frater, Burgundiae marchio a Berengario victus, 81.

Bosporiani Lazicam et Ponticam temporibus Diocletiani invadunt, 144. A Chersonitis pacem petere compelluntur, 145, 146, 147. Ab iisdem saepe vici parte regionis suae mutantur, 148, 149, 150. Insidiis Chersonitis frustra petunt, 150 et seqq.

Bosporus Ponti civitas vocatur Bosporiani caput, 50. Unde sic dicta, 50.

Bosporus Thracicus unde sic dictus, 50.

Brasus Mualimeri filius Serviae principata a patrie Petro deieitur, 100. Ab eodem, cum in eum movisset arma, capitur, et oculis oritur, 101.

Buccelliariorum thema unde sic dictum, 10. Quibus populis et urbibus constat, 10 et 11.

Bulgari Onogunduri olim appellati, 21. Quando Istrum Danivum traiecerunt, 21. A Patzinacis saepe victi, 97.

Bultus Turcarum carchas, filios Cale carcha, 110.

Burlic Mæotidis paludis ostium, 113.

Busebutas Zachumorum princeps, 103.

Butellinus Francorum dux a Narsete victus, 28, 29.

Ryzantii quorum coloni, 18, 21.

C

Cabari Chazarorum gentiles ab iis victi ad Turcas secedunt, 108. Patria et Turcarum lingua utuntur, 109. Iis conjuncti Patzinaciam invadunt, Symeonemque Bulgarum fugant, 109. Postea a Symeone et Patzinacis eiciuntur, 109.

Caecilius Beparacanita, 116.

Cades, 75.

Caesar cur sic dictus, 15.

Caesareae urbes a quo sic dicte, 15.

Cæsarianus qua ratione in Chersonem eat, et foedera cum Patzinacis ineat, 57, 58.

Cæsarius Gregorii Nazianzeni frater, 7.

Calvus Muadari filius, 68.

Calabriae urbes, 28.

Callinicus Graecum ignem primus imp. Pogonate reperit, 151.

Calphus Saracenorum dux, 29, 88.

Camelancia Constantino a Deo per angelum missa, et in S. Sophia deponi jussa, 65. Quando imperatores iis utuntur, 65.

Canae Terbuliae pars, 107, 104. Cur sic dicta, 104.

Cancar Patzinacitarum pars, 106.

Cappadoes famosi, 7.

Cappadocia unde sic dicta, 5, 6. Quot in partes diversis temporibus distributa, 5, 6, 7. Ejus urbes, 7.

Cappadocia Major quibus terminis circumscripta, 5.

Cappadociae Minoris fines, et urbes, 6, 7.

Capua a Vandalis his capta et deleta, 84. In ejus locum alia urbs a Landulpho episcopo aedificata, 84. Quae a Soldano obsessa, ab imperatore CP. liberatur, eique se subijci, 89, 90, 91.

Caranus tertius Herculis filius, primus Macedoniae rex 22.

Carbeas Tephrices princeps a Basilio Mac. victus, 12.

Carchan terra Turcarum dignitas, 110.

Carolus M. monasteria in Palestina excitavit, 80.

Casachia regio ubi, 115.

Catacalus magister et scholarum domesticus sub Leone; Phasianem devastat, 122.

Cataonia Cappadociae pars, 5.

Caucasus mons ubi, 115.

Cephalenia thematis Peloponnesi pars, 25. Ejus insula, 25.

Cetezum urbem ab Iberibus frustra petunt Leo et Romanus imp., 125.

Chaldia thema unde sic dictum, 12. Quibus gentibus et urbibus continetur, 12.

Charisianum mediterranea Cappadociae pars, 6.

Charsias dux Romani exercitus contra Persas, 6.

Chartularius cursus publici, 115.

Chese protospatharius a Saracenis oriundus sub Alexandro, 137.

Chazaros Alani bello infestare possunt, illosque aditu in Chersonem prohibere, 62. Item Bulgari, 62.

Chersonitis Bosporianos Lazicam et Ponticam devastantes pacem a Romanis petere cogunt, 144, 145, 146, 147. Saepe victos parte regionis suae mutant, 148, 149, 150. Insidiis a Bosporianis petuntur, sed frustra, 150 et seqq. Scythas defectionem spectantes ad ditionem compellunt, 147. Privilegiis a Diocletiano et Constantino plurimis ornati, 147, 148. Rebellantes quam ratione reprimi possunt, 156, 157. Iis Patzinacis mercenariam operam praestant, 57.

Cherson ubi, 113. Ad Theophilum usque a protenonte administrata, 112. Deinde praetor in illam ab imperatore missus, 112.

Christophorus Romani imp. filius, 25.

Chrobatorum regio ubi, 95. Eorum pars Abaris expulsis Damalibus occupant, et a Francorum dominio se subtrahunt, 95, 97. — Baptismum Heraclio imp. suscipiunt, 97. Bellum extra fines non ferunt, 97, 98. A Bulgariis frustra accessit, 98. Eos tandem ad internecionem cadunt, 102. Eorum Zopauiae, 95. Vires et urbes, 98. Eorum pars quaedam Illyricum et Pannoniam occupat, 95.

Chrobatiae situs, 96.

Chrysocher Manichaeorum princeps a Basilio Mac. victus, 12.

Chryzogoni (S.) monachi et martyris corpus ubi aservatum, 95.

Cibyrrhaeota res novas frequenter moliti, 16. Cibyr-

rhæotarum thema quas urbes continet, quibusque circumscribitur, 15, 16.
 Civita Nova Italiae urbs prope Beneventum a Longobardis exstructa, 85.
 Civita Nova Venetiæ urbs, olim sedes ducatus, 86.
 Climatium urbes ubi, 113.
 Clissa Dalmatiæ urbs qua ratione ab Abaris capta, 87.
 Clonimerus Stroëmeri filius a patruelis Petro Servia principatum invadens occiditur, 101.
 Clusura, 156.
 Cnenus Bulgarorum exercitus dux, 103.
 Cænobia Ss. Euthymii et Theodosii ab Arabibus raptata, 76.
 Colonea thema initium Minoris Armeniæ, 12 Quibus terminis circumscribitur, 12.
 Comes, 2.
 Commercialarius Chæliæ, 118.
 Condura navium genus, 98.
 Constans a Diocletiano contra Bosphorianos missus, bellum cum his infeliciter gerit, 141. Sed Chersonitis adjuvantibus eosdem ad pacem petendam compellit, 146, Postea imperator, 147.
 Constans pro ospatharius et manclabita sub Romano, patricius et drungarius rei navalis sub Porphyrogenito, 126. Legatus ad Asotium Ciscasem, Curcenium et Davitem Iberos, 126 et seqq.
 Constantiæ episcopus Cyzicum ex decreto synodi in Trullo transfertur, et Hellesponti episcopis præest, 129, 130.
 Constantinopolis a Mavia Saraceno duce frustra obsessa, 72.
 Constantinus imperium in tres filios qua ratione divisit, 27.
 Constantini Porphyrogeniti Aurea bulla, seu fœdus cum Iberibus, 124.
 Constantinus patricius accubitor sub Leone, et sub Porphyrogenito, 138, 142.
 Constantinus Libis filius protospatharius et domesticus inferiorum ministrorum aulae CP. sub Leone, sub Porphyrogenito proconsul, patricius et magus hætiarcha, 115. Ejus legationes, 115.
 Constantinus Loricatus protocarabus, et Phiale protospatharius sub Romano, 143. Qui etiam ei attribuit agraria Augustæ, 143.
 Cortelini, 10.
 Cotys Thracum rex, 8.
 Cotys Bosphorianorum rex, 50.
 Cozilis Francorum dux a Chrobotis in bello occisus, 95.
 Crainas Belæ Zupani filius Blastemeri Serviae principis filiam uxorem ducit, et primos Terbunias princeps renuntiat, 103.
 Crasemere Chrobotorum rex, Terpemere filius, 98.
 Cricoricus Taronis princeps Saracenis adversus Romanos favet, 114. Arcaicæ filios capit, et petente Leone imp. liberos abire sinit, 114 et 115. CP. renuntiat magister et prætor Taronis, 115. Plurima ab imperatore CP. accipit, posteaque amittit, 115, 116, 117.
 Cricoricus, seu Gregorius patricius, 114.
 Crinitæ Protospatharii legationes ad Tornictum Apoganemi filium, 118, 119.
 Crinites Arotas protospatharius et Peloponnesi prætor sub Romano, 153. Sclavos rebellantes reprimi, neque iis tributa imponit, 154. Postea Græciæ prætor 154.
 Criscon Bosphorianorum princeps sub Diocletiano Lazicam et Ponticam devastat, sed Bosporo a Chersonitis capta pacem petere cogitur, 144, 145, 146.
 Ctenas clericus, et Novæ ecclesiæ domesticus protospatharii dignitatem a Leone imp. emit, 158, 159.
 Curcenius Pancratii magistri filius, Symbati Magni Iberiæ principis nepos, 123.
 Curcenius alter Asotii Ciscasæ patricii filiam uxorem ducit, et ab ipso Adranutzium urbem auferit, 123, 126. Magister a Romano imp. factus, 126, 127, 128.
 Cusarus Mundari filius, 68.
 Cyclades insulæ quænam sic dictæ, 18.
 Cyprus insula unde sic dicta, 17. Quorum olim in potestate, 17. A Romanis provincia facta, deinde a Saracenis capta et vastata est, ibid. Postea tamen imperante Rhinometo habitari capta, 170. Quæ in ea urbes, 17.
 Cyzici episcopus a quo ordinari debet, 130.

D

Dalmatæ Romani cur dicti, 86. Sclavorum tributarii, 96.
 Dalmatia Italiae regio, 27. A Diocletiano novis urbibus acta, 86 Ab Abaris qua ratione occupata, 91, 91.

Deinde in Chrobotorum potestatem venit, 95, 97. Dalmatiæ fines, 93.
 Damianus patricius et accubitor sub Michaelæ, 157, 158.
 Danapris flavius ubi, 113. A Danastri et a Danebis quantum distat, 115.
 Davidem regem Iberos patrem suum esse gloriantur, 121.
 David Iberum pater Hierosolymis migrat in persidem, 121, 122.
 David Symbati Magni Iberiæ principis filius, 125.
 David Adranase Curpalatæ Iberiæ filius, 127, 128, 129.
 Decapolis ubi, et quas urbes continet, 15.
 Decatera urbis situs, 92.
 Demonius Cypri rex, 12.
 Diadora urbs cur sic dicta, 92. Aliquot ejus templorum brevis descriptio, 93.
 Dialecti linguæ Græcæ quot, et quinam populi his est aut, 18.
 Dioclea urbs a Diocletiano condita, 86, 104.
 Dioclea regio ubi, 93. Ab Abaris occupata, deinde Servili ad habitandum concessa, 104. Ejus urbes, 104.
 Diocletianus Salona oriundus, 27. Dalmatiam novis urbibus auxit, 86.
 Dingenes Chersonis proteuon sub Constantino Scythas rebellantes vincit, donisque plurimis ab imperatore colonestatur, 147, 148.
 Dolonchi Thraciæ populi unde sic dicti, 21.
 Domni (S.) corpus ubi asservatum, 92.
 Dromonium imperiale quoniam in usu esse cepit, 139. Quinam in illud cum imperatore ascenderint, 139, et 140.
 Dyrrachium olim Epidamnus, urbs Mæcedonica, 26. Nunc thematis caput, 26. Quænam eo themate urbes et præfecturæ, 26.

E

Epicurus Neoclis, Samius, 17.
 Epidaurus urbs a Sclavis capta, 91.
 Etzboctias Bulgarorum exercitus dux, 102.
 Eudocia Constantini Porphyrogeniti avia, 82.
 Eudocia Constantini Porph. soror, 82.
 Eudocia Romani Porph. uxor, 83. V. Bertha.
 Euphemius grammaticus sub Romano, 25.
 Eustathius patricius, relique navalis drungarius sub Leone, 141.
 Eustathius Argyri Charsiani prætor sub Leone, 156.
 Eustathius protospatharius, asecretis, et Cilyrheotici thematis vicarius inimicitias cum Stauracio Paty exercet, eumque apud Leonem imp. calumniatur, 137.
 Eustratus (S.) martyr, Arabracenus, 12.
 Ezelech Jezechi filius, Arpadæ nepos, 110.
 Ezeritæ Sclavi sub Theophilo et Michaelæ rebellantes ad tributa pendenda damnantur, 153. Ea tributa sub Romano ipsæ deflectionem parantibus augentur ac non multo post imminuuntur, 134.

F

Fluvii Sarcel inter et Danubium, 112.
 Fontes qui uicera in ore exierint, ubi, 156.
 Franci Chrobotorum Dalmatiæ dominum amittunt, 95.

G

Gab tel clericus ad Turcas legatus, 58.
 Galatæ Francorum coloni, 11.
 Georgius magister et Abasgis princeps, 126.
 Gepedes Gothica gens quam regionem includere, 78.
 Gezericus Vandalorum princeps Libyam occidentalem occupat, Asparemque ac Bonifatium Romanos duces vincit, 79.
 Gogitiselus Vandalorum princeps, 79.
 Goinicus Blastemeri Servia principis filius, a Muntimero fratre captus, et in Bulgariam missus, 160.
 Gottharus Vandalorum princeps Libyam occidentalem occupat, 79.
 Gotthi sub Arcadio et Honorio Romanorum in terris sedes ponunt, 78. Pannoniam primo, deinde Thraciam ac denique Libyam occidentalem incolunt, 79.
 Græcus ignis quando inventus, 61, 131.
 Græcus sermo deficiente Romano imperio affectus, 2.
 Gregorius (S.) Thaumaturgus Neocæsareus episcopus, Cappadox, 7.
 Gregorius (S.) Nazianzenus, Cappadox, 7. In ætate SS. Apostolorum CP. sepultus, 7.
 Gregorius (S.) Basilii Magni prætor, 7.
 Gregorius Patricius, 114.
 Gyula Lamachi filia Assandi Bosphori principis filio nupta 100. Memoriam patris quædam celebrat, 100. Patrum

ab insidiis viri qua ratione liberat, 151. Quo privilegio donata, 155. Ei status Chersonitæ erigunt, 155.
Gylas secunda Turcarum dignitas, 110.

H

Hellas Achillis urbs, 24.
Hællis themalis præcipue urbes et insulæ, 24.
Hellenes quinam proprie dicti, 24.
Hemerius patricius et logotheta cursus publici sub Leone, 157.
Hemnecus Bulgarorum exercitus dux, 102.
Hesychius Illustris historicus sub Justiniano, 5 Hispania. V. Iberia.
Hugo Adelberti ex Bertha filius. Lotharii nepos, 81.
A Berengario Italiæ rege victus, 81. Rodulpho expulso Italia rex renuntiat. ejusque mortui uxorem Bertham matrimonio sibi copulat, 82.
Hugo Tallapherui Burgundiæ marchio, a Berengario victus, 81.

I

Iberes a Davide gens se ducere gloriantur, 121. Hierosolymis excedunt, et in quadam Persidis parte sedes ponunt, 121 et 122. Icto cum Heracleo federe Persas incedunt, 122, 125. Fœdera cum Porphyrogenito ineunt, et male observant, 125, 124. Phasianes partem a Porphyrogenito accipiunt, 125. Munera Hierosolymorum Patriarchæ frequenter mittunt, 122. Cognatas uxores ducunt, 121.
Iberia ad columnas Herculeas quot in gentes et provincias divisa, 76, 77. Hispania postea dicta, 78.
Iberi in victu parcissimi, idemque in vestibus splendidissimi, 77.
Icanati, 10.
Imperatores olim expeditionibus intererant, 2.
Imperium Romanum in tres filios a Constantino qua ratione divisum, 27.
Indictiones cur sic dictæ, 16.
Ingor Russiæ princeps, 59.
Isamus Arabum princeps, 75.
Ismaelis filii Abrahami posterii, 67, 68.
Ismael Armenius Symposii Clisurarchæ sub Leone, 156.
Italia universa post translatam CP. imperii sedem a duobus patriciis administrata, 82. Ejus pars a Narsete Longobardis cur prodita, 82.
Izid Arabum princeps, 72.

J

Jachnucas Manuelis Tece principis filius, Nicopoleos prætor sub Leone, 156.
Jelech alter Arpadæ filius, 110.
Joannes Eladas magister et patricius sub Leone, 145.
Joannes Manuelis Tece principis filius, 155, 156.
Joannes Thalasson Philixæ protospatharius sub Leone, 140.
Joannes clericus et rector sub Romano, 145.
Joannes Curcius magister sub Romano Phasianem devastat, 122, 125. Theodosiopolim frustra oppugnat, 124. Mastatum capit, et Pancratii custodiendam tradit, 124 et 125.
Joannes protospatharius Peloponnesi prætor sub Romano, 155, 145.
Joannes protospatharius, et prætor Arrhabonites sub Porphyrogenito, 124.
Jordanes patricius et magister Orientis sub Arcadio, 4. Ejus lances sculptiles, 4.
Justinianopolis nova metropolis Hellepontis, 150.
Justinianus ante Imperium unicus prætor Romanorum agminum, 14.
Justinianus Rhinotmetus Cyprius, 129. Pacem cum Saracenis quibus conditionibus facit, 74. Mardaitas senibus suis abducit, 74 et 75. Pacem cum Bulgaris factam dissolvit, 75. Cyprum iterum habitari curat, 150. Ejectus restituitur, 75.
Jutoizas tertius Arpadæ filius, 110.

L

Lalaco Patricius et Armeniacorum prætor sub Leone Phasianem vastat, 122.
Lamachus Chersonis proteuon ditissimus, 150. Eius memoriam filia Gycia singulo quoque anno celebrat, 151.
Laudolphus Capuæ episcopus Capuam Novam in locum veteris urbis a Longobardis destructæ excitat, 81.
Laure SS. Charitonis et Syriaci et S. Sabæ ab Arabibus vastatæ, 76.
Laurentii (S) archidiaconi et martyris corpus ubi asseratum, 92.

Lebedias Turcarum boeodorus uxorem Chazaram ducit, 107. Principatum a Chazariæ chagano sibi oblatum respuit, 107.

Legiones per singulas Romani imperii provincias distributæ, 2.

Legiones-Fulminatrix, 2. — Marmaritarum, 2. — Pisidica, 2. — Quadraginta martyrum, 2. — Thessalica, 2.
Leo Armenus filiam chagani Chazariæ uxorem ducit 66. Ejus mors, 64.

Leo Rabduchus protospatharius, Dyrrachii præfectus, magister et logotheta cursus publici sub Leone, 101. Legatus ad Petrum Serviciæ principem, 101.

Leo Argyri Eustathii Argyri filius, Sebastias prætor posteaque magister et scholarum domesticus, 156.

Leo protospatharius et Tzycane prætor sub Leone, 145.

Leo Armenius Phixæ protospatharius fit, et postea classis vicarius, 140, 141, 142.

Leo Agelastus protospatharius sub Romano, 154.

Liuntica Turcarum princeps, Arpadæ filius, 109.

Longini, 2.

Longobardi Gepedum gens, 78. Pannoniam primo incolunt, ac postea a Narsete invitati Italiam fere universam occupant, 85.

Longobardia quibus urbibus continetur, 26. In duos Principatus quando divisa, 83. Postea imperatori CP. subjecta, 29.

Lotharius Italia rex Hugonis avus, 80. Romam bello capit, ac non multo post Placentiam moritur, 80.

Lotharius Hugonis filius Italia rex, 82.

Ludovicus Italia regnum invadens oculis oratur, 81.

Ludovicus Franciæ rex Soldanum Saracenorum ducem capit, 89. Ejus fraude Capuam ac Beneventum amittit, 90.

Lycandus vetustissima Armeniæ urbs, 14. Quandonam inter themata censeri cepit, 15, 156.

M

Macedonia unde sic dicta, 22. Eadem Macetia nuncupata, 22. Sub regibus primum, deinde Romani imperii provincia, ac denique thema, 22. Quot in ea præfecturæ et urbes, 25.

Macedoniæ reges Hercules nepotes, 22. Eorum insignia, 22.

Madis Arabum princeps, 75.

Magistrinus, 74.

Mahometes pseudopropheta genus ab Ismaele ducens, 67. Primum camelorum ductor, mox heram suam uxorem ducit, 68. Phatemitarum copiis adjunctus victoriis suis novam sectam nobilitat, 69. Quo anno ad bellum egressus, 69. Ejus imperii anni, 69. Quædam ejus nugæ, 68, 70. A Judæis aliquandiu pro Christo habitus, multa ab iis mutuatus est, 69.

Mahometes Aaronis filius Arabum princeps, 76. Ejus tempore bellum civile inter Arabes oritur, 76.

Maine urbs ubi, 154, 155. Quamam tributa pendit, 155.

Mampalis Symbatii Magni liberti filius, 125.

Mannel Tece princeps protospatharius a Leone factus, urbem suam ei tradit, 155.

Marcianus, qui postea imperator, contra Vandalos pugnans in Africa capitur, 79.

Mardaitæ Libanum et Palestinam devastant, 71. Sedibus suis a Rhinotmeto abducti, 74, 75.

Mardaitarum Attaliæ captivæ ab imperatore quamam ratione designabatur, 158.

Mardonius Persarum dux a Lacedæmonis victus, 25.

Marmæe Bulgarorum exercitus dux, 101. A Servis in bello occisus, 102.

Martinus quidam apud Chrobotos miraculis clarus, 98. Quamam iis mandata dedit, 98.

Maruamus Arabum princeps, 78.

Masalmas Suleemani militiæ præfectus, a Græcis victus, 74, 75.

Mastatum Joannes magister capit, eandemque Pancratii magister qui custodiendam acceperat, Theodosiopolitanis reddit, 124, 125.

Matrimonia Romani quibuscum contrahere possunt, 65 et seqq.

Mavia Uthmani militiæ præfectus Rhodum, Cyprum et Aradum insulas capit, 70, 71. CP. Frustra obsidet, 72. Posthæc Arabum princeps pacem cum Pogonato sancit, et Alemi filios rebellantes profligat, 71. Ejus posterii in Hispaniam a Maurophoris expulsi trajiciunt, Cretamque insulam non ita multo post capiunt, 72, 73.

Maurophori Mavia posteros ejiunt, 71.

Melias Euphratis turmacha sub Leone, 156. Lycandum urbem instaurat, itemque Izamandum, 15, 14, 156. Sympsiuum occupat, 156. Lycandi prætor primus a

Porphyrigenito designatur, posteaque patricius et magister, 153.

- Melissus philosophus Samius, 17.
 Menander historicus sub Justiniano, 5.
 Menippus geographus, 8.
 Mesopotamia sub Leone primum inter themata censeri coepit, 12, 156. Ejus fines Romanus extendit, 156.
 Michael Boroses Bulgariae princeps Chrobatos bello frustra accessit, 98. A Servio victus, 100.
 Michael Buschutze filius Zachlumorum princeps, patricius et proconsul, 101, 103.
 Michael protospatharius, et Chaldim commerciarus, 118.
 Michael Phisae protospatharius sub Porphyrogenito, 111, 112.
 Michael Barcales protocarabus dromoni imperialis, 111, 112.
 Mikengi Sclavi sub Theophilo et Michaele rebellantes ad tributa pendenda damnantur, 133. Ea tributa iisdem defectioem parantibus sub Romano augetur, et paulo post imminuuntur, 131.
 Miroslabus Chrobatorum rex a Pribunia bano interceptus, 98.
 Monasterium Magri Agri a Theophane constructum, 70.
 Moraviam Turcae occasione belli civilis inter principes orit arceps invadunt, 62, 111.
 Mosoch Cappadocum pater, 7.
 Mudaphar Manuelis Teces principis filius, 133, 156.
 Mulae ubi primum ortae, 11.
 Mundarus Zenari filius, 68.
 Munimerus Serviae princeps fratres capit et in Bulgariam mittit, 100.

N

- Narses Butelinum Francorum ducem vincit, 28. Italiam Longobardis prodit, 82, 83.
 Nasar patricius et rei navalis drungarius, 140.
 Naucratius S. Basilii frater, 7.
 Nicoetas Oryphas patricius et rei navalis drungarius sub Basilio Mac, 88.
 Nicetas protospatharius Cibirrhæotarum prætor sub Alexandro, 157.
 Nicetas Sophiam filiam Christophoro Romani imp. filio in matrimonium locat, 25.
 Nicolaus Damascenus historicus, Herodis scriba, 8.
 Nicopolis urbs cor sic dicta, 23. Caput thematis olim veteris Epiri Phocensis, 25.
 Numeri cohors ad custodiam palatii CP. destinata, 110.

O

- Obsequium thema unde sic dictam, 9. Quibus populis circumscribitur, 9. Ejus urbes populi, 9.
 Optimatum thema cor sic nuncupatum, 10. E quibus populis et urbibus constat, 10.
 Orestes Charianites Mesopotamiae prætor sub Leone, 156.
 Orus Bosphorianus, 141.
 Oxtanus Piscis, 115.

P

- Pagani Serviorum gens cor sic dicti, 104. Arentani etiam appellati, 104. Eorum urbes et insulae, 96, 104, 105.
 Pagantæ regionis situs, 96. Ejus Zupaniæ, 96.
 Palus Mæotis ubi, 115.
 Pancratii (S.) corpus ubi asservatum, 92.
 Pancratius Cricoricii Taronitæ filius, patricius factus et Taronis prætor, 117. Theophylacti Magistri filiam uxorem ducit, 117.
 Pancratius magister Symbatii Magni Iberiæ principis filius, 123.
 Pancratius magister Adranasæ europalatae filius, 126, 127.
 Pancratius magister Mastatum urbem sibi commissam Theodosiopolitanis reddit, 125.
 Pancratius Davidis Iberis filius, 122.
 Pancratius Manuelis Teces principis filius, 12, 135, 135.
 Hiranatus et bucellariorum prætor sub Leone 155, 156.
 Papagia regio ubi, 115.
 Paphlagonum thema quibus finibus circumscribitur, 11. Ejus urbes, 12.
 Patrae urbs a Sclavis Peloponnesi obsessa a R. Andrea liberatur, 131, 132.
 Patzinaciae situs, 106, 112. Quænam in ea monumenta, 109. Ejus civitas, 108. Ejus themata, 105, 106.
 Patzinacitas ab Uzis et Chazaris eieci Turcarum regionem invadunt, 105. Quibus formidolosi, 56, 57, 58, 59,

60, 61. Ubi æstatem transigunt, 59. Eorum quidam caecar appellati, 108. Eorum principes quo ordine sibi succedunt, 103. Patzinacitarum quidam cum Uzis habitant, et ab eis vestitu differebant, 106.

- Paulus Serviae princeps Zachariam principatum invadentem capit, et Bulgariae tradit, 101. Ab eodem Bulgariae juvenibus eiecitur, 101.
 Paulus Magistranus legatus ad Saracenos, 71.
 Pausanias Damascenus scriptor, 5.
 Pechus Chazaræ, 112.
 Peloponnesi immunitatem a milita a Romano imp. tributum extra ordinem pendendo obtinent, 143, 144.
 Peloponnesus olim Apia, deinde Pelagia et Argos dicta, 21. Eadem Achaia nuncupata, 24. Post Heraclidarum et Macedonum imperium Romani imperii provincia facta, 24. Quænam ejus præcipue urbes, 21.
 Persæ ab Atheniensibus et a Lacedæmonis victi, 24, 25. Post Heraclium a Barbaris facile infestati, 122.
 Petronas Camaterus Sarcel urbem jubente Theophilo condit, et protospatharius, primusque Chersonis prætor renuntiat, 112.
 Petronas Boilas Nicopoleos capitaneus, 121.
 Petrus S. Basilii frater, 7.
 Petrus Goinici filius patrieles Serviae principatu deiecit, 100. Branum arma moventem capit et oculis orbati, 101. Clonimerum qui et ipse principatum invadere parabat interfecit, 101. A Bulgariae deceptus capit, 101.
 Petrus Bulgarus neptem Romani imp. uxorem ducit, 65.
 Phædimus Amasæus, Cappadox, 7.
 Phalambertus Berengarium Italiae regem interfecit, 61.
 Phalitzis Jurotæ filius, Arpadæ nepos et Turcarum princeps, 110.
 Phangumes Cyprii sub Rhinometo legati ad Saracenos, 150.
 Pharnæus Chersonis proteion Saurostatum Bosphorianorum principem singulari prælio vincit, Bosphorosque parte regionis sum mittit, 149, 150.
 Phasianem quam Saraceni invaserant Leo ac post eum Romanus devastant, tandemque recipiunt, 122. et seqq. Ejus partem Iberibus donat Porphyrogenitus, 125.
 Phatemis Arabiae populi, 68.
 Phatemis Libyæ populi, 65.
 Phatime Mahometis filia, 68.
 Phineus Aegyptius Paphlagonum pater, 11.
 Pipinus Italiae rex Venetos multo tempore obidet, 61.
 Podaron Phisæ protospatharius, posteaque vicarius Classis, 141. Denique Cibirrhæotarum prætor, 112.
 Polyerates Sami ias. tyrannus, 17.
 Porga primus Chrobatorum rex Christianus, 97.
 Presiam Bulgariae princeps a Servio victus, 100.
 Pribestlabus Serviae princeps a patriele Petro deiecit, 100.
 Principes, 4.
 Principium princeps cui regioni dominabatur, 118.
 Procopius historicus sub Justiniano, 5.
 Prosegoes Serviorum princeps, 100.
 Protelates, 141, 142.
 Proteion Chersonis, 112.
 Protocarabus, 141, 142.
 Protospathariorum vestis et roga, 158.
 Protospatharius Phisæ cur sic dictus, 140. Quibus sub ejus potestate, 140 et seqq.
 Provincia occidentis immunitatem a milita a Leone imp. tributum extra ordinem pendendo obtinent, 143.
 Publii Asiae Minoris proconsulis inscriptio, 3.
 Puericas Armenas, 12.
 Pythagoras Mnesarchi, Samis, 17.

R

- Ragusæ olim Iansæi dicti, 91. Eorum origo, 91. Tributa pro vineis quibus pendunt, 96.
 Ragusium urbs Dalmatiae metropolis, 29. A Saracenis obsessa a Basilio Mac. liberatur, 84. In ea corpus S. Pancratii asservatum, 92. Ejus situs, 96.
 Rhabus Zenari filius, 68.
 Rhodus insula Dorum colonia, 16. Ejus Colossus a quo factus, 71. A Mavia Arabum duce subatus, 71.
 Rodostilabus Serviorum princeps, 160.
 Rodolphus Berengarium Italiae regno deturbat, posteaque victus regnum cum eo partitur, 81. Rebellant populo in Burgundiam secedit, 82.
 Romæ princeps legitimus papa, 27.
 Romanus imp. neptem Petro Bulgaro uxorem dedit, 66. Ejus Aurea bulla, seu fœdus cum Iberibus, 125.
 Romani quibuscum matrimonium contrahere possunt, 65, 66, 67.
 Romanum Imperium regnante Heraclio mutari cepit, 2.

Romani Dalmatæ cur noncupati, 86. Ab Abaris quos læcessiverant pene deleti, 86 et 87.
 Russi Patzinacitas maxime omnium reformidant, 56.
 Eorum iter in Romaniam, et substitutiones, 59 et seqq.

S

Sabas vel Samanus Saracenorum Afrorum dux, 29, 83.
 Sagene navium genus, 96.
 Salmutzes Turcarum boeobodus, 108.
 Salona Dalmatiæ caput, 93. Aquis ad potum suavisimis commendata, 27. Ab Abaris qua ratione capta, 87, 94.
 Samaritæ incolæ ab Assyriis quo translati, 12.
 Samonas patricius et accubitor sub Leone, 138.
 Sapoc, 17.
 Samus insula et thema unde sic dicta, 17. Quænam in eo themate urbes et turres, 18.
 Sangarius fluvius ponte junctus a Justiniano, 10. In eum epigramma, 10.
 Saraceni e regione sua quando egressi, 69. Ragustum frustra obsident, 29, 88. Idem Barim captunt, indeque post aliquot annos a Græcis et a Francis ejiciuntur, 88. Phasianem sub Leone invadunt, et sub Romano amittunt, 122 et seqq. Eorum clasais apud Cyzicum sub Pogonato incensa, 131.
 Sarcel Chazarorum oppidum ad Tansaim quando et a quo edificatum, 112.
 Sarromatus Bosporianorum dux a Chersonitis vincitur, 148.
 Sarromatus alter a Pharsaco Chersonis proteuente singulari certamine vincitur, 149.
 Scholarum domesticos destinatus cum numeri cohorte ad palatii custodiam, 140.
 Scholasticus ostiarius accubitor sub Theophilo, 138.
 Sclabestani in Peloponnesum sub Romano irrumpunt, 134.
 Sclavi Dalmatiæ ditiori Romani se subtrahunt, 87, 88.
 Baptismum Basilio imperante suscipiunt, eique se subjiciunt, 87, 88. Eorum duces Zupani, 87.
 Sclavi Peloponnesi Patris sub Nicephoro obsident, 131. Inde a B. Andrea repulsi attribuuntur ejus apostoli templo Patris celebri, 132, 133. V. etiam Ezeritæ. Milengi.
 Scribarii, 4.
 Scythæ rebellantes a Chersonitis ad deditionem compelluntur sub Constantino, 147. Eos Rhinotmetas in montibus Strymonis collocat, 25.
 Sebastea thema ex Armonia Niivore, 15. Unde sic dictum, 15.
 Seleucia thema quibus ex urbibus constat, 14, 15. Quando inter themata censeri coepit, 15.
 Serbuta, 99.
 Serbuliani, 99.
 Servii Albi ubi, 99. Serviorum pars ad Heraclium imp. confugit, et in themate Thessalonices primum, deinde in Dalmatia sedes ponit, 99. Baptismum suscipiunt, 100. Bulgaros sæpe repellunt, 99 et seq. Ab iis denique decepti, et in Belgariam abducti sunt, 102. Sed adjuvantibus Græcis regionem suam recipiant, et imperatorii CP. se subjiciunt, 102.
 Servitæ situs 96. Ejus urbes, 102.
 Sicardus Longobardiæ princeps, 63.
 Sicilia olim Sicania maxima insularum Mediterranei maris, 27, 28. Olim sub regibus postea in Romanorum potestatem venit, 28. CP. imperatori cur subjecta, 27. Pene universa a Saracenis capta, 28. Ejus præcipuæ urbes, 28.
 Sico Longobardiæ princeps, 83.
 Sinules eunuchus, chariularius cursus publici sub Leone, et legatus ad Adrianam, 115.
 Smyrna prætorium thematis Sami, 18.
 Soldanus Saracenorum Afrorum dux Ragusium frustra obsidet, 29, 88. Inde Barim capit, et Longobardiam aliquandiu tenet, 29, 88. Inde pulsus, et a Ludovico Franciæ rege captus Capuæ ac Beneventi principes in eum suscitati, 89, 90. — In patriam reversus Capuam et Beneventum oppugnatum venit, sed frustra, 90, 91.
 Sophia Nicetæ filia Christophoro Romani imp. filio nupta, 28.
 Sophianus Mavriæ avus, 74.
 Sophronius Hierosolymorum episcopus Palestiniæ ecclesiæ in ta cum Arabibus pacatione servat, 70.
 Spandiates Iher. loco corpore excepto corde invulnerabilis, 121.
 Spataroc indidatus, 112.
 Sphendoplorus Moraviæ princeps, 62, 109, 110. regio in tres filios dividit, 110, 111.

Sphendosthabus Russiæ princeps, 59.
 Spiridon (S.) ex Trimytho urbe in Cypro insula, 17.
 Sporades insulæ præcipuæ, 18.
 Stauracius Platys Mardaitarum Attaliæ capitaneus inimicitias cum Eustathio Cibyrrhæotarum vicario exercet, et a Leone imp. revocatur, 137.
 Stenitas remiges agrariorum imperialium, 159.
 Stephanus Servitiæ princeps a patruelis ejicitur, 100.
 Strabo geographus Cappadox ex Amase, 5.
 Stroemerus Blastemeri filius a Muntimero fratre captus, in Bulgariam mittitur, 100.
 Strymonis thema ubi, 23. In eo Scythæ a Rhinotmeto collocati, 23.
 Suleimanus Saracenorum princeps a Græcis victus, 74, 75.
 Supolichus Chersonita, 148.
 Symbatius principum princeps, 114, 118, 119. Ab Aposata Persidis Amara interfectus, 118, 119.
 Symbatius Magnus Iberiæ princeps, 125.
 Symbatius Davidis filius, et Symbatii Magni nepos, 126. Pancratii patris filiam uxorem ducit, 126. Adranutium ab Asotii Ciscis filia aufert, 126.
 Symeon Bulgariæ princeps Petrum Servitiæ principem in vincula conjicit, eique Paulum substituit, 101. Idem Paulum ejicit et Zachariam Servitiæ principem renuntiat, 101. Quo et ipso expulso, Servitios omnes in Bulgariam abducit, 102.
 Symeon asecretis patricius sub Romano, 127.
 Symposium Clusura ubi, 136. A Melitiniatis captus, sed iterum a Melia occupatur, et torma fit, 136.

T

Tarcatzus primus Arpadæ filius, 110.
 Taronis regio in quos divisa, 118.
 Tase Arpadæ nepos, 110.
 Taurica Cappadociæ pars, 5.
 Taurus Thraciæ sub Constantino proconsul, 20.
 Tautucas Armenius, 12.
 Taxis Zeltæ filius, Arpadæ nepos, 110.
 Tebe'e Tarcatzi filius, Arpadæ nepos, 110.
 Terbuniatæ regionis situs, 95.
 Terbuniatæ Serviorum pars olim sub Zupanis, postea sub principibus, 103. Cur sic dicti, 103. Eorum urbes, 104.
 Termatzus Arpadæ abnepos, 110.
 Terpeinere Chrobatorum princeps, 98.
 Tetrangurium urbs cur sic dicta, 92. Ejus situs, 92.
 Thema quid, 2. Unde sic dictum, 2. Thematum nomina alia antiqua, alia recentia, 1. Themata quando constituta, 2. Eorum sub Leone et Romano mutationes, 155, 136.
 Themistus Chersonis proteuon Bosporianos pacem a Diocletiano petere compellit, 144 et seqq.
 Theocistates Bœnorum, Peloponnesi prætor sub Michaele Theophili filio, Slavos rebellantes ad tributa pendenda damnat, 133.
 Theodori (8.) martyris scutum ubi, 15.
 Theodorus Sigrithes Bulgarorum exercitus dux, a Servis in bello occisus, 101, 102.
 Theodorus Armeniorum interpretis sub Leone, 115.
 Theodosiopolis a Græcis post diutinum bellum capta, 122 et seqq.
 Theodosius protovestiarius sub Leone contra Bulgares pugnant occiditur, 15.
 Theodotus protocecarabus Dromonii imperialis sub Porphyrogenito, 142. Eum casum tonsuræque Romanus perpetuo exilio damnat, 143.
 Theophanes conditor monasterii Magni Agri, avunculus Porphyrogeniti, 76.
 Theophanes patricius accubitor sub Romano, 138.
 Theophilus patricius et Chaldiæ prætor sub Romano Phasianem devastat, 112.
 Theophilus patricius et Theodosiopolis prætor sub Porphyrogenito, 121.
 Theophylactus Erimbides Phialæ protospatharius sub Leone et Porphyrogenito, 142.
 Theophylactus protospatharius et mensæ Augustiæ domesticus sub Romano, 143. Bene erga Porphyrogenitum animatus, 143.
 Theophylactus magister sub Porphyrogenito, 142.
 Theoderichus patricius, consul et Gothorum princeps Libyam occidentalem occupat, 79.
 Thessalonica Macedoniæ urbs unde sic dicta, 25. Nunc thematis caput, 25. Quantum a Damblis distat, 111.
 Thomas Lycandi proceus quæ munera Justiniano obtulit, 14.
 Thraciæ Asiæ Minoris incolæ, 8.
 Thracesium thema unde sic dictum, 8. Ejus urbes, 8.

Ejus praetor equestris agminis dux, 18.
 Thracia unde sic dicta, 21. Olim in duo regna divisa, 20. Deinde Provincia Romani imperii ab uno proconsule administrata, denique in exigua segmenta divisa, 20. Ejus praefecturae et urbes, 21.
 Thymimes Mundari filius, 68.
 Torricius Apoganem Taronite filius patrius, 116, 117. Regionem suam imperatori CP. donat, sed eam imperator patribus Torricii reddit, 118. Ejus vidua in monasterium Psomatheii CP. secedit, 119.
 Tryphonis (S.) corpus ubi asservatum, 92.
 Turcae olim Sabartasphaltii dicti, 107. A Patzinactis ejecti, pars in Perside, pars in Atelcusu regione sedes ponunt, 107. Hi Moraviam invadunt, 108, 111. A Patzinactis saepe victi, 56, 58. In octo gentes divisi, 110. Eorum principes ex Arpadae prosapia, 110. Eorum dignitates, 110.
 Turcia ubi, 111. Quinam in ea fluvii, quibusque gentibus circumscribitur, 110.
 Turmarum mutationes sub Leone, 135.
 Tzamando occupata Melias ejus Clisuriarcha factus, 156.
 Treesthlabus Clonimeri filius Serviam a Bulgaris devastatam occupat, et adjuvante imperatore CP. habitatoribus frequentem reddit, 102. Romano imperio se subicit, 102.

V

Valid Arabum princeps, 73. Universam Africam capit, 73.

Vandali Hispaniam primo, deinde Africam occupant, 79.
 Veneti olim Venetici in insulas secedunt, 84, 85. A Pipino tributa solvere compelluntur, 85. Eorum insulae et urbes in Italia, 84.
 Venetiarum ducis sedes, 85, 86.
 Venetum mare quot flumina influunt, 84.
 Visigothi Roma devastata Gallias primum, deinde Hispaniam occupant, 79, 80.
 Unarus classis Arabum praefectus, ac deinde princeps, 75. Ejus expeditiones et imperii tempus, 70.
 Usa Palaestinae ameras, 72.
 Uthmanes Arabum princeps, 70. Ejus expeditiones, 70.
 Uzi Patzinactis formidolosi, 61. Idem Chazaros facti infestant, 62.

Z

Zacharias Atheniensis papa, 85.
 Zacharias Pribesthlabi filius a Paulo Brani filio Servie principatum invadens capitur, et Bulgaris traditur, 101. Eandem adiuvantibus Bulgaris dejicit, 101. Bulgaros vincit, posteaque ab eis ejicitur, 102.
 Zablumi Serviorum pars cur sic dicti, 103. Eorum Regionis situs, 96. Eorum urbes, 103.
 Zaltas quartus Arpadae filius, 110.
 Zensrus Ismaelii propeos, 67.
 Zichia ubi, 115. Ejus insula, 115 et 114.
 Zupani Servii a Bulgaris ejecto principe Zacharia decepti, et in vincula coacti, 102.
 Zurbaneles protospatharius Amatus curonatus Iberiae, 125.

INDEX AUCTORUM

Qui in libris Constantini Porphyrogeniti De thematibus ac De administrando imperio citantur.

Aebro, 77.	Hellanicus, 23, 27.	Nicolaus Damascenus, 8, 24.
Aeschylus, 50.	Herodotus, 76.	Parthenius, 77.
Alexander historicus, 25.	Herodotus, 6, 17.	Paulus (S.), 25.
Alexius comicus, 28.	Hesiodus, 22.	Philostephanus, 17.
Apollodorus, 76.	Hesychius Illustrius, 26.	Phlegon, 50.
Apollonius, 77.	Hierocles grammaticus, 21, 25, 24.	Polybius, 5.
Aristophanes, 77.	Homerus, 8, 11, 16, 24, 25.	Quadratus, 77.
Artemidorus, 18, 76, 77.	Inscriptiones, 5, 4, 14,	Regum libri, 12.
Athenaeus, 77.	ister, 17.	Stephanus grammaticus, 77.
Charax, 78.	Joannes Lydus, 5.	Stephanus mathematicus, 69.
Clidemus, 22.	Lucas (S.), 8, 105.	Strabo geographicus, 18, 30.
Dexippus, 26.	Marcianus, 77.	Synodus in Trullo, 150.
Dionysius Periegetes, 17, 18, 21, 77.	Marsyas, 22.	Theopaneas, 69, 71, 74, 78.
Epigrammata, 7, 10, 29, 30.	Menander, 77.	Thucydides, 25.
Favorinus, 50.	Mexippus, 27.	Isaophon, 12.
Gregorius Theologus, 26.		

INDEX GEOGRAPHICUS

Ad Constantinum Porphyrogenitum De thematibus et De administrando imperio.

A	Achaei, 24.	Aga promontorium, 18.	Ethiopes, 5.
Achaea, 24, 132.	Achaei, 24, 132.	Aga 15.	Ethribus, 68, 70, 71, 72, 75.
Achelous fluv., 25.	Acontisma, 21.	Aegaeus sinus, 19.	Etas mons, 27.
Acra, 21.	Acroinum, 5.	Aegaeum pelagus, 18, 19.	Africa, 29, 70, 71, 73, 75,
Acroinum, 5.	Acroissus, 16.	Aegialus, 11.	80, 80, 90.
Actium prom. 26.	Adana, 6.	Agina ins. 24.	Afri, 27, 29, 70, 78, 84, 90,
Adana, 6.	Adana, 115.	Agissus, 21.	151.
Adranetzium, 123, 126, 127,	Adranetzium, 123, 126, 127,	Aegyptii, 5, 11, 25.	Agapeti (S.), vicariatus 153
128, 129.	128, 129.	Aegyptus, 27, 68, 71, 73,	Agareni, 4, 71, 72, 73, 75,
Adriamopolis, 21.	Adriamopolis, 21.	74, 75, 76, 77, 80.	116, 124.
Adriam. 64.	Adriam. 64.	Anos, 21.	Agrirentum, 26.
		Antiles, 18.	Aibolas, 83.
		Eolis, 5, 18.	Aimanas, 81.
		Etherii (S.), ins. 61.	Alphar, 60.

- Alabanda, 8.
Alania, 62, 106, 111, 115.
Alani, 62, 79, 114.
Alba, 106.
Albanus, 96.
Albus Cav., 61.
Alenidus, 26.
Alinda, 8.
Almata fluv., 112.
Almopia, 23.
Aloëp, 95.
Alpes, 27.
Altice, 119, 120, 121.
Amaphis, 82, 83, 84.
Amanita, 68.
Amantia, 26.
Amasea, 5, 6, 7.
Amastria, 11, 12.
Amathus, 17.
Aminusa, 7, 11, 157.
Amolcus, ins., 19.
Amorium, 5.
Amphipolis, 23.
Amphissa, 24.
Anatolicum thema, 3, 133.
Anchialus, 21.
Ancyra, 17.
Andanti, 15.
Andrapa, 7.
Anemotichos, 16.
Anemurium, 16.
Antania, 23.
Antibaris, 95, 95.
Antiochia, 73, 80.
Antiochia Minor, 16.
Antiquus, portus, 16.
Apachne, 118, 119, 121.
Apanea, 9.
Apate, 23.
Aphrasia, 133.
Aphrodisia, 21.
Aphrodisias, 15.
Aps, 24.
Apolonia, 23, 26.
Apros, 21.
Apsannom, 81.
Aquileia, 84, 85.
Arabea, 69, 71, 73, 74, 75, 76, 79.
Arabia Felix, 80.
Arabia Petraea, 73.
Aradus ins., 71.
Aralus, 23.
Arbe, 67, 93, 96.
Arcadiopolis, 21.
Arenta, 104.
Arentani, 87, 88, 104.
Argivi, 16.
Argos, 24.
Argus, 23.
Ariarathea lacus, 6.
Armenia, 74, 118, 119, 121, 123, 126.
Armenia Minor, 5, 12, 13.
Armenia Quarta, 75.
Armeniacum thema, 5, 122, 133, 137.
Armenii, 5, 6, 13, 14, 118, 136.
Arsinoe, 17.
Artemisia, 11.
Arzes, 118, 119, 120, 121, 126.
Asia, 3, 4, 5, 7, 8.
Asmosium, 133.
Asphaltus, 86, 87, 92, 93, 97, 97.
Aspina, 133.
Aspron, 106.
Assyrii, 12.
Astacenus sinus, 9.
Astacens, 10.
Atech ins., 113.
Atel fluv., 103.
Atelensu, 107.
Athenienses, 24, 23.
Atramyctium, 18.
Attalia, 3, 16, 137, 138.
- Atzera, fluv., 126.
Aulon, 96.
Aureum litus, 113.
Ausones, 27.
Axiopolis, 21.
- R
- Baetica Hispania, 77.
Bætis, fluv., 77.
Bagdad, 79, 80, 130.
Bagibarea, 93.
Ba, n., 115.
Baibadonos, 135.
Baretas, 133.
Bargala, 23.
Bargyria, 15.
Bargyliacus sinus, 15.
Baris, 29, 83, 89.
Bartus, ins., 96.
Baruch, fluv., 108.
Baruphorus, 10.
Basileum, 11.
Basparacaca, 116.
Basparacanta, 123.
Becla, 27, 93, 106.
Belegrada, 109, 111.
Beliziu, 98.
Belochrobati, 95.
Belogradum, 98, 99.
Beneventum, 82, 83, 89, 90, 91, 97.
Berbiani, 61.
Berinopolis, 133.
Beroe, 21.
Berpe, 23.
Berrhoea, 23.
Berullia, 104.
Berutze, 60.
Billæus, n., 11.
Biniola, 84.
Bislas, fluv., 103.
Bietzebe, 59.
Bithynia, 4.
Bithyni, 3, 9, 10, 11.
Bizya, 21.
Boroti, 23.
Boes, 84.
Boga, fluv., 112.
Borci, 99.
Bona, 103.
Borotalmat, 106.
Rosona, 103.
Bosporus Byzantius, 30.
Bosporus Cimmericus, 30, 106, 111, 112, 115, 148, 147, 148, 150.
Bosporiani, 30, 144, 118, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 155.
Bothrenotus, 28.
Bragylus, 25.
Bratzes, ins., 103.
Brebera, 95.
Britannia, 78.
Bronium, 84.
Brundes, 81.
Brutus fluv., 108.
Buccelliariorum lb., 5, 6, 10, 11, 133, 136, 137.
Bulazospon, 106.
Bulgaria, 20, 61, 96, 98, 100, 101, 102, 104, 113, 141.
Bulgaria Nigra, 62, 113.
Bulgari, 20, 21, 57, 38, 75, 96, 100, 101, 102, 110, 111.
Rullis, 26.
Bulnephrac, 60.
Buranisicus, 23.
Burat, 113.
Burgundia, 81, 82.
Burlic fluv., 113.
Busegrada, 59.
Butoba, 29, 88.
Byzantii, 18.
Byzantium, 3, 20, 21, 79, 147.
- C
- Cabari, 108, 109.
- Cabertzentza, 84.
Caesarea, 15, 23, 135.
Caesarea Cappadocia, 3, 6, 7.
Calabria, 28, 29, 83, 85, 86, 135.
Callatis, 21.
Callipolis, 21, 83.
Calpanti, 76.
Camacha, 133, 136.
Camirus, 16.
Canale, 104.
Canalita, 87, 88, 99, 103.
Canar, 106, 107.
Capante, 84.
Capha, 148, 119, 150.
Capidava, 21.
Cappadoces, 7, 133.
Cappadocia, 3, 11, 135.
Cappadocia Armeniaca, 6, 7.
Cappadocia Cataonia, 5.
Cappadocia Charliana, 6.
Cappadocia Major, 4, 5.
Cappadocia Mediterranea, 5, 6.
Cappadocia Minor, 4, 5, 6.
Cappadocia Taurica, 5.
Cappadocia montes, 5.
Capre, 84.
Capua, 82, 83, 84, 89, 90, 91, 93.
Caratia lacus, 6.
Care, 109.
Cares, 5, 8.
Caria, 5.
Carpasium, 17.
Carpus, 21.
Cars, 118.
Carthago, 27.
Carthago Nova, 77.
Case, 109, 133.
Castellus, fons, 26.
Castellum, mons, 16.
Casulius fluv., 28.
Catonis, 5.
Catautrebena, 93.
Catera, 103.
Caucasus mons, 113.
Cazachia, 111, 113.
Celsauidium, 25.
Celle, 23.
Celtzene, 12, 116, 117, 133, 136.
Cephalonia, 23, 133.
Ceraopyrgus, 23.
Cericus sinus, 15.
Cermia, 17.
Cetzeum, 123.
Chabuxingyla, 106.
Chader fluv., 113.
Cheronea, 21.
Chalcis ins., 24.
Chaldaei, 12.
Chaldaei thema, 12, 115, 122, 127, 133.
Chalep, 80.
Chalial, 118, 119.
Chalis ins., 24.
Chamuch, 136.
Chanit, 133, 136.
Charan, 80.
Charca, 119, 120.
Charoboe, 103, 106.
Charzianum, 6, 133, 136.
Chazaria, 57, 62, 63, 64, 106, 107, 113.
Chazari, 62, 63, 105, 107, 108, 109, 111, 112.
Chelandia, 101.
Chemps, 80.
Cherronesus, 24.
Chersonis lb., 30, 53, 57, 58, 60, 62, 75, 106, 111, 112, 113, 148, 151, 157.
Chersonis, 57, 60, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 136, 137.
Cheri, 118, 119.
Chidasas n., 107.
- Chingylus fluv., 107.
Chius ins., 18.
Chlebena, 96, 98.
Chlebiana, 95.
Chliat, 118, 119, 120, 121.
Chlum, 103.
Chumus mons, 103.
Choara ins., 105.
Chonæ, 8.
Chopon, 103.
Choracal fluv., 113.
Chorosan vel Choroosan, 76, 80.
Chozani thema, 133.
Chrobotia, 93, 96, 97, 98, 99, 101, 102, 104.
Chrobotia Alba, 99.
Chroboti, 62, 87, 88, 95, 96, 97, 98, 102, 105, 104, 110, 111.
Chroboti Albi, 97.
Chrysopolis, 30.
Clabus, 61.
Cianus sinus, 19.
Cibyrria, 16.
Cibyrriacæ, 15, 150, 137, 142.
Cibyrriacicum thema, 3, 15, 16.
Cicer ins., 104.
Cilicia, 6, 7, 14.
Ciliciæ montes, 14.
Cimmerius sinus, 30.
Cioba fluv., 59.
Citium, 17.
Civita Nova, 83, 86.
Claboca, 98.
Claudiopolis, 11, 15.
Clausura Strymonis, 23.
Clazomene, 18.
Clima, 21.
Climato, 55, 62, 113.
Clissa, 86.
Clugia, 81.
Cnidus, 15.
Crelia, 21.
Cogradus, 84.
Colonæ thema, 5, 6, 12, 122, 133.
Colophon, 8, 18.
Coloris, 126.
Colossæ, 8.
Commata, 133.
Comodromus, 133.
Comopolis Domaleri, 7.
Comopolis Meri, 3, 9.
Comopolis Modrena, 10.
Concordia, 84.
Conopa, 61.
Constantia, 17, 61.
Constantiana, 21.
Constantiensium urbs, 130.
Constantinopolis, 20, 21, 27, 59, 71, 72, 74, 82, 90, 102, 115, 129.
Coreyra, 25.
Coreyrae, 26.
Core, 119, 120.
Cori, 98.
Corinthus, 21, 131, 144.
Corus, 7.
Corycus, 15.
Corycium antrum, 15.
Colyseum, 9.
Cracacata, 106.
Crarum, 60.
Cralia, 11.
Creta ins., 7, 28, 75.
Cribasa, 95.
Cribetæni, 59.
Cribitæ, 61.
Crisus fluv., 110.
Crociferum pratium, 15.
Cromna, 11.
Croto, 28.
Crucis (S.) vicariatus, 133.
Cuartziltur, 106.
Cubu n., 108.

Culpeo, 106.
Cuphis fluv., 112.
Curcra ins., 104.
Curcra ins., 96.
Curium, 17.
Curtugernati, 109.
Cusu, 109.
Cybernicum, 149.
Cybistra, 7.
Cyclades insulae, 18, 19, 21, 27, 57.
Cymbalaens, 156.
Cynetes, 76.
Cyprii, 129, 150.
Cyprus ins., 17, 28, 70, 74, 129, 150.
Cyrenaea, 17.
Cyrene, 27, 79.
Cyrinae (S.), urbs, 28.
Cyrnus ins., 28.
Cytheraea, 17.
Cytorus, 11.
Cyzicus, 9, 18, 19, 123, 150, 151.

D

Daciae praefectura, 26.
Dadibra, 12.
Dagothemi, 9.
Daleus, 96.
Dalisandus, 15.
Dalmatae, 94.
Dalmatia, 26, 29, 86, 87, 88, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 101.
Damascus, 71, 72, 75, 80.
Danapris fluv., 58, 59, 61, 106, 111, 112, 115.
Danastris fluv., 58, 112, 113.
Danubius fl., 58, 61, 78, 86, 93, 94, 99, 110, 111, 112, 115.
Dardania praefectura, 26.
Dardani, 9.
Dascyllum prom., 9, 19.
Dasymon, 6.
Daulium, 24.
Debelus, 21.
Decapolis, 15.
Decatera, 29, 88, 92, 95.
Delphi, 24.
Delos ins., 18.
Demetrius, 25.
Derzene, 156.
Desuoc, 103.
Diadora, 87, 92, 96.
Dioburus, 25.
Dioclea, 86, 95, 104.
Diocletiani, 86, 87, 88, 104.
Diocletianopolis, 25.
Dionysopolis, 21.
Ditzice fluv., 103.
Ditzina fluv., 61.
Dius, 23.
Dobrisic, 103.
Dodone, 26.
Do'onchi, 21.
Domaterus, 9.
Dometiopolis, 15.
Doriepses, 16.
Dorylaeum, 9.
Dostinica, 101, 102.
Dresuoc, 102.
Drungubita, 61.
Dyrhachium, 26, 27, 93, 95, 99, 101.

E

Echinus, 25.
Edessa, 25.
Elbysini, 76.
Eleusina, 24.
Elissus, 95.
E'tualba, 84.
Elos, 155.
Emessa, 89.
Emet, 80.
Enata, 95.
Eneti, 11.

Eordaei, 25.
Ephesii, 8.
Ephesus, 8, 18, 71.
Ephra, 24.
Epidaurus, 26.
Epidaurus, 91.
Epirus Nova, 26.
Epirus Phoenicis, 25.
Episcopium, 156.
Erax fluv., 124, 125.
Ertem, 105.
Erysim, 7.
Erythini, 11.
Esibe, 86.
Essaue, 59.
Estiunez, 93.
Etel, 109.
Eubra ins., 24, 28.
Eudocias, 155.
Eudoxiopolis, 21.
Euphrates fluv., 71, 75.
Euphratia, 156.
Europa, 5, 20, 21, 79.
Europus, 25.
Eostræum, 25.
Ezeritas, 153, 154.
Ezerum, 155.

F

Faustinopolis, 7.
Francia, 29, 62, 84, 85, 88, 89, 90, 95, 97, 98, 99.
Francia Magna, 80, 81, 89.
Franci, 11, 28, 29, 65, 79, 84, 85, 99, 110.
Frigidi montes, 3.

G

Gades, 77.
Gaieta, 82, 85.
Galatae, 10, 11.
Galatia, 5.
Gallia, 27, 78, 79.
Galumaenic, 103.
Gangra, 12.
Ganos, 21.
Gaza, 70.
Geeth fluv., 105.
Gelandri, 60.
Gemindus, 25.
Genach, 109.
Gepedes, 78.
Germani, 79.
Germanicopolis, 15.
Germanus, 26.
Giaincatae, 106.
Giuzichopon, 106.
Gletes, 76.
Guzanum, 12.
Gomphi, 25.
Gothii, 28, 78, 79.
Gradetae, 104.
Gracia, 25, 151.
Graeci, 9, 25, 21, 103, 151, 154.
Granicus fluv., 9, 18.
Gregoræ suburbium, 116, 117.
Gregorii (S.) ins., 60.
Gutzeca, 45.
Gyla, 105, 106.
Gyra, 61.

H

Hæmus mons, 20.
Hagia, 16.
Hancarnassus, 15, 71.
Halmyris, 21.
Halys fluv., 5, 11, 144, 146.
Harmonia, 25.
Hebola, 84.
Hedomene, 25.
Helcynium, 95.
Helenopolis, 10.
Heliopolis, 151.
Hellas, 19, 25, 27.
Hellenes, 21.
Hælespontica provincia, 150.

Helespontus, 19, 27.
Henetici, 84.
Heraclea, 11, 21.
Heraclea Laccii, 25.
Heraclea Strymni, 21.
Herculis Columnæ, 27, 76.
Hesperia, 10.
Hierapolis, 8.
Hierosolyma, 70, 121, 122.
Hispania, 72, 75, 77, 78, 79, 80.
Homeritæ, 68.
Hormus, 101.
Hybul fluv., 112.
Hydruns, 83.

I

Iberes, 77, 121, 122, 123, 124, 125, 128.
Iberia Occidentalis, 76, 77, 78.
Iberia Orientalis, 74, 77, 115, 116, 126, 127, 129.
Iberus fluv., 76, 78.
Ibora, 7.
Iconium, 5.
ies ins., 105.
Ilium, 24.
Illyricum, 21, 98, 126.
Iudi, 5.
Idæes, 5, 8.
Ionia, 5, 71.
Ionicus sinus, 27.
Ionopolis, 12.
Irenopolis, 15.
Isauri, 5, 4, 14, 16.
Isauria, 5, 14.
Isauria montes, 5.
Issicus sinus, 15.
Issus, 15.
Ister fluv., 20, 21, 110.
Ister urbs, 21.
Istria, 96.
Itaca ins., 25.
Ithapolis, 25.
Itali, 78.
Italia, 27, 78, 89, 82, 84, 85.

J

Jabdiertim, 106.
Jalyssus, 16.
Japyges, 27.
Jasus, 15.
Joannubius, 25.
Josle, 103.
Justiniana, 84.
Justinianopolis, 150.

L

Labinetza, 104.
Lacedæmonia, 24, 155.
Lacedæmonii, 16, 21.
Lagobardia, 28.
Lamia, 25.
Lampsacus, 9, 74.
Laodicea, 8.
Lapithus, 17.
Larissa, 25, 156.
Laryma, 15.
Lastobon ins., 105.
Lau, 91.
Laurion, 84.
Lausæi, 91.
Lauzarus, 15.
Lazi, 144, 146.
Lazica, 144, 148.
Leanti, 60.
Lebedus, 8, 18.
Lebedia, 107.
Lectum, 18, 19.
Lenzaneni, 59, 106.
Lesbus ins., 28.
Lesnec, 105.
Lestron, 26.
Leucas ins., 25.
Leucosyri, 6.
Leucusia, 17.
Libanus mons, 71, 74, 75.
Libys, 27, 82, 79.

Libya Occidentalis, 78, 79.
Ligures, 25, 77.
Limon, 151, 152.
Iindus, 16.
Lissos, 26.
Litumancerses, 84.
Litza, 95.
Longobardia, 28, 29, 82, 85, 88, 89, 155, 155.
Longobardi, 29, 78, 85, 84.
Lontodocla, 104.
Lucabete, 104.
Lulianum, 84.
Lulli, 6.
Lumricatum, 95.
Lusitani, 78.
Lusitania, 77.
Lycandi Th., 15, 14, 156.
Lycæones, 4, 6.
Lycæonia, 5, 5, 6.
Lyca, 3.
Lycki, 16.
Lydi, 5, 8.
Lydia, 5, 8.

M

Macedones, 4, 22, 155.
Macedonia Th., 22.
Maceta, 22.
Madamaucus ins., 84, 85.
Madiantica solitudo, 68.
Mæander fluv., 17.
Mæones, 8.
Mæonia, 5.
Mæotis Palus, 111, 115, 141, 145, 146, 147, 148, 149.
Magnesia, 8, 18.
Maine, 154.
Malea prom., 155.
Malozestæ ins., 105.
Mantziciert, 118, 119, 120, 125.
Mantziciertiani, 122.
Mardaitæ, 71, 74, 75, 157, 158.
Mare Nigrum, 96.
Mariandyni, 5, 11.
Mastatum, 124, 125.
Mastieni, 76.
Matarcha, 111.
Maurophori, 71.
Mazaca, 7.
Mazari, 105.
Meca, 68.
Medi, 10.
Megarenses, 21.
Megere, 109.
Megyretus, 102.
Melanosyri, 6.
Melas fluv., 16.
Meleta, 95, 96, 105.
Melissonium, 26.
Melitena, 5, 156.
Melitiniati, 155, 156.
Melus, 19.
Merizus, 21.
Merus, 5.
Mesembria, 20, 59.
Mesopotamia, 12, 123, 133, 156.
Mesticon, 21.
Metropolis, 25.
Midæum, 9.
Milengi, 155, 154.
Miletus, 8, 15, 16, 18.
Milinica, 59.
Mimonti praefectura, 21.
Mischi, 126.
Mitylene, 18.
Mocisus, 7.
Mocriac, 105.
Mocrum, 96, 104.
Modrena, 10.
Mogola, 16.
Mopuestia, 6, 75.
Moravia, 62, 108, 109, 116, 111.
Moreces fluv., 110.

- Mundraga, 109.**
Mura, 84.
Murgule, 128.
Musel, 80.
Myiassa, 15.
Mundus, 15.
Myra, 16.
Myrina, 8, 18.
Myriocephalum, 138.
Myrlea, 9.
Mysia, 8, 21.
Mysii, 9.
- N**
- Naisus, 26.**
Napresi, 60.
Naupactum, 24.
Nazianzus, 7.
Neapolis, 15, 23, 28, 82, 83, 84.
Neaset, 60.
Nece, 109.
Necropolis, 111, 115.
Nemeyus, 17.
Nemogarda, 59.
Neocæsaree, 5, 7, 12.
Neocæstrum, 81.
Nicaea, 9.
Nicides, 35.
Nicomedia, 10, 126, 127, 140, 147.
Nicopolis, 12, 23, 25, 121, 156.
Nicopsis fluv., 115, 114.
Niger mons, 71.
Nina, 96.
Nous, 95, 98.
Novæ Patræ, 25.
Noviodunum, 21.
Nugrade, 104.
Nunum, 84.
Nyssa, 8, 135.
- O**
- Obsequium thema., 3, 9.**
Oceanus Occiduus, 27, 79.
Œdemus sinus, 15.
Œniades, 16.
Olympus, 9, 140.
Olympus Mysius, 9.
Onogundurî, 21.
Opsara, 87, 95, 96.
Optimatum thema., 9, 10
Orni, 21.
Orontius fluv., 96.
Ostrobuniprach, 60.
Ostroc, 101.
- P**
- Pagani, 87, 88, 96, 104, 105.**
Paganis, 96, 98, 99, 101, 101.
Page, 156.
Palestina, 27, 68, 70, 71, 72, 75, 80.
Pamphylia, 3.
Pamphylia, 4, 5.
Pamphylus sinus, 17.
Pania, 78.
Panion, 21.
Pannonia, 26, 79, 98.
Pantalia, 26.
Panticæpeus, 50.
Papagia, 111, 115, 156.
Paphlagonis, 5.
Paphlagonia, 11, 112, 157.
Paphlagonum thema., 112.
Paphus, 17.
Papia, 80, 81, 82, 85, 85.
Paraceladum Danubii, 61.
Parathalassia, 95.
Parius, 9, 19.
Parnasus, 7.
Parthenius fluv., 10, 11.
Partheopolis, 10.
Parthicopolis, 21.
Patara, 16.
Patræ, 21, 151, 152, 144.
- Patræ Novæ, 25.**
Patzi Suburbium, 116.
Patzinacia, 105, 106, 111, 112.
Patzinacia, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 99, 105, 106, 107, 108, 169, 110, 115, 157.
Pelagia ins., 15.
Pelagonta, 25.
Pelægia, 24.
Pelle, 25.
Peloponnesii, 145.
Peloponnesus, 16, 24, 131, 135, 154, 145, 144.
Pentadactylus mons, 135.
Peparethus ins., 25.
Percri, 118, 119, 120, 121.
Perge, 16.
Perse, 4, 12, 121, 122.
Persia, 71, 76, 80, 107, 106, 118, 119, 121, 122, 128.
Persthabus, 109.
Pesenta, 95.
Phæaces, 25.
Phalærus mons, 12.
Phanagorium, 50.
Phara ins., 105.
Pharsalus, 25.
Pharus ins., 96.
Phasiane, 122, 125, 125.
Phasilis, 16.
Phasis fluv., 121, 125.
Phateme, 68.
Phatemitæ, 86, 80.
Phatitanus mons, 155.
Philadelphia, 8.
Philetæ, 16.
Philippi, 21.
Philippopolis, 21.
Philistim, 80.
Phines, 81.
Phocensis Epirus, 25.
Phœnice, 72.
Phœnix fluv. et urbs, 16.
Phoson, 81.
Phosphorium, 50.
Phryges, 4, 5, 9, 10.
Phrygia, 5.
Phrygia Capatiænes, 3.
Phrygia Minor, 3.
Phrygia Salutaris, 5.
Phlotis, 25, 24.
Pinetæ, 84.
Pisidæ, 4.
Pisidia, 5.
Pisuch, 98.
Pisya, 16.
Pleocentia, 80.
Pleba, 95.
Plutinopolis, 21.
Podalia, 16.
Podentius, 6.
Pompeopolis, 12, 15.
Pontica, 144.
Ponticum Mare, 5.
Pontus, 19, 20, 111, 113.
Prænæus, 10.
Pribana, 23.
Priene, 8.
Pristena, 81.
Præconesus, 9, 19.
Propontis, 18, 19.
Prusa, 159.
Prusias, 11.
Ptoleæ, 114.
Pulcheriopolis, 26.
Pylæ, 9.
Pyrchanus, 28.
Pyrenæi montes, 76, 77.
Pyrotima, 95.
Pythis, 140.
- R**
- Ragusini, 83, 89, 96.**
Ragusium, 29, 87, 88, 91, 95, 96.
- Rastolza, 96.**
Rhambæ, 80.
Rhegedora, 7.
Rhegedorandus, 7.
Rhegium, 28.
Rhegi pons, 139.
Rhemesiana, 26.
Rhenus fl., 79.
Rhibalenses, 81.
Rhibantus, 81.
Rhisenæ, 104.
Rhodanus, 76.
Rhodopes præfectura, 21.
Rhodus ins., 115, 116, 70, 71, 72.
Rhomatina, 84.
Rhustum, 25.
Rhyndacus fl., 9, 19.
Rhynes, 19.
Rizonicus, 26.
Rotentus, 6.
Roma, 27, 29, 81, 82, 85, 86, 97, 100, 103, 144, 146, 147.
Romani, 55, 56, 65, 67, 72, 76, 79, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 95, 94, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 109, 112, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 128, 129, 151, 154, 156, 141, 145, 146.
Romania, 61, 121, 126, 128, 150, 187.
Romanopolis, 135, 156.
Rusianum, 85.
Russi, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 65, 112, 115.
Russia, 57, 59, 60, 106, 111.
- S**
- Sabartæsphali, 107.**
Sa: as fluv., 111.
Sacacæ, 106.
Sagalassus, 16.
Salamas, 118, 119.
Salenes, 105.
Salernum, 82, 85.
Salmacæ, 106.
Salona, 27, 86, 87, 91, 93, 94, 97.
Saltice, 21.
Saltus, 23.
Samarina, 12.
Sambatas fluv., 59.
Samothece ins., 21.
Samus ins., 17.
Sangarius fluv., 10.
Sannana, 11, 153.
Sapaxi, 156.
Sapicium, 156.
Saraceni, 17, 28, 29, 67, 68, 72, 73, 74, 88, 89, 111, 122, 125, 128, 129, 150, 151, 156, 157.
Sarat, 115.
Sarcel, 63, 111, 112, 115.
Sardiani, 8.
Sardinia, 26, 28.
Sardis, 8.
Sarmatæ, 141, 143, 147, 149, 150.
Savada, 21.
Saxonia, 95.
Scampta, 26.
Scarpia, 21.
Scepila ins., 25.
Secrda, 95.
Secepton, 26.
Scirdacissa, 95.
Scelabesiani, 151.
Sclavi, 39, 60, 61, 86, 87, 89, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 103, 104, 106, 131, 133, 151.
Sclavonia, 85.
Scordona, 98.
Seyrus ins., 19.
Scythæ, 21, 25, 114, 117.
- Sebastem th., 15, 156, 157.**
Sebastopolis, 25.
Selbo, 35.
Selucia, 15, 16.
Selucia Th., 14, 15.
Selga, 16.
Selinas fluv., 61.
Selinus urbs et fluv., 18.
Selymbria, 20.
Seretus fluv., 108.
Serræ, 21.
Servia, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104.
Servi, 61, 87, 88, 97, 99, 106, 101, 102, 103, 104.
Servi Albi, 99.
Sesamus, 11.
Severinæ (S.) urbs, 28.
Sicania, 27.
Siciliotæ, 28.
Sicilia ins., 27, 75, 82, 84, 155.
Siculi, 24.
Sicyon, 24.
Sida, 16.
Sidraga, 93.
Sigriana montes, 9.
Singdon, 79.
Sinope, 7, 11.
Sipendus, 85.
Sirmium, 79, 109.
Smyrna, 18, 71.
Soli, 15, 17.
Sora, 12.
Soteriopolis, 111, 115.
Spantia, 76.
Sparta, 14.
Sporades ins., 18, 27.
Srechlabarax, 156.
Stenitæ, 139, 141.
Stegum, 159, 141.
Stoli, 25.
Stolpon, 98.
Stratonicia, 8, 16.
Strobelus, 15.
Strobilus, 84.
Strubun, 60.
Strymonis thema., 25.
Surrentum, 81, 81.
Susa, 150, 151, 151.
Syce, 16.
Sylæum, 16.
Syme ins., 15.
Symposium, 156.
Syngul fluv., 112.
Syracusæ, 28.
Syri, 6.
Syria, 27, 71, 72, 75, 75, 115, 114, 126, 150.
Syrucalpeæ, 106.
Sysperites, 12.
- T**
- Tabia, 105.**
Talmat, 105.
Tamasus, 17.
Tamatarcha, 113, 128.
Tanais fluv., 112, 113.
Tarlani, 109.
Tarrhaconessa, 77.
Taro, 114, 15, 117, 118.
Taronitæ, 116, 117.
Tarsis, 5.
Tarsus, 15.
Tartessus, 76.
Taurica, 5.
Teuromenium, 28.
Tauropolis, 16.
Taurus mons, 3, 14, 16.
Tece, 135.
Teium, 11.
Teliutza, 59.
Temissus, 16.
Tenen, 98.
Teos, 8, 18.
Tephricæ, 12.
Terhunia, 95, 96, 97, 99, 103, 104.
Tetrangurium, 87, 92, 96.

- Tharsia, 10.
Thasus ins., 21.
Thebae, 25.
Theodosiopolis, 122, 125, 124, 125.
Theodosiopolitani, 122, 125.
Theraps, 19.
Therapsia ins., 19.
Therma, 7.
Thermopylae, 24.
Thessalia praefectura, 25.
Thessali, 23, 24.
Thessalonice, 25, 111.
Thessalonices thema, 25, 99.
Thracae, 8, 133.
Thracasorum thema, 7, 8, 16, 150.
Thracia, 8, 74, 79.
Thraciae praefectura, 21.
Thracium thema, 20.
Thyatira, 8.
Thyni, 10.
Tibe, 118, 119.
Tibium, 123.
Ticrit, 80.
- Tinenses fluv., 110.
Titiopolis, 15.
Tizza fluv., 110.
Tius, 11.
Tion, 16.
Tomis, 21.
Topirus, 25.
Tortzeli, 81.
Trajani Pons, 109.
Trajanopolis, 21.
Trallis, 8, 18.
Trapezus, 12, 156.
Trice, 25.
Thrimythus, 17.
Tripolis, 79.
Triton, 9.
Trojani, 9.
Tropaeus, 21.
Trosmis, 21.
Trullus fluv., 108.
Trypia, 156.
Tungata, 106.
Turræ, 56, 58, 62, 65, 94, 95, 99, 101, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 141, 142.
Turcia, 97, 106, 108, 111.
- Turganerch ins., 114.
Tates fluv., 110.
Tyana, 7.
Tyrocastrum, 125.
Tzemandus, 15, 11, 156.
Tzartagani ins., 114.
Tzema, 95.
Tzentina, 96.
Tzentena, 95.
Tzermalzu, 118, 120.
Tzernabusce, 102.
Tzernigoga, 59.
Tzillaperi, 156.
Tzoldus, 21.
Tzopon, 106.
Tzur, 105.
Tzycane, 145.
- V
Vandali, 78, 79, 84.
Varna, fluv., 61.
Veruch fluv., 115.
Veneti, 84, 85.
Venetia, 98.
Venetiae, 81, 85, 98.
Verona, 81, 82.
Vesuvius mons, 28.
- X
Xanthus, 16.
- Z
Zachluma fluv., 103.
Zachlunitæ, 87, 88, 96, 97, 99, 101, 103, 104.
Zacynthus ins., 25.
Zalichus, 7.
Zapara, 25.
Zelpa, 21.
Zemopolis, 15.
Zentina fluv., 96.
Zentlebe, 104.
Zichi, 115, 114, 156.
Zichia, 57, 111, 115, 156.
- U
Ulborsi, 60.
Uantes, 118.
Ultini, 106.
Wisigothi, 79.
Uzi, 61, 62, 105, 106.
Uzia, 106.

INDEX RERUM

ET VERBORUM

IN EXCERPTIS DE LEGATIONIBUS

PRÆCIPIUE MEMORABILIMUM.

A

- Abari gens omnium fortissima et populosissima, 99.
Iidem, genus hominum invictum, et inexpugnabile, etc.
97. Iidem auxilium optima, 99. Abari, transgressa et spre-
ta ea quæ legatis debetur reverentia, Mezamiram necant,
100. Abaros sine fraudi obtendere sermones officio ple-
nos, 101. Nihil Abaris erat deliberatius quam omnibus
captis in bellum erumpere, 101. Abari antea superbi ac
essetati, jam moderatiores facti, apud se cogitant quo
tandem res casuræ essent, et quis futurus esset earum
exitus, 105. Abari per Romanorum pusillanimitatem sua
sibi comparabant commoda, 102. Abari existimabant se
pectibus, et blanditiis imperatorem delinituros, et minis
perterriturios, 102. Abari imperatoris fortitudinem
admirati, 105. Abari in Francorum regionem abierunt,
103. Abari cum Francis fœdus ineunt, 110. Cum Abari,
et advenis amicitiam tenere gravius et acerbius est,
quam eos hostium numero habere, 156.
Abarisoon, 159.
Abhorret a communi sensu, simul et vincere, et eorum
quæ viceris bona aliis tribuere, 155.
Acerbæ contumelia, 112.
Adamantius Theodorico consilium dat ut se summis-
sus erga imperatorem gerat, 84.
Admodum adolescens, 154.
Adrabanum urbs in Armenia, 186.
Adrianopolis, 70.
Adversarius inimicus, 80.
Adulatio lœda, 116.
Accusandi se mutuo cause, 120.
Acua, urbs, 178.
Acua hasta quæ transadigit costas, 174.
Adamantius per viam incognitam, et quæ tum pri-
mo equites admisit, pervenit ad castrum Epidamno
proximum, 85.
Adhibere manum salutarem, 185.
Admiracione correpti immobiles et fixi steterunt, 16.
Ægyptiæ medicæ, legatus invitus omnia pessumdo-
di, 4.
Æquipollentibus verbis, et eiusdem sensus, 140.
Ætas imbellis, et nulli usui apta, 19.
- Æthiopum gentes, 57.
Ætius Romanorum Occidentalium dux, 57.
Affinitas ex nuptiis, 74.
Affinitati nuntium remittere ob scelera, 27.
Afumum castellum, 167.
Agintheus ordinum ducior in Illyrico, 50.
Agricolæ qui nihil commoverunt, ob politicorum de-
mentiam plectuntur, 91. Agricolarum genus obtritum ab
exercitu, 90.
Alamandari ensis pro republica Romana quiescit, 115.
A. boinus Longobardorum dux., 110.
Ambigua victoria ab armis discessit utraque gens, 121.
Ambrus et Camboses fratres, 106.
Ambrus Saracenorum phylarchus, 104.
Ambro Alamandaro Saracenorum duci mille auri libræ
debebantur, 159.
Amici amicorum periculum levant suo, 9.
Amicis officia debita ne deneges, 167.
Amicitia pecuniis contracta haud probatur, 116. Amici-
tia turpis, servilis, et pretio empta, 116. Amicitia cuius
ratio constans et natura bene fundata, æqualis, non
quæstu comparata, 116. Amicitia firma et inviolabilis,
155.
Ad amicitiam nostræ reipublicæ accurrens, 163.
Amingus Francus, 135.
Amorcesus genere Nocalius, 91.
Amorcesus cupido inaccessit Saracenorum qui in Arabia
Petraa degunt phylarchus esse, 92.
Amorcesus immoderate honoratur ab imperatore, 92.
Anacastes, 161.
Anatolius legatus, 56.
Anchialus urbs, 176.
Andigan Persarum rex, 171. Vir admodum prudens,
171.
Animalium status dux habebat in deliciis, 153.
Animi immoderata elatio, 9. Cum animi aacritate et
facilitate discere, 2. Animum convivio exhilarare, 58.
Anniversarius redditus, 178.
Annum numerandum secundum morem antiquum qui
terminatur trecentesimo sexagesimo quinto die, 113 in
tam longo annorum decursu in illius res evenerunt, 1.
Ab antiquo apud utrosque principes (Persarum et Ro-

manoruni) in more positum est, post magnos legatos, mittere alios minores quibus non is cultus et honos, qui magnis legatis exhibetur, præstatur, 158.

Apamia, 174.

Apparatus bellicus terret, præsertim cum magnificentia præstringit oculos, 8.

Apparitor id solum exsequi debet quod iudicii calculus fert, 61.

Appharban amicissimus Narcæo Persarum regi, 26.

Aperte et dilucide sententiæ sunt exponendæ, 9. Ut rescindantur ambigua, 9.

Apollonius Zenonem cognatione contingebat, et ductis dignitate auctus, 72.

Apsichus, 174.

Aqua in utribus apportata, ut usui esset in locis inaquosis, 109. Aquæ infectæ, 42. Aquæ ducius apud Daras, 149.

Arabs Scenita, seu Saracenus, 91.

Arcadiopolis non armis sed fame, esurie, atque inopia capta, 95.

Arcadiopolim omni apparatu oppugnaturus Theudericus, 95.

Arcesilas Turcorum monarcha, 161.

Ardaburius Asparis filius ad Damascum Saracenos debellavit, 40.

Ardentibus animis profecti ad pugandum, 97.

Arma et jus belli, 189. Non debent arma gestare servi adversus dominos, 185. Ab armis omnibus perfecta quies, 157.

Armenia Persarum ditioni confinis, 73. Armenia nunquam expugnata a Persis, 169.

Ars narium edificandarum, 127.

Arsauice, 30.

Artes bellicas necessario edocti, 174.

Arx Jerovach ad portas Caspias sita, 45.

Asimuntii, 35.

Asperitatem litterarum Narses legationis princeps, suorum morum lenitate temperavit, 28.

Arrabanus Tiridatem regno expellit, 25.

Aspidus Medis fluvius, 29.

Asterius iudex, seu contrascriba, 120.

Asterius clam litteras scripserat ad imperatorem Romanorum, ut dum res Persarum afflictæ essent, eos adiret, 120.

Astringi et Lacoragi, 24.

Attentius et perfectius assequi cognitionem etc. itaque remisse ac perfectorie non est libris abutendum, 2.

Attilas Hunnorum rex litteras ad Theodosium misit, 54. Attilas Honoriam poscit, 40. Attila filii, Dengisich et Irnach., 44. Attilas ne postulare majoris dignitatis viros ad se legatos transire, 48. Attilas homo, Theodosius Deus, 49. In Attilam compositas insidias assequi, 51. Attilas Bigilam vocat feram impudentem, 55. Crucem minatur, 55. Attilas filiam Escam in uxorem, Scytharum legibus id permittentibus, ducere voluit, 55.

Attilæ ædes reliquis omnibus eminentiores, 58. Attilas comesatus est equo insidens, 58., domus Attilæ descriptio, 65. Attilas constanter minatur bellum nisi Syllanus, aut pecula dedantur, 61. Attilæ contracta laudatio, 64. Si Attilam impetus coperit Medos invadendi, 64.

Attilas Romanos ad parium poculorum certamen invitavit, 66., coram Attila filius ejus præ pudore, oculis semper in terram dejectus fuit, 68. Attilas modestus, 67.

Attilæ poculum ligneum, convivis aurea et argentea pocula, 67. Attila filium juniores Irnach placidis et laxis oculis est intuitus, 68. Filius Attilæ Oebersium ætior patrum, sui patris loco ducebat, 69. Attilas omnes Scythiæ principes donis Maximinum ornare jussit, 70. Attilas filium Bigilæ coram patre Bigilæ enses trajici jubet, nisi diceret, quem in unum tantum auri asportasset: monitus enim fuerat de conjuratione, 71. Attilas superbe et insolenter disserens, 72. Attilas de reddendis profugis consilium probat, modo Romani a transiugis admittendis temperant, 72.

Atrelinn nomen loci, 120.

Audacia retundenda, 108.

Audacior, ultra barbaricam insolentiam vana gloria status, tumens, verba arrogantiora et vires excedentia denotians legatus, 115.

Audita sæpe absonant, 103.

Audius Gerens familiaris, 80.

Augustus Orientis REX, 65.

Augusta et veneranda dies Nativitatis Christi Dei, 145.

Aulici irident homines militares, 19. Aulici omnem diligentiam ac studium adhibent, ut fautores donis de mercantibus, 136.

Aurelianus imperator vi Juthungos Scythas devicit, 7. Aurelianus ducenta libræ Adamantio dante ad convencendos

commeatus, 80. Auri quantitas, usque ad centum triaginta pondo mittitur in Italiam a Cesare, 124. Qui aurum habet cum voluptate possidet perfidiam, 185.

Authenticum approbatum exemplar, 142.

Auctoritatis primo gradu se collocaturam recte sentientes de fide Christiana dux Mauricius ait, 126.

Auxilia proxima, non e longinquo exspectanda, 46.

B

Babylonicæ copiæ, 184.

Badomarius inter Germanos potentia atque auctoritate excellit, 17.

Bajanus, 101. Bajanus Abarorum dux, 110. Bajanus se in omnes partes dicendo versabat, 111. Bajanus minatur se missurum exercitum, ex talibus conflatum, ut ex eorum exitio damnum nullum esset perventurum, 114. Bajanus in cathedra aurea sedet, 131. Bajanus faciles Romanos non erat reperturus, 131.

Balaam Hunnorum urbs expugnata, 46.

Balamerus Scythæ, 74. Balamero Romani decem et novem auri libras quot annis solvi constituerunt, 74. Balamerus Tobos evertit, 78. Balameri filius Romanorum amicus, et qui se eorum filium dicebat, 91.

Ballonarius rex Marcomannorum, 24.

Balneum Onesegii, 58. Balnei architectus sit balneator, 24. In balneo puellæ odas seu cantilenas Scythicas canebant, 58.

Baramus detestandus servus, 185.

Barbari magnificis verbis sua efferunt, 46. Barbarum ab urbium ruinis et excidiis avertere, 79. Barbarus sacerdos, quem Christiani presbyterum vocant, 82. In Barbaros recedentes prosilire minime tutum, 82. Barbari natura sunt elato animo, et rebus secundis ferociores redduntur, 123. Barbarorum in morem, inconditis habitibus, 127. Barbarorum est ferrox, et impotens ingenium, 165. Barbarorum erga captivos humanitas, 168. Barbari, hic sunt Franci, 189. Barbarus non auditus, 189.

Barbarica inopinata humanitas, 190.

Bazic et Corsic Medorum oppida, 64.

Bellum frædere finire, 7.

Belli ærumnas et molestias deponere, 9. Singulis diebus exercitum ad bellum exercere, 25. Belli incerta, 27. Belli renovandi occasio singulis annis usurpata, 42. Belli molem avertere, 68. Belli casus hos dominos fecit, 69. Bellum fraude finire, 75. Quoad utile est bellum finiendum, 90. A solitudine et vastitate quam bella fecerunt se refecere, 117. Qui prior bellum suscepit si prior supplicet, turpe dicitur, 118. Bello posito res in commodiorem statum rediguntur, 122. Dum quisque sua recuperat, nulla belli scintilla relinquitur, 123. Bellum magis ac magis in ardentem contentionem ingravescens, 126. Bellum Persicum, 126. Bellum res mala, 131. Belli effecta, 155. Belli apparatus opportunitas, 150. Donec erunt bella et enses, 165. Bellum tam durum, ut si quis venari vellet, nullum animal vivum offenderet, 159. Bellum conventionibus solvere, 178. Bellum humanorum maiorum auctor, et magister, a se eductus, 182. In bello nihil magis perfidum pecunia, 185. Lacrymosum bellum, 185. Alicui bellum facere, adnixo studio, 187.

Beneficiis [pro] insidiis, 155.

Benevolentia infinita pedibus calcata, 186.

Berichus Scythæ nobilis, 66. Berichus odio vel saltem ira latente Maximinum prosequabatur, 70.

Bestamus vir apud Persas illustris, 136.

Biganes, 125. Quamvis biganis solem tateri liceret, 125.

Bigilas insidiarum in Attilam manifeste convictus, 59. Bigilas interpretes, 48. Bigilas dira bestia appellatur ab Attila, 71.

Bitharmasus, 145.

Blandis verbis adulatus, 180.

Memnyes et Nubades a Romanis victi, 40.

Bleda, 48. Bleda episcopus hæreses Gensericli, 75.

Bochanus missus ut Bosphoron caperet, 164.

Bolocabdra hæmus admodum periculosus patrat, cum concubina Chagani ludit, 177. Bolocabdra vir Scythæ, 177.

Bona multa fecit, valde amico, 164. Bono vulnerato non iherat per Theodorum medicam exire, 12. Bono sunt animo qui multos suorum partem patros ac fautores habent, 95.

Bononia, urbs, 478.

Bonus mercenariorum et domesticarum copiarum dux, 101.
Breves in politicis orationes, 145.

C

Cæsar dixit erga eos qui sponte in ejus potestatem venirent se liberalem futurum: et eos qui se suæ potestati submittere recusarent vi et virtute parere coacturum, 119. Cæsar non permittit Romanos quidquam pendere Persis, nequæ pacem tanquam rem venalem emere, 121. Cæsar multum in eo sermone versatus est, 121. Cæsari omnia, præ bello Persico, nullis momenti erant, 124. Cæsar id utile suis rationibus existimabat, et providentia quadam faciebat, 157.
Calamitas illi contigit quod minime notus, 16.
Camum pro Cerevisia, 55.
Candich legatus Abarorum, 99.
Cantū (a) et cithara conversus, 125.
Captivi, quos bellum nobis tradidit, 15.
Caput primum locorum communium, de imperatorum proclamatione, 5.
Carbonaria, 151.
Carilarga, 155.
Cardonene, 50.
Caridæchus, 55.
Carpi se Gobis præstantiores præcitant, 25. Carporum gens, 34.
Carpia locolis vacua atque deserta, 81.
Casia insula, 151.
Caspas ad portas præsidium Persicum, 44.
Casus, quos fortuna ferat, expectare facile est rebus firmatis, 80. Proprio casu commentum hominum sorti ingemiscere edoctus, 94.
Catisororum regio, 55.
Catalus, stuprata fuerat a rege uxor ejus, 107.
Cathedra Disabali duabus rotis innixa, 152.
Causa (nisi justa) imo absque contentiis occasione, impudentia effrenata fœdus frangere, 126, 127. Causas sceler, et vanas occasiones legatorum mittendorum, 37. Ob vanas causas a servis protectas inimicorum loco habere, 70.
Celeres cursorum, 184.
Celeritas in bello, 88, 89.
Celtiberi. Franci, 189.
Celtiberis legati Besus et Bottus, 189.
Centum annorum inductæ, 40.
Cenchram pro frumento, 55.
Cerca uxor Attilæ, 65.
Certa explorataque victoria, 172.
Certare officio et humilitate, 167.
Chalcitis insula, 178.
Chaldaeii habitantes Martyropoli, 186.
Chaganus incredibili audaci in Romanos insurgit, 117.
Chaganus Abarico atque militari ritu jusjurandum præstat: ense educto et in altum sublato, sibi suæque genti imprecatur si, etc., 128. Chaganus a Romanis diffidentibus ad jusjurandum provocatus, 128. Chaganus postquam juravit Abarico ritu, rogat ut liceat quoque jurare Romanorum more atque modo, juro in verba quæ habentur in sacris Dei chartis, etc., 129. Chaganus pacem, et Deum per quam juravit, ipse delusit, 151. Chaganus dicebatur adulterium cum Bajasi uxore commisisse, 175. Chaganus se dicit regem omnium gentium, 178. Chaganus fastum comprimit, 179. Chaganus fastum comprimens per horas aliquot siluit, 179. Chagani dictam, Novi animo meo moderari, 179. Chaganus Romanos famis molestiis eripit, 190. Chaganus dominus septem gentium, 190.
Chersonensis pugna, 54.
Chilatum dux, 109.
Chlororum oppidum, 125.
Chosroes volens pacem amplectitur, 181. Quæ Chosroes cum honore dignitateque ad Cæsarem præcari perat, 184. Chosroes cum honore ingenti adoratur a legatis, 186. Chosroes miratur Romanorum virtutem, 187. Ne Chosroes fortunis subveniret, 187. Si Chosroes recuperaret regnum, 188. Chosroes relinquit imperatori syngrapham, 188.
Chosroperozes, 187.
Christiani orthodoxi, 117.
Chronorum variorum recensio, 3.
Chrysaphius imperatoris satellites, 37. Chrysaphius eunuchus, 48. Chrysaphius ab Attila et a Zenone ad pernam depositus, 71.
Libis destitutos facile opprimere, 45.
Cidaritis non licet imperanti uxorem habere servilis conditionis pro ingenus et nobili, 75.

Cives minime duris rebus associi, 174.
Civitas non parvo metu levata, 86.
Clade (ex) domi accepta suam comparare prosperitatem, 20.
Clandestina consilia composita in Attilam a Bigla, ab Edecone, ab eunucho, et ab imperatore, 71.
Classis trecentarum navium, 42.
Claudius Gothicarum copiarum præfectus, 85.
Clavibus (cum) munus, 188.
Collectores vectigalium ex mercibus, 140.
Colchus recusat mittere Suanis solitum frumentum, 139.
Colchidis ora importuna, 74.
Cohibenda malorum imminentium expectatio, 145.
Comes rerum privatarum, 96.
Comentiolus scriba, 176.
Comita in vincula conjectus, 111.
Comites apud Parthos viliores pileatis, 24.
Commiseratione potius quam terrore adductus, 125.
Commoveri (non) casibus qui in bello accidunt, 134.
Commodiorem (in) et firmiorem statum res redactæ, 19.
Comparata in Attilam conjuratio detecta, 51, 52.
Conatus et aggressiones subtilis, brevi post penitentia manet, 10, 11.
Concertationes reserare intra ceteros menses tenetur præfectus Orientis, 75.
Conchas Hunnorum rex, 75. Mulierem laudat ob veritatem detectam, 141.
Concio pacifica, 182.
Concordiam ad antiquam, quæ est utrisque utilior, redire, 8.
Conditiones turpes, et quæ minime existimationi quæ adeptus erat, conveniebant, 151. Conditiones minime honestæ, 172. A conditionibus pacis fugiens, 149.
Conditores, servatores, medici afflictæ reipublicæ, 185.
Conducit sæpe sive expedit bello prævenire, 111.
Confidentia non est humana oratio, 185.
Confederati in belli societatem ascripti, 12.
Congratulationes (post), 162.
Coniuncto nihil inerat fidei, 141.
Conservare possessiones a patre relictas, 170. In aliis sui conservandi spem collocare, nec arma gestare quibusvis propulsetur, 60.
Consilio tuto, virium firmitudine alentes discebat superantur, 9.
Consolationem habebit dolor, 16.
Constans multorum regum progenies, 23.
Constantinus Porphyrogenæta, vir prompto et seri ingenio, 2.
Constantinus Mesirianus comes, 27.
Constantiæ ars, 47.
Constantius proditiis suspectus in crucem actus, 57.
Conti prægrandes, quibus in fastigio linam cum sulphure affigaverant, ut urbem incendio cremarent, 86.
Continuus alimentorum penuria et lassitudine oppressi, 11.
Contracribis, 5.
Contribules minime delecti, 132.
Controgori, 151.
Controgori Hunni, 111.
Controversa quæ secare non potuimus, ad te rejecimus, ut quæ convenirent statueres, 143. Donec controversa cum majori causæ cognitione dijudicentur, 152. Controversas amice transigere semper consultius est, 42.
Conventa res est, 125.
Conventus ad mercatores paribus legibus celebrantur, 48.
Conventis (a) non est recedendum, 99.
Conventiones canis exarata, 41. Conventionum approbationes syllabis comprehensa, 140. Ex conventiis debitum, 159.
Convenit (non) pedibus cum equitibus disserere, 87.
Conventiorum cervus, 89.
Convivio colere, et donis additis, 49. Quæ convivio conveniebant dixerunt, 153.
Contumeliosus depomendus, 188.
Copen annis, 109.
Coram Persarum rege in genua prostrati, 149.
Cordate, et libere linguam ingenuitatem ostendere, 173.
Corpus exile sed validum, 160.
Correges, 55.
Coruthon, 140.
Cotus, id est, Casia, 190.
Cotis frater Mithridatis mittitur legatus ad Clandiam, 25. Cotis rex Iberiæ constituitur Mithridatis loco 25.
Cotrageus, 100.

Coursus, 158.
 Crudelitatis et cadium nullus modus, 19.
 Crudeliter (ex) mactatis hominibus gloriam reportare, 133.
 Cobite aureum, quatuor pavonibus aureis suspensum, 155. Cobitis Romani et Graeci nubeculis adornant, 86.
 Cudenda moneis praefecti, 145.
 Culpa omnis in Barbarum conversa est, 103.
 Cunctimundus Gepidarum dux, 110.
 Cupiditas et ambitio in causa sunt et plura mala patientior homines aut aliis inferant. *Effecta*, effecta, 86.
 Currus ad usum exercitus, 85.
 Cyrus amnis, 159.

D

Dalausa satrapa, 188, 189.
 Damocles ordinis ductor, 115.
 Damnum ex temeritate reportatur, 10. Damnum sua iniquitati imputent, 61.
 Daras orbs jure belli Romanis subjecta, 140.
 Dardania regio vacua quae indiget incolis, 84.
 Darine, 109.
 Dasibulus callidus et versutus, 107. Dasibuli lectus ex auro, 155.
 Datus honorum angeli Dei, 186.
 Decebalus Dacorum rex, 25. Decebalus Trajanum adorat, 24.
 Decimum lapidem metatus, 184.
 Decipere perstitit, deceptus et ipse, 54. Non in decipiendo prudentia declaratur, 174.
 Defectionis auctores imo consanguinei puniuntur, 122.
 Denatus, 29.
 Denuntiationem mutare, 182.
 Descriptio hominis qui est sui impotens, 177.
 Desiderium terrae atricis natura omnibus hominibus inest, 122.
 Desperatio ex calamitatum acerbitate, 55. Deus justitiae inventor, 61.
 Deus perjuri ultor, 151. Deus felicitatem Romanorum quae nimis erat, punivit, 151. Dei ira commota in Heraculum, ita ut in perpetua fuga fuerit, 88. Prae comitate Deum atque Caesarem existimabant hostes, 17.
 Dexippus omnia ad fidem persecutus, 6. Dexippus, alter cum perspicuitate Thurydides, 6.
 Dicta in contrarium sensum accipienda, quaeque robur non habeant, 124.
 Dierum quinque iter expedito homini, 57. Per tres dies in expectatione detertandi, 174.
 Difficile est homini in Dei conspectum venire, 55.
 Difficultatibus terreri, 11.
 Dignitas Tarchon, 154. Dignitas ornamenti loco, 65.
 Dignitates apud Romanos clarissimas, 79. In ea dignitate constitutus quae patriciatus dicitur, cultus Romanis conveniens assumendus et usurpandus, 94.
 Diligentiori cautione adhibita, spe non sumus destituti, 9.
 Dilucidum compendium, 5.
 Dissidulus se Romanorum amicum processus, 162.
 Dissiduli domicilium in vasis montis aurei, 152.
 Discordia praevaleat, 115.
 Disputant fere illi semper, utri populo foederis violentio tribuenda hic et alibi passim, 120.
 Dissidens sese vultu componebat, 173.
 Dissidiorum causis resocatis, 44.
 Distinctio per communes notiones seu locos, 5.
 Diploma praefecturae et administrationis, 146.
 Dixerunt quae oportuit dici, et forte quae minime oportuit, 120.
 Dochia sunt in iustis mortuorum observari solent, 161.
 Dolla aurea, 155.
 Dulso et magniloquo verborum fastu et ornatu, 175.
 Domestici dignitas magnam habet in regia auctoritatem, 80.
 Demeatrius legatus in Persiam, 148.
 Domitianus oratione placidus, 187. Ejus laudes, 187.
 Domitianus aequales Melitiam cognatos imperatoris, 187.
 Domus quae aureis tectis praefulgeat, 57.
 Domus videbatur carcer, 170.
 Dona an exuvia? numera an spolia? 75. Donis imperatorem conciliare, 140. a liberalitate imperator devincit, 150.
 Dorostolum, urbs, 178.
 Dranus fluvius, 111.
 Dreneo fluvius, 72.
 Duodecim interpretes, sex Romani, etc., 132.
 Dux Phrabitus, 21. Omnium hominum praesentissimus, 112, 22.

E

Ecthal, mons Aureus, 152.
 Edecon legatus cum Oreste, 37. Edecon, Orestea, Scythia, Scytharum primores, 50.
 Edessa urbs in Romanorum ditone posita, et Persia contemina, 74.
 Ego qui nunquam eloquentiae operam dedi, neque me ut persuaderem dicendo exercui, 150.
 Elephantum, 117. Elephantem reportari (melius remitti) jubet, 117.
 Eloquentia ac persuadendi vi, diluere ac refutare, 150.
 Elpidius vir senatorius, 176.
 Eluri olim secundum Pannoniam incolebant, 101.
 Esibus quies, 121.
 Eorum qui nomina militiae dederant catalogi aureis litteris perscripti, 8.
 Epigenes sapientiae laude celebris, 17. Quae sturae dignitate, 47.
 Epiphania sancta habita, 145.
 Epirus nova, 81.
 Epistola ad legatos, 157. Tales quales Epistolae, 108.
 Per epistolam alloquor, 186.
 Equis (ab), pro, super equis, 8. Equi publici, 140.
 Equitatus flagellum immisum in populos, 182.
 Erullus impotens et furibundus, 22. Necatur 22.
 Esia adhiberi solitus componendis Romanorum et Hunnorum controversiis, 47.
 Euphemius officiorum magister prudentia et eloquentia clarus, 41.
 Eunapius rhetor Iydorum legatus, 17. De Eunapio, 15 et 11. Is Sardinianus, 15.
 Eventum (propter) incertitudinem pacem bello praepone, 8.
 Exercitus (recte se habens) dispositio, 8. Exercitus ex convenis et imbecillibus, 8. Exercitus paulisper rescindus, 86. Exercitu domestico, et auxiliaris copiis fretus, 75. Exercitus facile eo petulantiae deveniunt, ut sine ullo ordine, sive certo imperio sint, 89. Exercitus ad omnes occasiones instructi, 95. Exercitum necessarius recreare, ut leguminibus, ovibus, bobus, 110. Exercitus vi, aut dolo, 141. Exercitus non male habet cum stipendiis persoluita, 171. Validus exercitus, 164. Exercitus incredibilis ad pugnandum alacritas, 175. Exercitus inopia laboraturus, quod nullum semen terrae mandatum, 80.
 Exploratores denuntiant, 55. Explorator cruci affigitur, jubente Attis, 69.
 Exterrire et deudere, 175.
 Extremis (in) tanta multitudo mittenda quae vi et fortitudine possit Abarorum exercitum ab obsidione depehlerere, 150.

F

Facies gladii deradere, 165.
 Faciles et moderati, 171.
 Facinus poenas parturit, 177.
 Fama divulgat, aut insurra, 107. Quae fama percipiuntur, incerta, 172. Famam bonam adeptus est Adamantius, nullis partis divitiis, 16.
 Fames urget Barbaros, 95. Violenta fames opprimit, 169. Fame exercitus laborat, 29. Fame oppressi cibis nefandis se sustentabant, 174.
 Fastu (cum magno) 165.
 Felicitate servitus apud magnum regem quam in proprio regno, 16.
 Felicitate nil laetabilius, 179. Parta felicitate exutus Graecus, non Scythia, 59.
 Felix et prudens, qui quaecumque partem res cadant efficit ut suo comodo cedant, 100.
 Feminae mollius et venustius vestita quam capitis deceat, 20.
 Ferarum pellibus Scythiae reges adornatum utuntur, 72.
 Festinatio insperata, 184.
 Festum foediga mortuaria, 149.
 Ferris belli ardor, 145.
 Fide a monarcha accepta, 75. Nihil fidei inesse promissis imperatoris querebatur Balamerus, 96.
 Fidens amicitia fuderatorum, 139.
 Filius regis captivus apud victorem regie educatus, 55.
 Filius Attis dextram, o-se loco moto, ubi frogens, 59.
 Finem (sub) comediarum res saepe ad ambiguum vergunt, 16. Deus ex machina, 16.
 Finibus in propriis ultionem de hostibus sumunt, 51.
 Finis rei non bono, 181.
 Firma fidei vincula, 11.
 Florescentes (in) suas res incubere, 2.
 Fletus acerbus, et calamitas varia, 100.

Flumen Athesis, 133. Flumen Bich et Daich, 109.
 Fœdera in insula deposita, 41, id est, pecta in scriptis
 redacta. Qui fœdera rumpit, a suis conditionibus fugit,
 111. Fœdera revirescunt, 118. Si vel unum telum conji-
 cias fœdus frangis, 128. Fœderum conditiones inter Per-
 sas et Romanos scriptæ Græcæ et Persicæ, 140. Fœderum
 conventiones reip. majestatem non lædunt, 150.
 Fortitudini summum in prudentis præsidium, 144.
 Fortuna potius quam virtute, 9. Fortuna pro Romanis
 militat, 21. Meliori fortunæ gratulari, 119. Fortunæ re-
 ceptes, 184.
 Fossa profunda in quam fluvius vorticosus influebat, 85.
 Fracti et debilitati homines, quia sine intermissione
 laborant, timidiore, 11.
 Francorum ducum aliquos mercede sibi socios adjun-
 gere Cæsar animo voluit, 121.
 Fraudis crudelissima pœna, 75. Sine fraude amicus,
 95. Fraus et invidia amicitias quantumvis firmas possunt
 dissolvere, 152.
 Fuga exprobrata, 189.
 Fugit (qui) potest a suo domino puniri, 61.
 Furorem plebis magistratus blandis verbis demolent,
 78.

G

Galerius, 26. Galerius et Diocletianus, 29.
 Gensericus Italiam invasit, 42. Gensericus Romanam
 diruit, 75. Gensericus celeritate exsequendi aliorum consi-
 lilia præveniebat, 96.
 Gentis (pro cujusque) regis merito, et gradu, 55. Gen-
 tis Saracenicæ aliquæ Persis, nonnullæ Romanis parent,
 149. Nulla gentis, nisi devictæ et subactæ memoria resta-
 ret, 172. Gentes feræ et iniquæ capiunt libertatem gra-
 sanli, 185.
 Gento, vir Gothus qui mulieri Romanæ in Epiro nup-
 serat, 86.
 Georgius urbium Orientalium tributis præfectus, 181.
 Gepidæ queruntur se a Romanis contemni sua postu-
 la refutari, et rejici, 111.
 Gilermer Vandalus captivus fit, 100.
 Gloria post mortem non abolenda, 185.
 Gobases, 41.
 Gorga nomen loci, 75.
 Gothi terræ cultum negligunt, 45. Gothorum majores
 eo-jurejurando obstrinxerant cum Hunnis nullum com-
 mercium fore, imo ex adverso eorum societatem fu-
 gere, 43.
 Gravisibus quibusque periculis exorcitati, 11.
 Græcia loquitur et salutem vir Scythico habito, 59.
 Græcia (vastata a Sclavinis), 164.
 Gregorius Antiochenæ Ecclesiæ præses, 187.

H

Hastæ et gladii, antiquata, 162.
 Hæmi (portæ) montis, 89.
 Hæbrus, 156.
 Heraclius Macedoniæ, archiepiscopus, 79.
 Heraclio (pro) dux Zeno imperator pollicitus est cen-
 tum talenta, 87. Heraclius occidit in via, 88. Heraclius
 insimulatur Scythas in civitatem conjectos subterranean
 lapidibus obruisse, 88.
 Heraclionæ urbem reliquerant, 81.
 Historia Gotthica Prisci Rhetoris, 47. Historiæ textura
 immensum fere extensa atque dilatata, 1. Historiæ com-
 mentarii in breviores partes contrahendi, 2.
 Holcades, quæ longæ appellantur, 164-166.
 Honor legibus statutus, 149. Honoribus ab imperatore
 delatis arrogantiores facti, 21. Per omnes honorum gra-
 dus, 71. Ut sibi honos haberatur non valde laborabant,
 163. In hanc honoris lucem elatus, 185.
 Honorificæ legationes Julianum emovebant, 17.
 Hormisdas sceleratus, 168. Cum hormisdæ factum Ti-
 berius audivisset, 178.
 Hurmoschorum, 109.
 Hospitalitatis tessera, 70.
 Hostes (qui) contemptui habent, a quibus sibi non ca-
 vent, facile superantur, 9. Hostis sæpe hostem prævenit,
 et cum spe sua depellit, 166.
 Humani ingenii imbecillitas facit ut alti aliorum jura
 tuerant, 60. Nimis quam maxima humanitate usus, 181.
 Hunni Aethiopi, 45. Hunni Cidaritæ, 45. Hunni inter-
 pretes, 131. Hunni, a. i. s. Turcæ, orti ab antiqua gente
 Scytharum, 177.

Idoneus ad exponendos casus, 177.
 Ignis inextinguibilis, seu pervigil, in perpetuum ar-

dere secundum legem debet, 43. Ignis Deus qui in
 celo est, 128.

Ignominia (contracta), non oblitiscendus in æternum
 opprobriis diffamari, 187.

Imperator graviter verba facit, 16. Imperatorem nec
 bellum gerentes, nec pacem facientes superant, 17. Im-
 perator excipiens legatum jubet ut causam quandam
 contra adversarium potentem et gratiosum ageret, 18.
 Primas gratias partes apud imperatorem occupare, 19.
 Imperator multarum pecuniarum Dominus, 23. Menses
 partes de his ad imperatorem referre, ait Menophilus,
 25. Imperator nihil dat Carpi ex conventionione, sed ex
 gratificatione, 25. Decet imperatorem promissa adimplere,
 59. Imperator respondit Dengisich legatis, se omnia
 paratum facere, quo eos suo imperio obsequentes red-
 deret, 45. Imperatorem haud secus quam patrem colere
 aut revereri, 85. Imperator jubet Theodoricum alire tan-
 quam ilio nihil sibi opus esset, 86. Sæpe multa occurrunt
 quæ in solius imperatoris arbitrio posita sunt, 93. Im-
 peratores tuto suas res agunt, qui sua consilia cum exer-
 citibus communicant, 95. Talem se unusquisque ostendere
 studeat, quem imperator merito suo plurimi faciat, 97.
 Imperator mordens, 105. Imperator Mebodis culpam in
 interpretem rejicit, 105. Imperator Saracenum vocat in-
 stitorem, qui mercaturæ faciendæ gratia venisset, 106.
 Imperator Romanus, 107. Imperatori per concisas litem-
 ras nuntiatum, 109. Imperator donum ad regalem magni-
 ficentiam excolens, 117. Imperator sagax conatus et
 mentem exterorum detegit, 129. Imperator subrisit, 181.
 Imperator constituit se cunctis præbere formidandum,
 180.

Imperatrix Sophia Justiniani, 156.
 Imperium Romanum atque Persicum sunt tanquam
 duo luminaria, 26. Imperium Romanorum atque Persa-
 rum, duo mundi oculi, 185. Imperio Romano et Persico
 reliqui homines exornantur, 185. Imperia gerere, 145.
 Imperium incipiens destruitur, 185.

Imperitia quidem et imprudentia Tachoudri res bene
 gesserunt, 170.

Impium est innocentes pro pernicioso laniare, 17.

Impudens, Persarum motus, 125

Impudenter violare inducias, 166.

Impurissimæ induciæ, 183.

Imprecationis horrendæ formula, 128.

Improvisa invasio, 160.

Incendium civitatis sub Leone, 43.

Inconsulto et imprudenter gesta prudenti moderatione
 temperare ac corrigere, 156. Inconsulte facta in melius
 corrigere, 151.

Inconstantis fortunæ, 19.

Indegouach regis cubicularius, 135.

Induciæ triennales, 125.

Induciæ quæ ad perfectam pacem spe ducunt, 152. In-
 duciis restauratis, 177.

Indignantis mores, nihil respondit et discessit, 49.

Inepia percontatio, 51.

Infamia nunquam interitura, 163.

Ingrati animi exemplum insigne, 21.

Inimicitia ex violato fœdere, 159. Ex privatis inimici-
 tiis, publica calamitas, 165.

Initium a quibus est injuria, si plus peccant, 17.

Injuriarum protector, 185.

Injustorum perpressio querimoniarum parens, 153.

Inscriptio regis Persarum *Divinus, bonus, pacificus,
 summus princeps, Chosroes, rex regum, felix, pius, bene-
 ficus, cui dii magnum imperium cum magnis opibus indul-
 serunt, gigas gigantum, ad deorum exemplar composuit,
 Justiniano Cæsari fratri nostro*, 157.

Instrumenti vis, verba enim non id expresse contine-
 bant, 146.

Intillio, 50.

Introitu in regiam nondam potitus, 181.

Inus tatum ut homo Turcus mentitur et fallat, 162.

Invalescendi argumentum, 186.

Inveteratæ inimicitia impediunt quomodo perficiantur
 quæ ad communem utilitatem spectant, 94.

Invidia (sine ulla) in commune ponenda est, quæ ex
 libris oritur, utilitas, 2.

Ira acerbitas legationis reverentia lenitur, 53. Apud
 ira accensus, sermo alio detorquendus, 49.

Iram non facile abijciant qui sunt feræ et agrestis sa-
 turæ, 70. Ira dolori immista, 131.

Iratius quoniam circumventus Chaganus, 178.

Irruptio Scytharum in Romanos mercatores tempore, 53.
 Istri accolæ, Amalourii, I hamari, Tancausti, Bolci, etc.
 47.

Italica diocesis, 93.

J

Jebudas, 154.
 Jedegousaphus divinus cubicularius, 157.
 Joannes praefectus a Sicariis appetitus, 80. Joannes legationis non ex utilitate reipublicae gestae condemnatus, 151.
 Joiabe insula quae Romanis parebat, 92.
 Judica Deus inter, 180.
 Judici acumen et providentia in imperatore, 19. Judicio dirimatur controversia, 14 est, querimonia, 141.
 Judices a principibus juri dicendo praepositi, 141.
 Juliano supplicat Camavi, 15.
 Juramento fides datur, et fide firmitas, 89.
 Juris inaequalitas corrigatur et emendatur, 141. In jus dominiumque victoris venire, 154.
 Jusjurandum quod apud Persas sacrosanctum habetur, 139.
 Jussione (sine) praesidiali mercatores qui vias minime tritas incedunt, 140.
 Justinianus vir gravis, et constans, 149. Justinianus equum ademit Contraguris, ne haberent quo verti et insidentes Romanis nocerent, 135.
 Justinus sibi unice conciliaverat unum ex legatis nomine Oeconomum, 101. Justinus mentis imbecillitate laborat, 118. Justinus ingenio et corpore male se habebat, 119. Justinus imperator, vir gravis et elati animi, qui omnia exquisitis perpenderet, 151.
 Justitiae brachium, et arma, 185.
 Justus rex in juriis officiales ipse interimit, 12.
 Juthungi cum ardore, et promptitudine audent, qua progredi oporteat, non providentes, 10. Non accessit Juthungi, sed spe et cupiditatibus erecti bellum gerunt adversus Romanos, 11.
 Juvare pecuniis, 45.
 Juvenes aetate florentes ut fugerent, 19. Juvenes, qui greges pascebant, rapiti, 35. Juvenes qui ad bellum profisciscuntur ut aurum modio metiantur, 90.

L

Labores perferre, et arti dicendi studere, regibus tribuitur, 1. In iis non minimis opus fuit laboribus, 178.
 Larga, qui liberalius profundunt ea, quae sua sunt, 120.
 Laudibus (multis) vir ille dignus est, qui utilia consulit, eademque perfecte ad exitum perducit, 158.
 Lazi Suavis oppida eriperant, 46.
 Legatis (caput de), etc., 3. Legatos ut oporteat mittere, aut admittere, 4. In legatis excipiendis apta humanitas, liberalitas, cautio circumspecta, fortitudinis potiusquam deliciarum ostentatione, 4. In mittendis legatis, expeditur viri missi probitas ac pietas, prudentia, in periculo firmitudo atque constantia, liberalis sed ubi et quando oportet, 4. Legatus prudens res hostium laudat, nihilque parvi pendit, 4. Legatus summa moderatione utatur, temporibus serviat, 4. Legati probatio, 5. Legatus causam agens postquam iudicibus, quae volebat persuasisset, non parvam gloriam reportavit ex facultate dicendi, 18. Legatorum dignitas, 18. Legati admissi, 27. Legati controversias dirimunt, 34. Legatos discedere jusserunt, 51. Legatorum jura minime colere, 51.
 Legationis (non) causa, sed privati officii, et familiaritatis ergo, 57. Legati qui de pace violata quererentur, 74.
 Nullum donum viro legato dignius quam captivos in libertatem vindicare, 87. Legatus despectui habitus tamen omni cura contendit, instat: indoles hominis pollicel, 104. Legatus superior notatur hic tanquam in defectu, 104. Legati veneno perempti, 107. Legati Turcici imperatori dinumerarunt gentes Turciae subditas, 108. Non est in potestate legatorum quidquam aliter quam imperator praescripserit facere, 113. Legatus saepe frustra laboris multum perferit, et sine ullo emolumento expeditio suscipitur, 113. Facta potestate legatis quantum velent oratione rem exaggerare, et verum dicendo obscurare, 119. Legati aliquando amice agunt, communicato consilio, 125. Legati proponunt ea quae ad rem pertinere existimant, 125. Legati in istis sermionibus occupati, 124. Legatus cautior non patitur se quocumque pertrahi, 124. Amborum legatorum interpretes, ab utrisque prolata explicantes, 136. Legatorum quisque suam assertionem tueatur, 146. Legati Justiniani ad Persas, 148. Legatus, qui non tam venit ut legationem faceret, quam ut mores Abarorum iudicaret, et cognitos ac perspectos efficeret, 155. Legatus ex medicis imperatoris, 156. Legatus Trajanus quaestor, 157. Legati fraude et dolo succincti, 162.
 Legati Romanorum praesumentes se cum honore et acclamationibus exceptos iri, 168. Legati introducti, 169. Cum cum legatis leute agitur, interea maximus belli apparatus fit, 169. Legatus doctissimus historiarum, con-

tundit exemplis ferociam, 178. Legatus exsibilatus, 185. Primarius legatus lacrymatur, 187. Legati admissi ad Caesarem, 187.

Legationes coronas aureas adferunt, 18.
 Legatione Maximinus precibus victus suscepit, 49. Non legationis, sed privatae rei causa, 52. A studio obeundarum legationum avocari, 70. Alienus a sua legatione, 75. Ut dignationem legationi adderet, et eam augustiorem redderet Severum patricium creavit imperator, 87. Legationem admittere Justinus non vult, aut saltem significare contendit non esse acceptam atque gratam, 105. Legatio Saracenorum contra ipsos verit, 106. Legatio constitutionis Romanae discipiendae gratia, 109. Legatio per inducias, 115. Pudet aliquando legationem mittere, 118. In legationibus difficilibus partes utraeque in multas altercationes erumpunt, 121. Ad munus legationum viri delignantur, 161. Publicis rebus utiles legationes, 166. Legationis suasor, 167. Legatio non fucata, 184.
 Leges in omnes positae sunt, ut et ipse imperator pareat, 91. Leges bonae, magistratus non item, 62. Nihil contra legem committendum, 85. Legi, quae sacrosanctos legatos esse constituit, parendum, 165.
 Lembi praeparati, 50.
 Leuitas, quae tam stulte cedit, reprehenditur, 180.
 Leo imp. Illyrii praefectus iubet auxiliares copias Scirris adversus Gothos praebere, 44.
 Leo Marcellus, 91.
 Librorum utilium penuria historiae investigatio vaga et incerta, 2. Liber in quo numerabantur ordine et distincte Lazorum reges, 146.
 Libera custodia, 18.
 Libertatem fecistis bello, 185. Liberalitate Persis facta exponendi, 166.
 Liberalitate (per eos quos) complectebatur, gentem sibi conciliabat, 150.
 Liberalitatis modum, cum non oportet, excedere, 186. Liberalitatem et humanitatem in hostes exercere ridicula res, 153.
 Libidinum, nomen urbis, 177.
 Licet sero, quo nomine minime tibi succenseamus, 145.
 Lignedum, 81.
 Lilius tyrannicae proclamationis nuntius, 181.
 Limitibus (hi qui) praesunt, 141.
 Lite (ex una) altera lis, 61.
 Litigantes Atiliam adeunt, 65.
 Litterae sacrae, 136. Litterae humanitatis plenae, 167.
 Litterarum alumni, 2.
 Litteratura immortalis gloriam parit, 1. Litteratura (ex) honesti cognitio, 1 et 2.
 Loca ubi ex Petra maritima flamma ardet, 61. Locorum situs plurimum obest, vel juvat, 81. Locus populi usui relictus, 112.
 Locustae fruges depastae, 169.
 Longinquo (e) viri muneribus sunt praesciendi, ut imperium eis semper sit formidini, 92.
 Longobardi et Obii ad sex mille Istrum trajiciunt, at que in fugam vertuntur, 24. Longobardi nefanda omnia a Gepidibus passi, 110.
 Longum tempus in litibus consumi providentius est, et consultius, ne iudices properantes ab accurata iudicandi ratione aberrant, 61.
 Lubrica et ambigua verba, 120.

M

Machinae quibus urbes capiuntur, 125.
 Magi Romanorum solam incolae, 43. Magica sectantes, id est, paganum Deorum cultum, et magicis ceremoniis interesse, pro nefandis sacris, 142. Magis authenticae tabulae cereis effigibus involuta, 142.
 Magistratus saepe vix multitudinem continere possunt, 54. Magistratus qui quaestor dicitur, 157. Magna animi magnitudine praeditus, 156. Magna acervati successus fortuna, 178.
 Magnentius et Britannio, 27.
 Magnifica et nobilis cogitatio est, res decore et honestate metiri, 156.
 Magnificentiam regiam sapiunt haec, regionem a nostris servis regi, 145.
 Magnopere caveat videri hi de industria et cogitate facere, 150.
 Magnus oculus potestatis, 185.
 Maoranus Romanorum Occidentalium Imper., 42.
 Mala mente, et malo animo benefactoribus suis graves atque molesti, 155.
 Mala ex bello orta sopire, 169.
 Malchus sophista, 77.
 Mali daemones, quae rite ordinata sunt a Deo, confidunt, 185.

- Malis et incommodis attriti et confecti, 170.
 Mama et Attacem ex regio genere apud Seythas, 48.
 Maniach precatus est ne sibi inuiles et infructuosi essent tam longi itineris sudores, 108. Maniach legatus posteaquam pronuntiavit, manibus in coelum subleuatis, iurjurando maximo affirmavit se bona fide omnia hæc dixisse, 108.
 Marcellianus in suspicionem adductus, 49. Marcellinus Sicilia excedit, 72.
 Margus urbs in Illyrico Mysorum ad Istrum sita, 47.
 Margi episcopus, 35.
 Martialis Cæliciorum magister, 38. Hic erat particeps omnium imperatoris consiliorum, 55.
 Martianus Romanorum Orientalium imperator, 75.
 Martianopolis, 178.
 Martius Romanorum dux in partibus Sætanorum, 159.
 Martissenis detectus, 65.
 Materie per classes, et hypotheses differentes distinctæ ac diuisæ, ita ut nulla materia sit, quæ effugiat harum classium, et hypothesisum dispositionem, 5.
 Materia aliunde aduecta ad ædificia, 58.
 Mauricius Pauli filius qui Cæsari bene ex animo cupiebat, 125. Nihil quidquam quod ad Mauricii sententiam accederet, retulit sacerdos, 126.
 Mauricius imperator, 176.
 Maurisiorum terra, 42.
 Maxima temporum festiuitas, 190.
 Maximianus in morbum incidit, et moritur, 41. Maximianus ad multa imperatori apius, et utilis, 48. Maximianus legatus a Romanis, 62. Ad Onescgium dona militum et aurum, 63. Cum Maximianus moderationis gloriam reportare studeret, 70.
 Maximum inimicitiarum et hostilitatis incendium, 145.
 Maximus legatus, qui de omnibus rebus accuratius agebat, 156.
 Mebodes legatus, infatus opinionibus, et superbus in regiam peruenit, magnam spem voluens animo, 104. Mebodes arrogantia et importunitas imperatori prænuntiata, 104. Mebodes arrogantiæ, quam legatum decebat, se gessit, 104. Mebodes non tam legatum agebat, quam iudicem, 105. Mebodes timet imperatorem in quo tanta ingenii acies, ut si qua inesset verbis asperitas, facile deprehenderet, 106. Mebodes cum alloquitur imperatorem, dicit, Domine, 108. Mebodes Sannachoeriga, 120.
 Medum pro vino, 55.
 Membrathion, 183.
 Menander protector historicus, 98.
 Mens. De recto Mentis statu dejectus ab honesto recessit, 126.
 Mensa (a) patera vini tradita, 67.
 Merces eorum qui pecunias deferrent, 126.
 Mermereos, 144.
 Mesamirus Idarisii filius, Calagasti frater, 100.
 Mesamirus vir vanus, et magniloquus, in verba superiora et arrogantiora prorupit, 100.
 Metus Romanorum ducem mentes occupauerat, 34.
 Migdonius annis, 172 et 175.
 Mihi conanti in eum sermonem deuenire, etc., 62. tefacit, 128. Militi armato minime fidendum, 128. Inter Milites illustriores, 128. Milite fuso, seditionem vereri, 183.
 Pinnæ sunt Milites qui auxilium ferunt, alere, 61.
 Milites, nondum a laboribus respirantes, vix iter ingredi possunt, 84. Milites sæpe leuibis præliis congregiuntur, cum pabulatum eunt, 89. Milites gregarii ducem mancipiorum instar sequuntur, 90. Miles sibi aditum pabulatum, 110.
 Minime injurii et iniusti famam reportabis, 144.
 Minuta supellex turbine disiecta, 56.
 Miragrus Satrapa, 186.
 Mithridates Iberorum rex, 25. Mithridates licet in apparatu belli esset contra Romanos, volebat legere quod susceperat, 25.
 Moderatio in victoria, 26.
 Moderatum quid et æquum obtinere ab imperatore conari, 79.
 Modo his, modo aliis miseris confici, 11. Modo me, modo eos, qui mea maucipia sunt, decipitis, 163.
 Mollitiem (in omnem) deuenientes non amplius sollicitudine aut timore excitabantur, 95. Mollities omnia pesumdat, 97.
 Momenta ad omnia, et omnes casus se præpararet, 168.
 Monastica domus quæ Sebanna vocatur, 136.
 Monacartum, locus, 175.
 Mortui obsequia dari non possunt, 16.
 Magnæ mortis reses, 177.
 Mortem diuorum ultra modum desistere, 180. Mortis p-
- ctor bellum, 182. Mortuos sepulchris condere permissum, 142. Mortali corpori immortalem ignominiam inuasisis, 26. Hoc qualibet morte est perniciosius, 165.
 Mos. Non moris est Romanis dignas penas exposcere, sed magis contemnere, 155. Mos per interpretem colloquendi, 18.
 Mutæ capillorum mentis ferociam indicare, 18.
 Multa conuenta, 56.
 Multato eo qui injuriis fuerit, 141.
 Multæ gentes a Romanis donis allectæ, quæ tempore procedente et subactæ sunt et eversæ, 150.
 Mundi universalis perniciæ, tuba, 181.
 Mundiuchus Attilæ pater, 59.
 Munerum magnitudine, et blanda legatorum oratione deliniri, 72. In excipiendis muneribus minime se præposterum aut festinantem exhibere, sed facilem et benignum, 18.
 Muneribus honorari se pateretur, 180.
 Munimentis (a) extruendis abstineant, 141.
 Mutationem (ad) rerum non advertere, et supplicia opportune oblatas respicere, 9.
 Mutuo accepta infortunia exaggerare, 154.
 Muros longos sic dictos, 176.
 Mysorum præda, 20.

N

- Nacherga, 145.
 Nadoes electus et a Chrosroe missus, 119.
 Naissus solo æquata, 49.
 Naissi montes, 50.
 Navigia quæ utrimque puppim habebant, 165.
 Naviculæ unco ligno confectæ, 55. Lembi curribus imponuntur a Barbaris, ut in loca restagnantia importent, ad trajiciendum, 55.
 Narses, 155.
 Narses ducis Armiger, 188.
 Natura (si quod) justum est dominaretur, nihil opus esset neque rhetorum cultu, neque orationum ubertate, etc., 154.
 Ne quis præter id quod statutum est audeat, 140.
 Nebogastus, 17.
 Nefas est supplices qui salutem deprecantur, trade in eorum manus qui vitam eripere volunt, 87.
 Negotium arduum, quod non facile possit ad justam rationem expendi, 18. Negotia et usus mentem acunt, 171.
 Nece sitatem (cur non) necessitatem efficiam, 144.
 Nemine (a) mala passurus, nemini quoque inferat, 68.
 Nepotes patruo nihil concedebant de imperio, 19.
 Ne utinis altum sapias, 179.
 Nihil, quod perfici non possit, promittere, 41. Nihil eorum quæ pater vivus statuit, eo mortuo immutes, 102. Nihil quidquam a nobis accipietis nisi quantum nobis visum fuerit, idque tanquam mercedem et auctoramentum servitutis, non quoddam tributum genus, 103. Si nihil a te dictum est ab officio et decore alienum, tu quidem crime facile purgasti, 105. Nihil reliqui quod ultra eloqui, etc., 146. Nihil tam sæpe agitur, quam quæstio hæc, quomodo bello finis imponi posset, 171.
 Nisibis ad Tigrim amnem sita, 50.
 Nobiles a rege Scytharum reputantur, 18.
 Non debet inconsulto inferior scribere ad dominum epistolam, 29. Non oportet in motam perniciem armatis pergere nulla habita cognationis ratione, 90. Non jam amplius amicus, sed dominus insultet, 65. Non aperte, sed obscurioribus verbis in aula loqui amant, 125. Non segnitè, non mollitè, sed omnibus virilius in Abaros impetus est faciendus, 150.
 Nonnulli ex senatu senioris Romæ, 126.
 Non consentiens in istud tragicum, 180.
 Non suo tempore, sed zero, et tardiuscule, 159.
 Non expectata salus, 177.
 Nos justa facere volumus existimari, 154.
 Nostri optimo jure sunt, 155.
 Notitia hostium facit ut Lautopers non deterresmur, 10. In notitiam, et amicitiam Romanorum venire perceptant Abari, 99.
 Notum omnibus mortalibus pacem amplecti et servare, 154.
 Nonnechtus senatus princeps, 27.
 Nullum familiaritatis exhibere signum contemnere est, 101.
 Numerum (in) patriciorum allectus Numerus, 71. Eorum Numero qui minime commodi rebus, 151.
 Nuntii qui Zenoni restitutum imperium grababrestur, 95. Nuntius vectus celeritate equorum publicorum, 140

O

Obsides fidei firmandae gratia, 15. Obsidem habebat Caesar non tanquam pignus pacis et foderis, sed ut suae virtutis documentum et exemplar, 17.
 Obsidibus confisi parum caute res administrabant, 158.
 Obstante magnanimitate, 183.
 Odium reconditum in pectore, 163.
 Odoacus idoneus qui salvas res faceret, 93.
 Odoacer, 94.
 Odyssenorum civitas, 48.
 Officii genus apud Romanos non inhonoratum, 176.
 Olcadibus, quae celeriores erant, solvit, 161.
 Omnia mortales faciunt aut quaestus gratia, etc., 160.
 Onesegius, 49. Onesegius Attilae fidelis, 62. Onesegius prope Attilam utilis Romanis quod leniret ejus animum et quando exacerbaretur, 63.
 Ongori Eitasa: Hunnorum gens, 100.
 Opera genuina, opponuntur fictitilis et supposititilis, 5.
 Opera venusta, ad delicatorem cultum spectantia, 102.
 Opera virum demonstrant et indicant, 153.
 Opinioe eventus rerum praecipere, 11. Opinione decepti credebant solem aberrasse, 50. Opinio a longo tempore inveterata et confirmata difficulter deponitur, 82.
 Oportet exercitum ne quid novarum rerum molliatur solvere, 97. Oportet paternis amicis colere, 102. Oportet totum hunc sermonem omittere, 121. Opperriri, id est expectare, 54.
 Oppida Lazices, 152.
 Opprobrium (ne) aut tyrannus illudat, 186.
 Optima diffugiunt et se a nobis subtrahunt, 135.
 Oratio ambigua, quae duplici sensu circumvenit, 10.
 Oratio quae nihil continet quam imperatoris contumeliam atque ludibrium, 102. Orationis illecebrae et verborum circuitus, 135. Sub ruditate orationis mentis dignitas, 181.
 Orestes coram imperatore venire jubetur cum crumena collo appensa in qua erat aurum quod Edeconi daretur, 59.
 Orientis bellum, 164.
 Ornigisclus, 44.
 Ottogori, 154.
 Ovaranes, 147.
 Ovarchonita, 162. Servi nostri, 162.
 Oudobatus, 112.
 Ousdibadou Gepida, 151.
 Ousdibades factus Bacani mancipium, 155.
 Outrigori excellenti fortitudine, et audacia praeditus, 163.

P

Pacales reditus, 178.
 Priora pacta (ad) additamentum, 189.
 Paludis aqua potui apta, 56.
 Pamphronius patricius, 124.
 Panas, urbs, 178.
 Pantia in Illyriae partis provincia, 79.
 Parcere subjectis, et debellare superbos, 27.
 Pars oppressa, 142. laesus, 27.
 Partes Orientis, 119. Ex parte praedae ne excludatur, 179.
 Particeps rei publicae Romanae, 122.
 Pater affectum paternum exhibiturus filio, 151. Quos Patres et auctores hi sermones habeant, 3.
 Paternos amicos tanquam paternam possessionem tibi obvenisse putes, 163.
 Patriciatus in dignitatem cooptatur, 43. Plus erat patriciatus dignitas, quam consulatus: ad consulatus patriciatus quoque honore sortitus, 45. Patriciatus et ducatus erant apud Romanos praemia his, qui strenuam reip. navaverant operam, constituta, 83.
 Patrimonium proprium, 144.
 Pax quibus de causis expectatur ut plurimum, 8. Nulum aliud ex bello uberius lucrum quam pacificatio, 10. Idoneus pacis vides regis filius, 16. Pax denuntiatur, ut et bellum de nuntiari dicitur, 25. Non ferre condiciones pacis, sed aliorum arbitrio permittere, 26. In pace acerbiores calamitates quam in bello, 60. Paci studendum, 90. Inter se, pro arbitratu pacem faciunt duces, 90. Plena pacis confirmanda auctoritas, 120. Pax plane perfecta, 153. Pax res honesta, bona, 154. Pax per quinquaginta annos, 136. Pacis rati habitio, 137. Pacis fructus, ut omnes nulla in re injuria affecti vitam agant, pacate et quiete degant, 141. Pace delectantur plerique mortaliu. 160. Pacis operarii et ministri, 163. Pacis facienda variae rationes propositae, 172. Pacis adulteri, 180.
 Pecunia ad subsidia rei familiaris, 70. Ad sustentan-

dam familiam, 71. Qui antea pecunias dabant ut a ducibus militum vacationem impetrarent, iidem pretium munerabant quo sibi potestas foret in hostes exeundi, 97. Loco pecuniarum, nostri timorem et metum ad salutem vestram, convertite et reportate, 103. Pro pecuniis calamitates scelestus atque improbus feret, 106. Sui periculo pecunias nemo deportet, 166. Pecuniae in limitibus non accipiendae, 166. Pecunia pacem emere, 182.

Pedes alterius in robur concludere, 177.
 Pejor portis inferni, 23.
 Percussor ne quis clam, 189.
 Peroses Persarum rex, 75.
 Persae captivi haud quidem in captivitate contumeliosus passi sunt, 26. Persae et Medi hic pro hisdem, 64. Persae circa Suaniam in insidiis, 109. Persae facile opprimi a Turcis et Romanis quorum in medio constituti erant, 114. Persica verba Graece exponere, 118. Persae non quieturi dum Persarmenia et Iberia a Romanis detinerentur, 121. Persae ex secundis rebus spiritus sumunt, 122. Persae honori non ducunt qualemcumque hostem vicisse, 135. Persa aut Romanos per pacem, quam proponunt, colorem timiditatis suae quaerere, 155. Si Persae vanum exponerent Suaniam, 118. Persarum legatus legem silentii apud ipsos in conviviis observari solitam transgressus, 153. Persae scutiferi et sagittarii, 166. Persarmenii Genesarchae, 167. Mansuetissimum Persarum imperium, 185.
 Perterrefactus (an), an deridens, 117.
 Petitio dilatione et per stationem ducenda, 111.
 Petitio facundia sermonis extorquens, 187.
 Petourone Norici civitas, 57.
 Petrus orator, 23.
 Petrus Saracenorum episcopus, 92.
 Petrus paululum a proposito digrediens, 157.
 Pharchdates vir Persae, 167.
 Phasis urbs quondam sedes regiae, 152.
 Philippici Campi, 93.
 Philippopolis, 70.
 Philosophicis disciplinis innutritus, 144.
 Philoxenus legatus, 96.
 Phocas Zenonis duces scriba, 79.
 Phrahaes a Tiberio datus Parthis, 25.
 Phylarcus, 42.
 Pileati apud Parthos honoratiores, 21.
 Pileus, quem in capite, ut Persarum leges ferunt, gestabat, 116.
 Pucula suscipientes honorati honorem quoque exhibebant, 66.
 Pona et multa redimere, 171. Qui primi peccant illos et correctionis poenitentia, 185.
 Populi coram equitatu se abund in interiora terrae, 162.
 Posterioribus saeculis omnia in pejus propenderunt, 1.
 Potentiae accessio, 65.
 Potestate (in) non est magistratum magnam turbam continere, 96.
 Publica illa ingens celebritas, id est, ἡ τοῦ Ἡρόδοτου ἐστὴν, 190.
 Pudori est omnibus hominibus paterna prodigare, 170.
 Pulvere (sine) occupare, 159.
 Placidiam duxit Olibrius, 74.
 Plinthis, 47. Singulachus, 74. Plinthis, legationem ad Attilam exsequitur, 74.
 Plurimis usus caeremoniis, 180.
 Praedis a agendis per inducias abstinere, 154.
 Praefectus Aegypti qui vix quinquaginta auri libras mittere solebat, ad quingentas misit, 88.
 Praetexto (sub) auxilii afferet detrimentum, 183.
 Praetoris tribunal, 176.
 Primus Noricae regionis praefectus, 57.
 Principes confinium viri, 171. Principes viri utriusque regno subditi in unum convenirent, 157. Princeps sine alium principem per legatos rogat, ut in partem periculi veniat, 111. Principes viri, et caetera turba, 116. Princeps principem rogat, ne ea quae se bene habent, moveat, 116. Principes mittunt viros primarios non vero τοὺς τοῦ στρατός, 119.
 Priscus scriptor hujus historiae in partem cararum imperii vocatus ab Euphemio, 41. De Prisco Sophista, 31 et 32.
 Privatorum facultates, 51, 53. Srip'o adnotat, 23.
 Probus praefectus praesidiariae cohortis, 144.
 Procella horrenda, 56.
 Procrastinatio mali omnis, 106.
 Propitiatorum mœnibus sepebant Persae, 25.
 Propriarum virum fiducia, 9.
 Propterea quod imbecilliores essent, ~~magis~~ praedicabant. Jaclatio infirmitatis indicium, 52.
 Propugacula turbarum occasio, 144.

Prosepastes, statutorum imperatoris præparator, 171.
 Prospero successu in bello pax contemnitur, 9.
 Prudentia emendat quæ perperam gesta erant, 106.
 Prudenti moderatione potentia cohibetur, 145.
 Prudentiæ magis quam viribus fidentes Romani, 10.

Q

Quadi populi, 21.
 Quamvis eloquentia quis non poleat, ei nihilominus licet ex animi sententia, quod justum videatur, promerere, 144.
 Quando quid labat et deest imbecillitati iudicii, tributur, 156.
 Quantum memoriæ se in præteritum extendere potest, 145.
 Quæ contra sententiam accidunt, percussunt, 167. Quæ pacta conventionaque fuerant, 162.
 Quendam persuasit victori, 27.
 Quæstio est de patria Suariorum an serviat, 147.
 Quem bellum perdidit Deus, et Romanorum benignitas restituit, 17.
 Quies non est utilitate potior, 156.
 Qui haud cum fervore ad res gerendas feruntur, hoc in optima quaque re vires minime defecere necesse est, 10.
 Qui mortuos velit obsides non videtur fœdus inire velle, 28.
 Qui non soluto redemptionis pretio ad sua redierant, 48.
 Qui privatam vitam agit, et contentus est suis facultatibus in quibus manet, nihil turbatum excitat, 88.
 Qui in castris sunt, pecunias in numero non habeant, 115.
 Qui summæ sacrorum præerat, 126.
 Qui multum usum, et scientiam navium fluminis habebant, 127.
 Qui per pacem a fugiunt propriis dominis reddantur: qui per bellum transfugerint liberum sit eis ad sua regredi, 141.
 Qui edoctus non peripadetur reprehensione dignus, 144.
 Qui iterum suggeruntur menti valent, et corroborantur, 149 et 150.
 Qui res non alio, quam quo earum natura ducit, trahit, 149.
 Quis est hominum, qui solis radiis tepescit, qui nostram potentiam possit subigere, 165.
 Qui turbatos affectus cohibet, et obediens rationi facit, beneficentior est, eo, qui sumptus in deliciis præbet, 107.
 Quibus nihil generosum inest quo se tueri et confirmare possint, conantur eos qui illis adversantur tollere et evertere, 26.
 Quibus victoriis, quibus trophæis clariores facti, 170.
 Quinquaginta annorum induciæ, 119.
 Quodcumque quis moriens statuerit, lex est, 62.
 Quod nostrum est recipiamus, 144. Nostra nobis donetis, 62.

R

Rattaria urbs magna, et populosa, 51.
 Rationem investigare quomodo pax firma stabilietur, 120.
 Rauraci, Romanorum Colonia, 17.
 Recca Attiliæ uxor, 68.
 Redituum coactores, 96.
 Refugium ad Casarem, 184.
 Relapso anno, 177.
 Relapso de religione sensus, 116.
 Reliquum hominum genus a Persis vinci didicit, 135.
 Renuntiata legatione, 44.
 Reprehensio nugarum, 155. Reprehensio modum in verbis egressa, 177.
 Responsa non tam accipere, quam elicere, 51.
 Regio interhimiteas censenda, 120. Regio quæ non est digna nostra cura, 144. Regio quæ habeat regulum, 115.
 Regio Accagæ, 161. Est et nomen reginæ, 145. In vastissima regione res difficilis inventu, vir exsul, 175.
 Regia pompa, 188.
 Regiæ felicitatis particeps, 78.
 Reges ducibus magis egent quam gregario milite, 75.
 Regem decet minime negligere exercitum fœderatum, 110.
 Regi Romanorum illustrissimo, 185. Regit thesauri dilapidati, 54 et 55. Magni regis posse plus habere, sed nolle, 145. De regno inter liberos controversia sæpe occasio est extraneis bellum inferendi, 40. Quilibet rex cogitat qua ratione nullis bellis inturbatam et impeditam regni paterni possessionem liberis suis relinquat, 116. Rex Persarum cum alloquitur Romanorum imperatorem Casarem utitur voca fraternitatis, 137. Rex qui recentior ad thronum regnum ascenderat, 168.
 Res. Re(e)nata, ingeniose ab imperatore excogitata, 129.
 Ex secundis rebus spes, ex spe fiducia, 11. Rebus prospere gestis triumphos parere, 28. In rebus prosperis hostium cogitatus legatus graviter ferri suam orationem, præsertim si sit fastuosa, 185. Rei in tempore gerendæ opportuni-

tate non usus, 159. Rem duxit, et dilatione usus est, 158. Ad nullam aliam rem intenti milites sint, quam ut se ad pugnam præparent, 60. Rerum humanarum instabilitas, et inconstantia, 26. Rerum necessariorum penuria victi, 48. Res ad resistendum hostibus necessariæ, 160. Res Italas stare non posse nihil sibi Vandalos reconciliarent, 45. Res sibi habere, id est, proprias sibi efficere, in domus usum convertere, 115. Res fictæ, simulatio, rectæ calliditates, 174.

Res in ultimum discrimen adductæ, 118.
 Risus qui sedari et extinguere non poterat, 67.
 Rhetaurium, 110.
 Richimerus, 74.
 Romana libertate intaminate servata, 176.
 Romanus vir omnibus gravis et terrori, 158. Romani audent cum securitate, recedunt cum providentiâ, etc., 10. Romani cum Hunnis pacem faciunt, quibus conditionibus, 34. Romani Eni, 45. Ut erant Romam Hesperii, 40, 42. Romani septingentas auri libras tributum nomine Scytharum regibus pendunt, 48. Antea Romani pendebant trecentas quinquaginta libras, 48. Romani cum Scythis certant muneribus atque honore, 56. Romani laborumpatientes, et belli cupidi, quos vita delicatior et mollior minime juvet, 115. Romani omnia quæ Peræ voluerint sunt concessuri, 118. Romani Persis tributum pendunt triginta millia aureorum, 121. Romani a proditione timebant, 127. Romani Persas in eo vincunt quod eos pacis petendæ celeritate præveniant, 135. Romani Persis aurum pendunt, 156. Romani, qui decem linguas, sed una fraude utuntur, 162. Romani omnes gentes verborum illecebris, et ingenii versutia, demulcent et deludunt: deinde eas ubi capite demisso se precipites periculis objecerunt, negligunt, 163. Romanis non expedit commoditates proprias cum hostibus communicare, 44. Sit Romanis ut mihi cupiunt, ait Attilas, 53. Apud Romanos fas non est mulierem invitam viro collocare, 72. Romanorum imperator Abaros ad majores quam par est spiritus sublato ad æquitatem, et saniora consilia ut redirent, dicit se effecturum, 105. Romanorum imperator omnia curabat, quo sibi Turcorum amicitiam fidem et tutam conservaret, 114. Romanorum legati ex parte Casaris contra disseruerunt, 121. Romanorum multa millia, qui apud Sclavos serviebant, libertate donata, 127. Romanorum imperator mendax, legati dolosi, 265. Minime in potestate Romanorum fore, ne quidem auditu ipso strepitum pharetrarum Persicæ multitudinis sustinere, 173. Romanorum legati, cum eos Persæ nullo liberali et benigno sermone affati essent, discesserunt, 169. Romanus miles in tenebris inclaruit, 178. Romani sedentes et otiosi efficiebant ut Gothi per Gothos deleterentur, et conficerentur, 90.

Romulus comitis dignitate decoratus, 56.
 Rova Hunnorum rex, 47.
 Rufinus et Marcellinus, 27.
 Rusticius Attilia a secretis, 68.

S

Sabinianus et Adamantius Lignedum veniunt, 82. Sabinianus curruum duo millia cepit incendit, 85.
 Sabiros expulerant Abari, 45.
 Sacrorum princeps, 125. Sacra sanctio, 156.
 Sæpe politicos poenitet eorum quæ fecerant ipsi, 21. Sæpe ita in iram vertuntur homines, ut vix ad ullam animi æquitatem possint revocari, 49. Multi sæpe contra spem in bello cadunt, 100. Sæpe aliter usu venit quam quod homines in mente gerunt, 101.
 Sapientia longe vim armorum superat, 144. Sapienter vis si offenderit animum dicendi et persuadendi facilitate orbatam et destitutum, ratiocinando, quod infirmum et imbecillum est, prostravit et contorvit, 114.
 Saldapa, urbs, 178.
 Saldichus Ostigoarorum dux, 132.
 Salomon præfectus Sirmio, 174.
 Sanctitas fœderum non est ludibrio habenda, 11.
 Sapoës Megrari viri filius, 166.
 Sapoës Persarum rex, 25.
 Saracenus imperatoris aditum respuit et reavit, 168.
 Saraceni hominum genus habendi avidissimum, 149. Saracenorum animi impotentia, 149.
 Saragosius Alanorum dux, 99.
 Saraguri, Urogi, et Hunoguri, 45.
 Sarames, 187.
 Sarnachosganes, 184.
 Sarodius Alanorum dux Turcorum legatos noluit admittere, quin arma prius deposuerint, 109.
 Satis silentio indicavit se dicendo a Zacharia susceptum, 172. Satis aspere tractatus apud Persas, 161. Se

- Injusta facere sibi conscius, 17.
 Scamanes in insidiis, 115.
 Scepra regia, 188.
 Scholiis duabus prædici, est in conditionibus pacis, 96.
 Selavorum gens ignota improbior et versatior, 115.
 Selavorum centum fere milia in Thraciam irruunt, 131. Solavini iræ moderari nequibant, 163.
 Scotta, 55.
 Scribarum quiddam de ea rescriptum haberet, quo Cæsaris concilia secretiora et occultiora essent, 125.
 Scytharum exercitus magno cum fastu, et arrogantia incedit, 18. Scythas deformes, 18. Scythas ab Hænnis cæsi, 19. Scythas arma deponunt, 19. Scytharum barbara matera et perfida, 20. Scythas graviora et atrociora quam fuerant passi, nisi sunt, 20. Illi a suis Gentilibus Scythis crudi auxili sunt in penam fugæ, 48. Scythas calamis sicca ad ignem utuntur, 56. Neque Scytharum quatuor facile loquitur Græce, 59. Scythas capite in rotundum raso, 59. Qui apud Scythas degunt, tolerato bellorum labore, sine ulla sollicitudine vitam peragunt, 60. Apud Scythas pincernæ ante accubitu calicem porrigitur legatis, ut vota faciant, 66. Scythas versus Attiis recitant, 67. Scythica comitate poculum plenum porrigitur, 68. Omne Scythicum genus perdidit et mutabile, 107. Scythas Biglam, Edeconi pecunias portantem, comprehenderunt, 70.
 Seditio (in) status Zenonis defecta, 78.
 Securitatis instrumentum, 157.
 Senatusconsultum imperatoris suffragio comprobatum, 47.
 Senator, quamvis legati nomen adeptus esset, minime tamen est ausus, etc., dignitas non sveilit metum, 48.
 Senatus veteris Romæ, 95. Senatus monuit Mauricium, 180.
 Senectus quiescere cogitur, 67. In senectute dum effatum est corpus, homines animi robur, et belli appetentiam virtutem, decidia et otio commutant, 100.
 Senator Roma, 124.
 Sententiam (in) finiendi belli ire, 12.
 Sententia (in) ferendis aliis rigidiores, alii benigniores, 21.
 Serdica distans a Constantinopoli tredecim dierum itinere, homini expedito, 49.
 Sertus significatum esse nocet, 159.
 Sermones comitate, et humanitate pleni, et ab omni insolentia remoti, 163. Sermonibus et muneribus delinire, 167. Sermones æqui et lenes, 117.
 Septemdecim milia et ducenti captivi, 190.
 Septentio (a) venturi, 89.
 Sesacris Ægyptiorum rex offeratior rebus secunda, 158. Ejus magniloquentia reprimitur, 138. Sesacris historia, in qua superbientis, et nimium elati triumphatoris animus contunditur, 179.
 Servos morte afficere apud Romanos non licet, 61. Servus servi non dicitur apud Romanos, 146.
 Severus ex Senatu legatus deligitur, vir qui modestia, et temperantia, et injustitia præstare existimabatur, 87. Severus legatus Sicilia soluit, Carthaginem venit, 87. Severus bona mobilia publice per præconem vanum exposuit, ut ex pretio captivos redimeret, 87. Severi vita fragi et modesta, 87.
 Sethus Singidone præfectus, 127.
 Si vel unum digitum opponeret, 117.
 Si jure belli, an illata justitia, 144.
 Si quis apte, et concinne dicat, dicendo evincit, 144.
 Si semel illi fuerunt prudentia destituti, non est abutendum, aut ad consuetudinem trahendum, nec ex eo præsumendum semper futuros imprudentes, 153.
 Sicorius probus contrascriba a memoria, 29.
 Sidimanthus bene sentit de rebus Romanorum, 80. Sidimanthus Epidamnium venit, et privatim unumquemque civium circumiens, 80. Sidimanthus quotidie novos rumores spargebat Epidamni, 81.
 Sigibertus Francorum dux, 110.
 Signa coadunati exercitus aquilæ aureæ, 8.
 Sincera meus ejus qui amice et benevole sentit, de eo qui longe ab se abest, ab officio non discedit, nec alienior est; dum incertum est an intervenerit aliqua voluntatis mutatio, 163.
 Sirmium oppidum, domestica, et privata possessio duarum Abarorum, 114.
 Sirmianam insulam, habitatoribus in ea collocatis, sibi opprimam facere contemnit Chagenus, 150.
 Sogdaitæ Ephalitarum postea Turcorum subditi, 106.
 Solachus a Chagano legatus, 150.
 Solo (in) herbido jacentes, 52.
 Solutione (una) representare, 121.
 Sondia mons altus et præruptus, 89.
 Sophene, 50.
 Sorogti, 48.
 Speculam (per) caput exerentes, 112.
 Sperando hoc lucrificiant homines, ut animum non despondeant, nec oneri succumbant, 11.
 Spes meliorum successuum suspensos animos tenent, 9. Ut in magnas spes milites erigerentur, imperator non permittit fortitudinem infructuosam esse, 86. Spebus involvere aliquid, 121.
 Spontanæ res violentis præferendæ, 154.
 Suania Lazica pars, 159. Suania belli formes, 145.
 Suania ducatus, Suania dux, rector, 146.
 Suani latrones, prædærum abactores, scelerum patratores, 145.
 Subrami pueruli, 184.
 Successus fortunatior inevitabile malum avertit lentioribus, 178.
 Super successu non possunt moderari, 181.
 Sufficit duorum aut trium mentium spatium et qui bona fide pacem tueri instituit, 168.
 Sumptuum æstimatio, 41. Sumptibus æteri, 46. Sumptus in istem facti, 61.
 Superbire eum minime oportet, qui nullo rerum usu valet, 118.
 Superfluis verborum ambagibus extra propositum egredi et excurrere invidiosa viro Peræ, 155.
 Superiores Nobis, 160.
 Supplicium meritum, 71.
 Suspenso (in) et indecisa, 158.
 Surens, 159.
 Surinæ cædes, 115.
 Suspicionis (nil) relinquendum, 95.
 Sylvanus Armii mensæ Romæ præfectus, 57.
 Syllabis uti, 115.
 Syllabarum vim et sensum æque pollutibus, et eodem significantibus verbis exprimere, 142. Syllabas proferre, 169.
 Synagomeum, locus in radice montis, ad Aretum, 159.
 Syrium numisma, 25.

T

- Tæbernaculum legatorum destructum, 117.
 Tachodrou, 157.
 Tagma legatus in locum Maslach, 154.
 Talas nomen loci, 153.
 Tamechosros, 184.
 Tapetes in quibus inerant effigies, a quo tamen more recedunt, 155.
 Tardus consanguineum Turcxanthi, 164.
 Targitius legatione fugitur, 114. Targitii verba insolentis et superbiæ plena imperator elusit, contempsit, et verbis imperatoriam majestatem decentibus est usus, 114.
 Targites, 154.
 Tatianus ad Vandalos legationem suscipit, 45. Tatianus in Patriciorum numerum conscriptus, 74.
 Temere et imprudenter prælium incuntes malo afficiuntur, 10.
 Temperata cogitatio, 144.
 Temporis prorogatione superbi spiritus franguntur et retunduntur, 25.
 Tempus est expectationem, quam excitasti, explere, 89. Tempus præveniendum, 158.
 Teratis, urbs, 178.
 Tam multa aratra terram versant; id est, tam late patet, et tot incolis plena est regio, 20.
 Terrors (ex) silentium, 8.
 Textile gemmis ornatum tanquam tectum, (an dicit), 151.
 Theodoricus Triarii, 80. Theodoricus et Adamanti colloquium, 85. Theodoricus Romanos accusat proditoris, 85.
 Theodoricus rex Francorum, 189.
 Theodosius accepta a patre nobilitate exiit, 39.
 Theodoros (tandem) quod publice intrerat spectans permisit ut bonus extra urbem iret, 112. Theodoros dux munerariorum: tunc thesaurorum comes, sen largitionum comes, 120. Theodoros Bacchi filius, 159. Theodoros a natura factus homo elegans et prudentissimus, 178.
 Theodulus prædicatorum Thraciæ militum dux, 56.
 Theognis fœdus inire recusat, 151. Theognis paucitate militum laborabat, 175.
 Theophylactus scripturarius, 176, in titulo.
 Thessalonica ignis prætorio advolvitur, 78. Claves Thessalonica a præfecto acceptas, archiepiscopo traditur, 79.
 Theudericus sudax, 81. Theudericus iis qui currus agebant, manus amputavisse existimabatur, etc., 94.
 Tiberius ad Cæsarem poterat, 161.

Timor prudentia duce, 11.
 Tiridatis a Tiberio datus Parthis in regem post obitum Phrahatis, 23.
 Toxandri bellica spolia, 161.
 Toschodrus, 163.
 Tribuum duces, 21. Tribuum praepositi, 109.
 Tropaeum, urbs, 178.
 Tuba bellis amica, 117.
 Tullius Menophilus Carporum legatos tanquam aliud agens, et quae si longe illi graviora negotia essent cum eis sermonem habuit, veluti nulla eorum habita ratione, 25.
 Turcis non est possibile vivere, nisi in frigida aeris constitutione, 107. Apud Turcos quatuor praefecturae; sed summum totius gentis imperium penes solum disabulum esse, 106. Turci antiquitus Saecae vocabantur, 131. Turci ferrum vasum exponebant, 152. Apud eos rarum, 152. Turci sicut dicebant se esse malorum et infortuniorum depoltores, 132. Averruncatores. Turcae circa flammam circumducunt, et ita lustrant homines, 152. Tentorii Turci descriptio, 133. Turcorum dux Zemarchum honoravit captiva concubina ex his quae Cerchis dicuntur, 133. Turcorum dux plus honoris detulit Romanorum legato, quam Persarum, 133. In Turcorum dominatus interiora dimissus, 161.
 Turbae pugnae aptae, 19.
 Turcxanthus, 162.
 Tyberius imperii negotia curabat, 119.
 Tyrannide (ac) praesumpto belli argumento, 181. Tyranno non favendum, 187.
 Tzatheus Suanorum dux, 158.

U

Unicuique sua praemia, 154.
 Unus ex illis qui regi, in negotiis et regis, et publicis ministerium praebent, 168. Unus ex his, quorum sunt partes ad aequitate, 173. Unusquisque conatur evincere orationis vi et gravitate se iustum esse, 134.
 Urbs Sirmium vocatur una olla, 150. Urbs promptissimum propugnaculum, 150. Urbs belli sedes, 150. Quae urbs expugnata difficilior, Darae vel Theodosiopolis, 150. Ea urbs demum in expugnabilis, quam Deus in suam custodiam tutelamque in perpetuum recepit, 160. Urbes possidere non poterat Theodoricus Romanis imminentibus, 81. Urbes armis vacuae, et delictis plene, 92.
 Utilitate (ex) publica est diligenti perquisitione libros omni scientia refertos per universum terrarum orbem colligere, 2. Utilitatis alicujus parere, 159.
 Uvittigas Gotthus captivus sit, 160.
 Uxor locuples matrimonio copulanda, 69. Uxor quam dotem afferat, 69. Uxor defuncti Armatii forma, genere, et divitiis conspicua Constantio nubit, suadente imperatore, 72. Uxori homini necessarii gratificandum, 58. Uxorem expetivit ne propter corporis necessitatem, injurios esse cogeretur, 22.

V

Vadiana, 159.
 Vandali a Romanis superati, 12. Vandali victi, 23. Quae Vandalorum invasioni patebant, 42. Vandali Christianorum cultum amplexi, 75. Vandalus Nicopolim capit, 87.
 Valentinus unus ex imperatoris satellitibus, 100.
 Varii libertatis adipsendae modi, 61, 62.

Vasa aurea oppignerata, 57.
 Venalis adhortatio, 10.
 Venefianus militari morte perit, 6. In fin.
 Verbis consolari, 50. Verborum immensa et confusa congeries multis gravis et molesta, 2. Verborum uberitate et copia superior, 144.
 Verina, 91.
 Viarum erroribus fatigare, 169.
 Viaticum aleo exercitui, 81.
 Vici domina peregrinis cibaria, et mulieres formosas suppeditat, hoc enim apud Scythas honori ducitur, 56.
 Vicinorum clades initium nostrae calamitatis, 41.
 Victor infeliciter agit quod crescat et suavior fiat his quibus alii in luctu merere sunt, 134.
 Victoria foedissima et dissolutissima, 20. Victoria potius, victus ab aequitate et honestate, 144.
 Videri volebant sponte fecisse, necessitate coacti, 31.
 Viminacium Mysorum urbs in Illyrico, 55.
 Vineere in Persis minime mirum, 135.
 Vincula ne ultra, 177.
 Vinum — in vino Dionysii veritas, 22. pro vino, potio Turcae suavis et dulcis, 155.
 Violata legatorum religione, 177.
 Vir qui rempublicam ab everione, et interitu vindicare possit, 97. Vir, qui veritatem non aversatur nec expellit, 172. Viri bellicosi, 182. Virorum, non mulierum, Romanorum imperium esse, 59. Viros delegare, 160. Viros ad eam rem idoneos, 187.
 Virius attriti aliorum aggressioni obijciuntur, 90.
 Virtutis intemperatae effigies, 1. Virtutis magnitudo in Phrabito elucet, 22.
 Vita in magnis opibus beata, 58. Vita et saecula caeteris omnibus anteponenda, 150.
 Vitallianus interpres, 154. Vitallianus interpres in vincula conjectus, 111.
 Vivianus urbi praefectus, 79. Dignitate consulari actus, 79.
 Voluntas eadem benevolentiae, 163.
 Vulgus, in quo non est neque ratio neque modus, 11. Vulgus neque animi neque corporis viribus valens, 11. Vulgus ad turbandum proclive, 86.
 Vulnere (praestat) corpore quam animo gerere, 156.
 Vultu et motu corporis acerbitatem irae demonstrare, 27.
 Vultus contractio superbientis est et fastidientis, 117.

Z

Zabdicene, 50.
 Zaberger, 152.
 Zacharias inter imperatoris medicos ascriptus, 119. Zacharias imperatoris medicus, 163.
 Zemarchus Cilix, dux urbium orientis, 151.
 Zeno homo admodum homo admodum ignavus et imbellis, 87. Zeno imperator praesentebat Theudericum Balameri filium opibus et potentia tibi et imminui, 88. Zenonis restitutio, 94. Zeno abstinere condemnatione mortis et cadibus videri volebat, 95. Zeno ad pristinam naturam redit, et ad insitam animi imbecillitatem delabitur, 97.
 Zerehon Maurusius, 67.
 Zichus corpore imbecillius se habere incipit, animo cecidit, et ex morbo quo detinebatur, vitam cum morte commutavit, 104. Zichus nomen dignitatis apud Persas, 135.
 Zintha, castrum in confinibus Mediae situm, 50.
 Zoas dux, 82.

ORDO RERUM

QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

IMPERATOR CONSTANTINUS PORPHYROGENI- TUS.

Prefationes variorum. 9
*Theod. Luc. Frid. Tafel Dissertatio quæ librum de
thematibus egregie illustrat.* 15

DE THEMATIBUS ORIENTIS ET OCCIDENTIS BRI DUO.

LIBER PRIMUS. — De thematibus Imperii Orientalis. 37
Thema I, Anatolicum appellatum. 66
Thema II, Armeniacum dictum. 72
Thema III, dictum Thraceseiorum. 79
Thema IV, dictum Obsequium. 83
Thema V, dictum Optimatum. 86
Thema VI, dictum Buccellariorum. 87
Thema VII, dictum Paphlagonum. 90
Thema VIII, dictum Chaldia. 91
Thema IX, Mesopotamia. 91
Thema X, Colonea. 94
Thema XI, Sebastos. 94
Thema XII, dictum Lycandi. 94
Thema XIII, Seleucia. 98
Thema XIV, dictum Cihyracotarum. 99
Thema XV, præfectura Cypri dictum. 103
Thema XVI, Samus iusula. 106
Thema XVII, Ægæum Pelagus. 106

LIBER SECUNDUS. — De Thematibus Imperii Occidenta- lia.

Thema I, Thraciæ, sive Europæ. 110
Thema II, Macedoniæ. 115
Thema III, Strymonis. 119
Thema IV, Thessaloniciæ. 119
Thema V, Europæ, Hellas. 122
Thema VI, Peloponnesus. 123
Thema VII, Cephallenia. 126
Thema VIII, Nicopolis. 126
Thema IX, Dyrrachium. 127
Thema X, Sicilia. 134
Thema XI, Longobardiæ. 135
Thema XII, Chersonia. 138

Synecdemus Hieroclis grammatici. LIBER DE ADMINISTRANDO IMPERIO PROEMIIUM.

Caput primum. — De Patzinacitis, et quantum prodat
imperator Romano si pacem cum ipsis habeat. 159
Cap. II. — De Patzinacitis et Russiæ. 163
Cap. III. — De Patzinacitis et Turciæ. 163
Cap. IV. — De Patzinacitis, Russiæ et Turciæ. 163
Cap. V. — De Patzinacitis et Bulgariæ. 163
Cap. VI. — De Patzinacitis et Chersoniæ. 166
Cap. VII. — De Cæsariensis missis a Chersone in Patzi-
naciam. 167

Cap. VIII. — De Cæsariensis ab urbe a Deo custodia
missis in Patzinaciam cum chelandis per Danubium,
Danaprim et Dausstrim flumina. 167

Cap. IX. — De Russiæ et Russiæ Constantinopolim in
histris venientibus. 170

Cap. X. — De Chazaria, quomodo et quorum opera
eam bello impeters oporteat. 178

Cap. XI. — De castro Chersone et de castro Bospho-
ro. 178

Cap. XII. — De Nigra Bulgaria et Chazaria. 179

Cap. XIII. — De gentibus quæ Turciæ finitimas sunt. 179

Cap. XIV. — De genealogia Mahometis. 190

Cap. XV. — De genere Phatemitarum. 191

Cap. XVI. — Ex canone, quem vaticinando ex astris
posuit Stephanus mathematicus de Saracenorum expedi-
tione, et quo anno ab orbe condito fuerit, et quo Ro-
manorum imperatore. 193

Cap. XVII. — Ex chronico beati Theophanis. 193

Cap. XVIII. — Secundus Arabum princeps Abubachar
annis tribus. 198

Cap. XIX. — Tertius Arabum princeps Omar. 199

Cap. XX. — Quartus Arabum princeps Othman. 199

Cap. XXI. — Ex chronico Theophanis: anno ab orbe
condito 6171. 202

Cap. XXII. — Excerptum ex beato Theophane chro-
nographo de iisdem: ac de Mavia, deque eus prosapia,
et quomodo in Hispaniam trajecerit. Justinianus Rhino-
metus Romanorum imperator. 210

Cap. XXIII. — De Iberia et Hispania. 218

Cap. XXIV. — De Hispania. 222

Cap. XXV. — Ex historia sancti Theophanis Sigrisna. 223

Cap. XXVI. — Genealogia coaspirat regis Hugonis. 227

Cap. XXVII. — De Longobardiæ themate, ejusque
principatibus, ac ducatibus. 234

Cap. XXVIII. — Narratio, quomodo conditus fuerint
quæ nunc Venetiæ occupantur. 242

Cap. XXIX. — De Dalmatis, et populis, et adjacenti-
bus. 247

Cap. XXX. — De themate Dalmatiæ narratio. 271

Cap. XXXI. — De Chrobotis, et terra quam nunc in-
colunt. 282

Cap. XXXII. — De Serviis, et de regione quam nunc
ipsi incolunt. 297

Cap. XXXIII. — De Zachumiis, et ea, quam nunc in-
colunt, regione. 299

Cap. XXXIV. — De Terbunatis et canalitis, et de re-
gione quam nunc incolunt. 299

Cap. XXXV. — De Diocletianis, et ea, quam nunc
incolunt, regione. 302

Cap. XXXVI. — De Pagans, qui et Aretani appellan-
tur, et de ea, quam nunc habitant, regione. 305

Cap. XXXVII. — De Patzinacitarum gente. 311

Cap. XXXVIII. — De Turcarum gentis genealogia, et
unde ea gens originem ducat. 318

Cap. XXXIX. — De Cahlorum gente. 322

Cap. XL. — De Cabaris et Turcis. 322

Cap. XLI. — De Moraviæ regione. 326

Cap. XLII. — Descriptio tractus a Thessalonica usque
ad flumen Danubium, et urbem Belgrada; Turciæque,
et Patzinaciæ usque ad Chazarorum urbem Sarcel, et
Russiæ, et Necropylas, quæ sunt ad Pontum, prope
Danaprim flumen; Chersonis item, atque Bospori ubi
climatum seu regionum urbes sunt: defude usque ad
paludem Mæotidem, quæ ob magnitudinem mare appel-
latur; et ad urbem Matarcha dictam. Præterea etiam Zi-
chia, Papagiæ, Casachia, Alanis, et Abasgiæ, usque ad
Soteriopolim. 326

Cap. XLIII. — De regione Taro. 334

Cap. XLIV. — De terra Apachines, oppidoque Manzi-
ciert, et Perceri, et Chilat, et Chaliai, et Arzes, et Tibe,
et Chert, et Salamas, et Tzermatru. 345

Cap. XLV. — De Iberibus. 347

Cap. XLVI. — De Iberum genealogia, et de oppido
Adrautzio. 358

Cap. XLVII. — De Cypriorum migratione Historia
ita habet. 366

Cap. XLVIII. — Caput XXXIX sanctæ sextæ synodi,
in Trallo magni palatii habitæ. 366

Cap. XLIX. — Qui scire volet quomodo Patrensi ec-
clesiæ subjecti fuerint Selavi, hinc discat. 370

Cap. L. — De Peloponnesi thematis Selavis, Milengis,
Ezeritis, eorumque quæ solvunt tributis. Item de habi-
tatoribus urbis Maines, et eorum quæ pendent tributis.
371

Cap. LI. — De imperiali dromonio, quomodo factum
sit, et de protocarabis ejus; item de protospathario
phialæ. 386

Cap. LII. — Exactio equorum, quæ facta in themate
Peloponnesi sub Romano imperatore, uti dictum est. 395

Cap. LIII. — De castro Chersonis historia. 395

NARRATIO DE IMAGINE EDESSENA. 422

DELECTUS LEGUM COMPENDIARIUS LEONIS ET
CONSTANTINI. 434

Prefatio. 434

Titulus primus. — De legibus et justitia 439

Titulus II. — De principe. 439

Titulus III. — De patriarcha. 465

Titulus IV. — De officio præfecti urbis. 466

Titulus V. — De quæstore.	467
Titulus VI. — De præiudicibus in genere.	471
Titulus VII. — Ne præsides donis corrupti se partiant, nec quisquam ob iudicandum pecunia accipiat, nec sibi eam dari patiar a reis.	474
Titulus VIII. — De episcopis et eorum creatione, et omni ecclesiastica nominatione.	478
Titulus IX. — De officio episcoporum, presbyterorum, diaconorum, et in genere omnium ecclesiasticorum, et monachorum.	483
Titulus X. — De iudiciorum ordine, et iudiciis.	490
Titulus XI. — De contrahendis et dirimendis sponsalibus, deque pupillis sponsalia contrahentibus, ac deinde poenitentibus.	491
Titulus XII. — De nuptiis concessis et prohibitis, primis ac secundis, interveniente scriptura, vel non interveniente contractis.	494
Titulus XIII. — De solutione matrimonii.	502
Titulus XIV. — De dote scripta et non numerata, deque jure dotis.	505
Titulus XV. — De simplicibus donationibus, hoc est, cum statim usus et proprietas rerum, vel proprietas earum dantur; aut post mortem alicui relinquuntur: deque causis ex quibus donationes hujusmodi rescinduntur.	505
Titulus XVI. — De personis testari prohibitis, et de testamentis tam in scriptis quam citra scripturam.	506
Titulus XVII. — De bonis acquisitiis, de quibus testari quis potest aut citam testari prohibetur.	507
Titulus XVIII. — De successione ab intestato, deque legatis; et de his qui ea per ingratitude amittunt.	508
Titulus XIX. — De curatoribus.	511
Titulus XX. — De libertatibus.	515
Titulus XXI. — De venditione et emptione.	518
Titulus XXII. — De mutuo, et pignori, et societate.	522
Titulus XXIII. — De deposito.	526
Titulus XXIV. — De emphiteusi.	527
Titulus XXV. — De locationibus et conductionibus.	530
Titulus XXVI. — De testibus.	531
Titulus XXVII. — De transactione.	535
Titulus XXVIII. — Penalium criminalium.	535
Tituli alii memorantur.	546
CONSTANTINI PORPHYROGENITI NOVELLE CONSTITUTIONES.	550
I. — De alienatione fundorum, ac prælatione propinquorum et consortium, et permisorum, et sub eodem titulo collationis adjacentium, et contiguum unitorum: deque prædiis et agris, qui sub eodem titulo pendere vectigal intelleguntur: et de cohibendis personis potentibus, ac militarium fundorum alienatione.	550
II, III. — Bullæ aureæ varæ, quæ memorantur (Vide in <i>Addendis</i> , col. 1059).	553
IV. — Romani majoris novellæ de potentibus in consortia pauperum succedentibus; arcens eos, quo minus emptiones in universitate prædiorum faciant.	558
V. Constantini imperatoris Porphyrogeniti novella de potentibus in prædia pauperum succedentibus.	579
VI. — Eiusdem novellæ constitutio, quam dictavit Theophilus patricius et quæstor. De sportulis, de apertendis testamentis, et de eo quod certus ac definitus consuetudinum modus esse debeat.	573
VII. — Novella constitutio ejusdem de militariis fundis: quam dictavit Theodorus patricius et quæstor Decapoleus.	579
VIII. — Eiusdem novellæ constitutio, quam dictavit Theodosius patricius et quæstor Decapoleus, de sportulis. Hæc promulgata est abrogata priori constitutione, quæ permitteret iudicibus provincialibus, et scribæ sportulas accipere, vel, ut quedam exemplaria habent, iudicare.	587
IX. — Eiusdem constitutio de his qui cædes sponte	

committant, et ad ecclesiam confugiant, ut non admittantur.	591
X. — De his qui cædes sponte committant, lex altera, recipiens quidem eos ex commiseratione, præter voluntatem prioris; verum exilio perpetuo, honorumque amissione, multans.	593
XI. — Novella imperatoris Constantini, de his qui intestati sine liberis vita funguntur, ne tota ius bonorum his qui ex lege vocati sunt cognati eveniens, vel, cum i ti desunt, publico ærario attribuat, sed ut his quidem duas partes, tertia vero Deo consecratur: in quo comprehenduntur servi, libertate per presentem novellam donati.	598
XII. — Constantini novella quinta, quæ in sæculo recluditur. De fægis mancipiorum, et de jumentis perditis.	603

XIII. Constantini rescriptum de restitutione prædiorum a potentibus comparatorum. Memoratur, nam non existit.	603
---	-----

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS.	606
Præfationes variorum.	606
De legatis Romanorum ad gentes.	654
Constantini Porphyrog. Proœmium.	654
Quomodo oportet legatos admittere, aut legatos mittere.	655
È Libris DEXIPPI Atheniensis de bellis Scythicis excerpta de legationibus gentium ad Romanos.	659
Excerpta ex EUGENIO Sardinio de legationibus gentium ad Romanos.	659
Excerpta ex PETRO PATRICO de legationibus Romanorum ad gentes.	663
Excerpta ex eodem de legationibus gentium ad Romanos.	674
Excerpta ex PASCIO rhetore de legationibus gentium ad Romanos.	678
Excerpta ex eodem de legationibus Romanorum ad gentes.	705
Excerpta ex MALCRO rhetore de legationibus Romanorum ad gentes.	703
Excerpta ex eodem de legationibus gentium ad Romanos.	779
Excerpta ex MENANDRO PROCTORIO de legationibus Barbarorum ad Romanos.	791
Excerpta ex eodem de legationibus Romanorum ad gentes.	859
Excerpta ex THEOPHYLACTO SIMOCATTA de legationibus Romanorum ad gentes.	927
Excerpta ex eodem de legationibus gentium ad Romanos.	969
Argumentum libri primi de virtutibus et vitis Constantini Porphyrogeniti.	951
Notæ Henrici Valesii in excerpta de legationibus.	953

S. NICON IN CRETA MONACHUS.

Vita S. Niconis.	975
------------------	-----

THEODOSIUS DIACONUS.

Monitum Nic. Maris Foggini.	967
DE EXPUGNATIONE CRETÆ ACROASES QUINQUE.	993
Proœmium.	993
Acroasis prima.	998
Acroasis secunda.	1016
Acroasis tertia.	1031
Acroasis quarta.	1044
Acroasis quinta.	1050
Vocabula Theodosii propria.	1058
ADDENDA.	1059
Bulla aurea Romani junioris imp. pro monasterio Xepopotami in monte Atho.	1058
P. Wesselingii Commentarius ad Hieroclii Synecdemum.	1063.